

SLOVENSKI
PRAVOPIS

SPOMINU FRANA RAMOVŠA

SLOVENSKI PRAVOPIS

IZDALA
SLOVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI
IN UMETNOSTI

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

LJUBLJANA 1962

Novo izdajo je pripravila

PRAVOPIŠNA KOMISIJA

pri

**SLOVENSKI AKADEMIJI ZNANOSTI IN UMETNOSTI
PO SLOVENSKEM PRAVOPIŠU 1950**

Uredniški odbor

**ANTON BAJEC, RUDOLF KOLARIČ, LINO LEGIŠA, JANKO MODER,
MIRKO RUPEL, ANTON SOVRE, MATEJ ŠMALC, JAKOB ŠOLAR,
FRANCE TOMŠIČ**

NAVODILA ZA UPORABO

Nova izdaja Slovenskega pravopisa sloni na načelih Slovenskega pravopisa iz leta 1950, le da še bolj izčrpno obravnava vsa tri področja: slovar, pravorečje in pravopis.

1. Slovarski del obsega nad 27.500 gesel z več ko 100.000 besedami in okoli 200.000 zvezami, dvojnicami in pomenskimi odtenki. Vanj je razen sodobnega slovenskega besedišča zajetih še precej tujk ter domačih in tujih krajevnih in osebnih imen. Od strokovnih izrazov so upoštevani predvsem tisti, ki jih srečujemo v vsakdanji rabi. To velja tudi za lokalizme.

Da bi tako obsežna knjiga še ohranila potrebno priročnost, so navedki kratki in besede večinoma združene v etimološko sorodne skupine; kjer bi bilo zaradi obilne frazeologije ali zaradi številnih izpeljank geslo preobširno in s tem nepregledno, smo ga razdelili ali pa za posamezne besede istega korena, a z bolj oddaljeno pisno podobo dodali kazavke.

2. Pravorečni del je v načelih obdelan v uvodu, v slovarju pa je vsaka domača beseda zapisana s poudarkom; ta seveda ne sodi k njeni obvezni pisni podobi. S tem je zaznamovano mesto poudarka, podana pa tudi dolžina ali kračina, širina ali ožina samoglasnika, in to v osnovni obliki besede, v sklanjatvi in spregatvi. Intonacija ni zaznamovana.

Nakazan je tudi izgovor črke l pred soglasnikom in na koncu besede, kjer pa je potreba, tudi izgovor polglasnika.

Če se tujka ali tuje ime izgovarja, kakor se piše, izgovor ni posebej naveden, poudarek pa je vključen že kar v geslo. Pri tujih imenih in pri tujkah z nefonetično pisno obliko sta izgovor in poudarek dodana neakcentuiranemu geslu. Izgovor je zapisan samo z domačimi črkovnimi znamenji po nekoliko poenostavljenem fonetičnem ključu. Tako se imena v splošni rabi tudi največkrat izgovarjajo.

Pri besedah, kjer ima poudarjeni samoglasnik že svoje posebno diakritično znamenje, je poudarek zapisan ob samoglasniku.

Pravorečni del SP je zelo sproščen: vanj je zajetih kar največ akcentskih dvojnic, utemeljenih bodisi v zgodovinskem razvoju ali v knjižni rabi.

3. Pravopisni del obsega v uvodu najnujnejša pravila, v slovarju pa daje pisno obliko besede. Ker segajo naloge našega SP čez meje golega pravopisa,

je več poudarka na duhu jezika in na vzgoji dobrega sloga. Zato je kar največ besed podanih v njihovem živem in naravnem okolju, v zvezah in frazah; mrtve, zgolj slovarske besede pa so precej izločene.

Pomenski odtenki besed so ponekod razen z zvezami nakazani še z navedbo stroke. Leksikonske razlage so redke.

Posebej je opozorjeno na morebitno zastarelost ali samo literarno ali papirnato rabo nekaterih besed.

Pri redkeje rabljenih, pomensko manj znanih ali le krajevno živih izrazih so po navadi dodani tudi splošno razumljivi in rabljeni sinonimi.

Izrazito ljudske izposojenke imajo stilistično opozorilo (*), da sodijo predvsem v pogovorni jezik in v realistično pripoved.

Marsikdaj je napotilo za rabo tudi že v tem, če ima kakšna beseda ob sebi v kurzivi po enega ali več izrazov z istim pomenom.

Če pa je beseda ali zveza nepotrebna ali nelepa ali v nasprotju z duhom slovenskega jezika, ji je dodana puščica (→); ta pomeni, da raje uporabljamo boljši ali bolj domač izraz, ki sledi v kurzivi. Še večje besedne in slogovne spake in najhujše nebodijihitrea so zaznamovane z ničlo (°).

Podobno so obravnane tudi tujke, vendar je pri teh upoštevana njih posebna vloga v jeziku, zato imajo manj slogovnih in pravopisnih napotkov.

4. Na koncu SP je dodanih nekaj kratic in korekturnih znamenj, ker je tak dodatek nujen za potrebe današnjega časa.

Tisk

Geslo v slovarju je natisnjeno polkrepko; za njim so uvrščene sorodne besede, tako da sta boljše razvidni moč družine in pomenska barva posameznih obrazil.

V pokončnem tisku je v uvodu tekoče besedilo, v slovarju pa razen gesel vse obravnavane besede s potrebnimi oblikami, poudarki, zvezami in frazami.

V ležečem tisku so v uvodu zgledi, v slovarju pa slovnične kategorije, razlage in navedbe izgovora in stroke.

Podpičje predvsem olajšuje preglednost, sicer stoji v slovarju — ne glede na večjo ali manjšo oddaljenost v pomenu — med posameznimi izvedenkami in navedki vejica.

Dvopičje za besedo pomeni, da sledijo zveze ali zgledi s to besedo. Če so ti navedeni po številkah, je dvopičje pred prvo številko opuščeno, npr.: perút -i ž 1. *perutnica*, 2. *del ključa*.

Vežaj nadomešča korenski del besede pri oblikah pred dvopičjem, npr.: jáma -e ž; járem -rma m; natánčen -čna -o; jezíti -ím, jézi *in* jézi -íte! jezíl -a -o; ponújati -am, ponújaj -te *in* -ájte! ponújal -a -o *in* -ála -o, ponújanje -a *s in* ponújánje -a s.

Klicaj stoji na koncu velelnih oblik pri glagolu, na koncu izrazito velelnih izrazov v navedkih in pri nekaterih medmetih in vzklikih.

Vijuga (˜) pomeni, da je treba v zgledih za dvopičjem namesto nje brati 1. pri glagolih dosledno nedoločnik, 2. pri drugih besednih vrstah pa osnovno ali s črkami ob vijugi dopolnjeno pregibno obliko, npr.: izvoziti -vózim, izvózil -íla -o: srečno jo ˜ - izvoziti; izvóžen -a -o: ˜-a cesta = izvožena.

Enačaj (=) označuje pomensko enakost besed.

V okroglem oklepaju () so besede, deli besed ali dopolnila, kadar je obojna raba mogoča in enakovredna, npr.: abstinént(ov)ski = abstinétski *in* abstinéntovski; jokati -am (se) = jokati -am *in* jokati -am se; Orést(es) = Oréstes *in* Orést; cúkati ga piti (vino, žganje). V okroglem oklepaju so tudi nekatere nedovoljene besede ali zveze, kadar niso navedene po abecedi, temveč ob domačem izrazu, npr.: držen -zna -o (°drzek).

V kurzivnem oglatem oklepaju [] je naveden izgovor, včasih za celo besedo, včasih le za nje del. Kadar je takoj ob geslu (zlasti pri tujih imenih), velja s poudarkom vred za vso skupino izvedenk, če ni pri njih posebej zapisan.

V pokončnem ravnem oklepaju || je razlaga, ki ne pomeni sinonima, npr.: jábolčnica -e ž |mošr| = vrsta mošta; izvóšček -čka m |človek *in* voz| = eden od voznikov ali vrsta voza; chartist -a m |privrženec| = privrženec chartizma. Kadar ima beseda več pomenov in so ti naštetí po številkah, so pokončni oklepaji iz tehničnih razlogov opuščeni, npr.: kášnica -e ž 1. klobasa, 2. voda, 3. sad = 1. vrsta klobas, 2. voda, v kateri se je kuhala kaša, 3. neki sadež.

Obkrožene številke (̂) so uporabljene v dolgih odstavkih zaradi boljše preglednosti.

Znamenje > pomeni, da izgovor, ki sledi v oglatem oklepaju, velja za vso skupino besed iste vrste pred njim, npr.: mezdà -è ž, mèzden -dna -o, mezd-ník -a m, mezdniški -a -o >[məz-] = v vseh teh besedah je treba v korenu izgovarjati polglasnik.

Poševna črtica (/) pomeni dvojnico v pisavi ali izreki, npr.: predlog s/z = predlog s ali z; odmakniti odmaknem, odmakni -íte! odmaknil -íla -o, odmaknjen -a -o *in* odmakniti -nem s stal. poud. >[-mak-/-mæk-] = vselej, kadar -a- ni poudarjen, lahko namesto njega beremo tudi polglasnik, torej: [odmæknite!].

Akcenti so v slovarskem delu samo ˘ in ˆ. O njih pomenu glej v § 2—8.

Polkrožec pod *ı* in *ı* nakazuje samoglasniško prvino pri izgovoru *j* in *v*, zlasti še v dvoglasnikih, npr.: prav [pray], zdaj [zday].

Ob koncu odstavkov so ponekod še opozorila:

a) *povsod tudi*, npr.: bébast -a -o, bébav -a -o, bébavost -i ž; *povsod tudi* bêb- = vse te besede je mogoče izgovarjati tudi s širokim ê v korenu;

b) *tudi*, npr.: izmalčíti -im...; *tudi* zmaličíti = tudi obrušena predložna oblika ima isti pomen kakor neobrušena, tako da ju pisec lahko uporablja po svojem preudarku in okusu;

c) *gl. tudi*, npr.: izlíti izlíjem...; *gl. tudi* zlíti = daljša oblika glagola je v nekaterih zvezah enakega pomena kakor krajša, v drugih pa različen predlog bistveno spreminja ali dopolnjuje pomen; *gl. tudi* opozarja še na podobno

pisavo iste besede ali na sorodno besedno družino, npr.: cibora -e ž; *gl. tudi* cimbor; cépanica -e ž *poleno*; *gl. tudi* cepiti; chianti -ja m; *gl. tudi* kjantarica;

č) *vendar*, npr.: iznájti iznájdem...; *vendar* znajti se = z rahlo pisno spremembo se besedi popolnoma spremeni pomen.

Kratice *gl.* opozarja;

a) na osnovno besedo, kjer je mogoče dobiti natančnejše podatke o oblikah in poudarku, npr.: izlízati *in* izlízati izlízem *gl.* lizati = vse glagolske oblike so razvidne iz osnovnega glagola lizati;

b) na geslo, v katerem je beseda doma in kjer je mogoče tudi natančneje dokumentirana, npr.: izméček -čka *m gl.* izmetati.

Zvezdica (*) kaže, da je beseda ljudska izposojenka; v nekaterih podobnih primerih jo nadomešča tudi kratice *lj.*

Puščica (→) opozarja, da beseda ali zveza ni najbolj domača in najboljša in da jo je v večini primerov mogoče nadomestiti s pripisanimi ali tem podobnimi izrazi.

Ničla (°) pomeni, da beseda ali zveza za knjižno rabo ni dovoljena.

Pri samostalnikih sta navedena rodilniško obrazilo in spol, po potrebi tudi sklonske oblike.

Pri glagolih s premičnim poudarkom so navedene temeljne oblike (nedoločnik, sedanjik, velelnik, opisni in trpni deležnik). Če imajo glagolniki in zlasti deležniki samostojne zveze in odtenke v pomenu, so posebej navedeni.

Pridevniki so zapisani v nedoločni obliki, tudi taki, ki se večinoma uporabljajo le v določni. Dodani so jim prislovi in stopnjevanje.

Razvrstitev poudarnih dvojnic je iz tehničnih razlogov večkrat mehanična.

Dvojnice so zvezane najpogosteje z veznikom *in* ali pa *ali*, včasih tudi z enačajem.

SEZNAM KRATIC V SLOVENSKEM PRAVOPISU

agr.: agronomija
alp.: alpinistika
amer.: ameriški
anat.: anatomija
angl.: angleški
antr.: antropologija
ar.: arabski
arh.: arhitektura
arheol.: arheologija
astr.: astronomija
atom.: atomski, atomistika
avstr.: avstrijski
avt.: avtomobilizem

bakt.: bakteriologija
belg.: belgijski
biol.: biologija
biz.: bizantinski
bot.: botanika

cerk.: cerkven, cerkveno

č.: čas
čeb.: čebelarstvo
češ.: češki
čl.: členek

daj.: dajalnik
del.: deležnik
den.: denarstvo
dij.: dijaški
dipl.: diplomacija
dol.: določen
dom.: domače, po domače
dop.: dopusten
dov.: dovršnik
dv.: dvojina
dvozl.: dvozložen

edn.: ednina
egipt.: egiptovski
ekon.: ekonomija

el.: elektrotehnika
etnogr.: etnografija
etnol.: etnologija

farm.: farmacija
fil.: filozofija
filat.: filatelija
film.: filmska umetnost
fin.: finance
fitop.: fitopatologija
fiz.: fizika
fiziol.: fiziologija
fon.: fonetika
fot.: fotografija
franc.: francoski
frig.: frigijski
fuž.: fužinarstvo

gastr.: gastronomija
geod.: geodezija
geogr.: geografija
geol.: geologija
geom.: geometrija
germ.: germanski
gl.: glej
glas.: glasba
glav.: glaven
gled.: gledališče
gozd.: gozdarstvo
gr.: grški

hebr.: hebrejski
hrv.: hrvaški
hum.: humorističen, humo-
ristično

l.: ime
im.: imenovalnik
inž.: inženirstvo
ipd.: in podobno
iron.: ironičen, ironično
it.: italijanski

itd.: in tako dalje
izg.: izvgoři!

juž.: južen

kaz.: kazalen
kem.: kemija
kit.: kitajski
knjig.: knjigovodstvo
količ.: količinski
kor.: koroški
kozmn.: kozmetika
kr.: krajeven
kr. l.: krajevno ime

L.: lasten
lat.: latinski
les.: lesna stroka
let.: letalstvo
l. l.: lastno ime
ling.: lingvistika
lit.: literaren, literarno
lj.: ljudski, ljudsko
loč.: ločilen
log.: logika
lov.: lovstvo
ltg.: liturgija

m: moški spol
madž.: madžarski
mat.: matematika
med.: medicina
medm.: medmet
meh.: mehanika
mest.: mestnik
met.: metalurgija
meteor.: meteorologija
metr.: metrologija
min.: mineralogija
mit.: mitologija
mn.: množina
množ.: množilen

nač. : način	predl. : predlog	stroj. : strojništvo
nam. : namesto	predp. : predpona	stvb. : stavbarstvo
namen. : namenilnik	preh. : prehoden	svoj. : svojilen
nar. : naroden	prenes. : prenesen, preneseno	šp. : šport
nasl. : naslonka	pres. : presežnik	špan. : španski
nav. : navaden, navadno	prid. : pridevnik	štev. : števnik
ned. : nedoločen	pril. : prilastek	štud. : študentovski
nedov. : nedovršnik	prim. : primernik	švic. : švicarski
nem. : nemški	prisl. : prislov, prisloven	teh. : tehnika
nepop. : nepopoln	prot. : protiven	tekst. : tekstilstvo
nepoud. : nepoudarjen	psih. : psihologija	tel. : telovadba
nepreh. : neprehoden	ret. : retorika	teol. : teologija
neskl. : nesklonljiv	rib. : ribištvo	tisk. : tiskarstvo
nik. : nikalen, nikalnica	rim. : rimski	tož. : tožilnik
niz. : nizozemski	rod. : rodilnik	trg. : trgovina, trgovstvo
norv. : norveški	rud. : rudarstvo	tur. : turški
npr. : na primer	rus. : ruski	um. : umetnost, umetnosten
nysl. : naravoslovje	s. : srednji spol	um. zg. : umetnostna zgodovina
obl. : oblika	sadj. : sadjarstvo	usnj. : usnjarstvo
odv. : odvisen	sam. : samostalnik	vel. : velelnik
okr. : okrajšan	sed. : sedanjik	vet. : veterina
okult. : okultizem	sev. : severen	vez. : veznik
onom. : onomatopoeičen	sk. : skupen	voj. : vojaštvo
opt. : optika	sk. l. : skupno ime	vpr. : vprašanje, vprašalen
or. : orodnik	skl. : sklon	vrst. : vrstilen
os. : oseba, oseben	sl. : slovenski	vulg. : vulgaren, vulgarno
os. i. : osebno ime	slov. : slovnica	z. : zaimek
otr. : otroški, otroško	soc. : sociologija	zastar. : zastarel izraz, zastarelo
oz. : oziralen	SP : Slovenski pravopis	zg. : zgodovina
pal. : paleontologija	spl. : splošen	znč. : zaničljivo
ped. : pedagogika	s stal. poud. : s stalnim poudarkom	zool. : zoologija
perz. : perzijski	stal. : stalen	ž. : ženski spol
poet. : poetika	star. : starinski, starinsko	žarg. : žargon
polit. : politika, političen	stegipt. : staroegiptovski	
polj. : poljski	sten. : stenografija	
port. : portugalski	stgr. : starogrški	
poud. : poudarek, poudaren	str. : stran	
pr. : pravo, praven	strim. : starorimski	
prazg. : prazgodovina		

Splošne kratice in okrajšave glej na str. 1037—1044.

UVOD

GOVOR IN PISAVA

Govor in pisava sta pri omikanem jeziku tesno povezana, saj govor zapisujemo in zapise z branjem spet prenašamo v govor. Zato moramo poznati razmerje glasov (fonemov) do ustreznih znamenj (črk). V slovenščini je to toliko potrebnejše, ker osnova pisanja sega že štiristo let nazaj, izgovor pa se je medtem v marsičem spremenil.

Slovenščino pišemo danes z gajico, to je z latinico, kakor jo je za hrvaščino priredil Ljudevit Gaj in smo jo pred dobrimi sto leti sprejeli tudi Slovenci. Obsega 25 črk v temle abecednem redu: a b c č d e f g h i j k l m n o p r s š t u v z ž. Nekatere črke zaznamujejo po več glasov, npr. *e* glasove *é ê è e ə*; nasprotno pa dvojici *lj nj* izražata po en sam glas. Pisava ne zapisuje natanko vseh glasovnih tančin — teh bi bilo veliko preveč — ločiti pa mora glasove, ki spreminjajo pomen; ti so pravi nosilci jezikovne stavbe, pravimo jim fonemi. Ker je slovenska pisava pomanjkljiva, si v nujnih primerih pomagamo z različnimi pomožnimi znamenji.

Po 25 črkah lahko porazdelimo foneme na tele skupine:

1. samoglasniki	i e a o u	zmeraj zveneči
2. zvočniki	l r m n v j	zmeraj zveneči
3. soglasniki	b d g z ž	zveneči
	p t k f s š c č h	nezvенеči

Vsaka teh skupin ima svoje zakonitosti v vezanju, svoje posebnosti v govoru in pisavi; te moramo poznati, če hočemo prav pisati in govoriti.

Knjižni jezik je po besedju, oblikah in skladnji sad dolgotrajnega razvoja in bogatenja z najrazličnejšimi domačimi in tujimi vplivi, zato je samostojna umetna stavba in se nadrobno ne ujema z nobenim živih narečij. Osnovan je na osrednjih govorih. Kakor pisana tako mora biti določena tudi govorjena oblika, da bo knjižni govor po vsem slovenskem območju kolikor mogoče enoten. Zato je knjižnemu jeziku poleg pravopisne oblike določena tudi enotna izreka. Ta se ne sklada docela z nobenim narečnim govorom, vendar raste iz vseh. Tako raste tudi besedišče knjižnega jezika iz različnih narečnih in tujih kulturnih vplivov, njegov stavek iz domačih ljudskih zvez in iz stavbe stavkov v omikanih jezikih. Táko obliko govora imenujemo zborni ali knjižni govor. Določila za zborni govor so

vzor, kateremu se moramo bližati, nočejo pa biti toga postava, ki bi ubijala neprisiljenost in živost jezika. Pri javnih nastopih, v šoli in gledališču, v radiu in filmu smemo in moramo okolju primerno gojiti kar se dá živ jezik, vendar imejmo pri tem zmerom pred očmi merilo zbornega govora!

V vsakdanjem pogovoru pa poskušamo s čim manjšim trudom doseči kar največji učinek; zato govorimo manj skrbno, prilagajamo glasovje, besedje in stavke okolju, v katerem govorimo. To je pogovorni jezik. Ustrezno obliko mu lahko iščemo šele ob dognani zborni izreki. To nista dva jezika, marveč en sam v dveh stopnjah, kakor jih imajo vsi omikani narodi.

Samoglasniki

- 2 Samoglasniki so čisti zveni ob različno oblikovanem odzvočnem prostoru. Ta jim daje različno glasovno osnovo. Za slovenske samoglasnike uporablja pisava črke *i e a o u*. Z njimi pa zaznamuje veliko več glasov: ločimo poudarjene in nepoudarjene, dolge in kratke, ozke in široke samoglasnike. V pisavi jim dajemo posebna znamenja le tedaj, kadar hočemo preprečiti dvoumnost. Tako torej ločimo v zbornem govoru:

visoki	i é	ú ó	i ù	i u
srednji			à	e a
nizki	ê á	ò	è à	o
po trajanju	dolgi		kratki	
po poudarku	poudarjeni			nepoudarjeni

Preglednica nam kaže tri odzvočne prostore v shematični podobi, ki naj ponazarja govor in akustični vtis v našem jeziku.

Dolgo poudarjeni samoglasniki so se ustalili v izrazito visokih in izrazito nizkih legah. Pri kratko poudarjenih se odzvočni prostor znatno zmanjša, zato so manj izraziti; *è* in *ò* sicer ostaneta v območju nizkih glasov, vendar ju glasovno okolje, zlasti *v* in *j*, priteguje v srednji pas: *imej, jej* — *nov, kol*. Nepoudarjeni samoglasniki imajo še manjši odzvočni prostor, njihov nastavek je še manj jasen in napet, zato se zgrinjajo proti sredini okoli polglasnika.

Slovenski zborni govor uporablja le ustne samoglasnike. Ti so zmeraj zveneči in enotni, ne cepijo se v dvoglasnike kakor po mnogih narečjih.

Govorimo jih z mehkim nastavkom, to se pravi, da se začenjajo brez eksplozije glasivk; če sledita dva samoglasnika drug za drugim, npr. *poapniti, oaza*, se *o* preliva v *a* brez jasno zaznavne meje.

i

1. *i* je visok sprednji glas z majhnim razmikom čeljusti:

3

a) pri *i* so ustnice ozko razasto odprte, sprednji del jezika je vzdignjen visoko proti trdemu nebu; zven je oster in svetel: *žito, zid, čist, sin, piti, njiva, potiti, popusti, ni, naredi, igra, izba, išče* ipd.; pred *r* se *i* zniža skoraj na stopnjo *é*: *štiri, ozir*, tako da je čista rima: *večer — mir*;

b) *i* je znatno nižji in širši glas kakor *i*; v zbornem govoru ohrani sicer odzvočno osnovo glasu *i*, vendar brez ostre višine: *ptič, miš, bik, psi, slabič, mladič*; razloček med *i* in *i* izrazito čutimo pri različnih oblikah iste besede: *spi — spí, trpi — trpí*; v zbornem govoru nahajamo *i* le v zadnjem zlogu. Kratkega *i* ne smemo daljšati v *i* [^o*míš*], pa tudi ne krčiti v *ə* [^o*məš*];

c) *i* brez poudarka izgovarjamo še nekoliko nižje kakor *i* in manj napeto: *prosim, palica, prineseš, vozimo, misliti* [^o*prosəm, palca, pərneseš, vozmo, misəlt*].

Nepoudarjeni *i* smemo spajati s samoglasnikom pred njim v dvo-glasnik: [*mora imeti, dete se je rado igralo, mu ima povedati, rad bi imel, priigral je, zaigram, neimenovan, poiskati, poimenovanje*] ali pa [*mora imeti, rado igralo, mu ima, rad bi imel, priigral je, zaigram, neimenovan, poiskati, poimenovanje*].

2. Med *-i* na koncu osnove in domačimi obrazili, ki se začenjajo s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *Mali — Malija, s Šorlijem, Minatijev, Marconija, Verdijev, Galsworthyja, Sullyja, Lotijev*.

Pri tujkah zeva pred samoglasnikom v pisavi ne zapiramo z *j* (izjeme so nekatere udomačene besede), čeprav zaradi mehkega nastavka samoglasnikov v izgovoru ni določne meje med samoglasnikoma; tako vezanje dela slušni vtis vmesnega *j*:

ii: *aliirati, asociirati, variirati*;

ie: *abiturient, avdienca, bienale, dieta, hieroglif, higiena, kariera, kvocient, orient, pieteta, polietilen, dielektrik, Siena, trieder*; vendar: *Gabrijel, Danijel, hijena*;

ia: *amoniak, diadem, dialekt, dialog, diamant, hiat, Iliada, inicialka, material, olimpiada, ordinariat, plagiat, potencial, socializem, terciar, teritorialen*; vendar: *hijacinta, milijarda, tercijalca*.

Pomni 1. V priponi *-ija* zmeraj zapiramo zev: *akcija, arterija, biblija, delegacija, demokracija, divizija, filozofija, harmonija, legija, materija, mobilije, avskultacija, genitalije, operacija*.

2. O priponi *-ian, -ijan, -jan* gl. § 73, 8!

io: *aksiom, ambiciozen, biograf, ion, melodiozen, nacionalen, pionir, prior, radio, sociolog, stacionaren, stadion, viola, Antiohija, perioda, trio*; vendar: *milijon, misijon, karfijola*.

iu: *diurnist, atrium, triumf, Livius*.

e

4 1. V slovenščini sta se za zborni govor izoblikovala dva dolga poudarjena *e*: ozki *é* in široki *ê*; sicer imata oba isto glasovno osnovo, vendar sta različna po izgovoru in slušnem vtisku; po tem ločimo pomene besedam in oblikam, kakor kažejo nasprotja: *méča — mēča, péta — pēta, sédi — sēdi, séli — sēli, téle — tēle, žélo — žēlo*, zato nam veljata za prava fonema;

a) *é* je visok sprednji glas, le malo nižji od *i*: *lés, jéd, lesenéti, vejéjve, sedé, stezé, veséla*; razvil se je tudi v tujkah: *ép, étika, estét, portrét, diné, katéder, méter, refléks*; pred *r* se tako zoži, da se približa *i*: *méra, véra, béra, tértjati, pérje, cér*;

b) *ê* je nizek sprednji glas; izgovarjamo ga z nezaokroženimi ustnicami in s precej razprtimi čeljustmi; sprednji del jezika je rahlo vzdignjen proti trdemu nebu: *éden, jèzik, pèlin, mètla, žèna, sèstra, tètta, čèlo, vèslo, nèsti, dèrem*; v tujkah ga nahajamo večinoma le pred *r*: *amatêr, metêr, afêra, êra, ekspêrt, Homêr, Sevêrus*;

c) *è* je sicer še nizek sprednji glas, le da je zaradi kračine manj izrazit: *čèp, vèč, mèč, cvèk, otročè, trepèt, obèd*; nahajamo ga navadno le v zadnjem zlogu; v dvoglasniku *ej* se znatno zoži: *jèj, njèj, imèj, povèj*;

č) *e* brez poudarka je srednji glas; izgovarja se z rahlo vzdignjenim sprednjim delom jezika in je manj izrazit kakor poudarjeni *e*: *enak, edin, veselje, peresa, zelje, nesrečneže*.

Za vse te različne glasove pišemo *e* brez razločevalnih znamenj; ta postavljamo le takrat, kadar se hočemo izogniti dvoumnosti.

2. Med *e* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *kupé — kupéja, diné — na dinéju, bifé — za biféjem, Dánte — z Dántejem*.

Tujkam ne zapiramo zeva med *e* in samoglasniki razen v poudarjeni kočnici *-éja*:

ei: *reinkarnacija, deizem, kofèin*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-ej-*: *kaleidoskop, pleistocen, seizmograf*; vendar pišemo: *fidejkomis*;

ee: *reelekcija, preeksistenca*;

ea: *alinea, ideal, kreacija, oleander, realen*; vendar: *diarcja, epopeja, ideja, livreja, matineja*;

eo: *geograf, neonski, areopag, paleograf, reostat, teolog, teorija, leopard, archeolog, neologizem*;

eu: *tedeum, Aleuti*; izvirni grški dvoglasnik pišemo *-eu-* in izgovarjamo *-ey-*: *Eukleides, Euripides, Euridike*.

Pomni. Če grško ime podomačimo, pišemo *-ev-*: *Evklid, Evripid, Evridika*. Občna imena pišemo z *-ev-*: *bazilevs, evfemizem, evgenika, evhologij, korevika, revma*.

a

1. Glas *a* je izrazito nizek samoglasnik s sorazmerno največjim razmikom čeljusti; ustnice niso zaokrožene, jezik pa je zravnčan po spodnji čeljusti; v zbornem govoru imamo samo čisti *a* (brez ejevske ali ojevske barve);

a) *á* ima med samoglasniki največji in najbolj odprt odzvočni prostor in traja najdlje: *ápno, brána, pás, vás, mást, dá, obá, končá, ravná, tálec, státi, káča, svátba, páčiti, omára*;

b) *à* je izrazito kratek, nekoliko višji od *á*; nahajamo ga v zbornem govoru redno na koncu besed ali v enozložnicah: *čàs, pàč, šlà, končál, dáj, stezà, brát, mráz, po goráh*; tudi v dvoglasniku ohrani čisto osnovo: *práv, zdáj* [°*pròv, zdèj*];

c) *a* brez poudarka je manj izrazit, pa vendar razločen: *Alenka, zahod, reka, planina, delala, zabava*; čisto osnovo ohrani tudi v dvoglasniku: *delavci, plačaj* [°*déloyci, pláčej*].

V nekaterih besedah se nepoudarjeni *a* lahko izgovarja *a* ali *ə*: *bacníti, dahníti, ganíti, premakníti, pahníti, sahníti, iztakníti*; v besednjaku je pri takih primerih dostavljeno: >[-*a*- / -*ə*-]; to se pravi: nepoudarjeni *a* lahko izgovarjamo kot *a* ali *ə*.

2. Med poudarjenim *á* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *abonmá — abonmája, amandmá — z amandmájem, departmá — v departmáju*.

V tujkah med *a* in samoglasnikom ne zapiramo zeva:

ai: *laicizem, naiven*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-aĩ-*: *Aishilos, aitiologija*; vendar pišemo: *Kajfež, Kajn*;

ae: *aeroplan, Rafael, Izrael, anaeroben*;

aa: *Baal, Čaadajev*;

ao: *aorta, aorist, kaos, Laokoon*;

au: *ekstrauterin*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-au-*: *Paulus, Faust*.

o

1. Odzvočni prostor za *o* je podobno obsežen kakor za *e*; v slovenščini sta se za zborni govor razvila dva dolgo poudarjena *o*, različna po izgovoru in slušnem vtisku: ozki *ó* in široki *ô*;

a) *ó* je visok glas z majhnim razmikom čeljusti; ustnice so zaokrožene v dulec, jezični koren pa vzdignjen visoko proti mehkeemu nebu; glas zveni temno: *kós, pót, móž, kóža, móre, gospód, noróst, ózek, peró, takó, nesó, lepó*; nahajamo ga tudi v tujkah: *lógika, nórma, akórd, kór, sólo, ópera, sakó*; v nekaterih primerih ni tako izrazito ozek: *šport, porta, korzo, domina, borza, lord*;

b) *ô* je nizek glas blizu *a*; izgovarjamo ga z zmerno zaokroženimi ustnicami, jezični koren je rahlo vzdignjen: *ôkno, ôče, ôsel, kôza, gôra, grdôba, dôl, grdôb, lepôt*; razloček med *ó* in *ô* večkrat odloča o pomenu besed ali oblik, kakor nam pričajo tale nasprotja: *móra — môra, róka — rôka, vódi — vôdi, tóci — tóci, gospóda — gospôda, kósec — kôsec*;

c) *ò* je kratek širok *o*, blizu tako odprt kakor *ô*, le manj izrazit; nahajamo ga v enozložnicah in v zadnjem zlogu: *pròč, shòd, gòzd, mòšt, òn, pòd, otròk, polòm, razkòl, gredò*; v dvoglasniku *ou* se znatno zoži: *lòv, pokròv, vòl, kòl*;

č) *o* brez poudarka je kratek srednji glas; izgovarja se z rahlo zaokroženimi ustnicami; jezični koren je le malo privzdignjen: *osat, obraz, opomin, gospodujem, pogovoriti, leto, mesto, rodovina*.

2. Med *-ó* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začenja s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *sakó — sakója, trikó — trikója, rondó — z rondójem, biró — v biróju*.

V tujkah ne zapiramo zeva med *o* in drugim samoglasnikom:

oi: *aneroid, koitus, stoičen*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-oi-*: *koine, oinolog*; vendar pišemo: *Mojzes*;

oe: *koeksistenca, poet*;

oa: *hoa, koagulat, koalicija*;

oo: *kooperacija, Laokoon*;

ou: *prounionist*; izvirni dvoglasnik izgovarjamo *-ou-*: *Olomouc*.

u

7 1. Glas *u* je visok, zaokrožen mehkonobni samoglasnik z več odtenki: a) *ú* izgovarjamo z močno zaokroženimi ustnicami; jezični koren je visoko privzdignjen; zato je glas teman: *ústa, úm, úk, múči, súnem, súknja, šúm, zúnaj, z gradú, od godú*;

b) *ù* je znatno nižji in širši in zaradi kračine manj izrazit kakor *ú*: *kùp, krùh, na dnù, po dežjù, temù*; nahajamo ga le v končnem zlogu ali v enozložnicah; kratkega *ù* v zbornem govoru ne smemo daljšati [*krùh*] in tudi ne krčiti v polglasnik [*kràh*];

c) *u* brez poudarka se izgovarja še nekoliko nižje kakor *ù*, vendar manj napeto: *uneti, učim, kljubujoč, utruditi, na vrhu, pri domu*.

Nepoudarjeni *u* smemo spajati s samoglasnikom pred njim v dvoglasnik: [*za učitelja, neugnán, ní ušel, bo udaril, dobremu učeníku*] ali [*zaučitelja, neugnán, níušel, bovdaril, dobremuučeníku*].

2. Med *-u* na koncu tuje osnove in domačim obrazilom, ki se začena s samoglasnikom, zapiramo zev z *j*: *emu* — *emuja*, *Zulu* — *Zuluja*, *Baku* — *Bakuja*, *gnu* — *gnuja*, *tabu* — *tabuja*.

V tujkah ne zapiramo zeva med *u* in drugim samoglasnikom:

ui: *altruizem*, *anuiteta*, *fluid*, *jezuit*, *kazuist*, *kazuistika*;

ue: *Suez*, *Samuel*;

ua: *aktualen*, *seksualnost*;

uo: *fluor*, *duodecimalen*;

uu: *individuum*, *vakuuum*, *perpetuum*.

Polglasnik

Slovenski zborni govor ima poseben samoglasnik, ki mu pravimo polglasnik; svoje črke nima, čeprav njegova glasovna osnova ne ustreza nobenemu drugemu vokalu. Največkrat ga pišemo z *e*; kadar ga hočemo posebej zaznamovati, pišemo *ə*. 8

Polglasnik je po izreki in slušnem vtisu zelo neizrazit zven v skoraj neoblikovanem in majhnem odzvočnem prostoru; jezik je nenapet v rahlo odprti ustni votlini kakor pri dihanju skoz usta; ustnice se ne udeležujejo izgovora. Polglasnik je kratko poudarjen ali nepoudarjen: *pəs*, *kəs*, *vəs*, *stəzə*, *təmə*, *məglə*, *pəsək*, *tépəc*, *nôrəc*, *ózək*.

Bistvena za polglasnik je njegova nestalnost: kakor hitro dobijo soglasniki oporo v drugem samoglasniku, polglasnik utihne: *pəs* — *psa*; *ə* je torej najmanjša samoglasniška vrednost; z njo olajšujemo izgovorljivost soglasniške zveze. Če je ta brez *ə* težko izgovorljiva ali slabo razumljiva, *ə* ostane: *stəza*, *jəzbəca*, *səsati*, *səšiti*.

Polglasnik je tesno zvezan z zvočniki, saj so ubrani nanj. Sama odprtost, ki zvočnike loči od zvenečih soglasnikov, je odzvočni prostor za polglasnik; ta se v nekaterih zvezah pred zvočniki tako močno oglašča, da ga občutimo kot samostojen samoglasnik in ga večinoma tudi pišemo.

Zvočniki

Zvočniki družijo samoglasniško prvino čistega zvena s soglasniško prvino šuma. Po načinu izgovora ločimo v zborni izreki tri skupine zvočnikov: jezičnike *l*, *lj*, *r*, nosnike *m*, *n*, *nj* in glasova *v*, *j*. 9

Zaradi svoje narave se zvočniki vežejo po posebni zakonitosti: v zvezi s samoglasniki uveljavljajo soglasniško, v zvezi s soglasniki pa samoglasniško osnovo po tehle poglavitnih načelih:

1. Pred samoglasnikom se uveljavlja samo soglasniška osnova: *sila*, *pero*, *sama*, *žena*, *siva*, *saje*, *lep*, *rad*, *med*, *noč*, *veda*, *jesti*.

2. Pred soglasnikom ali zvočnikom se zvočniki tesno vežejo s samoglasnikom pred seboj: *šil-ce*, *skal-nat*, *gor-ski*, *gor-je*, *sam-ček*, *slam-nat*, *sen-ca*, *pon-ve*, *kav-ka*, *rav-nati*, *maj-hen*.

3. Zvočniki nimajo ne nezvenečih parov ne nezvenečih premen; prilikovanja z nezvenečimi soglasniki jih varuje samoglasniška osnova, zato ostanejo zveneči tudi pred nezvenečimi soglasniki: *valček, norci, zimski, lanski, savski, pajki*. Ravno tako pa se nezveneči soglasniki po zvenu ne prilikujejo pred zvočniki, tako da imamo pred njimi pomensko razločevalne zveneče in nezveneče soglasnike: *tlaka — dlaka, tretji — dreti, smeti — zmeti, posneti — pozneti, krošnja — grožnja, svit — zvit, latje — ladje, satje — sadje*.

4. Za soglasnikom uveljavljajo zvočniki na koncu besede ali zloga samoglasniško osnovo: *osel, veter, pisemski, plesen, setev, poslopij*.

Jezičniki

- 10 Zvočnike èlove in èrove skupine imenujemo jezičnike, ker pri njihovi izgovarjavi odločilno sodeluje jezik: pri *l* z obstransko odporo in središčno zaporo, pri *r* pa s tresenjem.

l

- 11 Črka *l* nam danes zaznamuje: 1. tako imenovani srednji *l*, zlasti pred samoglasniki, 2. zvočnik *ɥ*, zlasti na koncu zloga. Za izgovor srednjega *l* je značilna središčna zapora z jezično konico za zgornjimi zobmi.

1. Pred samoglasnikom nam *l* zaznamuje sprednji obstranski glas: *siliti, veleti, skala, golob, liti, lačen; poslati — pozlati, tlaka — dlaka, platno — blatno, plača, sluh, mlad*.

2. Na koncu besede ali zloga pred soglasnikom ali zvočnikom se *l* tesno veže s samoglasnikom pred seboj in nam zaznamuje glasova *ɥ* in *l*.

Splošno pravilo, da v domačih besedah in oblikah govorimo *ɥ*, velja:

a) za domače ljudske besede: *bel, belkast, zelnik, golša, jelša, bolnik, dolg, poln, tolst, bolha, molčati*;

b) za opisni deležnik domačih in tujih glagolov: *bral, trpel, podil, obul, delal, videl, hodil, telefoniral, organiziral*.

Pomni. V nasprotju s tem splošnim pravilom se je za zborni govor uveljavil srednji *l* v tehle primerih:

a) v rod. mn. samostalnikov na *-la -lo* in v izpeljankah iz njih: *skal, daril, zdravil, čebel, bu, kril; skalnat, čelni, silno, darilce, krilce, deželski*;

b) pred obrazilom *-mi* v or. mn.: *z volmi, z živalmi, s piščalmi*;

c) v knjižnih besedah in tujkah: *glagol, spol, stolp; vokal, kultura, palma, alkohol, maršal*; v imenih: *Milko, Rudolf, Ciril, Karel, Cilka, Malka, Zalka, Rafael, Baltik, Baltimore*.

Če se beseda udomači, se še zmeraj lahko uveljavi splošna zakonitost z izgovorom *ɥ*: *skakalnica, stiskalnica, hladilnik*; ponekod izgovor omahuje, tako dobivamo besede z dvojno izreko *l* in *ɥ*. V besednjaku je v takem položaju izreka *l* povsod zaznamovana. Tudi v ljudskih izposojenkah se izgovarja *ɥ*: *malta, koralda*.

3. Na koncu besede ali zloga za soglasnikom ali zvočnikom se uveljavi samoglasna osnova do bolj ali manj slišnega polglasnika; pišemo *-el*, izgovarjamo pa:

a) *-əy* ali *-u*: *koz^{el}*, *mis^{el}*; *mr^{zel}*, *kis^{el}*, *vot^{el}*, *deb^{el}*; *pad^{el}*, *pek^{el}*, *re^{kel}*, *pas^{el}*; *pek^{èl}*, *priš^{èl}*; v sredi besede samo *-əy-*: *oseln^{ik}*, *maseln^{ik}*;

b) *-əl* v rod. mn. samostalnikov na *-la -lo*: *dek^{el}*, *met^{el}*, *ges^{el}*, *žez^{el}*, *deb^{el}*, *ig^{el}*; v izvedenkah iz njih: *deb^{el}ce*, *dek^{el}ski*, *obsot^{el}ski*; v imenih: *Kar^{el}*, *Pav^{el}ček*, *Sav^{el}*.

Pomni 1. Za samoglasnim *r* pišemo samo *-l* (nam. *-el*) in izgovarjamo:

a) *-əru*: *drl*, *umrl*, *odprl*, *strl*, *požrl*;

b) *-əral*: *grl*, *grlce*.

2. Uveljavila se je pisava *Pavel*, *Karel*, vendar pa *favl*, *kravl*, *avl*, *Pavl* (rod. mn. od *avla*, *Pavla*), *emajl*, *detajl*.

3. V besedah *holm*, *holmec*, *holmček*, *holmski* je *l* onemel.

lj

Slovenščina ne pozna pravega palatalnega *l'*; namesto tega sta se v zbornem govoru *l* in *j* strnila v enoten glas; pišemo ga z *lj* in je nedeljiv kakor enojna črka (digram). 12

1. Pred samoglasnikom sta obe sestavini jasno zaznavni, in sicer začetek *l* in konec *j*, v sredini pa se stapljata, da meja med njima ni zaznavna: *želja*, *polje*, *nedelja*, *veljati*, *Ljubljana*, *zemlja*, *mravlja*, *raglja*.

2. Za samoglasnikom na koncu besede ali zloga prav tako pišemo *lj*, v izgovoru pa *j* ne izzveni do konca, marveč je samo nastavljen, tako da napravlja *lj* slušni vtis zelo jasnega *l*: *dalj*, *polj*, *valj*, *poljski*, *boljši*, *daljši*, *valjček*, *oljnat*, *željno*.

3. Za soglasnikom ali zvočnikom na koncu besede ali zloga je *lj* uveljavil samoglasnost, da pišemo *elj* in izgovarjamo *əlj*: *kapelj*, *zemelj*, *mravelj*; *čevelj*, *smrkelj*, *krepeljček*, *zemeljski*, *trboveljski*, *Francelj*, *tempelj*.

Pomni 1. Za samoglasnim *r* pišemo samo *-lj*, govorimo pa *-əlj*: *krlj*, *čmrlj*.

2. V knjižnih besedah, kakor *naselje*, *pročelje*, *okolje*, sta *l* in *j* samostojna glasova, zato v rod. mn.: *naselij*, *pročelij*, *okolij*.

3. Raba je uveljavila pisavo pripone *-eljic*: *krepeljic*, *parkeljic* >[-əljic].

r

V zbornem govoru velja kot pravilo sprednji *r*, to je tisti, pri katerem se trese jezična konica; mehkonobni *r* je individualna posebnost. 13

1. Pred samoglasnikom se uveljavlja soglasniška osnova tresljajev: *riba*, *rak*, *ruša*, *peresa*, *poroka*; *prati* — *brati*, *kriva* — *griva*, *trobiti* — *drobiti*, *pritti* — *briti*, *igra* — *ikra*. Zaradi samoglasnosti pred tresljaji ne nastane prilikovanje po zvenu; *r* se torej pomensko razločevalno veže z zvenečimi in nezvenečimi soglasniki.

2. Za soglasnikom ali zvočnikom uveljavi *r* samoglasnost, in sicer na koncu besede ali zloga in pred soglasnikom ali zvočnikom; na koncu besede pišemo *-er*, drugače samo *r*, izgovarjamo pa v obeh primerih *-ər-*: *oder, veter, december, Koper*, v rod. mn. *jeter, juter, reber, iker, maver*; sicer pa: *krt, vrt, grm, trn, prst; odrski, vetrč, decembrski, jetrca, rebrca*.

3. Tudi na začetku besede pred soglasnikom *r* uveljavi samoglasnost in ga izgovarjamo *ər-*, pišemo pa samo *r-*: *rž, ržen, rt, rtič, rdeč, rkelj*; tako tudi pred zvočnikom: *rja, rvati*. Če se v govorni celoti prejšnja beseda konča na samoglasnik, se *r* tesno veže z njim: *kruh je ržen, bo rdeč, ni rvaj [jeržén, borděč, nirjàu]*.

Nosniki

- 14 Značilnost nosnikov je odtekanje zraka skozi nosno votlino ob zapori v ustih; soglasnost je v ustni zapori in daje zvenu poseben zvok, samoglasnost pa v odzvočnosti nosne votline. Ločimo tri nosne zvočnike: *m, n, nj*.

m

- 15 Pri nosniku *m* delamo zaporo z ustnicami.

1. Pred samoglasnikom se uveljavlja soglasniška osnova: *seme, sama, pomoč; kmet, s pestmi, z zobmi, palma, trma, s sanmi, sejmišče, smeti — zmeti, otmem, odnev*.

2. Na koncu besede ali zloga za soglasnikom ali zvočnikom se okrepi samoglasniška osnova; pišemo *-em* in izgovarjamo *-əm*: *pesem, osem, kosem, jarem, pójem*; v rod. mn. in izpeljankah: *pisem, tekem, dogem, dogemski, sejemski*.

Pomni. Vendar je raba odločila, da pišemo *-m*:

a) za samoglasnim *r*: *grm, strm, grmski*; v rod. mn. *trm, krm*;

b) v tujkah za zvočniki: *film, filmski, psalm, šarm, purniski*; v rod. mn.: *palm, farm, revm*.

n

- 16 Pri nosniku *n* delamo zaporo s konico jezika za zgornjimi zobmi, pred *k* in *g* pa z jezičnim korenem na mehkem nebu.

1. Pred samoglasniki ima *n* soglasniško osnovo: *giniti, ledeneti, rana, konec, sunek; nič, noč, naš, večno, vedno, prasniti — prazniti, trtna — trdna*.

2. Na koncu besede ali zloga za soglasnikom ali zvočnikom pride do veljave samoglasniška osnova; pišemo *-en*, izgovarjamo pa *-ən*: *bolezen, kazen, gruden, locen; priden, siten, lačen, praktičen, kalen, nesramen, uren, moderen, normalen, željen, voljen, daven, vpliven, trajen, idejen*; v rod. mn. in v izpeljankah: *oken, okence, okenski, vlaken, stegen, brezen*.

Pomni. Raba je uveljavila, da pišemo samo *-n*:

- a) za samoglasnim *r*: *črn, črnški, drn, strn, trn, nečimrn, srebrn, srebrnkast, zoprn, zrnce*; v rod. mn.: *zrn, srn*;
 b) za nekdanjim samoglasnim *l*: *poln, čoln*; za *-əl-, -əlj-*: *smiseln, vogeln, brezposeln; sabeljn, zemeljn*;
 c) v tujkah za zvočniki: *favn, klovn, Kajn*;
 č) v rod. mn. in izpeljankah za zvočniki: *gostiln, prodajaln, brizgaln, pisarn, mlekarn, tovarn, pozavn, cajn, tajn, vojn; postojnski, kavarnski*.

nj

Slovenščina ne pozna pravega palatalnega *ñ*; namesto tega imamo 17 v zbornem govoru *n* in *j* strnjena v enoten glas; pišemo ga z *nj* in je nedeljiv kakor enojna črka (digram).

1. Pred samoglasnikom sta obe sestavini jasno zaznavni, in sicer začetek *n* in konec *j*, v sredini pa se stapljata, da meja med njima ni zaznavna: *poganjati, menjava, sinjina, sanje, cunjja, krošnja — grožnja, marnja, konjugacija, konjunkcija*.

2. Za samoglasnikom na koncu besede ali zloga prav tako pišemo *nj*, v izgovoru pa *j* ne izzveni do konca, marveč je samo nastavljen, tako da napravi *nj* slušni vtis zelo jasnega *n*: *manj, nanj, konj, panj, manjši, sanjski*.

Pomni. V zbornem govoru ne smemo izgovarjati *mājn, kōjn*.

3. Za soglasnikom ali zvočnikom na koncu besede ali zloga okrepi *nj* samoglasniško osnovo; pišemo *-enj* in izgovarjamo *-ənj*: *ogenj, pedenj, gleženj, povodenj, škorenj*; v rod. mn. *prošenj, groženj, češenj, stopenj, oporenj, glavenj, sumenj*.

Zvočnika v in j

Bistvene lastnosti zvočnikov imata tudi *v* in *j*, zraven pa še skupno 18 posebnost, da se njuna samoglasnost stika z *u* in *i*, kakor se nepoudarjena *u* in *i* v govoru pogosto vežeta s samoglasnikom pred seboj v dvoglasnik. Zato bi ju lahko imenovali tudi dvoglasniška zvočnika.

v

Za zborni govor je *v* zvočnik z ustnično-zobno priporo kot soglasniško 19 in z ujevskim odzvočnim prostorom (z zaokroženostjo ustnic) kot samoglasniško prvino. Po raznih zvezah se uveljavlja zdaj priporniški izgovor kot [*v*], zdaj kot na pol samoglasniški [*ʋ*], zdaj spet kot ujevski nosivec zloga [*u*].

1. Pred samoglasniki se uveljavi soglasniška pripora [*v*]: *živina, seveda, glava, povodenj, plavuti, vas, vedeti, ves, vidim, voziti, vrt, svit — zviti, svest — zvest, svariti — zvariti, sveča — zveča, tvoj — dvoji, švrka — žvrka*.

2. Za samoglasniki na koncu besede ali pred soglasniki in zvočniki se uveljavlja ujevska samoglasniška osnova z bežno zaokrožitvijo ustnic

brez pripore; kadar hočemo to glasovno premeno posebej označiti, jo pišemo *μ*, v izgovoru jo pa slišimo kot dvoglasniški privesek k prejšnjemu samoglasniku: *živ, hlev, pav, prav, lov, nov, kočljiv, pozitiv, korektiv, objektiv; pivski, skrivši, pevci, revščina, davki, avto, ovca; revma, Pevma, ravnilo, pravnik, davno, kravji, divjak, Pavle, avla, mravlja, zabavlja, pravljica, smrdokavra, mavrica, avreola, tezavrirati*.

Tako se veže tudi začetni *v-* pred soglasnikom ali zvočnikom s samoglasnikom pred seboj v zloženkah in govornih enotah: *zavpiti, povsod, navkreber, zavzeti, povzdigniti, dovteten, ovdoveti, navzdol, za vsak dan, po vseh štirih, za včasih, na vprašanje; zavladatai, prevleči, nevljuden, nevreden, sovražnik, zavreti, prevnet, nevmešavanje, povnanjiti, zavraten, na vlak, za vljudnost, za vrata, po vratu, ne vnašaj, za vmes*. Vendar pred *l, lj* in *r* v takih primerih govorimo tudi priporniški *v* [-*vl-*, -*vlj-*, -*vr-*].

Pomni. V zbornem govoru pred nezvenečimi soglasniki *v* ne smemo izgovarjati kot *f*: [*°ofca, kafa, žif, kolektif, praf, datif*].

3. Samoglasniška prvina se popolnoma uveljavi:

a) za soglasniki in zvočniki na koncu besede ali pred drugim soglasnikom ali zvočnikom; pišemo ga *-ev*, govorimo pa *-əμ* (na koncu besede tudi *-u*): *žetev, kletev, plitev, trezev, mrtev*; rod. mn. *redkev, breskev, bukev, letev, Ponikev, bačev, lagev, kotev, posestev, kraljestev, hudodelstev*; v izvedenkah: *letevca, posestevce, društevce, britevca, kletevca*; samo *-v* pišemo, govorimo pa *-əμ/-u* za zvočniki: *barv, želv, brv, brvca, drvca, drv*;

b) pred soglasniki na začetku besede ali zloga; v taki zvezi pišemo *v-*, govorimo pa *μ-*: *vprašaj, vpis, vpelji, včasih, vdan, vtis, vsak, vstati, vzeti, vžgati, všeč, vse, vsiliti*; tako je tudi pred zvočniki: *vmes, vmešavati se, vnanji, vnašati, vnet; vlak, vleči, vljuden, vrata, vreti, vriskati, vrag*. Vendar pred *l, lj* in *r* izgovarjamo tudi priporniški *v*.

Pomni. V takih primerih za zborni govor ni dovoljeno izgovarjati *f* pred nezvenečimi soglasniki: [*°fprašanje, fčasih, fčera, fstati, fsak*].

Kadar v zloženkah ali govornih enotah pride *v* med soglasnike ali zvočnike, izgovarjamo *u/μ*: *odvzeti, predvsem, predvčerajšnjim, izvzeti, iz vseh kotov, od vsepovsod, od včera naprej, z vztrajnostjo, brez vzroka; razvneti, z vmesnim členom, brez vmešavanja*. Pred *l, lj* in *r* izgovarjamo *v* ali *μ*: *z vlakom, skupaj zveči, izvleči izpod razvalin, razvlečen, z vljudnostjo, z vrati, odvraten, odvreti kolo, razvrat, od vrednosti*.

V zvočniških skupinah *-rvm-* in *-rvn-* izgovarjamo *v* kot komaj nazakan *μ*: *z drvmi, s postrvmi, nad obrvmi, pred brvmi, krvna (skupina), krvnik, drvnica*. V skupini *-rvj-* izgovarjamo *v* kot *μ* ali kot *v*: *z vrvjó, s krvjó, pod brvjó, s postrvjó*.

Predpono *v-* pred *v* zmeraj pišemo in govorimo kot *u*: *uvod, uvesti, uvoz, uveljaviti, uvideti*.

6. Za izgovor predloga v veljajo tale pravila:

a) pred samoglasniki in pred *r, l, lj* se govori ustnično-zobni v ali dvoustnični *μ*: v *igri, v eni roki, v ajdi, v ognju, v ustih, v rž, v rji; v rani, v rogu, v risu, v lesu, v lice, v ljubezni*;

b) pred soglasniki in pred zvočniki *m, n, nj, j* se govori *μ*: v *peči, v krogu, v trgu, v žrelu; v mestu, v mleku, v nosu, v njem, v jezi, v jajcu*; pred *v* se govori *u*: v *vas, v veži, v vročini, v vlaku*;

c) v govornih enotah se veže s samoglasnikom pred seboj v dvoglasnik: *voda v kotlu, je že v hiši, dela v temi, hiša v mestu, dano v najem, dlaka v jajcu, do brade v vodi*;

č) med soglasniki ali zvočniki se lahko govori kot zelo kratek *u* in se s tem govorna enota podaljša za zlog: *pot v gozd, naravnost v hrbet, zrak v pljučih, zatopljen v misli, kot v nebesih, prav v jami, maček v vreči; ptiček v logu, nemir v ljudeh, tema kot v rogu*; pred *l, lj, r* se lahko izgovarja tudi rahlo zobno-ustnično.

j

Za zborni govor je *j* zvočnik s priporo ob trdem nebu kot soglasno 20
in z ijevskim odzvočnim prostorom kot samoglasno prvino.

1. Pred samoglasnikom se razločno sliši soglasna prvina *j*, ko jezik zdrkne skozi nebo priporo in s tem povzroči soglasniški šum: *sije, veje, hoja, huje, vaja, moja; jed, jezik, jata, jod, juha, jima; satje — sadje, latje — ladje, morje, gorovje, grje, snopje*.

2. Za samoglasnikom na koncu besede ali zloga se *j* tesno nasloni na samoglasnik pred seboj in se kot *j̣* zveže z njim v dvoglasnik: *pijte, jejte, vojska, kajža, lajna, sprejmi, dajva, rujmo; lij, saj, boj, kuj*.

3. Za soglasnikom ali zvočnikom na koncu besede ali zloga se samoglasnost uveljavi v ijevskem odzvočnem prostoru; pišemo *-ij*: *ladij, la-dijski, bitij, bitijce, obličij, kopij, okrasij, okrožij, morij, zarij, gorovij*.

Pomni. To nikoli ne velja za *nj* in *le* v prav redkih primerih za *lj*: *naselij, pročelij, okolij*.

Soglasniki

Čisti soglasniki so šumi brez zvena. Šum je različen po vrstah ovir, 21
skozi katere mora izdihnjeni zračni tok. Včasih zadene ob zaporo, včasih ob priporo.

Zaporniki

Kadar naleti zračni tok na zaporo v ustih, se za njo zgosti, ob nagli 22
odpori pa plane naprej; slušni vtis je najprej kratka pavza, nato pa nekakšen pok. Zaradi nagle odpore se zdijo ti glasovi hipni. Če delata zaporo ustnici, slišimo *p*, če jo dela jezična konica za zgornjimi zobmi, slišimo *t*, če pa jezični hrbet na mehkem nebu, slišimo *k*. Take glasove imenujemo

zapornike, po kraju zapore pa jih ločimo v ustnične, zobne in mehko-
nebnne. Slovenski zaporniki so brez pridiha in prehajajo neposredno v
prihodnji glas.

Priporniki

- 23 Kadar mora zračni tok skozi priporo, povzroča drugačne glasove,
pripornike. Te lahko poljubno daljšamo, so pa ves čas enako slišni, zato
nam veljajo za trajne glasove. Če gre zračni tok skoz ozko priporo zgornjih
zob ob spodnji ustnici, slišimo *f*. Z jezično konico ob dlesni in sprednjem
trdem nebu delamo priporo za glas *s*, ki je zanj značilno ostro sikanje
(sičniki). Če dela sprednji del jezika žlebičasto priporo ob trdem nebu,
slišimo šum glasu *š* (šumevci). Če pa dela priporo jezični hrbet ob mehkem
nebu, nastane glas *h*. Glasova *s* in *š* lahko spajamo z začetno zaporo,
kakor jo imamo pri *t*; vendar se zaporni del ne končuje z naglo odporo,
marveč prehaja brez poka v pripornik *s* ali *š*; tako dobimo glasova *c*
in *č*, spojena iz prvin dveh glasov v enojen glas (zlita glasova).

Soglasniki po zvenu

- 24 Čisti soglasniki so nezveneči, lahko pa se družijo tudi z zvenom; tako
dobimo zveneče soglasnike. Za soglasnike je torej značilno, da so nezveneči
in zveneči. Čeprav se zven lahko družijo z vsemi šumi, je slovenščina uve-
ljavila le nekatere zveneče foneme, kakor nam kažejo nasprotja: *papa*
— *baba*, *peta* — *beda*, *tepe* — *tebe*, *tá* — *dá*, *kita* — *kida*, *kaj* — *gaj*, *teka* —
tega, *mika* — *miga*, *trta* — *trda* — *drta*. Zaporniki imajo zveneče pare
p — *b*, *t* — *d*, *k* — *g*. Zveneči zaporniki imajo zaporo ravno tam kakor
nezveneči, le pok je šibkejši in zapora navadno krajša. Slovenski zveneči
zaporniki zvenijo od začetka zapore do konca eksplozije. Na koncu go-
vorne enote zven onemi; tam se zveneči zaporniki skoraj ne ločijo od ne-
zvenečih: *rob* — *rop*, *sad* — *sat*, *rog* — *rok*. Izmed pripornikov sta samo
s in *š* dobila zveneče pare v fonemih: *kosa* — *koza*, *sine* — *zine*, *sanka* —
zanka, *šiva* — *živa*, *srna* — *zrna*, *slepa* — *zlepa*.

Prilikovanje

- 25 Soglasniki se vežejo v govoru po zakonu prilikovanja: sprednji se
po zvenu izenači s prihodnjim. Tako postanejo zveneči pred nezvenečimi
tudi sami nezveneči in narobe: *redko*, *klobčič*, *gibka*, *gladka*, *nagci*, *zvezki*,
božček, *obrezki*, *grozdk*, *obrazci*; *kdo*, *svatba*, *prerokba*, *resda*, *izvršba*,
šestdeset. Tako se prilagajajo tudi nezveneči priporniki, ki nimajo ustre-
nega zvenečega fonema: *določba*, *stric gre*, *h godu*, *Afganistan*. Po zvenu
se prilikujejo le soglasniki med seboj (tudi v govornih enotah), ne pa
soglasniki z zvočniki. Prilikovanje je samodejno, brez zavestnega obliko-
vanja. Pisava takih premen navadno ne zaznamuje.

Če v govorni enoti zadeneta skupaj dva enaka soglasnika, se večinoma strneta v en sam nekoliko daljši in ostrejši glas. Pri zapornikih daljšamo zaporo in ostrimo odporo, ne delamo pa dvakratne eksplozije: *ob poti, ob boku, odtekati, oddati, nadte* : *nate, tak konj, tak gozd*. Predlog *k* pred *k* pišemo in govorimo *h*: *h kruhu, h konju*; pred *g* pišemo *h* in govorimo zvenečo premeno: *h gori, h grobu*. Priporniki daljšajo priporo: *s sinom, z zeljem, izza, s soljo, iz sobe, boš šel* : *bo šel, boš žel* : *bo žel, jih hoče* : *ji hoče*. Zlite glasove podvajamo: *konec ceste, veččlenski, nič čeden*.

Soglasniški sklopi

Soglasniških sklopov v zbornem govoru ne olajšujemo kakor pogosto 26 v ljudskem govoru, izgovarjamo jih po vseh črkovnih členih.

Največ imamo dvočlenskih. Pri izpeljankah s priponami pa se lahko nabere še več soglasnikov, vendar več ko treh navadno ne srečujemo, ker si jih jezik rad olajša. Na začetku besede imamo redke sklope zapornikov: *ptič, tkati*. Največ začetnih sklopov se začenja z glasovoma *s/z* in *š/ž*: *spati, stati, skočiti, zgaga, zdraha, zbeگان, shod, scela, sčasoma, sfrleti, Špela, škoda, šteti, ščip, žbica, ždeti, žgati*. Redki so z začetnim *h*: *hči, hkrati*. S predlogi se začetni soglasniški sklop lahko pomnoži, vendar le prav redko nad tri člene: *k ptiču, stkati, k skali, obžgati, odšteti, obstopiti, odzdraviti* : *ozdraviti*. Sklop *šč* izgovarjamo razločno v obeh delih in ga ne olajšujemo v *š*. Na začetku besede pišemo in govorimo v sestavi *šč*: *ščista, sččkati, sčasoma*; pred pripono pišemo *šč* ali *žč* in izgovarjamo *šč*: *drevesček, zvežček, obražček*.

O POGOVORNEM JEZIKU

Pogovorni jezik je neposrednejši in manj izbran kakor knjižni jezik, 27 preprostejši v izbiri besed in manj umeten v gradnji stavkov. Določajo ga tele značilnosti:

Rabi se v manjši družbi in prostoru, zato je tempo govora hitrejši od zbornega; glasove izrekamo manj izrazito, govorni organi so dosti manj napeti.

Pogovorni jezik je bolj ali manj krajevno barvan, ne da bi bil narečen. Tudi v območju istega krajevnega govora se pogovorni jezik lahko loči po posameznih družbah; o tem odloča stopnja izobrazbe, vzgoja, značaj, okolje, delo, rod, večja ali manjša domačnost.

Pogovorni jezik ni poseben jezik, marveč je le v zasebno rabo prenesen zborni govor; njegova domačnost in neprisiljenost je ravno v tem, da ni priučen po ostro določenih pravilih. Pogovornega jezika torej ne smemo razvijati v nasprotje z zbornim ali ne glede nanj. Plemenit in vsem

razmeram prilagojen pogovorni jezik more zrasti samo iz negovanega in utrjenega zbornega govora.

Pri nas se pogovorni jezik šele oblikuje. Ustvarja si ga vsako kulturno središče zase in skuša najti pravilno razmerje med knjižno izreko in govorom v kraju. Zato ni mogoče dati nadrobnih napotkov, ki bi bili za vse veljavni.

Vsak narod skrbno goji svoj zborni govor, poroštvo enotnosti. Zgrešeno bi bilo, če bi Slovenci s prehudo redukcijo vokalov svoj pogovorni jezik oddaljili od knjižne izreke in ga tako potisnili na raven narečja ali celo žargona, namesto da bi ga povzdignili in oplemenitili.

POUDAREK

- 28 Slovenski poudarek je prost in zato ni vezan na določen zlog: *jáгода, planína, končám, trém, temà*. Mesto poudarka v besedi ima včasih tudi ločevalen pomen, npr. *dróbnica* : *drobníca*, 3. oseba edn. *prodá* : rod. edn. *próda, pečí* : *pěči, beží* : *běži!* Raba je razvila tudi dvojnice pri besedah z istim pomenom: *pláčati* in *pláčiti, strojím* in *strójim, grábljišče* in *grabljíšče*. V notranjosti besede je poudarjeni samoglasnik praviloma dolg; izjem ni veliko, npr. *prècej, odvèčen, mègla, stèbroma, tèmnega* ipd. V zadnjem ali edinem zlogu je poudarek dolg: *svét, žen, mlád, jesén, obá*, ali kratek: *rák, pošètn, prodáj*.

Slovenščina je vrhu tega v dolgih zlogih ohranila razloček med padajočo [á] in rastočo [á] intonacijo: *lêp, pomlád, golób, dêlam; vrána, léto, céna, družína, mísliti*; kratko poudarjeni zlogi so zmeraj padajoči: *brát, stár, stezä, umrì*. Ponekod intonacija med seboj ločuje sicer enako se glaseče besede, npr. *nogó si bo zlomil* : *z nogó ga suje; ima močne kostí* : *je močnih kostí; fantje so še mladí* : *leto se mladí; na stara lêta* : *po zraku lêta; sneg nalêta* : *otrok se nalêta; ga prime za vrât in nese do vrât*. Ker veliko narečij ne loči več obeh intonacij, za zborni govor nista ukazani in v našem besednjaku zato nista zaznamovani. Kdor pa ju govori po domačem narečju, ju seveda uporablja tudi v zbornem govoru.

Posebnosti

Samostalniki

- 29 1. Samostalniki ženskega spola na *-a* s premičnim poudarkom se sklanjajo lahko tudi po zgledu s stalnim poudarkom na osnovi, torej *gôra -é -ó* in *gôre -o*. Samostalniki s polglasnikom v korenu imajo navadno končni poudarek; končnici *-e* in *-o* sta ali dolgi ali kratki: *stázé -ó* in *stázè -ò*, vendar samo *támè -ò*. Dovoljen je tudi poudarek na osnovi; ta je zmeraj kratek: *stàza -e*.

2. Nekateri samostalniki ženskega spola na soglasnik obdrže naglas na istem zlogu v vsi sklanjatvi, premaknejo ga pa lahko tudi na obrazilo: *oblást -i in -í*; tako še *postrv, obrv, nozdrv, pomoč, kokoš*.

3. Vrednost poudarjenega *-e-*, *-o-* se pri nekaterih samostalnikih moškega spola v mestniku edn. spremeni, npr. *stròp stròpa* : *na stròpu, žèp žèpa* : *v žèpu*, vendar so v navadi tudi oblike z *ê ô*: *na stròpu, v žèpu*. Zelo malo samostalnikov menja vrednost poudarjenega samoglasnika še v drugih sklonih, npr. *kònj kònja* : *na kònju*, (rod. mn.) *kònj na kònjih s kònji*; *otròk otròka* : *pri otròku*, (rod. mn.) *otròk pri otròcih z otròki*; razen v rod. mn. imamo povsod že tudi oblike s širokim samoglasnikom: *na kònjih, pri otròcih, s kònji, z otròki*. Nekateri samostalniki spremenijo v mestniku edn. in po njem tudi v dajalniku *-ô-* v *-ò-*, npr. *nòs, mòst, ròd* : *v nòsu, na mòstu, v ròdu*; tudi tukaj so v rabi, dasi manj pogosto, oblike s poenotenim samoglasnikom: *v nòsu, na mòstu, v ròdu*. Tako tudi pri nekaj samostalnikih srednjega spola: *v pròsu, v srèbru in v prósu, v srèbru*.

4. Večzložni moški samostalniki s polglasnikom v korenu obdrže v sklanjatvi poudarek na obrazilu, samo pri dvozložni končnici (daj., or. dv.) ga navadno premaknejo na osnovo: *stàbròma, skàdnjema*. Če pri samostalnikih, ki poudarjajo obrazilo, v osnovi ni polglasnika, je bolj v navadi poudarek na osnovi: *kòšek in košèk*. Tudi pri samostalnikih s polglasnikom v osnovi je dovoljen stalni poudarek na prvem zlogu, poudarjeni polglasnik ostane seveda kratek: *stàber stàbra*.

5. Nekateri redki samostalniki srednjega spola z *-ê-*, *-ô-* v osnovi ju v množini zožijo; tako zmeraj *rèbro* — *rèbra, plèče* — *plèča*, včasih tudi *òkno* — *òkna* (in *òkna*), *bèdro* — *bèdra* (in *bèdra*), *rešèto* — *rešèta* (in *rešèta*). Samostalnika *polje* in *morje* dajeta prednost poudarku na osnovi, zato *pólje -a, mórje -a in poljé -á, morjé -á*.

6. V nekaj primerih potegne predlog poudarek k sebi: *na véčer, na prímer, na pómlad, pod jésen, s póti, za láse, v zóbe*; *-ê-*, *-ô-* v osnovi se pri tem zožita: *na góro, v zémľjo, na nóge, na péte*. Takšna raba je bila v starem jeziku veliko obsežnejša, danes pa že močno peša in se velikokrat drži le še pri krajevnem pomenu, npr.: *jezik za zóbe* : *ščetka za zobé (= zobna ščetka)*; *za róke se primeta* : *milo za roké*.

Pomni. Razen pri ženskih samostalnikih na soglasnik je takšna raba omejena samo na žožilnik; torej: *sonce gre za góro, za goró je oblak*.

7. Samostalniki na *-aj* radi posplošujejo končniški poudarek; od tod dvojnice, kakor so: *grížľjaj* — *grížľjáj, máhľjaj* — *máhľjáj, mígljaj* — *mígljáj, primánjkljaj* — *primánjkljáj, spotíkljaj* — *spotíkljáj, vzdihľjaj* — *vzdihľjáj*.

8. Snovnim imenom s pripono *-ina* se poudarek seli iz osnove na pripono, tako da imamo že pogosto dvojnice: *ľľpovina in lipovina, hrástovina in hrastovina, kùretina in kuretina, irhovina in irhovina*.

9. Izpeljanke na *-išče* se čedalje pogosteje poudarjajo na priponi: od tod dvejnice: *répišče — repišče, krompírišče — krompirišče, zélišče — zelišče, grábljišče — grabljišče, lopátišče — lopatišče*.

10. Priponi *-et, -ot* poudarjamo: *trepèt trepéta, drgèt drgéta, šepèt šepéta; ropèt ropéta, klopèt klopéta, živòt živôta*.

11. Tujke na *-ent* imajo v stranskih sklonih srednji *e* (v besednjaku ga pišemo *é*): *abituriènt -énta, prezidènt -énta, abstinènt -énta, koncipiènt -énta*. Redke izjeme so nekatere ljudske tujke, npr. *cemènt -énta, testamènt -énta*.

Pridevniki

30 1. Enozložni pridevniki imajo povečini premični poudarek, vendar samo v nedoločni obliki: *oba sta še mladá : mláda dva sta gospodarja*; poudarek se premika samo v im. in tož. vseh števil. Poleg oblik s premičnim poudarkom so v navadi tudi oblike s stalnim poudarkom: *mlád mládu -ó -í -é -á in mlád -a -o; stár stára -o -i -e -a in staró -í -é -á*. Številni so tudi dvozložni pridevniki s premičnim poudarkom; to so pridevniki na *-en, -ek*. Večina med njimi poudarja oblike na trojen način:

- drobán dróbná drobnó, grenák grénka grenkó;*
- drobèn drobnà drobnó, grenèk grenkà grenkó;*
- dróben dróbná dróbnó, grènek grénka grenko.*

2. Pridevniki s polglasnikom v korenu imajo končniški poudarek: *təmən təmnà -ó ali -ò, mədəl mədlà -ó ali -ò*. V stranskih sklonih se poudarek navadno premakne na osnovo: *təmnega*. Korenski poudarek se je po tej poti že precej uveljavil v vseh sklonih, zato se ti pridevniki lahko sklanjajo, kakor da bi imeli stalni poudarek na osnovi: *təmən təmna -o -ega*. Ta je zmeraj kratek.

3. Kadar so pridevniki na *-iv* in *-ljiv* poudarjeni na priponi, imajo v SP v im. edn. m dolg poudarek: *lažnív, črvív, plesnív, ušív; ubogljív, nezaupljív, pohujšljív, zamerljív*.

4. Poudarjena *i* in *u* v zadnjem zlogu zloženk sta dolga: *lahkokril, lahkoživ; dolgoúh, trdokljún*.

Zaimki

31 Kazalni zaimek *ta ta to* ima dvojno poudarjanje: *téga tému tém téh* ali pa *tegà temù tëm tëh*.

Glagoli

32 1. Glagoli četrte vrste so glede poudarjanja zelo različni. Razmeroma malo je takšnih, da v vseh oblikah brez izjeme obdržijo poudarek na osnovi: *mísliti, mériti, obésiti, škódití, práviti*. Močna je skupina glagolov, ki imajo obojno poudarjanje: ali premični poudarek ali pa poudarek na

osnovi; pri tem ni važno, kakšen je bil prvotni poudarek, npr. *grábiti -im*, *grábi -te!* *grábil -a -o* in *grabíti grábig*, *grábi -íte!* *grábil -ila -o*; *vlačíti vlačim*, *vláči -íte!* *vláčil -ila -o* in *vlačíti -im* s stalnim poudarkom. Včasih zajame tako izenačevanje vse oblike, včasih pa ne; npr. *cviliti -im*, *cvili -te!* *cvilil -a -o* in *-ila -o*. Nikdar njmajo stalnega poudarka na osnovi glagoli, ki imajo v opisnem deležniku moškega spola v im. edn. *-ê-* ali *-ô-*: *prosíti prósim*, *prôsi -íte!* *prôsíl -ila -o*; *ženíti ženim*, *ženi -íte!* *žéníl -ila -o*.

2. Z glagoli četrte vrste so v oblikah nedoločniške osnove izenačeni glagoli druge vrste; od tod dvojnice: *potegníti potégnem*, *potégni -íte!* *potégníl -ila -o* in *potégniti -nem* s stalnim poudarkom; *vrníti*, *planíti* in *vrníti*, *pláníti*. Tudi tukaj samo *toníti tónem*, *tóni -íte!* *tóníl -ila -o*, *zakleníti zaklénem*, *kreníti krénem*.

3. Pri glagolih četrte vrste s poudarkom na priponi v nedoločniku in sedanjiku, npr. *grešíti grešim*, *kosíti kosim*, je predpona v opisnem deležniku zloženek razen v ednini ž sprva povsod potegnila poudarek k sebi: *zgréšíl zgréšila zgréšilo -i -e*; *pognójíl pognójila pognójilo*. V knjižnem jeziku tako poudarjanje ni več živo; razen v edn. m je poudarek zmeraj na obrazilu: *zgréšíl -ila -o*, *pognójíl -ila -o*.

4. Podobno kakor v četrti vrsti je z glagoli pete vrste. Ob glagolih, ki imajo stalni poudarek na osnovi, npr. *délati*, *pádati*, *rézati*, *kúhati*, jih je veliko z dvojnimi poudarjanjem: *stréljati* in *streljáti*, *mázati* in *mazáti*, *klicati* in *klicáti*. Vendar dajejo zlasti ponavljalni glagoli v nedoločniku radi prednost poudarku na osnovi: *pokúšati* *pokúšajte* in *pokúšájte!* *pokúšal -a -o* in *-ála -o*. Tudi v tej vrsti nimajo stalnega poudarka na osnovi glagoli, ki imajo v opisnem deležniku za m edn. *-ê-* ali *-ô-*, npr. *peljáti*, *klesáti*, *česáti*, *kopáti*.

5. Glagoli šeste vrste imajo poudarek ali na osnovi, npr. *škódovati* *škódujem*, ali na priponi, npr. *kupováti* *kupújem*. Danes se tudi pri prvih raba nagiblje k poudarjanju na predzadnjem zlogu: *škódováti* *škodújem*; takšne dvojnice imamo še pri glagolih *dédovati*, *kmétovati*, *molédovati*, *nadlégovati*, *naprédovati*, *obédovati*, *pohájkovati*, *poménkovati se*, *popótovati*, *posrédovati*, *svétovati*, *vérovati*, *zaznámovati*.

6. Deležniki sedanjega časa na *-ê* imajo v prislovni rabi končnico *-óč* ali *-éč*: *tako rekóč*; *misléč*, *da ga nihče ne vídi*; *rjovéč se je bližal vihar*; *deróč po melini*, *voda odnaša mívko*; *moža pa množica kropi*, *želéč mu večnega pokoja*; *gredóč ga je sunil*; *bojéč se plohe*, *je stopil pod streho*.

V pridevniški rabi poudarek omahuje: *mogóč* in *mogóč primer*, *rdéč obraz*, *bojéč in bojéč otrok*, *vróč in vróč lonec*, *deróč in deróč hudournik*, *rjovéč in rjovéč lev*. Takšni primeri so v slovarju posebej omenjeni.

7. Namenilnik na *-t* ali *-č* ima redno poudarek na istem zlogu in iste dolžine kakor opisni deležnik za moški spol ednine: *jagode je brál* — *gre jagode brát*; *kure je podíl* — *gre kure podít*. *vároval* — *várovat*, *délat* —

délat, rtnil — rínit. Zato slovar ne navaja namenilnika pri vseh glagolih, marveč samo pri tistih, kjer se poudarka ločita po dolžini, npr. *bril : brít, cvrét, krít, mlét, nést, pèč, plést in plèst, rit, tèpst, vpít, žrét, štét, živét.*

Namenilniška oblika dovršnikov je enaka kratkemu nedoločniku; izjemi sta *sést in léč.*

8. Končnica *-enje* v glagolnikih se izgovarja pod poudarkom *-enje*: *trpljenje, življenje, mišljenje, hotenje, grmenje, gorjenje, vrjenje, vrtenje, gnojenje, soljenje.*

Pomni. Vsaka poudarjena beseda ima praviloma samo en poudarek. Včasih pa dobivajo nekatere zložene besede še stranski poudarek, npr. *nèverjéten, náj-lépsi, górnjeavstrijski.* (Tak poudarek v slovarju večinoma ni zaznamovan.) V govoru so se utegnile izoblikovati dvojnice: *kilográm in kilogram, decíliter in déciliter.* Nekatere novejšje, knjižne zloženke imajo dva prava poudarka: *pánoga : pánoга, pásónce.*

DELJENJE

33 Deljenje ni zmerom zlogovanje. Besede delimo na koncu vrste, kadar jih ne moremo v celoti izpisati. Deljenju se radi izognemo, posebno, kadar bi bilo treba deliti kratke dvožloznice. Samega vokala rajši ne puščamo v prejšnji vrsti in ga ne prenašamo v prihodnjo. Zložene besede najbolje delimo po sestavinah.

1. Nesestavljene besede delimo takole:

a) Soglasnik ali zvočnik med samoglasnikoma (dvoglasnikoma) jemljemo k prihodnjemu zlogu: *de-lo-va-ti, do-mo-vi-na, kr-ti-na, ve-tr-ni-ca; maj-hen, no-coj-šen, kraj-šaj [maj-hən, no-coj-šən, kraj-šaj]; prav-da, po-šev-na, slav-čev [prav-da, po-šey-na, slay-čey]; bol-ha, dr-hal, pol-zel [boy-ha, dr-hay, poy-zey].*

b) Soglasniški sklop, ki se dá brez sile izgovoriti, lahko ves vzamemo k prihodnjemu zlogu, lahko pa tudi pridržimo prvi soglasnik pri prejšnjem zlogu: *do-bra, pre-kla, go-dlja, mi-šljen, če-šplja, ja-sna, pra-žnji, pe-smi, te-sto, ra-skav, me-zga, pi-škav, ko-sci, plo-šča, pra-ksa, si-tnost, se-stra, dru-štvo, ku-štrav,* pa tudi lahko: *dob-ra, prek-la, god-lja, miš-ljen, češ-plja, jas-na, praž-nji, pes-mi, tes-to, ras-kav, mez-ga, piš-kav, kos-ci, ploš-ča, prak-sa, sit-nost, ses-tra, druž-tvo, kuš-trav.*

Pomni. Ne delimo *lj, nj*: *ko-nja, dla-njo, kra-lja, so-ljo, vese-lje.*

c) Od težko izgovorljivega soglasniškega sklopa jemljemo izgovorljivi del k naslednjemu zlogu: *jer-bas, var-stvo, Kser-kses, stol-ni, s kol-mi, valj-čast, val-čki, gum-bi, gan-ljiv, son-ce, z dlan-mi, klan-ček, sfin-ga, ljud-stvo, povest-ca, gost-ba, rob-ček, klob-ko, klop-ca, krož-ci, peč-ca, pod-kve, tež-ko.*

Pomni. Kjer se zdi izgovorljivost dvomljiva, delimo po občutku: *son-čna in sonč-na, Fran-čka in Franc-ka, maj-čken in majč-ken.*

č) Zaporedna samoglasnika lahko delimo: *Le-on, Di-ana, ide-al, te-orija, Rafa-el.*

2. V sestavljenkah delimo predpono od osnovne besede: *brez-glav, čez-meren, do-stopen, iz-daja, med-vojen, na-brati, nad-morski, ob-ležati, od-bititi, pa-glavec, po-drezati, po-drobiti, pod-rezati, pod-robiti, pre-sledek, pred-ložek, pri-smoda, pro-račun, proti-slovje, raz-veza, so-meščan.*

Domače in tuje zloženke najbolj delimo po sestavinah: *vino-grad, kolo-voz, trdo-glav, vroče-krven, vsako-leten, prida-nič, vse-mogočen; avto-strada, areo-pag, aero-plan, leo-pard, arheo-log, ideo-grafija, peri-oda.*

3. Pri deljenju tujih lastnih imen ne smemo trgati samoglasniških ali soglasniških sklopov, ki zaznamujejo en glas: *Coo-per, Bour-geoi-sov, Jea-na Pau-la, Gree-na, Goe-the, Hei-ne, Hey-se, Shake-spea-re, Fran-çoi-se; Mar-shall, Bae-de-cker, Má-cha, Blü-cher, Fou-ché, Ha-cquet, Ri-chard, Fi-scher, Smi-thov, Mic-kie-wi-cza.*

Dva enaka soglasnika med samoglasnikoma delimo: *Schil-ler, Grim-ma, Man-nov, Rob-ov, Les-sing, Gras-sel-li, Rous-seau, Scot-tov, Boc-cacio, Cor-reg-gio, Maz-zi-ni.*

Pomni. Tudi v domačih imenih, pisanih v bohoričici, dvojnega znamenja za enojen glas ne delimo: *Bla-she, Ne-shi-za, Ju-ri-zhizh.*

O RABI VELIKIH IN MALIH ČRK

V pisavi uporabljamo vélike in male črke po posebnih pravilih. Samo 34 vélike črke uporabljamo v tiskanih, risanih ali vklesanih besedah, kadar jih hočemo posebej poudariti ali jih napraviti vidnejše. Z roko pišemo same vélike črke le v kraticah, v kemičnih obrazcih ipd.: *FLRJ, LRS, SAZU, CO, H₂O.* Drugače rabimo vélike črke le posamez kot začetnice.

Z véliko začetnico se pišejo: 1. prve besede v stavku, 2. lastna imena oseb, živali in stvari.

Prve besede v stavku

Prvo besedo v stavku za piko, vprašajem in klicajem ter za dvopičjem 35 v premem govoru pišemo z véliko začetnico.

Pri navajanju del s celotnim naslovom so nam s piko ločene enote okrajšani samostojni stavki in jih začenjamo z véliko črko: *Slovenski pravopis. Založila Državna založba Slovenije. Natisnila tiskarna Ljudske pravice. V Ljubljani 1950.*

Pomni 1. V premem govoru se začenja napovedni stavek za klicajem ali vprašajem z malo začetnico: »*Nikoli!*« so odgovorili kakor iz enega grla. »*Ali ste dolgo čakali?*« je rekla s tihim glasom. »*Stoj!*« je zavpil. »*Kam greš?*« Če je premi govor pretrgan sredi stavka, nadaljujemo z malo začetnico: »*Saj veš,*« začne *Smrekar,* »*da te nisem še nikdar napak učil.*«

2. Za vrstilnimi števniki, pisanimi s števkami in piko, pišemo v naslovih in v začetku stavka z malo začetnico: 4. *šolska naloga*, 5. *člen ustave*, 3. *pregledana izdaja*. Za številkami ali črkami, ki prislovno (prvič, drugič, tretjič) zaznamujejo točke v razvrstitvi, pišemo z malo, kadar so to le deli stavka (npr. točke pri naštevanju v § 3 našega uvoda na strani 15), z véliko začetnico pa, če zaradi preglednosti postavljamo ta znamenja pred naslove (npr. v čitankah) ali pred samostojne odstavke.

3. Kadar stoji vprašaj ali klicaj v stavku namesto vejice, nadaljujemo za njim z malo črko: *Kaj? da bi mene žalil! Tresk! so se zaloputnila vrata. Lej! torej je bledo njih cvetje velo.*

Lastna imena

36 Lastna imena zaznamujejo določene posamezne osebe, živali, kraje ali stvari: *Anton, Marija, Prešeren, Tito, Župančič; Šarec, Luca, Sultan; Ljubljana, Triglav, Slovenija, Jugoslavija; planeta Venera, Mars; Litostroj, društvo Partizan, ladja Galeb.*

Pomni. Imena, ki ne zaznamujejo posameznih oseb, živali ali stvari, temveč njih vrsto, so občnā imena in se pišejo z malo začetnico: *delavec, kmet, pesnik; srec, dimka, belka; časopis, obzornik, mesto, gora, vas, trg, potok, reka, voda, jezero, dolina, zveza, društvo.*

Če so lastna imena vzeta iz občnih imen za poznamenovanje posameznih določenih oseb, živali ali stvari, jih pišemo z véliko začetnico: *Dimka, Čada, Volk; Potok, Gorica, Log.* Zato tudi pomensko ločimo: *prebiram novice* in *prebiram Novice*, ker imam v prvem primeru v mislih novice v kakem listu, v drugem primeru pa list z imenom Novice. *Pšenično poije dobro kaže*, vendar: *V Polje vozi avtobus.*

Osebna imena

37 1. Osebe imajo danes navadno po dve imeni: osebno in družinsko, ime in priimek. Obe sta pravi lastni imeni in se pišeta z véliko začetnico: *France Prešeren, Ivan Cankar, Fran Ramovš, Slavko Osterc.*

2. Včasih si kdo nadene izmišljeno ime (pseudonim): *Tito, Sperans, Koseski, Podlimbarski, Prežihov Voranc.* Tudi taka imena so prava lastna imena in jih pišemo z véliko začetnico.

3. Za osebnimi imeni dodajamo včasih prilastke po krajih ali drugih značilnostih; kot stalni pridevki so sestavina lastnega imena in se pišejo z véliko začetnico: *Dušan Silni, Aleksander Véliki, Ivan Grozni, Ljudevit Posavski, Herman Celjski, Friderik Rdečebredec, Friderik s Praznim žepom, Janez Svetokriški, Janez Evangelist.* Sem spadajo tudi plemiški prilastki: *dr. Janez Bleiweis pl. Trsteniški, Andrej Lušin vitez Ravnodolski.*

Pomni. Z malo začetnico pišemo prilastke pred lastnim imenom, in sicer:

1. prilastke, ki zaznamujejo poklic, položaj, čast, svetost ipd.: *doktor (dr.), profesor (prof.), magister (mr.), inženir (inž.), predsednik, sekretar, maršal, general,*

gospod (g.), gospa (ga.), tovariš, tovarišica (tov.), mister (mr.), mistres (mrs.), monsieur (m.), oče (o.), pater (p.), plemeniti (pl.), sveti (sv.) ipd.: *dr. France Prešeren, prof. Ivan Prijatelj, arh. Josip Plečnik, o. Stanislav Škrabec, tov. Tito, ga. Curie.* Z malo pišemo tudi razločevalne dodatke za imenom, kakor *mlajši (ml.), starejši (st.)* ali *junior (jun.), senior (sen.)*: *Plinij st. ali Plinij starejši, Plinij ml. ali Plinij mlajši, Dumas oče, Dumas sin;*

2. prilastke v stalnih zvezah: *kralj Matjaž, kraljevič Marko, dedek Mráz, lepa Vida, zeleni Jurij, starka Zima, sirota Jerica, lisica Zvitorepka, medved Brundo.*

4. Pri veroslovnih in posebljenih bitjih pišemo z véliko prava lastna imena posameznih bitij, kakor: *Jupiter, Venera, Donar, Perun, Živa, Buda, Alah, Jahve, Bog.* Pri posebitvi postanejo občna imena stvari prava lastna imena: *oče Hrast, zlatolaska Breza, Poezija, Sreča, Dobrota, Luč* ipd. Podobno včasih pišemo z véliko tudi besede, ki jih hočemo posebej poudariti ali jim dati poseben pomen, npr. *Človek, Umetnik* ipd.

Pomni. Občna imena, ki zaznamujejo le vrsto bitij, pišemo z malo: *bog, bogovi, polbogovi, duhovi, vile, rojenice, sojenice, vedomec, povodni mož, deseti brat, muze, erinije, furije* ipd.

5. Prava lastna imena so tudi tista, ki označujejo osebe po narodnosti, državljanstvu ali kraju; zato jih pišemo z véliko začetnico: *Slovenec, Slovenka, Srb, Jugoslovan, Poljak, Anglež, Malajec, Indijanec; Belorus, Gornjeluzičan; Indoevropejec, Severnoameričan, Južnoafričani; Gorenjci, Tržačani, Celjani, Belokranjci, Lužiški Srbi;* vendar *koroški Slovenec, beneški Slovenec, vzhodni Got, zahodni Nemec, severni Korejec* (ker so del istega naroda).

Pomni 1. Z malo začetnico pišemo občna imena: *hribovci, dolinci, meščani* ipd. Ravno tako tudi imena, ki označujejo osebe po rasni pripadnosti: *mongolid, mulat, mestic, kreolec, arijec, semit, hamit, črnc, rdečekozec.*

2. Imena, ki pomenijo pripadnike raznih gibanj, nazorov, listov, društev, strank, oseb, redov, narečij ipd., so občna imena in jih pišemo z malo začetnico: *ilirec, staroslovenec, liberalec, komunist, socialist, protestant, vajevec, čbeličar, metelkovec, mahničevce, heglovec, kantovec, hitlerjanec, frančiškan, klarisinja, čakavec, kajkavec, ijkavec.*

3. Kadar osebno ime zaznamuje predmet in ne več določene osebe, postane občno ime in se piše z malo začetnico: *Volta — volt, Röntgen — rentgen* [aparát], *Ford — ford* [avtomobil], *Furlanka — furlanka* [sekirica], *Tolminec — tolminec* [nož], *liter vipavca, bizeljca, mariborčan* [vlak], *jur* [denar], *jurček* [goba], *štefan* [posoda], *bodeča neža* [rastlina], *nežica* [denar], *kajfež* [orodje].

6. Svojljne pridevnike od osebnih lastnih imen na *-ov -ova -ovo (-ev -eva -evo)* ali *-in -ina -ino* pišemo z véliko začetnico: *Vodnikov, Župančičev, Julijin.* Sem gredo tudi samostalniško rabljeni pridevniki: *Jurjevo, Gregorjevo, Silvestrovo* ipd.; vendar pa svojljne pridevnike v rastlinskih in podobnih imenih pišemo lahko tudi z malo začetnico: *salomonov pečat, marijini laski* ipd.

Pomni. Pridevniki od osebnih lastnih imen, ki niso svojljni, se pišejo z malo začetnico: *cankarski, mahničevski, heglovski, voltairski, salomonski, marksističen.*

Zemljepisna imena

- 38 Zemljepisna lastna imena záznamujejo posamezne kraje, vode, gore, pokrajine, celine, zvezde, svetovja. Pišemo jih z véliko začetnico: *Vrba, Laško, Trst, Beograd, Zagreb, Jadran, Triglav, Pohorje, Slovenija, Koroško, Savinja, Drava, Drina, Jugoslavija, Evropa, Venera, Mars.*

Pomni. V astronomski terminologiji lahko pišemo *Sonce, Zemlja, Mesec, Danica, Veliki voz, Rimska cesta, Kozorog* z véliko začetnico; v vsakdanji rabi so to občna imena: *sonce, zemlja* ipd.

Krajev z enakim imenom je lahko več, zato jih včasih natančneje določamo z dostavkom bolj znanega bližnjega kraja, npr. *Dolina pri Lendavi, Dolina pri Trstu, Hrib pri Koprivniku, Hrib pri Cerovcu, Dobrava pri Kropi, Dobrava pri Konjicah, Planina pri Sevnici, Planina pri Rakeku.*

Sestava z občnim imenom

- 39 1. Če je ime naselja sestavljeno iz določilnega pridevnika in občnega imena, pišemo pridevnik z véliko, samostalnik pa praviloma z malo začetnico. Vendar je kljub znanemu korenu občutek za občno ime pogosto zamrl, včasih zaradi narečnih sprememb, še večkrat pa zato, ker je jezik tisto občno ime opustil. To velja npr. za imena *Bela, Bistrica, Brezovica, Brnik, Dolič, Gradec, Javornik, Kapla, Konjice, Pólana, Preska, Škofije, Štifta, Tabor*. Zatorej pišemo *Koroška Bela, Slovenska Bistrica, Blatna Brezovica, Slovenj Gradec, Slovenski Javornik, Železna Kapla, Slovenske Konjice, Nova Štifta.*

Pomni. Občna imena *boršt, brod, cerkev, cesta, čelo, dob, dveri, dvor, glava, gora, górcá, graba, grad, grič, grm, jama, jarek, kal, križ, luža, marof, mesto, mlaka, mlin, most, njiva, peč, polica, pot, reber, rtič, rupa, selo, turn, vas, voda, vrata, vrh, vrt, žaga, žleb* zmeraj pišemo z malo začetnico: *Vojvodin boršt, Hrvaški brod, Bela cerkev, Stara cesta, Toško čelo, Lepi dob, Železne dveri, Stari dvor, Konjska glava, Kranjska gora, Trška gora, Nemska graba, Gornji grad, Drenov grič, Višnji grm, Volčja jama, Morski jarek, Črni kal, Beli križ, Mrzla luža, Grajski marof, Novo mesto, Čučja mlaka, Pečniški mlini, Zidani most, Dolga njiva, Šavna peč, Bloška polica, Novi pot, Brezova reber, Debeli rtič, Mrzla rupa, Opatja sela, Šenkov turn, Stara vas, Dobrla ves, Težka voda, Bele vode, Grajska vrata, Črni vrh, Babni vrt, Stara žaga, Jelenov žleb.*

2. Kadar določilni pridevnik *Stari, Novi, Gor(e)nji, Zgornji, Dol(e)nji, Spodnji, Srednji, Véliki, Mali, Notranji, Vnanji* ločuje bližnja naselja enakega imena (na vprašanje *kateri -a -o?*), ohrani osnovno ime svojo véliko začetnico (vendar to ne velja za ravnokar v opombi naštete zglede): pod vasjo *Log* je zaselek *Spodnji Log*, vas *Gaber* se deli v *Mali* in *Véliki Gaber*. Torej se drugi del še zmerom čuti za lastno ime in se piše z véliko: *Stara Loka, Nova Gorica, Gornji Log, Gorenje Gradišče, Zgornja Draga, Dolenje Brdo, Spodnje Blato, Srednja Dobrava, Véliki Trn, Mali Otok, Notranje Gorice,*

Vnanje Gorice. To velja tudi, kadar je ime določeno s svojilnim pridevnikom bližnjega kraja: *Blejska Dobrava (Dobrava pri Bledu), Kanalski Lom, Rogaška Slatina*.

Pomni 1. Od tod v ustaljeni rabi razloček v pisavi *Golo brdo, Medvedje brdo, Lesno brdo, vendar Srednje Brdo, Dolenje Brdo, Spodnje Brdo, Zgornja Brda, Vélika Brda; Volčja draga: Zgornja Draga; Hudi graben: Zgornji Graben; Kamna gorica: Spodnja Gorica, Nova Gorica, Vnanje Gorice; Zali log: Srednji Log, Mali Log, Gornji Log; Mrzlo polje, Pusto polje, Zlato polje: Dolenje Polje, Gorenje Polje; Travní potok, Volčji potok, Črni potok: Srednji Potok, Gorenji Potok*. Kadar naštetí pridevniki ničesar ne ločujejo, tudi ni napačna pisava občnih imen z malo začetnico.

2. V navado je prišla pisava *Škofja Loka, Dolenjske Toplice, Rimske Toplice*.

3. Vsem drugim sestavljenim zemljepisnim imenom pišemo občno ime v drugem delu z malo črko. Sem štejemo npr. imena: *ulica, cesta, jezero, morje, dolina, ledina, planina, gora* ipd.: *Gospoka ulica, Gosposvetska cesta, Dravsko polje, Ziljska dolina, Tržaški zaliv, Cerkníško jezero, Jadransko morje, Postojnska jama, Kamniške planine, Šmarna gora, Balkanski polotok, Kvarnersko otočje, Ljubljansko barje, Ljubljanski grad (= hrib; poslopje je ljubljanski grad)*.

Tako pišemo tudi zemljepisna imena zunaj naše domovine, kadar jih slovenimo: *Zlati rog, Železna vrata, Skalne gore, Zeleni rt, Rdeče morje, Ledeno morje, Bodensko jezero, Michigansko jezero, Veliki ocean, Daljni vzhod, Češko sredogorje, Sudetsko gorstvo, Hanaško višavje, Apeninski polotok*.

4. Ker ima prva beseda sestavljenega zemljepisnega imena véliko začetnico, pišemo *Ulica stare pravde, Cesta dveh cesarjev, Trg revolucije, Rtič dobrega upanja, Božični otok, Viktorijin otok* ali *Viktorija, Azorski otoki* ali *Azori, Baffinova zemlja, Zemlja princa Alberta*.

Sestava z lastnim imenom

1. Če je ime sestavljeno iz določilnega pridevnika in samostalnika, ki ni zemljepisno občno ime, se pišeta pridevnik in samostalnik z véliko začetnico: *Stara Vrhnika, Dolenji Logatec, Mala Nedelja, Dolnja Lendava, Mala Ligojna, Dolnji Suhadol, Velike Lašče*. Tako pišemo tudi tuja zemljepisna imena, če imajo slovensko obliko: *Spodnja Avstrija, Mala Azija, Prednja Indija, Velika Britanija, Visoke Ture, Mali Karpati, Avstralske Alpe, Moravska Ostrava, Nova Zelandija, Severna Amerika, državi Zahodna Nemčija, Južna Afrika*, vendar pa v občnem pomenu *severna Nemčija, južna Afrika*.

2. Če so imena sestavljena iz treh ali več besed, se pišejo lastna imena z véliko, občna imena pa z malo črko: *Dunajsko Novo mesto, Spodnja Nova vas, Bohinjska Srednja vas, Gornja Topla reber, Mala Dolga noga, Spodnji Šentjakovski dol, Dinarski obmorski kras, Južne apneniške Alpe, Beli Gozdni Karpati, Severno Ledeno morje*.

To velja zlasti za naslove držav: *Federativna ljudska republika Jugoslavija, Ljudska republika Slovenija, Zveza sovjetskih socialističnih republik, Združene države Amerike*. Seveda jih lahko pišemo tudi okrajšano z vélikimi začetnicami: *FLRJ, LRS, ZSSR, ZDA*.

Pomni. Če stoji občno ime kot prilastek in ne kot del lastnega imena pred zemljepisnim imenom, se piše z malo, lastno ime pa z véliko črko: *mesto Ptuj, kopališče Portorož, otok Krk, otok Sv. Helena, polotok Istra, pristanišče Reka, najvišji vrh Triglav, gora Krim, reka Mura, potok Črna.*

V predložni zvezi

- 41 Imena zaselkov, ulic, gostiln, zlasti pa ledinska imena imajo večkrat občno ime v predložni zvezi. V osnovni (imenovalniški) obliki imena, kakor ga je potrdila oblast, pišemo predlog z véliko, občno ime z malo črko: *Na bregu, Ob cesti, Pod lipo, Pod skalco, Pod trančo, Pod vrhom, Pod srednjim vrhom, Pri slepem Janezu, V vasi, Za vodo, Za vrhom.* Brž ko sodi predlog k stavčni zvezi in ne k imenovalniški obliki krajevnega imena, ali če se spremeni, ga pišemo z malo, občno ime pa z véliko. Kadar pa je predlog tako vezan na občno ime, da se ne dá spremeniti, obravnavamo krajevno ime tudi kot zloženko: *Prihajam z Brega, od Ceste, pije pod Lipo, pod Skalco, stanuje pod Trančo, zavil je proti Podlipi, vrača se od Podskalce, Podtranča dela prometu velike težave, blizu pri Podtranči, tik pred Podtrančo, pripeljal je do pred Podtranče, doma je izpod Vrha = iz Podvrha, do pod Srednjega vrha, sedi pri Slepem Janezu, prihaja iz Vasi, od Zavode, izza Vrha.* Če se hočemo izogniti nejasnosti, pristavljamo določilo: *v gostilni Pod lipo, v ulici Za vodo.*

Stvarna lastna imena

- 42 Nekatera stvarna imena so prava lastna imena in se pišejo z véliko začetnico: *Mladinska knjiga, Telekomunikacije.* Druga imajo poleg lastnosti lastnih imen, da označujejo določeno stvar, tudi še močan pomen občnih imen, tako da pomenijo poleg enkratnosti določene stvari hkrati tudi vrsto tiste stvari; taka imena so torej pravzaprav vrstna lastna imena in se pišejo z malo začetnico: *železniška postaja Celje, pošta Sežana, okrajni ljudski odbor Maribor, okrožno sodišče v Ljubljani.* Ločevalno znamenje pri njih ni vélika začetnica, temveč kraj njihovega sedeža. Z malo začetnico pisana vrstna lastna imena so v stavku pomensko jasna in prav nič dvoumna.

Z véliko začetnico se pišejo tale stvarna lastna imena:

a) naslovi listov, knjig, zbornikov, literarnih izdelkov, skladb, kipov in slik: *Delo, Naša sodobnost, Jezik in slovstvo, Biološki vestnik, Slovenski biografski leksikon; Sosedov sin, Požganica, Samogovori, Duma, Beethovnova Deveta, Pietà, Groharjev Sejavec;*

b) naslovi društev: *Društvo slovenskih književnikov, Rdeči križ Slovenije, Planinsko društvo, Ljudska mladina Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Slovenska matica;*

c) naslovi podjetij: *Državna založba Slovenije, Triglavska tiskarna, Umetniška zadruga, Grafični nabavni zavod.* Če je v naslovu podjetja po-

sebno ime, se vrstno določilo pred njim piše z malo začetnico: *hotel Turist, kavarna Slon, drogerija Majda, ilustrirana revija Tovariš, časopisno podjetje Delo, industrijsko podjetje Toplovod, trgovsko podjetje Volna, atelje za reklamo in dekoracijo Aranžer, pogrebni zavod Žale*. Vrstno določilo se piše v tekočem besedilu z malo začetnico tudi, če v naslovu ni posebnega imena, temveč ga nadomestuje ime kraja, kjer je sedež podjetja: *tobačna tovarna Ljubljana, železarna Ravne, rudnik rjavega premoga Zagorje, obnovitvena zadruga Dražgoše, gozdno gospodarstvo Postojna*.

Da se izognemo dvomnosti, pišemo: *rekonstrukcija mestnega vodovoda (= ocevja) v Ljubljani, pa: reorganizacija Mestnega vodovoda (= podjetja) v Ljubljani*. Včasih zahteva zveza v stavku veliko začetnico, npr.: *Ponudbe pošljite na (naslov) Gradbeno podjetje Slovenija ceste v Ljubljani*.

Pomni 1. Imena za oblastvene in upravne organe, šole, inštitute, seminarje, laboratorije, učne predmete, domove, internate, zdravstvene ustanove, praznične dneve, zgodovinske dogodke, vojaške enote, zakone, uredbe, odločbe, pravilnike, navodila, odlikovanja ipd. so vrstna imena in se zanje priporoča pisava z malo začetnico: *državni sekretariat za pravosodno upravo, svet za šolstvo, tajništvo za notranje zadeve, zvezni zbor, republiška volilna komisija, obrtna zbornica; ekonomska srednja šola v Ljubljani, vajenska šola kovinske stroke, gimnazija Vič, filozofska fakulteta univerze v Ljubljani, rudarski inštitut na odseku za rudarstvo, laboratorij za mehaniko tal, knjižnica inštituta za tehnično fiziko, asistent za predmet ekonomika in organizacija podjetij, seja univerzitetne uprave, rektorat univerze v Zagrebu; internat tehniške srednje šole v Ljubljani, dom gostinskega šolskega centra, ambulanta zdravstvenega doma Ljubljana-Center, šolska poliklinika v Mariboru, splošna bolnišnica v Novem mestu, centralna lekarna v Ljubljani; praznik dela, dan mladosti, teden tehnike, oktobrska revolucija, jaltski sporazum, renska zveza, sveta aliansa; beneška četa, pohorski bataljon; zakon o pokojninskem zavarovanju, uredba o ustanovitvi zvezne komisije za telesno kulturo, odlok o stopnjah dohodnine, red dela, partizanska spomenica*.

2. Imena podjetij, kakor *Pod lipo, Pri slepem Janezu*, in ulic, kakor *Na klancu, Za gradom*, so v bistvu krajevna imena. O njih pisavi in rabi gl. § 41.

RABA DOMAČIH LASTNIH IMEN

Zaradi bistvene povezanosti z določenimi osebami in stvarmi so lastna imena tudi oblikovno pogosto zelo samosvoja, prirojena po krajevnih jezikovnih posebnostih, političnozgodovinskih in družbenih okoliščinah, pa tudi po osebnem okusu. Zapisana so ali čisto po krajevnem izgovoru (fonetično), npr. *Séjanci (pri Ormožu)*, ali vsaj deloma po izgovoru, npr. *Sévnica (ob Savi)*, ali pa etimološko, npr. *Sélnica*; to izgovarjajo domačini ob Savi *sévnica*, ob Muri pa *séanca*, čeprav so vsa imena iz iste osnove *séln-*. Podobno je s priimki; tako imamo fonetično pisavo *Prevc (Gorenjsko), Preac (v Slovenskih goricah) poleg etimološke Prelec ali Prelc*, čeprav so vse iz iste oblike *prelec*. Zatorej lastnim imenom ne iščemo skupne pravopisne oblike, marveč jih sprejemamo v njihovih posamezno razločenih

oblikah, kakor so se uveljavile (v uradu, knjigi, splošni rabi). Za priimke je odločilna matična knjiga, za imena naselij in upravnih enot določba upravnih oblasti, za bolj znana imena gorá in vodá pa splošna raba v knjigi in govoru.

Lastna imena vseh vrst so samostalniki in ločimo tudi pri njih spol, število, sklon in sklanjatev. Pri uporabi lastnih imen v knjižnem jeziku je treba imeti pred očmi dve načeli, ki včasih vodita do različnih oblik:

1. sprejeti je treba krajevno ali uradno določeno obliko; te ne smemo spremeniti tako, da bi je v kraju samem ne razumeli: npr. *Voje* (°*Lože*), *Prisank* (°*Prisojnik*);

2. knjižni jezik ima pravico, da lastna imena sklanja in izpeljuje po splošnih slovničnih pravilih, čeprav včasih razvije s tem drugačne oblike, kakor se govore in uporabljajo v kraju samem. Pogosto so v kraju samem pri veččlenskih imenih pridevniki izpeljani le iz enega dela: *Škofja Loka* — *loški* — *Ločani*, za vse slovensko območje pa sta izpeljani imeni premalo določeni, saj se lahko nanašata na več drugih *Lok*; zato je za knjižno rabo upravičena tudi redna slovniška oblika *škofjeloški*, *škofjeločani*. V *Kamni gorici* so prebivavci *Kamničani*; to na splošno velja za prebivavce mesta *Kamnika*; zato je upravičena tudi oblika *Kamnogoričani*. Po istem načelu tudi *višnjegorski* in *Višnjegorci* proti domačemu *Višnjani*, *višenjski* ali *višnjanski*. Podobno *Gornji grad* — *Gorogranci*, *gorogranski*; *Polhov Gradec* — *Pograjci*, *pograjski*; v knjižnem jeziku pa *gornjegrajski*, *polhograjski*, *Gornjegrajci*, *Polhograjci*. Kdor domačo obliko pozna, jo seveda lahko uporablja tudi v knjižnem jeziku, če je jasno, kam se nanaša.

Zemljepisna imena

Imena naselij

44 Imena naselij so najpogostejša, saj jih uporabljamo v javni upravi in prometu vseh vrst. Ker se po njih ugotavlja istovetnost ljudi, je v pisavi in rabi potrebna stalnost in enotnost. Zato velja za uradno ime vsakokratni zapis pri upravni oblasti; čeprav ta kdaj ne ustreza obliki in rabi v kraju samem, ga je treba upoštevati, dokler se uradno ne popravi.

Spol pri imenih naselij ni zmeraj jasno razviden iz krajevnih oblik, zato se pogosto mešajo v sklanji oblike različnih sklanjatev. Za knjižno uporabo določamo spol slovnično po obrazilu v imenovalniku in po spolu ustreznega občnega imena; zelo pogosto se zamenjavajo oblike imen za srednji in za množinski ženski spol, toliko bolj, ker je na znatnem ozemlju izginil čut za srednji spol. Tako imamo npr. naselja z imenom *Sela* s mn. in jih sklanjamo kot samostalnike srednjega spola, poleg njih pa tudi

Sele ž mn. in jih sklanjamo kot samostalnike ženskega spola v množini. Tudi število ni zmeraj razvidno iz osnovne oblike. Veliko imen se uporablja samo v množini.

Imena naselij razvrščamo po sklanjatvah:

Rádgona, iz *Rádgone*, v *Rádgoni*, pred *Rádgono*

Lókev, iz *Lókve*, v *Lókvi*, pod *Lókvijo*

Jesenice, z *Jeseníc*, na *Jesenícah*, nad *Jesenicami*

Pěč, iz *Pečí*, v *Pěči*, nad *Pečjó*

Pečí, s *Pečí*, na *Pečéh*, nad *Pečmí*

Bléd, z *Bléda*, na *Blédu*, nad *Blédom*

Črnómelj, iz *Črnómlija*, v *Črnómliju*, za *Črnómlijem*

Ádlešiči, iz *Ádlešičev*, v *Ádlešičih*, nad *Ádlešiči*

Břdo, z *Břda*, na *Břdu*, nad *Břdom*

Gradišče, iz *Gradišča*, v *Gradišču*, nad *Gradiščem*

Břda, iz *Břd*, v *Břdih*, pod *Břdi* (pri *Gorici*)

Če hočemo imena prav razvrščati po sklanjatvah, je treba upoštevati več stvari.

1. Ime je edninsko ali množinsko; to iz končnice pogosto ni razvidno, posebno ne pri *-e*; tako so:

a) ž mn.: *Brežice* v *~ah*, *Domžale* v *~ah*, *Lašče* v *~ah*, *Ruše* v *~ah*, *Dražgoše* v *~ah*, *Borovlje* iz *Borovelj* v *~ah*, *Cerklje* iz *Cerkelj* ali iz *Cerkljan* (krajevno) v *Cerkljah*, *Gorje* iz *Gorij* ali iz *Gorjan* v *Gorjah*; *Sele* na *~ah*;

b) s edn.: *Središče* iz *~a* v *~u*, *Šmarje* (*Sap*) iz *~a* v *~u*, *Mozirje* iz *~a* v *~u*; v nekaterih primerih se napačno uporablja množina, čeprav se v kraju samem govori ednina, npr. *Grosuplje* iz *~ega* v *~em* (°iz *Grosupelj* v *~ah*), *Želimlje* iz *~ega* v *~em*, *Dovje* z *~ega* na *~em*, *Kozje* iz *~ega* v *~em*.

2. Ime se sklanja pridevniško ali samostalniško; nekatera imena so nekdanji pridevniki in se tako tudi sklanjajo: *Hudo* s *~ega* na *~em*; *Globoko* iz *~ega* v *~em*, *Razdrto* z *~ega* na *~em*, *Jezersko* z *~ega* na *~em*, *Trnovo* iz *~ega* v *~em*, *Grahovo* iz *~ega* v *~em*, *Trebelno* s *~ega* na *~em*; *Šmartno* iz *~ega* v *~em*; največ omahovanja je pri imenih na *-je*; nekatere končnice so pridevniške: *Trebnje* iz *~ega* v *~em*, druge so izraz skupnih imen (kolektiv): *Trnje* iz *~a* v *~u*, *Preserje* iz *~a* v *~u*; tretje so množinske: *Dobrunje* v *~ah*, *Trbovlje* iz *~velj* v *~ah*. Ponekod raba omahuje med pridevniško in samostalniško obliko celo pri istem imenu, npr. na *Teznu* ali na *Tezнем*, z *Vrsna*, na *Vrsнем* ipd.

3. Pogostna množinska imena na *-ci* na vzhodnem ozemlju in v Beli krajini imajo doma rod. mn. na *-ec*: *Beltinci* iz *Beltinec*, *Bratonci* iz *~ec*, *Ivanjkovci* iz *~ec*, *Bojanci* iz *~ec* v *~ih*; *Radenci* iz *Radinec*. To posebnost smemo pisati tudi v knjižnem jeziku, če jo dobro poznamo; splošno pa

taka imena sklanjamo kakor druge samostalnike m mn.: *Beltinci iz ~ev, iz Bratoncev, iz Ivanjkovcev, iz Bojancev, iz Radencev.*

4. Imena s pridevniškim prilastkom sklanjamo v vseh delih: *Novo mesto, iz Novega mesta; Kamniška Bistrica, v Kamniški Bistrici; Višnja gora, za Višnjo goro.* Če sta besedi strnjeni v enoten izraz, se sklanja seveda le celota: *Globodol iz ~a v ~u, Suhadole v ~ah, Goropeke v ~ah.*

Pomni. Če je pridevniški prilastek okamnel, se ne sklanja: *Ruperč vrh, na Ruperč vrhu.* Ponekod raba omahuje: *Slovenj Gradec, iz Slovenjega Gradca in iz Slovenj Gradca.*

5. Ponekod se v kraju predlog loči od imena in uporablja kot pravi predlog: *grem pred Dvor, sem bil pred Dvorom, grem izpred Dvora;* v knjižnem jeziku se ime glasi *Preddvor* in se je predlog strnil z imenom kot njegov sestavni del; zato ga tako uporabljamo tudi v vseh drugih sklonih: *grem v Preddvor, je v Preddvoru, gre iz Preddvora;* tako: *Podpeč v Podpeči iz Podpeči, Podlipa v Podlipi iz Podlpe.*

6. Predlogi na vprašanja *kam? kje? od kod?* so si med seboj v stalnem razmerju: *v — v — iz, na — na — z/s, k — pri — od.* Dosti določno lahko opredelimo rabo le za zadnjo trojico; ta se uporablja, kadar v krajevnem imenu živo čutimo osebno ime, npr. *grem k Lenartu — sem bil pri Lenartu — grem od Lenarta; k Cajnarjem — pri Cajnarjih — od Cajnarjev;* tako redno pri imenih s prilastkom *sveti (Sv.),* ne pa pri *Šent-: k Sv. Ivanu (pri Trstu) — pri Sv. Ivanu — od Sv. Ivana;* vendar: *v Štivan — v Štivanu — iz Štivana; k Sv. Jakobu (ob Savi) — pri Sv. Jakobu — od Sv. Jakoba;* vendar: *v Šentjakob (v Rožu) — v Šentjakobu — iz Šentjakoba.* Veliko manj je določena uporaba predlogov *v/iz* in *na/z(s);* tu nimamo trdnih opor: *v Kranj v Kranju iz Kranja, v Gorico v ~i iz ~e, v Planino v ~i iz ~e, v Konjice v ~ah; na Bled na ~u z ~a, na Jesenice na ~ah, na Vrhniko na ~i z ~e.* Še pri enakem imenu v različnih krajih ne uporabljajo istega predloga: *na Češnjico na ~i s ~e, drugod v Češnjico v ~i iz ~e.*

Pomni. Rabo predlogov bo natančneje določil krajevni leksikon.

Imena pokrajin

45 Imena pokrajin, dežel in držav so 1. pravi samostalniki ali pa 2. samostalniško rabljeni pridevniki.

1. Samostalniki so večinoma ženskega in srednjega spola: *Istra v ~i iz ~e; zelo pogostna je pripona -ija: Slovenija v ~i iz ~e, Jugoslavija v ~i iz ~e;* za srednji spol je zelo pogostna kolektivna pripona *-je: Prekmurje v ~u iz ~a, Zasavje v ~u iz ~a.* V takih primerih uporabljamo na vprašanja *kam? kje? od kod?* večidel predloga *v/iz.* To velja tudi za podobna imena tujih dežel, pokrajin ipd. Pri otokih pa dosledno uporabljamo predloge *na/z(s): na Korčuli s ~e, na Krku s ~a,* tako tudi pri nekaterih pokrajinah: *na Krasu s ~a, na Barju z ~a.*

2. Pridevniška imena nahajamo v dveh oblikah:

a) v ženskem spolu (po naslonitvi na samostalniki *dežela*) s pripono *-ska/-ška*: *Koroška* v *~i* iz *~e*, *Primorska* v *~i* iz *~e*, *Štajerska* v *~i* iz *~e*; pri teh oblikah imen zmeraj uporabljamo predloga *v/iz*;

b) predvsem v sklonih s predlogi v srednjem spolu s pripono *-sko/-ško* (včasih *-čko*): *na Kranjskem* s *~ega*, *na Notranjskem* z *~ega*, *na Goriškem* z *~ega*, *na Koroškem* s *~ega*, *na Goričkem* (v *Prekmurju*) z *~ega*; pri teh oblikah imen zmeraj uporabljamo predloga *na/z(s)*.

3. Pogosto uporabljamo sestavljena imena: *Savinjska dolina*, v *Poljanski dolini*, iz *Selske doline*; v *Panonski nižini*, *na Krško polje*, s *Sorskega polja*. Ta imena so s krajevnimi pridevniki določeni splošni zemljepisni pojmi in nimajo na sebi nič posebnega v oblikovju in vezanju; s predlogi se vežejo kakor sicer občni pojmi. .

Imena gora in pogorij

1. Vrhovi so navadno edninska imena moškega in ženskega spola: 46
Triglav, *Jalovec*, *Krn*, *Grintovec*, *Stol*, *Špik*, *Krim*, *Kum*, *Nanos*, *Snežnik*; *Golica*, *Kepa*, *Planjava*, *Ojstrica*, *Kočna*, *Črna prst*, *Velika planina*, *Kofce* mn. Na vprašanje *kje? kam? od kod?* uporabljamo redno predloge *na/z(s)*: *na Triglavu* — s *Triglava*, *na Matajurju* — z *Matajurja*, *na Brani* — z *Brane*, *na Šmarni gori* — s *Šmarne gore*.

2. Pogorja in gorske enote imajo edninska in množinska imena: *Pohorje* s *Pohorja* *na Pohorju*; množinska so npr.: *Alpe* v *Alpah* iz *Alp*, *Karavanke* v *Karavankah* iz *Karavank*, *Haloze* v *Halozah* iz *Haloz*, *Gorjanci* *na Gorjancih* z *Gorjancev*, vendar tudi v *Gorjancih* iz *Gorjancev*. Posamezne pokrajine v pogorjih, visoke planote ipd. veljajo splošno za »hribe«, zato: *Pokljuka* *na Pokljuki* s *Pokljuke*, *Jelovica* *na Jelovici* z *Jelovice*, čeprav domačini pravijo le v *Jelovici* iz *Jelovice*, *Voje* *na Vojah* z *Voj*. Sestavljena imena so povečini občna imena s krajevnim pridevnikom in se tako tudi vežejo: *na Banjški planoti*.

3. Prelazi in prevali veljajo za vrhove, zato: *Ljubelj* *na Ljubelju* z *Ljubelja*, *Koren* *na Korenu* s *Korena*, *na Kamniškem sedlu*. Vendar: *Vrata* v *Vratih* iz *Vrat*, v *Jermanovih vratih*. Gorske doline se vežejo s predlogom *v/iz*: *Trenta* v *Trenti* iz *Trente*, *Krma* v *Krmi* iz *Krme*, *Vintgar* v *Vintgarju* iz *Vintgarja*.

Imena vodá

1. Imena večjih domačih rek in pritokov so domala vsa ženskega 47
spola: *Sava*, *Savica*, *Savinja*, *Drava*, *Mura*, *Soča*, *Krka*, *Sora*, *Kokra*, *Bača*, *Črna*, *Meža*, *Pesnica*, *Ščavnica*, *Mirna*, *Kolpa*, *Lahinja*, *Bistrica*, *Bela*, *Sotla*, *Bregana*, *Božna*. Moškega spola so poleg bolj znanega *Raka* samo imena manjših voda.

2. Imena za jezera in morja so navadno sestavljena iz občnega imena in krajevnega določila (pridevnika): *Blejsko jezero, Bohinjsko jezero, Triglavska jezera, Vrbsko jezero, Osojsko jezero; Jadransko morje — Jadran, Sredozemsko morje, Črno morje.*

3. Lego naselij ob rekah zaznamujemo največ s predlogom *ob/na*: *Zagorje ob Savi, Cerklje ob Krki, Šmartno ob Savi, Šmartno ob Paki, Šmartno ob Dreti, Rečica na Paki, Kostanjevica na Krki, Most na Soči.*

Pridevniki iz krajevnih imen

48 Velikanska večina krajevnih imen dela svojilni pridevnik s pripono *-ski -ska -sko*; ta se ob srečanju z nekaterimi glasovi na koncu osnove spreminja. Pri tem delujeta dve težnji: ena bi rada glasovno spajanje dosledno uveljavila, druga bi rada ohranila razvidnost prvotne osnove; zato pri enakem imenu tu zmaga prva, tam druga. Tako si moremo razlagati različne oblike od enakih imen po različnih krajih.

Pripona *-ski* se s končnimi glasovi osnove veže takole:

1. Nespremenjena ostane:

a) v zvezi z zvočniki *r, l/lj, m, n/nj, v, j*: *Šenčur — šenčurski, Mura — murski; Horjul — horjulski, Ljubelj — ljubeljski, Polje — poljski; Fram — framski, Piran — piranski, Kranj — kranjski, Savinja — savinjski; Sava — savski, Triglav — triglavski, Kal — kalski; Ptuj — ptujski; če pride zvočnik med dva soglasnika, oživi samoglasni element *a* pred njim; tega pišemo z *e*, razen pred *r*: *Sotla — sotelski, Uršlja gora — uršeljski, Dravlje — draveljski; Videm Vidma — videmski, Šmartno — šmartenski, Prečna — prečenski; Slivno — slivenski, Zabrekve — zabrekovski; vendar: Koper — koprski, Grm — grmski, Krn — krnski;**

b) v zvezi z ustničniki *b p f*: *Hrib — hribski, Podlipa — podlipski, Marof — marofski.*

2. Z drugimi soglasniki se spaja v *-ški* (narečno na vzhodu *-čki*):

a) *č, ž, š*: *Vič — viški, Soča — soški, Adlešiči — adlešiški, Rače — raški; Čatež — čateški, Lož — loški; Dražgoše — dražgoški, Letuš — letuški; Ormož — ormoški; Miklavž — miklavški;*

b) *k, g, h*: *Izlake — izlaški, Prosek — proseški, Trstenik — trsteniški, Loka — loški; Breg — breški, Draga — draški, Log — loški, Zapoge — zapoški; Črni vrh — črnovrški, Suha — suški, Sv. Urh — Šenturška gora;*

c) *c, z, s*: *Brežice — brežiški, Gorica — goriški, Selca — selški, Celovec — celovski; Koseze — koseški, Zaplaz — zaplaški; Kras — kraški, Nanos — nanoški; Ambrus — ambruški;*

č) *t*: *Blato — blaški, Čret — čreški, Pšata — pšaški, Razdrto — razdrški, Novo mesto — novomeški, Sobota — soboški, Šmarjeta — šmarješki.*

3. *d* + *-ski* se ni razvil enotno; včasih se je razvil v *-jski*, včasih pa v *-ški*: *Grad* — *grajski*, vendar tudi: *Grad* — *graški* (*Bled*), *Bežigrad* — *bežigrajski*, *Brod* — *brojski*, *Bled* — *blejski*, *Hudo* — *hujski* in *huški*, *Zavod* — *zavojski* (*Muljava*), *Medvode* — *medvoški*, *Pogled* — *pogleški*; *Brdo* — *brški*; *Kobarid* — *kobariški*, *Gozd* — *goški*.

Pomni 1. Narečne oblike *adlešički*, *ločki*, *rački*, *sobočki* se glase v splošni knjižni rabi *adleški*, *loški*, *raški*, *soboški*, vendar *Goričko* (v *Prekmurju*).

2. Odkar se je od kraja tega stoletja začela uveljavljati pisava takih pridevnikov na *-tski* in *-dski*, npr. *bratski*, *hrvatski*, *gradski*, *brodski*, srečujemo tudi (zlasti po uradih) pisavo: *lenartski*, *blatski*, *pšatski* ipd.; to je v nekaterih primerih povsem nemogoče, npr. *razdrtski*. Zato smemo take oblike imeti samo za pomoč v silii, če se o resničnem pridevniku ne moremo poučiti.

4. Težnjo po zakonitem glasoslovnem spreminjanju pa ovira druga, ki bi rada ohranila v osnovi prvotne glasove, zlasti pri kratkih imenih, saj sicer nekateri pridevniki skoraj niso uporabni, ker služijo več osnovam, npr. *loški* k imenom: *Loka*, *Log*, *Lož*, *Loče* ipd. Za razvidnost osnov si jezik pomaga z vtikanjem novih pripon, zlasti *-ov-* in *-en-* med osnovo in pripono *-ski*; zato imamo poleg *koški* iz *Kot* tudi *kotenski*, poleg *podloški* iz *Podlog* tudi *podlogovski*; tako še *blatenski*, *vrhovski* ipd. Včasih si jezik pomaga tudi tako, da pridevnik na *-ski* izvaja iz prebivavskega imena ali iz njegove osnove: *Ig* — *Ižanci* — *ižanski*, *Rovte* — *Rovtar* — *rovatarski*, *Podlog* — *Podlogar* — *podlogarski*.

5. Pred *-ski* imena pogosto odpahujejo nekatere pripone:

a) *-ec/-ci*, kadar zaznamuje prebivavce (osebo); npr. imena na *-ci*: *beltinski*, *bojanski*, *radenski* ipd.; tako tudi pri majhnih naseljih, ki so dobila ime po posamezni osebi: *Trnovec* — *trnovski*; kjer osebne zveze ne čutijo, *trnovški*; tako tudi tam, kjer *-ec* ni pomenil osebe: *Celovec* — *celovski*, *Bovec* — *bovški*, *Homec* — *homški*, *Golovec* — *golovski*;

b) *-ija* pri imenih dežel: *Slovenija* — *slovenski*, *Makedonija* — *makedonski*, *Grčija* — *grški*, *Španija* — *španski*, *Nemčija* — *nemški*;

c) *-je* kot pripona zbirnih imen redno odpada; *Brezje* ima po različnih krajih pridevnik *breški*, *brezovski*, *brezenski*, *brezarski*, *brezjanski*, samo *brezijski* nikjer; *Javorje* — *javorski*, *Hrastje* — *hraški*, *hrastovski*, *hrastenski*; *Kočevje* — *kočevski*; *Dutovlje* — *dutovski*;

č) *-ek* pogosto odpada: *Olševk* — *olševski*, *Orehk* — *oreški* ali *orehovski*, *Rakek* — *rakovski*;

d) imena, ki so že sama narejena s pripono *-ski*, imajo pridevnik na *-ski*, včasih pa tudi na *-ški*: *Gabrsko* — *gabrski* in *gabrški*, *Jezersko* — *jezerski*, *Pragersko* — *pragerski*, *Vransko* — *vranski*;

e) nekatere oblike so nastale po odpahnitvi pripon, kakor:

-nik: *Smlednik* — *smlejski* ali *smleški*, *Rakovnik* — *rakovski*, za knjižni jezik seveda tudi *smledniški* in *rakovniški*;

-ina: *Stična* — *stiški*, *Skaručina* — *skaruški*, *Ajdovščina* — *ajdovski*.

6. Sestavljena imena delajo pridevnike na dva načina:

a) da strnejo oba dela v eno besedo s pripono *-ski*: *Mala Loka — malološki*, *Mokro polje — mokropoljski*, *Stara vas — starovaški*;

b) da pritikajo *-ski* samo enemu izmed sestavnih delov: *Grajska vas — grajski*, *Potoška graba — potoški*, *Črni vrh — črnovski*.

Za knjižni jezik jih delamo redno po prvem načinu, toliko bolj, ker se pri ljudskem oblikovanju pogosto osnova hudo spremeni.

Osebna imena

- 49 Z osebnimi imeni poznamenujemo ljudi: vsakega posebej v družini z rojstnim imenom, da se loči od drugih; s priimkom, da se vključi v rodovino, ki nosi skupno družinsko ime; z imeni za prebivavce kraja, pokrajine, dežele, naroda, države pa je vključen v narodno in državno skupnost. Tako je bil pri *Ribiču* v Vrbi *France* iz družine z imenom *Prešeren*, po domu *Vrbnjčan*, po pokrajini *Gorenjec*, po narodnosti *Slovenec*.

Rojstna imena in priimki

- 50 1. Rojstna imena izhajajo največ iz tujih svetniških imen. Uradno so tudi v domači obliki ostajala blizu tuji osnovi, zasebno pa so dobivala vse mogoče ljubkovalne oblike: krajšali so jih, manjšali in lepšali po okusu časa, kraja in domišljije. Zato imajo ista imena vrsto različnih oblik, ki venomer nastajajo in odmirajo s spreminjajočim se okusom. Tako je uradni *Francišek* dal: *Franc*, *Fronc*, *France*, *Francelj*, *Franci*, *Franček*, *Aci*, *Ačko*, *Fran*, *Frane*, *Franjo*, *Franta*, *Ferenc*, *Frenk*; *Franca*, *Franja*, *Fani*, *Fanči* ipd.; *Marija*: *Mara*, *Marica*, *Marička*, *Marja*, *Maruša*, *Mina*, *Minka*, *Mimi*, *Mimica*, *Mica*, *Mici*, *Micka*, *Mojca*, *Mari*, *Mirijam*, *Meri* s celo vrsto izvedenk.

V novejšem času se močno uveljavljajo slovanska in fantazijska imena ali prevodi: *Stojan*, *Grozdana*, *Jagoda*, *Travica*, *Srečko*, *Zmaga*, *Cvetka*.

2. Priimki so manj osebni kakor rojstna imena, pa mnogo pomembnejši za ugotavljanje istovetnosti; zato jih ne smemo prenašati po osebni volji in okusu, marveč morajo ohraniti kar se dá stalno obliko iz rodu v rod in pri selitvah iz kraja v kraj. Uradna oblika priimka je zapisana v matični knjigi. Te so po naših krajih uradno uvedli šele pred dobrimi 200 leti, prej so jih zasebno vodili cerkveni uradi. Zaradi jezikovne neurejenosti, neizšolanosti zapisovavcev in pogostnih tujih vplivov so imena in priimki po različnih krajih in v različnih časih na slovenskem ozemlju zapisani dokaj nedosledno in pomanjkljivo.

V pravopisnem in pravorečnem pogledu moramo priimke sprejeti take, kakor so nam sporočeni iz prejšnjih časov; v njih odseva pravopis

različnih dob in ljudi: *Tkalec, Tkavec, Tekavec, Kavec, Kavc, Kalec* ipd.; *Hervat, Hrovat, Horvat, Hrvat, Crobath; Premrl, Premerl, Premru, Premrov; Kastelic, Kastelec, Kastelc, Kostevc* ipd.

Priimki so samostalniki moškega spola ne glede na pomen in spol, ki ga ima morda ravno tako občno ime: *Ovca, Sonce, Trdina*. Danes v imenovalniku uporabljamo iste oblike priimkov za moške in ženske, pregiblujemo in vežemo jih pa drugače. Zato moramo obravnavati vsake zase. O spolu priimkov torej ne odločata njih oblika in pomen, marveč nosivec, ali je moški ali ženska. To pa vpliva na sklanjatev nekaterih priimkov.

3. Za določanje oseb uporabljamo ime in priimek; ime pišemo redno pred priimkom: *Janez Kovač, Marija Lončar*, samo v abecednih seznamih pride priimek na prvo mesto.

Pri moških imenih sklanjamo oba dela: *potrdilo za Janeza Kovača* (°za *Janeza Kovač*, °za *Kovač Janeza*). Če iz drugih sklonov ni razvidna oblika v imenovalniku, jo v uradnih spisih pristavljamo v oklepaju: v zadevi *Martina Kavca (Kavec)*.

Pomni. Oblike kakor *Debevka, Ovnovka, Mahnéčka, Poznéla, Smrekarica* uradno niso več v rabi.

Imena za moške

1. Imena in priimki na soglasnik se vsi sklanjajo kot samostalniki moškega spola; tako tudi tedaj, če se ime kot občno ime sklanja po ženski sklanjatvi na soglasnik: *Noč Noča Noču Noča pri Noču z Nočem, Miš Miša, Misel Mislá* ipd.; priimki, ki kot občna imena delajo rod. na *-u* in mn. na *-ovi*, ne dobivajo nikoli teh končnic: *Grad Grada, vsi Gradi so se zbrali, Duh -a -i, Klas -a -i* ipd.

2. Imena in priimke za moške, ki se končujejo na *-a*, sklanjamo bodisi po moški ali po ženski sklanjatvi, kakor je prišlo v rabo: *Miha -a* ali *-e*; tako: *Jaka, Matija, Luka, Legiša, Colja, Godina, Rustja, Bratina, Ovca, Muha, Suša* ipd.

3. Imena na *-e*:

a) če je končnic *-ě* kratko poudarjen, sklanjamo zmeraj s podaljšano osnovo *-et-*: *Francě Francéta Francétov, Čude Čudeta Čudetov, Cigale Cigaleta Cigaletov*;

b) če se ime končuje na nepoudarjeni *-e*, navadno podaljšuje osnovo z *-et-*: *Jože Jožeta Jožetov, Mile Mileta, Tóne Tóneta, Víde Videta, Kandáre Kandáreta Kandáretov*.

Pomni 1. Oblike *Tóneja Tónejev, Ožbeja, Ožbejev* ipd. so iz imenovalnika *Tónej, Ožbej* s pripono *-ej*.

2. Po sklanjatvi za imena iz tujih jezikov so oblike *Jonke Jonkeja Jonkejev, Kette Ketteja Kettejev*.

3. Priimke, kakor *Sonce, Zdravje, Seme*, še čutimo kot občna imena, zatorej: *Sonca Sončev, Zdravja Zdravjev, Semena Semenov*.

4. Večzložna imena na *-o* se pregibljejo kakor samostalniki moškega spola brez obrazila: *Marko Marka Markov, Murko Murka Murkov, Metelko Metelka Metelkov*.

Pomni. Sklanjatev *Marko Markota* je omejena na pogovorno rabo.

5. Moška imena na *-i* in *-u* se pregibljejo z veznim *-j-*: *Edi Edija Edjev, Tonkli Tonklija Tonkljev; Premru Premruja Premrujev*.

6. Imena s polglasnikom v priponi se pregibljejo kakor občna imena: *Lukec Lukca Lukčev, Slomšek Slomška Slomškov, Japelj Japlja Japljev*. V težko izgovorljivi soglasniški skupini polglasnik ostane: *Pavlek Pavleka Pavlekov, Jazbec Jazbeca, Grmek Grmeka*.

Pomni 1. *Franček Frančeka Frančekov* so narečne oblike, sicer pišemo in govorimo: *Frančka Frančkov*.

2. Imena, kakor so *Jakac Jakca Jakčev*, obravnava jezik, kakor da imajo v priponi polglasnik.

3. Imena, kakor so *Hafner, Kozler, Hicinger*, nimajo polglasnika, marveč čisti *e* in se pregibljejo *Hafnerja, Kozlerja, Hicingerja*.

4. Pri nekaterih rojstnih imenih na *-elj* se je udomačila in je dovoljena tudi daljša oblika na *-eljna*: *Franceljna, Venceljna*.

7. Pri nekaterih priimkih na *-ic -ik* z ijem pisani polglasnik v sklanji obdržimo, v drugih pa izpuščamo: *Dimic Dimica, Modic -a, Vidic -a, Krivic -a, Skubic -a, Levstik -a, Bucik -a*, vendar *Čandik Čandka, Ipavic -vca, Lajovic -vca, Sajovic -vca, Leskovic -vca, Kastelic -lca, Primic -mca Primčev*.

Pridevniki v vlogi priimkov se sklanjajo kakor samostalniki: *Vesel Vesela, Meden -a, Truden -dna*; tako tudi priimki (po ruskem zgledu) na *-ov*: *Doksov -a, Vojanov -a, Andrejev -a, Aleksandrov -a*.

Če pa ne gre za priimek, marveč samo za svojilni pridevnik na *-ov* ali *-ev* kot pridevek k rojstnemu imenu, sklanjamo pridevniško: *Andrejčkov Jože Andrejkovega Jožeta*; tako še *Prežihovega Voranca, Matajevega Matija, Klusovega Jožeta*.

Priimki na *-ski, -ški, -čki* se sklanjajo pridevniško: *Koseski Koseskega, Griški Griškega, Rački Račkega*. Svojilnega pridevnika nimajo, torej: *povesti Podlimbarskega, pridige Svetokriškega*.

Imena za ženske

52 1. Rojstna imena in priimki na *-a* se sklanjajo kakor občna imena: *Ivana Kobilca Ivane Kobilce, Marije Štupice, Reze Ovce, Marije Andrejke*.

2. Če se priimek ob rojstnem imenu končuje drugače kakor na *-a*, tedaj v odvisnih sklonih ostane nespremenjen in sklanjamo le ime: *Julija Primic, Julije Primic, obisk pri Ilki Vašte, berem Zofko Kveder, Pavlino Pajk* ali pa: *Julije Primčeve, Ilki Vašetovi, Zofko Kvedrovo, Pavlino Pajkovo*.

3. Priimek brez imena po navadi že v imenovalniku zaradi jasnosti podaljšujemo z obrazilom *-ova/-eva*: *Danilova, Bulovčeva, Trdinova*; v odvisnih sklonih pa to obliko moramo uporabljati: *zapuščina Bulovčeve, smrt Černejeve*.

Pridevniki iz imen

Svojljni pridevniki iz rojstnih imen in priimkov se delajo za moške izključno s pripono *-ov/-ev*: *Petrov -a -o, Blažev, Pregljev, Premrlav, Detelov, Zverov, Lukov, Ovčev, Nočev*. 53

Ženska rojstna imena na *-a* imajo redno pridevniško pripono *-in*: *Ivankin, Nežin*; pri priimkih moremo delati neposredno pridevnik na *-in* le od takih, ki se končujejo na *-a*: *Kobilčin, Trdinin*, pri drugih uporabljamo roditeljski: *pesmi Jerajeve, smrt Novyjeve, spisi Kvedrove*.

Kadar uporabljamo ime in priimek, ne delamo svojilnega pridevnika, marveč postavljamo oboje v roditeljski: *dela Ivana Tavčarja, pesmi Otona Župančiča, spomenik Ivana Cankarja (°Ivan Cankarjev), ulica Janeza Trdine ali Trdinova ulica (°Janez Trdinova)*.

Pomni. Oblike pogovornega jezika, kakor *mojster Plečnikova šola*, v knjižnem jeziku niso dovoljene.

Imena za prebivavce

Imena za prebivavce delamo iz imen naselij, pokrajin, dežel, držav in narodov. Najpogostnejše so tele pripone: 54

1. *-ec, -ka, -ica*: *Slovenec, Slovenka, Slovenci, Slovenke, Štajerec, Bohinjka, Vipavci, Blejke, Korošica, Kranjice*;

2. *-an, -anka, -ani, -anke*: *Celjan, Celjanka, Celjani, Celjanke, Goričan, Kamničanka, Novomeščani, Ločanke, Mengšan, Dvorjan*;

3. *-ar, -arica (-arka), -arji, -arice (-arke)*: *Kočevar, Kočevarica, Kočevarji, Kočevarke, Kropar, Beltinčarji*;

4. sestavljene pripone: *Gradiščanec (Gradišče), Hribovec (Hrib), Ježenci (Ježica), Ljubljančanke*. 1.

TUJA LASTNA IMENA

Pisava

Vsak jezik ima v izreki in pisavi posebnosti, ki delajo drugim večje ali manjše težave. Pri navajanju tujih tekstov, zlasti še imen, se zato ravnamo po tehle načelih: 55

1. Strogo znanstveni zapis največkrat upošteva izvirne pisave (cirilica, latinica, grške, arabske črke), pri prepisu pa z vso grafično natančnostjo prenaša črke z vsemi diakritičnimi znamenji.

2. V poljudni rabi:

a) pišemo lahko samo osnovne črke brez diakritičnih znamenj: *Palacký* ali *Palacky*;

b) zapis približujemo tujemu izgovoru: *Dąbrowska* ali *Dombrowska*.

3. Pri prepisu imen upoštevamo tujo rabo v pisavi velikih in malih začetnic.

Latinica

56 Latinica ima pri posameznih narodih razne posebnosti; če le moremo, jih pri prepisu obdržimo, če ne, se jim poskušamo vsaj približati.

1. Raba je uzakonila, da latinico pri prepisu latinskih imen fonetično prilagajamo, čeprav imamo vse njene črke.

a) Črke *ch, ph, q, th, x, y* transkribiramo v *h, f, kv, t, ks, i*: *Chiruchus* = *Hiruhus*, *Phormio* = *Formio*, *Quirinus* = *Kvirinus*, *Thorius* = *Torius*, *Sextilius* = *Sekstilius*, *Lycurgus* = *Likurgus*.

b) Črko *c* pišemo in izgovarjamo kot *k*, pred *e* in *i* (*ce, ci*) pa kot *c*: *Capua* = *Kapua*, *Curculio* = *Kurkulio*, *Cythera* = *Kitera*; vendar *Ceres*, *Cicero*.

c) Diftonga *ae* in *oe* nadomestuje slovenski *e*: *Laelius* = *Lelius*, *Phoebus* = *Febus*; diftonga *au* in *eu* ostaneta nespremenjena pri imenih, ki imajo v nominativu izvorno obrazilo, v poslovenjenih oblikah pa ju zamenjujeta *av* in *ev*: *Plautus*, *Teukrus*, vendar *Aurelius* in *Avrelij*, *Eutropius* in *Evtropij*.

č) Podvojene soglasnike pišemo z enojnimi: *Dolabella* = *Dolabela*, *Commodus* = *Komodus*, *Mamurra* = *Mamura*, *Crassus* = *Krasus*.

2. Hrvaški *ć* in *đ* ohranjamo: *Boranić*, *Dakovo* (tudi *Djakovo*).

3. Pri češčini in slovaščini ohranjamo diakritična znamenja, ker na vokalih označujejo dolžine (*á é í*); resica ob *t' d'* pomeni mehčanje; lahko jo izpisujemo tudi z *j*: *Kat'a* ali *Katja*. Pišemo tudi *ě, ň, ř* in *ů*: *Mariánské Lázně*, *Němcová*, *Plzeň*, *Jiří*, *Dvořák*, *Kroměříž*, *Můstek*, *Dvůr*. Šele če ne gre drugače, opuščamo diakritična znamenja in pišemo: *Marianske Lazne*, *Nemcova*, *Plzen(j)*, *Jirži*, *Dvoržak*, *Kromeríž*, *Mustek*, *Dvur*. Za *b p d t m v f* včasih *ě* razvezujemo v *je*: *Budějovice* ali *Budjejovice*. (Poudarek je zmeraj na prvem zlogu.)

4. Če poljskih imen ne moremo pisati v izvorni obliki: *Dąbrowska*, *Dębicki*, *Oświęcim*, *Łódź*, *Żeromski*, *Zamość*, *Wrocław*, *Poznań*, *Gdańsk*, se približujemo izgovoru in pišemo: *Dombrowska*, *Dembicki*, *Oswiencim*, *Lodz* ali *Lodž*, *Żeromski*, *Zamość*, *Wrocław*, *Poznanj*, *Gdańsk*. (Diakritična znamenja nad vokali govorijo o kvaliteti vokala; poudarjen je zmeraj predzadnji zlog.)

5. Pri lužiški srbščini, zlasti dolnji, imajo številni soglasniki znamenja mehčanja; pri prepisu lahko znamenja izpuščamo (razen pri končnem *ń*, tega po navadi izpisujemo z *nj*): *Slomeń* ali *Slomenj*.

6. Italijanski, nizozemski in angleški črkopis ves ohranjamo v izvirniku; nemški *ß* v sili lahko pišemo tudi z dvema *s*: *Gauß* ali *Gauss*.

7. Francoska diakritična znamenja ohranjamo, ker bistveno vplivajo na izreko: *Étienne, Hélotse, Barrême, Rivière*. Če nimamo *ç*, ga nadomeščamo s *c*: *Académie française* ali *Académie francaise*.

8. Če nimamo španskega *ñ*: *España, Ibáñez, Zúñiga, Ñuble*, ga bodisi izpisujemo z *nj* ali pa opuščamo mehčanje: *Espanja, Ibánjez* ali *Ibánez, Zúnjiga* ali *Zúniga, Njuble*.

9. Pri portugalskih in brazilskih *ç, ã* in *õ* bodisi izpuščamo diakritična znamenja: *Eça de Queiroz, Bragança, São Paulo, Maranhão* ali *Eca de Queiroz, Braganca, Sao Paulo, Maranhao*, ali pa se približujemo izgovoru: *Camões* [*kamójnš*] ali *Camoens, Guimaraes* [*gimarajnš*] ali *Guimaraens*.

10. Vsa tri nenavadna znamenja v romunskem alfabetu (*ă, ș* in *ț*) pri prepisu približujemo izgovoru: *Băcau* ali *Bacau, Brașov* ali *Brašov, Ploești* ali *Ploești, Bistrița* ali *Bistrica, Galați* ali *Galaci*.

11. Albanski *ç* se izgovarja kot *č* in tako ga lahko tudi pišemo: *Çaçi* ali *Čači*. Tudi *sh, x, xh* in *zh* po navadi približujemo izgovoru in namesto *Shkodra, Xoxa, Hoxha* in *Rrogozhina* pišemo *Škodra, Dzodza, Hodža* in *Rogožina*.

12. Turški *ç* pišemo kar s *č*, kakor se izgovarja: *Çorum = Čorum, Çanakkale = Čanakkale*; namesto *ş* pišemo (po izgovoru) *š*: *Alaşehir = Alašehir*. Polkrožec nad *ğ* izpuščamo, ravno tako tudi strešice na *â, î* in *û*.

13. Madžarščina ima dolga *ő* in *ű* in kratka *ö* in *ü*. Če znamenj za dolžino nimamo, pišemo kračino.

14. Švedski *ä* (*Ångström, Småland*) se izgovarja kot *o*, vendar se je ne glede na izgovor udomačila pisava brez krožca: *Ångström, Smaland*.

15. Norveško in dansko ligaturo *æ* pišemo z *ae* (*Skaerbaek, Faeri*), prečrtani *ø* pa po izgovoru z *ö*: *København* ali *Köbenhavn*; *å* izgovarjamo kot *o*, pišemo ga pa z *aa*, kakor so ga prej tudi sami pisali: *Kierkegård* ali *Kierkegaard*.

Cirilica

Ker s cirilico pišejo fonetično, moramo pri prepisu imen upoštevati 57 izvorni zapis, od koder so imena vzeta.

1. Pri srbski cirilici prepisujemo *h, ђ* in *ц* s *č, d* ali *dj* in *dž*: *Топић Џорџ*, Баковица *Đakovica* ali *Djakovica*, Санџак *Sandžak*.

2. Makedonski *к'* pišemo bodisi *k'* ali *č*: *К'осев К'osev* ali *Čosev*; *г'* pa *g'* ali *d* ali *dj*: *Г'орче G'orče* ali *Đorče* ali *Djorče*; namesto *s* pišemo *dz*: *Сивгаров Dživgarov*.

3. Bolgarski trdi polglasnik *ъ* pišemo z *a*: *Гълъбина Galabina*, *Дъбник Dabnik*, *Кънчев Kančev*. Zvezo *ър* in *ръ* med soglasniki pišemo samo z *r*: *Търново Trnovo*, *Кръстев Krstev*; podobno tudi zvezo *ъл*: *Вълко Vlko*,

Вълков *Blskov*; -ър na koncu besede pišemo -er: Димитър *Dimiter*, Искър *Isker*. V neslovanskem končniku -лък pišemo ъ z e: Казанлък *Kazanlek*. Mehki polglasnik ъ pred samoglasnikom nadomeščamo z j: Ганьо *Ganjo*, Кольо *Koljo*, Къорарийа *Kjorarija*. Pismenko щ prepisujemo po izgovoru s št: Градище *Gradište*, Пещера *Peštera*.

4. Za rusko cirilico veljajo tale pravila:

a) Nekaterе cirilske črke pišemo v latinici s po dvema črkama: Щербаков *Ščerbakov*, Тютчев *Tjutčev*, Федя *Fedja*.

b) Ločimo г v guskih besedah od r, ki z njim Rusi nadomeščajo tuji h, zato pišemo Горький *Gorki*, Олег *Oleg*, Онегин *Onjegin*, па Герцен *Hercen*, Гофман *Hofman* (redko tudi *Gercen*, *Gofman*).

c) Mehki e v začetku besede, za samoglasniki in za jerom pišemo z je: Ермилов *Jermilov*, Евреинов *Jevrejinov*, Достоевский *Dostojevski*, Андреевич *Andrejevič*, Запорожье *Zaporožje*. Ravno tako tudi za nekaterimi soglasniki, zlasti v zvezi z -ев: Игнатович *Ignatjevič*, Афанасев *Afanasjev*, Тургенев *Turgenjev*. Ustalila se je tudi pisava Совети *Sovjeti*, Онегин *Onjegin*. Sicer pa pišemo samo -e-: Ленин *Lenin*, Державин *Deržavin*, Сергей *Sergej*, Петрович *Petrovič*.

č) Preglašeni, poudarjeni ruski ѣ za č, ž in ѝ pišemo z o: Черни *Čorni*, Хрущев *Hruščov*, Пугачев *Pugačov*, Куташев *Kutašov*, Стриженов *Strižonov*, sicer pa z jo: Елкино *Jolkino*, Семен *Semjon*, Федор *Fjodor*, Алеша *Aljoša*, Буденный *Budjonnij*, Огонек *Ogonjok*, Теркин *Tjorkin*, Потемкин *Potjomkin*.

d) Dvojni и in starejši i s piko pred samoglasnikom (zlasti v začetku besede) pišemo z j: Иаков *Jakov*, Иосиф *Josif*, za samoglasnikom in za jerom pa z ji: Алексич *Aleksejič*, Ильин *Iljin*, sicer le z i: Иван *Ivan*, Василий *Vasilij*; я s krajšavo pišemo z j (razen v nekaterih končnicah, kjer ga izpuščamo: Минский *Minski*, Горький *Gorki*): Корнейчук *Kornejčuk*, Дмитрий *Dmitrij*, Толстой *Tolstoj*.

e) Trdi in mehki polglasnik ъ ъ po navadi izpuščamo, le v znanstvenih zapisih ju nadomeščamo z oruščajem: Горький *Gorki*, Кольцов *Kolcov*, Подольск *Podolsk*; mehki polglasnik zapisujemo z j v zvezah z -ev- in na koncu nekaterih imen: Васильев *Vasiljev*, Григорьевна *Grigorjevna*, Гоголь *Gogolj*, Рязань *Rjazanj* in *Rjazan*, vendar Керчь *Kerč*, Кубань *Kuban*.

f) Jeri ы pišemo samo v znanstvenem zapisu z y: Крылов *Krylov*, Безыменский *Bezymenski*, Быкова *Vykova*, v poljudnem zmeraj z i: Крилов *Krilov*, Безименский *Bikova*.

g) Trdi э uporabljajo Rusi le v tujih imenih, zato ga transkribiramo s črko ali s črkami iz vsakokratnega izvirnika, od koder je posamezno ime vzeto: Эмиль *Emil*, Рубэ *Roubaix*.

h) Podvojene samoglasnike in soglasnike v priimkih ohranjamo: Чаадаев *Čaadajev*, Анненков *Annenkov*; v znanih rojstnih in krajevnih imenih pa jih lahko pišemo tudi enojno: Савва *Sava* ali *Savva*, Анна *Ana* ali *Anna*, Филлип *Filip* ali *Filipp*, Кирил *Kiril* ali *Kirill*, Одесса *Odesa*.

i) Ruska imena tujega vira pri prepisu zvesto prenašamo: Эренбург *Erenburg*, Кронштадт *Kronstadt*, Мейергольд *Mejergold*, Айхенвальд *Ajhenvald*; pri nekaterih imenih je v rabi tudi pisava v jeziku, od koder je ime vzeto: Эйзенштейн *Eisenstein*. Raba je ustalila obliko *Hercen* za Герцен.

Druge pisave

1. Glede transkripcije starogrških imen so se uveljavila tale pravila: 58

a) Črke ζ, θ, ξ, υ, φ, χ, ψ transkribiramo z *dz* ali *z*, *t*, *ks*, *i*, *f*, *h*, *ps*: Ζήνων *Dzenon* ali *Zenon*, Θαλής *Tales*, Ξάνθος *Ksantos*, Κύρος *Kiros*, Σαπφώ *Sapfo*, Ἀρχιλόχος *Arhilohos*, Ὀψίγονος *Opsigonos*.

b) Soglasnik σ (ς) se piše in izgovarja kot *s*, v poslovenjenih imenih pa po latinski izreki kot *z*: Λάησις *Lahesis*, Διώνυσος *Dionisos* in *Diontz*, Ἔφεσος *Efesos* in *Efez*.

c) Dvojne konzonante pišemo z enojnimi: Ἄμμων *Amon*, Καλλιφρόνη *Kaliroe*, Κνωσσός *Knosos*; vendar Ἄγγαῖος *Angaios*; podobno tudi Ἄγκυρα *Ankíra*, Ἀγγίστης *Anhises*.

č) Diftongi αι, ει, οι, αυ, ευ obdržijo izvirno obliko *ai*, *ei*, *oi*, *au*, *eu* povsod, kjer se imenovalnik piše z izvirnim obrazilom: Λακεδαιμῶν *Lakedaimon*, Περίθοος *Peiritoos*, Ποίας *Poias*, Βαύτισος *Bautisos*, Ζεός *Dzeus* ali *Zeus*. Imena, ki imajo poleg izvirne tudi podomačeno obliko, spreminjajo v nji αι in οι v *e*, ει v *i*, αυ in ευ pa v *av* in *ev*: Αἰολός *Aiolos*, vendar *Eol*; Κροῖσος *Kroisos*, vendar *Krez*; Πεισιστράτος *Peisistratos*, vendar *Pizistrat*; Ἀύλις *Aulis*, vendar *Avlida*; Εὐκλείδης *Eukleides*, vendar *Evklid*. Diftong ου se piše in izgovarja kot *u*: Μουνιχία *Munihija*, Οὔτις *Utis*.

Ostri pridih pišemo s *h*, blagega pa opuščamo; η in ε pišemo z *e*, ο in ω z *o*: Ἥρα *Hera*, Ἔρως *Eros*.

2. Novogrški β pišemo in izgovarjamo kot *v*: Βαρβάρη *Varvara*; za glas *b* si novogrščina pomaga s soglasniško skupino μπ: Μπέκιος *Bekios*; ζ = *z*: Ζίρνοβον *Zirnovon*; η = *i*: Δημήτριος *Dimitrios*; θ = *th*: Θήρα *Thira*; ξ = *ks*: Ἀξάριον *Aksarion*; σ = *s*: Σιβρισάριον *Sivrisarion*; υ = *i*: Κέρκυρα *Kerkíra*; φ = *f*: Καβάφης *Kavafis*; χ = *h*: Χοταχόβα *Hotahova*; ψ = *ps*: Λίψος *Lipsos*; ω = *o*: Ἀχελῶος *Ahelóos*. Enoglasni diftong ου prepisujemo z *u*, dvoglasna αυ in ευ pa z *au* in *eu*: Κούτουπας *Kutupas*, Μαυροβούνι *Maurovuni*, Εὐρωστίνη *Eurostina*. Pridihov in akcentov ne pišemo.

3. Arabska in druge afriške in azijske pisave so v glavnem fonetične, zato jih prenaša vsak jezik po svojih fonetičnih zapisih. Pri nas opuščamo

transkripcijske ovinke prek francoščine in angleščine in pišemo *Džebel*, *Džidda*, *Kolombo*, *Bejrut*, *Džakarta*, *Cejlon*, *Čang*, *Sečuan*, *Šantung* (namesto *Djebel*, *Djidda*, *Colombo*, *Beyrut*, *Jakarta*, *Ceylon*, *Chang*, *Setchouan*, *Shantung*).

Pri arabščini podvojene soglasnike ohranjamo, ne označujemo pa posebej tako imenovanih emfatičnih soglasnikov, zato pišemo *Akaba*, *Irak*, *Faruk*, *Istiklal*, *Kairo* (le v strogo znanstvenem zapisu tudi: *Aqaba*, *Iraq*, *Faruq*, *Istiqlal*, *Qahira*).

Pri indijskih imenih je *h* znamenje podaljšanega samoglasnika ali pa rahlega pridiha, zato ga ohranjamo tudi v pisavi: *Nehru*, *Delhi*, *Brahmaputra*.

Pregibanje

- 59 Ker tudi tuja lastna imena pregibljemo in izpeljujemo iz njih pridevnik, jih zlasti v končnicah le približujemo izvirnemu izgovoru. Tako na primer nepoudarjeno angleško končnico *-on* govorimo s čistim *o*: *Johnson* [džónson], ne s polglasnikom, da nam je lahko za izhodišče pri pregibanju: *Johnsona* [džónsona], *Johnsonov* [džónsonov]. Tudi francoska imena na nosniški samoglasnik približujemo domači izreki: *Rostand -a -ov* [rostán -a -ov], *Lebrun -a -ov* [lebrén -a -ov]. Ravno tako tudi ne upoštevamo ruskega akanja: *Boris* [borís], *Onjegin* [onjégin].

Podomačena imena

- 60 Bolj ko je ime v splošni rabi, bolj je podomačeno, tako v pisavi kakor v izgovoru. Samo v domači, dostikrat prevedeni obliki pišemo:

a) imena držav, pokrajin in otokov: *Anglija*, *Rusija*, *Nemčija*, *Češka*, *Poljska*, *Švica*, *Cejlon*, *Koreja*, *Kongo*, *Egipt*, *Alzacija*, *Burgundija*, *Nova Zelandija*, *Nova Fundlandija*, *Ciper*, *Filipini*, *Kikladi*;

b) imena prebivavcev: *Francozi*, *Estonci*, *Baski*, *Angleži*, *Španci*, *Madžari*, *Hotentoti*, *Bušmani*, *Culukafri*, *Buri*, *Italijani*, *Grki*, *Turki*, *Berlinčani*, *Parižani*, *Rimljani*, *Napolitanci*, *Benečani*;

c) občne pojme v sestavljenih zemljepisnih imenih: *Beringovo morje*, *Ženevsko jezero*, *Bengalski zaliv*, *Kapverdski otoki*, *Sueški prekop*, *Tevtoburški les*, *Libijska puščava*, *Rokavski preliv*, *Otrantska vrata*, *Mesinska ožina*;

č) imena nekaterih vladarjev: *Kristijan*, *Viljem*, *Elizabeta*, *Katarina*; po navadi slovenimo tudi vladarske vzdevke in prilagajamo imena vladarskih rodov: *Henrik Pomorščak*, *Aleksander Véliki*, *Ivan Grozni*, *Anžujci* ali *Anžuvinci*, *Burboni* in *Burbonci*, *Habsburžani*, *Stuartovci*;

Pomni. Sicer priimke in osebna imena puščamo v izvorni obliki: *John*, *Jacques*, *Michal*, *Jeanne* (ne v fonetičnem zapisu: *Džon*, *Žak*, *Mihav*, *Žan*, ne v domači prilagoditvi *Janez*, *Jakob*, *Miha*, *Ivanka* ali celo *Janezek*, *Jakec*, *Mihec*, *Ivica*).

Ohranjamo tudi izvirne ljubkovalnice: *Miša, Johnnie, Jeanette*. Izjema so le imena v lokaliziranih prevodih (*Dundo Maroje = Boter Andraž*) in kadar hočemo s podomačenimi fiktivnimi imeni doseči kakšen poseben namen (*Leihopinaks = Skledoliz, Hipsiboas = Tankokvak; Starveling = Trlica, Sir Andrew Aguecheek = vitez Andrej Bledica*).

d) posebno pogosto rabljena osebna imena: *Luter* ali *Luther, Kalvin* ali *Calvin, Petrarka* ali *Petrarca, Avgija* ali *Augias, Ezop* ali *Aisopos, Mojzes, Izak, Frančišek Asiški, Janez Damaščan, don Kihot*;

Pomni. Nekateri pojmi, izpeljani iz osebnih ali zemljepisnih imen, so se tako udomačili, da jih v pisavi nič več ne naslanjamo na prvotno ime, temveč jih obravnavamo kakor druge udomačene tujke in pišemo fonetično: *Luther* : *lutrski, lutrovski, luteranec, luteranski; Calvin* : *kalvynec, kalvinski, kalvinizem; Darwin* : *darvinist, darvinizem; Diesel* : *dizel, dizelski; Basedow* : *bazedovka; Schaffhausen* : *šafhavznerica; Baumann* : *bavmanka; Cardano* : *kardanski; Chianti* : *kjantarica; Carrara* : *kararski; Coventry* : *koventrirati; Daguerre* : *dagerotipija; Gironda* : *žirondist; Ypres* : *iperit; Yorkshire* : *jorkširski; Wertheim* : *verthajmovka; Watt* : *vat; Mac Adam* : *makadam*.

e) imena večinoma vseh večjih rek: *Donava, Laba, Odra, Aniza, Adiža, Tisa, Pad, Ren, Temza, Loara, Mozela, Garona, Rodan* ali *Rona, Sena, Nil, Misisipi*;

f) imena skoraj vseh gorovij: *Alpe, Pireneji, Karpati, Vogezi, Krkonoši, Sudeti, Kavkaz, Himalaja, Kordiljere*;

g) imena nekaterih bolj znanih krajev: *Pulj, Skoplje, Bitolj, Solun, Gradec, Videm, Oglej, Čedad, Dunaj, Dunajsko Novo mesto, Milan, Turin, Pariz, Lurd, Lizbona, Rim, Padova, Benetke, Neapelj, Florenca, Carigrad, Praga, Bruselj, Kremelj, Budimpešta*;

Pomni. Prisilnih slovenitev znanih evropskih krajev se rajši izogibljemo, zato pišemo *Frankfurt, Innsbruck, München, Salzburg* (°*Frankobrod, Inomost, Monakovo, Solnograd*).

h) imena zemljepisnih pojmov, ki jih v celoti in skoraj redno prevajamo: *Tihi ocean, Velikonočni otok, Ognjena zemlja, Rtič dobrega upanja, Reka sv. Lovrenca, Sv. Helena, Črno morje, Mrtvo morje, Rokavski preliv* ali *Rokav, Skalne gore, Pasja jama, Daljni vzhod*;

i) imena ulic, kadar jih prevajamo: *Nevsko nabrežje, Rdeči trg, Tretja avenija, Bulvar revolucije*.

Pomni 1. Sicer imena ulic radi ohranjamo v izvirnem zapisu in jih

a) sklanjamo: *na Downing Streetu, na Quai d'Orsayu*;

b) ne sklanjamo: *pred rue des Écoles, na Herrenstraße, na Champs Élysées*.

2. Naslove listov in ustanov pišemo po navadi v izvirni obliki in jih

a) sklanjamo: v *Timesu, v Tagesposti, v Literaturni gazeti*;

b) ne sklanjamo: v *Novoje vremena sem videl, v Humanité piše, pri Académie française je izšlo, na Tour de France je zmagal*.

3. Naslove umetniških del po navadi prevajamo, če jih pa navajamo v izvirni obliki, jih — po občutku — bodisi sklanjamo: v *Divini commedii*, ali pa ne: v *Dickensovih Pickwick Papers*.

4. Imena ladij v glavnem ohranjamo v izvorni obliki in jih sklanjamo le, kjer gre brez škode za nazornost: *na Kontikiju, na Great Easternu*. Zaradi razumljivosti radi pristavljamo določilno besedo: *na splavu Kontikiju, na trijambornici Great Easternu*. Spol določamo po mehaničnem načelu končnic. V posameznih izrazitih primerih imena ladij tudi slovenimo, vendar večidel samo v leposlovju: *vozi se z Letečim Holandcem, z Jutranjo zarjo*.

Spol in število

61 Pri krajevnih imenih se glede spola ravnamo po mehaničnem načelu domačih končnic:

a) ženskega spola so nam samo imena na *-a*: *Praga, Verona, Salamanca, Gotha, Varšava, Moskva, Smirna, Havana*; imenom rek radi dodajamo *-a*: *Odra, Vezera, Tibera*;

b) srednjega spola je samo nekaj slovanskih krajevnih imen na *-o* in *-e*, ki jih občutimo domače: *Sarajevo, Belje, Brno, Carsko selo, Roždestvenno*;

c) vsa druga zemljepisna imena so pri nas moškega spola, čeprav so nekatera v izvirnih jezikih ženskega (*Tver, Ob, Kuban, Kerč, Rjazan, Łódź, Plzeň, Lausanne, La Rochelle*).

Zemljepisna imena na splošno jemljemo kot edninske samostalnike; izjema so samo nekatera krajevna (predvsem slovanska) imena in imena gorovij in otočij, ki jim ohranjamo množinsko obliko: *Karlovy vary -ih -ov, Pompeji -ev, Apenini -ov, Aleuti -ov*.

Sklanjatev

62 V načelu vsa tuja krajevna imena sklanjamo, pri osebnih pa vsa moška; pri nekaterih ženskih, ki se ne končujejo na *-a*, ravnamo po občutku: včasih jih sklanjamo, še večkrat pa puščamo v prvem sklonu. Pri pregibanju jemljemo za podlago prvi sklon ali pa rodilniško osnovo in potem z domačimi obrazili izpeljujemo druge sklone in pridevnik, ne glede na oblike v izvirnih jezikih.

Pomni. Pišemo in sklanjamo torej: *Pjotr Pjotra Pjotrov*, čeprav Rusi zaradi preskoka poudarka izgovarjajo *pjótr pitrá pitróv*. Tako pišemo tudi *Ljov Ljova Ljovov* namesto *Ljov Lva Lvov*, kadar ne pišemo podomačene oblike: *Lev Leva Levov*.

Imena iz modernih jezikov

63 1. Imena na soglasnik sklanjamo kakor domača: *Gogolj -a -ev, Tolstoj -a -ev, Svatopluk -a -ov, Karadžić -a -ev*, (poljski) *Piotr -a -ov, Petr -a -ov, Lessing -a -ov, Noah -a -ov, Nkrumah -a -ov, Sibelius -a -ov, Laskaris -a -ov*.

2. Pri imenih na *-r* ločimo tri skupine:

a) *Luter Lutra, Weber Webra, Gloucester Gloucestra, Dnester Dnestra, Piter Pitra*;

b) *Tver Tvera, Hvar Hvara, Kazimir Kazimira, Bahr Bahra, Saint-Victor Saint-Victora, De Boor De Boora*;

c) *Igor Igorja, Fjodor Fjodorja, Kollár Kollárja, Vardar Vardarja, Wagner Wagnerja, Pasteur Pasteurja, Bojer Bojerja, Cavour Cavourja, Saphir Saphirja*.

Pomni. Francoska imena na govorjeni končni *-r* navadno sklanjamo brez podaljšane osnove: *Flaubert Flauberta* [flobêr flobêra], *Bernard Bernarda* [bernâr bernâra], *Thiers Thiersa* [tjêr tjêra], *Cherbourg Cherbourga* [šerbûr šerbûra]. Imena na nemi *-r* gredo v govoru po zgledih na samoglasnik: *Chenier Cheniera* [šenjê šenjêja].

3. Imen na *-ov/-ev* ne občutimo pridevniško, zato jih sklanjamo kakor samostalnike: *Čehov Čehova s Čehovom* (°s Čehovim), *Afanasjev Afanasjeva z Afanasjevom, Burow Burowa, Gutzkow Gutzkova*; vendar ta imena zaradi blagoglasja navadno nimajo svojilnega pridevnika na *-ov*, nadomeščamo ga z roditeljskim: *Čehovove drame* → *drame Čehova* (°Čehovlje, °Čehove, °Čehovljeve drame).

4. Pri imenih na soglasnik, kjer se razhajata pisna in izgovorna oblika, pritikamo slovenska obrazila v pisavi, kakor jih zahteva tuja pisna oblika imena, izgovarjamo jih pa tako, kakor zahteva glasovna zveza: *Descartes Descartesa* [dekârt dekârta], *Dumas Dumasa* [dûmá dûmâja], *Faguet Fagueta* [fagê fagêja], *Flaubert Flauberta* [flobêr flobêra], *Chenier Cheniera* [šenjê šenjêja], *Malraux Malrauxa* [malró -ja].

5. Imena na nepoudarjeni *-o* sklanjamo brez podaljšane osnove: *Tasso Tassa Tassov, Palermo -a, Ebro -a, Unamuno -a -ov, Santiago -a, Oslo -a, Chamisso -a -ov*; sem sodijo tudi romunska imena na *-u*: *Petrescu Petresca Petrescov*.

6. Imena na poudarjen samoglasnik sklanjamo s podaljšano osnovo: *Zola Zolaja Zolajev, Santa Fé Santa Féja, Spaa Spaaja, Loti -ja -jev, Hugo -ja -jev, Mirabeau -ja -jev, Vigny -ja -jev, Vogüé -ja -jev, Saint-Malo -ja*.

Pomni. Izjema so imena, ki se v pisavi končujejo na samoglasniško skupino s končnim *-i* ali *-y*; ta sklanjamo v pisavi brez podaljšane osnove, v izgovoru pa jim jo dodajamo, kadar je potrebno: *Cambrai Cambraia cambraiski* [kambré -ja kambréjski], *Péguy Péguya Péguyev* [pegí -ja -jev], *Bloy Bloya Bloyev* [bloá -ja -jev].

7. Imena na nepoudarjen samoglasnik: *Dante -ja -jev, Goethe -ja -jev, Gödölö -ja -jev, Sillanpää -ja -jev, Marconi -ja -jev, Farmakonisi -ja -jev, Hardy -ja -jev, Nehru -ja -jev; Evensmo -ja -jev* [évensmù -ja -jev].

Pomni 1. Izjema so imena, ki se končujejo na dvoglasniško skupino ali govorjeni *i j y*; tem v pisavi ne podaljšujemo osnove, temveč samo v izgovoru,

kadar je potrebno: *Broadway Broadwaya broadwayski* [bródvej bródveja bródvejski], *Macaulay -a -ev* [mekóli -ja -jeu], *Nestroy -a -ev* [néstroj néstroja néstrojeu], *Disney -a -ev* [dízni -ja -jeu], *Passau Passaua*, *Lenau -a -ov*, *Dachau -a dachauski*.

2. Za večzložna romanska lastna imena na nepoudarjeni -e ni ustaljenih pravil; sklanjamo *Giuseppe Giuseppa Giuseppov*, *Pantalone Pantalona Pantalonov*, pa *Silone Siloneja Silonejev*, *Felice Feliceja*. Zemljepisna imena na končni nepoudarjeni -e na splošno sklanjamo po zgledu: *Pordenone Pordenona*. Nekaj teh imen je prešlo v množino: *Mestre Mester*, *Firence Firenc*.

8. Moška osebna imena na nepoudarjeni -a sklanjamo lahko po moški ali po ženski sklanjatvi: *Mácha -a* ali -e, *Uglješa -a* ali -e, *Spinoza -a* ali -e.

9. Nemi -e za soglasnikom na koncu imena v odvisnih sklonih

a) izpuščamo, kadar ne vpliva na izgovor: *Taine Taina* [tên têna], *Morse Morsa* [môrs môrsa], *Lille Lilla* [líl lila], *Newcastle Newcastla* [njukásəl njukásla];

b) izpuščamo za samo pisnim samoglasnikom: *Doumergue Doumergua* [dumêrg dumêrga], *Dunquerque Dunquerqua* [denkêrk denkêrka];

c) pišemo, kadar odloča o izreki soglasnika pred seboj: *Laplace Laplacea* [laplás laplása], *Lesage Lesagea* [lesáz lesáza], *Wallace Wallacea* [vólàs vólása], *Coleridge Coleridgea* [kólridž kólridža], *Orange Orangea* [oránž oránža], *Cambridge Cambridgea* [kèmbriđž kèmbriđža];

č) pišemo v samoglasniški skupini: *Poe Poeja* [pó pója], *Coppée Coppéeja* [kopé kopéja], *Attlee Attleeja* [ètli ètlija], *Bellevue Bellevueja* [belvü' belvü'ja], *Bourdaloue Bourdalouja* [burdalú burdalúja], *Mackenzie Mackenzieja* [mekènzi mekènzija].

Pomni. Angleška in francoska imena na -re pri sklanjatvi omahujejo: *Baudelaire Baudelaira* ali *Baudelairja* [bodlêr bodlêra | bodlêrja], *Voltaire Voltaira* ali *Voltairja* [voltêr voltêra | voltêrja], *Shakespeare Shakespeara* ali *Shakespeareja* [šékspir šékspira | šékspirja]; pri nekaterih pa so v rabi samo ene oblike: *Molière Molièra* [moljêr moljêra], *Moore Moora* [mór móra | múr múra], *Sartre Sartra* [sártr sártra], *Montmartre Montmartra* [monmártr monmártra].

10. Slovanska pridevniška imena na -ski sklanjamo kot pridevnike: *Đalski Đalskega*, *Glowacki Glowackega*, *Dobrovský Dobrovskega* z *Dobrovskim*, *Čajkovski Čajkovskega*, *Dostojevski Dostojevskega*, *Đesnicki Đesnickega*, *Gorki Gorkega*, *Bedni Bednega*. Ta imena nimajo pridevnikov, pomagamo si z rodilnikom: *romani Dostojevskega*, *Gorkega*.

Pomni 1. Pri nekaterih podobnih imenih se izgublja občutek za pridevniško obliko, zato jih sklanjamo samostalniško in ohranjamo končni *j* v imenovalniku: *Šalij Šalija*, *Teplý Teplýja*, *Budjonnij Budjonnija*. Taka imena imajo tudi svojilni pridevnik: *Šalijev*, *Teplýjev*, *Budjonnijev*.

2. Pri ruskih pridevniških imenih sicer izpuščamo v prvem sklonu končni -j: *Достоевский Dostojevskí*, *Горький Gorkí*.

3. Pri neslovanskih imenih na -ski, -sky, -cky in podobno dostikrat ne občutimo več pridevniške oblike, zato jih lahko sklanjamo samostalniško: *založba Karla Lipskyja* v Ameriki, ali pridevniško: *založba Karlu Lipskega*.

Grška in latinska imena

1. Za sklanjatev grških lastnih imen veljajo v slovenščini tale pravila: 64

Imenovalnik ednine ima načeloma izvirno obliko: *Menon*, *Mentor*, *Nausikaa*, *Nemea*, *Asteropeia*, *Kloto*, *Kronos*, *Aristoteles*, *Damas*, *Gorgias*, *Nemesis*, *Ramnus*, *Troi(d)zen*. Le imena na *-andros* privzemajo rajši latinsko končnico *-ander -dra*: *Aléksandros* — *Aleksánder*, *Lísandros* — *Lisánder*.

Splošno znana imena imajo v nominativu poleg izvirne lahko tudi domačo obliko: *Homeros* in *Homer*, *Herodotos* in *Herodot*, *Parnasos* in *Parnás*, *Ahiles* in *Ahil*, *Odiseus* in *Odisej*, *Euripides* in *Eviprid*, *Aristarhos* in *Aristarh*, *Plutarhos* in *Plutarh*, *Polibios* in *Polibij*, *Palinuros* in *Palinúr*, *Tukidides* in *Tukidid*, *Orestes* in *Orest*, *Aisópos* in *Ezóp*.

Odvisni skloni pritikajo obrazila ali imenovalniku ali izvirni osnovi ali obema.

2. Imenovalniku pritikajo obrazila:

a) imena na *-ôn (-onos)* in *-ôr*: *Solon -a*, *Solonov*; *Platon -óna*, *Platonov*; *Agamemnon -a*, *Agamémnonov*; *Nestor -ja*, *Nestorjev*;

b) eno- in dvozložna imena na *-os (-ios)* in *-es*: *Kos -a*, *koški*, *Košàn*; *Delos -a*, *deloški* (tudi *delski*), *Delošàn*; *Rodos -a*, *rodoški*, *Rodošàn*; *Kiros -a* (tudi *Kira*), *Kirov*; *Foibos -a* (tudi *Foiba*), *Foibov*; *Laios -a* (tudi *Laia*), *Laiov*; *Hios -a*, *hiótski* ali *hioški*, *Hiót* ali *Hiošàn*; *Lahes -a*, *Lahesov*; *Hermes -a*, *Hermesov*; *Ares -a*, *Aresov*;

c) imena na *-ks* in *-ps*: *Stiks -a*, *stiksovski*; *Antraks -a*, *Antraksov*; *Pelops -a*, *Pelopsov*.

3. Osnovi pritikajo obrazila:

a) tri- in večzložna imena na *-os (-aos, -ios)* in imena na *-es*: *Ténédos -da*, *tenedski*, *Tenedčan*; *Sísifos -fa*, *Sísifov*; *Eusebios -ia*, *Eusebiov* in *Evzebijev*; *Dareios -ia*, *Dareiov* in *Darejev*; *Menelaos -aa*, *Menelaov* in *Menelajev*; *Ahiles -la*, *Ahilov*; *Temistokles -la*, *Temistoklov*; *Sofokles -la*, *Sofoklov*; *Damokles -la*, *Damoklov*; *Sokrates -ia*, *Sokratov*; *Demostenes -na*, *Demostenov*; *Pilades -da*, *Piladov*; *Euripides -da*, *Evipridov*; *Tukidides -da*, *Tukididov*; *Aristoteles -la*, *Aristotelov*, *aristotejski*;

b) moška imena na *-as (-ias)*: *Leonidas -da* in *-de*, *Leonidov*; *Epaminondas -da* in *-de*, *Epaminondov*; *Gorgias -ia* in *-ie*, *Gorgiov*; *Augias -ia* in *-ie*, *Augio*v in *Avgijev*;

c) moška imena na *-eos* in *-eus*: *Sosíteos -ea*, *Sosíteov*; *Peleus -ea*, *Peleov*; *Orfeus -ea*, *Orfeov* in *Orfejev*; *Prometeus -ea*, *Prometeov* in *Prometejev*, *prometejski*;

č) moška imena na *-ôn (-ontos)*: *Ksenofon -ta*, *Ksenófontov*; *Anakreon -ta*, *Anakreontov*; *Aheron -ta*, *aherontski*;

d) ženska imena na *-o*: *Argo -ge*, *Argin*; *Klio -ie*, *Kliin*; *Leto -te*, *Letin*; *Erato -te*, *Eratin*; *Sapfo -fe*, *Sapfin*;

e) krajevna imena na *-ōn* (v grščini srednjega, v slovenščini moškega spola): *Faléron -ra, falérski*; *Tlason -sa, tiaški*; *Téanon -ana, teanski*; *Sunion -ia, sunijski*; *Tragurion -ia, tragurski*; *Pitaion -ia, pitajski*.

Pomni. Imena, ki imajo poleg izvirne oblike v nominativu tudi poslovenjeno dvojnico, delajo pridevnike navadno iz domače oblike, zato: *Gorgias -iov, Peleus -eov*, vendar *Orfeus — Orfej Orfejev, Augias — Avgija Avgijev, Prometheus — Prométej Prometejev, Eukleides — Evklid Evklidov*.

4. Imenovalniku ali osnovi pritikajo obrazila nekatera moška imena na *-as* in *-us*: *Damas -a* in *Damanta, Damasov* in *Damantov*; *Aias -a* in *Aianta, Aiasov* in *Aiantov*; *Flius -a* in *Fliúnta, fliúntski*; *Ramnus -a* in *Ramnúnta, ramnúntski*.

5. Pri ženskih imenih na *-is* rabimo v imenovalniku tujo in domačo obliko: *Akropolis -le* ali *Akropola -le, akropolski*; *Artemis* in *Artemida -de, Artemidin*; *Alkestis* in *Alkestida -de, Alkestidin*; *Aulis* in *Avlida -de, avliški*; *Tauris* in *Tavrida -de, tavriški*; *Salamis* in *Salamína -ne, salamlnski*; *Eleusis -sine* in *Elevzína -ne, elevzinski*; *Palas* in *Pálada -de, Paladin*.

Ženska osebna imena na *-ia* (*-aia, -eia, -oia*) ohranijo v imenovalniku izvorno obrazilo: *Artemisia -ie, Artemisiin*; *Tallá -le, Tallin*; *Astraia -ie, Astraiin*; *Maia -ie, Maiin*; *Medeia -ie, Medeiin*; *Periboia -ie, Periboiin*.

Pomni. Nekatera teh imen so se tako udomačila, da jim lahko dajemo slovensko obrazilo: *Talija -jin, Maja -jin, Medeja -jin*.

6. Zemljepisna imena na *-ia, -aia, -eia, -oia* zamenjujejo izvorno obrazilo za slovensko *-ija, -aja, -eja, -oja*: *Ambrakija -je, ambrakijski*; *Aleksandrija -je, aleksandrijski, aleksandrinski*; *Akarnanija -je, akarnanski, Akarnanec*; *Frigija -je, frigijski, Frigijec*; *Bitinija -je, bitinski, Bitinec*; *Poteidaja -je, poteidajski*; *Haironeja -je, haironejski*; *Troja -je, trojanski*.

7. Ženska imena na *-e* imajo v slovenskem nominativu ali tuje ali domače obrazilo: *Kallope* in *Kaliopa -pe, Kaliopin*; *Sémele* in *Semela -le, Semelin*; *Melpómene* in *Melpomena -ne, Melpomenin*; *Mnémósine* in *Mnemosina -ne, Mnemosinin*; *Isméne* in *Ismena -ne, Ismenin*, *Niobe* in *Nioba -e, Niobin*, pač pa samo *Atena -ne, Atenin, Nike Nike, Nikin, Ate, Ate, Atin*.

8. Pluralia tantum: *Delfi -fov, delfski*; *Aige Aig, aigovski*; *Platáje -taj, platajski*; *Tebe Teb, tebanski, Tebanec*; *Aharné -arn, Aharnjan, aharnjanski*; *Atene -en, atenski, Atenec*; *Sarde -rd, Sardjci, sardski*; *Ekbatana -tan, ekbatanski*; *Arbela -el, arbelski*; *Gadara -ar, gadarski*; *Leuktra -ter, leuktrski*.

9. Za sklanjatev novogrških imen veljajo tale pravila:

Imenovalnik ednine ima pri vseh izvorno obrazilo, odvisne sklone pa delamo tako, da obrazila pritikamo ali imenovalniku ali osnovi.

Imenovalniku pritikamo obrazila pri *erfo-* in *dvozložnih* imenih na *-(i)os*, pri imenih na *-ης* in *-ις* = *is*, na *-ας, -ες* in *-ι:* *Kos -a, Leros -a,*

Hios -a, Makris -a, Laskaris -a, Hatzidakis -a, Valaoritis -a, Triandafilidis -a, Megas -a, Karatzas -a, Vukoles -a, Farmakonisi -ja.

Osnovi pritikajo obrazila tri- in večzložna imena na *-(i)os*, imena na *-(i)on* in ženska imena na *-a* ali *-ia*: *Delmuzos -za, Venizelos -la, Petropulos -la, Papandopoulos -la, Arsakios -ia, Sofikon -ka, Sunion -ia, Iraklion -ia, Larisa -se, Kiparisia -ie.*

Ženska družinska imena podaljšujemo z domačim obrazilom *-ova*: Βίλμα Κίρου *Vilma Kirova*.

Pomni. Ženska imena, znana iz starogrščine, pišemo in izgovarjamo po pravilih za starogrščino: *Sparta -te, Kreta -te, Leto -te, Atene Aten*.

10. Za sklanjatev rimskih lastnih imen velja v splošnem pravilo, da imenovalnik obdrži izvirno končnico. Le splošno znana imena na *-us* in *-ius* imajo poleg izvirne lahko tudi domačo obliko, na primer: *Tibulus* in *Tibúl*, *Katulus* in *Katul*, *Tacitus* in *Tacit*, *Merkurius* in *Merkurij* in *Merkur*, *Markus Aurelius* in *Mark Avrelj* in *Mark Avrel*, *Enius* in *Enij*.

Pomni. Imena na *-ianus* privzemajo poleg izvirnega obrazila lahko tudi podomačeno končnico *-iján*: *Hadrianus* in *Hadriján*, *Tertulianus* in *Tertuliján*, *Diokletianus* in *Diokleciján*, *Justinianus* in *Justiniján*, *Julianus* in *Juliján*.

Odvisni skloni pritikajo obrazila ali imenovalniku — teh je bolj malo — ali izvirkovi osnovi.

Imenovalniku pritikajo obrazila imena na *-al*, *-ar*, *-or*, *-ur*: *Hanibal* *Hanibala*, *Hanibalov*; *Hasdrubal* *Hasdrubala*, *Hasdrubalov*; *Hamilkar -ja*, *Hamilkarjev*; *Salinator -ja*, *Salinatorjev*; *Tibur -a*, *tiburski*.

Osnovi pritikajo obrazila:

a) moška imena na *-us*: *Aulus -la*, *Aulov*; *Plautus -ta*, *Plautov*; *Katulus -la*, *Katulov*; *Varus -ra*, *Varov*; *Sekstus -ta*, *Sekstov*; *Brutus -ta*, *Brutov*; *Faunus -na*, *Faunov*; *Sevêrus -ra*, *Sevérov*; *Marcélus -la*, *Marcelov*; *Lukúlus -la*, *Lukulov*;

b) moška imena na *-ius* in *-eius*: *Vergilius -ia* in *Vergilij -a* in *Vergil -a*, *Vergilijev* in *Vergilov*; *Ovidius -ia* in *Ovidij -a* in *Ovid -a*, *Ovidijev* in *Ovidov*; *Horatius -ia* in *Horacij -a* in *Horac -a*, *Horacijev* in *Horacov*; *Emilius -ia*, *-iov*; *Pompeius -ia* in *Pompej -a*, *Pompejev*; *Apuléius -ia*, *-iov*;

c) moška imena na *-o* (*-io*): *Cicero -óna*, *-onov*, *ciceronski*, *ciceronijanski*, *ciceronijanec*, *ciceronianizem*; *Kato -óna*, *-onov*; *Maro -óna*, *-onov*; *Scipio -óna*, *-onov*;

č) moška imena na *-a*: *Agrikola -la* in *-le*, *Agrikolov*; *Jugurta -ta* in *-te*, *Jugurtov*; *Katilina -na* in *-ne*, *Katilinov*; *Seneka -ka* in *-ke*, *Senekov*; *Sula -la* in *-le*, *Sulov*;

d) moška imena na *-is*: *Martialis -la* in *Marciál -a*, *Marcialov*; za reko *Tiberis* se je v slovenščini udomačila ženska oblika *Tibera -re*;

e) ženska osebna imena na *-ia*: *Livia -ie, Liviin; Kalpurnia -ie, Kalpurniin*;

Pomni. Nekatera ženska imena na *-ia* so se udomačila, tako da morejo poleg izvirne oblike imeti tudi slovensko: *Livija Livijin, Avrelija Avrelijin, Evzebija Evzebijin*.

f) ženska zemljepisna imena: *Petovija, petovijski; Ostija, ostijski; Feltrija, feltrinski; Lukanija, lukanski; Apulija, apulski; Ligurija, ligurski; Numidija, numidijski; Sicilija, sicilski*;

g) imena mest in pokrajin srednjega spola: *Tarentum -ta in Tarent -a, tarenski, tarentinski; Mediolanum -na, mediolanski; Latium -tia in Lacij -a, lacijski, latinski*.

Nekatera ženska imena imajo poleg krajšega izvirnega tudi daljši domači nominativ; sklanja se samo ta: *Juno in Junona -ne, Junonin, junonski; Ceres in Cerera -re, Cererin; Venus in Venera -re, Venerin; Kartago in Kartagina -ne, kartaginski in kartažanski*.

Pluralia tantum: *Fésule -sul, fesulski; Karséoli -lov, karseolski; Volsinii -iov, volsinijski; Kane Kan, kanski; Leontini -nov, leontinski*.

Bog vojne je *Mars -rta, Martovo polje*.

Posebnosti v sklanjatvi

65 1. Pri sklanjatvi osebnih imen moškega spola upoštevamo pravila o mehčanju; ravno tako tudi pri svojilnem pridevniku:

a) pišemo in govorimo *-om -ov* za trdimi soglasniki: z *Lutrom Lutrov, z Janáčkom Janáčkov, z Balzacom Balzacov*;

b) pišemo *-om -ov*, govorimo pa *-em -ev* za govorjenimi mehкими soglasniki: s *Fochom Fochov [s fóšem fóšeŭ], s Coleridgeom Coleridgeov [s kólridžem kólridžeŭ], z Nagyom Nagyov [z nádžem nádžeŭ], s Patriziom Patrizion [s patrícijem patrícijeŭ], z Boccacciom Boccacciov [z bokáčem bokáčeŭ], z Raspailom [z raspájem]*.

Pomni. Ponekod pisava omahuje in tudi pišemo *-em -ev*: s *Fochem Fochev, z Radicsem Radicsev [z rádičem rádičeŭ], z Bartschem Bartschev [z bárčem bárčeŭ], z Macaulayem Macaulayev [z mekólijem mekólijeŭ]*.

c) pišemo in govorimo *-em -ev*: s *Palmotičem Palmotičev, s Kozarcem Kozarčev, z Bezručem Bezručev, z Gogoljem Gogoljev, z Dantejem Dantejev, z Nestroyem Nestroyev*.

Pomni. Pri nekaterih imenih na govoren mehki soglasnik raba omahuje: s *Franzom [s fráncem | s fráncom], Franzov [fráncou]*.

2. Samoglasnik (iz polglasnika) v zadnjem zlogu pri nekaterih imenih v sklanjatvi izpada: *Šabac -bca, Zadar -dra, Čapek -pka, Dneper -pra, Kremelj -mlja, Vovčok -čka*.

Polglasnik v zadnjem zlogu germanskih imen izpada, če to dopušča izgovorljivost: *Luter -tra*, *Beethoven -vna*, *Dehmel -mla*, *Hegel -gla*, *Basel -sla*, *Manchester -tra*, *München -chna*, *Brueghel -ghla*.

Pomni. Pravilo ne velja za severna imena: *Ibsen Ibsena*, *Andersen Andersena*, pa tudi za težko izgovorljiva nemška: *Göttingen Göttingena*, *Derendingen Derendingena*.

3. Kadar navajamo ime v dvojniski ali množinski obliki, ga sklanjamo kakor podobna domača imena: *oba Dumasa*, *ni več Romanovov*, *tudi Homerjem se zapiše slab verz*, *premalo je Shakespeareov*; tudi hišna imena v povestih uporabljamo po domačih zgledih: *pri Gogoljevih*, *pri Čehovovih*, *pri Dumasovih*.

Pomni. Rusi ženske priimke spreminjajo: mož je Каренин, žena Каренина, mož Чехов, žena Чехова, mož Садовский *Sadovski*, žena Садовская *Sadovskaja*. V slovenščini mehanično prevzemamo za žene rusko obliko imen (-aja skrajšujemo v -a): *Karenina -e*, *Čehova -e*, *Sadovska -e*, *Dostojevska -e*, *Trubecka -e*. Ta imena nimajo svojilnih pridevnikov, nadomeščamo jih z roditeljskim: *nastopi (igravke) Čehove*.

4. Če imamo ob priimku tudi po eno ali več rojstnih imen, sklanjamo kakor v slovenščini vsako ime: *Jean Jacques Rousseau*, *pri Jeanu Jacquesu Rousseauju* (v takih primerih tudi francoski vezaj med rojstnimi imeni izpuščamo). Svojilni pridevnik delamo samo iz priimka: *Rousseaujevi spisi* (°*Jean Jacques Rousseaujevi spisi*), *Vernove povesti*, *povesti Julesa Verna* (°*Jules Vernove povesti*).

5. Psevdonime in podobne priimke, priključene moškemu osebному imenu in zvezane z vezajem, sklanjamo takole:

a) pri večini slovanskih moških imen sklanjamo oba dela: *skladbe Rimskega-Korsakova*, *satire Saltikova-Ščedrina*, *romani Elina-Pelina*;

b) pri neslovanskih moških imenih sklanjamo samo zadnjo besedo: *Sainte-Beuve Sainte-Beuva Sainte-Beuvov*, *Abdul-Hamid Abdul-Hamida Abdul-Hamidov*;

c) pri ženskih dvojnih imenih sklanjamo samo imena na -a: *roman Kossak-Szczucke*.

Pomni. Nekatera imena, sestavljena iz po dveh priimkov, pišemo po izvornem zapisu brez vezaja in sklanjamo vse sestavine: *učil se je pri Federicu Garclu Lorcu*, *bere Vicenta Blasća Ibáñeza*.

6. Pri priimkih, sestavljenih iz več besed, pisanih brez vezaja,

a) sklanjamo lahko oba dela: *slike Leonarda da Vinci* ali *Leonarda da Vincija*, *humor Cyranoja de Bergerac* ali *Cyranoja de Bergeraca*, *spisi Baudouina de Courtenay* ali *Baudouina de Courtenaya*, *pri Alasiu da Sommaripa* ali *Alasiu da Sommaripi*;

b) sklanjamo samo prvi del, pristavek pa puščamo nepregiben: *pridige Abrahama a Santa Clara, pesmi Walterja von der Vogelweide*;

c) delamo pridevnik ali iz vsakega dela posebej: *Leonardove* ali *da Vincijeve slike, Cyranojev* ali *de Bergeracov humor*, ali pa samo iz prvega dela: *Abrahamove pridige, Walterjeve pesmi*.

7. Razne krajšave in naslove ob imenih

a) sklanjamo, in sicer: z *lordom Byronom, z mistrom Chipsom, z abbé-jem Prévostom, z monsieurom Jacquesom, s signorom Paolom; brez signorine Beatrice, s signoro Lauro, z donno Claudio, z doño Diano*;

b) puščamo nepregibne: z *miss Smithovo, z lady Macbethovo, z madame Bovaryjevo, pri Herr Fritzu; s fra Diavolom, pri Fra Angelicu, van Beethovnova simfonija, don Kihotovi boji, Ben Gurionova politika, De Amicisova dela, Ibn Saudova domovina, baronica von Huttenova, Du Campovi potopisi, O'Flahertyjev roman, O'Neillova drama, Dos Passosov življenjepis, Mac Orlanova novela*;

c) pritikamo na konec imena (brez vezaja); potem sklanjamo samo ta privesek: *Hasanbeg Hasanbega Hasanbegov, Smailaga Smailaga Smailagov, Alipaša Alipaša Alipašev, Džingiskan Džingiskana Džingiskanov*.

8. Pri kitajskih osebnih imenih se je ustalila dvodelna pisava; v prvem delu zapišemo družinski priimek (*Sun*), v drugem pa z vezajem rojstno ime (*Jat-sen*). Sklanjamo

a) samo drugi del: *pri Sun Jat-senu, Sun Jat-senova politika*; pod tem vplivom pišemo imena tudi kar skupaj: *pri Sunjatsenu, Sunjatsenova politika, Čankajškov zastopnik*;

b) oba dela: *pri Sunu Jat-senu*, ker dostikrat uporabljamo samo družinsko ime: *pri Sunu, Sunova politika*.

9. Pri korejskih, vietnamskih, burmanskih in indonezijskih osebnih imenih je v rabi pisava vseh delov z veliko začetnico in vsaksebi (brez vezaja): *Ho Ši Minh, U Nu*; sklanjamo samo zadnjo besedo: *pri Ho Ši Minhu, z U Nujem, Ho Ši Minhove čete, U Nujevi govori*.

Ženska osebna imena

66

Pri ženskih osebnih imenih

a) zmeraj sklanjamo samo priimke in imena na *-a*: *Ida -e -in, Lia -e -in, Lea -e -in, Lena -e -in, Deledda -e -in, Sejfulina -e -in*;

Pomni. Pri imenih na *-ia* in *-ya* se dostikrat zev zapolni z *j*, če to ne moti v zvezi z drugimi imeni: *Maria Marti* ali *Mariji, Mario* ali *Marijo*; še posebej pa v pridevniku: *Mariin* ali *Marijin*.

b) včasih sklanjamo imena na nemi ali nepoudarjeni *-e*: z *Marguerite* ali z *Marguerito, Margueritin, z Josephine* ali z *Josephino, Josephinin, pri Charlotte* ali *pri Charlotti, Charlottin*;

c) večinoma nikoli ne sklanjamo imen na soglasnik: *pri Carmen*, z *Maud*, *pri Mildred*, z *Ruth*, z *Nives*; svojilni pridevnik pa imajo: *Carmen:na*, *Maudin*, *Mildredin*, *Ruthin*, *Nivesin*;

č) ne sklanjamo imen na *-i* in *-y*: *pri Jussi*, s *Kari*, *pri Mary*, z *Dolly*; ravno tako ne imen na *-ie*: *pri (Angležinji) Marie [méri]*, *pri (Francozinji) Marie [marí]*; svojilni pridevnik delamo po navadi s podaljšano osnovo: *Jussijin*, *Karijin*, *Maryjin*, *Dollyjin*, *Mariejin*, pri nekaterih pa lahko tudi v skrajšani obliki: *Jussin*, *Karin*, *Maryn* ali *Marin*, *Dollyn* ali *Dollin*;

d) ne sklanjamo priimkov (razen na *-a*): z *gospo Curie*, *pri Pearl Buck*; zaradi večje razumljivosti radi dodajamo obrazilo *-ova* ali *-eva*: z *gospo Curiejevo*, *pri Pearl Buckovi*, *Ammers-Küllerjeva*, *Huchova*, *Bernhardtova*, *Sandova*, *Handel-Mazzettijeva*, *de Staělova*.

Pomni. Pri imenih, zlasti romanskih, kjer bi slovenska obrazila za posamezne sklone utegnila moteče vplivati na izgovor, se včasih odločimo tudi za fonetični zapis: *pri Bianci* ali *pri Bianki*; pri nekaterih drugih se izogibljemo posameznih sklonov: *Dantejeva Beatrice*, brez *Beatrice*, *pri Beatrici*, z *Beatrice*, vendar srečal je *Beatrice*.

Zemljepisna imena

Pri sestavljenih zemljepisnih imenih

67

a) slovanska večidel sklanjamo v vseh delih: *Malá Strana Male Strane*, *Bačka Palanka Bačke Palanke*, *Nižni Novgorod Nižnega Novgoroda*, *Nowy Dwór Nowega Dwóra*;

Pomni. Če je ime preveč zapleteno za sklanjatev, ga ali povsem poslovenimo: *Gottwaldovo nábřeží*: na *Gotwaldovem nabrežju*, ali pa pustimo v prvem sklonu in mu v sklonu dodamo določilno besedo: v *kraju Trebarjevo Desno*.

b) neslovanska imena v glavnem sklanjamo le v zadnjem delu: *Buenos Aires Buenos Airesa*, *Rio de Janeiro Rio de Janeira*; nekatera, predvsem kitajska, pišemo kar skupaj: *Jangcekjang Jangcekjanga*, *Hoanho Hoanhoja*.

Pomni. Pri nekaterih imenih sklanjamo tudi samo prvi del: *Santiago de Chile*, v *Santiago de Chile*, pri nekaterih na *-a* pa tudi oba dela: v *Sierra Nevada*.

c) ker je marsikakšno zloženo ime v celoti skoraj nesklonljivo, ga sklanjamo brez določila: *Chalon-sur-Marne*, v *Chalonu* ali v *Chalonu na Marni*, vendar *Aix-les-Bains*, v *Aix-les-Bainsu*.

Pridevniki

Pridevnike iz krajevnih imen delamo v glavnem po slovenskem občutku, po krajevni rabi pa samo v najbolj znanih primerih: *Šabac*, *šabski*, *Kragujevac kragujevški*, *Kremelj kremeljski*, *Malá Strana malostranski*, *Karlovy Vary karlovarski*, *Carsko selo carskoselski*. Ravno tako delamo tudi imena

68

za prebivavce: *Praga Pražani, Beograd Beograščani, Varšava Varšavci*. Kjer to ne gre, se ravnamo po tuji rabi, če je povedna in izvedljiva, drugače moramo opisovati: *prebivavci Carskega sela*. Z opisom si včasih pomagamo tudi namesto pridevnika na *-ski* ali *-ški*: *lepote Krivega roga*.

Pridevnike na *-ski* delamo po slovenskih glasovnih zakonih. Pri tem podvojene zvočnike in soglasnike pred pripono pišemo enojno: *Bonn bonski, Lille lilski*.

a) Če se osnova končuje na samoglasnik, jo podaljšujemo z *-j-*: *Pavia pavijski, Nancy nancyjski, Bari barijski, Campo Formio campoformijski, Mackenzie mackenziejski, Dundee dundeejski; Santa Fé santafejski, Corte cortejski, Borneo bornejski; Spaa spaajski, Bilbao bilbajski; Saint-Malo saintmalojski, Waterloo waterlooski; Baku bakujski, Bellevue bellevuejski*.

Pomni. V nekaterih večzložnih imenih na *-i* imajo pridevniki skrajšano obliko: *Assisi asiški, Brindisi brindiški, Rimini riminski, Helsinki helsinki, Galipoli galipolski*.

b) Če se osnova končuje na zvočnik, se pripona *-ski* neposredno dodaja: *Sinaj sinajski, Gvineja gvinejski, Pistoia pistojski, Sydney sydneyjski; Vezuv vezuvski, Varšava varšavski, Glasgow glasgowski, Dachau dachauski; Kiel kielski, Uppsala uppsalski, Tula tulski, Halle halski, Basel baselski, Newcastle newcastelski, Oslo oselski, Sevilla seviljski, Ventimiglia ventimiljski; Alcazar alcazarski, Ankara ankarski, Münster münstrski, Kairo kairski, Le Havre lehavrski, Basra basrski; Potsdam potsdamski, Bergamo bergamski, Hirošima hirošimski, Parma parmski; Abadan abadanski, Barcelona barcelonski, Bonn bonski, Lausanne lausanski, Livorno livornski, Melbourne melbournski, Bern bernski, Emden emdenski, Plzen(j) plzen(j)ski, Brno brnski, Köln kölnski, Kladno kladenski, Foligno folinjski, Boulogne boulonjski, Etna etenski*.

c) Če se osnova končuje na *p b t d* ali *f*, dodajamo *-ski* brez sprememb: *Alpe alpski, Alep alepski, Dieppe diepski; Akaba akabski, Cheb chebski, Tebe tebski; Jafa jafski, Cardiff cardifski, Krf krfski; Tibet tibetski ali tibetanski, Kreta kretski, Frankfurt frankfurtski, Bizerta bizertski, Otranto otrantski, Jalta jaltski; Arad aradski, Oxford oxfordski, Fulda fuldski*.

Pomni. Če se osnova končuje na težko izgovorljivo soglasniško skupino, jo podaljšujemo z *-ov-*: *Brest brestovski*. V rabi je *Nazaret nazareški, Lurd lurški, Leningrad leningrajski, Carigrad carigrajski*.

č) Če se osnova končuje na *k g h, c z s* ali *č ž š*, se ti glasovi z začetnim *s* iz pripone spajajo v *š*: *Narvik narviški, Maroko maroški, Korzika korziški, Salamanca salamanški, Mont Blanc montblanški, Innsbruck innsbruški, Malacca malaški; Praga praški, Haag haaški, Edinburgh edinburški, Chicago chicaški; Zürich züriški; Abruci abruški, Nizza niški, Biaritz biariški, Pfalz pšalski, Olomouc olomouški, Katowice katowiški, Koblenz koblenski, Siedlice siedliški; Pariz pariški, Formoza formoški, Toulouse toulouški*,

Sirakuze sirakuški, Manresa manreški; Laos laoški, Ars arški, Odesa odeški, Larissa lariški, Vis viški, Cadiz cadiški; Drač draški, Bydgoszcz bydgoški, Zamość zamoški, Kalocza kaloški, Greenwich greenwiški; Cluj [klúž] cluški, Adiža adiški, Limoges limoški, Liège lièški; Marakeš marakeški, La Manche lamanški, Brescia breški ali brescianski.

Pomni 1. Imena na *-sk* navadno ne delajo pridevnika: *Tomsk, Gdansk*; pomagamo si z rodilnikom.

2. Nekatera nemška imena na množinski *-en* imajo krajšo obliko pridevnika: *Göttingen göttnski, Tübingen tübinski.*

3. Če bi se pridevniška oblika preveč oddaljila od osnove, si pomagamo s podaljševanjem osnove: *Pisa pisanski, Togo togovski, Kongo kongovski.*

4. Pri imenih na pisno dvoglasniško skupino, ki v izgovoru daje en samoglasnik, ravnamo v pisavi, ko da gre za dvoglasnik, in pripisujemo samo *-ski*, v izgovoru pa ravnamo, ko da gre za en samoglasnik, zato podaljšujemo osnovo z *-j-*: *Cambrai cambrajski [kambré kambrejski], Pau pauski [pó pójski].*

5. Pri pridevnih iz romanskih imen na *-glia, -lla, -gna, -gne* in podobno se nagiblamo k fonetični pisavi: *Ventimiglia ventimiljski, Boulogne boulonjski, Marseille marsejski, Sevilla seviljski, Foligno folinjski, Bologna bolonjski.*

6. Pri imenih (zlasti francoskih) na nemi *-s* v pisavi pritikamo *-ski* (vendar *s* ne podvajamo), izgovarjamo pa s podaljšano osnovo: *Calais calaiski [kalé kaléjski], Poitiers poitierski [poatjé poatjéjski], Troyes troyeski [troá troájski], vendar Arles arleski [árl árlski] ali arležanski, Nantes nanteski [nánt nántski].* Pri imenih na nemi *-x* se nagiblamo k delno fonetični, v končnici podomačeni obliki: *Listieux listieuski [lizjé lizjéjski], Montreux montreuski [montré montréjski], Chamonix chamonixski [šamoni šamonjski].*

7. Pri imenih dežel delamo pridevnik na razne načine: *Sicilija sicilski, Arabija arabski, Španija španski, Brazilija brazilski, Trakija traški, Turčija turški, Nemčija nemški, Libija libijski, Avstrija avstrijski, Rusija ruski, Evrazija evrazijski, Italija italijanski, Anglija angleški, Francija francoski.*

Pridevniško obrazilo *-ski* pritikamo tudi na osebna imena, in sicer

a) na golo ime: *Diesel dieselski, Čehov čehovski, Cézanne cézanski;*

b) na osnovo, podaljšano z *-ov*: *Balzac balzacovski, Dürer durerjevski, Carducci carduccijski;*

c) na osnovo, podaljšano z *-jan-*: *Wagner wagnerjanski.*

O PISAVI IN RABI TUJK

Tujke pišemo v slovenščini na dva načina, v tuji obliki ali po domači 69
izgovarjavi.

V tuji obliki

V tuji obliki jih pišemo, če so omejene le na ozek krog strokovnjakov 70
ali družbe. To so predvsem prislovi, medmeti, pritrtilnice, ki nam veljajo kot kratki citati: *adagio [adádžo], capriccioso [kapričózo], à propos [apropó], all right [olrájt],* pa tudi samostalniki, ki jih rabimo navadno samo v prvem sklonu: *deus ex machina [déus eks máhina] m, don* v zvezi z imenom: *don*

Kihot don Kihota m, baisse [bés] ž, fait accompli [fetakompli] m, faux pas [fopá] m, hausse [ós] ž, madame [madám] ž, lady [lédi] ž. V tujih besednih zvezah sklanjamo ali tudi v pisavi podomačimo samo tisti del, ki se dá brez sile zložiti s slovenskimi slovničnimi pravili: *corpus delicti corpora delicti m, arterija karotis interna arterije karotis interne ž, arterija komunikans posterior arterije komunikans posterior ž, inflammatio (vnetje) mucupurulenta chronica, pri inflammatio mucupurulenta chronica, Submarginula destefanii Submarginule destefanii ž, Smilax aspera pri Smilax aspera (tudi asperi) ž, commedia dell'arte [komédia delárte] commedie dell'arte ž.*

Sicer pa se samostalniki pregibljejo po zgledu tujih lastnih imen: *curriculum vitae [kurikulum vite] curriculum ali curricula vitae m, belcanto [belkánto] -ta m, capriccio [kapričo] capriccia m, cicerone [čičeróne] -na m, conte [kónte] -ja m, duce [dúče] duceja m, donna donne ž, doña [donja] doñe ž, gaucho [gáučo] gaucha m, cercle [sérkl] -la m, collègue [koléž] -gea m, conférencier -a [konferansjé -ja] m, fin de siècle [fendəsječl] fin de siècle m, findsièclovski -a -o, menu [menü] -ja m, leader [líder] -ja m, college [kòlidž] -gea m, knockout [nókaut] -a m, rugby [rągbi] -ja m, city [síti] -ja m.* Ker so to občna imena, jih pišemo vselej z malo začetnico (prav tako zdravila ali druge kemikalije): *fiat -a m, mercedes -a m, volkswagen [fólksvagən] -gna m, führer [fűr'er] -ja m, gauleiter [gáylaít'er] -ja m, volksdeutscher [fólksdojč'er] -ja m, ohm [óm] -a m, vat -a m.* Pogosto se namreč take besede udomačijo in jih pišemo po domači izgovorjavi: *žanr -a m (genre), žanrski -a -o, osa -e ž (hausse), kros -a m (cross-country [kroskántri]), lider -ja m (leader), larpurlartizem -zma m (l'art pour l'art); le na pol je podomačen surrealizem [sürrealizəm] -zma m.*

Po domači izgovorjavi

71 Po domači izgovorjavi pišemo tujke, če so v splošni rabi. V takem primeru dá jezik besedi domače lice. Ni pa pri tem dosleden, ker sprejema tujke iz različnih virov.

Besede, ki se v izvornem jeziku končujejo na nemi *-e* in so tam povečini ženskega spola, dobijo v slovenščini navadno *-a*: *aféra -e (affaire), antanta -e (entente), anketa -e (enquête), brošura -e (brochure), matineja -e (matinée), renesansa -e (renaissance) ali renesanca -e (Renessanz), reportaža -e (reportage), šarža -e (charge).*

Tujke, ki se v izgovorjavi končujejo na samoglasnik, zlasti na *po*-udarjen, se na splošno ravnajo po pravilih za lastna imena: *abonma -ja m (abonnement), angážma -ja m (engagement), aranžma -ja m (arrangement), komite -ja m (comité), tempo -pa m, breve -va m, finale -la m.*

Samostalniki, ki se končujejo na soglasnik, so nam povečini moškega spola in jih tako tudi pregiblujemo: *ansambel -bla m (ensemble), refren -a m*

(*refrain*), *amper -a m (ampère)*, *bulvar -ja m (boulevard)*, *budoar -ja m (boudoir)*, *resor -a m (ressort)*, *sufler -ja m (souffleur)*, *šofer -ja m (chauffeur)*, *reporter -ja m (reporter)*, *budžet -a m (budget)*, *kavboj -a m (cowboy)*, *kravl -a m (crawl)*, *rostbif -a m (roastbeef)*, *rajh -a m (Reich)*.

Tujke iz latinščine in grščine

Pri tujkah iz latinščine in grščine pazimo zlasti na tele posebnosti:

72

1. Samoglasniške skupine *-ia- -io- -ie- -ii- -ea-* ipd. pišemo brez vmesnega *-j-*, če besedo čutimo kot tujko, z vmesnim *-j-* pa, če jo čutimo kot domačo; zato pišemo *dialektični materializem, socializem, denunciant, diagonala, diagram, diagnoza, biblioteka, biolog, orient, dieta, higiena, avdienca, variirati, oleander, vendar milijon, milijarda, misijonar, špijon* in tako tudi vselej končniško pripono *-ija* in *-éja*: *kemija, materija, asociacija, denunciacija; ideja, orhideja, epopeja*.

Latinski *ae* in *oe* (tudi iz gr. *ai, oi*) pišemo z navadnim *e*: *prezident, sekularen, hemofilija; ameba, ekonom* ipd.; vendar imamo tudi dvojnice: *aitiologija, oinolog* po grški izreki, *etiologija, enolog* pa po latinski; dvoglasnika *au* in *eu* pišemo z *av, ev*: *avgment, evfemizem*.

2. Prav tako pišemo soglasnike fonetično po slovenski izgovarjavi; za *x* in *xs* pišemo *ks*: *tekstilen, maksimum, fiksirati, seksualen, eksudat*.

Latinski *c* pišemo po izgovarjavi *k* ali *c* (pred *i* in *e*): *koncept, konkurz, kustos, faktum, cirkulirati, koncesija, koncil*; včasih se ravnamo tudi po grškem izvorniku: *kiklop (in ciklop), avtokefalen, dolihokefalija, kibernetika*.

Po latinščini pišemo grški χ s *k*: *kromatičen, kromosom, vendar anahronizem, sinhroničen in sinkroničen, hiazem, hiromant, hrestomatija*.

S *ci* pišemo latinski *-ti-* pred samoglasnikom: *inicialka, akcija, tradicija* ipd.; po grški izgovarjavi pišemo *ohlokratija, vendar pa demokracija*; pri nekaterih grških tujkah sta v rabi obe obliki, grška in ustrezna latinska: *aristokracija [družbeni razred], aristokratija [vladavina]*.

Kadar se latinski ali grški *s* izgovarja zveneče, ga pišemo kot *z*: *cezura, muzika, filozofija, fiziologija, iluzija, rezistenca, vendar (posebno pri ozko strokovno rabljenih ali v novejšem času prevzetih besedah): disjunkcija, disartrija, resolucija, resonanca, resorbirati; precizen, kozmos, plazma, vendar osmoza; kurz, cenzura, konzonant, vendar konsonanca, konzul, konzultacija, konzerva (ljudsko) in konserva, konservirati, konservativec*.

Skupini *sp* in *st* govorimo in pišemo v tujkah, kakor: *inspiracija, specifičen, spektrum, spekulacija (v filozofiji), konstelacija, konstrukcija, instruktiven, instrukcija (navodilo), restrikcija, instanca, restitucija, restavrirati, stacionaren* ipd.; v udomačenih sposojenkah prek nemščine pa pišemo in govorimo *št* in *šp*: *študent, špijon, špekulant, štacuna, špecerija, špirit, štipendija, inštruktor, inštrukcija (dijaška)* ipd.

Dvojne soglasnike pišemo z enojnim: *iluminacija, ilustracija, aplikacija, aberacija, apelacija, komunikacija, asanacija, komisija, asesor, teror, koneks, anulirati, adenda, abreviatura* ipd., vendar *superrevizija*.

3. Nekatere v novejšem času prevzete grške in latinske tujke ohranijo prvotno obliko pripone vseskozi, medtem ko so jo starejše navadno zgubile. Če se končujejo na soglasnik, so razen redkih izjem moškega spola: *stadion -a, protozoon -a, album -a* in tako tudi *datum, forum, plenum, referendum, serum, spektrum, vakuum*; vendar: *balzam, dokument, ferment, instrument, sediment, filtrat, regulativ, rigoroz, skalpel, tanin, delirij, imperij, kolokvij, provizorij, sanatorij, princip* (principium), *mikrob; antibiotikum -a* in *antibiotik -a, mn. antibiotiki*; nekateri samostalniki imajo v osnovni obliki tujo pripono, v sklanjatvi pa jo lahko opuščajo: *spektrum spektruma* in *spektra, minimum minima* in *minima, individuum individuuma* in *individua*; v množini imajo nekateri teh samostalnikov na *-um* še latinsko obliko na *-a* in so srednjega spola: *aktiva, pasiva, máksima, skripta, slavika* ipd. Taki samostalniki na *-ia* so prevzeli žensko obrazilo *-ije*: *genitalije*, tako tudi *materialije, mobilije*; tudi v ednini je ženskega spola *bakterija* (*bacterium*), *spirila* (*spirillum*) ali *epizoda* (*epeisodion*).

Podobno še:

specimen -a, vendar *volumen -mna; kolon -a, ureter -ja*;

kaos -a, kozmos -a, abortus -a in tako tudi *circus, korpus, lapsus, minus, plus, seksus, sinus, tetanus, turnus, uzus, virus*, vendar *obolos* in *obol obola, tropus tropa*, mn. *tropi*; *ciklus -a* in *cikel cikla*; druge tujke pa so v rabi brez prvotnih pripov: *bacil, tuberkul -a, furunkel -kla, impulz, intelekt, katar, kompleks, konkurz, parazit, proces, produkt, radij, refleks, sarkazem, absolutizem, vokalizem*;

agens -a, reagens -a m, mn. reagencije -cij ž;

biceps -a, tako tudi *apendiks, indeks, kodeks, toraks* zraven starejše sspojenke: *falanga -e ž*;

pankreas -a, trias -a;

diabetes -a, karies -a, lues -a;

bronhitis -a in tako *meningitis, plevritis, rahitis, sifilis* ipd.

Žensko obrazilo *-a* so dobili grški samostalniki na *-sis* in *-xis*: *analiza, baza, diagnoza, doza, hipnoza, kriza, sepsa, praksa, profilaksa, sintaksa*.

Ženski spol so ohranili nesklonljivi samostalniki, ki se končujejo na soglasnik: *mater, species*.

Latinski samostalniki na *-io* (*ž*) spreminjajo pripono po naših jezikovnih pravilih, vendar ne zmerom z enakim poudarkom: *agitácija, ákcija, deklarácija, bifurkácija, degenerácija, diskusija, fúnkcija, légija* (vendar *legijon*), *obligácija, pórcija, transfuzija, vérzija, vizija*. Ti samostalniki večinoma delajo pridevnik na *-ski* s prenosom poudarka na *-ij-*: *agitacijski, akcijski* ipd.

Latinska pripona *-itas -itatis* (ž) se je spremenila po francosko-nemških zgledih v *-iteta -e* (ž) (*franc. -ité, nem. -ität*): *avtoriteta (auctoritas), digniteta, ekstremiteta, fakulteta, integriteta, kapaciteta, kontinuiteta, pariteta, puberteta, saniteta, specialiteta*.

Po pridevnikih so nekatere take besede udomačene s pripono *-ost* *-osti* ž: *acidnost, aktivnost (activitas), animoznost, integralnost, kurioznost, morbidnost, nervoznost* (vendar tudi *nervoza*), *pasivnost, perverznost, specialnost, stabilnost, sterilnost* ipd.

Grški samostalniki na *-e* (ž) dobivajo v slovenščini žensko pripono *-a*: *flegmona, psiha*.

Ženskega spola so tudi samostalniki na *-ma* (ti so sicer v grščini srednjega spola): *astma -e* ž in tako *drama, flegma, sperma, tema*, drugi pa se v slovenščini končujejo na soglasnik in so zato moškega spola: *aksiom, ekcem, granulom, sarkom, simptom, sistem, teorem, trahom*.

Latinski samostalniki na *-tia* (ž) se v slovenščini končujejo na *-ca*: *abstinenca, asistenca, evidenca, inteligenca, koeksistenca, kvintesenca, potenca, sentenca*.

Latinske besede na *-e* so v slovenščini moškega spola: *faksimile -la* (v lat. *s*), *mizerêre -ra*, prav tako samostalniki na *-o*: *libido -da, lumbágo -ga* (v lat. *ž*).

4. Pridevniki so latinsko pripono *-is* in *-us* izgubili: *imun -a -o, obscen, spontan*, ali jo zamenjali z domačo *-en*: *mineralen -lna -o, molekularen, pozitiven*.

Tako pripono so dobili tudi latinski pridevniki na *-ans -antis* in *-ens -entis*: *konstanten, potenten*, zlasti pridevniki na *-icus [-ikus]*: *láičen* in tako tudi *logičen, rahitičen, sistematičen, tehničen*.

Pri nekaterih tujkah so se razvili pridevniki na *-ski (-ški)*: *akademski -a -o, filozofski, platonski, vulkanski, kirurški*.

5. Glagoli, med katerimi jih je precej novejšega kova, so po romansko-germanskem zgledu posplošili pripono *-irati -iram*: *definirati, ignorirati, konfiscirati, rekonoscirati, telefonirati* ipd. Nekateri imajo poleg pripone *-irati* tudi *-izirati*, vendar včasih s pomenskim razločkom: *substantivirati* : *substantivizirati, aktivirati* : *aktivizirati* ipd. Po vidu so dovršni in nedovršni, nekateri tudi v isti obliki prehodni in neprehodni: *kristalizirati sladkorno melaso, melasa kristalizira*.

Nekateri že dobivajo predpone, da se jim tako spreminja pomen in je dovršnost očitna: *zmasirati, prekontrolirati, podminirati, poagitirati, pofilozofirati, zbombardirati, skombinirati, skonstruirati, izkomplimentirati koga, skoncentrirati, zdecimirati, zadeklamirati, izkristalizirati se, zainteresirati koga* ipd.

Zaradi pomenskega razločevanja imamo poleg glagolov s tako pripono tudi nekatere z domačo: *žica elektrizira koga, elektriti ebonitno palico*.

O RABI IN PISAVI PRIPON

73 1. *-avec, -ivec, -avka, -ivka*. Iz nedovršnih glagolov ali iz njih glagolskih pridevnikov izpeljani samostalniki, ki zaznamujejo delujoča bitja (osebe in živali), se pišejo s pripono *-avec, -ivec* za moški spol, *-avka, -ivka* za ženski spol:

a) *bahavec, bravec, bravka, čakavec, česavka, dajavec, dajavka, darovavka, delavec, delavka, dremavec, glasovavec, glodavec, glodavka, gospodovavka, hiravec, igravec, igravka, izdajavec, izdajavka, jecavec, jecavka, kimavec, kimavka, klavec, kljubovavka, kmetovavec, kopavec, kopavka, kujavec, letavec, majavec, metavec, moledovavka, ocenjevavka, očiščevavec, odlašavec, odlašavka, opazovavka, pohajkovavec, poročevavka, posredovavka, prebivavec, pregledovavka, sejavec, sejavka, sesavec, sestavljavac, skakavec, smejavac, stradavec, svetovavka, škripavec, zajedavec, zalezovavka, žvižgavec;*

b) *branivec, branivka, brivec, čistivka, delivec, kadivec, kadivka, krotivec, morivec, morivka, nosivec, pačivka, pivec, pivka, plazivec, prosivec, prosivka, selivec, selivka, snaživec, snaživka, tajivec, volivec, volivka.*

Tako pisavo podpira tudi množica izvedenk iz pridevnikov na *-av* ali *-iv*: *grbavec, krmežljavec, kruljavec, lažnivka, nagajivka, prepirljivec, smrkavec, škodljivac, ušivec, vsiljivka, zapeljivka, žaljivka.*

Seveda pišemo z *-av-* ali *-iv-* tudi izpeljanke iz teh samostalnikov s priponama *-ski* in *-stvo*: *brivski, delavstvo, igravski, izdajavski, izdajavstvo, kadivski, morivski, pivski, poslušavstvo, prebivavstvo, svetovavstvo, volivski.*

Imena za priprave in podobno pišemo z *-av-* ali *-iv-*, če pri njih zmaguje občutek poosebljene stvari, vendar pa z *-al-* ali *-il-*, če je beseda izpeljana izključno iz imena za orodje: *drobivec* za kamenje, *sesavec* za prah, *proživec* pri aparatu, *zajemavka, škropivka* (ker drobi, sesa, proži, zajema, škropi), vendar *slušalka* (iz slušalo), *kotalke, kopalke* |hlačke|.

Pisava na *-avec, -ivec* je enotna, dosledna, preprosta in po velikanski večini edina zgodovinsko upravičena, predvsem pa ima to prednost, da ne zavaja v elkanje. Morda se bo nekaterim skraja zdela nenavadna, vendar se ji bomo zaradi velikih prednosti sčasoma vsi zlahka privadili.

2. Manjšalne pripone *-ica, -ca, -ce*:

a) *-ica* je manjšalna pripona za samostalnike ženskega spola, ki se končujejo na *-a*: *krava — kravica, lipa — lipica, gora — gorica, žena — ženica;*

b) *-ca* je manjšalna pripona za samostalnike ženskega spola, ki se končujejo na soglasnik ali zvočnik: *klop — klopca, luč — lučca, stvar — stvarca, žival — živalca, postrv — postrvca, duri — durce*. V nekaterih primerih se je uveljavila tudi tukaj pripona *-ica*: *britevca* in *britvica, brvca* in *brvica, cerkevca* in *cerkvica, kadca* in *kadica, pečca* in *pečica, pesemca* in *pesmica, redkevca* in *redkvica, vrvca* in *vrvica, a samo vasica.*

c) *-ce* je manjšalna pripona za samostalnike srednjega spola; pritika se rodilniški osnovi: *dekle* — *dekletce*, *dete* — *detece* (iz *detetce*), *drevo* — *drevce* in *drevesce*, *kladivo* — *kladivce*, *kolo* — *kolesce*, *korito* — *koritce*, *ogledalo* — *ogledalce*, *oko* — *očesce*, *polje* — *poljce*, *sito* — *sitce*, *uho* — *ušesce*, *zelje* — *zeljce*; v množini *-ca*: *čreva* — *črevca*, *kola* — *kolca*, *vrata* — *vatca*.

Če se osnova končuje na dva soglasnika ali na zvočnik + soglasnik, pišemo pred pripono *e* in izgovarjamo polglasnik: *gnezdo* — *gnezdece*, *jajce* — *jajčece*, *mesto* — *mestece*, *srce* — *srčece*, *usta* — *usteca*.

Če se osnova končuje na soglasnik + zvočnik, tedaj zvočnik uveljavi svojo samoglasno osnovo *al*, *am*, *an*, *av*, *ij*: *deblo* — *debelce*, *pismo* — *pišemce*, *okno* — *okence*, *posestvo* — *posestevce* (^o*posestvece*), *kopje* — *kopijce* (^o*kopjice*, ^o*kopjece*); pred *-rce* sicer ne pišemo *e*, vendar izgovarjamo polglasnik: *jedro* — *jedrce*.

Kadar se osnova končuje na *r* + zvočnik, pišemo oba zvočnika pred *-ce* brez *e*, govorimo pa ju samoglasno: *drvca*, *grlce*, *zrnce* [*dàruca*, *gàrlce*, *zàrance*].

3. Z *-in -ina -ino* delamo svojilne pridevnike ženskih oseb: *nevesta* — *nevestin*, *mati* — *materin*, *žena* — *ženin*, *soseda* — *sosedin*, *Ančka* — *Ančkin*, *cesarica* — *cesaričin*, *kraljična* — *kraljičnin*. Moški samostalniki na *-a* imajo ta pridevnik na *-ov*: *Detela* — *Detelov*, *Šenoa* — *Šenoov*.

Za živali ženskega spola delamo svojilne pridevnike rajši s pripono *-ji -ja -je*: *krava* — *kravji*, *koza* — *kozji*, *miš* — *mišji*, *lastovica* — *lastovičji*, *žaba* — *žabji*, *riba* — *ribji*, *muha* — *mušji*. Kadar hočemo poudariti edninsko last, je dovoljena raba: *gazeline noge*, *dropljino gnezdo*, *bubin zapredek*.

Za stvari delamo svojilne pridevnike od ženskih samostalnikov z obrazilom *-en [-ən] -na -o*: *cvetlica* — *cvetličén*, *hiša* — *hišén*, *zveza* — *zvezén*, *država* — *državén*, *voda* — *vôden*, *vlada* — *vladen*, *knjiga* — *knjižen*, *roka* — *ročén*, ali pa opisujemo: *žep pri suknji*, *krma ladje* ali *ladijska krma*, *pobočje gore* (^o*gorino*).

Vendar se je v nekaterih primerih tudi pri stvareh uveljavila oblika na *-in -ina -ino*, zlasti pri samostalnikih na *-ka*, pri nekaterih imenih za tuje rastline in pri personifikacijah: *puškino kopito*, *šivankino uho*, *strankin odbor*, *soseskin pašnik*; *limonin sok*, *endivijino seme*, *potonikin cvet*; *lunin svit*, *branin zob*, *iglino uho*.

4. Z *-ov -ova -ovo* ali *-ev -eva -evo* delamo svojilne pridevnike

a) iz moških osebnih imen: *bratov*, *sinov*, *možev*, *stričev*, *vojvodov*, *Janezov*, *Trdinov*, *Kidričev*;

b) iz moških živalskih imen: *gadov*, *koštrunov*, *petelinov*, *rakov*, *konjev*, *polžev*;

c) iz imen za rastline, za blago ali snov sploh ne glede na spol: *hrastov*, *smrekov*, *bezgov*, *brezov*, *lipov*, *irhov*, *žametov*, *sirov*, *kruhov*, *cukrov*, *lojev*, *ocvirkov*, *smetanov*;

č) v znanstvenem izrazju (kemija, matematika, slovnica): *bakrove spojine, železov sulfat, ogljikova kislina, metilov alkohol, žveplov dioksid; krogov obod, ulomkova črta, trikotnikova višina; prilastkov stavek, povedkovo določilo.*

Od samostalnikov moškega in srednjega spola, ki pomenijo stvari, navadno ne delamo pridevnikov s to pripono, marveč si pomagamo kako drugače: *lega gradiča (°gradičeva), udarci biča ali z bičem, modrina neba ali nebesna modrina, bolezen v ušesu ali ušesna bolezen* ipd.

Pomni. Vendar so med ljudstvom domače številne oblike z *-ov* ali *-ev*: *sodovo dno, noževa konica, križev pot, petkova jed, marčev prah, suščev sneg, jugovo vreme, jutrova dežela, mlajeva luna, odborova seja, narodov blagor, popkova žila, bičev ročnik, glavnikovi zobje, ključeva brada, loparjev ročaj, kolovratovo vreteno, stolova noga, uljevo žrelo, tramova peta.* V njih gre za nekakšno posebljenje.

5. S *-ski -ska -sko* delamo pridevnike, ki pomenijo občo lastnino ali splošno pripadnost ne glede na spol, vtem ko z *-ov -ova -ovo, -in -ina -ino* zaznamujemo last posamezne moške ali ženske osebe: *delavski -a -o* (ne glede na to, ali pripada delavcem ali delavkam, pač pa *delavčev -a -o, delavkin -a -o*).

Pri zemljepisnih imenih pridevniki na *-ski -ska -sko* nadomeščajo svojilni pridevnik: *ljubljski, dravski, kraški.* Zato moramo paziti, da tega obrazila ne posplošimo tudi na imena, vzeta po kaki osebi; tam moramo rabiti pripono *-ov*: *Baffinova zemlja, Beringovo morje (°Berinško).*

6. Pripona *-ast* pomeni najprej podobnost: *lopataste roke, mizasta gora, polžasto zavite stopnice;* drugotno pomeni tudi obilico: *mozoljast obraz, muhast konj, slinast gobec, in snov (zlasti ob tujkah): aluminijast, bronast, gumijast, glinast (poleg glinen), žametast (poleg žameten, žametov).*

7. S pripono *-ičen* delamo pridevnike iz tujk: *dinamičen, metodičen, političen, septičen.* Pogosto nastopajo ob nji tudi sporedne pripone, navadno brez pomenskega razločka: *alfabetičen — alfabetski, analogičen — analogen, heroičen — herojski, kirurgičen — kirurški.* V redkih primerih so si take pripone izoblikovale samosvojo pomensko tančino: *dramatičen konec : dramatski sedanjik; alkoholičen bolnik : alkoholni derivati; ekonomičen lonec : ekonomske cene : ekonomijske naprave; kemične spremembe : kemijska knjiga; magnetičen nož : magnetni tečaj.*

Če je potrebno, razločujemo tisto, kar se nanaša na abstrakta, od tistega, kar se nanaša na osebe: *demokratična ustava — demokratska stranka, tehnična šola (za tehniko) — tehniška šola (za tehnike).*

8. Tuja pripona *-ian(us)* ostane v znanstveni transkripciji: *Diokletianus, Justinianus, Oktavianus, meridian, prešerniana, trubariana.* Tako tudi v primerih, kjer nadaljnja tuja pripona podpira občutek tujke: *italianizem, italianist, maltuzianizem, mesianizem.*

Sicer pišemo pripono v na pol podomačeni obliki *-ijan*: *Dioklecijan, Justinijan, Oktavijan; Damijan, Fabijan, Felicijan, Maksimilijan, Valerijan; baldrijan, encijan*. Tako tudi v nadaljnjih izvedenkah z domačimi pripomami: *ambrozijanski, arijanec, cecilijanstvo, ciceronijanec, cistercijanec, gregorijanski, julijanski, kartuzijanec, mesijanstvo, pretorijanski, prezbiterijanka, salezijanec, vegetarijanec, viktorijanski*.

V docela podomačeni obliki se pripona glasi *-jan*. Rabimo jo

a) v izpeljankah iz podaljšane osnove na *-j-*: *cankarjanec, hitlerjanstvo, Keplerjanski, ničejanec, stritarjanstvo, wagnerjanka*;

b) v nekaterih ljudskih besedah: *kristjan, Boštjan, Škocjan*; od tod včasih dvojnice *Damjan, Florjan, Marjan* poleg *Damijan, Florijan, Marijan*.

9. Poleg doslej uzakonjenih oblik za prislovni primernik in presežnik lahko rabimo tudi edninski imenovalnik za srednji spol pridevniškega primernika in presežnika; od tod dvojnice *bliže — bližje, bolje — boljše, najhujše — najhujše, manje — manjše, niže — nižje, najslaje — najslajše, tanje — tanjše, teže — težje, večje — večje, najvišje — najvišje, gladkeje — gladkéjše, mehkeje — mehkejše, najtopleje — najtoplejše*.

PISAVA SESTAVLJENIH BESED

Samostalniki

Zloženi samostalniki so nastali iz dveh ali več besed, katerih samostojni pomen še čutimo, vendar ima zloženska nov, od sestavin različen pomen: *póldne* ni isto kakor *pól dné*. Prave zloženske imajo samo en poudarek. Sestavini sta zvezani z veznim vokalom *o/e* ali z velelniškim *i*. Pišemo jih skupaj: *vinógrad, srakopèr, hudóurnik, volkodlák, samouk, svojeglávec, rdečerépká, črvojedína, jajcevod, poljedélec, konjedérec; cvilimožek, kázimed, kázipot, zahvalibógca, trinóg*.

V sklopu so besede postavljene druga ob drugo in niso spojene z veznim vokalom prvega dela. Če ima ves sklop samo en poudarek, ga pišemo skupaj: *neprídiprav, prídanič, bognasváruj (hudúč), nebodigatréba, nímanič, bógpomogaj, vbógajme, vnébohó, očenáš, posilíživ*.

Pomni. Če imajo sestavine še svoj poudarek, pišemo sklope narazen (ne z vezajem): *péš pót, figa móž, móž beséda, žal beséda, mójster skáza, možicelj vstajáč, pédenj člóvek, láket bráda, zár ptica*. Včasih je sklop že na meji med obema vrstama, zato pišemo *dólgčas* in *dólg čas*.

Besede, ki so v obeh delih tujke in smo jih sprejeli kot zvarjeno celoto, pišemo skupaj: *avtogaraža, avtostrada, elektrotehnika, fotoaparát, kinostudio, kinooperater*.

Pomni. Sklope, sestavljene iz domače besede in tujke ali narobe, pišemo narazen. V novejšem času nastopa množica takih sklopov z določilno besedo

pred osnovno: *alfa žarki, avto cesta, avto promet, kino dvorana, krep papir, Triglav film*. Prvi del je nekakšen okamel, nesklonljiv prilastek.

Sem sodijo tudi sklopi, ki imajo v prvem delu znamko: *H bomba, B vitamin, I železo*; če se znamka piše z malo latinsko črko, se zaradi preglednosti veže z vezajem: *h-mol, o-debla, a-sklanja*.

Sklope z določilno besedo pred osnovno sta rodila tuji vpliv in želja po kratkem izražanju. Preveč takih sklopov bi jeziku kazilo podobo. Navadno se jim ognemo tako, da postavimo določilno besedo za osnovno (*žarki alfa, vitamin B*) ali pa opišemo s pridevnikom (*avtomobilski promet, celofanski papir*).

Pridevniki

- 75 Zloženske, katerih sestavine so spojene z veznim vokalom *o/e* ali s sklonskim obrazilom, imajo en sam poudarek in jih pišemo skupaj: *bistroglāv, bledoličen, bosonòg, dobrovóljen, golobrād, hudoúren, rdečelās, svojeglāv, vročekŕven; bojažêljen, ukazêljen, častihlépen, častilákomen, častiljúben, samótežen, peterokrāk*.

Ravno tako pišemo skupaj sklope z enim poudarkom: *vsakdánji, vsakoléten, vse(ga)mogóčen, vse(ga)véden, vseóbčen, vsesplóšen, vseviden, osemiléten, stonòg*.

Skupaj pišemo pridevnike, izpeljane iz sklopov, tudi če imajo več poudarkov: *velikonóčen, zlatopóljski, škofjelóški, južnoslovánski, literarno-zgodovínski, narodnogospodárski, narodnoosvobodílen, poljudnoznanstven, socialnodemokrátíčen* iz sklopov: *velika noč, Zlato polje, Škofja Loka, južni Slovani, literarna zgodovina* itd.

Pomni 1. Narazen pišemo zveze, kjer je prva beseda načinovni prislov (velja tudi za barve!): *čudno spačen, rajsko lep, kapljivo tekoč, splošno veljaven, smrtno nevaren, visoko kvalificiran, kričeče rdeč, črna lisast, belo obrobljen, prisiljeno duhovit, temno rjav, živo rdeč, škrlatno rdeč, rjavo rumen, blede moder, svetlo sivo rumenkast, temno svinčevo moder*.

2. O pisavi *črno-žolt, belo-modro-rdeč* gl. § 95!

Zaimki

- 76 Skupaj pišemo:

a) enozložne predloge z naslonskimi tožilniki osebnih zaimkov, kadar je poudarek na predlogu: *náme, náte, náse, nánj, nánjo, nánju, nánje, čézte, médse, nádenj, óbnjo, pónju, pódnje, prédse, skózme, váme, zánjo*;

Pomni. Narazen pišemo predloge in osebne zaimke, če poudarek ni na predlogu: *na sébe, čez tébe, za méne, pred njéga, za máno, nad njím, nad njó, čez njé*.

b) sklope z zaimensko osnovo in z enim glavnim poudarkom, kakor: *màrsikdo, màrsikaj, màrsikateri, màrsikak, rédkokdo, vsákdo, vsaktéri, málokdo, málokaj, málokateri* ipd.

Pomni 1. Kadar stopi predlog pred drugi del sestavine, jo pišemo narazen: *málo s čím je zadovoljen = z maločím; redko pri kom je našel razumevanje = pri redkokom.*

2. Narazen pišemo tudi sklope, kadar so jim sestavine ohranile samostojen poudarek: *kdór si bódi, kàr si bódi, kàr móči, kàr se dá, nič kàj.*

Števniki

1. Če pišemo glavne števnike s črkami, pišemo skupaj števnike od 11 do 99; tako tudi stotice: *enajst, petindvajset, sedeminsedemdeset, dvesto, devetsto, tristo šest, šeststo triintrideset, devetnajststo šestdeset.* 77

Pomni. Glavne števnike *tisoč, milijon, milijarda, bilijon* ločimo od drugih števnikov: *tisoč ena, dva tisoč osemsto štiriinpetdeset, pet milijard dvesto šestindvajset milijonov tristo petinosemdeset tisoč dvesto šestinsedemdeset.*

2. Vse druge števnike, števniske prislove in sklope pišemo skupaj: *sedemnajsti, osemindeseti, dvestoti, štiristopeti, sedemstopenpetdeseti, dvatisoči, tisočprvi, dvatisočpetstotretji, trimilijonti, poltretji; štiriindvajseter, petstoterer, desetisočer; šestindevetdesetkrat, tristotikrat, pettisočkrat, stomilijonkrat; dvainpolkrat, stopetnajstič, dvatisočdrugič, petmilijontič; na desetisoče, na stotisoče, stotisočica, dvestotisočin(k)a, stomilijonina, šestmilijonski, petmilijarden, petinosemdesetletnik, tisočpetstoletnica.*

Pomni. Glede pisave števnikov s števkami gl. § 84!

Sestava z nikalnico ne

Skupaj pišemo z besedno nikalnico *ne* zanikane samostalnice, pridevnike, pridevno rabljene deležnike in prislove: *nemóč, nevolja, nevoják, neslovéneec, nekovína; negotón, neslán, neúmen; nezaslšán, nedorásel, nerjavěč; nedávno, nemálo, nevédoma.* 78

Pomni 1. Stavčna nikalnica *ne* se piše narazen in terja zanikan povedek; od tod razločki: *Ne volja in ne moč ga ne opravičujeta: nevolja in nemoč ga ne opravičujeta; ne mir in ne red jih ne rešita: nemir in nered jih ne rešita; ne bojěč se psa: nebojěč otrok.*

2. Od osebnih glagolskih oblik pišemo skupaj sedanjik *nísem, nímam, nóčem, néčem.*

Prislovi

Skupaj pišemo, kadar so sestavine okamnele v prislov z enim poudarkom: *bógve, bržčas, bržda, bržkone, čedálje = čezdálje, dándanašnji, dándanes, kajně, kajněda, kájpa, kájpada, kájpak, katérikrat, kdóve, kóli(č)-kaj, málone, málodane, málokđaj, málokje, málokod, mordà, moreblti, nemára, obákraj, obénož, obéroč, óndan, ondód, ónkraj, onód, ónkrat,* 79

ónstran, pràvkar, pràvzaprav, prèjkone, ràvnokar, rèsda (= zares), sevè, sevèda, skòrajda, tàčas (= tedaj), takisto, takràt, tjavdán, tókrat, tólikodane (= skoraj), tólikokrat, tóstran, véčidel, véšda (= seveda), vsaksèbi (= narazen), vseèno, vsèkakor, vsèkdar, vsèpovsod, vseskózi, vsevdilj, vsevprèk.

Pomni 1. Kadar imajo sestavine prvotni pomen, jih seveda pišemo narazen: *kajpada pride : kaj pa (je to), da ga ni; ni kdove kako priden : kdo ve, kako je priden; malone vsi so tu : ne bojim se te, še malo ne; večidel polega : večji del dneva polega; vešda pridem : saj veš, da pridem; šli so vsaksebi : vsak sebi streže.*

2. Narazen pišemo tudi, kadar so besede ohranile prvotni pomen in poudarek: *bòlj in bòlj, bòlj ali mànj, dán na dán, gòr in dól, krátko (in) málo, málo po málo, málo mànj, málo prèj, málo več, naprèj in naprèj, nóč in dán, okóli in okóli, pràv takó, pràv tàrn, pràv tód, prèj ali slèj, ràvno takó, ràvno tàrn, skóz bòlj, skóz več, slèj ko prèj, takó rekóč, tjà in sèm, več ali mànj, zdàj pa zdàj, zè šè, zè zè ipd.*

Če je prvotni pomen zabrisan in dobi sklop samo en poudarek, lahko pišemo tudi skupaj: *sèmtertja (= včasih) ga srečam : otroci skačejo sem ter tja.*

3. Soodnosnici *čim* — *tem* pišemo narazen: *čim več bo sovražnika, tem več slave se obeta; čim bolj si prizadeva, tem manj uspeha ima; čim (= kar se dá) lahko pišemo skupaj z enozložnicami: čimdàlj, čimdàljè, čimvēč, čimbòlj, čimprèj, čimbřž.*

Predložne zveze

80 Če je predložna zveza okamnena v predlog, jo pišemo zmerom skupaj, tudi takrat, kadar je prislov: *izmed, iznad, izpod, izpred, izza, kljub, namesto, nasproti, navzlic, spričo, vpričo, zaradi, zastran, zavoljo, zraven.*

Večina predložnih zvez izraža prislovno določilo: *voz stoji na (poljski) poti.* Po rahlem pomenskem premiku nastane iz te zveze prislov, ki zaznamuje samo oviro: *otroci so v kuhinji napoti.* Kadar imajo sestavine svoj pravi pomen, jih pišemo narazen, če pa so se strnile v prislov z novim pomenom, jih pišemo skupaj.

Raba je uveljavila tale pravila:

1. zmeraj skupaj pišemo:

do: *docèla, dočlsta, dodóbra, dokàj in dókaj, doklèj, dokorèj, domála, dopóldan, dopóldne, doslèj, dosihdób, dosihmál, dosíta, dosorèj, dōsti, dotèhmál, dotlèj, dovòlj;*

h: *hkráti;*

iz: *izcèla, izčlsta, izhúda, izláhka, izlépa, izmláda, iznenáda, iznóva, izpfva, iztéžka, iztlha;*

k: *kmálu, kvéčjemu, kvíšku;*

med: *medtém;*

na: *nadálje, naènkrať in naenkràt, nagódoma, nahítroma, na(v)kljúb, nakràt, nakrížem, nakvíšku, naláhno, nalášč in nálašč, nanágloma, naokóli, naokróg, napósled, napósodo, napošév, napóti, naprèj, napróti, narávnost, nàrazen in narázen, naréd in náred, narédkoma, naróbe, naskrivàj, naskrívoma, nasploh, naspól, naspróti, natésnoma, natlhome, nató, navdán, navdlj.*

nav(z)dól, navkréber, navzkrž, navpík, navprék, navrh, navsezádnje, navse-
zgódaj, navšév, navzdólž, navzgòr, navznóter, navzpréd, navzvèn, nazádnje,
na(v)znák;

nad: *nadvse*;

o(b): *obènem, obkléj, obkoréj, o(b)soréj, o(b)toréj, opólnoči, opóldan, opóldne*;

od: *oddávna, odkàr, odkléj, odsihdòb, odsihmál, odslej, odtlej, odvèç*;

po: *poblíže, pocèni, počási, počemú, počéz, podnévi, podólgoma, pogódu, pogósto, pojútrišnjem, pokáj (čemu), pokónci, poláhko, poléti, pomládi, ponájveç, ponekód, ponevédoma, ponóçi, popóldan, popóldne, popréd, poprèj, poprék, porédko, porédkoma, posámiç, posihmál, posihdòb, poslédnjiç, poslej, pošév, potehmál, poté in potèm, potemtákem, pôtlej, povprék, povrh, povsem, povšèç(i), pozími*;

pred: *predlánskimi, predpóldne, predsinočnim, predtèm in predtèm (= poprej), predvčèrajšnjim, predvsèm*;

s: *scéla, scásoma, scísta, shúda, shúdo, skónca, skóncema, skrája, skrájema, skrátka, skúpaj, spároma, spèt, spóda, spomládi, spótoma, spróti, spfva, stéžka, stíha*;

v: *vbógajme, včási(h) = čási(h), vdrúgiç, védno, vènomer, vkljub, vkréber, vkúp, vnaprèj, vnèmar, vníc, vnóviç, vóbçe, vprék, vpríço, vrèd in vréd, všév, vštríc, vtèm in vtèm, vtrétjiç, (v)znák*;

z: *zbógom, zdáleç, zdávna, zdólaj, zgódaj, zgòlj, zgòraj, zgóda, zgódo, zjútraj, zláhka, zlásti, zlépa, zlépo, zmèrom, zmèraj, zmláda, znótraj, znóva, znóviç, zráven, zveçér, zveçtne, zviška, zviškoma, zvfhoma*;

za: *zaçása (= zgodaj), zadósti, zakáj, zamàn, zámož, zanalàšç in zaná-
lašç, zaniç, zapóred, zapovrstjó, zarána, zastónj, zatéga delj, zatèm in zatèm, zató, zatórej*;

2. zmeraj narazen pišemo:

do: *do čistega, do dóbrega, do kdáj, do kónca, do krája, do málega, do sèm, do sítega, do tjà*;

iz: *iz célega, iz nóvega, iz pèvega, iz véçjega*;

k: *k létu*;

na: *na čisto, na dólgo, na gósto, na góstem, na hitro, na lépem, na móç, na pámet, na rédko, na sámem, na skrivnem, na súho, na širóko, na téсно, na tésnem, na tíhem, na vídez, na znótraj, na zúnaj*;

ob: *ob krátkem, ob svòjem*;

od: *od blízu, od dánés, od kdáj, od kónca, od krája, od nékdaj, od nekód, od rók, od tedáj, od včèraj*;

po: *po čém, po dólgem, po góstem, po krívem, po málem, po nesréçi, po pólnoçi, po právem, po pravíci, po právnjem, po resníci, po véçjem, po vsèm tém*;

pod: *pod kráj, pod nóç, pod véçer*;

pred: *pred krátkim, pred nedávnmim*;

pri: *pri kráju, pri príci, pri všem tém;*

v: *v nič devati, v pustív iti;*

za: *za čas, za čúdo, za zdáj;*

3. skupaj ali narazen pišemo glede na pomen:

nadróbnó (= natančno) popisati : prodajati *na drobnó* in *na debelo*;

natánko (= natančno) razložiti : *na tanko* razrezati;

oddáleč nisi tako priden kakor on, samo *oddúleč* (= površno) ga poznam : prihajam *od daleč*, *od daleč* ga ne bi spoznal;

odspódnaj, odsprédaj, odzádnaj, odzgnóraj, odznótraj, odzúnaj je lepo (na vprašanje *kje?*) : prihaja *od spodaj, od spredaj, od zadaj, od zgoraj, od znotraj, od zunaj* (na vprašanje *od kod?*);

zdóma biti (*kje?*) : *z doma* oditi (*od kod?*);

zanaprėj bo drugače : plačal je *za naprej* in *za nazaj*;

zarés je priden : vse *vzameš za res* (= resnico);

4. skupaj ali narazen pišemo ne glede na pomen:

do: dokód, dotód, dokóder in *do kód, do tód, do kóder*;

na: naglás, naláhko, namáh, nanáglo, nanóvo, napól, napródnaj, naráhlo, nastrán in *na glás, na láhko, na màh, na náglo, na nóvo, na pól, na pródnaj, na ráhlo, na strán*;

od: odkód, odtód in *od kód, od tód*;

po: ponavádi, posíli, postráni, povečini, pózlu in *po navádi, po síli, po stráni, po večíni, po zlú*;

s: sčasom, spóti in *s časom, s poti*;

v: vkráj, vkrájú in *v kráj, v krájú*;

za: zagotóvo, zamálo, zatfdno in *za gotóvo, za málo, za tfdno*.

Vezniki

- 81 Skupaj pišemo: *akorávno, bódisi, čepráv, čerávno, četúdi, dàsi, dasipráv, dasirávno, dasitúdi, doklér* in *dòkler, nájsi, zatórej*.

Pomni. Narazen pišemo: *nè lè — ámpak túdi, nè samó — témveč (márveč) túdi, mànj ko, bólj ko, dàlj ko, břž ko, medtém ko, hitro ko, vtém ko*.

Členki

- 82 Skupaj pišemo: *tále, tákle, tístile, tùle, tàmlé, prėjle, šelè, vèndarle, takóle, tjále, sèmlé, tákšenle, àli, jèli*.

Pomni 1. Narazen pišemo: *jè li rès? vèš li? kdór si bódi, kàr si bódi, kjér si bódi, kámor si bódi, kàkor si bódi, kóder si bódi, gorjè si ga človeku*.

2. Z vezajem pišemo: *le-tá, le-óni, le-tàm*.

3. Členek *kóli* pišemo skupaj ali narazen: *kdorkóli, karkóli, kjerkóli, kamorkóli, kadarkóli, kakrsenkóli, katerikóli* ali *pa kdór kóli, kàr kóli, kjér kóli, kámor kóli, kádar kóli, kákršen kóli, katéri kóli*.

LOČILA

Modulacijo glasu in presledke, s katerimi v govoru ločimo pomenske enote, zaznamujemo v pisavi z ločili. Potrebna so za lažje in zanesljivo razumevanje pisanega jezika, zato so določena s pravopisnimi pravili. 83

Pika

1. Piko (.) pišemo:

a) na koncu prostega ali zloženega pripovednega stavka: *Dolgost življenja našega je kratka. Kosilo se je zavleklo, primanjkovalo je posode.*

b) na koncu odvisnih vprašalnih, velelnih in želelnih stavkov, če jo terja glavni stavek: *Ne vem, zakaj je tako žalosten. Ukazal mu je, naj se spravi od hiše. Želel je, da bi se zjasnilo.*

c) v bibliografskih zapisih za posameznimi deli naslova, npr.: *Milko Kos: Srednjeveška Ljubljana. Topografski opis mesta in okolice. Ljubljana 1955.*

84

Pomni. Za naslovi in podpisi ne pišemo pike.

2. Pika nam rabi tudi za pomožno pravopisno znamenje:

a) za kraticami: *str. (stran), ipd. (in podobno), l. (leta), gl. (glej).*

Pomni. Brez pike se pišejo kratice za denar, mere, uteži, kemične prvine in take kratice, ki se pišejo z velikimi začetnicami: *din (dinar), m (meter), km (kilometer), hl (hektoliter), g (gram), kg (kilogram), S (žveplo), Fe (železo), H₂O (voda); LRS (Ljudska republika Slovenija), FLRJ (Federativna ljudska republika Jugoslavija).*

b) za vrstilnimi števnik: *na 15. strani, v 3. vrsti, v 75. letu starosti, 29. XI. 1945. leta je bila razglašena Jugoslavija za federativno ljudsko republiko; 12. sedež v XV. vrsti; IV. a razred; Jožef II.; marčna revolucija 48. (oseminštiridesetega) leta.*

Pišemo: *60. (šestdeseta) leta prejšnjega stoletja, v 80. (osemdesetih) letih 19. stoletja.*

Če pri naštevanju števniske prislove na -ič (*prvič, drugič, tretjič*) pišemo s številkami, postavljamo za njimi piko.

Pomni 1. Kadar glavne števnik pišemo s številko, ostanejo v vseh sklonih brez pike: *čez 15 minut je nameril 38° vročine; pri 75 (petinsedemdesetih) letih je bil še korenjak; od doma je šel z 20 (dvajsetimi) leti; plačuje po 5^{0/10}.*

2. Kadar je števnik znamka, uporabljamo glavni števnik v imenovalniku: *Avto 2411 se je ustavlil pred hišo. S trolejbusom 23 se je pripeljal v mesto. Z odločbo 345 je bil nameščen. Pred sobo 89 so zarožljali ključ.*

3. Kadar stoji števnik za samostalnikom, rabimo glavne števnik kot znamke in jih pišemo brez pike: *poglej zvezek XI, stran 123, opomba 4; v členih 6—8 govori ustava o ljudski oblasti; leta 1939 se je vnel svetovni požar.*

4. Kadar naznanjamo uro s številko, pristavljamo glavnemu števniku zgoraj mali ^h (to je latinska kratica za *hora* = *ura*): ob 8^h, ob 10^h, ob 12^h = ob osmih, ob desetih, ob dvanajstih, ali pa uporabljamo vrstilne števnike pred samostalnikom *ura*: ob 8. uri, ob 12. uri, ob 20. uri; tako pišemo tudi z decimalno piko ali vejico: ob 8.15, 9.30, 10.45 = ob osmih ali osem petnajst, ob devet(ih) trideset, ob deset(ih) petinštirideset, ob četrta na devet, ob pol desetih, ob tri četrta na enajst.

3. S tremi pikami (...) zaznamujemo nedokončano misel ali izpuščene dele navedkov: *Beži... vse beži... Grobovi tulijo... Tja bomo našli pot... Sem videl, ... da le petica dá ime sloveče.*

Pomni. Namesto treh pik, ki zaznamujejo nedokončano misel, lahko postavimo tudi pomišljaj.

Vprašaj

85 Vprašaj (?) pišemo:

a) za samostojnimi vprašalnicami: *Kje? Kdo? Kdaj? Kako? Čemu? A? Tu? Tam?*

b) za neodvisnimi vprašalnimi stavki: *Veš, poet, svoj dolg? Nimaš nič besed? Kaj me ne vidiš, sin? Kaj pojete pomlad? Kaj vriskate prostost?*

Pomni. Na koncu odvisnih vprašalnih stavkov stoji ločilo, kakršno terja glavni stavek: *Prevzetnost in napuh ne vesta, kako se kruh služi. Povpraševala sva ga, ali je videl našo mater. Ne sprašuj, kaj smeš, česa ne! Zakaj me vprašuješ, kaj mi je?*

Klicaj

86 Klicaj (!) pišemo:

a) za samostojnimi medmeti, vzkliki in zvalniki: *Hej! Joj, prejoj! O, skaženo vino! O, vi počeni vrči! Moj Mate, jo, moj Mate! Krasna si, bistra hči planin!*

b) na koncu neodvisnih velelnih in želelnih stavkov: *Le ne uči pevcev peti! Kuj me, življenje, kuj! Naj čuje zemlja in nebo!*

Pomni 1. Na koncu odvisnih velelnih in želelnih stavkov stoji ločilo, kakršno terja glavni stavek: *Naročil nam je, da bodimo oprezni. Ali je res ukazal, da pojdi od hiše? Piši mu, naj se oglasi!*

2. V želelnih in velelnih stavkih, izrečenih brez poudarka, lahko izpuščamo klicaj: *Daj mi, prosim, knjigo. Gl. tretji odstavek na str. 15.*

3. Za nagovorom v pisnih postavljamo klicaj in nadaljujemo z veliko začetnico ali pa postavljamo vejico in nadaljujemo z malo.

Podpičje

87 Podpičje (;) loči posamezne stavke krepkeje kakor vejica, a šibkeje kakor pika. Pišemo ga:

a) med skupinami stavkov, ki pa so miselno vendarle celota, npr.: *Dokler je človek mlad in krepak, je ves svet njegov; kamor položi trudno glavo, tam je doma; vse mu je prijazno, vse mu vrata odpira in srce.*

b) v daljših stavkih, zlasti v protivnih, vzročnih ali sklepalnih priredjih, npr.: *Stara slovenščina le imej svoje pravice; naši zato ne jemljimo njenih! Ali bi sprejel tudi moj odgovor, ne vem; vem pa, da ga nisem utegnil pisati.*

c) v mnogočlenski periodi loči miselne odstavke: *To srce ustvarjeno je za ljubezen, a vdano sprejme, kar mu čas odmeri; sedaj v sovraštvo hip ga kliče jezen; le malo naj počije v lepi veri: da je človeštvo vse ena družina, da vse narode en sam up preveva; da blagoslovljena mi domovina v svobodi dela, sanja in prepeva; da je na tleh nasilja in napuha objest; laž, rop, krivica in prevara na brzdi; da pravica ni več gluha, poštenje po temnicah se ne stara; da ni poniglavost povsod na vrhu, da se ne mora klanjati ji čednost; da je malik trinoštvá, znotraj trhel, na zumaj zgubil ves blesket, vso vrednost.*

Vejica

Vejica (,) nam rabi za razčlenjevanje stavka po sestavinah na pomenske in oblikovne enote. Opozarja na smiselno povezavo besed in s tem na stavčno melodijo ter olajšuje branje. Večinoma nakazuje kratek odmor, pred njim pa zvišanje glasu; zato jo zapisujemo tam, kjer v govoru delamo odmore. V slovenščini stavimo vejico nekaj po pomenu, nekaj pa po oblikovni zgradbi stavka. Drugačno vlogo ima v nezloženem, drugačno v zloženem stavku.

88

Vejica v nezloženem stavku

1. Ločuje samostojne izraze, ki niso pravi stavčni členi; taki so:

89

a) zvalniki: *Oče, od medu mi dajte sat prelep! Pojdi, moj sinko, na pot! Naprej, zastava slave! Ti, pozabil sem povedati... Batjuška, nesreča te išče. Prosim, gospod, kar po domače. Ná, Tonček, pojdi sem!*

b) samostojni miselni prislovi in vprašalnice: *Dà, vse je čisto. Ne, to ni samo povrčje. Tako je rekel, dà. Pàč, še ena rešitev je. Nikar, ne bo prav. Seveda, tega ne tajim. Vsekakor, jutri bodi pripravljen. Nikakor, tega si ne dam vzeti. Je spet pijan, kajpak. Čez mesec dni ti vrnem, prav gotovo. Zares, take drobne reči me motijo. Kaj, tudi ti? Je bilo lepo, kaj? Kako, še tajil boš? V takih zgledih prislov meri na pomen vsega stavka.*

Pomni. Če ti izrazi niso miselno samostojni, ne pišemo vejice: *Tega si nikakor ne dam vzeti. Čez mesec dni ti prav gotovo vrnem. Tega seveda ne tajim.*

c) izrazi, ki izrečeno misel povzemajo, popravljajo, dopolnjujejo ali pojasnjujejo: *Skratka, uspeh je presešel vsa pričakovanja. Knjiga, ali bolje brošura, je povzročila veliko razburjenje. Sicer pa, kaj bi vam še naprej govoril. Najprej, tole mora ostati med nami. Kratko in malo, do konca tedna mora biti rokopis pripravljen. Predava dvakrat na teden, in sicer v torek in petek. Največji dramatik, kakor Aishilos, Sofokles, Euripides, Shakespeare, so še zmeraj živi. Nekateri ptiči, npr. (recimo, denimo) vrabci, ščinkavci in sinice, se na jesen ne selijo.*

č) samostojno rabljeni medmeti: *Joj, kam bi del! Ostrigli, oh, so mi peruti! Bum bum bum, je zagrmelo po vratih. No, pa naj bo. O, saj vemo, kako je! In udri udri, klop klop klop, se urno spustita v kolo.*

Pomni. Sem sodijo tudi medmeti iz glagolov: *lej, lejte (iz glej, glejte), viš (iz vidiš): Lej lej, pa je le prišel.*

2. Ločuje pristavek od besede, katero pojasnjuje, če stoji za njo: *Pri Prešernu, največjem slovenskem pesniku, so se učili vsi kasnejši pesniški rodovi. Od mene, svojega prijatelja, tega vendar ne pričakuješ. V nedeljo, dne 9. maja, bo obletnica osvoboditve.*

Pomni. Kadar stoje taka pojasnila pred samostalnikom, ne pišemo vejice: *Pri največjem slovenskem pesniku Prešernu so se učili vsi kasnejši pesniški rodovi.*

3. Ločuje istovrstne prirejene stavčne člene:

a) kadar naštevamo stvari, lastnosti ali določila brez vezalnega veznika: *Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija tebe redé. Iglica gre skozi oplén, blazino, soro in os. Bila je močna, bistra, oblastna ženska. Naši ljudje so padali v Krškem, v Dragi, v Dachauu, v Celju, na Rabu. Oglašali so se ptiči tukaj, tamkaj, vsepovsod. Tisti živi stržen veže pri drevesu korenino z vrhom, pri človeku rojstvo s starostjo, pri narodu preteklost z bodočnostjo.*

b) kadar z veznikom izražamo nasprotno, dopustno ali kako drugo razmerje: *Lepa, vendar nevarna pot ga je mikala. Fant je malo počasen, pa zanesljiv delavec. Za odkrito, čeprav ostro besedo je bil hvaležen.*

Pomni 1. Kadar so istovrstni stavčni členi zvezani z vezalnimi vezniki *in, pa, ter, ali, ne — ne, niti — niti, tako — kakor* ne pišemo vejice: *Oče in mati sta mu že davno umrla. Ivan in Pavla sta brat pa sestra. Stopi ven ali noter! Ni ga ne v šoli ne doma. Slana je bila (tako) včeraj kakor danes.*

2. Ravno tako ne pišemo vejice pred primerjalnima *kakor in kot = ko*, če ne vežeta popolnih stavkov: *Skrbel je zanj kakor pravi oče. Sinoči je pela ko slavček ljubo. Letos je razstava bogatejša kakor lani. Zdaj vem toliko kakor prej. Zdrav ko riba. Več je pojedel kakor zaslužil.*

c) kadar ponavljamo iste besede ali cele izraze, npr.: *O, bratje, bratje, prišel je dan. O vi, vi z našim pismom, vi z našo besedo možje — kam, kam ste pahnili sebe in nas? A danes, danes... kako je nam?*

Pomni. Vejice ni, kadar s ponavljanjem le stopnjujemo: *zdaj zdaj bo tu, koj koj pridi, brž brž moram na pot, zelo zelo rad, hudó hudó te pogreša, kmalu kmalu bi me bil zgrabil, hitro hitro beži, veliko veliko ti imam povedati.*

č) kadar zaradi poudarka izpostavimo stavčni člen in ga v stavku ponovimo z zaimkom ali prislovom: *Sin, ta ti bo šele zagodel. Povprašam ga, nevernika. V Parizu, tam se je ustavil za dalj časa. V mojih mladih letih, takrat je bilo vse drugače.*

d) v datumu, kadar dokumentarno ugotavljamo kraj in čas: *V Ljubljani, (dne) 8. januarja 1961. Ljubljana, (dne) 8. januarja 1961.* Datum sam lahko pišemo: *8. januarja 1961 = 8. 1. 1961 = 8. I. 1961 = 8/I-1961.*

Pomni. Vendar: *Prišel je v Ljubljano (dne) 8. januarja.*

Vejica v zloženih stavkih

1. V priredju vejica loči:

90

a) stavke brez veznika: *Na nebu zvezde sevajo, na vasi fantje pevajo, pojó glasno, pojó lepo. Trubar je bil prvi, Prešeren je edini.*

b) stavke protivnega, sklepalnega in vzročnega priredja z vezniki: *Vse ima, vendar ni zadovoljen. Od nekdanj lepe so Ljubljanke slovele, al' lepši od Urške bilo ni nobene. Oči imajo, pa ne vidijo, ušesa imajo, pa ne slišijo. Dobra kritika ne podira samo, ampak tudi zida. Gaj še ni svatovsko odet, le črni trn cvetè bahati. Iz koč se slišal ječanje, pa sem stopil noter. Ne dam je rad, zakaj težko sem jo dobil. Pojdi, saj veš kam. Nikoder ni bil varen, metalo ga je namreč božje. Sami ste videli, torej poznate zadevo. Hotel se je zavarovati, zato se je obrnil do vas.*

Pomni. Če so v vezalnem priredju stavki zvezani z vezniki *in, pa, ter, ne — ne, niti — niti* ne pišemo vejice: *Sem dolgo upal in se bal. Zavriskaj v lepi svet in utrgaj kresni čarni cvet in praprotnih semen nastrezi in na mah pod bukev lezi! Poiskal je vžigalice ter prižgal svečo. Zeblo me je pa lačen sem bil. Nisem ne prosil ne odklonil.*

Vendar *in* ni zmeraj vezalni veznik; zlasti v stavkih z različnimi osebki ima po navadi protivni, vzročni, sklepalni (posledični) pomen; zato v takem primeru lahko pišemo vejico tudi pred *in*: *Mimo si šel, in se nisi oglasil. Velikim pevcem so nekdanje dni zidala se mesta na strune zvok, in danes moji struni dano ni siroti èni utolažiti jok. Toplo je bilo, in sneg se je tajal na strehah. Potem je zazvonilo, in iz šole so se usule gruče. Zapišem ti zemljo, in prost boš vojaščine. Zatri mi knjigo, in tema se zgrne nad nami.*

Pomni. V ločnem priredju ne pišemo vejice: *Ali delaj doma ali pojdi v svet! Ali bom pastir v Korotanu na Gosposvetskem polju ali bom še nadalje študent.*

2. V podredju vejica loči:

a) odvisnik od glavnega stavka: *Kdor za smolo prime, se osmoli. Največja sreča za človeka je, če je zdrav. Ni jasno, kaj misli s tem. Strašna mu je bila misel, da bo tepen. Poberi se, od koder si prišel! Kakor hitro prideš domov, se oglasi! Pri tebi ostanem, dokler ne zaspiš. Namesto da bi zmoto priznal, še laže. Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš. Kjer hodi, mu je s trnjem pot posuta. Povej mi, s kom občuješ, in povem ti, kdo si.*

Če je odvisnik v sredi nadrednega stavka, ga ločimo na obeh straneh z vejico: *Novica, da bomo kmalu rešeni, nam je vlila novih moči. Radovednost, kdo je v hiši, jo je prignala na obisk. Strah, ali se mi stvar posreči, mi je jemal spanec.*

b) Z vejico ločimo odvisnike različnih stopenj med seboj: *Ne vedel bi, kako se v strup prebrača vse, kar srce si sladkega obeta. Cesarična je bila žalostna, ko ji nihče ni mogel razložiti, kdo je vitez, ki je zbil jabolko. Praviš, da ti je pismo o smrti mojega ujca zbudilo željo, da bi kaj več zvedel o stra-*

hotah in nezgodah, ki sem jih prebil, ko sem bil ostal v Mizenu. Ali sedaj razumete, kateri je tisti »svet«, ki se je Prešernu tako tožilo po njem, da si je v dnu srca zmeraj želel nazaj?

c) Med odvisniki iste stopnje pišemo vejico kakor v priredju: *In vedela sva, kje kosi mladjo, kje drozdi, kod divji mož hodi, kje vile se skrivajo v gozdi. Milo se mu je storilo, ko je premišljeval, kako ga ima rada, kako skrbi zanj, kako mu streže, kadar je doma.*

Pomni. Zato ne stavimo vejice, kadar take stavke vežejo vezalni *in, pa, ter*: *To priča, da imate tenak sluh in da čutite, kaj pomeni igravcu jezik. Samo to vem, da pred obličje nje ne smem in da ni mesta vrh zemljé, kjer bi pozabil to gorje.*

č) Kadar v podredju zadeneta skupaj veznik nadrednega in podrednega stavka, postavljamo vejico pred oba: *Živé naj vsi narodi, ki hrepené dočakat' dan, da, koder sonce hodi, prepir iz sveta bo pregnan. Le piši materi, da, če ne bo denarja do sobote, ne boš več stanoval pri nas. Skusili ste, da, kdor se iz prvega prenegli, se kmalu upeha.*

3. Z vejico ločimo tudi vrinjene in okrajšane stavke od stavčne celote; zato jo pišemo:

a) pred vrinjenimi stavki in za njimi: *Daleč, ne vem kje, se je oglasil žvižg ptička. »Poglejte,« mi pravi Tevža, »tistole skalo tam spredaj!« Č' mu bo nam, prašam, prazno pogorišče? Jurko, ne bodi ga len, je pobral kost in jim namlatil rebra. Regionalizem, to je čut za krajevne posebnosti, je v literaturi spet oživel. Prešeren je bil, kakor je splošno znano, po poklicu odvetnik.*

b) pred okrajšanimi stavki ali za njimi; taki primeri so zlasti:

α) deležniške zveze, kadar ima deležnik poleg sebe daljše dopolnilo: *Prijazno meketaje vrh skale, sta kozi vabili k sebi ovce. Želeč jim lahko noč, so se poslovlili. Slednjič ga je zavrnil, rekoč: »Kaj pa to tebi mar!« Hodil je po sobi, pogledujoč na vse strani.*

Pomni. Ne ločimo pa deležnikov z vejico, če so prilastki ali prosti prislovi: *Preteči prej oblak na polja ulije dež krotak. Opotekaje se je hodil po izbi.*

β) okrajšana priredja: *Danes človek, jutri črna zemlja. Meni luč, tebi ključ. Oba bova dala, nekaj ti, nekaj jaz. Rad ima družbo, a še rajši lepo knjigo. Če velja to zanj, kaj šele zate. Saj ni le neumen, ampak tudi hudoben. Nekaj pa vam obljubim, namreč, da kmalu spet pridem.*

γ) okrajšana podredja: *Čeprav že v letih, še zmeraj kaj dela. Plačal bom, kadar ti. Kolikor bo dal on, toliko jaz. Pomeniva se prijateljsko, če ne, takoj odidem. Sosedje so hodili k nam, pa ne zato, ker je bila naša hiša lepša, ampak zato, ker je babica znala toliko lepega povedati.*

Pomni 1. Sestavljeni vezniki so dobili pomen enotnih izrazov, zato med njimi ne pišemo vejice. Take zveze so: *in ko, in ker, (še) prej ko, namesto da, toliko da, kljub temu da, brž ko, medtem ko, potem ko, vtem ko, tako da, še preden, že ko, še ko, s tem da* ipd.: *Pridem sam, in če bo le mogoče, pripeljem še koga.*

Votlina je suha, in ker je ne doseže nobena sapica, tudi topla. Moj čas je potekel, in da odkrito povem, moja volja tudi. Medveda je priklenil k skladovnici, in ko je spet prišel divji mož, sta se spoprijela. Namesto da bi se bil učil, je lenaril. Lenaril je, namesto da bi se bil učil. Že ko sem ga prvič videl, sem ga spregledal. Kljub temu da je bil bolan, je šel v službo.

2. Kadar veznik in veže stavčni člen in istovrstni odvisnik, med njima ne pišemo vejice: *Pozimi in kadar je mraz, kurimo. Po pobožjih in kjer se sonce upre, sneg hitro skupni. Kače, škorpijoni in kar je še podobne golazni.*

3. V zvezi češ da ne pišemo vejice: *To smo odložili, češ da je še čas.*

4. Z vejico ne ločimo nedoločnika, pa naj nadomešča osebkov, predmetni ali prilastkov stavek: *Po toči zvoniti je prepozno. Branil se je hoditi v šolo. Imel je trdno voljo poboljšati se. Nikdar več se mu ne bodo povrnila želje po Dunaju razsajati.*

Dvopičje

1. Dvopičje (:) opozarja na to, kar pride, bodisi na besedo ali na stavek, zato ga pišemo:

a) pred naštevanjem, npr.: *Imel je tri iskre konjiče: vranca, rjavca in šarca. Vse od kraja je delal: oral, sejal, kosil in drvaril.*

b) pred razlaganjem, npr.: *Ivan je kakor ura: nikoli ne bo zamudil. Ptič na veji se ti smeje: jaz sem pred teboj na sveti! Glej to drevo: za usodo nič ne vpraša, a večno se bori za svoj namen.*

c) po napovednem stavku pred premim ali dobesednim govorom ali pred navedkom, npr.: *Ženska je vprašala: »Kaj bi radi?« Vsi so odgovorili: »Da!« Prešeren poje: »Dolgost življenja našega je kratka.«*

č) sredi periode, da se loči prorek od poreka: *Ko bi se sklicali narodi pred sodni stol, naj se izkažejo, kako so gospodarili z izročeni talenti; kako se je vsak po svoje udeležil vesoljne človeške omike: bi se smel mali slovenski narod brez strahu pokazati med drugimi z drobno knjigo, kateri se pravi Prešernove Poezije. Ko izgublja jeseni природа svojo lepoto, mineva cvetica za cvetico in pada list za listom: tedaj se začno zbirati po ledinah in zvonikih ptičja krdela.*

2. Dvopičje nam rabi tudi za pomožno pravopisno znamenje s pomenom »proti«, npr.: 3 : 1 [tri proti ena].

Pomišljaj

1. Pomišljaj (—) nam rabi:

a) da loči vrinjeni stavek od celotnega stavka: *S prijateljem — tudi jaz imam prijatelja — sva šla počasi po drevoredu. Komaj je zatisnil oči — človek bi mislil, da je minila le minuta — se je zbudil, in dan je bil.*

Pomni. Če bi morala stati vejica med obema deloma oklepajočega stavka, jo postavimo za drugi pomišljaj: *Komaj je zatisnil oči — človek bi mislil, da je minila le minuta —, se je zbudil, in dan je bil.* Vendar to vejico po navadi izpuščamo.

b) da poudarja nasprotje: *Jezik lepo govori — prazno je tvoje srce. Rastel sem in dorastel — spoznanja ni bilo. Glej, rojstvo — smrt, en pomišljaj je vmes.*

c) kadar hočemo kako besedo ali misel posebej poudariti: *Prijatelj — to je beseda vseh besed. Kar je lepo, je lepo — vse druge besede so odveč.*

Pomni. Včasih pišemo v teh primerih namesto pomišljaja tudi vejico.

č) da izrečeni misli dodaja razlago z okrajšano primero, z eliptičnim stavkom: *Imeli smo ljudi — v poljani cvet, imeli smo jih — vrhu gore hrast.*

d) da nakaže neizrečeno misel: *Takoj tiho, če ne —! Bratu bi povedala, pa —.* Pika za pomišljajem lahko odpade.

Pomni. Namesto končnega pomišljaja se lahko pišejo tudi tri pike.

2. Pomišljaj lahko stoji namesto narekovaja pred premim govorom: — *Kje si bil? vpraša oče.*

— *V mestu.*

— *Počemu?*

— *Moral sem, odgovori Martin, klicali so me.*

3. Vezalni pomišljaj nam rabi tudi kot pomožno pravopisno znamenje: *postavljen je bil pred ali—ali; proga Ljubljana—Trst, tekma Triglav—Ljubljana; knjiga bo stala 300—350 din; str. 125—135; v letih 1850—1870.*

Narekovaj

93 Narekovaj („ ali »«) nam rabi:

a) da zaznamuje premi ali dobesedni govor: *In sto in sto glasov grmi: »Rešitelj Jefte naj živi!« »Kaj se me dotikaš?« je vzkliknil Jernej. »Ne brani se, Jernej, ne brani se pravici!« je rekel mladi sodnik. »Vaš sosed,« odgovori sodnik, »ni kriv.«*

Pomni. V takih primerih stavimo drugi narekovaj zmeraj za ločilom.

b) da zaznamujemo navedke: *V Zgodovini slovenskega slovstva piše Kidrič: »Najtehtneje so posegli protestantje v kulturni razvoj slovenskih dežel z likanjem slovenščine.« Po njem je Dalmatinova Biblija naš »prvi literarni vzorec trajne vrednosti.«*

c) da zaznamuje naslove, kadar bi ti brez narekovajev zavajali v dvoumnost: *»Partizanka« je priplula zgodaj zjutraj v pristanišče. Bival je v (hotelu) »Moskvi«. Ali si že videl »Tugomera«?*

č) da dajemo posameznim besedam poseben pomen: *Divji petelin jame »skrtati«, potem »poči« in »prevrže« in nazadnje »zabrusi«. »Prijatelj« senci tvoji je enak, ki zvesto za teboj se vije, dokler ti sreče sonce sije. Kateri je letošnji »bestseller«?*

Pomni 1. Kadar stojijo med narekovaji posamezne besede ali stavčno nesamostojni deli navedkov, pišemo drugi narekovaj pred ločilom.

2. Navedke lahko stavimo v ležečem tisku brez narekovajev.

3. Kadar je treba med besedami v narekovajih navajati kako druge besede z narekovajem, tedaj uporabljamo ali apostrofnji (polovični) narekovaj (') ali pa narekovaj izpuščamo: *Janez pripoveduje: »Bil sem za pričo; sodnik me je vprašal: »Kaj veš o tatvini pri sosedu?« Povedal sem po pravici: »Videl sem samo pete.« »Čuješ živ-živ? To je, živio' — zdaj starešina je mladi napil.«*

Oklepaj

1. V okrogle () ali poševne // oklepaje devljemo:

94

a) besede, stavke, letnice ipd., ki natančneje pojasnjujejo: *Participi (deležniki) so v ljudskem govoru zelo redki. Prešeren (1800—1849) velja še dandanes za največjega slovenskega pesnika. Med najboljše Jakopičeve slike gre Zeleni pajčolan (nastal nekako 1917).*

b) vrinjenje stavke: *S prijateljem (tudi jaz imam prijatelja) sva šla počasi po drevoredu.* Namesto oklepaja lahko stoji tudi pomišljaj ali vejica.

2. Strokovna raba pozna še druge oklepaje, npr. oglatega [] in lomljenega < >.

Vežaj

Vežaj (-) pišemo:

95

a) na koncu vrste, kadar delimo besede;

b) med dvema različnima besedama, če sta tesno povezani: *postaja Šmarje-Sap, Videm-Krško, Breznik-Ramovšev Slovenski pravopis, Karel Destovnik-Kajuh, Zofka Kveder-Jelovšek, občina Ljubljana-Center, občina Ljubljana-Šiška, rusko-slovenski slovar, črno-belo, belo-modro-rdeča zastava* ipd.;

c) za členkom *le*, če je pred kazalnim zaimkom ali prislovom: *le-ta, le-to, le-tega, le-oni, le-onemu, le-sem, le-tu* ipd.;

Pomni. Pišemo pa *tale, tegale, tamle, jeli, jelite, vendar ka-li.*

č) med sestavine zloženek, če je prvi del znamka (številka ali črka), drugi pa s črkami pisana beseda, npr. *25-letnica, 4-urna seja, 48-kilometrski proga, 12-kratna premoč, d-dur, r-ovo znamenje.*

Pomni. Pišemo navadno: *dvo- in večzložne besede, paleo-, mezo- in neolitik, prvo- in drugošolci, severo- in jugozahod*, vendar: *toliko in tolikokrat, sto in stokrat.*

d) v slovnični in slovarski rabi: *žena -e, žen-a žen-e, pre-, po-, na-, od-trgati.*

Opuščaj

Opuščaj (') pišemo namesto izpuščene črke: *Da b' uka žejja me iz tvoj'ga sveta speljala ne bila, golj'fiva kača! D' Alembert, commedia dell'arte.*

96

KRATICE

97 1. Hitri tempo življenja nujno narekuje kratko izražanje, po drugi plati pa velika razčlenjenost in specializacija vsiljujeta dolga opisna imena, da ne nastanejo zamenjave. Iz te stiske nas rešujejo kratice, okrajšave, dogovorjena znamenja, simboli in šifre, ki ponekod preraščajo že v poseben jezik. Njihova vrednost je v kratkosti, njihova slaba stran pa v nenazornosti, ker so rade večini bravcev nerazumljive. Kratica pa more doseči svoj namen le, če je zadosti jasna, razumljiva in nedvoumna.

2. Ločimo jih več vrst:

a) mednarodne, predvsem za mere, uteži, prvine, države: *m* (*meter*), *kg* (*kilogram*), *l* (*liter*), *Fe* (*železo*), *YU* (*Jugoslavija*), *l. c.* (*loco citato*, na navedenem kraju), *UNESCO* (*Organizacija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo*);

b) domače

za naše liste, društva, ustanove in vsakdanjo rabo: *LZ* (*Ljubljanski zvon*), *DIT* (*Društvo inženirjev in tehnikov*), *SAZU* (*Slovenska akademija znanosti in umetnosti*), *DZS* (*Državna založba Slovenije*), *LRS* (*Ljudska republika Slovenija*), *t. m.* (*tega meseca*), *npr.* (*na primer*), *gl.* (*glej*);

prevedene: *ZDA* (*Združene države Amerike*), *ZAR* (*Združene arabske republike*);

c) priložnostne po raznih strokah, strokovnih knjigah, slovarjih in podobno: *um.* (*umetnost*), *Lj.* (*Ljubljana*), *roj.* (*rojen*).

Pomni. V leposlovnih knjigah se kraticam kar najbolj izogibljemo, v strokovnih jih je sicer več, vendar naj bi bilo zlasti v šolskih knjigah kar se da malo priložnostnih kratic, da ne trpita lepota in razumljivost. Manj motijo krajšave imen, če niso dvoumne; te sproti lahko prilagajamo: *dr. A. Breznik*, *Fr. Stele*, *Jos. Wester*.

3. Mednarodne kratice in tudi domače krajšave imajo povsem ustaljene oblike; treba se jih je do pike držati, da ne nastanejo zamenjave in nejasnosti: *l* = *liter*, *l.* = *leta*, *L* = *lira*, *L.* = *Linné*.

4. Pri oblikovanju kratic in krajšav pazimo na prikladnost in zgovornost odbranih črk, na ločevanje od že ustaljenih kratic in včasih tudi na zvočnost. Ko krajšavo prvič uporabimo, jo moramo razložiti ali pa knjigi priložiti seznam.

5. Pri branju kratic

a) izgovarjamo celotne besede, ki jih z nekaj črkami nakazuje kratica, in jih sklanjamo, kakor narekuje zveza: *pri 5 km* [*pri petih kilometrih*], *7. t. m.* [*sedmega tega meseca*], v *LZ* [*v Ljubljanskem zvonu*];

b) izgovarjamo samo navedene črke in celotne skupine ne sklanjamo: v *H₂O* [*v ha dve o*], na *MLO* [*na em el o*], pri *FAO* [*pri fao*], pri *AFŽ* [*afežé*];

c) jemljemo krajšave kot nove besede in jih tudi pregiblujemo; v tem primeru pišemo z veliko samo začetnico, čeprav se nesklanjana kratica piše z verzalkami: *pri AVNOJ = pri Avnoju, pri UNICEF = pri Unicefu*.

Pomni. Drugače kraticam v pisavi ne dodajamo obrazil: z *AFŽ* (°z *AFŽ-jem*), in tudi ne delamo iz njih zloženik in izvedenk: *metrska drva* (°*m-drva*), *uredništvo JiS* (°*JiSovo uredništvo*), *pisarna ObLO* (°*ObLO-pisarna*).

6. Kratice in krajšave so sestavljene:

- a) iz samih malih črk: *t* (*tona*), *kg* (*kilogram*), *dm* (*decimeter*);
- b) iz samih velikih črk: *FLRJ* (*Federativna ljudska republika Jugoslavija*), *ZDA* (*Združene države Amerike*),
- c) iz malih in velikih črk: *Na* (*natrij*), *ObLO* (*občinski ljudski odbor*),
- č) še iz drugih znamenj (sem štejejo tudi piko): *m³* (*kubični meter*), *t. i.* (*tako imenovan*), *del.* (*deleatur*), *N^o* (*številka*), $\pm e$ (*pozitivni ali negativni elektron*).

Pomni. Nekaj najbolj pogostnih kratic gl. na str. 1037—1044.

OPOZORILO

O pisavi na -alec, -ilec je izdala SAZU dne 1. XII. 1963 sklep, da pišemo l in ne v, kakor je po utrjeni tradiciji določil že Ramovš-Župančičev Slovenski pravopis leta 1950. Svoj sklep je SAZU izdala tudi v skladu s konferenco slavistov in javnih delavcev, ki jo je sklicala po izidu pravopisa l. 1962. Na njej je večina odklonila pisavo na -avec, -ivec in sprejela, da se držimo v tem primeru določil Ramovš-Župančičevega Slovenskega pravopisa iz l. 1950. Z okrožnico sekretariata za šolstvo SRS z dne 13. XII. 1963, s katero je sklep SAZU potrdila tudi za to odločilna prosvetna oblast SRS, je pisava -alec, -ilec obvezna tudi za vse šole. V skladu s tema dvema okrožnicama je tudi na pobudo SAZU sestavil prof. Stanko Bunc Mali slovenski pravopis, ki je kot priročnik in učilo izšel leta 1966 pri mariborski založbi Obzorja. Prav tako pa se v skladu z navedenima okrožnicama ravna tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki ga je začela izdajati SAZU (gl. v uvodu I. knjige str. XXIII).

SLOVAR

A

a *m neskl. in á ája m 1. črka*: od a do ž; pri aju je obstal; 2. *mat.*: 3a + 5a, množimo z a; 3. *glas.*: vseh a ni zadel; 4. *splošno*: vitamin A, III. a razred; le razredi A imajo pouk dopoldne; 5. *nekateri zveze pišemo tudi z vezajem*: a-dur, a-osnova *ajevska*

á *ali á medm. ločimo z vejico*: A, čudovito! Aaa, to se prileže! A, kaj še!

a 1. *samostojno vprašalnico [á] ločimo z vejico*: A, to je rekel? Kaj si rekel, a? 2. *kadar nadomešča ali, ne pišemo vejice*: A takó? A nisem rekel? A jè? A ni?

a *protivni veznik pišemo z vejico*: govori tako, a dela drugače

°à *po, za*: znamka °à 15 din *po, za 15 din Aachen [áhàn] Aachna m [nem. mestol, aachenski [áhànski] -a -o*: ~i mir

Ábadon -a *m [angel pokončevavec]*, Ábadonov -a -o, ábadonski -a -o

abalienacija -e *ž pr. odtujitev, abalienacijski -a -o*: ~i postopek

abbé [abé] -ja *m franc. [duhovnik]*

Abdéra -e *ž [mesto v stari Trakiji]*, Abderit -a *m prebivavec Abdere*, abderit -a *m omejenec*, abderitski -a -o *omejen*, abderitstvo -a *s omejenost*

abdikirati -am *odpovedati se (prestolu)*, abdikacija -e *ž odpoved*, abdikacijski -a -o: ~a listina, ~o pismo

abdómen -a *m trebuh*, abdomínalen -lna -o [-ln-] *trebušen*

Ábdul-Hámíd Ábdul-Hámida *m [turški sultan]*, Ábdul-Hámidov -a -o: ~a vlada
 abecéda -e *ž*: po ~i urediti, klicati, napisati; brzajavna ~, abecéden -dna -o: ~o kazalo, ~i seznam, abecédar -ja *m*, abecédarica -e *ž*, abecédarski -a -o, abecédarstvo -a *s začetništvo, preproščina*; abecédar -ja *m* = abecédnik -a *m*, abecédnica -e *ž*, abecédniški -a -o, abecedovati -újem, abecedovanje -a *s*

Ábel [-el] -a *m os. i.*, Ábelov -a -o
 aberácija -e *ž opt., astr. odklon*: kromatična ~, sferična ~, aberacijski -a -o
 odklonski: ~i pojav

abiogénéza -e *ž biol.*

abiótičen -čna -o *med.*

abituriént -énta *m*, abiturientka -e *ž*, abiturient(ov)ski -a -o

abláclja -e *ž geol. odnašanje*

ábláttv -a *m lat. [sklon]*, áblativen -vna -o
 abnormálen -lna -o *nepravilen, nenavaden*:

~o razvit, abnormálnost -i *ž* > [-ln-]
 abnormen -mna -o *nenavaden, silen*: ~o število, ~o velik, ~o razvit, abnormnost -i *ž* = abnormitéta -e *ž med.*

abolirati -am *pr. odpraviti, razveljaviti, zatreti*, abolitiven -vna -o: ~i zakon, ~a uredba, ~a moč, abolicija -e *ž odprava, razveljavitev, razveljavljenje*, abolicijski -a -o *abolitiven*

abonirati -am *naročiti*: ~ se na dnevnik; aboniran -a -o: ~ sedež *oddan, naročen, plačan*, ~a večerja *naročena*, abonént -énta *m naročnik*, abonmá -ja *m*: gledališki ~; abonmájski -a -o: ~a predstava

abórtas -a *m med. splav, vet. izvrg, izvrga*, abortirati -am *splaviti, odpraviti*, abortiven -vna -o *splaven*, abortív -a *m splavilo*

ábota -e *ž smešnost, norost*, áboten -tna -o, ábotnež -a *m*, ábotnica -e *ž*, ábotnost -i *ž*

ab ovo [abóvo] *od vsega začetka, znova*

Ábraham -a *m*: ~a videti 50 let *doživeti*, oditi k ~u *umreti*, Ábrahamov -a -o:

~ sin *potomec judovskega rodu*, v ~em naročju *na onem svetu*; Ábraham a Santa Clara, Ábrahama a Santa Clara *m*: pridige ~a a Santa Clara

abrakadábra -e *ž [zagovor, čvkanje]*

ábránek -nka *m 1. na dlaki prisušeno blato*, 2. *cvetna mačica*, ábrankast -a -o

abrazija -e *ž teh., geol., med., abrazijski -a -o*: ~a poškodba

abreviatúra -e ž *okrajšava, kratica*, abreviatúren -ma -o: ~a znamenja
 abrogácija -e ž *pr.*, abrogacijski -a -o
 Abrúci -ov m *mn.* [pokrājina v Italiji],
 abručki -a -o: ~i roparji
 abručten -tna -o *odtrgan, brez zveze*; ex
 abručto *brez priprave*: govoriti ~
 abučés -a m *ognojek*, abučésen -sna -o
 abučésa -o ž *mat.*, abučisen -sna -o: ~a os
 abučénca -e ž *odsotnost, nenavzočnost, med.*
trenutna nezavest, abučénčen -čna -o;
 absentirati -am se *oditi, iti proč, ne iti*
zraven, odtegniti se
 absént -a m *pelinkovec*
 absolúcija -e ž *lig. odveza, odpuščanje*,
obrazec za odvezo, absolucijski -a -o:
 ~i obred, ~a moč
 absolúten -tna -o *neomejen, brezpogojen*,
neodvisen, sam na sebi, popoln: ~a
večina nadpolovična večina, ~i alkohol,
 ~i merski sestav, ~i pritisk, ~a višina,
 ~a vlaga; absolútno *prisl. nujno*,
čisto, popolnoma, vseskozi, brezpogojno,
 absolútnost -i ž
 absolutizem -zma m *samovlada, nikomur*
odgovorno ravnanje, ukrepanje, absoluti-
 stični -a m *priznanik absolutizma*, absolu-
 tističen -čna -o
 absolutóriji -a m *razrešnica, odpust, od-*
pustnica: predlagati, dati odboru ~
razrešiti odbor
 absolvirati -am *dokončati, predelati (snov)*,
rešiti (vlogo), *opraviti*, absolvent -énta m,
 absolventka -e ž >[-lv-]
 absorbirati -am *kem., fiz. vsrkati, vpijati*,
vsesati, použivati: ~ svetlobo, tekočino,
 plin; poklic, urad, strast jo vso ab-
 sorbira *izérpava*; absorbiranje -a s
vsrkavanje, vpijanje, vsesavanje, absorpcija
 -e ž: ~ plinov, žarkov, absorpcijski
 -a -o: ~i dinamometer, hladilnik, ~a
 konstanta = ~i koeficient, ~i spek-
 trum, trak, absorptivnost -i ž
 abstinéncija -e ž *zdržnost*: ~ od alkohola,
 od mesa, od spolnosti, seksualna ~,
 abstinéncen -čna -o *zdržnosten*: ~o
 gibanje, ~a politika, abstinent -énta m,
 abstinentka -e ž, abstinent(ov)ski -a -o
 abstiniirati -am se *držati se*: ~ se od
 alkohola, od pijače, od mesa, ~ se od
 političnega dela *ob strani se držati*
 abstrahirati -am *fil. odmisлити, posplošiti*,
odmišljati, posploševati: ~ od česa ne
 upoštevati, ne računati s čim, ne gledati,

ne se ozirati na kaj, abstrakcija -e ž *fil.*
odmišljanje splošnih pojmov od posamez-
nih, abstrakten -tna -o 1. *fil. odmišljen*,
splošen, pojmoven: ~a filozofija, 2. *mat.*
neimenovan: ~o število; 3. *obče*:
splošen, nejasen, neživ, brez podlage,
v zraku: ~o izražanje, ~o umovanje;
 abstraktnost -i ž, abstraktum -a m, *mn.*
 abstrakta -ákt s *slov. miselne besede*
 abstrúzen -zna -o *zmeden, zveržen, ne-*
jasen, zavit, pust: ~o izražanje, ~ jezik,
 ~o pisanje, abstrúznost -i ž
 absúrden -dna -o *nesmiseln*, absúrdnost -i ž
nesmiselnost; prignati kaj ad absúrdum
pokazati nesmiselnost česa
 abulija -e ž *fil. brezvoljnost, med. duševna*
bolezen, ko je človek brez volje
 abúzus -a m *zloraba, kriva raba*, abuziven
 -vna -o *po zlorabi*
 accelerando [ačelerándo] *prisl. glas. po-*
spešeno
 acetal [-ál] -a m *kem.*, acetaldehid -a
 [-ld-] m *kem.*; acetanhidrid -a m *kem.*,
 acetanilid -a m *kem.*
 acetát -a m *kem.*: bakrov, bazični, etilni ~,
 svinčev ~, acetáten -tna -o: ~a svila,
 ~i laki
 acetil [-il] -a m *kem.*, acetilen -lna -o
 [-ln-]: ~a celuloza = acetilceluloza -e
 [-lc-] ž, acetilklorid -a [-lk-] m *acetilni*
klorid, acetilsalicilen -lna -o [-ls-, -ln-]:
 ~a kislina *kem.*; acetilirati -am *kem.*
uvajati acetile v organske spojine, aceti-
 liranje -a s
 acetilén -a m *kem.* [ogljikov vodik], aceti-
 lenski -a -o: ~i gorilnik, ~a razsvet-
 ljava, ~i razvijalnik, ~a svetilka =
 acetilénka -e ž
 acetométer -tra m = acetiméter -tra m *kem.*
 acetón -a m *kem.*
 aciden -dna -o *kisel*, acidnost -i ž *kislost*,
 acidóza -e ž *zastрупitev s kislimi snovmi*
 a conto [akónto] *na račun*
 adagio [adázjo] *prisl. glas. počasi*; adagio
 -gia m [del skladbe]: od ~a, v ~u,
 s svojim ~om
 Ádam -a in Adáma m *os. i.*, Adámov -a -o:
 ~o jabolko, ~a obleka *nagota*, ~i
 potomci *ljudje*, ~ sin *slaboten, zmotljiv*
človek; adamít -a m
 Adámič -a m *os. i.*, Adámičev -a -o
 adamsít -a m *voj. bojni strup kihavec*
 adaptirati -am *prilagoditi, prirediti, pri-*
praviti, adaptácija -e ž, adaptacijski -a -o

adekváten -tna -o: ~ čemu *skladen s čim, ujemajoč se s čim, enak čemu*; ~o se izraža izraz se mu *ujema, zлага, krije, sklada z mislijo in čustvom*; adekvatnost -i ž: ~ s čim *skladnost, ujemanje s čim*
adenóm -a m *med. žlezna bula, žleznjak*
adépt -a m *učenec, vpeljan v skrivnosti nauka*

adhezija -e ž *fiz. sprijemnost, med. zaraslina, zlepek, adhezijski -a -o: ~a moč, teža, adheziven -vna -o: ~i proces zraščanja, stroj. ~a mast za mazanje strojev, adhezivnost -i ž*

ad hoc [*adhók*] *lat. nalašč za to, za ta namen: ~ narejen*

adiabáta -e ž *fiz., adiabátičen -čna -o = adiabatén -tna -o, adiabátski -a -o: ~a sprememba, ekspanzija, kompresija*
adijo *zbogom: ~ pa zdrava ostani! adijo m neskl.*

adipózen -zna -o *zamaščen, tolst, debelušen, adipóznost -i ž zamaščenost*

adírati -am *seštevat, prištevati, dodajati, adíranje -a s, adícija -e ž mat., kem., adicijski -a -o: ~i stroj seštevalnik, aditivén -vna -o prišteven: ~a konstanta, aditivnost -i ž*

Ádis Abéba, **Ádis Abébe** *ž kr. i.*

Adíza -e ž [*reka*], **adiški** -a -o

ádjektiv -a m *pridevnik, ádjektivén -vna -o pridevniški, ádjektiv(iz)irati -am, ádjektivácija -e ž, ádjektivizácija -e ž*

adjúnt -a m *pristav, adjúntovski -a -o, adjúntovstvo -a s*

adjustírati -am *pripraviti (stroj, aparat ipd.), opraviti (vojaka), adjustírán -a -o, adjustíránje -a s*

adjutánt -a m *pribočnik, adjutántski -a -o pribočniški: ~o mesto, adjutántúra -e ž*
adjútum -a m *pomoč, podpora, prispevek v denarju*

adlátus -a m *pomočnik*

Ádlesiči **Ádlesič** *in Ádlesičev m mn. kr. i., v ~ih, ádlesiški -a -o*

ad libitum *prisl. na izbiro, po volji*
administrácija -e ž *oskrbníštvo, uprava, upravništvo, administracijski -a -o upraven: ~i urad, administratívén -vna -o: ~i aparat, ~o ukrepanje, ~o osebje; administratívno-operatívén -vna -o: ~ organ; administrátor -ja m oskrbnik, upravnik, upravitelj, administrátorka -e ž = administrátorka -e ž oskrbnica, upravnica, upraviteljica, administrátorski*

-a -o *oskrbníški, upravniški, upraviteljski, administrátorstvo -a s oskrbníštvo, upravništvo, upraviteljstvo*

admirál [*ál*] -a m 1. *mornariški ~, 2. zool. metulj, admirálski -a -o [-ls-]: ~a stopnja, obleka, ladja; admirálstvo -a [-ls-] s funkcija admirála; admirálitéta -e ž vrhovni urad bojnega ladjevja, zbor admirálov; admirálitéten -tna -o*
admisija -e ž *stroj., admisijski -a -o: ~a para, ~i ventil*

admitánca -e ž *el. | prevodnost|*
adolescénca -e ž *mladosna doba, adolescént -énta m mladostnik, adolescénčen -čna -o: ~a doba*

Adónis -a m *mit., adónski -a -o: ~i stih; adónis -a m 1. lepotec, 2. bot., 3. metulj*
adoptírati -am *posinoviti, pohčeriti, posvojit, za svojega vzeti, adoptírán -a -o posinovljen, posvojen, adoptívén -vna -o, adópcija -e ž posvojitve, posinovljenje, adopcíjski -a -o, adoptánt -a m kdor koga posvoji, adoptíránec -nca m posvojenec, posinovljenec, adoptíranka -e ž posvojenka, pohčerenka*

adorácija -e ž *češčenje, adoracijski -a -o*
adrenalin -a m *kem., med.*

adrésa -e ž *naslov, spomenica, adresirati -am nasloviti, adresén -sna -o: ~a listina, adresát -a m naslovljenec, adresár -ja m seznam naslovov*

Ádrija -e ž *Jadran*

adsorbírati -am *fiz. priskravati, adsorbíranje -a s, adsorpcija -e ž, adsorpcijski -a -o: ~o zgoščanje, ~a lastnost, adsorptívén -vna -o: ~a moč oglja, adsorptívnost -i ž*

a-dur [*ádúr*] -a m *skladba v ~u*
adít -a m *pri kartah barva, ki jemlje*
advént -énta m, *v advéntu in advéntu, advéntén -tna -o: ~i čas, ~a nedelja*
advéntven -vna -o *bot. nadomesten: ~a korenina*

adventízem -zma m [*verska ločina*], **adventíst** -a m, **adventístka** -e ž, **adventističen** -čna -o

advérb -a m *prislov, adverbialén -lna -o [-ln-] prisloven*

adverzátívén -vna -o *protíven: ~i veznik, ~o priredje, adverzativnost -i ž*

advokát -a m *odvetnik, advokátov -a -o, advokátinja -e ž odvnetica = advokátka -e ž, advokátkin -a -o, advokátski -a -o odvnetiški, advokátúra -e ž odvnetištvo*

aero- v sestavi: aerodin -a m letalo, težje od zraka, aerodinamika -e ž, aerodinamičen -čna -o: ~a oblika prometnih sredstev, ~i vzgon, ~i zakoni; aerodrom -a m letališče, aerodromski -a -o; aerofagija -e ž med. požiranje zraka; aerofotografija -e ž; aerohidroplán -a m; aeroklúb -a m; aerolinija -e ž račna proga; aerolit -a m min.; aerologija -e ž meteor., let., aerološki -a -o: ~a merilna priprava; aeromehanika -e ž fiz., aeromehaničen -čna -o = aeromehanski -a -o, aeromehanik -a m; aerometer -tra m fiz. zrakomer; aeromiting -a m; aeronávtika -e ž zrakoplovstvo, aeronávtičen -čna -o zrakoploven, aeronávť -a m; aeroplán -a m letalo, aeroplánski -a -o; aerokóp -a m; aerostát -a m 1. priprava za raziskovanje zraka, 2. letalo, lažje od zraka; aerostátika -e ž; aeroterapija -e ž

aeróben -bna -o: ~i mikrob

afazija -e ž med. nezmožnost govorjenja

afazíben -lna -o [-ln-] brez vročine

afékt -a m čustvo, strast: primarni ~, afektiven -vna -o čustven, strasten, afektivnost -i ž čustvenost, strastnost; afekcija -e ž nenaravno, prisiljeno vedenje, govorjenje, spakovanje, afektiran -a -o nenaraven, spačen, narejen, prisiljen, izumetničen, afektiranost -i ž

aféra -e ž zadeva, spor, pravda

aférča -e ž slov. opuščanje začetnega zloga

Afgánistan -a m [država], afgánistanski -a -o, Afgánc -nca m, Afgánka -e ž, afgánski -a -o, afgánščina -e ž

aficírati -am zadeti, ganiti, napasti, okužiti, aficiran -a -o prizadet, napaden, bolezensko spremenjen, afécija -e ž

afinitéta -e ž kem., agr. sorodnost, afinitéten -tna -o 1. soroden, 2. mat.: ~a transformacija

afirmácija -e ž trditev, utrditev, zatrđitev, potrditev, afirmirati -am potrditi, utrditi: ~ svoj položaj, nazor, ~ se uveljaviti se, afirmativen -vna -o trdilen, pritrdilen: ~i stavek, odgovor, članek

afížirati -am → nabiti, nabijati, nalepiti, izobesiti, izobešati, objavljati, afiša -e ž → naznanilo, objava, lepak

afonija -e ž med. brezglasnost

aforizem -zma m izrek, resnica v jedrnati, kratki obliki, domisljica, aforist -a m, aforističen -čna -o, aforističnost -i ž: ~ sloga

Áfrika -e ž: osrednja ~, Južna ~ [država], áfriški -a -o, Afričan -ána m = Afrikánc -nca m, Afričánka -e ž = Afrikánka -e ž, áfričánski -a -o = afrikánski -a -o

afrikáta -e ž slov. zlit glas, afrikáten -tna -o

Afrodíta -e ž [grška boginja]

afrónt -a m nasprotovanje, žalitev: ~ proti oblasti

ága -a in -e m, ágov -a -o

Agamémnon -a m [homerski junak], Agamémnonov -a -o, agamémnonski -a -o

ágar -ja m = agarágar -ja m biol., kem., med. želatina iz alg

agáva -e ž bot.: stoletna ~

agénda -e ž 1. obred, 2. obrednik

agénde agénd ž mn. poslovanje, delo, zapisnik, dnevnik

ágens -a m gibalo, činitelj, duša česa; med. delujoča snov ali moč

agént -énta m opravnik, posrednik, zastopnik, potnik, hujskač, plačanec, agéntka -e ž, agéntovski -a -o; agencijski -e ž posredovalnica, zastopstvo, poročevalni urad; agentúra -e ž; agencijski -a -o, agéncije -ij ž mn. med.

agilen -lna -o [-ln-] delaven, agilnost -i [-ln-] ž delavnost

agirati -am 1. delati, 2. igrati na odru, 3. delati gibe, mahati z rokami med govorjenjem

agitirati -am: ~ za koga razgibavati, delati, vplivati, pritisirati na koga, naganjati, hujskati, buriti, ~ med ljudmi, agitácija -e ž 1. nemirnost, 2. med. premetavanje, agitacijski -a -o: ~i govor, shod; agitátor -ja m kdor agitira, kem. valjasta posoda s stožčastim dnom v industriji, agitátorica -e ž = agitátorka -e ž, agitátorski -a -o: ~i nastop, ~a beseda; agitka -e ž [propagandna igra]

aglomerát -a m geol., aglomerácija -e ž (na)kopičenje

aglutinácija -e ž 1. med. sprimek, sprijemanje: ~ celic, krvničk, 2. slov.: ~ besed; aglutinini -ov m mn. med. snovi v sokrvci, ki povzročajo aglutinacijo, aglutinirati -am med. povzročiti zlepitev, zlepiti se; aglutinirajoč -óča -e = aglutinativen -vna -o slov.: ~i jeziki

agnát -a m pr. sorodnik po očetovi plati, agnátski -a -o: ~o pravo

agnoscírati -am prepoznati (va)ti

agnostícizem -zma m fil., agnóstik -a m

agnozija -e ž med.: optična, akustična ~

agógika -e ž *glas.*, agógičen -čna -o
 agón -a m: gimnični ~
 agonija -e ž *smrtni boj, umiranje, pojemanje*:
 biti, ležati v ~i, ~ nastopi, traja,
 agonijski -a -o: ~i stadij boleznj
 agráren -rna -o *poljedelski, kmetijski, zem-*
ljiški: ~o vprašanje, ~a reforma,
 politika, ~i maksimum; agrárec -rca m
 pripadnik *agrarne politike*, agrárski -a -o
 agregát -a m 1. *mat. mnogočlenski izraz*,
 vsota, 2. *min. skupek več snovi v celoto*,
 3. *stroj. skupek dveh ali več strojev*,
 4. *kem. zmes*, agregáten -tna -o: trdno,
 tekoče, plinasto ~o stanje; agregirati
 -am, agregácija -e ž
 agreamá -ja m *privolitev vlade, da se kdo pri*
njej imenuje za diplomatskega zastopnika
 agresiven -vna -o *napadalen, nasilen, bojevit*,
 agresivnost -i ž *napadalnost, agresija -e ž*
napad, agrésor -ja m napadavec
 Agrikola -a in -e m *|rimski vojskovodja|*,
 Agrikolov -a -o
 agrikultúra -e ž *poljedelstvo, kmetijstvo*,
 agrikultúren -rna -o
 Agrípa -a in -e m *os. i.*, Agrípov -a -o,
 Agrípina -e ž *os. i.*, Agrípinin -a -o
 agrokemija -e ž
 agromeliorácijski -a -o: ~i ukrepi
 agronóm -a m *strokovnjak za poljedelstvo*,
kmetijstvo, agronómka -e ž, agronómki
 -a -o: ~a fakulteta, ~i izpit, agrono-
 mija -e ž *veda o poljedelstvu, kmetijstvu*
agrotéhniká -e ž, agrotéhničen -čna -o:
 ~i minimum, ~i ukrepi
 agrúmi -ov m *mn. |kiselkasto| južno sadje|*
 áh, abá *medm.*
 Ahácij -a m *os. i.*, Ahácijev -a -o; Ahác -a
 m, Ahácov -a -o in Ahácév -a -o; Ahèc
 [-èc] Ahcà m *os. in kr. i.*, Ahèčev -éva -o
 Ahájá -e ž, Ahájec -jca m, ahájski -a -o
 Áhasver -a m *os. i.*, áhasver -a m *večni*
popotnik, Áhasverov -a -o: ~ članek,
 áhasverski -a -o: ~i značaj, ~a narava
 ahát -a m *|drag kamen|*, aháten -tna -o
 Áheron -ónta m *mit. |reka v podzemlju|*,
 áheróntski -a -o
 Ahíl(es) -la m *|grški junak|*, Ahílov -a -o:
 ~a peta, ahílski -a -o [-ls-]: ~a zamer-
 ljivost, ~o občutljiv
 Áias -a in Aiánta m *|homerski junak|*,
 Áiasov -a -o in Aiántov -a -o
 Áishil(os) -la m *|grški tragik|*, Áishilov -a
 -o: ~e tragedije; áishilski -a -o [-ls-]:
 ~a resnost, ~i vzor, ~o vzvišen

Aisópos -pa m *|gr. basnik|*, Aisópov -a -o:
 ~e basni; *gl. tudi* Ezop
 aitiologija -e ž *|preučevanje vzrokov|*,
 aitiolóški -a -o: ~a pravljica
 ájbšš -a m *bot. slez*
 ájd ájda m' *pogan, velikan, mn. ájdi in*
ájdje, ájdinja -e ž poganka, ájdovski -a -o:
 ~a deklica, ájdovstvo -a s *poganstvo*
 ájda -e ž, ájdov -a -o: ~ cvet, med; ájdovec
 -vca m *ajdov kruh; ájdovka -e ž potica,*
slama, goba; ájdovica -e ž |slama|,
 ájdovščnica -e ž *|hruska|*, ájdovček -čka
 m *|goba|*, ájdišče -a s in ajdišče -a s
 Ájdovec -vca m, iz ~a, v ~u, ájdovski -a -o,
 Ájdovčan -a m, Ájdovčanka -e ž;
 Ájdovščina -e ž: ~ pri Vipavi, iz ~e,
 v ~i, ájdovski -a -o, Ájdovec -vca m,
 Ájdovka -e ž; Ájdovščina -e ž: ~ v
 Ljubljani, na ~i, z ~e
 ájevaki -a -o: ~e osnove *a-osnove*
 akácija -e ž, akácijev -a -o: ~ les =
 akácijevina -e ž in akacijevina -e ž
 akademiija -e ž 1. *Slovenska ~ znanosti in*
umetnosti, biti v ~i biti član, akade-
mijski -a -o: ~i odbor, besednjak, ~a
 uprava, hiša; 2. *visoka šola*: glasbena,
 trgovska ~, biti na ~i, iti na ~o,
 z ~e; akademijski -a -o: ~a predaval-
 nica, ~a učilnica; 3. *priveditev*: biti pri
 ~i, iti k ~i, od ~e; biti na ~i, iti na
 ~o, z ~e; Academia operosórum =
 Akademija operózov
 akadémiá -a m, akadémičarka -e ž, akadé-
 mičen -čna -o, akadémski -a -o: ~a
 četrt, debata
 akánt -a m *bot.*, akántov -a -o: ~ list
 akataléktičen -čna -o *polnoštevilčen*: ~ verz
 akcelerácija -e ž *pospeševanje, pospešitev*,
 pospešek, akcelerátor -ja m *teh.*
 akcènt -énta m *poudarek, naglas*: govori
 s primorskim ~om; akcèntski -a -o
 poudaren, naglasen: ~a znamenja; ak-
 centuirati -ám *poudariti, naglasiti*, akcen-
 tuiranje -a s, akcentuácija -e ž *naglaše-*
vanje, poudarjanje, akcentuácijski -a -o
 naglaševalen, poudarjalen; akcentologija
 -e ž *nauk o poudarku*, akcentológ -a m,
 akcentolóški -a -o: ~a razprava
 akceptírati -ám *sprejeti, akceptácija -e ž*
sprejetje, sprejem, akceptácijski -a -o:
 ~a banka, akcèpt -a m, akceptánt -a m
 akcesija -e ž *ekon.*, akcesijski -a -o: ~a
 knjiga, akcesóren -rna -o *postranski,*
dotaten; akcesist -a m *prilavnik*

akcidénca -e ž *prigodek, nebitvena, stranska lastnost*: tisk ~e, akcidénčen -čna -o: ~i tisk, akcidénčnost -i ž, akcidentálen -lna -o [-ln-] *prigoden, nebitven, stranski*; akcidentálnost -i [-ln-] ž *nebitvenost, prigodnost*

akcija -e ž *delnica, akcjski -a -o delniški*: ~a družba; akcionár -ja m *delničar, akcionárski -a -o delničarski*

akcija -e ž *delo, delovanje*: ~ za bolnišnico, partizanska ~, stopiti v ~o začeti delati, akcjski -a -o deloven: ~i odbor, polmer, ~o področje, ~i radij (ladje, letala) *vozna območje*

aklamirati -am: ~ koga *ploskati komu, s ploskanjem pritrjevati, soglasno voliti*; **aklamácija** -e ž *ploskanje, pritrjevanje, biti izvoljen per acclamationem [per aklamaciónem] soglasno, s ploskanjem*

aklimatizirati -am se: ~ se *kraju privaditi, prilagoditi se novemu podnebjju, okolju, razmeram*, **aklimatizácija** -e ž *prilagajanje, prilagoditev, privajanje, aklimatizacijski -a -o*: ~e *razmere*

ákna -e ž *med. mozoljavost*

ako vez., *uvaja pogojne odvisnike*: ~ spava, naj bo zdrava; sadje je les, ~ ni kruha vmes; akorávno, akotúdi, akopráv

akomodirati -am *privaditi, prilagoditi, prilagajati, priravnati, privajati*, **akomodácija** -e ž *prilagoditev, privajanje, naravnava, med. prilagodljivost očesne leče*

akontácija -e ž *naplačilo, predjem, plačilo na račun*, **akontacijski -a -o**

akórd -a m *glas. sozvek, ekon. metoda obračunavanja zaslužka po storjenem delu*: delati na ~, vzeti delo na ~, akórden -dna -o: ~a *mezda*, ~o *delo od kosa plačano delo*; akórdánt -a m *delodajavec, ki odda delo na akord*; akordér -ja m *delavec, ki dela na akord*; akordérski -a -o: ~e *skupine*; akordérstvo -a s

akreditirati -am *poveriti, pooblastiti*, **akreditiran** -a -o *pooblaščen*: ~i *poslanik pri vladi*; **akreditív** -a m, **akreditiven** -vna -o *poverilen, pooblastilen*: ~o *pismo poverilnica*

akribija -e ž *natančnost, skrbnost*: delo je pisano z veliko ~o

akridín -a m *kem.*

akrílen -lna -o [-ln-] *kem.*: ~a *smola*

akrobácija -e ž, **akrobát** -a m, **akrobátski** -a -o: ~i *nastop*

akromátičen -čna -o

Akrópolis *in* **Akrópolá** -e ž |*atensko zgornje mesto, zlasti grad*|, **akrópolski** -a -o [-ls-]; *prenes. akrópolá* -e ž |*grad, umetnostno središče*|: *ljubljska* ~

akróstih -a m *posvetilo z začelnimi ali končnimi črkami verzov*

Aksákov -a m |*ruski slovanofil*|: *ostrina, duh* ~a, **aksákovski** -a -o: ~a *svobodoljubnost*, ~o *svobodoljuben*

aksiologija -e ž *veda o vrednotah*, **aksiológ** -a m, **aksiolóški** -a -o

aksióm -a m, **aksiómski** -a -o; **aksiomátika** -e ž *nauk o aksiomih, aksiomski sistem*; **aksiomátičen** -čna -o *kar je aksiomsko gotovo, aksiomátik -a m*

ákt -a m *dejanje: zgodovinski, zadnji* ~, ~ v *drami, na odru; spolni* ~; *um. kip, podoba, model golega telesa; pr. uradni spis, listina*; *ad acta [adákta] lat. med (stare) spise, stvar je končana*

aktér -ja m → *igravec*

aktínij -a m |*element*|, **aktíničen** -čna -o: ~i *žarki*

áktiv -a m *slov. tvorni glagolski način*; **áktiven** -vna -o *slov. tvoren*: ~i *način*, ~a *oblika*, ~o *izražanje*

aktív -a m *soc. [skupina]*: ~ *žená, delovni* ~, **aktiven** -vna -o *kem.*: ~i *kisik ozon*, ~o *oglje*; *soc. delaven, podjeten, priden, živahen, prizadeven, v službi*; **aktivnost** -i ž *delavnost, podjetnost, pridnost, prizadevnost*; **aktivirati** -am *v delo, službo sprejeti*; *kem. regenerirati katalizatorje*; **aktiviranje** -a s, **aktivizirati** -am *razgibati*, **aktiviziranje** -a s = **aktivizácija** -e ž; **aktivist** -a m, **aktivistka** -e ž, **aktivizem** -zma m; **aktivističen** -čna -o, **aktivistovski** -a -o: ~i *zbor*

aktíva -iv s *mn. in* **aktive** **aktív** ž *mn. ekon.*, **aktiva** -e ž *službujoča vojska*

áktovka -e ž

aktuálen -lna -o [-ln-] *sodoben, času primeren, pereč, nujen*, **aktuálnost** -i [-ln-] ž *važnost, sodobnost, nujnost, živost, pomembnost, potreba*; **aktualizirati** -am *sprožiti, načeti, oživiti*: ~ *vprašanje, zadevo*, **aktualizácija** -e ž *oživitev, sprožitev zadeve, vprašanja*

aktuár -ja m *pisarniški uradnik, računar rentabilnosti v zavarovalnicah*, **aktuárka** -e ž, **aktuárski** -a -o: ~a *služba*

akumulátor -ja *m* nabiralnik, zbiralnik, hranilnik energije: električni ~, Edisonov ~ = alkalni ~, svinčev ~, hidravlični, parni ~, akumulatorski -a -o: ~a baterija, lokomotiva, plošča; akumulacija -e *ž* nabiranje, zbiranje, kopičenje: družbena ~, akumulacijski -a -o zbiralen, nabiralen: ~i urad, bazen, sklad, ~a pisarna; akumulirati -am zbirati, nabirati, nabrati, zbrati, kopičiti, nakopičiti, delati, narediti zalogo

akústika -e *ž* 1. nauk o zvoku, 2. ~ prostora, akustičen -čna -o slušen, zvočen, posluhu ugoden: ~i pojavi, ~a zaznava, ~a dvorana, akustik -a *m* kdor se z akustiko ukvarja

akút -a *m* ostrivec, akúto -a -o: ~o znamenje, akutirati -am zaznamovati z ostrivcem, akutiran -a -o rastoče poudarjen

akúten -tna -o nujen, silen, pereč, hud, nagel, hiter, oster: ~o vprašanje, ~o vnetje slepiča, ~a zastrupitev, bolezen, akútnost -i *ž* nujnost, silnost, ostrina, naglica

ákuzatív -a *m* tožilnik, četrsti sklon, ákuza-tív -vna -o tožilniški: ~a zveza

ákva fórtis ákve fórtis *ž* kem. [solitna kislina]; ákva régis ákve régis *ž* kem. zlatotopka; ákva destiláta -e -e *ž* prekapana, čista voda

akvamarín -a *m* min.

akvaplán -a *m* šp.

akvarél [-él] -a *m* [slika z vodnimi barvami], akvaréln -lna -o [-ln-]: ~a slika, ~i portret, akvarélist -a *m*, akvarélistka -e *ž*

akvárij -a *m* posoda za hranjenje vodnih živali ali rastlin v sobi, akvárijski -a -o

akvatinta -e *ž* [bakrorez]

akvedúkt -a *m* vodovod

Akviléja -e *ž* kr. i. Oglej, akviléjski -a -o oglejski: ~i patriarh, ~a zgodovina

akvirirati -am pridobivati, pridobiti, nabirati; akvizicija -e *ž* pridobitev, prirastek, nabiranje, akvizitèr -ja *m* zbiravec, nabiravec naročnikov, odjemavcev, akvizitèrka -e *ž*, akvizitèrski -a -o: ~i uspeh, ~a spretnost

à la slovenimo: burke à la Nestroy burke, kakor ali kakršne so Nestroyeve; burke Nestroyeva kova, Nestroyeve vrste; tragedija à la Shakespeare shake-spearevska tragedija; drama à la Ibsen ibsenovka ipd.

alabáster -tra *m* min. [žlahna vrsta sadre], alabástrov -a -o, alabastrovina -e *ž* [izdelki], alabástrn -a -o: ~a vaza

à la carte [alakárt] po jedilniku

Álah -a *m*, Álahov -a -o: ~ blagoslov

à la mode [alamód] po modi

alanín -a *m* kem.

Álaríh -a *m* [gotški kralj], Álaríh -a -o

alárm -a *m* klic k orožju, k pazljivosti, k pripravljenosti, alármen -mna -o: ~a naprava, piščalka, sirena, ~i signal, zvonec, ~o znamenje, stanje; alarmán-ten -tna -o razburljiv, vznemirljiv: ~a novica, ~o poročilo; alarmirati -am pokonci spraviti, preplašiti, vznemiriti, razburiti, alarmiran -a -o

Alaródi -ov *m* mn. skupno ime za stara predindoevropska plemena, alaródski -a -o: ~i jeziki, alaródsčina -e *ž*

Alasia da Sommaripa [alázia da somarípa]

Alasia da Sommaripa ali Alasie da Sommaripa ali da Sommaripe *m*, Alásiov -a -o: ~ slovar ali slovar Alasia da Sommaripa

álba -e [-lb-] *ž* lit. [oblačilo]: čipke pri ~i, platno za ~e

Albánija -e *ž*, Albánc -nca *m*, Albánka -e *ž*, albánski -a -o: ~i jezik = albánščina -e *ž* > [-lb-]

álbatros -a *m* zool. [ptica], álbatros -a -o > [-lb-]

Álbert -a *m* os. i., Álbertov -a -o, Albérta -e *ž*, Albértin -a -o, Albértina -e *ž*, Albértinín -a -o > [-lb-]

Álbí -ja *m* [mesto v južni Franciji]; Albížán -ána *m*, Albížánka -e *ž*, albížánski -a -o: ~a vojska; albížán -ána *m* [pripadnik verske ločine] > [-lb-]

Albín -a *m* os. i., Albínov -a -o, Albína -e *ž* os. i. > [-lb-]

albín(ó) -na *m* biol. beličnik, albina -e *ž*, albinizem -zma *m* beličnost > [-lb-]

Álbreht -a *m*, Álbrehtov -a -o > [-lb-]

álbum -a *m* [knjiga s slikami, spominska knjiga], álbumski -a -o: ~i verzí > [-lb-]

albúmen -a [-lb-] *m* beljakovina

albumín -a *m* kem., albumínát -a *m* kem., albuminoid -a *m* kem. > [-lb-]

aldehíd -a *m*, aldehídov -a -o, aldehídski -a -o: ~e smole, ~i sladkorji > [-ld-]

aldína -e [-ld-] *ž* tisk.

alegorija -e *ž* prilika, podoba, alegóričen -čna -o: ~a pesem, alegóričnost -i *ž*,

alegorika -e ž *izražanje s prilikami, alegorizirati -am v alegoriji kaj povedati, izraziti, alegorizacija -e ž*

aléja -e ž *drevo*

Aleksánder -dra m os. i.: ~ Makedonski, ~ Vélíki, Aleksándrov -a -o; Aleksándra -e ž, Aleksándrin -a -o; Aleksándrija -e ž, mesto v Egiptu, Aleksándrinec -nca m, Aleksándrinka -e ž, Aleksándrinka -e ž |slovenska dekla v Egiptu|, Aleksándrinski -a -o: ~i rokopis, ~a filozofija, šola; Aleksándrinec -nca m *dvanajstec, franc. verz z 12 zlogi*

Aléksandros -ra m gr. mit.

Aleksándrov -a m *pesniško ime Josipa Murna: pesmi ~a*

Aléksij -a m os. i., Aléksijev -a -o, Aléksija -e ž, Aléksijin -a -o

Aléktó -e ž mit., Aléktin -a -o

alélúja -e ž 1. *vzklik veselja, naslov skladbe, 2. voščiti veselo ~o veliko noč; 3. velikonočna jed: skleda ~e*

Alemán -a m, Alemánski -a -o, Alemánsčina -e ž, Alemánija -e ž

Alénka -e ž, Alénkin -a -o, Alénčica -e ž, Aléna -e ž, Alénin -a -o

alergija -e ž *preobčutljivost, alérgičen -čna -o, alergén -a m snov, ki zbuja alergijo*

Aléš Aléša m os. i., Aléšev -a -o

Aléšovec -vca m |pisatelj|, Aléšovčev -a -o; Aléšovčevski -a -o: ~o pisanje

Aleúti -ov m mn. |otočje|, aleútski -a -o

álfa -e ž in álfa m neskl.: od ~ do omega; kot ~, v kotu ~, žarki ~ ali ~ žarki, ~ privativum >[-lf-]

alfabét -a m *abeceda: grški, hebrejski ~, po ~u, alfabétičen -čna -o = alfabétski -a -o abeceden: ~i sezname, ~a ureditev; alfabetirati -am po abecedi urediti, alfabetiranje -a s >[-lf-]*

Alfieri |alfiéri| -ja m |it. pesnik|, Alfierijev -a -o: ~e tragedije

Álfonz -a m in Alfónz -a m os. i., Álfonzov -a -o in Alfónzov -a -o >[-lf-]

Álfred -a m, Álfredov -a -o >[-lf-]

álga -e ž, álgin -a -o >[-lg-]

álgebra -e ž *mat., algebraičen -čna -o = algebrájski -a -o: ~a analiza, enačba, funkcija, ~i izraz, ~o število >[-lg-]*

ali |ali / áli| ① vez. a) loč. (brez vejice): prinesi vina ~ piva; jaz ~ ti, eden mora iti; ~ delaj ~ pojdi! b) prot. (z vejico): veliko sem videl, ~ kaj takega še ne; saj je res, ~ vse nič ne

pomaga; ② prisl. a) vpr.: ~ je res? ~ veš, ~ je doma? b) poudarni: áli bo gledal! áli nas je bilo! áli smo jih!

aliánsa -e ž *zveza, zaveza, aliánsen -sna -o; gl. tudi aliirati*

áliás prisl. drugače, po domače: Matija Valjavec, ~ Kračmanov

áliibi -ja m, nav. neskl. drugje: dokazal je svoj ~ da ob določenem času ni bil na kraju dejanja, z ~ ali z ~jem se je hitro rešil suma

alicikličén -čna -o: ~e spojine kem.

alifátičen -čna -o = alifátski -a -o: ~e spojine kem.

aligátor -ja m zool., aligátorjev -a -o

alíirati -am zavezati, zvezati; alíiran -a -o zavezan, zvezan (po pogodbi): ~i narodi; alíiranec -nca m zaveznik; gl. tudi aliánsa

aliménti -ov m mn. stroški za vzdrževanje, preživnina, vzdrževalnina, alimentácija -e ž *vzdrževanje, plačevanje preživnine, alimentacijski -a -o, alimentáren -rna -o: ~a obolelost*

a limine pri pričí, kratko malo: ~ zavrniti alinea -nee ž tisk. nova vrsta, odstavek: z ~o, od ~e, pri ~i

Álipaša -a ali -e m os. i., Álipašev -a -o: ~ most

aliterácija -e ž |glasovna pesniška figura|, aliteracijski -a -o: ~i ukras; aliterirati -am ponoviti isti soglasnik

alízarín -a m kem.: naravni, sintetični ~, alízarínov -a -o: ~a barva, ~o barvilo, črnilo, ~ lak

Aljánska -e ž |država|, aljáški -a -o

Aljáž -a m os. i., Aljážev -a -o: ~ dom, stolp

Alkálos Alkáia m in Alkáj -a m |gr. pesnik|, Alkájev -a -o: ~e pesmi; alkájski -a -o: ~a kritica, ~i verz >[-lk-]

alkali- v sestavi: alkalialbumíni -ov [-lb-] m mn. kem.; alkaliceululóza -e ž kem.; alkalimetríja -e ž kem., alkaliméter -tra m kem., alkalimétričen -čna -o >[-lk-]

alkálíje -ij ž mn. kem. lugi, lužnine, alkáličen -čna -o, alkálen -lna -o [-ln-] kem. lugov, lužen: ~i akumulator, ~e kovine, prsti, ~a reakcija, ~e slatine, mineralne vode, alkáličnost -i ž, alkálnost -i [-ln-] ž, alkalizírati -am, alkaliziranje -a s, alkaloid -a m >[-lk-]

Alkibíad(es) -da m |gr. državnik|, Alkibíadov -a -o >[-lk-]

alkimija -e ž, **alkimist** -a m, **alkimističen** -čna -o >[-lk-]
Alkmán -a [-lk-] m [gr. pesnik]
alkohól [-ól] -a m kem. čisti vinski cvet: etilni ~ *etilalkohol*, absolutni ~, denaturirani ~ *napravljen neužit*; **alkoholát** -a m, **alkohólov** -a -o: ~a spojina, **alkohólen** -lna -o [-ln-]: ~i firmež, ~a pijača, raztopina, ~i sladkor, ~o vrenje, ~a industrija, ~i termometer; **alkohólnat** -a -o [-ln-] kar vsebuje *alkohol*: ~a pijača; **alkoholizem** -zma m, **alkohólik** -a m, **alkohóličem** -čna -o: ~ bolnik, **alkoholizirati** -am; **alkoholométer** -tra m, **alkoholometrija** -e ž >[-lk-]
alkóva -e [-lk-] ž vdolbina v zidu, prikot, pregradek z ležiščem, pristenek
allegretto [alegréto] prisl. glas. nekoliko živahno: ~ igrati, peti; **allegretto** -a m [del skladbe]: začjenja se z ~om, od ~a naprej
allegro [alégro] prisl. glas. hitro, živahno, veselo: ~ igrati, peti; **allegro** -a m [del skladbe]: značilnosti v ~u, od ~a naprej, skladba se konča z ~om
almanáh -a m koledar, letopis, zbornik, **almanáhovec** -vca m *sodelavec almanaha*, **almanáhovski** -a -o = **almanáški** -a -o: ~a poezija, doba >[-lm-]
áloa -e ž *aloja*, rod. mn. **áloj**
alódiij -a m [svobodno posestvo], **alodiálen** -lna -o [-ln-]: ~o posestvo, ~a državica
alogamija -e ž bot., **alogámen** -mna -o
alógičen -čna -o *nelogičen*, *nedosleden*, **alógičnost** -i ž
alója -e ž bot., **alójin** -a -o: ~ cvet, **alójev** -a -o: ~ čaj
Alózij -a m os. i., **Alózijev** -a -o; **Alózija** -e ž, **Alózijin** -a -o, **alózijski** -a -o; **Alózijevišče** -a s [dijaški zavod], **alózijski** -a -o: ~i gojenec = **alózijeviščnik** -a m
alokúcija -e ž *nagovor*
alopatija -e ž med., **alopátičen** -čna -o = **alopátski** -a -o
alotropija -e ž kem., **alotrópen** -pna -o, **alotrópičen** -čna -o
alpáka -e [-lp-] ž zool. [lama, njena volna in blago iz nje]: perilo ~ in ~ perilo
alpáka -e [-lp-] ž met. novo srebro: ~ srebrnina in srebrnina ~
Álpe **Álp** ž mn., **álpski** -a -o: ~i svet, ~a flora, ~o podnebje; **alpinski** -a -o

planinski, **gorski**, **alpinec** -nca m [gorski vojak]; **alpinizem** -zma m *planinstvo*, **alpinistika** -e ž *planinstvo*, **praktično uveljavljanje planinstva**, **alpinističen** -čna -o, **alpinist** -a m, **alpinistka** -e ž; **alpinum** -a m, **alpinétum** -a m = **alpinét** -a m *skalnjak* >[-lp-]
ált -a m, **áltovski** -a -o: ~i solo, ~a melodija, **áltistka** -e ž >[-lt-]
áltána -e [-lt-] ž arh.
alterácija -e ž *sprememba*, *menjava* (glasu, utripanja), **alterirati** -am *spremeniti*, *menjati* (glas) >[-lt-]
alternatíva -e ž *izbira med dvojim*, **alternatíven** -vna -o: ~a odločitev, postaviti vprašanje ~o >[-lt-]
alternátor -ja [-lt-] m el. [generator za izmenični tok]
alternírati -am [-lt-] *menjati (se)*, *izmenjavati (se)*, **alternácija** -e ž
altiméter -tra [-lt-] m let. *višinomer*
altruizem -zma m *nesebičnost*, **altruističen** -čna -o *nesebičen*, **altruíst** -a m *nesebičen*, **altruístovski** -a -o >[-lt-]
aludirati -am gl. *aluzija*
aluminát -a m kem.: **barijev**, **natrijev**, **kalijev** ~
aluminij -a m kem. [prvina], **aluminíjev** -a -o: ~e spojine, **aluminíjski** -a -o: ~a pločevina, posoda, žica, ~e plošče, rude, zlitine, **aluminijast** -a -o: ~a kovina, posoda
alumnát -a m [vzgojni zavod, malo semenišče]
alúvij -a m [geološka plast, naplavina], **aluviálen** -lna -o [-ln-]: ~a tla
aluzija -e ž *namig*, *namigavanje*, **aludirati** -am: ~ na kaj *namigniti*, *namigovati*
atveoláren -rna -o [-lv-]: ~i glasovi
Alzácija -e ž, **Alzáčan** -a m, **Alzáčanka** -e ž, **alzáčki** -a -o >[-lz-]
Alžír -a m [mesto in okrožje], **Alžírec** -rca m, **Alžírka** -e ž, **Alžírja** -e ž [deželal], **alžírski** -a -o: ~a vstaja >[-lž-]
Amadís -a m [junak viteških romanov], **Amadísov** -a -o, **amadísovski** -a -o
amalgám -a m, **amalgámski** -a -o: ~a plomba, **amalgamírati** -am, **amalgamíran** -a -o, **amalgamíranje** -a s >[-lg-]
Amálijá -e ž os. i., **Amálijin** -a -o
amandmá -ja m *dopolnilni*, *spreminjevalni predlog*, **amandmájski** -a -o
amanuénsis [-zis] -a m *pomočnik*: ~ v knjižnici

amarilis -a m bot.

amatêr -ja m kdor se nepoklicno (iz ljubezni) ukvarja s čim, amatêrka -e ž, amatêrski -a -o: ~i fotograf, klub, amatêrstvo -a s: ~ v umetnosti, športu, fotografiji

amazonit -a m min. zeleni kaljev glinenc

Amazónka -e ž |grško bajeslovno bitje|, amazónka -e ž bojevita, huda ženska, amazónski -a -o bojevit, hud, oster

Amazónka -o ž |reka|, amazónski -a -o

ámba -e ž: ~ pri tomboli

ambasáda -e ž poslaništvo: sprejem na ~i, ambasáden -dna -o: ~o poslopje, ambasádor -ja m poslanik, ambasádorski -a -o poslaniški

ambicija -e ž častiljubnost, častihlepje, prizadevnost, ambiciozen -zna -o, ambicioznost -i ž

ambient -énta m okolje

ámbra -e ž |dišeča smola|

Ambrózij -a m os. i., Ambrózijev -a -o; Ambrózija -e ž, Ambrózijin -a -o; ambrózijanski -a -o: ~i obred, ~o petje; Ambróz -a m, Ambróžev -a -o

ambrózija -e ž |bajeslovna jed bogov|, ambrózijski -a -o

Ambrús -a m kr. i., iz ~a, v ~u, ambrúški -a -o, Ambrúšanje -ov m mn., Ambrúšanke -ank ž mn.

ambulánca -e ž pošta na vlakcu, ambuláncen -čna -o: ~i voz poštni voz pri vlakcu

ambulánda -e ž kraj za prvo zdravniško pomoč, vojna bolnišnica, voz za prevažanje bolnikov in ranjencev, ambulánten -tna -o: ~o zdravljenje, ~ bolnik; ambulatórij -a m zavod za zdravljenje neležečih bolnikov, ambulatórijski -a -o

améba -e ž zool. menjačica, amében -bna -o: ~a griza

ámen m neskl. 1. končal je z običajnim ~; 2. konec: tako bo, pa ~!

amenoréja -e ž med., amenoróičen -čna -o

Amérika -e ž: Južna, Severna, Latinska ~; Američan -ána m, Američanka -e ž, Amerikánc -nca m, Amerikánka -e ž, amériški -a -o, amerikánski -a -o; amerikanizem -zma m amer. jezikovna posebnost, duh praktičnosti in pridobitnosti; amerikanizirati -am, amerikanizácija -e ž ustvarjanje enotne ameriške kulture, mehanizácija življenja

ametist -a m |drag kamen|, ametistov -a -o, ametisten -tna -o

amfibija -e ž dvoživka, amfibijski -a -o: ~o letalo za kopno in morje

amfiból [-ól] -a m min., amfibólov -a -o: ~ abrest

amfibrah -a m in amfibráh -a m |metrična stopica|, amfibráhičen -čna -o

amfiteáter -tra m polkrožen prostor s stopničasto se vzdigujočimi sedeži, amfiteátrski -a -o, amfiteatrálen -lna -o [-ln-] kar ima obliko amfiteatra

Amfitrita -e ž gr. mit.

ámfora -e ž |antičen vrč z dvema ročema|

amfotêren -rna -o kem. kar ima lastnosti baze in kisline

amid -a m kem., amidopirín -a m

Amiens [amjén] -a m |franc. mesto|, amienski [amjénski] -a -o: Peter Amienski

amigdalín -a m kem.

amil [-il] -a m = amilum -a m |škrob|, amilén -lna -o [-ln-]; amilacetát -a m, amilacetáten -tna -o: ~a svetilka, amilalkohól [-lk-, -ól] -a m amilni alkohol, pentanol; amiláza -e ž, amiloid -a m, amilóza -e ž, amilodekstrín -a m; vse kem.

amin -a m, amínski -a -o: ~e kisline; aminobenzen -a m, aminofenól [-ól] -a m; vse kem.

amitóza -e ž |delitev celice|

amnestija -e ž pomilostitev, amnestijski -a -o pomilostitven: ~i odlok; amnestirati -am pomilostiti: ~ koga, amnestiranec -nca m pomilostěcenc, amnestiranka -e ž amnezija -e ž izguba spomina, amnezíjski -a -o: ~i pojav

a-mol [ámól] -a m: skladba v ~u

amóniak -a m, amóniakov -a -o: ~ cvet, amónij -a m, amónijev -a -o: ~ bikarbonat

Ámor -ja m rimski bog ljubezni, Ámorjev -a -o: ~a puščica, ~ kip; ámorski -a -o; ámor -ja m 1. ljubezen, 2. amoret, amorét -a m um. okrasni kipec, ámorček -čka m amorálen -lna -o [-ln-] brez morale, brez čuta za pravnost, amorálnost -i [-ln-] ž, amoralist -a m = amorálněž -a [-ln-] m amorfen -fna -o brezličen, brez oblike, brez lastne podobe, neizrazit; min.: ~a ruda, ~a snov; amórnost -i ž

amortizácija -e ž odplačevanje, poravnavanje dolga, amortizácijski -a -o: ~i stroški, skladi; amortizirati -am: dolg se amortizira

amortizêr -ja m stroj. blažilnik

ampak [àmpak | ampak] vez.: ne oče, ~ mati; nisi pomagal, ~ nagajal; ne samo ali le neumen, ~ tudi hudoben; brez adverzativnega pomena je »ampakovanje« razvada

Ampère [ampér] Ampèra m [franc. fizik], Ampèrov -a -o: ~ zakon, ~o pravilo; ampèr -a m enota za merjenje električnega toka, ampèrski -a -o: ~a ura (°ampere-ura), ampermèter -tra m

amplificirati -am razširiti, amplifikacija -e ž razširitev

amplituda -e ž fiz., mat., geogr., meteor. **ampúla** -e ž 1. med. hruškasta stekleničica za zdravila, 2. mehurjasto razširjeni del votlega organa

amputirati -am odrezati, odstraniti: ~ ud, kos ozemlja, amputacija -e ž, amputacijski -a -o: ~i nož, štrcelj, ~a štula, politika

Ámsterdam -a m [nizozemsko mesto], ámsterdamski -a -o

amulét -a m vražni obesek v obrambo proti zlim silam, nesrečam, boleznim ipd., amuléten -tna -o: ~i obesek, ~a svetinjica

Ámundsen -a m [raziskovavec polarnih krajev], Ámundsenov -a -o: ~a pot v Antarktiko, ámundsenki -a -o: ~i značaj

amúzičen -čna -o brez čuta za umetnost, amúzičnost -i ž

an -kot predpona v tujkah iz gr. namesto a- pred samoglasniki pomeni brez-, ne-: analfabet, anarhija, anemija

Ána -e ž os. i., Ánin -a -o, Ánica -e ž, Áničin -a -o, Ánčka -e ž, Ánčkin -a -o, Ánka -e ž, Ánkin -a -o

anabaptíst -a m prekrščevavec, anabaptizem -zma m, anabaptistovski -a -o

Anábaza -e ž [grški popis bojnih pohodov]: Ksenofontova ~, anábaza -e ž [pohod]: ~ Aleksandra Vélikega

anadiplóza -e ž [govorniška figura] **anaeróben** -bna -o brez kisika živeč: ~e bakterije

anáfora -e ž 1. ponavljanje iste besede, 2. pesniška figura, anafóričen -čna -o ali anáforski -a -o: ~i slog

anagráf -a m register stalnega prebivavstva, anagráfski -a -o: ~i urad

anagrám -a m [uganka]

anahorét -a m [puščavnik], anahorétski -a -o: ~o življenje

anahronizem -zma m časovna neskladnost, zaostalost, pogrešek zoper čas, anahronističen -čna -o

anakolút -a m neskladnost v stavčni zvezi, anakolútski -a -o: ~o vezanje

Anákreon -óna m os. i., Anakreóntov -a -o: ~a poezija, anakreónt(ov)ski -a -o: ~a poezija, anakreóntik -a m kdor *Anakreonta posnema in anakreontsko pesni*, anakreóntika -e ž poezija v *Anakreontovem slogu*

anakrúza -e ž uvodni takt v glasbi in poeziji, prvi nepoudarjeni zlog v verzju s padajočim ritmom

Anakságoras -ra in -re m [gr. filozof], Anakságorov -a -o

Anaksimánder -dra m [gr. filozof], Anaksimándrov -a -o

Anaksimenes -na m [gr. filozof], Anaksimenov -a -o

analfabét -a m nepismen človek, neizobraženec, analfabétski -a -o: ~i tečaj; analfabetizem -zma m >[-lf-]

análi -ov m mn. letopis, analist -a m letopisec, analističen -čna -o: ~ spis, slog

analitičen -čna -o, analitski -a -o ločilen, razčlenjujoč, razčlenjevalen, razbirajoč, razločevalen 1. mat.: ~a funkcija, ~i postopek, ~a rešitev, ~a tehcnica; 2. fil.: ~a metoda, psihologija; 3. slov.: ~a sintaksa

analitika -e ž nauk o analizi, analitik -a m **analiza** -e ž razčlenjevanje, razčlenitev, razkranjanje, razkroj, razstavljanje: slovnična, kemična, matematična, filozofska ~; analizirati -am, analiziranje -a s

analizátor -ja m fiz., stroj., metr., analizátorski -a -o

analogija -e ž podobnost, nalika, izenačevanje; analógen -gna -o = analógičen -čna -o, analógnost -i ž

Ánam -a m, ánamski -a -o: ~i breg, ~o podnebje, Anamít -a m prebivavec *Anama*, anamítški -a -o, anamítščina -e ž **anamnéza** -e ž zbirka podatkov o bolniku, navedbe o nastanku bolezni, anamnéstičen -čna -o: ~i podatki

ánanas -a m [tropski sad], ánanasov -a -o

anapést -a m [stopica], anapéstovski -a -o

anarhíja -e ž brezvladje, nered, brezpravnost, anarhičen -čna -o, anarhizem -zma m nazor, ki ne priznava nobene oblasti, **anarhist** -a m prevratnež, anarhističen -čna -o, anarhistovski -a -o

anastátičen -čna -o: ~ ponatis
 Anastázij -a m os. i., Anastázijev -a -o,
 Anastázija -e ž, Anastázijin -a -o
 anastigmát -a m fotografski objektiv ali
 sestav leč, pri katerem je odpravljen
 astigmatizem, anastigmátičen -čna -o:
 ~a leča, anastigmátičnost -i ž
 anátéma -e ž preklestvo: izreči ~o nad
 kom koga slovesno prekleti, izobčiti iz
 verskega občestva = anatematizirati -am
 anatomija -e ž raztelesenje, razčlenitev, veda
 ali knjiga o ustroju telesa, anatómijski -a
 -o, anatómičen -čna -o, anatómski -a -o:
 ~a ugotovitev, metoda, anatóm -a m,
 anatómka -e ž
 Andalúzija -e ž |pokrajina v Španiji|,
 Andalúzijec -jca m, Andalúzijka -e ž,
 andalúzijski -a -o
 andánte prisl. glas : ~ igrati, peti; andánte
 -a m: pri ~u, od ~a naprej; andantino
 prisl. glas. rahlo razgibano, andantino
 -a m |del skladbe|: v njegovem ~u,
 začne se z ~om
 Ándechs-Merán -a m, ándechs-meránski
 -a -o, Ándechs-Meránci -ev m mn.
 >[ándeck-]
 Andersen [ándersen] -a m |danski pisatelj|,
 Andersenov -a -o: ~e pravljice; ánder-
 senovski -a -o
 andezít -a m min. |vulkanska kamnina|
 Ándi -ov m mn. |južnoameriško pogorje|
 Andóra -e ž kr. i., andórski -a -o
 Andreáš -a m os. i., Andreásev -a -o: ~e
 pesmi
 André [ándré] -ja m os. i., Andréjev -a -o:
 ~ dnevnik, ~a ekspedicija
 Andréj -a m os. i., Andréjev -a -o, André-
 jevo -ega s: na ~, od ~ega sém;
 Andréjec -jca m, Andréjčev -a -o,
 Andréjček -čka m, Andréjčkov -a -o,
 Andréjče -ta m, Andréjčtov -a -o;
 Andráž -a m, Andrážev -a -o; Andréja
 -e ž, Andréjin -a -o
 Andréjčkov Jóže Andréjčkovega Józeta m
 |pisatelj| spisi ~ega ~ta
 Andréjev -a m |ruski pisatelj|: drame
 Leonída ~a
 Andréjka -a in -e m os. i., Andréjkov -a -o:
 ~i spisi (° Andréjkini)
 Andrióli -ja m os. i., Andriólijev -a -o:
 ~i prevodi
 androgamét -a m biol. semenčica
 Ándrokles -kla m |starogrški politik|,
 Ándroklov -a -o

Ándroklos -kla m |starogrški suženj|,
 Ándroklov -a -o
 Andrómaha -e ž os. i., Andrómahin -a -o:
 ~o slovo od Hektorja
 Andróméda -e ž astr.
 anekdóta -e ž zgodbica, anekdótičen -čna
 -o = anekdóten -tna -o, anekdótski
 -a -o: ~i čut, ~o pripovedovanje
 anéks -a m dodatek, pritklina
 aneksija -e ž politična priključitev, prilastitev
 ozemlja, aneksijski -a -o: ~a kriza;
 anektirati -am priključiti, prilastiti si
 (ozemlje), anektiranec -nca m
 anemija -e ž malokrvnost, anemičen -čna -o
 malokrven, slaboten: ~o pisanje, ane-
 mijski -a -o: ~i šumi
 anemógraf -a m meteor., anemómetro -tra
 m vetrmer, anemométrski -a -o
 anemóna -e ž bot. vetrnica
 aneroid -a m tlakomer brez živega srebra,
 aneroiden -dna -o
 anestezija -e ž omrtvičenje, anestezirati -am
 omrtviti, anesteziran -a -o omrtvičen,
 anestezijski -a -o, anestezist -a m
 |zdravnik|, anestezistka -e ž, anestétiikum
 -a m, mn. anestétika -tik s mrtvičila
 angázirati -am v službo sprejeti, vzeti,
 najeti koga: ~ koga za kaj, gledališče
 angázira igravca, ~ se v službo stopiti,
 zavezati se; angázma -ja m pogodba za
 službo, najetje, obveza
 ángel [-el] -a m, ángelov -a -o: ~o češčenje;
 ángelski -a -o [-ls-]: ~a milina, čistost,
 ~o petje; Ángelski grad; ángelc -a [-lc-]
 m, ángelček -čka m, ángelčkov -a -o;
 Ángelček -čka m, Ángelčkov -a -o:
 ~ urednik >[-lč-]; Ángel -a m os. i.,
 Ángelov -a -o, Ángela -e ž
 Ángela -e ž os. i., Ángelin -a -o, Ángélica
 -e ž, Ángéličin -a -o
 angína -e ž, anginózen -a -o: ~e težave;
 angína pectoris [pék-] angine pectoris ž
 anglezít -a m min. |svinčeva ruda|
 Angléz -a m, Angléžev -a -o, Anglézinja -e
 ž, Anglézinjin -a -o, angléški -a -o: ~i
 ključ, ~a bolezen, angléščina -e ž,
 Angléško -ega s, na ~em, z ~ega;
 Ánglija -e ž, v ~i, iz ~e
 anglikánec -nca m, anglikánski -a -o: ~a
 vera, anglikánka -e ž, anglikánstvo -a s
 anglist -a m, anglistka -e ž, anglistika -e ž
 veda, ki preučuje angleški jezik in knji-
 ževnost, anglističen -čna -o; anglicizem
 -zma m posebnost angleščine

anglo- v sestavi: Angloameričan -ána *m*, angloamériški -a -o: ~a izreka; *vendar* anglo-amériški -a -o: ~o sodelovanje, ~a zasedba; anglofil [-il] -a *m*, anglofilski -a -o [-ls-]: anglofób -a *m*, anglofóbski -a -o; anglomán -a *m*, anglomán-ski -a -o; Anglosás -a *m*, anglosáski -a -o in anglosaksónski -a -o, anglosásčina -e *ž* in anglosaksónščina -e *ž*

Angóra -e *ž* *kr. i.*, angórski -a -o: ~a koza, mačka, ~i kunec, angórka -e *ž* |koza|, angóra -e *ž* |volna|

Ångström [ångström] -a *m* |švedski fizik|, ångström -a *m* |mera za svetlobne valove|

anhidrid -a *m* *kem.*: ~ fosforne kisline
anhidrit -a *m*, anhidritov -a -o: ~ kristal
Ånhov -ega *s* *kr. i.*, iz ~ega, v ~em, ånhovski -a -o: ~i cement, Ånhovci -ev *m* *mn.*

anilin -a *m*, anilinski -a -o: ~e barve
animáličen -čna -o *živalski*, animáličnost -i *ž* *živalskost*, animálen -lna -o [-ln-]: ~a hrana

animirati -am: ~ koga za kaj *spodbujati*, *navdušiti*, *razživiti*, *vneti*, animiran -a -o: ~a družba, animátor -ja *m*: ~ pri lutkah
animizem -zma *m* *vera v dušo kot počelo sveta*, animističen -čna -o, animist -a *m*
animózen -zna -o *sovražen*, *hud*, *nejevoljen*, animóznost -i *ž* *nenaklonjenost*

anión -a *m* *el.*, aniónski -a -o
anizotrópen -pna -o *fiz.*, anizotropija -e *ž*: ~ kristalov

Aniža -e *ž* |reka|, aniški -a -o
Ånkara -e *ž* *kr. i.*, ånkarski -a -o
ankéta -e *ž* *poizvedovanje*, *zbiranje podatkov*: ~ o srednji šoli, ankéten -tna -o: ~i odbor, ~a metoda, anketirati -am, anketiranje -a *s*, anketiranec -nca *m*, ankétnik -a *m*

anóda -e *ž*, anóden -dna -o: ~a baterija, ~a karakteristika, izguba, napetost
anófeles -a *m* |malarijski komar|
anomalija -e *ž* *izjemnost*, *nepravilnost*, anomálen -lna -o [-ln-] *izjemen*, *nepravilen*, anomálnost -i [-ln-] *ž*

anonimen -mna -o *brezimen*, *neimenovan*, *nepodpisan*, anonímnost -i *ž* *brezimnost*, anoním -a *m*, anonímnik -a *m*, anoním-nica -e *ž*

anónsa -e *ž* *oglas*, *naznanilo*, anónsen -sna -o *oglasen*, *naznanilen*: ~i urad, anon-sirati -am, anon-siranje -a *s*: ~ kaj *oglasiti*, *naznaniti*: ~ po časnikih

anorgáničen -čna -o in anorgánski -a -o: ~a kemija, ~a kislina
anormálen -lna -o *poseben*, *nenavaden*, *anormálnost* -i *ž* >[-ln-]
anortit -a *m* *min.*

ansámbel [-ə] -bla *m* *igravska družina*, *pevski zbor*, *godbeniki*, ansámbel-ski -a -o: ~i nastop, ~a povezanost, ~o prizadevanje >[-bəl-]

antagonizem -zma *m* *nasprotovanje*, *tekmo-vanje*; *med. nasprotno delovanje dveh mišic*, zdravil, antagonist -a *m* *nasprotnik*, *tekmeč*, antagonista -e *ž*, antagonističen -čna -o

antánta -e *ž* *sporazum*, *zveza*, antánten -tna -o: ~e čete

Antárktika -e *ž*, antárktičen -čna -o
antedatirati -am *zapisati starejši datum*, antedatiranje -a *s*

anténa -e *ž*: okvirna, smerna, sobna, visoka ~, anténski -a -o: ~e naprave

Ánteus -tea *m* in Ántej -a *m* *gr. mit.*, Ántejev -a -o

ánti *prisl.* *menda že*, *pač*, *saj*: ~ več

Ánti -ov *m* *mn.*, ántski -a -o

anti- v sestavi *pomeni proti-*: antialkoholizem -zma [-lk-] *m*; antibárbarus -a *m* *jezikovni svetovavec v boju proti spačenkam*: Tominškov Antibarbarus; anti-biótik -a *m* in antibiótikum -a *m*, *mn.* antibiótiki, antibiótičen -čna -o: ~a zdravila, ~i pripomočki; anticiklón -a *m* *meteor.*; antidemokrátičen -čna -o; antidetonátor -ja *m* *kem.*; antidinástičen -čna -o; antifašist -a *m*, antifašističen -čna -o; antifebrin -a *m*; antifeminist -a *m*, antifeminizem -zma *m*; antifrikcijski -a -o *trenje zmanjšujoč*: ~e kovine; antigén -a *m* *biol.*; antiimperialističen -čna -o; antikatóda -e *ž* *el.*; antikinála -e *ž* *geol.*; antiklór -a *m* *kem.*; anti-komunist -a *m*, antikomunističen -čna -o; antikorodál [-ál] -a *m*; antikrist -a *m* *hudoben človek*; antilogaritem -tma *m* *mat.*; antinacist -a *m*; antikinetinist -a *m*; antipasáti -ov *m* *mn.* |vetrovi|; antipatija -e *ž* *zoprnost*, *odpor*, *nasprotje*; antipátičen -čna -o *zoprn*: ~ biti komu; antipirín -a *m* *med.*; antipód -a *m* *proti-nožec*, (*pravo nasprotje*); antirezimski -a -o; antisemit -a *m* *nasprotnik Židov*, antisemitski -a -o: ~o mišljenje, anti-semitizem -zma *m*; antisépsa -e *ž*, antiséptičen -čna -o *protiprisaden*, *proti-*

kužen: ~i ukrep, ~i pripomočki, antiséptikum -a m, mn. antiséptika -séptik s razkužila, antiséptika -e ž [od-delek v bolnišnici]; antitéza -e ž nasprotje, antitétičen -čna -o nasproten: ~a figura, pesnitev, ~o izražanje, antitétik -a m kdor pogosto rabi antitezo, kdor v antitezah misli, govori; antitoksin -a m nasproten strup, antitoksičen -čna -o
anticipirati -am naprej, prej narediti, vzeti, anticipácija -e ž
antifóna -e ž glas., antifónski -a -o: ~i napev, ~o besedilo, antifonirati -am naprej peti pri koralu, antifonárij -a m zbirka antifon
Antígona -e ž [Oidipova hčerka, naslov drame], Antigonin -a -o: ~a krivda, antígonski -a -o: ~i motiv
antíka -e ž grško-rimski stari vek, antičen -čna -o kar je iz antike, antičnost -i ž [°ántika, °ántičen]
antikva -e ž tisk.
antikvár -ja m prodajavec starih knjig, starinar, antikváren -rna -o, antikvariát -a m zaloga in prodajalna starih knjig, antikváričen -čna -o: ~a knjiga, antikvitéta -e ž starina
Antíle -ilj ž mn. [ameriško otočje]: Vélike in Male ~; tudi Antíli -ov m mn., antílski -a -o [-ls-]
antilópa -e ž zool., antilópin -a -o: ~ trup; antilópi -a -e: ~i skok
antimón -a m kem. [prvina], antimónov -a -o: ~ spoj, oksid, antimónast -a -o: ~a kislina, antimónski -a -o: ~i cvet, sijajnik min. = antimonit -a m, antimoniáti -ov m mn. kem.
Antiohija -e ž [mesto v Mali Aziji], antiohíjski -a -o, Antiohijec -jca m, Antiohijka -e ž
antologija -e ž izbor, cvetnik (pesmi, črtic, del): ~ iz Župančiča, ~ Cankarjevih črtic, ~ slovenske lirike, antolóški -a -o: ~i izbor
Antón [°ánton] -a m os. l.: ~ Puščavnik, ~ Padovanski, Antónov -a -o; Ánte -ta m, Ántetov -a -o; Antónija -e ž, Antónijin -a -o; Marija Antoinetta [antoanéta] -e -e ž
Antónus -ia m in Antónij -a m [rinsko ime], Antónijev -a -o
antracén -a m kem., antracénov -a -o = antracénski -a -o kar vsebuje antracen
antracít -a m, antracítov -a -o

ántraks -a m vranični prisod
antropo- v sestavi: antropocéntričen -čna -o s človekom kot središčem; antropofág -a m ljudožerec, antropofagija -e ž ljudožerstvo; antropofób -a m kdor se ljudi boji, antropofobija -e ž strah pred ljudmi; antropogeografija -e ž geografija s posebnim ozirom na človeka; antropoid -a m človečnjak, antropoiden -dna -o: ~e opice; antropologija -e ž nauk o človeku, antropológičen -čna -o, antropológ -a m, antropológinja -e ž, antropolóški -a -o; antropometrija -e ž, antropométričen -čna -o; antropomorfizem -zma m človeška poteza, prenašanje človeških lastnosti na druga bitja, antropomórfen -fna -o, antropomorfizirati -am; antropozofija -e ž fil.
Antwerpén [antvèrpən] -pna m kr. i., antwerpenski -a -o [-pən-]
anuitéta -e ž letni znesek ali obrok po dogovoru, letnina, anuitéten -tna -o
anulírati -am uničiti, razveljaviti, anulácija -e ž razveljavitev, anulacíjski -a -o razveljavilven
anžuvínski -a -o, Anžuvíнец -nca m, anžuvínka -e ž [trta]; Anžújci -ev m mn.
aoríst -a m, aorístov -a -o: ~ pomen, ~a oblika
aórta -e ž glavna telesna utripalnica, žila odvodnica, aórten -tna -o
Ápače Ápač ž gn. kr. i., v ~ah, ápaški -a -o
apanáza -e ž letna vzdrževalnina vladarske hiše, apanážen -žna -o
aparát -a m priprava, stroj, organizacija: fotografski, kopirni, brivski ~, varilni, fizikalni ~, strankin ~, aparátura -e ž
apárten -tna -o izbran, poseben, mikaven, nevsakdanji
apartmá -ja m stanovanje z več sobami, apartmájski -a -o
Apáši -ev m mn. [indijansko plemo], apáški -a -o; apáš -a m: pariški ~i
apatija -e ž otopenost, brezbriznost, apátičen -čna -o brezčuten, top; apátik -a m
apatít -a m min., apatítov -a -o
apél [-él] -a m 1. klic, poziv, 2. zbor s sklicevanjem, apelírati -am: ~ na koga sklicevati se, obrniti se na koga; apelácija -e ž priziv, prizivno sodišče, apelacíjski -a -o: ~o sodišče
apelatív -a m občno ime, mn. apelatívi -ov m in apelatíva -ív s
Apél(es) -la m [grški slikar], Apélov -a -o

apéndiks -a m *priveseč, dodatek, med. slepič*; **apendicitis** -a m *vnetje slepiča*
Apenini -ov m *mn.*, **apeninski** -a -o:
Aperinski polotok
apercipirati -am: ~ kaj *razbirati zaznave, dojemati, spoznavati*, **apercépcija** -e ž *dojemanje, spoznavanje*, **apercépcijski** -a -o *doznaven, spoznaven, razbiralen*; ~a zmožnost
aperióden -dna -o *kar se ne ponavlja redno*: ~o *nihanje*, **aperiódnost** -i ž, **aperiódničen** -čna -o
aperitiv -a m |*pijača*|
apetit -a m *tek, slast, okus, poželenje*: *imeti ~ biti lačen, tek imeti*; **apetiten** -tna -o *slasten, okusen, mikaven*
apicitis -a m *med.*
Ápius **Ápia** m in **Ápij** -a m *os. i.*, **Ápijev** -a -o: ~a *cesta*
aplanát -a m *fiz. [fotografski objektiv]*, **aplanátén** -tna -o = **aplanátičen** -čna -o
aplanirati -am: ~ kaj *zravnati, poravnati*
aplavdirati -am *ploskati, pritrjevati*: ~ govorniku, besedam; **aplávz** -a m *ploskanje, pritrjevanje s ploskanjem*
aplicirati -am *uporabiti, prilagoditi, pomeřiti po*: ~ pravilo na zgleđ; *med.* ~ ovitek; **aplikácija** -e ž *uporaba, prilagoditev, med. nameščanje ovitka, aplikacijski -a -o: ~o *delo*
apnár -ja m in **apnar** -ja m *kdor apno žgè ali prodaja*, **apnárski** -a -o in **apnárski** -a -o; **apnáriti** -im *apno žgati, z njim trgovati*, **apnárjenje** -a s; **apnarija** -e ž = **apnárstvo** -a s
apnátí -ám *gl. apniti*
apnénc -nca m *min.*: *jurski, koralni* ~; **apnéncév** -a -o, **apnéncást** -a -o; **apnénik** -a m, **apnéniški** -a -o: *Južne ~e Alpe; tudi kr. i.* **Apnénik** -a m, v ~u, iz ~a, **apnéniški** -a -o, **Apnéničani** -ov m *mn.*
apnénica -e ž *peč za žganje apna*, **apnéničar** -ja m *lastnik apnenice*
apnéti -im *nepreh.*, **apněl** -éla -o, **apnénje** -a s: *žile apnijo; tudi apnenéti* -ním
apnica -e ž *apnena voda, ápnica* -e ž *apnena jama*, **apnišče** -a s
apniti -im *z apnom posipati (travnik), obdelovati (kožo)*, **ápni** -íte! **apnil** -a -o, **apnjéve** -a s in **ápnti** -im *s stal. poud.*; **apnjéve** -tve ž; *tudi apnátí* -ám, **apnáj** -ájte! **apnál** -ála -o, **apnánje** -a s
ápno -a s: *belino, klajno, klorovo* ~, *žgano, gašeno, živo* ~; **ápnat** -a -o*

umazan od apna, bogat z apnom, ápnast -a -o *apnu podoben, umazan od apna*, **apnéni** -a -o: ~ *kamen, ~a jama, zemlja*, **apnénika** -e ž = **apnenína** -e ž; **apnjáča** -e ž *apnena voda*
apodiktíčen -čna -o: ~a *sodba samozavestna, ne trpi ugovora, odrezana, odsekana, ~o trditi kaj z vso gotovostjo in odločnostjo, kakor da je trditev nezpodbitna, nujna*, **apodiktíčnost** -i ž; **apodiktik** -a m
apogéj -a m *astr.*
Apokalípsa -e ž *Skrivno razodetje*, **apokaliptičen** -čna -o *skrivnosten, preroški, strahoten, grozen*: ~i *jezdci*
apókopa -e ž *izpuščanje končnega samoglasnika (npr. v verzu)*, **apokopirati** -am *odrezati, izpustiti*
apokrifén -fna -o *podtaknjen, nepristen, ponarejen*, **apokrif** -a m *apokrifén spis*, **apokrifnost** -i ž
apokromát -a m *fiz.*, **apokromátičen** -čna -o = **apokromátski** -a -o
apolitíčen -čna -o, **apolitíčnost** -i ž
apologíja -e ž *obramba, obramben spis ali govor, zagovor, utemeljitev, opravičenje*: **Platonova Apologíja** **Sokrata**; **apologét** -a m *branivec, zagovornik, kdor se ukvarja z apologetiko*; **apologétika** -e ž, **apologétičen** -čna -o *obramben*
Apólón -a m *gr. bog sonca*, **Apólónov** -a -o; **apoliníčen** -čna -o: ~a *lepota, ~ človek skladen, harmoničen*; **apólón** -a m |*metulj*|
Apolóníja -e ž *os. i.*, **Apolóníjin** -a -o
apopleksíja -e ž *kap, božjast*, **apopléktičen** -čna -o: ~i *napad*
apórt -a m *ekon.*
aposiopéza -e ž *1. zamolk, 2. pesniška figura*
apostazíja -e ž *odpad*, **apostazirati** -am *odpasti*; **apostát** -a m *odpadnik*: **Julianus Apóstata** **Juliana** -a in -e m
aposterióren -rna -o: ~o *dokazovanje*, **aposteriórnost** -i ž; *a posterióri po izkušnji*
apóstol [-ol] -a m in ***apóstelj** -na m, **apóstolov** -a -o, **apósteljski** -a -o [-talj-]: ~a *vloga v igri*, **apóstólski** -a -o [-ls-]: ~a *vera, gorečnost*, **apóstólstvo** -a [-ls-] s: ~ *molitve*, **apostolát** -a m
apostróf -a m *opuščaj*; **apóstrofa** -e ž *1. nagovor, ogovor, 2. pesniška figura*; **apostrofirati** -am: ~ *koga nagovoriti koga, obrniti se na koga*

apotéka -e ž lekarna, apotéčen -čna -o
lekarniški, apotékar -ja m lekarnar,
apotékarica -e ž, apotékarski -a -o
lekarnarski
apoteóza -e ž povzdigovanje v božanstvo
apozicija -e ž slov. pristavek, apozicijski
-a -o = apozicionalen -lna -o [-ln-]:
~ stavek, ~a raba

apretirati -am, apretiranje -a s, apretiren
-rna -o: ~o sredstvo, ~i stroj, apretér
-ja m; apretúra -e ž tekst., usnj.

april [-il] -a m mali traven: ~a = v ~u,
po ~o poslati koga po žabjo dlako;
aprílov -a -o: ~o sneg, ~o vreme je bilo
suho; aprílski -a -o [-ls-]: sredi poletja,
pa je čisto ~o vreme, ~a šala

aprióren -rna -o fil.: ~e sodbe, ~a trditev,
~o dokazovanje; a prióri ne glede na
izkušnjo, vnaprej, samo razumsko, apri-
órnost -i ž; apriorizem -zma m, apriori-
stičen -čna -o

aprobirati -am: ~ kaj potrditi, odobriti,
aprobácija -e ž potrditev, odobritev,
aprobacijski -a -o: ~a lista, ~i odlok
aprosimativen -vna -o približen, aproksi-
mativnost -i ž približnost

à propos [apropó] prisl. mimogrede, ob ti
priložnosti, saj res

aprovizácija -e ž preskrba, prehrana, aprovi-
zacijski -a -o: ~i urad, odbor

ápseida -e ž polkrožni prostor okrog velikega
oltarja, ápsiden -dna -o

ár ára m [ploskovna mera], árski -a -o
ára -e ž nadáv: ~o plačati, dati, vzeti
ára -e ž [papiga]

Arábija -e ž [azijski polotok], arábski -a -o:
~i jezik, konj; Arábec -bca m, Arábka
-e ž; arábščina -e ž; arábec -bca m
[konj], arabéska -e ž [okrasek]

Aragónija -e ž [španska pokrajina], aragón-
ski -a -o, Aragóneč -nca m, Aragónka
-e ž; aragóneč -nca m min. = aragonit
-a m; aragónščina -e ž

árak -a m destilat iz riževega slada

Araméjec -jca m, Araméjka -e ž, araméjski
-a -o, araméjščina -e ž

aranžirati -am urediti, prirediti, aranžér -ja
m, ara:žérski -a -o: ~i tečaj; aranžmá
-ja m pogodba, dogovor, poravnava

arbitráža -e ž razsodništvo, razsodba, izrav-
nava denarnih vrednot, arbitrážen -žna -o;
áróiter -tra m razsodnik

arborétum -a m gozd. študijski nasad
arborikultúra -e [-l-] ž gojenje drevja

arborín -a m [tekočina za škropljenje drevja]
Ardéni -ov m mn. [pogorje], v ~ih, ardénski
-a -o: ~i vrhovi

área árec ž prostor, površina: v ~i = na
~i; areál [-ál] -a m površina

aréka -e ž [palma]

aréna -e ž torišče: cirkuška ~

areométer -tra m fiz. gostomer, areométrski
-a -o: ~i podatki

areopág -a m [najvišje (atensko) sodišče],
areopáški -a -o

Áres -a m gr. mit., Áresov -a -o

arést arésta m zapor, arestánt -ánta m
jetnik, arestántovski -a -o: ~a hrana

aretirati -am ustaviti, prijeti, zapreti; teh.
nepremično pritrđiti, podpreti, opreti,
pripeti, zaustaviti gibljivi deli priprave,
aretiranje -a s, aretácija -e ž prijetje,
zapiranje, aretiranec -nca m

Arezzo [aréco] -a m [it. mesto], aretinski
-a -o, Aretinec -nca m

argentán -a m met. novo srebro, pakfon
Argentína -e ž [južnoameriška država],
Argentíneč -nca m, argentínski -a -o
argentít -a m min. srebrova ruda, kem.
srebrov sulfid

argilit -a m min. [glinasti skrilavec]

Árgo -ge ž ladja v bajki o argonavtih,
argonávt -a m, argonávtski -a -o

argó -ja m [cehovski jezik, latovščina]

argón -a m kem.

Argóni -ov m mn. [pogorje v sev. Franciji],
argónski -a -o

Árgos -a m [stgr. mesto], árgoški -a -o,
Argólida -e ž [grška pokrajina]

argument -énta m dokaz, argumentirati -am
dokazovati, utemeljevati, argumentácija
-e ž dokazovanje, utemeljevanje, argumen-
tacijski -a -o dokazen, dokazilen: ~i
postopek

Árgus -a m, Árgusov -a -o: ~o oko

arháičen -čna -o staroveški, pradaven,
prvoten, arhaizem -zma m slov. sta-
rinski, zastarel izraz; arhaizirati -am
posnemati staro (v jeziku, v umetnosti);
arhaističen -čna -o po starem posnet,
starinski

arhángel [-el] -a m nadangel: ~ Mihael;
Arhángelsk -a [-ls-] m [rusko mesto],
arhángelski -a -o [-ls-]

arheologija -e ž starinoslovje, arheológien
-čna -o = arheolóški -a -o starinoslovski,
arheológ -a m starinoslovec, arheológ-
inja -e ž

arhi- v sestavi: arhidiakonát -a m, arhidiakon -a m prvi diakon; arhiepiskop -a m pravoslavni nadškof; arhimandrit -a m samostanski predstojnik na vzhodu; arhiprézbiter -ja m prvi v družbi duhovnikov

Arhiméd(és) -da m [grški matematiki], Arhimédov -a -o: ~ izrek, zakon, ~a spirala; arhimédovski -a -o

arhipélag -a m in arhipél [-él] -a m otočje

arhitektúra -e ž stavbarstvo, umetnost stavbarstva; arhitekt -a m, arhitektka -e ž, arhitektovski -a -o: ~o zborovanje; arhitektónika -e ž: ~ Prešernovih pesmi; arhitektónski -a -o

arhitráv -a m nosilni tram, prečnik

arhív -a m (arhiva -e ž) 1. zbirka listin, 2. prostor za shrambo listin, arhivski -a -o: ~i prostor, študij v arhivu; arhiválje -lij ž mn. listine, ki se hranijo v arhivu, arhivalén -lna -o [-ln-]: ~a razprava razprava, opita na arhivalje, ~i študij študij arhivalij; arhivar -ja m, arhivárka -e ž, arhivárski -a -o

Ariádna -e ž mít., Ariádnin -a -o: ~a nit

Arij -a m gl. Arius

árija -e ž posamezen napev ob spremljavi v operi, árijski -a -o: ~i vložek, napev; áriózen -zna -o peven: ~a opera

árijec -jca m pripadnik indoevropskega plemena, árijka -e ž, árijski -a -o: ~i rod

Arión -a m [grški pesnik in glasbenik], Ariónov -a -o

Ariósto -sta m [iz. pesnik], Arióstov -a -o: ~ Orlando furioso, arióstovski -a -o

Aristárh(és) -ha m [aleksandrijski slovničar], Aristárhov -a -o: ~e opombe k Homerju; aristárh -a m veljaven (jezikovni) kritik

Aristéides -da in Aristíd -a m [grški državnik], Aristídov -a -o, aristíd(ov)ski -a -o: ~o pošten

Aristófanes(és) -na m [grški komik], Aristófánov -a -o: ~a satira, komedija, aristófanski -a -o: ~a šala, ~o grob, jedek

aristokrát -a m plemič, plemenitaš, aristokratínja -e ž plemkinja, aristokrátški -a -o, aristokrátičen -čna -o plemiški, plemenitaški; aristokratija -e ž vlada, ustava, oblast plemstva; aristokracija -e ž plemiški stav, aristokracijski -a -o plemski, aristokratizem -zma m domišljava oholost

Aristótel(és) -la m [gr. filozof], Aristótelov -a -o: ~ nauk, ~a filozofija, šola, aristótelaki -a -o [-ls-]: ~a filozofija, šola; aristotelizem -zma m

aritmética -e ž, aritmétičen -čna -o: ~o zaporedje, ~a sredina; aritmétik -a m, aritmétikarica -e ž, aritmetizírati -am: ~ geometrijske izdelke

aritmija -e ž med. nepravilno utripanje srca, aritmičen -čna -o

Arius **Aria** m in **Arij** -a m, **Arijev** -a -o: ~ nauk, arijánec -nca m **Arijev pripadnik**, arijánski -a -o: ~i nauk, razkol, ~a ločina, arijánstvo -a s, ariánizem -zma m

arkáda -e ž 1. obokano stebrišče, 2. med.: žilna ~; arkáden -dna -o

Ártika -e ž področje okoli severnega tečaja, ártičen -čna -o: ~a raziskovanje, ekspedicija

árkus -a m lok

Árberg -a m kr. i., árberški -a -o: ~i predor, ~a železnica >[-lb-]

Aries -a [árl -a] m [franc. mesto ob Roni], aricski -a -o ali arležánski -a -o; Arležán -ána m, Arležánka -e ž

armáda -e ž vojaštvo, vojska, armáden -dna -o: ~i zbor, ~i general

armatúra -e ž stvb., stroj., el.: ~ kondenzatorja, tovarna armatura, armatúren -rna -o: ~a ploča; armírati -am, armíranje -a s, armíran -zna -o: ~a betonska cev, ~o steklo; el. ~ kabel

Arménija -e ž, Arméneec -nca m, Arménka -e ž, arménski -a -o, arménsčina -e ž

Armávt -a m, armávtski -a -o

árnika -e ž [zdravilna rastlina in zdravilo], árnikov -a -o: ~ cvet, ovitek

Árno -na m [reka v Italiji]

arogánca -e ž predrznost, ošabnost, arogánten -tna -o objesten, predrzen, ošaben, arogántnost -i ž

aróma -e ž vonj, duh, aromátičen -čna -o lepo dišec, aromatizírati -am odišaviti, aromatizírание -a s

Aromámi -ov m mn., aromúnski -a -o

arondírati -am zaokrožiti: ~ posestvo, arondácija -e ž

aršin -a m [ruska mera]

Artaksérks(és) -ksa m [perz. kralj], Artaksérksov -a -o

Ártemis in **Artémida** -e ž [gr. boginja], Artémidin -a -o; artémija -e ž zool.

artérija -e ž žila utripalnica, artérijski -a -o: ~a stena; arteriálen -lna -o [-ln-] = arteriózen -zna -o: ~a kri; arterializácija -e ž presnova venozne krvi v arterialno v pljučih

arterioskleróza -e ž *zapnjenje, zapnelost žil*, arteriosklerótičen -čna -o, arteriosklerótič -a m, arteriosklerótinja -e ž
artéški -a -o in artézijski -a -o: ~i vodnjak
artičóka -e ž *bot.*
artikel [-əl] -kla m 1. slov. → člen; 2. ekon. → *predmet, blago*
artikulirati -am *izrekat, izgovarjati, izreči*, artikuliranje -a s; artikuliran -a -o: ~ glas *zavestno izgovorjen*, artikulácija -e ž *izreka, izgovarjava, med. sklep*; artikulacijski -a -o: ~a napaka, ~o mesto
artilérija -e ž *topništvo*, artilerijski -a -o *topniški*: ~i oddelek, ~a vojašnica; artilerist -a m *topničar*, artileristovski -a -o *topničarski*: ~a uniforma
artista -a m: cirkuški ~, artístičen -čna -o: ~a obdelava, artizem -zma m: ~ v umetnosti
artritis -a m *vnetje sklepov*, artritičen -čna -o
aržén -a m, aržénov -a -o: ~ kršec, ~ vodik, ~e spojine, ~i hlapi, aržénast -a -o: ~a kislina; aržénát -a m: svinčev ~, aržénid -a m *kem.*, aržénít -a m *kem.*; arženopírít -a m *min.* |arženova rudal|, arženovodíkov -a -o
aržénál [-ál] -a m *orožnica, orožarna, tovarna za orožje*, aržénálen -lna -o [-ln-], aržénálski -a -o [-ls-]
aržénik -a m, aržénikov -a -o: ~ prah *mišnica*
ás -a m 1. *igralna karta*, 2. *šp.*: letavski ~
asanácija -e ž *zdravitev, izboljšanje razmer*, asanacijski -a -o: ~i ukrepi; asanírati -am: ~ okolico mesta
ascendéncia -e ž *sorodstvo po prednikih*, ascendént -énta m *prednik*, ascendénten -tna -o, ascendénčen -čna -o: ~o znamenje
asépsa -e ž, aséptičen -čna -o: ~a vročina *nekužna*, aséptika -e ž 1. *način razkuževanja, varovanje pred okužitvijo*, 2. *oddelek v bolnišnici*
asésor -ja m *prisednik*
asfált -a m *zemeljska smola*, asfálten -tna -o: ~ tlak; asfaltírati -am *z zemeljsko smolo zalivati cesto, tlakovati*, asfaltíran -a -o, asfaltíranje -a s; asfáltér -ja m *kdor asfaltira* >[-lt-]
asígnát -a m 1. *papirnati denar prve francoske revolucije*, 2. *fin. naslovljenec denarnega nakazila*
asimetrija -e ž *nesomernost*, asimétričen -čna -o *nesomeren*; asiméter -tra m *el.*

asimilirati -am: ~ kaj *prilíčiti, prienačiti, prilagoditi*, asimilácija -e ž *prilíkovanje, usvajanje, prilagoditev, presnova*: ~ rastlin, asimilacijski -a -o: ~i produkt, proces, pojav; asimilát -a m
asimptóta -e ž *mat.* |črta|: ~ hiperbole, krivulje, asimptótičen -čna -o
asíndeton -a m 1. *brežveze*, 2. *stavčna figura*, asíndétičen -čna -o *brezvezen*
asínchronízem -zma m in asínkronízem -zma m *neistočasnost, nesočasnost, raznočasnost*, asínhróničen -čna -o in asínkróničen -čna -o = asínhrónski -a -o in asínkrónski -a -o: ~i motor *el.*
Asíríja -e ž, Asírec -rca m, Asírka -e ž, asírski -a -o, asírščina -e ž; asíríológ -a m, asíríológija -e ž
asisténca -e ž *navzočnost, pomoč*, asisténčen -čna -o: ~o osebje; asistírati -am: ~ komu *zraven biti, pomagati, ob strani stati* komu, asistént -énta m *kdor asistira*, asisténtka -e ž, asisténtski -a -o: ~a služba, ~o mesto
askéza -e ž *vaja v kreposti, ostromost, zdržnost, zatajevanje*; askét -a m, askétski -a -o: ~i obraz, ~a volja, ~o življenje, ~o živeti, askétika -e ž *nauk, pouk, knjiga o askezi*, askétičen -čna -o: ~i nauk, ~o slovstvo
Asklépios -pia m in Asklépij -a m *gr. bog zdravilstva*, Asklépijev -a -o; *gl. tudi* Eskulap
asociácija -e ž *druženje, vezanje*, asociacijski -a -o: ~i zakoni; asociírati -am *družiti*, vezati (*sorodne pojme in predstave*); asociatívén -vna -o: ~ duh
asociálen -lna -o [-ln-] *nesocialen, sebičen, netovariški, brez čuta za skupnost*, asociálnost -i [-ln-] ž
asonánca -e ž 1. *glasovna figura*, 2. *ponavljanje istega samoglasnika*: španska ~, asonánčen -čna -o, asonírati -am
asortimént -énta m: ~ blaga; asortírati -am *porazdeliti blago v skladišču*
aspáragus -a m in asparágus -a m *bot.*
aspékt -a m 1. *videz, podoba, vidik*, 2. slov. *vid: glagolski* ~
aspirín -a m |zdravilo|, aspirínov -a -o: ~ prašek
aspirírati -am 1. slov.: ~ glas *pridihnuti*, 2. ~ na kaj *gledati, prizadevati si za kaj, potegovati se za kaj*; aspiráta -e ž *pridihnen*, aspiriran glas (*ph, rh, kh*); aspirácija -e ž 1. slov. *pridih*, 2. *med.*

vdihavanje, 3. stroj. *Izsesavanje*, 4. *prizadevanje*, *potegovanje za kaj*; *aspiracijski* -a -o; *aspirant* -a m *kdor se za kaj poteguje*, *aspirantka* -e ž, *aspirantski* -a -o; *aspirantúra* -e ž *aspirantsko mesto*; *aspirátor* -ja m 1. *sesavec*, 2. *stroj. naprava za izsesavanje zraka, plinov, tekočin*, 3. *agr. naprava za čiščenje žita*
Assemani [*asemáni*] -ja m os. i., *Assemanijev* -a -o: ~ *evangelistar*
Assisi [*aszi*] -ja m [*lit. mesto*], *Aszijec* -jca m, *asiški* -a -o: *Francišek Asiški*
astatičen -čna -o: el. ~i *merilni sistem*, ~a *igla*
astenija -e ž *nemoč, šibkost, ošibelost, brezmočnost*, *asteničen* -čna -o *brez moči*, *asténik* -a m
asterisk -a m *tisk. zvezdica*
asteroidi -ov m mn. *astr. majhne premičnice, planeti*
astigmatizem -zma m *fiz. [napaka očesa ali optične priprave]*, *astigmátičen* -čna -o: ~o oko
ástma -e ž *naduha, težka, kratka sapa*; *astmátičen* -čna -o *nadušljiv, nadušen*, *astmátik* -a m *nadušljivec*, *astmátinja* -e ž *nadušljivka*
ástra -e ž *bot. [vrtna cvetlica]*
Ástrahan -a m [*kraj ob Kaspijskem morju*], *Ástrahanec* -nca m, *Ástrahanka* -e ž, *ástrahanski* -a -o; *ástrahan* -a m [*volna in blago*], *ástrahanka* -e ž [*pokrivalo iz ovčje kožuhovine*]
astro- v *sestavi*: *astrofizika* -e ž *nauk o kemičnem in fizikalnem sestavu zvezd*, *astrofizikálen* -lna -o [-ln-]; *astrofotografija* -e ž, *astrofotográfíčen* -čna -o: ~i aparat, ~i objektiv; *astrologija* -e ž *zvezdarstvo, razbiranje in napovedovanje prihodnosti iz zvezd*, *astrológ* -a m *zvezdar*, *astrolóški* -a -o *zvezdarski*; *astro-meteorologija* -e ž: ~ *razlaga vremenske pojave z vplivom zvezd*; *astronávt* -a m, *astronávтика* -e ž; *astronomija* -e ž *zvezdoslovje*, *astronóm* -a m *zvezdoslovec*, *astronómski* -a -o, *astronómíčen* -čna -o; *astrostátika* -e ž *nauk o gibanju zvezd*
astroída -e ž *mat. hipocikloida, podobna četverokraki zvezdi*
Aškerc [*áškerc*] -a m [*sl. pesnik*], *Aškerčev* -a -o: ~e *balade*
áta *áta* m, *átov* -a -o, *átek* *átka* m, *átkov* -a -o, *átej* -a m, *átejev* -a -o, *áte* -ta m, *átetov* -a -o

atakirati -am: ~ *koga* → *napasti*, *átaka* -e ž → *napad*
Átalos -la m [*pergamski kralj*], *Átalov* -a -o *atamán* -a m [*kozaški načelnik*]
Atanázi -a m os. i., *Atanázi* -jev -a -o, *atanazijánski* -a -o: ~a *veroizpoved*, *atanazijánc* -nca m; *Atanázi* -a -e ž os. i.
ataše -ja m [*uradnik na poslanstvu*]: *vojaški, trgovinski* ~, *atašejev* -a -o, *atašejski* -a -o: ~a *služba*
atavizem -zma m *obnavljanje posebnosti, ki so jih imeli predniki*, *atavističen* -čna -o
Áte *Áte* *Áti* *Áto* ž [*gr. boginja*], *Átin* -a -o *ateizm* -zma m *brezboštvo, brezbožje*, *ateist* -a m *brezbožec, bogotajec*, *ateístíčen* -čna -o *brezbožen*
ateljé -ja m *delavnica: umetniški, fotografski, modni* ~, *ateljéjski* -a -o: ~o delo
Aténa -e ž *grška boginja modrosti*, *Aténin* -a -o; *Atenéj* -a m *Atenino svetišče*, *atenéj* -a m [*visoka šola*]
Aténe -én ž mn. [*grško mesto*], v ~ah, *Aténc* -nca m, *Aténka* -e ž, *aténski* -a -o: ~o *pristanišče*, ~a *ustava*
atentát -a m *napad*, *atentátor* -ja m *napadavec*, *atentátorka* -e ž
atést -a m *med. pismeno potrđilo, zdravniško spričevalo*, *atestirati* -am: ~ *kaj potrđiti z atestom, pismeno potrđiti, izdati atest o čem*
Átita -e ž [*grška dežela*], *átitski* -a -o: ~a sol, *Atičán* -ána m, *Atičánka* -e ž
Átila -a in -e m [*hunski poglavar*], *Átilov* -a -o: ~ *pohod*, *átilski* -a -o [-ls-]: ~o *ropanje*
atipičen -čna -o *neznačilen*
Atlántida -e ž [*pravljíčni pogreznjeni del sveta*]
atlántski -a -o: ~a *karta [listina]*, *Atlantski ocean* = *Atlántik* -a m
átlas -a m in *atlánt* -a m *zemljevid, zemljevidna knjiga*, *átlasov* -a -o in *atlántov* -a -o: ~e *platnice*
Átlas -ánta m *mit. [velikan]*; *atlánt* -a m *nosivec pri stavbah*, *Atlántov* -a -o: ~a moč; *atlántovski* -a -o: ~a moč
Átlas -a m [*pogorje v severni Afriki*], *átlaški* -a -o: ~o *gorovje*
átlas -a m [*svetlo blago*], *átlasen* -sna -o: ~i *blesk*, *átlasast* -a -o *átlasu podoben*
atlétika -e ž [*telesne vaje*]: *lahka, težka* ~; *atlét* -a m, *atlétski* -a -o: ~a *postava*
atmosfera -e ž *ozračje, zračni pritisk, prenes. okolje*, *atmosféričen* -čna -o = *atmosfér-*

ski -a -o: ~e motnje, atmosférnica -e ž meteor., atmosferilije -ij ž mn. meteor.
 atól [-ól] -a m geol. |koralni greben|
 atóm -a m, atómski -a -o: ~a energija, ~a leptotica; atomizem -zma m |nazor|, atomist -a m kdor se z atomizmom ukvarja; atomizirati -am 1. stroj. razprševati trdno ali tekoče gorivo za boljše zgorovanje, 2. agr. drobiti parcele
 atonáln -lna -o [-ln-] glas. brez določenega tonovnega načina, breztónski; átonon átona m slov. beseda brez poudarka
 atonija -e ž med. ohlapnost, atóničen -čna -o ohlapan
 Átos -a m 1. Sveta gora, 2. pogorje na polotoku Halkidiki, na ~u, z ~a, átoški -a -o: ~i samostan, ~a knjižnica
 atrákcija -e ž privlačnost, vaba, zanimivost
 atribút -a m 1. slov. prilastek, 2. lastnost, vzdevek; atribúten -tna -o in atributíven -vna -o prilasten, prilastkoven: ~a raba átrium -a m in átrij -a m 1. rimsko predverje, veža, 2. med. predvor
 atrofija -e ž med. suhotina, atrofirati -am sušiti se, (u)manjšati se: ud atrofira gine, atrofíčen -čna -o: ~ ud atropín -a m kem.
 Áuersperg -a m |turjaški graščak|, Áuerspergov -a -o: ~ grad Turjak
 Augias -gía in -gie m Avgija
 Áugsburg -a m |nemško mesto|, iz ~a, v ~u, áugsburški -a -o: ~a veroizpoved, Áugsburžán -ána m, Áugsburžánka -e ž
 Augústus -sta m Avgust
 Áulis Áulide ž Avlida
 avantgárda -e ž prednja četa, straža, izbrana četa, prva vrsta, avantgardist -a m prvobojevnik, vodnik, avantgardistka -e ž prvobojevnica, vodnica, avantgárden -dna -o, avantgardističen -čna -o vodilen: ~a vloga delavstva
 avantúra -e ž puštolovščina, avanturíst -a m puštolovec, avanturístka -e ž, avanturístičen -čna -o puštolovski: ~i roman avanzírati -am → napredovati (v službi), avanzíranje -a s = avanzmá -ja m → napredovanje
 Avár -a m Ober, avárski -a -o obrski
 ávba -e ž, ávbica -e ž
 avdícija -e ž presluška (v gledališču)
 avdíenca -e ž sprejem: biti v ~i, iti v ~o h komu; dati, dovoliti komu ~o sprejeti koga; avdíenčen -čna -o: ~a dvorana

ávdio -a m slušni del televizijskega prenosa, ávdijaki -a -o
 ávdion -a m |sprejemnik z eno elektrono|
 avdítiven -vna -o: ~a preiskava, ~ tip avdítor -ja m vojaški sodnik, avdítorski -a -o: ~o mesto; avdítorij -a m poslušavstvo, dvorana s poslušavci
 áve m neskl.: večerni ~, pred ~ bodi doma, po ~ ne hodi ven; avemarija -e ž: ~o zvoni, ob ~i bom doma
 avenija -e ž, avenijski -a -o
 averzija -e ž odpor, zoprnost: ima ~o do branja → branje se mu upira
 Avgija -a in -e m mít., Avgíjev -a -o: ~ hlev
 avgment -énta m slov. obrazilo, avgmentatív -a m večalna beseda
 ávgur -a m in avgúr -ja m napovedovavec usode iz ptičjega leta, starorimski vedež, svečenik, ávgurski -a -o in avgúrski -a -o
 avgúst -a m veliki srpan: ~a = v ~u, avgústov -a -o: ~o vreme je bilo suho, avgústovski -a -o: ~o vreme kakor v avgustu
 Avgúst -a m |rimski cesar|, Avgústov -a -o Avgústa -e ž os. i., Avgústín -a -o; Avgúst -a m os. i., Avgústov -a -o
 Avgústín -a m os. i., Avgústínov -a -o, avgústínaki -a -o: ~i slog, ~a misel; avgústínec -nca m |redovnik|: bosonogi ~ Pohlín, avgústínizem -zma m fil. |smer platonško-avgústínških vplivov|
 aviacija -e ž letalstvo, aviacijski -a -o: ~i urad; aviatika -e ž, aviatíčen -čna -o: ~a šola, ~i strokovnjak; avión -a m letalo, aviónaki -a -o: ~a pošta; aviatik -a m letavec, aviatíški -a -o: ~i poklic
 Avignon [avinjón] -a m |mesto v juž. Franciji|, Avignónec -nca m, avignónski -a -o: ~o pregnanstvo
 avitamínóza -e ž med., avitamínózen -zna -o avivírati -am tekst. poživiti barve tkanin, avivíranje -a s
 avízo -a m = avíza -e ž naznanilo, sporočilo, opozorilo (prometno); avizírati -am: ~ koga naznaniti komu kaj, opozoriti koga
 ávta -e ž velika lepa veža, slavnostna dvorana
 Ávliða -e ž kr. i., ávliški -a -o
 Avogádro -a m os. i., Avogádrov -a -o: ~o število, ~ zakon
 Avrélij -a m os. i., Avrélijev -a -o; Avrélija -e ž os. i., Avrélijín -a -o
 avréola -e ž žar, sij, svetniški sij (pri podobah in kipih), žarni venec, slava, sijaj

avripigment -énta *m* rumeni arzenik; *mín.* arzenova ruda; *kem.* arzenov trisulfid
avromicín -a *m* med., avromicínski -a -o
avskultánt -a *m* sodni pripravnik, avkultá-
cija -e *ž* med. osluškovanje organa,
avskultírati -am med. osluškovati organ;
avskultatóričen -čna -o: ~o dognanje;
avskultátor -ja *m* osluškovec, avskultá-
torski -a -o > [-lt-]

Avstrálija -o *ž*, Avstrálec -lca [-lc-] *m*,
Avstrálka -e [-lk-] *ž*, avstrálaki -a -o
[-ls-]: ~a favna

Avstríja -e *ž*, Avstríjec -jca *m*, Avstríjka -
e *ž*, avstríjski -a -o; Ávstro-Ógrska
-e *ž*, v ~i, ávstro-ógrski -a -o: ~a
monarhija; avstríjakánt -ánta *m* pripad-
nik avstríjske miselnosti in državnosti,
avstríjakántski -a -o, avstríjakántstvo -a
s; avstroslavist -a *m*, avstroslavizem
-zma *m*

avtarkíja -e *ž* samozadostnost, avtárkičen
-čna -o samozadosten, v vsem neodvisen:
~a država

avtétičen -čna -o verodostojen, pristen,
pravi: ~o poročilo iz prve roke, avtéti-
čnost -i *ž* verodostojnost

ávto -a *m*, ávten -tna -o: ~a cesta, ~o
olje avtomobilsko

avto- v seslavi: avtocistérna -e *ž*; avtodre-
zina -o *ž*; zveze z domačimi besedami
pišemó narazen: avto promet → avto-
mobilski promet, avto cesta → avto-
bilska cesta; avto podjetje → avto-
bilsko podjetje

avtobiografíja -e *ž* lastni življenjepís, avto-
biográf -a *m*, avtobiográfski -a -o: ~i
roman

ávtoBUS -a *m*, ávtobusen -sna -o: ~i voz,
promet, ~a proga, postaja, voznja, ~o
podjetje

avtodafé -ja *m* sodba in sežiganje krivo-
vercev

avtodidákt -a *m* samouk, avtodidáktičen
-čna -o

avtogaráža -e *ž* avtomobilska garaža
avtogén -a -o = avtogénski -a -o: ~o
varjenje

avtográf -a *m*, avtográM -a *m* 1. lastnoročna
pisava, 2. podpis: loviti ~e, avtográfski
-a -o: ~i posnetek

avtohtón -a *m* praprebivavec, domačin;
avtohtón -a -o = avtohtónski -a -o
samonikel, prvoten, med. samorašč; avto-
htónost -i *ž* prvotnost, samoniklost

avtoindustrija -e *ž*, avtoindustrijski -a -o
avtokefálen -lna -o samostojen: ~a cerkev;
avtokefálnost -i *ž* samostojnost, ne-
odvisnost > [-ln-]

avtokláv -a *m* |industrijski kotel|

avtokrát -a *m* samovladar, nasilnik, avto-
kratíja -e *ž* samovlada, samovolja, avto-
kratíčen -čna -o, avtokrátski -a -o: ~i
način vladanja, vladar, ~a narava

avtomácíja -e *ž* teh.

avtomát -a *m*: prodajni ~i po postajah,
avtomátski -a -o = avtomátičen -čna -o
samodejen: ~i stroji, gibi, ~a ključav-
nica, avtomátičnost -i *ž* mehaničnost,
nesamostojnost; avtomatizem -zma *m*
psih.: motorični, senzorični ~

avtomátika -e *ž*: inštitut za ~o

avtomatizácíja -e *ž*: ~ podjetij, avtomati-
zirati -am

avtomehánika -o *ž*, avtomeháničen -čna -o:
~a delavnica, avtomehánik -a *m*,
avtomehániški -a -o: ~i poklic

avtomobil [-il] -a *m*, avtomobilski -a -o
[-ls-]: ~i promet, ~a voznja, industrija,
~o olje; avtomobilist -a *m*, avtomobi-
listovski -a -o, avtomobilizem -zma *m*

ávto-móto neskl.: ~ dirke, društvo, klub
avtomóija -e *ž* 1. polit. samouprava, 2. fil.
samozakonje, avtonómen -mna -o: ~a

oblast, ~o spoznanje; avtonomíst -a *m*
privrženec politične avtonomije, avtono-
mizem -zma *m*, avtonomističen -čna -o
avtopílót -a *m* mehanična in električna na-
prava, ki deloma ali popolnoma nado-
mešča pilota

avtopáija -e *ž* ogled na lastne oči, mrliški
ogled, obdukcija, avtóptičen -čna -o:
~o dognanje

ávtor -ja *m*, ávtorica -e *ž*, ávtorski -a, -o:
~i zakon, ~a centrala, pravica, ávtorstvo
-a *s*; avtorizirati -am pooblastiti
koga; avtoriziran -a -o: ~ prevod prevod
z avtorjevimi ali založnikovim pooblasti-
lom, avtorizácija -e *ž* pooblastilo, avtori-
zacijski -a -o: ~a listina

avtoritéta -e *ž* veljava, oblast, moč, ugled,
veljak, avtoritatíven -vna -o z veliko
močjo, veljavo, ugledom: ~a izjava,
sodba, oseba, odločba; včasih tudi:
oblasten, samovoljen; avtoritativnost -i *ž*;
avtoritáren -rna -o samovoljen: ~ režim,
avtoritárnost -i *ž* samovoljnost

ávtoSERVIS -a *m*

ávtoSTOP -a *m*: potovati z ~om

ávtostrada -e ž *avtomobilska cesta*
avtosugestija -e ž *samovplivanje, samoprepričevanje, avtosugestiven* -vna -o
 avtotipija -e ž *tisk*.

azbést -a m, azbéssten -tna -o: ~a obleka, ~a mrežica

ázbuka -e ž *abeceda*: cirilska ~, ázbučen -čna -o

Ázija -e ž: Mala ~, Ázijec -jca m, Ázija -e ž, ázijski -a -o; aziát -a m, aziátski -a -o
azil [-il] -a m *zavetišče*, azilski -a -o [-ls-]: ~o pravo

ázo neskl.: ~ spojine kem.

Azóri -ov m mn. |otočje|, azórski -a -o
azóvski -a -o: Azovsko morje
Aztéki -ov m mn. |staroindijansko ljudstvo|, aztéški -a -o

azúr -a m *nebesna modrina, modro nebo, jasnina, sinjina*, azúren -rna -o; azurít -a m min. *modri bakreneč*

Ažbě -éta m os. i., **Ažbétov** -a -o: ~a slikarska šola

ážija -e ž *nadav, tudi ážio* -ia m, *aziotáža* -e ž |borzna igra|

ažúr -a m |vezenje|, ažurírati -am

ažúren -rna -o *na tekočem*, ažúrnost -i ž

B

b [bə | bé] m neskl. ali bé béja m 1. črka: véliki in mali b, z vélikim B začni, 2. mat.: a. b [a krat. bé], x^b [iks na (potenco) bé]; 3. splošno: učenci iz razreda B (b) so béjevci, vitamin B **bá** medn. začudenja

Báal -a m |božanstvo v Tiru|

bába -e ž 1. ženska, 2. stara mati, 3. etnogr.: divja ~ |duplinsko bajno bitje|, Jága ~, kvatrna ali zlata ~ 1. pehtra, 2. čarovnica; 4. kar je zadnje: pšenično, rženo ~ o pobiti zadnji nasad snopov omlatiti; senena ~ zadnja kopica posušenega sena na zadnjem vozu; prosená ~ zadnja ometa kopica in prigrizek pod njo; pred-pustna ~, ~o žgati, žagati; 5. del orodja ali naprave, ki rabi za podložek: ~ za kalanje viter, klepalna ~, ~ pri kozolcu vanjo vdenejo gornji del stebra; 6. pri zaponah del, kamor se zatika dedec; 7. bot. goba, figa

babarije -ij ž mn. *babje čenče*

Babbitt [bábit] -a m os. i., **Babbittov** -a -o: ~a kovina = bábit -a m |zlitina|

Babenberžan -ána m, **bábenberški** -a -o

Babeuf [babö'f] -a m os. i., **Babeufov** -a -o: ~o komunizem; **babuvizem** -zma m *Babeufov nauk*, **babuvizem** -a m, **babuvističen** -čna -o

bábica -e ž 1. stara mati, 2. pomočnica pri porodu: diplomirana, zakotna ~; 3. zool. samica, 4. durne ~e, ~e za štedilniške okvire, kljuka za okna z dvema ~ama; ~ za klepanje kose; ~ pri vijaku; zapeti zaponke in ~e pri stezniku; 5. ribica; 6. bakt. zankica za jemanje

kuzila; **bábička** -e ž, **bábičast** -a -o: ~a ajda *prazno zrno*; **babičeváti** -ujem; **bábiški** -a -o: ~a služba, ~a diploma; **bábištvo** -a s *nauk o pomoči pri porodu*
Bábilon -a m, **babilónski** -a -o: ~a zmešnjava, ~i stolp, **Babilónec** -nca m, **Babilónka** -e ž, **Babilónsko** -ega s = **Babilónija** -e ž; **babilónščina** -e ž 1. jezik, 2. zmešnjava; **bábilon** -a m *zmešnjava*: saj to je cel ~

bábin -a -o: ~a starost; *pogosto v kr. i., tu se redno piše v ljudski obliki*: **Bábni** -a -o: ~i vrt, ~a gora, gorica, polica, reka, ~o polje; **bábenski** -a -o [-bən-]
bábina -e ž 1. pr. *dediščina po materi*, 2. znč. ženska, **bábnica** -e ž; **babé** -éta s, **babétina** -e ž, **babšé** -éta s, **babéla** -e ž, **bábišče** -a s, **babúra** -e ž, **babúza** -e ž; **babóvje** -a s sk. i.; vse znč.

bábji -a -e: ~i jeziki, ~a vera, ~e pšeno, ~e leto, ~e čenče *babarije*; ~i gregor = **bábjak** -a m, **bábjaški** -a -o: ~a narava; **bábež** -a m: ta človek je velik ~; **babjevén** -rna -o, **babjevérnost** -i ž, **babjevérc** -rca m, **babjevérski** -a -o, **babjevérstvo** -a s, **babjevérnež** -a m

bábka -e ž |otročka igra|

babljáti -ám *ječljati*, **babljáj** -ájte! **babljá** -ála -o, **babljánje** -a s

babuin -a m |pasjeglava opica|

babúni -ov m mn. |bogomilska verska ločina v Srbiji in Makedoniji|

babuvizem -zma m gl. **Babeuf**

bác -a m, **bácek** -cka m, **bácka** -e ž, **báckast** -a -o: ~i oblaki; **backovína** -e ž |meso|
 °bacáč -a m *minomet*

Bach [báh] -a m os. i., Bachov -a -o: ~i huzarji, ~ zakon mat., ~e fuge; báchovski -a -o: ~a polifonija
bacil [-il] -a m paličast mikrob, baciláren -rna -o; bacilonósec -sca m, bacilonóska -e ž, bacilofobija -e ž
bacniti bácnem, bacni -íte! bacnll -íla -o in bácniti -nem s stal. poud.: ~ kaj, ~ koga kam >[bac-|bac-]
Bacon [bájkon] -a m [angl. filozof], Baconov -a -o: ~a filozofija, baconski -a -o: ~i materializem
Báča -e ž |kraj in voda|, na ~i, z ~e, báški -a -o: Baško sedlo; Báčar -ja m
Báče Báč ž mn. kr. i., v ~ah, báški -a -o: Baško jezero, Bačáni -ov m mn.
Báčka -e ž |pokrajina|: moka iz ~e, báčvanski -a -o: ~i nasadi, ~a pšenica
báčva -e ž, báčvast -a -o: ~ obok; gl. tudi bečva
Báden Bádna m kr. i., v ~u, iz ~a, bádenski -a -o, Bádensko -ega s, na ~em, z ~ega >[-dan-]
Badéni -ja m os. i., Badénijev -a -o
bádenj -dnja m sod, čeber; gl. tudi bedenj
Badjúra -a in -e m os. i., Badjúrov -a -o: ~i vodniki
bádminton -a m igra perjanka
bádnik -a m etnogr., bádnji -a -e: ~i večer bedeni večer
Badoglio [badóljo] -glia m os. i., Badogliev -a -o, badóljev -vca m, badóljevski -a -o
Baedecker [bédeker] -ja m os. i., Baedeckerjev -a -o: ~ vodnik = bédeker -ja m, bédekerski -a -o: ~i opis
Baffin [bэфin] -a m [angl. pomorščak], Baffinov -a -o: ~ zaliv, ~o otočje
bága -e ž gošča v pipi, báguš -a m
bagatela -e ž majhna stvar, malenkost, malost, nepomembnost, bagatélen -lna -o [-ln-]; bagatelizirati -am omalovaževati, bagateliziranje -a s
Bágdad -a m, bágdadski -a -o: ~a železnica, ~i pakt, kalif; bágdad -a m in bagdalin -a m [tkanina]
báger -gra m grabež, tehnična priprava za zemeljska dela: ~ na vedra, ~ s praskali, bágrski -a -o, bágrist -a m, bagrovina -e ž orebina; bágrati -ám, bágráj -ájte! bágrál -ála -o, bágránje -a s
báger -gra m škrlat, bágrén -a -o: ~o rdeč; bágrc -a m [škrlatna barva], bágrast -a -o: ~i oblaki; bágrov -a -o, bágrovina -e ž = bagrenina -e ž; bágriti

-ím, bágrí -íte! bágríl -a -o, bágrénje -a s, bágrivec -vca m
baháča -a m, baháča -e ž = baháčka -e ž, bahartija -e ž; baháški -a -o: ~o vedenje, bahástvo -a s
bahát -áta -o: ~a obleka, ~o govoriti, bahátost -i ž
baháti -ám, baháj -ájte! bahál -ála -o, bahánje -a s in báhati -am s stal. poud.: ~ se s čim, fant rad baha
baháv -áva -o: ~o vedenje, ~ značaj, bahávost -i ž; báhavec -vca m, báhavka -e ž = bahúlja -e ž, bahún -a m; baháv -a m, bahljiv -a -o malce bahav
bahljáti -ám plapolati, bahljáj -ájte! bahljál -ála -o, bahljánje -a s: ogenj bahlja
baissé [bés] ž neskl. besa, padanje cen na borzi
bájalica -e ž = bájanica -e ž = bájanica -e ž šiba, s katero iščejo studence, bájaničar -ja m: ~ išče vodo, bájaníštvo -a s
***bájár** -ja m ribnik, v kr. i.: Suhi ~, na Suhem ~ju, bájarski -a -o
bájati -am, bájanje -a s 1. basni praviti, 2. prerokovati, 3. čarati; bájen -jna -o kakor v bajki: ~o bitje, ~i dogodki, bájnost -i ž; bájeven -vna -o, bájálén -lna -o [-ln-] čaroven: z ~o besedo; bájec -jca m = bájavec -vca m, bájavka -e ž; bájiti -ím, bájenje -a s, bajilen -lna -o [-ln-], bajilo -a s: ~ zoper krogle iz puške, ~ zoper bese
Bájazit -a m [turški sultan], Bájazitov -a -o
Báje Báj ž mn. [strim. letovišče], bájski -a -o
bájé prisl. kakor pravijo, menda
bajeslóvje -a s mitologija, bajeslóven -vna -o, bajeslóvec -vca m, bajeslóvski -a -o
bájka -e ž, bájkar -ja m; bájčica -e ž, bájčen -čna -o: ~i motivi
bajonét -a m, bajonéten -tna -o
bájrám -a m [muslimanski post], bájramski -a -o: ~i post
bájta -e ž lesena kočá: drvarska, pastirska ~; stara ~ štud. žarg. kdor čez mero dolgo študira na vseučilišču; bájtár -ja m, bájtárica -e ž, bájtarski -a -o, bájtárstvo -a s, bájtica -e ž, bájten -tna -o: ~a streha, ~o korito, ~a teta
bájitati -am stvb.; bájtanje -a s stvb. začasno opiranje, razpiranje in podpiranje, tudi paženje stavbne jame
bakaláver -vra m [akademski naslov], bakalavréat -a m prva stopnja akademskega dostojanstva

bakanálie -lij ž mn. gl. Bakhos

Bákar -kra m kr. i., v ~u, bákrski -a -o

bakarát -a m |igra|

bakelit -a m |plastična snov|, bakeliten

-tna -o: ~i izdelki; bakelitirati -am

|prepojiti z raztopino umetne smole|,

bakelitfran -a -o, bakelitiranje -a s

báker bákra m kem. |prvina|: čisti, elektro-
tehniški, katodni, taličniški ~

Bákhos Bákha m mit. bog vinske trte,

Bákhov -a -o: ~ praznik, bákhovski -a

-o: ~o veseljačenje; bakanál [-dl] -a m

ali bakanálie -lij ž mn. razuzdano vese-

ljačenje; bakanálen -lna -o [-ln-];

bakhánt -a m, bakhántka -e ž in bak-

hántinja -e ž |razuzdana ženska|, bak-

hánt(ov)ski -a -o

bábla -e ž plamenica, astr.: sončne ~e;

bakláč -a m = baklonósec -sca m,

bakláda -e ž; bakelnik -a [-káln-] m

železen držaj za baklo; bakláti -ám

močno goreti, bakláj -ájte! baklál -ála -o,

baklánje -a s: luč bakla

bakologija -e ž nauk o sviloprejkah, bako-

lóški -a -o, bakológ -a m

bakrár -ja m, bakrárna -e ž, bakrárski -a -o,

bakrárstvo -a s

bákrast -a -o: ~a snov, ~ nos, ~o rdeč

bakrén -a -o: ~a kopel, žica, pločevina,

streha, ~ kotel, ~ nos; bakrenina -e ž

izdelki iz bakra, bakrénec -nca m min.

bakrova ruda, bakrenica -e ž bakrova

voda; bakrenéti -im postajati bakren

bakreno -v sestavi: bakrenobárven -vna -o;

bakrenokóžen -žna -o; bakrenopólt -a -o

[-út-]; vendar: bakréno-apné -a -o:

~a brozga sadj.; bakréno rděč

bakríti -ím, bakríl -a -o, bakrénje -a s

bakro -v sestavi: bakropís -a m, bakropísen

-sna -o, bakropísec -sca m; bakroréz -a

m, bakrorézec -zca m, bakroréznična -e ž,

bakroréštvo -a s, bakrorézen -žna -o;

bakrorís -a m, bakrorísen -sna -o: ~a

umetnost; bakrotísen -sna -o, bakrotísk

-a m: Dürerjevi ~i, mrežasti ~; bakro-

tískár -ja m

bákrrov -a -o: ~a ruda, voda; ~ kršec,

rudnik, sijajnik; ~ sulfat modra galica,

~e zlitine; bakrovína -e ž čisti baker

*bákřř -a m napítnina

baktérija -e ž, nav. mn. baktérije gliva

cepljivka, baktérijski -a -o, bakteriálen

-lna -o [-ln-]; bakterícíden -dna -o

bakterije ubijajoč: ~i prašek

bakterio -v sestavi: bakteriofág -a m;

bakteriolíza -e ž, bakteriolítičen -čna -o;

bakteriológija -e ž, bakteriológ -a m,

bakteriolóški -a -o: ~i zavod, labora-

torij; bakterioipurúrín -a m bot.;

bakterioterapija -e ž; bakteriotoksín -a m

bakterióza -e ž: stebelna ~ črna noga (pri

okopavinah)

Báktra Bákter s mn. |glavno mesto nekdanje

srednjeazijske države|, v ~ih, Báktrija

-e ž; Báktri -ov m mn. ali Baktráni -ov

m mn., báktrski -a -o: ~a dvogrba

kamela

bákula -e ž 1. stvb. štukaturno gradivo,

2. agr. preproga iz trstike

Bakúnin -a m |ruski revolucionar|, Bakúni-

nov -a -o, bakúninovski -a -o: ~i

nazori, bakúnin(ov)ec -n(ov)ca m

bál [bál] -a m ples: otroški ~, kravji ~

v Bohinju

bála -e ž 1. nevestina oprava: ~o napraviti,

za ~o dati, imeti, ~o voziti; 2. določena

količina: ~o platna, slame, ~o papirja =

10 risov; bálica -e ž rešatarska krošnja;

bálar -ja m kdor balo vozi

baláda -e ž, baláden -dna -o: ~a pesnitev,

~o občutje, baládnost -i ž, baládnik -a m

pesnik balad; baládika -e ž: slovenska ~

balalájka -e ž |glasbilo|, balalájkar -ja m

balánsa -e ž in balánca -e ž vzvod, ravno-

težje, níhalo: ~ pri kolesu, balánsen

-sna -o in balánsen -čna -o: ~e osi,

~a tehtnica; balánsirati -am in balan-

cirati -am v ravnotežju (se) držati,

ravnotežje loviti, balánsiranje -a s in

balánsiranje -a s; balánsér -ja m stroj;

balánsirka -e ž drog plesavcev na vrvi

Bálant -a m os. i., Bálantov -a -o

balást -a m obtěž, napota, breme

balahín -a [-ld-] m nebo nad posteljo,

nad prestolom, nad monštranco

Báldomir -(j)a m os. i., Báldomirov -a -o

in Báldomirjev -a -o >[-ld-]

báldrijan -a m kozlik, špajka, báldrijanov

-a -o: ~ čaj, ~e kapljice >[-ld-]

Bálduin -a m os. i., Bálduinov -a -o >[-ld-]

bále in báli bálite! medm. pridí(te) sem!

Baleári -ov m mn., na ~ih, baleárski -a -o:

Balearski otoki

balét -a m, baléten -tna -o: ~i mojster,

~a prireditev, balétka -e ž, balerína -e ž,

balétnik -a m

balila -e ž |it. fašistična otroška organi-

zacija|; balílski -a -o [-ls-]: ~a čepica

balin -a *m*: ostrizen na ~ na čisto; balinati -am, balinanje -a *s*, balinar -ja *m*, balinarski -a -o: ~a tekma; balinec -nca *m*, balincati -am, balincanje -a *s*, balinčar -ja *m*, balinišče -a *s*, balinski -a -o: ~e krogle

balistika -e *ž* nauk o gibanju izstrelkov, balističen -čna -o: ~a krivulja

baliz -a *m* = bališče -a *s* in bališče -a *s* bala, nevestina oprava, balžnen -žna -o: ~i voz = balžar -ja *m*

Balkán -a *m* [polotok in gorovje], Balkánc -nca *m*, Balkánka -e *ž*, balkanski -a -o: Balkanski polotok; balkanizirati -am, balkanizacija -e *ž*, balkánstvo -a *s*; balkaniáda -e *ž* [sportne prireditve balkanskih narodov], balkanizem -zma *m* [balkanska posebnost], balkanologija -e *ž* = balkanistika -e *ž* = balkanoslovje -a *s*, balkanológ -a *m*, balkanolóški -a -o: ~i kongres >[-lk-]

balkón -a *m*: ~ v gledališču, stanovanje *z* ~om, balkónski -a -o: ~a loža, dvorana; balkónček -čka *m* >[-lk-]

balneologija -e *ž* preučevanje zdravilnih vod, balneológ -a *m*, balneolóški -a -o, balneoterapija -e *ž* zdravljenje *z* kopelmi, balneoterapijski -a -o >[-ln-]

balón -a *m* 1. zrakoplov: vodljivi, zaporni, registrirni ~; 2. velika trebušasta steklenica: ~ žganja; 3. stekleni ~ za varstvo žarnic; balónast -a -o: ~o napihnen, ~i rokavi, balónski -a -o: ~a svila, balónček -čka *m*: poskusni ~, ~e spuščati

balót -a *m* 1. posoda za razposiljanje hmelja, 2. zavojček, balica

balotáza -e *ž* glasovanje s črnimi in belimi kroglicami, izbira

bálša -e *ž* [južnoameriški les], bálsov -a -o: ~ les = balsovina -e *ž* >[-ls-]

Bált -a *m*, báltski -a -o: ~i jeziki, Baltsko morje = Báltik -a *m*, báltiški -a -o: ~i breg; báltid -a *m* [človek baltskega plemena]; báltovec -vca *m* [mornar na Baltiku]; baltoslovánski -a -o: ~i prajezik >[-lt-]

Báltazar -ja *m*, Báltazarjev -a -o >[-lt-]

Báltimor [báltimor] -a *m* kr. i., iz ~a, v ~u, báltimorski -a -o

Balúčistan -a *m* [azijska pokrajina], balučistánski -a -o, Balúči -ev *m* mn., Balučáni -ov *m* mn., balučánski -a -o, balúči -ja *m* jezik Balučev, balúčijski -a -o

balustráda -e *ž* ograja, balustráden -dna -o, balúster -stra *m* stebriček v ograji

balván -a [-lvo] *m* tatarski izraz za kamnitno klado, skalo, pečino

Balzac [balzák] -a *m*, Balzacov -a -o, balzacovski -a -o: ~i humor, ~a korektura

bálzam -a *m* [mazilo, kadilo]: peruanski, naravni ~; bálzamov -a -o: ~ vonj, balzámičen -čna -o blago dišeč = bálzamski -a -o: ~i vonj, zrak; bálzamevec -vca *m* bot., balzaminovina -e *ž* balzamev les; balzámirati -am, balzámiranje -a *s*, balzámárij -a *m*: ~ v grobu >[-lz-]

balzamína -e [-lz-] *ž* bot.

bámbus -a *m*, bámbusov -a -o: ~a palica = bábmbus(ov)ka -e *ž*, bámbusovje -a *s*, bambusovina -e *ž*

bán -a *m*, bánski -a -o, banovina -e *ž*, banovinski -a -o, bánica -e *ž*, bánstvo -a *s*; banováti -újem, banovánje -a *s*

banálen -lna -o vsakdanji, obrabljen, plehek, banálenost -i *ž* >[-ln-]

banána -e *ž* 1. rastlina in njen sad: sladka ~, 2. radijska ~; banánov -a -o: ~ list, cvet, ~o meso; banánovec -vca *m* [drevo], banánski -a -o: ~e revolucije v Južni Ameriki

Banáť -a *m* [pokrajina], banáški -a -o: ~a moka = banáčanka -e *ž*, Banáčan -a *m*, Banáčanka -e *ž*

banávz -a *m* neotesanec, prostak, zarobljenec = banávzar -ja *m*, banávzarski -a -o = banávzičen -čna -o, banávzarstvo -a *s*

bančén -čna -o: ~i račun, direktor, ~o pravo; bančénpráven -vna -o; bánčnik -a *m*, bánčništvo -a *s*, bánčniški -a -o

bánda -e *ž* 1. četa, drhal, tropa: rokovnjaška ~, 2. godba: vojaška ~

*bándati -am potepati se, *bándanje -a *s*: ~ po mestu

bandáza -e *ž* obveza, bandážen -žna -o: ~a tkanina, bandažist -a *m*, bandažirati -am obvezati, bandažiranje -a *s*

bandéro -a *s* in bandéra -e *ž*, bandérski -a -o: ~a podoba, ~o blago, bandérce -a *s* in bandéřica -e *ž*, bandéřovec -vca *m* kdor nosi bandero, bandéřast -a -o: ~a zastava

banderóla -e *ž* trak: trošarinska, carinska ~, napisna ~ na bakrorezih

bandít -a *m* ropar, razbojnik, bandítka -e *ž*, banditski -a -o, banditstvo -a *s* = banditezem -zma *m*

bandúra -e ž |*godalo*], bandurist -a m
Bángrkok -a m *kr. i.*, bángrkoški -a -o
bánja -e ž: kopalna ~, bánjica -e ž,
 bánjičen -čna -o: ~e doga, ~o uho,
 bánjast -a -o: ~ obok, ~a oblika
Bánjaloka -e ž *kr. i.*, v ~i, iz ~e, bánjski
 -a -o, Bánjci -ev m mn.
Bánjalúka -e ž *kr. i.*, bánjalúški -a -o
bánjka -e ž |*ploščata posoda*]: ~ vina,
 olja, rib, bánjkar -ja m *kdor nosi v bánjki*
bánjo [bánjo / béndžo] -a m |*glasbilo*]
Bánjščice -ščic ž mn. *kr. i.*, v ~ah, bánjški
 -a -o: Bánjška planota, Bánjščičani -ov
 m mn.
bánka -e ž |*denarni zavod*]: državna, na-
 rodna, hipotekarna, emisijska ~, v ~o
 vlagati; imeti ~e pri igri; bankir -ja m,
 bankirka -e ž, bankirstvo -a s, bankirski
 -a -o, bánkar -ja m, bánkarski -a -o,
 bánkarstvo -a s; bankokracija -e ž,
 bankokrát -a m, bankavál [-dl] -a m *pr.*
poroštvo banke
bankét -a m 1. *slovesen obed*: prirediti ~,
 vabiti na ~, 2. *obkrajek, hodnik ob*
robu ceste ali mostu; bankéten -tna -o:
 ~i nagovor; banketírati -am, banketi-
 ranje -a s
bankíva -e ž: divja kura ~ velja za vir
 domačih kurjih vrst, bankívski -a -o:
 ~a kura
bánkovec -vca m: plačati v ~ih, ~ za
 sto dinarjev
bankrót -a m: državni, denarni, moralni,
 politični ~, napovedati, narediti ~,
 iti v ~; bankrótén -tna -o: ~o gospo-
 darstvo; bankróténost -i ž, bankróténik -a
 m = bankrotér -ja m, bankrotérski -a -o:
 ~a psihoza; bankrotírati -am, bankro-
 tíranje -a s, bankrótstvo -a s, bankro-
 tétstvo -a s
bántam -a m 1. *prilikavo kurje pleme*,
 2. *šp. teža športnika*; bántamski -a -o:
 ~a kura, kategorija
Bántu -ja m: plemena ~, črnici ~, bántuj-
 ski -a -o: ~a plemena, ~i črnici, jeziki;
 bántufd -a m |*prpadnik plemena*]
báobab -a m *bot. kruhovec*
Baptist -a m *os. i. Krstnik*: Janez ~,
 Baptista -e ž; baptist -a m |*član verske*
ločine], baptistinja -e ž, baptistovski -a
 -o, baptističen -čna -o; baptistérij -a m
krstilnica, krstni kamen
bár -a m |*nočno zabavišče, točilnica*],
 bárski -a -o: ~a plesavka, bárman -a m

bár -a m |*rastlina*], bárov -a -o: ~a kaša =
 bárovec -vca m
bár -a m *fiz. [enota tlaka]*
Bár -a m |*mesto*], v ~u, iz ~a, bárski -a -o:
 ~o pristanišče
baráha -e ž, barábica -e ž, barábški -a -o,
 barábstvo -a s, barabíja -e ž, barabón
 -a m, barabónstvo -a s, barabín -a m,
 barabínski -a -o, barabínstvo -a s,
 barábež -a m
Bárac -rca m *os. i.*, Bárčev -a -o: ~a
 literarna zgodovina
Báraga -a in -e m, Báragov -a -o
baráka -e ž |*lesenjača*, barákar -ja m,
 barákarica -e ž, barákarški -a -o: ~o
 življenje, barákica -e ž
barakúda -e ž |*riba*]
Baránja -e ž |*pokrajina*], v ~i, baránjski
 -a -o, Baránjci -ev m mn.
baratáti -ám = barantáti -ám, bara(n)táj
 -ájte! bara(n)tál -ála -o, bara(n)tánje -a s,
 bara(n)tíja -e ž, barátén -tna -o: ~a
 trgovina; barantáč -a m, bara(n)távec
 -vca m, barantáški -a -o
 *bárati -am *vprašati*
baráža -e ž |*zajezitev, zapora*, barážen -žna
 -o: ~i ogenj, balon
barbár -a m, barbárski -a -o, barbárstvo
 -a s, barbarízem -zma m: jezikovni ~,
 barbarizírati -am, barbarizírhanje -a s,
 barbarizácija -e ž
Bárbara -e ž *os. i.*, Bárbarin -a -o, Bárba
 -e ž, Bárbin -a -o, Bárb(i)ka -e ž, Bárb(i)-
 kin -a -o; Bára -e ž, Bárin -a -o; bárbara
 -e ž *log. [sklepanje]*
Barbaróssa -a in -e m *os. i. Rdečebredec*,
 Barbaróssov -a -o
Bárbo -a m *os. i.*, Bárbov -a -o: ~a
 politika, ~ roman, v mn. pri grofih
 Bárbo, pri Bárbovih
barbón -a m |*riba*]
Barbusse [barbú's] -ssa m |*franc. pisatelj*],
 Barbussov -a -o: ~ Ogenj
Barcelóna -e [-cel- / -sel-] ž *kr. i.*, barce-
 lónski -a -o, Barcelónec -nca m
barčica -e ž *gl. barka*
bárd -a m |*keltski pevec*], bárdov -a -o,
 bárd(ov)ski -a -o, bárdovstvo -a s
bárda -e ž |*sekira*]
barél [-él] -a m |*železen sod za tekočine*]
barét -a m, baréta -e ž, barétka -e ž |*po-*
krivalo]
baréž -a m |*blago*], baréžast -a -o: ~a
 obleka

bárhant -a m, bárhantast -a -o = bárhantov
-a -o: ~o perilo; *gl. tudi* porhant
Bári -ja m |*it. mesto*], bárijski -a -o: ~o
pristanišče
báribal [-al] -a m *zool. črni ameriški medved*
bariéra -e *ž* pregraja, ovira
barigla -e *ž*, bariglast -a -o, bariglica -e *ž*
bárij -a m *kem. [prvina]*: jedki, kavstični ~,
bárijev -a -o: ~ hidroksid, ~a kaša
barikáda -e *ž* ulična zagrada, barikáden
-dna -o: ~i boji, barikádirati -am
baril [-il] -a m *sodec*, barilec -lca [-lc-] m,
barilček -čka [-lč-] m *sodeček*
baríratí -am *prečrtati*: ~ček
barisféra -e *ž* *geol. jedro zemlje*
barít -a m *kem. [barjeva spojina]*, *min.*
težec, barítov -a -o: *kem.* ~a voda =
barčitovica -e *ž*
báriton -a m: lirski, junaški, dramatični ~,
báritonski -a -o: ~i vložek, ~i solo,
baritonist -a m
bárje -a s: Ljubljansko ~, na ~u, bárski
-a -o: ~a prst, ~a tla, ~o blato,
barján -ána m, barjánski -a -o, bárjevec
-vca m *min. [železna ruda]*
bárka -e *ž*: ~o voziti *pijan se opotekati*,
bárkin -a -o: ~ rilec, bárkar -ja m,
bárčica -e *ž*; barkáča -e *ž*, barkása -e *ž*,
barkéta -e *ž* |*barka*]
barkaróla -e *ž* |*pesem beneških čolnarjev*]
Bárkovlje Bárkovelj *ž mn.*, v ~ah, bar-
kovljánski -a -o, Barkovljáni -ov m *mn.*
Barlè -éta m *os. i.*, Barléto -a -o: ~o
narodopisje, ~i gasivci
Bárnaba -a *in* -e m *os. i.*, Bárnabov -a -o;
Bárnaba -e *ž* *os. i.*, Bárnabin -a -o;
barnabít -a m |*menih*], barnabítski -a -o
barográf -a m *meteor.*, barográm -a m,
barográfski -a -o: ~i zapis, ~a krivulja
barók -a m |*umetnostni slog*], baróčen -čna
-o: ~i slog, baróčnosti -i *ž*: čista ~;
barokizirati -am: gotske stavbe so baro-
kizirali; barokist -a m
baróka -e *ž* → *lasulja*
barométer -tra *m fiz.*: aneroidni, živosebrni
~, politični, gospodarski ~; baro-
métrski -a -o: ~i kondenzator
barón -a m: živeti, nositi se ko ~, barónica
-e *ž* = barónovka -e *ž* = barónka -e *ž*,
baronésa -e *ž*; barón(ov)ski -a -o: ~i
stan; baronát -a m = barónstvo -a s:
~ podeliti, dobiti; baronija -e *ž*; bar-
rónček -čka m, barónič -a m, baronét
-a m

baroskóp -a m *fiz.*, baroskópski -a -o
*bárt báta m: samo še ta ~ tokrat,
to pot, en sam ~ *enkrat samkrat*, en sam
pot, pet ~ov na en dan *pet kratov*,
za ta ~ naj bo za *tokrat*
Bártel [-el] -tla m *os. i.*, Bártlov -a -o:
~ slovar
Bártol [-ol] -a m *os. i.*, Bártolov -a -o;
Marica Bártol-Nadlišek
barúsa -e *ž* *kocina, kosmatina na obrazu*,
barúse barús *mn. brki*, barúsast -a -o,
barusáč -a m = barúsnik -a m =
barúselj -slja m *brkač*
bárva -e *ž, mn.* bárve báv: igra barv;
žive, prstene, nasičene, zamolkle, kri-
čeče, mirne, vsiljive, tople, mrzle,
osnovne, temeljne ~e; oljinate, vodne,
obstojne, trpežne, varovalne, kritne,
mavrične, tiskarske ~e; ~e nanašati
na platno, na omet; ~e mešati; ~e se
zlivajo, se bijejo, se ujemajo; ~e oživé,
zbledé, se zabrišejo, se razlezejo; ~e ga
spreletavajo, ~e spreminja od jeze;
pokazati pravo ~o; priti z ~o na dan;
nazadnjaki vseh barv; ~ pri kartah;
~ v mišljenju, v politiki; tekmovati za
klubske ~e; ~ glasu; bávica -e *ž*:
šolske ~e
bárvar -ja m, bávvarski -a -o: ~i pomočnik,
bávvarstvo -a s, bávvarna -e *ž*
bávast -a -o: ~o steklo, ~e kovine *pisane*
bávati -am, bávvanje -a s; bávvan -a -o:
~o steklo, bávvanost -i *ž*
bávven -vna -o *kar izhaja od barve ali je*
z njo v zvezi: ~i svinčniki, odenki,
~i film, ~i tisk (°bavrotisk), ~a lestvica,
ubranost; bávvnost -i *ž* = bávvenost -i
[-vən-] *ž*, bávvník -a m |*svinčnik*], báv-
nica -e *ž* *tisk*.
bávilo -a s: tiskarsko, očesno ~, krvno
~ *hemoglobin*, naravna in umetna ~a,
~ za ustnice, bávílen -lna -o [-ln-],
bávílnik -a [-un-] m *tisk. [valjek]*
bávína -e *ž* *barvna snov, pigment*
bávít -a -o *bogat barv*: ~a pokrajina,
bávítost -i *ž* *kolorit*
bávíljiv -a -o *kar se dá bávati, s čimer se*
dá bávati: ~a snov, ~ predmet
barvo- v *sestavi*: bávno**kóžen** -žna -o,
bávno**kóžec** -žca m, bávno**kóžnost** -i *ž*;
bávno**pólt** -a -o [-yt-]; *vendar* bávno
vzór**čast**
barvo- v *sestavi*: bávno**mér** -a m *kolori-*
meter; bávno**slóvje** -a s, bávno**slóven** -vna

-o: ~a razprava, barvoslovček -vca m, barvoslovski -a -o
barzemín -a m |*istrsko vino*|
baržún -a m *žamet*, baržúnast -a -o: ~a obleka, ~o mehak, ~o rdeč, ~ glas, baržúnov -a -o
bás -a m |*glas in godalo*|: peti ~, ~ buffo, pritiskati ~; básov -a -o, básovski -a -o: ~a struna, ~i ključ; basist -a m, basistovski -a -o, basirati -am, basiranje -a s; básék -ska m: slaboten, rahel ~; básklarinet -a m
Básar -ja m os. i., Básarjev -a -o: ~o pridige
basáti básém, báši -íte! básal -ála -o, basánje -a s in básati -šem s stal. poud.: básé me delo, bolezen, akrb daje me; ~ puško nabijati, polniti, ~ pipo, žep tlačiti, ~ klobase nadevati, ~ vrečo, koš trcati, polniti; ~ se z jedjo, ~ se na voz kobacati se; basálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj za klobase, basálnik -a [-un-] m: ~ za nabijanje puške; basáč -a m: ~ pri topu
basebal [bésbol] -a m šp. |*igra z žogo*|, baseballist [besbollst] -a m, basebalski [bésbolski] -a -o: ~i kij
Basel [bázəl] -sla m |*mesto v Šviciji*|, báselski -a -o: ~i koncil
básen -sni ž |*pesniška zvrst*|, básenski -a -o [-sən-]: ~o pesništvo = básništvo -a s, básnik -a m |*pesnik*|, básniški -a -o; básenca -e [-sən-] ž; básna -e ž *govorica, marnja*: prazne ~e *prazne marnje*; básnica -e ž; básniti -im, básnjenje -a s
Báski -ov m mn. |*narod v Španiji in Franciji*|, báskovski -a -o: ~a čepica = báskovka -e ž; báskovščina -e ž |*jezik*|
basno- v sestavi: basnopisec -sca m, basnopisen -sna -o, basnopisje -a s; basnoslovje -a s, basnosloven -vna -o, basnoslovček -vca m
basrelief [bareljéf] -a m *plosko izdobljena podoba, ploski relief*, basreližen -fna -o
bastárd -a m *mešanec, križanec, pankrt*, bastárdirati -am *križati različne vrste*, bastárdacija -e ž *križanje, mešanje*, bastárden -dna -o: ~a kri, ~i cvet, bastárdka -e ž *bastardirana čebela*
bastija -e ž *utrdba*, bastijski -a -o: ~o zidovje; bastión -a m |*del utrdbel*|; Bastí(1)ja -e ž |*ječa v Parizu*|
bastonáda -e ž *šibanje po podplatih*
basúlja -e ž *svinja*, basúljec -ljica m *prašč*

báh star. prav, ravno

Báika -e ž |*mestece na otoku Krku*|, iz ~e, v ~i, baščánski -a -o: ~o kopališče; ~a plošča |*glagolski spomenik*|

bát báta m stroj.: parni, tlačni ~, ~ brez batnice, ~ za golf, ~ pri strojih; bátec -tca m, bátek -tka m *majhen bat in razlinski popek*, bátov -a -o: ~ sunek fiz., bátast -a -o: ~ zamašek; bátovje -a s; gl. tudi bet

báta -e ž *vata*, batén -a -o *iz vate*, batirati -am, batiranje -a s, batiranka -e ž 1. *batirana gaza*, 2. *lj. spodnje krilo, jopa*

bataljón -a m, bataljónski -a -o: ~a pisarna

batáta -e ž |*tropsko korenje*|

bátén -tna -o *kar je opremljeno z batom*: ~a črpavka, ~i parni stroj, ~o nalivno pero; bátnica -e ž = bátnik -a m stroj. drog, ki veže bat s križnikom

baterija -e ž: topniška, akumulatorska, žepna, električna, atomska ~, ~ žarnica, steklenica; baterijski -a -o: ~i sprejemnik, ~o vžiganje avt., ~i poveljnik; baterijec -jca m

báti bojím se, bój -te se! boječ -a -e se, bál -a -o 1. v zvezi z objektom: ~ se očeta, kače, huđega jezika, lastne sence (° ~ se pred kom, čim); ~ se za sina, za človeka, za knjigo, za zdravje, za glavo, za kožo; ~ se ga kot kuge, ko huđega vraga, kakor vrag križa, kakor kokoš lisice; bal se je premikati, stopiti pred očeta; 2. v podredni stavčni zvezi: a) *uresničenje bojazni ni zaželeno*: bojím se, da bo ali da ne bi jutri deževalo najbrž bo dež, a želel bi, da bi ga ne bilo; bojím se, da se ti bo ali da se ti ne bi kaj pripetilo; bojím se, da se utegnejo ali da bi se utegnili spopasti; bal se je, da mi bo ali da bi mi bil ali da bi mi ne bil ali da mi utegne biti ali da bi mi utegnil biti nadležen; b) *uresničenje bojazni je zaželeno*: bojím se, da bi ti tej stvari ne bil kos ali da ji nisi bil ali da ji ne boš kos; bati se je, da jutri še ne bo dežja najbrž ga ne bo, a želel je, da bi bil; otrok je obstal, boječ se psa; boječ -čca -e prid.: otrok je bil ves ~, gleda ~e

bati- v sestavi: batigráf -a m, batigráfski -a -o: ~a priprava, ~i zapis; batiméter -tra m *globinomer*, batimétrski -a -o, batimétrčen -čna -o: ~a karta, ~

zemljevid, batimetrija -e ž globino-
merstvo; batisfera -e ž; batiskaf -a m
krogla za opazovanje življenja v morskih
globinah
bátik -a m 1. malajski način ornamentiranja
tkanin, papirja, usnja ipd., 2. tako okra-
šena tkanina
bátina -e ž 1. palica, 2. udarec s palico
bátinati -am, bátinanje -a s, bátináš -a m
batist -a m |platno|, batistov -a -o: ~
robec, batisten -tna -o: bele ~e obleke
bátjuška -a in -e m očka, bátjuškov -a -o
očkov; bátko -a m, bátkov -a -o
bato -v sestavi: batolit -a m strjena magma,
vrinjena v zemeljsko skorjo; batométer
-tra m batimeter
batoglavéc -vca m zool., batoglavica -e ž
Bátám -a m kr. i., bátámaki -a -o: ~o
pristanišče
Baudelaire [bodlér] -r(j)a m, Baudelairov
-a -o in Baudelairjev -a -o, baudel-
lair(jev)aki -a -o in baudelairovski -a -o
Baudouin de Courtenay [bodúèn dakurtóné]
Baudouina de Courtenay(a) m |poljski
jezikoslovec|, Baudouinov -a -o ali de
Courtenayev -a -o: ~i zapisi rezijan-
ščine
Báukis -ide ž gr. mit., Báukidin -a -o,
tudi Báucis -ide ž
Báumann -a m os. i., Báumannov -a -o:
~a reneta; bávmanka -e ž |češnja|
Baumé [bomé] -ja m os. i., Bauméjev -a -o:
~a stopinja, ~a lestvica
Bavárec -rca m, Bavárka -e ž, bavárski
-a -o, bavárščina -e ž, Bavársko -ega s,
na ~em, Bavárska -e ž, v ~i
bavbáv -a m, bavbáv(ov)ski -a -o
báviti -im se → ukvarjati se (s čim)
bávkatí -am in -čem, bávkanje -a s: lijak
bavka, bávkniti -nem: pes bavkne
bávta -e ž |sekira|, bávtica -e ž
bávvara -e ž zaklop, zaklopna vrata (npr.
v svinjaku nad koritom): hlače na ~o,
bávvarice -ric ž mn.
báza -e ž osnova, izhodišče, podlaga, temelj:
~ stebra podstavek, noga; surovinska,
tehnična, avionska, operacijska ~ opo-
rišče; ~ potence mat.; lobanjska ~
dno; báze báz ž mn. kem. lugi; bazálen
-lna -o [-ln-]: ~i metabolizem temeljna
presnova; bázičen -čna -o: ~e kisline
kem., ~e rudnine imajo veliko magne-
zija in železa: ~a industrija ključna,
temeljna; ~a barvila usnja; ~e obloge

el.; bázičnost -i ž; bazirati -am: ~ na
čem sloneti, biti oprt, stati, ležati na čem,
izvirati iz česa; imeti korenine, biti za-
koreninjen v čem; ~ na kaj opirati,
staviti, nasloniti na kaj; bazoid -a m kem.
bazált -a m, bazáltov -a -o: ~i skladi,
bazáltén -tna -o >[-lt-]
bazár -ja m |tržišče|, bazárski -a -o: ~o
blago
bázédovka -e ž bolezen, kakor jo je opisal
Basedow
bazén -a m 1. geogr. kotlina, kotel, 2. šp.:
plavalni ~, bazénski -a -o
bazídij -a m bot.
Bazílij -a m os. i., Bazílijev -a -o, bazili-
jánec -nca m, bazilijánski -a -o: ~i
obred
bazílika -e ž |cerkev|, bazilikálen -lna -o
[-ln-]: ~a stavba, baziliški -a -o: ~i
slog
bazílika -e ž bot. bazílika, bazílikov -a -o
bazilisk -a m kuščar; mít. bajeslovna krilata
kača, ki njen pogled ubija, baziliskov -a
-o: ~ pogled
Bazovica -e ž kr. i., na ~i, bazoviški -a -o:
~e žrtve
báza -e ž bira, vrsta: enake, vsake ~e
bazílika -e ž bazilika
Béčla -e ž |lisr|, Béčelin -a -o: ~ urednik
b-dur [bédur] -a m: skladba v ~u
beatifikáratí -am razglasiti za blaženega,
beatifikácija -e ž, beatifikácijski -a -o:
~i postopek
Beatrice [beátriče] ž os. i., 2. Beatrice,
3. Beatrici, 4. Beatrice, 5. pri Beatrici,
6. z Beatrice, Beatricin -a -o; Beatrika
-e ž, Beatrikin -a -o
Beaufort -a [bofór -a] m os. i., Beaufortov
-a -o: ~a lestvica za hitrost vetra in ladij
Beaumarchais -a [bomaršé -ja] m |franc.
dramatik|, Beaumarchaisov -a -o: ~
slog, Beaumarchaisovski -a -o: ~i humor
béba -e ž omejenec, mevža, tepec, teslo,
bébica -e ž; bébka -e ž: ~ od rojstva,
bébec -bca m: ~a se delati, za ~a koga
imeti; bébiti -im begati, mésti, méšati,
vleči koga (za nos); povsod tudi bēb-
béba -e ž otrok, punčka, bébica -e ž
bébast -a -o = bébav -a -o, bébavost -i ž;
povsod tudi bēb-
bebljati -ám momljati, jecljati, nerazum-
ljivo govoriti, bebljaj -ájte! bebljal -ála -o,
bebljánje -a s, bebljáv -áva -o, bebljávéc
-vca m, bebljávka -e ž >[bab-]

becáti -ám, becáj -ájte! becál -ála -o, becánje -a s: ~ kamenje, ~ koga kam; krava beca >[bæc-]; gl. tudi cebati
 bečkáti -ám, bečkáj -ájte! bečkál -ála -o, bečkánje -a s: ~ po zobeh >[bæc-]
 bêt [bêĕ] -à m |sod, kotanja, kjer se nabira voda iz tal|, beček -čka m, bečka -è in -é ž [posoda]
 bečáti -im, beči -ite! bečál -ála -o, bečánje -a s: otrok, ovca, jelen beči
 bečvá -è in -é ž [kadca], bečvár -ja m, bečvarína -e ž [davek], bečvíca -e ž >[bæc-]; gl. tudi bačva
 béda -e ž revščina, bédén -dna -o ubog, boren, klavrn, bédnost -i ž, bédnosten -stna -o: ~i fond, bédnež -a m, bédnik -a m, bédnica -e ž
 bedáček -čka m, bedačica -e ž; bedáčiti -im, bedáčenje -a s
 bedák -a m: koga za ~a imeti, saj nisem tvoj ~; bedáški -a -o, bedáčstvo -a s, bedást -a -o in bédast -a -o, bedastóča -e ž → neumnost, bedarija -e ž neumnost, bedáriti -im neumnost delati, govoriti
 bédeker -ja m gl. Baedeker
 bedénc -nca m 1. izpuščaj, 2. lj. kožna zbrst, bedénčast -a -o med.
 bedenica -e ž bot. narcisa
 bedénj -dnjá m in bédenj -dnja m sod, velika kad, škaf, panj, bednjár -ja m, bednjárski -a -o >[bæd-]; gl. tudi badenj
 bedéti -im, bedi -ite! bedéč -a -o, bedél -éla -o, namen. bedét, bedénje -a s: vso noč ~ pri bolniku, mrliču, ~ nad siroto, nad premoženjem; bedéč -éča -e prid.: bil sem čisto ~, v ~em stanju; na ~em sanjati; bedéčnost -i ž; bedénji -a -e: ~i dan vigílija lgt., bedljív -a -o: ~o spanje rahlo, bedljívost -i ž >[bæd-]
 bédro -a in -ésa s, mn. bédra in bédra, tudi bedrésa -és s hum., bédrcé -a s in bedrésce -a s, bédrn -a -o in bédrn -a -o: ~i živec; ~a kost = bédrnica -e ž stegnenica, bédrnat -a -o in bédrnat -a -o, bédrník -a m in bédrník -a m
 Beduín -a m |Arabec|, beduín -a m |puščavski pastir|, beduínka -e ž, beduínski -a -o
 Beethoven [betóvan] -vna m os. i., Beethoven -a -o, beethovenski -a -o
 bég -a m: v ~ pognati, zapoditi koga, v ~ se spustiti; ~ s kmetov, z dežele v mesta, ~ z grude, ~ od pluga, ~ kapitala; na ~u; bégoma prisl.

bég -a m |plemič pri Turkih|, bégov -a -o, bégovski -a -o: ~a oblast, bégovstvo -a s, béginja -e ž = bégovica -e ž = bégica -e ž; bégíč -a m; béglerbeg -a m: bosenski ~; bégluk -a m
 begálnica [-un-] -e ž čeb.: medišča imajo zaprta žrela in ~e
 begálica [bæg-] -e ž |hutara na cvetno nedeljo|
 bégati -am, begajóč -a -e, béganje -a s: ~ sem ter tja, od kraja do kraja; ~ otroka s strahovi, ~ mladini duha, glavo; ~ delavca pri delu ali v delu; ~ za modo, za uspehom; oči, misli begajo; z očmi, z mislimi ~ po sobi, po preteklosti; misli mu begajo od knjige do knjige; ne daj se ~; kaj te že spet bega? z neurejenim branjem se samo begaš
 bégav -a -o kdor je nagnjen k beganju, bégavost -i ž, bégavec -vca m
 bégniti -nem: oči so mu begnile
 begónija -e ž, begónijev -a -o in begónijin -a -o: ~ cvet
 begóten -tna -o: ~ spomin, ~a misel, ~a srna, begótnost -i ž
 begún -a m: vojaški ~ dezertar, uhajač, begúnc -nca m: vojni, politični ~i, begúnka -e ž, begúnski -a -o: ~o taborišče, begúnstvo -a s: ljudje v ~u, begúnček -čka m
 Bégunje Bégunj ž mn. kr. l., v ~ah, begúnjski -a -o, Bégúnjec -njica m, Bégúnjka -e ž; Bégúnjščica -e ž: živina, koča na ~i
 behaviorízem -zma m fil. |smer|, behaviorist -a m, behaviorističen -čna -o
 běj -a m: tuniški ~, béjev -a -o, béjevski -a -o: ~a oblast, bejevína -e ž
 béjevrec -vca m učenc iz b razreda
 Bėjrt -a m |libanonsko mesto|, bėjrtski -a -o: ~e ulice
 béka -e ž bot., békov -a -o: ~e trte, šibe; békovje -a s, békovina -e ž in bekovina -e ž, bekúlja -e ž, bekovnjáča -e ž |košara|
 bekasína -e ž zool. kozica
 bekáti -ám in békati -am, bekánje -a s in bekánje -a s: dróbnica beka; békiniti -nem: za hip je beknila ovca; béka -e ž |ovca|
 bekétáti -ám in -éčem meketati, bekétáj -ájte in bekéči -te! bekétál -ála -o, bekétánje -a s: ovce, koze bekétájo ali bekéčejo, bekét -éta m, bekétáč -a m
 bekón -a m |prašič|

bél [béy] -í ž: mozgovna, očesna ~, ~ hloda, ~ na listih |plesen|
bél [béy] -a -o in -ó -í -é -á, prim. bolj bél -a -o: ~a uš, vrana, obleka, ~a galica cinkov sulfat, ~i premog, grodelj, ~a kovina, ruda, pločevina, ~i rudar naftar, ~i žar met., ~a kopel tekst., ~a figura pri šahu, ~o klobase, ~i teden v trgovini, ~a nedelja, ~i svet, ~a cesta; ~o perilo, ~a kuga, ~i tok; ~e noči; ~a Ljubljana; o ~em ali pri ~em dnevu; veliki ~i molk; ~a garda, trgovina z ~im blagom; ~ kakor sneg, kakor zid, kakor češnjev cvet; ni zinil ne ~e ne črne; črno na ~em; z ~im gledati, ~o gledati; ~o opran, ~o oblečen; ~o pikčast, progast; vendar bélo-zelèn -éna -o: zastava je ~a; pogosto v vodnih in krajevnih imenih: Bela cerkev, Bela peč, belopéški -a -o: Belopéško jezero; Beli kamen, Bele vode; Belo brdo, belobrdski -a -o: ~a kultura; Belo morje, belomórski -a -o: ~a pristanišča; Béla Rúsiya, belorúski -a -o, belorúščina -e ž, Belorúsi -ov m mn. ali Béli Rúsi -ih -ov m mn.
béla -e ž 1. sladkovodna riba, 2. med. bolezen bledica
Béla -e ž |voda in kraj|; večinoma: na ~i, z ~e, bélski -a -o [-us-] ali beljánski -a -o, Belján -ána m, Beljánka -e ž
Béla -a in -e m os. i., Bélov -a -o
beláč -a m: ~ beli koruzo, beláčica -e ž, beláški -a -o
beladóna -e ž bot. volčja češnja, beladónin -a -o: ~ strup
belák -a m zool. bel prašič, min. bel kamen, belán -ána m belolasec, belánski -a -o: ~a pasma krav
Béla krajína -e -e ž, iz ~e ~e, v ~i ~i ali Belokránsko -ega s, z ~ega, na ~em; belokránski -a -o: ~a noša, Belokránjec -njca m ali Béli Kránjec -ega -njca m, Belokranjica -e ž ali Béla Kranjica -e -e ž, belokránsčina -e ž
belár -ja m kdor beli, belarica -e ž, belárski -a -o, belárstvo -a s tekst., belárna -e ž; Belár -ja m os. i., Belárjev -a -o: ~e skladbe, ~ potresni aparat
belcanto [belkánto] -a m glas. belkanto
belčkan -a -o [-uč-] otr.
Bélcehub -a [-lc-] m |hudobni duh|: izganjati hudiča z ~om, Bélcehubov -a -o

bélec -lca [-uč-] m človek bele polti, žival, uš, sad bele barve, beljeno platno; min. albit, polit. desničar, nasprotnik socializma; bélika -e [-uč-] ž, béleček -čka [-uč-] m, béleče -ta [-uč-] s
beléti -im postajati bel, belèl -éla -o, belénje -a s: lasje mu belijo ali belé
beletrija -e ž leposlovje = beletristika -e ž, beletrist -a m leposlovec, beletrističen -čna -o: ~o slovstvo
beléz -a m: apneni ~, pod ~em
beléžiti -im zapisati, zapisovati, beléžen -žna -o: ~a knjiga, beléžnica -e ž notes, beléžka -e ž notica
Bélgija -e ž, v ~o, Bélgijec -jca m, Bélgijka -e ž, bélgijski -a -o > [-lg-]
Bérial [-al] -a m |malik|, Bérialov -a -o
belica -e ž bela češnja, hruška, klobasa, belo jajce ipd.: riba ~, kuna ~, konoplja ~; moka ~; beličar -ja m ribič na belice; beliček -čka m lov. |ribica|
belič -lca m |droben novc, denar|: še prebitega ~a nima
beličen -čna -o, beličnost -i ž biol. albinizem, beličnik -a m 1. albino, 2. jabolko, beličnica -e ž 1. albina, 2. moška konoplja; beličenje -a s dobivanje dlake, perja
belilo -a s: kremško, svinčeno, cinkovo ~; belilen -lna -o [-ln-]: ~o apno klorovo, ~i prašek, stroj, ~a sol, kad, kopel
belin -a m bel pes, metulj, vol, biol. albino, zool.: kapusov, glogov, repni, repični ~; belinov -a -o: ~ zarodek, ~a buba; belinček -čka m, belinka -e ž |hruška|, belinstvo -a s albinizem
belina -e ž 1. ~ snega, ~ zidov, očesna ~, 2. trta, vino, 3. prvo žganje, 4. siva mrena
Belinski -ega m |ruski kritik|: ~ega kritike
belišče -a s kjer platno belijo
belíti bélim, béli -itel beléč -a -e, béliil -ila -o, béljen -a -o, béljenje -a s in béliti -im s stal. poud.: hišo, zid, sobo ~, danes bélimo, platno ~, glavo si ~ s čim, železo ~, peč ~, jed ~ z mastjo, z mlekom, ~ jih komu grenke resnice komu praviti, krompir, palico, šibo, les, obroče ~; gore se bélijo, dan se béli; belitev -tve ž: ~ platna, žgancev; belivec -vca m, belivka -e ž, belivski -a -o: ~o orodje; bélja -e ž beljenje
belják -a m, beljakovina -e ž, beljakovinski -a -o, beljakovinat -a -o: ~a snov

Belják -a m kr. i., v ~u, Beljáčani -ov m mn., beljáski -a -o: ~o križišče
Beljáni -ov m mn. gl. Bohinj in Bela
beljáva -e ž 1. beljenje, belež: zid izgublja ~o; 2. žganje prvega teka: zdaj še ~ teče; 3. mlad, svetel les = beljavina -e ž; beljavec -vca m drevo s svetlim lesom
belkánto -a m glas.: italijanski ~, belkantistično -čna -o >[-lk-]
bélkast -a -o [-yk- /-lk-]: ~ prah, ~a tekočina; ~o zelen
Bell [bél] -a m os. i., bél[bél] -a m |fizikalna enota|
Bellevue [belvü'] -ja m, bellevuejski -a -o bélo -a s lov. jelenova tolišča
belo -v sestavi: belobrád -áda -o, belobrádec -dca m; belobrdski -a -o gl. bel; belobrk -a -o, belobrkec -kca m; belodlák -áka -o, belodlákec -kca m; belogardízem -zma m, belogardíst -a m, belogardístka -e ž, belogardístičen -čna -o, belogardístovski -a -o; belogláv -áva -o, beloglávec -vca m, beloglávček -čka m, beloglávka -e ž; belogrív -a -o, belogrívec -vca m; belokóžen -žna -o, belokóžec -žca m, belokóžka -e ž, belokóžnik -a m; belokránski -a -o gl. Bela krajina; belokríl [-il] -a -o, belokrílka -e [-lk-] ž, belokrílec -lca [-lc-] m; belokrívén -vna -o, belokrívnost -i ž; belolás -ása -o, belolásec -sca m, beloláska -e ž; belolíčen -čna -o, belolíčnost -i ž, belolíčnež -a m, belolíčnica -e ž; belomórski -a -o gl. bel; belopérka -e ž bot.; belopéški -a -o gl. bel; belopólt -a -o [-yt-]; belorép -répa -o, belorépec -pca m, beloréпка -e ž; belorit -a -o, beloritéc -tca m, beloritka -e ž; beloròk -òka m, beloròkec -kca m; belorúski -a -o gl. bel; belouh -a -o, belouška -e ž, belouškin -a -o; beložáren -rna -o; vendar belo žareč, belo bleščec se, belo cvetoč, belo črtkan, belo oblečen, belo obrobjen, belo pogrnjen, belo razbeljen; belo-modro-rdeča zastava
belóčnica -e ž, belóčnicičen -čna -o
belóta -e ž = belóba -e ž
bélaki -a -o [-ys-] gl. Bohinj in Bela
bélsa -e ž bela krava, bélsast -a -o >[-ys-]
Béltinci -nec in -cev m mn. kr. i., v ~ih, iz Béltinec in iz Béltincev, béltinski -a -o, Béltinčarji -jev m >[-lt-]
belúg -a m = belúgec -gca m bel prašič, belúga -e ž 1. bela krava, 2. riba

belúh -a m znč. bel človek
belúš -a m špargelj, belúšev -a -o: ~a juha
belvedére -ra m grad ali palača z lepim razgledom, belvedérski -a -o
bencín -a m: ~ iz nafte, sintetični ~, bencinski -a -o: ~i motor, tank, vžigalnik, pogon; ~a svetilka, bencinov -a -o: ~i hlapi; gl. tudi benzin
bencino -v sestavi: bencinométer -tra m, bencinovòd -òda m
bencól [-ól] -a m, bencólski -a -o [-ls-], tudi benzól [-zól] -a m, benzólski -a -o [-ls-]; gl. tudi benzin
Benešija -e ž kr. i., iz ~e, v ~i; beneški -a -o: ~o narečje, Beneška Slovenija, beneškoslovenski -a -o: ~i rokopis; Beneško -ega s |dežela|, na ~em, z ~ega; beneščina -e ž |narečje|; Benečan -ána m, Benečanka -e ž, benečanski -a -o
Benedíkt -a m os. i., benediktínec -nca m |redovnik, liker|, benediktínka -e ž |redovnica|, benediktínski -a -o: ~i red
benefica -e ž predstava v prid kakega igravca, benefičen -čna -o: ~a predstava; beneficirati -am leta šteti v pokojnino
beneficij -a m nadarba, dohodek, beneficiát -a m ustanova in uživavec, beneficiátov -a -o: ~i (osebni) dohodki; beneficiáten -tna -o: ~i dohodki iz ustanove
Benétké Benétk ž mn. |it. mesto|, v ~ah, iz Benétk, benéški -a -o: ~a gondola, ~i jarmenik les., ~o steklo; Benečan -ána m, Benečanka -e ž; benečan -ána m |kovan denar|, benečanka -e ž venecijanka, žaga samica
benevolénc -e ž naklonjenost, dobrohotnost, benevolénten -tna -o
Bengálíja -e ž |dežela|, Bengálec -lca [-lc-] m, Bengálka -e [-lk-] ž, bengálski -a -o [-ls-]: ~i tiger, Bengálski zaliv, bengáličén -čna -o: ~i ogenj; bengálsčina -e [-ls-] ž |jezik|; bengalín -a m |tkanina|
benígen -gna -o: ~ človek dobričina, ~ tumor. ~a bula nenevarna
Bénjamin -a m os. i., Bénjaminov -a -o, Benjáminček -čka m, Benjáminčkov -a -o; Béno -a m, Bénov -a -o; benjámin -a m in benjáminček -čka m najmlajši
Benson /bénsón -a m os. i., Bensonov -a -o: ~ kotel stroj.
bentíti -ím, bénti -íte! bentíl -a -o, benténje -a s: ~ nad konjem, ~ na živino, ~ zoper sodnike; bentil se je, da jih ne bo več poslušal rotil se je

benz- v sestavi: benzalkohól [-lk-, -ól]
-a m, benzalkohólov -a -o [-lk-]; benz-
zamin -a m; benzanilíd -a m
benzal- v sestavi: benzalkloríd -a [-lk-] m;
benzalacetón -a m; benzalanilín -a m
benzén -a m kem., benzénov -a -o: ~i
ogljikovi vodiki
benzen- v sestavi: benzensulfamid -a m;
benzensulfínát -a m; benzensulfón -a m
>[-lf-]; vse kem.
benzidín -a m kem., benzidínov -a -o: ~a
transpozicija
benzil [-il] -a m, benzilov -a -o: ~a
kislina; benzilát -a m; benzilíd -a m;
benzilbromíd -a [-lb-] m, benzilkloríd -a
[-lk-] m |plin solzivec|
benzín -a m in benzól [-ól] -a m; gl. tudi
bencin, bencol
benzo- v sestavi: benzodiazín -a m; benzo-
diazól [-ól] -a m; benzoftuorén -a m;
benzofenól [-ól] -a m
benzóa -zóa ž kem. |dišeča smola z Jave|,
benzón -a -o: ~a kislina
benzoi [-il] -a m, benzoišov -a -o: ~i
nitrati; benzoilacetát -a m, benzoil-
acetón -a m, benzoilferoksid -a m,
benzoilkloríd -a [-lk-] m kem.
Beočija -e ž |grška pokrajina|, beoški -a -o,
Beočáni -ov m mn.; tudi Boiotija
Beograd -a m kr. i., v ~u, Beográjčan -a m,
Beográjčanka -e ž, beográjski -a -o
bér -i ž: ajdova ~ kličé čebele, ~ zdr-
vilnih zeli, teloh je prva pomladna ~
čebelam
béra -e ž: ~ besedi; ~o dajati, priti po ~o
beráč -a m 1. kdor zbira ali prosi, bere ob
trgovci, 2. orodje, priprava: z ~em
obirati jabolka, 3. košara, beračica -e ž;
beráčé -éta s, beraček -čká m ali beraček
-čka m, beračón -a m znč.; beráški -a -o:
na ~o palico priti, spraviti koga,
~a malha, sedeti na ~i klopi, ~o
okence; beračija -e ž, beraštvo -a s
beráčiti -im, beračenje -a s: ~ po mestu,
brata ali pri bratu ~ za denar
Béranger -a [beranzé -ja] m |franc. pesnik|,
Bérangerov -a -o
Berbéri -ov m |narod v severni Afriki|, ber-
bérski -a -o, berbérščina -e ž, berbérec
-rca m |konj|
Berdjájev -a m: spisi ~a, z ~om, berdjá-
jevski -a -o: ~i nazori
Berenika -e ž |egiptovska vladarica|, Bere-
nikin -a -o: ~i lasje astr.

Berezína -e ž |ruska reka|: most čez ~o,
bitka pri ~i
Bergamo [bérgamo] -ma m |it. mesto|,
bergamiki -a -o; bérgamo -ma m
|tkanina|
Bergen [bérgen] -a m |norv. in niz. mesto|,
bergeniki -a -o
bérgla -e ž: o(b) ~ah ali po ~ah, z ~ami
hoditi, bérglica -e ž, bérglast -a -o
Bergson [bérgsón] -a m |franc. filozof|,
Bergsonov -a -o: ~a filozofija, šola,
bergsoniki -a -o: ~i nazori; bergso-
nizem -zma m, bergsonist -a m ali
bergsonovec -vca m
beribéri -ja m med. |avitaminoza|: nasledki
~ja, z ~jem
beril [-il] -a m min., berilov -a -o: ~i
kristali, ~e barve, ~ sijaj
berilij -a m kem. |kovina|, berilijev -a -o:
~a kislina glucin
berilo -a s 1. odlomek, namenjen branju,
2. knjiga z berili, berilen -lna -o [-ln-]:
~i sestavki
Bering [béring] -a m |danski raziskovavec|,
Beringov -a -o: ~a ožina, ~o morje,
~ otok
berivka -e ž |solata|
berivo -a s snov za branje: imate kaj ~a
zame? domače ~
Berkley -a [bérkli -ja] m os. i., Berkleyev
-a -o: ~e filozofija
Berlín -a m kr. i.: vzhodni ~, v ~u, ber-
línski -a -o: ~o modrilo kem.; Berlínčan
-a m, Berlínčanka -e ž, berlínščina -e ž
Berlioz [berlióz] -a m |franc. skladatelj|,
Berliozov -a -o: ~a simfonija
Bernár -a m os. i.: Máli in Véliki Sv. ~
|prelaza v Alpah|, Bernárdov -a -o,
Bernárd(k)a -e ž, Bernárd(k)in -a -o;
bernardinec -nca m |redovnik, pes|,
bernardinski -a -o
Bernardin de Saint Pierre [bernardén dæ-
senpjér], Bernardina de Saint Pierre m
os. i., Bernardinov -a -o ali de Saint
Pierreov -a -o: ~ roman Paul et Virginie
Bernini [berníni] -ja m |it. arhitekt|,
Berninijev -a -o: ~o stebrišče
bernja -e ž bera: napraviti ~o, vinska ~,
piškava ~; tudi mera (2¹/₂ mernika)
bernjáti -ám, bernjáj -ájte! bernjál -ála -o:
~ po vaseh; bernjáva -e ž; bernjáv -a
m, bernjávslja -e ž, bernjávšati -am
Bernoulli [bernúli] -ja m |flamsko-švicarska
družina|: rod ~jev, matematiki Ber-

noulliji; Bernoullijev -a -o: ~a funkcija, ~o načelo

Beromünster [*beromü'nstər*] -stra *m* [švic. mesto], beromünstrski -a -o: ~a radijska postaja

bérsa -e *ž* *plesnoba na vinu*, bérsiti -im se = bérsati -am se *kvariti se*: vino se bersa, bérsast -a -o, bérsnat -a -o: ~o vino bersaljér -ja *m* [it. vojak], bersaljšerski -a -o: ~i klobuk

Berthelot -a [*bertəlò -ja*] *m* [franc. kemik], Berthelotov -a -o: ~a bomba, ~o načelo največjega dela, ~ kalorimeter

bés in bés bésa *m*: ~ te lópi! ~ te pléntaj! ~i naj ga jašejo! bésji -a -e; bésen -sna -o, bésnost -i *ž*, bésnóba -e *ž*, bésnež -a *m*, bésnfv -a -o: ~ bik, ~ človek = bésnják -a *m*

bésa -e *ž* *gl. baisse*

Besarábija -e *ž* [*dežela*], besarábski -a -o, Besarábci -ev *m mn.*

beséda -e *ž*, *rod. mn.* besedí *in* beséd: domača, govornjena, pisana, tiskana, živa ~; vezana, nevezana ~; trda, ostra, žaljiva, žal ~; lepa, dobra, topla ~; sladka, priliznjena, hinavska, lažniva ~; slovesna, resna, prazna ~; častna, moška, mož ~; v pravem, prenesenem pomenu ~e; uvodna, sklepna ~; s svojimi ~ami povedati, z drugimi ~ami; lepa ~ lepo mesto najde; z eno ~o, v dveh ~ah; ~ ni konj; od ~e do ~e tako je rekel; po ~ah tako je povedal; do ~e zna; mir, konec ~! ni vredno ~e; z ~o na dan! ~o imeti, izgubiti, dobiti; prvo ~o imeti, nobene ~e nima; ~o dati *obljubiti*; ~o dati, vzeti govorniku; častno ~o dati; dati, privoščiti komu dobro ~o; ~ dá ~o; ~o držati, snesti, požreti, prelomiti, izpolniti; ~ (s)teče, se zatika, ne gre z jezika, se razveže, zastaja; ~ velja, zaleže, drži; prijeti, držati koga za ~o; ~o zastaviti za koga; v ~o seči, segati komu ('padati, °vpadati); do ~e priti, komu *ali* koga do ~e pustiti; biti, ostati s kom v ~i; oglasiti se k ~i; ~ nanese na kaj; ~ je o čem; ~ je meso postala *se je uresničila*; opletati z ~ami; za ~e se loviti; ~e izbirati, tehtati, obračati, zavijati; ~e moško postavljati; ~ leti na koga, meri kam; potrditi z ~o in dejanjem; ~o mu je vzelo; prišle so neke ~e vmes

béseda -e *ž* [*čitalniška prireditel*] besedávelej -vija *m* *zgovornež*, besedávejlstvo -a [-valj-] *s* *zgovornost*

beséden -dna -o: ~i pomen, red, zaklad, ~i dvoboj; ~a analiza, igra, uganka; ~a umetnost, besédnost -i *ž* *zgovornost*

besédica -e *ž*: tudi ~e ne več!

besedíčiti -im *tjadvan* *govoriti*, besedíčenje -a *s* *prazno govorjenje*, besedíčen -čna -o *zgovoren*, *gostobeseden*, *klepetav*, *prepirljiv*, besedíčnost -i *ž*

besedílo -a *s* *tekst*

beséditi -im *govoriti*, besédenje -a *s*: ~ se *preparati se*; besédovati -ujem *in* besedovati -újem, besedováł -ála -o, besedováńje -a *s*, besedovávec -vca *m*

besédje -a *s* *besedni zaklad*; besedíščé -a *s* *besedni zaklad*, *slovar*

besedljív -a -o *zgovoren*, *klepetav*, *ujedljiv*, besedljívec -vca *m*, besedljívka -e *ž*, besedljívost -i *ž*

besedník -a *m* *in* besédník -a *m* *govornik*, *odvetnik*, *zagovornik*, *besednica* -e *ž* *in* besédnica -e *ž* *odvetnica*, *zagovornica*; Besédník -a *m* [*Janežičev list*]

besednják -a *m* *slovar*, besednjákar -ja *m*, besednjákarski -a -o: ~o delo, besednjákárstvo -a *s*

besedo- *v sestavi*: besedolómen -mna -o, besedolómnost -i *ž*, besedolómec -mca *ž*, besedolómlstvo -a *s*; besedoslóvje -a *s* *nauk o besedah*, besedoslóven -vna -o, besedoslóvec -vca *m*, besedoslóvski -a -o; besedotvórije -a *s*, besedotvóren -rna -o, besedotvórec -rca *m*

besédún -a *m* *znč. kdor veliko govori* = besédúh -a *m* *znč.*

bésen -sna -o *gl. bes*

besežírati -am, besežíranje -a *s*, besežé -ja *m* [*cepivo zoper jetiko*]

Beskídi -ov *m mn.* [*gorstvo*], beskídski -a -o

besnéti -im, *namen.* besnét, bésni -ite! besnéč -a -e, besnél -éla -o, besnéńje -a *s*: vsó noč je besnel

Bésnica -e *ž* *kr. i.*, iz ~e, bésniški -a -o, Bésničani -ov *m mn.*

besníti -im *v besnost spravljati*, bésni -ite! besníł -a -o, besnílo -a *s*

bésnost -i *ž* *gl. bes*

Bessemer [*bésemer*] -ja *m os. i.*, bésemerski -a -o: ~a hruška = bésemerka -e *ž*; bésemeriti -im *met. pridobivati jeklo iz surovega železa v besemerki*, bésemerjenje -a *s*

béstija -e ž živina, zver, bestiálen -lna -o [-ln-] živinski, zverinski, surov, bestiálnost -i [-ln-] ž živinstvo, poživinenost (vse le za moralno označo človeka)

bestseller [béstseler] -ja m najbolj kupovana knjiga

béster -tra -o buden, živahen, lep: ~i otroci, ~ dan, ~ a pšenica

béštija -e ž: ti ~ ti!

bèt [bèt] -à m: danes z ~om, jutri s psom; koruzni ~, sodarski ~; betèc -icà m; gl. tudi bat

béta m neskl. in béta -e ž [grška črka]: mali ~, pri ~i, v kotu ~, sinus ~, žarki ~ in ~ žarki

Béta -e ž os. i. Elizabeta, Bétin -a -o, Bétka -e ž; tudi Béta -e ž

béatron -a m fiz.

bétel [-el] -a m bot., bételov -a -o: ~ list

Betetto [betéto] -a m os. i., Betettov -a -o: ~ bas, ~a šola

bétev -tve ž betva, bétevca -e ž: lasna ~ [steblo]; tudi: bétko -a s in bétevce [-tæv] -a s; bétviti -im

betéžen -žna -o, betéžnost -i ž, betéžnik -a m, betéžnica -e ž, betéž -éza m

betica -e ž 1. kol, cepec, kembelj pri zvonu ipd.; 2. znè. glava: ~ stori pravico; dati komu po ~i; betič -iča m 1. leseno kladivo, 2. vonjalni ~ hroščev, 3. bot. [klas]; betičar -ja m, betičast -a -o: ~ predmet ima betič, je na koncu zadebeljen; betiček -čka m glavica: palica s srebrnim ~om; betičen -čna -o svojeglav, betična -e ž = betičnica -e ž 1. bučica, 2. bot.; betičnik -a m bučman >[bat-]; tudi butica

betón -a m: armirani, komprimirani ali stisnjeni ~, liti ~, nabiti, phani ~, napeti ~; ojačeni ~; betónski -a -o: ~a cev, ~i pilot, most, ~a plošča, ~i mešalnik; betonirati -am, betoniranje -a s; betonárna -e ž, betónar -ja m = betonèr -ja m, betónarski -a -o

béva -e ž deblo, veja, bilka, malenkost, bétvica -e ž; gl. tudi betev

Beuron [bõiron] -a m kr. i., beuronski -a -o: ~a umetnostna šola

bèv matn.: ni rekel ne ~ ne mèv

Bévk -a m, Bévkov -a -o

bévkati -am in -čem, bévkanje -a s, bévk bévka m; bévskati -am in bévskati -am, bévskanje -a s in bévskanje -a s; bévs(k)-niti -nem: ovca, pes, lisica bevs(k)ne

bezàti -ám, bezàj -ájte! bezàl -ála -o, bezánje -a s, bezàlo -a s, bezàlnik -a [-un-] m >[bèz-]

bezèg [bèzèg] -zgà m: španski ~; bezgòv -a -o: ~o cvetje, ~ izgovor; bezgovina -e ž, bezgòvec -vca m [grm, mezga iz jagod, čaj]; bezgòvje -a s, bezgòvka -e ž [puška] >[bèz-]

Bézenšek -ška m os. i., Bézenškov -a -o: ~a stenografija

bezgàti -ám, bezgàj -ájte! bezgàl -ála -o, bezgánje -a s: ~ pipo, cevko; bezgàlo -a s; bezgàlica -e ž = bezgálnica -e [-un-] ž >[bèz-]

bezgávka -e ž, mn. bezgávke, bezgávčen -čna -o: ~ vrat, vrat je ves ~, bezgávka -a -o: ~ človek, bezgavkovina -e ž >[bèz-]

Bezjàk -a m, mn. Bezjàki -ov [prebivavci med Dravo in Savo], bezjàški -a -o, bezjàk -a m tepec; bezjàščina -e ž; bezjàča -e ž: tesarska ~ [sekira]

bezljàj -ám, bezljàj -ájte! bezljàl -ála -o, bezljánje -a s: krave bezljajo; bezljáv -áva -o, bezljávec -vca m, bezljávka -e ž, bezljív -a -o >[bèz-]

beznica -e ž, bezníčen -čna -o: ~i prostori, bezníški -a -o: ~e navade, bezníčar -ja m lastnik in obiskovavec beznice

bežàti -im, béži -ite in béžite! bežè, bežèč -a -e, bežàl -ála -o, bežánje -a s: beži, beži, kaj boš govori!

bèžec -žca m tekst. [del predilnega stroja]: ~ z ušesom

Bèžek -žka m os. i., Bèžkov -a -o: ~o uredništvo

bèžen -žna -o: ~ pogled, vtis, en sam ~ trenutek; bèžnost -i ž

Bèžigrad -a m kr. i., za ~om, iz ~a; Bèžigràjski -a -o in bežigràjski -a -o. Bèžigràjčani -ov m mn. in Bèžigràjci -ev m mn.

bežíšte -a s geom., bežíščnica -e ž

bi- v sestavi pomeni dvo- (lat.): biduum -a m dvodnevje; biènij -a m dvoletje, bienálen -lna -o [-ln-] dvoleten; zlasti pogosten v kemiji: bikarbonát -a m ogljikov dvokis; bikromát -a m, bivalènten -tna -o

biandrija -e ž dvomoštvo

biánko: ~ menica, ~ indosament, ~ ček; podpisati in bianco podpisati nepopisan, bel list, vnaprej, na slepo podpisati

Bías -a ali Biánta m [gr. modrijan], Biasov -a -o in Biántov -a -o

biatlon -a m šp.
 biba -e ž: ~ leze, bibin -a -o
 bibavica -e ž *plima in oseka*, bibavičen -čna -o
 biblija -e ž *sveto pismo*: Dalmatinova Biblija; biblijski -a -o: ~i papir *tanek*, bibličen -čna -o: ~o besedilo, biblicist -a m, biblicistka -e ž, biblicistika -e ž, biblicističen -čna -o
 bibliofil [-il] -a m *knjigoljub*, zbiravec *knjižnih redkosti*, bibliofilski -a -o, bibliofilstvo -a s >[-ls-]
 bibliografija -e ž *popisovanje, seznam knjig*, bibliograf -a m, bibliografski -a -o: ~i list, inštitut, ~a metoda
 biblioteka -e ž *knjižnica*, bibliotéčen -čna -o: ~a polica, bibliotéški -a -o, bibliotekár -ja m, bibliotekárka -e ž, bibliotekárski -a -o *knjižničarski*
 bica -e ž *ovca*, bicek -čka m *jarec*
 bicelj -clja m *bincelj*
 biceps -a m *med. dvoglava upogibavka*
 bicikel [-al] -kla m *kolo*, bicikelski -a -o [-kal-], biciklist -a m *kolesar*, biciklistka -e ž, biciklistovski -a -o *kolesarski*, biciklizem -zma m *kolesarski*, biciklistika -e ž, biciklističen -čna -o
 bič in bič -a m: ~ okusiti, vihteti; ~ zapoje; z ~em pokati; bičev -a -o: ~ ročnik = bičevnik -a m = bičnik -a m; bičati -am, bičanje -a s: burja *biča valove*, ~ napake; bičar -ja m, bičarski -a -o: ~a sekta; bičevnica -e ž *trava, kačal*, bičeglavec -vca m *zool.*
 biček -čka m, bičevje -a s in *bičje -a s*, bičkast -a -o 1. *bičku podoben*, 2. *iz bička*, *bičevja*, bičnat -a -o 1. *poln bičevja*: ~ travnik, ~o seno, 2. *iz bičevja*: ~a košara; bičji -a -e: ~a *trstenica zool. |ptič|*; bičkovec -vca m 1. *pražival*, *alga*, 2. *lov. ribji zajedavec*
 biček -čka m *gl. bik*
 Bičje -a s *kr. i.*, iz ~a, v ~u, biški -a -o, Bičani -ov m *mn.*, bičanski -a -o; Bičevje -a s *kr. i.*, iz ~a, bičevski -a -o, Bičevljani -ov m *mn.*
 bidé -ja m *lizplakovalnik*
 bidermajer -ja m *človek predmarčne dobe 1815-1848 po Nemcu Biedermeyerju, brezgrajen, a malce omejen meščan, filister*, bidermajerski -a -o: ~i slog, bidermajerstvo -a s
 bienále -a m *|razstava vsako drugo leto|*: beneški ~

bifé -ja m *točilnica, okrepčevalnica*
 bifilaren -rna -o *dvoniten, dvozičen*: ~o obešanje, ~o navitje
 biftek -a m *dušen goveji zrezek*
 bifurkacija -e ž *viličenje, razcep*, bifurkacijski -a -o
 biga -e ž *|pecivo|*
 bigamija -e ž *dvozakonstvo*, bigamist -a m, bigámen -mna -o
 biglica -e ž 1. *iver*, 2. *žveplenka*
 bigóten -tna -o *preveč pobožen, pobožnjaški*; bigoterija -e ž = bigótnost -i ž *pobožnjaštvo*
 Biháč -a m *kr. i.*, bihaški -a -o
 bik bika m: plemenski, moškati ~, v znamenju ~a *astr.*, z ~om se bosti; gleda kakor ~ nova vrata; bicek -kca m = biček -čka m in biček -čka m; bikov -a -o, bikovski -a -o = bičji -a -e: ~i vrat, bikast -a -o; bikovka -e ž = bikovica -e ž: z ~ami tepsti koga; bikovina -e ž in bikovina -e ž *|meso|*; bikárna -e ž, bikán -ána m: ta človek je pravi ~; bikar -ja m *|pastir, pes|*
 bikarbóna -e ž: soda ~, bikarbónski -a -o; bikarbonát -a m *kem.*: amonijev, kalcijev, kalijev, natrijev ~
 Bikíni -ja m *|otoček|*: atomski poskusi na ~ju; bikinke bikink ž *mn. |kopalke|*
 biko- v *sestavi*: bikobórba -e ž, bikobórec -rca m, bikobórski -a -o, bikobórstvo -a s; bikoglav -áva -o; bikoreja -e ž *reja bikov*, bikoréjec -jca m, bikoréjski -a -o: ~a postaja
 bikóničen -čna -o *dvostožčast*, bikóničnost -i ž *fiz.*
 bikonkáven -vna -o, bikonkávnost -i ž
 bikonvéksen -sna -o, bikonvéksnost -i ž
 bikromát -a m *kem.*: kalijev ~
 °biks -a m *leščilo*: ~ za čevlje, za pod; °biksati -am *leščiti*, °biksanje -a s: ~ pod, čevlje; ~ ga *vulg. lomiti ga*
 bikvadráten -tna -o *mat.*, bikvadrátičen -čna -o: ~a enačba, ~i koren
 bíl [bil / bíl] -i in bíl ž: žito gre v ~ *dela koleno*; bílnat -a -o [-ln- / -yn-]: ~a trava, bílnice -ic [-ln-] ž *bot.*; bílast -a -o; bíliti -im: žito bíli žene bíli; bílka -e [-lk- / -yk-] ž; bílje -a s; bíljarica -e ž *ženska, ki bílje nabira*
 bílabiál [-ál] -a m *dvoustničnik*, bílabiálen -lna -o [-ln-] *dvoustniški*
 bílanca -e ž *računski zaključek*: trgovinska, plačilna, aktivna, surova ~, ~o delati;

bilancist -a m; bilančen -čna -o: ~a nagrada, bilancirati -am *delati bilanco*, bilanciranje -a s, bilančna -e ž
bilateralén -lna -o *dvostranski, obojestranski*: ~a pogodba, ~a somernost, bilateralnost -i ž >[-ln-]
Bilc -a m os. i., Bilčev -a -o: ~e pesmi, ~o slovarsko gradivo >[-il-]
bilijón -a m *milijon milijonov*, bilijónski -a -o, bilijónti -a -o: ~i del
bilina -e ž *rastlina*
bilna -e ž: ruske ~e |*ljudske pesmi*|
bilja -e ž lj. *vigilija*, mn. bilje bilj ž *mrvaško opravilo*
biljárd -a m, biljárdcn -dna -o: ~a miza, palica, biljárdnica -e ž; biljárdirati -am, biljárdiranje -a s, biljárdist -a m, biljárdistovski -a -o: ~a družba
biljetér -ja m, biljetérka -e ž, biljetárna -e ž
bilo -a s 1. *utrip žile*, 2. *priprava za bitje*: ura z ~om, 3. *tekst. del statev*
bitén -a [-lt-] m *sporočilo, objava, razglas: zdravniški* ~
***bimbo** -ta m |*omejen človek*|: ti ~ ti! takega ~ta še nisem videl
bimetál [-dl] -a m, bimetalén -lna -o [-ln-] 1. *met. dvokovinski (iz dveh kovin ali zlitin sestavljen)*; 2. *fin.*: ~i denarni sestav; bimetalizem -zma m, bimetalist -a m
bináren -rna -o *dvojen*: ~i zvezdi, ~e spojine
binclj -clja m: konjski ~ |*del noge nad kopitom*|; bincati -am *brcati, poskakovati*, binčanje -a s; bincljati -ám, bincljál -ála -o, bincljánje -a s; bincljív -a -o: ~a živina rada brca, bincljnica -e ž |*kost*|, bincniti -nem
Bine -ta m os. i., Binetov -a -o; Binca -e ž os. i., Binčin -a -o
bingljáti -ám, bingljáj -ájte! bingljajóč -a -e, bingljáje, bingljál -ála -o, bingljánje -a s; bingelj -glja m *kar bingljá*, bingelj -a [-gaj-] m *bot. zvonček, nesamosojen človek*; bingola -e ž *velik človek, dolga noga, kar na vse strani opleta*
Binički -ega m |*skladatelj*|: ~ega opere (*Biničkijeve)
binškosti binškosti ž mn., binškošten -tna -o: ~i praznik, binškoštnica -e ž *potonika*
binókel [-əl] -kla m *dvoočnik*, binokuláren -rna -o z *obema očesoma, na obe očesi*: ~o gledanje, ~i mikroskop
binóm -a m *mat. dvočlenik*, binómen -mna -o = binómski -a -o: ~i koeficient,

binómičen -čna -o, binominálen -lna -o [-ln-]: ~a enačba, ~i obrazec
binómála -e ž *mat. [premica]*
bio- v sestavi pomeni *zvezo z življenjem*: biocenoza -e ž *gozd. življenjska skupnost*; biocéntričen -čna -o z *življenjem v središču*, biocentrizem -zma m; biogén -a -o, biogenéza -e ž, biogenétičen -čna -o: ~i zakoni; biogeografija -e ž *nauk o zemljepisni razširjenosti bitij*, biogeograf -a m, biogeográfski -a -o; biografija -e ž *življenjepis*, biograf -a m *življenjepisec*, biográfija -e ž, biográfski -a -o *življenjepis*: ~i podatki, Slovenski ~i leksikon; biokemija -e ž, biokémičen -čna -o, biokemijski -a -o: ~a skripta, biokémik -a m; biologija -e ž, biolóški -a -o, biológ -a m, biológinja -e ž; biometrija -e ž *matematično-statistično preiskovanje bitij*, biométričen -čna -o, biométer -tra m; bionomija -e ž *gozd. način življenja in razvoja žuželk*; biosféra -e ž *območje bitij*, biosféričen -čna -o; bioskóp -a m, bioskopija -e ž, bioskópski -a -o; biotéhnik -e ž *tehnika življenja*, biotéhničen -čna -o; biotóp -a m *biol. življenjski prostor*
bipiramída -e ž *dvojna piramida*, bipiramídalen -lna -o [-ln-]
bipoláren -rna -o *dvopolen*, bipolárnost -i ž *dvopolnost*, bipolaritéta -e ž
bira -e ž *vrsta*: vino dobre ~e, blago je ene ~e, človek Ivaničeve ~e
birét -a m |*duhovniško liturgično pokrivalo*|
biréta -e ž *kem. [steklena merilna cev]*
birič -iča m, biriški -a -o, birištvo -a s
birma -e ž, birmatí -am, birman -a -o, birmanje -a s, birmanec -nca m, birmanka -e ž, birmanski -a -o: ~a botra, birmovávec -vca m
Birma -e ž *Burma*
biró -ja m → *pisarna, urad*; birokrát -a m, birokracija -e ž, birokrátstvo -a s = birokratizem -zma m *ozkosrčno uradniško poslovanje*, birokrátski -a -o = birokrátičen -čna -o, birokratizácija -e ž
***birt** -a m *krčmar*, *birtinja -e ž, *birtovski -a -o, *birtija -e ž
bisága -e ž, *tudi mn. biságe*, biságast -a -o, biságár -ja m, biságica -e ž
biseksuálen -lna -o *dvospolen, dvospolno razpoložen*, biseksuálnost -i ž >[-ln-]
biser -a m: lov na ~e, biserček -čka m, biseren -rna -o: ~a matica, biserna -e

ž blago z biseri, bisernjak -a m, bisernat -a -o, bisernast -a -o, bisernje -a s, bisernik -a m [metulj, riba], biserka -e ž [kokoš, kuščar], Biserka -e ž os. i., Biserkin -a -o, bisernica -e ž 1. riba, 2. školjka, 3. glasbilo, 4. vet. jetična bolezen pri govedu, 5. gumb iz ~e; biserovina -e ž [snov], biserovinat -a -o
biserno -v sestavi: bisernobarven -vna -o, bisernomatičen -čna -o
bisero -v sestavi: biserolovski -a -o; biseromášnik -a m; biseronôsen -sna -o, biseronôsnost -i ž
bisfenoid -a m min. sfenoeder
biskájski -a -o: Biskajski zaliv
biskvit -a m piškot. prepečenec, porcelan, biskviten -tna -o: ~a torta
Bismarck [bismark] -a m os. i., Bismarckov -a -o: ~a politika; bismarckovski -a -o: ~a brezobzirnost, bismarckovstvo -a s
bismut -a m, bismutov -a -o, bismutin -a m min., bismutit -a m min.
bisovnica -e ž zool.
bistahor medm.
bister -tra -o: ~a voda, glava, ~ vid, um, ~a misel, ~o misliti; bistrac -a m bister vid, um, človek; bistrost -i ž, bistrina -e ž; Bistra -e ž kr. i., bistrski -a -o, Bistran -ána m
Bistrica -e ž kr. i.: Bohinjska, Kamniška, Ilirska, Slovenska ~; povsod bistriški -a -o; Bistričani -ov m mn. ali Bistrci -ev m mn. ali Bistričanci -ev m mn.
bistríti -im, bistri -íte! bistril -a -o, bistrénje -a s, bistrilo -a s, bistrilen -lna -o [-ln-]
bistro -v sestavi: bistrogláv -áva -o, bistroglávec -vca m; bistrogléd -éda -o, bistroglédec -dca m, bistroglédost -i ž, bistrogléden -dna -o, bistroglédnost -i ž; bistromiseln -a -o, bistromiselnost -i ž >[-saln-]; bistroók -óka -o, bistroókec -kca m; bistroúmen -mna -o, bistroúmnost -i ž, bistroúmněž -a m; bistroviden -dna -o, bistrovidnost -i ž, bistrovidnež -a m; vendar bistro čuteč, bistro šumeč
bistvo -a s: to je v ~u zgrešeno v jedru, samo na sebi, bistven -a -o, bistvenost -i ž >[-stven-]
bisulfát -a [-lf-] m kem.: natrijev ~
bisulfít -a [-lf-] m kem.: amonijev ~
bisus -a m [kanina, ribja plesen]
bit -i ž, biten -tna -o: ~i svet, bitnost -i ž, bitek -tka m; tukaj mi ni ~a

bitangénta -e ž, bitangenciálen -lna -o [-ln-] = bitangénten -tna -o: ~a ravnina
biti sém [sám] si jè, svà stà, smò stè sò [lahko s poud. ali nasl.], bódi bódite in bodite! bóm bós bó, bóva bósta in bóta, bómo bóste in bóte bódo in bójo; star. tudi bódem, bódeš, bóde, bódeva -ta, -mo -te -jo; bíl [biu] -à -ò in -ó, mn. -i in -í -é in -é -à; bi; nikalno: ne biti: ~ ali ne ~, nísem nísi ní, nísva nísta, nísmo níste níso; nè bi ali bi nè: sem za predlog, ~ proti (čemu), prav mu je! (privoščljivost), méni je prav po volji, klobuk mi je práv; prídi, če te je kàj! treba je, navada je, konec je, govor je o čem, je že tako, komaj bi bilo, da bi ...; sam jezik ga je, ~ dobre volje, istih misli; hudó mu je, dobro mu je; iz tega še nekaj bo; ves iz sebe je; ~ zakaj; ~ komu za petami, ~ za norca komu, ~ za posrednika; za malo mu je; ~ ob vse; kje si pa s pametjo? po njem je; vsak dan je žad meno; na tem je, da bo vse izgubil; vse je na njem; ~ na vrsti, na čistem, na jasnem, na boljšem, na očeh komu, ~ pri sebi, pri móči, pri roki, pri pameti; pri čem smo? do tega mi je
bití bíjem, namen. bit, bij -te! bil bila -o, bit -a -o: žogo, rihtarja, svinjko, klincec ~, na plunko ~, v obraz ~, plat zvona ~, žila, srce, ura bije; vem, koliko je ura bila; večkrat bita kakor sita; bili so se kakor levi; bili so se na prsi; barve se bijejo, to v oči bije; bitje -a s: ~ žile = bilo -a s pulz
Bitúnija -e ž [dežela], Bitíneec -nca m, Bitínka -e ž, bitánski -a -o
bitje -a s, rod. mn. bitij: ~ in žitje; vsako živo ~ se razvija; vsako ~ ima posebno ~ način bivanja; bitek -tka m fil., bitijce -a s majhno bitje
bitka -e ž, rod. mn. bitk, bitva -e ž lit., rod. mn. bitév [-ju]
bitúmen -a m [zemeljska smola], bitúmenski -a -o: ~i omaz zidu, bituminózen -zna -o: ~i skrilavci
bivák -a m [taborjenje pod milim nebom], bivákirati -am šotoriti, bivákiranje -a s
bivaléncia -e ž kem., bivalénten -tna -o dvomočen
bivati -am, bivanje -a s: ~ doma, pri starših; bivališče -a s, biválnica -e [-ln-] ž: soba ~ dnevna soba

bívij -a m *razpotje*

bívol [-ol] -a m, bívolica -e ž, bívolor -a -o, bívolski -a -o [-ls-], bívolti -a -e: ~e meso; bívolar -ja m |*pastir*|

bivši -a -e *nekdanji, prejšnji*

Bizánc -nca m, Bizantínc -nca m, Bizantínka -e ž, bizantínski -a -o, bizantinizem -zma m *klečeplazna podložnost, hlapčevstvo* = bizantinstvo -a s; bizantologija -e ž, bizantolóski -a -o, bizantológ -a m

bizáren -rna -o *čuden, nenavaden*, bizárnost -i ž *nenavadnost*

bízec -zca m *bizceg*

bizelj bízlja m *muha, ki draži živino k bezljanju, siten človek*

Bizéljsko -ega s |*pokrajina*|, na ~em, Bizeljáne -nca m, Bizeljánka -e ž, bizéljski -a -o, bizéljčan -a m = bizéljec -ljca m |*vinol*|

Bizet -a [bízé -ja] m |*franc. skladatelj*|, Bizetov -a -o: ~a opera Carmen

bízec -a [-gac-] m 1. *mešanica kislega zelja in repe na Gorenjskem*, 2. *ječmenova kaša*, 3. *pust, zoprni človek*, 4. *repnik* = bízec -zca m

bízon -a m *ameriški zober, tur*, bízonski -a -o: ~e ceste

Bizovik -a m *kr. i.*, na ~u, bizoviški -a -o: ~e perice; Bizovičani -nov m *mn.*

bíží -ja m → *dragotina, dragulj*, bizuterija -e ž → *draguljarna*

Björnson [bjór'nson] -a m |*norveški pripovednik in dramatik*|, Björnsonov -a -o, björnsonski -a -o

blág -a -o, bláží -a -e, *prisl. bláz(j)e*: ~človek, biti ~e volje, ~a smrt *evtanazija*, ~o sredstvo, zdravilo, ~a vzpetina

blagájka -e ž = *blagajána -e ž bot. volčín, igalka*

blagájna -e ž: plačati pri ~i *ali* v ~i, blagájniški -a -o, blagájništvo -a s; blagájnik -a m, blagájničarka -e ž *in* blagájnica -e ž, blagájničarski -a -o: ~i tečaj

blaginja -e ž (°blagobit): na občo ~o

blagó -á s, *mn. blága s ali tudi* blagóvi -óv m: razkazal mi je vsa ~a *ali* vse ~ove, grmadno, luksusno ~, volнено ~ *volnina*; mešano, galanterijsko, uvozno, izvozno, manufakturno, tihotapsko ~; v ~u plačati, zamenjava ~a; živo ~, belo ~ *ljudje*; ~ *živina*; blagoznánstvo -a s → *nauk o blagu*

blago- v *sestavi*: blagočúten -tna -o, blagočúte -a s; blagodát -i ž *lit. blagor*,

blaginja; blagodéjen -jna -o, blagodéjnost -i ž; blagoglásen -sna -o, blagoglásnost -i ž, blagoglásje -a s; blagohóten -tna -o, blagohótnost -i ž; blagomiseln -a -o, blagomiselnost -i ž >[-sln-]; blagonráven -vna -o → *blage nravi*; °blagopokójen -jna -o *rajni*; blagoróden -dna -o, blagoródnost -i ž, blagoródje -a s; blagosfčen -čna -o, blagosfčnost -i ž; °blagostánje -a s *blaginja*; blagovést -i ž, blagovéstnik -a m; blagovóljen -ljna -o → *blage volje*; *vendar* blaga dišava, blago dejanje, blaga volja, blago čuteč, blago dišeč

blágor -gra m *blaginja*: za ~ očetnjave, telesni, narodni ~, javni ~, lovski ~, Petrov, ribiški ~, božji ~ *blagoslov*, osem ~ov, ~ vam! ~ si ga tistemu; blagrováti -újem, blagruť -tel blagrovál -ála -o, blagrovánje -a s

blagoslòv -óva m, blagoslòven -vna -o: ~i obred; blagoslovíti -ím, blagoslòvi -íte! blagoslòvil -íla -o, blagoslòvljen -ěna -o; blagoslovítev -tve ž, blagoslovíteľ -a m, blagoslovilén -lna -o [-ln-]; blagoslávľjati -am, blagoslavľjajóč -a -e, blagoslávľjanje -a s

blagost -i ž *in* blágot -i ž; blagóta -e ž, blagóten -tna -o

blagóven -vna -o: ~i promet, ~a borza; blagóvnica -e ž *magazin*, blagóvničen -čna -o *ali* blagóvniški -a -o: ~a uprava, ~o osebbe

Blagóvica -e ž *kr. i.*, iz ~e, v ~i, blagóviški -a -o, Blagóvičani -ov m *mn.*

blagóvnica -e ž *dedična (nav. brez bratov)*

blagovolíti -ólim, blagovóli -íte! blagovóli -íla -o: blagovolíte izročiti pozdrave! blagovolil je sporočiti

blamírati -am, blamíranje -a s: ~ koga (o) *sramotiti*, (o) *smešiti*, ~ se s čim pred svetom, blamáža -e ž *sramota*: v ~o spraviti, ~o si nakopati

blánja -e ž *stropna deska, debela deska*

blankét -a m *golica, neizpolnjena tiskovina*, blankéten -tna -o

blankít -a m *kem.*

blánkverz -a m *peterostopni jamski verz*: pesem v ~ih

Blasco Ibáñez [blásko ivánjes] Blasca Ibáneza m |*španski pisatelj*|, Blascov -a -o *ali* Ibáñezov -a -o: ~i romani

blasfemija -e ž *bogokletstvo*, blasfémíčen -čna -o *bogokleten*

Blátnik -a *m kr. i.*, blátniški -a -o, Blátničan -a *m*, Blátníki -ov *m mn.*, blátenski -a -o, Blátenci -ev [-tən-] *m mn.*

bláto -a *s*: iti na ~, ~ gre od njega, blátnat -a -o, blátnik -a *m*: ~ pri avtu, blátnica -e *ž zool.*, blátnost -i *ž*, blátarica -e *ž* [šcer]; blátiti -im, bláten -a -o, blátenje -a *s*; bláten -tna -o: ~a obleka; *tudi v kr. i.*: Blátni vrh, blátenski -a -o in blatnovfški -a -o; Blátno jezero

Bláto -a *s pogostno kr. i.*, iz ~a, v ~u, bláski -a -o in blátenski -a -o [-tən-]; Bláčani -ov *m mn.* in Blátenci -ov [-tən-] *m mn.*

blázen -zna -o, bláznost -i *ž*

blazina -e *ž*: pernate, žimnate ~e, hrastove ~e legnarji, blazinast -a -o, blazinica -e *ž*: ~ na dlani, ~ pri kopitu in prstih mesojedov; blazinjak -a *m zofa*, blaziniti -im, blazinjenje -a *s*

blaziran -a -o otopel, brezčuten, blaziranec -nca *m*, blaziranka -e *ž*, blaziranost -i *ž*

blaznėti -im, blázniti -ite! blaznėl -éla -o, blaznénje -a *s*; bláznež -a *m*, bláznica -e *ž* [ženska in zavod]

bláznti -im, bláznenje -a *s*: ~ koga s čim motiti, *begati mu voljo in razum*, misel na dom ga je bláznila, ne blázni ga s praznimi obljubami, blázni v -a -o, bláznivec -vca *m*, blázni vka -e *ž*

Bláz -a *m os. i.*, Blázev -a -o: ~ žegen, Blázě -éta *m*, Blázétov -a -o, Blázek -žka *m*, Blázka -e *ž*

blážen -a -o, bláženost -i *ž*, bláženec -nca *m*, bláženka -e *ž*

bláziti -im, bláži -ite! blázil -a -o, blázenje -a *s*, blázítev -tve *ž*; blázilo -a *s*, blázilen -lna -o [-ln-]: ~a moč, ~ pripomoček blázilo, blázilnost -i [-ln-] *ž*, blázilnik -a [-yn-] *m stroj. amortizer, dušilnik, prestreza in duši sunke*: oljni ~; blázivec -vca *m kdor bláži*, blázivka -e *ž*

blebetáti -ám in -éčem, blebetáj -ájte in blebéči -te! blebetajóč -a -e, blebetál -ála -o, blebetánje -a *s*; blebét -éta *m*, blebetáv -áva -o, blebetávec -vca *m*, blebetávka -e *ž*, blebetávost -i *ž*; blebetúlja -e *ž*, blebétec -tca *m*, blebetálo -a *s klepetec*

bléd -a -o in -ó -á -í -é, *prisl.* blédó, *prim.* bolj bléd: ~ ko zid, ko smrt

Bléd -a *m kr. i.*, na ~u, z ~a; Bléjec -jca *m*, Bléjka -e *ž*, bléjski -a -o: ~i grad, Blejsko jezero; Bléjska Dobráva *kr. i.*

bledéti -im, bledél -éla -o, bledénje -a *s*: barve hitro blede

blédež -a *m delirij*

bledica -e *ž*: ~ lic, polti, bledičen -čna -o, bledičnik -a *m*, bledičnica -e *ž*, bledičnost -i *ž*; bledikast -a -o, bledikav -a -o, bledikavost -i *ž*

bledo -v sestavi: bledoličen -čna -o, bledoličnost -i *ž*, bledoličnica -e *ž*, bledoličnik -a *m*; *vendar* bledo rumen, bledo cvetoč

Blégoš -a *m* [gora], z ~a, na ~u, blégoški -a -o: ~e utrdbé

Bleiweis [bláivajs] -a *m os. i.*, Bleiweisov -a -o: ~e Novice, ~a doba, bleiweisovski -a -o: ~a politika, bleiweisovec -vca *m Bleiweisov privrženec*

bléjati -am in -em, bléjal -a -o, bléjanje -a *s* blékniti -nem *ali* blékniti bléknem, blékniti -ite! bléknil -ila -o in blékniti -nem

blén bléna *m bot. zobnik*

blésk in blésk -a *m*, blesketáti -ám in -éčem se, blesketajóč -a -e se, blesketál -ála -o, blesketánje -a *s*

blestéti -im se → *bleščati se*

blésti blédem, blédóč -a -e, blédél in blédél blédla -o, blédenje -a *s*: bolnik blede, bolniku se blede

blestivka -e *ž rib.*

blestnik -a *m min.* [kamnina]

bleščáti -im se, bleščéc -a -e se, bleščal -ála -o, bleščanje -a *s*: blešči se mi; bleščéc -éca -e *príd.*: ~ novce; bleščáva -e *ž*, bleščica -e *ž* 1. plesna obleka z ~ami, z ~ami in žebli obito jermenje, 2. *les. radialno žagana deska*; bleščiti -im, bleščenje -a *s*: platno ~, sonce me blešči

blindirati -am prikriti, zastreti, blindiranje -a *s prikrievanje, kritje*; blindiran -a -o: ~ vlak, ~o vozilo = blinda -e *ž*

blisk -a *m*: kroglasti, ploskovni, progasti ~; ~ se vžge, švigne, se potegne po nebu; oči mečejo ~e; hiter ko ~; čokoladni ~ [sláščica]; bliskov -a -o: ~ zamah, ~a hitrost, sablja mu gre po ~o; bliskoven -vna -o: ~a luč = bliskovica -e *ž*, bliskoma *prisl.*: bliskovit -a -o: ~o mine čas, bliskovitost -i *ž*, bliskovina -e *ž*: oblak, poln ~e; bliskovnik -a *m el. naprava za posnemanje bliska v gledališču*

bliskati -am, bliskaj -te in -ájte! bliskal -a -o in -ála -o, bliskanje -a *s* in bliskánje -a *s*: ~ z očmi; bliska se; kolne, da se kar

bliska; blis(k)niti -nem, blisketáti -ám (se), blisketál -ála -o, blisketánje -a s, bliskét -éta m

bliskav -a -o: ~e oči, ~a posoda, bliskavica -e ž, bliskavičen -čna -o: ~i oblaki; bliskavičast -a -o: ~i večeri

blistavec -vca m zool. |riba|, blistavka -e ž zool. |goz|

blišč -a m 1. lesket, 2. tekst. videz, lice tkanine, bliščiv -a -o slepljiv, bliščoba -e ž, bliščilo -a s; bliščivka -e ž |svetilka|

blitva -e ž bot. pesa, blitvin -a -o: ~a stebila

*bliz *prisl. menda, pač, že*: na doto ti ~ ne bo treba gledati, ~ se ti sanja

blizu ① *prisl.*: ne hodi ~; ta človek, misel, sklep mi je ~; ne morem mu ~ (priti); saj sta ~ enakih let *nekako*, govoril je ~ takole; prišli so od ~ in daleč, poznam ga od ~; *prim.* bliže in bližje: pridi ~; njegova misel mi je ~ ko tvoja; poznam ga od ~, glas je prihajal ~ in ~, zmeraj ~ se oglašajo; ② *predl. z rod.*: ~ vasi, ~ polnoči, ~ smrti, ~ konca; *tudi* bliže in bližje: njegova hiša je ~ vasi ko moja; sedi ~ ognja

bližati -am, bližajóč -a -e, bližanje -a s: kroglo ~ (k) balinu; ~ se vasi, ~ se koncu leta, ~ se drug drugemu, ~ se h kraju, k bregu

bližava -e ž: v ~i mesta, nekje v ~i živi

bližina -e ž: njegova ~ jo je spravljala v zadrego, iz take ~e boš vendar zadel, v ~i mesta; na tako ~o se avto ne spleča, bližinski -a -o: ~i poleti, ~i oglednik *let*.

bližišče -a s najbližja točka, ki jo oko še natanko vidi

bližji -a -e, *pres.* najbližji -a -e: Tone mi je ~ (sosed) kakor Janez

bližnji -a -e, *prid. k prisl.* blizu: ~i in daljni sorodniki, ~i in daljni sosedje; med ~imi sorodniki mi je brat bližji od bratranca; Bližnji vzhod, bližnje-vzhóden -dna -o: ~a politika, ~o vprašanje; bližnji -ega m: vsak človek je moj ~, bližnjost -i ž, bližnjik -a m

bližnjica -e ž: po ~ah hoditi

blijšč -a m bot., blijščec -a [-čac-] m

bljuvati bljújem in bljúvam, bljúj -te in bljúvaj -ájte! bljuvál -a -o, bljuvánje -a s in bljuvati -am s *stal. poud.*; bljúvek -vka m. bljuválen -lna -o [-ln-]: ~i prašek, bljuválo -a s |pripomoček|

blóden -dna -o in blóden -dna -o: ~a misel, ~o vedenje; blodnomisel -a -o [-sáln-]; blódnost -i ž in blódnost -i ž

blódití blódim, blódi -ite! blódec -a -e, blódiil -ila -o, blojénje -a s in blodénje -a s in blódití -im s *stal. poud.*: ~ po morju, po gozdu; ta človek čudno blodi; ~ koga s čim *begati, vznemirjati*; hudič ti blodi kri; uroki jo blodijo; to (se) mu blodi po glavi; ~ v mrzlici; vede se, kakor da se mu blodi

blódnja -e ž: te misli so njegove ~e, mrzlične ~e, iz ~e porojene misli, blodnjáv -áva -o *deliriozen*, blodnjáva -e ž; blodnják -a m *labirint*, blodišče -a s: ušesno ~, blodnik -a m, blodnica -e ž, blodniški -a -o: ~a narava, blodništvo -a s *hotništvo*, blódněž -a m, blodívec -vca m

blók -a m 1. skupina: stanovanjski ~, ~ hiš, pisalni ~ *speti listi, beležnica*, protifašistični ~; 2. klada, čok, panj: ~ marmorja; 3. zveza: strniti se v ~, ~ z marksisti; 4. zapora, ovira: mesto obdati z ~om, iti čez ~, pregled na ~u; 5. železniška postavljalnica *kretnic*; 6. stroj: ~ motorja; 7. tisk.

blokáda -e ž zapora, tisk. slepa črka, blokáden -dna -o: ~e naprave, čete, ~a varianta pri šahu

Blóke Blók ž *mn. kr. i.*, na ~ah, z Blók, blóški -a -o: ~e vasi, Bloška planota, Blóčan -a m, Blóčanka -e ž

blokíratí -am zapreti, ustaviti gibanje, pritrđiti, blokíranje -a s: ~ mesto, pristanišče, državo, pot, figuro pri šahu, progo, stroj, ~ črko tisk.

blókovén -vna -o: ~i način zidanja

blónd neskl. → *plavolas*, blondínec -nca m *plavolasec*, blondínka -e ž *plavolaska*

blúf -a m spretno beganje, varanje, blufirati -am, blufíranje -a s

blúnk medm., blúnk -a m, blúnkati -am, blúnkanje -a s; blúnkniti -nem: kamen blunkne v vodo

blúza -e ž: vojaška ~, blúzica -e ž, blúzen -zna -o

b-mol [bémol] -a m: skladba v ~u

bóa bóe ž, bói, bóo, ha bói, z bóo [vse dvozl.], *rod. dv. in mn. bój* 1. udav, 2. kači podoben ovratnik iz kozuhovine, bóin -a -o: ~a glava

bòb bóba m 1. rastlina in sad: vse je ~ ob steno ali v steno; iz ~a se zdreti *izčuj-*

mati se, 2. *pecivo*, bóbov -a -o ali bobóv -a -o: ~ cvet, ~a juha, moka, slama, ~o korenje, rešeto; bóbek -bka *m in* bobèk -bkà *m* 1. *droben bob*, 2. *kozji, zajčji* ~i; bóbast -a -o

bób -a *m* [angl. *športne sanke, sankanje*]: prvak *v* ~u

bóben -bna *m*: na ~ tolči, na ~ priti, sit ko ~, prašilni ~ *tekst.*, zavorni ~ *avt.*, ~ pri mlatilnici, beraški ~, na to se razume ko zajec na ~; pognati, spraviti koga na ~; bóbenski -a -o [-bən-]; bóbencèk -čka [-bən-] *m*, bóbniè -a *m*: ~ v ušesu, ~ pri strojih, revolver na ~, otroški ~

bóber -bra *m*, bóbrov -a -o: ~ rep, ~a mast, bobrovina -e *ž* [koža], bóbrovec -vca *m* [strešna opeka]; bóbrovica -e *ž* [mast], bóbrovka -e *ž* 1. *samica*, 2. *kapa*; bóbrovski -a -o: ~o jezero

bobíka -e *ž* pilula, dražé, zdravilo *v* kroglici

bobljáti -ám oddaljeno *grmeti, nerazločno doneti, govoriti*, bobljál -ála -o, bobljánje -a *s*: voda boblja, kadar vre

bóbnar -ja *m* kdor bobna, *zool.* [riba]: morski ~, bóbnarica -e *ž* [riba, ptica]: mala, vélika ~; bóbnarček -čka *m*, bóbnerski -a -o

bóbnati -am, bóbnanje -a *s*: ~ s prsti po mizi, kaplje bobnajo po oknih, povsod bobna njegovo hvalo *razglašá*

bobnéti -im, bobnéè -a -e, bobnél -éla -o, bobnénje -a *s*: glas bobni *v* votlini, tla bobné, *v* prsih mu bobni, prsi bobnijo; bobnéè -éca -e *prid.*: ~ smeh, bas, ~e grmenje, ~ ogenj, ~e fraze

bobníca -e *ž* 1. *glas.*: bítí na ~e, 2. *vet. ovčja bolezen*

bobót -óta *m*, bobotáti -ám *in* bobóčem, bobotál -ála -o, bobotánje -a *s*

bobóvec -vca *m* *min.* *rjavi železovec, bot. [rastlina]*, bóbovec -vca *m* [jabolko]; bobovina -e *ž* = bobóvka -e *ž* [slama]: *z* ~o za kom pokaditi; bobovišče -a *s* = bobišče -a *s* [njiva]; bobovnják -a *m* *bot.*

Boccaccio [bokáčo] -cia *m* [it. pisatelj], *z* ~om [bokáčem] *in* *z* ~em, Boccacciov [bokáčey] -a -o: ~ slog, ~e novele; boccacciovski -a -o: ~e novele

Böcklin [b'öklin] -a *m* [švic. slikar], Böcklinov -a -o: ~a slika; böcklinski -a -o: ~a pokrajina, ~o razpoloženje

bóè bóca *m* bokata gora, gorovje, bóčen -čna -o, bočina -e *ž*, bóčnat -a -o

Bóè -a *m* [vrh nad Poljčanami], na ~u, bóški -a -o

bóčen -čna -o: ~a stena, opora, bóčnica -e *ž* 1. *stranska stena, deska, krajnik, stranica*, 2. *stroj. mejna stena ali obris zoba na boku*, 3. *kost*; bóčnik -a *m* meso *z* boka

bóčiti -im, bóčenje -a *s*: deska, čelo, trebuh, bula se boči

Bóčna -e *ž*, *iz* ~e, *v* ~i, bóški -a -o: ~i fantje, Bočáni -ov *m* *mn.*

bód bóda *m* *z*bodljaj, *ubod z nožem, z zobmi*, bodáč -a *m*: jelen, srnjak ~, bodák -a *m* 1. *ost: meso sneti z ~a*, 2. *zool. riba*

bodálo -a *s*, bodálice -a [-lc-] *s*, bodálast -a -o: ~ rilček; bodálnica [-ln-] -e *ž* *zool.*: komarjem so čeljusti podaljšane *v* ~e

bódcati -am: trava bódca *izpod* krtin, bódcek -cka *m* popek, brst

bódec -dca *m in* bódec -dca *m* 1. *bodica: ježevi* ~i, 2. *iglice pri drevju*, 3. *nastavki ptičjega perja*, 4. *bodljaj: s tremi smrtnimi* ~i; 5. *zbadanje v prsih, pljučnica*; bodečija -e *ž*: našo njivo prerašča ~

bódelj -dlja *m* bodec: ježevi ~i, bódeljka -e *ž* [-dalj-] *zool.* [riba]

bódenski -a -o [-dän-]: Bodensko jezero

bóder -dra -o → *buden*; bodriti -im → *spodbujati*, bodrilo -a *s* → *spodbuda*; bódrost -i *ž* → *budnost*

bódež -a *m* nož *za prebadanje, bodeenje*

bodílj -a *m* pljučnica

bodílo -a *s* šilast tujec

bódi(si) — bódi(si) *in* bódi(si) — ali loč. *vez.*: velja za vse, ~ domačine, ~ tujce; samostalnik stoji ~ sam ali *s* predlogom

bodlják -a *m* *bot. osat, glog*, bodljíka -e *ž* *bot. bodica*, bodljíkov -a -o, bodljíkovje -a *s*, bodljíkast -a -o, bodljíkovina -e *ž*

bodljáti -ám *kratko in zapored zbadati*, bodljáj -ájte! bodljál -ála -o, bodljánje -a *s*, bodljáj -a *m*: prsni ~i

bodljív -a -o: ~ vol, ~a odeja, smreka, bodljívec -vca *m*, bodljívka -e *ž*

bodóčnost -i *ž* prihodnost, bodóč -a -e *prihodnji: v* ~e *za naprej, v prihodnje*

bodóni -ja *m* *tisk.*

boém -a *m* *bohem*

bóg -á *m* ali (poosebljeno) Bóg -á *m*, bógu *in* bogú, bogóvi bogóv: ~u čas krasti, kakor ~a te prosim, ~u bodi potoženo, ~ ne zadeni! pod milim ~om zanič; belega kruha nimamo, še ~, da imamo

črna; še ~, da bi hotel; ~u za hrbtom *daleč od sveta*, ~ z vami! drži se ko lipov ~; (sam) ~ (si) ga vedi, kakšen je; vedi si ga ~, kaj bo iz tega; (sam) ~ ve, kam pojde; ~ ve, kaj bo rekel; bogovski -a -o: ~o smo se zabavali, ~a pijača; bogóvje -a s: grško, germanško ~, bogóvstvo -a s

bog- v sklopu: bógdaj -a m: še ~a ni vreden; *boglónaj -a m: od samega ~a se ne živi, *boglónčakaj -a m otr.: prav lep ~; bógnasvaruj m neskl. hudič: bil je sam ~; bógpomagaj hudo: če človeka denar obsede, je tudi ~; bogváruj: ~ nesreče, ~ dotakniti se; bógve in bógvé: ~ kdo, kam, kod, kdaj, kaj

bogabojč -éča -e, bogabojčen -čna -o, *bogabojčnost -i ž, bogabojčnež -a m

bogástvo -a s: ~ rud, žita, ~ v premoгу, v živinoreji, v industriji (°na premoгу ipd.), naravna ~a; bogatija -e ž: pri tej hiši je velika ~; bogátost -i ž: ~ žita, sadja, ljudi

bogát -áta -o: ~ česa ali s čim, ruda je ~a zlatá ali z zlatom (°na zlatu); °~a rosa obilna; žito je ~o zrnja ali z zrnjem, pridelek pa je obilen (°~); dreveje je ~o sadja, trta je ~a grozdja, trgatav pa je obilna (°~a), natrgalo se je obilo (°~o)

bogatás -a m, bogatásinja -e ž, bogatáski -a -o: ~e družine, bogatáska -e ž: oženil se je z ~o, bogatástvo -a s

bogatéti -ím, bogáti -íte! bogatèl -éla -o, bogaténje -a s: ~ z delom, z izkoriščanjem, ~ v denarju, v znanju, v kreposti (°na denarju)

bógati -am, bóganje -a s: ~ koga slušati, ubogati, ~ se s kom poravnati se, spravljati se s kom; bóga se ti prav ti je

bogatin -a m, bogatincec -nca m, bogatinka -e ž, bogatinski -a -o; bogátec -tca m, bogátej -a m

bogatiti -ím, bogáti -íte! bogatíl -a -o, bogaténje -a s: industrija bogati vso okolico; ~ se z delom, z izkoriščanjem; ~ se v znanju; bogatítev -tve ž

Bógdan -a m os. i., Bógdanov -a -o, Bógdanček -čka m, Bógdančkov -a -o

bógec bógca m: roke v ~a skleniti, ~a držati sklenjene roke; bógek bógka m, bógkov -a -o: ~ kotiček

Bógensperk -a [-gən-] m kr. i., na ~u, bógensperški -a -o

boginja -e ž, boginjin -a -o: ~o darilo

Bógo -a m os. i., Bógov -a -o; Bóga -e ž os. i., Bógin -a -o

bogo- v sestavi: bogočástje -a s, bogočásten -tna -o: ~ človek; bogohválen -lna -o [-ln-]; bogoiskátelj -a m, bogoiskáteljski -a -o, bogoiskáteljstvo -a s; bogokléten -tna -o, bogoklétnost -i ž, bogoklétnje -a s, bogoklétnik -a m, bogoklétniški -a -o, bogoklétništvó -a s, bogoljúben -bna -o, bogoljúbnost -i ž, Bogoljúb -a m os. i.; Bogomíl [-íl] -a m os. i., Bogomíla -e ž; bogomíl [-íl] -a -o, bogomíl [-íl] -a m, bogomílstvo -a [-ls-] s [ločina], bogomílski -a -o [-ls-]; Bógomír -(j)a m os. i., Bogomíra -e ž; bogomólec -lca [-lc-] m, bogomólka -e [-lk-] ž [kobilica], bogomólen -lna -o [-ln-]; bogomfzen -zna -o, bogomfznost -i ž, bogomfznež -a m; bogoróden -dna -o, bogoródica -e ž, Bogoródica -e ž os. i.; bogoskrúnec -nca m, bogoskrúnstvo -a s, bogoskrúnski -a -o; bogoslóven -vna -o, bogoslóvec -vca m, bogoslóvski -a -o, bogoslóvje -a s, bogoslóvnica -e ž; bogoslúžen -žna -o, bogoslúžje -a s, bogoslúžnost -i ž; bogotáj -a m, bogotájstvo -a s, bogotájec -jca m, bogotájen -jna -o; bogovládje -a s, bogovláden -dna -o; bogoznáneec -nca m, bogoznántvo -a s, bogoznánski -a -o, bogoznántven -a -o; *vendar* bogu mil, bogu podoben, bogu odujen

Bogojina -e ž kr. i., v ~i, bogojinski -a -o, Bogojinčarji -ev m mn.

bogováti -újem vedeževati, bogová -ála -o, bogovánje -a s; bógovec -vca m vedeževavec, protestantovski duhovnik, bógovski -a -o vedeževavski, bógovstvo -a s vedeževavstvo; bogúlja -e ž vedeževavka

bógstvo -a s bóštvo, bóžanstvo

bógv in bógvé gl. bog-

bóh bóha m: ~ slanine

bohém -a m nadarjen, a neurejen človek, umetnik, dijak, bohémški -a -o: ~a natura, bohémstvo -a s, bohémka -e ž; *tudi* boem

Bohémija -e ž lat. ime za Česko, bohémistika -e ž nauk o češkem jeziku in književnosti, bohémist -a m, bohémističen -čna -o: ~a razprava

Böhinj Bohinja m kr. i., iz ~a, v ~u, bohinjški -a -o: ~e planine, ~i sir, ~e kobile; Bohinjsko jezero, Bohinjška Bela, bélski -a -o [-ej-], Beljáni -ov m

- mn.*, Bohinjec -jca *m*, Bohinjka -e *ž*: Sava ~, bohinjka -e *ž* 1. ruda, 2. kobilá, bohinjščina -e *ž* |narečje|
- Bóhor** Bóhórja *m* |hríb pri Sevnici|, bohórski -a -o: ~i gozdovi
- Bóhorič** -a *m*, Bóhoričev -a -o: ~ črkopis, ~a slovnica, bohoričica -e *ž*, bohoričičar -ja *m* |privrženec bohoričice|
- bohotáti** -ám hitro, *bohotno rasti*, bohotáj -ájte! bohotál -ála -o, bohotánje -a *s*; bohotéti -ím, bohoténje -a *s*; bohotiti -ím se, bohóti -ite! bohótil -a -o, bohoténje -a *s*; bohóta -e *ž*, bohót -óta *m*, bohóten -tna -o, bohótnost -i *ž*; bohotívka -e *ž* |poganjek iz debla|
- Boileau** |boaló| -ja *m* |franc. pesnik|, Boileaujev -a -o: ~a poetika; boileaujevski -a -o: ~i okus, ~a šola
- Boiótija** -e *ž* |grška pokrajina|, boiótiski -a -o, Boiočáni -ov *m* *mn.*; tudi Beocija
- bój** bója *m*, v bóju *in* bóju: ~ na življenje in smrt; smrtni ~ agonija; krvav, nekrvav ~, duševni ~, politični, verski ~, ~ na, volilni, besedni, gospodarski ~, ~ na nož, na pesti; razredni, kulturni ~, ~ za ljubi kruhek, za obstanek, ~ s kapitalom, z naravnimi silami; hud, vroč ~, ~ za svobodo, ~ zoper fašizem; ~ napovedati, sprejeti, začeti, iti v ~, poseči v ~, klicati na ~
- bója** -e *ž* |plavajoča priprava, plovka|: svetilna ~
- bojár** -ja *m*: ruski ~ji, bojárka -e *ž*, bojárski -a -o, bojárstvo -a *s*; tudi boljar
- bojázén** -zni *ž*: ~ pred čim, bojazljiv -a -o, bojazljivec -vca *m*, bojazljivka -e *ž*, bojazljivost -i *ž*
- bojažéljen** -ljna -o, bojažéljnost -i *ž*
- bójda** *prisl.* hajè, mendà
- bojèč** *in* bojèč -a -e = bojèčen -čna -o: ~ otrok, bojèčnež -a *m*, bojèčnik -a *m*, bojèčnost -i *ž*, bojèčnica -e *ž*
- bojén** -jna -o: ~i krik, metež, duh, ~a vihra, poljana, ~i red, ples, ~a sreča, ~o stanje; bojnik -a *m*, bojnica -e *ž*, bojnína -e *ž* |bojni davek, bojišče -a *s* (°bojno polje)|
- bojevátí** -újem, bojevál -ála -o, bojevánje -a *s*: ~ se za domovino, s sovražnikom, zoper fašizem, z orožjem; bojevávec -vca *m*, bojeválen -lna -o [-ln-]; bojevnik -a *m*, bojevница -e *ž*, bojevít -a -o, bojevitost -i *ž*
- bojkót** -a *m*: gospodarski, družbeni ~; bojkotirati -am zavračati, ogibati se česa, bojkotiranje -a *s*, bojkotist -a *m*
- bójler** -ja *m*: električni ~, plinski ~ |grelnik za vodo|
- bók** bóka *m*, v bóku *in* bóku: stati z ~om ob ~u, postaviti se komu ob ~, stati komu ob ~u, pozibavati se v ~ih, naspati se na enem ~u; pasti komu v ~, napasti koga z ~a, roke v ~, upreti se v ~e; ~ ladje, gore; bókoma *prisl.* z boka
- Bóka Kótorska** -e -e *ž* kr. i., bokéljski -a -o: ~a luka, Bokélji -ev *m* *mn.*
- bokál** [-áj] -a *m*: ~ vina
- bokálnica** [-ún-] -e *ž* 1. koparska prekla, 2. agr.: hrastova ~ za stiskanje sadja in grozdja
- bókast** -a -o, bokát -áta -o, bokátost -i *ž*
- bókati** -am, bókanje -a *s*: ~ kopo delati bok, ~ dogo bočiti; *lov.* srnjak bóka srno stopi srni ob bok, les se boka na soncu, čelo se boka; poševno, prečno ~ hišo
- boklina** -e *ž*, bókel bökla böklo: ~a posoda, ~ les
- boko-** v sestavi: bokokrilci -ev [-lc-] *m* *mn.* zool.; bokoplavtarice -ric *ž* *mn.* zool.; bokoplóvke -óvk *ž* *mn.*; bokoplúte -plút *ž* *mn.* |ribel|; bokoživčniki -ov *m* *mn.* zool.
- bókovka** -e *ž* *lov.* |puška|
- bóks** bóksa *m* |usnje|: čevlji iz ~a, bóksast -a -o: ~i čevlji
- bóks** -a *m* šp., bóksar -ja *m* |športnik, rokavica, orožje|, bóksarski -a -o: ~i dvojob, ~e rokavice, ~a vstaja na Kitajskem; bóksati -am, bóksal -a -o, bóksanje -a *s*; bóksniti -nem, bóksnil -a -o: ~ koga v trebuh
- bóks** bóksa *m* → celica, predelek, staja, pregrada
- boksít** -a *m* |ruda|, boksiten -tna -o: ~i rudnik, ~a ruda, boksitov -a -o: ~ rudnik
- ból** [ból] -i *ž* lit. bolečina: srčna ~
- bolán** bólna -o *in* bolnó -i -é -á (°bolána -o -i), *prim.* bőlj bolán, *prisl.* bolnó: hudo ~, za smrt, na smrt ~; na srcu, na jetrih ~, za sušico, za rakom, za pljučnico, za vodenico ~; *prenes.*: ~e ambicije, ~a ljubezen; ~ó se smejati, ~ó mi je pri srcu; bólnost -i *ž*, bólni -ega *m* >[-ún-]; bolánčkan -a -o *otr.*

boléč -éča -e prid.: ~e roke, ~a dlan, ~e vprašanje, boléčnost -i ž
bolečina -e ž: huda, rahla, ostra, topa ~, ~o (u)blažiti; ~o čutiti, prenašati, bolečinski -a -o; bolečina -e ž odškodnina za bolečine
boléhati -am, bolehajóč -a -e, boléhal -a -o, boléhanje -a s: ~ na srcu, na jetrih, ~ za sušico, za jetiko
boléhav -a -o, boléhavost -i ž, boléhavec -vca m, boléhavka -e ž; boléhen -hna -o in boléhen -hna -o, boléhnost -i ž in boléhnost -i ž
bolén -a m [rečna riba roparica], bolénov -a -o: ~ plen, ~o meso
boléro -ra m [španski ples, pokrivalo, jopič]
Bóleslav -a m os. i., Bóleslavov -a -o
bolést -i ž lit. bolečina, bolezen, bolésten -tna -o: ~ občutek boleč, ~o razpoloženje bolno, ~a misel boleča, ~a umetnost bolna, boléstnost -i ž
boléta -e ž: finančna ~, davčna, carinska ~
boléti -i, bólel -éla -o: roka, noga, glava, srcé, rana me bolí; úsesa me bolé; vaše solze me bolé; bolí me
bolézen -zni ž, z boleznijo: kužna, nalezljiva, nevarna lahka, huda, zahrbtna ~, morska, spalna, otroška, spolna ~; ~ se me loteva, ~ napade, se razvije, se vleče, odneha, popusti, se unese; bolézenski -a -o [-zan-]: ~e kali, ~i nasledki, ~i dopust
Bólfenk -a m 1. os. i., 2. kr. i.: k ~u, od ~a; bólfenški -a -o, Bólfencani -ov m mn. >[-lf-]
Bolgár -a m, Bolgárka -e ž, bolgárski -a -o, Bolgársko -ega s, z ~ega, na ~em, Bolgárjia -e ž, iz ~e, v ~i, bolgárščina -e ž >[-lg-]
bólha -é ž ali bólha -e s stal. poud.: pasja, povodna, repna ~; ~e obirati; bólšji -a -e: ~i pik; bolhát -áta -o, bolhátost -i ž, bolháv -áva -o; bólšják -a m bot., bolháč -a m [hrošč, prah]; bolhóber -a m, bolholóvec -vca m, bolholóvka -e ž >[-ou-]
bolíd -a m [meteorski utrinck]
Bolívija -e ž kr. i., Bolívijec -jca m, Bolívijka -e ž, bolívijski -a -o
bólj prim. k prisl. zeló; z bólj opisujemo primernik in z najbolj presežnik pri pridevniki in ustreznih prislovih: 1. ki pomenijo barve: ~ bel, ~ črno; 2. ki so po obliki deležniki: ~ pekoč, vroč, učen,

znan, gnilo; 3. ki imajo samo določno obliko: ~ divji, moški, pravi, ~ levo, desno; 4. pri mnogih pridevniki in njihovih prislovih na -én: ~ lesén, vodén; -on: ~ jézen; -av: ~ zdrav; -ast: ~ lisast, ~ resasto; -at: ~ kosmát, ~ bahát; ~ in ~, vse ~, zmeraj ~, ~ ali manj priden
boljár -ja m bojar
bóljšati -am, bóljšanje -a s, boljšáva -e ž
bóljševík -a m, boljševiski -a -o, boljševisťvo -a s = boljševiszem -zma m, boljševiziráti -am, boljševiziranje -a s, boljševizácija -e ž
bóljši -a -e in bólji -a -e prim. od dober; prisl. bólj(š)je
bólnica -e ž bolnišnica, bólničar -ja m, bólničarka -e ž, bólničarski -a -o >[-ln-]
bolník -a m, bolníkov -a -o, bolníca -e ž [oseba], bolníčin -a -o, bolníček -čka m, bolníčkov -a -o; bolníški -a -o: ~a postelja; bolníšnica -e ž, bolníšničen -čna -o = bolníšniški -a -o: ~i objekti >[-yn-]
Bologna [bolónja] -e. ž [it. mesto], iz ~e, bolónjski -a -o, Bolónjec -njca m, bolónjec -njca m [pes]
bolométer -tra m fiz. priprava za merjenje toplotnega sevanja
°bolováti -újem bolehati, bolan biti; °bolováno -a s bolehanje, bolezen: °biti na ~u imeti bolezenski dopust, biti na bolezenskem dopustu
bolšćati -ím, bólšći -íte! bolšćéč -a -e, bólšćal -ála -o, bolšćánje -a s: oči mu bolšće iz glave; bolšćáj -a m kdor bolšći, bolšćáv -áva -o: ~o oko, bolšćávost -i ž [bolezen] >[-uš-]
bólšji -a -e gl. bolha
Bóltežar -ja m os. i., Bóltežarjev -a -o, Bólte -ta m in Bólte -éta m, Bóltetov -a -o in Bólteťov -a -o >[-lt-]
bólus álba bólus álbe ž min. čista naravna glina, kaolin; bólus rúbra bólus rúbre ž min. naravna rdeča glina
bómba -e ž: ročna, letalska, zažigalna, rušilna, dimna, plinska, atomska ~, vulkanska ~, čokoladna ~; ~o vreči, delovati kot ~; bombáš -a m, bombáški -a -o; bómbica -e ž: pasja ~
bombardirati -am zasipati, obsipati, bombardiranje -a s: ~ mesto z bombami, ~ urad z dopisi; bombardíranec -nca m; bombárda -e ž, bombardír -ja m [vojak],

bombardirski -a -o: ~a četa; bombardér -ja m |bombnik|
bombardón -a m glas.
bombást -a m nabuhlost, bombástičen -čna -o nabuhel, našopirjen: ~ slog, bombástičnost -i ž = bombástika -e ž nabuhlost, našopirjenost
Bombay [bómbej] -a m kr. i., bombayski -a -o
bombáz -a m, bombázev -a -o, bombázen -žna -o: ~a preja, predilnica, ~a industrija, tkanina, ~a polja, ~i nasadi, ~e stave; bombázast -a -o: ~a srajca, ~o blago; bombázevec -vca m |rastlina|; bombaževína -e ž, bombaževinast -a -o: ~o platno
bómben -bna -o: ~i napad, lijak; bómbnik -a m letalo z bombami, bómbniški -a -o: ~o letalo, ~a posadka
bombirati -am izbočiti ali vbočiti; bombiran -a -o izbočen ali vbočen: ~a konzerva pokvarjena, ~a posoda, ~o dno
bombón -a m bonbon
bón -a m vrednostni papir, bónski -a -o: ~a vrednost
bona fide lat. prisl. izraz: ~ kaj storiti v dobri veri, z dobrim namenom
Bonapárte -rta m os. i., Bonapártov -a -o; bonapártovec -vca m, bonapártovski -a -o, bonapártovstvo -a s; bonapartist -a m, bonapartističen -čna -o, bonapartistem -zma m
bonbón -a m, bonbónček -čka m, bonboniéra -e ž, bonbónski -a -o
bónec -nca m 1. budistični menih, duhovnik, 2. znč. višji funkcionar stranke: nacistični ~i
Bonifácij -a m os. i., Bonifácijev -a -o, Bonifác -a m os. i., Bonifácov -a -o
bonifikácija -e ž odškodnina, povračilo, izboljšava, bonifikacijski -a -o: ~i dohodek, strošek; bonificirati -am, bonificiranje -a s
bonitáren -rna -o: ~a lastnina pr.
bonitéta -e ž ugodnost, korist, bonitéten -tna -o
bonitrati -am, bonitranje -a s: ~ gozd ocenjevati kakovost
Bónn -a m |nem. mesto|, iz ~a, v ~u, bónski -a -o: ~a vlada, univerza
Bonómo -a m os. i., Bonómov -a -o: ~i nazori
bontón -a m lepo vedenje, bontónski -a -o: ~a pravila

bonviván -a m lahkoživec, bonvivánski -a -o
bór -a m kem. |prvina|, bórov -a -o: ~ klorid, vodik (^oborovodik), ~a kislina, bóraks -a m, bóraksov -a -o; boracit -a m min., borán -a m, borát -a m |sol borove kisline|, boráten -tna -o: ~o steklo, borid -a m |spojina bora s kovino|; borvazelín -a m farm.

bór bóra m |drevo|: alpski, beli, črni, zeleni ~, bórov -a -o in bórov -a -o: ~ prelec, ~a drva; boróvec -vca m, boróvčev -a -o: ~ cvet, ~ nasad; boróvje -a s, borovína -e ž; bóрка -e ž, borovnjáča -e ž boru podoben iglavec
bór bóra m droben denar, novce: brez ~a in božjaka, vse ~e so mu pobrali iz žepa, bórež -a m

bórba -e ž boj, Bórba -e ž |list|, bórben -a -o [-bən-], bórbenost -i [-bən-] ž, bórec -rca m, bórcovski -a -o, bóрка -e ž: partizanska ~

Bordeaux -a [bordó -ja] m |franc. mesto|, bordójski -a -o: ~a brozga agr.; bordójec -jca m |vino|

bordél [-él] -a m, bordélski -a -o [-ls-]

bordonál [-ál] -a m les. na kvadraten prerez tesan ali žagan les

bordúra -e ž obšiv, obkrajek, obrobek, pas (npr. pri sobnem slikanju), bordúrica -e ž, bordúren -rna -o: ~i okras (v obliki pasu); bordirati -am, bordiranje -a s
bóre poud. prisl.: ~ malo, ~ siromak; bóri -a -o: za ~o kronico je prodala; tistih ~ih pet dinarjev ji ne dá miru, za tisto ~o siroto živi; bóren -rna -o: ~ z denarjem, bórnost -i ž ubožnost

boreálen -lna -o [-ln-] severen, severnjaški, arktičen: ~i kit zool.

Borgia [bórdža] -a in -e m, Bórgijci -ev m mn. |rodovina|, bórgijski -a -o

bórgis -a m |stopnja tiskarskih črk|, bórgisen -sna -o: ~i tisk

boríti -im se bojevati se, bóri -ite se! boréč -a -e se, boril -a -o, borjenje -a s: ~ se s sovražnikom, ~ se zoper sovražnika, ~ se z napakami, zoper napake; ~ se s tovariši zoper kaj, ~ se z orožjem za svobodo, za mir; borilen -lna -o [-ln-], borilnica -e [-ln-] ž, boríšče -a s; borivec -vca m, borívka -e ž, borívski -a -o: ~a spretnost

borjác -a m = borjáča -e ž = borják -a m 1. zaprto kraško dvorišče, 2. ograjen prostor

bórbjica -e ž = bórovica -e ž *cvetoči brin za butare v Prekmurju*
Bórneo -nea m, z ~a, na ~u, bórnejski -a -o: ~i uporniki
borníran -a -o *duševno omejen*, borníranost -i ž *omejenost*, borníranec -nca m
bornít -a m *min. bakrova ruda*
boróvčica -e ž *zool. [ptica]*
Boróvčec -vca m *kr. i.*, boróvški -a -o, Boróvčani -ov m *mn.*, Boróvci -ev m *mn.*; Boróvci -ev m *mn. kr. i.*: ~ nad Ptujem, iz Borovec *in* iz ~cev, bórovski -a -o, Bórovci -ev m *mn. [prebivavci]*
Boróvilje -velj ž *mn. kr. i.*, v ~ah, iz Boróvelj *ali* Boróvljan; boróveljski -a -o [-valj-]: ~e puške; Borovljáni -ov m *mn.*
borovnica -e ž, borovničev -a -o, borovničevje -a s = borovničje -a s, borovničar -ja m = borovničev -vca m, borovničast -a -o
Borovnica -e ž *kr. i.*, v ~i, iz ~e, borovniški -a -o: ~i most, Borovničani -ov m *mn.*
borovnják -a m *zool. brinovka*
borsalíno -a m [*klobuk*]
bórsč -a m [*ruska juha*]
***bórsč** bórsča m *gozd, gošča*, v bórsču *in* bórsču
Bórsčnik -a m *os. i.*: Zofija ~, Bórsčnikov -a -o: ~a igra, nastop Zofije ~e
bórza -e ž, na ~i: črna, blagovna ~, ~ dela, igrati na ~i, bórszen -zna -o: ~i tečaj, senzal, posredovavec; ~i papirji, ~o pravo; borzjánc -nca m = bórsznik -a m, borzjánska -e ž, borzjánski -a -o
bós bósa -o *in* -ó -í -é: ~a noga, obuti na ~o nogo, ta je ~a *brez podlage*, ~ konj, ~e sani *nepodkovane*, ~ voz z *neokovanimi kolesi* = bosáč -a m, bosáča -e ž, bósec -sca m, bosják -a m, bosjáčiti -im *beračiti*, bosjáštvo -a s, bosjáški -a -o: ~o življenje; bosíti -im, bósi -íte! bosíl -ila -o: kovač konja bosí; bosáti -ám *hum. in znč. bos okoli hoditi*, bosáj -ájte! bosál -ála -o, bosánje -a s; bosóta -e ž
Bósna -e ž [*dežela*], iz ~e, bósenški -a -o [-sán-] *in* bosánski -a -o; Bošnják -a m, Bošnjákinja -e ž, bošnják -a m [*konj*], bošnjáški -a -o; Bosánc -nca m, Bosánka -o ž, Bosánček -čka m, bosánc -nca m [*konj*], bosánček -čka m; bosánčica -e ž: begovska ~ *bosenska cirilica ali bukvica*

boso- *v sestavi*: bosoglávec -vca m *zool. mlada žaba*; bosonòg -óga -o, bosonóžec -žca m, bosonóštvo -a s; bosopèt -éta -o, bosopétec -tca m, bosopétnik -a m, bosopétká -e ž
Bossuet -a [*bosúé -ja*] m [*franc. pridigar*], Bossuetov -a -o: ~a *perioda*
bósti bódem, *namen*. bóst, bódi -íte! bodéč -a -e, bódel *in* bódel bódba -o *in* ból bóla -o, bodèn -éna -o, bodénje -a s: v oči, v nos me bode; v prsih me bode, z očmi bode v temo, besede so ga bodle, cvetje bode iz tal, sonce bode skozi listje, ta krava rada bode; v tla bode; živina se bode, soseda se venomer bodeta; z bikom se ~; bodéč -éca -e *prid.*: ~a žica, neža, ~ osat, jezik
bóston -a m [*igra na karte, ples*]
Boštánj -a m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, boštánjski -a -o, Boštánjci -ev m *mn.* = Boštánjčani -ov m *mn.*
Boštján -a m *os. i.*, Boštjánov -a -o; Bošté -éta m *os. i.*, Boštétov -a -o
bóštvo -a s *bogstvo, božanstvo*
bót *prisl.*: zdaj sva (si) ~, ~ za ~, bótati -am se, bótanje -a s
botánika -e ž *rastlinstvo*, botánik -a m, botániški -a -o, botáničarka -e ž, botáničen -čna -o: ~i vrt; botanizírati -am, botanizíránje -a s
bóter -tra m: biti komu ~ *ali* za ~a, bótrov -a -o, bótrc -a m, bótrček -čka m, bótra -e ž, bótrin -a -o, bótrica -e ž, bótričin -a -o, bótričen -čna -o: ~a nedelja, bótrski -a -o, bótrstvo -a s, bótrovski -a -o: ~a gostija, botrína -e ž: v ~i smo si; botrinja -e ž [*gostija*], *tudi mn.* botrinje -inj ž
botulizem -zna m *med. [zastrupitev s hrano]*
bouillón [*bujón*] -a m *bujon*
Boulogne [*bulónj*] -gna m [*franc. mesto*], iz ~a, v ~u, boulónjski -a -o: ~o letališče
Bourges [*búrž*] -a m [*franc. mesto*], bourški -a -o
Bourget -a [*buržé -ja*] m [*franc. pisatelj*], Bourgetov -a -o: ~i *romani*
Bóvec -vca m *kr. i.*, iz ~a, v ~u, bóvški -a -o, Bóvčani -ov m *mn.* = Bovčáni -ov m *mn.*, Bóvško -ega s, na ~em
bóvla -e ž: jagodova ~
boy [*bój*] -a m *deček*: hotelski ~
božánski -a -o, božánsstvo -a s, božánstven -a -o, božánstvenost -i ž >[-tván-]

bóžati -am, bóžanje -a s: ~ z očmi, besede božajo uho, sapa boža lica; trdó so se božali *tepli*; bóžkati -am *otr.*

bóžček -čka m, bóžčekov -a -o; bóžec -žca m, bóžčev -a -o, bóžica -e ž

bóžica -e ž *lit. boginja*: ~ Fortuna

bóžič -iča m, na ~, o ~u 1. *praznik*, 2. *razni predmeti v zvezi s praznikom (kruh iz vseh vrst žita, panj za v peč, božično drevo v Prekmurju)*; božiček -čka m *otr.*, božičen -čna -o: ~i dan, ~a noč, ~e navade, ~i večer, Božični otok, božičnica -e ž, *tudi bot.*; božičeváti -újem, božičúj -te! božičevál -ála -o, božičevánje -a s; božičnik -a m *poprtnjak*

Bóžidar -ja m *os. i.*, Bóžidarjev -a -o; Bóžo Bóža m, Bóžov -a -o

božják -a m [*novec, droben denar*]

božjást -i ž, božjásten -tna -o, božjástnost -i ž, božjástnik -a m, božjástnica -e ž

božje -ega s: ~ ga meče *božjast*, ~ ga je prizadelo, udarilo *kap*

božje -v *sestavi*: božjepóten -tna -o, božjepótnik -a m, božjepótnica -e ž, božjepótniški -a -o; božjepráven -vna -o; božjeróden -dna -o, božjeródnost -i ž; božjerópén -pna -o, božjerópnik -a m

bóžji -a -e: ~i prst, v ~ih rokah, za ~o voljo, pod ~im sòncem, ves ~i dan, v ~em imenu, strah ~i, ná tem ~em svetu, ~i vólek, človek ~i! ~i vrt *pokopališče* = ~a njiva, ~a dekla *smrt*, ~a kapljica, služba ~a, ~a sodba, sloga; šiba ~a, ~i mlini, ~e drevice *bot.*, ~a minica; kdo (si) ~i? po ~e častiti; fantje brez ~ega *denarja*, nimam ga ~ega v žepu; z njim ni vse po ~em, strela ~a! *tudi bóžji* -a -e v *zvezah*: ~i grob, ~a pot

Brábant -ánta m, brabánt(ov)ski -a -o

bráč -a m *glas. [tamburica]*: igrati ~; prvi, drugi ~, bráček -a -o: ~a struna; bračist -a m: prvi, drugi ~

Bráč -a m [*otok*], z ~a, na ~u, bráški -a -o, Bráčani -ov m mn.

bráda -e in -é ž 1. *spodnji del obraza*: z ~o migati, 2. *kocine*: gola ~, siva, črna, rjava ~, močna, redka ~, dolga, kratka ~; zmršena, razčesana ~; kopašta = francoska ~; kozja, cesarska ~; 3. ~ pri kluču, pri tramu, pri panju, pri sekiri, 4. *gamsova* ~ → *gamsov čop*, šop *gamsove dlake s hrbita*, 5. na ~o komu kaj dati na *upanje*

bradáč -a m *človek z dolgo brado*, bradáček -a -o

Bradáška -a in -e m *os. i.*, Bradáškov -a -o: ~e slike

bradát -áta -o: ~ človek, ~o drevje, bradátost -i ž, bradátéc -tca m = brádovec -vca m, bradovina -e ž *bot.*

bradvica -e ž: prsna ~, predilne ~e *pri pajkih*, bradvícen -čna -o, bradvícást -a -o, bradvícátnat -a -o; bradvícica -e ž = bradvícika -e ž, bradvícár -ja m [*kuščar*], bradvícárica -e ž [*kača*], bradvícáv -a -o, bradvícávost -i ž; bradvícínik -a m 1. *anat. bradvíčni podaljšek*, 2. *bot. rastlina*

brádelj -dlja m: ~ pri živini, pri panju, pri sekiri, mesarica ima sprednji in zadnji ~; brádlja -e ž *tesarska sekira*, brádljást -a -o: ~a sekira, ~o rezilo; brádljišče -a s in brádljišče -a s *toporišče pri brádlji*; brádvá -e ž *brádlja*

bráden -dna -o: ~a kost

brádica -e ž in brádica -e ž: ~ na panju, brádíčka -e ž

brádira -e ž *kos mesnine pri brádi*

brádlja -e ž [*telovadno orodje*]; brádeljnica -e [-*dalj*-] ž: obe ~i sta se zlomili

brádnica -e ž *helebarda*, brádníčen -čna -o: ~o rezilo, brádníčár -ja m *helebardir*

brahi -v *sestavi*: brahidaktílen -lna -o [-*ln*-] *kratkoprst*; brahigráfija -e ž *pisava z okrajšavami*; brahikéfálen -lna -o [-*ln*-] *s kratko glavo*, brahikéfálnost -i [-*ln*-] ž = brahikéfálja -e ž *kratkoglavost*; brahilogíja -e ž *kratko izražanje*, brahilogizem -zma m *sentenca, rek, asorizem*

brahíálen -lna -o *surov, nasilen*: ~a sila, brahíálnost -i ž >[-*ln*-]

brahio -v *sestavi*: brahiopód -a m *zool. [lupinarica]*; brahiotomíja -e ž *med. odrez roke*, brahiozáver -vra m *zool. [starodavni plazivec]*

Bráhma -a in -e m [*indijsko božanstvo*], brahmán -a m [*duhovnik*], brahmánc -nca m [*verník*], brahmánka -e ž, brahmanízem -zma m = brahmánstvo -a s *Brahmov verski nauk*; bráhmi -ja m *stara indijska pisava*

Brahmapútra -e ž [*indijska reka*], brahmapútrski -a -o: ~i bregovi

Brahms [*bráms*] -a m [*skladatelj*], Brahmsov -a -o: ~a simfonija

Braille -la [*bráj -a*] m *os. i.*, Braillov -a -o: ~a pisava za slepe

bráжда -e ž, brájden -dna -o: ~i kol = brájdnik -a m, brájdica -e ž
 brák -a m |lovski pes|, bráka -e ž = brákovka -e ž; brakirati -am loviti s psi, brakir -ja m gonjač = brakadar -ja m, brakáda -e ž lov s psi
 brálen -lna -o [-ln-]: ~o društvo, ~a vaja, ~i večer; brálnica -e [-un-] ž
 Bramán-tejev -ja m |it. stavbenik|, Bramán-tejev -a -o
 brámba -e ž: poziv na ~o dežele, oddelek deželne ~e, požarna ~, brámben -bna -o; brámbovec -vca m, brámbovski -a -o: ~e pesmi; brámbovstvo -a s
 brámor -ja in bramórja m zool., med., vet.: ~ pokončuje sadike, ~ na čeljustih, brámorka -e ž in bramórka -e ž bramor; bramórav -a -o in bramoráv -áva -o: junec je ~
 brán -ú m jez, mn. branóvi, brán -í ž: v ~ se postaviti, brána -e ž okop
 brána -e in -é ž: z ~o njivo povleči, kozolec ima štiri ~e, most na pet bran; na močvirju zidajo na ~e; hiša, kočna na ~e; bránica -e ž; bránin -a -o: ~ zob
 brána -e ž anat. mrena, bránica -e ž prepona, bráničen -čna -o: ~o vnetje
 branáč -a m, branávec -vca m, branávka -e ž, branávski -a -o
 branáti -ám, branáj -ájte! branál -ála -o, branán -a -o, branánje -a s in bránati -am s stal. poud.: ~ njivo, travnik, deteljo, pšenico
 brancín -a m zool. |riba|
 Brándenburg -a m kr. l., brándenburški -a -o, Brandenburžáni -ov m mn.
 brandy [bréndi] -ja m |žganje|
 braník -a m zob pri brani
 braník -a m: pred mostom je močan ~; čelada ima ~; na ~u stati, biti
 braníka -e ž letnica pri lesu ali rogovju
 Bránimír -a m os. i., Bránimirov -a -o, Bránko -a m, Bránkov -a -o, Bráne -ta m, Bránetov -a -o
 branítí braním, bráni -fte! branéč -a -e, bráníl -íla -o, bránjenje -a s in brániti -im s stal. poud.: mati brani otroka muh ali muham ali pred muhami ali zoper muhe; mati brani otroku pijačo, strah mi brani govoriti resnico; ~ se bolezní, pred boleznimi; ~ se ko kmečka nevesta; ~ se na vse kriplje
 branívec -vca m, branívka -e ž, branívstvo -a s; branilo -a s: mreža je ~ zoper

muhe, branílen -lna -o [-ln-]: ~e na-prave; branítelj -a m, braníteljica -e ž, braníteljstvo -a s; branišče -a s
 branje -a s: ~ mu dela težave; pri hiši je veliko ~a knjig; povabil ga je na ~ trgatev; ~ smole, gob, češenj, jagod, ~ knjig
 bránjevec -vca m, bránjevka -e ž, bránjevski -a -o; bránjar -ja m, bránjarica -e ž, bránjarski -a -o, branjarija -e ž, branjár-riti -im, branjárjenje -a s
 branovlěk -éka m zanka na brani, pri jaslih
 bránša -e ž in bránža -e ž → veja, panoga, stroka, sorta, vrsta
 Bráslovče -ovč ž mn. kr. l., iz Bráslovč, v ~ah, bráslovški -a -o, Bráslovčan -a m, Bráslovčanka -e ž
 bráška -e ž zdrobljeno oglje za v kopo, braškáti -ám dosuti braške v kopo, braškáj -ájte! braškál -ála -o, braškánje -a s, braškávec -vca m
 brášno -a s: ~ za na pot živež
 brát bráta m, mn. bráti in brátje: rodni, mlečni ~; šolski ~, usmiljeni ~, deseti ~; med ~i vreden; brát(ov)ski -a -o: ~a skladnica; brát(ov)stvo -a s; brátovščina -e ž: ~o piti, zelena ~, cerkvena ~; brátovščinar -ja m, brátovščinski -a -o; brátec -tca m: vinski ~
 brátí bĕrem, bĕri -ite! beróč -a -e, brál -a -o, bránje -a s: ~ grozdje, jagode, češnje, gobe, smolo; ~ knjige, pesmi, pisma; ~ komu na nosu, v očeh, z obraza; ~ v zvezdah, v znamenjih na roki; komu levite ~ koga oštevati, kozjih molitvic učiti; mašo ~ maševati; brátev -tve ž, brátva -e ž trgatev
 brátíč -íča m bratranec, brátíčna -e ž sestrična
 Brátíslava -e ž, v ~i, brátíslavski -a -o
 brátítí -im, brátjenje -a s: ~ koga s kom, ~ se s kom
 brato- v sestavi: bratoljúbje -a s, bratoljúben -bna -o, bratoljúbnost -i ž; bratomóren -rna -o, bratomórnost -i ž, bratomór -óra m, bratomorívec -vca m, bratomorívka -e ž
 Brátónci -nec in -cev m mn. kr. l., v ~ih, brátónski -a -o, Brátóncarji -ev m mn.
 brátranec -nca m in bratránc -nca m: mrzla ~a sva si = mala ~a, brátrančev -a -o in bratráncev -a -o, brátran(k)a -e ž in bratrán(k)a -e ž, brátranski -a -o, brátranček -čka m in bratráncek -čka m

bráv -í ž: med skalovjem je pasel svojo ~, brávec -vca m *oven*, brávka -e ž *ovca*, brávski -a -o, brávinca -e ž *ovčje meso*
brávec -vca m, brávčev -a -o, brávka -e ž, brávkín -a -o, brávski -a -o: ~i krožki, brávstvo -a s
brávo *medm. sijajno, izvrstno, dobro, lepo, prav*
bravúra -e ž *pogum, hrabrost, drznost, spretnost*
brázda -e ž: zastaviti prvo ~o, rezati ~e, vodna ~, ~e na čelu, na obrazu; ritnična ~ *anat.*, škržne ~e; brazdat -áta -o: ~ obraz; brazdst -a -o: ~e vdolbine v lesu, ~a kovina vlečena, ~a njiva; brázdica -e ž, brázdar -ja m |*oblič*|; brazdozób -óba -o: ~e strupecnice, brazdozóbci -ev m *mn.* |*goži*|
brazdáč -a m *agr.* |*grebenalo, grebenalni plug*|
brazdáti -ám, brazdáj -ájte! brazdál -ála -o, brazdánje -a s: z rokami po vodi ~, ~ po posodi *mazati jo*, že spet brazdá s svojim umazaním jezikom *grdo govori*
brazdíti -ím *brazde delati*, brázdenje -a s in brázdati -am: oplojeno jajce se brazda *ali se brazdi se cepi v brazde*; brazdálén -lna -o [-ln-]: ~i stroj *les.*, brazdálník -a [-un-] m *agr.* |*priprava*|
brazgotína -e ž, brazgotínast -a -o; brazgotíniti -ím se: rana se brazgotíni
Brazílija -e ž, v ~i, iz ~e, brazílski -a -o [-ls-], Brazílec -lca [-lc-] m, Brazílka -e [-lk-] ž, brazílka -e [-lk-] ž |*cigara*|
brazíljka -e ž 1. *barvílo*, 2. *bot. bazilika*
brbati -am in brbljem, brbanje -a s: ~ po nosu, ~ nos
brbljái -ám, brbljáj -ájte! brbljajóč -a -e, brbljál -ála -o, brbljánje -a s, brbljáv -áva -o, brbljávéc -vca m, brbljavóst -i ž, brbljív -a -o, brbljívéc -vca m, brblja -e ž
brbónéc -nca m, brbónčica -e ž: okušalna ~, tipalne ~e; *gl. tudi* brbunec
brbót -óta m, brbotái -ám, brbotáj -ájte! brbotál -ála -o, brbotánje -a s, brbotávéc -vca m = brbotálo -a s *znc.*
brbra -e ž, brbrái -ám, brbráj -ájte! brbrál -ála -o, brbránje -a s, brbrast -a -o, brbráv -áva -o, brbrávéc -vca m, brbrávóst -i ž, brbráč -a m = brbrálo -a s
brbúnéc -nca m *mozoljec na obrazu*, brbúnček -čka m, brbúnék -nka m, brbúnkati -am: voda brbunka, mehurčki brbunkajo na vodi

brč -a m, brča -e ž, brčati -am, brčanje -a s, brčniti -nem, brčnjen -a -o
brčái -ím, brčál -ála -o, brčánje -a s: hrošči so brčali, brčanje bobnov
brdávs -a m *velik, neroden, surov človek*, brdávsast -a -o
brdek brdka -o in brdék brdkà -ò in -ò: ~o dekle, brdkóst -i ž in brdkóst -i ž; *gl. tudi* brhek
brdo -a s, na ~u, z ~a: Dolgo ~; *tekst. glavníkast greben pri tkalnih statvah*: oba sta na eno ~ tkana, *mn.* brda brd s |*stroj za pletenje vrvi*|; brdce -a s: ~ za tkanje travok; brdje -a s, brdóvje -a s; brdína -e ž: sedel sem na mahovito ~o; brđar -ja m |*prebivavec*|; brđár -ja m |*izdelovavec brd*|; brđnica -e ž 1. *sleme-nica*, 2. *črta gorskega grebena*; brđnja -e ž *arnika*, brđast -a -o, brđát -áta -o
Brdo -a s *pogostno kr. i.*, na ~u, z ~a, *pridevniki so po raznih krajih različni*: brški -a -o, brski -a -o, brdovski -a -o, brđarski -a -o; Brjáni -ov m *mn.*, Brjánke Brjánk ž *mn.*, Brdjáni -ov m *mn.*, Brdjánka -e ž, Brjec -a [-jəc-] m; v *mn.* Brda Brd s, v ~ih, iz Brd: ~ pri Gorici; Brci -ev m *mn.*, Brike Brík ž *mn.*, briški -a -o: ~o vino = bric -a m
brecilo -a s *organ, ki z navalom krvi nabrekne*
bréca -e ž *geol.*: eruptivne ~e in grohi, brécén -čna -o: ~i grohi; bréčja -e ž: apnene ~e; bréčkast -a -o: ~ obraz
bréčái -ím, bréči -íte! bréčál -ála -o, bréčánje -a s: živina bréči
bréda -e ž |*strojnica*|: težka ~
Bréda -e ž *os. i.*, Brédin -a -o
brég -a in -á m, *dv.* bréga, brégá, brégóva, *mn.* brégi, brégóvi, po brégih, po brégóvih, po brégih: hiša v ~u, hiša na ~u, v ~iti, voda čez ~ove stopi, kaj za ~om imeti; tiha voda ~ove dere; brégar -ja m |*prebivavec*|; brégast -a -o, brégóvit -a -o: ~ svet, ~a pokrajina; brégóvje -a s, brégeg -gca m = bréžec -žca m, brégóvnica -e ž = brégúlja -e ž |*lastovka*|, *mn.* brégúlje -gúlj *zool.* |*ribe*|
Bregenz [brégenč] -a m *kr. i.*, brégenški -a -o
bréžec -č ž *mn.* |*platnene hlače*|, bréžénica -e ž |*hlačnica*|
bréhati -am *močno kašljati*, bréhanje -a s; bréhav -a -o, bréhavt -a m *kašljavec*; *gl. tudi* krehati

bréj -a -e: ~a krava, bréjost -i ž; brojiti -ím, brejénje -a s: dobra krava vsako leto breji; bréjati -am, bréjanje -a s: ~ goveje živino, bréjnica -e ž *breja žival*
brék -a m |voz|: z ~om se peljati
brék -a m ali bréka -e ž *bot.*, brékov -a -o: ~ les, brékovec -vca m *breka*
bréme -éna s: ~ naložiti, nositi, preložiti, prevalliti, lajšati; javna ~ena, biti komu v ~i, knjižiti komu v ~i, ~ sena; *meh.* namembno, premično, uporabno ~; *bremenski* -a -o: ~a črta, ~i pas, ~a ploskev, ~i pritisk; *breménce* -a s, *bremenát* -áta -o: biti ~ česa; *bremenít* -ím, *breméni* -íte! *bremeníl* -a -o, *bremenjénje* -a s: ~ koga s čim; *bremenilen* -lna -o [-ln-]: ~e priče, ~e pravice
Brémen -a m [*nem. pristanišče*], *brémenski* -a -o: ~o pristanišče
bréncelj -clja m: Alešovčev list *Bréncelj*
brénčáti -ím, *brénčí* -íte! *brénčéc* -a -e, *prisl.* *brénčé*, *brénčál* -ála -o, *brénčánje* -a s: hrošči *brénčijo* mimo ušes; fant je *brénčal* pesem; dekle je *brénčalo* za njim; *brénčáv* -áva -o, *brénčáva* -e ž, *brénčálo* -a s; *brénčávka* -e ž |*muha*|, *brénčávec* -vca m: kolibrji ~i
brénk medn.: ~ po strunah, *brénkati* -am, *brénkanje* -a s: ~ na isto struno, ~ na kitaro; *brénkác* -a m, *brénkálo* -a s; *brénkniti* -nem, *brénk brénka* m, *brénkót* -óta m; *brénketáti* -ám, *brénketáj* -ájte! *brénketál* -ála -o, *brénketánje* -a s; *brénkljáti* -ám, *brénkljáj* -ájte! *brénkljál* -ála -o, *brénkljánje* -a s, *brénkljác* -a m
Brénner -ja m [*alpski prelaz*], *brénnerski* -a -o: ~i predor, ~a cesta
brénta -e ž, *bréntica* -e ž, *bréntác* -a m, *bréntar* -ja m
Brentáno -a m *os. l.*, *Brentánov* -a -o: ~i spisi
Brescia [*bréša*] -scie ž |*lit. mesto*|, iz ~e, v ~i, *bresciánski* -a -o ali *bréški* -a -o
bréskev -kve ž in *bréskva* -e ž, *bréskevca* -e ž in *bréskvica* -e ž, *bréskov* -a -o: ~ cvet, ~a koščica
brést in *brést* -a m, *bréstič* -lča m, *bréstov* -a -o, *bréstovina* -e ž, *bréstje* -a s = *bréstovje* -a s, *bréstovke* -ovk ž *mn. bot.*
brésti brédem, *brédóč* -a -e, *brédi* -íte! *brédel* in *brédél* brédla -o, *brédénje* -a s: ~ vodo, ~ po pesku
Brétánja -e ž [*franc. pokrajina*], v ~i, iz ~e = *Bretónsko* -ega s, na ~em,

z ~ega, *Bretónec* -nca m, *Bretónka* -e ž, *bretónski* -a -o: ~i granit, ~a trma
bréve -va m |*papeška listina*|
brévi mána kar *brž*, na *kratko*, *mení nič tebi nič*
brevir -ja m, *brevírski* -a -o: ~e molitve, *brevírjev* -a -o: ~e platnice
brez predl. z *rod. pomeni*, da *tega*, kar *zaznamuje samostalniki* za njim, v *tisti zvezi ni*: hiša ~ vrta hiša nima vrta; ~ nje, ~ njega, ~ njih (*°brež nje*, *njega*, *njih*); *brez je* v *zvezi s samostalnikom to*, kar je v *zvezi s povedkom nikalnico* ne, *zato se ne veže z odvisnikom*: šel je ~ ugovora ali šel je, ne da bi bil ugovarjal (*°brez da bi bil ugovarjal*); *zato se tudi ne veže z nikalnico*: ~ *no-bene škode kakršne koli*; ~ *nič je šel na pot čisto prazen*; ~ *nadaljnega* → *takoj*, *neutegoma*, *nemudoma*, *brez težave*
brez- v *sestavi s samostalnikom iz predložnih zvez*: *brez glave* = *brezgláv* -áva -o, *brezglávost*; *brez úpa* = *brezúpen* -pna -o; *brez zób* = *brezzób* -óba -o; *brez srcá* = *brezsrcén* -čna -o *ipd.*; *včasih imamo* z *večjim ali manjšim pomenkim razložkom iz iste osnove sestavo* z *brez-* in z *ne-*, *kakor jo pač izvajamo iz samostalniške predložne zveze* z *brez ali iz povednega glagolskega izraza z nikalnico* ne: *kdor je brez uma*, je *brezúmen*, *kdor pa ne úme*, je *neúmen*; *kdor je brez skrbi*, je *brezskrben*, *kdor pa ni skrben* (= *ne skrbi*), je *neskrben*; *kdor je brez vere*, je *brezverec*, *kdor ne véruje*, je *nevéren*; *neverni Tomaž* ni bil *brezverec*; *včasih sta dobri obe obliki v približno enakem pomenu*, čeprav *izvedeni iz različnih zvez*: *kar je brez koristi*, je *brezkoristno* ali *nekoristno*, *ker ne koristi*; *kdor je brez čuta*, je *brezčuten* ali *nečuten*, *ker ne čuti*; *pridevnikov ne smemo zanikavati* z *brez*, *temveč le s povedno ali stavčno nikalnico* ne: *neslišen* (*°brezslíšen*) *ipd.*; *ob obojnih možnostih in enakem pomenu so se novejši čas uveljavile bolj sestave* z *ne-*: *neznačajen* (*brez značajen*) *ipd.*; *brez-* nam *izraža privativni a-an-* ali *in-* (*im-*) v *tujkah*; *sestave* z *brez-* *venomer nastajajo*, *vendar niso vse dobre in še manj potrebne*, *ker večkrat brez sestave lahko povemo bolj po domače*: *brezvodna puščava* = *puščava brez vode*

bréza -e ž 1. bot., 2. krava, brézov -a -o: ~o olje, ~a trta, brézast -a -o: ~a krava pisana, ~ človek siten, nadležen, ~o gledati pisano; bréžje -a s, brezínje -a s, brézovec -vca m brezova šiba, sitnež, brézovka -e ž, brézovček -čka m konopljičica [ptič]

brezalkohólen -lna -o [-lk-, -ln-]: ~a pijača

brezbárven -vna -o, brezbarvnost -i ž, brezbarvnež -a m

brezbóžen -žna -o, brezbožnež -a m = brezbožnik -a m, brezbožnica -e ž, brezbožnost -i ž, brezbožniški -a -o, brezboštvo -a s, brezbožništvo -a s, brezbožje -a s, brezbožec -žca m

brezbréžen -žna -o: ~a voda, brezbréžnost -i ž, brezbréžje -a s

brezbrížen -žna -o: ~ do česa, nasproti čemu, brezbrížnost -i ž, brezbrížnež -a m, brezbrížnica -e ž

°brezbrójen -jna -o nešet, brezštevilen

brezcíljen -ljna -o, brezčiljnost -i ž

brezcvéten -tna -o, brezcvétnica -e ž bot.

brezčasen -sna -o, brezčasnost -i ž, brezčasje -a s

brezčasén -tna -o, brezčasnost -i ž, brezčasnež -a m, brezčasnik -a m, brezčasnica -e ž, brezčasje -a s

brezčrepnjáci -ev m mn. [razred vretenčarjev]

brezčúten -tna -o, brezčútnost -i ž, brezčútnož -a m, brezčútnje -a s

brezdánji -a -e, brezdánjost -i ž

brezdélen -lna -o [-ln-], brezdélica -e ž, brezdélje -a s, brezdélnost -i ž, brezdélnož -a m = brezdélnik -a m, brezdélnica -e ž >[-ln-]

brezdímen -mna -o: ~i smodnik

brezdlák -áka -o, brezdlákec -kca m

°brézdno -a s brezno

brezdómen -mna -o, brezdomec -mca m, brezdomka -e ž, brezdomski -a -o, brezdomnost -i ž

brezdomóvinec -nca m, brezdomovinski -a -o, brezdomovinstvo -a s

brezdržáven -vna -o: ~a družba, brezdržávnost -i ž

brezdúšen -šna -o, brezdúšnik -a m, brezdúšnost -i ž, brezdúšje -a s

brezdómno → brez dvoma

bréžen -zna m marec, bréznov -a -o marčev: ~ sneg

brezglášen -sna -o, brezglásje -a s, brezglásnost -i ž

brezgláv -áva -o, brezglávost -i ž, brezglávec -vca m, brezglávci -ev m mn. zool., brezglávka -e ž, brezgláven -vna -o

brezgotóvinski -a -o: ~i plačilni promet

brezgrájen -jna -o: ~o življenje → življenje brez graje, brezgrájnost -i ž

brezgrb -a -o: ~a kamela zool.

brezgrebáci -ev m mn. zool.

brezhíben -bna -o, brezhibnost -i ž

brezidéjen -jna -o, brezidéjnost -i ž

brezímén -mna -o anonim, brezíménost -i ž, brezíménež -a m = brezíménik -a m; brezímén -a -o, brezíménski -a -o, brezíménost -i ž

°brezizgléden -dna -o brezupen, °brezizglédnost -i ž brezupnost

brezizhóden -dna -o: ~ položaj → položaj brez izhoda, brezizhódnost -i ž

brezizjémen -mna -o → brez izjeme

brezizrázen -zna -o brez izraza, brezizráznost -i ž

Bréžje -a s pogostno kr. i., ponekod ž mn.: na ~ah, z Bréžij; drugod s edn.: v ~u, iz ~a; prid. največkrat bréški -a -o, brézovski -a -o, brezjánski -a -o, brézarski -a -o

brezjezičén -čna -o, brezjezičniki -ov m mn [žabe]

brezklášen -sna -o: ~o žito

brezkompromísén -sna -o, brezkompromísénost -i ž, brezkompromísénež -a m

brezkonfesiónelen -lna -o [-ln-] brez konfesije, veroizpovedi, brezkonfesiónelnost -i [-ln-] ž, brezkonfesiónelec -lca [-lc-] m

brezkrájen -jna -o, brezkrájnost -i ž

brezkrémpeljčár -ja [-polj-] m [gekon]

brezkríl [-il] -a -o, brezkrílec -lca [-lc-] m zool., let., brezkrílen -lna -o [-ln-]: ~o letalo

brezkfven -vna -o, brezkvfnost -i ž, brezkvfnéž -a m

brezliás -ása -o: ~a koža

brezličén -čna -o, brezličje -a s, brezličnost -i ž, brezlik -a -o amorfen

brezlist -a -o = brezlisten -tna -o

brezmádežen -žna -o, brezmažežnost -i ž, Brezmažežna -e ž

brezmatíčen -čna -o: ~i panj → panj brez matice = brezmatíčenik -a m

brezméjen -jna -o, brezmejnost -i ž

brezmešóčen -čna -o: ~a noč

brezméšen -sna -o: ~ dan, ~a hrana

brezmíseln -a -o: ~o početje, brezmiselnost -i ž >[-saln-]

breznotóren -rna -o: ~o letalo, breznotórnik -a m
 breznačelen -lna -o, breznačelnost -i ž, breznačelnež -a m >[-ln-]
 breznačrtén -tna -o brez načrta: ~o delo, breznačrtnost -i ž
 bréznati -am se, bréznanje -a s: v breznu se mačke breznoja, bréznik -a m marec
 Bréznica -e ž kr. i., na ~i, z ~e, brézniški -a -o, Brézniciani -ov m mn.
 Bréznik -a m os. i., Bréznikov -a -o: ~a slovnica, Bréznik-Ramóvšev pravopis
 bréžno -a s, mn. brézna -zen (°brezdno): kraško ~, peklensko ~, ~ zija, strmoglaviti v ~
 breznož -óga -o: ~a žival, breznožen -žna -o, breznožnik -a m, breznožnost -i ž
 breznohtnik -a m |prst pri želvah|
 brezobláčen -čna -o: ~o nebo, ~o vreme, brezobláčnost -i ž
 brezoblíčen -čna -o brez oblike, amorfen, brezoblíčnost -i ž, brezoblíčeje -a s
 °brezobrázén -zna -o nesramen, predren, °brezobráznost -i ž nesramnost
 brezobréstén -stna -o: ~o posojilo, brezobréstnost -i ž
 brezobstréten -tna -o fot.: ~a slika, brezobstrétnost -i ž
 brezobvézen -zna -o kar je brez obveze: ~o dedovanje, brezobvéznost -i ž
 brezobzáren -rna -o, brezobzárnost -i ž, brezobzárnež -a m
 brezók -óka -o: ~ berač
 brezosében -bna -o: ~i stavek, ~o izražanje
 brézov -a -o gl. breza
 Brézovački -ega m os. i.: drama Títa ~ega
 Brézovica -e ž kr. i., na ~i, z ~e: Blatna ~, brézoviški -a -o, Brézovičani -ov m mn., Brézovičanke -ank ž mn.
 brezpálčen -čna -o: ~e rokavice, brezpálčnik -a m >[-yč-]
 brezperspektíven -vna -o: ~a slika, ~a prihodnost, brezperspektívnost -i ž
 brezpetelínka -e ž |puška|
 brezpéten -tna -o, brezpétnik -a m opanek, copata, brezpétnice -nic ž mn. zool.
 brezpláčen -čna -o
 brezpljúčar -ja m |močerad|
 brezplóden -dna -o, brezplódnost -i ž
 brezpogójen -jna -o, brezpogójnost -i ž
 brezpóseln -a -o: podpora za ~e, brezpóselnost -i ž, brezpóselnež -a m, brezpóselnik -a m >[-sáln-]

brezposéstén -tna -o pr. brez posesti, brezposéstnost -i ž
 brezpóten -tna -o: ~o hribovje, brezpótje -a s: planinska ~a
 brezprávén -vna -o: ~o stanje, brezprávnost -i ž, brezpráveje -a s
 brezpredmététen -rna -o, brezpredmététnost -i ž
 brezpriméren -rna -o: ~a nesreča → brez primere, ~i uspehi → brez primere
 brezprízíven -vna -o: ~a sodba → brez priziva
 brezprostórtje -a s, brezprostóren -rna -o, brezprostórnost -i ž
 brezpríst -a -o, brezprístén -tna -o: ~a rokavica = brezprístnik -a m
 brezrazrédén -dna -o: ~a družba, brezrazrédnost -i ž
 brezrébrn -a -o
 brezrép -épa -o, brezrépec -pca m 1. žaba, 2. krastača, 3. letalo
 brezróg -róga -o: ~a koza
 brezrók -róka -o, brezrókec -kca m; brezrokávec -vca m = brezrokávník -a m, brezrokáven -vna -o: ~a obleka
 brezseménka -e ž |jabolko|
 brezsenčen -čna -o: ~a drevesa, ~a luč, brezsenčje -a s, brezsenčnost -i ž
 brezskfben -bna -o, brezskfbnost -i ž, brezskfbnéž -a m, brezskfbnica -e ž
 brezsnóven -vna -o, brezsnóvnost -i ž
 brezsončen -čna -o: ~o poletje, ~i dnevi
 brezspólen -lna -o: ~o bitje, brezspólnost -i ž >[-ln-]
 brezsrájčen -čna -o, brezsrájčnik -a m
 brezsfčen -čna -o, brezsfčnost -i ž, brezsfčnež -a m, brezsfčnik -a m, brezsfčnica -e ž
 brezstrátnost -i ž, brezstrástje -a s
 brezšíven -vna -o: ~e cevi
 brezštevílen -lna -o: ~a množica nešteta, brezštevílen, brezštevílnokrat prisl.; brezštevílnost -i ž >[-ln-]
 brezštákten -tna -o brezobziren, nevljuden, neolikan, brezštáktost -i ž
 brezštálen -lna -o, brezštálnost -i ž >[-ln-]
 brezšéčnost -i ž med. pomanjkanje teka
 brezšélesén -sna -o, brezšélesnost -i ž
 brezšéžen -žna -o: ~ prostor, brezšéžnost -i ž: vitki stebri dajejo prostoru vtis ~i lahkotnosti
 brezšónski -a -o
 brezštváren -rna -o: ~a bitja
 brezšúh -a -o, brezšúec -šca m, brezšúsnost -i ž = brezšústost -i ž

brežumen -mna -o, brežumnost -i ž, brežumnež -a m, brežumnik -a m, brežumnica -e ž, brežumje -a s
 brezúpen -pna -o, brezúp -a m, brezúpnost -i ž, brezúpnež -a m
 brezuspéšen -šna -o, brezuspéšnost -i ž
 brezustáven -vna -o: ~a država, ~o vladanje *brez ustave*, brezustávnost -i ž
 brezuvéjen -jna -o: ~i jelovci → *brez vej*
 brezvénečen -čna -o: ~i cvet *bot.*, brezvénečnost -i ž, brezvénečnica -e ž *bot.*
 brezvérec -rca m, brezvéerka -e ž, brezvéeron -rna -o, brezvéernež -a m, brezvéernost -i ž, brezvéerje -a s, brezvéerski -a -o, brezvéerstvo -a s
 brezvéstén -stna -o, brezvésténež -a m = brezvéstnik -a m, brezvéstnica -e ž, brezvéstnost -i ž
 brezvétérje -a s, brezvétérn -a -o, brezvétérnost -i ž
 brezvézje -a s *asimleton*, brezvézen -zna -o, brezvéznost -i ž, brezvézniški -a -o: ~i stavki → *brez veznikov*
 brezvládje -a s, brezvláden -dna -o, brezvládnost -i ž
 brezvoljén -ljna -o *brez volje*: ~a topost, brezvoljénost -i ž *abulija*, brezvoljénež -a m
 brezvreténčar -ja m *zool.*
 brezvzróčen -čna -o: ~a zveza, brezvzróčnost -i ž
 brezzakónje -a s *anarhija*, *razmere*, *čas brez zakonov*
 brezzób -zóba -o: ~a željust, ~o kolo, brezzóbka -e ž *zool.* [školjka]
 brezzáčen -čna -o: ~ prostor *fle.*, brezzáčnost -i ž
 brezzvézden -dna -o: ~a noč *noč brez zvezd*, ~o nebo *nebo brez zvezd*
 brezzvézen -zna -o, brezzvéznost -i ž
 brezzvóčen -čna -o, brezzvóčnost -i ž
 brezžičén -čna -o: ~a telegrafija
 brezživčén -čna -o *med brez živcev*: ~o področje, brezživčnost -i ž
 brezžánka -e ž [vino z Brega pri Trstu]
 Bréže Bréž ž *mn. kr. i.*, v ~ah, iz Bréž, bréški -a -o *in bréženski -a -o [-žn-]* *in brezžanski -a -o*, Bréžani -ov *m mn.*
 bréžen -žna -o: imeti njive v ~em, ~i nasadi; bréžič *in* bréžič -iča m, bréžiček -čka m, bréžina -e ž *kar je na bregu*, brezžina -e ž, brezžán -ána m *prebivavec na obrežju*, brezžánka -e ž 1. oseba, 2. vino
 brezžénka -e ž *zool.* | *polž* |

Bréžice -ic ž *mn.*, v ~ah, bréžiški -a -o, Bréžičani -ov *m mn.*
 béglez -a m *zool.*, béglezov -a -o: ~ žvižg
 brglún -a m [riba]
 bréhek -hka -ó *in -ó in* bfhék -hka -o *brdek*
 Bric -a m *prebivavec Brd*, bric -a m [vino], briški -a -o: ~a rebula, ~a vina; *gl. tudi* Brdo
 bridék -dka -o, *prim.* bridkéjši -a -e, *pról.* bridkéj(š)e: ~ okus, ~o spoznanje, ~a martra, ~ meč *oster*, ~o se držati, ~o obžalovati, ~o se motiš, ~o se nasmehniti; bridkóst -i ž, bridkósten -tna -o; bridkóba -e ž
 bridge [bridž] -gea m [igra]: igrati ~
 bridina -e ž *oster rob*: greben ima ~o
 briga -e ž *skrb*, *pazljivost*: devéta ~; brigati -am: ~ se za kaj *meniti se za kaj*, *skrbeti za kaj*, briga me! *mar mi je!* me nič ne briga! *mi nič ni mar!* dom ga nič *no* briga *za dom se nič ne meni*
 brigáda -e ž, brigáden -dna -o, brigadir -ja m, brigadirka -e ž, brigadirski -a -o, brigadirstvo -a s, brigádnik -a m, brigádnica -e ž
 *briht -i ž: z ~jo se postavljati, *brihta -e ž: biti pri ~i *pri pameti*, *zavesti*, *brihten -tna -o *buden*, *prebujen*, *pri zavesti*, *nadarjen*, *bister*: ~a glava, kakšno ~o *povedati*; *brihtnost -i ž *prebujenost*, *nadarjenost*, *bistrot*; *brihtnež -a m; *brihtati -am *učiti*, *bistriti*, *prebujati*, *uriti*, *brihtanje -a s
 brikét -a m *stisnjeni premog*, brikéten -tna -o: *stroj*. ~a mast; briketirati -am, briketiranje -a s, briketárna -e ž
 Briksen -sna m *kr. i.*, briksenski -a -o [-ksn-]: ~i škofje, ~e posesti
 briljánt -a m *brušen diamant*, briljántov -a -o: ~ prah, briljánten -tna -o *sijajen*, *bleščéč*, *iskriv*: ~a preja *tekst.*, ~o iskalo *fat.*; briljántina -e ž [maša za lase]; briljirati -am *bleščati se*, *odljkovati se*, briljiranje -a s: ~ v znanju
 brin brina m: pritikavi, smrdljivi ~; brina -e ž; brinov -a -o: ~ grm, ~a jagoda, ~o žganje = brinovec -vca m, brinovka -e ž [živa meja, plič], brinovina -e ž *in* brinovina -e ž, brinje -a s
 Brindisi [brindizi] -ja m, brindiški -a -o
 brinelirati -am, *teh.*, brineliranje -a s; *tudi* bruncelirati
 brinčka -e ž *rjavolaska*, brinčeten -tna -o *rjavolas*

brinirati -am *kem. prevleči kovinske dele s tanko rjavo ali črno plastjo kovinskega oksida, porjaviti; tudi brunirati*
brilogija -e ž *nauk o mahu, briológ -a m, briológski -a -o*
Brióni -ov *m mn.*, na ~ih, briónski -a -o: Brionski otoki
brís -a *m med.*: žrelni ~
brisáti brišem, briši -te! brišóč -a -e, brisal -ála -o, brisanje -a *s in* brisati brišem *s stal. poud.*: ~ kaj s čim, ob kaj, v kaj, ~ okno, prah s cunjó, ~ čevlje ob predpražnik, vsak si briše prste óbme; ~ roke v brisačo, v predpasnik; ~ jo kam *hiteti*; strojnica briše prostor pred sabo; nebo se briše *se jasni*, vino se briše *se čisti*; ~ si čelo, roke, lase; brisáč -a m, brisača -e ž = brisávka -e ž = bríslja -e ž, brisálo -a s, brisálnik -a [-yn-] *m*: mehanični ~ *avt.*; brisavica -e ž *sapica*
briskirati -am: ~ koga (na)hruliti, (u)žaliti
bríški -a -o *gl.* Brdo, Bric
Británija -e ž: Velika ~, Británc -nca *m*, Británka -e ž, británski -a -o, británika -e ž [*čigara*]
bríti brijem, *namen.* brít, brij -te! bril -la -o: norce ~ *norčevati se*; brado, brke (si) ~; burja brije; brítje -a *s*, brítev -tve ž, brítva -e ž, brítven -a -o [-vən-], brítevca -e ž, brítvica -e ž
 *brítov -a *m ograjen prostor, pokopališče*, na ~u, z ~a: *kurji ~; *pogostno kr. i.* Britov -a *m*
brívec -vca *m*, brívčev -a -o, brívka -e ž, brívski -a -o, brívница -e ž, brívniški -a -o: ~i prostori
brízanca -e ž *kem. razdiralna sila razstreliv, brízánten -tna -o*: ~a razstreliva, brízánten -čna -o: ~e bombe, brízántnost -i ž: ~ razstreliva
brizgálen -lna -o: ~i tisk *tekst.*, ~o orodje, ~e cevi, brizgálna -e ž, brizgálnica -e ž > [-ln-]
brizgati -am, brizganje -a *s*, brizgávec -vca *m*, brizgávka -e ž 1. oseba, 2. riba, 3. priprava; brizgan -a -o: ~ omet, ~a preja, ~o pecivo; brizganec -nca *m* [pijača], brizganka -e ž; brizgáči -ev *m mn. zool.* [iglokožci]
brizglja -e ž = brízga -e ž, brizgalica -e ž
brizgljati -ám, brizgljáj -ájte! brizgljajóč -a -e, brizgljál -ála -o, brizgljánje -a *s*, brizgljáj -a *m in* brizgljáj -a *m*

brizgniti -nem, brizgnjen -a -o; brizniti -nem, briznjen -a -o; brizg -a *m*
brizínski -a -o: ~e posesti, ~i škofje, spomeniki; *tudi frisinški ali freisinški*
Brij Brij [bàrij] ž *mn. kr. i.*
břk -a *m*: v ~ se smejati, povedati, v ~ se lagati komu *naravnost*, v *obraz, predrzno*; meni v ~ *pod nos*; břki -ov *m mn.*
in břke břk ž *mn.*, břkice -ic ž *mn.* *in* břčice -ic ž *mn.*, břkci -ev *m mn.*, břkáč -a *m*, břkón -a *m*, břkát -áta -o: ~i som, břkast -a -o
břkati -am, břkajóč -a -e, břkal -a -o, břkanje -a *s*
Břkíni -ov *m mn.* [pokrajina in prebivavci], břkinski -a -o
břkija -e ž, *nav. mn.* břkije -kelj ž [roka, noga, břki] *znc.*: kam pa molíš te ~e?
brkljati -ám, brkljáj -ájte! brkljaje, brkljál -ála -o, brkljánje -a *s*; brkljarja -e ž, brkljája -e ž, břkljast -a -o, brklját -áta -o, břkljež -a *m*; brkljáríti -im, brkljárjenje -a *s*
brléti -im, brléč -a -e, brlél -éla -o, brlénje -a *s*: luč brli; brléč -éča -e *prid.*: ~ plamenček, brlivka -e ž, brlévka -e ž
brlízgati -am, brlízganje -a *s*
brljáti -ám, brljáj -ála -o, brljánje -a *s*: kaj brlja *tod stide, išče*
brljáv -áva -o, brljávost -i ž, brljávec -vca *m*, brljávka -e ž: lisasta ~, črvasta ~ [kača], brljávski -a -o
brljúzga -e ž, brljuzgáti -ám, brljuzgáj -ájte! brljuzgál -ála -o, brljuzgánje -a *s in* brljuzgati -am *s stal. poud.*: otrok po blatu brljuzga; brljúzgniti -nem
brlóg -óga *m*, brlóžina -e ž; brlógar -ja *m*: medved ~; brlóžiti -im, brlóženje -a *s*
brńa -e ž = brńja -e ž = brńje -a *s črna zemlja, mn.* brńje brńj ž [nesnaga na životu]; brńén -a -o *prsten*: ~ lonec = brńica -e ž
brńéti -im, brńi -íte! brńéč -a -e, brńél -éla -o, brńénje -a *s*; brńéč -éča -e *prid.*: ~ bron, brńič -iča *m*: električni ~
brńja -e ž *capa, cunjá, maškara, ki predstavlja kakšno žival*, brńjav -a -o, brńjavec -vca *m*
Brńo -a *s* [moravsko mesto], brński -a -o
Broadway [bródvej] -a *m*, na ~u, broadwayski -a -o
brôc brôca *m bot.*, brôčev -a -o: ~o barviló; brôčiti -im, brôčenje -a *s*; brôčnice -ic ž *mn. bot.*

bród -a in brodú *m*, na bródu in bródu, *mn.* brodóvi -óv, *tudi* brodém brodé na brodéh z brodmí *plitvina na reki*, *prevozen kraj čez reko*, *prevozni pripomoček*, brodnina -e ž, brodóvje -a *s ladjevje*

Bród -a *m pogostno kr. i., povečini:* na ~u, z ~a; brójski -a -o, brojánski -a -o, bródovski -a -o

brodár -ja *m brodnik*, brodárjev -a -o: ~a plača, ~o opravilo, brodárski -a -o: ~o delo, ~o življenje, brodárstvo -a *s*; brodáríti -im, brodárjenje -a *s*

broditi bródim, bródi -íte! broděč -a -e, bródił -ila -o, brodénje -a *s* in brodenje -a *s*: ~ po vodi, po lužah, ~ z žlico po kavi, juhi; ~ (si) po laseh, ~ po svetu, ~ po krvi; po glavi mi brodi; broden -dna -o *koder se dá broditi*, *koder je mogoče vodo prebroditi:* tu voda ni ~a, reka je ~a; brodišče -a *s*; brodljáti -ám na *drobno broditi po čem*, brodljáj -ájte! brodljál -ála -o, brodljanje -a *s*

brodnik -a *m l. kdor brodi*, *vozi brod*, *2. zool.*, brodnikov -a -o: ~a hišica, brodníški -a -o, brodnica -e ž, brodníčin -a -o, brodníštvo -a *s*

brodo -v *sestavi:* *brodográdnja -e ž *ladjedelstvo*, *izdelovanje ladje*; brodolóm -loma *m prenes. pogin, nesreča, poguba, zlom:* doživeti ~ v življenju, brodolómeč -mca *m ponesrečenec (z ladje)*, rešenec *iz nesreče*, brodolómški -a -o

brogovita -e ž *|okrasni grm|*

brokát -a *m z zlatom in srebrom pretkana svila*, brokátén -tna -o: ~ plašček

*brókoli -ov *m mn. brstični ohrovt*

brólica -e ž *in brolica -e ž zool. |taščica|*

bróm -a *m kem. |prvina|*, brómov -a -o; bromát -a *m*, bromíd -a *m*; bromacetón -a *m*, brometil [-il] -a *m*, bromkálij -a *m fot.*, bromkrezól [-ól] -a *m kem.*; bromírati -am, bromiranje -a *s*; brómovica -e ž *bromova voda*

brón bróna *m*, brónec -nca *m*, brónast -a -o: ~a doba, brónén -a -o: ~a žica, brónčén -a -o: ~ lok; brónina -e ž = brónovina -e ž *|snov|*

bronasto -v *sestavi:* bronastolás -ása -o, bronastopólt -a -o [-yt-]; *vendar* bronastorjav, bronasto zvenec

brónhij -a *m in brónhus -a m sapnica*, bronhiálen -lna -o [-ln-]: ~i katar, bronhítis -a *m vnetje sapnic*; bronhopnevmónija -e ž

bronsírati -am *prevleči kaj z brončeno barvo*, bronsiranje -a *s*; brónsa -e ž *bronest lesk*, brónsen -ana -o: ~a barva

brósa -e ž *in bróška -e ž |naprsna zaponka|*
brošírati -am *sešiti, spenjati, mehko vezati*, broširanje -a *s*; broširen -rna -o: ~i čolniček, votek, ~o bilo; brošúra -e ž *sešitek, zvezek*, brošúrica -e ž

bróvningov -a *m*, bróvningov -a -o

brozga -e ž: apnena ~; brozgáti -ám, brozgáj -ájte! brozgal -ála -o, brozgánje -a *s* in brozgati -am *s stal. poud.*; broz-gast -a -o, brozgalica -e ž

brskáti -am, brskanje -a *s*: ~ pesek, ~ po prsti, po papirjih, po knjigah, po spominu; brskáč -a *m*, brskav -a -o: ~ zgodovinar; brskljáti -ám *drobno brskati*, brskljáj -ájte! brskljál -ála -o, brskljanje -a *s*; brsniti -nem

brst -a *m*, brst -i ž, brstje -a *s*, brsten -tna -o, brstít -a -o = brstén -a -o = brščén -a -o = brstán -áta -o; brstéti -im, brstéc -a -e, brstél -éla -o, brsténje -a *s*; brstěč -éča -e *prid.*: ~ cvet; brstíti -im, brstí -íte! brstít -a -o, brsténje -a *s*: drevo se brsti, koza brsti grm; brstič -iča *m*, brstičje -a *s*, brstičén -čna -o, brstnice -íc ž *mn. bot.*, brstnik -a *m zool. |ptič|*

bršć -a *m bot.*: divji ~, bršćek -ščka *m*, bršćika -e ž *bot.*, bršćina -e ž *|vinska trta|*

bršljan -a *m*, bršljanov -a -o, bršljanovec -vca *m*, bršlín -a *m*, bršlínov -a -o, bršlínovec -vca *m*, bršlín(ov)je -a *s*, bršlínka -e ž *bot.*

brtáva -a *m l.* ~ kruha odrezati, *2. debel, zavaljen človek*, *3. tnalo, klada*; brtávati -am, brtávsniti -nem

brtvilo -a *s tesnilo*, brtvílen -lna -o [-ln-], brtvíti -im, brtví -íte! brtvíl -a -o, brtvénje -a *s tesnjenje*

brúc -a *m*, z brucem, brúcov -a -o, brúcovski -a -o: ~i večer; brúcka -e ž = brúclja -e ž = brucúlja -e ž

brucelóza -e ž *med. |bolezen|*

Brueghel [brö'hal] -hla *m |niz. slikar|*, Brueghlov -a -o

brúhati -am, brúhanje -a *s*: ognjenik bruha, človek bruha, kri ~; voda bruha na dan, na plan, plameni bruhajo; ~ ogenj in žveplo; bruhálnik -a [-yn-] *m*; brúhniti -nem, brúhnjen -a -o: ~ v smeh, v jok, ~ na dan

*brúmen -mna -o *hum. pobožen, goreč*: ~o se držati, *brúmnost -i ž

brúndati -am, brúndanje -a s, brúnda -e ž, brundáč -a m
 brumelíratí -am brínelíratí
 brumírati -am brínírati
 brúno -a s, brúnovje -a s, brúnast -a -o, brúneč -nca m; brúncati -am z brunci pot tlakovati, brúncanje -a s, brúncevje -a s, brúnce -a s
 Brúno -a m os. i., Brúnov -a -o
 brús -a m: deti na ~, jezиковni ~; ~ diamantov, ~ kose, ~ divjega petelina; brúsen -sna -o: ~i kamen, brúsar -ja m kdor bruse prodaja
 Brúselj -slja m kr. i., Brúseljski -a -o: ~a razstava; Brúseljčan -a m >[-saj-]
 brusítí brusím, brúsi -íte! brúsil -ila -o, brúsenje -a s in brúsiiti -im s stal. poud.: ~ nož, škarje; ~ jezik 1. likati, čistiti jezik, 2. jezíkati, zabavljati; pete ~ letati okoli; zobe si ~, debele komu ~, nazaj jih komu ~, škarjice ~ |igral; divjji petelin brusí; brúsen -a -o: ~o sto, ~o steklo, ~o diamant; brusívec -vca m, brusílen -lna -o [-ln-]: ~i kamen, ~a plošča, ~i stroj = brusílnik -a [-yn-] m; brusilo -a s, brusílnica -e [-yn-] ž, brusina -e ž; ~ mlinskega kamna klep, brusáč -a m, brusáški -a -o: ~o delo; brusárna -e ž, brusárstvo -a s
 brusnica -e ž 1. ostra praprot, 2. voda za brus, 3. podstavek za brus, brusník -a m 1. brusilni kamen, 2. peščenjak
 brúsnica -e ž bot., brúsníčen -čna -o: ~a marmelada, omaka, brúsníčne -a s
 Brusníce Brusnic ž mn. kr. i.: Male ~, brusníški -a -o, Brusníčani -ov m mn.
 brutálen -lna -o surov, brutálnost -i ž, brutálnez -a m >[-ln-]
 brúto neskl.: ~ teža kosmata, ~ dohodki kosmati, ~ cena kosmata, ~ bilanca surova; ~ obrazec kem., med., fiziol.; brutoregistrski -a -o: ~a tona; brutotónski -a -o: ~i kilometer
 Brút(us) -ta m os. i., Brútov -a -o: ~a zarota; brútovski -a -o: ~a zvestoba
 brv -í ž, brven -vna -o: ~a ograja, ~o bruno; brvca [bàruca] -e ž in brvica -e ž
 brz -a -o híter, prisl. brzo brz, brže hitreje: ~i vlak brzovlak, brzec -zca m 1. vlak, 2. hrošč, 3. glas. trílček; brzica -e ž: ~ v strugi; brzina -e ž hítrost, brzínómér -a m; gl. tudi brz
 brzda -e ž: imeti konja na ~i, imeti se na ~i in na ~ah; nadeti konju, človeku

~o, ~o nategniti; brzdáti -ám, brzdál -ála -o in brzdati -am s stal. poud.: ~ jezik, strasti, glas, konja, ne zna se ~
 brzeti -ím, brzel -éla -o, brzénje -a s
 brzo -v sestavi: brzojádruica -e ž; brzojáv -áva m, brzojávén -vna -o, brzojáviti -ím, brzojávljati -am, brzojávljanje -a s, brzojávka -e ž; brzokrák -áka -o; brzokríl [-íl] -a -o: ~a lastovica; brzónóg -óga -o: ~i Ahil; brzoparílen -lna -o [-ln-], brzoparílnik -a [-yn-] m agr.; brzopét -éta -o, brzopétec -ica m, brzopétka -e ž; brzoplóven -vna -o, brzoplóvec -vca m, brzoplóvka -e ž; brzopótézen -zna -o: ~i šahovski turnir; brzorezen -zna -o: ~o jeklo; brzostrelén -lna -o [-ln-]: ~a puška = brzostrelka -e [-lk-] ž, brzostreléc -lca [-lc-] m, brzostrelski -a -o [-ls-]; brzostružen -žna -o: ~o jeklo; brzoturnír -ja m, brzoturnírski -a -o: ~a ura; brzovlak -a m brzec; brzovózen -zna -o: ~o blago
 brž prisl. hitro: ~ pojdi, ~ ko hitro ko, kakor hitro, ~ ko ~, ~ ko bo mogoče; na ~ še kaj povedati; bržkone, bržda, bržčas menda, najbrž
 bržóla -e ž praženo in dušeno meso, tudi mn. bržóle bržól [-ól] ž, bržólen -lna -o [-ln-]: ~a omaka; bržólica -e ž, bržóličen -čna -o
 búba -e ž, búbin -a -o: ~ zapredek, búbičar -ja m zool.
 búbati -a otr. boleti: glava me buba
 bubón -a m otekline pri kugi, bubónski -a -o: ~a kuga
 bubój -a m zool. velika uharica
 búc medm. v otr. govoru pomeni zbadanje, trkanje z glavo, búcek -cka m popek, brst, poganjek, búcelj -clja m konec prsta; búcati -am zbadati, trkati z glavo, búcanje -a s; búckati -am, búcniti -nem: ~ koga z glavo
 Buchenwald [búhənvald] -a m |nem. nacistično taborišče|, buchenwaldski -a -o: ~o taborišče
 buckinghamski [bəkɪŋgəmski] -a -o: ~a palača
 búčika -e ž: z ~o pripeti, búcikin -a -o: ~a glava; búcikáriti -ím z búciko ribe loviti, búcikárjenje -a s rib.
 búča -e ž: piti iz ~e, trda, zvita ~, búčen -čna -o: ~o olje, búčka -e ž, búčnica -e ž, búčast -a -o, búček -čka m = búčman -a m; bučegláv -áva m |riba|

bučáti -im, búči -ite! bučč -a -e, bučal -ála -o, bučanje -a s, bučen -čna -o = bučč -éča -e prid.: ~ smeh
 bučáta -e ž lit. čebela; bučólar -ja m zool.
 Búda -a in -e m, Búdov -a -o: ~o svetišče, budizem -zma m, budist -a m, budističen -čna -o: ~a vera, budistovski -a -o
 búdílo -a s, budálast -a -o, budálost -i ž; budáliti -im, budáljenje -a s
 búdati -am, búdanje -a s: ~ strgane cunje brez uspeha živati, bosti in prebadati, a cunje ne drže vboda; ~ v knjige, papirje tiščati, bosti v kaj kakor vol, kadar tišči v jasli
 Budějovice [búdejovice] -ic ž mn. kr. i., v ~ah; budějoviški -a -o: ~o pivo
 búden -dna -o, prim. bolj búden, búdnost -i ž, búdnica -e ž [pesem, koračnica], budnik -a m, budniški -a -o: ~o slovstvo
 Búdimepšta -e ž kr. i., iz ~e, v ~i, búdimpeški -a -o ali budimpeštanski -a -o, Budimpeštánc -nca m
 buditi -im, búdi -ite! búdi -a -o, bujén -čna -o, bujenje -a s, budítelj -a m = budívec -vca m, búdílo -a s, búdívka -e ž [oseba in ura], búdílnik -a [-yn-] m búdílo na uri
 búdíla -e ž nadev, búdílati -ám nadevati, búdílal -ála -o, búdílanje -a s
 budoár -ja m [damska soba]
 búdra -e ž morskí prašiček
 búžét -a m proračun, búžéten -tna -o: ~a razprava; búžétirati -am, búžétiranje -a s
 Buenos Aires [buenosáires] -a m, v ~u, iz ~a, buenosaireški -a -o
 bugárijka -e ž glas.: igrati (na) ~o
 búh -a m: ~vetra, búhljaj -a m in buhljáj -a m; búhati -am, buhájóč -a -e, búhal -a -o, búhanje -a s: veter buha; búhniti -nem: burja buhne, kri buhne v glavo, ogenj buhne; búhoma prisl.: ~ se je vnel ves avto; gl. tudi bušiti
 buhtáti -ám, buhtál -ála -o, buhtánje -a s: ogenj, plamen buhtá; buhtéti -im, buhtél -éla -o, buhténje -a s
 búhtelj [-télj] -na m; búhta -e ž: češka ~
 Buick [blájk] -a m [ameriški tovarnar], bújka -a m avt.: vozi se z ~om
 bújen -jna -o bohóten: ~a rast, ~o cvetje, ~a domišljija, bújnost -i ž
 bujno -v sestavi: bujnócvéten -tna -o; bujností -ása -o, bujnostíec -sca m, bujnostíka -e ž; vendar bujno lep

bujón -a m čista goveja juha, biol. cedivo: bakterije gojimo v ~u
 bukáč -a m zool. [ptica]
 Búkarešta -e ž kr. i., iz ~e, v ~i, búkareški -a -o; Búkareščán -ána m, Búkareščánka -e ž
 búkati -am se, búkanje -a s: svinje se bukajo; búk -a m, búka -e ž
 Bukéfal(ós) -la m konj Aleksandra Velikega
 bukét -a m vorj pri vinu; bukéten -tna -o: ~a vina
 búkev -kve ž in búkva -e ž bot. [drevo], búkov -a -o: ~ les, ~a drva; vede se, kakor da je ~, ves ~ je štorast, neroden, neotesan, ~a srajca groba, ~o sukno = búkovec -vca m; búkovje -a s, búkovina -e ž in bukovina -e ž 1. les, 2. gozd, 3. žir, 4. sukno, búkovica -e ž [žir]; bukováča -e ž [bukova palica]
 búkúti -nem: plamen, ogenj bukne; gl. tudi buhniti
 búkóličen -čna -o pastirski, idiličen, preprost: ~a poezija; búkólski -a -o [-ls-]: ~a cezura; búkólik -a m [pesnik preprostih, pastirskih, idiličnih pesmi], búkóličnost -i ž
 búkovčica -e ž bot. [goba]
 Búkovec -vca m kr. i., búkovski -a -o ali búkovski -a -o, Búkovčani -ov m mn. ali Búkovci -ev m mn.
 Búkovica -e ž kr. i., z ~e ali iz ~e, búkoviški -a -o, Búkovičani -ov m mn. ali Bukovljáni -ov m mn.
 Búkovje -a s kr. i., Bukovljáni -ov m mn., búkovljánski -a -o, búkovski -a -o
 búkva -e ž zool. [riba]
 búkve búkev ž mn. knjiga, búkvica -e ž bosančica, búkvice -ic ž mn. knjižica; búkovski -a -o učen, šolan, knjižen: ~i jezik latinščina, mrtev jezik, ~i človek, ~a učenost; búkovnik -a m, búkovniški -a -o: ~o pismenstvo, ~i pevci; bukvar -ja m knjigar, bukvarna -e ž knjigarna, bukvarniški -a -o, bukvarnar -ja m
 bukvo -v sestavi: bukvožez -a m knjigovez, bukvovéški -a -o, bukvovéznica -e ž, bukvovéštvo -a s; bukvožér -a m knjigožer, bukvožérski -a -o, bukvožérstvo -a s
 búla -e ž [listina]: papeška ~
 búla -e ž [nabreklina, oteklina]: na nogi se mu dela ~, gnojna ~, ves je v ~ah, búlast -a -o: ves je ~, bulát -áta -o; búlica -e ž, búlav -a -o
 búla -e ž: turška ~ žena

buláva -e ž *hetmansko žezlo*
 búldog -a m [*pasja pasma*], búldoški -a -o:
 ~i pogled >[-ld-]
 buldožer -ja m, tudi búldožer -ja m *rinez,*
razrivac >[-ld-]
 búliti -im, búljenje -a s: živina buli *muka,*
 búlec -lca [-lc-] m vol: ~ buli
 búljiti -im: ~ oči; ~ v sliko, v noč, v ogenj
 bulvár -ja m [*cesta z nasadi v mestu*],
 bulvárski -a -o: ~a literatura *plehka,*
plitva, pocestna >[-lv-]
 búm *medm., tudi búrnf*: ~! je počilo
 búmerang -a m [*avstralsko lovsko orožje*],
 búmerangski -a -o
 búna -e ž [*kavčuk*]; búna *neskl.*: ~ kavčuk
ali kavčuk ~
 búncica -e ž [*kožna zbrst*]: jetična ~
 búnda -e ž: obleči si ~o, búndica -e ž
 búngalov -a m [*stavba*]
 Búnjevci -ev m *mn.*, búnjevski -a -o
 búnk *medm., tudi búnkate búnkate medm.*
 búnkati -am, búnkanje -a s: kovač bunka
 železo; posoda se bunka *boči, trebuši*;
 búnkniiti -nem: ~ koga pod rebra
 s pestjo *suniti*, kamen bunkne v vodo
teško pade; búнка -e ž: dati komu ~e,
 ~e bodo pele; od udarca se mu naredi
 ~, ~e so že zrele *hruške*, debela ~ *znč.*,
 búnkast -a -o, búnkica -e ž
 búnker -ja m *prostor za premog, betonska*
utrdba v tleh, zaklonišče
 Búnsen -a m, Búnsenov -a -o: ~ gorilnik
 Burbóni -ov m *mn.*, Burbónci -ev m *mn.*,
 burbónski -a -o
 burdigál [-ál] -a m *min. zeleni peščenjak*
 búren -rna -o: ~o vreme, morje, ~a seja,
 búrnejši -a -e; búrnost -i ž; búrnica -e ž
zool. [ptica]
 Búrgenland -a m *Gradiščansko*
 Búrger [búrger] -ja m [*nem. pesnik*],
 Búrgerjev -a -o: ~a Lenora, búrgerski
 -a -o: ~a balada
 Búrgúndija -e ž [*dežela*], v ~i, iz ~e, bur-
 gúndski -a -o, Búrgúndec -dca m,
 búrgúndec -dca m [*trta in vino*]
 Búri -ov m *mn.*, Búrsko -ega s, búrski -a -o
 búriti -im *burno se gibati, razburjati*, búrje-
 nje -a s: veter buri okoli hiše, voda buri
 v predro ladjo *vdira*, strast buri po
 človeku *ali* človeka; ves dan se (vreme)
 buri *je vetrovno*
 búrja -e ž: ~ vleče, piha; ~ ima mlade
 je *huda*; vse rdeče je ~e *sleča bor.*;
 búrjast -a -o = búrjav -a -o: ~o vreme,

~ človek = búrjavec -vca m *burja*,
 búrjevka -e ž *burnica zool.*; búrjati -ám,
 búrjaj -ájte! búrjal -ála -o: brez pomi-
 sleka búrjaj naprej *drvi*
 búrka -e ž: ~e uganjati; búrk -a m:
 kakšen ~ si pa spet pognal; búrkast -a
 -o, búrkav -a -o: ~ človek = búrkež
 -a m = burkáč -a m, burkástvo -a s
 búrkati -am, búrkal -a -o, búrkanje -a s:
 ~ vodo
 búrkle -kel [-kál] ž *mn. [kuhinsko orodje]*,
 búrklišče -a s in burklišče -a s, búrklast
 -a -o: ~ človek *neroden, nepripraven* =
 búrklež -a m = búrkla -e ž *neroda*;
 burkláti -ám *nerodno hoditi*, burkláj -ájte!
 burklál -ála -o, burklánje -a s
 burkljáti -ám, burkljál -ála -o, burkljánje
 -a s: voda burklja iz posode; búrkelij
 -klja s *vodni mehur*, búrkelj -a [-kálj-] m
 búrléska -e ž *norčija, burka, šaljivka*,
 búrlésken -kna -o *burkast, nagajiv,*
nabrit, šaljiv, norčav, burlesknost -i ž
norčavost, šaljivost, nabritost, nagajivost
 Búrma -e ž, Burmánec -nca m, Burmánka
 -e ž, burmánski -a -o
 búrník -a m *zatikalo pri vratih, pri oknu*:
 zapah se zatakne v ~, búrnič -a m,
 búrniček -čka m
 burnónit -a m *min. [rudnina]*
 búrnus -a m [*beduinski plašč*]
 búrovž -a m 1. *kravji zvonec, 2. neroden,*
vihrav človek, 3. astr. véliki voz
 Burow [búrow] -a m [*zdravnik*], búrovski
 -a -o: ~i obkladki, búrov -a -o: ~e
 tablete
 búř -a m [*nem. študent*], búřák -a m,
 búřevski -a -o, búřevstvo -a s, búři-
 kózen -zna -o *predrzen, razposajen, raz-*
grajaški, búřikóznost -i ž
 búřozáija -e ž *meščanski srednji stan*,
 búřozázen -zna -o; búřúj -a m, búřúj-
 stvo -a s, búřújjski -a -o
 business [biznis] -a m *kupčija*
 búšla -e ž *kompas*
 búša -e ž *zool. [krava]: hrvaška* ~
 búšel [-šl] -šla m [*angl. vola mera, nekako*
naš mernik]: ~ pšenice
 búšiti -im: ~ v smeh, kri buši v lica, veter
 je bušil v vrata; *gl. tudi buh*
 búška -e ž *bunka*: lasna ~, ~ se mi dela,
 mi steče, ves je v ~ah, búškast -a -o:
 ves je ~; búškati -am, búškanje -a s:
 ~ koga; búškniti -nem: ~ koga, kam
 si se pa búšknil?

Búšmani -ov *m mn.* [afriško *ljudstvo*],
 búšmanski -a -o
butadién -a *m* [kemična *snov*]
Butálc -ál [-ál] ž *lit. kr. i.*, Butálci [-lc-]
 -ev *m mn.* butci, butálski -a -o [-ls-]
bután -a *m kem.* [plin], butánov -a -o,
 butánski -a -o
bútara -e ž: ~ drv, ~o nesti, kmečka ~
 zńč., bútarica -e ž
bútati -am, bútanje -a *s*: ~ ob vrata, po
 oknih, ~ koga ob tla, ~ se ob kaj;
 ~ bajto iz blata; bútan -a -o: ~a hiša,
 bútití -im, butnití -nem: ~ z besedo
 na dan, ~ koga
bútec -tca *m*, bútat -a -o; bútelj -na [-tal-]
m, búteljnast -a -o; butoglávec -vca *m*

butéljka -e ž [vinska *steklenica*], butéljčen
 -čna -o: ~i zamaški, ~o vino
butica -e ž *betica*
butirométer -tra *m maslomer*
buzakljúna *medm.*, buzakljúneč -nca *m*,
 buzakljúnski -a -o; buzaráca *medm.*,
 buzaráda *medm.*, buzarána *medm.*, buza-
 rónski -a -o: ~i smrkavec, ~a mrha
búzdovan -a *m kij*
Byron [bájron] -a *m os. i.*, Byronov -a -o,
 byronski -a -o: ~i slog, byronízem -zma
m, byronovski -a -o, byronovec -vca *m* =
 byroníst -a *m*, byronovstvo -a *s*
bzikati -am, bzikaj -te! bzikanje -a *s*;
 bzikniti -nem, bziklja -e ž = bzikalica
 -e ž [priprava]

C

c [cə | cé] *m neskl.* in cé: céja *m 1.* črka:
 mali c, od c naprej, s c začni; 2. *glas.*:
 zapeti visoki C, 3. *mat.*: a + b + c;
 4. *splošno*: vitamin C in C vitamin,
 izpit, oddelek c ali C
cáca -e ž *mevža, prismoda, cácek* -cka *m*:
 ti si jima za ~a *tepčka*; cácati -am
capljati, stopicati
Cadix ali Cadiz [kádis] -a *m* [špan. mesto],
 cádiški -a -o: Cadiški zaliv
cafúta -e ž *zanikrna ženska, vlačuga*
 *cágav -a -o *plah, boječ*, *cágavec -vca *m*
mevža, neodločnež
cágelj -glja *m fuž.*: železni ~ *ulita klada*
 *cájg -a *m hlačevina*, *cájgast -a -o: ~o
 hlače iz hlačevine
cájna -e ž *locanja, cájnica* -e ž
cájnatí -am *fuž.* železni *cagelj kovati v tanke*
palice, cájnanje -a *s*, cájnar -ja *m*,
 cájnarica -e ž
Calais -a [kalé -ja] *m kr. i.*, calaiski
 [kaléjski] -a -o: Calaiska vrata
calando [kalándo] *glas. pojemajoče*
Calderon de la Barca [kalderón dela bárka]
 Calderona de la Barca *m* [dramatik],
 Calderonov -a -o, calderónski -a -o
Cambrai -a [kambré -ja] *m* [franc. mesto],
 v ~u, cambraiski [kambréjski] -a -o
Cambriđe -gca [kèmbriđ -a] *m* [angl.
 mesto], cambriški [kèmbriški] -a -o
cámelj -mlja *m kembelj, bat pri zvonu*
Camões [kamóins] -a *m* [port. pesnik],
 Camóesov -a -o: ~a pesnitev

Campaign [kampánja] -e ž [it. pokrajina],
 campanjski -a -o; tudi kampanjski
camping -a *m kamping*
Campo Formio [kampofórmio] Campo
 Formia [it. mesto], iz ~a, v ~u,
 campofórmijski -a -o: ~i mir
cándar -dra *m*: od srajce vise pisani ~i
 in zaplate, cándra -e ž *cunja, vlačuga*,
 cándrav -a -o *raztrgan, cunjast*, cándra-
 vec -vca *m*, cándrati -am *trgati, vlačiti se*,
 cándravost -i ž
Cánkar -ja *m os. i.*, Cánkarev -a -o: ~
 slog, ~a dela, cánkarski -a -o: ~i slog;
 cankarjáneč -nca *m posnemovavec* *Can-*
karja, cankarjánski -a -o, cankarjánstvo
 -a *s*; cankariána -án *s mn.* Cankarjevi
spisi in literatura o Cankarju; cánkár-
 jevec -vca *m vojak Cankarjeve brigade*,
 cánkárjevski -a -o
Cannes [kán] -a *m* [franc. mesto], canneski
 [kánski] -a -o
Canossa [kanósa] -e ž [it. mesto]: iti v ~o
 ponižati se
cantabile [kantábile] *prisl. glas. pevno*
Canterbury [kèntərberi] -ja *m* [angl. mesto],
 canterburyjski -a -o
cápa -e ž *cunja, šleva, taca, cápica* -e ž,
 cápje -a *s*, cápav -a -o, cápavec -vca *m*,
 cápast -a -o, cápar -ja *m kdor cape zbira*;
 capín -a *m* = capé -éta *m*, capínka -e ž,
 capínast -a -o, capínski -a -o; capájdra
 -e ž *cipa, flenča*: omrežila ga je tista baj-
 tarska ~

capáti -ám, capáj -ájte! capál -ála -o, capánje -a s: otroci capajo po blatu; capljáti -ám, capljáj -ájte! capljái -ála -o, capljánje -a s: ~ za kam; capljáč -a m: možicelj ~; capkáti -ám: ~ okrog kože capovóznik -a m zool. klopotač
 Capri [kápri] -ja m [it. otok], caprijski -a -o: belo ~o vino
 capriccio [kapričo] capriccia m glas.; capriccioso [kapričo] -sa m glas.
 Capua [kápua] -e ž [it. mesto]; gl. tudi Kapua
 cár -ja m: ruski ~, zeleni ~, cárjev -a -o, cárski -a -o: ~i rez, cárstvo -a s; cárca -e ž, cárčin -a -o, cárčna -e ž, cárčnin -a -o; cárjevič -a m 1. oseba, 2. jabolko, carjevina -e ž; carováti -újem, carová -ála -o, carovánje -a s; carizem -zma m, carist -a m, carističen -čna -o = caristovski -a -o
 cárar -ja m zool. |drozj|
 Cardano [kardáno] Cardana m [it. matematik], Cardanov -a -o: ~a formula; gl. tudi kardanski
 Carducci [kardúci] -ja m [it. pesnik], Carduccijev -a -o: ~i verzi; carduccijevski -a -o: ~i zanos
 Cárigrad -a m, cárigrajski -a -o
 carína -e ž: ~ na kavo, določiti ~o za blago, plačati ~o od avtomobila, iti na ~o, biti v službi pri ~i; carínski -a -o: ~i pregled, urad, carinar -ja m = carínik -a m, carínarski -a -o: ~a služba, carinárna -e ž, carinárnški -a -o, carínstvo -a s, caríniti -im, carínjenje -a s: ~ blago
 Carinthia [kartinia] -ie ž [kor. list], Carinthiin -a -o: ~ urednik
 Carlyle [kardíli] Carlyla m [angl. zgodovinar], Carlylov -a -o: ~a zgodovina
 Carmen [kármen] ž neskl. os. i.: od ~, h ~, Carmenin -a -o; gl. tudi Karmen
 Carnegie [karnégi] Carnogiejia m [amer. mecen], Carnogiejev -a -o: ~a ustanova
 Carniola [karniola] -e ž [zg. časopis v Ljubljani], Carniolin -a -o: ~ urednik, Carniola [karniolia] -e ž [lit. časopis]
 Carrara [kárara] -e ž [it. mesto], carrarski -a -o: ~i marmor; gl. tudi kararski
 Cárskoje sêlo Cárskega sêla s kr. i., carsko-sêlski -a -o
 Cartesius [kartézius] -a m [franc. filozof], Cartesiusov -a -o; gl. tudi Kartezi, Descartes

Caruso [karúzo] -a m [it. tenorist], Carusov -a -o, carusovski -a -o: ~i glas
 Casablanca [kasablánka] -e ž [pristanišče v Maroku], casablanski -a -o
 Casanova [kazanova] -a in -e m [it. pustolovec], Casanovov -a -o
 Cavour [kavúr] -ja m [it. državnik], Cavourjev -a -o
 c-dm [cédur] -a m: skladba v ~u
 cebáti -ám brcati, survati, cebáj -ájte! cebál -ála -o, cebánje -a s; cebníti -nëm, cebni -ite! cebnil -ila -o, cebnjen -ëna -o >[ceb-]; gl. tudi becati
 cébra -e ž → zebra
 céce neskl., nav. samo v zvezi: muha ~ ali ~ muha, z muho ~ ali s ~ muho
 cécelj -clja m jezíček, uvula
 Cecilija -e ž os. i., Cecilijin -a -o, cecilijánski -a -o: ~o petje, cecilijánc -nca m [pripadnik], cecilijánstvo -a s
 cecníti -nem: voz je cecnil čez prag; cécati -am klecati, opotekati se, cécanje -a s
 cedíka -e ž gumi, cedikov -a -o gumijev, cedikast -a -o gumijast, gumast
 cedílo -a s, cedílce -a [-lc- / -yc-] s, cedílček -čka [-lč- / -yc-] m; cedílen -lna -o [-ln-]: ~a mrežica, ~a priprava; cedílnik -a [-yn-] m, cedílnica -e [-ln- / -yn-] ž
 cedína -e ž mín.
 cedírati -am odstopiti, predati komu kaj; cedíran -a -o: ~a menica; gl. tudi cesija
 cedíti -ím, cédí in cédí -ite! cédé, cédč -a -e, cedíl -a -o, cejën -ëna -o, cejënje -a s: sline se mu cedijo po čem, kar cedi se od prijaznosti; cedljiv -a -o: ~a smola; cedívec -vca m, cedívka -e ž kdor cedi; cedívo -a s: bakterije gojimo v mesnem ~u bujonu
 cédra -e ž, rod. mn. céder, cédrov -a -o: ~ les = cedrovina -e ž, cédrovje -a s
 cefalopód -a m zool. glavonožec; gl. tudi kefalopod
 cefedráti -ám, cefedrāj -ájte! cefedrál -ála -o, cefedrán -a -o, cefedránje -a s |delo in izdelek|, cefedráč -a m, cédëdra -e ž capa >[cef-]
 cefír -ja m [tkanina], cefírka -e ž [volnena prejal], cefírjast -a -o: ~a volna; gl. tudi zefir
 cefráti -ám, cefrāj -ájte! cefrál -ála -o, cefrán -a -o, cefránje -a s: ~ volno, perje, blago; cefrávec -vca m, cefrávka -e ž, cefrálnik -a [-yn-] m >[cef-]
 Cégnar -ja m, Cégnarjev -a -o: ~i prevodi

céh -a m, céhovski -a -o: ~i mojster; céhovstvo -a s; céhovina -e ž *cehovska pristojbina*, céhovščina -o ž

***céha** -e ž *zapitek*: kdo bo pa ~o plačal, ~o odnesti, za ~o dati, danes je ~ moja

***céhmešter** -štra m ali ***céhmošter** -štra m *cerkveni ključar*

Céjlon -a m [otok], céjlonski -a -o: ~i čaj, Céjlonec -nca m, Céjlonka -e ž

cékar -ja m, **cékarček** -čka m, **cékarski** -a -o **cékas** -a m met.: žica ~ in ~ žica

cekín -a m, **cekínček** -čka m [denar in metulj], **cekínast** -a -o: ~a barva, ~o vino; **cekínski** -a -o: ~o zlato, ~a vrednost, podoba

cél [céy] -a -o in -ó -á -í -é, *pomeni celoto, neokrnjenost in polnost stvari*: miza je iz ~ega iz enega kosa, ne zbita iz več kosov; ~ hleb še nerazrezan; prinesi ~i hleb tistega, ki še ni načel; ~a suknja še ne razirgana; ~o število ne ulomljeno, rana je ~a zaceljena; hodil je ~ dan in ~o noč; hodil je en ~ dan, za ~ razred vas je; za ~o skledo žgancev bi snedel; v ~o, na ~o, po ~em je gazil; na ~em je počila steklenica; na ~em se je zlagal mahoma; to ti je ~ modrijan, junak, bedak; *pogosto lahko rabimo ali cél* -a -o *ali pa vês vsâ vsê, kakor imamo bolj pred oîmi vsoto delov ali celoto stvari*: ves dan — cel dan, ves čas — cel čas, vsa vas — cela vas, vse mesto — celo mesto

céla -e ž *sebica*

celebrirati -am *opravljati, opraviti slovesen obred*, **celebriranje** -a s, **celebránt** -a m *kdor celebrira*, **celebrácija** -e ž *slovesno opravljanje obreda*

célec -lca [-yc-] m *žrebec, nepregazen sneg, nepoškodovan pih, tisk.*, **celák** -a m

célek -lka [-lk-] m: dom ima zemljo v ~u *vso skupaj*

celésta -e ž [glasbilo]

Celestín -a m os. i., **Celestínov** -a -o; **Celestína** -e ž os. i., **Celestinin** -a -o

celéti -i, **celéč** -a -e, **celél** -éla -o, **celénje** -a s: rana **celi**, roke **celjjo**

celibát -a m *samski stan*, **celibátski** -a -o = **celibáten** -tna -o

céllica -e ž: *samostanska* ~, *organska*, *fotoclektrična*, *sušilna* ~, *plinska* ~, **celičen** -čna -o: ~o jedro, **celičje** -a s *skupek celic*, **celičnina** -e ž *celična snov* **celin** -a m *mehanizem za vžig naboja v puški*

celina -e ž: *ovropska* ~, ~o *orati*, **celinski** -a -o: ~a *zapora*; **celinec** -nca m *cel sneg*; **celínka** -e ž *glas.* [nota]

celíti **celím**, **celí** -ite! **celíl** -ila -o, **celjen** -a -o, **celénje** -a s *in celíti -im s stal. poud.*: ~ rano, rana se lepo **celí**; **celítev** -tvo ž, **celílo** -a s [pripomoček], **celílen** -lna -o [-ln-]: ~o **zelišče**, ~a **maža**, **celílnost** -i [-ln-] ž **celilna moč**; **celívec** -vca m *kdor celi*, **celívka** -e ž

Célje -a s *kr. l.*, v ~u, **celjski** -a -o: ~i **grofje** = **Celjski** = **Celjáni** = **grofje Celjski**, **Celján** -ána m, **Celjánka** -e ž

celó *prisl. 1. nepoud. še, tudi*: ~ meso je imel, ~ ljubezniv zna biti, ~ on je te misli, ~ uči se, ~ danes je bil tu; 2. *poud. prav, nikakor*: ~ nič ne zna, že ~ ne, jutri pa ~ ne morem

celo -v *sestavi*: **celodnéven** -vna -o; **celokúpen** -pna -o → **celoten**, v **celoti**, **celokúpnost** -i ž → **celotnost**, *vse skupaj*; **celoléten** -tna -o; **celomésečen** -čna -o; **celoróben** -a -o = **celoróben** -bna -o: ~ list *bot.*; **celostránski** -a -o: ~a *slika*; **celovečéren** -rna -o: ~i *film*

celobíza -e ž *kem.*

celofán -a m, **celofánski** -a -o: ~i *ovoj* **celóst** -i ž, **celósten** -tna -o: ~o *gledanje na kaj*, **celovít** -a -o → **celoten**, *iz cellega*

celóta -e ž, **celóten** -tna -o, **celótnost** -i ž **Celóvec** -vca m *kr. i.*, v ~u, **celóvški** -a -o: ~e *ulice*, *vendar Celovška cesta v Ljubljani*, **Celóvčan** -a m, **Celóvčanka** -e ž

Célsius -a m = **Célzij** -a m [švedski astronom]: *sto stopinj* ~a, **Célzijev** -a -o: ~a *stopinja* >[-lz-]

celuláren -rna -o **celičen**: ~a *teorija*

celuláza -e ž *kem.* [ferment]

celulóid -a m, **celulóiden** -dna -o: ~ *ovratnik*, *ročaj*

celulóza -e ž **celičnina**, **lesovina**, **celulózen** -zna -o: ~a *kaša*, ~i *les*

Célzij -a m *gl.* **Celsius**

cemént -énta m, na **ceméntu in ceméntu**: **zobni** ~, **ceménten** -tna -o: ~a *dela*, ~a *zmes*, **vreča**, **ceméntárna** -e ž, **ceméntár** -ja m *in ceméntár* -ja m, **ceméntnina** -e ž, **ceméntninar** -ja m; **ceméntiren** -rna -o = **ceméntacijski** -a -o *teh.*: ~o *jeklo*, ~a *posoda*, ~i *prašek*; **ceméntirati** -am s **ceméntom prevleči**, **ceméntácija** -e ž

ceméntít -a m met. **železov karbid**

cempèr -éra m *ceper*, **trščica**, **košček**, **troha**

cemprin -a *m bot.* |*bor*
cemn -a *m tolmun, bruhalnik in požiralnik*
(na Cerkniskem jezeru)
céna -e *ž:* nizka, visoka ~, kupna, od-
 kupna, prodajna ~, lastna, zadnja ~,
 ~ raste, pada; blago nima ~e, ~e
 navijati, za ~o se pogajati s kom; v slepo
ali pusto, mrtvo ~o prodajati; za vsako
 ~o, za nobeno ~o ne, pod ~o prodati;
cenén -a -o *poceni*, cenénost -i *ž;* *prim.*
 cenéjši -a -e, *prisl.* cenó, cenéj(š)e;
 cenljiv -a -o; cenik -a *m*, cenliški -a -o
Céne -ta *m in Céne* -ta *m os. i. Vincencij,*
 Cénetov -a -o *in Cénetov* -a -o; Cénček
 -čka *m in Cénček* -čka *m*
ceniti *cénim*, *céni* -ite! *cénil* -ila -o, *cénjen*
 -a -o, *céenje* -a *s in céniti* -im *s stal.*
pod.: to kravo previsoko ceníš, očeta
 zo zaradi njegove pridnosti zelo cenili,
 sam sebe zelo cenil, premalo ~ kaj;
 cenivec -vca *m*, cenivka -e *ž*, cenilo -a *s*,
 cenilen -lna -o [-ln-]: ~a vrednost;
 cenitev -tve *ž:* ~ na oko, cenitven -a -o
 [-tvən-]: ~i postopek
ceniti -im *cenó nižati, zbijati, céni* -ite!
 cenil -a -o: blago se cenil, kaj mi ceníš
 blago; cenitev -tve *ž*
cént *cénta m:* blaga na ~e, stari ~
 56 kg, novi ~ 100 kg
cént *cénta m* |*denarna enota*|; *céntim* -a *m*,
 céntézim -a *m*; centezimálen -lna -o
 [-ln-]: ~a tehtnica
centáurus -ra *m gr. mít. kentaurus*; cen-
 táver -vra *m*
cénter -tra *m središče, sredina:* možganski
 ~, upravni ~, občina Center, ~ za
 napredek gospodinjstva, *cénterski* -a -o:
 ~a pisarna; *céntrum* -a *m središče,*
sredina; *centrumáš* -a *m sredinec,* *centru-*
máški -a -o: ~a politika; *centrirati* -am,
centriranje -a *s:* *teh.* ~ kolo, valjar *po-*
iskati natančno središče kolesu, valjarju,
urediti ju, centriranost -i *ž usrednost,*
centrirén -rna -o *sredilen:* ~i obroč,
 ~i rob, ~a izvirtina, *centričen* -čna -o
središčen: ~a obremenitev
centi -v *sestavi:* *centigrám* -a *m in céntigram*
 -a *m;* *centiliter* -tra *m in céntiliter* -tra *m,*
centilitrski -a -o: *centiméter* -tra *m in*
céntimeter -tra *m,* *centimétrski* -a -o
centráta -e *ž, v* ~i, na ~i na *sedežu*
centrale: telefonska ~; *centráln* -a -o:
 ~ tajnik → *tajnik centrale,* ~e *naprave*
 → *naprave centrale ali v centrali*

centrálen -lna -o [-ln-] *osrednji:* ~a kurjava,
 centrálnost -i [-ln-] *ž,* *centralizem* -zma
m, *centralist* -a *m,* *centralističen* -čna -o:
 ~a ureditev države; *centralizirati* -am,
centralizácija -e *ž:* ~ upravljanja, cen-
 tralizácijski -a -o: ~i postopek
centri -v *sestavi:* *centrifúga* -e *ž,* *centri-*
fugálen -lna -o [-ln-] *sredobežen,* *centri-*
fugálnost -i [-ln-] *ž,* *centrifugirati* -am
ločiti s centrifugo; *centripétálen* -lna -o
 [-ln-] *sredotežen,* *centripétálnost* -i [-ln-] *ž*
centúrija -e *ž strim. četa stotih mož, stotinja,*
centúrijski -a -o, *centúrión* -a *m stotnik,*
centúriónski -a -o
cenzúra -e *ž:* časopisna ~; *cenzáren* -rna
 -o: ~i urad, postopek; *cenzáor* -ja *m,*
cenzáorka -e *ž,* *cenzáorski* -a -o: ~i
 izvod; *cenzurirati* -am, *cenzuriran* -a -o,
cenzuriranje -a *s*
cénzas -a *m:* premoženjski, davčni ~
cép -a *m, mn. cépi cépov in cepóvi cepóv,*
tož. cépe in cépe in cepóve 1. razcep,
precep: vrv v štiri cepe, v dva cepa se
 maže, *žvižgati v dva cepa, v dva cepa*
govoriti dvoumno: 2. cepec |*orodje*|;
 3. *cepljenka*
cép -i *ž,* po *cépi, s cepjó, mn. cépi, cepí,*
cepém, cepé, o cepéh, s cepmi |*orodje*|:
 ~i so sestavljene iz ročnika, kobilice,
 goži in cepca; *cépov* -a -o: ~ ročnik;
cépec -pca *m 1. krapelec, orodje za*
mlačev, 2. bedak, neotesanec, cépčev -a
 -o: ~a *betica;* *cepič* -lča *m,* *cepika* -e *ž,*
cepnik -a *m* = *cepišče* -a *s cepov ročnik*
cép medn.
cépanica -e *ž poleno; gl. tudi cepiti*
cépati -am, *cépanje* -a *s:* hruške *cepajo*
 z drevesa, ljudje *cepajo* ko muhe;
cépniti -nem, *cépnil* -a -o *in cépniti* -nem,
cépnil -ila -o: *cépnil* je v šoli, pri skušnji,
 na ledu je *cepnil*
cépek -pka -o = *cepljiv* -a -o *kar se dá*
cepiti ali se rado cepi, cépkost -i *ž* =
cepljivost -i *ž*
cepél [-éy] -i *ž* = *cepeliga* -e *ž znč. noga*
cepéln -a *m let. vodljiv zrakoplov*|; *gl. tudi*
Zeppelin
cepér -éra *m trščica, trohica, cemper*
cepetači -ám *in cepéčem, cepetáj* -ájte *in*
cepéči -te! *cepetáje, cepetájóč* -a -e,
cepetál -ála -o, *cepetánje* -a *s:* ~ od
 jeze, ~ za kom; *cepét* -éta *m, cepétec*
 -tca *m:* če ju drži še tak ~ za možkim,
 pa naj se omoži; *cepetín* -a *m, cepetinka*

-e *ž* kdor cepete, cepetljiv -a -o = cepetáv -áva -o: ~ star strežaj, cepetávček -čka m: možiček ~; cepetúlja -e *ž* bot. kukavica
 °cepídlačítí -im dlako cepiti, °cepídlačenje -a s = °cepídlaštvo -a s dlakocepstvo, °cepídlačen -čna -o dlakocepsti
 cepilo -a s |orodje|, cepilen -lna -o [-un-]: ~i nož, ~i vosek, ~a žaga, cepilnik -a [-un-] m |nož|, cepilnica -e [-un-] *ž* |sekira|; gl. tudi cepivo
 cepin -a m, cepinov -a -o: ~a konica
 cepíti cépim, cépi -ite| cépil -ila -o, cépjen -a -o, cépjenje -a s in cépiti -im s stal. poud. 1. drva, les ~, dlako ~, ~ moči, česta se cepi; 2. drevje ~; 3. ~ koze, ~ koga zoper tifus; cepítev -tve *ž*, cépjenec -nca m, cépjenka -e *ž* |oseba in rastlina|; cépanka -e *ž* cepanica, poleno, cépavka -e *ž* |sekira|; cepljiv -a -o, cepljivka -e *ž* |gliva|
 cepívec -vca m = cepljác -a m, cepívčev -a -o; cepívka -e *ž* |oseba, bakterija|, cepívkin -a -o, cepívski -a -o: ~a praksa
 cepívo -a s |snov, serum|, cepíven -vna -o: ~i serum
 ceponóžci -ev m zool. |raki|
 ceptec -à m in céptec -a [-tác-] m bot. |kukavica|
 cèr cèra m |hrast|, ceróv -a -o: ~ les, ~e deske, ceróvec -vca m |gozd|, cerovina -e *ž* |les|, ceróvje -a s |grmičevje|; Ceróvec -vca m kr. i., ceróvški -a -o, Ceróvčan -a m, Ceróvčanka -e *ž*
 Cèrber(us) -ra m mit. pes stražar pri vhodu v podzemlje, Cèrberov -a -o, cèrberski -a -o; cèrber -ja m hud vratar, hišnik; gl. tudi Kerberos
 cercle [sérkl] cercla m krožek, ožja družba
 cereálíje -ij *ž* mn. 1. strim. praznik žetve, 2. poljski pridelki, zlasti žito
 cerebrálen -lna -o [-ln-] možganski; cerebrosinálen -lna -o [-ln-]: ~a tekočina
 ceremoníja -e *ž* obred: ne delaj ceremonij, to je bila dolga ~; ceremoníalen -lna -o [-ln-], ceremoníál [-ál] -a m predpis o zunanostih kakega obreda, dejanja: dvorni, sprejemni ~, ~ promocije, ceremoníálnost -i [-ln-] *ž*; ceremoniár -ja m kdor obrede vodi: dvorni ~; ceremoniózen -zna -o; ceremoníiti -im delati ceremonije s čim, opravka si dati
 Cères in Cèrera -e *ž* mít., Cèrerin -a -o: ~i darovi

cerezín -a m kem.
 cèrlj -a m kem. |prvina|, cèrijev -a -o: ~ oksid, ~o železo
 cerít -a m kem. |zlitina|, cerítov -a -o
 cèrkev -kve *ž*, pod cèrkvijo, mn. cèrkeve -kev [-kau] s stal. poud. in cèrkvé cèrkvá -ám -é -áh -ámi, cèrkvén -a -o: ~ človek, ~i zbor, vernik, ključar; cèrkóven -vna -o: ~ človek kdor rad hodi v cerkev, cèrkóvník -a m, cèrkóvníca -e *ž*, cèrkóvníški -a -o; cèrkvévec -nca m cèrkovnik; cèrkvíca -e *ž*, cèrkevca -e *ž*
 Cèrkljè Cèrkëlj [-əlj] in Cèrklján *ž* mn., v ~ah, cèrkljánski -a -o: ~i klanec, Cèrklján -ána m, Cèrkljánka -e *ž*
 Cèrkńica -e *ž* |potok in kraj|, iz ~e, v ~i, cèrkńiški -a -o: Cèrkńiško jezero, Cèrkńičan -a m, Cèrkńičanka -e *ž*
 Cèrkńo -ega s kr. i., v ~em, iz ~ega, cèrkljánski -a -o, Cèrkljánsko -ega s, na ~em
 cèrkveno -v sestavi: cèrkvenopráven -vna -o, cèrkvenoslovánski -a -o: ~i jezik cèrkvena slovanščina
 cernírati -am obkoliti, cerníran -a -o, cerníranje -a s obkoljevanje, obkolitev, cerníranec -nca m obkoljenec
 cerolát -a m kem. |sol cerotinske kisline|, cerotínski -a -o: ~a kislina
 certifikát -a m spričevalo, potrdilo, certifikáten -tna -o, certifikátist -a m
 cerúmen -a m úšesno maslo
 ceruzít -a m |svinčeva ruda|
 Cervantes [servántes] -a m |span. romanosipец|, Cervantesov -a -o: ~ Don Kihot
 césar cesárja m, cesárjev -a -o, cesárjevič -a m, cesarica -e *ž*, cesaričin -a -o, cesarična -e *ž*, cesaričin -a -o; cesárski -a -o: ~i rez, cesárstvo -a s, cesaróst -i *ž*; cesarováti -újem, cesaróval -ála -o, cesarováne -a s
 cesíja -e *ž* odstop, predaja, cesijski -a -o: ~a listina; cesionár -ja m prevzemnik, cedént -énta m odstopnik
 čésta -e *ž*, mn. čéste čést s stal. poud. ali cesté -á -ám -é -áh -ámi: na ~o koga postaviti, vreči; po ~i hoditi, delo na ~i, vélika ~, cesarska ~, enosmerna, glavna, stranska, državna, avtomobilska ~, asfaltirana ~; rimska ~; césten -tna -o: ~i prah, kamen, preval, odbor, ~o križišče; čéstica -e *ž*; céstar -ja m, céstarica -e *ž*, céstarjev -a -o, céstarski -a -o: ~a služba, ~o delo; čéstnik -a m

kdor je zmeraj na cesti, voznik; cestušče -a s, cestnina -e ž [davek], cestninski -a -o: ~e dativ; cestinar -ja m svetopisemski mitničar, cestničarica -e ž, cestničarski -a -o

Cétinje -a s |mesto|, na ~u, cétinjski -a -o: Cetinjsko polje

čev cevi ž: jeklena, svinčena, gumijeva, steklena ~, vodovodna, plinska ~, topovska ~, brezšivna ~, mrzla ~ je v dimniku od kleti do kurišča, od tod navzgor topla ~; čeven -vna -o: ~i povezki bot., čevnat -a -o, čevast -a -o; čevka -e ž, čevkast -a -o; čevkarji -ev m mn. zool., čevkaši -ev m mn.; čevčica -e ž; cevniak -a m zool., čevnik -a m |stru-garsko orodje|, čevnica -e ž bot., čevje -a s sistem cevi, cevina -e ž: voziček je iz ~e; cevovod -óda m, cevovóden -dna -o: ~i načrt; cevozóbcí -ev m mn. zool.; čevčnica -e ž tekst. stojalo za cevke; cevárna -e ž izdelovalnica cevi; cevočkún -a m zool.

Cézanne [sezán] Cézanna m |franc. slikar|, Cézannov -a -o: ~a razstava, cézanski [sezánski] -a -o: ~a tehnika

Cézar -ja m os. i., Cézarjev -a -o: ~ pohod v Galijo, cézarji -ev m mn. |vladarji|: v dobi ~ev; cézarski -a -o: ~i značaj, nastop; cezarizem -zma m: Napoleonov ~; cezaropazem -zma m podreditev cerkve cesarju

cezlj -a m kem. |prvina, kovina|

cezúra -e ž zarez, odmor sredi stopice: ~e delati, postavljati, cezúren -rna -o: ~o mesto

Chaplin [čeplin] -a m |amer. filmski komik|, Chaplinov -a -o, chaplinski -a -o: ~i humor

charter [čárter] -ja m čarter

chartizem [čartizem] -zma m |angl. delavsko gibanje|, chartist -a m |privrženeč|, chartističen -čna -o

Chateaubriand [šatobrián] -a m |franc. pisatelj|, Chateaubriandov -a -o

Chénier [šenjé -ja] -a m |franc. pesnik|, Chénierov -a -o

chianti [kjánti] -ja m |it. rdeče vino|; gl. tudi kjantarica

Chicago [čikágo] Chigaga m |amer. mesto|, čičaški -a -o; gl. tudi čičaški

Chopin [šopén] -a m |poljski pianist|, Chopinov -a -o: ~ valček, chopinski -a -o: ~a igra

Churchill [čérčil] -a m |angl. državnik|,

Churchillov -a -o, churchillski -a -o

cián -a m kem., ciánov -a -o: ~a kislina, ~ vodik, cianovodikov -a -o; ciánski -a -o: ~e spojine; ciankálij -a m kalijev cianid, ciankálijev -a -o; cianid -a m, cianóza -e ž modrikavost, postjnelost, višnjevitost kože, cianótičen -čna -o: ~ obraz, ~e lise na koži

cianírati -am, cianíranje -a s: ~ jeklo; cianizírati -am, cianizácija -e ž

ciba -e ž kokoška, cib(i)ka -e ž putka; cib medm.

cibetovka -e ž zool.

cibora -e ž |sliva|; gl. tudi cimborá

cibórij -a m |obredna posoda|

cíc -a m |tkanina|, cícast -a -o: ~a ruta

cícati -am s topim nožem rezati, mečkati pri delu, cícanje -a s

cícec -čka m ciza, sesek

Cicero -óna m |rim. govornik|, Cicerónov -a -o: ~ govor, cicerónski -a -o: ~i slog; ciceronijánc -nca m, ciceronijánski -a -o, ciceronianizem -zma m, cicerónščina -e ž uglajen jezik

cicero -a m tisk.: staviti na ~, cicerski -a -o

cicerone [čiceróne] -na m vodnik za tuje

Ciciban -a m, cíciban -a m, cícibanov -a -o: ~ rod, cícibanski -a -o, cícibanček -čka m, cícibančkov -a -o

Cigalè -éta m os. i., Cigalétov -a -o: ~ slovar, ~a ulica

cigán -ána m: se smeje ko ~ belemu kruhu, cigánka -e ž, cigánček -čka m, cigánče -ta s, cigánski -a -o, cigánlja -e ž, cigánstvo -a s, cigánščina -e ž; cigániti -im, cigánjenje -a s

Cigáni -ov m mn. |ljudstvo|

cigára -e ž, cigáren -rna -o: ~i tobak, cigáran -ja m, cigáranica -e ž delavka v tobačni tovarni, cigáranica -e ž tok za cigare, cigárust -a -o: ~a oblika, cigáranik -a m ustnik za cigare

cigaréta -e ž, cigaréten -tna -o: ~i papirček, tobak, cigarétnica -e ž doza za cigarete, cigarétká -e ž

cigumigu medm. in m neskl.

cijáziti -im vleči, cijázenje -a s: ~ sadje v mesto, cijazi se ko meglá

cik -a m = cikavt -a m zool. drozg

cika -e ž = ciklja -e ž |krava|, cikín -a -o,

cik -a m |bik|, cikast -a -o = cikljast -a -o

čikati -am, čikanje -a s 1. vleči na kaj: vino cika ima cik, kisel okus, barva cika

na rdeče; 2. meriti, leteti, namigovati na kaj: to cika name, cik -a m kisel okus, vonj: vino ima ~, cikniti -nem: vino cikne, vino je ciknilo se je skisalo, ~ na koga namigniti na koga
cikcák prisl.: stežá se vije ~, hoditi ~ sem in tja, v ovinkih, v okljukih, v ključih, križem kražem, cikcák -a m: plesti v ~u, cikcákast -a -o: ~e brane, ~a črta
cikláma -e ž, ciklámen -mna m korček, kokorik, ciklámnov -a -o: ~ duh, ~a barva, ciklámov -a -o
cikličen -čna -o gl. ciklus
ciklóida -e ž [krivulja], cikloiden -dna -o: ~o ozobljenje stroj., ~o nihalo fiz.
ciklón -a m 1. vihar, zračni vrtinec, 2. stroj. posoda, 3. meteor. področje nizkega zračnega pritiska; ciklónski -a -o: ~a burja
ciklón -a m kem. [plin], ciklonizirati -am razkuževati, cikloniziranje -a s
Ciklóp -a m mit. [velikan], Ciklóпов -a -o, ciklóp -a m velikan, ciklópski -a -o: ~i zid; gl. tudi Kiklop
ciklostil [-il] -a m [razmnoževalni stroj]: razmnožiti na ~; ciklostilen -lna -o [-ln-], ciklostilski -a -o [-ls-]: ~i papir, ~a barva, matrica; ciklostilfrati -am, ciklostilfran -a -o, ciklostiliranje -a s
ciklotrón -a m atom. fiz., ciklotrónski -a -o
ciklus -a m in cikel [-al] -kla m krog, vrsta, venec, zbirka: ~ pesmi, cikličén -čna -o ponavljajoč se, krožen, obročast: ~e spojine kem.
cikórija -e ž 1. bot. potrošnik, 2. dodatek za kavo, cikórijen -jna -o: ~a škatla, cikórijist -a -o: ~a snov
***cilarica** -e ž zelenka
Cilénšek -ška m os. i., Cilénškov -a -o: ~i botanični spisi
cilija -e ž 1. vejica na trepalnicah, 2. resica na celicah in bakterijah, biček, 3. migetavka na nekaterih organih
cilinder -dra m 1. valj, valjasta posoda: ~ na petrolejki; 2. pokrivalo; cilindri -a -o: ~o olje, cilindričen -čna -o: ~a žaga, cilindrast -a -o
cilj -a m: priti na ~, doseči ~ uspeti; ciljen -ljna -o: ~a črta; *ciljati -am meriti, *ciljanje -a s
Cilka -e ž os. i., Cilkin -a -o >[-lk-]
címa -e ž kal, brst, poganjek: repa žene ~o, címast -a -o: pšenica je že ~a, šop ~ih las, címnat -a -o; címovica -e ž ledene rože na vlažnih tleh

Cimabue [čimabúe] -ja m [it. slikar], Cimabuejev -a -o
cimáza -e ž [ferment vrenja]
cimbale -bal [-al] ž mn. glas.
cimbeli(n)kati -am zvoniti z malim zvonom, cimbeli(n)kanje -a s
cimbora -e ž cibora
cimentirati -am, cimentiran -a -o, cimentiranje -a s: ~ mero uradno preskusiti, potrditi, ~ utež; cimentiren -rna -o: ~i urad merosodni urad, cimentnina -e ž [pristojbina]; vendar cementirati
cimet -a m, cimetov -a -o: ~ duh, ~a kislina, cimetovec -vca m [drevo], cimetast -a -o: rep je ~e barve, ~o krilo; cimeten -tna -o
címiti -im (se) kaliti, odganjati: repa (se) cími; címvka -e ž: glive ~e
cimól [-ól] -a m kem.
cín -a m kem., met. kositer, cínov -a -o, cínašt -a -o: ~a posoda, cínar -ja m; cíiniti -im, cíinjenje -a s
cín medm.: zvonček poje ~ ~ ~
cinabarit -a m cinober
Cincarij -ev m mn. [veja Aromunov na Balkanu], cincarski -a -o
cincati -am obotavljati se, cincanje -a s, cincáriti -im, cincárjenje -a s, cincav -a -o in cincáv -áva -o, cincavec -vca m, cincavka -e ž, cincavski -a -o, cincavost -i ž, cincar -ja m
cincljati -ám, cincljáj -ájte! cincljál -ála -o, cincljánje -a s: otroka ~ pozibavati
cínek cínka m maščobna sraga na juhi: na njem ni za ~ dobrega; cínkast -a -o: ~a juha
cinemaskóp -a m, cinemaskópski -a -o
cinerárij -a m stebrišče z žarami
cinerárija -e ž bot. volnati grint, pepeluška
cingetáti -ám ali -éčém cingljati, cingetáj -ájte in cingéči -te! cingetál -ála -o, cingetánje -a s
cingljáti -ám, cingljáj -ájte! cingljál -ála -o, cingljánje -a s; cingelj -glja m [zvonček in cvetlica], cingeljček -čka m, cingeljč -a m >[-gálj-]
cingulum -a in cingula m 1. pas, 2. anat. kostni obroč; mn. cinguli -ov m
cinija -e ž bot. [rastlina]
cínik -a m, cíničen -čna -o, cinizem -zma m
cinjav -a -o poledenel; cinjavica -e ž pole-dica, žled po drevu
cínk -a m met., cínkov -a -o: ~o belilo, ~a ruda, ~ okis; cínkovina -e ž;

cinkast -a -o, cínkovnat -a -o; cinkárna -e ž, cinkárniški -a -o: ~i delavec; cinkati -am, cínkanje -a s, cinkár -ja m; cinkograf -a m, cinkografija -e ž, cinkografski -a -o

cinkít -a m min.

cinóber -bra m, cinóbrski -a -o, cinóbrov -a -o: ~a barva, cinóbrast -a -o

cíp medm.

cípa -e ž [ptica], cípar -ja m lovec na cípe, cípnica -e ž uta za cíparje, píščalka za klicanje cíp, cíparski -a -o; prenes. cípa -e ž vlačuga, cípica -e ž

cípati -am in cípljem 1. utripati: žila cíplje, 2. težko, nerodno hoditi; cíp -a m bitje, útrípanje žile, cípen -pna -o: ~a žila, cíplja -e ž žila utripalnica

Cíper -pra m, cíprski -a -o; Cíprčan -a m, Cíprčanka -e ž; cíprčan -a m [vino]

cíper -pra m bot., cíprje -a s bot.

cíprésa -e ž, cíprésov -a -o: ~ nasad, les, duh, cíprésovec -vca m [gaj], cíprésen -sna -o: ~i venec, cípresovina -e ž, cíprésast -a -o: ~i mleček, cíprésica -e ž, cíprésje -a s

cípro cípra m [fižol]

círca [cirka] prisl. nekako, približno, okoli circulus vitiosus [cirkulus viciózus] circulus vitiosus m zmotni kolobar, začaran krog

Círíl [-il] -a m os. i., Círílov -a -o; Círíleček -čka [-lč-] m; Círíla -e ž, Círílin -a -o; Círíl-Metódova družba, círil-metódovec -vca m, círil-metódijski -a -o: ~a misel

círílca -e ž, círilski -a -o [-ls-]: ~a pisava

církas -a m [tkanina]

církónij -a m kem. [prvina], církónijev -a -o: ~ klorid

církulár -ja m okrožnica; církulándum -a m okrožnica; církuláren -rna -o: ~o obvestilo

církulárka -e ž krožna žaga, církularist -a m delavec pri krožni žagi

církulírati -am krožiti, církulíranje -a s, církulácija -e ž kroženje, obtok: ~ krvi, denarja, církulacijski -a -o: ~a motnja motnja v církulaciji

církumfléks -a m, církumfléksen -sna -o: ~i poudarek, ~a intonacija, ~o znamenje; církumfléktirati -am, církumfléktírán -a -o, církumfléktíránje -a s

církus -a m: v mesto je prišel ~, to ti je ~, církuski -a -o: ~i igravec, ~a arena; církusen -sna -o: ~i prostor

círóza -e ž uskočenje, sfrknjenje, círótičen -čna -o: ~a jetra sfrknjena

círús -a m [oblak], círokúmulus -a m

cís -a m glas.: od ~a naprej, s ~om začni, císov -a -o: ~o znamenje, cíś-dúr -a m, cíś-mól [-ól] -a m

cís- v sestavi: císalpínski -a -o, císpadánski -a -o, Císlitvánijska -e ž, císlitvánski -a -o cíśoida -e ž mat. inverzna krivulja parabole cíśta -e ž vodena bula, cíśtoskóp -a m |príprava za preiskavo mehúrja|; cíśtitis -a m vnetje sečnika, cíśtičen -čna -o: ~i tumor; cíśtoskopíja -e ž

císterciján -a m = cístercijánc -nca m, cístercijánski -a -o; cíśtérca -e ž: ~ Stična

cíśtérna -e ž 1. vodnjak, 2. posoda, ladja, cíśtérnski -a -o

cítadéla -e ž mestna utrdba, cíśadélski -a -o [-ls-]: ~i okopi

cítát -a m navedek; cíśírati -am, cíśírán -a -o, cíśíránje -a s 1. navesti, navajati besede koga drugega: ~ Horaca, 2. koga poklicati predse: ~ koga pred sodišče, cíśácija -e ž navajanje, cíśácijski -a -o; cíśatomaníja -e ž nagnjenje k obilnemu cíśíránju, cíśatomán -a m; cíśatologíja -e ž, cíśatolóški -a -o: ~i dokazi; cíśatográf -a m

cítologíja -e ž anat. nauk o celicah, cíśolóški -a -o: ~a reakcija

cítoplázma -e ž pratorivo krog jedra celice

cítrát -a m kem. sol cíśtronove kíśline

cítre cíter [-ar] ž mn.: umetnik na ~e, cíśtríce -ic ž mn.: igrati (na) ~, cíśtrár -ja m, cíśtrárica -e ž = cíśtrarka -e ž, cíśtrárski -a -o: ~i zhor; cíśtrati -am igrati na cíśtre, cíśtránje -a s

cítрін -a m min., kem.

cítróna -e ž, cíśtrónov -a -o: ~ grm, cvet, ~a kíślina; cíśtrónín -a -o, cíśtrónast -a -o: ~a barva, ~ okus, cíśtrónovec -vca m [drevo], cíśtrónovína -e ž [les]; cíśtrónček -čka m [metulj]; cíśtrónáda -e ž [pijača]; cíśtrónát -a m kandirana límonova lupína, cíśtrónátén -tna -o: ~a voda; cíśtrónka -e ž bot.; cíśtrónín -a m kem.

cítv -a m min., kem.

cítv -a m min., kem.

cítv -a m min., kem.

cítv -a m min., kem.

cívíl [-il] -a m: bití v ~u ne v úníformi, ne v vojaški službi, cívilen -lna -o [-ln-]: ~o pravo, ~a lísta, ~i zákon, cívílíst -a m 1. nevojak, 2. strokovnjak za cívílno pravo; cívílístovskí -a -o; cívílnoopráven -vna -o: ~i postopek

civilizirati -am *omikati, obrusiti*, civiliziran -a -o: ~ narod, civiliziranec -nca *m*, civiliziranka -e *ž*, civiliziranost -i *ž*, civiliziranka -e *ž* *omika, izobrazba*, civilizacijski -a -o: ~e prednosti
ciza -e *ž* [samotežni voziček] = cizovnik -a *m*, cizati -am *cizo vleči*
ciza -e *ž* *sesék, cicek* = cizek -zka *m*; cizast -a -o *seskast*, cizati -am *sesati*
cizara -e *ž* *bot. čičerka*
cizelirati -am *vrezovati v kovino*, cizeliran -a -o, cizeliranje -a *s*; cizelér -ja *m* *vrezovavec*, cizelérski -a -o: ~o delo, cizeliren -rna -o: ~o orodje
cizéti -im, cizél -éla -o, cizénje -a *s*: povsod cizi voda iz tal *se solzi; gl. tudi* *cuzeti*
clearing [kliring] -a *m* *kliring*
Cleveland [klivlend] -a *m* [amer. mesto], clevelandski -a -o: ~i Slovenci
Cluny [klúni] -ja *m* [franc. mesto], clunjski -a -o: ~i samostan, vpliv
cmákati -am *cmokati*, cmákanje -a *s*, cmakljáti -ám, cmákniti -nem
cmáriti -im *znč. smoditi, žgati, cvreti*, cmárjenje -a *s*
cmér -a *m* *žmetki, pinjeno mleko*
cmér -a *m* *jok*, cméra -e *ž* *jokavec*, cmérav -a -o *in* *cmeráv -áva -o*, cméravec -vca *m* *in* *cmerávec -vca m*, cméravka -e *ž* *in* *cmerávka -e ž*, cméravost -i *ž* *in* *cmerávost -i ž*; *cmerálo -a s*, *cmerávt -a m* *cmera*; cmériti -im *se*, cmérjenje -a *s*; cmérati -am *se*, cméranje -a *s*; cmérgati -am *se*, cmerikati -am *se*, cmerikav -a -o
cmévati -am, cmévávanje -a *s*, cmévkatí -am, cmévkanje -a *s*: pes *cmevka pridušeno cvili*; cmévec -vca *m*, cméva -e *ž* *kdor cmeva*, cmévek -vka *m*; cmévkniti -nem
cmihati -am *se* *kremžiti se, kisati se, cmeriti se*, cmihanje -a *s*, cmihavec -vca *m*, cmihavka -e *ž*, cmihavski -a -o; cmih -a *m*: na ~ mu *gre*
cmiziti -im *se* *po sili jokati, samo z glasom, brez solz*, cmizenje -a *s*; cmiz -a *m* *jok po sili, cmerjenje*, cmizec -zca *m* *kdor po sili joka, cmerljivec*; cmizéti -im: voda je cmizela po kolesnicah
cmók *medm.*
cmók *cmóka m*: krompirjevi ~i; govori, ko da bi imel ~ v ustih: cmóček -čka *m* = cmókec -kca *m*, cmókast -a -o: ~a govorica, cmokát -áta -o, cmokác -a *m* [oseba, ptič], cmokávec -vca *m*, cmokávz -a *m*, cmokávzar -ja *m*

cmokáti -ám, cmokáj -ájte! cmokál -ála -o, cmokánje -a *s*: ~ z usti, ~ pri jedi, cmókniti -nem, cmókní -te! cmókníl -a -o: ~ v lužo, ~ kom na usta; cmokotáti -ám, cmokotáj -ájte! cmokotál -ála -o, cmokotánje -a *s*; cmokútati -am, cmokútanje -a *s*; cmokljáj -a *m*, cmokljáti -ám, cmokljánje -a *s*
c-mol [cémól] -a *m*: skladba v ~u
cmřk -a *m* [vodni vrtnec], cmřkati -am, cmřkanje -a *s*: voda *cmřka*, ko teče v požiralnik, cmřkniti -nem
Cmurék -a *m* *kr. i.*, cmuréški -a -o: ~a posestva
coca-cola [kokakóla] -e *ž* [pijača]
cocktail [kóktej] -a *m* [alkoholna mešanica], cocktailski -a -o [-ls-]: ~a mešanica
coř *cořa m*: ~ pri laseh, pri obleki, pri prtih, pri zastavah, pri zavesah, pri trakovih *čop, obesek, šop*, cořát -áta -o, cořast -a -o, cořek -fka *m*
cóžlja -e *ž* *bot. ajda*
cók *medm.*, còka *medm.*, còkate *medm.*, còkati -am *s* *teško nogo hoditi*
cókla -e *ž* *l. leseno obuvalo*: v ~ah hoditi, *2. zavora*: *s* ~o zavirati, ti si ~ za ves razred; còkelski -a -o [-kals-]: ~i podplat, sekanec; cóklica -e *ž*, cóklast -a -o: ~i parklji, cóklar -ja *m*, cóklarica -e *ž*, cóklaški -a -o; cokláti -ám, cokláj -ájte! cokláje, coklál -ála -o, coklánje -a *s*, coklaríja -e *ž*, cokláríti -im
cól [cól] -a *m* = còla -e *ž* [dolžinska mera, palec]: po ~i (debel) *pocolski*, còlski -a -o [-ls-]: ~a deska *colo debela deska* = còlarica -e *ž*, còlen -lna -o [-ln-]: ~o *merilo*
Colbert -a [kolbér] -a *m* [franc. državnik], Colbertov -a -o
Coleridge [kólríđž] -gea *m* [angl. pesnik], Coleridgeov -a -o
Collège de France [koléž *de fráns*] *m* *neskl.* [znanstveni zavod v Parizu]: laboratorij na ~; collége [koléž] -gea *m* *franc. učni zavod*, college [kòlídž] -gea *m* *anglosaški učni zavod*
***còlnina** -e *ž* *mútnina, carina*, *còlnar -ja *m*, *còlnarski -a -o: ~i *paznik* >[-ln-]
Comédie-Française [komédi *franséz*] *ž* *neskl.* [franc. gledališče]
commedia dell'arte [komédia *delárte*] *com-medie dell'arte ž*
Como [kómo] *Coma* *lit. mesto*, *comski* -a -o: Cc *mško jezero*

còm *medm.*

Compiègne [kompjènj] -ègna *m* |*franc. mesto*], compienijski -a -o: Compienijski gozd

cóna -e *ž pas, vmesna pokrajina*: ~ A, ~ B, cónski -a -o: ~a uprava

con brio [konbrjo] *glas. ognjevit*

conférencier -a [konferansjè -ja] *m napovedovavec, povezovalc; tudi konferansje*

con moto [konmóto] *glas. gibčno*

Cooper [kúpar] -pra *m lamer. romano-pisec*], Cooprov -a -o: ~ roman

copáta -e *ž* = copát -a *m*: biti pod ~o, je šel po ~ah, copática -e *ž*, copátka -e *ž*, copátén -tna -o: ~a zaponka, ~i gumb; copátar -ja *m*, copátarica -e *ž*, copátarski -a -o: ~e navade, copátast -a -o, copátarstvo -a *s*

copót -óta *m*, copotáti -ám *in* copóčem, copotáj -ájte *in* copóči -te! copotál -ála -o, copotánje -a *s*, copotálo -a *s*

***cóprati** -am *čarati*, *cópranje -a *s* *ž* *čaranje*, *cóper -pra *m* *čar*: ~ ~ hudi čar,

*coprnija -e *ž* *čarovnija*, *cópnrnica -e *ž* *čarovnica*, *cópnrničín -a -o *čarovničín*,

*cópnrnik -a *m* *čarovnik*, *cópnrnikov -a -o *čarovnikov*, *copriján -a *m*, *cópnrniški -a -o *čarovniški*, *cópnrn -a -o: ~a baba

copyrite [kópírajt] -a *m* *založniška pravica*

Corneille [kornéj] -eilla *m* |*franc. dramatik*], Corneillov [kornéjev] -eva -o: ~e tragedije, corneillovski -a -o: ~a tragedija

corpus delicti [kórpús delíkti] *corpusa delicti m pr.*

Correggio [korédžo] -gia *m* |*it. slikar*], Correggiov -a -o: ~e slike

Costa [kósta] -a *in* -e *m os. i.*, Costov -a -o

Coulomb [kulón] -a *m* |*franc. fizik*], Coulombov -a -o: ~ zakon; coulomb [kulón] -a *m el. enota elektrenine*

Courbet -a [kurbè -ja] *m* |*franc. slikar*], Courbetov -a -o

Coventry [kóventri] -ja *m* |*angl. mesto*], coventryjski -a -o; *gl. tudi* koventrirati

Cowper [kúpør] -pra *m*, Cowprov -a -o: ~ grelnik *met.*

credo [krédo] -a *m* *kredo*

crescendo [krešéndo] *prisl. glas. naraščajoče, zmeraj močnejše, crescendo -a m*: z lepim ~om, mojster v ~u

crét -a *m* *rušje*, crétje -a *s*, crétovje -a *s*

Creusot [krézó -ja] -a *m* |*franc. metalurško središče*], creusotski [krézójski] -a -o: ~e tovarne, jeklarne

črkati -am, črkanje -a *s*; črkováti -ujem, črkávati -am, črkávanje -a *s*; črka -e *ž*, črkovina -e *ž*; črkniti -nem; črkel -kla -o = črknen -a -o: ~a kljusa, črknjeneč -nca *m*, črklina -e *ž*

*črkljáti -ám, črkljáj -ájte! črkljál -ála -o, črklján -a -o, *črkljánje -a *s*, *črkljánček -čka *m*

Crobath [króbat] -a *m os. i.*, Crobathov -a -o: ~a pisarna

Croce [króče] -ja *m* |*it. filozof*], Crocejev -a -o: ~a estetika

Cro-Magnon [kromanjón] -a *m* |*kraj v Franciji*], cromagnonski -a -o: ~a rasa; *tudi* kromanjonski

Cromwell [krómvel] -a *m* |*angl. državnik*], Cromwellov -a -o, cromwelski -a -o

cross-country [kroskántri] -ja *m* *kros*

Crusoe [krúso] -ja *m os. i.*, Crusoejev -a -o

cúcati -am *sesati*, cúcanje -a *s*, cúcelj -clja *m*, cúcalo -a *s*, cúc -a *m* *bradavica na sesku*, cucljáti -ám, cucljáj -ájte! cucljál -ála -o, cucljánje -a *s*

cúček -čka *m* (*mład*) *pes*; cúckovec -vca *m*, cúckovina -e *ž* *in* cúckovina -e *ž* *slabo vino*

cucorámo prisl.: ~ nesti *šturporamo*

cúfati -am → *kosmati*

cúk *medm.* za *kratek, oster potegljaj*;

cúkati -am, cúkal -a -o, cúkanje -a *s*: ~ koga za lase, ~ ga piti (*vino, žganje*), v rami me nekaj čuka *trga, zbada*, trda trava koso čuka *ustavlja v teku*; cúkniti -nem: ga rad čukne *srkne, popije, potegne*; cukljáti -ám, cukljál -ála -o, cukljanje -a *s*

cúker -kra *m sladkor*, cúkrov -a -o *sladkoren*: ~ trst, cukrén -a -o *sladkoren*: ~a voda, pesa, ~ kruh; cúkrast -a -o, cúkrnat -a -o *sladkornat*, cúkrn -a *m* = cúkrček -čka *m sladkorček*, cukrár -ja *m*, cukrárna -e *ž*, cukrárstvo -a *s*, cukrárski -a -o, cukrárija -e *ž* *slaščičarna*; cukrovina -e *ž*; cúkrovka -e *ž* *sladkorna bolezen, diabetes*, cukrénka -e *ž* *sladkana voda, sladka hruška*, cukrenína -e *ž*

cúla -e *ž*: poveži ~o *in* pojdi; cúlica -e *ž*

Cúlukefer -fra *m* |*pridnik plemena v Afriki*], cúlukeferski -a -o: ~i jezik

cúnja -e *ž* 1. *kos blaga*: ~ za brisanje prahu, za pomivanje, za čiščenje; 2. *nesamosojen človek*, 3. *mn. cúnje cúnj znč. blago in obleka sploh*: same ~e ji rojijo po glavi, vse vtakne v cúnje;

4. raztrgana, oguljena in ponošena obleka: po hiši se valjajo ~e, ležal je na kupu cunj, od njega so visele ~e; cúnjica -e ž; cúnjav -a -o: obleka je že vsa ~a povaljana, zmečkana; cúnjavca -vca m, cúnjavka -e ž kdor ima cunjavo obleko; cúnjast -a -o: blago je ~o se rado mečka; cúnjar -ja m, cúnjarica -e ž, cúnjarski -a -o: ~i zaslužek, cúnjarstvo -a s, cúnjarija -e ž; cúnjariti -im cunje zbirati, cúnjarjenje -a s, cúnjarna -e ž

cúrek -rka m: tanek, debel ~ vode, pare; cúrkoma *prisl. s curkom*: kri ~ teče; cúrček -čka m; curéti -im, curèl -éla -o, curénje -a s: voda curi iz soda, sod curi, iz rane še curi; curljáti -ám, curljál -ála -o, curljánje -a s; cúrniti -nem: čurni mi malo olja na stroj

Curie [kúri] -ja m |franc. fizik|, oba ~ja, Curiejev -a -o: ~i zakoni, ~a ustanova; Marie ~jeva ali Marie Curie [mari kúri]; curie [kúri] -ja m |merska enota|, curiej-ski -a -o

curriculum vitae [kurkulum vite] curriculuma ali curricula vitae m popis življenja, potek življenja

cúzati -am sesati, cúzanje -a s, cúzek -zka m; cuzéti -im, cuzéč -a -e, cuzèl -éla -o, cuzénje -a s; cuzljáti -ám, cuzljaj -ájte! cuzljál -ála -o, cuzljánje -a s, cuzljávec -vca m, cuzljávka -e ž

cváríti -im počasi cvreti: ocvirke, meso ~ cvéha -e ž |rozina|, cvébov -a -o: ~a potica

cvék cvéka m, na cvéku in cvéku žebelj, slab red v šoli, cvékast -a -o, cvekát -áta -o: stelja je ~a polna štrcljev; cvékec -kca m ali cvekèc -kca m, cvečič -iča m; cvékar -ja m učenec s slabimi redi, cvékarica -e ž

cvéliti -im lit.: ne cveli matere ne žalosti, ne sili je v jok

cvénk cvénka m: zadnji ~ bo šel po grlu; cvénkati -am, cvénkanje -a s: denar cvenka; cvenketáti -ám, cvenketáj -ájte! cvenketál -ála -o, cvenketánje -a s; cvenkèt -éta m, cvenkniti -nem

cvesti in cvésti cvetém -èš -è -éva -éta -émo, -éto -éjo ali cvetó, cveti -íte! cvetóč -a -e, cvetèl -tlà -ò in cvèl cvelà -ò: rokav cvete, nohti cvetó, nos cvete je višnjev >[cva-]; gl. tudi cveteti

cvét -a in -ù m, mn. cvetóvi -óv in cvéti cvétov: ~ naroda, v ~u mladosti, to ti je ~, bot. moški ~, kem. vinski ~,

lesni, železov, bakrov ~; cvéten -tna -o: ~i prah, listi; cvetèn in cvetán -tnà -ó: travnik je ves ~, ~a nedelja; cvétnat -a -o, cvétnice -ic ž mn. bot.; cvétast -a -o; cvétek -tka m, cvétka -e ž: to ti je prava ~, kje pobiraš take ~e besede; cvétnik -a m vrt, antologija, cvetnják -a m, cvétje -a s: bezgovo, lipovo ~, cvétjiče -a s, cvetóvje -a s, cvetišče -a s cvétáča -e ž karfijola, cvetáčen -čna -o: ~a juha

cvetéti -im, cvéti -íte! cvetèč -a -e, cvetèl -éla -o, cveténje -a s: nos cveti je višnjev >[cve-]; gl. tudi cvesti

Cvétko -a m, Cvétkov -a -o; Cvéta -e ž, Cvétin -a -o; Cvétká -e ž, Cvétkin -a -o; Cvéto -a m, Cvétov -a -o

cvet(l)ica -e ž, cvet(l)ičen -čna -o: ~i med, cvetličnat -a -o: travnik je ~; cvetličnik -a m cvetlični vrt, cvetličnják -a m, cvetličar -ja m, cvetličarica -e ž, cvetličarski -a -o, cvetličarna -e ž, cvetličarija -e ž, cvetličarstvo -a s, cvetličje -a s, cvet(l)ičica -e ž

cvetožér -a m zool.: jabolčni ~

cvíčati -im, cvičál -ála -o, cvičánje -a s: lastovka cviči, cvič -a m |ptičji glas|, cvičkati -am: vrabci cvičkajo, cviketáti -ám in -kéčem, cviketánje -a s, cviket -éta m, cvika -e ž cviljenje, cvrčanje

cvíček -čka m, cvíčkast -a -o: ~o vino, cvíčkar -ja m, cvíčkarski -a -o

*cvílh -a m tekst. dvonitnik

cvíliti -im, cvílil -a -o in -íla -o, cvíljenje -a s in cvíljénje -a s: pes cvili, veter cvili, vrata cvilijo; cvílež -a m, cvílja -e ž kdor cvili, cvílilki -am [-lk-]; cvílimožek -žka m

cvínglijánstvo -a s |protestantovska verska ločina|, cvínglijánec -nca m, cvínglijánski -a -o: ~a ločina; gl. tudi Zvingli

°cvíren -rna m nit, sukanec, konec

*cvírmati -am mencati, teči: kako jo je cvírnal čez vrte; to boš cvírnal pri izpitu

c-vitamínski -a -o: ~e injekcije

cvrčáti -im, cvrčí -íte! cvrčé, cvrčèč -a -e, cvrčál -ála -o, cvrčánje -a s, cvrček -čka m; cvrčkati -am, cvrketáti -ám in -kéčem

cvrétí -ém, namen. cvrét, cvrí -íte! cvròč -a -e, cvrl -a -o, cvrt -a -o, cvrtje -a s in cvrtjè -à s, cvrénje -a s, cvrtnják -a m = cvrtník -a m |jed|, cvrtina -e ž praženec

cvrčkati -am: mast v ponvi cvrka, čevlji, težki vozovi cvrkajo; cvrkniti -knem:

svēča cvrkne, koga za uho ~, list cvrkne zaradi suše; cvřka -e ž *zaušnica*; cvřkalo -a s *škrípalo, drđrđalo*, cvřk -a m: čvřljja na ~ škrípļjejo
 cvřkút -a m: ptičji ~; cvřkútati -am, cvřkútanje -a s, cvřkútniti -nem
 cvřlėti -im *drobiti pri hoji, stopicati, žvrgoleti*, cvřlěl -éla -o, cvřlénje -a s: čriček je cvřlél v travi

cvřliti -im: vročina listje cvřli, listje se cvřli; cvřlina -e ž *kar je scvřljeno*
 Cyrano de Bergerac [*siranó daberžarák*] Cyranoja de Bergerac ali Cyranoja de Bergeraca m, Cyranojev -a -o ali de Bergeracov -a -o
 Czartoryski [*čartoriski*] -ega m os. i.: ~i (poljsko-litovska družina) so imeli zveze z južnimi Slovani

Č

č [čə / čé] m neskl. ali čé čéja m |čřka|: mali č, vėliki Č, strešice na čejih
 Čábar -bra m kr. i., v ~u, iz ~a, čabranski -a -o, Čabranec -nca m, Čabřanka -e ž
 čáčka -e ž, čáčkast -a -o: ~a pisava
 čád -a m *gost dim, mrč, saje*: v hiši je ~ od peči; po hribih stoji ~, čáda -e ž |krava|, čádě -éta m = čádež -a m *vol temne dlake*, čáđast -a -o *sajast, zakajen*, čáđav -a -o = čáđen -dna -o *zagorelo rjav*: ~ lešnik; čáđėti -im *temneti, čřneti*, čáđěl -éla -o, čáđenje -a s; čáđiti -im, čáđěl, čáđil -a -o: po hribih se čádi, orehi se še ne čádiyo; čáđavec -vca m *min. dimasti kremen*
 čáj -a m *mrč, kolobar okoli lune*
 čáj -a m: ruski, kamilični, lipov, bezgov ~, zavoječek, skodėlca ~a, čájen -jna -o: ~a žlička, mešanica, kuhinja, ~o maslo, pecivo, čájnik -a m: *pristaviti ~*, čájnica -e ž 1. *škattla, v kateri se hrani čaj*, 2. = čajárna -e ž; čajánka -e ž, čajev -a -o: ~i nasadi, ~ grm = čájavec -vca m, čajevina -e ž *tein*
 čáj -te *medm.*: ~ no, ~; čajte, da pogledam
 Čájkóvski -ega m |skladatelj|, pri ~em, skladbe ~ega
 čájmati -am se *počasí se dramiti, zavedati*
 čáka -e ž |pokřivalo|: papirnate so naše ~e
 čakáti čakam, čakájóč -a -e, čakáje, čakál -ála -o, čakánje -a s *in čakati* -am s *stal. poud.*: ~ sestro, smrti, pisma, ~ na soseda, na priloznost; sreča, delo te čaka; za plotom, s kolom ~ koga *ali* na koga; čakálšče -a s *lov.*, čakávec -vca m, čakálnica -e [-ln-] ž, čakalica -e ž: pajek na ~i
 čakávec -vca m, čakávski -a -o, čakávščina -e ž |hrv. narečje|

čákljáti -ám *čekljati, klepetati*, čákljáj -ájte! čákljál -ála -o, čákljánje -a s, čákljávec -vca m *jecljavec*; *gl. tudi čeketati*
 Čákovec -vca m kr. i., v ~u, Čákovčan -a m, Čákovčanka -e ž, čákovski -a -o
 čámpelj -pja *in -peljna* m: puranov ~
 Čándik *in Čándeč -dka* m os. i., Čándkov -a -o: ~ katekizem
 čáňkar -ja m |*spolna bolezen*|
 čáplja -e ž, čápljin -a -o: ~o pero, čápljevec -vca m *bot.*
 čápljáti -ám *po vodi čofotati*, čápljáj -ájte! čápljál -ála -o, čápljánje -a s
 čár -a m, čáren -rna -o: ~ nasmeħ; čáрати -am, čáranje -a s; čářoben -bna -o: ~i vrč, čářoven -vna -o: ~a pijača, čářovnica -e ž, čářovník -a m, čářovníški -a -o, čářovníštvo -a s
 čářdaš -a m |*madžarski ples*|, čářdaški -a -o
 čářo -v *sestavi*: čářoděj -a m čářovník, čářodějka -e ž, čářodéjen -jna -o, čářodėjstvo -a s, čářostrélec -lca [-lc-] m
 čářšija -e ž |*tržišče, balkanski trgovski svet*|, čářšijski -a -o: ~e metode
 čářter -ja m *najemna listina za tovarno ladjo ali transportno letalo*
 čas časá m: astronomski, zemljepisni ~, sedanji, pretekli, prihodnji ~, letni ~i, zimski, poletni ~, božični, pustni ~, delovni, prosti ~, stari, novi, slabi, dobri, zlati ~i, zadnje ~e ga ne vidim, zadnji ~ je, da začnemo; zdaj je pravi ~ za delo, dolg ~ mu je *dolgčas*, dolgo ~a ga ni, kratek ~ delati = malo ~a delati, ~ presti; čez ~ = čez malo ~a pride, do ~a narediti, na vsake svete ~e enkrat, ~ se dopolni, o svojem ~u pride na vrsto, poravnati obroke ob ~u; od ~a do ~a, pred ~om je prišel

1. *prezgodaj*, 2. *nekoč*, *ne:daj*, pred malo ~a in ~om, v ~ih turških napadov, za ~a priti = o pravem ~u; za božji ~! postavljen je samo za ~, za nekaj ~a; radio ima za kratek ~, radio ima za malo ~a, za ~a žetve → *ob žetvi*, za ~a vojske → *med vojsko*, ta ~ predsednik, vsak ~ bo tukaj, svoj ~ je bilo drugače, bolnik ima svoje ~e (zmedenosti, napadov), prišel je njen ~ = ~ poroda; zdaj ni ~ za to = ~ ni primeren; zdaj ni ~a za to = manjka ~a; nimam ~a za neumnosti, nimam ~a pisati *ne utegnem*

časar -ja *m* kdor *čas prodaja, postopač, počasne, mečkat*

časek -ska *m* *hipec*: ~ veselja

časen -sna -o: ~a sreča, kazen, časnost -i ž: živi samo za ~, ne za večnost

časi in **časih** *prisl.*: ~ je bilo lepo

časnik -a *m*, časniški -a -o: ~o poročilo, časnikar -ja *m*, časnikarjev -a -o: ~ poklic, časnikarica -e ž, časnikarski -a -o: ~o delo, ~i poklic, časnikarstvo -a *s*, časnikariti -im *biti* časnikar, časnikarjenje -a *s*

časomer -a *m*, časomerstvo -a *s*, časomerec -rca *m* = časomerivec -vca *m* *šp.*, časomernica -e ž *ura stoparica*

časopis -a *m* revija, list, časopisje -a *s*, časopisen -sna -o: ~a agencija, ~i oddelek, papir

časoven -vna -o in časóven -vna -o: ~i presledki, ~i diagram, ~a vrsta, mezda, konstanta, ~a stiska *pri šahu*, časovnost -i ž in časóvnost -i ž

čas -i ž: osebna, stanovska, božja ~, poveljniška ~, človek brez ~i, komu ~ dajati, jemati, krasti, ~i lačen, želján; čez ~ *ali* zoper ~ kaj reči komu, ~ komur ~ (gre), ~i iskati, s ~mi obsipati, to ti je v ~, njemu v ~ povedano, slavnost pesniku na ~, v ~eh imeti, v ~ si šteti, ~ mi je (^očas imam)

časten -tna -o: ~a beseda, ~a straža, ~i doktor, meščan, ~i gol zabiti, častnost -i ž

časti -v *sestav.*: častihlépen -pna -o, častihlépje -a *s*, častihlépnez -a *m*, častihlépnica -e ž, častihlépnost -i ž; častilákomen -mna -o, častilákomnez -a *m*, častilákomnost -i ž; častiljúben -bna -o, častiljúbnost -i ž, častiljúbje -a *s*; častivredén -dna -o; častizéljen -ljna -o,

častizéljnost -i ž; *nam. sestavljenk pišemo lahko časti lakomen, vreden, želján ali lakomen, vreden, želján časti*

častit -a -o: ~ starček, ~i gospod [*naslov*], ~e žene *mit.*, častitost -i ž, častitljiv -a -o: ~a starost, častitljivost -i ž

^očastítati -am *čestitati*

častiti -ím, časti -íte! častěč -a -e, častil -a -o, častěčen -ěna -o, častěčenje -a *s*: ~ može zaradi zaslug, častivec -vca *m*, častivka -e ž, častitev -tve ž

častnik -a *m*, častnica -e ž, častniški -a -o: ~i namestnik, ~i zbor

čása -e ž, čásica -e ž: obstina, bedrna ~ *med.*, čásast -a -o: ~ cvet, čášen -šna -o: ~i listi *bot.*

Čátež -a *m* *kr. i.*, na ~u, s ~a, čáteški -a -o: ~a okolica, Čáteške Toplice, Čátežani -ov *m* *mn.*

čatež -a *m* *mit.* [*škrat*]

čávelj -vlja *m*, čáveljc -a [-valjc-] *m*, čávljč -a *m*, čávljar -ja *m* kdor *čávlje kuje*

Čbéllica -e ž: Kranjska čbéllica, čbélčarji -ev *m* *mn.*, čbélčarski -a -o; *sicer* čbéllica, čbela

čb *vez.*: *kadar je pogoj uresničljiv*: ~ bo dež, ne pojdem; ~ bi bil moral koga srečati, se je rajši umaknil; ~ bi iskal, bi našel; *kadar pogoj ni uresničljiv, rabimo ko, vendar v novejšem času zelo pogosto tudi čb*; v *odv. vpr.* stavkih: poglej, čb je prišel *ali*; *pazi na vejico*: ubogaj, čb ne (boš ubogal), bo šiba pela

čbela -e [*čab-*] ž: lesna, divja, slovenska ~, ~ delavka, ~ zidarica, roparica, ~ piči, umrje; čbélén -lna -o [-ln-]:

~i vosek, čbélji -a -e: ~i panj, čbélín -a -o: ~ pik, čbéljnák -a *m*, čbélást -a -o, čbélák -a *m* *trot*, čbéllica -e ž

čbelar -ja *m*, čbelarica -e ž, čbelarški -a -o: ~o društvo, čbelarstvo -a *s*, čbelariti -im, čbelarjenje -a *s*; čbelar -ja *m* [*ptič*]

čebér [*čəbər*] -brà *m*, *dv.* čebèrà -óv -omà in čebroma, *mn.* čebri -óv -óm -é -ih in -éh -i; čebrc -à *m*, čebrica -e ž [*škap*], čebrič -iča *m*, čebriček -čka *m*, čebrov -a -o: ~o dno, čebpráv -ja *m* [*izdelovavec*]

čebljáti -ám, čebljáj -ájte! čebljáje, čebljájóč -a -e, čebljál -ála -o, čebljánje -a *s*, čebljáč -a *m*, čebljáv -áva -o, čebljávec -vca *m*, čebljávka -e ž

čebnrjati -ám *čebljati*, čebnrjáj -ajtel čebnrjál -ála -o, čebnrjánje -a *s*

čebúla -e ž, **čebúlov** -a -o = **čebúlen** -lna -o [-ln-]: ~a omaka, **čebúlovec** -vca m |*seme in jabolko*], **čebúlast** -a -o: ~a streha, **čebúlček** -čka [-lč-] m, **čebúlčkov** -a -o [-lč-], **čebúlar** -ja m |*pridelovavec in jabolko*], **čebúlarstvo** -a s, **čebúlica** -e ž: lasna ~, **čebúlnik** -a [-ln-] m |*greda*], **čebúlnice** -ic [-ln-] ž bot., **čebúlnat** -a -o [-ln-]: ~o leto

čéca -e ž in **čéča** -e ž **deklica**, **punčka** iz *cunj*, **čéčica** -e ž in **čéčica** -e ž = **čéčka** -e ž in **čéčka** -e ž

čéčkáti -ám, **čéčkáj** -ájte! **čéčkajóč** -a -e, **čéčkáje**, **čéčkál** -ála -o, **čéčkán** -a -o, **čéčkánje** -a s: ~ po zidu; **čéčkáč** -a m, **čéčkarija** -e ž > [čoč-]

čedád -a m kr. i., iz ~a, v ~u, **čedádski** -a -o: ~i rokopis; **čedájec** -jca m |*trta in vino*]

čedálje *prisl. čezdalje*: ~ bolj, več, manj
čéden -dna -o: ~a obleka, zunanost, ~e postave, ~o dekle, **čédnost** -i ž, **čédnost** -tna -o: ~o življenje

čéditi -im, **čédi** -te! **čédil** -a -o, **čéjen** -a -o in **čéden** -a -o, **čéjenje** -a s in **čédenje** -a s: laz ~, ~ po tleh; **čédnica** -e ž **deska**, na kateri *čelijo žaganice*

čédra -e ž *kratka lesena pipa*: gorjuška ~, **čédra** -a -o: ~i pokrovček, **čédrast** -a -o **čedri** *podobni*: ~o izrezljan

čéh -a m, **čéhinja** -e ž, **čéški** -a -o: ~i granat, sladkor, ~o steklo, **Češko** *sredogorje*, **Česka** *koča nad Jezerskim*, **Česka** -e ž, v ~i; **Česko** -ega s, na ~em, s ~ega, **čéščina** -e ž, **čéhizem** -zma m

čéh čéha m *deček, kravji pastir*

čéhelj -hlja m *češelj*

čéhljáti -ám, **čéhljáj** -ájte! **čéhljál** -ála -o, **čéhljánje** -a s: živina se **čehlja**

čéhñiti **čéhñem**, **čéhñi** -ite! **čéhñil** -ila -o, **čéhñjen** -a -o in **čéhñiti** -nem s *stal. poud.*

Čehoslovák -a m, **Čehoslovákinja** -e ž, **čehoslováški** -a -o, **Čehoslováška** -e ž = **Češkoslováško** -ega s |*država*] = **Češkoslováška** -e ž, **čehoslováški** -a -e: ~i državljani; *vendar češko-slováško kulturno sodelovanje*

čéhov -a m |*rus. pisatelj*|: črtice ~a, **čéhovski** -a -o: ~a črtica

čéja -e ž *čedenje*

čéj -a m |*nakaznica za denar*|: s ~om, po ~u plačati, (na) ~ izplačati, **čékóven** -vna -o: ~i urad, račun, ~a knjiga

čékán -ána m - **čékelj** -klja m

čéketáti -ám in -éčem, **čéketáj** -ájte in **čékeči** -te! **čéketál** -ála -o, **čéketánje** -a s: srake **čéketajo**, **čéket** -éta m; *gl. tudi čakljati*

čékljáti -ám *klepetati*, **čékljáj** -ájte! **čékljál** -ála -o, **čékljánje** -a s: **kraljiček** **čéklja**, **čékljavec** -vca m *ječljavec*

čéláda -e ž, **čéládar** -ja m, **čéládast** -a -o, **čéláden** -dna -o: ~i jermen

čélák -a m *gl. čelo*

Čelakovský [čélakovski | čelakóuski] -ega m |*česki pesnik*|: pisma ~ega

čélek -lka [-lk-] m *odpadek pri čeljenju hlodov in desk*

čélešnik -a m 1. *ograja okoli kmečke peči*: po ~u perilo obešajo, 2. *držalo za svetilno trsko*

čélilnik -a [-ym-] m *žaga za željenje*

čéliti **čélim** *delati čelo, gladko prisekovati ali prirezovati*, **čéli** -ite! **čélil** -ila -o, **čéljen** -a -o, **čéljenje** -a s: ~ snop, trame

čéljúst -i ž: **gornja**, **spodnja** ~, ~ pri **kleščah**, **vpenjalna** ~ pri **ključu** za **vijake**, ~ **primoža**, ~ **koša**, ~ na **grabljah**, pri **kopalnem stroju**; **čéljúst** -stna -o: ~a **zavora**, **sklopka**, ~a **kost** = **čéljústnica** -e ž, **čéljústnik** -a m 1. *človek*, 2. *spona*, 3. *hrošč*; **čéljústka** -e ž: **vrtalna** ~, **čéljústkar** -ja m |*sveder*], **čéljústkarice** -ic ž *mn.* |*kleščé*], **čéljústniti** -nem, **čéljústati** -ám, **čéljústáj** -ájte! **čéljústál** -ála -o, **čéljústánje** -a s, **čéljústáč** -a m, **čéljústáčka** -e ž = **čéljústéla** -e ž, **čéljústálo** -a s, **čéljústáv** -áva -o, **čéljústiti** -im se *hvaliti se*, **čéljústenje** -a s

čélo -a s, *mn.* **čéla** **čél** [čél]: **vedro** ~, na ~u **biti**, **stati**, ~ **grbančiti**, na ~u **ima** **zapisano**, ~ **hiše**, **vala**, **vojske**, **knjige**, **svedra**, **kladiva**; **sekire**, **zagozde**; **čélen** -lna -o [-ln-]: ~i **čep**, ~a **stran**, **ploskev**, **plošča**, ~i **stik**, **zobnik**, **list**, **vojak**; **čélnik** -a [-ln-] m |*jermen*], **čélnica** -e [-ln-] ž 1. *čelna plošča*, 2. *kost*, **čélák** -a m |*človek, žival, opeka*], **čélát** -áta -o *kdor ima veliko čelo*, **čelóvnik** -a m *gozd. |del posekanega debla*], **čélce** -a [-lc-] s

čélo -a m |*glasbilo*], **čélist** -a m, **čélistka** -e ž **čem** **čes** **če**, **čéva** **čéta**, **čémo** **čéte** **čéjo** in **čéva** **čéta**, **čémó** **čéte** **čéjó**: kaj **čem** s teboj, **káj** **če** to, kaj se **če**
čémálo -a m |*glasbilo*]
čemér -a [čém-] m *strup, gnoj, vnetje, jeza, zólc, bridkost, nadloga*: ima **hude** ~e **ježljiv je**, **čéméren** -rna -o, **čémérnik**

-a m, čemernež -a m, čemernost -i ž, čemeriti -im se *gnojiti se, jeziti se*, čemerjenje -a s in čemeriti -im, čemeril -a -o; čemerljiv -a -o, čemerika -e ž 1. bot., 2. oseba, čemerikav -a -o jezen, siten, čemerikavec -vca m; *povsod tudi čemerčeti* -im [čəm-], čeméc -a -e, čemél -éla -o, čeménje -a s: rak čemi pod korenino čemú? počemú? vprašuje po namenu: ~ mi bo? ~ si me prišel še ti buditi? ~ si to naredil? ne zamenjaj z zakáj (vzrok)

čénca -e ž klepet, klepetav človek: ~ marina, mn. čénče čénč govorce: to so prazne ~e, čénčarija -e ž; čénčati -ám, čénčaj -ájte! čénčál -ála -o, čénčánje -a s; čénčast -a -o, čénčäv -áva -o, čénčävost -i ž

čép čépa m lesen zamašek, pri čépu in čépu: s ~om zamašiti, pri ~u pušča, pogonski, vezni ~; pijan kakor ~, čépec -pca m in čépec -pca m, čépek -pka m = čépek -pka m: vešni ~, čépinec -nca m *sveder za izdelanje čepov*, čépar -ja m [izdelovavec], čépar -ja m [sveder]

čépec -pca m [avbica]

čéperiti -im se, čéperi -te se! čéperil -a -o, čéperjenje -a s: petelin se čéperi na dvorišču

čépeti -im, čépi -ite! čépé, čépéc -a -e, čépél -éla -o, čépénje -a s: doma ~, maček hodi na zapeček čépét, čép čépa m

čépicar -e ž, čépicar -ja m, čépicarski -a -o, čépicast -a -o: ~o pokrivalo

čépic -iča m 1. majhen čep, 2. mali jezček, 3. ~i pri kolovratu

čépti čépip *mašiti*, čépi -ite! čépil -ila -o, čépljenje -a s

čépljec -a [-lječ-] m: beli ~ zlati koren

čépnica -o ž luknja za čep, fuž, majhna por ev za oljke; stroj, žaga za izdelovanje čepov, čépnik -a m [sveder]

čépón -a m in čépún -a m in čépúr -ja m *oselnik*

čéprav vez. za dopustne odvisnike: naredil je, ~ pozna tvojo voljo proti tvoji volji; *vendar*: rekel je, da boš hud, če prav pozna tvojo voljo pravilno, dobro

čér -i ž, čéri, pri čéri, za čerjó, čéri -ém, na čeréh, za čermi, čeróven -vna -o = čerén -a -o, čeróvje -a s

čérávno vez. za dopustne odvisnike: pridem, ~ želiš drugače čéprav; *vendar*: pridem, če ravno želiš tako če že

čérfa -e ž globoka latvica z dulcem, čérfen -fna -o: ~a šoba

Čerkéz -a m, Čerkézinja -e ž, čerkéški -a -o, Čerkéska -e ž [oblačilo]

červónec -nca m [denar]

čés čésa m = čésec -sca m *iver, trska*

čésa, v vezani besedi tudi čésà: °ne morem si čésa ne morem si káj; gl. kaj

čésáti čéšem, čéši -ite! čésál -ála -o, čésán -a -o, čésánje -a s: ~ (si) lase, konja, predivo, volno, čésávec -vca m, čésávka -e ž, čésálo -a s = čésálnik -a [-yn-] m *glavnik, češelj, tekst. karnalnik, čésánka -e ž čésana volna, mingal*

čésen -sna m, čésnov -a -o: ~ strok, ~a glavica, ~o olje, čésnovka -e ž

čésmin -a m, čésminje -a s, čésminov -a -o: ~a šiba, čésminovec -vca m [grm], čésminovke -ovk ž mn. bot. [družina]; *povsod tudi čéšm-*

čésnáti -ám, čésnáj -ájte! čésnál -ála -o, čésnánje -a s: ~ neumnosti govoriti, čésnáč -a m, čésnálo -a s

čésniti čésnem, čésni -ite! čésnil -ila -o, čésnjen -a -o in čésniti -nem s *stal. poud.*: ~ koga po glavi

čéstítati -am, čéstítanje -a s: ~ komu za god, za uspeh, za prvi maj, za novo leto (°na uspehu, °na zdravju), čéstítka -e ž (*povsod* °častit-)

čéstó *prisl. lit. pogosto, prim. čéšče*

čéš *prisl.*, za ~ ne pišemo vejice: odhajajo iz dvorane, ~ zdaj je vse končano; vsi berači hodijo k meni, ~ da imam vsega dosti; prijatelji so svetovali previdnost, ~ da ni varno; vprašal je, ~ zakaj tako

čéšárek -rka m: smrekov ~

čéščen -éna -o, čéščenje -a s v *cerk. jeziku*, *sicer* čaščen

čéščenamarija -e ž: ~o zmoliti, pet čéščenamarij; *danes nav. zdravamarija*

čéšelj -šlja m: konjski ~, čéšljast -a -o: ~e tipalnice, čéšlják -a m [itavsko orodje]

čéšerika -e ž *med.*

čéški -a -o gl. Čeh, Čehoslovak

čéšljáti -ám, čéšljáj -ájte! čéšljál -ála -o: listje ~ obsekavati

čéšljíka -e ž bot., čéšljíkov -a -o, čéšljíkovina -e ž in čéšljíkovína -e ž

čéšmín -a m česmin

čéšnja -e ž [drevo in sad]: ~ hrustavka, belica, drobnica, srčica; divja, pasja, volčja, kozja ~; z njim ni dobro ~e

zobati; čésnje -a -o: ~o rdeč, ~ les = čésnje -a -o *in* čésnje -a -o *z*, čésnje -a -o *vca m* | *sadovnjak, žganje in ptič* |, čésnje -a -o *z zool.*, čésnje -a -o *z voda* |, čésnjarka -e *z zool.*, čésnjica -e *z*: kurja ~ *bot.*

Čésnjevek -vka *m*, *v* ~u, čésnjevski -a -o, Čésnjevci -ev *m mn.*

Čésnjica -e *z*, s ~e, na ~i, čésnjiški -a -o, Čésnjicani -ov *m mn.*

čésplja -e *z* | *drevo in sad* |, čéspljev -a -o: ~i cmoki, ~o žganje, ~ les = čésplje -a -o *z in* čéspljevina -e *z*, čéspljevec -vca *m* 1. *žganje*, 2. *čezana*, čésplje -a *s*, čéspljast -a -o, čéspljar -ja *m kdor se s čespljami ukvarja*, čéspljarica -e *z*, čéspljariti -im, čéspljarjenje -a *s*; tudi čéspa -e *z*, čésпов -a -o

čéspljati -ám *klobasati, pleničiti*, čéspljaj -ajte! čéspljal -ála -o, čéspljanje -a *s*, čéspljác -a *m*, čéspljalo -a *s*

čésulja -e *z* 1. *odkrnjena vejica*, 2. *odtrgan šop*, 3. *obran grozd* = čésúljek -ljka *m*, čésúljka -e *z*, čésúljica -e *z*, čésúljevje -a *s*, čésúljast -a -o, čésúljati -am = čésúljiti -im *česulje od vej trgati*

čéta -e *z*: častna, prednja ~, čéten -tna -o: ~i poveljnik, čétnik -a *m*, čétniški -a -o: ~o vojskovanje, četovódja -a *in* -e *m*

čétft -i *z*: zadnja ~ vola, vsako ~ ure, pri treh ~ih vina, z mestno ~jo, *geom.* čétrtina *kroga, kvadrant*; čétft *m neskl.*: vsak ~ ure, vsakega ~ leta, z vsakim ~ letom, pri vsakem ~ vina zasluž; ob ~ na dve, ob tri ~ na pet; čétrten -tna -o: ~a pisarna, čétrtnjak -a *m kdor ima četr grunt*, čétrtnik -a *m tetrahedron*; čétrftiti -im: vola ~

čétr -v *sestavi*: čétrftinál -a *m*; čétrtléten -tna -o, čétrtléte -a *s*, čétrtlétnik -a *m*; čétrtmétski -a -o; čétrtúren -rna -o: prišel je s ~o zamudo; čétrtzemlják -a *m* čétrtták -a *m* 1. *žagan les kvadratnega pre- reza*, 2. *vol štiriletnik*, 3. *star novec*

čétrttek -tka *m*: debeli ~, v ~, ob ~ih, praznik pride na ~, čétrttkov -a -o: ~ večer

čétrfti -a -o *vrst. štev.*: ~i dan, ~a vrsta, ~o leto, v ~o = čétrftič *prisl.* = čétrftikrat *prisl.*; čétrtnica -e *z* *mrzlica kvartana*; čétrttolétnik -a *m kdor je v čétrtem letu*

čétrttina -e *z*: ~ prejemkov, čétrttinka -e *z* 1. ~ vina, ~ papirja, 2. *glas. nota*,

čétrttinski -a -o: ~a voznja, ~i takt, čétrttinec -nca *m tisk.*

čétrttí *vez. čepav, čeravno, v dop. odvisni- kih*: tako bo, ~ ti ne soglašá *kljub tvoji volji*; *vendar*: tako bo, če tudi ti soglašá *s tvojo voljo*

čétrtv -a -o *loč. štev.*; *rabimo ga* ① *pridevno, kadar hočemo poudariti različno vrst ali skupin, ne glede na število posameznih stvari*: ~i delavci bodo potrebni: težaki, vzniki, zidarji in tesarji; ② *samostalno kot nepregiben izraz količine, kadar napoveduje število in različnost stvari*: ~o delavcev je postopalo okoli hiše; ③ *kadar štejemo množinske samostalnike*: ~a vrata ali ~o vrat, ~i čevlji ali ~o čevljev *štirje pari čevljev ali štirje različni čevlji*; ④ *za označevanje v stalne skupine povezanih stvari*: sesavci imajo ~o nog, zato jim pravimo četveronožci; ⑤ *pred abstraktnimi in skupnimi imeni za izražanje mnogoterosti*: ~a krivica je v tem napadu; ~o vin je postavil na mizo; ⑥ *kot izraz količine*: prerezal je jabolko na ~o; ~o je gnal, dvoje prodal, dvoje pripeljal nazaj domov

čétrtv -v ~ so ga raztrgali, v ~ se voziti, čétrtvítiti -im na štiri dele *razkosavati, pomagati s pripravo*, čétrtvérjenje -a *s*, čétrtvérček -čka *m*, *nav. mn.* čétrtvérčki -ov: roditi ~e; čétrtvéřica -e *z*: ~ ljudi, po ~i hoditi, čétrtvérka -e *z* 1. *številka*, 2. *format knjige*

čétrtvéřen -rna -o *množ. štev.*: ~o oje, ~a nit, ~o povrniti, čétrtvérnat -a -o, čétrtvéřec -rca *m* 1. *geom. tetraeder*, 2. *trohejski ~*, 3. *čoln na štiri vesla*: ~ s krmarjem, čétrtvéřnica -e *z agr.* | *priprežna veriga* |, čétrtvéřnik -a *m agr.*, čétrtvéřina -e *z* | *vprega* |

čétrtvéř -v *sestavi*: čétrtvéřočlénci -ev *m mn.* | *hrošči* |; čétrtvéřoglásen -sna -o; čétrtvéřokóten -tna -o, čétrtvéřokótnik -a *m geom.*; čétrtvéřokrátnik -a *m*; čétrtvéřolisten -tna -o; čétrtvéřonòg -óga -o: ~a žival, čétrtvéřonòžec -žca *m*, čétrtvéřonòžen -žna -o; čétrtvéřoógelin -a -o [-əyn- | -əln-], čétrtvéřoóglát -áta -o; čétrtvéřoróben -bna -o, čétrtvéřoróbnik -a *m*; čétrtvéřorók -óka -o: ~e opice; čétrtvéřospév -éva *m*; čétrtvéřostòp -ópa *m*: korakati v ~ih; čétrtvéřostrán -a -o; čétrtvéřoškręgarji -ev *m mn.* *zool.*; čétrtvéřovpréžen -žna -o, čétrtvéřovpréga -e *z*; *večino sestavljenk*

lahko delamo tudi s štiri: štirinogät -áta -o, štiriglásno ipd.

čevorka -e ž |ples|

čevápčič -a m: postreči s ~i in ražnjiči
čévelj -vlja m 1. zvrhnji, nizki, visoki, plesni, telovadni ~i, ~i na zaponko; že ve, kje ga ~ žuli; 2. dolžinska mera: angleški, dunajski, kvadratni ~; čéveljc -ljca m = čéveljček -čka [-valj-] m, tudi bot., čéveljev -a -o: ~a kapica, čéveljski -a -o: ~a mera

čevljár -ja m, čevljárjev -a -o, čevljárček -čka m, čevljárica -e ž čevljárjeva žena, čevljárica -e ž krpa za čevlje, čevljárski -a -o: ~o orodje; čevljáriti -im, čevljárjenje -a s, čevljárstvo -a s, čevljárna -e ž, čevljárijá -e ž

čez predl. s tož.; kaže (1) kraj: ~ cesto priti na drugo stran ceste; ~ reko plavati, ~ okno vreči, ~ pol prerezati; ~ gozd leti ptica, skoz gozd gre popotnik, iti v Gorico ~ Jesenice; (2) čas: ~ malo časa, ~ noč, ~ leto in dan, vsako nedeljo ~ vse leto; (3) mero: žalost je bila ~ moč, ~ mero piti, kralj ~ kralje vse, postavil ga je ~ vso deželo; (4) proti: ~ čast komu kaj reči, ~ gospodo zabavljati, velike tožbe čezte gredo

čéz prisl.: ~ priti, sem že ~, tam ~ je lepo, ~ jemati pri petju, vzeti delo na ~, *~ dati sinu posestvo prepisati na sina, °~ dajati bruhati

čez- v sestavi: čezdálje prisl.; čezhrbten -tna -o: ~i jermen = čezhrbtnik -a m; čezmérén -rna -o; čezmórník -a m, čezmórski -a -o: ~e posesti; čezrámnica -e ž; čezróbník -a m |gumb na pisalnem stroju|; Čezsóca -e ž kr. i.; čezúren -rna -o: ~o delo; pri nepoud. z.: čézme, čézte, čezenj, čézno, čéznoju

čézínčez prisl.: ~ dovolj, tudi čéz in čéz
čézána -e ž: jabolčna ~, čézánast -a -o, čézániti -im čevkati

číba -e ž kokoš, čib(i)ka -e ž

číbuk -a m |turška pipa|

Čič Čiča m: se dere kakor ~, Čička -e ž, Čičarija -e ž, čičarski -a -o in čičevski -a -o in čičski -a -o, čič čiča m kis: daj na solato dosti laha olja, pa malo ~a

čičkati -am otr. sedeti, čičanje -a s, čič čiča m sedenje, lenarjenje: ~ ne dá nič; čičkati -am otr. sedeti, čičkanje -a s, čičniti -nem

čičerka -e ž = čiček -čka m bot.

čičkati -am lišpati, gizdati, čičkanje -a s, čičkast -a -o: vsa je ~a

čífut -a m jud, goljuf, oderuh, čífutski -a -o: ~i ptič, ~e metode, čífutarija -e ž znč. judovstvo

čigar rod. oz. z. kdor in svoj. oz. z. za moške osebe: gospodar, ~ hišo vidiš; ~ kruh jela, tega prejo prela; vendar: gospodinja, katere kruh ješ; drevo, katerega sad uživaš; oreh, katerega lupina je trda; čigar si bódi

čigáv -a -o, čigáver [-var] čigar: po ~ njivah je toča požela, nima skrbi za skedenj, čigávosten -stna -o → svojilen

čígura -e ž zool. |ptič|

čík -a m 1. ogorek cigare ali cigarete, 2. žveček tobaka, 3. dij. nezadostna ocena, čikati -am, čikanje -a s, čikar -ja m, čikarica -e ž, čikarski -a -o; čikniti -nem pasti

čikáški -a -o: ~e klavnice; gl. tudi Chicago

čil [čil / číu] -a -o: ~ in zdrav, ~o zrno, čilák -a m 1. močan konj, 2. človek, čilost -i ž

Číle Číla m, v ~u, čilski -a -o [-l-]: ~i soliter, Čílénc -nca m, Čílénka -e ž, čílénski -a -o

čím ... tem: čím dalje ... tem bolje, čím bliže ... tem huje, čím več ... tem bolj; čím bolj so sinovi doraščali, tem manj je bilo dela bolj ko so ... manj je bilo ...; čím prej prideš, tem bolje prej ko prideš, bolje bo; v pomenu kar se dá lahko pišemo dvozložne besede skupaj: čimbólj: car je skušal Poljsko ~ zenačiti z vso državo; čimbřž = čimprěj kar se dá hitro: ~ pridi; vendar: stopi čim hitreje po zdravniku; °čim se privadimo kraju kakor hitro, (brž) ko; čimprějšnji -a -e čímža -e ž tekst., čímžati -am močiti s čímžo, lužiti, čímžanje -a s, čímžen -žna -o: ~a barvila

°čin -a m dejanje, °činjenica -e ž dejstvo, čínitelj -a m faktor

čín -a m: predsednik vrhovnega sodišča ima ~ ministra

čínčíla -a ali -e m zool.: zajec ~, čínčílji -a -e: ~i plašč

čínéle čínél[-él] ž mn. glas.: nabijati s ~ami číníti -im, číní -ite! číníl -a -o z rešetom žito čístiti, obravnavati

čínklja -e m zool., čínkljica -e ž |riba|

čínkvantín -a m |koruza|

činkvin -a m *zadetek petih števil*

čipke čipk *ž mn.*, čipkast -a -o: ~ trak,
čipkar -ja m. čipkarica -e *ž*, čipkarski
-a -o: ~a zadruga, čipkarstvo -a s

čir -a m: ~na želodcu, čirav -a -o, čiravost
-i *ž* | *bolezen*

čirečare čirečar *ž mn.*: te ~, te čudne
kljuké!

čiribirčina -e *ž* *jezikovna zmeda*

čiriček -čka m *čriček*

čirikati -am, čirikanje -a s

čislati -am, čislan -a -o, čislanje -a s: ~
koga = imeti koga v čislih *ali* v čislu,
čislanost -i *ž*

čist -a -o in čistó -i -é, *prim.* čistéjši -a -e,
prisl. čistěj(š)e: ~ zrak, papir, glas,
~a posoda, teža, juha, vest, ~o zlato,
nebo, življenje, ~i dobiček, računi,
na ~o prepisati, ostriči, na ~o si priti
s čim *ali* o čem, imeti ~e roke, biti si
na ~em, toča je polje v ~o, do ~ega
potolkla *dočista*; čisto *poud.* *prisl.*: ~
sam, ~ preplašena, ~ srečen, ~ nič;
čistost -i *ž*: deviška ~, čistóča -e *ž*:
paziti na snago in ~o, čistóta -e *ž*: ~
kovine, čistina -e *ž* 1. ~ zlatá, 2. *jasa*
v gozdu, 3. *očiščeno platno*

čistiti -im, čistít -a -e, čistén -a -o, čisténje
-a s: ~ njivo plevela, ~ gozd, rudo,
plin, blago, obleko, jezik; vino se čisti;
čistilo -a s 1. *pripomoček za čiščenje*,
2. *odvajalo*, čistilen -lna -o [-ln-]: ~i
boben, stroj, ~i bombaž, čaj, čistilnica
-e [-yn-] *ž*, čistilnik -a [-yn-] m, čistivec
-vca m, čistívka -e *ž*, čistka -e *ž*: poli-
tična ~, čistec -tca m *bot.*, čistnica -e *ž*
bot., čistnik -a m *bot.*

čisto- v sestavi: čistoglasen -sna -o, čisto-
krven -vna -o: ~a pasma, čistopis -a m
čišča -e *ž*: mesečna ~

čitati -am *brati*, čítan -a -o, čítanje -a s,
čitanka -e *ž*, čítankar -ja m | *prirejavavec*,
čitljiv -a -o: ~a pisava, čitljivost -i *ž*,
čitálnica -e [-yn-] *ž*, čitálničen -čna -o
[-yn-]: ~o pohoštvo, čitálniški -a -o
[-yn-]: ~a doba, čitálničar -ja [-yn-] m;
čitátcij -a m → *bravec*, čitáteljica -e *ž* →
bravka, čitáteljski -a -o → *bravski*: ~i
krog → *krog bravev*, čitáteljstvo -a s
→ *bravstvo*

čivčiv *medm.*

čivkati -am, čivkajóč -a -e, čivkal -a -o,
čivkanje -a s; čivkljati -ám *nalahno*
čivkati, čivkniti -nem

čížek -žka m *zool.*: ~ repnik

čížem -žma m in čížma -e *ž* | *čevelj*, čížmice
čížmic *ž mn.*, čížemček -čka [-am-] m,
čížmar -ja m *kdor izdeluje čížme*

člán -a m *ud*, článica -e *ž*, článški -a -o:
~a izkaznica, článstvo -a s, članarina
-e *ž* *udnina*

článek -nka m, článčič -a m, článkar -ja m,
článcarjev -a -o, článkarica -e *ž*, článka-
ričin -a -o, článkarski -a -o, článkarstvo
-a s *pisanje člankov*

člén in člén -a m: stavčni, določni, stavbni,
galvanski ~, ~ polinoma, vere, ~
v verigi, člénast -a -o: ~e noge, člénarji
-ev m *mn. zool.*, člénica -e *ž* *slov. parti-
kula*; čléniti -im, člénjenje -a s; členovít
-a -o *razčlenjen*: ~o obrežje, členovitost
-i *ž*; členonóžec -žca m

člének -nka m 1. *sklep*: ~ si izviniti,
potrkati s ~om; 2. *slov. partikula*,
3. *stroj*: kroglasti ~, valjasti ~ *tečaj*,
člénček -čka m, člénkast -a -o: ~a
brana, ~ud, člénkovje -a s

člòvek člòvéka m, *dv.* člòvéka, ljudi, člòvé-
koma, člòvéka, pri ljudéh in člòvékih,
s člòvékoma, *mn.* ljudjé ljudi: ~ bi
rekel, da ni tako; člòvéče -ta s *znč.*, člò-
véček -čka m, člòvéčjak -a m | *govno!*,
člòvéčen -čna -o *po člòveško čuteč*,
člòvečnják -a m *antr.*, člòvéčnost -i *ž*
humanost, člòvéčiti -im: Prometej je
člòvečil ljudi, člòvékov -a -o: ~ sin,
člòvéški -a -o: ~i rod, ~a ribica, ~e
pravice, biti ~i s kom, člòvéštvo -a s

člòveko- v sestavi: člòvekoljub -a m *filan-
trop*, člòvekoljuben -bna -o, člòveko-
ljúbje -e *ž*, člòvekoljúbnost -i *ž*; člòveko-
znánstvo -a s *antropologija*

čmeren -rna -o *čemerén*; *gl. tudi čemer*

čmfkati -am *srebrje piti*, čmfkanje -a s,
čmfkniti -nem *srkniti*

čmflj -a m: ~ mahovnik, listnar, zemljár,
luknjavec, pasanec; ti ~ ti; čmfljevka
-e *ž* *zool.* | *dvokrilec*, čmfljčok -čka m

čobódra -e *ž*, čobodrátí -ám, čobodrál -ála
-o, čobodránje -a s, čobódrast -a -o

čóf *medm.*, čófátí -ám, čófáj -ájte! čófál
-ála -o, čófánje -a s: ~ po vodi; ~
otroka po zadnji plati, ~ perilo ob
skalo; čófniti čófnem in čófnem, čófnil
-a -o in -íla -o, čófót -óta m; čófotátí
-ám, čófotáj -ájte! čófotajóč -a -e,
čófotál -ála -o, čófotánje -a s: otroci
čófotajo po mlaki

čóhati -am, čóhanje -a s: glavo si ~, krava se ob deblu čóha, konja ~, čóhálo -a s = čóhálnik -a [-yn-] m. čóhljati -ám *nalahno praskati*, čóhljal -ála -o, čóhljánje -a s, čóhlja -e ž: s ~o krovci čóhajo slamnato streho
 čók čóka m 1. *hlod*: stoji kakor ~, 2. *štor*, *panj*, čókec -kca m, čókast -a -o, čókát -áta -o: ~ možak, čókátost -i ž
 čókoláda -e ž, čókoláden -dna -o: ~i bonboni, ~a torta, čókoládast -a -o, čókoládar -ja m
 čóln -a m: ~ na jezeru, neskončni ~ *tisk.*, čólnov -a -o: ~o dno, čólnast -a -o: ~o korito, čólnič -íča m: tkavski ~, čólnkast -a -o: ~a kost, čólniček -čka m 1. *tekst.*, 2. *posoda*, čólinek -nka m, čólnár -ja m [izdelovavec in voznik], čólnárjev -a -o: ~a žena, čólnárski -a -o: ~i drog, čólnárna -e ž, čólnáríti -im, čólnárjenje -a s, čólničnik -a m *omarica ali skrinjica za čólničke*, čólnína -e ž: ~o plačati >[-yn-]
 čóp čópa m, na čópu in čópu, čópa -e ž = čópja -e ž [kura], čópast -a -o: ~a kura, ~i škrjanec, čóparica -e ž [sinica], čópát -áta -o, čópka -e ž [kokoč in škrjanec], čópek -pká m in čópek -pka m, čópič -a m in čópič -a m: pleskarski ~, čópiček -čka m, čópičar -ja m [izdelovavec], čópnica -e ž *streha na čóp*
 Čóp Čópa m *os. i.*, Čópov -a -o
 čópljati -ám, čópljáj -ájte! čópljal -ála -o, čópljánje -a s: ~ po vodi
 čórbá -e ž *neokusna redka jed, plehka juha, zbroja*, čórbast -a -o
 čóvinek -nka m *čuk in piščalka za klicanje sov*, čóvinkati -am
 čóčtati -ím, čóčtal -ála -o, čóčanje -a s: *kobilice čóčijo*, čóč -a m; *gl. tudi cvrčati*
 čóčkati -ám *čéčkati*
 čóreda -e ž: ~ ovac, volov, čóreden -dna -o: ~i zvonec, ~i nagon, ~a žival, čórednik -a m: vpije ko ~, čórednica -e ž *črednikova žena*, čóredniški -a -o: ~o življenje, čóredoma *prisl.*; čóredinski -a -o: ~i pašnik, čóredinstvo -a s *skupno gospodarstvo, zapovrstno oskrbovanje*: biti v ~u; čóredíniti -im *biti čóredinski pastir*
 čóremož -a m in čóremoš -a m *bot.*
 čórensá -e ž *bot.*, čórensov -a -o: ~a vejica, *tudi čórensá -e ž, čórensov -a -o*
 čórep -a m = čórepa -e ž, čórepína -e ž = čórepinja -e ž 1. *kos razbite posode,*

dom. posoda sploh: moram ~e pomiti, 2. *lobanja*; čórepati -am in -ljem 1. *zajemati*, 2. *srebati*, čórepanje -a s, čórepálo -a s [posoda za zajemanje], čórepica -e ž [strešna opeka], čórepinski -a -o: ~a sodba

čórepáha -e ž [zelva]

čórepínjak -a m *bot. graden*

čóreslo -a s, čóreslén -a -o: ~a kislina, čóreslenica -e ž, čóreslov -a -o, čóreslovína -e ž, čóreslati -am *čreslo delati*, čóreslanje -a s, čóreslar -ja m [strojar]

čóréta -e ž *močvirnat svet = čretína -e ž*, čóréte -a s [prillično grmičje, ruševjel], čóretén -a -o *močviren, barjanski*, čórétovec -vca m *bot.*

Čóréta -e ž *kr. i.*, na ~i ali v ~i, čóréški -a -o in čórétski -a -o [-lən-]

čórevó čóreva s, mn. čóreva čórev čórevom v čórevih s čórevi: debelo, slepo, ovčje ~, čórevésje -a s in čórevje -a s, čórevce -a s: kurja ~a *bot.*, čórevnica -e ž [kosl], čórevsen -sna -o: ~i katar, čórevése -a s; čórevoškárji -jev m *mn. zool.*

čfn -a m [kratek glas]: še ~a ni dal od sebe, čfniti -nem: še čfnil ni

čríček -čka m: že ~ prepeva, čríčkov -a -o: ~o petje; čríčati -ím, čríčanje -a s

čřka -e ž: mala, vélika ~, slepa, krepka, ležeča, pokončna ~, razumeti, vzeti po ~i, čřkica -e ž, čřkóven -vna -o: ~i material, čřkóvnica -e ž: ~ pisalnega stroja, čřkar -ja m, čřkarski -a -o: ~a pravda; čřkováti -újem, čřkúj -te! čřkováje, čřkovál -ála -o, čřkovánje -a s, čřkoválen -lna -o [-ln-]: ~a metoda branja, čřkovnják -a m *tisk.*

čřko- v sestavi: čřkollívec -vca m in čřkolivár -ja m, čřkollívica -e ž; čřkopis -a m; čřkorézec -zca m, čřkoréški -a -o: ~e priprave, čřkoréznica -e ž; čřkoslikár -ja m; čřkostávec -vca m, čřkostáven -vna -o: ~i stroj, čřkostávnica -e ž

čřm -a m *prisad*, čřmast -a -o: ~a pika *prisadna*, čřmnica -e ž *vrančni prisad*
 čřmjlák -a m in čřmnják -a m *rumenják*
 Čřmošnjíce -íc ž *mn. kr. i.*, v ~ah, čřmošnjiški -a -o

čřna -a -o in čřnó, čřni -é -á, *dol. čřni -ega; prim. bolj čřn, prisl. čřno in čřnó*: ~o se dela pred očmi; boš plačeval, da boš ~, vse ~o jih je bilo, ne ~e ne bele ni rekel, v ~o oblečen, v ~o zadeti, ~ dan, ~a roka, ~e misli; Čřno morje,

Črna prst; črna -e ž črna krava ali koza; čfn -i ž 1. črnina, 2. smod na žitu, grozdju, črně -éta m črn vol, čfni -ega m vrag, hudič

Črna góra -e -e ž, v ~i ~i, črnogórski -a -o: ~i knez, Črnogórec -rca m, Črnogórka -e ž

črnāv -áva -o: od udarca je ~ po čelu, črnávka -e ž podplutba, buška, črnávkast -a -o modrasast

črñec -nca m zamorec, črn kruh, bot., črnček -čka m, čfnski -a -o, čfnka -e ž zamorka ali črna žival samica, čfnkast -a -o, čfnklja -e ž črna kobila, krava, čfnkljast -a -o nekoliko črn, čfnko -a m vranec

Črñelo -ega s kr. i., na ~em, črñelski -a -o [-us-]: ~o posestvo

črñeti -im, črñel -éla -o, črñenje -a s, črñiti -im, črñjen -a -o, črñjenje -a s: ~ plot, ~ snaho pri tašči, črñitev -tve ž, črñivec -vca m 1. denunciant, 2. bot., črñilo -a s: tiskarsko ~, črñilen -lna -o [-ln-]: ~i svinčnik tintni, črñilnik -a [-un-] m

črñica -e ž žival, rasilina, sadež, zemlja, črñič(ev)je -a s borovničevje, črñičast -a -o, črñičnica -e ž agr., bot. konoplja črñica, črñičevce -vca m |žganje|

črñika -e ž bot. |hrast in druge rastline|, črñikast -a -o: ~ obraz

Črñi kál [káu] -ega -a m kr. i., črnokálec -lca [-uc-] m |vino|, črnokálščina -e [-uš-] ž |vino in trta|

črñina -e ž 1. črna barva, 2. črno blago, 3. črno ali rdeče vino, 4. ~ za nohtom umazanija

črñjáva -e ž kar je črno, gozd. temnejši jedrni les, agr. snet ali rja v žitu; črñjavec -vca m drevo s črñim lesom

črño- v sestavi: črño-bél [-éu] -a -o; črño-borzijádec -nca m; črño-brád -áda -o, črño-brádec -dca m; črño-čélec -lca [-lc-] m |srakoper|; črño-gláv -áva -o, črño-glávec -vca m, črño-glávka -e ž; črño-gléd -éda -o, črño-glédec -dca m, črño-glédost -i ž; črño-kljún -a -o; črño-kóžen -žna -o, črño-kóžec -žca m; črño-kril [-il] -a -o, črño-krilec -lca [-lc-] m zool.; črño-lás -ása -o, črño-lásec -sca m, črño-láska -e ž; črño-ók -óka -o; črño-rép -épa -o: ~a pšenica, črño-répost -i ž; črño-rókec -kca m, črño-rumèn -éna -o; črño-súknjež -a m; črño-šólec -lca [-lc-] m, črño-šólski -a

-o [-ls-]; črño-vójnik -a m, črño-vójniški -a -o; črño-žólt -a -o [-ut-]: ~o obrob-ljen, ~a zastava

črñoba -e ž črnina, črñogelj -glja m črn človek, črñóta -e ž črnina, črñoba, črñobína -e ž bot., črñóga -e ž |svinja| črñólica -e ž, nav. mn. črñólice črñólic črne grčice v lesu

Črñómelj -mlja m kr. i., iz ~a, v ~u, črñomáljski -a -o, Črñomáljci -ev m mn. Črñúče -úč ž mn., črñúški -a -o: ~i most, Črñúčani -ov m mn.

črñúh -a m 1. črn človek in hrošč, 2. znč. duhovnik, črñúha -e ž bot.

črpati -am, črpáje, črpájóč -a -e, črpanje -a s, črpávec -vca m, črpávka -e ž, črpálo -a s, črpališče -a s kjer se črpa, črpálen -lna -o [-ln-]: ~a naprava, ~i vod, črpálnica -e [-un-] ž stavba s črpavkami in pogonskimi stroji, črpálnik -a [-un-] m |stroj|

črštav -tva -o čvrst

čšt -a m: gozd na ~ posekati, mn. čštóvi -óv: po čštóvih ali čštéh ali čštih berejo jagode

čšta -e ž: mejna, stavbna, ulomkova ~, opomba pod ~o, ~o potegniti, čštast -a -o: ~o blago, čštica -e ž kratka čria, pripoved, čšticar -ja m, čštež -a m → načrt, čštnik -a m |svinčnik|; čštati -am, čštati -a s: ~ papir, dolg, iz seznama, ~ smreke da se smola cedi, čštanka -e ž tabela, razpredelnica, čštanc -nca m črtani podložek za pisanje; čštka -e ž, čštcati -am šrafirati, čštkanje -a s, čštikast -a -o; čštilo -a s ravnilo, čštálo -a s 1. ~ pri plugu, 2. pisalo, 3. ravnilo, čštálen -lna -o [-ln-]: ~o orodje, čštálnik -a [-un-] m pisalo: prinesi tablico in ~, ~ na pisalnem stroju, črtovnják -a m tisk.

čšti -ov m mn. mit.

čštiti -im sovražiti, čštěč -a -e, čštil -a -o, čštjenje -a s in čštiti -im s stal. poud., čšt -a m sovrašstvo, čštivec -vca m, čštvka -e ž, čštěžen -žna -o poln sovrašstva, čštěžnost -i ž

Čštomir -a m os. i., Čštomirov -a -o: ~ meč, čštomirski -a -o: ~o dejanje

čšv [čšru] čšva m: ~ na prstu, zakožni ~, čšvec -vca m: škratni ~, čšvič -iča m, čšviček -čka m, čšvičiti -im, čšvičenje -a s: čšviči me po trebuhu, čšvád -i ž, čšvénka -e ž bot., čšvinjak -a m |prapro|

črvavéti -im črviv postajati, črvavél -éla -o, črvavénje -a s; črviv -a -o: ~ les, črvivec -vca m črviv sad = črvívek -vka m, črvívník -a m bot., črvivost -i ž = črvína -e ž, črvíviti -i se: sadje se črvivi črvójéd -éda -o: ~a miza, ~o pohišstvo, črvójéd -i ž: ~ je zašla v les, vse sama ~, črvójédén -dna -o črviv: ~i tramovi, črvójédína -e ž, črvójédínast -a -o: ~ sad, ~a lipa

čtívo -a s → berilo, berivo

čúcniti -nem počeniti

čúd -i ž naravna lastnost, narava, temperament

čudák -a m, čudákinja -e ž, čudáški -a -o: ~i ljudje, čudáštvo -a s

čúden -dna -o: ~a je ta, danes si nekam ~, ~o lep, ~o opojen, čúdnost -i ž

čúdež -a m, čúdežen -žna -o: ~a zgodba, čúdežnik -a m, čúdežnost -i ž

čúdti čúdim se, čudéc -a -e se, čudé se, čúdil -ila -o, čudénje -a s in čúdti -im se stal. poud.: temu, nad tem se čúdim (°to me čúdi)

čúdo -a s, mn. tudi čudésa čudés: svetovno ~, ~a narave; prisl.: ~ zlata, ~a močan, za ~ tiho, čez ~ lepo, ~ ljudi je bilo; ni ~, da je zbolel; ni ~a, da je bolan, čúdoma prisl., °čudapóln -a -o [-yn-] čúdovit, prečuden; čúdovit -a -o, čúdovitost -i ž

čúdočélec -lca m, čúdočélka -e ž, čúdočélen -lna -o, čúdočélnost -i ž, čúdočélnik -a m, čúdočélnica -e ž, čúdočélstvo -a s >[-él-]

čujéc -éča -e gl. čuti

čúk -a m zool., čúkec -kca m, čúkati -am: skovir čuka

čuméti -im čemeti, čuménje -a s

čúmnata -e ž izba, čúmnaten -tna -o: ~a vrata

čústvo -a s, čústven -a -o [-stvan-], čústvenost -i ž, čústvováti -újem, čústvúj -te!

čústvojúč -a -e, čústvovál -ála -o, čústvovánje -a s

čút -a m: ~ za lepoto, ~ odgovornosti, čúten -tna -o: ~a narava, ~o poželenje, ~a predstava, ~i rožički, ~a bradavica, čútnica -e ž živec, čútnost -i ž poltenost, čútilo -a s organ za čut, čútilen -lna -o [-ln-]

čúttara -e ž, čúttarica -e ž

čúti čújem, čujóč -a -e in čujéc -a -e, čúil -a -o 1. slišati; 2. bedeti: ~ pri mrliču, gremo k mrliču čut; čujéc -éča -e prid.: ~ pes, čujécen -čna -o, čujécnost -i ž

čútilo -a s gl. čut

čúttiti čútim, čúti -íte! čutéč -a -e, čútil -ila -o, čútenje -a s in čúttiti -im s stal. poud.: ~ bolečino, ~ za koga, ~ s kom; boš že čútil, kaj se to pravi! pes čúti tatu, ~ v sebi moč, ~ se močan, bolan ali močnega, bolnega; čútljív -a -o: ~ človek, čútljívost -i ž; čutéč -éča -e prid.: ~ človek

čúvati -am, čúvajóč -a -e, čúval -a -o, čúvan -a -o, čúvanje -a s: ~ nad kom → varovati, paziti, braniti koga, ~ se koga (°pred kom) → varovati se; čúvaj -a m: nočni, lovski, poljski ~, čúvájka -e ž, čúvájski -a -o, čúvájnica -e ž, čúvár -ja m varuh

čvekáti -ám, čvekáj -ájte! čvekáje, čvekajóč -a -e, čvekál -ála -o, čvekánje -a s; čvèk -éka m, čvekáč -a m = čvekálo -a s = čvekávt -a m, čvekáv -áva -o, čvekávost -i ž, čvéka -e ž

čvrléti -im, čvrléč -a -e, čvrlél -éla -o, čvrlénje -a s: ptice so veselo čvrlele

čvrst -a -o in -ó -í -é -á, prim. čvrstéjši -a -e, prisl. čvrsto in čvrstó: ~ človek, ~a voda, ~ les, jeder, čvrsták -a m krepak mož, čvrstost -i ž = čvrstóta -e ž; čvrstíti -im, čvrstéc -a -e, čvrstil -a -o, čvrsténje -a s

čvřš -a m grča v lesu, čvřšast -a -o grčav

D

d [da] / dé] m neskl. in dé déja m |glas in črka|: mali d, véliki D, od d naprej, začni z dejem

da pritrđilni prisl.: ~, tako je bilo domenjeno; tako, ~, je bilo domenjeno; tako je bilo domenjeno, ~

da vez. nasl. ① v osebkovih odvisnikih: res je, ~ ni zdrav; v predmetnih odvisnikih: pričuj zanamcem, ~ smo padli za svobodo; v prilastkovih odvisnikih: strašno je spoznanje, ~ si zapravl mladost; v časovnih odvisnikih: sam je

zadrževal napadavce, ~ je prišla pomoč
dokler ni; v *načinovnih odvisnikih*:
 ne ~ bi črhnil besedico, sedejo za
 mizo; v *primerjalnih odvisnikih*: drži se,
 kakor ~ ne zna do pet šteti; v *posledičnih*
odvisnikih: bilo je mrz, ~ je drevje
 pokalo; v *pogojnih odvisnikih*: ~ ni bilo
 tebe, bi se bil utopil; ~ sem močan
 kakor ti, bi se nikogar ne bal; danes pije
 vino, kar leze in gre, ~ ga le ima;
 v *namenilnih odvisnikih*: nisem prišel, ~
 bi lenobo pasel; ② v *okr. vpr. stavku*:
 čudim se, kako ~ ga ni kako je to, da ...;
 kadar da pomensko ni utemeljen s takim
 okrajšanim stavkom, ga ne stavimo: ne
 vem, kje tiči (*kje da tiči); pomenski
 razložek je včasih zelo očiten: povedal je,
 kako je zažgal (način); povedal je, kako
 ~ je zažgal (vzrok in nagib); v *eliptičnem*
stavku: ~ mi ne prideš več pred oči!
 res, razžalil sem ga, ~ bi tako ne! jaz
 ~ sem njega prosil?! še videl ga nisem,
 ne pa, ~ sem ali ~ bi bil z njim govoril;
 ~ te, kako si lepa! ③ v *velelnem in*
želelnem stavku pred naj lahko iz-
puščamo da: pravi, (~) naj pridem;
 hočemo, (~) naj se otrok uči; pač pa
 ga stavimo včasih pred velelnikom: rečem
 ti, ~ molči! ne slišiš, ~ pojdi? ④ *stava*
pred li v odvisnih vprašanih ni domača:
 ne vem, ° ~ li misli resno ali; ⑤ v
sestavah: češ ~, komaj ~, namesto ~,
 s tem ~, zato ~, kakor ~, tako ~,
 le ~; samo ~ spravim otroka spat, pa
 pridem; toliko ~ ni utonil
 dác dáca m: vinski ~, dác -ja m, dácár-
 jev -a -o, dácarski -a -o, dácarija -e ž
 da capo [dakápo] prisl. glas. od začetka
 Dachau [dáhaʊ] -a m [mesto v Nemčiji], iz
 ~a, v ~u, za ~om, dachauski -a -o:
 ~o taborišče: dáhavec -vca m |jetnik|
 Dácija -e ž Dakija
 dadaizem -zma m |literarna in umetnostna
 smer|, dadaist -a m, dadaistka -e ž,
 dadaističen -čna -o
 Dáfne -e ž |grška nimfa|, Dáfnin -a -o
 Daguerre [dagèr] -rra m |franc. slikar|,
 dagerotipija -e ž fot.
 dáhija -a in -e m, dáhijski -a -o: ~o nasilje
 dahni dáhnem, dahni -ite! dahnil -ila -o,
 dáhnjen -a -o in dáhniti -nem s stal.
 poud.: ~ besedo, meso že dahne, dáhni
 vame! dahlina -e ž: ~ na stealu >[dah-/
 dah-]

Dáidalos -la m mit. |gr. stavbenik|, Dáida-
 lov -a -o; tudi Dedal
 dajálnik -a m dativ, dajálniški -a -o: ~i
 predmet >[-un-]
 dajátév -tve ž pr.: javna, vojna, naturalna
 ~, ~ iz roke v roko, oproščen ~e,
 k ~i zavezan; izpolniti, prikrajšati ~e,
 ~ dospe; dajátven -a -o [-tvan-]: ~a
 pravda
 dájati dajem -eš -è -éva -éta -émo -éte -éjo
 in dajó, dajajóč -a -e in dajóč -a -e,
 dajáj -ájte! dajál -a -o, dajánje -a s in
 dájati dájam in dájem s stal. poud.:
 delo ga daje, petelina se dajeja, takt ~,
 drva dajejo toploto; dajávec -vca m,
 dajávka -e ž: ~ krvi, dajávski -a -o,
 dajálen -lna -o [-ln-]
 Dájno -a m os. i., Dájnikov -a -o: ~
 črkopis, ~a slovnica, Dájnikovec -vca m,
 dájncica -e ž, dájncičar -ja m pripadnik
 dájncice, dájncičarski -a -o
 Dakár -ja m |pristanišče v Senegalul|,
 dakárski -a -o: ~e utrdb
 Dákija -e ž |rimska provinca ob Črnem
 morju|, dákijski -a -o; Dakoromún -a m,
 dakoromúnski -a -o, dakoromúnščina
 -e ž; Dákí -ov m mn.
 dáktíl [-il] -a m, dáktiilski -a -o [-ls-]:
 ~i verz, ~a stopica, daktiloiden -dna -o,
 daktiloidnost -i ž
 dáktilograf -a m strojepisec, daktilográfka
 -e ž, daktilográfski -a -o strojepisen,
 daktilografirati -am, daktilografiran -a
 -o, daktilografiranje -a s; daktilografija
 -e ž strojepisje
 dáktilologija -e ž govorica s prsti
 dáktiloskópja -e ž znanost, ki se ukvarja
 z razbiranjem prstnih odtisov, daktilo-
 skópski -a -o, daktiloskopirati -am
 dálajlama -a in -e m |verski poglavar lama-
 izma|, dálajlamov -a -o
 dáleč prisl.: ~ biti, iti, vreči, imeti (v šolo,
 domov); sto metrov ~, kako ~? puška
 ~ nese, ~ od, ~ do, ~ tam, ~ na-
 razen, ~ gôr(i), ~ po svetu, ~ nazaj;
 od ~ videti, spoznati, slišati, pozdraviti;
 na ~ videti, slišati; še ~ ne še oddaleč
 ne, še zdaleč ne, še malo ne; ~ najboljši,
 največji, najlepši; gl. tudi dalje
 °daleko prisl. v zvezi s primernikom: °
 boljši veliko; v zvezi s presežnikom:
 ° ~ najboljši daleč: °daleko -daljno-
 D'Alembert [dalambèr] -a m |franc. enci-
 klopedist|, D'Alembertov -a -o

dáljila -e ž bot. *georgina*

Dáljila -e ž *Samsonova ljubica*, Dálflin -a -o
dálj prisl., prim. od daleč in dolgo; gl.
dalje

dálja -e ž: na tako ~o iti, se vidi na vso
~o, daljáva -e ž: v ~i se vse manjše
vidi, skok v ~o, daljávén -vna -o: fot.
~i proživec → *proživec na daljavo*

dálje prisl. 1. prim. od daleč in dolgo =
dálj, dljè: ~ga vržem ko ti; daleč imaš,
a jaz imam še ~; ~ ko delaš, bolje je;

2. naprej: govóri ~! in tako ~ in tako
naprej; doslej sem delal jaz, ~ boš ti
dáljn -ljna -o kar je daleč, prim. dáljnější
-a -e: ~e planine, ~i kraji, časi, spo-
mini, ~o sorodstvo, ~i vzrok, ~a
misel, Dáljni vzhod, dáljnost -i ž

dáljica -e ž: krajišče ~e, daljičen -čna -o:
~a simetrála → *simetrála daljice*

dáljina -e ž: ~ delovanja akcijski radij,
daljinski -a -o: ~e pristojbine; ~o
ogrevanje, krmarjenje, fot. ~i po-
snetek → *na daljavo*, daljinómér -a m,
daljinár -ja m [števec]

dáljšče -a s opt.

dáljno- v sestavi: daljnogléd -éda m:
astronomski, zemeljski, zrcalni ~, dalj-
noglédén -dna -o; daljnósežen -žna -o,
daljnósežnost -i ž; daljnostrélen -lna -o
[-ln-]: ~o orožje; daljnovíden -dna -o,
daljnovídnost -i ž: starostna ~; daljno-
vód -óda m, daljnovóden -dna -o

dáljšati -am, dáljšanje -a s: ~ si življenje,
dan se dáljša, dáljšáva -e ž

dáljši -a -e prim. od dolg: je ~i ko ti,
dáljšnica -e ž: hoditi po ~ah

Dalmácija -e ž, iz ~e, v ~o, Dalmatínec
-nca m, Dalmátinka -e ž, dalmatinski
-a -o; dalmatínec -nca m [vino] >[-lm-]

dalmátika -e [-lm-] ž tlg. [oblačilo]

Dálmatin -a m os. i., Dálmatinov -a -o:
~a Biblija, ~ prevod biblije, dálma-
tinovec -vca m >[-lm-]

Dálon [dálton] -a m [angl. kemik in fizik],
Daltonov -a -o, daltonízem -zma m
slepota za barve

dáma -e ž 1. gospa, 2. igra, 3. figura pri
šahu, 4. karta, dárnica -e ž, dárnin -a -o:
~ gambit, dárnki -a -o: ~i salon,
dámstov -a s: ljubljenc vsega ~a, da-
móvnica -e ž deska za igranje dame

Damásk -a m [mesto v Siriji], iz ~a, v ~u,
Damaščán -ána m, Damaščánka -e ž,
damaščánski -a -o

damást -a m [tkanina], damástov -a -o =
damásten -tna -o; damástiti -im, da-
máščen -a -o: ~ jeklo

damaščánka -e ž [sablja]

Dam(i)ján -a m os. i., Dam(i)jánov -a -o
dámjak -a m zool., dámjakovina -e ž in
damjakovina -e ž [koža in usnje]

Dámokles -kla m [dvorjan sicilskega tirana
Dioniza], Dámoklov -a -o: ~ meč

dán dné in dnéva m, 3. dnévu, 4. dán,
5. pri dnévu dné, 6. z dném dnévom; dv.

1. dnéva, 2. dní, 3. dnévoma, 4. dní
dnéva, 5. v dnéh dnévih, 6. z dnéma
dnévoma; mn. 1. dnévi, 2. dní, 3. dném
dnévom, 4. dní dnéve, 5. v dnéh dnévih,
6. z dnémi dnévi: prišel je še pri dne,
za dne; ~ na ~, ~ za dnem; iz dneva
v ~, tega dne, dne 1. maja, odločba
z dne 10. maja, prej ta ~, danes ta ~

je vse drugače; tega ne pozabim svoj
živi ~; na stare dni se ženi; njega
ali svoje dni se je živel; živeti tja
v tri dni; vse bo prišlo na ~; jasno
kakor beli ~; knjiga zagleda beli ~;
svetiti pri belem dnevu; ~ se dela, poka,
sivi; ~ se je storil; lep ~ se je naredil;
~ zvoniti, k dnevu zazvoniti; vstati pred
dnem, z dnévom; vstani, saj je že velik
~! še je dosti dne, noč je še daleč;
o sv. Vidi se ~ skoz noč vidi; na sveti ~;
sodni, rojstni, tepežni ~; za božji ~;
pasji dnevi; v pomenu uradnega dne:
jutri bosta imela pravdarja ~, ~ opravi-
viti, pr. sodni, uradni ~; oskrbni ~
(v bolnišnici), praznični ~, ~ dospelo-
sti, izpolnitve, nastopa, plačila; za-
četni, zadnji ~ roka; ~ dati

dán -a -o: ~i podatki ne zadostujejo,
v ~ih razmerah; iz ~ega sklepati na
neznano; to mu ni bilo ~o; ~o v našem
stolnem mestu; mat. ~o število, ~e
mere; dánost -i ž fil.

dána -e ž doga za dno soda: sodar dela doge
in ~e

Dána -e ž os. i., Dánin -a -o; Dánica -e ž
os. i., Dáničin -a -o

Dánaa -e ž gr. mit., Dánain -a -o

Dánaída -e ž, Danaídín -a -o, danaídski
-a -o: ~o delo, ~i sod

Danáječ -jca m lit. Grk, danájski -a -o:
~i dar

dánce -a s majhno dno, dencè

dancing [dánsing] -a m plesišče, plesna
zabava

dandy [déndi] -ja *m* gospošček, gizdalin, dandyjevski -a -o, dandizem -zma *m*
dánes [-nás] in danés [dan- / dən-] prisl.: ~
 teden, ~ leto, ~ ta dan, ~ ponoči
 nocoj, ~ zjutraj davi, ~ zvečer drevi;
 danášnji -a -e, danášnjost -i ž; dándanes
 prisl., dándanašnji -a -e, tudi prisl.: ~i
 se drugače živi

dánica -e ž [zvezda], v *astr.* Danica -e ž
Venera; Dánica ilirska [Gajev list],
 dáníčar -ja *m* sodelavec tega lista, dání-
 čarski -a -o; Zgodnja danica [Jeranov
 list], Dáničin -a -o: ~ urednik, daničar
 -ja *m* somišljenik Zgodnje danice, dani-
 čarski -a -o: ~i nazori, daniški -a -o:
 ~a poezija

Dáničić -a *m* [jezikoslovec], Dáničićev -a -o
Dánijel [-el] -a *m* os. i., Dánijelov -a -o

Danilo -a *m*, Danilov -a -o; Dáne -ta *m*
daniti daní se, danilo se je
dánji -a -e: ~a voda, dánjski -a -o: ~o
 kamenje

dánjko -a *m* = dánjščak -a *m* desetine prost
 kmet, dánjski -a -o: ~i posestnik, ~o
 zemljišče *pr. zg.*

dánka -e ž [črevo, klobasa]: razširina ~e,
 rak na ~i

Dánska -e ž, v ~i, iz ~e, Dánsko -ega *s*,
 z ~ega, na ~em, dánski -a -o, Dánc
 -nca *m*, Dánka -e ž, dánščina -e ž

Dánte -ja *m* [it. pesnik], Dántejev -a -o,
 dántejevski -a -o; dantologija -e ž,
 dantológ -a *m*, dantolóški -a -o

dár -ú in dára *m*, *mn.* daróvi: božji, pitni,
 žgalni ~, ~ besede, govora, preroštva,
 v ~ ali za ~ dati, dobiti (°kot dar), k ~u
 zvati (na ženitovanju); dárek -rka *m*,
 dárček -čka *m*; darí -í ž *mn.* drugi del
 kolednice

Dardanéle -nél [-él] ž *mn.*, dardanélski -a -o
 [-ls-]: ~i promet, ~a uprava, Darda-
 nelska ožina

Daréios -eia *m* in Daréj -a *m* [perzijski
 kralj], Daréjev -a -o: ~ zlatnik

darežljiv -a -o, darežljivost -i ž

darilo -a *s*: carine prosto ~, ~ za primer
 smrti, davek na ~a ali od daril, za ~
 veljati; darilce -a [-lc-] *s*, darilen -lna -o
 [-ln-]: ~a pošiljka, *pr.* ~a listina,
 pogodba, pristojbina, ~o pismo

daritev -tve ž: prošnja, spravna, zahvalna
 ~, daritven -a -o [-tvən-]: ~i obred

dariti -ím, darěč -a -e. daril -a -o, darjēnje
 -a *s*: ~ koga; darnik -a *m* = darivec -vca

m, darnica -e ž: ~ veselja, darilnik -a
 [-yn-] *m* oltar, darišče -a *s* kraj daritve
Dárko -a *m*, Dárkov -a -o; Darínka -e ž,
 Darínkin -a -o; Dáre -ta *m*, Dárček
 -čka *m*

darovati -újem, darujóč -a -e, daroval -ála
 -o, darován -a -o, darovánje -a *s*, daro-
 vánjski -a -o: ~i spev; darovávec -vca
m = darovnik -a *m*, darovávka -e ž =
 darovnica -e ž; daroválnik -a [-yn-] *m*
 oltar, daroválnica -e [-yn-] ž svetišče,
 darovališče -a *s*; daróvnica -e ž [listina]
 °darovit -a -o nadarjen, °darovitost -i ž
 nadarjenost

Darwin [dárvin] -a *m* os. i., Darwinov -a -o:
 ~ nauk, dárvinski -a -o, darvinizem
 -zma *m*, darvinist -a *m*, darvinističen
 -čna -o

dási *dop. vez.* = dasirávno, dasitúdi, dasi-
 práv: ~ nerad, je vendar privolil; strah
 ga je, ~ se kaže pogumnega

dásčiti dáščim kalati doge ali skodle,
 dášči -íte! dáščil -ila -o, dáščen -a -o,
 dáščenje -a *s*: ~ na ploh, ~ na ščetino;
gl. tudi deska

dátelj [-təlj] -na in dátlja *m*, dáteljnov -a -o
 in dátljev -a -o: ~a palma = dáteljnovc
 -vca *m* in dátljevec -vca *m*

dáti dám dáš dá, dáva dásta, dámo dáste
 (°date) dájo in dajó in dadó, daj dajte,
 dajmo! dál -a -o, dán -a -o; v 3. os. *edn.*
se piše po navadi z ostrivcem dá: ~
 koga učít, delat poslati; ~ kaj delat,
 šivat; dam perilo práť; dam hišo po-
 staviti ukážem, dam prinesti vina, je dal
 sklicati vse moške, dal mi je razumeti,
 dal vedeti; mrtvih ni dal pokopati, ni ga
 dal poklicati, hčeri ni dala spati materina
 bolezen, učí svoje dete in ne dáj mu
 praznovati, ne dajo mu ziniti; nedoločni-
 ški osebek je izražen kot dajjalniški pred-
 met: odposlancem ne dá oditi = ne dá,
 da bi odposlanci odšli; varovati se mora-
 mo dvomnosti: dal je vaščanom razglasiti
 a) ukazal je vaščanom, naj razglasé,
 b) ukazal je, naj vaščanom razglasé; sam
 sicer ni dal gasiti, pa je vsaj pustil
 (gasiti); te je dal pozdraviti (°te je pustil
 pozdraviti); tebi se ne dam tepsti, zakaj
 se ne dáš ostriči? tu se dá govoriti je
 mogoče, se ne dá nič napraviti ni mogoče,
 se ne dá povedati; kar se dá lepo kar
 najlepše, čim lepše, kar se dá velik kos,
 hitim kar se dá; dajmo ga piti, dajte ga

pregovoriti! le dajmo ga! ne dajte se! tak daj no! daj, povej že! dajte, nikar ne nagajajte! dajta, dajta, kdo vaju bo poslušal! ~ kruha, ~ jesti; v dar, naposodo, na upanje, na roko, po glavi, na voljo, na izbiro ~; prav ~ sinu; za ženo ~; glas od sebe ~, glas ~ kandidatu, je dal glas *sporočil*; račun, dobro jutro, na znanje ~; roko, prsi, glavo, življenje ~; ~ svoje ime za kaj; v rejo, na svetlo, v vojake, na pošto, v nauk ~; vse iz sebe ~, vetra ~ peticam; ti bom dal vetra; duška ~; račun dá tak rezultat; dvakrat pet dá deset; srce mi ne dá, da bi to storil; to smo jim dali! na to nič ne dam, na to ne dam veliko; ne dá se mi, nič se mi ne dá; ne dá se mi spati; *pr.* ~ dovoljenje, pooblastilo, porošstvo, posojilo, potrdilo, ~ v zastavo, ~ izvedensko mnenje, podatke, pravni pouk, pravno pomoč. ~ pritožbo na zapisnik, ~ v preudarek; krivda se ne dá dokazati; na mizo ~ postaviti; *~ odpor upreti se, po robu se postaviti, ustaviti se; noče posestva sinu *čez ~ prepisati

dátív -a *m* **dajalnik**, dátiven -vna -o **dajalniški**: ~a raba

dátum -a *m*: današnji ~, z večerajšnjim ~om *dnem*; dátumski -a -o: ~a meja; *dána dát s mn. podatki*: naša ~ niso zanesljiva; datirati -am, datirano -a -o, datiranje -a *s*: pismo je datirano s 1. majem; naprej ~, nazaj ~

Daudet -a [*dođé -ja*] *m* |*franc. pisatelj*], Daudetov -a -o

dauphin [*dořèn*] -a *m* **dofen**

dávčen -čna -o: ~i kataster, sistem, opomin, popust, rubež, zavezanec, ~a doklada, politika, lestvica, napoved, občina, osnova, prostost, tarifa, ugodnost, knjižica

davčno -v *sestavi*: davčnokázenski -a -o [-*zan*]: ~i postopek; davčnopoličen -čna -o: ~a utemeljitev takse; davčno-práven -vna -o; davčnotéhníčen -čna -o: predpisati dajatev v ~i obliki

dávek -vka *m*: neposredni, posredni ~i, krvni ~, poslovni, prometni, samski, uslužbenski, zemljiški ~; ~ na žganje *ali* od žganja, ~ od dobička, od prirastka vrednosti; oprostitev od ~a, pobiranje ~a, pribitek k ~u, ~u zavezan; ~ odmeriti, pobirati

dáven -vna -o, *prim.* dávnejši *in* bolj dáven: ~i časi, ~a leta, davnina -e *ž*, davninski -a -o: ~i plazivci; dávnost -i *ž*; dávno *prisl.*: to je bilo že ~, ~ je tega *ali* temu *ali* od tega

dávi prisl., dávišnji -a -e: ~e mleko

dávica -e *ž* *difterija*; dávičen -čna -o *in* dávičen -čna -o: ~ otrok

Dávid -a *m* |*izraelski kralj*], Dávidov -a -o **David** [*david*] -a *m* |*franc. slikar*], Davidov -a -o: ~e slike

Davis [*dévis*] -a *m*, Davisov -a -o: ~ pokal **dáviti** -im, dávljenje -a *s*: kašel je daví; pes se dávi *s* kostjo; davítev -tve *ž*

dávkar -ja *m*, dávkarica -e *ž*, dávkarski -a -o, dávkarstvo -a *s*, davkarija -e *ž*, dávkovstvo -a *s* *davčni sistem*, dávščina -e *ž*; davkoplačevávec -vca *m*, davkoplačevávka -e *ž*, davkoplačevávski -a -o **davorija** -e *ž* |*bojna pesem*|

Dávorin -a *m os. i.*, Dávorinov -a -o; Davorina -e *ž*, Davorinin -a -o

Davy [*dévi*] -ja *m* |*angl. kemik*], Davyjev -a -o: ~a rudarska svetilka

Dážíbog -a *m* |*slovansko sončno božanstvo*| **d-dur** [*dédur*] -a *m*: skladba v ~u

Deauville [*dovíl*] -lla *m* |*kopalništvo ob Rokavškem prelivu*], deauvílski -a -o [-*ls*-]

Débar -bra *m kr. i.*, débrski -a -o

debáta -e *ž* *pretres, obravnava*: načelna, proračunska ~, ~ o predlogu, v posameznostih; v ~i, med ~o; udeležiti se ~e, sprožiti ~o, poseči v ~o; dati, staviti kaj v ~o (*na ~o) *sprožiti pogovor, obravnavo, pretres*; debáten -tna -o: ~i večer, ~a pisava *sten.*; debatirati -am: ~ o predlogu *pretresati, obravnavati predlog*; debatér -ja *m*, debatérka -e *ž*, debatérski -a -o

debél [-*ey*] -éla -o; *dol. obl.* debéli -a -o, *prim.* debeljši -a -e *in* débliji -a -e: ~ sneg, ~e bukke, ~i četrtek, ~o črevo, ~o sukno, ~ denar, ima ~o kožo, na ~o prodajati, ~o gledati, ~ glas *nizek*, ~a ušesa *naglušna*, ~o uro hoda, ~a laž, ta je pa ~a, ~o se zlagati, ~a šala; debélkast -a -o [-*uk*]: ~o stolčen **debeláča** -e *ž* *debeljača*, **debelák** -a *m* **debeljak**

debeléti -im, **debelèl** -éla -o, **debelénje** -a *s*: korenje letos lepo debeli

debelica -e *ž* **debel sad**, **dehela zemlja**; **debelika** -e *ž* 1. *hruška*, 2. *zadebelina kože*, 3. *med*.

debelina -e ž: ~ pločevino, zidu, žice, plasti; ~ zoba stroj.; *tisk.* ~ črk, črt, vrste; *gozd.* posekati ~no *debel les*; **debelinski** -a -o: ~i skobeljni
debeliti -im, debéli -íte! **debelil** -a -o, **debeljénje** -a s: ~ živino; lesa ne posekam, ga še debelim; živina se debeli
debeliž -a m *debel denar*
debeljača -e ž *koruza*, **debeljačen** -čna -o: ~i žganci; **debeljačina** -e ž = *debeljačevina* -e ž = *debeljačnica* -e ž *koruzna slama*: ~o rezati; *povsod tudi* **debelaják** -a m = *debelec* -lca [-*yc-*] m; **debelka** -e [-*yk-*] ž; **debelin** -a m, **debelinko** -a m: *sinko* ~; **debélko** [-*yk-*] -a m
debelo- v sestavi: **debeloglav** -áva -o, **debeloglavec** -vca m, **debeloglavka** -e ž, **debeloglavski** -a -o, **debeloglavost** -i ž; **debelokljún** -a -o, **debelokljúnast** -a -o, **debelokljúnec** -nca m, **debelokljúnski** -a -o; **debelokóžen** -žna -o, **debelokóžnost** -i ž, **debelokóžec** -žca m; **debeloličen** -čna -o, **debeloličnost** -i ž, **debeloličnik** -a m, **debeloličnica** -e ž, **debeloličnež** -a m; **debelolisten** -tna -o, **debelolistnica** -e ž; **debeloniten** -tna -o; **debelonòg** -òga -o, **debelonóžec** -žca m; **debelonòs** -òsa -o, **debelonòsec** -sca m, **debelonòska** -e ž; **debelorit** -a -o, **debeloritost** -i ž, **debeloritén** -tna -o, **debeloritnik** -a m, **debeloritnica** -e ž, **debeloritnež** -a m; **debelosténski** -a -o, **debelostén** -a -o: ~ lonec, ~a posoda; **debelovéjnat** -a -o; **debelovrátén** -tna -o, **debelovráténik** -a m, **debelovrátnež** -a m; **debelozfn** -a -o; **debeložilnat** -a -o [-*ln-*]
debelóst -i ž: ~ mu ne dá dihati, ~ zrna, **debelóstén** -tna -o
debelúh -a m, **debelúhar** -ja m, **debelúhara** -e ž, **debelún** -a m, **debelúnec** -nca m **debelúšast** -a -o, **debelúšén** -šna -o, **debelúšnost** -i ž, **debelúša** -e ž, **debelúšnik** -a m, **debelúškast** -a -o, **debelúška** -e ž, **debelúšček** -čka m, **debelúšnat** -a -o
deber [dabèr] -bri ž *soteska*, v ~i, za *debrjó*, v ~éh, za *debrmi*; *tudi* **deber** -bri ž, za *débrijo*
débet -a m *knjig. dolg*, **débetén** -tna -o: ~i saldo, ~a postavka, stran; saldo je ~, ~a vknjižba = *debitiranje* -a s, **débitor** -ja m *dolžnik*
debi -ja m *prvi nastop*, **debitirati** -am *prvič nastopiti, začeti*, **debitánt** -a m, **debitántka** -e ž; *tudi* **debut**

debilen -lna -o *šibak, slaboumen*, **debilnost** -i ž *slabotnost, slaboumnost* >[-*ln-*]
déblo -a s, mn. *débla* **débel** [-*bal*]: *izžlebljeno* ~, ~ vrste *tisk.*; *avt.* ~ ojnice, **débelce** -a [-*bal-*] s, **débeln** -a -o [-*bal-*]; **deblát** -áta -o, **déblast** -a -o; **deblovina** -e ž, **deblóvje** -a s; **deblómér** -a m *dendrometer*, **deblómérstvo** -a s
deblókirati -am *odgraditi, odpreti, dopolniti tisk.*, **deblókiranje** -a s: ~ *akreditiv, premoženje, deblokácija* -e ž: ~ *terjatev*
Debussy [dabúsi] -ja m [franc. skladatelj], **Debussyjev** -a -o, **debussyjevski** -a -o
debut -a [debi -ja] m *debi*
déca -e ž *otroci, otročad*, **déčji** -a -e: ~i dom, **déčica** -e ž
decémber -bra m *gruden*, **decémbrski** -a -o
decémvir -a m [strim. oblastnik], **decémvirát** -a m *deseterica vladajočih*, **decémvirálen** -lna -o [-*ln-*]: ~a *ureditev*
decénij -a m *desetletje*
decénten -tna -o *spodoben*, **decéntnost** -i ž, **decénca** -e ž *spodobnost*
decentralizirati -am, **decentralizácija** -e ž, **decentralizácijski** -a -o, **decentralist** -a m, **decentralističen** -čna -o: ~a *uprava*
déci -ja m: *pri enem* ~ju
deci- v sestavi: **decigrám** -a m; **decilíter** -tra m; **deciméter** -tra m, **decimétrski** -a -o; *povsod tudi* **déci-**
decidirati -am *odločiti, odločati*; **decidirán** -a -o *odločen*: ~ odgovor
décima -e ž [kritič], **décimski** -a -o: ~e rime, ~a mera; **décimen** -mna -o *glas.*: ~a *pasaja na violi*
decimálen -lna -o [-*ln-*] *desetinski*: ~a *tehtnica*, ~i *sistem*, **decimálka** -e [-*lk-*] ž
decimirati -am *zdesetkati*, **decimiranje** -a s
deciziven -vna -o *odločilen, odločujoč*: *pr.* ~a *prisega*, **decizivnost** -i ž
decreasingo [dekreséndo] *glas. pojemaje*; **decreasingo** -a m: *iz* ~a *in crescendo*
déček -čka m, **déški** -a -o: ~i *zbor*, **dečák** -a m, **dečáški** -a -o; **dečárski** -a -o, **dečarija** -e ž; **déčko** -a m
déčla -e ž, **déčlica** -e ž, **déčelski** -a -o [-*al-*]: ~a *obleka*, **déčelstvo** -a [-*als-*] s; *tudi* **déčva** -e ž
déd in **déd** **déda** m, mn. **dédje** in **dédi**, **dédov**, **dédov** -a -o, **dédek** -dka m: ~ Mraz, **déček** -čka m, **dédej** -a m, **déda** -a in -e m, **dedčeváti** -ujem, **dédji** -a -e: *po* ~e *hodi po dedovo*, **dédovski** -a -o: ~e *šege*

Dédal [-al] -a m *Daidalos*

dédec -dca m 1. ~ se ga je napil, 2. ~ pri vijaku, pri zaponi, pri grozdnj stiskalnici, 3. *task. patrica*

déden -dna -o: pr. ~i delež, fevd, upravičenec, zakupnik, ~a listina, monarhija, pravica, ~o nasledstvo, dédnost -i ž: ~ poklica; dédnosten -tna -o: ~i faktor, ~a teorija, med. ~a obremenitev; dedljiv -a -o kar se dá dedovati, dedljivost -i ž: ~ zasebne tožbe

dedicija -e ž pr. *izročitev, predaja*

dedicirati -am *posvetiti*, **dedikácija** -e ž *posvetitev*, **dedikacijski** -a -o: ~i izvod knjige s posvetilom

dédič -a m: pr. glavni, nujni, oporočni, zakoniti ~, postaviti za ~a, prigrasiti se za ~a, dédična -e ž = dédinja -e ž; dédiščina -e ž: ~o sprejeti, odkloniti, ~i se odpovedati, dédiščinski -a -o: ~a tožba, razprava, ~i davek, delež, dédiščinar -ja m; dédiški -a -o

dédina -e ž 1. na ~i ostati, ~o opravljati, 2. *očinski delež*, dédinski -a -o

dedno -v sestavi: **dednopráven** -vna -o: ~i interdikt, upravičenec, ~a pogodba, ~o razmerje; **dednozákúpen** -pna -o

dédovati -ujem in **dedováti** -ujem, **dédovanje** -a s in **dedovánje** -a s: ~ po enakih delih

deducirati -am *izvajati, izvesti, sklepati iz splošnega na posamezno*; **dedúkcija** -e ž, **dedukcijski** -a -o: ~i dokaz, deduktiven -vna -o: ~a metoda

de facto [defáktó] *dejansko, stvarno, resnično (ne glede na pravo)*

defašizirati -am *očistiti fašizma*, **defašizácija** -e ž

defatigácija -e ž med. *utrujenost, izmučenost*

defekácija -e ž med. *iztrebljanje*

defékt -a m *hiba, napaka, okvara*, **defékten** -tna -o: ~o blago, ~a mladina, deféktnost -i ž, deféktnosten -tna -o

defektvén -vna -o slov.: ~i glagoli

defenziva -e ž *obramba*, **defenzívén** -vna -o *obramben*: ~i boji, defenzivnost -i ž

defetizem -zma m *malosrčnost*, **defetíst** -a m *obupanec, črnogled*, **defetističen** -čna -o *malodušen, obupan, razkrajalen*

defibrirati -am les. *cefrati les*, **defibrátor** -ja m *cefralnik, stroj za cefranje lesa*

déficit -a m *primanjkljaj*, **defíciten** -tna -o: ~o podjetje

defilé -ja m: vojaški ~, **defilirati** -am, **defiliranje** -a s

definirati -am *opredeliti, določiti pojem*, **definicija** -e ž *opredelitev, določitev*: **legalna**, **pravna**, **zakonska** ~, **definicijski** -a -o *mat.:* ~a enačba; **definitiven** -vna -o *stalen, končen, dokončen*: ~i obračun, **uslužbenec**, ~a **namestitev**, **redakcija** zakona, **definitivnost** -i ž

definitor -ja m *redovna služba*

deflácija -e ž *ekon. upad, zmanjšanje denarnega obtoka*, **geol. odpihovanje** (*prsti, peska*), **deflacijski** -a -o, **deflacionističen** -čna -o: ~a politika

deflagrácija -e ž *teh.*, **deflagránten** -tna -o: ~a razstreliva

defléktor -ja m *el., teh., avt.*

deflorirati -am *devištvu vzeti*, **deflorácija** -e ž **Defoe** [defó] -ja m *angl. pisatelj*, **Defoejev** -a -o: ~ **Robinzon**

deformácija -e ž: **elastična**, **linearna**, **radialna**, **tangencialna** ~, **deformacijski** -a -o: ~o delo, ~i tenzor

deformirati -am *zmaličiti, popačiti, spčiti*, **skazití** (*oblika*): ~ kopito, **deformativen** -vna -o, **defórmen** -mna -o *skažen, popačen, spačen*, **defórmnost** -i ž *zmaličena oblika*

defravdirati -am *poneveriti, poneverjati*, **defravdánt** -a m, **defravdántski** -a -o, **defravdácija** -e ž *poneverba*

deftin -a m *tkanina*

De Gaule [dagól] -la m *franc. državnik*, **De Gaulov** -a -o, **degolíst** -a m, **degolístičen** -čna -o = **degolístovski** -a -o: ~i župani, **degolízem** -zma m; **dególovec** -vca m, **dególovski** -a -o

degazirati -am *razpliniti*: ~ bojišče *odstraniti pline*, **degaziran** -a -o: ~o jeklo

degažirati -am 1. *obljube odvezati*, 2. *sp.:* vratar *degažira zbijje žogo v polje*

degenerirati -am *izroditi se, izpriditi se*, **degeneriran** -a -o, **degeneriranje** -a s, **degeneriranec** -nca m *izrodek, izrojenc*, **degeneriranka** -e ž, **degeneriranost** -i ž *izrojenost, popačenost*, **degenerácija** -e ž *izrajanje, izroditev*, **degeneracijski** -a -o: ~a znamenja, **degenerativen** -vna -o

degradirati -am: ~ koga *vzeti komu službeno stopnjo*, **postaviti ga na nižjo stopnjo**, **degradácija** -e ž 1. *voj.:* ~ *upornih častnikov*, 2. *bot.:* ~ *gozdnih tal*

degumirati -am *odpraviti lepljive sestavine*, **degumiranje** -a s: *tekst.* ~ *naravno svilo*

degustácija -e ž: ~ *vin pokušnja*, **degustátor** -ja m *pokušavec*

dehidrirati -am *vzeti vodo snovi*, dehidriran -a -o, dehidriranje -a s, dehidriran -rna -o: ~a aparatura, dehidracija -e ž *med. odtegnitev vode*

Dehmel [déməl] -mla m [nem. pesnik], Dehmlov -a -o: ~ vpliv, ~a lirika, dehmlovski -a -o

dehteti -im *duhateri*, dehtěč -a -e, dehti -ite! dehtěl -ěla -o, dehtěnje -a s, dehtiv -a -o, dehtivost -i ž >[děh-]

de iure lat. *po pravu*

deizem -zma [de-i-] m [fil. nazor], deist -a m, deističen -čna -o

děj, dějva, dějta, dějmo, dějte! *pozivalnica*: dějte, vzdignite ga! děj no, vzemi, če ti ponujajo! děj, zgrabi ga!

dejanje -a s: v besedi in ~u, družbi nevarno, kaznivo, naklepno, pravno ~, ~ in nehanje *delo in nedelo*, ~ iz malomarnosti, *gled.* ~ drame *akt*

dejanski -a -o: ~i kes, napad, ~i stroški *resnični*, ~a razžalitev, ~a škoda *resnična*, ~o stanje → *resnično*

dejati dějem, děj dějte! dejál -a -o, dejánje -a s 1. *delati (raba že peša)*: dobro ~, to mi hudo deje; 2. *praviti, reči*: dejal je, da pride; to je dejala in šla; *gl. tudi* dejati denem in deti dem

dejáti děnem, děni denite! dejál -a -o in děl děla -o; *nav. dovršnik, večinoma v pomenu postaviti, položiti, storiti*: denem psa na verigo; iz kože ~, ob glavo ~; denimo, da je tako *recimo, vzemimo, postavimo*; joj, kam bi del; *gl. tudi* dejati dejem in deti dem

dejáven -vna -o, dejávnost -i ž: družbena, državna, zakonodajna ~, dejávnosten -tna -o: ~a teorija

dějstvo -a s *faktum*: dokazano, inkriminirano, obče znano ~, zavijanje ~ev → *resnice*; to je ~ to je *res. gotovo, drži*, °dejestvovati -újem *delovati*

děka -e ž: tri ~e moke

dekabrist -a m *upornik v decembrski vstaji 1825 v Rusiji*, dekabristovski -a -o: ~a vstaja

dekáda -e ž *desetka*, dekádíčen -čna -o *desetinski*: ~i način štetja, ~i sistem; dekádén -dna -o: ~a enota

dekadénca -e ž 1. *um. smer, 2. prepad(anje), padanje*, dekadénčen -čna -o, dekaděnt -ěnta m, dekaděntski -a -o, dekaděntstvo -a s, dekaděnten -tna -o, dekaděntnost -i ž

dekagrám -a m, dekagrámski -a -o

dekalóg -a m *deset zapovedi*, dekalóški -a -o: ~e norme

Dekámereo -óna m [Boccacciovo delo], dekamerónski -a -o: ~a lagodnost *pripovedi*

dekan in dekan -a m: ~ fakultete, dekanov -a -o, dekánski -a -o, dekanát -a m [urad in čast], dekanátski -a -o: ~a pisarna, dekanlija -e ž *področje dekana*, dekaníjski -a -o: ~a konferenca

dekantirati -am kem. *odcejati, odlivati (tekočino od usedlin)*, dekantiran -a -o, dekantiranje -a s, dekantátor -ja m *posoda za dekantiranje*

Dekápolis -le ž *Deseteromestje*

dekarbonizirati -am *odpraviti ogljik*, dekarbonizácija -e ž kem.

dekatirati -am *tekst.*: ~ blago

děkla -e ž, *rod. mn. děkel [-kəl]*, děklin -a -o: ~a plača, ~o delo, děkelski -a -o [-kəls-]: ~e plače

deklamirati -am, deklamiranje -a s, deklamácija -e ž, deklamácijski -a -o: ~i večer, deklamátor -ja m, deklamátorica -e ž, deklamátorski -a -o: ~e vaje, deklamátóričen -čna -o

deklarirati -am *razglasiti, izjaviti, priglasiti*: ~ blago pri carinarnici, ~ vrednost pošiljke; deklarácija -e ž *razglas, izjava*: ~ o pravicah človeka in državljana, carinska ~, deklarácijski -a -o, deklaránt -a m: carinski ~, ~ poslovnega prometa, deklarátor -ja m, deklarátorski -a -o, deklarátiven -vna -o: ~i stavek, ~a odločba, deklarátivnost -i ž

deklasirati -am *za razred nižje postaviti, ponižati*, deklasíranec -nca m *zavrženec, ponižani*, deklasíranka -e ž, deklasácija -e ž *odvzem družbenih pravic*

děklě -ěta s, ž, *včasih tudi děkle -ěta s, ž, deklětce -a s, mn. deklětca -tec [-təc]*

děklíca -e ž, děklíčín -a -o, deklíčji -a -e, deklíški -a -o: ~o ime, deklíčica -e ž, deklíč -íča m, deklíček -čka m, deklíčev -a -o, deklíčstvo -a s; deklíčiti -im, deklíčěvati -újem, deklíčník -a m

děklín -e ž, deklínica -e ž, deklínji -a -e, deklínski -a -o, deklínstvo -a s

deklinirati -am slov. *sklanjati, astr. in fiz. odkloniti se*, deklínjati se, deklíniranje -a s, deklínácija -e ž slov. *sklanjatev, sklanja*, *astr. in fiz. odklon, odklanjanje*, deklínacijski -a -o: ~i kot

dekókt -a m, dekóktum -a m med. *zvarek, prevretek*
dekolté -ja m, dekoltírati -am razgaliti vrat in prsi, globoko izrezati obleko na vratu, dekoltiranost -i ž >[-lt-]
dekompenzirati -am med., dekompenzácija -e ž med. *neizravnanosť, dekompenzácij-ski* -a -o: ~o znamenje
dekomponírati -am razstavljati, dekompozícija -e ž 1. *razstavljanje, razpadanje*, 2. slov.: *napačna* ~
dekompresija -e ž stroj., dekompresijski -a -o: ~i ventil, dekompresor -ja m avt.
dekoncentrirati -am razredčiti, odpraviti koncentracijo, dekoncentracija -e ž: ~ uprave, dekoncentracijski -a -o
dekorírati -am krasiti, okrasiti, dekorácija -e ž |delo in izdelek|, dekorativen -vna -o okrasen, dekoracijski -a -o: ~o risanje, slikanje, dekoratér -ja m, dekoratérka -e ž, dekoratérski -a -o, dekór -a m okras; dekórum -a m dostojanstvo, ugled: varovati svoj ~
dekrepiden -dna -o = dekrepiten -tna -o izžit, dekrepidnost -i ž = dekrepitnost -i ž izžitost, onemoglost
dekrét -a m odlok: namestitveni, upokojitveni, ustanovni ~, ~o državljanstvu, odpustu, upokojitvi, dekretirati -am predpisati z dekretom, dekretiranje -a s; dekretál [-ál] -a m: knjiga ~ov
dekstrín -a m kem.: kislinski ~, praženi ~; dekstróza -e ž škrobni sladkor, dekstrinski -a -o: fot. ~a raztopina
dekúrion -óna m desetar v strim. konjenici
dél [déy / dél] -a m: ~i sveta, sestavni ~ sestavina; prinesti svoj ~ k hiši delež; večji, manjši ~; nadomestni ~ stroja; pr. razpoložljivi ~o zapuščine, sestavni ~ sodbe, dediči po enakih ~ih; délcék -čka [-lč-] m, délec -lca [-lc-] m, délen -lna -o [-ln-]; délno prisl.: ~ zmožen; déloma prisl.: ~ — ~ nekaj — nekaj, nekoliko — nekoliko; ~ bukov, ~ hrastov les; ~ tu, ~ drugje; ~ seka, ~ žaga
dela -v sestavi: delavóljen -jna -o volján za delo, delavóljnost -i ž; delazmóžen -žna -o dela zmožen, zmožen za delo, delazmóžnost -i ž; delažéljen -ljna -o dela želján, delažéljnost -i ž; gl. tudi delo-
Delacroix -a [dalakroá -ja] m |franc. slikar|, Delacroixov [dalakroájeu] -a -o
délanec -nca m delano vino

délati -am, délan -a -o, délanje -a s: ~ na to, da bi prišel do oblasti (°na tem); ~ pri slovarju, za slovar (°na slovarju); °se dela na rokopisu ima opravka z rokopiesom, ima rokopic v delu, ~ na róko, na stroj; ~ z roko, z glavo, z nogo, s strojem; ~ za denar, za napredek; tlako ~; gnezdo, gaz, klobase ~; silo, škodo, čudeže, krvice, pokoro ~; ~ po urah, čez uro; kratek čas ~; senco ~; iz mušice konja ~; prepír, škodo, napoto, zdrhau, zgago, skrb, sramoto ~; grdo s kom ~; norca se ali si ~ iz vseh; stroj dela; stroj ne dela je pokvarjen; mleko smetano dela; dela z obleko kakor svinja z mehóm; les dela; noč se dela, dan se dela, krasta se dela, k dežju se dela; tema se mi dela pred očmi; dela se bolan, lep, priden ali dela se bolnega, lepega, pridnega; ni bolan, samo dela se; dela se, kakor da ne zna do pet šteti
délátor -ja m ovaduh, délátorski -a -o
Delavári -ov m mn. |indijansko pleme v Severni Ameriki|, delavárski -a -o: ~i poglavar
délavec -vca m: ~e najeti, odpustiti, délavčev -a -o, délavka -e ž, délavkin -a -o; délavski -a -o: ~i zaupnik, svet, razred, ~a knjizica, stranka, organizacija, zakonodaja, zbornica, ~o (samo)-upravljanje, gibanje, zavarovanje; Delavska pravica |list|
délaven -vna -o: ~ človek rad dela, je priden, ~a žena, délavnost -i ž: neizmerna ~ pridnost, délavnik -a m: osemurni ~, délavniški -a -o: ~a obleka
Delavigne -gna [delavinj -a] m |franc. pesnik in dramatik|, Delavignov [delavinjeu] -a -o
délavnica -e ž: prisilna, avtomehanična ~, delávniški -a -o: ~o orodje
delegírati -am: ~ koga pooblastiti, poslati koga kot zastopnika, delegiranje -a s: ~ poslanca, ~ pristojnosti pr.; delegát -a m zastopnik, odposlanec, delegátka -e ž zastopnica, odposlanica, delegát-ski -a -o, delegácija -e ž zastopstvo, odposlanstvo, prenos pristojnosti, delegacijski -a -o: ~i svetnik, mandat, sklep, ~a pravica; delegánt -a m kdor delegira, pooblastnik
délen -lna -o [-ln-]: ~i indosament, uspeh, ~i odpis davka, ~a pomilostitev, po-

ravnava, sodba, ~o plačilo, ~o nezmožen za vojaško službo
délež -a m: dedni, dolžni, nujni ~, materski ~ *babina*, očinski ~ *dedina*, ~ vplačati, *déležen* -žna -o: ~i ključ, ~a pravica; *deléžen* -žna -o: ~ biti amnestije, ugodnosti, *deležnina* -e ž *tantiema*, *deléžnik* -a m 1. ~ pri dediščini, prispevek ~ov, obračun med ~i, 2. *slov. particip*: ~ sedanjega časa, *deléžniški* -a -o 1. ~a knjiga, pristojbina, 2. *slov.*: ~a konstrukcija, *deléžništvo* -a s: ~ v podjetju, pri kaznivem dejanju, *deléžnost* -i ž
Délfi -ov m mn. |*mesto v Grčiji*], *délfski* -a -o in *délfijski* -a -o: ~o preročišče, *Délfijec* -jca m: Apolon ~ >[-lf-]
delfin -a m *pliskavica*, *delfinski* -a -o, *delfinov* -a -o: ~o meso >[-lf-]
Délhi -ja m |*mesto v Indiji*], v ~ju, iz ~ja, *délhijski* -a -o >[-lhi- / -li-]
delikátén -tna -o občutljiv, nežen, rahložen, rahel, kočljiv: ~a afera *kočljiva zadeva*, ~a stvarca *nežna*, *občutljiva*, *delikátност* -i ž
delikatésa -e ž *sladkarija*, *posladek*, *poslastica*, *okusna jed*: trgovina z ~ami, *delikatésen* -sna -o: ~a trgovina
delikt -a m *pregrešek*, *hudodelstvo*, *kaznivo dejanje*: davčni, tiskovni ~, ~ iz koristoljubja, *delikten* -tna -o: ~a odgovornost, ~o ravnanje
delilén -lna -o: ~i jermen, ~a plošča, ~i stroj; *delilnost* -i ž; *delilnik* -a m stroj. >[-ln- / -un-]
delimitácija -e ž *razmejitev*, *delimitacijski* -a -o *razmejitev*
delinkvént -énta m *hudodelec*, *grešnik*: mla-doletni, poklicni ~, *delinkvéntnost* -i ž, *delinkvéntca* -e ž
delirij -a m *med. bledež*, *delirijski* -a -o, *deliránt* -a m, *deliránten* -tna -o, *delirirati* -am *blesti*; *delirium trémens deliriuma trémensa* m, v deliriumu trémensu; *deliriozen* -zna -o *blodnjav*
delítev -tve ž: ~ spričeval, nagrad, ~ oblasti, zapuščine; *tipološka* ~ *hudo-delcev*; *dedinska*, *sodna* ~
delíti -ím, *deléč* -a -e, *déli in déli* -íte! *delil* -a -o, *deljén* -éna -o, *deljenje* -a s: ~ s kom kruh, *delo*, *zaslugek*; ~ žalost in veselje: ~ rastline na razrede: ~ število s številom: ° ~ s kom mnenje, usodo, *srečo biti s kom istega mnenja*, *iste usode*,

sreče; 10 *deljeno* z 2 je 5; mnenja so °*deljena različna*, *se ne skladajo*, *deljénc* -nca m, *delívec* -vca m, *delívka* -e ž, *delívski* -a -o, *delítev* -tve ž: ~ *dela*, *delíven* -a -o [-tvən-], *deljív* -a -o, *deljívost* -i ž

Della Bella [delabéla] *Della Bella in Della Belle m [zejikoslovec]*, *Della Bellov* -a -o: ~ slovar

délnica -e ž: *imenska*, *lastna* ~, *délničen* -čna -o: ~i odrezek, *délniški* -a -o: ~a banka, *glavnica*, *družba*, *délničar* -ja m, *délničarka* -e ž, *délničarski* -a -o >[-ln-]

délo -a s, mn. *déla dél [dél]*: *težko*, *poljsko* ~, *nočno*, *obdnevno*, *priložnostno* ~, *nujno* ~, *ročno*, *umsko* ~, *knjižno* ~, *dobro* ~, *akordno*, *strojno* ~, *hlapčevska*, *težaška* ~a, *zemeljska* ~a, ~ na tekočem traku, *hudičev* ~, ~ teče, gre od rok, se odseda; na ~ hoditi, na ~u biti, ~ čez uro, po urah; v ~u imeti, ~ dajati, za ~om iti, ~a se lotiti, obleka je v ~u, s hišo bo še dosti ~a; to ni moje ~; ~ ga priganja, zasačiti pri ~u (samem) *in flagranti*, vse ~ in nedelo današnjega dne, ~ za slovar (°na slovarju), ~ za izboljšanje (°na izboljšanju); *délce* -a [-lc-] s: prvo njegovo ~

délo -v *sestavi*: *delodajávec* -vca m, *delo-dajávka* -e ž; *delojémnik* -a m = *delo-jemávec* -vca m; *délokróg* -a m *področje*, *torišče*; *delomrzen* -zna -o, *delomrznost* -i ž, *delomrznéž* -a m; *delopúst* -a m, *delopústen* -tna -o; *delovódja* -a in -e m, *delovóden* -dna -o, *delovódkinja* -e ž, *delovódski* -a -o: ~i tečaj, *delovódstvo* -a s, *delovódstven* -a -o [-tvən-], *delo-vódnik* -a m *zapisnik*; *delovíšen* -šna -o: ~a pogodba *delovna*; *gl. tudi dela*

Délos -a m |*otok v Egejskem morju*], *délski* -a -o [-ls-] in *déloški* -a -o

delovátí -újem, *delujóč* -a -e, *delovál* -ála -o, *delovanje* -a s: ~ kot učitelj

déloven -vna -o: ~i dan, ~i čas *čas dela*, ~a norma, moč, doba, dolžnost, ura, ~o vodstvo ni zadosti *delavno vodstvo dela*, ~o razmerje, ~a metoda, mezdá, akcija, ~i stroški, ~i prostor (°*delo-višče*), ~o *področje področje dela*, ~o ljudstvo, ~a soba, skupina, zadruga, ~o *torišče torišče dela*; ~i potek *potek dela*; *délovnik* -a m *načrt dela*

delovnopráven -vna -o: ~i akt, spor

deložirati -am izseliti koga, na cesto postaviti, deložacija -e ž, deložiranec -nca m, deložiranka -e ž

délta m neskl. in délta -e ž [grška črka]: v kotu ~, od ~ naprej, z ~; ~ mišica med.; délta -e ž [ustje reke]: Nilova ~, déltast -a -o, deltoíd -a m, deltoiden -dna -o: ~a mišica >[-lt-]

demagógija -e ž zavajanje ljudstva, slepljenje ljudi, demagóg -a m, demagóginja -e ž, demagógičen -čna -o, demagóški -a -o, demagóštvo -a s

démant -a m, démanten -tna -o: ~i jubilej, démantov -a -o: ~ sijaj, démantovec -vca m min.; gl. tudi diamant

demantirati -am preklicati, oporeči kaj, zanikati, demánti -ja m preklic, zanikanje

demarkácija -e ž razmejitev, demarkacijski -a -o: ~a črta razmejitevna

demárša -e ž korak, ukrep: napraviti ~o dipl. napraviti korak, posredovati za določen namen; izročiti ~o; diplomatska, prijateljska ~

demaskírati -am razkrinka(va)ti, demaskiranje -a s razkrinka(va)nje, demaskiranje -nca m, demaskiranka -e ž

deméncia -e ž med. bevavost, deménтен -tna -o bevav

Demétra -e ž grška boginja rodovitnosti in poljedelstva, Demétrin -a -o

demilitarizírati -am odpraviti vojaški značaj in moč: ~ Nemčijo, demilitarizácija -e ž

demimóndka -e ž, demimóndski -a -o

déminutiv(um) -a m manjšalni izraz, mn. déminutiv -tiv s, déminutiven -vna -o, déminutivnost -i ž

demisija -e ž odstop, umik: podati ~o odstopiti, umakniti se, odložiti (čas, službo, odgovornost), demisijski -a -o, demisionirati -am odstopiti, umakniti se

demitérg -a m stvarnik sveta, stvarilni duh

demobilizírati -am, demobilizácija -e ž, demobilizacijski -a -o, demobiliziranec -nca m

demografija -e ž popis ljudi, demografski -a -o, demográf -a m

demokracija -e ž vlada ljudstva: ljudska, socialistična, parlamentarna ~, demokrátčen -čna -o, demokrátičnost -i ž, demokrát -áta m, demokrátka -e ž, demokrátski -a -o, demokrátstvo -a s; demokratizem -zma m: socialistični ~, demokratizírati -am, demokratizácija -e ž: ~ ljudski i odborov

demokratija -e ž [stgr. oblika države]

demokristján -a m, demokristjánski -a -o

Demókrit(os) -ta m [gr. mislec], Demókritov -a -o

demolírati -am razbiti, podreti, uničiti, razdejati, demoliranje -a s

démou -a m [bog, duh, zli duh], démonske -a -o božanski, skrivnosten, iz neznanih dušnih globin, demonizem -zma m, démoustvo -a s; demóničen -čna -o: demónski -a -o: ~a ženska, demóničnost -i ž

demonstrácija -e ž 1. množični nastop, 2. pokaz; demonstrátor -ja m: ~ v laboratoriju, demonstránt -a m, demonstrántka -e ž, demonstrántski -a -o, demonstracijski -a -o: ~i nastop

demonstratívén -vna -o kazalen: ~i zaimek, ~o dejanje, delegati so ~o odšli

demonstrírati -am nazorno pokazati, demonstriranje -a s: ~ voljo (z množičnim nastopom), ~ pravilo (s poskusi), ~ za kaj in zoper kaj in proti čemu

demontírati -am razstaviti na dele, razdreti, narazen vzeti (stroj), demontáža -e ž, demontážen -žna -o: ~i načrt, ~a skupina

demoralizírati -am, demoraliziran -a -o, demoralizácija -e ž

Demósten(es) -na m [grški govornik], Demóstenov -a -o, demóstenski -a -o

demótski -a -o: ~a pisava

denacifícírati -am očistiti nacizma, denacifikácija -e ž

denár -ja m: zlat, kovan, papirnat, gotov, debel, javni ~, veliki ~ji, v ~ spraviti, to ni noben ~, je svojega ~ja vreden, ob ves ~ sem, za noben ~, trda je za ~, pri ~ju biti, zamenjava ~ja, dajatev v ~ju; denáren -rna -o: ~i pas, ~i dolg, ~a borza, dajatev, enota, renta, globa, knjiga, nakaznica, odškodnina, ustanova, vloga, ~o gospodarstvo, pismo, posojilo; denárni -cev m mn., denárček -čka m, denárnica -e ž, denárnichen -čna -o, denárnost -i ž, denárstvo -a s, denárstven -a -o [-ivn-], denárništvo -a s, denárnik -a m

denaturalizírati -am vzeti državljske pravice, denaturalizácija -e ž

denaturírati -am spremeniti naravo, napraviti neužitno; denaturiran -a -o: ~i špirit, denaturiren -rna -o: ~i pripomoček

dencé [dǎncɛ] -à s majhno dno, pokrovček: dva soda z ~i; tudi dance
dendrit -a m min. drevnik, med. razvejen podaljšek živčne celice
dendrografija -e ž gozd., dendrologija -e ž, dendrológ -a m, dendrolóški -a -o; dendrometrija -e ž, dendrométer -tra m deblomer
denominatív -a m, mn. tudi denominativa -tiv s, denominativen -vna -o imenski
dentál [-ál] -a m slov. zobnik, dentálen -lna -o [-ln-] zoben, zobniški, dentálnost -i [-ln-] ž
dentícija -e ž med. zobljenje, dobivanje zob
dentist -a m zobar, dentistka -e ž, dentističen -čna -o, dentistovski -a -o zobarski
denudácija -e ž geol. ogoljenje, ogolelost tal; denudiran -a -o: ~a tla
denunciárat -am ovaditi, ovajati, denunciranje -a s, denunciácija -e ž ovadba, denunciánt -ánta m ovaduh, denunciántka -e ž, denunciántski -a -o ovaduški, denunciántstvo -a s
denzíméter -tra m fiz. gostotomer; denzítométer -tra m fot.
depandánsa -e ž pristava, stranska stavba, oddelek
departmá -ja m oddelek, okraj, okrožje, departmájski -a -o okrajen, deželén
depéša -e ž brzozjavka, depéšen -šna -o: ~o sporočilo, depéširati -am brzozjaviti, depéširanje -a s
depilácija -e ž med. odprava las in dlak
deplásiran -a -o ne na pravem kraju, zgrešen, neprimeren, deplásiranost -i ž neprimerenost, zgrešenost
depolarizírati -am fiz., opt., depolarizácija -e ž, depolarizácijski -a -o, depolarizátor -ja m
depolítizírati -am napraviti neodvisno od politike, depolítizácija -e ž: ~ uprave
deponénten -tna -o slov.: ~i glagol = deponéntnik -a m glagol s trpno obliko in tvorim pomenom
deponírati -am položiti, shraniti, založiti (za koga), deponiranje -a s odlaganje: ~ črnico, pr. ~ blago, dokumente; depozít -a m zaloga vrednotnic, listin: davčni, finančni, sodni ~; depozítánt -a m kdor dá blago shraniti, depozítár -ja m hranivec pologa, depozítén -tna -o: ~a banka, ~a listina, deponént -énta m kdor deponira; depó -ja m polog, skladišče, zaloga, depóten -tna -o

depoplácija -e ž izumiranje, krčenje prebivalstva, depoplacijski -a -o: ~i pojavi
deportírati -am odpeljati, odvažati v pregnanstvo, deportiranje -a s, deportácija -e ž, deportacijski -a -o: ~i ukaz, deportíranec -nca m izgnanec, deportíranka -e ž izgnanka
depozít -a m gl. deponirati
depravírati -am popačiti, pokvariti, spriditi, skaziti, depravácija -e ž pokvarjenost, skaženost (predvsem npravna), izprijenost
depresija -e ž 1. med. potrlost, pobitost; 2. geogr. ozemlje, nižje od morske gladine; 3. nizek zračni pritisk, 4. gospodarsko pešanje, padanje; 5. fiz.: kapilarna ~; depresijski -a -o, depresiven -vna -o; deprésor -ja m rud.
deprimírati -am potreti, potlačiti, duševno utrujati, pobiti; deprimíran -a -o potri, malodušen, deprimíranec -nca m
depurácija -e ž prečiščenje, izbris iz knjig: ~ davčnih zaostankov
deputácija -e ž odposlanstvo, deputacijski -a -o; deputát -a m 1. delež, prejemek v naravi: viničarski ~; 2. odposlanec, pooblaščenec; deputáten -tna -o: ~o zemlje je dobil viničar v obdelovanje zase
déra -e ž 1. podič za sušenje prosa, koruze, žita; 2. voz s plohom; 3. v ~o iti na dnino ob svoji hrani; dérica -e ž; gl. tudi dira
deráč -a m, dérec -rca m 1. konjederec, 2. zob, dérež -a m kdor dere, kdor se dere
déranka -e ž |krzinarska priprava|
deranzírati -am motiti, nadlegovati, deranzmá -ja m motenje, nadloga
déravica -e ž: ~o ima, kogar zgaga dere
dérbi -ja m |pomembna, odločilna tekma|
derečina -e ž = derečina -e ž kraj, kjer voda dere; derečica -e ž 1. derečina, 2. driska, 3. zgaga
derénica -e ž treska za svečavo
deréze deréz ž mn., derézen -zna -o: ~i jermen, ~i zobje
dérík -a m stroj. žerjav, imenovan po Derricku
derivácija -e ž izpeljava, derivát -a m kem.: alkoholovi, halogenski, katranski ~i; med. iz druge izpeljana snov; derivativen -vna -o: pr. ~i zahtevak, ~o pridobiti, derivácijski -a -o: ~i produkt; derivírati -am

dermatologija -e ž *med. nauk o kožnih boleznih*, dermatológ -a m, dermatolóški -a -o; dermatól [-ól] -a m [zdravilo]; dermatitis -a m *vnetje kože*

deroč -a -e in deréc -a -e in deroč -óča -e in deréc -éča -e *prid.*, deróčen -čna -o ki se rad dere: ~ otrok; *gl. tudi* dreti

derogácija -e ž *pr. odprava, razveljavitev*: ~ pravnih določb, derogacijski -a -o: ~ učineh, ~a klavzula, derogirati -am: ~ prejšnje zakone

derúten -tna -o: cesta je v ~em stanju → *popolnoma razdrta*

dérviš -a m [muslimanski menih], dérvišev -a -o, dérviški -a -o, dérvištvo -a s

desánt -a m *voj.*: vojaški ~, desánten -tna -o: ~e čete

Descartes [dekárt] -a m [franc. filozof], Descartesov -a -o: ~ stavek; descartesovski [dekártovski] -a -o: ~i duh; *gl. tudi* Cartesius in Kartezij

descendénc -e ž *vir, potomstvo, descendén*-čen -čna -o: ~a teorija, descendénen -tna -o, descendén -énta m *potomec*

desenzibilizirati -am: ~ film filmu *zmanjšati občutljivost za svetlobo*

desért -a m *posladek po obedu, pokosilce*, desérten -tna -o: ~i nožiček, servis, ~o pecivo, sadje, vino

desét desétih *glav. štev.*: ob ~ih, proti ~ém pridem = proti ~im, pred ~émi me ne bo *pred deseto (uro)*; ena proti ~, ulomljeno z ~, ob ~ petdeset

deset- v *zvezah*: desetdnéven -vna -o, desetdnévnica -e ž; desétkrat, desétkraten -tna -o, desétkratnost -i ž; desetléten -tna -o, desetlétnje -a s, desetlétnica -e ž; desetodstóten -tna -o; desetísioči -ev m *mn.*: na ~e jih je, deséttisoči -a -e: vsak ~i kupec, desetísiočér -a -o, desetísiočeren -rna -o, deséttisočkrat, deséttisočkratén -tna -o, desetísiočica -e ž, desetísiočina -e ž, desetísiočtónski -a -o: ~a ladja; desetvédrn -a -o: ~a posoda

deseták -a m 1. *denar*, 2. *naboj*: nabiti cev z ~om, desetákár -ja m: jelen ~

desetár -ja m, desetárka -e ž, desetárski -a -o: ~a služba

deseté -a -o *loč. štev. (o rabi gl. pod četvér)*, desetéren -rna -o: ~ sad, ~o povračilo, desetérnost -i ž; desetérica -e ž: ~ mož, desetérika -e ž, deseterák -a m: jelen ~

desetérec -rca m: ~ narodne pesmi

desetero- v *sestavi*: deseterobój -ója m, deseterobójén -jna -o, deseterobójec -jca m; deseterocvétén -tna -o; deseterokóten -tna -o, deseterokót(nik) -a m; *zool.* deseterolóvkarji -ev m *mn.*; Deseteroméstje -a s *Dekapolis*; deseteronòg -óga -o, deseteronóžec -žca m; deseterovrsten -tna -o; deseterozlòžen -žna -o, deseterozlòžnost -i ž; deseterozfm -a -o

deséti -a -o *vrst. štev.*: ~a ura še ni odbila, ~i brat, ~a sestra; v ~o te vprašam; desétič, desétiokrat

desétnica -e ž 1. šteti po ~ah, 2. dal sem mu čisto novo ~o, desétičen -čna -o, desétiški -a -o: ~i sistem

desétna -e ž 1. na ~e pogumnih mož; 2. ~o plačati, vinska ~; 3. posestvo meri pet desetin; desétnika -e ž: za ~o sekunde prepozen, desétnski -a -o: ~a dajatev, ~a vejica, desétnec -nca m *tisk.*, desétnar -ja m *kdor izterjava desetino*

desétniti -im *desetino pobirati*, desétnjenje -a s: ~ žito, vino = deséttiti -im: ~ meto in poper; desétnstvo -a s

desétnka -e ž 1. *številka*, 2. *deseterica*

desétkati -am = desetkováti -újem, desekoval -ála -o *decimirati*

desétnik -a m 1. *deseti brat*, 2. *vodja desetnije*, desétnica -e ž *deseta sestra*, desétniški -a -o; desétnija -e ž

desiderátum -a m *deziderat*, *mn.* desideráta -át s *zaželene stvari*

designirati -am *določiti, označiti*, designiran -a -o, designiranje -a s, designácija -e ž *določitev za imenovanje*

deská -é in -è [dæs-] ž, *mn.* deské in deské *deská in desk [dæsk] deskám, tudi deská [dæska] -e ž s stal. poud.*: razglasna, občlanska, uradna ~; risalna ~; *tisk.* odlagalna, nakladalna, vlagalna ~, ~ za stavljenje; *avi.* stikalna ~; deskóvnik -a m *tisk.*, deskáti -ám, deskáj -ájte! deskál -ála -o z *deskami ali skodlami pokrivati*; deščica -e ž, deščičast -a -o, deščičén -čna -o: ~a tla *parket*, deščén -a -o: ~a streha, deščilnica -e [-un-] ž *rezilo za doge* >[dæ-]; *gl. tudi* daščiti

deskriptiven -vna -o *opisen*: ~a slovnica, ~a geometrija = deskriptiva -e ž, deskriptivnost -i ž *opisnost*, deskripcija -e ž *opis. opisovanje*

deskvamácija -e ž *med. luščenje kože*

désni -a -o: ~a matica, ~i navoj, ~i vijak, ~o vrtenje; na moji ~i, iti na ~o, fant je mojstrova ~a roka; desnica e ž 1. *desna roka*, 2. *desno usmerjeni politiki*, desničen -čna -o, desničar -ja m, desničarka -e ž, desničarski -a -o, desničarstvo -a s; desnosúčen -čna -o kem.: ~e snovi **desolátan** -tna -o *brezupen, obupen*: ~e razmere, položaj je ~ **desperátan** -tna -o *obupen, brezupen*; **desperádo** -áda m *desperaten človek, obupanec* **despót** -a m *samovladar, nasilnik, samodržec*, despótski -a -o, despótičen -čna -o, despótizem -zma m = despótstvo -a s; despótovina -e ž = despótija -e ž; despótka -e ž = despótinja -e ž; **déspojna** -e ž *bizantinska cesarica* **destilácija** -e ž kem. *prekap, prehlap*: frakcionirana, mokra, suha ~, destilacijski -a -o: ~i proces; destilat -a m *prekaplina, po destilaciji dobljena snov*; destilirati -am *prekapati, prehlapiti*, destilirán -a -o, destiliranje -a s; destilatér -ja m, destilatérski -a -o, destilatór -ja m [*prprava*], destilatórski -a -o, destilárna -e ž; destilirka -e ž [*steklena cevka*], destiliren -rna -o **destinácija** -e ž *namemba, usoda*; destinátar -ja m ekon.: davčni ~ **destruktív** -vna -o *razdiralen, destruktivnost* -i ž *razdiralnost*, destrúkcija -e ž *razdiranje*, destrúktor -ja m *razdiravec*, destrúktorski -a -o *razdiravski* **deščica** -e ž gl. *deska* **dešifrirati** -am, dešifriranje -a s: ~ pismo, dešifrirén -rna -o: ~i ključ **detájil** [-ájil] -a m *posameznost, nadrobnost*, del, detájilen -lna -o [-ln-] *nadoben, delen, posamezen*; detajlirati -am *nadrobnostno razložiti, navajati, izdel[ovati] nadrobne načrte*, detajliran -a -o, detajliranje -a s, detajlist -a m **detaninirati** -am *izlužiti čreslovino*; detaniniran -a -o: ~ les **detáširati** -am *oddeliti* **déte** -ta s, détece -a s, détečji -a -e, detinski -a -o, detinstvo -a s **déte** medm.: ~, kako si lep! ~ šentaj! **detektiv** -a m *tajni policist*, detektivka -e ž 1. *oseba*, 2. *knjiga*, detektivski -a -o: ~i roman **detéktor** -ja m [*radijski sprejemnik*], detektórski -a -o: ~i aparat

détel [*détaj*] -tla m: mali, troprsti ~, **détlov** -a -o, **détlast** -a -o, **détlovski** -a -o: ~i nos **Détela** -a in -o m os. i., **Dételov** -a -o: ~i spisi **dételja** -e ž: nemška, turška, laška, španska, šmarna, medena ~, **dételjen** -ljna -o: ~a sol, ~i cvet, luščilnica ~ega semena; **dételjica** -e ž: štiriperesna ~, zajčja ~; **dételjische** -a s in **deteljische** -a s *njiva, kjer je rasla detelja*; **dételjicást** -a -o: ~i vzorci; **dételjina** -e ž 1. *mešanica črne detelje*, 2. *njiva z deteljo*, **dételjínica** -e ž *detelji podobna rastlina*, **dételjník** -a m [*metulj*] **deténcija** -e ž pr. *zapor, hramba*: ~ papirjev, zastave, **detétor** -ja m, **detencijski** -a -o: ~a pravica **detergént** -énta m kem. [*čistilo*] **determinirati** -am *naprej določiti, odločiti*, **determiniranje** -a s, **determinácija** -e ž; **determinizem** -zma m [*fil. nauk*], **determinist** -a m *pripadnik determinizma*, **deterministka** -e ž, **determinističen** -čna -o; **determinánta** -e ž mat., **determinánt** -a m *biol.* **deti dém déš dé dejó, děj déjte!** **dél déla** -o in **dénem** -eš 1. *dim mu hudo dé, nič ne dé, ob glavo ~*; 2. *joj, kam bi del? le kam se je dela ta ženska?* 3. *praviti, reči: kaj déš k temu? gl. tudi dejati* **deto-** v sestavi: **detoljúb** -a m; **detomór** -óra m, **detomorívka** -e ž, **detomorívec** -vca m, **detomorívski** -a -o **detonácija** -e ž *močan pok pri eksploziji*, **detonacijski** -a -o: ~a hitrost, **detonátor** -ja m, **detonirati** -am **detrákcija** -e ž *sprostitev mišičnih vlaken* **detronizirati** -am *vreči s prestola*, **detronizácija** -e ž **Deukálion** -a m gr. mit., **Deukálionov** -a -o **deus ex machina** [*déus eks máhina*] m neskl. 1. *božanstvo, ki v antični tragediji nepričakovano razvzloja dramatski zaplet*; 2. *nepričakovan razplet* **déva** -e ž lit. *deklica* **devalorizácija** -e ž z zakonom določeno znižanje denarne vrednosti, **devalorizirati** -am, **devaloriziranje** -a s **devalutácija** -e ž ekon., **devalutirati** -am **devalvácija** -e ž *razvrednotenje, znižanje vrednosti*, **devalvirati** -am *razvrednotiti* **devastirati** -am *opustošiti*, **devastácija** -e ž *opustošenje*

dévati dévam *in* dévljem *nedov. od* dejati, deti; deváje, devajóč -a -e, déval -a -o *in* -ála -o, devánje -a s: v nič ~, v red ~, iz kože ~, na stran ~, na kveder ~

deverbativn -vna -o *glagolski*

deverika -e ž *riba*

devét devětih *glav. štev.*: ob ~ih, ob ~ dvajset, pridem proti ~ém ali ~im proti devěti (*uri*), pred ~ěmi ali ~imi me ne bo nazaj; pet proti ~, ena deljeno z ~, vseh ~ih se ne bojim

devet -v *vezah*: devetdánski -a -o, devetdnévn -vna -o, devetdnévnica -e ž; devétkrat, devétkraten -tna -o, devétkratnost -i ž; devetlétén -tna -o, devetlétnica -e ž; devetodstóten -tna -o: ~e obresti; devetónski -a -o: ~i voz

deveták -a m z *devetimi prsti*

devédeset *glav. štev.*: učakal je ~ let, pri ~ih letih življenja; devédeseti -a -o: ~a leta prejšnjega stoletja = 90. leta, v ~ih letih prejšnjega stoletja = v 90. letih; devédesetér -a -o; devédesetéren -rna -o; devédesetína -e ž, devédesetínka -e ž, devédesetíca -e ž, devédesetka -e ž; devédesetič; devédesetíkrat; devédesetérica -e ž = devédesetérka -e ž

devetdeset -v *vezah*: devédesetkrat, devédesetkraten -tna -o; devédesetlétén -tna -o: ~ starček, devédesetlétnik -a m, devédesetlétnica -e ž *[starka, obletnica]*; devédesettónski -a -o

devetér -a -o *loč. štev. (o rabi gl. pri četver)*; devetéren -rna -o, devetérnost -i ž, devetérka -e ž; devetérica -e ž

devetero -v *vezah*: deveterogúb -a -o, deveterogúb -a m; deveterokóten -tna -o, deveterokót(nik) -a m; deveterolásen -sna -o: ~i žamet *tekst.*; deveterolisten -tna -o; deveterovrstičén -čna -o

devěti -a -o *vrst. štev.*: ~a dežela, ~a vas, za ~o goro, v ~ih nebesih, ~a skrb; pridem pred ~o (uro), možili so jo ~emu kralju v ~i deželi; devětina -e ž, devětínka -e ž; devětíč, devětíkrat

devětica -e ž 1. *številká, 2. deveterica*

devětindevědeset, devětindevědeseti -a -o, devetindevědesetér -a -o, devetindevědesetéren -rna -o, devetindevědesetína -e ž, devetindevědesetínka -e ž, devetindevědesetíca -e ž, devětindevědesetka -e ž, devetindevědesetérka -e ž, devetindevědesetérica -e ž, devětindevě-

desetič, devětindevědesetkrat, devětindevědesetkraten -tna -o

devětindvājset, devětintrideset, devětínštirideset, devětínpědeset, devětínšestdeset, devětínsedemdeset, devětínosemdeset; *oblike, zveze, sestavo in akcent gl. pri* devet, devetdeset, devetindevědeset, devětnajst

devětka -e ž 1. *številká, 2. deveterica*; devětkati -am, devětkanje -a s *[otročka igra]*

devětkāti -ám *čvekati*, devětkáč -a m = devětkálo -a s, devětkéla -e ž

devětnajst *in devětnajst glav. štev.*, devětnajsti -a -o *in* devětnajsti -a -o, devětnajstér -a -o, devětnajstéren -rna -o, devětnajstérka -e ž, devětnajstína -e ž, devětnajstínka -e ž, devětnajstíca -e ž; devětnajstíč *in* devětnajstíč, devětnajstíkrat *in* devětnajstíkrat

devětnajst -v *vezah*: devětnajstkrat *in* devětnajstkrát, devětnajstkraten -tna -o *in* devětnajstkraten -tna -o, devětnajstkrátnost -i ž *in* devětnajstkrátnost -i ž; devětnajstlétén -tna -o, devětnajstlétník -a m; devětnajststoti -a -o *in* devětnajststoti -a -o: leta ~ega

deveto -v *sestaví*: devetodánka -e ž *burja, ki piha devet dni*, devetodežel(j)án -ána m, devetodežel(j)ánka -e ž; devetogúbnik -a m; devetovížnik -a m *[drozg]*

deviācija -e ž *odklon*

devica -e ž: zarjavela, stara ~, ~ Marija, devíštvo -a s; devičén -čna -o = devíški -a -o; devičeváti -újem; devička -e ž, devičica -e ž 1. *devica, 2. cvetlica*; devičníca -e ž *neoplojena matica*, devičník -a m 1. *ostal bo* ~; 2. *jabolko, 3. čebelji roj, 4. predporočni večer*; devičar -ja m *šmarni dukat*

Devín -a m *kr. i.*, devínski -a -o: ~i grad, gospodje Devínski *grofje*, Devínčani -ov *1 mn.*

devínkulācija -e ž *odprava vinkulācije*, devínkulírati -am: ~ hranišno knjižico

devíza -e ž 1. *geslo*: njegova ~ je bila zmagati; 2. *tuja valuta*: proste ~e, z ~ami kriti bankovce, ~e odvajati: devízen -zna -o: ~a politika, ~i prekršek, dinar, fond, ~o kritje; devízno-práven -vna -o

devocionālíje -álíj ž *mn. nabožni predmeti*, devocionálen -lna -o *[-ln-]*

devójka -e ž lit., devójičica -e ž lit.
 devón -a m geol., devónski -a -o: ~a formacija
 devóten -tna -o vdan, klečeplazen, pobožen, pobožnjaški, devótnost -i ž vdanost, pobožnjakarstvo
 devtérj -a m fiz. izotop težkega vodika; dévteron -a m fiz. jedro devterija, sestavljeno iz protona in nevtrona
 dezavuirati -am preklicati, na laž postaviti, izneveriti se, dezavuiranje -a s
 dezertirati -am pobegniti (od vojakov), dezertér -ja m (vojaški) begun, dezertérski -a -o ubežniški, dezertérstvo -a s
 deziderát -a m zaželena stvar
 dezinficirati -am razkužiti, razkuževati, dezinfekcija -e ž razkužitev, razkuževanje, dezinfekcijski -a -o razkuževalen, dezinféktor -ja m 1. človek, 2. priprava, dezinféktorica -e ž, dezinféktorski -a -o razkuževavski; dezinficiens -a m razkužilo
 dezinsékcija -e ž uničevanje mrčesa, dezinsékcijski -a -o
 dezintegrátor -ja m stroj. drobivec, luščivec, dezintegrácija -e ž drobljenje celote
 dezinteresirati -am se ne se zanimati, ne se meniti za kaj, dezinteresiran -a -o brez zanimanja
 dezodorirati -am duh vzeti, dezodorácija -e ž
 dezoksidirati -am odvzeti kisik kemični spojini, dezoksidát -a m
 dezorganizirati -am razkrojiti, razkrajati, dezorganiziran -a -o, dezorganizácija -e ž, dezorganizátorski -a -o
 dezorientirati -am se zgubiti smer, zмести se, dezorientiran -a -o zmeden, zgubljen, nepoučen, dezorientiranost -i ž nepoučenost, zmedenost, dezorientácija -e ž
 děž -jà m: ~ gre, pada, k ~ju se pripravlja; govori ko ~; priti z ~ja pod kap; ne stoji na ~ju; ne hodi v takem ~ju; ne hodi po ~ju; lasje, brki na ~; dežek -žká m in dežek -žka m: pohleven ~ >[dəž-]
 děža -e ž | posoda, posebno za maslo|, děžen -žna -o: ~i pokrov, děžica -e ž, děžast -a -o
 děžela -e ž, mn. dežele dežel [-êl] in dežele deželá deželám 1. upravna enota: ~ Kranjska; 2. pokrajina v nasprotju z mestom: grem na ~o iz mesta na kmete; sem bil na ~i, prihajam z ~e; 3. deveta ~; krtova ~; pomlad prihaja v děžel, ~e ljudske demokracije

dežel(j)ám -ána m, dežel(j)ánka -e ž, dežel(j)ánski -a -o, dežel(j)ánstvo -a s
 deželški -a -o [-ls-]: ~i pridelki kmečki, ~a gosposčina, deželni -a -o [-ln-]: ~i zbor, poslanec, ~o pravo, ~a vlada
 deželno -v sestavi: deželnoknéžji -a -e; deželnostánovski -a -o; deželnozbořski -a -o: ~e volitve, ~o zasedanje
 deželoznástvo -a s, deželoznánski -a -o
 dežemér -a m, dežemérski -a -o: ~a postaja, ~a naprava >[dəž-]
 děžen -žna m bot.
 děžen -žna -o [dəž-]: ~i plašč
 deževáti -úje, deževánje -a s: venomer dežuje; dežiti -i >[dəž-]
 dežéven -vna -o: ~o vreme, ~i oblaki, ~a doba, ~ veter, deževje -a s: o(b) ~u; dežévník -a m 1. ptič, 2. črv, dežévníca -e ž 1. voda, 2. goba, 3. črv >[dəž-]
 Děžman -a m os. i., Děžmanov -a -o, děžmánski -a -o: ~i duh, děžmanstvo -a s: ~ v politiki
 dežnica -e ž, dežničen -čna -o >[dəž-]
 dežník -a m, dežníkov -a -o: ~a palica, ~a kljuka, dežníček -čka m, dežníkár -ja m, dežníkárka -e ž, dežníkárski -a -o: ~a obrt >[dəž-]
 dežúrén -rna -o: ~a služba, ~i uradnik, zdravnik, dežúrni -ega m; dežúrati -am imeti dežurno (službo), dežúrstvo -a s
 dia neskl.: ~ plošča diapozitivna plošča; gl. tudi diapozitiv
 diabáz -a m geol. |vulkanska kamnina|
 diabétes -a m med. sladkorna bolezen, diabétičen -čna -o: ~ bolnik, diabéтик -a m: hrana za ~e
 diabóličén -čna -o hudičev, zloben, diabólik -a m, diabolizem -zma m, diabólika -e ž
 diáboło -la m |igral|
 diacetilén -a m nenasičen vodikov ogljik
 diadém -a m načelek, diadémski -a -o
 diadóh -a m zg., diadóški -a -o: ~a doba
 diafán -a -o presojen: ~i papir, diafánost -i ž presojnost; diafanoskop -a m priprava za preskušanje ječmena in pšenice
 diafrágmá -e ž med., fiz. prepona, zaslonka, diafrágemski -a -o [-gam-]: ~a črpavka
 diagnóza -e ž razpoznavna in označba bolezni: ~o napraviti, narediti = diagnosticirati -am; diagnóstika -e ž nauk o določanju bolezni, diagnóstik -a m: dober, slab ~; diagnóstičen -čna -o: ~a postaja

diagonál [-ál] -a m |*tkanina*|
diagonála -e ž *prekotnica*, diagonálen -lna
 -o [-ln-]: ~i prerez; *stvb.* ~a armatura;
tekst. ~i zlagalni aparat
diagram -a m *naris*, *ponazoritev s črto*:
 hitrostni ~, delovni ~, krmilni ~,
 toplotni ~, ~ sil, *diagramski* -a -o
diákon -a m, *diakonisa* -e ž, *diákonski* -a -o:
 ~a služba, ~i red, *diakonát* -a m,
diakonátski -a -o: ~i obred
diakritičen -čna -o *razločevalen*: ~o zna-
 menje pri zapisovanju glasovnih tančin
dialekt -a m *narečje*, *dialekten* -tna -o *in*
dialektičen -čna -o *narečen*: ~ naglas,
 izgovor, *dialektologija* -e ž *znanost o*
narečjih, *dialektológ* -a m, *dialektolóški*
 -a -o: ~a karta
diáléktika -e ž *nauk o mišljenju*, *govorniška*
umetnost, *zgovornost*, *znanstvena metoda*
ostro opredeljenih pojmov, *dialektičen*
 -čna -o *miseln*, *govorniški*: ~a me-
 toda, ~i materializem *nauk o splošnih*
zakonih razvoja v naravi, *človeški družbi*
in mišljenju, *dialektik* -a m *mislec*, *go-*
vornik, *debatér*: oster, dober ~
dialíza -e ž *kem.*, *dializátor* -ja m, *dializá-*
rati -am *ločiti koloide od kristaloidov*
diálog -a m *dvogovor*: *pisati v* ~u, *diálo-*
gičen -čna -o: ~a oblika spisa
diamagnetizem -zma m *fiz.*, *diamagnétik* -a
 m *diamagnetna snov*, *diamagnéten* -tna -o
 = *diamagnétičen* -čna -o
diamánt -a m 1. črni ~ *premog*, 2. *tisk.*
stopnja črk, *diamánten* -tna -o: *stroj*.
 ~i prah, ~a krona; *gl.* tudi *demant*
díameter -tra m *premer*, *diametrálen* -lna -o
 [-ln-]: ~o nasprotje, ~o nasproten,
diametrálnost -i [-ln-] ž
Diána -e ž |*rim. boginja*|, *Diánin* -a -o:
 ~ tempelj
diáobjektiv -a m *objektiv za projiciranje*
diapozitivov na kinoprojektorju
diapozón -a m *oktava*, *obseg glasu*, *glasbene*
vilice; *osnova za presojo*
diapozítiv -a m *fotografski posnetek (za*
projekcije), *diapozítiven* -vna -o: ~
 posnetek *dia posnetek*
diaréja -e ž *driska*, *diaróičen* -čna -o
diárij -a m 1. *dnevnik*, 2. *poslovna knjiga*,
diárijski -a -o
diaskóp -a m *aparatus za predvajanje diapozi-*
tivov, *diaskópski* -a -o = *diaskópičen*
 -čna -o, *diaskopija* -e ž *rentgensko*
presvetljevanje

diáspór -a m *mín.* |*aluminijeva rudnina*|
diáspora -e ž *razsejanost po krajih*: *Slovenci*
 v ~i *raztreseni po svetu*
diastáza -e ž *kem.* |*ferment*|, *diastátičen*
 -čna -o
diatermija -e ž *med.* *pregrevanje z elektriko*:
kratkovalovna ~, *diatermómeter* -tra m
diatónika -e ž *lestvica z naravno razdelitvijo*
tonov in poltonov, *diatóničen* -čna -o
Dickens [dikens] -a m |*angl. romanopisec*|,
Dickensov -a -o, *dickensovski* -a -o:
 ~o *pripovedovanje*
dičiti -im → *lepšati*: ~ se → *ponašati se*,
hvaliti se; *dičen* -čna -o *lit.*: ~i junaki,
 ~a gospoda
didáktičen -čna -o *poučen*, *po načelih di-*
daktike: ~o *pesništvo*, *didáktika* -e ž
nauk o poučevanju, *didáktik* -a m *kdor*
se z didaktiko ukvarja, *didáktičnost* -i ž
poučnost
dideldá in *dideldúm* in *dideldáj medm.*;
dideldájček -čka m *žvrklja* >[-ald-]
Diderot -a [didró -ja] m |*franc. filozof*|,
Diderotov -a -o
didíti -ja m |*prašek za uničevanje mrčesa*|:
 potresti z ~jem
Dído in *Didóna* -e ž, *Didónin* -a -o
diecéza -e ž *škofija*, *diecezánski* -a -o
škofijski
dieléktrik -a m *fiz.*, *dieléktičen* -čna -o,
dieléktričnost -i ž
Dieppe [djèp] -ppa m |*franc. kopališče*|,
diepski -a -o
dieréza -e ž *rázloka*, *premolck med dvema*
stopicama
Diesel Diesla [dizál dizla] m |*nem. inženir*|,
Dieslov -a -o: ~ motor, *dieselski* -a -o
 [-zal-]: ~a *lokomotiva*, ~o *gorivo*,
 olje, ~i motor = *dizel* [-al] -zla m
diéta -e ž 1. *bolniška hrana*: lahka, tekoča,
 postna, neslana, ledvična, suha, stroga,
 rahla ~, 2. *dnevnic*; *diéten* -tna -o *in*
diétičen -čna -o *in* *dietétičen* -čna -o: ~a
 prehrana, *diétik* -a m *človek, ki se drži*
diete, *dietétika* -e ž *nauk o zdravem*
življenju, *o posebni prehrani*
difamirati -am *jemati ali vzeti dobro ime*,
 (o)črnti, *grdit*, *obrekovati*, *difamácija*
 -e ž *blatenje*, *obrekovanje*
diferéncia -e ž *razloček*, *diferénčen* -čna -o:
 ~i *kvocient*, ~i *manometer*, *diferenci-*
rati -am *ločiti*, *razločiti*: *mat. računati*
diferencial funkcije, *odvnjati*: *diferen-*
ciran -a -o: *mat.* ~a *funkcija*, *diferen-*

čiranjó -a s razloževanje; diferencíál [-ál] -a m mat., teh., diferencíálen -lna -o [-ln-]: ~a carina, ~i izpit, ~o enačbe; diferencíácija -e ž: napraviti ~o

diferírati -am ločiti se, biti narazen, ne soglašati

difrákciija -e ž fiz. lomljenje žarkov, uklon svetlobe

difterija -e ž davica, grlovka: epidemija ~e, diftéričen -čna -o: ~a obloga, ~ otrok, diftérjski -a -o: ~i bacil, serum

diftóng -a m dvoglasnik, diftóngičen -čna -o dvoglasniški, diftongizácija -e ž sprememba v dvoglasnik, diftong(iz)írati -am spremeniti (se) v dvoglasnik, diftong(iz)iranje -a s

difuzija -e ž razprševanje, razpršitev: fiz. ~ molekul, ~ plinov, difúzen -zna -o fot. razpršen, razsut: ~a svetloba, med. razširjen: ~o vnetje, difúzor -ja m fiz.

digama m neskl. |glas in črka v stari grščini|

digerírati -am kem., digeriranje -a s, digestija -e ž učinkovanje topila; med. prebava; digestórij -a m zastekljena omara za odvajanje škodljivih plinov

digésta digést s mn. in digéste digést ž mn. pr.

digitális -a m bot. naprstec, peteroprstnik, zdravilo za krepitev srca, digitálisov -a -o: ~i listi

dignitéta -e ž dostojanstvo, častitljivost, dignitár -ja m dostojanstvenik, visok funkcionar

digresija -e ž odmik

dih -a m: ~ pomladi, vetrca, usode, smrti, ~ zastane, ~ pridrževati, do zadnjega ~a, v globokih ~ih, v poslednjih ~ih je; dihljaj -a m in dihljáj -a m

dihálo -a s: bolezní dihal [-ál], dihávke -ávk ž mn. škрге, dihálen -lna -o [-ln-]: ~a tehnika, ~e vaje, ~i organi, ~i centrum

dihati -am in dišem, diháje, dihájóč -a -e, dihal -a -o, dihanje -a s: težko ~, veter diše; dihljái -ám, dihljáj -ájte! dihljál -ála -o; dihetái -ám, dihetál -ála -o; dihávica -e ž težka sapa, dihavičen -čna -o nadušljiv

dihnik -a m bot.: nežnobrstni ~ žabji koprce

dihníti -nem, dihnjen -a -o: vame dihni! ~ na šipo; besedo je komaj dihnli

dihtéti -lm močno sopsti, gnati se za čim, dihté, dihtèl -éla -o, dihténje -a s: ~ kakor kovaški meh, ptica dihti po vodi,

ta človek dihti za častmi; dihtfv -a -o poželjiv, hrepeneč, dihtivost -i ž

dihúr -ja m, dihúrjev -a -o: ~a koža, dihúrski -a -o: ~i smrad; ti tat ~i; dihúrница -e ž |past|

diják -a m, dijákov -a -o, dijákinja -e ž, dijáček -čka m, dijáški -a -o, dijáštvo -a s dijo medm. voznikov

dika -e ž → čast

dikastérij -a m sodni dvor, sodni kolegij

dikciija -e ž izražanje, izgovarjava, besedilo, govor: prvotna ~ zakona, dikcijski -a -o: ~a hiba

dikcionár -ja m besednjak, slovar, dikcionárski -a -o slovarski: ~i doneski

Díke in Díka -e ž gr. boginja pravice

diktafón -a m avtomatični zapisovavec nareka, diktafónski -a -o

diktírati -am narekovati, zapovedati, zapovedovati, diktiranje -a s narekovanje, diktát -a m narek, samovoljen ukaz, diktátor -ja m, diktátorica -e ž, diktátorski -a -o: ~e metode, ~i nastop, diktatúra -o ž: ~ proletariata, večine, vojska ~, diktátorstvo -a s

***díla** -e ž deska, *dílica -e [-lc-] ž: pa smo na ~i; koga na ~o dejati; *dílice dí'c [-lc-] ž mn. smučke; *dílast -a -o deščen, deščičast: ~a noga ploska; *díle d.l [dl] ž mn. podstrešje: stanovati na ~ah, na ~ah suše zelišča

dilatácija -e ž fiz. toplotna razteznost, toplotni raztezek; med. razširjenost, dilatírati -am raztezati se, raztegniti se, dilatácjski -a -o: stroj. ~a rega, ~a cev, ~a tesnivka; fiz. dilatóméter -tra m

dilatóren -rna -o odlagalen: pr. ~i rok, dilatórij -aj m odkladna odločba, razsodba

diléma -e ž: biti pred ~o pred odločitvijo, biti v ~i → v škripcih, v zadregi, dilemátičen -čna -o, dilemski -a -o

diletánt -a m samouk, nestrokovnjak, diletántka -e ž, diletántski -a -o, diletántizem -zna m, diletántstvo -a s

dilúvíj -a m geol. ledena doba, diluviálen -lna -o [-ln-] = dilúvijski -a -o

dím díma m: vse je v ~u, meso v ~u obesiti, gospostvo je šteló okoli sto ognjišč ali ~ov, potegniti, narediti nekaj ~ov; iz ~a v ogenj z dežja pod kap; dímeček -čka m

díma -e ž = díмка -e ž = dímlja -e ž = dímsa -e ž |krava|, díme -éta m = dímeček -mka m = dímeček -mca m |vol|

dimast -a -o
dimek -mka *m bot.*: navadni ~, strešni ~, drobnoglaví ~
dimeljnica -e [-*maj*] *ž gl.* dimlje
dimen -mna -o: ~i steber, ~a maska, cev, ~o je, slabo se vidi; dimnat -a -o: ~a kuhinja, ~a soparica, ~i oblaki
dimenzija -e *ž razsežnost, mera, dimenzijski* -a -o: ~i preskus, ~a analiza, dimenzionalen -lna -o [-*ln-*], dimenzionirati -am, dimenzioniranje -a s
dimetil- *kem. v zloženkah*: dimetilamin -a m, dimetilaminoantipirin -a m
dimlje -ij *ž mn.* |široke ženske hlače|: muslimanske ~, deklica v ~ah
diminuendo *prisl. glas.*
dimiti -im: ~ meso; smodnik, ki se ne dimi
Dimitz [*dimic*] -a *m* |*zgodovinar*|, Dimitzov -a -o: ~a zgodovina
dimlj dimelj [-*maj*] *ž mn.*, dimeljski -a -o [-*maj*-]: ~a kila, dimljice -ic *ž mn.*, dimljáča -e *ž kužna bula v dimljah, v koraku*, dimeljnica -e *ž* |*kost*|, dimeljničen -čna -o >[-*aj*-]
dimnica -e *ž izba z odprtim ognjiščem, pre-kajevalnica*, dimničen -čna -o: ~a loputa, dimnjáča -e *ž izba za prekajevanje*
dimnik -a *m*: klobukasti ~, lokomotivski, tovarniški ~, dimnikov -a -o: ~o žrelo, dimniški -a -o, dimnikar -ja *m*, dimnikarček -čka *m*, dimnikarica -e *ž*, dimnikarski -a -o: ~a obrt, ~i okoliš, dimnikarstvo -a s, dimnikarščina -e *ž*
dimolovec -vca *m klobuk na dimniku*
dimorfen -fna -o *mín. dvoličen*, dimorfizem -zma *m*: spolni ~, dimorfija -e *ž dvo-ličnost*
dina -e *ž* |*merska enota*|
dinámika -e *ž fiz.*, dinámičen -čna -o: ~ značaj, ~i pritisk, ~i vzgon, dinámičnost -i *ž*, dinámik -a *m človek z dina-mičnim značajem*, dinamizem -zma *m fil.* |*smer*|, dinamo -a *m stroj za enosmerni tok* (*dinamo stroj): ~ pri kolesu, dinamski -a -o
dinamít -a *m* |*razstrelivo*|, dinamíten -tna -o: ~i naboj, dinamítar -ja *m*, dinamítarstvo -a s
dinamo -v sestavi: dinamóméter -tra *m stroj. silomer*; dinamográf -a *m*
dínar -ja *m*, dínarski -a -o: ~a vrednost, ~a veljava, dínarček -čka *m*
Dínara -e *ž* |*pogorje v Dalmaciji*|, dínarski -a -o: ~o plemo

dínást -a *m vladar*, dinástija -e *ž vladarska hiša, rodovina*, dinástičen -čna -o, dinástičnost -i *ž*
diné -ja *m* |*obed, večerja*|
díngač -a *m* |*vino*|
díngo -a *m* |*avstralski pes*|
dínja -e *ž*, dínjin -a -o: ~e pečké, dínjišče -a s |*greda*|
dínózáver -vra *m* |*plazivec*|
dióda -e *ž el. elektronka z dvema elektro-dama*
Diodór(os) -ra *m* |*gr. zgodovinar*|, Diodórov -a -o
Diofánt(es) -ta *m* |*gr. matematik*|, Diofántov -a -o: ~e enačbe, diofántski -a -o
Diógen(es) -na *m* |*gr. filozof*|, Diógenov -a -o, diógenuski -a -o
Diokletíanus -na *m in* Diokleciján -a *m* |*rim. cesar*|, Dioklecijánov -a -o: ~a palača v Splitu
dioksid -a *m kem.*: dušikov ~, ogljikov ~ |*ogljikova kislina, silicijev ~ kremenica*
Dioméđ(es) -da *m* |*gr. junak pred Trojo*|, Dioméđov -a -o
Diónisos Diónisa *m in* Dioníz -a *m gr. bog vina*, Diónisov -a -o *in* Dionízov -a -o: ~ kult, dionizičen -čna -o *neumerjen, nemiren, strasten, duševno razrvan*: ~a narava, dionizičnost -i *ž*; dionizije -zij *ž mn.*: praznik velikih dionizij
Dionizij -a *m os. i.*, Dionizijev -a -o; Dionizija -e *ž*, Dionizijin -a -o
dioptrija -e *ž* |*optična merska enota*|, dioptrijski -a -o; diópter -tra *m fot.*, dióptričen -čna -o
dioráma -e *ž* |*slika*|
diorít -a *m mín.* |*magmatska kamnina*|; dioríten -tna -o
Dioskúra -ov *m dv. dvojčka Kastor in Poluks*
díple dipel [-*paj*] *ž mn. mehovi*, díplati -am |*igrati na mehove*, díplár -ja *m*
díplóma -e *ž listina, spričevalo o doseženi časti, usposobljenosti ipd.*: doktorska ~, veljavnost, priznanje ~e, díplómen -mna -o: ~i obrazec, díplómski -a -o: ~i izpit; díplomírati -am; díplomíran -a -o: ~a babica, ~ zdravnik, odvetnik, díplománt -a *m*, díplomántka -e *ž*
diplomát -a *m*, díplomátka -e *ž*, díplomátski -a -o: ~i zbor, jezik, korak, kurir, potni list, ~a akcija, pošta, ~i stiki; díploma-cija -e *ž* 1. *mednarodno občevanje*, 2. *zbor diplomatov*, 3. *uglajenost, previd-*

nost, zapetost, zvičajnost, diplomatičen
-čna -o; diplomatizirati -am: znal je
spretno ~; diplomatika -e ž *preučevanje*
zgodovinskih listin

dípol [-ol] -a m. el.

díptih -a m 1. *pri Rimljanih sklopna tablica*
za pisanje, 2. dvodelna oliarna podoba;
tudi diptihon -a m

dír -a m: v ~ se spustiti, iti; v ~u se
ustaviti; konj ima težek ~; mir, če ne,
bo ~! dirjati -am, dirjáje, dirjajóč -a -e,
dirjanje -a s in dirjánje -a s; dirjác -a m
|konj|, dirjavec -vca m, dirjálén -lna -o
[-ln-]: ~i konj; dirjihati -am, dirjástiti
-im težko, nerodno dirjati

díra -e ž *voz s plohom, dírica -e ž dvo-*
kolesna ciza, kimpež; tudi dera

dírekcija -e ž *ravnateljstvo, vodstvo: želez-*
niška ~, direkcijski -a -o: ~a pisarna

dírékten -tna -o *neposreden, prem: ~i*
govor premi, ~ dokaz, ~ pogon, ~o
proporcionalen premo sorazmeren, ~i
davki, ~a volilna pravica; dobiti ~o iz
tovarne naravnost; ~o podivjal je → kar;
diréktnost -i ž neposrednost

dírektíva -e ž *napotek, smernica, navodilo:*
splošne ~e, dati ~e, ravnati se po ~ah,
diréktiven -vna -o: ~ članek, ~a raz-
vrstitev, ~o navodilo

dírékto -ja m *ravnatelj, diréktojev -a -o,*
diréktorica -e ž, diréktoričen -a -o,
diréktorski -a -o, diréktorstvo -a s,
diréktorát -a m ravnateljstvo; diréktórij
-a m 1. upravni odbor, 2. cerk. koledar
z liturgičnimi navodili, 3. franc. vlada
peterce po revoluciji

dírékto -ja m |trta in vino|

dírekrísa -e ž: ~ *elipse, hiperbole, para-*
bole

dírendáj -a m: to je bil ~, kjer so pele
Kurentove gosli

dírígírati -am *ravnati, voditi, dirigiranje -a s;*
dirigiran -a -o naravnán, vóden: ~i iz-
strelki, ~o gospodarstvo, dirigént -énta
m, dirigéntka -e ž, dirigéntski -a -o

dírímírati -am *odločiti ob enakem številu*
glasov, dirimiranje -a s

dírjástiti -im gl. dir

dírkatí -am, dírkáje, dírkajóč -a -e, dírkanje
-a s, dírék -rka m |dir|, dírka -e ž, dírkač
-a m, dírkávec -vca m, dírkálen -lna -o
[-ln-]: ~i konj; dírkalíšče -a s, dírka-
líščen -ščna -o

°dírmití -nem *ganiti, zadeti*

disakórd -a m *glas.*

disázio -a m *ekon. razloček med resnično*
in naslovno ali nominalno vrednostjo

dísciplína -e ž *pravila, red, ostrost, panoga:*
vojaška, šolska, cerkvena ~; akustika
je ~ fizike; disciplinski -a -o: ~a pra-
vila, ~i red, ~o zasledovanje; discipli-
náren -rna -o: ~a preiskava; discipli-
nírati -am reda navaditi, urediti, ustraho-
vati (tudi s kaznijo); discipliniran -a -o
reden, urejen, poslušen, ustrahovan: ~
razred, ~a družba, ~o članstvo, disci-
pliníranost -i ž

dísértácija -e ž *znanstvena razprava, disert-*
acijski -a -o

dísfúnkcija -e ž *med. motena funkcija*

dísústírati -am *vznejeljiti, v slabo voljo*
spraviti, vzeti veselje do česa, disústírán
-a -o vznejeljén, slabe volje, zagrenjen

dísharmoníja -e ž *nesoglasje, neubranost,*
dísharmoničen -čna -o neubran, neskladen
disídént -énta m: ~ stranke, disidéntski
-a -o: ~i glasovi

dísímílácija -e ž 1. *slov. razlikovanje, 2. med.;*
disimilacijski -a -o: ~i pojavi; disimilí-
rati -am

dísjúnkcija -e ž *ločnost, sodbe in sklepi*
z ali—ali, disjunktíven -vna -o: ~o
priredje ločno

dísk -a m: *metanje ~a*

dískalceát -a m |redovnik|, dískaľceátski
-a -o: ~i red, samostan >[-lc-]

dískánt -a m *glas. visoki pevski ali instru-*
mentalni glas, gornja polovica klaviature,
dískántírati -am, dískántíst -a m

dískónt -a m *ekon., dískónten -tna -o: ~i*
kredit, ~a mera, dískóntírati -am: ~
menične terjatve

dískotéka -e ž *zbirka gramofonskih plošč*

dískredítírati -am: ~ *koga komu vzeti, je-*
mati zaupanje, dískredítírán -a -o brez za-
upanja, brez ugleda, dískredítíránost -i ž

dískrepánca -e ž *nesoglasje, nasprotje, nes-*
skladnost, dískrepánten -tna -o neskladen
dískréten -tna -o obzíren, nevsiljív, mláčeč,
dískrétnost -i ž obzírnost, dískrecija -e ž

dískrímínácija -e ž *delanje razločkov, za-*
postavljáje: rasna ~, dískrímínácijski
-a -o: ~o ravnanje s tujci, dískrímíná-
torski -a -o: ~a politika, ~i ukrepi,
dískrímínánta -e ž: mat. ~ kvadratne
enačbe

dískúrz -a m *pogovor, fil. sklepanje, raz-*
členjevanje, dískúrzíven -vna -o raz-

členjujoč: ~o spoznavanje *po sklepanju*, ~a obravnava *v obliki pogovora*
diskusija -e ž *obravnavanje, obravnava, pretres, diskusijski* -a -o: ~i večer, ~a snov; **diskutirati** -am *obravnavati, pretresati*, **diskutánt** -a m *razpravljavec*
diskvalificirati -am *onemogočiti*; **diskvalificiran** -a -o: ~ *igravec*; **diskvalifikacija** -e ž *šp. prepoved nastopanja na tekmah*
dislokacija -e ž *razmestitev, razmeščanje, premaknitev iz prvotne lege*; **dislokacijski** -a -o: ~i *ključ*; **dislocirati** -am *razpostaviti, porazdeliti (po vasi)*
Disney -a [*dizni* -ja] m [*amer. filmski risar*], **Disneyev** -a -o
disociacija -e ž *kem. razcep, razkroj, razpad*: *elektrolitična* ~, *toplota* ~
disolucija -e ž *razkroj, razpad*
disonánca -e ž *razglasje, nesoglasje, neubranost*, **disonánčen** -čna -o, **disonánten** -tna -o: ~i *zvoki*, **disonirati** -am, **disoniranje** -a s
dispanzér -ja m: *protituberkulozni* ~, **dispanzérski** -a -o
disparáten -tna -o *nezdružljiv, čisto drugačen, različen*: ~i *pojmi*; **disparátnost** -i ž: ~ *nazorov*
dispéčer -ja m → *razpečevavec, razpošiljavec, razdeljevavec*
dispénza -e ž *spregled, odveza, oprostitev od kake obveznosti*, **dispenzirati** -am *spregledati, odvezati, med. pripraviti in oddati zdravilo*; **dispenzátor** -ja m
dispepsiija -e ž *slaba prebava*
disperzija -e ž *razpršitev*: *fiz.* ~ *svetlobe*, ~ *elektromagnetnih valov*, **disperzijski** -a -o: ~i *pripomoček* = *dispérgens* -a m
dispnóa -e ž *med. kratka sapa*, **dispnóičen** -čna -o *kratke sape*
disponirati -am *razpolagati s čim, razvrščati kaj, odločevati, urejati*, **disponént** -énta m *ekon. opolnomočenec, vodja poslovnega oddelka s posebnimi pooblastili*
dispozicija -e ž 1. *razpoloženje*, 2. *nagnjenost*: ~ *za jetiko*, 3. *načrt*, **dispozicijski** -a -o: ~i *fond*, **dispozicionálen** -lna -o [-ln-]; **dispozitiven** -vna -o: ~o *določilc, pravo, dispozitivnost* -i ž
dispropórc -a m *nesorazmerje*
disputirati -am *razpravljati, doganjati z razlogi in ugovori*, **dispút** -a m = *disputácija* -e ž *razprava z dokazi in ugovori*, **disputacijski** -a -o: ~i *način*, ~a *obramba*, ~o *napadanje*

dissous -a [*disú* -ja] m *teh., nav.*: *plin* ~ *v jeklenkah pod pritiskom v acetonu raztopljen acetilen*
distánca -e ž *razdalja*: °*varovati* ~o *ne dati do sebe*, **distancirati** -am 1. *odmakniti, teh. določiti razdaljo*; 2. *šp. pustiti pri tekmovanju za seboj, zadaj*, **distáncen** -čna -o: *for.* ~a *lestvica*; *ekon., pr.* ~i *ček*, ~i *delikt*, ~a *kupčija*, ~a *menica*
distib(on) -ha m: ~ *je zveza heksametra in pentametra*
distingvirati -am *razločiti*, **distingvirán** -a -o *izbran, odličen, imeniten*, **distingviránost** -i ž *odličnost*; **distinkcija** -e ž *odlika, odlikovanje; razločevanje, razločevalno znamenje*
distonirati -am *glas. ne čisto prav peti ali igrati*
distribúcija -e ž *razdelitev, razdeljevanje*, **distribucijski** -a -o *razdelitven*, **distribútor** -ja m *razdeljevavec*, **distributiven** -vna -o (*raz*)*delilen*: ~i *števniki*
distrikt -a m *okrožje, okraj*
distrofija -e ž *med. motnja v prebavi*, **distrófičen** -čna -o
dišáti -im, **dišéč** -a -e, **diši** -íte! **dišál** -ála -o: *lepo* ~, ~ *po šmarnicah*, *vino* *po sodu* *diši*, *denar* *mu diši*, *delo* *jim* *ne diši*, ~ *po snegu*, *to diši* *po goljufiji*, *lačnemu* *tudi nezabeljena jed diši*, *kruh diši*, *kruh* *mu* *ne diši*; **dišéč** -éča -e *prid.*: *lepo* ~
dišáva -e ž, **dišávar** -ja m *parfumar*, **dišávarica** -e ž, **dišáven** -vna -o *aromatičen*, **dišávnica** -e ž *stekleničica za parfum*, *puša za dišave*, *žleza za dišečo izločino*, **dišávski** -a -o: *Dišávski otoki*; **dišáviti** -im: *gospodične se rade dišavijo*
dišéčevina -e ž *in dišečevina* -e ž *dišeče začimbe*, **dišéčnost** -i ž; **dišéčka** -e ž 1. *trta*, 2. *hruška*
dišek -ška m: *vino* *ima* ~ *po sodu*: ~ *po smešnem, omlednem*
díti *dijem lit.*: *sapica dije*; *cvetlice dijejo*; *kar žije in dije*
ditirámb -a m (*obredna*) *hvalnica*, **ditirámbski** -a -o = *ditirámbičen* -čna -o
diurníst -a m *dnevničar*, **diurnístka** -e ž *dnevničarka*, **diurnístovski** -a -o
díva -e ž: *filmska* ~ *zvezdnica*
Diváča -e ž *kr. i.*, *v* ~i, **diváški** -a -o, **Diváčani** -ov m *mn.*
diván -a m *blazinjak*, **divánček** -čka m
divergirati -am *iti narazen, razhajati se*: ~ *v mišljenju*, *črti divergirata se raz-*

hajata, divergència -e ž raznosmernost, razloček, divergencen -čna -o, divergenten -tna -o razhoden: ~i kanal

diverzija -e ž *postranska operacija, nezakonito uporno delovanje ali vojskovanje*, diverzijski -a -o: ~a organizacija; diverzánt -a m, diverzántstvo -a s, diverzántski -a -o: ~a akcija

dividénd -énda m *deljenec; število, ki ga delimo*; dividénda -e ž *delež od letnega dobička*, dividénden -dna -o; dividíratí -am *deliti*, dividíranje -a s *deljenje*

divinácija -e ž *slutnja prihodnjih dogodkov, vedeževanje*

Divina commedia [*divina komédia*] -e -e ž *Božanska komedija |Dantejev ep*

°diviti -im se *čuditi se*, °divóta -e ž *čudovitost, čudo*, °divén -vna -o *čudovit, prelep, sijajen*

divíz -a m *tisk. vezaj*

divizija -e ž *voj. [oddelek, večja skupina]*, divizijski -a -o: ~o poveljstvo, divizio-nár -ja m *poveljnik divizije*

divízor -ja m *mat. delavec*

divjáčina -e ž 1. *meso divjadi*, 2. *divja žival*, 3. *divjak*, divjád -i ž *divje živali*, divjádén -dna -o

divják -a m *neukročena žival, necepljeno drevo, neomikan, neorganiziran, surov človek*, divjákinja -e ž, divjáček -čka m, divjáški -a -o, divjástvo -a s, divjáčnost -i ž; divjáka -e ž *in divjáča -e ž necepljeno drevo: češnja* ~

divjákovec -vca m *bot.*

divjáci -ám, divjáj -ájte! *divjajóč* -a -e, divjájé, divjál -ála -o, divjánje -a s: *bik divja po pašniku; rastlina divja; kam divjaš? divjávec -vca m, divjávka -e ž; divjáló -a s človek nagle jeze*

divjí -a -e, *bolj divji*: ~a zver, ~i lovec, živetí v ~em zakonu, ~a jeza, ~a češnja, ~i ogenj, ~e gledati, raste mu ~e meso, Divjí potok; divjina -e ž, divjáva -e ž, divjóst -i ž, divjást -a -o *plašen, boječ*, divjínec -nca m *divje živeč človek*, divjica -e ž *prebohotno žito*

divník -a m = divnjak -a m *lit. park*

dízél [-əl] -zla m [*motor*]; *gl. tudi Diesel*

dizentérija -e ž *griza*, dizentéričen -čna -o *grizav*: ~ bolnik, dizentérjski -a -o: ~i bacil

Djékké Djékkš ž *mn. kr. i.*, djéski -a -o *dláka* -e ž: *mišja ~ ptičji puh, pasja ~ [kletvica], ~o cepiti; tudi za ~o se ne*

umaknem; do ~e vse je povedal; ~o puščati goliti se; take ~e ljudje; po žabjo ~o poslati po april; dláčica -e ž; dláčen -čna -o kosmat, dlákast -a -o, dlákav -a -o: ~ čopič, dlákavost -i ž, dláčnica -e ž [celica], dlákarica -e ž: uš ~ krvosésna uš

dlako- v *sestavi*: dlakocépec -pca m, dlakocépski -a -o, dlakocépen -pna -o, dlakocépstvo -a s; dlakojédén -dna -o: ~i mrčes

dlán -i ž, *na dláni, z dlanjó*; dve dlani; *mn. dlani*: ~ širok; na dlani je *očitno, jasno je*; dlánski -a -o, dlánast -a -o, dlánčnica -e ž [*kost*]; dlánastolístén -tna -o

dlésk dléška m [*ptič*]: *zeleni ~*

dlésk *medm.*, dlés(k)niti -nem = dléščiti -im; *dlésk dléška m [glas], dléskati -am in dleskáti -ám, dleskét -éta m, dleskáv -áva -o, dleskávec -vca m, dleskávka -e ž*

dlésna -e ž, *nav. mn. dlésne dlésén [-sən]* (°dlesno s), dlésénski -a -o [-sən-]

dléttí -im, dlétenje -a s

dléto -a s: *prečno ~, dléten -tna -o, dlétast -a -o, dlétce -a s; dletilo -a s stroj.*

dljé *prim. prisl. dalje*

d-mól [démól] -a m: *skladba v ~u*

dnén -a -o *dnov*: ~a doga

Dnéper -pra m, dnéprski -a -o; Dneprostrój -ója m, dneprostrójski -a -o

Dnéster -tra m, dnéstrski -a -o

dnéven -vna -o 1. ~a luč, ~i kop *kop na prostem*, odstaviti z ~ega reda, na ~i red dati, priti; ~o delo *podnevi*; 2. *vsakdanji, na dan*: ~i zaslužek, ~o delo, ~a hrana; dnévno *prisl. → na dan, vsak dan*

dnévnica -e ž = dnevnina -e ž = dnévščina -e ž; dnévničar -ja m, dnévničarka -e ž, dnévničarski -a -o

dnévnik -a m: *današnji ~i poročajo; list iz mojega ~a; davčni, plačilni, ladijski ~; ~o nabavah, dnévniški -a -o*

dníka -e ž *dnjača*, dníčen -čna -o *na dnu ležéč*: ~ les, ~ svet, ~ travnik

dnína -e ž *delo in zaslužek enega dne*: po ~ah hoditi, dnínski -a -o, dnínar -ja m, dnínarica -e ž, dnínarski -a -o, dníniti -im

dníšče -a s 1. *temelj*, 2. *veje na dnu senene kope*, 3. *odritek pri deblu*, 4. *usedlina, gošča*, 5. *tisk.: jedkalno, vrezovalno ~*

dniti dním *dno vlagati*, dni dnítel dníl -a -o, dnjénje -a s: ~ sod

dnjāča -e ž dnika, sódolica, travnat dolec, na dnu ležeč svet

dnò dnà s, dnù dnò na dnù z dnòm, dv. dni dnòv in dán dnòma dni na dnéh z dnòma, mn. dnà dnòv in dán dnòm dnà pri dnéh z dní: dvojno, izbočeno ~, ~ kotla, sitasto ~; anat. medenično ~, lobanjsko ~; do ~a izprazniti, spreminiti; ladja zadene na ~, priti resnici na ~ ali do ~a, iz ~a srca se zahvaliti, iz ~a hišo sezidati, sodu ~ izbiti; na ~u življenja, za ~om pobirati spodaj, pri tleh

dno predl. z rod.: ~ potoka leži velika riba dnòv -a -o dnen: ~a doga, ~a debelina debelina dna

do prisl. nekako, okoli, skoraj: ~ sedem ur hodá, ~ tri dinarje na uro, ~ dvajsetkrat so napadli

do predl. z rod. ① krajevna raba: od vzhoda ~ zahoda, ~ strmih nebes, šel bi ~ konca sveta, od hiše ~ hiše hodimo, od veselja ~ veselja leta; ~ staršev pisati, ~ matere pride list poslan, obrniti se ~ prijatelj; v dvorani je bila glava ~ glave; zrno ~ zrna pogāča, kamen ~ kamna palača; ~ kod, ~ vrh glave; ② časovna raba: delati ~ trde noči, spati ~ belega dne, ~ sivih las, ~ polnoči svatovati, ~ tistih dob, ~ konca dni, od zore ~ mraka, ~ zadnjega so tajili, ~ tretjega gre rado, ~ pred kratkim, ~ takrat, ~ zdaj, ~ blizu božiča; ③ način ali količina: ~ krvi se urezati, ~ golega sleči, ~ mrtvega pretepsti, ~ blaznosti ljubiti, ~ solz ganiti, najesti se ~ ljube volje, ~ pike izpolniti povelje, ~ besede vse je res, kuhati ~ mehkega, ~ celega opleta njiva, ~ živega priti, ~ vrha poln, ~ ušes zaljubljen, ~ grla sit, ~ dna spregledati, nimamo kruha ~ ostajanja, ~ čuda čedno deklet, ~ hudiča močan fant, od pet ~ sedem stopinj, spremenljivo ~ oblačno vreme; zaslužiti od 200 ~ 300 din; ④ smer dejanja: ~ tega mi je (°na tem), malo mu je ~ življenja, nič mu ni ~ zabave, trd ~ ubogih; prijazen, dober ~ vseh, ljubezen ~ domovine, odnos ~ dela, zvestoba ~ prijatelj, prošnja ~ vas, čast ~ srca ima oblast; kar pa je ~ skoposti, ga nima para kar se tiče; kar je ~ mene, bom storil v moji moči;

kadar bi bilo izražanje dvoumno, do lahko zamenjamo s predlogom razen: zapravlil je ves denar ~ zadnjega kovača; sprejemam to pravilo vse ~ neznatnih izjem; podkupljivo je bilo vse ~ sodnikov; vsi ~ enega so odšli

do- v sestavi: I. z glagoli pomeni ① dopolnitev in konec dejanja: je že došlo, za letos smo dodelali, revež je došel, ogenj dogori, dokončati; ② priti do določene stopnje: dokopati se do bogastva, doiti popotnika, otrok se domore žveplenk, fant je dorastel vrha, dobiti, dohietati, dospeti, doseči; ③ dosego zaželenega; dočakati konca, dognati resnico, dokazati laž, dopovedati komu, doklicati dekletu k oknu; ④ dodajanje: doliti vode, doplačati razliko, dokupiti njivo, doložiti, dosuti, dostaviti, dopisati; II. imenske sestavljenke so ① iz glagolov: dobitok, dodatek, dogovor, dokaz, doklada, doliv, doprega, dozdeven, doživljaj; ② iz predložnih zvez: dokolenke, hlače dopetače, dobeseden, doleten, dosmrten, doprsen; predložne zveze so rade okamne v prislovi: doslej, dokorej, dosihdob, dopoldne, dosti, dovolj, dodobra, dočista

dób -a m, dóbec -bca m, dóbov -a -o: gladek kot ~a skorja, dobovina -e ž, dóbje -a s, dóbovje -a s

dób -a m: biti na ~u na dobičku

Dób -a m kr. i., v ~u, dóbski -a -o in dobovski -a -o, Dóbljani -ov m mn. ali Dobóvci -ev m mn.

dóba -e ž: zlata ~, življenjska ~, ~ trpežnosti, junaška ~, pr. pogodbená, preskusna, službena, zavarovalna, karenčna ~; bronasta ~; do te ~e, po ti ~i, do tistih dob

dobáviti -im preskrbeti, nakupiti, oskrbeti, poslati, dobavitelj -a m, dobaviteljica -e ž, dobaviteljski -a -o; dobávljati -am, dobávljanje -a s; dobáva -e ž, dobáven -vna -o: ~i rok, list, ~i stroški; dobavljáč -a m, dobávník -a m, dobávníca -e ž, dobávitev -tve ž, dobávitven -a -o [-vən-]; dobavljiv -a -o

Dobéno -ega s kr. i., na ~em

dóber dóbra -o, dol. obl. dóbri -a -o, prim. bóljši -a -e: ~ dan! ~o srečo! ~ tek! ~ človek, ~e volje biti, kaj bo ~ega? ~i ljudje so mu vse na nos nesli, žito je ~ kup pocení, ~a ušesa imaš, pes

ima ~ nos, fant ni na ~em glasu, ~ glas seže v deveto vas, ~o ime izgubiti, otrok je ~e glave, dekleta je iz ~e hiše, ~o delo boš napravil, ~o blago se samo hvali, ~ jezik imeti, ~ prevodnik toplote, ~a letina, kupčija, mera, paša, v ~i veri, iz ~e volje kaj storiti, bil je ~a duša; ta je pa ~a! z ljudmi je treba po ~em; ta stvar mu bo še k ~emu; ~ ko kruh, kakor med, kakor ~ dan; veter ni bil ~, midva sva si zelo ~a, zdaj sem pa ~! če te zasačijo, boš ~; komaj ~, da bi krompir lupil; za biriča bo kar ~, sukinja je še ~a, ~a sta si kakor pes pa mačka; ~a dva metra visok, od tega je že ~ mesec, ~o uro hoda, ~ kos kruha, ~ se delati *dobrikati se*; ~ stari *porok*, za *poroka biti*; *dóbro prisl.*: ~ kaže, ~ mu gre, ~ si se ga nalezel, ~ živeti, ~ mi dé, ~ se mi zdi; ni še ~ znil, že mu je bilo žal; ~ tema je že bilo, ~ pozno, ~ dosti; *dóbro -ega s*: boljše je sovražnik ~ega, na *dóbrém biti*, imeti; do ~ega preverjen *dobroga*, v ~ pisati, šteti komu; svetujem ti za tvoje ~; ima vsaj to ~, da ni hinavec; *včasih zamenja primernik dol. obliko osnovnika*: boljše vino prinesi, boljši klobuk vzemi

Doberdób -a m kr. i., v ~u, doberdóbski -a -o, Doberdóbci -ev m mn.

dóberman -a m |*pasma*|

dobeséden -dna -o, *prisl.* *dobesédno od besede do besede, natančno po besedah (za način), do besede vse, do pike, do črke vse (za mero izčrpnosti in natančnosti)*: ~ prepis, ~ prevod; ~o povedati, ~o navesti kaj; *dobesédnost* -i ž

dobiček -čka m: čisti, vojni, tržni, masten ~; imeti, spraviti ~ od prodaje, kovati ~ iz pravd; račun zgube in ~a; na ~u biti; prvi ~ ne gre v mošnjiček; *dobičkar -ja m*: vojni ~, *dobičkartija -e ž*, *dobičkár -iti -im*, *dobičcarski -a -o*: ~i duh, *dobičkarstvo -a s*

dobičkažéljen -ljna -o *dobička želján, željen dobička*, *dobičkažéljnost* -i ž, *dobičkažéljnež* -a m

dobičko -v sestavi: *dobičkolóvec -vca m*, *dobičkolóvstvo -a s* *lov za dobičkom*; *dobičkonósen -sna -o donosen*, *dobičkonósnost* -i ž *donosnost*

dobíti -ím -íš -i, 3. os. mn. *dobíjo in dobé, poleg dobóm -óš -ó -óva -ósta -ómo*

-óste -ódo *in* *dobójo*; *dóbi -íte!* *ali dobódi -te!* *dóbil in dobil -ila -o*, *dobljen -éna -o*: službo ~, za ženo ~, imam ~ toliko; stavo; pravdo ~; trdnjava ~, v pest ~; noč me je dobila; bolezen, zobe ~; doma ~ koga; ~ po glavi; v glavo ga je dobil; ~ v mrežo, na muho; ~ po nosu, po grbi, ~ jih; ~ proste roke, besedo, zadoščenje, vtis, bitko; ~ na laži; ~ na limanice, v posest, pred oči; ~ ribo na trnek; ~ na svojo stran, zase; ~ veselje, zaupanje, povelje; ~ dekle, moža, ženo; ~ pismo, denar, igro; ~ pri kom streho; ~ pomoč, pouk, delo, stanovanje, prostor; ~ trebuh, mlade; ~ v kremplje, v roke, kaj za pod zob; ~ naposodo, v zameno, v oblast, veter v hrbet; vse se dobi, vsaka stvar dobi noge, dobimo se na postaji, tudi taki ljudje se dobé, dež dobimo

dobítje -a s, *dobit -i ž kem.* (°izplen), *dobítek -tka m*: glavni ~; *dobíten -tna -o*: ~a zadolžnica, *dobítnik -a m*: srečni ~, *dobítnica -e ž*, *dobítniški -a -o*; *dobljiv -a -o*, *dobljivost -i ž*

dobívati -am, *dobíval -a -o in -ála -o*, *dobívanje -a s*: ~ ugled, težo, zaupanje, pri ugledu (°na ugledu), zobe ~, pri igri ~; *dobívavec -vca m*, *dobívávka -e ž* **dóboš** *neskl.*: ~ torta, ~ torte

dobráva -e ž, *dobrávica -e ž*, *dobrávec -vca m*, *dobrávka -e ž* |*prebivavka in rastlina*|, *dobrávski -a -o*; *dobrávina -e ž* |*seno*|

Dobráva -e ž, na ~i *in* v ~i: Blejska ~, *dobrávski -a -o*, *Dobrávci -ev m mn.*

dobrci -év m mn., -ém -è -ih -i *óspice*, *dobrčav -áva -o*

Dobrépolje *Dobrépolj ž mn. kr. i.*, *dobrépoljski -a -o*

dobréti -im, *dobrétl -éla -o dobro deti*: zrak mi tu dobri

dobríčnik -a m *dobrodušen človek* = *dobričina -e ž in m*, *dobričinski -a -o*

dobrika -e ž *bot.* = *dobrikovina -e ž in dobrikovina -e ž dobrovita, hudika*

dobrikati -am se, *dobrikanje -a s*: ~ se komu, *dobrikav -a -o*: ~ glas *sladek*, *dobrikavec -vca m*, *dobrikavka -e ž*, *dobrikavski -a -o*, *dobrikáč -a m*

Dobríla -a *in -e m*, *Dobrílov -a -o*; *Dobríla -e ž*, *Dobrílin -a -o*

dobrina -e ž: porazdelitev *dobrin*, zemeljske, kulturne ~e; ~ pridelka, vino ni posebne ~e; *dobrínski -a -o*

Dóbrna -e ž *kr. i.*, na ~i, dóbrčanski -a -o, Dóbrčani -ov *m mn.*
dóbro -ega *s gl.* dober
dobro -v *sestavi*: °dobrobit -i ž *blaginja, blagor*; dobrodėjen -jna -o, dobrodėjnost -i ž; dobrodėlen -lna -o [-ln-], dobrodėlnost -i [-ln-] ž, dobrodėlnik -a [-ln-] m, dobrodėlnica -e [-ln-] ž; dobrodóšel -šla -o, dobrodóšlica -e ž; dobrodúšen -šna -o, dobrodúšnež -a m, dobrodúšnost -i ž; dobrohóten -tna -o, dobrohótnost -i ž, dobrohótnjež -a m; °dobroimėtje -a *s imetje, dobro*: imeti ° ~ imeti *v dobrem ali na dobrem*; dobrojėdec -dca *m gastronom*, dobrojėdka -e ž; dobrolėt(ov)ina -e ž *bot. dobrika*; dobromiseln -a -o [-səln-], dobromiselnost -i [-səln-] ž; dobronamėren -rna -o, dobronamėrnost -i ž; °dobropis -a *m vpis v dobro*; dobrosrčėn -čna -o, dobrosrčėnost -i ž, dobrosrčėnež -a m; dobrovita -e ž *bot. dobrika*, dobrovitje -a *s*, dobrovitovina -e ž *in dobrovitovina* -e ž; dobrovóljen -ljna -o, dobrovóljnost -i ž, dobrovóljec -ljca *m*, dobrovóljček -čka *m*, dobrovóljnež -a m, dobrovóljiti -im *zabavati*; °dobrovóljec -ljca *m prostovoljec*, °dobrovóljka -e ž *prostovoljka*, °dobrovóljstvo -a *s prostovoljstvo*, °dobrovóljski -a -o *prostovoljski*; dobrožėljen -ljna -o, dobrožėljnost -i ž; dobrožívčev -vca *m*, dobrožívka -e ž, dobrožívčen -vna -o, dobrožívnost -i ž
dobróst -i ž: žejja po ~i je v njem, človek z vsemi ~mi in slabostmi, dobrósten -tna -o
dobróta -e ž: ~ vinskega pridelka, blago posebne ~e; srčna ~, sama ~ ga je, ~ je sirota, biti za župana ni taka ~, tudi nesreča ima svojo ~o, sprejemati ~e, živetí na ~i *od miloščine*, na mizo so prinesli vsakovrstnih dobrot; *pr. pravna* ~; dobróten -tna -o, dobrótnost -i ž, dobrótnik -a m, dobrótnica -e ž, dobrótniški -a -o; dobrótljiv -a -o, dobrótljivost -i ž
Dóbrova -e ž *kr. i.*: na ~i pri Ljubljani, Dóbrovski -a -o
Dóbrovský [dóbrovski | dóbróvski] -ega *m* [čėški *lingvist*]: slovnica ~ega
dobróšen -šna -o *precėj velik*: ~ kos kruha, dušo si ~o privezati
Dobróšča -e ž *krajina ob ustju Donave*, dobróški -a -o: po ~ih vaseh

docėla *prisl. čisto, prav, popolnoma*
docėtn -ėnta *m učitelj na univerzi*, docėntka -e ž, docėntski -a -o, docėntúra -e ž; docirati -am, dociranje -a *s*
docvesti docvetėm [-cvə-] *gl.* cvesti = docvetėti -im *gl.* cveteti: te rože pri nas ne bodo docvelė, docvetėle; docvítati -am = docvétati -am: lepota deklici docveta
dočákati dočákam, dočákaj -ájte! dočákál -ála -o *in* dočákati -am *s stal. poud.*: velike starosti ~, kaj sem morala ~, ne boš se dočakal mirnih časov; sin je dočakal mater; dočakovati -újem
°dočim *vez. 1. časovno: medtem ko, vtem ko*; 2. *protivno: a, ali, pa*
dočista *prisl. popolnoma, do kraja*
dođajati -am, dođajanje -a *s*, dođajen -jna -o, dođajėlen -lna -o [-ln-] *kar se dá dođajati, kar je namenjeno za dođajanje*
dođati -ám *gl.* dati, 2. *mn.* dođá(s)te; dođátek -tka *m: družinski, otroški, funkcijski* ~, ~ k dogovoru, zakonu; dođaten -tna -o: ~i predpisi, zaslúžki, krediti; *teh.* ~i postopek, ~a napetost; *pr.* ~i davek, dogovor, ~a plača; dođátno *prisl.*: ~ k razglasu
dođetati dođėnem *gl.* dođeti *in* dejati: krivici je dođejal še žalitev
dodekádėčen -čna -o: ~i sistem *dvanajstinski*; dodekaėder -dra *m min. dvanajsterec*; dodekaėdrski -a -o: ~i lik, kristal; dodekagón -a *m dvanajsterokotnik*; Dodekanėz -a *m*, dodekanėški -a -o
dođėlati -am, dođėláva -e ž, dođėlanost -i ž; dođėlavati -am, dođėlavanje -a *s*; dođėlavati -újem *gl.* delovati, dođėlovánje -a *s*: ~ načrt
dođėliti -im, dođėli *in* dođėli -ite! dođėlil -ila -o, dođėljėn -ėna -o; dođėlitev -tve ž: ~ kredita, stanovanja, ~ na službovanje, dođėlitven -a -o [-tvən-]: ~i dekret; dođėlivec -vca *m avt.*: tokovni, vžigalni ~
dođėljevati -újem, dođėljúj -te! dođėljevál -ála -o, dođėljevánje -a *s*; dođėljevávec -vca *m*, dođėljevávka -e ž
dođėti *in* dođėjati dođėnem, dođėni -ite! dođėl -ėla -o *in* dođėjal -a -o: na ogenj ~, dođėnite še malo masti; dođėv -ėva *m*, dođėvek -vka *m*
dođėvati -am *in* dođėvljem *gl.* devati, dođėvanje -a *s*
dođóbra *prisl. do dobrega, čisto, popolnoma, docela*

Dodóna -e ž [*mesto v starem Epiru*], dodónski -a -o: ~o svetišče, ~i hrast
dofèn -a *m franc. prestolonaslednik*; Dofinèja -e ž [*franc. pokrajina*]
dóga -e ž: ~ za sode, dogár -ja *m kdor doge dela*, dóžica -e ž, dóžen -žna -o: ~a širina, dožina -e ž, dogovina -e ž [*les*], dogóvnik -a *m obličj*
dóga -e ž [*pasja pasma*], dógin -a -o: ~a glava
dogájati -a se, dogájanje -a *s*: velike reči se dogajajo, dogajališče -a *s*
dogánjati -am, dogánjanje -a *s*: ~ živino na semenj, ~ besedam pomene; doganjív -a -o: ~ duh; doganjívnost -i ž; *tudi* doganjívn -a -o, doganjívnost -i ž
doglédati -am: te planjave ne moreš ~; dogléd -éda *m*: biti na ~u, volíte so na ~u; doglédén -dna -o: v ~em času
doglédžnica -e ž [*obutev*]
dógma -e ž, *mn.* dógme dógem [-gəm] *nedokazana trditve, opredeljen verski nauk*: juridična ~; dógemski -a -o [-gəm-]: ~a zgodovina; dogmátika -e ž *nauk o dogmah*, dogmátški -a -o = dogmátičén -žna -o *postavljen kakor dogma, brez dokazovanja*: ~a trditve, kritika, dogmátik -a *m kdor se ukvarja z dogmatiko, kdor dogmatično postavlja trditve*, dogmatizem -zma *m* [*način mišljenja in nastopanja*]; dogmatizirati -am, dogmatizácija -e ž
dogmátí dožènem *gl.* gnati, dognánje -a *s*: ~ živino do hleva; možakar jo je visoko dognal, pravdo ~ do srečnega konca, *pr.* ~ krivdo, škodo, dogónenje, istovetnost; dognán -a -o: to je ~a stvar, ta človek je čisto ~, dognánost -i ž
dogodíti -i se, dogódi -íte se! dogódil -ila -o; dogódek -dka *m*: pravni ~, dogódba -e ž, dogódbica -e ž, dogodívnščina -e ž, dogodljáj -a *m*
dogón -óna *m*: ~ živine
dogoréti -im *gl.* goréti: sveča je dogorela; dogórek -rka *m*; dogorévati -am, dogorévanje -a *s*
dogotávljati -am, dogotávljanje -a *s*, dogotavljáč -a *m*, dogotavljávec -vca *m*, dogotavljávká -e ž, dogotavljávkí -a -o
dogotóviti -im, dogotóvi -íte! dogotóvil -ila -o, dogotóvljèn -éna -o, dogotóvitev -tve ž
dogovárjati -am se, dogovárjanje -a *s*: ~ se s ponesrečencem o odškodnini,

~ se za kupnino; dogovarjávec -vca *m*, dogovarjávka -e ž, dogovarjávski -a -o
dogóvor -a *m*: diplomatski, tarifni ~; ~ potrditi, ratificirati; cena po ~u
dogovoríti -im, dogovóri -íte! dogovóril -ila -o, dogovorjèn -éna -o: je že dogovoril, ~ kup; ~ se o prihodnjih ukrepih; ~ se za skupen nastop; dogovorjénost -i ž, dogovórnó *prisl.*: delati ~ s tovariši
dogradíti -im *dozidati*, dográdi -íte! dográdil -ila -o, dograjèn -éna -o, dograjénost -i ž; dograjévati -újem, dograjévánje -a *s*
dohájati -am, dohájanje -a *s*: poročila dohajajo z veliko zamudo; težko te dohajam; živina dohaja; srajca dohaja *se trga*; dohajáč -a *m*, dohajáški -a -o
dohítéti -im *gl.* hiteti: ~ pešca, ~ sosede v delu; dohitévati -am, dohitévanje -a *s*: ~ koga pri čem
dohód -óda *m*, dohóden -dna -o: ~a vrata
dohódek -dka *m*: katastrski, čisti, monopolni, republiški, zvezni ~, prijava ~ov, dohodnina -e ž: osebna ~, dohodnínski -a -o: ~i davek, ~a lestvica
doigráti -ám *gl.* igrati, doigrán -a -o; doigrávati -am, doigrávanje -a *s*
doiti doidem *in* dójdem, doídi *in* dójdi! doíдите *in* dójđíte! došél -šlá -ó *in* došel -šla -o: ~ popotnika, v šolstvu smo došli napredne države, ta ura je došla; došel dóšla -o: ~a pošta *dospela*; dôšlec -a [-léc-] *m*
dojem -jma *m* → *vtis, občutek, zaznava*
dojémati -am *in* dojémljem, dojémaj -íte! dojémanje -a *s*, dojémljív -a -o: fant je ~ za uk, dojémljívost -i ž
dojéti dojémam, dojémi -íte! dojél -a -o, dojét -a -o, dojéjte -a *s*, dojéten -tna -o, dojétnost -i ž
dojiti -im, dóji -íte! dojil -a -o, dojénje -a *s*: krava doji *daje mleko*, ~ kravo *molsti*, dojítev -tve ž, dójen -jna -o: ~i lonec, ~a doba, mati; dojilja -e ž, dojnica -e ž, dojniški -a -o, dojništvo -a *s*; dojénec -nca *m*, dojénče -ta *s*, dojénček -čka *m*, dojénka -e ž, dojénški -a -o; dójka -e ž: ta svinja je dobra ~, kravje ~e, prsna žleza ali ~, namesto matere ga je dojila ~; dojilnik -a [-yn-] *m* *posoda, kamor molzejo mleko* = dojnjak -a *m* = dojilnica -e [-yn-] ž = dojáča -e ž; dojnišnica -e ž, dojnina -e ž

°dójmiti -im se *pretresti, ganiti, zadeti*
 dojúžnik -a m *malica*
 dók -a m: ladijski, suhi, plavajoči ~
 dokáj in dókaj *prisl.*, dokájkraj *prisl. pogosto*, dokájšnji -a -e in dókájšnji -a -e, tudi dókájšen -šna -o
 dokáz -áza m: ~ za trditev, ~ nedolžnosti; ~, da ima prav; dobiti, predložiti, imeti, navesti ~e, priti z ~i na dan; *pr.* formalni, nasprotni, obrambni ~; ~ resničnosti; presoja ~ov; ~ se je posrečil, drži, se je izjalovil; *mat.* aritmetični, geometrični, neposredni, posredni ~; dokázen -zna -o: ~i postopek, ~a moč, listina, ~o gradivo
 dokazáti dokázem, dokáži -ite! dokázal -ála -o in dokázati dokázem s *stal. poud.*: ~ obtožencu krivdo; neovrgljivo ~; ~ s pričami, s pismom, z dejstvi; dokazljiv -a -o, dokazljivost -i ž, dokáznica -e ž; dokázilo -a s, dokazilen -lna -o [-ln-]: ~o gradivo
 dokazováti -ujem, dokazovóč -a -e, dokazovál -ála -o, dokazovánje -a s, dokazovávec -vca m, dokazovávka -e ž; dokazoválen -lna -o [-ln-]: ~i postopek
 dokládáti -am, dokládáanje -a s, dokládá -e ž: osebna, funkcijska, draginska, otroška ~; samoupravna, cestna ~; ~ ljudskega odbora; odmera, plačilo ~e; ~o naložiti, izterjati; dokládek -dka m, dokláden -dna -o: ~i obrok, rok, zavezanec; ~a pristojbina, stopnja; ~o kritje
 dokléj *vpr. prisl. kako dolgo? do kdaj?*
 doklér in dókler *oziralno časovni prisl.*
 ① *kakor dolgo z nedov.:* ~ prosi, zlata usta nosi; ~ piše; ② ~ ne tako dolgo, da ..., dotlej, da ...; z *dov.:* čakajte, ~ ne pride; išče, ~ ne najde; tekel je, ~ se ni sesedel; držal bo, ~ ne umrje; ne dam, ~ ne plačaš; ni spregovoril, ~ ni Janez odšel; *včasih nam ni pred očmi začetek dejanja v odvisniku, marveč bolj stanje po začetku; v takih primerih rabimo tudi nedov.:* ni miru, ~ vse ne spi; vse je lepo, ~ njega ni; podira, ~ ne leži vse na tleh; *arhaično zveni* dokler da: čakata, ~ da truma Ahajcev primakne se bliže
 doklicáti -ičem, doklicí -te! doklicál -ála -o in doklicati -ičem s *stal. poud.*; doklic -a m: je ni več na ~u; doklicáj -a m: na ~ oddaljen

dokód *prisl. do kod*, dokóder *prisl. do koder*
 dokolénka -e ž, *nav. mn.* dokolénke -lénk *nogavica, gamaša* = dokolenica -e ž: škornji z ~ami, suknja ~, hlače ~e; tudi dokolénčnica -e ž in dokolénčnik -a m; dokolénski -a -o: *med.* ~i mavčev škorenj; *fol.* ~a slika
 dokomólčnica [-uč-] -e ž 1. *rokavica do komolca*, 2. *med.:* mavčeva ~, dokomólčen -čna -o [-uč-]
 dokončáti -ám *gl. končati*; dokónčen -čna -o: ~a montaža; ~i obračun, sklep, ~a sodba, ~o besedilo, stvar je ~o urejena
 dokončéváti -ujem, dokončevál -ála -o, dokončevánje -a s, dokončevávec -vca m, dokončevávka -e ž, dokončevávski -a -o; tudi dokončávati -am, dokončávánje -a s
 dokopáti dokópljem in dokopám, dokóplji -íte in dokópaj -ájte! dokópál -ála -o, dokópán -a -o: dokopali so do srede njive, dokopali so *končali so kopanje*, dokopali so še precéj jarka, dokopal se je do velike časti; dokopávati -am, dokopávánje -a s; dokopováti -ujem, dokopovánje -a s
 dokoréj *vpr. prisl. časa doklej? do katere ure?*
 dóktor -ja m 1. ~ Prešeren, Poezije dr. [*doktorja*] Franceta Prešerna; 2. *zdravniki*: ~ vsega zdravstva, ~ medicine, s tovarišico ~ Petričevo; dóktorica -e ž *zdravnica*, dóktorček -čka m, dóktorjev -a -o, dóktorčin -a -o, dóktorski -a -o; doktorát -a m [čas, skušnja]: delati ~, pred ~om; doktoránd -a m *kdor je pred doktoratom*, doktoríati -am *napraviti skušnje za dosego doktorske časti*
 doktrína -e ž *nauk, miselni sistem*: občepravna, uradna ~; ~ naravnega prava; ~odvratno se držati ~e; doktrináren -rna -o *kdor preveč poudarja nauk, teorijo*, »knjižno modrost«, doktrinárec -rca m, doktrinár -ja m, doktrinárnost -i ž, doktrinárski -a -o, doktrinárstvo -a s
 dokument -énta m *pismena priča, listina, dokaz*: osebni, potni, pravni, uradni, ladijski ~i, dokumentén -tna -o: ~i papir, dokumentácija -e ž, dokumentírati -rna -o: ~i film = dokumentárec -rca m, dokumentárnost -i ž, dokumentírati -am, dokumentíránje -a s: ~ prošnja, vlog; dokumentíránost -i ž,

dokumentáričen -čna -o: ~i viri, dokumentáričnost -i ž

dokúpiti in dokúpiti -im *gl.* kupiti, dokúpljen -a -o: ~ zemlje, dokúp -a *m*: ~ službenih let; dokupováti -újem, dokupováne -a *s*, dokupovávec -vca *m*, dokupovávka -e ž, dokupovávski -a -o, dokupávati -ávam, dokupávanje -a *s*

dól [dól] *prisl. na vprašanje kam:* gó in ~, pridi ~! jehata, vsi križi so bili ~, tako so se oče razjezili, ~ ž njim!

dól [dóy] -a *m*, v dólu, *mn. tož. tudi* dolé: po ~éh: čez tri gore, čez tri ~é; vsak ~ se bo napolnil; dólek -lka [-yč-] *m*, dólček -čka [-yč-] *m*, dólec -lca [-yč-] *m*, dólski -a -o [-ys-]; dolič -lča *m*, dolica -e ž, doláča -e ž; dólar -ja *m*, dólarica -e ž, dólareski -a -o; dolján -ána *m*, doljanka -e ž, doljanski -a -o

Dól [dóy] -a *m kr. i.*, v ~u in na ~u, dólski -a -o [-ys-], Doljáni -ov *m mn.* in Dólčani -ov [-yč-] *m mn.*; Dólško -ega [-ys-] *s*, v ~em, dólski -a -o [-ys-], Dólščani -ov [-yč-] *m mn.*; Dóle Dól ž *mn.*, v ~ah, doljanski -a -o, Doljáni -ov *m mn.* (različno po krajih)

dolágati -am, doláganje -a *s*, dolága -e ž

dólar -ja *m* in dólar -ja *m* |amer. denarna enota|, dólarček -čka *m*, dólareski -a -o in dolárski -a -o: ~a valuta, vrednost

dólbíti dólbem, dólbi -ite! dólbel -bla -o (°dólbil -a -o), dólbenje -a *s*: ~ les, ~ v les; dólbec -bca *m kdor dolbe*, dolbník -a *m* |delavec in orodje|, dolbáč -a *m*, dolbilo -a *s*: mizarsko ~, *tisk.* punktirno, šilasto, ploskorezno ~, dolbnják -a *m* |nož|: kolarski ~; dólb -a *m* |vdolbina|: ~ pri stopi, dolbina -e ž; kipi v ~ah, dolbina -e ž, dolbinast -a -o, dolbinski -a -o; dolbenica -e ž = dólbenca -e ž *čoln drevak*, dolbilén -lna -o [-ln-]: ~o dleto >[-yč-]

dolce [dólče] *prisl. glas. nežno; dolcissimo* [dólčísimo] *prisl. glas. zelo nežno*

dolénjeh -njca *m* 1. *prebivavec v dolnjih krajih*, 2. *vino*, 3. *vlak*, dolénjka -e ž 1. *prebivavka v dolnjih krajih*, 2. *dolnje žensko krilo*

dolénji -a -e *spodnji, zlasti v kr. i.*: Dolénji -a -e: ~a vas, ~i Logatec

dolénjski -a -o: ~o vino; Dolénjska -e ž, iz ~e, Dolénjsko -ega *s*: z ~ega, na ~em, na ~o: Dolénjec -njca *m*. Dolénjka -e ž, dolénjščina -e ž |govorica|

dolerit -a *m geol.* |bazalt|

doléten -tna -o *polnoleten*: ~ sin, postati ~ po zakonu, dolétnost -i ž

dolététi -im, doléti -ite! dolétel -éla -o: ~ do morja; doletela jih je nesreča, usoda, čast, smrt, kazen; dolèt -éta *m*, doletišče -a *s*; dolétati -am, doletávati -am, doletávanje -a *s*

Dólfe -ta [-lf-] *m os. i.*

dólg [dóyg] -á *m, mn.* dolgóvi -óv -óvom, dolgóve in dolgé, v dolgóvih in v dolgéh, z dolgóvi: državni, vojni, menični, viseči ~; ~ kriti, v ~ove lesti, tičati v ~ovih, do vratu v dolgéh; ~ plačati, ~ove delati, izkopati se iz ~ov; ~ovi požro posestvo; na ~u biti, imeti; ~á prost; na ~ jemati, dati; dolgováti -újem, dolgóvanje -a *s*, dolgóven -vna -o: prodan v ~o sužnost >[doug-]; *gl. tudi* dolžan

dólg -a -o in -ó -í -é -á, *prim.* dáljši -a -e: ~a palica, bolezen, spoved; po ~em pasti, na ~o in široko razlagati, čez ~o (časa), tega ali temu je že ~o; ~a plovba, cesar ima ~o roko; ima ~ obraz; z ~im nosom oditi; ~ kakor žrd; *prisl.* dólgo hodiš (časovno), dólgo žreč (načinovno) >[-yč-]; *gl. tudi* dalje, dalj, dlje

dólčas -a *m* in dólč čas dólgega časa *m*: od ~a ga bo konec ali od dolgega časa; dolgóčasen -sna -o, dolgóčasnost -i ž, dolgóčasnež -a *m*, dolgóčasnica -e ž, dolgóčasje -a *s*; dolgóčasiti -im, dolgóčasenje -a *s*: ~ poslušavce s statistiko, dolgóčasovati -ujem, dolgóčasovanje -a *s* in dolgóčasováti -újem, dolgóčasóvanje -a *s*: sama boš dolgóčasovala >[-yč-]

dolgin -a *m* dolg človek, dolginka -e ž, dolginski -a -o; dolgáč -a *m*, dolgán -ána *m*, dolgánja -e ž, dolgéž -a *m* >[-yč-]

dólgo -[dougó-] *v sestavi*: dolgobrád -áda -o, dolgobrádec -dca *m*; dolgobrk -a -o, dolgobrkec -kca *m*, dolgobrkast -a -o; dolgocéven -vna -o, dolgocévka -e ž: pipa ~, puška ~; dolgodlák -áka -o, dolgodlákec -kca *m*; dolgoglav -áva -o, dolgoglavévec -vca *m*, dolgoglavka -e ž; dolgogrív -a -o, dolgogrívec -vca *m*; dolgojezičen -čna -o, dolgojezičnež -a *m*, dolgojezičnik -a *m*, dolgojezičnica -e ž; dolgohláč -áča -e, dolgohláčnik -a *m*, dolgohláčnež -a *m*; dolgoklásen -sna -o; dolgokljún -a -o, dolgokljúnec -nca *m*;

dolgokrak -áka -o; dolgokríl [-il] -a -o, dolgokrílec -lca [-lc-] m; dolgolás -ása -o, dolgolásec -sca m, dolgoláska -e ž; dolgoléten -tna -o; dolgolíčen -čna -o, dolgolíčník -a m, dolgolíčníca -e ž; dolgolíst -a -o; dolgometrážén -žna -o: ~i film; dolgoníten -tna -o; dolgonòg -òga -o, dolgonòžec -žca m, dolgonòžen -žna -o; dolgonòs -òsa -o, dolgonòs -a m = dolgonòsec -sca m, dolgonòska -e ž; dolgopèceljn -a -o, dolgopecljät -áta -o: ~i brest; dolgopérnat -a -o: ~e palme; dolgc pestičén -čna -o: ~i cvet; dolgopèt -éta -o, dolgopétník -a m, dolgopétec -tca m, dolgopétka -e ž, dolgopétnost -i ž; dolgopétlja -e ž [trta]; dolgoprogáš -a m šp.; dolgoprist -a -o, dolgopristén -tna -o, dolgopristnež -a m, dolgopristník -a m, dolgopristnica -e ž; dolgorèp -épa -o, dolgorépec -pca m zool. [rak], dolgoréпка -e ž [ptica, hrúška, jabolko, trta], dolgorépnica -e ž [hrúška], dolgorépen -pna -o; dolgorès -ésa -o; dolgoríl [-il] -a -o, dolgorílec -lca [-yc-] m; dolgoróčen -čna -o: ~o posojilo; dolgoròg -òga -o, dolgoròžec -žca m [hrošč], dolgoròžka -e ž; dolgoròk -òka -o = dolgoróčen -čna -o, dolgoròk -kca m, dolgoròčnost -i ž; dolgosúk -njež -a m; dolgotrájen -jna -o, dolgotrájnost -i ž; dolgotrpen -pna -o, dolgotrpnost -i ž; dolgoúh -a -o, dolgoúh -a m = dolgoúsec -šca m; dolgovalóven -vna -o; dolgovéjnat -a -o; dolgovéžen -zna -o, dolgovéznost -i ž, dolgovéznež -a m; dolgovláknat -a -o: ~i bombaž; dolgovrát -áta -o, dolgovrátnež -a m; dolgozòb -òba -o; dolgožív -a -o: ~e čebele, dolgožívost -i ž

dolgòž -i ž: ~ žívljenja, dolgòstén -tna -o: ~a mera >[-ug-]

dolgovät -áta -o [-ug-]: obraza je bil ~ega, dolgljät -áta -o [-ug-]

dòli prisl. na vpr. kje?: tam ~, tu ~

dolihokéfálen -lna -o [-ln-] *dolgoglav*, dolihokéfálnost -i [-ln-] ž *dolgoglavost*, dolihokéfálja -e ž; dolihokrán -a -o z *dolgo lobanjo*, dolihokranlja -e ž

dolina -e ž: čez hribe in ~e, solzna ~, dolínica -e ž, dolínski -a -o, dolínast -a -o, dolínec -nca m, dolínka -e ž: Sava Dolínka, dolínar -ja m, dolínarica -e ž, dolínarski -a -o; dolínje -a s; Dolína -e ž kr. i., v ~i, dolínski -a -o, Dolinci

-ev m mn.; Dólina -e ž kr. i., v ~i, dólínski -a -o, Dólinčarji -ev m mn.

dolíti -ijem, dolíj -te! dolít -a -o: ~ vode v lonec; dolítek -tka m, dolív -a m, dolíven -vna -o, dolívek -vka m, dolívka -e ž *posodu za dolívanje, vino za dolív*

dolívati -am, dolívaj -te in -ájte! dolíval -a -o in -ála -o, dolívanje -a s in dolívanje -a s, dolíváč -a m [posoda], dolívávec -vca m, dolívávka -e ž, dolívávski -a -o, dolíválnik -a [-un-] m

dólman [-lm-] -a m huzarski suknič

dólmen [-lm-] -a m keltski spomenik, dólmenski -a -o [-lm-]: ~i grobovi

dolnje- v sestavi: dolnjebistriški -a -o; dolnjeléndavski -a -o; dolnjelúžski -a -o; dolnjenémški -a -o; dolnjepanónski -a -o; dolnjerénski -a -o

dólnji -a -e [-ln-]: ~i del; Dolnja Bistrica, Dolnja Lendava

dolóčati -am, dolóčanje -a s: ~ cene; določeváti -újem, določevánje -a s, določeválen -lna -o [-ln-], določevávec -vca m, določevávka -e ž

dolóčba -e ž: zakonita, izjemna ~, spadati pod ~o, ~o razveljaviti

dolóčilo -a s: dodatno, pravno ~; ~ uredbe, zakona; veljavnost ~a; določilen -lna -o [-ln-], določilnost -i [-ln-] ž

dolóčítev -tve ž: ~ plač, dnevníc, davčne mere, pristojnosti, naslednika

dolóčiti in dolóčiti -im gl. ločiti, dolóčen -a -o: ~ vrstni red, ~ integral, število, vrednost; ~ čas, dan, pristojnost; dolóčenost -i ž, dolóčen -čna -o *kar se dá dolóčiti ali kar določa:* ~a oblika pridevnika, dolóčnost -i ž, dolóček -čka m; določljív -a -o, določljívost -i ž; določnik -a m *indikativ*, določniški -a -o *indikativen:* ~e oblike

dolómít -a m min., dolómitski -a -o, dolómítov -a -o, dolómítovec -vca m; Dolómíti -ov m mn. [gorska skupina]: Polhograjski ~

Dolóres ž neskl., Dolóresin -a -o

doloroso [dolorózo] prisl. glas. žalostno, z bolečino

dolózen -zna -o pr. naklepen: ~o dejanje, ravnanje; dolóžnost -i ž

dolóžiti -ím, dolóži -ite! dolóži -ila -o, dolóžen -žna -o: ~ nekaj polen v peč; dolóžek -žka m glas. [okrasek]

dólus -a m pr. protipraven namen, naklep, nakana: neposreden, premissljen ~

dólž -i [-už-] ž 1. v šir in ~ hoditi po sobi; v ~ meri dva metra; 2. *poslikana čelnica panja*

dolžán in dolžén -žná -ó -i -é in dólžen -žna -o: ~i delež, ~i izvodi; biti komu hvalo ~, ne ene ne ostane ~, ~ ostati odgovor; je ~ škodo povrniti, ~ v šolo hoditi; koliko si mu ~? >[-už-]

dólžica -e [-už-] ž *podolgasta njiva*

dolžina -e ž: ~ njive, róka, ~ blaga, črte; zemljepisna ~; valovna ~; ~ pilota, žeblja, vijaka; *tisk.* ~ črke, rezi, sponke >[-už-]

dolžiti -im, dolžéc -a -e, dólži -ite! dolžén -éna -o, dolžénje -a s: ~ žensko tatvine, dolživec -vca m, dolživka -e ž >[-už-]

dolžnik -a m: davčni, hipotečni, menični ~, dnevnik, knjiga ~ov, dolžnica -e ž, dolžniški -a -o: ~o razmerje, vpisati v ~o knjigo >[-už-]

dolžnost -i ž: vršivec ~i; državljanska, delovna, naborna, službena ~; ~ se začne, preneha; ~ imeti, opravljati, kršiti, prelomiti, storiti, zanemarjati; ~i se zavedati, ~i zadostiti, ~ nase vzeti, v ~ si šteti; dolžnósten -tna -o: ~i izvod, delež, obisk >[-už-]

dóm dóma m, pri dómu in dómu, *dv.* dóma in domóva, *mn.* po domóvih in doméh: ~ v ključu, v štirikotniku, v gruči, na vogel; stegnjeni, ločeni, gručasti, dvo-riščni ~; telovadni, kulturni, prosvetni, mladinski, dijaški, gasivski, združni, kmečki, planinski, narodni ~; trgovski ~ *veleblagovnica*; rodni ~; ~ za onemogle; zgornji ~ *senat*, spodnji ~ *poslanska zbornica*; na ~u ostati; kruh je samo ob košnji pri ~u; urediti si ~; z ~a iti; dómec -mca m, dómček -čka m, dómek -mka m in domék -mká m: dober je domék, čeprav ga je le za bobék; domár -ja m: za ~ja biti za varuha biti, domáriti -im, domarina -e ž [davek], dómovski -a -o: ~a vzgoja

domá *prisl.* (kje?): očeta ni ~; fant je ~ v računanju; dománji -a -e *domač*: ~i človek, ~e platno

domáč -áča -e, *prisl.* domáče in po domáče: ~a dežela, občina, ~i ljudje, ~e ime, ognjišče, platno, ~i trg, ~a naloga, obrt, zdravila, halja, govorica; ~ praznik, ~i zapor; ~ biti s kom; mož je bil ~ v naravoslovju; le kar po ~e; domáči -ih m *mn.*: naši ~

domáčen -čna -o, domáčnost -i ž, domáčno-sten -tna -o

domáčeváti -ujem *hišo varovati, ko so drugi zdoma*, domáčevánje -a s

domačija -e ž: kmečka ~, na ~i živeti, ~o prevzeti, domačijica -e ž, domačijski -a -o: ~a povest

domačin -a m = domačinec -nca m, domačinka -e ž, domačinski -a -o, domačinstvo -a s

domála *prisl. skoraj, do malega*

Dómén -mna m *os. i.*, Dómnov -a -o

doména -e ž *posest, področje, pr. zg. gosposčina*: to je moja ~, doménski -a -o: ~a uprava

doméniti doménim se, doméni -ite se! doménil -ila -o, doménjen -a -o in doméniti -nim se s *stal. poud.*: ~ se s kom za delo, ~ se z dekletom za izlet; domének -nka m: obojestranski ~, skleniti ~, domémba -e ž, doménítev -tve ž; doménkovati -ujem se in doménkováti -ujem se

domériti -im: to je slaba mera, domerite! geometer je včeraj domeril, domérek -rka m; domérjati -am

domét -éta m: na ~u sovražnikovih topov

domicíl [-il] -a m *bivališče*: ~ delniške družbe, ~ zapustnika; ~ prenesti; določiti prisilni ~; ~ menice; domicílski -a -o [-ls-], domicilíant -a m, domicilíirati -am, domicilíran -a -o: ~ menico, v tujini ~ vozilo, kreditno pismo

dómína -e ž [igra in igrača]: ~o narediti, dobiti, imeti, ~e skladati; ~e komu izbiti *zobe vulg.*; dómínati -am se, dómínanje -a s

dominánta -e ž 1. *glas. gospodovalna harmonija*; 2. *vodilna misel (nost)*; *gl. tudi* dominirati

dominánj -a m *posest, gospostvo*, dominijski -a -o

Domínik -a m *os. i.*, Domínikov -a -o; dominikánc -nca m, dominikánka -e ž, dominikánski -a -o: ~i red

dominikálen -lna -o [-ln-] *pr. graščinski, zemljiškogospoksi*: ~i davek, dohodek, ~a zemlja, dajatev, ~e mlinske pravice, ~o posestvo, zemljišče

dominión -a m *samoupravna država v britanskem imperiju*, domínionski -a -o

dominírati -am *vladati, gospodovati, obvladovati, biti nad kom ali čim*: grad dominira nad mestom, dominánten -tna

-o *prevladujoč*: ~ položaj, dominátnost
-i ž, dominácija -e ž *gospodovanje, go-
spostvo*
dómno -a m širok maškeraadni plašč, maska
Dóm in svet Dóm(a) in sveta m, v Dóm(u)
in svétu, Dom in sveti se še dobe;
Dóm in svétov -a -o, dominsvétovski -a
-o, dominsvétovec -vca m
domisliti -im, domišljen -a -o: domislil sem
ga njegove dolžnosti *ali* na njegovo dolž-
nost; ~ se nekdanjih dni *ali* na nekdanje
dni; misel do kraja ~; domisel [-səu]
-sli ž, domiseln -lna -o [-səln-] *iznajdljiv*,
domiselnost -i [-səln-] ž *iznajdljivost*,
domislek -a [-lək-] m: dober ~, domi-
slica -e ž
domiščarica -e ž *hči, ki deduje dom*
domišljati -am si *in se*, domišljanje -a s:
domišlja si, da je bolan; domišlja si na
svojo moč; domišljáv -áva -o, domišljá-
vost -i ž, domišljávec -vca m, domišljávka
-e ž, domišljáva -e ž; domišljévati -ujem
si *in se*, domišljevánje -a s
domišljija -e ž, domišljijski -a -o, domišljiv
-a -o *domiseln, domišljav, domišljivost* -i
ž, domišljivec -vca m, domišljívka -e ž
domlatiti in domlátiti -im *gl. mlatiti, do-
mlačevati* -ujem; domlát(k)i -ov m *mn.*
pojedina po končani mlačvi
domnévati -am, domnévanje -a s, domnéva
-e ž: to ni gotovost, marveč samo ~;
domnévec -vka m: opreti sodbo na ~;
domnéven -vna -o: ~i avtor, domnév-
nost -i ž
domo -v *sestavi*: domobránec -nca m,
domobránki -a -o, domobránstvo -a s;
domoljub -a m, domoljuben -bna -o,
domoljubnost -i ž, domoljubje -a s;
domoródec -dca m 1. *domačin*, 2. *domo-
ljub*; domoróden -dna -o, domoródnost
-i ž; domotóžen -žna -o, domotóžje -a s,
domotóžnost -i ž; domoznánstvo -a s,
domoznánski -a -o
domóči domórem se, domógel domógla -o:
Jonci se niso domogli do sloge; ~ se
bogastva; kajžar se je domogel do dveh
krav
domóliti -ólim, domóli -íte! domóлил -íla -o,
domóljen -a -o
domón *prisl.*: ~ grém, na poti ~
domováti -ujem, domovánje -a s, domova-
líšče -a s *pr.*: davčno, dolžnikovo,
prisilno, stalno ~; domovávec -vca m,
domovávka -e ž, domovávski -a -o,

domóven -vna -o: ~a občina, domóvje
-a s, domóvnica -e ž, domóvnik -a m,
domóvniški -a -o
domóvina -e ž: nova, stara ~, obramba
~e, vrnitev v ~o, na ~i ostati *na domu*;
domovínski -a -o: ~a občina, država,
pripadnost, ~o pravo; dobiti ~o pra-
vico; domovínstvo -a s: ~ ladje; spre-
memba, podelitev ~a; domovínec -nca
m *rojak*, domovínka -e ž *rojakinja*;
domovinoznánstvo -a s, domovino-
znánski -a -o, domovínskopráven -vna -o
Domžále Domžál [-ál] ž *mn. kr. i.*, v ~ah,
domžálski -a -o [-ls-], Domžálci -ev
[-lc-] m *mn.*, Domžálčani -ov [-lč-] m *mn.*
dón -a m; v *zvezi z imenom neskl.*: pri ~
Kihotu, ~ Bulíček; dónov -a -o
Dón -a m [*ruska reka*], dónski -a -o
doña [dónja] -e ž *špan. gospa*: ~ Diana;
tudi donja
donácija -e ž *pr. dar*, donátor -ja m *daro-
vavec*, donátorica -e ž *darovavka*, doná-
torski -a -o: ~i portreti
Dónar -ja m *germanski bog groma*
donášati -am, donášanje -a s, donášavec
-vca m, donášávka -e ž, donášávski -a -o:
~a služba; donášáč -a m
Donatélo -a m [*it. kipar*], Donatélov -a
-o, donatélski -a -o [-ls-]
Dónava -e ž, dónavski -a -o: ~i bazen
dónca -e ž: saj si že cela ~, dónčica -e ž,
dónčka -e ž
dónčarica -e ž [*ptica*]
donében -sna -o: ~o vpitje, donében
-bna -o, donébnik -a m *nebotičnik*
Dónec -nca m [*ruska reka*], Dónček -a -o:
~a kotlina
donésti -em *še prinesiti, nehati nesti gl. nesti*,
donesèn -éna -o, donések -ska m *pri-
spevek*: ~i k zgodovini *ali* za zgodovino
donéti doním, dóni -íte! donéč -a -e, dónel
in donèl -éla -o, donénje -a s; donéčnost
-i ž, dón -a m: zvon ima lep ~; donéč
-éča -e *prid.*: ~ bron
Donizetti [donicéti] -ja m [*it. komponist*]
Donizettijev -a -o
dónja -e ž *doña*
don Juan [don huán] don Juana m, don
Juanov -a -o; donhuán -a m *zapeljivec*,
donhuánski -a -o, donhuánščina -e ž
don Kihót don Kihóta m, don Kihótov -a
-o: ~e pustolovščine; donkihót -a m
fantast, donkihót(ov)ski -a -o: ~i boj,
donkihótovščina -e ž

donna [dóna] -e ž *it. gospa*
donos -ósa *m pridelek, izkupiček*: hektarski
 ~ → *pridelek*, čisti ~ → *izkupiček*,
 donóšen -sna -o: ~a kupčija, ~o
 podjetje, donóšnost -i ž
donositi donósim *gl. nositi*, donóšen -a -o:
 žena je donosila; obleka je donóšena;
 donóšenček -čka *m*, donóšenka -e ž
dopášen -sna -o: ~a figura
***dopásti** dopádem (se) *ugajati, všeč biti,*
pogodu ali po volji biti, *dopádenje -a *s*
veselje, ugodje; *dopadljiv -a -o *všeč(en),*
pogodu, prikupen; *dopadljivost -i ž,
 *dopádati -am (se), *dopádanje -a *s*
dopéten -tna -o: ~a suknja, dopétnik -a *m*,
 dopétnica -e ž, dopetáča -e ž: srajca ~,
 hlače ~
dóping -a *m šp.* | *pripomoček za kratko-*
trajen napon moči |
dopisáti *in* dopisati -išem *gl. pisati*; dopis -a
m: službeni, uradni ~, dopisen -sna -o:
 ~i tečaj, ~a knjiga, dopisnica -e ž:
 poštna ~, ~ Dela, dopisnik -a *m*,
 dopisniški -a -o, dopisništvo -a *s*, do-
 pisje -a *s*, dopisek -ska *m*
dopisováti -ujem, dopisoval -ála -o; dopi-
 sovanje -a *s*: službeno ~, svoboda ~a,
 dopisovavec -vca *m*, dopisovávka -e ž,
 dopisovávski -a -o
doplačáti *in* dopláčati -am *gl. plačati*,
 dopláčan -a -o: ~ povisek pristojbine;
 dopláčilo -a *s*: ~ takse, davčno ~,
 dovoliti ~ iz javnih skladov; dopláčilen
 -lna -o [-ln-]: obvezna ~a znamka;
 ~a knjiga; dopláčnik -a *m*, dopláčnica
 -e ž, dopláčniški -a -o
doplačévati -ujem, doplačévávanje -a *s*, do-
 plačévavec -vca *m*, doplačévávka -e ž,
 doplačévávski -a -o
dopočéti -čnem, dopočni -íte! dopočél -a -o:
 kaj vse počeno nocoj; dopočénjati -am
dopóldan dopóldne, dopóldnéva *in* dopól-
 dneva *m*: ves ~; od dopóldne *ali*
 dopóldnéva *ali* dopóldneva do večera;
 dopóldne -éva *in* dopóldneva *s*: vse ~,
 od dopóldneva do večera; *na vprašanje*
kdaj? je prisl.: dopóldan *in* dopóldne:
 ~ ne pridem, dopóldánji -a -e, dopól-
 dánski -a -o, dopóldnéven -vna -o,
 dopóldánec -nca *m kdor hodi dopóldne*
v službo, v šolo >[-*ud-*]
dopolnílen -lna -o [-*un-*]: ~i izpit, predlog,
 ~a odredba, plača, ~o določilo, ~e
 volitve; dopolnilo -a [-*un-*] *s*

dopolniti *in* dopólniti -nim *gl. polniti*, do-
 pólnjenje -a *s*: ~ sod, ~ deset let, čas
 se dopolni, ~ podatke, dopolnjeno je;
 dopolnitev -tve ž, dopolnitven -a -o
 [-*tván-*]: ~i postopek >[-*un-*]
dopolnjeváti -ujem, dopolnjujóč -a -e,
 dopolnjevánje -a *s*, dopolnjevavec -vca
m, dopolnjevávka -e ž >[-*un-*]
dopomápati -am: ~ si do česa
dopomóči dopomórem, dopomógel -móglá
 -o: ~ k uspehu
doposláti dopóšljem *gl. poslati*, doposlán
 -a -o; dopošljati -am
dopótovati -ujem, dopótuj -te! dopótoval
 -a -o *in* dopotováti -ujem, dopotuj -te!
 dopotoval -ála -o: ~ z vlakom, ~ v
 mesto
dopovédati dopóvem *gl. povedati*: nič si ne
 daš ~, dopóved -i ž, dopóveden -dna -o:
 ~i stavek, dopóveden -dna -o, do-
 povedljiv -a -o, dopóvednost -i ž, do-
 povedljivost -i ž, dopóvedek -dka *m*,
 dopóvedkov -a -o
dopovedováti -ujem, dopovedovávanje -a *s*:
 ~ komu kaj, ~ si kaj, dopovedovavec
 -vca *m*, dopovedovávka -e ž
dopréči dopréžem, doprézi -te *in* -íte!
 doprégel -gla -o: ~ par konj; dopréga
 -e ž, dopréžen -žna -o: ~a živina
dopríněsti -em *gl. nesti* → *pomagati, pri-*
spevati, pristoriti, pripomoči, dopríněs
 -ósa *m* → *prispevek, pomoč*, doprínášati
 -am → *prispevati, pomagati, žrtvovati*,
 doprínášanje -a *s* → *prispevanje, pomoč*
doprsen -sna -o: ~a podoba, doprsje -a *s*,
 doprsnik -a *m* | *kip, zid* |
dopúst -a *m*: redni, letni, bolezenski,
 študijski ~, ~ dati, vzeti, dobiti,
 dopústnik -a *m*, dopústnica -e ž | *oseba,*
listina |, dopústniški -a -o
dopústiti -im, dopústi -íte! dopústil -íla -o,
 dopúščen -ěna -o, dopúščenje -a *s*: ~
 mladini zabavo, ~ dokaz, rubež; do-
 puščenost -i ž; dopústen -tna -o: ~i
 pritisk, ~i stavki, ~a obtežba, ~
 dokaz, ~a izjema, pritožba, ~i za-
 služek; dopústnost -i ž, dopustljiv -a -o,
 dopustljivost -i ž; dopustilo -a *s*, do-
 pustilen -lna -o [-*ln-*], dopustítev -tve ž,
 dopustitven -a -o [-*tván-*]; dopúščati
 -am, dopúščanje -a *s*: ~ dvoboj, razlago,
 izjeme
dorámen -mna -o, dorámnice -mnic ž
 | *hlače* |

dorásti dorás(t)em, dorás(t)el -(t)la -o in dorásčen -a -o: ~ do vrha, ~ vrha; Janez bo kmalu dorás(t)el Marka; do-rasel človek, les; °dorás(t)el čemu *biti kos čemu*; doráslost -i ž = dorásčenost -i ž, dorástek -tka m, dorásčati -am, dorásčanje -a s

Dóre -ta m, Dóretov -a -o, Dórci -ja m, Dórcijev -a -o, Dórcék -čka m, Dórcékov -a -o; Dóra -e ž, Dórin -a -o, Dórica -e ž, Dóričin -a -o

Dorotéja -e ž os. i., Dorotéjin -a -o

dórski -a -o: ~i slog, stebel, ~o narečje, Dóris ali Dórida -e ž [stgr. pokrajina], Dórec -rca m

dorzálen -lna -o [-ln-] hrbten, hrbtiščen
doséči doséžem, dosézi -te in -ite! doségel -gla -o, doséžen -a -o: ~ namen, ~ do mize, ~ jabolko; ~ boljše pogoje, ~ dvajseto leto starosti, ~ ravnotežje v proračunu, ~ stabilizacijo financ, raz-veljavljenje sodbe, večino pri volitvah, kompromis, višjo plačilno stopnjo; do-séžen -žna -o, doséžnost -i ž, doséž -éga m: na ~u biti, na ~ priti, zunaj ~a; doséžek -žka m, doséga -e ž, dosegljáj -a m, dosegljív -a -o: z ~o natančnostjo, dosegljívost -i ž

dosedánji -a -e, dosedánjost -i ž; dosedájš-nji -a -e

dosegamál [-máj] *prisl. doslej*

doségati -am in doséžati -am, doséganje -a s in dosézanje -a s

doseliti doséliim *gl. seliti*, doséljen -a -o, doséljenec -nca m, doséljenka -e ž, doséljenski -a -o, dosélitev -tve ž, doselitven -a -o [-tvən-]

doseljévati -újem, doseljévánje -a s, dose-ljevavec -vca m, doseljévávka -e ž, do-seljévalen -lna -o [-ln-]: ~a politika

doséžati -am *gl. dosegati*

dosihdób = dosihmál [-máj] *prisl. doslej*
dosíta *prisl. do siteda*

dosjé -ja m *sveženj spisov*

doskakáti in doskákati doskácem in do-skákam *gl. skakati*, doskakováti -újem, doskakóvanje -a s, doskakóvavec -vca m, doskakóvávka -e ž

doskóčiti doskóčim *gl. skočiti*, doskók -óka in doskóka m, doskókoma *prisl.*, doskókóčen -čna -o, doskóčíšče -a s

doslédem -dna -o, doslédnejši -a -e, *prisl.* doslédno, doslédnej(š)e; doslédnost -i ž, doslédnež -a m

dosledíti -im, doslédi -íte! doslédil -íla -o *lov.*: ~ žival; dosledováti -újem

dosléj *prisl.*, dosléjšnji -a -e

doslíšati -im *lov.*: ~ jelena, doslíšen -šna -o: v ~i bližini

°**doslóven** -vna -o *dobeseden*, °doslóvno *prisl. do besede*

doslúh -a m *razdalja, na katero je mogoče kaj slíšati*: *lov.* žival je na ~u

doslútiti in doslútiiti -im *gl. slutiti*, doslúten -a -o: ~ se do pravega vzroka; intuitivno ~; doslúten -tna -o: v ~em času

doslúžiti in doslúžiti -im *gl. služiti*, doslúžen -a -o: doslúženec -i ž, doslúženec -nca m, doslúženka -e ž; doslúžen -žna -o, doslúžitev -tve ž, doslúžek -žka m

dosmrten -tna -o: ~o zavarovanje (°do-življenjsko); ~i član društva, ~i užitek, ~a ječa, kazen, pravica; dosmrtnina -e ž, dosmrtnik -a m *dosmrtni ud*

dosodíti in dosóditi -im *gl. soditi*, dosójen -a -o: tak sodnik je za zmeraj dosodil; pravda še ni dosojena, *šp.* ~ enajst-metrovko → *prisoditi*; dosójati -am, dosója -e ž

dosoréj *prisl. do te ure, do zdaj, doslej*

dospéti dospém, dospí -íte! dospél -éla -o: ~ vrhá, ~ do vrat, ~ na vrh, v bližino, ~ v plačilo; dospélost -i ž: ~ menice, dajatve, dolgá, posojila; dospétek -tka m: ~ roka; dospéjte -a s; dospévati -am, dospévánje -a s: ~ obresti, terjatve

dostájati -am in -jem 1. ~ vojaščino, kazen, udarce; 2. kar se mene dostaja *tiče*, kar se dela dostaje; 3. bodi pogumen, kakor se vojaka dostaja

dostáti dostojim in dostánem *vzdržati, vztrajati*, dostój -te in dostáni -íte! dostál -a -o in dostál -ála -o 1. kateri do konca dostoje, bodo ohranjeni; 2. *do-trajati*: kozolec je dostál, treba bo no-vega; revež je dostal *umrl*

dostáviti -im, dostávljen -a -o 1. ~ besedo, ~ nov člen v uredbi; 2. *prinesti, poslati, pripeljati*: ~ vagon opeke; *pr.* ~ plačilni nalog, pozivnico, dopis; dostáva -e ž: rok za ~o; dostáven -vna -o: ~a knjiga, ~i rok; *fov.* ~a leča; dostávek -vka m, dostavljív -a -o, dostavljívost -i ž, dostávnost -i ž, dostávница -e ž, dostavnína -e ž; dostávljati -am, dostávljanje -a s, dostavljávéc -vca m, dostavljávka -e ž, dostavljávski -a -o

dôsti *prisl.*: ~ ljudi, kruha; od ~ strani, ~ mi je tega, ima vsega ~, na ~ krajih, z ~ stvarmi; ~ dober, ~ blizu, ~ natančno, ~ premalo, ~ nad sto, ~ kupuje, ~ piše; °z dostimi ljudmi z *dosti ljudmi*; **dôstikrat** *prisl.*: ~ govori, ~ ne zna; **dôstikraten** -tna -o: ~ gost

dostojánstvo -a s: podelitev ~a, zoper ~ človeka, enak po ~u, dostojánstven -a -o [-tvàn-], dostojánstvenik -a [-tvàn-] m, dostojánstvenica -e [-tvàn-] ž, dostojánstvenost -i ž

dostójen -jna -o *spodoben*: ~ fant, ~a učenka; debata je bila na ~i višini; **dostójnost** -i ž

Dostojévski -ega m [*ruski pisatelj*]: romani ~ega (°Dostojévskijevi)

dostóp -ópa m: prost ~ do sodišča, ~ v državno službo, nimam ~a do pisarne, ~ k razpravi, na ta prostor; **dostópen** -pna -o: splošno ~ kraj, vsakomur ~a listina; **dostópnost** -i ž: ~ vseh mest v civilni službi, ~ kraja

dostoríti -ím, **dostóri** -íte! **dostóril** -íla -o, **dostorjén** -éna -o: kar smo zamudili, bo treba ~

dosúha *prisl. do suhega*

dôšlec -a [-šlac-] m, **dôšlica** -e ž; *gl. tudi doiti*

doštéti **doštéjem**, **doštéj** -éjte! **doštèl** -éla -o, **doštèl** -a -o: ~ do sto, ~ dobiček h kupnini; **doštéje** -a s, **doštéva** -e ž, **doštévek** -vka m, **doštéven** -vna -o, **doštévnost** -i ž, **doštévati** -am, **doštévanje** -a s, **doštéválnica** -e [-ln-] ž

doštudirati -am: fant je hitro doštudiral
dóta -e ž: tožba za ~o, zavarovanje ~e, ~o dobiti, za ~o je dobila hišo; **dótar** -ja m *kdor gleda samo na doto*, **dótarica** -e ž *hči z veliko doto*, **dótarški** -a -o: ~i snubci, **dótica** -e ž: kar čedna ~; **dotálen** -lna -o [-ln-]: ~o zemljišče, ~o premoženje

dotácija -e ž *odmerjeni znesek, podpora*: državna, proračunska, izredna ~, **dotacijski** -a -o: ~i znesek, ~a vsota; **dotírati** -am *dajati (leino) podporo*; **dotíranje** -a s: ~ državnih podjetij, rezerv, sk ladov

dotákati -am *gl. dotočiti*

dotakníti **dotáknem** se, **dotakní** -íte se! **dotakníl** -íla -o, **dotáknjen** -a -o *in dotakníti* -nem se *s stal. poud.*: ~ se kruha, rane, bolečine, vprašanja; **doták-**

njenost -i ž, **dotakljív** -a -o, **dotakljívost** -i ž >[-tak- / -tak-]

dotakráten -tna -o: ~i nazori

dotálen -lna -o [-ln-]: ~ poklon, ~a obleka

dotéči -čem *gl. teči*, **dotečén** -éna -o: vaščani so dotekli cigana; voda kmalu **doteče** do korita; vino je doteklo; čas je dotekel; mandat je dotekel, dotekla menica; **dotèk** -éka m, **dotèklost** -i ž; **dotékati** -am, **dotékanje** -a s

dotedánji -a -e: ~i običaj; **dotedájšnji** -a -e **dotegníti** **dotegnem**, **dotegní** -íte! **dotegníl** -íla -o *in dotegníti* -nem s *stal. poud.*: te zamude ne boš nikoli dotegnil; to mi ne dotegne *s tem ne prebijem*

dotehdób *prisl. = dotehmál [-máj] prisl. do zdaj, doslej*

°**dotičnik** -a m *tisti*, °**dotični** -a -o *tisti*

dotikati -am *in dotičem* se, **dotikanje** -a s: ne dotikaj se žice, poštenja, tujega blaga; kar se mene dotiče, mu ne grem s poti; **dotik** -a m: ~ žice, ~ z žico; **pri** v ~ s kom; **dotika** -e ž: **pri** v ~o s kom, **dotičen** -čna -o **dotikalen**: ~a ploskev, **dotičnica** -e ž: črta ~, **dotikálen** -lna -o [-ln-]: ~a ravnina, ~e količine, ~i četrkotnik, **dotikálnica** -e [-ln-] ž *tangenta*; **dotikalíšče** -a s, **dotikalíščen** -čna -o: ~a razdalja; **dotikálo** -a s; **dotikljaj** -a m *in dotikljáj* -a m

dotipáti -am *in dotipljem* se: s težavo se je dotipal (do) vrat

dotiskati -am, **dotiskan** -a -o: knjiga bo kmalu dotiskana

dotistihmál [-máj] *prisl. do takrat, dotlej*

dotléj *prisl.*, **dotléjšnji** -a -e: ~e delo

dotočiti **dotočím** *gl. točiti*, **dotočén** -a -o: ~ vina v sod; **dotòk** -óka m, **dotočén** -čna -o: ~a cev, **dotočítev** -tve ž; **dotákati** -am, **dotákanje** -a s

dotód *prisl. do tod*

dotóličí **dotóličem** *gl. toličí*, **dotóličén** -a -o: reveža so čisto dotolkli >[-ou-]

dotórej *prisl. tako*: udaril ga je ~, da je obležal

dotrájati -am, **dotrájan** -a -o: stroj je dotrajal

dotrpéti -ím, **dotrpe**l *in dotrpel -éla -o: bolnik je davi dotrpe*

dotúkajšnji -a -e: ~a pot

doúčen -čna -o: ~o pismo, **doúčiti** -ím se, **doúči** -íte! **doúčil** -íla -o, **doúčen** -éna -o: fant je doúčen krojač *izúčen*

douméti douméjem *in* doumém *in* doumem, doumēj -éjte *in* doumi -te! douměl *in* doumél -éla -o; doumětje -a *s*, doumēn -mna -o = doumljiv -a -o, doumljivost -i ž = doumnost -i ž; doumīti -im se, doumljen -a -o, doumītev -tve ž; doumēvati -am, doumēvanje -a *s*

dovājati -am, dovājanje -a *s*, dovajāvec -vca m, dovajāvka -e ž, dovajālen -lna -o [-ln-]: *tisk.* ~e sani, ~i jermenček, dovajālnik -a [-yn-] *m*: ~ za svinec

dovāžati -am, dovāžanje -a *s*

dovčérājšnji -a -e: ~i sovražniki so danes prijatelji

dovédeti dovém se, dovédi -te! dovédel -a -o: ~ se svoje moči; ~ se novic

Dover [dóvar] -vra *m* [angl. pristanišče], dóvrski -a -o

dovésti dovédem *gl.* vesti → *pripeljati, privesti*

Dóvje -ega *s kr. i.*, z ~ega, na ~em, dóvški -a -o, Dovžáni -ov *m mn.*

dovlačiti *in* dovlačiti -im *gl.* vlačiti; dovlačén -čna -o = dovlačilen -lna -o [-ln-]: ~i tir, dovlačnica -e ž = dovlačilnica -e [-yn-] ž [železnica, mehanična priprava za vlačenje lesa]; dovlačóvati -ujem, dovlačévánje -a *s*; dovleči -em *gl.* vleči, dovlečen -a -o: komaj se je dovlekel do doma

dovód -óda *m*: ~ goriva, dovóden -dna -o: ~a cev, ~i kanal, kabel, dovódnost -i ž, dovódnica -e ž [žila, cev], dovódnīčen -čna -o: ~e stene

dovolilen -lna -o [-ln-]: ~o pismo, ~i list = dovolilnica -e [-ln-] ž: potna ~; dovolilo -a *s*: dobavno, izvozno, obrtno, potno ~

dovolītev -tve ž: ~ kredita, prireditve, prodaje; dovolītven -a -o [-tvn-]: ~i pristavek na gradbenih načrtih

dovolīti dovólim, dovóli -ite! dovólił -ila -o: ~ dopust, kredit, ~ si šalo; dovóljen -a -o: ~ dostop, prevoz, ~a igra, z vsemi ~imi pripomočki; dovóljenje -a *s*: ~ za bivanje, za lov; potno, pismeno ~; izdaja, odvzem ~a; biti brez ~a; ~ imeti, vzeti; dovoljevāti -ujem, dovoljevánje -a *s*: ~ doklade, posojila

dovólj *prisl.* dosti, dovóljen -ljna -o *zadosten*: ~o poročstvo, dovóljnost -i ž *zadostnost*, dovóljšen -šna -o, dovóljkrat *prisl.*

dovoziti dovózim *gl.* voziti, dovóžen -a -o; dovòz -óza *m*: ~ na postajo, dovóžen -zna -o *kar in kjer se dá dovažati*, dovóžnost -i ž; dovóžen -zna -o: ~o dovoljenje; dovoznik -a *m*, dovoznica -e ž [oseba], dovóznica -e ž [listina]; dovoznīški -a -o; dovozīšče -a *s*

dovprašati *in* dovprašati -am se z *vpraševanjem kam priti gl.* vprašati

dovršiti -im *končati, dopolniti*, dovřši -ite! dovřšil -ila -o, dovřšen -ěna -o, dovřšenost -i ž, dovřšen -šna -o: ~i glagoli, dovřšnost -i ž, dovřšitev -tve ž; dovřšnik -a *m*, dovřšniški -a -o; dovřšilo -a *s*, dovřšilen -lna -o [-ln-]; dovřšévati -ujem, dovřšévánje -a *s*, dovřšévālen -lna -o [-ln-]: ~a dela

dovtíp -a *m šala*, dovtípen -pna -o *šaljiv*, dovtípnost -i ž *šaljivost*, dovtípnež -a *m*

dovzėten -tna -o: ~ za vse dobro in plemenito; dozvėtnost -i ž

Downing Street [dáuning strit] Downing Streeta *m* [londonska ulica], downing-streetski -a -o

doyen [doajėn] -a *m starešina*

dóza -e ž 1. ~ za cigarete *cigaretnica*; 2. *med. odmerek*: zdravilna, smrtna ~; 3. *teh.*: priključna ~; dozirati -am *odmeriti*, dozíránje -a *s*: pravilno ~; dozěr -ja *m priprava za doziranje*

dozdājšnji -a -e: ~a prizadevanja, dozdājji -a -e

dozdėvati -am se, dozdėvanje -a *s*, dozdėva -e ž, dozdėven -vna -o: ~i tat, ~a smrt, dozdėvnost -i ž, dozdėvek -vka *m*; dozdėti -im se, dozdėl -éla -o

dozidāti *in* dozidati -am *gl.* zidati: hišo ~, dozidáva -e ž, dozidānost -i ž; dozidāvati -am, dozidāvānje -a *s*

doznáva -e ž *fil.*, doznāven -vna -o, doznāvnost -i ž

dozorėti -im *gl.* zoreti: žito dozori, tur je dozorel, vsota dozori do izplačila, pravda je dozorela za končno sodbo; dozorėlost -i ž; dozorėvati -am, dozorėvanje -a *s*, dozorėtje -a *s*: spolno ~

dozorītī -im, dozōri -ite! dozōril -ila -o, dozorjėn -ěna -o: sv. Jakob žito dozori, je dozōril, vročina ga je dozorila; prehitro dozorjeno zrno je drobn; dozorjėnost -i ž, dozorītev -tve ž: ~ sadja

dozrėti dozrēm *gl.* zreti: ~ človeka, oko ni dozrlo (do) dna prepada; ne dozrejo bregov pogledi megleni

dóž -a m: beneški ~, dóžev -a -o: ~a palača, žena, dóževski -a -o: ~a čast, dóževka -e ž

dožéti dožánjem, dožnji -ite in dožánji -te! dožél -éla -o, dožét -a -o: danes bomo doželi; dožela je še tri snope; dožétje -a s, dožétev -tve ž, dožétki -tkov m mn. = dožetvína -e ž = dožétnica -e ž praznovanje žetve, dožetnják -a m kruh ob žetvi

dóžica -e ž gl. doga

doživéti -im gl. živeti: ~ sto let, doživélost -i ž, doživét -a -o in doživljen -a -o: ~a igra, doživétje -a s: zavarovanje za ~, veselo ~; doživélost -i ž; dožití -ijem lit., dožitje -a s lit., dožitek -tka m lit.; doživljati -am, doživljanje -a s, doživljáj -a m, doživljájski -a -o; °doživljénjski -a -o dosmrten

Drabosnják -a m |sl. ljudski pesnik|, Drabosnjákov -a -o, Drabosnjakovina -e ž njegov dom

Dráč -a m |albansko mesto|, dráski -a -o: ~o pristanišče, Dráčan -a m

dračje -a s trnje, suhljad, plevel, drač, dráč -a m: žabji ~ žabji okrak: pridite, dobite žabjega ~a; dračen -čna -o trnov: ~a steza, dračnat -a -o plevelnat

drág -a -o in -ó -i -é -á, prim. drážji -a -e, prisl. dragó, dráž(je): ~ spomin, kamen, ~a šola, ~e kovine, ~e volje, milo za ~o, za ~e denarje, kakor vam ~o, celo ~o noč; moj ~i, ~i moj, moja ~a; ~a mati; dajte me, komur ~o komurkoli; ~ega se delati sprenevedati se

drága -e ž struga, jarek, kotanja, soteska, dolinica: studenec teče po zeleni ~i; dražica -e ž dolinica, draževka -e ž kotanjica, dražiti -im delati odtočne jare; drágast -a -o = dražinast -a -o kotanjast; dražnica -e ž odvodni jarek na močvirnem svetu; v kr. i.: Drága -e ž, v ~i, dráski -a -o, Dražáni -ov m mn.

drága -e ž železen drog za vrtanje

drága -e ž večja vlačilna mreža za ribolov, drágar -ja m ribič z drago

drágeg -gca m, drágečev -a -o, drágica -e ž, drágičin -a -o

dragína -e ž dragotina

draginja -e ž, draginjski -a -o: ~i razred, dodatek, ~a doklada, dragóst -i ž = dragóta -e ž 1. dragocenost, 2. draginja, dragóten -tna -o

drago -v sestavi: dragocén -a -o, dragocénost -i ž; dragolétnik -a m verižnik,

dragolétniški -a -o verižniški, dragolétništvo -a s verižništvo, dragolétni -im verižiti; dragomástnik -a m bot.; dragoljub -a m bot., dragoljubec -bca m bot., °dragovóljno prisl. raade volje

drágoman -a m turški tolmač, drágomanov -a -o, drágomanski -a -o

dragónar -ja m: ~ na plašču

dragónec -nca m, dragónski -a -o: ~i polk, dragonáda -e ž prisolno nastanjanje vojaštva kot kazenski ukrep

Drágotin -a m, Drágotina -e ž, Drágo -a m, Drágov -a -o, Drága -e ž, Drágica -e ž, Drágičin -a -o

dragotína -e ž, dragotínar -ja m, dragotínarica -e ž, dragotínárna -e ž, dragotínarstvo -a s, dragotínje -a s

dragováti -újem ljubkovati, božati, dragújt -te! dragováł -ála -o, dragovánje -a s

dragúl -a m 1. ~i in biseri, 2. zool., dragúljar -ja m, dragúljarica -e ž, dragúljárna -e ž, dragúljárski -a -o, dragúljarstvo -a s; dragúljec -ljca m, dragúlječek -čka m; dragúljest -a -o: ~a krona

dragúša -e ž bot.: poljska, rumena, smrdeča ~

dráhma -e ž, mn. dráhme dráhem [-həm] |denarna enota|, dráhemski -a -o [-həm-]

drájna -e ž 1. poulična popevka: kar naprej so gonili tisto ~o, 2. vlačuga: opravljiva ~, 3. razuzdano početje: to bo ~, 3. kraj takega početja: dežela bo turška ~; drájnati -am, drájnanje -a s: celo noč so drájnali

drájsati -am, drájsanje -a s: ~ hlače po stolu

Drákon -óna m |atenski postavodajavec|, Drakóntov -a -o; drakónski -a -o = drakóničen -čna -o oster, trd, okruten: ~e odredbe, ~i ukrepi

dráma -e ž, drámski -a -o: ~o gledališče, ~i igralci, ~a uprizoritev; dramátski -a -o, dramátičen -čna -o: ~o slovstvo, ~i prizori, nastopi; dramátika -e ž |pesništvo|, dramátik -a m, dramátizirati -am, dramátiziranje -a s, dramátizácija -e ž; dramatórg -a m, dramatórski -a -o, dramatórgija -e ž, dramólét -a m kratka drama

dramíti drámim, drámi -ite! drámil -ila -o, drámljenje -a s in drámíti -im s stal. poud., dramílo -a s, dramílen -lna -o [ln-], dramívec -vca m, dramívka -e ž, dramívski -a -o

dráp neskl. prid.: ~ nogavice; dráp -a *m* [tkanina]

drápiti -am *in* -pljem *praskati*, drápaj -te *in* dráplji -te! drápanje -a *s*: ta kislica kar čreva draplje; drápavec -vca *m*, drápniti -nem *prasniti*: konj ga je s kopitom drapnil po nartu; drápa -e *ž* *strgana* *conj*

drapé -ja *m* [tanko sukno iz česane volne]

drapirati -am *v gube nabrati*, zastreti, drapiranje -a *s*, draperija -e *ž* *nabran* *zastor*, zavesa; draperijski -a -o

drásati -am *razvezati*, *raztrgati*, *razparati*; dráska -e *ž* *praska na koži*, *razporek*; dráskav -a -o; drásniti -nem

dráslja -e *ž* *geogr. kotel v rečni strugi*

drástičen -čna -o *nazoren*, *izrazil*, *oster*, *grob*: ~o *zdravilo krepko*, ~o *pripovedovanje*; drástičnost -i *ž*

drástiti -im *dražiti*, drástenje -a *s*, drástnik -a *m* *hujškač*, drástilen -lna -o [-ln-]: ~a *pijača*; drástilo -a *s*, drástljiv -a -o

***drát** -a *in* -ú *m* *žica*, *dv. dratóva*, *mn. dratóvi* -óv; drátén -a -o *žičen*: ~o *sito*, drátast -a -o *žičast*; dráténka -e *ž* 1. *trta*, 2. *krtiča*

Dráva -e *ž* [reka], dráva -e *ž*, *nav. neskl. [cigareta]*: deset ~, imam še eno ~ *ali* ~o, postregel mi je z ~; drávski -a -o: ~i *breg*, *most*, *Dravska dolina*

Dravinja -e *ž* [reka], dravinjski -a -o

Dravograd -a *m* *kr. i.*, iz ~a, dravográjski -a -o, Dravográjčani -ov *m* *mn.*

dráž -i *ž* → *mik*, drážest -i *ž* → *mik*, *mikavnost*, *milina*, *čar*, drážesten -tna -o → *mikaven*, drážestnost -i *ž* → *mikavnost*, *milina*

drážba -e *ž*: *javna*, *prisilna*, *prostovoljna* ~, ~ *lovišč*; *oddati delo na* ~i; drážben -a -o [-bən-]: ~i *narok*; drážbeništvó -a [-bən-] *s*: *lotil se je* ~a; drážbar -ja *m* *kdor vodi dražbo*, drážbati -am *na dražbi prodajati*

dražé -ja *m*: *zdravilo v* ~jih

Drážgoše Drážgoš *ž* *mn. kr. i.*, v ~ah, drážgoški -a -o, Drážgošani -ov *m* *mn.*

drážica -e *ž* *gl. draga*

dražiti drážim, dráži -ite! dražéč -a -e, drážil -ila -o, draženje -a *s* *in* drážiti -im *s stal. poud.*: *psa* ~ *s* *klobaso*; *otroci se dražijo med sabo*; dražilo -a *s*, dražilen -lna -o [-ln-]: ~e *dišave*, *dražilnost* -i [-ln-] *ž*; dražljiv -a -o: ~ *bolnik*, ~e *pijače*, *dražljivost* -i *ž*, *dražljivec* -vca *m*,

dražljivka -e *ž*; dražljáj -a *m*: ~i *se prenašajo*, *selijo*, dražljájski -a -o

dražiti -im, dráži -ite! dražil -a -o, dražéč -a -e, dražénje -a *s*: ~ *blago*, *vse se draži*; dražívec -vca *m*, draživka -e *ž*; dražítev -tve *ž*: ~ *blaga*

drčati -im, drči -ite! drčé, drčéč -a -e, drčál -ála -o, drčánje -a *s*; drč -a *m*: v ~ *se spustiti*; drčá -e *ž*: po ~ah *spuščajo les*; drčáv -áva -o: ~a *strmina*; drčáva -e *ž*: na ~i *spolzniti*; drčljív -a -o: ~ *svet*; drčén -čna -o *in* -ó: *danes je zelo* ~o; drčálica -e *ž* = drčálnica -e [-yn-] *ž*; drčáj -a *m*; drčár -ja *m*, drčárski -a -o; drčálnik -a [-yn-] *m*

drdráti -ám, drdráj -ájte! drdrál -ála -o, drdránje -a *s*: *voz drdra po cesti*; drdraje *so bežali polhi v* *dupla*; drdra -e *ž*: *velikonočna* ~; *to dekletce je prava* ~; *teh. vrtalna* ~; drdrálo -a *s*, drdráč -a *m*; drdráv -áva -o, drdrávec -vca *m*, drdrávka -e *ž*, drdrávski -a -o

drégati -am *drezati*, dréganje -a *s*: ~ *v ogenj*; drégavt -a *m*; drégniti -nem, drégnjen -a -o: ~ *v osir*, *v sršenovo gnezdo*, drégljáj -a *m*

drék dréka *m*, *v dréku in dréku*, drékec -kca *m*; drékáti -ám, drékáj -ájte! drékál -ála -o: *po stari šegi* ~, drékáč -a *m*, drékast -a -o: drékobéec -bca *m* *zool.*

dréka -e *ž* *bot.*

dremáti dremám *in* *dremljem*, dremáj -ájte *in* *dremlji -te!* drémál -ála -o, dremánje -a *s* *in* *dremáti s stal. poud.*; dremáv -áva -o, dremávec -vca *m* [oseba *in* *cvetlica*], dremávka -e *ž* [oseba *in* *cvetlica*], dremávica -e *ž*, dremávíčen -čna -o, dremávost -i *ž*; dremáv -a *m*, dremávš -a *m*, dremávš -a *m*, dremávhati -am; dremálo -a *s*; drémec -mca *m* = drémež -a *m*: ~ *ga je premogel*; dremljáti -ám, dremljánje -a *s*, dremljáv -áva -o, dremljávec -vca *m*, dremljávká -e *ž*; dremljív -a -o, dremljívost -i *ž*; dremôta -e *ž*, *tudi bot.*, dremôten -tna -o, dremôtnost -i *ž*, dremôtec -tca *m*, *tudi bot.*, dremôtica -e *ž*, dremôtičen -čna -o; dremúh -a *m*, dremúša -e *ž*; dremúckati -am; *v bot. imena za cvetlice*: drémálica -e *ž*, dremúljljica -e *ž*, drémjlja -e *ž*, dremávčica -e *ž*, dremoles -ésa *m*

drémelj -mlja *m* *oklešček*

drèn dréna *m* *bot.*: *beli*, *rdeči*, *rumeni*, *pasji*, *divji* ~: *zdrav*, *trden* *ko* ~: *pust*

ko ~; drži se, kakor bi ~ jedel; na ~u obsedeti *pluh vleči*; drénček -čka *m bot.*, drének -nka *m*: mlečni ~; drénovina -e *ž* in drenovina -e *ž* *drenov les*; drénovje -a *s* |*grmovje*|: jabolka ne rasto na ~u; drénovka -e *ž* = drenováča -e *ž* = drenjáča -e *ž* *drenova palica*; drénovec -vca *m vino ali žganje iz drenulj*; drenák -a *m* |*grozdje*|; drénast -a -o: ~o se držati

drenáča -e *ž*, drenážen -žna -o, drenírati -am *odvajati vodo pod zemljo*, dienírnanje -a *s*; drén -a *m med. odvodilo za izcedke*: stekleni ~

dréncati -am, dréncanje -a *s*: vrtela se je in drenalca okoli gostov; drencljáti -ám *poskakovati*, drencljáj -ájte! drencljál -ála -o, drencljánje -a *s*

*drénj drénja *m gneča, vrvež, prerivanje*; *drénjati -am se *gnesti se, tretji se, prerivati se, tlačiti se*; *drénjanje -a *s prerivanje, gneča, stiskanje*

drénov -a -o: ~a jagoda, ~ les, grm, ~a palica, pot; trmast ko ~a korenina; beseda drži kakor ~ klin; to drži kakor ~a ključ; prej bi ~ klin vodo dal; danes je spet ~e volje *slabe*; pozimi bo za zajčke ~a; *v kr. i.*: Drénov grič -ega -čka *m*, v ~em ~u, drénovski -a -o, Drénovci -ev *m mn.*

drenólja -e *ž* *drenova jagoda*: pust ko ~
drés -a *m* |*obleka*|: športni ~, v smučarskem ~u

drésen -sna *m* 1. *bot.*: ajda gre v ~; 2. *plevel*, drésen -sni *ž*

dresírati -am *vaditi, uriti*, dresiranje -a *s*, dresúra -e *ž*, dresér -ja *m*, dresérka -e *ž*, dresérski -a -o

dresóč -a *m zool.* |*drozj*|

dréta -e *ž* |*čevljarska nús*|: ~o vleči *smučati*; drétar -ja *m*

dréti dèrem in drém, drl dríte in dèri -ite!
deróč -a -e, deréč -a -e, dfl -a -o, drénje -a *s*: zobe, šoto ~; vitre dere in koše plete, kravo s svedom ~; zgaga me dere; na meh ~; oderuh dere kmeta; tihá voda globoko dere; solze d(e)ró po licu; ljudje so drli za njim; to sta jo drla po klancu; sraka, šoja, mačka, otrok se dere; ~ se nad kom; ~ se kot jesihar, na vse grlo, na vse pretege, na vse pomaganje; deráč -a *m*, dérec -rca *m konjedec*, dérež -a *m*, derúh -a *m*; drtje -a *s* in drtjé -à *s*

dreváča -e *ž* |*sekira*| = drevnjáča -e *ž*
drevák -a *m* *iz debla iztesan čoln*
drevárjiti -im *držati za drevo (pri oranju)*, drevárjenje -a *s*, drevár -ja *m*, drevarica -e *ž* *oračka*

dréve -a *s* 1. *drevesce*, 2. *ptičarsko* ~ *z limanicami*, 3. *bot.*: božje, blaženo, blagoslovljeno ~; drévček -čka *m* = drévče -ta *s*; drévčast -a -o, drévčast -a -o: ~a vrba

drevenéti -im, drevenél -éla -o, drevenénje -a *s*: steblo dreveni; roka dreveni od mraza; dreven -a -o *lesen*: ~a repa, od mraza ~i prsti, ~o gledati, drevénost -i *ž*; drevenec -nca *m okamnelo drevo*; *gl. tudi drven*

drevénka -e *ž* *mernik, drvenka*

drevéace -a *s*: *bot.* malo ~; drevéček -čka *m*

drévi *prisl. danes zvečer*: ~ bo koncert; drévišnji -a -e

dréviti -im, drévč -a -e, drévi in drévi -ite!
drevíl -a -o: pes drevi divjačino, vihar drevi valove, pred seboj drevi sovražnike, nesreča drevi človeka; oblaki so se drevili; *gl. tudi drviti*

drevníca -e *ž* *drevača*

drév -ésa *s* 1. *bot.*: sadno ~, mamutovo, Judežovo, božje, kruhovo ~; 2. *jadrno* ~ *jambor*; 3. *plug*: orati z ~esom; je bolj okreten pri plesu kakor pri ~esu; dréve -a *s*: sadno ~, senčno ~; *gozd.* podraslo ~ *podrast*, drévjiče -a *s*, drévnat -a -o *bogat z drevjem*; drevesen -sna -o, drevésnica -e *ž*: gozdna, sadna, parkovna ~; drevésničar -ja *m*, drevésničarski -a -o, drevésničarstvo -a *s*; drévésast -a -o: ~a prapro; drevésarica -e *ž* |*kača*|; drevník -a *m sadni vr*, *min. dendrit*; drevnína -e *ž* *gozd.* 1. *gmota drevesa (panja, debla, vej, vrhovine, lubja)*; 2. *vse rastoče drevje in grmovje*: to je pregosta ~

drevo- *v sestavi*: drevómér -a *m dendrometer*; drevoréd -a *m*, drevorédén -dna -o; drevoréja -e *ž*; drevosèk -éka *m*

Dreyfus [drefú's / dráfus] -a *m* |*franc. častnik*|, Dreyfusov -a -o: ~a afera, dreyfusovci -ev *m mn.*

drézati -am *dregati*: ~ v osir, v sršenovo gnezdo, v nos, s komolci; dolgo smo drezali vanj; menda ga je sam vrag drezal, da je zinil; drezljáj -a *m*
drezína -e *ž* |*tirnično vozilo*|: motorna ~

dréža -e ž *bot.*: rdeča ~ |češnja|; dréžica -e ž *bot.*: alpska, švicarska ~
drežnjáti -ám, drežnjáj -ájte! drežnjál -ála -o: ~ v koga *siliti* v koga, *vmešavati* se v *govorjenje*; drežnjálo -a *s* *siten človek, sitnež*; dréžnja -e ž; dréžnik -a *m*
drǵájsati -am *drájsati*, drǵájsanje -a *s*
drǵál [-áú] -i ž, *nav. mn.* drǵáli drǵáli *tonzile*, drǵálke -álk [-ǵk-] ž *mn.*, drǵálica -e ž |*vnetje*|
drǵati -am, drǵanje -a *s*, drǵálo -a *s* = drǵálnik -a [-ǵn-] *m* |*orodje*], drǵálen -lna -o [-ln-]; drǵúlja -e ž: *postrgati* sneg ob ~e; drǵávka -e ž |*motika*|, drǵáč -a *m*
drǵetáti -tám *in* drǵéčem, drǵetáj -ájte *in* drǵéči -te! drǵetáje, drǵetál -ála -o, drǵetánje -a *s*, drǵet -éta *m*, drǵétec -tca *m*; drǵetáv -áva -o, drǵetávec -vca *m*, drǵetávka -e ž, drǵetávski -a -o, drǵetálo -a *s*
drǵniti drǵnem, drǵni -ite! drǵnil -ila -o, drǵnjenje -a *s* *in* drǵniti -nem *s* *stal. poud.*
drhál [-áú] -i ž (°duhal)
drhtéti -im, drhtí -ite! drhté, drhtéc -a -e, drhtél -éla -o, drhténje -a *s*; drhtáv -áva -o, drhtávica -e ž, drhtávec -vca *m*; drhtáj -a *m* = drhtljáj -a *m*: *lice spreletavajo* kratki ~i; *plamen je* v zadnjih ~ih; drhtljív -a -o, drhtljivost -i ž
dríada -e ž *gr. mít. drevna nimfa*
dribling -a *m* *šp.* |*preigravanje z žogo*|, driblati -am, driblanje -a *s*
drícati -am (se), drícanje -a *s*, dríča -e ž = dríčálnica -e [-ǵn-] ž; dríčkati -am *se otr.*; dríčen -čna -o: ~a *tla*
drifter -ja *m* *ladja, ki lovi z mrežami*
dril [-il] -a *m* *brezdušno, mehanično urjenje, učenje*; drilati -am
dríska -e ž, drískav -a -o, drískavica -e ž, drískavec -vca *m*, drískavka -e ž
drístavec -vca *m* *bot.*: lasasti, alpski ~
drístiti -im *klistirati*, drísti -ite! drístil -a -o; drístlja -e ž, drístilo -a *s*, drístilen -lna -o [-ln-], drístljivka -e ž *bot.*
drístljáti -ám, drístljáj -ájte! drístljál -ála -o, drístljanje -a *s*, drístljáv -áva -o, drístljávec -vca *m*, drístljávka -e ž
drǵkati -am (se) *drsati se*, drǵkanje -a *s*, drǵkalica -e ž, *nav. mn.* drǵkalice -lic ž *drsalice*, drǵkálnica -e [-ǵn-] ž *drsalnica*, drǵkálšče -a *s*, drǵkávec -vca *m*, drǵávka -e ž, drǵávski -a -o; drǵáč -a *m* *črednikov pomagač*; drǵkljáti -ám, drǵkljánje -a *s*: ~ *se* v *grapo*; drǵkálen -lna -o [-ln-]

drǵkelj -klja *m* *krepelo*

drkotáti -ám *in* drkóčem, drkotáj -ájte *in* drkóči -te! drkotál -ála -o, drkotánje -a *s*: *voz drkota* po trdi cesti; drkót -óta *m*
drłesk -éska *m*, drłeskáti -am, drłeskanje -a *s*; drłés(k)niti -nem *in* drłés(k)niti -nem: ~ *z* *vrati*

drma -e ž *zmes živinske klaje, slabega žita, raznega nastila*

drmastiti -im, drmastenje -a *s*: *medved* po *hosti* drmastí; drmášča -e ž *goščava*

drmati -am *in* drǵljem *stresati*, drmanje -a *s*; drmljáti -ám, drmljáj -ájte! drmljál -ála -o: *voziček* po cesti *drmlja*

drmež -a *m* |*ljudski ples*|

drn -a *m* *trata, ruša*: *čez* ~ *in* *strn*; drnát -áta -o, drnátén -tna -o, drnást -a -o, drnina -e ž, drnínast -a -o, drnje -a *s* = drnovje -a *s*; drnováti -újem, drnár -ja *m* = drnorézec -zca *m* *kdor drn reže*; drnovec -vca *m* *min.*

drnc -nca *m*: v ~ *jahati*; drncati -am *poskakovati, stresati*

drnjóhati -am *smrčec trdno spati*, drnjóhanje -a *s*, drnjóhavec -vca *m*

drnóselj -slja *m* |*sliva, jagoda*|

drób -a *in* -ú *m*, v *dióbu* *in* *dróbu*; dróbén -a -o: ~e *klobase*; dróbje -a *s* *in* *drobóvje* -a *s*, *drobovina* -e ž, *drobovinski* -a -o, *drobóven* -vna -o: ~e *mišice*

drób -a *m* *in* *drób* -í ž *drobir*: *seneni* ~, *čebelji* ~ *izjedi*, *voščeni*

dróbčen -a -o [-cən-], dróbčeken -a -o [-kən-] *in* dróbčkan -a -o

dróbec -bca *m*: v ~u *sekunde*, ~ *granate*; dróbčec -a [-čec-] *m*, dróbček -čka *m*, dróbélj -blja *m*, dróbíč -íča *m*, dróbčž -a *m*; *drobljánec* -nca *m* *otrok, drobtinu*: ~ *kruha*, *drobljánček* -čka *m*, *drobljánčast* -a -o; *drobljáj* -a *m*, *drobljáč* -a *m* |*orodje*|

dróben -bna -o *in* *drobén* -bná -ó *in* *drobán* *drobna* -ó; *dol. obl.* dróbni -a -o; *prisl.* *drobnó*, *drobnéj*(š)je: ~ *glasek*, *dež*, *smeh*, ~o *blago*, ~a *dela*, ~i *koraki*, ~o *slikarstvo*, ~a *obrt*, ~e *skrbi*, ~ *denar*, ~o *sito*; *vse* bo ~o, *vse* gre na *dróbno*, na *dróbno* *prodajati*; *les*. ~i *tehniški les*; *stroj*. ~e *grablje*, ~i *navoj*; *tekst.* ~o *presti*, ~o *pisati*, *gledati*, *dróbnost* -i ž *in* *drobnóst* -i ž, *drobnina* -e ž
drobencljati -ám *drobno stopicati*, drobencljáj -ájte! drobencljál -ála -o, drobencljánje -a *s* >[-bən-]

drobentéti -im *drobno hoditi*, **drobentél** -éla -o, **drobenténje** -a s >[-*bán*-]
drobir -ja m, **drobíren** -rna -o, **drobiriti** -im; **drobirje** -a s, **drobirjast** -a -o
drobíti -im, **dróbi** -íte! **drobé**, **drobéc** -a -e, **drobil** -a -o, **drobljén** -éna -o, **drobljénje** -a s: ~ kamenje, kruh, žgance, okove; ~ korake, laži, šale, sladke besede, pesmi; okrogle ~, pod nos ~; v zvoniku drobijo k delopustu; ura drobi sekunde; dež drobi; dete drobi za materjo; ~ merske enote; **drobitev** -tve ž; **drobivec** -vca m = **drobáč** -a m |človek in stroj|, **drobívka** -e ž |jabolko|, **drobilén** -lna -o [-*ún*-]: ~e čeljusti, ~i valjar, mlin; **drobilnica** -e [-*ún*-] ž kraj, kjer drobijo; **drobilnik** -a [-*ún*-] m |stroj|, **drobinčiti** -im
drobiž -a m |otroci, denar|, **drobižiti** -im **drobinčiti**, **drobiženje** -a s, **drobižek** -žka m šibak otrok; **drobižen** -žna -o: ~o delo, ~e vojske; **drobižarski** -a -o: ~o polemiziranje; kako si ~i
drobnéti -im *droban postajati*, *drobno hoditi*, **drobnél** -éla -o, **drobnénje** -a s
drobnica -e ž sk. i. |ovce in kozel|, **drobniški** -a -o; **drobnica** -e ž |necepljeno drevo in sad|, **drobničén** -čna -o: ~ sad, ~a veja, **drobničevéc** -vca m |mošt|
drobník -a m |kamen|, **drobniški** -a -o: ~i apnec
drobnják -a m bot., min.: skrilavec ~; **drobnjákov** -a -o: ~a omaka
drobnjákár -ja m, **drobnjákarski** -a -o: ~e pripombe, **drobnjákárstvo** -a s: gubiti se v ~u
drobnjáva -e ž = **drobnjáv** -i ž, **drobnjarija** -e ž, **drobnjád** -i ž
drobno -v sestavi: **drobnoblágóven** -vna -o: ~o gospodarstvo; **drobnocvétén** -tna -o: ~a potocnica; **drobnogláv** -áva -o: ~i dímek, **drobnoglávec** -vca m, **drobnoglávka** -e ž, **drobnoglávost** -i ž; **drobnogled** -éda m *mikroskop*, **drobnogledén** -dna -o; **drobnolastniški** -a -o; **drobnoličen** -čna -o; **drobnolist** -a -o: ~a močvirnica; **drobnómér** -a m, **drobnoméren** -rna -o; **drobnonóg** -óga -o; **drobnóok** -óka -o; **drobnopřst** -a -o; **drobnoréznicá** -e ž teh. *mikrotom*; **drobnorók** -óka -o; **drobnovláknat** -a -o; **drobnovzórčast** -a -o; **drobnozřn** -a -o, **drobnozřnat** -a -o: fot. ~i razvijavec; **drobnóživka** -e ž *mikrob*

droboléti -im, **drobóli** -íte! **drobolél** -éla -o: **slavček** **droboli**
drobtina -e ž: **krušna** ~, **zgodovinska** ~; **drobtínov** -a -o: ~štrukelj; **drobtínovka** -e ž |juha|, **drobtínje** -a s, **drobtíniti** -im, **drobtínjenje** -a s, **drobtínčiti** -im, **drobtínčenje** -a s; **drobtínčár** -ja m *kdor se zadovolji z drobtinicami*, **drobtínčarski** -a -o, **drobtínčárstvo** -a s; **drobtinica** -e ž: **Slomškove Drobtinice**; **materine** ~e bot., **krušne** ~e
dročíti -im, **dročkatí** -am, **dročniti** -nem, **dročnik** -a m 1. *možnar*, 2. *avt.*: **ventilni** ~; gl. *tudi* **drok**
drog -a in -á in -ú m, mn. **drogóvi** in **drogi** -óv -óvom, po **drogóvih** in **drogéh**, z **drogi**, **drogóvi** in **drogmí**: **zastava** je na pol ~a; **telovadni**, **brzovjavni** ~; **gonilni**, **batni**, **krmilni**, **premikalni**, **spojni**, **vodilni**, **zobati** ~; **drožiček** -čka m *majhen drog*; **drogóvje** -a s: **zavorno**, **pogonsko**, **spojno**, **vrtno** ~; **drogati** -am z *drogom poganjati splav*
droga -e ž: **opojne** ~e, **drogerija** -e ž, **drogerijski** -a -o, **drogist** -a m, **drogerist** -a m, **drogeristka** -e ž
drók -a m *tolkač*, **drokálnik** -a m in **drókálnik** -a [-*ún*-] m, **drókati** -am, **drókanje** -a s, **drókniti** -nem; gl. *tudi* **dročiti**
dromedár -ja m *enogrba kamela*, **dromedárjev** -a -o, **dromedárski** -a -o
dromlja -e ž |glasbilo|, **dromljati** -am: ~ s prsti po mizi; **čmrlji** **dromljajo**
drónta -e ž |ptica| = **dróntarica** -e ž
dróplja -e ž, *rod. mn.* **drópelj** [-*pelj*]: **vélika**, **mala** ~; **dróplji** -a -e in **drópljin** -a -o
drózg -a m in **drózd** -a m: **beli**, **črni** ~, **drózgov** -a -o in **drózdov** -a -o, **drozgáč** -a m |ptica|
drózgati -am *stiskati*, *tlačiti*, *mečkati*, **drozganje** -a s in **drozgáti** -ám, **drozganje** -a s; **drózga** -e ž *zmečkano sadje*; **drózgalica** -e ž: ~ kipi; **drózgalnik** -a m in **drózgalnik** -a [-*ún*-] m *pivovarska kad za drozgo*
droži droži ž mn. *domač kvas*, *gošča po vinu*, *pivu*, -ém -í -éh -mi; *tudi* **dróže** **dróž** ž mn., **drožje** -á ž mn., -ám -é -áh -ámi: **bo že za** ~; **dróžen** -žna -o: ~e **glivice**, ~o vino; **dróžén** -a -o, **dróžénka** -e ž *žganje iz drožja* = **drožéneć** -nca m = **dróževéc** -vca m = **drožnik** -a m: **dróžci** -ev m mn.: **vino meće** ~e: **drožjár** -ja m *kdor drožje prodaja*, **dro-**

žarna -e ž; drožica -e ž: olovne ~e *kravajci*; drožnat -áta -o, drožast -a -o
drožiti -im *drogati*, droži -ite! drožil -a -o,
droženje -a s

drpáliti -im *hitro, neugnano delati, sem in
tja hoditi*, drpáljenje -a s, drpálast -a -o,
drpálež -a m

dršati -am (se), dršáje, dršanje -a s, drša -e
ž: ~ za les, bele ~e na obleki, ~e na
cesti; ~ mu poje *podrsava z nogami (od
oslabelosti)*; dršác -a m; dršávec -vca m
oseba, ptič, žuželka, dršávka -e ž
loseba, priprava, dršálica -e ž | *priprava*;
dršalica -e ž = dršálnica -e [-un-] ž,
dršališče -a s; dršálen -lna -o [-ln-]: ~i
šport, fot. ~i poklop; dršáv -áva -o:
~ korak, ~i vzlet letala; drsljáj -a m;
dršáj -a m | *ples*; dršálo -a s *tisk*.

dršen -sna -o in dršen -snà -ó: ~o je, pot
je ~a; ~i let; ~a obremenitev, ~i
ležaj, ~o trenje, ~o vodilo, ~i moznik,
~a ploskev, ~o okno, ~i stik *avt.*,
~e ploščice pri kosilniku, ~a plošča
stroj., ~i čevlji; dršenost -i ž, drsljív -a -o,
drsljívost -i ž; drsina -e ž *drсна ploskev*
dršéti -im, drši in drši -ite! dršél -éla -o,
dršč -a -e, dršenje -a s

drška -e ž *lov. vtiski parkljev ranjene živali*
drškatí -am *prasketati*, drškánje -a s,
drsketáti -ám, drsketánje -a s, drskèt -éta
m, drškec -a [-kæc-] m *bot.* = drškótec
-tca m; drskljáti -ám, drskljánje -a s
drškóvnica -e ž: ~ na točo | *stara lovška
puška*

drsník -a m 1. *zavora pri vozu*, 2. *lov.*: ~
na vratu brezpetelinke; 3. *stroj.*: obra-
čalni, valjasti, vrtilni, batni, sukalni ~;
4. ~ pri trolejbusu; 5. *tisk.*: ~ na matrič-
nici; drsnica -e ž *tisk*.

drstíti -í se, drsténje -a s, drstítev -tve ž =
drstílo -a s, drst -í ž: ribji vlaki potujejo
na ~; drsten -tna -o: ~e vode, ~a riba
= drstnica -e ž, drstivka -e ž *riba, ki jo
umetno osnukajo*; drstíšče -a s; drstnik
-a m = drstilnica -e [-un-] ž: *umetna ~
drstnášnica -e ž bot.*

drúg -a in -á m, mn. drugóvi -óv: biti komu
za ~a na svatbi; Koman in ~ *irgovski
družabnik*; drúga -e ž: priložnost je
nevarna ~; drúgov -a -o: ~a skrb;
drugováti -újem, drugovánje -a s: ~
komu na svatbi, pri delu

drúg -a -o *ned. z.*: ~ veter vleče, to je ~a
stvar, ves ~ je, nobeden ~ ne pojde

z mano, nič ~ega, kdo ~, kaka ~a,
kaj ~ega; ~ ~emu pomagata, *tudi*
eden ~emu, ~ ~ega vlečeta, ~ za
~im odhajajo; hiteli sta ~a čez ~o;
v ~em stanu; ~o ali eno k ~emu
popvprečno, počez

drugáčen -čna -o: znatno, zelo, malo,
veliko, nekoliko, čisto, popolnoma ~,
vse ~ *ali ves ~, vsa ~a, vse ~o*; *prisl.*
drugáče: ni tako, ~ je; tako govori, ~
dela; mólči, ~ boš tepen *sicer*; drugáč-
nost -i ž; drugáčica -e ž *varianta, inačica*;
drugáčiti -im: svet ~

drugám *prisl. na vpr. kaj?:* grem ~
drugéc -gca m 1. *drugi rom*, 2. ta slika je ~
sliki v Parizu, 3. ~ v glavnikarstvu

drúgi -a -o *vrst. štev. ima samo določno obl.*:
ti si prvi, on je ~i, ~i naj stopijo iz
vrste, ne prvi; ~i pot *drugí*; ~i izvod
računa, ~a instanca; *mat.* ~i koren;
~i plan pri filmu; v ~o *drugikrat*, ~e
krati; drugokráten -tna -o

drúgič *prisl. v drugo*, drúgikrat

drugíj *prisl. na vpr. kje?:* živi ~

drúgo- v sestavi: drugobárven -vna -o;
drugóbíten -tna -o: ~i element; drugo-
instánčen -čna -o: ~a sodba na *drugi
instanci*; drugojezičen -čna -o, drugo-
jezičnost -i ž; drugokategórník -a m:
~ pri šahu; drugokóžec -žca m; drugo-
létník -a m | *človek, žival, panj*; drugo-
národen -dna -o: ~e brigade; drugopís
-a m, drugopísen -sna -o; drugopísiran
-a -o; drugopólten -tna -o [-yt-]: ~a
plemena; drugopoténčen -čna -o *na
drugo potenco*; drugorazréden -dna -o;
drugoróden -dna -o, drugoródec -dca m,
drugoródnost -i ž; drugorójen -éna -o,
drugorójénc -nca m, drugorójénka -e ž;
drugosméren -rna -o; drugospólen -lna
-o [-ln-], drugospólnot -i ž; drugostópen
-pna -o: ~i potomci, ~a razsodba;
drugostránski -a -o, drugostránstvo -a s;
drugošólec -lca [-lc-] m, drugošólski -a
-o [-ls-]; drugovérec -rca m, drugovérski
-a -o, drugóveréca -e ž, drugóverstvo -a s;
drugóvršten -tna -o

drugód *prisl. na vpr. kod?:* ~ hoditi, od
~ priti, drugódnji -a -e: ~i izdelki

drugóten -tna -o *sekundaren*: stvar je ~ega
pomena *ni v ospredju*, drugótnost -i ž
sekundarnost

druid -a m *keltški duhovnik*, druidski -a -o;
druidizem -zma m

Drúsus -a m in **Drúz** -a m *sin cesarja Tiberija*, **Drúzov** -a -o
drúščina -e ž: dobra, prijetna ~, ~o delati komu, biti komu za ~o, drúščinski -a -o
drúštvo -a s: bralno, gasilno, izobraževalno, konzumno ~; Društvo narodov, drúštven -a -o [-tvən-]: ~o pravo, ~a pravila, svoboda, društvenik -a m, društvenica -e ž, društvenina -e ž >[-tvən-]; društvováti -ujem, društvované -a s; drúštevec -a [-tav-] s
družáben -bna -o: ~ človek, ~i ples, ~o bitje, družábnik -a m: slab ~, očarljiv ~, trgovski, tihi ~; družábnica -e ž: grlica mi je ljuba ~, ~ pri odlični gospe; ~ v podjetju; družábnost -i ž: čut za ~, rastlinska ~
družba -e ž, mn. družbe družb: vaša ~ je prijetna; visoka, slaba, dobra, zaključena, vinska ~, delati ~o, delati v ~i s kom; Prešernova ~; razredna ~; delniška ~, ~ z omejeno zavezo; družbica -e ž
družben -a -o [-bən-]: ~a stvarnost, lastnina, organizacija, funkcija, problematika, ~a akumulacija, intervencija, kontrola, ~i položaj, ~a pogodba, ~i prispevek, davek; Družbeni otoki; ~o (samo)upravljanje, družbenik -a m: ~i Prešernove družbe: družbenica -e ž
družbeno -v sestavi: družbenoekonómški -a -o: ~a struktura: družbenogospodárski -a -o; družbenopráven -vna -o, družbeno-razvójen -jna -o >[-bən-]
družbo -v sestavi: družboslovje -a s *sociologija*, družboslovén -vna -o *sociološki*, družboslovéc -vca m, družboslovski -a -o; družboznánstvo -a s; družbotvóren -rna -o, družbotvórnost -i ž
družbe -ta m in s *star.*: moj zakonski ~, ona je tvoje ~; družbej -a m; družbica -e ž: zakonska, poročna ~, družičin -a -o: ~a obleka; družičeváti -ujem; družbánj -a m *nevestin drug*
družbec -žca m *drugi roj čebel*, *druec*
družina -e ž: oče z vso ~o, gospodar večerja z ~o, igravska, lovska, strelska, črkovna, besedna ~, družinica -e ž, družinski -a -o: ~o življenje, ~i poglavar, upokojenec, ~a mati, pokojnina, skupnost, sreča, družinče -ta s *posel* = družinec -nca m, družinčád -i ž
družiti drúžim, drúži -ite! drúžil -ila -o, drúženje -a s in drúžiti -im s *stal. poud.*:

volk se z volkom drúži; drúžen -žna -o: ~o živeti, ~o bitje, mravlje so ~e živali; drúžnost -i ž; drúžljiv -a -o: lastovka je ~a ptica; drúžljivost -i ž; drúžilen -lna -o [-ln-], drúžilnik -a [-yn-] m [sklon], drúžilo -a s: delo v brigadah je izvrstno ~; drúžnik -a m: čolnarski ~i, drúžnica -e ž, drúžniški -a -o
drvá drv s mn., drvóm drvá na drvéh z drvmi: mehka, trda ~; skladanica drv; naši so danes v drvéh *drvarijo*; drvca drvc s mn., drvárnica -e ž
drváca -e ž [sekira] = drvarica -e ž = drvnjáca -e ž = drvenica -e ž = drvnica -e ž *drvnjaca*
drvár -ja m, drvárski -a -o: ~a sekira, drvárstvo -a s, drváriti -im, drvárenje -a s, drvárja -e ž
drvarina -e ž [pristojbina] = drvnina -e ž
drváščina -e ž *sečna pravica*: v tem gozdu ima ~o
drvčé -éta s *polence*
drvén -a -o *lesen*: ~e noge, ~a posoda; drvenéti -im, drvenél -éla -o, drvenénje -a s; drvénska -e ž [mera za žito]
drvéti -im, drvi in drvi -ite! drvél -éla -o, drvénje -a s: srna drvi mimo, drvel je naravnost v pogubo, drvite v prepad; *gl. tudi drviti*
drvišče -a s *prostor v gozdu, kjer sekajo* = drvnik -a m = drvnjak -a m
drviti -im *poditi*, drvi -ite! drvčé -a -e, drvil -a -o, drvénje -a s: ~ koga, ~ se kam; *gl. tudi dreviti*
drvo -v sestavi: drvojéd -éda -o, drvojédec -dca m, drvojédka -e ž *hišna goba*; drvoláz -áza m = drvolázec -zca m [kača]: sivi, zeleni, nočni, dnevni ~; drvosék -éka m = drvoséc -šca m = drvoséc -éca m = drvoséčina -e ž
držati -am in -žem *stirati*, *praskati*, držanje -a s: ~ blato s ceste, ~ lan, ~ obroče *beliti*, držáj -a m *greben*, *mikalnik*, *gradaše*; držalica -e ž = držálnica -e [-yn-] ž = držálo -a s = držálnik -a [-yn-] m 1. *smukalo za lan*, 2. *orodje za držanje lesa*; držávec -vca m *nikač*; držúlja -e ž: cestarjeva ~; držálen -lna -o [-ln-]: ~e strguljke; držniti -em *prasniti*
držén -žna -o (°držek), držénost -i ž (°držkost); držniti -nem si *ali se*, držnež -a m, drzovít -a -o, drzovítež -a m
drzno -v sestavi: drznogléd -éda -o; drzno-ók -óka -o

džža -e ž: ~ telesa, spoštljiva ~, počepna ~ pri telovadbi

džžaj -a m: stopnice z ~i; v skalo zabiti ~i; ~ za vrata, svetilko, dežnike; vitica zadene ob ~ in se ga oklene; ~ žlice, zavorni ~; ~ za rezila; *for.* obročasti ~; *avi.* ~ za žaromet, džžajen -jna -o: ~i nastavek, ~o kolesce

džžalo -a s: ~ vesla, bodala; ~ za bakle, za pero, za roletne drogove, za filmsko vreteno, za rokopise, za papir; *tisk.* oporno ~; džžalce -a [-lc-] s: dušica lučke je v ~u; *tekst.* ~ za ovratnike; džžalen -lna -o [-ln-]: *stroj.* ~i zatič

džžati -im, džžti -ite! džžčč -a -e, džžal -ála -o, džžanje -a s: ~ besedo = ~ se besede, ~ koga za besedo; pot drži; ~ otroka v naročju, v rokah, za roko; križem roke ~; svečo ~ umirajočemu; bolezen ga drži v postelji; krč me drži, v križu me drži; otroka trdo, v trdem, v strahu ~; v zaporu ~; pijanca noge ne drže; ~ z močnejšim; to ne drži: vodo, barvo ~; glas ~ pri petju; zdaj bo pa džžalo; fant se drži *je užaljen*; vreme bo džžalo; led drži, posoda ne drži; sod drži sto litrov; ~ se za vejo; smola se me drži, drži se nas kakor klop; ~ se pametnih ljudi, postav, starih navad; trdnjava se še drži; sadje se ne bo džžalo; kisló, moško, pokonci se ~; drži se, kakor da ne zna do pet šteti: ° ~ na čast, na obleko, nase *dati na čast, na obleko, nase*; ° ~ koga za poštenjaka *imeti*; ° ~ zalogo, avto, psa, pomočnika *imeti*; ° ~ gostilno, trgovino *voditi, imeti*; ° ~ govor, šolo, predavanje *imeti ali govoriti, učiti, predavati*

džžava -e ž: zvezna, matična, ustavna, mestna ~; Združene ~e Amerike; džžavica -e ž

džžaven -vna -o: ~i zbor, počat, jezik, aparat, udar, toživec, kapitalizem; ~a tajnost, zastava, oblika, banka, intervencija, kontrola, lastnina, blagajna, himna, korist, oblast, ~o pravo, ~a cesta; Džžavna založba Slovenije; džžavnost -i ž: izbojevati si ~

džžavljan -ána m, džžavljanika -e ž, džžavljanstvo -a s: ~ po opciji, po rojstvu, džžavljanški -a -o: ~a vojska, zavest; ~e pravice in dolžnosti, ~o pravo, ~i pouk; džžavljanokopraven -vna -o: ~i red

džžavnik -a m, džžavniški -a -o: ~i opravki, džžavnica -e ž, džžavništvo -a s

džžavno -v *sestavi*: džžavnofinančen -čna -o; džžavnogospodárski -a -o; džžavno-kapitalističen -čna -o; džžavnopolitičen -čna -o: ~o življenje; džžavnopráven -vna -o: ~i nauk, ukrep, ~a oblika, džžavnoprávnost -i ž; džžavnosocialističen -čna -o; džžavnoupráven -vna -o; džžavnozobórski -a -o: ~e volitve, ~o zasedanje

džžavo -v *sestavi*: džžavotvóren -rna -o, džžavotvórnost -i ž; džžavoznánški -a -o, džžavoznánstvo -a s, džžavoznánstven -a -o [-tvón-]

džžavica -e ž = džžúlja -e ž |*breskev koščenica*|

duál [-dl] -a m *dvojina*, duálen -lna -o [-ln-] *dvojinski, dvojen*: ~a oblika, ~a narava, duálnost -i ž *dvojnost*

dualizem -zma m 1. *fil.* *nazor*, 2. *polit.* *ureditev*: upravni ~ *dvoirni sistem*, dualističen -čna -o: ~a ureditev, ~i svetovni nazor; dualíst -a m

dúbél [-əl] -bla m: ~ pri tenisu

dubiózen -zna -o *dvomljiv*, dubióze dubióz ž *mn. dvomljivjé terjatev*

dubiéta -e ž 1. (*beseda*) *dvojnica*, 2. *dvojnik*, *duplikat*, *drugi izvod*: izmenjava knjižnih dublet

dublírati -am (*po*) *dvojiti*: ~ vložek pri igri; dubliren -rna -o: ~i stroj = dublírka -e ž *tekst.*

dublón -a m |*zlatnik*|

Dúbrovnik -a m *kr. i.*, iz ~a, dúbrovniški -a -o, Dúbrovčan -a m, Dúbrovčanka -e ž

dúcat -a m *dvanajsterica*: ~ robcev; človek, kakor jih gre dvanajst na ~; dúcaten -tna -o: ~i ljudje *povprečni*

dúcati -am *trkati*, dúcanje -a s |*igra*|, dúcniti -nem

duce [dúce] -ja m, ducejev -a -o

dúda -e ž *cucelj* = dúdek -dka m = dúdka -e ž = dúdica -e ž

dúde dúd ž *mn. piščali na meh*: škotske ~e; dúdati -am, dúdanje -a s; dudáč -a m = dúdar -ja m

dúdla -e ž 1. *piščalka*, 2. *cucelj*; dúdlati -am, dúdlanje -a s: fant se dudla na vse pretege *guli, pili*, dúdlež -a m, dúdlar -ja m

duél [-él] -a m *dvoboj*, duélirati -am se *dvobojevati se*, duéliranje -a s, duélánt -a m *dvobojevavec*, duélski -a -o [-ls-] *dvobojen*

dueña [dúenja] -e ž *span. gospa, družabnica*;
dueñin -a -o
duét -a *m dvospev*, duéten -tna -o: ~i
vložek, ~a skladba
duglázija -e ž *bot.*
dúgong -a *m zool. morska krava*
dúh duhá *m, mn. duhóvi duhóv*: ima ~ po
žganju, noč temna tare ~a; ima posvet-
nega ~a; vinski ~ovi, véliki ~ovi;
~ nove družbe, v ~u zakona, podpirati
svobodnega ~a mladine, ustvariti no-
vega ~a v vojski, greh zoper ~a časa,
slovstvo razodeva ~a svoje dobe, greši
zoper ~a slovenščine, pesem kaže
čudnega ~a; ni ne dúha ne slúha po
njem, vino se navzame ~á po sodu,
~ udari v nos; nečisti, zli, hudi, hudobni,
gorski ~; ~ se omračí, bolan na ~u;
ob uri ~ov; klicanje ~ov; preroški,
pesniški ~; zdrav ~ v zdravem telesu;
~ovi se krešejo, ločitev ~ov; vsi smo
enega ~á; v ~u vidim nizko sobo;
razburiti ~ove, svoboda ~á, ubijati ~á;
°prisotnost ~á *prisebnost*; ~ božji,
sv. Duh; dúhovo -ega *s binško*: o
~ovem
°**duhaprisóten** -tna -o *priseben*
dúhati -am, dúhanje -a *s*: ~ čebulo,
~ smodnik, ~ nevarnost; duhálo -a *s*,
duhálen -lna -o [-ln-]
dúhniti -nem: veter duhne
duho -v *sestavi*: duhobórec -rca *m*, duho-
bórstvo -a *s* [ločina v Rusiji]; duhomóren
-rna -o *moreč*, duhomórnost -i ž (°duha-)
morečost
dúhoven -vna -o: ~i svet, ~e vrednote,
~a revščina, ~e vaje, ~o opravilo,
~i gospodje; duhóvnost -i ž
duhovin -a *m hudič, demon*, duhovina -e ž
strah, prikazen, duhovinski -a -o
duhovít -a -o, duhovítost -i ž, duhovítež -a
m, duhovičiti -im, duhovičenje -a *s*
duhovník -a *m* = duhóven -vna *m*, duhóv-
niški -a -o, duhóvništvo -a *s*, duhóvščina
-e ž, duhóvstvo -a *s*, duhóvski -a -o;
duhovníja -e ž, duhovníjski -a -o;
duhóvnica -e ž: vélika ~; duhovniko-
vátí -újem
duhtéti -im *dehteti*, duhtéč -a -e, duhtèl -éla
-o, duhténje -a *s*
dukát -a *m zlatnik*
dúktor -ja *m tisk.*
dúktus -a *m l.* ~ pisave izdaja pisca, 2. *med.*
vod

Dulcinea [dulsinéa] -e ž *don Kihotova oboževanka*; dulcinéja -e ž *ljubica*
dúlec -lca [-lc-] *m*: jantarni ~ na ustniku;
sveča je vtaknjena v ~ steklenice; usta
nabrati v ~, na ~ se držati; dúlček -čka
[-lč-] *m*, dúlčast -a -o [-lč-]: ~o se
držati; dúla -e ž [cevasta izboklina]; dúlo
-a *s klobučna štula*, dúlce -a [-lc-] *s*;
dúlití -im *delati dúlo*; kruh se dúli,
deska se dúli *se veži*
Dulong-Petit -a [dúlónpèti -ja] *m*, Dulong-
Petitov -a -o: ~ zakon *kem.*
dúma -e ž 1. *carski državni zbor*, 2. *pesem*;
dúмка -e ž: kozaške ~e
Dumas -a [dúmə -ja] *m* [franc. pisatelj]:
~ oče, ~ sin; Dumasov -a -o
dúmdúm *neskl.*: ~ krogla, ~ krogle,
dúmdúмка -e ž
dúmping -a *m prodaja blaga pod proizvodno*
ceno, dúmpinški -a -o
Dúnaj -a *m kr. i.*, z ~a, na ~u, dúnajski
-a -o: Dunajsko Novo mesto, Dúnajčan
-a *m*, Dúnajčanka -e ž, dúnajščina -e ž
[narečje]; dúnajka -e ž [češnja]
dúmit -a *m* [kamnina]
Duns Scotus [dúns skótus] Duns Scot(us)
m [filozof]: filozofija ~a ~a
dúo -a *m glas.*
duodéc -a *m* [format]
duodécima -e ž *glas. [interval]*
duodénúm -a *m med. dvanajstnik, dvanajster-*
nik, duodenálen -lna -o [-ln-]: ~a sonda
duodióda -e ž *el. dvojna dioda*
duóla -e ž *glas. dvojnica*
dúpa -e ž *votlina*, dúpati -am *tolči na kaj*
votlega
dúpelj -plja -e *votel*
dúpión -a *m tekst. [blago iz surove svile]*
dúpleks -a *m stroj.*: črpavka ~
Dúplica -e ž *kr. i.*, na ~i, dúpliški -a -o,
Dúpličani -ov *m mn.*
duplikát -a *m dvojniki, dvojnica*: delati v ~u
ali in dúplo, duplikáten -tna -o: ~i
vozni list, ~i negativ; duplikátor -ja *m*
dúplirati -am (po) *dvojiti*
dúplja -e ž *votlina*, dúpljica -e ž, dúplje -a *s*.
dúpljen -a -o: ~e čebele; dúpljast -a -o,
dúpljnik -a [-pəlj-] *m kdor prebiva v*
dúplji; dupljenica -e ž *voilo drevo*
dúplo -a *s, mn. dúpla* -pel [-pəl]; dúpelce -a
[-pəl-] *s*, dúplast -a -o, dúplina -e ž:
ustna, prsna ~; duplinast -a -o; dúplar
-ja *m* [golob]; dúplati -am *lov. po duplih*
polhe loviti

dúr -a m *glas.*: v ~u, dúrov -a -o: ~a lestvica, ~ trozvok, dúrovski -a -o: ~i tonski način

dúra -e ž [*afriško proso*]

dúrak -a m 1. igra na karte, 2. žaljivka

duralumínij -a m [*zlitina*], duralumínijev -a -o

durativen -vna -o: ~i glagoli trajni, durativnost -i ž

Dürer [*dür'er*] -ja m [*nem. slikar*], Dürerjev -a -o

dúrgelj -glja in dúrgeljna m [*sveder*]: ključavničarski ~, sredobežni ~

dúri dúri ž mn., dúrce dúrc ž mn., dúrcam pri dúrcah z dúrcami: hlače na ~e; vsak paragraf ima skrivne ~e, dúrnica -e ž: vrata so imela dvoje ~e vratnice, dúren -rna -o: ~e babice, dúrje -a s

duról [-ól] -a m kem.

duša -e ž: dobra, zlata, črna, prodana, kosmata, izgubljena, pasja ~; verne ~e; to ti je ~, ljudje široke ~e; žive ~e ni; mirne ~e ti to povem; zraven bom z vso ~o; on je ~ upora; ~ ruskega ljudstva; fara ima sto duš; pri moji ~i! na mojo ~o! komaj se me še ~o drži; na ~o pihati komu; krivica mu bo na ~i gorela; odprl mi je svojo ~o; tako sem lačen, da imam ~o na jeziku; ~o privezati; sprememba mi je po ~i; kako ti je pri ~i? (i)z dna ~e; to mi leži na ~i; človeka pri ~i zazebe; v ~o seči; teči na vso ~o; voz stresa ~o iz telesa; od straha mu je ~ zlezla v pete; jedel je, kolikor mu je dala ~; ~ sili na jezik; v posebnih pomenih: ~ nogometne žoge; ~ pri lučki; zapel je srajco z domačo, iz preje narejeno ~o; ~ pri goslih; ~ v likalniku; ~e so vlahnjene letve pri vaški hiši; z ~o *glas. con anima*; dúšica -e ž in dúšica -e ž: bot. materina, planinska, babja, svinjska ~ kristavec; prišiti ~o k srajci; na olju plavajoča ~; ~e prešce; ~ ljuba moja!

Dúšan -a m os. i., ~ Silni, Dúšanov -a -o: ~ zakonik

dúšati -am se, dúšanje -a s

duše -v sestavi: dušebrižnik -a m, dušebrižništvo -a s; dušeslòvje -a s, dušeslòven -vna -o, dušeslòvec -vca m

dúšek -ška m: ~ mi jemlje, zapira; na ~ izpiti, v ~u požreti, dobiti ~a, priti k ~u, močna pijača kar ~e zapre, uživati na vse ~e, dihati z globokimi

~i; sod nima ~a, ~a dati komu ali čemu; dúškati -am, dúškanje -a s: riba na suhem duška; zamrzle ribnike ~, malo se je ustavil, da bi dúškal; dúška -e ž sapa; dúšec -šca m: vino se navzame ~a dúšen -šna -o: ~i mir, ~a paša, ~i pastir, dušnopastirski -a -o

dušéven -vna -o: ~o obzorje, ~a veličina, ~a reva, ~e oči, ~a zmeda; dušév-
nost -i ž

dušik -a m: apneni, solitni, zračni ~, duškov -a -o: ~a spojina, ~ dioksid, klorid, dušen čna -o: ~e soli, ~o gnojilo, dušičnat -a -o: ~a gnojila, dušikovodikov -a -o: ~a kislina

dušiti -im, duši -ite! dušéc -a -e, dušil -a -o, dušen -ena -o, dušenje -a s: ~ se od smeha, v grlu me duši; ~ jok, ropot, vstajo, ogenj; preproga duši korake; ~ jed; dušica -e ž *naduha*, dušičar -ja m *astmatik*; dušilen -lna -o [-ln-]: ~e priprave, ~a obojka *tekst.*; dušivec -vca m, dušivka -e ž, dušilnik -a [-un-] m [*priprava*]: hidravlični, torni, oljni ~, dušljiv -a -o: ~i kašelji, dušljivost -i ž, dušljivec -vca m [*dušljivi plin*]

dušnik -a m *lcev za zračenje, dimna cev*; dušnica -e ž [*luknja pri sušilnicah*], dušnice dušnic ž mn.: kopenske živali dihajo s pljuči ali pa z ~ami

dúti dújem in dmém, dúj -te in dmí -ite! dúl -a -o: veter duje; testo se duje; srce se dmé

Dútovlje Dútovelj in Dútovljan ž mn. kr. i., v ~ah, dútovski -a -o, Dútovci -ev m mn.

duúmvír -a m eden dveh vladajočih mož, duúmvirski -a -o, duumvirát -a m vlada dveh mož

dvá m dvé ž in s glav. štev., dvéh, dvéma, dvá - dvé, ob dvéh, z dvéma; za dva - dve stoji sam. v dv.: pred dvema letoma (°dvema leti), pred dvema dnevoma (°dvema dnevi); tá dvá, téh dvéh; tista dvá, tistih dvéh; dva milijona, stopali so po dva in dva; dvákrat, dvákrate -tna -o, dvákratnost -i ž, dvainpólkrate [-uk-], dvainpólkrate -tna -o [-uk-]

dváindevetdeset -ih, dváindevetdeseti -a -o, dváindevetdesetič, dváindevetdesetikrat, dváindevetdesetkrat, dváindevetdesetér -a -o, dváindevetdesetéren -rna -o; dváindevetdesetina -e ž, dváindevetdesetínka -e ž; dváindevetdesetčlánski -a -o: ~i parlament

dváindvajset -ih, dváintrideset, dváinštirideset, dváinpetdeset, dváinšestdeset, dváinšosedeset, dváinosemdeset; za izvedenke in zveze gl. pri dváindevetdeset, devetindevetdeset

dvájset -ih glav. štev.: ~ minut pred tretjo, ura je ~ do tretje, ob ~ih ob 20^h, ~ m^ž, ~ žená, ~ vrát; dvajsetica -e ž 1. številka, 2. star kovancec, dvajseták -a m |bankovec|; dvájsetka -e ž |številka|

dvájset- v sestavi: dvajsetdnéven -vna -o, dvajsetdnévnica -e ž; dvájsetkrat, dvájsetkratén -tna -o; dvájsetléten -tna -o, dvájsetlétnica -e ž 20-letnica, dvájsetlétnik -a m

dvájsetér -a -o, dvejšeterén -rna -o, dvájsetérica -e ž, dvájseterák -a m: jelen ~; dvájsetérec -rca m geom. ikozaeder

dvájseti -a -o: ~i maj 20. maj, ~ega maja ob ~ih 20. maja ob 20. uri; dvájsetič, dvájsetikrat

dvájsetina -e ž, dvájsetinka -e ž |mera|, dvájsetinski -a -o

dvánajst -ih in dvanájst -ih: ob ~ih ob 12^h; dvanajsták -a m 1. član dvanajstije, 2. jelen; dvanajstjía -e ž |sodišče|; dvanajstnik -a m med.

dvánajst- v sestavi: dvánajstkrat in dvanájstkrat, dvánajstkraten -tna -o in dvanájstkraten -tna -o; dvanajstléten -tna -o, dvanajstlétnik -a m, dvanajstlétnica -e ž; dvanajstpólen -lna -o [-ln-]: ~i stroj; dvanajstrédén -dna -o: ~a koruza

dvánajstér -a -o, dvanajstéren -rna -o: ~ sad; dvanajstérica -e ž: velika ~ gros, dvanajstéri -ih m mn. apostoli, dvanajstérák -a m 1. sodnik dvanajstije, 2. jelen; dvanajstérka -e ž |format knjige|, dvanajstérna -a m med., dvanajstérec -rca m |verz in dodekaeder|

dvánajstero- v sestavi: dvanajsteroгүйben -bna -o; dvanajsteroкотén -tna -o, dvanajsteroкотник -a m; dvanajsteroноžen -žna -o; dvanajsterostrán -a -o

dvánajsti -a -o in dvanájsti -a -o: ob ~i (uri) ob dvanajstih, ob 12. uri, ob 12^h; ~ega tega meseca 12. t. m.; dvánajstič in dvanájstič, dvánajstikrat in dvanájstikrat

dvánajstica -e ž |številka, ducat|

dvánajstina -e ž: proračunske ~e, dvanajstinka -e ž, dvanajstinski -a -o

dvatisoták -a m |vrh|

dve- v sestavi: dveléten -tna -o, dvelétje -a s, dvelétka -e ž; dveniten -tna -o: ~a

volna; dveúren -rna -o; dvetretjinski -a -o: ~a večina

dvéri dvéri ž mn. duri, dvérnica -e ž, dvérce dvérc ž mn., dvércam

dvésto, dvéstopkrat, dvéstopkraten -tna -o, dvéstoti -a -o, dvéstotikrat, dvéstotisoči -a -e, dvéstotisočkrat

dvigajo -am, dviganje -a s: cene se dvigajo rastejo, skačejo, ~ uteži vzdigovati; dvigálo -a s: ~ za avtomobile, za les; osebno, tovorno, hidravlično ~; dvigalice -ic ž mn. lov. zanke na lok; dvigávec -vca m vzdigovavec, dvigátelj -a m: ~i hranilnih vlog; dvigálen -lna -o [-ln-]: ~i mehannizem, drog, koč, bat, ~o stojalo pri žičnici, ~e naprave, črpanke, vrvice; dvigálnik -a [-ln-] m avt.; dvig -a m: ~ cen naraščanje, (z)višanje, ~ za vesti povzdiga, ~ proizvodnje (po)večanje; dvížen -žna -o vzdížen, vzdígljiv; dvigniti -nem: ~ pošto prevzeti, ~ moralo (po)vzdigniti, nagrado lahko dvignete vsako dopoldne dobite, prevzamete; gl. tudi vzdigniti

dvo- v sestavi: dvoonožec, dvoživka; v redkih sestavljenkah tudi dva- in dve-

dvobárven -vna -o: ~i tisk

dvobóčen -čna -o: ~a somernost

dvobój -ója m: besedni, šahovski, športni ~, poklicati na ~, dvobójen -jna -o: ~a pravila, dvobojevátí -újem se, dvobojevávec -vca m

dvobratíski -a -o: ~i prašnik

dvobrázden -dna -o: ~i plug

dvocéven -vna -o, dvocévka -e ž |puška|

dvocilíndrski -a -o: ~a lokomotiva, ~i motor, ~a preja

dvocvóten -tna -o: ~ klas

dvocéljústén -tna -o: ~a zavora

dvocétrínski -a -o: ~i takt

dvoclánski -a -o: ~a delegacija

dvoclénski -a -o: ~i izraz, ~a enačba; dvočlénik -a m binom

dvocéttje -a s glas.

dvodébeln -a -o [-báln-]: ~a smreka

dvodejánska -e ž

dvodélen -lna -o [-ln-]: ~a klop okoli peči, ~o okno, veslo, ~a nota, arija, ~i bat, takt; dvodélnost -i [-ln-] ž: ~ kompozicije

dvodiménska -e ž |riba|

dvodimenzionalén -lna -o [-ln-] dvorazsežen, dvodimenzionalnost -i [-ln-] ž dvorazsežnost

dvodnéven -vna -o: ~i izlet, dvodnévje -a s
dvodóben -bna -o: ~i ples
dvodómen -mna -o: ~a rastlina, ~i par-
 lament, dvodómnica -e ž *bot.*
dvofázen -zna -o: ~i tok
dvoglásen -sna -o: ~o petje, dvoglásnost
 -i ž, dvoglásje -a s: terčno ~, dvoglásnik
 -a m *distong*, dvoglásniški -a -o
dvoglav -áva -o: ~i orel, ~a mišica
dvogóvor -a m *dialog*
dvogrb -a -o: ~a kamela
dvoiménski -a -o: ~a oznaka rastlin
dvój -a -e: ~i podplati *ali* ~e podplatov,
 ~i čevlji *ali* ~e čevljev, ~a vrata *ali*
 ~e vrat; ~e naziranj; na ~e, v ~e iti,
 vladati v ~e, veslanje v ~e; igrati v ~e,
 že dolgo sta na ~e; dvójstvo -a s
dvojáča -e ž [*denar*], dvoják -a m 1. *denar*,
 2. *hermafrodit*, dvojáčen -čna -o, dvo-
 jáčnost -i ž
dvojájčen -čna -o: ~a dvojčka
dvojámborka -e ž = dvojámbornica -e ž =
 dvojámbornik -a m
dvojármen -mna -o: ~a žaga = dvo-
 jármenik -a [*mən*] m
dvojátek -čka m: sonce je v znamenju ~ov;
 dobila je ~e, Tone in Tine sta ~a,
 pevski ~ *glas.*, ~ pri domini, trnek ~
lov.; kristal ~ *min.*; hiša ~; telefonski
 ~; dvójčica -e ž: bili sta ~i; ~ figurice
 iz muzeja; dvójčič -a m, dvójče -ta s,
 dvójec -jca m *lov. dvojni strel*, dvójčen
 -čna -o: ~o drevo, *min.* ~i šiv
dvojémka -e ž *glas.*: ~ na violini
dvójen -jna -o: ~i podplat, ~a vrata, ~a
 okna; ~a igra, ~o krilo hiše, ~i kmet
 na šahovnici, ~i tisk, ~a vejica, ~o
 koleno *sifon*, ~a matica, žerjav z ~im
 prenosom; *kem.*: ~a vez, ~a reakcija,
 ~a sol, ~o kisli kalij; *el.* ~i stik; *med.*
 ~i šiv; ~o knjigovodstvo, ~o delo,
fol. ~a osvetlitev, ~a kaset, ~i
 objektiv; *pr.* ~i državljan, lastnik;
 dvójnat -a -o *tekst.*: ~a nit, tkanina,
 ~i votek; ~a pentlja; ~i kozolec;
 dvójnost -i ž
dvojéžen -čna -o: ~ človek, ~a šola,
 dvojéžičnost -i ž
dvojica -e ž *par*: zakonska ~, čedna ~ je
 to, dvojiški -a -o: ~a številka, dvojíčen
 -čna -o, dvojina -e ž, dvojinški -a -o;
 dvójka -e ž: kako grdo piše ~e, dobiti
 ~o v matematiki; ~a s krmarjem *šp.*;
 pikova ~; dvójklja -e ž *dvojno sito*

dvojiti -im *duplirati, dublirati*, dvójji -ite!
 dvojil -a -o, dvojèn -ěna -o, dvojénje -a
 s; dvojljen -lna -o [*-ln-*] *tekst.*: ~i
 otepalnik, ~o raztezalo, ~i stroj *dublirni*
 = dvojljenik -a [*-yn-*] m, dvojjvka -e ž
dublirka
 °**dvojiti** -im *dvomiti*
dvojnik -a m in dvójnik -a m: filmski
 zvezdniki imajo ~e; napisati pismo v
 ~u; *el. dvojni drog, bot. dvojno cvetno*
odevalo, ~ pri šahu *dvojni kmet*, kozolec,
 plug ~ = dvojnjak -a m; dvójništvo
 -a s *razklanost*; dvojnica -e ž in dvójnica
 -e ž 1. igravka ima svojo ~o, 2. beseda,
 knjiga ~ *dubleta*, 3. *glas. duola*, 4. *bot.*
rastlina z dvojnim odevalom
dvokálčen -čna -o: ~a rastlina = dvo-
 kálčnica -e ž, dvokálčnost -i ž
dvokápen -pna -o: ~a streha = dvo-
 kápnica -e ž
dvokis -a m: žveplov ~
dvokljúk -a -o *lov.*: ~ trnek
dvokljún -a -o: ~o plod *bot.*
dvoklópniki -ov m *mn. zool.* [*raki*]
dvokólen -lna -o [*-ln-*] = dvokolésen -sna
 -o, dvokólnica -e [*-ln-*] ž, dvokolésnik
 -a m, dvokólnica -e ž
dvokolónski -a -o: ~i stavek
dvokónčen -čna -o: ~ žerjav, vzvod
dvokóničen -čna -o: ~ kramp
dvokoráčen -čna -o: ~a polka
dvokóten -tna -o
dvokovinski -a -o: ~a valuta
dvokrák -áka -o: ~a lestev
dvokrílen -lna -o [*-ln-*]: ~a streha, vrata,
 ~o ogledalo, ~o letalo = dvokrílnik -a
 [*-ln-*] m, dvokrílici -ev [*-lc-*] m *mn. zool.*
dvokróven -vna -o: ~a ladja, turbina,
 dvokróvnik -a m [*letalo*]
dvokróžen -žna -o: ~i šahovski dvoboj,
 ~i žig *filat.*
dvokrúp -a -o: ~a plavut
dvolastník -a m, dvolastniški -a -o, dvo-
 lastništvo -a s
dvoléčen -čna -o *fol.*
dvolémežen -žna -o: ~ plug
dvoličen -čna -o: ~o vedenje, dvoličnež
 -a m = dvoličnik -a m, dvoličnica -e ž,
 dvoličnost -i ž: spolna ~ *zool.*, dvo-
 ličništvo -a s
dvolisten -tna -o: ~a čaša, ~ vijak, dvo-
 listnica -e ž *bot.*
dvolómeč -mca m *min.*: islandski ~, dvo-
 lómnost -i ž *min.*, *mat.*

dvolopáten -tna -o: ~o veslo
 dvolopúten -tna -o: *bot.* ~a glavica, ~a noga *zool.*
 dvomatričnik -a *m tisk.*
 dvomesečen -čna -o: ~ tečaj, dvomesečnik -a *m* |*revija*|
 dvomésten -tna -o: ~o število *mat.*
 dvométrski -a -o, dvométráš -a *m šp.*
 dvomikálnik -a [*-un-*] *m tekst.*
 dvomiseln -a -o [*-sáln-*]: ~a beseda, dvomiselnost -i [*-sáln-*] *ž*: ~ izraza
 dvomiti dvómim. dvómi -ite! dvoméč -a -e, dvómil -ila -o in dvómiti -im *s stal. poud.*: ~ o sebi, ~ o uspehu (~v uspeh); dvóm dvóma in dvóma *m*: ~ me muči, obide, se razkadi; ~ zbuditi, razpršiti, pobijati; zvišen nad vsak ~; brez ~a; metodični ~ *fil.*: *pr.* pravni ~, ~ o verodostojnosti, dvómba -e *ž*, dvómen -mna -o: ~a terjatev, dvómnost -i *ž*, dvómivec -vca *m*; dvómljiv -a -o: ~a določba, terjatev, dvómljivost -i *ž*, dvómljivec -vca *m*, dvómljivka -e *ž*, dvómljivski -a -o, dvómljivstvo -a *s*
 dvómóčen -čna -o: ~i prašniki
 dvómóštvo -a *s* |*biandrija*|
 dvómotóren -rna -o: ~o letalo = dvómotórnik -a *m*
 dvónadstrópen -pna -o: ~a hiša = dvónadstrópica -e *ž*
 dvóniten -tna -o: ~ trak, ~o platno = dvónitnik -a *m* **cvilh*
 dvónož -óga -o = dvónóžen -žna -o, dvónóžec -žca *m*
 dvónóhtnica -e *ž* |*želva*|
 dvoobrázen -žna -o: ~i bog Janus; dvoobráznost -i *ž*: psihološka ~
 dvoobróčen -čna -o: ~i naftol *kem.*
 dvoóddélen -čna -o [*-lč-*]: ~a šola
 dvoognjíščnica -e *ž*: hiša ~
 dvoóik -óka -o: ~a kamera *for.*, dvoóčen -čna -o: ~o gledanje rib, dvoóčnica -e *ž*, dvoóčnik -a *m* |*binokel*|
 dvoókviren -rna -o: ~e brane
 dvoósen -sna -o: ~ vagon
 dvoosmínski -a -o: ~i takt
 dvopárkljast -a -o, dvopárkljár -ja *m zool.*
 dvopásen -sna -o: ~e pletenine
 dvopérnat -a -o: ~e mišice
 dvo píčje -a *s*
 dvoplásten -tna -o: ~a pločevina, *for.* ~i film, dvoplástnik -a *m* |*plug*|
 dvopláten -tna -o: ~o veslo
 dvoplázi -ov *m nn.* |*kuščarji*|

dvoplóščen -čna -o: ~a sklopka *avt.*
 dvopólen -lna -o: ~i električni stroji, dvopólnica -e *ž* *tisk.* >[*-ln-*]
 dvopóljén -ljna -o: ~o kolobarjenje
 dvopotéžen -žna -o: ~i šahovski problem = dvopotéžnik -a *m*
 dvopredálen -lna -o [*-ln-*]: ~a plodnica *bot.*
 dvopréjen -jna -o: ~i sukanec
 dvoprekátén -tna -o: ~e zavore
 dvór dvóra *m*, na dvóru in na dvóru: cesarski, sodni, računski ~, ~ in plemstvo; dvórec -rca *m*: gosposki, poletni, zimski, strelski, lovski ~; dvóren -rna -o: ~a dama, pisarna, spletká, ~i dobavitelj, ples, svétnik; dvórski -a -o: ~e šege; dvorovina -e *ž* |*civilna lista*|
 Dvór Dvóra *m kr. i.*, na ~u, dvórski -a -o: Dvorska vas
 Dvořák [*dvóřak*] -a *m* |*češ. skladatelj*|, Dvořákov -a -o
 dvorámen -mna -o: ~ svečnik, vzvod, križ, ~a lestva, ~e stopnice
 dvorána -e *ž*: koncertna, sodna, plesna ~, operacijska ~, dvoránica -e *ž*, dvoránski -a -o: ~o svetišče
 dvorazrédén -dna -o: ~a šola = dvorazrédnica -e *ž*
 dvorazséžen -žna -o: ~a ploskev, ~a filmska risanka, dvorazséžnost -i *ž*
 dvoréčje -a *s*: ~ Evfrata in Tigrisa
 dvoréd -a *m*, dvorédéc -dca *m bot.*: vejnati ~; dvorédén -dna -o: ~ jopič, ~ ovojni list *bot.*, ~ kozolec, sejalnik, ~a pšenica, dvorédnik -a *m*: ječmen ~
 dvoréžen -žna -o: ~ meč, dvoréznik -a *m* |*dvojni oblič*|, dvoréznost -i *ž*
 dvorišče -a *s*, dvoriščen -čna -o: ~a stran, vrata, stavba, ~i muzikant; dvoriščnik -a *m*, dvoriščece [*-ace*] -a *s*
 dvóriti -im, dvóri -te! dvóril -a -o, dvórjenje -a *s*, dvóriveréc -vca *m*, dvórljiv -a -o, dvórljivost -i *ž*
 dvórján -ána *m*, dvórjánka -e *ž*, dvórjánski -a -o, dvórník -a *m*, dvórnica -e *ž*, dvórníški -a -o, dvórjániti -im
 dvoròb -óba -o
 dvoróčen -čna -o: ~a igra, ~i meč, dvoròk -óka -o: ~e klešče, dvoròčka -e *ž* |*arheol.* |*posoda*|
 dvoróg -óga -o: ~o nakovalo, dvoróg -a *m* |*morsko tele*|; dvorógljast -a -o: ~ klobuk = dvorógljnik -a *m* = dvoróžnik -a *m*, dvoróglját -áta -o: ~e vilice, ~a infula, dvorógljčast -a -o: ~i jezik žab

dvoščćen -čna -o: ~ travnik
 dvoščćen -éda *m* = dvoščćenžnik -a *m* [*letaló*]
 dvoščćen -rna -o: ~a cesta
 dvoščćeníški -a -o: ~e sani
 dvoščćenóven -vna -o: ~i papír
 dvoščćenben -bna -o: ~o stanovanje
 dvoščćenpèv -éva *m*
 dvoščćenpèln -lna -o [-*ln-*]: ~i cvetovi, dvoščćenpèlník -a [-*ln-*] *m* *hermafrodit*, dvoščćenpèlnica -e *ž*: riba ~, dvoščćenpèlníštvo -a *s*, dvoščćenpèlnost -i [-*ln-*] *ž* *hermafroditizem*
 dvoščćenstáven -vna -o: ~o knjigovodstvo
 dvoščćenstèzen -zna -o [-*stèz-*]: ~o kegljiščče
 dvoščćeníčen -čna -o: ~e kitice
 dvoščćeníh -a *m* = dvoščćeníšje -a *s*
 dvoščćenstòpen -pna -o [-*lp-*]: ~a cerkev, ~ članek
 dvoščćenstòpen -pna -o: ~i menjalnik *avt.*, ~e jerménice *tekst.*; dvoščćenstòpenjski -a -o [-*pøn-*]: ~i kompresor, navoj, študij
 dvoščćenstrán -a -o: ~i konti, ~o čelo híše, dvoščćenstránski -a -o: ~a pogodba, ~o veslo, dvoščćenstránost -i *ž*, dvoščćenstránstvo -a *s*
 dvoščćenstránkarski -a -o: ~i sistem
 dvoščćenstrók -óka -o: ~e zvezde, ~i portal
 dvoščćenstúrgarji -ev *m mn. zool.*
 dvoščćenštèvilčen -čna -o [-*šč-*]: ~o števílo
 dvoščćenstákten -tna -o: ~i motor
 dvoščćenstóren -rna -o: ~a progá, politika, dvoščćenstórnost -i *ž*
 dvoščćenstráčen -čna -o: ~i okraski
 dvoščćenstóh -a -o, dvoščćenstóšec -šca *m*
 dvoščćenstómen -mna -o: ~ položaj, odgovor, ~a vloga, dvoščćenstómnost -i *ž*, dvoščćenstómež -a *m*, dvoščćenstómeje -a *s*
 dvoščćenstótník -a *m* *bilabial*, dvoščćenstótníški -a -o; dvoščćenstóten -tna -o: ~a čaša *bot.*, dvoščćenstóška -e *ž* *metiljaj*, *metilj*
 dvoščćenstóvalènten -tna -o: ~a skupina *kem.*
 dvoščćenstóváljen -ljna -o: ~i motor, ~ pralni stroj

dvoščćeníški -a -o: ~a bradlja
 dvoščćenstóvládje -a *s* *duumvirat*
 dvoščćenstópréga -o *ž*, dvoščćenstóprèžen -čna -o: ~i vitel, ~ voz = dvoščćenstóprèžnik -a *m*
 dvoščćenstóvráten -tna -o: ~a limuzína
 dvoščćenstóvrh -a -o = dvoščćenstóvršen -šna -o, dvoščćenstóvršnost -i *ž*
 dvoščćenstóvršten -tna -o: ~i ječmen, ~a harmónika, ~i suknjič, dvoščćenstóvrstnik -a *m bot.*: divji ~ [*ječmen*]
 dvoščćenstózaklòpen -pna -o: *fov.* ~a kamera
 dvoščćenstózborníčen -čna -o: ~o narodno zastopstvo
 dvoščćenstózemlják -a *m*
 dvoščćenstózlòžen -čna -o: ~a rima; dvoščćenstózlòznica -e *ž* [*beseda*]
 dvoščćenstóznáčen -čna -o, dvoščćenstóznáčnost -i *ž*, dvoščćenstóznák -a *m*
 dvoščćenstózòben -bna -o: ~a motika, dvoščćenstózòbka -e *ž* [*riba*], dvoščćenstózòbník -a *m*: obračalni ~ *tekst.*
 dvoščćenstózovh -a -o: ~a pira, ~a pšenica = dvoščćenstózovnica -e *ž*
 dvoščćenstózvéza -e *ž*
 dvoščćenstózvézje -a *s*
 dvoščćenstóžènéc -nca *m* *bigamist*, dvoščćenstóžènstvo -a *s*
 dvoščćenstóžívén -vna -o, dvoščćenstóžívka -e *ž* [*žítval*, *letaló*, *tank*], dvoščćenstóžívkarstvo -a *s*
 dvoščćenstóžíbében -bna -o: ~i škripec, ~i trakovi
 Džéús -a *m* *Zeus*
 Džákárta -e *ž* *kr. i.*, džákártski -a -o
 džámíjja -e *ž* *turška mollnica*, džámíjski -a -o: ~a veža
 džém -a *m* [*marmelada*]
 džézva -e *ž*, džézvica -e *ž*: ~ za kavo
 Džíngískan -a *m* [*mongolski osvajavec*], Džíngískanov -a -o, džíngískánski -a -o: ~a krutost
 džíp -a *m* [*motorno vozilo*]: ameríški ~
 džínglja -e *ž*, džíngelski -a -o [-*gól-*]
 džítánka -e *ž* [*kitajska jadrnica*]

E

e *m neskl. ali é éja* 1. *črka, znamenje za razne vrste ejev in za polglasnik*: mali e, véliki E; pri eju se ustavi; široki é, ozki ê; z éjem začni, 2. *glas.*, 3. *oblika izdelka*: železo E ali E železo
 è *medm. izraža nejevoljo*: è, pusti me!
 é *medm. izraža začudenje*: é, to pa, to
 ê *medm. za ustavljanje konj*

ében -a *m bot.*, ébenov -a -o: ~ les = ebenovina -e *ž*; ébenovec -vca *m* [*drevo*]
 ebonít -a *m*, eboníten -tna -o: ~a palica, ~a ploščá
 ebuliómèter -tra *m fiz., kem.*, ebulióskóp -a *m fiz., kem.*, ebulióskopíja -e *ž*
 édafon -a *m bot. talna favna in flora*, édáfski -a -o: ~e razmere

edém -a m med. zabuhlina; bot. vodenica
èden edn. 1. èden ali èn m èno s, 2. ènega, 3. ènemu, 4. ènega ali èn èno, 5. pri ènem, 6. z ènim; èna -e ž -i -o pri -i z -o; v mn. èni ène èna se rabi pri množinskih samostalnikih: imel je troje èovlje, ~i so bili še èisto novi; ~a vrata so držala na hodnik, ~a na stopnice, ~a na verando; preštel sem vilice in opazil, da ~e manjkajo; èden ravimo le samostalno, èn èna -o pa pridevno kot pravi števnik, že je poudarjen: vsi kakor en mož; vsi za enega, eden za vse; en cvet ne naredi pomladi; ena se tebi je želja spolnila; grob se za grobom vrsti, eden med njimi še ni bilke zelene rodil; namesto prvi -e — drugi -e lahko uporabljamo tudi: èden, eni ené: oba sta kriva: eden, ker je dražil, drugi, ker je udaril; ení so dejali, da je siromak, drugi, da je skopuh; èe èn èna -o ni poudarjen, ravimo namesto njega nedoločne zaimke ali pa ga popolnoma opustimo, ker že edina pove število: za °en tisoèak se že nekaj dobi za tisoèak; recimo °eno pametno kakšno; vsaka pesem je le °en èas lepa nekaj èasa; vèra j je bila pri nas °ena ženska neka; napaèna je raba ned. z. neki namesto števnika: napletel je zvezo z enim izmed njih ali z nekom izmed njih (°z nekimi); za oznaèevanje èasa: ura je ena; pravkar je odbilo èno; v zvezi s predlogi se poleg ednine rada uporablja množina: do ene ali do enih sem ga èakal; ob eni ali ob enih pride; v tožilniku se množina ne rabi: na eno gre že ura; èez eno ga nikar ne èakaj
èden -a m raj, èdenski -a -o
edicija -e ž izdaja: ~ knjig, vrednostnih papirjev, edicijski -a -o: ~i kurz
edikl -a m razglas, odredba, odlok, ukaz
edil [-il] -a m [rim. uradnik]
edin -a -o: v tem smo si vsi ~i, tudi mi smo ~i z vami v tem vprašanju; odbor je ~ v tej toèki; edinost -i ž enotnost: ~ naroda, mišljenja; ediniti -nim, edinjenje -a s: ~ ljudi k skupnemu delu; ljudje se edinijo v misli na obrambo
Edinburgh [èdinburg] -a m kr. i., edinburški -a -o
edini -a -o: ~i svojega rodu, ~i izvod tega dela; ~i sin = edinec -nca m, edinèek -èka m, edinka -e ž
edinica -e ž → enota, èeta, skupina, oddelek

edino prisl.: ~ mogoè; vse je prav, ~ spi preveè → samo, le; edinole prisl.
edino-v sestavi: edinoròjen -èna -o, edino-rojèec -nca m, edinorojènka -e ž; vendar edino mogoè, edino zveličaven
edinól [-ól] -a m fot., edinólen -lna -o [-ln-]
edinstvo -a s → edinnost, edinstven -a -o [-tvàn-]: ~ primer v zgodovini, ~ dogodek; edinstvenost -i [-tvàn-] ž; edinščina -e ž osamelost, siromasèina, beda
Èdip -a m, Èdipov -a -o: ~ kompleks; gl. tudi Oidipus
Èdison -a m os. i., Èdisonov -a -o: ~ akumulator, èdisonski -a -o: ~a ideja
Èdit ž neskl., Èditin -a -o
ednina -e ž, edninski -a -o: ~i samostalniè -dur [èdúr] -a m: skladba v ~u
Èdvard -a m, Èdvardov -a -o; Èdi -ja m, Èdijev -a -o
efèkt -a m učinek, vtis, uspeh, posledica; efèkti -ov m mn. vrednostni papirji; efèkten -tna -o: ~ govor, ~a borza, ~a reklama; efektivno -vna -o resnièen, dejanski: ~a službena leta, ~a moè; efektuirati -am trg. opraviti naroèilo, efektuiranje -a s
efemèren -rna -o enodneven, kratkoživ, bežen, efemerida -e ž muha enodnevnica, efemeride -id ž mn. preglednica za pre-raèunavanje položaja nebesnih teles
efèndi -ja m tur. gospod
Èfesos -esa m in Èfez -a m kr. i., èfeški -a -o, Èfežani -ov m mn.
Èfiált (es) -ta m izdajavec pri Termopilah, Èfiáltov -a -o; èfiált -a m izdajavec, èfiált(ov)ski -a -o, èfiált(ov)stvo -a s izdajavstvo >[-lt-]
efuzija -e ž izliv, efuzijski -a -o: ~e kamnine predormine
egèjski -a -o: ~a kultura, Egejsko morje
egida -e ž šèit, varstvo
Egidij -a m Tilen, Egidijev -a -o
Egipt -a m, egiptovski -a -o: ~a očesna bolezen trahom, Egièáni -ov m mn., egièánski -a -o, egièánka -e ž in egièánska -e ž [pisava] tisk.
ègo m neskl. jaz: pozna le svoj ~, egoíst -a m sebièen èlovek, sebièež, egoistka -e ž sebiènica, egoizem -zma m sebiènost, egoistièen -èna -o kdor postavlja sebe vsenu za središèe, sqmoljubljen
èh medm. izraža nejevoljo in podcenjevanje: ~, pusti me! ~, kaj še

éha medm. za ustavljanje živine
ehinokókus -a m *pasja trakulja*
Eiffel -a [eʃel-éla] m in Eiffel -fla [áfəl-fla] m *os. l., Eifflov* -a -o: ~ stolp
Einstein [ájnštajn] -a m *os. l., Einsteinov* -a -o: ~a relativnostna teorija, einstein-ski -a -o
ēj medm. 1. *éh*: ~, vrag, pa že blodi kdo tod okoli; 2. *izraža začudenje*: éj, éj, kako lepo
ejakulácija -e ž *izliv*
ejéktor -ja m *teh.*, ejicirati -am ven vreči
Ekbátana -tan s mn. *zimski prestolnica perzijskih kraljev*
ekcém -a m *med.* (°ekscem) *izpuščaj*, ekcém-ski -a -o
ekipa -e ž *moštvo, posadka*: igravska ~ družina, ekípen -pna -o: ~o tekmovalje moštveno
eklatánten -tna -o *bleščoč, jasen, očiten*: ~ primer, ~a zmaga
ekléktik -a m *filozof*, ki izbira nauke po svojem okusu, eklekticizem -zma m, ekléktičen -čna -o: ~ duh
ekliméter -tra m |*geodetska merilna priprava*], eklimétrski -a -o
eklip-sa -e ž *astr. mrk*; ekliptika -e ž *astr.*, ekliptičen -čna -o: ~o soredje
ékloga -e ž *pastirska pesem, idila*
eklogít -a m *min.*
ekologija -e ž *biol.*, ekolóški -a -o: ~i faktorji
ekonóm -a m *gospodar*, ekonóm-ski -a -o: ~i tečaj, ~a baza, kontrola, politika, blokada, pomoč, odgovornost, ~e cene, ekonomija -e ž *gospodarstvo, posestvo*: v ~i |*vedi*], na ~i |*posestvu*], zadružna ~; ekonómjski -a -o: ~a uprava → *uprava ekonomije*, ~i stroški, ekonómičen -čna -o *gospodaren*: ~o ravnanje, ~a izraba, posoda, ekonómičnost -i ž, ekonómát -a m *gospodarski, upravni urad*; ekonómika -e ž *nauk o gospodarstvu*, ekonómist -a m
ekonomizér -ja m *teh.* *grelnik za parne kotle*
ekrán -a m: ~ pri televizorju, ~ pri rentgenu *zaslon*, filmski ~ *platno*
ekrazít -a m |*razstrelivo*], ekrazíten -tna -o: ~i naboj
éks medm.: ~! to se pravi do dna; *éks prisl.*: izpiti ~ = éksati -am
ek-sákten -tna -o *natančen*: ~e znanosti, éksáktnost -i ž *natančnost*

eksaltíran -a -o *prenapet*, eksaltíranost -i ž *prenapetost*, eksaltácija -e ž *povišanje, povzdiga, draženje, razdražitev* >[-lt-]
eksámén -mena m *izkušnja, izpit*; eksaminírati -am *izpraševati, preskušati*; eksaminánd -a m *izpraševanec*, eksaminátor -ja m *izpraševavec*, eksaminátorski -a -o
eksantém -a m *med.* *izpuščaj*, eksantemátičen -čna -o: ~i tifus
eksárh -a m 1. v *biz. cesarstvu državni namestnik*, 2. *pravoslavni nadškof*, eksarhát -a m |*urad in področje*]
ekscelénca -e ž *zvzišeni (v naslovih), vzvišenost, visokost*
ekscénter -tra m *teh. izsrednik*: kolutni ~; ekscéntričen -čna -o *zunaj središča, izsreden, prenapet, neuravnovešen, čudaki*: ~a gred, ~a rast, ~o vedenje; ekscéntričnost -i ž; ekscéntrov -a -o: ~a gred, ~ obroč; ekscénterski -a -o *izsredniški, na ekscentre*: ~o gonilo, ~a stiskalnica
ekscérpt -a m *izpisek, izvleček*, ekscérpten -tna -o, ekscerpírati -am *izpis(ov)ati*
ekscerpírante -a s, ekscérptor -ja m, ekscérptorski -a -o
ekscés -a m *pretiravanje, nezmernost*, izgred, ekscesíven -vna -o *pretiran, čezmeren*
éks-cítans -a m, mn. *ekscitácije* -ij ž *med. dražilo, poživilo*
eksegéta -e ž *razlaga, tolmačenje*, eksegét -a m *tolmač, razlagavec*, eksegétika -e ž, eksegétičen -čna -o, eksegét-ski -a -o
eksekúcija -e ž *izvršitev sodbe, izterjatev*, eksekúcijski -a -o: ~i stroški; eksekútor -ja m: ~ izvršuje sodne ali davčne odločbe, eksekútorski -a -o; eksekutiva -e ž *izvršna pravica, izvršna oblast, izvršni odbor*, eksekutíven -vna -o *izvršen, izvršen*
***ek-sém-pl** [-al] -pla m *primer, zgled*; eksemplificírati -am *na zgledih pokazati*, eksemplifikácija -e ž *pojasnilo z zgledi*
eksemplár -ja m *izvod, primerek*, eksemplá-ričen -čna -o *drugim v zgled, zastrašilen*: ~a kazen
eksercírati -am *vaditi se v vojaških spret-nostih*, ekserciren -rna -o: ~a pravila
ekshalácija -e ž *izdih, izdihavanje, geol. uhajanje plinov in par*, ekshalácijski -a -o; ekshalírati -am *izdihniti, izdihavati*, ekshalírante -a s
ekshávstor -ja m *teh.* |*ventilator*]

ekshibit -a *m vloga, vložiče*, ekshibiten -tna -o: ~a knjiga vložna; ekshibirati -am izročiti, vložiti, vpisati v vložno knjigo; ekshibicija -e *ž razstava*, ekshibicijski -a -o; ekshibicionizem -zma *m med. sla po razgaljanju, razkazovanju*

ekshumirati -am truplo izkopati, ekshumiranje -a *s*, ekshumacija -e *ž izkop*, ekshumacijski -a -o: ~o dovoljenje

eksikátor -ja *m kem. izsuševavec*

eksil [-il] -a *m izgon, pregnanstvo*, eksulant -a *m pregnanec*

eksistenca -e *ž bivanje, obstoj*: ima dobro ~o dobro služi; eksistenčen -čna -o: ~i minimum, boj, dokaz, eksistirati -am biti, živeti; eksistencialen -lna -o [-ln-], eksistencializem -zma *m 'fil. smer*, eksistencialist -a *m*, eksistencialističen -čna -o

éksitus -a *m med. izid, smrt*

ekskluziven -vna -o *sam zase*, izključen: ~a družba; ekskluzivnost -i *ž*

ekskomunicirati -am izobčiti, ekskomunikacija -e *ž izobčenje*, ekskomunikacijski -a -o izobčitven: ~i odlok

ekskrecija -e *ž izločanje*; ekskrét -a *m izloček (navzven)*; ekskretóren -rna -o izločevalen: ~a žleza

ekstreméti -ov *m mn. iztrebki*

ekskúrz -a *m govor o postranskih rečeh, skok v stran*; ekskúrzija -e *ž izlet, med. obseg gibanja (uda)*; ekskurzijski -a -o: ~i vlak

eksiéks -a *m pr. brezzakonej*

eksilbris -a *m lastniško znamenje v knjigi*

eksmatrikulácija -e *ž izbris iz matične knjige*, eksmatrikulacijski -a -o, eksmatrikulirati -am

eksmínister -stra *m bivši minister*

éksodus -a *m odhod, izstop*: napraviti ~ demonstrativno oditi; Éksodus -a *m* [svetopisemska knjiga]

eksogén -a -o *kar deluje od zunaj*

ekscorciem -zma *m zarotovanje, izganjanje hudiča*

eksotéičen -čna -o: ~ nauk splošno razumljiv

eksotérmen -mna -o *kem.*, eksotérmičen -čna -o: ~i postopek

eksótikum -a *m, mn. eksótika* -ik *s iz tujih dežel prineseno, nenavadnost*; eksótičen -čna -o *nenavaden, tuj*: ~ človek, ~o vedenje; eksótičnost -i *ž* = eksótika -e *ž*, eksót -a *m*

ekspanzija -e *ž širjenje*, ekspanzijski -a -o: ~a politika, ekspanziven -vna -o *kar se širi, raztezen*, ekspanzivnost -i *ž*

ekspatriirati -am izgnati iz domovine, odzvati državljansvo, ekspatriacija -e *ž*, ekspatriacijski -a -o: ~i odlok

ekspedirati -am odpraviti, poslati, ekspedicija -e *ž odprava*: ~ blaga, ~ na severni tečaj; v ~i je pet uradnic; ekspedijski -a -o; ekspedit -a *m oddelek, od koder se kaj pošilja, odpravnštvo*, ekspeditiven -vna -o *uren, ročen, spreten*; ekspeditor -ja *m*, ekspeditorica -e *ž*, ekspeditorski -a -o

ekspektorácija -e *ž med. odkašljanje, izbruh*; ekspéktorans -a *m pripomoček za lažje izkašljevanje*

eksperiment -énta *m poskus*, eksperimentálen -lna -o [-ln-] *poskusen*: ~a fizika, fonetika *na poskuse oprta*; eksperimentirati -am delati poskuse, eksperimentátor -ja *m*, eksperimentátorka -e *ž*

ekspért -a *m izvedenec*, ekspérten -tna -o: ~a komisija komisija izvedencev; ekspertiza -e *ž izvedensko poročilo, mnenje*

ekspirácija -e *ž izdihavanje*, ekspiracijski -a -o, ekspírj -a *m izdih*, ekspiratóren -rna -o: ~i poudarek; ekspirativen -vna -o

eksplicirati -am razviti, razvijati, razložiti, razlagati, pojasniti, pojasnjevati; eksplicácija -e *ž*, eksplicacijski -a -o; ekspliciten -tna -o *razvit*: ~a funkcija *mat.*

eksploátirati -am izrabljati, izkoriščati, eksploatácija -e *ž*, eksploatacijski -a -o: ~i načrt za rudnike, eksploatátor -ja *m*, eksploatátorski -a -o: ~e tendence

eksplozíreti -am razpočiti se, razleteti se, eksplozija -e *ž*, eksplozijski -a -o, eksploziven -vna -o *razpočen, kar se rado razpoči, nagnjen k hitremu razburjenju*: ~a snov, ~a plinska mešanica, ~ značaj, eksplozivnost -i *ž*; eksploziv -a *m razstrelivo*, eksploziva -e *ž slov. zapornik*

eksplozácija -e *ž med. izpraševanje, preiskava trebušnih organov*

eksponirati -am izpostaviti, fot. osvetliti; eksponiran -a -o: ~ položaj, človek, eksponént -énta *m pooblaščen zastopnik, poverjenik, mat. vzmožitelj*, eksponénen -tna -o: ~a enačba, ~a funkcija; eksponát -a *m razstavljeni predmet*; ekspozicija -e *ž osnutek, zasnova, razstava, fot. osvetlitev*; ekspozitúra -e :

izpostava, podružnica; ekspozit -a m [duhovnik]; ekspozé -ja m poročilo, obrazložitev, spomenica; ekspoziméter -tra m fot., eksponométer -tra m fot. merilnik osvetlitve

ekspórt -a m izvoz, ekspórtén -tna -o: ~a akademija, ~o podjetje, eksportirati -am izvazati, eksportér -ja m izvoznik

eksprés -a m 1. vlak, 2. kava ~, eksprésén -sna -o: ~i vlak, ~o pismo

ekspresija -e ž izraz, med. iztisnjenje, ekspresijski -a -o, ekspresíven -vna -o izrazen, izrazit, ekspresivnost -i ž; ekspresionizem -zma m [umetnastna smer], ekspresionist -a m, ekspresionističen -čna -o: ~a umetnost

ekspropriirati -am razlastiti, ekspropriacija -e ž razlastitev: ~ zemlje, ekspropriacijski -a -o razlastitven: ~i postopek

ekspulzija -e ž izgon, ekspulziven -vna -o med., ekspulzivnost -i ž

ekstabilirati -am izbrisati iz zemljiške knjige, ekstabulacija -e ž izbris

ekstáza -e ž zanos, zamaknjenost, ekstátičen -čna -o zamaknjen, zanesen, ekstátič -a m zanesenec, zamaknjenec

ekstemporirati -am nepriljubljen govoriti

ekstenziven -vna -o razsežen: ~o poljedelstvo na široko, ekstenzivnost -i ž, ekstenzija -e ž natezanje zlomljenega uda, natega za zlomljen ud, ekstenzóméter -tra m teh.: optični ~

ekstéren -rna -o zunanji, eksternist -a m zunanji učenec, eksternistka -e ž, ekster-nát -a m

eksteriér -a m 1. → zunanost, videz, 2. filmski posnetek v naravi

eksteritoriálen -lna -o ne podložen oblasti države, kjer biva, eksteritoriálnost -i ž >[-ln-]

ekstirpirati -am z operacijo odstraniti, izluščiti, iztrebiti, izvrti, izkoreniniti, ekstirpácija -e ž

ékstra poseben, posebno: ~o soba posebna, ~ trd papir posebno trd

ekstrahirati -am izvleči, izvrti, izdreti; ekstrákt -a m izvleček, ekstrákcija -e ž izdrtje, ekstrakcijski -a -o: ~i aparat, ekstráktek -tna -o, ekstráktor -ja m

ekstraordinárij -a m izredni (vseučiliški) profesor

ekstravagáncia -e ž posebnost, čudaštvo, ekstravagánten -tna -o nenavaden, čudaški

ekstrém -a m skrajnost, ekstrémen -mna -o skrajen, ekstrémnost -i ž, ekstremitéta -e ž končina; ekstremizem -zma m nagnjenje k skrajnosti, ekstremist -a m skrajnež, prenapetež, ekstremističen -čna -o: ~i elementi

eksudát -a m med. izcedek (pri vnetju), eksudácija -e ž

ektodérm -a m biol. vnanji klični list, zunanja zarodna plast

ektomija -e ž med. izrez(anje)

ekuménski -a -o vesoljni: ~i zbor

Ekvadór -ja m [republika v Južni Ameriki], ekvadórski -a -o, Ekvadórec -rca m

ekvátor -ja m ravnik, polutnik, ekvátorski -a -o, ekvatoriálen -lna -o [-ln-]: ~a Afrika

ekvilibríst -a m umetnik ravnotežja, vrvo-hodec, ekvilibrístika -e ž

ekvinókcij -a m enakonočje, ekvinócijski -a -o = ekvinokciálen -lna -o [-ln-]: ~i viharji

ekvipáza -e ž kočija, vprega (voz in konji)

ekvivalént -énta m enaka vrednost, ekvivalénten -tna -o enakovreden, ekvivaléncia -e ž, ekvivaléntnost -i ž

elaborát -a m izdelek

elán -a m zanos, polet

elástika -e ž, elástičen -čna -o prožen, gibčen, gibek, raztegljiv: ~a vlakna. ~ povelj, elástičnost -i ž = elasticitéta -e ž prožnost, gibčnost, gibkost, elástikar -ja m pripadnik Sukljetove politične frakcije

elativ -a m slov.

Elbrús -a m [gora v Kavkazu], elbrúski -a -o

eldorádo -a m »zlata«, obljubljena dežela, eldorádski -a -o

eleáti -ov m mn., eleátski -a -o: ~i filozofi, ~a filozofska šola

elefantiaza -e ž med. huda nabreklost

elegán -a m zalo oblečen moški, elegánten -tna -o: ~o oblečen izbrano, ~a postava, elegáncia -e ž

elegija -e ž otožna, mila pesem, elégičen -čna -o: ~a pesem, ~i distih, ~a vsebina, elégik -a m pesnik elegij

Eléktra -e ž [hči Agamemnona in Klitai-mnestrel, Eléktrin -a -o

eléktrika -e ž, eléktrikar -ja m, eléktričen -čna -o: ~a energija, peč, razsvetljava, ~i števec, tok, zvonec, ~a železnica = eléktrična -e ž, eléktriški -a -o: ~o gospodarstvo, ~a merska enota, ~o

podjetje; eléktričnost -i ž, elektrina -e ž; eléktriti -im, eléktrjenje -a s: ~ ebonitno palico; elektrizirati -am: žica elektrizira; elektriziren -rna -o: ~i aparat; elektrificirati -am: ~ železnice; elektrifikacija -e ž: ~ države, elektrifikacijski -a -o: ~i načrt; elektrárna -e ž, rod. mn. elektrárn, elektrárnski -a -o, elektrárniški -a -o

elektro- v sestavi: elektroanaliza -e ž; elektrodinámika -e ž, elektrodinámíčen -čna -o, elektrodinámométer -tra m; elektroencefalogram -a m zarisek, zapisek možganskega toka; elektroenergija -e ž; elektroerozija -e ž; elektrofilter -tra [-lt-] m; elektrofor -a m, elektroforéza -e ž; elektroindustrija -e ž; elektroinstalátér -ja m; elektroinženir -ja m; elektrokapilárnost -i ž; elektrokár -a m voz s pogonom na električne akumulátorje; elektrokardiogram -a m zarisek, zapisek srčnega utripa; elektrokemija -e ž; elektrokoagulacija -e ž; elektrolit -a m, elektrolíten -tna -o, elektrolítski -a -o: ~i kondenzator, elektroliza -e ž, elektrolízen -zna -o: ~i baker; elektromagnét -a m, elektromagnéten -tna -o: ~o polje, ~i valovi, elektromagnétski -a -o: ~e enote, ~i merski sistem, elektromagnétika -e ž, elektromagnétizem -zma m; elektrometalurgija -e ž, elektrometalúrški -a -o; elektrométer -tra m; elektromobíl [-íl] -a m avto na akumulatorski pogon; elektromotór -ja m; elektrorubin -a m umetni korund; elektroskóp -a m, elektroskópški -a -o; elektrostátika -e ž, elektrostátíčen -čna -o: ~a energija, ~i stroji; elektrotéhnik -a m, elektrotéhnik -e ž, elektrotéhničen -čna -o: ~i baker, elektrotéhniški -a -o: ~i inštitut, ~i slovar; elektroterapija -e ž zdravljenje z elektriko; elektrotérmika -e ž; elektrotómija -e ž; vendar eléktro gospodarstvo, eléktro várjenje, eléktro vód → električni

eléktroáda -e ž, eléktroáden -dna -o

eléktroón -a m, eléktroónski -a -o: ~i računski stroj; eléktroónika -e ž el., eléktroónka -e ž

elemént -énta m prvina, osnova, sestavni del sploh: temni ~i [ljudje], eleméntáren -rna -o prvoten, osnoven, začeten, naraiven: ~a resnica, ~o znanje, ~e sile, funkcije, nezdode

elémi -ja m [tropska smola], elémiyev -a -o: ~a smola, ~o olje

Eléusis -usíne ž in Elevzína -e ž kr. i., elevzinski -a -o: ~i misterij

elídírati -am slov. izpahniti (glas)

Elíja -a in -e m os. i., Elíjev -a -o: ~ ogenj, voz

elíksír -ja m sok, napoj, zdravilna pijača

eliminírati -am izločiti: ~ neznanko mat., eliminácija -e ž, eliminácijski -a -o: ~i postopok, eliminátor -ja m el.

elípsa -e ž pakrog, slov. izpust, elípsen -ana -o: ~a os, ~o središče, ~i tir kakega telesa, elíptičen -čna -o pakrožen, nepopoln: ~ stavek, elípsoid -a m pakrožno telo, elípsoiden -dna -o; elípsográf -a m aparat za risanje elíps

Élís in **Élída** -e ž [grška pokrajina]

elíta -e ž izbrana družba, izbranci, elíten -tna -o: ~i ples, ~a družba

Elizabéta -e ž os. i., Elizabétin -a -o, elizabetinski -a -o: ~a doba

elízij -a m mit. raj pri Grkih, elízijski -a -o; elízéjski -a -o: Elízéjska palača sedež predsednika francoske republike

elízija -e ž slov. izpah glasu

élkati -am, élkanje -a s

elúvíj -a m geol. izplavina, izpralina; eluviálen -lna -o [-ln-]: ~i horizont

élzevir -ja m tisk.

emájíl [-ájíl] -a m posteklina, lošč, (zobna) sklenina, emajlirati -am postekliti, (po)-loščiti, emajliran -a -o, emajliranje -a s; emájlen -lna -o [-ln-] kar zadeva emajl: ~a barva, ~o alikarstvo, ~a plast; emajlér -ja m

emanácija -e ž izžarevanje, iztekanje, emanácijski -a -o: ~i proces; emanírati -am; emanatívnen -vna -o

emancípácíja -e ž osamosvojitve, emancipacijski -a -o: ~o gibanje; emancipírati -am se osamosvojiti se, emancipíranka -e ž, emancipíránost -i ž

embaláza -e ž zavoj, zavitek, omot, zavijanje (blaga za prevoz), embalážen -žna -o: ~i stroški

embárgo -rga m pridržanje, ustavitev, zaplemba ladij in blaga v pristanišču

emblém -a m znamenje, podoba

embolija -e ž začepitev žile

émbrio -ia m, z émbriom, rod. mn. émbriov zarodek, plod, embriónálen -lna -o [-ln-]: ~o stanje, znamenje, embriologija -e ž nauk o embriih

émentalec -lca [-lc-] *m* [sir], émentalski -a -o [-ls-]: ~i sir, ~a pasma
emfaza -o *ž* *zartos*, *pretiravanje*, *poudarjanje*, emfatičen -čna -o: ~ izraz
emfizem -a *m* *med.* *napihnjenost* (pljuč), *nakiplost*, *napih*, emfizematičen -čna -o: ~a pljuča *napihnjena*, *nakipla*
emigracija -e *ž* *izseljevanje*, *izseljenci*, emigracijski -a -o: ~o gibanje; emigránt -a *m* *izseljenec*, emigrántski -a -o *izseljen-ski*, emigrírati -am *izseliti se*
Émil [-il] -a *m* *os. i.*, Émilov -a -o; Emilija -e *ž*, Emilijin -a -o; Emilijan -a *m*, Emilijanov -a -o
eminéca -e *ž* *prevzvišeni* (naslov), *prevzvišenost*: siva ~, eminenten -tna -o *zvišen*, *odličen*, *izreden*
emír -ja *m* *ar. knez*; *tudi* emír -ja *m*
emisár -ja *m* *poslanec*, *oglednik*
emisija -e *ž* (radijska) *oddaja*, *izdaja* *bankovcev* *in* *drugih vrednostnih papirjev*, emisijski -a -o: ~a banka, ~i kurz, količnik, spektrum; emitírati -am *izdati vrednostne papirje*, *teh. odposiljati*, *izmetavati*, *oddajati*; emitènt -énta *m*
emócija -e *ž* *čustvena razgibanost*, *ginjenost*, emocionálen -lna -o [-ln-]
e-mol [émól] -a *m*: skládba *v* ~u
Emóna -e *ž* *kr. i.*, *v* ~i, Emónec -nca *m*, Emónka -e *ž*, emónski -a -o: ~i zid
empír -a *m* |*klasicistični slog napoleonske dobe*: *pohištvó* *v* ~u, *empírski* -a -o: ~a *oprava*
empiréj -a *m* *mit. ognjeno nebo*, *bivališče blaženih*
empírja -e *ž* *izkušnja*, empiričen -čna -o, empirik -a *m*, empirizem -zma *m* *nazor*, *ki mu je izkušnja edini vir spoznanja*; empirist -a *m* *privrženec empirizma*, empirističen -čna -o; empiriokriticizem -zma *m*
empóra -e *ž*: ~ *v* cerkvi, empórski -a -o
empórtj -a *m* *tržišče*, *trgovska baza*
émua -ja *m* *zool. [noj]*
emulzija -e [-lz-] *ž* *kem.*, emulzijski -a -o [-lz-]: ~a *mrena*, emulziven -vna -o [-lz-]; emulgírati -am [-lg-] *napraviti emulzijo*, emulgiranje -a [-lg-] *s*, emulgátor -ja [-lg-] *m* = emulzor -ja [-lz-] *m* *én* *éna -o gl. eden*
enáčítí -im, enáčen -a -o, enáčenje -a *s*: ~ *kaj s čim*; enáčba -e *ž*, enáčben -a -o [-bən-]; enáčáj -a *m*, enáček -čka *m* *ekvivalent*, enáčica -e *ž* *pendant*

énaindevetdeset, énaindevetdeseti -a -o, énaindevetdesetič, énaindevetdesetkrat, énaindevetdesetikrat; *povsod tudi* enaindevét-; enaindevetdesetér -a -o, enaindevetdesetären -rna -o; enaindevetdesetléten -tna -o
énaindvajset, énaintrideset, énaintrideset, énainpdeset, énaínsestdeset, énaínsedmdeset, énaínosemdeset; *za zveze*, *poudarek in sestavo gl.* enaindevetdeset *enainpoldáren* -rna -o: ~a *voznja*
enájt *štev.*, enájstér -a -o, enájstéren -rna -o, enájstérec -rca *m*: *laški* ~; enájsti -a -o, enájstica -e *ž*, enájstič, enájstina -e *ž*, enájstka -e *ž* [številka]; enájstkrat, enájstkraten -tna -o; enájstléten -tna -o; enájstérica -e *ž*: *nogometna* ~
enákn -a -o: nihče *mu ni* ~ *v* teku, enákost -i *ž*: ~ *pred zakonom*; enákšen -šna -o, enákšnost -i *ž*
enako - *v sestavi*: enakobárven -vna -o; enakoglásje -a *s*; enakokóten -tna -o: ~ *lik*; enakokrák -áka -o; enakokrilec -lca [-lc-] *m* *zool.*; enakolézen -žna -o: ~i *koti*, ~i *stranici*; enakolíčen -čna -o, enakolíčnost -i *ž*; enakoméren -rna -o, enakoméernost -i *ž*; enakomóčen -čna -o; enakonómčja -a *s*; enakonómčji -ev *m* *mn. zool. [mokrice]*; enakoósen -sna -o: ~a *hiperbola*; enakopráven -vna -o: *žena je* ~a *z možem*, enakoprávnost -i *ž*; enakorámen -mna -o: ~ *vzvod*, ~a *tehtnica*; enakorób -óba -o, enakoróben -bna -o: ~a *piramida*; enakostráničen -čna -o: ~i *trikotnik*; enakotláčen -čna -o: ~a *turbina*; enakovréden -dna -o, enakovrédnost -i *ž*; enakovrísten -stna -o, enakovrístnost -i *ž*
enciján -a *m* *svištč.*, *svedrc.*, encijánov -a -o: ~o *žganje*
enciklíka -e *ž* *papeževa okrožnica*
enciklopédija -e *ž* *pregledno delo iz vseh znanosti*, enciklopédičen -čna -o, enciklopédijaki -a -o: ~i *obseg*, enciklopedíst -a *m*, enciklopéd -a *m*
encím -a *m* *kvasina*
endecasílabo [endekaslábo] -ba *m* *poet. enajsterec*
endémija -e *ž* *bolezen*, *ki je udomačena v kakem kraju*, endémičen -čna -o: ~a *golša*, ~e *živalske vrste*
endívija -e *ž*, endívijin -a -o: ~o *seme*
endogámija -e *ž*
endogén -a -o: ~e *sile*, ~a *melanholija*

endokrín -a -o kar se nanaša na notranje izločanje: ~e žleze, endokrinologija -e ž nauk o žlezah z notranjim izločanjem endoskóp -a m [priprava], endoskopija -e ž med.

endotérmen -mna -o = endotérmičen -čna -o: ~a reakcija

Eneás Eneá m in Enéj -a m [trojanski junak], Enéjev -a -o, enéjski -a -o, Eneida -e ž energija -e ž moč, krepkost, energijski -a -o: ~e vrednosti, enérgičen -čna -o krepek, odločen; enérgétika -e ž nauk o energiji, enérgétski -a -o: ~i sistem, ~o gospodarstvo

en gros [angré] prisl. na debelo

enica -e ž mat., ênka -e ž [številká]

enigmátičen -čna -o skrivnosten

enigmatít -a m kipovec

enjambement -a [anžambmá -ja] m prestop stavka iz verza v verz

enkefalítis -a m med.

enkláva -e ž v državnem ozemlju obkoljena zemlja tuje države, gozd. osredeč, tuj svet sredi lastnega sveta, min. tujek v kamnini enklítika -e ž naslonka, enklítičen -čna -o: ~a raba, enklíza -e ž slov. naslonitev

ênkrat in enkrát prisl. mere: ~ sem že bil vaš bebec, ali drugo pot ne bom več; ~ za vselej; ~ ni nobenkrat; še ~ več, toliko dvakrat več, toliko; kot prisl. časa: jutri se dobiva; no, vendar ~; *enkrat nekoč, nekaj, kdaj; za ~ ~ za zdaj; ênkraten -tna -o in enkrátén -tna -o

eno- v sestavi: enobárven -vna -o, enobárvnost -i ž; enobóžec -žca m, enobóštvo -a s; enocéličen -čna -o: ~o bitje, enocéličar -ja m zool. protist; enocéven -vna -o: ~a puška = enocévka -e ž; enočlénik -a m mat. monomi, enočlénski -a -o; enodébeln -a -o [-báln-]; enodejánka -e ž; enodnéven -vna -o, enodnévnica -e ž; enodómen -mna -o: ~a rastlina; enodúšen -šna -o; enofázen -zna -o: ~i tok; enoglásen -sna -o: ~o petje, ~o izvolitev soglasna; enoglásnik -a m monofong, enoglásniški -a -o; enoimén -a -o, enoiménski -a -o; enojámbo-ren -rna -o, enojámbornica -e ž; enokaličen -čna -o: ~a rastlina = enokaličnica -e ž; enokápen -pna -o: ~o poslopje, enokápnica -e ž [streha]; enokítičen -čna -o: ~a pesem; enokolésen -sna -o; enokrák -áka -o: ~a leste; enokrílnik -a [-ln-] m [letalo]; enoléten -tna -o,

enolétnik -a m; enolíčen -čna -o, enolíčnost -i ž; enolisten -tna -o: ~a žaga, enolistka -e ž bot.; enolónčnica -e ž; enomatričnik -a m tisk.; enoméščen -čna -o; enoméšten -tna -o: ~o število; enonadstrópen -pna -o: ~a hiša = enonadstrópnica -e ž; enonòg -óga -o, enonóžen -žna -o: ~o stojalo; enoòk -óka -o; enoovíren -rna -o: ~a brana; enoósen -sna -o z eno osjo; enopérka -e ž bot.; enoplásten -tna -o: ~ film; enopláten -tna -o; enoplóden -dna -o; enopólen -lna -o [-ln-]; enorámen -mna -o: ~ vzvod; enorazréden -dna -o: ~a šola = enorazrédnica -e ž; enoróžen -zna -o; enoróčen -čna -o: ~o igranje; enoróden -dna -o; enoròg -óga -o; enoròk -óka -o; enospólen -lna -o [-ln-]: ~e rastline, enospólnik -a m zool.; enostòlpen -pna -o [-lp-]: ~ tisk; enostránski -a -o: ~o zanimanje, ~a pogodba, enostránost -i ž; enoštevíličen -čna -o [-lč-]: ~o število; enotíren -rna -o: ~a železnica; enoveljávnost -i ž: ~ računске operacije; enovéseln -a -o [-sáln-]; enovpréžen -žna -o, enovpréžnik -a m; enovfsten -tna -o; enozlòžen -žna -o: ~a beseda = enozlòžnica -e ž; enozòb -óba -o; enozfn -a -o: ~a pira = enozfnica -e ž; enozvóčen -čna -o; enožénstvo -a s

enój -a -e loč. štev.: ~i čevlji = ~e čevljev par, enójka -e ž [številká]

enójén -jna -o množ. štev.: ~i podplati, enójnost -i ž

enológ -a m agr., enologija -e ž vinarstvo, enolóški -a -o: ~i izvedenci; tudi oino-enonóž prisl. tel.

enórmen -mna -o velikanski, neizmeren, silen, enórmnost -i ž

enosťáven -vna -o nesestavljen, preprosti: izba je opravljena zelo ~o preprosto, to ti ~o prepovem kratko in malo; ~o knjigovodstvo

enóta -e ž: ~ časa = časovna ~, ~ dela; dolžinska, tipografska ~, ~ moči, enóten -tna -o, enótnost -i ž: ~ snovi, enótnosten -tna -o: ~o gibanje

enotér -a -o loč. štev.: ~a rudnina, enotéren -rna -o, enotérnost -i ž

enovít -a -o: sončna svetloba ni ~a, enovítost -i ž

enterítis -a m med. vnetje črevesa, črevesni katar

éntlati -am *koncáti, koncljati, na oméico šivati, éntlanje* -a s
entoderm -a m *bio!*. *notranja zarodna plast*
entomologija -e ž *nauk o žuželkah, entomológ* -a m, *entomolóški* -a -o
entropija -e ž *fiz.*
entuziazem -zma m *navdušenje, entuziást* -a m *navdušenec, entuziástičen* -čna -o
eoacán -a m *[geološka doba], eoacánski* -a -o: ~a glina
Éol(us) -la m *grški bog vetrov, Éolov* -a -o: ~a harfa, ~a krogla *fiz.*, *éolski* -a -o [-*ls-*]: ~a erozija
eoizin -a m *kem. [rdečilo]*; *eozinofilen* -lna -o [-*ln-*] *kar se rado barva z eozinom; eozinski* -a -o: ~a plošča *fol.*
eoziók -a m *geol.*, *eoziójski* -a -o
ép -a m *gl. epos*
epákta -e ž *astr. lunino število*
Epaminóndas -da in -de m *[grški vojskovodja], Epaminóndov* -a -o
eparhija -e ž *pravoslavna škofija*
epicénter -tra m *potresno središče, epicénterski* -a -o
epiciklóida -e ž *mat. [krivulja], epicikloiden* -dna -o
epidémija -e ž *množična nalezljiva bolezen, epidémičen* -čna -o; *epidemiológ* -a m, *epidemiologija* -e ž, *epidemiolóški* -a -o
epidémis -a m *kožna vrhnjica, pokožnica*
epidiascóp -a m *[priprava za projiciranje]*
epífiza -e ž *med. 1. češerika, 2. kostni okrajek*
epifóra -e ž *[govorniška figura]*
epigón -a m *učenec, posnemavec v umetnosti, epigónski* -a -o: ~a lirika, *epigónstvo* -a s
epigráf -a m *napis, epigráfika* -e ž *nauk o starih napisih, epigráfik* -a m *kdor se ukvarja s stariimi napisi, epigráfski* -a -o
epigrám -a m *pesniški napis, puščica, epigrámski* -a -o: ~i slog; *epigramátik* -a m, *epigramátičen* -čna -o
épika -e ž *gl. epos*
Epiktét(us) -ta m *[gr. filozof], Epiktétov* -a -o
Epikúr(ós) -ra m *[grški materialistični filozof], Epikúrov* -a -o; *epikuréjec* -jca m *privrženec Epikurovega nauka, epikuréjski* -a -o, *epikuréjstvo* -a s
epilépsija -e ž *božjast, epileptik* -a m *božjastnik, epileptičen* -čna -o *božjasten*
epilóg -a m *sklepna beseda*
Epir -a m *[grška pokrajina], Epírec* -rca m, *epírski* -a -o

epirogénski -a -o *geol.*: ~a gibanja *vzdigovanje in pogrezanje velikih delov kopnegu*
episkóp -a m *pravoslavni škof, episkopálen* -lna -o [-*ln-*]: *angleška* ~a cerkev; *episkopát* -a m *škofovstvo, zbor škofov*
episkóp -a m *[aparát za projiciranje]*
epístola -e ž *pesniška poslanica, epistolár* -ja m *zbirka nedeljskih listov*
epitáf -a m *nagrobni napis, nagrobnik z napisom*
epitél [-él] -a m in *epitélij* -a m *vrhnja plast celic, vrhnjica; epitélski* -a -o [-*ls-*] in *epitélijski* -a -o
epitéton -a m *pridevek: ~ ornans ukrasni pridevek, mn. epiteta* -et s: ~ *ornantia [ornáncia] s neskl.*
epizóda -e ž *prizor, epizóden* -dna -o = *epizódičen* -čna -o *postranski, vmesen*
epóda -e ž *sklepni spev v grških tragiških zborih*
epóha -e ž *(velika) doba, vek, razdobje, epohálen* -lna -o [-*ln-*]: ~ izum
epoléta -e ž *naranik: generalске ~e*
épos -a m in *ép* -a m, *épski* -a -o: ~i verz, ~a širina; *epopéja* -e ž *epos; épika* -e ž *pripovedništvo, épichen* -čna -o: ~a širina; *épič* -a m *pripovednik*
epuvéta -e ž *steklena cevka (za preiskovanje), epruvéten* -tna -o: ~o steklo
epsomít -a m *min. grenka sol*
éra -e ž *doba, vek*
erár -ja m *državna blagajna, eráričen* -čna -o: ~o blago
erátičen -čna -o: ~a skala *samotnjak*
Erátó -te ž *muza ljubezenskega pesništva, Erátin* -a -o
Eratósten(es) -na m *[starogrški zemljepisec]*
Erázem -zma m *os. i.: ~ Róttterdamski, Erázmov* -a -o
érbij -a m *[kemična prvina]*
Erdéljako -ega s, z ~ega, *Erdéljaska* -e ž, iz ~e, *erdéljski* -a -o: *Erdeljsko višavje; Erdéj* -a m
Erehtéus -tra m in *Erehtéj* -a m *[mit. atenski kralj], Erehtéjev* -a -o; *Erehtéion* -a m *Erehtejevo svetišče*
eremít -a m *puščavnik, eremítski* -a -o *puščavniški, eremitáža* -e ž *puščavniška naselbina*
érg -a m *fiz. enota dela*
ergosterín -a m *kem. provitamin*
ergotín -a m *kem. izvleček iz rženih rožičkov*
erinja -e ž, *nav. mu. erinije erinij starogrške boginje maščevarja*

Éris Éride *z* |*boginja prepira*|, Éridin -a -o:
 ~o jabolko
 Eritreja -e *z* |*pokrajina*|, eritrejski -a -o
 eritroblast -a *m* |*celica kostnega mozga*;
 eritrocit -a *m* |*rdeča krvnička*
 eritrozín -a *m* |*kem.*|, eritrozinski -a -o: ~a
 kopel |*fol.*|, ~a plošča
 erizipél [-él] -a *m* |*med. šen*
 Erjavec -vca *m* |*sl. pisatelj*|, Erjávčev -a -o:
 ~a Mravlja
 Ernest -a *m*, Ernestov -a -o; Ernestina -e *z*,
 Érna -e *z*
 Éros -a *m* |*grški bog ljubezni*|, éros -a *m*
 |*ljubezen*|, erótika -e *z*, erotik -a *m*,
 erótíčen -čna -o |*ljubezenski, erótíčnost*
 -i *z*; erotomán -a *m*, erotomanija -e *z*
 |*bolezensko zvečani spolni nagon*|; erot
 -a *m*, nav. mn. eróti -ov *m* |*amoreti*
 erozija -e *z* |*delovanje vode, ledu in vetra na*
zemeljsko površino, med. odrgnina, raz-
jeda|; erodirati -am, eroziven -vna -o
 erudicija -e *z* |*izobrazba, učenost, znanje,*
 eruditiven -vna -o |*izobrazen, poučen,*
 erudit -a *m* |*učenjak*
 eruirati -am |*izslediti*|, eruiranje -a *s*
 erúpcija -e *z* |*izbruh, med. izpuščaj (na koži,*
sluznici)|, eruptiven -vna -o: ~o kamenje,
 erupcijski -a -o: ~a f *z*
 ésat -a -o: ~ zavoj
 eséj -a *m* |*razprava*|, esejist -a *m*, esejistka
 -e *z*, esejistika -e *z*, eséjski -a -o =
 esejističen -čna -o: ~o pisanje, ~a
 obdelava
 esénca -e *z* |*bistvo, kem. alkoholna raztopina*
hlapljivega olja, esenciálen-lna -o [-ln-]
 |*bistven*
 esésovec -vca *m*, esésovski -a -o: ~o
 divjanje
 eskádra -e *z* |*oddelek ladjevja, letal, eska-*
drilja-e *z* |*oddelek letal*|; eskadrón -a *m*
 |*oddelek konjenice*
 eskalátor -ja *m* |*teh.*
 eskamotírati -am |*rokohitrsko izmakniti*;
 eskamotáža -e *z* |*slepilna igra, eskamotér*
 -ja *m* |*rokohitr*
 Éskim in Éskimo -a *m*, Éskimka -e *z*,
 éskimski -a -o
 eskómpť -a *m* |*popust*|, eskómpťen -tna -o:
 ~a banka, eskomptírati -am
 eskórta -e *z* |*vojaško spremstvo, straža,*
 eskortírati -am, eskortiranje -a *s*
 Eskuláp -a *m* |*bog zdravstva, Eskulápvov -a*
 -o: ~a palica; eskuláp -a *m* |*prenes.*
 |*zdravnik; gl. tudi Asklepios*

esparzéta -e *z* |*bot. |detelja*|
 esperánto -a *m* |*umeten jezik*|, esperántski
 -a -o: ~i jezik; esperantíst -a *m*, esperan-
 tístovski -a -o: ~i kongres
 espri -ja *m* |*bistrc, duhovitosť*
 Éssen Éssna *m* |*zahodnonemško mesto*|,
 éssenski -a -o [-ən-]
 éster -tra *m* |*kem.*
 estét -a *m*, estétká -e *z*, estétika -e *z*,
 estétski -a -o = estétičen -čna -o;
 estetizírati -am, estetiziranje -a *s*
 Estónska -e *z*, iz ~e, Estónsko -ega *s*, na
 ~em, Estónec -nca *m*, Estónka -e *z*,
 estónski -a -o, estónščina -e *z*
 estráda -e *z* |*podstenje, oder*
 etablírati -am → |*urediti, ustanoviti*
 etamín -a *m* |*tkanina*|, etamínski -a -o
 etán -a *m* |*kem.*|; etanol [-ól] -a *m* |*vinski*
 |*cvet; etén -a m kem.*
 etápa -e *z* |*stopnja, zaledje, oskrbovališče*
v zaledju: v ~ah postopoma|; etápen -pna
 -o: ~o poveljstvo
 etát -a *m* |*gozd. letni posek*|; etatizírati -am
 |*podržaviti*|; etatizem -zma *m*, etatíst -a *m*
 |*priladnik etatizma*
 etáža -e *z* |*nadstropje, etážen -žna -o nad-*
stropen|; ~a lastnina, ~a kurjava
 etážera -e *z* → |*knjižna polica, stojalo*
 |*s policami*
 éter étra *m*, étrski -a -o: ~i valovi; etéričen
 -čna -o: ~a olja, ~o bitje
 eternít -a *m*: streha je krita z ~om,
 eterniten -tna -o: ~a streha
 etézijski -a -o: ~o podnebje |*subtropsko*
 étika -e *z* |*pravoslovje, étíčen -čna -o: ~o*
 |*dejanje, étik -a m učitelj etike, étos -a m*
 |*nravnost, morala*
 etikéta -e *z* |*1. listek z napisom, nalepka,*
 |*2. običaj, strogi predpisi za vedenje:*
 |*dvorska ~; etiketírati -am |oblepiti z*
 |*etiketami*|; etiketen -tna -o: ~i predpisi,
 ~i lak |*fol.*
 etil [-il] -a *m* |*kem.*|, etilen -lna -o [-ln-]:
 ~i alkohol = etilalkohol [-ól] -a [-lk-]
 |*m = etanol [-ól] -a m; etilén -a m |plin*|,
 etilenbromíd -a *m*, etilenglikól [-ól] -a *m*;
 etilácija -e *z* = etiliranje -a *s*
 etimológ -a *m*: ~ išče vir besed, etimo-
 logija -e *z*, etimolóški -a -o: ~o dlo,
 ~i slovar; etimologizírati -am, etimo-
 logiziranje -a *s*
 etiologija -e *z* |*veda o vzrokih (zlasti pri*
 |*bolezni)*|, etiolóški -a -o: ~a pravljica,
 ~o zdravljenje; gl. tudi aitiologija

Etiópija -e ž, Etiópec -pca m, Etiópka -e ž, etiópski -a -o
 Étna -e ž [ognjenik na Siciliji]
 étničen -čna -o naroden, kar zadeva ljudstvo, narod: ~i značaj, ~e značilnosti, ~a meja, ~o ozemlje, ~o pravo; etnográf -a m narodopisec, etnografija -e ž, etnográfíčen -čna -o, etnográfíski -a -o; etnológ -a m, etnologija -e ž narodoslovje, etnolóški -a -o
 étos -a m gl. etika
 Etrúrija -e ž [italska pokrajina], Etrúrec -rca m, etrúrski -a -o; Etrúski -ov m, etrúški -a -o, Etrúščan -ána m, etrúščanski -a -o, etrúščina -e ž
 etúda -e ž glasbena vaja
 etuí -ja m → tok, tulec
 Eukléides -da m Evklid
 Eurídike -e ž Evridika
 Eurípides -da m Evripid
 Európa -e ž gr. mit.
 Eutérpe -e ž Evterpa
 Éva -o ž os. i., Évin -a -o: ~a hči ženska
 evakuácija -e ž izpraznitev, odstranitev, evakuacijski -a -o, evakuírati -am, evakuiranje -a s
 evalvácija -e ž določitev vrednosti, evalvirati -am, evalviranje -a s
 evangélij -a m, evangélski -a -o, evangélist -a m, evangélistovski -a -o, evangéličan -ána m, evangéličanski -a -o, evangéliár -ja m = evangéliáriji -a m = evangélistár -ja m knjiga z nedeljskimi evangéliji
 evaporácija -e ž izparevanje, evaporacijski -a -o: ~i postopek, evaporírati -am, evaporiranje -a s, evaporíméter -tra m, evaporátor -ja m
 Evbója -e ž [grški otok], evbójski -a -o: Evbojsko morje
 evcerín -a m kem.
 evdióméter -tra m kem. [cevka za analizo plinov]
 eventúalen -lna -o [-ln-] → morebiten (°eventuelen), eventúálnost -i [-ln-] ž → morebitnost
 Éverest -a m najvišja gora v Himalaji
 evfemizem -zma m milejši izraz namesto pravega, evfemističen -čna -o
 evfónija -e ž blagoglasje, ubranost, evfóničen -čna -o
 evforija -e ž med. dobro počutje, evfóričen -čna -o
 Évfrat -a m [reka v Prednji Aziji], évfratski -a -o

evfuizem -zma m nabrekel slog, evfuističen -čna -o: ~ slog
 Évgen -a m os. i., Évgenov -a -o, Evgénij -a m, Evgénijev -a -o, Evgénija -e ž, Evgénijin -a -o
 evgénika -e ž nauk o telesnem in moralnem zboljšanju prihodnjih rodov, evgénik -a m kdor se ukvarja z evgeniko, evgéníčen -čna -o: ~e metode
 evharístija -e ž, evharístičen -čna -o
 evhológij -a m obrednik
 evidénca -e ž razvid: imeti v ~i; evidénčen -čna -o kar je v razvidu, očiten: ~a tablica spoznavna; evidénčnik -a m (°evidéničar), evidénčen -tna -o razviden, evidéntirati -am vzeti, postaviti v razvid
 evkain -a m kem.
 evkalíptus -a m bot., evkalíptusov -a -o: ~i bonboni
 Evklíd -a m grški učenjak, začetnik geometrije, Evklídiv -a -o: ~ zakon, evklídski -a -o: ~a geometrija
 evmeníde -níd ž mn. [boginje maščevanja]
 evnúh -a m skopljeneč, varuh žen v Orientu, evnúški -a -o
 evolúcija -e ž razvoj, evolucijski -a -o: ~a teorija, evolucionizem -zma m, evolucionist -a m, evolucionističen -čna -o; evolvírati -am razvi(ja)ti; evolúta -e ž mat.: ~ krivulje; evolvénta -e ž mat. ravninska krivulja, evolvénten -tna -o: ~o nazobčanje
 Evrázija -e ž skupno ime za Evropo in Azijo, Evrázijec -jca m, Evrázijka -e ž, evrázijski -a -o
 Evridíka -e ž Orfejeva žena, Evridikin -a -o
 Evrípid -a m [grški dramatik], Evripidov -a -o: ~a Medeja
 Evrópa -e ž, Evrópjec -jca m, Evrópec -pca m, Evrópka -e ž, evrópski -a -o, evrópeizírati -am, evrópeizácija -e ž; evrópiji -a m [kem. prvina]
 Evstáhij -a m os. i., Evstáhijev -a -o
 evtanazija -e ž blaga smrt, pospešitev smrti iz usmiljenja, evtanazijski -a -o
 Evtérpa -e ž [muza], Evtérpin -a -o
 ex abrupto [eksabrupto] brez priprave
 ex offo [eksófo] uradno
 ex voto [eksvóto] po zaobljubi
 ezófagus -a m med. požiralnik
 Ezóp -a m [grški pisec basni], Ezópov -a -o; gl. tudi Aisopos
 ezotéričen -čna -o skrivnosten, kar je samo za izbrance

F

f [fə / ɛf] m neskl. ali èf èfa m 1. črka: veliki F, z malim f, začni z efom, do f sem napisal; 2. glas.: zapoj f, začni pri f; 3. kos F fasonski kos v obliki črke F

Fablján -a m os. i., Fabijánov -a -o

Fábius -ia m in Fábij -a m |strim. državnik|, Fábijev -a -o, Fábijec -jca m član Fabijevega rodu, fábijec -jca m Fabijev somišljenik

fábrika -e ž in fabrika -e ž tovarna, fábriški -a -o in fábriški -a -o tovarniški, fábričan -a m tovarniški delavec, fábričanka -e ž, fabrikánt -a m tovarnar, fabrikát -a m tovarniški izdelek, fabricirati -am izdelovati, izdelati, znč. na debelo, na hitro in površno izdelovati, fabriciranje -a s, fabrikácija -e ž izdelovanje, fabrikacijski -a -o: ~a napaka, ~i postopek

fábula -e ž poet. basen, zgodba romana ipd., spl. izmišljena zgodba; fabulirati -am pripovedovati, plesti zgodbo, fabuliranje -a s, fabulist -a m kdor fabulira, fabulistka -e ž, fabulistika -e ž

faciális -a m med. gibalni obrazni živec

facija -e ž, nav. mn. faciije -ij geol.

fácka -e ž: ~o primazati komu

faerski [fɛrski] -a -o: ~o podnebje, Faerski otoki = Faeróri [feróri] -ov m mn., Faerci -ev m mn. |prebivavci|

Fáeton -ónta m gr. mít., Factóntov -a -o, faetónt(ov)ski -a -o, fáeton -a m lahka visoka kočija >[fa-e-]

fajfjári -ám, fajfjáj -ájte! fajfjál -ála -o, fajfjánje -a s

fagocít -a m med. celica požiravka, fagocitóza -e ž

fagót -a m |glasbilo|, fagótski -a -o: ~i solo, fagotíst -a m

Faguet -a [fagé -ja] m |franc. literarni zgodovinar|, Faguetov -a -o: ~i nazori, faguetovski -a -o: ~a kritika

Fahrenheit [fárenhajt] -a m |nem. fizik|, Fahrenheitov -a -o: ~ termometer

Fáidon -a m |Sokratov učenec|

Fáidra -e ž in Fédra -e ž gr. mít., Fáidrin -a -o in Fédrin -a -o

fáir [fɛr] neskl.: ~ igra

fajánca -e ž |porcelan|, fajánsen -sna -o

***fájfa** -e ž pipa, dvojka v šoli, *fájfen -fna -o: ~i tobak, ~a cev, *fájfica -e ž pipica, fajfúr -ja m |pipal|, *fájfar -ja m kdor pipe dela, pipar, tudi strasten kadivec

fájgelj -glja in fájgeljna [-gólj-] m, fájgeljček -čka m |lončna cvetica|

fákcija -e ž opozicijska skupina, stranka, fakciózen -zna -o rovarski, strankarski, hujskaški, fakcióznost -i ž

fakín -a m težak, postopač, falot, fakinski -a -o, fakinstvo -a s, fakináza -e ž

fakír -ja m |orientalski asket in čarovnik|, fakirski -a -o, fakirstvo -a s

faksimile -a m posnetek: ~ podpis, rokopisa, faksimilirati -am posneti, faksimiliranje -a s: ~ podpis, rokopis

fákt -a m in fáktum -a m dejanje, resnica, dejstvo; mn. fákta fákt s in fákti -ov m, fáktičen -čna -o dejanski

fáktor -ja m činitelj, delovodja, opravnik, mat. množitelj in množenec: obrestovalni ~, varnostni ~, ~ v tiskarni, fáktorski -a -o, fáktorstvo -a s

faktórija -e ž trgovska naselbina v kolonijah **faktótum** -a m za vse pripraven, desna roka, duša: on je ~ v odboru, v hiši, pri delu

faktúra -e ž: trgovska ~, ~ pesmi, faktúren -rna -o: ~i seznam, fakturirati -am, fakturiranje -a s, fakturíst -a m, fakturístka -e ž

fakultativen -vna -o [-lt-] po izbiri, izbiri prepuščen: ~i predmeti, fakultativnost -i [-lt-] ž

fakultéta -e [-lt-] ž oddelek vseučiliških študij: medicinska ~, fakultéten -tna -o [-lt-]: ~a izobrazba, ~i urad

falánga -e ž bojni red, bojna vrsta, med. prstni člen, falangíst -a m španski desničarski bojevnik, falangističen -čna -o

falérnski -a -o: ~o vino = falérnec -nca m **falirati** -am → iti po zlu, propasti; faliran -a -o propadel: ~ študent, faliten -tna -o: ~o podjetje, falitnost -i ž

fálos -a m in fálus -a m med., poet., um. zg. moški spolni ud, fáličén -čna -o: ~i kult

falót -a m nagajivec, navihanec, slepar, hudobnež, falótski -a -o nagajiv, navihan, sleparski, hudoben, falotarija -e ž

Fálstaf -a m |Shakespeareov junak|, fálstafovski -a -o, fálstafovščina -e ž >[-ls-]
falzét -a m: peti s ~om, falzéten -tna -o: ~i glas >[-lz-]
falzificirati -am *ponarediti, popačiti*, falzificiranje -a s *ponarejanje, pačenje*; falzifikacija -e ž, falzifikát -a m *ponarejeno, ponaredek*, falzifikátor -ja m *ponarejevalec*, falzifikátorski -a -o *ponarejevovski*, falzifikátorstvo -a s >[-lz-]
familija -e ž → družina, rodovina, rodbina, familiáren -rna -o družinski, donáč, familiárno prisl. *zaupno, (po) domače, neprisiljeno*: ~ občeovati; familiárnost -i ž *zaupnost, neprisiljenost, domačnost*
famózen -zna -o *znamenit, razvpit*, famóznost -i ž *znamenitost, razvpitost*
fámulus -a m *oproda, sluga, učeneč*
fanál [-dí] -a m *znamenje z ognjem, svetilnik*
fanátik -a m *strasten, slep privrženec*, fanátičen -čna -o, fanatizem -zma m, fanatizirati -am, fanatiziranje -a s
fanángo -ga m |španski ples|
fanfára -e ž *kratka, učinkovita skladba za začetek slovesnosti, pihalo za izvajanje take skladbe*, fanfarist -a m
Fáni z neskl. gl. Franica
fánt fánta m, fánta m. tudi fántje -ov: ~ od fare, star ~, je še ~, fántovski -a -o, fántič in fántič -iča m, fántiček -čka m, fánté -éta m, fántek -tka m in fánték -tkà m, fántovstvo -a s, fántovščina -e ž: ~o piti, fántín -a m, fántína -e m, fántováti -ujem, fántovánje -a s, fántalín -a m, fántalínski -a -o, fántalínstvo -a s
fantázija -e ž *domišljija*, fantazijski -a -o *domišljijski*: ~e podobe; fantást -a m *sanjač, zanesenjak*, fantástika -e ž, fantástičen -čna -o *umišljen, neresničen, čudovit*; fantazirati -am v *domišljiji* si predstavljati, sanjariti, fantaziranje -a s
fantázma -e ž *prikazen, dozdevek, sanjarija*; fantazmagorija -e ž *blodnja, prikazen fantóm* -a m 1. *prikazen, slepilo*, 2. *med. model telesnega dela za učne namene*
fára -e ž *župnija*, fáren -rna -o *župnijski*, farán -ána m *župljan*, faránka -e ž *župljanka*, fár -ja m *znč. duhovnik*; *fárovž -a m *župnišče*, *fárovški -a -o, *fárman -a m *župljan*, *fármanka -e ž
Faraday [fáradej] -a m |angl. fizik in kemik|, Faradayev -a -o; fáraday -a m |merska enota|; farád -a m *fiz. merska enota za cl. kapaciteto*

fáraon -a m *naslov egiptovskih vladarjev*, fáraonov -a -o, fáraonski -a -o: ~e stavbe, faraónka -e ž *zool.*
fárink -a m *med. žrelo, golt, faringálen* -lna -o [-ln-]: ~ glas, ~a stena
farizéj -a m *privrženec stare judovske verske stranke, hinavec*, farizéjski -a -o, farizéjstvo -a s *hinavstvo*
fárma -e ž *kmetija (zlasti amer.)*, fármski -a -o: ~o obdelovanje; fármar -ja m, fármarica -e ž, fármarski -a -o
farmácija -e ž *nauk o pripravljanju zdravil, lekarna*, farmacévt -a m, farmacévtka -e ž, farmacévtski -a -o, farmacijski -a -o
farmako- v sestavi: farmakognozija -e ž *nauk o razpoznavanju drog*; farmakologija -e ž *nauk o zdravilih*, farmakológ -a m, farmakolóški -a -o; farmakopéja -e ž *uradno predpisana lekarniška knjiga o zdravilih*; farmakoterapija -e ž
farónika -e ž: riba ~ mit.
Fáros -a m |otok ob izlivu Nila|, fáros -a m *svetilnik*
fársa -e ž *burka, gluma*, fársen -sna -o
Farsálos -la m: bitka pri ~u
fasáda -e ž *ospređe, načelje, čelo, čelna, sprednja stran, očelje, pročelje*, fasáden -dna -o: ~i vhod
fascikol [-kəl] -kla m *sveženj, snop, zavoj listin*. *med.*: ~ živcev, fascikelški -a -o [-kəls-]: ~a znakma; fascikulirati -am (po)vezati v svežnje
fascinirati -am *očarati, omamiti, prevzeti*, fascinirajóč -a -e, fasciniranje -a s, fascinácija -e ž; fascinátor -ja m *kdor očara, omami*, fascinátorski -a -o, fascinánten -tna -o
faséta -e ž *posnet rob pri kamnitih ali steklenih ploščah*, faséten -tna -o: ~i rob, fasétirati -am: ~ klišeje; fasétiren -rna -o: ~a priprava, fasetéř -ja m
fasija -e ž *napoved*: davčna ~, fasijski -a -o; gl. tudi fatirati
fasóna -e ž → oblika, fasonirati -am *dati obliko, kroj čenu*; fasónski -a -o: ~i kos, del, nož, rezkar
fásti -ov m *mn. starorimski koledar*
fašina -e ž *stvb. butara protja*: ~e za jez
faširati -am → *sesekljati*, faširan -a -o → *sesekljan*
fašizem -zma m, fašist -a m, fašistka -e ž, fašistovski -a -o, fašističen -čna -o
fatálen -lna -o [-ln-] *usoden, nesrečen*, fatálnost -i [-ln-] ž *usodnost*; fatalizem

-zma *m vera v usodo*, fatalističen -čna -o, fatalist -a *m*; fátum -a *m usoda*
fatamorgána -e *ž* *zračna optična prevara, slepilo, privid*, fatamorgánski -a -o
fatirati -am *napovedati*; *gl. tudi fasija*
Fáunus Fáuna *m strim. božanstvo, varuh čred*, fávn -a *m obče ime za sátire, fávnovski -a -o*: ~i tip; fávna -e *ž* *živalstvo kakega kraja*
Fáust -a *m tip iščočega, nemirnega duha*, Fáustov -a -o: ~o iskanje resnice; fáustovski -a -o: ~i duh, nemir, fáustičen -čna -o, fáustovstvo -a *s*
fávl [fávl] -a *m sp.*, fávlati -am
favorizirati -am, favoriziranje -a *s*: ~ koga *dajati komu prednost, koga podpirati, komu pomagati naprej*; favorit -a *m miljenec, ljubljenc, pričakovani prvak*, favoritinja -e *ž* = favoritka -e *ž*, favoriten -tna -o
fáza -e *ž* 1. *lunina mena*; 2. *razvojna stopnja, smer, v kateri deluje orodje pri obdelavi gradiva*: dela so šele v začetni ~i; 3. *el.*; fázen -zna -o
fazán -a *m zool.*, fazánka -e *ž*, fazánov -a -o, fazánji -a -e: ~i rep, fazánski -a -o, fazanerija -e *ž*
Féáki -ov *m mn. Féjaki*
febrilen -lna -o [-ln-] *med. vročinski*, febrilnost -i [-ln-] *ž*
fébruar -ja *m svečan*, fébruarski -a -o
Fébus -a *in Féba m Apolon*, Fébusov -a -o *in Fébov -a -o*; *gl. tudi Foibos*
federácija -e *ž* *zveza*, federacijski -a -o, federativen -vna -o: ~a država, federativnost -i *ž*, federálen -lna -o [-ln-]: ~a vlada; federirati -am, federalizem -zma *m*, federalističen -čna -o, federalist -a *m*, federalistka -e *ž*, federalizirati -am, federalizácija -e *ž*
féding -a *m* *časna oslabitev brezžično prenesenega signala*, radijski mrk, premolk
Fédra -e *ž gl. Faidra*
Fédrus -dra *m* |*pisec basni*|, Fédrov -a -o
fégek -gca *m klopotcu podobno vreteno*
Féidias -dia *in -die m gl. Fideas*
fěj *medm. gnusa*: ~ te bodi! ~, tak značaj!
Fejáki -ov *m mn. [mitološki narod]*, fejaški -a -o *brezskrben*: ~o življenje
fekáljje fekálj *ž mn. blato, odpadki iz stranišč*
feláh -a *m kmet na Srednjem vzhodu*, feláški -a -o
Felicián -a *m os. i.*, Feliciánov -a -o

Féliks -a *m os. i. Srečko*, Féliksov -a -o, Féle -ta *m*, Félče -ta [-lč-] *m*, Félčetov -a -o [-lč-]
feljtón -a *m podlistek, listek*, feljtónski -a -o, feljtonist -a *m podlistkar*, feljtonistka -e *ž* *podlistkarica*, feljtonističen -čna -o *podlistkarski*, feljtonizem -zma *m* |*način pisanja*|, feljtonistika -e *ž* |*literarna vrsta*|
feminilen -lna -o [-ln-] *ženski, ženskega videza*: ~ tip
fémíninum *in* **femininum** -a *in* -ina *m slov. beseda ženskega spola*: iz nevtrra smo dobili ~; *mn. féminina -nin s*: vsa ~a, pri ~ih; *femininski -a -o*: ~i samostalniki
feminizem -zma *m* 1. *boj za žensko enakopravnost*, 2. *ženskost*, feministka -e *ž*, feminističen -čna -o: ~o gibanje, feminizácija -e *ž*
fén -a *m suh, topel veter*; *aparát, iz katerega pihá topel zrak*
Fenicija -e *ž kr. i.*, feniški -a -o, Feničan -ána *m*, Feničanka -e *ž*, feničanski -a -o: ~o steklo, feničanščina -e *ž*
féniks -a *m* |*bajeslovni prič*|, féniksov -a -o
fenologija -e *ž* *biol.*, fenolóški -a -o
fenomén -a *m pojav, nenavadna prikazen*, fenomenénski -a -o, fenomenálen -lna -o [-ln-] *čudovit, sijajen, nenavaden*: ~ glas, ~ spomin; fenomenalizem -zma *m fil. |smer*|; fenomenologija -e *ž*, fenomenológ -a *m*, fenomenolóški -a -o
fenolást -a *m* |*plastična masa*|
Férdinand -a *m os. i.*, Férdinandov -a -o, Férdo -a *m*, Férdo -a -o; Ferdinánda -e *ž*, Ferdinándin -a -o
fěredža -e *ž* |*ogrinjalo*|
feri -v *sestavi kem. izrazov*: feriacetát -a *m*; fericianid -a *m*
ferhálen -lna -o [-ln-] *počitniški*, ferhálec -lca [-lč-] -a *m*, férjje -rij *ž mn. počitnice*
ferít -a *m mn.*, *met.*, feriten -tna -o: ~o jeklo, ~a struktura, antena
fěrmán -a *m odlok, ukaz*
fermént -énta *m* *kvasina, snov, ki sproži kemične presnove*, fermentácija -e *ž* *kvašenje*, fermentirati -am
fero -v *sestavi*: ferokarbonát -a *m*; feroksid -a *m*; ferosulfát [-lf-] -a *m* *zelena galica*; feroaluminij -a *m* *met.*
fěs -a *m* |*muslimansko pokrivalo*|
festivál [-ál] -a *m slavnostna prireditev*: glasbeni ~, festiválen -lna -o [-ln-], festiválški -a -o [-ls-]

fetiš -a m predmet, ki mu pripisuje kdo čarovno moč, malik, fetišizem -zma m vera v fetiše, tudi med., fetišist -a m, fetišistka -e ž, fetišističen -čna -o
fétus -a m zarodek sesavcev, embrio, človeški plod, fétusen -sna -o, fetálen -lna -o [-ln-]
févd -a m: v ~ dati, fevdálen -lna -o [-ln-]: ~a posest, févden -dna -o: ~i gospod, fevdálec -lca [-lc-] m, fevdalízem -zma m, févdnik -a m, févdniški -a -o
fíakó -a m neuspeh, polom: doživel je hud ~, s tem ~om je nehaj, takega ~a še ni doživel
fiat -a m: pripeljal se je s ~om
fibrin -a m med. (krvna) vlaknina, fibrózen -zna -o vlaknat
fibula -e ž arheol. sponka; med. mečnica (kost)
ficek -cka m nekdanj najmanjša denarna enota: tudi ~a nimam čisto nič; fičnik -a m |denar|
fičafáj -a m lok, puščica, prača, žaga na lok
fičfirič -a m gizdalinček, lahkoživček, fičfiričevski -a -o, fičfiričiti -im
fičko -a m |avto|
fidejkomis -a m rodovinsko posestvo, ki se ne sme prodati, fidejkomisen -sna -o: ~o posestvo
Fides ž neskl., Fidesin -a -o
Fidias ali Fidija, rod. Fidía ali Fidijska in Fidie ali Fidije m |grški kipar|, Fidijev -a -o: ~a šola, fidijski -a -o; gl. tudi Feidias
figa -e ž smokva: ~o napraviti, tiščati, pokazati, držati; to ti je ~o mar; ~o, če češ; za vsako ~o se joka, konjska ~, figov -a -o: ~o pero; figovec -vca m 1. drevo, 2. žganje, 3. strahopetec, neznačajnež, figovka -e ž, figovski -a -o, figovstvo -a s; figa mož, figa možá m kdor se ne drži besede, mevža, figar -ja m, figarski -a -o, figarstvo -a s
Figaro -a m, Figarov -a -o: ~a svatba
figúra -e ž: pesniška, retorična, letavska, jezikovna ~, šahovska ~; to ti je ~! biti samo za ~o; figurálen -lna -o [-ln-]: ~o slikarstvo, ~o petje; figurirati -am predstavljati, biti samo figura; figuránt -a m kdor figurira; figurácija -e ž, figurativen -vna -o, figurativnost -i ž, figuriran -a -o okrašen
fijákar -ja m |voz in voznik|, fijákarjev -a -o, fijákarski -a -o: ~i konj, fijákariti -im, fijákárjenje -a s

fikcija -e ž izmislica, izmišljaj, izmišljenina; fiktiven -vna -o varav, izmišljen, umišljen, navidezen, fiktivnost -i ž izmišljenost, namišljenost; gl. tudi fingirati
fiksácija -e ž: gozd. ~ lesa, fiksacijski -a -o: ~i pripomoček; fiksiren -rna -o: fot. ~a doba, ~i vijak, fiksir -ja m; fiksirati -am določiti, utrditi, fiksiranje -a s: ~ dan, uro, ~ v spominu, ~ koga nepremično gledati, meriti koga; fot. ~ slika; fiksén -sna -o irden, stalen, nepremičen: ~a ideja uprta misel; ~o stojalo, fiksativ -a m fot., kem.
fikus -a m bot.
filantróp -a m človekoljub, filantropija -e ž človekoljubje, filantropski -a -o, filantropičen -čna -o
filatelija -e ž zbiranje znamk, filatelist -a m, filatelistka -e ž, filatelističen -čna -o: ~o društvo, filatelistika -e ž
filé -ja m gastr., tekst.
Filémom -a m gr. mit.: ~ in Baukis
filharmonija -e ž, filharmóničen -čna -o: ~i orkester, filharmónik -a m >[-lh-]
filíala -e ž in filíálka -e [-lk-] ž podružnica; filíálen -lna -o [-ln-] podružničen
filigrán -a m drobno (zlatarsko) delo, vodeni znaki v papirju, filigránski -a -o: ~o delo
Filip -a m os. i., Filipov -a -o; Filipa -e ž
Filipini -ov m mn. |otočje|, filipinski -a -o
Filipos -pa m |makedonski kralj|: Filipi -ov m mn. kr. i.: bitka pri ~ih; filipika -e ž oster napadalni govor
filíster -tra m omejen, malomeščanski, ozkosrčen človek, filísterski -a -o, filísterstvo -a s; tudi filístéjec -jca m, filístéjski -a -o, filístéjstvo -a s
filít -a m min. glinasti skrilavec
film -a m kožica, mrenica: barvni, celovečerni, kratki, nemi, zvočni ~, Viba ~, tridimenzionalni ~; filmski -a -o: ~i aparat, ~a kamera, ~i posnetek, filmati -am, filmanje -a s, filmar -ja m >[-lm-]
filodéndron -a m bot.
filogenéza -e ž biol. razvoj rodu, filogenétičen -čna -o
filológ -a m jezikoslovec, filologija -e ž jezikoslovje, filolóški -a -o: ~a analiza, filológinja -e ž; filologizirati -am, filologiziranje -a s
Filoméla -e ž gr. mit., filoméla -e ž slavček
filozóf -a m modrijan, modroslovec, študent filozofije, filozófinja -e ž, filozófica -e ž,

- filozófski -a -o *modroslovski, modrosloven, filozofija -e ž modroslovje, filozófičen -čna -o; filozofirati -am, filozofiranje -a s*
- filter** -tra *m teh. cedilo; svetlobni ~, cigareta s ~om, filtrirati -am precediti, precejati, filtriranje -a s precejanje, filtrski -a -o; filtriren -rna -o: ~i papir; filtrácija -e ž, filtrát -a m kar pride skozi filter, precedek >[-l-]*
- fm** -a -o *tanek (nos, sluh, okus, čut, blago; prst, črta), dober (uho, oko, okus, roka, delavec), droben (prah, pesek, trn, poteza), rahel (čut, kruh, prst), živ (prah, pesek, moka), natančen (mekanika, ura, izdelava), uglajen, olikan (vedenje, nastop, govor, človek), plemenit (čut, okus, značaj, pogled, človek, obraz, čutenje, mišljenje), umetelen (vezenina, tkanina, slikarija); pomensko ohlapni tučki je včasih težko določiti pravi pomen; finésa -e ž nežnost, rahlost, tančina, odlika, plemenitost; finost -i ž: ~ agregata, mleto, ~ peska*
- Fin** -e ž *os. i., Finin -a -o*
- finále** -la *m: glas. v ~u povzema začetni motiv; prenes. z obrambo Stalingrada je prešel boj v ~; šp. v ~u za evropsko prvenstvo; finalist -a m športnik v finalu; finalen -lna -o [-ln-] slov.: ~i stavek namerni, šp. zaključen, sklepen; ~i izdelki → končni, finalnost -i [-ln-] ž*
- finánc** -ánc ž *mn. denarstvo, denarno gospodarstvo, fináncen -čna -o: ~a politika, fináncnik -a m denarnik; fináncar -ja m, fináncarski -a -o; financirati -am, financiranje -a s in finansirati -am, finansiranje -a s*
- fin de siècle** [fendásiekl] *fin de siècle m dekadenca, um. smer ob koncu 19. stoletja, findesiečlovski -a -o*
- fingirati** -am *hliniti, izmisлити, fingiranje -a s hlinjenje; fingiran -a -o izmišljen, hlinjen, ponarejen, zlagan: ~ vlom; gl. tudi fikcija*
- finiš** -a *m šp.; finišer -ja m teh.*
- finomehánika** -e ž → *precizna, fina mehanika, finomehánik -a m precizijski mehanik*
- Finska** -e ž, v ~i, **Finsko** -ega *s, na ~em, Finec -nca m, Finka -e ž, finski -a -o, finsčina -e ž*
- finta** -e ž *zvižča, prevara*
- fióla** -e ž *[steklenička]*
- Firdázi** -ja *m [perz. pesnik]*
- Firence** **Firenc** ž *mn. gl. Florenca*
- firkelj** -klja *in -keljna m [stara mera]; *firkelj -a m četrt, *firkeljček -čka m, *firkeljčkar -ja m četrtinkar >[-kálj-]*
- firma** -o ž *ime (podjetja), podpis, trgovsko ime, podjetje*
- firmež** -a *m: laneni ~, duh po ~u, s ~em prevleči*
- fiskus** -a *m državno premoženje, državna blagajna, fiskálen -lna -o [-ln-] proračunski: ~o leto*
- fistula** -e ž *1. med. (odtočni) rov, roveček, 2. vet. pujavka kopitnega hrustanca*
- fistra** -e ž *med. poka, poklina kosti*
- fitopatologija** -e ž *nrsł. nauk o rastlinskih boleznih; fitopatológ -a m*
- fizika** -e ž, **fizikálen** -lna -o [-ln-]: ~a *kemija, fizičen -čna -o naraven, telesen: ~o delo, obračunavanje, ~a oseba; fizik -a m kdor se s fiziko ukvarja, zdravnik: slaven ~, mestni ~; fizikarka -e ž; fizikát -a m: mestni ~; fiziški -a -o*
- fiziognómija** -e ž *zunanj izraz, fiziognómika -e ž preučevanje fiziognomije, fiziognómičen -čna -o, fiziognóm -a m, fiziognómski -a -o*
- fiziokrát** -a m, **fiziokrátski** -a -o *in fiziokratičen -čna -o, fiziokratizem -zma m kron., fiziokratija -e ž*
- fiziologija** -e ž *nauk o življenjskih dogajanjih v telesu, fiziološki -a -o: ~i pojavi*
- fizkultúra** -e ž *telesna vzgoja, šport, telovadba, fizkultúren -rna -o telesnovzgojen, športen: ~a organizacija, ~o društvo, fizkultúrnik -a m, fizkultúrnica -e ž, fizkultúrniški -a -o: ~i izlet*
- fizíti** -im se *izmikati se dani besedi, cmeriti se, kisati se; gl. tudi figa*
- fižól** [-óy] -a *m: ~ v stročju; stročji, preklasti, natiški ~, fižólov -a -o: ~a juha; fižólček -čka [-uč-] m; fižólovec -vca m, fižólar -ja m, fižólovka -e ž = fižólarica -e ž 1. natič, prekla za fižol, 2. juha, fižólovina -e ž in fižolovina -e ž, fižólka -e [-uk-] ž in fižolka -e ž |fižol|; fižólički -am se [-uč-] igrati se s fižolovimi zrni, fižóličkanje -a [-uč-] s; fižólišče -a s in fižólišče -a s |kraj, slama, prekle|*
- fjórd** -a *m ozek morski zaliv s strmimi stenami: norveški ~i; fjórdski -a -o: ~a pokrajina*
- flackáti** -ám *mazati, packati, flackáj -ájte! flackál -ála -o, flackánje -a s, flácka -e ž packa, amazane*

flafoláti -ám, flafoláj -ájte! flafolál -ála -o = flafotáti -ám in -óčem, flafotáj -ájte in flafóci -te! flafotál -ála -o, flafotánje -a s, flafót -óta m mahanje s perutmi, flafóta -e ž perut

flagelánt -a m bičar, flagelánt(ov)ski -a -o, flagelánt(ov)stvo -a s bičarstvo

flafeláti -ov m mn. enoceličarji, bičkarji
flájer -ja m |tekstilni stroj|

flám -a m |govedina|

flamíngo -a m |ptica|, flamíngov -a -o: ~o perje

Flámsko -ega s, s ~ega, na ~em, Flámska -e ž, v ~i, Flámeč -mca m, Flámka -e ž, flámski -a -o, flámščina -e ž

fláncat -a m, nav. mn. fláncati -ov m cvrtnik, zmedenec

Flándrija -e ž, v ~i, Flándrsko -ega s, na ~em, flándrski -a -o, Flánder -dra m

flanéla -e ž |blago|, flanélast -a -o, flanélen -lna -o [-ln-]: ~o blago

flánša -e ž prirobeč za sklop na koncu cevi: četverokotna, okrogla ~; flánšati -am

Flaubert -a [flobér -a] m |franc. pisatelj|, Flaubertov -a -o, flaubertovski -a -o

Flávius -ia m in Flávij -a m, Flávijev -a -o, Flávijec -jca m: rod ~ev, flávijski -a -o

flávta -e ž, flávten -tna -o, flávstist -a m, flávstistka -e ž, flávtica -e ž

flažolét -a m glas.

Flégeton -ónta m ognjena reka v gr. podzemlju

flegma -e ž hladnokrvnost, hladnokrvnež, flegmátičen -čna -o: ~ značaj, flegmálik -a m hladnokrvnež

flegmóna -e ž med. razsežno gnojno vnetje (mehkih delov)

fleksija -e ž 1. slov. pregibanje, 2. med. upogib (anje), fleksijski -a -o, fleksiven -vna -o, flektirati -am, flektiranje -a s: ~ imena in glagole

flénča -e ž nemarna ženska

***fléten** -tna -o ljubeč, čeden, srčkan, *flétkan -a -o, *flétnost -i ž

flíč -a m gozd. okrogel hloč z eno obtesano ali obžagano stranico

flík medm. izraža visok glas in hitrost premikanja, flikniti -nem z bičem ali s tanko šibo mahiniti, šiniti, skočiti, pasti (v šoli); flikati -am, flikanje -a s: ~ z bičem

***flíka** -e ž krpa

flínt -a m kresilni kamen, flínten -tna -o: ~o steklo za optične leče

flírt -a m dvorjenje, ljubimkanje, flírtati -am, flírtanje -a s

flíš -a m geol. |apnenčasta formacija|, flíšen -šna -o: ~a tla

flóbert -a m |puška| = flóbertovka -e ž
flokulácija -e ž kosmičenje, flokulacijski -a -o: ~i pripomoček; flokulát -a m kosmičast izloček, flokulánt -a m

flór -a m tekst. |tanká tkanina|: črn ~, flórast -a -o: ~e nogavice

flóra -e ž rastlinstvo kakega kraja; Flóra -e ž strim. boginja cvetja in rastlinstva; floralíje -ij ž mn. Florin praznik; florigéij -a m cvetnik, izbor najboljših spisov, čitanka; florirati -am cvesti, uspevati, odlikovati se, floriranje -a s

Floréncia -e ž |it. mesto|, Florentíneč -nca m, Florentinka -e ž, florentínski -a -o, florentínsčina -e ž; tudi Firénc Firénc ž mn., v ~ah, iz Firénc, firénski -a -o
Flor(i)ján -ána m os. i. Cvetko, Flor(i)jánov -a -o, Flerè -éta m

Flórs -a in Flóra m |rim. zgodovinar|

***flós** -a m splav, *flósar -ja m splavar, *flósarski -a -o: ~i običaji, *flósarstvo -a s splavarstvo

flóskala -e ž besedno lepotičje; lepa, a prazna beseda

flóta -e ž ladjeve: letalska ~, flotilja -e ž majhno ladjeve

flotácija -e ž met. priprava rud z uporabo tekočin

flúid -a m in flúidum -a m nevidna snov, po kateri naj bi se pretakala energija, flúiden -dna -o fiz., kem., tudi fluiden -dna -o: v flúidnem stanju tekočem; flúidiméter -tra m priprava za merjenje tekočnosti

flúks -a m fiz. pretok: električni ~

flúktuirati -am valovati, flúktuiranje -a s: cene flúktuirajo; flúktuácija -e ž valovanje, naraščanje in pojanje: ~ prebivavstva

flúndra -e ž cunja, vlačuga, candra

flúor -(j)a m, flúorjev -a -o in flúorov -a -o, flúorescirati -am svetlikati se, flúoresciranje -a s, flúorescénca -e ž, flúorescénčen -tna -o, flúorescénčen -čna -o ki uporablja flúorescenco: ~a luč, ~i mikroskop; flúoriranje -a s 1. preprečevanje zobne piškavosti s flúorom, 2. dodajanje flúora (pitni vodi)

fluorografija -e ž množično rentgensko pregledovanje, fluorografirati -am

fobija -e ž *strah (pred čim)*
fofotáti -ám in -óčem, fofotáj -ájte in fofóči -te! fofotál -ála -o, fofotánje -a s
Fóibos -a in -ba m gr. mít., Fóibov -a -o; gl. tudi Febus
Fokion -a m |gr. vojskovodja|
Fókis in Fókida -e ž |gr. pokrajina|, fókiški -a -o, Fókijec -jca m, Fókijka -e ž
fokistiéri -ja m |pes|
fókus -a m fiz. gorišče, med. bolezensko kosišče, léglo, fókusen -sna -o = fokálen -lna -o [-ln-] kar izhaja iz gorišča ali kosišča: ~a osvetlitev, infekcija
fólij -a m list: zlati ~ tisk.; fólio -a m samo enkrat preganjena pola: izdaja v ~u, foliánt -a m knjiga iz takih pol; foliirati -am oštevilčiti liste; fólija -e ž tanek kovinski list: ~ za ozadje, ~ za temnico; fólijski -a -o: fot. ~i svetlobni filter
folikel [-ál] -kla m med. mešiček
folklór -a m in folklóra -e ž narodopisje, folklóren -rna -o narodopisen: ~a skupina, folklórnost -i ž, folklorist -a m, folkloristka -e ž, folkloristika -e ž, folklorističen -čna -o >[-lk-]
fón -a m merska enota za glasnost, fóničen -čna -o
fónd -a m sklad: rezervni ~, ~i hrane, blaga
foném -a m glasovna prvina jezika, foném-ski -a -o
fonéтика -e ž nauk o glasovih, glasoslovje: opisna, eksperimentalna ~, fonétičen -čna -o, fonéтик -a m
fono- v sestavi: fonologija -e ž nauk o glasovih jezika, fonolóški -a -o, fonológ -a m; fonografija -e ž akustično zapisovanje glasov, fonográf -a m: |pripraval|, fonográf-ski -a -o
fontologija -e ž nauk o virih
Fórd -a m |amer. industrijec|, Fórdov -a -o; fórd -a m avtomobil iz Fordovih továrn: voziti se s ~om; fordizem -zma m |gospodarska in socialnopolitična načela|
forénzičen -čna -o soden, sodnijski: ~a medicina, ~ primer
fortin -a m |denar|
forma -e ž oblika, šp.: biti v ~i; formálen -lna -o [-ln-] oblikoven, zunanji, izrèčen, določen; formálnost -i [-ln-] ž vnanya oblika, zunanost, predpis; formalizem -zma m preiravanje v zunanji obliki, formalist -a m, formalističen -čna -o

formánt -a m slov. obrazilo, pripona, končnica
formát -a m knjižna oblika, razsežnost, velikost: žepni ~, človek velikega ~a, formátnica -e ž tisk.
formirati -am oblikovati, formiranje -a s, formácija -e ž, formacijski -a -o
fórmula -e ž obrazec, besedilo, formulár -ja m vzorec, golica, formulárski -a -o; formulirati -am oblikovati, izraziti, dati obliko čemu, formuliranje -a s, formulácija -e ž izraz, izražanje, oblikovanje, formulacijski -a -o
forsirati -am → tiščati, vsiljevati, siliti, prenapenjati, forsiranje -a s
fórt -a m utrdba, fortifikácija -e ž utrjevanje: ~ meje, fortifikacijski -a -o: ~i načrt
fórté prisl. glas. glasno, močno, fortissimo prisl. glas. zelo močno
Fortunát -a m os. i., Fortunátov -a -o
fórum -a m javni trg pri starih Rimljanih (Forum Romanum), sodišče, pristojno mesto, pristojna oblast: to ni pravi ~
fósfor (-j)ja m |kem. prvina|, fósforov -a -o in fósforjev -a -o, fósforen -rna -o: ~o kisel, fósforat -a -o; fosforescirati -am, fosforesciranje -a s, fosforescénca -e ž, fosforescénčen -tna -o svetlikajoč se, fosforescénčen -čna -o: ~ pojav; fosfát -a m, fosfáten -tna -o
fosíl [-il] -a m okamnina, fosílen -lna -o [-ln-] iz zemlje izkopen, predpotopen, starodaven; fosílije -ij ž mn. izkopenine iz pradavnih časov, okamnine
fotélj -a m naslanjač, fotéljski -a -o
Fótios -ia m in Fótij -a m |cerkveni učenik|, Fótijev -a -o, fotianizem -zma m
foto- v sestavi: fotoamatér -ja m, fotoamatérski -a -o, fotoamatérstvo -a s; fotoaparát -a m, fotoaparátura -e ž; fotoelektričen -čna -o; fotogénen -čna -o: ~ obraz; fotográf -a m, fotográfinja -e ž, fotográf-ski -a -o: ~a plošča, fotografija -e ž |slika in delo|: barvna ~; fotografirati -am, fotografiranje -a s; fotogrametrija -e ž; fotokemija -e ž, fotokémičen -čna -o; fotokópija -e ž; fotolitografija -e ž; fotomehánika -e ž, fotomehánichen -čna -o; fotometrija -e ž, fotométer -tra m, fotométrski -a -o; fotomontáža -e ž, fotomontážen -žna -o; fotorekláma -e ž, fotoreklámen -mna -o; fotoreportáža -e ž, fotorepórter -ja m, fotorepórter-ski -a -o, fotorepórtažen -žna

- o; fotoséter -tra *m tisk.*; fotosféra -e *ž astr.*; fotosintéza -e *ž*; fototéhniká -e *ž*, fototéhničen -čna -o; fototerapija -e *ž*; fototipija -e *ž*; fototropizem -zma *m*; *venodari*: fóto célica, fóto papir
- fotón** -a *m elementarna količina sevanje energije*
- foul** *gl. favl*
- fóvč** -a *m vinjek, zakrivljen nož*
- foyer** [foajé] -ja *m*: gledališki ~
- fráča** -e *ž*, fráčar -ja *m*; *gl. tudi prača*
- fráčkátí** -ám *tráti, trošiti, razsipati*, fráčkáj -ájte! fráčkál -ála -o, fráčkánje -a *s*, fráčkáč -a *m*
- fragment** -énta *m odlomek, drobec*, fragmentáren -rna -o *odlomkoven, nedokončan*, fragmentárnost -i *ž*
- frák** -a *m* [suknja]: za ~ se obesiti komu; frákar -ja *m gizdalin*, frákarski -a -o, frákarstvo -a *s*, frakarija -e *ž*
- frákcija** -e *ž odlomek, del kake skupnosti*, frakcionist -a *m kdor cepi, lomi skupnosti*, frakcionističen -čna -o
- frakcionirati** -am *fiz., kem., med.*
- frákelj** -klja *in* -keljna [-kálj-] *m*, frákeljev -a *m*, frákeljček -čka [-kálj-] *m*
- fraktúra** -e *ž* [pisava]: gotska ~; *med. prelom*: ~ kosti; fraktúren -rna -o: ~e črke
- framasón** -a *m prostozidar*, framasónski -a -o, framasónstvo -a *s*, framasonerija -e *ž prostozidarstvo*; *gl. tudi mason*
- Fránc** Fránca *m*, *s* ~em, Fránčev -a -o *in* Fránčov -a -o; Francè -éta *m*, Francétov -a -o; Fráncelj -clja *in* -celjna [-cálj-] *m*, Fránclejev -a -o *in* Fránceljnov -a -o [-cálj-]; Fráncišek -ška *m*, Fránciškov -a -o; Fránci -ja *m*, Fráncijev -a -o; Frán -ána *m*, Fránov -a -o; Fráncék -čka *m*, Fráneek -nka *m*; Fránjo -a *m*, Fránjev -a -o; Fráneek -cka *m in* Fráneek -ckà *m*, Fránčov -a -o *in* Fránčóv -a -o; Fráne -ta *m*, Fránetov -a -o
- France** [fráns] Fránca *m* [franc. pisatelj], Fráncevo [fránsou] -a -o: ~ jezik, ~a dela dela Anatola Fránca
- Fránčija** -e *ž*, iz ~e, v ~i; Fránčóz -a *m*, Fránčózinja -e *ž*, fránčóski -a -o, Fránčósko -ega *s*, na ~em, fránčóščina -e *ž*, fránčóz -a *m* [orodje, ključ za odvijanje vijakov]; Fránčovátí -újem vpletati fránčoske besede v slovenščino, fránčovánje -a *s*; fránčoví -ov *m mn.* [bolezen]
- fránčškán** -a *m*, fránčškánski -a -o
- Frán(i)ca** -e *ž*, Fráničin -a -o; Fránčiška -e *ž*, Fránčiškin -a -o; Fráncka -e *ž*, Fránck(j)in -a -o; Fán(i)ka -e *ž*, Fán(i)kin -a -o; Fáni *ž neskl.*: od ~, k ~, Fánin -a -o, Fánči *ž neskl.*, Fánčin -a -o; Fán(i)čka -e *ž*, Fán(i)čkin -a -o
- Fránk** -a *m* [hrv. politik], fránkovec -vca *m*, fránkovski -a -o, fránkovstvo -a *s*
- fránk** -a *m* [denarna enota]: tečaj ~a, plačati v ~ih
- Fránki** -ov *m mn.* [germ. plemo], fránkovski -a -o: ~a država
- fránkinja** -e *ž* [trta in vino]
- fránkirati** -am plačati poštnino, nalepiti znamko, frankiranje -a *s*, fránko -a *m*, fránko prisl. brez poštnine, prevoznine: ~ vagon
- franko** -v sestavi meri na Francoze: frankofil [-il] -a *m*, frankofilka [-lk-] -e *ž*, frankofilski -a -o [-ls-], frankofilstvo [-ls-] -a *s*; frankofób -a *m*, frankofóbški -a -o, frankofóbstvo -a *s*
- *fránža -e *ž vlakno, resica, resa kot okras pri blagu*: °iti v ~e razpadati, trgati se, iti v nič; *fránžati -am se trgati se v nitke, nitkati se, *fránžast -a -o nitkasti, razcapan, prenes. okrašen
- frápirati** -am → presenetiti; frápánten -tna -o → presenetljiv, nenavaden
- fráta** -e *ž gozdna poseka, sečnja na golo, črt, laz, goličava, dračje*: na ~o posekati; frátati -ám vse od kraja sekati v gozdu, frátáj -ájte! frátál -ála -o, frátánje -a *s*, frátje -a *s*, frátovje -a *s*
- fráter** -tra *m samostanski brat*, frátški -a -o, frátstvo -a *s*, frátček -čka *m*
- fraternizirati** -am bratiti se, fraterniziranje -a *s* bratenje
- fráza** -e *ž* 1. reklo, puhla, prazna beseda, publicá, 2. glas., frázast -a -o puhel, prazen; frazeologija -e *ž* nauk o frazah, frazeolóški -a -o: ~i slovar; frazér -ja *m kdor veliko govori, pa malo pove, kvasač*, frazérski -a -o, frazérstvo -a *s* besedičenje, pleteničenje; frazáríti -im puhličiti, kvásiti, frazárjenje -a *s*; frazírati -am glas.
- ffcati** -am, ffcanje -a *s*: ~ fižol, drobtine z mize; ffcnití -nem, ffcnjen -a -o; *tudi* frkati
- frčáti** -im, fřčí -íte! fřčál -ála -o, fřčánje -a *s*, fřčálo -a *s*
- fřček** -čka *m mótek, ki je nanj navit sukanec; majhen otrok*
- frčkáti** -ám fráčkati

fregáta -e ž [bojna ladja], fregáten -tna -o: ~i poveljnik
Freising [frájzing] -a m [nem. mesto], freisingški -a -o; *staro ime Frising -a m, od tod brižinski*
frekvéncá -e ž obisk, fiz. število ponovitev, ponavljanje, frekvénčen -čna -o; frekvéntirati -am obiskovati, frekvéntácija -e ž obisk, obiskovanje, udeleževanje, frekvéntácijski -a -o: ~o spričevalo, frekvéntánt -a m obiskovavec, frekvénten -tna -o pogosten, frekvéntativen -vna -o slov. ponavljalen: ~i glagoli, števnik, frekvéntativnost -i ž
frenétičen -čna -o *buren, viharen, navdušen: ~o ploskanje*
frenologija -e ž *nauk o obliki lobanje in možganov v razmerju do duševnih lastnosti*, frenológ -a m, frenolóški -a -o; frenoskopija -e ž
fréška -e ž *podoba, slikana na presni omet*, fréskánt -a m
Freud [frójd] -a m [nem. psihoanalitik], freudovec -vca m, freudovski -a -o, freudizem -zma m
frézati -am rezkati, frézanje -a s; frézar -ja m, frézalen -lna -o [-ln-]: ~i stroj = frézálnik [-um-] -a m = fréza -e ž
fríljáti -ám, fríljáj -ájte! fríljáj -ála -o, fríljájne -a s, fríljaja -e ž *kdor fríljá, fríljájč -a m, fríljajst -a -o*
frfoléti -ím, frfóli -ite! frfolél -éla -o, frfolénje -a s, frfolič -iča m, frfolévati -am, frfolévanje -a s
frfotáti -ám in frfóčem, frfotáj -ájte in frfóči -te! frfotál -ála -o, frfotánje -a s, frfót -óta m, frfotálo -a s, frfotáč -a m, frfótniti -nem
frfráti -ám, frfráj -ájte! frfrál -ála -o, frfránje -a s, frfrálo -a s, frfra -e ž, frfrast -a -o, frfráv -áva -o, frfrávec -vca m, frfrávka -e ž, frfrávski -a -o
Friderik -a m *os. i. Miroslav, Mirko*, Friderika -e ž *os. i. Miroslava, Mirka*; Fric -a m, s ~em, Fricov -a -o; Frida -e ž, Fridin -a -o
frigidén -dna -o *spolno hladen*, frigidnost -i ž *spolna hladnost, brezčutnost*
Frigija -e ž [antična pokrajina v Mali Aziji], Frigijci -cev m mn., frigijski -a -o: ~a čepica
frikandó -ja m [del telečjega stegna]
frikatívén -vna -o slov.: ~i glasovi priporniki, frikativa -e ž pripornik

frikcija -e ž *trenje*, frikcijski -a -o: fot. ~a mrena
Frína -e ž [sloveča grška hetera]
Frising -a m gl. Freising
°fríšen -šna -o *presen, surov, oster, nov, opran, spočit, močan, okreten, hiter, zelen, hladen (zrak, vreme), čvrst, čil, isker, bister ipd.; kadar ne ustreza nobeden od teh izrazov, rabimo svež*
frívólen -lna -o *lahkomišljen, nespoštljiv, nesramen, objesten*, frívólnost -i ž, frívólněž -a m >[-ln-]
fríz -a m in fríza -e ž *arh. okrasna progá: partenonska ~e*
frízér -ja m, frízérka -e ž, frízérski -a -o: ~i salon, frízirati -am, fríziranje -a s, frízúra -e ž, frízúren -rna -o
frízidér -ja m → *hladilnik*, frízidérski -a -o → *hladilniški*
ffk medm., frkóten -tna -o, frkati -am: ptiči frkajo, frkiniti -nem: ~ čez cesto, ~ koga; gl. tudi frcati
frkati -am: nos ~, lasje se frkajo kodrajo, frkolás -ása -o
frkavec -vca m, frkolín -a m, frkolínček -čka m, frkolínski -a -o, frklja -e ž
frlétí -ím, frlí -ite! frlél -éla -o, frlénje -a s: lasje frlé na vse strani, vse frlí od nje; frlítiti -im, frlénje -a s, frljáv -áva -o, frljávec -vca m, frljávka -e ž
frlínka -e ž [goba]
frníkola -e ž *kroglica za igračo*, frníkولاتi -am se in frníkati -am se, frníkolanje -a s in frníkanje -a s; gl. tudi nika
fróná -e ž *odpor, nezadovoljstvo*, frondér -ja m *nezadovoljnež, rovar, hujskač*, frondérstvo -a s *rovarjenje*
frónta -e ž *čelo poslopja, bojna črta, strnjena vrsta trdno povezane organizacije*: Osvo bodilna ~, iti na ~o, fróntalen -lna -o [-ln-] čelen: ~ napad, frónten -tna -o, fróntovec -vca m, fróntar -ja m, fróntovski -a -o
frotirati -am *tretí, drgniti*, frotiranje -a s *utiranje*, frotirka -e ž [brisača], frotiren -rna -o: *tekst. ~o blago*
frúla -e ž *piščalka*, frúliti -im, frúljenje -a s, frúlar -ja m, frúlež -a m
ftíza -e ž *med. sušica*, ftizičen -čna -o *sušičen: ~ človek, ~o obolenje*; ftiziológ -a m *strokovnjak za pljučno tuberkulozo*, ftiziologija -e ž *nauk o pljučni tuberkulozi*, ftiziológičen -čna -o, ftiziológski -a -o

fúcati -am, fúcanje -a s |igra z gumbi ali z denarjem|; **fúckati** -am, fúckanje -a s **fúga** -e ž glas. |skladba|, **fugáten** -tna -o, **fugíran** -a -o: ~i slog; **fugáto** -a m glas. **fúhrer** -ja m, **fúhrerjev** -a -o >[fúrer-] **fúj** medm.: fej in ~ **fúksija** -e ž |okrasna cvetlica|, **fúksijin** -a -o **fúksín** -a m |barvilo| **fulár** -ja m tekst. |apretirni stroj, blago| **fulminánten** -tna -o bleščeč, vžigajoč **fumaróla** -e ž, nav. mn. fumaróle -ól geol. **fundament** -énta in -énta m podlaga, temelj, **fundamentálen** -lna -o [-ln-] osnoven, temeljen; **fundíratí** -am utemeljiti, ustanoviti, **fundácija** -e ž ustanova, način polaganja temeljev, **fundátor** -ja m ustanovnik, **fundátorica** -e ž ustanoviteljica, **fundátorski** -a -o ustanovniški **fungíratí** -am opravljati funkcijo, **fungiranje** -a s **funkcija** -e ž delovanje, opravilo: ~e telesnih organov, ~ v organizaciji, ~ besede v stavku, matematična ~, **funkcijski** -a -o: ~a doklada, **funkcionálen** -lna -o [-ln-], **funkcionálnost** -i [-ln-] ž, **funkcionár** -ja m, **funkcionárka** -e ž, **funkcionárski** -a -o, **funkcionirati**

-am, **funkcioniranje** -a s: naprava dobro funkcionira **dela, deluje** **fúnt** -a m 1. utežna mera, 2. denar, **fúnten** -tna -o, **fúntnik** -a m, **fúntnica** -e ž **funt** težka sveča, tehtnica na junie **furgón** -a m tovorni voz za prtljago pri osebnem vlakcu, mrliški voz, avto **fúrija** -e ž burjast človek, vihravost, neučakanost, razburjenost, **fúrijast** -a -o **Furlánija** -e ž, v ~i, **Furlánsko** -ega s, na ~em, **furlánski** -a -o, **furlánščina** -e ž, **Furlán** -ána m, **Furlánka** -e ž; **furlánka** -e ž |sekirica za obsekovanje drevja| **furnír** -ja m oplatica, oplát, **furnírski** -a -o **oplaten**, **furnírati** -am **platiti, oplatiti**, **furniranje** -a s **platenje, oplatitev**, **furniren** -rna -o: ~a plošča **furúinkel** [-el] -kla m med. tvor, tur, **furunkulóza** -e ž med. tvoravost, **turavost** **futurizem** -zma m |um. smer|, **futurističen** -čna -o: ~o slikarstvo, **futurist** -a m **futúrum** -a m in **futúr** -a m **prihodnjik**, **futúren** -rna -o: ~a oblika **fuzíja** -e ž **strnitev, zlitje, spojitev**, **fuzionírati** -am, **fuzioniranje** -a s **fuzíma** -e ž, **fuzínski** -a -o, **fuzínar** -ja m, **fuzínarski** -a -o, **fuzínarstvo** -a s

G

g [gè|gé] m neskl. in **gé** **géja** m 1. črka: mali g, veliki G; 2. glas. **ga členek**: ta ~ pa pihne, to so ~ lomili, še ~ bomo pili, dosti ~ nese, to smo ~ **gabardén** -a m |blago| **Gábelsberger** -ja m os. i., **Gábelsbergerjev** -a -o: ~a stenografija >[-ls-] **gáber** -bra m: beli ~ = **gabríca** -e ž, črni ~ = **gábrovec** -vca m: **kraški** ~; **gábrov** -a -o: ~ les = **gábrovina** -e ž in **gabrovina** -e ž; **gábrč** -a m = **gábrček** -čka m = **gabríč** -íča m, **gábrje** -a s = **gábrovje** -a s, **gabrínje** -a s = **gabríče** -a s; **gabrína** -e ž **mlad gabrov gozd**: zelenje ~e, **gábrik** -a m **gabrov gozdič**: **gabríca** -e ž = **gábrovica** -e ž |sad|; **gábrast** -a -o **raskav** = **gábrnat** -a -o: ~ zid, ~a **bombaževina**, **doza** iz ~ega **lesa**; **gábrščica** -e ž |jabolko| **gábez** -a m **bot.**, **gábezov** -a -o: ~ čaj **gábítí** -im: ne gabi mi jedi, ta jed se mi gabi; **gabljív** -a -o

Gábrijel [-el] -a m, **Gábrijelov** -a -o, **Gabrijéla** -e ž, **Gabrijélin** -a -o **gábro** -a m geol. |kamnina| **gáča** -e ž 1. alp. **globel, tokava**, 2. **drevesna rogovila, rogelj**, 3. **teh. brtvilo, tesnilo**; **gáčast** -a -o = **gáčnat** -a -o **rogovilast**, **gáčina** -e ž **rogovila**, **gáčén** -čna -o: alp. ~i **greben** **gáčé** **gáč** ž mn. **belokranjske bele hlače** **gàd** **gáda** m: črni, **kraški** ~; **piha** kakor ~, **britev** reže ko ~, to so sami stari ~je; **odskočil** je, kakor da ga je ~ **pičil**; ~a **rediti** na prsih, ima ~a v žepu **prazen žep**; vsega ~a vé **povedati**: **gádov** -a -o: ~a **mast**, ~ **les bot.**; **Gadova peč**; **gádji** -a -e: ~a **zalega**, ~e **seme, gnezdo**, ~i **pik**; ~i **zob**, ~i **koren bot.**; **gádat** -a -o: ~ **blisk**; **gadíca** -e ž, **gádovec** -vca m **bot.**, **gadíšče** -a s = **gádovina** -e ž = **gádina** -e ž **gádja luknja**; **gádovnat** -a -o: ~i **kraji**; **gadolóvec** -vca m, **gadolás** -ása -o

gadolinij -a m kem. |*prvina*|
gága -e ž *raca*, gágati -am, gagáje, gáganje
 -a s: goz gaga, kopavec gaga v vodi,
 od žej ~; gagljati -ám, gagljál -ála -o,
 gagljanje -a s: kokoš gaglja; gáginiti -nem
črhnuti, poginiti; gágica -e ž, gágin -a -o
 = gagingi -a -e: ~i puh
gagát -a m min., gagáten -tna -o: ~e
 zenice, gagátov -a -o
gáj -a m mlad gozd: oljkov ~, gájec -jca m
 = gájek -jka m = gajlič -iča m; gajevina
 -e ž = gajina -e ž: skrit v smrekovi ~i
Gáj -a m: ~ Julij Cezar
Gáj -a m: Ljudevit ~, gájica -e ž |*črkopis*|,
 gájichen -čna -o, gájicar -ja m *pripadnik*
gajice
gájba -e ž *kletka*, gájbica -e ž: otroška ~
posteljica, ~ za sadje
gájiti -im in gajiti -im, gajíl -a -o, gájenje -a
 s in gájenje -a s: ~ vinograd, ~ živino;
 gájnik -a m *logar, gojitelj*
gála -e ž *dvorna, praznična obleka, oprava*:
 oblekel se je v ~o, v ~i je prišel;
 gála prid. neskl.: ~ predstava, ~ ples,
 ~ uniforma
Galécija -e ž |*maloazijska provinca*|, Ga-
 lačán -ána m
Galaksija -e ž *astr. rimska cesta*, galáktičen
 -čna -o: ~o svetle
galaktít -a m |*rudnina*|, galaktitov -a -o
galaktóméter -tra m: z ~om merimo
 gostoto mleka
galaktóza -e ž |*sestavina mlečnega slad-*
korja|
galalít -a m |*trda umetna snov iz mleka*|,
 galaliten -tna -o: ~i gumbi
galán -a m, galánten -tna -o *vljuden,*
viteški, udvorljiv, galántnost -i ž; galan-
terija -e ž 1. vljudnost, udvorljivost,
2. drobno blago: trgovina z ~o; galante-
rijski -a -o: ~o blago, galanterist -a m
galéb -a m *tonovščica: sivi, navadni,*
srebrni ~; galébček -čka: japonski ~,
galébov -a -o, galébjí -a -e
Gálec -lca [-lc-] m, Gálíja -e ž, gálski -a -o
 [-ls-]: ~i petelin; galomanija -e ž,
 galomán -a m *kdor se navdušuje za*
Francijo
galéja -e ž 1. *bojna ladja v srednjem veku:*
 na ~i; *tudi galéra -e ž; 2. neroden voz:*
 vpregrati Pegaza v ~o; 3. *velik, neroden*
prostor ali predmet, galeót -a m suženj
(veslač) na galeji; galjót -a m |žaljivka|,
 galeása -e ž |*velika galeja*|

galenít -a m *svinčev sijajnik*
Galén(us) -na m |*gr. zdravnik v Rimu*|,
 Galénov -a -o, galénski -a -o: ~a farma-
 cija, galenizem -zma m, galénika -e ž,
 galénichen -čna -o, galenist -a m, galeni-
 stovski -a -o
galérija -e ž 1. *ozek, dolg hodnik, na eno*
stran odprt, mostovž, 2. stebriščna dvo-
rana, 3. najvišji prostor v gledališču,
4. občinstvo s tega prostora, 5. umetniška
zbirka (muzej): Narodna ~, galerijski
 -a -o: ~i sedež
galérta -e ž |*želatirana snov, hladetina,*
živica, zdriz|, galérten -tna -o: ~a snov,
 galértast -a -o *zdrizast: ~a mrest,*
 ~ ovoj
gálica -e ž: modra, bakrena, železna,
 zelena ~, gáličen -čna -o: ~a barva,
 voda, gáličiti -im z *galico škropiti,*
 gáličníak -a m min.
Galicija -e ž |*dežela*|, gališki -a -o: ~i
 Judje, Galičán -ána m in Galiciján -a m
galicizem -zma m *franc. jezikovna poseb-*
nost, galikanizem -zma m franc. samo-
svojest v cerkveni politiki, galikánec -nca
m, galikánski -a -o: ~e svoboščine, ~a
cerkev
gálíj -a m kem. |*prvina, bela kovina*|
Gálíja -e ž gl. Gálec
Galiléi Galiléia m os. i.: Galileo ~, Galilea
 ~a, Galiléiov -a -o in Galiléjev -a -o
Galiléja -e ž kr. l., Galiléjec -jca m, Gali-
 léjka -e ž, galiléjski -a -o
galimatias -a m *nesmiselno govorjenje,*
vezanje otrobov
galináč -a m rib. |*morska sloka, cevokljun*|
Galipól -ja m |*polotok in mesto ob Heles-*
pontu|, galipolski -a -o [-ls-]
Gállus -a m |*sl. komponist*|, Gállusov -a
 -o: ~e skladbe
galóna -e ž |*angl. votla mera*|
 galonirati -am; galoniran -a -o: ~ strežaj
galóp -ópa m *drnec, skok, v galópu in*
galópu, galopirati -am v splav in skok
jahati, dirjati, skokoma jezdití, galópada
 -e ž, galópén -a m sel, tekač, kurir
galóša -e ž, nav. mn. galóše -óš ž
Galsworthy [gálsvorsí] -ja m |*angl. pisatelj*|,
 Galsworthyjev -a -o
galún -a m, galúnov -a -o: ~ prah, ~a
 raztopina, galúnovec -vca m |*kamen*|,
 galúnovica -e ž *galunova voda, galúnski*
 -a -o: ~o strojenje, ~a fiksirna kopel
 fot.

Galváni -ja *m* |naravoslovec in anatom|, Galvánijev -a -o; galváničen -čna -o = galvánski -a -o: ~i tok, člen, galvánika -e ž, galvanizem -zma *m*, galvanizirati -am, galvaniziranje -a *s*, galvanizacija -e ž, galvanizacijski -a -o, galvanizêr -ja *m* >[-lv-]

galvano- v sestavi: galvanografija -e ž; galvanokávstika -e ž; galvanometalurgija -e ž; galvanómeter -tra *m*; galvanoplástika -e ž, galvanoplástičen -čna -o; galvanoskóp -a *m*; galvanotéhniká -e ž; galvanotipija -e ž >[-lv-]

gáma *m* neskl. in gáma -e ž |grška êrka|: kot ~, žarki ~ in ~ žarki

Gáma -a in -e *m*: Vasco [vásko] da ~, rod. Vasca da ~ ali -e, z Vascom da ~ ali -o, Vasco -a -o ali da Gámov -a -o **gamáta** -e ž → dokolenka, golenica, ovojka, ogležnjica

gambír -ja *m* usnj. |rastlinsko strojilo|
gambít -a *m*: damin ~ pri šahu, gambíten -tna -o: ~i kmet

gámbovec -vca *m* |jabolko|, gámbovček -čka *m*

game [gém] gama *m* šp., tudi gem

gamét -a *m* in gaméta -e ž tros, klična, spolna celica, gametotít -a *m*, gametogonija -e ž

gáms -a *m* divji kozel, gámsovka -e ž 1. divja koza, 2. izdelek; gámsar -ja *m* |lovec|, gámsišče -a *m* gamsje lovišče, gámsovina -e ž in gámsovina -e ž |meso ali koža|, gámsov -a -o: ~a brada šop dlak → ~e rese, gámsji -a -e

Gánd(h)l -ja *m* |indijski narodni voditelj|,

Gánd(h)ijev -a -o, gándizem -zma *m*

Gánges -a *m* |indijska reka|, gángeški -a -o
gánglij -a *m*, gánglijski -a -o; med. gánglion -a *m* 1. živčna zadebelina, živčna krtica, živčni voz, 2. zolčnjak, kitnjak, mrtva, morska kost; gánglijski -a -o

gangréna -e ž snet, prisadna mrtvina, gangrenózen -zna -o snetljiv, mrtvinski, gnúloben

gánger -ja *m*, gángsterski -a -o, gángerstvo -a *s*

Ganiméd(es) -da *m* Zeusov točaj, ganiméd -a *m* mlad lepoteč, točaj, strežaj, ganimédski -a -o: ~a lepota

ganíster -tra *m* min. |glina|

ganíti gánem, gani -ite! ganil -ila -o, gánjen -a -o, gánjenje -a *s* in gániti -nem *s* stal. poud.: s prstom ~, ~ se z mesta,

do solz ~; gánjenost -i ž ginjenost (°ganótje); ganljiv -a -o, ganljivost -i ž >|gan-|gən-|; gl. tudi ginjen

gánk gánka *m* etnogr.: ~ pri gorenjski kmečki hiši

gántar -ja *m* tram za sode v kleti

gáramond -a *m* tisk.

garancija -e ž poročstvo, garantírati -am porok biti, zagotoviti, garancijski -a -o: ~o pismo, garánt -a *m* porok, garánten -tna -o: ~o pismo

***gáratl** -am goliti: ~ prašiča, krava steber gara *drgne* se ob steber, živina se gara, srajca me gara

garátl -ám težko delati, garáj -ájte! garál -ála -o, garánje -a *s*, garáč -a *m*, garáčka -e ž, garáštvo -a *s*

garáza -e ž, garážen -žna -o: ~a vrata, garažirati -am
garcínija -e ž bot.

gárda -e ž telesna straža, izbrani vojaki: stara ~, bela ~; gárden -dna -o: ~a konjenica, gardist -a *m*, gárdedama -e ž nadzornica nad dekleti

gárdénija -e ž bot.

garderóba -e ž 1. prostor za odlaganje obleke ali prtjljage, 2. obleka; garderóben -bna -o: ~i listek, garderbêr -ja *m*, garderbêrka -e ž, garderbêrski -a -o

gardina -e ž zastor pri oknu, zagrinjalo, zavesa

gárdski -a -o: Gardsko jezero

gáre gár ž mn. ročni voz na dveh kolesih, gárice gáric ž mn.

Garibáldi -ja *m* |it. bojevnik za neodvisnost|,

Garibáldijev -a -o, garibaldinec -nca *m*,

garibaldínski -a -o: ~a srajca >[-ld-]

gárje gárij ž mn., daj. gárjam, gárjast -a -o = gárjav -a -o: ~a ovca, gárjavec -vca *m*, gárjavka -e ž, gárjavost -i ž (°garjev-)

gáramond -a *m* |stopnja tiskanih êrk|: v ~u staviti, borgis na ~

garnírati -am opraviiti, opremiti, obložiti, garníranje -a *s*

garnitúra -e ž: strojna ~, ~ orodja, pripravi; pisalna, kadilna ~ oprema, železniška ~ sestav vlaka; stranka sodeluje v vladi s svojo prvo ~o, klub je nastopil z drugo ~o postavo

garnizija -e ž posadka, garnizíjski -a -o: ~a bolnišnica, ~i dežurni častnik; garnizêr -ja *m*: za kazen so kmetom dali v hišo ~je; garnizêrski -a -o: ~a nadloga

Garóna -e ž |reka v Franciji|, garónski -a -o
 garsonjéra -e ž |samsko stanovanje|, gar-
 sonjérski -a -o: ~o stanovanje
 gasíti -im, gási -ite! gaséč -a -e, gasil -a -o,
 gašen -éna -o, gašénje -a s: ~ požar,
 apno, žejo; z oljem ogenj ~
 gasívec -vca m, gasívka -e ž, gasívski -a -o:
 ~o društvo, gasívstvo -a s, gasílen -lna -o
 [-ln-]: ~o orodje, gasílo -a s: kemično
 ~; gasílnik -a [-un-] m 1. kajšez, 2. kad
 za kaljenje: kovač ugasi železo v ~u;
 gasílnica -e [-un-] ž
 Gaskónja -e ž |franc. pokrajina|, Gaskónjec
 -njica m, Gaskónjka -e ž, gaskónjski -a -o:
 ~i kadeti, gaskónjščina -e ž |narečje|,
 gaskonáda -e ž
 gásniti gásnem nepreh., gasnóč -a -e
 (°gasne): oči, zvezde, luči gasnejo; dan
 gasne
 gastáld -a m župan, gastaldija -e ž: tolmin-
 ska ~ > [-ld-]
 gástričen -čna -o kar se nanaša na želodec,
 želodčen, gastritis -a m vnetje želodca,
 gastrologija -e ž nauk o želodcu
 gastronóm -a m dobrojedec, sladokusec,
 gastronómski -a -o = gastronómičen
 -čna -o, gastronomija -e ž
 gáščerica -e ž, gáščeričin -a -o
 Gášper -ja m os. i., Gášperjev -a -o;
 gášperček -čka m: pavilhe in drugi ~i
 gášper -ja m in gášperček -čka m |železna
 pečal: zakuriti ~ ali ~a ali v ~u
 gát -a m = gáta -e ž jez, nasip; gl. tudi
 gatiti
 gáte gát ž mn. spodnje hlače
 gáter -tra m |strojna žaga|, gaterist -a m
 gátiti -im mašiti, jeziti, gáčen -a -o, gáčenje
 -a s = gátenje -a s: v grlu se mi gati,
 ovce se gatiyo pri staji; gátilo -a s
 tesnilo, brtvilo; gátivec -vca m, gátivka
 -e ž |oseba in priprava|, gátina -e ž
 Gauß [gáús] -a m |nem. matematik|,
 Gaußov -a -o: ~a krivulja odstopkov;
 gauß -a m in gáus -a m merska enota
 za gostoto magnetnega pretoka
 Gavgaméla -él [-él] s mn.: bitka pri ~ih,
 gavgamélski -a -o [-ls-]
 gaviál [-ál] -a m indijski krokodil
 gávóta -e ž |ples|
 gavrán -a m lit. krokar, gavránji -a -e lit.:
 ~e pero, krakanje
 gávzniti -nem poginiti vulg.
 Gay-Lussac [gelússák] Gay-Lussaca m os. i.,
 Gay-Lussacov -a -o: ~ zakon

gáz -i ž: ~ delati, narediti si ~ med
 gnečo, stopil je v njegovo ~; gáz -a m:
 ~ ladje
 gáza -e ž med. |mrežasta tkanina|: sterilna
 ~, obveza iz ~e, gázen -zna -o: ~a
 obveza
 *gázda -a in -e m gospodar, *gázdarica -e ž
 gospodinja
 gázela -e ž 1. žival, 2. lirski pesem, gázélji
 -a -e: ~i skok, gázélin -a -o: ~i rogovi,
 gázélski [-ls-] -a -o: ~a oblika pesmi,
 gázélica -e ž
 gáziti gázim, gázi -ite! gázil -ila -o, gážen
 -a -o, gáženje -a s in gáziti -im s stal.
 poud.: ~ sneg, skozi sneg, po blatu,
 po travi; °~ morálo teptati; gáznja -e ž:
 čoln s pol metra globoko ~o, gáza -e ž
 sled, ki jo pušča divjačina v snegu
 gazolin -a m kem., gazolínski -a -o: ~i
 pogon, ~e luči
 gazométer -tra m plinomer, plinski zbiralnik,
 gazométrski -a -o
 gáza -e ž plača, gažist -a m nameščenec
 s stalno plačo
 Gdánsk -a m |polj. mesto|, gdánski -a -o:
 ~o pristanišče
 g-dur [gédúr] -a m: skladba v ~u
 Géa -e ž grška boginja zemlje, Géin -a -o
 Geiger [gáiger] -ja m os. i., Geigerjev -a -o:
 ~ števec
 géjsa -e ž japonska plesavka in pevka,
 géjšin -a -o
 géjzir -ja m geol., géjzírski -a -o
 gekón -a m |kuščar|
 géll [gél] -a m kem., gelóza -e ž kem.
 gém -a m šp. game
 géma -e ž: grška ~ z vrezano podobo
 geminácija -e ž slov., poet. podvojitve:
 ~ glasov, besed; geminírati -am po-
 dvojití, geminírán -a -o, gemináta -e ž
 slov. podvojen soglasnik
 gén -a m dedna zasnova: ~i so nosivci last-
 nosti spolnih celic
 genealóg -a m, genealogija -e ž, genealóški
 -a -o rodopisen, rodosloven: ~a debela
 generácija -e ž rod, zarod, med. plodítev,
 generácijski -a -o, generatívén -vna -o
 plodíten, genéričen -čna -o: ~i pojmi
 vrstni, genéričnost -i ž
 general [-ál] -a m, generálica -e ž generalova
 žena, generálov -a -o: ~ osebni sluga,
 generálski -a -o: ~a čast, stopnja,
 generalísim -a m vrhovni general, genera-
 litéta -e ž, generálen -lna -o [-ln-]:

~i ravnatelj, tajnik, štab; zemljevid, ~o
 pooblastilo, ~a skušnja = generálka
 -e [-lk-] ž zadnja skušnja pred nastopom,
 generalizirati -am *posplošiti, posploševati*,
 generaliziranje -a s, generalizacija -e ž;
 generálštaten -bna -o [-lš-], generál-
 štabovec -vca [-lš-] m, generálmajor -ja
 [-lm-] m, generállajtnant -a [-ll-] m
generáljije -lij ž mn. *splošni osebni podatki*
generátor -ja m |stroj ali naprava| elek-
 trični, plinski ~, generátorski -a -o:
 ~a jermenica, ~i plin
generózn -zna -o *velikodušen, plemenit*,
 generóznost -i ž *velikodušnost*
genétika -e ž *nauk o nastanku živalskih in*
rastlinskih vrst, genétičen -čna -o *raz-*
vojen = genétski -a -o, genéтик -a m
genéza -e ž *nastanek, razvoj*, Géneza -e ž
 |svetopisemska knjiga stare zaveze|
génij -a m 1. *veleum*, 2. *um. krilat angel*
kot poosebitev duha, geniálen -lna -o
 [-ln-], geniálnost -i [-ln-] ž; génius lóci
 géniusa lóci m
genín -a m *kem.*
genitálen -lna -o [-ln-]: ~a žleza, genitáljije
 -lij ž mn. *spolovila*
génitiv -a m *in génetiv -a m rodilnik*,
 génitiven -vna -o *in génetiven -vna -o*
genocíd -a m *zator rodu, pomor, rodomor*,
 genociden -dna -o: ~a politika
genotíp -a m *rodovna označba; gozd. no-*
tranja podoba živega organizma, geno-
 típičen -čna -o
Genova [génova |džénova] -e ž |mesto
 v Italiji|, génovski -a -o: ~o pristanišče,
 Genovski zaliv, Genovežan -ána m,
 Genovežanka -e ž
genre [žánr] *genra* m 1. *vrsta, slog*, 2. *slika*
iz življenja, *genrski* [žánrski] -a -o: ~a
 oblika; *gl. tudi žánr*
gentleman [džéntalmen] -a m *človek s pravo*
izobrazbo in odličnim vedenjem, poštenjak,
vrl mož, *gentlemanski* -a -o: ~o vedenje,
 gentlemanstvo -a s
genuín -a -o *pristen, naraven, neponarejen*,
samorasel, genuínost -i ž
génus -a m 1. *slovniški spol*, 2. *nrsl. vrsta*,
rod; genéričen -čna -o; *gl. tudi generacija*
 geo- *v sestavi*: geocéntričen -čna -o: ~i
 sestav, ~a višina, geocéntričnost -i ž;
 geodét -a m *zemljemerec*, geodétka -e ž,
 geodétski -a -o: ~i oddelek, geodezija
 -e ž *zemljemerstvo*; geodinámika -e ž,
 geodinámški -a -o = geodinámíčen -čna

-o; geofág -a m *med.*; geofizika -e ž
nauk o fizikalnih lastnostih zemlje,
 geofizičen -čna -o, geofizikálen -lna -o
 [-ln-]: ~o leto, geofizik -a m; geo-
 gnozija -e ž *zemljemanstvo, nauk o*
sestavi zemeljske skorje, geognóstičen
 -čna -o, geognóst -a m; geogonija -e ž
nauk o nastanku zemlje; geográf -a m
zemljepisec, geografija -e ž *zemljepis*,
 zemljepisje, geográfski -a -o = geo-
 gráfíčen -čna -o: ~a milja; geoizotérma
 -e ž *geol.*; geokemija -e ž, geokémíčen
 -čna -o; geológ -a m, geologija -e ž
nauk o zemeljski skorji in njenem nastanku,
 geolóški -a -o: ~a doba; geomagnetizem
 -zma m, geomagnéten -tna -o, geomagnétski
 -a -o; geomehánika -e ž, geomehánik -a m,
 geomehánški -a -o = geomeháničen -čna -o;
 geométer -tra m *merjevec*, geométrski -a -o,
 geometrija -e ž *nauk o telesih*: analitična,
 opisna ~, geometrijski -a -o: ~a knjiga,
 geometričen -čna -o: ~i lik, geometrizirati
 -am: ~ figure; geomorfologija -e ž,
 geomorfolóški -a -o = geomorfológíčen
 -čna -o; geoplástika -e ž *reliefno prikazovanje*
zemlje; geopolitika -e ž *nauk o zemljepisni*
pogojenosti politike, geopolítičen -čna -o;
 geopsihologija -e ž; geosinklinála -e ž *geol.*;
 geoskóp -a m *periskop na kupoli tanka*;
 geosociologija -e ž; geostátika -e ž,
 geostátíčen -čna -o; geotéhnik -e ž,
 geotéhnik -a m, geotéhniški -a -o, geotéhničen
 -čna -o; geotektónika -e ž *nauk o legi kamnin*;
 geotérmíčen -čna -o: ~a energija; geotropizem
 -zma m *teženje k tlom*

George Georgea [žórz -a |džórdž -a] m,
 Georgeov -a -o

Geórgija -e ž |zvezna republika v SZ|,
 Geórgijec -jca m, geórgijski -a -o

georgína -e ž *bot. dalija*, georgínin -a -o
gepárd -a m *zool.*, gepárdov -a -o

gépelj -plja m *vitel*, gépeljski -a -o [-pélj-],
 gépljati -ám

geránija -e ž *bot.*, geránijin -a -o

gerént -énta m, geréntski -a -o: ~i svét

Germán -a m, Germánka -e ž, Germánija
 -e ž, germánstvo -a s, germánski -a -o:

~i jeziki, germanizem -zma m, germanizirati
 -am, germaniziranje -a s, germanizacija
 -e ž, germanizátor -ja m, germanizátorski
 -a -o = germanizátóričen

-čna -o; germanist -a m, germanistka -e ž, germanistika -e ž, germanističen -čna -o, germanofil [-il] -a m, germanofilski -a -o [-ls-], germanofób -a m, germanofóbski -a -o, germanofobija -e ž
germánij -a m kem. [prvina], germánijev -a -o: ~ oksid, germanid -a m |germanijeva spojina|, germanit -a m min.
gerónt -a m član svéta starih v Sparti, geróntski -a -o, geruzija -e ž svét starešin v Sparti, geruzijski -a -o
gerontologija -e ž nauk o starostnih pojavih in o starih ljudeh, gerontološki -a -o, geriatrija -e ž zdravljenje starostnih bolezni, geriáter -tra m
gerúndij -a m slov. glagolnik, gerúndijski -a -o: ~a oblika
gerundiv -a m slov., gerundiven -vna -o: ~a raba
gêslo -a s, mn. gêsla gêsel [-səl]: volilno ~, gêselski -a -o [-səl-]: ~i slog, ~i katalog
gêsta -e ž gib, poteza: to je bila lepa ~ od njega → to je lepo naredil, gestikulirati -am, gestikuliranje -a s, gestikulácija -e ž giba z rokami
gestápo -a m, gestápovec -vca m, gestá-povka -e ž, gestáповski -a -o
Géti -ov m mn. [traško ljudstvo], gétski -a -o
gêto -a m judovska mesna četrt, gétoovski -a -o
gib -a m: samovoljen ~, giben -bna -o, gibnost -i ž, gibek -bka -o: ~o telo, gibkost -i ž, gibec -bca m, gibčen -čna -o: ~i prsti, ~ duh, ~ ko vrtavka, gibčnost -i ž, gibljáj -a m, gibljiv -a -o: ~ prst, gibljivost -i ž
gibánica -e ž [pogača], gibáničar -ja m: ~ dela gibanice, gibáničnik -a m herbas
gibati gibljem in gibam, gibaj -te in -ájte in giblji -te! gibajóč -a -e, gibáje, gibal -a -o in -ála -o, gibánje -a s; gibanje -a s: mezdno, osvobodilno ~; gibálo -a s: ~ veselstva, življenja; gibálen -lna -o [-ln-]: ~i živec, ~a moč
gibelín -a m pripadnik gibelinske stranke, gibelínski -a -o, gibelínstvo -a s
gibon -a m [opica]
Gibraltar -ja m kr. i., gibraltarski -a -o: Gibraltarska ožina >[-lt-]
gíg -a m 1. lahek enovprežen voz na dveh kolesih, 2. čoln
gigánt -a m velikan, gigántski -a -o: ~a prikazen; Gigánti -ov m mn. gr. mit.

sinovi Zemlje; gigantografija -e ž reprodukcijska tehnika za tiskanje lepakov
gilbert [-lb-] -a m el. merska enota za magnetno napetost
gilda -e ž obrtno združenje, ceh, gildski -a -o: ~i socializem >[-ld-]
giljotína -e ž |priprava za obglavljanje|, giljotinirati -am, giljotiniranje -a s [°ziljotina]
gilsonít [-ls-] -a m |trd asfalt|
gimnástika -e ž telovadba, gimnástičen -čna -o: ~e vaje, gimnást -a m telovadec
gimnázij -a m: ~ za telesne vaje v Atenah
gimnázija -e ž, gimnazijski -a -o: ~o poslopje
gimnázijka -e ž, gimnazijski -a -o: ~o poslopje
gimničen -čna -o: ~i agoni gr. športne tekme
gimnosofist -a m brahman
gin [džin] -a m |brinovec|
ginekokratija -e ž vlada žensk
ginekolog -a m zdravnik za ženske bolezni, ginekologija -e ž nauk o ženskih boleznih in njih zdravljenju, ginekološki -a -o
gingam -a m [tkanina], gíngamski -a -o: ~a delovna obleka
gíniti -nem, ginjenje -a s: od žeje ~, ~ za svobodo; ginévati -am, ginévanje -a s
ginjen -a -o ganjen: do solz ~ se je zahvaljeval, ginjenost -i ž, ginljiv -a -o: ~ prizor, ~a zgodba = ginljivka -e ž, ginljivost -i ž; gl. tudi ganiti
ginogamét -a m ženska spolna celica
Giordano [džordáno] -a m: ~ Bruno |it. mislec|
Giotto [džóto] -a m |it. slikar|, Giottov -a -o, giottovski -a -o, giottovec -vca m posnemavec Giottovega slikanja
gips -a m mavec, sadra, gipsati -am, gipsanje -a s, gipsar -ja m, gipsast -a -o
girica -e ž [morska riba]: ocvrte ~e
girl [gö'rl] ž neskl.: kabaretne ~
gírlánda -e ž venec, cvetna kita, gírlánden -ánda -o
giro- v sestavi: girokompás -a m; giro-skóp -a [°ziroskop] m, giroskópen -pna -o = giroskópski -a -o
Girona [žirónda] -e ž ustje franc. reke Loare; gl. tudi žirona
gizda -e ž ošabnost, lišpanje, lišp: šopiriti se v ~i, sleci to ~o, gizdáč -a m = gizdalín -a m = gizdavec -vca m, gizdáča -e ž = gizdalínka -e ž = gizdavka -e ž, gizdalínski -a -o, gizdaven -vna -o, gizdav -a -o: ~o dekle, ~e tančice,

gizdávost -i ž, gizdati -am se *lišpati se*, gizditi -im se: ~ se z oblačili

Gizdála -e ž os. t., Gizélin -a -o; Gízika -e ž

glaciálen -lna -o [-ln-] *ledeníski, iz dobe ledenikov*: ~a doba; glaciologija -e ž, glaciolóški -a -o

glád -a in -ú m in glád -i ž: od ~a umreti, ~ potolažiti, trpeti; ~ trka na vrata, pritiska; ~ je z medom stric; gládež -a m 1. *kdor gladuje*, 2. *gladovanje*: ~ kradež, ~ in stradež; gláden -dna -o: ~ pravico, dolg kakor ~o leto; gládov -a -o *lačen*; gládnéž -a m = gládúh -a m = gládúh -a m; gládnost -i ž; gládóven -vna -o 1. *lačen*, 2. *nenasiten, lakomen*: ~a krava, ~o leto, ~ na denar, ~a stavka; gládóvník -a m = gládóvník -a m *nenasítež*, gládóvnost -i ž *lakotnost, pohlep*

gládek -dka -o in gládák, gládkó -i -é -á, *prim. gládkéjši -a -e in glájši -a -e*: ~ led, človek, dialog, ritem, jezik, ~a cesta, koža, moka, ~a živina *rejena*, ~o testo, blago, ~ ko miza, ko kača, ko gabrova skorja, gruntarska hči ne pojde ~a izpod strehe *brez dote*; iz ~ega *zgládka*; *prisl. gládko in gládkó, prim. gládkéj(š)e in gláj(š)e*: ~ počesana, ~ govoriti, ~ se je izteklo, beseda ~ teče, to je šlo ~ izpod rok, učenje gre ~, ~ znati, ~ obrit, ostrizen, ~ tekoč, ~ odbriti strnje, ~ preskočiti potok; gládcína -e ž: *svinčena* ~; gládkóča -e ž, gládkóst -i ž in gládkost -i ž, gládkósten -tna -o: ~a *apretura tekst.*

gládež -a m *gl. glad*

gládež -a m *bot.*, gládnica -e ž *bot.*, gládník -a m *bot.*

gládež -a m [*orodje*]: *suknarski* ~, skozi ~ navijajo volneno nit

gladiátor -ja m *borivec v areni*, gladiátorjev -a -o, gladiátorski -a -o: ~e igre

gládilo -a s 1. *orodje*: *zidarsko* ~, 2. *glajenje*: spis je potreben ~a; gládilnik -a [-yn-] m 1. *likalnik*, 2. *sodarski* ~. 3. ~ v papirnici; gládilnica -e [-yn-] ž, gládilen -lna -o [-ln-]: ~i stroj *usnj. tisk.* ~i kamen, ~a kost, ~o *kladivo*; gládilce [-lc-] -a s: *stekleno* ~, gládič -iča m [*oblíč*]

gládina -e ž: *vodna, morska* ~, ~ *vaškega življenja*, gládinski -a -o

gládióla -e ž in gládióla -e ž *bot. meček*, gládiólin -a -o in gládiólin -a -o: ~ *cvet*

gládití -im s *stal. poud. in* gláditi -ím, gládeč -a -e, gládil -a -o, glájén -éna -o, glájéne -a s: ~ s sekuro grče, ~ britev, ~ *perilo likati*, ~ lase, parket, pot; ~ brado, po laseh; ~ *papir tisk.*, sreča ga ni gládila, dobra misel gládi lice

gládivec -vca m 1. *oseba*, 2. *tisk.*, gládivka -e ž: *čevljarska* ~

gládko -v *sestavi*: gládkocéven -vna -o: ~a *kremenjača* = gládkocévka -e ž [*puška*]; gládkodlák -áka -o, gládkodlákár -ja m; gládkoježičén -čna -o: ~i škrici; gládkolás -ása -o, gládkolásec -sca m; gládkolic -a -e; gládkolúšk -a -o: ~i kuščar; gládkorép -épa -o; gládkorún -a -o: ~a *vidra*; gládkozóbéc -bca m [*gož*]; gládkozrn -a -o: ~a *turščica*

gládnik -a m *gládlina kost*

gládováti -újem *lit. stradati*, gládováł -ála -o, gládovánje -a s

glágol [-ol] -a m *slov.*: *prehodni, dovršni, pomožni, brezosebni* ~i, glágolški -a -o [-ls-]: ~e oblike, ~i vid; glágolnik -a [-ln-] m, glágolniški -a -o [-ln-]

gláglóica -e ž, gláglóiski -a -o [-ls-]: ~i *rokopisi*, gláglójás -a m = gláglóit -a m, gláglójáški -a -o, gláglójáštvo -a s, gláglólitizem -zma m

gláj -a m *kem.*: *svinčev* ~, glája -e ž *politura*, glájénka -e ž *svinčev oksid*, glájévec -vca m *nož za suho robo*

glájít -a m 1. *bruno, ki nosi lemeze*, 2. *podstrešje na skednju*: na ~ se deva *detelja* in *boljše seno*; glájta -e ž [*predal*]

glás -a in -ú m, *dv. glása in glasóva, mn. glási in glasóvi* 1. *splošno*: ~ *vesti, krvi, vpijočega v puščavi; notranji* ~, v en ~ zavpiti, na ves ~, *ljudski* ~, *božji* ~; ~ *povzdigniti, znižati*; *zlogi* so *zloženi* iz ~ovi; *artikulirani* ~ovi; po ~u *spoznati*; *struna*, *pes dá* ~; 2. *slaves*: na ~u *biti*, *imeti slab* ~, *dober* ~ *seže* v *deveto vas*; 3. *novica*: ~ je *počil*, *gre* po *deželi*, *se* je *raznesel*; ~ *zagnati*, *dati* od *sebe*, *o sebi*; *pustil* je ~, *kje* bo; ~ *poslati prijateljem*; 4. v *glasbi*: *pevski, osnovni* ~, *visok, nizek*, *moški, ženski, basovski* ~; ~ *spreminjati mutirati*; *ubit*, *počen* ~; *pesem* za *štiri* ~ove; 5. *pri volitvah*: ~ *dati, dobiti, pridobiti*; ~ove *šteti*, *posvetovalni* ~; 6. *poznal* je *vsaki reči svoj* ~ *spoznal* se je *na vsako reč*, *čebelam* ~ *vedeti*; glásék -ska m, gláska -o ž *nota*

glásba -e ž: cerkvena, filmska, folklorna, plesna, lahka, poskočna, instrumentalna, vokalna ~, glásben -a -o [°glasbén]: ~a šola, ura, kultura, ~i vloček, Glasbena matica, ~a skrinjica, glásbenik -a m, glásbenica -e ž >[-bən-]

glasbeno -v *sestavi*: glasbenokritičen -čna -o; glasbenokultúren -rna -o; glasbeno-pedagóški -a -o; glasbenoprosvéten -tna -o; glasbenovzgójen -jna -o; glasbeno-zgodovinski -a -o >[-bən-]

glasbilo -a s, glasbilar -ja m, glasbilarstvo -a s, glasbilen -lna -o [-ln-]

glasbo -v *sestavi*: glasboslóvec -vca m, glasboslóven -vna -o, glasboslójve -a s *muzikologija*; glasbotvóren -rna -o

glasé neskl. gl. glazé

glásen -sna -o in glásèn [-sən] in glásán -sná -ó -í -é -á, glásnéjši -a -e, *prisl. glasnó, glasněj(š)e*: ~o mišljenje, fantje so precej ~i

glasiša -e ž *glazija*

glásiti -im in glásiti -lm, glási -ite! gláséč -a -e, glásil -a -o, glásenje -a s: ura glasi tudi četrti; pesem se glasi, izkaznica se glasi na ime; glasivec -vca m, glasivka -e ž 1. oseba, 2. raza ~, vnetje glasivk; glásilo -a s: ~o stranke, politično, literarno ~

glaskováti -újem *črkovati*, glaskováł -ála -o, glaskovánje -a s, glaskoválen -lna -o [-ln-]: ~a metoda branja

glasnik -a m in glásnik -a m: Slovenski ~, glasnica -e ž, glasníški -a -o, glasníštvo -a s, glásnikovec -vca m *sodelavec Glasnika*

glasno -v *sestavi*: glasoméř -a m; glasoslójve -a s *fonetika*, glasoslóvec -vca m, glasoslóven -vna -o: ~i zakoni; glasotvóren -rna -o; °glasovír -ja m *klavir*

°glasom *predl. po*: ~ zadnjih uradnih poročil

glasováti -újem, glasováł -ála -o, glasováanje -a s: ~ za koga, z večino, glasovávec -vca m, glasovávka -e ž, glasoválen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, ~a pravica

glasóven -vna -o in glásóven -vna -o: ~i organi, ~e spremembe; ~i obseg *obseg glasu*, ~a lestvica, ~a višina, ~i govor; glásóvnica -e ž, glásójve -a s *glasovni sistem*; glasovnogóvoren -rna -o: ~a metoda pri pouku gluhomemih

glasovít -a -o → *slovec, na glasu*

Gláuber -ja m, Gláuberjev -a -o: ~a sol

Gláukos -ka m [*gr. kīpar*], Gláukov -a -o
gláva -e in -é ž: bistra, puhla, prazna, učena, modra, zvita, trda, zmešana, mrtvaška ~; ~ me boli, ~o mi bo razneslo, na ~o dati klobuk, ~o položiti na blazino, ~o povesiti, vzdigniti; vino gre v ~o, od nog do ~e nov, ta nima ne ~e ne repa, na ~i ima rut ~; ob ~o dejati, z ~o plačati, ~o vzeti, ~o na prodaj nositi *tvegati*, gre mu za ~o, ~o stavim, ~o izgubiti; ~e stikati; kolikor glav, toliko misli; ima dela čez ~o, čez ~o zrasti, ~o si razbijati, ~o si tretji → *beliti*; na ~o pasti, v ~o vtepati, v ~o si vtepti, dela z ~o, biti svoje ~e, to mu ne gre v ~o; z ~o skozi zid; kdor nima v ~i, ima v petah; ~o zmešati, brez ~e biti; ne ve, kje se ga ~o drži; za živo ~o ne; dobre ~e je, biti odprte ~e, biti počasne ~e, imeti ~o za računstvo, na pravem koncu (nasajeno); iz ~e znati, on je ~ zarote; pet glav živine; zeljata ~, solata gre v ~e, dela ~e; dve ~i čebule; ~ pisma, kladiva, stebra, žeblja, vijaka, sladkorja; ~ lista *tisk.*; pasja, petelinova, kačja, kurja, adamova ~ *bot.*

glaváč -a m: ~ ima veliko glavo, neugnani prekucijski ~i; tisti rklji so presneti ~i; metulj ~, kit ~; *tudi nakovalo, odsekana veja z grčo na koncu*; ~ je ptič iz družine dleskov in rastlina iz družine osatov; prod ~ je iz okroglega debelega kamenja; glaváča -e ž: ~ je velika glava ali ženska s tako glavo, tudi želva; glaváča -e ž [*vinska trta*]; glaváčovski -a -o: ~a betica

glaván -ána m *velika glava in človek s tako glavo*; škis *pri taroku*; glavána -e ž *ženska z veliko glavo*; sova sinici ~ pravi; glavánica -e ž [*lasulja*]; glavánja -e ž *poleno z debelim koncem*

glavár -ja m: deželni, okrajni ~, glavárjev -a -o: ~a žena = glavárica -e ž, glavárski -a -o: ~i opravi, glavárstvo -a s: okrajno ~, glaváriti -im *biti glavár*

glavářina -e ž *davek na glavo*

glavát -áta -o: ~o zelje, ~i vijak, glavátéc -tca m: lan ~, glavática -e ž 1. *sadika solate*, 2. *postrv*; glavátost -i ž

gláven -vna -o 1. ~a uš; 2. *poglavitem*: v ~em, to je ~o, ~i dobitek, problem, dedič, ravnatelj; ~i stan, ~i števnik,

~a beseda, kontrola, ~o mesto, ~a napaka; *ekon.* ~a knjiga; *glas.* ~a melodija; ~a vrata → *velika*, ~i oltar → *veliki*

gláveži -ev *m mn.* [kačje pleme klopotac]

glávica -e *ž*: dobro ~o imeti; *prenes. tudi* glavica -e *ž*: lan je šel v ~e, koruzna, semenska ~; ~ bučike, ~ česna, sklepna ~ *med.*, ~ črkovnice stroj., ~ vijaka, dežnika, pipe, predalnika, žeblice; glavica -e *ž*

glavič -iča *m*: ~i kislice, palica s srebrnim ~em, sedelni ~, ~ pri cepu, ~ je kapitál stebra, ~i so vrsta morskih rib; glavničar -ja *m*: ~ dela glavice za bučike; glavničarica -e *ž* 1. bučika, 2. glavničarka -e *ž* glavna solata; glavničast -a -o: ~i lan, ohrovit, ~a plesen, ~e brazde; glavničevina -e *ž* omlacene lanene glavice, glavničen -čna -o: ~e ščipalnice, ~e osi, glavničati -am *trte* privezovati h kolju; glavniči -im: ~ bučike, mak se glavniči **glavina** -e *ž* 1. velika glava: lanove ~e, 2. meso ali koža z glave, 3. ~ pri kolesu, 4. ~ pri klobuku, 5. deblo drevesa; glavinja -a *s* glavice lana, glavinec -nca *m bot.*: modri ~ glavica

gláviti -i se *in* gláviti -i se: zelje se glavi

glavkóm -a *m med.* zelena mrena

glavkonít -a *m* [mineral]

glávnat -a -o: ~a solata, ~o zelje; ~a vzgoja vinograda

glávnic -e *ž* kapital: osnovna, delniška, obratna ~; glávničen -čna -o: ~i dolg, glávničar -ja *m* kdor dá glavnico

glávnic -e *ž* glavni del postelje

glavník -a *m*: redek, gost ~; ~ na goslih, pri kolovratu, pri grozdni stiskalnici; vse na isti ~ ostríči izenačiti, na ~ piskati; glavnikov -a -o: ~i zobje; glavniček -čka *m*, glavníkar -ja *m* [izdelovavec], glavníkarški -a -o: ~a pila; glavníkarstvo -a *s* = glavníkarija -e *ž* [obrt]

glavník -a *m* 1. ruta, 2. konec grede, 3. opresno zelje iz glav; glavničnica -e *ž* bot.: ~e so pri lanu vršiči

glavnina -e *ž* jedro: ~ vojske; ~ brez kosti [meso]

glavnja -e *ž* tleče poleno, nezgoreli del lesa na pogorišču, panjač

glavnjáč -a *m* = glavnják -a *m* bot.

glavno -v *sestavi*: glavnosklépen -pna -o = glavnostičen -čna -o: ~i motorji

glavo -v *sestavi*: glavoból [-ól] -óla *m*; glavonóžec -žca *m* zool.; glavoprsje -a *s* zool.; glavorèp -épa *m* = glavorèpec -pca *m* [kača]; glavorèzec -zca *m*; glavosek -éka *m* 1. sekanje, 2. sekáč; glavotrésice -ic *ž* mn. [bolezen ovac]

glavúra -e *ž* velika glava

glazé in **glasé** *neskl.*: ~ rokavice, v ~ rokavíah

glazija -e *ž* brežina trdnjavskega okopa

glazúra -e *ž* lošč, glazirati -am loščiti, prevleči *s* steklovino, glaziran -a -o, glaziranje -a *s*: ~ pečenko, ponev, opeko

*glázevina -e *ž* črepinje, *glazúta -e *ž* steklarna in steklenina

gledališče -a *s*: dramsko, operno, letno ~; gledališčen -ščna -o, gledališki -a -o: ~i list, ~a predstava, gledalištvo -a *s*, gledališnik -a *m*

glédáto -a *s* čutilo za vid

glédati -am, gléj -te in glédi -te! gledajóč -a -e, gledáje, glédanje -a *s*: poprek, postrani, pisano, resasto, osinasto, grdo, izpod čela, debelo, zviška, težko, s koncem očesa ~; črno, z belim ~, veselo v svet ~, križem ~ škiliti, križem se ~; ~ v tla, v oči, pod noge, v zrak, s prostim očesom; prst gleda iz čevlja, časopis gleda iz žepa; na obleko, nase, na leta, na ljudi ~; ~ v kom hinavca, slepar gleda iz tega človeka, ves oče gleda iz njega, ~ po dobičku, po opravkih; na vsak dinar ne bom gledal, zase ne gledam, vse za njim gleda, ~ resnici v obraz; glej, za prideš! sam glej! na prste, skozi prste ~ komu, ~ skozi prizmo idealizma; okno gleda na vrt; pod kožo, v kozarec ~; ~ se kakor pes in mačka, ~ kakor tele nova vrata, ~ kakor zaboden vol, ~ kakor hudo vreme, ~ kakor miš iz moke, ~ kot lačen pes obrano kost, ~ ko sršen, ko ris, ~ kakor žaba jajce; gleda jo, kakor bi jo hotel kupiti; raba *z* rod. *zveni arhaično*: svojega opravila ~

glédávec -vca *m*, glédávka -e *ž*, glédávski -a -o: ~i prostor, glédávstvo -a *s*

glédé: ~ česa, ne ~ na to

glédičev -vca *m* = glédičevka -e *ž* bot.

glédišče -a *s*: s tega ~a, splezati z ~a na drevesu

Glembájevi -ih *m mn.*, glembájevski -a -o: ~a natura, glembájevščina -e *ž*

glén -a m 1. sluz, madež, blato, 2. obloga na jeziku, 3. živalska bolezen; glénav -a -o: ~a ovca, glénast -a -o: ~a voda, ~a zemlja, glénavice -ic ž mn. |ribji rod|; glenotrósovka -e ž |pražival|
gléna -e ž sipa, mivka, glénovec -vca m iz glene nastal kamen
***gléštati** -am, ***gléstanje** -a s: živino ~ gléviti -im žvečiti: cigaro ~; gl. tudi žleviti gléženj -znja m: močan, tanek ~, do ~a seže, do ~ev se mu je udrlo; gléženjski [-žanj-] -a -o: ~i sklep
glíbanja -e ž bot. užitni goban, jurček, glíbanjev -a -o: ~a juha = glíbanjevica -e ž = glíbanjevka -e ž
glicerín -a m, glicerínski -a -o, glicerínov -a -o: ~ preparat
glicín -a m kem., glicínski -a -o: ~i razvijavec fot.
glicínija -e ž bot.
glikemija -e ž med.
glikogén -a m živalski škrob, glikogénski -a -o: ~a snov
glikóza -e ž grozdni sladkor, glukóza
glína -e ž: rumena, rdeča, žgana, lončarska, porcelanska ~; glínje -a s, glinov -a -o iz glíne: ~ lonec, glínovec -vca m min., glinovina -e ž glínasta tla, glínast -a -o: ~ vrč, ~o rjav, glínén -a -o: ~a posoda, glínénica -e ž = glínica -e ž |jama|, glínénina -e ž blago iz glíne, glínica -e ž = glínovica -e ž: predelava boksita v ~o; glínát -áta -o bogat glíne, glínárstvo -a s keramika; glíníčast -a -o: ~e primesi; glínarica -e ž zool.
Glínica -e ž kr. i., na ~i, glíníški -a -o, Glíníčani -ov m mn.; Glínce Glínc ž mn., Glínščica -e ž
Glínje Glínj ž mn. kr. i., v ~ah, glínjski -a -o, Glínjščiči -ev m mn.
glíóm -a m med. bula iz živčnega opornega tkiva
glíptotéka -e ž zbirka kiparskih del in oblikovanih kamnov, glíptika -e ž, glíptičen -čna -o
glísta -e ž: otrok ima ~e, ~e zagovoriti komu, ~ gosposka; glístav -a -o in glístáv -áva -o: ~ otrok = glístavec -vca m, glíščav -a -o in glíščáv -áva -o, glístavica -e ž, glístávce -ávč ž mn. |zdravilo|, glístavost -i ž in glístávost -i ž, glístast -a -o: ~ jezik, glístar -ja m |ribič|, glísten -tna -o, glístnica -e ž bot., glístnik -a m bot., glístovnica -e ž bot.

glísti glísti ž mn. leseni drogovi v kmečki hiši, oder nad ognjiščem: na ~ih se suše drva, vzame brezovko z ~, obleka visi na ~ih, glístnica -e ž drog glísti
glíva -e ž: ~ brstnica, cepljivka, glívetica -e ž: kvasna ~, glívičen -čna -o: ~e kulture, glívičast -a -o: ~i trosi, glívar -ja m 1. kdor se ukvarja z glívami, 2. hrošč; glívarica -e ž |muha|, glíváča -e ž: korala ~, glívec -vca m štorovka, glívíčarica -e ž bot., glívoslójve -a s
glób -i ž globočina: čez rob in ~
glóba -e ž denarna kazen: plačati ~o, glóbiti -im: ~ koga nalóžiti komu globo glóbáča -e ž soteska, glóbel, brežno, glóbáčast -a -o
glóbálen -lna -o [-ln-] hkraten, celoten: ~a metoda branja; globalist -a m, globalizem -zma m
glóbánja -e ž kadunja v dolinski dragi
glóbánja -o ž jurček, goban, glíbanja, glóbánjevica -e ž |gobova juha|
glóbati -am in -ljem poglabljati 1. kruh ~, voda globa strugo, 2. tuhtati, vrtati
glóbél [-éu] -i ž = glóbéla -e ž, glóbélica -e ž, glóbélnik -a [-un-] m |stanovavec|
glóbéti -im, glóbénje -a s: na močvirnih tleh globi se udira
glóbin -a m |maža za čevlje|, glóbínski -a -o: ~a škatla
glóbína -e ž globočina, glóbokost: morske ~e, glóbínski -a -o: ~i relief, ~o tiskanje, ~e ribe, ~o krmilo podmornice, ~o merilo, ~a ladja batiskaf, ~i film, ~o igranje lutk, ~o obsevanje |rentgen|, ~o vrtnanje, glóbinómér -a m
glóbíti -im poglabljati, glóbi -íte! glóbil -a -o, glóbljénje -a s, glóbito -a s |orodje|, glóbnik -a m |kladivo|, glóbilnik -a [-un-] m |ribiško orodje|
glóbóček -čka m |riba|
glóbóčina -e ž: iz ~e srca, največja ~ morja, glóbóčava -e ž, glóbnjak -a m = glóbóčnják -a m glóboka draga, glóbóčnina -e ž geol.: pohorska ~
glóbódnica -e ž tolmun, rupa
glóbók -óka -o, glóblji -a -e = glóbóčji -a -e = glóbokéjsi -a -e, prisl. glóbóko, glóblje = glóbóč(j)e = glóbokéj(š)e, dol. obl. glóbóki -ega; glóbók -óka -o rabimo le, kadar se nanaša zares ali preneseno na globočino, drugače ne: ~ prepad, ~a voda. ~o morje, ~o dihati, ~ krožnik; ~ pogled, ~a misel, ~o

ponižanje *hudo*; ° ~ o v gozdu *daleč*, ° ~ a temà *trda*, *gosta*, sredi ° ~ e zime *trde*, ° ~ o prepričan *trdno*, ° ~ o spanje *trdno*

Globóko -ega *s in* Globóko -ega *s kr. i.*, v ~ em, globóški -a -o

globoko -v *sestavi*: globokogázen -zna -o: ~ a ladja, globokomiseln -a -o [-səln-], globokomiselnost -i [-səln-] ž; globokomôrski -a -o: ~ e živali; globokosézen -žna -o, globokoséžnost -i ž; globokoumen -mna -o, globokoumnost -i ž, globokoumje -a *s*; globokovóden -dna -o: ~ e ribe; *vendar* globóko segajóč, globóko zorán

globokóst -i ž: ~ posode, čustva, misli

globulín -a *m kem.*

glóbus -a *m zemljiska krogla*, glóbusen -sna -o: ~ o stojalo

glodáti glódam *in* glójem, glodajóč -a -e, glóđaj -ájte! glóđal -ála -o, glodánje -a *s in* glodáti -am *s stal. poud.:* kosti ~, miš gloda, stradež ~, skrb gloje srce, črv gloda v srcu; glója -e ž *glodanje*, glodáv -áva -o, glodávec -vca *m*, glodávka -e ž, glodávs -a *m*, glodáč -a *m* |zob|, glodálen -lna -o [-ln-]: ~ a moč ledenika; glodína -e ž *alp. v apnencu izjeden žlebič*, glodišče -a *s alp. z glodiniami pokrit prostor*

glóg glóga *m* = glógovec -vca *m* beli trn, gloginja -e ž |jagoda|, glogováča -e ž |palica|, glógovina -e ž *in* glogovina -e ž |les|, glógovje -a *s* |grmovje| = glóžje -a *s*, glógovka -e ž 1. šiba, 2. jagoda, 3. umetna muha za športni ribolov; glógov -a -o: ~ les, grm, belin, ~ a meja, ~ a zima zadnji pomladanski sneg

glóksinija -e ž |cvetlica|

glórija -e ž *slava*, veličastvo: ~ o komu peti *slaviti koga*, ~ sončnega zatona v planinah; glorificirati -am *slaviti*, povzdigovati, gloriifikácija -e ž *slavljenje*, veličanje; gloriáda -e ž: ~ na soncu, gloriéta -e ž *uta*, vrtna hladnica

glorióla -e ž *in* glorióla -e ž *svetniški sij*, *obstret*: z ~ o koga obdati

glósa -e ž 1. *opomba*, *pripisek*; 2. *lirska pesem*; glosirati -am, glosiranje -a *s*: ~ šahovsko partijo, glosátor -ja *m*, glosátorski -a -o: ~ e pripombe; glosograf -a *m*, glosár -ja *m* = glosárij -a *m* *besednjak*, *slovar*, glosáricen -čna -o, glosém -a *m* *tekstna razlaga*

glót -i ž = glóta -e ž 1. *plevel*, 2. *izmeček pri žitu*, 3. *sodrga*; glóten -tna -o: ~ o žito, ~ o zrnje = glotina -e ž, glótnat -a -o *plevelnat*

glúh -a -o *in* gluhóh -í -é -á, *prim. bolj* glúh: ~ na eno uho, najti ~ a ušesa, ~ za pametno besedo, za prošnje, ~ in slep za vse; ~ kakor kamen, zid, bukva, čok, klada, zemlja, kanon; ~ a tema, noč, loza, ~ i teden *tihi*, ~ o zrnje, seme, kamenje *jalovo*, ~ cvet *bot.*, ~ o okno *slepo*, ~ a zemlja *nerodovitna*, ~ e roke, noge, ~ prst *neobčutljiv*

gluhoném -a -o, gluhonémec -mca *m*, gluhonémka -e ž, gluhonémost -i ž, gluhonémnica -e ž

gluhóta -e ž: ~ prstov, glúhost -i ž *in* gluhóst -i ž, gluhóba -e ž, glúhec -hca *m*, gluháč -a *m*, gluháča -e ž *znč. gluha ženska*

glukóza -e ž *grozdni sladkor*, *glikoza*, glukózen -zna -o

glúma -e ž *šala*, *norčija*, *igra*, glúmec -mca *m*, glúmski -a -o, glumáč -a *m*, glumáški -a -o: ~ i voz *cirkuški*, glumáčka -e ž, glumáštvó -a *s*: odpovedati se *vražam in ~u*; glúmiti -im, glúmljenje -a *s*, glumíšče -a *s*: *svetišče so spremenili v ~*; glumáček -čka *m bot.*

glúšec -šca *m* 1. *gluh človek*, 2. *bot.*, glúšica -e ž = glúška -e ž *gluha ženska*

glušéti -im *gluh postajati*, glušél -éla -o, glušénje -a *s*

glušíti -im *sluh jemati*, *nadlegovati*, glušénje -a *s*: ropot gluši ušesa, vest ~; ves čas ga je glušil *s svojimi prošnjami*; glušljiv -a -o: ~ hrup; glušílen -lna -o [-ln-]: ~ a naprava = glušník -a *m* = glušilo -a *s teh.*, glušivec -vca *m*

glutin -a *m* *klej iz kosti*, glutínski -a -o: ~ i *klej*

gmájna -e ž: pasti na občinski ~i; le vkup, uboga ~! vsi fantje so šli v ~o; gmájnski -a -o, gmájnar -ja *m stanovavec na gmajni*

g-mól [gémól] -a *m*: skladba v ~u

gmóta -e ž *masa*, *masiv*: ledena, kamnitna, gorska ~; papirnata ~ *tisk.*, tonska ~ *glas.*; gmóten -tna -o: ~ a škoda, ~ o podpirati; gmótnina -e ž *geol.*, gmótnost -i ž *masivnost*

***gnáda** -e ž *milost*: vaša, grofovská ~, sonce še ni šlo za božjo ~o *ali v božje ~e še ni zašlo*

gnájs -a *m* *kristalinski skrilavec*, gnájsov -a -o: ~e ploščé
gnáti žennem, ženi ženite! gnál -ála -o, gnánje -a *s*: ~ živino na vodo, na pašo, v planino; ~ koga pred sodnijo, na prisego; v smrt ~; morje žene valove, voda žene mlinsko kolo, dekle žene kolovrat; pravdo naprej ~, kašelj ga žene, radovednost ga je gnala, gnalo me je na lov, k njej me žene, zmeraj svojo žene; ~ na boben, v obup, ~ si k arcu, najhuje ženejo ženske *udelujejo*; bolnika žene, na vodo ga žene; ~ vik in krik; ~ popke, korenine, žito žene v klas; ~ se za denar, za družino, ~ se ko črna živina; krdelo psov se žene za zajcem, preveč se žene
gnécati -am *počasi in okorno se vesti*, gnécalo -a *s* *počasen, okoren človek*, gnéc -a *m* *cmok, debelužen otrok*, gnécav -a -o = gnécast -a -o: ~ kruh
gnéča -e *ž*: ne hodi se ti ~o delat
gnéd -a *m* *in gnéd -i ž* | *trta*
gnésti gnétem, gnétejo *in* gnétó, gnéti -ite! gnétóč -a -e, gnétel *in* gnétel -tla -o *in* gnétl gnétla -o, gnétén -éna -o, gnéténje -a *s*: ~ ilovico, kruh; besede se gnetejo na ustnice, ~ se krog koga; ~ pri delu *počasen biti*; gnéda -e *ž*, gnédast -a -o; gnétec -tca *m* *počasne*, gnéten -tna -o = gnetljiv -a -o: ~a ilovica, gnetljivost -i *ž*; gnétalnik -a [-*un-*] *m* = gnétalo -a *s*; gnétllo -a *s* *palica za gnetenje*; gnetilnik -a [-*un-*] *m* | *stroj*, gnetivo -a *s*
gnév gnéva *m* → *jeza*
gnézdó -a *s*: toplo, mirno, ptičje, sračje, gadovo, sršenovo, tatinsko, kukavičje ~; podelzsko ~, strojnično ~; ~ plesti, znašati, razdreti; speljati se iz ~a; ptički iz drugega ~a, prodal je celo ~ psičkov; saditi mladike v ~a, mleko dela ~ *sirno grudo*; besednjak je urejen po ~ih *besednih skupinah*; ~ pri jabolku *peščišče*, ~ pri plugu; gnézdóce -a [-*dec-*] *s*, gnézdast -a -o; gnézditi -im, gnézdjenje -a *s*, gnézditev -tve *ž*: v času ~e, gnézdnik -a *m* | *golič* = gnezdác -a *m*, gnezdívec -vca *m* 1. naši ptiči ~i, 2. *lubadar*, gnezdívka -e *ž*: ptica ~; gnezdílnica -e [-*un-*] *ž* *umetna duplina*, gnezdíšče -a *s*: ~ koloradarja, ~ okužbe
gnida -e *ž*: ušna ~, ~ gosposka, gnídica -e *ž*, gnídast -a -o, gnídav -a -o, gnídavec

-vca *m*, gnídavka -e *ž*, gnídavski -a -o, gnídavost -i *ž*
gníl [-*ly*] -a -o: ~ les, ~o sadje, ~ sneg, ~a bolezen *metljaji*, ~a družba, nekaj ~ega je v državi *Danski*, ~ kompromis; gníložba -e *ž*: kostna, zobna, ustna ~, strelna ~ *vet.*, bela ~ *peronospora*, zelena ali mokra ~ lesa, rdeča ~ na smreki, čebelna ~ *kuga*, gníložben -bna -o: ~ panj, ~e bakterije; gnílost -i *ž*, gnílad -i *ž* = gníljáva -e *ž*, gnílav -i *ž* *gnilo sadje*, gnílec -lca [-*yc-*] *m* 1. *gniloba*, 2. *november*, 3. *hrast*, 4. *rdeči skrilavec*, 5. *vino iz podbranega grozdja*; gnílažen -zni *ž*, gnílovlca -e *ž* *črna zemlja*, gnílovičen -čna -o: ~a zemlja, gnílast -a -o = gnílav -a -o *nagnit*
gnílo -v *sestavi*: gníloplóden -dna -o: ~ čebelji roj; gníložb -óba -o; gníloživka -e *ž* *saprofit* | *bakterija*
gníti gníjem, gníjóc -a -e, gníl -a -o, gnítje -a *s*: sadje, meso, kost *gnije*
gnját -i *in* -i *ž*: morska ~ *zool.*, gnjátén -tna -o: ~a omlata, gnjátnica -e *ž* | *kost*
gnjávití -im *moriti*, *mrcvariti*
gnócati -am, gnócanje -a *s*: kaj gnócaš *mečkaš*, *se obotavljaš*; gnócalo -a *s* *počasněž*
gnój -á *in* gnója *m*, na gnóju *in* na gnóju: hlevski, zmesni ~; ti ~ ti tak! drži se ko petelin na ~u, ~ kidati, trositi; ~ iz rane; gnójen -jna -o *in* gnóján, gnójén -jná -ó: tvor je ~, njiva je ~a, ~i koš, voz; gnójevka -e *ž* | *gnojilo*; gnójast -a -o, gnójnat -a -o
gnójác -a *m* | *delavec* = gnójár -ja *m*, gnójáča -e *ž* *kloaka*; gnójáriti -im, gnójárjenje -a *s*, gnójárstvo -a *s*, gnóják -a *m* *topla greda*; gnójáv -áva -o
gnójilo -a *s*: *umetno* ~
gnójíšče -a *s*, gnójíščen -čna -o: ~a jama
gnójiti -im, gnójí -ite! gnójóc -a -e, gnójil -a -o, gnójén -éna -o, gnójénje -a *s*: ~ njivo, ~ drevju, ~ za krompir, rana se gnóji; gnójitev -tve *ž*: dušična ~, ~ njive; gnójilen -lna -o [-*ln-*]: ~a vrednost; gnójitven -a -o [-*tván-*]: ~i koki, gnójilnik -a [-*un-*] *m* *gnójilni lemež*
gnójnica -e *ž* *in* gnójnica -e *ž* 1. *tekočina*, 2. *jama*, gnójnicast -a -o: ~a zemlja, gnójničen -čna -o *in* gnójničen -čna -o: ~a jama, gnóják -a *m* = gnójnik -a *m* *topla greda*, gnójnják -a *m* *gnójni voz*
gnóm -a *m* *škrat*

gnóma -e *ž* izrek, **gnómičnik** -a *m* avtor *gnom*,
gnómičen čna -o = gnómski -a -o:
~o pesništvo, ~i aorist; gnomologija
-e *ž*, gnomolóški -a -o
gnómón -a *m* kazavec na sončni uri, gnomón-
nika -e *ž* nauk o sončnih urah
gnóstičnik -a *m* pripadnik gnosticizma, gnósti-
čen čna -o, gnosticizem -zma *m* fil.
gnú -ja *m* afriška antilopa
gnús -a *m*, gnúsen -sna -o, gnúsnik -a *m*,
gnúsnica -e *ž*, gnúsnost -i *ž*; gnusóba
-e *ž*, gnusóben -bna -o, gnusóbnost -i *ž*,
gnusóta -e *ž*, gnúsa -e *ž*, gnúsast -a -o
gnúsiti -im, gnúšenje -a *s*: ne gnusi mu
jedi, ~ roke s krvjo, greh se jim gnusi,
gnusi se mi nad lažmi
Goá -e *ž* |dežela v Prednji Indiji|, Goánci
-ev *m* mn., goánski -a -o
goba -e *ž*: užitna, strupena, hišna, bukova,
morska, šolska, kresilna, drevesna, mleč-
na, pasja, jelenova ~; živa ~ v nosu
polip, ~ na maternici; ~ pijana!
rastejo kakor ~e po dežju, suh kakor ~,
po ~e iti *umreti vulg.*, ~ se napije,
imeti ~o v želodcu, iti v ~e nabirat
gobe; góbe gób *ž* mn. lepra |bolezni|;
góbica -e *ž*: otroška ~ cucelj, med.
popivka; ~ za podpletanje, krpanje, ~
za mečkanje krompirja; kisle, vložene
~e; ~e v ustih |bolezni|, góbčast -a -o
gobán -ána *m*: užitni, vražji, svinjski ~,
gobánja -e *ž* goban
gobár -ja *m* 1. nabiravec, poznavavec gob,
2. metulj, góbarica -e *ž*, góbarjev -a -o:
~a jajčeca, góbarski -a -o: ~i okoliš,
góbarstvo -a *s*
góbast -a -o: ~a lica, ~ sneg se oprijemlje
smuči, ~ kruh
góbav -a -o: ~ les, človek, góbavec -vca *m*:
ogibljejo se ga kakor ~a, góbavka -e *ž*,
góbavski -a -o: ~o naselje, góbavost -i *ž*,
góbavéti -im gobav postajati, gobavél
-éla -o, gobavénje -a *s*: kostanj gobavi
góbéc -bca *m*: konj je trdega ~a, krava pri
~u molze, biti dobrega ~a; za en ~
trave; ~ držati, zamašiti, otresati, bru-
siti, po ~u jo dobiti *vulg.*; ~ pri obu-
valu, pri žlebu, žabji ~ bot.; hlače na
volovski ~; góbček -čka *m*, tudi bot.,
góbčič -a *m*, góbčen čna -o: ~a gniloba,
góbčar -ja *m* gobčat pes, góbčast -a -o:
~ pes, gobčat -áta -o; gobčnják -a *m*
nagobčnik, góbčnica -e *ž* 1. slinavka,
2. živalska lapa; gobcáti -ám *neumno*,

držno govoričiti, gobcáj -ájte! gobcál
-ála -o, gobcánje -a *s*, góbčkati -am se
hum. poljubljati se
gobelín -a *m* |stenska preproga|, gobelinski
-a -o: ~a slika, gobelinka -e *ž* |preja|
gobezdáti -ám, gobezdáj -ájte! gobezdál
-ála -o, gobezdánje -a *s*; gobezdáč -a *m*,
gobezdáški -a -o, gobezdálo -a *s*, gobez-
dúlja -e *ž*, gobezdáv -áva -o, gobezdávost
-i *ž*, gobezdávec -vca *m*
Góbl -ja *m*, nav. neskl. |puščava v osrednji
Aziji|, góbjski -a -o
gobo- v sestavi: goboróden -dna -o; gobo-
znánc -nca *m*, goboznánski -a -o,
goboznántvo -a *s*
góbóv -a -o = góbji -a -e, góbovica -e *ž*
gobova juha, góbovec -vca *m* |metulj,
rastlina|, góbovka -e *ž* |žaba, hruška|
gód -a in gódú *m*, mn. gódóvi -óv: o velikih
~ovih, danes je tvoj ~; pasji ~ pasji
dnevi; v ponvi so spekli ~ pogačo;
gódov -a -o: jutri bo mati ~a, gódóven
-vna -o: ~i dan, ~o darilo; gódóvník
-a *m* = godovnják -a *m*, gódóvnica -e *ž*
= godovnjákinja -e *ž*, gódóvníški -a -o;
gódováti -újem, gódovánje -a *s*; gódovno
-à *s* praznik: nove maše ~, za ~ kaj
dati; gódovina -e *ž* god, gódnik -a *m*
patron, gódnica -e *ž* pesem za god
gódálo -a *s*: koncert za ~a; kdor resnico
gode, ga *z* ~om tepó, gódálen -lna -o
[-ln-]: ~i kvintet
gódba -e *ž*, rod. mn. gódb: ~ na pihala;
gódben -a -o [-bən-]: ~o društvo,
gódbenik -a *m*, gódbenica -e *ž*, gódben-
niški -a -o
gódéc -dca *m*: potujoči ~i, gódčev -a -o,
gódčevski -a -o: ~a pesem, gódčévati
-újem po gódčevsko se vesti; gódež -a *m*
piskač, godrnjač
góden -dna -o in góden -dna -o, tudi gódán,
góden -dná -ó: ~ lan, ~e hruške, ~a
za možitev, ~ za jarem, za pleme,
ptiči so ~i, gams je ~ za strel; gódnost
-i *ž* in gódnost -i *ž*, gódnják -a *m* góden
ptič; godnjáti -ám se, godnjál -ála -o:
ptiči se godnjajo postajajo godni
gódeži -ev *m* mn. = gódeže -dež *ž* mn.
vrhnja obleka narodne nase
gódilo -a *s* rosilo, móčilo, gódítev -tve *ž*:
~ lanu; gódíšče -a *s*: ~ lanu; gódílnica
[-yn-] -e *ž*: ~ za ptiče, za lan
goditi -im, góděč -a -e, gódi -ite! gódil -a -o,
gódénje -a *s*: ~ lan, sir, gnoj, mlade;

~ prijateljem z vinom, sapica mi godi, tudi gódi; čudne reči se godé po svetu
gódlja -e ž: v ~i biti, gódljast -a -o: ~o vino; godljáti -ám mešati, godrnjati, *brbrati*, godljáj -ájte! godljajóč -a -e, godljáje, godljál -ála -o, godljánje -a s
godnéti -im, godnél -éla -o, godnénje -a s: ptič godnójo; godniti -ím, godnil -a -o, godnjénje -a s: ~ lan *goditi*, *mladiti*
godráti -ám, godráj -ájte! godrál -ála -o, godránje -a s: puran godrá
godrnjáti -ám, godrnjáje, godrnjajóč -a -e, godrnjál -ála -o, godrnjánje -a s: ~ čez usodo, na očeta, nad bratom; samo godrnjal bi zmeraj, godrnjác -a m, godrnjáló -a s, godrnjálást -a -o; godrnjáv -áva -o, godrnjávéc -vca m, godrnjávka -e ž, godrnjávost -i ž, godrnjávš -a m, godrnjávšati -am, godrnjávšanje -a s
goeléta -e ž [*ladja*]
Goethe [gø'te] -ja m, Goethejev -a -o: ~a pesem, goethejevski -a -o: ~i slog
***goflija** -e ž *vulg. velika usta, gobezdač, širokoustnež*: ~o otresati, zamašiti, *gofljáti -ám gobezdati, ustiti se, *gofljánje -a s *ustenje, gobezdanje*, *gofljác -a m *širokoustnež, gobezdač*
gofré -ja m [*tkanina*], gofirirati -am z vročim železom vtisniti vzorec
gognjáti -ám *skozi nos govoriti*, gognjajóč -a -e, gognjáje, gognjál -ála -o, gognjánje -a s, gognjávéc -vca m, gognjávka -e ž, gognjác -a m; *gl. tudi* hohnjati
Gógolj -a m [*rus. pisatelj*], Gógoljev -a -o, gógoljevski -a -o: ~i tipi
gogotáti -ám in gogóčem, gogotáj -ájte in gogóči -te! gogotál -ála -o, gogotánje -a s: gosi gogotajo; gogót -óta m
gojiti -im, gójti -ite! gojé, gojéč -a -e, gojil -a -o, gojén -éna -o, gojénje -a s: ~ gozd, živino, breskve, šport, glasbo, željo, ljubezen, prijateljstvo; mati goji dete; miši in podgane se gojé v hiši: gója -e ž: ~ sadnega drevja, gojénec -nca m, gojénčev -a -o, gojénka -e ž, gojénkin -a -o, gojívéc -vca m, gojívka -e ž, gojítev -tve ž, gojítven -a -o [-tván-]: ~i odstrel lov., gojilen -lna -o [-ln-]: ~a vrsta rastlin; gojišče -a s (°gojilišče): ~ fazanov, bakterij, gojiščen -čna -o: ~a preiskava → *preiskava z gojiščem*
gójzar -ja m, *nav. nn.* gójzarji -ev = gójzarice -ic ž *nu.*

gól [gól] -a m *šp. vrata pri nogometu, zadetek pri nogometu*: ~ dati, zabití, dobiti; vodilni ~, streljati na ~; gólman -a [-lm-] m vratar
gól [gòy] -i ž *obsekano mlado deblo listavcev, drva iz obsekanih vej*: bukova ~, voz ~i je pripeljal, iz lučne ~i so delali trske za svečavo, žlice ne boš delal iz cele ~i; golóvje -a s
gòl [gòy] góla -o -i -e in goló -í -é -á, dol. góli -ega, *prim. bolj gól*: ~ pod nosom, ~ ptič, ~a resnica, glava, ~o naključje, ~o življenje odnesti, v ~o napoto biti, ~e stene, na ~o obrbit, na ~o ostrizen, do ~ega sleči, z ~imi rokami, priti na ~o in nago *docela obubožati*, gozd na ~o posekati, ~a sečnja, na ~ih tleh klečati, po ~ih kolenih, ~i meč, z ~im očesom, pod ~im nebom, ~ kakor miš
golác -a m = golák -a m = golják -a m *raztrganec*, goláčina -e ž 1. *dlaka živali, kadar se goli*, 2. ~ na koruznem storžu; goljáv -i ž
golázen -zni ž, golázenski -a -o [-zán-]: ~a nadloga
góláz -a m (°gulaž): telečji, krompirjev, segedinski ~, mali, veliki ~, gólázev -a -o: ~a juha
golčáti -im, gólči -ite! golčéč -a -e, gólčál -ála -o, golčánje -a s, gólč -a m *govorjenje* >[-uč-]
goldinar -ja m 1. *zlatnik*, 2. *dvokronski srebrnik*, goldinarski -a -o: ~a vrednost, veljava >[-ld-]
góléc -lca [-uč-] m 1. *golobradec*, 2. *ptič, ki še nima perja*, 3. *žitno zrno, golenec*, 4. *gol hrib*: v naših ~ih je malo novega, iz ~ev doma, 5. *nagec*, 6. na ~ obrušen na gladko; golčé -éta [-uč-] s *golo pišče*, góléčina -e ž *goljava*
golén -éna -o nezrel: ~e hruške, golénc -nca m *nezrel sadež*
golén -i ž, golénji -a -e, golenják -a m *oklep za golen ali kolena (pri nogometu, hokeju)*: Ahajci v lepih ~ih, golenica -e ž *golenja kost*, gorenji del škornjev: v škornjih s podvihanimi ~ami, zafrkniti ~e; goleničen -čna -o, golénka -e ž *nogavica brez stopala*, golenišče -a s *zgornji del škornja*
golén -a -o: ~ kruh iz pšenice in rži, soržičen, ~o zrno = golénc -nca m *pšenično, rženo zrno*, golenina -e ž *golo*

zrne, goleno žito, golenjak -a m kruh brez ovsu, golénka -e ž [breskev]
 goléti -im postajati gol, golél -éla -o, golénje -a s
 góléž -a m gola, neporasla gora
 gólf -a m [športna igra], golíščo -a s igrišče za golf > [-lf-]
 Gólgota -e ž, z ~e; gólgota -e ž težka, trpljenja polna pot; gólgotski -a -o: ~a pot > [-lg-]
 Gólia -lia in -lie m os. i., Góliov -a -o: ~a drama; Gólja -a in -e m, Góljev -a -o
 golica -e ž 1. gola strmina, kjer so gozd posekali; 2. neizpolnjena tiskovina, 3. drevesce brez listja in vej, 4. tífus, 5. pšenica brez res; golič -čka m 1. negoden ptič, 2. golobradec, 3. gol hrib, 4. goli ječmen; goličnik -a m golič, goliček -čka m: ~ v gnezdu, golička -e ž: račke ~e, goličast -a -o: ~a globel, goličje -a s
 Golica -e ž [gora], na ~i, goliški -a -o
 goličava -e ž, goličavast -a -o, goličavje -a s
 goličje: v ~u so pasejo krave, goličavara -e ž planika
 goličiti -im gozd na golo posekati: gozd se goliči; goličeváti -ujem gozd trebiti, goličevánje -a s
 gólida -e ž: ~ mleka, góldica -e ž, tudi zool., goliden -dna -o: ~i rep
 golina -e ž = goliš -a m kar je golo, golinar -ja m prebivavec na golini, golinka -e ž [breskev]
 góliti -im in gólím, góli -íte! goléč -a -e, golí in gólíl -íla -o, goljén -éna -o in góljen -a -o, góljenje -a s in goljénje -a s: ~ perutnino, debela, reveža; glava se goli; kokoš, kozuh se goli, golítev -tve ž, gólinik -a [-yn-] m krznarsko strgalo; golišče -a s kraj, kjer drevje golijo, goljáva -e ž neporasel svet
 Góljat -a m os. i., Góljatov -a -o; góljat -a m močan človek, velikan: turški ~ je stopil pred tabor; afriški ~ [hrošč]
 gólje -a s veje brez listja
 goljuf -úfa m 1. kdor goljufa, 2. nogavica brez stopala, 3. ~ pri sracji, goljufica -e ž, goljufáti -ám, goljufáj -ájte! goljufál -ála -o, goljufán -a -o, goljufánje -a s, goljufija -e ž, goljufén -fna -o, goljufnost -i ž, goljufiv -a -o, goljufivec -vca m, goljufivka -e ž, goljufivost -i ž
 gólk -a [-uk-] m govor: boljši molk kakor ~; gólkati -am [-uk-] in gólcem [-uč-] gruliti, gólkanje -a s

Golnik -a m kr. l., z ~a, na ~u, golniški -a -o: ~o zdravilišče, Golnikčan -a m > [-yn-]
 Gólo -ega s kr. l., na ~em, z ~ega, gólski -a -o [-us-]
 golo -v sestavi: golobéder -dra -o; golobrád -áda -o, golobrádec -dca m, golobrádost -i ž; golobúčen -čna -o, golobúčnik -a m, golobúčman -a m; gologláv -áva -o, gologlávéc -vca m, gologlávka -e ž, gologlávost -i ž; golojájcar -ja m bot.; golokóžen -žna -o, golokóžnica -e ž zool.; golokrak -áka -o: ~a in bosa reva; golokrílci -ev [-lc-] m mn. zool.; gololéd -éda -o, gololédica -e ž, gololédnica -e ž bot.; gololíčen -čna -o, gololíčnost -i ž; gololist -a -o; goloméč -a -e: ~i dečki; golomíšiti -im: ves čas golomíši tod okoli; golomráz -áza -o mraz brez snega: ~a zima, golomrázica -e ž, golomráziti -im, golomrázéc -zca m = golomráznica -e ž: ~i ali ~e prše po zraku; golonág -a -o; golonóg -óga -o; golopétiti -im; golopléč -éča -e: ~ malhar; goloplóden -dna -o; golopfst -a -o: ~i gekon; golorépec -pca m = goloréпка -e ž zool.; golorít -a -o, golorítec -tca m, golorítka -e ž, golorítiti -im; goloróč -óka -o: ~ sedeti; golosék -éka m sečnja na golo; golosemén -a -o, goloseménka -e ž bot.; goloróštrník -a m; gološkfga -e ž zool.; golotrfa -e ž zool.; goloúst -a -o; golovrát -áta -o, golovrátka -e ž [kura]
 golób -a m, mn. golóbi in golóbje: domači, divji, skalni ~, ~ selec, pismonoša; pečeni ~i ne letijo v usta: golóbček -čka m = golóbéc -bca m = golóbič -a m = golóbče -ta s; golóbov -a -o, golóbji -a -e: ~e jajce, ~a narava; golóbast -a -o; golobica -e ž 1. samica, 2. goba, golobíca -e ž = golobíčka -e ž, golobíčji -a -e; golóbar -ja m 1. rejec, 2. kragulj, golóbarica -e ž, golóbarstvo -a s, golóbarski -a -o; golobnják -a m, golobina -e ž [meso], golóbjak -a ž [odpadek], golóbčkati -am se = golóbcati -am se; golobícar -ja m [fižol]
 golóta -e ž, golóten -tna -o, golótnost -i ž, golotína -e ž gola površina; golóst -i ž in gólóst -i ž
 gólovec -vca m gol hrib; Gólovec -vca m [hrib], gólóvski -a -o: ~i sprehodi; golovica -e ž suha veja, golovina -e ž [trta]

gólsniti -nem *ziniti*: ni gólstil ne žugnii, le eno mi še gólstil! >[-*us*-]
gólša -e ž, gólšav -a -o, gólšavost -i ž, gólšavec -vca m, gólšec -šca m bot., gólšar -ja m [človek, golob], gólšavka -e ž [ženska, riba], gólšišče -a s = gólšavina -e ž [meso], gólšast -a -o, gólšen -šna -o: ~a žleza = gólšnica -e ž >[-*uš*-]
gólt -a m in gólt -i ž 1. ustna votlina prehaja po ~i v žrelo, ~ mazati, na ves ~ kričati; 2. *pogoltnost*: tvoja ~ ti bo še v pogubo; gólta -e ž žrelo, požeruh, mn. gólte gólt angina; góltan -tna -o: ~ človek, ~a stena stena golta; góltnež -a m požeruh, góltnost -i ž požrešnost, góltnik -a m slov. mehkonebnik, góltniški -a -o: ~i razred; góltniti -nem, góltati -am, góltanje -a s, góltáč -a m kdor golta: konj ~ požira zrak, góltljáj -a m = góltáj -a m požirek, góltán -ána m = góltánc -nca m, góltáv -áva -o = góltlív -a -o: ~ na žganje, góltávec -vca m, góltávka -e ž, tudi bot., góltávost -i ž; góltec -tca m bot., góltlív -vca m rib. [trnek]; góltnica -e ž žrelnica >[-*ut*-]
góltnik -a m stvb.: ostršeje z ~i góltniško ostršeje, góltniški -a -o >[-*ut*-]
gólžm -a m 1. kurja gólša, 2. rastlina, gólžunast -a -o: ~i golobi >[-*uš*-]
gomázen -zna -o: mravelj, ljudi je vse ~o, gomázen -zni ž gomazeč mrčes = gomáz -i ž: strupena ~
gomazéti -im, gomazi -ite! gomazéč -a -e, gomazél -éla -o, gomazénje -a s: vse gomazi (od) mušic, gomazi mi po roki >[-*maz*- /-*máz*-]; gomezíce -ic ž mn. 1. kurja polt, 2. mehurčki v kipeči tekočini, gomezljáti -ám, gomezljáj -ájte! gomezljál -ála -o, gomezljánje -a s: črvad gomezlja, vino gomezlja; gomezljív -a -o = gomezljáv -áva -o >[-*máz*-]
gomíla -e ž 1. ~ zemlje, kamenja, 2. *grob*; 3. ° ~ ljudstva množica, kopica, truma, gomílast -a -o, gomílica -e ž, gomílje -a s dolga peščina; gomíliiti -im, gomíljenje -a s, gomíloina prisl.; Gomíla -e ž kr. i., Gomílsko -ega [-*ls*-] s kr. i., na ~em
gomóla -e ž skrilasta glina
gomoléti -im gomazeti, gomóli -ite! gomoléc -a -e, gomólel -éla -o, gomolénje -a s, gomolívka -e ž bot. [trava]
gomólj -ólja m: čebulni ~, gomólja -e ž: ~ sira, gomóljast -a -o: ~a bula med., gomólje -a s: krompirjevo ~, gomóljec

-ljca m, gomóljica -e ž, gomóljčast -a -o; gomóljčar -ja m 1. pes, 2. hrošč; gomo-ljica -e ž 1. gomolj, 2. goba, gomoljčen -čna -o: ~a pasteta, gomoljiti -im se, gomoljénje -a s: mleko se gomolji; gomóljnica -e ž rastlina z gomolji, gomóljčnica -e ž: bakterije ~e, gomo-ljávka -e ž strupeni kukmak, gomóljnat -a -o: ~ nos, ~e cvetice
gomotáti -ám (se), gomotáj -ájte! gomotál -ála -o, gomotátnje -a s: kače se gomo-tajo, gomót -óta m gneča: kačji ~ klobko
gón góna m: ~ žene ptice v tople kraje, plodilni ~, gónski -a -o: ~o bitje
gonáda -e ž spolna klična žleza
gondola -e ž [beneški čoln], góndolski -a -o [-*ls*-]: ~i drog, gondoljér -ja m, gondo-ljérski -a -o: ~a pesem
gondráti -ám godrnjati, gondraj -ájte! gondral -ála -o, gondránje -a s: medved gondra; góndra -e ž godrnjava ženska, gondráč -a m, gondrálo -a m godrnjav človek, gondráv -áva -o: ~ človek, gondrávec -vca m, gondrávka -e ž
gónec -nca m = gónič -iča m: ~ na lovu, psi ~i; gónič -iča m [sodarsko orodje]
góng -a m: biti na ~, ob udarcu na ~
Gongóra -a in -e m [zastopnik špan. baroka], gongorizem -zma m prenatrpan slog
gonúlo -a s: srce je ~, ki poganja kri; ~o avtomobila, šivalnega stroja; vodno, parno, mehanično ~, kretno, diferen-cialno, polžasto ~; gonilen -lna -o [-*ln*-]: ~e naprave, ~i jermen, ~o kolo = gonilnik -a [-*yn*-] m
goniométer -tra m kotomer, goniométrski -a -o, goniometrija -e ž, goniometrijski -a -o = goniométričen -čna -o: ~a enačba, funkcija
góniti gónim, góni -ite! gónil -íla -o, gónjen -a -o, gónjenje -a s: ~ živino, divjačino, kolo, meh, lajno, šterno, vodo, motor, stroj, lopato in kramp; zmerom svojo, isto pesem, eno ~, jezik ~; gonila sta drug drugemu na dražbi, ne goni tako praznih! krava, žival se goni; gonívec -vca m, gonívka -e ž, gonítev -tve ž: ~ zajcev, goníšče -a s *drajna*
gónja -e ž: ~ živine, otroci imajo zmeraj ~o med seboj, ~ divjačine, huda ~ zoper poslanca; začeti, vzdigniti ~o zoper načrt; ta ženska je prava ~

vlačuga; *mn.* gónje gónj *ž* *stagne*, gonjác
-a *m*: ~ na lovu, ~ živine, gonjáčka
-e *ž*, gonjáški -a -o, gonjáj -a *m*
gónoba -e *ž* *uničenje*, gonóben -bna -o: ~
potres, gonobíti -ím: konje je gonobila
smrkavost, gonobívec -vca *m*, gonobívka
-e *ž*: smrt ~
gonokókus -a *m* in gonokók -a *m* *med.*
pozvročitelj kapavice, gonokókusen -sna
-o: ~a infekcija
gonoréja -e *ž* *kapavica*, gonoroíčen -čna -o,
gonoróik -a *m* *kapavičar*
gónta -e *ž* *skodla*, góntar -ja *m* *skodlar*
gónte gónt *ž* *mn.* *hribi*, góntarski -a -o:
~i *pastir*
gór *prisl.* na *vpr.* *kam?*: hoditi ~ in dôl;
le ~, le ~, brodniki! *gl.* *tudi* gori
góra -é *ž*, -ó -é in góra -e *s* *stal.* *poud.*:
ledena ~, sonce gre za góro, v ~ah,
obetati zlate ~e, star ko ~, kopicíti ~e
laži, naše ~e list, ~e papírja, velik
kakor ~, vera ~e prestavlja, venec ~á,
je že čez vse ~é; bil je taka ~, da ni
mogel skozi vrata; za deveto ~ó, čez
tri ~é; iti v góro po drva *gozd*; iti v
góro *vinsko gorico*, iti na góro, z goré;
Góra nad Sodražico, z Gore; Višnja
góra, Črna góra
gorák *gl.* *gorek*
gorát -áta -o: ~a dežela, gorátost -i *ž*;
górast -a -o: ~ slon, človek
Gorčakóv -a *m* [*ruski državnik*]: okrožnica
(Aleksandra) ~a
gorčica -e *ž*: hrenovka z ~o, gorčičar -ja
m, gorčičnica -e *ž* [*posoda*], gorčičen -čna
-o: ~o zrno, ~i obliž, gorčičast -a -o
Gordíánus -na *m* in Gordíjan -a *m* [*rimski*
cesar], Gordíjanov -a -o
górdijski -a -o: ~i *vozel*
góreec -rca *m* *prebivavec na gori*
goréč -éča -e, *prisl.* *goréče*: ~ ogel, ognje-
nik, ~a sveča, ~i jeziki; ~ privrženc,
~ za narod, ~a želja, molitev; *tudi*
goréčen -čna -o; goréčnež -a *m* =
goréčnik -a *m*, goréčnica -e *ž* 1. *ženska*,
2. *pelargonija bot.*, goréčnost -i *ž*;
goréčica -e *ž* 1. *notranja vročina*: ~ se
je razlivala po licu, 2. *gzača*, 3. *encijan*;
gorečina -e *ž* *vročina*, goréčka -e *ž* *bot.*
pelargonija
góreec -rka -o in gorák, gorék [-ək] -rkà -ó
-í -é -á, górkí -ega, gorkéjši -a -e, *prisl.*
gorkéj(š)e: na górkem bití, ~e vode
toplice, par ~ih komu naložiti, povedati,

sosedu sem ~, to mu bo še ~o na uho
prinesel; pojde še ~ v nebesa; to si ~,
ko si tako malo napravljen; gorkóta -e *ž*,
gorkóten -tna -o
gorélec -lca [-yc-] *m*, *nav. mn.* gorélci -ev *m*
debelo vejevje
góreec -rna -o: ~o pravo, posestvo, ~a
pravica, ~i gospod, mož, list
gorénji -a -e *gornji*: na ~em koncu;
gorénjec -njca *m* 1. *stanovavec na gore-*
njem koncu, 2. *veter*, 3. *vlak*, 4. *nagelj*;
gorénjka -e 1. *stanovavka na gorenjem*
koncu, 2. *oblačilo*; Gorénjec -njca *m*,
Gorénjka -e *ž*, gorénjski -a -o: ~i
fantje, Gorénjsko -ega *s*, z ~ega, na
~em; Gorénjska -e *ž*, gorénjščina -e *ž*
[*govorica*], gorénjstvo -a *s*: Finžgar-
jevo ~
gorést -i *ž* *lit.* *grenkoba*, gorésten -tna -o
goréti -ím, góri -íte! goréč -a -e, góreč -éla
-o, gorénje -a *s*: ~ s plamenom, na ves
ogelj; srce za drugega gori, vrhovi goré
v zarji, čelo mu kar gori, vsa je gorela
v lice, ~ od sramu, oči gore od jeze,
rože goré po gredah; to mu na duši
gori; pod nogami mu tla goré, gori mu
za petami, saj ne gori voda, ~ za šah;
goréč je, da bi ga spet srečal; gorljiv -a
-o: ~e snovi, gorljivost -i *ž*; gorilen -lna
-o [-ln-]: ~i plin, špirit, ~a vrednost
premoga
Górgo in Gorgóna -e *ž* *gr. mit.*, gorgónski
-a -o: ~i *obraz*
gorgonzóla -a in -e *m* [*sir*], gorgonzólski
-a -o [-ls-]: ~i *sir*
góri *prisl.* *na vpr.* *kje?*: tam ~ je lepo;
gl. *tudi* *gor*
gorica -e *ž* 1. *nizka gora*, *hribček*, *grič*:
Slovenske ~e, 2. *vinska ~* = *lj. górc*
-e *ž*, 3. *ovčja ~ dvorišče pred stajo*;
goričica -e *ž*, goričast -a -o: ~ svet;
goričen -čna -o, goričevje -a *s*, goriški
-a -o, goričan -ána *m* *prebivavec na*
gorici, goričanka -o *ž*, goričanski -a -o
Gorica -e *ž*, iz ~e: Nova ~, goriški -a -o,
Goričan -ána *m*, Goričanka -e *ž*, Gori-
ška -e *ž*, v ~i, iz ~e, Goriško -ega *s*,
na ~em, z ~ega, goriščina -e *ž* [*govorica*]
goričanec -nca *m* = goričar -ja *m* *vino-*
gradnik, *viničar*, goričanka -e *ž*, gori-
čanski -a -o, goričarski -a -o
Goriče Gorič *ž* *mn.* *kr. i.*, v ~ah, goriški
-a -o, Goričani -ov *m* *mn.*
goričevce -vca *m* [*trta*]

Goričko -ega s |štajerska pokrajina|: borovi gozdovi po ~em, gorički -a -o, goričanski -a -o: ~o narečje, ~i fantje, Goričanec -nca m, Goričanka -e ž
gorila -e ž, gorilski -a -o (-ls-): ~i samci, gorilji -a -e: ~e roke
gorilnik -a [-un-] m: ~ na špirit, plinski ~, Bunsenov ~
gorina -e ž 1. gorski pridelek, zlasti vino, 2. pogorje
gorišče -a s: vreči dračja na ~, štedilnik na tri ~a, ~ leče; goriščen -čna -o: ~a razdalja, goriščnica -e ž
gorivo -a s: tekoče, pogonsko ~, gorivo-vód -óda m → vod za gorivo
gorjáca -e ž, gorjáčar -ja m, gorjáčarski -a -o: ~o berilo
gorják -a m 1. vinogradnik, ki je plačeval gornino, 2. gorski potok, 3. zahodni veter
gorján -ána m prebivavec v gorah = gorjánec -nca m: v ~ih živeti = med ~i, iz ~ev priti, gorjánka -e ž, gorjanski -a -o, po ~o jo zarobiti
Gorjanci -cev m mn.: senožeti so na ~ih, v ~ih so še divji prašiči, gorjanski -a -o: ~i medved
gorjé -á s, góruj, v góruj, z gorjém: človeško ~; gorjé! medm.: ~ si ga nam!
Górje -rij ž mn. kr. i., iz Gorján ali iz Gôrij, gorjanski -a -o, Gorjáni -ov m mn. in Gorjánci -ev m mn.
gorjúp -a -o: ~a jed, ~o maslo, ~i pelin, ~ biti komu; gorjúpost -i ž, gorjúpina -e ž grenkoba, gorjúpiti -im greniti, gorjúpast -a -o grenkljat
Gorjúše -júš ž mn. kr. i., gorjúški -a -o: ~o piparstvo, gorjúša -e ž cedra, kratka pipica
Górki -ega m |rus. pripovednik|, črtice (Maksima) ~ega; górkovski -a -o
górman -a m pr. gorski župan
górna -e ž pr. dajatev od vinograda, gornína -e ž: plačal je ~e deset veder mošta = górnó -a s
gornica -e ž gorjanka
górnica -e ž 1. vinska gorica, 2. gorski travnik, 3. gorna; gorničnik -a m kdor je plačeval gorno
gornija -e ž pr. gorniški urad
górník -a m 1. pr. gorski župan, pred 1848 graščinski zaupnik za vinograde: ~i pazijo na vinograde; 2. manjši vinogradnik: ubogim ~om gornino pobirati; górníški -a -o: ~i urad

gorník -a m 1. gorjanec, 2. alpinist, planinski vodnik, 3. pič, 4. bot., 5. gorski duh; gorniški -a -o alpinski, gorništvo -a s alpinizem
gornják -a m in górnjak -a m 1. gorjanec, 2. gornji veter, 3. plug, 4. pr. kdor je pred 1848 plačeval gornino ali gornico
gornje -v sestavi: gornjeavstrijski -a -o; gornjevrájski -a -o, Gornjevrájski -ev m mn.; gornjeitalijanski -a -o, gornjesávski -a -o; gornještajerski -a -o; gornjetriádni -a -o: ~a nahajališča, gornjeústničen -čna -o: ~a mišica
górnji -a -e gorenji: ~e usnje, ~a veža mostovž, ~i svet, ~a zbornica, ~i paleolitik, Gornje jezero, Gornja Italija, Gornji grad
górnjica -e ž zgornje nadstropje v kmečki hiši, gornja izba; górnjik -a m najvišji rogelj na srnjakovem rogu, veter od zgornje strani
goro -v sestavi: gorolázec -zca m hum.; goropís -a m orografija, goropísec -sca m, goropísen -sna -o, goropíse -a s; °gorostášen -sna -o velikanski; gorotvóren -rna -o: ~e moči; goroznástvo -a s nauk o gorah
gorogránški -a -o lj. gornjegrajski, Gorográneci -ev m mn.
gorogránščica -e ž |trta|
goróvje -a s, rod. mn. goróvji
górski -a -o: ~i kraj, duh, vodnik, lan, mah, top, greben, velikan; ~a skupina, mrzlica, reševalna služba, ~o jezero; pr. ~i gospod, zbor, ~e bukke, ~a gosposčina, pravda, davščina, ~a gosposka rudarska, ~o pravo; Górski kótar, Górski vénec
górstvo -a s: Dinarsko ~
górsčak -a m gornik, górsčina -e ž 1. pr. dajatev: kmet daje desetino in ~o, 2. pr. gorsko pravo, 3. gorato ozemlje, 4. pridelek: Dolenjsko preživljata poljščina in ~; 5. pr. zg. skupnost podložnih vinogradnikov
górsčnik -a m zool. gorska sinica
górsi -a -e 1. slabši, hujši, 2. zaljši, lepši: ona je ~a od tebe, ~i fant, ~e dekle, sredi ~ega boja; górsati -am (se) slabši postajati, górsanje -a s: zdravje se mu gorša
gós gósi ž, pri gósi: siva, divja, lisasta ~; zaljubljena, provincialna ~; góska -e ž, góskica -e ž; gosák -a m; gosé -éta s =

- gosič -iča *m*; gosár -ja *m* *gosji* *pastir*, gosarica -e *ž*, gosaričica -e *ž*; gósjak -a *m* [iztrebek]; gosinjak -a *m* [kurnik], gósji -a -e: ~i red, ~a trava, jetra, noga *med.*, ~e pero, meso, jajce; gosjenóg -a *m* [trta]
- gosénica -e *ž*: svilna ~, ~e obirati, ~e pri tanku, varilna ~, ~ je bolezen na parkljih; goséničav -a -o *poln* *gosenic*; kapus je ves ~; goséničast -a -o: ~i sukanec, ~a čelada; goséničen -čna -o: ~i pogon; goséničji -a -e: ~i mešički, ~a preja, zalega; goséničar -ja *m*: kapusov ~ *zool.*, traktor ~; goséničarka -e *ž* *zool.*, goséničarica -e *ž* [osa]; goséničnik -a *m* *bot.*, *zool.*, goséničnica -e *ž* *rib.* *umetna muha*
- gósli gósli *ž* *mn.*, z góslimi: (na) ~ igrati, v ~ dati *plačati*, fant ~ kaže *ima razgaljene prsi*, pečenka mu gre najbolje v ~; góslice -ic *ž* *mn.*, goslišče -a *s* *strune in lok*; góslati -am, góslanje -a *s*; gosláč -a *m*, goslár -ja *m*, goslárstvo -a *s*, gosláriti -im; góseln -a -o [-sáln-] = góselski -a -o [-sals-]: ~i lok, góselnik -a [-sáln-] *m* *škata za gosli*; gosláši -ev *m* *mn.* [ribji rod]
- gospá -é *ž*, pri -é, *dv.* *gospé* -á -éma -é -éh -éma, *mn.* *gospé* -á -ém -é -éh -émi: *gospodje in* ~é, ~ vsega sveta *vladarica*, ~ mati, milostljiva ~, ~ zdravnica, profesorica, odvetnica, doktorica; *tudi* ~ profesor, ~ doktor [poklic], ~ doktorjeva *doktorjeva žena*; *gospénji* -a -e *in* *gospéjin* -a -o
- Gospá sveta *Gospé* svéte *ž* *kr. i.*, *gospo-svétski* -a -o: *Gosposvetsko polje*
- gospíca -e *ž* 1. *metulj*, 2. *kačji pastir*
- gospínjščica -e *ž* [trta]
- gospód -a *m*, *mn.* *gospódje in* *gospódi* -ov: velik ~, sam svoj ~; sodni, desetinski ~ *pr.*; ~a se delati, igrati; po ~a poslati *po duhovnika*, v *Gospodu* zaspati; *gospódov* -a -o: angel *Gospodov*; *gospódnji* -a -e: ~a služba, v letu ~em, *gospódek* -dka *m* = *gospódič* -a *m*, *gospódljiv* -a -o *gospodovalen*; *gospódičiti* -im *se delati se gospoda*
- gospóda -e *ž*: zemljiška ~, mestna, jara ~; ~ pije vino in je bel kruh *ali* pijejo vino in jedó bel kruh
- gospodár -ja *m*: hišni, trden, dober ~, sam svoj ~; ~ položaja, ~ nad svojim telesom, ~ čez premoženje, ~ sveta;
- podložnikom *krut* ~; takrat ni bil ~ samega sebe; če je količkaj ~ja v njem; *ekon.* *narodni* ~, *kovni* ~; *gospodarica* -e *ž*, *gospodáren* -rna -o: ~a *žena*, *gospodárnost* -i *ž*: to veleva ~
- gospodárček -čka *m* *etnogr.* *duh*
- gospodáriti -im, *gospodaréc* -a -e, *gospodárjenje* -a *s*: slabo ~ *z* denarjem, ~ čez vso deželo, ~ nad živalmi; *okupator* je pri nas hudo *gospodaril*
- gospodárski -a -o: ~i stroj, sistem, instrumenti, ~a fakulteta, politika, razstava, kriza, geografija, ~o *poslopje*; deželo ~o *povzdigniti*; oče ni ~i *gospodaren*; *gospodarskopolitičen* -čna -o, *gospodársko-sociálni* svet, *gospodársko urejen*
- gospodárstvo -a *s*: *kmečko*, *gozdno*, *umno*, *zgodno*, *narodno* ~, *prevzeti* ~; *gospodárstven* -a -o [-stván-], *gospodárstvenik* -a [-stván-] *m*
- gospodíčna -e *ž*, *gospodíčin* -a -o, *gospodíčnica* -e *ž* *bot.*
- gospodínja -e *ž*, *gospodínjin* -a -o, *gospodínjiti* -im, *gospodínjenje* -a *s*, *gospodínjstvo* -a *s*, *gospodínjski* -a -o: ~o delo, ~i tok, tečaj
- gospodováti -ujem, *gospodujóč* -a -e, *gospodováł* -ála -o, *gospodovánje* -a *s*: ~ nad deželami, ~ čez hlapce, ~ živim; ~ čez vero, misli, delo; *gospodovávec* -vca *m*, *gospodovávka* -e *ž*, *gospodovávski* -a -o; *gospodoválen* -lna -o [-ln-], *gospodoválnost* -i [-ln-] *ž*
- gospójnica -e *ž* 1. *vélíka*, mala ~ *vélíki*, *mali šmaren*; 2. *jabolko*
- gospóska -e *ž* *oblast*: *posvetna* ~, *gospóskin* -a -o: ~i ukazi → *ukazi gosposke*
- gospóski -a -o, *prim.* bolj ~i: po ~o se oblačiti, ~e šege, ~a *zbornica*; *gospóskost* -i *ž*
- gospóstvo -a *s* 1. *oblast*: njegovo ~ je omajano; 2. *stan*: nasproti sta si stala *kmetstvo in* ~; 3. *področje*: po vsem ~u so trepetali pred njim; 4. *naslov*: to *zapoveduje vaše* ~; *gospóstven* -a -o [-tván-]; *gospostvažéljen* -ljna -o *gospostva željan*, *gospostvažélnost* -i *ž*
- gospóšček -čka *m* *kdor se gospodíči*, *gospóskovec* -vca *m*
- gospóščina -e *ž* 1. *gosposko življenje*: *tudi* *nji* je dišala ~, *navelical se je* ~e; 2. *oblast*: *deželjska* ~ *nalaga davke*; 3. *dominij*: *razsežna* ~; *gospóšćinski* -a -o: ~i *gozd*

góst -a -o *in* -ó -í -é: ~ glavnik, les, ~i lasje, ~a trava, megla, pentlja, juha, kri, ~o drevje, olje, platno, sito; ~o dihati, govoriti, šivati, mož je ~ih besed; ~e službe, redke suknje; gostóta -c ž, góstost -i ž *in* góstost -i ž: ~ plinov, ~ osnove *tekst.*, ~ rumenice *fol.*, góstóten -tna -o: ~a stopnja; góstótnice -ic ž *mn. el.*, gostlját -áta -o *nekoliko gost*: ~a omaka

gòst gòsta *m, mn.* gòsti *in* gòstje -ov 1. imamo ~e. nepovabljeni ~je, v ~ih biti, v ~e iti; kot ~ je nastopil tenorist; *tudi* v ~éh biti, v gòsti *in* gosti iti; 2. *gostač*; gòsten -tna -o: ~o pravo

gostáč -a *m*, gostáčev -a -o: ~ *gostač podnajemnik*, gostáčka -e ž = *gostačica* -e ž, gostáčkin -a -o, gostáški -a -o: ~a bajta, gostáščina -e ž, gostáštvo -a *s*, gostáčiti -im *biti* *gostač*, *živeti na gostiji*

gostí -i ž *mn. pojedina*: ~ napraviti, z ~ priti, biti v ~eh *ali* na ~eh, na ~ povabiti; gostina -e ž *gostija*

gòstí gòdem, gòdi -te! gòdel -dla -o, gòdenje -a *s*: ~ na gosli, zmeraj svojo, eno ~; kdor resnico gode, temu gosli zbijejo; mladim ljudem nebasa godejo; plešeš, kakor kdo gode; gre ribam, žabam gost; mačka gode, sitnež ves dan gode nad otroki

gostija -e ž 1. *pojedina*, 2. *gostaštvo*: oženiti se na ~o; gostijica -e ž

gostilna -e ž, 2. *mn.* gostiln, gostilniški -a -o: ~a hrana, gostilničar -ja *m*, gostilničarka -e ž, gostilničarstvo -a *s*, gostilničarski -a -o: ~o društvo >[-un-/-ln-]

gostilo -a *s* *brtvilo, tesnilo, kondenzacijska priprava*, gostivec -vca *m* | *priprava*

gostina -e ž *gošča*, gostičje -a *s* *podrast, seč*

gostinski -a -o *kar pripada gostom*: ~a soba, ~a zveza, ~a dolžnost, ~o pravo, podjetje; gostinstvo -a *s*; gostinec -nca *m, nav. mn.* gostinci -ev *m*: tekmovanje ~ev, v gosteh pri ~ih

gostíti -im *gosto delati*, gòsti -ite! góstěč -a -e, gostil -a -o, goščěn -ěna -o, goščěnje -a *s*: jug gosti oblake, mrak se gosti v temo; gostilo -a *s*, gostitev -tve ž; góstěti -im *gostiti se, gost postajati*: jesenska noč gosti

gostíti -im, gòsti -ite! góstěč -a -e, gostil -a -o, goščěn -ěna -o, goščěnje -a *s*: tri dni nas je gostil, ~ se s pečenko; gostitev -tve ž, gostišče -a *s*, gostitelj

-a *m*, gostiteljica -e ž, gostiteljski -a -o: ~a prijaznost, gostivec -vca *m*, gostivka -e ž, gostnik -a *m*, gostnica -e ž, gostljiv -a -o *gostljuben*, gostljivost -i ž

gòstja -e ž 1. *gostiteljica*, 2. *ženski gost*, 3. *gostačka*, gòstjin -a -o

gòstje -a *s*: v ~iti, vabiti; kikla v ~hodi, če se zapleta; hlače v ~hodijo, če so preširoke; v ~mi hodi *peha se mi*

gosto -v *sestavi*: gostobeseden -dna -o, gostobesédnost -i ž, gostobeséditi -im; gostocvéten -tna -o *bot.*; gostodlák -áka -o; gostokáren -vna -o, gostokárvnost -i ž; gostolás -ása -o; gostolénen -tna -o: ~ les; gostolíst -a -o; gostomér -a *m*; gostonóga -e ž *stonoga*; gostopět -éta -o: ~o stopicati; gostoróžen -žna -o: ~o trsje; gostosévcí -ev *m mn. plejade*; gostorún -a -o: ~i ovni; gostorúšnat -a -o; gostovéjen -jna -o: ~a smreka; gostozób -óba -o: ~ glavnik; gostozrń -a -o: ~a koruza; gostozěvcí -ev *m mn. gostosevci*

gostolétí -im, gostòli -ite! gostolěč -a -e, gostolěl -éla -o, gostolěnje -a *s*, gostolévati -am, gostolěvek -vka *m*

gostoljúběn -bna -o, gostoljúbnost -i ž, gostoljúbje -a *s*, gostoljúbnež -a *m*, gostoljúbnica -e ž

gostotomér -a *m*

gostovánje -a *s* 1. napraviti imenitno ~; 2. ~ športnega kluba; 3. ~ v baraki

gostovátí -újem, gostujóč -a -e, gostovál -ála -o, gostovánje -a *s*: pri ti hiši zmerom gostujejo; gledališče gostuje v Kopru; ta čas še gostujemo v sosedovi bajti; gostovávec -vca *m*, gostovávka -e ž, gostoválen -lna -o [-ln-]: ~a turneja

gostívanje [-ú-] -a *s* *etnogr. svatovščina*

gòšča -e ž: brezova ~, to črnilo je sama ~; góšcnat -a -o, góšcáv -i ž, góšcáva -e ž, góšcávje -a *s*, góšcávka -e ž *bot.*, góšcávski -a -o, góščar -ja *m, tudi partizan*, góščarski -a -o

Gót -a *m, mn.* Góti *in* Gótje -ov, gótski -a -o: ~í jezik = gótščina -e ž, gótica -e ž | *pisava* | gótika -e ž | *slog* |, gotizirati -am, gotizácija -e ž: ~ cerkve

gotòv -óva -o, *prim.* bolj ~: zmage ~ biti, zmaga je ~a, ~ denar, ~a obleka → *storjena*; ~ sem z delom → *dodelal, naredil sem*; ~ sem s pisanjem → *spisal sem, končal sem pisanje*; suknja je ~a → *suknja je narejena, sešita*, ~ sem za na

pot pripravljen sem, ° ~ e ovire neke, ° ~ i ljudje nekateri, ° do ~ e mere do neke mere; dogodek na ~ o postaviti, prisl. gotovo: ~ pridem, za ~ vem, ~ je zelo priden; gotòvost -i ž, gotoviti -im, gotòvi -ite! gotovil -a -o

gotovina -e ž, gotovinski -a -o: ~ i stroški, ~ i sklad

Götting [g'öttingen] -a m, göttingenski -a -o in göttingški -a -o

Gounod -a [gunò -ja] m |franc. skladatelj|, Gounodov -a -o

govédo -a s: dvoje, troje govéd, mn. govéda; govéd -i ž sk. i.; govédče -ta s, govédina -e ž; govédast -a -o: ti govédo ~ o, govédén -dna -o zagovédén, govédnost -i ž, govédnik -a m, govédar -ja m, govédarica -e ž, govédarina -e ž |pastirjeva mezda|, govédarski -a -o, govédarstvo -a s; govéjak -a m = govéjščak -a m = govédnjak -a m |govno|; govédoréja -e ž, govédoréjec -jca m, govédoréjski -a -o; govédáríti -im pasti govédo

govéjlj -a -e: ~ i pastir, hlev, ~ a juha, kuga, ~ e meso

góvno -a s, góvnat -a -o, góvnast -a -o, govnáč -a m, govnobrbec -bca m, govnáčka -e ž |ptica|, govnják -a m gnojni voz

góvor -a m 1. pozdravni, posloviini, nagrobni, slavnostni, obrambni ~; ~ z mesta; svoboda, dar ~ a; ~ imeti (°držati), ~ napeljati, zasukati na kaj, ~ se plete o vojski, seči v ~, o tem ni ~ se zdaj ne govori, o tem ni ~ a se sploh ne govori; o tem je bilo ° ~ a je bil góvor, s(m)o govori; 2. govornica: rožanski ~; góvoren -rna -o: ~ a napaka, tehnika, ~ i organi, ~ e vrste

govoráncia -e ž, govoráncar -ja m, govoráncarstvo -a s, govoráncíti -im, govoráncenje -a s

govornica -e ž: živa, domača ~; nepotrjene ~ e; ujeti ~ o o čem, ~ se raznese, gre, teče, kroži; trositi ~ e; ~ ji ne poide tako naglo, ~ se mu je zmešala; govoričiti -im, govoričenje -a s: ~ brez konca in kraja, v prazno, brezglavo ~

govorilo -a s 1. govorni organ, 2. govorjenje: ~ je zdravilo, ~ a zmanjka, 3. megafon; govoren -lna -o [-ln-]: ~ i organi, ~ a ura; govornica -e [-ln-] ž: telefonska, samostanska ~; govornik -a [-ln-] m: telefonski ~ govorilo

govoríti -ím, govóri -íte! govoreč -a -e, govóril -íla -o, govórnjenje -a s: ~ v radiu, po telefonu; ~ pred publiko; (po) slovensko ~ = slovenski ~ star.; gladko, razločno, po naše ~, resnico, na vsa usta, brez ovinkov, v obraz, na pamet ~, drug čez drugega, skozi nos, na dušo, v soseda, sam sebi, zase, sam s seboj, sam pri sebi ~, na štiri oči, okrog vogala, (v)stran (na odru), tjavdan, od srca, na dolgo in široko ~, v veter, v podobah, z znamenji, nepripravljen ~, ~ zoper brata, čez soseda, za obtoženca. proti predlogu, prijatelju v prid, o dogodkih; govori, kakor mu je kljun zrasel; govori, kakor bi rožice sadil, kakor bi med lizal, kakor bi otrobe vezal, kakor bi orehe trl, kakor knjiga, ko strgan doktor (*dohtar), kakor bi iz rokava stresal; govori, kar mu pride na jezik; tako se ne govori; tebi je lahko ~; govori se, da bo vojska; o tem ni da bi govoril, to govori zanj, vse govori proti njemu; srce je govorilo, topovi bodo govorili, številke govore, iz njega govori skrb; fant že dolgo govori z dekletom ima ljubezen z njo; govoreč -éča -e prid.: ~ i film; govorjén -éna -o: ~ a beseda

govoriljiv -a -o 1. kar se dá govoriti: prevod drame je zelo ~, 2. zgovoren; govorniljivost -i ž: ~ teksta

govórník -a m, govórnica -e ž 1. ženska, 2. govorniški oder, govórníški -a -o, govórníštvo -a s; govórec -rca m: dober ~, ~ v imenu vseh, govoráč -a m kdor rad govori, govorčín -a m: ~ na svatbi, govorún -a m znč., govórnústvo -a s

gòzd gòzda m, v gòzdu in gòzdu, mn. gòzdi in gozdóvi: črni, borov, bukov, smrekov, mešan ~; nizki, srednji, čisti, jasasti, panjevski, semenski, prebiralni, grmasti ~; prepovedan ~; imela je tri sinove v ~ u v partizanih; ~ zastav, ~ zarediti, zredčiti; gòzdje -a s = gozdóvje -a s; gòzden -dna -o: ~ i čuvaj, ~ i sadeži, ~ a postava, zadruga, drevsnica, jagoda, košeničica, ~ e vile, ~ o gospodarstvo; gozdár -ja m, gozdarica -e ž, gozdárski -a -o: ~ a šola, gozdárstvo -a s; gozdáríti -im, gozdárjenje -a s; gòzdek -dka m = gozdlič -íča m, gozdíček -čka m, gozdíčevje -a s; gòzdnat -a -o: ~ a pokrajina, gòzdnatost -i ž; gozdnina -e ž |pristojbina|; gozdník -a m 1. gozdar, 2. stezo-

sledec; gozdóvnik -a m 1. *prebivavec gozdov*, 2. *skavit*
gozditi -im *zagozdo zabijati*, gôzdi -íte!
 gozdil -a -o, gozdenje -a s: mali stavek
 ~ v vélikega; les se gozdi pri vodnih
 grabljah
gozdno -v *sestavni*: gozdnogospodárski -a -o;
 gozdnovárstven -a -o [-tvân-]
gozdo -v *sestavi*: gozdomérec -rca m;
 gozdoznánc -nca m, gozdoznánstvo -a s
gôž -a m *zool.*, gôžev -a -o
gôž -i ž *usnjena vez ali trta, ki spaja dele
 raznega orodja, npr. cepec z ročnikom;*
 gožnik -a m *okrogla zarezka na koncu
 ročnika, okoli katere se suče kobilica
 z gožjo in cepcem*; gôžva -e ž 1. *trta,*
vitra: z ~o privezane racle; 2. *med.*
sklepna ovojnica; gožica -e ž *vitra*
 ***gráben** -bna m *jarek*, *grábenček -čka m,
 gráb narica -e ž *rib. [mreža], grábničar*
 -ja m *skobilč za brazdanje lesa, grábni-*
čarica -e ž [žaga]
grábež -a m 1. *človek, ki grabi k sebi,*
 2. *rop*, 3. *pravica grabljenja*: v tem gozdu
 imam ~, 4. *priprava*: ~i zgrabijo kabel,
 ~ zajema zemljo, 5. *zgrabljeno seno*:
 sestra mu je znašala ~ na vilje; grabežljiv
 -a -o, grabežljivec -vca m, grabežljivka
 -e ž, grabežljivost -i ž, grabežnica -e ž
zool.: noge ~e
grabíti grábitim, grábi -íte! grabéč -a -e,
 grábil -ila -o, grábljen -a -o, grábljenje
 -a s in grábiti -im s *stal. poud.*: listje,
 travo ~, kradli so in grabili ropali, ~
 denar na kup; ~ pot pod noge, konj
 grabi cesto podse; ~ za vrat, po kruhu;
 ribe grabijo *prijemljejo*, Hunov pogled
 je grabil po Ljubinici; jeza me grabi;
 grabljiv -a -o, grabljivec -vca m, grab-
 ljivost -i ž; grabivec -vca m 1. *kdor
 grabi, ropar*, 2. *hrošč*, 3. *priprava*;
 grabúlja -e ž = grabežnica -e ž *zool.*;
 grabilo -a s: *prijemavka z ~om med.*;
 grábek -bka m: ~ sena, grabljinje -a s
zgrabljeno seno; grabilen -lna -o [-ln-]:
 ~i stroj = grabilnik -a [-yn-] m
grabljáč -a m = grabljávec -vca m =
 grabljíč -iča m; grabljica -e ž = grablja-
 čica -e ž = grabljávka -e ž
grabljáti -ám, grabljáj -ájte! grabljál -ála -o,
 grabljanje -a s, grabljáj -a m: z enim ~em
grábilje grábelj [-balj] ž *mn.*: travne, gnojne,
 senene, gramozne ~, seno na ~ah,
 imeti pašo za ~ami *po košnji*; ~ ima,

vil pa ne samo *grabi*; rečne, vodne ~;
 drobne ~ *goste*; grábljice -ic ž *mn.*:
 mlinske, kirurške, tkavske ~; grábljar
 -ja m *kdor dela grablje*, grabljarstvo -a s;
 grábeljnik -a m = grábeljščak -a m
*sveder za vrtanje lukenj za zobe na
 grabljah*; grábljišče -a s in grabljišče -a s
 [držaj]; grábeljin -a -o = grábeljski -a -o
 [-balj-]: ~i zobje; grábljast -a -o: ~e
 klešče
Graciján -a m [rimski cesar], Gracijánov
 -a -o; *gl. tudi Gratianus*
grácije -cij ž *mn. starorimske boginje lepote
 in miline*, grácija -e ž 1. *lepota*: na
 plesu so bile vse mestne ~e, 2. *milina*,
 graciózen -zna -o *mil, ljubek*, gracióznost
 -i ž *ljubkost*
gracilen -lna -o *tanek, vitek, nežen*: *med.*
 ~e kosti; gracilnost -i ž >[-ln-]
grád -a in -ú m, *mn. gradóvi*: ~i v oblakih,
 Ljubljanski ~ [hríb], ljubljanski ~
 [poslopje], grem na Grád Ljubljanski
grad, arheološka izkopavanja na Ptuj-
 skem ~u; grájski -a -o, gradíč -iča m,
 gradíček -čka m
 °**grád** -a m *stopnja, stopinja, vrsta, red*;
 graduírati -am; graduíran -a -o: ~a
 cevka, ~ zdravnik, graduíranec -nca m
kdor ima akademske stopnje; graduálen
 -lna -o [-ln-] *postopen, po stopnjah*;
 graduále -la m *stopniški spev*; gradácija
 -e ž *stopnjevanje*, gradacijski -a -o: ~i
 diagram *foto.*, ~a *krivulja*
Grádac -dca m *kr. i.*, iz ~a, grádaški -a -o,
 Grádcani -ov m *mn.*
gradánica -e ž *pasji ogrljak z bodicami,*
 gradáničen -čna -o
gradáše -áš ž *mn. mikalnik, greben*, gradá-
 šati -am, gradášanje -a s = gradášiti -im
 mikati, *grebenati*, gradášenje -a s: ~
 volno; gradášavec -vca m, gradášavka
 -e ž, gradášar -ja m *kdor dela gradáše*;
 gradášaj -a m: *trebiti iz volne* ~
grádba -e ž *stavba, zidava*, grádben -a -o
stavben: ~i material, ~o *podjetje*,
 grádbenik -a m *stavbenik* [°*gradbénik*],
 grádbenica -e ž, grádbeniški -a -o
 >[-bən-]; gradbinec -nca m *stavbni
 delavec*, gradbišče -a s in gradišče -a s
 (°*gradilišče*) *stavbišče, stavba*
Grádec -dca m *kr. i.*, v ~u: Polhov,
 Slovenj, Nemški ~, gráški -a -o,
 Grádcán -a m, Grádcánka -e ž; grácarica
 -e ž *Grazer Tagespost*

grádelj -dlja *m* |*platno*|, gradljevína -e *ž*
 gráden -dna *m* = gradnják -a *m* *hrast*
črepinja, gradnov -a -o: ~a veja
 Grádelj -a *m* |*kopaljšče pri Ogleju*|, v ~u,
 grádeški -a -o
 gradiént -énta *m*: *fiz.* ~ hitrosti, potenciala
 gradína -e *ž* 1. *plot, ograja*, 2. *grad, gradišče,*
kastel, 3. *grajske razvaline*: stara ~
mirišče; gradínast -a -o v *razvalinah*
 Gradišćansko -ega *s* *Burgenland*, na ~em,
 z ~ega, gradišćanski -a -o: ~i Hrvatje
 gradišće -a *s* 1. *s koli zagrajen prostor,*
kolišče, 2. *grajski okop, zid*: ostanki
 starega ~a; gradišćnica -e *ž* *ogreja iz*
priostrenih kolov, palisada; gradišćnik -a
m = gradišćar -ja *m* *stanovavec v gra-*
dišću, gradišćán -ána *m* *grajski gospod*;
 Gradišće -a *s* *kr. i.*, z ~a *ali iz* ~a
(različno po krajih), gradiški -a -o
 gradítí -ím, grádi -íte! gradéč -a -e, gradil
 -a -o, grajénje -a *s* 1. ~ vrt, travnik,
 pašnik, njivo z *ograjó obdati*, 2. ~
 reko *jez postaviti*, 3. ~ hišo *zidati*;
 srakoper gradi gnezdo *dela, znaša*.
 mladina bo spet gradila *cesto delala*,
 ~ nade na koga → *zidati na koga,*
zanašati se na koga, ~ na ljudski moti-
 viki → *snovati glas*; gradítev -tve *ž*:
 ~ ladje, stavbe, ceste, nazora, socializma;
 gradítven -a -o [-*tvən-*]: ~i polet;
 gradílen -lna -o [-*ln-*]: ~i nagon;
 gradívec -vca *m*, gradívka -e *ž*, gradítelj
 -a *m*, gradíteljica -e *ž*, gradíteljski -a -o,
 gradíteljstvo -a *s*
 gradívo -a *s*: ~ za stavbo; znanstveno,
 učno, dokazno ~, črkovno ~; gradíven
 -vna -o
 grádinja -e *ž* *stavba, zidava*: visoka ~
 gráfíka -e *ž* *risalna, pisalna in tiskarska*
umetnost, gráfíčen -čna -o: ~i račun,
 ~a šola, statika, ~o podjetje, gráfík -a
m *risarski umetnik*, gráfíški -a -o: ~i
 sindikat, gráfíčar -ja *m*, gráfíčarka -e *ž*,
 gráfíkn -a *m*
 grafit -a *m*: kosmičasti ~, grafiten -tna -o,
 grafitov -a -o: ~a kislina, grafitnik -a *m*
grafiniti svinčnik, grafitirati -am, grafiti-
 ran -a -o
 grafológ -a *m*, grafologija -e *ž*, grafolóški
 -a -o: ~a analiza, ugotovitev
 gráh gráha *m* 1. *stročji, pritlični, sladki* ~;
 smeje se, kakor bi ~ stresal; 2. *fižol*:
 kakor ~ debela toča; solze kakor ~;
 gráhek -hka *m* = gráhec -hca *m* *grah*,

grásek, gráhov -a -o: ~a juha, gráhast
 -a -o: ~ kamen, ~a kokoš; ves je
 ~ od mraza; gráhovišće -a *s* *in* *grah-*
*višće -a *s* |njiva|*; gráhovica -e *ž* =
 gráhovina -e *ž* *in* *grahovina -e *ž* |slama|*;
 gráhka -e *ž* *grahasta kokoš*, gráhar -ja *m*
 |*hirošč*|, gráhlja -e *ž* |*galeb*|, gráhovka -e *ž*
 |*školkjal*|, gráhovec -vca *m* 1. *premog*,
 2. *oolitski apnenec*, 3. *bot.*
 Gráham -a *m* *os. i.*, Gráhamov -a -o: ~
 kruh = gráham -a *m*
 gráhor -ja *m*: pomladanski, dišéči ~
 = gráhorica -e *ž* = gráhorka -e *ž*
grasića; gráhornica -e *ž* |*slama*|, gráho-
 rišće -a *s* *in* *grahorišće -a *s* |njiva|*,
 grahornják -a *m* |*kruh*|
 Grahóvo -ega *s* *kr. i.*, iz ~ega, v ~em,
 gráhovski -a -o, Grahóvci -ev *m* *mn.*
 gráhút -a *m* *kremenčev pesek debelega*
zrnja, gráhústast -a -o: ~a zemlja
 grája -e *ž*: vitez brez ~e, ~o si nakopati,
 ~e željen, grájati -am, grájanje -a *s*,
 grajáč -a *m*, grájav -a -o *kdor rad graja*;
 ~ značaj, grájavec -vca *m*, grájavka -e *ž*,
 grájavost -i *ž*, grájálen -lna -o [-*ln-*]: ~a
 beséda
 grája -e *ž* 1. *mlinska* ~ je vodna naprava,
 2. *plot*; grajenik -a *m* *ograda, ovčja staja*
 grajen -éna -o -o: stavki so lepo ~i, grajénost
 -i *ž*; *gl. tudi* graditi
 grájski -a -o: ~a vrata, gospa; Grajska
 vas
 grákati -am, grákanje -a *s*: kavke grakajo,
 grákniti -nem, graktáti -ám; *gl. tudi*
 krakati
 Grákhus -ha *m*: Tiberij ~ in Gaj ~,
 rimska tribuna; brata ~a
 grám -a *m*, grámski -a -o: ~a tehtnica,
 ~a molekula, ~i ekvivalent
 gramátika -e *ž* 1. *slovnica*, 2. *prvi razredi*
nekdanje gimnazije, gramátíčen -čna -o:
 ~o pravilo, gramatikálen -lna -o [-*ln-*],
 gramátík -a *m* *slovníčar*, gramatist -a *m*
študent gramatike na nekdanji gimnaziji
 gramofón -a *m*, gramofónski -a -o: ~a
 plošča
 grámöz in gramöz -óza *m* *grušč*: tolčeni,
 kopani ~, gramózen -zna -o: ~a tla,
 ~a jama = gramóznica -e *ž*, gramózár
 -ja *m*, gramóznat -a -o: ~ svet
 grámpa -e *ž* 1. *sesedek*: oljna, vinska ~,
 2. *raskavost*; grámpast -a -o, grámpav
 -a -o *raskav*
 grán -a *m* |*stara lekarniška utež*|

grána -e ž bot. |plevel|
 granát -a m: češki ~, granátov -a -o,
 granáten -tna -o: ~o jabolko, granátov-
 vec -vca m bot.
 granáta -e ž: ročna ~, granáten -tna -o:
 ~i naboj
 Gran Chaco [grančáko] Gran Chaca m
 |južnoameriška pokrajina|
 gránd -a m: španski ~i, grandéca -e ž
 1. špansko velikaštvo, 2. dostojanstvenost
 grandiózen -zna -o veličasten, grandióznost
 -i ž veličastnost
 grandomanija -e ž samovelijeje, grandomán
 -a m, grandománski -a -o samoveličen
 grandseigneur [gransenjör] -a m velik
 gospod, grandseigneurski -a -o: ~o
 vedenje, nastopanje, bahanje, grand-
 seigneurstvo -a s
 gránica -e ž: Vojna ~ Vojna krajina,
 gráničar -ja m omejni vojak, gráničarski
 -a -o: ~i polk, ~a kočá
 granít -a m, graníten -tna -o, granítast -a
 -o, granítolóm -óma m, granítolómec
 -mca m
 granulirati -am zrnéti, zrniti, granuliranje
 -a s, granulácija -e ž, granuláren -rna -o
 zrnčast, granulacijski -a -o: ~o tkivo,
 granulóza -e ž, granulózen -zna -o zrnati;
 granulóm -a m med., granulít -a m min.
 grápa -e ž od dežja izdolbena pot, soteska,
 jarek; grápica -e ž, grápast -a -o: ~
 hrib, ~a cesta, grápnica -e ž voda po
 jarkih, grápnica -e ž od hudournikov razrit
 svet, grápar -ja m stanovavec v grapi,
 gráparica -e ž, gráparski -a -o
 graptolít -a m okamneta praživalca
 grása -e ž goste iglaste veje za pokrivanje
 kop; grásati -am in grásáti -ám kopo
 pokrivati; grásanje -a s in grásanje -a s
 grasirati -am: bolezen grasira → razsaja
 graščák -a m, graščákovski -a -o, graščá-
 kinja -e ž, graščina -e ž, graščinski -a -o,
 graščinstvo -a s: podložniki so bežali
 iz ~a
 grášek -ška m: ~ pletenec; grásec -šca m
 |školkjal|; gl. tudi grah
 gráševac -vca m |kamnina|
 gráševina -e ž |trta in vino|
 grášica -e ž grahor, grahorka: ptičja, ob-
 plotna ~, grásičen -čna -o: ~a moka,
 grásičnjak -a m kruh iz grášice, grásič-
 nica -e ž |slama|
 Gratíanus -na m Gracijan
 gratifikácija -e ž nagrada, častni dar

grátis neskl. zastoj: ~ dobiti, ~ eksem-
 plar zastojnski, brezplačni izvod
 gratulírati -am voščiti, čestitati, gratulácija
 -e ž voščilo: ~ za god, ob napredovanju,
 gratulacijski -a -o: ~o darilo, gratulánt
 -a m voščivec, gratulántka -e ž voščivka
 gravámen -a m obdolžitev, očitek, pritožba,
 mn. nav. gravámina -in s
 gráve prisl. glas. tehtno, resno
 graviden -dna -o noseč, vet. brej, gravidnost
 -i ž nosečnost, vet. brejost
 gravirati -am vrezati, vrezovati, gravér -ja
 m vrezovavec, gravérski -a -o: ~o delo,
 gravérka -e ž, gravérstvo -a s, gravúra
 -e ž vrez
 grávis -a m kratevec |poudarek|
 gravítirati -am težiti k čemu, gravítiranje
 -a s: ~ proti čemu, kraj gravítira na
 Ljubljano, gravítácija -e ž težnost,
 gravitacijski -a -o: ~i zakon
 grazioso [graciózo] prisl. glas. ljubko
 grb -a m: državni ~, grboven -vna -o:
 ~i ščit, pečat, ~o plemstvo, grbovnik
 -a m |knjiga| = grbovnica -e ž; grbo-
 slóvec -vca m, grboslóven -vna -o,
 grboslóvje -a s; grborézec -zca m, grbo-
 znánc -nca m, grboznánstvo -a s
 grba -e ž 1. naložiti na ~o, po ~i jih dobiti,
 ~o ustrojiti komu, 2. guba, 3. gosénica,
 4. riba; grbav -a -o, grbavec -vca m:
 kit ~, grbavček -čka m, grbavčev -a -o,
 grbavka -e ž, grbavost -i ž; grbast -a -o:
 ~a kamela, ~a tkanina |teksr.; grbec
 -bca m: labod ~, cvrček ~; grbáč -a m
 |zob pri zvereh|, grbáča -e ž zool., grbež
 -a m |ptical|, grbúljec -ljca m zool.,
 grbúša -e ž |ribal|; grbica -e ž, grbičast
 -a -o, grbičáv -áva -o: lov. rogovje je ~o,
 grbičavost -i ž; grbiti -im, grbljenje -a s:
 čelo ~, mačka se grbi, koža se grbi;
 grbati -am, grbanje -a s; grbavéti -ím
 grbast postajati, grbavénje -a s
 grbánec -nca m gubanec: ~ ali golša,
 grbánja -e ž guba, grbánjast -a -o: ~o
 čelo, grbánčast -a -o gubast, grbánčiti
 -im, grbánčenje -a s: ~ čelo; grbán
 -ána m bot.
 grbína -e ž 1. ~ kamele, 2. valovit svet:
 ledeniške ~e, grbinast -a -o; grbavina
 -e ž, grbavinast -a -o: ~ tlak
 grča -e ž: bela ~ = živa ~; črna ~ =
 mrtva ~; stara, trda, kmečka, kraška
 ~, trden kakor gabrova ~; ~e na
 prstih, kolenih |bolezni|, grčica -e ž, tudi

bolezni, grčast -a -o, grčav -a -o: ~ les, ~ značaj, grčavost -i ž; grčavina -e ž grčav les, grčavka -e ž |palica|; grčnica -e ž luknja grče; grčiti -im se: breza se grči dela grče, žile

grčati -im, grči -ite! grčéc -a -e, grčal -ála -o, grčanje -a s: pes, medved grči, v spanju ~; grčin -a m godrnjač

Grčija -e ž, iz ~e, v ~o; gl. tudi Grk, grški, grecist

grd -a -o in -ó -í -é -á, prim. grši -a -e in grji -a -e, prisl. gród, grše in grje: ~ obraz, ~ jezik bolan, strupen, ~a pot, navada, ~o vreme; ~ó gledati, se držati, ~ó delati s kom, je bil ~ z mano, ~ó govoriti, pasti; ~ó je videti; ~a se nam obeta, ~a ko smrtni greh; ne bodi ~ó rečeno, do ~ega se spreti, v ~em sta šla narazen; grdoba -e ž, grdost -i ž, grdóca -e ž, grdóta -e ž; grdež -a m, grdin -a m, grdinka -e ž, grdávš -a m, grdávž -a m, grdúh -a m, grdúha -e ž, grdún -a m, grdúnski -a -o, grdína -e ž 1. grdoba, 2. grdež, 3. pošast, zmaj; grdávščina -e ž grda reč, grd človek

grditi -im, grdi -ite! grdéc -a -e, grdil -a -o, grden -éna -o, grdénje -a s: ~ obraz, ~ bližnjega, ~ se s sosedom prepirati se, grdi se mi gabi se; grdilen -lna -o [-ln-]: ~ spis, ~a pesem, grdivec -vca m, grdívka -e ž

grdo -v sestavi: grdobeséden -dna -o, grdobesédnost -i ž; grdogléd -éda -o, grdoglédec -dca m, grdogléden -dna -o, grdoglédnica -e ž, grdogléd(n)ost -i ž

grdóba -e ž: večje ~e ni, v ~e naj strela trešči; lenoba, vseh grdob ~; grdóbec -bca m, grdóben -bna -o, grdobin -a m, grdobínstvo -a s, grdobíja -e ž, grdobíjan -a m, grdobíjanka -e ž

gréba -e ž kos, gruda, kepa: ~ surovega masla, grébica -e ž: rastlino posadimo z ~o okoli koreninic; grébiti -im se: prst se grebi

grébáca -e ž 1. stroj., 2. drezalo za žerjavico, 3. zool. sprednja noga, 4. kožokrilce

grébatí -am in grébljem, grébanje -a s: sneg ~; grébálo -a s: kovaško ~, grébálen -lna -o [-ln-]: ~i kremplji

gréban -a m: ~ zraste, upade; česalni, tkavski, pasji, petelinov ~; gorski, koralni ~; ~ na čeladi, penasti ~i valov, ~ za lan; z železnimi ~i so trupla trgali; njiva se obdela v ~e;

na ~ koga dejati mučiti, kaznovati; ~ je kolesce pri uri in železno zobato kolo pri žagi; zmajev, petelinov, modrasov ~ bot.; grebének -čka m: majski ~ rib. umetna muha; grebenje -a s: ~ Alp, grebenják -a m čelada z grebenom; grebénski -a -o: ~a smer plezanja alp., grebenát -áta -o, grebenást -a -o: ~i kuščarji, ~o zobčanje znamk, ~e gore; grebeníti -im se s stal. poud. in grebeníti -im se, grebéni -íte! grebenil -a -o, grebenjen -éna -o: valovi se grebenijo, žito se grebeni; grebéčiti -im: ~ nos, ~ se jezen biti; grebénc -nca m bot., grebenik -a m bot., grebenika -e ž bot., grebéncica -e ž bot., grebenúša -e ž bot., grebénovc -vca m min., grebenátka -e ž |skoljka|

grébénati -am grebeniti, grébénanje -a s: ~ volno, prejo, grébénar -ja m 1. kdor grebena volno, 2. kdor dela gradaše, 3. ptič, 4. kameleon; grebénáca -e ž kolo, grebénišče -a s tkavsko vratilo, grébénálo -a s 1. tkavsko orodje, 2. sodarsko ~, 3. na traktor pritrjeni okvir za napravljaje in zasipanje jarkov

grebenica -e ž 1. česalnik za volno, 2. usnjat pasji ovratnik, gradnica, 3. razmnoževanje trte z ~ami potaknjenci, 4. bot.; grebeničiti -im, grebeničenje -a s: ~ trte, sadike, grebeničar -ja m 1. kdor trte grebeniči, 2. pes z grebenico; grebenik -a m bot.

gréblja -e ž, grébljica -e ž 1. ~ za žerjavico, 2. motika, 3. polkrožna deščica, nasajena pravokotno na lesen ročaj; gréblo -a s; grébljái -ám z grébljo čistiti, grébljáj -ájte! grébljájje, grébljál -ála -o, grébljáj -nje -a s

gréblnik -a m bot.

grébíti grébem, grébi -íte! grébóč -a -e, grébel grébla -o, grébénje -a s: ~ prst, pesek, drobtine na kup; ~ za zrnjem; ~ po košari, po laseh, po preteklosti; kokoši grebejo v pesku; v grlu me grebe, hudo ga je greblo, ~ vase

grecíst -a m kdor se ukvarja z grščino, grecizirati -am pogréti, grecizem -zma m starogrška jezikovna posebnost

gréd -í ž drog: kure gredo na ~, spijo na ~i; telovadne vaje na grédi; odmična motorska, kardanska, gonilna, transmissijska ~; grédje -a s, grédnica -e ž deska, stopnice na grédi; grédca -e ž

grêda -e in -ê ž 1. *gred*, 2. *tram*, 3. vrtna ~, topla ~; gredica -e ž: ~ na vrtu, grêden -dna -o in grêden -dna -o: ~a krivina, grêdast -a -o; gredina -e ž *alp. policia, terasa*

grêdé 1. domov ~, iz šole, na delo ~, 2. to bo kar ~ narejeno; *gl. tudi grem*, iti

grêdelj -dlja *m*: ~ pri plugu, leseni ~ za kolo, viličasti, kljukasti ~, nosni ~, ladijski ~; ~ je bruno, na katero je nasajeno mlinsko kolo; konji so suhi kakor ~; grêdljast -a -o = grêdljât -âta -o = grêdljâv -âva -o; grêdeljnica -e [-dâlj-] ž: ~ pri plugu, tehtnica z ~o; grêdeljnik -a [-dâlj-] *m* klin, s katerim se pripenja grêdelj na plužne

grêdôč -a -e: ~ kaj opraviti *spotoma*; *gl. tudi grem* in iti

Greenwich [*grinič*] -a *m* |mesto pri Londonu|, greenwiški [*griniški*] -a -o: ~a zvezdarna

Grêgor -ôrja in Grêgôrja *m os. i.*, Grêgôrjevo -ega *s* in Grêgôrjevo -ega *s*: na ~o, o ~em; Grêgôrrij -a *m*, Grêgôrrijev -a -o, grêgorijânski -a -o: ~i koledar, koral, Grêgoc -gca *m* in Grêgoc -gca *m*, Grêgôcv -a -o in Grêgôcv -a -o; Grêga -a in -e *m* in Grêga -a in -e *m*, Grêgov -a -o in Grêgov -a -o; grêgor -ôrja *m*: babji ~; Grêgor -ôrja *m kr. i.*, pri ~ju, od ~ja; grêgôrski -a -o, Grêgôrci -ev *m mn.*

Grêgôrôč -a *m*, Grêgôrôčev -a -o: ~a pesem, grêgôrôčevski -a -o: ~o občutje

grêh -a *m*: izvorni, mutasti, mali ~, ~ zoper bližnjega, zoper naravo; je grda ko smrtni ~; ~ oprati, odpustiti, storiti, delati; v ~ šteti, zabresti; grêhek -hka *m* = grêhec -hca *m* grêšek, majhen grêh; grêhóta -e ž, grêhôtén -tna -o; *gl. tudi grêšiti*

grêjâca -e ž: ~ za noge; *gl. tudi greti*
grêkomán -a *m gl.* Grk

grém in grêm, 2. grêš in grêš, 3. gré in grè; *dv.* 1. gréva in grévâ in gréva, 2. 3. grésta in grêstâ in grêsta; *mn.* 1. grémo in grêmo in grêmo, 2. gréste in grêste in grêste, 3. grêdó in grêjó in grêjó in grêjo: kar léze ino grêde *star.*, ~gre se za kaj *gre za kaj*, (dež) gre, kakor bi iz škafa lilo; šél slâ -ô in -ô; *gl. tudi iti*, grêde, grêdoč
grémij -a *m* *okrilje, društvo, zbor*, grémijski -a -o, grémiâlen -lna -o [-ln-]: ~a šola
grén -í ž in grèn gréna *m*: vino je v ~i ali v ~u, grénjâva -e ž: vso ~o izpiti,

grênôba -e ž, grénica -e ž 1. zelena orehova lupina, 2. *bot.*, grénik -a *m bot.*

grênâdin -a *m* *tekst.* |blago|

grênâdir -ja *m* |vojaki|, grênâdirski -a -o
grênâk in grênêk [*grênâk*] grênâ -ô -í -ê -â ali grênêk -nka -o, *dol.* grênki -ega: ~a sol, beseda, smrt, ~ spomin, nasmeš, pelin, marsikatero ~o požreti, prelišati; ~o razočaranje, ~e solze točiti, ~ ko pelin, natočiti kozarček -ega; grênkast -a -o = grênkljât -âta -o: ~ okus; grênkôba -e ž, grênkôben -bna -o. grênkôbnost -i ž, grênkôst -i ž, grênkôta -e ž, grênkôten -tna -o

grênâk -a *m* *pezdirek* |riba|

grênc -nca *m*: mošt se letos dolgo ~a brani; grênica -e ž 1. izpiti kozarec ~e, 2. legla je v dušo trpka ~, 3. *zga*: ~ me dere, 4. *češnja*, 5. *encijan*; grênčina -e ž: vzeti pijači ~o, ~a trpljenja

grênêti -im *imeti, dobivati* grênêk okus, grêni -íte! grênêč -a -e, grênêl -êla -o, grênênje -a *s*: v samoti je zmeraj bolj grênêl; grêniti -im *delati kaj* grênko, grêni -íte! grênêč -a -e, grênil -a -o, grênjên -êna -o, grênjênje -a *s*: ~ komu veselje, življenje, to me grêní; grênitev -tve ž, grênivec -vca *m*, grênivka -e ž
grênko -v *sestavi*: grênkokôžen -žna -o: ~i orehi; grênkoslád -âda *m bot.*

grênkúlja -e ž *bot.*, grênkúljica -e ž *bot.*

Grênlandija -e ž, grênlandski -a -o, Grênlandec -dca *m*

Grenoble [*grênôbal*] Grenobla *m* |franc. mesto|, grênôbelski -a -o, Grênôbelčan -a *m*, Grênôbelčanka -e ž >[-bâl-]

°grês -a *m* *zdrob*, °grêsov -a -o *zdrohov*

grêšen -šna -o: ~o življenje, ~a duša, grêšnik -a *m*: zastaran, zakrknjen, očiten ~, grêšnica -e ž: očitna ~, grêšnost -i ž

grêšiti -im, grêši -íte! grêšêč -a -e, grêšil -a -o, grêšênje -a *s*: ~ zoper postavo, človeka, ~ nad materjo, ~ z nečistostjo; pameti, uma ~ grêšati, iz uma biti; grêšljiv -a -o; °grêška -e ž *napaka*; grêšek -ška *m*; grêšati -am, grêšanje -a *s*
gréti grêjem, grét, gréj -te! grêjóč -a -e, grèl -êla -o, grét -a -o: sonce, peč, vino, jeza greje; ~ gada na prsih, ~ komu prostor, ~ se na soncu, v sijaju, ob spominih; grétje -a *s*: električno ~, grétev -tve ž, grévec -vca *m*, grélnik -a [-ln-] *m* *ekonomizér*, grélo -a *s*: ~ je

del grelné naprave; grélen -lna -o [-ln-]: ~a površina, ~a steklenica

gréz -í ž in gréz -a m *mastno blato, močvirje*: grézast -a -o, gréznat -a -o = grézen -zna -o *močviren*: ~a zemlja, preslica; grézina -e ž = grézovina -e ž = grézetina -e ž *močvirna tla*; gréznica -e ž in gréznic -e ž, grézníčen -čna -o in grézničen -čna -o, grézniški -a -o: ~a nesnaga; grézovica -e ž *bot.*, grézúlja -e ž *bot.*

gréziti -ím *spuščati navpično*, grézi -íte! grézil -a -o: skale se grézijo v dolino; grézniti -nem: tla gréznejo; grézati -am se, grézanje -a s: plasti se grézajo *geol.*, grézilo -a s *svinčnica*: svinčeno ~, vreči ~ v morje, grézilen -lna -o [-ln-]: ~i sveder

Grgár -ja m *kr. i.*, iz ~ja, grgárski -a -o

grgávati -vca m *Adamovo jabolko*

grgotáti -ám in -óčem *grgrati, gruliti*, grgotál -ála -o, grgotánje -a s, grgót -óta m, grgotáv -áva -o; grgljáti -ám: voda izpod skale grglja; grgútati -am: grlica grguta

grgráti -ám, grgráj -ájte! grgrajóč -a -e, grgráje, grgrál -ála -o, grgránje -a s: ~ vodo, kamilice, v grlu mu grgra; grgráv -áva -o, grgrávec -vca m *kdor grgra*, grgráč -a m, grgrávka -e ž

Gríbojédov -a m [*rus. dramatik*]: drama ~a

gríč -íča m, gríček -čka m, gríčeveje -a s in gríčeveje -a s, gríčar -ja m, gríčarica -e ž, gríčast -a -o, gríčevnat -a -o in gríčevnat -a -o = gríčnat -a -o = gríčat -áta -o: ~ svet, gríčatost -i ž; gríčevník -a m *bot. dlakavi sleč*

gríf -a m = grífón -a m *lev s ptičjo glavo in perutmi*

***gril** [-il] grila m *ščurek, muren, cvrček*: rad ga ima kakor ~a v zelju, grílec -lca [-lc-] m l. *murenček, 2. fižol, grílček -čka [-lč-] m murenček*

°**grímása** -e ž *skremžen obraz*: delati °e *mrdati se, zmrdovali se, spukovali se, pačiti se*

grínja -e ž [*pajkovec*], grínjavost -i ž: ~ čebel

grínt -a m *bot.*: masleni ~

grínta -e ž *gnida, krasta, grínte grínt ž mn. gníde, garje*; gríntav -a -o, gríntavost -i ž, gríntavec -vca m l. *gríntav človek, 2. kamen dolomit, 3. rastlina, gríntavica -e ž bot. spomladanska volna*

Grintovec -vca m [*gora*], Grintovci -cev m *mn.*, gríntovski -a -o

gríót -a m [*liker*]

grípa -e ž, grípen -pna -o: ~a obolelost, grípóžen -zna -o: ~ bolnik

grísti grízem, grízi -te! grízóč -a -e, grízél -zla -o, grízen -a -o, grízenje -a s: ~ skorje, pes gríze, ~ nohte, kolena, besede; vest, skrb, zavist ga gríze, sam sebe ~ za rep, mráz gríze v oči in nos, ~ se zaradi sramote, zmeraj sta se grízla, to me gríze; Ančke pa že ne boš grízél: grízen -zna -o: ~a ploskev zoba; grízljáti -ám, grízljáj -ájte! grízljál -ála -o, grízljánje -a s: ~ brčice; grízljiv -a -o

gríva -e ž l. *konjska* ~, ~ na čeladi, ječmen je gost kakor ~, ostrigel si je svojo ~o, 2. *ruša, trata*: leči na ~o pod oreh, 3. *goba*: rumena ~; grívar -ja m: golob ~; grívec -vca m *oven z močno volno*; grívina -e ž l. *trata, 2. jeklena* ~ po sredi čelade; grívnik -a m l. z *grívo, rušjem poraslo zemljišče, 2. travnat otoček v močvirju*; grívniáč -a m: fazan ~; grívast -a -o: ~a glava, trava, grívát -áta -o: ~i valovi, ~a divja ovca, grívnat -a -o

grívna -e ž *arheol. lovratna verižica*

gríz -a m l. *ugriz, grízenje, trebušna kolika, 2. grízljaj*: ~ kruha, 3. *želodčna kuša*; gríza -e ž; grízek -zka m grízljaj; grízavica -e ž *trebušna kolika*; grízica -e ž *mizarska skoba*; grízek -zka -o: ~ veter, mráz, obup; grízálo -a s *zool. [organ]*, grízlica -e ž *zool.*: borova, smrekova, repna ~

grízéta -e ž *koketno dekle*: pariška ~, grízétká -e ž

grízli -ja m [*medved*], grízlijev -a -o: ~ objem

gríža -e ž: ~o imeti, krvava ~, ~ ga žene, imeti ~o na jeziku, bacil ~e, ~ gospoška! ti ~ grízasta! grízav -a -o: ~i otroci, grízavec -vca m, grízast -a -o, gríznat -a -o: ~ otrok, grížen -žna -o: siten kakor ~a rit, gríznicá -e ž *bot.*, grízevček -vca m *bot.*, grízevka -e ž *bot.*, grízničnik -a m *bot.*

gríža -e ž *kup kamenja, pust kamnit svet, peščen plaz*: groblje ali ~e v planinah; grízast -a -o = gríznat -a -o: ~ svet, grízničnik -a m *modras*

Gríže Gríz ž *mn. kr. i.*, v ~ah, gríški -a -o, Grízáni -ov m *mn.*

grížljaj -a *m in* grížljáj -a *m*: ~ kruha
Grk -a *m*, Grkinja -e *ž*, grk -a *m*: v šoli je
bil dober ~ in latinec; grekomán -a *m*,
grekomanija -e *ž*; *gl. tudi* grški, Grčija,
grecist

grkati -kam *in* -čem, grkaj -te! grkajóč -a -e,
grkanje -a *s*: grlica grka, grkavec -vca *m*
kdor *pogrkuje*, grkniti -nem

grléti -im, grlí -ite! grléč -a -e, grlél -éla -o,
grlénje -a *s*: grlica grli

grlica -e *ž*: laška ~, grličji -a -e, grličin
-a -o, grlec grlca [-lc-] *m* |samec|, grlič
-iča *m* |mladič|; grliček -čka *m bot.*

grlina -e *ž* koža *in* meso *ob* grlu, grlinka -e *ž*
|hruška|

grlj -a *m* 1. grča *v* deski, 2. smrekova ali
jelova veja, ki se uporablja za baklo,
grljevica -e *ž* smolnata borovina, grljevec
-vca *m* smreka *z* grlji, grljica -e *ž* treska
za baklo

grljánc -nca *m*: ~ steklenice; grljánka -e
ž |buča|; grlják -a *m* steklenica *z* dolgim
vratom

grlo -a *s*: ~ cveta, steklenice, lijaka, vreče,
škornja, čevlja, violine, vodne naprave,
kotla; ozko ~ *v* obratu; *med.* mater-
nično ~; lepo ~ ima glas, pesem na
tri ~a; ~ poplakniti, po ~u pognati,
~u streči; voda mi je do ~a, do ~a sit,
na vse ~, iz vsega ~a, beseda ne gre
iz ~a, strah stiska ~, srce skoči *v* ~,
nož na ~ nastaviti, grlce -a [-lc-] *s*,
grlje -a *s*; grflen -lna -o [-ln-]: ~i glas,
~a žila; grlát -áta -o: ~ smeh; grflast
-a -o: ~a posoda; grflovka -e *ž* *med.*
huda davica

grlo -v sestavi: grlonóžec -žca *m* zool.;
grloplúta -e *ž* zool.; grlorézec -zca *m*

grm -a *m*, *nun.* grmi *in* -óvi, po -ih *in* po
-éh: rožni, trnov, zlati ~, goreči ~
japonska kutina, čez ~ in strm, *v* tem
~u tiči zajec, pod ~om rojen; vinotoč
pod ~om → *pod* vejo; grmek -mka *m*
grmič; grmát -áta -o, grmast -a -o: ~e
obrvi, grmski -a -o: ~a opica; grmuša
-e *ž* |ptica|; grmáriti -im: lovski pes
grmari *išče* po grmovju; *gl. tudi* grmič
in grmovje

Grm -a *m* *kr. i.*, *z* ~a, na ~u, grmski -a -o:
~a kmetijska šola

grmáča -e *ž* 1. goščava, grmada; 2. *min.*,
grmáč -a *m*: izrval je hrastov ~, grmá-
čast -a -o, grmášča -e *ž* *gosto* grmovje,
gošča, goščavje

grmáda -e *ž* (°gromada): ~ drv, knjig,
oblakov, gorska ~a, obsoditi na ~o;
grmáden -dna -o: ~i kol, ~o gorovje,
~o zapiranje množično, grmádnost -i *ž*;
grmádití -im, grmádenje -a *s*: ~ blago,
~ žalitve, bale blaga se grmadijo

grmėti -im, grmi -ite! grmé, grméč -a -e,
grmél -éla -o, grménje -a *s*: ~ zoper
razvade, proti alkoholizmu, nad hlap-
cem, na vlado; voda grmi *v* prepad,
topovi grmé, kri grmi *v* ušesih; grméč
-éča -e *prid.*: ~ bas, slap, ~ega boga
se ne boji; grmljáva -e *ž*, grmljávica -e *ž*:
nevihta *z* bliski *in* ~o, grmljavina -e *ž*,
grmévec -vca *m* 1. *kdor* grmi, 2. *dež*
z nevihto; grmót -óta *m*, grmóten -tna -o

grmič -iča *m*, grmiček -čka *m*: zlati ~ *bot.*
tavžentroža, grmičje -a *s* = grmičevje -a *s*,
grmičar -ja *m* = grmar -ja *m*: pri ~jih
v puščavi Kalahari, grmičarka -e *ž*,
grmičarski -a -o: ~a umetnost; grmišče
-a *s* pašnik *z* grmovjem; grmičast -a -o:
~ breg, ~i lišaji, ~e obrvi, gobe;
grmičar -a -o: ~ gozd; grmičen -čna -o:
~i pas *v* Alpah; grmičiti -im se *dobivati*
vejice *in* listje

grmóvje -a *s*, grmóvjíče -a *s*, grmóvnica -e
ž: rastline ~e, grmóvník -a *m* |polž|,
grmóvka -e *ž* |kača|, grmóvščica -e *ž*
|ptica|; grmóven -vna -o: ~a vegetacija,
grmóvnat -a -o: ~i kraji

grmúča -e *ž* kup, kepa, prgišče: ~ moke,
kamenja, sira

grmúšek -ška *m* = grmúšelj -šlja *m*: ~
ključev, las

grniti *in* grniti -nem se, grnil -a -o *in* -ila
-o: ljudstvo se je grnilo okrog njega

grób -a -o *in* -ó -i -é, *dol.* gróbi -ega, *prim.*
bolj grób -a -o: ~a rjuha, volna, ~e
napake; ~a bilanca, *v* ~ih obrisih,
~o obdelovanje lesa; ~o govoriti,
nastopati, ravnati *s* kom surovo, ~o se
vesti surovo, gróbóst -i *ž*, *gróbiján
-a *m* surovež, surovina, brdav, *gróbi-
jánski -a -o surov, surovinski; gróbo-
zrn -a -o, gróbozrnatost -i *ž* *fol.*;
gróbolétinat -a -o: ~o drevo

gròb gróba *m*, *v* gróbu *in* *v* gróbu, *mn.*
gróbi, gróbje *in* gróbóvi, po gróbih,
gróbóvih *in* gróbéh, *z* gróbi, gróbóvi *in*
gróbni: ~ neznanega vojaka, pobejeni
~ovi, ~ kopati komu, *v* ~u se obrniti,
molčati kakor ~, *z* eno nogo *v* ~u,
v ~ spravití, iz ~a vstati; izkopati nekaj

~ov krompirja; gròbec -bca *m* = gròbek -bka *m* = grobič -iča *m*; gròben -bna -o: ~ glas, ~a tišina; gròbje -a *s* = grobovje -a *s*, grobišče -a *s*, gròbnica -e *ž*, gròbniški -a -o: ~i duh; grobár -ja *m*, *tudi hrošč*, grobárka -e *ž*, grobárski -a -o, grobárstvo -a *s*; grobokòp -òpa *m* → grobar

gròbati -am, gròbanje -a *s*: trte ~, grobáč -à *m* = grobar -ja *m*, gròbanica -e *ž* = gròbanka -e *ž*: razmnoževanje z ~ami

gròblja -e *ž*: grad je sedaj ena sama ~, talna ~, ~ kosti, ledeniška ~; grobljišče -a *s*; gròbeljnik -a [-bàlj-] *m* *bet.*

gròd -a *m* *lijak*, *v katerega se žito usiplje*: mlin na pet ~ov, zasuti ~ z zrnjem; gròdec -dka *m* *majhna samokolnica*; *gl. tudi grot*

gròdelj -dlja *m* *taljeno železo*: sivi, beli ~

gròdje -a *s* *ogrodje*, gròdnica -e *ž* *kost prsnica*, gròden -dna -o: ~a rebra

gròf gròfa *m*, *mn.* gròfje *in* gròfi: celjski ~i, ~je Celjski, mejni ~; gròfič -iča *m*, gròfinja -e *ž*, gròfica -e *ž*, gròfičin -a -o, gròfična -e *ž*, gròfovski -a -o, gròfovstvo -a *s*, gròfija -e *ž*, gròfjski -a -o

gròg -a *m* *mešanica kropa*, *ruma in sladkorja*

Gròga -a *in* -e *m* *ali* Gròga -a *in* -e *m*, Grògov -a -o *in* Grògov -a -o, Grògec -gca *m* *in* Grògec -gca *m*, Grògčev -a -o *in* Grògčev -a -o

gròh gròha *m* *geol. sprimek*: vulkanski, bazaltni, apnenčev ~; gròhast -a -o: ~a kamnina, gròhov -a -o: ~e plasti

Gròhar -ja *m* [*sl. slikar*], Gròharjev -a -o: ~a tehnika, gròharski -a -o: ~i motiv

gròhòt -òta *m* *krohòt*

gròm gròma *m*: bojni ~, gròmski -a -o: ~a strela! gromovit -a -o: ~o ploskanje, gromóvnik -a *m*: ~ Jupiter, gromóvnica -e *ž*, gromóvniški -a -o, gròmov -a -o: ~ voz, gromóven -vna -o: ~ glas; gromòt -òta *m*, gromòten -tna -o: ~o zaloputniti vrata; gròmek -mka -o: ~ smeh, ~o se zasmejati; gromoglásen -sna -o *iron.*, gromonósen -sna -o: ~i oblaki, gromonósec -sca *m*

gromáča -e *ž* → grmača

gromozánski -a -o: ~o vpitje

gròs -a *m* *vélíki ducat*

gròs -a [*gró -ja*] *m* → jedro, glavni del, večina, glavnina; en gròs [*angró*] *na debelo*, gròsíst -a *m* *trgovec na debelo*, gròsístičen -čna -o

gròsulár -ja *m* *min. granar*!

Grosúplje -ega *s* *kr. i.*, iz ~ega, *v* ~em, grosúpeljski -a -o, Grosúpeljci -ev *m* *mn.* *ali* Grosúpeljčani -ov *m* *mn.* >[-pàlj-]

gròš gròša *in* gròša *m* [*star denar*], po gròšu *in* gròšu: je brez ~a, ima zadosti ~a, za gotov ~ prodati, ti beráski ~i, Judeževi ~i, imeti pod palcem ~, zapraviti očetovo ~e, še počenega ~a ni vredno, to je kakor pet krav za en ~; gròšek -škà *m*, gròsič -iča *m*: nekaj ~ev

gròt -a *m* 1. *lij za žito nad mlinskim kamnom*, 2. *leseni okvir nad vodnjakom*, 3. *skozi ~ mečejo seno s pada v hlev*, 4. *alp. zaprt kamin*; *gl. tudi grod*

gròteska -e *ž*, gròtesken -kna -o *nenavaden, čuden, smešen*, gròtesknost -i *ž*

gròza -e *ž*: smrtna ~, strah *in* ~; matere *ali* mater je ~; od ~e otrpniti, ~ me je vojske, ~ me obhaja, spreletava, z ~o navdati; ljudi, da je ~; od ~e ljudi je bilo, ~ huda leta so *grozno*; gròzen -zna -o: ~ človek, ~o lep, ~o ljudi je prišlo, gròznost -i *ž*, gròzánski -a -o; gròzica -e *ž* *zona, zdrznenje zaradi groze ali gnusa*; gròzàv -áva -o: ~a nerovoza; gròzovit -a -o *in* gròzovitna -o, gròzovit(ne)ž -a *m*, gròzovitnica -e *ž*, gròzovit(n)ost -i *ž*; °gròzepòln -a -o *grozen*

gròzd gròzda *m*, *mn.* gròzdi: sestavljen ~, čebele se stisnejo *v* ~, sv. Martina ~, *nedozorel*; gròzdek -dka *m* = gròzdič -iča *m*; gròzden -dna -o: ~i sladkor, ~a jagoda, plesen, kislina, ~o zdravljenje → z *gròzdjem*; gròzdast -a -o: ~ cvet, ~i kapniki; gròzdàt -àta -o z *velikimi gròzdi*, gròzdnàt -àta -o: ~a zvončnica; gròzdóvnica -e *ž* *priprava za prevoz*; gròzdník -a *m* *min.*; gròzdíče -a *s*

gròzdiče -a *s*: suho ~, trgati, stiskati ~, kisló ~; kačje, pasje ~ *bot.*, mórsko ~ *zool.*; gròzdjiče -a *s*: rdeče ~ = kresno ~ *ribez*, bodeče ~ = kosmato ~ *kosmulja*; gròzdjičev -vca *m* [*vino*], gròzdjičnica -e *ž* [*grm*]

gròziti -im, gròzi -ite! gròzèc -a -e, gròzil -a -o, gròžen -èna -o, gròženje -a *s*: ~ s pestmi, ~ se komu z nasilnostjo, ~ otroka *plašiti*, ni se gròzil umora, gròzila se je pred prihodnostjo, ~ se nad očetovo skopostjo, še ob spominu se mi gròzi, gròzi se mi *v* temi po gozdu hoditi; gròznja -e *ž*, gròzitev -tve *ž*; gròzilen -lna

-o [-ln-]: ~o pismo, grozivec -vca m, grozivka -e ž; grozljiv -a -o 1. *grozeč*, 2. *grozen*: ~ dogodek, postalo mu je nekam ~o pri duži, grozljivost -i ž
grozo- v *sestav*: grozodéjstvo -a s; grozovláda -e ž = grozovládje -a s *teror*, *terorizem*
grozôta -e ž: vojne ~e, grozôten -tna -o: ~ prizor, grozôtnost -i ž
grozovit -a -o *gl.* groza
grfst -i ž *pest*: ~ slame
grfski -a -o: ~i ogenj, ~a ljubezen *pederastija*, grščina -e ž, grštvo -a s: takratno ~ je propadalo, Grško -ega s, z ~ega, Grška -e ž, iz ~e; grško-rímski -a -o: ~i bogovi; grškokatolíski -a -o; *gl. tudi* Grčija, Grk, grecist
grtán -ána m = grtánc -nca m *goltanec*, grtánčen -čna -o: ~a kost
Grúber -ja m *os. i.*, Grúberjev -a -o: ~ kanal v Ljubljani
grúca -e ž: ~ masla, zlata; granitna ~, v ~e se lomiti; ~ ljudi, lešnikov; grúčica -e ž; grúčast -a -o: ~ kruh, ~i oblaki, ~e vasi *etnol.*, ~i domovi *etnol.*; grúčat -áta -o: ~a cesta, grúčav -a -o: kamena sol je največ ~a; grúčiti -im se: oblaki se grúčijo; grúčema *prisl.*: ljudje hité ~
grúda -e ž: rodna ~, ~ zlata, soli, kruha; krvna ~; pod ~o spraviti, spati; ~ umira; grúden -dna -o *grúčav*: božič lužen, velika noč ~a; grúdist -a -o: ~ sladkor, ~a gorovja, grúdav -a -o: ~a pot, grúdnat -a -o = grúdovnat -a -o, grúdat -áta -o: Troja, zemlja ~a; grúdice -e ž, grúdičast -a -o; grúdje -a s: tolči ~; grúdoven -vna -o: ~i potresi *tektonski*
grúden -dna m *december*, grúdnovec -vca m *decembrski sneg*
grúdi grúdi ž *mn. prst, nedra, nadržje*
grúdit -im, grúdenje -a s: ~ kruh, suhe skorjice, kost; ~ besede, trdo cesto; spanec, lakota, dolgčas, skrb, žalost me grudi; revež je vse leto lakoto grudil; prst se grudi pod plugom; množica se grudi na kolena, ~ se pod težo
grúj -a m *|riba|*
grúlit grúlim, gruléc -a -e, grúlit -ila -o, grúljenje -a s *in* grúlit -im s *stal. poud.*: golob gruli
grundirati -am *podbarvati (pri slikanju)*, *obarvati z osnovno barvo*

grúnt grúnta m *zemljišče, zemlja, kmetija*: ~ ima korenine do pekla, graščina ima sedem ~ov, grúntar -ja m *zemljak, kmet*, grúntarski -a -o: ~a hči, grúnten -tna -o: ~e bukke; grúntec -tca m = grúntič -a m; grúntováti -újem, grúntovánje -a s

*grúntati -am (*miselno*) *vrtati, razglabljati, premišljevat*, *grúntanje -a s *vrtanje, premišljevanje, mozganje*

grúpa -e ž → *skupina*, grúpen -pna -o *skupinski*: ~i vodja, ~o vodstvo, grúpirati -am v *skupine razvrščati, urejati*, grúpiranje -a s, grúpácija -e ž, grúpáski -a -o: ~i elementi, grúpáštvo -a s

grúst -a m *stud*, grústen -stna -o = grústljiv -a -o *ostuden*, grústiti -im: ~ veselje komu, grústi se mi delo

grúšč -a m: savski ~, grúščast -a -o: ~a tla, grúščev -a -o, grúščen -čna -o, grúščnat -a -o: trda ~a pot, grúščevina -e ž, grúščevje -a s, grúščarica -e ž *grobja na gorskem pobočju*; grúščevnica -e ž *bot.*; grúščati -am *tolči* v *grúšč*: ~ rudo

grúšec -šca m *prod, gramoz*

Grúzija -e ž, Gruzínc -nca m, Gruzínka -e ž, gruzínski -a -o, gruzínsčina -e ž

gúba -e ž *in* gubá -é *in* -è ž, dvé gúbi *in* gubé, *mn.* gúbe *in* gubé, gúb *in* gubá: kolencásta, ležeča, pokončna, poševna ~ *tekst.*, v ~e nabran obraz, obleka dela ~e, držati se v dve ~e, kar v ~e leze, na tri ~e plesti *trojno*, v tri ~e pleteno vlakno; v dve ~e *dvojno*, gúbast -a -o = gúbav -a -o = gubát -áta -o; gúbica -e ž *in* gubica -e ž, gúbíčast -a -o; gubóven -vna -o: ~e luske *geol.*, gubóvje -a s, gúbar -ja m *kdor guba*, *zglobje*; gúboma *prisl.*: ~ nabrati; gubolíčen -čna -o: ~a starka

gubánec -nca m 1. *guba na obleki, na koži*, 2. *bot.*, gubánčast -a -o: ~o čelo; gubánica -e ž 1. *guba*, 2. *potica*

gúbati -am, gubajóč -a -e, gubáje, gúbán -a -o, gubánje -a s *in* gubát -ám, gubáj -ájte! gubál -ála -o, gubán -a -o, gubánje -a s: ~ čelo, čelo se guba, plasti se gubajo; gubálen -lna -o [-ln-]: ~i pasovi (pri potresu)

Gúbec -bca m *|vodja kmečkega upor.], Gúbčev -a -o: ~a brigada; gúbec -bca m: v vas so prišli ~i partizani = gúbčevci -ev m mn.*

gubérnij -a m vlada, oblast, gubérnijski -a -o, guberniálen -lna -o [-ln-], gubérnija -e ž, gubernátor -ja m, gubernátorski -a -o gubíti -im, gúbi -ite! gubéč -a -e, gubíl -a -o: bolezen ga gubi; kura gubi perje, čas ~, voda se gubi pod zemljo, glas se gubi, ~ se v množici, gúba -e ž izguba: sem na ~i; gubívec -vca m, gubívka -e ž

gúdek -dka m *pujsek*

gudrón -a m: asfaltni ~ bitumen, gudronizírati -am: ~ cesto

gúgati -am in gúgljem, gugáje, gugajóč -a -e, gúganje -a s: miza se guga; gúgast -a -o: ~ voziček, gúgav -a -o: ~a hoja, omara; gúgavec -vca m 1. kdor se guga, 2. zool., gúgavka -e ž; gúgálnica -e [-yn-] ž = gúgálica -e ž, gúgálnik -a [-yn-] m [stol], gúgálen -lna -o [-ln-]: ~i stol, ~a mreža; gúgniti -nem zagugati

gugljáti -ám, gugljáj -ájte! gugljájóč -a -e, gugljál -ála -o, gugljánje -a s, gúglja -e ž, gúgljav -a -o: ~a zibel; gúgljavec -vca m [ptič], gúgelj -glja m: postelja na ~ih

gúlití gúlim, gúli -ite! guléč -a -e, gúli -lila -o, gúljen -a -o, gúljenje -a s in gúlití -im s stal. poud.: ~ hlače po šolskih klopeh, zmerom svojo ~, osla s palico ~, reveža ~, študent se guli; gúlivec -vca m, gúlež -a m 1. kdor druge guli, 2. kdor se guli; gúla -e ž človek trde glave, gúlast -a -o trd, zabít

Gúliver -ja m, Gúliverjev -a -o: ~a popotovanja

gúma -e ž, gumén -a -o: ~i izdelki, gúmi -ja m cedika: zvečilni ~, gúmiyev -a -o: ~i izdelki, gúmiyev -vca m = gúmov -vca m [drevo], gúmiyevka -e ž [palica], gúmiyast -a -o: ~i podplati, gúmast -a -o: ~e smole, gúmarice -ic ž mn. [čevlji], gumovína -e ž blago iz gumija, gumóza -e ž smolika, gumózen -zna -o smolikav: ~o tkivo med.; gúmirati -am, gúmiranje -a s; gúmica -e ž: ~ za radiranje, za pete; gumovít -a -o bogat gume; gumi-arábikum -a m, gumi(e)lástika -e ž, gúmigut -a m posušen mlečni sok garcinij

gúmb -a m: ~e zapeti, na ~i pritisniti; gúmben -bna -o: ~a luknja, gúmbnica -e ž, gúmbar -ja m 1. izdelovavec gumbov, 2. srnjak, gúmbarstvo -a s, gúmbárna -e ž, gúmbast -a -o: ~o rogovje lov.; gúmbič -a m = gúmbek -bka m: zaskočni ~; gúmbniški -a -o: ~i vbod pri kvačkanju; gúmbélica -e ž bot.

gúmno -a s, gúmenge -a [-mən-] s, gúmenski -a -o [-mən-]: ~a vrata, gumnišče -a s: mlaiti, sedeti na ~u, gúmníški -a -o: ~i prah

gúmpa -e ž neumna ženska, gúmpast -a -o, gúmp -pca m, gúmpéž -a m

gúncati -am gugati, gúncanje -a s, gúncálica -e ž = gúncálnica -e [-yn-] ž = gúncnica -e ž

gurmán -a m sladokusec, gurmánski -a -o, gurmánstvo -a s

gúrta -e ž in °gúrtna -e ž pas, pasica, oprta, podproga, obramnica

gúsar -ja m morski ropar, gúsarstvo -a s, gúsarski -a -o; gúsáriti -im, gúsárjenje -a s

gúsele gúsel [-səl] ž mn., gúslar -ja m, gúslarski -a -o: ~e pesmi

Gústav -a m os. i., Gústavov -a -o; Gústelj -tija in -eljna [-əl-j-] m; Gústa -e ž, Gústin -a -o, Gústi ž neskl.

Gústanj -a m kr. i., iz ~a, gústanjski -a -o, Gústanjčani -ov m mn. in Gústanjci -ev m mn.

gútácija -e ž bot. izločanje vodnih kapljic skozi reže

gutapérca -e ž, gutapérčen -čna -o

Gútenberg -a m, Gútenbergov -a -o

gúturál [-ál] -a m slov. mehkonobnik, gúturálen -lna -o [-ln-]: ~i glas slov., gúturálnost -i [-ln-] ž

gúvernánta -e ž vzgojiteljica

gúvernéř -ja m, gúvernéřski -a -o

gúza -e ž zadnjica, gúzast -a -o: ~a baba

gúzniti -nem vulg. poginiti, crkniti

Gvadálkivir [-lk-] -a m [reka na Špankem]

gvájak -a m bot., gvájakov -a -o: ~a smola, kislina, ~ les

Gvajána -e ž [kolonialna posest v Južni Ameriki], Gvajánec -nca m, Gvajánka -e ž, gvajánski -a -o

gvanáč -a m zool. [južnoameriška kamela]

gváno -a m gnoj od morskih ptic

gvardiján -a m, gvardijánski -a -o: ~a čast

gváš -a m [slikanje z vodnimi barvami], gvášen -šna -o: ~a tehnika

Gvatemála -e ž [amer. država], gvatemálski -a -o [-ls-], Gvatemálec -lca m

gverila -e ž [vojskovanje], gverilec -lca [-lc-] m, gverilski -a -o [-ls-]

Gvído -a m in Gvídov -a m os. i., Gvídov -a -o in Gvídov -a -o

Gvinéja -e ž kr. i.: Nova ~, gvinéjski -a -o: Gvinejski zaliv; gvinéja -e ž [angl. denar]

H

h [hà | há] *m neskl.* ali há hája *m l. črka:* mali h, z velikim H; 2. *glas in nota* [ha] *m neskl.:* pri h si zgrešil

h *predl. pred g in k* (°k): h glavi, h gozdu, h kovaču, h konju, h Croceju /h króceju/

há *medm.:* zaznamuje tudi sméh: haha! hahaha!

Haag [hág] -a *m* |nizozemsko mesto|, iz ~a, v ~u; haaški -a -o: ~a konferenca, ~o razsodišče

Hábakuk -a *m* |svetopisemski prerok|, Hábakukov -a -o

habanéra -e *ž* |ples|; *gl. tudi* Havana

habát -a *m smrdljivi bezeg*, habátov -a -o, habátovje -a *s* >[hab- | hób-]

habáti -ám *pehati*, habàj -ájte! habàl -ála -o, habánje -a *s*: z rogovi, s pestjo, s komolcem ~; habniti hábnem, habni -íte! habnil -ila -o, hábnjen -a -o in hábniti -nem *s stal. poud.*, habálo -a *s*, habáč -a *m* >[hab- | hób-]

habilitácija -e *ž* *usposobitev za predavanja na visokih šolah*, habilitácijski -a -o: ~o delo, habilitirati -am: ~ se za kaj

hábit -a *m* |službena, zlasti redovna obleka|

hábiti -im, hábljenje -a *s*: bolezen me habi; habéti -im *star. pešati*

habituálen -lna -o [-ln-] *navaden, pogost, občasen, ponavljajoč se:* ~e bolezní; habituálnost -i [-ln-] *ž* *privajenost*, hábitus -a *m fil. stalno duševno razpoloženje, med. telesni ustroj*

Hábsburg -a *m*, hábsburški -a -o, Habsburžan -ána *m*, Habsburžanka -e *ž*; Hábsburgovec -vca *m*, hábsburgovski -a -o

hacáti -ám *teško, okorno hoditi*, hacàj -ájte! hacàl -ála -o, hacánje -a *s*: medved haca; hacálo -a *s* *znč.*

haciénda -e *ž* (*špansko*) *posestvo, kmetija, farma*

Hacquet -a [aké -ja] *m* |naravoslovec|, Hacquetov -a -o: ~a ulica

Hádes -a *in -da m grški bog podzemlja in podzemlje*; Hádiv -a -o: ~o kraljestvo, hád(ov)ski -a -o

Hadriánus -na *m in* Hadriján -a *m* |rimski cesar|, Hadrijánov -a -o

hádzí -ja *m* *romar v sveto mesto (Meko pri maslimanih. Jeruzalem pri kristjanih)*

Háfts -a *m* |perzijski pesnik|, Háfsov -a -o

hagiografíja -e *ž* *življenjepisje svetnikov*, hagiográf -a *m*, hagiográfski -a -o

hahljáti -ám, hahljáj -ájte! hahljál -ála -o, hahljánje -a *s*: voda hahlja iz luknje, ~ se *glasno se smejati*, hahljáv -áva -o, hahljavec -vca *m*, hahljávka -e *ž*, hahljáló -a *s*; *gl. tudi* kahljati

Haironéja -e *ž* |*gr. mesto*|, haironéjski -a -o: ~i lev

Haíti -ja *m* |država in otok v Velikih Antilih|, haitski -a -o

hájdi, hájdiva -ita -imo -itel *medm.:* ~ na delo! ~ z menoj!

hajdúk -a *m*: ~ Véljko, ~a Véljka, hajdúkov -a -o, hajdúski -a -o, hajdukováti -újem, hajdukovanje -a *s*

hájka -e *ž* *gonja, pogon, lov, napad*; hájkati -am *goniti, preganjati, loviti, poditi*, hájkanje -a *s*

hála -e *ž*: tovarniška ~ *dvorana*

hálja -e *ž*: domača ~, ~ do petá, zavít v ~o, ogrniti ~o, háljica -e *ž*, *tudi bot.*, háljast -a -o

Halkidíka -e *ž* |*gr. polotok*|, halkidiški -a -o: ~i breg

hall [hól] -a *m* *hotelska veža*

Halley [hálej] -a *m* |*astronom*|, Halleyev -a -o: ~ komet

Hallstatt [hálstat] -a *m* |*mesto*|, hallstatski -a -o = hálstatski -a -o: ~a doba

haló *medm.*; haló -ja *m hrup, direndaj*: takega ~ja pa še ne!

halogén -a -o *kem.:* ~e prvine = haloídi -ov *m mn.*, haloíden -dna -o, halogéni -ov *m mn.*

halóza -e *ž* *goščava, gost plevel*, halóžje -a *s*, halóga -e *ž* *bot.*

Háloze -oz *ž* *mn.*, v ~ah; háloški -a -o: ~o vino; Háložan -a *m*, Háložanka -e *ž*, háložan -a *m* *vino iz Haloz*

halucinácija -e *ž* *čutna prevara, privid*, halucinirati -am *imeti halucinacije*, halucinatóričen -čna -o

hálvá -e [-lv-] *ž* *turški med*

Hám -a *m* |svetopisemska oseba|, Hámov -a -o: ~ potomec = hamít -a *m*, hamítski -a -o: ~i jeziki, ~a jezikovna skupina, hamítsčina -e *ž* |*jezik*|

hàm medm. izraža popad z usti: hàm hàm
otr. jesti; hámati -am jesti, popadati,
hámánje -a s

Hámburg -a m |severnonemško mesto|,
hámburgski -a -o, Hámburgžán -ána m,
Hámburgžánka -e ž

Hámlet -a m |junak iz Shakespearove dra-
me|, Hámletov -a -o, hámletovski -a -o:
~a narava

Hándel [héndəl] -dla m |nem. skladatelj|,
Hándlov -a -o: ~i oratoriji

hándikap -a m šp. izravnava prednosti,
ovira; handikapíran -a -o oviran, pri-
krajšan

hándžar -ja m zakrivljen orientalski nož,
hándžarjev -a -o: ~ ročaj, hándžarski
-a -o: ~a krivina krivina handžarja

hángar -ja m lopa za letala, hángarski -a -o

Hánibal [-al] -a m |kartaginski vojsko-
vodja|, Hánibalov -a -o: ~ pohod,
hánibalski -a -o [-ls-]

Hannóver -vra m |nem. mesto|, hannóvski
-a -o: ~e ulice

Hána -e ž *trgovska zveza mest*; hanzeáti
-ov m mn. člani Hanse in prebivavci
njenih mest, hanzeátski -a -o: srednje-
veška ~a mesta

háp medm. izraža naglo popadanje z roko
ali z usti

haplografija -e ž |pisna napaka|; haplo-
logija -e ž slov.

haploiden -dna -o *biol.*, haploidnost -i ž

harakiri -ja m japonski samomor s prepara-
njem trebuha

harambášan -a in -e m hajduški poglavar,
harambášev -a -o

hárema -a m, háremski -a -o

hárfá -e ž: igrati na ~o; hárfen -fna -o,
hárfist -a m, hárfistka -e ž, hárfistovski
-a -o; tudi harpa

Haribda -e ž *gr. mit. Karibda*

hárite -it ž mn. *gr. boginje miline, gracije*

harlekin -a m 1. burkež, pavliha, 2. odrska
zavesa, harlekinski -a -o, harlekinstvo
-a s, harlekináda -e ž

harmonija -e ž *soglasje, skladnost*, harmo-
nijski -a -o: ~e funkcije; harmóničen
-čna -o ubran, skladen; harmonírati -am:
~ s kom v čem razumeti se, ujemati se,
skladati se, soglašati; harmonizírati -am
dodati spremljavo napavu, harmonizácija
-e ž *glas. spremljava*, harmónij -a m *glas.*:
igrati na ~, harmónijski -a -o: ~i
registri; harmoníst -a m

harmónika -e ž: klavirska, diatonična ~,
°ustna ~ orglice; igrati (na) ~o, ~o
vleči, glas ~e, vrata na ~o; tudi mn.
harmónike -ik ž: igrati na ~e, harmó-
nikar -ja m, harmónikarica -e ž, harmó-
nikarski -a -o: ~i nastop

Háron -a m *gr. mit.*, Háronov -a -o, háron-
ski -a -o: ~a služba; *gl. tudi Karon*

hárpá -e ž harfa

harpíje -ij ž mn. *mit. krilate pošasti z žen-
skimi obrazi in s kremplji*; harpija -e ž
1. pošastna ženska, pošast, 2. zool. ptica
roparica

harpúna -e ž *ost na vrvi za lov na kite,
priprava za podvodni lov*; harpúnski -a -o:
~i top; harpunírati -am, harpuníranje
-a s, harpúnar -ja m, harpúnarski -a -o

Hárun al Rášid Hárun al Rášida m |kalif
v Bagdadu|, Hárun al Rášidov -a -o

Hásdrubal [-al] -a m |kartaginski vojsko-
vodja|, Hásdrubalov -a -o

hásmít -nem → koristiti, hásek -ska m =
hásen -sni ž → korist, hásen -sna -o →
koristen

hášiš -a m mamilo iz indijske konoplje,
hášišev -a -o: ~ opoj

hausse [ós] ž *neskl. skok vrednostnih papir-
jev na borzi, visok tečaj, ósa*

Haváji -ev m |polinezijsko otočje|, havájski
-a -o: ~a kitara, ~i plesi

Havána -e ž *glavno mesto Kube*, havána -e ž
|cigara|, havánski -a -o: ~i tobak

havarija -e ž *poškodba vozila ali tovora*,
havaríran -a -o: ~a ladja, ~ avto

havbica -e ž |top|, havbíčen -čna -o

hávelok -a m |plašč|

Havre *gl. Le Havre*

Haydn -a [hájdən hájdna] m |nem. sklada-
telj|, Haydnov -a -o: ~a simfonija

hazárd -a m *tvegana, samo od naključja
odvisna igra*, hazárden -dna -o: ~a
igra, hazardírati -am, hazardíranje -a s,
hazardér -ja m

hazéna -e ž *šp. rokomet*, hazenášica -e ž,
hazénski -a -o

H bomba [hábomba] -e ž *vodikova bomba*

hčí hčere ž, hčeri hčer o hčeri s hčerjo, *dv.*
hčeri hčerá hčérama in -áma hčerah
in -áh, mn. hčere in hčere hčerá hčeram
in -ám hčere o hčerah in -áh s hčérami in
-ámi in hčermi: to je njena ~ (°hčer),
vzemi njeno hčer (°hčí), hčérin -a -o,
hčérii -a -e, hčérski -a -o: po ~o;
hčérka -e ž, hčérkica -e ž

h-dur [*hádúr*] -a m: skladba v ~u
hé medm.: ~, ti tam!
Hébe in Héba -e ž gr. mit., Hébin -a -o
Hebréjci -ev m mn. *staro ime za Jude*, hebrejski -a -o, hebrejščina -e ž, hebraistika -e ž *hebrejsko jezikoslovje*, hebraističen -čna -o, hebraist -a m, hebraizem -zma m
Hebridi -ov m mn. [*otočje v Tihem oceanu*], hebridski -a -o: Hebridsko otočje
hedonizem -zma m [*fil. nazor*], hedonističen -čna -o, hedonist -a m, hedonistka -e ž, hedonistovski -a -o; hedónika -e ž *hedonizem*
Héfaist(os) -ta m gr. mit., Héfaistov -a -o, héfaistovski -a -o
Hegel [*hégel*] -gla m [*nem. filozof*], Heglov -a -o, héglovski -a -o, héglovec -vca m, héglovstvo -a s, hegeljānc -nca m, hegeljānski -a -o, hegeljānstvo -a s, hegeljānsčina -e ž
hegemonija -e ž [*voditeljstvo, prevlada, gospodovanje*]; hegemon -a m, hegemonski -a -o, hegemonizem -zma m, hegemonist -a m, hegemonističen -čna -o
hehetáti -ám se, hehetáj -ájte! hehetál -ála -o, hehetánje -a s, hehèt -éta m, hehetálo -a s, hehetáv -áva -o, hehetávec -vca m, hehetávka -e ž, hehetávski -a -o
Heine [*háine*] -ja m [*nem. pesnik*], Heinejev -a -o, heinejevski -a -o, heinejevec -vca m, heinejevstvo -a s; heinejānski -a -o, heinejānc -nca m [*privrženec, posnema-vec*], heinejānstvo -a s
héj medm. izraža klicanje, ogovor, pri-ganjanje: ~, Slovani! hejslovánstvo -a s, hejslován -a m, hejslovānski -a -o
hekatómba -e ž gr. mit. žrtev sto goved, prenes. pomor, pokol, hekatómben -bna -o: ~e žrtve
heksáeder -dra m mín., geom. šesterec, kocka, heksaédrski -a -o
heksagón -a m šesterekot, heksagónski -a -o = heksagonálen -lna -o [-ln-] šestero-koten, heksagonálnost -i [-ln-] ž
héksakord -a m glas.
heksámeter -tra m daktilski šesterec, šestomer, heksámetrski -a -o
hektár -(j)a m sto arov, hektárski -a -o: ~i pridelek
hektográf -a m tisk., hektográfski -a -o: ~a tehnika, hektografirati -am, hektografija -e ž
hektográm -a m [utež]

hektolítér -tra m, hektolitrski -a -o: ~a posoda; hékto in hékt -a m: vzemi tri ~e terana
Héktor -ja m [*trojanski junak*], Héktorjev -a -o: ~o slovo
Hékuba -e ž gr. mit., Hékubin -a -o
Héla -e ž gr. mit., Hélin -a -o
Heláda -e ž stara Grčija
helebárda -e ž *robnilnica, bradača*, helebárden -dna -o, helebárdnik -a m, helebárdist -a m
Helén -a m *prebivavec stare Helade*, helénski -a -o
Hélena -e ž gr. os. i.: lepa ~, Hélenin -a -o
Heléna -e ž os. i., Helénin -a -o
helenizem -zma m [*obdobje v gr. zgodovini*], helenističen -čna -o: ~a doba, umetnost; helenist -a m, helenistovski -a -o, helenizirati -am, helenizácija -e ž
Hélen(os) -na m [*trojanski vedež*]
Helespónt -a m *staro ime za Dardunele*, helespóntski -a -o
hélij -a m kem., hélíjev -a -o
hélikon -a m glas. [*instrument*]
Hélikon -a m [*hrub v Grčiji*], hélíkonski -a -o: ~a pobočja
helikópter -ja m [*letalo*], helikópterski -a -o
helio -v sestavi: heliocéntričen -čna -o s *soncem v središču*; heliográf -a m, heliografija -e ž 1. *nauk o soncu*, 2. *način jedkanja*, 3. *signaliziranje*; heliogravúra -e ž tisk. *način jedkanja*; helioskóp -a m [*astr. priprava*], helioskópski -a -o; heliostát -a m [*priprava za naravnavanje sončnih žarkov*]; helioterapija -e ž *zdravljenje s sončno svetlobo*; heliotipija -e ž tisk.; heliotróp -a m [*kamen, zemljemersko orodje*], heliotropizem -zma m bot. *fototropizem*
Hélios -ia m gr. bog sonca, Hélios -a -o *helmintázija* -e ž med. *glstavost*
helóti -ov m mn. *zaslužjeni kmetje v Lakoniji*, helótski -a -o, helóstvo -a s
Hélsinki -ov m mn. *glavno mesto Finske*, hélsinški -a -o
Helvécija -e ž, helvétski -a -o in helvéški -a -o, Helvečan -ána m, Helvečanka -e ž
hematít -a m [*železna ruda*], hematítov -a -o, hematitski -a -o
hematologija -e ž med. *nauk o krvi*, hematológ -a m, hematológinja -e ž, hematológski -a -o: ~i laboratorij
hematóm -a m med. *izliv krvi pod kožo*
hematurija -e ž *kri v seču*

hémber *in* hémbraj, hémbrajte! *medm.* izraža rahlo nejevoljo, začudenje; hémbran -a -o: ~i tepec, ~a osa, ~o drag; *gl. tudi* šember

hemisfëra -e *ž* polobla, poluta, hemisfërski -a -ò: ~a nasprotja

hemo- *v sestavi*: hemofilija -e *ž* krvavičnost, hemofilik -a *m* krvavičnik, hemofilen -lna -o [-ln-] krvavičen; hemoglobín -a *m* krvno barvilo; hemogram -a *m* krvna slika; hemoragija -e *ž* krvavitev, hemoragičen -čna -o; hemoroidi -ov *m* mn. *med. zlata žila* (°hemeroidi), hemoroiden -dna -o: ~a krvavitev

hénri -ja *m* enota električne samoindukcije

Hénrik -a *m* os. i., Hénrikov -a -o; Henrika -e *ž* os. i., Henrikin -a -o

hént, héntaj, héntajte! *medm.* izraz nejevolje, začudenja; héntan -a -o: ~a šema, ~o debela hrastova vrata, héntanski -a -o; *gl. tudi* šent

heptagón -a *m* sedmerovogelnik

Hëra -e *ž* gr. mit., Hërin -a -o

Herákleitos -ta *m* in Heraklít -a *m* [gr. filozof], Heraklitov -a -o

Hërakles -kla *m* gr. mit.: ~ na razpotju; Hëraklov -a -o: dvanajst ~ih del; hëraklovski -a -o

heraklít -a *m*, herakliten -tna -o: ~e plošče

heráldika -e *ž* grboslovje, nauk o grbih, heráldik -a *m*, heráldičen -čna -o >[-ld-]

herbárij -a *m* bot. zbirka posušenih rastlin, herbárijski -a -o: ~a rastlina, ~a zbirka, herbarizirati -am

hërc -a *m* fiz. hertz

Hercegovina -e *ž*, hercegovinski -a -o, Hercegovëc -vca *m*, Hercegovka -e *ž*, hercegovski -a -o

Hërdér -ja *m* [nem. filozof], Hërdérjev -a -o: ~i nazor; hërdërski -a -o, herderjánec -nca *m* Herderjev pripadnik, herderjanski -a -o, herderjánstvo -a *s*

hereditáren -rna -o *deden*: ~a obremenitev, hereditárnost -i *ž* dednost

herétk -a *m* krivoverec, herétičen -čna -o *krivoveren*, *krivoverski*; herétičnost -i *ž* *krivovernost*, herezija -e *ž* *kriva vera*

Herkulánúm -a *m* [staro mesto pod Vezu-vom], herkulánski -a -o

Hërkul(es) -la *m* lat. oblika imena za Herakla, Hërkulov -a -o; hërkul [-ul] -a *m* 1. močan človek, 2. zool. hrošč, hërkulski -a -o [-ls-]: ~a moč

hërma -e *ž* *steber z doprsnim kipom*

hermafrodít -a *m* dvospolnik, hermafrodítka -e *ž*, hermafrodít(ov)ski -a -o, hermafrodítizem -zma *m* dvospolnost

hermelín -a *m* 1. zool., 2. krzno, hermelínski -a -o: ~i plašč, hermelínast -a -o

hermenévтика -e *ž* nauk o tolmačenju tekstov, hermenévtičen -čna -ò, hermenévnik -a *m*

Hërmes -a *m* gr. mit., pri Rimljanih Merkur, Hërmesov -a -o

hermétičen -čna -o *neprepusten*, *nepredušen*: ~o zaprt, hermétičnost -i *ž* *neprepustnost*, *nepredušnost*; hermétk -a *m* poet.

hërnija -e *ž* med. kila

Hëro -re *ž* mit., Hërin -a -o

Heród -a *m* [judejski oblastnik], lj. Heródež -a *m*, Heródežka -e *ž*; Heródov -a -o, Heródežev -a -o, heródeštvo -a *s*; Herodiáda -e *ž* os. i., Herodiádin -a -o: ~ ples

Heródotos -ta *m* in Hërodot -a *m* [gr. zgodovinar], Heródotov -a -o in Hërodotov -a -o: ~a zgodovina

heroín -a *m* med. [manilo], heroínski -a -o

herój -a *m* junak: narodni ~, herójski -a -o: ~a smrt, heroína -e *ž*, herójstvo -a *s*

heróizem; heróizem -zma *m*, heróičen -čna -o: ~a smrt, heroizirati -am

hëros -a *m* mit. polbog

Heróstrat(os) -ta *m* Grk, ki je iz slavohlepija zažgal Artemidin tempelj v Efezu, Heróstratov -a -o; heróstrát -a *m* uničevavec kulturnih vrednot, heróstrátski -a -o: ~o dejanje, heróstrátstvo -a *s*

Herschel [hëršal] -schla *m* [nem. astronom], Herschlov -a -o: ~ vremenski ključ

Hersonéz -a *m* kr. i., hersonéški -a -o

hërtz -a *m* fiz. enota za merjenje frekvence, *herc*

Hesiod(os) -da *m* [stgr. pesnik], Hesíodov -a -o, hesíodski -a -o

hesperíde -íd *ž* mn. gr. mit., hesperídski -a -o: ~a jabolka

hetëra -e *ž* [stgr. ljubica], hetërski -a -o

hetero- *v sestavi*: heterodóksen -sna -o *drugoverski*, heterodóksnost -i *ž*; heterogámen -mna -o bot. *raznospolen*, heterogámnost -i *ž* *raznospolnost* cvetov; heterogén -a -o *raznovrsten*, *drugoroden*, *raznoter*, heterogénost -i *ž*; heterogoníja -e-ž zool. *plodilna izmena rodov*; heteróklita -it *s* mn. slov. *samostalniki*, ki se sklanjajo po dveh sklanjajah; hetero-

mórfen -fna -o različnih oblik, heteromórfnost -i ž; heterosilábičen -čna -o slov. drugemu zlogu pripadajoč, razno-zložen; heterozigót -a m biol. križanec, heterozigóten -tna -o

heterózen -zna -o drugačen, drugoten, heteróza -e ž

Hetiti -ov m mn. [starodaven narod], hetitski -a -o, hetitsčina -e ž

hétman -a m: poljski ~, hétmanov -a -o, hétmãnski -a -o: ~a oblast, hétmansvto -a s: kozaško ~

hevrístika -e ž znanost o metodah raziskovanja, nauk o virih spoznanja, hevrístičen -čna -o

hí medm. za poganjanje konj

hiát -a m slov. zev

hiázem -zma m [pesniška, stilistična figura]

hibá -e ž: telesna, srčna ~, hibav -a -o, hibavost -i ž slabost, slaba stran, hiben -bna -o, hibnost -i ž

hibrid -a m križanec, hibriden -dna -o mešan, križan: ~e trte, ~a koruza; hibridnost -i ž, hibridizácija -e ž mešanje, križanje

hidálgo -a m 1. španski plemič, 2. denar, hidálgov -a -o >[-lg-]

Hidra -e ž mit. vodna kača, ozvezdje; hidra -e ž zool. sladkovodni polip

hidránt -a m: gasilni ~, hidrántski -a -o

hidrát -a m kem. [spojina z vodikom], hidrátov -a -o

hidrávlika -e ž nauk o vodni moči, hidrávličèn -čna -o: ~a stiskalnica

hidro- v sestavi: hidroaviácija -e ž vodno letalstvo, hidroavión -a m vodno letalo; hidrobiológija -e ž; hidrocentrála -e ž; hidrodinámika -e ž; hidroelektrárna -e ž; hidroenergétski -a -o: ~i kombinat; hidrofobija -e ž strah pred vodo; hidrogén -a m vodik, hidrogénski -a -o vodikov: ~a bomba H bomba; hidrografija -e ž vodopisje, hidrográfski -a -o; hidro:kefálnost -i [-ln-] ž vodenoglavost; hidrokisid -a m kem. kisik, hidrokisilen -lna -o [-ln-]; hidroliza -e ž, hidrolítičen -čna -o; hidrologija -e ž nauk o vodah, vodoznanstvo; hidromehánika -e ž; hidromelioracijski -a -o: ~i sistem; hidrométer -tra m; hidroplán -a m vodno letalo; hidrostátika -e ž, hidrostátičen -čna -o; hidrotéhnika -e ž, hidrotéhnichen -čna -o: ~i zavod; hidroterapija -e ž zdravljenje z vodo

hierarhija -e ž: cerkvena ~ 1. vladajoča duhovščina, 2. razvrstitev po stopnjah, upravna ~, vojaška ~, hierárh -a m oblastnik, prvak, hierárhičen -čna -o: ~a pot, ~i red, ~e stopnje

hierátičen -čna -o svečeniški: egipčanska ~a pisava

hieroglíf -a m, nav. mn. hieroglífi -ov m staroegipčanska pisna znamenja, hieroglífski -a -o, hieroglífen -fna -o, hieroglífika -e ž nauk o hieroglífi

Hierónim -a m os. i., Hierónimov -a -o

higiéna -e ž nauk o zdravem življenju, snaga: mentalna ~ skrb za ohranitev zdravega duha; higiénski -a -o: ~i zavod, higiéničen -čna -o: ~ prostor, ~e razmere, higiéniak -a m izvedenec za higieno: veterinarski ~

higro- v sestavi: higrofilen -lna -o [-ln-] bot.: ~e rastline uspevajo v vlagi; higrográf -a m; higrologija -e ž nauk o vlagi v zraku; higrométer -tra m vlagomer, higrométrski -a -o, higrometrija -e ž, higrométričen -čna -o; higroskóp -a m, higroskópski -a -o = higroskópičen -čna -o: ~i papir

híhi medm. za droben smeh

híhitáti -ám se, híhitáj -ájte! híhitál -ála -o, híhitánje -a s, híhitávec -vca m, híhitávka -e ž, híhitávski -a -o

hijacinta -e ž bot., hijacint -a m bot., hijacintov -a -o

hijéna -e ž: progasta, lisasta ~, prenes. ropar, mrhovinar; hijénski -a -o, hijénin -a -o: ~ smeh

híkori -ja m [les], híkorijev -a -o: ~ les za smuči, híkorijski -a -o: ~e smuči, híkorice -ic ž mn. [smuči]

hílus -a m med. vboklina, prehod, hílusen -sna -o: ~e bezgavke

Himalája -e ž gorovje v Aziji, himalájski -a -o, himalájec -jca m [član ekspedicije]

Hímen -a m stgr. bog svatbe, poroke; hímen -a m poroka, deviška kočica

Himéra -e ž mit. pošast (lev, koza in kača v enem bitju); himéra -e ž 1. spaka, izrodek domšljije, 2. zool. riba; himéričen -čna -o pošasten, izmišljen, slepilen, fantastičen

himna -e ž hvalnica, mn. hí:mne -men [-mãn]: zapeti komu ~o; himnus -a m, himničen -čna -o: ~o pesništvo; himničnost -i ž, himnologija -e ž, himnológ -a m, himnolóški -a -o

hinávec -vca *m*, hinávčev -a -o, hinávka -e *ž*, hinávček -čka *m*, hinávski -a -o, hinávstvo -a *s*, hinávščina -e *ž*, hinávčeváti -újem, hinávčevanje -a *s*, hinávčiti -im, hinávčenje -a *s*

hindiščina -e *ž* [jezik], hindi -ja *m*

Hindustán -a *m* [del jezika Indijel], hindustánski -a -o: ~i jezik, Hindu -ja *m* = Hindujec -jca *m* [prebivavec], hinduizem -zma *m* [indijska vera], hindujski -a -o

híniti -im híniti

Hínje Hínj *ž mn.*, v ~ah, hínjski -a -o, Hínjci -ev *m mn.*

Hínko -a *m*, Hínkov -a -o

Híos -a *m* [otok v Egejskem morju], Hiót -a *m* [prebivavec], hiótski -a -o, Hiošan -ána *m* [prebivavec], hioški -a -o: ~o vino, ~i hribi

híp -a *m*: vsak ~ zdaj zdaj, ta ~ takoj, pravkar, tisti ~ tedaj, na ~ = v ~u takoj, na ~e včasih; hípec -pca *m*, hípeček -čka *m*, hípen -pna -o: ~a slabost, hípnost -i *ž*; hípoma *prisl. mahoma*, v hípu

híper- v sestavi: híperemija -e *ž* preobilje krvi; híperestezija -e *ž* preobčutljivost čutov, híperestétičen -čna -o, híperestétski -a -o; híperfunkcija -e *ž* povečana funkcija; híperglikemija -e *ž* med. prevč sladkorja v krvi; híperkatalétičen -čna -o nadštevilen: ~i verz; híperkritičen -čna -o prekritičen, pikolovski; híperkultúra -e *ž* pregnana, življenju odmaknjena kultura, híperkultúren -rna -o preomikan, prerazvit > [-lt-]; híperman-gán -a *m*, hípermangánov -a -o; hípermoderen -rna -o, hípermodérnost -i *ž*; híperplazija -e *ž* bohótnost (po številu sestavin), híperplástičen -čna -o bohóten; híperpopulácija -e *ž*; híperprodúkcija -e *ž* prevelika proizvodnja; hípertenzija -e *ž* med. = híper-tonija -e *ž* povečan napon, povečan krvni pritisk, hípertónik -a *m*; hípertrofija -e *ž* odebelelost, povečanje, razširitev, hípertrófičen -čna -o: ~ organ prerazvit, hípertrofirati -am: ud hípertrofira čez mero raste

híperbola -e *ž* mat. krivulja, slov. figura pretiravanja, prispodoba; híperbolski -a -o [-ls-], híperbólíčen -čna -o, híperbólíčni -i *ž*, híperbólíka -e *ž*

Hípías -ia *in* -e *m* ali Hípíja -a *in* -e *m* [atenski tiran], Hípíjev -a -o

hípnóza -e *ž*, hípnótičen -čna -o: ~o stanje, hípnótízem -zma *m*, hípnótikum

-a *m* uspavalo, *mn.* hípnótika -tik *s*; hípnótízirati -am, hípnótíziranje -a *s*, hípnótízér -ja *m*, hípnótízérka -e *ž*, hípnótízérski -a -o, hípnótíziranec -nca *m*, hípnótíziranka -e *ž*

hípo- v sestavi: hípocénter -tra *m* žarišče potresa; hípociklóida -e *ž* mat. [krivulja]; hípofíza -e *ž* anat. možganski privesek; hípofúnkcija -e *ž* zmanjšana funkcija; hí-pohondríja -e *ž* umišljanje bolezní, hípo-hónder -dra *m* [bolnik], hípohóndrski -a -o = hípohóndričen -čna -o; hípokorístikon -a *m* ljubkovalno ime, *mn.* hípokorístika -ik *s*, hípokorístičen -čna -o ljubkovalen; hípokrízija -e *ž* hinavščina, hípokrit -a *m* hinavec, hípokrítiski -a -o hinavski; hípo-plazíja -e *ž* slaba razvitost, hípoplástičen -čna -o slabo razvit; hípostáza -e *ž* fil., hípostátíčen -čna -o; hípotáksa -e *ž* podredje, hípotáktičen -čna -o podreden; hípotéka -e *ž* zastava, poroštvo v nepremičninah, hípotekáren -rna -o: ~a banka, hípotéčen -čna -o: ~o posojilo; hípotenúza -e *ž*, hípotenúzen -zna -o mat.; hípotéza -e *ž* domneva, podmena, hípotétičen -čna -o pogojen: ~i stavki, ~e trditve; hípotonija -e *ž* = hípoten-zija -e *ž* med. zmanjšan napon, zmanjšan krvni pritisk; hípovítaminóza -e *ž* med. pomanjkanje vitaminov

Hípódamos -ma *m* [grški arhitekt], Hípódamov -a -o, hípodámski -a -o: ~i sistem ulic

hípodróm -a *m* konjsko dirkališče, hípodrómski -a -o

Hípókrat(es) -ta *m* [stgr. zdravnik], Hípókratov -a -o, hípokrátski -a -o = hípokrátičen -čna -o

Hípokréná -e *ž* mit. studenec muz na Helikonu

hípológija -e *ž* veda o konjih, hípológ -a *m*, hípolóški -a -o

hípopótinam -a *in* -ama *m* povodni konj

hípsométer -tra *m* višinomer, hípsométrski -a -o: ~a priprava

hírati -am, híranje -a *s*; hírav -a -o, híravost -i *ž* in híravost -i *ž*, híravec -vca *m* in hírávec -vca *m*, híravka -e *ž* in hírávka -e *ž*; hírávski -a -o, hírálnica -e [-yn-] *ž*, hírálničen -čna -o [-yn-], hírálniški -a -o [-yn-]: ~a uprava, ~o osebeje

híromántika -e *ž* napovedovanje sreče iz črt na dlani; híromántija -e *ž*, hírománt -a *m*, híromántski -a -o

Hirošima -e ž |*mesto na Japonskem*|, hirošimski -a -o
Hispánija -e ž |*rim. provinca*|, hispanski -a -o: ~o ozemlje
histeréza -e ž |*fiz.*: magnetna, dielektrična ~, histerézen -zna -o: ~e izgube
histerija -e ž |*duševna bolezen*|, histeričen -čna -o, histeričnost -i ž, histerik -a m
histologija -e ž |*nauk o tkivih*|, histológ -a m, histolóški -a -o: ~a slika
histórija -e ž |*zgodba*|; históričen -čna -o |*zgodovinski*|: ~i materializem, ~i dogodki, ~a gramatika, ~i sedanjik slov.; histórik -a m |*zgodovinar*|, históriški -a -o |*zgodovinarski*|; historizem -zma m, historizirati -am; historiát -a m |*opis dogodka*|, zgodovinski potek; historiografija -e ž |*zgodovinopisje*|, historiograf -a m, historiografski -a -o
hiša -e ž: stanovanjska, enodružinska, večnadstropna, božja, kmečka, lovska, letoviška, mestna, trgovska, javna, polževa ~; rojstna, očetna ~; ~ žalosti; družina večerja v ~i; stanovati v ~i, hoditi od ~e do ~e; hoditi po ~ah, priti k ~i, ostati pri ~i, oditi od ~e; spoditi koga od ~e; ne grem iz ~e; varovati ~o |*ostati doma*|; dolg na ~i; lepo doto je prinesla k ~i; je iz boljše ~e; gostoljubna ~, hišica -e ž: vremenska, vrtna, pasja ~, hišica -e ž
hišna -šna -o: ~i prag, posestnik, zdravnik, svet, red, davek, ~o ime, ~a oprava, številka, preiskava, vrata; hišna -e ž |*dekla*|; hišnina -e ž |*hišni davek*|, hišnik -a m, hišnica -e ž, hišniški -a -o: ~e dolžnosti, hišništvo -a s
hiševáti -ujem |*gospodariti, gospodinjiti*|, hiševál -ála -o, hiševánje -a s, hiševávec -vca m, hiševávka -e ž
hištrna -e ž: posli spijo v ~i
híter -tra -o, *prim.* hitréjši -a -e, *prisl.* hitréj(š)e: ~i sel, ~a hoja, jetika, ~i koraki, ~ ko strela, ko veter, kakor misel, ~ih misli biti, biti ~v računanju; ~o priti, teči, govoriti, se odločiti; čas ~o mine; na ~o odpraviti; kakor ~o = ~o ko; kakor ~o prideš, oglasi se pri meni; pridi čim ~eje, kar najhitreje; hitrica -e ž |*naglica, driska, zgodnje proso*|, hitróst -i ž: začétna, končna, navadna, normalna, lastna, fazna, métna, padalna, rezna, vrtalna, obodna ~, ~ dela, bata, toka, leta, vožnje, obratov;

hitrósten -tna -o: ~a dirka; hítrc -a m |*kdor hitro dela*|
híteti -im, hitéč -a -e, býti -íte! hítel -éla -o, hiténje -a s: ~ naprej, mimo, za kom, na pomoč, z delom; čas hiti; hiti jesti, hiti mu praviti; hitim kositi *hitro kosim*, hitim kosit *hitro grem, tečem kositi*; hitévati -am
hitín -a m |*zool.*|, hitínast -a -o, hitínjáča -e ž |*pokožnica*|
Hítler -ja m *os. i.*, Hítlerjev -a -o, hílterški -a -o, hitlerizem -zma m; hitlerjavec -vca m, hitlerjevka -e ž, hitlerjevski -a -o; hitlerjánec -nca m, hitlerjánka -e ž, hitlerjánski -a -o, hitlerjánstvo -a s
hitón -a m |*stgr. oblačilo*|
hitronóg -óga -o
hkrátí prisl., hkráten -tna -o, hkrátnost -i ž
hláčar -ja m |*kdor hlačí ali nosi hlače*|, hláčarica -e ž, hláček -čka m, hláčman -a m |*kdor ima široke hlače*|, hláčmanka -e ž |*ženska v hlačah*|
hláčáti -ám, hlačáj -ájte! hlačál -ála -o, hlačánje -a s
hláče hláč ž *mn.*: par hlač, ene ~, dvoje, troje ~ *ali* hláč; kratke, dolge, prtene, usnjene, jahalne, telovadne, mavčne, kopalne, petelinčkove *kratke*, spodnje ~; ~ obleči, strgati; koliko te je v ~ah, ga je nekaj v ~ah, premalo te je v ~ah; trgati ~ na šolskih klopeh; žena ~ nosi *gospodari*; komu ~ nategniti, izprašiti *nabiti ga*; petelin ti bo ~ umeril; srce mu je padlo v ~; ~ se mu tresejo *strah ga je*; *vulg.* v ~ spustiti, v ~ napraviti, (ga) ima polne ~ *strah ga je, popušča, odnehuje*
hláčén -čna -o: ~i žep, gumb; hláčnik -a m |*hlačni pas, naramnice*|; hláčnica -e ž: leva, desna ~, ~e zavihati; hlačevina -e ž |*blago za hlače*|
hláčice hláčic ž *mn.* = hláčke hláčk ž *mn.*: kopalne ~, čebele imajo ~ *cvetni prah*
hlád -ú *in* -a m: jutranji, večerni ~, v ~u, na ~u, za ~a |*zgodaj zjutraj*|, hládec -dca m |*prijeten hlad*|
hláden -dna -o *in* hládén *ali* hládán -dná -ó -í -é -á, *prim.* hladnéjši -a -e, *prisl.* hladnó, hladnéj(š)e: ~ veter, dan, ~a voda, jed, sapa, soba, klet, ~o vreme, vino; ~ sprejem, pozdrav, odgovor, človek, računar, ~a lepota, ~o srce, biti ~e krvi; na ~o postaviti koga; je že na ~em; hládnost -i ž: spolna ~;

hladnôta -e ž, hladnica -e ž *vrtna uta*, hladna klet, hladetina -e ž → živica
hladiti -im, hládí -ite! hladěč -a -e, hladil -a -o, hlađenje -a s: jed, pivo, kri, glavlo ~, bolečino, strast, jezo ~, ~ se v senci; ~ z vodo, z ledom, z zrakom; hladilo -a s: ~ ubogemu srcu, rana brez ~a; hladiln -lna -o [-ln-]: ~a moč besed; hladilnik -a [-ln- / -yn-] m: električni, celični, cevni ~; hladilnica -e [-ln- / -yn-] ž, hladivec -vca m, hladivka -e ž, hladišče -a s
hladnėti -im *ohlajati se*, hladněč -a -e, hladněl -ěla -o, hladněnje -a s
hladnokřven -vna -o, hladnokřvnost -i ž, hladnokřvež -a m
hlamudráti -ám: preširoka obleka hlamudrá; hlamúdra -e ž *človek v mahedravi obleki*, hlamudrāv -áva -o, hlamudrāvost -i ž, hlamudrače -áč ž *mn. pumparice*: dolge hlače ~
hlapec -pca m: véliki, mali, konjski, mlinarski ~, ~ na letah v kozolcu, zlesti na drevo po ~u *po lestvi z enim lestvenikom*, ~ za sezuvanje čevljev; mizarski, sodarski ~ [orodje], modrasov ~ *zool.*; hlapčev -a -o, hlapčevski -a -o: ~o delo, hlapčevstvo -a s, hlapček -čka m: setveni, zlati ~ *bot.*, hlapčič -a m, hlapče -ěta m *znč.*, hlapčón -a m *znč.*; hlapčeváti -újem, hlapčeval -ála -o, hlapčevánje -a s: ~ komu za kaj, hlapčevavec -vca m, hlapčevávski -a -o
hlapěti -im, hlapí -ite! hlapěč -a -e, hlapěl -ěla -o, hlapěnje -a s: mošt hlapí, pot hlapí iz njega; hlap -i m, *mn.* hlapí -ov *in* hlapóvi -óv, hlapóvje -a s, hlapljiv -a -o, hlapljivost -i ž; hlapilo -a s, hlaplten -lna -o [-ln-], hlapilnica -e [-yn-] ž, hlapilnik -a [-yn-] m; hlapnica -e ž *odprtina, skozi katero uhajajo hlapí*, hlapomér -a m; hlapón -a m *hum. lokomotiva*; hlapiti -im: ~ tekočino
hlastáti -ám, hlastáj -ájtel hlastál -ála -o, hlastánje -a s: ~ po muhah, po jedi, ~ za zrakom, hlastáč -a m 1. *bahač, čvekač*, 2. *zool. ptica*, hlastáški -a -o, hlastálo -a s *gobezdalo*, hlastáv -áva -o *gobezdav*; hlastávost -i ž *bahavost*, hlastávec -vca m, hlastávka -e ž *zool. [želva]*, hlastávski -a -o, hlastěž -a m, hlasten -tna -o: ~ po mesu, ~o jesti; hlastnost -i ž, hlastněž -a m, hlastniti -nem: pes hlastnc po muhi

hlastina -e ž = hlastovina -e ž *obran grozd*: vino iz jagod brez hlastin
hlěb in hlěb -a m: ~ kruha, sira, hlěbov -a -o, hlěbec -bca m, hlěbček -čka m: ~i na nebu, hlěbčič -a m, hlěbast -a -o, hlěbč(k)ast -a -o, hlěben -bna -o, hlěbnica -e ž [ptič], hlěbnik -a m *krušnjak*, hlěbčar -ja m [jabolko], hlěbovec -vca m: delavec je ~
hlepěti -im, hlepí -ite! hlepěč -a -e, hlepěl -ěla -o, hlepěnje -a s: ~ po časti ali za častjo, po maščevanju ali za maščevanjem; hlepljiv -a -o, hlepljivost -i ž
hlěv -a m: konjski, kozji, kravji, ovčji ~, Avgijev ~; njegovo stanovanje je pravi ~; hlěvski -a -o: ~i gnoj, ~a vrata; hlěvar -ja m, hlěvarica -e ž [dekla], hlěvarski -a -o, hlěvarina -e ž = hlěvščina -e ž [plačilo]; hlěvec -vca m = hlěvček -čka m
hliněti -im, hliněč -a -e, hlinjen -a -o, hlinjenje -a s: ~ ljubezen, žalost; hlinba -e ž, hlimben -bna -o
hlip -a m *zračni tok, puh, veter*: ~ gre od peči; hlipěti -im, hlipěč -a -e, hlipěl -ěla -o, hlipěnje -a s: vročina hlipi od skal
hlipati hlipam in hlipjem *težko dihati*, poihtevati, hlipanje -a s: ~ po sapi, hlipa se mi *kolca se mi*; hlipavica -e ž *kolcanje, poihtevanje*; hlipec -pca m: imam ~ *kolca se mi*; hlipavec -vca m = hlipavnik -a m *perunika*; hlipkati -am; hliptáti -ám, hliptáj -ájtel hliptál -ála -o, hliptánje -a s: nadušljivec hlipta po zraku; hliptáv -áva -o *nadušljiv*; hlipniti -nem *zajokati*
hlód -a m: ~e pripravljati za na žago, na ~e razžagati, neroden kakor ~; hlódec -dca m, hlódček -čka m, hlódje -a s = hlodóvje -a s, hlodovina -e ž: deset kubikov ~e, hlodišče -a s
hm medm. izraza dvom, zadrego; hmcati -am, hmkanje -a s, hmkniti -nem >[-həm-]
hmělj in hmělj -a m: divji, samorasli, gluhi, ženski ~; v ~ iti, v ~u biti; obirati, sušiti ~; hměljski -a -o = hměljen -ljna -o: ~i nasadi; hměljev -a -o: ~ slad, ~o olje; hměljovina -e ž = hměljina -e ž *hmelj*; hmělje -a s = hměljinja -a s; hměljár -ja m, hměljárski -a -o, hměljárja -e ž, hměljárstvo -a s, hměljáríti -im, hměljárjenje -a s; hměljnat -a -o *bogot hmělja*, hměljnatost -i ž; hmělnik -a m

= hmeljišče -a s |polje|, hmeljavec -vca m = hmeljnjak -a m hmeljno pivo; hmeljarica -e ž = hmeljevka -e ž |kol|; hmeljevica -e ž |voda|, hmeljnica -e ž |sušilnica|

h-mol [hámól] -a m: skladba v ~u

hò medm. začudenja

hobótница -e ž zool. polip: navadna, moškata ~

Hóče Hóč ž mn. kr. i., v ~ah, hóski -a -o hóčem gl. hoteti

hód hoda m in hód hodá m: tri ure hodá; hóden -dna -o in hodán -dná -ó: ~ konj rad teče, po ~i poti se dá hoditi; hódnost -i ž, hódec -dca m pešec, hodník -a m koridor, pločnik: križni, obokani ~; hódoma prisl.; hodarina -e ž = hodnina -e ž plačilo za pot

hóden -dna -o: ~o platno, ~a srajca, ~a obleka; hodník -a m domače platno, hodničen -čna -o: ~a rjuba, srajca, hodníkove -a s |platno|

hódití hódim, hódí -ite! hódě -a -e, hódil -ila -o: hitro, težko, pokonci, upognjeno, oba palici, po vseh štirih, po prstih, hos ~, peš (*k nogam) ~; gor in dol, sem ter tja ~; ~ v svili, v črnem, po svetu, po deželi ~; ~ po svojih potih = ~ svoja pota, po opravih ~; ~ po vodo; zmeraj hodi za njim; že tri leta hodi z njo; ~ v vas, ~ na vas pet, ~ v šolo, na univerzo, v službo, v dnino ali na dnino, v najeto, na delo, na seje, na sprehod, v družbo, na lov, na zajce, na počitnice, med ljudi, v góre, v gledališče; ~ zgodaj spat; ~ komu v škodo, v zelje; ~ okoli koga ali česa ko maček okoli vrele kaše; ta reč mi po glavi hodi; na misel mi hodi; to mi hodi navzkriž, hódí k vragu!

hódúlje -úlž ž mn.: hoditi po ~ah ali na ~ah ali s ~ami; hodáki -ov m mn. hodulje; hódálje -álž ž mn. otroška stajica za vajo v hoji

hódža -a in -e m muslimanski duhovnik, duhovni učitelj, hódžev -a -o

hóhnjátí -ám nosljati, hóhnjáj -ájte! hóhnjál -ála -o, hóhnjánje -a s, hóhnjáv -áva -o, hóhnjávec -vca m, hóhnjávka -e ž, hóhnjávski -a -o, hóhnjáč -a m; gl. tudi gognjati

hohót -óta m, hohotátí -ám in -óčem se, hohotáj -ájte in hohóči -te se! hohotál -ála -o, hohotánje -a s

°hóhštápler -ja m nastopač, gospóšček, °hóhštáplerski -a -o nastopaški, °hohštáplerija -e ž nastopaštvo

hój medm., hójkati -am, hójkanje -a s hója -e ž: težka, lahka ~, tri ure dobre ~e, trden za ~o, od ~e truden, koga po ~i spoznati; hójévati -am večkrat hoditi, hójévanje -a s

hója -e ž = hójka -e ž jelka, hójev -a -o in hójkov -a -o: ~ med; hójovina -e ž in hójovina -e ž in hójkovina -e ž in hójkovina -e ž |les|, hójevje -a s = hójkovje -a s |gozd|; hójica -e ž; hójkovka -e ž |goba|

hókej -a m šp.: ~ na ledu, na travi; hókej -ski -a -o: ~a tekma, hokejist -a m

hotá medm.

Holándska -e ž, v ~i, Holándska -ega s, na ~em, s ~ega, Holándija -e ž, v ~i, iz ~e, holándski -a -o: ~i goldinar, ~o platno, ~i šiv; Holándec -dca m, Holándka -e ž, holándčina -e ž; holándec -dca m cevni spojnik pri vodovodu, trgalni stroj v papirnici

Hollywood [hólivud] -a m [mesto v Kaliforniji], sedež ameriške filmske industrije, hollywoodski -a -o: ~e zvezde

hólm -a m, hólmeč -mca m, hólmeček -čka m, hólmost -a -o, hólmost -a -o > [hóm-]; povsod tudi hom-

Hóm -a m kr. i., na ~u, hómški -a -o; Hómec -mca m kr. i., na ~u pri Kamniku, hómški -a -o, Homčáni -ov m mn.

homatija -e ž, nav. mn. homatije -ij ž zmede

homeopatija -e ž med., homeopátičen -čna -o = homeopátski -a -o, homeopát -a m, homeopátinja -e ž

Homér -ja m os. i., Homérjev -a -o: ~a Iliada, Odiseja; homérski -a -o: ~a primera, ~i smeh, homérščina -e ž Homerjev jezik

homilétika -e ž nauk o cerkvenem govorništvu, homilétičen -čna -o, homilét -a m, homilija -e ž govor z razlago evangelija

hominid -a m antr.

homofonija -e ž glas. enoglasje, homofón -a -o enoglasen

homogén -a -o istovrsten, enoten, enakšen. istega rodu, istega kova, homogénost -i ž enovitost

homonim -a m enakovzočnica, homonimen -mna -o enakovzočen, a pomensko različen, homonimnost -i ž enakovzočnost

homoseksualen -lna -o [-ln-] nagnjen k istemu spolu, homoseksualec -lca [-lc-] m, homoseksualnost -i [-ln-] ž

homotati -ám zamotavati, homotaj -ájte! homotánje -a s, hornót -óta m

homotica -e ž bot.: skalna, planinska, španška, debelolistna, zdravilna ~

homínkulus -a m (umetni) človeček

honéten -tna -o → spodoben, pošten, honétnost -i ž → spodobnost

honorár -ja m plačilo, nagrada: ~ za delo, za pesem; pisateljski, avtorski ~, honoráren -rna -o: ~i predavatelj, honorirati -am: ~ koga za kaj, ~ koga od ure, ~ po storjenem delu

hónved -a m madžarski vojak domobranec, hónvedski -a -o

hóp medm.; hópati -am skakati, krasti, hópanje -a s; hópiniti -nem skočiti, vzeti, zasačiti; hópkiati -am otr.; hópila medm., hópšasa medm.

hóplít -a m težko oborožen pešec stare grške vojske, hópiltski -a -o

Hór -a m |egipčanski bog|

Horátius -ia m in Horácij -a m in Horác -a m |rimski pesnik|, Horácov -a -o in Horácijev -a -o, horácovski -a -o

hórda -e ž divjaška četa, drhal: Hitlerjeve ~e, Džingiskanove ~e

horénden -dna -o → grozanski, strašanski, velíkanski, silen

horizónt -a m obzorje: duševni ~; horizontáln -lna -o [-ln-] vodoraven: ~a projekcija, horizontála -e ž

Horjúl -a m kr. i., iz ~a, v ~u, horjúlski -a -o [-ls-], Horjúlci -ev [-lc-] m mn.

hormón -a m med. pobudilo, hormónski -a -o

horníst -a m glas. kornist

horoskóp -a m napoved usode po zvezdah: rojstni ~, postavitni ~

horténzija -e ž bot. |okrasna cvetlica|, horténzijin -a -o

hortikultúra -e ž vrtnarstvo, hortikultúren -rna -o: ~o društvo >[-lt-]

hoséna medm. povelíčevanja

hospíc -a m gostíšče

hospítirati -am bití zraven (kot gost), hospítiranje -a s: ~ pri pouku, hospítácija -e ž, hospítánt -a m, hospítántka -e ž, hospítánt(ov)ski -a -o

hósta -e ž goščava, gozd, vejevje: na vrtu je prava ~, iti v ~o po drva, napraviti butaro ~e; hósten -tna -o: ~i med; hóstnat -a -o, hóstast -a -o: ~e obrvi;

hóstje -a s = hóstovje -a s; hóstar -ja m stanovavec v hosti, goščar, hóstnik -a m stanovavec v hosti, divji mož; hóstarica -e ž, hóstnica -e ž, hóstarski -a -o; hóstnina -e ž |pristojbina|; Hósta -e ž kr. i., iz ~e, v ~i, hóški -a -o, Hóstarji -ev m mn.

hóstija -e ž, hóstijski -a -o

Hotávije -velj ž mn., v ~ah, hotávajski -a -o, Hotávajčani -ov m mn., hotávajčan -a m |kamen| >[-váj-]

Hotédriica -e ž kr. i., iz ~e, v ~i, hotédriški -a -o ali hoténjski -a -o, Hotédričani -ov m mn, ali Hoténjci -ev m mn.

hotél [-él] -a m, hotélski -a -o [-ls-], hotelír -ja m, hotelírka -e ž, hotelírski -a -o, hotelírstvo -a s

hóten -tna -o pohoten, hótност -i ž pohotnost, hotník -a m, hotnica -e ž, hotníški -a -o, hotníštvo -a s, hotljív -a -o, hotljívost -i ž, hotljívec -vca m, hotljívka -e ž

Hotentóti -ov m mn. |južnoafriški rod|, hotentótaki -a -o, hotentótščina -e ž

hotéti hócem, hotéc -a -e, hoté, hóti -ite!

hótel -éla -o, hotén -éna -o, hoténje -a s: hoče jesti, hoče kruha, kam hoče? hoče domov z njim, v hišo, stran, kaj hoče od mene? kaj mi hoče? hoče mu dobro; naj se zgodi, kar hoče; hoče se mi spatí, hoče se mu širokih ravnin; gl. tudi čem; níkalno: néčem in néčem in nóčem -eš -e: to mu noče v glavo, ni se mu hotelo ljubilo; hóti ne hóti, hócés nočés; hótél ne hótél, morás

Hótímír -a m |vojvoda karantanskih Slovencev|, Hótimírov -a -o

hotúljáki -a -o: ~a slatina; gl. Kotlje

hóv medm.: psiček laja ~ ~ ~

hráber -bra -o pogumen: ~i vojščaki, ~o se bojevati, se držati; hrábrost -i ž, hrábríti -ím, hrábréc -a -e, hrábrít -ite! hrábril -a -o, hrábrénje -a s: ~ koga; kakor se že pes hrábril, pa mačka le ne beži

Hráččani -ov m mn. |del Prage z gradom|

hrákati -am in -čem, hrákanje -a s, hrákelj -klja m gost izpljunek; gl. tudi hrkati

hrám in hrám -a m: božji, vinski ~; mn. hrámi in hrámóvi; hrámski -a -o, hrámec -mca m, hrámček -čka m, hrámíč -čka m

hrámba -e ž: dati v ~o; hrámbica -e ž

hrána -e ž: tečna, presna, mlečna, mesna, rastlinska, domača, gostilniška, bolniška,

dietična, telesna, dušna ~; ~o uživati, na ~i biti pri kom, na ~i imeti koga; na ~o vzeti, ob svoji ~i; hranarina -e ž |prispevek|; hranodajavec -vca m, hranodajávka -e ž, hranojemávec -vca m, hranojemávka -e ž

hranilo -a s: komu kaj na ~ dati, hranflen -lna -o [-ln-]: ~a knjižica, ~a jed; hranilnica -e [-ln-] ž: mestna, poštna ~; hranilničen -čna -o [-ln-]; hranilnik -a [-un-] m = hranilček -čka [-uč-] m: vsak dinar spravlja v ~

hraniti hranim, hranéc -a -e, hráni -ite! hránil -ila -o, hránjen -a -o, hránjenje -a s in hrániti -im s stal. poud. 1. komu denar ~, to hranim zate, ~ listine v blagajni, 2. starka mladiče hrani, bolnika umetno hranijo, ~ se s sadjem; hránjenec -nca m, hránjenka -e ž, hránitev -tve ž, hránitven -a -o [-ivn-]; hránivec -vca m varčevavec, rednik, hranívka -e ž, hranívski -a -o; hránlív -a -o redilen: ~a jed, hránlívost -i ž, hránivo -a s hrana, hránišče -a s kraj, kjer se kaj hrani: ~ knjig, rokopisov

hrápa -e ž, hrápav -a -o: ~ les, papir, ~a koža, križema ~; hrápavost -i ž, hrápast -a -o; hrápotina -e ž

hrást -a m: črni, poletni, zeleni ~, trden ko ~; hrástov -a -o: ~ les; hrástje -a s = hráščevje -a s = hrástovje -a s |gozd|; hrástek -tka m = hrástič -iča m; hrástičje -a s = hrástičevje -a s: mlado ~; hrástina -e ž = hráščina -e ž = hrástovina -e ž in hrastovina -e ž |gozd in les|; hrástišče -a s hrastova goščava; hrástovka -e ž |goba, jabolko|, hrástar -ja m 1. kdor kupčuje s hrasti, 2. zool. hreštač

Hrást -a m kr. i., hrástovski -a -o, Hrástovci -ev m mn.; Hrástje -a s kr. i., hrástki -a -o in hrástovski -a -o in hrástenski -a -o, Hráščani -ov m mn. in Hrástovci -ev m mn. in Hrástenci -ev m mn.; Hrástnik -a m kr. i., iz ~a, v ~u, hrástniški -a -o: ~i rudnik, Hrástničani -ov m mn.

hrást -i ž dražje = hrášča -e ž = hráščje -a s = hráščevje -a s

hrbét -bta m in hřbet -bta m, mn. po hřbtih, po hřbtih in po hřbtéh: širok, gorski, nožev, srnin ~, ~ knjige; pokazati, obrniti komu ~, kriviti ~, na ~u nositi, na ~u plavati, po ~u jih dobiti, spreletelo ga je po ~u, z rokami na ~u,

skrivati se komu za ~, priti komu za ~, komu za ~om kaj delati, pogajali so se za njegovim ~om; *pasti komu v ~ napasti koga od zadaj, zahrbitno; hřbten -tna -o: ~i mozog, ~e plavuti, ~a stran roke, akta, ~o plavati; hřbtoma prisl.; hřbtíček -čka m, hřbtóvje -a s gorski hrbet; hřbtínik -a m 1. ~ pri stolu, 2. jermen za na hrbet; hřbtíšče -a s hřbtina stran, hřbtíni del; hřbtína -e ž = hřbtovina -e ž meso, koža s hřbtia; hřbtica -e ž gredelj pri ladji; hřbtoplóvka -e ž zool. |kljunata žuželka|; hřbtoreša -e ž bot.

hřbtenica -o ž: človek brez ~e neznčajnejš, nestanovitnejš, hřbteničen -čna -o: ~o vretence, hřbteničar -ja m zool. vretenčar; hřbtenjáča -e ž hřbtíni mozog

hřčati -im smřčati, hřči -ite! hřčéc -a -e, hřčal -ála -o, hřčanje -a s

hřček -čka m zool., bot., hřčkov -a -o, hřčica -e ž zool. |rovka|, hřčkovski -a -o: ~a narava, hřčkovina -e ž hřčkova koža

hřcaci -am = hřkaci -am kašljati, hřcane -a s; hřciniti -nem in hřkniti -nem; gl. tudi krehati

hřn hřna m: ~ gre v nos, dāti komu ~a povedati kaj zopnega; hřnov -a -o, hřnišče -a s in hrenišče -a s |njiva|, hřnovica -e ž hrenova omaka, hřnovina -e ž in hrenovina -e ž |ščavje|, hřnovka -e ž |klobasica|

Hřnovica -ic ž mn. kr. i., v ~ah, hřnoviški -a -o, Hřnovičani -ov m mn.

hřpenėti -im, hřpeni -ite! hřpenéc -a -e, hřpenē, hřpenēl -ēla -o, hřpenēnje -a s: ~ po čem, hřpenik -a m bot.

hřst hřsta m |zvok|, hřstati -am, hřstanje -a s, hřstāti -ám, hřstáj -ájte! hřstál -ála -o, hřstánje -a s: skorja hřsta pod zobmi; hřstlájti -ám, hřstlájál -ála -o, hřstlájánje -a s: pesek hřstlja pod čevljički; hřstníti hřstnem, hřstni -ite! hřstníl -ila -o in hřstníti -nem s stal. poud.: suha veja je hřstnila pod ного; hřstáč -a m |ptič|

hřstomatija -e ž cvetnik, izbor beril, hřstomatíčen -čna -o

hřščati -im, hřšči in hřšči -ite! hřščéc -a -e, hřščē, hřščal -ála -o, hřščánje -a s; hřščēč -ēča -e prid.: ~ glas; hřščávec -vca m, hřščávka -e ž

hřga -e ž grča, hřgast -a -o, hřgav -a -o grčav

hríb -a *m*: v ~ iti navzgor, v gozd, v ~e iti na planine, ~e in doline obetati, čez ~e in doline, hribec -bca *m* = hribček -čka *m*, hribski -a -o, hribast -a -o, hribát -áta -o *poln hribov*, hribčast -a -o; hribóvje -a *s* = hribje -a *s*, hribina -e *ž kamnina*, hribovit -a -o, hribovitost -i *ž*, hribovnat -a -o; hribovec -vca *m*, hribovka -e *ž*, hribovski -a -o

Hríb -a *m kr. i.*, hribski -a -o, hribovski -a -o, hribarski -a -o, Hribarji -ev *m mn.*, Hribovci -ev *m mn.*

Hribarice -ic *ž mn. kr. i. |prelaz|*

hribolázeč -zca *m*, hribolázka -e *ž*, hribolázčev -a -o, hriboláški -a -o, hriboláštvo -a *s*

hrija -e *ž pismen sestavek po dani osnovi*

hripa -e *ž* = hripavica -e *ž*, hripav -a -o, hripast -a -o, hripavost -i *ž in hripavost -i ž*, hripavec -vca *m*, hripavka -e *ž*, hripati -am *in hripljem*, hripanje -a *s*

hripelj -plja *m nosni pretin*

hripéti -im *hripav postajati*, hripél -éla -o, hripénje -a *s*

hřkati -am *in hřcem*, hřkanje -a *s*; hřkav -a -o, hřkavec -vca *m*, hřkež -a *m*, hřkavka -e *ž*, hřkelj -klja *m gost izpljunek*, hřkniti -nem; *gl. tudi hrakati*

hróm hróma -o *in -ó -í -é -á*: ~ na obe nogi, ~ v križu, ~a noga; *prisl.* hrómo *in hromó*; hrómec -mca *m*, hrómast -a -o, hrómav -a -o, hromóst -i *ž*, hromóta -e *ž |telesna hiba|*, hromóten -tna -o, hromótnik -a *m*

hromátičen -čna -o *kromatičen*

hrométi -im, hroméč -a -e, hromél -éla -o, hroménje -a *s*: ud hromi, *prenes.* življenje hromi; hromíti -im, hrómi -ite! hroméč -a -e, hromíl -a -o, hromljénje -a *s*: bolezen mu hromi roke, lenuh hromi delavnost tovarišem, hromítev -tve *ž*, hromílo -a *s*

hromosóm -a *m kromosom*

Hrónos -a *m mit. čas kot božanstvo*, Hrónosov -a -o

hrópsti -em, hrópi -ite! hropéč -a -e, hrópel hrópla -o, hropénje -a *s*; hropéti -im, hrópi -ite! hropéč -a -e, hrópel -éla -o, hropénje -a *s*, hrópec -pca *m*: suhi ~i v pljučih, hropót -óta *m*

hróšć hróšća *m*: poljski, gozdni, žitni, rjavi, majski ~; koloradski ~ *krompirjevec*, ~ grabljivec; hróšćev -a -o: ~o leto; hróšćek -čka *m*, hróšćec -a [-čec-] *m*

hršć medn., hršćkniti -nem

hršt -a *m onom. izraz*, hrštéti -im, hršti -ite! hrštéč -a -e, hrštel -éla -o, hršténje -a *s*; hrštljáti -ám, hrštljáj -ájte! hrštljál -ála -o, hrštljánje -a *s*

hrť -a *m |pes|*, hrťica -e *ž |psica|*, hrťič -iča *m*

hrúliiti hrúlim, hrúli -ite! hrúliil -ila -o, hrúljenje -a *s in hrúliiti -im s stal. poud.*, hrúlba -e [-lb-] *ž*

hrúm -a *m*: bojni ~, hrúmen -mna -o, hrúmnost -i *ž*, hruméti -im, hrúmi -ite! hruméč -a -e, hrumé, hrumél -éla -o, hruménje -a *s*: ljudje hrumé okoli hiše, voda hrumi čez jez

hrúp -a *m*: ~ nastane, veliko ~a za nič; delati, zagnati ~; hrúpen -pna -o: ~ človek, pogovor, ~a družba, hrupéti -im, hrúpi -ite! hrupéč -a -e, hrupél -éla -o, hrupénje -a *s*: mesto hrupi, množica hrupi, hrupót -óta *m*

hrúst -a *m velik, močan človek*: premagal je takega ~a, hrústiti -im se bahati se

hrustánc -nca *m*: ščitasti ~, hrustánčen -čna -o, hrustánčast -a -o, hrustánčnat -a -o *z veliko hrustanca*, hrustančevina -e *ž |snov|*, hrustánčnice -ic *ž mn. zool.*

hrústati -am, hrústanje -a *s*: živina hrusta deteljo, otrok hrusta žemljo, stroj hrusta kamenje, skorja hrusta pod zobmi; hrustáv -áva -o, hrustávec -vca *m kdor hrusta*, hrustávka -e *ž*: škarjice ~e, (češnje) ~e, hrustljáti -ám, hrustljáj -ájte! hrustljál -ála -o, hrustljánje -a *s*: konj hrustlja oves, hrustljávka -e *ž |solata|*, hrustljáv -áva -o, hrustljiv -a -o, hrustljivost -i *ž*, hrústnica -e *ž |riba|*, hrústniti -nem: enkrat hrustne, pa ga ni več; pesek hrustne pod nogami, med zobmi

hrústec -a [-tác-] *m hot.*

hrúšć -a *m*: ~ in trušč, stražanski, peklenški ~, delati ~; hruščáti -im, hrušći -ite! hruščéč -a -e, hruščal -ála -o, hruščánje -a *s*: veter hrušći, velike reke hruščijo; hruščáv -áva -o

hrúšev -a -o: ~a voda, hrúšast -a -o: ~a posoda, hrúševac -vca *m |mošt, žganje|*, hrúševka -e *ž |mošt, voda, gobal|*, hrúševica -e *ž hrúševa voda*, hrúševje -a *s |drevje, nasad|*, hrúševina -e *ž in hruščvina -e ž |les|*

hrúšica -e *ž hot.*: čopasta, grozdnata ~

hrúška -e *ž*: zimska, medvedova, suha ~, zna več ko ~e peči; hrúškov -a -o.

hrúškast -a -o: ~a žarnica, hrúškovec -vca m |mošt, žganje|, hrúškovka -e ž |mošt, voda|, hrúškovica -e ž |voda|, hrúškovje -a s, hrúškovina -e ž in hrúškovina -e ž |les|, hrúškica -e ž

hrúti -jem, hrújôč -a -e, hrúl -a -o: veter, voda hrúje, v oblakih hrúje; hrútje -a s

Hrvát -áta m, mn. Hrváti in Hrvátje -ov, Hrvatica -e ž, hrváški -a -o in hrvátški -a -o, Hrváška -e ž in Hrvátška -e ž, iz ~e, v ~i, Hrváško -ega s: s ~ega, na ~em; hrváščina -e ž, hrvátar -ja m, hrvát -áta m |rastlina, živina s Hrváškogaj|; hrvátariti -im méšati hrváške besede v slovenščino, hrvátarjenje -a s, hrvátiti -im, hrvátjenje -a s

hrzati -am in hržem, hrzanje -a s, hrzav -a -o, hrzavec -vca m, hrzniti -nem

hržica -e ž zool. |dvokrilce|, hrženica -e ž |žaba|

hú medm. izraža bolečino, mráz, začudenje

húba -e ž pr. kmetija

Húbert -a m os. i., Húbertov -a -o

hubértus -a m |plašč|

húd -a -o in -ó -i -é -á, prim. hújŕi -a -e, prisl. hudó, húj(š): ~ mož, pes, ocet, poper, mráz, kašelj, namen, jezika, pogled, prepirljivec; ~i duh, ~a ura, zima, suša, kopriva, kri, žeja, beseda, misel, mast je ~a; ~o delo |zločin|; ~ udarec, boj, polom, očitek, čas; ~a bolezen, rana, bula, bitka, nesreča, slutnja, beda, izguba, krivica, krivda, kazen; ~ biti na koga; ~e krvi, jeze biti; ~ó gledati, delati, preteptati, ~ó se držati; ~ó potreben, lep, učén, priden zelo; ~ó boli, ~ó rad uboga, ~ó mu je postalo; ~a mu prede ali gre, ~ó ali ~a je za denar, za vodo; ~ó mi je po njem, ~ó mi je zanj; ~ó se mu godi; húdi -ega m hudíč; húdo -ega s; húdost -i ž

hudenice -ic ž mn. mit.

hudéti -im hújšati, hudél -éla -o; hudíti -ím se, hudíl -a -o: mast se hudi postaja prevroča, ~ koga dražiti

hudica -e ž údnica, skrnina: prišla ga je ~

hudíč -a m: za ~a, od ~a, ta človek je s ~em; se ne boji ne ~a ne birača; ni ~! ~! = ~a! hudíčev -a -o: ~o delo, ~ človek, ~ kamen lapis, ~o lep; hudíček -čka m, hudíčevka -e ž, hudíčéla -e ž; hudíčevstvo -a s; hudíčeváti -újem kleti, hudíčevál -ála -o, hudíčevánje -a s,

hudíčevávec -vca m, hudíčevávka -e ž, hudíčevávski -a -o; hudíčati -am kleti, hudíčanje -a s

hudík -a m: ~a! hudíkov -a -o; hudník -a m, hudníkov -a -o; hudíman -a m, hudímanov -a -o, hudímanski -a -o; hudímár -ja m, hudímarski -a -o

hudíka -e ž bot. = hudobika -e ž = hudovíta -e ž = hudovítovina -e ž hudolesovina = hudolétovina -e ž in hudolétovina -e ž jerebika

hudína -e ž: ~ gre iz bolnika, se mu ne pozna ~ dobro mu gre, med. huda bula

hudír -ja m: za ~ja, od ~ja, ni ~! ~ja, da res! hudírjev -a -o, hudírski -a -o, hudírstvo -a s, hudírjevec -vca m

hudo- v sestavi: hudodélec -lca m, hudodélica -e ž, hudodélski -a -o, hudodélstvo -a s: ~ umora, tatvine; hudodélen -lna -o, hudodélnik -a m, hudodélnica -e ž, hudodélniški -a -o, hudodélníštvo -a s >[-dél-]; hudogléd -éda -o, hudogléden -dna -o; hudolétén -tna -o mršav, hudolétnica -e ž bot.; hudomúšen -šna -o, hudomúšnež -a m, hudomúšnica -e ž, hudomúšnost -i ž; hudouéren -rna -o: ~i oblaki, hudouérnik -a m 1. potok, 2. ptič, hudouérniški -a -o: ~o področje; hudozímci -ev m mn. sredozímci

hudôba -e ž: sama ~ ga je, iz ~e kaj storiti, ti ~ ti! hudôbec -bca m, hudobija -e ž: storiti ~o; hudobiján -a m; hudôben -bna -o: ~ namen, ~i jeziki; hudôbnost -i ž, hudôbnež -a m, hudôbnica -e ž

hudolésovina -e ž in hudolesovina -e ž hudika

hudováti -újem se, hudovánje -a s: ~ se na koga ali čez koga ali nad kom, ~ se zavoljo česa

hugenót -a m, mn. hugenóti in hugenótje -ov, hugenótski -a -o

Hughes [hjúz] -a m |angl. fizik|, Hughesov -a -o: ~ aparat

Hugo [ügó] -ja m |franc. pesnik|, Hugojev -a -o, hugojevski -a -o

hújskati -am, hújskanje -a s: ~ koga k čemu, ~ koga na kaj, ~ enega zoper drugega, hújskáč -a m, hújskáčka -e ž, hújskáški -a -o, hújskáštvo -a s, hújskarija -e ž

hújšati -am, hújšanje -a s: bolnik hújša, bolezen se hújša, hújšálen -lna -o [-ln-]: ~o zdravljenje; hújšálo -a s

húkati -am, húkanje -a *s*: v roke (si) ~, húk -a *m*, húkniiti -nem
húligan -a *m* |mladoleten malopridnež, izgubljenec|, huliganstvo -a *s*
húliiti -im *sklanjati*, pripogibati, húljenje -a *s*: konj huli ušesa, mačka se huli, húlež -a *m*, hulívec -vca *m*
humán -a -o *človeški*, plemenit, blag: ~o ravnanje, ~a medicina; humanósti -i *ž* = humanitéta -e *ž* *človečnost*, humanitáren -rna -o *človekoljuben*: ~a ustanova, humanitárnost -i *ž*
humanízem -zma *m*: socialistični ~, humaníst -a *m*, humanístka -e *ž*, humanističen -čna -o: ~a doba, ~a izobrazba, gimnazija
húmbug -a *m* → *prevara*, *slepilo*, *sleparstvo*, *goljufija*
Hume [hjúm] *Huma m* |angl. filozof|, *Humov* -a -o
humór -ja *m*: zdrav ~, obešenjaški ~; humoríst -a *m*, humorístka -e *ž*, humorístičen -čna -o, humoréška -e *ž*
húmus -a *m* *rodovitna prst*, *sprstenina*, *črnica*; húmusen -sna -o: ~a plast, humózen -zna -o: ~a zemlja ima veliko humusa
Húni -ov *m mn.* |mongolsko plemo|, húnski -a -o: ~i vpadi
húnt -a *m* |voziček v rudniku|
húpa -e *ž* *troblja pri avtomobilu*, húpati -am, húpanje -a *s*, hupkáč -a *m zool.*
hurá *medm.*: sprejeli so ga s trikotnim ~
huríska -e *ž* *mit. devica v muslimanskem raju*
Hurónci -ev *m mn.* |severnoameriški indijanski rod|, hurónski -a -o: Huronsko jezero, ~o vpitje *divje*, *divjaško*
Hús -a *m* |češ. reformator|, Húsov -a -o: ~e črke; husít -a *m*, *mn.* husíti *in*

husítje -ov, husít(ov)ski -a -o: ~e vojske, husít(ov)stvo -a *s*
hús(k)niiti -nem *prhniti*, *šiniti*: ~ mimo okna
huzár -ja *m* |konjik|: služiti pri ~jih, huzárski -a -o: ~i polk
hvála -e *ž*: lastna ~ se pod mizo valja; ~! ~ lepa! ~ varn! še ~ mi ni rekel, ~o peti, dajati komu, ~o vedeti komu za kaj, ~o dolžan biti komu; sama ~ ga je, v ~p šteti komu kaj; hvalevréden -dna -o → *hvale vreden*, *hvalen*, hvaležljén -ljna -o → *hvale željen*, hvaležljénost -i *ž* → *hvale željnost*; *hvalospév -éva *m* *hvalnica*
hválen -lna -o: ~a prizadevnost; hválnost -i *ž*; hválnica -e *ž* *hvalilna pesem*, hválničen -čna -o >[-ln-]
hvaléžen -žna -o: ~ *človek*, ~o blago dobro, *trpežno*, ~ega ali ~ se pokazati, ~ biti komu za kaj, hvaležnost -i *ž*
hvaličiti -im, hvaličenje -a *s*, hvaličav -a -o, hvaličavec -vca *m*, hvaličavka -e *ž*, hvaličavski -a -o
hvalísati -am, hvalisanje -a *s* → *hvaličiti*
hvalíti hválim, hváli -ite! hvaléč -a -e, hváliil -ila -o, hváljen -a -o, hváljenje -a *s* *in* hváliti -im *s stal. poud.*: ~ koga čez mero, na moč, ~ koga za kaj, ~ učenca zaradi vztrajnosti, ne hváli dneva pred večerom, ~ komu kaj, vsak berač svojo malho hváli, ~ se s čim, dobro blago se samo hváli; hvalívec -vca *m*, hvalívka -e *ž*, hvalívski -a -o, hvalílen -lna -o [-ln-], hvalílnost -i [-ln-] *ž*
Hvár -a *m* 1. *otok*: na ~u, s ~a, 2. *mesto*: v ~u, iz ~a, hvárski -a -o
hvóšč -a *m bot.*
Hyde Park [hájd párk] *Hyde Parka m* |park v Londonu|

I

i m neskl. in í *lja m* |črka|: z malim *i* ali *ijem*, z velikim *I*; *fjevski* -a -o: ~e osnove *osnove na -i*; postaviti piko na *i dokončati*, *do konca dognati*
i medm. nejevolje, *razburjenosti*: *í*, *saj ni vredno!* *í*, *zdaj pa še to!* *í*, *kjer si vzeli!*
i nasl. medm. radovednosti in začudenja: *i káj pa delaš?* *i kám pa greš!* *i nó*, *pa naj bo!*

i medm. slutnje, suma in dvoma: *í*, *ti nekaj skrivaš!* *í*, *tole pa ne bo res!* *í*, *ne vem!* *i nasl. vez. ali poud. prisl.* → *in, celó, tudi*; *i — i nasl. vez. (brez vejice) lit.* → *tako — kakor*

íbar -bra *m* |reka|, íbrski -a -o: ~i bregovi; íbar -bra *m* = íbarica -e *ž* |cigareta|
Ibéri -ov *m mn.* ali Ibérci -ev *m mn.* |nekdanji narod na Pirenejskem polotoku|,

ibèrski -a -o: ~a kultura, ~i jezik =
 ibèrščina -e ž, Ibèrija -e ž, iberist -a m
 ibèdem lat. prisl. ravno tam, prav tam, na
 isti strani, v istem delu

Íbikos -ka m |gr. pesnik|, Íbikov -a -o:
 ~i žerjavi

Íbis -a m afriška štokrlja, Íbisov -a -o

*Íblájtár -ja m vulg. finančni paznik,
 *Íblájtarski -a -o

Íbrahím -a m os. i., Íbrahímov -a -o

Íbsen -a m |norv. dramatik|, Íbsenov -a -o:
 ~a drama, ~ vpliv, Íbsen(ov)ski -a -o:
 ~a tehnika v drami, Íbsenovka -e ž
 |drama|

Íca -e ž kravica, Ícek Ícka m telíček, Ícika
 -e ž telíčka: božja ~ polonica, božji volek

Ída -e ž os. i., Ídin -a -o

Ída -e ž |pogorje|, ídájski -a -o

Íde id ž mn. strim. ime za 13. ali 15. dan
 v mescu: id marčevih se boj!

Ídeál [-ál] -a m vzor, stopnja popolnosti:
 vsak ima svoj ~, ídeálen -lna -o [-ln-]:

~a vrednost namišljena, ~e barve, ~o
 življenje, ~i ljudje, ~a pola, ídeálnost
 -i [-ln-] ž, ídealizirati -am olepševati,
 ídealiziranje -a s: ~ resnico; ídealizem
 -zma m 1. fil. nazor, 2. nesebično delo,
 želja po popolnosti, ídeálist -a m 1. kdor
 se nesebično vnema za kak vzor in se zanj
 žrtvuje, zanesenjak, sanjač, 2. privrženec
 ídeálistizma, ídeálistka -e ž, ídeálističen
 -čna -o: ~a filozofija, umetnost

Ídeja -e ž 1. misel, pojem, načrt, vodilna
 misel: biti brez idej, ~o uresničiti, med.
 fiksna ~ uprta misel; 2. fil. prapodoba;
 ídejen -jna -o íseln: ~a skica arh.,
 ~i načrt za list, ~i svet pojmovni,
 ídejnost -i ž

Ídeńtíčen -čna -o ístoveten, (popolnoma)
 isti: biti ~ s kom, s čim, ~a oseba,
 stvar, ídeńtíčnost -i ž ístovetnost, ístost:
 ugotoviti ~ koga, česa, ídentíteta -e ž:
 načelo ~e; ídentificirati -am: ~ koga
 dognati, kdo je, ídentifikácija -e ž ugotovitev,
 ugotavljanje ístovetnosti; ídentificácijski -a -o: ~i postopek

Ídeo- v sestavi: ídeografíja -e ž písva
 s pojmovnimi znamenji, ídeografíski -a -o:
 ~i sistem, ~o znamenje; ídeográm -a m
 pojmovno znamenje; ídeológ -a m íselní
 vodja kakega nazora, smeri, ídeologíja
 -e ž íselní sestav, nazor, íselné osnove:
 socialístična ~, ídeológski -a -o: ~i
 vodja, ídeológsko-polítíčen -čna -o

Ídílja -e ž polepšana podoba zadovoljnega
 življenja, mírno sožitje: ~ v slikarstvu,
 pesništvu, glasbi, življenju, ídílíčen -čna
 -o: ~ prizor, ídílíčnosti -i ž: ~ življenja,
 slik, ídílíka -e ž ljubezen do ídílíčnega

Ídío- v sestavi: ídiolatríja -e ž oboževanje
 samega sebe; ídiopatíja -e ž med.,
 ídiopátíčen -čna -o; ídioplázma -e ž
 dedna zasnova v semencih in jajčecu;
 ídiosinkrazíja -e ž med. preobčutljivost
 za nekatere dražljaje, odpor do česa: ~
 za kaj ali do česa, ídiosinkrátíčen -čna -o

Ídíońm -a m posebnost govora, govor, ídíońmátičen -čna -o: ~ izraz, ídíońmátika -e
 ž; ídíońtízem -zma m slov. |jezikovna
 posebnost|, ídíońtíkon -a m besednjak
 krajevniñ jezikovniñ posebnosti

Ídíońt -a m bebec, tepec, ídíońtka -e ž, ídíońtski
 -a -o: ~o vedenje, ~o govoriti, ídíońtstvo
 -a s, ídíońtija -e ž, ídíońtízem -zma m
 neumnost, nespamet, nesmisel

Ídól [-ól] -a m malik, ídolatríja -e ž =
 ídololatríja -e ž malikovavstvo

Ídríja -e ž kr. i., v ~i, Ídríjski -a -o: ~i
 rudnik, Ídríjčan -a m, Ídríjčanka -e ž;
 dom. Ídrč -a m, Ídrčan -a m, Ídrski -a -o,
 Ídrjica -e ž |reka|, Ídríjski -a -o

Ífígeníja -e ž in Ífígeníja -e ž híci kralja
 Agamemnona: Goethejeva ~ na Tavridi,
 Ífígeníjin -a -o: ~ brat, ~a žrtev

Íg -a m kr. i., z ~a, na ~u, íški -a -o: ~o
 polje, Íški Vintgar, Ížánc -nca m,
 Ížánka -e ž, ížáński -a -o: ~e navade,
 ~i fantje, Ížáńsko -ega s, na ~em

Ígálka -e [-uk-] ž bot. volčín

Íglá -e ž, rod. mn. Ígel [Ígól] 1. ~ za šivanje,
 za podpletanje, ~ severnica; lasna,
 jelova, pletilna, naprsna, kravatna, ma-
 gnetna, kompasna, cepilna, ínjekcijska,
 zdravniška ~, suha ~ |slika|, ítsk.
 črtalna, prerisovalna, strgalna ~, vdeti
 ~o, sedeti na ~ah; 2. ~ pri nožu, kosi,
 sekiri ostrina, ki se zbrusi, rezilu ~o
 vzeti, 3. ~ pri vozu, vpregi: ~ gre skozi
 oplen, blazino, soro in os; jarmove ~e
 so lesene ali železne; 4. zool., bot.;
 íglíca -e ž, íglíca -e ž, íglén -a -o in ígelń
 -a -o [-gól-]: ~a konica, ost, ~o uho,
 íglíčen -čna -o, íglást -a -o: ~o drevje,
 íglíčast -a -o in íglíčast -a -o: ~a ježica,
 trščica, ~ cvek; íglát -áta -o, íglavec -vca
 m íglasto drevo, íglíčje -a s, íglíčevje -a s:
 po tleh je na debelo ~a, po gorah raste
 gosto ~ íglasto drevje, íglár -ja m in

iglar -ja m 1. pušica, 2. izdelovavec igel, iglarica -e ž, igličar -ja m in igličar -ja m [izdelovavec], iglarski -a -o in iglarski -a -o, igličarski -a -o in igličarski -a -o: ~a obrt, industrija, iglarna -e ž [tovarna], iglárstvo -a s izdelovanje igel, igelnica -e [-gól-] ž = igelnjak -a m in iglenjak -a m [tok]; iglokóžci -cv m mn. zool.

igla -ja m [eskimska hiša]

Ignáci-j -a m os. i., Ignáci-jev -a -o, Ignác -a m, Ignácov -a -o; Igo Iga m, Igov -a -o; Ignácija -e ž, Ignáci-jin -a -o; ignáci-janski -a -o

ignoránt -a m nevednež, ignorántski -a -o, ignoránca -e ž nevednost

ignorírati -am, ignoríranje -a s: ~ koga ne meniti se za koga, mamenoma ne poznati, prezreti koga

igó ižéaa s jarem, igóvec -vca m vol za v jarem, igésarica -e ž veržica, ki veže igo in jarem, igelj Iglja m, igeljč -a [-gól-] m jarmič

Igor -ja m os. i., Igorjev -a -o

igra -e ž: otroška, pastirska ~, ljubezenska ~, ~ narave, usode; olimpijake, družabne, viteške ~e, nogometna, športna, šahovska ~, odigrati ~o partijo, mojstrska ~, gledališka, zvočna, lutkovna, slušna, filmska ~; besedna ~, vesela ~ komedija, žalna ~ tragedija; ~ s petjem; ~ s kartami kvartanje, ~ s kockami kockanje, ~ z žogo žoganje; ~ na klavir, na gosli, na orgle, na flavto, na harmoniko, na srečo; hazardna ~; poučna, vzgojna, prepovedana, umazana ~; ~ za denar, za zabavo; to je vse le ~ šala, videz, slepilo; ~ barv, žarkov, valov, glasov vrvenje, prelivanje, spreminjanje

igráča -e ž: otroška ~, to je ~ je lahko, to ni ~ ni lahko; bila mu je le ~, igráčka -e ž, igráčica -e ž, igráčast -a -o = igráčkast -a -o: ~ otrok bi se samo igral, igráčar -ja m = igráčkar -ja m, igráčarica -e ž, igráčarstvo -a s; igráčkati -am se 1. otr. igrati se, 2. neresno delati, igráčkanje -a s

igráti -ám, igráje, igrájóč -a -e, igráj -ájte! igrál -ála -o, igrán -a -o, igránje -a s: ~ domino, šah, tarok, nogomet, odbojko; ~ na odru; ~ vloga (na odru, v življenju, pri kakem delu), Oidipa, Antigono; ~ skladbo, ~ (na) klavir, (na) gosli, (na) violino, (na) harmoniko,

(na) piňala; ~ na srečo, na up; ~ za denar, za prvenstvo, za zabavo; ~ na pamet, po posluhu; ~ ž odprtimi kartami; srce mi igra od veselja; ~ prvo violino v življenju; solze mu igrajo v očeh; igraje kaj narediti; delo igra veliko vlogo; stroški ne igrajo nobene vloge; ~ karte s prijateljem; zarnice igrajo pobliskava se; ~ se z življenjem, ~ se vojake, slepe miši; ~ se z žogo, s punčko, z vozičkom; igráč -a m, igrálen -lna -o [-ln-]: ~e karte; ~i prostor = igrálnica -e [-yn-] ž, igrálnik -a [-yn-] m manual

igráv -áva -o: otrok je ~, igrávost -i ž; igrív -a -o: ~ maček, ~e sapice, igrívost -i ž: ~ v besedi

igrávec -vca m: strasten, hud ~ kvartopivec, gledališki ~, ~ na klavir, na harmoniko, v orkestru; igrávka -e ž, igrávski -a -o: ~i poklic, talent, ~a šola, družba; igrávčev -a -o, igrávkin -a -o: ~ nastop, ~a vloga, igrávstvo -a s

igrč igrač m in igrč -a m godec, igrčev -a -o, igraki -a -o

igríca -e ž, igríšče -a s: športno, otroško ~; igríški -a -o, igríščen -čna -o: ~e naprave Iğuman -a m predstojnik pravoslavnega samostana, Iğumanov -a -o, Iğumanski -a -o, Iğumanstvo -a s

Ihaha medn. konjsko rezgetanje, oihaha m neskl. prenes.: iz kuhinje je zadišal ~ konjsko meso

Ihán Ihána m kr. i., iz ~a, ihánski -a -o, Ihánec -nca m, Ihánka -e ž

Ihnévmon -a m zool. [afriška in maloazijska mačka]

Ihtá -e ž: ~ ga trese, razganja, prime; ne bodi taka ~; ihten -tna -o: ~ človek; ihtav -a -o: biti ~ narave, ~o jokati, ihtavec -vca m, ihtavka -e ž; ihtiti -im se silovito se jeziti, ihtenje -a s; ihtéti -im krčevito jokati, ihté, ihtéč -a -e, ihtí ali ihtí ihtíte! ihtél -éla -o, ihténje -a s

Ihtio -v sestavi: ihtiodónt -a m okamnel ribji zob; ihtiól [-ól] -a m [mazilo proti vnetju], ihtiólov -a -o = ihtiólen -lna -o [-ln-]: ~o mazilo, ihtiólít -a m okamneta riba, ihtiólogija -e ž, ihtiólóški -a -o, ihtiólóž -a m; ihtiozáver -vra m [pradaven reptil]

Ijevski -a -o: ~e osnove

Ikar(os) -ra m gr. mit., Ikarov -a -o, Ikárija -e ž [otok], ikárski -a -o: Ikarsko morje

ikavščina -e ž, ikavski -a -o: ~o narečje, ikavec -vca m, ikavka -e ž

ikóna -e ž *svetniška podoba*, ikónica -e ž

ikono- v sestavi: ikonoborec -rca m, ikonobórstvo -a s; ikonodulija -e ž *češčenje podob*; ikonográf -a m, ikonografija -e ž, ikonográfski -a -o; ikonoklázem -zma m *razbijanje ikon*, ikonoklást -a m *ikonoborec*; ikonologija -e ž; ikonokóp -a m *fiz.*; ikonostás -a m *pregraja z ikonami pred pravoslavnim oltarjem*

ikozaéder -dra m *min. dvajseterec*, ikozaédski -a -o: ~i kristali

ikra -e ž, *nav. mn. ikre iker* ž: ribje ~e, ikraš -a -o *ikri podoben*, ikrn -a -o: ~o jedro, ikrnat -a -o, ikrnica -e ž [riba], ikrnik -a m [kamen], ikrti -im se *drstiti se*, ikrenje -a s: ribe se ikrijo

ikrica -e ž *ličinka trakulje*, ikričav -a -o: ~o meso, ikričavost -i ž [bolezen]

iks -a m *in neskl. črka x*: mali, véliki ~, operira s samimi ~i, noge na ~, od ~ naprej, z ~ ljudmi, iksov -a -o, iksast -a -o: ~e noge; ikskrat: ~ sem mu že rekel; iksti -a -o: na ~o potenco

Iksion -a m *mit. [kralj Lapitov]*, Iksionov -a -o: ~o kolo

ikterus -a m *zlatenica*, iktéričen -čna -o *zlateničen*

iktus -a m *poudarek (posebno v prozodiji), med. nepričakovan nastop, udar bolezní*

il [il] -a m *in ilo -a s glasla*: posoda iz ~a, ílen ílna -o [-ln-] = ílov -a -o, íloven -vna -o: ~a posoda, opeka, hiša; ílnat -a -o [-ln-] = ílovnat -a -o: ~ svet, ~a zemlja, ílnat -a -o = ílnast -a -o [-ln-]: ~a tla, prst, voda

ilegála -e ž *skrivno, nezakonito, podtalno delovanje in ustrezna organizacija*: biti, delati v ~i, ilegáln -lna -o [-ln-] *nezakonit*: ~o delovanje, ~a propaganda, ~i listi, tisk, ilegálnost -i [-ln-] ž: ~ dejanja, lista; ilegálec -lca [-lc-] m, ilegálka -e [-lk-] ž, ilegálski -a -o [-ls-]

ilegítim -mna -o *nezakoniti*: ~ otrok, ilegítimnost -i ž

ileus -a m *med. neprehodno črevo, zapora vetrov in blata*

Íliáda -e ž [Homerjev ep], Ílion Ília m *Troja*, Ílijski -a -o: ~o obzidje

Ílir -a m *in Ílirec -rca m [član starega naroda na Balkanu, državljan Napoleoneve Ilirije]*, ílir -a m *ali ílirec -rca m*

pripadnik ilirskega gibanja; Ílirija -e ž: Napoleonova ~, ílirski -a -o: stari ~i rodovi, ~e naselbine, ~e dežele; ~o gibanje za združitve južnih Slovanov = ílirizem -zma m = ílirstvo -a s

Ílirska Bistrica -e -e ž *kr. i.*, iz ~e ~e, bistriški -a -o, Bistričan -a m, Bistričanka -e ž

ílka -e [-lk-] ž *bot.*

Ílka -e [-lk-] ž *os. i.*, Ílkin -a -o [-lk-]

Ílóna -e ž *in Ílónka -e ž*, Ílónin -a -o, Ílónkin -a -o

ílovica -e ž = ílovka -e ž, ílovina -e ž *in ílovina -e ž*, ílovičen -čna -o: ~a barva, ílovičnat -a -o: ~a zemlja, ílovičast -a -o: ~a snov, ílovičnica -e ž *gnila voda na ílovnatem svetu*, ílnik -a [-yn-] m = ílovnica -e ž [jama], ílovišče -a s *prostor, kjer pridobivajo ílovico*, ílovje -a s

ílovščica -e ž *zool.*

iluminát -a m, *nav. mn. ilumináti -ov m*

1. *ud skrivnega društva*, 2. *razsvetljenec*

iluminiráti -am *razsvetliti, okrasiti s slikami*: ~ dvorano, mesto, ~ kodeks z inicialkami, podobami, iluminácija -e ž *razsvetljava, okras in slike*, iluminátor -ja m *kdor iluminira*

ilustriráti -am *razjasniti, ponazoriti, poslikati*: knjigo, besedilo ~, ~ trditev z zgledom; ilustriran -a -o: ~ list, ~a izdaja; ilustrácija -e ž *slika, ponazoritev*: za ~o razmer, ilustrátor -ja m, ilustrátorica -e ž, ilustrativen -vna -o: primer je zelo ~, ~a stran knjige

iluzija -e ž *videz, slepilo, varanje čutov*: optična, akustična, odrska, slikarska ~; ~e si delati *prazne upe, slepiti se, zidati gradove v oblake*, iluzóren -rna -o *varljiv, navidezen, slepilen*: vsaka misel na to je ~a, iluzionizem -zma m 1. *fil. nazor*, 2. *um. smer*, iluzionist -a m *pripadnik iluzionizma, sanjač*, iluzionističen -čna -o: ~i oder, ~a slikarija, ~i nazori

imagináren -rna -o *dozdeven, namišljen, nestvaren, navidezen*: ~i svet, prostor, ~o število, imaginárnost -i ž *namišljenost, nestvarnost*, imaginácija -e ž *predstavna zmožnost, zmožnost umišljanja, nestvarnost*: pesnik ima čudovito ~o, zamisel je čista ~, imaginativen -vna -o = imaginacijski -a -o: ~a moč *predstavna moč*

Imakuláta -e ž *Brezmadežna*

imám -a m 1. prvi molivec v mošeji, 2. vrhovni cerkveni poglavar muslimanov, imamát -a m, imámski -a -o

imanénca -e ž obsežnost znotraj kakšnega območja: ~ vzroka, Kantova ~ zavesti, imanénčen -čna -o: ~a filozofija, imanénnten -tna -o v sebi obsežen, bistven, neločljiv, imanentizem -zma m na imanenci sloneča metoda, imanentist -a m
imatrikulírati -am vpisati v imenske sezname, imatrikulácija -e ž vpis, vpisovanje, imatrikulacijski -a -o: ~i rok, ~e knjige, ~o potrdilo

imbecilen -lna -o slaboumen, imbecilnost -i ž slaboumnost >[-ln-]

imé -na s: družinsko, rojstno, krstno, deklško, redovno, pravo, pesniško, partizansko, izmišljeno, tuje, domače, ljubkavalno ~; lastno, skupno, občno, snovno, osebno, stvarno, krajevno, hišno, vódnó ~, komu ~ dati, vzdeti, obesiti; koga po ~u klicati, poznati, vprašati; ~ mi je Tone; pod tujim ~om bivati, živeti, nastopati; pes sliši na ~ Sultan; na njegovo ~ dela; prosi v očetovem ~u: podpisati se s celim ~om; naredil je dolg na moje ~, v ~u ljudstva, postave; delati čast svojemu ~u; poznati samo po ~u; to je samo po ~u, ne v resnici; v božjem ~u, naj ti bo; napraviti si ~; slikar ima že nekaj ~a; dobiti, imeti (dobro) ~ (za) sloveti, v ~ priti zasloveti; v ~u biti; komu ~ kratiti; (dobro) ~ zgubiti; ob (dobro) ~ priti, spraviti koga; ni ~a vredno ni vredno omeniti; iménje -a s skupno ime za vsa imena kakšne stroke, terminologija

imeník -a m seznam imen: članski, telefonski, trgovski ~, imeniški ~-a -o

imeníten -tna -o veljaven, kar ima ali zasluži veliko ime: ~ človek, ~a gospa, ~o delo, ~o se držati, nositi, imenitnik -a m, imenitnica -e ž, imenitniški -a -o: ~o vedenje, imenitnost -i ž: razkazovati svojo ~ veljavo, moč = imenititi -im se, imenitenje -a s

imenják -a m: midva sva ~a istega imena
iménoma prisl. po imenu, z imenom, posebej, zlasti

imenoslóvje -a s onomastika

imenoválnik -a [-yn-] m nominativ, prvi sklon, imenoválniški -a -o [-yn-]: ~a oblika

imenováti -ujem, imenovál -ála -o, imenovánje -a s: obtoženec ni hotel nikogar ~; ~ stvar s pravim imenom; ~ koga lažnika, ~ koga za tajnika, ~ koga pri šolski konferenci oceniti ga s slabim redom; kako se imenuješ? ~ koga na ravnateljsko mesto; imenován -a -o: takó ~, prej ~i igralci našeti, biti ~ za upravnika, biti ~ v šoli opominjan
imenovávec -vca m: ulomek ima števec in ~, najmanjši skupni ~, poiskati čemu skupni ~ skupno podlago, imenovávski -a -o

iménski -a -o: ~i seznam, ~o kazalo, ~a vrednost denarja, ~a sklanja samostalniška

iméti imám, imèj iméjte! imèl -éla -o, imajóč -a -e; nik. v sed. nimam -š: ~ hišo, dom, družino, pamet; ~ kaj soli v glavi; ~ dolžnost, skrb; ~ na sebi obleko; ~ pri sebi denar, orožje, družino; to ima nekaj v sebi; na, zdaj pa imaš, kó nič nimaš; kaj pa imam od tega; že imam sem že uganil; ~ mlade, otroka; ~ srečo, nesrečo, smolo, bolezen, delo, zaslužek, službo, kruh; ~ opravke, pot, naročilo, pošto; ~ besedo, moč, močan glas, vpliv, oblast, veljavo, vrednost; ~ čas, zmožnost, voljo, priložnost; ~ oko za koga; ~ koga na stanovanju, na hrani, na skrbi, na glavi; ~ veliko opraviti, povedati, govoriti, terjati; ~ vojsko, prepir, mir, sovraštvo s kom; ~ ga pod kapo, v glavi; ~ koga ali kaj v mislih, na jeziku, na očeh; ~ kaj na rovašu, na računu s kom; ~ kaj za bregom; ~ kaj zoper koga ali proti komu; imaš kaj proti? ~ v dobro, v dobrem, na dolgu; ~ za resnico, za krivico, za tatvino; za norca ~ koga; za poštenjaka, za nedolžnega, za starejšega ~ koga; ~ koga pod seboj; za svojega ~ koga; oko, čut, nos ~ za kaj; prav ~, ~ svoj prav; ~ govor, sejo, skušnjo, šolo; rad, trdo ~ koga; v strahu, v čišlih ~ koga; ~ dan, rok (na sodišču); hudó me ima zelo rad bi; bolezen ga ima ga tare; tebi se imam zahvaliti za to; imaš priti o pravem času; imate drugačni biti! imate govoriti resnico! morate; mi imaš posoditi nekaj denarja? mi imaš kaj očitati? moreš; kako se imate? dobro, za silo, slabo se ~; radi se imejte!

imétje -a s *premoženje* = imétek -tka m, imétnik -a m: ~ legitimacije, odlikovanja, menice, imétnica -e ž (°imejtjelj, °imejtjeljica)

imigrácija -e ž *priseljivanje, priselitev, imigrirati* -am *priseliti, priseljivati se*, imigránt -a m *vseljenec, priseljenec*, imigrántski -a -o: ~i zakon

iminénten -tna -o: ~a nevarnost → *grozeča, neposredna, bližnja*

imitirati -am *posneti, posnemati, oponasati*, imitiranje -a s: ~ koga v nastopu, ~ glas, ~ sliko, imitácija -e ž *posnetek*: ~ slike, marmorja, nakita; imitativen -vna -o, imitátor -ja m *posnemovavec*, imitátorski -a -o, imitácijski -a -o

imobilén -lna -o [-ln-] *nepremičen, negiben, nepremakljiv*: ~a posest, ~ bolnik se težko giblje, imobilnost -i [-ln-] ž *negibnost, nepremičnost, togost*, imobilije -lij ž *mn. nepremičnine*: imobilizirati -am: ~ bolniku nogo, imobilizácija -e ž

imorálnen -lna -o [-ln-] *nenraven, imorálnost* -i [-ln-] ž *nenravnost*

imortéla -e ž *bot. suhocvetka*

imovina -e ž → *imetje, premoženje*, imovinski -a -o → *premoženjski*, imovit -a -o → *premožen, bogat*, imovitost -i ž → *premožnost*

imperatív -a m *slov. velelnik*: kategorični, življenjski ~ *dolžnost, ukaz, nujnost*, imperativen -vna -o: ~o govornjenje *ukazovalno, oblastno*

imperátor -ja m *cesar, vladar najvišje stopnje*, imperátorski -a -o: ~i nastop, ~a oblastnost, imperátorstvo -a s

imperfekt -a m *nedovršni pretekli čas*, imperfekten -tna -o: ~a oblika, imperfektiven -vna -o *nedovršen*: ~i glagol *nedovršnik*, imperfektivnost -i ž *nedovršnost*

impérij -a m *cesarstvo, vladarstvo*: rimski, britanski ~, imperiálnen -lna -o [-ln-]: ~a ureditev, ~a ustava, imperializem -zma m *hlepenje po moči nad drugimi deželami, osvajaalna politika*, imperialističen -čna -o: ~a politika *osvajaalna*, imperialist -a m

impersonálnen -lna -o [-ln-] *slov. brezoseben*: ~o izražanje, impersonálnost -i [-ln-] ž *brezosebnost*

impertinénten -tna -o *nesramen, predrzen*, impertinénca -e ž *nesramnost, predrznost, nadutost*

impetuoso [-u-ózo] *prisl. glas. burno, silovito*

implantácija -e ž *vsaditev, vstavitev*: ~ *zleze med.*, implantirati -am *med. vsaditi, vstaviti*, implantát -a m *med. vsadek*

implicirati -am *vplesti, vključiti*, implicite *prisl. hkrati, vključno*: s tem je ~ *rešeno tudi prvo vprašanje*, implikácija -e ž *vključitev*

imponderabilje -ij ž *mn. netehljive, nepreračunljive okoliščine*

imponirati -am: imponira mi njegov nastop, imponira mi s svojim znanjem *zbuja mi spoštovanje, sili me k spoštovanju, priznanju, občudovanju*; imponira mi zaradi *možatosti*; impozánten -tna -o *veličasten, mogočen, občudovanja vreden*: ~a stavba, prireditiv

impórt -a m *uvoz blaga, uvoženo blago*, impórtén -tna -o: ~o blago *uvožno*, importirati -am *uvažati*: ~ blago

impoténten -tna -o (*spolno*) *nezmožen*, impoténtnost -i ž *spolna nezmožnost* = impoténca -e ž, impoténčen -čna -o

impregnirati -am *prepojiti*, impregniranje -a s, impregnácija -e ž, impregnácijski -a -o: ~i pripomočki

impresárij -a m *podjetnik ali vodja gledaliških družin*

impresija -e ž *vtis*, impresionizem -zma m [*um. smer*], impresionist -a m, impresionističen -čna -o: ~o slikarstvo, pesništvo, impresiven -vna -o *izrazit, nazoren, prepričljiv, vpliven*: ~ obraz, ~e besede

impresúm -a m *tisk*.

imprimátur -ja m *dovoljenje za natis*

impromptu [*empromptü*] -ja m *glas*.

improvizirati -am *narediti kaj brez priprave, sproti, v naglici; stresati iz rokava*: ~ sprejem, nastop, govor; ~ na klavirju, na orglah, improvizácija -e ž, improvizátor -ja m

impúlz -a m *podnet, spodbuda*: dati komu ~ *spodbuditi ga*; dati ~ *za kaj sprožiti kaj*, impulzivén -vna -o: ~ človek se rad vname in vneva druge, ~a moč *podnetna, gonilna*, impulzivnost -i ž *silnost, vnema, vnetost, vročekrvnost* >[-lz-]

imputirati -am: ~ komu kaj *prisojati, koga po krivici česa dolžiti*, imputácija -e ž

imún -a -o *izvzet, zavarovan pred čim*: ~ za bolezen, imunitéta -e ž: *poslanska ~, imúnost* -i ž *med. zavarovanost pred boleznijo*, imunizirati -am, imunizácija

-e ž: ~ s cepljenjem, imunizacijski -a -o: ~i postopek, imunitéten -tna -o: ~a izkaznica

in vez. ① *tesno druží pojme v višjo pomensko enoto; ta zveza pomeni govorno enoto in jo včasih pišemo skupaj; a) seštevjanje: ena ~ dvajset je enaindvajset; b) stop-njevanje in poudarjanje: zvonim ~ zvo-nim, pa se nihče ne oglasi; čez ~ čez stoji voda, čezinčez dovolj ima, skoz ~ skoz, bolj ~ bolj, čez drn ~ strn, staro ~ mlado, nikdar ~ nikoli, nikjer ~ nikoli, kratko ~ malo; c) primerjanje zaradi poudarka: to ~ pa nič je isto, ti ~ pa poštenjak je dvoje, daleč vsak-sebi; ② *tesno veže istovrstne stavčne člene: a) proste: živa ~ čista beseda; ta zveza je tako ozka, da v predložnih členih za in ne ponavljamo istega predloga: brez ravnila ~ vodila; ne smemo pa vezati z in dveh predlogov pred istim samostalnikom: v hiši ~ okoli nje (°v in okoli hiše), na strehi ~ pod njo (°na in pod streho), pred uporabo ~ po nji (°pred in po uporabi); kadar je več istovrstnih stavčnih členov, vežemo z in po navadi le zadnja dva, stavčna melo-dija pa raztegne vezalno moč na vso vrsto: govori brez spotike, stvarno ~ nazorno; tudi več povedkov z istim osebkom čutimo kot istovrstne stavčne člene; v taki zvezi po navadi ne ponavljamo pomožnega glagola ali kakega prislova za in: razumeli te bomo ~ sočustvovali s teboj; včasih zaradi večje učinkovitosti vežemo vse člene naštevanja z in (mnogovezje ali polisindeton): imeli bomo jesti vi ~ jaz ~ pes ~ mucek; b) izražene z odvisniki; tudi ta zveza je tako tesna, da za in po navadi ne ponavljamo istega veznika, zaimka ali prislova: preprost človek ne ve kaj prida o besedi, ki ga spremlja od kraja do konca ~ se ga tesno ovija; včasih 'e en člen prost, drug pa odvisnik: saj cesar dá pol hleba ~ kar je treba; ③ *ohlapnejša je vezalna vloga veznika in, kadar veže glavne stavke z različnimi osebki; pogosto ima protivni, dopustni, posledični, sklepalni, vzročni ali pa časovno zaporedni pomen; v govoru delamo pred in odmor, v pismu pa lahko pišemo vejico: zatri nam knjigo, ~ temà se zgrne nad nami; to velja tudi za nepopolne stavke: trenutek še, ~***

*odloženo bo; prav tako pišemo vejico, če z in uvajamo kake dodatke, naštevanja, poudarke: bal se nas je, ~ po pravici; imeli so eno samo vrh, ~ še to pre-kratko; to velja zlasti pred in sicer, in to; ④ *še ohlapnejša je vezalna moč veznika in na začetku stavka, odstavka ali celega dela; tedaj meri le splošno na prej povedano ali nakazuje neizraženo misel, da tako označi novost, nasledek, sklep, nasprotje, vzrok; zato ga pogosto srečujemo v vprašanjih, pogovoru, izrazih presenečenja: ~ šel je boj bojvat brez upa znage; ~ zdaj k vam, vi živi; tako dolgo nisem videl krosen, da se mi je vse razpuhtelo, podoba in beseda. In to mēni, ki nosim v sebi toliko podob in besedi! ⑤ *v tej ohlapni vlogi se in veže v ozko enoto z drugimi vezniki, prislovi in zaimki, ne da bi jim spreminjal pomen, le splošno povezuje njihove stavke s potekom misli: ~ kadar preteče let' in dan, spet k materi pride bolj bolan; ~ ko si se vračal, te je dohitel Martin; ~ če padem, kaj zato; votlina je suha, ~ ker je ne doseže nobena sapica, tudi topla; človek bi ne verjel, ~ vendar je res; pridem sam, ~ če bo le mogoče, pripeljem še koga; sredi mostu se ustavi, ~ kakor bi bil iz uma, skoči v strugo pod seboj***

ináčica -e ž → različica, varianta

inadekváten -tna -o neskladen, neustrezen, neprimeren, neprikladen: ~ izraz, pre-vod, inadekvátnost -i ž

ináko prisl.: ~ se mu stori milo se mu stori, na jok mu gre

inavgurácija -e ž slovesno ustoličenje, inavgurírati -am, inavgurálen -lna -o [-ln-]: ~a disertacija

incést -a m krvoskrustvo, incestuózen -zna -o: ~o druženje, incésten -tna -o

incédnt -énta m pripetljaj, vmesni dogodek

incizija -e ž vrez, rez: kožna ~

inč -a m palec, cola

indantrén -a m [barvilo], indantrénski -a -o: ~e barve

indecénten -tna -o nespodoben: ~a noša, ~o vedenje, indecétnost -i ž = inde-cénca -e ž nespodobnost, nenravnost

indefíniten -tna -o slov. nedoločten: ~i zaimki, števnik, indefínitnost -i ž

indeklinábilie -la m nesklonljiva beseda, mn. indeklinábilie -ij s nesklonljive besede,

indeklinabilen -lna -o [-ln-], indeklinabilnost -i [-ln-] ž

indeks -a m med., mat. seznam, kazalo, merilo: ~ cen, barvni ~, ~ na univerzi, knjiga je na ~u; priti na ~, dati na ~, indeksen -sna -o: ~o število

indeterminizem -zma m fil. |smer|, indeterminist -a m, indeterminističen -čna -o

indic -a m, nav. mn. indicije -ij ž sum zbujajoča znamenja: po ~ah koga zasledovati, obsoditi, indicirati -am namigniti, napotiti, naznačiti; gl. tudi indikacija, indikator

indiferénten -tna -o neopredeljen, nezavzet, brezbrizen, mlačen: biti ~ v čem, ~ za kaj, do česa; versko ~, indiferéntnost -i ž, indiferénca -e ž, indiferentizem -zma m mlačnost, brezbriznost, indiferentist -a m, indiferentistka -e ž

indigniran -a -o → razdražen, razkačen, užaljen, jezen, prizadet, indignácija -e ž → užaljenost

indigo -a m 1. indijsko modro barvilo, 2. (papir) ~ prepisni papir; indigov -a -o: ~ papir, indigovec -vca m bot.; gl. tudi indika, intka

indij -a m kem. |prvina|, indijev -a -o

Índija -e ž: Prednja, Zadnja ~, ~ Koro-mandija, Índijec -jca m, Índijka -e ž, indijski -a -o: Indijski ocean, indijsčina -e ž, indológ -a m

Indijánc -nca m, Indijánka -e ž, indijánski -a -o: ~a plemena v Ameriki, indijá-narica -e ž |povest|

indika -e ž indigo, indikast -a -o

indikácija -e ž med.: socialna ~, indiciran -a -o potreben, primeren: ~a je operacija; gl. tudi indic, indikator

indikativ -a m slov. povedni naklon, indikativen -vna -o: ~a oblika

indikátor -ja m stroj. kazalo na strojih, kem. snov, ki pokaže kisle in bazične lastnosti, kazavec, indikátorski -a -o: ~i diagram; gl. tudi indic, indikacija

indirékten -tna -o posreden: ~i davki, ~i govor slov. odvisni, ~a svetloba

indiskréten -tna -o klepetav, nepreviden, brezobziren, preradoveden, prezaupen, indiskrecija -e ž, indiskrétnost -i ž

indisponiran -a -o slabe volje, nejevoljen, indispozicija -e ž

individuum -a m ali -dua m posameznik, mn. indivídui -duov, individuálen -lna -o [-ln-] posamezen, oseben: ~o gospo-

darstvo, ~a vzgoja, psihologija, ~o zdravljenje, ~o vzgajati, individualnost -i [-ln-] ž osebnost: ta človek je močna ~, individualizirati -am: ~ zdravljenje, individualizácija -e ž: ~ vzgoje, individualizem -zma m fil., individualističen -čna -o: ~o mišljenje, ~a vzgoja, individualist -a m

Indoevropéjci -ev m mn. skupno ime za narode od Indije do Evrope s skupno jezikovno osnovo, indoevrópski -a -o: ~a jezikovna skupnost, indoevrópsčina -e ž, indoevropeist -a m, indoevropeistika -e ž

Indogermáni -ov m mn. skupno ime za Indoevropejce, indogermánski -a -o, indogermánščina -e ž, indogermanist -a m, indogermanistka -e ž, indogermanistika -e ž |znanost|

Indokína -e ž |polotok med Indijo in Kitajskol, indokínski -a -o: ~e države; Indokitájci -ev m, indokitájski -a -o

indolénten -tna -o nemaren, brezbrizen, med. neboleč: ~a bezgavka, indoléntnost -i ž, indolénca -e ž brezbriznost, brezčutje

Indonézija -e ž |otočje med Azijo in Avstralijo|, Indonézijec -jca m, Indonézijka -e ž, indonézijski -a -o

indosament -énta m den. prenosni zaznamek na hrbtini strani menice, indosirati -am napraviti zaznamek: ~ menico, indosánt -a m kdor indosira, indosát -a m ali indosatár -ja m na kogar je menica prenesena

indúkcija -e ž fil. sklepanje iz posameznih primerov na splošnost, fiz. navod, indukcijski -a -o: ~i aparat, ~o sklepanje, induktivnen -vna -o: ~a metoda, ~o sklepanje, induktivnost -i ž, induktor -ja m |stroj|, indúktorski -a -o, inducirati -am

Índus -a m |reka v Prednji Indiji|, índuški -a -o: ~i bregovi

industrija -e ž: lahka, težka, tekstilna ~, industrijski -a -o: ~a šola, ~i izdelek, center, ~a revolucija, kultura, industrijec -jca m = industriálec -lca [-lc-] m, industriálen -lna -o [-ln-], industrializirati -am: ~ deželo, mesto, industrializácija -e ž: ~ države, industrializem -zma m, industrialističen -čna -o

inérčija -e ž lenivost, fiz. vztrajnost: načelo ~e, inérten -tna -o nedelaven, negiben, len, inértnost -i ž

inervácija -e ž med., inervirati -am

İnes ž neskl. os. i., İnesin -a -o
İnfámen -mna -o na slabem glasu, brez časti, nesramen, nizkoten, sramoten, infámnost -i ž = infamija -e ž
İnfánt -a m naslov španskih in portugalskih princev, infántinja -e ž
İnfanterija -e ž pehota, infanterijski -a -o: ~i oddelki, infanterist -a m vojak pešec, kdor služi pri pehoti
İnfantílen -lna -o [-ln-] otročji, nerazvit, zaostal: ~o vedenje, govorjenje, ~a maternica, infantilnost -i [-ln-] ž, infantilizem -zma m otročjost, duševna zaostalost
İnfárkt -a m med., infárkten -tna -o: ~o vnetje, infárkcija -e ž
İnfékcija -e ž okužitev, okužba: kapljična ~, infekcijski -a -o: ~i oddelek, ~e bolezni, infekciózen -zna -o kužen, nalezljiv, infekciózna -i ž; inficirati -am (o)kužiti: en sam primer inficira vso okolico, rana se inficira okuži, prisadi
İnferiórna -rna -o manjvreden, podrejen: biti ~ nasprotniku, inferiórna -i ž manjvrednost: občutek ~i
İnférno -a m pekel, infernálen -lna -o [-ln-] peklenški: ~i načrti, ~a gonja, hudobija
İnfiks -a m slov., infiksen -sna -o, infigiran -a -o: ~ zlog
İnfiltrirati -am prepajati, vtihotapiti, prepajati, vtihotapljati, infiltriranje -a s, infiltrácija -e ž prepajitev, prenikanje, prepajanje, infiltracijski -a -o: ~a anestezija, infiltrát -a m prepovina >[-lt-]
İnfínitezimálen -lna -o [-ln-]: ~i račun mat., infinitezimálnost -i [-ln-] ž
İnfínítív -a m nedoločnik, infinitiven -vna -o nedoločniški: ~a osnova, ~o obrazilo, infiniten -tna -o neomejen, nedoločen
İnfílacija -e ž poplava bankovcev in padec njih vrednosti, inflacijski -a -o: ~i denar
İnflamácija -e ž med. vnetje, inflamacijski -a -o vnet: ~o znamenje, inflamiran -a -o: ~ organ vnet
İnfluéncija -e ž 1. vpliv, 2. bolezen, influénčen -čna -o: ~i nasledek, el. ~i stroj elektrostatični generator
İnfórmíro -ja m, informbirójevski -a -o, informbirójevec -vca m
İnformírati -am: ~ koga o čem poučiti koga, poročati komu, ~ se o čem poučiti se, poizvedovati, povpraševati,

informácija -e ž poročilo, obvestilo: ~e iskati, dajati, dobi(va)ti, informacijski -a -o: ~i urad, ~a pisarna, informativen -vna -o poučen: ~ članek, ~a predavanja; informátor -ja m obveščevavec, poročevavec
İnfrá neskl.: ~ žarki, ~ rdeč, ~ rdeči žarki
İnfúla -e ž mitra, infullirati -am: ~ koga podeliti mu pravico do mitre; infulliran -a -o: ~i proš
İnfúzija -e ž vlivanje, infuzijski -a -o: ~i aparat, ~a tekočina, infúzum -a m poparek, čaj
İnfuzórije -rij ž mn. zool. močelke
İngeréncija -e ž vmešavanje, vpliv: imeti ~o nad čim, pri čem
İngót -a m palica (zlata, srebra), šibika
İngredíencija -e ž pridatek, printes
İngver -ja m |rastlina in začimba|
İnhalírati -am vdihniti, vdihavati, inhaliranje -a s, inhalácija -e ž vdih, vdihavanje, inhalacijski -a -o: ~i aparat = inhalátor -ja m teh.
İnheréncija -e ž naravna, neločljiva zvezanost, inherénten -tna -o
İnhíbírati -am prepovedati, zaseči, ustaviti: ~ spis, inhibicija -e ž prepoved, ustavitev, inhibitor -ja m
İnítív -vna -o inkohativen
İnícíálen -lna -o [-ln-] začetan, na začetku: ~a črka = inícíál(k)a -e [-lk-] ž začetna velika črka
İnícíatíva -e ž podnet, spodbuda, iniciativen -vna -o: ~i odbor, iniciátor -ja m pobudnik, iniciátorka -e ž
İnje -a s ivje, injast -a -o, injavica -e ž
İnjékcija -e ž vbrizg: dati komu ~o česa, injekcijski -a -o: ~a igla, injicirati -am: ~ komu kaj vbrizgniti
İnk -a m, nav. mn. İnkí -ov m, inkovski -a -o, İnká -a in -e m inkovski vladar
İnkárnácija -e ž utelešenje, učlovečenje; inkarniran -a -o utelešen: ~a hudobija; inkarnát -a m barva živega mesa, inkarnátka -e ž rdeča detelja
İnkasánt -a m kdor inkasira, inkásó -a m: ~ vsakega dne; inkasírati -am
İnklinírati -am nagibati se, nagnjen biti, inkliniranje -a s: ~ k boleznim, k jetiki, inklinácija -e ž nagnjenje, fiz. naklon, inklinacijski -a -o: ~i kot
İnkluzívno prisl. = lat. inclusive [inkluzívne] prisl.: do ~ 15. maja do vštetega

inkógnito *prisl. pod tujim imenom*: potoval je ~; inkógnito -a m: v popolnem ~u
inkohativen -vna -o slov. začeten: ~i glagoli = inkohatíva -iv s mn. inhoativa, začetno dovršni glagoli
inkoherénten -tna -o *nepovezan, brez zveze, zmeden, neurejen*, inkoherénca -e ž *nepovezanost*: miselna ~
inkomenzurabilen -lna -o *nemerljiv, nepriemerljiv*, inkomenzurabilnost -i ž >[-ln-]
inkomodirati -am → *nadlegovati, motiti, sitnosti povzročati*, inkomodácija -e ž → *nadlega, motnja*
inkompatibilen -lna -o [-ln-] *nezdružljiv*, inkompatibilnost -i [-ln-] ž *nezdružljivost, nestrpljivost*
inkongruénten -tna -o *neskladen*, inkongruénca -e ž *neskladnost, neujemanje*
inkonsekvénten -tna -o *nedosleden*, inkonsekvénca -e ž *nedoslednost*
inkorporirati -am *vkjučiti, pripojiti, pridružiti, strniti*: ~ v zadrženo posest, inkorporácija -e ž *vključitev*
inkrecija -e ž *notranje izločanje*, inkkrét -a m *izloček žleze z notranjim izločanjem*, inkretóričen -čna -o *notranje izločevalen* = inkretóren -rna -o
inkriminirati -am *obtožiti, obdolžiti*: ~ spis, besede, govor, inkriminácija -e ž *obdolžitev, obtožba*
inkrustácija -e ž, inkrustirati -am s *skorjo (se) obdati, obložiti s čim*
inkubácija -e ž *med. razvojna doba bolezni od okužbe do izbruha*, inkubacijski -a -o: ~a doba, ~i stadij, inkubátor -ja m *valilnik, grevec*, inkubus -a m *môra*
inkunábula -e ž *ime za prve tiskane knjige do 1500*, inkunabulístika -e ž *|veda|*
inkvizicija -e ž *srednjeveško cerkveno sodišče*, inkvizicijski -a -o, inkvizitor -ja m *izpraševavec, preiskovavec, sodnik inkvizicije*, inkvizitorski -a -o: ~e metode, ~i postopki
inlet -a m *|tkanina, blago za blazine|*
Innsbruck *[Insbuk]* -a m *kr. i. (Inomost)*, innsbručki -a -o
Inocéncij -a m *in Inocénc -énca m os. i.*, Inocéncijev -a -o, Inocéncjev -a -o; Inocéncija -e ž, Inocéncijin -a -o
inokulácija -e ž *vcepitev, cepljenje*, inokulirati -am *komu kaj vcepiti*
inopórtán -a -o *neprimeren, neprikladen, ne na pravem mestu, ne o pravem času*, inopórtánost -i ž

inovácija -e ž *obnova, nov pojav, novotarija, prenovitev*, inovacijski -a -o: ~a dela
inozémec -mca m *tujec, zamejec*, inozémka -e ž *tujka, zamejka*, inozémški -a -o *tujski, tuj, zamejski*, inozémstvo -a s *tujina, zamejstvo*
inscenirati -am *uprizoriti*, inscenácija -e ž *zunanja oprema uprizoritve, uprizoritvev*
insékt -a m *mrčes, žuželka*, insektični -a m *pripomoček za pokončevanje mrčesa*, insekticiden -dna -o, insektológ -a m
inseminácija -e ž *umetno osemenjevanje*, inseminacijski -a -o
inserát -a m *oglas, naznanilo v časniku*: ~ plačati, naročiti, dati v ~e, inseráten -tna -o: ~i oddelek, inserirati -am *oglasiti, oglašati v časnikih*, inserént -énta m *kdor oglašva v časnikih*
insignije -ij ž *mn. znamenja časti in oblasti*: kraljevske ~
insinuácija -e ž *namigavanje, podtikanje*, insinuirati -am *namigavati, podtikati*
insistirati -am *vztrajati pri čem, pritiskati na kaj*
inskripcija -e ž *vpis, vpisovanje*, inskripcijski -a -o *vpisen*: ~i rok, ~a pristojbina *vpisna*, inskribirati -am *vpisati*: ~ se na univerzo, ~ brata, ~ predavanje
insolácija -e ž *sončenje, sončarica*, insolacijski -a -o: ~i ekcem
insolénten -tna -o → *predrzen, ošaben, nadut, bahav*, insoléntnost -i ž, insolénca -e ž *predrznost, nadutost*
insolvénten -tna -o *nezmožen plačila*, insolvéntnost -i ž, insolvéncia -e ž *nezmožnost plačila* >[-lv-]
inspékcija -e ž *med. ogled, ogledovanje; gl. tudi inšpekcija*
inspirácija -e ž *1. vdih, vdihavanje*: ~ zraka; *2. navdih, navdihnjenje, navdihovanje*: umetniška ~, inspiracijski -a -o: ~i zračni tok, *med. ~a pljučnica*, inspiirati -am *vdihniti, navdihniti*, inspirátor -ja m *navdihovavec*, inspiratóričen -čna -o *med.*
instalácija -e ž *1. umestitev, umeščanje na službeno mesto; 2. napeljava, namestitev vodovoda, toka ipd.*; instalacijski -a -o, instalirati -am *umestiti, napeljati, namestiti, postaviti*, instalatér -ja m, instalatérski -a -o: ~o orodje; *lj. tudi inštalater*
instánca -e ž *stopnja pri oblasti*: v zadnji ~i, instánčen -čna -o: ~a pot

instinkt -a m gon, nagon: delati po ~u, instinktivno -vna -o nagonski: ~ gib, ~o dejanje, ~o se zdrzniti, zavpiti
institúcija -e ž ustanova, zavod; naredba, postava; institút -a m; gl. tudi inštitut
instruirati -am dati, dajati navodila, napotke, instruiranje -a s, instrúkcija -e ž navodilo, napotek, instrúkcijski -a -o, instrúktor -ja m, instrúktorica -e ž, instruktiven -vna -o poučen: ~ članek, ~o branje; vendar inštruirati
instrument -énta m 1. med., 2. glas. orodje, 3. dipl. listine mednarodnih pogodb: gospodarski ~i, instrumentárij -a m med. skupno ime za vse orodje, instrumentár -ja m med. kdor streže z instrumenti, instrumentárka -e ž, instrumentírati -am glas. uglasbiti skladbo za glasbila, orkester, instrumentiranje -a s, instrumentácija -e ž glas. uglasbitev za instrumente, nauk o instrumentiranju, instrumentálen -lna -o [-ln-]: ~a glasba; gl. tudi inštrument
instrumentál [-ál] -a m slov. orodnik, 6. sklon, instrumentálen -lna -o [-ln-] orodniški: ~a zveza, ~e oblike
insuficiénca -e ž nezadostnost, med. zmanjšana zmožnost, nezadostna dejavnost: ~ srca, ledvic, insuficiénen -tna -o premalo zmožen, nezadostno dejava: ~ organ
insulin -a m inzulin 1. hormon trebušne slinavke, 2. zdravilo zoper sladkorno bolezen, insulinski -a -o: ~i preparat
insúlt -a m napad: med. epileptični ~ božjastni napad, insúltirati -am napasti, napadati, grditi, sramotiti >[-lt-]
insurgént -énta m upornik
inspékcija -e ž: sanitarna ~, inspékcijski -a -o: ~o potovanje, inspéktor -ja m, inspéktorski -a -o: ~o poročilo, inspéktorát -a m, inspicírati -am, inspiciranje -a s, inspicíent -énta m nadzornik, preglednik, režiserjev pomočnik, inspicíentski -a -o nadzorniški; gl. tudi inspekcija
instalátér -ja m lj. instalater, instalatérski -a -o; gl. tudi instalater
institút -a m znanstveni zavod, inštitútski -a -o: ~a uprava; gl. tudi institucija
instruirati -am poučevati zunaj šole (dijake), instruiranje -a s poučevanje | delo |, instrúkcija -e ž dijaški pouk: imeti ~e, živeti od ~ij, instrúktor -ja m kdor instrúira, instrútorica -e ž, instrúktorski -a -o; vendar instruirati

inštrument -énta m lj. orodje, glasbilo; gl. tudi instrument
intabulírati -am vpisati, vknjižiti: ~ se na hišo, intabulácija -e ž vknjižba, intabulacijski -a -o: ~i postopek
intákten -tna -o nedotaknjen, cel, intáktnost -i ž nedotaknjenost, nepoškodovanost
intárzijski -e ž vložek, vložno delo, intárzijski -a -o: ~o slikarstvo, mizarstvo
integrál [-ál] -a m mat.: računati z ~i, integrálen -lna -o [-ln-] celosten, nerazdelen: Slovenija je ~ del Jugoslavije, integrálnost -i [-ln-] ž celotnost, integrirati -am računati z integrali, združiti s celoto, integriranje -a s, integrácija -e ž strnjevanje, povezovanje v celoto: ~ Evrope, ~ gospodarstva, integritéta -e ž neokrnjenost, popolnost, celost
intelékt -a m um, razum, intelektuálen -lna -o [-ln-] umstven, razumski: ~o delo, ~i poklic, intelektuálec -lca [-lc-] m razumnik, duševni delavec, intelektuálka -e [-lk-] ž, intelektualizem -zma m fil.
inteligént -énta m izobraženec, razumnik, inteligénca -e ž 1. razumnost, intelekt, 2. izobraženstvo, inteligénten -tna -o izobražen, bister: ~ dijak, ~ odgovor, inteligénčen -čna -o razumski: ~a preskušnja
intencija -e ž namen
intendáncia -e ž uprava: vojaška ~, intendáncen -čna -o: ~i uradnik, intendánt -a m upravnik: gledališki ~, intendántski -a -o: ~a služba, intendátúra -e ž 1. mesto intendanta, 2. urad
intenzíven -vna -o močan, hud, napet, oster: ~o delo, kmetovanje, ~a pažnja, med. ~a bolečina, intenzívnost -i ž = intenzitéta -e ž, intenzivirati -am okrepiti, intenziviranje -a s, intenzifikácija -e ž
interdiktálen -lna -o [-ln-] medzoben
interdiktácija -e ž prepoved, interdikt -a m [cerkvena kazen]: izreči ~ nad kom
interégnum -a m medvladje
intéren -rna -o notranji: ~a zadeva, medicina, ~o zdravljenje, obolenje, ~i oddelek, intérna -e ž 1. nauk o notranjih boleznih, 2. oddelek za notranje bolezni v bolnišnici: leži na ~i, internist -a m 1. zdravnik za notranje bolezni, 2. gojenec internata, internistka -e ž
interés -ésa m prid, korist, zanimanje, povpraševanje: ~ skupnosti terja korist, v ~u države je = v državnem ~u

je državi v prid, korist je, interesén
-sna -o: ~o območje, ~a sfera
interesánten -tna -o mikaven, zanimív: ~a knjiga, ~o piše, interesántnost -i ž mikavnost, zanimivost: ~ kraja, dela
interesírati -am mikati, zanimati: nobena reč ga ne interesira mika, vleče, ~ se za kaj zanimati se; interesíran -a -o: ~niso ~i na vodovodu jim ni do vodovoda, interesènt -énta m: ~ za službo prosivec, ~ za blago kupec, odjemavec, popraševavec, ~i za stanovanje
interferéncija -e ž fiz. medsebojno vplivanje sovpadajočih valov, interferénčen -čna -o: ~i valovi, ~e barve, motnje, interferénčen -tna -o med. sovplivajoč
interfóllírati -am vložiti, uvezati v knjigo prazne liste
interiér -a m 1. → notranjščina, notranja oprava, 2. film. notranji posnetek
interim -a m časna rešitev, interímen -mna -o = interímski -a -o vmesne, začasen: ~i odbor, interímističen -čna -o
interjekcija -e ž slov. medmet, interjekcijski -a -o: ~e posebnosti
interkaláren -rna -o vmesne: ~e obresti, ~i račun, ~o leto prestopno
interkonfesiónen -lna -o [-ln-] medverski
interkontinentálen -lna -o [-ln-] medcelinski: ~e zveze, ~i promet
interlineáren -rna -o medvrstičen: ~i prevod
interlúdij -a m poet. kratka vmesna igra v srednjeveški drami, glas. medigra
intermezzo [-médzo] -a m vmesna igra, vmesni dogodek, odnor
intermiténen -tna -o prenehujoč, pretrgan, v presledkih: ~a mrzlica
internaciónen -lna -o [-ln-] mednarodnen: ~a zveza, tekma, internaciónela -e ž: zapeti ~o, prva, druga, tretja ~, internaciónelnost -i [-ln-] ž mednarodnost, internaciónellec -lca [-lc-] m, internaciónelka -e [-lk-] ž, internaciónelizm -zma m, internaciónelist -a m, internaciónelistka -e ž, internaciónelističen -čna -o, internaciónelizírati -am spraviti kaj pod mednarodno upravo, internaciónelizácija -e ž: ~ produkcije
internát -a m zavod s šolo in vso oskrbo za gojence, internátski -a -o: ~a vzgoja, oskrba, ~i red, interníst -a m gojenec, zavodár, internístka -e ž, internátka -e ž gojenka internata

internírati -am zapreti, omejiti svobodo gibanja, interníranje -a s, internácijska -e ž kraj in čas zapora: biti v ~i, poslati v ~o, med ~o v taborišču, internacijski -a -o: ~o taborišče, interníranec -nca m, interníranka -e ž
interníst -a m gl. interen, internat
interogatív -a m, mn. tudi interogativa -iv s vprašalni zaimki, vprašalnice, interogatívnen -vna -o vprašalen: ~i zaimki
interparlamentáren -rna -o medparlamentáren: ~a komisija
interpelácijska -e ž vprašanje med razpravo: staviti ~o, odgovarjati na ~o, interpelírati -am: ~ koga o čem ali zaradi česa, interpelánt -a m
interplanetáren -rna -o medplaneten
interpoláren -rna -o kar je med póloma, med elektrodama
interpolírati -am vrniti, vložiti, vstaviti, mat. vstavljači vmesne vrednote v matematično zaporedje, slov. dodajati besedilo tuje stavke, interpolácijska -e ž
interpretírati -am razlagati, tolmačiti, podajati, interpretíranje -a s, interpretácijska -e ž: ~ besedila, uredbe, ~ drame na odru, vloge, interpretácijski -a -o, interpret -a m razlagavec, tolmač, igravec, izvajavec, interpretínja -e ž
interpunkcijska -e ž 1. slov. ločilo, 2. postavljanje ločil, interpunkcijski -a -o: ~a znamenja ločila
interurbán -a m medkrajevni telefon: ~ kliče, interurbánski -a -o: ~i telefonski pogovor
intervál [-ál] -a m razmik, presledek, meddobje: med. luciden ~ svetel trenutek, čas umske bistrosti, preblisk, glas. višinski presledek med dvema glasovoma, interválnen -lna -o [-ln-]
intervenírati -am poseči vmes, posredovati, pomagati, zavzeti se za koga, vplivati na koga: ~ pri kom v kaki zadevi, intervencijska -e ž: vojaška, državna ~, valutna, blagovna ~, zdravniška ~ poseg, pomoč, vpliv, posredovanje, intervencijski -a -o: ~a politika, trgovina, intervencionizm -zma m [poseganje v tuje zadeve], intervencioníst -a m
intervjú -ja in -va m pogovor za javnost: imeti ~ s kom, dovoliti komu ~ o čem, intervjúvati -am: ~ koga o čem
intervokálen -lna -o [-ln-] medsamoglasniški: ~i soglasniki

intimen -mna -o *prisrčen, domač, zaupen*: ~ sprejem, prijatelj, biti s kom ~, ~o razmerje s kom, ~o govoriti s kom *na samem, zaupno*, intimnost -i ž, intimus -a m *najožji zaupnik*

intka -e ž lj. *indigo, modriilo, plavilo*, intkast -a -o; *gl. tudi indigo*

intoksikacija -e ž *zastрупitev, zastрупljenje*: med. *alimentarna ~ prebavno zastрупljenje, prebavna motnja*

intoleranca -e ž *nestrpnost, med. neodpornost*: ~ proti alkoholu, intoleranten -tna -o 1. *nestrpen*: ~ šovinist, 2. *med. neodporen*: ~ bolnik

intonirati -am *dati začetni glas, začeti, ub(i)rati*, intonacija -e ž *glas. začetni glas, akord, slov. način poudarjanja po višini in moči*: padajoča, rastoča ~

intra- v sestavi: *intramuskulären* -rna -o: ~a *injekcija v mišico, intravenózen* -zna -o: ~a *injekcija v žilo, veno*

intransigenten -tna -o *nespravljiv, nepopustljiv, nedostopen, trdovraten*, intransigentnost -i ž, intransigénca -e ž

intransitivnen -vna -o *slov. neprehoden*: ~i *glagoli*, intranzit'vnost -i ž

intriga -e ž *spletka, intrigirati* -am: ~ proti komu *spletkariti, rovariti*, intrigant -ánta m *zdražbar, spletkar*, intrigántka -e ž, intrigántski -a -o, intrigántstvo -a s

introdukcija -e ž *uvod*

intronizacija -e ž *ustoličenje vladarja na prestol*, intronizacijski -a -o: ~i *obred*, intronizirati -am

introspekcija -e ž *pogled v lastno notranjost*, introspektiven -vna -o: ~ *duh*

intruzija -e ž *geol. vdor*

intuicija -e ž *neposredna notranja spoznava*: delati z ~o, imeti ~o, spoznati kaj po ~i, intuitiven -vna -o: ~ *duh, ~o ugotavljanje, ~o spoznati, zadeti, pogoditi*, intuitivnost -i ž *neposrednost spoznanja*, intuicionizem -zma m *fil.*

invalid -a m: *vojni, delovni, mirovni ~, invalidka* -e ž, invaliden -dna -o: ~ *delavec, invalidski* -a -o: ~a *komisija, ~i dom, invalidnina* -e ž, invalidnost -i ž

invazija -e ž *vdor, invazijski* -a -o: ~e *čete, ~a armada*

inkveta -e ž *napadalna, sramotilna izjava, sramotilen spis*

invencija -e ž *najdba, domiselnost*: *pesniška, umetniška ~, invenciózen* -zna -o *domiseln, iznajdljiv, invencióznost* -i ž

inventár -ja m *premično premoženje, popis imetja*: živi, mrtvi ~, inventáren -rna -o = *inventárski* -a -o: ~i *zapisnik, inventarizirati* -am *delati, napraviti inventar, popis* (ov)ati *imetje*, inventariziranje -a s, inventarizacija -e ž

inventúra -e ž *popis zalog*: imeti, opravljati, delati ~o, inventúren -rna -o

invèrten -tna -o: ~i *sladkor*

invertirati -am *preobrniiti, prevreči*: invertiran -a -o: *spolno ~, ~ besedni red*, inverzija -e ž *obrat, sprevrženost, slov. obrnjen besedni red, invèrzen* -zna -o: ~a *krivulja*

investirati -am *vložiti denar v kaj*, investiranje -a s *vlaganje*, investicija -e ž *vloga*: *zanesljiva ~, ~e v kmetijstvo, ~e v vaški zadrugi, investicijski* -a -o: ~o *posojilo, ~a politika, ~i načrt, sklad*, investitor -ja m

investitúra -e ž *umestitev na (duhovske) službe*: boj za ~o, investitúren -rna -o: ~i *obred*

invokacija -e ž *poet. prošnja, nagovor*

involúcija -e ž 1. *med. zakasnitev, 2. geom., involucijski* -a -o, involvirati -am

inzulin -a m *insulin*

inženir -ja m: *strojni ~, inženirka* -e ž: ~ *kemije, inženirski* -a -o: ~o *delo, ~e čete, inženirstvo* -a s

ión -a m *fiz. naelektrnen delec*, ionizirati -am, ionizacija -e ž, ionizátor -ja m, ionosféra -e ž *najzgornja plast ozračja* >[i-on-]

íos -a m [*gr. otok*], íoški -a -o: ~i *breгови, Íošani* -ov m *mn.*

iperit -a m [*strupen bojni plin*]

ipsilon -a m *ali neskl. [gr. črka]*

iracionálen -lna -o [-ln-] 1. *fil. nerazločljiv, nedoumljiv, 2. mat. neizračunljiv*: ~o *število, iracionálnost* -i [-ln-] ž, iracionalizem -zma m *fil., iracionalist* -a m, iracionalistka -e ž, iracionalističen -čna -o: ~i *nazori*

iradiácija -e ž *fiz. izžarevanje, osoj, med. obsevanje z rentgenom, žarčenje*

Irák -a m [*azijska država*], iráški -a -o: ~i *petrolej, Iráčani* -ov m *mn.*

Irán -a m *Perzija*, iránski -a -o: ~i *jezik* = *iránščina* -e ž, Iránc -nca m, Iránka -e ž, iránist -a m, iránistika -e ž [*veda*]

ireálen -lna -o [-ln-] *nerealen, neresničen, nestvaren*: *slov. ~i pogojni stavek, ireálnost* -i [-ln-] ž

Irec -rca *m*, **Írka** -e *ž*, **Írsko** -ega *s*, *z* ~ega, **Írska** -e *ž*, *v* ~i, **írski** -a -o: ~i boj za samostojnost, **Írščina** -e *ž*

iredenta -e *ž* *zg.* **gibanje za osvoboditev narodnega ozemlja**, **iredentizem** -zma *m*, **iredentist** -a *m*, **iredentistka** -e *ž*, **iredentističen** -čna -o: ~o gibanje, ~e demonstracije

ireguláren -rna -o *nepravilen, nepravi, nereden*: ~lik *geom.*, ~e čete, ~ postopek, **iregulárnost** -i *ž*

irelevánten -tna -o *nepomemben, neznačilen, neznamenit*, **irelevántnost** -i *ž*

Íréna -e *ž* *os. i.*, **Írénin** -a -o

irh -a *m* = **írha** -e *ž* [*usnje*], **irhovina** -e *ž* *in* **irhovina** -e *ž* 1. *usnje*, 2. *neotesanec*, **irhast** -a -o = **irhov** -a -o: ~e hlače = **irhovice** -ic *ž* *mn.*, **irhovec** -vca *m* *kdor nosi irhovice*, **irhar** -ja *m* *kdor na irh stroji*, **irharski** -a -o: ~a obrt, **irharstvo** -a *s*, **irharica** -e *ž* *bot.*

irídij -a *m* *kem.* [*prvina*], **irídijev** -a -o

irigácija -e *ž* *namakanje (zemljíšča)*, *med. izpiranje, izplakovanje*, **irigátor** -ja *m* *agr. namakalna naprava, med. priprava za izpiranje*, **irigrati** -am *agr. namakati (zemljo)*, *med. izpirati*

Íris *in* **Írida** -e *ž* [*gr. boginja*], **Íridin** -a -o, **írida** -e *ž* *šarenica v očesu*, **írisen** -sna -o: ~a slepica pri mikroskopu, **íritis** -a *m* *vnetje šarenice*, **irizácija** -e *ž* *lesketanje v mavričnih barvah*

irítirati -am (*raz*) *dražiti, vznemiriti, vznemirjati*, **iritiranje** -a *s*, **iritácija** -e *ž*, **iritabilen** -lna -o [*-ln-*] (*ra*) *zdražljiv*, **iritabilnost** -i [*-ln-*] *ž*, **iritatívén** -vna -o *dražeč, dražljiv*

ironija -e *ž* *posmeh*: *romantična* ~, **iróničén** -čna -o: ~ *poudarek*, **ironizirati** -am: ~ *koga smešiti koga, posmehovati se komu*, **ironiziranje** -a *s*

Íraka -e *ž* *gl. Irec*

Íshias -a *m* *vnetje živca v križu, vnetje bedrnega živca*, **ishiatičén** -čna -o: ~e bolečina, **ishiadičén** -čna -o: ~i živec; *lj. tudi íshias*

Ísis *Íside* *ž* [*egiptovska boginja*], **Ísidin** -a -o: ~ *kult*

iskáti *iskám*, **íšči** -te *in* -íte! *iskáje*, **íščóč** -a -e, **iskál** -ála -o, **iskán** -a -o, **iskánje** -a *s*: ~ *sobo, besede, resnico, zaklad, pravico, rešitev, dlako v jajcu*; ~ *kruha, vode, rude, priložnosti, dela, zabave*; *tu nimaš nič* ~, *iskám* *svojo družbo*,

iskám *družbe (kakršne koli)*; ~ *po knjigi, po svetu*, **iskálen** -lna -o [*-ln-*]: ~i *list*, **iskálo** -a *s* *sonda*, **iskávec** -vca *m* *kdor išče*, **iskávka** -e *ž*, **iskávski** -a -o: ~a *vnema*, **iskálnik** -a [*-yn-*] *m*: *radijski, fotografski* ~

isker -kra -o: ~ *konj*, ~e *oči*, **iskrost** -i *ž* *živost, gibčnost*

iskra -e *ž*, *rod. mn.* **isker** [*-ar*]: ~ *ognja*, ~ *življenja*, ~ *upanja*, ~ *pod pepelom*, ~o *ukresati, na brusu* ~e *letijo, se utrinjajo, švigajo, odletavajo*; *človek kakor* ~, **iskrast** -a -o: ~ *pesek*, **iskrnice** -ic *ž* *mn. zool.* [*živali, ki se ponoči svetijo, fosforescirajo*], **iskrinje** -a *s* *šop isker*, **iskrica** -e *ž*: ~ *življenja*, ~ *upanja je še*; *tudi bot.*; **iskrolóv** -óva *in* -óva *m*: ~ *pri dimniku*, **iskrišče** -a *s* *fiz.*, **iskrilo** -a *s*

iskrén -a -o, **prívrčén**, **odkrít**, **odkrítosrčén**, **iskrénost** -i *ž* *odkrítost*

iskrítí -ím *se*, **iskrí** *in* **Ískri** -íte *se!* **iskréč** -a -e *se*, **iskríl** -a -o, **iskrénje** -a *s*: *iskri se ogenj, sneg v soncu, solza v očesu, vino v kozarcu*; *knjiga se kar iskri od duhovitosti*; **iskréč** -éča -e *se prid.*: ~ *se plamen*, ~e *se ivje*

Islam -a *m* *Mohamedovo verstvo, muslimanstvo*, **Íslamski** -a -o, **íslamíst** -a *m*, **íslamízém** -zma *m*

Íslándija -e *ž*, *v* ~i, **Ísládec** -dca *m*, **Íslánda** -e *ž*, **íslánski** -a -o: ~i *dvolomec*, **íslánsčína** -e *ž*, **Íslánsko** -ega *s*, *na* ~em

Ísméne *in* **Ísména** -e *ž* *Antigonina sestra*, **Ísménin** -a -o

Ísókrates -ta *m* [*grški učitelj retorike*], **Ísókratov** -a -o

Íspa -e *ž* *podstrešje, podstrešna izbica, podstrešnica*: *spati na* ~i, *pod* ~o **Ístéje** -éj *ž* *mn. predpečje* = *istje* *istij* *ž* *mn.* = *istje* -a *s*: *meso obešajo v* ~ *prekajat*, **ístnic** -ic *ž* *mn.*: *drva sušijo na* ~ah, **ístnik** -a *m* *luknja nad pečjo, mn. ístniki* -ov *m* *istje*

ísti -a -o *kaz. z. prav tisti, ravno tisti*: *vsi ti krogi imajo* ~o *središče*; *voda prihaja iz* ~ega *vira*; *v prenes. pomenu izraža podobnost*: *ves je očetov*: ~a *usta*, ~o *visoko čelo dom. prav tista usta, prav tisto visoko čelo*; *midva sva* ~ih *let dom. enih*; *zmeraj eden in* ~ *človek* → *isti, popolnoma isti*; *po tujem vplivu se rabi*: *podpisani prosí odbor, ga bi mu* ° ~ *dovolil da bi mu dovolil*; *najdena je*

bila torbica, °~a se dobi *dobi se*; istost -i ž *identiteta*: ~ ukradenih stvari je dokazana; istiti -im *imeti, razglašati za ista*, istenje -a s: ta človek vse stvari isti a svojimi

isto- v sestavi izraža *istost, ne samo enakost*: istočasen -sna -o → *sočasen, hkraten*, istočasno prisl. → *hkrati, obenem, v istem času*; istoiménski -a -o: *mat.* ~o število; istoléžen -žna -o: ~i koti *geom.*; istomésten -tna -o *mat.*; istoplóden -dna -o *izogamen*; istoréčje -a s *slov. tautologija*; istoróden -dna -o, istoródnost -i ž *izogen*; istosmérnost -i ž, istosméren -rna -o: °~i tok *enosmerni*; °istotám *prisl. prav tam, ravno tam*; °istotakó *prisl. prav tako, ravno tako*; °istoták -a -o *prav tak, ravno tak, čisto tak*; istovéten -tna -o *isti, identičen*, istovétnost -i ž *istost*, istovétiti -im *istiti, identificirati*, istovétenje -a s *istenje, identifikacija*; istovfsten -tna -o *iste vrste*

Istra -e ž |*polotok*|, istrski -a -o, Istrán -ána m, Istránka -e ž, istrán -ána m *vino iz Istre*

išias -a m *lj. ishias*

Iškarijót -a m, Iškarijótov -a -o, Iškarijótski -a -o, Iškarijót -a m *izdajavec*

itacizem -zma m *slov.*

itak *prisl.* → *tudi tako, že tako, brez tega, tako in tako*

Itaka -e ž |*grški otok*|, itaški -a -o, Itačáni -ov m *mn.*

itala -e ž *najstarejši prevod biblije v latinščino*

Itali -ov m *mn. in Italci* -ev [-lc-] m *mn. |nekdavnji rodovi v Italiji|, itálški -a -o [-ls-]: ~i jeziki, narodi*

Italija -e ž, v ~o, iz ~e, Italijánsko -ega s, na ~em, z ~ega; Italiján -a m, Italijánka -e ž, italijánka -e ž |*pšenica*|, italijánski -a -o, italijánsčina -e ž, italijánciti -im *uporabljati italijanske besede*, italianizirati -am *poitalijančevati*, italianizem -zma m *slov. jezikovna posebnost pod it. vplivom*; italianistika -e ž |*veda*|, italianist -a m, italianistka -e ž, italianističen -čna -o: ~i seminar; italoofil [-il] -a m *Italijanom naklonjen človek*, italoofilski -a -o [-ls-], italoofilstvo -a [-ls-] s; italofoób -a m *Italijanom gorak*, italofoóbski -a -o, italofoóbstvo -a s

iterativn -vna -o *ponavljalen*: ~i števnik, ~i glagoli, iterativnost -i ž *ponavljalnost*; iteratív -a m = iteratívum -a m, *nun.*

tudi iterativa -iv s ponavljalni glagoli; iterácija -e ž *poet. ponavljanje, figura ponavljanja*

itèrbij -a m *kem. |element|, itèrbijev -a -o iti, sed. grém in grém, pójdi -te! gredè, gredóč -a -e, šél [šày] šlà šlò in šlò*; bom šél in pójdem -eš -e ① *premikanje z nogami*: ~ peš, mimo, naprej, ven, prek česa, ~ pred kom, ~ vsaksebi, ~ na pot, na sprehod, na lov, na tuje, na semenj, na morje, na góro, na vódo, na stran, na vlak, na avto, ~ na svatbo, na pogreb, na obisk, na koline, na kosilo, h kosilu, na večerjo, k večerji, na koncert, na ples, na kozarec vina, na trgateg, na delo, na zborovanje, na zrak, na sonce, na vas, na potok, na vojsko; ~ nad koga, nad sovražnika, ~ k pogrebu, k poroki, k maši, ~ od pogreba, od seje; ~ za kom, za čim, za sledjo, za pogrebom, za delom, s trebuhom za kruhom, za zaslužkom, ~ komu naproti, nasproti, ~ za kom, ~ za nosom; ~ za hlapca, za šoferja, ~ po kaj, po zdravnika, po očeta; ~ po opravih, po vasi; ~ v gozd, v hribe, v šolo, v svet, v vojake *in* k vojakom, v kolobar, ~ čez rob, čez mejo, čez most, čez brv, čez cesto, čez polje, čez goro, čez lužo, čez vodo; ~ s hriba, z doma; ~ s palico, ob palici, ~ lovit, spat; ② *drugačno premikanje ali predstava o njem*: ura, stroj, vlak, avto, voz gre; ~ z vlakom, z vozom, z avtom; ključ gre v ključavnico, noga gre v čevelj, vse knjige ne gredo v omaro; ~ s prstom čez stran, v usta; vse gre skozi njegove roke; ~ v podrobnosti, stvarjem do dna; cesta gre čez polje, stroški gredo v milijone; dež, sneg, toča gre; sonce gre za góro, ~ komu na živce, na jetra *dražiti, razburjati, motiti ga*; ~ čemu do živega, do dna; mleko gre čez *prekipeva*; denar mu ne gre rad iz rok, vino gre v glavo, sapa gre po vejah, glas gre po mestu, glas gre o kom; čas, razvoj gre svojo pot, kam gre tvoja pot? cene gredo kvišku, jed mu gre v slast, vse gre rakovo pot *nazaduje*, vse gre narobe, navzkriž, narazen; kako že gre tista pesem? prvega gre (iz službe), blago ne gre več, uk mu ne gre, delo gre od rok *se odseda*, vse gre kakor po maslu, po loju *gladko, z lahkoto*; trgo-

vina dobro, slabo gre; na bolje, na smeh, na jok mu gre; na pomlad gre, na polnoč gre, vse gre podenj *ne drži več vode in blata*, blato gre od njega, klada gre na dvoje; ~ v zgubo, v nič, po zlu, pod pot; vse je šlo je *zapravljeno*; žito gre v klasje, solata gre v cvet, zelje gre v glave; to mu ne gre v glavo, mu gre za nohte *v stiskah, v težavah je*; to gre predaleč, vrata gredo na cesto; ③ kako ti gre? tako ne gre več naprej, gre za denar (°gre se za denar), za trud mi gre plača, za glavo mu gre, za življenje gre, hvala mu gre; čast, vera mu gre; za stvar mi gre, to pa ne gre, gre zares, po sreči, z lahkoto, zlahka gre; ne gre lahko, pa le gre; ④ ~ vase, up je šel po vodi, ~ rakom žvižgat, ribam gost, ~ po gobe, ~ komu na limanice, v past, ~ pod rušo, po riti k maši; ~ se mance, alepe miši; pojdi se solit, pojdi k vragu, pojdi nekam, ~ pod kožo gledat; ~ zamož, ~ v Rim; trda, tesna mi gre za čas, za denar, ~ z glavo skoz zid

itinerár -ja *m* = itinerárij -a *m* potopis, načrt za pot

itrij -a *m* kem. | element |, itrijev -a -o
iva -e *ž* |vrba|, ivák -a *m* bot., ivov -a -o:
~e šibe, ivovina -e *ž* in ivovina -e *ž*

Ivan -a in Ivána *m* os. i., Ivanov -a -o in
Ivánov -a -o, Ivanček -čka *m* in Ivánček
-čka *m*, Ivančkov -a -o in Ivánčkov -a -o;
Ivek Ivka *m*, Ivko -a *m*, Ivkov -a -o,
Ívo Íva *m*, Ívov -a -o; Ivána -e *ž*, Ivánin
-a -o, Ivánka -e *ž*, Ivánkin -a -o, Ívica
-e *ž*, Ívičin -a -o, Íva -e *ž*, Ívin -a -o

ivánjka -e *ž* |hruška in češnja|

ivánjščica -e *ž* zool., bot. kresnica, ivánovka
-e *ž* bot.

ivér -a *m* in ivér -i *ž* trščica, troha, ivérje
-a *s*, ivérat -a -o, ivéren -rna -o: ~a
plošča, ivériti -im zaznamovati debela
za posek

ivje -a *s* = ivnik -a *m*, ivnat -a -o

iz predl. z rod. izraža, od kod kaj izvira:

① po kraju (od kod?): pride ~ hiše, ~
jame, ~ Gorice, ~ Maribora, to pri-
haja ~ srca, piti ~ kozarca, ~ mlake
v lužo priti z dežja pod kap, stric ~
mesta, pismo ~ Pariza, vino ~ soda;
② po času (od kdaj? odklej?): ~ prve
šole, ~ leta v leto, spomin ~ nekdanjih
časov; ③ po načinu (kako? kakšen?):
~ srca odpustiti, ~ srca rad ustrezem,

~ glave povedati, znati; ~ dobre volje
storiti, beseda ~ šale; biti ~ uma, ves
~ sebe, suknja je ~ celega; ④ po
vzroku (zakaj? čemu?): ~ obupa, ~
žalosti hira, ~ navade delati, ~ strahu
bežati; laž ~ zadrege, ~ lakomnosti si
ne privoščiti, dejanje ~ maščevanja;
⑤ po snovi, predmetu (iz česa, iz koga?):
~ prsti narediti, ~ lesa rezljati, ~
kamna klesati, verižica ~ čistega zlata,
kruh ~ domače moke; ~ muhe na-
praviti konja, norca se delati ~ koga,
kaj bo ~ tega otroka? ⑥ v časovnem in
načinovnem pomenu se večkrat veže
z oblikami, ki same zase niso več v rabi;
zato se je tudi čut za predlog sam zgubil;
ta se je obrusil v z/s in se strnil v enoten
izraz: ~ mladega zmlada, ~ prvega
sprva, ~ novega znova; ⑦ s predlogi
med, nad, pod, pred in za se na vprašanje
od kod? veže v enoten predlog z rod.:
prijaham izmed ljudi, vzamem iznad
vrat, pobermem izpod klopi, pometem
izpred vrat, kukam izza vogla

iz- v sestavi: I. z glagoli daje dejanju pomen
smeri iz česa (od kod?); ta smer je
① krajevno določena: izpeljati voz (iz
blata), izbiti klin (iz tnala), izpiti vino
(iz kozarca), izliti vodo (iz škafa),
izročiti ključ (dati iz rok); ② samo
umišljena, preneseni pomen: izdihniti
dušo, izreči besedo, izdati denar, beseda
nič ne izdà; kadar hočemo glagolu dati
ta prvotni pomen predpone, moramo
pisati iz-; ③ uperjena glasti na konec
dejanja, tako da daje glagolom predvsem
pomen dovršnosti: izboljšati, izprazniti,
izmisliti si, izprositi; v taki rabi prvotni
pomen predpone iz- ni več občuten, samo
dovršnost nam pa enako dobro izraža
tudi predpona z-/s-, zato se iz- pogosto
obrusi v z-/s- in lahko pišemo eno ali
drugo; pri tem se radi oziram na blago-
glasje, da neposredno za samoglasnikom
pišemo z-/s-, za soglasniki pa iz-: je
kozarec izpil: je vino spil; je pot
izhojena?: dobro shojena; ④ pri novih
knjižnih besedah dajemo predponi iz- po
tujem vplivu prvotni pomen, zato pišemo
samo iz-: izraziti, izobraziti, izbojevati,
izbriti, izigrati; II. pri pridevnih in
samostalnikih je iz- narejen največ po
tujih predlogah: izreden, izvrsten, izhod;
iz predložnik zvez se je včasih obrusil

v z-/s- strnil v prislovni izraz: izvečine zvečine, izdavna zdavna; pri pisavi predpone z-/s- moramo paziti, da ne nastanejo dvoumnosti

Izabéla -e ž os. i., Izabélin -a -o

izabéla -e ž |trta in vino|

Izajja -a ali -e m [svetopisemski prerok],

Izajjev -a -o

Ízak -a m os. i., Ízakov -a -o

izárati -am gl. izorati

izba -e ž, **izbica** -e ž, **izben** -bna -o: ima

izgovorjen ~i kot *kot* v *izbi*

izbarantáti -ám gl. barantati: od njega je izbarantátedne denarce

izbasáti in **izbásati** -bášem gl. basati: ~ se iz avta; *vendar* zbasati

izbecáti -ám gl. becati: ~ kamen iz veže, koga iz gostilne; izbacniti in izbácniti -nem gl. bacniti, izbacnjen -éna -o in izbácnjen -a -o >[-bac- | -bac-]

izbegávati -am *bežati pred čim, izmikati se čemu, ogibati se česa*

izbér -i ž *izbira*: na ~ je dano, na ~ imaš **izberáčiti** -im: ~ denar od koga *ali* iz koga; *vendar* zberáčiti

izbéršati -am se *pokvariti se, postati bersa*: vino se je izbéršalo, otrok se je izbéršal; izbéršiti -im se; *tudi* zbérš-

izbesnéti -ím se gl. besneti: slednjič se je le izbeshel; nevihta se je izbeshela; *vendar* zbesneti

izbezáti -ám z *bezanjem spraviti iz česa* gl. bezati: ~ smet (iz ušesa), murna (iz luknje) >[-bez-]; *tudi* zbez-

izbícati -am: ~ si mehkužnost

izbíjati -am, **izbijanje** -a s in **izbijánje** -a s: ~ klin (iz tnala), komu kaj (iz glave) ~, klin s klinom ~; resnica **izbija** na dan *se kaže, prihaja, udarja na dan*; **izbijáč** -a m, **izbijávec** -vca m, **izbijálnik** -a [-ún-] m; *vendar* zbijati

izbira -e ž: velika, obilna, majhna ~ blaga, na ~o dati, imeti na ~o, vse ti je na ~o; čas, kraj, blago po ~i, ni nobene ~e; **izbírek** -rka m: kdor dolgo izbira, ~ dobi *najslabše*, **izbírcen** -éna -o z *ničimer zadovoljen*, **izbírcnost** -i ž, **izbírcnež** -a m, **izbírcnica** -e ž, **izbíren** -rna -o: ~e tekme, ~i turnir

izbírat -am, **izbíranje** -a s: ~ fižol, grah, besede, tekmovalce, ~ po okusu, po svoji volji; **izbíráč** -a m [pripravil], **izbírávec** -vca m, **izbírávka** -e ž, **izbíráln** -lna -o [-ln-]; *vendar* zbirati

izbistríti -ím, **izbístri** -íte! **izbistril** -íla -o, **izbistrén** -éna -o: *dež* je izbistril *razgled*; **izbístri** se kalna voda, *megleno ozračje*, boleča, zmedena glava, moten um, nejasna, meglena misel, nedoločen pojem, spoznavni čut, okus; **izbistrítev** -tve ž: ~ pojmov; *tudi* zbistriti

izbíti -bjem gl. biti: ~ komu zob, oko, ~ sodu dno, ~ komu kaj (iz rok, iz glave); ~ si kaj iz glave; *vendar* zbiti

izblebetáti -ám in -éčem gl. blebetati: ~ komu kaj, si že izblebetal; *tudi* zblebetati

izbleknáti in **izblékniti** -nem in **izblékniti** -nem gl. blekniti, **izbléknjen** -a -o in **izbléknjen** -a -o

izbliskáti -am se gl. bliskati: *izbliska se*

izblíza *prisl. zblíza*

izbljúvati in **izbljúvati** -am in -bljújem gl.

bljuvati: ~ iz želodca, ~ jed, kri, gnoj; **izbljúvek** -vka m, mn. **izbljúvki** -ov m; **izbljúniti** -nem, **izbljúnjen** -a -o

izbóbnati -am: ~ čebele (iz panja); *vendar* zbobnati

izbóčiti -im: ~ prsi; vrata, tla se **izbóčijo**; **izbóčen** -a -o: ~i kot, ~ hrbet, ~a leča *konveksna*; **izbóčenost** -i ž, **izbóčina** -e ž; gl. *tudi* **izbokati** in **zbočiti** **izboháti** -ám *razklati, razplatiti*, **izboháj** -ájte! **izbohál** -ála -o: *marelice, češplje se izbohajo*

izbojeváti -újem gl. bojevati: ~ zmago nad kom, ~ pravico, ~ nove pokrajine, ~ si mir, ~ komu kaj

izbókati -am: ~ lonec, peč, kopo, strop, most; **izbókali** so se **izbokali**; **izbókniti** -nem: stena se **izbokne**; **izbókel** -kla -o in **izbóknjen** -a -o *konveksen*: ~a leča, dvakrat ~a leča *bikonveksna*, **izboklina** -e ž *kar je izboklo*, **izboklinast** -a -o; gl. *tudi* **izbočiti** in **zbokati**

izbóksati -am, **izbóksniti** -nem, **izbóksnjen** -a -o: ~ žogo

izbóljšati -am: ~ način dela, postopek, pot, hrano, razmere, vreme, bolezen, življenje se **izbóljša**; **izbóljšava** -e ž, **izbóljšek** -ška m; **izbóljševáti** -újem, **izbóljševál** -ála -o, **izbóljševánje** -a s, **izbóljševálen** -lna -o [-ln-]: ~i poskusi, ~a dela, ~e naprave, **izbóljševáec** -vca m, **izbóljševávka** -e ž; *tudi* **zboljš-**

izbòr -bòra m: ~ slovenske lirike *antologija*, po svobodnem ~u → *izbiri, izbiranju, izbòren* -rna -o → *imeniten, odličen, izbran*

izbositi -im *zbositi*

izbósti -bódem *gl.* bosti, izbodén -éna -o:
~ komu oči, ~ oči, polž izbode rožičke,
~ vzorec iz papirja; izbódkati -am,
izbódkan -a -o: z buciko ~ papir;
vendar zbosti

izbráti izbêrem *gl.* brati: ~ kaj izmed
česa, ~ najlepše pesmi, ~ si kaj;
dobro, slabo ~, ~ koga za poslanca;
izbrán -a -o: ~ fižol, ~o grozdje, sadje,
~a družba, ~e pesmi, ~o delo, ~a
vina, ~ spored, ~o vedenje, ~ nastop
eleganten; ~o se oblačiti, se vesti,
nastopati, govoriti; izbránec -nca *m*,
izbránka -e ž, izbránost -i ž; *vendar*
zbrati

izbrbljati -ám *gl.* brbljati, izbrblján -a -o
izbrbráti -ám *izblebetati gl.* brbrati, iz-
brbrán -a -o: otrok vse izbrbra; *vendar*
zbrbrati

izbfcati -am: ~ koga iz hiše, iz odbora,
iz družbe; izbfcniti -nem, izbfcnjen -a -o:
~ iz društva; *vendar* zbrcati

izbrisáti in izbrisati -bríšem *gl.* brisati,
izbrisan -a -o: ~ madež, dolg, mošt se
izbriše ubriše; izbris -a *m*: ~ dolgov,
kazni, izbrisen -sna -o: ~o znamenje,
izbrisljív -a -o *kar se dá izbrisati*;
izbrisováti -újem, izbrisováł -ála -o,
izbrisovánje -a *s*, izbrisovávec -vca *m*,
izbrisovávka -e ž; izbrisávati -am, iz-
brisávanje -a *s*; *tudi* zbrisati

izbríti -bríjem *gl.* briti: obriti in ~, gladko
~, izbrítje -a *s*

izbrizgati -am, izbrizgan -a -o: ~ vodo;
izbrizgniti -nem, izbrizgnjen -a -o

izbfskati -am, izbfskan -a -o: ~ zrno,
~ krompir iz žerjavice, izbfsniti -nem,
izbfsnjen -a -o; *vendar* zbrskati

izbrúhati -am: ~ pijačo, bolnik izbruha
jed, kri; ~ jezo, žalost, kletve; človek,
ognjenik se izbruha; izbrúhniti -nem
1. *preh.*: bolnik izbruhne kri, jed, ognje-
nik izbruhne pepel in lavo; *prenes.*
~ kletve, umazanijo; 2. *nepreh.*: epide-
mija, bolezen, vojska, vihar izbruhne;
izbrúh -a *m*: ~ jedi, krvi, lave, kletve,
jeze; ~ Vezuva, človeka, ognjenika,
viharja, vetra, vojne, prepira, bolezní

izbrúsiti in izbrúsiti -im *gl.* brusiti: ~ jed
(iz ust)

izbrusáti in izbrúsiti -im *gl.* brusiti: ~ koso,
nož z *brušenjem* izrabiti; ~ čevlje, peto,
škrbino; *tudi* zbrusiti

izbúh -a *m*, izbúhniti -nem se, izbúhel -hla
-o = izbúhnjen -a -o: deske se na soncu
izbuhnejo, izbuhlina -e ž *kar je izbuhlo*,
izbúhlost -i ž = izbúhnjenost -i ž

izbúlžiti -im: ~ oči

izbúnčiti -im se, izbúnčen -a -o: omet se je
čez in čez izbuncil

izcedíti -im *gl.* cediti, izcédil -íla -o, izcején
-éna -o: ~ med iz kozarca, rano se
izcedi iz rane, vino iz posode; gana naj
se izcedi; izcédek -dka *m*: ~ iz rane,
~ iz sadja, iz jagod; izcédén -dna -o:
~a cev, ~i vod = izcedilo -a *s*; izcejáti
-am, izcejánje -a *s*: ~ sok iz jagod;
sokrvca, slina, seč se izceja; *tudi* scediti

izcéla *prisl. scela*

izcelíti in izcéliti -im *gl.* celiti, izcéljen -a -o:
~ rano; *tudi* sceliti

izcigániti -im, izcigánjen -a -o: ~ kaj od
koga

izcímiti -im se *pognati cimo*, izcímljen -a -o:
repa, krompir se izcimi; *prenes. pognati*,
vzkliti, razviti se: iz besed se je izcimila
pravda; izcímek -mka *m* *poganjek*; *tudi*
scimiti se

izcizeliráti -am, izcizelíran -a -o

izcúcati -am *izcuzati*

izcuréti -im *gl.* cureti: veliko pijače je
izcurelo; izcurljáti -ám *gl.* curljati

izcúzati -am *izsesati*, izcúzan -a -o: ~
mleko iz steklenice, sok iz pomaranče,
~ rano; ~ denar iz koga

izcvréti -rém, izcvrt -a -o: ~ mast iz mesa,
iz kože; izcvírati -am, izcviranje -a *s*:
~ ocvirke; *vendar* scvreti

izčájmati -am se *ščajmati se*

izčakováti -újem se, izčakúj -tel izčakováł
-ála -o, izčakovánje -a *s*: dolgo sta se
izčakovala; *tudi* ščakovati

izčélti -im, izčéjen -a -o in izčóden -a -o:
~ madeže, ~ žito z obravnavanjem,
~ se *iztrebiti se*; ~ divjačino *iztrebiti*;
izčéjati -am, izčéjanje -a *s*

izčeljústati -ám *izblebetati, izklepetati gl.*
čeljústati, izčeljústán -a -o

izčencáti -ám *gl.* čenčati, izčencán -a -o

izčesáti -čéšem *gl.* česati, izčesán -a -o:
~ volno, prejo, uši, ~ si prah iz las;
izčések -ska *m*; izčesávati -am, izčesá-
vanje -a *s*; *vendar* ščesati

izčimžati -am *izžeti, izčrpati, izmozgati*:
bolezen človeka izčimža, ~ njivo
izčrpati gnojilne snovi, sčasoma se vsaka
reč izčimža; izčimžiti -im, izčimžen -a -o

izčiniti -im *obravnavati gl.* činiti, izčinił -ila -o, izčinjen -a -o: ~ žito skozi rešeto; izčinjati -am, izčinjanje -a s; izčinek -nka m = izčinka -e ž *podrešetina*

izčista *prisl. sčista*

izčistiti -im, izčiščen -a -o, izčiščenje -a s: ~ primesi iz železa, ~ črevo, ~ zlato, žito, ~ jezik; vino, mošt se izčisti; izčiščati -am = izčiščevati -ujem, izčiščeval -ála -o, izčiščevanje -a s; tudi sčistiti

izčrpati -am: ~ vodnjak *vodo iz vodnjaka*; ~ moči (iz človeka) = ~ človeka; ~ vse dokaze, ~ knjigo *pobrati iz nje misli, besede*, ~ se z delom; izčrpanost -i ž: duševna in telesna ~; izčrpen -pna -o *popoln, natančen*: ~o poročilo, ~a preiskava, ~a pravila; izčrpnost -i ž: ~ obravnave; izčrpvati -am, izčrpvanje -a s: duševno in telesno se ~

izčrtati -am, izčrtan -a -o: ~ besedilo, ~ nepotrebno; tudi sčrtati

izčvekatí -ám *gl.* čvekatí, izčvekán -a -o; izčvékniti -nem *in* izčvékniti -nem, izčvéknil -a -o *in* izčvéknil -a -o, izčvéknjen -a -o *in* izčvéknjen -a -o; *vendar* sčvekatí

izdahñiti *in* izdáhñiti -nem *gl.* dahñiti: ~ sapo, ~ dušo *umreti*; izdahñil je umrl >[-dah- | -dah-]; *vendar* zdihñiti

izdaja -e ž: posebna, redna, jutranja, večerna ~ lista; prva, druga, bibliofilska, ljudska, šolska, žepna ~ knjige; ~ izkaznic, vstopnic, potrdil, bankovcev; ~ skrivnosti, domovine; izdajen -jna -o: ~i urad

izdajati izdajám *in* -em, izdajanje -a s: ~ denar, blago, menice; ~ potrdila, izkaznice, dovoljenja; ~ knjige, liste, poročila; ~ prijatelje, skrivnosti, domovino; ~ se za profesorja, prijatelja; njegov obraz izdaja skrbí; jezik ga izdaja; izdajatelj -a m: ~ lista, menice, izdajateljica -e ž, izdajateljski -a -o: ~i odbor, izdajavec -vca m, izdajavka -e ž, izdajavski -a -o, izdajavstvo -a s

izdajati -dajem *in* -dajem *gl.* dajati, izdajál -a -o, izdaján -a -o: izdajal je ves denar, vse knjige; ves se je izdajal za organizacijo

izdaleč *prisl. zdaleč* (*izdaleka)

izdati -dám, 2. os. *dv.* izdát(s)ta, 2. os. *mn.* izdát(s)te: ~ ukaz, naročilo, povelje, ~ članek, denar, knjigo, ~ skrivnost,

podatke sovražniku, domovino; ~ se z govorenjem, ~ se za nasprotnika; *nepreh.* ta hrana veliko izdá *zaleže*; njegova beseda nič ne izdá; izdán -a -o: ~o povelje, ~ zakon, ~a knjiga; izdátan -tna -o: ~a podpora, hrana, ~o zdravilo, izdátnost -i ž: ~ hrane, zdravljenja; izdátek -tka m: ~ za knjige, za hrano

izdáviti -im, izdávljen -a -o: ~ besedo

izdávna(j) *prisl. zdavnaj*

izdehtéti -im se, izdehtèl -éla -o, izdehtèn -éna -o >[-dah-]

izdeláti -am: ~ kaj za koga, ~ iz česa; komu ~ kaj po naročilu, po želji, po meri, po načrtu, po dogovoru, ~ okusno, trdno, površno, na pol, na hitro; ~ šolo *stavbo ali šolanje*, ~ razred; izdelávati -am = izdelováti -ujem *gl.* delovati, izdelovánje -a s: ~ pohištvo, obleko, stavbo, šole; naš je odlično izdeloval v šolah; izdeláva -e ž: skrbna, površna, ročna, strojna, obrtna, tovarniška ~, ~ pismenih nalog; izdélék -lka [-lk-] m: obrtni, ročni, strojni, tovarniški, postranski, domači, tuji ~i; ~ iz lepenke; izdelovavec -vca m: ~ gumbov, izdelovávka -e ž, izdelovalén -lna -o [-ln-]: ~i stroški, izdelovalnica -e [-un-] ž; *gl. tudi* zdelati

izdeževáti -úje se *gl.* deževati: izdeževalo se je; izdežíti -í se >[-džž-]

izdih -a m: ~ zrak, izdihljaj -a m *in* izdihljáj -a m: ob vsakem ~u ga zbode v prsih; zadnji ~; izdihñiti -nem, izdihñjen -a -o: ~ zrak (iz pljuč), ~ *umreti*; izdihováti -ujem, izdihovál -ála -o, izdihovánje -a s, izdihávati -am, izdihávánje -a s: počasi zrak ~ med govorenjem, izdihati -am, izdihanje -a s; *gl. tudi* zdihñiti, vzdihñiti

izdiráti -am, izdiranje -a s: kdor meč izdira, pod mečem umira, ~ zobe

izdišáti -dišim se *zgubiti duh gl.* dišati; kava se izdiši, če ni zaprta; *tudi* dišati se *izdijávati* -ám se *gl.* divjati: ~ se nad kom, včasih se mora ~, če ne, ni zdrav; nevihta se je izdivjala; *vendar* zdvijati

*izdobáviti -im *dobaviti*, *izdobáva -e ž *dobava*

izdólbsti -dólbem, izdólbén -a -o (*izdolbljen -a -o): ~ jamico, luknjo v les, kamen; *med.* ~ kost, lečo; izdólbénost -i ž: ~ leče *konkavnost*, izdolbenina -e ž

izdolbena snov, izdolbina -e *ž* izdolbeni del: ~ v kosti, v plošči, v leči; izdólbek -bka *m* >[-*ub*-]

izdražiti -im, izdraži -ite! izdražil -ila -o, izdražen -ena -o: ~ komu kaj z višjo ponudbo *iztrgati*, izdražitev -tve *ž*

izdréglati -am, izdrézati -am: ~ sršene iz dupla, ~ komu kaj iz rok; izdrégniti -nem, izdrégnjen -a -o

izdréti -dèrem *in* -drém *gl.* droti: ~ zob, las, meč, trn, ~ nož iz roke, iz rane; kamen se izdere, od kod si se pa izdr! iz boba se je izdr! *posvetilo se mu je*; izdrť -a -o: ~ zob, meč, izdrťje -a *s*

izdrístiti -im, izdrístil -ila -o: ~ črevo *izčistiti*

izduhati -am *izvohati*, *iztakniti*: vse izduha, naj bo še tako skrito; *tudi* zduhati

izdvojití -im *izločiti*

izem izma *m*: navdušuje se za okultizem *in* podobne ~e

izenáčiti -im, izenačenje -a *s*: ~ vrednosti, oblike, prejemke, pravice *in* dolžnosti, oblike so se med sabo izenačile; ~ v nogometni tekmi; izenačenost -i *ž*: ~ pred zakonom; izenačitev -tve *ž*, izenačeváti -ujem, izenačevál -ála -o, izenačevánje -a *s*, izenačeválen -lna -o [-*ln*-], izenačevávec -vca *m*; *tudi* značiti

izfrčati -im *gl.* frčati: ~ iz gnezda; *gl.* *tudi* sfrčati

izgánjati -am, izgánjanje -a *s*: ~ koga iz hiše, ~ hudobijo, hudiča, lenobo iz koga; izgánjavec -vca *m*, izgánjávka -e *ž*, izgánjávski -a -o; izgánjálén -lna -o [-*ln*-]: ~e metode; *vendar* zganjati

izgaráti -ám se *gl.* garati: pri tem delu se boš hitro izgaral; izgaránost -i *ž*; *tudi* zgarati

izginíti -nem: ~ izpred oči; izgini mi! *poberi se*, izgine kakor kavra, kakor duh, kar na tihem; izginil je neznan kam; *prid.* izginúl -a -o: puške ~ih vojakov; izginítev -tve *ž*, izginjati -am, izginjanje -a *s*: vse izginja pred njo; *tudi* zginiti

izgládliti -im, izgládlil -ila -o *in* izgládliti -im: ~ gube, les, nasprotja, ~ komu pot do česa, ~ jezik, verze; izglájénost -i *ž in* izglájénost -i *ž*; *tudi* zgládliti

izgládováti -ujem *lit. gl.* gladovati: ~ bolnika, hoja jih je izgládovála *izlačnila*

izglágołski -a -o [-*ls*-] *glagolski*

izglasováti -ujem *gl.* glasovati, izglasován -a -o, izglasovánje -a *s*: ~ komu zaupnico

izgléd -gléda *m* upanje, podoba, videz *ipd.*:
 °za to službo ni ~a ni upanja, nič ne kaže, °prošnja nima ~a ali ~ov nima upanja, ne kaže na uspeh; °sem brez ~ov za kaj brez upanja, slabo mi kaže, °~ mesta videz, lice, podoba mesta

***izglédati** -am: *dobro izgledaš imeniten, zdrav si videti; *slabo izgledaš slab si videti; *kako pa izgledaš kakšen pa si; *izgleda, da bo dež na dež kaže; kaže, podobno je, videti je, zdi se, da bo dež; *kako bo pa to izgledalo kakšno pa bo to, čemu bo pa to podobno, kazno

izglóbatí -am *in* -ljem, izgloban -a -o: ~ cesto, ~ krajec kruha; izglobiti -im, izglobi -ite! izglobil -ila -o, izglobljén -éna -o

izglódati *in* izglódati -am *in* -jem *gl.* glodati, izglođán -a -o: ~ luknjo v omaro, v pod; *tudi* zglodati

izgnáti izžénem *gl.* gnati, izgnán -a -o: ~ koga iz dežele; izgnánc -nca *m*: politični ~, izgnánka -e *ž*, izgnánstvo -a *s*: iti v ~, v ~u umreti; izgón -óna *m*: ~ iz kraja, ~ v Sibirijo; *vendar* zgnati, segnati

izgnojíti -i se, izgnoji -ite! izgnojil -ila -o, izgnojen -éna -o: rana se je izgnojila iz nje je iztekel gnoj; *vendar* zgnojiti se

izgóditi -im, izgódi -ite! izgódlil -ila -o, izgóden -éna -o: lan ~, ptič se izgódi

izgólťati -am, izgólťan -a -o: ~ koščico; ~ opravičilo >[-*ut*-]

izgoníti -gónim *gl.* goniti, izgónjen -a -o: ~ vodo iz vodnjaka, živina se izgoni *izpója*; *vendar* zgoniti

izgoréti -im *gl.* goreti, izgorévati -am, izgorína -e *ž* ostanki zgorévanja; *tudi* zgoreti

izgósti -ódem se *gl.* gosti: godci so se izgodli

izgotóviti -im, izgotóvi -ite! izgotóvil -ila -o *dodelati*, *opraviti*, *izdelati*, *naréditi*, (*do*)-*končati*, izgotávľjati -am, izgotávľjanje -a *s* *izdelovati*; *tudi* zgotoviti

izgovárjati -am, izgovárjanje -a *s*: ~ besede, glasove; nerazločno ~, ~ se komu ali pred kom zaradi česa, ~ se na koga, ~ se z boleznijo; izgovárjáva -e *ž* (izgovorjava): razločna, nerazločna ~, izgovárjálén -lna -o [-*ln*-]: ~a tehnika; *vendar* zgovarjati se

izgóvor -a *m* 1. izgovarjava: nerazločen, jasen, izrazit ~; 2. opravičilo: ~e

iskati, naštevati, navajati; prazen, slab, piškav, šepav, jalov, brezov, iz trte zvit ~; vsak ~ je dober, pa če ga pes na repu prinese; opravičil se je z ~om, da je bolan; 3. *dogovor*: po ~u je to moja pravica

izgovoriti -im *gl.* govoriti, izgovorjen -ěna -o 1. besedo ~; 2. pusti ga, naj izgovori! 3. ~ koga pri kom *opravičiti*; ~ se pred kom *ali* komu zaradi česa; ~ se na koga; 4. ~ si kót, souporabo, priboljšek; vnaprej si kaj ~; izgovorljiv -a -o: težko ~a glasovna skupina, izgovorljivost -i ž; *vendar* zgovoriti se

izgôzđiti -im, izgôzđi -ite! izgôzđil -ila -o: zagozdo ~, klin se izgôzđi; *med.* izgôzdek -dka *m*

izgráđiti -im, izgráđi -ite! izgráđil -ila -o, izgrájen -ěna -o *izdelati, sezidati, postaviti, ustvariti, organizirati, izpolniti, vzgojiti, urediti*; izgrádnja -e ž *gradite*: kapitalna ~, ~ nove družbe; hiša je še v ~i → v *zidavi*, hišo še *zidajo*, *postavljajo*; izgrajeváti -ujem, izgrajúj -te! izgrajevál -ála -o, izgrajevánje -a *s*; *gl. tudi* zgraditi

izgráda *prisl. zgrda*

izgrđiti -im, izgrđi -ite! izgrđil -ila -o, izgrđen -ěna -o: komu ~ obraz, izgrđitev -tve ž

izgrěbsti -grěbem *gl.* grebsti, izgrebèn -ěna -o: ~ krompir iz žerjavice, ~ kaj iz svojih papirjev, iz spomina; izgrěbati -am, izgrěbanje -a *s*; *vendar* zgrebsti

izgrěd -ěda *m nered, razgrajanje, divjanje, eksces*: poulični, delavski, dijaški ~i, izgrědnik -a *m*

izgrgráti -ám *gl.* grgrati, izgrgrán -a -o: ~ sline, pene, ~ nerazločen glas

izgrísti -izem, izgrízen -a -o: ose so izgrizle luknjo v hruško, ~ koga iz službe; *vendar* zgristi

izgúbiti -im, izgúbí -ite! izgúbil -ila -o: ~ denar, službo, dom, starše; ~ pravdo, stavo, igro, pamet, živce, glavo; ~ ime, čast, vero, pogum, upanje, ugled, vpliv, zaupanje, vero vase; v *takih zvezah raba predloga* na (°~ na časti, ugledu, teži, vplivu, veljavi) *ni domača*: ~ barvo, dlako, lase, (neka) teže, ugleda, ~ pri teži, ~ veliko krvi; ~ pri igri, pri kupčiji, pri stavi; ~ sled za kom, koga spred oči; ~ vojsko, nedolžnost, potrpežljivost, poštenje, zavest, življenje;

~ se na poti *zaiti*, ~ se v mestu; včasih se kar izgubi je *duševno odsoten*; izgúbí se (mi)! *poberi se, izgini!* izgubljen -ěna -o: biti ~, ~ denar, ~a vera, mladost, ~a bitka, igra, stava; večkrat je čisto ~ *duševno odsoten, zblojen*; izgubljenec -nca *m*, izgubljenka -e ž, izgubljenost -i ž: duševna ~, bolezenska ~ in omamljenost; izgúba -e ž: biti na ~i, ~ krvi, teže, časa, ugleda, denarja (°na krvi, teži); ~ v gotovini, pri igri; izgúbljati -am, izgúbljanje -a *s*: ~ čas za prazen nič, ~ živce, moč, pogum, voljo; *tudi* zgubiti

izhájati -am, izhájanje -a *s*: časopis izhaja vsak dan, nesreča izhaja iz zmore; dobro, slabo ~ s čim, s kom *dobro, slabo živeti, biti zadovoljen s čim; razumeti se s kom*; s tem za silo izhajam *prebijem, se pretolčem*; z majhnim ~ malo *porabiti, z majhnim se zadovoljiti*; izhajalšče -a *s*: ~ dokazovanja, ~ časnikov; *gl. tudi* shajati, vzhajati

izhírati -am *shirati*

izhlapěti -im *gl.* hlapeti: eter hitro izhlapi, izhlapěvati -am, izhlapěvanje -a *s*: tekočine na zraku izhlapěvajo, izhlapiti -im, izhlapil -ila -o, izhlapljen -ěna -o: ~ tekočino, izhlapitev -tve ž, izhlapljiv -a -o, izhlapljivost -i ž, izhlapina -e ž, izhlapček -pka *m*; *tudi* shlapeti

izhlapiti -am, izhlapán -a -o

izhòd -òda *m*: véliki, mali, stranski, glavni ~ iz dvorane, ~ v silo, za silo; zasilni ~, iz te zadrege ni ~a; izhòden -dna -o: ~a točka; izhodišče -a *s*: ~ izleta, dokazovanja, postopka; izhodiščen -čna -o: ~a točka; *vendar* shod

izhòditi -hòdim *gl.* hoditi, izhòzen -a -o: ~ stopala, ~ pot *s hojo utreti*; *gl. tudi* shoditi

izhomotáti -ám *gl.* homotati, izhomotán -a -o: ~ koga iz neprijetnosti, ~ se iz cunj, iz zadreg

izhřkati -am *in -čem gl.* hrkati: ~ sluz iz grla; težko se izhrka; izhřkniti -nem

izhúda *prisl. shuda*

izíd -a *m konec, uspeh*: ~ pravde, bolezni, ~ preiskave je pomemben, ~ te knjige je velik dogodek; končni ~ volitev

ízida -e ž *Isis*

ízidor -ja *m os. i.*, ízidorjev -a -o, ízo íza *m os. i.*, ízov -a -o; ízidora -e ž *os. i.*, ízidorin -a -o

izigráti -ám *gl.* igrati, izigrán -a -o: ~ asa, pagata, zadnjo karto; ~ koga *prevarati, ukaniti*, ~ enega proti drugemu; izigrávati -am, izigrávanje -a *s*: ~ predpise

iziménaki -a -o *imenski*

izíti -lédem *gl.* iti: časopis izide zvečer; vse se po sreči izide, kako se je izšla zadeva? *mat.* deljenje se ne izide; izšél -šlá -ó (°izšél -šlá -o): pravkar ~a knjiga vzdiguje veliko prahu

izjalóviti -ím se, izjalóvi -íte! izjalóvil -íla -o, izjalóvljen -éna -o: breja kobila se izjalóvi *izvrže*; načrt se izjalóvi *se ne uresniči*; izjalóvitev -tve *ž*; izjalóvétí -ím, izjalóvel -éla -o: junica je izjalóvela *postala nerodovina*

izjásniti -ím se *povedati, izreči se, povedati svoje mnenje*

izjáva -e *ž*: osebna, slovesna, pristopna, uradna, vladna ~, ~o odreči; ne dam nobene ~e; izjáviti -ím, izjávljen -a -o: ~ komu kaj, ~ se za koga → *izreči se za koga, postaviti se na njegovo stran*, izjávljati -am, izjávljanje -a *s*: slovesno kaj ~

izjécljati -ám *gl.* jécljati, izjéclján -a -o: komaj izjéclja besedo; *tudi* zjécljati

izjéd -i *in* izjédi *ž*, *nav. mn.* izjédi -i *in* izjédi -í *ž* *ostanki hrane, zdrobljena krma*: mišje ~i; izjésti -jém *gl.* jesti, izjéden -a -o: osa izje hruško; izjédati -am, izjédanje -a *s*: črv izjeda tram, voda izjeda bregove; izjéda -e *ž*, izjédina -e *ž* *vdolbina po izjedi: med.* ~ v želodcu; *tudi* zjed

izjédkati -am, izjédkan -a -o: ~ sliko; izjedkanina -e *ž* *med.*

izjéma -e *ž*: ni pravila brez ~e, pravilo ima več izjem, vsi *z* ~o enega → *vsi do enega, razen enega*; izjémen -mna -o: ~ primer, ~o stanje; izjémoma *prisl.*: jutri začnemo ~ opoldne, izjémnost -i *ž*

izjókati *in* izjókati -am *in* -óčem *gl.* jokati: ~ oči; ~ si oči; ni se mogla ~; *vendar* zjokati se

izkadíti -ím, izkadí -íte! izkadíl -íla -o, izkajén -éna -o: ~ lisico (iz luknje); zakajena soba se izkadí, vsi lepi načrti so se mi izkadili kakor sanje, težka glava se mu je izkadila, mladostne norčije so se mu izkadile; *gl. tudi* skaditi

izkápati -am *in* -pljem, izkápál -a -o: krompir ~; *gl. tudi* izkopati

izkápati -am *in* -pljem: vino je izkápalo iz posode, sveča se je izkápala; izkápljáti -ám *gl.* kápljati: ~ zdravila iz stekleničke; voda se je izkápajala; *gl. tudi* skápati

izkásljati -am, izkásljan -a -o: ~ pljunek, kri, ~ se nad kom *olajšati si jezo, znesti se, povedati jih komu*; izkásljek -a [-lják-] *m med.*: krvav, gnojen ~; izkásljévati -tjem, izkásljúj -te! izkásljévál -ála -o, izkásljévánje -a *s*: ~ iz pljuč; *gl. tudi* skásljati se

izkávšati -am: ~ komu oči; *vendar* skávšati

izkáz -áza *m listina*: plačilni ~, šolski ~ *spričevalo*, računski ~; izkázén -zna -o: ~a pola, izkáznica -e *ž*: osebna, delavska ~, članska, obmejna ~; izkázilo -a *s* *izkazno potrdilo*

izkázati *in* izkázati -kázem *gl.* kazati: ~ pravico, prijateljstvo, ~ komu čast, spoštovanje, milost, dobroto, uslugo; pravica se je izkázala; izkázalo se je, da je slep *pokazalo se je*; ~ se pošten *in* poštenega, mož *in* moža; ~ se v čem *odlikovati se, postaviti se, odrezati se*; izkazováti -ujem, izkazúj -te! izkazováł -ála -o: ~ komu milost; izkazováanje -a *s*: ~ izgube, dobička, ~ hvaležnosti; *gl. tudi* skázati, razkazati

izkazíti -ím *skaziti*, izkázil -íla -o

izkáditi -am *skidati*

izkíhnati -am, izkíhniti -nem, izkíhnjen -a -o

izkládati -am, izkládánje -a *s*: ~ iz skrinje; *vendar* skládati

izklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati: ne zna molčati, vse izklepeta; *tudi* sklepetati

izklesáti -kléšem *gl.* klesati, izklesán -a -o: ~ kip iz marmorja, ~ luknjo v skalo, ~ si značaj; *gl. tudi* sklesati

izklicáti *in* izklicati -klíčem *gl.* klicati: ~ dražbo, ~ uredbe *razglasiti*, izklic -a *m oglas, razglas*; izklicen -cna -o: ~a cena, taksa; izkliceváti -ujem, izklicúj -te! izkliceváł -ála -o, izkliceváanje -a *s*: včasih so uredbe izklicevali; izklicevávec -vca *m; vendar* sklicati

izkljúčiti -ím, izkljúči -te! izkljúčil -a -o: ~ učenca iz šole, ~ koga iz družbe, ~ vsako možnost za kaj; izkljúčen -a -o: ~ dijak, ~a možnost uspeha; ~o, da bi uspel *ni mogoče*; izkljúčen -čna -o: ~a pravica, izkljúčljiv -a -o: ta tok ni ~; izkljúčljivost -i *ž*; izkljúčitev -tve *ž*;

izključeváti -újem, izključúj -te! izključevál -ála -o, izključevánje -a s, izključeválen -lna -o [-ln-]; *vendar* sključiti

izključúvati in izključúvati -újem in -úvam *gl.* ključvati, izključúvan -a -o in izključúvan -a -o: komu oči ~; *tudi* sključvati

izklopíti -ópim, izklopí -ite! izklopíl -fla -o, izklopíljen -a -o in izklopíti -im s *stal. poud.*: ~ tok, radio, luč; izklopítev -tve ž, izklop -ópa in -ópa m, izklopka -e ž, izklopilo -a s; *vendar* sklopiti

izknjížiti -im, izknjíženje -a s: ~ dolg; izknjížba -e ž

izkobácati -am se in izkobacáti -ám se *gl.* kobacati: težko se je izkobacal iz avta; *gl. tudi* skobacati se

izkobáliti -im se, izkobáljen -a -o: ~ se iz postelje; *gl. tudi* skobaliti se

izkólčiti -im se, izkólčen -a -o, izkólčenje -a s: *med.* noga se izkolči; izkolčítev -tve ž >[-uč-]

izkomplimentírati -am: ~ koga na lep način postaviti koga *pred vrata*

izkonstruirati -am *skonstruirati*

izkopáti -kópljem in -kopám *gl.* kopati: ~ jamo, truplo, krompir, zaklad, ~ komu oči, ~ se iz dolgov, težav, zadreg, skrbi; izkopanina -e ž, izkóp -ópa m: enodnevni ~ premoga; izkopina -e ž, izkópen -pna -o; izkopávači -am, izkopávanje -a s; *gl. tudi* skopati

izkoprnéti -im *skoprnéti*

izkoreníniti -im s *korenino* izrúvati, iztrebíti, izkoreninjenje -a s; izkoreninjen -a -o: ~ človek izrvan iz domačih tal in navad, izkoreninjenec -nca m, izkoreninjenka -e ž, izkoreninjenost -i ž

izkoristíti -im *porabiti*, *izrabiti*, izkoriščen -a -o, izkoriščenje -a s: ~ priložnost, ~ človeka, ~ novo pridobitev, ~ stroj, naravno silo, pogonsko moč; izkoristek -tka m *teh.*: ~ razsvetljave; izkoriščati -am; izkoriščanje -a s (*u*) *poraba*, *izraba*: družbeno ~ proizvodjalnih sredstev; kapitalistično ~ delovnega ljudstva; izkoriščeváti -újem, izkoriščúj -te! izkoriščevál -ála -o, izkoriščevánje -a s, izkoriščevávec -vca m, izkoriščevávka -e ž, izkoriščevávski -a -o: ~a politika, izkoriščeválen -lna -o [-ln-]

izkotíti -im, izkótí -ite! izkótíl -fla -o, izkotèn -éna -o: mačka izkoti mlade, kaj se bo iz tega izkotalo? izkótítev -tve ž; izkót -óta m: ti ~ ti; *tudi* skotiti

izkozláti -ám *gl.* kozlati: ~ jed, ~ se; *prenes.* tak zdaj si se izkozlat; izkozlán -a -o: ~a jed, ~ človek; izkozlánost -i ž; *tudi* skozlati

izkrčáti -am: ~ blago na suho, ~ se na breg; izkrčan -a -o: ~i ljudje, ~o blago; izkrceváti -újem, izkrčúj -te! izkrcevál -ála -o, izkrcevánje -a s; izkrceválen -lna -o [-ln-]: ~e priprave, čete, izkrcevališče -a s; izkrčeváti -am, izkrčevánje -a s

izkrčítiti -im: ~ grmovje, gozd, ~ si pot skozi goščo; izkrčítev -tve ž; *vendar* skrčíti

izkresáti -kréšem *gl.* kresati: ~ iskro iz kamna; *gl. tudi* skresati

izkričáti -im *gl.* kričati: pojdi in izkriči po vasi! otroci se izkričijo

izkristalizirati -am se: mnenja so se izkristalizirala

izkrivíti -im, izkrivi -ite! izkrivil -fla -o, izkrivljenje -a s; izkrivljen -a -o: ~a resnica, ~e besede; izkrivljati -am, izkrivljanje -a s: ~ resnico; *vendar* skriviti

izkrtáčiti -im: ~ klobuk, obleko; *prenes.* ~ človeka ošteti, *izpovedati ga*, *povedati mu resnico*; *tudi* skrtáčiti

izkrvavéti -im *gl.* krvaveti, izkrvavél -éla -o: bolnik je izkrvavel; seme izkrvavelega naroda; izkrvavítev -tve ž, izkrvavélost -i ž; *tudi* skrvaveti

izkúhati -am: meso se izkuha; izkúhan -a -o: ~a klobasa ni okusna; izkuhávati -am; *vendar* skuhati

izkupíti in izkúpiti -kúpim *gl.* kupiti: veliko ~ iz česa; *prenes.* pošteno jo je izkupil; izkúpljen -a -o: ~ denar = izkupiček -čka m, izkupnina -e ž, izkúp -a m; *gl. tudi* skupiti

izkústiti -im: ~ na vse strani; izkúšen -a -o: v svoji stroki ~, izkúšenost -i ž, izkúšnja -e ž: ~o delati, napraviti; izkúšati -am, izkúšanje -a s: ~ koga, ~ se v čem; izkuševávec -vca m, izkuševálen -lna -o [-ln-]; *tudi* skusiti

izkústvo -a s *skušnja*, *izkušnja*, *preskušnja*, *empirija*; izkústven -a -o [-stvən-] *empiričen*

izkušnjava -e ž *skušnjava*

izlačniti -im, izlačnjen -a -o: ~ koga *izpostiti*, dolga pot me je izlačnila, ves sem se izlačnil; izlačnjenost -i ž; *tudi* zlačniti

izlagati -am, izlaganje -a s: ~ blago (iz zabojev, omar), izlagavec -vca m, izlagávka -e ž, izlagálen -lna -o [-ln-], izlagálnik -a [-yn-] m; *vendar* zlagati

izláhka *prisl. zlahka*

izlájati -am: nazadnje se je pes le izlajal, ~ komu vse priimke

izlákati -am *izlačniti*, izlákán -a -o; *tudi* zlakati

izleči -lězem *gl. leči*, izlěžen -a -o: ptiči mlade izležejo; piščanci se izležejo; **izlégati** -am: mladiči se drug za drugim izlegajo; *tudi* zleči

izlečiti -lěčim *lit. ozdraviti*

izlépa *prisl. zlepa*

izlět -éta m: napraviti ~, iti na ~, ~ na hrib, biti na ~u, šolski, poučen, družaben ~; izlěten -tna -o: ~a pisarna, ~a točka; izlětnik -a m, izlětnica -e ž, izlětniški -a -o: ~i avtobus

izletěti -letim *gl. leteti*: ptiči izletijo (iz gnezda), izletišče -a s: ~ pri panju; izlětati -am: otroci se pošteno izletajo; ptiči drug za drugim izletajo iz gnezda; izlětávati -am, izlětávanje -a s: vrabci izletavajo (izpod strehe); izlětálnik -a [-yn-] m *brada pri panju*; *gl. tudi* zleteti

izleviti -im se, izlěvi -ite se! izlěvil -ila -o, izlevljěn -ěna -o: izlevi se kača, ko zleze iz stare kože; izlevitev -tve ž

izliti -lįjem: ~ vodo (iz posode), izlilo se je = dež se je izlil; izlit -a -o: ~o oko, izlítje -a s, izlítek -tka m; izliv -a m: ~ prekipevajočih čustev, *med.* ~ seča, semena; izlívек -vka m *med.*; izliven -vna -o: ~a šoba, cevka; izlivati -am *gl. dolivati*: ~ kaj iz česa; reka se izliva v morje; *gl. tudi* zliti

izlizati *in* izlízati -lįžem *gl. lizati*: ~ rano; denar, os, podplat, žlica se izlizje; ~ se (iz bolezn); *tudi* zlizati

izlőcati -am: ~ sokove, seč, duh, smrad, kisline; žolč se redno izlőča; izlőčanje -a s: notranje ~, ~ žolča; izlőčeváti -ųjem, izlőčevál -ála -o, izlőčevánje -a s, izlőčevávec -vca m, izlőčevávka -e ž [oseba *in* priprava], izlőčeválo -a s, izlőčeválen -lna -o [-ln-]: ~i organi; izlőčeválnik -a [-yn-] m

izlőčiti *in* izlőčiti -lőčim *gl. ločiti*: ~ plevel (iz zrnja), ~ koga iz družbe, ~ iz telesa vodo, gnoj; izlőčen -a -o: ~ iz skupnosti, izlőčenec -nca m, izlőčenka -e ž; izlőčitev -tve ž, izlőčljiv -a -o, izlőčljivost

-i ž, izlőčitven -a -o [-tvən-]; ~i postopek *pr.*; izlőčilen -lna -o [-ln-]: ~e tekme; izlőčilo -a s, *nav. mn.* izlőčila -il [-il], izlőček -čka m, izlőčina -e ž

izlőžba -e ž *okno*: lepo urejena ~, postaviti v ~o, imeti v ~i v *oknu*, napraviti ~o; izlőžben -a -o [-žən-]: ~o okno

izlőžiti -im, izlőži -ite! izlőžil -ila -o, izlőžen -ěna -o: ~ blago (iz zabojev), iz trgovine v okno; *vendar* izlőžiti **izlųknjati** -ám *in* izlųknjati -am *gl. lųknjati*, izlųknján -a -o *in* izlųknjan -a -o: ~ papir, obleko, čevlje

izluščiti *in* izluščiti -im *gl. luščiti*: ~ zrno (iz stroka), jedro (iz lupine), ~ pomen (iz besed), vsebino (iz knjige); izluščěn -a -o: ~ strok, ~o zrno, ~a resnica, izluščljiv -a -o

izlužiti -im, izlužen -a -o: ~ pepel, les, kože; izlužitev -tve ž, izluževálnica -e [-yn-] ž

izmakniti izmáknem, izmakni -ite! izmaknil -ila -o *in* izmákniti -nem s *stal. poud.*: ~ komu denar, knjigo, ~ se čemu, izmakljiv -a -o: ~o pero, ~ človek, izmakljivec -vca m, izmakljívka -e ž, izmakljivost -i ž >[-mak- /-mak-]; *tudi* zmakniti

izmála *prisl. zmala*

izmaličiti -im: vse izmaliči *pokvari, skazi, spaci*; izmaličěn -a -o: od bolezní ~ obraz, ~a podoba *skažena, spačena*; ~a resnica *pokvarjena*, izmaličenost -i ž; *tudi* zmaličiti

izmamiti *in* izmámiti -im *gl. mamiti*: ~ komu kaj, ~ iz koga kaj, ~ koga (iz hiše), izmáma -e ž, izmamítev -tve ž; *vendar* zmamiti

izmazati *in* izmázati -mázem *gl. mazati*: ~ koga iz česa, ~ se na sodišču; *vendar* zmazati

izméček -čka m *gl. izmetati*

izmed *predl. z rod.*: ~ hiš se je slišal jok, ~ ljudi je panil, ~ vseh najboljši *od vseh, med vsemi, vseh*; eden, kdo, nekdo ~ vaščanov

izměna -e ž: delati v dveh ~ah, po ~i = izmėnoma *prisl.*; izmenljiv -a -o, izmenljivost -i ž, izmėničen -čna -o: ~i tok. ~o nastopati, ~a kopel *topla in mrzla*; izmėničnost -i ž

izmencati -ám *gl. mencati*: ~ umazanijo iz perila; izmencán -a -o: ~o perilo >[-mən-]; *gl. tudi* zmencati

izmenjati *in* izménjati -am *gl.* menjati, izménjan -a -o: ~ denar; straže se izmenjajo; ~ pisma; izmenjalen -lna -o [-ln-]: ~a gred, izmenjálnik -a [-un-] *m stroj.*, izmenjác -a *m*; izmenjeváti -ujem, izmenjúj -te! izmenjevál -ála -o, izmenjevánje -a *s*, izmenjevávec -vca *m*, izmenjevávka -e *ž*; izmenjaváti -am, izmenjavá -e *ž*: ~ misli, pisem, not, izmenjávén -vna -o: ~i rok, izmenjeválnica -e [-un-] *ž*; *tudi* zmenjati

izméra -e *ž*: miza take ^o~e *takih mer*; škoda v ^o~i nekaj milijonov škoda nekaj milijonov, nekajmilijonska; gozd v ^o~i petdesetih hektarov gozd petdesetih hektarov

izméríti -im, izmérjen -a -o: ~ dolžino, cesto, posodo, ~ vročino, stopnjo alkohola, mastnost mleka, pritisk krvi, ~ na oko, na korake, s pripravo; izmérén -rna -o = izmerljiv -a -o, izmérnó -i *ž* = izmerljivost -i *ž*, izmérék -rka *m rezultat merjenja*; *gl. tudi* zmeriti

izmésti -métem *gl.* mesti: ~ saje (iz dimnika); izmetén -éna -o: ~ dimnik, ~a peč, ~e saje; izmétati -métam, izmétanje -a *s*: ~ saje (iz dimnika); *vendar* zmeti

izmetáti -méčem *gl.* metati: ~ iz sebe, moč izmeče goščo iz sebe in se učisti; ovce in koze izmečejo zobe; bolnik je izmetal veliko krvi; izmèt -éta *m*, izméček -čka *m*: krvav, gnojen ~ *med.*, ~ človeške družbe; izmetávati -am, izmetávánje -a *s*: ~ denar; *vendar* zmetati

izmikati -am *in* -ičem, izmikanje -a *s*: ~ glavo udarcem, ~ roko komu, ~ se komu, ~ se delu, odgovornosti; ~ komu denar; *tudi* zmikati

izmiráti -am *izumirati*

izmišliti -im si *ali* se: ~ si kaj o čem; na celem si kaj ~; izmišljen -a -o: ~o ime *pseudonim*, ~a zgodba, to je vse ~o *neresnično*; izmislek [-lók-] *m*; *gl. tudi* zmisлити se

izmišljati -am si *ali* se, izmišljanje -a *s*: ~ si izgovore, izmišljáva -e *ž*; izmišljévati -ujem, izmišljúj -te! izmišljévál -ála -o, izmišljévánje -a *s*, izmišljévávec -vca *m*, izmišljévávka -e *ž*, izmišljija -e *ž*, izmišljotna -e *ž* *izmislek, izmišljava, izmišljija*; *tudi* zmišljati si

izmíti -mijem, izmil -fla -o, izmít -a -o: ~ sod, maroge, rane; izmitje -a *s*, izmítek -tka *m*, izmívati -am, izmíval -a -o *in* -ála -o, izmívanje -a *s*; *tudi* zmíti

izmáda *prisl. zmlada*

izmlátiti *in* izmlátiti -im *gl.* mlatiti, izmláčen -a -o: ~ zrnje, ~ iz koga lažnost; *tudi* zmlatiti

izmodríti -im, izmódrí -íte! izmódril -fla -o: nesreča ga ni izmodrila, z leti se boš izmodril, izmodritev -tve *ž*; izmodrováti -ujem, izmodruj -te! izmodrovál -ála -o: kaj si pa ti izmodroval *modrega nasnoval, izvrtal*; *tudi* zmodriti

izmolédovati -ujem *in* izmoledováti -ujem *gl.* moledovati: ~ od koga kaj

izmolíti -mólím *gl.* moliti, izmóljen -a -o: mati izmoli otroka, ~ komu kaj; *vendar* zmoliti

izmolsti -mólzem *gl.* molsti, izmólzen -a -o (^oizmólžen -a -o): kravo je treba dobro ~; ves denar je izmolzel iz njega; izmólzek -zka *m* ^ž[-oy-]; *tudi* zmolsti

izmotáti -ám *in* izmótati -am *gl.* motati: ~ se iz hudih zadreg; izmotávati -am, izmotávánje -a *s*; *vendar* zmotati

izmóznati -am *posrkati mozeg iz kosti*: tako življenje ga mora ~; izmóznán -a -o *izčrpan, izžet*: ves je že ~ od norije; izmóznávati -am, izmóznávánje -a *s*

izmaréti -mr(j)ém *in* -mfjem *gl.* mreti

izmučíti -im, izmučen -a -o: pot me je izmučila; *tudi* zmučiti

izmuzáti -am se: drug za drugim so se izmuzali (iz hiše); izmuzniti -nem: muževno mladiko ~ *posneti skorjo*; riba se mu je izmuznila iz roke; izmuznilo mi je; danes se mi ne izmuzneš; ~ se od dela *ali* z dela, iz družbe; cepin se izmuzne, ~ se brez kazni; v hudi zagati se je že zmeraj izmuznil; *tudi* zmuzati se

iznad *predl. z rod. na vpr. od kod?*: kamen je priletel ~ pečine; oče je vzel britev ~ vrat; *napačno na vprašanje kje? kod?*: policia je pribita ~ vrat nad vrati, ~ pečine so se pasli gamsi *nad pečino*

iznájti -nájdem *gl.* najti, iznájden -a -o: ~ nove stroje, priprave, načine dela, iznájdek -dka *m*, iznajdljiv -a -o: ~ duh, razum, človek; iznajdljivec -vca *m*, iznajdljivost -i *ž*: dar ~i; iznajditelj -a *m*, iznajditeljica -e *ž*; iznajditeljski -a -o: ~e pravice; *vendar* znajti se

iznakazíti -im *pohabiti, spačiti gl.* nakaziti; iznakazěn -ěna -o: ~ človek *spáček, pohabljenec*, iznakazěnenec -nca m, iznakazěnka -e ž, iznakazěnost -i. ž; *tudi* znakaziti

iznášati -am, iznášanje -a s: ~ pohoštvo (iz hiše), ~ lan na travo; ° očitke proti komu *nastopati z očitki, očitati*; ° predloge *predlagati, staviti predloge*; *vedar* znašati

iznebiti -im se *znebiti se*, iznébil -ila -o

iznejevértiti -im *izneveriti*

iznemóči -mórem *obnemóči gl.* moči; iznemógel -mógla -o *onemogel, brez moči*: ~ bolnik, ~o srce; iznemóglost -i ž; *tudi* znemóči

iznenáditi -im *presenetiti*, iznenáden -a -o, iznenádenje -a s: ~ koga z obiskom; iznenáda *prisl. nepričakovano, kar na lepem, nanagloma, naenkrat*

izněstí -něsem *gl.* nesti: ~ obleko (iz omar) na sonce; ° očitke zoper koga *očitati komu*; na sestanku je °iznesel vprašanje *je načel, sprožil, postavil*; ° ~ predlog *predložiti, predlagati, staviti predlog*; *vedar* zněsti

iznevěrtí -im, iznevěrjen -a -o: ~ komu prijatelja, ~ se komu, ~ se dolžnosti, poklicu, nalogi; iznevěra -e ž, iznevěrjati -am, iznevěrjanje -a s

izníčiti -im *zničiti*

iznikniti -nem *priti na dan*: voda iznikne

iznoréti -im se *gl.* noretí: otroci so se iznoreli; ko se iznori, je spet dober; *vedar* znoretí

iznosíti -nósim *gl.* nositi: vse so mi iznosili (iz hiše); blago se iznosi *obrabi*; iznós -ósa m: ° ~ vseh dohodkov *znesek*; *vedar* znositi

iznóva *prisl. znova*

izobára -e ž *črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakim zračnim pritiskom*

izobáta -e ž *črta na zemljevidu, ki veže kraje, kjer je morje enako globoko*

izobčítí -im, izóbčēn -a -o, izóbčēnje -a s: ~ koga iz družbe, iz cerkve, izóbčēnec -nca m, izóbčēnka -e ž; izobčeváti -újem, izobčúj -tel izobčevál -ála -o, izobčevánje -a s

izoběsiti -im, izoběšen -a -o: ~ zastavo, oklic, razglas; izoběsek -ska m; izoběšati -am, izoběšanje -a s: ~ zastave

°izobílje -a s *obilje, obilica, blaga na pretek, udobje, bogastvo, potrata*

izoblíčiti -im, izoblíčen -a -o: ~ iz gline obraz

izoblikováti -újem *gl.* oblikovati, izoblikován -a -o, izoblikovánje -a s: ~ človeka, družbo, ~ klobuk *dati mu pravo obliko*; *tudi* zoblikovati

izoblíti -im, izóbljen -a -o: zgornji del je lepo izobliil, plošča se je izobliila; *tudi* zobliiti

izobráziti -im *omikati, olikati*, izobrážen -a -o: ~ duha, jezik, ~ mladi rod, izobráženost -i ž, izobráženec -nca m, izobráženka -e ž, izobráženstvo -a s; izobrážen -zna -o: ~o delo, ~e možnosti, izobrázba -e ž: domača, šolska, strokovna, umska, višja, nižja, srčna, teoretična, praktična ~; izobráževáti -újem, izobrážúj -te! izobráževál -ála -o, izobráževánje -a s; izobráževálen -lna -o [-ln-]: ~o društvo, izobráževálnica -e ž [-ln-], izobráževávec -vca m, izobráževávka -e ž

izogámēn -mna -o *biol. istoploden, istoroden*, izogarnija -e ž *razplajanje z istorodnimi spolnimi celicami*

izogén -a -o *biol. istoroden*, izogentija -e ž *istorodnost, isti genotip*

izogíbatí -am *in -ljem se gl.* ogibati se, izogíbanje -a s: ~ se dela, v družbi se mu izogibajo ko gobavcu; izogíbalíšče -a s; izogíbalēn -lna -o [-ln-]; izogíb -a m: pri ~u sta vozova trčila; °v ~ posledíc(am) *da se izognemo posledicam*; izogníti -ógnem se *gl.* ogniti: bolj se ne morem ~; izógnjen -a -o: avto je dovolj ~; *tudi* zogibati se

izoglósa -e ž *črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakimi jezikovnimi pojavi, zlasti glasovnimi in sintaktičnimi*

izogón -a -o *geom. enakokoten*: ~ lik z enakimi koti, izogónost -i ž *enakokotnost*; izogóna -e ž *črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakim magnetnim odklonom*

izohípsa -e ž *črta na zemljevidu, ki veže točke z enako nadmorsko višino*

izoklína -e ž *črta na zemljevidu, ki veže kraje z enakim magnetnim naklonom*

izokrógliti -im in izokrógliti -im *gl.* okrogeliti; *tudi* zokrogeliti

izokrožítí -im in izokróžiti -im *gl.* krožiti, izokróžen -a -o, izokróžitev -tve ž, izokróževáti -újem, izokróžúj -te! izokróževál -ála -o, izokróževánje -a s

izolirati -am *osamiti*, izoliran -a -o, izoliranje -a s: ~ žico, bolnika, izoliranost -i ž, izoliren -rna -o *osamilica*: ~i trak, *med.* ~i oddelek = izolirnica -e ž, izolacija -e ž, izolacijski -a -o: ~e priprave, ~a politika, izolacionizem -zma m, izolátor -ja m *teh.*, izolátorski -a -o: ~a veriga, izolánt -a m *teh.*

izoméren -rna -o *kem.*, izomerija -e ž *kem.*
izométričen -čna -o *kar je enakih mer:*
min. ~i kristali, *geom.* ~a perspektiva
izomérfen -fna -o *enake oblike:* *min.* ~e snovi, izomorfija -e ž

izonegáti -im in **izonegati** -am *zonegati*
izoráti -órijem in -órijem *gl. orati*: sredi brazde je izoral mišje gnezdo; ~ brazdo na globoko; izorávati -am, izorávanje -a s: ~ krompir, izárati -am, izáranje -a s; *vendar* zorati

izostáti izostánem *gl. ostati* → *ne priti, manjkati*: danes je izostal (iz šole, od seje) → *ga ni bilo (v šolo, na sejo), ni prišel*; izostánek -nka m: šolski ~ zamuda, ~ klorofila *manjkanje*; izostájati -am, izostájanje -a s

izostríti -ím, izóstri -íte! izóstril -íla -o: ~ konico, rez; ~ čut, okus, ~ sliko *fol.*; izostrén -éna -o: ~ sluh, vid, ~a slika; izostrítev -tve ž; *tudi* zostriti

izotérma -e ž *črta na zemljevidu, ki veže kraje z enako povprečno letno temperaturo*
izotóp -a m *fiz.*: uranovi ~i, izotópen -pna -o, izotópski -a -o

izpád -páda m: napraviti ~ iz trdnjave, *med.* ~ maternice, črevesa, ~ zoper koga → *napad na koga*; izpádati -am: lasje izpadajo; izpádanje -a s: ~ polglasnika; tekme na ~; *vendar* spadati
izpáhati -am, izpáhan -a -o: ~ prah iz odeje, ~ pleve, ~ iz koga lenobo, komu hlače ~; *tudi* sphati

izpahníti in izpáhni -páhnem *gl. pahniti*: ~ koga (iz sobe, iz družbe), ~ (si) roko, nogo (iz členka, kolka, gležnja); mehurji, óspice, mozolji se izpahnejo; izpáhnen -a -o: ~a noga, ~i mozolji; izpáh -áha m, izpahováti -újem, izpahúj -tel! izpahováł -ála -o, izpahovánje -a s: (iz želodca) se mu izpahuje, mozolji se mu izpahujejo >[-pah-/-pah-]; *gl. tudi* sphahni

izparéti -ím *gl. parati*: vrela voda hitro izpari, izparévati -am, izparévanje -a s: voda izpareva

izpáriti -ím, izpárjen -a -o: vodo ~, voda se izpari, izparílen -lna -o [-ln-]: ~i postopek, izparílnica -e [-un-] ž, izparílnik -a [-un-] m; izparina -e ž, izparivati -am, izparívanje -a s: ~ tekočine; *gl. tudi* spariti

izpásti -pádem *gl. pasti*: zob, las izpade, beseda mi izpade (iz spomina), vsako leto izpade kak odbornik (iz odbora); igra je lepo °izpadla *uspela*, *se posrečila*; naloga je slabo °izpadla *je slaba*, *ni uspela*, *se ni posrečila*, *je ponesrečena*; *vendar* spasti

izpásti -pásem, izpášnik -a m; *gl. tudi* spasti spasem

izpeljáti -péljem *gl. peljati*: ~ gnoj (iz hleva), ~ ptičke (iz gnezda), ptički se izpeljejo, ~ načrt; kako boš le to izpeljal? izpeljánec -nca m [mladič], izpeljánček -čka m, izpeljáva -e ž, izpeljaváti -am, izpeljavávanje -a s; izpeljeváti -újem, izpeljúj -tel! izpeljevál -ála -o, izpeljevanje -a s: ~ načrte, besede, dokaze, nasledke iz vzrokov; izpeljív -a -o: načrti so ~i, ta rešitev ni ~a, izpeljívost -i ž; *tudi* speljati

izpéti -pném *gl. peti* se: ~ vpeto kljuko; izpét -a -o: ~ kaveljček *iztaknjen*; izpénjati -am, izpénjanje -a s; *vendar* speti

izpéti -pôjem *gl. peti*: ~ pesem do kraja, ta se bo hitro izpel; izpét -a -o: ~a melodija *oguljena*, ~ glas *hripav, hreščeč, utrujen*

izpháti izphám in izpšém *gl. phati*; *tudi* sphati

izpíhati -am in -pišem *gl. pihati*: ~ prah iz luknje, ušesa ~, izpih -a m; izpíhniti -nem, izpíhnen -a -o: ~ smet (iz knjige); izpíhováti -újem, izpíhuj -tel! izpíhovál -ála -o, izpíhovávanje -a s; *vendar* sphati
izpíkčati -am, izpíkčan -a -o, izpíkčanje -a s: vrstico, kazalo ~ *tisk.*; izpíkčeváti -újem, izpíkčevávanje -a s

izpílliti -ím: ~ žago, ~ zobce pri kolesu; ~ pesem, besedilo, govor; izpíljen -a -o: ~a žaga, ~ govor; izpíljenost -i ž; *tudi* spílliti

izpípáti -am in -pljem, izpípan -a -o: ~ zob, ~ denar iz koga, novico iz ljudi

izpírati -am, izpíranje -a s: ~ usta, rano, želodec, uho *med.*, ~ cesto; ~ fotografsko ploščo, film *fol.*; ~ zlato *min.*; izpírálo -a s, izpírálen -lna -o [-ln-],

izpiralnik -a [-*um-*] *m*, izpirališče -a *s*, izpiravec -vca *m*: ~ zlata; *tudi* spirati
 izpisati in izpisati -pišem *gl.* pisati: izpiši, ne okrajšuj! ~ si prste, pisatelj se je izpisal *izčrpal*; ~ si kaj (iz knjige); izpisan -a -o: ~o besedilo, ~a pisava; izpis -a *m*, izpisek -ska *m*: ~ iz zemljiške knjige; izpisovati -ujem, izpisuj -te! izpisovál -ála -o, izpisovánje -a *s*: ~ besede, misli, napake *ekscerpirati*; črke lepo ~, izpisovavec -vca *m*, izpisovávka -e *ž*, izpisnina -e *ž*; *vendar* spisati
 izpišiti -im se, izpišen -a -o: mozolji se izpišijo; izpišilo se mi je, izpiš -a *m*: uistični ~, izpišek -ška *m*
 izpit -a *m* *skušnja*, *izkušnja*: diplomski, zrelostni, sprejemni, popravni, dopolnilni, strokovni, mojstrski, pomočniški ~, ~ iz matematike, *iz* čevljarstva, iz babištva; ~ napraviti, opraviti, narediti (°položiti), ~ delati (°polagati), iti k ~u, biti pri ~u (°na ~u), imeti ~, pri ~u (°na ~u) pasti, izpiten -tna -o *izpraševalen*: ~a komisija, snov
 izpitati -am, izpitan -a -o: ~ purana, prašiča; *tudi* spitati
 izpiti -pijem *gl.* piti: ~ vodo, vino, ~ vso modrost, ~ na dušek, do dna, ~ komu na zdravje, ~ komu mozeg; izpit -a -o: ~o vino, ~ kozarec, ~a zemlja, ~ obraz, ~ človek; izpitost -i *ž*, izpitek -tka *m*; *gl.* *tudi* spiti
 izplačati in izplačati -am *gl.* plačati: ~ vlogo, doto, denar, ~ delavcem plačo = ~ delavce, pošteno ga je izplačal; saj se ne izplača delati *saj ni vredno*; izplačan -a -o: biti ~, sestre ima že ~e, dobiti ~o; izplačilo -a *s*, izplačilen -lna -o [-*ln-*]: ~i dan; izplačljiv -a -o: ~o v treh obdobjih, izplačljivost -i *ž*; izplačevati -ujem *gl.* plačevati, izplačevanje -a *s*, izplačevavec -vca *m*; *gl.* *tudi* splačati
 izplakniti izplaknem, izplakni -ite! izplaknil -ila -o, izplaknjen -a -o in izplakniti -nem *s stal. poud.*; izplāk -áka *m*: stranišče na ~, izpláka -e *ž*: tovarniške ~e, izplakováti -ujem, izplakovál -ála -o, izplakovánje -a *s*, izplakoválnik -a [-*um-*] *m*; *tudi* splakniti
 izpláti -póljem *gl.* plati, izplán -a -o: ~ vodo (iz čolna), ~ žito; *tudi* splati
 izplávati -am: ~ iz vrtinca, iz slabih redov; *gl.* *tudi* splavati
 izplávina -e *ž* *eluvij*

izpláziti in izpláziti -im *gl.* plaziti se, izplázen -a -o: ~ jezik; *vendar* splaziti se
 °izplém -a *m* *dobit*
 izplésti -plétem *gl.* plesti: ~ komu kaj iz rok, ~ se iz zadrege; *vendar* splesti
 izpléti -plévem *gl.* pleti, izplét -a -o: ~ korenje, repo
 izplézati -am: ~ (iz stene); *gl.* *tudi* splezati
 izpljúniti -nem, izpljúnjen -a -o: ~ slino, kri; izpljúnek -nka *m*; izpljuváti in izpljívati -pljújem in -pljúvam *gl.* pljuvati
 izplúti -plóvem in -plújem *gl.* pluti: ladja izplove, izplúte -a *s*; *vendar* spluti
 izplúžiti -im: ~ cesto, ~ pri smučanju; *tudi* splúžiti
 izpod *predl. z rod. na vpr. od kod?*: voda teče ~ skale; riba je šinila ~ skalc: pes leži ~ mize *pod mizo*, ~ te cene ne dam *pod to ceno*; otroci ~ enega leta *pod enim letom*
 izpodbádati -am, izpodbádanje -a *s*: ~ konja, ~ koga k čemu; *tudi* spodbadati
 izpodbíti -bijem *gl.* biti, izpodbit -a -o: ~ komu noge, podlago, ~ predlog, dokaz, trditev; izpodbijati -am *gl.* izbijati, izpodbijanje -a *s*; *tudi* spodbiti
 izpodbósti -bódem *gl.* bosti, izpodbodén -éna -o: ~ konja, ~ koga k delu; *tudi* spodbosti
 izpodbríti -brijem *gl.* briti, izpodbrit -a -o, izpodbrítje -a *s*
 izpodbúda -e *ž*: ~ k čemu, izpodbúden -dna -o: ~e besede; izpodbuditi -im, izpodbúdi -ite! izpodbúdil -ila -o, izpodbujén -éna -o; izpodbújati -am, izpodbujanje -a *s*; *tudi* spodbu-
 izpodgrísti -izem *spodgrísti gl.* grísti
 izpodjédati -jédam: ~ bregove, korenine, službo, tovariša; izpodjésti -jém *gl.* jesti, izpodjéden -a -o, izpodjéd -éda *m* *bramor*; *tudi* spodjedati
 izpodkopáti -kópljem in -kopám *gl.* kopati: voda izpodkoplje temelje, ~ si ugled, prihodnost; izpodkopávati -am, izpodkopávanje -a *s*: nočno delo mu izpodkopava zdravje; izpodkopováti -ujem, izpodkopovál -ála -o, izpodkopovánje -a *s*; *tudi* spodkopati
 izpodlézti -lézem *gl.* lesti, izpodlézen -a -o: ~ koga; izpodlézovati -ujem in izpodlézováti -ujem, izpodlézovanje -a *s* in izpodlezovánje -a *s*; *tudi* spodlesti
 izpodletávati -am *spodletavati*

izpodletí -ím *gl.* leteti: člověku izpodleti pri hoji, pri delu; izpodlétel -ěla -o: ~i načrti, izpodlétati -am, izpodlétanje -a *s*; izpodlétovati -ujem *in* izpodlétovati -ujem, izpodlétovanje -a *s in* izpodlétovanje -a *s*; *tudi* spodleteti

izpodmakniti izpodmákнем, izpodmakni -íte! izpodmakniti -ila -o *in* izpodmákнiti -nem *s stal. poud.*: ~ komu stol, desko >[-mak- / -mæk-]; izpodmikati -am, izpodmikanje -a *s*; *tudi* spodmakniti

izpodnében -bna -o: ~o kamenje

izpodnésti -nésem *gl.* nesti, izpodnesèn -ěna -o: ~ komu nogo, desko, načrte; kamen se mu je izpodnesel; izpodnášati -am, izpodnášanje -a *s*; *tudi* spodnesti

izpodrásti -s(t)em *gl.* rasti: mladi so ga izpodrasli; izpodrás(t)el -s(t)la -o *in* izpodrásčen -a -o: ~ gozd; izpodrásčati -am, izpodrásčanje -a *s*; izpodrástek -tka *m*, izpodrásčina -e *ž*; *tudi* spodrasti

izpodrécati -am: ~ (si) krilo = ~ se, ~ koga *trdo ga prijeti, našteti mu jih*; izpodrécan -a -o: ~o krilo, ~a ženska; izpodréc -éca *m in* izpodréc -a *m trak za izpodrec (av)anje*; izpodrecávati -am, izpodrecavanje -a *s*; *tudi* spodrecati

izpodrédti -ím, izpodrděti *in* izpodrděti -ite! izpodrdědil -ila -o, izpodrdějen -ěna -o: ~ veliko živine; izpodrděja -e *ž*; izpodrdějek -jka *m*, izpodrdějati -am, izpodrdějanje -a *s*; *tudi* spodrděti

izpodrépti -ím, izpodréptjen -a -o: ~ koga s krepelom *nagnati ga*; *tudi* spodrepiti

izpodrézati -rězem: ~ komu žilo, peruti, ~ čebele, ~ dotok (živil, novic) komu, ~ rob rane; izpodrézan -a -o: ~a krila, ~ polet; izpodrězek -zka *m*, izpodrězilo -a *s*, izpodrězina -e *ž*, izpodrězilnik -a [-yn-] *m* [*orodje*]; izpodrězávati -am, izpodrězavanje -a *s*; izpodrězovati -ujem, izpodrězúj -te! izpodrězováł -ála -o, izpodrězovanje -a *s*; izpodrězovávec -vca *m*; *tudi* spodrezati

izpodríniti -nem, izpodrínjen -a -o: ladja izpodríniti vodo, ~ koga *ž* njegovega prostora, iz službe, ~ koga pri zaslužku, napredovanju; izpodrívati -am, izpodrivanje -a *s*; prašiči se pri koritu izpodrívajo; izpodríváč -a *m*; *tudi* spodríniti

izpodvezáti *in* izpodvėzati -vėzem *gl.* vezati: ~ žilo, bradavico, polipa; ~ krilo izpodrecati; izpodvėzan -a -o: ~a bradavica; izpodvėza -e *ž*, izpodvėžnja

-e *ž*; izpodvezováti -ujem, izpodvezúj -te! izpodvezováł -ála -o, izpodvezovanje -a *s*; *tudi* spodvezati

izpodžagati -am, izpodžagan -a -o: ~ desko, mostnico, vejo; izpodžagovati -ujem, izpodžagováł -ála -o, izpodžagovanje -a *s*, izpodžagovávec -vca *m*; *tudi* spodžagati

izpójati -am se *gl.* pojeti, izpóján -a -o: krava se izpoja; *tudi* spojati se

izpólniti *in* izpólniti -pólnim *gl.* polniti: ~ nastalo vrzel, ~ obljubo, ukaz, željo, ~ ček, načrt, ~ 70 let, sanje se izpólnijo; izpólnjen -a -o: ~o deseto leto, ~a dolžnost; izpólnjenost -i *ž*, izpólnítev -tve *ž*, izpólnljiv -a -o, izpólnjeváti -ujem, izpólnjúj -te! izpólnjevál -ála -o, izpólnjevanje -a *s*: ~ dolžnosti, izpólnjevávec -vca *m*, izpólnjevávka -e *ž* >[-yn-]; *tudi* spolniti

izpopólniti *in* izpopólniti izpopólnim *gl.* polniti: ~ odbor, stroj, ~ način dela, izpopólnjen -a -o: ~o število odbornikov; ~ izvod; druga, ~a izdaja; izpopólnítev -tve *ž*, izpopólnilen -lna -o [-ln-]; izpopólnjeváti -ujem: ~ letnike revije, ~ svoj značaj, ~ se v stroki, izpopólnjeválen -lna -o [-ln-]: ~a delavnica, izpopólnjevávec -vca *m*, izpopólnjevávka -e *ž* >[-yn-]; *tudi* spopólniti

izposlováti -ujem *oskrbeti, dobiti gl.* poslovati: ~ komu kaj, ~ pri kom podporo za koga; ~ dovoljenje

izposoditi *in* izposódti -sódim *gl.* posoditi: ~ komu denar, ~ si denar, knjigo pri kom, ~ si koga *privoščiti si ga, prijeti ga*; izposójen -a -o: ~ denar, ~a beseda slov. = izposójenka -e *ž*, izposojnina -e *ž*; izposójati -am, izposójanje -a *s*; izposojeváti -ujem *gl.* posojevati, izposojevanje -a *s*, izposojevávec -vca *m*, izposojevávka -e *ž* 1. *kdor si izposoja, 2. kdor izposoja, izposojeválen -lna -o [-ln-], izposojeválnica -e [-yn-]* *ž*; *tudi* sposoditi si

izpostáviti -ím 1. ~ koga nevarnosti, ~ se za koga, 2. *mat., litg., fot. eksponirati*; izpostávljen -a -o: ~ biti *viden vsakomur*, biti ~ napadom; izpostávljati -am *gl.* postavljati, izpostávljanje -a *s in* izpostávljanje -a *s*; izpostáva -e *ž*

izpostítí -póstim *in* -ím *gl.* postiti, izpóstěn -a -o: ~ jetnika, izpostítev -tve *ž*; *tudi* spostiti

izpotiti -potím, izpóti -íte! izpótil -íla -o: ~ prehlad; izpoténost -i ž; *tudi* spotiti
izpóved -i ž *izjava*: ustna, pismena ~, ~ pred sodiščem, pred pričami; ~ prič, ~ vere, ~ o dogodku, ~ preklicati; izpóveden -dna -o: ~o besedilo; *vendar* spoved

izpovedáti -povém *gl.* povedati: ~ kaj o čem, ~ komu ljubezen; izpovedováti -újem, izpovedúj -te! izpovedováł -ála -o, izpovedovánje -a s: ~ vero v kaj, ~ prepričanje o čem, ~ ljubezen do koga, ~ čudne nazore; izpovedovávec -vca m, izpovedovávka -e ž; *vendar* spovedati

izpráskati -am *gl.* praaskati: komu oči ~, *med.* maternico ~; izpraskanina -e ž; *tudi* spraaati

izprašáti in izprašáti -am *gl.* vprašati: ~ koga o dogodkih, o novicah, ~ dijaka matematiko, iz geometrije; ~ si vest; izprašan -a -o: ~ filozof, ~a babica; ~ iz matematike; izpraševáti -újem, izprašúj -te! izpraševál -ála -o: ~ dijaka matematiko, ~ v šoli, ~ pred sodiščem, ~ koga o čem, po čem; izpraševálen -lna -o [-ln-]: ~a komisija, izpraševávec -vca m, izpraševávka -e ž, izpraševálec -nca m, izpraševánka -e ž; *tudi* sprašati

izprašíti -im, izpraší -ite! izprašíl -íla -o, izprašen -ěna -o: ~ obleko, čebele se izpraše, ~ komu hlače *našeskat* ga; *tudi* sprašiti

izpráti -pěrem *gl.* prati: ~ madež iz srajce, ~ rjuhe, rudo, *med.* ~ usta, rano, *fol.* ~ ploščo, film; izprán -a -o: ~a cesta, ~ želodec; izpránost -i ž, izpralna -e ž *eluvij*; *tudi* sprati

izprazníti in izprázniti -nim *gl.* prazniti: ~ hišo, posodo, kozarec, žep, puško, ~ glavo, srce; do dna ~, želodec se izprazni; izpráznjen -a -o: ~ sod, žep, ~a soba, ~o mesto; izpraznítev -tve ž: ~ prestola, sob; izpraznjeváti -újem, izpraznjúj -te! izpraznjevál -ála -o, izpraznjevánje -a s; *tudi* sprazniti

izprebistríti -im se, izprebistril -íla -o: zmeden človek se včasih izprebistri; izprebistrek -a [-rak-] m; *tudi* sprebistriti se
izpréči -préžem, izprézi -te in -ite! izprégel -gla -o: po napornem delu je treba malo ~; konje ~; izpréžen -a -o: ~i konji, ~ voz; izprégati -am, izpréganje -a s; *vendar* spréči

izpred predl. z rod. na vpr. od kod? od kdaj?: odpeljal je ~ hiše, ~ nosa jo je ukradel, spominjam se besed ~ treh let; voz je stal ° ~ hiše *pred hišo*, ° ~ novega leta me ne bo *pred novim letom*

izpregledáti -am *gl.* gledati: dolgo ni videl, pa je le izpregledal; tedaj šele je izpregledal zmoto; do dna ga je izpregledal, ~ opozorilo *prezreti*; ~ komu kaj *odpustiti*, *ne šteti v zlo*, *prezreti*; izpregléd -éda m: nič ga ni na ~, dovoliti ~ oklicev, let, starosti; izpregledováti -újem, izpregledováł -ála -o, izpregledovánje -a s; *tudi* spregledati

izpregovoríti -im *spregovoriti gl.* govoriti
izprehód -óda m: iti na ~, biti na ~u; izprehóden -dna -o: ~a obleka, izprehodíti -hódim se *gl.* hoditi, izprehójen -a -o; izprehájati -am se, izprehájanje -a s, izprehájávec -vca m, izprehájávka -e ž; izprehajališče -a s; *nav.* sprehod

izpremeníti -im *spremeniti gl.* premeniti, izpreminjati -am *spreminjati*
izpreobrátiti in izpreobrniti -nem *gl.* obrniti, izpreobrnjenje -a s: ~ koga, ~ se, izpreobrnítev -tve ž, izpreobrnjenec -nca m, izpreobrnjenka -e ž; izpreobrácati -am, izpreobrácánje -a s; *tudi* spreobrniti

izpreplésti -plétem *gl.* plesti, izprepletěn -ěna -o, izpreplétati -am, izpreplétanje -a s; *tudi* spreplesti

izprésti -édem in izprésti -édem *gl.* prestiti; *vendar* sprestiti

izpréti -prém, izpri -ite! izpřl -a -o, izpřt -a -o: ~ koga od dela, iz organizacije, izpřtje -a s; *vendar* spreiti

izprevidéti -vidím *sprevideti*

izprevráçati -am *paçiti, zavijati, presukavati*: ~ besede, resnico, dogodke; *tudi* sprevráçati

izprevréçi -vřžem *gl.* vreçi: vse je izprevręel od vrha do tal; vreme, bolezen se izprevręe; izprevręenec -nca m *izrojenec*, izprevręenka -e ž; *tudi* sprevręeçi

izpriçáti -am: ~ resnično podatkov, ~ alibi; izpriçeváti -újem, izpriçúj -te! izpriçevál -ála -o; *tudi* spričati

izpriçáti -im: ~ koga *pokvariti, pohujšati*; meso se hitro izpriçdi; izpriçjen -a -o: ~a jed, ~ človek; izpriçjenec -nca m, izpriçjenka -e ž, izpriçjenost -i ž; *tudi* spriditi

izpriščíti -i se: po životu se izpriščí

izprošiti -prósim *gl.* prositi: ~ si kaj od koga; *tudi* sprostiti
izprva *prisl. sprva*
izpúh -a *m:* avtomobilski ~, izpúhniti -nem, izpúhnen -a -o, izpúhati -am, izpúhan -a -o; izpúšen -šna -o: ~a cev
izpuhtéti -im *gl.* puhteti: duh hitro izpuhti; naj se mu pijača malo izpuhti; izpuhtévati -am: iz močvirja izpuhteva vlaga, tovarna izpuhteva smrad v okolico; izpuhtina -e *ž*; *tudi* spuhteti
izpúkniti -nem, izpúknjen -a -o: ~ pero; izpúkati -am: ~ žimo, perje
izpulíti in izpúlti -im *gl.* puliti: ~ las, zob, korenje; s korenino ~, komu kaj iz rok ~
izpúst -a *m:* začasni, pogojni ~, izpústen -tna -o: ~o potrdilo, izpústnica -e *ž*
izpustiti -im *gl.* pustiti: ~ koga (iz hiše, iz ječe, iz seznama, iz števila); ~ lepo priložnost, ~ puščico, ~ kaj iz rok; ~ vodo (iz bazena); ~ krave (iz hleva); mozolji se izpustijo po roki; izpuščen -ěna -o: ~a beseda, ~o ime; izpúščati -am, izpúščanje -a *s:* ~ iz jame vsakega posebej, mozolji se izpuščajo; izpuščáj -a *m:* vročinski ~; *gl. tudi* spustiti
izpúšen -šna -o *gl.* izpuh
izrabíti in izrábiti -im *gl.* rabiti: ~ čas, priložnost, do kraja ~; izrábljen -a -o: zelo ~ stroj, dobro ~ čas; izrába -e *ž:* ~ rudnika, stroja; izráben -bna -o, izrabljiv -a -o, izrabljivost -i *ž*; izrábljati -am: ~ delavce, ~ pogonsko moč
izračúnati -am: ~ poprečni znesek, stroške; °izračún -a *m* izračunanje, račun; izračúnávati -am, izračúnávanje -a *s*; *gl. tudi* zračunati
izrael [-el] -a *m* [narod in dežela], iz ~a, v ~u, Izraelov -a -o: ~ih dvanajst sinov, izraélski -a -o [-ls-], Izraélci -ev [-lc-] *m mn.*
izrájati -am *se degenerirati*, izrájanje -a *s*
izrásti -s(t)em *gl.* rasti: ~ iz česa; izrás(t)el -s(t)la -o in izrásčen -a -o; izráslek -a [-lak-] *m*, izrásstek -tka *m:* kostni ~; *vendar* zrasti
izravnáti -ám *gl.* ravnati: ~ svet, ~ neenakosti, nazadnje se vse izravna; izravná -a -o: vas je bila ~a z zemljo; izravnánost -i *ž:* notranja ~; izravnálen -lna -o [-ln-]: *med.* ~e snovi; izravnálnik -a [-qn-] *m* [orodje]; izravnávati -am, izravnávanje -a *s*, izravna-

válen -lna -o [-ln-]: ~a dela na stavbnem zemljišču; izravnáva -e *ž:* ~ pritiska, mehanična ~; športna ~; *gl. tudi* zravnati

izráž -áza *m:* imeti vesel, žalosten, bolan ~ v obličju; odločen, oster, sladek ~ v glasu; delati z ~om obupa, nejevolje; priti do ~a → izkazati se, pokazati se; °dati ~a veselju izraziti veselje, sprejeti ~ ali ~e sočutja, spoštovanja, sožalja; strokovni ~ término; izrážen -zna -o: ~i pripomoček = izrazilo -a *s:* umetnost ima različna ~a; izrážnost -i *ž:* ~ besede je drugačna kakor ~ podobe; izrazit -a -o: ~ obraz, ~a poteza, pisava, ~o nasproten, izrazitost -i *ž*; izrázje -a *s*; izrazoslóvje -a *s:* pravno, zdravstveno, tehniško ~
izrážiti -im, izrážen -a -o: ~ misel, željo, sožalje, ~ se za kaj, proti čemu; napáčno se ~, ugodno se ~ o kom; izrážati -am: njegovo pismo izraža veselje, slabo se izraža v slovenščini; izbrano se ~; izrazljiv -a -o *kar se dá izraziti:* čustvo je ~o na več načinov; izrazljivost -i *ž*
izréčen -čna -o: njegova ~a želja, ~o je naročil; *tudi* izréčen -cna -o
izréči -em *gl.* reči: ~ besedo, željo, voljo, sodbo, sožalje, ~ se za koga, ~ komu kaj; izréčen -ěna -o: beseda, sodba je ~a, izrék -éka *m:* sodni ~, ničnostni ~; izrékati -am, izrékanje -a *s:* ~ besede, ~ se zoper koga, izréka -e *ž:* odrska, zborna ~; izrekljiv -a -o: ~a soglasniška skupina, izrekljivost -i *ž:* lahka, težka ~; *gl. tudi* zreči
izréden -dna -o (°izvanréden -dna -o): ~i občni zbor, ~i profesor, ~o bister, nevaren, izrédnost -i *ž*
izréž -éza *m:* ~ iz obleke, obleka z velikim ~om, ~ iz slike, ~ ledvice, otroka *med.*; izréza -e *ž* izrez; izrézek -zka *m:* ~i iz listov, ~ iz slike; izrezáca -e *ž* izrezovávka, žaga za izrezovanje
izrézati -réžem, izrézan -a -o: ~ kip iz lesa, ~ koga iz zadrege, dobro se je izrezal; *vendar* zrezati
izrezljáti -ám *gl.* rezljati, izrezlján -a -o: ~ podobo iz papirja, ~ obraz iz lesa; izrezljávati -am, izrezljávanje -a *s*; *vendar* zrezljati
izrezováti -újem, izrezováł -ála -o, izrezovávanje -a *s:* ~ podobe iz lesa, papirja;

izrezovávec -vca *m*, izrezovávka -e *ž*, izrezovánka -e *ž*, izrezoválen -lna -o [-ln-]: ~o orodje, ~a tehnika

izrigati -am: ~ jed *izbrusiti*, osel se je izrigal, izrigniti -nem, izrignjen -a -o

izríniti -nem, izrínjen -a -o: ~ koga iz hiše, iz službe; mehurci se izrinejo; vrsta se izrine *tisk.*; izrinek -nka *m*; vendar zriniti

izrisati -rišem, izrisan -a -o: načrt nadrobno ~, izrisováti -újem, izrisoval -ála -o, izrisovanje -a *s*, izrisovávec -vca *m*; tudi zrisati

izrítiti -rijem *gl.* riti, izrít -a -o: krt je izrít prst; izrivati -am, izrival -a -o *in* -ála -o, izrivanje -a *s*: ~ koga iz službe, mozolji se mi izrivajo; izriváč -a *m agr.*, *tisk.*; izrivávka -e *ž tisk.*; *gl.* tudi zriti

izročati -am: ~ komu kaj, ~ se komu v varstvo, izročeváti -újem, izročeval -ála -o, izročevanje -a *s*, izročevávec -vca *m*, izročevávka -e *ž*

izročilo -a *s*: družinsko, narodno, ustno ~, zadnje ~ = ~ zadnje volje; izročilen -lna -o [-ln-]: ~o potrdilo, pismo

izročiti -im, izróči -ite! izróčil -ila -o, izročén -éna -o: ~ komu pozdrave, ~ komu v roke, osebno, ~ se oblasti, ~ koga policiji, ~ komu oblast, ~ se valovom, ~ se na milost in nemilost; izročítev -tve *ž*: ~ posestva, pravic, ~ oblasti komu; izročnik -a *m*, izročnica -e *ž*

izród -óda *m degeneracija*: ~ rakavih celic, izródén -dna -o: ~a znamenja, izródek -dka *m kar je izrojeno*: ~ bolne domišljije, človeški ~

izroditi -im se, izródi -ite se! izródil -ila -o, izrojén *in* izrójen -éna -o, izrojénje -a *s* 1. drevo se je izrodilo je *nehalo roditi*; 2. *izprevreči se, degenerirati*: krompir se izrodi, seme se izrodi; izródítev -tve *ž*, izrojénec -nca *m*, izrojénka -e *ž*

izrópati -am, izrópan -a -o: ~ trgovino, deželo

izropotáti -ám *in* -óčem *gl.* ropotati: ~ koga iz razreda, ~ čebele iz dupla; vendar zropotati

izružiti -im *gl.* ružiti, izružen -a -o: ~ koruzo

izrváti *in* izrvávati -rújem *gl.* rvati: ~ repo, sadiko, ~ zob, las, ~ s korenino; izr(u)ván -a -o: ~o drevo, ~ rod, človek, izr(u)vávec -nca *m*

izsahníti *in* izsáhnuti -sáhнем *gl.* sahniti: vlaga je čisto izsahnila iz zemlje; izsahél -hlá -ò *in* izsáhel -hla -o: ~a zemlja; izsáhnen -a -o: ~a zemlja >[-sah-/sah-]

izsékatí -am: ~ veliko lesa iz gozda; ~ grobnico iz kamna; izsékan -a -o: močno ~ gozd; izsék -éka *m*: ~ lesa, *geom.* krogelni ~; izsekávati -am, izsekávanje -a *s*; izsekováti -újem, izsekoval -ála -o, izsekovanje -a *s*, izsekoválen -lna -o [-ln-]: ~i stroj = izsekoválnik -a [-un-] *m*; izsekovávec -vca *m*, izsek(ov)álo -a *s*

izselíti -selim *gl.* seliti, izseljen -a -o: ~ koga iz hiše, ~ se iz kraja, iz dežele; izseljenec -nca *m*, izseljenka -e *ž*, izseljenski -a -o (°izseljeniški); izselítev -tve *ž*, izselítven -a -o [-tván-]: ~i stroški izseljaváti -újem, izseljevál -ála -o, izseljevanje -a *s*, izseljeválen -lna -o [-ln-]: ~a politika

izsesáti -ám *gl.* sesati: ~ rano, ~ mozeg iz kosti, ~ komu kri, ~ iz koga ves denar, ~ si kaj iz prstov *izmisliti si*; izsesán -a -o. ~a limona, ~e prsi, ~ obraz; izsesávati -am, izsesávanje -a *s*: ~ dolžnike >[-sas-]

izsévati -am, izsévanje -a *s*, izsévnost -i *ž*

izsilíti -im, izsiljen -a -o: ~ kaj iz koga *ali* od koga, ~ komu kaj; izsiljív -a -o; izsiljeváti -újem, izsiljevál -ála -o, izsiljevanje -a *s*: ~ denar od ljudi *ali* iz ljudi, ~ ljudi; izsiljeválen -lna -o [-ln-]: ~e metode, izsiljevávec -vca *m*, izsiljevávka -e *ž*, izsiljevávski -a -o: ~i nastop, ~o predrzen

izsipáti -am *in* -ljem: ~ pesek iz zaboja, moko iz vreče; izsipávati -am, izsipávanje -a *s*; *gl.* tudi izsuti

izskočítí -skóčim *gl.* akočiti, izskočen -a -o: kost izskoči (iz sklepa), pero (iz napete lege)

izsledíti -im, izslédi -ite! izslédil -ila -o, izsledén -éna -o: ~ zajca, rudo, ~ kaj novega, ~ zakonitost; izslédek -dka *m*: znanstven ~, izslednik -a *m*, izslednica -e *ž*; izsledováti -újem, izsledoval -ála -o, izsledovanje -a *s*, izsledovávec -vca *m*: sodni ~

izslepáriti -im, izslepárjen -a -o: ~ kaj od koga

izsmodíti -smodím, izsmódi -ite! izsmódil -ila -o, izsmojén -éna -o: ~ jazbeca iz luknje

izšopati -šopem *gl.* sopsti: ~ besedo
izšrebati -am *in* -bujem *gl.* srebati, izšreban
 -a -o: malo juhe ~ (iz skodelice)
izšréden -dna -o *ekscenričen*: koleksi sta ~i,
 sučeta se ~o; izšrédnost -i ž; izšréditi
 -im, izšréden -a -o: ~ os *premakniti jo*
iz središča, os se je izšrédila
izškati -am, izškan -a -o: ~ med;
 izškávati -am, izškávávanje -a *s*: ~ vlago
 iz tal, kisik iz zraka
izštvítiti -im *do konca postaviti*: ~ kratico,
 številko *tisk.*; ° ~ potrdilo, podatek
izdati, izštvájen -a -o: ° ~ račun *izdan,*
dan, napisan
izštopiti *in* izštopíti -štopim *gl.* stopiti:
 ~ (iz vrste, vlaka, avtomobila), kost mu
 v členuk izstopi, oči od strahu izstopijo,
 ~ iz službe, društva; izštop -ópa *m*:
 ~ iz vlaka, ~ iz šole, ~ danke, izštopen
 -pna -o: ~a postaja; izštopati -am:
 potniki izstopajo (iz voz), ta barva
 preveč °izstopa *je prevsiljiva, prekričeca;*
vendar sestopati
izštrádati -am *gl.* stradati, izštrádan -a -o,
 izštrádanje -a *s*: ~ koga, izštrádanec
 -nca *m*, izštrádanca -e ž, izštrádanost
 -i ž; *tudi* sestradati
izštréliti -im, izštréli *in* -éli -íte! izštrétil -íla
 -o, izštréljen -éna -o: ~ satelit; izštrél
 [-él] -a *m*: poskusni ~, izštrélen -lna -o
 [-ln-], izštrélek -lka [-lk-] *m*: vódeni ~,
 izštrélina -e ž [rana], izštrélitev -tve ž;
vendar sestreliti
izštrgati -am *in* -žem, izštrgan -a -o:
med. ~ gnilobo iz kosti
izštríči -ížem *gl.* stríči, izštrížen -a -o: ~
 šop las, ~ članek iz časnika, podobo iz
 papirja; izštrížek -žka *m*
izštrúgati -am *in* -žem *in* izštrúžiti -im, iz-
 strúgan -a -o *in* izštrúžen -a -o: ~ vijak
izsušiti -im, izsuši -íte! izsušil -íla -o: ~
 perilo, sonce izsuši zemljo, kožo; posoda
 se izsuši; izsušen -éna -o: ~ bolnik;
 izsušenost -i ž; izsušévati -újem, izsuše-
 vánje -a *s*: ~ barje, izsušéválen -lna -o
 [-ln-]: ~a dela, izsušévavec -vca *m*
izsúti -špém *in* -sújem *gl.* suti: ~ bonbone
 po mizi, ~ pred kom srce; izsút -a -o:
 ~o zrnje, ~a vreča; *gl. tudi* izsipati
izšíbatí -am, izšíban -a -o: ~ koga, ~
 otroku muhe iz glave
izšólati -am: oče je sina izšólal; sin se je
 izšólal; izšólan -a -o: ~ pevec, ~ še ni
 omikan, izšólanost -i ž

izštéti -éjem *gl.* šteti, izštét -a -o: ~ koga
 v ringu, izštévati -am, izštévanje -a *s*:
 otroci se pri igri izštevaajo, izštévanka
 -e ž, izštéválnica -e [-yn-] ž
iztákati -am, iztákanje -a *s*: ~ vino, mošt,
 pivo se iztaka *pohaja*; *vendar* stakati
iztakníti -táknem, iztakni -íte! iztaknil -íla -o
in iztakniti -nem *s stal. poud.*: ~ stikalo,
 luč, oči, žico, žebelj; otrok je vse
 iztaknil, nazadnje jo je pa sam iztaknil
 (nesrečo, kazen); kljuka se rada iztakne;
 iztáknjen -a -o: ~ tok, ~a luč; iztakljív
 -a -o: ~ otrok, iztakljívec -vca *m*,
 iztakljívost -i ž >[-tak- / -tak-]; *gl. tudi*
 stakniti
iztéči -em *gl.* teči: tekočina izteče (iz soda),
 sod izteče, oko izteče, kri mu je iztekla,
 njegov čas (se) je iztekel, ura se (mu) je
 iztekla, voda (se) izteče, po sreči se je
 izteklo; iztékel -tékla -o *in* iztečen -éna
 -o: ~o mleko, ~a ura, ~o oko; izték
 -éka *m*: ~ pri klišeju, ~ pri skakalnici;
gl. tudi steči
iztépati -am = iztézati -am, iztéganje -a *s*
in iztézanje -a *s*: ~ roko nasproti komu;
 iztégováti -újem, iztegovál -ála -o,
 iztegovánje -a *s*; iztegoválen -lna -o
 [-ln-]: ~a vloga mišice, iztegovávka
 -e ž: mišica ~; *tudi* stegati
iztegníti *in* iztégniti -nem *gl.* tegniti: ~
 roko, jezik, ~ se (po tleh), ~ se *vulg.*;
 iztégnjen -a -o: ~a roka, ~ vrat;
 iztegljív -a -o: ~ ud, ~o mišičevje,
 iztegljívost -i ž: ~ mišičevja, mehu;
 iztéž -éga *m*: kamera na dvojni ~,
 iztéžen -zna -o: ~a stran sklepa *med.*,
 iztéžnost -i ž; *tudi* stegniti
iztékatí -am, iztékanje -a *s*: vino izteka,
 reka se izteka v morje, ura se izteka,
 čas se mu izteka; *gl. tudi* stekati se
iztepáti -am *in* -pljem, iztepanje -a *s*: ~
 zrnje (iz klasja), iztepávati -am, iztepá-
 vánje -a *s*: ~ preproge, obleko, prah,
 iztepáč -a *m*, iztepálnik -a [-yn-] *m*
 [orodje]; *gl. tudi* stepati
iztéptati -em *gl.* tepsti: ~ prah (iz preproge),
 ~ komu hlače *našeškati ga*, ~ komu
 muhe iz glave; iztepen -éna -o: ~o
 zrnje, ~a trma, iztépek -pka *m*; *gl. tudi*
 stepsti
izteptáti -ám *s* teptanjem *spraviti ven gl.*
 teptati, izteptán -a -o: ~ zrnje (iz
 klasja, iz latja); ~ profesorja iz razreda;
vendar steptati

izterjati -am, izterjan -a -o: ~ dolg od koga; izterjava -e ž, izterljiv -a -o: ~ dolg, ~o posojilo, izterljivost -i ž; izterjavati -am, izterjavanje -a s; izterjevati -ujem, izterjeval -ála -o, izterjevanje -a s, izterjevalec -vca m, izterjevávka -e ž, izterjeválen -lna -o [-ln-]

iztesati -téšom gl. tesati, iztesán -a -o: ~ tram (iz hloda), vse smo iztesali; iztesávati -am, iztesávanje -a s: tudi stesati

iztegati -am gl. iztegati

iztikava prisl. stežka

iztika prisl. stiha

iztikati -am in -čem, iztikanje -a s: ~ po hiši, po predalih, po rokopisih, po aktih, ~ luč, radio, oči, luč se sama iztika, iztikljiv -a -o kar se dá iztikati, kdor rad iztika: ~a luč, ~ otrok; iztikljivost -i ž; iztikljivec -vca m, iztikljívka -e ž, iztikovati -ujem, iztikoval -ála -o, iztikovanje -a s, iztikovalec -vca m, iztikovávka -e ž, iztikávt -a m, iztikálo -a s: ~ toka, varnostno ~, iztikálen -lna -o [-ln-]: ~a žica; gl. tudi stikati

iztiriti -im: sunek je vlak iztiril vrgel s tirnic, vlak se je iztiril (vlak je iztiril), delo se iztiri; iztirjen -a -o: ~o življenje, ~ človek

iztis -a m: prvi ~i knjige; iztiskati -am: ~ gnoj, iztisniti -nem: ~ sok (iz sadu), ~ pasto (iz tube), ~ koga iz službe; iztiskávati -am, iztiskávanje -a s; iztisén -sna -o: med. ~a doba

iztisčati -im gl. tisčati: ~ koga (iz hiše), ~ kaj iz koga ali od koga

iztlačiti in iztláčiti -im gl. tlačiti: ~ kaj iz škatle; s težavo je iztlačil nekaj besed iz sebe; vendar s'tlačiti

iztočiti -tóčim gl. točiti, iztóčen -a -o: ~ vino, pivo; veliko, malo ~; iztók -óka m: voda nima ~a; iztóčen -čna -o: ~a cev; iztóčišče -a s: ~ vode, reke

iztóčnica -e ž geslo

iztok -a m os. i., iztokov -a -o

iztóčci -čem gl. tolči, iztóččen -a -o: bron ~, iz medenine ~ relief >[-uč-]; vendar stolci

iztovoriti -im in iztovóriti -im gl. tovoriti, iztovóril -a -o in -fla -o, iztovorjen -čna -o in iztovórjen -a -o: ~ blago z ladje, ~ ladjo, voz; iztovornina -e ž; iztovárjati -am, iztovárjanje -a s, iztovarjavec -vca m, iztovarjálen -lna -o [-ln-]: ~e naprave

iztožiti in iztóžiti -tóžim gl. tožiti: ~ kaj od koga, ~ pravico poti čez travnik; iztóžen -a -o: ~ dolg, ~o premoženje nima teka; iztóžljiv -a -o: pravica je ~a, iztóžljivost -i ž; iztóževati -ujem, iztóževal -ála -o, iztóževanje -a s; vendar stóžiti se

iztrebiti in iztrébíti -im gl. trebiti: ~ solato, grmovje, gozd prečistiti, razredčiti, ~ škodljivce, žival, ~ se; iztrébjen -a -o: ~a divjačina, ~ les, svet; iztrébek -bka m: kozji, medvedji ~i; iztrebljív -a -o: težko ~ plevel, iztrebljívost -i ž, iztrebítev -tve ž, iztréba -e ž; iztréblijati -am, iztrébljanje -a s; iztrebljeváti -ujem, iztrebljeval -ála -o, iztrebljevanje -a s; iztrebljeválen -lna -o [-ln-], iztrebljevalec -vca m; tudi strebíti

iztrépati -pem, iztrépi -fite! iztrépel -épla -o, iztrépen -éna -o: ~ preprogo, obleko, predeno; iztrépati -am, iztrépanje -a s: vse popoldne ~; iztrépati -ám in iztrépljem gl. trepati: ~ vso posteljino

iztrésti -tréšom gl. tresti: ~ kaj iz česa, ~ jezo nad kom, na koga, iztrésati -am, iztrésanje -a s, iztresováti -ujem, iztresoval -ála -o, iztresovanje -a s; gl. tudi strésti

iztrézmiti -nim strezniti

iztrgati -am in -žem: ~ list iz knjige, stavek iz zveze, palico iz rok; iztrgan -a -o: ~a beseda, ~ stavek; vendar strgati

iztrkati -am: ~ polhe iz dupla, ~ pepel (iz pipice) = ~ pipico; iztrkán -a -o: ~ pepel, ~a pipica; iztrkávati -am, iztrkávanje -a s; gl. tudi strkati

iztróšen -a -o izrabljen, obrabljen

iztržiti -im: ~ kaj za blago, koliko iztržiš na dan; iztržen -a -o: ~o blago, ~ denar; iztržek -žka m; tudi stržiti

iztúhtati -am, iztúhtán -a -o: ~ kaj novega; tudi stuhati

izúčiti -im, izúči -fite! izúčil -fla -o: ~ koga kovaštva, za kovača, ~ se tiskarstva, za tiskarja; ~ psa za lov; (življenje) ga je izúčilo; izúčen -čna -o: ~ obrtnik, izúdití -im med. odstraniti ud v sklepu, izúden -a -o, izúdenje -a s, izúdba -e ž, izúdek -dka m odstranjeni ud

izumetničiti -im; izumetničen -a -o: ~ slog, jezik, izumetnost -i ž

izúmiti -im, izúmljen -a -o: ~ kaj novega, ~ stroj, nov sistem, izumitelj -a m: ~ parnega stroja, izumiteljica -e ž,

izumljív -a -o, izumljívost -i ž; izúm -a m: ~ avtomobila

izumréti -mr(j)ém in -mfjem gl. umreti: nekateri živalske vrste so izumrle; izumfl -a -o: ~i narodi; izumirati -am, izumiranje -a s: nekateri rodovi izumirajo; gl. tudi izmreti

izúríti -im: ~ koga v čem, za kaj, ~ se v letanju, za letavca; izúrjen -a -o: ~ voznik, izúrjenost -i ž, izúrjenec -nca m, izúrjenka -e ž

izústítí -im: ~ besedo; na izúst prisl. → na pamet, iz glave

izvabíti in izvábíti -im gl. vabiti: ~ koga kam, od doma, ~ komu solze iz oči, ~ denar od koga ali iz koga, ~ strunam glas; izvábljati -am, izvábljanje -a s; gl. tudi zvabiti

izvagonírati -am, izvagoníranje -a s: ~ koga iz vlade

izvájati -am, izvájanje -a s: ~ načrt, dela, skladbo, ~ besedo iz francoščine, ~ nasledke, posledice, ~ (sklepe) iz česa; izvájáč -a m, izvájávec -vca m, izvájávka -e ž, izvájávski -a -o: ~i kader; izvájalen -lna -o [-ln-]: ~a tehnika; vendar zvajati

izválítí -im, izváli -íte! izválil -fla -o, izvaljen -ěna -o: ~ sod (iz kleti), ~ mladiče, mladiči se izvale; izvaljénc -nca m; vendar zalvaliti

izvájljati -am gl. valjati, izvájlan -a -o: ~ testo; tudi vzvaljati

°izvanrédén -dna -o izreden, poseben, ne-navadén

izvázati -am, izvázanje -a s: ~ blago v tujino; vendar zvažati

izvédeti izvém gl. vedeti, izvédel -a -o (°izvédla, °izvédlo): ~ novice, ~ za nesrečo; izvédén -a -o: ~ človek strokovnjak, biti ~ v jezikoslovju, izvédenec -nca m, izvédenka -e ž, izvédenost -i ž, izvédenski -a -o (°izvédeniški): ~o mnenje; tudi zvedeti

izvedljív -a -o: ~ načrt, ~a misel; izvedljivost -i ž; gl. tudi izvesti

izvéjati -am, izvéjanje -a -o: ~ pšenico

izven [-vən] predl. z rod. zunaj: ~ nevarnosti iz nevarnosti, danes je ~ (abonmaja)

izven-[-vən] v sestavi: izvendržáven -vna -o: ~a posest, trgovina; izvenmáterničén -čna -o med.: ~a nosečnost; izvensóden -dna -o: izvenuráden -dna -o: ~o delo

izvések -ska m: ~ vabi v trgovino, izvéšen -sna -o: ~a deska, tabla; izvésnica -e ž [žaga]; izvéstiti -im izobesiti: ~ napis, desko, oglas

°izvéšten -tna -o nekateri, neki, določen, °izvéstnost -i ž gotovost, trdnost, zanesljivost, prepričanost

izvésti -védem gl. vesti: ~ načrt, delo, ~ skladbo; prvič ~; izvedén -ěna -o: ~ prvíč ~a skladba, ~a beseda = izvedénka -e ž izpeljanka; izvédba -e ž: ~ sporeda, prva ~ opere, izvédben -a -o [-bən-]

izvésti -vézem gl. vesti, izvéžen -a -o: ~ prt z okraski, ~ vzorec, izvéženost -i ž, izveženina -e ž

izvéstje -a s poročilo: šolska ~a

izvétí -véjem gl. veti, izvét -a -o: ~ žito, ~ pleve iz žita; izvévki -ov m mn. kar je odstranjeno (iz žita ipd.)

izvéžbati -am → izuriti, izučiti, izvéžban -a -o → izurjen, izučén, spreten; izvéžbanost -i ž → spretnost, izurjenost

izvéžítí -im se, izvéžen -a -o: na soncu se deska izveži; izvéženost -i ž; izvežljiv -a -o: ~ les; izvežljivost -i ž; tudi zvežiti

izvid -a m med. ugotovitev, ugotovek, dognanje, izsledek, izvidén -dna -o: med. ~i list; voj. ~i obhod, ~a četa = izvidnica -e ž patrolja, ogledna četa; izvidník -a m ogledník, izvidniški -a -o: ~a naloga, ~a praska

izvíjati -am, izvíjal -a -o in -ála -o, izvíjanje -a s: ~ vijak, ~ komu kaj iz rok, ~ se iz zadreg; iz grla se mu izvija grčanje; izvíjáč -a m [orodje]; vendar zvijati

izvín -a m: ~ noge, roke; izvíniti -nem, izvínjen -a -o: roko, nogo si ~, izvínjenost -i ž; izvínec -nka m ovinek, izgovor: iskati ~ov, brez ~a povedati, ~ na krogih tel.; tudi zvin

izvír -a m: ~ Savice, ~ sovrašstva, izvírek -rka m, izvírček -čka m; izvírati -am, izvíriranje -a s; izvíren -rna -o: ~o delo, ~i greh, ~ jezik, ~ človek posebnež, čudak, original; izvírnost -i ž samoniklost, samosvojost, originalnost: ~ jezika, ~ opisov, podajanja, zgodbe; izvírnik -a m: brati v ~u

izvíti -víjem: ~ vijak, ~ komu kaj (iz rok), ~ se iz zadrege, ~ se komu, čemu: izvít -a -o: iz rok ~ plen, ~ zamašek; vendar zviti

izvléči -čem *gl.* vleči: ~ kaj od kod na dan, ~ kaj iz česa, od koga, ne izvlečeš besede iz njega, za zdaj se je še izvlekel; **izvléčen** -a -o: ~e številke, **izvléček** -čka *m*: ~ iz rož, jagod, barvni ~, ~i iz knjig, iz zapisnika, navesti kaj v ~u, napraviti ~ iz česa; **izvlačiti** *in* **izvláčiti** -im *gl.* vlačiti; *vendar* **zvléči**

izvòd -òda *m*: prvi ~ knjige, dolžnostni, avtorski, recenzijski, bibliofilski ~, ~ na ogled, delati zapisnik v več ~ih **izvòhati** -am, **izvòhan** -a -o: ~ redko knjigo, skrivališče, skrivača, **izvohljáti** -ám *gl.* vohljati; *tudi* **zvohati**

izvojeváti -ujem *izbojevati*

izvojskováti -ujem *gl.* vojskovati se, **izvojskován** -a -o: ~ si pravice

izvolíti -vólim *gl.* voliti: ~ poslanca, ~ (si) koga za zastopnika, za zagovornika, **izvóljen** -a -o: ~ za poslanca, ~ izmed drugih, ~o ljudstvo *izbrano*, **izvóljenec** -nca *m*, **izvóljenka** -e *ž*, **izvóljenček** -čka *m*, **izvóljenost** -i *ž*; **izvoljív** -a -o, **izvoljívost** -i *ž*; *tudi* **zvoliti**

izvolíti **izvólím**: **izvóli**(te) **sesti!** **seđi**(te), *prosim!* **izvóli**(te)! *na*(te), *prosim*

izvòr -òra *m*: blago domačega ~a; ° ~ energije *vir*, *izvir*(ek)

izvòček -čka *m* [človek *in* voz]: peljati se z ~om, **izvòčekov** -a -o

izvotliti -ím, **izvótlil** -íte! **izvótlil** -íla -o, **izvotljenje** -a *s in* **izvótljenje** -a *s*: ~ čevlje, deblo; **izvotljen** -èna -o *in* **izvótljen** -a -o: ~ karmen; **izvotlítev** -tve *ž*, **izvotlína** -e *ž*; *tudi* **zvotliti**

izvozíti -vórim *gl.* voziti: ~ gnoj (iz hleva), ~ blago (iz države), dobro, srečno jo ~, vsaka pot se počasi izvozí; **izvòzen** -a -o: ~o blago, ~a cesta; **izvòzen** -zna -o *kar se dá, sme izvoziti*; **izvòz** -òza *m*: stroški za ~, naš ~ raste, dohodki pri ~u; **izvòzen** -zna -o: ~i stroški, ~o blago *določeno za izvoz*, ~o dovoljenje = **izvòznica** -e *ž*, **izvòznik** -a *m*, **izvòzniški** -a -o: ~a družba; *gl. tudi* **zvoziti**

izvréti -vržem *gl.* vréči: pri vrenju mošt izvrže vso brozgo, ~ slabo blago, izvrže krava, ovca, kobila; sad, rod, seme se **izvrže izrodi**; **izvržen** -a -o: ~ pri naboru, ~o blago, **izvržek** -žka *m*, **izvržen** -žna -o: *vet.* ~i bacil povzročá izvrž, **izvrženec** -nca *m*, **izvrženka** -e *ž*, **izvrž** -a *m vet.*, **izvrža** -e *ž vet.* *abortus*; *tudi* **zvréti**

izvréti -vrém *gl.* vreti: mošt, vino **izvre**; **izvrèl** -éla -o = **izvrét** -a -o: ~o mleko, ~ mošt je čist ko cekin

izvršten -tna -o: ~ sad, uspeh, ~a misel, ~o delo, **izvrštnost** -i *ž*

izvrševáti -ujem, **izvršúj** -te! **izvrševál** -ála -o: ~ naročilo *izpolnjevati*, ~ oporoko, dolžnost, načrt *uresničevati*, ~ službo *opravljati*, ~ zakon; **izvrševávec** -vca *m*: ~ oporoke, zakona; sodni ~, **izvrševávka** -e *ž*; **izvrševálen** -lna -o [-ln-]: ~a oblast, moč, pravica

izvršíti -ím **izpeljati**, **izvesti**, **opraviti**, **izpolniti**, **izvrší** -íte! **izvršíl** -íla -o: ~ ukaz, dolžnost, načrt, sodbo; **izvršen** -èna -o: postaviti koga pred ~o dejanje, ~a sodba, ~ zakon; **izvršítev** -tve *ž*: ~ sodbe; **izvršítven** -a -o [-tvèn-]: ~i postopek; **izvršba** -e *ž pr.*: ~ sodbe, kazni; prisilna ~; **izvršen** -šna -o: ~i svet, **izvršnost** -i *ž*, **izvršljív** -a -o: ~ načrt, ~a naloga, **izvršljivost** -i *ž*; **izvršílen** -lna -o [-ln-]: ~i organi, **izvršílnost** -i [-ln-] *ž*; **izvršítelj** -a *m*, **izvršíteljica** -e *ž*, **izvršívec** -vca *m*, **izvršívka** -e *ž*; *gl. tudi* **zvršiti**

izvrtáti -am: ~ luknjo, ~o denar, posojilo od koga; **izvrtán** -a -o: ~a luknja, ~a deska, ~ zob, **izvrtanína** -e *ž*, **izvrtki** -ov *m mn.* *odpadki pri vrtanju*, **izvrtína** -e *ž luknja*, **izvrtáč** -a *m* [*orodje*]; *tudi* **zvrtati** **izvzétí** -vzámem *gl.* vzeti: ~ kaj iz pravila, **izvzémši** *prisl. razen, mimo*, **izvzét** -a -o: ~i so otroci pod desetim letom; **izvzétek** -tka *m*, **izvzétje** -a *s*; **izvzéten** -tna -o *kar se dá izvzeti*: ta primer je ~ po drugem členu; **izvzétnost** -i *ž*

izza *predl. z rod. na vpr. od kod?*: gleda ~ vogla, sonce sveti ~ oblaka, skrival se je ° ~ vogla *za voglom*, sonce je bilo ° ~ oblaka *za oblakom*, ° ~ mokre pomladi je prišlo suho poletje *za mokro pomladjo*

izzívati -am, **izzíval** -a -o *in* -ála -o, **izzívanje** -a *s in* **izzívánje** -a *s*: ~ koga s čim, fant **izzíva**, ~ koga na boj; **izzíválen** -lna -o [-ln-]: ~o vedenje, **izzíválnost** -i [-ln-] *ž*; **izzíváč** -a *m* = **izzívávec** -vca *m*, **izzívávka** -e *ž*, **izzíváški** -a -o: ~o vedenje, **izzíváštvo** -a *s*; **izzív** -a *m*, **izzíven** -vna -o: ~o znamenje, ~o nastopanje, **izzívnost** -i *ž*

izzóbčati -am, **izzóbčan** -a -o: ~ kolo **izzoréti** -ím **dozoréti** *gl.* **zoréti**

izzvátí -zòvem *gl.* zvati, izzván -a -o: ~ koga s čim, ~ prepír, ~ koga na boj
izzvenéti -ím *gl.* zveneti: besede so izzvenele v grožnjo; izzveněl -éla -o: ~ akord; izzvenévati -am, izzvenévanje -a s
izžágati -am: ~ dno, ~ grčo iz deske; ~ podobo iz vezane plošče; izžagováti -újem, izžagováł -ála -o, izžagovánje -a s, izžagoválen -lna -o [-ln-]: ~o orodje, izžagovávec -vca m
izžaréti -ím *gl.* žareti: žarnica izžari; izžarél -éla -o: ~o oglje; izžarévati -am, izžarévanje -a s: ~ toploto, žarke X
izžáriti -ím, izžári -íte! izžáril -í'a -o: ~ toploto, svetlobo, razbeljeno železo se izžari; izžarjen -éna -o in izžarjen -a -o: ~a svetlobo, toploto, ~o železo; izžárjenost -i ž in izžárjenost -i ž; izžáril -lna -o [-ln-]: ~a moč = izžarilnost -i ž; izžárjati -am, izžárjanje -a s
izžémati -am, izžémanje -a s: ~ vodo iz perila, ~ perilo, ~ sok iz jagod, ~ kaj iz koga ali komu, oderuh izžema dolžnike; izžémavec -vca m, izžémávka -e ž; izžémálen -lna -o [-ln-]: ~o gospodarstvo, ~a politika
izžéti -žmém in -žámem, izžmí -íte! izžél -a -o: ~ perilo, ~ vodo iz perila, ~ kri in mozeg, ~ solze komu ali iz koga; izžét -a -o: ~a limona, ~ sok, ~ človek, obraz; izžétost -i ž
izžgáti -žgém *gl.* žgati, izžgán -a -o: ~ rano, kačji pik, ~ sod, ~ gnilobo

izžigati -am, izžiganje -a s: ~ rane, izžigávec -vca m, izžigávka -e ž svetilka za izžiganje; izžigálen -lna -o [-ln-]: ~e metode
izžínjati -am: ~ plevel (iz žita); izžéti izžánjem *gl.* žeti: ~ pest pšenice
izžít -a -o izžet, izžerpan: ~ človek, obraz, izžítost -i ž
izživéti -ím se *gl.* živeti: ~ se v uživanju in brezdelju; izživét -a -o izžít, izžet, izžerpan: ~ človek, izživetost -i ž
izžívljati -am se, izžívljanje -a s: ~ se v umetnosti
izžlébiti -ím, izžlébi -íte! izžlébil -fla -o in izžlébiti -ím s *stal. poud.*: ~ steber kanelirati; izžlebljen -éna -o in izžlebljen -a -o: ~ steber; izžlebljenost -i ž in izžlebljenost -i ž
izžrébati -am: ~ prvi dobitek, ~ številke; izžréban -a -o: ~e številke, ~ biti, izžrébanec -nca m, izžrébanka -e ž
izžréti -žrém *gl.* žreti, izžrt -a -o: ~ volno iz blaga, rja izžre železo, izžrtje -a s; izžírati -am, izžíranje -a s
izžúliti in izžúlití -ím *gl.* žuliti: ~ madež iz perila, ~ kaj iz koga; izžúljen -a -o: ~ madež, ~o perilo, ~ denar
izžvepláti -ám *gl.* žveplati in izžveplítí -ím, izžvéplil -fla -o; izžveplán -a -o in izžvepljen -éna -o: ~ sod
izžvižgati -am *gl.* žvižgati: ~ koga z odra, iz ž dvorane; izžvižgan -a -o: ~i igravci; izžvižgávati -am

J

j [jə] [jé] m neskl.: mali j, z vélikim J
ja [já] [ja] *prisl.* 1. v zbornem govoru rabimo rajši dá, 2. vendar: saj sem ~ rekel, pa ~ ne; 3. le, neki: ~ kje pa le kje pa; ~ kdaj kdaj neki; 4. pa já za gotovo pridi! a já, že vem; á ~, kaj še! no já, če te jako; ~ nó, pa nikar
jáblana -e ž, jáblan -i ž, jáblanov -a -o: ~ cvet, jáblanovina -e ž in jablanovina -e ž = jáblovina -e ž in jablovina -e ž [les], jáblanišče -a s [vrt]
Jáblanca -e ž *kr. i.*, jáblaniški -a -o: ~a hidrocentrala
jábolko -a s: Adamovo ~ v grlu; granatno, zlato, rajsko ~, ~ spora, ~ na stolpu; jábolček -čka m = jábolčece -a [-čəc-] s,

jábolčko -a s: ~a na licih; jábolčen -čna -o: ~i most, zvitek, jábolčnik -a m [pijaca, rastlina], jábolkovec -vca m = jábolčnica -e ž [mošt], jábolkast -a -o: ~ zgib stroj., jábolčica -e ž *med.*: sklepna ~ > [-yk-] [-uč-]
jáčati -am se *meriti se v moči*
jáčiti -ím *krepiti*, jáčenje -a s; jáčina -e ž moč; *gl.* tudi jak
jád -a m → žalost, jeza
°jadikováti -újem tožiti, tarnati, javkati, *zdihovati*, °jadikováanje -a s *zdihoвање*
jadikovec -vca m *bot.*
Jádran *Jadrána m*, na ~u, z ~a, *jadránski* -a -o: ~a letovišča, *Jadránsko morje* *Adrija*; *Jadránka* -e ž *os. i.*

jadrati -am, **jádranje** -a s: ~ po morju, **jadravec** -vca m, **jadrávka** -e ž, **jadrávček** -čka m [*metulj*], **jadrávski** -a -o, **jadrálen** -lna -o [*-ln-*]: ~o letalo, **jadrávtvo** -a s, **jadráč** -a m

jádrn -a -o **hiter**, **jádrno** *prisl.*: mrlíči jezdiijo ~, **jádrnost** -i ž

jádro -a s, *mn.* **jádra jáder** [*-dar*] s: košno, latinsko *ali* trikotno, pomožno, sprednje ~, ~a **razpeti**, **razviti**, **zviti**, **sneti**, **zvezati**, **spustiti**, po vetru **obračati**; veter v ~a **loviti**, z **razpetimi** ~i, **jádrce** -a s, **jadrár** -ja m *izdelovavec jader*, **jadrárski** -a -o, **jadrárstvo** -a s, **jadrárna** -e ž; **jádrovje** -a s; **jádrn** -a -o: ~a vrv; **jádrnik** -a m *jambor*, **jádrnica** -e ž 1. *ladja*, 2. *jadrna prečka*, **jádrničen** -čna -o, **jádrovína** -e ž *platno za jadra*, **jádrovínost** -a -o, **jádrovínar** -ja m

Jáfa -e ž [*izraelsko mesto*], **jáfski** -a -o: ~e pomaranče

jafetit -a m *pripadnik jafetitskega rodu*, **jafetitski** -a -o: ~i jezik, **jafetitsčina** -e ž °**jága** -e ž *lov*: *divja ~ divja plav*

jaglič -iča m *in jaglič* -a m *tróbenčica*, **jágelc** -a [*-alc-*] m; *tudi jaglič*

jáglo -a s 1. *pšeno, prosena kaša*, 2. *debelo zrnato žito*; **jaglič** -iča m, *nav. mn.* **jagličiči** -ev m: *proseni ~i prosena kaša*, **jaglén** -a -o: ~a kaša

jágned -a m *in -i ž*: *beli ~, jágnedič* -a m, **jágnedov** -a -o, **jágnedovina** -e ž *in jágnedovina* -e ž = **jágnedina** -e ž *in jágnedina* -e ž, **jágnedje** -a s = **jágnedovje** -a s

jágnje -ta s, **jágnjetov** -a -o, **jágnječji** -a -e, **jágnjetina** -e ž *in jágnjetina* -e ž = **jágnječvina** -e ž = **jágnječina** -e ž; **jágnjica** -e ž [*samica*]; **jágnjnc** -a m, **jágnjček** -čka m > [*-gñj-*], **jágnjiti** -im, **jágnjenje** -a s, **jágnjád** -i ž

jágoda -e ž 1. *rdeče ~e nabirati*, *črne ~e borovnice*, *gozdne*, *vrtné ~e*, *vinska*, *grozdna ~*, *pasja*, *volčja ~*; *na koži se je pokazala ~ krvi*, ~e *na molku*, 2. *konec prsta*, 3. *rdečkasta krava*; **jágodov** -a -o: ~ *cvet*, ~a *bovla*; **jágoden** -dna -o: ~i *sok*; **jágodnik** -a m *bot.* = **jágodnjak** -a m; **jágodast** -a -o, **jágodnat** -a -o, **jágodje** -a s = **jágodovje** -a s; **jágodica** -e ž 1. *prstna ~*; 2. *majhna jagoda*; **jágodičast** -a -o, **jágodičje** -a s = **jágodičevje** -a s *jagodovo grmičje*, **jágodovina** -e ž *in jagodovina* -e ž *bot.*, **jágodo-**

vec -vca m *žganje iz jagod*; **jágodar** -ja m, **jágodarica** -e ž: ~ *nabira jagode*, **jágodarski** -a -o, **jágodáriti** -im, **jágodárjenje** -a s; **jágodišče** -a s *in jagodišče* -a s, **jágodec** -dca m [*vol*]

jáguar -ja m *zool.*, **jáguarjev** -a -o: ~e *oči*, **jáguarski** -a -o

jáhati -am *in -šem*, **jáhanje** -a s: ~ *konja*, *na konju*, ~ *v dir*, *v drnce*; **jaháč** -a m 1. *jezdec*, 2. *konj*, 3. *riba*, **jaháški** -a -o: ~a *šola*, **jahávec** -vca m, **jahávka** -e ž, **jahávski** -a -o, **jahálen** -lna -o [*-ln-*]: ~i *konj*, ~e *hlače*, **jahálnica** -e [*-un-*] ž *pokrit prostor za jahanje*, **jahálniški** -a -o [*-un-*], **jahálišče** -a s, **jaháriti** -im, **jahárjenje** -a s, **jáhanec** -nca m *jahalni konj*, **jaháj** -a m: *v enem ~u prideš do mesta*

jáhta -e ž *razkošna zasebna ladja*, **jáhctica** -e ž **Jáhve** -ta m *Gospod*, **Jáhvetov** -a -o; *gl. tudi Jehova*

jájce -a s, *mn.* **jájca** **jájc** **jájcem** 1. *ptičje*, *golobje*, ~, *ribja ~*, *nasajeno*, *nasadno ~*, *v trdo*, *v méhko kuhano ~*, *gnilo ~* [*igra*], *Kolumbovo ~*, ~a *valiti*, *leči*, *nesti*, *na ~ih sedeti*, *podobna sta si ko ~u*; 2. *modo*; **jájčen** -čna -o: ~a *cvrnaka*, ~e *lupine*; ~a *jed* - *cvrtnik*, *cvrtje*; **jájčji** -a -e, **jájčast** -a -o *ovalen*: ~a *oblika*; **jájčnat** -a -o: ~a *juha*; **jájčece** -a [*-čec-*] s, **jájček** -čka m, *mn. tudi jájčka* **jájčk** s, **jájčkast** -a -o; **jájčar** -ja m 1. *trgovec z jajci*, 2. *rastlina*, **jájčarica** -e ž: ~ *prodaja jajca*, *kokoš je dobra ~*, **jájčarski** -a -o, **jájčáriti** -im, **jájčárjenje** -a s, **jájčnik** -a m, **jájčniški** -a -o; **jájcati** -am *dražiti vulg.*: *jajcali so ga*, *pa ni popustil*; ~ *se jeziti se*, **jájčevce** -vca m *melancana bot.*, **jajnine** -in ž *mn. |testenine|*, **jajcevód** -óda m

ják -a m *tibetansko govedo*

ják -a -o *močan*, *krepek*, *trden*, *prim. jáčji* -a -e; *prisl. jáko*, **jáč(j)e**; **jákost** -i ž: ~ *toka*, *osvetlitve fiz.*, *fol.*, **jákosten** -tna -o: ~a *stopnja*

Jákac **Jákca** m [*sl. slikar*], **Jákčev** -a -o **Jákob** -a m *os. i.*, **Jákobov** -a -o, **Jáka** -a *in -e m*, **Jákov** -a -o, **Jákec** -kca m, **Jákčev** -a -o, **jákec** -kca m 1. *plešoči medved*, 2. *igrača*; **Jakobina** -e ž *os. i.*, **Jakobínin** -a -o; **jákobka** -e ž = **jákobovka** -e ž [*hruška*], **jákobček** -čka m [*jabolko*], **jákobščak** -a m *Julij*, **jákobščica** -e ž [*hruška*]

jakobinec -nca *m* |*pripadnik stranke v franc. revoluciji*|, jakobinski -a -o: ~a čepica, jakobinizem -zma *m*, jakobinstvo -a *s*

Jákopič -a *m* |*sl. slikar*|, Jákopičev -a -o: ~ paviljon

Jálov -a -o *nerodoviten, prazen*: ~a krava, moč, ~ tok *el.*; ~ panj, ~a konoplja, njiva, objuba, ~o delo, ta je ~a; jálovost -i *ž*, jálovec -vca *m* |*človek, žival, panj*|, jálovka -e *ž* |*žival, rastlina, zemlja*| = jálovica -e *ž*, jálovina -e *ž* = jálovje -a *s* |*živina*|, jálovina -e *ž rud.*: v premagu je dosti ~e

Jálovec -vca *m* |*vrh v Julijskih Alpah*|, Jálovčev -a -o: ~e stene, jálovški -a -o

Jáлта -e *ž* |*mesto na Krimu*|, jáltski -a -o: ~i sporazum >[-*lt*-]

Jám -a *m* = jámovec -vca *m bot. brest*, jámov -a -o: ~ les = jámovina -e *ž in* jamovina -e *ž*, jámovčev -a -o

Jáma -a *in* -e *m* |*sl. slikar*|, Jámov -a -o: ~e podobe

Jáma -e *ž*: apnena, gnojna, lanena ~; Postojnska ~; v ~o deti v *grob*, rudarji hodijo v ~o; kdor drugemu ~o koplje, sam vanjo pade; jámski -a -o: ~i les, ~o delo, jámat -a -o: ~a cesta, jámnat -a -o: ~ svet; jámnik -a *m*: ~ prebiva v jami, jámnica -e *ž*: ~ za sušenje lanu, za spravljanje krompirja, jámar -ja *m* |*človek, žival*|: ~ koplje jame, jih raziskuje, v njih dela, v njih živi, jámarica -e *ž*, jámarski -a -o, jámáriti -im *hoditi, loviti po jamah*, jámárjenje -a *s*; jámica -e *ž*: ~ na licu; jámič -a *m odtočni jarek*, jámičica -e *ž*, jámičast -a -o; jámičati -am = jámičkati -am *delati jamite za krompir, fižol, zelje*, jámič(ka)nje -a *s*; jámičkar -ja *m* |*priprava*|, jámičnik -a *m* |*stroj*|, jámljič -a *m* |*brazda*| = jámljiček -čka *m* = jámljica -e *ž*, jámína -e *ž velika jama*; jámščarica -e *ž rudarska svetilka*, jámštica -e *ž jamska voda*, jámomérec -rca *m*, jámomérski -a -o, jámomérstvo -a *s rud.*

Jamájka -e *ž* |*otok v Velikih Antilih*|, jamájka -e *ž* |*rum*|, jamájski -a -o, Jamájčan -a *m*, Jamájčanka -e *ž*

Jám -a *m* |*stopica*|: peterostopni ~, jámski -a -o: ~i verz, ritem

Jámbor -a *m jadnik*: prednji, zadnji, betonski, antenski ~, jámborski -a -o: ~i koš, jámborovje -a *s* = jámborje -a *s*;

jámboren -rna -o: ~a luč, jámbornica -e *ž* |*ladja*|, jámborič -a *m*; *gl. tudi* jarbol
jámcíti -im *biti porok, odgovarjati za kaj*, jámčenje -a *s*, jámstvo -a *s poroštvo*, jámstven -a -o *poroštven*: ~a listina

Jámle Jámelj *ž mn.*, v ~ah, jámeljski -a -o, Jámeljci -ev *m mn.* >[-*málj-*]

Jamníca -e *ž kr. t.*, v ~i: Prežihova ~, jamníški -a -o

Jánče -čjega *s kr. i.*, na ~em, jánski -a -o: Jánski vrh; v okolici tudi Jánče Jánč *ž mn.*, na ~ah

Jáne -a *m os. i.*, Jánezov -a -o, Jánezek -zka *m os. i.*, Jáne -ta *m*, Jáni -a *m*, Jánče -ta *m*

Jánež -a *m*: divji, sladki ~, jánežev -a -o: ~o olje, jáneževac -vca *m janežovo žganje*, jáneževka -e *ž janežev čaj*

Jángce -ja *m* = Jángcekiang -a *m* |*reka*|, jángcekianski -a -o

Jáničar -ja *m* 1. *turški vojak*, 2. *odpadnik*, jáničarski -a -o, jáničarstvo -a *s*, jáničáriti -im, jáničárjenje -a *s*

Jánjec -njca *m*, jánjčev -a -o, jánjček -čka *m, mn.* jánjčki -ov *ovčice na nebu, mačice na vrbi*, jánjka -e *ž*, jánjčji -a -o: ~e meso = jánjčevina -e *ž in* janjčevina -e *ž*, jánjčevinast -a -o *in* janjčevinast -a -o; jánjčar -ja *m* |*pastir*|, jánjčarica -e *ž*, jánjčarski -a -o, jánjčarstvo -a *s*, jánjčád -i *ž sk. i.*

Jánka -e *ž krilo, jopa*, jánkica -e *ž*

Jánko -ka *m os. i.*, Jánkov -a -o, Jána -e *ž*
Jánša -a *in* -e *m* |*sl. čebelar*|, Jánsčev -a -o
Jántar -ja *m*, jántarjev -a -o, jántarski -a -o: ~a kislina, jántarjest -a -o

Jánuar -ja *m prosinec*, jánuarski -a -o: ~ sneg, jánuarjev -a -o

Jánus -a *m* |*rim. božanstvo*|, Jánušov -a -o: ~ dvojni obraz

Janzenizem -zma *m* |*verski nazor*|, janzenist -a *m*, janzenistovski -a -o, janzenističen -čna -o: ~i pisatelj

Jánževček -čka *m zool. kresnica*, jánževka -e *ž bot.*

Japóne -nca *m*, Japónka -e *ž*, japónski -a -o: ~i otoki, ~i papir, Japónsko -ega *s*, na ~em, Japónska -e *ž*, v ~i, japónščina -e *ž*

Jár -a *m pomladanski, mlad*: ~o žito, ~a kokoš, ~a gospoda; járec -rca *m*, járcček -čka *m* |*jagnje*|, járcčka -e *ž* = járcica -e *ž* |*kokoš*|, járica -e *ž* |*žito, detelja, ovca, kokoš*|, járe -éta *s*; járcji

-a -e, jářčkov -a -o; jářčiti -im, jářčenje
-a s = jářiti -im: ptiči se jářijo; jářina
-e ž in jářina -e ž pomladna setev =
jarovina -e ž, jářnica -e ž seno prve košnje,
bot.; jářišče -a s in jářišče -a s polje, kjer
je bila jářina: na ~u sejati, jářovec -vca
m bot.; °jarovizirati -am siliti

jár -a -o hud, jezen: ~a kača, peč; jářiti
-im poditi, jeziti: voda se jáři, kjer čez
kamen teče; jářost -i ž, jářin -a m = jář
-a m vrtimec, jářina -e ž čez čer peneca
se voda

jářbol [-ol] -a m, jářbolček -čka [-lč-] m;
gl. tudi jambor

jářd -a m [angl. dolžinska mera]

jářek -rka -o oster, ščemeč

jářek -rka m: dovodni, odtočni, osuševalni,
namakalni, strelski ~, jářkast -a -o,
jářkar -ja m [stroj]

jářem -rma m: ~ na žagi, pri zvonu,
naglavni ~ [del vprege], zakonski ~,
~ volov, otresti se ~a sužnosti, ~
natakiniti, sneti, v ~ vpreči; jářmov -a -o:
~a kamba; jářmavec -vca m vol za
jarek, jářmovka -e ž = jářmnica -e ž
trita, vitra pri jarmu; jářmovka -e ž
[alga], jářmnik -a m iglica na jarmu;
jarmič -lča m = jářmica -e ž enovprežni
jarek; jářmiti -im, jářmljenje -a s: ~
vole; jářmenik -a m [žaga]: ~ z vozom,
cepilni ~; jarmolistnica -e ž bot.

Jarešina -e ž kr. i., v ~i, jarešinski -a -o,
Jarešinčan -a m

jarinec -nca m bot.

Jářovit -a m [slovanski bog]

jářa -e ž poseka, goličava v gozdu, jářast
-a -o: ~ gozd

jářen -sna -o, jářnejši -a -e, prisl. jářno,
jářnej(š): ~o nebo, ~a noč, ~o čelo,
oko, ~a glava, ~ gozd zredčen, ~
kozolec prazen, ~ dokaz, ~i trenutki,
strela ~a! ~o ko ribje oko, ~o ko beli
dan, strela (i)z ~ega, stopiti na ~o, biti
si na ~em o čem, priti si na ~o s čim;
jášna -e ž: ~ na nebu; jářnost -i ž:
~ misli, dokaza; jářnica -e ž: ~ na
oblačnem nebu

jasenica -e ž bot.

jářkati -am, jářkanje -a s: kokoši jaskajo,
kleptave ženske jaskajo, jářkniti -nem;
gl. tudi javsk

jášli jářli ž mn., z jářlimi (°z jářli); jářelski
-a -o [-sals-]: ~i obročki; jářlice -ic
ž mn. etnoğr.

jářmín -a m bot., jářmínov -a -o: ~ grm,
~o olje; jářminovec -vca m

Jášna -e ž os. i. Klara, Jářnin -a -o

jášniť -im, jářni -itel jářniť -a -o, jářnjenje
-a s, jářnitev -tve ž

jášno -v sestavi: jářnogláv -áva -o, jářnoòk
-òka -o; jářnovíden -dna -o, jářnovídnost
-i ž, jářnovídec -dca m, jářnovídka -e ž

Jášon -a m mit. Jazon, Jářonov -a -o

jášpis -a m min., jářpisov -a -o

jáštog -a m morskí rak, jářstogov -a -o

jáštreb -a m zool., jářstrebv -a -o: ~o
perje, jářstrebji -a -e: ~e oči, jářstrebast
-a -o, jářstrebav -ja m [lovec], jářstrebina
-e ž bot.

jášek -ška m teh. navpičen ali zelo strm
rov: svetlobni, snažilni ~, jářkoven
-vna -o, jářkast -a -o, jářkavka -e ž
fuž. jářkavna peč

ját -a m [črka], játov -a -o: ~o znamenje

játa -e ž: ~ golobov, letal, játova prisl.
v játah

jatagan -a m turška kratka kríva sablja

Jáva -e ž [indonezijski otok], javánski -a -o:
~a džungla, Javánc -nca m, Javánka
-e ž; jáva -e ž [tkanina]

Jáven -vna -o, prim. bolj ~, prisl. jávno:
~ prostor, ~o predavanje, ~a dela,
~o pravo; ~a grešnica → očitna;
jávnoť -i ž: ni za ~, priti v ~ med ljudi,
pravica ~i; javnopráven -vna -o

Jáviti -im sporočiti, naznaniti, priglasiti,
zglasiti, jávljati -am sporočati, naznanjati,
oglašati, kazati, jávljanje -a s

Jávka -e ž: partizanska ~

Jávknati -am, jávkanje -a s, jávk -a m,
jávkev -vca m, jávkavka -e ž, jávkniti
-nem zastokati

Jávov -a m: beli ~, ameriški ~, jávorov
-a -o: ~a šiba, bela miza ~a; jávorček
-čka m; jávorovina -e ž in jávorovina -e ž
= jávorina -e ž in jávorina -e ž [les],
jávorje -a s = jávorovje -a s [gozd]

Jávsk -a m: zagnati vrišč in ~, jávskati
-am, jávskanje -a s, jávskniti -nem; gl.
tudi jaskati

Jáz mène — me, mēni — mi, mēne — me,
pri mēni, z menój in z máno; dv. midva
midve ali mēdve, náju, náma, náju, pri
náma ali náju, z náma; mn. mí, mé, nás,
nám, nás, pri nás, z námi; jáz jáza m:
lastni ~

Jázbec -beca [-bəc-] m, jázbečevka -e ž,
jázbečev -a -o = jázbečji -a -e: ~a mast,

dlaka; jázbečast -a -o: ~a barva, jázbečevina -e ž in jazbečevina -e ž |meso in koža|; jázbina -e ž |brlog|, jázbinast -a -o; jázbečar -ja m |pes|, jázbečarski -a -o >[-bač-]

Jázon -a m Jason, Jázonov -a -o

jazz [džéz] -a m glas., jazzovski -a -o: ~a opera

jécati -am, jécanje -a s, jécav -a -o, jécavost -i ž, jécavec -vca m, jécavka -e ž, jécavski -a -o; jécniti -nem, jécalo -a s: ti ~ ti!

jecljati -ám, jecljaj -ájte! jecljaje, jecljajóc -a -e, jecljál -ála -o, jecljánje -a s, jecljáv -áva -o, jecljávéc -vca m, jecljávka -e ž, jecljávski -a -o, jecljác -a m

jéča -e ž: vreči, vtakniti, spraviti koga v ~o, ječár -ja m, ječarica -e ž, ječarski -a -o, jécati -am v ječi imeti, jécanje -a s: ~ hudodelca

ječáti -im, ječi -ite! ječéc -a -e, ječé, jéčal -ála -o, ječánje -a s: pod jarmom ~, ječáv -áva -o, ječávec -vca m, ječávka -e ž, ječávski -a -o, ječáv -a m = ječálo -a s znč.

ječmen -éna m: jari, resasti ~, ~ dvovrstnik, ~ golec; ~ na očesu; ~ žeti, phati; ječménov -a -o: ~a kaša = ječménček -čka m ješprenj; med. vnetje na vekji; ječménovec -vca m = ječmenják -a m ječmenov kruh; ječménka -e ž 1. ječménček, 2. hruška; ječménovica -e ž = ječmenica -e ž = ječménovka -e ž |slama|, ječménišče -a s in ječmenišče -a s |njiva|, ječménast -a -o; ječmenika -e ž

jéd -i ž: prva ~, vmesna, mesna, postna ~; pri ~i smo, ni za ~, dobro za ~, jedílo -a s = jélo -a s; jedáča -e ž: ~ in pijača jed in pijača; jédec -dca m: dober ~; jedún -a m, jedéž -a m: jeduh -a m znč.; jedilen -lna -o [-ln-]: ~o olje, ~a shramba, ~i list = jedilnik -a [-ln-] m, jedilnica -e [-ln-] ž |soba in oprava|, jédečen -čna -o [-dač-] ješč, jédečnost -i [-dač-] ž

jédavec -vca m fluorit, jédavčev -a -o: ~a kislina

jédek -dka -o: ~ sok, ~a voda, ~a pripomba; jédkost -i ž, jédkati -am, jédkanje -a s, jédkar -ja m, jédkarica -e ž, jédkarski -a -o, jédkarstvo -a s, jédkovina -e ž |snov|, jédkálen -lna -o [-ln-] kem., teh.: ~a igla, jédkáló -a s jedka tekočina, lužilo; jédkanica -e ž radiranka

jédet medm., jédeta medm., jédet(a)na medm.

jédrcé -a s, mn. jédrcá: lešnikovo ~, ~a za potico, jédrcén -čna -o, jédrcást -a -o, jédrcátnat -a -o, jédrcéje -a s

jédro -a s: orehovo, lešnikovo, celično ~; izluščiti ~, priti do ~a kaki stvari, v ~ zadeti, ~ nemira, ~ vprašanja bistvo, pravi pomen, atomska ~a; jéder -dra -o zdrav, čvrst: ~ les, ~o dekle; jedrina -e ž: ~ sadu, ~ te vode te poživi; jédrn -a -o: ~a ruda, jedrnost -i ž; jedrnát -áta -o: ~o pisanje, kratko in ~o; jedrnátost -i ž; jédrast -a -o jedru podoben; jédrski -a -o: ~a energija, fizika; jedrovina -e ž 1. snov jedra, 2. usnje; jédrar -ja m teh.: ~ izdeluje jedra, jedrárna -e ž fuž. oddelek za izdelovanje jeder za livarno

Jédrt -i ž os. i., Jédrtin -a -o: gl. tudi Jera

Jéfte -ja m |judovski glavar|, Jéftejev -a -o: ~a prisega

jeglič -iča m jaglič

jegúlja -e ž: ta človek se izvija ko ~, jegúlji -a -e, jegúljust -a -o, jegúljica -e ž, jegúljiti -im se, jegúljenje -a s, jegúljar -ja m |ribič|

Jéhóva -a in -e m, Jéhóvov -a -o; jéhovec -vca m |pripadnik verske ločine|, jéhovka -e ž, jéhovski -a -o

jéh medm. začudenja, tožbe = jéh, jéhata, jéhata; jéjmene medm., jéjmnasta medm., jéjs medm., jéjsa medm.

jék jáka m, jáka -e ž odmev: ~ leti po dobravi, jékniiti -nem, jákati -am; jekómér -a m fiz. priprava za merjenje morskih globin z jekom

jékavščina -e ž |narečje|, jékavski -a -o, jékavec -vca m, jékavka -e ž

jéklo -a s: Martinovo ~, ~ za pile; srca, trdega ko ~, jéklov -a -o: ~ beton; jékln -a -o: ~ mož, ~a cev, žica, pest, ~o zdravje, jéklast -a -o, jéklnóst -i ž, jéklenina -e ž = jéklna -e ž = jéklovina -e ž |snov, izdelkil, jéklnka -e ž |sulica, smučarska palica, posoda za pline, za živo srebro|, jéklnéc -nca m siderit, jéklnéčev -a -o; jéklniti -im, jéklnil -a -o, jéklnjen -éna -o, jéklnjenje -a s; jéklneniti -im, jéklnéni -ite! jéklnil -a -o: železo, značaj ~; jéklnéti -im, jéklnénje -a s; jéklnár -ja m, jéklnárski -a -o, jéklnárna -e ž = jéklenica -e ž, jéklnárniški -a -o,

jeklárstvo -a s; jekloréz -a m, jeklorézec -zca m, jeklorézen -zna -o; jeklobručec -sca m |*delavec*|, jeklostrúžec -žca m
jéla -e ž, jélka -e [-lk- / -yk-] ž: novoletna ~; jélov -a -o in jélov -a -o, jélovéc -vca m |*drevo, gozd*|, jelovina -e ž |*les*|, jélovje -a s, jélkov -a -o [-lk- / -yk-]; jélkovke -ovk [-lk- / -yk-] ž mn. bot.; Jélóvica -e ž |*visoka planota in kraj*|, jélóviški -a -o
Jéla -e ž os. i., Jélin -a -o, Jélka -e [-lk-] ž, Jélkin -a -o [-lk-], Jélca -e ž, Jéličin -a -o, Jélko -a [-lk-] m, Jélkov -a -o [-lk-], Jélo -a m, Jélov -a -o
jélen -éna m 1. severni ~, ~ lopatar, 2. vol, jélénov -a -o: ~a sol, jélénji -a -e, jélé nast -a -o, jélénc -nca m, jéléncék -čka m, jéléncé -ta s, jelenina -e ž |*meslo*|, jelenovina -e ž |*koža*|, jelenjád -i ž, jélénjak -a m |*govnol*|, jelenják -a m |*prostor*|, jélé nka -e ž |*krava*|, jéléščica -e ž bot., jélé novc -vca m bot.; jelenoréja -e ž, jelenoréjski -a -o: ~i pas; Jélendol [-ol] -a m kr. i., Jélé nov žléb kr. i., Jélé nov róg |*vrh*|
jéli jélita jélite 1. vpr. *prisl. kaj neda, ne res: jéli da ni prav? jélite da je res?* jélita da sta lačna? 2. *kadar je samostojna vprašalnica, jo ločimo z vejico: ti si bil, jéli?* Grdo je, jélite, če nam to očitajo
jélo -a s jed: brez dela ni ~a
jélsa -e ž: bela, črna ~, jélšev -a -o, jélševc -vca m |*gozd*|, jélševje -a s = jélšje -a s, jélševina -e ž in jélševina -e ž |*les*|, jélšica -e ž, jélševica -e ž zool., jélšnica -e ž zool., bot., jélševka -e ž zool., bot.; jélševar -ja m |*hrošč*|; Jélše Jélš ž mn. kr. i., v ~ah; Šmarje pri ~ah; Jélševc -vca m >[-uš-]
jémáti jémliem, jémliji -ité! jémlióč -a -e, jémáje, jémál -a -o, jémánje -a s: ~ kaj v roke, ~ zdravila, kapljice; ~ koga, kaj s seboj, pod streho, v hišo, v službo; ~ za ženo, za svojega; ~ iz peči; ~ v trgovini, pri trgovcu; ~ denar, podkupnino; ~ naposodo, ~ komu čast, dobro ime, pravice; slovo ~; ~ kaj nase, na znanje; ~ koga v roke zaradi česa; ~ v strah ~ koga; ~ v pošte v upoštevati, ~ v pretres; ° ~ v ozir ozirati se, upoštevati; ~ si kaj k srcu; ~ besedo zares, v prenesenem pomenu; ~ za zlo: voda breg jemlje, bolezen jemlje človeka, sneg jemlje vid, sapo mu jemlje, iz pod-

pazduhe ~; učenja ne jemlje resno; jemávec -vca m, jemávka -e ž
Jémen -a m |*arabska država*|, jémenski -a -o: ~i petrolej; Jemenit -a m |*prebivavec*|
jén -a m |*japonski denar*|
Jéna -e ž |*mesto*|, jénski -a -o: ~o steklo
Jénisej -a m |*sibirski reka*|, jénisejski -a -o: ~a pokrajina
jénjati -am *nehati*, jenjeváti -újem, jenjeváł -ála -o, jenjevánje -a s, jenjaváti -am, jenjavánje -a s
jénki -ja m *yankee*, jénkijski -a -o
Jénko -a m |*sl. pesnik*|, Jénkov -a -o
jér -a m |*črka*|, jérov -a -o: ~o znamenje
Jéra -e ž os. i., Jérin -a -o, Jérica -e ž os. i., Jéričin -a -o; jéra -e ž: mila ~ *cmerav človek*; gl. tudi Jedrt
jérati -am *posevno prirezati*, jerán -ána m |*dleto*|, jerálnik -a [-un-] m |*mizarsko orodje*|
jérbas -a m, jérbašček -čka m, jérbasar -ja m
jeréb -a m: snežni, gozdni, skalni ~, jerébov -a -o: ~ klic, jerébji -a -e: ~e pero; jerebica -e ž, jerebičji -a -e; jerebičar -ja m |*pes*|, jerebičarski -a -o, jerebičarica -e ž |*piščalka*|, jerebičast -a -o, jerébar -ja m |*lovec*|, jerébarski -a -o; jerebičica -e ž = jerebička -e ž
jerebika -e ž bot., jerebikov -a -o: ~ les, jerebikovec -vca m *jerebika*, jerebikovina -e ž in jerebikovina -e ž, jerebičje -a s = jerebičevje -a s |*grmovje*|, jerebína -e ž |*sad*|
Jeremija -a in -e m os. i., Jeremijev -a -o; Jeremiáda -e ž *tožba, tarnanje*
jeri -ja m |*črka*|, jerijev -a -o: ~o znamenje
Jériha -e ž in Jériho -a m |*palestinsko mesto*|, jerihónski -a -o: roža ~a
Jérko -a m gl. Jeronim
jérmen -ména m: brusilni, gonilni, transmisijski ~; ~e rezati komu s hrbta; jerménji -a -e, jerménski -a -o: ~o usnje, jerménast -a -o, jerménc -nca m = jerménček -čka m, jerménje -a s, jerménar -ja m, jerménarica -e ž, jerménarski -a -o: ~a obrt, jerménarstvo -a s, jerménariti -im, jerménarjenje -a s, jerménarija -e ž; jermenica -e ž *kolo za jermen*, jermeničen -čna -o
Jérnej Jernéja m os. i., Jernéjev -a -o; Jernéjec -jca m, Jernéjčev -a -o, Jernéjček -čka m, Jernéjčkov -a -o, Jernéjevo -ega s; Jernáč -a m, Jernáčev -a -o;

jernéjščica -e ž |hruška|, Jernéja -e ž, Jernéjka -e ž, jernéjevski -a -o: ~i semenj
 *jérob -a m varuh, *jérobov -a -o varuhov, *jérobški -a -o varuški: ~o gospodarstvo; *jérobstvo -a s varuštvo
 Jerónim -a m, Jerónimov -a -o, Jeróm -a m, Jerómov -a -o; Jerómen -mna m, Jerómnov -a -o; Jérko -a m, Jérkov -a -o
 jérovíca -e ž min. rusa zemlja (terra rossa)
 Jersey -a [džérsi -ja] m |otok|, jerseyški -a -o: ~a pasma
 *jéruš -a m ponarejeno žganje, *jérušev -a -o
 Jeruzalem -a m |mesto v Palestini, vinski vrh na Slovenskem|, jeruzalémski -a -o: ~e gorice, Jeruzalémec -mca m, Jeruzalémka -e ž; jeruzalémčan -a m in jeruzalémec -mca m vino iz jeruzalémskih goríc nad Ormožem: piti ~a
 jésen jeséna m |drevo|, jesénov -a -o: ~ les, jesénovec -vca m |gozd|, jesenovína -e ž |les|, jesénovje -a s = jesénje -a s
 jesén -i ž: zgodnja, pozna ~, na jésen, jesénski -a -o: ~i podleseki, ~o vreme, jesénc -nca m = jesénček -čka m jesénski mladič; jesénovka -e ž bot., jeséniti -i se; jesenína -e ž = jesénsčina -e ž jesénski predelki; jeséni prisl. v jesení; jesénka -e ž |žival, volna, sadje|
 Jeseníce -ic ž mn. kr. i., na ~ah, z ~ic, jeseníški -a -o: ~a železarna, Jeseníčan -a m |preživavec|, jeseníčan -a m |vlak|, Jeseníčanka -e ž
 jeséter -tra m |riba|, jesétrov -a -o, jesetrovína -e ž, jesétrast -a -o, jesétrn -a -o
 jésih -a m kis, jésihov -a -o kiso, jésihast -a -o kiso, jésihar -ja m: ~ jesih dela ali prodaja; dere se ko ~; jésiharica -e ž, jésiharski -a -o, jésihárna -e ž kisarna
 jesíka -e ž bot. trepetlika, jesíkov -a -o: ~o deblo, jesíkovína -e ž in jesíkovína -e ž, jesíkovje -a s
 jéstí jém jés jé, jéva jéstá in jévá jéstá, jémo jésté jéjo in jémó jésté jedó jéjo in jedó; jéj jéjte! jedóč -a -e, jedé, jedél -dla -o in jél jéla -o: imaš kaj ~ jedi (°za ~); nesi mu ~ na stavbišče, pojdi jést! uši ga jedó. to ga jé grize, peče, srbi; rja jé železo, hodna srajca (kožo) jé
 jestvína -e ž, jestvínar -ja m, jestvínski -a -o: ~a shramba za jestvíne
 jéša -e ž kovaško ognjišče

jéšč -a -e: ~a živína rada jé; jéščén -ščna -o, jéščost -i ž, jéščnost -i ž; jéšča -e ž hrana, krma, jéšče -a s kašasta vsebina v želodcu in črevesu
 jésprej -a m in jésprénj -énja m ječmenček, ječmenka, ješprénjev -a -o: ~e klobase
 jéti jámem začéti, jámi -ite! jél -a -o
 jéti -ja m neznanó himalajsko bitje
 jétika -e ž: pljučna, kostna, lačna ~, jétičen -čna -o: ~ bolnik, jétičnost -i ž, jétičnik -a m 1. bolnik, 2. rastlina, jétičnica -e ž, jétičast -a -o: ~i ljudje
 jetník -a m, jetníkov -a -o, jetníca -e ž, jetníčin -a -o, jetníški -a -o: ~i čuvaj, paznik, jetníšnica -e ž, jetníštvo -a s, jetníčar -ja m, jetníčarski -a -o
 jétra jéter s mn.: nabrekla, zgrbančena ~, ciroza jeter, to mu gre na ~, jétn -a -o: ~a klobasa, pasteta, dieta, bolezen, jétrca jétrc s mn., jétrnica -e ž 1. jétna klobasa, 2. rastlina, jétrnik -a m bot., jétrnják -a m bot., jétrast -a -o, jétrnat -a -o, jétrnat -a -o; jétrneč -a -o; jétrneč -nca m min.
 Jétrbenk -a m |hríb|
 jétrva -e ž = jétrvíca -e ž star.: žene bratov se med seboj imenujejo ~e
 Jévniča -e ž kr. i., v ~o, jévniški -a -o, Jévničani -ov m mn.
 jéz -a in jezú m, mn. jezóvi -óv: mlinski ~; jézov -a -o: ~ vrh, jezvína -e ž = jezovína -e ž denarni prispevek za jez; jeziti -im, jézi -ite! jezéč -a -e, jezíl -a -o, jezénje -a s: led vodo jezi
 jéza -e ž: divja, huda ~, nagle ~e biti, ~ ga lomí, popade, ga je minila, ~o kuhati, od ~e prebledeti, pihati, pokati, ~o stresti na koga, nad kom; jézen -zna -o: ~ na koga; jézav -a -o in jezáv -áva -o: ~ človek, jézavec -vca m, jézavka -e ž, jezávost -i ž, jézica -e ž; jézati -am, jézanje -a s: ne jezaj me; jeziti -im, jézi in jézi -ite! jezéč -a -e: to me jezi, óče se jezi na sina, nad sinom, čez sina, ~ se zaradi česa ali zavoljo česa, ~ koga s čim; jezljív -a -o, jezljívéc -vca m, jezljívka -e ž, jezljívost -i ž, jeznorít -a -o: otrok je močno ~; jeznorítost -i ž, jeznorítež -a m = jeznoríteč -tca m
 jézbica -e ž jez za usmerjanje vode v hudo-urníkih
 jézditi -im, jezdec -a -e, jézdenje -a s: mrliči jezdiyo jadrno; jéza -e ž, jézdec -a [-dac-] m, jézdeški -a -o: ~i hlapci, jézdečev -a -o [-dšč-]; jézden -dna -o:

~i konj; jezdár -ja *m jezdec*, jezdárski -a -o, jezdárna -e *ž*, jezdárnina -e *ž* = jezdarina -e *ž*, jezdáriti -im, jezdárjenje -a *s*: kmet, ki samo jezdari, slabo gospodarí

jézero -a *s*: ledeniško, slano, nižinsko, alpsko ~, ~ solzá, jézeren -rna -o = jézerski -a -o in jézerski -a -o: ~a voda, kotlina, ~o dno, jézerce -a *s*, jézerec -rca *m* [prebivavec], jézérka -e *ž* *zool.* postrv, jézernica -e *ž* [voda, trava], jézérnat -a -o: ~a pokrajina; Jézero -a *s* *kr. i.*, na ~u, z ~a; Jézernica -e *ž* [potok]; Jézérsko -ega *s* [vas], jézérski -a -o: ~a planina, Jezerjân -ána *m* [prebivavec]

jézik -ika *m*: dolg, oster, hudoben, strupen, gladek, nabrušen ~; malinast, obložen ~; pokazati, iztegniti ~; brzdati, brusiti, stresati ~, zmajati ~, držati ~ za zobmi, ~ za zóbe! mlaskati z ~om, komu ~ zavezati, koga za ~ prijeti, na ~ stopiti, namazati si ~ (s pijačo), besedo na ~u imeti, na koncu ~a imeti, z ~a vzeti, mu ne gre z ~a, na ~ položiti, ljudem v ~e priti, koga po ~ih vlačiti; ~ beremo in pišemo, poslušamo in govorimo; materin ~, domač, tuj, živ, mrtev, ljudski, narečni, knjižni, pogovorni, pesniški, odrski, učni, uradni, umetni, rokovnjaški ~; bogat, gladek, okoren, robat, hrapav, blagglasen, lahkoten, nazoren, slikovit, jedrnat, jasen, ohlapen, papirnat, gostobeseden, skrotovičen ~; ognjeni ~i, ~ v morju, ~ pri čevlju, piščali, tehtnici, čebelnjaku, oknu, ojesu; ima ~ kakor krava rep; opleta z ~om kakor krava z repom; jelenov, pasji, volovski ~ *bot.*; jezičen -čna -o: ~i koren, ~a površina, ~ človek, otrok, ~i doktor; jezičnost -i *ž*, jezičnež -a *m*, jezičnica -e *ž*, jezičnik -a *m* [glas]; jeziček -čka *m* *anat.*, *fiz.*, *stroj.*, jezičkov -a -o: ~a lega *lega* jezička; jezikóven -vna -o: ~i zakoni, razvoj, jezičniški -a -o: ~i razred glagolov; jezikovec -vca *m* *bot.*, jezikovka -e *ž* *zool.* [ramenonožec]; jezičast -a -o: ~i cvetovi, jezičav -a -o: škorec je bil hudo ~; jezikúlja -e *ž*

jezikáti -ám, jezikáj -ájte! jezikál -ála -o, jezikánje -a *s*: otrok rad jezika, jezikáv -áva -o, jezikávost -i *ž*, jezikávec -vca *m*, jezikávka -e *ž*, jezikáč -a *m*, jezikálo -a *s*

jezikó- v *sestavi*: jezikoslóvje -a *s*, jezikoslóven -vna -o: ~i spisi, jezikoslóvec -vca *m*, jezikoslóvka -e *ž*, jezikoslóvski -a -o: ~a modrost; jezikoznánek -nca *m*, jezikoznánski -a -o, jezikoznáništvo -a *s*

jezljáti -ám jezikati, jezik brusiti, jezljáj -ájte! jezljáj -ála -o, jezljánje -a *s*: kača jezljja; jezljáv -áva -o, jezljávec -vca *m*, jezljávka -e *ž*, jezljávost -i *ž*

jezuit -a *m*, *mn.* jezuiti in jezuitje -ov, jezuitski -a -o: ~a drama, ~i red, jezuitizem -zma *m*, jezuitstvo -a *s*, jezuitar -ja *m* *znč.*

Jézus -a *m* *os. i.*, Jézusov -a -o, Jézušček -ščka *m* = *lj.* Jézušček -ščka *m*; jézusovec -vca *m* jezuit; jéžeš = jézas(ta) = jéš *medm.*

jéž *prisl. jahaje*: prišli so ~ in peš

jéž -a *m*: nasršen kot ~, jéžev -a -o: ~e bodice, ves ~ je danes, ~a noga *vet.*; jéžek -žka *m* *zool.*, *bot.*, jéžast -a -o, ježevina -e *ž* [koža]; jéževce -vca *m* *zool.*, ježevka -e *ž* 1. ježeva samica, 2. riba, 3. goba, 4. kurentova palica, jéžarica -e *ž* [riba], ježevnják -a *m* *min.*

jéža -e *ž* jahanje, jéžen -žna -o: ~i konj, ~a pot

jéža -e *ž* brežina, breg: travnata ~, po ~ah kositi; Jéžica -e *ž* *kr. i.*, na ~i, jéženski -a -o [-žan-]

ježerilec -lca [-lc-] *m* *zool.* [črevesni zajedavec]

ježica -e *ž* bodica, bodičasta lupina: kostanjeva, hrastova, bukova ~; ježičje -a *s*, ježičiti -im se: kostanj se žo ježiči; ježičar -ja *m* [hrast], ježičarica -e *ž* *bot.*, *zool.*, ježičnat -a -o: kostanj je ~

ježiti -im se, jéži -ite se! ježenje -a *s* in jéžiti -im se *s* stal. *poud.*: lasje se mu ježijo od strahu

jidiš -a *m* judovska oblika nemščine

jín-jítu [džiudžicu] -tsa *m* *šp.*

jo členek: mahati, ucvreti, pobrisati jo

jockey [džókej] -a *m* poklicni dirkalni jahač

jód -a *m* kem. [prvina], jódov -a -o: ~a tinktura, ~ vodik; jodit -a *m* *min.*; jodid -a *m* kem.; jodát -a *m* kem., jodirati -am, jodiranje -a *s*: ~ kožo, rano, kuhinjsko sol; jodkáljij -a *m* kem., jodofórm -a *m* *med.*, jodometrija -e *ž*

jódlati -am, jódlanje -a *s* *glas.*, jódlar -ja *m* [pevec in napev]; jódlarica -e *ž*, jódlarski -a -o

jóga -e ž |*indijski filozofski sistem*|, jógi
-ja m pripadnik joge
jógurt -a m |*kislo mleko*|, jógurtov -a -o:
~a steklenica
jòh medm.: o jòh, prejòh!
jòj medm.: o jòj, jòjmene, jòjmine, jòj-
menesta, jòjminasta
jók -a m: na ~ mu gre, na ~ se drži,
~ zagnati, ~ ga posili, v ~ udariti,
v ~ se spustiti, bil je ~ in stok; jokáv
-áva -o: ~ otrok, jokávost -i ž, jokávec
-vca m, jokávka -e ž, jokávski -a -o,
jokljivec -vca m, jokljivka -e ž
Jokásta -e ž gr. mit., Jokástin -a -o
jokáti jókam in jóčem (se), jókaj -ájte in
jóči -te! jókal -ála -o, jokánje -a s in jó-
kati -am s stal. poud.: ~ nad kom, po
kom, za kom; trta, sneg (se) joka; jók-
cati -am otr.; jókec -kca m |*jokav otrok*;
Jokoháma -e ž |*japonsko mesto*|, jokohám-
ski -a -o
jóla -e ž |*jadrnica*|
Jóna -a in -e m |*prerok*|, Jónov -a -o
jónatan -a m |*jabolko*|
Jónec -nca m |*pripadnik starega grškega*
rodu|, jónski -a, -o: ~i steber, ~o
narečje = jónščina -e ž
jópa -e ž, jópica -e ž, jópič -a m: prisilni ~
jór -a m |*cirilska črka*|
jóra -e ž velika, nerodna ženska, jórež -a m
velik, neroden možak, jórast -a -o ne-
roden: jora ~a
Jórdan -a m |*reka*|, Jordánija -e ž |*država*|,
Jordánc -nca m, jórdanski -a -o
jórkširski -a -o: ~a pasma, jórkširec -rca
m |*prašič*|
Jósip -a m os. i., Jósipov -a -o, Jospína -e ž:
~ Turnograjska
jóta -e ž |*jed*|
jóta m neskl. in jóta -e ž |*grška črka*|: mali
~, tudi za ~o ne prav nič ne, piše se
z ~, ~ subscriptum; jotirati -am
mehčati, jotiranje -a s, jotácija -e ž slov.
mehčanje
joule [džúl] -la m fiz. enota za delo
joviálen -lna -o [-ln-] dobrohotno priljuden,
joviálnost -i [-ln-] ž
Jóžef -a m os. i., Jóžefov -a -o; Jóže -ta m,
Jóžetov -a -o; Jóžek -žka m, Jóžko -a m
(°Joško), Jóžkov -a -o, Jóža -a in -e m,
Jóžev -a -o; Józa -a in -e m = Józej -a m:
Jóžefa -e ž os. i., Jožéfin -a -o; Jožefina
-e ž, Jožefin -a -o; Józa -e ž, Jóžin -a -o,
Jóžica -e ž, Jóžičin -a -o

jožefica -e ž dišeči volčín
jožefínc -nca m privrženec reform Jo-
žefa II., jožefinízem -zma m, jožefínstvo
-a s, jožefínski -a -o: ~i nazori
jú medm., júh(u), júhuhu medm.
jubiléj -a m, jubiléjen -jna -o: ~o leto:
jubílant -a m = jubilár -ja m, jubilántka
-e ž, jubilántski -a -o
júckati -am vriskati, júckanje -a s, júckavec
-vca m
Júd -a m, Júdinja -e ž po narodnosti;
júd júda m, júdinja -e ž po značaju;
júdovski -a -o, júdovstvo -a s, júdovščina
-e ž; Judéja -e ž |*pokrajina*|, judéjski -a -o
Júda -a in -e m os. i., Júdov -a -o, Júdež
-a m, Júdežev -a -o: ~ denar, poljub,
júdež -a m izdajavec, júdežev -a -o: ~a
brada |*goba*|, júdeštvo -a s
judikátúra -e ž sodstvo, judikát -a m sodba,
judikáten -tna -o: ~a terjatev
júdo -a m šp., judoíst -a m
jug in júg -a m |*stran neba in veter*|: na ~,
z ~a, proti ~u, od ~a vleče, iz ~a
prši; (vreme) gre, se obrača na ~;
júžnen -žna -o: ~o sadje, ~i tečaj, ~e
dežele, ~i veter, sneg; ~o od Save
(°o Save); ~i Slovani, Južno Ledeno
morje, Južna Afrika |*država*|, ~a
Afrika |*del celine*|, ~i križ astr.; juž-
nják -a m, južnjáški -a -o: ~i značaj:
júgov -a -o: ~o vreme, júgoven -vna -o,
júgovina -e ž in jugovina -e ž = júgalica
-e ž odjuga, jugovo vreme; južišče -a s
astr., júžnik -a m |*veter*|
jugo -v sestavi: jugovzhòd -óda m, jugo-
vzhòden -dna -o: ~i veter = jugo-
vzhòdnik -a m; jugozahòden -dna -o,
jugozahòd -óda m, jugozahòdnik -a m;
jugojugovzhòd -óda m
Jugoslávija -e ž, Jugoslován -a m, Jugo-
slovánka -e ž, jugoslovánski -a -o, jugo-
slovánstvo -a s
Jugúrta -a in -e m os. i., Jugúrto -a -o,
jugurtínski -a -o
júha -e ž: goveja, mesna, zelenjavna, go-
bova, prežgana ~, ~ s cmoki; júhin
-a -o in júšen -šna -o: ~ dodatek, ~a
konserva; júšnik -a m |*lonec*|, júhica -e ž,
júhar -ja m: ~ rad je juho, júharica -e ž
juhé(j) medm.
júhta -e ž |*usnje*|, júhtov -a -o: ~i škornji,
júhten -tna -o: ~i podplati, juhtovina
-e ž = juhtenina -e ž izdelki iz juhte
júka -e ž bot., júkín -a -o: ~ cvet

Julianus -na *m in* Julijan -a *m*, Julijanov -a -o; Júljici -ev *m mn.* 1. *rinski rod.* 2. *Alpe*, julijanski -a -o: ~i koledar; júlijski -a -o: Julijske *Alpe*
júlij -a *m mali srpan*, júlijski -a -o: ~a vročina, ~a revolucija
Júlij -a *m os. i.*, Júlijev -a -o; Júlijan -a *m*, Júlijanov -a -o; Júle -ta *m*, Júletov -a -o; Júlček -čka *m*, Júlčkov -a -o [-lč-]; Júlija -e *ž*, Júlijin -a -o, Julijána -e *ž*, Julijánin -a -o; Júla -e *ž*, Júlin -a -o; Júlka -e [-lk-] *ž*, Júlkin -a -o [-lk-]
jún -a -o *mlad*: par ~ih volov, junád -i *ž*
junák -a *m*: narodni ~, ~ v romanu, junákov -a -o, junákinja -e *ž*, junákinjin -a -o, junáški -a -o: ~a pesem, ~o srce, ~a dela; junáštvo -a *s*, junáček -čka *m*, junáčiti -im, junáčenje -a *s*, junakováti -ujem, junakovál -ála -o, junakovánje -a *s*
júnec -nca *m*, júnčev -a -o, júnček -čka *m*, júnčkov -a -o; juné -éta *s*; júnče -ta *s*; júnčevina -e *ž* |*pristojbina*|; junica -e *ž*, juničji -a -e, junička -e *ž*
júnij -a *m rožnik*, júnijev -a -o: ~ dež, ~o vreme; júnijski -a -o: ~i večeri
júnior -ja *m mlajši, naraščajnik*, júniorski -a -o: ~e tekme, júniorka -e *ž*
júnker -ja *m plemič, kadet, oblastnež, nadutež*: pruski ~ji; júnkerski -a -o, júnkerstvo -a *s* *oblastnost, nadutost v javnem nastopu (posebno v politiki)*
Júno ali Junóna -e *ž mit.*, Junónin -a -o: ~o svetišče, junónski -a -o: ~a postava
junta [*húnta*] -e *ž*: vojaška ~
Júpiter -tra *m mit.*, Júpitrov -a -o, júpit-(ov)ski -a -o: ~a brada
Júra -e *ž* |*pogorje*|, júra -e *ž geol.* |*formacija zemeljskih plasti*|, júrski -a -o: ~i apnenec, ~i skladi
Júrčič -a *m*, Júrčičev -a -o: ~i spisi, júrchičevski -a -o: ~i slog
júrica -e *ž kurja mrda*
Júričič -a *m* |*protestantovski pisatelj*|
Júrij -a *m os. i.*, Júrijev -a -o, Júr -ja *m*, Júrček -čka *m*, Júrčkov -a -o; Júrko -a *m*, Júrkov -a -o; Júre -ta *m*, Júretov -a -o: júr -ja *m* 1. *bedak*: ti ~ ti! 2. *bankovec za 1000 din*; júre -ta *m*: takega ~ta pa še ne! júrček -čka *m* 1. *bot. goba*, 2. *goba za krpanje nogavic*, 3. *bankovec*, 4. *oseba*; júrjevka -e *ž bot. kaluznica, narcisa*, júrjevica -e *ž bot. šmarnica*
jurist -a *m gl. jus*

júriš -a *m napad*, júrišati -am *napasti*, júrišanje -a *s*, júrišen -šna -o: ~i oddelki
Júrjevo -ega *s* |*praznik*|, júrjeváti -ujem, júrjevánje -a *s*
Júrklošter -trá *m*, v ~u, júrkloštrski -a -o
júrta -e *ž* |*šotor*|
jury [*žiri*]-ja *m žirija*
jús júsa *m pravo*, júridičen -čna -o *praven*: ~i študij; jurist -a *m pravnik*, juristka -e *ž*, jurističen -čna -o: ~a praksa; juristovski -a -o *pravniški*; júridikcija -e *ž pr.*; juristarija -e *ž znč.*, justica -e *ž sodstvo, pravosodje*; justičen -čna -o *soden*: ~a palača, ~i umor; justifikacija -e *ž izvršitev smrtne obsodbe*, justificirati -am *izvršiti smrtno obsodbo*
Júst -a *m os. i.*, Jústov -a -o, Jústa -e *ž*, Jústin -a -o
Justin -a *m os. i.*, Justinov -a -o; Justina -e *ž os. i.*, Justinin -a -o; Jústi *ž os. i. neskl.*, Jústin -a -o
Justinianus -na *m in* Justinijan -a *m os. i.*, Justinijanov -a -o, Justinijanski -a -o
justirati -am, justiranje -a *s*: ~ stroje *natanko uravnati*, justirnica -e *ž*
júta -e *ž* |*rastlina, preja in tkanina*|, jútov -a -o: ~a preja, jútovec -vca *m bot.*, jútovina -e *ž* |*blago*|, jútast -a -o
jútri *prisl.*: ~ zjutraj, ~ opoldan, ~ zvečer, ~ ponoči; jútrišnji -a -e: ~i dan
jútro -a *s, mn.* jútra júter: proti ~u je umrl, odšli so proti ~u, prišli so od ~a; k ~u zvoni, noč brez ~a, za ~a vstati; jútrnji -a -e = jútranji -a -e: ~a zarja, ~i časnik, veter = jútr(a)njik -a *m*; jútr(a)njica -e *ž*: na nebu sije ~, ~o zvoni, k ~am zvoni, ~o peti; Jútrovo -ega *s*, na ~em, jútrov -a -o: v Jútrovi deželi; jútrovec -vca *m vzhodnjak*; jútrnja -e *ž* *možev dar ženi na jutro po poroki*; jútriti -i *se*
juvelír -ja *m dragotinar*, juvelírski -a -o
Juvenál(is) -la *m* |*rim. pesnik*|, Juvenálov -a -o: ~e satire
juvenilen -lna -o [-ln-] *med. mladosten*
júžen -žna -o *gl. jug*
júžina -e *ž opoldansko kosilo*: mala ~ malica, suha ~ |*pajek*|, júžinati -am *kositi, obedovati, malicati*
júžiti -im *se*, júženje -a *s*: sneg, vreme se juži; *gl. tudi jug*
južno -v *sestavi*: južnoslovánski -a -o; južnovzhóden -dna -o; južnozahóden -dna -o, južnojužnozahóden -dna -o

K

k [kà / ká] *m neskl. ali ká -ja m [črka]*
k predl. z daj.; pred k, g ga zmeraj izgovarjamo kot pripornik in ga pišemo h: h koncu, h gabru; pred nezvenečimi zaporniki in zlitimi glasovi ga govorimo kot zapornik ali pripornik: k potoku, [kpotóku / hpotóku], k cesti [kcésti / hcésti]; pred samoglasniki, zvočniki in nezvenečimi priporniki se izgovarja k: k očetu, k sinu [kočétu, ksínu], pred zvenečimi zaporniki in priporniki pa g: k delu, k zemlji [gdélu, gzémliji]; kaže, kam je kaj namenjeno, usmerjeno: ① kot priložno določilo a) kraja: iti ~ zdravniku, ~ materi stopim, ~ vojakom ga hočejo, grem ~ Cajnarjem, ~ Lenartu, ~ oknu stopiti, ~ hiši priti, vola sta zavila ~ sebi na levo, vsak ima prste ~ sebi obrnjene, iti ~ poroki, ~ učenju sest, ~ luči se obrni; včasih ga lahko nadomešča predl. na: iti ~ seji, ~ pogrebu in na sejo, na pogreb, iti na počitnice ~ morju in na morje, povabiti ~ večerji in na večerjo; b) časa: vidimo se spet ~ letu, bilo je ~ jutru, ~ pustu, ~ mraku; c) načina: ~ slabemu nagnjen, ~ srcu si jemati, ~ pameti, ~ sapi, ~ sebi priti; prisilil ga je ~ begu, pripravlja se ~ hudi uri, ~ sreči ali na srečo je bil trezen (še) sreča, da je bil trezen; č) vzroka: čestitati ~ uspehu; šport vzgaja ~ pogumu; ② kot predmet: ~ tebi kličemo, kaj praviš ~ predstavi, veliko je pripomogel ~ uspehu, ~ trditvi nimam kaj pripomniti, zvoni delopust ~ prazniku, ta klobuk se poda ~ črni obleki, nagnjen je ~ lenobi; pri glagolih dodajanja, bližanja in govorenja se rabi poleg samega dajalnika, kakor imamo pač bolj v mislih cilj ali pa predmet: (k) škodi se je pridružila šes sramota, (k) denarju se navrgel kos slanine, (k) rezanici primešati soli, (k) učencem je govoril te besede; ③ kot prilastek: vabilo ~ sprejemu, nagnjenje ~ čudaštvu, čestitke ~ uspehu, pot ~ poboljšanju, vrnitev ~ starim običajem, vzgoja ~ pogumu, ponudil se je za hlapca ~ volom; ° ~ prvemu, ° ~ dru-

gemu, ° ~ zadnjemu prvič, drugič, zadnjič; ° ~ nogam peš

kábala -e ž judovski skrivnostni nauk; kabalističen -čna -o: ~a znamenja

kabála -e ž hudoben naklep, spletkarjenje, spletke

kabarét -a *m*, kabaréten -tna -o: ~a povka, predstava, kabaretist -a *m*, kabaretistka -e ž

kábel [-əl] -bla *m*: električni, brzojavni, telefonski, armirani, nadzemni, podmorski ~; boben za ~, ~ položiti; káblov -a -o: ~ stičnik, ~o privijalo, káblavnica -e ž [ladjal], kábelski -a -o [-bal-]: ~i vod, jarek, čevelj, končnik, ~a spojka, obojka, armatura, ~o spojišče, omrežje; kábelček -čka [-bal-] *m*, káblovòd -òda *m*, kablógrám -a *m*, kablífrati -am brzojaviti čez morje, kablíranje -a *s*

kábel [-əy] -bla *m* škap: lije kakor iz ~a, káblič -a *m*; *gl. tudi* kebel

kabína -e ž: ~ na ladji, v letalu; kopalna ~, telefonska ~

kabínét -a *m* 1. vlada: člani ~a, kriza ~a; 2. soba: prirodopisni ~, dvosobno stanovanje s ~om; kabínéten -tna -o: ~o pismo, ~i minister, ~a pisarna, ~i format, ~a predstava, ~i učenjak

kabíri -ov *m mn.* [grška božanstva z mističnim kultom], kabírski -a -o

kabotáža -e ž obrežna plovba, kabotážen -žna -o: ~a trgovina

kabriólet -a *m* [vozilo, avtomobil]

kacáti -ám mazati, packati, kacáj -ájte! kacál -ála -o, kacán -a -o: kaca se blato se prijemlje obutve, oči se kacajo; kacávec -vca *m*, kacávka -e ž, kacálo -a *s*: ti ~ ti! kacáv -áva -o: ~o oko zakacano

káča -e ž: mrzel kakor ~, na ~o stopiti, ta ženska je prava ~, ~ piči, se zvije, se levi, sika; strupena, nestrupena, morska ~, ~ velikanka; jara ~ huda, povest o jari ~i in steklem polžu; ~o v žepu imeti *suh, skop biti*; železna ~ železnica, pred prodajalno stoji dolga ~; káčji -a -e: ~i pastir zool., ~i pik, strup, ~i kamen *serpentin*, ~i rep *bot.*,

~a zalega, ~e gnezdo; káčica -e ž: povodna ~, železna ~, ~e so stonoge, jamska ~; káčast -a -o: ~o zvit; kačón -a m kačji samec, kačúr -ja m 1. kačji samec, 2. jegulja

káčar -ja m 1. lovec, 2. orel, 3. sveder

káčec -čca m 1. pravljíčni kačji kralj, 2. bot., kačela -e ž kačja samica, kačelica -e ž |riba|, kačúnka -e ž bot.

kačepičen -čna -o ujedljiv, siten, strupen: ~ jezík

káčiti -im dražiti, jeziti, razburjati, káčenje -a s: britev ~ ostriti, brusiti, kačljiv -a -o

káčja -e ž bot., káčjak -a m 1. kačji pastir, 2. bot. črni koren, 3. min. serpentin

káčka -o ž 1. trikoten strešni prisek nad zatrepom, 2. ~ na podkvi brani, da podkev ne sili nazaj

káčnik -a m 1. kačja luknja, 2. bot.: pegasti ~, 3. min. serpentin, kačnják -a m 1. kačja luknja, 2. kačji strup, káčnica -e ž 1. jegulja, 2. bot. mleček

Káčúr -ja m |oseba iz Cankarjeve povesti|, kačúrski -a -o, kačúrstvo -a s prevellik idealizem

kád -i ž, v kádi: barvalna, belilna, kopalna, pralna, sirarska, sedežna, vrelna ~; káden -dna -o: ~a barvila; kádca -e ž = kadica -e ž 1. majhna kad, 2. geogr. izdolbena kotla, 3. deža, lonec; kádčica -e ž, kádár -ja m sodar za kadi

kádár in kádár [kádár | kádár | kádár] vez. in prisl.: kádár kóli ali kadarkóli, kádár si bódi prisl.; danes se rabi kádár v pomenu kadarkoli ali pa za prihodnji čas: gobe rastejo, ~ med dežjem grmi; ~ pride, nam bo dobrodošel; ~ boš po svetu šel, pridi mi povedat! raba za ko v sedanjem in preteklem času zveni arhaično in narečno: ~ te ni bilo tukaj, so se godile čudne reči; moj oče, ~ je bil cehmošter na Raščici; ~ je bilo pismo prebrano, so vsi zavpili

kádávur -vra m truplo, mrhovina, kádávurski -a -o, kadaverín -a m |strup|

káden -dna -o in káden -dná -ó: danes je v planinah ~ó mrč

kádénca -e ž podanje glasu, kádénčen -čna -o, kádénčnost -i ž, kádencírati -am, kádencíranje -a s

kádér -dra m: delavski, strokovni ~i, zeleni ~, kádarski -a -o: ~i rok, kádrov-vec -vca m: ~ služi vojaški rok, kádrovski -a -o: ~a politika

kadét -a m vojaški gojenec; pripadnik ruskih konstitucionalnih demokratov; ka-détski -a -o: ~a stranka, kadétnica -e ž |šola|

kádi -ja m (muslimanski) sodnik, kádijev -a -o: ~a razsodba

káditi -im, kádi -ite! kadéč -a -e, kádíl -a -o, kajénje -a s: ~ po hiši, meso, sode z žveplom, ~ tobak, pipo, cigaro, viržinko; peč kadi, temu človeku je treba ~ laskati se, ~ drugim bogovom kádilo zažigati; to sta jo kádila po klancu navzdol! iz peči, pogorišča, po gorah, po cesti se kadi; peč, dež, sneg se kadi; to se mu pod nos kadi za malo zdí, pojdi se kadi; kája -e ž 1. ta prah ni za ~o, imaš kaj ~e? 2. meso v ~i; kádívec -vca m, kádívka -e ž, kádívski -a -o: ~a strast; kádílo -a s: ~ na čast božjo; meso v ~ dejati; kádílen -lna -o [-ln-]: ~a priprava, ~i les, dar, kádíl-nica -e [-yn- / -ln-] ž 1. posoda, 2. soba: opijska ~; kádílnik -a [-yn-] m luknja, cev za odvajanje dima

kádmij -a m kem. |prvina|, kádmijev -a -o: ~ oksid, ~ člen

Kádmos Kádma m gr. mit., Kádmov -a -o: ~ rod, Kádmeja -e ž tebanski grad, kádméjski -a -o

kádriča -e ž četvorka

kádúlja -e ž žajbelj: travniška ~

kádúnja -e ž kotanja, kotlina; geogr. po-dolgovata gladka viseča žlebina, tudi kádúnec -nca m; geol. vdolbena guba zemeljskih skladov, sinklinala; kádúnje -únj ž mn. nečke za vejanje žita; kádún-jast -a -o: ~ svet, kádúnjice -ic ž mn. nečke, kádúnjke kádúnjk ž mn. zibel

káfra -o ž: duh po ~i, izginiti kakor ~, káfren -a -o: ~o olje; káfrovec -vca m, káfrov -a -o: ~o drevo, ~ sad, káfrovica -e ž bot.

káfúr -a m orientalska dolga vrhnja obleka

kahékúja -e ž hiranje, shiranost, kahéktičen -čna -o: ~ bolnik

káhla -e ž: bolnik hodi na ~o; na ~i biti vulg., káhlica -e ž 1. otroka na ~o deti, 2. rože v ~ah, 3. ploščica za obla-ganje sten, módelnica, pečnica; káhelín -a -o [-aln-]: ~i ročaj, káhelnica -e [-aln-] ž pečnica

kahljáci -ám, kahljáj -ájtel kahljál -ála -o, kahljánje -a s: voda kahlja iz cevi; ~ se smejeti se; gl. tudi hahljati

Káiro -a m |mesto v Egiptu|, Káirec -rca m, Káirka -e ž, káirski -a -o
káj? česa? vpr. z.: ~ bi rad? ~ bi tisto? česa se bojiš? čemu se čudiš? po čem so hruške? s čim naj ti pomagam? za kaj stoji vejica, kadar je treba v mislih kaj dopolniti: ~ (bi bilo), ko bi zdaj prišel? Svarim ga, ali ~ (pomaga), ko me ne poslušaja; ali boš prišel, ~?
kaj [káj | kaj] ned. z.: ~ takega pa še ne, povej ~ (°neka)j novega! nimaš se za ~ jeziti; saj bi pisal, pa nimam ~; ~ morem si ~, da ne bi ugovarjal; nima s čim plačati; sem ga ozmerjal, da je bilo ~; fant, da je ~
káj vpr. prisl. zakaj, koliko: ~ stojiš na mrazu? ~ znanecv je zasula že lopata! kájkrat prisl. dostikrat
kaj [káj | kaj] 1. poudarni prisl. dosti, prav, posebno: nič ~ dobro mi ni; nič ~ prida, to ni kdove ~, prišlo jih je ~ malo; vprašalni prisl. mar: ~ si to ti? ~ ga ne poznaš?
kája -e ž gl. kaditi
kájak -a m |čoln|, kájaški -a -o: ~i klub, kajakáš -a m, kajakáški -a -o: ~i šport °kájba -e ž gajba
Kájetan -a m os. i., Kájetanov -a -o
Kájfa -a in -e m, lj. tudi Kájfež -a m |biblijska oseba|, kájfež -a m: cerkovník s ~em sveče gasi; kdor bo zadnji, bo ~ (v otroški igri)
kájkavec -vca m, kájkavski -a -o: ~o narečje = kájkavščina -e ž
kájmak -a m: užiški ~
kájman -a m zool. aligator
Kájna -a m, Kájnov -a -o: ~o znamenje znamenje hudodelstva, kájnovski -a -o: ~i značaj, ~a narava, kájnovstvo -a s
kájne, kájneđa prisl.: kájne, da ga ni bilo? kájne da ne? prišel je, kájneđa? kájne, znáš? vendar: kaj ne znáš?
kájnit -a m |umetno gnojilo|, kájnitén -tna -o
kájón -a m, kájónski -a -o: mrha ~a!
kájpa, kájpak, kájpada prisl. seve, seveda
kájpal prisl. kdove kako, posebno: snaha ni bila ~ pripravna za njegovo hišo; kájpsikrat prisl. dostikrat
kájti vez. lit. zakaj, ker
kájúta -e ž izbica na ladji, kájúten -tna -o: ~i krov
kájža -e ž, kájžica -e ž, kájžén -žna -o, kájžnik -a m, kájžar -ja m, kájžarica -e ž, kájžarski -a -o

kák -a -o kakšen z. s poudarnim pomenom: ~ prizor! ~a gneča! ~a burja! ~ vihar
kak -a -o nasl. ned. z.: ~o uro še ostanem, ~ dinar bi si lahko prihranil, to je najbrž ~a otročarija; ali je kje ~ človek? nikoli ne veš, če je ~a (°neka) jed čista
kakadú -ja m |papiga|
kakán -a m |obrski vladar|
Kákanj Káknja m, kákanjski -a -o: ~i rudnik
kákati -am, kákanje -a s, kákcati -am otr., kákec -kca m; kák medm. otr.: pusti, to je ~!
kakáv -a m in kakáo kakáa m, kaká(v)ov -a -o, kaká(v)ovec -vca m, kaka(v)o -vina -e ž
káki neskl. rumenkasto rjav: ~ uniforma, káki -ja m: obleka iz ~ja
káki -ja m bot. zlato jabolko (drevo in sad), kákijev -a -o: ~ cvet
kakó 1. vpr. prisl.: ~ je kaj? ~ se imate? ~ (je to), da ne veš? ~ da ne? ~ lep je svet! 2. ned. prisl.: boš že ~ naredil, če bo le ~ mogoče, bomo že ~ tudi brez tebe; kakópa, kakópak, kakópada seve, seveda
kakofonija -e ž neubranost, slaboglasje, kakofoničen -čna -o
kákor prisl., vez.: ~ si bodi, ~ hitro brž ko, kákor kóli in kakorkóli; ~ vse kaže, bo dež; ~ se vzame; to pa, ~ nanese, pride, kane; naredi, ~ najbolje veš in znaš! ~ bi trenil, ga je zmanjkalo; lepša je ~ ti; rajši danes ~ jutri; dela se, ~ da nič ne ve, ~ da bi nič ne vedel; bilo mu je, ~ da angelci godejo; tako jaz ~ ti, tako veliki ~ majhni; fant mi je ~ sin; rekel mi je, naj mu ~ posodim; ~ danes je bila poroka, ~ jutri pa je ženin ušel; dogovorjena sva bila ~ za včeraj, pa ga še danes ni; ~ voda izhlapeva, se delajo na dnu kristali; odslovil sem ga, ~ nerad; ~ siromašen, je bil vendar po svoje bogat; glede vejice: pes je zvestejši ~ mačka; laže bi ga nosil ~ poslušal; vendar: nosil boš, ~ boš vedel in znal
kákov -a -o in kakóv -a -o kakšen: ~e so te besede? kakóvost -i ž: ~ blaga, kakóvosten -tna -o: ~i faktor, pridevnik; kákovšen -šna -o
kákrišen -šna -o in kákrišen -šna -o: ~ je bil, tak je še zdaj; ljubezen, ~o je

gojilo srce; kákřšen (si) bódi, kákřšen kóli *in* kákřšenkóli

kákřšen -šna -o *vpr.* z.: ~i pa ste? ~o si spet užagal? kákřšen -šna -o *ned.* z.: ~ dinar že prihranim; če pride ~ berač, mu kar daj! kákřšnost -i *ž* *kakovost*; kákřšenkrat *prisl.* *včasih*: ~ je ves iz sebe

kákřtus -a *m*, kákřtusov -a -o: ~ cvet, kaktéja -e *ž*

kakuminálen -lna -o [-ln-] *slov.*: ~i glasovi

kál [káj] -a *m* 1. luža, mlaka, mok, zamok, 2. gošča, *ki se useda na dno v kotlih, jamah*: iz ~a se napiti, v ~ih ali na ~ih živino napajajo; kalič -iča *m* lužica; kalovina -e *ž* kalina, blato, kálar -ja *m* [vinska trta]; Kál [káj] -a *m*, Kálce Kálc [-yč-] *ž* *mn.*

kál [káj] / kál] -i *ž* klica: krompir ima že ~, bolezenska ~, ~ smrti; v ~i kaj zatreti, ~i pognati; kálček -čka [-yč-] *m* = kálec -lca [-yč-] *m*: ~ pri cvetnicah, kalica -e *ž*: lukove ~e, kaličnica -e *ž*, kálást -a -o: ~o žito

Kalábrija -e *ž* [it. pokrajina], kalábrijski -a -o, Kalabréz -a *m*, kalabréski -a -o: ~i klobuk

kalamína -e *ž* *min.* 1. naravni silikat cinkovega hidroksida, 2. naravni cinkov karbonat, kalamínica -e *ž* *bot.* pravi šatraj

kalamitéta -e *ž* → nesreča, neugodnost, stiska

kalánder -dra *m* stroj za glajenje, satiniranje papirja, za stereotipijo; kalandrírati -am líkati pod pritiskom med segretimí valji, kalandríranje -a *s*

kálati -am cepíti (vzdolž vlaken), klati, kálanje -a *s*: ~ drva; na drobno ~, kálanica -e *ž* cepanica, poleno; kálavec -vca *m* 1. ~ kala, 2. *min.*: grenki ~ magnezit, kálanec -nca *m* [skala], kálanka -e *ž* breskev, *ki se lepo kolje, odlušči od košči*; kálnat -a -o [-ln-]: ~ les se dá kalati

kalcedón -a [-lc-] *m* *min.*

kálcij -a *m* kem. [prvina], kálcijev -a -o: ~ karbonat, kalcít -a *m* *min.*; kalcinírati -am odpravljáti vodo s segrevanjem: ~ rudo, sodo, glinico, kalcinácija -e *ž* med. zapnítev >[-lc-]

Kaldéja -e *ž* [pokrajina], Kaldéjec -jca *m*, kaldéjski -a -o, kaldéjščina -e *ž* [jezik] >[-ld-]

Kaledónija -e *ž*, kaledónski -a -o

kalejdoskop -a *m* fiz., kalejdoskopski -a -o: ~a slika, ~o se spreminjati

kálen -lna -o *in* kalán, kalén -lná -ó: ~a voda, ~o oko, v ~em ribariti, kálnost -i *ž*, kálnóba -e *ž* >[-yn- / -ln-]; *gl.* tudi kalnica, kalneti

kalénde kalénd *ž* *mn.*, kalendárij -a *m*, kalendárijski -a -o

Kaleváta -e *ž* [finska epopeja]

kálež -a *m* 1. gošča, drozga, usedek v sodu, 2. korito z vodo pri kovaškem ognjišču, 3. kaljenje

Kálhas -a *in* -anta *m* [grški vedež], Kálhasov -a -o *in* Kálhantov -a -o: ~o svarilo >[-lh-]

ká-li *vpr.* *prisl.*: ali gori, ~? Ali smo razbojnik, ~?

Kálías -ia *in* -ie *m* [atenski državnik], Káliov -a -o: ~ mir

Káliiban -a *m* [oseba iz Shakespeara]

kaliber -bra *m* 1. premer nabojev ali cevi pri strelnem orožju: top težkega ~a; 2. orodje za merjenje: dvojni ~; kalibrski -a -o: ~i obroč; kalibrírati -am preveriti mero s kalibrom: ~ členasto verigo

Kalidása -a *in* -e *m* [indijski pesnik], Kalidásov -a -o: ~a Sakuntala

kalif -a *m*: bagdadski ~, kalífov -a -o, kalífski -a -o, kalífát -a *m*

Kalifórnija -e *ž*, Kalifórnijec -jca *m*, kalifórnijski -a -o

kaligrafija -e *ž* lepopisje, kaligráfíčen -čna -o = kaligráfski -a -o lepopisen, kaligráf -a *m* lepopisec, kaligráfínja -e *ž* lepopiska, kaligrafírati -am

Kalígula -a *in* -e *m* [rimski cesar], Kalígulov -a -o

kálíj -a *m* kem. [prvina], kálíjev -a -o: ~a sol

kalikó -ja *m* [bombažna tkanina], kalikójev -a -o: ~ povelj, ~a obveza med., kalikójski -a -o

kalikstíne -nca *m* [pripadnik husitske verske sekte]

Kalímahos -ha *m* [helenistični učenjak in pesnik], Kalímahov -a -o

kalín -a *m* ptica, prenes. tepec: ~e loviti, ~ debeloglevec, kalínski -a -o

kalína -e *ž* luža, mlaka, blato

kalina -e *ž* bot. kostenika, kalínov -a -o: ~ les, kalínovec -vca *m* [drevo], kalínovina -e *ž* *in* kalínovina -e *ž* [les], kalínje -a *s* = kalínovje -a *s*

Kaliope in **Kaliope** -e ž *gr. mit.* |muza|, Kaliopein -a -o
Kalípoo -se ž |nimfa|, Kalipsin -a -o
kalíš -a m = kalíž -a m = kalíše -a s luža, mlaka, blato; kalíški -a -o: ~a voda, kalíšati -am se: svinje se po kalíšču kalíšajo
kalítí -im, káli -ite! kaléč -a -e, kalíl -a -o, kaljén -éna -o, kaljénje -a s: ~ vodo, mir, veselje; oko se kali, kalítev -tve ž, kalívec -vca m: ~ nočnega miru
kalítí -im, káli -ite! kaléč -a -e, kalíl -a -o, kaljén -éna -o, kaljénje -a s: ~ jeklo, ~ v vodi, v olju; sablja je v kačjem strupu kaljena; kalítev -tve ž; kál [kál] -i ž: jeklo je mehke ~i, kalívec -vca m |delavec|, kalílen -lna -o [-ln-]: ~a tekočina, kalílnica -e [-yn-] ž 1. voda za kaljenje, 2. oddelek v tovarni; kalílnik [-yn-] -a m čeber za kaljenje; kalílo -a s 1. olje je tudi ~, 2. jeklo dobrega ~a; kaljív -a -o: železo je ~o, kaljívost -i ž
kalítí -im, káli -ite! kaléč -a -e, kalíl -a -o, kaljénje -a s: fížol kali; kaléč -éča -e prid.: ~ grah; kalív -a -o: seme je ~o bo vzkalilo, kalívost -i ž, kalílnik -a [-yn-] m: v ~u kali seme
kálk -a m *posnetek, dobeseden prevod:* jezikovni ~
kalkulírati -am računati, ocenjevati, kalkulíranje -a s, kalkulácija -e ž, kalkulácijski -a -o, kalkulánt -a m, kalkulántski -a -o, kalkulátor -ja m, kalkíl [-íl] -a m → račun >[-lk-]
Kalkúta -e ž |mesto v Indiji|, kalkútski -a -o: ~o pristanišče >[-lk-]
Kalmíki -ov m mn. |mongolski narod|, kalmíški -a -o >[-lm-]
kalmúk -a m |voljeno blago|, kalmúkast -a -o: ~a suknja >[-lm-]
kalméti -im postajati kalen, kalméč -a -e, kalmél -éla -o, kalménje -a s: vino kalni; kálnast -a -o >[-ln- / -yn-]
kalnica -e [-yn- / -ln-] ž 1. kalna voda, 2. zool. žuželka
kálo -a m unesek, upadek, obraba, izguba teže: odbitek za ~
kalokagatíja -e ž *gr. ideal združene lepote in dobrote*
kaloméj [-él] -a m kem.
kaloríja -e ž *enota toplote:* gramska, mala ~, kilogramska, vélika ~; kalórika -e ž *nauk o toploti*, kalóričen -čna -o *toplota:* ~a vrednost, ~a hrana bogata kalorij,

~a elektrarna *termoelektrarna*, kalóričnost -i ž; kalorífér -ja m *grelnik, grevec*; kalorimetríja -e ž *nauk o merjenju toplote*, kaloríméter -tra m: parni, vodni ~, kalorímétričen -čna -o: ~a bomba
kalóta -e ž *krogelni odsek*
kalovína -e ž *gl. kal*
kálpak [-lp-] -a m 1. madžarsko pokrivalo, 2. čepica iz jagnječevine
kalúp -a m *forma, model:* lesen, ilovnat ~; vse po istem ~u → *po istem kopitu*; kalúpar -ja m |izdelovavec|, kalúparski -a -o: ~i pesek, kalúparstvo -a s, kalúpen -pna -o: ~i stroj, kalupárna -e ž |oddelek v tovarni|: ročna, strojna ~, kalúpiti -im, kalúpljenje -a s
kálus -a m 1. med. žulj, 2. snov, ki veže zlomljeno kost; kalóžen -zna -o žuljav, kalóžnost -i ž med.
kalúža -e ž *umazana mlaka*, kalúžast -a -o, kalúžen -žna -o *umazan, blaten*, kalúžnat -a -o *poln kaluž*, kalúžnica -e ž 1. voda iz kaluže, 2. bot., 3. polž: živородna ~; kalúžati -am se: svinje se kalužajo valjajo v blatu
Kalvárija -e ž |grič pri Jeruzalemu|, kalvárijski -a -o; *prenes. kalvárija -e ž trnova pot, dolgo trpljenje >[-lv-]*
kalvíl [-íl] -a m |jabolko|, tudi kalvílar -ja m >[-lv-]
Kalvín -a m |verski reformator|, Kalvínov -a -o: ~ nauk, kalvíneec -nca m, kalvínka -e ž, kalvínski -a -o: ~i nauk, kalvínstvo -a s, kalvínzem -zma m >[-lv-]
kám vpr. *prisl.:* ~ greš? ~ neki? ne vem ne kod ne ~, ~ smo že prišli!
kám ned. *prisl.:* bom že ~ šel, si ga že ~ založil, ni ~ iti v tem vremenu, nimam ~ sestí, ~ drugam, gre ~ v mesto = v mesto ~
kamaríla -e ž *dvorna stranka*, kamarílski -a -o [-ls-]
kámba -e ž *zakrivljeni del raznega orodja:* ~ na jarmu, kámbast -a -o *podoben kambi*, kámbica -e ž 1. ~ pri tehtnici, 2. zanka za ptičji lov, kámbnica -e ž |zanka|
kámbala -e ž |riba|
kámbij -a m *celičje med lubjem in lesom*
Kambíses -bisa m in Kambíz -a m |perzijski kralj|, Kambísov -a -o in Kambízov -a -o
Kambóža -e ž |azijska dežela|, kambóžski -a -o
kámbrij -a m *geol. |doba|, kámbrijski -a -o*

kambrik -a m |*tkanina*|, kambrikast -a -o:
~a ruta, kambrikov -a -o: ~ povoj;
tudi kamrik

Kamčátka -e ž |*azijski polotok*|, na ~i,
kamčátski -a -o, Kamčadáli -ov m mn.

kaméja -e ž žlahten kamen v visokem
reliefu

kaméla -e ž, kamélji -a -e: ~a dlaka,
kamélar -ja m |*gonjač*|, kamelovina -e ž
|*tkanina*|, kamélka -e [-lk-] ž odeja iz
kamelje dlake

kaméléon -a m zool.: afriški ~, kamele-
ónski -a -o: ~i značaj, kameleónstvo
-a s: politično ~

kamélija -e ž |*cvetlica*|: dama s ~ami
kámen -a -o in kamén -a -o: ~a doba,
sol, smola, ~o olje, ~a strela mn.,
~o predivo azbest

kámea -mna m: naravni, umetni, asfaltni,
gradbeni, beli, rezani, vogelni, temeljni
~; dragi, barvni, kresilni, litografski,
gladilni, brusilni, tiskalni ~; mlinski,
zgornji ~, na dva ~a mleti; lužni, milni,
hudičev, peklenski, vinski, preskusni ~;
lahki, gluhi ~ plovec, kisli ~ galun;
zobni, žolčni, ledvični ~, ~ v mehuruju;
~ lomiti, rezati; ~ spotike, ~ za vrat
obesiti; ne bo ostal ~ na ~u, še ~ bi
se usmilil, srce kakor ~, ~ se mi je
odvalil s srca, trden ko ~ kost; kámenje
-a s = kámnje -a s in kamnjé -à s:
jalovo ~, ~ tolči; kámenček -čka
[-mən-] m: ~ za pisanje, ~i za vžigalnik,
slušni ~ otolit, ravnotežni ~i; ká-
menčkati -am se, kámenčkanje -a s:
otroci se kamenčkajo; kamniček -čka m,
kamničkati -am se, kamničkanje -a s

Kámen -mna m kr. i., Kámnica -e ž kr. i.,
Kámna gorica -e -e ž kr. i., v ~i ~i,
kamnogoriški -a -o, Kamnogoričani -ov
m mn. ali Kámničani -ov m mn.

Kaména -e ž muza pesništva

kamenina -e ž kamnina

kámera -e ž: fotografska, filmska ~

kameralistika -e ž nauk o državnem gospo-
darstvu, kameralist -a m upravni uradnik,
kamerálen -lna -o [-ln-]: ~o zemljišče

Kamerún -a m in Kámerun -a m |*afriška
dežela*|, kamerúnski -a -o in kámerunski
-a -o

kámgaru -a m česanka, kámgarov -a -o,
kámgarast -a -o: ~a obleka

kamílca -e ž, nav. mn. kamílce -ic ž,
kamílicen -čna -o: ~i čaj, ~o olje

Kamilo -a m, Kamilov -a -o, Kamíla -e ž,
Kamílin -a -o

kamín -a m 1. odprto ognjišče v sobi,
dimnik, 2. razpoka v strmih planinskih
stenah, tudi zagata, kamínast -a -o: ~a
stena

kamión -a m tovorni avtomobil, kamiónski
-a -o: ~a pošiljka

kamížóla -e ž telovnik, jopič

kamnár -ja m kamnosek, kamnárski -a -o,
kamnárstvo -a s

kamnáti -ám, kamnáj -ájte! kamnál -ála -o,
kamnán -a -o, kamnánje -a s, kamnávéc
-vca m

kamnéti -im, kamnéč -a -e, kamnèl -éla -o,
kamnénje -a s

kámnica -e ž 1. kamnolom, kamnita hiša,
2. zool., 3. bot.

kámničar -ja m |*drozj*|

Kámnik -a m kr. i., v ~u, iz ~a, Kámničan
-a m, Kámničanka -e ž; kámničan -a m
|*vlak*|; kámniški -a -o: Kamniške pla-
nine, Kamniška Bistrica, Kamniško
sedlo *Jeranova vrata*

kamnika -e ž bot. roža šentjanževka

kamnina -e ž 1. poceni nadomestek za
porcelan, 2. izdelki iz kamna, 3. agregat:
sedimentne, magmatske ~e; kamnínast
-a -o, kamnínski -a -o: ~a formacija

kamnit -a -o = kamniten -tna -o: ~a
miza, pot, ~ hrib = kamnitnik -a m,
kamnitost -i ž; kámnice -ic ž mn. voz
z lesenim zabojem za odvažanje kamnja;
kámnat -a -o, kamnén -a -o: ~o kršje
grušč

kamno -v sestavi: kamnojédec -dca m
litofag; kamnokrás -ása m bot.; kamno-
krèč -éča m bot.; kamnolòm -óma m,
kamnolómec -mca m |*delavec*|; kamnopis
-a m |*litografija*|, kamnopísec -sca m
litograf, kamnopísen -sna -o: ~e črke;
kamnoréz -a m, kamnorézba -e ž;
kamnosék -éka m, kamnoséški -a -o: ~o
kladivo, kamnoséštvo -a s; kamnotisk
-a m, kamnotísen -sna -o: ~a podoba,
kamnotiskár -ja m, kamnotiskárna -e ž,
kamnotiskálnica -e [-un-] ž |*stroj*|;
kamnovít -a m |*školjka*|; kamnoznánstvo
-a s; kamnoživka -e ž |*korala*|

kámor prsl.: ~ češ, ~ si bódi, ~ kóli
in kamorkóli; pojdi, ~ te srce vleče!
~ prideš, povsod boš lepo sprejet

kamóra -e ž spletkarska, hudodelska skrivna
zveza v južni Italiji

kampánja -e ž gonja, boj, delo, zagon, gibanje: volilna ~, proti špekulantom se je začela ostra ~, nemška ~ proti Slovencem gonja, ob poostreni ~i med italijanskimi in francoskimi listi boju; delavci za žetveno ~o, kampánjski -a -o: ~o učenje, delo

kampánjski -a -o; gl. tudi Campagna
kampirati -am taboriti na prostem, kampinganje -a s, kámping -a m prostor za šotorjenje, taborišče, camping

kámra -e ž 1. izba, 2. alp. pečina z zijavko, kámrica -e ž, kámrn -a -o: ~i podboji, ~o okno

kamrik -a m kambrik

kamuflirati -am prikriti, kamufliranje -a s, kamufláza -e ž prikritje, zadelava, kamuflážen -žna -o

kán -a m [tatarski poglavar], kánov -a -o: ~e horde, kanát -a m

kán -a in -ú m kaplja, mastna sraga: ~ vina, žganja ni niti za ~; juha brez ~a; kánec -nca m: v njegovih besedah je bilo za ~ nevoščljivosti, kánček -čka m: do zadnjega ~a se posušiti

kán -a m plesen na vinu, bersa, kánast -a -o: ~o vino

Kánada -e ž in Kanáda -e ž [država], kanádski -a -o: ~a pšenica, ~i balzam, Kanádčan -a m, Kanádčanka -e ž, kanádka -e ž [jabolko]

kánafas -a m [mrežasta tkanina], kánafasast -a -o

kanál [-ál] -a m prekop, prétoka, preliv, vodni jarek, jašek; med. cev, rov: zvezni ~, smerni ~i pri turbini, odtočni ~; novice prihajajo po skrivnih ~ih; kanálski -a -o [-ls-]: ~a pristojbina; kanalizirati -am 1. (reko) plovno napraviti, 2. napraviti omrežje kanalov, 3. usmeriti; kanalizácija -e ž: kabelska ~, mestna ~; kanálščina -e [-ls-] ž [dajatev]

Kanál -a m Rokavski preliv; Kanál [-áú] -a m kr. i., Kanálci -ev [-úç-] m mn., kanálski -a -o [-ús-]: Kanalska dolina kanálja -e ž, kanácija -e ž: ta ~! to ti je prava ~!

kanapé -ja m zofa

kanárec -rca m, kanárček -čka m, kanárčkov -a -o, kanárčji -a -e: ~e gnezdo, kanárka -e ž, kanárski -a -o: Kanarski otoki

káncer -ja m med. rak, kancerózen -žna -o rakav: ~o tkivo

káncler -ja m: državni, zvezni, škofijski ~, kánclerjev -a -o, kánclerski -a -o: ~e pravice, kánclerstvo -a s

***kanclija** -e ž pisarna, *kancljski -a -o pisarniški: ~i slog, *kanclist -a m pisar, pisarniški uradnik

kancóna -e ž [pesem], kancónski -a -o, kancónéta -e ž

kandeláber -bra m svetilnik, kandelábrski -a -o: ~a luč

kandidát -a m: učiteljski ~ pripravnik, ~ za poslanca, pri skušnji, kandidátov -a -o, kandidáten -tna -o: ~a lista, kandidátinja -e ž, kandidátka -e ž, kandidátski -a -o: ~i turnir, kandidirati -am: mož bo kandidiral za poslanca, kandidirali ga bodo, kandidátúra -e ž: priglasiti ~o kándis -a m [sladkor], kándirati -am; kándiran -a -o: ~o sadje

Káne Kán ž mn. [rim. mesto]: bitka pri ~ah, kánski -a -o

kánec -nca m gl. kan

kanéfora -e ž dekle s košaro [kip], nav. mn. kanéfore -for ž

kanelirati -am žlebiti, na žlebove dolbsti, kaneliranje -a s; kaneliran -a -o žlebičast, žlebast, žlebat, ožlebljen: ~i stebri

kángla -e ž, kánglica -e ž

kanibal [-ál] -a m ljudožerec, nav. mn.

kanibáli, kanibálski -a -o [-ls-]: ~a pojedina, kanibalizem -zma m, kanibálstvo -a [-ls-] s, kanibálščina -e [-ls-] ž

kaniti kánem, káni -íte! kánil -ila -o in kániti -nem s stal. poud.: črnilo je kanilo na papir, od strehe kane, solza kane iz očesa, kanil je vina med vodo ali v vodo, kakor kane nanese, na srce mu je kanilo kap ga je zadela

kaniti kánim nameravati: kam kaniš?

kanja -e ž [ptica]: ~ lovi miši, žejen kakor ~, želi si pijače kakor ~ dežja, kanjúh -a m kanja, kánjec -njca m 1. skobec, 2. zakrivljen nož, 3. bot.

kánjon -a m dever, globoka tésen, globoko korito

kankán -a m [ples]

kanón -a m top, kanonír -ja m topničar, kanonírski -a -o, kanonáda -e ž topovsko streljanje, kanonovina -e ž topovina

kánon -a m ravnilo, pravilo, merilo, postava, seznam, predpis, fuga glas., del maše, tisk. stopnja črk; kánonski -a -o: ~o pravo, ~e tablice, kanóničen -čna -o: ~a starost, ~o umestiti, kanonizirati

-am posvetiti, slovesno potrđiti, razglasiti za svetnika, kanonizácija -e ž, kanonist -a m kdor se ukvarja s cerkvenim pravom; kanónik -a m, kanóniški -a -o, kanonikát -a m

Kanósa -e ž kr. i.: iti v ~o hudo se ponižati, pokoriti

***kánt** kánta m: priti na ~ na boben

Kánt -a m |nem. filozof|, Kántov -a -o: ~a filozofija, šola, kántovec -vca m pripadnik Kantove filozofije, kántovski -a -o, kántovstvo -a s, Kant-Laplaceov -a -o: ~a teorija

***kánta** -e ž ročka: bencinska ~, ~ masti, olja; ~ za smeti smetnica, smetnjak

kántáta -e ž glas.

kantiléna -e ž popevka, pesmica, kantilénski -a -o: ~a melodija

kantína -e ž pivnica, prodajalna, posebno za vojake ali delavce, kantínér -ja m, kantínérka -e ž

kantón -a m 1. okraj, okrožje: švicarski ~i, 2. mejni, zlasti obcestni kamen, kantónski -a -o, kantónálen -lna -o [-ln-]: ~o sodišče, kantónirati -am, kantóniranje -a s: čete kantónirajo v obmejnem pasu

kántor -ja m pevec, nekđaj cerkovník, učitelj, kántorski -a -o

kanú -ja m drevak, čoln iz enega debla, kanústika -e ž šp.

kaolin -a m porcelanska glina, porcelanka, kaolinski -a -o, kaolínit -a m min.

káos -a m nered, zmeda, zmešnjava, kaótičen -čna -o: ~e razmere, kaótičnost -i ž

káp -i ž: možganska, srčna, vročinska ~, ~ ga je zadela, umrl je za ~jo, zadet od ~i

káp -a in -ú, mn. kápi -ov in kapóvi -óv in kapjé, pod kapmi: z dežja pod ~ priti, ~ bije; lije kakor izpod ~a; o kresu zatikajo rože strehi v ~; kápíč -íča m streha nad vrati

káp -a m rtič, kápski -a -o; Kaplándija -e ž |južnoafriška pokrajina|, kaplándski -a -o, Kaplándec -dca m, Kaplándka -e ž

kápa -e ž: vojaška ~, kosmata ~! |vzklík|, imeti ga pod ~o, vse pod eno ~o spraviti, izpod ~e gledati grdo, ježno, potuhnjeno; alp. kamnitna kopa v obliki stoga, imenovana tudi pinja; kápa -a -o: ~a streha, ~ vol = kápec -pca m vol z navzdol, potem pa kvišku zasuknjениmi rogmi; kápar -ja m izdelovavec kap, káparica -e ž

kapacitéta -e ž zmogljivost, duševna in telesna zmožnost; priznan strokovnjak: ~ velike tovarne, toplotna ~; ~ ladje prostornina, ~ podjetja; zmogljivost, moč je ~ na tem področju; kapacitéten -tna -o, kapacitívten -vna -o: ~a upornost, kapacitívnik -a m predmet s kapacitívno: ~jo; naelektrjenje ~a; kapacitívno: ~i ž el. razmerje med nabojem in napetostjo na kondenzatorju, kapacitánca -e ž kapacitívna upornost

kápar -ja m |zajedavec|: ameriški ~, češpljev ~, káparjev -a -o, káparski -a -o

kápati -am in -pljem, kápanje -a s: dež kapa, od strehe kapa, od sveče, od nosa kaplje, hruške so kapale z drevesa cepale, ljudje kapljejo v dvorano; kapálen -lna -o [-ln-]: ~a cevka = kapávka -e ž = kapálnik -a [-ln- / -un-] m, kápanka -e ž |juha|; kápec -pca m: voščeni ~

kápvavica -e ž med., kápvavičen -čna -o: ~i iztok, kápvavičar -ja m

kapéla -e ž 1. grajska ~, cerkev ima več kapél, 2. glas., kapélnik -a [-ln-] m, kapélniški -a -o [-ln-]: ~a palica; kapélica -e ž, kapéličén -čna -o

Kápela -e ž kr. i., na ~i, s ~e, kápelski -a -o [-ls-], Kapelčánarji -ev [-lč-] m mn.

kápelj -plja in kápeljna m = kápič -a m: morski ~, kápljev -a -o = kápeljnov -a -o [-páj-]

kapétan -a m stotnik, kapétanov -a -o, kapétanski -a -o

kápica -e ž 1. majhna kapa, 2. ~ pri govejem želodcu, 3. ~ pri čevlju, 4. kačka na podkvi: vžigalna, strelna, pokalna ~, krogelna ~ kalota, cevna ~; bob ima črno ~o, želodova ~, Rdeča ~; škofove ~e bot., farske ~e bot. trdoleska, kozji preslec, kápíčov -a -o: ~ les = kápíčovina -e ž, kápíčovje -a s |grmovje|, kápíčina -a -o, kápíčar -ja m |izdelovavec|, kápícati -am, kápícanje -a s: ~ čevlje

kapilára -e ž lasnica, cev z luknjo, kot las drobno, kapiláren -rna -o: ~a depresija, ~a cev = kapilár(k)a -e ž, kapilárnost -i ž

kapítal [-ál] -a m glavnica: obratni, duševni ~, živetí od ~a, Marxov Kapital; kapitálček -čka [-lč-] m, kapitalizem -zma m, kapitalist -a m, kapitalistka -e ž, kapitalističen -čna -o: ~i režim, ~a dežela, ~o gospodarstvo, kapitalizirati

-am, kapitaliziranje -a s, kapitalizacija
 -e ž: ~ obresti; kapitálen -lna -o [-ln-]
 1. ~e rezerve, 2. velik, izreden: ustrelil
 je ~ega kozla
kapítál [-ál] -a m tisk., kapitálen -lna -o
 [-ln-]: ~a pisava z velikimi črkami,
 kapitálka -e ž rimska velika črka, kapi-
 téla -e ž sodobna velika črka >[-lk-]
kapítán -a m ladijski poveljnik, pomorski
 častnik, kapitánski -a -o: ~i izpit,
 kapitánica -e ž kapitanova žena; kapita-
 nija -e ž: pristaniška ~, deželna ~
kapítél [-él] -a m glava pri stebri, kapitélski
 -a -o [-ls-]: ~o okrasje, ~i akant
kapítel [-él] -tla m → poglavje
kapítelj -tlja in kapitéljna m: stolni ~,
 kapiteljiski -a -o: ~a cerkev >[-elj-];
 kapitulár -ja m član kapitlja
Kapítól [-ól] -a m [grič v Rimu]: na ~u,
 kapitólski -a -o [-ls-]: ~e gosi
kapitulárji -jev m mn. pr. postave karo-
 linskih kraljev
kapitulírati -am podati se, vdati se: po dve
 uri trajajočem boju je trdnjava kapitu-
 lirala, kapitulácija -e ž vdaja: brez-
 pogojna ~, kapitulacijski -a -o: ~i
 pogoji, kapitulánt -a m kdor kapitulira,
 kapitulántski -a -o: ~a politika, narava,
 kapitulántstvo -a s
Kápia -e ž kr. l., v ~i, iz ~e, kápelski -a -o
 [-pál-], Kápljani -ov m mn.
kaplán -a m, kaplánček -čka m znč.,
 kaplánski -a -o: ~o vino, kaplanija -e ž
 [služba in stanovanje], kaplanjski -a -o:
 ~a hiša, kaplanováti -ujem, kaplanúj
 -te! kaplanová! -ála -o, kaplanovánje -a s,
 kapláništvo -a s
káplanka -e ž = káplanovka -e ž [turbina]
káplja -e ž: deževna, potna, rosna, ste-
 kljena ~, ~ na veji, kápljast -a -o, kápl-
 ljica -e ž: želodčne ~e, jemati zdravilo
 ~o ah, žlahtna vinska ~, to ti je ~!
 kápljičast -a -o, kápljičen -čna -o: ~a
 infekcija, kapljevína -e ž kapljiva tekočina
kapljáti -ám, kapljáj -ájte! kapljál -ála -o,
 kapljánje -a s: denar po malem kaplja,
 sod kaplja, zdravilo ~ v žličko, kapljív
 -a -o: ~o tekoč, kapljívost -i ž
kapúca -e ž 1. voda, 2. vodnjak, 3. spodnji
 konec strehe, spodnja letva na strehi,
 4. kem. cevasta steklena posoda
kapúk -a m in kápnik -a m 1. viseč, stoječ
 ~, 2. kamen ali posoda pod žlebom,
 kapníški -a -o: ~e tvorbe, kapnína -e ž

kápo -ja m: ~ v taborišču
kápra -e ž 1. bot., 2. začimba, káprn -a -o:
 ~a omaka, káprovec -vca m [grm]
kapríca -e ž → muha, sitnost, svojevglavost,
 kapricast -a -o = kapriciózen -zna -o
 muhav, muhast, svojevglav, siten, kapri-
 cióznost -i ž; kapricirati -am se: ~ se
 na kraj tmosto pri čem vztrajati, zapičiti
 se v kaj, sinariti s čim
kapról [-ól] -a m lj. korporal
kaprónski -a -o: ~a kislina kem.
 *kápúel -na [-elj-] m vžigalna kapica
kápsula -e ž 1. med. ovojnica, sklepna
 gožva, 2. ovoj, oblat za zdravila
Kápua -e ž [strim. mesto], kapuánski -a -o,
 Kapuánec -nca m; gl. tudi Capua
kapúca -e ž oglavnica: plašček s ~o,
 kapúcast -a -o
kapúcin -a m, kapucínka -e ž 1. redovnica,
 2. bot., kapucíneec -nca m 1. kava,
 2. opica, *kapucínar -ja m, kapucínski
 -a -o, kapucináda -e ž robata pridiga
 v vulgarnem jeziku
kápus -a m zelje (dokler raste), kápusov
 -a -o: ~ belin, kápusen -sna -o: ~i
 vrt = kápusnik -a m = kápusnják -a m,
 kápusje -a s, kápusišče -a s [mjiva],
 kápusnica -e ž 1. zelnica, 2. jabolko in
 hruška
kár česar oz. z.; nanaša se na stvari,
 povzema misel nadrednega stavka: pusti,
 čemur ne prideš do živoga; ~ sem kupil,
 to bom lupil; udari, s čimer more;
 ustavi se, pri čemer hočeš; zob me je
 bolel, ~ pa ni prijetno → to pa ni
 prijetno; kár kóli ali karkóli
kár prisl. 1. ~ najhitreje, ~ se dá velik,
 ~ večji, toliko boljši; 2. ~ ga poznam,
 3. vse je bilo tiho, ~ nekaj zašumi,
 4. ~ dajte gal! ~ pojdi! 5. ~ ustrašil
 sem se, to bo zanj ~ dobro, ~ žel je,
 ~ tako ne bo šlo, 6. ~ dotaknil se ga
 nisem nikar, tudi
karabin -a m zaponka z vzmetjo, karabínar
 -ja m vponka: ~ na klešče, karabínka
 -e ž [puška], karabínjer -ja m, karabínjer-
 ski -a -o
Káradžić -a m, Káradžícev -a -o
karáfa -e ž [brušena steklena posoda]: ~
 z oljem in kisom
Karabísko mórje -ega -a s Karibsko morje
karakál [-ál] -a m zool. puščavski ris
karákteer -ja m značaj, karaktéren -rna -o:
 ~a vloga, ~a drama = karaktérka -e ž

karakteristika -e ž 1. označba, značilnost, pismena ocena; 2. mat., stroj. el.: anodna ~, karakterističen -čna -o značilen, karakterizirati -am označiti, karakteriziranje -a s, karakterizacija -e ž, karakteristikum -a m značilna lastnost; karakterologija -e ž

karamból [-ól] -a m trk, trčenje: ~ na biljardu, avtomobilski ~, karambolirati -am, karamboliran -a -o

karamél [-él] -a m žgani sladkor, karaméla -e ž [sladkorček], karamélen -lna -o [-ln-]: ~i bonboni

Karantánja -e ž staro ime za Koroško, Karantánc -nca m, Karantánka -e ž, karantánski -a -o

karanténa -e ž varnostna zapora zaradi nalezljivih bolezni: ladja v ~i, karanténski -a -o: ~i oddelek, karanténirati -am, karanténec -nca m, karanténka -e ž

karárski -a -o: ~i marmor; gl. tudi Carrara

karát -a m |utežna enota za drage kamne in zlato, karáten -tna -o: ~a utež, ~o zlato; karatirati -am

kárati -am, káranje -a s, káracev -vca m, káranec -nca m

karavána -e ž potujoče krdelo trgovcev ali romarjev, vrsta, karavánski -a -o: ~a pot, ~i promet

Karavánke -ánk ž mn. |gorovje|: na ~ah, gora v ~ah, karavánski -a -o: ~i predor

karavéla -e ž |majhna jadrnica|

karávla -e ž stražnica ob meji

karbíd -a m 1. spojina z ogljikom, 2. kalcijev, silicijev, borov ~, karbidov -a -o: ~o apno, karbiden -dna -o: ~a svetilka = karbidovka -e ž

karból [-ól] -a m |razkužilo|, karbólén -lna -o [-ln-]: ~a kislina; karbolinėj -a m: ~ za impregniranje lesa

karbón -a m 1. geol. doba, 2. ogljik, karbónski -a -o: ~i papir; karbonát -a m sol ogljikove kisline: bakrov ~, amonijev ~ pecilni prašek, cinkov ~ kalamina, natrijev ~ soda, karbonáten -tna -o; karbonizirati -am (z)ogleniti, karbonizacija -e ž (z)oglenitev, karbonizátor -ja m; karboníl [-íl] -a m: nikljev ~, karbonádo -da m min., karborúnd -a m min. |umetni kamen|

karbonárji -ev m n. |skrivna zveza italijanskih rodoljubov|, karbonárski -a -o

karbúnkel [-ál] -kla m tur z več strženi

karburirati -am 1. uplinjati, 2. dodajati plinu ogljikovega vodika, karburátor -ja m uplinjač

kárcer -ja m šolski zapor: dobiti ~

karcinóm -a m rak, rakavo obolenje, karcinómski -a -o, karcinomatózen -zna -o: ~a celica, karcinogén -a -o povzročajoča raka, karcinogén -a m snov, ki povzroča raka

kardánski -a -o: ~a gred, ~i sklep; gl. tudi Cardano

kardínál [-ál] -a m 1. cerkveni dostojanstvenik, 2. ptič; kardínálski -a -o [-ls-]: ~i klobuk, kardínálstvo -a [-ls-] s, kardínálen -lna -o [-ln-] poglaviten, glaven: ~i števniki glavni, ~a napaka

kardiográf -a m aparat za merjenje srčnih utripov, kardiográfski -a -o, kardiográf -a m, kardiográfski -a -o; kardiologija -e ž med. nauk o srcu, kardiológ -a m |zdravnik|

karé -ja m 1. štirikotnik kot vojaška formacija, 2. jed: svinjski ~

Kárel [-ál] -rla m os. i., Kárlav -a -o, Kárelček -čka [-ál-] m, Kárelčkov -a -o [-ál-], Kárla -a m, Kárlina -e ž, Kárlinín -a -o; Kárlis -a m |pripadnik španske stranke|, karlístičen -čna -o: ~a stranka

Karélija -e ž, karélski -a -o [-ls-]: Karelaka ožina

karéna -e ž čakanje, karénčen -čna -o čakalen: ~a doba zavarovanja

karéta -e ž |želva|

karfijóla -e ž cvetača, karfijólen -lna -o [-ln-]: ~a juha cvetačna

*karfúnkel [-ál] -kla m min. ognjenec

kárgo -a m ladijski tovor

kariátida -e ž kip ženske kot steber

Karídba -e ž gr. mit.: priti med Skilo in ~o med krnice in pečine

Karíbško mórje -ega -a s Karaíbško morje

karibú -ja m severni jelen

kariéra -e ž tek, napredovanje v službi, življenjska pot: lepa, igravska ~, ~o napraviti, kariérski -a -o, kariérist -a m kdor se žene za kariero, kariéristka -e ž, kariézem -zma m lov za kariero

káries -a m med. piškavost (zob), (kostna) gníloba, kariózen -zna -o piškav: ~i zobje

karikatúra -e ž smešno in pikro spačena podoba, karikatúren -rna -o, karikatúrist -a m, karikirati -am, karikiranje -a s

karirati -am *delati vzorce s kvadrati*;
kariran -a -o *prid.*: ~e hlače, ~ zvezek,
papir, karirast -a -o *križast*: ~o blago
karitativen -vna -o *dobrodelen*: ~o delo
***karijola** -e ž *samokolnica*

karlist -a m *gl.* Karel

Kárlovac -vca m, kárlovski -a -o: Karlov-
ška cesta, Kárlovčan -a m, Kárlovčanka
-e ž, kárlovčan -a m |*vvlak*|

Kárlovi Vári Kárlovih Várov m *mn.*
|*češko zdravilišče*|, kárlovárski -a -o:
~a sol

karmenjola -e ž |*franc. revolucionarna
pesem, jakobinska noša*|

Karmél [-él] -a m |*gora na Jutroveni*|,
karmélski -a -o [-ls-], karmeličan -ána m
|*redovnik*| = karmelit -a m, karmeli-
čanka -e ž |*redovnica*|, karmeličanski
-a -o = karmelitski -a -o

Kármén ž *neskl.*: govorila je s ~, Kárme-
nin -a -o; *gl.* tudi Carmen

karmezin -a m |*rdeče barvilo*|, karmezinast
-a -o, karmezinski -a -o: ~o rdeč

kármín -a m |*rdeče barvilo*|, kármínski -a -o:
~a barva, ~o rdeč, kármínast -a -o

kármína -e ž, tudi *mn.* kármíne -mín ž
etnogr. pogrebščina, sedmina, kármínjá
-a m *gost na sedmini*

karneól [-ól] -a m *min. meseni ahat*

karnevál [-ál] -a m *pust, predpust*, karne-
válski -a -o [-ls-]: ~e norčije, zabave,
~i sprevod

Kárnija -e ž, kárnijski -a -o: Karnijske
Alpe, Kárni -ov m *mn.*, kárnski -a -o

karnisa -e ž *zastornica*: ~ ima letvo, palico
in kljuko, karnisnik -a m |*loblič*|, karnis-
nica -e ž |*palica*|

káro -a m |*igralna karta*|, károv -a -o: ~
as, ~a dama

Karolíngi -ov m *mn.* |*frankovska vladarska
rodovina*|, karolínski -a -o: ~a minuskula

Káron -a m *Haron*, Káronov -a -o
karoserija -e ž *okrov, avtomobilsko ohišje*,
karoserijski -a -o

karotín -a m *kem.* |*rastlinsko barvilo*|,
karotínski -a -o

kárp kárpa m |*riba*|, kárpov -a -o, kárpo-
vína -e ž, kárpovnik -a m |*ribnik*|; *gl.*
tudi krap

Karpáti -ov m *mn.*: Vélíki, Malí, Gozdni
~, karpátski -a -o: ~i prelazi

karstenít -a m *min.*

kárta -e ž *dopisnica, razglednica, vozovnica,*
vstopnica, nakaznica: meso na ~e

kárta -e ž: dobra, prazna ~, šop kart,
igralne ~e, ~e igrati, metati, privzdigi-
niti, mešati, založiti; ima vse ~e v
rokah, vreči zadnjo ~o, v ~e komu
gledati, pokazati svoje ~e, staviti vse
na eno ~o, iz kart vedeževati, na ~e
prerokovati; kartáti -ám (se), kartánje
-a s, kárten -tna -o: ~e podobice,
kartávec -vca m, kartávka -e ž; *gl.* tudi
kvarte

kárta -e ž *zemljevid*: zemljepisna, fizična,
geološka, hidrografska, orografska, navti-
čna, astronomska, nebesna ~, me-
teorološka ~ *vremenska*, kárten -tna -o:
~i papir; kartíratí -am, kartíranje -a s:
~ pokrajino *delati njen zemljevid*

Kartáгина -e ž *kr. i.*, Kartáginec -nca m =
Kartažán -ána m, Kartáginca -e ž =
Kartažánka -e ž, kartáginški -a -o =
kartažánski -a -o

kartávžar -ja m |*nagelj*|

kartéca -e ž |*topovski naboj s kroglicami*|,
kartéčen -čna -o: ~i naboj

kartél [-él] -a m *ekon., polit.*: sladkorni ~,
kartélski -a -o [-ls-], kartelíratí -am,
kartelíranje -a s

kárter -ja m *stroj*.

Kartézij -a m, kartezijánski -a -o; *gl.* tudi
Cartesius in Descartes

kártica -e ž *listek v kartoteki, dopisnica*

karto -v *sestavi*: kartográf -a m, kartog-
ráfski -a -o: ~i zavod, kartografija
-e ž, kartografíratí -am, kartografíranje
-a s; kartográf -a m, kartográf -a -o;
kartotéka -e ž, kartotéčen -čna -o: ~o
knjigovodstvo

kartón -a m |*lepenka*|: varovalni ~ pri
knjigi, Raffaelovi ~i, kartónski -a -o,
kartoníratí -am v *karton vezati*, karto-
nírán -a -o, kartoníranje -a s, kartonáža
-e ž *lepenkarstvo*, kartonážen -žna -o:
~a tovarna tovarna lepenka, kartónar
-ja m = kartonážar -ja m *lepenkar*

kartuzíja -e ž, kartuzijski -a -o: ~a
zemlja, kartuzijánc -nca m, kartuzi-
jánski -a -o: ~o življenje

karúsel [-ól] -sla m *vrtiljak*; *teh.* *navpična
stružnica*

kárželj -žlja in -željna m |*goba*|, káržljev
-a -o = kárželjnov -a -o [-želj-]

***kása** -e ž *blagajna*, *kasíratí -am *vnovciti*,
pobirati, *kasíranje -a s: ~ naročnino,
*kasír -ja m *blagajnik*, *kasírka -e ž
blagajničarka

kasácija -e ž *razveljavitev listine, sodbe, kasacijski* -a -o: ~o sodišče, kasirati -am: ~ sodbo *razveljaviti*

kasáč -a m → (konj) *dirkač, kasáski* -a -o: ~e tekme → *konjske dirke*

Kasándra -e ž |*trojanska prerokinja*|, Kasándrin -a -o

kasárna -e ž *vojašnica*: stanovanjska ~, kasárnski -a -o = kasárniški -a -o: ~i žargon, kasarnirati -am, kasarniranje -a s: ~ čete

kásen -sna -o in *kasén*, kasán -snà -ó -i -é -á; *dol.* kásni -a -o, *prim.* kasnéjši -a -e in *kásnji* -a -e; *prisl.* kasnó, kasnéj(š)e in *kásnje*: ~ si, ~o prihajaš, ~o je že, ~ plačnik, ~e glave biti, ~ za delo, ~ pri jedi; *kasnóst* -i ž in *kásnost* -i ž, *kasnóba* -e ž; *kasné* -éta m *počasnež*, *kasnéla* -e ž *počasnica*; *kasnogláv* -áva -o = *kasnoumen* -mna -o *topoglav*, *topoumen* >[*kas*-|*kas*-]

kaséta -e ž *škatlica*: filmska ~, kaséten -tna -o: ~i strop, ~a zapirka *fol.*, *kasetirati* -am: strop ~

Kasiodór(us) -ra m |*rim. senator*|, Kasiodórov -a -o

Kasiopéja -e ž *astr.*, *kasiopéj* -a m *kem.* |*prvina*|

Kásius -ia m in *Kásij* -a m, *Kásijev* -a -o: ~a zarota, *Kásia* -e ž in *Kásija* -e ž, *Kásijin* -a -o

kasiterít -a m *min.*

kaskáda -e ž *stopničast slap*

kásko -a m: ~ *zavarovanje ladje, avta*
kasnéti -ím *zastajati, muditi, počasen postajati*, *kasni* in *kásni* -íte! *kasné* -éla -o, *kasnjénje* -a s: ura *kasni*, *zakaj kasniš* s svojim prihodom? >[*kas*-|*kas*-]

kasníti -ím *zadrževati, muditi, kasni* in *kásni* -íte! *kasnil* -a -o, *kasnjénje* -a s: kaj me *kasniš*? sam nič ne naredi pa še druge *kasni*; *kasnívec* -vca m *obotavljač*, *kasnívka* -e ž >[*kas*-|*kas*-]

Káspijsko mórje -ega -a s (**Kaspiško*)

kásta -e ž *vrsta, plemo, družbeni razred, stan*: *vojaška, trgovska* ~, *indijske* ~e, *kástovski* -a -o = *kásten* -tna -o: ~i duh, *kástovstvo* -a s

Kastáljia -e ž 1. *nimfa*, 2. *sveti izvir v Delfih*, *simbol pesniškega navdihnjenja*

kastanjéta -e ž, *nav. mn.* *kastanjéte* -ét *glas.*

Kástav -stva m *kr. i.*, *kástavski* -a -o, *Kástavci* -ev m *mn.*, *Kástavščina* -e ž |*pokrajina*|, *kástavščina* -e ž |*govorica*|

kastél [-él] -a m *trdnjavnica, gradič*, *kastelán* -a m *graščinski oskrbnik, gradnik*, *kastelánstvo* -a s

Kastilija -e ž |*španska pokrajina*|, *kastilski* -a -o [-ls-], *kastilščina* -e [-lš-] ž |*jezik*|, *Kastilec* -lca [-lc-] m, *Kastilka* -e [-lk-] ž

Kástor -ja m |*junak grške pripovedke*|: ~ in *Póluk* |*zvezdi v ozvezdju dvojčkov*|

kástóre -rca m |*klobuk iz bobrovine*|

kastrácija -e ž *skopljenje, kastrirati* -am *skopiti, rezati*, *kastriranje* -a s, *kastrát* -a m *skopljenc*, *evnuh*, *kastrátski* -a -o: ~i *glas otroški*

***kastróla** -e ž *kozica*

káša -e ž: *prosená, ječmenová, ajdová, ovsená* ~; **poštengana* ~, *nastrgana*, *mlečna*, *krompirjeva* ~; *babja* ~ *sodra*, *svinjska* ~ *bot.*; *lepo* ~o si je *skuhal*, *hodi okrog njega kakor mačka okrog vrele* ~e; v ~i *biti*, *ne boš* ~e *pihal*; *kášen* -ána -o: ~i *ovitek med. kata-plazma*, *kášnat* -a -o: ~a *klobasa*, *kášat* -a -o: ~a *snov, med.* ~o *blato*; *kášica* -e ž 1. *miška* ~o *kuhala*, 2. *bot.*; *kášar* -ja m 1. *kdor kupčuje s kašo*, 2. *kdor (rad) kašo je*; *kášnica* -e ž 1. *klobasa*, 2. *voda*, 3. *sad*; *kášnik* -a m |*stope*|, *kašnják* -a m |*lonec*|

kášča -e ž: *žito je v* ~i, *káščica* -e ž

kášelj -šlja m: *suh* ~, *dušljiv*, *oslovski* ~, ~ *ga je posilil*; *kášljati* -am, *kášljanje* -a s: *kri* ~, *kášljiv* -a -o: ~ *bolnik*, *kášljávec* -vca m, *kášljávka* -e ž, *kášljálo* -a s, *kášljávec* -čka m

kašírati -am 1. *pokriti, zakriti, prekriti*: ~ *platnice*, 2. ~ *kip*

Kašmír -a m |*indijska država*|, *kašmírski* -a -o, *Kašmírec* -rca m, *Kašmírka* -e ž, *kašmír* -a m |*kanina, prvotno iz Kašmira*|, *kašmírka* -e ž *kašmírska koza*

kášta -e ž 1. *agr. kašča, žitnica*, 2. *gozd.*, *stvb. pri vodnih tokovih zgradba iz lesenega ogrodja ali žičnega pletiva, napolnjena s kamenjem*, 3. *rezan les zložijo v* ~e, *da se suši*

kaštél [-él] -a m |*del ladje*|

Kašúb -ov m *mn. slovanski narod v zaledju Gdanska*, *kašúbski* -a -o, *kašúbščina* -e ž, *Kašúbsko* -ega s, *na* ~em

katafálk [-álk] -a m (*visok*) *mrtvaški oder*
katahréza -e ž *poet. nepravilna raba, ponesrečena primera*, *katahréstičen* -čna -o: ~a *primera*

kataklizma -e ž *potop, polom*

katakómba -ómb *ž mn. podzemeljske grobnice*: umakniti se v ~e, katakómb-ski -a -o

katalánčina -e *ž gl. Katalonija*

katalétičen -čna -o *poet. nepopoln*: ~ verz

katalopsija -e *ž med. odrevenelost*, kataléptičen -čna -o, kataléptik -a m

kataliza -o *ž kem. sprememba reakcijske hitrosti*, katalizátor -ja m *snov, ki spreminja hitrost reakcije*, katalitičen -čna -o

katalóg -a m *imenik, seznam*: šolski, ročni ~, vpisati v ~, katalóški -a -o, katalógen -gna -o: ~i listek, oddelek, katalogizirati -am, katalogiziranje -a s, katalogizácija -e *ž*

Katalónija -e *ž [španska pokrajina]*, Katalónc -nca m, Katalónka -e *ž*, katalónščina -e *ž*, tudi katalánščina -e *ž* [jezik], katalónski -a -o

katánc -nca m *bot. reseda*

kataplázma -e *ž kašnat ovitek med.*

katapult [-l-] -a m 1. staroveški stroj za metanje kamnov, 2. naprava za vzlet letal, zlasti na letalonosivkah

katár -ja m *med.*: ~ v grlu, očesni, bronhialni, črevesni ~; katarálen -lna -o [-ln-]: ~o vnetje = kataráren -rna -o

katárákt -a m *slapje, brzica, prag v reki*, katarákta -e *ž med. motna očesna leča*

Katarína -e *ž*, Katarinin -a -o, Kátja -e *ž*, Kátrin -a -o, Katrè -éta *ž*, Kátrica -o *ž*, Kátričica -a -o, Kátja -e *ž*, Kátka -e *ž*, Kática -e *ž*; katarínka -e *ž* [hruška]

katárza -e *ž poet. očiščenje*

katáster -stra m *temeljni vpisnik, zemljiška knjiga*, katástrski -a -o = kataráren -lna -o [-ln-]: ~i čisti pridelek

katastrófa -e *ž nesreča, polom, poraz*, katastrofálen -lna -o [-ln-]: ~ potres

katéder -dra m *šolski oder z mizo*: stati na ~u, sedeti za ~om, katédrski -a -o: ~a učnost

kátetra -e *ž stolica (učiteljsko mesto) na visoki šoli*

katedrála -e *ž stolnica*, katedrálen -lna -o [-ln-]: ~a cerkev stolna, ~o steklo

kategoríčen -čna -o *odločen, določen, brez-pogojen*: ~a izjava, ~i imperativ

kategoríja -e *ž vrsta, razred*, kategorijski -a -o, kategorizirati -am *razvrstiti, razvrščati*, kategoriziranje -a s, kategori-zácija -e *ž razvrstitev*: ~ rastlin, rudnin, uradništva, šahistov, kategorizacijski -a -o: ~a komisija

katehét -a m *veroučitelj*, katehétski -a -o, katehétika -e *ž*, katehétičen -čna -o: ~e metode, katehéta -e *ž*, katehist -a m, katehístinja -e *ž*, katehízirati -am, katehíziranje -a s, katehízácija -e *ž*, katehúmen -a m, katehúmenski -a -o > [-mən-]

katékizem -zma m: politični ~, katekizemski -a -o [-zəm-]: ~i način obravnave, ~a modrost

kateksobén *prisl. zlasti, kratko in malo*

katéri -a -o 1. *vpr. z.*: vprašuje po določenih osebah ali stvareh iz vrste oseb ali stvari: ~o meso, goveje ali telečje? ~i izmed vas je to storil? ~i dan je danes? ~ega smo danes? 2. *oz. z.*: *rabimo ga, kadar oseba ali reč, ki nanjo meri, ni znana ali kadar mislimo na eno ali več izmed mnogih oseb ali stvari*: ~i ste zadovoljni, vzdignite roke; vsaka pšenica, ~o kupujem, je snetjava; *rabiti ga moramo, kadar bi bil ki dvoumen*: ta je tisti, ~emu je vse zaupal; *smemo ga rabiti tudi za predlogi*: pot, po ~i hodiš, vodi v pogubo; hiše, iz ~ih so nas zapodili, so zažgali; 3. *ned. z.*: če vas ~ega zadene, brez strahu pojdi; katéri kóli ali katorikóli, katéri si bódi

katérikrat 1. *vpr. prisl.*: ~ že neseš danes? 2. *ned. prisl. véasih, tu in tam*: ~ se poleni; ~ zna, še večkrat pa ne; pa še ~ pridi! *kday*

katéta -e *ž geom.*: priležna, nasprotna ~

katéter -ja m *med. cev za v telesno votlino*, katéterski -a -o, kateterizirati -am, kateteriziranje -a s

kátgut -a m [kirurška nit]

Katílina -a in -e m *rim. os. i.*, Katilinov -a -o: ~a zarota, katilinski -a -o

katíon -a m *el. pozitivno naelektreni ion*, katiónski -a -o

Kátóna m [rim. državnik], Katónov -a -o, katónski -a -o

katóda -e *ž el.*: direktna, indirektna, obločna, oksidna, tekoča ~, katóden -dna -o: ~i baker

katolíčan -ána m *in katolíčan* -a m, katolíčan-ka -e *ž*, katolíčanstvo -a s, katolík -a m, katolíški -a -o, katolíštvo -a s, katolizácija -e *ž*, katolizacijski -a -o, katolicizem -zma m

kátorga -e *ž prisilno delo z izgnanstvom*, kátoržnik -a m

katrán -a m: asfaltni ~ bitumen, katránov -a -o = katránski -a -o: ~i derivati,

katránast -a -o, katranizirati -am, katraniziranje -a s, katranizacija -e ž, katranizacijski -a -o

Katú(us) -la m [rimski pesnik], Katúlov -a -o: ~e pesmi

katún -a m [bombažna tkanina], katúnov -a -o = katúnast -a -o, katúnski -a -o: ~a igla, katúnar -ja m [tkavec], katúnarski -a -o: ~a stiskalnica; gl. tudi ko(n)tenina

káva -e ž: bela, črna, sladna, ledena, želodova, ekspresna, turška ~; ~o pražiti, mleti; kávin -a -o: ~a primes, káven -vna -o: ~a žlička žlička za kavo, ~a gošča, ~i sesedek; kávice -e ž, kávnica -e ž škatala za kavo, kávník -a m posoda za kavo, kávárna -e ž, kávárniški -a -o: ~a družba, kávárnar -ja m, kávárnarica -e ž, kávárarski -a -o, kávovec -vca m bot. [drevo]

kavalerija -e ž konjenica, kavalerijski -a -o, kavalerist -a m, kavalkáda -e [-lk-] ž krdelo jezdecev, jahanje

kavalír -ja m, kavalírski -a -o: ~o vedenje udvorljivo, kavalírstvo -a s

kavatína -e ž [lirski samospev]

kávboj -a m, kávbojski -a -o: ~i film = kávbojka -e ž, kávbojke -jk ž mn. [hlače] kávcija -e ž varščina: ~o položiti, kávcijski -a -o: ~a menica

kávč -a m: spati na ~u

kávčuk -a m, kávčukov -a -o, kávčukovec -vca m [drevo], kávčukast -a -o

kavdráti -ám, kavdrál -ála -o, kavdránje -a s in kávdrti -am s stal. poud.: puran kavdra, kavdráč -a m puran, kávdra -e ž

kávelj -vlja m, prenes. tudi kávelj -na m: ~ za meso, s ~i vlačijo krcelje iz narasle vode, ~ za kopita, zidni ~, klobuk obesiti na ~, plug na ~, naš dedek so še zmerom ~, to ti je ~; kávelj -a [-valj-] m = káveljček -čka [-valj-] m: med. kožni ~, kávljast -a -o: ~ krompir s poganjki, kavlját -áta -o poln kavljev

kavérna -e ž votlina, jama: vojaška ~, tuberkulozna ~, kavérnski -a -o: ~a drenaža, kavernózen -zna -o z votlinami: ~a pljuča

káviar -ja m, káviarjev -a -o

kávka -e ž zool., kávkín -a -o, kávcji -a -e: ~e gnezdo, kávkati -am, kávkanje -a s: kavke kavkajo

kávka -e ž 1. kavelj: tkavska ~, 2. pralica, srpica, 3. ~ pri vratih, 4. grda pisava:

ne vem, kaj naj pomenijo te ~e, kávcica -e ž srpica, pralica; kavkáti -ám grdo pisati, čekcati, kavkáj -ájte! kavkál -ála -o, kavkánje -a s

kávka -e ž = kavčina -e ž [trta]

Kavkáz -a m [pogorje], kavkáški -a -o, Kavkázija -e ž, Kavkázec -zca m in Kavkázijec -jca m

kávkelj -klja m kavelj, kávkelj -a [-kálj-] m, kavkljáti -ám, kavkljáj -ájte! kavkljál -ála -o, kavkljánje -a s, kávciti -im

kávla -e ž koleraba, ogrščica

kávra -e ž pura, kavráč -a m puran

kávra -e ž rumena koleraba

kávri -ja m [morski polžek]

kávs -a m: to je bil ravs in ~, kávsati -am, kávsanje -a s, kávsniti -nem, kávsnjen -a -o, kavsljáti -ám, kavsljáj -ájte! kavsljál -ála -o, kavsljánje -a s, kávselj -slja m ranarska priprava za puščanje krvi

kávstičen -čna -o jedek, oster: ~a soda, ~ dovtip, kávsatika -e ž vžiganje, jedkanje, kávs tikum -a m pripomoček za jedkanje

kavtéla -e ž ukrep iz previdnosti

kávter -ja m med. žgalo, kavterizirati -am izžigati, prežigati, kavteriziranje -a s

kavzálen -lna -o [-ln-] vzročen: ~a zveza, kavzálnost -i ž vzročnost: načelo ~i, kavzálnosten -tna -o [-ln-]: ~i princip, kavzativen -vna -o slov.: ~i glagoli vzročni

kazálo -a s: abecedno, stvarno ~, sončno ~ gnomon, kazálec -a [-lc-] s, kazálnik -a [-un-] m: osvetlitveni ~ fot.

kázati kážem, káži -ite! kážoč -a -e, kázáje, kázal -ála -o, kázánje -a s in kázati -žem s stal. poud.: ~ pot, figo, rebra, osla; ~ s prstom na koga, ura kaže poldan, ~ veselje, žalost, sovraštvo, ~ učenost, zobe; gosli ~, roka kaže (pot); to kaže na hudo zimo, nič dobrega ne kaže, zanj slabo kaže, na dež kaže, kakor (vse) kaže; to ga ne kaže v lepi luči, nič ne kaže, da bo kmalu; ob takem vremenu ne kaže kositi; dekle se rada kaže, komedijanti se kažejo po sejmi; kazálen -lna -o [-ln-]: ~i zaimki

kazávec -vca m 1. prst na roki, 2. oseba, 3. kazalo: urni, minutni, svetlobni, smerni ~, kazávec -čka m; kazávka -e ž: ~ v slovarju

kazein -a m mlečna beljakovina, kazeinski -a -o: ~a barva, kazeózen -zna -o sirast

kazemáta -e ž pred bombami varen prostor v trdnjavi in na ladji, ječa
kázen -zni ž: denarna, telesna, zaporna, smrtna ~, poprejšnja ~, s ~ijo pre-povedano; huda, ostra ~, ~ odmeriti, odsedeti, plačati, ~ me doleti, zadene; za ~ bo lačen, za ~ dobiti; pr. zg. žitna ~ |dajatev|; kázenski -a -o [-zan-]: ~o pravo, ~a premostitev, ~i prostor šp.; kazenskopráven -vna -o, kazensko-sóden -dna -o, kazenskoprávdén -dna -o
kázen -zna -o: kakor je ~o, se bo zvedrilo; ni ~o, da bi se kaj naredilo; vreme, žito je ~o dobro kaže
Kázimir -a m, Kázimirov -a -o, Kázimira -e ž, Kázimirin -a -o
kazino -a m |družabno shajališče| = kazína -e ž, kazínski -a -o: ~i ples
kaziti -im, kázi -ite! kazéč -a -e, kazil -a -o, kaženje -a s: razvada ga kazi, mu kazi srce, ~ veselje, igro; tako si kaziš prihodnost, delo se mi kazi, vreme se kazi; kazilen -lna -o [-ln-], kazivec -vca m, kazívka -e ž
kaznílnica -e ž, kaznílniški -a -o >[-yn-]
káznjeneč -nca m, káznjenska -e ž, káznjenski -a -o; kázniv -a -o: ~o dejanje, káznivost -i ž
kaznováti -ujem, kaznúj -te! kaznujóč -a -e, kaznovál -ála -o, kaznován -a -o, kaznovánje -a s: ~ otroka z grajo; ostro, hudo ~ koga zaradi česa ali za kaj, kaznoválen -lna -o [-ln-]: ~i ukrep, ~i pohod, kaznovávec -vca m, kazno-vávka -e ž
kazuár -ja m avstralski noj
kazuístika -e ž veda, ki se ukvarja s posa-meznimi značilnimi primeri (moralnimi ali pravnimi), tudi dlakoceptivo; kazuíst -a m, kazuístičen -čna -o
kázus -a m slov. sklon, med., pr. konkreten primer, kázusen -sna -o sklonski: ~e oblike
kázimed -a m bot.
kázipot -a m |roka|: cestni ~, on ti bo ~ ti bo kazal pot, kázipóten -tna -o: ~i napis kčási prisl. takoj
kdáj vpr. prisl.: ~ je bilo? do ~? je bilo to včera? ne vem ~
kdáj ned. prisl.: ~ pa ~ včasih; ti bo ~ še žal, še ~ kaj réci, to ti lahko še ~ prav pride; *kdajkóli kadarkoli
kdó kóga 1. vpr. z., kórmu in komú, kóga, pri kóm, s kóm; vprašuje po osehah

nasploh, ne glede na spol in število: ~ je prišel? ~ so krivci? 2. ned. z. [kdo] uporabljamo za katero koli nedoločeno osebo: tak mi vendar ~ (*nekdo) povej, kako je s to stvarjo! vprašajte koga (*nekoga), ki to ve!
kdór in **kdór** kógar oz. z., kómur, kógar, pri kómer, s kómer; kdór si bódi, kdór kóli in kdorkóli
kdóve prisl.: ~ kje, ~ kam, ~ kod, ~ kako, ~ kateri, ~ kdaj, ~ kaj, ~ koliko, ~ kolikokrat
kéba -e ž kokoš brez repa, kébica -e ž, kébast -a -o brez repa, s prisekanim repom, kébec -bca m žival s prisekanim repom, pritlikavec, kébček -čka m mlad pišč, piščanec, kébiti -im prisekovati, pristrigovati
kebel [kəbɛl] -blà m kabel, škaf, keblíček -čka m, keblíca [kəblíca] -e ž: ~ mleka, keblár [kəb-] -ja m škafar, keblárka -e ž; gl. tudi kabel
***kéber** -bra m hrošč, kébrček -čka m: čeden ~
kèc [kəc] medm., kèc -à m: ~ s kljunom, ~ s prstom; dobil boš ~ po rokah, kècniti -nèm, kècni -ite! kècnil -ila -o >[kəc-]
kečiga -e ž |riba|
kefalopód -a m cefalopod
kefir -ja m |kislo mleko|, kefirjev -a -o: ~ kvas
kéglj -glja m: ~e postavljati, podirati, kégljč -a m, kégljiček -čka m, kégljati -ám, kégljaj -ájte! kégljál -ála -o, kégljánje -a s: v nebesih kégljajo grmi, kégljáč -a m, kégljáški -a -o: ~e tekme, kégljavec -vca m, kégljávka -e ž, kégljišče -a s: dvostezno ~
kehljati -ám, kehljál -ála -o, kehljánje -a s: svinje kehljajo
kéj -a m biljardna palica
kekjljati -ám jecljati, kekjljaj -ájte! kekjljál -ála -o, kekjljánje -a s, kekjljavec -vca m jecljavec
kéks -a m |pecivo|
***kéla** -e ž ometica, zidarska žlica, lopatica, ometača
kélih -a m: ~ trpljenja, kélihov -a -o: ~a noga, ~o jabolko, kélihast -a -o
Kélt -a m, mn. Kélti in Kéltje, kéltski -a -o, kéltščina -e ž; Keltibérci -ev m mn., keltibérski -a -o, keltorománsčina -e ž >[-lt-]

kémbeľj -beľjna [-balj-] in -blja m: ~ pri zvonu, pri tehtnici, pri uri
kemija -e ž: ~ živil, organska, anorganska, fizikalna ~; kémičen -čna -o: ~o čiščenje, ~a analiza; kemijski -a -o: ~a terminologija; kémik -a m, kémiški -a -o: ~i kongres, kémičarka -e ž, kemizem -zma m med., kemikáľije -ij ž mn.: fotografske ~e; kemigráf -a m, kemigrafija -e ž; kemoterapija -e ž zdravljenje s kemičnimi pripomočki; kemossintéza -e ž, kemóza -e ž med.
kengurú -ja m zool. |vrečar|, kengurújev -a -o: ~a vreča, kengurújski -a -o: ~i skoki
kenotáf -a m spomenik, spominska plošča umrlemu (brez groba)
kenozóik [-óik] -a m geol., kenozójski -a -o: ~a doba
Ként -a m |angl. pokrajina|, kéntski -a -o: vojvoda Kentski
kontáuros -ra m gr. mit. človeško bitje s konjskim trupom: bojs ~i, kentáver -vra m, kentávrski -a -o; gl. tudi centaurus
kéntumski -a -o: ~i jeziki |indoevropska jezikovna skupina|
Kéops -a m, Kéopsov -a -o: ~a piramida képa -e ž: ~ ilovice, zlata, snega, krvi; snežna ~ bot., v ~o zrasla noga; ~e tolči; képica -e ž: španske ~e, képast -a -o: ~ močnik, ~u noga, képat -áta -o z velikimi képami, képati -am, képanje -a s: otroci se képajo, képiti -im: sneg, moka, sladkor se képi, képičast -a -o: ~a moka
Képler -ja m |vezdoslovec|, Képlerjev -a -o: ~i zakoni
ker vez., nasl.: (zato) ~ si to storil, ne pojdeš z nami; zato ne pojdeš z nami, ~ si to storil; storil sem zato, ~ drugače nisem mogel
kér -a m skala, mn. keróvi -óv: ~ovi so velike gole škrbine, keróvje -a s; gl. tudi čer
kerámika -e ž lončarska umetnost, tudi izdelek, kerámičen -čna -o: ~i izdelki, kerámik -a m, kerámičarka -e ž
kerargírít -a m min.
keratín -a m roženina, keratínski -a -o
keratítis -a m med. vnetje roženice, keratoplástika -e ž med. plastična operacija roženice
keratofír -ja m |kamnina|, keratofírjev -a -o: ~i grohi, keratofírski -a -o: ~a lava

Kérber(os) -ra m gr. mit., Kérberov -a -o; gl. tudi Cerberus
keroplástika -e ž izdelovanje podob iz voska
Kersnik |kársnik | kársnik| -a m, Kersnikov -a -o: ~i spisi
kérub -a m |angel|, kérubski -a -o, kerubin -a m, kerubínski -a -o
kés [kàs] -à m, késáti -ám se, kesáj -ájte se! kesál -ála -o, kesánje -a s: ~ se grehov, ~ se zaradi neubogljivosti >[kàs-]
kesén -snà -ó kasen
kesón -a m 1. podvodni zvon, poveznik za podvodna dela, 2. zaboj za prevoz sipkega materiala, kesónski -a -o: ~a bolezen potapljačev
késteljski -a -o: ~a kultura arheol.
keše -éta m = kéšek -ška m prilikavec
kétlaški -a -o: ~e najdbe arheol., tudi kótlaški
Kétte -ja m os. i., Kéttejev -a -o, kététejevski -a -o: ~a igrivost
ki oz. z. neskl.; rabi se za vse sklone, spole in vsa števíla; dodajamo mu osebne zaimke v primernem sklonu, spolu in števílu; rabimo ga, kadar govorimo o določeni osebi ali stvari: pšenica, ~ jo zdaj kupuješ, je snetjava; to ni za velikana, ~ se mu pravi Brdavs, pa tudi zame ne, ~ mi pravite Krpan; oči, ~ v njih igra veselje; to je tisti fant, ~ ne veš, ali je neumen ali hudoben; gl. tudi kateri
kianizírati -am, kianiziranje -a s: ~ les
kibernétika -e ž nauk o ravnanju z avtomati
***kíbic** -a m zaplečkar, komar pri šahu, pri kartah, *kibicírati -am komu zaplečevati, komariti
kíč -a m plaža, kíčast -a -o
kídáti -am, kídáanje -a s: ~ gnoj izpod živine, ~ sneg, kopo; sveča se kida, vreme ga nekaj kida, kídáč -a m, kídávec -vca m, kídávka -e ž, kídálnice -ic [-yn-] ž mn. vile za kídáanje
Kídrič -a m |nar. heroj|, Kídričevo -ega s kr. i., na ~em, s ~ega
***kífeljc** [-əlj-] -a m 1. roglj, 2. znč. stražnik, policaj, *kífeljček -čka m rogljič, kífeljár -ja m: krompir ~
kifóza -e ž grbavost hrbtenice, kifózen -zna -o: ~a obolelost
kiháti -am, kihanje -a s, kíh -a m: daj mi za ~ njuhanca, kíhálen -lna -o [-ln-]: ~i prašek, kíhav -a -o, kíhavec -vca m

|oseba in plin|, kihavka -e ž, kihavica -e ž, kihavost -i ž; kihniti -nem: še ~ ne smeč; kihljaj -a m in kihljáj -a m; kihcec -hca m bot.

kij -a m bet, tolkač, kijast -a -o, kijec -jca m, kijček -čka m, kijáča -e ž kij, kijás -a m [hrošč]

Kijev -a m [ukrajinsko mesto], kijeviski -a -o, Kijevčan -a m, Kijevčanka -e ž

kikrikri medm., kikirikati -am, kikirikanje -a s: petelin dan kikirika

kikiriki -ja m ameriški lešnik

***kikla** -e ž krilo, rod. mn. kikol [-kal];

*kiklica -e ž krilce

Kikládi -ov m mn. [otoki v Egejskem morju]

Kiklóp -a m gr. mit., Kiklópov -a -o, kiklópški -a -o; gl. tudi Ciklop

***kiks** -a m spodrsljaj, zdrsljaj (pri biljardu, godalu, žogi), *kiksniiti -nem spodrsniiti, zdrsniti, *kiksati -am

kila -e ž: openska, dimeljska, popkovna, trebušna, zdrknjena, zadrngjena, pričešana ~, dobiti, zavezati ~o, kilen -lna -o [-ln-]: ~i pas, kilav -a -o kdor ima kilo, slaboten: ~ človek, zagovor, ~a repa, ~o vreme, kílavec -vca m 1. človek, 2. kešček, 3. bot., kilavka -e ž, kilavost -i ž, kilast -a -o: ~a repa

kila -e ž: ~ moke, tri ~e krompirja, kilski -a -o [-ls-]: ~a utež

Kilíkija -e ž [maloozijska pokrajina], Kilíkijci -ov m mn., kilíkijški -a -o

kilo -v sestavi: kilogram -a m in kilogram -a m, kilográmški -a -o; kilogramméter -tra m, kilogrammétrski -a -o; kilohérc -a m fiz.; kilokalorija -e ž kilogramska kalorija; kilométer -tra m, kilométrski -a -o: ~i članek, kilometrína -e ž [plačilo], kilometráča -e ž; kilopónd -a m; kilovát -a m tisoč vatov, kilovátén -tna -o: ~a ura; kilovólt -a [-lt-] m

kimati -am, kimanje -a s: ~ komu z glavo, ~ od zaspanosti, ti samo kimaš; kimav -a -o, kímavec -vca m kdor samo kima, kimavka -e ž 1. oseba, 2. med. mišica; kimniti -nem, kímlijaj -a m = kím -a m, kímálen -lna -o [-ln-]: ~a mišica; kímelj -mlja m: ~ prodajati hum. kímcati

kimavec -vca m september, kimavčev -a -o kimberlít -a m [kamnina]

Kimbrí -ov m mn. nekdanji keltski prebivavci Walesa, kimbrški -a -o, kimbrščina -e ž

***kímelj** -mlja m kumina

kimográf -a m priprava za zapis valovanja, kimografija -e ž, kimográm -a m, kimoskóp -a m

Kimón -óna m [atenski državnik], Kimónov -a -o

kimóno -a m in kímono -a m japonsko vrhnje oblačilo s širokimi rokavi: obleka ~, rokavi ~, tudi ~ obleka

kímpež -a m [ciza, voziček]

Kína -e ž Kitajska

***kínč** -a m okras, lišč, nakit, *kínčati -am krasiti, zaljšati, liščati, kiiti

kinematika -e ž nauk o gibanju ne glede na gonilne sile, kinétika -e ž nauk o gibanju, kinétičen -čna -o: ~a energija, teorija

kinematográf -a m, kino -a m, mn. kini -ov, kinematografija -e ž, kinematografški -a -o: ~i aparat, ~a dvorana, ~o gledališče, ~a predstava; tudi kino dvorana, kino predstava; kinemaskóp -a m, kinemaskópški -a -o

kinéta -e ž gozd., stvb. umetno zidano korito **kinik** -a m [gr. filozof], kiniški -a -o: ~a filozofija, šola; gl. tudi cinik

kinín -a m [zdravilo proti malariji], kininov -a -o: ~ prašek, kininski -a -o: ~i preparati, kininovec -vca m [drevo]

kinkati -am, kinkanje -a s, kinkav -a -o: ~o hoditi, kinkavec -vca m = kinkavt -a m = kinkálo -a s, kinkež -a m 1. kdor kinka, 2. ciza; kinkniui -nem, kinkljáti -ám, kinkljáj -ájte! kinkljál -ála -o, kinkljánje -a s

kíno -a m gl. kinematograf

kino -v sestavi: kinoaparát -a m; kinooperater -ja m; kinoprogram -a m; kinoprojektor -ja m; kinostudio -a m; kinotéka -e ž

kinológ -a m, kinolóški -a -o: ~o društvo, kinologija -e ž nauk o rejji psov

kiosk -a m odprta vrtna hišica, prodajna hišica za časopise, okrepčila, steber za lepljenje lepakov

kip -a m: ~ izklesati, postaviti; obstati kakor ~, kípec -pca m: voščen ~; kipár -ja m, kipárka -e ž, kipárstvo -a s, kipárški -a -o

kipéti -ím, kipi -íte! kipéč -a -e, kípél in kípél -éla -o, kípénje -a s: mleko, voda kipi; morje kipi, testo kipi vzhaja, fant kipi od zdravja; jeza kipi v srcu, od jeze vse kipi v njem, gore kípé v nebo; kípéč -éča -e prid.: ~ krop; kípniiti -em,

kipnjenje -a s: testo neče ~; kipnjen -a -o: ~o testo, kipnjenec -nca m = kpnik -a m: rižev ~; kipnjenje -enk ž mn. [gibanice], kipnjenki -ov m mn. [rezanci], kipnjak -a m [pogača]; kipélen -lna -o [-ln-]: ~i proces, ~a voha (pri prevažanju mošta), kipélnost -i [-ln-] ž: ~ mošta

kipovec -vca m min. enigmatič

kiprc -a m bot.

kirasír -ja m oklepnik, kirasíraki -a -o oklepniški

kiréta -e ž med. strgavka, praskalica, grebljica, kiretirati -am izpraskati: ~ materico, kiretáza -e ž strganje, praskanje

Kirgízi -ov m mn. [narod v srednji Aziji], kirgíški -a -o: Kirgiška stepa, Kirgizistan -a m

Kírke in Kírka -e ž gr. mit. [čarovnica], Kírkin -a -o: ~a palica

Kíros -a in Kíra m [perzijski kralj], Kír(os)-ov -a -o

kirúrg -a m med., kirúrjinja -e ž, kirurgija -e ž, kirúrgičen -čna -o: ~o zdravljenje, ~a klinika, kirúrški -a -o: ~i kongres, ~i nož

kis -a m: vinski, sadni, domač ~, kisen -sna -o: ~a jeguljica, kísov -a -o: ~ ovitek, kisast -a -o; kisár -ja m [izdelovavec], kisárna -e ž

kisál [-áú] -i ž 1. kisle jedi in pijače, 2. okisana krma, silaža, 3. kislina, 4. kisanje, kislád -i ž

kisati -am, kisanje -a s: ~ zelje, solato; mošt (se) kisa; vino, vreme, otrok se kisa; kisav -a -o: ~ otrok, kisavec -vca m = kisavt -a m kdor se kisa, kisálo -a s kvasilo, kisálnica -e [-ún-] ž prostor za kisanje; kisliniti -nem na kisló vleči

kisel [-əú] -sla -o: ~o zelje, vino, jabolko, grozde, vreme; ~a voda slatina; ~ obraz, človek; ~o se držati, smehljati, fosforno ~o apno; kislást -a -o = kislát -áta -o = kiselkast -a -o [-əú-], kislež -a m čemernež, puščoba; kislóba -e ž = kislóta -e ž, kislóten -tna -o: ~o vino, kislóst -i ž; kislíka -e ž kisló jabolko; kiselják -a m [sir]; kisliti -im kvasiti, kislil -a -o; kisléti -im kisel postajati, kislél -éla -o, kislénje -a s

kisúk -a m: aktivni ~ ozon, beljenje s ~om, med. dovajati bolniku ~, imeti pod ~om, kisúkov -a -o: ~a bomba, kis -a m oksid, kisec -sca m oksidul

kislica -e ž 1. to ~e ne pijem, 2. kdo bo gledal to ~o kislega človeka, 3. bot., 4. kisel studenec, slatina

kislina -e ž: čreslena, vinska, očetna, citronova, mlečna, mravljinčja, želodčna, sečna ~; ogljikova, žveplena, fosforna, permanganova, pruska, solitrosolna ~; enobazna, trivalentna ~; imeti preveč ~e; kislinski -a -o: ~i dekstrin; kislínómér -a m, kislínótvóren -rna -o

kít -a m [morski sesavec]: grenlandski, sinji ~, kitov -a -o, kitovci -ev m mn., kitovina -e ž [olje], kitólóv -óva in -óva m, kitólóvka -e ž [ladja], kitólóvec -vca m, kitólóvstvo -a s, kitólóvski -a -o

kít -a m mazivo, lepilo, zamazka: kameni, minijev, steklarski ~; kitati -am maziti, kítast -a -o mazivast: ~a snov

kíta -e ž: lase v ~e splesti, ~ prediva, cvetna ~, ~o na nogi si nategniti, ~ divjih rac leti na jug, kítka -e ž, kítica -e ž: ~ na glavi, ~ cvetja, ~ v pesmi; kítast -a -o: ~ motvoz, ~o meso, ~a lasulja, ~ hrbet poln podplutb od udarcev; kiten -tna -o: ~i venec, med. ~a ovojnica, kítnat -a -o: ~a roka; kítnica -e ž med. kítna nožnica, kítnina -e ž med. kítno tkivo, kítnje -a s med. sestav kit; kítar -ja m: ~ plete kite iz slame, kítarski -a -o, kítarstvo -a s

Kítájsko -ega s, na ~em, Kítájska -e ž, v ~i, kítájski -a -o: ~o živo srebro, ~o črnilo tuš, Kítájec -jca m, Kítájka -e ž, kítájščina -e ž

kítára -e ž, kítaríst -a m, kítarístka -e ž

kítítí -im krasiti, venčati, kítenje -a s

kívi -ja m novozelandski noj

kízmet -a m usoda (kakor je namenjeno)

kjántarica -e ž [pletenka]; gl. tudi chianti

kjé vpr. prisl.: ~ si bil? ne vem, ~ tiči otrok, ~ neki! če on ne zmore, le ~ boš til! °od ~ od kod, °do ~ do kod kje [kjé / kje] ned. prisl.: išči si službe ~ drugje

kjer [kjér / kjer] oz. prisl.: ~ te najdem, tam te bom; kjér kóli in kjerkóli, kjér si bódi

kláda -e ž: lesena, cementna ~, ~o z zagozdo razbiti, len kakor ~, spati kakor ~, to tí je ~! noge v ~o stisniti, v ~o dejati pr. zg., ~ stalagmita; kládica -e ž, kládje -a s skladišče hlodov; kláden -dna -o: ~a stena, kládast -a -o:

~ človek, kládnicca -e ž *sekira za kalanje klád*; kládina -o ž: ~ pri grozdni stiskalnici, kládara -e ž = kládnjája -e ž *hiša iz brun*

kládivo -a s: kovaško, zobato, križno, gladilno ~, čelo ~a; ~ nasaditi, metavec ~a, kládivce -a s 1. *orodje*, 2. *ušesna koščica*, 3. *školjka*, kládivček -čka m, kládivnica -e ž *sekira in ribal*, kládivišče -a s *[ročaj]*, kládivar -ja m, kládivov -a -o: ~ ročnik >[°kládiv-]

kláfati -ám *umazano govoriti*, kláfaj -ájte! kláfal -ála -o, kláfajni -a s, kláfáč -a m, kláfár -ja m, kláfárski -a -o: ~e besede, kláfári -im, kláfárjenje -a s, kláfast -a -o *klepetav, umazanega jezika*

kláftra -e ž *seženj*: meriti na ~e, kláftrski -a -o: ~a drva *seženjska*

klájja -e ž *krma*: suha, zelena ~, klájjen -jna -o: ~i koš, ~o apno, klájjišče -a s in klájjišče -a s, klájjarica -e ž *rjuha za prinašanje klaje*; gl. tudi *klasti*

klakér -ja m *plačan ploskač, navijač*, klakérstvo -a s

kláma -e ž 1. *zmešane sanje*, 2. *človek, ki nerodno hodi ali se vede*; klámast -a -o, klámáti -ám *kakor v omotici hoditi, zmešano govoriti*, klámaj -ájte! klámál -ála -o, klámánje -a s

***klámfa** -e ž *penja, penjača, skoba*, *klámfica -e ž *sponka*, *klámfati -am *spenjati*, *zbijati*: ~ *verze kovati*

klán -a m *keltska rodovna zveza*

klánc -nca m: na ~u, v ~u, vrh ~a, hud ~, ~ se prevali, voziti po ~u, klánček -čka m, klánčan -ána m *[prebivavec]*, klánčar -ja m, klánčast -a -o: ~a pot, klánčen -čna -o, klánčnik -a m, klánčina -e ž *rampa*

klánjati -am se, klánjanje -a s: ~ se kómu *ali pred kom*

klánje -a s: ~ drv, ~ po trebuhu, mesarsko ~; gl. tudi *klati*

***klápa** -e ž *družčina*

klápáti -ám *ohlapno viseti*, klápál -ála -o: ušesa mu klapajo, klávrno domov ~ (s povešenimi ušesi); klápast -a -o: ~a ušesa, ~a svinja; klapouh -a -o = klapoušen -šna -o s *povešenimi uhlji*, klapouh -a m = klapoušec -šca m, klapouška -e ž; klapoušniti -nem *klofniti*, klapouškati -am, klapoušnica -e ž *zaušnica*

klápavica -e ž *zool.*: užitna ~ *[školjka]*

Klára -e ž *os. i. Jasna*, Klárin -a -o, klarisa -e ž = klarisinja -e ž *[redovnica]*

klarimét -a m: igrati (na) ~, klarinétov -a -o: ~ glas, ustnik, klarinétist -a m

klás -a in *klásu* m, mn. klási in *klásóvi*: pšenični, rženi ~, prazen ~; klásje -a s in *klásje -à s* = *klásóvje -a s*: v ~ iti; gnati, delati, nastavljati ~, kláscek -ska m = klásček -ščka m, klásen -sna -o: ~a bilka, klásast -a -o *klásu podoben*, klásat -áta -o: ~a praprot, klásnat -a -o: ~e trave, klásinec -nca m *bot.*, klásina -e ž *[trava]*, klásnica -e ž *bilka s klásom*, tudi *bot.*, klásnjája -e ž *[koral]*; klásiti -im se *iti v klásje*: rž se klási = *klásóvati* -újem se

klásifikácija -e ž *redovanje, razvrstitev, ocena, razredba*, klásificirati -am *(po)razdeliti, oceniti*, klásificiranje -a s, klásifikacijski -a -o: ~a konferenca

klásik -a m *zgleden, priznan umetnik, zlasti pisatelj (posebno grški in rimski)*, klásičen -čna -o: ~o delo, klásičnost -i ž, klásicizem -zma m, klásicist -a m, klásicističen -čna -o, klásika -e ž: nemška ~

klásti -dem *polagati*, kládi -te! kládel -dla -o, kládenje -a s: živini ~; klást -í ž *klaja, krma za živino*

kláš -a m *bot.*

kláti kóljem, kólji -íte! koljóc -a -e, klál -ála -o, klán -a -o: ~ les; prašica, drva ~, po trebuhu ga kolje, mevlje ga koljejo, psi se koljejo, skríl se lepo kolje; kláven -vna -o: ~a živina, ~i dar, klávrnica -e ž, klávrničen -čna -o, klávec -vca m, klávski -a -o, klávka -e ž, klávščina -e ž *plačilo klavcu*

klátiti klátim, kláti -íte! klátěč -a -e, klátíl -íla -o, kláten -a -o, klátenje -a s in klátiti -im *s stal. poud.*: ~ orehe z drevja; dolg je, da bi zvezde klátíl; z rokami ~ okoli sebe; le kod si se spet klátíl! kakšne pa klátíš! klátěž -a m: ptiči ~i, klátěški -a -o: ~o življenje, klátěštvo -a s, klátěznica -e ž, klátivitez -a m: srednjeveški ~i

Klávdius -ia m in Klávdij -a m *[rim. cesar]*, Klávdijev -a -o, Klávdijci -ev m mn.

klávičembalo -a m *glas.*

klávir -ja m: koncertni ~, klávirski -a -o: ~i virtuoz, ~i izvleček, kláviatúra -e ž

klávrn -a -o: ~a prikazen, ~ občutek, ~o vreme, ~o se držati, klávrnež -a m, klávrnost -i ž

klávkzula -e ž *omejitev, pridržek*: stavčna ~ *ret.*; klavzulirati -am *omejiti, pridržati si*, klavzuliran -a -o

klavzúra -e ž *zapora, izpitna naloga*, klavzúren -rna -o: ~i prostor, ~a naloga

klávžar -ja m *šoja, lesnikar*

klécáti -am, klécánje -a s: konj kleca pod bremenom, kolena, noge mi klecajo, nož kleca, klécav -a -o: ~a noga, klécavec -vca m *klecav človek*, klécavka -e ž, klécavost -i ž, klécniti -nem: noga, človek klecne

kléč -a m in kléč -i ž, *mn. nav. ž*: po kléčéh, kléče -éta s *peščena sipina, prod*, kléčet -i ž *skalna plitvina v reki, peščena sipina*, kléčevje -a s; Kléče Kléč ž *mn. kr. i.*, v ~ah, kléški -a -o, Kléčáni -ov m *mn.*

kléčáti -im, 3. *mn.* kléčtjo in kléčé, *namen.* kléčat in kléčat, kléči in kléči -ite! kléčéč -a -e, kléčé, kléčal in kléčal -ála +o, kléčánje -a s: ~ pred kom; kléčéč -éča -e *prid.*: ~ položaj; kléčálnik -a [-un-] m = kléčálo -a s

klečépláz -áza m, klečéplázec -zca m, klečéplázno -zna -o, klečépláznost -i ž, klečéplázno -a s, klečépláziti -im, klečéplázenje -a s

kléj -a m: kostni, ribji, arabski ~, kléjast -a -o: ~a snov, kléjati -am, kléjanje -a s, klejiti -im, kléji -ite! kléjil -a -o, klején -éna -o, klejénje -a s: ~ pole v knjigo-veznicu, kléjar -ja m, kléjarna -e ž, kléjéc -jca m *kdor kleji*, kléjev -a -o, kléjnat -a -o, klejevina -e ž *[snov]*, kléjilnik -a [-un-] m *[čopič]*, kléjnica -e ž *[voda]*

kléja -e ž *[riba]*

klék -éka m *[kletvica]*: ti ~ ti! glej ga ~a!

Klék -a m *[gora]*, na ~u

kléka -e ž *kljusa, suha krava, grčasta krivina na drevesu*, klékast -a -o *krivenčast* **kleketáti** -ám in -éčem, kleketáj -ájte in klekéči -tel kleketál -ála -o, kleketánje -a s: srake kleketajo *ali* klekečejo

klékljati -am, klékljan -a -o, klékljanje -a s: ~ čipke; klékljarica -e ž, klékljar-ski -a -o: ~a obrt, klékljarstvo -a s, klékelj -klja in -keljna [-kálj-] m

klékniti -nem *poklekniti*, klék -éka m *tel.* klékováča -e ž *[žganje]*

Klémén -éna m *os. i.*, Kleménov -a -o, Klementina -e ž *os. i.*, klementínec -nca m *[redovnik]*

klén -éna m *maklen*, klénov -a -o: ~ les, klénovec -vca m *[drevo]*, klénovina -e ž in klenovina -e ž *klenov les*

klén -éna m *[riba]*, klénec -nca m *[riba]* **klén** -a -o: ~o žito, ~ rod, ~ slog, klénost -i ž, klénka -e ž *[jabolko]*

klénkati -am, klénkanje -a s: zvon klenka, klénk -a m: v ~ zvoniti, klénkavec -vca m *navček*, klénkniti -nem, klénkòt -òta m **Kleópatra** -e ž *[egipčanska kraljica]*, Kleópatrin -a -o

klép -épa m, po klépu in klépu 1. *klepanje*: moka diši po ~u, 2. *brusine mlinskega kamna*, 3. *klepalo*, 4. *sklepana ostrina*, 5. *člen verige*; klépi -i ž *mn. klepalnik*, klépec -pca m 1. *kladivo za klepanje*, 2. *majhen človek*; klépišče -a s *kraj, stol, kjer klepljejo*; klépka -e ž *kravji zvonec, ptičnica*

klepár -ja m, klepárski -a -o: ~o orodje, klepárstvo -a s, klepárna -e ž

klépáti klépljem, kléplji -ite! klépal -ála -o, klépánje -a s: ~ koso, mlinski kamen, ~ žganec, divja kura kleplje; klepáč -a m, klepávec -vca m, klepálo -a s *babica*, klepálen -lna -o [-ln-]: ~o kladivo, klepálnik -a [-un-] m *[kladivo in stol]*: domači, nemški ~, klepalíšče -a s; klepniti klépnem, klépni -ite! klépnil -ila -o in klépniti -nem s *stal.* **poud.**: pokrov klepne

klepetáti -ám in -éčem, klepetáj -ájte in klepéči -te! klepetál -ála -o, klepetánje -a s, klepét -éta m, klepetáč -a m, klepetáča -e ž *ropotulja*, klepetálo -a s, klepetáv -áva -o, klepetávost -i ž, klepetávec -vca m, klepetávka -e ž = klepetúlja -e ž, klepétec -tca m 1. *ropotulja, raglja, klopotec*, 2. ~ trese grot v mlinu, 3. *klepetav človek*

klepsídra -e ž *vodna ura*

kleptomán -a m *patološki tat, kradljivec*, kleptománka -e ž, kleptománski -a -o, kleptomanija -e ž *kradljivost*

klérík -a m *duhovnik, duhovniški pripravnik*, klér(us) klóva m *duhovniški stan*, klerikálen -lna -o [-ln-], klerikálec -lca [-lc-] m, klerikálka -e [-lk-] ž, klerikalizem -zma m; klerofašist -a m, klerofašizem -zma m

klesáti kléšem, kléši -ite! klesóč -a -e, klésal -ála -o, klesánje -a s, klesálen -lna -o [-ln-], klesár -ja m, klesárski -a -o: ~o orodje, klesánc -nca m *[kamen]*

kléstiti -im, klésti -te in -itel kléstil -a -o in -ila -o, kléščen -a -o, kléščenje -a s: ~ gozd, nasprotnika; toča klesti, klést -a m 1. *kleščenje, 2. odsekana veja, klestilnik -a [-yn-] m [noz], klestina -o ž odsekane veje = kléstje -a s, kleščenina -e ž [vejevje], kléščevec -vca m okléščno deblo*
kléšče kléšč ž mn. 1. *orodje: v ~ priti, dobiti; kovaške, podkovaške, rakove, zobne, porodničarske ~, okrogle, ploščate ~, razperilne, razvodne, spajalne ~, ~ pri plugu, v ~ah biti, imeti, 2. tesna skalna globel, kléščen čna -o: ~a čeljust, ~i porod; kléščast -a -o, kléščice -ic ž mn.: ~e za orehe, kléščnica -e ž ena čeljust kléšč, kléščar -ja m 1. kdor drži kléšče pri oranju, 2. rogač, kléščman, kléščnik -a m 1. zob, 2. ptič dlesk, 3. del pluga; kléščevje -a s: jermenično ~; kléščariti -im pri oranju kléšče držati*

kléštec -a [-əc-] m [trta]

kléščman -a m zool. rogač

kléštra -e ž *klešče, neroda, motovilo, kleštráti -ám klestiti, motoviliti, kleštráj -ájte! kleštrál -ála -o, kleštránje -a s*

klét -i ž: ~ za sadje, krompir, v ~ spraviti, grajska, vinska ~, kléten -tna -o: ~i prostori, klétka -e ž: ptičja ~, biti v ~i, stroj, del kotalnega ležaja; kletár -ja m, kletarica -e ž, kletárski -a -o: ~i mojster, kletárstvo -a s, kletáriti -im, kletárjenje -a s: umno ~

kléti kólnem [-yn-], kólni -ite! kolnóč -a -e, klél -a -o: ~ koga, ~ s hudičem, fant se jo klel, da ga ne pozna; klétje -a s, klétev -tve ž, klétvica -e ž, kletvína -e ž

klevéta -e ž → *obrekovanje, klevetáti -ám → obrekovati, klevétnik -a m → obrekovavec, obrekljivec*

klica -e ž: bolezenska ~, ~ izprijenosti, klíčen čna -o: ~i list, klíčica -e ž, klíčnica -e ž, klíčnik -a m klíčni mehurček, klíče -a s: belo ~ bot.; klícenósec -sca m

klícáti klíčem, klíči -tel klícal -ála -o, klícan -a -o, klícanje -a s in klícati klíčem s stal. poud.: ~ po imenu, ~ za mater, ~ na pomaganje, na boj, pod orožje, ~ zdravnika, duhove, jereba; ~ jest, pit; kako te klíčejo? ~ za popotnikom, ~ na dražbi, v šoli; ~ pri kartah; urha ~; klíc -a m: ~ na pomoč, bojni ~, jerebji ~, klícar -ja m, klícarica -e ž, klícavec -vca m, klícvka -e ž, klíčaj -a m

klíent -énta m varovanec, odjemavec, klíentéla -e ž varstvo, odjemavci, stranke, klíentski -a -o

klíka -e ž: literarna, vojaška ~, klíkarstvo -a s, klíkarski -a -o

klíkiniti -nem, klík -a m

klíma -e ž *podnebje*: višinska, morska ~, klímátski -a -o = klímátičen čna -o: ~i kraji, ~e razmere, ~o zdravljenje, klímatologíja -e ž *nauk o podnebnju in vremenu*, klímatológ -a m, klímatolóški -a -o, klímatoterapíja -e ž

klímaks -a m poet. stopnjevanje

klímakteríj -a m med. mena, klímakteríčen čna -o: ~a znamenja

klím klíma m: lesen ~ [zagozda], cepilni ~ pri krožni žagi, da žage ne zapira; ~ pri lestvi, ~ za podiranje dreves; alp. hrbet *pobočja*; novico s ~a sneti; šolo na ~ obesiti; ~ s ~om; klíniec -nca m 1. ~ biti, 2. čevljarski cvek, 3. nagelj, 4. vulg. penis; klínček -čka m: ~i nageljnové žbice; *vžigalice*; klínčnice -ic ž mn. bot., klínast -a -o: ~a pisava, klínar -ja m izdelovavec cvekov; klíniti -im *kline postavljati, šiliti*, klínjenje -a s; klínčati -am *klinec biti [igra]*, klínčanje -a s; klínopis -a m, klínopisen -sna -o

klíma -e ž *rezilo, britvilca, klinica -e ž*

klímika -e ž *zdravstveni visoki šoli priključena bolnišnica*, klíničen čna -o: ~o zdravljenje, ~i besednjak, ~i zdravnik = klínik -a m

klínker -ja m *prepeka 1. vmesni produkt cementne industrije, 2. zidak, žgan do zgostitve, klínkerski -a -o: ~a zidava, ~i čoln*

Klio Klic ž muza zgodovine, Kliin -a -o

klíper -ja m [letalo]

klíring -a m *plačilo po nakazilu: plačati v ~u, klírínški -a -o: ~i promet; gl. tudi clearing*

klístirati -am *dristiti*, klístiranje -a s, klístira -e ž *dristenje*, klístir -ja m *dristilo*, klístirka -e ž *dristilja*, klízma -e ž *izplakovanje danke*

klíše -ja m *plošča za tiskanje slik*: črtni, barvni, rastrski ~, delati po ~ju *neizvirno*, klíširati -am *delati klíšeje*, klíširanje -a s, klíšárna -e ž, klíšár -ja m

klíti -jem, klíj -te! klíjóč -a -e, klí -a -o: vijolice *klíjejo iz tal*, ljubezen *klíje*, klítje -a s

klítoris -a m med. *ščegetavček*

klivkati -am in čem *stokati*, *vzdihovati*, *cviliti*, klivkanje -a s: pes, pura klivče
kljub *prisl. in predl. z daj.*: ~ prepovedi, ~ temu da *čepav, dasi*; ~ delati komu *kljubovati*, *upirati se*; kljubovati -ujem, kljubuj -te! kljubujóč -a -e, kljuboval -ála -o, kljubovanje -a s, kljubovavec -vca m, kljubovalen -lna -o [-*yn-*], kljubovalnost -i [-*yn-*] ž, kljubast -a -o *trmast*, kljubézen -zni ž: pred poroko ljubezen, potlej ~
ključ -a m 1. ~ od hišnih vrat, ~ za vijake, požarni ~, šifirni, violinski ~; po kakšnem ~u so delili? pod ~ dejati, pod ~em biti, imeti; ~e izročiti; meni luč, tebi ~; 2. *trina mladika*; 3. ~i so pravokotno ukrivljeno sleme; cesta gre v ~e *serpentine, ride*; ključen čna -o: ~i objekti, položaji, roman, ključev -a -o: ~a brada, ključek čka m: ~i *bot. petelinčki*, ključič -a m *trina vitica*; ključnica -e ž [*kost*], ključár -ja m *oskrbnik*; cerkveni ~, ključárski -a -o, ključarica -e ž *oskrbnica*, ključárstvo -a s; ključiti -im, ključenje -a s: hrbet se mu že ključi, hrbet ~
ključavnica -e ž: viseča, patentna ~, ~ na črke, številke, ključavničar -ja m, ključavničarski -a -o: ~o orodje, ključavničárstvo -a s
ključke -e ž 1. ~ pri vratih, za ~o prijeti, ~e pritiskati, si podajati, 2. *kavelj za obešanje*: uk na ~o obesiti, ali naj pomočnika s ~e snamem? 3. *del kosišča*: leva in desna ~, 4. tiste tvoje ~e, 5. *rida, serpentina*: pot se skrivi v ~e, 6. *sključen človek*: stara ~; ključica -e ž = ključica -e ž: ~ pod črko, ~ za perilo; ključčen čna -o: ~a steza *ovinkasta*; ključast -a -o: ~ nos, ~ človek, ~i križ, ~a palica, cev; ključát -áta -o, ključec -kca m 1. *odpiráč*: vlomivec odpira s ~em, 2. *vejnik, zakrivljen nož*, 3. *lažnivi* ~; ključikár -ja m *zool. svinjska glista*; ključonós -ósa -o, ključonósec -eca m, ključonóska -e ž
ključkati -am, ključkanje -a s: na duri ~, ključniti -nem
ključna -a m: ptičji ~, ladijski ~; govóri, kakor ti je ~ zrasel! ~ pri raznem orodju; *bot. račji, ptičji, divji* ~; ključnóček -čka m: lačni ~i v hiši, ključnec -nca m, ključnast -a -o: ~a podkev, ključnát -áta -o; ključáč -a m *zool.*

sloka, ključnáčev -a -o: ~o perje, ključnáča -e ž *cepin, rovača*, ključnáš -a m *zool.*, ključnarice -ic ž *mn. bot.*, ključnka -e ž *bot.*; ključniti -nem, ključnčkati -am se, ključnčkanje -a s: grlici se ključnčkata; ključnoróžec -žca m [*ptič*], ključnotáj -a m [*rosčék*]

ključna -e ž *mraha*, ključse -ta s in ključse -éta s, ključsast -a -o, ključsati -am in ključsáti -ám, ključsáj -ájte! ključsál -ála -o, ključsánje -a s ključvati ključvam in ključjem, ključj -te in ključvaj -te in -ájte! ključjóč -a -e, ključvál -a -o, ključvánje -a s in ključvati ključvam in ključjem s *stal. poud.*: ptičji ključvajo grozdje, v zobu ključje, bolečina ključva; ključvác -a m *zool.*, ključválnik -a [-*yn-*] m [*bakrarsko orodje*], ključvavec -vca m

klobáka -e ž 1. *podzemeljski kanal za odvajanje umazanije*: rimska ~, 2. *odtoč za seč in blato pri ptičih*, 3. *gnojni rov v bolni kosti*; klobákovci -ev m *mn. zool.*

klobásna -e ž: kranjska, suha, domača, krvava, mesena, prtena, kašnata ~, meso v ~e podelati, ~o zašpiliti; ~ tobaka, ~ pod brado, pod očmi, ~ od udarca; to je dolga ~ *pripoved*; ~o za psom metati, ali boš ~o za psom nosil? klobásen -sna -o, klobásast -a -o: ~ hrbet, podbradek, *med.* ~o blato; klobásica -e ž in klobásica -e ž, klobásičar -ja m, klobásár -ja m [*prodajavec*], klobásarica -e ž [*prodajavka*], klobásnik -a m *kdor klobase nadeva*; klobásáti -ám, klobásáj -ájte! klobásál -ála -o, klobásánje -a s: kaj pa klobasaš? klobasač -a m = klobásár -ja m = klobasálo -a s, klobasúlja -e ž

klóbčič in klobčič -lča m: ~ volne, ~ naviti, jež se zvije v ~, klóbec -bca m, klóbček -čka m, klobčk -á s in klóbko -a s, klóbčece -a [-*čec-*] s, klóbčast -a -o, klóbkast -a -o, klobčičast -a -o

klobúk -a m: mehak, trd ~, kardinalski ~, ~ na tri roglje, po strani ~; ~ sneti, potisniti ~ na oči, vrabec pod ~om imeti, spraviti vse pod en ~, vtakniti za ~, ~ hiše *ostreže*, ~ pri zvonu, ~ na mleku, vinski ~, kotlov ~; *bot. zeleni ~ mleček*, zlati ~ *lilijan*, črni ~; *zool.* morski ~i *meduze*; klobúček -čka m, klobučár -ja m, klobučarica -e ž, klobučarjca -e ž = klobučárstvo -e s, klobučárski -a -o, klobučáríti -im, klobučár -ja m *kdor ali kar ima velik*

klobuk, klobučarka -e ž |kača|, klobučast -a -o = klobúkast -a -o: ~ dimnik, klobučina -e ž = klobučevina -e ž, klobučinast -a -o = klobučevinast -a -o: ~i čevlji, klobučinar -ja m, klobučje -a s = klobúkovje -a s bot. repuh, klobučnica -e ž škatla za klobuke, klobučnják -a m 1. oblika za klobuke, 2. morska žival, klobučnjaški -a -o: ~i polip; klobučiti -im se oblačiti se, klobučenje -a s: na jugu se klobučí

klobuštra -e ž 1. slab klobuk, 2. zmedeno govoreč človek, klobuštráti -ám mešati, pridíti, klepetati, klobuštráj -ájte! klobuštrál -ála -o, klobuštránje -a s, klobuštrác -a m, klobuštrálo -a s

klocati -am in čem, klocanje -a s: koklja kloče, klóča -e ž 1. koklja, 2. teta na svatbi, posnehajla, klocíti -im, klocenje -a s: koklja kloči

kločec -čca m bot., kloček -čka m bot., kločičevac -vca m [grm], kločičevje -a s Klóčus -ia m in Klódij -a m [rim. tribun], Klódijev -a -o

***kloféta** -e ž slab klobuk

klofúta -e ž zaušnica: ~o dati, prisoliti, pripeljati, klofutáti -ám, klofutáj -ájte! klofutál -ála -o, klofutánje -a s, klofutí -niti -nem = klofníti klófnem, klófni -íte! klófnil -íla -o in klófniti -nem s stal. poud. = klofíti -im

klok medm., klokót -óta m, klokotáti -ám in -óčem, klokotáj -ájte in klokóči -te! klokotál -ála -o, klokotánje -a s: voda klokoče po grlu

kloká -e ž koklja, klókati -am in čem

klókan -a m zool. kenguru

klókar -ja m črna žolna

klókec -kca m bot. divjí orešek = klokótec -tca m, klokotina -e ž |les|

klómp in klónk medm., klómpati -am, klómpanje -a s = klónkati -am in klónkátí -ám, klónkáj -ájte! klónkál -ála -o, klónkánje -a s: voda v posodi klompa ali klonka

klónica -e ž vozarna, zdana ali lesena lopa, veža, remiza, podstrešek pri kozolcu; deska ob straneh voza za prevoz sadežev: deti kola pod ~o

klóniti klónem lit., klóni -íte! klónéč -a -e, klónil -íla -o: nikdar ne bomo klónili, klónítev -tve ž

klónkúti -nem: kamen klónkne v vodo; gl. tudi klomp

klòp klópa m zool. pršica: navadni, golobji ~, drži se ga kakor ~, klòpov -a -o, klòpen -pna -o: ~i meningitis med.; gl. tudi klošč

klòp -í ž: šolska, oslovska, zatožna ~, ~ pri peči, z naslonom, na ~ leči, skrbi pod ~ vreči, s ~i pod ~ z dežja pod kap, klópca -e ž, rod. mn. klópic, klópčica -e ž, klòpen -pna -o: ~a deska = klópnica -e ž

klòp medm.

klòpec -pca m loputa, loputica; klòpniti -nem in klòpnem: past klopane

klopotáti -ám in -óčem, klopotáj -ájte in klopóči -te! klopotál -ála -o, klopotánje -a s: mlin klopoče, jajce klopotá; klopót -óta m, klopotáč -a m zool. capovoznik, klopotáča -e ž |kača|, klopotálo -a s, klopotáv -áva -o, klopotávec -vca m, klopotávka -e ž, klopotúlja -e ž |priprava in oseba|, klopótec -tca m 1. ~ na strehi, v vinogradu, 2. jajce, jabolko, oreh, 3. kamen, 4. klepetav človek

klór -a m: beljenje s ~om, klórov -a -o: ~o apno, ~a raztopina, ~ vodik; klorírati -am: vodo ~; klórovec -vca m, klorát -a m, klorít -a m, kloríd -a m: amonijev ~ salmiak; klorofórm -a m, kloroformírati -am, kloroformíranje -a s; klorovodíkov -a -o: ~a kislina, klorofil [-íl] -a m; klorinátrij -a m kuhinjska sol; kloroplásti -ov m mn. biol.

klóšč klóšča m zool. klop, klóšček -a [-čec-] m = klóšček -čka m, klóščevac -vca m bot. ricinus = klóščevina -e ž in klóščevina -e ž, klóščav -áva -o, klóščavost -i ž

***klóšter** -tra m samostan, *klóštrski -a -o samostanski, *klóštrstvo -a s: ~ mu ni dišalo

klót -a m |tkanina|, klótask -a -o: ~a obleka, podloga

Klótó -te ž |parka|, Klótin -a -o

klóvm -a m šaljivec, burkež, klóvnov -a -o, klóvnski -a -o: ~i izraz

klozét -a m: angleški ~, klozéten -tna -o: ~i papir

klúb -a m, klúbški -a -o: ~a soba, seja, ~i načelnik; klúbovec -vca m, klúbáš -a m, klúbáški -a -o, klúbášstvo -a s

klúpa medm. klomp

klúpa -e ž prižemnik, spona, zaponka, čeljustnik, klúpka -e ž = klúpica -e ž, klúpati -am s klupo meriti

kmálu *prisl.* 1. ~ potem, nato, ~ za njim; ~ bi bilo po njem *skoraj*; 2. vsi ~ so prišli *hkrati*, vse ~ narediti, vrgel je na cesto oba ~

kmášen -šna -o: ~a obleka

kmét -éta *m*: celi ~ *zemljak*, majhen ~, na ~e iti, s ~ov priti, na ~ih živeti, po ~ih imajo še stare navade, med ~i, ~ pri šahu; kmétič -a *m*; *znč.* kmetávz -a *m*, kmetávzar -ja *m*, kmetávzarka -e *ž*; kmetica -e *ž*; kmétski -a -o, kmétiški -a -o, kméčki -a -o: ~a delovna zadruga, ~e množice, ~o gospodarstvo, vprašanje, prebivavstvo, kmétovski -a -o, kmétovstvo -a *s*; kmetija -e *ž*: pol ~e ima, kmetijica -e *ž*, kmetijski -a -o: ~a družba, ~a posestva, ~a ekonomija, površina, zbornica, kmetijstvo -a *s*, kmetijec -jca *m* *pripadnik kmečke stranke*

kmétovati -ujem *in* kmétováti -ujem, kmétovanje -a *s* *in* kmétovánje -a *s*; kmétovávec -vca *m*, kmétovávka -e *ž*, kmétovávski -a -o, kmétovávstvo -a *s*

***knáp** knápa *m* *rudar*, *knáповski -a -o *rudarski*

knétra -e *ž* *čevljarska navoza*, *nakolenek*
Kneipp [*knájp*] -a *m*, Kneippov -a -o: ~a kava, ~o zdravljenje, knájpati -am se, knájpanje -a *s*

knéz -a *m*: véliki, volilni ~, kneginja -e *ž* *in* knéginja -e *ž* *knezova žena*, knéževič -a *m* = knéžič -a *m*, knéžna -e *ž* *knezova hči*, knézov -a -o: ~a hči, ~ zet, knéžji -a -e: ~i kamen, knéštvo -a *s*, kneževina -e *ž*, knezoškóf -škófa *m*, knezoškófija -e *ž*, knezoškófjski -a -o

knjiga -e *ž*: lepa, dobra, šolska, bela, zlata, kuharska, pritožna, spominska, matična, blagajniška, zemljiška, glavna ~; ~ za mladino, ~ vpisnica, ~ s sedmimi pečati, ~o vezati, založiti, izdati; po ~i listati, govoriti kakor iz ~e; knjigár -ja *m*, knjigárnar -ja *m*, knjigárna -e *ž*, knjigárniški -a -o, knjigárništvo -a *s*, knjigárski -a -o, knjigárstvo -a *s*; knjížica -e *ž*: delovna, zdravstvena, hranična ~, knjížura -e *ž* *znč.*, knjížén -žna -o: ~i jezik, trg, ~a slovenščina, raba, kraja, omara, ~i ljudje, ~i molj 1. *zool.*, 2. *človek*, knjížstvo -a *s*; knjíževen -vna -o: ~o delo, knjíževnost -i *ž*: svetovna ~, knjíževnik -a *m*, knjíževnica -e *ž*, knjíževniški -a -o; *povsod tudi* knjížév-

knjigo- *v sestavi*: knjigoljub -a *m* *bibliofil*; knjigotfžec -žca *m*, knjigotfžen -žna -o, knjigotfški -a -o: ~a cena, knjigotfštvo -a *s*; knjigovéz -a *m* = knjigovézec -žca *m*, knjigovéčki -a -o, knjigovéštvo -a *s*, knjigovéznica -e *ž*; knjigovódja -a *in* -e *m*, knjigovódkinja -e *ž*, knjigovódstvo -a *s*, knjigovódski -a -o: ~i tečaj; knjigožér -a *m*, knjigožérski -a -o: ~a strast
knjíziti -im, knjízenje -a *s*: ~ v glavno knjigo

knjízica -e *ž*: javna, zasebna, priročna, univerzitetna, znanstvena, ljudska, strokovna, delavska, šolska, dijaška ~, knjízničen -čna -o: ~i prostori, ~e omare, knjízničar -ja *m*, knjízničarka -e *ž*, knjízničarski -a -o: ~a služba, ~o delo, ~i tečaj

knockout [*nókaut*] -a *m* *šp.* *odločilni udarec v boksarskem boju*, *uničenje*; knockout *prisl.*: pobil ga je, zdaj je ~, knockoutirati -am *na tla podreti*

***knúta** -e *ž* *bič*, *korobač*

ko *vez.* 1. *časovni*: ~ denar poide, pamet pride; hitro ~, brž ~, vtem ~, medtem ~; 2. *primerjalni*: ~ bi trenil, pridem; jaz sem močnejši ~ ti *kot*, *kakor*; bolj ~ je tekla kri, več je bilo partizanov; dalj ~ je pravil, bolj ga je brat zavidal; beži, ~ da gori za njim *kot*, *kakor*; 3. *pogojni*: ~ bi ljudje ne mrlí, bi svet podrlí

koacerváti -ov *m mn. biol.*

koadjútór -ja *m* *pomočnik (v cerkveni službi)*, koadjútórjev -a -o, koadjútórski -a -o: ~a služba

koagulát -a *m* *strjenina*, koagulácija -e *ž* *strjevanje*, *sesedanje*, koagulírati -am *strđiti se*, *sesiriti se*, *sesesti se*, *zakrkniti*
koalícija -e *ž* *zveza*, koalícíjski -a -o: ~a vlada, koalírati -am *zvezati*, *združiti*, koalírán -a -o

kobacáti -ám, kobacáj -ájte! kobacál -ála -o, kobacánje -a *s* *in* kobacáti -am *s stal. poud.*: otrok po hiši kobaca *ali* se kobaca, kobacélj -clja *m* *otrok*, *ko še kobaca*, kobáciti -im se *kozolce prevračati*, kobacljáti -ám, kobacljáj -ájte! kobacljál -ála -o, kobacljánje -a *s*

kobáliti -im: ~ (se) *čez plot*, *po produ*, ~ *deblo*; kobálj [-áj] -a *m*: za dober ~ se premakniti; kobálja -e *ž*, *nav. mn.* kobálje *razkrečene noge*, *drevesna razsoha*, *rogovila*; kobálast -a -o *razkrečten*,

razsohast; kobalica -e ž jarmnica; kobáljati -am in kobaljati -ám s težavo se premikati, kobáljanje -a s in kobáljanje -a s, kobálež -a m

kóbalt -a m kem. [prvina], kóbaltov -a -o: ~ cvet, oksid, sulfat, ~a bomba, ~o modrilo, kóbalten -tna -o: ~e spojine, kóbaltovec -vca m, kóbaltovica -e ž >[-lt-]

Kóbanci -ev m mn. prebivavci na Kozjaku ob levem bregu Drave, kóbanski -a -o, Kóbansko -ega s, na ~em

Kobarid -a m kr. i., v ~u, iz ~a, kobarški -a -o, Kobaridec -dca m

Köbenhavn [k'ö'bənhaun] -a m [dansko mesto], köbenhavnski -a -o

kobila -e ž 1. žrebetna, plemenska ~, ti ~ nerodna! 2. stojalo, podstavek: tesarska ~, klado na ~o položiti; 3. alp. brdasta vzpetina, debela peč, preval; kobilárna -e ž, kobilár -ja m [prekupec], kobiláriti -im, kobilji -a -e: ~e mleko; kobiliti -im se: ~ se na voz

kobilar -ja m [ptič], kobilarjev -a -o: ~ žvižg, kobiličar -ja m [ptič in rak]

Kobilca -e [-lc-] ž: Ivana ~, Ivane ~e, Kobilčin -a -o [-lč-]: ~e podobe

kobilica -e ž 1. moja ~ rada teče, 2. zool.: ~ selivka, ~ ropotulja, zelena ~, 3. podstavek, stojalo: ~ na violini, tkavska ~, sedlo ali ~ je ležišče za gredelj v okviru pluzen, 4. zaponka; kobilíci -a -e: ~i skok, kobilícast -a -o

kóbra -e ž indijska kača naočarka

kobál [-úl] -a m: nepravi ~, kobúla -e ž: bezgova ~, kobúlec -lca [-lc-] m = kobúľček -čka [-lč-] m: ~ češenj, zali ~ bot., kobúlica -e ž: makova, česnova, čebulova ~, kobúlnice -ic [-ln-] ž mn. bot., kobúlast -a -o: ~ cvet, kobúlnat -a -o [-ln-]

kóc kóca m: s ~em se pokriti, kócast -a -o: ~ pes, ~o blago; kócelj -clja m 1. kocasta oseba, žival, reč, 2. kodrc; kocáti -ám: sneg koca pada v debelih kosmih; kocoñòg -óga -o: ~ pes, kocoñóžka -e ž [kura]

kocélj -a m bot.: bodeči ~

Kócelj -clja m [panonski knez], Kócljev -a -o: ~a kneževina

kocén -a m zelnat štor, kocénje -a s, koceníti -ím trdeti, leseneti, koceníč -a -e, koceníč -éla -o, koceníenje -a s: mráz je, da vse koceni

Kocén -a m [sl. kartograf], Kocénov -a -o: ~ atlas

Koch [kóh] -a m [nem. bakteriolog], Kóchov -a -o: ~ bacil

kocina -e ž, kocinast -a -o, kocinát -áta -o, kocínica -e ž, kocínje -a s, kocínavost -i ž poraslost

kócka -e ž: sladkor v ~ah, slanino na ~e zrezati, ~e metati, ~ je padla, vse na ~o postaviti; kóckati -am, kóckanje -a s, kóckar -ja m, kóckarski -a -o, kóckast -a -o: ~ vzorec, ~o zlato, kóckovec -vca m premog v kockah

kóča -e ž: slamnata, planinska ~, kočán -ána m = kóčar -ja m, kóčarica -e ž, kočáriti -im, kočárjenje -a s, kočárski -a -o, kóčica -e ž, kočúr -ja m znč. = kočúra -e ž; kóčevnik -a m nomad, kočévati -újem, kočévál -ála -o

kočémáľka -e ž [ženska jopica iz stare noše]

Kočévar -a s, v ~u, iz ~a, kočévski -a -o, Kočévar -ja m, Kočévarica -e ž, Kočévci -ev m mn., kočévar -ja m [vlak in krošnja], kočévščina -e ž [jezik], Kočévsko -ega s, na ~em

kóčič -a m navadni prašiček = kóčež -a m zool. [členonožec]

kočija -e ž: peljati se v ~i, s ~o; puran, pes vozi ~o; kočijica -e ž, kočijen -jna -o: ~o oje, kočijski -a -o: ~i konj, kočijnik -a m [ogrodje], kočijáz -a m, kočijáski -a -o, kočijáziti -im

Kočínčina -e ž [pokrajina v Zadnji Indiji], kočínčnaki -a -o, kočínčina -e ž [kurje plem], kočínčina -e ž [kura]

kočljív -a -o izbírčen, sladkosneden, neroden, težaven: ~ otrok ne je rad, ~ v jodi, ~ položaj, ~o vprašanje, kočljívec -vca m, kočljívka -e ž, kočljívost -i ž

kóčnik -a m 1. zob, 2. alp. živa skala, ki štrli iz tal kakor zob; kóčna -e ž alp. dolinska končnica; Kóčna -e ž [gora], kóčenski -a -o [-čən-]

kód kr. prisl. v zvezi s premikanjem 1. vpr.: ~ si hodil, kje si bil? ne vé ne ~ ne kám; od ~, do ~ (°od kje, do kje); 2. ned.: boš že ~ prišel do vasi, potika se ~ po mestu, po mestu ~

kóda -e ž glas. sklep skladbe

kódak -a m fot.

kodein -a m [blažilo za kašelj], kodeinov -a -o: ~e tablete, ~ prašek, kodeinski -a -o

kódeks -a m star rokopis, rokopisni zakonik, zbirka zakonov: Napoleonov ~, kodificirati -am zakone zapisati, kodificiranje -a s, kodifikacija -e ž, kodifikátor -ja m
kodéjla -e ž povesmo prediva: sorodstvo po ~i po ženski vrsti, kodéjlica -e ž, kodéjlast -a -o: ~a brada

kóder [-dar] prisl., kóder kóli in koderkóli, kóder si bódi, od kóder odkóder (*od kjer)

kóder -dra m 1. svedec las, 2. pes; kódrac -a m, kódrček -čka m, kódrav -a -o, kódravost -i ž, kódrast -a -o: ~ človek, ~i lasje; kódravec -vca m = kodrán -ána m = kodrè -éta m, kódravka -e ž; kódrati -am in kodráti -ám: lasje ~, lasje se kodrajo, kodrálen -lna -o [-ln-], kodrálo -a s |priprava|, kodrávke -ávk ž mn. |klešče|, kódrcati -am se, kódrca -nje -a s, kodrčija -e ž kolobocija

kodíci|l [-il] -a m dostavek k oporoki

kodificirati -am uzakoniti

kodro -v sestavi: kodrobrád -áda -o, kodrobrádec -dca m; kodrogláv -áva -o, kodroglávec -vca m; kodrolás -ása -o, kodrolásec -sca m, kodroláska -e ž

koedukacija -e ž skupna vzgoja mladine obeh spolov, koedukacijski -a -o

koeficiént -énta m mat., fiz.: ~ enačbe, toplote, iztekanja; razteznostni, smerni ~, binomski, temperaturni, sklopni ~
koeksisténca -e ž sobivanje, sožitje, koeksisténčen -čna -o: ~a politika, koeksistén -ten -tna -o

Kófće Kófc ž mn. |planina|, na ~ah

kofeín -a m |sestavina kavel|, kofeinizem -zma m zastropitev s kofeinom, kofeinski -a -o: ~i preparat, *kofè -éta m kava, *kofétek -tka m kavica, kofétar -ja m, kofétarica -e ž

kofúnkcija -e ž mat., kofunkcijski -a -o

kóg -a m alp. kopata višava

kóga gl. kdo; kógar gl. kdor

kohabitacija -e ž skupno bivanje, spolno združevanje, kohabitacijski -a -o

koherénca -e ž sovisnost, koherén -ten -tna -o: ~e enote

kohezija -e ž vezljivost, privlačnost med molekulami iste snovi, kohezijski -a -o

kohezív -a moč, koheziven -vna -o

kohínár -ja m |diamant v angl. kroni|

kohórtá -e ž |del rimske legije|

koíncidénca -e ž sovpad, koíncidirati -am, koíncidénčen -čna -o

kóitus -a m spolno občevanje, koiúirati -am
kój in **kóji** prisl. takoj, kar: ~ pridem, ~ meni daj, ~ tja! sedi!

kója -e ž spalnica na ladji, kójica -e ž lesena pastirska bajta v hribih

kójiti -im star. gojiti, kóji -itel kojil -a -o: živino ~

kójót -a m zool. prerijski volk

kóka -e ž |peruanski grm|, kokaín -a m alkaloid iz listov tega grma, kokainizem -zma m, kokainizirati -am, kokainist -a m, kokainistka -e ž

kókalj -a m kokolj

kokárda -e ž pentljasta značka

kókati -am in -čem, kókanje -a s, kóka -e ž = kóklja -e ž: da bi te ~ brcnila!
kókica -e ž, kókljica -e ž, kokljáti -ám, kokljáj -ájte! kokljál -ála -o, kokljánje -a s: kóklja kokljá

kokáva -e ž pust, nerodoviten svet, soteska, kukava

kokcidíza -e ž |zajedavska bolezen p.: živalih|, kokcidij -a m: jajčasti ~ zool. |trosovec|

kokéta -e ž spogledljivka, kokéten -tna -o spogledljiv, koketerija -e ž = kokétnost -i ž, koketirati -am, koketiranje -a s: ~ s kom spogledovati se

kóklja -e ž gl. kokati

kokodákati -am, kokodákanje -a s, kokodájsati -am, kokodájskati -am, kokodájs -a m in kokodájc -a m |kurji glas|, kokodák medm.

kókolj -a m bot., kókoljen -ljna -o: ~o seme, ~i venčki, kókoljev -a -o: ~i cvetovi, kókoljast -a -o, kókoljnat -a -o: ~a pšenica

kokón -a m zapredek, kokónski -a -o: ~a nitka

kokórek -rika m = kokórik -a m bot. korček, ciklama

kókos -a m |palma|, kókosov -a -o: ~i orehi, ~o mleko, ~a preproga

kokóš -i ž, mn. kokóši -i in kokoši -i -ém: divja ~, nesna ~; s ~mi spat hoditi; kokóšji -a -e: ~e jajce; kokóška -e ž: vodne ~e; kokóšar -ja m, kokóšarica -e ž, kokóšarski -a -o, kokóšarstvo -a s; povsod tudi kokóšar-; kokóšariti -im, kokóšnják -a m |hlev|, kokóšnjak -a m |gnoj|; kokóšnica -e ž bot. kurje zdravje; kokóšeréja -e ž kokošja reja ali reja kokoši, kokóšarstvo, kokóšeréj -ja m rejec kokoši

kokót -a *m* *petelin*, **kokótec** -tca *m* = **kokótek** -tka *m*, **kokotáti** -ám *in* -óčem, **kokotáj** -ájte *in* **kokóci** -tef **kokotál** -ála -o, **kokotánje** -a *s*, **kokotica** -e *ž* *bot. lahkotica*

kokóta -e *ž* *lahkoživka*

Kókra -e *ž* [*reka in kraj*], *v* ~i, **kókrski** -a -o: **Kokrsko** sedlo

kóks -a *m* [*fižol*], **kóksast** -a -o: ~i **fižol** = **kóksar** -ja *m*

kóks **kóksa** *m* [*iz premoga narejeno kurivo*], **kóksov** -a -o: ~ **prah**, **kóksast** -a -o: **premog** je ~, **kóksati** -am *predelovati v koks*, **kóksanje** -a *s*, **kóksárna** -e *ž*, **kóksar** -ja *m*

kókta -e *ž* [*brezalkoholna pijača*]

kókus -a *m* [*oblasta bakterija*], *mn.* **kókusi** -ov *in* **kóki** -ov

kól [*kól*] **kóla**, na **kólu in kólu**, *s kólom*, *mn.* na **kólíh in koléh**, *s kóli in kolmi*: *s* ~om *po glavi*, *h* ~u *privezati*, na ~ *obesiti*, *stavbe na* ~éh; *hodi*, *kakor da je* ~ *požrl*; **kólec** -lca [*-yc-*] *m*, **kólást** -a -o, **kólček** -čka [*-yc-*] *m*, **kólič** -lča *m* = **kóliček** -čka *m*; **kólje** -a *s*: *trtno* ~, **kóličče** -a *s* = **kolóvje** -a *s* *ograda iz kolov*; **kolíti** -ím, **kóli** -ítef **kolil** -a -o, **koljén** -éna -o, **koljénje** -a *s in* **kolíti kólim**, **kóliil** -íla -o, **kóljen** -a -o: ~ **vinograd**, **jez**; **kolítev** -tve *ž*, **kóljenec** -nca *m* [*fižol*], **kolíčiti** -ím, **kolíčenje** -a *s*: ~ **vinograd**

kóla -e *ž* [*drevo*]: **orehi** ~, **pastile** ~ [*zdravilo*], *tudi* ~ **orehi**, ~ **preparati**

kóla **kól** [*kól*] *s mn.* [*voz*]: **križevata** ~, **nebeška** ~ **Dobroradova** [*ozvezdje*], **silá** ~ **lomi**, **kolár** -ja *m*, **kolarica** -e *ž*, **koláriti** -ím, **kolárjenje** -a *s*, **kolárstvo** -a *s*, **kolárski** -a -o, **kolárna** -e *ž* 1. **kolarška delavnica**, 2. **kolnica**, **kolárnik** -a *m* **kolarski žebelj**, **kolárnica** -e *ž*

kolaborácija -e *ž* *sodelovanje*, **kolaboracionist** -a *m* *sodelavec*, **pomagač**, **kolaboracionistka** -e *ž*, **kolaboracionizem** -zma *m*, **kolaborátor** -ja *m* *sodelavec*

kolacionírati -am *primerjati (prepis z izvirkom)*, **kolacioniranje** -a *s*, **kolacionist** -a *m*, **kolacionistka** -e *ž*

koláč -a *m* *okrogla pogača*: ~e **peči**, **ženitovanjski** ~, **prinesti s semnja** ~e **darila**, za ~e **prinesti**, **koláček** -čka *m*, **koláčar** -ja *m*, **koláčnik** -a *m* **hlebec**, *módel*

koléga -a *m* [*deljakovtnasta snov*]

kolájna -e *ž* **medalja**: **spominska** ~

koláps -a *m* *nepričakovana srčna slabost*

kolár -ja *m* *duhovniški ovratnik*

kolavdiráti -am *pregledati, potrditi*, **kolavdácija** -e *ž* *pregled, potrditev, odobritev*, **kolavdacijski** -a -o

kólca **kólc** [*-lc-*] *s mn.* **voziček**: **plužna** ~ *agr.*, *s* ~i **pripeljati**

kólcati **kólca in kólče** [*-yc-*] *se mi*: *po takem prijatelju se mi ne bo kolcalo*, **kólc** -a *m* [*glas*], **kolcávec** -vca *m*, **kolcniiti** -nem: **kolcnil** je, **kolcnilo** se *mu je* > [*-yc-*]

kólič -i [*-yc-*] *ž* *neukoreninjen trtni potaknjenec*: ~i **rezati**, ~i **ali sajenice kupiti**

kolébat -am *tel.*, **kolébanje** -a *s*: **temperatura koleba** → *se giblje, rase in pada*, ~ **pred odločitvijo** → **omahovati**, **koléb** -éba *m*, **kolébav** -a -o, **kolébniti** -nem: ~ *s roko*; **kolébnica** -e *ž* [*gugalnica, vrv*]

koléda -e *ž*: *iti v* ~o, **koléden** -dna -o: ~i **post**, **kolédnik** -a *m*, **kolédnica** -e *ž* [*ženska in pesem*], **kolédnina** -e *ž* [*narbrani darovi*], **kolédniski** -a -o: ~e **pesmi**, **kolédovati** -ujem, **kolédovanje** -a *s*, **koledovávec** -vca *m*

koledár -ja *m*: **gregorijanski**, **stenski**, **žepni**, **pretikalni**, **skladni** ~, *v* ~ju *ali na* ~ju; **koledárček** -čka *m*, **koledárski** -a -o: ~o **leto**, **koledárnik** -a *m* *kdor dela koledar*

koléga -a *in* -e *m* **stanovski tovariš**, **kolégov** -a -o, **kolégica** -e *ž* = **koléginja** -e *ž*, **kolégiálen** -lna -o [*-ln-*] **tovariški**: ~ *do koga*, *s kom*, **kolégiálnost** -i [*-ln-*] *ž* **tovarištvo**

kolégi -a *m* **zbor, predavanje na univerzi, zavod**, **kolégiáten** -tna -o: ~i **kapitelj**, **kolégnina** -e *ž* [*šolnina*], **kolégiálen** -lna -o: ~o **sodišče**

koléháti -am *se tresti se, vleči se, s težavo laziti*, *na noge spravljati*, **koléhanje** -a *s* **kólek** -lka [*-lk-*] *m*: ~a **prost** → **oproščen**, **kolkováti** -újem, **kolkúj** -tef **kolková** -ála -o, **kolkovánje** -a *s*, **kolkóven** -vna -o: ~a **dolžnost**, **taksa**, **kolkovína** -e *ž* > [*-lk-*]

kolékcija -e *ž* **zbirka**: ~ **metuljev**, **znamk**; **koléкта** -e *ž* **bera**, **zbirka**; *lig.* **prošnja pri maši**

kolektiv -a *m* **skupnost**, **slov. skupno ime**, **kolektivén** -vna -o: ~o **gospodarstvo**, ~a **varnost**, **pogodba**, ~a **imena skupna**, ~a **leča zbiralna**, **kolektivnost** -i *ž*, **kolektivizem** -zma *m*, **kolektivist** -a *m*,

kolektivističen -čna -o, kolektivizirati -am, kolektiviziranje -a s = kolektivizacija -e ž

kolektúra -e ž 1. nabiranje, zbiranje; 2. prodajalna srečk; koléktor -ja m nabiravec, zbiralnik, koléktorski -a -o

kolénce -a s: ~ na žitnem stebelu, rž gre v ~a, ~ pri stroju, ~ na strmi cesti = kolenčák -a m prag; kolénčast -a -o: ~a bilka, kolenčát -áta -o; kolénče -ta s kolénček, otrok, razvajenček; kolénček -čka m bot. cikorija; kolénčati -am se: žito se kolénča; kolénčiti -im: živino ~ spodvezovati, kolénči -a m iz trite zvita gož za kolénčenje, kolénčnik -a m: ~ na pisalnem stroju

kolenhím -a m rastlinsko tkivo

koléno -a s: na ~ih prositi, po ~ih hoditi, na ~a vzeti otroka, na ~a pasti, do kolen gaziti, spraviti koga na ~a, položiti koga čez ~ našeskatí, ~a se šibijo, klecajo, ima trdo ~; strmo, da se v ~a grizeš; stroj. tečajno ~, dvojno ~ sifon, ~ cevi; sorodstvo v tretjem ~u, imel je deset kolen slovečih pradedov; alp. na ~u se sleme naglo prevesi; babje ~ najhujša strmina v klancu; kolénast -a -o, kolenát -áta -o, kolénski -a -o: ~i zgb; koléniti -im: ~ živino kolena ji spodvezovati, da ne more noreti; privezati glavo h kolenu; kolenik -a m bot., kolénka -e ž 1. bot., 2. nogavica

kóléra -e ž [črevesna nalezljiva bolezen]: bacil ~e, kolerina -e ž

kolerába -e ž, kolerábica -e ž, kolerábičen -čna -o: ~a juha

kolérik -a m vročekrvnež, koléričen -čna -o vročekrven, nagle jeze, koléričnost -i ž

kolésár -ja m biciklist, kolésárka -e ž, kolésárski -a -o, kolésárstvo -a s; povsod tudi kolé-; kolésáriti -im

koléselj -sija m, koléseljski -a -o [-səlj-]

kolesnica -e ž gl. kolo

kolésnik -a m 1. bot. mleček, 2. sveder

kolésnávka -e ž velika žrelasta vrtača

Kólhida -e ž [antična dežela ob Črnem morju], Kólhijec -jca m, kólhiški -a -o >[-lh-]

kolbóz -a m zadržno gospodarstvo, kolhózen -zna -o: ~o gospodarstvo, kolhóznik -a m, kolhóznica -e ž >[-lh-]

kóli členek, poudarja poljubnost v pomenu oziralnega zaimka ali prislova: kdor ~ kdorkoli, kdor že ~, kar ~ karkoli, kjer

~ kjerkoli, kateri ~ katerikoli, kamor ~ kamorkoli, koder ~ koderkoli

kolíba -e ž, kolíbica -e ž, kolibje -a s

kolihábil [-il] -a m bacil debelega črevesa

kolíbrí -ja m 1. ptič, 2. majhno motorno kolo, 3. letalo

količina -e ž množina: velike ~e blaga, količinski -a -o: ~e mere, ~i prislovi, količnik -a m mat. kvocijent, količniški -a -o: ~o število

količkáj = kólikaj prisl. le, (vsaj) malo, nekoliko, le kaj: pridem, če bom ~ utegnili; to napravim še danes, če mi ~ pomoreš; če mi ~ ponagaja, ne bom danes končal; če bo ~ sadja, ga dobiš

kolídrati -am gl. kolizija

kólik -a -o vpr. z. kako velik: ~ je njegov delež? ~a škoda! kolikóst -i ž, kólikšen -šna -o vpr. z. kako velik: ~a nesreča? ~a krivica! ~e so žrtve mater; kólikšnost -i ž

kólíka -e ž zvijanje v trebuhu: ~ ga grize, ščiplje, vije, kolje, kóličén -čna -o

kólikanj prisl.: ~ dobre volje so pokazali veliko

kolikér -a -o: ~o vino imate? s ~o vini je postregel? kolikéren -rna -o = kolikérnat -a -o

kóliko vpr. prisl. mere: v ~ dneh (°v kolikih), s ~ ljudmi (°s kolikimi), pri ~ primerih (°pri kolikih); s ~ dobre volje smo začeli! ne vem, ~ (°v koliko) je prizadet; kólikokrat, tudi kólikrat in kóliko kratov prisl. mere: ~ si bil tam? ~ sem mu branil! kólikokratén -tna -o: ~ dobiček je naredil, ~a škoda se dela; kólikíč prisl. mere: ~ si bil na Triglavu?

kólikor oz. prisl. mere: ~ znaš, toliko veljaš; ~ glav, toliko misli; ~ to'iko se pa le pozna; ~ vem; pomagal bom, ~ (°v kolikor) bom mogel; prenesel bom ~ si bodi = ~ kóli ali kolikorkóli; kólikorkrat prisl.: ~ zine, tolikokrat se zlaže; kolikorkratén -tna -o: ~a krivica, tolikokratna kazén

kólikršen -šna -o: tolikšen je, ~ mora biti

kolimácija -e ž soypad dveh črt (pri uravnavi daljnogleda), kolimacijski -a -o: ~a os, napaka, kolimátor -ja m [merilna naprava]

kolína -e ž: prašiči so za ~o in prodajo; nav. mn. kolíne kolín ž: na ~e povabiti, ~e dobiti; kolíniti -im, kolínjenje -a s: jutri bomo kolínili klali

koliti -im *gl.* kol

kolitis -a *m vnetje debelega črevesa*

kolizija -e *ž spor, nasprotje, navzkrižje, trčenje, kolizijski -a -o, kolidirati -am, kolidiranje -a s: predavanja kolidirajo se križajo*

koljé -ja *m* → (*okrasna*) *ovratnica*

kólk -a *m* 1. širokih ~ov, bolezen v ~ih, suhi kljuski lahko klobuk na ~ obesiš; 2. stožčast vrh, grič, kólkov -a -o = kólčen -čna -o: ~i sklep, kólčnica -e *ž: kost* ~ > [-ou-]

kolkovátí -újem [-lk-] *gl.* kolek

kólmež -a [-lm-] *m* [zdravilna rastlina], kólmežev -a -o [-lm-]

Kóln -a *m* [nem. mesto], kólanski -a -o > [k'ól'n-]

kólnica -e [-ln-] *ž* 1. vozarna, kolarna; 2. gnojni voz; *gl.* tudi klonica

kolník -a [-ln-] *m* kolovoz: s ~a zavoziti *s prave poti*

kólo -a *s* 1. ples, 2. turnir ima deset kol

kóló -ésa *s*: mlinsko ~; ~ na lopate, na korce; podlivno, nadlivno, vetrno, črpalno ~, menjalno, zobato, gonilno, tornó, grebenasto ~; *šp.* dirkalno, motorno ~; *tisk.* ulivalno, prevodno, zavorno ~; ~ sreče, peto ~; voziti se s ~esom ali na ~esu, s ~esom tretji; otroci podijo, točijo ~, mlin na tri ~esa, priti pod ~esa, ~ zasega v ~; kolésje -a *s*: zobato ~, kolésček -čka *m*, kolésce -a *s*: menda mu manjka eno ~; *tisk.* ročno, barvno, ravnalno ~; kolésen -sna -o, kolésast -a -o: ~a mreža; kolesnica -e *ž*: voziti po utrjenih ~ah, to ga ni spravilo iz kolesnic; kolesník -a *m* [žebelj]

kolobár -ja *m*: kača je v ~ zvita, ~ji pod očmi, luna ima ~, na ~ = v ~ju kmetovati, ~ kroga, ~ji so svežnji lesa za v peč, ~ je obroč pri štedilniku; kolobárjast -a -o: ~e oči, kolobárček -čka *m* = kolobárec -rca *m*: ~ žice; kolobáren -rna -o: ~o gospodarstvo, kolobáriti -im, kolobárjenje -a *s*: ~ po svetu, ~ v kmetijstvu; kolobárniki -ov *m mn. zool.*, kolobárnice -ic *ž mn. bot.*, kolobárski -a -o: ~e gore (na luni), kolobárčast -a -o: ~ les

kolobócija -e *ž* zmeda

kolódič -a *m* [tekočina in zdravilo], kolódijski -a -o: ~a barvila, kolódič -a *m kem.* [spojina]

kolodvór -óra *m* postaja: osebni, tovarni, čelni ~, iti na ~; kolodvórski -a -o: ~a restavracija

kolofón -a *m* naslovu podoben sklep tiskov kolofónija -e *ž* = kolofónij -a *m* [smola], kolofonit -a *m* kolofoniji podoben granat koloid -a *m* [klejasta snov], koloiden -dna -o: ~a kemija

kolókvij -a *m* skušnja v obliki pogovora: ~ čez snov ali iz snovi, kolókvijski -a -o: ~o spričevalo, kolokvirati -am, kolokviranje -a *s*: ~ iz matematike

kolomáz -áza *m* = kolomást -i *ž*, kolomázen -zna -o, kolomázár -ja *m* [prodajavec], kolomáznica -e *ž* [posoda], kolomaznina -e *ž* [pristojbina]

Kolombína -e *ž* os. i. Harlekinova ljubica, maska iz staroitalijanske komedije

kolomón -a *m* in kólomon -a *m* čarovniška knjižica Kolomonov žegen: s ~om ljudi slepariti

kólón -a *m* debelo črevo

kolón -a *m* dedni najemnik posestva, kolónski -a -o: ~o vprašanje, kolónát -a *m*, kolónstvo -a *s*

kolóna -e *ž*: članek v dveh ~ah stolpcih, vojaška ~, pèta ~

kolomáza -e *ž* stebnik, stebriščé

koloméč [-él] -a *m* *tisk.* [stopnja črk]

kolonija -e *ž*: delavska, počitniška, angleška ~, kolonijski -a -o, koloniálen -lna -o [-ln-]: ~o blago, ~a posest, ~e čete, kolonializem -zma *m*; kolonizirati -am, koloniziranje -a *s*: ~ deželo s svojimi ljudmi, kolonizácija -e *ž*, kolonizácijski -a -o: ~a tla, kolonizátor -ja *m*, kolonizátorski -a -o, koloníst -a *m* naselník, kolonístovski -a -o

kolónijski -a -o: ~a voda

kolonósec -sca *m* zool.

kolóp -ópa *m* dir, v kolópu in kolópu: teči v ~, spustiti se v ~, na vse ~e teči Kolorádo -a *m* [reka in država v Severni Ameriki], kolorádski -a -o: ~a mrzlica, ~i hrošč = kolorádar -ja *m* ali kolorádec -dca *m* krompirjevec

koloratúra -e *ž* glas., koloratúren -rna -o: ~a pevka = koloratúrka -e *ž*

kolorít -a *m* barvitost; *med.* barva kože, koloríst -a *m*, kolorirati -am obarvati, pobarvati (*risbo*), kolorácija -e *ž*, koloriméter -tra *m* merivec za barve, kolorimetrija -e *ž* merjenje barv, kolorimétričen -čna -o

kolós -a *m velikán*: rodoški ~, kolosálen -lna -o [-ln-] → velikanski; kolosálno [-ln-] prisl. → imenitno, sijajno, čudovito
kolosék -čka *m* = koloséčnja -e ž = kólavec -vca *m gozd*, v katerem sekajo kolje za vinograde, loza
koloséum -a *m ali koloséj* -a *m* | velikanska stavba |: rimski ~ amfiteater
kolotéč -a *m* = kolotéča -e ž = kolotéčina -e ž kolesnica
kolovódja -a *in* -e *m*: ~ roparske tolpe, kolovódstvo -a *s*
kolovóz -óza *m kolesnica*, kolovozna pot = kolovozna -e ž; kolovózen -zna -o *in* kolovózen -zna -o: ~a pot = kolovóznik -a *m* = kolovóznica -e ž
kolóvrat -a *m*: tkavski, lončarski, električni ~, kolóvratar -ja *m* [izdelovavec], kolóvratec -tca *m*, kolóvraten -tna -o, kolóvratov -a -o: ~o vreteno, kolovrátiti -im, kolovrátjenje -a *s*: vso noč ~, po svetu ~, kolovrátén -tna -o: ~i postopači
kolovft -a *m zool.* | hrošč|
Kólpa -e ž [reka], ob ~i, kólpski -a -o >[-lp- / -up-]
kolportír -am → raznašati, kolportér -ja *m raznašavec*, kolportérski -a -o, kolportérka -e ž raznašavka, kolportáza -e ž raznašanje, razpečavanje na drobno, kolportážen -žna -o: ~i romani >[-lp-]
kolšćica -e [-lš-] ž bot. blitva
Kolúmb -a *m*: Krištof ~ je odkril Ameriko, Kolúmbov -a -o: ~o jajce, Kolúmbija -e ž [amer. država], kolúmbijski -a -o, Kolúmbijec -jca *m*, kolúmbij -a *m kem.*
kolumbárij -a *m hram* za žare
kolúmná -e ž stolp, stolpec, steber
kolút -a *m okrogla plošča*, kolo: brusilni, torni, smirkov ~, odbojni ~; stroj. risalni, črtalni ~, kolúten -tna -o: ~i izsrednik, kolústast -a -o, kolútec -tca *m*: anat. vretenčni ~; kolutnjáki -ov *m mn.*
kóma -e ž 1. vejica, decimalna vejica, 2. med. omedlevica, huda nezavest: diabetična ~, komatózen -zna -o: ~ bolnik
^okomád -a *m kos*, primerek: pet ^o~ov (živali) pet glav, pet repov; gledališki ^o~ igra, pet ^o~ov žarnic pet žarnic, ^okomádič -a *m košček*, ^okomáden -dna -o kosoven
kómaj 1. prisl. nač.: ~ nese, ~ še gleda, ~ za ~ je izdelal; saj bi bilo ~, da bi

sam šel skoraj treba; 2. prisl. č.: ~ ležem, so že nad mano; saj sem ~ prišel; 3. pritrđilnica dvoma: misliš, da je res? ~ = komajda prisl.

kománda -e ž 1. poveljstvo, poveljevanje; 2. delovni oddelek; 3. ~e priprave za ravnanje s strojem; kománden -dna -o: ~i most, položaj, komándant -a *m poveljnik*, komándantov -a -o, komándantovski -a -o: ~e dolžnosti, komándantúra -e ž sedež poveljstva; komándirati -am poveljevati 1. ~ diviziji; 2. *ti me že ne boš komándirala, *mlada dva se kar dobro komándirata dobro vozita, *ženo mu komándirajo, pa je neče, komándér -ja *m* (višji) zapovednik, komándérski -a -o: ~i križec, komándir -ja *m* (nižji) zapovednik; komándo -a *m in* komándos -a *m* (diverzantski) oddelek
kománditen -tna -o ekon.: ~a družba, kománditáren -rna -o: ~o blago
komár -ja *m* 1. malarijski ~ anofeles, iz ~a slona narediti; 2. ~ je sponka, 3. radijski ~, ~ pri šahu, kvartanju; komárjev -a -o: ~ pik, komárec -rca *m*, komárnik -a *m mreža zoper komarje*, komárček -čka *m* 1. zool., 2. bot. sladki janež, komárjevec -vca *m bot.*; komárnica -e ž alp. pastirska kočá v gorskih senožetih; komárati -am *in* komaráti -ám trudoma lesti, delati, komáranje -a *s in* komáranje -a *s*: po vseh štirih ~, noč *in* dan ~; komáriti -im, komárjenje -a *s*: ~ pri šahu
komárča -e ž 1. podvito stopalo, 2. ostrvi namesto lestev, pokonci postavljeno smúrkovo deblo s priskanimi vejami, komárčast -a -o: ~ konj, Komárča -e ž
komasácija -e ž: ~ občin, komasácijski -a -o, komasírati -am snítni, zgrniti, komasírnanje -a *s*
komát -a *m*, komatáti -ám nadevati komat, komatáj -ájtel komatál -ála -o, komatánje -a *s*; komátar -ja *m kdor dela komate*, komatár -ja *m* 1. čmrjl, 2. drozg
komábajn -a *m sestavljen stroj*, sklopljenec, stakljenec: traktorski ~
kombinácija -e ž sestava, ugibanje: dobra ~, to ne pride v ~o, kombinácijski -a -o: ~i dar, kombinírati -am sestavljati, ugibati, kombinírnanje -a *s*: pravilno ~, kombinát -a *m*, kombinátor -ja *m*: ~ pri šahu, kombinatóren -rna -o, kombinátórika -e ž mat.

kombiné -ja *m* [ženska spodnja obleka], kombinéža -e *ž*, kombinezón -a *m* [delavska obleka]

kombúša -e *ž* japonska goba

komédija -e *ž* veseloigra: ~ v treh dejanjih; to je bila ~ z njim, ne delaj mi komedij! komédijski -a -o, komediograf -a *m* pisatelj komedij, komediografski -a -o, komedijánt -ánta *m*, komedijántka -e *ž*, komedijántovski -a -o, komedijántovstvo -a *s*: cirkuško ~

komemorácija -e *ž* spominska slavnost, slovesnost: ~ za kom, ~ ob smrti, komemoracijski -a -o: ~a prireditve, komemorativne -vna -o

kómen -mna *m* zid pred istejami v kuhinji, ognjišče, kamín, zapeček; Kómen -mna *m* kr. i., v ~u, iz ~a, kómenski -a -o [-mán-], Kómenci -cev *m* mn.

koménda -e *ž* užitek cerkvene nadarbine, komendátor -ja *m*, koméndnik -a *m* komtur; Koménda -o *ž* kr. i., v ~i, iz ~e, koménski -a -o, Koméncani -ov *m* mn.

Komenský [kómenski | koménski] -ega *m* [českí vzgojitelj]: ~ega ulica

komentár -ja *m* razlaga ~ k Ovidu, komentirati -am razlagati pisatelja, dogódke, komentiranje -a *s*, komentátor -ja *m* razlagavec, komentátorica -e *ž*, komentátorski -a -o: ~o delo, komentácija -e *ž*

komerciálen -lna -o [-ln-] trgovski: ~i svetovavec, komerciála -e *ž*: šef ~e, komercialíst -a *m* trgovski izvedenec, komercialístka -e *ž*, komercializirati -am, komercializiranje -a *s*, komercializácija -e *ž*: ~ življenja

komérz -a *m* (študentovska) popivka, banket

komét -a *m* zvezda repatica, repata zvezda **komfórt** -a *m* udobje, udobna naprava, oprava, komfórtne -tna -o: ~o stanovanje, komfórtne -i *ž*

komí -ja *m* prodajavec, trgovski pomočnik, komijka -e *ž* = komjjevka -e *ž*, komijjski -a -o: ~i vajenec

komícije -cij *ž* mn. ljudski shod v starem Rimu

kómik -a *m* šaljivec, glumač, igravec šaljivih vlog, kómičen -čna -o šaljiv, smešen, zabaven, kómika -e *ž* šaljivost, smešnost, zabavnost, kómiški -a -o šaljivski, glumaški

komínfórm -a *m*, komínfórmovec -vca *m*, komínfórmovski -a -o

komintérna -e *ž* komunistična internacionala, komintérnski -ja -o

komis -a *m* vojaški kruh, komísen -sna -o vojaški, eraričen: ~e hláče

komisár -ja *m* poverjenik: policijski, politični, ljudski ~, komisárka -e *ž*, komisárski -a -o, komisárstvo -a *s*, komisariát -a *m* poverjeništvó, komisariáten -tna -o: ~a pisarna

komisija -e *ž* poverjeništvó, naročilo, oddelek, odposlanstvo, odbor: naborna, izpitna ~, stopiti pred ~o, dati v ~o, prodati v ~i; komisijjski -a -o: ~i ogled, ~a trgovina, ~o blago, ~a prodaja; komisionár -ja *m* pooblaščenec, poverjenik, komisionárski -a -o pooblaščenški, poverjeniški

komít -a *m*, komít(ov)ski -a -o, komít(ov)stvo -a *s*

komítát -a *m* okraj (na Madžarskem)

komíté -ja *m* odbor: centralni ~, izvršni ~, komitéjev -a -o

komítent -énta *m* ekon. naročnik

komizgati -am, komizganje -a *s*: z ramo ~, komizg -a *m*

komóden -dna -o lagoden, zložen, udoben, komódnost -i *ž* lagodnost = komoditéta -e *ž*; komóda -e *ž* omara s predali, predalnik

komodóř -ja *m* poveljnik oddelka bojnih ladij

Kómodus -da *m* [rim. cesar], Kómodov -a -o

komólec -lca [-uç-] *m* 1. *s* ~em dregnuti; imeti, rabiti ~e, do ~a boga zahvaliti, v ~e si biti s kom zlagati se; 2. stara mera: deset ~ev dolg, komólcen -čna -o [-uç-]: ~i sklep, zgib, komólcati -am *s* komolci suvati, odrivati, komólcanje -a *s* >[-uç-], komólcar -ja [-uç-] *m* kdor si pomaga s komolci

kómora -e *ž* 1. zbornica, 2. med. celica, prekat, 3. zgorevalna ~, kómoren -rna -o: ~i pevec, koncert, ~a glasba, kómornik -a *m*, kómornica -e *ž*, kómorniški -a -o, kómorništvo -a *s*

komoráč -a *m* sladki janež, komoráčevje -a *s* bot., komoráčev -a -o: ~o seme, komoráčnica -e *ž* janeževo vodo, komoráčnik -a *m* janeževo vino; gl. tudi koromáč

kompákten -tna -o strnjen, jednat, klen, kompáktne -i *ž*

***kompanija** -e ž *stotinja, četa, družba*: iti s kom v ~o, ***kompanijski** -a -o, ***kompanjón** -a m *družabnik*, ***kompanjónski** -a -o, ***kompanjónstvo** -a s
kómparativ -a m *slov. primerik*, **kompáracija** -e ž *primerjava, primerjanje*, **kompárativen** -vna -o: ~a *gramatika primerjalna*; **kompárator** -ja m *teh. merivec, merilna urica*, **kompárativa** -e ž *primerjalna literatura*: študirati ~o
kompás -a m *in kómpas* -a m *magnetna igla*, **kompásnik** -a m *ohišje za kompas*, **kompásen** -sna -o
kompátibílen -lina -o [-ln-] *združljiv*, **kompátibilnost** -i [-ln-] ž *združljivost, pravna dopustnost*
kompáva -e ž: *brezstebelna ~ bodeča neža*
kompéndij -a m *priročnik, obris, učna knjiga*, **kompéndijski** -a -o
kompenzácija -e ž *nadomestilo, izravnava, odškodnina*, **kompenzirati** -am *nadomestiti, izravnati, odškodovati*; **kompenziran** -a -o *izravnani*: *med. ~a srčna hiba*; **kompenzácijski** -a -o: *ekon. ~a trgovina, med. ~e motnje*; **kompenzátor** -ja m
***kompéta** -e ž *hum. noga*
kompeténten -tna -o *pristojen*: ~ za kaj, v čem, **kompeténca** -e ž *pristojnost*: to je v njegovi ~i, iz svoje ~e, **kompetirati** -am: ~ za kaj *potegovati se, prositi za kaj*, **kompetént** -énta m *prošivec*, **kompeténčen** -čna -o: ~i spor
komplicácija -e ž *sestavljanje knjig po izpiskih iz del drugih piscev, nesamostojno delo, kompilirati -am *sestaviti (iz raznih knjig)*, **kompiliranje** -a s, **kompilátor** -ja m, **kompilátorski** -a -o: ~o delo
kompléks -a m *objem, obseg, skupek, celota*: *gozdni ~i*; *manjvrednostni ~i psih.*, **kompléksen** -sna -o: ~a števila, ~e spojine; **komplesijska** -e ž *mat.*, **kompléksor** -ja m *teh.*: ~ moči
komplemént -énta m *dopolnilo*, **kompleméntirati** -am *dopolniti*, **kompleméntáren** -rna -o: ~i kot, ~e barve
kompléten -tna -o *popoln*: ~a zbirka, **komp lét** -a m *celota*, **komp létirati** -am *popolniti*, **komp létiranje** -a s: ~ letnik revije, **komp létacija** -e ž *popolnjevanje, popolnitev*
komplic -a m *sokrivec*
komplicirati -am *zaplesti, zapletati, zamotati*, **kompliciranje** -a s; **kompliciran***

-a -o *zapleten, zamotan*: *med. ~ zlom*, **kompliciranost** -i ž, **komplicácija** -e ž **zaplet**: ~e v bolezní
kompímént -énta m *poklon*: *delati komu ~e, brez ~ov*
kompíót -a m *zarota, spletká*
kómpolje -a s *vrhpolje, visoka planota*; **Kómpolje** -olj ž *mn. kr. i.*, v ~ah, **kómpoljski** -a -o, **Kómpoljci** -ev m *mn.*
komponénta -e ž *sestavina, delna sila*
komponírati -am *glas. skladati*, **komponiranje** -a s, **kompozícija** -e ž *skladba, sestava*: ~ vlaka, **komponist** -a m *skladatelj*, **komponístka** -e ž; **kompozícijski** -a -o: ~i dar; **komponístovski** -a -o *skladateljski*
kompósten -a m *mešanec [gnoj]*, **kompósten** -stna -o: ~a jama = *kompóstnica* -e ž, **kompostírati** -am
Kompóstéla -e ž [*špansko mesto*], **kompostélski** -a -o [-ls-]
kompót -a m: *breskov, jabolčni ~*, **kompótén** -tna -o: ~i *kozarec*, ~a *voda*
kompózitum -a *in kompózita* m *sestavljena beseda*, *mn. nav. kompózita* -it s
kompresíja -e ž *stisk*, **kompresíjski** -a -o *stroj*: ~o delo, **kompresibilnost** -i [-ln-] ž *stisljivost*; **kompresór** -ja m *stroj. zgoščevavec*: *batni ~, eksplozija ~ja, med. mišica stiskavka*; **kompresá** -e ž *med. ruta iz gaze ali platna*, **kompresórji** -a m *med. stiskalo za žile*, **kompresén** -sna -o: ~i *stavek gost, stisnjen tisk*.
komprimírati -am *stisniti*, **komprimiranje** -a s; **komprimiran** -a -o *stisnjen*: ~i beton, zrak, **komprimácijski** -a -o: ~a *napetost*
kompromís -a m *poravnava, sporazum, srednja pot*: *gnil ~, napraviti ~*, **kompromísen** -sna -o: ~a *rešitev*, **kompromísar** -ja m, **kompromísarica** -e ž, **kompromísarski** -a -o *nenáčen*, **popustljív**, **kompromísarstvo** -a s *nenáčenost, meglénost, neodločnost, neizrazitost*
kompromítirati -am, **kompromítiran** -a -o, **kompromítiranje** -a s: ~ *koga vzeti komu dobro ime, v sramoto koga spraviti*; ~ se *osramotiti se, umazati se*
komsomól -a m *komunístična sovjetska mladina*, **komsomólci** -a -o, **komsomólec** -lca m, **komsomólka** -e ž, **komsomólstvo** -a s >[-ot]

komtúr -ja *m* *komendník*: ~ viteškega reda
komúna -e *ž* *občina*: pariška ~ (1871),
 komunála -e *ž*, komunálnen -lna -o [-ln-]:
 ~a politika, komunárd -a *m*
komunikácija -e *ž* *povezanost, zveza, obče-
 vanje, prometna žila, komunikacijski -a*
 -o *občilen*: *fiz.* ~a posoda, cev; komuni-
 cirati -am: ~ s kom
komuniké -ja *m* *uradno sporočilo*
komunizem -zma *m*, **komunist** -a *m*,
 komunistka -e *ž*, komunističen -čna -o:
 ~i svetovni nazor, komunistirati -am,
 komunistiranje -a *s*
konatálem -lna -o [-ln-] *med. pri rojstvu*
dobljen, nastal
koncáti -ám = koncljáti -ám *šivati na*
ometico, entlati, konc(l)áj -ájtetl konc-
(lj)ál -ála -o, konc(l)ánje -a s
koncedirati -am *dovoliti, dopustiti, conce-*
diranje -a s *dopustitev, dovolitev, conce-*
sija -e ž dovoljenje: ~ za obrt, dajati ~e,
 koncesív -vna -o *dopusten*: *slov.* ~i
 stavki; *koncesionár -ja m, koncesionirati*
 -am, *koncesionfran -a -o javno priznan,*
koncesioniranje -a s
 ***kóncem konec**: ~ leta *konec leta, ob*
koncu leta
koncentrírati -am *usrediti, sosrediti, zbrati,*
strniti, zgostiti, osredotočiti, koncentri-
ranje -a s: ~ misli, ~ kislino, ~ čete,
 ~ se na problem; *koncentracija -e ž*
zgostitev, zbranost: ~ misli; *koncentra-*
cijski -a -o: ~o taborišče, ~a vlada;
koncentričen -čna -o sosreden: ~i krogi,
 ~ napad, *koncentričnost -i ž sosrednost*;
koncentrát -a m očiščena ruda, zgoščena
tekočina, zgoščen sadni sok, močno
krmilo
koncépcija -e *ž* *zanositev, spočetje, zamisel,*
koncipírati -am zanositi, spočeti, za-
misliti, zasnovati, koncept -a m zamisel,
osnutek: spraviti koga iz ~a, *kon-*
cepten -tna -o: ~i papir, *koncipient*
 -énta *m, koncipiéntka -e ž*: ~ pri
 odvetniku, *koncipiéntski -a -o, koncipist*
 -a *m uradnik, ki dela koncepte za pravne*
listine
koncérn -a *m združba več podjetij iste vrste*
koncértn -a *m*: ~ za violino in orkester,
 promenadni ~, iti na ~, *koncérten -tna*
 -o: ~i klavir, ~a poslovavnica, *koncer-*
tírati -am, koncertiranje -a s, koncertánt
 -a *m, koncertántka -e ž*
koncesija -e *ž gl. koncedirati*

koncil [-ll] -a *m* *zbor, zborovanje (posebno*
cerkveno), koncílski -a -o [-ls-]: ~i
papeži
konciliánten -tna -o *pomirljiv, spravljiv,*
popustljiv, ugodljiv, konciliántnost -i ž
spravljivost, popustljivost
koncizén -zna -o *jedrnat, zgoščen, natančen,*
konciznost -i ž jedrnatost, zgoščenost,
natančnost
koncáti -ám, **koncáj** -ájtetl **končál** -ála -o,
končán -a -o, **končánje** -a *s*: delo, šolo
 ~ (° ~ z delom, s šolo), ~ v bedi
umreti, po končanem pouku → po pouku,
 vino ga bo končalo, z delom se je končal,
 sam se je končal, stvar je končana, tu se
 konča (°tu konča) *povest; končávec*
 -vca *m*: *angel ~; končljív -a -o, končljí-*
vost -i ž; končávati -am, končávanje
 -a *s*: ~ spisa, *končáva -e ž, končévati*
 -újem, *končúj -tetl končujóč -a -e,*
končevál -ála -o, končevánje -a s,
končevávec -vca m, končevávka -e ž
končica -e *ž krajevce, krajnik, končnica -e*
ž: ~ postelje; *panjske ~e, slov. ~*
besede, tisk. merilna ~; šahovska ~;
končnik -a m 1. ~ panja, 2. končni
okrasek, 3. kabelski ~ glava, 4. med.
danka, 5. slov., končnina -e ž okrajek, slab-
ši konec blaga; končína -e ž: *gorska ~,*
 ~ *vrezila; ~e ekstremítete; končáj -a m*
kóncno *prisl. nazadnje, navsezadnje, *kón-*
čnoveljaven -vna -o dokončen, končen
koncenzírati -am (*z*)*gostiti, zgoščevati,*
koncenziranje -a s; kondenzíran -a -o:
 ~o mleko, *kondenzácija -e ž zgošče-*
vanje, kondenzacijski -a -o, konden-
zátor -ja m zgoščevavec: vrtilni, elektro-
 litni, *spremenljivi ~; polnjenje, praz-*
njenje ~a; kondenzátorski -a -o: ~a
 baterija; *kondenzát -a m tekočina iz*
kondenzacije; kondenzór -ja m fiz.
kondícija -e *ž pogoj, kondicionálen -lna -o*
 [-ln-] *slov.*: ~i stavki *pogojni, kon-*
dicionál [-ál] -a m slov. pogojnik;
kondicija med., šp. telesno in duševno
stanje: *televadci niso v ~i, kondicijski*
 -a -o: ~i *trening*
kondolírati -am *izreči sožalje, kondoliranje*
 -a *s, kondolénca -e ž sožalje, kondolén-*
čen -čna -o: ~o pismo, *kondolácijski*
 -a -o: ~a seja
kondóm -a *m varovalo, ščitnik*
kondomináij -a *m sogospstvo*
kóndor -ja *m zool.*

kondotiére -ra *m* vodja najemniških čet
v srednjeveški Italiji

kondúkt -a *m* pogrebni sprevod

konduktér -ja *m* sprevodnik, konduktérka
-e ž, konduktérski -a -o; konduktor -ja *m*
prevodnik el.

kónec -nca *m*, na kóncih in koncéh 1. spred-
nji, gornji ~; srečen, žalosten ~,
~ prsta, jezika; ~ doline, sveta, na
našem ~u je mir, na vseh ~ih in krajih,
brez ~a in kraja, od ~a do kraja,
začni z onega ~a! do ~a nemaren, do
~a predrugačiti, vsaki reči do ~a iti,
pri ~u biti, h ~u gre, kakšen bo ~?
mir pa ~ besedi! od dela ga že ne bo
~, takrat bo mesta ~; napraviti ~,
pod ~ leta; *~ vzeti umreti, od suše
vse *~ jemlje gine; 2. nit, sukanec;
3. ~i pri oglarjih, 4. ~i pri tkanju
zavrtniki; to ni blago, to so sami ~i;
5. v ~e si biti postrani se gledati;
kónček -čka *m*: ~ motvoza, sveče;
kónčič -čča *m*: živčni, žilni ~i; kónčišče
-a *s*; kónčen -čna -o: ~i zlog, ~a hitrost,
kónčnost -i ž; kónčen -a -o = kónčnat
-a -o iz sukanca, kónčevje -a *s* sukanec;
kóncast -a -o: ~a volna; kónčan -ána *m*
= kónčar -ja *m* kdor stanuje na koncu
vasi: zgornji in spodnji ~i

kónec nepravi predl.: ~ vasi, ~ leta;
~ konec navsezadnje

konéks -a *m* zveza, odvisnost, konektirati
-am (z)vezati, konéksen -sna -o povezan

konfederácija -e ž zveza, združba, konfede-
racijski -a -o, konfederirati -am, konfe-
deriranec -nca *m*

konfécija -e ž izdelava, izdelek, trgovina
z narejeno obleko, konfecijski -a -o:
~a trgovina

konferéncia -e ž posvet, posvetovanje: mini-
strska, redovalna ~, na ~i in pri ~i biti,
v prvi ~i grajan, konferénčen -čna -o:
~a soba, dvorana, konferirati -am,
konferiranje -a *s*: ~ s kom o čem
posvetovati se, konferansjé -ja *m* con-
férencier, napovedovavec

konfesija -e ž izpoved, veroizpoved, vera:
brez ~e, konfesionálen -lna -o [-ln-]:
~a šola

konféti -tov *m* mn. 1. živo barvan papir
v okroglih ploščicah ali dolgih trakovih,
2. sladkorčki

konfidént -énta *m* zaupnik, prisluškovavec,
konfidéntski -a -o, konfidéntka -e ž

konfigurácija -e ž zunanja oblika, podoba,
položaj: ~ zlogov, tal, planetov

***konfin** -a *m* meja, mejnik, obcestni kamen

konfinirati -am: ~ koga, konfinácija -e ž
omejitev bivanja na določen kraj: poslati
v ~o, živeti v ~i, konfiniranec -nca *m*

konfirmácija -e ž potrditev, konfirmirati
-am potrditi

konfiscirati -am zapleniti, zaseči, odvzeti,
konfiscácija -e ž zaplomba, zasega,
konfiscacijski -a -o: ~i postopek

konfiteor -ja *m* priznanje krivde, kesanje:
~ zmoliti skesati se

konflikt -a *m* spor, navzkrižje, spopad:
~ nastane, priti v ~ s predstojnikom,
s predpisi priti navzkriž

konfórmen -mna -o enakoličen, soglasen,
konfórmnost -i ž, konformist -a *m*
prilagodljivec, konformističen -čna -o,
konfórmižem -zma *m*

konfrontirati -am: ~ koga s kom soočiti,
konfrontácija -e ž soočenje

Konfúcij -a *m*, Konfúcijev -a -o: ~ nauk,
konfucijevski -a -o = konfucijánski -a -o,
konfucijánec -nca *m*, konfucianizem
-zma *m*

konfúzen -zna -o zmeden, konfuzija -e ž,
konfúznost -i ž zmedenost, konfúznež
-a *m* zmedenec

kongeniálen -lna -o [-ln-] duševno soroden,
enakovreden, kongeniálnost -i [-ln-] ž

kongenitálen -lna -o [-ln-] pri rojstvu ali
pred njim dobljen: ~i sifilis

kongestija -e ž naval krvi, kongestiven -vna
-o: ~e težave

konglomerát -a *m* sprimek, skupek, zmes;
labora

konglutinácija -e ž zlepitev, konglutinirati
-am zleptiti

Kóngo -a *m*, kóngovski -a -o, Kóngovci
-ev *m* mn., kóngo -a *m*: papir ~ in ~
papir, ~ rdečilo

kongregácija -e ž družba, zveza, bratov-
ščina, kongregacijski -a -o, kongreganist
-a *m*, kongreganistka -e ž, kongrega-
nistovski -a -o, kongreganističen -čna -o

kongrés -a *m* 1. shod, 2. ameriški parlament,
kongrésen -sna -o: ~a dvorana, kong-
résnik -a *m*, kongresist -a *m*, kongre-
sistka -e ž

kongruéncia -e ž skladnost, kongruéntnost
-i ž skladnost, kongruénten -tna -o
skladen, kongruirati -am skladati se,
strinjati se, kriti se

konfca -e ž: noževa ~, večerna ~ pri porabi električne energije, konfčen -čna -o, konfčnost -a -o: ~a ušesa

kóničen -čna -o gl. konus

kónj kónja *m*, na kónju *in* kónju, *mn.* kónji, kónj, na kónjih *in* kónjih, s kónji *in* kónji: vprežni, ježni, tovarni, vajetni, področni ~; priročni = ksební ~, odročni = odsební ~; arabski, trojanski ~, beseda ni ~, na ~u biti, na ~a priti; dela kakor ~, ~a vpreči, osedlati; ~ na šahovnici, v telovadnici, na ognjišču, pred gostilno (za krmiljenje); strojarski ~; povodni ~ *zool.*; kónjski -a -o: ~a moč, ~i šport, ~o meso, kopito, konjič -iča *m*, konjiček -čka *m*: gugalni, otroški ~, morski ~ *zool.*, šah je njegov ~; konjár -ja *m* [hlapec, voznik], konjárček -čka *m*, konjárstvo -a *s*, konjárna -e ž, konják -a *m* [hlev], konjónica -e ž; kónjščak -a *m* [gnoj in žebel], konjetina -e ž = konjina -e ž [meso in koža]; konjáč -a *m* konjski hlapec, konjederec, konjáčka -e ž, konjášstvo -a *s*, konjáčtja -e ž; konjenik -a *m*, konjenica -e ž, konjeniški -a -o: ~i napad, kónjik -a *m*, kónjica -e ž, kónjiški -a -o

kónjak -a *m* [žganje], kónjakov -a -o

konje -v sestavi: konjedér -éra *m*, konjedérec -rca *m*, konjedérka -e ž, konjedérnica -e ž, konjedérski -a -o, konjedérstvo -a -s; konjegriz -a *bot.* cikorija; konjeréja -e ž *reja* konj, konjeréjec -jca *m*, konjeréjski -a -o

konjektúra -e ž domneva, dozdevek, na podlagi dozdevka dopolnjen tekst, konjektúren -rna -o

Konjice -ic ž *mn. kr. i.*, v ~ah, iz ~ic, konjiški -a -o: Konjiška góra; Konjičani -ov *m. mn.*; Kónjsko -ega *s kr. i.*; Kónjska gláva -e ž

konjugácija -e ž slov. spregatev, *biol.* spolna ploditev; konjugacijski -a -o spregatven: ~i zgled, konjugirati -am spregati, konjugiranje -a *s*

konjunkcija -e ž *astr.*, slov. veznik; konjunkcijski -a -o vezniški: ~e oblike, konjunkcionalen -lna -o [-ln-] vezniški: ~i stavki

kónjunktív -a *m slov.*, konjunktív -vna -o: ~a oblika

konjunktíva -e ž *med.* očesna veznica, konjunktívitis -a *m vnetje očesne veznice*

konjunktúra -e ž ugodna priložnost, ugodne okoliščine, razmere: gospodarska ~, konjunkturist -a *m kdor izrablja konjunkturo*, konjunkturistka -e ž

konkáv -vna -o vbočen, vbokel: ~a leča, konkávnost -i ž vboklost, vbočenost

konkáv -va *m* 1. prostor, določen za volitev papeža; 2. čas, ko so kardinali zaprti v teh prostorih

konkludírati -am → sklepati, konkluzija -e ž sklep, konkluziven -vna -o sklepalen

konkordánca -e ž 1. skladnost, ujemanje, zbirka sorodnih mest iz biblije, 2. tisk.; konkordánčen -čna -o

konkordát -a *m pogodba med cerkvijo in državo*, konkordáten -tna -o: ~e določbe

Konkórdia -e ž *rim.* boginja sloge, Konkórdiin -a -o

konkrement -énta *m strdina, med. zrastek, sklopek*

konkrét -tna -o stvaren, določen: v ~em primeru, konkretnost -i ž, konkrétum -a *m, mn.* tudi konkréta -ét *s besede s stvarnim pomenom*, konkretizirati -am stvarno, s primerom določiti, konkretiziranje -a *s*: ~ misel, konkretizácija -e ž

konkubínat -a *m priležništvo, koruzni zakon, koruzništvo*, konkubína -e ž priležnica

konkurent -énta *m tekmeč*, konkurentka -e ž = konkuréntinja -e ž, konkurénca -e ž tekma, tekmovanje, izpodiranje: neoljalna, umazana ~, brez ~ov, on je moja ~, konkurirati -am tekmovati, poganjati se za kaj, konkuriranje -a *s*, konkurénčen -čna -o: ~o podjetje

konkúrz -a *m stečaj, natečaj*, konkurzen -zna -o: ~a masa, ~i pogoji

konoid -a *m geom.* stožčasto telo, konoiden -dna -o

konóp -ópa *m vrav*, konópec -pca *m vrvca*, konópčast -a -o, konópár -ja *m vrvar*

konoplja -e ž *bot.*: ~ belica, črnica, semenica; samorasča ~, ~o tretji, rase kakor ~, gospodari kakor pes v ~ah; konópen -pna -o: ~o ličje, platno, ~a zrna; konopljen -a -o = konopnen -a -o: ~o zrno; konopljica -e ž *bot.*: bela, rumena ~; konopljénka -e ž 1. ptič, 2. butarica suhih konopljenih stebel za svečavo; konopljika -e ž 1. konopno steblo, 2. *bot.*, konopljina -e ž = konopnina -e ž konopljeno platno: vrvar dela iz ~e

vrvi; konopljišče -a s njiva po žetvi
 konoplje, konopljiščica -e ž zool. repnik:
 laška ~, konopljár -ja m = konopnják
 -a m čížek; konopnica -e ž 1. rastlina,
 2. raca, 3. voda, v kateri se namaka
 konoplja

konosament -enta m ekon. listina za morski
 prevoz

konsekracija -e ž posvetitev, posvetilo,
 konsekrirati -am posvetiti, konsekre-
 ranje -a s, konsekracijski -a -o posveče-
 valen: ~i obred, konsekrátor -ja m
 posvečevavec, konsekrátorski -a -o po-
 svečevavski

konsekutiven -vna -o posledičen: ~i stavek,
 konsekúcija -e ž posledica, nasledek,
 zaporedje

konsekvéncia -e ž sklep, nasledek: °povleči
 ~e izvajati; konsekvénten -tna -o
 dosleden, konsekvéntnost -i ž

konsezn -a m privolitev, soglasje

konseerva -e ž, konseerven -vna -o: ~a
 škatla, konservirati -am ohraniti, vku-
 ha(va)ti, konserviranje -a s: ~ sadje;
 lj. tudi konzerva

konsevativen -vna -o kdor se drži starega,
 staroverski, konservativnost -i ž, konser-
 vativizem -zma m = konservatizem -zma
 m, konservatívec -vca m, konservatívka
 -e ž, konservatívski -a -o

konsevátor -ja m varuh umetnin: muzejski
 ~, konsevátorski -a -o

konsevatórij -a m [glasbeno učilišče],
 konsevatórijski -a -o, konsevatórist
 -a m, konsevatóristka -e ž

konsegnácija -e ž seznamek, pregled, zapis,
 pošiljatev blaga za prodajo, konsegnacij-
 ski -a -o: ~o skladišče; konsegnirati
 -am blago poslati v prodajo, konsegnánt
 -a m odposiljavec blaga, konsegnatár
 -ja m prejemnik blaga za prodajo, kon-
 segnatárski -a -o

konsesténca -e ž trdnost, gostota, zveza,
 konsesténten -tna -o gost, trden

konsekrípcija -e ž nabiranje, nabor, popisov-
 vanje, popisovanje, konsekrípcijski -a -o:
 ~i seznam

konseolidácija -e ž utrđitev, utrjevanje,
 utrjenost, konseolidirati -am utrđiti, po-
 staviti na trdne temelje, konseolidiranje
 -a s; konseolidíran -a -o: ekon. ~i
 dolgovi

konseonánca -e ž glas, soglasje, ubranost,
 harmonija; gl. tudi konzonant

konsepirácija -e ž domenek, zarota, konspi-
 rirati -am zarotiti se, domeniti se, podtalno
 delati, konsepirativen -vna -o, konsepi-
 rativnost -i ž, konsepirátoren -rna -o

konsestánten -tna -o stalen, trajen, nespre-
 menljiv: ~i člen, konsestánta -e ž mat.
 stalnica, nespremenljivka: ~ širjenja
Konsestántin(us) -na m [rim. cesar]; Konsestan-
 tinópel [-əl] -pla m kr. i. Carigrad,
 konsestántinópejski -a -o [-pəl-] cari-
 grajski; Kónsestántin -a m os. i.

konsestatírati -am ugotoviti, pibiti, konsesta-
 tíranje -a s, konsestatácija -e ž ugotovitev

konsestatícija -e ž stanje zvezd: politična ~

konsesternírati -am potreti, presenetiti; kon-
 sesterníran -a -o osupel, prepaden, pobit,
 konsesternácija -e ž osuplost, prepadenost,
 pobitost

konsestítúcija -e ž pr. ustava; med. zgradba
 telesa, telesne in duševne lastnosti;
 konsestítúcijski -a -o, konsestítúcionálen
 -lna -o [-ln-]: ~a zbornica, ~a slabost,
 konsestítúánta -e ž ustavodajna skupščina,
 konsestítúirati -am sestaviti, konsestítúiven
 -vna -o sestaven, bistven, konsestítúiona-
 lizem -zma m

konsestringírati -am (s)krčítiti, vkup potegniti,
 zadrgniti, konsestrikcija -e ž (s)krčítev,
 zadrgnitev

konsestrúirati -am (z)gradíti, sestaviti, kon-
 sestrúiranje -a s, konsestrúkcija -e ž (z)građ-
 ba, sestava: nosilna ~, konsestrúcijski
 -a -o: ~a napaka, konsestrúktiven -vna -o:
 ~a kritika ustvarjalna, konsestrúktér -ja
 m, konsestrúktor -ja m, konsestrúktérski
 -a -o, konsestrúktorski -a -o

konsestúma -a m poraba, konsestúmen -mna -o:
 ~o društvo, ~a zadruga, konsestúmirati
 -am porabiti, konsestúmiranje -a s, kon-
 sestúmpcija -e ž poraba, konsestúment -enta
 m, konsestúmentski -a -o; lj. tudi konzum

kónsta -e ž manjša okrogla in zaprta krnica
 v gorah, rupasta kótanja; kónstast -a -o:
 ~ svet

konsestagiózen -zna -o kužen, nalezljiv,
 konsestagióznost -i ž kužnost

konsestákt -a m stik: drsni, pomožni ~,
 konsestákten -tna -o: ~a snov, naprava,
 elektroda

konsestamínácija -e ž strnitev, zlitje, krížanje,
 konsestamínacijski -a -o: ~i produkt,
 konsestamínirati -am strniti, zlití

konsestékst -a m besedna, miselna zveza:
 spoznati kaj iz ~a

kontemplácija -e ž (pobožno) premišljevanje, kontemplativen -vna -o: ~ red
 kotenina -e ž kotenina
 kotésa -e ž grofica
 kontinént -énta m celina, kopno, suha zemlja, kontinentálen -lna -o [-ln-] celinski: ~o podnebje, ~a zapora, ~a Evropa, kontinentálec -lca [-lc-] m
 kontingént -énta m določeni del, delež, znesek, prispevek, kontingéntálen -lna -o [-ln-], kontingentirati -am, kontingentiranje -a s
 kontinuitéta -e ž nepretrgana zveza, kontinuirati -am → nadaljevati, kontinuácija -e ž nadaljevanje, kontinuum -a m nepretrgana zveza; kontinuirén -rna -o: ~a moč
 kónto kónta m račun: na njegov ~ račun, rovaš, kontokorént -énta m tekoči račun, kónten -tna -o: ~a knjiga, kontór -ja m trgovska pisarna = kontoár -ja m, kontírati -a m knjigovodja, kontoristka -e ž knjigovodkinja
 kontorzija -e ž med. zvinek, izpah, zvijanje
 kóntra prisl. → proti, zoper, kóntra -e ž: dati, napovedati, dobiti ~o, kontrirati -am kljubovati, nasprotovati, dati kontro, kontriranje -a s
 kontraadmirál [-ál] -a m [višji častnik vojne mornarice]
 kóntraakt -a m glas., kontraáltovski -a -o, kontraaltistka -e ž >[-lt-]
 kontrabánt -ánta m tihotapstvo, tihotapsko blago: na ~, kontrabántovski -a -o tihotapski, kontrabántar -ja m tihotapec, kontrabántarica -e ž tihotapka, kontrabántarski -a -o, kontrabántati -am tihotapiti; kontrabánt prisl.: ~ prinesiti čez mejo
 kóntrabas -a m glas., kontrabásovski -a -o, kontrabasist -a m
 kontrakcpija -e ž med. preprečitev zanositve, contracpiens -a m [pripomoček], contracpcijski -a -o: ~a maža
 kontradikcija -e ž ugovor, protislovje, kontradiktóren -rna -o protisloven: ~i pojmi, kontradiktórnost -i ž
 kóntrafagot -a m [glasbilo]
 kontrahént -énta m pogodbenik, kontrahirati -am skleniti pogodbo, kontrahiran -a -o: zloga se ne kontrahirata strneta
 kontraindikacija -e ž med. neprimernost sicer primernega zdravljenja, kontraindiciran -a -o

kontrákcija -e ž med., slov., fiz. skrčitev, skrčenje: ~ srca, kontrakcijski -a -o: ~i koeficient, kontraktúra -e ž med. uskočenost, skrčenost: mišična ~
 kontrákt -a m pogodba, dogovor, kontrákten -tna -o pogodbén: ~a stranka, kontraktúálen -lna -o [-ln-] pogodbén, kontraktúálec -lca [-lc-] m pogodbéni nameščéneec, kontraktúálka -e [-lk-] ž
 *kontrapéza -e ž vzvod
 kóntrapunkt -a m glas. nauk o melodični večglasnosti, kontrapunktírati -am, kontrapunktičen -čna -o
 kontráren -rna -o nasproten, nasprotujoč, kontrárnost -i ž
 kontrarevolúcija -e ž, kontrarevolucijski -a -o, kontrarevolucionáren -rna -o, kontrarevolucionár -ja m
 kontrást -a m nasprotje, kontrásten -stna -o: ~e barve, ~e misli med., kontrástirati -am: svetle postave kontrastirajo s temnim ozadjem se odbijajo od ozadja
 kontrašpijonáža -e ž, kontrašpijonážen -žna -o: ~a služba
 kontríbucija -e ž izsiljen prispevek, vojna dajatev, kontribuént -énta m kdor plača kontribucijo
 kontróla -e ž pregled, nadzor: družbena ~, kontrolór -ja m preglednik, kontrólen -lna -o [-ln-]: ~a komisija, kontrolírati -am, kontroliranje -a s pregledovanje, nadziranje
 kontrolvérza -e ž prepír, prerekanje, spor, kontrolvérzen -zna -o sporen, kontrolvérnost -i ž spornost
 kontumác -áca m l. zdravstveni zapor, 2. pr.: obsojen v ~ in contumaciam, kontumacijski -a -o: ~i odlok, kontumacírati -am med. osamiti zaradi suma nalezljive bolezni; pr. obsoditi, kaznovati
 kóntúra -e ž obris, ócrt, kontúren -rna -o kontuzija -e ž med. otokljaj, obtolčenina
 kónus -a m stožec, stožčasti del kakega stroja; med. amputacijski štrcelj, štula, krn; kóničen -čna -o stožčast
 kónva -e ž [pločevinasta posoda]
 konvalescént -énta m prebolevnik, konvalescéntka -e ž prebolevnica, konvalescénca -e ž
 konvéjer -ja m teh.
 konvéksén -sna -o izbokel: ~a leča, konvéksnost -i ž izbočenost, izboklost
 konvencija -e ž dogovor, konvencijski -a -o: ~i denar, konvencionálen -lna -o [-ln-]

(*konvencionelen*) *dogovorjen, običajen*:
 ~a laž, konvencionálnost [-ln-] ž
 konvencirati -am → *prilegati se, ugovajati*:
 to mi ne konvenira → *ne gre v račun*
 konvencija -enta m 1. *shod, zbor (zlasti samo-*
stanski); 2. *franc. revolucionarna zbor-*
nica, konvencija [-dl] -a m *samostanec*
z glasovalno pravico, konvencionalen -lna -o
 [-ln-], konvencijent -tna -o, konvencijentel
 [-el] -kla m *zdrúščina*
 konvergenca -tna -o *stekajoč se*: ~a vrsta,
 konvergirati -am *stekati se*; konvergenca
 -e ž *usmerjenost proti isti točki, biol.*
podobnost v obliki in zgradbi, konvergen-
čen -čna -o: ~a točka *stečišče*
 konverzacija -e ž *pogovor, konverzacijski*
 -a -o: ~i leksikon *enciklopedija*, ~i
 jezik *pogovorni*; konverzirati -am *pogo-*
varjati se
 konverzija -e ž *spreobrnitev, sprememba,*
pretvorba, konvertit -a m *spreobrnjenec,*
konvertitski -a -o, konverzijski -a -o:
 ~i *postopek, konvertirati* -am *spre-*
obrniti (se), spremeniti (se): posojilo
 se konvertira se *spreneni v drugo z nižjo*
obrestno mero
 konvik -a m *zavod s popolno oskrbo,*
konvikten -tna -o *zavodski, konviktovec*
 -vca m = konviktar -ja m *zavodar,*
zavodski oskrbovanec, gojenec, kon-
viktovka -e ž *zavodarica*
 konvoj -a m *spremnost, spremne ladje za*
varstvo, sprevod, konvojski -a -o
 konvolút -a m *sveženj, šop (zlasti spisov)*
 konvulzija -e ž *sunkovit krč, konvulziven*
 -vna -o, konvulzijski -a -o: ~o *zdrav-*
ljenje > [-lz-]
 konzerva -e ž *lj. konzerva*
 konzilij -a m *posvet, konziliarij* -a m
 [zdravnik], konziliaren -rna -o: ~o
zdravljenje
 konzistorij -a m *cerkveni svet, svetovavstvo,*
konzistoriálen -lna -o [-ln-]: ~i *svetnik,*
 ~a *seja*
 konzóla -o ž 1. *nosilna podpora, 2. pomol,*
oporni kamen, polica, podstavek
 konzonánt -a m *soglasnik, konzonánten*
 -tna -o: ~e *osnove, konzonántizem* -zna
 m, konzonánca -e ž; *gl. tudi konsonanca*
 konzórcij -a m *združba (za kako podjetje),*
vodilni odbor
 kónzul [-ul] -a m 1. *najvišji rimski uradnik,*
 2. *zastopnik kake države v tujini, konzulát* -a m, konzulátski -a -o, konzuláren

-rna -o: ~i *uradnik, konzulski* -a -o
 [-ls-]: ~a *čast*
 konzultacija -o ž *posvetovanje, konzulta-*
cijski -a -o, konzultirati -am *za svet*
vprašati, konzultiranje -a s, konzulta-
tiven -vna -o: ~ *glas posvetovalen*
 > [-lt-]; konzulént -enta m *svetovavec*
 konzúm -a m *trgovina, konzúmen* -mna -o:
 ~o *društvo; gl. tudi konsum*
 kooperacija -e ž *sodelovanje: kompleksna*
 ~, kooperacijski -a -o, kooperativen
 -vna -o, kooperirati -am *sodelovati*
 kooptirati -am *privzeti (brez volitve),*
 kooptiranje -a s = kooptácija -e ž
privzem: ~ v odbor
 koordináta -e ž *mat., koordináten* -tna -o:
 ~a *os, ~i sistem*
 koordinirati -am *pridružiti, postaviti v isto*
vrsto, izravnati, v sklad spraviti, coordi-
nácija -e ž *prirejje, izravnava, uskladitev,*
koordinacijski -a -o; koordiniran -a -o
prirejen, prireden, uravnan
 kóp kopa m *gl. kopati*
 kóp -i ž *drog, kopica* -e ž *železo, na katero*
je nasajen mlinski kamen, koprica
 kópa -e in -é ž: *proso v ~e devati, drva*
v ~o zložiti, oglarska ~ gori, ~o
zažgati, kuhati, trgati, sive ~e oblakov,
 ~ *dečakov, vzbočen vrh se imenuje*
 ~; kópast -a -o: ~ *vrh; kópát* -áta
 -o: *nasul mu je ~o mero obilno;*
 kópár -ja m *kdor kopo kuha, kópáriti* -im,
 kópíšče -a s *kraj, kjer žgo kope ali*
skladajo snope, kópíščen -čna -o: ~a
prst, kópíščar -ja m 1. *prebivavec,*
 2. *kopar; kópíti* -im, kópí -ítei kópí
 -a -o: ~ *anope; kópica* -e ž *majhna kopa*
 kópál [-ál] -a m *mehikanska dišeča drevesna*
smola, kópálov -a -o: ~o *drevo*
 kópálke -álk [-jk-] ž *mn. kopalne hlačke*
 kópánc -nca m = kópánka -e ž *grobo*
zmleta pšenica, pšeno, kópánčev -a -o:
 ~a *kaša*
 kópánja -e ž *korito, kadunja, kópánjica* -e ž
koritce, kadunjica
 kópáti kópélem in kópám, kópíji -íte in
 kópáj -ájtei kópál -ála -o, kópán -a -o,
 kópánje -a s: ~ *z motiko; ~ jamo,*
krompir, rudo, vinograd, ~ si skrbi
na glavo; kóp -i ž: prva ~ v vinogradu,
 kóp kópá m: *dnevni ~ v rudniku;*
 kópnja -e ž, kópáč -a m, kópáški -a -o:
 ~o *orodje, kópáčina* -e ž *plačilo za*
kopanje; kópáčica -e ž *delavka in*

orodje; kopáča -e ž [*orodje*], kopálo -a s = kopálnica -e (-*ym*) ž [*orodje*], kopúlja -e ž [*orodje*]; kopačma -o ž [*njiva*], kopianina -e ž [*izkopana zemlja*]; kar se (*iz*)koplje

kopáti kópam in kópljem, kópaj -ájte! kopajčó -a -e, kópál -ála -o, kópánje -a s in kópati -am s *stal. poud.*: ~ otroka, konja, ~ se v denarju, obilju; kopálen -lna -o [-*ln-*]: ~a kad, obleka, kopálnica -e [-*ln-* / -*ym*] ž, kopálničen -čna -o [-*ln-* / -*ym*] = kopálniški -a -o [-*ln-* / -*ym*]: ~a oprava, peč, kopališče -a s, kopališki -a -o: ~a uprava, ~i gost = kopališčar -ja m; kopávec -vca m, kopávka -e ž [*oseba*]

kópča -e ž [*zaponka, zaklep, zapenec*, kópčca -e ž 1. *zaponka*, 2. *rastlina*]; kópčar -ja m [*zaponkar*, kópčati -ám *zapanjati, rastiti*, kópčaj -ájte! kópčál -ála -o, kópčánje -a s

kopéjka -e ž [*ruski novc*]

kópel [-*ey* / -*el*] in kópél -i ž: mrzla, parna, sončna, pršna, grezna ~; rudninska, formalinaka, barvalna, bazična, beliha ~; *fol.* fiksirna, galvanska ~; kópelen -lna -o [-*ln-*], kópelnica -e [-*ln-*] ž *fol.* [*priprava*]

kópem -pna -o in -ó -á -í -é: log je že ves ~, njiva je ~a, drevje je ~o; kópno -ega s: gospodar morja in ~ega, na kópno, na kópem, kópnen -a -o, kópenski -a -o [-*pən-*]: ~e moči, kópneti -ím, kópni -íte! kópnetč -a -e, kópnel in kópnel -éla -o, kópnenje -a s: sneg, breg kópni, srce mu kópni *pogum mu upada*, kópniha -e ž = kópnjáva -e ž = kópniha -e ž [*površina brez snega*]

Kópnhagen -gna m *kr. i. Köbenhavn*, kópnhágenski -a -o [-*gən-*]

Kóper -pra m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, kóprski -a -o, Kóprčani -ov m *mn.*, Kóprščina -e ž, v ~i, Kóprsko -ega s: na ~em že vse cvete

kóper -pra m [*kulturna rastlina*], kóprc -a m: žabji ~ *nežnobra* *dühnik*

Kópérnik -a m, Kópérnikov -a -o, kópérnikovski -a -o in kópérnikánski -a -o

*kopéta -e ž *hum. noga*: ~e stegniti *umreti vulg.*

kopéti -ím *po plesni dišati, tohneti*, kópél -éla -o, kópénje -a s: kruh kópi

kópica -e ž: ~ sena, snopovja, ~ otrok; kópič -iča m *snop, kopica*, kópičast -a -o

kópiti -ím, kópičenje -a s: oblaki, valovi, zaloge, skrbi, težave se kópičijo; kópičkati -am se *kozolce prevračati*, kópičkano -e s

kópija -e ž *gl.* kopirati

kópika -e ž: brodaraka ~ *maček*

kópina -e ž *robida*, kópínje -a s, kópínjak -a m *robidovje*, kópínščica -e ž = kópinača -e ž *robidnica*

kópirati -am *prepisati, prerisati, posneti, (slika) preslikati*, kópiren -rna -o: ~i papir, ~i aparat, kópirnica -e ž [*od-delek*], kópirniki -a m [*svinčnik*], kópija -e ž *prepis, posnetek*: ciklostilna ~, kópist -a m *prepisovavec, kdor preslikava*

Kópitar -ja m [*sl. učenyak*], Kópitarjev -a -o: ~a slovnica

kópiti -ím in kópim *kastrirati*, kópi -íte! kópéč -a -e, kópil in kópil -a -o, kópljen -éna -o in kópljen -a -o, kópljenje -a s in kópljenje -a s, kópljenec -nca m in kópljenec -nca m, kópilo -a s *nož za kópljenje*

kópito -a s: konj trdega ~a, mož starega ~a, vse po enem ~u, pobrati šila in ~a, puščino, pletarjevo ~; dati čevlje na ~, s ~a sneti, na ~ nategniti, iz tega gleda njegovo ~, kópitce -a s, kópitárna -e ž, kópitár -ja m 1. *izdelovavec kópit*, 2. *zool.*, kópitén -tna -o: mož ~i, kópitast -a -o: ~a noga, kópitnat -a -o: ~ sneg, kópitnik -a m 1. *nož za rezanje kópit*, 2. *bot.*; kópitati -am s *kópitom tolči*, kópitánje -a s; kópitljáti -ám, kópitljáj -ájte! kópitljál -ála -o, kópitljánje -a s: otrok kópitlja z nožicami; kópitljáček -čka m: možiček ~; kópititi -ím se: sneg se kópititi *nabira na kópitih, na petah*; otrok se kópititi *očetu na pleča*

kópje -a s *sulica, mn. kópja kópij*: met, metavec ~a, kópijce -a s, kópijast -a -o *suličast*, kópijár -ja m *izdelovavec kópij*, kópijšče -a s *ročaj, držaj kópija*; kópij-nósec -sca m → kópanik -a m

kópneti -ím *gl.* kópen

kópna -e ž *posušena kokosovina*

kópréna -e ž *lit. tančica*, kóprénast -a -o

kóprica -e ž *železo v mlinskem kamnu; gl. tudi kop*

kópriva -e ž: mrtva ~, na ~ah ležati, v ~o ne trešči, v ~e seči, ~ ne pozebe; kóprívica -e ž, kópriven -vna -o = kóprívji -a -e: ~e steblo, kóprívje -a s, kóprívar -ja m [*metulj*], kóprívarica -e ž

[muha], koprvišče -a s in koprivišče -a s prostor, kjer rastejo koprive, koprivec -vca m = koprivček -čka m [drevo], koprivnice -ic ž mn. bot., koprivnik -a m blago iz kopriv, koprivovec -vca m [brest], koprivovina -e ž in koprivovina -e ž [les]; koprivnica -e ž 1. drevo, 2. izpuščaj zaradi preobčutljivosti, koprivnice -čna -o: ~i izpuščaj, koprivka -e ž koprivnična zbrst; Koprivnica -e ž kr. i., Koprivnik -a m kr. i., koprivniški -a -o, Koprivničani -ov m mn.

koprnéti -im, koprni -ite! koprnéč -a -e, koprnéš -éla -o, koprnénje -a s: ~ od strahu, od žeje, ~ po čem; koprnéč -éča -e prid.: ~ pogled

koprodukcija -e ž: filmska ~, koprodukcijski -a -o: ~i film

koprolit -a m okamnelo govno, med. kamen iz črevesnega blata

Kópti -ov m mn. krščanski potomci starih Egipčanov, kópt(ov)ski -a -o, kópt(ov)-ščina -e ž [jezik]

kopúča -o ž grúča (lešnikov, kristalov)

kópula -e ž slov. vez, zveza, kopulácija -e ž združitev, spoj, biol. spolna ploditev, kopulativen -vna -o

kopúlja -e ž ozka rovnica, motika, kopúljica -e ž, kopúljust -a -o

kopún -a m, kopúniti -im, kopúnjenje -a s: ~ petelina, kopúnček -čka m

kór -a m 1. prostor v cerkvi: peti na ~u, moliti v ~u, 2. zbor, kóren -rna -o: ~i sedeži, ~e klopi, kórar -ja m kanonik, kórarški -a -o: ~i zbor, kórarstvo -a s, korál [-ál] -a m [način cerkvenega petja], korálen -lna -o [-ln-]: ~o petje; korist -a m pevec v zboru, koristka -e ž pevka v zboru = koristinja -e ž

koracáti -ám, koracáj -ájte! koracál -ála -o, koracáanje -a s: otrok koraca po travi, koracálo -a s, koracélj -clja m

*korájža -e ž pogum, srčnost: klicati na ~o, delati si ~o, klobuk na ~o, ~velja, *korájžen -žna -o pogumen, srčen, junaški, *korájžiti -im se napihovati se, delati se junaškega

korák -a m: ~ za ~om, na vsak ~, paradni ~, hlače v ~u, storiti, narediti (*podvzeti) potrebne ~e, iti v ~ z velikimi dogodki, v ~ stopati, korákoma prisl., korákati -am, korákáanje -a s, koráciti -im, korácenje -a s, koracáj -a m korak, dolžina koraka, koráčnica -e ž:

pogrebna, žalna ~, koráčniški -a -o, koráčen -čna -o: ~a stoja

korál [-ál] -a m gl. kor

korála -e ž zool., korálast -a -o, korálen -lna -o [-ln-]: ~i atol, greben, korálnica -e [-ln-] ž [kača], korálnjaki -ov [-ln-] m mn., korálišče -a s podmorski otoki iz koral

korálda -e ž, nav. mn. koráldo -áld ž, korálden -dna -o: ~a ovratnica, koráldast -a -o, koráldar -ja m >[-yd-]

korán -a m in kóran -a m [muslimanska verska knjiga], koránski -a -o: ~i izrek

kórant -a m etnogr. kurent

kóreček -čka m bot. ciklama

kordlerit -a m min. [drag kamen]

Kordiljére -ér ž mn. [ameriško gorstvo], kordiljerski -a -o

kordít -a m domala brezdimen smodnik, korditen -tna -o

kordón -a m 1. vrv, 2. zapora z vojaškimi ali policijskimi stražami, 3. veriga, meja, vrsta, straža: policijski, sanitarni ~

Kórdova -e ž [mesto na Španskem], kórdovski -a -o: ~i kalif, kórdován -a m [usnje], kórdovánski -a -o: ~o usnje

kóreč -rca m: ~ vode, pet ~ev žita, s ~i krita hiša, mlinsko kolo na ~e; kóreček -čka m, kórečulja -e ž (lesena) zajemavka; kórečevina -e ž zdrobljena opeka, kórečevinast -a -o opečne barve

koreferát -a m vzporedno poročilo, koreferént -énta m soporočevavec, koreferirati -am soporočati

Koréja -e ž, koréjski -a -o, Koréjec -jca m, Koréjka -e ž, koréjščina -e ž

korékcija -e ž popravilo, zboljšanje, korékten -tna -o pravičen, neoporečen, brezhiben, koréktnost -i ž, korektiv -a m izboljševalni pripomoček, izboljševalna priprava, koréktor -ja m (tiskarski) popravljavec, korektúra -e ž poprava: avtorska, domača ~, opraviti ~o, korektúren -rna -o popraven: ~a pola, korektivnen -vna -o popravljalen: ~i faktor

korelativen -vna -o = korelátén -tna -o soodnosni, korelácija -e ž soodnosnost, medsebojna zveza, korelát -a m ustreza-joči del na drugi strani

korén -a m: debel ~, travo pomliti do ~a, ~ lečen, ~ jezika, nosni ~, do ~a pokvarjen, besedni ~, gorski ~, kvadratni ~; bot. navadni, poletni,

ciganski, divji, sladki, svinjski, smrdljivi, volčji, grizni, rženi, tolsti, žegnani ~, veliki ~ oman, črni ~ kačjak, zlati ~ beli čeplec, gadij ~ dresen; korénček -čka m: sladki ~, ~ strgati komu; korénast -a -o: ~e rastline, korenát -áta -o z velikim korenóm, korénski -a -o: slov. ~e besede, mat. ~i faktor; korénar -ja m [nabiravec], korénovec -vca m deblo pri korenu, korenóvka -e ž = korenóvec -vca m nat, korénstvo -a s = korénje -a s skupno ime za korenje, peso, repo, koreničnik -a m panjač, prvi hloh drevesa, koréniti -im mat. (koren vleči, potegniti); korenonóžci -ev m mn. zool.

korenika -e ž, koreníca -e ž, koreníči -im, koreníčenje -a s, koreníče -a s, korenícast -a -o

korenína -e ž: srčna ~ glavna, privrhnja ~, ~ zoba, zla; s ~o izdreti, ~e pognati; stara, kmečka ~; korenínica -e ž: sladke ~e, koreninast -a -o, korenínje -a s, koreníniti -im: ~ se delati koreníne; neuspeh koreníni v slabi pripravi → ima koreníne, izvira iz, koreínar -ja m, koreínarica -e ž [nabiravka]

koreníť -a -o: ~e spremembe, ~i posegi, koreníťost -i ž

korenják -a m, korenjákinja -e ž, korenjáski -a -o, korenjáštvo -a s

korénje -a s: njiva ~a, svinjsko ~ bot., krvavo ~ bot., ~ pleti, rvaťi, korénjev -a -o: ~o seme, korénjar -ja m, korénjevíca -e ž, koreníjšče -a s [njiva]

koreográf -a m plesni vodja, tudi avtor; koreografija -e ž nauk o plesu, plesna umetnost, koreográfski -a -o

korepítitor -ja m soponavljavec, domači učitelj, korepítrati -am skupno s kom ponavljati, se učiti, pomagati komu, nadzorovati koga pri učenju, korepeticija -e ž: ~ v gledališču

koréselj -slja m [riba]

korespondént -énta m dopisnik, korespondéntka -e ž, korespondénca -e ž dopisovanje, dopisi: trgovska, Kopítarjeva ~, korespondénčen -čna -o dopisen: ~i tečaj, ~i urad, korespondírati -am dopisovati, korespondíranje -a s: ~ s prijateljem

korét -a m = korétec -tca m kratka moška suknja, kóretelj -tíja m lgt.

korévítka -e ž nauk o obrednem plesu, korévť -a m plesavec, ud zbora v antični drami

koriándrov -dra m bot., koriándrov -a -o: ~o žganje

koridór -a m hodnik, prehodno ozemlje, koridórski -a -o

koríféja -e ž veličina, prvak

korígíratí -am popraviti, popravljati, korígíranje -a s, korígénde -énd ž mn. tiskovne napake

Korínt -a m [grško mesto], koríntski -a -o: ~i steber, Koríntska ožina, Koríntčan -a m, Koríntčanka -e ž, korínta -e ž rozina

Koríolán(us) -na m rim. os. i., Koríolánov -a -o: ~o maščevanje

koríť -i ž: v svojo ~ obrniti, koríťen -tna -o: ~i tovor, ^okoríťnik -a m (u)porabnik, (u)porabljavac, ^okoríťnica -e ž (u)porabnica, koríťnost -i ž, koríťiti -im, koríťenje -a s: ~ komu s čim, ^o ~ se s čim izkoríšťati kaj, ^o ~ ugodnost (u)porabiti, izrabiti; koríťoljúbe -a s, koríťoljúben -bna -o; koríťolúvec -vca m, koríťolúvski -a -o, koríťolúvstvo -a s

koríťo -a s 1. napajalno, svinjsko ~, bití pri ~u, silíti h ~u, Savi ~ uravnati strugo, ~ grozdne stiskalnice; 2. kadúnja, iz drevesa izdolben panj, 3. opeka, 4. koríťasta dolina; koríťec -a s: ~ pri žlicí, po ~u teče žito iz grota na kamen; koríťast -a -o: ~a dolina, koríťen -tna -o: ~i podstavek; koríťar -ja m, koríťarica -e ž, koríťarski -a -o: ~i zaplečniki, koríťarstvo -a s; koríťnica -e ž pokrov za na koríťo, nečke; koríťnik -a m koríťast strešnik, žlebak, koríťiti -im se: deska se na soncu koríťi veži

korjám -a m [stopica], korjámbski -a -o: ~i ritem

kormorán -a m [ptič veslonožec]

Kornélius -ia m rim. os. i., Kornélij -a m os. i., Kornélija -e ž

kórner -ja m šp. → kot

kornét -a m 1. poštni rog, 2. pokrivalo redovnic, 3. konjeniški praporščak; kornétist -a m glas., korníst -a m

korobáč -a m, korobáčev -a -o, korobáčiti -im s korobáčem pretepati, korobáčec -čka m majhen korobač

koromáč -a m sladki janež, koprc, koromáčevje -a s [zel], koromáčnica -e ž [goba]; gl. tudi komorač

Koromándija -e ž: Indija ~

koróna -e ž *venec, krona, svetniški sij, obstret (okrog sonca), glasbeno znamenje; koronarka* -e ž *med. [žila]*, koronálnen -lna -o [-ln-]: ~ izgovor *fon*.

Koroška -e ž, v ~i, Koróško -ega s, s ~ega, na ~em, Koróšec -šca m, Koróša -e ž, Korošica -e ž, koróški -a -o, koróščina -e ž [*narečje*], koróšec -šca m [*jabolko, lan, krompir*], korošica -e ž 1. *ročna sekirica*, 2. *pipica s Koroškega*, 3. *hruška, ajda, Kórotan* -a m, Korotá-nec -nca m, korotánki -a -o

korozija -e ž: ~ kablov, elektrokemična ~; *geol. brušenje kamenja; korodirati* -am *geol., min.*, korozíjski -a -o, korozíven -vna -o

Korporácija -e ž *zadruga, stanovsko društvo*, korporácijski -a -o: ~i sistem = korporativizem -zma m, korporatíven -vna -o: ~a udeležba

Korporál [-ál] -a m [*vojaška stopnja*], korporálški -a -o: ~a čast, korporálistvo -a s > [-ls-]

Korpolénten -tna -o *životen, obilen, zajeten*, korpoléncia -e ž *životnost, debelost*

Kórpus -a m 1. *telo, celota, armadni zbor*, 2. *stopnja tiskarskih črk*, 3. *med.*: ~ aliénium -a -a m *tujek*; korpúskula -e ž

Korumpírati -am *spriditi, pokvariti*, korumpíránje -a s, korúpcija -e ž *podkupovanje, nepoštenost*, korupcíjski -a -o: ~a afera, korupcioníst -a m *podkupovavec, sprijenec, nepoštenjak*, korupcionístka -e ž, korupcionízem -zma m, korúpten -tna -o *pokvarjen, podkupljiv*, korúptnost -i ž *podkupljivost, pokvarjenost*

Korúnd -a m *min.*

Korúšel -šlja m *gruča*: ~ češenj

Korúza -e ž: *živina je v ~i, živeti na ~i; korúzen -zna -o: ~i žganci, ~a slama*, korúznik -a m 1. *kruh*, 2. *kdor živi na koruzi*; korúznica -e ž 1. *koruzna slama*, 2. *priležnica*; koruzínje -a s *koruzna slama*, koruzíšče -a s *in koruzíšče -a s [njiva]*, koruznják -a m 1. *koruzni kruh*, 2. *kozolec za koruzo*

Korvétá -e ž [*manjša vojna ladja*], korvétén -tna -o: ~i kapitan

Korzár -ja m *morski ropar*, korzárski -a -o, korzárstvo -a s

Kórzika -e ž [*otok*], Kórzíčan -a m, kórzíški -a -o, Kórzí -ov m *mn.*

Kórho -za m [*sprehajališče*]

Kós -a m [*otok v Egejskem morju*], kóški -a -o, Košáni -ov m *mn.*

kós -a m: ~ kruha, platna, sveta; lep, dober, pošten ~ pota, ~ (mesa) iz križa, ~ prtjage; ima ~ pšenice in dva ~a ječmena [*njiva*]; iz enega ~a, po ~ih = po kóšéh = kósoma; kosáč -a m *velik kos*, kósec -šca m: na ~e razsekati, po kóscih = kóscema; kóšček -čka m; kósóven -vna -o: ~o blago, kósovec -vca m [*premog*]; kósati -am *in* kósáti -ám *na kose deliti*, kósál -ála -o, kósánje -a s *in* kósánje -a s

kós -a m [*ptič*]: vódni ~, črni ~, kósov -a -o: ~a samica = kósovka -e ž = kóska -e ž, kósič -iča m = kósek -ska m **kós** *prisl.*: ~ biti komu, čemu; zvižaja je sili ~, nisem ~ vsemu, kósáti -am se: ~ se s kom v pridnosti; ~ se, kdo bo prej; s tabo se ne morem ~

kós -a -o *poševen*, kósát -a -o: ~ pes s *prisekanim repom*, kósošt -i ž *poševnost*, kósobrín -a m *nerodnež*, kósorep -épa -o s *prisekanim repom*, kósorepéc -pca m *žival s prisekanim repom*, kósorepíti -ím *prisekovati rep*, besedo, kósorepka -e ž *žival samica s prisekanim repom*, kósozób -óba -o s *poševnimi zobmi*

kósa -e ali *kosé ž, mn. kóse kós in kosé* kosá 1. ~o brusiti, klepati, nasaditi; smrtna ~, 2. *geogr.*: zemeljska ~, 3. *rezilo slamoreznice*; kosica -e ž, kóssast -a -o: ~a priprava, kóssen -sna -o: ~i rep, hrbet, kosáča -e ž 1. *slaba kosa*, 2. *drobljač za rezanje sadja*; kósár -ja m 1. *kdor dela kose*, 2. *zakrivljen nož*, kósárna -e ž *tovarna kos*, kósarica -e ž [*nož*], kósják -a m [*velik nož*]; kósišče -a s = kóseje -a s: zlomiti ~; kósiř -ja m 1. *nož*, 2. *obroček za nasajanje kose*, kósiřček -čka m, kósiřnik -a m [*del kose*]

kósec -šca m 1. *danes imamo ~e*; 2. ~i v Orionu; 3. *žuželka*, kóščevski -a -o: ~a malica

kósekans -a m *geom.*

kósem -sma m: ~ prediva, sneg pada v ~ih, kósemček -čka [-səm-] m: ~ volne, kosmič -iča m: ~ prediva, ovseni ~i, črevesni ~, kosmiček -čka m; kosmičiti -ím *delati kosmiče*, kosmičenje -a s: barva se kosmiči, kosmičast -a -o; kosmáti -ám, kosmáj -ájtél kosmál -ála -o, kosmán -a -o, kosmánje

-a s: ~ volno; kosmánec -nca m, kôsmast -a -o, kosmávec -vca m bot., kôsmovec -vca m |drevesni mah|; kosmoúh -a -o nabrit, poreden: ~i fantaliní
Koséski -ega m: ~ega pesmi, koseškizem -zma m = koséščina -e ž, koseškiada -e ž; Koséze -éz ž mn., v ~ah, iz ~ez, koséški -a -o

koséz -a m pr. zg.

kosélo -a s: slavnostno ~, na ~ in h ~u povabiti, priti; pri ~u, za ~ imeti; kosilce -a [-lc-] s, kôsiti -im (~kosiliti)

kôsina -a m geom.

kosíster -tra m cin, kositrén -a -o in kositrn -a -o: ~a posoda, kosístrast -a -o, kosístrov -a -o: ~ bron, kosístrovce -vca m kosítrova ruda, kosístrar -ja m cinar, ulivavec kosíttra, kosístrarski -a -o, kosístrarstvo -a s, kosístrárna -e ž, kosístriti -im ciniti, kosístreje -a s, kosístrnina -e ž |blago|, kosístrnik -a m |rudník|, kosístrnat -a -o: ~a ruda

kosíti -im, kôsi -ite! koséč -a -e, kosíl -a -o, koséhen -éna -o, koséhenje -a s: ~ travo, otavo; smrt, strojnica kosi ljudi, kôšnja -e ž: v ~i, o ~i, kosílen -lna -o [-ln-]: ~i stroj = kosílnica -e [-ym-] ž = kosílnik -a [-ym-] m

kosmáček -a m 1. moški, 2. žival, 3. jabolko, 4. oblič, kosmáčka -e ž 1. orodje, 2. hruška, kosmáča -e ž bot. grozdíče, kosmáča -e ž 1. breskev, 2. krtača, kosmáček -čka m |oblič, jabolko|

kosmát in kôsmat -áta -o: ~a žival, ~ hrib obrasel, ~a vest, pesem, šala, laž, ušesa, teža; ~ zid neometan, ~ glas, ~ med v satovju, ~a kapal tristo ~ih! kosmátost -i ž; kosmátáti -ám, kosmátáj -ájte! kosmátál -ála -o, kosmátánje -a s: kosci kosmatajo, kadar ne kosijo gladko; kosmátéti -im kosmat postajati, kosmáténje -a s; kosmatica -e ž 1. pšenica, 2. škržolica, kosmátka -e ž bot., kosmátúlja -e ž bot.; kosmátíti -im, kosmátí -ite! kosmatíl -a -o, kosmačén -éna -o in kosmatén -éna -o, kosmačénje -a s in kosmaténje -a s: ~ sukno napraviti kosmato

kosmatín -a m: medved ~, kosmatíneec -nca m 1. kosmat človek, živalski samec, 2. bot.; kosmatínka -e ž 1. kosmata samica, 2. pšenica, kosmatína -e ž: korenska ~, kosmatínica -e ž, kosmatínast -a -o, kosmatínje -a s

kosmato- v sestavi: kosmatolíst -a -o, kosmatolísten -tna -o; kosmatonôg -ôga -o, kosmatonôžec -žca m; kosmato-répec -pca m, kosmatoréпка -e ž; kosmatorók -ôka -o

kosmína -e ž kosem, kosmata stran (kožuha), kosmínje -a s

kosmúlja -e ž bot. grozdíče, kosmúljev -a -o: ~ pedic, kosmúljev -ljka m bot. čmerika, kosmúra -e ž bot.

Kosovél [-él] -a m |sl. pesnik|, Kosovélov -a -o: ~e pesmi, kosovélovec -vca m član pevskega zbora Srečka Kosovela ali Kosovélove brigade

Kósovo pólje -ega -a s, na ~em ~u; Kósovo -a m, na ~u, kósovaki -a -o: ~a bitka

kóst -i ž, pri kósti: divja, morska, ribja, slonova ~, gladilna ~, mrtva, križna ~, ~i obirati; stara ~ je modrost, vse ~i me bolijo, mráz reže do ~i, do ~i obrati, pobirati svojega rojstva ~i, sama ~ in koža ga je; kósten -tna -o: ~a gníloba, jetika, moka, ~i mozeg; kóstén -a -o koséčen, kósténeec -nca m |oreh|, kósténica -e ž 1. breskev, trta; 2. kostni revmatizem, 3. mesarska sekira; kósténina -e ž izdelki iz kosti; kóstnina -e ž kóstna snov: gobasta, luknjičava ~; kóstnják -a m okóstnjak, kóstnica -e ž = kóstíšče -a s shramba za kosti na pokopališču; kóstnjáča -e ž mesarska sekira, kóstnice -ic ž mn. |ribe|, kóstnik -a m bot. navadni lučnik; kóstnat -áta -o močnih kosti, kóstljív -a -o: riba je ~a; kóstnéti -im, kóstenèl -éla -o, kósténenje -a s; kóstolómnica -e ž vet.

kóstanj -ánja m: pravi, divji, pečen ~; po ~ v žerjavico iti za koga; kóstánjev -a -o: ~ les, ~i lasje, kóstánjevce -vca m |konj|, kóstánjevica -e ž povodni kóstanj, kóstánjevina -e ž in kóstánjevina -e ž |les|, kóstánjevje -a s, kóstánjevka -e ž 1. goba, 2. palica, kóstánjar -ja m |prodajavec|, kóstánjarica -e ž, kóstánjast -a -o: ~e barve; Kóstánjevica -e ž kr. i., s ~e pri Gorici, kóstánjeviški -a -o, Kóstánjevičani -ov m mn.

Kostaríka -e ž |amer. država|, kostariški -a -o: ~e ladje

Kostél [-éy] -a m kr. i., iz ~a, v ~u, kóstélski -a -o [-ys-], Kóstélsko -ega s [-ys-], s ~ega, na ~em, Kóstélci -ev [-yc-] m mn.

kostonika -e ž bot. kalina, kostoničen žna -o: ~a (živa) meja, kostoničevje -a s bot. kovačnik, kostoničar -ja m zool., kostončene nca m |oreh|

kostim -a m |dvodelna ženska obleka|, kostimski -a -o

kostréba -e ž = kostréva -e ž bot., kostrébast -a -o, kostrévec -vca m kokolj; Kostrévnica -e ž kr. i., iz ~e, v ~i, kostrévniški -a -o: ~a občina, Kostrévničani -ov m mn.

kostúm -a m: odrski ~i, kostúmski -a -o, kostumirati -am, kostumér -ja m, kostumérski -a -o, kostumérka -e ž: gledališka ~

koš kóša m, v kóšu in kóšu: ~ jabolk, ~ za papir, uredniški ~, gnojni, čebelji ~; rakov ~, prsni ~; drevesni, jarbolni ~, sesalni ~ pri črpavki, v ~u nositi, vse v en ~ metati, v ~ deti koga posekati ga, zelje gre v ~, ne v glave; imeti jezik pod ~em v oblasti; ni ne za v ~ ne za na rame; košek -šká m in kóšek -ška m: cvetni ~, košiček -čka m; košár -ja m kdor kóše dela, kóšár -ja m 1. kdor nosi v kóšu, 2. rak, kóšáriti -im 1. kóše delati, 2. s kóšem po svetu hoditi, kóšárstvo -a s, kóšást -a -o; kóšára -e ž, kóšárást -a -o, kóšárica -e ž: ~o ali kóšek dobiti → pelin dobiti (pri snubljenju), kóšarice -ic ž mn. bot., kóšúlja -e ž okrogel pleten kóšek, kóšúljiča -e ž bot.; kóšána -e ž kóšara iz srobotá; kóšévsje -a s mlada gosta rast, kóšnica -e ž: slamnate ~e za čebele; kóšnják -a m opazovavec v jarbolnem kóšu; kóšárka -e ž šp. (*kóšarka), kóšárkar -ja m (*kóšarkáš), kóšárkarica -e ž, kóšárkarski -a -o; kóšáti -ám snope otepati, kóšáj -ájite! kóšál -ála -o, kóšánje -a s: ~ ajdo

Košána -e ž kr. i., v ~i, iz ~e, kóšánski -a -o, Kóšánci -ev m mn.

košát -áta -o: ~ rep, ~o drevo, zelje, ~a laž, ~a ženska, ~a mati (na svatbi), ~o sedeti; kóšátec -tca m čokat človek, kóšática -e ž |drevo in ženska|, kóšátija -e ž, kóšátost -i ž, kóšátiti -im se: lipa se kóšati, dekle se kóšati z avbo; kóšatórep -épa -o, kóšatórépec -pca m

kóšava -e ž vzhodnik v Podonavju

koščen -a -o: ~ obraz, ~ most |otroška igra|, koščenina -e ž izdelki iz kosti, kóščák -a m |oreh in rak|, kóščénka -e ž

|breskev|, kóščénica -e ž 1. breskev, 2. kóstna moka; kóščenéti -im, kóščenél -éla -o, kóščenénje -a s

koščica -e ž: úšesna, ribja ~, sadne ~e, kóščičar -ja m |hrošček|, kóščičást -a -o: ~o sadje, kóščičav -a -o, kóščičevje -a s bot. = kóščičje -a s, kóščičnice -ic ž mn. bot.

košenina -e ž planinski travnik, košenina -e ž 1. košenica, 2. trava z nje; košeničica -e ž bot., košeninar -ja m |polž, komar| kóšenilja -e ž = kóšeniljka -e ž uš, ki daje škrlatno barvo, kóšeniljást -a -o

kóšnja -e ž gl. kóšiti

koštrún -a m oven, koštrúnov -a -o: ~o meso = koštrúnovina -e ž in koštrúnovina -e ž, kóštrúnji -a -e, kóštrúnček -čka m bacek

košúta -e ž jelenja samica: severna ~; kóšútica -e ž, kóšútji -a -e, kóšútje -a s rušje, kóšútnik -a m encijan, kóšutnják -a m |gojišče|; Kóšúta -e ž |gora|, na ~i, s ~e

kót -a m: ~ v sobi; bohínski ~; geom. ostri, pravi ~, v ~u 30°, pod ~om 30°, fiz. lomni, odbojni, odklonaki, vidni ~; bočni, fazni, deklinacijski ~; v ~u čepeti, po ~ih stikati, pretakniti vse ~e; imeti, izgovoriti si ~ v hiši ali pri hiši, na ~u biti, živeti; v ~ postaviti, ~ streljati pri nogometu; kóten -tna -o: ~a črta, ~i lok, ~i zob kóčnik, kóást -a -o poln kotov; kótič -iča m, kótiček -čka m: prijazen, skrit ~, kótičkov -a -o: ~ striček, kótec -tca m 1. majhen kot, 2. oddelek v hlevu za teleta, prašiče; kótník -a m 1. kóčnik, 2. kotomer, 3. železo, 4. ulivalni ~ tisk.; kotnják -a m kotni plug; kótar -ja m 1. kdor stanuje v kotu (doline), 2. kdor ima izgovorjen kot, kótarka -e ž, kótarski -a -o; kotoméř -a m, kotoméřen -rna -o, kotoméřstvo -a s goniometrija; Kót -a m kr. i., v ~u, iz ~a, kóški -a -o in kótski -a -o [-ən-], Kótarji -ev m mn. ali Kóčáni -ov m mn.

kot vez.: bel ~ sneg ko, kakor; ~ pesnik ni pomemben, pač pa ~ vzgojitelj; veljati ~ izvedenec za izvedenca, preoblečen ~ menih v meniha, poslati ~ darilo v dar

kóta -e ž geod. z merjenjem določena višina kake točke, kotirati -am določiti razdaljo dveh točk: ~ risbo

kotáč -a m: kola na dva ~a, jermenski ~, zibel teče po ~ih, sani drže po ~ih; kotáček -čka m, kotáti -ám valiti, kotaliti, kotáj -ájtel kotál -ála -o, kotánje -a s; kotáčnik -ov m mn. zool.

kotalikati -am, kotalikanje -a s = kotali(n)cati -am, kotali(n)canje -a s; kotaliti -im, kotáli -itel kotálč -a -e, kotalil -a -o, kotaljenje -a s

kotálka -e ž stroj. kolesce, ki vodi jermen, da ne zárkne; tisk.: torna, gumasta, varnostna ~; šp. kotálke -álk ž mn., kotálkar -ja m, kotálkarica -e ž, kotálkati -am se, kotálkanje -a s, kotalkališče -a s >[-lk-]

kotánec -nca m spirala: kača se zvije v ~, kotánčast -a -o

kotángens -a m geom.

kotánja -e ž dnikasta udrtna, jama: ledvična ~, kotánjast -a -o: ~ svet, ~i obok, kotánjica -e ž: ~ na licu jamica, kotánjav -a -o poln kotanj: ~a cesta

kótel [-əy] -tla m: žganjarski, parni ~, vas leži v ~u, kótelček -čka [-əuč-] m, kotlíč -čča m, kotlíček -čka m, kótlast -a -o, kotlár -ja m, kotlarica -e ž, kotlárski -a -o, kotlárstvo -a s, kotlárna -e ž 1. tovarna, 2. prostor za kotle, kotlíčkar -ja m kdor kotle krpa, kotláríti -im, kotlárjenje -a s, kotlíca -e ž, kotlíčar -ja m, kotlíšče -a s ognjišče za kotel, kotlóven -vna -o: ~e naprave, kótlavec -vca m [kamen], kótlovka -e ž [ščet in voda], kotlovina -e ž [kovina za kotle], kotlovinski -a -o: ~a zelenica, kotlovinast -a -o bakren; kotlíti -im: ~ okrog drevesa delati luknje za gnojenje

kotenina -e ž, koteninast -a -o

koterija -e ž svojat, združba (v slabem pomenu): dvoraka, politična ~

kotljón -a m 1. ples, 2. pentlja zanj

kotírati -am določiti, imeti ceno, kurz, kotíranje -a s vrednotenje papirjev na borzi

kóti -im mlade imeti, kóti -itel kotéč -a -e, kotil -a -o, koténje -a s: mačka koti; se kotijo kakor zajci; golazen se koti v nesnagi, kotíšče -a s: ~ bolezní

kóta -e ž izvír, vodnjak, jama, mlaka, kótlica -e ž, kótlast -a -o: ~ svet, kotlína -e ž: jezerska ~, kotlí nast -a -o, kotlílnica -o ž

kótaški [k'ó'laški] -a -o ketlaški

kotlét -a m zarebrnica: svinjaki ~; mn.

kotléti -ov m zalizki

kotljáti -ám se, kotljáj -ájte se! kotljál -ála -o, kotljánje -a s: kure se v pesku kotljajo; pes se kotlja, preden leže; kotáti -ám se valjati se, kotáj -ájte se! kotál -ála -o, kotánje -a s

Kótlje Kótelj [-əlj] ž mn. kr. i., v ~ah, hotúljski -a -o, Hotúljsci -ev m mn.

Kótor -a m kr. i., v ~u, kótorski -a -o

kotórna -e ž skalni jereb, bela jerebica

kotrljáti -ám, kotrljánje -a s: otroci se kotrljajo po bregu

kotórn -a m visoki čevlji starogrških tragiških igravcev, bobneč slog: biti na ~u

kótvá -e ž sidro: ~ elektromagneta, kótvica -e ž: ~ dleta, pile, kótvár -ja m [izdelovavec], kotvárna -e ž, kótvast -a -o: ~e oblike, kotvíšče -a s sidrišče

kóv -óva m: ta zlat je znanega ~a, mož, pisanje starega ~a; kóv -í ž [izdelek, podkev]; kóvica -e ž: jermenska, bakrena ~, kovčítiti -im, kovčénje -a s: hladno ~, kóvec -vca m kdor kuje, kóven -vna -o: ~i stroj, ~o železo, kóvnost -i ž: ~ zlatá, kóvnica -e ž, kóvníčen -čna -o: ~i urad; kóvnik -a m kuhinjski možnar; kovnoželežen -zna -o

kováč -a m 1. podkovni ~, svoje sreče ~; 2. bankovec za 10 din; kováčica -e ž, kováški -a -o: ~i meh, kováštvo -a s, kováčnica -e ž, kováčija -e ž; kováček -čka m zool. žolna, kováčnik -a m bot.

kovář -ja m = kovárnik -a m → spletkar, kováren -rna -o → spletkarski, kovárstvo -a s → spletkarstvo, kovářiti -im → spletkariti

kovářti kújem, kúj -te! kújóč -a -e, kovář -a -o: ~ konja, železo, denar, iskre; ~ besede, pesmi, načrte, spletke, laži; nekaj hudega kuje zoper nas; na ostro ~, koga v zvezde ~; kovář -a -o: ~ denar, ~o kolo, ~a vrata, kovářje -a s: hladno ~, ~ konj, spletk, ~ na vratih, na skrjnji; kovářec -nca m [denar], kovářen -lna -o [-ln-]: ~o orodje, kovářnik -a [-řn-] m [stroj za kovanje], kovářlo -a s kladivo, kovářice -a [-lc-] s; kovářčina -e ž okujine pri kovanju

kóvček -čka m: ~e pospraviti, kóvčkov -a -o: ~ pokrov, kovčič -čča m

kovelin -a m min.

koventrirati -am z bombardiranjem do tal razdejati; gl. tudi Coventry

kovina -e ž: bela, pisana, lahka, ležajna, Babbitova ~; kovinast -a -o, kovinski -a -o, kovinstvo -a s, kovinar -ja m, kovinarica -e ž, kovinarski -a -o, kovinarstvo -a s; kovinobrušec -sca m; kovinopisec -sca m metalograf; kovinostrugar -ja m; kovinoznánstvo -a s metalurgija

Kóvno -a s glavno mesto Litve, kóvenski -a -o [-vən-]

*kóvter -tra m prešita odeja

kôza -e in kozé ž, mn. kôze in kozé, kóz, kóz in kozá: divja ~, volk sit in ~ cela, stara ~; tesarska, triangulacijska, mostna ~; kuhinjska ~, ~ v telovadnici; brusaška, podkovska ~; ~o biti [igra]; ~e staviti; cepiti otroke zoper ~e, zboleti za ~ami, dekleta je zmerjal s ~ami; kózji -a -e: ~a brada, ~e noge [rezbarsko orodje], ~i parkeljci bot., ~a steza; ~e molitvice; kózast -a -o: koza ~a! kozína -e ž [meso, koža, volna], kozinast -a -o: ~i čevlji; kozica -e ž 1. majhna koza, 2. podstavek, 3. kuhinjska posoda, 4. ptica, 5. jamska ~ [rak]; kozáča -e ž 1. velika koza, 2. lesen trinožnik: ~ pri mostu; kozják -a m = kozára -e ž kozji hlev, kózjak -a m [govno]; kozár -ja m kozji pastir, kozarica -e ž, kozárski -a -o, kozáriti -im koze pasti, ukvarjati se s kozjo rejo, kozárjenje -a s; kozárnik -a m [sir]; kozáv -áva -o: ~i otroci, kozávec -vca m, kozávka -e ž, kozávost -i ž

kozák -a m 1. donski ~i, 2. hrošč, kozáški -a -o: ~i hetman, kozáštvo -a s

kozárec -ra m: ~ vina, pregloboko v ~ pogledati, zvrniti ga ~, ~ za vlaganje sadja, kozárček -čka m, kozárčič -a m, kozárč(k)ast -a -o, kozárčev -a -o: ~o dno, ~ rob

kózal [-øy]-zla m: divji ~, ~a za vrtnarja narediti, ~ v zelniku, smrdi ko medmašni ~; ti ~ neumni, pohotni, stari! s ~om zmerjati koga, samostanski ~ brat; za ~a narediti, ~ biti, ostati (pri igri); ~a ustreliti, ~e prevračati; streha na ~a, kočijaž sedi na ~u, ~ na ostrešju, pri plugu; ~ je kozolec brez strehe; kozlów -a -o in kózlov -a -o: ~a brada, kozlówski -a -o, kozlina -e ž = kozlovina -e ž [koža in meso]; kozlè

-éta s, kozlétina -e ž, kozlič -lča m, kozlíček -čka m: zool. hišni, muškatni ~, kozličevina -e ž [koža]

kozarija -e ž kramljanje, kozér -ja m kramljavec

Kozják -a m [pogorje], na ~u; Kózjak -a m [grad]; Kózje -ega s, v ~em, kozjánski -a -o, Kozjáni -ov m mn.; Kozjánsko -ega s, na ~em

kozje -v sestavi: kozjebrád -áda -o, kozjebrádec -dca m, kozjeréja -e ž kozja reja, reja koz

kozáti -ám bruhati, kozláj -ájte! kozlál -ála -o, kozlánje -a s, kozlarija -e ž kozlik -a m bot. špajka, kozlíkov -a -o: ~o olje, kozlíka -e ž bot., kozlílec -nca m bot., kozlíčevje -a s bot.

Kózma -a in -e m os. i., Kózmov -a -o, Kózmez -a [-mak-] m

kozmetika -e ž nauk o lepotilih, kozmétik -a m, kozméticoen -čna -o lepotilen, kozméticoem -a m lepotilo, líčilo, nav. mn. kozmética -ik s

kózmos -a m vesoljstvo, kózmičen -čna -o: ~i žarki, kozmogonija -e ž nauk o nastanku sveta, kozmogóničen -čna -o, kozmografija -e ž popis sveta, zlasti ozvezdij, kozmógraf -a m, kozmógráfičen -čna -o = kozmógráfski -a -o, kozmologija -e ž, kozmólogičen -čna -o = kozmóloški -a -o; kozmonávt -a m, kozmonávтика -e ž; kozmopolit -a m svetovljan, kozmopolitski -a -o, kozmopolitizem -zma m, kozmopolitstvo -a s

kozó -v sestavi: kozodér -éra m 1. kdor koze dere, 2. močan veter; kozodój -ója m = kozomlèz -éza m zool.; kozomòr -òra m sodra, babje pšeno; kozonòg -óga -o; kozopfak -a m oktober; kozoróg -a m 1. divji kozel, 2. ozvezdje; kozorógov -a -o: ~ povratnik

kozólec -lca [-yc-] m: ~ samc, dvojnik, vezani, iztegnjeni ~, ajda je v ~u; ~e prevračati; ~ gre pri stiskalnici skozi gredelj v plaznico; ~ je pri mlinskem jezju, pri saneh, pri kolovratu

kozolnják -a [-yn-] m zool. [plaščar]

kozúl -a m = kozúlja -e ž 1. posodica iz brezovega luba: ~ rdečih jagod; 2. strok, luščina, lupina; 3. sestavljen cvet

kôza -e ž: gladka, nagubana ~, ~ se lušči, do ~e moker, skok čez ~o, iz ~e deti, ~o ustrojiti komu, na svoji ~i občutiti, ne bi bil rad v njegovi ~i,

volk v ovčiji ~i, piti na medvedovo ~o, za ~o mu gre, ne moreš mu do ~e, ~o naprodaj nositi, iz ~e skočiti, sama kost in ~ ga je, debelo ~o imeti, odnesti zdravo ~o; za ~o cepiti; kóžica -e ž: vezna, plavalna, deviška ~; kožúlja -e ž *debelika, debela koža*; kóžen -žna -o: ~a bolezen, kožen -a -o: ~a listnica, kóžnat -a -o, kóžast -a -o; kóžar -ja m *trgovec, krznar*, kóžarica -e ž, kóžarski -a -o, kóžarstvo -a s, kožarja -e ž, kožariti -im; koženica -e ž *pergament, oslovsko koža*, koženičen -čna -o; kožekrilci -ev [-lc-] m mn. zool.

kožélj -a m 1. *palica na preslici*: na ~u je kodelja, 2. *železna os, ki se okrog nje vrti gornji mlinski kamen*; kožéljen -ljna -o: ~i boben, kožéljast -a -o, kožéljar -ja m *izdelovavec*; kožéljnica -e ž 1. ~ na preslici, 2. *kost, kožéljničen -čna -o*: ~a plat podlaktá

kožóla -e ž *podbradek, podgrlina pri živini, kožólica -e ž*

kožuh -úha m: ovčji, zimski ~, ~ na mleku, kožúšen -šna -o = kožúhov -a -o, kožúšček -čka m, kožúhar -ja m 1. *prodajavec*, 2. *žival s kožuhom*, 3. *hrošč*, kožúharica -e ž, kožúharstvo -a s, kožúhast -a -o, kožúhovec -vca m *molj*, kožuhovina -e ž, kožuhovinar -ja m, kožuhovinarica -e ž, kožuhovínast -a -o; kožúhka -e ž = kožúška -e ž *hruška*, kožúhožérci -ev m mn. zool.

kožúhati -am in kožúhátí -ám *ličkati koruzo*, kožuháj -ájte! kožuhál -ála -o, kožuhánje -a s, kožuháč -a m, kožuhína -e ž, kožuhínje -a s *ličkanje*

kráča -e ž: biti urnih krač, svinjska ~, kráčica -e ž, kráčman -a m, kráčnica -e ž *[kost na nogi]*, krácnja -e ž *sprednja svinjska noga*

kráče kráč ž mn. *krajne kratke brazde*

kráčina -e ž gl. *kratek*

kráda -e ž *skladanica drv*

krádež -a m gl. *krasti*

krágulj -úlja m zool., kragúljev -a -o, kragúlji -a -e, kragúljec -ljca m

krágúljec -ljca m *[zvonček]*, kragúlječek -čka m, kragúlječkati -am, kragúljiti -im

Kraigher *[kráiger]* -ja m *[sl. pisatelj]*, **Kraigherjev** -a -o

kraj *predl. z rod.*: ~ reke, ceste, peči

kráj krája m: iz ~a v ~, zgornji, dolnji ~ vasi, na ~u sveta, za ~em njive,

od ~a odriniti, h ~u pritisniti, od konca do ~a, pod ~ leta, brez konca in ~a, prepira *ali* prepiru ni (ne) konca ne ~a, vse od ~a jesti, od ~a začeti, za ~em hoditi, pluti, voziti *pri bregu*, vse do ~a pokončati, v ~ dejati, delo je v ~u, do ~a dognati, vino je pri ~u; s ~em očesa koga pogledati, na dva ~a biti; klobuk širokih ~ev, saditi v lehe ali na ~e, pet ~ev njive; to je prijazen ~, domači ~, v starem ~u v *domovini*, iz naših ~ev doma, v tuje ~e iti; krájek -jka m *krajna brazda*, krajjšče -a s: ~ daljice, kraján -ána m *rojak*, krajánec -nca m *stanovavec na kraju vasi*; krajepis -a m, krajepisec -sca m, krajepisje -a s, krajepisen -sna -o

krája -e ž gl. *krasti*

krájcar -ja m *[nekdanji novc]*, krájcarski -a -o: ~o blago, krájcarček -čka m

krájec -jca m: ~ kruha, njive, prvi ~ lune, ~ pri suknu, hlotu, ~i platna, krájček -čka m

krájén -jna -o 1. ~a deska, *alp. ~a groblja, poč, zev*; 2. *krajeven*; krájnik -a m 1. *smrekovi ~i*, ~i klobuka, tkavski ~, 2. *anat. modrostni zob, vet. zadnji sekavec*; krájnica -e ž *[deska]*; krájnost -i ž

krájeven -vna -o in *krajéven* -vna -o: ~i ljudski odbor, ~e razmere, potrebe, *med. ~a anestezija*; krájevac -vca m 1. *krajna deska*, 2. *kraj klobuka*: zavihan ~; krájevina -e ž in *krajevina -e ž rob blaga*

krájina -e ž: Slovenska, Suha, Julijska, Bela ~, krájinski -a -o: ~i fantje, Krájínčan -a m *prebivavec Suhe krajine*, krájinec -nca m

krajina -e ž: ~ v slikarstvu, krajinski -a -o: ~a slika, krajinar -ja m *[slikar]*, krajinarski -a -o, krajinarstvo -a s

krájšati -am, krájšanje -a s: ~ čas, dnevi se krajšajo, pravico ~ komu, ~ ulomek, krajšáva -e ž, krájšnica -e ž *bližnjica*

krák -a m: ziblje se na dolgih ~ih nogah, ~i šestila, kota; žabji ~ *bedro, jajca, zalega, okrak*

krákati -am, krákanje -a s, krakotátí -ám *krakati*, krakotáj -ájte! krakotál -ála -o, krakotánje -a s, krakót -óta m, krákniti -nem: vrana *krakne*

Krákov -a m *[mesto na Poljskem]*, krákovski -a -o, Krákovčan -a m, Krákovčanka -e ž

krakovják -a m 1. *poljski ples*, 2. *pesem*
 Krákovo -ega s, v ~em, iz ~ega, krákovski
 -a -o: ~o predmestje v Ljubljani
 králj -a m: grški ~, ~ pri šahu, pri keg-
 ljanju, ~ Matjaz, králjev -a -o (*osebno*),
 králjév -a -o (*splošno*) = králjévska -a -o,
 králjéstvo -a s, králjevina -e ž [*dežela*,
les, *drevo*, *trta*], králjič -lča m, králjiček
 -čka m [*ptič*], králjevič -a m: ~ Marko,
 králjična -e ž, králjevátí -újem, králjúj
 -te! králjevál -ála -o, králjevánje -a s:
 ~ čez koga, nad kom, komu; mir
 kraljuje, kraljica -e ž: ~ mati, ~ pri
 šahu, lepotna ~, králjičin -a -o, král-
 ljíči -a -e: po ~e opravljena, králjičnik
 -a m [*jabolko*], králjičnica -e ž [*hruška*]
 kráma -e ž: prodajati staro ~o, ponujati
 svojo ~o, krámar -ja m, krámarica -e ž,
 krámarški -a -o: ~a politika, duša,
 kramarija -e ž, krámarstvo -a s, kram-
 arítí -im, kramárjenje -a s
 krámjláti -ám, krámjláj -ájte! krámjlál -ála
 -o, krámjlánje -a s, krámelj -mlja m,
 krámjlávec -vca m = krámjláč -a m
 krámp krámpa m *rovnicá, rovača*: s ~om
 puščati komu, star ~ [*konj*], krámpátí
 -ám, krámpáj -ájte! krámpál -ála -o,
 krámpánje -a s, krámpár -ja m *kdor*
dela s krámpom, krámparica -e ž,
 krámpáč -a m, krámpica -e ž *rovnicá*,
pralica
 krámpěž -a m 1. ~ pri podkvi, 2. ~i
dereze, priprava za hojo po ledu in za
plezanje
 kraniologija -e ž *nauk o človeški lobanji*,
 kraniológ -a m, kraniolóški -a -o;
 kraniométrija -e ž *merjenje lobanj*,
 kraniométričen -čna -o
 Kránj -a m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, kránjski
 -a -o, Kránjčani -ov m *mn.*
 Kránjec -njca m, Kránjčev -a -o, Kránjica
 -e ž, Kránjičin -a -o, Kránjska -e ž,
 iz ~e, Kránjsko -ega s, na ~em,
 s ~ega, kránjski -a -o: ~a klobasa,
 ~i Janez, kránjščina -e ž [*govorica*],
 kránjica -e ž [*hruška*], kránjič -lča m
 [*panj*]
 Kránjska góra -e -e ž *kr. i.*, v ~i ~i,
 kránjskogórski -a -o, Kránjskogórci -ev
 m *mn. in Boróvci -ev m mn.*
 kráp krápa m *ocvrtek, praženek*, krápec
 -pca m, *nav. mn. krápci -ev* [*močnata*
jedl], krápek -pka m *malhen krap*, krápar
 -ja m [*pek*]

kráp krápa m [*riba*], krápvov -a -o: ~o
 meso = krapovina -e ž, krapíšče -a s
 [*ribnik*] = krápvovnik -a m, krápvovci -ev
 m *mn. zool.*
 Krápná -e ž *kr. i.*, v ~i, iz ~e, krápninski
 -a -o: ~i pračlovek, Krapinske Toplice
 krás -a m, krásen -sna -o, krástí -im,
 krásí -íte! krásil -a -o, krásěn -ěna -o,
 krásénje -a s, krásóta -e ž, krásóten -tna
 -o, krásótec -tca m, krásotica -e ž,
 krásívec -vca m
 krás in krás -a m *ozemlje s kraškimi pojavi*:
 dolénjski ~, krásina -e ž *kamnita kra-*
jina, krásinast -a -o, krásčina -e ž,
 Krás Krása m [*pokrajina*], kráski -a -o:
 ~e jame, doline, ~i pojavi, ~i teran,
 ~e vasi, Krásívec -vca m, Krásévka -e ž,
 krásévka -e ž [*hruška*], krásévski -a -o:
 ~i značaj, krásnat -a -o: ~ svet
 kráslika -e ž *bot.*
 krásnik -a m *zool.*: borov ~
 krásptí -am *praskati*, kráspanje -a s,
 kráspáč -a m
 krásta -e ž (*hrasta*): ~ se naredi, posuši,
 odlušči, krástast -a -o, krástav -a -o,
 krástavost -i ž, krástavec -vca m 1. *člo-*
vek, 2. *zool.*: moraki ~, krástavka -e ž;
 krástica -e ž, krástítí -im se, krástenje
 -a s: rana se krásti; krástika -e ž *bot.*,
 krástovina -e ž in krástovína -e ž
 krástáča -e ž, krástáči -a -e
 krástí -dom, krástí -te! krádel -dla -o in
 král krála -o: krade ko sraka, v hišo
 se ~, bogu čas ~; krája -e ž, krádež
 -a m 1. *kraja*: živetí od ~a, 2. *tat*,
 kradljív -a -o: ~a bolezen, kradljívec
 -vca m, kradljívka -e ž, kradljívost -i ž,
 krádoma *prisl. (na)skrtvaj kakor tat*,
 kradún -a m
 krát kráta m: pet ~ov, koliko ~ov,
 neke ~i, druge ~i; *vendar drugikrat*
 krátek -tka -o, *prim. krájši -a -e = krájši*
 -a -e, *prisl. kráj(š)e in kráč(j)e*: ~e hlače,
 ~i lasje, ~a vrv, pot, ~ govor, čas,
 rok, ~o življenje, laž ima ~e noge;
 ~i film, stik; biti ~e sape, pameti,
 ~ega pogleda, ~ih besedi; na ~o koga
 odpraviti; na ~o koga prijeti, na ~em
 držati, ob ~em povedati, ~o in malo
 ne, ~o nikar, ~o malo ni bil zadovoljen,
 v ~em, pred ~im; kratíca -e ž,
 kráčina -e ž, krátkost -i ž in kratkóst
 -i ž, kratkóta -e ž
 kráter -ja m *ognjeniško žrelo*, krátérski -a -o

Krátés -a m [*komedioğraf*], **Krátésov** -a -o
Krátinos -na m [*gr. pisec komedij*], **Krátinov**
-a -o

krátiti -im, **krátí** -te! **krátíl** -a -o, **krátén**
-a -o, **kráténje** -a s: ~ komu pravice,
veselje, čast, **krátítev** -tve ž, **krátívec** -vca
m 1. *kdor krati*, 2. *poudarno znamenje,*
gravis

kratko -v sestavi: **kratkočasén** -dna -o;
kratkočasén -ena -o, **kratkočasnost** -i ž,
kratkočasnéž -a m, **kratkočasnica** -e ž,
kratkočasje -a s, **kratkočasiti** -im,
kratkočasenje -a s; **kratkodnévnicé** -ic ž
mn. bot.; **kratkočlávéc** -vca m; **kratko-**
hláčnik -a m; **kratkojezčičniki** -ov m *mn.*
zool.; **kratkokljúnci** -ev m *mn. zool.*;
kratkokrílci [-lc-] -ev m *mn. zool.*;
kratkolás -ása -o; **kratkonóg** -óga -o;
kratkorép -épa -o, **kratkorépci** -ev m
mn. zool., **kratkoréпка** -e ž [*češnja,*
hruška]; **kratkoróčen** -čna -o: ~o
posojilo; **kratkotrájen** -jna -o, **kratko-**
trájnost -i ž; **kratkovalóven** -vna -o;
kratkoviden -dna -o: ~ človek, ~a
politika, **kratkovidnost** -i ž, **kratko-**
vidnéž -a m; **kratkoživ** -a -o

kráva -e ž: **molzna**, **stélna**, **mladovna** ~,
moraka ~; ~o s svedrom dreti, že ~e
se bodo smejale, to je kakor pet krav
za en groš, ponoči je vsaka ~ črna, pije
kakor ~; **krávica** -e ž: **božja** ~ *pika-*
polonica, **kráváča** -e ž, **kravár** -ja m,
kravarica -e ž, **kravárski** -a -o, **kraváriti**
-im, **kravarija** -e ž, **krávče** -ta s, **kravénta**
-e ž *stara krava*, **kravétina** -e ž *kravje*
meso, **kravína** -e ž *kravja koža*, **kravje**
usnje, **kravíšče** -a s = **krávše** -ta s
zanikrna krava, **krávji** -a -e: ~o mleko,
~a dékla, **kupčija**, ~i *zvonec*, **požirek**,
krávjak -a m, **krávjica** -e ž [*goba*],
kraváti -ám *hitro in grdo kaj delati*,
kraváj -ájte! **kravál** -ála -o, **kravánje**
-a s; **kravosés** -ésa m *zool.*; **kravoróg**
-a m [*školjka*]; **Kravjak** -a m *kr. i.*,
-na ~; **Kravja dolina** -e -e ž *kr. i.*

kraváj -a m *hleb*, **kravájec** -jca m *olovna*
drožica = **kravájček** -čka m *posušen*
domači kvas v hlebčkah, **kravájka** -e ž =
kravájinka -e ž [*hruška, jabolko*], **kravó-**
jec -jca m *bot. gozdni koren*

kravál [-dl-] -a m → **hrup**, **hrušč**, **razgrajanje**,
kravalirati -am → **razgrajati**

kraváta -e ž *ovratnica, samoveznica*, **kra-**
vátén -tna -o: ~a igla

krávl -a m [*način plavanja*], **krávlati** -am

kráža -e ž: **kríže** in ~e *delati*

křc -a m *lahen udarec*, **křcati** -am, **křcanje**
-a s, **křcniti** -nem: po prstih ~, **křcljáj**
-a m, **křc medm.**

křcelj -clja m in **křcélj** -ljá m *hlod*, **křcljast**

-a -o, **křcljät** -áta -o, **křcljevina** -e ž

křč -a m: ~ v nogi, **smrtni** ~, ~ prime,
lomi, **vije**, **drži**; **křčeví** -a -o: ~ jok,
smeh, ~o držati; **křčev** -čna -o: ~a
zel bot., ~a žila = **křčnica** -e ž, **křčevéc**
-vca m; **křčnicé** -ic ž *mn. bot.*, **křčeven**
-vna -o: ~ otrok

křčiti -im *trebiti*, **křčenje** -a s: ~ gozd,
~ si pot, **křčítev** -tve ž, **křča** -e ž =
křčovina -e ž = **křčje** -a s, **křčevinar** -ja
m, **křč** -i ž: v ~éh kopati, **křčnica** -e ž
rovnica

křčiti -im, **křčenje** -a s: **roko** ~ in **iztezati**,
srce se mi **křči**, **zaloge** se **křčijo**, **zavoljo**
denarja se ne bom **křčil**; **křčítev** -tve ž,
křčljív -a -o: ~i **křemplji**, ~a **mišica**,
~o **vlakno**; **křča** -e ž *tel.*

křčma -e ž, *rod. mn. křčem [-čém]*, **křčem-**
ski -a -o [-čém-]: ~i **izobesek**, **křčmár**
-ja m, **křčmarica** -e ž, **křčmárski** -a -o:
~a obrt, **křčmárstvo** -a s, **křčmáriti** -im,
křčmárjenje -a s

křdél -a s: ~ **ciganov**, **ljudi**, **křdélce** -a
[-lc-] s, **křdélén** -lna -o [-ln-]: ~i **nagon**,
křdéloma prisl.

křeácija -e ž *ustvaritev*: **odrska**, **igravska** ~,
křeírati -am *ustvarjati, ustanoviti*, **křeátiv-**
ven -vna -o *stvarilen, ustvarjalen*, **křeátiv-**
nost -i ž, **křeátúra** -e ž *pokveka, kleče-*
plazen, od milosti mogočnjakov odvisen
človek

křeátín -a m *kem. [sestavina mišičja]*

křébrí *prisl. vkreber*: pot se je ~ obrnila,
křébrica -e ž *strna pot navzgor*

křebálj(ic)a -e ž [*lišavna rastlina*]: **repična**,
véliká, **omamna** ~

křéč -a m *bot.*: vedno zeleni ~; **křéčnicé**
-ic ž *mn. bot.*

křéčiti -im: **noge** ~, **kaj** se **křéčiš** **tod**
okoli? ~ voz **ravnati**, **křéča** -e ž *tel.*,
křéčen -čna -o: ~a **seja tel.**

křéda -e ž 1. **šolska** ~, **zapisati** **kaj** s ~o
v **dimnik**; 2. **na** ~o **pití**; 3. **tehnika sli-**
kánja; **křéden** -dna -o: ~a **formacija**,
křédnica -e ž **křédna zemlja**, **křédnat**
-a -o **bogat s kředo**, **křédast** -a -o, **křédati**
-am s **kředo večkrat prevleči, pomazati**,
křédica -e ž

kredénca -e ž *lava*, kredénčen -čna -o: ~i nastavek
kredit -a m *zaup*, *veljava*: spraviť ob ~, kreditirati -am na *upanje ali vero dati*, kreditiranje -a s: ~ komu kaj; krediten -tna -o: ~o pismo, ~ človek *veljaven, ugleden*, kréditor -ja m *kdor daje blago ali denar na up*, upnik
krédo -a m *verozpoved*: priti v kaj kakor Pilat v ~, njegov pisateljski ~, od glorie do ~a; *gl. tudi credo*
krégati -am *karati*: stara mati krega me, kregan bom, sosedi se kregata *prepirata*; krega se s sosedo, saj se s pametjo kregaš, gospodar se krega čez hlapca, na hlapca, krég -a m
kréhati -am *kašljati*, kréhanje -a s, kréhav -a -o, kréhavec -vca m = krehác -a m = krehálo -a s, kréhavka -e ž; *gl. tudi hrecati*
kréhati -am *lomiti*, kréhanje -a s: sneg je dreve krehal; krehniti kréhnem, kréhni -ite! kréhnil -ila -o *in* kréhiniti -nem s *stal. poud.*: vrh je krehnil
kréhelj -hlja m = kréhelj -hlja m: marelico v ~ cepiti
kréka -e ž *črna žolna* = krékavt -a m
krékati -am = krekotáti -ám *in* -éčom, krekotáť -ájte *in* krekéči -te! krekotáť -ála -o, krekotáňje -a s: žabe krek(et)ajo *ali* krekéčejo
krejlút -i ž *lit. perut*
kréma -e ž *smetana, mazilo*: ~ za čevlje, ~ za britje; krém *neskl. motno rumen*: ~ obleka, barva; barvati, pleskati na ~, vleče na ~
krematórij -a m *peč za sežiganje mrličev, sežigališče*, kremácija -e ž *sežiganje mrličev*
Kremelj -mlja m *kr. l.*, krémeljski -a -o [-málj-]
krémén -éna m, kreménov -a -o: ~ gručč, kreménovec -vca m, kreménast -a -o: ~a zemlja, kremenát -áta -o, kreménčev -a -o: ~a voda, kislina, kreménec -nca m *silicij*; kreménček -čka m, kremenica -e ž *silicijev dioksid*, kremenasta *prst* = kreménka -e ž, kremenit -a -o: ~i apnenec, ~ značaj, kremenitost -i ž, kremenjáň -a m [*rudnina*], kremenjáča -e ž 1. *puška*, 2. *morska goba*, kreménje -a s = kreménovje -a s, kremenik -a m [*prod, kamnolom*], kreménski -a -o: ~a luč

krémpeľj -plja m: imeti dolge ~e, ne da iz ~ev, ti ~ ti! ~e zasaditi v meso, *vulg. prst*; krémpeľjc -a [-pélj-] m, krémpeľjček -čka [-pélj-] m 1. *majhen krepelj*, 2. *otrok*, krémpljar -ja m *žival s krepeljmi*, krémpljast -a -o, krémpljät -áta -o, krémpljáti -ám, krémpljáj -ájte! krémpljäl -ála -o, krémpljánje -a s, krémpeľjčarke -ark ž *mn. [opice]*
Kréms -a m [*mesto v Avstriji*], krémški -a -o: ~o belilo
krémžiti -im, krémženje -a s: ~ usta, obraz, otrok se kremži, krémža -e ž 1. *kremženje*, 2. *človek, ki se rad kremži* = krémžar -ja m, krémžast -a -o, krémžljiv -a -o, krémžljivec -vca m, krémžljivka -e ž
krénilica -e ž *bot.*
kréniti krénem, kréni -ite! krénil -ila -o: ~ na pot, s poti ~, ~ koga na pravo pot, ~ na levo, vreme se ne krene
kreól [-ól] -a m [*potomec romanskih priseljencev*], kreólka -e [-lk-] ž, kreólski -a -o [-ls-]
Kréon -ta m *gr. mít. [tebanski kralj]*, Kréontov -a -o
kreozót -a m [*oljnata tekočina*]
krép -a m [*kodrasta svilena tkanina*], krepdešin -a m, krepdešinast -a -o: ~a obleka, krép *neskl.*: ~ papir
krépáti -ám *poginiti*, krepáj -ájte! krépál -ála -o, krepán -a -o, krepávati -am, krepávánje -a s, krepalina -e ž *poginula žival*, krépniti -nem, krépní -te! krépníl -a -o, krépnjen -a -o; *vse vulg.*
krépék *in* krepák -pká -ó *in* krépék -pka -o, *prisl. krepkó, prim. krepkéjši* -a -e, *prisl. krepkéj(š)e*: ~ glas, udarec, junak, ~ tisk; krepčáti -ám, krepčaj -ájte! krepčál -ála -o, krepčánje -a s: ~ se z vinom, krep(č)iló -a s, krepčálen -lna -o [-ln-], krep(č)ilén -lna -o [-ln-]: ~a pijača, krepíti -im, krèpi -ite! krepíl -a -o, krepkóst -i ž
krépélo -a s *in* krepél [-éy] -i ž, krepélce -a [-yc- / -lc-] s, krepélec -lca [-yc- / -lc-] m: ~ zagnati komu pod nože, krepeláti -ám, krepeláj -ájte! krepelál -ála -o, krepelánje -a s: ~ jabolka, krepelíti -im, krepéli -ite! krepelíl -a -o, krepeljénje -a s: ~ kokoši
krepenéti -im *trditi*, krepéni -ite! krepenéč -a -e, krepenéč -éla -o, krepénénje -a s, krepén -a -o *otrdel, otrpel*: ~i prsti

krepíti -fm gl. krepék

krepíja -e ž = krepíljica -e ž |raca|

krepóst -i ž, krepósten -tna -o: ~a žena, krepóstnost -i ž, krepóstnik -a m, krepóstnica -e ž, krepóstniški -a -o

krés -a m, mn. kresóvi in krési: šentjanžev, zimski ~, ~ kuriti, o ~i se dan obesi, kresén -sna -o: ~i večer, kresnik -a m 1. *bajeslovno bitje*: ~i se tepejo *bliskavica*, 2. *junij*, kresníka -e ž |jabolko|, kresníkar -ja m |hrošč|, kresníkovec -vca m |jabolko|, kresováti -újem, kresúj -tel kresovál -ála -o, kresovánje -a s, kresovávéc -vca m, kresovávka -e ž; kresíšče -a s kraj, kjer kurijo kres, kresnikováti -újem, kresnikujóč -a -e, kresnikovál -ála -o, kresnikovánje -a s

kresáti krésem, kréši -íte! kresóč -a -e, kresál -ála -o, kresánje -a s: ogenj ~ iz kamna, konj krese iskre, čevlje ~, kamen ~ *ostrine odbijati*, ~ ob kamen; konj se krese, misli se kresejo, kam jo krese? tako je kresal, da smo od smeha pokali, ~ se s kom; kresilo -a s, kresálo -a s, kresálen -lna -o [-ym-/-ln-]: ~a goba, ~i kamen = kresálnik -a [-ym-] m, kresniti kresnem, kresni -íte! kresníl -ila -o in kresniti -nem s stal. *poud.*, kres krésa m kdor se baha in pretirava: ti bóre ~ ti

kresíja -e ž |nekdanji okrožni urad|, kresíjski -a -o

kresníca -o ž 1. *žuželka*, 2. *bot.*, 3. *deklica kresovavka*, kresníčevje -a s *bot.*

kréša -e ž: travníška ~ *bot.*, kréšelj -šlja m *zool.*, kréšica -e ž *bot.*

kréšec -šca m *korček*, *ciklama*

kréšič -a m |hrošč|: bakrenasti ~, zlati ~

Kréta -e ž |gr. otok|, krétski -a -o: ~a kultura; Krečán -ána m, krečánski -a -o

krétáti -am: ~ voz → *obračati*, ~ se po salonu → *sukati se*, *gibati se*, krétnja -e ž *gib*, kréta -e ž. 1. *veslo*, *drog za veslanje broda*; 2. *močan in neroden človek*, kretálo -a s *gonilo*, kréten -tna -o: ~a naprava, kretínica -e ž, krétničén -čna -o, krétničar -ja m, krétnik -a m, krétniški -a -o, krétnost -i ž *gibčnost*

krétén -a m *bebek*, kreténstvo -a s, kretínizem -zma m *behavost*, kreténski -a -o *bebčevski*, *bebast*

krétílik -a m |*antična stopica*|

krétón -a m |*bombaževina*|, kretónast -a -o

Kréusa -e ž *Enejeva žena*, Kreúsin -a -o

krévíja -e ž 1. *kljuka*, *grebljica*, 2. *zmerljivka*, krévelj -vija m, krévljast -a -o, krévljáti -ám, krévljáj -ájte! krévljál -ála -o, krévljánje -a s, krévljáč -a m, krévljica -e ž 1. *majhna krevlja*, 2. *znč. metelčica*, *krevljasta pisava*

kréváti -ám, krevsáj -ájte! krevsajóč -a -e, krevsál -ála -o, krevsánje -a s, krevsáč -a m, krevsa -e ž *kdor krevsa* = krevsálo -a s *neroda*

Kréz -a m, Krézov -a -o; gl. tudi *Kroisos*

krézíja -e ž *odlomljena*, *odsekana vejica*, krézúljast -a -o

Kff -a m |gr. otok|, kffski -a -o: ~a deklaracija

křhati -am, křhanje -a s: ~ nož, ~ ceno, prijateljstvo se křha, pri njih se křha, křbok -hka -o in křbék -hká -ó: ~ les, křuh, ~a lepota, ~o zdravje, křhkost -i ž, křhljív -a -o, křhljívost -i ž, křhkóba -e ž, křhkóben -bna -o; křhkopádina -e ž |*trta*|

křhélj -hlja m in křhélj -hljá m: jabolčni ~i, křhljíč -čka m, křhljíček -čka m, křhljev -a -o: ~a voda = křhljevka -e ž = křhljevéc -vca m, křhlják -a m *kruh s křhljiči*

křhlika -e ž *bot.*, křhlikov -a -o: ~ čaj, křhlikovec -vca m, křhlikovina -e ž in křhlikovina -e ž, křhlička -e ž *bot.*, křhličeje -a s *bot.*

křhljáti -ám, křhljáj -ájte! křhljál -ála -o, křhljánje -a s: ~ sadje, krompir, repo, křhljánka -e ž *na kose zrezana repa ali pesa*, křhljálnik -a [-ym-] m |*priprava za křhljanje*| = křhljáč -a m, křhljálén -lna -o [-ln-]; křhljávéc -vca m, křhljávka -e ž *kdor křhlja*, křhljávski -a -o; křhljíčkati -am, křhljíčkanje -a s

kří krví ž *edn.*, 3. *křvi*, 4. *kří*, 5. *v křvi*, 6. s *křvíj*: strjena, venozna, arterialna ~; vroče, hladne, hude, lene, lahke ~i biti; knežje ~i; po ~i brat, ljubiti svojo ~, mirno ~ ohraniti, nedolžna ~ je tekla, to ima v ~i, hudo ~ napraviti, ~ ni voda; iz ~i in mesa, ~ se pretaka, kroži, se strdi, sesede; ~ prelivati, puščati, kašljati; ~ v glavo stopi, sili; do ~i raniti, s ~jo plačati, preiskati ~ (glede) na sladkor; zmajeva ~ *smola*

kříčáti -ím, kříči -íte! kříčč -a -e, kříčál -ála -o, kříčanje -a s: na vse grlo ~, to kříči po maščevanju; kříčč -čča -e *príd.*: ~a reklama, ~e rdeča barva,

~ primer; krič -a m, kričáč -a m 1. *vpijat*, 2. *otrok*, kričáški -a -o, kričáštvó -a s, kričáv -áva -o, kričávosť -i ž, kričávec -vca m, kričávka -e ž, kričaj -a m: otroci so ~i, kričálo -a s

krik -a m: ~ in vik, ~ zagnati, krika -e ž: ~ in vika, krikati -am, krikanje -a s, krikavec -vca m *poljski muren*, krikniti -nem

kriket -a m [*športna igra*], kriketen -tna -o: ~a palica

krilo -a s: ptičje, žensko, spodnje ~, ~ vrat, vojske, letala, propelerja, stavbe; pljučno, jetrno ~; otroka na ~ vzeti, držati se materinega ~a, matere za ~, v Abrahamovem ~u, v ~u zemlje, teme; zvon je v ~u počil, krilen -lna -o [-ln-]: ~a peresa, ~i pločnik, ~a vrata, črpavka, krilce -a [-lc-] s, krilec -lca [-lc-] m *šp.*: levi ~, krilski -a -o [-ls-]: ~a vrsta, krilát -áta -o, krilátec -tca m, krilática -e ž *krilata beseda*; kriliti -im, kriljenje -a s: z rokami ~; kriljáti -ám, kriljál -ála -o, kriljánje -a s: večča krilja okoli luči; krilnat -a -o [-ln-], krilnik -a [-ln-] m *kdor stoji na krilu*; krilonóžci -ev m *mn. zool.*

Krilóv -a m [*rus. basnik*]: basni ~a

Krím -a m [*polotok*], krímski -a -o: ~a vojna

Krím -líma m [*gora prt Ljubljani*], krímski -a -o: ~e jame

krimínál [-ál] -a m *hudodelstvo, sodnija, jetnišnica*, krimínálen -lna -o [-ln-] *kazenski*: ~o pravo, ~i roman = krimináлка -e [-lk-] ž, krimínálnost -i [-ln-] ž *kaznivost*, krimínálist -a m *strokovnjak v kazenskem pravu*, krimínálistika -e ž, krimínálec -lca [-lc-] m *hudodelec*, kriminologija -e ž

krínka -e ž: pod ~o prijateljstva, ~o sneti, strgati z obraza, krínkati -am, krínkanje -a s

krínolína -e ž *krilo na obroče*

kríolít -a m *min.*, kríohalít -a m *min.*

krípa -e ž *koš za na voz, listni, gnojni koš*, krípica -e ž

kríplje *nepop. ž mn.*: na vse ~ si prizadevati

krípta -e ž [*prostor pod cerkvijo*]

kríptogáme -gám ž *mn. bot. kritosemenke*, kríptogámen -mna -o, kríptogámija -e ž

krípton -a m *kem.* [*zlahtni plin*], kríptonski -a -o: ~a žarnica

Krístá -e ž, Krístin -a -o, Krístína -e ž, Krístínin -a -o, Krístínica -e ž, Krístíníčin -a -o

krístál [-ál] -a m 1. igličast, prirasel ~, brušen ~, 2. *posoda*; krístálen -lna -o [-ln-]: ~a oblika, ~a časa, ~a optika, ~o čist, krístálnina -e [-ln-] ž *blago iz krístálnega stekla*, krístálnost -i [-ln-] ž, krístáliti -im, krístáljenje -a s, krístálizirati -am, krístáliziranje -a s: ~ sladkorno melaso, melasa (se) krístálizira, krístálizácija -e ž, krístálizácijski -a -o: ~o jedro, krístalográfija -e ž, krístalográf -a m, krístalográfski -a -o; krístálast -a -o: ~i akrilavci, krístálníčen -čna -o *iz majhnih krístalov*: ~i fosfor, krístálček -čka [-lč-] m, krístálcást -a -o [-lč-], krístalóid -a m *kem.*

krístávec -vca m *bot.*

krístjánija -e ž [*smučarska figura*]

Kríst(i)ján -a m *os. i.*, Kríst(i)jánov -a -o

krístján -a m, krístjánov -a -o, krístjána -e ž = krístjánka -e ž

Krístus -a m, Krístusov -a -o: ~ nauk, Kríst -a m *lit.*, Krístov -a -o, *lj. kriščev* -a -o: za ~o voljo

kríšna -e ž *bot.*

Kríšna -a *in -e m* [*indijsko božanstvo*], Kríšnov -a -o

kríšpati -am: usrje ~, otroka ~, kríšpálnik [-un-] -a m [*priprava*]

Kríštof -a m *os. i.*, Kríštofov -a -o

krítéríj -a m *sodilo, merilo*: avtomobilski ~, krítéríjski -a -o: ~a voznja

krítí kríjem, kríj -te! kríjóc -a -e, *namen. krit.*, kríl -íla -o, krít -a -o: ~ z opeko, ~ streho, trikotnika se kríjeta, topništvo kríje umik čet; stroške ~ *poravnati*, ~ potrebe, ~ koga pred kom, ~ škodo z zavarovalnino; krítje -a s: poiskati ~a pred sovražnim ognjem, posojilo nima ~a, kríten -tna -o: ~a barva, ~i emajl *glazura*, krítnost -i ž: ~ barv

Krítias -ia *in -ie m* [*gr. državnik*], Krítiov -a -o

kritík -a m *presojevavec, ocenjevavec*, krítíčarka -e ž, krítizirati -am, krítiziranje -a s, kríticizem -zma m, krítikáster -stra m *slab kritik, objedavec*, krítika -e ž *ocena, pretres, presoja*: stvarna, dobrohotna ~, imeti dobre ~e, ~ o knjigi, to je pod ~o, krítíčen -čna -o 1. *presoden, natančen*: ~ duh, ~a izdaja klasikov, ~o presojeti, 2. *nevaren*,

usoden, odločilen: ~a starost, ~ položaj, krítkost -i ž
 krítoseménke -énk ž mn. bot.
 krív -a -o in -ó -i -é -á, bolj krív: ~ nos, ~a noga, črta, ploskev; ~i preroki, ~a vera, sreča, pota, prisega, raba; ~ nesreče, smrti, hudodelstva, ~ nesreči, po ~om obdolžiti, priseči; za ~ega spoznati; ~o gledati, stopiti; krívost -i ž in krívost -i ž; krívec -vca m 1. nož: čevljarski ~, 2. ~ za klobukom, 3. ~ nesreče, 4. severni veter, 5. geom. izsek votlega valja; krívka -e ž ženska, ki je kríva; krívček -čka m: racmanov ~ za klobukom; kríváč -a m = kríváča -e ž zakrívljen nož
 krívda -e ž: brez ~e, ~o nase vzeti, ~o valiti na koga, ~ za nesrečo
 krívénčast -a -o, krívénčiti -im, krívénčenje -a s: ~ prste, krívénka -e ž bot.
 krívica -e ž: huda, ostra ~, v nebo vpijoča ~, ~o delati, popraviti, ~o vreči na koga; po ~i, krívíčen -čna -o: ~ sodnik, očitek, ~o blago; krívíčník -a m, krívíčníca -e ž, krívíčnost -i ž
 krívina -e ž: ~ reke, sani, amučí: cestne, vodne ~e; krívínast -a -o, krívínski -a -o: ~i polmer, krívínómér -a m
 krívítí -ím, kríví -ite! krívít -a -o, krívíjen -čna -o in krívíjen -a -o, krívíjenje -a s in krívíjenje -a s: ~ usta, les, žebelj, pločevino; ~ fanta tatvine, hrbet se kríví pod težo; krívívec -vca m, krívítí -ím krív postajati, krívítí se, krívél -éla -o, krívénje -a s; krívílnica -e [-yn-] ž |prostor|, krívílnik -a [-yn-] m |priprava| = krívílo -a s, krívíce krívíc ž mn. rahítis
 krívó -v sestavi: krívóčtén -tna -o; krívógléd -éda -o, krívógléd(n)éž -a m, krívóglédén -dna -o, krívóglédec -dca m, krívóglédka -e ž, krívógléd(n)ost -i ž; krívokljún -a -o, krívokljún -a m |ptič|; krívonóg -óga -o; krívonós -ósa -o, krívonósec -sca m; krívopécelj -clja m |jabolko|; krívopéta -e ž = krívopétnica -e ž |bajeslovno bitje|; krívopriséžnik -a m, krívopriséžnica -e ž, krívopriséžnost -i ž; krívoréпка -e ž |hruška|; krívouíst -a -o, krívouístnik -a m, krívouístnica -e ž; krívovéren -rna -o, krívovérec -rca m, krívovérka -e ž, krívovérnik -a m, krívovérnica -e ž, krívovérnost -i ž, krívovérstvo -a s, krívovérski -a -o

krívújja -e ž: balístična ~, ~ obtežbe, krívúljast -a -o, krívúljnik -a m |risalna priprava|, krívúljár -ja m |oblič|
 kríza -e ž odločilni trenutek (v bolezní, v gospodarstvu, v politiki ipd.): vladna, gospodarska ~
 krízalída -e ž |buba|
 krízantéma -e ž vsesvetnica, katarínsčica, krízantémin -a -o ~ cvet
 krízma -e ž sveto olje
 Krízóstom -a m os. i., Krízóstomov -a -o
 kríz -a m 1. znamenje ~a, nagrobni, pravoslavni, kljukasti ~, v ~ tkati, roke v ~ držati, na ~ pribiti, Rdeči ~, ~ božji! napraviti ~ čez službo; 2. težava: vsak ima svoj ~, ~i in težave, ~ je s fantom, 3. mat.: osni, koordinatni ~, 4. ~i v oknu, 5. na koncu skladovnice zložena drva, 6. hrbet: v ~u me drži, 7. krepko nosi svoj sedmi ~, 8. šmarni ~ |rastlina in ozvezdje|, 9. na ~ih sva se srečala na krízpotju, 10. krízanje gorskih grebenov, 11. ~i so ojnice, ki oklepajo koš sadne stiskalnice; krízast -a -o: ~i pajek, ~i tolar, ~o krilo, krízec -žca m: ~ za zasluge, ~ dobiti, v ~ih me drži, krízek -žka m, krízček -čka m: vezenje s ~i, krízka -e ž okénski kríz; krízčast -a -o; Kríže Kríz ž mn. kr. i., v ~ah, krízki -a -o, Krízáni -ov m mn.; Krízevci -ev m mn. kr. i., v ~ih, iz ~cev in ~vec, krízevski -a -o
 krízák -a m 1. vitez meniškega reda, 2. tolar, krízát -áta -o: ~a kola, pet ~ih (tolarjev), krízátina -e ž |trta|; krízavec -vca m 1. tolar, 2. pajek
 krízár -ja m 1. kdor nosi kríz, 2. udeleženec krízarskih vojská, 3. vitez, 4. iolar; krízarski -a -o: ~a vojska, ~i red; krízarica -e ž |redovnica|, krízarka -e ž |bojna ladja|: oklepna ~, krízárítí -ím, krízárjenje -a s: po morju ~
 krízátí -am: ~ roke, ~ suznja; poti se krízajo, vlaka se krízata, mnenja se krízajo, misli se mi krízajo po glavi; biol. ~ rastline; ~ se od začudenja; krízán -a -o: ~a rastlina, ~a gora! medm., krízánje -a s: vlak ima ~, ~ rastlin; krízánik -a m, krízánski -a -o: ~i red, krízáníja -e ž komenda krízánskega reda, Krízánke -ánk ž mn.: Plečnikove ~; krízánec -nca m biol. bastard, krízánka -e ž 1. bot., 2. uganka: rešiti ~o

krížem 1. *prisl.*: roke ~ držati, vse gre ~, vse ~ govori, ~ gledati, 2. *neskl. pridevnik*: ~ pot, ~ rok stati, po ~ svetu iti, pošlji osla v ~ svet, nazaj ti pride uhat ko pred; ~ baval! *medm.*, 3. *predl. z rod.* ~ svetá iti, ~ morja se voziti; krížema *prisl. krížem*: roke ~ nositi, držati; krížem krážem *prisl.*, krížemglédec -dca m

krížemnik -a m = kríževnik -a m *etnol. srajčica, ki jo boter daruje otroku*

krížen -žna -o: ~i obok, ~i rez, ~a pot, ~a nedelja, ~o dleto; °~i ogenj *navzkrižni; med.* ~i usek *lumbago*, ~a kost = krížnica -e ž; krížnik -a m 1. *kdor nosi križ*, 2. *član viteškega reda*, 3. *del stroja*, 4. s ~om pokrivalo mrliča, 5. *tisk. in knjigoveštvo*; krížnice -ic ž *mn. bot.*

krížev -a -o: ~ pot, ~ teden = kríževo -ega s: o ~em; kríževáča -e ž *tolar*, kríževka -e ž *|kopriva|*; kríževski -a -o: ~a nedelja, kríževát -áta -o = kríževátén -tna -o: ~o kolo, ~ šiv; kríževátka -e ž *sinica*

krížišče -a s: železniško ~, krížiščen -čna -o: ~o znamenje

krížkráž *medm.*, krížkráž -a m: ~e delati **krížpot** -póta m = krížpótje -a s, kríženošec -sca m

Krjávelj -vlja m, Krjáveljev -a -o, krjáveljski -a -o, krjáveljščina -e ž *>[-vólj-]*

Kfk -a m *|otok in mesto|*, kfkški -a -o: ~a škofija; Kfka -e ž *|kraj in reka|*, kfkški -a -o, Krčáni -ov m *mn.*

krkón -a m *|dvoživka|*: brezrepi ~i **Krkonóš** -ev m *mn.* *|pogorje|*, krkonóški -a -o: ~i Repoštev

krflj -a m *hlod*: koliko ~ev bi dalo deblo? **krjljáča** -e ž *gorjača*, krjljšče -a s 1. *kladje*, 2. *prostor za odkladanje krljev*

křm -a m *krn*

křma -e ž *zadnji del ladje*, křmen -mna -o, křmár -ja m, křmárnica -e ž, křmáriti -im, křmárjenje -a s, křmárski -a -o, křmálo -a s: ~ ladje, sejalnega stroja, državno, višinsko ~, voz na ~ dejati *ločiti sprednji del od zadnjega, da lahko nalože dolge hlode*, křmálen -lna -o *[-ln-]*: ~i drog, bat, ~e naprave, křmiti -im = křmliti -im *krmariti, upravljati, voditi*, křmlje -a s

křma -e ž *klaja za živino*: suha, zelena, okisana, kislá ~, křmen -mna -o: ~a

kaša čebel, ~e rastline, křmiti -im, křmljen -a -o, křmljenje -a s: ~ mladiče, ~ čebele z obnožino, křmilo -a s: močna ~a *izdatna, tečna*, křmilén -lna -o *[-ln-]*: ~a moka, křmívec -vca m, křmívka -e ž, křmílnica -e *[-ln-]* ž; křmák -a m *|prašič|*, křmáča -e ž = křmljénka -e ž *pitovna svinja*

krmežljáv -áva -o: ~o oko, ~ otrok, ~o gledati, **krmežljávec** -vca m, **krmežljávček** -čka m: ~ v očesu, **krmežljávka** -e ž, **krmežljávost** -i ž, **krmežljávica** -e ž, **krmežljív** -a -o, **krmežljívec** -vca m, **krmežljívost** -i ž, **krmeželj** -žlja m, **krmejl** -a m *izloček na robu vek*, **krmejljiti** -im se, **krmejlil** -a -o

Křmín -a m *|mesto v Furlaniji|*, křmínski -a -o: Křmínska gora

křn -a m *konc ladje*: prvi, zadnji ~, vreči mačka s ~a, na ~u sedeti

křn -a m *in křn* -i ž *|gorski vrh|*, křnja -e ž *škrtá, škřbina, zarezá*; Křn -a m *|gora|*, na ~u, s ~a, křnski -a -o: Křnski grad

křn -a -o = křnast -a -o = křnjav -a -o *pohabljen, nerazvit, zakřnel, zaostal v rasti ali razvoju*: ~ ud, ~i rogovi, ~o dete; křnjávec -vca m, křnjávka -e ž; křněti -im *hirati, zaostajati v rasti, razvoju*, křněl -éla -o, křněnje -a s; křniti -im *habiti, ovirati v rasti, razvoju*, křnjenje -a s; křn -a m = křna -e ž *med. štula*: s ~om desnice je prosil usmiljenja

křnec -nca m *|nož|*

křnica -e ž 1. *tolmun, kotlina v pobočju*, 2. *dno koša pri vinski stiskalnici*, 3. *priti med ~e in pečine med Skilo in Karibdo*, křničica -e ž *skala v pečevju, kamor polagajo sol za gamse*, křnička -e ž *lesena skledica ali korice*

křoatist -a m, křoatistka -e ž, křoatistika -e ž *znanost o hrvaškem jeziku in slovstvu*, křoatističen -čna -o, křoatizem -zma m *hrv. jezikovna posebnost*

křóř křóřa m *ocvrtek, bob*; °křóř křóřa m *gošča*

króg 1. *prisl.*: ~ in ~, 2. *predl. z rod.* *[krog]*: ~ česa se vrteti, ~ hiše

króg -a m 1. v ~ stopiti, v ~u stati, vřtan in očrtan ~, zemeljski, sončni, živalski ~; ~ poslušavcev, v ~u družine, v prijateljskem ~u, visoki ~i, v začaranem ~u se vrteti, lončarski ~ *|priprava|*, barvni ~ *tisk.*, 2. ~i *|tel.*

orodje|; krógov -a -o: ~ obod, izsek, krógast -a -o; °krogotók -óka *m obrok* (krvi, denarja), °krogoték -a *m tel. okroglica*

króglja -e *ž* (°kroglja), *rod. mn.* króglj [~al]: zemeljska ~, balinska ~, ~e žvižgajo, ~o si pognati v glavo, ~ iz puške, króglast -a -o: ~i sklep, blisk, krógljica -e *ž*: zdravilne, volilne ~e, krógljn -a -o [-aln-]: ~i segment, kroglina -e *ž* okroglost, krógljičast -a -o, krógljičen -čna -o: ~i drobilnik, ležaji, krogliiti -im, krógli -ite! kroglii -a -o, krogljénje -a *s*, krógljovka -e *ž* puška na kroglo, kroglič -a *m* |oblič|, krogliča -e *ž* |riba|

króhati -am: svinje krohajo; krohljáti -ám, krohhljáj -ájte! krohhljál -ála -o, krohhljánje -a *s*: pujsa krohlija

króhotáti -ám *in* -óčem se, krohótáj -ájte *in* krohóči -te se! krohótál -ála -o, krohótánje -a *s*, krohótáč -a *m*, krohótáv -áva -o, krohótávka -e *ž*, krohót -óta *m*

Króisos -a *in* Króisa *m* |lidijski kralj|, Króisov -a -o: ~i zakládi; *gl. tudi* Krez

krój krója *m*: obleka lepega ~a, sokolski ~, krójen -jna -o: ~a pola, krojiti krójim *in* krojim, króji -ite! krojéc -a -e, krójiil *in* krojil -a -o, krojenje -a *s in* krojenje -a *s*: skrilavec se kroji v skrili, ~ komu usodo; šaljive, debele ~, zna vsakemu besede ~, krojitev -tve *ž*, krojáč -a *m*: ~ za moške, damski ~, krojáček -čka *m*: pogumni ~, krojáčica -e *ž in* krojačica -e *ž* 1. šivilja, 2. čebela, krojáčnica -e *ž*, krojáški -a -o, krojáštvo -a *s*, krojenica -e *ž* breskev kálanka, krojílo -a *s* |priprava za krojenje|, krojílen -lna -o [-ln-], krojivec -vca *m*, krojivka -e *ž*, krojilnica -e [-un-] *ž* = krojilnik -a [-un-] |sekira|

krók -a *m* nočno popivanje, krókati -am, krókanje -a *s*, krokerija -e *ž*, krókar -ja *m*, krócarski -a -o: ~a družba

krókar -ja *m* zool., krókarček -čka *m*, krókarica -e *ž* zlatovranka, krócarski -a -o, krók króka *m* krokerjevo krakanje, krókati -am, krókanje -a *s*: kroker kroka, krototáti -ám *in* -óčem, krotótáje, krotótáj -ájte *in* krotóči -te! krotótál -ála -o, krotótánje -a *s*

krokét -a *m* |športna igra|, krokirati -am, krokiranje -a *s*

kroki -ja *m* skica (v geodeziji), krokirati -am, krokiranje -a *s*

krókodil [-il] -a *m*, krókodilji -a -e: ~e usnje, krókodilov -a -o: ~e solze, krókodilski -a -o [-ls-]; ~e vode

króm -a *m kem.* |prvina|, krómov -a -o: ~ galun, klorid, ~o usnje, ~a sol, krómovec -vca *m*, krómati -am, krómanje -a *s*, kromvelúr -ja *m*

kromáč -a *m bot.*: dišeči ~

kromanjónski -a -o: ~a rasa; *gl. tudi* Cro-Magnon

kromátičen -čna -o 1. barven: ~i diapozitiv, 2. poltonski: ~a harmonika; kromátičnost -i *ž*, kromatizem -zma *m*, kromográf -a *m* tisk., kromotipija -e *ž* tisk., kromolitografija -e *ž* tisk., kromatin -a *m* lahko barviljiva snov celičnega jedra, kromosóm -a *m* biol., kromatofór -a *m* celica z barvilom

krompir -ja *m*: ~ v oblicah, v hlačah; mlad, pečen, zmečkan, piré ~; imeti ~ srečo, krompirjev -a -o: ~a voda, krompirjev -vca *m* 1. žganje iz krompirja, 2. krompirjeva zel, 3. koloradski hrošč, 4. hum. avstrijski domobranec, 5. človek, ki ima srečo; krompirjevica -e *ž* |voda|, krompirjevina -e *ž in* krompirjevina -e *ž* krompirjeva stebila, krompirišče -a *s in* krompirišče -a *s* |njiva|, krompirjevišče -a *s* steblovje, krompirček -čka *m*, krompirjevka -e *ž* krompirjevina, krompirjeva voda, krompirnica -e *ž* |jama|

króna -e *ž*: človek je ~ stvarstva, cesarska ~, pod ~o sv. Štefana, ~ na zobu, lopatasta ~ rogovje, drevesna ~ krošnja, diamantna ~ za vrtnanje v zemljo, ~ ribniških krošnjarjev; srebrna, papirnata ~, ne bo ti padla ~ z glave, krónica -e *ž*, krónast -a -o, krónski -a -o: ~a vrednost, ~a posestva, ~o zlato, krónati -am: ~ koga za kaj; kronan osel, prizadevanje je kronal uspeh ~ je bilo uspšno; vso noč smo ga kronali; kronovina -e *ž* kronska dežela, kronovinski -a -o, kronišče -a *s* zobat nudiček na trdnjavih stolpih

krónika -e *ž* letopis, novice dneva: ~ škan-dalov, króničen -čna -o dolgo-trajen, stalen: ~ katar, pijanec, kronist -a *m*, kronográf -a *m* zgodovinopisec, krongrafija -e *ž*, krongráfski -a -o

kronográf -a *m*, kronográfski -a -o

kronologija -e *ž* časovni red, kronológičen -čna -o = kronolóški -a -o po časovnem redu, po času, kronológ -a *m*

kronométer -tra *m časomer, zelo natančna ura, kronométerski* -a -o
Krónos -a *m [grški bog], Krónosov* -a -o, Kronid -a *m Kronosov sin*
kròp krópa *in krôpa m*: s ~om popariti, ne ~ ne voda, še neslanega ~a ne zaslužiš; krópček -čka *m*, krópnik -a *m lonec za krop, kropnjača -e ž velik lonec za krop; krópa -e ž močno vretje vode*
Krópa -e *ž kr. i., v ~i, iz ~e, króparski* -a -o: ~i kovači, Króparji -jev *m mn.*
krópati -am *in* -pljem: koklja kroplje
krópiti -im, krópi -ite! krópč -a -e, krópé, krópil -a -o, krópljen -éna -o, krópljenje -a *s*: z vodo ~, mrliča ~; krópilo -a *s*: s ~om poškrópati, ~ pri kangli, tukaj ne pomaga ne ~ ne kadilo; krópilce -a [-lc-] *s*, króplen -lna -o [-ln-]: ~a voda, ~i kamen = krópilnik -a [-yn-] *m* = krópilnica -e [-yn-] *ž*, krópvček -čka *m*; krópvce -vca *m*: bilo je veliko ~ev pri mrliču, krópvka -e *ž*, krópvski -a -o: ~e navade
krós -a *m šp.*: spomladanski ~; *gl. tudi* cross-country
króсна -sen [-sən] *s mn. statve*
króсна -e *ž krošnja, obrša*
króselj -šlja *m nožič, vejnik*
króšnja -e *in -é ž*: drevesna, Ribničanova, tesarska ~; króšnjast -a -o, króšnját -áta -o čokat, zajeten, króšnjár -ja *m*, króšnjarica -e *ž*, króšnjárski -a -o, króšnjárstvo -a *s*, króšnjáriti -im, króšnjárjenje -a *s*: ~ s čim
króta -e *ž zool.*, krótast -a -o: ti krotá ~a
krótek -tka -o *in* kroték, kroták krotká -ó -í -é -á: ~e ovce, ~ ko jagnje, krotkóst -i *ž*, krotkóta -e *ž*; krotkosfčnost -i *ž*
krótica -e *ž zavozlana, zavita nit, med. razširjena in zvijugana vena, zdebelina živčnega vlakna, krotičav* -a -o *vzlat*: ~a nit, preja, krotovica -e *ž krotica*: ~ las, nit gre v ~e *se krotoviči, krotovičast* -a -o, krotovina -e *ž krotovice (na preji), krotovičiti* -im, krotovičenje -a *s*: s kneftro koga ~, delo se mi krotoviči; krotičiti -im, krotičenje -a *s*: preja, nit se krotiči
krotiti -im, króti -ite! krotéč -a -e, krotíl -a -o, krotén -éna -o, kroténje -a *s*: ~ zveri, strasti, ~ se, krotítev -tve *ž*, krotílo -a *s pripomoček za krotenje, krotílen* -lna -o [-ln-], krotílница -e

[-yn-] *ž*, krotívec -vca *m*: ~ zveri, krotívka -e *ž*, krotíljiv -a -o: lahko ~a žival, krotíljivost -i *ž*
kròv króva *m*: rodni ~, ~ na ladji, króven -vna -o: ~i list, ~e luske, krovčina -e *ž rud.*, krovina -e *ž |trava|*, króvec -vca *m*, krovíščé -a *s ostrešje, króvjé -a s*, krovčina -e *ž trtica za vezanje slamate strehe, króvski* -a -o
krozúlja -e *ž šop*: ajda nima latja, ampak ~e, krozúljust -a -o
króžec -žca *m*: ~ voska, masla, ~i las, napraviti ~ s črnílo; króžček -čka *m*, króžčast -a -o, króžek -žka *m*: literarni ~, króžkar -ja *m*, króžkarstvo -a *s*, króžka -e *ž zool. [školkja]*
króžen -žna -o: ~i let, tek, ~a žaga, progá, ~i izpuščaj obročasti, króžnost -i *ž*; króžnica -e *ž krogova črta, krogov obod; króžnina -e ž del kolesa med platiščem in pestom*
króžiti króžim, krózi -ite! króžil -ila -o, króženje -a *s in* króžiti -im *s stal. poud.*: letalo, kri, zrak, novica, denar, pesem króži, pesmi ~, ~ z rokami, ~ repo lupiti, ~ žito obravnávati; króžč -éča -e *prid.*: ~a glavnica, króžitev -tve *ž*, króželj -žlja *m [vejnik]*
króžnik -a *m*: globok, porcelanast, lesen ~, ~ juhe, leteči ~, króžniček -čka *m*
krpa -e *ž*: ~ zemlje, ~o prišiti; pljučna, jetrna ~; rdeča ~ |kača|; křpast -a -o: ~ list, ~e noge, křpati -am, křpanje -a *s*: ~ streho, hlače, nogavice, křpáč -a *m kdor krpa, křpáčica -e ž ženska, ki krpa, křpáča -e ž [igla], křpávec -vca m, křpica -e ž, křpice -ic ž mn. [testenine], křpež -a m křparija, křpáriti -im, křpárjenje -a s; křpanec -nca m sukanec za křpanje, křpanína -e ž, křpár -ja m, křparija -e ž, křparina -e ž [plačilol]; křpálnica -e [-yn-] ž [delavnica], křpálnik -a [-yn-] m rovnica
Krpan -ána *m os. i., Křpanov* -a -o: ~a kobila
krpélj -šlja *m zool. pršica*
krpézica -e *ž křpelec, oklešček*
křplja -e *ž, nav. mn. křplje křpelj [-pélj]*: ~e navezati na noge, po debelem snegu hodijo v ~ah, ~e za seno, křpljica -e *ž*: ~ na smučarski palici
krpúcati -am křpati *znč.*, křpúcanje -a *s*, křpúcnik -a *m*, křpúcar -ja *m*, křpúcalo -a *s**

křst -a m: h ~ u nesti, ognjeni ~, fantovski ~, živ ~ se tu ne znajde, křsten -tna -o: ~i list, kamen, boter, ~a predstava, křstí křstím in křstím, křstí -íte! křstěč -a -e, křstil in křstil -a -o, křščen -a -o: ~ otroka, ~ vino, ~ koga za pavliho, křstívec -vca m, křstník -a m, křstína -e ž *botrina*, křstníca -e ž *křstna voda*, *křstní kamen*; křstilníca -e [-un-] ž, křstilník -a [-un-] m; křščeváti -újem, křščevál -ála -o, křščevánje -a s, křščenec -nca m, křščenka -e ž, křščenica -e ž *dekla star.*

křsta -e ž *rakev*

křš -a m *skala, kamen*, křšec -šca m *min.:* železov, bakrov ~, křševína -e ž *kamnitna tla*, křšje -a s *prod, grušč*

křšćanski -a -o, křšćanstvo -a s

křšěl -a m *osramna uš*

křšiti křšim, křši -íte! křšil -íla -o, křšenje -a s in křšiti -im s *stal. poud.:* ~ kamen, zemlja se křši, ~ zakone, křšivec -vca m, křšívka -e ž, křšílen -lna -o [-ln-]

Křško -ega s *kr. i.*, v ~em, iz ~ega, křški -a -o, Křćani -ov m *mn.*, Křška vás -e -i ž *kr. i.*, Křško pólje ~ega ~a s

křt -a m: riti kakor ~, boji se dneva kakor ~, křtov -a -o: ~a dežela, křtovka -e ž, křtica -e ž *žulhar*, křtína -e ž, křtínje -a s, křtínast -a -o, křtar -ja m *kđor lovi křte*, křtek -tka m, křtec -tca m, křtovica -e ž *podjed, bramor, osušar -ja m agr. 1. orodje za kopanje oruševalnih jarkov, 2. plug; Křtína -e ž kr. i., na ~i, s ~e, křtínski -a -o, Křtínci -cev m mn.*

křtáča -e ž *ščet: tisk. odtiskovalna ~, lasje na ~o, křtáčast -a -o, křtáčar -ja m, křtáčica -e ž: ~ za zobe, křtáčka -e ž: zobna ~, křtáčiti -im, křtáčenje -a s, křtáčen -čna -o: ~i odtis tisk.*

křuh křuha m: domač, pekovski, maslen, črn, mlad ~, vsakdanji, beraški, gosposki ~; ob ~ spraviti, ~ rezati, lomiti, peči, v peč devati, živeti ob ~u in vodi, živeti od ~a, ~a stradati, ~ odjedati, mali ~, nebeški ~, močni ~ *poprtnjak*, veseli ~ (na svatbi); *bot. stari, zeleni, božji ~; (od) ~a pijan, s ~om skregan, iti s trebuhom za ~om, iz te moke ne bo ~a, se smeje ko cigan belemu ~u, dober ko ~, dva kosa ~a, dva ~a sta dva hlebca, křuhov -a -o: ~i cmoki, ~ močnik, ~a skorja, křuhovec -vca m 1. jed iz kruha, 2. kđor pojé dosti kruha, 3. meh za křuh, 4. ~i*

bot., křuhavec -vca m človek, ki ima dosti kruha, křuhek -hka m: mali ~, škofov, božji ~, křuhar -ja m |prodajavec in hrošč|, křuharica -e ž, křuhovnica -e ž |prt|

křubo -v *sestavi:* křuhobórec -rca m, křuhobórka -e ž, křuhobórski -a -o, křuhobórstvo -a s; křuhojédec -dca m

křuliti křulim, křúli -íte! křúil -íla -o, křúljenje -a s in křúli -im s *stal. poud.:* prašiči křulijo, po trebuhu křuli, křúlba -e [-lb-] ž, křúlec -lca [-lc-] m, křúlivec -vca m; křulincati -am: mladi prašički křulincajo

křúljav -a -o, křúljavec -vca m, křúljavka -e ž, křúljavost -i ž

křúncelj -clja m *led, ledena sveča*

křupjé -ja m |*uslužbenec, pomočnik v hazaradni igralnici*|

křupón -a m *hrbtí del ustrojene živalske kože*, křupónski -a -o

křúšen -šna -o: ~a mati, ~a moka, peč, ~o drevi; leto je ~o; křúš(n)ar -ja m *prodajavec*, křúš(n)arica -e ž, křúšnica -e ž |*prt*|, křúšník -a m |*košara in křušni oče*|, křušnják -a m *vrečka za křuh*

křušiti křušim, křúši -íte! křúšil -íla -o, křúšen -a -o, křúšenje -a s in křúšiti -im s *stal. poud.:* omet se křúši, proso se křúši, křušljiv -a -o, křušljivost -i ž

křút -a -o: ~ vladar, ~a resnica; ~o se varati *brúdko*, křútež -a m, křútost -i ž

křváv -a -o: ~ žulj, biti ~ pod kožo, ~a klobasa, ~a sodba, ~i oder, ~o znamenje, ~ denar, imeti ~e roke, ves ~; ~o potrebovati kaj, ~o zaslužiti, ~o rdeč, křvavosóden -dna -o; křvávec -vca m |*trta in kamen*|, křvavica -e ž |*klobasa*|, křvávka -e ž |*breskev in hruška*|, křvavika -e ž |*hruška*|, křvéнке -énk ž *mn. bot., křváv -ja m |pes|*; Křvávec -vca m |*gora*|: žičnica na ~, křvávški -a -o: ~a flora

křvavéti -im, křvavél -éla -o, křvavénje -a s: ~ iz nosa, rana křvavi; křvavěč -éča -e *príd.:* s ~im srcem, křvaviti -im, křváví -íte! křvávíl -a -o, křvavljenje -a s, křvavítev -tve ž: ~ iz nosu, iz prebavil, křvavíčen -čna -o, křvavíčnost -i ž *hemofilija*, křvavíčnik -a m

křven -vna -o: ~o sorodstvo, maščevanje, rdečilo, ~i davek, ~i udor *udor krvi*, ~i pritisk, ~i obtok, ~e skupine, ~a žila, ~a pogača = křvina -e ž; křvńík -a m

rabelj, krvnica -e ž *krvna žila*, krvnička -e ž: bele, rdeče ~e, krvniški -a -o; křvnost -i ž, krvnat -áta -o *poln krvi*, krvnatost -i ž *polnokrvnost*; krvnožilén -lna -o [-ln-]: ~i sistem

krvo- v sestavi: krvočisten -tna -o, krvočistník -a m *bot.*; krvodajávec -vca m, krvodajávski -a -o: ~a akcija; krvolóčen -čna -o, krvolóčník -a m, krvolóčníca -e ž, krvolóčnost -i ž, krvolók -óke m; krvolúžen -žna -o: ~a sol; krvomléčen -čna -o: ~a kiava, krvomléčník -a m *bot.*; krvomóčen -čna -o, krvomóčníca -e ž *bot.*, krvomóčnost -i ž; krvoséčen -čna -o: ~a žival; krvosés -ésa m *vampir*; krvosrámen -mna -o, krvosrámněž -a m, krvosrámnica -e ž, krvosrámník -a m, krvosrámnost -i ž, krvosrámnstvo -a s; krvotók -óka m *udor krvi*, krvotóčen -čna -o: ~a žena; krvotvóren -rna -o: ~i organi; krvožéljen -ljna -o, krvožéljnost -i ž

kržno -a s, křzence -a [-zén-] s, křznár -ja m, křznarica -e ž, křznárski -a -o, křznárstvo -a s, křznarija -e ž, křznén -a -o: ~ plašč, křznovina -e ž = křznina -e ž

kržé -éta m *lisast vol*

kržič -iča m 1. *pletén kruh*, 2. *rastlina*

krž(lj)átí -ám *rezljaje kvariti*, krž(lj)áj -ájte| krž(lj)ál -ála -o, kržljáv -áva -o *zaostal*, *zanikrn*: ~ otrok, ~o grmičje, ~a rast, kržljávec -vca m *prilíkavec*, kržljávka -e ž *prilíkávka*, kržljávost -i ž, kržlávén -vna -o *skrhan*: moja kosa je ~a, kržljavéti -ím, kržljavél -éla -o

Ksantípa -e ž *Sokratova žena*; ksantípa -e ž *huda ženska*

Ksáver -ja m in *Ksávérj* -a m: Francíšek ~ ksében -bna -o: ~i konj, navoj *levi*

Ksénija -e ž *os. i.*, Ksénijin -a -o; ksénija -e ž | *pesem*: Goethejeve ~e | *polemični epigrami*

ksenofób -a m *sovražnik tujcev*, ksenofóbija -e ž *sovražstvo do tujcev*

Ksenofón -ónta m, Ksenofóntov -a -o: ~i spisi, ksenofóntovski -a -o: ~i slog

ksénon -a m *kem.* |žlahtni plin|, ksénonski -a -o: ~a žarnica

Ksérkses Ksérksa m |*perzijski kralj*|, Ksérksov -a -o: ~a vojska

ksérofíten -tna -o *na suhem rastoč*

ksilit -a m |*premog*|

ksilofón -a m |*glasbilo*|, ksilofónski -a -o

ksilogén -a m *lesovina*

ksilografija -e ž *rezanje lesa*, lesorežstvo, ksilografíski -a -o: ~a slika, ksilograf -a m *lesorezec*

ksilolít -a m *umetni lesni kamen*, ksiloliten -tna -o: ~i tlak, ~e plošče; ksilométer -tra m *praprava za merjenje lesa*

kúb -a m: tri na ~, kúbičen -čna -o: ~i koren, centimeter, kubirati -am, kubi-ranje -a s, kubatúra -e ž, kubík -a m *kubični meter*: pet ~ov lesa; kubizem -zma m |*smer v umetnosti*|, kubíst -a m, kubístičén -čna -o

Kúba -e ž |*otok*|, kubánski -a -o, Kubánc -nca m, Kubánka -e ž, kúba -e ž |*cigara*|

Kubán -a m, kubánski -a -o: ~i kozaki, kubánka -e ž |*kučma*|

kúcelj -clja m *kopa*, vrh, kúcljast -a -o

kúčma -e ž: Krim ima ~o, kúčmar -ja m, kúčemski -a -o [-čém-]

kúga -e ž: bubonska, pljučna, sramna, goveja, kokošja, bela ~, smrdi kakor ~, sovraži ga kakor ~o, ta knjiga je ~ za mladino, kúgast -a -o

kúguar -ja m *zool. ameriški lev*

kúha -e ž: ~ in peka, ~e se učiti, ~ žganja, voda za ~o, prinesi krompirja za eno ~o, ~o porvati na polju *korenje in repo za prašiče*, kuhovina -e ž: pristaviti lonec ~e (za prašiče); kúhelj -hlja in kúheljna [-həl-] m *flancat*, cvrtník: v ~e iti v *botrino*; kúhlja -e ž |žlica|

kúhar -ja m: veliki, prvi ~, kúharček -čka m |*vajenec*|, kúharica -e ž |*oseba in knjiga*|, kúharski -a -o: ~e bukve, kúharstvo -a s, kúharíti -im, kúharjenje -a s, kuharija -e ž

kúhati -am: ~ večerjo, žganje, ol, smolo, oglje, apno, perilo, ~ na vodi, na mleku, jed se kúha, jezo ~ na koga, rílec ~, v sebi ~, nekaj se kúha, vročina kúha bolnika; kúhaj ga ali peci, nič ne pomagaj; kúhan -a -o: v méhko ~o jajce, fant je ~ in pečen pri sosedovih, ni ne ~ ne pečen; kúhálén -lna -o [-ln-]: ~o orodje, kúhálnica -e ž in kúhálnica -e [-yn-] ž: lončarska ~, v ~o dati *na svatbi napitnino za kuharice*, kúhálník -a [-yn-] m: električni, plinski ~; kúháča -e ž *kúhinjska žlica*

kúhinja -e ž: ljudska, vojaška, dunajska, črna, prašičja ~, kúhinjski -a -o: ~a posoda, sol, ~i lonec, ~a latinščina;

kúhinjska -e ž: služiti za ~o dekle;
 kúhinjica -e ž
 kújati -am se, kujajóč -a -e se, kújal -a -o
 in -ála -o, kújanje -a s in kújanje -a s =
 kúja -e ž: počakaj, da fanta ~ mine!
 kújav -a -o: ~o vreme, kújavec -vca m,
 kújavka -e ž, kújavost -i ž, kújež -a m =
 kújalo -a s kdor se kuja; kújalnik -a
 [-un-] m: v ~ hoditi kujati se; kújanica
 -e ž bot. zvonček
 kújón -a m grdoba, porednež: ti ~ ti!
 kúk -a m alp. kolk; kúkla -e ž alp. iz tal
 moleča koničasta skala
 kúkati -am gledati, oprezovati, kúkanje
 -a s: ~ izpod odeje, izza vrat, skozi
 ključavnico, kúku medm., kúkuc medm.,
 kukálo -a s: gledališko ~, kukáloe -a
 [-lc-] s, kukálnik -a [-un-] m [okence]
 kukáva -e ž pustinja, pusta pokrajina,
 nerodoviten svet, kokava
 kúkavec -vca m bot. cepec
 kúkavica -e ž 1. ptica, 2. bot.: čeladasta,
 širokolistna ~, kúkavičji -a -e: ~e
 jajce, kúkati -am: kukavica kuka,
 kúku medm. kukavičji glas; kúkavičnik
 -a m bot.
 kúkec -kca m 1. zool. trdoglav, 2. gnojni
 stržen ali črv na prstu
 kúkma -e ž čop: ~ na kapici, kúkmak -a m
 šampinjon, kúkmast -a -o: ~a kapa
 kulák -a m velik grunlar, vaški kapitalist,
 kuláški -a -o, kuláštvo -a s
 kulánten -tna -o ustrezljiv, vljuden, uslužen,
 kulántnost -i ž, kulánca -e ž
 kúli -ja m kitajski in japonski drinar, težak,
 delavec za sramotno nizko plačo, kúli-
 jevski -a -o
 kulínaričen -čna -o kuharski: ~a umetnost,
 razstava
 kulísa -e ž premična stena na gledališkem
 odru: za ~e pogledati, za ~ami se
 šepčejo čudne reči; izza kulís izvedeti,
 kulísar -ja m kdor dela ali prestavlja
 kulíse, kulísen -sna -o, kulísarina -e ž
 shramba za kulíse, kulíarski -a -o: ~a
 delavnica
 kulmínirati -am vrhovati, do vrha priti,
 kulmíniranje -a s, kulmínacija -e ž
 vrhunec, vrh, kulmínacijski -a -o: ~a
 točka >[-lm-]
 kuloár -ja m hodnik, kuloárski -a -o: ~a
 politika
 kúlt -a m bogočastje, češčenje: Mitrov ~,
 ~ nagote; kúlten -tna -o >[-lt-]

kultívirati -am gojiti, obdelovati, (po)ple-
 meniti, izobraževati, kultiviran -a -o,
 kultiviranje -a s, kultiviranost -i ž,
 kultivácija -e ž, kultivátor -ja m [plug]
 >[-lt-]
 kultúra -e ž 1. omika, prosveta, izobrazba:
 igravska, pevska ~; 2. gojenje rastlin:
 ~ bombaža, kakšne ~e gojite? 3. gojišče
 (bakterij, tkiv); kultúren -rna -o: ~a
 zgodovina, ~e rastline, ~e besede,
 ~i boj, dom, film, kulturnozgodovinski
 -a -o: ~a snov; kulturnost -i ž, kulturnik
 -a m, kulturnica -e ž, kulturniški -a -o;
 kulturnoščen -sna -o, kulturnošec -sca
 m; kulturno-prosvéten -tna -o >[-lt-]
 *kúhak -a m tlaka, rabota
 kúma -a m boter, kúma -e ž botra, kúmek
 -mka m, kúmica -e ž, kumováti -újem
 botrovati, kumováł -ála -o, kumováne
 -a s: ~ otroku, zastavi, kúmostvo -a s
 botrina, kúmeč -ta s = kúmič -a m
 Kúma -a m [gora], na ~u, kúmski -a -o:
 ~i romar, ~a relna postaja
 kúmara -e ž, kúmarica -e ž: doba kislih
 ~ic → pasji dnevi, morska ~ zool.,
 kúmarast -a -o: ~ nos, kúmaričen -čna
 -o: ~a solata, omaka
 kumarín -a m [prijetno dišeča snov]
 kúmina -e ž: konjska, zamorska ~,
 kúminov -a -o: ~ liker, kúminovec -vca
 m kúminovo žganje, kúminovka -e ž
 [hruška], kúminast -a -o
 kúmis -a m kislo kobilje mleko
 kumulírati -am kopičiti, kumulírane -a s,
 kumulácija -e ž: ~ služb, kumulatívne
 -vna -o: med. ~o delovanje zdravila,
 kumulacijski -a -o, kúmulus -a m kopast
 oblak
 kúma -e ž: ~ zlatica, belica, kúnji -a -e:
 ~e krzno, kúnina -e ž, kúnica -e ž bot.
 kuncít -a m min. [drag kamen]
 kúnec -nca m: poskusni ~, kúnčji -a -e,
 kunceréja -e ž reja kuncev, kúnčevina
 -e ž kunčje krzno
 kunktátor -ja m odlašavec, mečkač, obotav-
 ljač, kunktátorski -a -o: ~a politika
 politika čakanja, kunktátorstvo -a s
 odlaganje odločitve, odlašavstvo
 Kuomíntang -a [ku-o-] m [kitajska stranka],
 kuomintánški -a -o
 kùp kúpa m: ~ sena, otrok; vse na ~u,
 denarja na ~e, nameriti s ~om, vse leti
 na ~, na en ~ metati, ~ se podre;
 kúpoma prisl.: ~ so se stekale množice;

kúpec -pca *m* = kúpček -čka *m*: lep ~ denarja, kúpčast -a -o, kúpčati -am = kúpčkatu -am, kúpčkanje -a *s* |*igra*|
kúp -a *m* *kupčija*: dober, boljši ~ biti, dobiti, kupiti; v noben ~ za nobeno *ceno*, kúpen -pna -o: ~a pogodba, moč, ~o pismo, ~a cena = kupnina -e *ž*, kúpnja -e *ž*: ~ in prodaja, kupiček -čka *m*: na ~u živeti *potreščine* kupovati, po ~u hoditi; kupoprodája -e *ž* *pr. (na)-kup in prodaja*, kupoprodájen -jna -o
kúpa -e *ž*, kúpica -e *ž*: ~e staviti *rožičke* (za puščanje krvi), kúpast -a -o, kúpčast -a -o: ~a oblika
kupé -ja *m* *oddelek v vagonu*: spalni ~
kúpec -pca *m* *in* kupèc -pcá *m*, kúpčev -a -o, kúpčeváti -újem, kúpčúj -te! kúpčevál -ála -o, kúpčevánje -a *s*: ~ z žitom, na debelo, kúpčeválen -lna -o [-ln-], kúpčevávec -vca *m*, kúpčevávka -e *ž*, kúpčevávski -a -o, kupčija -e *ž*: ~ 7 usnjem, z dušami; ~o narediti, skleniti, razdreti; kravja ~, na ~i živetni, po ~i hoditi; kupčijski -a -o, kupčijstvo -a *s*; kupčljiv -a -o *kdor rad kupčuje*
Kupido -a *m* *rimski bog ljubezni*, Kupidov -a -o: ~e puščice
kupirati -am *med. bolezen v kali* *ustaviti, spodrezati, odsekati*
kupiti kúpim, kúpi -íte! kúpil -ila -o, kúpjen -a -o *in* kúpiti -im *s* *stal. poud.*: ~ blago, sinu leta, ~ na obroke, ~ meso pri mesarju, hišo od mesarja; kakor sem kúpil, tako prodam, kupljiv -a -o, kupljivost -i *ž*, kúpjenec -nca *m*, kúpjenka -e *ž*; kupilen -lna -o [-yn-] *ne domačega izdelka ali pridelka*: ~o blago, ~o sukno; kupílo -a *s*: živim na ~u *vse moram kupiti*
kuplét -a *m* |*vložna pesem, lahkotna pesmica (v opereti)*|, kupletíst -a *m*
kupljénik -a *m* *mernik*
kúpola -e *ž*, kúpolast -a -o: ~a streha, ~a peč = kúpolka -e [-lk-] *ž*
kupón -a *m* *odrezek*, kupónski -a -o
kupováti -újem, kupúj -te! kupovál -ála -o, kupovánje -a *s*, kupovávec -vca *m*, kupovávka -e *ž*; kupávati -am, kupávánje -a *s*
kuprít -a *m* *min.*
kúra -e *ž*: domača, bankivska, divja, ruševa ~; tudi slepa ~ zrno najde, drži se ko mokra ~, kúrji -a -e: ~e jajce, oko, ~a polt, slepota, ~e prsi,

~i možgani; ~i slep *teloh*, ~e zdravje *bot.*, ~a črevca *bot.*; kurjád -i *ž*, kúrjica -e *ž* |*kurja uš in teloh*|, kúret(n)ina -e *ž* *in* kurett(n)ina -e *ž*, kúrjak -a *m* |*gnoj*|, kúrník -a *m*, kúrnica -e *ž*, kúrica -e *ž*; Kúrja vás -e -i *ž* *kr. i.*, v ~i ~i
kúra -e *ž* *med. zdravljenje*: planinska, dietna, arzenikova, obsevalna ~, kurativna -vna -o *zdravilen*: ~a medicina = kuratíva -e *ž*, kurírati -am *zdraviti*
kuráre -ra *m* |*strup za puščice, hromilo*|
kurát -a *m* *pomožni duhovnik*, kurátor -ja *m* *oskrbnik, varuh*, kuratórij -a *m* *nadzorni svet, odbor, nadzorna oblast*, kuratéla -e *ž* *skrbništvo, varuštvo*
kúrba -e *ž*, kurbír -ja *m*, kurbírski -a -o, kurbíšče -a *s*, kurbáti -ám *se*: ~ se *s* kom, kúrec -rca *m*; *vse vulg.*
Kúrdi -ov *m* *mn.* |*azijski narod*|, kúrdski -a -o, Kúrdistan -a *m* |*dežela*|
Kúrent -a *m* |*bajeslovno bitje*|, kúrent -a *m* *past, prismuk*, kurentováti -újem, kurentovál -ála -o, kurentovánje -a *s*
kurénten -tna -o *tekoč, vsakdanji, veljaven*: ~a pisava, ~o blago
kúrešnica -e *ž* *bot.*
kúrja -e *ž*: rimska ~, volilna ~, kuriálen -lna -o [-ln-]: ~i slog
kurikulúm -a *m* *življenjepis*
kuriózen -zna -o *nenavaden, čuden, poseben*, kurióznost -i *ž* = kuriozítéta -e *ž* *posebnost*, kuriózum -a *m* *posebnost, znamenitost, redkost*, *mn.* kurióza -óz *s*
kurír -ja *m* *hitri sel, tekač, sluga*, kurírka -e *ž*, kurírski -a -o: ~a služba, zveza
kúrítí kúrim, kúri -íte! kúril -ila -o, kúrjen -a -o, kúrjenje -a *s* *in* kúrítí -im *s* *stal. poud.*: ~ peč, v peči, ~ šoto, z drvni; kuríšče -a *s* *kraj, kjer se kuri*, kurílo -a *s* |*ogrevalna naprava*|, kurílen -lna -o [-ln-]: ~a naprava, cev, površina, kurílnica -e [-yn- / -ln-] *ž*: železniška ~, kurívec -vca *m*, kurírka -e *ž*, kurívo -a *s*: ~a ne manjka, kurjác -a *m*, kurjáški -a -o, kurjáva -e *ž*: centralna, etažna ~, nimam več ~e
kurtizána -e *ž* *plemiška, dvorna ljubica*
kurtoazija -e *ž* *vljudnost*, kurtoázen -zna -o
kúrva -e *ž* → *krivulja, vijuga, kurvatúra* -e *ž* *krivina*
kúrz -a *m* *smer, potek, tečaj, vrednost, višina, cena vrednostnih papirjev; predavanje, učni tečaj*: ladja menja ~, kupiti devize po ~u, obiskovati ~ angleščine,

kürzen -zna -o: ~a vrednost, kurzirati -am biti v obtoku, kurzist -a m → tečajnik
 kurziva -e ž ležeča, poševna, nagijena pisava, kurziven -vna -o: ~i tisk
 kústos -a m varuh: ~ v muzeju
 kustóvnic-a -e ž bot.
 kúšcar -ja m: pozidni, živorodni ~, kúščarica -e ž, kúščarjevka -e ž [rastlina], kúščarke -ark ž mn. |klešče|
 kúšter -tra m 1. koder, 2. kuštravec, 3. ~i so razmršeni lasje, kúštrav -a -o: ~i bombaževac, kúštravec -vca m kuštrav človek, kúštra -e ž = kúštravka -e ž, kúštrast -a -o, kúštrati -am in kuštráti -ám, kuštráj -ájtel kuštrál -ála -o, kuštránje -a s
 kúta -e ž: meniška ~, kútar -ja m
 kútna -e ž, kútinov -a -o: ~ sir, kútinovec -vca m kutinov sok
 kuvérta -e ž omot, ovojnica, kuvérten -tna -o ovojen: ~i papir, kuvertirati -am, kuvertiranje -a s: ~ potezo pri šahu
 kúzla -e ž 1. vulg. psica, 2. vinski meh: v ~ah so vino tovorili
 kuzmáti -ám smukati, mršiti, kuzmáj -ájte! kuzmál -ála -o, kuzmánje -a s, kuzmávec -vca m
 Kúzmič [kú'zmič] -a m, Kúzmičev -a -o
 kúza -a in -e m, kúžev -a -o, kúžek -žka m: prerijski ~ zool., kúžkov -a -o, kúže -ta m in s: slepo ~ zool.
 kúžen -žna -o: ~a bolezen, bula, ~ zrak, kraj, ~ bolnik, ~i oddelek, ~o znamenje; kúžiti -im: mrhovina kuži okolič, kúžnost -i ž, kúžnat -a -o, kužljiv -a -o, kužilo -a s = kužnina -e ž kužna snov; kúžnik -a m [bolnik in rastlina], kúžnica -e ž [bolnica in rastlina]
 kváčka -e ž, kváčkati -am, kváčkanje -a s, kváčkanec -nca m sukanec za kvačkanje, kváčiti -im
 kváder -dra m velik, pravokotno obklesan kamen
 kvadrágézma -e ž [postna nedelja]
 kvadránt -a m 1. četrt kroga, krogov izsek, 2. astr. orodje
 kvadrát -a m geom., mat., teh.: pet na ~, kvadráten -tna -o: ~e enačbe, ~i meter, ~i kilometer, ~i koren, kvadrátičen -čna -o, kvadratúra -e ž: ~ kroga, ~ sobe, stanovanja, kvadrirati -am, kvadriranje -a s; kvadrátnica -e ž anat.
 kvadránij -a m štiriletje

kvadriga -e ž rimski dirkalni voz s četverno vprego
 kvadrilijón -a m četrta potenca milijona
 kvadrinóm -a m mat. četveročlenik, kvadrinómski -a -o
 kvadrívij -a m višja stopnja srednjeveških šol z aritmetiko, astronomijo, geometrijo in glasbo kot glavnimi predmeti
 kvákva -e ž kavelj, kljuka: kljuka se ~e drži (°gliha vkup štriha), kvákast -a -o: ~o zakrivljen
 kvákati -am regljati, kvákanje -a s, kvakáč -a m [ptič], kvákav -a -o, kvákavec -vca m, kvákavka -e ž, kvákiniti -nem, kvák medm.
 kvalificírati -am usposobiti, oceniti; kvalificiran -a -o: visoko ~ delavec, kvalificiranost -i ž, kvalifikácija -e ž sposobnost, usposobljenost, ocena, kvalifikácijski -a -o: ~a komisija
 kvalitéta -e ž kakovost, lastnost, vrednost, kvalitéten -tna -o: ~o blago, kvalitativen -vna -o po kakovosti, po vrednosti: ~a analiza
 kvánt -a m fiz.: svetlobni ~, kvánten -tna -o: ~a teorija
 kvánta -e ž kosmata šala, kvantáti -ám, kvantáj -ájte! kvantál -ála -o, kvantánje -a s, kvantáč -a m, kvantáški -a -o
 kvantitéta -e ž količnost, množina, število, velikost: ~ vokalov, kvantitativen -vna -o po količnosti, po številu: ~a analiza, kvántum -a m količina
 kvár -a m: na ~ biti, v ~ iti = kvára -e ž: v svojo ~o, poljska ~, kváren -rna -o: ~o vplivati, kvárnost -i ž, kváriti -im, kvárjenje -a s: ~ orodje, mladino, dobro voljo, kvarívec -vca m, kvarljiv -a -o, kvarljivost -i ž, kvarljivec -vca m
 kvárgelj -glja in -elja [-əlj-] m [sir]
 kvárnér -a m, na ~u, kvárnérski -a -o
 kvárt -a m četrt, četrtinka, četverka, kvárten -tna -o četrtin, četrtinski: ~i papir, ~a pisarna
 kvárta -e ž glas., kvárten -tna -o: ~i interval
 kvartál [-ál] -a m četrtletje, kvartálen -lna -o [-ln-]: ~i izkaz
 kvartána -e ž med. četrtnica, malarija z mrzlico vsak četrti dan
 kvartár -ja m geol. [doba], kvartáren -rna -o
 kvárte kvárt ž mn. igralne karte: ~e metati, igrati na ~e, kvartáti -ám, kvartáj -ájte! kvartál -ála -o, kvartánje

-a s, kvartáč -a m, kvartávec -vca m; kvartopírta -im, kvartopírec -rca m, kvartopírka -e ž, kvartopírski -a -o, kvartopírstvo -a s; kvartáščina -e ž [pristojbina]; gl. tudi karta

kvartét -a m glas.: godalni ~, kvartéten -tna -o: ~i del soneta = kvartéta -e ž

*kvartír -ja m stan (ovanje)

kvás -a in -ù m: ~ postaviti, kvásec -sca m, kvášen -sna -o: ~e glivice, kvásnica -e ž, nav. mn. kvásnice -ic ž droži, kvasnina -e ž kisal, kvásovka -e ž: gliva ~, kvásiti -im in kvasíti -im, kvášenje -a s in kvašenje -a s: testo se kvasi shaja; kvášen -a -o in kvašen -ena -o: ~o testo, ~a repa okisana, kvasilnica -e [-yn-] ž, kváša -e ž: dati meso v ~o, kvasenica -e ž pogača, kvasilo -a s, kvasina -e ž = kvásnik -a m ferment

kvásalo -a s koritce pri žlic

kvásiti -ám, kvásaj -ájte! kvásal -ála -o, kvásanje -a s: nekaj kvasa, neumne ~, kvásáč -a m = kvasè -éta m; kvásiti -im, kvásil -a -o in -fla -o: neumno ~ neslano govoriti, neumne klatiti

kvásija -e ž bot. mušji les

kvátérna -o ž četverka

kvátre kvátar [-tar] ž mn.: vsake ~ enkrat me obiše, kvátrn -a -o: ~i teden, ~i post, ~a šema, ~a baba večša

kvéciti -im kriviti, upogibati, kvécenje -a s: čevlje ~, starost me kveči, kvékast -a -o kvécjemu prisl. omejevanja: vsega ne dam, ~ pol

kvédér -dra m: čevlji na ~, kvédrovec -vca m žebelj za kvedre, kvédrovci -ev m mn. [čevlji], kvédarski -a -o = kvédrast -a -o: ~ čevlji

kvéker -ja m [ud verske ločine], kvékerski -a -o, kvékerstvo -a s

kvé-úlat -a m tožbar, tožljivec, sitnež, kverulánt(ov)ski -a -o, kverulánca -e ž, kverulánt(ov)stvo -a s

kvéstór -ja m [starorimski finančni uradnik, it. policijski glavar], kvestúra -e ž vpisni urad na univerzi, it. policijski urad

kvietízem -zma m [verski nazor], kvietíst -a m, kvietístičen -čna -o

kvínár -ja m [verz]

kvínkvénij -a m petletje

kvínta -e ž glas., kvínten -tna -o: ~i krog, kvíntakórd -a m glas.

kvíntál [-ál] -a m cent, stot

kvíntesénca -e ž zrno, jedro, prava vsebina

kvíntét -a m glas., kvíntéten -tna -o: ~i zbor

Kvíntilíánus -na m in Kvíntiliján -a m [rimski retor], Kvíntilijánov -a -o

kvíntilijón -a m peta potenca milijona

Kvíntus -a in Kvínta m rim. os. i., Kvíntov -a -o

Kvírinál [-ál] -a m [griček v Rimu], kvírinálski -a -o [-ls-]

kvísling -a m izdajavec, kvíslinški -a -o izdajavski, kvíslingovec -vca m; gl. tudi Quisling

kvísku prisl.: ~ pogledati, planiti, cene gredo ~

kvócient -a m količnik: delni ~

kvóčka -e ž koklja

kvódlíbet -a m mešanica, pisana zmes, šara

kvókati -am kokati: kvočka kvoka, kvóka -e ž koklja

kvórum -a m potrebno število glasovavcev

kvóta -e ž določeni del, delež, znesek

kvotídána -e ž med. malarija z mrzlico vsak dan

L

l [lɔ | èl] m neskl. ali èl -a m: mali l, véliki L, od èla naprej, z velikim L

Lába -e ž: po ~i navzgor, lábski -a -o

labiál [-ál] -a m ustničnik, labiálen -lna -o [-ln-] ustničen, labializirati -am izgovarjati z zaokroženimi ustnicami, labializiran -a -o, labializiranje -a s, labializácija -e ž; labiodentál [-ál] -a m ustnično-zobni glas, labiodentálen -lna -o [-ln-]; labiovelár -a m, labioveláren -rna -o

Labién(us) -na m [legat Julija Cezarja], Labiénov -a -o

labílen -lna -o opotéčen, nestalen, omahljiv, nestanoviten: ~o ravnotežje, labilnost -i ž opotečnost, nestalnost, omahljivost >[-ln-]

labírint -a m blodnjak, med. notranje uho, labirintski -a -o

labód -a m: ~ pevec, ~ grbec, labódov -a -o: ~ vrat, ~o perje, labodica -e ž

|samica|, labódič -a m |mladič|, labódji -a -e: ~a pesem, ~e bel, ~i spev = labódnica -e ž, labodnják -a m |bivališče|
lábor -e ž *min. konglomerat*, láborast -a -o: ~a tla, ~ kamen, lábornat -a -o: ~ svet; láborje -a s *drobir iz labore*
lábor -e ž |velika latvica|: ~ kislega mleka, láborica -e ž
laboratorij -a m *delavnica*, laboratórijski -a -o: ~e vaje, ~o steklo; laboránt -a m *laboratorijski pomočnik*, laborántka -e ž, laborántski -a -o; laborirati -am: ~ za zapeko → *bolehati za zapeko, trpeti od zapeke, zaradi zapeke*
Lábot -a m *kr. i.*: ~ na Koroškem, lábotski -a -o: Labotaka dolina, Lábotnica -e ž |reka|
Lábrador -ja m |*polotok*|, lábradorski -a -o, lábradorit -a m *min.*
laburističen -čna -o: ~a stranka, laburist -a m, laburizem -zma m
Lacedémon -a m *Lakedaimon*
Láci -a m |*pokrajina v Italiji*|, lácijski -a -o
láčen -čna -o, *prim.* bôlj láčen: ~ kruha, hvale, ~a jetika, ~e oči, ~ kakor pes, kakor volk; ~ je, da se vanj, skozenj vidi; ~ je, da se duša v njem lovi; láčnost -i ž, láčnež -a m; láčne -čen [-čén] ž *mn.* = láčnice -ic ž *mn.* *lakotnice*, láčnik -a m *lačno drevo*; láčiti -im: teden dni je psa láčil; láčniti -im *lakoto delati*, láčnjenje -a s: ta voda láčni
Ladinec -nca m, Ladínka -e ž, ladínski -a -o, ladínščina -e ž *retoromanski jezik*
Ládislav -a m *os. i.*, Ládislavov -a -o; Lácko -a m, Láckov -a -o; Ládo -a m, Ládiv -a -o; Ládislava -e ž *os. i.*; Láda -e ž, Ládin -a -o
ládja -e ž, *rod. mn.* ládji 1. trgovska, prevozna, matična, šolska, bojna ~, ~ na vajak; ziblje se ko ~, 2. cerkev ima tri ~e; 3. ~ pri mlinskih rakah; 4. portugalska ~ *zool.*; ládjín -a -o: ~ rílec; ládijski -a -o: ~i dnevnik, ~i tovor, ~a tla = ~i pod; ládjica -e ž 1. *majhna ladja*, 2. papirnata ~ *zool.*, 3. ~ pri sadilniku krompirja; ládjati -am *pluti*, ládjanje -a s, ládjavec -vca m = ládjár -a m, ládjárski -a -o; ládjíšče -a s *in* ládjíšče -a s (*jezerski*) *pristan*; ládjéjve -a s; ládjíčar -ja m |*obličje*|
ládje -v *sestavi*: ladjedélec -lca m, ladjedélski -a -o, ladjedélstvo -a s, ladje-

délnica -e ž, ladjedélniški -a -o >[-dél-]; ladjemérec -rca m, ladjemérski -a -o, ladjemérstvo -a s
lady [léjdi |lédi] ž *neskl. gospa*: ~ Macbeth, ladyjin -a -o *in* ladin -a -o: ~o zdravje
Laërt(es) -ta m, Laërtov -a -o: ~ sin Odisej
laféta -e ž *podstavek topovske cevi*, lafétén -tna -o
La Fontaine [lafontén] -na m |*franc. basnopisec*|, La Fontainov -a -o, lafontainski -a -o
lág -a m, *samo v zvezi*: v ~ hoditi, iti počasi, lagodno, zložno
lagáti lážem (se), láži -te *in* -ite! lagál -ála -o, lagánje -a s: ~ se komu, debelo ~; laže, da se kar kadi, da sam sebi verjame, kakor pes teče; laže, da se tema dela, kakor bi orehe trl, kaj se lažeš?
lágév -gva m 1. *sod*, 2. *steklenica*, lágva -e ž *velika steklenica, pletenka*, lágvica -e ž, lágvič -a m = lágviček -čka m |*sodček*|
lagód -i ž, lágoden -dna -o *in* lagóden -dna -o *zložen*, lágodnost -i ž *in* lagódnost -i ž, lagoditi -im: to mi lagodi, lágodnik -a m *lagoden človek*; lágot -i ž: z ~jo delati; lagóta -e ž *zložnost*, lagóten -tna -o *zložen*, lagótnost -i ž
Lago Maggiore [lágó madžóre] m *neskl.*
lagúna -e ž *morska plitvina, obrežni otoček*; beneške ~e, lagúnski -a -o
Láh Láha m, Láhov -a -o: pošten ko ~ koš, Láhinja -e ž, láški -a -o: ~i rizling, láščina -e ž *italijansčina*; lahón -a m, lahónski -a -o; lah láha m |*olje*|; *gl. tudi* Laško
lahék -hka -o *in* lahèk [-hèk] *in* lahák lahká -ó -í -é -á, *dol.* láhki -a -o, *prim.* lážji -a -e, *prisl.* lahkó, láž(j)e *in* lágje: ~ korak, jezik, ~a sapa, naloga, bolezen, smrt, ~a konjenica, ~a atletika, ~o spanje, delo, ~o dekle; ~o noč! ~ kakor pero; tebi se je ~o smejati; ~o si misliš, ~o greš, zdaj že ~o nehaš; ~o da pride >[lah- | lah-]
láhen -hna -o *in* lahán, lahèn [-hèn] -hná -ó -í -é -á, *prim.* lahnéjši -a -e; *prisl.* lahnó, lahnéj(š)e; lahnéti -im *lahek postajati*, lahnèl -éla -o, lahnénje -a s: bolnik kar lahni; lahniti -im *lahkati*, napraviti kaj lažje, lahni -ite! lahní! -a -o, lahnjénje -a s; lahnóta -e ž, lahnost -i ž >[lah- | lah-]

Láhesis Láhesa ž *gr. mit. sojenica, ki prede nit*, Láhesin -a -o
láhet -hti ž *laket*, láhten -tna -o
láhkati -am ž *roko poskušati, kako lahko je kaj*, láhkanje -a s; lahčáti -ám *lajšati*, lahčáj -ájte! lahčál -ála -o, lahčánje -a s >[lah- / lah-]
lahko -v sestavi: lahkoatlét -a m, lahkoatlétski -a -o; lahkokril [-il] -a -o; lahkokrúhar -ja m = lahkokrúhec -hca m *kdor rad zlahka živi*; lahkokfven -vna -o *sangviničen*; lahkomiseln -a -o, lahkomiselnost -i ž, lahkomiselnéž -a m, lahkomiselnica -e ž >[-səl-]; lahkomišljen -a -o, lahkomišljenost -i ž, lahkomišljenec -nca m, lahkomišljenka -e ž; lahkonòg -òga -o; lahkooboroženc -nca m; lahkovéren -rna -o, lahkovérnost -i ž, lahkovérnéž -a m, lahkovérnica -e ž; lahkoživ -a -o, lahkoživost -i ž, lahkoživéc -vca m, lahkoživka -e ž, lahkoživček -čka m
lahkóta -e ž, lahkóten -tna -o, lahkótnéž -a m, lahkótnost -i ž; lahkóča -e ž; láhkost -i ž >[lah- / lah-]
lahkotica -e ž *bot. kokotica*
lahnják -a m [lah- / lah-] m *min. apneni maček, lehnjak*
láik -a m 1. *svetni človek*, 2. *nestrokovnjak*: ~ v kaki stvari, láiški -a -o, láičen -čna -o; laizirati -am, laizácija -e ž: ~ šole >[la-i-]
Láis Láide ž [gr. hetera], Láidin -a -o
lájati -jam in -jem, lájanje -a s: ~ na luno, ~ nad ponočnjaki, lisica laja, lájež -a m: pasji ~, lájav -a -o: ~ človek, ~a usta, lájavéc -vca m *človek hudega jezika*, lájavka -e ž, lájavski -a -o; lájavn -a m *zmerjavéc*, lájáló -a s *znč.*; lájác -a m *prerijski volk*
lájna -e ž 1. ~o goniti, to je že stara ~, na beraško ~o priti; 2. *vlačuga*; lájnati -am, lájnanje -a s 1. *zmerom eno* ~, 2. *potepati se*; lájnar -ja m, lájnarica -e ž, lájnarski -a -o
lájno -a s *gnoj*, *umazanija*, lájnast -a -o, lájnar -ja m *zool.*, lájnež -a m *bot.*
Lájovic -vca m [sl. skladatelj], Lájovčev -a -o: ~e skladbe
lájšati -am, lájšanje -a s, lájšáló -a s [pripomoček], lájšáva -e ž, lájšálen -lna -o [-ln-]
lájti -a m [sodček], lájtíč -a m, lájta -e ž: ~ za žito, za gnojnico, lájtica -e ž

lák -a m: alkoholni, barvni, asfaltni, bročev ~, lákast -a -o: ~i čevlji; lakirati -am *loščiti, položiti*, lakiran -a -o, lakranje -a s; lakírnica -e ž [prostora]
lakáj -a m *strežnik*, lakájski -a -o *strežniški, suženjski (po duhu)*, lakájstvo -a s
Lakedáimon -a m [pokrajina stare Grčije], Lakedaimónec -nca m, Lakedaimónka -e ž, lakedaimónski -a -o
lákét -kta m: dva ~a, trije ~i; láketen -tna -o: ~a mera, lákten -tna -o: ~i zglob, lákētnica -e [-kət-] ž [kovinska narokva]; lákēt bráda lákēt bráde ž
lákms -a m [modro barvilo], lákmsov -a -o: ~ papir
lákēnica -e ž *bot. cikorija*
lakolít -a m *geol. globinsko kamenje, magma, globočnina*
lákóm -a -o = lákómen -mna -o: ~ na denar, časti ~, lákómnost -i ž = lákómnostvo -a s; lákómnéž -a m = lákómnik -a m; lákómeč -mca m 1. *človek*, 2. *škaf*; lákómnica -e ž 1. *lakomna ženska*, 2. *škaf, lij*, lákómeček -čka m *lij*
Lakónija -e ž *Lakedaimon*, Lakónec -nca m, lákónski -a -o: ~i odgovor; lakóničen -čna -o *kratek, jedrat*, lakóničnost -i ž, lakónizem -zma m
lákota -e ž = lákot -i ž: huda, volčja, predrta ~, živa ~ *nenasitnéž*; za ~o = od ~e umreti (°~e umreti); navadna, bela, rumena, divja ~ *bot.*; lákóten -tna -o: ~ na vino, ~i roj *čeb.*, lákótnik -a m 1. *nenasiten, lačen človek*, 2. *bot.*; lákótnica -e ž 1. *lačna ženska*, 2. v ~i, v ~ah ga bode; lákótnost -i ž *pohlep*
lákšen -sna -o *ohlápen, popustljiv, širokovenen, prim. láksnejši -a -e in bolj láksen*; láksnost -i ž, láksnéž -a m; laksativ -a m *med. odvajalo, čistilo*; laksativén -vna -o *med. čistilen, odvajalen*; laksirati -am *odvajati*, laksíranje -a s
laktácija -e ž *izločanje mleka, dojenje*: ob ~i, laktómeter -tra m
laktóza -e ž *mlečni sladkor*
láma -e ž *zool.*, lámji -a -e: ~a volna, lámín -a -o: ~ trup
láma -a in -e m [budistovski višji duhovnik], lámáizem -zma m [vera budističnih Tibetancev], lámait -a m *pripadnik lámáizma*, lámáitski -a -o
La Manche [lamánš] La Manchea m: kanal ~ *Rokavski preliv*

Lamarck [*lamárk*] -a m |*franc. naravo-slovec*|, lamarkizem -zma m *nauk o dedovanju lastnosti*

lámbda m *neskl. in lámbda -e ž* |*grška črka*|: mali ~, z velikim ~

Lámberg -a m, Lámbergov -a -o; Lámbergar -ja m, Lámbergarjev -a -o, lámberški -a -o: ~o gostovstvo

lambréta -e ž |*motorno vozilo*|

laméla -e ž |*platica, ploščica, tanka kovinska žica za okras*, lamélast -a -o = lame-lózen -zna -o *ploščičast*

lamentácija -e ž *tožba, žalna pesem*, lamentirati -am *tožiti, objokovati, žalovati*, lamentiranje -a s

*lámpa -e ž *svetilka*, *lámpica -e ž *lučka*, *lámpárna -e ž *svetilničarna*, lampijón -a m, lampijónček -čka m

lamprofilít -a m *min.*

Lámpsakos -ka m |*gr. mesto ob Heles-pontu*|

lán lanú in lána m: ~ goditi, mikati, mladiti, pogrniti, rositi, sušiti; lanén -a -o: ~a pogača, glavica, preja, ~o olje; lanišče -a s *njiva, kjer je rasel lan*; *prostor, kamor pogrinjajo lan*; laniščen -čna -o *kar raste na lanišču*: ~a repa; laniščnica -e ž 1. *jama za sušenje lanu ob trenju*, 2. repa ~o; lánovec -vca m *lan, ki se ne preza*; lánovka -e ž *dninarica, ki je dobila za plačilo v najem lanišče (za krompir)*; lanenina -e ž = lanina -e ž: oblačiti se v ~o; lanič -liča m *bot.*; lanopérka -e ž *bot.*

Lancaster [*lénkestár*] -tra m |*angl. pokrajina*|, lancasterski -a -o

lancéta -e ž *suličast kirurški nožič*, lancéten -tna -o: ~a oblika

lánckneht -a m |*vojak*|, láncknehtovski -a -o: ~o vojskovanje

lánčž -a m *gorski hrbet, gorsko sleme*

Langobárdi -ov m *mn.* |*germ. plemé*|, langobárdski -a -o

Lángus -a m |*sl. slikar*|, Lángusov -a -o: ~i portreti

langústa -e ž |*morski rak*|

lání prisl., lánski -a -o: mara zanj kakor za ~i sneg, ~o leto, lanskoléten -tna -o → *lanski*, lánščak -a m *lanska žival*, lánščina -e ž *lanski pridelek*

laníka -e ž *bot.*

Lanišče -a s *kr. i.*, na ~u, z ~a, laniški -a -o, Laníščar -ja m

lanolín -a m *kem., med.*

lansíratí -am, lansiranje -a s: ~ torpedo izstreliti, ~ vesti → *novice trositi, raztrositi, vreči med ljudi*

lantán -a m *min.*

Laókoon -onta m *gr. mit.*, Laókoontov -a -o: ~a smrt, skupina

Láos -a m |*azijska država*|, láoški -a -o
lápa -e ž, *nav. mn.* lápe lóp ž *živalske ustnice*: pasje ~e, lópav -a -o = lópast -a -o *gobezdav*, lópati -am = lópiti -im = lópátí -ám: pes lapa po muhah; lópavec -vca m = lópán -ána m = lópávs -a m *gobezdač*

lapálija -e ž → *malenkost*

lapidáren -rna -o *kratek, jedrnat, klen (kakor napisi na kamnu)*: ~ slog, lapidárnost -i ž; lapidárij -a m *zbirka starih kamnitih spomenikov in napisov*

lápís -a m *med., kozm.*

Laplace -cea [*laplás -a*] m |*franc. astronom*|, Laplaceov -a -o

Lapónec -nca m, Lapónka -e ž, Lapónsko -ega s, na ~em, Lapónska -e ž |*pokrajina v severni Finski*|, iz ~e, lapónski -a -o, lapónščina -e ž

lápór -ja m: ilnati, sivi, kredasti ~, lápórjev -a -o, lápórast -a -o: ~a zemlja, lápórnat -a -o

Lápórje -a s *kr. i.*, v ~u, iz ~a, lápórski -a -o, Lápórčani -ov m *mn.*

lápús -a m *spodrkljaj, spozaba*: primeril se mu je ~ calami [*kálami*] *zapisalo se mu je*; to je bil ~ *linguae* [*lingve*] *zareklo se mu je*

lapúh -a m *bot.*: zajčji ~, planinski ~, lapúšek -ška m, lapúhov -a -o: ~ list, lapúšje -a s

lár -a m *starim Rimljanom varuh domačega ognjišča*, *nav. mn.* lári -ov m

lárgo prisl. glas. počasi, široko; lárgo -a m: z ~om, v ~u, larghetto [*largéto*] *prisl. glas. nekoliko počasi*

lárinks -a m *grlo*, laringálen -lna -o [-ln-]: ~a kriza, laringoskóp -a m *ogledalce za ogledovanje grla*, laringoskopija -e ž, laringologija -e ž *nauk o grlu in njega zdravljenju*, laringológ -a m *zdravnik za grlo*; laringitis -a m *vnetje grla*

Larisa -e ž |*mesto v Tesaliji*|, lariški -a -o
Larousse [*larús*] -ssa m, Laroussov -a -o: ~i besednjaki

larpurlartizem -zma m, larpurlartist -a m, larpurlartističen -čna -o, larpurlartistov-ski -a -o

lás *lasú in lásá m, mn.* lasjé **lás**: gosti, ščetinasti ~je, za ~ odnehati, ni za ~ boljši, za ~ je manjkalo, življenje mu visi na ~u, tudi ~u mu ni skrivil; ~je gredo z glave, ~je grejo pokonci, se ježijo, ~je ga bole; ~e si puli, so si že v ~eh, vino gre v láse; te bom za láse, za ~e mu gre *mu trda prede*, za ~e privlečeno; **lásec** -sca *m* = **láščec** -ščka *m* = lásek -ska *m*, lásen -sna -o: ~i koren, ~a igla, lasát -áta -o: ~a glava, koža; **lásast** -a -o: ~a cevčica, ~o zlato; **lásnat** -a -o, **láščast** -a -o; **lasišče** -a *s*: bujno ~; **lásje** -a *s*: predivno ~; **lásar** -ja *m* |*prekupčevavec*|; **lasnina** -e *ž* *lasna snov*

lasáti -ám, **lasáj** -ájte! **lasál** -ála -o, **lasánje** -a *s*: otroci se lasajo; **lasáč** -a *m*: to so ti sami ~i; **lásati** -am *kosmatati*: blago se lasa *razpada v vlakna*

lasciven -vna -o *opolzek, polten*, **lascivnost** -i *ž* *opolzkost, poltenost*, **lascivnež** -a *m* **laskati** -am se *dobrikati se*, **laskanje** -a *s*: ~ se dekletu z darili, laskam si, da sem zadevo lepo uredil; °to mi laska *mi je všeč, pogodú, mi godi*; **laskav** -a -o: ~o govorjenje, vedenje, priznanje; to je zame ~o, **laskavec** -vca *m*, **laskavka** -e *ž*, **laskavost** -i *ž*

laskrn -a -o *izbirčen, kočljiv v jedi, sladkosneden*, **laskrnost** -i *ž*, **laskrnež** -a *m*, **laskrnica** -e *ž*, **laskrnik** -a *m*

lasnica -e *ž* 1. *lasasta cev, žilica; kapilarka*; 2. *trihinela*, 3. *svitek las*; 4. *trava*; **lasničen** -čna -o *kapilaren*, **lasničnost** -i *ž* = lasovitost -i *ž* *kapilarnost*; **lasnica** -e *ž* *lasna igla*

lasnik -a *m* *deteljni predenec*

láo -a *m* *vrv z zanko*: lov z ~om

Lassalle [*lasál*] -lla *m* |*nem. socialist*|, **Lassallov** -a -o, **lassalovec** -vca *m*, **lassalovski** -a -o, **lassalovstvo** -a *s*

lást -i *ž*: v ~ dati, v ~i imeti, v ~ spraviti, **lásten** -tna -o: v svojo ~o hišo ni smel, ~a hvala, ~a cena, na ~e stroške → *na svoje stroške, ob svojem*; z njemu ~im humorjem; iz ~ega nagiba → *sam od sebe*; v ~em imenu → *v svojem*; v ~o škodo → *v svojo*; ~o ime *slov.*; **lastnina** -e *ž*: tuja ~, **lastninski** -a -o: ~a pravica, **lastnik** -a *m*, **lastnica** -e *ž*, **lastniški** -a -o, **lastništvo** -a *s*; **lastnoróčen** -čna -o → *svojeróčen*

***lástika** -e *ž* *elastika*

lastinec -nca *m pr. zg. svobodnjak*, **lastine** **lastin** *ž mn. pr. zg.*

lastiti -ím si *in se*, **lásti** -íte! **lastil** -a -o: ~ si tuje blago, ~ se tujeja blaga; **fantič** se le očeta lasti *se ga drži*, **lastitev** -tve *ž* **lastnost** -i *ž*: dobra, lepa, grda ~; °v ~i varuha *kot varuh*

lástovica -e *ž* = **lástovka** -e *ž*: **kmečka**, **mestna** ~; **morska** ~ |*ribal*|; **lástovičica** -e *ž*; **lástovičji** -a -e: ~e **gnezdo**, **lástovkin** -a -o; **lástovičjak** -a *m* = **lástovjak** -a *m* |*govno*|; **lástovičar** -ja *m* |*metulj*|; **lastopér** -a *m* |*ptič*|

lasúlja -e *ž*, **lasúljar** -ja *m*, **lasúljarica** -e *ž*, **lasúljarski** -a -o, **lasúljarstvo** -a *s*

Lásče **Lásč** *ž mn. kr. i.*, v (Velikih) ~ah, (veliko)**láški** -a -o, **Lásčan** -a *m* *Velikolasčan*

láščec -à *m in láščec* -a *m* *klop* >[-ščec-]

Lásko -ega *s kr. i.*, v ~em, iz ~ega, **láski** -a -o: ~o pivo, ~e toplice, **Lásčan** -ána *m*

Lásko -ega *s Italija*, na ~em, z ~ega; *gl. tudi Lah*

lástnik -a *m* |*oblič*|

lát -i *ž* = **lát** -a *in -ú m*: **prosen** ~, **latjé** -à *s in látje* -a *s* = **látovje** -a *s*; **látéc** -tca *m*, **latič** -iča *m*: **proso zaslíši mlatice**, pa skoči v ~e; **latina** -e *ž* *lat*; **latica** -e *ž*: **koruzna** ~; **látast** -a -o *latu podoben*; **látnat** -a -o = **látovnat** -a -o: ~i **oves**; **latiti** -ím, **laténje** -a *s* = **latováti** -újem se, **latováne** -a *s*; **látovka** -e *ž* *bot*.

láta -e *ž*: ~ v kozolcu, **latník** -a *m* = **látovec** -vca *m* |*klin*|, **látnik** -a *m* 1. *leseno ogrodje za brajdo*: sedeti pod ~om, 2. *fižol*, **látovnik** -a *m* *vrtna ograja iz lat*, **lática** -e *ž*, **latina** -e *ž* *dolgo, neomajeno smrekovo deblo*, **látast** -a -o; **látati** -am *late s klini pribijati*, **látiti** -ím: ~ **streho** **latén** -a *m* *arheol. pred rimska železna doba*, **laténski** -a -o

laténen -tna -o *skrit, skriven, prikrit, fiz. vezan*, **laténnost** -i *ž* = **laténca** -e *ž* **prikritost**, **laténčen** -čna -o: ~a **doba** (bolezní)

laterálen -lna -o [-ln-] *stranski, obstranski*: ~i **glas**, **laterálnost** -i [-ln-] *ž*

Laterán -a *m* |*rimski muzej in katedrala*|, **lateránski** -a -o: ~i **koncil**

latérna -e *ž* 1. *svetilka s steklenim ohišjem*, 2. *kupolast nastavek nad streho*; **latérna mágika** -e -e *ž* |*projekcijski aparat*|, **latérnski** -a -o: ~i **ročaj**

latifúndij -a *ž* veleposestvo, latifúndijski
-a -o veleposesten, latifúndijec -jca m
veleposestnik

Latinci -ev m mn. [narod v starem Laciju],
latínski -a -o: ~i slovar, ~o jadro,
Latinska Amerika, latinskoamériški -a
-o, latíнец -nca m: v gimnaziji je bil
dober ~, latinist -a m kdor znanstveno
pozna latinščino, latinščina -e *ž*; latin-
zem -zma m latinska jezikovna posebnost,
nje posnetek v domačem jeziku; latíniti
-im prevajati v latinščino, latinjenje -a s;
latinčeváti -újem vtikati latinske besede
v domači jezik, latinčevanje -a s; latinica
-e *ž* [pisava]

Látium -tia m Lacij

látvičina -e *ž* [z dostavljanjem in prestavlja-
njem zlogov prenarejen jezik], látovski
-a -o: ~i jezik

latrina -e *ž* stranišče na planem

látvica -e *ž* 1. skodela za mleko, 2. polž,
látvičast -a -o, látvičen čna -o: ~i rob
→ rob latvice, látvička -e *ž* bot.

Lausanne [lozán] -nna m [švic. mesto],
lausanski -a -o, Lausáнец -nca m,
Lausánka -e *ž*

láva -e *ž* kredenca

láva -e *ž* kamnina, izmeček ognjenika,
láven -vna -o: ~a odeja

lavantínski -a -o: ~a škofija

lavdanum -a m med. [pomirjevalno zdravilo]
°lavéndel -dla m bot. sivka

lavina -e *ž* → plaz

Lavinia -e *ž* rim. mit., Lavínium -ia m
[mesto v Laciju], lavínijski -a -o

lavirati -am omahovati, loviti ravnotežje
med tokovi, smermi, nazori, premagovati
težave, laviranje -a s

°lávor -a m lovor

lavór -ja m [posoda za umivanje]

lavréat -a m (z lovorum ovenčan) nagraje-
nec, zmagovavec

Lavréncij -a m os. i., Lavréncijev -a -o;

Lavréncija -e *ž*, Lavréncijin -a -o

lavretánski -a -o: ~e litanije

Lávrica -e *ž* kr. i., na ~i, lávriški -a -o,
Lávričani -ov m mn.

lávti -ov m mn. strm, krašnat svet v snež-
niških rebréh

Layer [lájér] -ja m [sl. slikar], Layerjev
-a -o: ~e podobe

láz in láz -a m otrebljen svet, mn. tudi láze
láz *ž*: ~e trebiti, žgati, kopati; lázar
-ja m = láznik -a m stanovavec v lazú,

rovtar; lazovina -e *ž* = lázovina -e *ž*
in lazovina -e *ž* najemnina za laz, lázec
-zca m = lázič -a m

láz -í *ž* vrata v plotu

láz láza m deska pri kozolcu, ki se predeva,
da skladač nanjo stopi; láza -e *ž* [lestev]

Láz Láza m kr. i., tudi Lázi -ov m mn.
in Láze Láz *ž* mn. kr. i., láški -a -o,
tudi lažánski -a -o in lázenski -a -o
[-zən-], Lažán -ána m

Lázár -ja m os. i.: car ~; Lázárjev -a -o;
lazarist -a m, lazaristovski -a -o

lázár -ja m: gozdni ~ [polž]

lazarét -a m vojaška bolnišnica, lazaréten
-tna -o

láziti lázim, lázi -ite! lázil -fla -o, lázenje
-a s in láziti -im s stal. poud.: gosence,
polži lazijo po zelju, po vseh štirih ~,
ne lazi za menoj! nekdo lazi okoli hiše;
láznik -a m kdor lazi, lázár -ja m otrok,
preden shodi; lázica -e *ž* 1. uš, 2. bot.;

láznična -e *ž* = lazéčina -e *ž* plavivci

lázovec -vca m min.

lázúr -ja m [modrilo], lazúrec -rca m min.
višnjevec, lazurít -a m [drag kamen],
lazúren -rna -o moder, višnjev

láz -i *ž*: ~ iz zadrege, v sili; debela,
kosmata, grda ~; na ~ postaviti, na
~i ostati, ~ ima kratke noge; láz
beséda láz beséde *ž*

lázén -žna -o: ~a pobožnost, ~o ime,
~i Smerdis, ~i liberalizem, ~a ustavnost;
láznost -i *ž*, lažník -a m, lažníca -e *ž*

°lází -v sestavi: lažen

lažnív -a -o: ~e besede, ~i preroki,
lažnívost -i *ž*, lažnívec -vca m, lažnívka
-e *ž* 1. ženska, 2. bot.

le čl., nasl.: le-tá, le-tó, le-téga, le-tému,
le-té, le-óni, le-óna, le-óno, le-ónega;
le-sém, le-tám, le-tù

le prisl. 1. poziva: ~, če si upaš; ~ čakaj,
~ pridi, ~ počasi, naj ~ pove; 2. ome-
juje: vrnil se je ~ eden, če ~ upaš,
hódi ~ počasi, ne ~ tí, ne ~ sedmi,
tudi osmi; 3. poudarja: kam je ~ šel?
~ kam je šel? pa je ~ dobro, če človek
kaj zna; pa ~ zaleže

leader [líder] -ja m 1. politični voditelj
stranke, smeri, gibanja; 2. uvodnik;
leaderški -a -o; tudi lider

Leándér -dra m os. i., Leándrov -a -o;
Leándra -e *ž*, Leándrin -a -o

lebdéti -lm → držati se, viseti, plavati:
postovka lebdí nad poljem → visi, se

drži, trepeta; podoba mi lebdti pred očmi
→ *mi je, mi miglja pred očmi*, smeh mu
lebdti na obrazu → *mu igra, počiva*

léca -e ž *prizhnica*

lécati -am se *pretegovati se*, lécanje -a s
léct -a m *strdenje*, léctov -a -o: ~o srce,
léctar -ja m, léctarski -a -o, lectarija -e ž
léča -e ž: *bot.* prava, divja, vodna, žabja
~, *fiz., anat.* steklena, kristalna,
razpršilna, zbiralna; *vzbočena*, kon-
kavna, dostavna, iskalna, povečevalna
~; léčica -e ž, léčje -a s: *akromatično* ~;
léčen -čna -o: ~i strok, ~a *vzboklina*;
léčast -a -o: ~ *kamenček*, léčnat -a -o:
skleda je še vsa ~a; léčar -ja m *zool.*
|žužek|, léčevina -e ž *in* léčevina -e ž
|slama|, léčišče -a s *in* léčišče -a s *njiva*,
kjer je rasla léča, léčnica -e ž *bot.*

léčen -a -o *zdravilen*, čaroven: koren ~

léči léžem, lézi -te! légel légla -o 1. pojdi
léč! ~ spat, pred tednom je legel,
mrak leže na vas, bridkost mu je legla
na srce; 2. jerebica leže jajca; moj dom
je tam, kjer se ležejo orli in nevihte;
léženje -a s: ~ jajc

léčiti -im *lit. zdraviti*, léčilen -lna -o [-ln-]
lit. zdravilen

léd ledú *in* léda m, mn. ledóvi: *plavni* ~,
skladasti ~, nadanji, polarni, goli ~;
~ se dela; ~ se taja, se lomi, poka,
drži; ~ je prebit, na ~ speljati, iti komu
na ~; leden -dna -o: ~a *ploskev*,
vrecica; lednica -e ž *voda iz ledu*; lédst
-a -o: ~o steklo; lédar -ja m, ledárna
-e ž: v ~i izdelujejo led; ledišče -a s:
pred nami je bilo neizmerno ~; toplo-
mer je zdrknil pod ~, ledovnják -a m
hladilnik, ledóvje -a s

Léda -e ž *gr. mit.*, Lédin -a -o: ~a otroka
ledén -a -o: ~a skorja, sveča, odeja, drča,
skril, gora, doba; ~a kopel, ~a kava,
~e rože, počti; Ledeno morje; ~o
mrzel, ~o srce; ~i možje; ledénost -i ž;
ledénc -nca m *januar, kandis*, ledénček
-čka m *ledena sveča*, ledénčica -e ž
hruška, češnjaj; ledénka -e ž 1. *zrno*
toče, 2. *sukanec*, 3. *solata*; ledenják
-a m 1. *žebelj sekanec*; 2. *mn.* ~i *ledeni*
možje; ledenica -e ž |jama, klet, omara|

ledenėti -im, ledeněl -éla -o, ledeněnje -a s:
voda ledeni; ledeníti -im, ledenil -a -o,
ledenjénje -a s: vodo umetno ~ *spre-*
minjati v led; vode se ledenijo; strah
mu ledeni kri v žilah

ledeník -a m, ledeniški -a -o: ~i svet, rep,
~a groblja, ~o jezero

ledetina -e ž: *oranžna* ~ |jed|

ledina -e ž *neobdelan svet, trata*: ~o orati,
v ~o pustiti *ne obdelati*, otroci se igrajo
na ~i pred hišo; ledínica -e ž; ledínast
-a -o *neobdelan, travnat*; ledínski -a -o:
~a imena; ledínc -nca m *stanovavec*
na ledini; ledínsčica -e ž *bot.*

Ledina -e ž *kr. i.*, na ~i, z ~e, ledínski
-a -o, Ledínc -nca m; *tudi* Ledine -in
ž *mn.*: v ~ah je bil doma pesnik Žakelj-
Ledínski

ledirati -am *poškodovati, raniti*; ledi-
ranec -nca m *poškodovanec*; leziija -e ž
poškodba, rana, lezijski -a -o

ledje -a s, *nav. mn.* lédja lédj: ~a so pre-
pasana; ledovje -à s *in* ledovje -a s,
lédven -a -o [-vən-]: ~a odvodnica,
mišica, anestezija

ledník -a m *bot.* |grašica|

ledo- *v sestavi*: ledolòm -òma m: ~ pri
mostu, ledolómen -mna -o, ledolómec
-mca m, ledolómívec -vca m, ledolómívka
-e ž |ladja|; ledosék -éka m

ledvica -e ž, *nav. mn.* ledvice; ledvíčke -lčk
ž *mn.*: ~ v omaki; ledvíčen -čna -o: ~a
pečenka, ~i pesek; ledvíčast -a -o: ~i
skrček |školjka|; ~a skodela = ledvíčka
-e ž, ledvíčar -ja m |bolnik|, ledvíčnik
-a m *min.*, *bot.*

lég -a m: kokoši enega ~a *gnezda*

lėga -e ž 1. *vodoravna, hrbtna* ~; ~ mu
dobro dé, jabolka v ~o dati; 2. *zemlje-*
pisna ~; 3. *mn.* ~e pri vozu, na ~e
postaviti sode, na ~e zložiti drva;
4. ~ papirja; 5. *živina se pase po* ~ah

legálen -lna -o [-ln-] *postaven, zakonit*,
legálnost -i [-ln-] ž; legalizirati -am
uradno potrditi, overiti, legalizácija -e ž,
legaliziran -a -o

lėgar -ja m *med.*: trebušni ~ → *tifus*

legát -a m 1. *odposlanec*, 2. *volilo*, legatár
-ja m *kdor dobi volilo*; legátor -ja m *pr.*
volivec, kdor daje volilo, legácija -e ž
odposlanstvo, legacjski -a -o: ~i svetnik

legát -a m *zool.* |ptič|: vpije kakor ~

lėgati -am, lėganje -a s: noč lega na zemljo,
zvečer je zgodaj legal

legáto *prisl. glas. vezano*

legėnda -e ž 1. *svetniška zgodba, čuležna*
pripoved, izmislek; 2. *napotek za branje*:
legendären -rna -o: ~ junak, legendär-
nost -i ž

légija -e ž: rimska, tujska, častna ~, légijski -a -o, legionár -ja m, legionárka -e ž, legionárski -a -o; legijón -a m: cel ~ bolezní ima, legist -a m
legirati -am *stapljati, zlivati kovine*, legiranje -a s; legíran -a -o: ~o zlato, ~e kovine; legúra -e ž → *zlitina*
legislatíven -vna -o *postavodajen, zakonodajen*, legislatíva -e ž *zakonodajna zbornica*; legislátór -ja m *zakonodajavec, zakonodajnik*; legislatúra -e ž *zakonodaja*; legislatúren -rna -o: ~a doba
legítímen -mna -o *postaven, zakonit, zakonski*, legítímnost -i ž *postavnost, zakonitost*; legítímácija -e ž *izkaznica*: imeti ~o za kaj *upravičenost, pravico, dovoljenje*, legítímírati -am: ~ koga *zahtevati od koga izkaznico*, ~ se *izkazati se z izkaznico*; legítímíst -a m *privrženec legítímnega vladarja*
léglo -a s 1. *kotišče, (iz)vir*: ~ bolezní; 2. *organ*: sabljasto ~ *kobilic*
légnár -ja m, *nav. mn. légnarji -jev tramovi, po katerih spuščajo ali vzdigujejo sode*
léguan -a m *zool. |plazivec|*
legumín -a m *beljakovinska snov v sočivju*, legumínózen -zna -o, legumínóze -óz ž *mn. stročnice*
léha -e ž *greda, pas, del njive med dvema razoroma, ogon*: ~o posejati, na ~e orati, tu in tam je še kaka ~ snega, léhica -e ž = léšica -e ž
Le Havre [ladr] -ra m [franc. *pristanišče*], v ~u, lehavrski -a -o
lehnják -a [lah-] m *lahnjak*
Leibniz [lájbnic] -a m [nem. *filozof*], Leibnizov -a -o, leibnizovski -a -o
Lelden [lájdan] -dna m *kr. i.*, leidenski -a -o: ~a steklenica
Leipzig [lájpcig] -a m *kr. i.*, iz ~a, leipziški -a -o: ~i sejem; *tudi Lipsko -ega s*
leitmotív [lájtmotiv] -a m → *vodilni motív*
lēj lējta lējte *medm.*: lēj ga, lēj! lējte no, lējtel lējte si nol
lēj -a m [romunska *denarna enota*], léjski -a -o: ~a valuta
lék -a m: ga ni ~a, zlata ni v njem niti za ~, pravni ~, lekárna -e ž, lekárniški -a -o, lekárnar -ja m, lekárnarica -e ž, lekárnarški -a -o, lekárnarstvo -a s
lékcija -e ž *pouk, učna ura, učna snov, berilo, list, graja*: prva ~, kratka ~, huda ~; dajati komu ~e *poučevati, učiti, grajati, v strah prijemati, učiti*

kozjih molitvic; lékcíjski -a -o; léktor -ja m, léktorski -a -o, lektorát -a m, lekciónár -ja m *zbirka nedeljskih evangelijev in listov*, lektúra -e ž → *branje, berilo*
léksikon -a m, léksikálen -lna -o [-ln-] *besednjaški, slovarski*; léksikografija -e ž, léksikográf -a m, léksikográfski -a -o; léksikológ -a m, léksikológija -e ž, léksikolóški -a -o
***lemenát** -a m *semenišče*, *lemenátar -ja m *semeniščnik, bogoslovec*, *lemenátarski -a -o *bogoslovski*
lémez -a m *škarnik, splavarski drog*
lémež -a m in lémež -éza m [del *pluga*], lémežen -zna -o: ~a kost v nosu = lémežnica -e ž *anat. ralo*
Lémos -osa m [gr. *otok*], lémmoški -a -o
lémpa -e ž [posoda], lémpast -a -o
lemár -a m, *nav. mn. lemúri -ov strahovi, rimski duhovi umrlih*
lemuríd -a m *polopica*
lén in lén léná -o -i -e in lení -é -á; *prim. bolj lén; prisl. léno in lenó*: ~o črevo, ~a prebava; ~, da smrdi; ~ pisati, za pisanje; ~, da ga je zemlja žalostna; fant pa, ne bodi ~, jo pobere; lénost -i ž; lenčé -éta m *lenuh*; lenív -a -o, lenívce -vca m: troprsti ~ *zool.*, lenívka -e ž, lenívstov -i ž; lenítí -ím se, lení -íte se!
leníl -a -o, lenjénje -a s; lenárítí -ím, lenárjénje -a s
Lénart -a m *os. i.*, Lénartov -a -o; Lénart -a m *kr. i.*, od ~a, k ~u, pri ~u; lenárški -a -o
lénart -a m *lenuh, zaspanec, stolček, podnožnik*: ~ ga je zmogel
Lenau [lénau] -a m [nem. *pesnik*], Lenaouv -a -o: ~e pesmi, lenauski -a -o: ~a otožnost
Léndava -e ž *kr. i.*, iz ~e, v ~i, léndavski -a -o: ~a naftna polja, Léndavec -vca m in Léndavčar -ja m
Lénin -a m, Léninov -a -o, léninski -a -o; lenínizem -zma m, leníníst -a m, lénínovec -vca m; Léníngrad -a m *kr. i.*, léníngrajški -a -o, Léníngrajčan -a m, Léníngrajčanka -e ž; Lénínsk -a m *kr. i.*
lenítív -a m *med. blažilo*, lenítívven -vna -o
Lénka -e ž, Lénkin -a -o, Lénčica -e ž; Léná -e ž, Lénin -a -o; Lénčka -e ž, Lénčkin -a -o
leno- v *sestavi*: lenokfíven -vna -o, lenokfívnost -i ž, lenokfívenž -a m; lenomíseln -a -o [-səl-]

lenôbna -e ž: ti ~ lena, ~ za delo, ~o
pasti; lenôben -bna -o, lenôbnež -a m,
lenôbnica -e ž, lenôbiti -im se

Lenôra -e ž os. i., Lenôrin -a -o

lénata -e ž svilen trak za redove

lénato prisl. glas. počasi; lénato -a m glas.

lenúh -a m, lenúha -e ž, lenúška -e ž,
lenúšček -čka m, lenúhinja -e ž, lenúhati
-am, lenúšiti -im, lenúhar -ja m, lenú-
harski -a -o, lenuháriti -im, lenuhár-
jenje -a s

Léon -a m os. i., Léonov -a -o in Léonov
-a -o; Léa Léé ž os. i., Léin -a -o; Lèv
Léva m

Leonádo da Vinci [vínči], Leonárda da
Vinci(ja) m [it. slikar], Leonárdov -a -o
ali da Vincijev -a -o

Leónidas -da in -de m [branivec Termopil],
Leónidov -a -o

leonídi -ov m mn. astr. |zvezdni utrinki|

Leonóra -e ž os. i., Leonórin -a -o

leopárd -a m, leopárdov -a -o, leopárdovina
-e ž in leopárdovina -e ž [koža]

Leopárdi -ja m [it. pesnik], Leopárdijev
-a -o, leopárdijevski -a -o: ~i pesimizem

Leopóld -a m in Léopold -a m os. i.,
Leopoldína -e ž os. i., leopoldínski -a -o:

~a družba, leopoldínec -nca m >[-ld-]

lep -a -o in -ó -á -í -é; prim. lépši -a -e:
~ človek, značaj, ~a Vida, ~ po
obrazu, postavi, značaju; ~ na zunaj,
na pogled, za oko; na oko je ~; ~ó
se vesti, ~ó ga je videti, ~ó dišati,
na ~em pasti, se zlagati; ~(ega) se
delati, seno smo v ~em (vremenu)
spravili; ~ó (zate, od tebe), da si prišel;
naše pripombe je za ~o vzel; *ta ~o
(roko) mu daj! zaradi lepšega je vzel
teto s seboj; ~e denarce stane, ~ čas
ga nisem videl, ~ó pri miru bodil prej
me vabi, potem gre ~ó z doma, ko
pridem; ~ó vse mi je izvrgel; ta je pa
~a! ~ó smo naleteli; ~ó bo pogledal,
ko bo to videl; ~e reči slišim o tebi;
zmeraj lepše!

lep -a m: ptičji ~ = lépec -pca m, lépek
-pka -o = lépkast -a -o = lepljív -a -o,
lepljívost -i ž, lépkost -i ž

lepák -a m razglas, oglas, nalepljen na
javnem prostoru, lepákič -a m

lépena lepéna m velik rastlinski list: bot.
planinski ~; lepénast -a -o = lepenát
-áta -o z velikimi listi; lepéne -nca m
lapuh, lepénje -a s rastlinski listi

lepénjec -njca m [hrošč]

lepénka -e ž [karton]: glajena, stanjena,
stisnjena, azbestna ~; lepénkar -ja m,
lepénkarstvo -a s kartonaža

lepič -iča m [goba], lepica -e ž bot. pasji
jezik, lépnica -e ž bot., lepir -ja m bot.

lepíti in lépiti -im, lépljenje -a s, lepítev -tve
ž, lepilo -a s [pripomoček], lepílen -lna -o
[-ln-], lepívec -vca m, lepívká -e ž,
lepívo -a s [snov]: škrobno ~; lepéti
-im, lepél -éla -o, lepénje -a s: smola
lepi na rokah, vnete trepalnice lepijo,
lépljenka -e ž [slika]

lepo -v sestavi: lepobeséden -dna -o,
lepobesédnost -i ž, lepobesédnik -a m;
lepočúten -tna -o, lepočútnost -i ž,
lepočútuje -a s; lepoglásen -sna -o, lepo-
glásje -a s; lepolíčen -čna -o; lepopísen
-sna -o, lepopísje -a s, lepopis -a m
kaligrafija, lepopísnica -e ž [zvezek],
lepopíse -sca m kaligraf; leporéčen -čna
-o, leporéčje -a s, leporéčnik -a m;
leposlóven -vna -o, leposlóvje -a s
beletrija, leposlóvec -vca m beletrist;
lepoznánski -a -o, lepoznánstvo -a s
estetika, lepoznáne -nca m

lepóčnica -e ž [pražival]

lepóta -e ž, lepóten -tna -o: ~i čut, ~a
napaka; lepótec -tca m, lepotica -e ž
1. lepa ženska, 2. bot., lepotičen -čna -o:
~a rastlina, lepotičje -a s, lepotičar -ja
m; lepotičiti -im, lepotičenje -a s,
lepotičnica -e ž: rastline ~e; lepotija
-e ž, lepotiti -im, lepoténje -a s, lepotilo
-a s, lepotílen -lna -o [-ln-], lepotívec
-vca m, lepotívka -e ž; lepotína -o ž in
lepotínna -e ž lišp, lepotínar -ja m
in lepotínar -ja m, lepot(n)inarica -e ž
lépra -e ž med. gobavost, gobe, leprózen
-zna -o gobav

lepšati -am, lepšanje -a s: ~ s cvetjem,
~ obraz, ~ greh, lepšáva -e ž, lepšálo
-a s, lepšálen -lna -o [-ln-], lepšávec -vca
m, lepšávka -e ž

Lérmontov -a m [rus. pesnik]: pesmi ~a,
lérmontovski -a -o: ~i slog

lés prisl. le-sém: pridi, zidar, se ~ učiti!
léskaj

lés -á in lésa m, mn. lesóvi -óv in lési -ov:
trd, mehak, jelov, bukov, hrastov ~;
lahak, luknjičav, goden, grčav, gladek,
okrogel, valovit ~; beli ~; furniran,
parjen, vezan, gradbeni ~; semenski ~;
razpoka gre po ~u po rasti, čez ~

prek rasti; biti malo čez ~ *trčen*; *bot.* božji ~ *bodika*, dišeči, kačji, pasji, volčji, sladki, sveti ~, nedeljni ~ *dobrovita*; narediti žlico iz ~a, žlica je iz ~a; oče gre do ~, viharji burijo skozi ~, po ~ovih buči; lésje -a *s* = lesóvje -a *s*; lések -ska *m* = lésec -sca *m*: božji ~ *bot.*; léšar -ja *m* | *trgovec*, *hostnik*, *drvar*]; léšarstvo -a *s*; léšast -a -o

léša -e ž 1. iz šibja pletena stena, staja, vratca v plotu, 2. dera za sušenje: na ~ah se sadje suši, 3. ~e ž *mn.* pleten voz za gnoj; lésica -e ž, lésnik -a *m* kol, na katerem visi lesa; léšast -a -o: ~a odprtina

Lesage [lasáž] -gea *m* | *franc. pisatelj*], Lesageov [lasážev] -a -o

Lésbos -a *m* | *gr. otok*], lésbiški -a -o: ~i marmor, lésbičen -čna -o: ~o nagnjenje; tudi lezbičen

Lesèc Lesèc [-sèc] in Lèsc ž *mn. kr. i.*, v ~ah, léski -a -o, Lèščán -ána *m*

lesén -a -o: ~ pod, klin, obroč, ~a noga, ~o vedenje, ne bodi tako ~; lesenina -e ž blago iz lesa; lesenéti -ím *lesen postajati*, lesenèl -éla -o, lesenénje -a *s* = leseniti -ím *se*, leseníl -a -o, lesenjénje -a *s*; lesénec -nca *m* lignit; lesenjáca -e ž baraka

lésen -sna -o: ~i ocet, ekstrakt, ~a vlaknina lignin, ~a trgovina, ~a gniloba; lesnína -e ž vlaknata snov iz lesa; lesnat -a -o 1. kar vsebuje les, 2. gozdnat: ~ hrib, ~a ravnina; lesnoindustrijski -a -o

lèsk léška *m* | *glas*], leskátí -ám, leskánje -a *s*, léskniti -nem

lèsk -a *m* in lésk -a *m*, leskèt -éta *m* = leskòt -òta *m*, lesketátí -ám in -éčem, lesketáj -ájte! lesketál -ála -o, lesketánje -a *s*: z zlatom ~, oči se mu leskečejo; leskòta -e ž, leskòten -tna -o

léska -e ž 1. *bot.*, 2. šiba, léskov -a -o: ~ grm, ~a palica, mast, ~o olje, léskovec -vca *m* | *grm, šiba*], leskováča -e ž | *palica*], léskovka -e ž | *šiba*], léskovina -e ž in leskovina -e ž | *les*], léskovje -a *s*, léskovica -e ž *bot.*

Leskóvec -vca *m* *kr. i.*, v ~u, iz ~a, leskóvski -a -o, Leskóvčan -a *m*

lesnika -e ž = lesnjáca -e ž = lesničnik -a *m* necepljena jablana ali hruška in njiju sad, lesníkov -a -o, lesníkovec -vca *m* lesníkov móst, lesníkovina -e ž in lesníkovina -e ž

lesonít -a *m*, lesonítén -tna -o: ~a plošča; lesonítka -e ž

lesoréz -a *m*, lesorézec -zca *m*, lesorézen -zna -o, lesorézba -e ž = lesoréštvó -a *s* *ksilografija*

lesovina -e ž 1. *gradbeni les*, 2. *ksilogen*, 3. *brusine*, 4. ~e ž *mn.* | *les*]

lesóvnat -a -o gozdnat

lèst -í ž *lit. zvijača*, lestèn -tnà -ó, lestív -a -o > [lèst-]

lesténec [lèst-] -nca *m*, lesténčev -a -o

lèsti lézem, lézi -te! lézel -zla -o, lézenje -a *s*: ~ kakor polž; biba leze, kar leze in gre, oči vkup lezejo, tla lezejo, hiša na kup leze, ~ v leta, v dve gube

léstvá -e ž in léstev -tve ž, z léstvo in léstvíjo, *rod. mn.* léstev [-tæv]: požarna, navpična, poševna, vrвна ~; telovadne ~e; léstvíca -e ž: pletena ~, trdotna, glasovna, barvna, odtenčna, tarifna ~; ~e na vozu; léstvíčen -čna -o, léstven -a -o: ~i klin, léstvíčka -e ž, léstvenica -e ž *del lestve*, v katerem so klini = léstveník -a *m* > [-tvàn-], léstveca -e ž

lèščarka -e ž | *ptič*]

lèščátí -ím *svetiti se*, léščèč -a -e, léščál -ála -o, léščánje -a *s*: na nogah šolní léščíjo: v daljavi se léščè zidovi; léščáva -e ž: léščítí -ím, léščí -íte! léščíl -a -o, léščèn -éna -o, léščénje -a *s*: ~ čevlje, parket, les, léščílo -a *s*: ~ za čevlje, za parket, léščílník -a [-ún-] *m*: električni ~

lèščerba -e ž | *svetilka*], léščerben -bna -o: ~i črep, stenj

lèščevje -a *s* leskovje = léščje -a *s*, léščevína -e ž = lesč(ev)ína -e ž | *grm, les*], léščevka -e ž | *šiba*]

Lèščevje -a *s* *kr. i.*, Lèšje -a *s* *kr. i.*, v ~u, iz ~a

lèščár -ja *m* | *školjka*]

lèšník -a *m*, léšníkov -a -o: ~a lupina, ~o jedro, léšniček -čka *m*, léšníkár -ja *m* 1. *nabravec*, 2. *ptič*, 3. *hrošč*, léšníkáríca -e ž; léšnica -e ž = léšníkovec -vca *m*

lèt léta *m*: ptíčji, prepelíčji ~, v ~ se vzdigníti, spustíti; letáj -a *m*: v enem ~u preleteti

leták -a *m* oglas, razglas, ki se hitro širi, letáški -a -o: ~a literatura

letálen -lna -o [-ln-]: *med.* ~ izid bolezní *smrtén*, letálnost -i [-ln-] ž *smrtnost*

letargija -e ž *mrtvíca*, *otrplost*, *zaspanost*, letárgíčen -čna -o *mrtvíčen*, *otrpel*, *zaspan*

letáti létam, létaj -ájte! létal -ála -o, létanje -a s in létati -am s stal. *poud.*: ptice, čebele letajo; ~ po opravkih; letavec -vca m pilot, letálva -e ž, letávski -a -o: ~i izpit, letáštvo -a s [-ls-]; letálen -lna -o [-ln-]: ~a peresa; létanica -e ž perut, letálo -a s: štirimotorno, dvo-krilno, amfibijsko, jadralno, lovsko, vodno ~, letálski -a -o [-ls-]: ~i motor; letálnica -e [-yn-] ž = letenica -e ž čeb.; letálšče -a s, letálški -a -o; letalno-sóvka -e ž

Léte -e ž mit. |reka v podzemlju|, Létin -a -o: ~ napoj

létén -tna -o: ~a obleka, ~a plača, ~i dohodek, obračun, ~i časi; ~o zasluži milijon → na leto; létnica -e ž 1. drevo ima goste ~e, 2. leto stara žival ali mladika, 3. te ~e si ne morem zapomniti; létnik -a m 1. leto stara žival, 2. dijaki prvega ~a, ~ časopisa; letnina -e ž letni obrok, anuiteta

letéti -ím, léti -íte! letéč -a -e, leté, létel -éla -o, leténje -a s: ptica, kamen leti, strele lete; kdor v brezno leti, se za robido lovi; kam tako letiš? to leti name; vem, kam beseda leti meri; letéč -éča -e prid.: ~a trdnjava, kontrola, ~i krožniki; letéčina -e ž perutnina

létev -tve ž letva, létevca -e ž

létina -e ž: dobra, slaba, obilna ~, vinska, žitna ~; smo že pospravili ~o; ~ je tudi letna rast pri drevju; létinat -a -o: ~o deblo ima goste letine

letív -a -o: ~ les ima velike letnice

léto -a s: ~ in dan se ubada, ~a in ~a se uči, on se že ~a uči, ~ na ~ prihaja k nam, od ~a do ~a je slabše, vrnem se k ~u ali pa prav ob ~u; to, prejšnje, lansko ~; v ~u dni, ~ je od zadnjega srečanja; pred pol ~a in pred pol ~om, izpolniti 30. ~, možu je 30 let = mož ima 30 let; v najlepših ~ih, enih let sva, sin je mojih let; mož je že precej v ~ih, v ~a gremo; fant ima ~a, ne bo mu jih treba kupovati je doleten; navadno, sončno, prestopno, sveto, proračunsko, koledarsko, šolsko ~; suho, sušno, mokro, slabo, lačno, vojno ~; mlado ~ pomlad; novo in staro ~, na starega ~a dan; 1945. ~a smo se osvobodili ali ~a 1945 smo se osvobodili

Léto -e ž Apolonova mati, Létin -a -o

léto -a s poletje, létenski -a -o [-tən-]: ~a obleka, vročina

leto- v sestavi: letokáz -áza m kronogram; letopís -a m, letopísen -sna -o, letopísec -sca m kronist, analist, letopísje -a s; letorásel [-saj] -sli ž: leskova ~ leto stara mladika, letorást -i ž

Letónec -nca m ali Lét -a m, létski -a -o ali letónski -a -o, létščina -e ž ali letónščina -e ž; Letónska -e ž, v ~i, iz ~e; Letónsko -ega s, na ~em, z ~ega

létoš prisl., létošnji -a -e, létošnjik -a m, létošnjina -e ž letošnje vino

letováti -újem, letováł -ála -o, letovánje -a s: letos letujemo v Piranu; letovišče -a s, letoviščar -ja m, letoviščarka -e ž, letoviščarski -a -o, letoviški -a -o: ~i kraj, letovávec -vca m, letovávka -e ž

lévta -e ž: venčna, okrasna, vetrna ~; privojna, sprožilna, varovalna ~; ozeb- linasta ~ na drevju; létvica -e ž kovinska ploščica, regleta: obkrajna, prečna ~; létvenik -a [-tvən-] m 1. latnik, 2. sveder za late; létvo -a s skoz čelešnik vtaknjena palica; létvičar -ja m |oblič, kladivo|, létvičarka -e ž |žaga|, létvovec -vca m |moznik|

Léuktra Léukter [-tər] s mn., léuktraki -a -o lèv léva in léva m: morski ~, ameriški ~ puma, lévov -a -o in lévov -a -o: ~a griva, levinja -e ž, levínjin -a -o, lévče -ta s in lévče -ta s, lévček -čka m in lévček -čka m 1. levov mladč, 2. bolonjski psiček, levič -iča m, lévji -a -e in lévji -a -e: ~a jama, ~i delež; levína -e ž |koža|, levnják -a m: vrgli so sužnja levom v ~; levjesčén -čna -o: Rihard Levjesrčni ali Rihard z Levjim srcem

lév -a m in lév -i ž: kačji ~ ali kačja ~, gosenični ~, rak gre v ~; levíti -ím se, lévi -íte se! levéč -a -e, levíl -a -o: koža se levi, ptiči se levijo, levítev -tve ž, levítven -a -o [-tvən-]; lévec -vca m rak, ki se je pravkar levil

lév -a m |bolgarski denar|

léva -e ž |vdolbinica za razsvetljavo|, lévéž -a m polence, treska za v levo, lévica -e ž: v ~e polagajo divjačini sol

Levánta -e ž Bližnji vzhod, Jutrova dežela, levántski -a -o: ~i bombaž, levántinski -a -o, Levántinec -nca m levít -a m min.

Lévec -vca m |sl. jezikoslovec|, Lévéčev -a -o: ~ Pravopis

lévi -a -o: na ~o, zaviti v ~o, stati na ~i, levica -e ž 1. *leva roka*, 2. *leva stran*; levičen -čna -o: ta človek je ~ *dela z levico*, levičar -ja m = levičnik -a m = levák -a m; levíčarka -e ž = levíčnica -e ž = levákinja -e ž; levíčarski -a -o: ~a stranka, ~i odklon, levíčarstvo -a s; levosučen -čna -o: ~a snov, ~o gibanje

levítan -a m | *biblijska pošast iz pramorja* | **levíca** -e ž *poljski škrjanec*

levít -a m 1. *izraelski tempeljski strežnik*, 2. *duhovnik*: maša z ~i, ~e komu brati *kozje molitvice brati komu, oštevati koga*, levítiski -a -o, levítfráti -am, levítfranje -a s

levkomijsa -e ž *belokrvnost*, levkémíčen -čna -o: ~ bolnik

levkocít -a m *bela krvnička*

levkója -e ž *bot.*, levkójin -a -o: ~ cvet

levkoplást -a m *oblepek, oblž*

Lévstík -a m | *sl. pisatelj* |, Lévstúkov -a -o **léza** -e ž *tel.*, lézkoma *prisl.*: ~ se spuščati po drčah; ležéčina -e ž *plazivci*, lézavt -a m *počasne*, lézibaba -e ž *stara počasnela*

ležbíčen -čna -o: ~o nagnjenje; *gl. tudi Lesbos*

lezijsa -e ž *gl. ledirati*

léža -e ž 1. z ~o ne obogatiš, jabolka v ~o dejati, 2. živina se pase po ~ah; 3. *vet.*

ležáj -a m: kroglíčni, valjčni ~, ležájnik -a m: podporni, vmesni ~

ležák -a m 1. *lenuh*, 2. *pivo*, 3. *panj*

ležáti -im, léži -ite! **ležéc** -a -e, **ležé**, léžal -ála -o, ležánje -a s: bolan ~, na trdem ~, že leto dni leži, vinograd leži v bregu, blago že dolgo leži, °to mi ne leži ne prija, ne gre; **ležéc** -éca -e *príd.*: ~e črke *poševne*, poštno ~e; °na tem mi je veliko ~e *veliko mi je do tega*; **lézec** -žca m *kdor rad leži*, ležúh -a m *lenuh*; ležarína -e ž | *pristojbina* |; ležálen -lna -o [-ln-]: ~i stol = ležálnik -a [-yn-] m, ležálnica -e [-yn-] ž | *prostor* |, ležkati -am *otr.*

Ležéce **Ležéc** ž *mn. kr. i.*, v ~ah, ležéski -a -o

ležéren -rna -o → *lagoden, neprisiljen, lahkomíšljen, nemaren*, ležérnost -i ž → *lagota, lagodnost*

ležíčav -a -o: ~ kamen ni v pole zložen in se ne lomi po planah; ~a hribina

ležíšče -a s: mehko, trdo ~, zajčje ~, ~ nafta

ležnica -e ž *bot.*

li *vprašalnica lit. ali, mar*

líana -e ž *bot.* [ovijavka]

lías -a m *geol.*, líasov -a -o: ~a formacija

Libanón -a m | *država in pogorje v Siriji* |,

líbanonski -a -o: ~a cedra

libéta -e ž 1. *kačji pastir*, 2. *vodna tehtnica*

liberálca -lna -o, liberálnost -i ž, liberálec -ica m, liberálka -e ž, liberálski -a -o, liberalizem -zma m, liberalóh -a m *znč.* > [-al-]

Libérija -e ž, libérijski -a -o, Libérijec -jca m, Libérijka -e ž

libertínec -nca m, libertínski -a -o, libertinstvo -a s

libído -a m *poželenje*

Libíja -e ž, libíjski -a -o: Libíjska puščava,

Libíjec -jca m, Libíjka -e ž

libréto -a m *besedilo opere*, libréten -tna -o: ~i verzji, ~a zgodba, libretíst -a m *pisatelj libreta*

Libúrnijsa -e ž, Libúrni -ov m *mn.* | *stari prebivavci severnega istrskega obrežja* |, libúrnski -a -o: ~e ladje

lice -a s: rdeče, upadlo, blede ~, bled v ~; ~: zemlje; kraj je dobil drugačno ~; po ~u poznati, v ~ povedati v *brk*, ~ hiše, ~ kovanca; blago je enako na ~ in narobe; °na ~u mesta na *kraju (samem)*, lícece -a [-ec-] s, líčka líčk s *mn.*; líčen -čna -o: ~a jamica, ~a kost = líčnica -e ž, licát -áta -o, lícman -a m *debeloličnik*

licéj -a m, licéjski -a -o, licéjka -e ž 1. *učenka*, 2. *knjižnica*, liceálen -lna -o [-ln-]: ~a knjižnica

licéma *prisl.*: žebelj ~ zabiti *da glavica ne moli iz ploskve*; vejo ~ odžagati *gladko ob deblu*

licémér -a m *hinavec*, licémérec -rca m, licémérka -e ž *hinavka*, licéméren -rna -o *hinavski*, licémérski -a -o, licémérstvo -a s *hinavstvo*, licémérnost -i ž; *vse lit.*

licénca -e ž *dovoljenje, pravica*, licénčen -čna -o; licencírati -am *dati dovoljenje*, potrditi; licencíran -a -o: ~ bik; licentia *poetica* | *licéncia poética* | *pesniška svoboščina*

licencíat -a m | *nekdanja vseučiliška stopnja in kdor jo je dosegel* |, licenciátski -a -o licítirati -am *dražiti*, na *dražbi gnati ceno kvišku*, licítiranje -a s; licítánt -a m

draživec, licitantski -a -o: ~i dvoboj, licitacija -e ž **dražba** = licitanta -e ž
ličan -čna -o: ~o delo, ~ izdelek, ličnost -i ž; ličiti -im 1. *čediti, lepotičiti*, 2. *mazati*: ~ si ustnice; ličilo -a s, ličilen -lna -o [-ln-]: ~i prah, svinčnik, ~a barva; ličilnica -e [-ln-] ž: ~ avtomobilov; ličar -ja m, ličarstvo -a s; ličnik -a m |*obličj*, ličilnik -a [-un-] m *sveder za moznice*, ličevnik -a m |*sveder*
ličinka -e ž |*preobrazna stopnja žuželk*, ličinkin -a -o
ličje -a s: lipovo, konopneno, brezovo, koruzno, vrbovo ~, ličina -e ž |*vlakno*, ličnat -a -o: ~a vrh, ~ plašč = ličnik -a m, ličjak -a m |*ličnat klobuk*, ličiti -im, ličkati -am: ~ koruzo; ličkanje -a s |*delo in ličje*
lider -ja m *leader*
Lidija -e ž |*maloazijska dežela v starini*, lidijski -a -o: ~i kralj
Lidija -e ž *os. i.*, Lidijin -a -o
lidit -a m |*eksploziv*
Lido -da m |*kopalnišče pri Benetkah*, na ~u, z ~a, lidski -a -o
Liege [liěž] Liegea m |*belg. mesto*, lieški -a -o, Liežan -ána m, Liežanka -e ž
liferant -a m → *dobavnik, dobavitelj*, liferantski -a -o → *dobavniški, dobaviteljski*
lift -a m *dvigalo*: ključ od ~a, vrata pri ~u, liften -tna -o: ~i gumb, liftboy [liftboj] -a m
liga -e ž *zveza*: nogometna ~, ligaški -a -o: ~e tekme, ligáš -a m *klub, udeleženec ligaških tekem*
ligatúra -e ž 1. *tisk. zveza, okrajšava*; 2. *med. podveza, podvežnja*
ligenj -gnja m *zool. |glavonožec*
lignit -a m |*premog*, lignitov -a -o: ~ prah, lignin -a m |*sestavina lesa*
Ligúrija -e ž |*it. pokrajina*, Ligúrec -rca m, Ligúrka -e ž, ligúrski -a -o
lih -a -o *kar ni na pare*: ~o število, lihost -i ž; lihocvéten -tna -o, lihomésten -tna -o, lihoprst -a -o
lij -a m, lječ -jca m, liják -a m: kuhinjski ~, ~ od bombe, lijast -a -o = lijákast -a -o: ~o cvet; lijávica -e ž *ploha*, lijávina -e ž *hudourniške vode*
lik -a m: geometrični, osnovni, kristalni ~, *gozd.*, *bot. habitus*, literarni ~i *postave, podobe*, likoven -vna -o: ~a umetnost, likovnik -a m *likovni umetnik*

lik -a m = líko -a s *vlakno*: ~ se trga, lika -e ž: konopljena, lanena, lesna ~, volčja ~ *bot.*; líkati -am: konopljo ~, turščico ~ *ličkati*, likáč -a m = likar -ja m *kdor dela ličje*
Líka -e ž |*pokrajina*, líški -a -o: ~a železnica, Líčan -a m, Líčanka -e ž
líkar -ja m |*hrošč*: brestov, jesenov ~
líkati -am, líkanye -a s: ~ perilo, platno, ~ slamnate kite za slavnike, sukno ~ *apretirati*; ~ jermenje in medene kolute; deset let so ga líkali v šolah; ~ se v šoli; líkávec -vca m, líkávka -e ž, líkávski -a -o; líkálén -lna -o [-ln-], líkáló -a s |*priprava*, líkálnik -a [-un- / -ln-] m, líkálnica -e [-un-] ž |*prostor*, líkar -ja m |*lesna priprava za glajenje*
líkér -ja m, líkérjev -a -o
Líkija -e ž |*maloazijska pokrajina v starem veku*, líkijski -a -o
líkof -a m *pijača ob sklepu pogodbe, ob koncu dela*: ~ piti, kdaj bo ~? dati za ~, vabiti na ~
líkoma *prisl.*: dva panja ~ stakniti, rano ~ zašiti
líktor -ja m |*služabnik starorimskih oblast-nikov*, líktorski -a -o: ~e šibe
Líkúrg(os) -ga m, Líkúrgov -a -o: ~i zakoni
líkvida -e ž *slov. jezičnik*
líkvidirati -am *obračunati, poravnati, ustavi-ti plačila, zapreti podjetje, ubiti, od-praviti*; líkvidácija -e ž *poravnava, ustavitev podjetja, končanje*; líkvidátor -ja m *kdor líkvidira*, líkvidatúra -e ž |*opravilo, urad*; líkvidén -dna -o: ~a vsota; líkvidnóst -i ž *izplačljivost, pla-čilna zmóžnost*
líla -e ž = lílika -e ž *punčka iz lecta ali iz cunj, lutka*
lílast -a -o: ~o blago; líla *neskl.*: ~ barva
lílek -lka [-lk-] m *tanka kožica, lev*: ~ v jajcu, kačji ~, líliti -im se: rak se líli. lílavka -e ž *rakov lev*, líličnjak -a m *bot.*
Líli ž *neskl. os. i.*, Lílin -a -o
lílija -e ž: rdeča ~, morske ~e *zool.*. bel ko ~, lílijev -a -o = líljin -jna -o = líljin -a -o: ~o cvet, líljski -a -o; lílján -a m *bot. zlati klobuk*
Líliput -a m |*pravljíčna dežela*, líliputski -a -o, Líliputánec -nca m, Líliputánka -e ž, líliputánski -a -o *prítlíkav*, líliputá-nec -nca m *prítlíkavec*

°lín -a m *klej*, °límast -a -o *klejnat*, °limati -am *lepiti, klejiti*
 limanice -ic ž *mn.*: na ~e ujeti, iti na ~e ali ~o komu
 limb -a m *teh.* |*merilo*
 limba -e ž |*bor*|, limbov -a -o: ~ les = limbovina -e ž in limbovina -e ž
 limbar -ja m *lilija*, limbarjev -a -o; Límbaraka góra -e -e ž
 Límbuš -a m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, limbuški -a -o, Límbušan -a m
 limes -a m 1. *obmejne utrbe starih Rimcev*, 2. *mat.*: zgornji, spodnji ~ *meja funkcije*
 limfa -e ž *mezza, cepivo*, limfen -fna -o *mezgoven*; limfátičen -čna -o: ~a konstitucija *med.*, limfátik -a m
 limíta -e ž *mat. mejna vrednost zaporedja, vrste, funkcije*
 limitácija -e ž *omejitve*, limitactjski -a -o, limitírati -am *omejiti, omejevati*
 limnobiologija -e ž *nauk o živalstvu v sladkih vodah*
 Límoges [limóž] -a m |*franc. mesto*|, limóški -a -o, Limožan -ána m, Limožanka -e ž
 limóna -e ž, limónin -a -o = limónov -a -o: ~ grm, ~ sok, ~ prašek; limónovec -vca m |*drevo*|, limonáda -e ž 1. *pijača*, 2. *omledna pripoved*, limonádar -ja m, limonín -a m
 limonít -a m *rjavi železovec*, limonítov -a -o
 limuzína -e ž |*zaprt osebni avtomobil*|, limuzínski -a -o
 Lín Lína m *os. i.*, Línov -a -o; Línó -a m *os. i.*, Línov -a -o; Lína -e ž *os. i.*, Línin -a -o
 lina -e ž *okence*: strelné ~e, slepe ~e, v ~ah gnezdiyo postovke, v ~i stati; *med.* zatilna ~; línica -e ž: ~ pri spovednici
 linčati -am na mestu *prijeti, po ljudski sodbi obsoditi in (smrtno) obsodbo koj izvršiti*, linčanje -a s
 lineáren -rna -o: ~e enačbe, lineárnost -i ž
 lingvíst -a m *jezikoslovec, slovničar*, lingvístika -e ž *jezikoslovje*, lingvístičen -čna -o: ~i atlas, lingvístovski -a -o *jezikoslovski*
 Línhart -a m |*sl. dramatik*|, Línhartov -a -o: ~ Matiček
 linija -e ž *črta, progá*: vitka ~ v modi, telefonska ~, francoska ~ *razmejivena črta*, to ni na ~i *polit.*; linijski -a -o: ~a ladja

linj -a m |*riba*|
 Linné -ja m |*švedski botanik*|, Linnéjev -a -o: ~ sistem
 linograffija -e ž *tisk.*, linotiptija -e ž *tisk.*
 linolój -a m, linolójški -a -o
 linoréz -a m 1. *izrez(ovanje) iz linoleja*, 2. *slikanje*, linorézen -zna -o, linorézec -zca m, linoréški -a -o
 linotipe [lájnotájp] -pa m in linotájp -a m |*stavni stroj*|
 linta -e ž *krmilo pri ladji, splavu*, línati -am *obračati, krmariti*
 lipa -e ž: ~ velikanka; lipov -a -o: ~ cvet, čaj, les, ~a miza, ~ bog, lipovec -vca m 1. *lipa*, 2. *lipova palica*, 3. *lipov čaj, med*, lipovina -e ž in lipovina -e ž 1. *les*, 2. *trta*, lipina -e ž = lipovčica -e ž |*trta in grozdje*|, lipnica -e ž: *kozareček sladke ~e*, lipovje -a s = lipje -a s |*gozd*|, lípec -pca m *hostna lipa*, lipnik -a m *pozno cvetoča lipa*, lipovec, lipovka -e ž *španski bezeg*, lípica -e ž 1. *mlada lipa*, 2. *vimček (češmin)*
 lipan -a m |*riba*|
 Líparski otóki -ih -ov m *mn.*
 Lípe -ta m *os. i.*, Lípetov -a -o; lípe -ta m *tepček*, lípek -pka m *zelenec, neumnež, nevednež*
 Lípica -e ž |*vas pri Sežani*|, lípiški -a -o: ~a konjereja; lipicánc -nca m = lipičan -ána m |*pasma konj*|
 lipóm -a m *med. toliščá*, bula iz toliščnega tkiva, lipómški -a -o: ~o tkivo
 Lípsko -ega s *kr. i.*, iz ~ega; *gl. tudi Leipzig*
 Líptov -a m |*češko mesto*|, líptovski -a -o: ~i sir, Líptovec -vca m |*prebivavec*|, líptovec -vca m |*sir*|
 líra -e ž |*denarna enota*|, lírski -a -o: ~a valuta
 líra -e ž |*glasbilo*|, lírast -a -o líri *podoben*; lírika -e ž |*pesništvo*|, líričen -čna -o = lírski -a -o, lírik -a m, líričnost -i ž, lírizem -zma m; lírsko-épski -a -o: ~a pesem
 lírodéndron -a m *bot.*, lírodéndronov -a -o: ~ cvet, list, ~o deblo; lírorépec -pca m |*ptič*|
 lísa -e ž 1. ~ na koži, na dlaki; sončna ~, jetrne ~e, 2. *kraj, kjer je odpavljena zemlja*, lísast -a -o: ~ konj, pes, ~a krava, lísko -a m = lísec -sca m 1. *konj* ~, 2. *bot.*, lísek -ska m = lísák -a m *lisast prašič*, líska -e ž 1. *krava* ~,

2. črna ~ |*ptica*], lisóga -e ž *svinja* z liso, lisar -ja m |*metulj*], lisavka -e ž |*kopriva*]; lisati -am: sonce čejšnje lisa, lisiti -im: slive se že lisajo, jerebi se lisajo; liskast -a -o: ~ mladič
- Lisandros** -dra m in Lisánder -dra m |*spartanski vojskovodja*], Lisándrov -a -o: ~a zmaga
- Lisica** -e ž 1. rjava, črna, srebrna, polarna ~, ~ zvitorepka, vsaka ~ svoj rep hvali, ~ laja, ~i na rep stopiti, 2. goba, 3. razne priprave in razno orodje: nadeli so mu ~e, sodarska ~, lisičica -e ž = lisičje -e ž 1. mlada lisica, 2. goba, lisičen -čna -o, lisičnost -i ž, lisičnik -a m *zvižek*, lisičevina -e ž in lisičevina -e ž |*koža*], lisičina -e ž in lisičina -e ž |*brlog*], lisičnjak -a m *šibra za lisice*, lisičjak -a m 1. *iztrebek*, 2. bot. = lisičje -a s 1. *rastlina*, 2. *iz nje narejeno omelo*, lisičji -a -e: ~i rep, po ~e zvit, po ~e ukamiti; lisičiti -im, lisičenje -a s 1. *zvitorepiti*, 2. ~ se komu *hinavsko se dobrikati*
- Lisieux** -a [lizjé -ja] m |*franc. mesto*], lisieujski [lizjéjski] -a -o
- Lisjak** -a m 1. *žival*, 2. *zvit človek*, 3. bot., lisjáški -a -o, lisjášstvo -a s, lisjášiti -im, lisjáščenje -a s
- List** -a m: kaplja na ~u, ~ za ~om pada, suh ~, naše gore ~, ~ na drevesu, ~ v knjigi; cvetni, krovni, plodni, venčni, narezani, suličasti, navzkrižni, vretenčasti ~; rojstni, poročni, ubožni, mrliški ~; potni, spremni, tovorni, čelni, naslovni ~; gledališki, jedilni, naročilni ~; uradni, režimski ~; ~i in evangelijski; ~ komu pisati, poslati; kositrni ~ *staniol*, živi ~ |*kobilica*], morski ~ |*riba*]; listen -tna -o: ~i rob, koš, ~a uš, listov -a -o: ~ urednik, listat -a -o: ~i grafit, listnat -a -o: ~o drevje; listek -tka m 1. ~ na drevesu, 2. *vozni, nalepni, napisni* ~, 3. *poet. feljton*, listkar -ja m *feljtonist*, listkoven -vna -o: ~i katalog, listič -a m: plevni ~, listóvnik -a m *blok, kartoteka*, listje -a s: jih je kakor ~a in trave, v ~iti; listjiče -a s; listavci -ev m mn. *listnata drevesa*
- lista** -e ž *pola, izkaz, seznam*: kandidatna ~, civilna ~
- Listati** -am, listanje -a s 1. ~ knjigo, ~ po knjigi; 2. *graft se lista*; listkati -am, listkanje -a s
- Lister** -tra m |*blago*], listrast -a -o: ~ suknjič
- Listina** -e ž: pravna, zgodovinska, spominška, ustanovna, zastavna ~, listinski -a -o: ~o gradivo
- Listnar** -ja m: čmrlij ~
- Listnica** -e ž 1. *shramba za listje*, 2. ~ za bankovce, ~ uredništva, minister brez ~e, 3. čopasta ~ |*ptica*], 4. *žaga*
- Listnik** -a m 1. *shramba*, 2. *gozd*, 3. *koš*, listniški -a -o: ~a vrata
- Listnjak** -a m = listinec -nca m *prostor za listje*
- listo** -v *sestavi*: listocvétka -e ž; listognòj -òja m *november* = listopád -áda m; listonóžci -ev m mn. *zool.*; listoréz -a m = listorézničnik -a m |*nož*]
- lišaj** -a m: ~ na drevju, ~ na koži, lišájev -a -o: ~ škrob, lišájast -a -o 1. *lišaju podoben*, 2. *poln lišaja* = lišájav -a -o = lišájnat -a -o, lišájevje -a s = lišje -a s: planjava je poraščena z ~em, lišájiti -im se, lišájevka -e ž bot.
- lišček** -ščka m, liščkov -a -o: ~o petje
- lišp** -a m, lišpati -am, lišpanje -a s, lišpálen -lna -o [-ln-]: ~o orodje, blago; lišpav -a -o 1. *k lišpanju nagnjen*, 2. *izbirčen*, lišpavost -i ž, lišpavec -vca m, lišpavka -e ž *izbirčnica*
- litanije** -ij ž mn.: cele ~e mi je napel, litanjski -a -o
- litr** -tra m: na ~e prodajati, litrski -a -o: ~a steklenica, posoda
- literáren** -rna -o *književen, slovstven*: ~a zgodovina, literárnost -i ž, literatúra -e ž *književnost, slovstvo*; literát -a m *slovstvenik, književnik, literátstvo* -a s; literarnozgodovinski -a -o
- liti** lijem, lij -te! lijóč -a -e, lil -a -o: ~ zvonove, železo, solze; dež lije; curkoma, kakor iz škafa lije, vse lije od njega; to sta jo lila po klancu! živina lije *ima drisko*, po smrekovem medu čebele lijejo, litje -a s, lit -a -o: ~o železo, litoželežen -zna -o; litina [°*litina*] -e ž: bela, jeklena, siva, trda ~
- liti**j -a m *kem. |element|*
- Litija** -e ž *kr. i.*, v ~i, iz ~e, litijski -a -o, Litijčan -a m in Litiján -ána m
- litografija** -e ž, litográfičen -čna -o, litográf -a m, litografirati -am, litografiranje -a s, litográfski -a -o; litofotografija -e ž, litokromija -e ž
- litosféra** -e ž *kamnitni plašč zemlje*

litótes in litóta -e ž *figura zanikanega nasprotja*
 liturgija -o ž *cerkveni obredi, opravila*,
 litúrg -a m *kdor se z liturgijo ukvarja*,
 litúrgija -e ž *nauk in knjiga o liturgiji*,
 litúrgičen -čna -o: ~i predpisi, pred-
 meti, ~a oblačila, ~o besedilo
 Litva -o ž, iz ~e, v ~i, litovski -a -o,
 litovščina -e ž [jezik], Litovec -vca m,
 Litovka -e ž
 liv -a m 1. hladni ~, kakor iz enega ~a,
 2. *lij, ljak* = livák -a m, livnik -a m
 1. *lij*, 2. skozi ~ leti v mlino moka izpod
 kamna, livkast -a -o, livček -čka m,
 lívek -vka m *majhna ponikva*, livárna
 -e ž, livnica -e ž: ~ črk, livec -vca m =
 livár -ja m, livárstvo -a s, livárski -a -o;
 livanci -cev m mn. [jed]
 liváda -e ž *lit. travnik*, liváden -dna -o
 livús Livia m in Lívij -a m [rim. zgodovinar],
 Livíjev -a -o, livijski -a -o: ~o
 prikazovanje; Lívia -e ž in Lívija -e ž,
 Lívijan -a -o
 Livónija -e ž [baltiška pokrajina], Livi -ov
 m mn. in Livónci -ev m mn. [narod],
 livski -a -o ali livónski -a -o, livščina
 -e ž ali livónščina -e ž [jezik]
 livrčja -e ž *služabniška noša*, livrfrati -am
 obleči koga v livrčje; livrírán -a -o: ~
 vratar
 líz -a m *solnica (za divjačino)*, líza -e ž
 1. *kdor rad líže ali se prilizuje*, 2. *slad-*
korček = lízika -e ž
 Líza -e ž *os. l.*, Lizin -a -o; Lízika -e ž *os. l.*,
 Lízikin -a -o
 lízati lížem, líži -tel lížoč -a -e, lízal -ála -o,
 lížanje -a s in lízati lížem s *stal. poud.*:
 ~ sol, solze, ~ cukrčke; krava líže tele,
 mati líže otroka *ga razvaja*, dati otroku
 ~ žibo; ~ se okrog matere, ~ se
 očetu; sukno se líže *guli*; lízav -a -o
sladkosmeden, prilizljiv, lízavec -vca m,
 lízavka -e ž, lízavski -a -o; lízáč -a m,
 lízavt -a m *prisklednik*, lízman -a m
sladkosmednež; lízálja -e ž *sladkosmeda*,
 lízún -a m *kdor se prilizuje*, lízúnski -a -o,
 lízúnstvo -a s; lízálca -e ž *solnica za*
divjad
 Lízbóna -e ž [port. mesto], lízbónski -a -o,
 Lízbónc -nca m, Lízbónka -e ž
 lízól [-ól] -a m [razkuževalna tekočina],
 lízólov -a -o
 ljúb -a -o in -ó -í -é -á, *prim.* ljúbši -a -e,
prisl. ljúbó, ljúbše: ni mi ~o, tebi na

~o, ves ~i dan, za ~i krubek, za ~o
 imeti, vzeti kaj; ljúbí -ega m, ljúba -e ž,
 ljúbček -čka m: otrok je očetov ~,
 dekle ima ~a; ljúbec -bca m = ljúbej
 -a m; ljúbíč -a m *star. hotnik*, ljúbica -e ž,
 ljúbša -e ž *priležnica*
 ljúbáv -i ž → ljúbezen, ljúbáven -vna -o
 → ljúbezenški, ljúbávník -a m, ljúbávnica
 -e ž
 ljúbek -bka -o, ljúbkost -i ž, ljúbkati -am
 = ljúbkováti -újem, ljúbkovánje -a s
 Ljubélj -a m [prelaz], na ~u, z ~a, Ljubéljski
 -a -o: ~e dirke
 ljúbézen -zni ž: ~ med brati, do domo-
 vine; sestrška, slepa ~; goreča ~ *bot.*,
 ljúbézenski -a -o [-zan-]: ~e sanje,
 ljúbéznív -a -o: ~ otrok, bodi tako ~!
 ljúbéznívtost -i ž, ljúbéznívček -čka m
 ljúbíti ljúbim, ljúbí -feti ljúběč -a -e,
 ljúbil -ila -o, ljúbljen -a -o, ljúbljenje
 -a s in ljúbiti -im s *stal. poud.*: ~ dom,
 domovino, resnico, sam(ega) sebe; ~ se
 med seboj; ta jed, zrak mu ne ljubi
agaja, kakor se komu ljubi, nič se mi
 ne ljubi; ljúběč -ěča -e *prid.*: ~ oče;
 ljúbítelj -a m: ~ umetnosti, ljúbíteljica
 -e ž, ljúbítejski -a -o: ~a cena; ljúbim-
 mec -mca m, ljúbimka -e ž, ljúbimski
 -a -o, ljúbimkati -am, ljúbimkanje -a s
 Ljubljána -e ž *kr. i.*, v ~i, ljubljánski -a -o:
 ~o mesto, ~a občina, ~e ulice, ~i
 grad [stavba], Ljubljánski grad [hrib],
 Ljubljánski zvon; Ljubljánčan -a m,
 Ljubljánčanka -e ž
 Ljubljánica -e ž: pritoki ~e, ljubljániški
 -a -o: ~i bregovi
 ljúbljémec -nca m, ljúbljenček -čka m,
 ljúbljenka -e ž 1. *oseba*, 2. *bot.*, ljúbljen-
 nost -i ž
 Ljubno -ega s *kr. i.*, na ~em, z ~ega,
 ljubnenski -a -o [-ban-], Ljubenci -ev m
 mn. in Ljubinci -cev m mn.
 ljubosúmen -mna -o, ljubosúmnost -i ž,
 ljubosúmněč -a m, ljubosúmnik -a m,
 ljubosúmnica -e ž
 Ljúdevít -a m *os. i.*: ~ Posavski, Ljúde-
 vitov -a -o
 ljudjé ljudi m mn.: dobri, preprosti ~,
 množica ~i, ljudnát -áta -o: ~a dežela,
 ljudnátost -i ž; *gl. tudi* človek
 Ljudmílja -e ž *os. i.*, Ljudmilin -a -o
 ljúdo -v *sestavi*: ljudomíl [-il] -a -o,
 ljudomíl [-il] -a m, ljudomílost -i ž;
 ljudomířzen -zna -o, ljudomířněž -a m,

ljudomfznik -a m, ljudomfznica -e ž, ljudomfznost -i ž; ljudovláda -e ž *republika*; ljudožérec -rca m, ljudožérski -a -o, ljudožerstvo -a s

Ljudaki -a -o: ~a oblast, ~a pesem, ~e množice, ~o delo, ~a prosveta, ~i strah *pred ljudmi*, ~a šola, ~i človek *star. tuj, neznan*; naš zdravnik je tako ~i, da ga ima vse rade; Ljudaka pravica; ljudskost -i ž; ljudstvo -a s, mn. ljudstva -tev [-táj], ljudstevce -a [-táj] s; ljudskoprosvétén -tna -o

Ljáljka -e ž: divja, omotna, travna ~, ljúljen čna -o: ~i klas, ~o seme, zrno; ves je ~ omoten

Lját -a -o → *hud, oster, jezen*

Ljútomer -a m kr. i., v ~u, iz ~a, ljútomerski -a -o, Ljutomércan -a m [*prebivavec*], ljutomércan -a m [*vino*]

Loára -e ž [*franc. reka*], loárski -a -o: ~a pokrajina

lobánja -e ž: mrtvaška ~, lobánjski -a -o: ~i svod, ~a kotanja, ~o dno

lobóda -e ž [*vrtna špinačnica*]: bela, rdeča ~, lobóden -dna -o, lobódicca -e ž *bot.*, lobodíka -e ž, lobódnice -ic ž *mn.*

locén -cna m = locánj -a m *lok, krivina, usločena palica, roč*: polhove škatle, na ~ napete, locnast -a -o = locnát -áta -o: ~a košara; locánja -e ž = locnjáča -e ž *košara z locnom*, locánjica -e ž

lóc -a m *biček* = lóček -čka m: navadni, žabji ~, lóčkast -a -o *iz ločja*, lóčnat -a -o *poln ločja*, lóčkov -a -o; lóčje -a s = lóčevje -a s; lóčnice -ic ž *mn. bot.*

Lóče **Lóč** ž *mn. kr. i.*, v ~ah, lóški -a -o, Ločán -ána m

ločevátí -újem, ločevál -ála -o, ločevánje -a s, ločeválen -lna -o [-ln-]

ločika -e ž *bot.*, ločičje -a s

ločiti ločím, loči -íte! *ločéč* -a -e, ločil -ila -o, ločen -a -o, ločenje -a s *in ločiti -im s stal. pouč.*: meso ~ od kosti, moramo se ~, cesta se loči *odcepi*; zakonca se ločita; tako sta si podobna, da ju ne ločim; ali se sploh kaj ločita? ločivec -vca m, ločivka -e ž; ločilen -lna -o [-ln-]: ~o znamenje, ločilo -a s: ~a prav postavljati, vejica je ~; ločilnica -e [-yn-] ž: črta ~, ločilnik -a [-yn-] m, ločítev -tve ž: tožba za ~, ločitven -a -o [-tván-]: ~i stroški; ločénec -nca m, ločénka -e ž 1. *oseba*, 2. *poštna pošiljka*, ločénost -i ž; ločen -čna -o: ~o pri-

redje, lóčnost -i ž, ločljiv -a -o, ločljivost -i ž; ločnica -e ž: ~ večnega snega, knjižna ~ *exlibris*; ločina -e ž *sekta*: verske ~e; ločišče -a s *razpetje*

lóden -dna m [*sukna*], lódnast -a -o

lodríca -e ž [*nekoliko ploščat sod, brenta, vedro*]: dve ~i dasta en tovor, lodričast -a -o, lodričica -e ž, lodričar -ja m

lóg **logá** **in** **lóga** m, mn. *logóvi -óv in lógi -ov*, po *lógih in logéh* 1. *gaj, nizek gozd*, 2. *alp. konec doline*, 3. *medgorska ravnica*, **lógar** -ja m 1. *kdor ima hišo v logu*, 2. *gozdni čuvaj*, **lógarica** -e ž 1. *ženska*, 2. *bot. cesarski tulipan*, **lógarski** -a -o, **lógarstvo** -a s, **logát** -áta -o; **Lógarska dolina** -e -e ž *kr. i.*

logarítem -tna m 1. *mat.*, 2. ~i [*knjiga*], **logarítmičén** -čna -o = **logarítemski** -a -o [-tém-]: ~e tablice, **logarítmirátí** -am, **logarítmíránje** -a s

Logátec -tca m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, **logáški** -a -o, **Logáčan** -a m

loggá [*lódža*] -ie ž *podprst obokan prostor*

lógika -e ž *nauk o mišljenju*, **lógičén** -čna -o *v skladu z zakoni logike*, **lógik** -a m 1. *kdor se z logiko ukvarja*, 2. *kdor logično misli*

logográf -a m: ~i so najstarejši grški zgodovinarji

logogríf -a m [*uganka*], **logogrífski** -a -o

lój -á *in* **lója** m, v **lóju in lóju**, **lójev** -a -o, **lojén** -a -o: ~a sveča = **lojénka** -e ž = **lojenica** -e ž; **lójén** -jna -o: ~a kislina, ~a žleza = **lójnica** -e ž; **lójast** -a -o, **lójnat** -a -o; **lojítí** -ím, **lójí** -íte! **lojéč** -a -e, **lojíl** -a -o, **lojénje** -a s, **lojítev** -tve ž; **lojár** -ja m, **lojárski** -a -o; **lojevína** -e ž [*snov*], **lójec** -jca m *stearin*, **lójevéc** -vca m *smukec*, **lójevica** -e ž *magnezija*

lojálén -lna -o *zvest zakonom, dolžnostim*, **lojálnost** -i ž > [-ln-]

***lójtra** -e ž *lestva*, **lójtrnice** -ic ž *mn.*, **lójtrnik** -a m [*voz*], **lójtrski** -a -o: ~i **voz**

Lójz -a m, **Lójzov** -a -o; **Lójze** -ta m, **Lójzetov** -a -o; **Lójzek** -zka m, **Lójzkov** -a -o; **Lójzka** -e ž, **Lójzkin** -a -o

lók -a m: v velikem ~u odleteti, ~ opisati; žaga na ~, na ~ cepiti *drevesce*, ~ (pre)napeti, v ~u zidan; **svodni** ~, **godba** na ~, **godalni** ~; **lóčen** -čna -o: ~a stopinja; **lókast** -a -o: ~ strop, ~a črta; **lókoma prisl.** v *loku*; **lokár** -ja m *kdor loke dela*; **lokostrélec** -lca [-lc-] m, **lokostrélski** -a -o [-ls-]

lôka -e ž *travník ob vodi*, **ločica** -e ž *majhna loka*, **lôkar** -ja m *stanovavec na loki*
Lôka -e ž *kr. i.*: Škofja, Vélika, Mala, Stara ~, lôski -a -o, Ločani -ov m mn.; **Lôke** **Lôk** ž mn. *kr. i.*, na ~ah
lokácija -e ž 1. *določitev vrstnega reda*, 2. *stvb. določitev stavbnega prostora*
lokál [-ál] -a m 1. *prostor*, 2. *sklon*, **lokálen** -lna -o [-ln-] *krajeven*: ~i patriotizem, **lokálnost** -i [-ln-] ž; **lokalizirati** -am 1. *omejiti na en kraj*, *prostor*: ~ ogenj, 2. *določiti kraj (bolezni, nastanka)*: ~ dogodek; **lokalizácija** -e ž, **lokalizem** -zma m *krajevna posebnost*, *krajevni izraz*
lokárda -e ž *riba* |
lôkati **lôkam** in **lôčem**, **lôkanje** -a s: pes vodo loka *ali* loče; **lôkniti** -nem, **lôkež** -a m: pes zasluži z lajanjem svoj ~
lôkativ -a m *lokal*, **mestnik**, **lôkativen** -vna -o: ~a oblika
lôkáv -áva -o *zvit*, **lôkávost** -i ž *zvitost*, **lôkávščina** -e ž *zvičajta*, *zvičajnost*
Lokávec -vca m *kr. i.*, iz ~a, **lôkávški** -a -o, **Lokávci** -ev m mn.
lôkev -kve ž in **lôkva** -e ž *luža*, *mlaka*, *jama z deževnico*; **lôkvica** -e ž in **lôkevca** -e [-əy-] ž, **lôkvén** -a -o, **lokvenica** -e ž *voda iz lokve*
lokomobíla -e ž, **lokomobílski** -a -o [-ls-]
lokomotíva -e ž: *vlačilna*, *doprežna* ~, **lokomotíven** -vna -o, **lokomotívski** -a -o: ~i *kotel*
Lôkris in **Lôkrida** -e ž [*gr. pokrajina*], **Lôkri** -ov m mn. [*prebivavci*], **lôkriški** -a -o: ~a *mesta*
Lôkva -e ž *kr. i.*, *tudi mn.* **Lôkve** -kev [-kəv] ž, na ~ah, **lôkevski** -a -o
lôkvanj **lokvánja** m *bot.*, **lokvánjev** -a -o: ~ *cvet*
lôla -e ž *nerodna ženska*, **lôlek** -lka [-lk-] m *tepček*, *butec*, **lôle** -ta m
lôma **lôma** m, v **lômu** in **lômu** 1. ~ *bojnih kopij*; 2. v *gostilni je velik ~ hrušč*, 3. *oče dela v ~u kamnolomu*, 4. ~ *je drevje, ki ga je vihar polomil*; 5. ~ *svetlobe fiz.*, ~ *kamnine min.*, *kostni ~ med.*; **križni** ~; **lômen** -mna -o: ~i *kot fiz.*, ~o *kamenje*, ~a *ploskev*, **lômnina** -e ž; **lômnost** -i ž: ~ *očesne leče*, **lômljív** -a -o, **lômljívost** -i ž, **lômač** -a m [*kladivo*]
Lôma **Lôma** m *kr. t.*, iz ~a, **lômski** -a -o
lômača -e ž [*orodje*]

lomástiti -im, **lomástenje** -a s, **lomást** -i ž, **lomásten** -tna -o: ~ *medved*, **lomástnost** -i ž, **lomást** -ásta m 1. *lomastenje*, 2. = *lomástnež* -a m
Lombardíja -e ž [*it. pokrajina*], **lombardíjski** -a -o, **Lombárd** -a m, **Lombárdka** -e ž, **lombárdski** -a -o
lombardírati -am *zastaviti*, **lombardíranje** -a s, **lombárd** -a m, **lombárden** -dna -o: ~o *posojilo*, ~a *banka*
lomíti **lómim**, **lômi** -ítel **loméč** -a -e, **lómil** -íla -o, **lómíjenje** -a s in **lomíjenje** -a s: *smeš*, *jeza*, *spanec*, *krč*, *božjast ga lomi*; ~ *palice*, *kamenje*, *kruh*; *usnje* ~ *krišpati*, *roke* ~; *sneg*, *veter*, *plaz lomi veje*, *drevje*, *skale*; *nemščino za silo* ~; *tri leta se je lomil po svetu*; *kaj ga pa lomiš?* ~ *žarke fiz.*, ~ *stavek*, *strani tisk.*; ~ *kopje za kako stvar zavzemati*, *bojevati se*; **lómíjen** -a -o: ~a *črta*, ~a *pisava fraktura*, ~i *oblok*; **lómíjenec** -nca m *lomljen kamen*; **lomítev** -tve ž, **lomívec** -vca m 1. *oseba*, 2. *zob*, **lomívka** -e ž 1. *oseba*, 2. *orodje*, **lomívski** -a -o; **lomílo** -a s [*priprava*], **lomílen** -lna -o [-ln-]: ~o *orodje*; **lomíč** -íča m *delavec v kamnolomu*; **lomník** -a m *zidarsko kladivo*; **lomíščé** -a s *fiz.*
lončár -ja m, **lončaríca** -e ž, **lončárski** -a -o, **lončárstvo** -a s, **lončaríja** -e ž; **lončaríti** -im, **lončárjenje** -a s, **lončárna** -e ž
Lónđon -a m *kr. i.*, **lónđonski** -a -o, **Lónđončan** -a m, **Lónđončanka** -e ž
lónec -nca m: *ima glas kakor ubit*, *počen* ~; ~i *so gladko izdolbene vodne udrtine*, *tudi deže*, *kadice*; **lončén** -a -o: ~a *posoda* = *lončenina* -e ž, **lončník** -a m = *lončevína* -e ž *glina za lonce*; **lónček** -čka m: *satje ima ~e*, **lónčič** -a m; **lónčnica** -e ž *cvetlica v lončku*; **lončína** -e ž *velik lonec*; **loncevéz** -a m = *loncevéžec* -zca m, **loncevéžčev** -a -o, **loncevéški** -a -o
longitudínálen -lna -o [-ln-] *dolžinski*, *podolžen*: ~i *prerez*
lónica -e ž *senena kopica*, **lóničkati** -am v *kopice devati*, **lóničkanje** -a s
lóp medm.: ~ na *tla!* ~ po *grbi*; **lópni** -nem: ~ na *tla*, *koga*, po *kom*; **lópiti** **lópim**, **lôpi** -ítel **lópil** -íla -o: z *gorjačo* ~ *koga*, *bes te lópi*; **lóp(k)ati** -am, **lóp(k)anje** -a s
lôpa -e ž: ~ *pred hišo*, *pred cerkvijo*; *vrtna* ~, *pasja* ~; **lópica** -e ž, **lópén** -pna -o: ~a *streha*

lopár -ja m: krušni ~, teniški ~, morski ~ [rak], lopárjev -a -o: ~ držaj, lopárček -čka m, lopárjast -a -o, lopárski -a -o
 lopáta -e ž: lesena, železna ~, gonilna ~, mlinsko kolo na korce in na ~e, veslo ima ~o, jelenove ~e, lopáten -tna -o: ~i ročnik, ~o kolo, lopátast -a -o: ~a roka, ~a krona pri jelenu, lopátišče -a s in lopátišče -a s [ročnik, držaj], lopátar -ja m: jelen ~, lopátnik -a m 1. zob, 2. gred v mlinih na veter, lopátarica -e ž vinogradniške vile; lopátiti -im, lopátenje -a s: ~ vrt
 lopática -e ž 1. majhna lopata, 2. ~ pri mlinskem kolesu, 3. ~ pri kolovratu, 4. med. kost v plečih: bolečine v ~i, 5. noga s plavalno kožico, 6. bot. zlatica; lopátičen -čna -o: ~i greben, lopátičast -a -o, lopátička -e ž, lopátka -e ž 1. majhna lopata, 2. zidarska žlica, 3. čaplja, 4. bot. vratič
 Lope de Vega [lopedevéga] Lope de Vega in -e m [span. dramatik], Lope de Vegov -a -o: ~e igre
 lopotáti -ám in -póčem, lopotáj -ájte in lopóci -tel lopotáł -ála -o, lopotánje -a s 1. klopotati, klepetati, 2. voda v jarkih lopoče; gos s krili lopota, lopotáv -áva -o klepetav, lopotávec -vca m, lopotávka -e ž, lopotávski -a -o, lopót -óta m
 lópov -a m capin, malopridnež, lópovski -a -o, lópovščina -e ž, lópovstvo -a s
 loptáti -ám požrešno jesti, hlastno delati, loptáj -ájte! loptál -ála -o, loptánje -a s, lopta -e ž kdor loptá, loptast -a -o: ~ človek
 loptáča -e ž [plosko orodje za iztepavanje], loptáčka -e ž, loptácati -am, loptácanje -a s
 loptáta -e ž 1. orodje, 2. vrata, 3. zaklop-nica v scru, loptáica -e ž, loptúka -e ž, loptúast -a -o, loptúati -am, loptúanje -a s: ~ z vrati; loptúiti -im, loptúiniti -nem, loptúnica -e ž, nav. mn. zaklopna vrata, loptúnik -a m
 lórd -a m [angleški velikaš], lórdski -a -o: ~a zbornica, lórdovski -a -o, lórdovstvo -a s, lórdstvo -a s
 lornájta -a m naočnik z držajem, lornjéta -e ž naočniki z držajem
 lós -a m [jelen], lósov -a -o, losíca -e ž, losíčji -a -e, losovina -e ž [koža]
 lóskati -am, lóskanje -a s: ~ po vodi, lóskót -óta m, lósk medm.

lósos -a m zool. [riba], lósosov -a -o, lososovina -e ž, lósosič -a m
 lóšč -a m glazura, lóščast -a -o z glazuro prevlečen, lóščati -am = lóščiti -im: lončar lošči lonec, lóščar -ja m, lóšččnost -i ž, loščilo -a s, loščilen -lna -o [-ln-], loščivec -vca m, loščivski -a -o; loščénina -e ž
 lóščec -à m in lóščec -a m zool. klòp >[-æc-]
 lóški -a -o: ~a češnja divja, ~i med, ~a hruška drobnica = loščica -e ž; gl. tudi log in loka
 lót -a m [stara utež]
 *lót -a m svinčnica, grezilo, *lóten -tna -o svinčniški: ~a vrvca
 Lótar -ja m os. i., Lótarjev -a -o; Lotaringi -ov m mn. [vladarska družina]
 Lotaringija -e ž [franc. pokrajina], lotarinski -a -o, Lotarinžan -ána m in Lotaringijec -jca m
 lótatí -am spajkati, lótanje -a s, lóten -tna -o spajkaten, lót -a m: cinov ~
 loterija -e ž, loterijski -a -o: ~i dobitek
 lotévati -am se, lotévanje -a s: bolezen, obup se ga loteva
 lotíti -im se, lóti -ite se! lotíl -a -o in lótití -im se s stal. pouč.: ~ se dela, tuje lastnine, močnejšega od sebe; bolezen se ga je lotila, lotítev -tve ž
 lótos -a m, lótosov -a -o: ~ cvet; Lotofági -ov m mn. [gr. mit. ljudstvo]
 lótrica -e ž star. vlačuga, nečistnica, lótrnik -a m = lóter -tra m, lótrski -a -o nečistniški, lotrija -e ž vlačugarstvo
 Louvre -vra [lúvr -a] m [pariški muzej], lóvrski -a -o
 lóv lóva in lóva m: zajčji, ribji, mali, véliki ~, prepovedan ~, ~ na divjega petelina; na ~ iti, hoditi; ob ~u živeti, ~ imeti; peklenski ~; lóven -vna -o: ~o dovoljenje, ~a doba; lovnina -e ž = lóvščina -e ž [pristojbina]; lovna -e ž ulovek, kar se ulovi; lovarina -e ž [zakupnina]
 lóv -í ž: ribja, račja, obilna ~, delež njegove ~i, z ~jo nismo zadovoljni
 lováé -a m: ~i so včasih lovili fante za vojaščino, lováča -e ž: ~ lovi moške, lováški -a -o: ~a obrt
 lóvec -vca m: ~ na leve, s sokolom; divji ~, lóvaki -a -o: ~i pes, ~a pravica, ~o pravo, ~e priprave, ~a uta, lóvčevka -e ž lovčeva žena, lóvka

-e ž = lovica -e ž ženska, ki lovi, lóvka
-e ž 1. polipove ~e, 2. *resnice na koncu jajcevodov*, lóvstvo -a s; lovkopráven
-vna -o

lovíti -lm, lóvi -ite! lovil -a -o, lovljénje
-a s: ~ ribe, rake, zveri, kače, bolhe,
muhe; ~ tatu, begunca; ~ vodo v škaŕ;
besede ~ (na uho); ~ na trnek, z ostmi,
v mrežo, s saki, z roko; pes rep lovi;
lastno senco ~; ~ koga v besedah;
sapo ~, otroci se lovijo; kdor v brezno
leti, se za robido lovi; ~ se v govoru;
ves čas sta se z očmi lovila; to se mi
v ušesa lovi *rad slišim*; zobje koles se
dobro lovijo; lóven -vna -o, lóvnost
-i ž, lovítev -tve ž; lovíšče -a s: (lovsko) ~
revir; lovitén -tna -o: ~a mačka rada
lovi; kdaj so zajci ~i? ~o govoriš,
kadar hočeš koga ujeti; lovílen -lna -o
[-ln-]: ~a priprava, igra; lovívec -vca m
1. oseba, 2. priprava; lovína -e ž priprava
za lov listja in dračja po jezovih, sadja po
bregovih; lovníca -e ž |mreža|; lovpúst
-a m lov.

lôvor -a m, lôvorov -a -o = lôvoren -rna
-o: ~ venec, lovorika -e ž, lovorikov
-a -o, lovorikast -a -o, lovoríče -a s
Lôvrenc -a m os. i., Lôvrenčev -a -o: ~e
solze, ~i utrinki |meteorit|; Lôvro -a m
os. i., Lôvrov -a -o; Lôvre -ta m in
Lôvré -éta m os. i., Lôvretov -a -o in
Lôvkrétov -a -o

lôza -e ž vitica, vinska trta, gozd: divja ~,
gluha ~; lôzast -a -o, lôzov -a -o, lôzje
-a s, lozovina -e ž trtni sok

lôž -a m ležišče (divjačine): ustreliti zajca
na ~u ali v ~u; lôža -e ž vet.: zarodek
leži v ~i

Lôž -a m kr. i., v ~u, lôški -a -o: Loška
dolina, Loški potok, Ložán -ána m

lôža -e ž 1. ~ v gledališču, 2. skrivna
organizacija: prostoizdarska ~, lôžen
-žna -o: ~i sedež

ložítrati -am → stanovati, bivati

ložnica -e ž voda, ki teče skoz log, ložina
-e ž senožet v logu

lúb -a m drevesna skorja: brezov, živi,
strojarski ~, lúbov -a -o, lubát -áta -o:
~a deska, lúbast -a -o; lúbár -ja m
zool. |črv|, lúbje -a s: plašč iz lipovega
~a ličja, lúbnica -e ž |slamnica|

lubád -i ž in lubád -a m lub, lubádar -ja m:
borov, smrekov ~, lubádarjev -a -o,
lubádarski -a -o

lubenica -e ž |buča|

lucérna -e ž |detelja|, lucérnin -a -o: ~o
seme

Lúcifer -ja m, lúciferski -a -o

Lucija -e ž os. i., Lucijin -a -o, Lucijino
-ega s, Luciján -a m, Lucijánov -a -o

lúckati -am po malem piti, lúckanje -a s

lúč -i ž in -í ž: ~ gori, sveti, kadi, ugasne;
stropna, difuzna ~; ~ prižgati, ugasiti,
~ resnice, življenja, razuma; bliskovna
~ fot.; sončna, večna ~; pri ~i brati,
na ~i ali v ~i si mi, pojdi mi (i)z ~i!
spraviti kaj v slabo ~, poglej stvar
v ti ~i; lúčca -e ž, rod. mn. lúčic: bot.
kukavičja ~; lúčka -e ž, lúčen -čna -o:
~i efekt gled., ~a gol = lúčnik -a m
1. ~e cepiti, 2. bot. papeževa sveča,
lúčnikov -a -o: ~o olje; lučica -e ž bot.,
lúčnica -e ž 1. sekira, 2. polica nad pečjo,
kjer so sušili treske za svečavo, 3. bakla,
laterna

lúcati lúcam, lúčaj -ájte! lučáje, lúčal
-ála -o, lučánje -a s in lúcati -am s stal.
poud.: ~ kamenje, ~ koga s kamenjem,
fantje se lučajo mečejo; lučálnik -a
[-un-] m stroj., lučálnica -e [-un-] ž
1. prača, 2. mn. vrvice za mreže, lučálo
-a s, lučálen -lna -o [-ln-], lučávec -vca
m; lučáj -a m: za ~ daleč

Lúdfolf -a m, Lúdfolfov -a -o: ~o število
>[-lf-]

Lúdfóvik -a m os. i.: ~ Sveti, Lúdfóvikov
-a -o; Ludovika -e ž os. i.; Lúdfvik -a m,
Lúdfvikov -a -o

lúes -a m med. sifilis, lúičén -čna -o,
luétičen -čna -o sifilitičén, luéтик -a m
sifilitik

lúg -a m: kalijev ~, lúgov -a -o, lúgast
-a -o: ~a sol pepelika, lugovina -e ž:
apnena ~

Luíza -e ž os. i., Luízín -a -o

lúk medm. pri požiranjju, pretakanju

lúk -a m čebula, por: beli ~, pasji ~,
lúkov -a -o: ~ duh, lúkovišče -a s
in lukovišče -a s |njiva|, lúkar -ja m
|pridelovavec|, lúkovnica -e ž |jabolkol|,
Lukaríja -e ž |pokrajina|

Lúka -a in -e m os. i., Lúkov -a -o; Lúkež
-a m, Lúkežev -a -o; Lúkec -kca m,
Lúčekv -a -o; lúkovščak -a m oktober

lúka -e ž → pristanišče, pristan, lúški -a -o
→ pristaniški

lúcati -am požirati, piti, lúkanje -a s,
lúkniti -nem cukniti ga

líkež -a m [svetilo]

Lukjános -na m in **Lukiján** -a m [stgr. pisatelj], **Lukijánov** -a -o: ~e satiro, **Lukijánski** -a -o: ~a satira

lúknja -e ž: jazbecja, mišja ~; ~ v čovlju, v obleki; v vsaki ~i ni raka; stanuje v podstrešni ~i, vtaknili so ga v ~o; **lúknjast** -a -o = **lúknjav** -a -o: ~ spomin, ~o znanje, **lúknját** -áta -o: ~ kruh; **lúknjica** -e ž, **lúknjičast** -a -o, **lúknjičav** -a -o, **lúknjičat** -a -o, **lúknjičavost** -i ž; **lúknjati** -ám in **lúknjati** -am, **lúknjánje** -a s in **lúknjanje** -a s, **lúknjáč** -a m [oseba in sveder], **lúknjev** -vca m: čmrlj ~; **lúknjar** -ja m: čmrlj ~, **lúknjarica** -e ž [žaga], mn. [škarje], **lúknjičarka** -e ž zool.: brsteča ~; **lúknjálnica** -e [-un-] ž stroj.; **lúknjičati** -am, **lúknjičanje** -a s

Lúkovic -e ž kr. i., v ~i, iz ~e, **lúkoviški** -a -o, **Lúkovičan** -a m

lukrativen -vna -o donosen, pridobiten, **lukrativnost** -i ž

Lukrétius -tia m in **Lukréc(ij)** -a m [rim. pesnik], **Lukrécijev** -a -o in **Lukrécov** -a -o, **lukrécovski** -a -o; **Lukrécija** -e ž os. l., **Lukrécijin** -a -o

Lúksemburška -e ž = **Lúksemburg** -a m [država], **lúksemburški** -a -o, **Lúksemburžán** -ána m, **Lúksemburžánka** -e ž

lúksus -a m gízda, potrata, razkošje, **lúksuriózen** -zna -o potraten, lúksusen -sna -o razkošen: ~o blago, stanovanje, ~i avto, **lúksusnost** -i ž **potratnost**, **razkošnost**

Lukú(us) -la m [rim. bogataš], **Lukúlov** -a -o: ~e pojedine, **lukúlski** -a -o [-ls-] in **lukúličén** -čna -o bogat, obilen, **razkošen**: ~e pojedine, ~o življenje

lúlati -am otr., **lúlanje** -a s, **lúlek** -lka [-lk-] m

Lully [lül] -ja m [franc. skladatelj], **Lullyjev** -a -o

lumbógo -ga m med.

lúmen -a m luč, velik duh, med. svetlina, zev; **luminiscénca** -e ž svetlikanje

lumbál [-ál] -a m med. [uspavalo]

***lúmp** -a m capin, hudobnež, hudoba, zanikrnež, postopač, malopridnež, veseljak, nagajivec, navihanec, prebrisaneč, goljuf; ***lúmpati** -am veseljačiti, potepati se, popivati, ponočevati; ***lumparja** -e ž hudobija, nagajivost, malopridnost, **lumpacij** -a m hudomušnež, potepin

lúna -e ž mesec: polna, mlada, prva, zadnja ~; ~ sije, sveti, mrkne; ~ ga nosi, trka; **lúnin** -a -o: ~ mrk, **lúnast** -a -o: ~ obraz; **lúnica** -e ž, **lúnarij** -a m [priprava], **lunácija** -e ž **lunine spremembe**; **lunátičen** -čna -o mesečen, **lunátik** -a m [bolnik], **lunátičnost** -i ž mesečnost

lunch [lânc] -a m [obed]

lúnek -nka m zagozda, konec osi pri kolesu, zatič

lunéta -e ž stroj.

lúnj -a m zool. [orel]

lúnta -e ž zažigalna vrvca, **lúnten** -tna -o: ~i konec, **lúntnik** -a m [palica]

lúpa -o ž povečevalno steklo, leča: z ~o gledati, pod ~o deti

lupanár -ja m strim. javna hiša

lupína -e ž: polževa ~, jabolčne, orehove, jajčne ~e = **lúp** -a m, **lupínast** -a -o, **lupínav** -a -o, **lupínar** -ja m zool., **lupínje** -a s = **lúpje** -a s, **lupínica** -e ž; **lupínč(k)ati** -am, **lupínč(k)anje** -a s [igra]

lupíne -in ž mn. bot.

lúping -a m šp. [letavska akrobacija]: delati ~e

lupíti **lúpim**, **lúpi** -íte! **lúpil** -fla -o, **lúpljenje** -a s in **lúpiti** -im s stal. **poud.**: ~ jabolko, repo, drevo; koža se lupi; **lupívec** -vca m, **lupívka** -e ž, **lupílo** -a s [priprava], **lupílen** -lna -o [-ln-], **lupílnik** -a [-un-] m: z ~om belijo debela iglavcev; **lúpek** -pka m olupek

lupulín -a m grenka sestavina hmelja

lúpus -a m med. kožna tuberkuloza, **lupózen** -zna -o: ~a koža

Lúrd -a m kr. i., **lúrški** -a -o

lúšk -a m [glas], **lúskati** -am **tleskati**, **pljuskati**: valovi luskajo, z vrati ~; s cepcem ~ po žitu, po podu; ~ s snopom po stolu; **lúskniti** -nem, **lúsk medm.**

lúsk -a m: ~ na glavi, ajdovi ~i **mekine**, ajdo na ~ zmleti; **lúskov** -a -o: ~i žganci, ~a moka **ajdova**, **lúskovci** -ev m mn. **ajdovi otrobi**, **lúšček** -čka m **strokec**

líška -e ž: ribje ~e, ajdove ~e, **lúskav** -a -o, **lúskavost** -i ž, **lúskavica** -e ž [kožna bolezen], **lúskavičen** -čna -o: ~ bolnik; **lúskati** -am, **lúskanje** -a s: ~ ribo, ~ bučno seme; **lúskavec** -vca m 1. zool., 2. min., 3. bot.; **lúskavka**

-e *ž bot.*, lúskast -a -o, lúskarji -jev *m mn. zool.*, luskáč -a *m*, lúskica -e *ž*; luskopolúta -e *ž zool.*, luskoril [-il] -a *m* [riba]

luskína -e *ž* 1. prazen strok, 2. ~e na glavi, luskínast -a -o: ~a koža

lúšec -a [-ac-] *m bot.* = lúšč -a *m bot.*

lúšter -tra *m* → *lestenec*

lúščenec -nca *m bot.*

luščina -e *ž*: fižolove ~e, luščinat -áta -o, luščinast -a -o, luščinje -a *s*, luščiti lúščim, lúščil -la -o, lúščenje -a *s in* lúščiti -im *s stal. poud.*: ~ fižol, grah, bob, koruzo; barva, koža, omet se lušči, luščilnica -e [-yn-] *ž*: ~ riža; luščilnik -a [-yn-] *m* [stroj]: ~ za koruzo *robkalnik*, deteljni ~

*lúštea -tna -o; *lúštikan -a -o

lúštrk -a *m* [vrtna dišavnica], lúštrkov -a -o: ~ sok, ~ grm

Lúter -tra *m in* Luther -thra *m*, Lútrov -a -o: ~ nauk, lútrovski -a -o = lútrski -a -o: ~i nauk, lútrovstvo -a *s* = lútrstvo -a *s*, luteránc -nca *m* = luterán -a *m*, luteránka -e *ž*, luteránski -a -o, luteránstvo -a *s*

lútká -e *ž*, lútkoven -vna -o: ~o gledališče, lútkar -ja *m* 1. kdor dela lútko, 2. kdor z njimi igra, lútkarski -a -o: ~i tečaj, lútkarstvo -a *s*

lúža -e *ž*: iz ~e v mlako, iti čez ~o čez morje, v Ameriko, lúžnat -a -o, lúžast -a -o, lúžica -e *ž*, lúžnica -e *ž* voda iz luže, lúžnik -a *m* = lúžar -ja *m* stanovavec ob luži, mlakar

Lúžice -ic *ž mn.*, lúžiški -a -o: Lužiški Srbi, Lúžičan -a *m*, Lúžičanka -e *ž*; lúžisko-*arbaki* -a -o

Lúžiti -im, lúženje -a *s*: ~ perilo, kože, ~ barvila; hudo nas je lužil in žmikal; lúžen -žna -o: ~i kamen, ~a sol, lužnina -e *ž*, lužninski -a -o *alkalen*; luživec -vca *m*, luživka -e *ž*, luživski -a -o; lužilo -a *s*: kemična, katranska ~a, lužilen -lna -o [-ln-], lužilnica -e [-yn-] *ž* oddelek za luženje; lúžnica -e *ž* lugova voda, lúžnik -a *m* kotel, velik lovec za lug, lužnják -a *m* [sod]; lužnosólen -lna -o [-ln-]

Lvov -a *m* [poljsko mesto], lvóvski -a -o Lyon [lión] -a *m* [franc. mesto], lyonski -a -o: ~e tovarne

M

m [ém] *m neskl. in* ém éma *m*: véliki M, z malim *m*, pišem lepe eme

Macaulay -a [mekóli -ja] *m* [angl. zgodovinar], Macaulayev -a -o

Macbeth [mákbet] -a *m*, Macbethov -a -o: ~o častihlepeje, macbethovski -a -o: ~i značaj

Macedónija -e *ž* Makedonija

mácelj -cija *m* bat, mácljev -a -o: ~ ročaj, mácljek -a [-cljak-] *m*: ~i na klopotcu kladivca

macerírati -am *s* tekočino razmehčati, lužiti: ~ kožo, macerácija -e *ž*

macéšen -sna *m*, macéšanov -a -o, macés-novec -vca *m* [gozd], macéšanovina -e *ž in* macésnovína -e *ž* [les in gozd], macés-novje -a *s* > [meces-]

Mach [máh] -a *m* [filozof], Machov -a -o, máchovec -vca *m* = machíst -a *m*, machízem -zma *m*

Mácha -a *in -e m* [pesnik], Máchov -a -o

Machiavelli [makiavelí] -ja *m* [florentinski politik], Machiavellijev -a -o; makiave-

líst -a *m*, makiavelízem -zma *m*, makiavelístičen -čna -o

macóla -e *ž* [bat, veliko kladivo], macólen -lna -o [-ln-]: ~i ročaj

mácheha -e *ž* [oseba, rastlina], máčehin -a -o, máčehinski -a -o, máčehica -e *ž bot.*, máčehovski -a -o: ~o ravnanje, po ~o s kom ravnati

máček -čka *m* 1. žival, 2. kavljasto orodje, 3. sidro, 4. mošnja za denar, 5. apneni ~ min. ipd.: ~ praska, kupiti ~a v vreči, ~a spustiti, vreči, zasaditi; ladja na ~u stoji je zasidrana; to je star, zvít, skušen ~, ~a imeti, preganjati zdraviti slabo počutje, moralni ~; máčkov -a -o, máčka -e *ž*: ~o boš dobil nič, morská ~ [riba], máčkin -a -o: ~e solze, máčji -a -e: ~i rod, ~a godba, po ~e komu zagosti, ~e srebro, ~e zlato [sljuda], máčica -e *ž*: vrbove, leskove ~e, máčkica -e *ž*, máčjak -a *m* [govno], máčkovec -vca *m bot.*, máčkast -a -o: je ves ~ zdelan po krokanju, máčkón

-a *m velik maček*, mačè -éta *s in* mače -ta *s*; mačák -a *m*
Mačva -e *ž*, mačvánski -a -o
Madagáskar -ja *m* [otok], madagáskarski -a -o, Madagáši -ev *m mn. in* Malgáši -ev *m mn.*, madagáščina -e *ž in* malgáščina -e *ž* [jezik]
madame [madám] *ž neskl. gospa*: ~ Bovyary, madámin -a -o
made [mé[d] narejeno, izdelano: ~ in Jugoslavija izdelano v Jugoslaviji
Madéira -e *ž* [otok], madéira -e *ž* [vino]: steklenica ~e, madéirski -a -o
mádež -a *m*: krvav, oljnat ~, ~ od olja, brez ~a, mádežast -a -o, madeževáti -újem; mádežek -žka *m*
maditi -im *mediti*, mladiti, mádi -lte!
madíl -a -o, madénje -a *s*: lan ~, máden -dna -o: ~a hrúška, máda -e *ž*: v ~o dejati
Madóna -e *ž Marija*, Madónin -a -o: ~a podoba, madóna -e *ž gospa*, Marijin kip, slika, kletvica, madónski -a -o: ~i obraz; madónati -am, madónanje -a *s*
Madrid -a *m* [špansko mesto], madridski -a -o: ~e ulice, Madridčan -a *m*, Madridčanka -e *ž*
madrigál [-ál] -a *m* [pastirska pesem], madrigálski -a -o [-ls-], madrigalist -a *m*, madrigálen -lna -o [-ln-]: ~a skladba
madrón -a *m* 1. trebušna bolezen, 2. med. kolika, napenjanje: ~ ga tlači, kolje; madrónsčica -e *ž bot.*
Madžár -a *m*, Madžárska -e *ž*, iz ~e, Madžársko -ega *s*, z ~ega, na ~em, madžárski -a -o, madžarón -a *m* kdor dela za madžarske koristi proti narodnim, madžarónka -e *ž*, madžarónski -a -o, madžarizirati -am, madžarizácija -e *ž*
maestoso [ma-e-stózo] *prisl. glas. veličastno*
maestral [maestrál] -a *m* [veter ob morju]; tudi mistral
maestro -a *m* mojster [umetnik]
Maeterlinck [máterlink] -a *m* [belg. pisatelj in pesnik], Maeterlinckov -a -o, maeterlinckovski -a -o: ~i simbolizem
máfija -e *ž* vase zaprta (skrivna) družba, združba
mág -a *m* duhovnik starih Medov in Perzov, magija -e *ž* nepremagljiv čar, čaranje, magijski -a -o, mágičen -čna -o: ~o oko pri radiu, ~i kvadrat [uganka], mágičnost -i *ž*

Magalhães [magaljãš] -a *m* Magellan
***magári** *prisl. in vez. čeprav, četudi, zaradi mene*: ~ sam, ~ če se vsi na glavo postavite
magazin -a *m in* *magacín -a *m* skladišče, trgovina, ilustriran zabavnik, magazinški -a -o: ~a literatura, magazinér -ja *m* skladiščnik, magazinérski -a -o skladiščniški, magazinirati -am, magaziniranje -a *s*
Magdaléna -e *ž os. i.*, Magdalénin -a -o, Máгда -e *ž*, Mágdin -a -o; magdaléna -e *ž* [trta], magdalénka -e *ž* [hruska], magdalénšček -čka *m* [jabolko], magdalínja -e *ž bot.* jagodnik; Magelóna -e *ž* [oseba nemških pravljic], Makalónca -e *ž*
Magellan [mageljã] -a *m* [portugalski pomorščak], Magellanov -a -o: ~a ožina
Magirus -a *m*, Magirusov -a -o: ~a lestev
magister -tra *m* [akademski naslov], magistra -e *ž*, magistrski -a -o: ~a skušnja
magistrála -e *ž* glavna cesta, železnica, alp.: planinska ~
magistrále -ála *m* 15. sonet v sonetnem vencu
magistrát -a *m* [mestna upravna oblast in postloplje], magistráten -tna -o: ~i uradnik
magma -e *ž* geol., magmátičen -čna -o
magnát -a *m* mogočnik, velikaš, magnátski -a -o: ~a posest
magnét -a *m*, magnéten -tna -o: ~a igla, indukcija, ~o polje, ~i tečaj, magnétnost -i *ž*, magnétski -a -o: ~e enote, magnétičnost -i *ž*, magnétnica -e *ž* [igla], magnétnik -a *m* stroj., magnetizem -zma *m*: zemeljski, živalski ~; magnétiiti -im, magnétenje -a *s*: ~ železo, magnetizirati -am, magnetiziranje -a *s* 1. ~ nož → magnetiti, 2. med. z magnetno močjo zdraviti, magnetizér -ja *m*, magnétovec -vca *m* min.; magneto-fón -a *m*, magnetofónski -a -o: ~i trak; magnetoeléktričen -čna -o; magnetoskóp -a *m*, magnetoskópski -a -o
magnézij -a *m* kem. [prvina], magnéziyev -a -o: ~a luč
magnéziya -e *ž* lojevica, magnézit -a *m* lojevec, magnéziten -tna -o: ~a opeka
magnificénca -e *ž* [naslov za vseučiliškega rektorja], tudi magnífikus -a *m*
magnólija -e *ž* bot., magnólijin -a -o
magót -a *m* zool. [opica]

máh máha *m*: na ~ *takoj*, na en ~ *z enim udarcem*, ~ na ~, máhoma *prisl.*
máh mahú *in máha m, mn.* mahóvi -óv *in máhi* -ov 1. *barje*, 2. *bot.*: drevesni, islandski ~, 3. ~ mu poganja *brki, brada*, máhov -a -o, mahát -áta -o = máhnat -a -o: ~a tla *barska*, máhast -a -o: ~i ahát, mahóvnen -vna -o *močvirnen*, máhovnat -a -o, máhóvje -a *s*, máhovec -vca *m zool., bot.*, máhovka -e *ž bot.*, máhóvnica -e *ž 1. zool., 2. bot., 3. ~e vet.* [bolezen], mahovina -e *ž mahovna ruša*, mahovnják -a *m zool., mín.*, mahóvník -a *m*: čmrlj ~
Mahabbárata -e *ž [staroindijski ep]*
mahagóni -ja *m [les]*, mahagónijev -a -o: ~o pohišstvo, mahagónovec -vca *m [drevo]*, mahagonovina -e *ž [les]*
mahálo -a *s pahijača, neroden človek, prismuk*, mahálice -a [-lc-] *s*, mahálast -a -o: ~e palme, mahálcást -a -o [-lc-], mahálnik -a [-yn-] *m*: ~ za muhe
maharádža -a *in -e m [indijski knez]*, maharádžev -a -o, maharádževski -a -o: ~o bogat
maháti máham, máhaj -ájte! máhal -ála -o, mahánje -a *s in máhati* -am *s stal. poud.*: ~ z rokami, z mečem, s klobukom, v pozdrav, z repom, kam jo mahaš? máháj -a *m zamah*: z enim ~em ga je položil
Máhdi -ja *m [mohamedanski verski voditelj]*, máhdijevec -vca *m*
mahedrátí -ám, mahedrāj -ájte! mahedrál -ála -o, mahedránje -a *s*: obleka mahedra na človeku, mahedrāv -áva -o: ~ človek, ~e hlače *mahedravke*, mahedrāvec -vca *m*, mahedrāvka -e *ž*, mahedrāvost -i *ž*, mahedráló -a *s neroden človek*
mahinácija -e *ž spletká, naplet, zvižaja, nakana*
mahljájti -ám, mahljāj -ájte! mahljál -ála -o, mahljánje -a *s*: pes mahlja z repom, mahljác -a *m*, mahljāj -a *m in máhljaj* -a *m*: ~ z roko
Máhnič -a *m*, máhničevski -a -o, máhničevec -vca *m*, máhničevstvo -a *s*
mahnítí máhnem, máhni -íte! máhnil -íla -o *in máhntí* -nem *s stal. poud.*: ~ koga po glavi, mimo ~; ~ po kom *udariti*, z roko ~ v pozdrav, ~ jo kam *iti kam*; máhnjen -a -o *prismojen, udarjen*, máhnjenost -i *ž prismojenost*, máhnjenec -nca *m*, máhnjenka -e *ž*

mahónlja -e *ž bot.*, mahónijev -a -o: ~ grm, ~a rja, mahónijin -a -o: ~ cvet
mahórka -e *ž domač ruski tobak*
Máia -e *ž [gr. in rim. boginja]*, Máiin -a -o **Mainz** [májnc] -a *m [nem. mesto]*, mainški -a -o: ~a industrija
máj -a *m véliki traven*: praznik prvega ~a, zeleni ~, prvi ~, ~a = v ~u žito klasi, ~a meseca = meseca ~a, májev -a -o, májski -a -o: ~e rože, májnik -a *m*, májniški -a -o, májnica -e *ž bot. španski bezeg*
mája -e *ž*, májica -e *ž*, májička -e *ž*
majarón -a *m*, majarónov -a -o: ~ sok, duh, ~e pleve, majarónček -čka *m*
májati -jem, májaje, májaj -ájte! májál -a -o, májánje -a *s in májati* -jam, -jem *s stal. poud.*: ~ kol, zob, z glavo; drevo se maje v vetru, zob se maje, vlada se maje, stolček se mu maje, tla se mu majejo pod nogami, májav -áva -o: ~a tla, stavba, ~ zob, ~ človek, ~e sodbe, stoji na ~ih nogah, májāvost -i *ž*, májalo -a *s nestanoviten človek*
májcen -a -o [-cən-] zelo májhen: dete je ~o, májcken -a -o [-ckən-], májcenost -i [-cən-] *ž*, májčken -a -o [-kən-]
Májla -e *ž*, Májlin -a -o
májler -ja *m [oskrbnik]*, májerica -e *ž*, majerija -e *ž*
majestéta -e *ž veličanstvo*, majestétičen -čna -o veličasten
májhen -hna -o, *dol.* máli -a -o, *prim.* májnši -a -e, *prisl.* májhno, *prim.* májn(š)e: ~ človek, ~a kmetija, v vasi so same ~e hiše, ta človek je ~, sedel je ves ~, za ~ denar, z ~imi stroški, z ~imi izjemami, od ~ega z *mladih nog*, to niso ~e stvari; májhnost -i *ž*; *gl.* tudi mali
Máji -ev *m mn.*: Indijanci iz rodu ~ev, kultura ~ev, májevski -a -o
májiti -im *in májiti* -ím, máji -íte! májíl -a -o, májēn -ēna -o, májēnje -a *s*: ~ smreko, piščalko, ~ krompir, jabolka, ~ koruzo; koža se maji, májiv -a -o: ~o vrbje, májivec -vca *m*, májilnik -a [-yn-] *m [kožarsko, drvarsko orodje]*, májilo -a *s [priprava]*
majólika -e *ž 1. glina*: vrč iz ~e, 2. vrč, majóličast -a -o = majólikast -a -o: ~a ruta, majóličica -e *ž* = majólikica -e *ž*, majólikin -a -o: ~ roč
majonéza -e *ž [hladna omaka]*

majór -ja *m*, majórski -a -o: ~a stopnja, majórka -e *ž*
majorát -a *m pr.* 1. pravica najstarejšega do dednega posestva, 2. dedno posestvo, majoráten -tna -o: ~a pravica
majordóm -a *m pr.* zg.
majoritéta -e *ž* večina, majoritéten -tna -o večinski, majorizirati -am preglasovati, majorizácija -e *ž* preglasovanje
Majórka -e *ž* [otok]
majúskula -e *ž* vélika črka
majzéna -e *ž* industrijsko predelana koruzna moka
mák máka *m*: vrtni, divji, zajčji ~, za ~ vreden ničvreden, mákov -a -o: ~ cvet, ~a potica, mákast -a -o, mácek -kca *m*, mákovec -vca *m* 1. bot., 2. makov sók, mákoviča -e *ž* makova glavica, mákovka -e *ž* [pecivo], mákovnik -a *m* = makovnjáča -e *ž* z makom potresena potica, mákovišče -a *s in* makovišče -a *s* [njiva], mákovina -e *ž in* makovina -e *ž* papaverin
Makabéjec -jca *m* pripadnik Judovega rodu, makabéjski -a -o; makabiáda -e *ž* izraelska olimpiada
makadá -a *m* [tlak], makadamizirati -am, makadamiziranje -a *s*, makadámski -a -o: ~a cesta, ~i pas
makáko -a *m* [opica]
makáo -áa *m* 1. papiga, 2. hazardna igra, makáov -a -o
makarón -a *m*, nav. mn. makaróni -ov *m* [testenine], makarónov -a -o: ~o meso, makarónčki -ov *m*, makarónski -a -o; makarónar -ja *m* znč. Lah; makarónščina -e *ž* [s tujkami pomešan jezik]
Makedónija -e *ž*, v ~i, Makedónc -nca *m*, Makedónka -e *ž*, makedónski -a -o, makedónščina -e *ž*
makéta -e *ž* model, maketirati -am delati osnutke, maketiranje -a *s*
makija -e *ž* franc. osvobodilno gibanje, makijevec -vca *m* francoski partizan
maklén -éna *m* [javor], maklénov -a -o: ~ grm, maklenovina -e *ž*, maklénje -a *s*
makniti máknem, makni -íte! maknil -íla -o *in* mákniti -nem *s stal.* poud.: ne maknem se iz hiše, da se mi ne makneš >[mak- /mək-]
máko -a *m* egiptovski bombaž: jopica ~, ~ perilo
Mákole -ol [-ol] *ž* mn. kr. i., v ~ah, mákolski -a -o [-ls-]

makréla -e *ž* zool. skuša, makréliji -a -e: ~e meso, ~e ikre
makro- v sestavi: makrobiótika -e *ž* nauk o podaljšanju življenja; makrofón -a *m* ojačevavec glasu; makrocefalija -e *ž* debeloglavost; makrokózmos -a *m* svetovje, vesoljstvo; makroskópičen -čna -o *s* prostim očesom viden; makrospóra -e *ž* bot., makrostruktúra -e *ž* met.
maksíma -e *ž* geslo, življenjsko pravilo, maksímski -a -o
Maksimiliján -a *m* os. i., Maksimilijánov -a -o; Máks -a *m*, Másko -a *m*, Máksov -a -o; Maksimilijána -e *ž*, Maksimilijánin -a -o; Máksa -e *ž*; Máksim -a *m*, Máksimov -a -o
máksimum -a *in* máksima *m* višek, mn. včasih tudi máksima máksim *s*; máksimálen -ílna -o [-ln-]: ~e cene, máksimírati -am, máksimiranje -a *s*: ~e cene
makulatúra -e *ž* nerabna tiskovina, papir, makulatúren -rna -o: ~i papir
Málaga -e *ž* [špan. mesto in pokrajina], málaga -e *ž* [sladko vino]: steklenica ~e
malahít -a *m* [zelen (okrasni) kamen], malahitov -a -o: ~ okenski okvir
Malája -e *ž* [azijski polotok], Malájec -jca *m*, Malájka -e *ž*, malájski -a -o
Maláka -e *ž* [polotok v Zadnji Indiji], maláški -a -o
malakologija -e *ž* biol. nauk o mehkužcih, malakológ -a *m*, malakolóški -a -o
malárijá -e *ž* med., maláričen -čna -o: ~ bolnik, malárijski -a -o: ~i komar, ~o znamenje, ~a pokrajina
malarín -a *m* (sekira) širočka, malarínov -a -o: ~o uho
málce [-lc-] prisl. nekoliko: ~ kruha, ~ prismojen; málček [-lč-] prisl. malo, malce
malénkost -i *ž* majhna stvar, majhna reč, malénkosten -tna -o: ~ človek, značaj, ~a vrednost, malénkostnost -i *ž*, malénkostnež -a *m*
maléti -ím majhen postajati, hujšati, slabeti, drobneti, maléč -a -e, malél -éla -o, malénje -a *s*: kar mali mi pred očmi
málha -e *ž*: beraška ~, málhast -a -o: ~a obleka, málhar -ja *m*, málharica -e *ž*, málhica -e *ž* >[-yh-]
máli -a -o dol. prid. k majhen: naš ~i hlapec je velik, ~a dekla, ~a vrata, ~o okno, ~i kruhek [pecivo], ~a južina, ~i ljudje, ~a divjad, rejci ~ih živali,

~a matura, Mala Azija, ~a antanta, gre na ~o potrebo, ~i oglasi, ~i potrošniki, moj ~i stric *očetov bratranec*; še tisto ~o, kar imam; kaj ~ega se že dobi, do ~ega vsi skoraj vsi, z ~ega od mladih nog, po ~em piti, vse to ima v ~em prstu

máli -ega *m mlado bitje*: ti, ~, pridi sem; **málček** -čka [-lč-] *m*, **málčkov** -a -o [-lč-], **málej** -a *m*; **mála** -e *ž* = **málka** -e [-lk-] *ž*: ali je vaša ~ doma?

málica -e *ž*, **málicati** -am, **málicanje** -a *s*

málicózen -zna -o *hudoben, porogljiv, málicóznost* -i *ž*

málič -lča *m skratelj*

máličiti -im *pačiti, zmanjševati*, **máličenje** -a *s*: bolezen mu maliči obraz

máligán -a *m stopnja alkohola*

máligén -gna -o *med. hud, zločest, nevaren*: ~a bula

malik -lka *m*: drži se ko ~, **malikov** -a -o, **malíški** -a -o, **malíček** -kca *m*, **malíček** -čka *m* 1. *majhen malik*, 2. *nekrščén otrok*; **malíkinja** -e *ž*; **malíkováti** -ujem, **malíkúj** -te! **malíkovál** -ála -o, **malíkovánje** -a *s*: ~ učitelja, znanost, ~ pred umetnostjo, **malíkovávec** -vca *m*, **malíkovávka** -e *ž*, **malíkovávski** -a -o, **malíkovávstvo** -a *s*; **malíkoválen** -lna -o [-un-], **malíkoválnica** -e *ž* [-un-]

málin -a *m* 1. *mlin*, 2. *zool. mišični želodec pri pticah*, **máliniski** -a -o, **málinar** -ja *m*, **málinarica** -e *ž*, **málinarski** -a -o, **málinček** -čka *m*, **málinica** -e *ž*

malína -e *ž*, **malínov** -a -o, **malínast** -a -o, **malínovec** -vca *m*, **malínovica** -e *ž*, **malínica** -e *ž*, **malínovje** -a *s*, **malínje** -a *s*, **malóvje** -a *s*, **malínjak** -a *m* 1. *malinov nasad*, 2. ~i *bot*.

Málka -e *ž*, **Málkin** -a -o; **Málči** *ž neskl.*, **Málčin** -a -o > [-lk-, -lč-]

malkontént -énta [-lk-] *m nezadovoljnež, godrnjavs, zabavljač*

málo *prisl.*, *prim.* *mánj*: ~ časa, ~ čuden, ~ prej, čez ~ časa, v ~ dneh, z ~ besedami, z ~ zraka, z ~ ljudmi, na ~ masti, bolj ~ zna, bolj ~ se mu posreči, ~ po ~ po *malem*, *počasí*, *polagoma*, *sčasoma*, *kratko (in)* ~ ne, še ~ ne še *daleč ne*, ~ da ni umrl, ~ da ga niso ujeli, ~ mi je do tega; bil je ~ kmet, ~ obrtnik *ali* bil je ~ kmeta, ~ obrtnika; za ~ se mi zdi *zameri se mi*

malo -v *sestavi*: **maloázijski** -a -o; **malo**-beséden -dna -o, **malo**besédnost -i *ž*; **malo**buržoázen -zna -o; **malo**cvéten -tna -o; **malo**člénarji -ev *m mn. zool.*; **malo**dúšen -šna -o, **malo**dúšnost -i *ž*, **malo**dúšje -a *s*, **malo**dúšnež -a *m*; **malo**jéd -éda -o = **malo**jéden -dna -o, **malo**jédec -dca *m*; **malo**kalíbrski -a -o; **malo**krvén -vna -o, **malo**krvíst -i *ž*; **malo**lastníški -a -o; **malo**léten -tna -o, **malo**létnost -i *ž*; **malo**máren -rna -o, **malo**márnež -a *m*, **malo**márnost -i *ž*: **poškodba** po ~i; **malo**méstén -stna -o: ~e *razmere*; **malo**meščán -ána *m*, **malo**meščánka -e *ž*, **malo**meščánski -a -o: ~i *nazori*, **malo**meščánstvo -a *s*; **malo**poséstníški -a -o; **malo**príden -dna -o, **malo**prídnost -i *ž*, **malo**prídnež -a *m*, **malo**prídnicá -e *ž*; °**malo**prodája -e *ž* *prodaja na drobno*, °**malo**prodájen -jna -o *drobnoprodajen*: °~e *cene* *cene v prodaji na drobno*; **malo**síčen -čna -o, **malo**síčnost -i *ž*; **malo**števílen -lna -o, **malo**števílnost -i *ž* > [-ln-]; **malo**védén -dna -o, **malo**védnost -i *ž*; **malo**véren -rna -o, **malo**vérnost -i *ž*; **malo**vrédién -dna -o *pokvarjen, spríjen*, **malo**vrédiénež -a *m*, **malo**vrédičnicá -e *ž*; **vendar**: stvar je malo vredna *ni dosti vredna*

máلودane *prisl. skoraj*: prostor je bil ~ natlačen; včeraj je ~ umrl; **vendar**: včeraj malo da ni umrl

málokaj **máločesa**, **málokak** -a -o, **málo**kakšen -šna -o, **málokateri** -a -o, **málokdo** -koga *z.*, **málokđaj**, **málokje**

málokrat *prisl.*, *prim.* *mánjkrat*

málone *prisl. skoraj*: ~ vse je šlo po vodi, ~ celo leto je delal, bil je ~ mrtev

Malorús -a *m*, **malorúsiki** -a -o, **malorúsčina** -e *ž* | *jezik* |

malóst -i *ž* *majhna stvar*, **malénkost**, **malósten** -tna -o, **malóstnost** -i *ž*; **malóta** -e *ž lit.*, **malóten** -tna -o, **malótnost** -i *ž*

málta -e *ž* 1. *apnena, cementna, ometna, vodna, zračna*, 2. *jed*, **máltast** -a -o: otrok je bil ves ~, **máltar** -ja *m*, **máltarica** -e *ž*, **máltarski** -a -o, **máltnica** -e *ž* = **máltárka** -e *ž* *korito za malto* > [-ut-]

Málta -e *ž* | *otok* |, **máltéški** -a -o: ~i *vitez*, **Maltežán** -ána *m*, **Maltežánka** -e *ž* > [-lt-]

Malthus [**máltus**] -a *m* | *angl. ekonomist* |, **maltuzianízem** -zma *m omejevanje porodov*, **maltuzianist** -a *m* > [-lt-]

maltretirati -am [-lt-] → *trpinčiti, grdo delati s kom*
malvazija -e ž in malvázija -e ž |vino|
malverzácija -e ž *poneverba*
máma -e ž, *mámica* -e ž, *mámka* -e ž, *mámin* -a -o: ~ *sinko*, *mámičin* -a -o, *mámkin* -a -o
mamelúk -a m 1. *egiptovski vojak iz turških snužev*, 2. *podrepnik, priganjač*, *mamelúški* -a -o, *mamelúštvo* -a s
mamíti in *mámiti* -im, *mámil* -a -o in -ila -o, *mámljenje* -a s: *sanje človeka mamijo*, z zlatom ga je *mamil*, kaj se *mamiš* s tem *motiš*; *mamflo* -a s, *mamílen* -lna -o [-ln-], *mamljiv* -a -o: ~e *obljube*, *mamívec* -vca m, *mamívka* -e ž
mámon -a m 1. *denar*, 2. *bogastvo*: ~ ga je *obsedel*, *mámonski* -a -o
mámút -a m *zool.*, *pal.* |slon|, *mámúto* -a -o: ~ *okel*, *mámútski* -a -o *velikanski*: ~a *skakalnica*, *mámúto*vci -ev m *mn. bot. sekvoje*
mána -e ž 1. *medena rosa na listju*, 2. *nebeška* ~, *mánovec* -vca m, *manít* -a m
Mána -e ž *os. i.*, *Mánin* -a -o; *Mánica* -e ž, *Máničin* -a -o
manager [mèndžer] -ja m, *managerski* -a -o: ~a *bolezen*
mánce *mánc* ž *mn.* |igra|: *iti se ~e loviti se, slepomíšiti, tratiti čas s praznimi igrami*
Manchester [mèncestar] -tra m |*angl. mesto*|, *manchestrski* -a -o, *manchestrstvo* -a s *ekon.*
mandarin -a m |*kitajski oblastnik*|, *mandarínski* -a -o
mandarina -e ž |*pomaranči podoben sad*|, *mandarínin* -a -o: ~e *lupine*, *mandarinovec* -vca m
mandát -a m *pooblastilo, naročilo*: *poslanski* ~, *mandáten* -tna -o: ~a *doba*, ~o *ozemlje*, *mandátski* -a -o, *mandatár* -ja m, *mandatárski* -a -o, *mandánt* -a m
mándeľ -dlja in -eljna m 1. *drevo in sad*, 2. *vnetje* ~nov, *mándljev* -a -o in *mándeľnov* -a -o: ~o *olje*, *mándljev*ec -vca m = *mándeľnov*ec -vca m |*drevo in kamen*|, *mándljast* -a -o = *mándeľnast* -a -o: ~e *oči*, *mandeljnóvina* -e ž, *mándeľnovka* -e ž *bot.* >[-dólj-], *mandolát* -a m |*stadkarija*|
mandolina -e ž |*glasbilo*|, *mandolínski* -a -o: ~i *koncert*, *mandolinist* -a m, *mandolinistka* -e ž

mandrágora -e ž in *mandrágola* -e ž *bot. nadišček*: *ljubezenska pijača* iz ~e
mandríl [-lj] -a m |*opica*|, *mandrílski* -a -o [-ls-]: ~e *značilnosti*
Mandžúrija -e ž, *mandžúrski* -a -o; *Mandžúji* -ev m |*rod Tunguzov*|, *Mandžújec* -jca m, *Mandžújka* -e ž, *mandžújski* -a -o, *mandžújščina* -e ž
manekén -a m *model za razkazovanje mode*, *manekénka* -e ž, *manekénski* -a -o
manéver -vra m 1. *ravnanje, prijem, način, poskus (tudi zvijačen) za dosego uspeha*: s *spretnim* ~om je *rešil posadko*, *politični* ~, vse je bilo le *volilni* ~; 2. ~i *velike vojaške vaje*: na ~ih *biti*; *manévrski* -a -o: ~a *municija*; *manevrirati* -am *ravnati*, *manevriranje* -a s: *spretno* ~ v *politiki*, ~ z *vozilom*
manéža -e ž *jahalnica, jahališče, zlasti v cirkusu*, *manéžen* -žna -o: ~a *ograja*
mángán -a m *kem.* |*prvina*|, *mángánov* -a -o: ~a *ruda* = *mángánovka* -e ž, *manganít* -a m *min.*, *mángánovec* -vca m *min.*
Mángart -a m |*gora*|, *mángartski* -a -o
mángo -a m |*sadež tropskega drevesa*|, *mángov* -a -o: ~i *gozdovi*, *mángovec* -vca m |*drevo*|
mángold -a [-ld-] m *bot. blitva*
máni -ov m *mn. dobri duhovi umrlih pri starih Rimljanih*
manifést -a m *slovesen razglas*, *manifésten* -tna -o, *maniféstirati* -am: ~ za *kaj*, *manifestácija* -e ž, *maniféstánt* -a m, *maniféstántka* -e ž, *manifestacíjski* -a -o, *manifestativn* -vna -o: ~o *vedenje*, *manifestativnost* -i ž
manihéizm -zma m |*verska ločina*|, *manihéjec* -jca m, *manihéjski* -a -o
manija -e ž *besnost, strast*, *maníjski* -a -o: ~o *znamenje*, *máničen* -čna -o: ~ *bolnik*
manikíra -e ž, *manikírati* -am, *manikíranje* -a s, *manikér* -ja m, *manikérka* -e ž
Manila -e ž |*mesto*|, *manílski* -a -o [-ls-]: ~a *vrv*
maniók -a m *bot.*
manípel [-pəl] -pla m 1. *oddelek rimske legije*, 2. *lgt. naróčnica*
manipulírati -am *ravnati, opravljati delo*: ~ s *strojem*, *manipulácija* -e ž *ravnanje, opravljanje*, *manipulánt* -a m, *manipulántka* -e ž
maníra -e ž 1. *olika, lepo vedenje*: *ima, pozna* ~o, *človek brez* ~e, *napravi*

z ~o, je lepih manir, ljudje z ~ami, to so ~e! *znč.*, te bom naučil manir! to je pri njem samo ~ samo na zunaj; 2. način, ponavljanje, prevzeta oblika, moda: ustvaril si je posebno ~o, slika preveč v ~i, sovraži ~o v opisovanju, zahaja v ~o; manirist -a m, manirističen -čna -o: ~o slikarstvo; maniriran -a -o, maniriranost -i ž

mànj prisl. prim. od malo: čim kasneje, tem ~, nič ~; mánjkrať

mánjkati -am: koliko jih manjka? kruha ne manjka, sape mi manjka, ne manjka mu dosti do petdeset, malo mu manjka = manjka mu kolesček v glavi; malo, za las je manjkalo, da bi bil ali pa bi bil padel; ~ v šoli, pri vajah, še tega se manjka = še tega bi se manjkalo, manjka se ljudi ljudi je dovolj, preveč; kravi manjka rog, cvetu manjkajo prašniki → *cvet nima prašnikov*; mánjkanje -a s: ~ starih glagolskih oblik, krvi, mánjkav -a -o

mánjšati -am, mánjšanje -a s, manjšava -e ž, manjšálen -lna -o [-ln-], manjšávka -e ž = manjšálnica -e [-ln-] ž, manjšáj -a m |minus|

manjšina -e ž, manjšinski -a -o: ~o vprašanje, manjšinar -ja m

manjvréden -dna -o, manjvrédnost -i ž, manjvrédnosten -tna -o: ~i kompleks psih.

mánko -a m primanjkljaj

mánliherica -e ž |puška|

manoméťer -tra m priprava za merjenje pritiska, manoméťrski -a -o

mansárda -e ž podstrešje, podstrešnica, mansárden -dna -o: ~o stanovanje podstrešno

manšéta -e ž zapestnik, manšéten -tna -o zapestniški: ~i gumb

mántika -e ž vedeževstvo, vražarstvo, mántičen -čna -o vražarski, vedeževski

mantilja -e ž ženski plašček, ogrinjalo

Mantinéja -e ž |stgr. mesto|, mantinéjski -a -o: ~a bitka

mantisa -e ž mat.

Mántova -e ž |it. mesto|, mántovski -a -o

manuál [-ál] -a m priročnik, priročna knjiga, glas. igralnik: orgle na tri ~e; manuálen -lna -o [-ln-] ročen: ~i delavec, ~o delo

manufaktúra -e ž 1. obrť na debelo, tkano blago, 2. trgovina s tkanim blagom,

manufaktúren -rna -o: ~o blago, manufakturist -a m

manúlen -lna -o [-ln-]: ~i tisk

manuskript -a m rokopis, manuskripten -tna -o rokopisen

Manzoni [mandzóni] -ja m |it. pisatelj|, Manzonijev -a -o, manzonijevski -a -o: ~o pripovedovanje

Maóri -ov m mn. |prvotni prebivavci Nove Zelandije|, maórski -a -o

mápa -e ž 1. ~ za papirje, 2. zemljiška ~ (z zaznamovanimi mejami parcel), mápica -e ž, mapirati -am zarisati pokrajino na zemljevid, mapiranje -a s, mapér -ja m, mapérski -a -o

már prisl.: kaj mi ~, ~ mi je za to! tebi to nič ~! mi je figo ~! dela mu ni ~, vse mu pride ali hodi na ~, v ~ mu je kaj, v ~ jemati upoštevati

már prisl. 1. rajši: kaj bi delal, ~ uživam! ~ bi bil šel! 2. vprašalnica ali: ~ veš, da tečeš tik grobov? se ~ grozdi po trnju bere?

marabú -ja m zool.

maraskino -a m višnjevec, maráska -e ž |višnja|

Marat -a [mará -ja] m |franc. revolucinar|, Maratov -a -o

márati -am: nič ne maraj, vse bo še dobro! ne maram denarja, maram te! = ne maram te, maram zanj kakor za lanski sneg, ne maram za ves svet; ne maram, da hodiš sem; ne mara se mu prijeti za delo; kaj se ti mara, ko si sam! mara se nam krompirja! *zadosti, preveč ga imamo*

Máraton -a m kr. i., máratonski -a -o: ~a bitka, ~i tekač, ~i tek = máraton -a m, maratónec -nca m šp. |tekač|

marázem -zma m hiranje, upadanje móči (zaradi starosti), tudi marásmus -a m

marcato [markáto] glas. poudarjeno, izrazito

Marcél [-él] -a m os. i., Marcélov -a -o; Marceliján -a m os. i., Marcelijánov -a -o; Marcelín -a m, Marcelínov -a -o; Marcéla -e ž os. i., Marcélin -a -o; Marcelína -e ž os. i., Marcelínin -a -o

marciálen -lna -o [-ln-] vojaški

márcipán -a m |slaščica|

Marconi [markóni] -ja m |it. fizik|, Marconijev -a -o: ~e iznajdbe

márec -rca m sušec: meseca ~a = ~a meseca, márčev -a -o: ~ sneg, ~e ide,

márčen -čna -o: ~a revolucija 1848, ~a številka revije
 *maréla -e ž *dežnik*: narodne noše z rdečimi ~ami, branjevka razpne ~o
 marélica -e ž [*drevo in sad*], maréličen -čna -o: ~a marmelada
 máren -rna -o *star. priden*, márnost -i ž
 maréngo -a m [*sukno*]
 márenj -rnja m, mn. márnji -ev m: prazni ~i, márnja -e ž: prazne ~e, marnjati -ám *govoriti*, marnjaj -ájtel marnjál -ála -o, marnjánje -a s
 marešálo -a m: karabinjski ~
 Margaréta -e ž *os. i.*, Margarétin -a -o
 margarína -e ž [*rastlinska toščica*]
 marginálije -ij ž *mn. obrobne opombe*, marginálen -lna -o [*-ln-*]: ~i pripisi
 Máribor -a m *kr. l.*, v ~u, maribórski -a -o: ~i grad, Mariborski otok, Maribórcan -a m [*prebivavec*], Maribórcanka -e ž, maribórcan -a m [*vlak*]
 Marija -e ž *os. i.*: marijo *in* marije zvoní, Marijin -a -o: ~ god, praznik, ~o ime; marijini laski, čevljevki *bot.*, marijanski -a -o; Már(i)jan -a m *os. i.*, Már(i)janov -a -o; Márica -e ž *os. i.*, Máričin -a -o; Maríčka -e ž *os. i.*, Maričkín -a -o; Marínka -e ž, Marínkin -a -o; Marína -e ž, Marínin -a -o; Márij -a m, Márijev -a -o; Mário -a m *os. i.*, Máriov -a -o; márica -e ž [*avto*]
 marina -e ž *podoba v morjem*, mariníst -a m *slikar morskih motivov*
 marináda -e ž [*omaka*], marinirati -am v *marinado* vložiti; mariníran -a -o: ~e ribe, ~a kosoč v *marinadi*
 marinízem -zma m [*umetnostna smer*]
 marionéta -e ž *lutka*, marionéten -tna -o: ~o gledališče *lutkovno*
 Márius -ia m *in* Márij -a m [*strim. vojskovodja*], Márijev -a -o
 Marjána -e ž *os. i.*, Marjánin -a -o; Marjánica -e ž, Marjáničin -a -o; Marjánka -e ž, Marjánkin -a -o
 marjáš -a m [*igra s kartami*]: igrati ~, marjášati -am, marjášanje -a s, marjášar -ja m [*igravec*]
 Marjéta -e ž *os. i.*, Marjétin -a -o; Marjética -e ž *os. i.*, Marjétičin -a -o; Marjética -e ž, Marjétkin -a -o; marjética -e ž *bot.*, marjétnica -e ž [*hruška*]
 máрка -e ž 1. *denarna enota*: nemška ~, 2. *upravna enota*: Slovenska ~, Vzhodna ~, 3. *márka -e ž *znamka*

markánten -tna -o *izraziti, pomemben*: ~a osebnost, markántnost -i ž
 Márk Avrél [-él] Márka Avréla m *in* Márkus Aurélius Márka Auréla m [*rim. cesar*]
 marketéndar -ja m *vojaški branjevec*, marketéndarica -e ž, marketéndarski -a -o: ~i šotori
 markirati -am: ~ pot *zaznamovati*, ~ bolezen *hliniti*; markácija -e ž *turistično znamenje*; markêr -ja m 1. *kdor markira*, 2. *kavarniški strežaj*, 3. *biljardni zapisovavec točk*, markêrski -a -o
 markíz -a m *in* marki -ja m, markízov -a -o *in* markíjev -a -o; markíza -e ž 1. *plemkinja*, 2. *platnena streha*, markízín -a -o
 Márko -a m *os. i.*, Márka -a *in* -e m *os. i. lj.*, Márkov -a -o; Márkec -kca m, Márkčev -a -o; máрко -a m [*medved*]: pléši, ~l
 Markománi -ov m *mn.* [*germ. plemel*], markománski -a -o: ~a vojna
 marksíst -a m *gl. Marx*
 marlitovka -e ž *zgodba po zgledu nem. pisateljice E. Marlitt*
 marljív -a -o, marljivost -i ž
 marmeláda -e ž [*mezga*], marmeláden -dna -o: ~a torta
 Marmónt -a m, Marmóntov -a -o
 mármor -a *in* -ja m, mármorov -a -o *in* mármorjev -a -o, mármoren -rna -o, mármornat -a -o: ~ kolač, mármorast -a -o, mármornast -a -o, mármorovec -vca m, marmorírati -am, marmoríranje -a s, marmornják -a m [*kamen*]
 marmótica -e ž *zool.* [*svizec*]
 marodêr -ja m *vojaški ubežnik plenivec*, *marodêrati -am *biti bolan, bolan se delati*
 márof -a m *star. pristava*, márofski -a -o; Márof -a m *kr. i.*, na ~u
 maróga -e ž *lisa*, marógast -a -o: ~i rez *gozd.*, marógec -gca m, marógica -e ž, marógati -am, maróganje -a s
 Maróko -ka m, Maročán -ána m = Marokánec -nca m, Maročánka -e ž = Marokánka -e ž, marokánski -a -o *in* maróški -a -o; marokên -a m [*usnje*]
 maróni -ja m *laški kostanj*
 maroníst -a m *libanonski kristjan*
 Márs Márta m *mit.* [*bog vojske*], Mártov -a -o: ~o polje
 Márs -a m *astr.* [*planet*]: na ~u, Mársov -a -o; mársovec -vca m 1. *plašč*, 2. *domevni prebivavec*, mársovski -a -o

marsála -e ž |vino|
Marseille -seilla [marséj -a] m |franc. pristanišče|, marséjski -a -o: ~o pristanišče, ~i promet
marsejéza -e ž |franc. narodna himna|
Marshall [máršal] -a m, Marshallov -a -o: ~ plan
marsi- v sestavi: mársikaj mársičesa ned. z., mársikdo mársikoga, mársikak -a -o, mársikateri -a -o, mársikdaj, mársikje, mársikod, mársikam, mársikrat prisl.
márš mářša m hod, pohod, koračnica, *márširati -am stopati, korakati, hoditi, *máršičiti, *márširanje -a s; márš medm. poberi se!
márš- v sestavi: márškompanija -e ž, máršbataljon -a m: ~ za na fronto, máršruta -e ž
máršál [-ál] -a m, máršálski -a -o [-ls-], máršálstvo -a [-ls-] s, máršálát -a m
Márta -e ž os. i., Márтин -a -o; Mártica -e ž os. i., Mártičín -a -o, Márтка -e ž os. i., Mártkín -a -o
Martialis -la m in Marciál [-ál] -a m |rim. pesnik|, Martiálov -a -o in Marciálov -a -o: ~i epigrami
Martín -ina m os. i., Martínov -a -o: ~a gos, ~o poletje, Martínovo -ega s, martínji -a -e: ~e sonce, Martínek -nka m, Martínkov -a -o; martínščak -a m november, martinováti -ujem, martinovánje -a s; Martínj vřh ~ -a m kr. i.
martín -ina m *Martinova peč* (po franc. inž. Martinu), martinárna -e ž, martinovka -e ž; martínati -am, martinanje -a s; martínar -ja m |delavec|
martínček -čka m zool. gaščerica, martínčkov -a -o
martírj -a m mučeništvo
martólóz -a m |neredni vojak, ropar|
***mártra** -e ž: bridka ~ razpelo
Martáljek -ljka m kr. i., v ~u
Marúša -e ž os. i., Marúšin -a -o, Marúřka -e ž, Marúřkin -a -o
márveč lit. prot. vez.: zmaga ni njegova, ~ naša
Marx [márks] -a m, Márxov -a -o: ~ nauk = marksizem -zma m, marksizem-leninizem marksizma-leninizma m, marksíst -a m, marksístka -e ž, marksístičen -čna -o: ~o usmerjen
márža -e ž ekon.
mása -e ž 1. snov: papirna ~, 2. konkurzna, zapušćinska ~, 3. množica,

4. fiz., masíven -vna -o iz celega, težak, gost: pohiřtvo je ~o, železo je ~o, masív -a m: gorski ~ sklop, grmada; *masóven -vna -o množičen: ~i sestanek; *~o so odhajali trumoma, v množicah
masakrirati -am poklati, pobiti, masakriranje -a s, masáker -kra m pokol
Masaryk [máсарik] -a m |čeř. državnik|, Masarykov -a -o: ~a řola; masárikovec -vca m pripadnik Masarykovih nazorov
Mascagni [maskánji] -ja m |it. skladatelj|, Mascagnijev -a -o: ~a opera
máseljč -a m četrt bokala, merica, máseljjski -a -o: ~i kozarec, máseljček -čka m >[-salj-]
masírati -am drgniti, gnesti, ugnjetati, masíranje -a s, masáža -e ž, masér -ja m, masérka -e ž, masérski -a -o
máska -e ž krinka: plinska, varovalna ~, posneti posmrtno ~o; maskirati -am zakrink(ov)ati, maskiranje -a s, maskér -ja m, maskérka -e ž, maskérski -a -o: ~i tečaj
maskóta -e ž talisman, mořic
maskulínóm -a in -ina m beseda mořkega spola, mn. maskulína -in s; maskulín -a -o, maskulínski -a -o, maskulínost -i ž mořkost, maskulínizem -zma m, maskulínizirati -am slov., med., maskulínizírán -a -o, maskulínizíránje -a s, maskulínizácija -e ž slov.: ~ srednjega spola na Gorenjskem
máslo -a s: presno, surovo, topljeno, čajno, kokosovo, uřesno ~; je mehak kakor ~ se dá pridobiti; gre kakor po ~u, ima ~ na glavi, to je njegovo ~; maslén -a -o: ~o testo, ~ kruh, ~e besede, z ~im glasom, ~a kislina, ~o rumen, maslénik -a m 1. posoda za maslo, 2. pecivo na maslu, máselnik -a [-sajun-] m 1. tropine, 2. zabela, máselnica -e [-sajun-] ž 1. pinja, 2. bot., máslast -a -o; maslě -éta m in s znč.: takle ~, sram te bodi, ~ gosposko! maslár -ja m, maslarica -e ž, maslárski -a -o; masláríti -im delati maslo, neslano govoriti, maslárjenje -a s, maslárna -e ž, maslárstvo -a s, maslénka -e ž |hruřka, goba|, maslovína -e ž |vinska trta|, masloměr -a m
masohíst -a m med., masohízem -zma m med. |spolna sprevřženost|, masohístičen -čna -o med.
masón -a m frامason, masonerija -e ž, masónstvo -a s

mást -i ž: živalska, gadova, rastlinska, raztopljena, stopljena, ocvirkova ~, ~ od pečenke, ~ je že huda *se že kadi*, ~ ga zaliva; leskova, brezova ~; potrpljenje je božja ~, samo gorje mu, kdor se z njo maže; jim že pokažem, po čem je ~; mastèn -stná -ó in mástèn -tna -o: ~a jed, roka, obleka, ~a nedelja *pustna*, ~ sir, ~a zemlja, glina, ~o blato, ~ zalogaj, ~a služba, ~ udarec, ~a zaušnica, ~o plačevati, ~ človek, ~a beseda, šala, mástnost -i ž, mastíti -im, másti -íte! mastil -a -o, maščénje -a s: ~ prašiča, ~ se s čim; mastít -a -o: ~o hodi, sedi *široko, košato*; mástnat -a -o, mastnica -e ž 1. bot., 2. klobasa, 3. ilovica, mastnik -a m anat. *danka*, mastnják -a m med. *lipom, tolašak*, mášča -e ž

mastikátor -ja m *gnetilni stroj*

mástika -a m [*dišavna smola*]

mastiti -im, másti -íte! mastil -a -o, maščénje -a s: ~ grozde, sadje, mastítev -tve ž, mastilnik -a [-un-] m, mastilnica -e [-un-] ž, mastívec -vca m

mastitis -a m med. *vnetje prsi*

mastodónt -a m pal. [*slon*]

masturbácija -e ž, masturbirati -am med.

máša -e ž: nova, zlata, tiha, vélika, slovesna, péta, deseta, črna ~, ~ zadušnica, instrumentalna ~, iti k ~i, biti, streči pri ~i, daje za ~e, med ~mi med 15. avg. (véliko ~o) in 8. sept. (malo ~o), urne ~e *zoper hudo uro*; mášen -šna -o: ~a knjiga, ~i obred, mášnik -a m: posvetiti koga v ~a ali za ~a, mášniški -a -o: ~o posvečenje, mášništvo -a s; maševátí -újem, maševál -ála -o, maševánje -a s

maščevátí -újem, maščevál -ála -o, maščeván -a -o, maščevánje -a s: ~ se komu in nad kom, ~ koga; maščevávec -vca m, maščevávka -e ž, maščevávski -a -o, maščeválen -lna -o [-un-], maščeválnost -i [-un-] ž

maščóba -e ž, maščóben -bna -o: ~a kislina, maščóbnost -i ž [*tkivo*]

***mašina** -e ž *stroj*, *mašínca -e ž *strojna puška*, *mašinski -a -o *strojen*, *mašínist -a m *strojnik*, *mašíniti -im in mašínati -am *mlatiti s strojem*, mašinerija -e ž: on je le kolesce v ~i, državna ~

mašíti -im, máši -íte! mašil -a -o, mašénje -a s: ~ luknje, znanje. ~ jabolka v

žep, ~ vase, ~ se s čim, ~ si ušesa, kdo bo ljudem usta mašil? mašilo -a s: ~ za luknjo, ~ v verzu, v listu, mašilen -lna -o [-ln-], mašívec -vca m, mašívka -e ž, mašilnica -e [-un-] ž teh.

maškara -e ž *šema*: napraviti se v ~o ali za ~o, obleči se v ~e, gre v ~e; maškara -ráda -e ž: to je bila ~, ne pa slovesnost, maškaráden -dna -o: ~i ples

mát -a m: šah ~, máten -tna -o: ~a mreža, matírati -am: ~ koga *pri šahu premagati*

matadó -ja m *bikoborec*, matadórski -a -o, matadórstvo -a s

Matajúr -ja m [*gora*], matajúrski -a -o; matajúr -ja m [*letalo*]

mátast -a -o *omamljen, zmeden*

match [*měč*] -a m *tekma, boj, kosanje*

Mátěj -a m os. i., Mátějev -a -o; Máte -ta m, Mátetov -a -o, Máte -ja m, Mátějev -a -o; Mátėja -e ž, Mátějin -a -o; Mátėja -e ž, Mátějkin -a -o

matemátika -e ž *računstvo*, matemátičen -čna -o, matemátik -a m, matemátikarica -e ž, matemátičarka -e ž

materiál [-ál] -a m *gradivo*, materija -e ž *snov*, materiálen -lna -o [-ln-] *snoven, gmoten*: ~a kultura, ~a škoda, materiálnost -i [-ln-] ž; materializirati -am *utelesiti, napraviti dostopno čutom*, materializácija -e ž *utelešenje*; materializem -zma m fil., materialist -a m, materialístka -e ž, materialístičen -čna -o, materiálíje -ij ž mn. *gradivo*

máterin -a -o: ~ jezik, ~a ljubezen, ~o srce, ~a dušica bot., materinji -a -e, materínstvo -a s, materínski -a -o: govorrila je z njo po ~o, materínščina -e ž

matérnica -e ž, matérničen -čna -o: ~o ustje

Matévž -a m os. i., Matévžev -a -o; matévž -a m [*jed*], matévžek -žka m *okajenost*, matévžkast -a -o *okajen, okrogel, vinjen*

máti *mátere* ž: stara ~, hišna, pisana, krušna, študentovska ~, ~ narava, to ima po ~eri, po ~eri v rodu, za ~er biti komu, klicati koga za ~er, máterski -a -o, máterstvo -a s

mática -e ž: ~ pri čebelah, mravljah, tiskarska ~, ~ društva *osrednje društvo*, Slovenska ~ = Matica, mátičen -čna -o: ~i urad, ~a celica, dežela, knjiga *matica*, mátičar -ja m 1. *uradnik*, 2. *ud*

Matic; mátičarski -a -o, mátičnik -a m
1. panj za pleme, 2. tisk., 3. greda za
gojenje sadik

Matija -a in -e m os. i., Matijev -a -o;
Matijec -jca m, Matijčev -a -o; Matijče
-ta m, Matijčetov -a -o; Matiček -čka m,
Matičkov -a -o; Matic -a m, Maticov
-a -o in Matičev -a -o

matija -a in -e m |pajek|, matijev -a -o:
~e dolge noge

Matilda -e ž os. i., Matildin -a -o >[-ld-]
matinēja -e ž dopoldanska, zgodnja prire-
ditev, matinéjski -a -o

matirati -am napraviti motno, matiran -a -o
brez leska, moten, nepoleščen

Matjáž -a m os. i.: kralj ~, Matjážev -a -o
matóř -a -o priletel, star, neroden, matóřost
-i ž starost

matriarhát -a m družbeno in pravno go-
spodstvo mater, matriarhálen -lna -o [-ln-],
matriarhálnost -i [-ln-] ž

matrica -e ž: tiskarska ~, matričen -čna
-o, matricirati -am, matričnica -e ž,
matričnik -a m tisk.

matrika -e ž in matríkula -e ž matica,
matrikulirati -am, matrikuliranje -a s,
matrikulácija -e ž

matróna -e ž priletna gospa, dostojanstvena
žena, matrónin -a -o, matrónski -a -o:
~a postava

matúra -e ž |zrelostna skušnja|: mala,
velika, življenjska ~, maturánt -a m,
maturántka -e ž, maturántovski -a -o,
maturirati -am, maturitéten -tna -o:
~i dan, ~a komisija, naloga, ~o
spričevalo

Matúzalem -a m Metuzalem

Mávčiče Mávčič ž mn. kr. i., v ~ah

mávec -vca m, mávčen -čna -o = mávčev
-a -o: ~ povoji, škorenji, mávčar -ja m

Máverien -a m kr. i., na ~u

mávra -e ž 1. črna krava: ponoči je vsaka
krava ~, 2. trava, 3. mavrica: pije
kakor ~, pijan kakor ~; mávrast -a -o
marogast, neumen, malo opit

mávrah -a m |goba|, mávrahov -a -o: ~a
juha

Mávri -ov m mn. |afriško ljudstvo|, mávrski
-a -o; Mavretánija -e ž, mavretánski -a
-o, Mavretánc -nca m, Mavretánka -e ž
mávrica -e ž, mávričen -čna -o: ~e barve,
mávričast -a -o

Mavricij -a m os. i., Mavricijev -a -o;
Máver -vra m os. i., Mávra -e ž

mávšelj -šlja m |igra|, mavšljáti -ám,
mavšljáj -ájte! mavšljál -ála -o, mavšljá-
nje -a s

mávzerica -e ž |puška|

mavzoléj -a m nagrobna stavba, spomenik,
mavzoléjski -a -o

***mávžati** -am: prašiča ~

mázati mážem, máži -íte! mázal -ála -o,
mázan -a -o, mázánje -a s in mázati
mážem s stal. poud.: ~ kolo, stroj,
čevlje, ~ si ustnice, obrvi, ~ pri uradu
(z denarjem), ~ z leskovim, brezovim
oljem, ~ (si) prste, obleko, ~ koga
z obrekovanjem, ~ se z grdim delom,
z umazanim govorjenjem, ti nas pošteno
mažeje toľčejo šp., mazáč -a m 1. kdor
maže, 2. šušmar, mazáčka -e ž, mazáški
-a -o, mazášstvo -a s: kaznovan zaradi
~a, mázast -a -o, mázav -a -o: ~o milo,
mázavec -vca m počasné, mázavec -vca
m kdor maže, mazávka -e ž, mazávski
-a -o, mazálo -a s, mazálen -lna -o [-ln-],
mazálnik -a [-un-] m, máz -i ž: sklepna
~, máza -e ž počasné, mázen -zna -o:
~a brizgavka, ~o milo, máznica -e ž
puša za mazanje

mazilo -a s: ~ za rane, zoper garje; me
je stal veliko ~a podkupnine, mazilce
-a [-lc-] s, mazílen -lna -o [-ln-], mazíliti
-im, mazíljenje -a s: ~ za kralja, ~
truplo, mazíljen -a -o: ~o govori,
mazíljenec -nca m: ~ Gospodov,
mazíljenka -e ž, mazíljenje -i ž, mazí-
lnica -e [-un-] ž

mazivo -a s 1. ~ za stroje, 2. kit za šipe,
mazíven -vna -o, mazívast -a -o

mazírka -e ž |poljski nar. ples|

mazít -a m |gorivo|

máža -e ž: ~ za čevlje, za osi, za smuči,
mážast -a -o

me ž os z. gl. mi in jaz

meándr -dra m 1. vijuga reke, 2. arh.
okras

°meblirati -am opraviti, opremiti sobo,
°meblíran -a -o: ~a soba soba s po-
hištvom

mécati -am mehčati, mécanje -a s: grozdje
se meca, ~ koga skušati ga pridobiti

Mecénas -a m in Mecén -a m |rimski pod-
pornik pesnikov|; mecén -a m, mecénski
-a -o, mecénstvo -a s

mèč méča m: ostri, bridki ~, z golim
~em, s ploskim ~em, ~ za obe roki,
~ izdreti, sukati; nasaditi se na ~,

mečev -a -o: ~ ročaj, ~a nožnica, mečar -ja *m*, mečarski -a -o, mečast -a -o, meček -čka *m bot.*, mečevati -ujem se *bojevati se z mečem*, mečevanje -a *s*, mečarica -e *ž* |*riba*|
méča -e *ž* *kar je mehko*, méčen -čna -o, mécast -a -o, méčica -e *ž uhvica*, méčina -e *ž meča*, méčava -e *ž mehki del lobanj-ske stene*
méča méč *s mn.*: pes ga je ugriznil v ~, méčat -áta -o: ~e noge, méčnica -e *ž anat. tanjša kost v goleni*, méčice méčíc *ž mn.* |*del uhlja*|
mečiček -čka *m bot.*
mečiti -im, méci *in méči* -ite! mečil -a -o, mečenje -a *s*: ~ sadje *mediti*, ~ koga; komu srce ~, vreme se meči, mečitev -tve *ž*, mečilo -a *s*: sadje v ~ dejati, mečilen -lna -o [-*ln-*]: ~o zdravilo
mečkáti -ám, mečkáj -ájte! mečkál -ála -o, mečkánje -a *s*: ~ papir, obleko; blago se rado mečka, ~ sadje, grozdje, kuhan krompir; ~ pri delu, ~ z odgovorom *odlašati*, mečkáv -áva -o, mečkávost -i *ž*, mečkávec -vca *m*, mečkávka -e *ž*, mečkác -a *m*, mečkúlja -e *ž*, mečkálo -a *s*, mečkálast -a -o, mečkálen -lna -o [-*ln-*]
Méčnikov -a *m* |*ruski biolog*|: dela ~a
méd -í *ž*, méden -dna -o *in* medén -a -o, medenina -e *ž*, médnat -a -o, médnica -e *ž*, medeninar -ja *m*, medeninarstvo -a *s*, medolivec -vca *m teh.*, medostrúžec -žca *m*
méd -ú *in méda m*: cvetlični, lipov, hojev, ajdov ~, ~ v satju, ~ samotok; trcani, divji ~, grejo nanj kakor muhe na ~, to blago gre za ~, za ~om; z ~om bi vzel par takih rok, tam se cedi ~ in mleko, z njo je sladek kakor ~, kar ~ se mu cedi z jezika; na jeziku ~, v srcu led; medén -dnà -ó: ~a hruška, medén -a -o: ~a potica, rosa, paša, ~a detelja *bot.*; ~ kruh, ~i tedni, ~e besede, z ~im glasom, je ves ~; medénka -e *ž bot.*, méden -dna -o: ~a hruška, ~a ajda; medár -ja *m*, medarica -e *ž*, medárski -a -o, medárna -e *ž*, médast -a -o; medenica -e *ž*: ~ rosi, medenika -e *ž bot.* |*jabolko*|, medénovec -vca *m* |*žganje*|, medénčki -ov *m mn.* |*pecivo*|, medenják -a *m l. pecivo*, 2. *posoda za med*
med *predl.* 1. *na vpr. kam? s tož.*: ~ koleasa priti, knjigo ~ ljudi dati, ~ ptiče šteti,

pasti ~ razbojnike, vzeli so ga medse; 2. *na vpr. kje? z or.*: »~ dvema ognjema«, ~ kolesi, ~ svetom = ~ ljudmi, ~ ptiči, sami ~ seboj, ~ okrog 800 člani, ~ za to odgovornimi, 3. *na vpr. kdaj? z or.*: ~ letom, ~ tem časom, ~ jedjo govori, ~ potjo *medpotoma*, *spotoma*, ~ včeraj in danes, 4. *na vpr. kako? z or.*: ~ nama (rečeno), zanič, 5. *v pril.*: prepir ~ narodi, zveza ~ kraji, razmerje ~ zavazniki, progá ~ Ljubljano in Trstom, razložek ~ mestom in vasjo je velik, kdo ~ delavci, udarnik ~ udarniki, eden ~ nami, najboljši ~ vami, razprtija ~ teboj in menoj
Méda -e *ž os. i.*, Médin -a -o
medálja -e *ž svetinja*, medaljér -ja *m*, medaljérski -a -o, medaljérstvo -a *s*, medaljón -a *m*, medaljónček -čka *m*, medaljirati -am
Medárd -a *m*, Medárdov -a -o
medbožičen -čna -o: ~i dnevi
medcelinski -a -o
meddóbjje -a *s*, meddóben -bna -o
meddržáven -vna -o: ~i dogovori, ~o razmerje, pravo, ~e tekme
meddúren -rna -o: ~i prostor, meddúrje -a *s*, meddvérje -a *s*
Medéja -e *ž ali* Medéja -e *ž gr. mit.*, Medéjin -a -o
medél -dlà -ò *in -ò*, *mn.* medlí -é -á >[*med-*] *in* medél -dla -o *s stal. poud.*: ~a luč, ves ~ je, ~a živina, ~e oči, barve, z ~im glasom, ~o svetiti, ~a pripoved; medlóba -e *ž* = medlóst -i *ž*, medlén -a -o: ~o vreme, medléti -im, medlí -íte! medlèl -éla -o, medlénje -a *s*: luč, dan medli, bolnik vidno medli, kar medli od žalosti, drevje medli v vročini, ~ po čem, po kom; medlèč -éča -e *prid.*: z ~im glasom, z ~imi očmi; medlévati -am, medlévanje -a *s*; medlica -e *ž fot.*, medlíka -e *ž medel človek*, medlíkast -a -o, medlíšen -šna -o
medenica -e *ž anat.*, medeníčen -čna -o: ~e kosti, medeníčast -a -o
medgórbje -a *s*, medgórec -rca *m*, medgórski -a -o: ~a polja
Médi -ov *m mn. in* Médijsi -ev *m mn.*, médijski -a -o
medica -e *ž*: brezova ~, medlíčen -čna -o, medíčar -ja *m lectar*, medíčarski -a -o: ~a obrt, medíčarstvo -a *s*, medíčarija

-e ž, medicnik -a m |jabolko|, medicarice
 medicarice ž mn. |mravlje|
Medici [médiči] m neskl. |it. plemiška
 družina|; **Medičéjec** -jca m od družine
 Medici, **Medičéjka** -e ž, **medičéjski** -a -o
medicína -e ž 1. zdravstvo, 2. zdravilo,
 medicínski -a -o zdravstven, medicínalen
 -lna -o [-ln-] zdravljen, medicínec -nca
 m, medicínka -e ž 1. študentka, 2. žoga,
 medikament -énta m zdravilo
medievál [-ál] -a m tisk.: črke ~, medievál-
 len -lna -o [-ln-]: ~e črke
medigra -e ž: glasbena ~, dramska ~
médij -a m 1. okult. srednik pri hipnozi,
 2. obdajajoča snov, 3. slov. srednji način,
 4. fiz., mediálen -lna -o [-ln-] slov.:
 ~i način
Mediterán -a m Sredozemlje, mediteránski
 -a -o: ~a klima
medíti -ím, médi -íte! medíl -a -o, medénje
 -a s: ~ sadje, hoja medi, medíka -e ž
 bot., medílница -e [-yn-] ž: ~ za sadje,
 medílo -a s: sadje v ~ dati, medívo -a s
 lect, medníca -e ž |sad|, medníčnik -a m
 |jabolko|
medítirati -am premísljevati, razmísljati,
 meditácija -e ž premísljevanje, meditacij-
 ski -a -o
medklíc -a m: delati ~e
medklúbški -a -o: ~e tekme
medkontinentálen -lna -o [-ln-] medcelínski:
 ~a raketa
medkrájeven -vna -o in medkrájeven -vna
 -o: ~e zveze, ~i telefonski pogovori
medkróvje -a s: ~ na ladji, medkróven
 -vna -o: ~i prostori
medmášen -šna -o: ~i čas med 15. avg. in
 8. sept., smrdi ko ~i kozel, medmášnica
 -e ž |jabolko|
medméstén -tna -o: ~o tekmovalje
medmèt in mēdmet medméta m slov.
 interjekcija, medméten -tna -o: ~a
 raba, oblika
medmórije -a s: suščko ~, medmórski -a
 -o: ~a Evropa
Medmúrje -a s, v ~u, Medmúrec -rca m,
 Medmúrka -e ž, medmúrski -a -o
mednároden -dna -o: ~i zakoni, ~e zveze,
 ~o ozemlje, pravo, mednárodnost -i ž;
 mednárodnopráven -vna -o: ~e določbe
mednóžje -a s korak, presedeč, kobala:
 bolečine v ~u, mednóžen -žna -o
medóče -a s, medóčen -čna -o: ~a raz-
 dalja

medojédec -dca m
medókknje -a s, medókenski -a -o [-kən-]:
 ~a polica
medolízec -zca m
medosje -a s širina kolotečine, kolovoza,
 raztečina, medósen -sna -o: ~a razdalja
medovnat -áta -o, medovčén -čna -o: ~e
 češplje
medparlamentáren -rna -o: ~a komisija,
 ~a konferenca
medpléče -a s, medpléčen -čna -o
medpótje -a s svet med potmi
medpótoma prisl. spotoma
medprstje -a s, medprísten -tna -o: ~a
 kožica
medrébrje -a s, medrébrn -a -o
medréčje -a s, medréčen -čna -o
medrédje -a s: ~ pri košnji prostor med
 redmi
medsebojen -jna -o: ~i prepiri, medseboj-
 nost -i ž
medsténje -a s stvb.
medsólski -a -o [-ls-]: ~o tekmovalje
 tekmovalje med šolami, ~i čas čas med
 šolo, med poukom
medtem in medtém prisl.: mi smo delali,
 ti si ~ spal; ~ ko je govoril, sem se
 smejal; vendar: med tem, kar sem pre-
 brskal, knjige nisem našel
medtirje -a s teh. razdalja med tiroma
Medúsa -e ž in Medúza -e ž mit., Medúsin
 -a -o in Medúzin -a -o: ~a glava;
 medúza -e ž zool.
medvéd medvéda m: ~ kosmatinec, brlo-
 gar, vrečar; šobasti, morski ~, véliki ~
 ozvezdje, ruski ~ Rus(ija), ~ godrnja,
 gondra, to ti je ~ močan, neroden,
 tristo ~ov! medvédka -e ž, medvédji
 -a -e: ~a mast, ~a taca |goba|, medvé-
 dov -a -o: ~e hruške, medvédast -a -o,
 medvédček -čka m, medvédek -dka m,
 medvédič -a m, medvédina -e ž in medve-
 dína -e ž |meso in koža|, medvédjak -a m
 |govno|, medvednják -a m: ~ v žival-
 skem vrtu, medvédar -ja m |človek in
 pes|, medvédarica -e ž, medvédarski -a
 -o, medvédjica -e ž zool., medvéjka -e ž
medvérski -a -o interkonfesionalen: ~i
 stiki
medvládje -a s interegnum, medvláden
 -dna -o
medvódje -a s, medvóden -dna -o: ~a
 progá; Medvóde -ód ž mn., v ~ah,
 medvóški -a -o: ~a elektrarna

medvôjen -jna -o: ~e razmere *razmere med vojno*
medvreténčen čna -o: ~a ploščica
medvrstičen čna -o: ~i prevod, medvrstje -a s, medvrstven -tna -o: ~i presledki, medvrstnik -a m *tisk*.
medzavézniški -a -o: ~a konferenca
medzidje -a s *stvb*.
medzôbje -a s
Mefisto -a m, Mefistov -a -o: ~a zvijača, mefistovski -a -o: ~a zvijača; Mefistófel(es) -la m, Mefistófelov -a -o, mefistófelski -a -o [-ls-]; mefisto -a m *človek z mefistovskim značajem*
megafón -a m *zvočnik*, megafónski -a -o
mégaherc -a m *fiz*.
megalít -a m, megalítiski -a -o = megalitičen čna -o: ostanki ~ih stavb *zidav z velikimi kamni*
megalomanija -e ž *preveličevanje samega sebe*, megalomán -a m, megalománka -e ž, megalománski -a -o *veličavski, veličav*
mégaron -a m *pri Grkih stanovanjski prostor (za moške) z ognjiščem na sredi*
megatérij -a m *pal.* |redkozobec|
mégavat -a m *fiz*.
Megêra -e ž *mit.* |erinja|; megêra -e ž *hudobna ženska, vešča*; megêrski -a -o
meglà -e in -è ž in meglà -e ž [°mégla]: rahla, gosta, debela ~, raztrgane ~e, ~e okoli vrhov *oblaki*, ~ se dela, leže, se spušča, se privleče, se drži, visi nad vodo, se vzdiguje, se razkadi, ~ je polje posula; se vlečeš kakor ~, tava kakor v ~i, preteklost je zavita v ~o, ~ se mi dela pred očmi; meglén -a -o: ~o nebo, ~i obrisi, pojmi, v ~i davnini, danes je ~o, spominjam se samo ~o, meglénost -i ž, meglénka -e ž |avtomobilska luč|, meglénica -e ž *astr. nebula*, meglénina -e ž *fol.*: rumena ~, megléca -e ž: ~ se pase, se lovi po pobočju, meglast -a -o, meglíti -im *z meglo obdajati, zabrisavati*, meglí -ite! meglíl -a -o, megljénje -a s: megli se mi pred očmi, oči se ji meglíjo >[még-]
méh -a m, mn. mehóvi -óv in méhi -ov: kozji, kačji ~, trošni ~ *bot.*, ~ moke, vina; na ~ odreti, stoji ko prazen ~, iz tega ~a ne bo moke, ~ gnati, pritiskati, tlačiti; sopiha, hrope kakor kovaški ~, ko strgan ~; nategniti, raztegniti svoj ~ *ali* ~e *ali* ~ove *harmoniko*, meháč

-a m = méhar -ja m, méhast -a -o, méhov -a -o: ~e platnice, ~ pihalnik, méhovec -vca m *zool.*, mehóvje -a s; mehína -e ž *mešina, luščina grozda, prosenega zrna*, mehúta -e ž (*žuželčji*) *mešiček*
mehánika -e ž: precizna, fina ~, zakoni ~e, meháničen čna -o: ~a delavnica, stiskalnica, ~i pogon, delo je čisto ~o, ~i gibi *brez misli*, ~o učenje, ~i materializem, meháničnost -i ž, mehániski -a -o: ~a odpornost jekla, ~a reakcija, mehánik -a m, mehánizem -zma m: ~ v uri, državni ~, mehánizirati -am, mehániziranje -a s, mehánizácija -e ž
mehčáti -ám, mehčáj -ájt! mehčál -ála -o, mehčánje -a s: ~ sadje, usnje, trdega človeka; ali se ti možgani mehčajo? mehčáva -e ž *mehka tla*, mehčávec -vca m, mehčálo -a s, mehčálen -lna -o [-ln-]
méhék méhka -o in mehák *ali* mehèk [-hák] -hká -ó, *dol.* méhki -ega; *prim.* méčji -a -e in mehkéjši -a -e, *prisl.* mehko, *prim.* méč(j)e in mehkéj(š)je: ~o nebo, iz ~ega lesa, ~e noge *teleče*, ~e kosti pri rahlitsu, ~a zima, ~o vreme, ~ človek; danes je čisto ~ *krotek, pijan*, jajce v méhko skuhati, na méhko prileteti; mehkljät -áta -o, mehkávka -e ž |trava|, mehníca -e ž *mehka hruška*
Mehíka -e ž, méhiški -a -o, Mehikánec -nca m, Mehikánka -e ž, mehikánski -a -o: Mehikanski zaliv
mehír -ja m *mehur*
mehitaríst -a m |redovnik|, mehitarístovski -a -o: ~i samostan
méhkati -am *preskušati mehko*: ~ hruško
mehko -v *sestavi*: mehkočúten -tna -o, mehkočútnost -i ž, mehkočútje -a s, mehkočútník -a m, mehkočútnica -e ž; mehkodlák -áka -o; mehkokljún -a -o, mehkokóžen -žna -o, mehkokóžnost -i ž, mehkokóžnik -a m; mehkokrílec -lca [-lc-] m *zool.*; mehkonében -bna -o, mehkonébnik -a m *slov.*; mehkonóžen -žna -o; mehkoplúta -e ž *zool.*; mehko-trósnica -e ž *bot.*
mehkóba -e ž, mehκόben -bna -o: ~o življenje, mehκόbnost -i ž, mehκόta -e ž, mehκόten -tna -o, mehκόtnost -i ž, mehκόst -i ž: ~ v glasu, mehκόtník -a m
mehkúž -a m 1. *človek*, 2. *rak po levitvi*, 3. *jajce brez trde lupine*, mehkožen -žna

-o, mehkúžnost -i ž, mehkúžnež -a m, mehkúžnik -a m, mehkúžnica -e ž, mehkúžiti -im, mehkúženje -a s: starši otroke mehkúžijo, mehkúžec -žca m zool., nav. mn. mehkúžci -ev

mehúr -ja m: sečni, žolčni, svinjski, kožni, gnojni ~, ~ tobaka, ~ za tobak, ~ se izpahne, napne, napihne, izpusti, počí, mehúrjast -a -o, mehúrnat -a -o, mehúrjev -a -o, mehúrček -čka m: milni, zračni, pljučni ~, ~e delati, spuščati, mehúrčkast -a -o: ~ izpuščaj, mehúren -rna -o: ~i kamen, mehúrka -e ž bot., zool., mehúriti -im se, mehúrjenje -a s: voda se mehuri, obleka se mehuri, mehúrnik -a m priščilo, mehúrjevec -vca m |plin|, mehúrjevka -e ž |kožna bolezen|, mehurnják -a m zool., mehúrciti -im se, mehúrčenje -a s, mehúrjav -a -o, mehúrčkati -am se: voda se mehúrčka

Meißen [májsan] -Bna m |nem. mesto|, meißenski -a -o

mēja -é in mėje ž: ~o delati, zakoličiti, potegniti, zapreti, prestopiti, prekoračiti; iti, uiti čez ~o, ~ teče, poteka; živa ~, jezikovna, starostna, skupna ~, ~ ločnica, v ~o iti v hosto; vsaka stvar ima svojo ~o, nasilje ni poznalo ~á, do zadnjih ~á, giblje se na ~ah logike; mējén -jna -o: ~i grof zg., ~o drevo, ~a črta, ~a vrednost mat., ~a veda, mejlca -e ž; mejiti -im, měji -ite! mejč -a -e, mejil -a -o, mejjenje -a s: ~ njivo mejo delati, to meji na neumnost, ~ z morjem, naš travnik (se) meji s sosedovim; mejítev -tve ž, mejilo -a s, mejilen -lna -o [-ln-], mejčnik -a m bot.

mejáč -a m = meják -a m = mejáš -a m, mejáčica -e ž = mejášica -e ž, mejáški -a -o; mejáčiti -im, mejáčenje -a s, mejáčiti -im, mejášenje -a s, mejášstvo -a s mejdúna| medm.

mejník -a m: leto 1945 je ~ v zgodovini človeštva, ~e postavljati, zasajati, predstavljati, podirati, mejníca -e ž: črta ~, mejníški -a -o

méka -e ž vlažna tla pri vodi

Méka -e ž versko središče islama

meketáj meketám in mekéčem, meketáj -ájte in mekéči -te! meketajóč -a -e, meketáje, meketál -ála -o, meketánje -a s: koza mekeče, mekèt -éta m, meketálo -a s, meketáč -a m, meketáv -áva -o, meketávec -vca m, meketávka -e ž

mekína -e ž, nav. mn. mekíne -ín ž luščine, otrobi, mekinje -a s, mekinast -a -o, mekinav -a -o, mekinovec -vca m |kruh|

Mekínj Mekínj ž mn. kr. i., v ~ah, mekinjski -a -o

meksikájnar -ja m |vojak, škorenj|

mél [méy] -a m in mél [méy] -í ž: moka prve ~i, prvega ~a, mélja -e ž, meljáva -e ž mel in metje; meljáč -a m 1. kdor prinese v mlin, 2. zob, meljáj -a m: moka prvega ~a, meljávec -vca m kdor prinese v mlin, meljarina -e ž |pristojbina|

mél [mél] -í ž: peščena ~, melišče -a s, meliti -im se: breg, kamen se meli

melafir -ja m črni porfir, melafiren -rna -o

melancána -e ž 1. jajčevac, 2. bučka

Melanchthon [melánhton] -a m |nem. humanist|, Melanchthonov -a -o

Melanézija -e ž |tihomorsko otočje|, Melanézijec -jca m, Melanézijka -e ž, melanézijski -a -o

melanholija -e ž otožnost, potrnost, melanholijski -a -o, melanholičen -čna -o: ~ človek, bolnik, melanholik -a m

melanín -a m kem.

melanít -a m min.

melása -e ž: sladkorna ~, melásen -sna -o

Mélhior -ja m, Mélhiorjev -a -o >[-lh-]

melína -e ž peščena strmina, melinast -a -o: ~ svet, melíniti -im se, melínjenje -a s: pesek se melini z brega, melínar -ja m |prebivavec|, melínski -a -o, melišče -a s

melinít -a m |eksploziv|

meliorácija -e ž izboljšava: ~ travnikov, melioracijski -a -o: ~i načrt, ~i stroški, meliorirati -am

melíran -a -o spremešan: ~i lasje osivi, ~a volna različno mešana, ~a česanka

melisa -e ž bot. medenika, melisen -sna -o, melisov -a -o, melisovec -vca m, melisnica -e ž |sladkorček|

melják -a m |zob|

meljúšen -šna -o razvajen, mehkúžen, meljúšnik -a m razvajenec, mehkúž, meljúšnica -e ž razvajenka, mehkúžnica

melodija -e ž napev, melodičen -čna -o peven: skladba, pesem je ~a, melodičnost -i ž, melodijski -a -o: ~a posebnost, ~a varianta, melodiózen -zna -o poln melodije, melodióznost -i ž, melódika -e ž pevnost

melodráma -e ž deklamacija ali igra s petjem in godbo, melodrámski -a -o: ~i vločki, melodramátičen -čna -o: ~ razplet

melóna -e ž 1. *sad*, 2. *trd klobuk*, melónin -a -o, melónast -a -o
mélos -a *m melodika*, *pevnost*
Melpóména -e ž *muza tragiškega pesništva*, Melpómenin -a -o >[-lp-]
membrána -e ž *kožica*, *opna*, *mrenica*
meménto -a *m spomin*, *opomin*: kratek ~, nesreča nam je glasen ~
Mémfis -a *m* [stegipt. mesto], mémfiški -a -o
memoári -ov *m mn. spomini*, memoárski -a -o: ~a literatura
memorándum -a *m spomenica*
memoriál [-ál] -a *m spominska prireditev*
memoriáti -am *na pamet se učiti*, memori-ranje -a s
ména -e ž: lunina ~, ~ vremena, ~ časov, ~ glasu, starostna ~, ~ za ~o *menjalna trgovina*, napraviti ~o, koroški fantje so hodili k nam na ~o, ménoma *prisl. menjaje*
menáda -e ž *bakhanika*
menáza -e ž *vojaška hrana*, menážen -žna -o: ~i kotel, menážka -e ž [posoda]
menazerija -e ž *zverinjak*, menazerijski -a -o: ~a kletka
mencáti -ám, mencáj -ájte! mencajóč -a -e, mencáje, mencál -ála -o, mencánje -a s: ~ proso, pencil, ~ si oči, ~ z nogami; v zadregi ~, menca in menca pa nikamor ne pride; mencálo -a s, mencorit -a -o, mencoritost -i ž, mencorititi -im >[mən-]
mendá in **mènda** *prisl. verjetnosti*: ~ ne, ~ res
Méndel [-əl] -dla *m*, Méndlov -a -o: ~o pravilo, mendelizem -zma *m*
Mendeléjev -a *m* [ruski kemik], z Mendeléjevom: klasifikacija ~a
mendikánt -a *m* 1. *berač*, 2. *redovnik*, mendikántski -a -o *beraški*: ~i red, ~a narava
mendráti -ám, mendráj -ájte! mendrajóč -a -e, mendráje, mendrál -ála -o, mendránje -a s: ~ travo, po njivi; ~ pri hoji *drobiti*, *drobno stopati*; mendráč -a *m* [petelin], mendráv -áva -o: ~o hoditi, ~ človek = mendráv -a s, mendrávec -vca *m* 1. *oseba*, 2. *vet.*, mendrávka -e ž >[mən-]
menč -ncá *m kdor proso mane*, menčev -éva -o >[mən-]
meněk [mənək] -nká *m zool.* [riba], menkíček -čka [mən-] *m bot. glavaček*
Meneláos -áa *m in Meneláj* -a *m gr. mit.*, Meneláov -a -o in Menelájev -a -o

Ménges -gša *m kr. i.*, v ~u, Mengšáni -ov *m mn.*, méngeski -a -o [-gaš-]
menica -e ž: dolgoročna ~, ~ na pokaz, ~ je dospela, potekla, zapadla, se je iztekla, meničen -čna -o: ~i list, ~o pravo; meničnopráven -vna -o
menih -lha *m* 1. *redovnik*, 2. *jabolko*, 3. *štručka s pirhom*, menthov -a -o, meniški -a -o: ~a kuta, ~o življenje, meništvo -a s, menišič -a *m*, menišek -čka *m zool.* >[mən-]
meningitis -a *m vnetje možganske mreže*, meningitičen -čna -o
meniskus -a *m fiz., anat.*
meniti ménim, ménil -ila -o in méniti -im *s stal. poud.*: fant meni priti *misli*, meniš, da ni prav? ~ se s kom o čem *govoriti*, ~ se za koga, menjlív -a -o *kdor se rad meni, zgovoren*
menjáti ménjam, ménjaj -ájte! menjáje, menjájóč -a -e, ménjal -ála -o, ménjanje -a s in ménjati -am *s stal. poud.*: ~ denar, dlako, srajco, gospodarja, glas, prepričanje; vreme se menja; straže, stranke se menjajo; ~ se pri delu, z nikomer ne menjam; menjáva -e ž: ~ denarja, blaga; v pisani ~i, menjálen -lna -o [-ln-]: ~a trgovina, menjálišče -a s, menjálnica -e [-yn-] ž: ~ za valute, menjálo -a *s teh.*, menjálnik -a [-yn-] *m* [stroj], menjáč -a *m*, menjáv -áva -o: ~a sreča, menjávec -vca *m*, menjávka -e ž, menjávski -a -o, menjevátí -újem, menjevánje -a s, menjávati -am, menjávanje -a s: ~ barvo, straže, prostore, hitrost; dež in sonce sta se menjávala = dež se je menjával s soncem, menjačica -e ž *zool. ameba*
menjševik -a *m*, menjševiški -a -o
menopávza -e ž *med.*
menoragija -e ž *med.*
menstruácija -e ž *mesečna čišča*, mesečno *perilo*, menstruácijski -a -o: ~e težave, nepravilnosti, menstruirati -am *imeti čiščo*, *perilo*, menstrúalen -lna -o [-ln-]: ~a kri
mentalitéta -e ž *miselnost*, *mišljenje*, *nazor*, mentálen -lna -o [-ln-] *miseln*: ~a higiena, mentálnost -i [-ln-] ž *miselnost*
mentól [-ól] -a *m kem.*, mentólov -a -o
Méntor -ja *m gr. mit.*, Méntorjev -a -o; méntor -ja *m vodnik*, vzgojítelj, svetovavec, méntorski -a -o, méntorstvo -a s
***méntrga** -e ž *krušne nečke*

menu [menü] -ja *m jedilnik, obed po jedilniku*: naročiti prvi ~
menuét -a *m* [ples], menuéten -tna -o: ~i ritem
ménza -e *ž miza, kuhinja, skupna obedovalnica*: dijaška, uradniška, sindikalna ~, ménzen -zna -o: ~i prostori, ~a hrana, ménzar -ja *m kdor se hrani v menzi*
menzúra -e *ž merilo, razdalja, študentovski dvboj, časovna enota, menzurabilen* -lna -o [-ln-] *merljiv, menzurabilnost* -i [-ln-] *ž merljivost*
mēr -a *m župan pod Francozi*
méra -e *ž*: mokra ~ = ~ za tekočine, votla, dolžinska ~, ~e in uteži, ~ vina, žita; zvrhana, dobra ~, ~ na oko; obrestna, dopustna, trobejska ~; vzeti ~o umeriti, obleka po ~i, ~ je polna; nima, ne pozna nobene ~e, pije čez ~o, z ~o, po nobeni ~i, v veliki ~i; varnostna ° *ukrep, merljiv* -a -o, *merljivost* -i *ž, mérica* -e *ž*: mlinarska ~, na ~o prodajati, zvrnil ga je ~o, mérec -rca *m, mérski* -a -o: ~a enota, mernina -e *ž* = mérsčina -e *ž* [pristojbina], mérstvo -a *s, mérstven* -a -o [-tvən-]
Mercator [merkátor] -ja *m* [geograf], Mercátorjev -a -o: ~a projekcija *geogr.*
mercédés -a *m* [avto]: z novim ~om se je pripeljal
merčm -a *m, merčún* -a *m pr. zg. merilna palica*
merek -rka *m*: ~ na puški; vzeti na ~
meridián -a *m* *poldnevnik, meridiánski* -a -o *poldnevniški*
merinovka -e *ž zool.* [ovca in volna]
méríti -im, meréč -a -e, mérjen -a -o, mérjenje -a *s*: ~ razdaljo, čas, kot, vročino, pritisk, stopice v verzu, ~ na oko, ~ po sebi, ~ sobo (s koraki), ~ cesto 1. *trasirati*, 2. *opotekati se*, ~ od nog do glave, meri dva metra, koliko meri v dolžino? ~ v glavo, ~ na kaj, kam; vsa znamenja merijo v to; ~ se s kom v čem; mérjavec -vca *m* *geometer, méritev* -tve *ž, mériló* -a *s*: globinsko ~, mérlén -lna -o [-ln-]: ~e priprave, merilnost -i [-ln-] *ž, mérilce* -a [-lc-] *s, mérivec* -vca *m* [oseba], mérivka -e *ž, mérlnica* -e [-yn-] *ž, mérlnik* -a [-yn-] *m* [priprava]
meritóren -rna -o *tehten, veljaven*: ~o mišljenje, meritórnost -i *ž*

merjásec -sca *m* 1. *žival*, 2. *plug, merjásčev* -a -o, merjásček -čka *m, merjásčevina* -e *ž* [meso], merjásčina -e *ž* [pristojbina]
merkantílen -lna -o [-ln-] *trgovinski, merkantilizem* -zma *m ekon., merkantilist* -a *m, merkantilističen* -čna -o: ~a načela
Merkúrus -ia *m in Merkúr* -ja *m strim. bog trgovcev, Merkúrjev* -a -o: ~a palica, merkúrski -a -o: ~o znamenje; Merkúr -ja *m* [planet], merkúr -ja *m živo srebro*
merlót -a *m* [trta in vino]
mérnik -a *m*: na ~e zlata, mériti na ~e, zvrhan ~
mero -v *sestavi*: °merodájen -jna -o *odločilen, pristojen*; meroizkúsen -sna -o: ~i urad *merosoden, meroizkúsnik* -a *m, meroizkústven* -a -o [-tvən-]: ~a pristojbina; meroslóvje -a *s* *metrika, meroslóven* -vna -o *metričen, meroslóvec* -vca *m; merosóden* -dna -o: ~i urad; meroznánstvo -a *s, meroznánski* -a -o
Merovíngi -ov *m mn.* [frankovska vladarska rodovina], merovínski -a -o
mesár -ja *m, mesárjev* -a -o, mesarica -e *ž* [žena in sekira], mesarčin -a -o, mesárski -a -o: ~a muha, mesárstvo -a *s, mesaríja* -e *ž, mesaríti* -im, mesárjenje -a *s*: ~ med ovcami; pri skušnjah ~
méseč -seca *in* -sca *m*: mladi ~, ~a maja = maja ~a, po cele ~e ga ni, v petem ~u (nosečnosti), mésečen -čna -o: ~a noč, ~i pregled; mesečno → *na mesec, mésečnost* -i *ž, mé(s)čev* -a -o: ~ kolo-bar, ~ kamen *min., méseček* -čka *m bot., mésečina* -e *ž*: morska ~ *zool., mésečnik* -a *m* 1. *bolnik, 2. list, mésečnica* -e *ž, mésečast* -a -o, *mésečinka* -e *ž zool., mésečnina* -e *ž* [prispevek]
Mesíja -a *in* -e *m os. i.*, Mesíjev -a -o; mesíja -a *in* -e *m rešenik, rešitelj, mesijánski* -a -o *odrešeniški, mesijánstvo* -a *s* = mesianizem -zma *m odrešeništvo, odrešilno poslanstvo*
Mesína -e *ž* [it. mesto], Mesínec -nca *m, Mesínka* -e *ž, mesínski* -a -o: ~i potres, Mesínski preliv
mesíti méšim, méšil -ila -o, méšen -a -o, méšenje -a *s in* méšiti -im *s stal. poud.*: ~ testo, ilovico, méštev -tve *ž, mesílo* -a *s* [priprava], mesílen -lna -o [-ln-]: ~a miza, mesílnica -e [-yn-] *ž, mesílnik* -a [-yn-] *m, mesívec* -vca *m, mesívka* -e *ž*

meskalin -a m |strup|

Mésmer -ja m |nem. zdravnik|, mesmerizem
-zma m živalski magnetizem

mesó -á s, v méso: belo ~ perutninsko,
živo ~, divje ~, mastno, pustó ~,
rediti na ~, oprtnik me reže v ~, priti
v ~ in kri, postati ~, ~ pri jabolku;
mesce -à s: kurje ~ bot.; méšen -sna -o:
~i dan, ~a juha, hrana, ~a živinoreja,
~i izdelki (°mesoizdelki) mesnine; me-
sén -a -o: ~a klobasa, ~a juha ragú, ~o
poželenje; mesénost -i ž čutnost, mese-
nica -e ž |klobasa|, mesenina -e ž =
mesnina -e ž, mesnát -áta -o: ~ prašič
pršutar, ~e ustnice, ~i listi, ~o rdeč,
mesnica -e ž, mesnják -a m dimnica,
mesóvje -a s

meso -v sestavi: mesoglédnik -a m; meso-
jéd -éda -o = mesojéden -dna -o: ~a
žival, mesojédec -dca m, mesojédka -e ž,
mesojédnost -i ž; mesozérec -rca m

mésti métem, méti -ite! metóč -a -e, métel
in métel -tla -o in mèl mèla -o, meténje
-a s in mésti médem, médel médla -o,
medénje -a s: (sneg) mete, métež -a m:
snežni, bojni ~, métežen -žna -o: ~o
vreme

mésti métem, métel -tla -o, méten -a -o,
métenje -a s: ~ mleko, smetano,
métenec -nca m surovo maslo, metilnica
-e [-un-] ž pinja, metič -iča m priprava
za metenje, métilo -a s

mésti médem mešati, médi -te! médel
-dla -o, médenje -a s in mésti médem,
médi -ite! médel -dla -o, médenje -a s:
~ prejo, ritem, korak, misli se medejo,
kaj se ti mede?

meštic -a m mešanec belih in indijanskih
staršev

méstnik -a m slov. lokativ, méstniški -a -o

mésto -a s: glavno ~, večno ~ Rim, dobro
~ služba, častno, odgovorno, ugledno,
službeno ~, ~ ravnatelj, na mojem
~u, je na prvem ~u, mož na ~u =
na pravem, na svojem ~u, odkazati ~,
na ~a redka pšenica ponekod, z ~a se
ganiti, na ~u (korakati), ne more z ~a
naprej, nikamor; na ~u → pri priči,
tako, neutegoma, to ni na ~u ni pri-
merno, ni spodobno; z ~a govoriti
tako, brez priprave, nepričakovano, ne-
utegoma, pri priči, nemudoma; ogled 'na
licu ~a na kraju samem; tukaj je °~a
za sto ljudi prostora; tu ni ~ za pre-

rekanje, igranje, parkiranje → kraj,
prostor, mésten -tna -o: ~i svet, ~a
hiša, méstece -a [-tác-] s; méstoma prisl.
→ tu in tam, ponekod, včasih

mesto nepravi predl. → namesto

méstve -tev [-táv] ž mn. etnogr. |čevlji|

mešati méšam, méšal -ála -o, méšan -a -o,
mešanje -a s in méšati -am s stal. poud.:
~ žgance, malto, karte, štreno, ~ se
glavo, pamet, fante, ~ se v kaj, ~ se
z drugimi, med druge, meša se mu;
méšan -a -o prid.: ~ gozd, ~ zakon,
~a družba, ~a solata, ~o blago, ~i
zbor, z ~imi občutki, méšanec -nca m
1. človek, 2. gnoj, 3. vlak, méšanka -e ž,
méšanost -i ž, méšanica -e ž |jed, krma,
pijača|: jezikovna ~, mešalo -a s |pri-
prava|, méšalen -lna -o [-ln-], méšálnik
-a [-un-] m |stroj|, méšálnica -e [-un-] ž,
mešávec -vca m 1. oseba, 2. teh., mešávka
-e ž, mešávski -a -o

meščán -ána m, meščánka -e ž, meščánski
-a -o, meščánstvo -a s: ~ se upira,
častno ~, kaže svoje ~ meščánsko
mišljenje

mešetar -ja m, mešetarka -e ž, mešétarski
-a -o, mešetarstvo -a s; mešétariti -im,
mešétárjenje -a s: ~ s čim, mešétiti -im,
mešétenje -a s, mešetarija -e ž, mešeta-
rina -e ž |plačilo|

mešič -iča m 1. majhen meh, 2. bot., mešiček
-čka m: lasni, solzni ~, mešičkast -a -o,
mešek -ška m, mešičje -a s, mešičevje
-a s: ~ gosenc, mešičkar -ja m zool.,
mešínka -e ž bot., mešnjáki -ov m mn.
zool.

mešina -e ž mehina

Méško -a m |pisatelj|, Méškov -a -o

mešnice mešnic ž mn. mehovi, dude

mésta -e ž jed, zmes

mét méta m lučaj: ~ kopja, diska

méta -e ž bot.: dišeča, poprova ~, métin
-a -o: ~ čaj

Méta -e ž os. i., Métin -a -o; Métká -e ž,
Métkin -a -o

metabolizem -zma m biol. presnavljanje,
presnova, metabóličen -čna -o

metafizika -e ž fil. nauk o nadčutnem,
metafizičen -čna -o, metafizik -a m

metafóra -e ž prenos, podoba, metafóričen
-čna -o: ~a raba, metafóričnost -i ž,
metafórika -e ž izražanje v podobah,
z metaforami

metagenéza -e ž mena rodu

metalúrg -a *m fužinar*, metalúrški -a -o *fužinarski*, metalurgija -e *ž*: črna, pisana ~, metalúrgičen -čna -o, metalografija -e *ž*, metaloid -a *m kem.*

metamorfóza -e *ž preobrazba*

metán -a *m [gorljiv plin]*, metánov -a -o, metánski -a -o

metastáza -e *ž med. razsevek, bolezenski zasevek, presadek, raztrosek iz prvotnega legla po telesu, metastatičen -čna -o, metastazirati -am zasejati se, raztrositi se, presaditi se, naplaviti se*

metáteza -e *ž in metatéza -e ž slov. prestava glasov, metatičen -čna -o*

metáti méčem, méči -íte! metáje, métal -ála -o, metánje -a *s*: ~ kamnje v koga, za kom, ~ karte, ~ vase; kri meče, ~ polena pod noge, ~ na cesto, ~ komu kaj v obraz, ~ pesek v oči, ~ senco, luč na kaj, ~ se komu pod noge, ~ se za kom, ~ oči po kom, za kom; božje, božjast ga meče, metalo jih je sem in tja, ~ skoz okno *zapravljati*, ~ pri spravevanju, ~ vse v en koš; ~ *se moč preskušati*, metálen -lna -o [-ln-]: ~a mreža, metávec -vca *m*: ~ kopja, min, ognja, metávka -e *ž*, metálo -a *s [stroj, priprava]*

metazóon -a *m, mn. tudi metazóa* metazój *s*, metazóonski -a -o *in* metazójski -a -o

metáljka -e *ž lucerna*

Metélko -a *m os. i.*, Metéلكov -a -o: ~a slovnica, metéلكovec -vca *m* *Metelkov pripadnik* >[-lk-], metéلكica -e *ž* *Metelkov črkopis*, metéلكičar -ja *m* >[-lč-]

metempsihóza -e *ž preseljevanje duš*

meteór -ja *m zvezdni utrinek*, meteorit -a *m*, meteórski -a -o: ~o železo, meteorologija -e *ž* *vremenoslovje*, meteorológíčen -čna -o, meteorológ -a *m vremenoslovec*, meteorológški -a -o: ~a postaja

méter -tra, *m*: kvadratni, kubični ~, prodajati na ~e, kupiti drva na ~, métrski -a -o: ~i sistem, meterkilogram -a *m*, metráža -e *ž*: film dolge ~e, metrologija -e *ž* *meroslovje, nauk o merah*

metér -ja *m [stavec]*, metérski -a -o, metérnica -e *ž* *[prostor]*, metirati -am *tisk.*

métež -a *m gl. mesti*

méti mánem, mení [mán-] *in máni -íte!* mèl mèla -o: ~ proso, ~ si roke, ~ si oči, ~ barve, méteje -a *s*, méteev -tve *ž*, mévec -vca *m*: ~ barve

metič -lča *m gl. mesti*

metil [-il] -a *m kem.*, metílen -lna -o [-ln-]: ~i alkohol

metilj -a *m*, metljáj -a *m*, metljáv -áva -o: ~a žival, metljávec -vca *m bot.*, metljá-vost -i *ž* = metiljavost -i *ž* *[bolezen]*, metljikav -a -o, metljikavost -i *ž* *[bolezen]*

metílo -a *s obloda*

métla -e *in -é ž, mn. métle in metlé, métel [-təl] in metlá*: sirkova, brezova ~, železna ~ *trda*, ~ pri koruzi, nova ~ dobro pometa; métlica -e *ž in* metlíca -e *ž*: koruzna ~ *[cvet]*, metlíčji -a -e, métlast -a -o: ~ rep, metlíčast -a -o, metlár -ja *m*, metlárski -a -o, metlárstvo -a *s*, metlíčje -a *s*: ~a narezati, metlíčevje -a *s bot.*, metlinje -a *s metlíčje*, metlinjak -a *m bot.*, mételn -a -o [-əln-]: ~i držaj = metlíšče -a *s*

metlíka -e *ž bot.*, metlíkov -a -o, metlíčen -čna -o, metlíkovina -e *ž in* metlíkovina -e *ž* *metlíka*, metlíkovka -e *ž*

Metlíčan -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, Metlíčan -a *m*, metlíški -a -o: ~a črnina, metlíčan -a *m [vino]*

metljáj -a *m gl. metilj*

Metód -a *m os. i.*, Metódij -a *m*, Metódov -a -o, Metódijev -a -o, metódíjski -a -o; *Metóda -e ž os. i.*, Metódin -a -o

metóda -e *ž*, metódika -e *ž nauk o načinih (dela)*, metódičen -čna -o: ~i pouk, metódik -a *m*, metodologija -e *ž*, metodológški -a -o, metodológ -a *m*

metodíst -a *m pripadnik evangelijske verske ločine*, metodístičen -čna -o

Metóhija -e *ž*, metóhijski -a -o, Metóhijec -jca *m*, Metóhijka -e *ž*

metonímija -e *ž poet. preimenovanje*, metonímíčen -čna -o, metonímika -e *ž*

metópa -e *ž arch.*

metrésa -e *ž ljubica, priležnica*, metrésin -a -o

métrika -e *ž nauk o meri v poeziji*, métričen -čna -o, métrum -a *in* métra *m pesniška mera, mn. métra -ter s*

metró -ja *m podzemljiska železnica*, metrójski -a -o

metronóm -a *m priprava za merjenje takta*

metrópola -e *ž prestolnica*, metrópolski -a -o [-ls-], metropollt -a *m nadškof*, metropólitski -a -o, metropólitánski -a -o: ~a opera v New Yorku

metúlaj -a *m*, metúljev -a -o, metúlji -a -e: ~a krila, metúljust -a -o: ~ cvet, metúljšček -čka *m 1. zool., 2. kravata*,

3. *plavanje*, metúlječ(k)ast -a -o, metúljar -ja *m*, metúlj(č)nica -e ž 1. *bot.*, 2. *mreža za metulje*, metúljniški -a -o: ~i razred, metúljevec -vca *m bot.*

Metúzalem -a *m* |*svetopisemski očak*|, metúzalem -a *m* *starina*, Metúzalemov -a -o: ~a starost, metúzalemski -a -o: ~a starost

mév *medm.*: ni rekel ne bev ne ~

mevljāti -ám *gibati z ustnicami, nerazločno govoriti*, mevljāj -ájte! mevljaje, mevljál -ála -o, mevljanje -a *s*; mevlja -e ž *kdor mevlja*, mevljáč -a *m*

mevlje mévelj [-voj] ž *mn. zool.*: ~ ga koljejo, konja so ~ napele, ima ~ v riti

mevža -e ž: to je navadna ~, ne bodi taka ~, mevžast -a -o: ~ človek, ~o vreme, mevžāti -ám, mevžāj -ájte! mevžál -ála -o, mevžanje -a *s*, mevžavost -i ž, mevžé -éta *m in s*

mezaliánsa -e ž *socialno neenak zakon*, mezaliánsen -sna -o

mezánia -a *m arh. polovično, vmesno nadstropje*, mezáninski -a -o

mezdá -è ž *in mēzda -e ž plača*, mēzden -dna -o: ~o gibanje, mezdník -a *m vojak najemnik*, mezdniški -a -o: ~e čete >[məz-]

mēzdra -e ž *med. mrena, podkožno vezivo*: kožo očistiti ~e, mēzdriti -im, mezdriło -a *s*, mezdriłnik -a [-un-] *m* |*nož*|, mēzdriłnik -a *m* |*usnjarska priprava*|, mēzdrovac -vca *m* |*gnoj*|, mezdrovina -e ž |*snov*|

mezg -zgá ž, mezgica -e ž, mezgár -ja *m* >[məz-]

mezėti -im, mezèl -éla -o, mezénje -a *s*: iz breze, iz rane mezi >[məz-]

mēzga -e ž: sadna, grozdna ~, mezgóven -vna -o: ~a žleza = mezgóvnica -e ž, mēzgast -a -o; mezgóvod -óda *m*, mezgóvje -a *s*

mezgāti -ám, mezgāj -ájte! mezgál -ála -o, mezgánje -a *s*: ~ grozdje, ~ po blatu, mezgè -éta *m in s*

mezine -in ž *mn. močvirje, barje*, mezinast -a -o *močviren*, mezinac -nca *m bot.* >[məz-]

mezinac -nca *m*: znanje imeti v ~u, samo z ~em pomigniti, še z ~em ni ganil pri tem, mezinčev -a -o, mezinčen -čna -o: ~a plat dlani, mezinček -čka *m*

mēziti -im se *gibati se*, mézenje -a *s*

mezlán -a *m* |*na pol volneno blago*|, mezlánast -a -o, mezlánka -e ž *krilo iz mezlana* mezdóerma -e ž *med., zool.*, mezdóermálen -lna -o [-ln-]

Mezopotámija -e ž, Mezopotámec -mca *m*, Mezopotámka -e ž, mezopotámski -a -o mezozóik [-zó-ik] -a *m srednja geološka doba*, mezozóičen -čna -o, mezozójski -a -o: ~a flora

mezzoforte [medzofórtē] *prisl. glas. srednje močno*

mezzosoprán -a *m srednji ženski glas*, mezzosopranistka -e ž, mezzosopranški -a -o: ~a vloga >[medzo-]

Mēža -e ž *kr. i.*, na ~i; Mežica -e ž *kr. i.*, v ~i, mežiški -a -o, Mežičani -ov *m mn.* Mežákija -e ž |*gora*|, mežakeljski -a -o: ~i gozdovi >[məž-]

mežāti -im, mežé, meži -íte! mežál -ála -o, mežanje -a *s*: ~ na eno oko, mežáv -áva -o: ~o sonce, vreme, mežavost -i ž, mežavec -vca *m*, mežávka -e ž, mežúr -ja *m* |*iskrice v mežečem očesu* >[məž-]

mežikati -am, mežikanje -a *s*: ~ z očmi, ~ si; sonce mežika, luči mežikajo, mežikav -a -o, mežikavec -vca *m*, mežikavka -e ž, mežikniti -nem >[məž-]

mēžnar -ja *m cerkovnik*, mēžnarica -e ž *cerkovnica*, mēžnarski -a -o *cerkovniški*, mežnarija -e ž, mežnariti -im, mežnarjenje -a *s*, mēžnarček -čka *m*, mežnija -e ž, mežnijski -a -o: ~i svet

mhm *medm.*: ~, seveda

mí *m*, mé ž *os. z.*, nás, nám, nás, pri nás, z námi; mídva *m*, médve ž, náju *ali* nás dvéh, náma, náju *in* nás dvá *ali* nás dvé, pri náma, pri náju *in* pri nás dvéh, z náma

miázma -e ž *kuzilo*, miázemski -a -o [-zəm-] *kuzilen*

Mica -e ž *os. i.*: jo je odkuril kakor ~ Kovačeva, Mícin -a -o, Mícka -e ž, Míckica -e ž

micélij -a *m podgobje*

micén -a -o [-cən-]: mačka je imela ~e mlade

Michelangelo [mikelándželo] -la *m* |*it. umetnik*|, Michelangelov -a -o: ~e slike, michelángelovski -a -o

Micipsa -a *in -e m* |*numidijski kralj*|, Micipsov -a -o

Mickiewicz [mickjévič] -a *m* |*poljski pesnik*|, Mickiewiczev -a -o

mičen -čna -o: ~o dekle, mičnost -i ž

mičken -a -o majhen, mičkenost -i [-kən-] ž
Midas -a m |frigijski kralj|, Midasov -a -o:
 ~a ušesa
midinétka -e ž pariška modistka, lahkoživka
mig -a m, migljaj -a m in migljáj -a m: na
 ~ kaj storiti, z ~em glave pokazati,
 dobiti ~ s kolom; migati -am, migal
 -a -o, miganje -a s: ~ z ušesi, z repom,
 z jezikom, ~ komu, moraš ~ delati,
 še miga še je živ, migaveč -vca m,
 migavka -e ž; migniti -nem: z glavo,
 z očmi ~, še s prstom ni mignil; je
 minilo, kakor bi mignil; migljáti -ám,
 migljáje, migljáj -ájte! migljál -ála -o,
 migljánje -a s: zvezde migljajo, miglja
 mi pred očmi; migljáč -a m trepetlika,
 miglja -e ž |trava|, mígalica -e ž bot.,
 mígeljček -čka [-gálj-] m etnogr.
migetáti -ám in -gécem, migetáj -ájte!
 migetál -ála -o, migetánje -a s: zrak
 migeta, migeta mi pred očmi, migetálen
 -lna -o [-ln-]: ~e rese, migetávka -e ž
 anat., bot., migetávkarji -ev m mn. zool.
migrácija -e ž selitev, migracijski -a -o
 selitven
migréna -e ž bolečina po eni strani glave
Mihael [-el] -a m os. i., Mihaelov -a -o;
 Miha -a in -e m, Mihov -a -o; Mihec
 -hca m, Mihčev -a -o; Mihél in Mihél
 [-éy, -éy | -él] -éla m, Mihélov -a -o,
 Mihélovo -ega s; Mihéla -e ž, Mihélin
 -a -o; Mihaéla -e ž, Mihaélin -a -o,
 mihólka -e [-lk-] ž |hruška|
mijáv medn., mijávkatí -am in -čem,
 mijávkanje -a s, mijávka -a m
mik -a m, mikáven -vna -o mičen, mikáv-
 nost -i ž
mikádo -da m naslov japonskega cesarja,
 mikádov -a -o
mikástíti -im, mikástenje -a s: ~ koga
mikáti -kam in -čem, mikanje -a s 1. po
 malem, sunkovito potezati, premikati:
 likati in ~, ~ predivo, 2. prenes.: mika
 me; mikálo -a s, mikálen -lna -o [-ln-]:
 ~i valj, mikálnik -a [-ún-] m greben,
 mikálnica -e [-yn-] ž, mikáč -a m,
 mikáčka -e ž, mikar -ja m mikač,
 mikarica -e ž, mikávec -vca m, mikávka
 -e ž, míkanka -e ž |preja, blago|, mikanec
 -nca m sveženj omikanega lanu, míkec
 -kca m naprava pri mlinskem kamnu
Mikéne Mikén ž mn. |stgr. mesto|, mikén-
 ski -a -o
míkica -e ž |tanka športna jopica|

miki miška miki miške ž
Miklávž -a m os. i., Miklávžev -a -o,
 Miklávževo -ega s, miklávž -a m darilo
 za Miklávža, miklávževina -e ž in miklav-
 ževina -e ž 1. darilo, 2. otročad, miklav-
 ževka -e ž |šiba|, miklavževáti -újem,
 miklavževál -ála -o, miklavževánje -a s
mikologija -e ž veda o gobah, mikolóski
 -a -o: ~a vprašanja
mikóza -e ž med. obolenje od glivic, mikó-
 tičen -čna -o
mikro -v sestavi: mikroanaliza -e ž; mikro-
 barometer -tra m; mikrobiologija -e ž,
 mikrobiolóski -a -o: ~a presnova;
 mikrofilm -a m: snemati na ~, mikro-
 filmski -a -o >[-lm-]; mikroflóra -e ž;
 mikrofon -a m: dozni, naprsni ~, mi-
 krofónski -a -o; mikrokefálen -lna -o
 [-ln-], mikrokefálja -e ž; mikroklima -e
 ž; mikrokók(us) -a m óblast mikrob;
 mikrokózmós -a in -kózma m svet v
 malem, drobni svet, mikrokózmíčen -čna
 -o, mikrokózemski -a -o [-zém-];
 mikrolít -a m prazg.; mikrométer -tra m
 |priprava za merjenje|, mikrométrski
 -a -o; mikromiliméter -tra m; mikro-
 organizem -zma m; mikroskóp -a m
 drobnogled, mikroskópen -pna -o: ~a
 leča, ~o stojalo, mikroskópičen -čna -o
 = mikroskópski -a -o: ~o bitje, ~o
 majhen, mikroskopíratí -am z drobnog-
 ledom preiskovati, mikroskopiranje -a
 s; mikropsóra -e ž; mikrotóm -a m med.
 drobnoreznica
mikrób -a m |najmanjše živo bitje|, mikrób-
 ski -a -o, mikróben -bna -o, mikrób-
 bicíden -dna -o
mikróna -a m fiz.
míkser -ja m mešavec, mešalnik
mikstúra -e ž mešanica
míl [míl] -a -o, prim. miléjsi -a -e, prisl.
 milo, miléj(š)e: ~a sodba, zima; sreča
 mu je bila ~a, biti ~ega srca, po ~i
 volji, ~i darovi, držati se ko ~a jera,
 nima pod ~im bogom nič, hodi za
 ~im bogom, spi pod ~im nebom,
 vrniti ~o za drago; ~o prositi, ~o
 pogledati, ~o se mi stori (pri srcu),
 milóba -e ž = milina -e ž, milóben -bna
 -o, milóta -e ž, mílček -čka [-lč-] m,
 mílica -e ž dragica; miloglásen -sna -o,
 miloglásnost -i ž; milosfčnost -i ž
Mila -e ž os. i., Mílin -a -o; Mílka -e ž os. i.
 [-lk-], Mílkin -a -o [-lk-]; Míllica -e ž

os. i., Miličin -a -o; Milan -a m, Milanov -a -o; Miléna -e ž os. i., Milénin -a -o; Míle -ta m os. i., Míleto -a -o; Mílko -a m os. i., Mílkov -a -o >[-lk-]
Milán -a m [it. mesto], milánski -a -o: ~a stolnica, ~a Skala, Milánčan -a m, Milánčanka -e ž
milénij -a m tisočletje
Milét -a m [stgr. mesto v Mali Aziji], milétski -a -o
mili- v sestavi: miliampér -a m; milibár -a m fiz.; miligrám -a m, miligrámski -a -o: ~a tehtnica; miliméter -tra m, milimétrski -a -o
milíáren -rna -o prosast: ~a tuberkuloza = milíárka -e ž
milíca -e ž: ljudska ~, milíčnik -a m, milíčna -e ž, milíčniški -a -o: ~a šola, ~i tečaj
milijárda -e ž, milijárden -dna -o: ~o posojilo, milijárdina -e ž, milijárdinka -e ž, milijárdér -ja m, milijárdérski -a -o
milijón -a m, milijónski -a -o: ~o premoženje, ~i del; milijónti -a -o: ~a knjiga, milijónček -čka m, milijonár -ja m, milijonárski -a -o, milijonárka -e ž, milijonínka -e ž, milijonínka -e ž, milijónkrat, milijónkraten -tna -o, milijónlétje -a s geol., pal.
militarizem -zrna m na vojaški sili sloneče vladanje, militarist -a m pripadnik takega vladanja, militarizirati -am po vojaško organizirati, militarističen -čna -o
milíti -im se, mlíjen -a -o, mlíjenje -a s: ~ se okrog koga, ~ se komu, mlíjenec -nca m, mlíjenka -e ž, mlíjenček -čka m
milja -e ž [dolžinska mera]: morska = navtična ~, na ~e daleč, mlíjen -ljna -o, mlíjnik -a m [kamen ob cesti]
milje -a s bot.
miljé -ja m okolje, osredje, miljéjski -a -o: ~a teorija, ~i vplivi
Milje Milj ž kr. i., v ~ah, mljjski -a -o: Miljski zaliv
mílo -a s: pralno, toaletno, mazno ~, ~ za britje = brivsko ~, ~ v prahu, ~ kuhati, mlíen -lna -o [-ln-]: ~i kamen, ~i mehurčki, mílnica -e [-ln-] ž [voda, rastlina], mílnat -a -o [-ln-]: ~o blato, mílast -a -o; míliti -im, mlíjenje -a s, mílar -ja m, mílarica -e ž, mílárna -e ž, mílárstvo -a s, mílovec -vca m kem., mílovka -e ž kem.
^omílodár -a m míloščina, vbogajme

mílord -a m nagovor za lorda
Mílos -a m [gr. otok], míloški -a -o: ~a Venera
mílost -i ž: prositi ~i, za ~, živeti od ~i, po ~i je izdelal, biti v ~i pri kom, izročén na ~ in nemílost, vaša ~, ~ božja! božja, moška ~ bot., mílosten -tna -o: ~ biti s kom, ~o sprejeti, razsoditi, ~a podoba, mílostljív -a -o: ~a (gospa), mílostljívost -i ž; ^omílostipoln mílosti poln, mílosten
míloščina -e ž vbogajme: dajati ~o, živeti od ~e, míloščinski -a -o, míloščinar -ja m [delavec míloštine]
mílovátí -újem, mílovanéje -a s: vsi so jih mílovali zaradi nesreče, mílovánec -nca m, mílovánka -e ž
Míltiad(es) -da m [gr. poveljnik], Míltiadov -a -o: ~a zmaga
mímétičen -čna -o: ~a barva varovalna
Mímica -e ž, Mímíčin -a -o; Mímí ž neskl., Mímín -a -o
mímica -e ž mínica
mímika -e ž izraz, igra obraza, mímíčen -čna -o: ~a igra
mímikrija -e ž prilagajanje barve okolici, varovalna barva (pri živalih)
mímó 1. prisl.: ~ iti, ustreliti ~, ~ gredoč; 2. predl. z rod.: ~ hiše, ~ vrat; vsi ~ tebe razen, vse ~ tega razen; on je starejši ~ tebe kakor ti, ko ti, v primeri s teboj
mímó -v sestavi: mímogredé spotoma, brez zamude: ~ kaj povedati; mímohód -óda m defile; mímoidóči -ega m pasant; mímolét -éta m: ~ eskadrile
mímós -a m mímíčna igra, mímíčni igravec
mímóza -e ž bot.
Mína -e ž os. i., Mínín -a -o; Mínica -e ž, Míníčin -a -o, Mínka -e ž, Mínkin -a -o
mína -e ž [staroveška utež in denar]
mína -e ž [razstrelilno orožje]: podvodna, magnetna ~, polagati, pobirati ~e, zadeti na ~o, lovec na ~e, mínski -a -o: ~a polja, mínirati -am, míniranje -a s: ~ most, cesto, prenes. ~ družbo izpodkopavati; míner -ja m = mínerec -rca m, mínerka -e ž, mínerski -a -o: ~a četa; mínomèt -éta m [naprava], mínométen -tna -o, mínometávec -vca m metavec
min [topničar], mínometávski -a -o; mínoólvec -vca m voj. [ladja], mínoólvka -e ž; mínonósec -sca m voj., mínonosílvka -e ž

mína -e ž: ~ za svinčnik = minica -e ž
minarét -a m stolp pri džamiji, minarétski
 -a -o: ~e stopnice

minéral [-ál] -a m rudnina, mineralén -lna -o
 [-ln-]: ~i vrelci, ~a voda slatina, kislá
 voda; mineralizirati -am, mineraliziranje
 -a s, mineralizácija -e ž; mineralogija
 -e ž nauk o rudninah, mineralógičen -čna
 -o, mineralóg -a m, mineralóginja -e ž,
 mineralóški -a -o: ~a zbirka

Minérva -e ž mit. rimska boginja znanosti
 in umetnosti, Minérvin -a -o

minéstra -e ž |gosta juha|
minévati -am, minévanje -a s: potrpljenje
 me mineva

miniátúra -e ž 1. rdeče barvana inicialka
 v srednjeveškem rokopisu; 2. drobna
 slika, miniátúren -rna -o zmanjšán, v
 malem: ~a izdaja, ~o slikarstvo

minica -e ž zool., bot.: zlata ~, miničin -a -o
minjál -a m kem., minijev -a -o: ~a barva,
 minizirati -am, miniziranje -a s

minímum -a in mínima m, mn. mínima
 mínim s in mínimi mínimov m, mínimál-
 len -lna -o [-ln-], mínimálnost -i [-ln-] ž,
 mínimalist -a m, mínimálke mínimálk
 [-lk-] ž mn. |kopalke|

minírati -am gl. mina

minister -tra m: zunanji ~, ministrov -a -o,
 ministrica -e ž, ministričin -a -o, mi-
 nistrski -a -o, ministrovka -e ž ministrova
 žena, ministrovkin -a -o, ministrstvo
 -a s (°ministrstvo): pravosodno ~;
 ministrováti -újem, ministrovál -ála -o,
 ministrovánje -a s; ministeriál [-ál] -a m
 pr. zg. |plemič|

ministrirati -am, ministriranje -a s, mini-
 stránt -a m, ministrántovski -a -o

miniti minem, minil in minil -ila -o: teden
 je minil, me je minila volja, da bi šel;
 te že mine veselje, me je že minilo,
 minúli -a -o prid.: ~i teden je bil hud;
 minljív -a -o, minljívnost -i ž

minjón -a m |stopnja érk|, minjónski -a -o,
 minjónka -e ž |žarnica|

minnesånger [minezånger] -ja m

minorit -a m |redovnik|, minoritski -a -o
minoritéta -e ž manjšina, mladoletnost,
 minoriténen -tna -o: ~o vprašanje manj-
 šinsko; minorát -a m prednost naj-
 mlajšega

Mínos -a m mit. |kretske kralj|, Mínosov
 -a -o: ~e postave

Minotáuros -ra m mit., Minotáurov -a -o

minuciózen -zna -o nadroben, natančen,
 malenkosten, minucióznost -i ž nadrob-
 nost, natančnost

minuénd -a m mat., minuéndov -a -o

minús -a m 1. mat.: od ~a do ~a, za ~om,
 2. kupčijo je sklenil z ~om, to je ~
 te knjige slaba stran, napaka, 3. prisl.:
 pri ~ petih stopinjah, minúsov -a -o,
 minúsen -sna -o: ~o steklo

minúskula -e ž mala érka: tisk v ~ah,
 minúskulski -a -o [-ls-]

minúta -e ž |del ure, del stopinje|, minúten
 -tna -o: ~i kazavec, minútnik -a m
 |presihajoč studentec|

miocén -a m geol. |doba|, miocénski -a -o:
 ~e plasti

miokardítis -a m vnetje srčne mišice

mióm -a m med. mesnata bula ali goba,
 miómski -a -o: ~o tkivo

miopija -e ž kratkovidnost, kratek pogled

mír -ú in mira m: na ~u, pri ~u, z ~om =
 v ~u pustiti, daj ~! kri, žilica mu ni
 dala ~u, imeti ~ pred kom, zaradi
 ljubega ~u; vstani, pa ~ besedi! večni
 ~ in pokoj, vlada blažen ~, dušni ~,
 kaliti ~, skleniti ~, versajski ~;
 miren -rna -o: ~a roka, vest, ~e duše
 sprejeti, pa ~a Bosna! mirnost -i ž;
 miroljúbén -bna -o, miroljúbnost -i ž;
 míróven -vna -o: ~a pogajanja, ~i
 invalid, ~i sodnik

míra -e ž |dišava|, mírov -a -o: ~o olje

Míra -e ž os. i., Mírin -a -o, Mírca -e ž,
 Mírčin -a -o

mirabéla -e ž |sliva|, mirabélin -a -o: ~
 okus

mirákel [-ál] -kla m |srednjeveška drama|,
 mirákelski -a -o [-kəls-]

Míren -rna m kr. i., mírenski -a -o, Mí-
 renci -ev m mn. >[-rən-]

miriáda -e ž deset tisoč: vsota gre v ~e

miriaméter -tra m |mera|

mirítí -ím, míri -íte! miréč -a -e, miríl -a -o:
 ~ koga, kaj, mirítev -tve ž, mirflo -a s,
 mirilen -lna -o [-ln-], mirítev -vca m,
 mirítvka -e ž

mírje -a s in miríšče -a s |razvaline zidov|;
 Mírje -a s |del Ljubljane|, mírski -a -o

Mírna -e ž kr. i., na ~i, z ~e, mírenski
 -a -o [-rən-]

Míron Míróna m |stgr. kipar|, Mírónov
 -a -o, mírónski -a -o

Míroslav -a m os. i., Míroslavov -a -o;
 Míro -a m, Mírov -a -o; Mírko -a m,

Mírkov -a -o; Mírček -čka *m*, Mírčkov -a -o; Mirosláva -e *ž*, Miroslávin -a -o
 mirovátí -újem, mirujú -te! mirujúč -a -e,
 mirovál -ála -o, mirovávanje -a *s*
 mírta -e *ž bot.*, mirtov -a -o: ~ gaj, venec,
 mírtnica -e *ž bot.*, mirtovje -a *s* [gaj]

mis *gl.* miss

misál [-ál] -a *m* mašna knjiga

misel [-misəj] -sli *ž*: svobodna, napredna
 ~, vodilna ~, ~ na smrt, priti na novo
 ~; še na ~ mi ne pride, da bi šel;
 vzeti v ~, druga stvar mi je v ~ih,
 v ~i(h) imeti koga, v ~ih biti za-
 mišljen, to mi je po ~i, ni po moj(h)
 ~i(h), biti enih ~i s kom; dobra ~
bot., miseln -a -o [-səln-]: ~a zveza,
 ~a lirika, miselnost -i [-səln-] *ž*: na-
 zadnjaška ~, mislica -e *ž*

mislija -e *ž poslanstvo*: pride v posebni ~i,
 misijski -a -o

misijón -a *m*, misijónski -a -o, misijónstvo
 -a *s*, misijonišče -a *s*; misijonaríti -im,
 misijonarjenje -a *s*, misijonar -ja *m in lj.*
 misijonar -ja *m*, misijonarčka -e *ž*,
 misijonarški -a -o, misijonarstvo -a *s*

Misipi -ja *m* [reka v Ameriki], misisipski
 -a -o: ~i bregovi

Mislinja -e *ž* [rečica], Mislínje -lnj *ž mn.*
kr. i., mislinjski -a -o: Mislinjska dolina

misлити -im: ~ kaj, ~ na koga, ~ o čem,
 ~ po slovensko, ~ (si) slabo o kom,
 ~ s svojo glavno, ~ si koga brez las,
 to dá ~, še ~ ni na to, ne moreš si ~,
 kam misliš? ~ resno; misliš? mislim
 dá; misli se oženiti; misljen -a -o *prid.*:
 dobro ~a kritika, s tem nisi ~ ti,
 mislec -a [-ləc-] *m*, mislečev -a -o [-sləč-]

miss *ž neskl. gospodična*, missin -a -o;
 podomačeno tudi mis *neskl.*: ~ Evropa,
 misin -a -o

mistérij -a *m* 1. skrivnost, 2. srednjeveška
 verska igra, misteriozen -zna -o skriv-
 nosten, mistérijski -a -o: ~i oder, ~a
 uprizoritev

mistificirati -am potegniti koga za nos,
 mistificiran -a -o, mistifikácija -e *ž*

místika -e *ž fil.*, místik -a *m*, místičen -čna
 -o, misticizem -zma *m skrivnostnost,*
 iskanje skrivnostnega

mistrál [-ál] -a *m maestral*

miš miši *ž*: poljska ~, ~ škreblija, moker
 kakor ~, tiho kakor ~, reven kakor
 cerkvena ~, gleda kakor ~ iz moke;
 igrati, loviti, iti se slepe ~i, ni ne ptič

ne ~ ne krop ne voda, pol ~ pol ptič
netopir; mišji -a -e: ~a dlaka, ~e siv,
 ~a luknja = mišina -e *ž*, mišjak -a *m*
 [samec], mišjak -a *m* 1. govno, 2. bot.,
 mišnica -e *ž* 1. past, 2. strup, 3. bot.;
 mišast -a -o: ~e barve, mišar -ja *m*
 [ptič], miška -e *ž*: tiho kakor ~, igra se
 kakor mačka z ~o, naša zlata ~ punčka;
 miško -a *m konj mišje barve*; mišelóvka
 -e *ž* → mišnica

mišica -e *ž*, mišičen -čna -o: ~a vlakna,
 mišičast -a -o: ~e roke, mišičje -a *s* =
 mišičevje -a *s*

mišjica -e *ž in mišnica* -e *ž arzenikov prah*
 Miško -a *m os. i.*, Miškov -a -o

mišljénje -a *s*: imeti dobro ~ o kom

mít -a *m ali mítos* -a *m*, mítičen -čna -o:
 ~o bitje, ~a snov; mitologija -e *ž*
 bajestovje, mitológičen -čna -o, mito-
 lóški -a -o bajesloven, mitológ -a *m*,
 mitológinja -e *ž*

miting -a *m shod, zbor*

mítnica -e *ž*, mítničar -ja *m*, mítničarka
 -e *ž*, mítničarski -a -o, mítnina -e *ž*,
 mítninski -a -o, mítniški -a -o

mitóza -e *ž biol.* [način delitve celic]

mitra -e *ž škofovska kapa*

mitraljéz -a *m strojnica*, mitraljézen -zna -o
strojničen: ~i naboj, trak, mitraljézec
 -zca *m*, mitraljéški -a -o: ~o gnezdo,
 mitraljirati -am, mitraljiranje -a *s*

Mitras Mitra *in -e m* [božanstvo], Mitrov
 -a -o: ~ kult, ~o svetišče = mitréj -a *m*

Mitridát(es) -ta *m* [pontski kralj], Mitri-
 dátov -a -o

mívka -e *ž droben pesek iz tekoče vode*,
 mívkast -a -o: ~o dno

míza -e *ž*: kuhinjska, pisalna, risalna,
 točilna, operacijska ~, ~ za serviranje,
 za zeleno ~o, sestri za ~o, sedeti pri
 ~i, priti k ~i jest, vstati od ~e, pri
 pogrnjenih ~ah, meso ne pride na ~o
 vsak dan, pod ~o ga je vrglo, ločiti se
 od ~e in postelje, mízen -zna -o: ~a
 noga, míznica -e *ž*: uredniška ~,
 míznichen -čna -o, míznik -a *m* [srednje-
 veška dvorna čast], mízica -e *ž*: toaletna
 ~; mízár -ja *m*, mízárski -a -o: ~a
 obrt, mízaríti -im, mízarjenje -a *s*,
 mízarstvo -a *m*, mízast -a -o: ~a gora

mizanscéna -e *ž postavitev (na oder)*,
 mizanscénski -a -o

mizantróp -a *m odljuden človek, ljudo-*
mrznež, mizantrópski -a -o odljuden,

ljudomrzen, mizantropija -e ž, mizogin -a m *sovražnik žensk*
mizerère -a m 1. poje ~, slišal sem njegov ~ *taranje, 2. med. bljuvanje blata*
mizèrija -e ž *revščina, beda*, mizèren -rna -o: ~e razmere
mizáti -ím, mizí -íte! mizéč -a -e, mizé, mizál -ála -o, mizánje -a s, mizáv -áva -o: ~ dan, mizávost -i ž, mizávec -vca m, mizávka -e ž, mizálo -a s *zné.*
mláč -áca m *kamen za črno moko*: na ~ mleti, mláčev -a -o: ~ kruh
mláčèn -čna -o: ~a voda, ~ veter, ~i ljudje, ~ vernik, mláčnost -i ž, mláčnež -a m, mláčnica -e ž
mláčè -čve ž *in mláčva* -e ž, mláčenje -a s
mlád -a -o *in -ó -í -é -á, dol.* mládi -ega, *prim.* mlájši -a -e: ~a pride k hiši, staro in ~o ga gleda, ~ kruh, krompir, sneg, ~o vino, sonce, ~i mesec, ~a nedelja, po ~i luni, ~a kri, Mlada Nemčija [*smér*], ~ kakor rosa; burja ima ~e, od ~ega = iz ~ega = od ~ih nog, let; mládek -dka -o: ~a trava *rahlo mlada*, mladjé -á s = mladovjé -à s = mladitje -a -s: ~ poganja, mládóven -vna -o: ~o brstje, ~a krava; mládež -i ž → *mladina*
mládec -dca m, mládčev -a -o, mládčevski -a -o, mládčevstvo -a s
mladénič -a m, mladénka -e ž, mladéniški -a -o, mladéništvo -a s, mladénček -čka m, mladénčič -a m
mladéti -ím *mlad postajati*, mladél -éla -o, mladénje -a s
mladica -e ž *poganjek, mlada rastlina ali žival*: košuta, svinja, riba, čebela, trava ~, vrbova ~ *mladika*
mladič -iča m 1. koza, lisica ima ~e, ~i v gnezdu, negoden ~, 2. *mlad panj*, mladíček -čka m, mladíški -a -o, mladíčen -čna -o: ~e koprive, mladíčnik -a m *prvi roj*
mladika -e ž: divja *ali nora* ~, trtna ~, mladíški -a -o, mladitje -a s = mladíčevje -a s *poganjki, podrast*, mladíkav -a -o: ~ les, mladikovina -e ž *in mladikovina* -e ž *mlad les*; Mladíka -e ž [*list, zavod*], mladíkar -ja m
mladína -e ž 1. *mladi ljudje, 2. zalega, 3. novina*, mladínski -a -o: ~i zbor, tisk, ~a progá, mladín -a m: starini in ~i, mladínec -nca m, mladínka -e ž, mladínstvo -a s; Mladína -e ž [*list*]

mladíti -ím *pomlajevati, goditi*, mladíl -a -o, mlajénje -a s: sadje ~, lan ~, ovce se mladijo, mesec se mladi; mladíščè -a s *prostor, kjer se lan mladi*
mlado -v *sestavi*: mladokljún -a -o; mladolétna -tna -o, mladolétnik -a m, mladolétnica -e ž, mladolétniški -a -o, mladolétnost -i ž, mladolétje -a s *pomlad*; mladolíčen -čna -o; mladomesečina -e ž *bot.*; mladoporóčènec -nca m, mladoporóčènka -e ž; mladoslóvènec -nca m, mladoslóvènski -a -o: ~i načrti, mladoslóvènstvo -a s
mladóst -i ž: od prve, zgodnje, nežne ~i, mladósten -tna -o: ~a doba, vnema, zabloda, ~i ogenj, ~ je videti, mladóstnost -i ž: neugnana ~, mladóstnik -a m, mladóstnica -e ž, mladóstniški -a -o
mláhav -a -o *in mlaháv -áva -o ohlapen*: ~ in neodločen človek, mláhavost -i ž *in mlahávost -i ž*
mláj -a m [*mesečeva mena*]: o ~u, mlájev -a -o: ~a luna, repa, setev
mláj -a m [*obeljena smreka*]: ~e staviti, postavljati, mlájček -čka m *cvetno-nedeljska šiba*
mláj -a m *grez v stoječi in tekoči vodi*
mlájca -e ž *bot.*
mlájšati -am, mlájšanje -a s
mláka -e ž: piti iz ~e, iz ~e v lužo, ~ krvi, mlákast -a -o, mlákar -ja m 1. *prebivavec na mlaki, 2. polž*, mlákarica -e ž *zool.*, mlakúza -e ž, mlakúžen -žna -o, mlakúžnat -a -o: ~a tla, mlakúžast -a -o, mlakúžka -e ž *zool.*, mlakúžnica -e ž *voda iz mlakuže*, mlakúžar -ja m [*polž*]; Mláka -e ž *kr. i.*, v ~i, mláški -a -o, mlákarji -ev m *mn.*
mlámol [-ol] -a m *star. prepad*
mlásk medm., mlásk mláska m, mláskati -am s *stal. poud.* *in* mláskáti -ám, mláskáj -ájte! mláskál -ála -o, mláskánje -a s: blato mlaska pod nogami, ~ pri jedi, pijači, z jezikom; mláskniti -nem, mláskav -a -o, mláskavec -vca m, mláskáč -a m, mláskót -óta m
mlatíti mlátím, mláti -íte! mlatéč -a -e, mlátíl -íla -o, mláčèn -a -o, mláténje -a s *in* mláčènje -a s *in* mlátiti -im s *stal. poud.*: ~ na roko, na cepí, na stroj, s strojem, ~ žito, ~ prazno slamo, ~ kruh, ~ slovnico, ~ koga, ~ po kom, ~ okoli sebe: mláteev -tve ž *iii* mlátva -e ž, mlát -i ž: iti v ~, priti

od ~i, mlátec -tca *m* = mlatič -iča *m*, mlatiški -a -o, mlativec -vca *m*, mlativka -e ž, mlatívski -a -o; mlatílen -lna -o [-ln-], mlatilnica -e [-yn-] ž, mlatilniški -a -o [-yn-], mlatilnik -a [-yn-] *m*, mlatrnina -e ž

mléček -čka *m* [sok in rastlina], mléčkov -a -o, mléčkast -a -o, mléčkar -ja *m* zool., mléčec -čca *m* bot., mléčje -a *s*, mléč -a *m* bot.

mléčen -čna -o: ~a hrana, kaša, kuhinja, žleza, živinoreja, krma, volna, čokolada, kislina, svetloba, koruza, ~i zobje, izdelki, ~o steklo, ~o bel, je še ~, mléčnat -a -o: ~a tekočina, mléčnost -i ž: doba ~i, mléčnik -a *m*, mléčnica -e ž, mléčnež -a *m*; mlečnozob -oba -o, mlečnozobec -bca *m*, mlečnokislinski -a -o: ~e bakterije

mléčkar -ja *m* kdor mleko vozi, kdor mleko rad je, mléčkarica -e ž 1. ženska, ki vozi mleko, 2. krava ~, mléčarski -a -o

mlékárna -e ž, mlékárniški -a -o, mlékárstvo -a *s*, mlékárski -a -o: ~a zadruga, mlékár -ja *m* delavec v mlékarni, mlékárica -e ž delavka v mlékarni, mlékarija -e ž delo z mlekom, mlékárnar -ja *m* vodja mlékarne, mlékáriti -im, mlékárjenje -a *s*

mléko -a *s*: materino, kravje, sladko, kisló, posneto, pinjeno, konservirano, kondenzirano ~, ~ v prahu, mesti ~, odstaviti od ~a, sestra po ~u, riž na ~u, še ~ se te drži, ~ se še zob drži, tam se cedi med in ~; pasje, volčje ~ mleko pred otežitvijo, tudi bot.; vse ima, le ptičjega ~a ne; po ptičje ~ poslati koga; apneno, cementno, betonsko ~, mlékast -a -o, mléček -kca *m*

mlékójd -a *m*, mlékójdéc -dca *m*; mlékómér -a *m*; mlékóvòd -óda *m*

mlékovec -vca *m* min., bot.

mlésti mólzem molsti

mléti méljem, mélji -ite! méljóč -a -e, namen. mlét, mlél -éla -o, mlén -éna -o, mlét -a -o, mlénje -a *s*: ~ žito, kavo, meso, sadje, kamen; (na) drobno ~, ~ z zobmi; čeljusti, zobje meljejo hrano, tanki vojake; kdor prej pride, prej melje; pijanec melje po cesti, postovka ništrc melje s perutmi, voda melje breg, pesek se melje iz skalovja, sneg se melje pod nogami, mlétje -a *s*, mléteve -tve ž, mletvína -e ž plačilo za mletje

mlév -i ž meljava: moka od prve ~i, mlévski -a -o: ~i izdelki, mléven -vna -o, mlévec -vca *m*, mlévščina -e ž

mlév -a *m* = mlévka -e ž mívka, mlévčen -čna -o sipek, mlévkast -a -o

mléziva -e ž prvo mleko, mlezivo -a *s* sok

mlín -a *m*: ~ na vodo, ~ na paro = parni ~, ročni, valjni ~, ~ na tri kamne, na tri kolesa, ~ za papir, ~ klopoče, dati v ~, napeljati vodo na svoj ~, to je voda na njegov ~; mlínski -a -o: ~o kolo, ~i kamen, priti med ~e kamne, mlínček -čka *m*: turški ~ za kavo, molitveni ~, mlínar -ja *m*, mlínarica -e ž, mlínarček -čka *m* [ptica], mlínarski -a -o: ~a industrija, mlínarstvo -a *s*; mlínariti -im, mlínárjenje -a *s*, mlínščica -e ž [korito in voda za mlín]

mlínec -nca *m*, mn. mlínici -ev: poparjeni ~i, zmečkati, zdrobiti v ~, mlínčast -a -o; mlíniti -im mleti, mlínčiti -im, mlínčenje -a *s*

Mnemósiná -e ž grška boginja spomina, mati muz, Mnemósinin -a -o

mnemotéhniká -e ž tehnika, urjenje spomina, mnemotéhničen -čna -o: ~i pripomočki

mnénje -a *s*: biti ~a, imeti, ustvariti si svoje ~, vlada, prevladuje ~, po mojem ~u, vprašati za ~, povedati svoje ~, strokovno, javno, pravno ~

mnóg -a -o, prisl. mnógo: na ~o krajih = na ~ih krajih; z ~o ljudmi = z ~imi ljudmi; mnógokrat, mnógotér -a -o, mnógotérost -i ž, mnógotéren -rna -o, mnógotérnost -i ž

mnógo -v sestavi: mnógobárven -vna -o, mnógobárvnost -i ž; mnógobeséden -dna -o, mnógobesédnost -i ž; mnógobóštvo -a *s*, mnógobóžec -žca *m*, mnógobóžen -žna -o; mnógocéličen -čna -o; mnógocvéten -tna -o; mnógocéličnarji -ev *m* mn.; mnógocéličnik -a *m*, mnógocéličnski -a -o; mnógodélien -lna -o [-ln-], mnógodélnost -i [-ln-] ž; mnógoglášen -šna -o, mnógoglášnost -i ž; mnógoiimén -a -o, mnógoiiménski -a -o, mnógoiiménost -i ž; mnógोजezličén -čna -o, mnógोजezličnost -i ž; mnógokak -a -o, mnógokaj, mnógokateri -a -o, mnógokdaj, mnógokje; mnógokóten -tna -o, mnógokótnik -a *m*, mnógokrat, mnógokrátén -tna -o, mnógokrátnik -a *m*, mnógokrátnost -i ž; mnógomóštvo -a *s* poliandrija; mnógonóg -óga -o, mnógonóžec -žca *m*,

mnogonóžen -žna -o; mnogopárkljarji -ev *m mn.*; mnogorók -óka -o; mnogostránost -i ž, mnogostránski -a -o; mnogoštevilen -lna -o [-ln-], mnogoštevlnost -i [-ln-] ž; mnogovézje -a *s polisindetón*; mnogovrsten -tna -o, mnogovrstnost -i ž; mnogozlóžen -žna -o, mnogozlóžnost -i ž, mnogozlóžnica -e ž; mnogoženstvo -a *s poliginija*; *vendar* mnogo obetajóč

mnóštven -a -o [-tvən-]: ~ umor, morivec, ~i nastopi, mnóštvenost -i [-tvən-] ž, mnóštvo -a *s*: ~ blaga

mnóžica -e ž, mnóžičen -čna -o: ~a organizacija, mnóžičnost -i ž

mnóžina -e ž: govoriti v ~i, ~ jedi in pijače, potrebna ~ toplote, množinski -a -o: ~i samostalniki, ~a končnica

mnóžiti -ím, mnóži -íte! množil -a -o, množèn -čna -o, množénje -a *s*: rasti in ~ se, ~ bogastvo; pivnice se množijo, *mat.* ~ z dve, s trideset; z íks, množítev -tve ž, množívec -vca *m*, množívka -e ž, množílen -lna -o [-ln-], množénc -nca *m mat.*, množítelj -a *m mat.*

Moabíti -ov *m mn.*, moabítski -a -o

moaré -ja *m* [spreminjasta tkanina], moaríratí -am *dati spreminjast lesk*, moaríran -a -o, moaríranje -a *s*

mobílen -lna -o [-ln-] *premičen, okreten, gibčen, prenosen*, mobílnost -i [-ln-] ž

mobílija -e ž, *nav. mn.* mobílije -ij ž *pohišje, oprava, pohišstvo*, mobíliár -ja *m*: pisarníški ~

mobílizírati -am 1. *vpoklicati (v vojsko)*, 2. *med. razgibati*, mobílizírán -a -o, mobílizíránec -nca *m vpoklicanec*, mobílizíranka -e ž, mobílizícija -e ž 1. *splošna ~ vpoklic*, ~ množic, vozil, 2. ~ kreditov *sprostitév*, 3. *med. razgibanje*, mobílizácíjski -a -o: ~i razglas, ukaz

mócija -e ž *psih., biol., slov. pregibanje*

móč móči ž: konjska, delovna, učna, udarna, obrambna ~, kupna, davčna ~, zdravilna, izrazna, moralna ~, moška ~ *potentnost*, ~ navade, nabrati si ~i, črpati ~, ~ plahni, pojema, ~i ga zapuščajó, z združenimi ~mi; napeti, zastaviti vse ~i, pri móči biti, ob ~ priti, biti; na ~ je mraz, na vso ~ delati; dobiti ~ nad kom *oblast*, *vpliv*, imeti ~ do koga *ali česa*, nad kom *ali čim*, ni v moji ~i = v mojih ~eh *oblasti, pravici*, po svojih ~eh, čez svoje

~i, čez ~ žalosten, postava dobi, izgubi ~ *veljavo, obveznost*, postava je še v ~i *veljavi, še veže*; svete ~i *svetinja, relikvije*

móča -e ž: vrt ima dosti ~e, po blatu in ~i, móčáva -e ž, móčáven -vna -o, móčéven -vna -o: ~o vreme, leto, móčévina -e ž, móčiló -a *s*: lan je v ~u, móčila móčil *s mn. móčviren svet*

móčan, móčen *ali* móčen [-čən] móčna -o *in* móčno -í -é, *dol.* móčni -a -o; *prisl.* móčno, móčnej(š)e: ~ ko medved, ~ fant, kmet, ~a vojska, pijača, ~ duh, pisatelj, ~ v život, ~ v opisovanju, ~o slab, ~o se mi zdí

móčélke -élk [-lk-] ž *mn. infuzorije*

móčerád -áda *m*, móčerádast -a -o

móčeríl [-ly] -a *m človeška ribica*, móčerílec -lca [-yc-] *m*

móči mórem, mógel mógla -o: ne more ga, ~ je, ni ~ *ali* ni móč, je móč *mogoče*; kolikor, kar, kjer ~ *ali* móč; more pomagati, pa nóče *lahko bi pomagal*; ne more do sape, ne more mu do živega, ne more vsemu kaj; ne morem si kaj, da; ne moreš kar tako; kaj morem za to, če se imata rada; nič mu ne morejo

Móčilnik -a [-yn-] *m* [izvir Ljubljance]

móčiti móčím, móči -íte! móčil -ila -o, móčen -a -o, móčenje -a *s*: ~ s solzami, vso pot nas je móčilo; kamen, zid móči; ~ posteljo, podse; móčilen -lna -o [-ln-], móčívec -vca *m*, móčívski -a -o; móčilnik -a [-yn-] *m tisk.*, móčilnica -e [-yn-] ž: ~ za lan

móčnik -a *m* [jed]: lep ~ si mi skuhal, v lep ~ sem padel, brca kakor muha v ~u, apneni ~, móčnikast -a -o, móčnica -e ž 1. *bot.*, 2. ~ v mlinu *sejalo za moko*

móčvára -e ž, móčváren -rna -o, móčvárnost -i ž, móčvárust -a -o

móčvirje -a *s*, móčvírski -a -o: ~a mrzlica, móčvíren -rna -o: ~ svet, móčvírnat -a -o, móčvírnost -i ž, móčvírmik -a *m* [ptič], móčvírnica -e ž 1. *voda*, 2. *ptica*, 3. *bot.*, móčvírec -rca *m* [prebivavec], móčvíriti -im *se*

móda -e ž: v ~i biti, v ~o priti, iz ~e biti, priti, po ~i se nositi, ravnati, oblačiti, za vsako ~o iti, to je zdaj velika ~, móden -dna -o: ~i atelje, ~a trgovina, revija, ~a fraza, modístka -e ž = modístinja -e ž, modístkin -a -o

modálen -lna -o [-ln-] slov. načlnoven: ~i stavki, modálnost -i [-ln-] ž

módel [-əy] -dla m |posoda za peko|, módelček -čka [-əyč-] m, módelnica -e [-əyn-] ž: ~ pri peči, ~ za potice

modél [-él] -a m kalup, vzorec: biti za ~, porabiti za ~, slikati po ~u, modélen -lna -o [-ln-]: ~i mizar, ~i mavec, modelácija -e ž: ~ glave, modélček -čka [-lč-] m; modelírati -am oblikovati, vzorec, kalup si delati, modeliranje -a s, modelér -ja m, modelérka -e ž, modelérski -a -o: ~a delavnica, modelérstvo -a s; modelár -ja m káor dela modele (za letala), modélarski -a -o: ~i krožek, modélarstvo -a s

móder -dra -o in -ó (krepost), prim. modréjši -a -e, prisl. módro, modréj(š)e: ~a glava, kamen ~ih, ~o se držati; modróst -i ž: ljudska, življenska, šolska ~, razkladati svojo ~, kamen ~i, knjiga ~i, modrósten -tna -o: ~i zob, módrč -a m, modróca -e ž muza, modriján -a m, modrijánka -e ž, modrijánski -a -o, modrijánstvo -a s, modrijárh -a m, modríha -a in -e m; modrováti -újem, modrovál -ála -o, modrovánje -a s: ~o čem, modrovávec -vca m, modrovávka -e ž, modrovávski -a -o; modroslovje -a s filozofija, modrosloven -vna -o, modroslovéc -vca m, modroslovski -a -o

móder -dra -o (barva): ~a kri, založba Modra ptica, romantična ~a cvetka, ~a frankinja |trta in vino|; modrín -a m |metulj|, modrinec -nca m bot., modrína -e ž 1. sinjina, 2. trta, 3. lesna gniloba, módrost -i ž, modrikav -a -o, modrikast -a -o, modrílo -a s: berlinsko ~, modríš -a m bot., modrica -e ž 1. med. črnávka, 2. bot. plavica, modríka -e ž bot., modróok -óka -o

moderáto prisl. glas. umerjeno: ~ igrati, peti; moderáto -a m: v ~u se motiv ponavlja

modéren -rna -o nov, sodoben, po modí, modérnost -i ž, modérna -e ž |um. smer, tok|; modernizirati -am prenoviti, po najnovéjši modí, rabi napraviti, usmeriti, modernizíran -a -o, modernizíranje -a s, modernizácija -e ž, modernizátor -ja m, modernizátorski -a -o, modernizácíjski -a -o; modernizem -zma m |miselna smer|, moderníst -a m, modernístka -e ž, modernístičen -čna -o

moderírati -am (u) blažiti, moderácija -e ž, moderacíjski -a -o, moderátor -ja m

modifícírati -am prilagoditi, prikrojiti, spre-meniti, modifíkácija -e ž prilagoditev, modifíkacíjski -a -o

módo -a s anat.: kozlova ~a, módst -a -o, móden -dna -o, módnik -a m anat.

modrás -ása m, modrásov -a -o, modrásovec -vca m bot., modrásast -a -o: biti ~ po koži od udarcev, ~o pisana palica, modrásji -a -e, modrásica -e ž

módrč -a m |životec, steznik|, módrček -čka m nedrček

modréti -ím postajati moder, modrél -éla -o, modrénje -a s, modríti -ím, módrí -íte! modríl -a -o: ~ se v šoli

modríti -ím, módrí -íte! modríl -a -o, modrénje -a s: perilo modríjo z modrílom plavijo, reka, nebo se modrí, modrítev -tve ž, modrílen -lna -o [-ln-], modrílo -a s |barva|

modulírati -am glas.: ~ glas, modulácija -e ž: ~e na orglah, v glasu, stavčna ~, modulacíjski -a -o

módus -a m: slov. glagolski ~ način, ~ vivendi znosno razmerje

mogla -e ž gomila

mogóč in mogóč -óča -e: ~ primer, v vseh ~ih zvezah; prisl. mogóče: kolikor ~ daleč, če ~, mogóčnost -i ž; mogóčen -čna -o: ~o poslopje, ~ gospod, ~i strici, mogóčnost -i ž: ~ ga bo minila, mogóčnež -a m, mogóčnik -a m: ~i tega sveta, mogóčnica -e ž

mogóta -e ž: roža ~

mogótec -tca m, mogóčtev -a -o, mogóčtevski -a -o

mógul [-ul] -a m |orientalski vladar|, mógulov -a -o, mógulski -a -o [-ls-]

Móhamed -a m, Móhamedov -a -o, mohamedánec -nca m, mohamedánka -e ž, mohamedánski -a -o: ~i post, mohamedánstvo -a s

móhant -a m |sir|

Mohikánc -nca m |Indijanec|: zadnji mohikánc zadnji predstavnik (kakšne skupine), mohikánski -a -o

móho -a m geol.

Móhor Móhórja m os. i.: Družba sv. ~a, Móhórjev -a -o: ~a družba, mohorján -ána m, mohorjánka -e ž, mohorjánski -a -o, móhórski -a -o: ~a povest, ~e bukve, móhórjevka -e ž |knjiga|, móhórka -e ž |jabolko|

Móira -e ž | *boginja usode*

mój mója -e, *mn. móji* -e -a: ~ se nekaj usaja, ~a ni obveljala; to ni ~e, po ~em nimaš prav; **mójec** -jca *m*, **mójica** -e ž *ljubica*

Mójca -e ž *os. l.*, **Mójčin** -a -o

mójster -stra *m*: zidarski, obrtni, progovni, pleani, koncertni, šahovski ~, véliki ~ v loži, ~i pevci, ~ besede; v laganju je pravi ~, bo že našel svojega ~a (ki ga bo ugnal); ~ skaza; **mójstrica** -e ž = **mójstrovka** -e ž, **mójstraki** -a -o, **mójstrija** -e ž = **mójstrstvo** -a *s*, **mójstrovina** -e ž *mojstrsko delo*, **mójstriti** -im, **mójstri** -íte! **mójstril** -a -o: ~ konja, **mójstrivec** -vca *m*, **mójstrováti** -újem, **mójstroval** -ála -o, **mójstrovánje** -a *s*: ~ učence, **mójstruje** že 30 let je **mójster**, **mójstrovavec** -vca *m*, **mójstrovávka** -e ž

Mójstrana -e ž *kr. i.*, **mójstranski** -a -o, **Mójstrovka** -e ž | *gora*

mójškra -e ž *l. (grajska) spletična, 2. šivilja*, **mójškrica** -e ž, **mójškrič** -a -o

Mójzes -a *m*, **Mójzesov** -a -o: ~a postava, **mójzesovski** -a -o

mók móka *m*, v **móku** in **móku**: čreslov ~ za usnje, les v ~ dejati, v ~u biti, imeti v ~u zajca, sonce gre za ~ **zahaja za oblake**

móka -e ž: bela, koruzna, ajdova ~, cvetna, prva, zadnja ~, krušna, kostna, ribja, lesna ~, ~ na grozdju, na čespljah, iz te ~e ne bo kruha, **mókica** -e ž, **mókast** -a -o: ~ sneg, sadež, **mócnat** -a -o: ~a jed *sladica*, **móknat** -a -o: ~a vreča, ~e roke, ~ prah, **mókvavka** -e ž | *hruška*, **mókar** -ja *m l. trgovec, 2. zool. žužek*, **mókarica** -e ž, **mókarški** -a -o, **mókarstvo** -a *s*, **mokosévka** -e ž *postovka*, **mókovščica** -e ž | *hruška*, **mókovec** -vca *m* = **mókovica** -e ž | *hruška*, **mókovnica** -e ž *bot.*

móka -e ž: kava ~

mokasin -a *m*, *nav. mn. mokasini* -ov | *kožnata obutev, čevlji*

móker mókra -o in -ó -í -é -á, *prisl. mokró, dol. mókri*: ~a zemlja, ~o vreme, na **mókrem** in na **mókrem** sedeti, sejati v ~em, na suhem in na ~em, slikati na ~o *al fresco*, imate v hiši kaj ~ega? še ~ je za ušesi, drži se kakor ~a kura, do kože ~, ~ ko miš, **mokróst** -i ž, **mokróta** -e ž: ~ v očeh *solze*, **mokróten** -tna -o: ~ dan, svet, zid, **mokrótnost**

-i ž, **mokrína** -e ž: vlačiti ~o domov, v ~i orati, ~ iz soda

mokríti -im **močiti**, **mókrri** -íte! **mokréc** -a -e, **mokríl** -a -o, **mokrénje** -a *s*, **mokrác** -a *m kdor moči posteljo*, **mokríca** -e ž *zool., bot.*, **mókrac** -a *m deževni veter*, **mokríla** -íl [-íl] *s mn. anat.*

Mokrónog -a *m kr. i.*, v ~u, **mokrónoški** -a -o: ~i grad, **Mokrónožan** -a *m*

mól [mól] -a *m glas*: smrčati v vseh durih in ~ih, **mólov** -a -o: ~a lestvica, **mólovski** -a -o: ~i glasovi

mólčati -im, **mólčé**, **mólčéc** -a -e, **mólči** -íte! **mólčál** -ála -o, **mólčánje** -a *s*: ~ ko zid, ko riba, ko grob, o tem viri **mólčijo**; **mólčéc** -éca -e *prid.*: ~ človek, ~ pogled, **mólčéčen** -čna -o, **mólčéčnost** -i ž: spovedna ~, **mólčéčnež** -a *m*, **mólčéčnik** -a *m*, **mólčéčnica** -e ž, **mólčáv** -áva -o > [-uč-]

molédovati -ujem, **molédovanje** -a *s* in **moledováti** -újem, **moledúj** -te! **moledóval** -ála -o, **moledóvánje** -a *s*: ~ koga za kaj, pri kom, okoli koga, **molédnik** -a *m*, **moledóvavec** -vca *m*, **moledóvávka** -e ž, **moledováški** -a -o

mólek -lka *m rožni venec*, **mólkov** -a -o: ~e jagode > [-lk-]

molékula -e ž, **molekuláren** -rna -o, **molekulárnost** -i ž, **mólékulen** -lna -o [-ln-], **mólékulski** -a -o [-ls-]

móléti -im, **móléc** -a -e, **móli** -íte! **mólél** *alt* **mólél** -éla -o, **mólénje** -a *s*: jezik mu je molel iz gobca; **móléc** -éca -e *prid.*: iz tal ~ štor

molíbdén -a *m kem.* | *prvina*, **molíbdénski** -a -o: ~o jeklo

Molière [moljêr] -ra *m* | *franc. dramatik*, **Molierov** -a -o: ~a dela, ~a komedija, **molierski** -a -o: ~a komedija, ~i slog

molítév -tve ž, **molítvica** -e ž: učiti koga kozjih **molítvic**, **molítven** -a -o [-tván-]: ~e bukvice, ~ človek rad in veliko

molí, **molítvenik** -a *m* | *knjiga*

molíti **mólim**, **móli** -íte! **móléc** -a -e, **móliil** -íla -o, **móljen** -a -o: ~ za koga, ~ za zdravje, srečo komu, ~ malike, naprej ~, ~ za kom; **mólčécati** -am [-lč-]

otr., **molé** -éta *m*, **molívec** -vca *m*, **molívká** -e ž, **molívski** -a -o, **molílen** -lna -o [-ln-]: ~i mlinček, **molílnica** -e [-ln-] ž

molíti -im, **mólč** -a -e, **móli** -íte! **molíil** -a -o: že vidim, kam pes taco **molí**,

fant mu je molil pest pod nos; moli vse štiri od sebe

mólj mólja *m*: knjižni ~ |*hrošček in človek*|, žitni, suknarski ~, ~ je požrl obleko, ~i so snedli, móljev -a -o: ~a zalega, moljáv -áva -o: ~a leča, ~o žito, pohištvo, móljnat -a -o: ~o stanovanje, moljavina -e ž, móljček -čka *m*

mólk -a [-*yk-*] *m*: zgovoren, mučen, grobni ~, kulturni ~, enominutni ~, ~ (za)vlada; zaviti, pogrezniti se v ~, pretrgati ~

mólo -a *m pomol*

Móloh -a *m* |*moabitski bog*|, Mólohov -a -o; móloh -a *m* *nenasitnež, okrutnež, človek brez srca*

mólsti mólzem, mólzi -tel mólzel -zla -o, mólzen -a -o, mólzenje -a *s*: ~ kravo, starše, državo, krava pri gobcu molze daje mleko, mólzen -zna -o: ~a posoda, ~a krava = mólznica -e ž, mólznost -i ž, mólža -e ž: mleko prve ~e, mólžnja -e ž |*opravilo*|, mólzec -zca *m*, molznik -a *m*, molznica -e ž |*oseba, prostor*|, molznják -a *m* |*posoda*| >[-*oy-*]

moment -énta *m* 1. *hip, trenutek, okoliščina*: etični, gospodarski ~, nov ~ je socialno vprašanje, 2. *fiz.*: vrtilni, zagonski, zaviralni ~, momentán -a -o *trenuten*: ~o v trenutku ('momentalno), momentánost -i ž, momentén -tna -o

momljáti -ám, momljáj -ájte! momljáje, momljál -ála -o, momljánje -a *s*: ~ molitve, ~ sam vase, predse, v svojo brado, momljáč -a *m*, momljávec -vca *m*, momljávka -e ž

monáda -e ž *biol., fil.*, monáden -dna -o, monadizem -zma *m*

Mónako -a *m kr. i.*: igralnica v ~u, mónaški -a -o: ~i knez, Mónačan -a *m*, Mónačanka -e ž

Móna Liza Móne Líze ž: nasmeH ~e ~e

monárh -a *m*, monárhov -a -o, monarhija -e ž: meje ~e, monárhičen -čna -o: ~a vlada, monarhičnost -i ž, monarhizem -zma *m*, monarhist -a *m*, monarhistka -e ž, monarhističen -čna -o: ~a stranka, monarhofašizem -zma *m*

mondén -a -o = mondénski -a -o *svetovljanski*, mondénost -i ž *svetovljanstvo*

*mondúra -e ž *uniforma, delovna obleka*

monetáren -rna -o *denaren*: ~i sistem

mónga -e ž |*priprava za likanje*|, mógati -am: ~ perilo

Mongól [-ól] -a *m*, Mongólka -e ž, mongólski -a -o: ~o pleme, mongólsčina -e ž >[-*ol-*], Mongólija -e ž, mongoloíd -a *m*, mongoloíden -dna -o: ~a rasa, ~a degeneracija = mongolizem -zma *m*

mónitor -ja *m*: rečni ~, mónitorski -a -o

monizem -zma *m fil.* |*nazor*|, moníst -a *m*, monístka -e ž, monístičen -čna -o

mono- v sestavi: monogámen -mna -o, monogámija -e ž *enozakonstvo*; monohibríd -a *m*; monomanija -e ž |*duševna bolezn*|; monoplán -a *m* *enokrilnik*; monosilábičen -čna -o *enozložen*

monoftóng -a *m* *enoglasnik*, monoftóngičen -čna -o: ~a izgovarjava, monoftóng(i-z)írati -am

monografija -e ž: ~ o Prešernu, monográfski -a -o: ~o kaj obdelati

monogram -a *m* *začetne črke imena*, monogramski -a -o

monókel [-ól] -kla *m* *enoočnik*, monókelski -a -o [-*kel-*]: ~a veržica, monokuláren -rna -o: ~o kukalo za eno oko, z enim okularjem, ~i mikroskop

monoklináki -a -o: ~i sistem

monokultúra -e ž *agr.*

monolít -a *m* *iz enega kamna*, monolítén -tna -o *iz enega kosa, scela, enoten*

monológ -a *m* *samogovor*

monóm -a *m* *mat. enočlenik*, monómški -a -o: ~i izraz

monopól [-ól] -a *m* *izključna pravica do česa*: davčni ~, imeti ~ na tobak, na znanost, monopólski -a -o [-*ls-*] = monopólen -lna -o [-*ln-*]: ~a uprava, prodaja, monopolizírati -am, monopolizácija -e ž, monopolizacijski -a -o, monopolizátor -ja *m*

mónotajp -a *m* *tisk.*

monoteíst -a *m* *enobožec*, monotelizem -zma *m* *enoboštvo*, monoteístičen -čna -o *enoboštven* >[-*te-i*]

monotípija -e ž |*grafika*|

monotón -a -o *enoličen, dolgočasen, enakomeren*, monotónost -i ž, monotonija -e ž

Monroe [monró] -ja *m* |*amer. državnik*|, Monroejev -a -o: ~a doktrina

monsignor [monsijnór] -a *m* *in* monsinjór -ja *m* |*cerkveni dostojanstvenik*|, monsinjórski -a -o: ~a čast

mónstrum -a *m* *pošast, spaček, spaka*

monsún -a *m* |*veter*|, monsúnski -a -o

monštranca -e ž, monštránčen -čna -o: ~a noga

montafónski -a -o: ~a pasma govedi, montafónka -e ž |krava|
 montanistika -e ž rudarstvo, montanističen
 -čna -o: ~i študij, montanist -a m, montanistka -e ž
 montáža -e ž postavljanje, sestavljanje, urejanje, napeljava, montážen -žna -o: ~e hiše
 Mont Blanc [monblánc] Mont Blanca m |gora|, montblánški -a -o: ~i ledenik
 Monte Carlo [mónte kárlo] Monte Carla m |mesto|
 Monte Cassino [mónte kasino] Monte Cassina m kr. i., na Monte Cassinu, montecassinski -a -o: ~e razvaline
 montér -ja m, montérski -a -o: ~i izpit
 Montesquieu [montaskjé] -ja m |franc. filozof|, Montesquieujev -a -o, montesquieujski -a -o: ~i nazori
 Montevidéo -a m |mesto v Urugvajul|, v ~u, montevidéjski -a -o
 montírati -am postaviti, sestaviti, postavljati, urejati, montiranje -a s
 Montmartre [monmártr] -tra m |pariški okraj|, z ~a, na ~u, montmártrski -a -o: ~a zabavišča
 Montpellier -a [monpeljé -ja] m |franc. mesto|, iz ~a, v ~u, montpelijski [monpeljéjski] -a -o
 monumént -énta m spomenik, monuméntáln -lna -o [-ln-] mogočen, veličasten, velikanski: ~a stavba, monuméntálnost -i [-ln-] ž
 móps -a m |pes|, mópsov -a -o, mópsovski -a -o: ~i obraz
 móra -e ž: ~ ga tlači, ~ leže na ljudi, ti si prava ~, mórast -a -o siten, težak, nadležen (kakor móra)
 móra -e ž |igra na prste|
 móra -e ž poet.
 morála -e ž nrvnost, zavest, nauk: javna, dvojna, meščanska ~, ~ rase, pada, ~ te zgodbe, morálen -lna -o [-ln-] nrvnen: ~i roman, ~a pridiga, vzgoja, opora, odgovornost, zmaga, ~i pritisk, ~i maček, v ~em pogledu, morálnost -i [-ln-] ž nrvnost, morálka -e [-lk-] ž veda, knjiga o morali, moralist -a m kdor moralno uči, kdor je vsiljivo poučen, moralizirati -am, moraliziranje -a s nrvno poučevanje, vsiljivo svarjenje, moralitéta -e ž [srednjeveška nrvna verska igra], moralitéten -tna -o: ~a poosebitev; moralnovzgojen -jna -o

Morána -e ž mit. slovanska boginja smrti, Moránin -a -o
 mórati -am, móranye -a s: ~ koga k čemu siliti, gnati; moram delati, moram delat na delo, moram domov, mora biti zelo star; hočeš nočeš, moraš proč!
 moratórij -a m odlog, podaljšanje plačilnega roka: razglasiti ~, moratórijski -a -o
 Mórava -e ž |reka|, mórava -e ž |cigareta|: ljubljanska ~
 Morávče Morávč ž mn. kr. i., v ~ah, morávški -a -o: ~a dolina, Morávčan -a m, Morávčanka -e ž
 Morávski -ega s = Morávška -e ž, Morávàn -ána m = Morávéc -vca m, Morávánka -e ž = Morávka -e ž
 morbíden -dna -o bolesten, bolehen, šibak: ~a pozēja, ~o čustvovanje, morbidnost -i ž
 mordà prisl. morebiti, mogoče
 morebiti prisl. mogoče, morebiten -tna -o eventualen: ~e poznejše terjatve, ~e spremembe, posledice, morebitnost -i ž
 mórem móreš gl. moči
 moréna -e ž ledeniška groblja, morénski -a -o: ~i drobir
 morfém -a m slov. oblikovna prvina
 Mórfeus Mórfea m in Mórfej -a m mit. |bog spanja|, Mórfejev -a -o: leži v ~em naročju, objemu
 mórfij -a m |mamilol|, mórfijev -a -o: ~ strup = morfin -a m, morfinizem -zma m, morfinist -a m, morfinistka -e ž, morfinističen -čna -o
 morfologija -e ž nauk o oblikah, morfologičen -čna -o, morfolóški -a -o, morfológ -a m
 morganátičen -čna -o: ~i zakon med članom vladarske hiše in kom nižjim
 morija -e ž 1. pobijanje, 2. mora: to pisanje je prava ~
 morivec -vca m, morívčev -a -o, morivka -e ž, morivski -a -o, morilen -lna -o [-ln-]: ~o orožje
 moriti -ím, móri -íte! moréč -a -e, moril -a -o, morjénje -a s: vojska, bolezen mori; dolgčas, skrbi in težave jih morijo, ~ z orožjem, z delom, ~ s čenčanjem dolgočasiti; moréč -éča -e prid.: ~ dvom, ~e ozračje, deluje ~e, morítev -tve ž, morišče -a s
 mórje -a s in morjé -á s, na mórje, mn. mórja mórj: čez ~, zaveslati na široko, odprto, globoko ~ = daleč na ~ in v ~,

to je kaplja v ~u, po ~u in po suhem, peščeno ~, ~ krvi, svetlobe, hiš, mórski -a -o: ~a bolezen, ~a milja, ~a pena stiva, ~a zvezda, ~a čebulica bot., ~a lastovica |riba|, ~i konjiček zool., ~i volk zool., star ~i volk |mornar|, ~o kopaljšče, ~a voda = mornica -e ž, mornik -a m veter z morja = morščák -a m

morjevid -a m → *morska karta*

mormón -a m in mormóneč -nca m |ud ameriške verske ločine|, mormónski -a -o: ~a ločina

mornár -ja m, mornárski -a -o, mornárstvo -a s, mornárček -čka m, mornárica -e ž: trgovska ~, mornáriški -a -o: ~i častnik

Morse [mórs] Morsa m |amer. tehnik|, Morsov -a -o: ~ brzovjav, ~i znaki, tudi Mórzejev -a -o

mortadéla -e ž |salama|

mortalnost -i [-ln-] ž umrljivost

mortifikácija -e ž med. odmiranje telesnega uda, teol. mrtvičenje, pokorjenje (telesa)

moskít -a s |komar|, moskítov -a -o

Móskva -e ž, móskovski -a -o, Móskovčan -a m, Móskovčanka -e ž, moskvič -iča m |avto|

móslavec -vca m |vinska trta|, móslavina -e ž in moslavina -e ž

móslja -e ž cucelj, mósljati -ám: ~ palec ses(lj)ati, vleči

móst mósta ali -á in móstu m, na móstu in móstu, mn. na mostóvih in mostéh, z móstóvi in mostmí: postaviti, narediti, sezidati ~, viseči, vzdizni, pontonski, zračni, izkrcevalni, razkladalni, poveljniški ~, ~ čez Savo, ~ med nasprotniki, ~ na polah, na škripcih, na verigah, ~ pri srednji; črnomaljski ~ |obredno kolo|, oslovski ~ Pitagorov izrek, mósten -tna -o: ~a tehtnica, mostnica -e ž |ploh|, mostník -a m |greda|, mostnína -e ž, mostnínski -a -o, mostnínar -ja m, móste móst ž mn. *podíč nad vodo*, nad močvirjem, mostič -iča m: pristajni ~, položiti ~ z ladje na pomol, móstec -tca m in mostěc -ecá [-təc-] m, mostiček -čka m: zob z ~om, mostičkov -a -o, mostišče -a s 1. naselbina na koleh, 2. vojaško oporišče ob reki, mostiščen -ščna -o, mostiščar -ja m, mostiščarski -a -o, móstovnica -e ž |tehnica|, móstati -am postavljati móste po gozdni poti,

móstanje -a s, mostíti -ím, mósti -íte!
mostěc -a -e, mostíl -a -o, mostěnje -a s
Móst -a m kr. i.: ~ na Soči
Móste Móst ž mn. kr. i., v ~ah, moščánski -a -o, Moščáni -ov m mn.
móstovž -a m |hodnik, veža|
mošáncelj -clja m |jabolko| = mošáncék -čka m, mošánceljev -a -o, mošáncék -a -o
mošéja -e ž, mošéjski -a -o: ~i minaret
mošek -ška m = moškát -a m = móšus -a m, móškov -a -o, móškátén -tna -o: ~i orešek, móšusov -a -o: ~o govedo, móškátast -a -o, móškast -a -o, móškáténik -a m |hrošč, jabolko|; gl. tudi muškát
móški -a -o: ~o delo, delo za ~e roke, ~a je tal ~a beseda, biti ~i možat, ponosen, prevzetén, ~o se držati, vesti, ~o govoriti, móški -ega m: čeden ~i, vsi ~i do petdesetega leta, móškost -i ž
móšnja -é in móšnje ž, rod. mn. móšenj [-šanj] 1. suha, rejena ~, ~e pod očmi, ~ za tobak, ~ denarja, 2. modo, modnik, móšnjast -a -o, móšnjica -e ž 1. majhna móšnja, 2. bot., móšnjíčnik -a m bot.; móšnjíček -čka m, móšnjíč -iča m, móšnjíčkast -a -o, móšnják -a m bot., móšnjár -ja m |izdelovavec|; móšnjáti -ám *nerodno hoditi*, móšnjáj -ájte! móšnjál -ála -o, móšnjánje -a s
móšt móšta m, pri móštu in móštu, móšten -tna -o: ~e sorte sadja, móštast -a -o: ~ okus, ~a barva, móštnát -áta -o, móštnica -e ž = móštarica -e ž |hruška|, móšteč -tka m
móštvo -a s posadka, skupina ljudi (v vojski in športu), móštven -a -o [-tvən-]: ~o šahovsko prvenstvo, móštvo -á s možatost, pogum, móškost
mótati -am in motáti -ám, motáj -ájte!
motál -ála -o, motánje -a s: ~ prejo, ~ se okoli hiše, ~ se pod nogami, nekaj se mu mota po glavi, dim se mota; motálo -a s, motálnik -a [-un-] m |prprava|, motálnica -e [-un-] ž |stroj|, motáč -a m = motávce -vca m l. oseba, 2. teh., motávka -e ž
mótek -tka m: ~ žice, svile, sukanca, mótkast -a -o
motél [-él] -a m hotel za motorizirane goste
móten -tna -o in motán ali motěn -tná -ó, prisl. mótno in motnó, motnéj(š)je: ~ blesk, ~a voda, ~o steklo, ~i obrisi, mótnost -i ž, motníca -e ž for., motnína -e ž: ~ na roženici, motnóba -e ž

motét -a *m glas.*

motič -čka *m žrvklja*

motička -e *ž*, motičica -e *ž*
in motička -e *ž*, motičkin -a -o, motiččen
-čna -o: ~o poljedelstvo, motičkišče -a *s*

motiti mótim, móti -ite! motéč -a -e,
mótil -ila -o, móten -a -o, moténje -a *s*
in mótiiti -im *s stal. poud.*: ~ vodo,
oddajo, ~ dekleta, ~ koga v mislih, pri
delu, z igro, ~ se z delom, da mine čas;
ne daj se ~! ~ se v čem, o kom; se
(bridko) motiš; moti se mu meša, mótnja
-e *ž* in mótnja -e *ž*: ~e v prebavi =
prebavne ~e, duševna ~, radijske ~e
= ~e pri sprejemu, motilo -a *s* |pri-
prava|, motilen -lna -o [-ln-]: ~e na-
prave, motívec -vca *m*, motívka -e *ž*

motív -a *m nagib, razlog, vzrok, mik,*
zamisel, izrazna prvina v umetnosti:
anovni ~ (v dogodkih, značajih, barvi,
gibu, črti, zvoku, melodiji), vodilni ~
glas., slikarski ~, motívka -e *ž*: ljudska,
živalska ~, motíven -vna -o, motívnost
-i *ž*; motívirati -am *utemeljiti, z razlogi*
prilagoditi, podpreti, motiviranje -a s,
motivacija -e ž

motlját -ám se, motljáj -ájte! motljál -ála
-o, motljánje -a *s*

Motnik -a *m kr. i.*, v ~u, motniški -a -o

móto -a *m geslo*

motocíkel [-ál] -kla *m*, motocíkelski -a -o
[-kəls-], motocíklíst -a *m*, motocíklízem
-zma *m*, motocíklístičen -čna -o

motoglav -áva -o, motoglavost -i *ž*, moto-
glávec -vca *m*, motoglavka -e *ž* 1. oseba,
2. bot., motoglaviti -im *potoglaviti*

mótoklub -a *m*, vendar móto dírke

mótor -ja *m pogonski stroj*: ~ na bencin,
dvotaktni ~, zagnati, vžgati ~, ~
prime, odpove, se ustavi, crkne; mótor
-ja *m gibalno, duša, gibalna moč*: ~
društva; motórcék -čka *m*, motóren
-rna -o: ~i pogon, čoln, vlak, ~a
brizgalna, ladja, ~o kolo, olje, motórski
-a -o: ~i deli, ~o kolo kolo na motorju,
~a luč, motóričen -čna -o *gibalen*: ~i
živec *med.*, motórka -e *ž* |brizgalna,
kosišnica, žaga, vlak, ladja|, motorizem
-zma *m*, motoríst -a *m*, motorístka -e *ž*,
motorístičen -čna -o: ~a šola, ~i klub,
motorístovski -a -o, motorizírati -am,
motorizírán -a -o, motorizíránje -a *s*,
motorizírácija -e *ž*: ~ vojske, motoriza-
cijski -a -o: ~i stroški

motórika -e *ž psih.*

motoróga -e *ž tisk., nav. mn. motoróge -óg ž*
križ pri mlinskem kolesu, motoróvilu,
motorógast -a -o, motoróžen -žna -o:
~o vreteno, motoróžica -e *ž*, motoróž-
nice -ic *ž mn.* |vrvarska priprava|,
motoróžnik -a *m* |ročica|, motoróžiti -im
prejo viti, motoróženje -a s

motóviléc -lca [-uč-] *m solata*, motóvilčev
-a -o [-uč-]: ~a solata, motóvilček -čka
[-uč-] *m*

motóvilítiti -im, motóviljenje -a *s*: ~ po
ulicah, ~ z rokami po zraku, motóvili
se mi po glavi, motóvilč -a *m*

motóvilo -a *s* 1. vrtljiva naprava, 2. *nerodnež*,
motóvilén -lna -o [-ln-], motóvilást -a -o,
motóvilce -a [-lc-] *s*

motóriti -im → *gledati, opazovati, ogledovati*
motóvóz -a *m vrvca*, motóvóžen -žna -o,
motóvózec -zca *m*, motóvózar -ja *m*,
motóvóznica -e *ž*

mozáíčen -čna -o: ~a postava

mozáík -a *m um.*, mozáíčen -čna -o: ~i
okras, ~a tehnika

mozég -zga *m*: kostni, hrbtni ~, mraz,
glas gre skozi kosti in ~, pokvarjen do
~a, mózgov -a -o; mózggati -am, mózga-
nje -a s: ~ kost, ~ z mislijo vrtati, beliti
si glavo, mozgovina -e ž |snov|, mózgov
-a -o: ~a kost, mózgovén -vna -o

mozéčan -a [-lč-] *m* |vino|

Mozírje -a *s kr. i.*, v ~u, mozírski -a -o:
Mozírška planina, Mozírjáni -ov *m mn.*
mozniak -e *ž luknja za mozniak, mozniak -a m*
(lesen) klin, mozničiti -im z mozniaki
zbijati, mozničen -a -o, mozničenje -a s,
mozničar -ja m |sveder|

mozólj -a *m*, mozóljast -a -o: ~ obraz,
mozóljnat -a -o, mozóljav -a -o, mozól-
javost -i *ž*, mozóljec -ljca *m*, mozóljček
-čka *m*, mozóljčast -a -o

móž -á *m*: povodni, divji, sneženi ~, slam-
nat ~, zakonski ~, biti za ~a pri
poroki; občinski, volilni ~je, ledeni
~je, ~ postave, stali so ~ pri ~u;
govoriti, biti kot en ~, ~ beseda, figa
~, ~ dejanja, ~a se izkazati, bodi
toliko ~a in priznaj; poskusi, če si kaj
~a; do zadnjega ~a; sonce je še za
~a visoko; možák -a *m*, možákar -ja *m*,
možákarica -e *ž*, možáča -e *ž*, možánc
-nca *m*, móžek -žka *m*, móžic -a *m* 1.
postaviti ~a na vrhu hriba *kup ka-*
menja, 2. maskota, možiček -čka m:

zajec napravi ~a na zadnjih nogah, možicelj -clja *in* -celjna [-calj-] *m*: ~ vstajač, možat -ata -o, možatost -i ž, moževstvo -a *s*; možina -a *in* -e *m*, možinov -a -o

možen -žna -o *mogoč*, možnost -i ž *mogočnost*: po ~i večji *rajši večji, če mogoče večji*; do zadnje ~i *dokler gre*, dati ~ za delo, razvojna ~, pretehati vse ~i, izbirati med dvema možnostma

moževáti -újem *moško se pogovarjati*, možúj -te! moževal -ála -o, moževanje -a *s*: ~ s kom, o čem

možgani -ov *m mn.*: ~ se mu kisajo, možgánki -ov *m mn.*, možganski -a -o: ~a opna, ~a kap, ~i trust, možganica -e ž [klobasa], možgánovka -e ž *juha iz možganov*, možganovina -e ž

možina -e ž *bot.*: bodeča ~

možiti -im, moži -ite! možéc -a -e, možil -a -o, moženje -a *s*: oče moži hčer, hči se moži, možitev -tve ž, možitven -a -o [-tván-], možílo -a *s*: dekle za ~, ~ se je prijema, na ~ se držati

móžnar -ja *m* [topič, posoda]: streljati z ~jem, tretji, točli v ~ju, možnarček -čka *m*, možnarski -a -o: ~i pok

mračén -čna -o *in* mračén *ali* mračán -čnà -ó -í -é -á, *prim.* mračnéjši -a -e: ~ dan, ~o čelo, ~e misli, mračnost -i ž, mračína -e ž *somrak*, mračnéž -a *m*, mračnják -a *m*, mračnjáški -a -o, mračnjáštvo -a *s*, mračník -a *m* *netopir*, mračnat -a -o, mračica -e ž *bot.*, mračnica -e ž *bot.*

mračiti -im, mrači -itel! mračil -a -o, mračenje -a *s*: mrači se; čelo, oko se mrači, um se mu mrači, mračljiv -a -o

mrák -a *in* -ú *m, mn.* mrakóvi -óv: o ~u, v prvem ~u, ~ se dela, duševni ~, mrakóba -e ž, mrakóben -bna -o, mrakóten -tna -o, mrakótnost -i ž

mrámor -a *in* -ja *m*, mrámoren -rna -o, mrámornat -a -o, mrámorest -a -o, mrámornast -a -o; *gl. tudi* marmor

mrámor -ja *in* mramórja *m* 1. *zool.*: ~ ga jé, 2. *mn.* mramórji -jev *m* *otekle bezgavke*, 3. *živinska bolezen*, mramórka -e ž [bolezen], mramórkast -a -o; *gl. tudi* bramor

mráv -a *m* *in* mráv -í ž *mravlja*

mrávlja -e ž, *mn. rod.* mrávelj [-váj]: črna, rjava ~, rdeča ~ *rdečka*, priden kakor ~, ~e ga spreletavajo, mrávljica -e ž, mrávljinec -nca *m* = mrávinec -nca

m: ~i v roki, v nogi, ~i ga spreletavajo, ~i lezejo, gredo po telesu, mrávljinček -čka *m*, mrávljinčji -a -e: ~a jajčeca, mrávljinčén -čna -o: ~a kislina, mrávljinčar -ja *m* [medved, dresna uš], mrávljinčast -a -o: ~e roke, mrávljevka -e ž *bot.*, mrávlják -a *m*, mrávljišče -a *s*: človeško ~, mrávljinčiti -im, mrávljinčenje -a *s*: stegna so se mrávljinčila, mrávljinči me; mrávožér -a *m*

mráz mráza *m, mn.* mrázóvi -óv: ~ je bil = ~ je bilo, ~ mi je bilo, ~ me trese, sprehaja, spreletava, ~ gre, leze po hrbtu, ~ pritisne; suh, strupen, peklenski ~; ~, da vse poka; dedek Mráz; mrázek -zka *m*, mrázen -zna -o: ~o vreme, mráznost -i ž, mráznica -e ž 1. *burja*, 2. *megla*, 3. *bot. goba*, 4. *snežinka*: ~e naletavajo, mráznik -a *m* [veter], mrázica -e ž *suh mráz*, mrázčálica -e ž, *nav. mn.* mrázčálice -ic ž: ~e ga spreletavajo, mrázina -e ž *kem.*

mrázéti mrázi, mrázél -éla -o, mrázénje -a *s*: zjutraj že mrázi, mráziti -im, mrázil -a -o, mrázénje -a *s in* mráziti -im, mráženje -a *s*: ~ hišo, zakaj se mráziš zunaj? mrázi me; mrázljiv -a -o

mrárcina -e ž 1. *mrhovina*, 2. *velika žival*, 3. *zdevek*, mrcínast -a -o: mrcina ~a!

mrárcváríti -im, mrcvárjenje -a *s*

mrč -a *m* *čad, soparica, tančica*: planine so v ~u, ~ polarnega sija, mrčáv -áva -o: ~a svetloba

mrčáti -im: krava mrči

mrčés -a *m*, mrčésji -a -e: ~a zalega

mrčda -e ž: nateginiti ~o, skremžiti obraz v ~o, dati po ~i, kislá ~, kurja ~ = mrdánja -e ž, mrčdati -am ('delati grimase), mrdanje -a *s*: ~ z nosom, kaj boš mrdal! ~ se nad kom, mrčdat -a -o, mrčdav -a -o, mrčdavec -vca *m*, mrčdavka -e ž, mrdávt -a *m*, mrdniti -nem: še mrdnil ni, da mi ne mrdneš!

mréna -e ž: trebušna ~, siva, zelena ~, ~ se dela na očesu, kakor bi imel ~o na očeh, ~ je padla z oči, mrénast -a -o, mrénica -e ž, mrénka -e ž *péčica* [pečenka], mréniti -im se, mrénjenje -a *s*: mleko, nebo se mreni

mréna -e ž [riba]

mrést -í ž *in* mrést -a *m*: žabji ~, mrestiti -im se, mreščénje -a *s in* mresténje -a *s*: ribe, žabe, gadje se mreste, divji petelin se mresti

mréti mrém *in* mrjem *in* mřjem, mri -ite!
mrjóc -a -e *in* mróc -a -e, mřl -a -o: ~
za čim, za kom, po čem *hrepeneti*, ~ od
hrepnenja, ~ za grižo, jetiko, kapjo,
rakom (~ na jetiki), mrtjè -à s =
mrtje -a s

mréza -e ž: pajkova, ribiška, ovenska ~,
je že za ~o, ~ zoper komarje; spalna,
viseča ~, železniška, trgovska, vohun-
ska ~, vreči ~o, v ~o *ali* na ~o loviti,
z ~o loviti; plesti, nastaviti ~o, raz-
presti ~e, zaplesti se v ~o, ujeti v svoje
~e, mréžica -e ž, mréžast -a -o: ~a
vrata, ~a ograja, majica, ~o žilnat,
mréžen -žna -o: ~e črte na klišuju
raster, mréžavec -vca m *zool.*, mrežišče
-a s, mréžiti -im, mreženje -a s, mréžnica
-e ž 1. ~ v zrku, 2. ~ za posteljo,
mréžnik -a m [*zidak, lovec*], mréžar -ja
m, mréžarica -e ž, mréžarski -a -o;
mréžkati -am 1. *šrafirati*, 2. *vozlati*,
mréžkanje -a s; mrežekrilec -lca [-lc-] m
mrğódliti -im, mrgódenje -a s: ~ obraz,
kar naprej se mrgodi

mrğóléti -im, mrgóli -ite! mrgoléc -a -e,
mrgolél -éla -o, mrgolénje -a s: mrgoli
komarjev, napak; meso mrgoli od
črvičkov, mrgolázen -zni ž, mrgoljáva
-e ž *mrgolenje*

mřha -e ž: ~ mrhasta, ta ~ se je napil,
mrháč -a m, mřhar -ja m 1. *žival*,
2. *človek*, 3. *brezvesten lovec*, mřharica
-e ž [*žival*], mřhav -a -o: ~o ščene,
mřhež -a m, mřhavec -vca m, mřhovina
-e ž, mřhovinar -ja m, mřhovišče -a s;
mrháriti -im, mřhárjenje -a s: ~ po
lovišču, mřšji -a -e, mřšnat -a -o,
mřšina -e ž *mrha*, *mrhovina*, mřšnik -a m
zool.; mřhojéd -a m, mřhojédén -dna -o:
~a žival, mřhojédnica -e ž [*muha*]

mřk -a -o *mračén*, mřkost -i ž
mřkáč -a m 1. *plemnski oven*, 2. *bot.*,
mřkáček -čka m, mřkati -am se: ovce
se mřkajo, mřkav -a -o: ~a ovca
mřkév -kve ž *in* mřkva -e ž *korenje*, mřkvica
-e ž *in* mřkevca -e ž

mřkníti -nem, mřknjenje -a s: sonce, luna,
elektrika mřkne, mřknil je *izginil* je,
mřk -a m: lunin, sončni ~, mřkati -am,
mřkanje -a s: luč mřka

mřlád -i ž *mrhovina*

mřlák -a m *mrtvak*

mřléti -im, mřli -ite! mřléc -a -e, mřlél
-éla -o, mřlénje -a s: luč mřli *brli*; kaj

pa mřliš? *mečkaš pri delu*; mřlízgati -am
mečkati pri jedi, pri delu, mřlízganje -a s
mřlíč -lča m: ne bodi tak ~, živ ~,
mřlíček -čka m, mřlíčka -e ž, mřlíški
-a -o: ~a obleka, ~a veža, ~a knjiga,
~i ogled, ~i oglas, ~i obraz, ~o bled,
mřlíka -e ž *usihajoče drevo*

mřmřáti -ám, mřmřáje, mřmřáj -ájte!
mřmřál -ála -o, mřmřánje -a s: ~ čez
kaj, ~ zoper koga, mřmřáv -áva -o,
mřmřávec -vca m, mřmřávka -e ž,
mřmřác -a m, mřmřálast -a -o, mřmřálo
-a s *godrnjalo*

mřmřálíka -e ž *bot.*

mřnjáti -ám *mřmřati*, mřnjáj -ájte! mřnjál
-ála -o, mřnjánje -a s, mřnjáv -áva -o,
mřnjávec -vca m, mřnjávček -čka m
|*maček*|, mřnjávka -e ž

mřóž -a m *zool.*, mřožica -e ž, mřóžev -a -o:
~i brki

mřšén -sna -o: ~i dan, ~a jed, mřsnina
-e ž *mesne jedi*, mřsiti -im (se) *post pre-
lamljati*, mřsenje -a s

mřšáv -a -o *suh, razkuštran*, mřšavec -vca m
|*človek, prašič*|, mřšavost -i ž, mřšavéti
-im *hujšati*, mřšavél -éla -o, mřšavénje -a s
mřšáci -im *pršeti*, mřšči -ite! mřšóc -a -e,
mřščál -ála -o, mřščánje -a s: dež mřšči
iz oblakov, mřščálca -e ž = mřščávica
-e ž: ~ me trese

mřšćiti -im, mřšćenje -a s: ~ čelo, obrvi
se mřšćijo

mřšina -e ž *gl. mrha*

mřšiti -im, mřšenje -a s: ~ lase, travo

mřtév -tva -o *in* mřtév -tvá -ó: bolj ~
kakor živ, do ~ega pretepsti, piti,
pretepati na žive *in* ~e, obuditi od ~ih,
ves ~ je na klobase *strašno jih ima rad*,
na ~i straži, ~ pepel, ~a teža, Mrtvo
morje, ~a zemlja *mrtvica*, noga mi
je ~a, ~i prsti, ~a kopriva, ~a
tipka, ~i jeziki, ~ glas, pogled, ~a
barva, ~ kot (na fronti), ~a točka,
~a sezona, ~i tek; denar leži ~,
mřtvóc -i ž, mřtvóben -bna -o, mřt-
vóbnost -i ž

mřtvák -a m: plavati ~a, mřtvákov -a -o,
mřtváški -a -o: ~i prt, ~e pege, ~a
glava |*metulj*|, ~o bled, mřtvášnica -e ž,
mřtváščina -e ž |*dajatev, pojedina*|,
mřtváščica -e ž *smrtni krči*: ~ ga trese,
v ~i ležati

mřtveč [-tváč-] -a m, mřtvečev -a -o [-tváč-],
mřtvež -a m *mrtvak*

mrtvéti -ím, mrtvél -éla -o, mrtvénje -a s: noga mi mrtvi, življenje v vasi je mrtvelo, mrtviti -ím, mrtví -íte! mrtvíl -a -o, mrtvénje -a s: ~ telo, delo, življenje v vasi, mrtvílo -a s: ~ v slovstvu, mrtvílen -ina -o [-ln-]

mrtvica -e ž 1. bolezenska zaspanost, 2. mrtva prst, 3. mrtva čebela, 4. mrtva kopriva, mrtvičav -a -o: ~ panj, mrtvičen -čna -o: ~ ud, ~o spanje, mrtvičnost -i ž letargija, mrtvičiti -ím, mrtvičenje -a s, mrtvičast -a -o: ~ prst, mrtvičnik -a m, mrtvičilo -a s anestetikum

mrtvika -e ž bot., mrtvikovec -vca m bot.
mrtvína -e ž truplo, mrhovina, odmrlo tkivo, mrtva prst, mrtvína -a -o na videz mrtev, mrtvínski -a -o gangrenozen

mrtvo -v sestavi: mrtvorójen -éna -o, mrtvorójenec -nca m, mrtvorójenost -i ž; mrtvoúd -a m: ~ ga je zadel, mrtvoúden -dna -o, mrtvoúdnost -i ž, mrtvoúdnéž -a m, mrtvoúdnik -a m, mrtvoúdnica -e ž

mrtva -e ž 1. daj ~o kruha, imej ~o pameti, 2. ~o sušiti, spravljati, mrtvica -e ž, mrtvíti -ím, mrtví -íte! mrtvéč -a -e, mrtvíl -a -o, mrtvíljenje -a s in mrtvíti -ím s stal. poud.: kruh, seno se mrtvi, mrtvítev -tve ž, mrtvíljiv -a -o, mrtvíčiti -ím, mrtvíčenje -a s

mrtzek -zka -o zoprn, mrtzkost -i ž

mrtzel -zla -o: strupeno ~, ~ kakor kača, ~a večerja, hraniti na ~em, boš pri priči ~ mrtev, ~ sprejem, ~i stric, bratranec, ~a ženska, ~i mesar prodaja mrhovino, bolj ~; mrtzá [-áj] -i ž, mrtzálost -i ž, mrtzála -e ž, mrtzálica -e ž: rumena ~, ~ ga trese, ima ~o, mrtzáličen -čna -o: ~a naglica, ~ nemir, mrtzáličnost -i ž, mrtzáličnik -a m bot., mrtzáličav -a -o, mrtzáličavost -i ž, mrtzálina -e ž, mrtzálnski -a -o: ~i tečaj, mrtzáloba -e ž, mrtzáloben -bna -o, mrtzálobnost -i ž; mrtzálak -a m mrtzel človek, mrtzáličar -ja m [komar], mrtzáličarica -e ž povzročiteljica malarije, mrtzálikar -ja m zool.; mrtzálodúšnost -i ž; mrtzálokóvna -vna -o, mrtzálokóvnost -i ž, mrtzálokóvnež -a m

mrtzéti -ím, mrtzél -éla -o: mrzi mi kaj, jed mi mrzi; mrtzéč -éča -e prid.: danes je ~e, ~a sapa

mrtzítí -ím sovražiti, mrtzi -íte! mrtzéč -a -e, mrtzíl -a -o, mrtzénje -a s

mrtzléti -ím mrtzel postajati, ohlajati se, mrtzél -éla -o, mrtzélienje -a s

mrznéti -ím: luže mrznijo

mrtznja -e ž → sovraštvo

mú medm.: še ~ ni rekel

múec -a m, múcov -a -o, múcek -cka m: ~i na obleki kosmiči, ~ v nosu, múca -e ž, múcin -a -o, múc(i)ka -e ž 1. mačka, 2. dekle, 3. ~ na obleki, múc(i)kin -a -o, múckast -a -o: ~o blago = múckovec -vca m, múcovec -vca m, múckati -am se, múckanje -a s: blago se múcka, fant in dekle se múckata

múčen -čna -o: ~ položaj, molk, vtis, ~a tišina, múčnost -i ž

múčiti -ím, múči -íte! múčil -a -o, múčen -a -o, múčenje -a s: ~ koga s čim, strah, skrb me múči, ~ se s čim, ~ se kakor črna živina, múčénc -nca m, múčénka -e ž, múčénčev -a -o, múčénkin -a -o, múčénik -a m, múčénica -e ž, múčénikov -a -o, múčéniški -a -o, múčéništvó -a s, múčívéc -vca m, múčívka -e ž, múčilo -a s, múčilen -lna -o [-ln-]: ~o orodje, múčilnica -e [-yn-] ž, múčilščé -a s

mudítí -ím, múdi -íte! mudéč -a -e, mudíl -a -o, mudénje -a s in mujénje -a s: ~ koga s čim, ~ koga pri delu, ~ šolo, ~ se v mestu, mudíla bova pozna bova, múdi se mi domov, za to se ne múdi, múdi se mu nekam, múden -dna -o: ~o delo, ~ plačnik, múdnost -i ž, mudljív -a -o, mudljívost -i ž, mudívec -vca m, mudílvka -e ž, mudjívec -vca m, mudjílvka -e ž

muezín -a m muslimanski klicar k molitvi, muezinov -a -o: ~ klic

múf -a m rokovnik, kočuhovínast naročnik, múfov -a -o: ~a podloga

mufión -a m zool. [divja ovca]

múfti -ja m [islamski pravni izvedenec]: véliki ~ [verski poglavar], múftijev -a -o

múha -e ž: mesarska, španska ~, umetna, ribiška ~, ~ na jabolku, na nihalu, na puški; siten ko podrepna ~, imeti svoje ~e, ženske ~e, je vseh muh poln, mu grejo zmerom kakšne ~e po glavi, ~ ga je pičila, delati iz ~e slona, so kakor ~e na med, vzeti na ~o, dve ~i na en mah, cepajo kakor ~e, to ni od muh, vse to je od muh; je tam, kjer ni muh, múšji -a -e: ~e pike, ~a kategorija, múhast -a -o: ~ konj, ~o vreme, múhav -a -o, múhavost -i ž, múhavec -vca m, múhavka -e ž, múhálo -a s bot., múhálnik -a [-yn-] m, múhálica

-e ž *bot.*, múhovnik -a *m bot.*, múhovnica -e ž *bot.*, múhica -e ž: ~ pod spodnjo ustnico, múhovec -vca *m* [trta], múhovček -čka *m* [ptič], múhovica -e ž *penica*, múhar -ja *m* 1. *ptič*, 2. *muhast konj*, 3. *ribič z muho*, múharica -e ž 1. *kobila*, 2. *riba*, 3. *ribnica za lov z muhami*, múharček -čka *m* [ptič]; muholóvec -vca *m*, muholóvka -e ž

múh(v)ič -a *m bot.*

°múja -e ž *trud, napor, delo*: ni za ~o ni vredno dela, truda

múka -e ž: peklenske ~e, deti na ~e, múkoma *prisl.*; °múkepoln -a -o [-yn-] *mučen, poln muk, muke poln*

múkati -am *in* -čem, múkanje -a *s*, múkniti -nem: še muknil ni črnil, múkavec -vca *m zool.*

múla -e ž *zool. križanec osla in kobile*, múlec -lca [-lc-] *m*, múlji -a -e, múlar -ja *m gonjač mul* = mulovódec -dca *m*

múla -e ž: ~o kuhati, múlec -lca [-lc-] *m* *dóor kuha mulo*, múlast -a -o: ~o se držati

múlast -a -o: ~ vol z odbitím rogom = múlec -lca [-lc-] *m*

múlát -a *m mešanec belih in črnih staršev, križanec, mulátka* -e ž

múlca -e ž *primorska krvavica*

múlec -lca [-lc-] *m*: ~i zbijajo žogo, múlček -čka [-lč-] *m*, múla -e ž, mularija -e ž

múliti múlim, múli -ite! múlil -ila -o *in* múliti -im *s stal. poud.*: ~ travo, ~ se okoli koga, rog se muli

múlji -a *m mivka, glen*

muljáva -e ž *zelena krma, pašnik*, Muljáva -e ž *kr. i.*, na ~i, muljávski -a -o, Muljávci -ev *m mn.*

multi- [-lt-] *v sestavi*: multilaterálen -lna -o [-ln-] *večstranski, mnogostranski*; multimilijónár -ja *m večkratni milijonar*, multimilijónárski -a -o

multiplícirati -am *množiti*, multiplíciranje -a *s*, multiplikátor -ja *m*, multiplikácija -e ž, multiplikánd -a *m mat.*, multiplikatív -vna -o *množilen*: ~i števniki, multiplikatívno -i *ž slov.*

múmija -e ž *trohnobe obvarovano truplo*, múmijski -a -o, múmificirati -am, múmifikácija -e ž, múmifikácijski -a -o

múmps -a *m med.* [vnetje obušesne slinavke]

München [mü'nħən] -chna *m* [nem. mesto], münchen -a -o, Münchenčan -a *m*

múngo -a *m* 1. *zool.*, 2. *preja*

municija -e ž *strelivo*, municíjski -a -o: ~o skladišče

municípij -a *m strim. mestna občina*, municipálen -lna -o [-ln-]

múr -a *m črna žival*, múra -e ž, múrče -ta *m*, múrček -čka *m*: črn ko ~, ~ v ušesih uhan *z zamorčkom*, múren -rna *m*, múrenček -čka [-rən-] *m*, múri -ja *m* [pes], múrka -e ž *bot.*

Múra -e ž [reka], múrski -a -o: ~i mlini, Mursko polje

múráva -e ž [nizka, mehka trava ob poti]

Murillo [muriljo] -a *m* [špan. slikar], Murillov [muriljev] -a -o: ~a slika

múrvá -e ž, *rod. mn.* múrv, múrvov -a -o, múrvica -e ž [sadež], múrvovka -e ž [hruska], murvovina -e ž [listje, les]

musíratí -am *peniti se*, musíranje -a *s*: vino musira

muskulózen -zna -o *mišičnat*, muskuláren -rna -o *mišičen*, muskulárno -i ž, muskulatúra -e ž *mišičevje*, muskulatúren -rna -o *mišičeven*

muslimán -a *m*, muslimánka -e ž, muslimánski -a -o, muslimánstvo -a *s*

muslín -a *m* [tanko bombažasta tkanina], muslínast -a -o: ~o krilo

Musset -a [müsé -ja] *m* [franc. pesnik], Mussetov -a -o

***mústáče** -áč ž *mn. brki*, *mústáčast -a -o, *mústáčar -ja *m*

mústang -a *m na pol divji konj*

mušica -e ž *zool.*: vinske ~e, leteče ~e v zraku, mušičji -a -e

múšjak -a *m mušja pika*, múšiti -im se: ~ se okoli deklet

muškát -a *m* 1. *cvetlica*, 2. *trta*, 3. *vino*, muškátén -tna -o: ~i listi, muškátnica -e ž [hruska], muškátov -a -o: ~ orešek, muškátovec -vca *m* [drevo], muškátélec -lca [-lc-] *m* 1. *vino*, 2. *jabolko*, muškátélka -e [-lk-] ž 1. *grozd*, 2. *hruska*; *gl. tudi mošek*

muškéta -e ž [stare vrste puška], muškétár -ja *m*, muškétír -ja *m*, muškétírski -a -o, muškétírstvo -a *s*

múšnica -e ž *bot.*, múšničen -čna -o: ~i strup, múšnik -a *m bot.*

mútec -tca *m*, mútčev -a -o, múta -e ž *mutavka*, mútín -a -o, mútast -a -o: ~i greh, mútavost -i ž, mútavec -vca *m*, mútavka -e ž

mutilácija -e ž *pohaba*, mutilirati -am

mutirati -am menjati glas, preglasiti, preglasati se, mutiranje -a s, mutacija -e ž 1. mena glasu, 2. biol. dedna sprememba
múza -e ž gr. boginja pesništva, modrica
múzati -am se, múzanje -a s, múzast -a -o, múzav -a -o
muzéj -a m, muzéjski -a -o: ~o poslopje, muzéjnik -a m [hrošé], muzeálen -lna -o [-ln-]: ~e zbirke, muzeálec -lca [-lc-] m
múzga -e ž mezga: ob ~i sekan les, múzgast -a -o: ~a vrba, šiba, múzgati -am, múzganje -a s, múzgalica -e ž drevesni sok
múzika -e ž 1. glasba, godba, 2. ~e orglice, múzičen -čna -o, muzikálen -lna -o [-ln-]: ~i instrumenti, muzikálnost -i [-ln-] ž, muzikáličen -čna -o: otrok je ~,

muzikáličnost -i ž, muzikálie -ij ž mn., múzik -a m = múzikus -a m, muzikánt -a m, muzikánt(ov)ski -a -o; muzikántar -ja m, muzikántarski -a -o, muzicirati -am, muziciranje -a s
múža -e ž močvirje, múžast -a -o, múžava -e ž močvirje, múžaven -vna -o, múžnat -a -o močviren
múželj -žlja m, mn. múžlji rezanci, žamanje, iveri, trske, múžljár -ja m: plot iz ~ev iz krajnikov, iz krajevcev
muževen -vna -o: ~ les = mužina -e ž, mužévnost -i ž, mužéti -ím, mužénje -a s = muženéti -ím, múžiti -ím, múženje -a s, múžilnik -a [-yn-] m |orodjel, múžen -a -o mužen
múžik -a m ruski kmet, múžikov -a -o

N

■ [èn / nə] m neskl. in èn -a m: mali n, z vélikim N, z ènom začni, obdelal je besede do èna

■ **predl. I. s tož. kaže smer:** ① *kot predmet glagolskega dejanja (na koga ali kaj?):* meriti ~ zajca, misliti ~ mater, paziti ~ otroka, pozabiti ~ dom, upati ~ plačilo, spomniti se ~ obljubo, jeziti se ~ lenuha, zanašati se ~ besedo, prisegati ~ čast, vaditi koga ~ delo, igrati ~ klavir, ~ kisló cika, ~ belo vleče; lakomen ~ denar, nor ~ knjige, ponosen ~ uspeh, jezen ~ krivice; *predl. na pišemo skupaj z osebnim zaimkom, kadar je poudarek na predlogu:* náme, náte, náse, nánj, nánjo, nánje, nánju; ② *kot prislovno določilo:* a) *kraja (kam?):* iti ~ góro, priti ~ vrh, priti ~ obisk, stopiti ~ stol, položiti ~ mizo, gnati živino ~ vódo, zaviti ~ desno; *samo smer:* iti ~ Ljubljano, ~ Trst, peljati se ~ Maribor; b) *časa (kdaj?):* ~ stara leta je beračil, ~ stara leta dan je prišel, ~ zadnjo uro je rekel; *samo smer (približevanje):* prišel je ~ večer, ~ pómlad, ~ zimo, ~ jésen; c) *načina (kako?):* ~ ves glas kričati, ~ smeh se držati, ~ stroj pisano, ~ paro mleto, ~ prste računati, ~ bukvice moliti, ~ pamet znati, ~ stežaj odpreti, ~ smrt, ~ ječo obsoditi, ~ svojo nevarnost kupiti; ~ smrt bolan,

slep ~ eno oko, lep ~ oko ali ~ videz, ~ upanje dajati, ~ jok mu gre, vse gre ~ dvoje vsaksebi; lagati ~ debelo, pripovedovati ~ dolgo in široko; č) *vzroka (zakaj? čemu?):* ~ jezo piti, priti ~ pomoč, ~ beg nagovarjati, ~ zdravje piti, ~ ogledi iti, streljati komu ~ čast, delati komu ~ veselje, ~ ljubo; d) *mere (koliko? za/ koliko časa? kako dolgo?):* blaga ~ kupe, ~ ostajanje, ~ koše, ~ pretek, ~ cente; ljudi ~ tisoče; ~ deset let v zakup vzeti, ~ veke živeti, ~ leta bo pomnil; ③ *kot prilastek (kakšen? kateri?):* lov ~ zajce, misel ~ mater, upanje ~ plačilo, pot ~ góro, progá ~ Trst, obisk ~ večer, plača ~ mesec, življenje ~ veke, račun ~ prste, mlin ~ veter, obsodba ~ ječo, strel ~ čast vojski, igra ~ klavir; II. *z mestnikom kaže:* ① *predmet (na kom ali čem?):* ~ delu se pozna delavec, ~ prošnji svet stoji, ~ njem je vsa odgovornost, ~ tebi je (°od tebe zavisi), °kaj je ~ ti stvari kaj je s tem; °delati ~ čem ukvarjati se s čim; pridobiti °na ugledu več ugleda si pridobiti; pridobiti °na teži težo ali teže ali pri teži pridobiti; ~ hrani imeti koga; °~ tem mi je (ležeče) do tega mi je; ② *prislovno določilo:* a) *kraja (kje?):* ~ polju dela, ~ vasi gori, živi ~ Gorenskem, ~ cesti je bila nesreča; ~

enem očesu slep, ~ srcu bolan, ~ duši in ~ telesu zdrav; b) *načina* (kako?): ~ lepem, ~ celem si je izmislil, ~ tihem povedati *natihoma*, ~ naglem zboleti *nanagloma*, ~ méhkem sedeti; *nekater*e zveze lahko uvrstimo v več skupin: bolan ~ pljučih (na čem? kje? kako?), nositi ~ glavi, ujeti koga ~ laži, imeti kaj ~ umu; ③ *prilastek* (kakšen? kateri?): fantje ~ vasi, noša ~ glavi, bolezen ~ očem, spomenik ~ grobu, luč ~ mizi, pika ~ i

na- v sestavi: ① z glagoli: a) *meri na predmet*: napasti koga *pasti na koga*, najti kaj *priiti na kaj*, ladja nasede *sede na čer*; b) *pomeni začetek in delnost dejanja*: nalomiti vejo, navrtati sod, narezati palico, nastopiti pot; c) *pove*, da je dosežena neka mera: nalomiti vej, narezati palic, nanositi drv, nasaditi krompirja, nažeti pšenice, vode se nateče; č) v zvezi s povratnim se pomeni, da je dosežena polnost dejanja: najesti se, napiti se, naskakati se, nahoditi se, nagledati se, naspati se, naležati se; ② z imeni (*prid. in sam.*) iz prislovnih zvez: nagroben kar je na grobu, nagrobnik spomenik na grobu, namizna luč za na mizo, nahrbtnik, naprstnik, nagobčnik, naglavna ruta, načelek, naročje; *izpeljanke iz zloženih glagolov*: napitnica (napiti komu), navada (navaditi), nagrada (nagraditi), naskok (naskočiti), nabor (nabrati), naselje (naseliti); v sestavi s pridevniki pomeni manjšo mero lastnosti: naglušen mu gre na gluho, nakisel cika na kiso

ná náta náte *medm.*: ná, tu imaš! ná, kravica, ná! náta papir! ná, zdaj pa imaš! náte, mama!

nabádati -am, nabádanje -a s: srakoper nabada kobilice na trne, nabadáč -a m, nabadálo -a s [orodje], nabadálce -a [-lc-] s [orodje]

nabasáti in nabásati -ášem *gl. basati*: ~ puško nabiti, ~ tobaka v pipo, ~ jabolk v žep, ~ ljudi na voz *natlačiti*, ~ klobaso *nadeti*, ~ vrečo s cunjami *natrcati, nagatiti, naphati*, ~ se najesti *natre*

nabáviti -im (si) *omisliti (si), preskrbeti (si), kupiti*: ~ si novo obleko, denarja, nabáva -e ž, nabáven -vna -o: ~a cena, ~i stroški, nabávka -e ž → *naročilo*,

nakup; nabávljati -am, nabávljanje -a s *naročanje, nakupovanje, nabavljálen* -lna -o [-ln-]: ~a zadruga, nabavljávec -vca *m nakupovavec*, nabavljávka -e ž, nabavljávski -a -o, nabavljív -a -o *se dá nabaviti, kupiti*

nabelíti in nabéliti -im *gl. beliti*: ~ palico, ~ platna, ~ se *navelčati se beljenja*, nabeljáva -e ž *zaseka na drevesu*

naberáčiti -im, naberáčen -a -o: starka se je naberačila, ni si dosti naberačila
nabetáti -ám se, nabetáj -ájte se! nabetál -ála -o, nabetán -a -o: tako se je nabetal, da je komaj dihal >[-bət-]

nabezáti -ám *natrcati gl. bezati*, nabezán -a -o >[-bəz-]

nabíjati -am *gl. nabiti*

nabírati -am, nabíranje -a s: ~ jagode, ~ v sklad za pogorelce, ~ za izlet, ~ koralde na nit, ~ v gube; otrok ga nabira, vsak čas bo zajokal; ljudje se nabirajo, dolgovi se nabirajo, barva se nabira, nabíra -e ž, nabírek -rka m *kar je nabrano*; nabírálen -lna -o [-ln-]: ~a pola, nabírálnik -a [-yn-] m: poštni ~, nabíravec -vca m, nabírávka -e ž, nabíráč -a m, nabírálščé -a s

nabítiti -jem *gl. biti* *bijem*: ~ čevlje za žebliji, obroče ~ na sod = sod ~, na zid ~ *plakativati*, paglavca ~, puško ~; nabít -a -o: ~a, ~o polna hiša, ~i beton *phani*; nabítost -i ž, nabítek -tka m: ~ na čevlju, ~ na davek; nabíjati -am, nabíjaj -te in -ájte! nabíjal -a -o in -ála -o, nabíljanje -a s in nabíjánje -a s: na dražbi ~ *dražiti*, v zvoniku nabíjajo k prazniku, nabíjálen -lna -o [-ln-], nabíjálnik -a [-yn-] m: ~ pri puški = nabíjáč -a m, nabíjáló -a s *bat, tolkač*

nablátiti -im, nabláten -a -o: ~ se

nablebetáti -ám in nablebéčem *gl. blebetati*: dosti neumnosti je nablebetal; ali si se že nablebetal?

nábòb -a m [velik bogataš]

nabòd -òda m *gl. nabosti*

nabòj -òja m: puškin ~, ilovnat ~ [tla, stena], dinamični ~, električni ~, nabòjen -jna -o, nabòjnik -a m *nabijač, nabijálnik*, nabòjnica -e ž *torbica za naboje*, nabòjec -jca m [motorogaj]

nabòr -òra m: vojaški ~, ~ pri obleki, nabòren -rna -o: ~o leto, nabòrník -a m: vojaški ~, nabòrnica -e ž: ovratna ~ *nabran ovratnik* = nabòrek -rka m,

naborišče -a s prostor za vojaški nabor, nabornjak -a m anat.

nabòsti -bòdem gl. bosti, nabodèn -èna -o: na vile ~, ~ metulja na iglo, nabodel ga je zaradi tistega članka, na žico se ~; nabodènec -nca m, nabòd -òda m, nabodína -e ž [rana], nabodálo -a s l. jed: srbsko ~, 2. med.

nabòzec -zca m [sveder]

nabòžen -žna -o: ~ pisatelj, ~o slovstvo, nabòžnost -i ž

nabrátí -bèrem gl. brati: rokavce ~, vojsko ~, ~ usta na jok, letos smo dosti (grozdja) nabrali, ljudi se je nabrala polna hiša; nabral se je povesti; nabrán -a -o: ~a vsota, ~o čelo, ~i rokavi, nabránost -i ž, nabránec -nca m: rokavi brez ~ev

nabrázditi -im naorati, nabrázden -a -o

nabrékniti -nem: sad nabrekne; nabrékel -kla -o, nabréknjen -a -o: ~e žile, ~e ustnice, ~a jetra, ~o zrno, ~o govorjenje, nabréklost -i ž in nabréknjenost -i ž, nabréklica -e ž nabrekla pšenica, nabreklína -e ž; nabrekováti -újem, nabrekovánje -a s; nabrékati -am, nabrekanje -a s

nabrékati -am: ~ koga pretepti, ~ jih komu, ~ se vina

nabrèsti -brèdem gl. bresti: ~ jo komu zagosti

nabréžen -žna -o, nabréžje -a s

Nabrežina -e ž, v ~i, iz ~e, nabrežinski -a -o, Nabrežinci -ev m mn.

nabrisáti in nabrisati -išem gl. brisati: z leskovko ~ koga, pošteno ga je nabrisal ociganil; nabrisan -a -o: ~ človek, ~a britev, nabrisanec -nca m, nabrisanka -e ž, nabrisanost -i ž

nabrit -a -o zvit, prekanjen, nagajiv, zrel, nabritost -i ž

nabřakan -a -o slabe volje, nataknen, nabřskanec -nca m, nabřskanka -e ž, nabřskanost -i ž

nabřakati -am: ~ prsti

nabrusáti in nabrusiti -im gl. brusiti; nabrušen -a -o: ~ nož, jezik, nabrušenost -i ž

nabúhñiti -nem; nabúhel -hla -o = nabúhñen -a -o: ~ slog bombastičen, ~ v obraz, nabúhlost -i ž in nabúhñjenost -i ž, nabúhñjenec -nca m, nabuhlína -e ž = nabuhnina -e ž, nabuhováti -újem, nabúhlež -a m

nabúnkati -am, nabúnkán -a -o: ~ koga s pestmi

nabúitati -am: ~ koga pretepti, ~ drv v peč nametati, ~ se žgancev napokati se, ~ se na pamet; nabúitan -a -o: ~a peč, nabúitanost -i ž: to ni znanje, to je ~

Náce -ta m os. i., Náčetov -a -o, Nácek -cka m os. i., Náckov -a -o

nacedíti -im, nacedíl -íla -o, nacejèn -èna -o in nacedèn -èna -o: ~ vina v čašo; iz soda se je nacedilo še nekaj vina, vina se je nacedil; nacejati -am se, nacejanje -a s: ~ se z vinom

nacépti -im nacépti -im gl. cepiti: ~ poleno, ~ drv, cepičev; nacépljen -a -o: ~ list, nacépljenost -i ž, nacepítev -tve ž

nácija -e ž narod, nacionálen -lna -o [-ln-] naroden: ~i socializem, ~i socialist, nacionalsocialističen -čna -o [-ls-], nacionalnost -i [-ln-] ž narodnost; nacionalizem -zma m, nacionalist -a m narodnjak, nacionalističen -čna -o; nacionalizirati -am, nacionalizácija -e ž, nacionalizácijski -a -o; nacist -a m, nacističen -čna -o, nacizem -zma m; nacifašist -a m, nacifašističen -čna -o, nacifašizem -zma m

nacijáziti -im, nacijázen -a -o: ~ drv za vso zimó, ~ vode na vodnjaku; ~ se naveličati se vožnje, nacijazil se ga je napil, naložil

nacik -a m: vino ima ~

nacmokáti -ám gl. cmokati, nacmokán -a -o: ~ blata na steno, ~ se žgancev

nacvréti -ém gl. cvreti, nacvrt -a -o: gospodinje so nacvrle boba

načákáti in načákati -am se gl. čakati, načákan -a -o: to sem se načakal pri zdravniku, v trgovini

načebnrjáti -ám gl. čebnrjati: ~ komu polna ušesa

načéčkáti -ám gl. čečkati, načéčkán -a -o >[-čč-]

načélek -lka [-lk-] m = načélje -a s načelni okrasek, šapelj, diadem, načélen -lna -o [-ln-] kar je na čelu; načélje -a s glava pisma, akta

načélo -a s princip: narodnostno ~, načélen -lna -o [-ln-]: ~a rešitev, ~a obravnava, ~ človek, načéloma prisl. = načélnó, načélnost -i ž, načélnéž -a m

načelováti -újem (°načeljévati), načelúj -te! načelováł -ála -o: ~ oddelku, gasivcem, načélnik -a [-ln-] m: postajni ~, načélnica -e [-ln-] ž, načélniški -a -o [-ln-],

načelništvo -a [-ln-] s = načelstvo -a [-ls-] s predsedstvo
 načénjati -am, načénjanje -a s: ~ hlebce, vprašanje, star prepír
 načepéríti -im se, načepérjen -a -o, načepérjenost -i ž
 načesáti -česem gl. česati: ~ prahu z glave, načesníti -česnem in načesníti -nem gl. česníti: ~ si noht
 načéti -čnem načéno in načno, načni -íte! načél -a -o, načét -a -o: ~ vprašanje, novo poglavje, hlebec, prihranke, načétek -tka m = načétje -a s začetek, načéstost -i ž
 načézen -zna -o: ~a cena, pogodba
 načíčkati -am nagízdati; načíčkan -a -o: ~o dekle
 načín -a m: na ta ~, na vsak ~, na svoj ~, ~ obravnavanja; delovni ~ → ~ dela; tvorni, trpni, srednji ~ slov., načínoven -vna -o: ~i prislov
 načítan -a -o, načítanost -i ž
 načínáti -im, načénjen -a -o: ~ verigo
 načíčkáti -ám načéčkati gl. črčkati: ~ kaj
 načít -a m: gospodarski, ureditveni ~, vezalni ~ el., ~ narediti, doseči, preseči, uresničiti, po ~u, brez ~a delati, biti v ~u, to mu ne gre v ~, načítek -tka m obris, skica, načíten -tna -o: ~o gospodarstvo, načítnost -i ž, načítati -am narísati, koncipirati: ~ drevo narezati mu skorjo; načítkati -am šrafírati, načrtováti -ujem narísovati, načrtováł -ála -o, načrtováňje -a s, načrtovávec -vca m, načrtoválen -lna -o [-ln-]: ~e naloge geom.; načrtávati -am, načrtávanje -a s
 nad predl. I. s tož. izraža ① smer v prostoru (kam?): zleteti ~ drevo, iti ~ sovražnike, iti ~ vás; ② mero v času (kako dolgo?): ~ eno uro, ~ en dan; ③ mero sploh (koliko?): ~ polovico, ~ 100 din, ~ vse druge jo ima rad; skupaj píšemo: nádrme, nádtje, nádenj [nádnj], nádsje, nádnjo, nádnju, nádnje; II. z or. izraža ① predmet nekaterih glagolov: jeziti se, znesti se ~ kom na koga, veseliti se ~ kom, gospodovati ~ kom; zgliedovati se, pohujšati se, zavzeti se ~ čim; ② določilo kraja (kje?): leteti ~ drevsom, stanovati ~ mlinom, luč visi ~ mizo; ③ prilastek (kateri? kakšen?): hiša ~ gozdom, pot ~ vasjó, lina ~ vratí, streha ~ glavó

nad- predp. ① rabi v krajevnem pomenu: nadstréšek, nadvóz; nadmórski, nadnaráven, nadtrebúšen, nadvráten, nadzémeljski; ② izraža višjo stopňjo v besedah, narejenih po tujem zgledu: nadáňgel, náđčlóvcek, náđškóť, nádučítelj, nádvójvoda; vendar se rajši izogíbamo taki rabi; °nadmóčen premočen, °nadglasováti preglasovati, °nadvladáti prevladati; nad- ima stranski poudarek zlasti v umetnih tvorbah ali v emfazi; bolj ko je samostalnik domač, bolj nad- izgublja poudarek
 náda -e ž up, upanje; nadobúden -dna -o (°nadebuden); °nadépoln -a -o [-un-] náde poln, poln nad, °nádati -am se nádejati se, upati
 náda -e ž jekleno zrno, rezilo pri orodju; gl. tudi naditi
 Náda -e ž, Nádin -a -o
 nadáňňjen -a -o: rožnato ~
 nadáľje prisl. dalje, naprej
 nadaljeváti -ujem, nadaljúj -te! nadaljevál -ála -o, nadaljeváňje -a s: začeli smo s predavanjem, nadaljevali z debato, ~ debato; nadaljeválen -lna -o [-ln-]: ~a šola, nadaljevávec -vca m
 nadáľňji -a -e: ~a preiskava traja naprej; brez ~ega → seveda, kajpak, takoj, přecej, kar; do ~ega → začasno, do preklica, do nove odredbe, dokler se drugače ne odloči, za zdaj
 nadáňgel [-el] -a m arňangel, nadáňgelov -a -o, nadáňgelski -a -o [-ls-]
 nadáňji -a -e: ~a voda na dnu, podzemeljska
 nadárblna -e ž = nadárba -e ž přebenda, benefícij, nadárbenik -a [-bən-] m, nadárbinski -a -o: ~o premoženje
 nadárjen -a -o: ~ umetnik, ~ za jezike, nadárjenost -i ž, nadárjenec -nca m, nadárjenka -e ž
 nadáv -áva m = nadávek -vka m ažio, ara
 nadbrádec -dca m bot.
 nadčasen -sna -o, nadčasoven -vna -o in nadčasóven -vna -o: ~a vrednost umetnine
 náđčlóvcek -éka m človek in pol, náđčlóvčski -a -o: ~i napori
 náđčúten -tna -o česar ne moremo dojeti s čúti, transcendentalen, náđčútnost -i ž
 náđđiakón -a m prvi diakón, arhidiakón
 naddúren -rna -o nadvráten: ~a policá, naddúrje -a s sleme, naddúrník -a m preklada

nadegáti -ám, nadegáj -ájte! nadegál -ála -o, nadegán -a -o: ~ drv v peč
 nádejati -dejam se, nádejanje -a s: Človeka zadene nesreča, ko se je najmanj nadeja, nádeja -e *ž upanje*
 nadejati in nadéti nadémem *gl.* dejati: ~ konju brzdo, ~ komu verige
 nadélati -am: ~ cesto nasuti, popraviti, ~ se česa utruditi se s čim, ~ se ga (vina, žganja) napiti se ga; nadélan -a -o: ~a cesta, ~ človek, nadélanost -i *ž*; nadelávati -am, nadelávvanje -a s; nadelováti -ujem *gl.* delovati
 nádenj *gl.* nad I ③
 nadéti -dénem *gl.* deti, nadét -a -o: ~ klobuček, ~ komu zbadljivo ime; nadévati -vam in -vljem, nadévvanje -a s: ~ klobase, nadév -éva m: ~ za potico, nadeválnik -a [-un-] m l. ~ za klobase, 2. z ~om nadevamo jermen na jermeno, nadevác -a m kdor klobase nadevlje nadeževáti -úje: nadeževalo je poln škaf vode, nadeževalo se je >[-džž-]
 °nadglasíti -ím preglasíti, °nadglasováti -ujem preglasováti
 nadgláven -vna -o: ~a točka, nadglavišče -a s zenit
 nadgléženjaki -a -o [-žanj-]
 nágozdár -ja m → višji gozdar
 nadgróben -bna -o nagroben
 nadhájje -a s podstrešje
 nadihati -am, nadihan -a -o: ~ sobo, da je kar zatohla, ~ se dobrega zraka
 nadihníti -nem; nadihnjén -a -o: rdeče ~ cvet, nadih -a m: ~ na steklu, na slivah
 nadímati -am in -mljem se napenjati se; *gl.* tudi naduti
 nadímíti -im z dimom napolniti
 nádméntr -ja m → višji inženir
 nadír -ja m zemeljsko podnožišče
 nadírati -am, nadiranje -a s: zmeraj ga ni treba ~; *gl.* tudi nadreti
 nádti -im jekliti, napraviti orodju jekleno zrno ali rezilo, náden -a -o, nádenje -a s: kovač nadi cepin, nádo -a s jekleno zrno, rezilo pri orodju, náda
 Nadíža -e *ž* [reka], nadíški -a -o
 nadkolénski -a -o: ~a kost = nadkolénka -e *ž*, nadkolénke -énk *ž mn.* [nogavice], nadkolenice -íc *ž* škornji čez kolena
 nadkolésen -sna -o: ~a voda
 nadkomóčen -čna -o [-uč-]: ~a kost nadlahtnica
 nadkopíten -tna -o: ~a kost

nadkriliti -im → prekositi, preseči, posekati, povzpeti se nad kaj, nadkriljeváti -ujem → prekašati, presegati
 nádkrmár -ja m → prvi krmár
 nádkúhar -ja m → prvi kuhár
 nadláket -kta m, nadláhet -hti *ž*, mn. nav. nadlahtí *ž*, nadláhten -tna -o: ~a kost = nadláhtnica -e *ž*, nadláhtje -a s
 nadléžen -čna -o nadobisten: ~a žleza nadobistnica
 nadléga -e *ž*: ~o delati komu, v ~o ali za ~o biti, nadléžen -zna -o: ~ biti komu, nadléžnost -i *ž*, nadléžnež -a m = nadléžnik -a m, nadléžnica -e *ž*
 nadlégovati -ujem, nadlégovanje -a s in nadlegováti -ujem, nadlegúj -te! nadlegováł -ála -o, nadlegovánje -a s: ~ koga s prošnjami, nadlegovávec -vca m, nadlegovávka -e *ž*
 °nadléžen -zna -o pristojen, °nadléžnost -i *ž* pristojnost
 nadlíčje -a s prt za na glavo (pri mrlíču)
 nadlísec -sca m bot. mandragora = nadlíšček -čka m
 nadlóga -e *ž*: v ~ah biti, za ~o biti komu, ~ ga tare, ti si mi prava ~! nadlónžen -zna -o: od rojstva ~ človek = nadlónžnež -a m, nadlónžnik -a m, nadlónžnica -e *ž*, nadlónžnost -i *ž*
 nádlóvec -vca m → višji lovec
 nádmé *gl.* nad I ③
 °nádméra -e *ž* presežek, nameček pri meri
 °nádmóč -i *ž* premoč, °nadmdóčen -čna -o premočen, močnejši, v premoči
 °nadmodríti -ím premodríti, premotiti, preslepiti, prelisicíti
 nadmórski -a -o: ~a višina absolutna
 nadnaráven -vna -o, nadnarávnost -i *ž*
 nádnjo, nádnju, nádnje *gl.* nad I ③
 nadobíst -i *ž*, nadobisten -tna -o, nadobistnica -e *ž* [žleza]
 nadobláčen -čna -o: ~a luč
 nádoblást -i in -i *ž* → (vrhovna) oblast nad čim, premoč
 nadobzórnica -e *ž* [zvezda]
 nadóčnik -a m jelenov parožek
 nadodáti -ám: k merniku mu je še nadodal
 nadójiti -ím, nadójil -fla -o, nadójén -čna -o
 nadoknádti -ím → nadomestiti, dodati, pridejati (kar manjka), popraviti (škodo), pristoriti
 nadoknják -a m okenska preklada
 nadólbeti -bem, nadólbén -a -o: luknja je le nadolbena, pet lukenj ~ >[-ub-]

nadomestiti -im, nadomesti -ite! nadoméstil -ila -o, nadomesčen -ěna -o in nadoméstiti -im *s stal. poud.*: ~ koga v službi; ~, kar je kdo zamudil; zbugo, škodo ~; nadoměstek -tka *m* *surogat*: ~ kave, nadomestflo -a *s*, nadomestítev -tve *ž*, nadoměstěn -tna -o: ~i deli, ~e volitve, ~a korenina *adventivna*, nadoméstnik -a *m*, nadoméstnica -e *ž*, nadoméstljiv -a -o, nadoméstljivost -i *ž*; nadoměstčati -am, nadoměstčanje -a *s*, nadoméstováti -újem, nadoméstovál -ála -o, nadoméstovánje -a *s*, nadoméstovávéc -vca *m*

nádpastír -ja *m* → *višji pastir*

nádpázník -a *m* → *višji pazník*

nádpís -a *m*, nádpísen -sna -o

nádplicěje -a *s* *anat.*

nádplođen -dna -o *bot.*: ~ cvet

nádpolovičen -čna -o: ~a večina, nádpolovičnost -i *ž*

nádporóčník -a *m*, nádporóčníski -a -o

nádpřázník -a *m* = nádpřáže -a *s* *stvb.*

nádpregléd -ěda *m* *superarbitracija*, nádpregléděn -dna -o: ~a komisija, nádpreglédník -a *m*, nádpreglédníski -a -o

nádpřijem -ěma *m* *tel.*, nádpřijěm -mna -o *tel.*

nádpřilicěje -a *s*, nádpřilicěn -čna -o: ~o stanovanje

nádrábljati -am, nádrábljanje -a *s*; *gl. tudi* nadrobiti

nádrás (t)el -s(t)la -o *bot.*: ~a plodnica

nádrástiti -im: ~ psa na koga

nádréalizem -zma *m* *surrealizem*

nádréditi -im, nádrédi in nádrédi -ite! nádrédil -fla -o, nádrějen -ěna -o, nádrěden -dna -o: *slov.* ~i stavek, nádrědnost -i *ž*;

nádrějati -am, nádrějanje -a *s*

nádréti -děrem in -drēm *gl. dreti*, nádrť -a -o: smole ~, ~ koga *nahrulliti*; *gl. tudi* nadirati

nádrgniti in nádrǵniti -nem *gl. drgniti*, nádrǵnjen -a -o: ~ listja, ~ si denarja, ~ se česa (na pamet) *mehanično se naučiti*

nádroben -bna -o *podroben*, *natančen*: ~a raziskava, kritika, ~o preiskati, opisati, razložiti, nádrobnost -i *ž* *detalj*; *vendar* na drobno *mleti drobnó*

nadrobíti -im *gl. drobiti*, nádróbil -fla -o, nádrobljen -ěna -o: ~ kruha v kavo, ~ jo komu *zagosti*, *napovedati jih komu*, nádrobitev -tve *ž*; *gl. tudi* nadrabljati

nádše *gl. nad I* ③

nádštávba -e *ž* → *nadzidek*, *vrhnja stavba*
nádstěbrě -à *s* in nádstěbrje -a *s* *glava stebra* > [-stěb-]

nádstražník -a *m* → *višji stražník*

nádstřěšek -ška *m*: čelni, vratni ~, nádstřěje -a *s*, nádstřěšen -šna -o, nádstřěsnica -e *ž* *nádstřěje*

nádstřopje -a *s*: hiša v eno ~, polovično ~ *mezanin*, nádstřopěn -pna -o, nádstřopník -a *m* | *greda* |

nádsvětěn -tna -o *nadzemeljski*

nádsvětník -a *m* *višji světník*, nádsvětěníski -a -o: ~a část, nádsvětěníštvo -a *s*
nádsškóf -ófa *m*, nádsškófov -a -o, nádsškófovski -a -o, nádsškófija -e *ž*, nádsškófijski -a -o, nádsškófijstvo -a *s*
nádsštevilen -lna -o [-ln-]: ~ zlog, nádsštevilenost -i [-ln-] *ž*

náďte *gl. nad I* ③

nádučítel -a *m*, nádučíteljev -a -o, nádučíteljski -a -o

nádúha -e *ž*: srčna, pljučna ~, nádúšen -šna -o = nádúšljiv -a -o, nádúšljivec -vca *m*, nádúšljivka -e *ž*, nádúšljivost -i *ž*, nádúhovka -e *ž* *bot.*

nádúti -im *dulec napraviti*: klobuk ~, ~ se *šobo napeti*, nádúljen -a -o *nejevoljen*, *nasajen*, *nataknen*

nádúren -rna -o *čezuren*: ~o delo, nádúra -e *ž* *ura nad določenim časom*, nádurnína -e *ž* | *príspevek* |

nádúti nádújem in nádměm *napihnúti*, nádúj -te in nádmí -ite! nádúl -a -o, nádút -a -o, nádútež -a *m*, nádútost -i *ž*

nadvíg -a *m* *relief*, nadvížen -žna -o *reliefen*: ~a podoba

nádvládá -e *ž*, °nádvládati -am *zmoči koga ali kaj*, *prevladati*, *obvladati*, *premagati*, °nádvladováti -újem *premagovati*, *obvlad(ov)ati*

nádvóden -dna -o: ~e stavbe, ~i del rastline

nádvójdva -a in -e *m*, nádvójdvodov -a -o, nádvójdvodinja -e *ž* | *osebaj* |, nádvójdvodinjin -a -o, nádvójdvodski -a -o, nádvójdvodstvo -a *s*, nádvójdvodina -e *ž* | *dežela* |

nádvóz -óza *m*, nadvóžen -zna -o: ~a pot *nadvrátěn* -tna -o: ~a lina, nadvrátěnik -a *m* *nadvratna preklada*

°nádvórnost -i *ž* *presežna vrednost*

nadvšě [-us- / -us-] *poud. prisl. posebno, zlasti, najbolj*: ~ rad je pel, ~ lep, ~ je

ugajalo petje; *vendar*: ta je nad vse druge, tega imam rad nad vse (druge), povzpel se je nad vse

nadzémen -mna -o = nadzémeljski -a -o [-máj-]: ~a stavba; nadzémlje -a s

nadziden -dna -o: ~a strešica, nadzidek -dka m, nadzidje -a s; nadzidáti in nadzídati -am gl. zidati, nadzidan -a -o, nadzidováti -újem, nadzidovávanje -a s = nadzidávati -am, nadzidávvanje -a s, nadzidáva -e ž

nadzírati -am nadzorovati, paziti na koga, na skrbí imeti koga, nadziranje -a s nadzorovanje, nadzorstvo, nadzirátelj -a m paznik, nadzirálen -lna -o [-ln-]

nadzór -óra m, nadzórén -rna -o: ~i odbor, ~a oblast, nadzórnik -a m inšpektor, nadzórnica -e ž inšpektorica, nadzórniški -a -o: ~i svet, nadzórništvo -a s inšpektorat, nadzórstvo -a s inšpekcija, nadzórstven -a -o [-stván-]: ~a oblast; nadzorováti -újem, nadzorúj -tel nadzorová -ála -o, nadzorovávanje -a s, nadzoroválen -lna -o [-ln-], nadzoroválnica -e [-ln-] ž

naeléktriti -im, naeléktrén -a -o, naeléktrénje -a s, naelektrítev -tve ž

naenkrat in naenkrát *prisl. koj, kar, hipoma, mahoma, hkrati, na mah*

náfta -e ž kameno olje, náftén -tna -o: ~a posoda, ~i vrelci, ~o polje, ~i vod = naftovód -óda m; naftól [-ól] -a m, naftén -a m kem.

naftálin -a m, naftálinov -a -o: ~ duh duh po naftalinu

nág -a -o in -ó -í -é -á, dol. nági -ega, *prim. bolj nág*: na pol ~, sleči koga do ~ega; nágec -gca m 1. *nag* človek, 2. *nagota*, nágest -i ž = nagóta -e ž, nagóten -tna -o

nagájati nagájam, nagájaj -ájte! nagájál -ála -o, nagájánje -a s in nagájati -am s *stal. poud.*: delo, kašelj mu nagaja, nagajajo mu z dekletom, nagajív -a -o, nagajívéc -vca m, nagajívček -čka m, nagajívka -e ž |oseba, pesem|, nagajívost -i ž, nagajívski -a -o

nagájka -e ž |usnjen bič|: udarec z ~o

nagánjati -am, nagánjanje -a s: ~ lenuha k učenju, kašelj ga naganja; naganjávéc -vca m, naganjác -a m, naganjávka -e ž

Nagasáki -ja m |mesto na Japonskem|, nagasáški -a -o

nagátiti -im (*nagačiti); nagáčen -a -o: ~a ptica, nagáčenost -i ž

nágel [-əu] -gla -o, *prim. náglejši -a -e, prisl. náglo, náglej(š)je*: ~a smrt, ~a sodba = ~i sod, ~e jeze biti, na ~em se je zgodilo, nágloma *prisl. nanagloma, na naglo*, náglíč *prisl. naglo, náglóst -i ž, náglíca -e ž*: ~ ni dobra, z ~o, brez ~e kaj narediti, v največji ~i je odšel; náglež -a m; nágliti -im se, nágljenje -a s

nágelj -na m, nágeljc -a m = nágeljček -čka m, nágeljnov -a -o: ~ cvet, ~e žbice, nágeljnast -a -o >[-gálj-]

nagibati -am in -ljem gl. gibati, nagibanje -a s: ~ glavo, ~ koga na kaj, k čemu; dan se nagiblje, k bolezní se ~, Carigrad se je nagibal k razkolu (°Carigrad je nagibal); nagibálen -lna -o [-ln-], nagibávec -vca m; nagib -a m: iz lastnega ~a sam od sebe, nagíbljaj -a m, nagíben -bna -o: ~i kot; nagíbováti -újem, nagíboválen -lna -o [-ln-]

nagízati -am nališpati

naglás -ása m *poudarek, akcent*, naglásek -ska m, naglásen -sna -o: ~o znamenje; naglasíti -ím *poudariti*, naglási -íte! naglásil -fla -o; naglášen -éna -o: ~ zlog, ~a misel → *poudarjena*, naglášenost -i ž; naglášati -am, naglášanje -a s, nagláševáti -újem, nagláševánje -a s, nagláševálen -lna -o [-ln-], nagláševávec -vca m

naglás *prisl. na glas, glasno*: ~ govoriti nagláven -vna -o 1. ~i jarem, ~a ruta, ~a uš, 2. *poglaviten*: ~i greh, nagláveje -a s *kar se nosi na glavi*, naglávka -e ž 1. *bot.*, 2. *ruta*

naglodáti in naglódati -am in -glójem gl. glodati: naglodana kost, zajec je naglodal veliko drevesc, v kašči so se miši lahko naglodale

naglušén -šna -o = naglúh -a -o, naglúšnost -i ž = naglúha -e ž, naglúhost -i ž, naglúšnik -a m, naglúšnica -e ž

nagnáti -žénem, nažéni -íte! nagnál -ála -o: ~ psa, ~ koga k delu, ~ veliko živine na semenj, na vodo ga nažene; nagnán -a -o: ~i sneg *zameti*

nagnéčen -a -o: dvorana je ~a, *nabito polna*

nagnésti -gnétem gl. gnesti, nagnetén -éna -o: ~ testa za pet hlebcev, veliko ljudi se je nagnetlo v sobo

nagníti nágneem, nágni -íte! nágnil -fla -o, nággnjen -a -o, nággnjenje -a s in nággniti -nem s *stal. poud.*: ~ glavo, ~ sod,

~ koga k čemu *ali* na kaj, ~ se čez zid, dan se je nagnil; nágnjenost -i ž: ~ k boleznim

nagníti -gnijem začeti *gniti*, nagnil -a -o; nagnit -a -o: ~o sadje, jabolko, nagnilost -i ž = nagnitost -i ž; nagnívati -am, nagnívanje -a s

^o**nagnój** -dja *m negnoj*

nagnójtí -im *gl.* gnojiti, nagnójil -ila -o

nagnúsén -sna -o, nagnúsnost -i ž, nagnúsiti -im, nagnúsnež -a *m*, nagnúsница -e ž

nagóbník -a *m*, nagóbníški -a -o: ~i jermenček

nagódba -e ž *zg.*: avstro-ogrska ~

nagódití -im, nagódi -ite! nagódil -ila -o 1. *storiti, prizadeti*: ~ komu škodo, sitnost, 2. *zgoditi se*: nagodi se *zgodí se po naključju*, nagóda -e ž *naključje*, nagóden -dna -o *naključen, slučajan*, nagódoma *prisl. po naključju*

nagoljufátí -ám *gl.* goljufati: ~ koga, celo premoženje si je nagoljufal

nagomíliti -im *nakopíčiti*, nagomíljen -a -o

nagón -óna *m*: hranilni, spolni, ploditveni ~, nagónski -a -o

nagonítí -gónim *gl.* goniti, nagonjen -a -o: ~ živine, ~ vode iz vodnjaka, živina se nagoni

nagósti -gódem *gl.* gosti: nagodel mu jo je, godec se je nagodel

nagóstítí -im *gl.* gostiti, nagóstil -ila -o: ko se kozel nagosti, grm pusti

nagovorítí -im *gl.* govoriti, nagovóril -ila -o, nagovorjen -éna -o: ~ koga k čemu *ali* na kaj, govornik se je nagovoril, nagovorjénc -nca *m*, nagóvor -a *m*, nagóvoren -rna -o; nagovárjati -am, nagovárjanje -a *s*, nagovarjavec -vca *m*, nagovarjávka -e ž, nagovarjálen -lna -o [-ln-]

nagrábtí *in* nagrábati -im *gl.* grabiti: ~ sena, ~ si denarja, nagrábek -bka *m*

nagrádtí -im, nagrádi -ite! nagrádil -ila -o, nagrâjen -éna -o: ~ učenca z lepo knjigo; nagrâjénc -nca *m*, nagrâda -e ž: ~o razpisati, dobiti za kaj, razpisati ~o na koga *na njegovo glavo*, nagrâden -dna -o: ~o tekmovanje; nagrâjati -am, nagrâjanje -a *s*

nagrbánčítí -im, nagrbánčen -a -o: ~ čelo, nagrbánčenost -i ž; nagrbati -am = nagrbiti -im, nagrbljen -a -o

nagrébtí -grébem *gl.* grebsti, nagrebén -éna -o: ~ prsti, nagrebati -am; na-

greníti -grénem, nagrêni -ite! nagrênil -ila -o: nagrenil je velik kup

nagrétí -gréjem, nagrêvati -am: ~ napajalno vodo v grelniku *stroj*.

nagrísti -grizem, nagrizen -a -o: jabolko ~, miš je nagrízla vse polno papirja; nagríz -a *m*, nagrízek -zka *m*, nagrizen -zna -o; nagríziniti -nem, nagríznen -a -o; nagrízováti -újem: polhi nagrízujejo sadje

nágrlin -a *m bot.* *nagelj*: divji, turški ~

nagrmádtí -im ("nagromaditi), nagrmáden -a -o: ~ si dela

nagrnítí *in* nagrniti -nem, nagrnil -a -o *in* -ila -o, nagrnjen -a -o: ~ si česa *na kup spraviti*, nagrnilo se je vse črno ljudi

nagrbén -bna -o: ~i kamen, govor, nagrbénica -e ž 1. *nagrobna pesem*, 2. *cvetlica na grobu*, nagrbénik -a *m*, nagrbéníški -a -o: ~i napisi

nagubátí -ám *in* nagúbati -am *gl.* gubati, nagúban -a -o *in* nagubán -a -o, nagúbanost -i ž *in* nagubánost -i ž; nagubánčítí -im, nagubánčen -a -o: ~ čelo, nagubánčenost -i ž

nagúlítí *in* nagúlití -im *gl.* guliti, nagúljen -a -o: *znč.* ~ koso *nadrgniti, nabrusiti*, ~ koga *prepesti*, ~ se česa *ali* kaj *naučiti se na pamet brez umevanja*, nagúljenost -i ž

nahájati -am *večkrat najti*: planike nahajajo po gorah, planike se nahajajo po gorah *jih nahajamo*; pošta °se nahaja pol ure od tod *je*, kje °se je nahajalo staroslovansko svetišče? *je stalo*, tu doli °se nahaja prekrasno polje *leži*; nahajališče -a *s najdišče, hranišče*: ~a rastlin, ~ rokopisa

nahítroma *prisl.* *hitro, na hitro, na hitrico*

nahládtí -im se, nahládil -ila -o, nahlâjen -éna -o

náhod -óda *m*: senski ~, ~ dobiti, imeti, nahóden -dna -o: ~ bolnik, nahódnost -i ž, nahódnica -e ž *bot. geranija*

nahodítí -hódim se *gl.* hoditi, nahójen -a -o *utrujen od hoje, naveličan, sit hoje*

nahódoma *prisl.* *nepričakovano*: ~ koga srečati

nahránítí *in* nahrániti -im *gl.* hraniti 1. ~ koga *nasíiti*, 2. ~ kaj *privarčevati, nahránítev -tve ž*

nahráptí -im *narediti hrapavo*, nahrápljen -a -o: ~ pilo

nahrbten -tna -o, nahrbtenik -a *m oprtnik*

nahruliti in nahruliti -im *gl.* hruliti: ~ koga **Náhtigal** [-al] -a *m.*, **Náhtigalov** -a -o: ~e razprave

nahuditi -im, **nahúdi** -íte! **nahúdil** -fla -o in **nahúdíti** -im *s stal. poud.*: vedomec človeka raztrga ali mu drugače nahudi **nahújskati** -am: ~ psa na koga, ~ ljudi, nahújskanost -i *ž*, nahújskanec -nca *m* **nahváliti** in nahváliti -im *gl.* hvaliti: nisem ga mogel ~

naiven -vna -o *prostosrčen, otročji, preprost*, naivnost -i *ž* **preproščina**, naivnež -a *m*, naivnica -e *ž*, naivka -a *ž*

naj [naj / náj] ① *z naj delamo železnik*: Vsi ~ si v róke sežejo! ~ bo! ~ bi bil delal! ~ ti pošljem prepis? Velel je, ~ gredo; *eliptično se lahko rabi brez glagola*: »Rekel je, da pojde od hiše.« »Kar ~«! — »Tožil bo.« »~!« ② *dopustni veznik*: ~ si še tako prizadeva, nikoli ne bo nič dosegel *čeprav*; pojdem, in ali pa ~ se na glavo postavi

naj -dela *presežnik iz primernika*: najlepší, najbóljši, najbólje, najvč; *pritika se tudi prid. in prisl., ki se sicer ne stopnjujejo*: najpřvi, najpřvo, najpřvič, najnapřvo, najpřvi, najzádni, najzádne, najzgórnji, najspódnji, najspřédnji, najkrájnji; *zaradi pomena je naj- pogosto poudarjen, vendar je to emfatični, ne slovnični poudarek, zato ga tukaj zaznamujemo le, kadar je prevzel vlogo besednega poudarka*

najáda -e *ž* *vodna nimfa, povodna vila* **najáviti** -im → *naznaniti, napovedati*: ~ se → *napovedati se, zglasiti se, priglasiti se, oglasiti se*

najbólj ali **nájbolj** *pres. prislova zelo*: ~ tepen, črn

najbólj(š)e *pres. prislova dobro*: kdo zna ~? **nájbrž** *prisl. izraža verjetnost brez pre-sežnosti*: ~ ga ni doma vse kaže, da ga ni doma, menda, bržda ga ni doma

najdálje, **najdlje** ali **najdálj** *prisl.*; *gl. tudi dalj, dalje, dlje*

nájdba -e *ž gl.* najti

nájdenec -nca *m gl.* najti

najémati -am in -ljem, **najémaj** -te in **najémli** -te! **najémal** -a -o, **najémanje** -a *s*: ~ delavce, posojila, najemávec -vca *m*, najemávka -e *ž*

najemáti **najémlijem**: **najemal** je za sto tisoč **najésti** -jem *gl.* jesti: nekaj je najedlo jabolka, ~ se krompirja, **najédati** -am,

najédanje -a *s*: rja **najeda** železo, ves dan ga že **najeda zbada**

najéti **najámem** in **nájmem**, **najémi**, **najmi** in **nájmi** -íte! **najél** -a -o, **najét** -a -o: ~ delavce, stanovanje; na njivah imajo **najete** (delavke), **najétnik** -a *m*, **najétje** -a *s*: ~ posojila; **najém** -éma *m*: v ~ dati, v ~ vzeti, v ~u imeti, **najémem** -mna -o: ~a pogodba, **najemnína** -e *ž* = **najémščina** -e *ž*, **najemnínski** -a -o, **najémnik** -a *m* 1. *kdor vzame kaj v najem*, 2. *vojak*; **najémnica** -e *ž*, **najémniški** -a -o: ~a vojska; **najemljív** -a -o; **najemodajávec** -vca *m*, **najemojemávec** -vca *m*

najézdnik -a *m zool.*: črni ~, **najézdnica** -e *ž zool.*

naježiti -im, **naježi** -íte! **naježil** -fla -o, **naježen** -éna -o in **naježiti** -im *s stal. poud.*: **bodice** ~, ves se je **naježil**, **obrvi** so se mu **naježile**, **naježenost** -i *ž* in **naježenost** -i *ž*, **naježévka** -e *ž* [mišica]

nájln -a -o *svoj. z. za 1. os. dv.*

nájlon -a *m* [tkanina iz umetne snovi], **nájlnski** -a -o iz **najlona**, **nájlonke** -nk *ž mn.* [nogavice]

najmánj ali **nájmanj** *prisl., pres. od malo*: **napisal** je ~ (koliko?); ~, kar lahko zahteva; ~ to moraš storiti vsaj; **najmánjkrat** *prisl.*, **najmánjkrate** -tna -o: ~a premoč

najmánj(š)e *prisl., pres. od majhno*: **pisal** je ~ **najdrobneje** (kako?)

nájpoprej *prisl. najprej*

nájposlej *prisl. nazadnje, najkasneje*

nájpprej in **nájpred** *prisl.* = **nájpoprej** in **nájppred** *prisl.* = **nájprvo** *prisl.*, **nájnapřvo**, **najpřvič**, **najpřvi**

nájst *vez. čeprav*: ~ je bil še tako močan, **skale** vendar ni mogel premakniti

nájti **nájdem**, **nájdi** -te! **našel** -šlá -ó in -ò in **našel** -šlá -o (***nájdel** -dla -o), **nájden** -a -o, **nájdenje** -a *s*: ~ milost v rjegovih očeh, ~ priznanje, upoštevanje, poslušna ušesa, ~ se s prijateljem; v sobi je našel vse v redu, ~ smrt *umreti*, *pasti v boju*, °to je našlo odobrenje pri večini to je *večina potrdila*; **nájdenec** -nca *m*, **nájdenček** -čka *m*, **nájdenka** -e *ž*, **najdenína** -e *ž* **nagrada najditelju**, **najdenišnica** -e *ž* **zavod za najdence**, **najditelj** -a *m*, **najditeljica** -e *ž*, **najdljív** -a -o, **najdišče** -a *s*, **nájdba** -e *ž*

najvět *in* **nájveč** *prisl.*, *pres. od veliko ali mnogo (koliko?)*, **najvětčkrat** *prisl.*, **najvětčkrat** *-tna -o*

največ(je) *prisl. pres. od veliko (kako?)*: ona piše ~ *z največjimi črkami*

najzádni *in* **nájzadnji** *-a -e*, **najzádnič** *prisl.*, **najzádne** *prisl.*

nák ali náka *nikalni prisl.*: ~, tega pa ne! **nák(a)**, ni res

nakacáti *-ám*: celo stran je nakacal

nakáčiti *-im*: to ga je nakačil *razjezil*, ~ *britev nabrusiti*

nakadíti *-im*, **nakádi** *-íte!* **nakádil** *-íla -o*, **nakájén** *-áa -o*, **nakájénost** *-i ž*

nakálati *-am* *nacepiti*, **nakálan** *-a -o*: ~ *drv za ves teden*

nakaníti *-ánim*, **nakánjen** *-a -o*: *nakanil je odpotovati*; ti *hudirji so mi nakanili*, da ne bom *nikdar več prav zdrav*, **nakána** *-e ž* *namen, zvijača*

nakápáti *-am in -l'em* *nakopavati*, **nakápa** *nje -a s*: *gnoj ~, krompir za sproti ~*

nakápati *-am in -ljem* *nakapljati*: *pol škafa je nakapalo iz soda*; **nakapljáti** *-ám gl.* *kapljati*: *vosek se je nakapljal od sveče*

nakapnána *-e ž* *[kapnik]*

nakar *prisl.* → *potem, nato*

nakáza *-e ž* = **nakázen** *-zni ž* *pokveka, spaka*, **nakázen** *-zna -o* *pokvarjen, spáčen, pokvečen*: ~ *grdoba*, ~ *o zmrsene coprnice*, **nakáznik** *-a m* *pokveka*, **nakáznost** *-i ž*

nakázáti in **nakázati** *-kážem gl.* *kazati*: ~ *vsebino*, ~ *denar*; ni *povedal vsega*, le *nakazal je*, ~ *v izplačilo*; **nakáznica** *-e ž*: *poštna ~*, **nakázilo** *-a s*, **nakázilen** *-lna -o [-ln-]*: ~ *i nalog*; **nakazováti** *-újem*, **nakazúj** *-te!* **nakazováł** *-ála -o*, **nakazovánje** *-a s*, **nakazoválen** *-lna -o [-ln-]*, **nakazovávec** *-vca m*, **nakazovávka** *-e ž*, **nakaznána** *-e ž* *pristojbina za nakazilo*

nakázáti *-im* *pokvariti*, *nekoliko poškodovati*, **nakázi** *-íte!* **nakázil** *-íla -o*, **nakážen** *-éna -o*, **nakáženec** *-nca m* *pohabljenec*, **nakáženost** *-i ž*, **nakázítev** *-tve ž*

nakídáti *-am*: ~ *kup snega*, **nakídal** *se je snega*

nakímáti *-am*: *malo je nakimal*, *govoril pa nič*; **nakímávati** *-am*; **nakimováti** *-újem*, **nakímúj** *-te!* **nakimováł** *-ála -o*; **nakimníti** *-nem*

nakípéti *-im gl.* *kipeti*: ~ *do vrha*, **nakípniti** *-nem*: *testo nakipne*; **nakípel** *-pla*

-o: ~ *a pljuča emfizematična*, **nakíplost** *-i ž* *emfizem*, **nakípek** *-pka m* *slasčica* | **nakísati** *-am*: ~ *repe*, *zelja*; **nakísiniti** *-nem*: *vino je nakisnilo*

nakísel *[-áj]* *-sla -o* *nekoliko kisel, kislat, kiselkast*

nakít *-a m*, **nakíten** *-tna -o*: ~ *a skrinjica*; **nakítiti** *-im*, **nakíten** *-a -o*

nakládáti *-am*, **nakládáanje** *-a s*: ~ *drva na voz*, *delo komu*, **nakládávec** *-vca m* = **nakládáč** *-a m*, **nakládálen** *-lna -o [-ln-]*: ~ *a postaja*, **nakládálnica** *-e [-jn-]* *ž*, **nakládálšče** *-a s*, **naklád** *-áda m* *tovor*, **nakláda** *-e ž*: ~ *na davke*, ~ *knjige*, *časnika številno natisnjenih izvodov*, ~ *pri panju*, **nakládén** *-dna -o*: ~ *i list*, **nakládlna** *-e ž* = **nakladarina** *-e ž* *pristojbina za nakladanje*

naklánjáti *-am*, **naklánjanje** *-a s*: *dan se naklanja k večeru*, ~ *komu svojo pomoč*

nakláti *-kóljem gl.* *klati*: *drva niso razklana*, *ampak samo naklana*; ~ *drv za ves teden*, *naklali so dosti živine*, *poleno se nakolje*

naklátiti in **naklátiti** *-im gl.* *klatiti*, **nakláten** *-a -o*: ~ *sadja*, ~ *se po svetu*

nakléjiti *-im*, **nakléjti** *-íte!* **nakléjil** *-íla -o*, **nakléjen** *-éna -o*

naklép *-épa m*, **naklépati** *-am* *snovati, delati naklepe*, **naklépnik** *-a m* *kdor naklepa*; **naklepčíti** *-i se* *naključiti, primeriti se*

naklepáti *-klépljem gl.* *klepati*, **naklepán** *-a -o*: ~ *koso*, ~ *koga preteposti*, ~ *se fižola močno se najesti*

naklepetáti *-ám in -péčem gl.* *klepetati*: *koliko mi je naklepetala*, *preden se je naklepetala*

nakléstíti *-im gl.* *klestiti*, **nakléščen** *-a -o in* **naklésten** *-a -o*: ~ *vej*, ~ *koga*

nakljúb *prisl. in predl. z daj. kljub, navkljub*: *njemu ~, ~ prepovedi*

nakljúčiti *-im se* *slučajno se zgoditi, primeriti se*: *prilika se naključti*, *naključje* *-a s*: *po ~u zvedeti*, **nakljúčen** *-éna -o* *slučajen*

nakljúváti in **nakljúvati** *-kljújem in -kljúvam gl.* *kljuvati*: *oreh ~*

náklo *-a s* *nakovalo*, **nákelski** *-a -o [-kals-]*: ~ *a noga*; **Náklo** *-éga s kr. i.*, iz ~ *éga*, **nákelski** *-a -o [-al-]*, **Naklánci** *-ev m mn.*

naklobasáti *-ám gl.* *klobasati*: *vse mogoče je naklobasal*, *naklobasal se je*

nakloniti -klónim, naklóni -ite! naklónil -fla -o: ~ sod, dan se je naklonil, ~ koga k čemu *pripraviti*, ~ komu kaj *dati, podariti*, ~ si koga *pridobiti si naklonjenost pri kom; naklónjen -a -o: biti komu ~, ~ biti k bolezni inklinirati*, naklón -óna *m nagnjenost, fiz. inklinacija, slov. modus: pogojni ~, naklónica -e ž fiz. inklinacijska igla, naklónina -e ž brežina, naklónjenost -i ž, naklónski -a -o: ~i kot*

naknâden -dna -o → *poznejši, dodaten, nadomesten*

nakóckati -am 1. *na kocke narezati*, 2. v igralnici se je nakockal

nakolénček -čka *m* = nakolénče -ta *s*, nakolénčič -a *m* *etnogr. dete, miljenček*

nakolének -nka *m* *čevljarska navoza, knefra*

nakolîčiti -im *kole zasaditi: ~ fižol, trte; nakoliti -im in -ólim, nakóli -ite! nakólil in -ólil -fla -o, nakoljén -éna -o in nakóljen -a -o: ~ vinograd, nakóljenec -nca m |fižol, grah|, nákolski -a -o [-us-]: ~i fižol*

nakopâti -kópljem *in -kopám gl. kopati: ~ peska, to mu je nakopalo smrt, nakopal si je skrbi na glavo, ~ si bolezni, nakopávati -am, nakopávanje -a s*

nakopîčiti -im (*nakupîčiti*), nakopîčen -a -o, nakopîčenost -i ž

nakopîtiti -im 1. *deti na kopito*, 2. *sneg se je nakopitil konjem, blato se nakopiti na podplate*

nakositi -im, nakósil -fla -o, nakošén -éna -o: ~ detelje za živino, nakosil se je *nakósiti -im se, nakósil -a -o: ko se je nakosil, je šel ležat*

nakovâti -kújem *gl. kovati, nakován -a -o: ~ žebelj, ~ čevlje z žebli; nakoválo -a s = nakoválnik -a [-un-] m, nakoválice -a [-lc-] s med. slušna koščica*

nakrájen -jna -o *kar je na kraju*

nakrásti -krâdem *gl. krasti, nakráden -a -o: ~ blaga*

nakrát *prisl. na mah, kar, naenkrat*

nakrčiti -im, nakrčen -a -o: *zemlje ~, ~ železo (s kovanjem); nakrčen -čna -o: ~i stroj*

nakrêhniti -krêhnem, nakrêhni -ite! *nakrêhnil -fla -o, nakrêhnjen -a -o in nakrêhniti -nem s stal. poud.: ~ vejo*

nakrémžiti -im, nakrémžen -a -o: ~ obraz

nakreniti *nakrénem gl. kreniti: ~ vejo upogniti, zviti*

nakresâti -krêšem *gl. kresati, nakresán -a -o: ~ ognja, ~ koga pretepsi, snega je nakresalo, nakresal se ga je napil*

nakrhñiti -nem *nalomiti, nakrhñjen -a -o, nakrhñati -am, nakrhñan -a -o: koruze ~, nakrhñjati -ám: ~ jabolk, hrušk, repe*

nakričâti -im *gl. kričati: ~ komu polna ušesa, nakričal se je*

nakrišpati -am 1. *usnje ~, 2. natepsi: ~ koga*

nakriviti -im *malo ukriviti, nakrivil -fla -o, nakrivljen -éna -o in nakrivljen -a -o*

nakrižem *prisl. križem(a), navzkriž: ~ gledati, to mu ~ hodi, pri tej hiši je vse ~, leži vse ~*

nakrižen -žna -o *križem stoječ ali ležeč, različen: trije može ~e dobe neenake starosti, ~i voli neenaki, nakrižje -a s*

nakrîmîti -im, nakrîmljen -a -o: ~ živino, nakrîmitev -tve ž

nakrušiti *in nakrúšiti -im, nakrúšen -a -o: zid ~, veliko zidu ~*

Náksos -a *m |grški otok|, náksoški -a -o, Naksošan -ána m*

nakúhati -am *gl. kuhati, nakúhan -a -o: ~ veliko mesa, fižol se nakuha*

nakúp -a *m: priložnost ~, nakúpen -pna -o: ~i načrt, nakupiti in nakúpiti -im gl. kupiti, nakúpljen -a -o; nakupovâti -ujem gl. kupovati, nakupóvanje -a s, nakupovávec -vca m, nakupóvanka -e ž; nakupčevâti -ujem se*

nakuriti *in nakúriti -im gl. kuriti: ~ koga izpodbosti, naščuvati, nagnati; nakúrjen -a -o: zelo je ~ jezen*

nakvâsiti -im, nakvâšen -a -o *in nakvasiti -im, nakvâsil -fla -o, nakvâšen -éna -o: ~ repo, ~ komu kaj naklepetati; nakvâševâti -ujem, nakvâšuj -te! nakvâševâl -ála -o*

nakvišku *prisl. kvišku*

nalagâti -lâžem, nalagán -a -o: ~ koga, toliko je nalagal, da še sam ni verjel, ~ se komu, nalagánek -nca m

nalágati -am, naláganje -a s: *delo ~ komu, na voz ~, na ogenj ~, ~ denar na obresti, nalágavec -vca m, nalágavka -e ž*

naláhko *prisl. na lahko, naláhkoma lahko: ~ hoditi, ~ dihati, ~ govoriti, delo ~ jemlje*

naláhno *prisl.: ~ odriniti vrata*

nalámijati -am *gl. nalomiti*

nalášč in **nalášč** *prisl.*, naláščen -čna -o: zaradi ~ega zavijanja

naléči -lézem, nalézi -te! nalégel -légla -o: kokaž je nalegla že veliko jajc; naléžen -a -o: ~o gnezdo, ~o jajce *samo načeto*, *neizleženo*

nalépti in nalépti -im: ~ znamko na pismo, nalépljati -am, naléпка -e *ž etiketa*, nalépek -пка *m obliž*, nalépen -pna -o, nalépnica -e *ž*

nalésti -lézem *gl.* lesti, nalézen -a -o: ~ bolezen, ~ se bolezní, uší, grdíh navad, nalezel se ga je, nalezljív -a -o, nalezljívost -i *ž*

naléščiti -im *gl.* leščiti, naléščil -ila -o

naletéti -im *gl.* leteti: na ovire ~, na znanca je naletel, slabo je naletel pri njem, kamenje se naleti iz pečevja, nalet -éta *m*: ~ čebel, ~ vode, z ~om *tel.*; naletáti -létam se, nalétaj -ájte se! nalétal -ála -o, nalétan -a -o in nalétati -am se *s stal. poud.*: otroci so se naletali; nalétati -am, nalétanje -a *s*: sneg naleta, naletávati -am, naletávanje -a *s*: muhe naletavajo, nalétovati -ujem in naletováti -ujem, nalétovanje -a *s* in naletovánje -a *s*: sneg naletuje

naležáti -im se *gl.* ležati, naležán -a -o

nalíče -a *s tančica*, *krinka*, *pročelje* (*hiše*), nalíčnik -a *m del šlema*, *ki zakriva lice*, nalíčnica -e *ž krinka*, *maska*; nalíčiti -im *okrasiti*, *našminkati*, nalíčen -a -o, nalíčenost -i *ž*; nalíčen -čna -o, nalíč -a *m oplek*

nalíka -e *ž* = nalíčnost -i *ž analogija*, nalíčen -čna -o *analogen*, nalíkováti -ujem → *podoben biti*, °nalík *predl. z daj. kakor*

nalíšpati -am, nalíšpan -a -o

nalíti -lujem *gl.* lítí, nalít -a -o: ~ vina v kupico, ~ komu kupico, ~ čistega vina *povedati resnico*, ~ se vina, nalítek -tka *m*, nalív -a *m*, nalívek -vka *m nastavek na lijaku*, nalívka -e *ž zalívka*, *vino za zalivanje*, nalíven -vna -o: ~o pero, nalívnik -a *m nalívna cev* (*pri kalupu*); nalívati -am, nalíval -a -o in nalívála -o, nalívanje -a *s* in nalívánje -a *s*, nalívavec -vca *m*, nalíválo -a *s*, nalíjalník -a [-un-] *m* = nalíják -a *m*

nalóg -a *m*: plačilni ~, nalóga -e *ž*: domača, šolska ~

nalójtí -im *z lojem namazati*, nalóji -íte! nalóžil -ila -o, nalóžen -čna -o

nalómítí -lómim, nalómi -íte! nalómil -ila -o: palico ~, vej je nalómil; nalómljen -a -o: ~a veja, črta; nalóm -óma *m*, nalómeč -mka *m*, nalómnina -e *ž*; nalómljati -am, nalómljanje -a *s*

nalóščiti -im, nalóščen -a -o: ~ posodo, nalóščenost -i *ž*

nalóvítí -im, nalóvi -íte! nalóvil -ila -o, nalóvljen -čna -o

nalóžítí -im, nalóži -íte! nalóžil -ila -o, nalóžen -čna -o: ~ voz, ladjo, ~ komu drva na voz, ~ komu dolžnost, ~ delo, ~ jih komu *pretepsti ga*, ~ denar v banko, *preveč je nalóžil iron. pijan je*; nalóžba -e *ž*, nalóžnik -a *m*, nalóžnica -e *ž* [*oseba*, *priprava*], nalóžnina -e *ž tovor*, nalóženeč -nca *m panj*, *ki je na drugega nalóžen*, nalóžnják -a *m*, nalóžek -žka *m*

nalúptí in nalúpti -im *gl.* lupiti: ~ drevo, lub, krompirja, ~ se *naveličati se lupljenja*; nalúpljen -a -o: ~o drevo, ~ krompir

nalúščiti in nalúščiti -im *gl.* luščiti: ~ strok, ~ graha; nalúščen -a -o: ~ strok, *grah*

namagnétítí -im, namagnéten -a -o

namáh *prisl.* na máh, *mahoma*

namahnítí in namáhniti -nem *iztegniti roko za udarec gl.* mahniti; namáháti in namáhati -am *pretepsti gl.* mahati

namákáti -am, namákáanje -a *s*: dež namaka zemljo, ~ grah v vodi, ~ obroče, perilo, ~ kruh v vinu; šiba se ti namaka; namakálen -lna -o [-ln-]: ~e *naprave*

namaknítí -máknem *primakniti*, *dati*, namakni -íte! namaknil -ila -o, namáknjen -a -o in namáknniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu pri plači >[-mak- | -mak-]

namástítí -im *z mastjo namazati*, *zamazati*, namásti -íte! namástil -ila -o, namáščén -čna -o: ~ si obleko

namazáti in namázati -mázem *gl.* mazati: čevlje, voz, kolo, stroj ~, ~ maslo na kruh, ~ koga *nalagáti*, *pretepsti*; namázán -a -o: ~ človek, jezik, namáz -áza *m*: oljni ~

náme gl. na I ①

namécáti -am: veliko sadja ~

naméček -čka *m navrček*, *dodatek*: za ~ dáti *navreči*

namenítí in naméniti -im *gl.* meniti 1. ~ komu kaj, namenjeno mu je bilo *usojeno*, namenil mu je hčer za ženo, 2. ~ se

kam, namenil sem se doma ostati, ~ se na Gorenjsko, namenjen je v mesto, namenjen je bil za dom; naménjenec -nca *m kdor je komu namenjen*, namenilen -lna -o [-ln-] *slov. finalen*: ~i stavek; namenilnik -a [-un-] *m slov. supin*; namèn -èna *m*: dober ~ imeti, dati kaj v dober ~, kaj bo v dober ~, z dobrim ~om kaj narediti, doseči svoj ~, namének -nka *m kar je komu namenjeno*, naménoma *prisl.*; naménski -a -o: ~i krediti, namémba -e *ž*, namémben -bna -o: ~a postaja

naméra -e *ž* 1. *namen, nakana*, 2. *naključje, slučaj*, namérica -e *ž*: po ~i *slučajno*, namérnost -i *ž*, naméren -rna -o: ~o dejanje, ~i odvisnik *slov.*; namerávati -am *namen imeti*, namerávanje -a *s*, namérjati -am

namériti -im 1. ~ deset vatlov platna, 2. ~ puško na koga, 3. ~ se na koga, na kaj *naleteti*, 4. *nameri se zgodi se*

namésiti in namésiti -im *gl. mesiti*: moka se zelo namesi, sem se že namesila

namésti -métem *gl. mésti*, naméten -a -o: ~ veliko surovega masla

namésti -métem *gl. mésti*, nametèn -èna -o: ~ veliko smeti, namelo je velike kupe snega, ~ se

namestíti -im, namesti -ite! *naméstil* -ila -o, nameščèn -èna -o *in* *naméstiti* -im *s stal. poud.*: ~ pohištvu, slike, ~ uradnika, učitelja, ~ na šolo, v urad, v trgovino, k stroju; namestítev -tve *ž*, namestítven -a -o [-tvn-]: ~i odlok, rok; nameščènek -nca *m*, nameščènka -e *ž*, nameščènski -a -o

naméstnik -a *m*, naméstnica -e *ž*, naméstniški -a -o, naméstništvo -a *s*

namésto predl. z rod. (°namestu): plačati ~ brata, ~ predsednika

nameščati -am, nameščanje -a *s*, nameščevávec -vca *m*, nameščevávka -e *ž*, nameščevávski -a -o, nameščeválen -lna -o [-ln-]: ~a politika

nametáti -méčem *gl. metati*, nametán -a -o: ~ kamenja v jamo, ~ jih komu po grbi, namèt -éta *m*

naméti -mánem *gl. meti*: prosa ~, barv ~

namežikniti -nem, namežikati -am, namežikávati -am, namežikováti -ujem, namežikovál -ála -o > [-máž-]

namíg -a *m*, namígljaj -a *m*, namígniti -nem: ~ s prstom, z besedo, ~ komu,

naj prosi za službo; namigávati -am, namigávanje -a *s*, namigováti -ujem, namigováł -ála -o, namigovánje -a *s*; namígljiv -a -o: ~ človek, ~e besede

namílliti -im *z milom namazati*, namíljen -a -o: ~ si roke

namísliti -im *izmisliti*; namísljen -a -o: ~a bolezen, ~i bolnik, namísljenost -i *ž*

namízniti -zna -o: ~i prt, ~i tenis, ~o vino; namízje -a *s* *namizna posoda*; namíznoténiški -a -o: ~i turnir

namlátiti in namláti -im *gl. mlatiti*, namláčen -a -o: ~ deset mernikov pšenice, ~ koga

namléti -méljem *gl. mleti*: veliko moke ~, pšenica se je dobro namlela

namnožíti -im, namnóži -íte! *namnóžil* -lla -o: ~ premoženje, ljudi se je namnožilo, namnožítev -tve *ž*

namočíti -móčim *gl. močiti*, namóčen -a -o: ~ pero v črnilo, perilo ~, fižol ~, dež je zemljo namočil, namóčenost -i *ž*

namodrétí -im, namodrèł -éla -o: *grozdje* je lahno namodrelo; *namodríti* -im *z modro barvo prevleči*, namódril -lla -o

namólsti in namlésti *namólzem*, namólzen -a -o (°namolžen): ~ polno golido mleka > [-ou-]

namótati -am *in* *namotáti* -ám *gl. motati*, namótan -a -o *in* *namotán* -a -o: ~ veliko preje, *namotávati* -am; *namót* -óta *m*: papirni ~, *namótek* -tka *m*: ~ preje

namrazíti -im *se in* *namráziti* -im *se gl. mráziti*: pošteno sem se namrazil

namrdati -am: ~ obraz, ~ se, *namrdniti* -nem *se*: ~ se komu, ~ se nad čim, *namrdováti* -ujem *se*, *namrdováł* -ála -o, *namrdovávanje* -a *s*

namrč *prisl. poudarja in utemeljuje posamezne člene v stavku*: prišel je ~ oče, ne mati; pisal je ~ materi, ne očetu; nekaj mu manjka, ~ pridnost; doma je ~ tam, ne tukaj; dela ~ drugače, kakor govori; ločimo dvojo stavčno zvezo, ~ priredno in podredno; predava dvakrat na teden, ~ v torek in četrtek; prišel je s posebnim namenom, ~, da bi nas spjel; prišel je ~ s posebnim namenom, da bi nas spjel; prišel je s posebnim namenom, da bi nas ~ spjel; *vejico postavljamo pred namrč, kadar je v apoziciji ali čutimo okrajšan stavek; kadar poudarja glagol*

v *priredni zvezi*, prevzema vlogo *vzročnega veznika*, *terja pa posebno besedno stavo*, ker je vse le *okrajšan izraz*: poklical sem očeta, matere ~ ni bilo doma; nikjer ni bil varen, metalo ga je ~ božje
namrgóditi -im, namrgóden -a -o: ~ obraz, usta, ~ se
namrščiti -im, namrščen -a -o: ~ obrvi, ~ se, namrščenost -i ž, namrščenec -nca m, namrščenka -e ž
namršiti -im, namršen -a -o: lase ~
namrviti -im, namrvi -l!e! namrvil -ila -o, namrvljen -ěna -o in namrviti -im s stal. *poud.*, namrvitev -tve ž
namrzniti -nem *nekoliko zmrzniti*; namrzel -zla -o = namrzljen -a -o: ~o sadje; namrzováti -újem, namrzováł -ála -o, namrzováje -a s
namuliti in namúliti -im *gl.* muliti, namúljen -a -o: ~ se trave
namúzati -am se, namúzniiti -nem se, namúznen -a -o, namúzek -zka m
nanágló prisl. na naglo = nanágloma *prisl.*: kar ~ ga je pobralo
nanášati -am, nanášanje -a s 1. nalivi nanašajo prst na cesto, reka nanaša prod, vse mere nanaša na papir, ~ barvo na platno; 2. ~ se na kaj *biti* v zvezi s čim; nanašálnik -a [-ún-] m *tisk*.
Nancy [nansl] -ja m |*franc. mesto*|, nancyjski -a -o
Nánde -ta m, Nándetov -a -o, Nándek -dka m, Nándkov -a -o
naněsti -něsem *gl.* nesti, nanesěn -ěna -o (°nanešen) 1. veter nanese prahu v sobo, voda nanese blata na travnik, 2. beseda nanese na kaj, pogovor včasih tako nanese, prilika nanese; fant prenočuje, kjer nanese
nanizati -am v vrsto *nabrati*: ~ bisere na nit, ~ stavke
nánj, nánjo, nánje, nánju *gl.* na I ①
Nánking -a m |*kit. mesto*|, nánkinški -a -o: ~o predmestje; náńking -a m |*blago*|, náńkingast -a -o: ~a suknja *iz nankinga*
Nános -a m |*gora*|, nánoški -a -o
nanositi -nósim *gl.* nositi, nanóšen -a -o: ~ vode v čeber, ~ se *naveličati se nošnje*, nanóšenost -i ž, nanòs -òsa m *kar voda nanese*, nanóšica -e ž *dež, ki ga veter nanaša od strani*
nanóšnik -a m *šćipalnik*, nanóšniški -a -o
nanóvo prisl. na novo
Nánsen -a m, Nánsenov -a -o: ~ potni list

Nantes [nánt] -a m |*franc. mesto*|, nanteski [nántski] -a -o: ~i edikt
°naobráziti -im *izobraziti*, °naobrážen -a -o *izobraziti*, °naobráženost -i ž *izobrazenost*, °naobrázba -e ž *izobrazba*
naočarka -e ž |*kača*|
naočniki -ov m *mn.*: snežni, varovalni ~, naočniški -a -o, naočnice -ic ž *mn. plašnice (pri konju)*
naógnelik -a [-əún-] m |*priprava*|
naóknica -e ž, *nav. mn.* naóknice -ic: lesene, poklopne ~e, naókniški -a -o, naóknenski -a -o [-kən-]: ~e rože
naokoli prisl.: vse ~, povsod ~, ~ in ~, tod ~ je bilo včasih polje
naokrog prisl.: vse ~, povsod ~, tod ~
naóljiti -im: ~ stroj
naostriti -im *gl.* ostriti, naóstril -ila -o, naostrěn -ěna -o, naostrěnost -i ž
nápa -e ž *nastrešje, streha nad odprtím ognjiščem*
nápa -e ž: ~ usnje
napáđ -áda m: sovražni ~, božjastni ~, ~ bolezní, napáđen -dna -o: ~o orožje, napáđnik -a m, napáđljiv -a -o, napáđljivost -i ž
napáđati -am, napáđanje -a s: ~ sovražnik, bolezen me napáda, napáđavec -vca m, napáđávka -e ž, napáđávski -a -o, napáđálen -lna -o [-ln-], napáđálnost -i [-ln-] ž: ~ mladih kritikov
napájati -am, napájanje -a s: ~ živino, z vinom ~ koga, napájavec -vca m, napájávka -e ž, napájálen -lna -o [-ln-]: ~a cev, ~a črpravka, napájáč -a m, napájálščé -a s
nápák prisl. ne prav, *napačno*, napáka -e ž: ~e delati, biti brez ~e, na njem ni nobene ~e, ~ v lesu, v blagu, ~ v sklepanju, lepota ~, konstrukcijska ~, tovarniška ~, nápačen -ěna -o in nápačen -ěna -o, nápačnost -i ž in nápačnost -i ž: ~ mnenja
napást -i ž *napad, skušnjava, neprijetnost, nesreča*, napásten -tna -o, napástnik -a m *napadavec, skušnjavec*
nápást -i ž *porednost, nerodnost*, nápašten -tna -o: ~ človek
napásti -pádem, napádel -dla -o in napáł -ála -o: ~ koga s čim, dosti snega je napáđlo
napásti -pásem, napásen -a -o (°napášen -a -o): pastir napase živino, napášenost -i ž, napásenec -nca m

napéči -em *gl.* peči, napečen -éna -o: ~ kruha, ~ jabolko

napeljáti -peljem *in* -ám *gl.* peljati: ~ kamenja na cesto, vodo na mlin, elektriko v vas, ~ besedo, pogovor na kaj, ~ koga k čemu; napelján -a -o: vse ima dobro ~o, napeljáva -e *ž*: električna ~, napeljávati -am, napeljávanje -a *s*, napeljávati -ujem, napeljéval -ála -o, napeljévánje -a *s*, napeljévavec -vca *m*, napeljévávka -e *ž*, napeljéválen -lna -o [-*ln*-]: ~a dela

napénjati -am, napénjanje -a *s*: ~ lok, ~ vrvi, ~ vse moči, veter napenja jadra, jed napenja, napenja me, napenjalén -lna -o [-*ln*-]: ~e naprave *teh.*, napenjalník -a [-*un*-] *m*: jermenski ~, napenjavka -e *ž* *teh.* [žica, palica], napenjáč -a *m*: ~ za čevlje, za jermene

napéríti -im, napérjen -a -o 1. *nasaditi, da štrli kakor perje*: puran se naperi, ~ zajca s slanino, ~ grablje *nasaditi jim zobe*, ~ kolo *vstaviti špice*, ~ nit *vdeti*, ~ sulico *nasaditi ji ostrino*; 2. *nameriti*: ~ kaj proti komu, ~ očitek, tožbo; napérjenost -i *ž*: ~ misli, volje *fil.*; napérjati -am; napéra -e *ž* *špica na kolesu, rebro dežnika, napérek -rka m, nav. mn. napérki -ov zobje na grabljah, na brani*

napéti napnèm, napni -íte! napél -a -o: lok, vrvi, struno ~, zemljevid na platno ~, ~ oči, petelina na puški ~, žago ~, veter napne jadra, vse moči ~, šobo ~, napelo ga je, vrata so se od vlage napela, žile se napno; napét -a -o: ~ trebuh, ~ položaj, ~ kot boben, ~a cesta *strma*, ~i beton, ~o poslušati, gledati, ~o se držati, napéjte -a *s*; napenljiv -a -o, napetina -e *ž* *napet kraj, klanec*

napétnik -a *m, nav. mn. napétniki -ov m péta pri čevljih, zlasti nabitki*

napetolíčen -čna -o *napetih lic, patetičen, napetolíčnost -i ž*

napétost -i *ž*: ~ trebuh, ~ ceste, v občevanju kaže do nas, proti nam neko ~; *fiz.* električna, lastna, fazna, medfazna, magnetna, imenska ~, visoka, nizka ~; napétosten -stna -o: ~o stanje

napév -éva *m melodija, napéven -vna -o*

napháti -phám *in* -pšëm *gl.* phati 1. ~ ječmenove kaše, 2. ~ vrečo *natrcati*, ~ se močnika *ali* z močnikom

napíčiti -im: ~ kos mesa na vilice, ~ koga z vprašanjem

napihati -piham *in* -píšem *gl.* pihati, napihan -a -o: veter je prahu napihal v sobo, napihávatí -am, napihávanje -a *s*

napihniti -nem; napihnjen -a -o: ~ trebuh, ~a pljuča, napihnjenec -nca *m*, napihnjenka -e *ž*, napihnjenost -i *ž*, napih -a *m med. emfizem*

napihováti -ujem: ~ se s čim, zaradi česa, napihovál -ála -o, napihovánje -a *s*, napihovávec -vca *m*, napihovávka -e *ž*, napihoválen -lna -o [-*ln*-]

napilítí -im: ~ okenke križe, ~ veliko opilkov, ~ se *naučiti se brez misli*; napiljen -a -o: ~ list *bot.*, napílek -lka [-*lk*-] *m*: železni ~i

napírati -am se *prizadevati se, truditi se*, napiranje -a *s*

napisáti *in* napisáti -šëm *gl.* pisati: ~ komu pismo za koga, napis -a *m*, napisen -sna -o, napisník -a *m*; napisováti -ujem, napisovál -ála -o, napisovánje -a *s*, napisovávec -vca *m*

napítí -pijem *gl.* piti: ~ komu na zdravje, ~ se vode, vina, pijanec se napije, goba se napije; napítek -tka *m*, napíten -tna -o: ~a pesem, napítница -e *ž*, napitnina -e *ž*, napitninski -a -o; napívatí -am, napívanje -a *s*, napljati -am, napljanje -a *s*

napláčilo -a *s* *plačilo naprej, na račun, ara*

naplahtáti -ám *potegniti koga (za nos), nalagáti, natvesti komu kaj, naplahtáj -ájte!* naplahtál -ála -o

napláten -tna -o *nesomeren, na eno plat večji*: ~a streha, ~ kozolec, ~ obraz, naplátnost -i *ž*

napláti -póljem *gl.* plati: vode je naplalo v čoln

naplavítí -ím, naplávi -íte! naplávil -fla -o, naplavljén -éna -o *in* naplavítí -ím *s stal. poud.*: voda je naplavila veliko zemlje; napláven -vna -o *aluvialen*: ~a zemlja, naplavina -e *ž* = napláv -áva *m*, naplavitev -tve *ž*; naplávljati -am, naplávljanje -a *s*

naplazítí *in* napláziti -ím *gl.* plaziti: ~ koga *za nos potegniti*

napléčnik -a *m* [obleka]

naplésti -plétem *gl.* plesti: ~ nogavic, ~ ženitev, ~ komu kaj *spletkariti zoper koga, zagosti jo*, ~ koga *pretepti*, naplét -éta *m*, naplétatí -am, : aplétanje

-a s: ~ koga z bičem, ~ koga s prošnjami, ~ koga za kaj *nadlegovati*
naplěti -plěvem: koš plevela ~, ~ se pri pletvi *naveličati se*
naploditi -im *gl.* ploditi, **naplódil** -ila -o: mrčes se hitro naplodi
naploskáti -ám, **naploskáj** -ájte! **naploskál** -ála -o, **naploskán** -a -o: ~ žeblje *napraviti jim glavice ploske*
naplóskaťi -am se: ljudje se kar niso mogli ~, ~ otroka *nabiti*
napočiti -im 1. *malo počiti*, 2. dan je napočil, zor se napočil; **napočén** -a -o *in napókel* -kla -o: ~ lonec
napodíti -ím, **napódi** -íte! **napódil** -ila -o, **napoděn** -ěna -o: ~ kure z dvorišča, otroci so se napodili, **napoděnc** -nca *m*
napogníti -pógnem, **napógni** -íte! **napógnil** -ila -o, **napógnjen** -a -o
napojíti -ím, **napóji** -íte! **napójil** -ila -o, **napojěn** -ěna -o: ~ živino, ~ koga z vinom; **napój** -ója *m*, **napojíšče** -a *s*, **napójjen** -jna -o *napajalen*
napókati -am se *močno se najesti*: ~ se štrukljev
napókniťi -nem *počiti*, **napókati** -am *na več krahaj počiti*: lonec napoka, **napók** -óka *m* *rahla razpoka*
napól [-óy] *na pol*
Napóleon -a *m os. i.*, **Napóleonov** -a -o: ~c zmage, **napóleonski** -a -o *in napóleonski* -a -o: ~a podjetnost; **napoleon-dór** -a *m* [zlatnik]
Nápoli -ja *m Neapelj*, **Napolitánc** -nca *m*
napolitánka -e *ž* [pecivo]
napolniti *in* **napólniti** -im *gl.* polniti, **napólnjen** -a -o, **napolnitev** -tve *ž*, **napolnjeváti** -újem, **napolnjevál** -ála -o, **napolnjevánje** -a *s*, **napolnjeváln** -lna -o [-ln-], **napolnjevávec** -vca *m* >[-poujn-]
napón -óna *m*: ~ moči, mišični ~, površinski ~, **napónski** -a -o
napór -óra *m*: duševni, telesni ~, **napóren** -rna -o: ~o delo, **napórnost** -i *ž*
napósled *prisl.* *nazadnje*
napósodo *prisl.:* ~ dati *posoditi*, ~ vzeti *izposoditi si*
napošév *prisl.*, **napošéven** -vna -o, **napošév-
nost** -i *ž*, **napošévnica** -e *ž* *faseta*
napóta -e *ž* *in* **nápota** -e *ž*: ~o delati komu, v ~o biti, **napótje** -a *s* *napota*, **napóten** -tna -o *ki je napoti*, **napótljaj** -a *m* *napota*, **napotljív** -a -o; **napótnik** -a *m* = **napótněž** -a *m*; **napótovati** -ujem *in* **napo-**

tváti -újem *biti komu napoti*, **ovirati koga**, **napótje** -a *s* *napota*
napóti *prisl.:* ~ mi je bil, zato sem ga *brncil proč*; **vendar**: na poti je bil, zato ga ni bilo doma
napotiti **napótim**, **napóti** -íte! **napótíl** -ila -o, **napóten** -a -o *in* **napótiti** -im *s stal.* *poud.:* ~ bolnika v bolnišnico, to me je *napotilo*, da sem *to mi je pokazalo pot*, *me pripravilo do tega, da sem*, ~ se k zdravniku; **napótek** -tka *m* = **napotílo** -a *s* *navodilo, instrukcija*
napótnica -e *ž*: ~ za bolnišnico *ali* ~ v bolnišnico, k specialistu
napovédati -povém, **napověj** -te! **napovédal** -a -o, **napovédan** -a -o: ~ vreme, potres, ~ komu vojno, konkurz ~, šah ~, to mu jih je *napovedal*, za nedeljo se je *napovedal*; **napovédanec** -nca *m*, **napovédanka** -e *ž*, **napovédanost** -i *ž*; **napóved** -i *ž*: vremenska, časovna, zdravniška, vojna, carinska, davčna ~, *dolgoročna* ~, ~ (telefonskega) *pogovora*; **napóveden** -dna -o: ~i *stavek*; **napovédnik** -a *m*, **napovédnica** -e *ž* [seba], **napóvednica** -e *ž* [sporočilo]
napovedováti -újem, **napovedováł** -ála -o, **napovedovánje** -a *s*: zima se *napoveduje*, **napovedovávec** -vca *m*: *radijski* ~, ~ *vremena*, **napovedovávka** -e *ž*, **napovedoválnica** -e [-jn-] *ž* *prostor v radiu*, *kjer napovedujejo spored*, **napovedován** -lna -o [-ln-], **napovedovánski** -a -o: ~a *služba v radiu*
^o**naprám** *predl. do, proti, nasproti*
naprašáti *in* **naprašati** -am se *naveličati se spraševanja*
naprašáti -ím, **napraší** -íte! **naprašíl** -ila -o, **naprašěn** -ěna -o: ~ si *kožo s praškom*, **naprašěnost** -i *ž*
napráti -pěrem *gl.* *prati*, **naprán** -a -o: ~ *poln škaf perila*, *dež me je napral*;
napírati -am, **napíranje** -a *s*
napráti -pórjem *načeti, natrgati gl.* *prati*: ~ šiv, *platno*
napráva -e *ž* 1. *delo*: *odločili so se za* ~o *vodovoda*, 2. *izdelek, aparat*: *vodovodna, alarmna* ~
napravíti -im 1. ~ *obleko, pot, neumnost, pojedino, izpit* ~, ~ *kozla za vrtnarja*, ~ *si denarja*; *dobrega delavca je napravil iz njega, iz sukna si* ~ *obleko*; 2. ~ *koga obleči ga*, 3. ~ *se kam, ~ se na pot, mrtvega ali mrtev se* ~;

~ sporazum → *skleniti, doseči sporazum, sporazumeti se*; naprāvljati -am, naprāvľjal -a -o in -ála -o, naprāvľjanje -a s in naprāvľjanje -a s, naprāvľjalnica -e [-un-] ž *oblačilnica*

naprēči -prēžem, naprēzi -ite in -te! naprēgel -gla -o, naprēžen -a -o: ~ konja, voz, ~ sparoma

naprēdek -dka m: ~ v šoli, pri učenju, pri delu; naprēden -dna -o, naprēdnost -i ž, naprēdnjak -a m, naprēdnjakinja -e ž, naprēdnjáštv -a s

naprēdovati -ujem, naprēdoval -a -o, naprēdovanje -a s in naprēdovati -ujem, naprēdovál -ála -o, naprēdovánje -a s: ~ v znanju, v službi

naprēgati -am, naprēganje -a s, naprēga -e ž [*dejanje in stvar*], naprēžen -žna -o: ~i konj, naprēzati -am, naprēzánje -a s: ~ vso moč, ~ se

naprēj *prisl.* 1. *krajevno*: iti ~, ni vedel ne ~ ne nazaj, moramo s časom ~, komu ~ pomagati, ta si je ~ pomagal, ~ spraviti *splaviti*, 2. *časovno*: ~ povedati, ~ bo drugače v *prihodnje*, 3. *načinovno*: moliti, brati, hoditi ~; ura °gre ~ *prehiteva*, ~ in ~ *kar naprej*; naprējšnji -a -e: ~a odpoved, ~e plačilo

naprēsti naprēdem in naprēsti naprēdem *gl.* presti, naprēden -ēna -o in naprēden -a -o: ~ jo komu

naprēdaj *prisl.* na *prodaj*: ~ dati, ~ imeti, to ni ~, blago za ~

naprositi -prósim *gl.* prositi, naprōšen -a -o: ~ koga za pomoč, ~ lesa za novo hišo; °naprōšati -am *prositi*: °naprōša se *prosi se, prosimo*

napróti *prisl.*: mu je šel ~, da bi ga srečal, sprejel *vedé, z namenom*; ločimo od *nasproti z nevtralnim ali s sovražnim namenom*

napršen -sna -o: ~a igla, napršnik -a m *kar se nosi na prsih*

naprštec -tca m = naprštnik -a m *bot.*

naprštnik -a m: ~ se rabi pri šivanju ali se natakne na obvezan prst, da se obveza ne umaze

naprtiti -im *naložiti*, naprtēn -a -o: neprijetno delo mi je naprtil, kar si kdo naprti, nosi do smrti; naprtati -am *naprtiti, oprtati*: ~ si koš, naprtovati -ujem, naprtovál -ála -o

naprvo *prisl.* *najprej*

napúh -a m, napúhnutí -nem, napúhñjen -a -o *ošaben*, napúhñjencec -nca m, napúhñjenka -e ž, napúhñjenost -i ž; napúhel -hla -o: ~o lice, napúhlost -i ž: ~ obraza, napuhľina -e ž: ~ na telesu; napuhovati -ujem (se)

napuliti in napuliti -im *gl.* puliti, napuljen -a -o: ~ cel šop kocin, ~ repe za zajce, napulitev -tve ž, napúlek -lka [-lk-] m *kar kdo napuli*

napustiti -im *popustiti gl.* pustiti: ~ krilo, ~ verigo za en člen; napúščati -am, napúščanje -a s

napúšć -a m *del strehe, ki moli prek zidu, in prostor pod rjo*, napúšćek -čka m

napúžnica -e ž [*konjska bolezen*]

narahljati -ám *gl.* rahljati: ~ prst, ~ veliko sena; narahlján -a -o: ~a zemlja, ~a trava

naráhlo *prisl.* na *rahlo* = naráhlo *prisl.*: ~ prijeti, govoriti, hoditi

narámen -mna -o: ~ koš, narámnica -e ž, *nav. mn.* narámnice -ic, narámnik -a m *torba za na ramo, nahrbtnik*, narámka -e ž *epoleta*

narásti -rás(t)em *gl.* rasti: voda je narasla, cene so narasle, narasla voda, naráslost -i ž: ~ vode, narástek -tka m: rižev ~; naráščati -am, naráščanje -a s

narášćaj -a m, narášćajski -a -o, narášćajnik -a m, narášćajnica -e ž, narášćajniški -a -o: ~e vaje

naráva -e ž: lepota ~e, ~ stvari to zahteva, vesoljna, človeška ~, snovanje ~e, vsako bitje ima svojo ~o, živeti, risati po ~i, živeti, delati proti ~i, po ~i otožen, krotiti ~o, delati silo ~i, to mu je v ~i, plačevati v ~i, naráven -vna -o: ~a barva, ~o zdravljenje; naravoslóvje -a s, naravoslóvec -vca m, naravoslóvene -vna -o, naravoslóvski -a -o; naravopísje -a s, naravopísen -sna -o, naravopísec -sca m

naravnáti -ám *gl.* ravnati, naravnán -a -o: ~ izvinjen členek, ~ uro, ~ top, fotografski aparat, ~ koga na pravo pot, ~ se kam *napraviti se*; naravnálen -lna -o [-ln-]: ~i vijak, naravnálo -a s, naravnáć -a m [*gumb pri radiu*], naravnáva -e ž: ~ očesa; naravnávati -am, naravnávánje -a s, naravnáválen -lna -o [-ln-], naravnávávec -vca m

narávnost *prisl.*: iti ~, kar ~ povedati brez ovinkov: ~ norel je → *kar*

nárazen *in* **narázen** *prisl.* vsaksebi: daleč ~, hiše so daleč ~, vasi sta tri ure ~, ~ iti, ~ dejati kaj, ~ pisati
Narcis -a *m* *os. i. gr. mit.*, narcisizem -zma *m* *in* narcizem -zma *m* *zagledanost vase*; narcis -a *m* *in* narcisa -e *ž*, narcisen -sna -o: ~a polja pod Golico; narcisovec -vca *m*; *gl. tudi* Narkisos
nárda -e *ž* 1. *bot.*, 2. *dišeče mazilo*, nárden -dna -o *in* nárdov -a -o: ~o olje
narebričiti -im: pošev, ravno ~
naréčje -a *s* *dialekt:* govoriti v ~u, naréčen -čna -o: ~ izgovor, ~e oblike, náročnost -i *ž*: ~ izgovora
náred *in* **naréd** *prisl.* *pripravljen*: ladje so za boj ~, ali ste ~? naréden -dna -o: ~ biti k čemu *pripravljen*, nož ni ~ *pripraven*, nárednost -i *ž*
narédba -e *ž*, *rod. mn.* narédb 1. *ureditev*, *naprava*: poslopje ima dobro ~o, ~e pri vodnjaku, 2. *odlok*, *odločba*, narédben -a -o [-bən-]
naréditi -im, **narédi** *in* **narédi** -ite! **narédil** -ila -o: voz, šotor ~, konec ~, škoda ~ komu, ~ koga za kaj, ~ kaj iz koga *ali česa*, ~ komu *ureči ga*, mehurček se *narédi*, bolnega *ali* bolan se ~; **naréjen** -éna -o: ~a obleka; **narejénost** -i *ž*, **narejénec** -nca *m*, **naréjati** -am, **naréjanje** -a *s*
narédkoma *prisl.*: ~ sejati, ~ nas obiskuje
narédnik -a *m*, **narédniški** -a -o
narékati -am: ~ za umrlim *tožiti za njim*, *objokovati ga*, **narékavica** -e *ž* *najeta ženska*, *ki toži za umrlim*, **nárek** -éka *m* *tožba za umrlim*
narekováti -újem, **narekovál** -ála -o, **narekovánje** -a *s*: ~ komu pismo, **narekovávec** -vca *m*, **narekovávka** -e *ž*, **narék** -éka *m* *diktat*, **narékoma** *prisl.*: pisati ~; **narekováj** -a *m*: beseda je v ~ih, med ~i kaj povedati
narézati -zem: ~ mesa, ~ klop, ~ jih komu z jermenom; **narézan** -a -o: ~ list *bot.*, **naréz** -éza *m*, **naréza** -e *ž*, **narézek** -zka *m*, **narezováti** -újem, **narezovál** -ála -o, **narezovánje** -a *s*, **narezovávec** -vca *m*; **narezljáti** -ám *gl.* *rezljati*, **narezljávati** -am, **narezljávanje** -a *s*
naribati -am, **nariban** -a -o: ~ zelja
naríniti -nem: ~ komu kaj, druga čez drugo *narinjene kamnine*, **narívati** -am, **narív** -a *m* *geol.*
narísati -rišem, **narís** -a *m*, **narísek** -ska *m*

Narkisos -isa *m* *Narcis*, **Narkisov** -a -o
narkótikum -a *m* *omamilo*, *mn.* **narkótika** -tik *s* *in* **narkótiki** -kov *m*, **narkótičen** -čna -o *omamljiv*, *omamen*; **narkotizírati** -am, **narkotiziranec** -nca *m*, **narkotizér** -ja *m*, **narkotizérka** -e *ž*; **narkóza** -e *ž* *omama*: *inhalacijska* ~, *smrt v* ~i; **narkózen** -zna -o: ~a *ohromelost*; **narkotizem** -zma *m* *sla po mamilih*, **omami**, **narkomán** -a *m* *kdor se vdaja omamljanju*, **narkománka** -e *ž*
naróbe *prisl.*: ~ delati, ~ govoriti, vse gre ~, ~ svet, **blago** ~, **naróben** -bna -o: ~a stran (*blaga*), **naróbnost** -i *ž*, **naróbněž** -a *m* = **narobè** -éta *m*
naróčaj -a *m*, **naróčje** -a *s*: v ~ vzeti, v ~ju imeti, nositi, ~ drv, **naróčen** -čna -o: ~ *psiček*
naróčiti -im, **naróči** -ite! **naróčil** -ila -o, **naróčen** -éna -o: ~ komu kaj, ~ voz, knjigo, ~ se na kaj, ~ si kaj; **priti ko naróčen**; **naróčilo** -a *s*, **naróčilen** -lna -o [-ln-], **naróčilnica** -e [-un-] *ž*; **naróčnik** -a *m*, **naróčnica** -e *ž*, **naróčniški** -a -o, **naróčnina** -e *ž*, **naróčitev** -tve *ž*, **naróčba** -e *ž*: *vnajprejšnja* ~ *prenumracija*, **naróčben** -a -o [-bən-]; **naróčati** -am, **naróčanje** -a *s*, **naróčeváti** -újem, **naróčevál** -ála -o, **naróčevávec** -vca *m*, **naróčevávski** -a -o
národ -a *m*, **národov** -a -o: ~ *blagor*, **národen** -dna -o: *Slovensko* ~o *gledališče*, ~a *volja ali volja naroda*, ~a *noša*, ~a *osvoboditev*, ~o *gospodárstvo*, **narodnoosvobodílen** -lna -o [-ln-], **narodnogospodárski** -a -o, **národíč** -a *m*; **národnost** -i *ž*, **národnosten** -tna -o: ~a *meja*
narodnják -a *m*, **narodnjákinja** -e *ž*, **narodnjáški** -a -o, **narodnjáštvo** -a *s*, **narodnjákar** -ja *m* *znč.*, **narodnjákarstvo** -a *s*
narodopís -a *m*, **narodopísje** -a *s* *etnografija*, **narodopísen** -sna -o, **narodopísec** -sca *m*; **narodoslóvje** -a *s* = **narodoznánstvo** -a *s* *etnologija*, **narodoslóven** -vna -o, **narodoslóvec** -vca *m*
nárok -óka *m*: *sodni* ~
nárok *prisl.* *na róko*: ~ mi je, **naróčen** -čna -o *príročen*, *prikladen*, **naróčnost** -i *ž*
nárok -a *m*, *nav. mn.* **nároki** -ov *manšete*, **narókva** -e *ž* = **narókvica** -e *ž* *nakit na roki*, **zapestnica**, **naróčnica** -e *ž* *zapestnica*, *ltg. manipel*; **naróčnják** -a *m*
narópati -am, **narópan** -a -o: ~ *blaga*

nárt -a m 1. *zgornji del stopala*, 2. *usnje za zgornji del, urbas*, nártén -tna -o, nárt-nica -e ž |*kost*|

Nárte -ja m os. i., Nártejev -a -o
narušiti in narušiti -im gl. rušiti: ~ skalo
naruváti in narvátí narújem, narúj -te!
nar(u)vál -a -o, nar(u)ván -a -o

narvál [-al] -a m zool. *samorog*
nasádti -im, nasádi -ite! nasádl -fla -o:
~ cvetlice, ~ vrt s cveticami, ~ kokoš,

~ jajca kokoši, ~ ribe v ribnik, ~ ribnik z ribami, ~ meso na vilice, ~ vrata, okno, ~ sekiro, ~ snope na podu; nasajén -éna -o 1. ~a sekira, ~o okno, 2. danes je ~, nasajénost -i ž *sitnost, slaba volja*, nasajénka -e ž *nasajeno jajce*, násad in nasád -áda m: oljčni ~, obračati ~ za mlatiči, ~ jajc, ribji ~, nasáden -dna -o: ~a riba, nasájati -am, nasájanje -a s; nasádló -a s: škarpjasto, vratno, šarnirsko, slepo ~, ~ za okna

nasamáriti -im: ~ koga *opehariti, na led speljati, nasankati*, ~ se *dati se speljati, nasankati se, nasmoliti se, naleteti*

nasánkati -am 1. otrok se je nasankal, 2. to se je nasankal *zmotil, uračunal*

náse gl. na I ①

naséči -em gl. seči, naséčen -a -o: ~ trave za prašiče *nakositi*, ~ drv za na ogenj
nasédati -am: ~ govorícám

nasédeti -sedím se gl. sedeti, nasédén -éna -o, nasédénost -i ž

nasejáti -séjem gl. sejati, naseján -a -o: gosto ~, nasejánost -i ž; nasév -éva m, nasévek -vka m, nasétev -tve ž

nasekati -am: ~ drevo, ~ drv, ~ se ga *napiti se*; nasékan -a -o: ~a žica; ~i žebelj = nasékanec -nca m, nasekováti -újem, nasekovál -ála -o, nasekovánje -a s; nasekljáti -ám gl. sekljati; nasék -éka m: pila z gostim ~om; naséka -e ž *nasekano meso*; nasekáló -a s |*kamnoseško orodje*|

naselítí -selím gl. seliti, naséljen -a -o: ~ ljudi, ~ deželo z ljudmi, ~ se v deželi, naséljenec -nca m, naséljenka -e ž, naséljenski -a -o, naséljenost -i ž, nase-lítev -tve ž, naselíšče -a s, nasélje -a s, mn. *rod*. naséljij, nasélbina -e [-lb-] ž *kolonija*: bakterijska ~, nasélbinski -a -o [-lb-], nasélen -lna -o [-ln-] *pripraven za naselitev*, nasélnik -a [-ln-] m, nasél-nica -e [-ln-] ž, nasélniški -a -o [-ln-],

naseljeváti -újem, naseljevál -ála -o, naseljevánje -a s, naseljevávec -vca m, naseljevávka -e ž, naseljeválen -lna -o [-ln-]: ~a politika

nasésáti -ám se [-sas-] gl. sesati: pijavka se nasesa krvi

naséstí -sédem: ptič je nasedel (na limanico), ~ komu *dati se speljati, iti komu na led*, ladja je nasedla (na sipino); nasédel -dla -o: ~a ladja

nasilen -lna -o, nasilnež -a m = naslínik -a m, nasilnost -i ž >[-ln-], nasilstvo -a [-ls-] s, nasilje -a s, *rod. mn.* nasilij

nasipáti -am in -ljem, nasípjanje -a s: ~ cesto; nasíp -a m: cestni, obrežni ~, nasípen -pna -o: ~i material, nasípina -e ž s čimer *nasípljemo* = nasíplína -e ž, nasípnica -e ž 1. *jama za krompir ali za repo*, 2. *zemlja za nasípanje*, nasípáč -a m, nasípálíšče -a s; nasípávati -am, nasípávanje -a s, nasípováti -újem, nasípováł -ála -o, nasípóvanje -a s

nasítíti -im, nasíčenje -a s: ~ koga s kruhom, ~ se s kruhom, ~ se kruha; nasíčen -a -o: ~a raztopina, ~ z elektriko (elektrike), nasíčenost -i ž; nasíten -tna -o: ~a jed, nasítitost -i ž, nasítljív -a -o, nasítljívost -i ž, nasítíšče -a s; nasíčati -am, nasíčanje -a s; nasíčeváti -újem, nasíčevál -ála -o, nasíčevánje -a s

naskočítí -skóčím gl. skočiti, naskóčen -a -o: ~ koga, ~ goro, ~ si nogo, naskóčen -čna -o *kar sodi k naskoku*: ~e lestve; naskóčen -čna -o = naskočljív -a -o *kar se dá naskočítí*, naskók -óka in -óka m: imeti ~ pred kom, osvoviti kaj v ~u = naskókoma *prisl.*; naskakáti in naskákati -ákam in -čem se gl. skakati; naskakováti -újem, naskakovál -ála -o, naskakovánje -a s, naskakovávec -vca m, naskakoválen -lna -o [-ln-]

naskopáriti -im, naskopárjen -a -o: ~ si veliko premoženje

naskriváj *prisl.* = naskrivoma *prisl. skrivaj, skrivíti*

naskúbítí -im → *naskubsti*

naskúbeti naskúbem, naskúbél -bla -o, naskúbén -a -o

nasláda -e ž: čutna ~, ~ za oči, nasláden -dna -o, nasládnost -i ž, nasládnjež -a m = nasládnik -a m, nasládló -a s; naslájati -am se, naslájanje -a s

naslanjati -am, naslanjánje -a s: na mizo se ~, ne naslanjajte koles na okno!

zmeraj se naslanja nanj živi na njegove stroške, naslanjác -a m

nasledíti -ím, naslédi -íte! naslédil -íla -o: ~ koga priti za kom; naslédek -dka m posledica, naslédstvo -a s, naslédstven -a -o [-vən-]: ~a država, ~a vojska, naslédnik -a m: pravni ~, naslédnica -e ž, naslédnji -a -e prihodnji, naslédnjič prisl. prihodnjič; nasledovati -újem, nasledováł -ála -o, nasledováňje -a s: ~ koga in komu nastopiti za kom, nasledovávec -vca m

naslikati -am, naslikan -a -o

naslišati -ím se: to se jih je naslišal

nasloníti -slónim in -slóním, naslóni -íte! naslónil in naslónil -íla -o, naslónjen -a -o: ~ se na steno; naslonéti -ím se, naslóni -íte se! naslónel in naslónel -éla -o: ves dan sloniš tu, si se menda že naslónel; naslón -óna m, naslónek -nka m, naslonilo -a s, naslónica -e ž = naslónka -e ž enklitika, naslonišče -a s, naslonítev -tve ž, naslónba -e ž, naslonjác -a m naslanjač, naslonjáló -a s

naslov -óva m: nadomestni, hrbtni ~ tisk., pravni ~, brez ~a, ~ dati, imeti, poslati pismo na pravi ~; naslovén -vna -o: ~i list; naslovíti -ím, naslóvi -íte! naslóvil -íla -o, naslovljén -éna -o in naslovljen -a -o: ~ pismo, besede na koga; naslovljénec -nca m in naslovljenec -nca m, naslovljénka -e ž in naslovljenka -e ž, naslównik -a m 1. naslovljenec, 2. adresar, naslovítev -tve ž; naslávľjati -am, naslávľjanje -a s

nasméh -a m, nasméhoma prisl. z nasmehom, nasmehljáj -a m, nasmehljív -a -o; nasméhniti -nem se; nasmehováti -újem se, nasmehovál -ála -o, nasmehovánje -a s; nasmehljáti -ám se gl. smehľjati se, nasmehlján -a -o; nasmehljávati -am se, nasmehljávánje -a s

nasmejáti -sméjem, -sméjam in -smejím se gl. smejeti se: nasmejal se mi je, do solz se je nasmejal; nasmeján -a -o: ~ obraz, nasmejánost -i ž

nasmešék -ška m nasmeš, nasmeškováti -újem se, nasmeškováł -ála -o

nasmetíti -ím, nasméti -íte! nasmétil -íla -o, nasmetén -éna -o: ~ po sobi ali sobo; nasmétek -tka m

nasmfhati -am se, nasmfhanje -a s

nasmodíti -ím gl. smoditi, nasmodíl -íla -o: ~ poleno, ~ koga nagnati, našgati,

to sem se nasmodil; nasmod -óda m: strelni ~ pri strelu zbliza

nasmolíti -ím, nasmolí -íte! nasmolíl -íla -o, nasmoljén -éna -o: ~ koga potegniti, nalagati, ~ se prevarati se, nasmoljénec -nca m, nasmoljénka -e ž

nasmrádíti -ím in nasmráditi -ím, nasmrádil -íla -o in nasmrádila -o, nasmrájen -éna -o in nasmrájen -a -o: ~ hišo, ~ po hiši; nasmrájati -am

nasnúkati -smúkam in -smúčem gl. smukati: ~ listja, ~ koga obrati pri igri, speljati na led

nasnováti -snújem gl. snovati, nasnován -a -o: ~ platno, zanke, ~ zaroto, delo, pesem, nasnóva -e ž; nasnútek -tka m osnutek; dlačni, navzkrižni, zančni ~

nasolíti -ím, nasóli -íte! nasóлил -íla -o; nasoljen -éna -o: ~a riba, ~o meso, nasoljénost -i ž

naspáti -spím se gl. spatí, naspán -a -o, naspánost -i ž; naspánčkati -am se otr., naspánčkan -a -o

nasploh prisl. splošno, na splošno: ~ so ljudje zadovoljni

naspól [-óy] prisl.: ~ kaj imeti vsak pol, na spolovini

naspróten -tna -o: ~i listi (na stebłu), nasprótnost -i ž, nasprótek -tka m pendant, nasprótte -a s: ~ česa, v ~u s čim, nasprótsvo -a s; nasprotljív -a -o, nasprotljívost -i ž, nasprotljívec -vca m; nasprótnik -a m, nasprótnica -e ž, nasprótniški -a -o; nasprótovati -újem, nasprótoval -a -o, nasprótovanje -a s in nasprótovánje -újem, nasprótoval -ála -o, nasprótovánje -a s, nasprótovávec -vca m oponent

naspróti 1. prisl.: biti komu ~ biti proti komu, delati ~, postaviti se ~ (sovražno); stanovati, sedeti ~; 2. predl. z rod. ali daj. (če stoji za samostalnikom ali zaimkom): sedel je ~ njega = njemu ~, ~ hiše; gl. tudi naproti

nasřkati -am in -sřčem se: ~ se česa, ~ se ga napiti se

nasřiti -ím, nasřšen -a -o: ~ obrvi, dlako, ~ se, nasřšenost -i ž

nastániti -ím, nastánjen -a -o: ~ vojake, ~ se v mestu, nastánjenec -nca m, nastánjenost -i ž, nastánítev -tve ž; nastánjeváti -újem, nastánjevál -ála -o, nastánjevánje -a s, nastánjeválen -lna -o [-ln-], nastánjevávec -vca m

nastáti -stánem, nastáni -ite! nastál -ála -o: molči, iz tega lahko kaj nastane; nastala je noč → *znočilo se je*, nastánek -nka *m*; nastájati -am, nastájanje -a *s*

nastáti -stojím se, nastój -te se! nastál -a -o, nastán -a -o

nastáviti -im, nastávljen -a -o: ~ past, zanko, mrežo, strup; ~ nogo komu, da se spotakne, ~ komu nož na grlo; sod, uho, enačbo ~; ~ koga *namestiti*, ~ se komu; nastávljenec -nca *m*, nastávljenka -e *ž*, nastávitvev -tve *ž*, nastávitven -a -o [-tven-]: ~i dekret; nastáva -e *ž* 1. *nastávitvev*, 2. ~ aparata *naravnava*, 3. *past*, *zaseda*, *vada*, 4. *kdor se nastavlja*: to dekle je prava ~, nastáven -vna -o: ~i trnek; nastávek -vka *m*: cevni, odtočni ~, ~ na dimniku, nastávec -vca *m* [*orodje*], nastávek -čka *m* *rib.*, nastávník -a *m* [*orodje*], nastávníca -e *ž*; nastávljati -am, nastávljaj -te *in* -ájte! nastávljal -a -o *in* -ála -o, nastávljanje -a *s in* nastávljánje -a *s*, nastávljavec -vca *m*: ~ pasti, nastávljáč -a *m* *nastava*

nastávkati -am: ~ žito, lan *dejati v stavke*

nastláti -stéljem *gl.* stlati, nastlán -a -o: ~ živini z listjem, listja; nastljlati -am, nastljljanje -a *s*, nastljlja -e *ž* *stelja* = nastil [-ij] -ila *m*, nastiljáč -a *m*

nastópiti *in* nastópiti -im *gl.* stopiti: ~ službo, kazen, ~ ostro proti čemu, ~ na odru; nov čas nastopi → *pride*, mráz je nastopil → *pritisnil*, noč je nastopila → *znočilo se je*, med prodajavci je nastopila anarhična konkurenca → *se je začela*; nastóp -ópa *m*: prvi, javni ~, ~ na odru, telovadni ~, ima dober ~, nastópek -pka *m* *nasledek*, *posledica*, nastópen -pna -o: ~o predavanje; nastópati -am, nastópanje -a *s*, nastópáč -a *m*, nastópáški -a -o, nastópášstvo -a *s* *petelinjenje*, *postavljanje*

nastrádati -am se *pretrpeti dosti stradanja*
°nastrádati -am *pretrpeti škodo*, *doživeti nesrečo*, *ponesrečiti se*, *iztakniti jo*, *naleteti*

nastrán *prisl. na stran*, *v stran*: stopil je ~, da se umakne vozu, ~ zasukan, šel je ~ *na potrebo*; *vendar*: stopil je na stran sovražnikov

nastréči -stréžem *gl.* stréči: ~ vode pod kapom, krvi v skledico; nastrézati -am:

povsod mu nastreza *ali ga nastreza mu skuša v vsem ugoditi*

nastrelíti -im *gl.* izstreliti: zajcev ~, novo puško ~ *privravnati za natančno streljanje*, nastrél [-éj] [-él] -a *m*; nastreljati *in* nastréljati -am *gl.* streljati: ~ rac

nastréšek -ška *m* = nastrésje -a *s* *nastréšek*, *napušč*

nastrgati -am *in* -žem: ~ hrena, nastržek -žka *m*

nastríči -žem *gl.* stríči, nastrížen -a -o 1. ~ blago *načeti s škarjami*, 2. ~ veliko volne, 3. ~ se

°nastrojenje -a *s* *razpoloženje*, *občutje*, °nastrojen -ěna -o *razpoložen*: dobro, slabo ~ *dobre*, *slabe volje*

nastrójtí -im *in* -ójim, nastrójlil *in* nastrójlil -ila -o, nastrójen -ěna -o *in* nastrójen -a -o: ~ veliko kož, ~ koga

nasukáti *in* nasúkati -kam *in* -čem *gl.* sukati: ~ prejo na vreteno, ~ veliko preje; nasúkan -a -o: ~i brki

nasúšiti -im, nasúšiti -ite! nasúšil -ila -o, nasušěn -ěna -o: ~ sadja za zimo

nasútí -spém *in* -sújem, naspi -ite *in* nasúj -te! nasúl -a -o, nasút -a -o, nasútost -i *ž*, nasútje -a *s*

nasvét -ěta *m*, nasvétovati -ujem *in* nasvetováti -újem *gl.* svetovati, nasvétovan -a -o *in* nasvetován -a -o, nasvétovanje -a *s in* nasvetovánje -a *s*

naš náša -e: po ~e govoriti, po ~em to ni prav, ~i ga nočejo, ~a ostane doma

našáriti -im, našárjen -a -o: ~ se *pisano se obleči*, našárjenec -nca *m*, našárjenka -e *ž*, našárjenost -i *ž*

naščepérí -im *gl.* ščeperiti, naščepérjen -a -o: ~ perje, ves se je naščeperil

naščúvati *in* naščúvati -ščúvam *in* -ščújem *gl.* ščuvati, naščúvan -a -o *in* naščúvan -a -o: ~ psa na koga, naščúvanost -i *ž in* naščúvanost -i *ž*; naščúti -ščújem

našémítí -im, našémljen -a -o, našémljenec -nca *m*, našémljenka -e *ž*, našémljenost -i *ž*, našémítev -tve *ž*; našémáriti -im *in* našémáriti -im

našéškati -am, našéškan -a -o: ~ koga s šibo, ~ dosti bobov, našéškanec -nca *m*, našéškanka -e *ž*

našítí -šijem, našíl -ila -o, našít -a -o: ~ pentljo na obleko, ~ mnogo oblek, našítek -tka *m*; našív -a *m*, našíven -vna -o, našívek -vka *m*; našívati -am *gl.* šívati

naškódiiti -im: grozdje lepo kaže, če mu še kaj ne naškodi; naškódoovati -ujem *in* naškódovati -ujem *gl.* škodovati
naškórbíti -im *gl.* škrobíti, naškórbljen -a -o: ~ perilo
naškropíti -im, naškrópi -ite! naškrópil -ila -o, naškropljen -ěna -o: ~ perilo; naškrápljati -am = naškrápati -am, naškrápljanje -a *s*: dež je začel ~
našóblíti -im se *šobo narediti*, našóbljen -a -o, našóbljenec -nca *m*, našóbljenka -e *ž*, našóbljenost -i *ž*
našopírítí -im; našopírjen -a -o: ~ človek, našopírjenec -nca *m*, našopírjenka -e *ž*, našopírjenost -i *ž*
naštěti -štějem *gl.* šteti, naštět -a -o: ~ bankovce, ~ jih komu *natepsti*, *ozmerjati ga*; naštěvati -am, naštěvanje -a *s*: ~ komu grehe, naštěvanka -e *ž*
naštudírati -am: igro, ples ~
našúvatí -am *našúvati*, *nahujskati*
našvígati -am: ~ koga *s* šibo ali z bičem, mačke so se našvígale
našvřkati -am, našvřkan -a -o
nát -i *ž* *perje pri repi*, *korenju*, *kolerabi*, *nátje* -a *s*
natákati -am, natákanje -a *s*: ~ vino v kozarce; steklenice ~, natákar -ja *m*, natákarica -e *ž*, natákarski -a -o, natákárstvo -a *s*
natáknítí -táknem, natakni -ite! nataknil -ila -o *in* natáknítí -nem *s stal. poud.*: ~ kaj na kol, ~ prstan na prst, ~ rokavico na roko, ~ nase, ~ naočnike, ~ vrata, okno, ~ grah z vejami; natáknjen -a -o: ves teden je že ~ *siten*, *razdražen*, *slabe volje*, natáknjenost -i *ž*, natáknjenec -nca *m* >[-tak-/-tək-]
Natálíja -e *ž* *os. i.*, Natálijin -a -o, Natáša -e *ž*, Natášin -a -o
natálnost -i [-ln-] *ž* (°nataliteta) *gostota rojstev*, natálen -lna -o [-ln-] *rojsten*: ~a umrljivost *ob rojstvu*
natáněn -ěna -o: ~ človek, ~a ura, ~ pri delu, v obleki, natáněnost -i *ž*, natáněněž -a *m*, natáněnica -e *ž*
natánko *prisl.* 1. *nataněno*: ura je ~ osem, začne se ~ ob 10^h, tehta ~ 10 kg; 2. ~ je razrezal *skrbno*; *vendar* na tanko je razrezal *na tanke kose*
náte *gl.* na I ① *in* ná náta
natečáj -a *m* *razpis*, *konkurz*: razpisati ~, službo oddati po ~u, z ~em, natečájen -jna -o: ~i pogoji

natěči -těčem *gl.* teči: nateklo je iz soda pet škafov vina, ribnik se je natekel; natekla voda; natékati -am, natékanje -a *s*: buška nateka *oteka*, voda se le počasi nateka, natòk -óka *m*: ~ morja
nategnítí natěgnem, natěgni -ite! natěgnil -ila -o, natěgnjen -a -o *in* natěgniti -nem *s stal. poud.*: ~ vrv, jermen, vajeti, ~ verigo na (tkavski) valj, ušesa komu ~, natěgnjenost -i *ž*; natěgati -am, natěganje -a *s*; nategovati -ujem, nategoval -ála -o, nategovanje -a *s*; natěg -těga *m*, natěga -e *ž*: steklena, zavita ~, ~ za vino, za strupe; nategáč -a *m* [*sodarsko orodje*]; nategljiv -a -o, nategljivost -i *ž*
natékati -am se: otrok se je natekal, ker je ves dan tekal
natepsti -těpem *gl.* tepsti: ~ koga, z vseh strani so se natepli, na glavo si skrbi ~; natěpati -am *in* -ljem, natepávati -am, natepávanje -a *s*: ~ kruh, žgance
natešnomá *prisl.* *na tesno*, *na tesnem*
natežati -am *nategati*, natežávati -am, natežovati -ujem, natežováníje -a *s*; natěža -e *ž*, natežálo -a *s*, natežálen -lna -o [-ln-]: ~e klešče, natežálník -a [-yn-] *m* = natežáč -a *m*; natežálnica -e [-yn-] *ž* [*mučilo*], *mn.* natežálnice -ic *klešče za natezanje obročev*; natežnica -e *ž* [*mišičal*], natežník -a *m*: ~ za jermene
natič *in* natič -iča *m* 1. *fižolovka*, 2. *el.*, natičje -a *s*, natiški -a -o: ~i fižol, grah, natičnica -e *ž* [*naprava za priključek toka*]
natihová *prisl.* *na tihem*, *na tiho*
natíkati -kam *in* -čem, natíkanje -a *s*, natikálo -a *s*, natikálen -lna -o [-ln-], natikálnica -e [-yn-] *ž*, natikáč -a *m*
natípkati -am *na stroj napisati*, natípkan -a -o: ~ rokovis
natisnítí -nem, natisnjen -a -o 1. *knjigo* ~, 2. ~ se *ožuliti se*; natískati -am, natískovati -ujem, natískoval -ála -o, natísk -a *m* = natis -a *m*, natísen -sna -o
natkátí -tkěm *in* -tkám *gl.* tkati, natkán -a -o, natkánost -i *ž*
natláčítí *in* natláčítí -im *gl.* tlačiti: ~ pipo *s* tobakom, ~ si žepa *s* jabolki, ~ slame *v* vrečo; natláčen -a -o: prostor je ~ *z* ljudmi; bilo je ~o (polno) ljudi
nató *prisl.* *potem*, *potlej*: rekel je *in* ~ odšel *potem*; *vendar*: na to, kar sem rekel, ni vedel odgovoriti

natočiti -tóčim *gl.* točiti, natóčen -a -o: ~ vina v kozarec, ~ kozarec
natolceváti -újem *obrekovati, opravljati, sumničiti*, natolcevánje -a *s in* natólcevatí -ujem: ~ koga, natolcljív -a -o, natolcljívost -i *ž* >[-*yc-*]
natólčl -em *gl.* tolčí: orehov, kamenja ~, ~ koga; natólčen -a -o: ~ lonec še ni stolčen >[-*uč-*]
náton -a *m inalo, prostor, kjer cepijo drva*, natónščica -e *ž preperete iveri za gnojilo*
natópiti -ím, natópi -íte! natópil -íla -o, natopljen -éna -o: ~ svinca, loja
natopóriti -ím *nasaditi na toporišče*, natopóri -íte! natopóril -íla -o, natoporjen -éna -o: ~ sekiro
natovórti -ím, natovóri -íte! natovóril -íla -o, natovorjen -éna -o *in* natovóriti -ím *s stal. poud.*: ~ ladjo, natovorjénost -i *ž in* natovórjenost -i *ž*, natovárjati -am, natovárjanje -a *s*
natrcati -am: ~ kaj s čim; natrcan -a -o: ~ koš sena, krava ima ~o vime
natrebíti in *natrébiti* -ím *gl.* trebíti, natrébljen -a -o: solate ~
natréskatí -am: ~ koga, ~ se vina, zdaj se je pa menda že *natreskalo*; *natréskan* -a -o *hudo pijan*
natrésti -ésem: ~ sadja z drevja, ~ tla s peskom; *natrésen* -a -o: ~o sadje
natréti -tárem *in* -trém *gl.* tretí, natrtí -a -o: *koklja jajce natre*, ~ si roko z oljem, *natrtost* -i *ž*; *natrtíati* -am, *natrtíranje* -a *s*
natrgáti -am *in* -třžem, *natrgán* -a -o: ~ cvetja, sadja, ~ list *zatrgati*, *natrgánost* -i *ž*; *natrgávati* -am, *natrgávanje* -a *s*; *natrgóvati* -újem, *natrgóvanje* -a *s*, *natrga* -e *ž*
natríj -a *m* [*kovina*], *natríjev* -a -o: ~ kalcit, *natron* -a *m kem.*
natrkáti -am *se*: fant *se ga rad natrka*; *natrkán* -a -o *pijan*, *natrkánost* -i *ž*
natróbiti *in* *natróbiti* -ím *gl.* trobiti: ~ komu polna ušesa
natróstiti in *natróstiti* -ím *gl.* trositi, *natróšen* -a -o: ~ cvetic na pot, ~ pot s cveticami
natřpáti -am → *natrcati, natlačiti*
natúra -e *ž narava*, *natúren* -rna -o *naraven*: ~o vino, *natúrnost* -i *ž naravnost, neprísiljenost, naturél* [-él] -a *m narava, naturálen* -lna -o [-ln-] *naraven, v naravi*: ~o gospodarstvo, ~i davek *v blagu*, ~o stanovanje, *naturálij* -ij *ž mn. pridelki*: plačati *v* ~ah; *naturalizem*

-zma *m* 1. *smer v umetnosti*, 2. *svetovni nazor, naturalist* -a *m, naturalističen* -čna -o; *naturalizirati* -am *udomačiti, dati državljanstvo, naturaliziranje* -a *s, naturalizacija* -e *ž*
natvésti -tvézem (°*natveziti* -im), *natvézi* -te! *natvézel* -zla -o, *natvézen* -a -o: ~ komu kaj, ~ o kom kaj; *natvézati* -am, *natvezóvati* -újem
naučíti -ím, naučí -íte! naučil -íla -o, naučen -éna -o: ~ koga peti, ~ koga pesem *in* pesmi, ~ koga lepega vedenja, ~ se plesati, ~ se jezika
naudáriti -ím *prístiti ali pripeti z redkimi šivi*, *naudárek* -rka *m* [nit]
naúk [*náuk*] -a *m*: *življenjski, krivi* ~, ~ o državi, o nastanku sveta, o toploti
Nausíkna -e *ž gr. mit.* |*hči fejaškega kralja*|
naúšnica -e *ž*: ko je mrz, nosi ~e
naužítí -žljem se, *naužit* -a -o: ~ se čistega zraka, ~ se dobrot
naváda -e *ž*: iz ~e kaj delati, vse gre po ~i, po stari ~i, v ~i biti, v ~o priti, ~o imeti, ~o opustiti, priti iz ~e, pri nas ni ~, da bi si roke dajali; *naváden* -dna -o, *prim. navádnejši* -a -e *in* *bólj naváden* -dna -o: čisto ~a komedija, ta človek je ~ slepar, *navádnó prisl. po navadi*, *navádnost* -i *ž*
navádití -ím: ~ koga zgodaj vstajati, ~ koga dela, ~ konja vožnje, ~ koga na posebno delo; *navájen* -a -o: ~ težkega dela, ~ igrati, *navájénost* -i *ž*; *navájati* -am 1. ~ koga k delu *in* dela, 2. ~ besede, ~ avtorje
navalítí -ím, *naváli* -íte! *naváлил* -íla -o, *navaljen* -éna -o: ~ kamenja na cesto, ~ na koga *napasti*, množica je *navalila*; *navál* [-ál] -ála *m*: ~ tujcev, ~ krvi, ~ jeze; *navaljeváti* -újem
navázati -am, *navázanje* -a *s*: ~ cesto = ~ pesek na cesto
navéček -čka *m zvonček, ki oznanja smrt*
navdahnítí *in* *navdáhniti* -nem *gl.* dahnití: to ga je *navdahnílo*, ~ komu misel >[-*dah-* / -*dáh-*]
navdán prisl. tjavdan, tja v tri dni, na slepo, neskrbno
navdáti -dám *napolniti*, *navdán* -a -o: ~ koga s pogumom, *navdájati* -jam *in* -jem, *navdájanje* -a *s*
navdihnítí -nem *navdahnití, inspirirati*, *navdihnjen* -a -o, *navdihnjenec* -nca *m, navdihnjenost* -i *ž, navdih* -a *m inspi-*

racija; navdihovati -ujem, navdihovanje
-a s, navdihovalen -lna -o [-ln-]
navdilj prisl. 1. ~ zvoni kar naprej, dolgo,
2. navdan
navdól [-óu] prisl. navzdol
navdúšiti -im, navdúšen -a -o, navdúšenje
-a s: ~ koga za kaj, ~ se s čim, nad
čim, ob čem, za kaj; navdúšenost -i ž;
navduševáti -ujem, navduševávanje -a s,
navduševálen -lna -o [-ln-], navduševá-
vavec -vca m
návečer -a m *vigilija* = návečerje -a s
navelíčati -am se, naveličan -a -o, navelič-
anje -a s: ~ se dela, delati; naveličanost
-i ž, naveličanec -nca m, naveličanka -e ž
navésiti -im, navéšen -a -o: celo shrambo
česna je navesil, navéšenost -i ž; navé-
šati -am, navéšanje -a s; navések -ska
m → obesek
navésti -vêdem gl. vesti, navédel in navédel
-vêdla -o in navèl -êla -o: ~ knjigo,
mesto, leto; navéden -êna -o: ~o mesto,
navédek -dka m *citát*, navédba -e ž: ~
kraja, virov, vrednosti
navézáti in navézati -vêžem gl. vezati: ~
koga (na kol), ~ srce na kaj, ~ stike
s kom, ~ se na kaj, ~ se pri plezanju
v planinah; navézán -a -o: sam nase ~,
navézánost -i ž: ~ na življenje, navéza
-e ž: ~ v steni, navézek -zka m, navézilo
-a s; navezováti -ujem, navezovávanje -a s
navézniti -nem: ~ košaro na pol povezniti,
navéznjenec -nca m *vrh drugega na-
veznjen panj*
navidezen -zna -o: ~a smrt, navidezno
prisl. na videz, navideznost -i ž
navigácija -e ž *plovba*, navigácijski -a -o:
~a šola
naviháti -ham in -šem: ~ brke, list;
navihan -a -o *zvit*, *prebrisan*, navihanec
-nca m, navihanka -e ž, navihanost -i ž
naviráti -am gl. navreti
navisán -a m [*zdravilo*]
navítí -vjem, navíj -te' navíl -a -o: ~
prejo na klobčič ali v klobčič, ~ uro, uše-
sa ~ komu; navít -a -o: ~ človek *zvit*,
pretkan, ~i film v *navitiku*, navítost -i ž;
navítek -tka m *navoj*; navíjati -am,
navíjaj -te in -ájte! navíjal -a -o in -ála -o,
navíjanje -a s in navíjanje -a s: cene ~,
~ na nogometni tekmi; navítje -a s
navoj: palično, vezno ~ *el.*; navíjalo
-a s = navíjalnik -a [-yn-] m, navíjalnica
-e [-yn-] ž [*oddelek*], navíják -a m [*motek*,

vretenec], navíjáč -a m 1. *kdor kaj navíja*,
2. *ključ za navíjanje ure*, 3. *tisti, ki pod-
žiga športnike, tekmovalce*
návjé -a s *mit*. 1. *duše nekrščenih otrok*,
2. *kraj umrlj*; Návjé -a s *kr. i.*, na ~u,
z ~a: grob na ~u
navkljúb *kljub*: dela vsemu ~
navkréber [-bér] prisl. *vkreber, navzgor po
hribu, po rebri*
navkríž prisl. = navkrížem prisl.
navláka -e ž *šara, ropotija*: stanovanje je
polno ~e; návlaka -e ž *klini pri notra-
njem mlinskem kolesu, ki gonijo kamen*:
preslica pri žagi ima ~o, vanjo segajo
palci
navlážiti -im, navlážen -a -o: ~ perilo,
navláženost -i ž
navléči -čem gl. vleči: ~ koga, ~ se ga;
navléčen -a -o: po hiši je vse ~o,
navléčenost -i ž; navláčiti in navláčiti -im
gl. vlačiti: drv ~, ~ se, navléka -e ž
prevleka
navóden -dna -o *kar je na vodi*: ~i mlin
navodilo -a s *napotek, instrukcija*: ~ za
uporabo, dajati komu ~a, vzeti zdra-
vilo po ~u
navóje -oja m: desni, levi ~, drobni, fini ~,
matični ~, vijadni ~, okrogli, ploski
~, ~ na vijaku; navójen -jna -o: ~a
čeljust rezila, navójnica -e ž, *nav. mn.*
navójnice -nic ž *rolete*: okenske ~
oknice na navoj, rebrnice
navór in návor -óra m *vzvod*: krmilni ~,
navóren -rna -o: ~a tlačilnica, navórník
-a m: ~ za vozove, navórnica -e ž *hlod
v odtočnem jarku prek pota*
navoščíti -im, navoščí -íte! navoščil -fla -o,
navoščen -êna -o: ~ tla
navóza -e ž *kneftra, nakolenek*
navozítí -vózim gl. voziti, navóžen -a -o:
~ gnoja na njivo, navóz -óza m: ~
gnoja na njive
navpík prisl., navpíčen -čna -o, prisl.
navpíčno: ~ na kaj, navpíčnost -i ž,
navpícnica -e ž [*črta*]
návpilj -a m *zool.* [*ličinka škrgonožcev*]
navprék prisl., navpréčen -čna -o, navpréč-
nost -i ž
navréči -vřžem gl. vreči, navřžen -a -o:
~ komu kaj pri tehtanju, navřžek -žka m
navréti -vrém gl. vreti: voda navre, solze
so navrele v oči, navrelo je veliko ljud-
stva od vseh strani; navírati -am, naví-
ranje -a s: voda navira

navréti -vrém nategniti, napcti, naviti, napeljati, navri -ite! navrl -a -o: ~ puško, uro, ~ pogovor na kaj, ~ koga prisiliti ga, da začne teči ali hitreje delati; navrt -a -o: ~a puška; navirati -am, naviranje -a s

navrh 1. prisl. povrh: ~ dati, storiti; 2. predl. z rod.: ~ vsega še to; navrhati -am napolniti do vrha, navrhan -a -o, navrhano -i ž; navrhovátiti -im zvrhano napolniti, nakopičiti, navrhovátan -a -o: ~ mernik pšenice

navrniti in navrniti -nem gl. vrniti: ~ vodo, ~ živino; navračati -am, navračanje -a s: ~ vole

navršiti -im z vrhom nameriti; navršen -čna -o in navršen -a -o: ~o poln

navršiti -im namlatiti, nameti, navršil -sla -o, navršen -čna -o: ~ veliko žita

navrtati -am, navrtan -a -o: ~ sod, ~ veliko lukenj, ~ koga za denar, navrtanost -i ž; navrtovati -ujem, navrtovanje -a s; navrtina -e ž: razstrelna ~

navsezadnje prisl.

navsezgodaj prisl.

navšev prisl. napošev

navšvic prisl. postrani navzgor

navtika -e ž plovstvo, pomorstvo, návtičen -čna -o pomorski: ~a šola, návtik -a m

navzdol prisl. riensko: rak hodi ~

navzdól [-óy] prisl.: ~ iti, ~ se peljati, z glavo ~, po reki ~; navzdól [-óy] -a m: po ~u se peljati, navzdólje -a s, navzdóljni -a -e [-lnj-]: ~a vožnja, navzdóljnjk -a [-lnj-] m 1. stalaktit, 2. veter, navzdólica -e ž pot navzdol

navzdólj prisl. vzdolž, navzdóljnji -a -e in navzdóljžen -žna -o >[-yž-]

navzéti -vzámem se gl. vzeti: ~ se mokrrote, duha, ~ se visokih misli; navzéten -tna -o = navzemljiv -a -o sprejemljiv (za bolezen), navzétnost -i ž = navzemljivost -i ž; navzémati -mam in -mljem se, navzémanje -a s

navzgor prisl.: ~ po reki, po hribu ~, navzgórnji -a -e: ~a vožnja ladje, navzgórnjik -a m 1. stalagmit, 2. veter

navzkriž prisl.: vse je ~, roke ~ dejati, ~ gledati, ~ sta si, ~ priti s kom, prišlo mu je nekaj ~, uri gresta ~; navzkrižen -žna -o: ~i listi (na stebelu), ~a kolena, ~i ogenj, navzkrižnica -e ž bot., navzkrižnost -i ž, navzkrižje -a s: v ~ priti s kom

navzlic predl. z daj. in prisl.: ~ vsemu kljub vsemu, naredil je njemu ~

navznák prisl. naznak

navznóter prisl., navznótrnji -a -e: ~a vrata se odpirajo navznoter

navzóč -a -e in navzóčen -čna -o: ~ na seji, pri pregledu, navzóčnost -i ž, navzóčnik -a m

navzpréd prisl.: vse sili ~, navzprédnji -a -e

navzven prisl.: ~ hoditi, navzvenski -a -o: ~a vrata se odpirajo navzven >[-vən-]

nazádnje prisl. naposled, nazádnji -a -e, nazadnják -a m, nazadnjáski -a -o, nazadnjáštvo -a s; nazadnjákar -ja m, nazadnjákarica -e ž, nazadnjákarski -a -o, nazadnjákarstvo -a s

nazadováti -újem, nazadováł -ála -o, nazadovánje -a s: ~ v čem, nazadoválen -lna -o [-ln-]

nazáj prisl.: šel je tja in ~, ~ gredé, ~ v planinski raj; ~ brati, šteti, ~ priti, daj ~, kjer si vzel; daj Janezu denar ~ vrni; deni vrč ~, kjer si ga vzel; vsi so ga ~ devali zapostavljali, odpravili, prezirali; trgovec je vzel blago ~; ~ hoditi prikazovati se; besedo ~ vzeti prekalicati; ura je ~ zadaj, ura ~ gre ~ zaostaja

nazál [-ál] -a m slov. nosnik, nazálen -lna -o [-ln-] nosen: ~a izreka, nazálnost -i [-ln-] ž; nazálrati -am in nazalizirati -am, nazaliranje -a s in nazaliziranje -a s, nazalizácija -e ž

Názaret -a m [mesto v Palestini], Nazarénc -nca m = Nazaréčan -a m prebivavec Nazareta, nazaréski -a -o; nazarénski -a -o: ~i človek, nazarénsko poud. prisl.: ~ drag, ~ neumen; nazarénc -nca m [ud judovske verske ločine]

Názarje Názarij ž mn. kr. l., v ~ah, nazárski -a -o, Názarčani -ov m mn.

nazdráviti -im: ~ komu, nazdrávljati -am, nazdrávljal -a -o in -ála -o, nazdrávljanje -a s in nazdrávljanje -a s

nazébsti -zébem gl. zebsti; nazébel -bla -o in nazébljen -a -o: ~o seme

nazidáti in nazidati -am gl. zidati: loncev ~, ~ veliko hiš, nazidal je še nadstropje, ~ se; nazidávati -am, nazidávanje -a s; nazidek -dka m, nazidáva -e ž, nazidnica -e ž [stropnik]; vezna ~

nazimek -mka m, tudi mn. nazímki -ov pozimek, pozna zima

naziranje -a s gledanje, mnenje, mišljenje

naziv -a *m ime*, naziven -vna -o, nazivati -vam *in* -vljem *imenovati*, nazivanje -a *s*
naznačiti -im *nakazati*, *zaznamovati*, naznačevati -ujem *nakazovati*, naznačeval -ála -o, naznačevanje -a *s*; naznaka -e *ž*
naznák *prisl. znak, navznak*: ~ pasti, ~ leči, leteti
naznanjati -im *in* naznaniti -im, naznaniti -ite *in* naznanite! naznanil -la -o *in* naznanila -o, naznanjen -a -o: ~ odhod vlaka, ~ koga *zatožiti*; naznanilo -a *s*: ~ poroke, naznanilen -lna -o [-ln-], naznanilnica -e [-yn-] *ž*; naznanjati -am, naznanjanje -a *s*; naznanjevati -ujem, naznanjeval -ála -o, naznanjevalec -vca *m*, naznanjevalka -e *ž*, naznanjevalski -a -o, naznanjevalen -a -o [-ln-]
nazobčati -zobljem *se gl.* zobati
nazóbcati -am = nazóbcicati -am, nazóbc(k)an -a -o, nazóbc(k)anost -i *ž*
názor *in* názora *názora m*: svetovni ~, umetniški ~, ~ o umetnosti, življenjski ~; názoren -rna -o: ~i pouk, názornost -i *ž*, názorski -a -o: ~a trdnost
Názor -ja *m* [hrv. pesnik], Názorjev -a -o: ~a ulica
nažgnati -im, nažgnjen -a -o: ~ jeklo, nažnitev -tve *ž*
nažgati -am, nažagan -a -o: ~ veliko desak, ~ desko, nažagovati -ujem
nažeti -žanjem *gl.* žeti: malo pšnice ~, nažetek -tka *m* = nažinjek -njka *m*
nažéti -žnem *in* -žamem: ~ mošta iz grozdja; nažét -a -o: ~a vreča *natlačena*
nažgati -žgem *gl.* žgati, nažgan -a -o: ~ tresko, ~ koga *preteptati*; nažigati -am, nažiganje -a *s*, nažigalen -lna -o [-ln-], nažigalnik -a [-yn-] *m*: ~ pri topiču; nažigáč -a *m* 1. *kdor* *nažiga*, 2. *nažigalnik*
nažlébiti -im, nažlébiti -ite! nažlébil -la -o, nažlébljen -ena -o *in* nažlébiti -im *s stal. poud.* *gl.* žlebiti; nažlébkati -ám, nažlébkaj -ájte! nažlébkál -ála -o, nažlébkánje -a *s in* nažlébkati -am *s stal. poud.*: ~ steber
nažókati -am *natrcati, natlačiti, nabiti kaj s čim*: ~ vrečo *z volno*, ~ se štrukljev
nažréti -žrém *se gl.* žreti, nažrt -a -o: ~ se ko krava, nažrtost -i *ž*; nažirati -am: ~ koga *zbadati, gristi, najedati*
nažuliti *in* nažuliti -im *gl.* žuliti: čevelj nažulil nogo, nažulil se ga *je napil*

nažvižgati -am *gl.* žvižgati: ~ koga *s šibo*, ~ se
ne prisl. zanikanja I. ① *zanikuje povedek (stavčna nikalnica)*: ~ pišem, ~ dam; ② *krepi zanikanost v stavku; če je kateri stavčnih členov zanikan, mora biti hkrati zanikan tudi povedek*: nikoli nikjer ga ~ vidi; ~ oče ~ mati nista dovolila; II. ① *v zanikanem stavku stoji predmet neposredno prehodnega glagola v roditeljsku*: danes še ~ pokosijo travnika, otrok ~ uboga matere; ② *če je povedek nepopolnega pomena dopolnjen z nedoločnikom, seže moč nikalnice tudi na nedoločnikov predmet, tako da stoji ta v roditeljsku*: ~ more najti pravega kraja, ~ sme pradedi hiše, noče obiskati staršev, tudi koraka ni zmožen (= ne more) narediti, ni dolžan plačevati njegovih dolgov; ③ *če je od povedka s popolnim pomenom odvisen nedoločnik ali namenilnik, stoji predmet v roditeljsku ali tožiljsku*: ~ misli mu prepustiti posestva ali prepustiti posestvo, ~ boji se povedati resnice ali resnico; nima pravice prepovedati mu pot(i) čez travnik; nikar ~ hodi mater(e) prosit; *kadar je besedni red v stavku takšen, da je predmet odtrgan od nedoločnika ali namenilnika in stoji v neposredni bližini zanikanega povedka, je navadno v roditeljsku*: posestva mu ~ misli prepustiti, resnice se ~ boji povedati, poti čez travnik mu nima pravice prepovedovati, matere nikar ~ hodi prosit; ④ *če je nedoločnik osebek, ostane v zanikanem stavku od njega odvisna predmet praviloma v tožiljsku*: ni lahko živemu volku šteti zobe, hišo dobiti ni bilo težava, ni naša naloga soditi njegovo delo; ⑤ *če sta od povedka odvisna dva tožilnika, predmetni in povedni, sta v zanikanem stavku oba v roditeljsku*: fant je ~ bi bil naredil nesrečne, ~ bo jih pustil samih; ⑥ *v protivno povezanih eliptičnih zloženih stavkih je povedek lahko trdilen*: prinesla je svoje stvari ~ v košari, temveč v culi ni jih prinesla v košari, prinesla jih je v culi; *s svojim delom si je zaslužil, pa ~ slavo ali slave, temveč sramoto; če je v takšnih primerih nikalnica oblikovno zvezana s povedkom, je predmet lahko tudi v roditeljsku*: svojih stvari ni prinesla v košari, ampak v culi;

⑦ v stavkih, ki se začenjajo z *ne* da, je predmet v tožilniku: odšel je, *ne* da bi bil spregovoril besedico; *to velja tudi, če stoji namesto odvisnika deležniška zveza*: odšel je, ne spregovorivši besedico; *tudi zveza ne samo, ne le ne šteje za nikalnico, temveč je po pomenu prislovni izraz*: surovež je ženo ~ samo ali le zmerjal, temveč tudi pretepal; ~ samo ali ~ le hišo je zapravlil, tudi družino je uničil; ⑧ prislovno določilo mere v tožilniku se v žanikanem stavku ne spremeni v roditeljniki: še dva dni ni zdržal

ne v zloženkah; spaja se ① s pridevniki, trpnimi deležniki, prislovi in samostalniki: nelép, neprijéten, nepojásnjen, nepopláčan, nedáleč, nedólgo, nekristján, nepoštenost; v takih zvezah je *ne* zaradi pomena poudarjen, vendar je to emfatični, ne slovníčni poudarek, zato ga tukaj ne zaznamujemo; ② s sedanjikom glagolov biti, imeti, hoteti: nisem, nimam, nóčem ali néčem ali néčem; vendar ne biti, ne bi bil, ni imél, ne bo hótél

neaktívén -vna -o ki ni v službi, nedelaven, neprizadeven: ~ ud negiblív, ~a bolezen mirujoča, neaktivnost -i ž

neándertalec -lca [-lc-] m |predzgodovinski človek|, neándertalski -a -o [-ls-]

Neápelj -plja m |mesto v Italiji|, neápeljski -a -o [-páj-]; gl. tudi Napoli

neárijec -jca m, neárijski -a -o

neartikúliran -a -o nerazčlenjen, neoblikovan: ~ glas

nebélec -lca [-yc-] m človek, ki ni belokožec

nebes -a m firmament, nebesni obok,

nebesen -sna -o: štiri ~e strani

nebésa -és s mn.: v ~ priti, ima ~ na zemlji, biti v devetih ~ih ves blažen, nebéški -a -o, nebeščán -ána m, nebeščánka -e ž

nebína -e ž bot.: alpska ~

nebístven -a -o: ~a poteza, nebístvenost -i ž >[-stván-]

neblág -a -o, neblagoglásen -sna -o, neblagóglásje -a s kakofonija

nebó -á s 1. nebesni obok: na nébu, sega do neba in do néba, pod milim nébom na prostem, strela z jasnega (neba), jutranje, večerno ~, zvezdnato ~, severno ~, ognjeno ~ empirej; 2. baldahin nad posteljo, nad prestolom; 3. obok nad ognjiščem; 4. obok v ustih: mehko, trdo ~; 5. nebesa: v ~ vpíjoč greh, v ~

povzdigovati koga; nében -bna -o: ~i soglasnik = nébnik -a m palatal; nébnica -e ž nebná kost; nebéskati -am (se) |otroška igra|

nebódigatreba m in s neskl., nebódijetreba ž neskl., nebódiijhtreba m, ž, s mn.

nebogljén -éna -o slaboten, ki si ne more pomagati, nebogljénec -nca m, nebogljénka -e ž, nebogljénček -čka m, nebogljénost -i ž

nebojazlív -a -o, nebojazlívost -i ž

nebojéc in nebojéc -a -e, nebojécnost -i ž

nebojévník -a m, nebojévníški -a -o;

nebojevit -a -o, nebojevitost -i ž

neboré -éta m revček, revíšče, neboré prid. neskl.: ~ smrkavec, ~ smrklija, takile ~ otroci

neboréc -rca m nebojevník, neboréski -a -o: ~a četa; neborében -a -o, neborébenost -i ž: ~ pri športu >[-bân-]

nebotičén -čna -o, nebotičník -a m do-nebnik

neboznánstvo -a s zvezdoznanstvo

nebrížen -žna -o, nebríznost -i ž

°nebróž brez števila, nešteto

nebrúšen -a -o: ~o steklo

nebrzdán -a -o in nebrzdán -a -o, nebrzdánost -i ž, nebrzdánc -nca m

nebulá -e ž astr. meglenica, nebuláren -rna -o: ~a hipoteza; nebulózen -zna -o meglen

necépljen -a -o: ~e češnje

nečák -a m stričnik, nečákov -a -o, nečákinja -e ž stričnica, nečákinjin -a -o

°nečas -čas m nepravi čas

nečást -í ž, nečásten -tna -o, nečástnost -i ž,

nečástnež -a m

nečédén -dna -o, nečédník -a m, nečédnica -e ž, nečédnost -i ž, nečéd -i ž: ti ~ grda ti!

nečem ali néčem gl. hoteti

nečímrn -a -o, nečímrnost -i ž, nečímrník -a m, nečímrnica -e ž, nečímrnež -a m

nečíst -a -o, nečístost -i ž, nečístóča -e ž,

nečístník -a m, nečístnica -e ž, nečístniški -a -o;

nečístovátí -újem, nečístovál -ála -o, nečístovánje -a s, nečístovávec -vca m, nečístovávka -e ž

nečítlív -a -o = nečítén -tna -o, nečítlívost -i ž = nečítnost -i ž

nečké nečák ž mn. in nečke nečk ž mn.: testo se mesi v mesilnih ~ah, nekaj nečák krompirja, nečíce -ic ž mn., nečkast -a -o >[næč-]

nečlénar -ja *m zool.*, nečlénat -áta -o: ~
žuželke
nečlovček -éka *m*, nečlovški -a -o, ne-
človeštvo -a *s*, nečlovečen -čna -o,
nečlovečnost -i *ž*
nečúten -tna -o *kar se čutiti ne dá, ne-
občutljiv*: ~ ud, nečútnost -i *ž*
°nečúvnen -a -o *nezaslišan*
nedálež *prisl. blizu*: ~ od tod; *vendar*:
pojdi, vendar ne daleč od tod
nedávno -vna -o: pred ~im (časom) =
nedávno *prisl.*; °~o tega *nedávno,*
nedavno predtem; do ~a, od ~a
nedélačen -vna -o, nedélačnost -i *ž*, ne-
délačnež -a *m*
nedélja -e *ž*: v ~o, ob ~ah, ob ~ah in
praznikih, na vse ~e v letu; bela, vélika,
binkoštna ~; nedéljski -a -o: ~o delo,
~i lovec
Nédelja -e *ž kr. ž.*, nédeljski -a -o
nedeljén -čna -o: ~ delovni čas, nedeljén-
nost -i *ž*; nedeljív -a -o: ~o število,
nedeljívost -i *ž*: ~ pojmov
nedélo -a *s*: delo in ~
nedisciplinírán -a -o *nereden, neposlušen,*
neurejen, nediscipliníránost -i *ž*
nedišč -čča -e *kar ne diši, je brez duha*: ~e
rastlinje; nediščnost -i *ž*: pri stvarih,
ki so brez duha, govorimo o ~i
nedobrodéšel -šla -o: ~ gost
nedodélan -a -o, nedodélanost -i *ž*
nedogléd -čda *m*: stvar se vleče v ~,
nedogléden -dna -o: ~e posledice,
nedoglédnost -i *ž*
nedognán -a -o, nedognánost -i *ž*
nedohítén -tna -o: ~ razvoj
nedohránjen -a -o *premalo hranjen, zahiran*:
~ otrok, nedohránjenost -i *ž*
nedojéten -tna -o, nedojétnost -i *ž*; ne-
dojemljiv -a -o, nedojemljivost -i *ž*
nedokázan -a -o, nedokázen -zna -o =
nedokazljiv -a -o, nedokáznost -i *ž*,
nedokazljivost -i *ž*
nedokončan -a -o: ~a simfonija, nedokon-
čanost -i *ž*
nedoléten -tna -o *mladoleten*, nedolétnik -a
m, nedolétnica -e *ž*, nedolétnost -i *ž*
nedólgo [-ug-] *prisl. nedavno*: ~ nato,
~ zatem, ~ od tega (°~ tega); *vendar*:
pes je lajal, pa ne dolgo
nedolóčen -a -o: te oblike še nismo določili,
ostala je ~a; nedolóčen -čna -o: ~i
zaimek, nedolóčnik -a *m infinitiv*, ne-
dolóčniški -a -o: ~a osnova *infinitivna*,

nedolóčnost -i *ž*; nedolóčljiv -a -o,
nedolóčljivost -i *ž*
nedolžén -žna -o: ~ ostati, saj je še čisto
~, po ~em obsojen, za ~ega spoznati
koga, ~ v čem, pri čem, delati se ~ *ali*
~ega, nedólžnost -i *ž*: ~ ohraniti,
izgubiti, zapraviti >[-yž-]
nedomáče -áča -e: ~e se počutiti, ne-
domáčnost -i *ž*: ~ okolja
nedomíseln -a -o *ki se ne domisli, nepojmljiv*,
nedomíselnost -i *ž* >[-sáln-]
nedonóšen -a -o: ~a misel *nezrela, negotna*,
~ otrok = nedonóšček -čka *m*, ne-
donóšenost -i *ž*
nedopovéden -dna -o = nedopovedljiv -a -o,
nedopovédnost -i *ž* = nedopovedljivost
-i *ž*: ~ lepote
nedopústen -tna -o = nedopustljiv -a -o,
nedopústnost -i *ž* = nedopustljivost -i *ž*
nedorás(t)el -s(t)la -o, nedorás(t)lost -i *ž*
nedoségljiv -a -o = nedoséžen -žna -o:
to je meni, zame ~o, nedoségljivost -i *ž*
= nedoséžnost -i *ž*
nedoslédén -dna -o: ~ biti v ravnanju,
nedoslédnost -i *ž*, nedoslédnež -a *m*
nedospél [-éy] -éla -o: ~a menica, ne-
dospélost -i *ž*
°nedostájeti -stájam in -stájem *manjkati,*
pogrešati, nedostátek -tka *m* → *pomanj-*
kanje, pomanjkljivost, napaka
nedostójen -jna -o *nespodoben*, nedostójnost
-i *ž* *nespodobnost*, nedostójnež -a *m*
nedostópén -pna -o: ~a točka, ~ za vsak
nasvet, nedostópnost -i *ž*, nedostópnež
-a *m*, nedostópnica -e *ž*
nedotáknen -čna -o, nedotáknenost -i *ž*,
nedotákknjenec -nca *m*, nedotakljiv -a -o,
nedotakljivost -i *ž* >[-tak- /-tak-]
nedotíka -e *ž bot.*
nedoumén -mna -o = nedoumljiv -a -o,
nedoumčnost -i *ž* = nedoumljivost -i *ž*
nedovóljen -a -o *prepovedan*, nedovóljen
-ljina -o *nezadosten*
nedovršén -čna -o *nedokončan*, nedovršé-
nost -i *ž*; nedovršén -šna -o *slov. im-*
perfektivnost: ~i glagol, nedovršénost -i *ž*
imperfektivnost, nedovršénik -a *m*, ne-
dovršéniški -a -o
nedovzétén -tna -o: ~ za pouk, nedovzét-
nost -i *ž*, nedovzétnež -a *m*
nedozídan -a -o: ~o poslopje, stanovanje,
nedozídanost -i *ž*
nedozórel [-éy] -éla -o: ~ sad, nedozorélost
-i *ž*

nédra néder *s mn.*, nédrje -a *s, mn.* nédrja néderij [-*dər-*]; nédrnjak -a *m*, nédrnica -e *ž*: igla ~; nédrca nédrca *s mn.*, nédrček -čka *m modrček*

nedrobljiv -a -o: ~o steklo

nedružáben -bna -o, nedružábnost -i *ž*

nedrúžen -žna -o, nedrúžnost -i *ž*

nedrúžen -vna -o: ~i sektor

neduhóvnik -a *m laik*, neduhóvniški -a -o *laiški*

nedvómen -mna -o: ~o brez dvoma, ni dvoma, nedvómnost -i *ž*, nedvomljiv -a -o

nedvoómnen -mna -o, nedvoómnost -i *ž*

needín -a -o: člani so v ti zadevi ~i, odbor si je ~ glede višine, glede na višino podpore, needínost -i *ž*

neelástičen -čna -o neprožen, neelástičnost -i *ž neprožnost*

neenák -a -o, neenákost -i *ž*; neenačaj -a *m mat.* |znamenje|, neenačba -e *ž mat.*

neenako -v sestavi: neenakoméren -rna -o, neenakomérnost -i *ž*; neenakopráven -vna -o, neenakoprávnost -i *ž*; neenakoróčen -čna -o: ~i vzvod; neenakostráničen -čna -o: ~ trikotnik; neenakozlóžen -žna -o

neestétičen -čna -o brez okusa, neokusen, neestétičnost -i *ž*

neetičen -čna -o nenraven, neetičnost -i *ž*: ~ takega ravnanja

nefrít -a *m min.*

nefrítis -a *m med.* vnetje ledvic, nefritičen -čna -o: ~i proces; nefróza -e *ž nevnetno obolenje ledvic*, nefróma -a *m ledvična bula*

néga -e *ž skrb, oskrba, varstvo, strežba, gojitev*: bolniška ~, ~ otroka, gozdov, lepote, rok; negováti -újem gojiti, skrbeti za kaj, negováne -a *s*: ~ svoje telo; negovávec -vca *m skrbnik, strežnik, gojitelj, negovávka* -e *ž skrbnica, strežnica, strežajka, gojiteljica*: otroška ~; negovánček -čka *m oskrbovanček, gojenc, varovanček*

negácija -e *ž zanikanje, nikalnica*, negirati -am zanikati, negativen -vna -o: ~i pol, ~a elektrika, ~ odgovor, med. ~ izid (potrjuje, da iskanega ni); négativ -a *m fot.*: ~ na plošči

negášen -éna -o: ~o apno

negíben -bna -o = negíbljiv -a -o, negíbnost -i *ž* = negíbljivost -i *ž*; negíbčen -čna -o, negíbnost -i *ž*

neglážen -éna -o: ~ papir nesatíniran

negledé ne glede: ~ na kaj

neglízé -ja *m obleka za doma*: v ~ju

negnójb -ója *m* ('nagnoj) bot., negnójev -a -o: ~i obroči

négo vez. kakor (za zanikanim primerikom): ni hujšega sovraštva, ~ je sovraštvo med brati

negóden -dna -o in negóden -dna -o: ~i mladiči, ~ porod, negódnost -i *ž* in negódnost -i *ž*, negódnéž -a *m*, negódnik -a *m*, negódnica -e *ž*, negóda -e *ž*: ~

negodna! negodé -éta *m*; negodováti -újem, negodováł -ála -o, negodováne -a *s*: ~ nad kom

negorljív -a -o: ~i plini; negorljívost -i *ž*

negospodáren -rna -o, negospodárnost -i *ž*

negostoljúben -bna -o, negostoljúbnost -i *ž*, negostoljúbnež -a *m*

negotóv -óva -o, negotóvost -i *ž*: v ~i pustiti koga

negotovínski -a -o: ~i promet

negroídén -dna -o: ~a plemena

néguš -a *m naslov etiopskega vladarja*, négušev -a -o

neháti -am, néhanje -a *s*: nehaj žvižgati ('nehaj z žvižganjem), nehali smo delati ('nehali smo z delom); najprej smo peli, nato telovadili, nehali pa smo z igro nazadnje smo se igrali; °tukaj neha drugo poglavje se neha; nehávati -am = nehováti -újem; neháj -a *m glas.* |pavza|

nehlapljív -a -o, nehlapljívost -i *ž*

nehóden -dna -o: ~a pot

nehóté prisl. ne da bi hotel, nehótoma prisl.; nehóten -tna -o: ~a reakcija, nehótnost -i *ž*: ~ giba

nehvaléžen -žna -o, nehvaléžnost -i *ž*, nehvaléžnež -a *m* = nehvaléžnik -a *m*, nehvaléžnica -e *ž*

neimenován -a -o anonimén, neimenovánec -nca *m*, neimenovánost -i *ž* anonimnost

neinfekciózen -žna -o nekužen, nenalezljiv: ~a bolezen, neinfekcióznost -i *ž*

neinformíran -a -o nepoučén, neobveščen: ~o čem, neinformíranost -i *ž*

neístinít -a -o neresničen, °neistínitost -i *ž* neresničnost

neizbéžen -žna -o, neizbéžnost -i *ž*

neizbrísen -sna -o: v ~em spominu, neizbrísnost -i *ž*, neizbrísljív -a -o, neizbrísljívost -i *ž*

neizčrpen -pna -o = neizčrpljív -a -o, neizčrpnost -i *ž* = neizčrpljívost -i *ž*; neizčrpan -a -o

neizdélán -a -o, neizdélánost -i *ž*

neizgovorljiv -a -o, neizgovorljivost -i ž;
neizgovorjen -ena -o: ~a misel, beseda;
veliko je ostalo ~ega

neizkuššen -a -o, neizkuššenost -i ž, neizkuššenec -nca m

neizmeren -rna -o, neizmérno *prisl.*: ~ velik, neizmérnost -i ž; neizmerljiv -a -o, neizmerljivost -i ž

neizobražen -a -o, neizobraženost -i ž, neizobraženec -nca m, neizobraženka -e ž

neizogiben -bna -o: ~e posledice, neizogibnost -i ž

neizpeljiv -a -o

neizpisan -a -o: ~a pisava, neizpisanost -i ž, neizpisen -sna -o

neizplačan -a -o: ~ dolg, neizplačljiv -a -o, neizplačljivost -i ž

neizpodbiten -tna -o: ~a resnica, neizpodbitnost -i ž

neizpolnjen -a -o: ~a obljuba, pogodba, ~ načrt; neizpolnljiv -a -o, neizpolnljivost -i ž; neizpolnjevanje -a s, neizpolnitev -tve ž; zaradi ~e pogodbe → *ker ni izpolnil pogodbe* >[-un-]

neizprašan -a -o, neizprašanost -i ž

neizpremenjen -ena -o, neizpremenljiv -a -o, neizpremenljivost -i ž

neizprčan -a -o: ~a trditev

neizpršen -sna -o, neizpršnost -i ž

neizrábljen -a -o: ~ čas, ~a energija; neizrábljanje -a s

neizravnán -a -o, neizravnánost -i ž

neizrázen -zna -o *kar se izraziti ne dá*, neizráznost -i ž

neizréčen -ena -o: ~a misel, sreča, beseda, neizréčno *prisl.*: ~ srečen, vesel, ~ vroče, ~ boli; neizréčen -čna -o *kar se izreči ne dá*

neizrekljiv -a -o 1. *kar se izreči ne dá*, težko izgovorljiv: ~a soglasniška skupina, ~o tuje ime, ~i izrazi, 2. velik, silen, čudovit, nedopovedljiv: ~a lepota, ~o trpljenje; neizrekljivo *prisl.*: ~ lep, ~ mraz, ~ trpi, ~ (veliko) ljudi; neizrekljivost -i ž: ~ besede, ~ lepote

neizterljiv -a -o: ~ dolg, neizterljivost -i ž

neiztožljiv -a -o: ~a terjatev, neiztožljivost -i ž: ~ zneska

neiztrebljiv -a -o, neiztrebljivost -i ž

neizučén -ena -o: ~ delavec

neizúrjen -a -o, neizúrjenost -i ž

neizvéden -a -o *neizkuššen, nestrokoven*, neizvédenec -nca m, neizvédenost -i ž, neizvédenski -a -o

neizvedljiv -a -o: ~ načrt, neizvedljivost -i ž; neizvedén -ena -o *kar ni izvedeno*: ~ načrt, še ~a skladba, neizvedénost -i ž

°neizvésten -tna -o *negotov, nedoločen, nejasen*, °neizvéstnost -i ž *negotovost, nedoločnost, nejasnost*

nejasen -sna -o, nejasnost -i ž

Néjček -čka m *os. i.*, Néjčekov -a -o, Néjče -ta m *os. i.*, Néjčtov -a -o, Néjka -e ž *os. i.*, Néjkin -a -o

neje- v *sestavi*: nejevéra -e ž *nevera*, nejevéren -rna -o, nejevérnik -a m, nejevérnica -e ž, nejevérniški -a -o, nejevérec -rca m, nejevérka -o ž, nejevérski -a -o, nejevérstvo -a s; nejevólja -e ž *nevolja*, nejevóljen -ljna -o, nejevóljnost -i ž, nejevóljnež -a m

neješč -a -e *brez teka* = neješčen -čna -o; neješčljiv -a -o: ~a živina nerada jé, neješčljivost -i ž

nekadivec -vca m, nekadivka -e ž

nekáj 1. *ned. z. nečesa* nečemu nekáj pri nečem z nečim: je ~ na tem, vsem nečesa manjka; ~ ni prav, kaj, pa ne vem; ~ skriva, pa ne vem kaj; treba je vedeti, čemu ° ~ delamo kaj; 2. *količ. prisl.*: ~ časa, ~ kruha, zdaj je ~ boljši; ~ že naredi, čeprav ne veliko; z ~ ljudmi (°ljudi), z ~ kapljicami (°kapljic) juhe; pred ~ časom in časa, z ~ moke, masti; ~ kratov = nekájkrat *prisl.*: samo ~ sem to rekel *malokrat*; nekájkrat *prisl. velikokrat*: ~ sem prehodil to pot; nekajdnéven -vna -o; nekajléten -tna -o

nekák -a -o *in nekák -a -o ned. z.*: ~a kužna bolezen; nekáko *in* nekákó *in* nekáko *prisl.*: ~ neprijazno gleda, govoril je ~ takole; nekákšen -šna -o *in* nekákšen -šna -o, nekákov -a -o, nekákovšen -šna -o

nekalív -a -o: ~o seme, nekalívost -i ž

nekaljén -ena -o 1. ~o veselje, 2. ~o železo, nekaljénost -i ž, nekaljív -a -o: ~o železo

nekám *prisl.* 1. ~ je šel, to pa ~ spravi *na določen kraj*, če ne, bom sam kam spravil *kamor koli že*; 2. ~ neprijazen je postal

nekaterí -a -o 1. ~i pravijo tako, drugi tako, 2. *marsikateri*: ~i stotak je zapravil; nekateríkrat *prisl.*: ~ na teden *nekolikokrat*; ~ sem že hodil to pot

velikokrat; nekatérniki -ov *m mn. hum.*: ~ se muzajo
nekázen -zna -o *nezaten*: ~ ceper, nekáznost, -i ž
nekažnován -a -o, nekažnovánost -i ž; nekažnív -a -o, nekažnívost -i ž
nekádaj *prisl.*: že od ~, nekádánji -a -e, nekádánjost -i ž, nekádajšnji -a -e
nekádo in **nekód** *nekóga in nekóga ned. z.*, nekómu, pri nekóm, z nekóm *in nekómu*, pri nekóm, z nekóm: ~ je potrkal; ~ je to trdil *določena oseba*, če je res kdo trdil *kdor koli že*; težko si ~, ki ni bil tukaj, predstavlja vse to *kdo*; če vidiš, da ~ ne razume, mu razloži *kdo*
néki -a -o (^onek) *ned. z.*: ~i dober prijatelj, ~i Ivanovič, ~i večer = ~ega večera, prišlo so vmes ~e ovire, do ~e mere; pri operaciji je treba večkrat ~i ud odrezati *kakšen*; kadar se odpraviš na ~o pot, pridi *kako*; opis je navadno sestavni del ~ega večjega spisa *kakega*, moč ~e države se ne sodi po tem *kake*; ~emu izmed nas *nekomu*
néki *prisl.*: kaj ~ hoče? kako je ~ bolniku? brat je ~ že odšel *menda, bajé*, kje ~!
nekíkrat *prisl. nekoč*
nekjé *prisl.*: ~ sem pozabil palico, pa ne vem kje; ~ na Golovcu je; ~ jo bo skríl na *določenem kraju*, če jo bo pač kje skríl *kjer koli že*
nekóč *prisl.*: to bo ~ še prav prišlo
nekód in nekód *prisl.*: ~ je kolovratil, pa sam ni vedel kod; po Golovcu ~ hodi; že spet ~ hodi, kaj vem kod; od ~ je prišel
nekólik -a -o = nekólikšen -šna -o, nekóliko *prisl.* = nekólikanj *prisl.*: ~ sem truden; ~ sem vzél, ~ pustil; ~ časa, ~ ljudi, nekólikokrat *prisl.*
nekovína -e ž, nekovínski -a -o: ~i izdelki
nekristján -a *m*
nekrítičen -čna -o *nepresoden, nezanesljiv, nedokazan*: ~o pisanje, ~o sprejemati novice, nekrítičnost -i ž
nekróbióza -e ž *med. počasno odmiranje*, nekróbiótičen -čna -o: ~i proces
nekrófióbi -e ž *groza pred mrtvim*
nekrólog -a *m osmrtnica, nekrolóški* -a -o, nekrológija -e ž *preučevanje vzrokov smrti*
nekrománt -a *m rotivec duhov, nekroman-tija* -e ž

nekrópoła -e ž *grobišče, dom mrtvih, navje, žale*
nekróskopija -e ž *raztelesenje mrliča*
nekróza -e ž *odmiranje, mrtvina, nekrotičen -čna -o: ~o tkivo
nekršćánski -a -o, nekršćánstvo -a *s*
nekrváv -a -o: ~a daritev, ~i boji
néksus -a *m*: kavzalni ~ *vzročna zveza*
néktar -ja *m gr. mit. | pijača*, néktarski -a -o
nekulúren -rna -o, nekulúrnost -i ž, nekulúrnež -a *m* >[-*lt*-]
nekuránten -tna -o: blago, ki se slabo prodaja, je ~o
nekalifíciran -a -o: ~ delavec, nekalifíciranost -i ž
nekváren -rna -o *neškodljiv, nekvárnost* -i ž; ^onekvárno *prisl.*: ~ določbam *določbam ne na kvar*
nekvášen -a -o, nekvášenec -nca *m ne-kvašen kruh*
Néla -e ž *os. i.*, Nélin -a -o
nelegalén -lna -o [-*ln*-] *nezakonit, nelegal-nost* -i [-*ln*-] ž, nelegaléc -lca [-*lc*-] *m*
nelegítimen -mna -o *nezakonit, nepostaven, nezakonski*
nelikvidén -dna -o: ~ denar, ~o podjetje; nelikvidnost -i ž
neljúb -a -o, neljubó *prisl.*: ~ me je sprejel; neljubéznív -a -o: ~ človek, neljubéznívost -i ž
neločljív -a -o, neločljívost -i ž
nelógičén -čna -o, nelógičnost -i ž
nelojáln -lna -o: ~a konkurenca, nelójálnost -i ž >[-*ln*-]
ném -a -o: ~ človek, ~i soglasnik, ~i film; némeč -mca *m*, némka -e ž, némost -i ž, némóta -e ž; neméti -*lm postajati nem*, némi -ite! nemél -éla -o, neménje -a *s*; nemiti -*im*, nemil -a -o
nemálo *prisl.*, nemálokraj *prisl.*
némánič -a *m iron. kdor nič nima, nimaníč*
Némánja -a *in -e m*, Némánjev -a -o, Némánjiči -*ev m mn.*
nemára *prisl. morda*: ~ nocoj pride = ~ da nocoj pride
nemáren -rna -o: po ~em, nemárnost -i ž = nemársčina -e ž, nemárnik -a *m*, nemárnica -e ž, nemárnež -a *m*, nemarne -éta *m umazanec*
Neméa -e ž *kr. i.*, neméjski -a -o
Némec -mca *m*: trd ~, v ~ih na *Nemškem*, Némka -e ž, Némčija -e ž, v ~i, iz ~e: Zahodna ~, Vzhodna ~, némški -a -o: (po) ~o, ~i govoriti, Némško -ega *s*,*

z ~ega, na ~em; némčiti -im 1. *prevajati v nemščino*, 2. *uporabljati nemščizme*, nemčevati -ujem, nemčeval -ála -o, nemčevanje -a *s*, nemčevalen -lna -o [-ln-]; nemškovati -ujem 1. *brez potrebe nemško govoriti*, 2. *uporabljati nemščizme*, nemškovačec -vca *m*; némstvo -a *s*, némščina -e *ž* [jezik]; nemškútar -ja *m* *znč. nenemec, ki hoče veljati za Nemca* = nemčúr -ja *m*, nemškútarica -e *ž* = nemškúta -e *ž* = nemčúrka -e *ž*, nemškútariski -a -o = nemčúrski -a -o, nemškútarstvo -a *s* = nemčúrstvo -a *s*, nemškútaríti -im, nemškútarjenje -a *s*, nemškutarija -e *ž*, nemščizem -zma *m*

Némen -a *m* [reka], némenski -a -o
Némesis Némes *ž* in Némeza -e *ž* [higinja maščevavka]; némeza -e *ž* maščevalna usoda *

nemil [-il] -a -o: ~a usoda, ~o soditi koga, vračati ~o za nedrago

nemilosččen -čna -o, nemilosččnost -i *ž*, nemilosččnež -a *m*, nemilosččnik -a *m*

nemilost -i *ž*: biti v ~i pri kom, v ~ priti (°pasti), nemilosten -tna -o, nemilostiv -a -o, nemilostivost -i *ž*, nemilostljiv -a -o, nemilostljivost -i *ž*

nemiljiv -a -o: ~e zasluge, nemiljivost -i *ž*
nemir -a *m*, nemiren -rna -o, nemirnost -i *ž*, nemirnež -a *m*, nemirnica -e *ž*; nemirika -e *ž* in nemirka -e *ž*: ~ v uri

nemóč nemóči *in* -e *ž*, v nemóči: čez némoč delati, jesti, piti; nemóčica -e *ž* slabost; nemóčen -čna -o slab, nemóčnost -i *ž*

nemogóč *in* nemogóč -a -e: ~ primer, temu ni nobena stvar ~a; nemogóčnost -i *ž*

nemorálen -lna -o, nemorálnost -i *ž*, nemorálnež -a *m* >[-ln-], nemorála -e *ž*
nemóžen -žna -o *nemogoč*, nemóžnost -i *ž* *nemogočost*

nemúden -dna -o, nemúdnost -i *ž*, nemúdoma *prisl.*

nenadárjen -a -o: ~ za glasbo, nenadárjenost -i *ž*

nenáden -dna -o *nepričakovan*, nenádnost -i *ž*, nenádnó *prisl.*, nenádoma *prisl.*

nenadomésten -tna -o, nenadomestljiv -a -o, nenadomestljivost -i *ž*

nenaglašén -éna -o: ~i samoglasniki, nenaglašénost -i *ž*

nenalezljív -a -o, nenalezljivost -i *ž*

nenaméren -rna -o, nenamérno *prisl.*, nenaménoma *prisl.*

nenapadálen -lna -o [-ln-]: ~i pakt
nenapovédan -a -o: ~ obisk, ~i gostje, ~o priti

nenaráven -vna -o, nenarávnost -i *ž*
nenaséljen -a -o, nenaseljenost -i *ž*

nenasiten -tna -o = nenasitljiv -a -o, nenasitljivost -i *ž*, nenasitnež -a *m*, nenasitnik -a *m*, nenasitnica -e *ž*, nenasitnost -i *ž*; nenasičen -a -o: ~e barve, nenasičenost -i *ž*

nenatúren -rna -o *nenaraven*, nenatúrnost -i *ž* *nenaravnost*

nenaváden -dna -o, nenavádnost -i *ž*, nenavádnjež -a *m* čudak

nenavzóč -a -e *in* nenavzóčen -čna -o, nenavzóčnost -i *ž*

nenéhen -hna -o *nepretrgan*, nenehljiv -a -o, nenehno, nenehoma *prisl. neprenehoma*

nenémec -mca *m*, nenémški -a -o

nenráven -vna -o, nenrávnost -i *ž*, nenrávnež -a *m*

neo- v *sestaví*: neofašist -a *m*; neologizem -zma *m*; neoplatónik -a *m*; neoromántik *m*, neoromántičen -čna -o

neobčúten -tna -o = neobčutljiv -a -o: ~ za svetlobo, neobčutljivost -i *ž*; neobčúten -a -o

neobdávčen -a -o, neobdavčljiv -a -o
neobhóden -dna -o *neogiben*, *nujen*

neobičájen -jna -o, neobičajnost -i *ž*

neobleđél -éla -o, neobleđljiv -a -o: ~e barve, neobleđljivost -i *ž*

neobligáten -tna -o *neobvezen*: ~i predmeti
neobljúden -a -o, neobljudenost -i *ž*: ~ tropičnih krajev

neoborožén -éna -o, neoboroženost -i *ž*
neobremenjén -éna -o, neobremenjenost -i *ž*

neobséžen -žna -o 1. *kar se ne dá obseči*, 2. *kar nima dosti obsega*, neobséžnost -i *ž*

neobstóje -stója *m neeksistenca*, neobstójen -jna -o: ~a barva obledi

neobvézen -zna -o *neobligaten*: ~i predmeti, ~i pogovori, ~ogled, neobvéznost -i *ž*: ~ udeležbe

neobziren -rna -o, neobzirnost -i *ž*
neodgovóren -rna -o, neodgovornost -i *ž*

neodkritosččen -čna -o, neodkritosičnost -i *ž*, neodkritosččnež -a *m*, neodkritosččnica -e *ž*

neodlóčen -a -o: ~a bitka, neodlóčen -čna -o: ~i ljudje, neodlóčnost -i *ž*, neodlóčnež -a *m*; neodlóčilen -lna -o [-ln-]: ~ glas ne odloča

neodložljiv -a -o, neodložljivost -i *ž*

°neodoljiv -a -o *neudržljiv, neustavljiv, nepremagljiv*
 neodpovedljiv -a -o: ~a pogodba
 neodpústen -tna -o = neodpustljiv -a -o,
 neodpustljivost -i ž
 neodvisen -sna -o, neodvisnež -a m, neodvisnost -i ž
 neofít -a m (*odrasel*) *novokrščenec, novinec*
 neogéja -e ž *zool.* | *južnoameriška zoogeografska enota* |
 neogiben -bna -o: ~o potreben, ~i ukrepi,
 neogibnost -i ž
 neokóren -rna -o, neokórnost -i ž
 neokréten -tna -o *počasen, okoren, neroden, negibčen, top, neokrétnost -i ž, neokrétnož -a m = neokréta -e ž*
 neokrnjen -a -o, neokrnjenost -i ž
 neokúsen -sna -o: ~a jed, ~o govorjenje, ~a slikarija, neokúsnost -i ž
 neolíkan -a -o, neolíkanec -nca m, neolíkarnost -i ž
 neolítik -a m *mlajša kamena doba, neolítiski -a -o: ~e izkopenine*
 neologíja -e ž *novotarija, slov. tvorba novih besed, neologizem -zma m nova beseda*
 neomadeževán -a -o: ~a preteklost, neomadeževánost -i ž, neomadeževánc -nca m
 neomahljív -a -o, neomahljívost -i ž, neomahljívéc -vca m
 neomájén -jna -o: ~a zvestoba, ~o prepričanje, neomájénost -i ž
 neomején -éna -o: ~a pravica, zadruga z ~o zavezo, neomejénost -i ž
 neomíkan -a -o, neomíkanost -i ž, neomíkanec -nca m
 néon -a m *kem.* | *plin* |, néonski -a -o: ~a cev, razsvetljava
 neopázén -zna -o, neopazljiv -a -o; neopázén -a -o: šel je mimo hiše ~ *ne da bi ga bil kdo opazil*
 neoplázma -e ž *med. nova tvorba, neoplástičen -čna -o novotvorben: ~a bula*
 neoporečén -čna -o *kar se ne dá oporeči: ~a sodba, trditev, ~o vedenje, neoporečnost -i ž*
 neopravičén -a -o: ~a ura, neopravičénost -i ž; neopravičljiv -a -o: ~a zamuda, neopravičljivost -i ž
 neopredeljén -éna -o: politično ~, neopredeljénec -nca m, neopredeljénost -i ž; neopredeljív -a -o: ~ pojem, neopredeljívost -i ž
 neoprémjén -a -o: ~a soba

neoprézen -zna -o *nepreviden, neopréznost -i ž neprevidnost, neopréznež -a m neprevidnež*
 Neoptólemos -ma m | *Ahílov sin* |, Neoptólemov -a -o
 neorganizíran -a -o, neorganizíranec -nca m, neorganizíranost -i ž
 neorgánski -a -o: ~a kemija
 neoromántik -a m, neoromántičen -čna -o, neoromántika -e ž *nova romantika*
 neosében -bna -o: ~ napad
 neoskrúnjen -a -o, neoskrúnjenost -i ž; neoskrunljiv -a -o, neoskrunljivost -i ž
 neosnován -a -o *neutemeljen, brez podlage: ~a trditev, neosnovánost -i ž*
 neosvobojén -éna -o: ~o ozemlje, ~i narodi
 neosvojljív -a -o: ~a trdnjava *nezavzetna, nepremagljiva*, ° predlog *nesprejemljiv, neosvojljívost -i ž*
 neoteníja -e ž *zool. zmožnost, da se žival razmnožuje že na stopnji ličinke*
 neotesán -a -o: ~ les, ~ človek = neotesánec -nca m, neotesánost -i ž
 neovíran -a -o: ~ prehod, ~o govoriti
 neovrgljív -a -o = neovfžén -žna -o: ~ dokaz, neovrgljivost -i ž = neovfžénost -i ž: ~ trditev
 neozdráven -vna -o = neozdravljiv -a -o: ~ bolnik, ~a bolezen, neozdrávnost -i ž = neozdravljivost -i ž
 neozóik -a m *geol.*, neozóičen -čna -o = neozójski -a -o
 neoženjen -a -o *samski, neoženjenec -nca m samec, neoženjenost -i ž samstvo*
 nepáren -rna -o *kar ni na pare*
 neparlamentáren -rna -o: ~o vedenje
 nepázén -zna -o = nepazljiv -a -o, nepázénost -i ž = nepazljivost -i ž; nepazljivéc -vca m, nepazljivka -e ž
 néper -ja m *el. enota prevajanja*
 nepísán -a -o: ~i zakoni
 nepísamen -a -o: ~ človek, nepísamenost -i ž
 nepítén -tna -o: ~a voda
 neplavávec -vca m, neplavávka -e ž, neplavávski -a -o
 neplemenít -a -o: ~ človek, ~o vedenje, neplemenítost -i ž
 neplóden -dna -o, neplódnost -i ž
 neplóven -vna -o: ~a reka, neplóvnost -i ž
 nepobíten -tna -o: ~i dokazi, nepobítnost -i ž *neovrgljivost*
 nepoboljšljív -a -o: ~ grešnik, nepoboljšljivost -i ž, nepoboljšljivéc -vca m, nepoboljšljivka -e ž

nepočákan -a -o = nepočákaven -vna -o = nepočákljiv -a -o: ne bodi tako ~, nepočákljivec -vca *m* = nepočákanec -nca *m*, nepočákljivost -i *ž*
 nepodkúpen -pna -o = nepodkupljiv -a -o, nepodkúpnost -i *ž* = nepodkupljivost -i *ž*: ~ uradništva
 nepogléden -dna -o *grd*: ~a pošast, nepoglédnost -i *ž*
 nepogrešljív -a -o: ~o orožje, tale delavec nam je ~, nepogrešljivost -i *ž*
 nepojmljív -a -o, nepojmljivost -i *ž*
 nepoklicán -a -o, nepoklicanec -nca *m*, nepoklicanost -i *ž*; nepoklicen -cna -o *amaterski*, nepoklicnost -i *ž* *amaterstvo*
 nepokój -ója *m*: ne delaj mi ~a; nepókoj -ója *m* *nihalo pri uri*; nepokójen -jna -o, nepokójnež -a *m*, nepokójnost -i *ž*
 nepokóren -rna -o, nepokórnost -i *ž*, nepokórnež -a *m*, nepokórsčina -e *ž*
 nepokrit -a -o, nepokritost -i *ž*
 nepokvárjen -a -o, nepokvárjenost -i *ž*, nepokvárjenec -nca *m*; nepokvarljiv -a -o: ~o blago
 nepomémben -bna -o, nepomémbnost -i *ž*, nepomémbnež -a *m*
 nepomirljív -a -o, nepomirljivec -vca *m*, nepomirljivost -i *ž*
 nepomljív -a -o: od ~ih časov, ~ človek *ki slabo pomni*, nepomljivost -i *ž*
 nepomogljív -a -o: ~ človek *neroden, ki si ne zna pomagati*, nepomogljivost -i *ž*
 nepomúden -dna -o, nepomúdoma *prisl.*
 Népomuk -a *m os. i.*: Janez ~
 nepopáčen -a -o, nepopáčenec -nca *m*, nepopáčenost -i *ž*
 nepopísan -a -o: ~ list, nepopísan -sna -o = nepopisljív -a -o: ~ prizor, ~o lep, nepopisnost -i *ž* = nepopisljivost -i *ž*
 nepopóln -a -o, nepopólnost -i *ž* >[-*un-*]
 nepopráven -vna -o = nepopravljiv -a -o: ~a škoda, nepopravljivec -vca *m*, nepopravljivost -i *ž*; nepopravljen -a -o
 nepopustljív -a -o, nepopustljivec -vca *m*, nepopustljivost -i *ž*
 neporáben -bna -o, neporábnost -i *ž*
 neporočen -ěna -o, neporočenost -i *ž*
 neporušen -šna -o = neporušljiv -a -o, neporušnost -i *ž* = neporušljivost -i *ž*, neporušen -a -o
 Népos -a *in* Nepóta *m* [*rim. pisatelj*], Néposov -a -o *in* Nepótov -a -o
 neposlúšen -šna -o, neposlúšnost -i *ž*, neposlúšnež -a *m*

neposréden -dna -o *naravnosten, direkten*: ~a zveza, ~i stroški, ~a preteklost *bližnja*, neposrednost -i *ž*
 nepostáven -vna -o *nezakonit*: ~o dejanje, nepostávnost -i *ž*
 nepostrežljív -a -o, nepostrežljivost -i *ž*
 neposvečen -ěna -o, neposvečěnec -nca *m*, neposvečenost -i *ž*
 nepoškodljív -a -o, nepoškodljivost -i *ž*; nepoškodovan -a -o *in* nepoškodován -a -o: ~a pošiljka
 nepoštěn -ěna -o, nepoštěnost -i *ž*, nepoštěnje -a *s*, nepoštěnják -a *m*
 nepotázem -zma *m* *naklanjanje služb sorodnikom*, nepotíst -a *m*, nepotístičen -čna -o
 nepotolážen -žna -o = nepotolazhljív -a -o, nepotoláznost -i *ž* = nepotolazhljivost -i *ž*
 nepotrěben -bna -o: po ~em, nepotrěbnost -i *ž*, nepotrěbnik -a *m* = nepotrěbnež -a *m*, nepotrěbnica -e *ž*
 nepotrpežljív -a -o, nepotrpežljivec -vca *m*, nepotrpežljivka -e *ž*, nepotrpežljivost -i *ž*
 nepoučěn -ěna -o, nepoučěnost -i *ž*; nepoučěn -čna -o, nepoučnost -i *ž*; nepoučljiv -a -o, nepoučljivost -i *ž*
 nepoudárjen -a -o: ~ samoglasnik, ~a misel, nepoudárjenost -i *ž*
 nepovábljen -a -o: ~ gost, nepovábljenec -nca *m*, nepovábljenka -e *ž*
 nepovéděn -dna -o *ki nič ne pove*, nepovédnost -i *ž*
 nepovráten -tna -o: ~i glagoli, nepovrátlost -i *ž*
 nepozáben -bna -o: ~i dogodki, ~i vtisi; nepozabljív -a -o *ki ne pozabi*; nepozábljen -a -o
 nepoznán -ána -o *neznán*: ~ človek, dogodek, nepoznán(va)nje -a *s*
 nepráktičen -čna -o, nepráktičnost -i *ž*
 nepráčen -lna -o [-*ln-*]: ~o blago
 neprávi -a -o: ~a rebra, ~i ulomek, po ~em *po krivici*; neprávnji -a -e *in* neprávršen -šna -o, neprávršn(j)ost -i *ž*
 neprávičen -čna -o, neprávičnost -i *ž*, neprávičnik -a *m*, neprávičnež -a *m*
 neprávilěn -lna -o, neprávilnost -i *ž* >[-*ln-*]
 neprebáven -vna -o = neprebavljiv -a -o: ~a jed, ~o branje, neprebávnost -i *ž* = neprebavljivost -i *ž*
 neprebóden -dna -o = neprebodljiv -a -o: ~ oklep
 neprebójen -jna -o: ~ zid, neprebójnost -i *ž*
 neprecenljív -a -o, neprecenljivost -i *ž*
 neprečiščen -a -o, neprečiščenost -i *ž*

neprediren -rna -o: ~a megla, nepredírnost
 -i ž, nepredirljiv -a -o, nepredírten -tna -o:
 ~o obzidje
nepredúšen -šna -o, nepredúšnost -i ž
nepredvíden -a -o *nepričakovan, nenamerava-*
van, nenaden, nepredvidoma *prisl. ne-*
previdoma
nepregiben -bna -o: ~ ud, ~a beseda,
 nepregibnost -i ž
nepregleden -dna -o: ~ ovinek, ~a knjiga,
 nepreglednost -i ž
nepregóren -rna -o = nepregorljiv -a -o:
 ~a blagajna, nepregórnost -i ž = nep-
 regorljivost -i ž
nepregréven -vna -o: *fiz.* ~o telo, ~a snov
neprehóden -dna -o: ~a pot, ~i glagol,
 neprehódnost -i ž
neprekínjen -a -o *nepretrgan, (z)vezan:*
 ~o *nepretrgoma, ves čas, skozi*
nepreklican -a -o; nepreklicen -cna -o:
 ~ ukaz, nepreklicnost -i ž
neprekóšen -sna -o = neprekosljiv -a -o,
 neprekosljivost -i ž; neprekošen -čna -o,
 neprekošenost -i ž
neprekucljiv -a -o: ~ voz
neprelómen -mna -o = neprelomljiv -a -o,
 neprelómnost -i ž = neprelomljivost -i ž
nepremágan -a -o, nepremáganost -i ž;
 nepremagljiv -a -o, nepremagljivost -i ž
nepremakljiv -a -o, nepremakljivost -i ž
 >[-mak- / -mak-]; nepremáknen -a -o,
 nepremáknenost -i ž
nepremičen -čna -o, nepremičnost -i ž;
 nepremičnica -e ž: zvezda ~; nepremič-
 nína -e ž: promet z ~ami, nepremič-
 nínski -a -o
nepremišljen -a -o, nepremišljenost -i ž,
 nepremišljenec -nca m
nepremóčen -čna -o = nepremočljiv -a -o:
 ~ plašč, nepremočljivost -i ž
nepremostljiv -a -o: ~a ovira, težava,
 nepremostljivost -i ž
nepremóžen -žna -o, nepremóžnost -i ž
neprenéhen -hna -o, neprenéhnost -i ž,
 neprenéhoma *prisl.*; neprenehljiv -a -o,
 neprenehljivost -i ž
neprenóšen -sna -o: ~e pravice, neprenos-
 ljiv -a -o
neprepóten -tna -o = neprepotljiv -a -o
neprepústen -tna -o: ~ za svetlobo, ne-
 prepústnost -i ž
nepreračunljiv -a -o, nepreračunljivec -vca
 m, nepreračunljivka -e ž, nepreračunljí-
 vost -i ž

nepreséven -vna -o: ~o steklo
nepreséžen -žna -o = nepresegljiv -a -o,
 nepreséžnost -i ž = nepresegljivost -i ž;
 nepreséžen -a -o, nepreséženost -i ž
nepreskrbljen -čna -o, nepreskrbljenec -nca
 m, nepreskrbljenka -e ž, nepreskrbljenost
 -i ž: ~ otrok, nepreskrbten -bna -o;
 nepreskrbljiv -a -o
nepresóden -dna -o, nepresódnost -i ž
nepresójen -jna -o: ~o steklo
neprespán -a -o: ~a noč, danes sem ~
neprestán -a -o *trajen, veden, neprenehen,*
neprestáno prisl. kar naprej, venomer,
nenehoma, neprenehoma
neprestópen -pna -o: ~o leto, neprestóp-
 nost -i ž
nepretfgan -a -o: ~ tok, ~ delovni čas,
 nepretfganost -i ž; nepretfgoma *prisl.*
nepreudáren -rna -o, nepreudárnost -i ž,
 nepreudárnež -a m
neprevedljiv -a -o: ta beseda je ~a, ne-
 prevedljivost -i ž
neprevíden -dna -o: po ~em, neprevídnost
 -i ž: po ~i, iz ~i, neprevídnost -a m;
 neprevíden -a -o: ~a smrt, neprevíde-
 nost -i ž; neprevídoma *prisl. nepričako-*
vano, iznenada, nenadoma, po neprevíd-
nosti, iz neprevídnosti
nepričakován -a -o, nepričakovánost -i ž,
 nepričakováno *prisl.:* ~ veliko, ~
 dobro, prišel je ~
nepriden -dna -o *brez prida, nekoristen,*
jalov: ~o modrovanje, nepridoma *prisl.*
nepridiprav -a m *negodnik, negoda*
 °neprijátelj -a m *sovražnik, °neprijáteljski*
 -a -o *sovražen*
neprijázen -zna -o, neprijáznost -i ž, ne-
 prijáznež -a m
neprijéten -tna -o, neprijétnost -i ž
neprikláden -dna -o *nepriemer, nepriklád-*
 nost -i ž
neprikrit -a -o, neprikritost -i ž
nepriležén -žna -o: ~i koti *geom.*
nepriľika -e ž *neprijetnost, zadrega:* hude
 ~e, zabresti v ~e; nepriľičen -čna -o
nepriemer, neroden, neprijeten, nepri-
ľičnost -i ž
nepriľúbjen -a -o, nepriľúbjenost -i ž
nepriľúden -dna -o, nepriľúdnost -i ž,
 nepriľúdnež -a m
nepriľímen -rna -o: stanu, času ~, za
 obdelavo ~ les, nepriľírnost -i ž
nepripráven -vna -o *nepriklad, neroden,*
 nepriprávnost -i ž

nepripravljen -a -o: ~ govoriti, nepripravljenost -i ž
 nepriróčen -čna -o in nepriróčen -čna -o, nepriróčnost -i ž in nepriróčnost -i ž
 nepriróden -dna -o *nenaraven*, nepriródnost -i ž *nenaravnost*
 neprisében -bna -o, neprisébnost -i ž
 neprisljjen -a -o, neprisljjenost -i ž
 nepristen -tna -o, nepristnost -i ž
 nepristójen -jna -o *nekompetenten*, nepristójenost -i ž
 nepristójen -jna -o *nedostojen*, *nespodoben*
 nepristóp -pna -o: ~ kraj, ~ človek, nepristópnost -i ž
 nepristránski -a -o: ~i v sodbah, v ravnanju, nepristránost -i ž, nepristrán -a -o: ~ razsodnik
 nepristéven -vna -o *nepresoden*, nepristévenost -i ž
 neprizanesljív -a -o, neprizanealjívec -vca m, neprizanesljívost -i ž
 neprizán -a -o, neprizánanje -a s
 neprodúktivén -vna -o, neprodúktivénost -i ž
 neprodúšen -šna -o → *neprepusten*, *nepredušen*
 neprosójen -jna -o *nepreseven*, *neprosojen*, neprosójenost -i ž *neprosojenost*
 neprostovójljen -ljna -o, neprostovójljenost -i ž
 neprozóren -rna -o, neprozórnost -i ž
 nepróžen -žna -o *neelastičen*: ~a vzmet, ~ človek, značaj, nepróžnost -i ž
 neptúnj -a m *kem.* [*prvina*], neptúnjiev -a -o Neptún(us) -na m *strim. bog morja*, Neptún -a m [*planet*], neptúnjski -a -o, Neptúnov -a -o: ~ pas *med.*
 nerábén -bna -o = nerabljív -a -o, nerábénost -i ž; nerábljen -a -o
 nerád -áda -o *prid. s prisl. pomenom*: ~ je prišel
 neranjív -a -o: ~o telo, neranjívost -i ž; neránjen -a -o
 nerazbíten -tna -o, nerazbítnost -i ž; nerazbíť -a -o, nerazbíťost -i ž
 nerazdélén -lna -o [*-ln-*]: ~a odgovornost, nerazdélénost -i [*-ln-*] ž, nerazdéljív -a -o, nerazdéljívost -i ž; nerazdéljen -čna -o, nerazdéljenost -i ž
 nerazdrúžen -žna -o = nerazdrúžljív -a -o, nerazdrúžnost -i ž = nerazdrúžljívost -i ž: ~ zakona
 nerazlóčen -čna -o: ~o govoriti, nerazlóčenost -i ž; nerazlóčljív -a -o
 nerazlóžen -žna -o = nerazlóžljív -a -o, nerazlóžljívost -i ž; nerazložén -čna -o

nerazpoložén -čna -o *slabe volje, brez volje za kaj*, nerazpoložénje -a s
 nerazpoložljív -a -o *kar ni na voljo*, nerazpoložljívost -i ž
 nerazrešljív -a -o, nerazrešljívost -i ž; nerazrčén -a -o, nerazrčénost -i ž
 nerazrúšen -šna -o = nerazrúšljív -a -o, nerazrúšnost -i ž = nerazrúšljívost -i ž; nerazrúšen -a -o, nerazrúšenost -i ž
 nerazsóden -dna -o, nerazsódnost -i ž, nerazsódněž -a m, nerazsódnica -e ž
 neraztéžen -zna -o = neraztegljív -a -o, neraztéžnost -i ž = neraztegljívost -i ž
 neraztópnen -pna -o = neraztopljív -a -o, neraztópnost -i ž = neraztopljívost -i ž
 nerazúmen -mna -o: ~o bitje, ~o govoriti *nespametno*, nerazúmnost -i ž, nerazúmněž -a m, nerazúmnik -a m, nerazúmnica -e ž; nerazumljív -a -o: ~a govorica, ~o govoriti, nerazumljívost -i ž
 nerazvéžen -zna -o = nerazvezljív -a -o, nerazvéžnost -i ž = nerazvezljívost -i ž
 neréd -a m, nerédén -dna -o, nerédnost -i ž, nerédnež -a m, nerédnica -e ž
 nerédilén -lna -o, nerédilénost -i ž > [*-ln-*]
 nerédko *prisl.*: to se ~ dogaja, nerédkokrat *prisl.*, nerédkokdaj *prisl. pogosto*
 nereída -e ž, *nav. mn.* *neraide* -vca m. [*morske boginje*]
 nerésec -sca m *merjasec*, neréščev -a -o
 nerésén -sna -o, nerésénost -i ž, nerésnež -a m, nerésnóba -e ž
 neresníca -e ž, neresníčen -čna -o, neresníčnost -i ž
 neresljív -a -o, neresljívost -i ž; nerésén -a -o, nerésénost -i ž
 nergáti -ám *godrnjati, sitnariti, zabavljati*, nergáj -ájte! nergál -ála -o, nergánje -a s; nerga -e ž *godrnjač, jokav otrok*; nergáč -a m, nergálo -a s, nergáv -áva -o, nergávost -i ž: sama ~ ga je; nergávec -vca m, nergávka -e ž, nergást -a -o: ti nerga ~a!
 nerjavěč -čča -e: ~e jeklo, nerjavén -vna -o: ~o jeklo ne zarjavi
 Néro -óna m [*rim. cesar*], Nerónov -a -o, nerónski -a -o
 neróda -e ž, neróden -dna -o: ~a leta, ~ položaj, ~o vprašanje, neródnost -i ž, neródněž -a m, neródnica -e ž
 nerodóvitén -tna -o: ~ svet, nerodóviténost -i ž, nerodóvitnica -e ž; neróden -dna -o: ~a leta *leta, ko je slaba letina*
 nervóza -e ž *živčnost*, nervózen -zna -o *živčen*: ~ človek, nervóznost -i ž, ner-

vóznosten -stna -o: ~i znak; nêrvus
-a *m*, nêrv -a *m med. živec*, nêrvus rêrum
neskl. 1. *poglavitno gibalo, prožilo*;
2. *denar*

nesamostójen -jna -o, nesamostójnost -i *ž*,
nesamostójnež -a *m*

nesebičen -čna -o, nesebičnost -i *ž*, ne-
sebičnež -a *m*, nesebičnica -e *ž*

nesesêr -ja *m skrinjica za ročna dela ali*
toaletne potrebščine

neskaljên -êna -o: ~a voda, ~o veselje,
neskaljênost -i *ž*

neskláden -dna -o, neskládnost -i *ž*,
neskládje -a *s*

nesklépčen -čna -o: ~a seja

nesklonljív -a -o, nesklonljivost -i *ž slov.*

neskôncen -čna -o: ~a vrsta ljudi, to ~o
čakanje, ~o dolg čas, pojem ~ega,
neskôcnost -i *ž*

neskrben -bna -o: ~o dela, kdor ne skrbi
za natančnost pri delu, brezskrbno pa
dela, kdor je brez skrbi za druge stvari;
neskrbnost -i *ž*

neslán -a -o: ~a jed, ~e besede, ~ človek,
še za ~ krop ne zasluži, ~o govoriti;
neslánost -i *ž*, neslánec -nca *m*; neslaná-
riti -im *neslano se vesti, neslano govoriti*

neslásten -tna -o, neslástnost -i *ž*

nesláven -vna -o: ~a zmaga, ~o končati

neslišen -šna -o, neslišnost -i *ž*

neslôga -e *ž*, neslôžen -žna -o, neslôžnež
-a *m*, neslôžnost -i *ž*

neslovénec -nca *m*, neslovénka -e *ž*, nes-
lovénski -a -o

neslúten -tna -o *kar se ne dá slutiti*: ~e
možnosti, neslúten -a -o *česar ne slutimo*,
neslútenost -i *ž*

nesmísel [-əy] -sla *m neumnost, nespamet-*
nost, nesmiseln -a -o [-səlŋ-], nesmisel-
nost -i [-səlŋ-] *ž*

nesmótrn -a -o, nesmótrnost -i *ž*

nesmftén -tna -o, nesmfténost -i *ž*, nesmftník
-a *m*: francoski ~i

nesnága -e *ž*: pospraviti ~o [stvar],
poberi se, ti grda ~ [človek]; nesnážen
-žna -o, nesnážnost -i *ž*, nesnážnež -a *m*,
nesnážnica -e *ž*

nesociálen -lna -o, nesociálnost -i *ž* > [-ln-]

nesodolováŋje -a *s*: ~s kom

nesodóben -bna -o, nesodóbnik -a *m*,
nesodóbnost -i *ž*

nesoglásje -a *s*: ~s sklepom, ~v družini,
nesoglásnost -i *ž*

nesoméren -rna -o, nesomérnost -i *ž geom.*

nesorazmêren -rna -o, nesorazmêrnost -i *ž*:
~ stroškov, ~ med dohodki in izdatki,
nesorazmêrje -a *s*

nespámet -i *ž*, nespámeten -tna -o, nes-
pámetnik -a *m*, nespámetnica -e *ž*,
nespámetnež -a *m*, nespámetnost -i *ž*

nespêčen -čna -o: ~ bolnik, ~e noči,
nespêčnost -i *ž*

nespêšen -šna -o *počasen*: ~o delo ne gre
od rok, se ne odseda

nespodbíten -tna -o *neizpodbiten*

nespodóben -bna -o, nespodóbnost -i *ž*,
nespodóbnik -a *m*, nespodóbnica -e *ž*,
nespodóbnéž -a *m*

nespokóren -rna -o, nespokórnost -i *ž*,
nespokórník -a *m*; nespokorjên -êna -o,
nespokorjênost -i *ž*

nespólen -lna -o [-ln-]: *biol.* ~o razmno-
ževanje

nesporazúm -a *m*: ~s kom, ~med stran-
kama, nesporazúmen -mna -o, nespo-
razúmnost -i *ž*

nespóren -rna -o: ~a posest, ~o vprašanje,
nespórnost -i *ž*

nesposóben -bna -o *nezmožen*: pridobitno
~, ~za vojaško službo, nesposóbnost
-i *ž nezmožnost, nesposóbnéž* -a *m*

nespoštív -a -o, nespoštívost -i *ž*, nes-
spoštívivec -vca *m*

nespoznaén -tna -o *kar se ne dá spoznati*

nespravljív -a -o, nespravljivost -i *ž*,
nespravljívec -vca *m*

nesprejmljív -a -o: ~predlog, nespre-
jmljívost -i *ž*

nespremenjên -êna -o *neizpremenjen*, ne-
spremenjênost -i *ž*; nespremenljív -a -o,
nespremenljivost -i *ž*

nespréten -tna -o, nesprétnost -i *ž*, nespré-
tnež -a *m*

nesprhljív -a -o, nesprhljívost -i *ž*

nesrámen -mna -o, nesrámnost -i *ž*, nes-
rámnež -a *m*, nesrámník -a *m*, nesrám-
nica -e *ž*

nesramežljív -a -o: ~a ženska, nesramež-
ljivost -i *ž*, nesramežljívec -vca *m*,
nesramežljivca -e *ž*

nesrêca -e *ž*: ~o imeti, doživeti, priti v ~o,
~zadene, doleti, preganja koga; velika,
huda ~, prometna ~, ~na morju,
~pri delu, po ~i; nesrêčen -čna -o,
nesrêčnež -a *m*, nesrêčnik -a *m*, nesrêč-
nica -e *ž*

nestálen -lna -o, nestálnost -i *ž*, nestálnéž
-a *m* > [-ln-]

nestanoviten -tna -o: ~ značaj, ~o vreme, ~a barva, ~e vode, nestanovitnost -i ž, nestanovitnež -a m

něsti něsem, 3. mn. něsejo in nesó, namen. něst, něsi -ite! nesóč -a -e, něsel něsla -o, nesěn -ěna -o: na hrbtu, v košari kaj ~, veter listje nese, puška daleč nese, do koder oči nesó, kam te zlodej nese? ta hiša nič ne nese, to podjetje dobro nese, kokoš nese (jajca); něsen -sna -o: ~a kokoši = nesnica -e ž, něsnost -i ž: povečati ~ kokoši

Něstor -ja m 1. najstarejši grški kralj v trojanski vojni, 2. ruski menih, ki mu pripisujejo najstarejšo rusko kroniko; něstor -ja m starosta v kaki družbi, něstorski -a -o

něstrohljiv -a -o, něstrohljivost -i ž; něstrohnjěn -ěna -o, něstrohnjěnost -i ž

něstrokověn -vna -o, něstrokovnják -a m, něstrokovnjáski -a -o: ~o delo, ~a pomoč, něstrokovnjáštvo -a s

něstrpen -pna -o, něstrpnost -i ž: verska, stanovska, politična, strankarska ~, něstrpnež -a m, něstrpnica -e ž; něstrpljiv -a -o, něstrpljivost -i ž

něstvó -óra m → nakaza, pošast, spaka

něsvobóden -dna -o, něsvobóda -e ž, něsvobodnják -a m: srednjeveški ~, něsvobodnjáski -a -o

něškodljiv -a -o, něškodljivost -i ž, něškodljivec -vca m

něšplja -e ž, rod. mn. něšpelj [-pəlj], něšpljev -a -o, něšpljarica -e ž |hruška|

něštět -a -o: ~e nesreče, ~o ljudi; něštěto-krat prisl.

nětákten -tna -o brezobziren, neolikan, nětáktnost -i ž, nětáktnež -a m

nětaljiv -a -o kar se ne dá taliti

nětěčen -čna -o: ~a jed, ~ človek siten, nadležěn, netěčnež -a m, netěčnik -a m, netěčnica -e ž, netěčnost -i ž

nětěk -a m 1. nenasitnost: bil je tak ~, da so ljudje zmerom jedli, pa vendar niso bili nikdar siti; 2. nenasitnež; netěka -e ž nadlega: ~o delati komu

nětiti nětím, nėti -ite! nětíl -íla -o, netěnje -a s in nětíti -im s stal. poud.: ~ ogenj, sovraštvo med ljudmi; netilen -lna -o [-ln-], netílnost -i [-ln-] ž, netívec -vca m, netílo -a s priprava za netenje (kresilni kamen ipd.), netívó -a s snov, s katero netimo (kresilna goba ipd.)

nětó neskl.: ~ teža čista teža

netóčen -čna -o nenatančen, nezanesljiv, nepravílen, nepravočasen, kasen, netóčnost -i ž, netóčnež -a m

netopír -ja m: uhati, nočni, lesni ~, netopírjev -a -o, netopírski -a -o, netopírjast -a -o

netopírljiv -a -o = netópěn -pna -o neraztopljiv, netopílnost -i ž; netopíljěn -ěna -o netréak -a m bot.: divji ~

netrohíjiv -a -o, netrohíjivost -i ž

neubogljiv -a -o in neubógíjiv -a -o, neubogljivost -i ž in neubógíjivost -i ž, neubogljivec -vca m, neubogljivka -e ž

neubrán -a -o: ~i glasovi, neubránost -i ž disharmonija

neubranljiv -a -o, neubranljivost -i ž

neučákaven -vna -o = neučákan -a -o: ne bodi tako ~ neštrpen, neučákanec -nca m, neučákanost -i ž; neučákljiv -a -o, neučákljivost -i ž

neudóben -bna -o, neudóbnost -i ž

neudržěn -žna -o = neudržljiv -a -o nezadržljiv: ~ napad, neudržnost -i ž = neudržljivost -i ž

neugašen -sna -o = neugasljiv -a -o, neugasljivost -i ž; neugašěn -ěna -o: ~o apno

neuglájěn -ěna -o in neuglájěn -a -o: ~a pot, ~ človek, ~o vedenje, neuglájěnost -i ž in neuglájěnost -i ž

neugnán -a -o: ~ otrok, ~o vedenje, ~ jezik, neugnánec -nca m, neugnánka -e ž, neugnánost -i ž

neugóden -dna -o: ~a sodba, neugódnost -i ž, neugódje -a s

neuhójen -a -o: ~a pot, ~i čevlji, neuhójenost -i ž

neuk -a -o ne(i)zveden, nevéden, nešolan

neukanljiv -a -o, neukanljivost -i ž

neuklonljiv -a -o, neuklonljivost -i ž, neuklonljivec -vca m, neuklonljivka -e ž

neukróten -tna -o = neukrotljiv -a -o: ~i valovi, neukrótnost -i ž = neukrotljivost -i ž; neukróčěn -ěna -o: ~a trmoglavka, neukróčěnost -i ž

neúmen -mna -o nespameten: ~ ko noč, po ~em, neúmež -a m, neúmnica -e ž, neúmnost -i ž: ~i počenjati, trpi samo po svoji ~i

neumérjen -a -o, neumérjenost -i ž, neumérjenec -nca m

neuméstěn -stna -o neprimeren, neprikladen, neuméstěnost -i ž neprímernost, neprikladnost

neuméven -vna -o, neumévnost -i ž, neumljiv -a -o, neumljivost -i ž
 °neumóren -rna -o *neutruden, neutrudljiv, neugnan*
 neumrjóc *in* neumrjóc -a -e = neumrljiv -a -o, neumrljivost -i ž
 neumičljiv -a -o, neuničljivost -i ž
 neupogljiv -a -o: ~ značaj, neupogljivost -i ž, neupogljivec -vca *m*, neupogljivka -e ž; neupógnjen -a -o: ~o pohištvo, neupógnjenost -i ž
 neuporáben -bna -o: ~o pravilo
 neupoštévan -a -o, neupoštévanje -a *s*: zaradi ~a predpisov → *ker ni upošteval predpisov*; neupoštéven -vna -o: ~a količina
 neupravičen -a -o *kdor nima pravice do česa*, neupravičenost -i ž, neupravičeneec -nca *m*, neupravičenka -e ž
 neuráden -dna -ó, neurádnost -i ž
 neuravnóvesen -a -o: ~ človek, neuravnóvesenost -i ž
 neurején -éna -o: ~e razmere, neurejenost -i ž, neurejéneec -nca *m*
 neúrén -rna -o: ~o vreme, neúrník -a *m* *hudourník*, neúrje -a *s* *huda ura*, vihar
 neusahljív -a -o: ~ studenec, neusahljivost -i ž >[-sah- / -sah-]
 neuskóčen -čna -o: ~o blago se ne uskoči *skrči*, neuskóčnost -i ž
 neuslišán -a -o: ~a prošnja, neuslišén -šna -o *kar se ne dá uslišati*
 neusmíljen -a -o: ~ do koga, s kom, neusmíljenost -i ž, neusmíljenec -nca *m*, neusmíljenka -e ž
 neuspéh -éha *m*: ~ doživeti, neuspéšen -šna -o, neuspéšnost -i ž; neuspél -éla -o: ~ poskus
 neustáven -vna -o *kar ni po ustavi*, neustávnost -i ž
 neustavljív -a -o *kar se ne dá ustaviti*
 neustrahóvan -a -o, neustrahóvanost -i ž
 neustrášen -šna -o *kdor se ne dá ustrašiti*, *junaski*, neustrášnost -i ž, neustráshljív -a -o *kdor se ne dá ustrašiti*, neustráshljivost -i ž, neustrášen -a -o *ki se ni ustrašil*, neustrášenost -i ž
 neustrézen -zna -o *kar ne ustreza*, *neprimeren*, neustréznost -i ž; neustrezajóč -óča -e → *neustrezen*
 neusušen -šna -o = neusušljiv -a -o: ~ vir bistroumnosti
 neutajljív -a -o, neutajljivost -i ž
 neutégoma *prisl. takoj, brez odlašanja*

neutemeljén -éna -o *brez podlage*: ~a obtožba, neutemeljenost -i ž, neutemeljív -a -o: ~ napad
 neutéšen -šna -o = neutéshljiv -a -o, neutéšnost -i ž = neutéshljivost -i ž, neutéšen -éna -o
 neutolážen -žna -o = neutoláshljiv -a -o: ~a vdova, ~o jokati, neutolážnost -i ž = neutoláshljivost -i ž
 neutópen -pna -o *česar ne morem utrpeti, pogrešati, nepogrešljiv*, neutópnost -i ž
 neutrúden -dna -o = neutrudljiv -a -o, neutrúdnost -i ž = neutrudljivost -i ž
 neuvénljiv -a -o, neuvénljivost -i ž
 neuvidéven -vna -o *kdor ne vidi, sprevidi*, neuvidévnost -i ž, neuvidévénež -a *m*
 neuzítén -tna -o: ~a jed, ta človek je ~, neuzíténost -i ž, neuzíténež -a *m*
 nevájen -a -o: ~ dela, nevájenost -i ž
 neváren -rna -o: smrtno ~, ~ za življenje, državi ~, zdravju *ali* za zdravje ~, za ogenj ~; nevárnost -i ž: smrtna (°življenjska), vojna ~, ~ za mir, ~ plazov; ~i uiti, kljubovati, ~i v oči (po)gledati, ~ iskati, izzivati, odvrniti, v ~ priti, se spustiti, v ~ spraviti koga, v ~ biti, živeti; bolnik je iz ~i, zanj ni več ~i, posadka je iz ~i *je na varnem*; rešiti koga z lastno ~jo
 nevarljív -a -o *negoljufiv*: ~o znamenje, nevarljivost -i ž
 nevedé *prisl.*, nevédoma *prisl. ponevedoma*: zašel je ~ daleč s prave poti *ne da bi se zavedal*; *vendar*: zašel je, ne vedé *ali* ne vedóč za pravo pot, daleč v gozd
 nevéden -dna -o, nevédenéž -a *m*, nevédnica -e ž, nevédnost -i ž
 neveljávén -vna -o: ~a pogodba, neveljávénost -i ž: ~ predpisov
 nevenljív -a -o: ~e zasluge za domovino, nevenljivost -i ž
 nevéra -e ž, nevéren -rna -o: ~i Tomaž, nevérenež -a *m*, nevérník -a *m*, nevérnica -e ž, nevérníški -a -o, nevérec -rca *m*, nevéрка -e ž, nevérski -a -o, nevérstvo -a *s*
 neverjéten -tna -o, neverjétnost -i ž
 nevésta -e ž: se drži kot kmečka ~, nevéstica -e ž, nevéstin -a -o: ~a dota
 nevézan -a -o: ~a beseda *proza*, ~e cene, po ~ih cenah
 nevidén -dna -o, nevidénost -i ž
 nevihta -e ž: *k* ~i se pripravlja, na ~o se ravna ~, ~ divjá, ~ se spreleti; nevihten -tna -o: ~i oblaki

Névlje [névlje] Névelj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, néveljski -a -o [-valj-], Névljáni -ov *m mn.*, Névljica -e *ž* [voda]

nevljúden -dna -o: ~ s sosedom *ali* do sosedu, nevljúdnež -a *m*, nevljúdnost -i *ž*

nevmešávanje -a *s*: politika ~a, ~ v kaj

nevojak -a *m civilist*, nevojaški -a -o: ~i nastop; nevojskovanje -a *s*

nevólja -e *ž*: ~ ga obide, zgrabi, popade; ~i dati duška; ~o kazati, krotiti, izzivati; nevóljen -ljna -o: ~ biti, nevóljnost -i *ž*

nevoščljív -a -o: ~ biti komu njive, za njivo, zaradi njive; nevoščljívec -vca *m*, nevoščljívka -e *ž*, nevoščljívost -i *ž*: brez ~i, z ~jo gledati na kaj

nevóznen -zna -o: ~a pot, nevóznost -i *ž*

nevrálgija -e *ž bolečine v živcu*, nevrálgíčen -čna -o: ~a bolečina, nevrálgijski -a -o: ~a znamenja, nevrálgik -a *m živčno bolni* >[-lg-]

nevrasténija -e *ž prirojena živčna slabost*, nevrasténik -a *m*, nevrasténíčen -čna -o: ~ bolnik

nevrédnen -dna -o: ~ plačila, nevrédnež -a *m*, nevrédnica -e *ž*, nevrédnost -i *ž*

nevreténčar -ja *m zool.*, nevreténčarski -a -o

nevrit -a *m živčna nitka*, živčno vlakno, nevritis -a *m med. vnetje živca*

nevročljív -a -o: ~a pošiljka, nevročljívost -i *ž*; nevročén -éna -o: ~o pismo

nevrológija -e *ž nauk o živcih*, nevrológ -a *m*, nevrolóški -a -o: ~a klinika; nevropatija -e *ž živčna bolezen*, nevropatíčen -čna -o, nevropatológija -e *ž nauk o živčnih boleznih*; nevróza -e *ž živčna bolezen*, nevrotíčen -čna -o, nevrotík -a *m*; nevrórn -a *m živčnjak*, bula iz živčnih vlaken

nevslíljív -a -o: ~a ponudba

nevšéčen -čna -o: ~ dogodek *neprijeten*, ~ človek = nevšéčnež -a *m* = nevšéčnik -a *m ki ni všeč*, nevšéčnica -e *ž*; nevšéčnost -i *ž neprijetnost*

nevštét -a -o: do ~ega prvega v prihodnjem mescu

nevtrálen -lna -o [-ln-] *nobenostranski, nepristranski, neudeležen*: biti ~ v vojni *ne udeležiti se vojne, stati ob strani*, nevtrálnost -i [-ln-] *ž*: ohraniti ~, varovati ~; nevtralizírati -am, nevtralizácija -e *ž*

nevtrón -a *m fiz.*: hitri, počasni ~, nevtrónski -a -o: ~i žarki

névtrum -a *m slov. srednji spol, mn. névtra*

névter [-ar] *s besede srednjega spola*

nevzdrámen -mna -o: ~o spanje, nevzdrámenost -i *ž*, nevzdrámljív -a -o, nevzdrámljívost -i *ž*

nevzdřížen -žna -o: ~ napor, ~a trditev, ~e razmere, ~ v jedi in pijači, plaz je ~o grmel v dolino *nezadržno*, nevzdřížnost -i *ž*: ~ razmer, ~ v jedi; nevzdříljív -a -o: ~ človek ne vzdrži veliko, nevzdříljívost -i *ž*; *tudi* nezdrížen

nevzgójen -jna -o *kar je vzgoji neprimerno*: ~o berilo, nevzgojljív -a -o *ki se ne dá vzgojiti*: ~ otrok, nevzgójnost -i *ž* = nevzgojljívost -i *ž*; nevzgojén -éna -o, nevzgojénost -i *ž*

nevzporédén -dna -o, nevzporédnost -i *ž*, nevzporédnica -e *ž*

New York [njújork] New Yorka *m kr. i.*, iz ~ ~a, v ~ ~u, newyorški -a -o, Newyorčan -a *m*, Newyorčanka -e *ž*

Newton [njúton] -a *m* [angl. fizik], Newtonov -a -o: ~ zakon; newton -a *m enota za silo*

nezabéljen -a -o: ~a jed, nezabéljenost -i *ž*

nezacéljív -a -o, nezacéljívost -i *ž*, nezacéljen -a -o, nezacéljenost -i *ž*

nezacímjen -a -o: ~a jed

nezadolžén -éna -o, nezadolžéneč -nca *m*, nezadolžénka -e *ž*, nezadolžénost -i *ž*: ~ posestva >[-už-]

nezadósten -tna -o, nezadóstnost -i *ž*; nezadóščen -éna -o

nezadovoljén -ljna -o, nezadovoljnež -a *m*, nezadovoljénica -e *ž*, nezadovoljénost -i *ž*, nezadovoljénstvo -a *s*; nezadovoljív -a -o; nezadovoljén -éna -o: ~o hrepenenje, nezadovoljénost -i *ž*

nezadržén -žna -o, nezadržénost -i *ž*; nezadržán -a -o, nezadržánost -i *ž*

nezajéten -tna -o: ~ studenec, ~a knjižica

nezakonít -a -o *nepostaven, nezakonitost -i ž nepostavnost*

nezakónski -a -o: ~a mati, ~i otrok = nezakónček -čka *m*

nezamúden -dna -o: ~ človek, čas ~o beži, nezamujén -éna -o

nezanesljív -a -o, nezanesljívec -vca *m*, nezanesljívka -e *ž*, nezanesljívost -i *ž*

nezanimív -a -o *nemikaven*: ~ človek, ~o piše, nezanimívost -i *ž*

nezapázen -zna -o: ~o se je vtihotapil, nezapájljív -a -o: ~ s prostim očesom, nezapáznost -i *ž*, nezapájljívost -i *ž*

nezapopadljiv -a -o *nepojmljiv, nedoumljiv*: ~o srečen, nezapopadljivost -i ž
nezaposlèn -èna -o *in* nezapòslen -a -o, nezapòslènost -i ž *in* nezapòslenost -i ž
nezapovèdan -a -o: ~ praznik, ~o delo
nezaslišan -a -o: ~a predrznost, ~o predrzen, ~o je počilo
nezaslúžen -žna -o: ~o dejanje, nezaslúžnost -i ž; nezaslúžen -a -o: ~a kazni, ~a pohvala
nezastáran -a -o: ~e pravice, nezastáranost -i ž; nezastarljív -a -o: ~e pravice *ki* *ne zastarajo*, nezastarljívost -i ž
nezaúpen -pna -o = nezaupljiv -a -o: ~ človek, ~ do vseh *in* do vsega, nezaúpnost -i ž = nezaupljivost -i ž; nezaúpanje -a s, nezaúpnica -e ž: dati, izglasovati ~o; nezaúpnež -a m
nezavárovan -a -o *in* nezavárován -a -o: ~ pred mrazom, pred ognjem, ~ proti mrazu, proti ognju, nezavárovánost -i ž *in* nezavárovánost -i ž
nezavédén -dna -o: narodno ~, nezavédnost -i ž: politična ~, nezavédnež -a m
nezavést -i ž *omedlevica*: biti v ~i, zbuditi se iz ~i, ~v ~ pasti *omedleti*, nezavéstent -tna -o: ~ bolnik, ~a ženska, nezavéstnost -i ž
^onezavísen -sna -o *neodvisen*, ^onezavísnost -i ž *neodvisnost*
nezavzétén -tna -o *neosvojljiv*: ~a trdnjava, nezavzéténost -i ž; nezavzét -a -o *indiferenten do česa*: za vsako stvar ~, nezavzétost -i ž
nezaželen -èna -o: ~ obisk, ~ diplomat, nezaželenost -i ž
nezdráv -áva -o: ~o podnebje
nezdružljív -a -o, nezdružljívost -i ž
nezdržén -žna -o *nevzdržen*
nezgóda -e ž *nesreča*: obratna ~, nezgóden -dna -o: ~o zavarovanje, ~a postaja
nezgorén -rna -o = nezgorljiv -a -o, nezgorljivost -i ž
nezlomljív -a -o: ~a palica, ~ značaj, nezlomljivost -i ž
nezmágljív -a -o *nepremagljiv*, nezmágljívost -i ž; nezmágan -a -o *nepremagan*
nezméren -rna -o: ~v jedi, nezmérenost -i ž, nezmérnež -a m, nezmérnica -e ž
nezmogljív -a -o, nezmogljívost -i ž: spolna, duševna ~
nezmótén -tna -o = nezmotljiv -a -o, nezmotljivost -i ž, nezmotljívec -vca m, nezmotljívka -e ž

nezmóžen -žna -o: ~ plačati, pisanja, za delo, nezmóžnost -i ž, nezmóžnež -a m
neznacánjen -jna -o, neznacánjnost -i ž, neznacánjež -a m
neznán -ána -o: ~ človek, ~i kraji, vožnja v ~o, ~ po glasu, po obrazu, po imenu, ~ v obraz, ~ za pogled; je kar ~, tako je otekel *neznanski*; neznánec -nca m, neznánka -e ž 1. *oseba*, 2. ~v enačbi *mat.*, člen z ~o; neznáno *prisl.*: ~ kje, ~ kam, ~ grdo govori
neznánski -a -o *silen, strašen, grozen*: ~a ženska, ~o vpitje, ~i velikani, ~a zverina, neznánsko *prisl. silo, silno, hudo. zelo*: ~ me glava boli, ~ daleč, ~ ljudi je bilo
neznánstven -a -o: ~o pisanje, neznánstvenost -i ž >[-tvàn-]
neznátén -tna -o: ~ človek, neznáténost -i ž, neznáténež -a m
neznóšen -sna -o: ~e razmere, neznósnost -i ž, neznóšnež -a m
nežrél [-èu] -éla -o: ~o sadje, ~ človek, ~i nazori, nežrélost -i ž
nezvenèč -éča -e: ~ soglasnik, ~e ime, nezvenèčnost -i ž
nezvenljív -a -o *nevenljiv*, nezvenljívost -i ž
nezvést -a -o: ~ komu, nezvéstnik -a m, nezvéstnica -e ž, nezvéstóba -e ž: ~ stanju, dolžnosti
nezvóčen -čna -o: ~ govor, ~i glasovi, nezvóčnost -i ž
Néža -e ž *os. i.*, Néžin -a -o; Néžica -e ž, Néžičin -a -o; Néžka -e ž, Néžkin -a -o; Néžika -e ž, Néžikin -a -o
néža -e ž *mehkužen človek*: ti si prava ~, bodeča ~ *bot.*, néžica -e ž *droben novc, novc za 50 par*
néžen -žna -o: ~ biti s kom, ~ do koga, néžnost -i ž
neživ -a -o: ~a narava
neživljénjaki -a -o *življenju tuj*
nežno -v *sestavi*: nežnobfst -a -o: ~i dihnik; nežnočúten -tna -o, nežnočútnost -i ž; nežnoglásen -sna -o
ni 3. oseba ednine sedanjega časa od glagola *ne biti*: pri nas ~ taka navada, o tem danes ~ govor, beseda, ~ govora, da bi te sprejeli *sploh te ne bodo sprejeli*: ~ mu dobro; ~ mu hudega; ~ da bi govoril; ~ čas za take reči *ni primeren*; ~ časa za to *nimamo časa*; *gl. tudi biti*
Niagara -e ž *in Niagára* -e ž, niagárski -a -o *in niagárski* -a -o: ~i slapovi

niánsa -e ž *različica, odtenek, tančina*, niansirati -am *različice delati, oseniti*, niansiranje -a s

nibelunški -a -o: ~a *kitica, pripovedka*; Nibelung -a *m, nav. mn. Nibelungi -ov germ. mit.*

Nica -e ž *[mesto]*, v ~i, iz ~e, niški -a -o **Nicéa** -e ž *[kraj v stari Bitiniji]*, nicéjski -a -o: ~i *zbor, ~a veroizpoved; gl. tudi Nikaja*

nicina -e ž *senčna stran*

nič *ned. z.*, ničesar ničemur nič pri ničemer z ničimer: ~ (ničesar) ni ostalo; tu ni raslo ~ (ničesar); videl nisem ničesar, kar bi me zanimalo; ne bojim se ničesar; vse ima, a ničesar ne da

nič *poud. prisl.:* prav ~ se ne bojim, ta človek ni ~ vreden je ničvreden, ta stvar ni ~ prida, ~ imenitno se ni nosil, ~ rad ni delal, ~ koliko zelo veliko; ~ koliko ljudi; ~ več ne poje, ~ kaj lepo; ali je kaj prida? ~ kaj ne ne posebno; ~ ne de = ~ zato; meni ~ tebi ~ je odšel

nič nič *m in neskl.:* pripraviti se za prazen ~, na ~ spraviti, v ~ iti v izgubo iti, ~ ~ devati, vse je pod ~, prodati v ~, pod ~, na ~ priti, z ~ em in hudičem vse pustiti; ne bom brez ~, začni pri ~

nič -v *sestavi:* ničvéden -dna -o, ničvédněž -a *m*; ničvréden -dna -o, ničvrédnež -a *m*, ničvrédnost -i ž, ničvrédnica -e ž

ničálnice -ic [-un-] ž *mn.* = ničnice -ic ž *mn.:* ~ v tkavstvu

ničast -a -o 1. ničvreden, 2. siten, neznosen

ničé -éta *s znč.:* ti ~ ničasto, takole ~!

ničéjánec -nca *m gl. Nietzsche*

ničémuren -rna -o *nečimrn*

ničen -čna -o: ~a *sodba, ničnost -i ž, ničnosten -stna -o: ~a pritožba, ničev -a -o = ničeven -vna -o: ~o življenje, ničevost -i ž; ničiti -im uničevati, ničenje -a s: ~ kolke, znamke*

ničes -a *m nič*

ničla -e ž, ničlarica -e ž *[moka]:* dvojna ~, ničeln -a -o [-čaln-]: ~a črta = ničelnica -e [-čaln-] ž

Niederle [nidrle] -la *m [češki zgodovinar]*, Niederlov -a -o

Nietzsche [niče] -ja *m [nem. filozof]*, Nietzschejev -a -o: ~i *nazori; ničéjánski -a -o: ~i nazori, ničéjánstvo -a s, ničéjánec -nca m, ničéjánka -e ž*

Nigérija -e ž *[država]*, nigérijski -a -o, Nigérijec -jca *m*

nigrománt -a *m čarodej, črnošolec, nigromantija -e ž črna magija*

nihati -am 1. *fiz.*, 2. *gugati, zibati*, 3. *prenes. omahovati*; nihanje -a *s: prosto, vsiljeno, harmonično, podolžno, interferenčno ~; nihálo -a s: fizično, kompenzacijsko ~; nihálen -lna -o [-ln-]; niháj -a m, nihájen -jna -o: ~a doba*

nihče *in nihče nedoločni zaimek za osebo.*

nikógar **nikómur** **nikógar** pri **nikómer** [-ar] z **nikómer** [-ar]: **nikogar** ne poznam, **usoda** ne dá **nikomur** vsega; **nikógaršnji** -a -e: ~a *zemlja*

nihilízem -zma, **nihilističen** -čna -o, **nihilist** -a *m*, **nihilistka** -e ž

nika -e ž *frnikola*, **nikati** -am *se frnikolati se, nikanje -a s*

Nikája -e ž *[kraj v stari Bitiniji]*, **nikájski** -a -o; *gl. tudi Nicea*

nikákor prisl.: tega ~ ne morem, **nikákršen** -šna -o (nikakoršen)

nikámor prisl.: ~ ne pojdeš, to ni za ~, **nikoli** ~ ne gre *sploh nikamor*

Nikándros *in* **Nikánder** -dra *m [gr. pesnik]*, **Nikándrov** -a -o

nikár **nikárta**, **nikármo** **nikárte prisl.** ① *se rabi kot samostojna nikálnica:* »Sedaj pojdem.« — »Nikar, malo še posédi!«

② *krepi zanikanje:* **Nikar** ne hodi! **Nikar**(ta) ne hodita! **Nikar**(te) ne jokajte! ~ kaplje ne dam *niti*, ni se pokazala ~ *meglica niti*, kratko ~ *nikakor ne*; ③ *rabi za prepoved v zvezi z nedoločnikom:* ~ sramotiti *zaslužnih ljudi!* **nikarte** mene **Turku** dati! ④ *kaj šele:* še videl ga nisem, ~ z njim govoril; tega kamna ne vzdigneš, ~ da bi ga nesel; ni dobil počenega groša, ~ pošteno desetico

nikanje -a *s*, **nikálen** -lna -o [-ln-]: ~i *stavki, nikálnost -i [-ln-] ž, nikálnica -e [-ln-] ž*

Nikarágua -e ž *[pokrajinal]*, **nikarágujski** -a -o, **Nikarágujci** -ev *m mn.*

nikdár *in* **nikdar prisl.:** ~ ne, ~ **nikoli**; tako lep, da ~ tega *ali takega*

nikdo **nikógar ned. z. lit.;** *gl. tudi nihče*

Níke -e ž *grška boginja zmage*, **Nikin** -a -o:

~ *venec*

nikelj -klja *m*, **nikljev** -a -o: ~ *kršec*, **nikljast** -a -o: ~ *pokrov; nikljati -am, nikljanje -a s*

Nikias *Nikia ali* -e *m* [atenski državnik],
Nikiov -a -o: ~ mir
nikjér *prisl.*: doma povsod, doma ~; ~
 ga ne marajo
nikniti -nem 1. *prikliti, izrasti*, 2. *ponikniti*,
izginiti: voda nikne
nikóder [-dor] *prisl.*: ~ ni vozil, od ~
 ga ni
nikógaršnji -a -e *gl.* nihče
Nikoláj -a *m os. i.*, Nikolájev -a -o, Níko
 -a *m*, Níkov -a -o, Nikolája -e *ž os. i.*,
 Nikolájin -a -o, Níkica -e *ž*, Níkičin -a -o,
 Níka -e *ž*, Níkin -a -o
nikóll *prisl.* 1. ~ se ne pokaže; 2. *po-*
udarja: ~ nikjer ga ne najdeš, ~
 nikamor ne gre; 3. *hum.:* o svetem Nikóli
nikotín -a *m*, nikotínski -a -o: ~a kislina,
 nikotinízem -zma *m*
Níl [nil] -a *m* [reka], Nílov -a -o: ~a delta,
 ~i pritoki *pritoliki Nila*, nílski -a -o [-ls-]:
 ~i krokodil
nímam nimaš *gl.* imeti: nimaš več priti
 domov; nímáníč -a *m iron. revež*
nímb -a *m* *žar, žarni venec, obstret, svetniški*
sij, glorijska (na Triglavu), tudi nímbus
 -a *m*: svetniški ~
nímfa -e *ž* [starogrška boginja], nímfoma-
 nija -e *ž med.*
Nímrod -a *m* *svetopisemski veliki lovec*;
 nímród -a *m* *strasten lovec, nímródski*
 -a -o: ~a postava
Nínive Níniv *ž mn. prestolnica Asirije*,
 Nínivlján -ána *m*
Nioba -e *ž gr. mit.*, Níobin -a -o
nírvána -e *ž prenehanje zemeljskih želja*
(budizem): potopiti se v ~o
Nisa -e *ž* [reka]: črta Odra—Nisa
nísem nísi *gl.* biti
níša -e *ž arch. vdolbina*
níštre -a *m* *nič*: pisan ~; níštra -e *ž nič*
nít niti *ž*: ~ vdeti, njegovo življenje visi
 na ~i, na ~ nabirati; po ~i nabira,
 po vrvi zapravlja; do ~i moker; dvojna,
 četverna ~, bombažna, svilená, zlata ~,
 ~ življenja, nasnovna ~ *tekst.*, živa ~
zool.; ~ se trga, vozla, krotoviči; nítast
 -a -o: ~ list; nítén -tna -o: ~i konec;
 nítnica -e *ž bot.*; nítje -a *s*: živčno ~;
 nítka -e *ž*: razpoznavna, žarilna ~,
 nítkast -a -o; nítkati -am se *trgati se*
 v nitke, *cefrati se*, nítkar -ja *m zool.*
níti *lit.* 1. *vez.:* ~ ti ~ on ne ti ne on;
 2. *poud. prisl.:* ~ za lek ga ni tudi, še,
 ~ pogledal ga ni še, *splah, nikar*

nitrát -a *m*: bakrov, cinkov ~, nitrid -a *m*:
 aluminijev ~, nitrit -a *m*: amonijev ~,
 nitrl [-ll] -a *m*: ~ maslene kisline;
 nitrirati -am, nitrificirati -am, nitrifici-
 ranje -a *s*, nitifikacija -e *ž*; nitroceluloza
 -e *ž celulozni nitrat*, nitroglicerín -a *m*,
 nitrofenól [-ól] -a *m*, nitrofoskál [-ál]
 -a *m*, nitrolák -a *m*, nitroželatína -e *ž*;
vendar nitro spojine
Níves *ž neskl.*, Nívesin -a -o
nívó -ja *m* *vršina, ráven, stopnja, višina*:
 vodni ~, življenjski ~, politični ~,
 ~ naše izobrazbe; nívelírati -am *izrov-*
nati, izenačiti, nívelácija -e *ž*, nívelácijski
 -a -o: ~a dela
níz -a *m*: ~ biserov, valovni ~ *fiz.*; nízati
 -am *in* -žem, nízanje -a *s*: ~ jagode na
 nit, na bilko
niz *predl. s tož. lit. s (z)*: ~ Triglav, ~
 hrib, ~ klanec, ~ lice
nizdól [-óu] *prisl. navzdol*
nízek -zka -o, *prim.* nížji -a -e: ~a trava,
 voda, cena, ~ glas, stan, ~ega rodu,
 ~a valuta; níško *prisl.*, *prim.* níž(j)e:
 ~ stati, ~ pasti *globoko*, nízkost -i *ž*,
 nízkóta -e *ž*, nízkóten -tna -o: ~ značaj,
 ~o dejanje, ~a misel, ~o pisanje;
prisl. nízkótno: ~ misliti o kom,
 nízkótnost -i *ž*; nízkofrekvénčen -čna
 -o; nízkotráven -vna -o: ~a stepa
Nízozémsko -ega *s*, na ~em, *z* ~ega,
 Nízozémška -e *ž*, iz ~e; Nízozémeč
 -mca *m*, Nízozémka -e *ž*, nízozémški -a
 -o, nízozémščina -e *ž*
nízati -am, nízanje -a *s*: cene se nížajo,
 nížina -e *ž*, nížinski -a -o, nížáva -e *ž*,
 nížávje -a *s*; nížáj -a *m* *glas.*
Njégoš -a *m*: Peter Petrovič ~ [črnogorski
pesnik], Njégošev -a -o: ~ ep
njégov -a -o *svoj. z. za 3. os. za moškega*
lastnika: Janez je vzel ~o knjigo (sose-
 dovo, součenčevo, Martinovo), po ~em
 je tako *kakor on misli*, po ~o delam
na njegov način
njen -a -o *svój. z. za 3. os. edn. za žensko*
lastnico: mati je prosila za sina, ~a
 prošnja ni bila uslišana; to je čisto po
 ~o, ta je spet ena ~ih, po ~em (mne-
 nju) ga ne bo več domov
njihov -a -o *svój. z. za 3. os. za tri lastnike*
(ali več) ne glede na spol: delavci so
 prijeli za delo, ~ trud ni bil zastonj;
 pomagale so tudi ~e žene; *namesto*
 njihov *tudi rod. mn. njih*

njiva -e ž: ~ pod jarino, ozimino, pšenična ~, ~ z ržjo, pod ržjo; njivski -a -o: ~a prst, trava, ~i gnoj; njivica -e ž

njuhati -am, njuhálen -lna -o [-ln-]: ~i tobak = njuhaneec -nca m, njuhávec -vca m, njuhávka -e ž

njún -a -o svoj. z. za 3. os. za dva lastnika ne glede na spol: to je ~ poročni list, zdaj si prišel na ~o

nò medm.: no, govóri! Govóri no! Pusti me no! Oh no! Pojdi no! No le! No, temu sem posvetil!

nobèden (in v *pridevni rabi nobèn*) nobèna -o: ~ ni hotel pomagati, ~ drug, noben človek ni hotel pomagati, nimam nobene pravice, to ni noben denar, to ni noben možak; ni (prav) nobenega dvoma; ni za (prav) nobeno rabo; nobènkrat *prisl.*, nobènkraten -tna -o in nobenkrátén -tna -o, nobenostránski -a -o *nepristránski, neutrálen*

Nobel [nobél] -a m [švedski kemik], Nobelov -a -o: ~a nagrada

noblésa -e ž *visokost, imenitnost, plemenitost, plemstvo; v preprostem govoru *nóbel neskl. prid. gosposki, imeniten, plemenit*

nocój prisl. to noč: ~ sem slabo spal, ~ bomo dolgo bedeli, ~ to noč; nocójšnji -a -e: ~a noč je bila huda, kakšna bo ~a veselica?

noč -i ž: ~ in dan, gluha ~, trda, neprespana ~, kresna ~, poročna ~, velika ~, ~ se dela, se stori, ~ leže, pade na zemljo, o veliki nóči, svéta ~, šentjernejska ~, voščiti lahko ~; ~ ga je vzela, pod ~ je prišel v mraku, ~ na ~, ~ za ~jo, dela do ~i, do trde ~i, pozno v ~, doma je bil že pred ~jo, čez ~ se je spremenil, ~ ima svojo moč; po (neprespani) nóči; nóčen čna -o: ~i čuvaj, ~a temà, ~a srajca spalna, ~a omarica → *posteljna*; nócca -e ž, rod. mn. nóčic; nočnik -a m [veter], nočnica -e ž *bot.*, nočnina -e ž *denar za prenočišče*; nočiti -im *prenočevati*, nóči -ite! nočil -a -o, nočénje -a s: noči se *noč se dela*, nočišče -a s *prenočišče*; nočeváti -újem, nočevál -ála -o, nočevávec -vca m

nóčem nočés *gl. hoteti*

Nodler -a [nodjé -ja] m [franc. pisatelj], Nodierov -a -o

Nóe Nóeta m [svetopisemska oseba], Nóetov -a -o: ~a ladja

noétiča -e ž *fil. nauk o spoznavanju, noétičen čna -o, noétič -a m; noemátika -e ž fil.*

nóga -é in -e ž, na nógo, na nóge: človeška, rakova, štokljina, stolova, mizna ~; ~ za hojo, nosilna ~, oprijemalna ~, plavalna, veslasta ~; kepasta, ploska, zvržena ~; sprednja, zadnja ~; sračja, mačja, volčja, vranja ~ *bot.*; kozja ~ [orodje]; od nóg do glave, od mladih nóg, na nóge! *kvišku*, na nóge mu je pomagal, skočil je na nóge, na lastne ~e se je postavil *se je osamosvojil*; postaviti se na zadnje (~e) *upreti se*, vse mesto je bilo na ~ah, biti dober ali slab v ~ah, negotov v ~ah, na trdnih ali šibkih ~ah, pri ~ah stati *ob vznožju*, z ~ami, z obema ~ama teptati, ~e se mu šibijo, zvoniti z ~ami *psu zvoniti*, pod ~ami biti *komu napoti*; iti, spraviti (se) izpod nog; dati se komu pod nóge, dekle je čedna pod ~e; polena metati komu pod nóge, ~o podstaviti komu; biti z eno ~o v grobu, vzeti ~e pod pazduho *hitro stopiti*, pot pod ~e vzeti, ~e mi je vzelo, pa sem padel ko snop; °k ~am iti *peš*; nožica -e ž, otr. nógica -e ž, nožčica -e ž, nožka -e ž; nóžen -žna -o: ~i pogon *na nógo*; nogát -áta -o; nogáč -a m, nogáča -e ž 1. *velika noga*, 2. *hodulja*

nogálnik -a [-un-] m: ~ pri kolovratu, pri orglah, ~ pri kolesu *pedal*, nogálnica -e [-un-] ž 1. *podnožnik pri mizi*, 2. ~e *pedali*

nogavica -e ž: kratka, volnena ~, obuti ~o, nogavičen čna -o, nogavičar -ja m, nogavičarica -e ž, nogavičarka -e ž, nogavičarstvo -a s, nogavičnik -a m *nogavica brez stopala*

nogomèt -éta m, nogométen -tna -o: ~i sodnik, ~a žoga, tekma, nogometáš -a m, nogometáški -a -o

nóht -a in -ú m, mn. nóhti, nohtóvi, nohtjé: ~ na roki, na nogi, za ~e mu gre, mráz gre za ~e; niti toliko nimam, kolikor je za ~om črnega, še za ~ ni gladke kože, drži se z zobmi in nohtmi; nóhtast -a -o; nóhtec -tca m = nóhtič -a m, nóhten -tna -o: ~i koren, nóhtnica -e ž *bot.*, nohtnina -e ž; nóhtati -am se: nohta se mi od mraza

nój -a m in nòj nòja m, nójev -a -o in nòjev -a -o: ~o pero
 nokóta -e ž [detelja]
 noktúrtn -a m ltg. del jutranjic; noktúrno -a m glas. [skladba]
 nomád -a m, nomádinja -e ž, nomádski -a -o: ~o življenje, nomádstvo -a s, nomadizirati -am
 nomenkladúra -e ž izrazje, imenik, nomenkladúren -rna -o
 nominálen -lna -o [-ln-] imenski, po imenu; nominalizem -zma m [fil. nauk], nominalist -a m, nominalističen -čna -o; nominirati -am imenovati: ~ koga za kaj, nominácija -e ž
 nóminatív -a m slov. imenovalnik, nóminativen -vna -o
 nóna -e ž 1. glas., 2. med. kužna dremavica, 3. ltg. del brevija
 nóna -e ž babica, nónin -a -o, nónica -e ž = nónička -e ž, nóničin -a -o
 nónij -a m [merska priprava]
 nonparéj -a m [stopnja tiskanih črk]: staviti v ~u, nonparéjski -a -o
 nónsens -a m → neumnost, nesmisel
 nónstóp -a m in neskl. prid.: ~ trgovina nepretrgoma, ves dan odprta
 nonšalánsa -e ž → malomarnost, neskrbnost, nonšalánten -tna -o malomaren, tjavdan
 nórn nóra -o in noró -í -é -á: biti ~ na kaj, ~ó rasti, ~a leta, ~a mladika; noroglav -áva -o, noroglavéc -vca m, noroglavka -e ž, nórski -a -o; norija -e ž, noróst -i ž, norósten -tna -o, noríšnica -e ž: pri vas je kakor v ~i
 norčévátí -újem se, norčévál -ála -o, norčévánje -a s: ~ se s kom, norčévávec -vca m, norčévávka -e ž
 nórdijski -a -o: ~i jeziki, nórdijec -jca m severnjak, nórdijka -e ž, nórdijsčina -e ž
 nórec -rca m 1. nor človek, 2. veliko kovaško kladivo, 3. del verige, 4. snop, zvezan ob klasju, 5. nora mladika, 6. sprednji del srajce, 7. velik slamnik, 8. ~a ali ~e se delati iz koga norčevati se, za ~a imeti koga; ~e uganjati burke, ~e briti s kom, v ~ih kaj reči v šali; nórčev -a -o, nórčevski -a -o, nórček -čka m; norica -e ž 1. nora ženska, 2. nora mladika, 3. bot. zvonček, 4. bot. volčja češnja, 5. med.: ~e [otroška bolezen]; noričica -e ž 1. majhna norica, 2. bot. zvonček; norčáv -áva -o, norčávost -i ž, norčáljiv -a -o, norčáljivost -i ž, nórcast

-a -o; norčija -e ž: sama ~ ga je, ~e uganjati
 noréti -im, nóri -íte! nórel -éla -o, norénje -a s: ~ za kom, s kom; ~ za modo; noríti -im koga v norost gnati, begati, goljufati, nóri -íte! noril -a -o, norjénje -a s: ta misel ga že ves čas nori
 nórfólski -a -o [-lš-]: ~a grofija, vojvoda Norfolški
 Nórik(um) -ka m [rimska provinca], nóriški -a -o: ~a provinca, Noriške Alpe; Noričán -ána m
 nórna -e ž, rod. mn. nórm pravilo, vodilo: ~e postaviti, delati po ~ah, doseгati ~e; normírati -am enotno določiti, uravnati, normíranje -a s, normírec -rca m kdor postavlja norme ali skrbi, da se izpolnjujejo; normatív -a m določilo, pravilo, napotek; normativen -vna -o določilen, usmerjevalen, predpisen: ~e določbe, ~a slovnica; normála -e ž navpičnica, črta pravilnica: pod ~o, nad ~o, normálen -lna -o [-ln-] pravilen, navaden: ~i človek, ~e razmere, ~i čas; normalnotíren -rna -o: ~a železnica; normalizírati -am: razmere so se normalizirale so se ustanovile, ustalile, uredile; normalizácija -e ž: ~ prometa, razmer; normálíje -ij ž mn. vodila, pravila; normálka -e [-lk-] ž [nekdanja šola]
 Normáni -ov m mn. [germanski narod], normánski -a -o: ~i bojni pohodi, normánščina -e ž; Normandlja -e ž [franc. pokrajina], Normandijec -jca m, Normandijka -e ž, normandijski -a -o: ~i pašniki, normandijsčina -e ž
 normoblast -a m celica kostnega mozga
 Norvéško -ega s, na ~em, z ~ega, Norvéška -e ž, v ~i, iz ~e, norvéški -a -o, norvéščina -e ž, Norvežán -ána m, Norvežánka -e ž
 nós nósa in nosá in nosú m, mest. po nósu in nósu, mn. nosóvi -óv, po nosóvih in noséh: ladijski ~, ogrčav, gomoljast, sedlast, orlovski, zavihan ~; pred ~om prav blizu, pred ~om komu kaj pobrati, izpred ~a znakniti, tenak ~ imeti občutljiv, dober ~ imeti prav slutiti, pod ~, po ~u dati, dobiti (° ~ dati, dobiti), pod ~ komu podrobiti, pomoliti, pod ~ se mu je pokadilo ni mu bilo prav, obrisati se pod ~om, je še moker pod ~om, za ~ voditi, potegniti, za ~om hoditi brez pravega namena,

sam se za ~ primi; v ~ ga mora dregnuti, sicer ne najde; to ima na ~u napisano, obesiti komu kaj na ~, oditi z dolgim ~om, v vsako reč ~ vtakniti, ~ pobesiti, ~ vihati, ~ visoko nositi, zemljo z ~om podpirati; nósek -ska *m* = nósec -sca *m*; nósen -sna -o: ~a kost, nósniški -a -o: ~i glas = nósnik -a *m fon.*, nósnica -e *ž* nosna kost, nosníca -e *ž* nosna luknja; nosát -áta -o, nosátost -i *ž*, nósast -a -o, nosán -ána *m* = nosáč -a *m*, nosána -e *ž* = nosáča -e *ž* = nosúlja -e *ž*, nosúra -e *ž* velik nos
nosíti nósim, nósí -íte! noséč -a -e, nósíl -íla -o, nóšen -a -o, nóšenje -a *s*: ~ vodo, drva; čebele pridno nosijo; glavo visoko ~, v srcu ~, (pod srcem) ~, zvonec ~ prvo besedo imeti, vodo v Savo ~ opravljati nepotrebno delo, hlače ~ biti gospodar, ~ se po moško, po gosposko oblačiti se, visoko se ~ biti prevzet; stroške ~ plačati; nosívec -vca *m* |človek, opornik, vretenec|: teh. jekleni, prečni, čelni ~, ~ tramov; nosívka -e *ž*, nosílo -a *s*, nosílice -a [-lc-] *s*, nosílen -lna -o [-ln-], nosílnič -i [-yn-] *ž*, nosílnica -e [-yn-] *ž*; noséč -éca -e in noséčen -čna -o = nósen -sna -o: ~a s kom, noséčnost -i *ž* = nósnost -i *ž*, noséčnica -e *ž*, noséčnosten -tna -o: ~a znamenja; nosnina -e *ž* |plačilo|; nosljív -a -o, nosljívost -i *ž*; nosáč -a *m*: ~ prtljage, nosáški -a -o: ~o delo; nóša -e *ž*: narodna ~; nóšnja -e *ž* nošenje

nosljáti -ám *l. skozi nos govoriti*, 2. njuhati, nosljáj -ájte! nosljál -ála -o, noslján -a -o, nosljánje -a *s*: tobak ~; nosljáv -áva -o, nosljávec -vca *m*, nosljáč -a *m*, nosljávka -e *ž*

nosoróg -a *m zool.*: indijski, afriški ~, nosorógov -a -o, nosoróžec -žca *m zool.*, nosoróžčev -a -o

nostalgija -e *ž* domotožje, hrepenenje po domu, nostalgíčen -čna -o otožen, domotožen > [-lg-]

nostrificirati -am: ~ spričevala, diplomu, nostrifikácija -e *ž*, nostrifikácijski -a -o: ~i izpit, ~o potrdilo

nóta -e *ž* 1. opomba, zapisek, kratek račun, diplomatski dopis, 2. glas. glaska, 3. ~e muzikalije, nóten -tna -o: ~i papir; notica -e *ž* kratko poročilo, zapisek; notirati -am zapisati, imeti

vrednost na borzi, notiranje -a *s*; notácija -e *ž*: šahovska ~; nótes -a *m* zapismica, beležnica; notár -ja *m*, notárski -a -o, notárstvo -a *s*, notariát -a *m*; nóta béne pomni

nóter 1. prisl. na vprašanje kam?: naj pride ~, 2. poudarni prisl. prav, čisto, celó. vse: šli smo za njim ~ do meje, to bo trajalo ~ do zime

notifikácija -e *ž* diplomatsko priobčjenje, notificirati -am

notóričen -čna -o rekóven, obče znan: ~ pijanec, notóričnost -i *ž*

nótranji -a -e: ~e uho, ~a bolezen. Notranja Avstrija, notranjeavstrijski -a -o; nótranjost -i *ž* in notránjost -i *ž*, notránjščina -e *ž* = notrína -e *ž*, nótršnji -a -e, nótranjica -e *ž* žleza z notranjim izločanjem, nótranjik -a *m* notranji podplat; Nótranjsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, Nótranjska -e *ž*, iz ~e, Nótranjec -nca *m*, Nótranjka -e *ž*, nótranjski -a -o, nótranjščina -e *ž* notranjska govornica

Notre-Dame [notrdám] *ž* neskl.: cerkev ~, notredámski -a -o: ~a cerkev

nótri prisl. na vprašanje kje?: si že ~?

notúrno -a *m* glas. nokturno

nóv nóva -o in novó -í -é -á, prim. novější -a -e in bólj nóv -óva -o, dol. nóvi -a -o: ~ sneg, ~a tvorba, na ~o poročen, na ~o rojen, sneg je na nóvo ali v nóvo padel, ~o pečen, po nóvem; na ~o leto rojeni 1. januarja, v ~em letu rojeni v vsem letu, novoléten -tna -o: ~i darovi, novolétnica -e *ž* pesem za novo leto; nóvič prisl. vnovič, z novega, na novo; Nóvo mésto -ega -a *s*, Novomeščán -ána *m*, Novomeščánka -e *ž*, novomeški -a -o; Nóvi svét Amerika; Nóvi Sád -ega -a *m*, iz ~ega ~a, novosádski -a -o; Nóva zémlja, Nóva cerkev, Nóva Stífta, Nóva Gorica

nóva -e *ž* astr.

novák -a *m* rekrut, novinec, nováčiti -im nabirati novake, rekrutirati, nováčenje -a *s*: ~ vojake

novátor -ja *m*, novátorka -e *ž*, novátorski -a -o, novátorstvo -a *s*

nóvec -vca *m*: kovan ~, nóvčič -a *m*, nóvčen -čna -o, novčárstvo -a *s*; nóvčá -nica -e *ž* bankovec

novéla -e *ž* 1. povest, 2. dodatek k zakonu, novelist -a *m*, novelistka -e *ž*, novelistika

-e ž, novelističen čna -o: ~a tehnika, novelški -a -o [-ls-]
november -bra m listopad, novembrski -a -o: ~i dogodki
novic -a m novinec (v samostanu), novica -e ž novinka, noviciát -a m, noviciátski -a -o
novica -e ž: časopisna ~, dnevne, športne ~e, ~e raznašati; novičar -ja m kdor zbira novice, novičarica -e ž; Novice -ic ž mn. [Bleiweisov list], noviški -a -o: ~i jezik, novičar -ja m sodalavec pri Novicah, pisec v Novice
novina -e ž: iz ~e so kuhali ječmenov sok, na ~i so sejali, novinec -nca m, novinka -e ž, novinski -a -o, novinstvo -a s; novinar -ja m časnikar, novinarka -e ž časnikarka, časnikarica, novinarski -a -o časnikarski, novinarstvo -a s časnikarstvo
novitéta -e ž novost, novota
novov -v sestavi: novočfkar -ja m, novočfkarški -a -o; novodoben -bna -o; novofundládec -dca m [pes], novofundlánski -a -o; novográdња -e ž novo poslopje: ~ šole zidanje nove šole; novogrški -a -o: ~i jezik nova grščina; novoknjžen -žna -o: ~e oblike; novoléten -tna -o: ~a jelka [drevo, praznik]; novomášen -šna -o: ~a obleka, novomášnik -a m, novomášniški -a -o; novomóden -dna -o; novoporočéneec -nca m; novorojéneec -nca m, novorojénka -e ž, novorojénček -čka m; novotvórbá -e ž → nova tvorba, novotvórben -bna -o; novovérec -rca m, novovérka -e ž, novovérski -a -o, novovérstvo -a s; novovéški -a -o; novovisokónémški -a -o: ~i jezik nova visoka nemščina; novovpelján -a -o na novo vpeljan; Novozeládec -dca m, Novozelánska -e ž, novozelánski -a -o
novokálm -a m med., novokálmški -a -o
novóst -i ž
novóta -e ž novost, novotár -ja m, novotárski -a -o, novotáríti -im, novotárjenje -a s, novotarja -e ž, novotárstvo -a s: ~ v tehniki
novúm -a m novost
nozdfv -i in -i ž, nav. mn. nozdfvi -i in nozdrví -í; nozdfva -e ž, nozdfven -vna -o
nóž nóža m: ~ nastaviti komu na vrat, na ~ je šlo; krušni, kuhinjski, mesarski, lovski, sodarski ~, ~i za rezanje zelja;

nóžen -žna -o, nóžev -a -o: ~a ostrina, konica, nóžast -a -o; nóžek -žká m in nóžek -žka m, nóžec -žca m, nóžič in nóžič -iča m in nóžič -a m, nóžiček -čka m; nóžišče -a s nóžev ročnik; nóžár -ja m, nóžárski -a -o, nóžárstvo -a s, nóžárna -e ž [delavnica]
nožica -e ž: čeljustne ~e (pri raku), nóžen -žna -o gl. noga
nožnica -e ž: listna ~, meč iz nožnic izdreti, nóžničar -ja m, nóžničast -a -o
nraví nraví ž mn. značaj, nráven -vna -o, nrávnot -i ž morala, nrávstven -a -o [-stven-]: ~o spričevalo; nravoslóvje -a s moralka, etika
nú in núj medm., tudi nújta nújmo nújte: núj ga izpiti!
Núbija -e ž [pokrajina], Núbijec -jca m, Núbijka -e ž, núbijški -a -o
núdelj -na [-dalj-] m rezanec
núdíti -im → ponúdíti, ponújat.: prilika se je nudila → je bila, se je ponudila, je nanesla, ~ odpor upirati se, po robu se postaviti, postavljati; ~ prvo pomoč dati, pogled °se nudi se odpira, plasti °nudijo sliko kažejo, trgovina vam nudi vsakovrstno blago (lahko) postrže z blagom vseh vrst
nudizem -zma m kult nagote; núdíst -a m
núja -e ž sila, potreba, nadloga, stiska, nújen -jna -o: ~a brzovajka, nújnost -i ž
núkklus -a m jedro, zrno, nukleáren -rna -o jedrski: ~a fizika; nukleól [-ól] -a m zrnce v celičnem jedru; nukleoplázma -e ž zool. jedrna snov
núla -e ž ničla
númerus -a m število: ~ clausus [kláuzus] -a -a m omejeno število; numerále -a m slov. števnik, mn. numerálie -lij s; numerirati -am s številko zaznamovati, numeriranje -a s; numerácija -e ž: nova hišna ~; numéričen -čna -o številčen
Numídija -e ž [severnoafriška država v starem veku], Numídijec -jca m, Numídijka -e ž, numídijski -a -o
numizmátika -e ž nauk o novcih, numizmátik -a m, numizmátičen -čna -o
núnka -e ž, núnica -e ž, núnin -a -o, núnski -a -o: ~i samostan, núnka -e ž bot.
núncij -a m papežev poslanik, núncijev -a -o, nunciátúra -e ž
Nürnberg [nürnberg] -a m [nemško mesto], nürnberški -a -o: ~i lijak, ~i proces, Nürnbergžán -ána m

O

- o *m neskl. in ó ója m*: mali o, z velikim O; na oju je strešica
- o *medm. žalosti, začudenja; če je poudarjen, stoji za njim vejica, sicer ne*: ó, to je lepo! o ti revež ti!
- o *predl. z mest. kaže to, česar se dejanje tiče, in sicer*: ① *kot predmet pri glagolih govorjenja in mišljenja (o kom ali čem?)*: govoril je ~ svobodi, ~ svojem bratu, ~ starih časih; rekel je ~ njem, da je bolan; pesmi pojó ~ ljubezni do domovine; pisal je materi ~ svojem uspehu; mati misli ~ sinu le dobro; kaj meniš, misliš, sodiš ~ tem? pogovor se suče ~ vremenu; dvomim ~ njegovi poštenosti (°v njegovo poštenost); ② *kot prisl. določilo časa ali načina*: ~ pravem času, ~ lepem vremenu, ~ žetvi; ~ kresi se dan obesi; ~ palici, ~ berglah hoditi; v *takem pomenu stoji lahko namesto njega predl. ob, zlasti pred besedo, ki se začinja s samoglasnikom*; ③ *kot prilastek*: govor ~ izpolnitvi načrta, povest ~ Domnu, pesem ~ Pegamù in Lambergarju (°pesem od Pegama), pripovedka ~ kresniku, zgodba ~ lepi Vidi, pismo ~ pesništvu
- o- *gl. ob-*
- oáza -e ž *zelenica v puščavi, oázen -zna -o*: ~o rastlinstvo
- Ób -a m |reka v Sibiriji|, óbski -a -o: Obski zaliv
- ob *predl. se veže I. s tož. ① v krajevnem pomenu (kam?)*: kača se je ovila ~ palico, zaiti ~ rob, ~ mizo udariti, ~ tla treščiti, z nogo ~ kamen zadeti, krava se drgne ~ drevo, jezik brusiti ~ koga; ② *v časovnem pomenu (kdaj?)*: ~ dan za dne, ~ noč ponoči, čez noč; ③ *kot predmet (koga ali kaj?) pomeni izgubo*: ~ denar priti, ~ čast pripraviti, ~ glavo dejati, krava je ~ mleko; ④ *kot prilastek (kakšen? kateri?)*: udarec ~ mizo; II. *z mest. pomeni ① kraj, v katerega bližini se kaj godi (kje?)*: topoli stojijo ~ Savi, ~ potu sedeti, palica sloni ~ zidu; strah je sredi votel, ~ krajéh ga pa nič ni; ② *čas dejanja (kdaj?)*: o(b) pravem času, ~ času, zgodilo se je ~ letu,

- prišel je natanko ~ uri, o(b) božiču, ~ eni(h), ~ sedmih, o(b) petkih, o(b) žetvi; ③ *način, pripomoček (kako?)*: o(b) palici, o(b) berglah hoditi; ~ kruhu in vodi, ~ svojem živeti, ~ očetovih stroških študirati, samo ~ sebi se razume; ④ *vzrok ali okoliščine dejanja (zakaj? ob čem?)*: čestitati komu ~ uspehu, ~ novem letu, ~ takem neuspehu so se vsi zganili *zaradi takega neuspeha*, ~ takih razmerah, okoliščinah (°pod takimi razmerami, okoliščinami) ni mogoče delati *v takih razmerah, zaradi takih razmer*, ~ tej knjigi se je marsikaj pisalo *knjiga je bila le vzrok ali priložnost, ne pa predmet za pisanje; vendar*: o ti knjigi se je marsikaj pisalo; ~ (pesmi o) lepi Vidi je nastalo več knjižnih del; *zaradi pomenskega razločka se v takih primerih ob ne obrusi v o*; ⑤ *prilastek (kakšen? kateri?)*: hiša ~ vodi je pogorela, pot ~ Savi
- ob- (o-) *predpona v sestavi I. z imeni pomeni, da se nekaj godi ali je okoli predmeta*: okoli, okrog, okrogel, oglavnik *usnje ob glavi*, obpoten, obrežje, ozimnica; II. *z glagoli pomeni ① da se dejanje godi okoli predmeta*: o(b)koliti, obvezati, ozreti se, opasati, obstopiti, objeti; ② *da dejanje zadeva o(b) kaj*: obiti objem, obdarovati, obrekovati, o(b)govoriti, o(b)drgniti, opeči; ③ *začetek stanja*: obležati, obsedeti, občepeti, obstati; ④ *izgubo*: oblistovati se *z gubljeni listje, ob listje prihajati*; ⑤ *delo dovršnike iz nedovršnih glagolov*: ogreti, obriti, oslabeti, olajšati, oteliti se
- obá m, obé ž s, obéh, obéma štev., obadvá m, obedvé ž s in obádba ali obadvá m, obédve ali óbédve ž s; *sklanja se navadno le drugi del*: obadvéh, obadvéma ali obéh dvéh, obéma dvéma; *rabimo namesto ves, vsa, vse, kadar hočemo izraziti izčrpnost dvojic*: oba čevlja, obe roki, obe okni, obe plati; obákrat prisl., obákraten -tna -o
- obábiti -im se *vulg. oženiti se*
- obád -a m *brencelj*, obádar -ja m |afriški ptič|, obádec -dca m, obádnica -e ž |muha|

obákraj *prisl. in predl. po obeh straneh:*
 ~ brušen nož, drevesa so rasla ~,
 (na) ~ ceste, z ~ vode; obakrájen -jna
 -o na obe strani: ~o kolo se vrti naprej
 in nazaj

obála -e ž *breg, obrežje*, obálen -lna -o
 [-ln-] *obrežen*

obáliti -im *prevrniti, odpraviti*, obáli -íte!
 obálil -ila -o, obaljèn -èna -o *in* obáliti
 -im *s stal. pouđ.*

obállen -tna -o *ohlapien, neroden, surov:*
 kako ~o zarobiti, obáltnež -a *m*,
 obáltnost -i ž >[-yt-]

obára -e ž: telečja ~, meso v ~i, obariti
 -im *prevreti, prekuhati*, obáril -ila -o,
 obarjèn -èna -o *in* obáriti -im *s stal.*
pouđ.; obárek -rka *m prevretek*, obárica
 -e ž, obáren -rna -o, obárnice -ic ž *mn.*
godlja, obárjati -am, obárjanje -a *s*

obárvati -am *pobarvati*, obárvan -a -o:
 modro ~

obcèstje -a *s kar je ob cesti*, obcèsten -stna
 -o: ~i jarek, ~a parcela, obcèstnik -a *m*
 1. *kdor prebiva ob cesti*, 2. *obcestni*
kamen

občán -ána *m prebivavec občine*, občánka
 -e ž, občánstvo -a *s*, občánski -a -o:
 ~a *poezija*

občásen -sna -o *periodičen, kar se ob*
določenih časih ponavlja: ~a šola, ~o
 jezero, ~a poročila, ~o pijančevanje,
 občásje -a *s perioda*, občásnost -i ž
periodičnost

občén -čna -o *kar velja za vse ali vsaj za*
večino primerov: ~i svet, ~a paša,
 ~i zbor, ~a enačba, ~a uprava;
 občénost -i ž

občepéti -im *gl. čepeti*: doma ~

občestvo -a *s kolektiv*, občéstvo -a *s cerk.*:
 ~ svetnikov, občestven -a -o [-stvən-]

občeváti -ujem, občúj -te! občeval -ála -o,
 občeváanje -a *s*: z nikomer ne občuje,
 spolno ~; občujóč -óča -e *prid.*: ~a
 posoda, občeválen -lna -o [-un-]: ~i
 jezik, pripomoček

občí -a -e: k ~emu pridu. ~a zgodovina,
 ~a bolnišnica, ~e mnenje, ~e zadeve,
 ~i protest; *prisl.* občé: ~ človeški,
 ~ državen, ~ škodljiv, ~ veljaven,
 ~ znan

občílo -a *s občevalni pripomoček*

občína -e ž, občínski -a -o: ~i davek,
 ~i proračun, ~i možje, občínstvo -a *s*:
 gledališko ~, občínar -ja *m*

občíniti -im *obravnavati, očistiti*, občínil -fla
 -o: ~ žito, občínek -nka *m, nav. mn.*
 občínki -ov *kar se pri čiščenju izloči*,
 skrozki; občínjati -am, občínjanje -a *s*
 občítati -am: ~ besedilo, občrtováti
 -ujem, občrtováanje -a *s*, občrtávati -am,
 občrtáváanje -a *s*

občudováti -ujem, občudúj -te! občudujóč
 -a -e, občudováł -ála -o, občudováanje
 -a *s*: ~ sam(ega) sebe, občudováavec
 -vca *m*, občudovávka -e ž, občudoválen
 -lna -o [-ln-]

občútek -tka *m*: top, ponižujóč ~, ~
 lakote, manjvrednosti, z ~om peti,
 občúten -tna -o: ~a podražitev blaga,
 ~ za svetlobo, občútnost -i ž; občútuje
 -a *s občútek*, občútljaj -a *m občútek*,
 občútljív -a -o: ~ človek zamerljiv, ~
 za svetlobo, ~ za bolečine, občútljívec
 -vca *m*, občútljívka -e ž, občútljívost -i ž:
 ~ fotografske plošče, ~ za barve (°na
 barve), občútljívosten -stna -o: ~a
 reakcija, občútnica -e ž *občútna celica*:
 slušna ~

občútití *in* občútití -im *gl. čútití*: živo,
 boleče ~, ~ lakoto, bolečino, ponižanje;
 občúten -a -o: ~o branje

obdávčiti -im *z daccem, trošarino obremeniti*,
 obdávčen -a -o, obdávčenje -a *s*, obdávčitev
 -tve ž, obdávčba -e ž, obdávčenec -nca *m*,
 obdávčenka -e ž, obdávčenost -i ž, obdávče-
 váti -ujem, obdávčeval -ála -o, obdávče-
 váanje -a *s*

obdávjati -am *gl. obdati*

obdaríti -im, obdári -íte! obdáril -ila -o,
 obdarjèn -èna -o *in* obdarjén -a -o,
 obdarítev -tve ž, obdarjénec -nca *m in*
 obdarjénec -nca *m*, obdarjénka -e ž
in obdárjenka -e ž; obdárjati -am, ob-
 darováti -ujem, obdarováł -ála -o,
 obdarován -a -o, obdarováanje -a *s*,
 obdarováavec -nca *m*, obdarovávka -e ž,
 obdarovávec -vca *m*, obdarovávka -e ž

obdávti -dám, obdáv(s)te, obdáv -ájte! obdáv
 -a -o, obdáv -a -o: ~ mesto z nasipom,
 ~ se z zmóžnimi ljudmi; obdávjati -am,
 obdávjanje -a *s*: ~ koga s priimki

obdávčiti -im *z davki obremeniti*, obdávčen
 -a -o, obdávčenje -a *s*, obdávčenec -nca
m, obdávčenka -e ž, obdávčenost -i ž,
 obdávčítev -tve ž, obdávčeváti -ujem,
 obdávčeval -ála -o, obdávčeváanje -a *s*,
 obdávčeválen -lna -o [-ln-]: ~a politika,
 obdávčljív -a -o, obdávčljívost -i ž

obdelati -am: ~ polje, les, kamen, dano nalogo, obdelováti -ujem *gl.* delovati: celo uro ga je obdeloval, da bi ga pre-pričal, ~ koga s pestmi, obdelávati -am; obdeláva -e ž: ~ lesa, kamna, kovin, naloge; obdeloválen -lna -o [-ln-]: ~a zadruga, ~i stroški; obdelovávec -vca m, obdelovávka -e ž

obdeliti -im, obdelí *in* obdelí -ite! obdelil -ila -o, obdeljen -ěna -o: ~ koga z darovi

obděti -děnem: ~ kaj s čim obložiti, obděvati -am *in* -vljem *gl.* devati

obdirjati -am: vse mesto je obdirjal

obdněven -vna -o: ~o delo

obdobje -a s: najtemnejše ~ naše zgodovine, vélika ~a

obdolžiti -im, obdolži -ite! obdolžil -ila -o, obdolžen -ěna -o: po krivem so ga obdolžili tatvine; obdolžitev -tve ž, obdolžilěn -lna -o [-ln-]: ~a priča; obdolževáti -ujem, obdolževál -ála -o, obdolževánje -a s >[-yž-]

obdrgniti *in* obdrgniti -nem *gl.* drgniti: obezva obdrgne kožo; *gl. tudi* odrgniti

obdržati -im *gl.* držati: obleko na sebi, ~, denar ~, na oblasti, na vodi, na vrhu se ~; obdržljiv -a -o

obduhati -am: ves grm je obduhal

obdukcija -e ž *raztelesenje* mrliča, obdukcijski -a -o: ~a miza, ~i zapisnik; obducirati -am, obduciranje -a s, obduciranec -nca m, obducěnt -ěnta m, obducěntka -e ž

obduracija -e ž *med. zatrdina, zatrdelost*

oběčati -am *obljubiti*, oběčal -a -o *in* -ála -o, oběčanje -a s *in* oběčanje -a s

oběd oběda m, oběden -dna -o, obědnica -e ž, obědničen -čna -o, obědník -a m *gost za obed*, obědnína -e ž |*plačilo*|; obědovati -ujem *in* obedováti -ujem, obědoval -a -o *in* obedovál -ála -o, obědovanje -a s *in* obedovánje -a s, obedovávec -vca m, obedovávka -e ž

obel [-əy] -bla -o *zaokrožen, okrogel, ovalen, prim.* bōlj obel: ~ les neobdelan, ~a skala; oblost -i ž, oblast -a -o *okroglast; gl. tudi* obla

oběla -e ž *zabela*

obelíti -im *postati bel*; obelěl -ěla -o: ~i lasje, obelévati -am, obelévávanje -a s; *gl. tudi* obelíti

obelžiti -im → *zaznamovati, karakterizirati*, obelěžje -a s

obelisk -a m: egiptovski ~i, obeliskov -a -o

obelíš -a m *znamenje, zasekano v drevo*

obeliti *in* oběliti -im *pobelíti, olupiti, iz kože dejati, zabeliti* *gl.* beliti, obéljen -a -o;

obélek -lka [-lk-] m = obelína -e ž *olupljena drevesna skorja, olupek*, obelínje -a s: pod drevesom je vse polno ~a; obeljáva -e ž *odrtina na drevesu*

obelno -a [-əy-] s 1. *med. siva mrena*, 2. *beljava lesa*

obelodániti -im → *dati na sveto, izdati, priobčíti, objaviti*

oběnem prisl.: ~ s kom priti skupaj,

~ s čim drugim kaj delati, storiti *gre-doč, zraven*

oběnož prisl. z obema nogama (*pri telovadbi*), oběnožno prisl.

Oběr -bra m *Avar, obřski* -a -o; oběr -bra m *velikan, obrovski* -a -o

oběračiti -im: vse hiše je oběračil

oběroč prisl. z obema rokama: ~ delati, oběročěn -čna -o

oběsěditi -im: ~ film v slovenščini

oběsiti -im, oběsi -te! oběšen -a -o, oběšenje -a s: ~ podobo, perilo, ~ obsojenca,

~ učenje na kol, na kljuko, ~ meso v dim, takoj vse na veliki zvon ~,

vsako stvar nase obesi *nataknje, obleče*, vse nase ~ *ves denar za obleko potratiti*,

~ komu kaj na vrat *naložiti*, ~ se na koga *siliti za kom, v nadlego biti komu*,

~ se komu za *podpazduho*, novico komu ~ (na nos), trgovec mu je obesil star avto; o kresi se dan obesi, naj se pes obesi! oběšenec -nca m, oběšenka -e ž; oběšenják -a m, oběšenjáški -a -o:

~i humor; oběsa -e ž: Kardanova ~ *teh.*, obesilen -lna -o [-ln-], oběsnica -e ž *žabica, oběsek* -ska m

oběšati -am, oběšanje -a s: ~ meso v dim, ~ se na koga, ~ se komu okoli vratu,

~ se po ograji; oběšanka -e ž *žabica*,

oběšálo -a s, oběšálen -lna -o [-ln-]: ~a vrv, ~a kljuka, oběšálník -a [-yn-] m,

oběšávec -vca m, oběšáč -a m; oběšávka -e ž 1. *oseba*, 2. *teh.*: polžasta, razbremenilna ~, ~ za nadzemni kabel

obět oběta m *obljuba*: prazni ~i, obětati -am, obětávanje -a s: ~ si dobro letino,

lepo vreme se obeta, služba se mu obeta, to ne obeta nič dobrega, fant veliko obeta *iz njega bo še kaj*, obětáven -vna -o *ki rad obeta, kar dosti obeta*,

obětávec -vca m, obětávka -e ž

obéza -e ž *obveza*, obézati obézem *obvezati*
obgláviti -im, obglávljen -a -o, obglávljenje
 -a s, obglávljenec -nca m, obglávljati
 -am, obglávljanje -a s
obglódati in obglódati -am in -glójem *krog*
in krog oglodati gl. glodati, obglódek
 -dka m; *povsod tudi oglod-*
obgodrnjati -ám *gl. godrnjati*: vsako stvar
 obgodrnja
obgovoriti -ím *nagovoriti gl. govoriti*;
 obgovárjati -am 1. *nagovarjati*, 2. *oprav-*
ljati: ~ koga
obgózdje -a s *gozd. rob gozda*, obgózden
 -dna -o: ~o rastlinje
obgrísti -zem *ogrísti*
obgúltiti in obgúltiti -im *gl. gultiti*: ~ kožo
obhájati -am, obhájan -a -o, obhájanje -a s:
 ~ god, svatovščino, ~ bolnika; groza,
 misel me obhaja, obhájanec -nca m,
 obhájanka -e ž, obhájavec -vca m,
 obhájilo -a s, obhájilen -lna -o [-ln-]:
 ~a miza
obhájje -a s *pr. zg. hišni okoliš*
obhoditi obhódim *gl. hoditi*: mejo ~,
 vse ~ *okoli vseh iti*, veliko sveta je
 obhodil; obhójen -a -o: ~i čevlji, ~a
 matica; obhód -óda m, obhóden -dna -o,
 obhódnica -e ž *obhodna straža*, obhódnik
 -a m: občinski ~, obhódnja -e ž *patrulja*,
 obhójenje -a s *oprašitev matice*
običáj -a m *navada, šega*: ljudski, pravni ~,
 običájen -jna -o *navaden, splošen*;
 običájno *prisl., prim. običájnej(s)*
obigráti -ám *gl. igrati*, obigrán -a -o: ~
 koga za denar, za vse
objáti -am *gl. obiti* objem
obilen -lna -o [-un-]: ~a mera, ~a suknja
široka, ~a žetev (°bogata); obilnost -i
 [-un-] ž; *obilno prisl. k malo rabljenemu*
prid. obil [-ij] -a -o: ima ~o denarja,
 obflokrat *prisl.*: obilica -e ž, obilje -a s:
 v ~u imeti česa; obilovati -ujem v *obilici*
imeti: z zlatom *ali zlata* ~
obirati -am, obriranje -a s: ~ sadje, jagode
 na grozdu, liste v zelniku; uši, kosti ~,
 ~ se pri delu *počasi delati*, kokoš se
 obira; ~ koga *opravljati*; berač obira
 hiše; obirátev -tve ž *trgatev*; obiráč -a m
 1. *kdor obira*, 2. *priprava za obiranje*
sadja, oščipec; obirav -a -o = obírčen
 -čna -o *kdor (se) obira*: ~a ženska rada
 druge obira; obirávec -vca m, obirávka
 -e ž 1. *oseba*, 2. *solata*, obirávski -a -o:
 ~o orodje, obirávček -čka m *priprava*

za *obiranje*], obirálnik -a [-un-] m;
 obírek -rka m
obiskáti obíščem, obíšči -te! obiskál -ála -o,
 obiskán -a -o, obisk -a m: prijateljski,
 vljudnostni, imeniten, visok ~, na ~
 iti, skočiti h komu, biti na ~u, na ~
 se pripeljati, protokolarni, poslovilni ~
 napraviti pri kom, zdravnik ima še ve-
 liko ~ov; obiskávati -am, obiskávanje
 -a s; obiskováti -ujem, obiskoval -ála -o,
 obiskovanje -a s: bolnike, gledališče ~
 v *gledališče hoditi, zahajati*, šolo ~
 v šolo *hoditi*, obiskovavec -vca m: ~ gle-
 dališča, obiskovávka -e ž; obiskovalén
 -lna -o [-ln-]: ~i red, obiskovalnica -e
 [-un-] ž *prostor za obiske*
obist -i ž, *nav. mn. obisti* -i *ledvice*: vnetje
 ~i, ~i mu je pretipal, obisten -tna -o:
 ~a pečenka, ~a odprtina; obistje -a s
anat. ledje
 °obíteelj -i ž *družina, rodovina*, °obíteeljski
 -a -o *družinski, rodovinski*
obíti obidem, obidi -te! obšél -šlá -ó in -ò:
 travnik ~ *iti okoli travnika*, mejo, veliko
 sveta ~ *obhoditi*, vse je obšel *povsod je*
bil; zakon ~ *mimo zakona kaj napraviti*;
 groza, strah, kes me obide
obíti objem, objl -te! obil -íla -o, obít -a -o:
 z deskami ~; obítek -tka m s *čimer je kaj*
obito; objijati -am, objijal -a -o in -ála -o,
 objijanje -a s in objíjanje -a s
objádrati -am: ~ svet, veliko dežel, morij
objáhati -am in -šem: konja, vso deželo ~;
 ~ se *ožuliti se pri jahanju*; objáhan -a -o:
 ~ konj
objájčnik -a m *anat.*: vnetje ~a
objájsniti -im → *razložiti, pojasniti*
objáviti -im *razglasiti, priobčiti*, objávljen
 -a -o: ukaz ~, ~ članek v tisku; objáva
 -e ž *razglas, priobčitev*: vojaška ~
 ~ *dovolilnica, izkaznica*; objávница -e ž →
naznanilo, sporočilo, opozorilo; objáv-
 ljati -am, objávljanje -a s
objéd -a m *bot.*, objéda -e ž; objédati -am,
 objédavec -vca m *kritikaster*
objékt -a m *predmet, stvar, reč, zgradba*,
oddelek: ~ v stavku *slov.*, nov ~
 bolnišnice, ~ *raziskavanja*, objéktov -a
 -o: ~ odvisnik, objékten -tna -o: ~o
 stekelce (pri mikroskopu) = objéktnik
 -a m; objéktiven -vna -o *stvaren, neose-*
ben, nepristranski: ~ človek, ~a sodba,
 ~a znanost, ~o mišljenje; objéktivnost
 -i ž *stvarnost, nepristranost*; objéktiv -a

m |leča: mikroskopski ~, objektivski -a -o; objektivizem -zma *m fil.*, objektivist -a *m*, objektivističen -čna -o

objekt -i *ž* = objestnost -i *ž*: iz same ~i napraviti kaj, obješten -tna -o *prešeren*, z ničimer zadovoljen, objestnež -a *m*, objestnica -e *ž*

objesti -jém *gl.* jesti: gósenice so zelje objedle; ~ se *postati obješten*; ob dobri hrani so se objedli; objeden -a -o: ~o listje; objédek -dka *m kar je objedeno*, objed, objédki -ov *m mn. ogrizki sadja, ostanki živinske krme* = objédine -in *ž mn.*; objédati -am, objédanje -a *s*: živina objeda mladje, zaplečniki ga objedajo zajedajo, ~ koga *opravljati*; objedáv -áva -o in objédav -a -o, objedávec -vca *m in* objédavec -vca *m*, objédávka -e *ž in* objédávka -e *ž*, objedljív -a -o, objedljívec -vca *m*; objédnica -e *ž |bolezen pri živini*; objédnost -i *ž objestnost*

objéti objámem, objémi -íte! objél -a -o, objét -a -o: ~ koga čez pas, okoli vratu, še ~ ga ne morem *obseči*; objétje -a *s*, objémati -am in -mljem, objémanje -a *s*: ~ se *s* kom, objém -jéma *m*: izviti se iz ~a, objémčkati -am *otr.*, objémček -čka *m*; objémen -mna -o: ~o šestilo

objézditi -im: posestvo ~, konja ~ *privaditi ježi*, ves se je objezdil *ožulil*; objézdnik -a *m*, objézdáríti -im

objokáti in objókati -am in -jóčem *gl.* jokati; objókán -a -o: ~e oči, objokováti -újem, objokováł -ála -o, objokovánje -a *s*: ~ umrlo mater, objokovánec -nca *m*, objokóvavec -vca *m*, objokovávka -e *ž*: ~ rajnih

obkíten -tna -o *ob kiti*: ~i revmatizem
obkládati -am, obkládanje -a *s*: ~ koga z delom, s priimki, z mokrimi cunjami *obkladki*; obklád -áda *m*, obkláda -e *ž obloga (z lesom)*, obkláden -dna -o: ~e *deščice*; obkládek -dka *m ovitek*: mrzel, vroč, gorčični ~; obklásti -kládem *obložiti*

obkléj *prisl. ob katerem času?*

obklesáti -éšem *oklesati gl.* klesati

obkolíti obkolím *obstopiti, obkrožiti, obdati, zajeti*, obkóli -íte! obkólil -ila -o, obkóljen -a -o: učenci so obkolili učitelja, ~ sovražnika; obkolítev -tve *ž*, obkolítven -a -o [-tvən-]: ~i *manever*; obkoljeváti -újem, obkoljevál -ála -o,

obkoljevánje -a *s*, obkoljeválen -lna -o [-ln-]: ~i *poskusi*

obkoréj *prisl. ob kateri uri?*: ~ pride vlak?

obkorénski -a -o: ~i listi

obkóstem -stna -o: ~o meso

obkrájek -jka *m*, obkrájén -jna -o: ~o živčevje *periferno*; obkrájínca -e *ž obrobní okrasek*, obkrájínik -a *m tisk.*

obkrožíti obkrožím *obdati, obstopiti*, obkroží -íte! obkrožil -ila -o, obkrožen -a -o in obkrožiti -im *s stal. poud.*: otroci so obkrožili babico, s svinčnikom ~ številko; obkrožáti -am, obkrožanje -a *s*, obkrožéváti -újem, obkrožévánje -a *s*, obkrožéválen -lna -o [-ln-]: ~a *politika*

óbla -e *ž krogla*: zemeljska, sončna ~, svetična ~; oblast -a -o *okroglast*: ~a celica, ~ sklep; oblica -e *ž okrogla stvar (sadež, kamen), okroglo, nerazcepljeno poleno*, obli *rob obtesanega bruna*: krompir, repa v ~ah, na ~o obtesano bruno; obličast -a -o: ~a deska; obličina -e *ž krompirjev ali repni olupek*; *gl. tudi* obel, oblina

oblačíti oblačím, obláči -íte! obláčil -ila -o in obláčiti -im *s stal. poud.*: ~ komu sukno; lepo, po modi se ~; v svilo, v črno se ~; oblačílo -a *s obleka*, oblačílce -a [-lc-] *s*, oblačílen -lna -o [-ln-]: ~a stroka; oblačílnica -e [-ln-] *ž*

oblačíti obláči se, oblačénje -a *s*: oblačílo se je, ta človek vedri in obláči *ima vso oblast*, oblačítev -tve *ž*; *gl. tudi* oblak

oblágati -am, obláganje -a *s*: ~ koga z delom; *gl. tudi* obložiti

oblagodáríti -im, oblagodári -íte! oblagodáril -ila -o, oblagodarjén -éna -o in oblagodáríti -im *s stal. poud.*

oblájati -am: pes oblaja tujca; vsakogar oblajaš, kdor pride mimo

oblájst -a *m bot. silina*, oblájstov -a -o: ~ pepel

obláak -a *m*: deževen, hudourn, mrenast ~, ~ prahu, muh, ~ skrbi na čelu; na nebu se zbirajo ~i, ~i se podijo, ~ se utrga, zidati gradove v ~e, v ~ih, iz velikega ~a majhen dež; k ~u, na ~ zvoni; oblákast -a -o: ~ klíše *tisk.*: oblačén -čna -o: ~ dan, ~o vreme, ~o nebo, danes je ~o, oblačnost -i *ž*: zvečana, zmanjšana ~; obláček -čka *m* = obláček -kca *m* = obláčič -a *m*, obláčica -e *ž nevihtni oblak*, obláčnat -a -o *malo oblačen*; *gl. tudi* oblačíti se

Oblák -a m, **Oblákov** -a -o: ~e jezikoslovne razprave
oblákovina -e ž in **oblakovina** -e ž 1. zelena orehova lupina, 2. prekle, drva za butare; oblákovje -a s, oblákovec -vca m oreh v zeleni lupini, oblica, droben, neobeljen les; oblačina -e ž zelena orehova lupina
óblast -a -o gl. obel in obla
óblást -i in -í ž: ~i imeti nad kom, v svoji ~i imeti kaj, pod svojo ~ spraviti kaj, na ~i biti, ~ obdržati v rokah, priti komu v ~, vrhovna, zakonodajna, cerkvena ~, krajevne, posvetne ~i; óblásten -tna -o mogočen, ošaben, gospodovalen, uraden: ~ gospod, ~o govoriti, óblástnost -i ž; óblástvo -a s gosposka, urad, óblásten -a -o [-tvæn-]: ~o dovoljenje; óblástnež -a m kdor se óblastno vede, óblastnik -a m kdor ima óblast, óblastnica -e ž, óblastniški -a -o, óblastniža -e ž óblastvo
óblat -a m, óblatar -ja m kdor óblate peče, óblatek -tka m
óblati -am skobljati; óblanje -a s [delo in oblanci], óblanice -ic ž mn. = óblanci -ev m mn. 1. skobljanci, 2. pecivo, óblič -a m skobelj, skobljič
óbláttiti -im: ~ čevlje, ~ komu čast, s pisanjem koga ~
óblazíniti -im z blazino prevleči, óblazinjén -a -o: ~ pohištvo
óbláziti in **óbláziti** -im gl. laziti: vse kote je óblázil
óblázniti -nem se na tešče kaj zauziti, post pretrgati, óbláznjen -a -o
óbláziti -im omiliti, óbláži -ite! óblážil -íla -o, óblážen -éna -o: bolečine, pretrde besede ~, óblážitev -tve ž, óblážilo -a s, óblážílen -ílna -o [-ln-]; óbláževáti -újem, óbláževál -ála -o, óbláževánje -a s, óbláževávec -vca m, óbláževávka -e ž
óbléči -em, óbléci -íte in óblécíte! óblékel -kla -o: otroka ~ v praznično obleko, novo obleko ~, v črno se ~, spodaj kaj ~, z usnjem, v usnje kaj ~, ~ se v paža, ~ novega človeka; ° ~ čevlje, nogavice obuti; óbléčen -a -o: lepo ~, belo ~e deklice; gl. tudi oblačiti
óbléden -dna -o neumen, pdrzén, razposajen, ošaben, óblédnež -a m, óblédnica -e ž, óblédnost -i ž
óblédéti -im; óblédél -éla -o (°óblédén -éna -o): ~e barve, ~i spomini, óblédlost -i ž; óblédévati -am, óblédévánje -a s

óbléđe -a s bok, óbléden -dna -o: ~i revmatizem
óblégtati -am, óblégtanje -a s: trdnjavo ~, ~ koga s ponudbami; óbléga -e ž, óbléganec -nca m; óbléči óbléžem gl. léči: trdnjavo z vojsko ~; óblégvávec -vca m, óblégovávec -vca m, óblégoválen -ílna -o [-ln-]: ~e naprave
óbléka -e ž: vsakdanja, delovna, praznja, prazniška ~, čipkasta, popotna, športna, žalna ~, svatovska ~, letna, zimska ~, ~ za na cesto, ~ za v hlev, za nosečnice, po modi, ~ iz trikoja, ~ z vlečko, ~o nositi; ~ naredi človeka; óblékica -e ž: otroška ~
óbléptiti in **óbléptiti** -im gl. lepiti, óblépljen -a -o: ~ hišo z lepaki, pismo z znamkami, rane po rokah, óbléptev -tve ž, óblépek -pka m obliž, óblépljati -am, óblépljanje -a s
óblés -a m = óblésje -a s: puška je v ~u; óblésiti -im, óblésén -a -o: ~ puško
óblésti -zem: vse kraje, prijatelje ~, gosénica ga je óblezla; óblézen -a -o: vse je od polžev ~o
óblétati -am gl. obleteti
óblétni -tna -o: ~i račun, óblétnica -e ž: ~ smrti
óblététi -im gl. leteti: ~ vse ulice, vse znance; na jesen se drevje obleti; óblétél -éla -o: ~o drevje; óblétélóst -i ž; óblétáti -létam dov., óblétáj -ájte! óblétál -ála -o in óblétati -am s stal. poud.: vso vas je óbletala; óblétán -a -o: ves dan letam, pa še ni vse ~o; óblétati -am óbletavati, óblétáj -te! óblétál -a -o, óblétánje -a s: ptica je še tri dni óblétala prazno gnezdo; óblétávati -am, óblétávánje -a s; óblétovati -ujem in óblétováti -újem, óblétovánje -a s in óblétovánje -a s: metulj obletuje cvetove
óbležati -im gl. ležati: bolnik je óbležal, jed óbleži v želodcu, rokopis v predalu, sadje (se) mora ~; óbležán -a -o: ~o sadje, ~o vino, pivo
óblíca -e ž gl. obla
óblíč -a m skobelj; gl. tudi oblati
óblíčje -a s, mn. óblíčja óblíčij: od ~a do ~a gledati, iz ~a v ~e se gledati, ne sme pred njegovo ~
óbligácija -e ž obveza, obveznica, zadolžnica: ~ na ime, prednostna ~, óbligacijski -a -o: ~o pravo; óbligáten -tna -o = óbligatóren -rna -o obvezen; óbligirati

-am *obvezati, zavezati*, obligiranec -nca *m zavezaneec*, obliigo -a *m zaveza, obveza*
oblika -e *ž*: knjižna, jezikovna, družabna, aerodinamična ~, ~ lobanja, v pravni ~i, klobuk izgubi ~o, v ~i kroga; oblikoven -vna -o *in* oblikóven -vna -o: ~o pravilen; oblikóvit -a -o, oblikóvítost -i *ž*; oblikóvati -újem, oblikóval -ála -o, oblikóvanje -a *s*: ~ model, ~ značaj mladega človeka; oblikóvalec -vca *m*, oblikóvalka -e *ž*, oblikóvalski -a -o: ~o delo, oblikóvalen -lna -o/-ln-]: ~a moč; oblikóvnik -a *m* [lesena opora za večje loke], oblikóvje -a *s*; oblikóslóvje -a *s* *nauk o oblikah*, oblikóslóven -vna -o: ~a pravila, oblikóslóvec -vca *m*
oblika -e *ž* *okrogel, obel kol*, oblikast -a -o *okrogel*, oblikav -a -o: ~ les, oblikavec -vca *m* *okroglo, še neobtesano debelce, okroglo poleno*, oblikavci -ev *m* *mn. oklestki*, oblikavina -e *ž* *oblisce, okroglice*, oblin -a *m* *nerazcepljen krilj ali hlod*
oblina -e *ž* *okroglina*
oblistiti -im se *zgubiti ali dobiti listje*, oblistovati -újem se, oblistovanje -a *s*: dreve se oblistuje
obliterirati -am 1. *med. zrasti se*, 2. pošta obliterira znamke; obliteriran -a -o: ~a žila; obliteracija -e *ž* *med. scelitev, zraslina*
obliti -im, óbljen -a -o, óbljenje -a *s*: reka obli kamenje
obliti oblijem, oblit -a -o: rdečica jo oblije, solze ga oblijejo; obliv -a *m*; oblivati -am, oblivaj -te *in* -ájte! oblivál -a -o *in* -ála -o, oblivánje -a *s* *in* oblivánje -a *s*
oblizati *in* oblizati -lížem *gl.* lizati: vse krožnike ~; oblizniti -nem, obliznjen -a -o: vseh pet prstov si ~, okrog ust se ~, obliznjenc -nca *m*; oblizovati -újem, oblizóval -ála -o, oblizóvanje -a *s*: se že oblizuje, ko misli na večerjo, oblizóvati -am; oblizóljiv -a -o *sladkosneden*, obliznik -a *m* *sladkosnedeč*, obliznéla -e *ž* *sladkosneda*; oblizek -zka *m* *posladek*
oblíž -a *m* *oblepek*: gorčični, hladilni ~, obližen -žna -o: ~a *natega med.*
oblížje -a *s* *najbližja okolica*
obljuba -e *ž*: zavezati koga z ~o, odvezati od ~e, ~ dolg dela, ~ zakona, redovne ~e; obljúben -bna -o: ~i dar; obljúbiti obljúbim, obljúbí -íte! obljúbil -íla -o *in* obljúbíti -im *s stal. poud.*: za trdno ~, zakon ~, ~ se na božjo pot; obljúbjen

-a -o: ~a *dežela*; obljúbjati -am *obetati*, obljúbovati -újem, obljúbovanje -a *s*
obljuditi -im *naseliti*, obljúdenje -a *s*; obljúden -a -o: gosto ~, obljúdenost -i *ž*; obljúden -dna -o *ki se dá obljúdití*
oblo- *v sestavi*: oblogláv -áva -o, obloglávéc -vca *m*; obloúst -a -o: ~e ribe, obloústnice -ic *ž* *mn. zool.*; oblotóčniki -ov *m* *mn. zool.*; *gl. tudi* obel
oblóčen -čna -o: ~a luč, ~o varjenje, ~o rezanje s kisikom, ~o jeklo, oblóčna -e *ž*; *gl. tudi* oblok
oblóda -e *ž* *z otrobi mešana piča za prasce* = oblója -e *ž* = oblódiva -e *ž*, oblódití *in* oblódití -im *krmo zmešati gl.* bloditi: živini ~
oblóž -óga *m*: gnojni ~, beli ~ na jeziku; ~ na kolesu *platišče*; oblóga -e *ž*: ~ podbojev, varovalna ~, stenska ~
oblók -óka *m* *obok*, oblókast -a -o, oblókati -am, oblókoma *prisl.*, oblóček -čka *m*
Oblómov -a *m* [junak pri Gončarovu], z Oblomovom, oblómovski -a -o, oblómovščina -e *ž*
obložiti -im, obloží -íte! obložil -íla -o: z delom ~ koga; obložili so ga, da je komaj nesel; ~ kozolec s snopi, ~ tla z deskami, s preprogami; obložén -éna -o: ~o žito, ~a detelja, ~ jezik *med.*, obložítev -tve *ž*; obložek -žka *m*, obložci -ev *m* *mn. leseni oboj*; *gl. tudi* oblógati
obméjen -jna -o *kar je ob meji, na meji*: ~o posestvo, ~i promet, ~a stroka med dvema strokama; obméjnik -a *m* *kdor prebiva ob meji*, obméjniški -a -o; obmejíti -ím, obméjí -íte! obméjil -íla -o, obmején -éna -o, obmejítev -tve *ž*; obmejevati -újem, obmejevanje -a *s*; obmejilnica -e [-un-] *ž* *črta, ki obmejuje*: obmejníčiti -im *postaviti mejnike*
obméstén -tna -o *kar je ob mestu*, obméstje -a *s* *mestna okolica, mestno območje*
obmetáti -mčém *gl.* metati; obmetáti -am = obmetávati -am, obmetávanje -a *s*: otroci se obmetavajo, ~ koga z dobrotami, s priimki; *gl. tudi* ometáti
obmóčje -a *s*: v, na ~u ljudskega odbora *na ozemlju*, v ~u okraja → *v okraju*
obmódek -dka *m* *med.*
obmolčáti -ím *gl.* molčati, obmolkníti obmolknem, obmolkní -íte! obmolkníl -íla -o *in* obmolkníti -nem *s stal. poud.*, obmolók -a *m* >[-ou-]

obmórski -a -o: ~i kraji, obmórje -a s, obmórec -rca m
 obmotáti -ám in obmótati -am gl. motati, obmotán -a -o in obmótan -a -o; gl. tudi omotati
 obmáđiti -im z jeklom obložiti, ojekliti, ojekleniti
 obnášati -am okrog nositi, opravljati, obrekovati: otrok se lepo obnaša, nova mlatilnica se dobro obnaša; obnášanje -a s vedenje; gl. tudi obnesti
 obnavljati -am: ~ razdejjane vasi, ~ prebrano berilo, rod se obnavlja; obnavljáč -a m, obnavljávec -vca m, obnavljávka -e ž, obnavljálen -lna -o [-ln-]: ~a dela; gl. tudi obnoviti
 obnébje -a s nebesni oblók, nebes, obnében -bna -o: ~e razmere
 obneméti -im onemeti gl. nemeti
 obnemóči obnemórem, obnemógel -móglá -o, obnemóglóst -i ž; obnemágati -am, obnemáganje -a s; gl. tudi onemóči
 obnésti -sem se gl. nesti: dobro si se obnesel, kupčija se obnese, letina se nam je dobro obnesla; gl. tudi obnašati
 obnit -níti ž greben pri statvah
 obnoréti -im ob pamet priti, obnóri -íte! obnórel -éla -o, obnorélost -i ž; obnoríti -ím, obnóri -íte! obnoríl -íla -o, obnorjén -éna -o: ~ koga napraviti koga norega, obnorjénost -i ž
 obnošen -sna -o: ~a votlina
 obnositi -nósim gl. nositi: obleko ~; obnošen -a -o: ~a suknja
 obnovíti -ím, obnovi -íte! obnovíl -íla -o, obnovljén -éna -o, obnovljénje -a s: ~ hišo, podobo, oblubo, berilo, obnóvitev -tve ž, obnóvitven -a -o [-tván-]: ~a dela, ~a kirurgija; obnóva -e ž: ~ domovine, ~ berila
 obnóžen -žna -o: ~i sat, obnóžina -e ž cvetni prah na čebeljih nogah = obnóžje -a s; obnóžnat -a -o; obnóžnica -e ž opornica za zlomljeno nogo, obnóžnik -a m grevec za noge
 óboa -oe ž, rod. dv. in mn. óboj, oboist -a m glas.
 obód -a m: ~ za sito; obód -óda m: krogov ~; obodár -ja m kdor dela obode za sita, obodárstvo -a s; obódec -dca m, obódek -dka m; obóden -dna -o: ~a mera, ~i kot, ~o živčevje, obódnica -e ž |črta|
 Obodríti -ov m mn. |zahodnoslovanski rod|

obogatéti -ím postati bogat, obogáti -íte! obogatél in obogátel -éla -o: s kupčijo ~; obogatíti -ím napraviti koga bogatega, obogáti -íte! obogátil -íla -o, obogatén -éna -o, obogatítev -tve ž
 obój obója m okov, opaž, obójen -jna -o: ~i les, obójnica -e ž deska za oboj; obójka -e ž: kabelska, spojna, odcepna ~, obójčen -čna -o: ~a cev, sklopka
 obój -a -e loč. štev.: ~a vrata ta in spodnja (°obe vrati), ~e vino črno in belo, ~i se motijo; obóje: ~ vrat, oken, rok, ušes; obójen -jna -o: ~a vrata dvojna, notranja in zunanja, obójnost -i ž; óbedvoje: ~ vrat oboje; oboják -a m = obójnik -a m hermafrodit
 oboje -v sestavi: obojepláten -tna -o; oboje-stránski -a -o: ~a odpoved; oboje-spólen -lna -o [-ln-]
 obók -óka m oblók: nebesni ~, nebni ~ (v ustih), križni, valjasti, rebrasti, zrcalni ~; obóčen -čna -o: ~ strop; obókast -a -o: ~a kuhinja; obókati -am; obókán -a -o: ~a klet
 obókница -e ž naoknica, vetrnica, obókenski -a -o [-kán-]: ~i zidec
 oboléti -ím gl. boleti: za pljučnico, na jetrih ~; oboléenje -a s: množično ~, obolélost -i ž, obolévatí -am, obolévanje -a s: največ ljudi oboleva za jetiko
 óbol(ós) -la m šesti del drahme, prispevek: priložiti svoj ~
 obór obóra m ograda, obóra -e ž živalski vri, ograjeno polje
 oboráti obórjem in obórjem okoli česa zorati, obórji -íte! oborál -a -o, oborán -a -o, oborávati -am
 obórek -rka m |stara žitna mera|
 oboríti -ím kem. sedimentirati, oboríl -íla -o, oborjén -éna -o, oborilo -a s, oborina -e ž → sediment, usedlina, sesedek, kal, kalež, kalovina, kalina, kališ, kaliž, kališče
 obórki -ov m mn.: ~i od črev zaklane živine
 oborožiti -ím, oboroži -íte! oborožil -íla -o: ~ se z znanjem; oborožen -éna -o: lahko, težko ~, do zob ~, ~e sile, oboroženec -nca m, oborožítev -tve ž, oborožitven -a -o [-tván-], oboroževáti -újem, oboroževál -ála -o, oboroževánje -a s: ~ se na suhem, na morju, v zraku, oboroževávec -vca m, oboroževávski -a -o, oboroževálen -lna -o [-ln-]

oboseči -im *bos postati*, obosel -éla -o, oboselost -i ž; obositi -im, obósi -ite! obósi -íla -o, obosên -éna -o: ~ konja *sneti mu podkve*, obosítev -tve ž

obósti obódem *pobósti gl.* bosti: ~ koga z nožem, s trnjem se ~; obodên -éna -o: ves ~ od žice; obodina -e ž *irana*

obotavljati -am se, obotavljaj -a -o in -ála -o: se obotavlja iti k zdravniku, ~ se pri delu, rana se obotavlja *se noče zaceliti*; obotavljanje -a s in obotavljanje -a s: brez ~a kaj narediti *brez pomisljanja, odlaganja*; obotavljáj -a m; obotavljáv -áva -o, obotavljávec -vca m = obotavljáč -a m, obotavljávka -e ž, obotavljív -a -o, obotavljívec -vca m, obotavljívka -e ž, obotavljívost -i ž

oboževáti -újem, oboževál -ála -o, oboževánje -a s, oboževávec -vca m, oboževávka -e ž, oboževánec -nca m, oboževánka -e ž, obožávati -am, obožávánje -a s: ~ koga

obplóšnik -a m [*skobljítč*]

obpóten -tna -o *kar je ob poti*: ~o znamenje, ~i svet = obpótnina -e ž

obrabíti in obrábili -im *gl.* rabiti: ostrino sem hitro obrabil, vsaka stvar se obrabi; obrábljen -a -o: ~a beseda, ~ napev, obrábljenost -i ž, obrabljív -a -o, obrabljívost -i ž; obrába -e ž: ~ stroja, cest, obráben -bna -o, obrábnost -i ž, obrabnína -e ž *odškodnina za obrabo*; obrábljati -am, obrábljanje -a s

obračáti -am, obračánje -a s: voz, seno, brazde ~, plašč po vetru ~, vodo na svoj mlin ~, oči na koga ~, v smeh ~, nase kaj ~, na bolje se obrača; obračáj -a m 1. *obrat, zavrtljaj*, 2. *znamenje za obrat, vertatur*; obračávec -vca m *kdor obrača*, obračávka -e ž: mišica ~, obračálo -a s [*priprava za obračanje*], obračálnik -a [*-ún-*] m, obračálnica -e [*-ún-*] ž *vrtaca*: ~ za vozičke; obračálíšče -a s = obračilo -a s: seno na ~u, iti z vozom po ~u, da voz obrnemo; obračljív -a -o

obračúm -a m: mesečni ~, ~ za več let, ~ svojega dela, ~ stroškov, obračúnski -a -o: ~o mesto, obračúnati -am: potne stroške ~, ~ s kom; obračúnávati -am, obračúnávánje -a s

obrád -a m *bot.*: navadni, zlatolasi ~

obrádek -dka m, obrádti -im se *brado dobíti*

obrámba -e ž: ~ proti rastlinskim škodljivcem, protiletalska ~; obrámben -bna -o: ~e naprave

obrámen -mna -o, obrámnica -e ž *oprta, obrámní izrez (v obleki)*

obraníti in obrániti -im *gl.* braniti: ~ hišo (od) ognja, pred ognjem, ~ se koga, pred kom

obrásti -rástem in -rásem *gl.* rasti: bršljan obras(t)e deblo, trava obras(t)e laz, rana se obras(t)e, drevo se je obras(t)ilo; obrástel -stla -o in obrásel -sla -o: ~ gozd, ~a njiva; obrásčen -a -o: ~ hrib; obráslost -i ž = obrásčénost -i ž; obráslek -a [*-lák-*] m *zaraslina, brazgotina*; obrást -ásta m *mladije*, obrást -í ž *poganjki iz korenine*, obrástek -stka m, obraslina -e ž *kar se je obraslo*; obrásčati -am, obrásčanje -a s

obráť -áta m: ~ v stran, četrtinski ~, toplotni ~, tovarniški ~, v ~ dati, ~ ustaviti, iz ~a vzeti; obráten -tna -o: z ~o pošto → *takoj, s prvo pošto*, ~a nezgoda, ~i inženir, ~i kapital; obrátno *prisl.* → *nasprotno, narobe*; obrátoven -vna -o *obraten*, obrátíšče -a s; obrátník -a m *astr.*; obratováti -újem, obratováł -ála -o, obratováánje -a s: tovarna je začela ~; obratoválen -lna -o [*-ln-*]: ~i stroški, ~i čas, obratováálnica -e [*-ún-*] ž, obratováálíšče -a s, obratováódja -a in -e m *vodja obrata*, obratováóden -dna -o

obráti obérem *gl.* brati: drevo ~, ~ meso s kosti, ~ koga do zadnjega dinarja, do kosti ~ koga (z opravljanjem), berač obere vse hiše; obrán -a -o: ~o sadje, ~a kost, ~ pri igri, imam že vse hiše ~e; *gl.* tudi *obirati*

obráviti -i se: ovca se je obravila

obravnáti -ám *gl.* ravnati, obravnán -a -o: ~ žito, obravnánost -i ž; obravnávati -am, obravnávánje -a s: ~ žito, ~ sporno zadevo, zapuščino, obravnáva -e ž: priti na ~o, k ~i, umetniška, znanstvena, sodna, kazenska, porotna, zapuščinska ~, obravnávén -vna -o: ~a dvorana; obravnávec -vka m *kolikor se enkrat žita v rešetó dene v obravnávanje*

obráz -áza m: človeški ~, na ~u, z ~a se mu bere, v ~ povedati komu kaj, v ~ gledati koga, v ~ zagoreti, s kislim ~om poslušati, koga samo po ~u poznati, po ~u soditi; nedolžen, strog

~ narediti; **obrazek** -zka *m* = obrážček [-ščak-] čka *m*; **obrazen** -zna -o: ~e poteze, ~a hromota *med.*, ~a lega (otroka v materinem telesu); **obraznik** -a *m lit. slikar, podobar*; **obraziti** -im, **obrazilo** -a *s*: sklonsko ~, **obrazilen** -lna -o [-ln-]; **obrazovati** -ujem **oblikovati**, **obrazoval** -ála -o, **obrazovan** -a -o, **obrazovalen** -lna -o [-ln-] **oblikovalen**, **obrazovalnost** -i [-ln-] *ž* **oblikovalnost**, **obrazovavec** -vca *m* **oblikovavec**

obrazdāti -ām, **obrazdāj** -ājtel **obrazdāl** -ála -o, **obrazdán** -a -o: ~ se pri jedi, **obrazdānost** -i *ž*

obrazec -zca *m* **formula**, **vzorec**, **golica**: matematični ~, ~ izpolniti

obrazložiti -im, **obrazilōži** -ite! **obrazilōžil** -ila -o, **obrazilōžen** -ēna -o, **obrazilōžitev** -tve *ž*, **obrazilōžba** -e *ž*

obrēči -rēčem *gl.* reči: ~ koga reči kaj *zoper koga*, **ogrđiti**, **očrniti koga**, **obrekovati** -ujem, **obrekoval** -ála -o, **obrekovan** -a -o, **obrekovanje** -a *s*, **obrekovavec** -nca *m*, **obrekovalen** -lna -o [-ln-], **obrekovalnost** -i [-ln-] *ž*, **obrekovavec** -vca *m*, **obrekovāvka** -e *ž*, **obrekovāvski** -a -o; **obreklijv** -a -o, **obreklijvec** -vca *m*, **obreklijvka** -e *ž*, **obreklijvec** -i *ž*

obrēče -a *s* **krajina ob reki**, **obrēčen** -čna -o: ~i travniki

obrēd -ēda *m*: **poročni** ~, **obrēden** -dna -o **ritualen**: ~e pesmi, **obrēdник** -a *m* **ritual**, **obrēdar** -ja *m* **ceremoniar**, **obrēdje** -a *s*, **obrēdnica** -e *ž* **obredna pesem**

obrediti -im **porediti**, **obrēdi** *in* **obrēdi** -ite! **obrēdil** -ila -o, **obrējēn** -ēna -o: ~ vola, **obrēja** -e *ž*

obrēgniti -nem se: ~ se ob koga, na koga, nad kom; **obrēgati** -am se, **obrēganje** -a *s*, **obregovati** -ujem se, **obregovanje** -a *s* **obrejiti** -im; **obrējēn** -ēna -o: ~a krava; **obrejitev** -tve *ž*: **umetna** ~

obrēkniti -nem **nabrekniti**; **obrēkel** -kla -o: ~e oči, **obrēklost** -i *ž*

obrekovati -ujem *gl.* **obrēči**

obremeniti -im, **obremēni** -ite! **obremēnil** -ila -o, **obremenjēn** -ēna -o: ~ posestvo z dolgom; **obremenjenost** -i *ž*: **dedna** ~; **obremenitev** -tve *ž*: **preskusna**, **popolna**, **delna**, **osna**, **udarna**, **drсна**, **ekscetrična** ~, ~ na upogib, ~ **zemljišča**; **obremenilen** -lna -o [-ln-]: ~a **izpoved priče**; **obremenjevati** -ujem, **obremenjevanje** -a *s*, **obremenjevavec** -vca *m*, **obremenje-**

vāvka -e *ž*, **obremenjevālen** -lna -o [-ln-]: ~e **okolisčine**

obrenkati -am: **žito** je toča **obrenkala**, **prebito** jih je **obrenkal**

obrest -i *ž*, *nav. mn.* **obresti**: **visoke**, **nizke** ~i, na ~i **dati**, **posoditi**, **brez** ~i **posoditi**, **vrnil** mu je (**dolg**) **z** ~mi, **oderuške** ~i, **zamudne** ~i, **iščeš** ~i? *bi jih rad dobil po hrbtu*; **obresten** -stna -o: ~a **mera**, ~e **obresti**; **obrestnina** -e *ž* **davek od obresti**; **obrestonōsen** -sna -o, **obrestnoobresten** -stna -o: ~i **račun**; **obrestovati** -ujem **obrestujemo** po 4%, **obrestoval** -ála -o, **obrestovanje** -a *s*, **obrestovalen** -lna -o [-ln-]: ~i **faktor**; **obrestovnica** -e *ž* **obrestna mera**

obrēsti **obrēdem**, **obrēdi** -ite! **obrēdel** *in* **obrēdel** **obrēdla** -o, **obrēden** -ēna -o: vse mesto je **obrēdel**, pa je ni našel

obrēzati -rēžem: **trto**, **drevje**, **knjigo**, **dogo** ~, **otroka** ~, **obrēz** -čza *m*, **obrēza** -e *ž*: **zlata**, **okrogla** ~, **judovska** ~; **obrezālnik** -a [-yn-] *m* [nož], **obrezanec** -nca *m*; **obrezek** -zka *m*: ~ **sadjā**, **papirja**, **blaga**, **obrēžček** -čka *m*, **obrezina** -e *ž*: **papirna** ~, **obrezilen** -lna -o [-ln-] *kar je potrebno pri obrezovanju*: ~i **stol**, **obrezilnik** -a [-yn-] *m* [nož, skobljčič]: ~ za **podplate**, **obrezilnica** -e [-yn-] *ž* **deska za obrezovanje**; **obrezavati** -am, **obrezovāti** -ujem, **obrezoval** -ála -o, **obrezovanje** -a *s*, **obrezovavec** -vca *m*, **obrezovāvka** -e *ž*, **obrezovalen** -lna -o [-ln-]: ~e **škarje**; **obrezovalnik** -a [-yn-] *m*; **obrezljāti** -ām *gl.* **rezljati**, **obrezljān** -a -o: ~ **palico**

obrēžje -a *s*: **morsko** ~, **obrēžen** -žna -o: ~a **plovba**, ~a **naplavinā**; **obrezina** -e *ž* **nabrežje**

obrēh -a *m* **geogr. kraj**, **kjer voda spet vznikne**, **kraški vodni vir**

obrēdniti -nem **bridek postati**, **pogreneti**: **pijača nazadnje malo obrēdne**

obris -a *m* **očrt**, **skica**, **obrisek** -ska *m*, **obrisen** -sna -o: ~ **načrt v glavnih potezah**; **obrisati** -rišem **napraviti risbe okoli česa**, **obrisovati** -ujem, **obrisoval** -ála -o, **obrisovanje** -a *s*

obrisati *in* **obrisati** **obrišem**, **obriši** -te! **obrisal** -a -o *in* -ála -o: **nos**, **roke** si ~, **pod nosom** se ~ **za kaj**; **obrisāča** -e *ž* = **obrisāvka** -e *ž*

obriti **obrijem** *gl.* **briti**, **obrit** -a -o: **brke** si ~, **drevje** se je **obriilo**, **gladko obrit**

obriti obrljem *gl.* riti: krt je vso gredo obril
 obrizgati -am, obrizg -a *m*
 obrlénec -nca *m* gibanje v krogu, vrtenje:
 v ~ se sukati, iti; vetrni ~ vrtnec
 obrléti -im brljav postati, obrlél -éla -o,
 obrlélost -i *ž*
 obrniti obfnem, obfni -íte! obfnil -íla -o *in*
 obfniti -nem *s stal. poud.*: seno ~, ~ list
 v knjigi, hrbet komu ~, pogovor, besedo
 na kaj ~, na smešno ~, na dobro ~, v
 prid kaj ~, denar dobro, prav ~, pogle-
 de nase ~, ~ ladjo proti vetru, vse k do-
 bremu ~, ~ se do koga, ~ se na koga
 za svet, z vprašanjem, ~ se h komu,
 proč se ~, na pravega se ~, kiso se ~;
 obfnjen -a -o: okna so ~a na vrt, ~i
 pomen besede; obrnítev -tve *ž*, obfnje-
 nik -a *m* |pecivo|, obrnílo -a *s vrtča,*
motoroga, obrníšča -íšč *s mn.*: sadike
 z obrnišč
 obrobíti obróbirim, obróbi -íte! obróbil -íla
 -o, obróbljen -a -o *in* obróbiti -im *s stal.*
poud.: obróbek -bka *m*: okenski ~,
 obróbjé -a *s*: na ~u mesta; obróben
 -bna -o: ~a opomba, ~a črta, ~o
 pogorje, obróbnica -e *ž* črta ob robu,
 kotna letev; obróbljati -am, obróbljanje
 -a *s*: ~ prte
 obróč -a *m*: ~ nabiti, nategniti na sod,
 z ~i okovati, pritrditi, prebiti sovražni
 ~, lesen, železen, gumijev ~, poln ~,
 natezalni, prižemni, varovalni, tesnilni
 ~, pestni, pilotni ~, ~ na kolesu, ~
 za kolo, medenični ~ *med.*; obróček
 -čka *m*: ~ za ključé, za zavese, za prtíče,
 ~i na telesu žuželke; obróčkar -ja *m*
 zool. |rak|; obróčen -čna -o: ~i les,
 ~o krilo; obróčast -a -o: ~ sončni
 mrk; obróčar -ja *m* izdelovavec obročev,
 obróčnik -a *m* nož za obroče, obročnice
 -ic *ž* *mn.* palice, ki jih koljejo v vitre,
 obročevína -e *ž* les za obroče; obročeje
 -a *s*; obročnica -e *ž* krinolína; obročati
 -am: ~ kravo obroč ji nadeti; obročkati
 -am: globe, kokoši ~
 obrodíti -im, obródi -íte! obródil -íla -o:
 trte so obrodile, sadje je lepo obrodilo,
 njegovo prizadevanje je obrodilo sad;
 obróđ -óda *m* = obródek -dka *m*
 obrodíti -ódim: otrok je od mleka ves
 obrójen popackan, obródcati -am
 obrók obróka *m*: letni, mesečni ~, ~
 jedi, posojilo na ~e, na ~e kupiti,
 v ~ih plačevati, dajati zdravila po ~ih,

človek velikega ~a kdor dosti je;
 obróčen -čna -o: ~o odplačevanje na
 obroke, obróčkoma *prisl. po* obrokih,
 na obroke
 obrónek -nka *m* reber, pobočje, obrónčina
 -e *ž* bot.
 obróv -óva *in* -óva *m* jez, strmina, visok
 breg, brežina, ježa
 obróšica -e *ž* dež, ki ga vet.: žene v steno
 obróskati -am: kure vse obrskajo, njegov
 jezik vse obrska
 obrósniti -nem oplaziti, osmukniti: veja ga je
 obrsnila po obrazu; obrósen -sna -o: ~i
 strel oplazi
 obróša -e *ž* drevesna krošnja, obróšnják -a *m*
 lov. visoka preža; obróšen -šna -o gornji
 obróť -a *m* *in* obróť -i *in* -i *ž*: ~ imeti, oprav-
 ljati, izučiti se ~i, tesarski ~, drobna,
 hišna, umetna ~; obróten -tna -o: ~a
 zbornica, ~a šola; obrótnik -a *m*,
 obrótnica -e *ž*, obrótniški -a -o: ~a
 zadruge, obrótništvo -a *s*, obrótnoma *prisl.*:
 ~ se ukvarjati s čim
 obrótec -tca *m* *med.* koščeni podaljšek
 stegenice
 obrótnék -nka *m* brazgotina, grča v deski,
 drevesni panj; obrórnkast -a -o: ~ obraz;
 obrórnkarica -e *ž* |hruška|
 obrósniti obrósim, obrósi -íte! obrósil -íla -o,
 obróšen -a -o *in* obrósniti -im *s stal. poud.*:
 teka, da si bo še noge obrusil, moral se
 boš še ~, da boš za med ljudi; obrúsitev
 -tve *ž*, obrúšenost -i *ž*; obrúsek -ska *m*:
 lesni ~
 obróv -i *ali* -i *ž*, *nav. mn.* obtvi *in* obrví, na
 obrvíh *ali* -éh, z obrvími *in* obrvím:
 močne, goste, redke ~i, ~i nasršiti;
 obrvát -áta -o močnih obrví; obróven -vna
 -o: ~i lok = obróvník -a *m*
 obrózdáti -ám, obrózdáj -ájte! obrózdál -ála -o,
 obrózdán -a -o *in* obrózdáti -am *s stal. poud.*
 obsadíti -im, obsádi -íte! obsádil -íla -o,
 obsajén -éna -o: ~ vrt z drevjem,
 obsadítev -tve *ž*, obsájati -am, obsájanje
 -a *s*: ~ zelnik
 obsécén -a -o opolzék, nespodoben, obscé-
 nost -i *ž*
 obséčti obséžem, obséži -te *in* -íte! obségel
 -gla -o, obséžen -a -o: pet mož je lipo
 komaj obseglo, v tem je vse obseženo;
 obségati -am: spis obsega dve poli,
 članek obsega popis prirreditve v član-
 ku je, članek vsebuje popis, obsézati -am:
 obség -éga *m*: ~ glasu, ~ (čez) prsi,

gibanje je zavzelo širok ~, soditi delo po ~u, °v polnem ~u v *vsem obsegu, v celoti, popolnoma*; *obséžen* -žna -o *obširen, zajeten, obséžnost* -i ž
obséči obséčem *obsekati, obkositi* gl. seči, obséčen -a -o: počasneža kosci obséčejo
obsédeti -im gl. sedeti: ptica obsedi na drevesu, rad v gostilni obsedi, fant je obsedel v prvi šoli, dekle je obsedelo *se ni poročilo*; *obsésti* -sédem, obsédi -te! obsédel -dla -o in obsèl -éla -o, obséden -a -o: ne vem, kaj ga je obsedlo; *obsédenec* -nca m, *obsédenka* -e ž, *obsédenost* -i ž; *obséda* -e ž; *obséden* -dna -o: ~o stanje; *obsédati* -am *oblegati*, *obsédanje* -a s, *obsédba* -e ž *obleganje*
obséjati -séjem *dov.*, *obséj* -te! *obséjal* -a -o, *obséjan* -a -o, *obséjanje* -a s: ~ njivo s pšenico, *obsévek* -vka m *setev, sev*; *obséjati* -am *nedov.*; gl. tudi *obsevat*
obsékati -am, *obsékan* -a -o; *obsék* -éka m, *obséka* -e ž *klestje*, *obsékavati* -am, *obsékavanje* -a s = *obsékovati* -ujem, *obsékoval* -ála -o, *obsékovanje* -a s, *obsékovavec* -vca m, *obsékovávka* -e ž, *obsékoválen* -lna -o [-ln-]: ~a sekirica
obsékárčija -e ž *zakletev, rotitev*, *obsékárčlen* -lna -o [-ln-] *zarotitven*: ~i obrazec
obsénčen -čna -o [-sèn-]: ~i obročki = *obsénčnice* -ic ž *mn.*: ~ pri starih Slovanih
obsénčiti -im, *obsénčen* -a -o, *obsénčenje* -a s; *obsénčitev* -tve ž, *obsénčeváti* -ujem, *obsénčeval* -ála -o, *obsénčevanje* -a s
obséniti -im *oseniti*
observánc -e ž *redovni pravilnik*: red stroge ~e
observatórij -a m *opazovalnica, zvezdarna*, *observatórijski* -a -o: ~e naprave, *observátor* -ja m *opazovavec*
obsévati -am: *njiv* ne smeš ~ zmeraj z istim žitom; *obsévek* -vka m; gl. tudi *obséjati*
obsévati -am: ~ koga z žarki; *obsévanje* -a s: *zdravljenje* z ~em; *obséválen* -lna -o [-ln-]: ~e naprave, *obséválišče* -a s, *obséválnica* -e [-un-] ž *med. kraj, soba, kjer se obseva*; *obsévavec* -vca m, *obsévávka* -e ž [*oseba* in *žarnica*], *obséven* -vna -o: ~o zdravljenje
obsidián -a m [*vulkanska kamnina*]
obsijáti -sijem gl. sijati, *obsiján* -a -o: sonce obsije zemljo

obsipáti -am in -pljem, *obsipanje* -a s: ~ koga z dobrotami, *obsipávati* -am, *obsipávanje* -a s, *obsip* -a m *nasip*; *vendar osipati*
obskrba -e ž *oskrba*
obskúren -rna -o *temen, neznan, skrit, zakoten, mračen, nepomemben*, *obskúrnost* -i ž, *obskuránt* -a m *nazadnjak, mračnjak*, *obskurantizem* -zma m = *obskurantstvo* -a s *nazadnjaštvo*
obslonéti -im gl. sloneti: na oknu ~
obsodíti *obsódim*, *obsódi* -ite! *obsódil* -ila -o, *obsójen* -a -o in *obsódi* -im s *stal. poud.*: ~ koga na smrt, na ječo; *obsójenec* -nca m, *obsójenka* -e ž; *obsódba* -e ž: *smrtna* ~, ~ na smrt z *obešenjem*, na prisilno delo, *obsodljiv* -a -o, *obsójati* -am, *obsójanje* -a s, *obsójavec* -vca m, *obsójevávka* -e ž
obsoléten -tna -o *zastarel, neraben*, *obsolétnost* -i ž, *obsolétnež* -a m
obsoréj *prisl. ob takem času*: lani ~
obsótelski -a -o [-təl-]: ~e vasi, ~a *železnica*, *Obsótlje* -a s
obsovražiti in *obsovražiti* -im *osovražiti*
obstáti -stojim *nedov.*, *obstój* -te! *obstál* -a -o: kaj takega še ne, kar svet obstoji; saj obstoje dokazi; vsa njegova oprava obstoji iz mize, stola in postelje; *obstoječ* -éca -e *prid. sedanji*: ~e razmere, ~i red; *obstájati* -am (°*obstójati* -am), *obstájanje* -a s
obstáni *obstanem* in *obstojím* *dov.*, *obstáni* -íte in *obstój* -te! *obstál* -ála -o: ura nepričakovano *obstane ali* *obstoji*, nihče ne *obstane* pri njem, ta barva *obstane*, nekatere družine kar dobro *obstanejo*; *obstoj* na mestu! kdo bo *obstal* v takem? sum je *obstal* na njem, *obstánek* -nka m: nadaljnji ~, boj za ~, nikjer nima ~a, pri njem denar nima ~a
obstáva -e ž *obšiv, obrobek*: ~ pri ključavnici, *obročasta* ~, *prečna* ~
obstipácija -e ž *med. zaprtje, zapeka*, *obstipíran* -a -o *zaprt, zapečen*
obstírati -am, *obstiranje* -a s; gl. *obstreti*
obstój -ója m *obstanek*: ~ naroda, ~ hiše; *obstójen* -jna -o *stanovitven, trpežen, odporen*: ~a barva *stanovitna, neobledljiva*, ~ proti ognju, proti kemikalijam *odporen*
obstopíti in *obstópiti* -im *obkoliti*, *obstópi* -íte! *obstópil* -ila -o, *obstóp* -ópa m, *obstópáti* -am, *obstópanje* -a s

obstránski -a -o: ~e nosne votline, ~i glasovi *slov.*, ~a pot, obstránske -nca *m outsider*

obstreliti -im *s strelom raniti gl.* izstreliti: ~ divjačino, na lovu se je obstrelil, obstrelítev -tve *ž*, obstrél [-éy / -él] -a *m*, obstrelína -e *ž rana od strela*; obstreljévati -újem, obstreljevál -ála -o, obstreljevánje -a *s*

obstréti obstrém, obstri -íte! obstfíl -a -o, obstfít -a -o; obstrét -éta *m gloriola, kolobar, sij*; svetniški ~, obstrétek -tka *m*; *gl.* tudi obstrirati

obstríči obstrížem, obstrízi -te! obstrígel -gla -o, obstrížen -a -o

obstrméti -im *ostrmeti*

obstrúgati -am *in -žem*, obstrugávati -am, obstrugávanje -a *s*

obstrúkcija -e *ž nasprotovanje, zaviranje, preprečevanje dela (v zbornici), zaprtje med.*; obstrukcijski -a -o; obstrukcionist -a *m*, obstrukcionizem -zna *m*, obstruírati -am, obstruírhanje -a *s*, obstruktiVEN -vna -o

obstúti -spém *in -sújem*, obsplí -íte *in* obsúj -te! obsúl -a -o, obsút -a -o: množica obsuje hišo, drhal ga obsuje, ~ koga z dobrotami; *vendar* osuti

obsvétiti obsvétim, obsvéti -íte! obsvétíl -íla -o *in* obsvétiti -im *s stal. poud.*; *gl.* tudi osvetiti

obsvétliti -im *osvetliti*

obščítica -e *ž med.* [zleza notranjica], občšiten -tna -o

obšíren -rna -o, *prim.* obšírnejši -a -e, *prisl.* obšírnej(š)e, obšírnost -i *ž*

obšíti -íjem, obšíj -te! obšíl -íla -o, obšít -a -o: ~ rob pri obleki, ~ obleko *s* trakovi, obšítek -tka *m* = obšívek -ška *m*, obšív -a *m*, obšívati -am *gl.* šivati, obšívhanje -a *s*

obtakníti obtáknem, obtakní -íte! obtakníl -íla -o, obtáknjen -a -o *in* obtákniti -nem *s stal. poud.*: *z* vejami ~, ~ progó *s* količiki *zakolíčiti* >[-tak- / -tək-]; obtíkati -am, obtíkanje -a *s*

obtéči -em, obtéci -íte! obtékel -tékla -o: mejo ~; obték -éka *m*, obtékati -am, obtékanje -a *s*: voda obteka njive (ob povodnji); *vendar* oteči

obtesáti obtéšem, obtéši -íte! obtésal -ála -o: zarobljenca ~; obtesán -a -o: ~ les; obtesávati -am, obtesávanje -a *s*; *gl.* tudi otesati

obtežiti -im, obtéži -íte! obtéžil -íla -o, obtéžen -éna -o: *s* svincem ~; obtéžítev -tve *ž*: preskusna ~ mostu, obtéžba -e *ž*: normalna; enakomerna, največja dopustna ~, prometna ~ cest; obtéžen -zna -o: ~i material, obtéž -i *in* -í *ž balast*, obtéžilo -a *s*, obtéžílen -lna -o [-ln-]: ~a izpoved prič; obtéžilnik -a [-yn-] *m*: pisemski ~; obtéžévati -újem, obtéžévhanje -a *s*, obtéžéválen -lna -o [-ln-]: ~e okoliščine; *vendar* otežiti

obtič obtíča *m* veja *za obtíkanje graha*, obtíčeje -a *s*; *gl.* tudi otič

obtičáti -im, obtíči -íte! obtíčál -ála -o: voz obtíči v snegu. pijanec je obtíčal *v* krčmi, pritožba je nekje obtíčala

obtipáti -am *in* -pljem *preipati*, obtípaj -te *in* obtípji -te! obtípál -a -o: zdravnik obtíplje boleče mesto, obtípljiv -a -o, obtípávati -am, obtípávanje -a *s*; *gl.* tudi otipati

obtiščáti -im, obtíščal -ála -o: čevelj me je obtíščal, obtíščal sem se *dobil sem žulje*; *gl.* tudi otisniti

obtok -óka *m*: denar dati *v* ~, denar je *v* ~u, ~ bankovcev; krvni, mezgovni ~; obtóčilo -a *s med.* *organ za obtok*

obtolčí -čem, obtólci -íte! obtólčel -kla -o: ~ se po nogah; obtólčen -a -o: ~o sadje; obtólčenina -e *ž* [rana] >[-oy-]

obtoréj *prisl.* *ob tem času*

obtovóriti -im *in* obtovóriti -im, obtovóri -íte! obtovóril -íla -o, obtovorjén -éna -o *in* obtovórjen -a -o, obtovorítev -tve *ž*; *gl.* tudi otovoriti

obtožíti *in* obtóžiti -im, obtóži -íte *in* -te! obtóžil -íla -o *in* obtóžila -o, obtóžen -a -o: ~ koga tatvine, *za* tatvino, ~ se svojih grehov; obtóžítev -tve *ž*, obtóžba -e *ž*: ~o vložiti zoper koga, ~o umakniti, razširiti; obtóženec -nca *m*, obtóženka -e *ž*, obtóženčev -a -o, obtóženkin -a -o: ~ zagovor; obtóžen -zna -o: ~i spisi, obtóžnica -e *ž*; obtožévati -újem, obtoževál -ála -o, obtožévhanje -a *s*: medsebojno se ~, obtožévavec -vca *m*, obtožévavka -e *ž*

obtrgáti -am *in -žem*: ~ fižol, koruzo, listje *z* drevesa; obtrgávati -am, obtrgávanje -a *s*, obtrgováti -újem, obtrgovávanje -a *s*

obtrkávati -am, obtrkávanje -a *s*: ~ srce, pljuča *med.*

obubóžati -am, obubóžan -a -o, obubóžanje -a *s*

obúča -e ž *obutev*

obudíti -ím, obúdi -íte! obúdíl -íla -o, obujěn -ěna -o: od mrtvih ~, kesanje ~; obudítev -tve ž; obújati -am, obújanje -a s: spomine ~, obujevávec -vca m, obujevávka -e ž

obújek -jka m, nav. mn. obújki -ov *cunje za v čevlje, onuče*

obúknáti -am: ~ koga *nabunkati, pretepti*

obúp -a m: to ga spravlja v ~, ~ se me loteva, obúpen -pna -o: bolnikovo stanje je ~o, ~ človek, obúpnost -i ž, obupljív -a -o; obúpáti -am: zdravnik je obupal nad bolnikom; obúpan -a -o: zaradi nesreče je ves ~, obúpanost -i ž, obúpanec -nca m; obupávati -am, obupávanje -a s = obupováti -újem, obupováncje -a s

obústje -a s 1. *med. kar je okoli ust*, 2. *geogr. kar je okoli ustja*

obúščen -sna -o: ~a slinavka

obútev -tve ž = obuválo -a s, obútalo -a s

obúti obújem, obúl -a -o: ~ čevlje; obút -a -o: ~i maček; obúvati -am, obúval -a -o *in* -ála -o, obúvanje -a s *in* obuvánje -a s

obuzdáti -ám, obuzdáj -ájte! obuzdál -ála -o, obuzdán -a -o *in* obúzdati -am s *stal. poud.*

obvárovati -várujem *in* obvarováti -rújem *gl. varovati*, obvárovanje -a s *in* obvarováncje -a s: ~ koga nesreče, ~ deželo pred povodnjio, ~ se prehlada; obvára -e ž *profilaksa*, obvaroválen -lna -o [-ln-] *profilaktičen*: ~o zdravstvo

obveljáti -ám, obveljáj -ájte! obveljál -ála -o: nasvet ni obveljal, njegova je obveljala

obveselíti -ím, obveséli -íte! obvesélíl -íla -o, obveseljěn -ěna -o: ~ koga; *gl. tudi* oveseliti

obvestíti -ím, obvésti -íte! obvéstíl -íla -o, obveščěn -ěna -o: ~ koga o čem *sporočiti komu kaj*, obveščěnc -nca m, obveščěнка -e ž, obvestílo -a s *naznanilo*, obvestílen -lna -o [-ln-], obveščěti -am, obveščěncje -a s, obveščěvati -újem, obveščěvál -ála -o, obveščěválen -lna -o [-ln-]: ~a služba, postaja, obveščěvávec -vca m, obveščěvávka -e ž, obveščěvávski -a -o

obvéza -e ž 1. čelna, mavčna, zasilna ~, 2. *zaveza*: nerazdelna, pravna ~ *obveznost*, obvézen -zna -o 1. *obvezilen*, 2. *obligaten*: ~i predmeti, pravno ~,

obvéznost -i ž *dolžnost*: ~i prevzeti; pravna, šolska, delovna, vojaška ~; obvéznik -a m: vojaški ~; obvéznica -e ž 1. ~ mora narediti, za kar je obvezana, 2. *obligacija*

obvezáti *in* obvezati -vžem *gl. vezati* 1. ~ rano, bolnika, 2. *naložiti komu delo, nalogo, dolžnost*: pismeno, pravno se ~; obvézan -a -o: ranjenec je ~, ~ je napisati knjigo; obvezáncost -i ž *dolžnost*; obvezováti -újem, obvezováł -ála -o, obvezováncje -a s; obvezoválnica -e [-yn-] ž, obvezoválišče -a s, obvezovávec -vca m, obvezovávka -e ž; obvezíla -íl s *mn.*, obvezílen -lna -o [-ln-]: ~e škarje, ~i material

obvisěti -ím, obvisí -íte! obvisěl -éla -o: oko obvisi na čem, ~ v steni

obvítati -íjem, obvítjati -am; *gl. tudi* oviti

obvládáti -am: ne zna se ~, popolnoma ~ kak jezik; obvladováti -újem, obvladováł -ála -o, obvladováncje -a s: ~ sam sebe, grad je obvladoval mesto

obvóden -dna -o *kar je ob vodi*, obvódcje -a s *kraji ob vodi*

obvód -óda m *teh.*, obvóden -dna -o: ~a cev, ~a žica

obvozíti obvózím *gl. voziti*: vsak dan obvozi pol mesta; obvóžen -a -o: avto je že precej ~, ~a cesta, ~i kraji; obvózen -zna -o: ~a cesta, obvóz -óza m: zaradi popravil na cesti je potreben ~, obvózen -zna -o: mesto je lahko ~o

obzémeljjski -a -o [-máj-] *kar je ob zemlji*

obzídáti *in* obzídati -am *gl. zidati*: studenec ~, obzidek -dka m: pečni, stopniški ~; obziden -dna -o: ~i jarek, ~e deske, obzídje -a s: obzidováti -újem, obzidováncje -a s = obzidávati -am, obzidávanje -a s

obzír -a m: ~ imeti s kom, do koga, obzírěn -rna -o *prizanesljiv*: ~ biti s kom, do koga, obzírnost -i ž; *gl. tudi* ozir

obznániti *in* obznániti obznáním *naznaniti*, obznáníl -a -o *in* -íla -o: najbližje sorodnike je obznáníl Gašper sam

obzobáti obzóbíjem *gl. zobati*, obzobán -a -o: ~ grozd, obzóbek -bka m *obran grozd*

obzór -zóra m, obzórje -a s: ladja na ~u, človek velikega ~a, z velikim ~em; obzórěn -rna -o: ~i krog, obzórnik -a m, obzórniški -a -o

obžigati -am: ~ dno; obžagovati -ujem, obžagoval -ála -o, obžagovanje -a s, obžagovalen -lna -o [-ln-]
obžalovati -ujem *gl.* žalovati: ~ kaj, koga zaradi česa; obžalovanje -a s: ~a vreden, obžalovavec -vca m, obžalovanka -e ž
obžariti -im, obžari -íte! obžaril -ila -o, obžarjen -ěna -o in obžarjen -a -o; obžarjati -am, obžarjanje -a s
obžéti -žanjem in obžnjem, obžnji -te in obžnji -íte! obžél -éla -o, obžét -a -o; obžinjati -am, obžinjanje -a s
obžgati -žgem *gl.* žgati, obžgan -a -o, obžgati -am: ~ hlode; *vendar* ožgati
obžréti -žrém, obžri -íte! obžrl -a -o, obžrt -a -o, obžrtati -am, obžrtanje -a s
ocarínati -im, ocarinjenje -a s, ocarinjeváti -ujem, ocarinjevál -ála -o, ocarinjevanje -a s, ocarinjeválen -lna -o [-ln-]
oceán -a m: Atlantski, Tihi ~, oceánski -a -o: ~i parnik, ~i jeziki, oceánida -e ž *morska vila*, Oceánija -e ž [otočje v Tihem oceanu], Oceanografija -e ž *nauk o oceanih in morju sploh*, oceanografski -a -o: ~i inštitut; *gl. tudi* Okeanos
océbáti -ám *obrcati*, ocebáj -ájte! ocebál -ála -o, ocebán -a -o >[-cáb-]
ocedíti -im *odcediti*, océdi in océdi -íte! océdil -ila -o, ocején -ěna -o: fižol ~; povezniti škaf, da se ocedi; océdek -dka m; océdnica -e ž *odprtina za odtok vode*, *drenažna luknja*; océjati -am, océjanje -a s
océna -e ž, oceníti océnim, océni -íte! océnil -ila -o, océnjen -a -o in océniti -im s *stal. poud.*: ~ zemljišče, škodo, knjigo, ocenítev -tve ž, océnjati -am, océnjanje -a s, ocenjeváti -ujem, ocenjevál -ála -o, ocenjevanje -a s, ocenjevavec -vca m, ocenjevávka -e ž; ocenjeválen -lna -o [-ln-]: ~a konferenca, vožnja
océpek -pka m *krepelce, oklešček*
óčet ócta m, óceten [óčetan] -tna -o: ~a kislina, ~o kisel, óctov -a -o: ~ cvet, óctovec -vca m *bot.*
ocigániti -im, ocigánjen -a -o: ~ koga za kaj
ocimíti -im se *pognati cime, vzkaliti, vzbrsteti*; ocimljen -a -o: ~a repa
ocárek -rka m *ledena sveča*
ocvírek -rka m: to bi bil(o) za kritika pravi ~, ocvírki -ov m *mn. med. [kožna bolezen]*, ocvírkov -a -o: ~a potica = ocvírkovka -e ž = ocvírkovica -e ž, ocvírček -čka m

ocvréti ocvrém, ocvri -íte! ocvrl -a -o; ocvrt -a -o: ~i piščanci, ~e jedi; ocvrén -ěna -o, ocvrtje -a s; ocvirati -am, ocviranje -a s
óča -a in -e m, *mn.* óči -ev, *dv.* óča, óčema; óčev -a -o; očina -e ž *očetnjava, očetovo posestvo*; očinstvo -a s *očetovstvo*
ocák -a m: ~i stare zaveze, očástvo -a s, očákovski -a -o, očáški -a -o, očákar -ja m, očácarski -a -o
ocála ocál [-ál] s *mn. naočniki*: ~ nataktniti, sneti; temna ~, očálar -ja m *kdor dela, nosi očala*
ocánec -nca m: kmečki ~i, očánčev -a -o, očánski -a -o
očárati -am, očáran -a -o: ~ koga s čim, očárljiv -a -o, očárováti -ujem, očárovánje -a s
óče óčeta m, *mn.* očéti in očétje: to ima po očetu; ves, cel ~ je, ~ biti komu, postati ~, klicati koga za očeta; krušni, stari ~, mestni očétje; očétov -a -o, očéten -tna -o: ~a hiša, ~a dežela; očétnji -a -e, očétnjáva -e ž; očétovski -a -o: ~a skrb, (po) ~o skrbeti za koga; očétovstvo -a s: za ~ tožiti; očetomór -óra m, očetomóren -rna -o: ~ naklep; očetomorívec -vca m, očetomorívka -e ž, očetomorívski -a -o
óčec óčca m *bot.*
očéditi -dim, očéjen -a -o in očéden -a -o, očédki -ov m *mn. iztrebki*, očéjati -am, očéjanje -a s
očélje -a s *kar je ob čelu, fasada*; očéliti očélim *gl.* čeliti: ~ les *prirežati, prisekati*
očenáš -áša m: pet ~ev, očenášev -a -o, očenášek -ška m
očésati očéšem *gl.* česati, očéski -ov m *mn. kar pri očesavanju odpade*; očesávati -am, očesávanje -a s
očésan -sna -o: ~a bolezen, ~a votlina, ~i zdravnik, ~e kapljice za oči; očésce -a s, očék -čka m, *mn.* očki -ov m in óčke óčk ž *otr.*; očésast -a -o *ki ima obliko očesa, poln očes*: ~ krompir, očésnat -a -o: ~o drevo; *gl. tudi* oko
óči óči ž *mn.*, očém óči v očéh z očmi; v óči in v očí; *gl. tudi* oko
óčigléd: ~v ~s *príčo, pri, ob, zaradi*, ~očiglédén -dna -o *očiten*
óčim -a m, óčimov -a -o, óčimski -a -o
očíst -a m [rastlina]
očístiti -im, očíščen -a -o, očíščenje -a s: ~ pšenico (od) plevela, ~ obleko ma-

dežev, ~ madeže z obleke, očisten -stna -o: ~i dar, očistitev -tve ž; očiščevati -ujem, očiščeval -ála -o, očiščevanje -a s, očiščevalen -lna -o [-ln-], očiščevališče -a s, očiščevalnica -e [-yn-] ž, očiščevavec -vca m, očiščevavka -e ž

očítati -am, očítajoč -a -e, očítanje -a s: ničesar si ne morem ~, očítavec -vca m; očítek -tka m: ~e požirani, ~e si delati

očíten -tna -o: ~i grešnik, ~ dokaz, ~a spoved, ~a resnica, krivica, očít -a -o, očítnost -i ž

očívíden -dna -o → *očíten*, očívídnost -i ž → *očítnost*, očívídec -dca m *priča*: pripovedovanje ~ev

očéka -a in -e m, očékov -a -o

očénica -e ž 1. *očesna votlina*, 2. *planika* = očéinec -nca m. 3. ~ v ščitu

očénik -a m = očénjak -a m |zob|

očofáti -ám, očofáj -ájte! očofál -ála -o, očofán -a -o: ~ koga *oklofutati*, ~ se v vodi

očóhati -am, očóhan -a -o

očrévje -a s 1. *mrežica okoli črev*, 2. *loj od črevja*

očrnéti -im *postati črn*, očrnél -éla -o, očrnélost -i ž; očrníti -im, očrnjen -a -o: ~ koga pri kom, očrnítev -tve ž, očrnjenost -i ž

očřt -a m *oris*, *kontura*, očřtek -tka m, očřtati -am, očřtan -a -o: krogu ~ trikotnik

očúhni -nem *upasti*, *popustiti*, *zmanjšati se*: zelje, rana očuhne, bolečina očuhne *popusti*

očúvati -am → *obvarovati*, *ohraniti*

očvrstéti -ím *čvrst postati*, očvrstél -éla -o; očvrstíti -ím *okrepiti*, očvrstí -íte! očvrstíl -íla -o, očvrščén -éna -o in očvrstén -éna -o, očvrstítev -tve ž; očvrščévati -ujem, očvrščeval -ála -o, očvrščevanje -a s, očvrščevalen -lna -o [-ln-]: ~a dela

od predl. z rod. meri od česa proč v nasprotju s predl. k (kam?) in pri (kje? kod?): gre k materi, je pri materi, gre ~ matere; gre k Lenartu, bil je pri Lenartu, gre ~ Lenarta; kar imam pri sebi (kovček, aktovko, culo, nož), vržem ~ sebe, kar pa na sebi (obleko, nahrbtnik, breme, verige), vržem s sebe; kar mi je pri srcu, mi gre ~ srca (pozdrav, delo, veselje), kar pa mi leži na srcu kakor kamen (žalost, skrb, strah). mi

pade s srca; kdor je pri domu, gre ~ doma, kdor je na domu, gre z doma; stvar je pri roki ali pa ~ rok; od *izraza izhodišče česa*, in *sicer*: ① *po kraju*: ~ Urala do Triglava, severno ~ Maribora (severno °Maribora), dve uri ~ mesta, izprostiti si kaj ~ koga, ~ ust si pri-trgati, ~ srca si želeti, delo mu gre ~ rok, ~ strehe kane, ~ strani napasti, ~ obeh strani nabrušen, ~ kraja vse; ② *po času*: ~ štirih do ene, ~ jutra do večera, ~ mladih nog, ~ danes naprej, mesec dni je ~ tega, pismo je ° ~ 10. julija z dne; ③ *po načinu v primerjavi*: večji (manjši, slabši, gorši) ~ tebe *mimo*, največji (najboljši, najgorši) ~ vseh *izmed*, prišel je dalje (najdalje) ~ vseh, zna manj ~ drugih; ④ *po meri*: pet ~ sto, deset ~ tisoč; bilo je ~ sile ljudi, to je pa že ~ sile, ~ sile velik, plačan ~ kosa, ta je pa ~ vruga; ⑤ *po vzroku in viru*: skače ~ veselja (skače °veselja), ves se trese ~ jeze (°jeze), ~ žalosti (°žalosti) gine, ~ lakote (°lakote) hira, ~ strahu ne ve, kaj bi; drevo se šibi ~ sadja; sam ~ sebe je prišel *po svoji odločitvi*; živi (še) ~ dela, denar ~ prodane živine, škoda ~ toče, rana ~ noža, to imam ~ matere, zvedel sem ~ brata, otroci ~ prve žene, ključ ~ vrat; *včasih je pomen po izviru zelo blizu svojilnemu ali kakovostnemu; v prilastni zvezi rajši rabimo pridevnik, če je raba nedvoumna, v prislovni pa izvorni* od: pismo je ~ strica — berem stričevo pismo *pismo od strica*, veter vleče ~ juga — vleče južni veter *veter od juga*, *vendar*: tako je v tvojem pismu ~ strica, v mojem je drugače; ta ključ je ~ omare — izgubil je ključ ~ omare; *ne smemo pa rabiti od v svojilnem pomenu*: knjiga ni moja, ampak očetova (°od očeta), posestvo je državno (°od države), pisarna gozdne uprave (°od gozdne uprave); *paziti moramo na pomenske odtenske, ki jih daje včasih izvorni* od: dajte mi kaj ~ mesa vse, kar izvira od mesa (*vse mesne jedi, tudi juho*); *vzročni in izvorni od nam rabi zlasti v zvezi s trpno obliko za izražanje trpnega stanja*: otrok je opikan ~ komarjev, prostor je zaseden ~ voznikov; *rabi se tudi ob prostem deležniku*: obdan ~ prijatelj je ponosno stopal skozi množico, umrl

je spoštovan ~ vseh; ⑥ za izražanje sredstva ne uporabljamo od, ampak s (z): vas je obdana °od gričev z griči, grob je zasut °od cvetja s cvetjem; včasih sta mogoči obe zvezi z drobno pomensko razliko: preslepljen ~ lepih besed ali z lepimi besedami, slika je ~ spretno roke ali narejena s spretno roko; ⑦ napačna je raba od namesto o: govoriti, peti, meniti se °od česa ali °od koga o čem ali o kom, pesem °od Matjaža o Matjažu; ⑧ napačna je raba od v zvezah kakor: ta prismoda ° ~ Urše ta Urša uršasta, ta prismoda Urša, ta gora ° ~ dedca ta dedčev(sk)a gora, ta šema ° ~ Jerneja vse verjame ta šemasti Jernej, ta šema Jernej(eva); kadar ima od v zvezi s prislovom svoj pravi pomen, ga pišemo ločeno od prislova: ~ včeraj, ~ danes, ~ tedaj, ~ kdaj, ~ nekdaj, ~ kraja, ~ nekod, ~ povsod; včasih predložnega pomena v takih zvezah ne čutimo več in pišemo od skupaj s prislovom: odkar, odklej, odslej, odsihdob, odsihmal, odondod, odonod, odveč; včasih pisava omahuje: ~ tod, ~ kod, ~ koder in odtod, odkod, odkoder; v nekaterih primerih je od svoj pravi pomen v nekkih zvezah izgubil, v drugih ohranil; zato jih pišemo zdaj skupaj, zdaj narazen; tako pomenijo prislovi odspredaj, odzadaj, odzunaj, odzgoraj na vprašanje kje? isto kakor spredaj, zadaj, zunaj, zgoraj: odspredaj nekje sedi, odzadaj so vrata, odzgoraj stanuje, odzunaj stoji; na vprašanje od kod? pa ohrani od svoj pravi pomen: ~ spredaj sem gre, ~ zadaj sem vleče, ~ zgoraj dol se sliši, ~ zunaj noter gleda

od- predpona pomeni ① oddaljevanje, ločitev: oditi, odvezati, odgristi, odkriti; ② nehanje, končanje: odkósiti, odvesti, odpeti odpojem; ③ vračanje dejanja in postavljanje v prejšnje stanje: odgovoriti, odpisati; odvihnti hlače, odviti

óda -e ž |vzvišena lirska pesem|

odaliska -e ž belokožna sužnja v nekdanji sultanovi palači

odbirati -am, odbiranje -a s: ~ gnilo sadje, ~ števce, odbira -e ž, odbirek -rka m, odbiráč -a m, odbiravec -vca m: ~ vodomerov in števecv; odbirálen -lna -o [-ln-], odbirálnik -a [-ún-] m |priprava|,

odbirálnica -e [-ún-] ž |prostor|, odbira-lišče -a s; gl. tudi odbrati

odbíti -jem, odbil -ila -o, odbít -a -o: ~ kipu roko, sodu veho, roge si ~, ~ stroške od kupnine, ~ predlog, prošnjo, napad, ~ sum od sebe, ~ pri ceni, pri plači, z ošabnostjo ~ koga od sebe, svetloba se odbije od zrcala, izstrelek od skale, ~ srnjaka lov.; ura je pravkar odbila deset, zdaj mu je odbilo konec je njegovih uspehov; odbítje -a s, odbitek -tka m: ~ pri merjenju zaradi napak, po ~u obresti, cena z ~om; odbijati -am gl. nabijati, odbijanje -a s in odbijanje -a s, odbijáč -a m = odbijálnik -a [-ún-] m |oseba, priprava|, odbijávka -e ž robilnica; odbijajôč -óča -e: ~ značaj

odblésk -bléska m

odbliskati -am se nehati se bliskati gl. bliskati

odbóčka -e ž tel.

odbój -bója m: ~ svetlobe, valov, odbójen -jna -o: ~i kot, ~a moč; odbójnost -i ž, odbójnik -a m; odbójka -e ž šp. |igra z žogo|, odbójkar -ja m, odbójkarica -e ž, odbójkarski -a -o

odbór -bóra m, v odbóru in v odbóru: biti v ~u, ~ izvoliti, postaviti, razrešiti; občinski, izpitni, častni, delovni, slavnostni ~, ~ društva; odbórov -a -o: ~a seja; odbórnik -a m, odbórnica -e ž, odbórníški -a -o, odbórníštvo -a s

odbráti odběrem gl. brati, odbrán -a -o, odbránost -i ž, odbránec -nca m, odbránka -e ž; gl. tudi odbirati

odbrenčáti -ím gl. brenčati

odbrénkati -am: odbrenkalo mu je, odbrénkniti -nem

odbrusiti in odbrúsiti -ím gl. brusiti, odbrúšen -a -o: ~ konico

odcéditi -ím, odcédi in odcédi -ite! odcédil -ila -o, odcejen -ěna -o: krompir, žgance ~, odcédek -dka m, odcéden -dna -o: ~ svet, odcéjati -am, odcéjanje -a s: voda se lepo počasi odceja

odcěpiti in odcěpiti -ím gl. cepiti: tukaj se pot odcepi, ~ se od družbe, odcep -ěpa m: ~ poti, odcěpek -pka m: ~i lesa; odcepítev -tve ž, odcěpljenost -i ž; odcěpljati -am, odcěpljanje -a s

odcuréti -ím, odcurél -éla -o, odcurljáti -ám gl. curljati

odcvěsti -cvetěm gl. cvěsti; odcvěl -à -ó in -ò in odcvetěm -ěna -o: ~ grmiček >[cva-];

odcveteti -im *gl.* cveteti, odcvétati -am, odcvítati -am, odcvítanje -a *s*
odčehñiti odčehñnem *odtrgati*, odčehñni -ite!
 odčehñnil -ila -o, odčehñnjen -a -o *in*
 odčehñniti -nem *s stal. poud.*, odčehñek
 -ška *m kar se odčehñe*
odčepiti -čepim, odčepi -ite! odčepil -ila -o,
 odčepljen -a -o, odčepnik -a *m sveder*
za zamaške
odčesñiti -česnem *in* odčesñiti odčesñem
gl. česñiti, odčesñjen -a -o *in* odčesñjen
 -a -o: ~ vejico, odčehñek -ska *m*
odčitati -am *odbrati*, odčítek -tka *m od-*
birek, razbirek: ~ vodomera, odčitá-
 vati -am *odbirati*
oddahniti *in* oddáhniti -nem *si in se gl.*
 dahñiti: ~ si, se od dela, od strahu
oddáleč *prisl.*: še ~ mu ni podoben;
vendar: od daleč je prišel
oddáljiti -im, oddálji -ite! oddáljil -ila -o,
 oddáljen -a -o *in* oddáljiti -im *s stal.*
poud., oddáljenost -i *ž*, oddáljitev -tve *ž*,
 oddaljevati -ujem, oddaljeval -ála -o,
 oddaljevanje -a *s*
oddáti -dám, oddá(s)te, oddáj -ájte! oddál
 -a -o, oddán -a -o: ~ pismo na pošto, ~
 stanovanje, službo, delo, hčer; oddájati
 -am, oddájanje -a *s*: po radiu, brezžično
 ~, oddája -e *ž*: ~ zidave, radijska ~;
 oddájén -jna -o: ~a postaja, oddájnik
 -a *m*: radijski, televizijski, smerni ~,
 kratkovalovni ~ = ~ na kratke valove;
 oddájavec -vca *m*, oddájávka -e *ž*,
 oddajaljšče -a *s*
oddávñaj *prisl.*
oddeláti -am: roke si ~, ~ luknjo, ki je
 bila zadelana, oddelávati -am = od-
 delováti -ujem, oddelávánje -a *s* =
 oddelovánje -a *s*
oddélek -lka [-lk-] *m*: tarifni, konstrukcij-
 ski ~, ~ za nekadivce, oddélkov -a -o
 [-lk-]; oddélkovódja -a *in* -e [-lk-] *m* →
vodja oddelka; oddélen -lna -o [-ln-]:
 ~i načelnik, oddélečen -čna -o [-lč-]
oddéliti -im, oddéli *in* oddéli -ite! oddélil -ila
 -o, oddéljen -éna -o: hrano ~, otroke ~
dati vsakemu, kar mu gre, bolnika ~
osamiti; oddélitev -tve *ž*, oddéllen -lna -o
 [-ln-]: ~a črta, oddeljevati -ujem,
 oddeljevanje -a *s*
oddih -a *m*: brez ~a izpiti na dušek,
 oddihati -am *si ali se* = oddihávati -am
si ali se = oddihováti -ujem *si ali se*,
 oddihovánje -a *s*, oddihljaj -a *m*

oddnéven -vna -o: ~a menica
oddójiti -im *odstaviti (otroka)*, oddóji -ite!
 oddójil -ila -o, oddójén -éna -o, oddoje-
 nec -nca *m mlad prašiček, odojek*; *tudi*
 oddojiti
oddólžiti -im se, oddólži -ite se! oddólžil
 -ila -o, oddólžen -éna -o: ~ se komu
 za kaj, oddólžitev -tve >[-už-]
oddráti -ám *gl.* drdrati: ~ pesem,
 molitev; voz oddrdr
oddrñiti *in* oddrñiti -nem *gl.* drñiti,
 oddrñjen -a -o: ~ mošnjo, ~ si krasto,
 oddrgovati -ujem, oddrgoval -ála -o,
 oddrgovánje -a *s*
oddrobiti -im, oddróbi -ite! oddróbil -ila -o,
 oddrobljen -éna -o: kruha ~, kamen
 se je oddrobit iz zida
oddrsáti -am: ~ k peči, oddrséti -im *gl.*
 drseti, oddrsñiti -nem: vrata ~
oddušek -ška *m* 1. *oddih*, 2. *dušek*, 3. *zračnik*,
dušnik = oddušnik -a *m*, oddúška
 -e *ž* *luknja v ledu*, oddúšen -šna -o: ~a
 cev, naprava
 °**oddvojiti** -im *ločiti*, odcepiti, °*oddvojen*
 -éna -o *ločen, poseben*
odebeléti -im *zrediti se gl.* debeleti, odebelél
 -éla -o, odebelélost -i *ž*, odebelína -e *ž*;
 odebeliti -im, odebeli -ite! odebelil -ila -o,
 odebeljen -éna -o, odebelitev -tve *ž*
odéja -e *ž*: prešita, snežna ~, odéjast -a -o;
gl. tudi odeti
óder ódra *m*: igravski, vrtljiv, amaterski
 ~, govorniški, mrtvaški, zidarski, sra-
 motni ~, ódrček -čka *m*, ódrski -a -o:
 ~a izreka, ódrnica -e *ž* *deska za zidarski*
oder, ódrati -am *postaviti zidarski oder*,
 ódranje -a *s*; ódrnik -a *m drog, steber*,
tram za odranje
oderúh -a *m*, oderúhinja -e *ž*, oderúški -a
 -o: ~e obresti, oderústvo -a *s*
Odésa -e *ž* [*rusko mesto*], odéski -a -o:
 ~o pristanišče
odeskáti -ám [-dask-] *z deskami obiti*,
 odeskáj -ájte! odeskál -ála -o, odeskán
 -a -o: ~ ograjo
odéti odénem, odéni -ite! odél -éla -o,
 odét -a -o: do vratu se ~, odév -éva *m*
 = odév -i *ž*, odétev -tve *ž*, odeváló -a *s*:
 cvetno ~, odévati -am, odévánje -a *s*
odfráti -im *gl.* frčati, odfrkñiti -nem:
s prstom ~ niko, pič odfrkne
 °**odgájati** -am *vzgjati*
odganjati -am, odganjanje -a *s*: ~ skrbí
 z vinom, ~ kupce, drevo že odganja,

odganjác -a m, odganjavec -vca m,
odgánjek -njka m mladika
odgíb -a m tel.
odglasíti -ím, odglási -íte! odglásil -íla -o,
odglašen -éna -o in odglásiti -ím: tujca
~, odglasítev -tve ž, odglásnica -e ž
odgnáti odžnem gl. gnati, odgnán -a -o:
drevo odžene, v zapor ~ koga, ~ živino
na pašo, kupce komu ~, odgnánec -nca
m, odgón -óna m: po odgónu poslati
koga (v domačo občino), odgónski -a -o;
gl. tudi odganjati
odgníti -gnijem, odgníl -a -o, odgnít -a -o,
odgnítek -tka m
odgodíti -ím → odložiti, preložiti, odgodí-
tev -tve ž → odložitev, preložitev
°odgójiti -ím vzgójiti, °odgój -ója m vzgoja,
°odgójen -jna -o vzgójen
odgón -óna m gl. odgnati
°odgonétiiti -ím uganiti, razvozlati, razrešiti
odgovoríti -ím gl. govoriti: ~ komu na
vprašanje, ~ koga od česa; odgóvor -a
m: ustni, pismeni, brzjavni ~, ~ na
napad, ~ dajati za kaj, od česa, na ~
(po)klicati koga za kaj; odgovóren -rna
-o: komu bití ~ za kaj, odgovórnost -i
ž: ~ prevzeti, nositi za kaj, na svojo ~
kaj storiti; moralna, nerazdelna ~;
odgovárjati -am, odgovárjanje -a s: ~
komu na vprašanje, otrok (se) staršem
odgovarja jezika, ~ koga od dela, ~ za
kaj oblasti, pred oblastjo odgovoren bití,
fant (se) dobro odgovarja, stvar ne
°odgovarja namenu ne ustreza, stvar °ne
odgovarja resnici ni resnična, blago mi
°ne odgovarja mi ni všeč, ni zame;
paleolitska doba odgovarja v geologiji
ledení dobi → se dá primerjati
odgozdíti -ím zagozdo izbíti, odgózdi -íte!
odgózdil -íla -o, odgozden -éna -o in
odgozden -éna -o, odgozdtév -tve ž
odgrébsti -bem gl. grebsti, odgrebèn -éna
-o, odgrébati -am, odgrébanje -a s;
odgréníti -grénem, odgréni -íte! odgréníl
-íla -o, odgrénjen -a -o: ~ žito
odgrísti -ízem gl. grísti, odgrízniiti -nem,
odgríznen -a -o, odgrízováti -újem,
odgrízek -rka m
odgrméti -ím gl. grmeti, odgrmévati -am
odgrnáti in odgrníti -grnem, odgrni -íte!
odgrníl -íla -o in odgrníla -o, odgrnjen
-a -o; odgrínjati -am, odgrínjanje -a s,
odgrínjalo -a s
odhájati -am, odhájanje -a s; gl. tudi oditi

odhitéti -ím gl. hiteti
odhòd -òda m, odhòden -dna -o: ~o
spričevalo, odhòdnja -e ž slovo ob
odhodu, poslovilni večer, odhòdnica -e ž
odhrkati -am in -hřcem se: na debelo se ~,
odhrkniti -nem se
ódiica -e ž lit. trnek, ódičast -a -o, ódičnica
-e ž vrvca za odico
odigráti -ám gl. igrati: skladbo, vlogo,
tekmo ~; ta je že odigral opravil; umor
se je °odigral v gozdu se je dogodil;
pri tem je odigral posebno vlogo je
imel; odigrávati -am se: dejanje se od-
igrava na odru, drugod se godi
odihati -am in odíšem: steklo ~
ódiij -a m sovraštvo, nasprotstvo: ~ pade
na koga, odióžen -zna -o upirajoč se,
nasproten, zoprn, odióznost -i ž zoprnost,
neprikljubljenost
odimáti -ím okaditi, odimljen -a -o, odimen
-mna -o: ~o je (vreme)
odiráti -am, odiranje -a s: smolo z drevesa,
prašica ~, dolžnike ~, odirávec -vca m,
odirávka -e ž, odiráč -a m, odírek -rka m
praska, ódrga
Odiseus -ea in Odiséj -a m |homerski junak|,
Odiséjev -a -o, odiséjski -a -o, Odiséja
-e ž |pesnitev o Odiseju|, odiséja -e ž =
odisejada -e ž blodnja po svetu
odišávati -ím, odišávljen -a -o, odišávljenje
-a s: ~ si lase, robec
odíti odídem, odídi -te! odšél (-šú) -šlá -ò
in -ò: ~ od doma, od staršev, ~ v svet,
po svetu, to mu ne odide, praznih rok ~,
na vojsko ~; odšli -à -ò in -ò: ~i
(°odšli) gostje
odjáhati -am in -šem gl. jahati
odjáviti -ím odglasiti gl. javiti, odjava -e ž
odglasítev, odjavnica -e ž odglasnica,
odjavljati -am, odjavljanje -a s
odjecljáti -ám gl. jecljati: odjecljal je svojo
prošnjo
odjédáti -am, odjédanje -a s: zaslužek
komu ~, ~ denar, odjéd -i ž: ~ je
sajde vzela; gl. tudi odjesti
odjek -éka m, odjéka -e ž, odjékniiti -nem:
strel odjekne v noč, od hriba; novica je
žalostno odjeknila; odjekováti -újem,
odjekovál -ála -o, odjekovánje -a s
odjemáti -am in -jémlem, odjemáj -te in
odjémliji -te! odjémal -a -o, odjémanje
-a s; odjemávec -vca m: stalni ~i
(v trgovini), ~ toka |oseba, podjetje|,
odjemávka -e ž, odjemávski -a -o;

odjemálnik -a [-un-] *m*, odjemáč -a *m* | *pripřavai*; odjém -éma *m*: ~ električne energije, odjémen -mna -o, odjémnik -a *m*: ~ toka na električni lokomotivi

odjénjati -am *odnehati*, *popustiti*: veter, bolečina odjenja, za las ne ~, ~ od svoje pravice, ~ od cene, pri ceni; odjenjávati -am, odjenjavávanje -a *s*, odjenjeváti -újem, odjenjevánje -a *s*; odjenljiv -a -o *odnehljiv*, *popustljiv*, odjenljivost -i *ž*

odjésti odjém, odjédel -dla -o *in* odjèl -éla -o, odjéden -a -o: službo komu ~; *gl. tudi* odjedati

odjézditi -im, odjézd -ézda *m*

odjúga -e *ž odmeka*, odjúžen -žna -o: ~o vreme, odjúžiti -im *se*, odjúžnik -a *m* | *veter*

odkápnik -a *m*: ~ varuje, da se zid ne zamaka

odkár *prisl.*: ~ sem živ

odkašljati -am *se*, odkašljeváti -ljújem *se*, odkašljevanje -a *s*

odkazáti *in* odkázati -kážem *določiti gl.* kazati, odkázan -a -o: delo, stanovanje, pot komu ~, odkazováti -újem, odkazová -ála -o, odkazovánje -a *s*, odkazovávec -vca *m*, odkazovávka -e *ž*

odkidati -am, odkídan -a -o: gnoj, sneg ~, ~ *se*, odkidávati -am, odkidávánje -a *s*

odkimati -am, odkimávati -am, odkimávánje -a *s*, odkimováti -újem, odkimovánje -a *s*

odkládati -am, odkládánje -a *s*: smeti ~, delo na druge ~, odklád -áda *m*, odkladališče -a *s*, odkladávec -vca *m*, odkládek -dka *m*, odkláden -dna -o: ~a odložba, odkladnina -e *ž geol.*

odklánjati -am, odklánjanje -a *s*; *gl. tudi* odkloniti

odkláti odkóljem *gl.* klati

odklátiti *in* odklátiti -im *gl.* klatiti, odklátek -tka *m kar se odklati*

odkléj *prisl.*: ~ si pa tu *od kdaj*

odkleniti -klénem, odkléni -íte! odklénil -fla -o, odklénjen -a -o; odklépati -am, odklépanje -a *s*, odklèp -épa *m*

odklenkati -am *odzvoniti*: odklenkalo mu je

odklesáti odkléšem *gl.* klesati, odklesán -a -o, odkléšec -ska *m*

odklóniti -klónim, odklóni -íte! odklónil -fla -o, odklónjen -a -o: ~ prošnjo, ponudbo, prisego; magnetnica se odklóni; odklónitev -tve *ž*, odklón -óna *m*:

barvni, magnetni, ideološki ~, odklónski -a -o: ~i kot, ~a os, odklónilen -lna -o [-ln-]: ~o stališče

odklópití odklópim, odklópí -íte! odklópil -fla -o, odklópjen -a -o *in* odklópiti -im *s stal. poud.*: ~ vod, vagon; odklóp -ópa *in* -ópa *m*, odklópén -pna -o: ~e naprave, odklópítev -tve *ž*; odklópljiv -a -o, odklópljivost -i *ž*; odklópljati -am, odklópljanje -a *s*, odklópnik -a *m teh.*

odkobacáti -ám *in* odkobácati -am *gl.* kobacati, odkobacjáti -ám

odkód *prisl. od kod*, odkóder *prisl. od koder*; *gl. tudi* od

odkolèb -éba *m tel.*

odkolovrátiti -im: pijan je odkolovratil po cesti

odkopáti -kópljem *in* -kopám *gl.* kopati, odkopán -a -o; odkóp -ópa *m*, odkópén -pna -o, odkopávati -am, odkopávánje -a *s*; odkopováti -újem, odkopová -ála -o, odkopovánje -a *s*, odkopoválen -lna -o [-ln-]: ~a dela

odkorákati -am, odkorák -a *m tel.*, odkoráčen -čna -o: ~a stoja

odkoréj *prisl. od katere ure*: ~ že čakaš?

odkréhni -kréhnem, odkrèhni -íte! odkrèhnil -fla -o, odkrèhnjen -a -o *in* odkrèhniti -nem *s stal. poud.*, odkrèhek -hka *m kar se odkrehne*

odkresáti odkréssem *s kresanjem odbiti gl.* kresati, odkresán -a -o: ~ skalo, ~ jo po cesti; odkresniti -kresnem, odkrésni -íte! odkrésnil -fla -o, odkrésnjen -a -o *in* odkrésniti -nem *s stal. poud.*

odkrevsáti -ám *gl.* krevsati

odkréhni -nem, odkrèhnjen -a -o: veja, zob, noht se odkrhne; odkrhováti -újem = odkrhávati -am; odkrhék -hka *m kar se odkrhne* = odkrèsek -ška *m*

odkriti -ljem, odkrij -te! odkril -fla -o: stredo, hišo ~, srce komu ~, čas bo to odkril, ~ radij, rudno ležišče, Amerike *s* tem ne boš odkril, ~ *se* komu; odkrít -a -o: ~ stati pred kom, ~a skrivnost, ~o povedati svoje misli; odkritost -i *ž*; odkritje -a *s*: ~ spomenika, Amerike; odkritosrčen -čna -o, odkritosrčnost -i *ž*; odkritelj -a *m*; odkrivati -am, odkrivaj -te *in* -ájte! odkrival -a -o *in* -ála -o, odkrivanje -a *s in* odkrivánje -a *s*, odkrivávec -vca *m*

odkrížati -am *se*: ~ *se* nadležnega prosivca

odkršiti *in* odkršiti -im *gl.* kršiti, odkršek -ška *m*; odkrušiti *in* odkrušiti -im *gl.* krušiti: omet se odkruši od zida, odkrušitev -tve *ž*, odkršek -ška *m*

odkupiti *in* odkúpiti -im *gl.* kupiti, odkúpljen -a -o: ~ komu blago, ~ se s čim, ~ se od kazni, s tem se mi ne boš ne prikupil ne odkupil; odkúp -a *m*: ~ pšenice, zemljiški ~, odkúpen -pna -o: ~e cene, ~a pogodba, odkupnina -e *ž*: ~o plačati za kaj, odkúpilo -a *s* odkup, odkupnina, odkúpnik -a *m*, odkúpniški -a -o, odkupljiv -a -o; odkupovati -ujem *gl.* kupovati, odkupovanje -a *s*, odkupovavec -vca *m*; odkupávati -am

odkuriti *in* odkúruti -im *gl.* kuriti: ~ jo pobrisati jo, pobegniti, uiti

odlagati -am, odlaganje -a *s*: kar lahko danes storiš, ne odlagaj na jutri, ~ smeti, odlága -e *ž*, odlagavec -vca *m*, odlagávka -e *ž*, odlagalščice -a *s*; *gl.* tudi odložiti

odlašati -am, odlášanje -a *s*: ~ kaj, ~ s čim, odlašavec -vca *m in* odlášavec -vca *m*, odlašávka -e *ž in* odlášavka -e *ž*, odláški -ov *m mn.*: brez ~ov

odléci odléžem, odlézi -te! odlégel odlégla -o: bolniku je odleglo, bolečina odleže, fant že odleže za hlapca; ne bom odlegel, dokler ne dobim; odlégati -am, odléganje -a *s*: počasi mu odlega

odlepiti *in* odlépti -im *gl.* lepiti, odlépljen -a -o, odlépek -pka *m*

odlěsk -ěska *m* odblesk

odletěti -im *gl.* leteti: ptiči odletijo v druge kraje, letalo odleti z letališča, kladivo je odletelo *se je snelo*, na izpitu je odletel *je padel*, odlět -ěta *m*, odlétek -tka *m kar* odleti, odléten -tna -o, odlětščice -a *s*, odlétati -am, odlétávati -am: letala so odletavala vsake pol ure, odletovati -ujem, odletovanje -a *s*: iskre odletujejo

odlíka -e *ž*: izdelati razred z ~o, odlíčen -čna -o, odlíchnik -a *m*, odlíčnica -e *ž*, odlíčnost -i *ž*, odlíčnják -a *m*, odlíčnjákinja -e *ž*; odlíkovati -ujem, odlíkován -a -o: ~ koga z redom dela, ~ se pri delu, odlíkovávec -nca *m*, odlíkovávka -e *ž*; odlíkovánje -a *s* [delo in stvar], odlíkovávec -vca *m*

odlíviti odlíjem, odlíj -te! odlíl -a -o, odlít -a -o: ~ vodo iz posode, od krompirja, ~ v bron(u); odlítje -a *s* = odlív -a *m*; odlítek -tka *m*: mavčni, bronasti ~,

odlívек -vka *m*; odlívati -am, odlívaj -te *in* -ájte! odlíval -a -o *in* -ála -o, odlívanje -a *s in* odlívanje -a *s*

odljúden -dna -o: ~ človek, ~a goščava, odljúdnež -a *m*, odljúdnica -e *ž*, odljúdnost -i *ž*

odločiti -óčim, odlóči -fte! odlóčil -ila -o, odlóčen -a -o *in* odlóčiti -im *s stal. poud.*: skorja se nerada odloči, to ali o tem bo odločilo sodišče; odločil je predsednikov glas, ~ se za kaj, proti čemu; hitro, težko se ~, trdno je odločen to storiti ali da bo to storil; odločitev -tve *ž*: lahka, težka, hitra ~; odločenost -i *ž*; odlóčba -e *ž*, *rod. mn.* odlóčb: ~ o upokojitvi; odlóčilen -lna -o [-ln-]: ~e osebnosti, ~ glas, njegovo mnenje zame ni ~o, odlóčilnost -i [-ln-] *ž*; odlóčen -čna -o: ~ nasprotnik, ~a volja, odlóčnost -i *ž*, odlóčnež -a *m*; odlócati -am, odlóčajóč -a -e, odlócanje -a *s*, odlóčeváti -ujem, odlóčajóč -a -e, odlóčevál -ála -o, odlóčevánje -a *s*, odlóčevávec -vca *m*

odlóg -óga *m*: brez ~a narediti kaj, dati komu ~, ~ kazni, zadnji ~

odlók -óka *m*: sodni ~, dokončni ~, ~ o ustanovitvi, številka ~a (°odlokova); *gl.* tudi odločiti

odlomíti -lómim *gl.* lomiti, odlómljen -a -o: vrh ~, zob si ~, odlóm -óma *m*, odlómek -mka *m*: ~ kosti, ~ iz berila, odlomišče -a *s kraj*, *kjer se kaj odlomi*, odlómen -mna -o: ~a ploskev; odlomljiv -a -o

odložiti -ím, odlóži -íte! odlóžil -ila -o, odložen -ěna -o: ~ knjigo, plašč, plačilo, potovanje, sejo; stvari ni mogoče ~; na pozneje, za zmeraj ~, ~ komu kazen, ~ uredništvo, ~ koga na postaji; odložitev -tve *ž*, odložljiva -a -o, odložljivost -i *ž*; odložščice -a *s*; *gl.* tudi odlagati

odluščiti *in* odlúščiti -im *gl.* luščiti, odlúšček -ščka *m kar se odlúšči*

odmahniti *in* odmahniti -nem *gl.* mahniti: z roko ~; odmaháti *in* odmaháti -am *gl.* mahati: ~ jo proti mestu

odmajáti -jem *in* odmajáti odmajám *in* -jem *gl.* majati: klin ~, komu z glavo ~, naprej po cesti se ~; odmajávati -am, odmajávanje -a *s*, odmajeváti -ujem, odmajevánje -a *s*

odmákati -am: ~ kaj v vodi, posoda se odmaka, reka odmaka zemljo

odmakniti odmaknem, odmakni -ite! odmaknil -ila -o, odmaknjen -a -o in odmakniti -nem *s stal. poud.*: ~ mizo od stene, ~ se, živi odmaknjen od sveta >[-mak-/-mak-]; *gl. tudi* odmikati

odmašiti -ím, odmaši -ite! odmašil -ila -o, odmašen -ěna -o, odmašitev -tve ž, odmašek -ška *m* = odmašnják -a *m* čepnik

odméček -čka *m* odmetek

odméka -e ž *odjuga*, odmékni -nem, odmékél -kla -o, odméklost -i ž

odména -e ž *povračilo, odškodnina*

odmeniti in odméniti -ím *določiti, nameniti gl. meniti*: v dar komu kaj ~, oče ga je odmenil za v šole; odménjati -am

odméra -e ž: ~ davka, kazni, odmérek -rka *m* *kar je odmerjeno*; odmériti -ím; ~ komu kazen, ~ komu z enako mero *povrniti milo za drago*, odmernina -e ž *pristojbina za odmero*; odmérjati -am, odmérjanje -a *s*, odmérjavec -vca *m*

odmésti -mémem *gl. mésti métem*, odmetén -ěna -o: ~ smeti

odmetáti -mécem *gl. metati*, odmetán -a -o: metal je s sebe, dokler ni vsega odmetal; odmét -éta *m*, odmétek -tka *m*

odmétati -métam, odmétanje -a *s*

odmetávati -am, odmetávanje -a *s*: sneg ~, slabo blago ~ *proč metati*; odmetováti -újem, odmetúj -te! odmetováł -ála -o, odmetovávanje -a *s*

odmév -ěva *m*: na poziv ni bilo nobenega ~a, poziv je ostal brez ~a; odmévati -am, odmévávanje -a *s*: pesem odmeva od gore, po dolini; odméven -vna -o: ~a dvorana

odmígniti -nem, odmíg -a *m*, odmígati -am, odmígváti -am, odmígvávanje -a *s* = odmígováti -újem, odmígovál -ála -o, odmígovávanje -a *s*

odmikati -am *in* -čem, odmíkanje -a *s*: ~ se od mize, ~ se družbi, gozd se zmeraj bolj odmiče; odmík -a *m*: ~ na desno, na levo

odmírati -am, odmíranje -a *s*: ud odmíra, stari odmírajo; *gl. tudi* odmreti

odmísliti -ím *abstrahirati*, odmísljen -a -o: ~ kaj od česa, odmísljati -am, odmísljanje -a *s* *abstrakcija*, odmísljáj -a *m*, odmíseln -a -o *abstrakten*, odmíselnost -i [-səl-] ž

odmláda *prisl. od mladega*: ~ je tako navajen

odmlatíti *in* odmlátiti -ím *gl. mlatiti*: dolg ~ z *mlačvo plačati*, pri nas smo že odmlatili, zdaj lahko začnete vi

odmočíti -móčím *gl. močiti*, odmóčen -a -o: ~ obroče, znamko s pisma, zemlja se ob dežju odmoči; *gl. tudi* odmakati

odmókni odmóknem, odmóknil -ila -o, odmókel -ókla -o = odmóknjen -a -o: fižol, ovlažena znamka odmokne

odmóliti -mólim *gl. moliti*: rožni venec ~

odmòr -òra *m* *oddih, presledek, počitek*, v odmòru *in* v odmòru: opoldanski ~, letni ~ → *letni dopust*

odmotáti -ám *in* odmótati -am *gl. motati*, odmotávatí -am, odmotávanje -a *s*

odmréti odmrém *in* odmrím *in* odmrím, odmri -ite! odmfl -a -o, odmft -a -o: ~ svetu, za svet, odmrftje -a *s*

odmřzniti -nem, odmřzel -zla -o *in* odmřznjen -a -o: prst odmrzne

odnašáti -am, odnašanje -a *s*: voda odnaša breg, ~ komu *pomagati nositi*, puška odnaša, voda čoln odnaša, odnaški -ov *m mn.*: odlaški so ~; odnašavec -vca *m*, odnašávka -e ž, odnašávski -a -o

odneháti -am: bolečina, mráz odneha, ne ~ od terjatve, odnehljaj -a *m in* odnehljáj -a *m*, odnehljív -a -o, odnehávati -am, odnehávanje -a *s* = odnehováti -újem, odnehováł -ála -o, odnehovávanje -a *s*: že odnehuje

odněsti -sem *gl. nesti*, odnesén -ěna -o: pete ~, srečno, poceni jo ~, celo kožo ~, voz ~, to veliko odnese *zaleže*, ° ~ zmagó *zmagati*; odněs -ěsa *m* *napušč*

odnòs -òsa *m*: socialistični ~i *razmere*, nima pravega ~a do dela *razmerja*; odnošáj -a *m* *razmerje*, °odnòsno *prisl. ali, pa, oziroma*; odnòsnica -e ž *slov.*

odnožíti -ím, odnòži -ite! odnožil -fla -o, odnožen -ěna -o, odnoženje -a *s*, odnožka -e ž, odnožen -žna -o; *vse tel.*

odobríti -ím *dovoliti, potrditi, pritrđiti*, odobritev -tve ž *dovolitev, potrditev, pritrđitev*, odobrávatí -am *potrjevati, dovoljevati, pritrjevati*

odójek -jka *m* *mlad prašiček, podsvinče*; odójiti -ím *oddojiti*

°odoléti -ím *ustaviti se, upreti se, kos biti komu, premagati koga*

odolín -a *m* *bot. žabica*

odondód *prisl. od onod*, odonód *od onod*, odóndi *od ondi*, odondúkaj *prisl. od ondukaj*

odór -óra *m kraj, kjer voda zemljo odira, odnaša*, odórust -a -o *kar se odira, melje*: ~ svet

odoráti odórjem *in* -órijem *gl.* orati: sosedu ~ kos njive, odórek -rka *m kar se enkrat odorje*, odárati -am, odáranje -a *s*: koj bo odorál, že odára, krompir ~

odpahníti *in* odpáhnniti -nem *gl.* pahnniti: ~ vrata, okno, ~ obrazilo, glas, odpahováti -újem, odpahováł -ála -o, odpahovávanje -a *s* >[-pah- / -pah-]

odpáráti -am, odpáran -a -o: ~ šiv, ovratnik od srajce; *gl.* tudi odprati odporjem

odpásti -pádem *gl.* pasti: listje odpade z drevja, pri delu marsikaj odpade, napovedano predavanje odpade, od vere ~; odpádel -dla -o: ~o listje, ~i kristjani; odpáđ -áda *m*: ~ od vere; odpádek -dka *m*, *nav. mn.* odpádk -ov: kuhinjski, mesni ~, ~ pri klanju; odpáden -dna -o *kar ie v zvezi z odpadom*: industrijska ~a voda →. *odplaka*, odpádnik -a *m*, odpádnica -e *ž*, odpádniški -a -o, odpádnístvo -a *s*; odpádati -am, odpádanje -a *s*: listje, omet odpada z zida

odpásti -sem *gl.* pasti -sem, odpásen -a -o

odpáziti -im *opaž sneti, odstraniti*, odpáženje -a *s*, odpážitvev -tve *ž*; odpáževáti -újem, odpáževál -ála -o, odpáževanje -a *s*: počasi ~

odpečáti -im, odpečáten -a -o, odpečátenje -a *s*: ~ pismo

odpeljáti -péljem *gl.* peljati, odpelján -a -o: ~ (se) z vozom, na vozu, vlak odpelje čez pet minut, ~ vodo iz jarka; odpeljéváti -újem, odpeljévánje -a *s*, odpeljévavec -vca *m*; odpeljévati -am, odpeljévvanje -a *s*, odpeljáva -e *ž*

odpétnik -a *m opesnik*

odpéti -pném, odpni -ite! odpél -a -o, odpét -a -o: ~ pas, obleko, odpétost -i *ž*; odpénjati -am, odpénjanje -a *s*: suknja se (sama) odpenja, odpénjáč -a *m*

odpéti -pójem *gl.* peti: pesem ~, zvon je odpel, odpelo mu je *odklenkalo*; odpév -éva *m* = odpévek -vka *m*; odpévati -am, odpévvanje -a *s*: ~ si

odpíhati -ham *in* -šem *gl.* pihati, odpíhniti -nem, odpíhnjen -a -o, odpíhováti -újem, odpíhovál -ála -o: ~ smeti

odpíli -im, odpíljen -a -o, odpílek -lka [-lk-] *m*, *nav. mn.* odpíliki -ov

odpírati -am, odpíranje -a *s*: ~ vrata, oči, pisma, sadje odpíra (pri prebavi), nov svet se mu odpíra, popki se odpírajo, reka odpíra deželo proti, k morju; odpíra -e *ž* *tekst.*, odpíravec -vca *m*, odpírávka -e *ž*, odpíráč -a *m* *kljukec, kozja noga, priprava za odpíranje vrhnjih svetlin*, odpíráló -a *s*; *gl.* tudi odpreti

odpírati -am, odpíranje -a *s*: reka odpíra zemljo z brega

odpisáti *in* odpísati -íšem *gl.* pisati: ~ komu na pismo, ~ znesek od dolga *odšteti*, ~ dolg, davek *odpustiti, črtati*; odpis -a *m*: ~ na pismo, ~ davka *črtanje*, odpisováti -újem, odpisováł -ála -o, odpisovávanje -a *s* = odpisávati -am, odpisávvanje -a *s*

odpíti -píjem *gl.* piti, odpít -a -o: malo ~ iz kozarca, ~ komu (na napitnico); odpívati -am, odpívvanje -a *s*

odpláčati *in* odpláčati -am *gl.* pláčati: dolg ~, v obrokih ~; odpláčilo -a *s*: dati na ~, odpláčilen -lna -o [-ln-]: ~i obroki; odpláčeváti -újem, odpláčevál -ála -o, odpláčevanje -a *s*: ~ na obroke, v obrokih

odplákniti *in* odplákniti -nem, odpláknite -ite *in* odpláknite! odpláknil -ila -o *in* odpláknila -o, odpláknjen -a -o: voda odplakne nesnago; odpláka -e *ž*: industrijske ~e, odpláčen -čna -o: ~e vode;

odplakováti -újem, odplakovál -ála -o, odplakovanje -a *s*

odpláti odpóljem *gl.* plati: hudournik zemljo odpolje

odplávati -am: sanje so odplavale po vodi

odpláviti -im, odplávi -ite! odplávil -ila -o, odpplavljen -éna -o *in* odppláviti -im *s stal. poud.*: voda je odpplavila les, seno;

odplávljati -am, odpplávljanje -a *s*

odpláziti *in* odppláziti -im *se gl.* plaziti: potuhnjeno se ~

odplésti -tem *gl.* plesti, odpletén -éna -o, odplétati -am, odplétanje -a *s*

odpljúsniti -nem: ~ malo vode iz škafa

odplúti -újem *in* odpplóvem *gl.* plúti, odpplúl -a -o: ladja odpplove, odpplútje -a *s*: ~ ladje

odpočíti -čijem *se ali si gl.* počiti, odpočit -a -o: noge si ~, ~ se od dela, po delu: odpočítek -tka *m*: ~ po delu, potreben ~a; odpočívati -am, odpočívvanje -a *s*

odpodíti -im, odppódi -ite! odppódil -ila -o, odpodén -éna -o: sovražnika, hudo

misel ~, oblaki so se odpodili; odpodf-
te v -tve ž, odpójati -am se: drhal se je
odpojala naprej

odpoklicáti in odpoklicati -klíčem *gl.* klicati,
odpoklican -a -o, odpoklic -a *m*: ~
odbornika, poslanika

odpomóči -mórem *gl.* moči: ~ komu iz
nadloge, v nadlogi, odpomóč -i ž *pomoč*

odpón -óna *m*, odpónka -e ž; *gl.* tudi
odpeti -pnem

odpór -óra *m*: ~ proti novotarijam, ~
čutiti do koga, brez ~a se vdati, na
~ naleteti, zadeti, ~ premagati, zlomiti,
to nas sili k skupnemu ~u, ~ nuditi
upirati se: odpóren -rna -o: ~ proti
bolezni, vremenu, toploti, lomu, od-
pórnost -i ž: ~ lesa na upogib, nateg,
na tlak, udar, odpórnosten -tna -o: ~i
moment, odpórnež -a *m*, odpórník -a *m*,
odpórnica -e ž, odpórníški -a -o

odpóra -e ž *slov.*: ~ v ustni votlini, od-
pórník -a *m* | *glas* |

odposláti -póšljem *gl.* poslati, odposlán -a
-o: ~ pismo, blago; odposlánec -nca *m*:
~ za kongres, k poglavarju, ~ pri
pogajanjih, za pogajanja, odposlánka
-e ž, odposlánski -a -o, odposláništvo
-a *s*; odpošljati -am, odpošljanje -a *s*,
odpošljátev -tve ž, odpošljávec -vca *m*,
odpošljávka -e ž, odpošljátelj -a *m*,
odpošljáteljica -e ž

odpótovati -ujem in odpotováti -ujem *gl.*
potovati

odpovedáti -vém *gl.* povedati: ~ sejo,
obisk, časopis, komu službo, pogodbo;
noge, zavore so mu odpovedale, ~ se
pijači, prestolu, pravici do česa; odpove-
dán -a -o: ~o predavanje; odpóved
-i ž: stanovanjska ~, mesečna ~, ~
prestolu, ~ telefonskega pogovora;
odpóveden -dna -o: ~i rok; odpovedo-
vátí -ujem, odpovedováł -ála -o, odpove-
dováňje -a *s*: oči mu odpovedujejo

odpráskati -am *gl.* praskati, odprásniti
-nem, odprásnjen -a -o

odprašiti -im, odprašil -ila -o

odpráti odpórijem *gl.* prati porjem, odpórek
-rka *m*; *gl.* tudi odparati

odprávití -im, odprávljen -a -o: ~ blago
z vlakom; zlepa, s praznimi besedami ga
je odpravil; bradavice, gliste, nasprotja,
pomanjkljivosti ~, navado ~, ~
latinščino, šolo, odpravila je (plod), od
hiše koga ~; na pot, proč, v góre se ~;

odprávek -vka *m*: ~ sodbe, uradne
listine; odpráva -e ž: ~ pošte, navade,
plodu, ~ na severni tečaj; odpráven
-vna -o: ~i strošji, odprávnina -e ž,
odprávník -a *m*, odprávnica -e ž,
odprávníštvo -a *s* *ekspedit*, odprávníški
-a -o; odpravilo -a *s* *odprava*; odprávl-
ljati -am, odprávljaj -ájte in odprávljajte!
odprávljal -ála -o in odprávljala -o,
odprávljánje -a *s* in odprávljánje -a *s*,
odprávljáč -a *m*, odprávljávec -vca *m*,
odprávljálén -lna -o [-ln-], odprávljál-
nica -e [-yn-] ž

odpréči -préžem, odprézi -te in -íte! od-
prégel -gla -o, odpréžen -a -o: konj se je
odprégel; odpréga -e ž, odprégati -am,
odpréganje -a *s*

°odprémítí -im *odpraviti*, °odpréma -e ž
odprava, °odprémen -mna -o *odpraven*,
°odprémnica -e ž *odpravnica*, °odprém-
ljati -am *odpravljati*, °odprémljanje -a *s*
odprava, *odpravljanje*

odpréti -prém, odprí -íte! odpří -a -o: oči,
vrata, zapornice ~, ~ razstavo, novo
šolo, cvet se odpre; odpří -a -o: proti
jugu ~a dolina, ~o morje, ~o vpra-
šanje *nereseno*, ~o pismo, je ~ih rok
rad dá, oči imeti ~e; *med.* ~a noga,
~a jetika, ves je ~ v *ranah*; odprtina
-e ž: okenska, zidna, vratna ~, čista ~,
~ za zračenje, izlivna ~, odprtost -i ž;
odprtje -à *s* *driska*, odprtje -a *s*: ~
razstave; *gl.* tudi odpirati

odprhnéti -im, odprhnél -éla -o: mizi so
noge odprhnele, odprhnele noge

odprodáti -ám *gl.* prodati, odprodán -a -o:
~ njivo od posestva, odprodájati -am,
odprodájanje -a *s*, odprodája -e ž,
odprodájen -jna -o

odpúhñiti -nem, odpúhati -am

odpústití -im, odpústi -íte! odpústil -ila -o,
odpúščenje -a *s*: ~ komu dolg, kazen,
grehe, ~ koga iz službe; odpúščen -éna
-o: ~a kazen, ~ iz vojske; odpúščenec
-nca *m*, odpúščenka -e ž, odpústítev -tve
ž; odpúst -a *m*: ~ iz službe, ~ kazni,
odpústek -tka *m*: ~ov prinesiti otrokom;
odpústen -tna -o: ~o pismo, odpústnik
-a *m* *kdor je odpúščen iz vojske*, odpúst-
nica -e ž [*listina*], odpustnina -e ž, od-
pustljiv -a -o: ~ greh, odpustljivost -i ž;
odpúšćati -am: ~ delavce iz službe;
odpúšćanje -a *s*: ~ kazni: odpúšćanje
-a *s*: ~ grehov, prositi ~a

Ódra -e ž |reka|

odračúnati -am: ~ voznino od stroškov,

odračúnávati -am, odračúnljiv -a -o

***odrájtati** -am *odšteti, poravnati, plačati*

odrápati -am in -pljem *opraskati*: ~ si nogo; odrápniti -nem *oprasniti*

odrásti -rás(t)em *gl. rasti*: ~ hlačam, igračam, šoli; odráščen -a -o = odrásel -sla -o: ~o dekle, odráščeneč -nca m, odrásllost -i ž; odrásllek -a [-lák-] m *mladica, poganjek*, odrástek -tka m: ~ na trti, kostni ~; odráščati -am, odráščanje -a s

odráz -áza m → *odsev, odmev, podoba, slika, izraz*, odráziti -im se → *odbiti se, pokazati se*, odrázati -am se → *odbijati se (v svetlobi), odsevati, odsvitati se, kazati se*

ódré -a m = ódrič -a m *posteljnjak brez nog*

odréči -em *gl. reči*: ničesar mu ne odréče, ~ komu pokorščino, ~ se prestolu, ~ se službe ali službi, ~ se zabavi; odrék -éka m, odréka -e ž: ~ prisege; odrékati -am, odrékanje -a s, odrékováti -ujem, odrékovál -ála -o, odrékováne -a s, odrékoválen -lna -o [-ln-]

odrediti -im *določiti, zaukazati*, odrédi in odrédi -ite! odrédil -ila -o, odréd -éda m četa, oddelek, odrédba -e ž, *rod. mn.* odrédb: ~o izdati o čem, odrédben -a -o [-bən-], odrédbodajavec -vca m; odréden -dna -o: ~a sodišča, odréjati -am, odréjanje -a s

odrediti -im *do konca zrediti*, odrédi in odrédi -ite! odrédil -ila -o, odréjen -éna -o: vsako leto odrédi trije govodi; odréja -e ž, odréjati -am, odréjališče -a s

odrešiti in odréšiti odréšim *gl. rešiti*, odréšen -a -o, odréšenje -a s, odréšeneč -nca m, odréšenka -e ž, odréšitev -tve ž, odréšitelj -a m, odréšiteljica -e ž, odréšenik -a m, odréšeniški -a -o, odréšen -lna -o [-ln-]: ~a misel, odréševáti -ujem, odréševáne -a s, odréševávec -vca m, odréševávka -e ž, odréševálen -lna -o [-ln-]

odréti odrém in odérem *gl. dreti*, odrét -a -o: ~ vola, na meh ~, kožo si ~ = ~ se, pri kupčiji so ga odrli; odrtina -e ž |rana| = odrtek -tka m; odrtija -e ž *oderuštvó*, odrtnik -a m *oderuh*, odrtniški -a -o **odrevenéti** -ím: od strahu ~; odrevenél -éla -o: ~e roke; odrevenélost -i ž: mrtvaška, krčna ~

odrézati -réžem *gl. rezati*: ~ kos kruha, ponesrečencu so odrezali nogo; pri kupčiji, skušnji je dobro odrezal *je imel srečo, jo je dobro izvozil, se je odrezal*, ~ se izkazati *se, postaviti se, dobro odgovoriti*; odréz -éza m |dejanje|, odrézek -zka m *kar je odrezano, kar se odreže*: ~i za kruh, ~i delnice; odrézina -e ž *odrezek*; odrezováti -ujem, odrezováł -ála -o, odrezováne -a s; odrezáv -áva -o: ~ odgovor, ~ fant, odrezávost -i ž

odrgniti in odrgniti -nem *gl. drgniti*, odrgnjen -a -o: ~ si prste pri pranju, ~ si kožo = ~ se, odrgnjenost -i ž, odrga -e ž, odrgnina -e ž

odrinec -nca m *pógrad, odrč*

odriniti -nem, odrinjen -a -o: ~ čoln od brega, ladja odrine *odplove*, ~ (jo) na pot, na vojsko *odpraviti se*, ~ se z nogami, dolg ~, odrinil mu je nekaj drobiža, to mi odrine za nekaj časa *zaleže*; odrínek -nka m *kar se odrine*; odrív -a m = odrívek -vka m; odrívati -am, odríval -a -o in -ála -o, odrívanje -a s in odrívané -a s: ~ koga od česa *zopostavljati*; odríváč -a m = odríválnik -a [-yn-] m 1. *odbijač, opeštnik*, 2. *priprava na plugu, osipalniku*

odritek -tka m *spodnji, debelejši del hloda*, odrítina -e ž *spodnji del snopa ali škopnika*

ódrnica -e ž *gl. oder*

odróbek -bka m *štrčelj*

odrobíti in odróbiti -im *podreti rob, odsekati gl. robiti*: ~ rjuho, ~ glavo

odrobíti -ím *okrušiti*, odróbi -íte! odróbil -ila -o, odróbljen -éna -o: kruh, zid ~ odróčen -čna -o 1. *na desno roko*: ~i vol, konj, 2. *oddaljen, od rok, neprilichen, ne na priliki*, odróčnost -i ž

odročíti -ím, odróči -íte! odróčil -ila -o, odróčen -éna -o, odróčenje -a s *tel.*

odrodíti -ím, odródi -íte! odródil -ila -o: drevje je že odrodilo

odrsati -am, odrsniti -nem *oprasniti*, odršek -ska m, odrsnik -a m *kamen odbijač, opeštnik, odrivač*

ódrski -a -o *gl. oder*

održati -am in održem *odrgniti*: ~ kožo, skorjo z drevesa

odsében -bna -o: ~i vol, ~i navoj *desni odséci* -séčem *odkositi gl. séči séčem*, odsékel -kla -o, odséčen -a -o; odséček -čka m *kar se odseka*; odséčen -čna -o:

~i lok, ~ človek odrezav, jezičen, ostrega jezika, kratkobeseden; odséčnica -e ž: črta ~ sekanta

odsédati -am se: delo, pot se odseda; odsedéti -im *gl.* sedeti: kazen ~; odseden -ěna -o: v ječi ~i meseci, odséděn -dna -o: ~o delo *ki se odseda, ki gre od rok*

odsedláti -ám: ~ konja *sneti mu sedlo*, odsedlál -ála -o, odsedlán -a -o, odsedlováti -ujem, odsedloval -ála -o, odsedlávati -am

odsékati -am: ~ vejo, besedo, komu glavo, hrib; je prenehaj, kakor bi bil odsekal; odsékan -a -o: ~o govoriti; odsekávati -am = odsekováti -ujem, odsekóval -ála -o, odsekóvanje -a s; odsék -ěka m: ~ hriba, ~ za notranje zadeve; krogov, krogelni ~; odsékoven -vna -o *sekcijski*; odsekáč -a m |orodje|

odséliti odsélím *gl.* seliti, odséljen -a -o, odséljenec -nca m, odseljévati -ujem, odseljevál -ála -o, odseljevánje -a s

odsévn -ěva m, odséven -vna -o: ~o steklo = odsévník -a m; odsévati -am, odsévanje -a s; ogledalo odseva podobo, iz tega dejanja odseva njegov značaj, odseválo -a s |refleksijski aparat|

odsíhđób *prisl. lit. od takrat, od tedaj*
odsíhmál [-máj | -mál] *prisl. odslej, od zdaj (naprej): ~ bo drugače*

odsípati -am in -pljem, odsípávati -am, odsípávanje -a s

odskakáti in odskákati -am in -áčem *gl.* skakati, odskakováti -ujem, odskakovál -ála -o, odskakovánje -a s; iskre odskakujejo, žoga odskakuje od tal, voz odskakuje na slabi poti; odskakljáti -ám *gl.* skakljati

odskočiti -skočím *gl.* skočiti: o pravem času sem odskočil, da me ni zacelo, z grozo ~; odskók -óka in -óka m, odskóčen -čna -o: ~a deska, odskóčnica -e ž, odskóčnik -a m *odbojni strel*, odskočišče -a s: ~ za napad

odsléj *prisl. od zdaj*

odslóniti -slóním in -slóním, odslóni -íte! odslónil in odslónil -ila -o, odslónim -a -o: ~ desko od stene, odslónítev -ve ž, odslón -óna m; odslánjati -am, odslánjanje -a s

odslóviti -ím, odslóvi -íte! odslóvil -ila -o, odslóvljen -ěna -o: ~ koga *odpustiti*, odslóvítev -tve ž, odslóvlen -lra -o

[-In-]: ~i dekret; odslávljati -am, odslávljanje -a s

odslúžiti in odslúžiti -im *gl.* služiti, odslúžen -a -o: vojaški rok ~, dolg ~, suknja je odslúžila; odslúženec -nca m; odslúžen -žna -o: ~i list; odslúžek -žka m: vzeti dolg na ~; odslúževáti -ujem, odslúževal -ála -o, odslúževánje -a s

odsójen -jna -o; *gl. tudi osojen*
odsónčen -čna -o: ~a stran, odsónčje -a s
odsópsti -sópem *gl.* sopsti, odsópel -sópila -o, odsópilhati -am

odsóten -tna -o *nenavzoč*, odsótnost -i ž
odspód = odpódaj *prisl. na vpr. kje? kod? spod, spodaj: ~ stanuje, ~ igrajo*, odspódnji -a -e: ~i veter; *gl. tudi spod(aj)*

odspréd = odsprédaj *prisl. na vpr. kje? kod? spred, spredaj: ~ nekje sedi, ~ nekje hodi*, odsprédnji -a -e: ~a vrata, ~i glasovi; odsprédje -a s *ospredje; gl. tudi spred(aj)*

odsrédén -dna -o *centrifugalen, sredobežen*, odsrédnost -i ž

odsfkati -am in -čem, odsfkniti -nem
odstáviti -im, odstávljen -a -o: ~ lonec z ognja *ali* od ognja, ~ uradnika; otroka, tele ~; odstávljenec -nca m, odstávljenček -čka m |otrok, tele|, odstávítev -tve ž; odstáva -e ž: stopnice z ~ami, odstávek -vka m: ~ v knjigi, pri stopnicah, odstáveček -čka m 1. majhen odstavek, 2. otrok, tele, odstáven -vna -o = odstávljiv -a -o, odstávljivost -i ž; odstávljati -am, odstávljaj -te in -ájte! odstávljal -a -o in -ála -o, odstávljanje -a s in odstávljánje -a s, odstávljavec -vca m, odstávljávka -e ž, odstávljálén -lna -o [-In-]

odstopíti in odstópiti -im *gl.* stopiti, odstópljen -a -o: skorja odstopi od debla, kita, mrežnica (v očesu) odstopi, ne odstopim od svojega, deska je odstopila *popustila*; ~ komu knjigo, pravico, dolg *prepustiti*, od tožbe, zahteve, predloga ~ *umakniti se*; odstóp -ópa m: ~ ozemlja, pravice *prepustitev*, ~ mrežnice *med.*, ~ od pravice, od vere *odpoved*, odstópek -pka m, odstópen -pna -o: ~a listina = odstópnicca -e ž *cesija*, odstópnik -a m *cedent*, odstópnina -e ž; odstópáti -am, odstópanje -a s: skorja odstopa od debla, ta primer 'odstopa od pravila *ne gre po pravilu, se ne ujema s pravilom*

odstótek -tka *m*: 9,3% = devet celih tri (desetine) ~a, odstóten -tna -o, odstotnoodstóten -tna -o

odstrániti odstránim, odstráni -íte! odstráni -íla -o, odstránjen -a -o *in* odstrániti -ím *s stal. poud.*: ~ napako, motnje *odpraviti*, ~ razvaline *pospraviti*, *prof spraviti*, ~ hišo *podreti*, ~ koga iz službe *odpustiti*, *spoditi*, ~ se iz družbe, z zborovanja *umakniti se*, *oditi*; odstranitev -tve *ž*; odstranjevati -ujem, odstranjeval -ála -o, odstranjevanje -a *s*, odstranjevalen -lna -o [-ln-]: ~a dela

odstránski -a -o *stranski, odročen, zakoten*

odstreliti -ím *gl.* izstreliti, odstreljen -ěna -o: ~ zajcu nogo, vsako leto je treba ~ nekaj divjadi; odstrelitev -tve *ž* = odstrel [-ěl / -ěy] -a *m*

odstréti -em, odstri -íte! odstřil -a -o, odstřít -a -o: ~ obraz; odstirati -am, odstiranje -a *s*

odstriči -ízem *gl.* striči, odstrižen -a -o: ~ komu lasc, odstrig -a *m*, odstrižek -žka *m*: ~ blaga

odstrúgati -am *in* -žem, odstrúžiti -ím, odstrúžen -a -o, odstrúžek -žka *m*

odsúk -a *m tel.*, odsúkati *in* odsúkati -am *in* -čem *gl.* sukati, odsukávati -am, odsukávanje -a *s*

odsúniti -nem, odsúnjen -a -o: ~ vrata, zapah, odsún -a *m tel.*

odsúti -spém *in* -sujem *gl.* suti: ~ malo žita, ker je prepolna mera

odsvět -ěta *m*, odsvětovati -ujem *in* odsvetovati -ujem *gl.* svetovati, odsvetovavec -vca *m*, odsvetovávká -e *ž*

odsvít -a *m*, odsvítati -am *se*: notranji boji so se mu odsvitali na obrazu

odsvójiti -ím, odsvójí -íte! odsvójil -íla -o, odsvojen -ěna -o: ~ posestvo *pr.*, odsvójítev -tve *ž*

odščéniti odščénem *odščipniti*, odščéni -íte! odščénil -íla -o, odščénjen -a -o

odščipniti -nem, odščipnjen -a -o, odščipávati -am, odščipávanje -a *s*

odškóda -e *ž* *povračilo škode*, odškodnina -e *ž*: ~o plačati za storjeno škodo, vojna ~, odškodninski -a -o: ~e zahteve; odškóditi -ím, odškódovati -ujem *in* odškodovati -ujem *gl.* škodovati: ~ koga za kaj škodo mu *poravnati*, *povrniti*, sam se ~ pri čem *poiskati si odškodnino*, se vam bom že odškodoval *se vam bom že oddolžil*, odškódovanec

-nca *m*, odškódovanka -e *ž*, odškódovavec -vca *m*; *povsod tudi* odškodová-

odškfniti -nem, odškfnjen -a -o: ~ komu pri zaslužku, vrata ~ malo *odpreti*; odškfniti -nem

odštéti -štéjem *gl.* šteti: ~ komu deset tisoč dinarjev, ~ izdatke od dohodkov, odštéte -a *s*, odštévati -am, odštévanje -a *s*, odštévanec -nca *m*, odštévek -vka *m*, odštéven -vna -o; odštévávka -e *ž* [tipka na računskem stroju]

odtájati -am *in* -em, odtájan -a -o, odtájánost -i *ž*; *gl.* tudi otajati

odtákati -am *gl.* odtóčiti

odtákniti -táknem, odtákní -íte! odtákníl -íla -o, odtáknjen -a -o *in* odtákniti -nem *s stal. poud.*: ~, kar je zataknjeno; vrata so se odtákníla >[-tak- / -tak-]; odtákati -am: ~ vrata

odtalíti -ím, odtálil -íla -o, odtaljén -ěna -o

odtéči -čem *gl.* teči: kri mu je otekla, voda se kmalu odtéče; odtékel -ěkla -o *in* odtéčen -ěna -o: ~a kri, voda; odték -éka *m*, odtékati -am, odtékanje -a *s*: vode otekajo

odtégniti *in* odtégniti -nem, odtégni -íte *in* odtégnite! odtégníl -íla -o *in* odtégníla -o, odtégnjen -a -o: ~ komu pomoč, od zneska ~; delu, od dela se ~, čoln odtegne od kraja; odtegnítev -tve *ž*; odtegljáj -a *m*: ~ od plače; odtegováti -ujem, odtegovál -ála -o, odtegovánje -a *s*: odtegujejo mu od plače za dolg, ~ se delu

odtehtati -am: ~ komu kaj, to odtehta vse njegove napake; odtehtánost -i *ž*, odtehtováti -ujem = odtehtávati -am, odtehtávanje -a *s*

odtének -nka *m niansa, različica*: barvni ~

odteščáti -ám *se* [-tšč-], odteščáj -ájte *se!* oteščál -ála -o, oteščán -a -o, oteščánje -a *s*; *gl.* tudi oteščati *se*

odtéžati -am *odtegovati*, odtéžanje -a *s*, odtéžen -zna -o, odtéžnica -e *ž*: mišica ~

odtisniti -nem: vrata ~ *odriniti*, stavek ~ *isk.*, odtis -a *m*: ~ v kamnu, mavcu, m steklu; prstni, krtačni, poskusni, posebni, prvi, strojni ~, ~ s plošče, *tudi* odtisk -a *m*; odtisljív -a -o, odtisnica -e *ž* *odtisljiva slika*; odtiskováti -ujem, odtiskovál -ála -o, odtiskovávanje -a *s*, odtiskovavec -vca *m*, odtiskoválen -lna -o [-n-], odtiskoválnica -e [-yn-] *ž*: ročna ~; odtisováti -ujem *isk.*, odtisovál -ála

-o, odtisoválen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, odtisoválnica -e [-yn-] ž: cilindrska ~ v tiskarni
odtisoček -čka *m promile*, odtisočen -čna -o: ~i del
odtistihmal [-áj | -ál] *prisl. od takrat*
odtléti *prisl. od takrat*
odtočiti -im, odtóči -íte! odtóčil -fla -o, odtóčen -ěna -o: kolo se odtóči po bregu; odtákati -am *in* -čem, odtakljáti -ám, odtakljáj -ájte! odtakljál -ála -o, odtaklján -a -o
odtočiti odtóčim *gl. točiti* tóčim: vodo odtóči, da bo hladna; odtóčen -a -o: ~a voda; odtók -óka *m*: voda nima ~a; odtóčen -čna -o: ~i žleb, ~a cev = odtóčnica -e ž, odtóč -óča *m kloaka*; odtákati -am, odtákanje -a *s*
odtód *prisl. od tod*: to je ~, ker se nisi učil; od tod (°od tu) do hriba je še daleč
odtóči -čem [-yč-] *gl. tolči*: ~ omet z zida, led od žleba
odtopiti -im, odtópi -íte! odtópil -fla -o, odtopljen -ěna -o; odtápljati -am, odtápljanje -a *s*
odtrésti -em: ~ nekaj pšenice iz mernika
odtrgati -am *in* -žem: ~ cvet, ~ desko iz plota; pri plačilu, od plačila komu kaj ~, gumb se održe, ne morem se ~ od doma, pes se je z verige odtrgal, od ust si ~, toliko časa si boš že odtrgal; odtrgováti -ujem, odtrgovál -ála -o, odtrgovánje -a *s*; odtřezek -žka *m*
odtrobiti *in* odtróbiti -im *gl. trobiti*
odtujíti -im, odtúji -íte! odtújil -fla -o, odtujěn -ěna -o *in* odtújen -a -o: sir se je odtujil očetu, zemljo ~ *prodati*, izročiti komu drugemu; odtujěnost -i ž *in* odtujénost -i ž, odtujítev -tve ž; odtujévati -ujem, odtujeval -ála -o, odtujévánje -a *s*; *gl. tudi* otujiti
odúhati -am ovohati, oduhávati -am, oduhávánje -a *s*
odúren -rna -o: biti ~ s kom, ~o vedenja, ~ obraz, odúrnost -i ž, odúrnez -a *m*, odúrnica -e ž
°**oduševiti** -im navdušiti, °**oduševljenost** -i ž navdušenost
odváditi -im, odvájen -a -o: ~ koga ptja, ~ otroka jeziku kazati, ~ se česa ali čemu, odvájénost -i ž, odváda -i ž, odváden -dna -o: ~o zdravljenje (piancev); odvájati -am, odvájanje -a *s* ~ koga česa, ~ se kajenja

odvájati -am, odvájanje -a *s*: ~ vodo, kri, ~ denar v banko, odvájálen -lna -o [-ln-]: ~i čaj, odvájálo -a *s* *odvajalni pripomoček*, odvájálnik -a [-yn-] *m*: ~ vode iz pare; *gl. tudi* odvesti, odvod
odvaliti -im, odváli -íte! odvállil -fla -o, odválljen -ěna -o: ~ krivdo s sebe na koga, kamen se mi je odvalil s srca, od srca; odvál [-ál] -ála *m*, odvalína -e ž *kar se je odvalilo*, odvalítev -tve ž, odválljati -am, odválljanje -a *s*
odvaríti -im *z varjenjem ločiti*, odvári -íte! odváril -fla -o, odvárjen -ěna -o, odvárítev -tve ž
odvázati -am, odvážanje -a *s*, odvážávec -vca *m*: ~i zemlje, smeti
odvěč *prisl.*: ~ biti, imeti česa ~, odvěčen -čna -o, odvěčnost -i ž
odvějati -am 1. *z vejanjem izločiti*, 2. *vejanje končati*
odvésti -vėdem *gl. vesti*, odvédel *in* odvédel -ėdla -o *in* odvėl -ėla -o, odveděn -ěna -o: ~ koga v ječo *odpeljati*, ~ denar v blagajno *oddati*; odvedėnec -nca *m*, odvedėnka -e ž; *gl. tudi* odvajati, odvod
odvétnik -a *m* *advokat*, odvétnica -e ž *advokatka*, odvétniški -a -o: ~i izpit, ~a zbornica, odvétništo -a *s*
odvétra -a -o: ~a stran, odvétrnost -i ž, odvétrje -a *s* *zatišje pred vetrom*
odvezáti *in* odvezáti -vėzem *gl. vezati*, odvezán -a -o: ~ (privezanega) psa, ~ rano, vrečo, čevlje, ~ koga (od) obljube, dolžnosti; ruta, krava se je odvezala, jezik se mu je odvezal; odvezanec -nca *m*, odvezanka -e ž; odvėza -e ž: ~o dobiti, zemljiška ~, odvézen -zna -o: ~i list, odvezílo -a *s* *odveza*; odvezováti -ujem, odvezovál -ála -o, odvezovánje -a *s*
odvézniti -nem, odvéznjen -a -o: ~. poveznjeno skledo
odvihati -am *in* -šem *gl. vihati*, odvihán -a -o, odvihniti -nem, odvihnjen -a -o; odvihováti -ujem, odvihovál -ála -o, odvihovánje -a *s*, odvihávati -am
odvihráti -ám *gl. vihrati*
odvisen -sna -o: uspeh je ~ od pridnosti, od mene je ~o na meni je, ~i stavki slov., odvisnost -i ž, odvisnik -a *m*, °**odviseti** -im biti odvisen
°**odvišen** -šna -o *odvěčen, presežen*
odviti odvijem *gl. viti*, odvít -a -o: ~ (zavito) knjigo, pipo, petrolejko, vijak,

- odvítje -a s; odvijati -am, odvijaj -te in -ajte! odvijal -a -o in -ála -o, odvijanje -a s in odvijanje -a s: življenje °se odvijaja teče, proces °se odvijaja razvijaja, odvijalen -lna -o [-ln-], odvijáč -a m |orodje|, odvijavec -vca m
- odvléči -vléčem gl. vleči, odvléčen -a -o: ~ se v brlog
- odvód -vóda m: ~ toplote, odvóden -dna -o: ~a cev, odvódnica -e ž: žila ~, odvódnik -a m, odvódiło -a s
- odvólgniiti -nem: seno je čez noč od rose odvolgnilo; zmrzla zemlja ob odjugi odvolgne >[-ug-]
- odvóz -óza m, odvózen -zna -o kar je določeno za odvoz, odvoziti -vózim gl. voziti, odvózen -zna -o kar se dá odvoziti; odvóžen -a -o: ~a zemlja; gl. tudi odvažati
- odvozláti -ám gl. vozlati, odvozlán -a -o, odvozlávati -am, odvozlávaje -a s
- odvrácati -am, odvrácanje -a s: ~ koga od česa, odvráčen -lna -o [-ln-], odvráčilo -a s, odvráčilen -lna -o [-ln-], odvráčljiv -a -o; odvráčeváti -ujem, odvráčevál -ála -o, odvráčevanje -a s, odvráčevavec -vca m
- odvráten -tna -o → zoprn, priskuten, ogaben, gnusen, odvrátnost -i ž → zoprnost, ogabnost, gnusnost
- odvréči -vréžem gl. vreči, odvréžen -a -o: ~ ogorek vreči stran, ~ obleko vreči s sebe, ~ bombe, balast, odvréženec -nca m, odvréžek -žka m, odvréžen -žna -o, odvrégljiv -a -o, odvrégljivost -i ž
- odvréti -vrém, odvri -íte! odvrl -a -o, odvrt -a -o: ~ kolo, odvrátati -am, odvrátanje -a s
- odvréti -vrém: vino je že odvrelo; odvrel -éla -o: ~o vino
- odvrniti in odvrniti -nem gl. vrniti, odvrnje -nje -a s: ~ sum, nesrečo od koga, ne more oči ~ od nje ali z nje, ~ koga od pijače, z delom ~ komu, odvrnil mu je odgovoril; odvrnitev -tve ž; gl. tudi odvráčati
- odvrtéti -im gl. vrteti: ~ pipo, film
- odvzdigniti -nem, odvzdigovati -ujem, odvzdigoval -ála -o, odvzdigovanje -a s >[oduz-]
- odvzétí -vzámem gl. vzeti: pomoč, prostost ~ komu, delo ~ komu storiti kaj namesto koga, odvzétje -a s = odvzém -éma m: ~ prostosti, odvzétek -tka m;
- odvzémati -am, odvzémanje -a s, odvzémnen -mna -o, odvzémnik -a m >[oduz-]
- odzád = odzádaj prisl. na vpr. kje? zad, zadaj: ~ nekje je ostal, ~ so vrata; odzádnji -a -e: ~a vrata, ~a luč, ~i pogled; odzádnjácsa -e ž puška, ki se polni od zadaj; gl. tudi zad(aj)
- odzajtrkováti -ujem gl. zajtrkovati
- odzdráv -áva m, odzdráviti -im, odzdrávljati -am, odzdrávljal -a -o in -ála -o, odzdrávljanje -a s in odzdrávljanje -a s: ~ komu
- odzgó = odzgóraj prisl. na vpr. kje? zgor, zgoraj: ~ stanuje, ~ imajo luč; odzgórnji -a -e: ~i pogled, ~a perspektiva ptičja, ~i veter = odzgórnjik -a m; gl. tudi zgor(aj)
- odzív -a m: ~ na povabilo, klic brez ~a, odziven -vna -o, odzivati -am se, odzivanje -a s, odzvátí odzívem se gl. zvati: ~ se povabilu, klicu
- odznótraj prisl. na vpr. kje? znotraj: ~ je toplo; odznótrajni -a -e: ~i glasovi so utihnili; gl. tudi znotraj
- odzúnaj prisl. na vpr. kje? zunaj: ~ stoji, ~ je mráz; odzunánji -a -e: ~a svetloba, ~e pošiljatve; gl. tudi zunaj
- odzváti odzívem se gl. g. odziv
- odzvenéti -im gl. zveneti: pesem je odzvenela
- odzvók -óka m resonanca, odzvočen -čna -o: ~i prostor, odzvóčnost -i ž, odzvóčnik -a m
- odzvoníti -im, odzvóni -íte! odzvónil -sla -o: temu je že odzvonilo, odzvón -óna m zvenenje po zvonjenju, odzvánjati -am, odzvánjanje -a s
- odžagati -am: ~ vejo, odžagali so ga (v službi)
- odžár -a m, odžartíti -im žar odbiti, odžáril -la -o, odžárjati -am
- odžéjati -am: voda ga ne odžeja, odžejal sm se
- odžéti odžánjem gl. žeti, odžínjati -am, odžínjanje -a s
- odžéti -žgem, odžigati -am, odžiganje -a s
- odžéti -žrém gl. žreti, odžéti -a -o, odžírati -im, odžiranje -a s: zaslužek komu ~
- odžízgati -am gl. žvižgati, odžívžg -a m, odžívžgávati -am, odžívžgávanje -a s
- Oféjja -e ž os. i., Ofélijin -a -o
- ofenzíva -e ž napad(anje): napraviti ~o na koga, ofenzíven -vna -o napadalen: ~i bji, ofenzívnost -i ž: ~ in polet moči

oferirati -am *trg. ponuditi*, ofërta -e *ž ponudba*, ofertorij -a *m ltg. darovanje*
oficial [-ál] -a *m* [uradnik], oficialov -a -o, oficialski -a -o [-ls-], oficialen -lna -o [-ln-] (°oficielen) *uraden*, oficiózen -zna -o *posredno uraden, na pol uraden*
oficina -e *ž delavnica, tiskarna, lekarna*, oficináln -lna -o [-ln-] *po lekarniških predpisih*: ~a *zdravila*
oficir -ja *m častnik*, oficirski -a -o *častniški*, oficirstvo -a *s častništvo*
ofikniti -nem: ~ koga (z bičem) *udariti, ošiniti*, ofikniti -am: ~ koga
ófset -a *m tisk.*, ófseten -tna -o: ~i *tisk*
oftalmológ -a *m zdravnik za očesne bolezni*, oftalmologija -e *ž nauk o očesnih boleznih*, oftalmolóški -a -o >[-lm-]
ogáben -bna -o, ogábnost -i *ž*, ogába -e *ž*, ogábiti -im *komu kaj pristuditi*
***ogárati** -am, ogáran -a -o: prašiča ~ *oguliti, odrgniti*
ógel [-əy] -gla *m, mest. mn.* po ógljih: ~ hiše, ógelček -čka [-əyč-] *m*, ógelin -a -o [-əyn- / əln-]: ~i *kamen, ~o dleto*, ógelnik -a [-əyn-] *m* [kamen, orodje]: *nastavni, prestavljajni* ~, oglišče -a *s*: *trikotnikova* ~a; oglát -áta -o: ~o *vedenje*, ~i *oklepaj, oglátost -i* *ž*; ogláriti -im *po oglih se potikati, prežati* (na *svatovščinah*), oglář -ja *m prežur*; *gl. tudi vogal, vogel*
ógel [-əy] -gla *m*: črn kot ~, živi ~, ógelnat -a -o [-əyn-], ógelnica -e [-əyt-] *ž* = *oglenica -e* *ž* [posoda, kopa], ogén -a -o: ~i *prah*, ~a *elektroda*, ~a *tableta*, ~o *črn, oglénc -nca m ogliik*, ogléncev -a -o *ogljikov*, oglénka -e *ž žerjavnica*; ogleníti -im, oglenèl -éla -o, oglenénje -a *s*, oglenítev -tve *ž*; ogleníti -im, ogleníl -a -o, oglenjénje -a *s*; óglje -a *s*: *lesno, kostno, živalsko, kovaško, palčasto, retortno, živo* ~, ~ *kuhati, žgati*; *gl. tudi oglar, ogliik*
ógenj ógnja *m*: ~ *gori, tli*, ~ *zanetiti, vžgati, kresati*; na ~ *nalagati, igrati se z* ~em, na *majhnem* ~u *kuhati se* vsako *reč je* ~ *v strehi, iz dima* ~ *z dežja pod kap*, *dati za koga roko* ~, *imeti dve železi v* ~u, *vsa hiša je v* ~u *razburjena*, *fant je veš v* ~u, *igrati se med dvema* ~ema, *divji* ~ *napraljen z drgnjenjem lesa ob les*, *pereč* ~ *bolezen, tudi na drevju*!, ~ *navdušenja*; *stražni, signalni* ~, *umetni, grški* ~,

~ *s plamenom*; ógenjček -čka [-gənj-] *m*, ognjič -iča *m*, ognjica -e *ž bot.*; ognjén -a -o: ~o *rdeč*, ognjenost -i *ž*, ognjénc -nca *m* 1. *bot.*, 2. *karfunkel*, ognjenik -a *m*, ognjeniški -a -o; ognjišče -a *s*: *odprto, kovaško* ~, na ~u *kuhati*, ognjiščen -čna -o; ognjár -ja *m pirotehnika*, ognjárstvo -a *s pirotehnika*; ógnjec -a [-əc-] *m* [svinjska bolezen]; ognjevit -a -o, ognjevitost -i *ž*; ognjilo -a *s* [orodje]: *dati šilo za* ~; ognjemèt -éta *m*

Óger Ógra *m*, Ógrska -e *ž*, v ~i, Ógrsko -ega *s*, na ~em, z ~ega, ógrski -a -o: ~a *repa*; *gl. tudi ogrščica*

ogibati -am *in* -bijem *se*, ogibaj -te *in* -ájte *se in* ogibljí -te *se*! ogibal -a -o *in* -ála -o, ogibanje -a *s in* ogibánje -a *s*: ~ *se z vozom*, ~ *se soseda in* *sesodu*, *kolesar se* ogiblje *avtom*; ogib -a *m* = *ogibek* -bka *m*, ogibljiv -a -o, ogibálo -a *s*, ogibalíšče -a *s*; *gl. tudi* ogniti

ogladiti -im, ogládil -ila -o, oglajén -éna -o *in* ogláditi -im *s stal. poud.*; oglajenica -e *ž lan, ki gre enkrat skozi mikalnik*; oglajeváti -újem, oglajeval -ála -o, oglajevánje -a *s*, oglájati -am

óglar -ja *m in* oglář -ja *m*: ~ *kuha oglje*, óglarica -e *ž in* oglarica -e *ž*, óglarski -a -o *in* oglářski -a -o; oglářiti -im *oglje kuhati*, oglářjenje -a *s*, oglarína -e *ž zasluzek od oglarjenja*, oglářna -e *ž*, oglářstvo -a *s*; *gl. tudi* ogel

oglás -ása *m naznanilo, inserat*: *dati* ~ *v časopis, mali* ~i, oglásen -sna -o: ~a *deska*, ~i *oddelek*, oglásnik -a *m kdor oglašá*; oglásiti -im *naznaniti, razglasiti*, oglási -ite! oglásil -ila -o, oglašén -éna -o *in* oglásiti -im *s stal. poud.*: *oglasil se kaj*, *oglasil se je*, *ko sem ga poklical*, *spotoma se* oglasim *pri njem*, ~ *se za besedo prigrasiti se k besedi*; oglášati -am: ~ *v listu*; *ptica, lakota, zima, vest se* oglašá, ~ *se v debati*; oglaševáti -újem, oglaševal -ála -o, oglaševánje -a *s*: ~ *v listih*, oglaševalén -lna -o [-ln-], oglaševávec -vca *m*, oglaševávka -e *ž*, oglaševávski -a -o

oglář -áva *m vrhnje usnje pri čevlju, urbas, povodec*, oglářje -a *s*: *klobuk s širokim* ~em, oglářnica -e *ž kapuca*: *plašč z* ~o, oglářnik -a *m* [uzda]

ogled -éda *m*: na ~ *kaj postaviti*, na ~ *biti*, ~ *na kraju samem*, *knjigo na* ~

poslati, ~ vzdigniti *stvb.*, ~ muzeja, meje, mesa; mrliški, požarni ~, na ógledi, na óglede iti; ogleđa -a *in* -e *m* [aseba] = oglédnik -a *m*: mrliški ~, ogleđen -dna -o: ~i list, ogleđnica -e *ž*, ogleđniški -a -o: ~a služba, ~a pot, ogleđnična -e *ž* [pristojbina]; ogleđuh -a *m*, ogleđuhinja -e *ž*, ogleđuški -a -o, ogleđušvo -a *s*

ogledálo -a *s*: brušeno, slepo ~, v ~u, v ~ se gledati, ogleďáke -a [-lc-] *s*, ogleďálen -lna -o [-ln-], ogleďálar -ja *m*
ogledáti -am: ~ se v ogleďalu, ~ si koga od nog do glave, ~ si razstavo, ~ se po kom *ozreti se*; ogleďávati -am, ogleďávanje -a *s*, ogleďováti -újem, ogleďováł -ála -o, ogleďovánje -a *s*, ogleďovávec -vca *m*, ogleďovávka -e *ž*, ogleďoválen -lna -o [-ln-]

Ogléj -a *m* *kr. i.*, iz ~a, v ~u, oglejski -a -o: ~i patriarhi, Ogléjci -ev *m* *mn.*

oglénc -nca *m* *gl.* ogel

ogléznjica -e *ž* [obroček, pasica, ovoj]

ogljik -a *m* *kem.* oglevec, ogljikov -a -o: ~ vodik, ~o kisel; *gl. tudi* ogel

oglobiti -im, oglóbi -íte! oglóbil -lla -o, oglobljen -ěna -o: ~ koga *naložiti komu globu*

oglodáti *in* oglódati -am *in* -jem *gl.* glodati: ~ drevesce; oglódan -a -o: ~a kost; oglódek -dka *m*

oglušén -ěna -o *naglušen*, oglušnost -i *ž*, oglušéti -im, oglušél *in* oglušél -ěla -o: prsti oglušijo od mraza, oglušítev -tve *ž*, oglušíti -im, ogluší -íte! oglušíl -lla -o, oglušěn -ěna -o, oglušílen -lna -o [-ln-], oglušljív -a -o = oglušjòč -óča -e: ~ ropot

ogněati ognětem *gl.* gnesti, ognětèn -ěna -o: ~ testo; ognětávati -am, ognětávanje -a *s*, ognětek -tka *m* *žulj*

ogníti ógnem, ogní *in* ógni -íte! ógníl -lla -o, ógnjen -a -o: ~ voz s ceste, ~ se koga *in* komu, ~ se nevarnosti, pijancu *ali* pijanca; ognítev -tve *ž*; *gl. tudi* ogibati
ogníti ognijem *nagníti gl.* gniti, ognít -a -o: sadje ognije

°ognjegásec -sca *m* *gasivec*

Ógnjeslav -a *m* *os. i.* Ignacij, Ógnjeslavov -a -o, Ógnjeslava -e *ž*

°ognjetřden -dna -o *varen pred ognjem, ognja varen, nepregoren, nezgorljiv. od-poren proti ognju*

ognjíllo -a *s* *gl.* ogenj

ognojíti -im *se gl.* gnojiti, ognójil -lla -o, ognójěn -ěna -o, ognójek -jka *m*

ognúšiti -im *gl.* gnusiti, ognúšen -a -o, ognúšati -am, ognúšanje -a *s*, ognúšen -sna -o, ognúšnost -i *ž*

ogoléti -im *gl.* postati, *dlako, listje zgubiti.* ogolél *in* ogólel -ěla -o, ogolélost -i *ž*: ogolíti -im *in* -ólim, ogólí -íte, ogólíl *in* ogólíl -lla -o, ogóljěn -ěna -o *in* ogóljěn -a -o: ~ prašiča, ogolítev -tve *ž*

ogoljufáti -ám *gl.* goljufati, ogoljufán -a -o: ~ koga pri kupčiji, z lažjo, za denar, ogoljufánc -nca *m*

ogón -óna *m* *leha*, ogónek -nka *m* = ogónček -čka *m*, ogonjáj -a *m*: za ~ orl, ogónoma *prisl. po ogonih*

ogór -ja *m* *jezulja*, ogórec -rca *m*

ogóřiti -im *razdražiti, razkačiti, ogóřenje* -a *s*; ogóřčen -a -o: ~ biti na koga, nad čim, zaradi česa, ogóřčnost -i *ž*

ogoréti -im *gl.* goréti: od sonca ~; ogórel -ěla -o: ~ človek, ogorélost -i *ž* = ogorelina -e *ž*, ogorélček -čka [-uč-] *m* *bot.*, ogórek -rka *m*: tleč ~, cigaretni ~; ogorína -e *ž* *prevleka na kovini, ki v ognju oksidira*

ogovóřiti -im *gl.* govoriti: ~ koga, ogóvor -a *m*; ogovárjati -am, ogovárjanje -a *s*, ogovárjávec -vca *m*, ogovárjávka -e *ž*

ograbíti *in* ográbíti -im *gl.* grabiti, ográbljen -a -o: ~ senen voz, ográbek -bka *m*: seno v ~ih, ~ otrók, ográbljati -am, ográbljína -e *ž*, *nav. mn.* ográbljine -in *kar se ograbi od naloženega voza ali obloženega kozolca*

ogradíti -im, ográdi -íte! ográdil -lla -o, ográjěn -ěna -o: ~ si vrt, ~ se proti komu *ali* čemu, ográjěnc -nca *m* *ograjen vodnjak*; ográď -áda *m* *ograjen prostor, vrt, ográďa -e ž 1. ograja iz kamna, 2. ograjen kraški pašnik ali njiva, ográdec* -dca *m*, ográdek -dka *m*, ográjek -jka *m*: ~ za cvetlice, ográďič -a *m* *ograjen pašnik* = ográďnica -e *ž*; ográja -e *ž*: *stopniščna, žična* ~, ~ iz bodeče žice, vgrájěn -jna -o; ográjeváti -újem, ográjevál -ála -o, ográjevánje -a *s*

ógre -a *m* *ličinka*: podkožni ~, ~i po obrazu, ógrčast -a -o, ógrčav -a -o: ~ obraz, ógrčavost -i *ž*

ogrdíti -im *gl.* grditi, ogrdíil -lla -o, ogrđěn -ěna -o, ogrđa -e *ž*, ogrđěn -dna -o: ~a jovorica, ogrđéti -im *grd postati*, ogrđél -ěla -o: obraz ogrdi

ogrebtati ogrebtjem *gl.* grebsti, ogrebèn -èna -o: krompir, koruzo, čebele, sneg s strehe ~, mačka ga je ogrebla; ogrebrè -èba *m* tulje, otre, ogrebtati -am, ogrebanje -a *s*: ~ fižol, ~ čebele, ~ si kraste, ogrebač -a *m* [orodje], ogrebálo -a *s*, ogrebnik -a *m* koš za ogrebanje čebel; *gl.* tudi ogreniti

ogredje -a *s* ostrrešje: veter je v skednju pihal po ~u in lemezih

ogreniti ogrenem *ogrebsti, pograbititi, zajeti, ogreni* -ite! ogrenil -ila -o: krompir, čebele ~, zaklad ~, to ti je ogrenil; *gl.* tudi ogrebsti

ogreniti -im napraviti *grenko, ogreni* -ite! ogrenil -ila -o, ogrenjen -èna -o; ogrenéti -im postati *grenek, pogreneti gl.* gneteti; ogrenítev -tve *ž*

ogréti -jem *gl.* greti, ogrét -a -o: komaj sem se ogrel, tako me je zeblo; srce se mi ogreje, ~ se za idejo, za Zolaja se ne morem ~; ogreváti -am, ogrevanje -a *s*: ~ s toplo vodo, z vročim zrakom, dvorana bo ogrevana → *zakurjena, toplá, ogreta, ogreválen* -lna -o [-ln-]: ~a cev, ogreválnik -a [-yn-] *m* = ogreválo -a *s*, ogreváča -e *ž*, ogreválnica -e [-yn-] *ž* [prostor], ogreven -vna -o: ~a površina, ~a napetost

ogrica -e *ž* [riba]

ogrinjati -am *gl.* ogrniti

ogristi -zem: jabolko ~, pes ga je ogrizel, ogríz -a *m*, ogrizek -zka *m*, ogrizine -ln *ž mn.* ostanki klaje, ogrizováti -ujem, ogrizováł -ála -o, ogrizovánje -a *s*, ogrizávati -am

ogrljak -a *m* pasja ovratnica, ogrlje -a *s*, ogrlica -e *ž*, ogrlina -e *ž* vratovina, meso od vrata

ogrníčiti -im, ogrnícen -a -o

ogrniti in ogrniti -nem, ogčni -ite in ognite! ognil -ila -o in ognila -o, ognjen -a -o: plašč ~, ~ se s plaščem, suknjo ~, ne obleči; ogrinjati -am, ogrinjanje -a *s*: ~ se v temo, v skrivnost, ogrinjáč -a *m* = ogrinjáča -e *ž*, ogrinjálo -a *s*: cvetno ~, ogrinjálen -lna -o [-ln-], ogrinjávka -e *ž* ogrinjáča, velika ruta

ogrodje -a *s* ogredje, oder: kostno ~ skelet, ~ koleša; ogrodnik -a *m* agr.

ogrómen -mna -o velikanski, silen, ogromnost -i *ž*

ogroziti -im, ogrozi -ite! ogrozil -ila -o, ogrožen -èna -o, ogrozati -am, ogrožanje

-a *s* in ográzati -am, ográžanje -a *s*: sovražnik ogroža našo mejo

ogrski -a -o *gl.* Oger

ogřčica -e *ž* 1. repica, 2. jabolko

oguliti in ogúlititi -im *gl.* guliti: obleko ~, kožo si ~, konj se je ogulil, ~ koga pri igri obrati; ogúljen -a -o: ~a kolena, oguljenina -e *ž* [rana], ogúljenec -nca *m*, ogúljek -ljka *m* žulj

oh medm. začudenja, veselja, nejevolje: ~, a res! ~, da si le prišla! ~, ne bodi siten!

ohábel -bla -o ohlapen, medel, oháblost -i *ž*, ohabéti -im oslabeti, ohabél -éla -o, ohabélost -i *ž*

***ohcet** -i *ž* etnogr., *ohceten -tna -o: ~i ljudje svatje

Ohio [ohájo] -ia *m* [reka in država v Severni Ameriki], za Ohiom, ohijski [ohájski] -a -o in ohájski -a -o

ohišje -a *s*: ~ ure, motorja, ohíšen -šna -o, ohíšnica -e *ž* zemlja okoli hiše

ohládti -im, ohládi -ite! ohládil -ila -o, ohlajen -èna -o, ohlájenje -a *s*: ~ na ledišče, jezo (si) ~ na kom ali nad kom, ohladiło se je (vreme), ljubezen se je ohladila, navdušenje se je ohladilo: ohladítev -tve *ž*, ohlád -áda *m*; ohlájati -am, ohlájanje -a *s*, ohlájévati -ujem, ohlájevál -ála -o, ohlájevánje -a *s*

ohlápen -pna -o: ~a obleka, ~a vest široka, ~a zgradba povesti, ~e popevke razuzdane, ohlápnost -i *ž*, ohlapéti -im ohlapen postati, omagati, ohlapél -éla -o, ohlápiniti -nem

ohlip -a *m* sunek vetra, ohlipen -pna -o: ~ kraj na vetru

ohlódje -a *s* palisada

ohlokrátija -e *ž* vlada drhali, ohlokrátičen -čna -o: ~a načela

Ohm [óm] -a *m* [fizik], Ohmov -a -o: ~ zakon, ohm -a *m* enota za merjenje električne upornosti

ohmeljiti -im: pivo ~, ohmeljeváti -ujem, ohmeljevál -ála -o, ohmeljevánje -a *s*, ohmélje -a *s* bot.

ohó medm. začudenja: ~, kaj pa to!

ohódek -dka *m*: ~e imeti pota, sitnosti

ohól [-ól] -a -o, ohólost -i *ž*, ohólež -a *m*

ohrabriti -im, ohrábrí -ite! ohrábril -ila -o, ohrabrèn -èna -o, ohrabrénje -a *s*: ~ koga za kaj, ohrabritev -tve *ž*

ohraniti in ohrániti -im *gl.* hraniti: ~ spomin na dom; ohránjen -a -o: dobro

~ rokopis, ded je še dobro ~, ohranítev -tve ž, ohranljiv -a -o, ohranjeváti -újem, ohranjevál -ála -o, ohranjevánje -a s, ohranjevávec -vca m, ohranjevávka -e ž, ohranjeválen -lna -o [-ln-]

Ohríd -a m, ohrídski -a -o

ohripéti -ím hripav postati, ohripél -éla -o, ohripélost -i ž; ohripniti -nem, ohripel -pla -o malo hripav, ohriplost -i ž

ohrométi -ír. hrom postati, ohromél -éla -o, ohromélost -i ž: popolna, delna ~; ohromiti -ím, ohrómi -íte! ohrómil -íla -o; ohromljén -éna -o: ~ promet, ohromljénec -nca m, ohromljénost -i ž

óhrovť -a m: brstnati, glavhati, kodrastí ~, óhrovťov -a -o: ~a juha

oidij -a m | plesen|, oidijev -a -o

Oidíp(us) Oidípa m, Oidípov -a -o: ~ kompleks; gl. tudi Edip

oinológ -a m enolog

ój medm. klicanja: slišiš, ój! oj ta vojaški boben; ójme, ojój medm. tožbe, žalosti, bolečine: oj, črne nevhvaležnosti, ójme, ójme! ubožica

ojáči -ím okrepiť, ojačénje -a s; ojačén -a -o: ~i beton, ojačítev -tve ž; ojačeváti -újem krepiti, ojačevánje -a s, ojačevávec -vca m, ojačeválen -lna -o [-ln-], ojačeválnik -a [-yn-] m, ojačeválo -a s

ojágnjiti -i se, ojaagnjítev -tve ž

ojalovíti -ím, ojalóvi -íte! ojalóvil -íla -o, ojalovljén -éna -o, ojalovítev -tve ž, ojalovljénost -i ž, ojalovljénec -nca m, ojalovljénka -e ž

ojé -sa s, tudi óje ója s, ojésén -sna -o = ójen ójna -o, ójnica -e ž, nav. mn. ójnice -nic: čez ~e skakati, ~ pri stroju, ójníčen -éna -o: ~i konj

ojeklenéti -ím jeklen, trd, odločen, značajen postati, ojekléní in ojeklenl -íte! ojeklenél -éla -o; ojekleníti -ím jekleno napraviti, ojekléní -íte! ojeklénil -íla -o, ojeklítí -ím ojekleniti, ojeklí -íte! ojeklíl -íla -o, ojekljén -éna -o, ojeklenítev -tve ž = ojeklítev -tve ž

ójevski -a -o in ójevski -a -o: ~e osnove **Ojstríca** -e ž |gora|, ojstríški -a -o

ojunáčiti -ím, ojunáčen -a -o: ~ koga, ~ se, ojunáčítev -tve ž

ojúžiti -ím se: sneg se je ojužil

okacáti -ám ometáti, umazati, popackati gl. kacati, okacán -a -o, okacánost -i ž

okáč -a m = okán -ána m človek z velikimi očmi, okát -áta -o ki ima veliko oči ali

veliko oči, ókast -a -o očem podoben; gl. tudi oko

okáditi -ím, okádi -íte! okádíl -íla -o; okajén -éna -o: ~o meso, malo ~ vinjen, okajénost -i ž, okajénec -nca m; okájati -am, okájanje -a s

okalíti -ím, okáli -íte! okálíl -íla -o, okaljen -éna -o: železo ~, okalítev -tve ž

okamnéti -ím postati kamen, okamni -íte! okamnénje -a s; okamnél -éla -o: ~e živali, stoji ko ~, okamnélost -i ž; okamnína -e ž; okamníti -ím v kamen spreméniti, okámníl -íla -o, okámnjen -éna -o, okamnítev -tve ž; okamnáti -ám gl. kamnati: ~ koga

okápati -am in -pljem: ~ papir s črnilom, ~ se s svečo; okápek -pka m, nav. mn. okáпки -kov kar se od sveče nakaplja;

okápljati -ám gl. kapljati, okáplján -a -o

okápati -am in -pljem gl. okopáti

okápi -ja m |žirafa|

okarína -e ž |glasbilo|

okazíja -e ž priložnost, okazijski -a -o: ~i nakup priložnostni, okaziálnen -lna -o [-ln-], okaziálnizem -zma m, okaziálnističen -éna -o

okcidént -énta m zahod, okcidentálnen -lna -o [-ln-] zahoden

Okéanos Okéana m 1. mit. praoče bogov, 2. (po mnenju starih) veliko morje okoli zemlje, Okéanov -a -o, okéanski -a -o

ókel [-al / -ay] ókla m, nav. mn. ókli -ov, ókla -e ž čekán, cepinov okel

ókence -a s gl. okno

oképati -am: ~ koga

°okínčati -am okrasiti, olepšati

okísati -am, okisanje -a s; okísan -a -o: ~a krma kisal, okís -a m oksid, okísel

-sla -o nekoliko kisel, kiselkast, okísiniti -nem cikniti, okísováti -újem, okísovál -ála -o, okísovánje -a s

okítiti -ím olepšati, oklčén -a -o in okítén -a -o, okít -a m

oklásiti -ím se, oklásil -íla, oklašén -éna -o: žito se je oklásilo je nastavilo klasje; oklásnica -e ž bot.

okláti okóljem gl. klati, oklán -a -o: pes je oklal otroka

oklátiti in oklátiti -ím gl. klatiti, oklátén -a -o: ~ orehe, jabolka

okléjati -am = oklejiti -ím, okléji -íte! okléjil -íla -o, oklején -éna -o

okleníti -klénem, okléní -íte! okléníl -íla -o, oklénjen -a -o: ~ kaj z obema rokama,

~ se česa; oklenitev -tve ž; *gl. tudi* oklepati

oklep -épa *m*: jeklen ~, prsni, mavčni ~ *med.*, okenski ~ *obod*, ~ pri vodnjaku, oklepnik -a *m* *vojak v oklepu*, oklepnic -e ž *ladja z oklepom*, oklepje -a *s oklep*, oklepar -ja *m izdelovavec oklepov*; *gl. tudi* oklop

oklepáti -am, oklepáanje -a *s*: stranici oklepata kot, ~ se koga, česa; oklepáj -a *m*: v ~e dati kaj, v ~u kaj povedati *mimogrede*; okrogli, oglati, zaviti, začetni, končni ~, oklepájanje -jna -o

oklesáti okléšem *gl. klesati*, oklesán -a -o, oklesánost -i ž, oklések -ska *m*

okléstíti -im, okléstil -a -o *in* -íla -o, okléščen -a -o: drevo ~, okléšček -ščka *m* = okléstek -tka *m okléščena veja*, okléstki -ov *m mn. krepelje, vejevje*, oklést -i ž *okléščena veja*, okléščati -am

oklévati -am → *obotavljati se, mečkati, omahovati*, oklévanje -a *s* → *omahovanje, obotavljanje*

oklevetáti -ám → *obreči, ograditi*

oklicáti *in* oklicati -čem *razglasiti gl. klicati*: ~ se za vladarja, v nedeljo sta bila prvokrat oklicana; oklicanec -nca *m*, oklicanka -e ž; oklic -a *m*: na ~e dati, ~e postaviti, na ~ih biti, oklicen -cna -o: ~a knjiga, pristojbina; oklicevati -ujem, oklicevál -ála -o, oklicevanje -a *s*, oklicevávec -vca *m*, oklicevávka -e ž, okliceválen -lna -o [-ln-], oklicávati -am

okljúk -a *m* *krivina v obliki kota, serpentina*: cesta v ~ih, ~i pri rekah in potokih, ~ stopnišča, okljúč -a *m serpentina*

okljúvati *in* okljúvati -am *in* -jem *gl. ključati*: ~ jajce

oklóbnica -e ž *bot.*: gozdna ~

oklop -ópa *in* -ópa *m*, oklopén -pna -o: ~i vlak, oklopnik -a *m* *vojak*, 2. vozilo z oklepom, 3. zool., oklopnic -e ž *oklopná ladja*, oklopék -pka *m* [okov]: bajonetni ~, oklopíti -im z oklepom *obdati*, oklopljen -a -o, oklopnják -a *m*: železniški ~; *gl. tudi* oklep

ókno -a *s*, *mn.* ókna óken *in* ókna óken [-an]: ~ natakiniti, sneti, na ~u sloneti, z ~a, skozi ~ gledati, skozi ~ ali čez ~ se sklanjati, metati denar skozi ~, pod ~ hoditi *vasovati*, soba ima ~a na vrt, ~ gleda na cesto; stopniščno, vratno, strešno ~, zamreženo ~, ~ s križi, ~ na smuk, ~ v svet, kozolec

na pet oken; oknén -a -o = ókenski -a -o *in* ókenski -a -o [-kən-]: ~j križ; ókence -a *s* *majhno okno*: blagajniško ~, ókencek -čka [-kən-] *m*, oknenica -e ž = óknica -e ž *in* óknica -e ž: notranja, zunanja, navojna, vrtljiva ~, *nav. mn.* óknice -ic *in* óknice -ic *žaluzije*, oknják -a *m* *obstranski kamen pri oknu*

okó očesa *s*, *dv.* očési očés, *mn.* oči -i ž *organ za gledanje*; očésa očés *s*: drevesna, rastlinska, kurja ~, ~ na kocki, na dominah, óka ók *s* 1. morská ~ v Tatrach, rakova ~ *kamenčki*, 2. *okroglast zaton z enim ali več izviri na dnu ali ob straneh*; kratkovidno, krmežljivo, bolščeče oko, oko postave, oko na mreži, trtno oko, cepiti trto na oko, pustiti mladiko na dve očesi; temensko oko; na obe očesi slep; iz oči v oči *ali* v óči gledati (°okó v okó), v oči *ali* v óči mi je padlo, °med štirimi očmi na štiri oči, na samem, iz oči v oči komu kaj povedati; na vse oči gledati; na očéh biti komu, to je preveč na očéh *zbuja preveč pozornosti*; to je samo za oko; lepó na okó, na oči, na oko preceniti; pred oči priti komu, pred oči dobiti koga, pred očmi imeti kaj *paziti na kaj*, izpred oči pustiti, izgubiti kaj izpred oči; oči pasti na čem *ali* po čem, nad čim; s svojimi očmi, na svoje oči videti kaj, s prostim očesom videti kaj, z enim očesom, na eno oko gledati, z očmi požirati kaj; ta barva bije v oči; z očmi streljati na koga, oči metati na koga, oči obračati po kom *ali* na koga; ni trenil z očesom; oči pobesiti, zavijati; do koder nesó oči; oči so se mu odprle; vso noč ni zatislil očesa, oči zatisliti *umreti*; oči pustiti v čem, same očesi so ga bile; blisk oči jemlje; ima večje oči ko želodec; strah ima velike oči; ima oči ko ris; na očeh se mu pozna bolezen; to je le pesek v oči; jajca na oko; *gl. tudi* okač, očesen

okobál [-áj] = okobálo *prisl.*: ~ sedeti, okobáliti -im, okobáljen -a -o: ~ konja

okól [-óy] okóla *m* *ograda za svinje, prostor okoli hiše*, okólek -lka [-lk-] *m*

okólen -lna -o [-ln-]: ~e vasi, ~a vožnja

okólnost -i [-ln-] ž *okolščina*

okóli 1. *prisl.*: ~ hoditi, iti, ~ priti, ~ govoriti, ~ povedati *ne naravnost*; stane ~ deset tisoč dinarjev *nekako*. približno; ~ in ~, tod (°tu) ~, povsod

~, 2. predl. z rod.: skače ~ hiše, pridem ~ pusta, ~ dveh, govori ~ oglá; hodi ~ njega, da bi ga pridobil, prizadevanja ~ miru za mir, pogajanja ~ cene za ceno, trudi se ~ zboljšanja za zboljšanje

okólíca -e ž: bližnja, daljna ~, stanovati v ~i mesta, okóliški -a -o: ~i kmetje, okóličán -ána m, okóličánka -e ž

okólíčiti -im, okóličén -a -o

okólíš -a m in okóliš -a m: po ~ih govoriti, šolski ~, okólišen -šna -o in okólišen -šna -o, okóliš = okólišiv *prisl.:* ~ pripovedovati, iti = okólišiti -im

okóliščina -e ž, *nav. mn.* okóliščine -in: po ~ah soditi, v danih ~ah, dejanske ~e; olajševalne, oteževalne, spremljevalne ~e, okóliščinski -a -o

okóliťi -im in okólim, okóli -íte! okóliť in okóliť -ila -o, okóliťen -a -o: ~ fižol, trto okólije -a s *miljč*

ókóm: ~v ~ priči *ustaviti, odvrniti, preprečiti, odpomoči*

okomatáti -ám *gl.* komatati, okomatán -a -o: konja ~

okoméren -rna -o *skop, stiskav*, okomérnež -a m, okomérnica -e ž

okončáti -ám *gl.* končati, okončávati -am = okončeváti -ujem, okončevánje -a s; okončine -ín ž *mn. ekstremitete (roke in noge):* zgornje, spodnje ~, okončinški -a -o: ~e kosti

okóp -ópa m: ~e delati, z ~i obdati, okópen -pna -o: ~o delo

okopáti -ám in okópľem *gl.* kopati, okopán -a -o: krompir, koruzo ~; okópati -am in -pljem, okópáanje -a s, okópávati -am, okópáváanje -a s; okópavina -e ž, *nav. mn.* okópavine -ín *rastline, ki se okópavajo:* okópaváti -ujem, okópavál -ála -o, okópavánje -a s, okópaválen -lna -o [-ln-], okópavávec -vca m, okópavávka -e ž, okópáč -a m [človek in orodje], okópálnik -a [-un-] m

okopáti in okópáti -am in -pljem *gl.* kopati: mati okoplje otroka, ~ se v morju; okópán -a -o: ~ otrok

okopéti -ím *sprhniti, splešniti*, okopél -éla -o: mokro snopje okopi *oprhne*, kruh okopi *zadahne*; okopél in okópel [-eŷ] -éla -o: ~ kruh

okoréj *prisl. obklej, ob kateri uri*

okóren -rna -o, okórnež -a m, okórnost -i ž

okoreníniti -im se *narediti, dobiti korenine*

okoréti -ím *tog postati*, okorél -éla -o, okorélost -i ž: starostna ~, okorélec -lca [-ŷc-] m

okorístiti -im se: ~ se s čim, okorístek -tka m, okoríščati -am se

okosíti -ím, okósi -íte! okósil -íla -o, okošén -éna -o: ~ drevo *okoli njega pokositi*, ~ koga, ker prepočasi kosi; okášati -am: krtine ~

okosmatéti -ím *kosmat postati*, okosmatél -éla -o, okosmatíti -ím *kosmato napraviti:* ~ suknó: okosmatáti -ám *povrhu obdelati, ne čisto, kosmato pokositi, pograbiti*, okosmatál -ála -o, okosmatán -a -o: saj ni pokosil, samo okosmatál je

okostenéti -ím, okostenél -éla -o, okostenélost -i ž, okostenítev -tve ž

okóstje -a s: človeško ~, okostnják -a m *skelet*

okóv -óva m, *mn.* okóvi okóvov: suženjski ~i, ~ žarnice, okóva -e ž; okováti okújem *gl.* kovati, okován -a -o, okováanje -a s: ~ z zlatom, okováanke -ánk ž *mn. [čevlji]*, okóvje -a s: okensko ~; okovina -e ž, *nav. mn.* okovine -ín ž *odpadki pri kovanju, okujine*, okóvnik -a m *žebelj za tirnice*

ókra -e ž *min.*, ókrov -a -o, ókrast -a -o: ~a barva

okráj -ája m: sodni ~, okrájen -jna -o: ~i ljudski odbor, okrájec -jca m, okrájek -jka m 1. *rob*, 2. *med. konec dolge kosti*, okrájnik -a m, okrájevina -e ž in okrajevina -e ž *kar je ob kraju*; okrajnocésten -tna -o; okrajnosóden -dna -o: ~i okóliš

okrájšati -am: ~ pot, ulomek se okrajša; okrájšán -a -o: ~o deljenje, okrajšáva -e ž, okrájšek -ška m, okrajševáti -ujem, okrajševál -ála -o, okrajševánje -a s, okrajševálen -lna -o [-ln-]

okrák -a m *žabji krak, žabja zalega, jajca*

okrás -ása m, okrásék -ska m, okrásje -a s; okrásiti -ím, okrási -íte! okrásil -íla -o, okrásén -éna -o, okrásítev -tve ž; okrásén -sna -o: ~e črke *dekorativne*, ~o blago *dekoracijsko*; okrásnik -a m *zool. [rogin]*

okrásiti okrádem *gl.* krasti, okráden -a -o: ~i koga, okrádenec -nca m, okrádenka -e ž; *vendar* ukrasti

okřcati -am: ~ koga zaradi neprimerne vedenja

okrégati -am, okrégan -a -o: ~ koga za kaj ali zaradi česa

okremenéti -im *postati kremen*, okremenél -éla -o, okremenélost -i ž; okremenéti -im s *kremenom obložiti, napraviti kakor kremen trdo*, okremeníl -íla -o, okremenjén -éna -o, okremenítev -tve ž

okreníti okrénem *obrniti gl.* kreniti, okrénjen -a -o; *gl. tudi* okret

okréniti -nem *strditi se*: mast okrene od mraza; *gl. tudi* okrepeneti

okrepčáti -ám *gl.* krepčati, okrepčan -a -o; okrepčeváti -újem, okrepčevál -ála -o; okrepčevánje -a s, okrepčeválna -lna -o [-ln-], okrepčeválnica -e [-un-] ž, okrepčevávec -vca m, okrepčevávka -e ž, okrepčáva -e ž, okrepčiló -a s, okrepčílen -lna -o [-ln-]

okrepenéti -im *otrdeti, odreveneti, otrpniti*, okrepenél -éla -o, okrepenélost -i ž; *gl. tudi* okréniti

okrepíti -ím *gl.* krepiti, okrêpi -íte! okrêpil -íla -o, okrêpljén -éna -o, okrêpítev -tve ž, okrêpítven -a -o [-tvən-], okrêpljati -am = okrepļeváti -újem, okrepļevánje -a s

Okréselj -šlja m: kočna na ~u

okrét -éta m *obrat*, okrétén -tna -o *spreten, ročen*, okrétnost -i ž; okretáč -a m *anat. drugo vratno vretenje*; okretálo -a s [*vrtilni stroj*], okrétnica -e ž: ~ za lokomotivne vrtača, obračalnica; *gl. tudi* okreníti

okrévati -am *dov.*, okrévanje -a s, okrevávec -vca m *rekonvalescent, prebolevnik*, okrevávka -e ž; okrévanec -nca m *ozdraveli bolnik*, okrévanka -e ž; okreválisče -a s

okfhati -am: rezilo ~, okfhek -hka m = okfšek -ška m, okfhiniti -nem, okfhnjen -a -o: ~ koso

okrilje -a s → *naročje, zavetje, varstvo*

okriti -jem *pokriti gl.* kriti

okrivéti -ím *kriv postati*, okrivél -éla -o; okrivíti -ím, okrivi -íte! okrivíl -íla -o, okrivljén -éna -o *in* okrivljen -a -o, okrivljénje -a s *in* okrivljenje -a s: žebelj ~, ~ koga tatvine; okrivítev -tve ž okrivljaj -a m; okrivljenec -nca m, okrivljenka -e ž

okrižje -a s *križi v oknih*

okrnéti -ím: ud okrni; okrnél -éla -o: ~ organ; okrnélost -i ž; okrníti -ím, okrnjenje -a s; okrnjen -a -o: ~ parla-

ment, ~e pravice, okrnjenec -nca m, okrnítev -tve ž, okrnína -e ž; okrnék -nka m *kar je okrnjeno*; okrnjati -am = okrnjeváti -újem, okrnjevál -ála -o, okrnjevánje -a s

okróg ① *prisl. 1. naokrog*: ~ in ~ hoditi, 2. *približno*: ~ tri ure, ~ dva metra blaga; ② *predl. z rod.*: ~ hiše, ~ božiča, ~ polnoči; posvetovati se ~ česa o čem; pogajajo se ~ sestanka štirih o sestanku štirih, debata ~ šolske reforme o šolski reformi

okrógel [-əy] -gla -o: ~ega lica, ~e peti, ~o povedati, nima ~ega pod palcem, prišel je domov ~ vinjen, to znese ~o 100 din, okróglost -i ž [*lastnost*], okróglina -e ž *oblina*: ramenska ~; okróglast -a -o; okróglica -e ž, *nav. mn.* okróglíce -ic *okrogla drva*, okróglič -a m [*strugar-sko orodje*], okrógličar -ja m [*loblič*], okrógličast -a -o, okrógliti -ím *okroglo delati*, okróglil -a -o *in* okrógliti -ím s *stal. podl.*, okrógljenje -a s: ~ hrbet pri knjigi, okrógljaj -a m: tri dni v ~u *naokrog*; okrogloličén -čna -o, okrogloličnik -a m; okroglolist -a -o = okroglolisten -tna -o; okroglozín -a -o

Okróglo -ega s *kr. i.*, na ~em, z ~ega, okrógelski -a -o [-gəys-], Okrógelčani -ov [-gəuč-] m *mn.*

okrónati -am, okrónan -a -o: ~ koga za kralja

okróv -óva m: slepi ~, ~ ure, ključavnice, okróven -vna -o: ~i listi

okróžiti *in* okróžiti -ím *gl.* krožiti, okróžen -a -o: številko ~ *obkrožiti*, okróžitev -tve ž; okróžati -am, okróžanje -a s, okróžavati -am, okróževáti -újem, okróževál -ála -o, okróževánje -a s; okróžičar -ja m [*orodje*]: gladilni ~

okróžje -a s, okróžen -žna -o: ~o sodišče, okróžnica -e ž: ~o napisati, razposlati, z ~o sporočiti (°po ~i)

okršiti *in* okršiti -ím *gl.* kršiti, okršék -ška m, okršljaj -a m *odlomek*

okrtáčiti -ím: ~ obleko, pošteno ga je okrtáčil *oštel*

okrušiti *in* okrušiti -ím *gl.* krušiti, okrušen -a -o, okrušek -ška m

okrúten -tna -o, okrútnost -i ž, okrútnéž -a m, okrútnica -e ž

okrváviti -ím s *krvjo umazati*, okrvávi -íte! okrvávíl -íla -o, okrvávljén -éna -o, okrvávítev -tve ž

oksalén -lna -o [-ln-]: ~a kislina, oksalit -a *m* [rudnina]
óksast -a -o *in* óksast -a -o: ~e noge *noge na o*
óksford -a *m* [blago]; *gl. tudi Oxford*
oksi- *v sestavi*: oksibióza -e *ž* življenje *s kisikom*; oksigén -a *m* kisik; oksihemoglobín -a *m* *s kisikom nasičeno krvno barvilo*; oksiklorid -a *m* kem.
oksid -a *m*: cinkov, železov ~, oksidáza -e *ž* [ferment], oksidirati -am, oksidiran -a -o, oksidiranje -a *s*, oksidácija -e *ž*, oksidativen -vna -o: ~ proces, oksidacijski -a -o: ~i proces, produkt, oksidúl [-úl] -a *m* [kisikova spojina]: bakrov ~
oksimíron -a *m* *poet. bistroumna neumnost, navidezno nasprotje, protislovje*
oksitónon oksítóna *m*, mn. oksítóna -ton *s besede z naglasom na zadnjem zlogu*
oktaéder -dra *m* osmerek, oktaédri -a -o
oktán -a *m* kem., oktánski -a -o: ~o število
oktánt -a *m* astr., geom.
oktáva -e *ž* 1. glas.: velika ~, dvočrtna ~, 2. osemvrstična kitica; oktáv -a *m* 1. osmerka, 2. knjižna *in* papirna oblika, oktáven -vna -o: ~i format
Oktavíanus -na *m* *in* Oktaviján -a *m* *primerek kasnejšega rimskega cesarja Avgusta*; Oktavijánov -a -o; Oktávija -e *ž* os. i., Oktávijin -a -o
oktét -a *m*, oktéten -tna -o
október -bra *m*, októbrski -a -o: ~a revolucija, oktobristi -ov *m* mn. [ruska stranka]
oktogón -a *m* osmerokotnik, osmeroogelnik, oktogónski -a -o
oktroirati -am vsiliti, oktroiranje -a *s*; oktroiran -a -o: ~a ustava; oktroá -ja *m* okujna -e *ž*, nav. mn. okujne -in odpadki *pri kovanju*: bakrove ~e
okulár -ja *m* očesu najbližja leča *pri daljnogledu ali drobnogledu*, okuláren -rna -o
okulirati -am cepiti *s popkom, očesom*, okuliranje -a *s*, okulácija -e *ž*
okulist -a *m* zdravnik *za očesne bolezni*, okulistka -e *ž*, okulistika -e *ž* *nauk o očesnih boleznih in njih zdravljenju*, okulističen -čna -o: ~i oddelek
okúltén -tna -o *skrit, prikrit*, okultizem -zma *m* *nauk o skrivnih močeh*, okultist -a *m* *kdor se ukvarja z okultizmom*, okultističen -čna -o >[-lt-]
okún -a *m* [riba] = okúnovec -vca *m*

okupácija -e *ž*, okupacijski -a -o: ~e čete, okupirati -am; okupiran -a -o: ~o ozemlje; okupátor -ja *m*, okupátorski -a -o: ~e metode
okús -a *m*: prijeten, slan, trpek ~, ni po mojem ~u, ~ po medu, po sodu, ~ pustiti *v* ustih, ima dober ~, slabega ~a biti, na ~ priti, umetniški ~, z ~om se obleči; okúsen -sna -o: ~a jed, ~o se oblačiti, okúsnost -i *ž*; okúsiti -im: ~ jed, palico, vnaprej ~; okúšati -am *gl.* pokušati, okúšanje -a *s*, okušálo -a *s* [organ], okušálen -lna -o [-ln-]: ~a bradvica, okušnja -e *ž*; okuševávec -vca *m*, okuševálen -lna -o [-ln-]: ~e brbončice
okuzmáti -ám, okuzmáj -ájte! okuzmál -ála -o, okuzmán -a -o: ~ voz sena
okužíti -im, okúžen -a -o, okúženje -a *s*: ~ koga *s* čim, ~ zrak, rana se okuži, ~ se *s* čim, pri kom, okužítev -tve *ž*, okúžba -e *ž*, okúženec -nca *m*, okúženka -e *ž*, okužljiv -a -o, okužljivost -i *ž*, okužnost -i *ž*; okuživec -vca *m*, okuživka -e *ž*, okuživski -a -o, okuževáti -újem, okuževál -ála -o, okuževánje -a *s*, okuževálen -lna -o [-ln-]
okvára -e *ž*: telesna ~, ~ na možganih, ~ na vozilu, okváriti -im, okvárlen -a -o, okvárenec -nca *m*, okvárenka -e *ž*, okvárnik -a *m* *kdor okvari*, okvárijati -am, okváranje -a *s*
okvasíti -im *in* okvásiti -im, okvášen -a -o: ~ kruh, okvasítev -tve *ž*, okvášati -am, okvášanje -a *s*
okvir -a *m*: *v* ~ dati, deti, iz ~a vzeti, sneti, ~ za naočnike; opazni, oporni, okenski ~; okvíren -rna -o: ~a antena, ~i zakon, ~a povest, okvírnost -i *ž*, okvírnica -e *ž* tisk. [črta]; okvirček -čka *m*; okvirje -a *s*: ~ je sestavljen iz več okvirov, vratno ~; okvírka -e *ž* *nosilni element v okviru*: okvir je iz okvirk; okvirar -ja *m* izdelovavec okvirov; okviriti -im → *v okvir de(va)ti*
ól [ól] óla *in* olú *m* pivo, ólov -a -o: ~e droži, óloven -vna -o: ~e drožice
olajšati -am, olajšan -a -o, olajšanje -a *s*: ~ komu bolečine, delo; *z* tisočak me je olajšal, srce si ~, olajšáva -e *ž*: plačilna ~, olajšek -ška *m*, olajšilo -a *s*; olajševáti -újem, olajševál -ála -o, olajševánje -a *s*, olajševálen -lna -o [-ln-]: ~e okoliščine

olasáti -ám *zlasati gl.* lasati, *olasán* -a -o: ~ travnik pri košnji *pustiti za seboj šope trave*; *olásiti* -im *se dobiti lase*, *olasítev* -tve *ž*

olatováti -újem *se dobivati latje*, *olatováł* -ála -o, *olatítiti* -im *se*, *olátíl* -fla -o, *olatèn* -éna -o

oleánder -dra *m*, *oleánderov* -a -o: ~a vejica, *oleánderovec* -vca *m*

oledenéti -im *led ali leden postati gl.* ledeneti, *oledenélost* -i *ž*; *oledenítiti* -im *v led spremeniti*, *oledéni* -íte! *oledéníl* -fla -o, *oledenjèn* -éna -o: ~ bazen za drsanje, *oledenítev* -tve *ž*

oleám -a *m* [*sestavina olj*], *oleáinov* -a -o, *oleát* -a *m kem.* [sol]

olepítiti *in* *olepítiti* -im, *olepljen* -a -o: *s papirjem* ~, *olepljati* -am

olepotíčiti -im, *olepotíčen* -a -o; *olepotítiti* -im, *olepótiti* -íte! *olepótíl* -fla -o, *olepótèn* -éna -o

olépsáti -am, *olépsán* -a -o, *olépsánje* -a *s*, *olépsáva* -e *ž*; *olépsávati* -am = *olepševáti* -újem, *olepševál* -ála -o, *olepševánje* -a *s*; *olepševávec* -vca *m*, *olepševávka* -e *ž*, *olepševálen* -lna -o [-ln-]: ~i pripomoček, ~o društvo

olesenéti -im, *olesenél* -éla -o, *olesenélost* -i *ž*, *olesenítev* -tve *ž*

olétvítiti -im *z letvami obiti*

oléum -a *m kem.*

olevítiti -im *se*, *olévil* -fla -o: kača *se je olevila*, *olévek* -vka *m lev*

Ólga -e *ž os. i.*, **Ólgin** -a -o >[-lg-]

olščítiti -im *olupiti, obeliti (drevo)*, *omajiti*, *olščkati* -am: ~ koruzo

oligarhíja -e *ž pri Grkih vlada majhnega števila najuglednejših aristokratov*, *oligárhíčen* -čna -o, *oligárhíst* -a *m*

oligocén -a *m geol.*, *oligocénski* -a -o

olika -e *ž*, *olikati* -am; *olíkan* -a -o: ~o vedenje, *olíkanec* -nca *m*, *olíkanka* -e *ž*, *olíkanost* -i *ž*

Ólimp -a *m 1. gora v Grčiji, 2. sedež bogov*, *olímpski* -a -o; *Ólimpija* -e *ž* [*mesto v Elidi*], *olímpiáda* -e *ž 1. doba štirih let, 2. mednarodne športne igre*, *olímpijski* -a -o: ~e igre, *Ólimpijec* -jca *m Zeus*, *olímpijec* -jca *m tekmovavec na olimpiadi*, *duševni mogočnik*, *olímpionik* -a *m zmagovalavec na grški olimpiadi*

Ólín(os) -ta *m* [*starogrško mesto*], *olínski* -a -o: ~e vojne, *Demostenovi* ~i govori

olístítiti -im *se dobiti liste*: drevo *se je olístilo*, *olístovátiti* -újem *se*, *olístovál* -ála -o, *olístovánje* -a *s*

olíšpáti -am, *olíšp* -a *m*

olíva -e *ž* [*drevo in sad*]: *vložena* ~, *olíven* -vna -o: ~a barva, ~o olje *oljčno*, *olívast* -a -o, *olívkast* -a -o; *gl. tudi oljka*

ólje -a *s*: *jedilno*, *bučno*, *laško* ~, *oljčno* = *olivno* ~; *laneno*, *orehovo*, *surovo*, *ribje*, *kafrno* ~, *avtomobilsko*, *eterično*, *hudičevo*, *strojno* ~, ~ za osi, za šivalne stroje, *poslednje* ~; *leskovo* ~, *Jakopičeva* ~a *slike*, *vino teče ko* ~, *kuhati na* ~u, *slikati z* ~em; *oljén* -a -o: ~e droži; *óljen* -ljna -o: ~a črpavka, ~i dušilnik, ~a palma, ~a kislina, ~a slika; *óljast* -a -o, *óljnat* -a -o: ~a barva, *slika*; *óljnatobárven* -vna -o; *oljenica* -e *ž vrč za olje*, *svetilka na olje* = *oljénka* -e *ž*, *óljnica* -e *ž* *shramba za olje*, *oljna rastlina*, *óljnik* -a *m posodica*, *puša z oljem za mazanje*: *kopalni* ~, *oljnják* -a *m posoda za olje*; *óljiti* -im, *óljen* -a -o, *óljenje* -a *s*; *óljar* -ja *m prodajavec olja*, *delavec v oljarni*, *óljarica* -e *ž*, *óljárja* -e *ž* = *oljárna* -e *ž*, *oljevína* -e *ž*

óljka -e *ž* [*drevo in sad*], *óljčen* -čna -o: ~a vejica, ~a nedelja, ~o olje, *óljkov* -a -o: ~ nasad, *óljkovina* -e *ž in oljkovina* -e *ž* [*les*], *óljski* -a -o: *Óljska gora*, *óljkovnice* -ic *ž mn.* = *óljčnice* -ic *ž mn. družina oljk*

olójiti -im *z lojem prevleči, prepójiti*, *olójji* -íte! *olójíl* -ila -o, *olójjen* -éna -o: ~ blago, *olójítev* -tve *ž*

Ólom(o)uc -a *m* [*moravsko mesto*], *ólom(o)uški* -a -o, *Ólom(o)učani* -ov *m mn.*

olóščítiti -im *glazirati, emajlirati*, *olóščen* -a -o; *olóščati* -am = *olóščeváti* -újem, *olóščevál* -ála -o, *olóščevánje* -a *s*

óloven -vna -o *gl. ol*

oltár -ja *m*: *vélíki* ~, *mali ali stranaki* ~, *oltárček* -čka *m*, *oltáren* -rna -o: ~a podoba, ~i prt >[-lt-]

olúbítiti -im, *olúbljen* -a -o: drevo *se rado olubi*, *olúbje* -a *s*

olúpítiti *in* *olúpítiti* -im *gl.* lupiti, *olúbljen* -a -o, *olúp* -a *m* = *olúpek* -pka *m*, *olupljív* -a -o

olúsk -a *m*: *žitni*, *ajdovi* ~i *otrobi*, *olúskati* -am: *ribo* ~, ~ *pšenico omlátiti*

olúščítiti *in* *olúščítiti* -im *gl.* luščiti, *olúščen* -a -o: ~ *grah*, *oreh*

omáčnica -e ž *posoda, čolniček za omako; gl. tudi omaka*
omadeževáti -ujem, omadeževál -ála -o, omadeževán -a -o, omadeževánje -a s: ~ se s tatvino, omadeževávec -vca m, omadeževávka -e ž
omágnati -am, omáganje -a s: od žeje ~, v močeh, pri delu ~; omagljív -a -o, omagováti -ujem, omagovál -ála -o, omagovánje -a s: vojska omaguje pod sovražnikovim pritiskom
omagnetíti -im, omagnetén -a -o: iglo ~, omagnetítev -tve ž
omáhni omáhnem, omáhni -fte! omáhníl -íla -o in omáhniti -nem s *stal. poud.*: ~ v prepad, v grob; omahnítev -tve ž; omáhel -hla -o *šibak*, omáhlost -i ž; omahljív -a -o, omahljívec -vca m, omahljívka -e ž, omahljívost -i ž; omahováti -ujem, omahovál -ála -o, omahovánje -a s: pod težkim bremenom ~, omahuje in ne ve, kako bi se odločil, ~ med dvema ponudbama, omahovávec -vca m, omahovávka -e ž
Omájáti -ov m *mn. prva mohamedanska dinastija kalifov*
omájati -am in -em in omájati -èm *gl. majati*: drevo, zob ~, jezik se mu je omajal, ne dá se ~ v svojih načelih; omáján -a -o in omáján -a -o: kamen je ~, njegov položaj je ~; omajeváti -ujem, omajevál -ála -o, omajevánje -a s
omájiti -im *olubiti, olupiti*, omáji -íte! omájil -íla -o, omajén -éna -o in omájiti -im s *stal. poud.*: ~ smreko, omájčevina -e ž in omájčevina -e ž *olupek*: krompir v ~ah v oblicah, omájek -jka m *olupek*
omáka -e ž: čebulova, smetanova ~, omáčen -čna -o: ~a jed, omákati -am, omákanje -a s
omalovaževáti -ujem *malo ceniti, zmanjševati vrednost, ne se (z)meniti za kaj, prezirati*, omalovaževál -ála -o, omalovaževánje -a s: ~ predpise
omámiti in omámiti -im *gl. mamiti*, omámljenje -a s: plin, udarec po glavi ga je omamil, od prevelike sreče je ves omamljen; omámljenec -nca m, omámljenka -e ž, omámljenost -i ž; omáma -e ž: čutna ~, *med. narkoza*, omámen -mna -o = omamljív -a -o, omamljívost -i ž, omamílo -a s; omámľjati -am, omámľjanje -a s; omámica -e ž *nezavest*: ~ mi pride, v ~o pridem

óman -a m *bot.*, ómanov -a -o, ómanovec -vca m *omanovo vino*
omára -e ž: knjižna, jedilna, vzdana ~, ~ za perilo, ~ za obleko, ~ na predale, omáren -rna -o, omárar -ja m, omárica -e ž: posteljna ~, omárič -a m
omastíti -im, omásti -íte! omástil -íla -o, omaščen -éna -o, omaščenost -i ž
***omávžati** -am: prašiča ~, ~ koga pri kvartah
omáz omáza m: stenski ~, bitumenski ~, omazék -zka m, omazilo -a s, omáza -e ž *omaz*: ilnata ~
ombrométer -tra m *dežemer*, ombrométrski -a -o: ~i zapiski
omecáti -am: sadje ~ *dati, da se uleži*, omecevati -ujem in omeceváti -ujem *pomisľjati si*, omecevanje -a s in omecevánje -a s, omecevávec -vca m *obotavljajec*
omečíti -im, oméči in oméči -íte! oméčil -íla -o, omečen -éna -o: ~ komu srce, ~ koga, dal se je ~; oméčítev -tve ž, omečilo -a s, omečilen -lna -o [-ln-]; omečen -čna -o = omečljív -a -o
omečje -a s *del nogavic ob mečih*
omedíti -im 1. z *medom osladiti*, 2. omehcáti (*sadje*) *gl. mediti*, omedíl -íla -o
omedléti -im, omedlél -éla -o, omedlélost -i ž; omedlévati -am, omedlévanje -a s: od žeje ~, ~ za čim, omedlévica -e ž: v ~i biti, ~ se me loteva, omedlévícen -čna -o, omedlévícnost -i ž >[-méd-]
ómega m *neskl. in ómega* -e ž 1. *grška črka*: to je alfa in ~ njegovega znanja, od alfa do ~ od začetka do konca, izračunaj ~o ali kot ~, 2. kupil je ~o |uro|
omeglíti -im, omešli -íte! oméglil in oméglil -a -o, omegljén -éna -o: vino duha omešli, omegljénost -i ž *opitost*; omegléti -im, omeglél -éla -o: duh zaradi vina omešli, omeglélost -i ž >[-magl-]
omehcáti -ám *gl. mehčati*, omehcánje -a s: po dolgih prošnjah se je dal ~; omehcán -a -o: ~o sadje, ~ glas, omehcáva -e ž, omehcávati -am, omehcávanje -a s
omehkúžiti -im, omehkúžen -a -o, omehkúženje -a s, omehkúženost -i ž
omehúriti -im se: *med. koža se omehuri*
omej -éja m *bot. pasje zelje*
omejiti -im, oméji -íte! oméjil -íla -o: ~ požar, izvoz, geometrijski lik, ~ se na

najnujnejše; omejen -ena -o: ~e možnosti, živi v ~ih razmerah → *tesnih*, zadruga z ~o zavezo, ~ človek *borniran*; omejenost -i ž: duševna ~, omejenec -nca *m*, omejenka -e ž; omejitev -tve ž: pogodba z ~ami, omejitven -a -o [-*ivn-*], omejilo -a *s*; oméjek -jka *m*: po ~ih kositi; omejevati -újem, omejeval -ála -o, omejevanje -a *s*: ~ porode

oméka -e ž *omečitev*, omékniti -nem: srce mu je omeknilo

oméla -e ž [*rastlina zajedavka*]: brinova, hrastova ~, omélje -a *s*; omélika -e ž *bot. kozja detelja*

omélo -a *s*, omélcé -a [-*lc-*] *s*, omelovina -e ž

omémba -e ž: ni ~e vredno; *gl. tudi omeniti*

ómen -a *m znamenje*, *napoved česa*: slab ~ *slabo kaže*, nomen — *omen ime vse pove*, ominózen -zna -o *usodno pomenljiv*, *zlo*, *nesrečo napovedujoč*

omeniti oménim, oménil -ila -o, oménjen -a -o *in* oméniti -im *s stal. poud.*: niti z besedico ne ~ česa, omenitev -tve ž, omének -nka *m*, oménjati -am, oménjanje -a *s*: ~ koga

omeseniti -im; omesenél -éla -o: ~o cvetišče

omesiti *in* omésiti -im *gl. mesiti*, oméšen -a -o: pogačo z maslom *in* jajci ~

omésti ométem *in* omédem *gl. mésti*, ométèn -éna -o: pajčvine ~, ométati -am, ométanje -a *s*: dimnike ~, ométavec -vca *m*, ométalo -a *s* = ométih -a *m* *omelo*, ométáča -e ž *omelce za nečke*, ométálen -lna -o [-*ln-*]: ~i dimnikarski okoliš; ométálnica -e [-*yn-*] ž *omelo za krušno peč*, ométovina -e ž *in* ometovina -e ž *moka, ki se v mlinu skupaj pomete*, ométi -ov *m mn. slabša moka za svinje*

omésti ométem *suрово maslo narediti gl. mésti*, ométati -am

ométi -éta *m*: apneni, brizgani, zidni, praskani ~; ométáti oméčem, oméči -ite! ométal -ála -o, ométán -a -o, ométanje -a *s*: zid ~, ométáča -e ž = ométáčka -e ž *zidarska žlica*; ométávati -am, ométávanje -a *s* = ometováti -újem, ometováanje -a *s*

ométi ománem *gl. meti*: proso ~, omévati -am *po malem meti*

omética -e ž [*živ. entlanje*]: na ~o šivati *entlati, koncati, koncljati*, navzkrižna ~; ometíne -in ž *mn. obšivi*

ométljaj -a *m omejna brazda*

omézdrtati -am = omézdriti -im *mesno stran kožo gladko ostrgati*

omika -e ž *izobrazba*, omikati -am *in -čem predivo očistiti na mikalniku, izobraziti koga*, omikan -a -o, omikanec -nca *m*, omikanost -i ž, omikálo -a *s mikalnik za predivo* = omikálnica -e [-*yn-*] ž; omikávati -am, omikováti -újem, omikovál -ála -o, omikovánje -a *s*, omikovávec -vca *m*, omikoválen -lna -o [-*ln-*]

ómikron -a *m in neskl. [grška črka]*, ómikronka -e ž [*ura*]

omiléti -im *mil postati*, omilél -éla -o, omilíti -im, omiljenje -a *s*: ~ bolečine, glas, kazen, ~ se komu *priljubiti, prikupiti se*; omiljeváti -újem, omiljevál -ála -o, omiljevanje -a *s*

omilíti -im *namiliti*, omiljen -a -o: ~ perilo

omislíti -im *oskrbeti, nakupiti*, omišljen -a -o: konja si ~, omíslék -a [-*slék-*] *m kar si človek omisli, preskrbi*, omišljati -am = omišljévati -újem, omišljevál -ála -o, omišljevanje -a *s*

omiti -ijem *popolnoma izmiti*, omít -a -o, omívati -am, omíval -a -o *in* -ála -o: reka omiva breg, omíváča -e ž

omízje -a *s*: stalno ~, omízen -zna -o, omíznik -a *m*

omladéti -im *mlad postati*, omladél -éla -o; omladíti -im *pomladiti*, omládil -fla -o, omlajén -éna -o, omlajénje -a *s*, omladítev -tve ž; omládje -a *s mladovje (mlado smrečje, bukovje)*; omlájati -am, omlajévati -újem, omlajevál -ála -o, omlajevánje -a *s*; °omladína -e ž *mladina*, °omladínski -a -o *mladinski*

omlatíti *in* omlátiti -im *gl. mlatiti*, omláčen -a -o, omlát -áta *m*

omlédén -dna -o: ~ človek, ~a jed *pusta, plehka*, ~a pesem, omlédnost -i ž, omlédnež -a *m*, omlédnica -e ž

omléta -e ž [*močnata jed*]

omléti omléjem *okrog in okrog pomleti, odplaviti gl. mleti*: voda je breg omlela

ómniBUS -a *m*, ómnibusen -sna -o

omnipoténca -e ž *vsemogočnost*, omnipoténčen -tna -o *vsemogočen, oblasten*, omnipoténtnost -i ž

omnískóp -a *m fiz.*: ~ v tanku

omóči omórem *premagati gl. moči*: spanje ga je omoglo

omóčiti omóčim *gl. močiti*, omóčen -a -o: ~ si grlo, jezik; *gl. tudi omaka*

omogóčiti -im, omogóčen -a -o: ~ komu kaj, omogóčitev -tve ž, omogóčeváti -újem, omogóčeval -ála -o, omogóčevánje -a s, omogóčati -am, omogóčanje -a s: ~ komu življenje

omótati -am in omotáti -ám *gl.* motati, omótan -a -o in omotán -a -o, omòt -óta m, omótek -tka m, omotávati -am, omotávanje -a s

omotíti in omótiti -im *gl.* motiti; omóten -a -o: ~ od pijače, omótenost -i ž; omótenec -nca m, omótenka -e ž; omotílo -a s, omótica -e ž: porodna ~, omotíčav -a -o, omotíčen -čna -o l. *omotičav*, 2. = omóten -tna -o: ~ duh

omóžiti -im, omóži -íte! omóžil -ila -o, omóžen -éna -o, omóženka -e ž, omóžittev -tve ž

omračíti -im, omráči -íte! omráčil -ila -o, omračén -éna -o, omračénje -a s: um se mu je omračil, omračénost -i ž, omračénc -nca m, omračénka -e ž, omračítev -tve ž: ~ duha; omračévati -újem, omračéval -ála -o, omračévánje -a s: um se mu omračuje

omráziti -im, omrázi -íte! omrázil -ila -o, omrážen -éna -o in omráziti -im s *stal. poud.*: ~ koga komu ali pri kom; omrážen -žna -o, omráznica -e ž l. *prvi drobni sneg*, 2. *kurja polt*

omrěžiti -im, omrěžen -a -o, omrěže -a s: električno, kabelsko, trgovsko ~, omrěžen -žna -o: ~a napetost; omrěževáti -újem, omrěžévánje -a s

omrfsiti -im se *prelomiti post, kaj (mesnega) okusiti*, omrfsniti -nem se

omršavěti -im *shujšati*, omršavěl -éla -o, omršavélost -i ž, omršavítev -tve ž

omrtvéti -im *mrtev, neobčutiljiv postati*, omrtvél -éla -o, omrtvélost -i ž; omrtvíca -e ž [svinjska bolezen], omrtvíčen -čna -o; omrtvíčiti -im, omrtvíčenje -a s = omrtvíti -im *mrtvo, neobčutiljivo napraviti*, omrtví -íte! omrtvíl -ila -o, omrtvén -éna -o, omrtvénje -a s

omrzěti -im *mrzek postati gl.* mrzeti, omrzěl -éla -o, omrěza -e ž *naveličanost, mrzkost*; omrzěti -im *mrzko napraviti*, omrězi -íte! omrězil -ila -o, omrěžen -éna -o in omrěžen -éna -o; omrzljiv -a -o, omrzljivost -i ž

omrězaiti -nem, omrězel -zla -o = omrěznjen -a -o, omrězlina -e ž, omrězlost -i ž; omrězováti -újem, omrězovál -ála -o, omrězovánje -a s

ón óna onó in óno *os. z.*, 3. 5. *edn. ž* njéj in nji, *dv. ónadva in onádva m, ónidve in onédve ž, s, mn. oni oné oná in óni -e -a*; *za predl. se piše v tož. vseh števil skupaj, kadar je poudarek na predlogu*: ① *edn. m in s*: čézenj, nádenj, pódenj, prédenj, skózenj, óbenj >[-anj], nánj, pónj, vánj, zánj; ž: nánjo, pónjo, vánjo, pódnjo, zánjo; ② *dv. za vse spole*: médnju, nádnuj, pónju, zánju, ž *tudi médnji, nádnji, pónji*; ③ *mn. za vse spole*: čéznje, médnje, nádnje, pódnje, pónje, zánje; *gl. tudi ga in jo*

onanírati -am, onaníranje -a s, onanlja -e ž *med.*, onanist -a m, onanistka -e ž

óndan *prisl. onkrat*, óndánji -a -e

óndi *prisl.*, óndešnji -a -e, óndúkaj *prisl.*, óndúkajšnji -a -e

óndód *prisl.*: od ~ *odondod*, óndóten -tna -o: od vseh ~ih mest

ondulírati -am *kodrati lase*, ondulíran -a -o, ondulíránje -a s, ondulácija -e ž *kodranje (las)*, ondulácijski -a -o: ~i aparat

oné m ali onégá m ali onéga m, oná ž, onó s; *poimenuje 3. os., ki je ne morem ali nočem imenovati*; *rod. onégá in onéga m s, oné ž, daj. onému m s, oné ž, tož. oné ali onégá ali onéga m, onó ž s, mest. pri oném m s, pri oné ž, or. z oném m s, z onó ž*: veš, bil je oné, tisti dolgi Janez; včeraj je prišel onégá, naš lanski hlapec; ali si bil pri oné, pri tisti góstji pri Pavletu?

onečástiti -im, onečásčen -a -o, onečásčenje -a s, onečástitev -tve ž, onečásčevávec -vca m, onečásčevávka -e ž, onečásčenc -nca m, onečásčenka -e ž; onečásčati -am, onečásčanje -a s

onečéditi -im, onečéjen -a -o in onečéden -a -o, onečéjati -am, onečéjanje -a s, onečéja -e ž

onečístiti -im *umazati*

onégati -am = onégáviti -im, onégávljen -a -o; onégast -a -o, onégavec -vca m, onégavka -e ž; onégáv -a -o: ~a ženska *ki o nji ne morem ali nočem natančneje govoriti*

oneměti -im, oneměl -éla -o: od strahu ~, onemélost -i ž

onemógi -mórem, onemógel -ógla -o, onemóglost -i ž in onemóglost -i ž

onemogóčiti -im, onemogóčen -a -o: ~ koga v čem, pri čem *izpodnesti, uničiti*, ~ komu kaj *prekrižati, preprečiti*, ~ se

v družbi; onemogočeváti -újem, onemogóčati -am, onemogóčanje -a s
onesnážiti -im, onesnážen -a -o, onesnáženje -a s, onesnaževáti -újem, onesnaževanje -a s
onespodóbiti -im *skaziti*, onespodóbljen -a -o: ~ obraz, onespodóba -e ž *skazitev*
onesposóbiti -im, onesposóbljen -a -o: ~ koga za delo *napraviti nezmožnega*, ~ se za delo, onesposóbitev -tve ž, onesposóbljati -am, onesposóbljanje -a s
onesrečiti -im, onesrečen -a -o, onesrečitev -tve ž; onesrečeváti -újem, onesrečevál -ála -o, onesrečevanje -a s, onesrečevavec -vca m, onesrečevávka -e ž, onesrečeválen -lna -o [-ln-]
onesvéstiti -im se *omedleti*, onesvéščen -a -o *omedlel*, onesvéščenje -a s *omedlevica*, onesvéščenec -nca m, onesvéščenka -e ž; onesvéščati -am se, onesvéščanje -a s
óni óna óno *kaz. z.*: ne ta, ampak óni; v *sestavi*: ónile, ónale, ónole, *rod. ónegale*: tale tu je moj, tistile tam je tvoj, njegov je pa ónile tam; Gregorčiča mnogo beró, najbrž zato, ker so njegova dela lažja kot °~a Cankarja ali Župančičeva; prebivavstvo v deželi se je zelo pomnožilo, posebno °~o ob vodah *posebno ob vodah*; óni, ki so prišli danes → *tisti*; oni, pri katerem sem stanoval → *tisti*
onikati -am, onikanje -a s
óniks -a m *min.* |*kremenjak*], óniksov -a -o
onkologija -e ž *nauk o bulah*, onkolóški -a -o: ~a klinika, ~i zavod
ónkraj 1. *prisl.*: težko boš prišel ~, ~ sonce, veselje, tokraj nevihta, žalost, ~ je pasel Tone; 2. *predl.*: ~ reke, z ~ ceste *ali* od ~ ceste
ónkrat prisl., ónkraten -tna -o
onóđ prisl.: koder ti, ~ jaz
onomástikon -a m *imenik*, onomástika -e ž *nauk o imenih*, onomástičen -čna -o *imenski*: ~i slovar; onomatologija -e ž, onomatolóški -a -o
onomatopoétičen -čna -o *glas posnemajoč*: ~a beseda, onomatopojia -e ž *posnemanje glasu z besedo*
ónstran prisl. in *predl.*, onstránski -a -o, onstránstvo -a s (°onostránstvo)
ontáριο -a m |*jabolko*|
ontogenéza -e ž, ontogenija -e ž *razvoj posameznega bitja*, ontogenétičen -čna -o

kar zadeva *ontogenezo*, ontogéničen -čna -o: ~a znamenja
ontologija -e ž *fil. nauk o bitju in o tem*, kar je, ontológičen -čna -o = ontolóški -a -o: ~i dokazi
onúča -e ž *obujek*
oolit -a m *min.*, oolitski -a -o: ~i apnec
opádati -am *upadati*, usihati, opádanje -a s, opád -áda m *prepad*; opádka -e ž *lesena ključavnica*, *zapaž*; opádko -ov m *mn. sadje, ki odpada*
opáhati -am s *pahanjem očistiti*, opáh -áha m = opáhek -hka m *med. kožni izpuščaj*; opahljáti -ám, opahljál -ála -o; opahniti in opáhniti -nem se *dobiti izpuščaj gl.* pahniti, opáhnjen -a -o, opáhnjenost -i ž, opáhnjenec -nca m >[-pah-/-páh-]
opájati -am: ~ se s čim, nad čim
opál [-ál] -a m: navadni, črni, ognjeni ~, opálen -lna -o [-ln-]: ~i soj, ~o steklo, opálov -a -o, opálovec -vca m, opálsčina -e [-lš-] ž *opalna matica*, opalizirati -am *sijati kot opal*, opalizacija -e ž *irizacija pri opalu*, opalescénca -e ž, opalescénčen -čna -o: ~o steklo
opaliti in opáliti -im *gl. paliti*, opáljen -a -o: sonce ga je opálilo, ~ koga po hrbtu, bes te opali; opálenek -nka m |*pecivo*|, opáljenka -e ž *tanek, nizek kruh*, opaljenina -e ž *opeklina*, opalína -e ž *duh po opaljenem*
opánka -e ž, *nav. mn.* opánke -ánk, opánek -nka m, *nav. mn.* opánki -ov, opánkar -ja m, opánkarica -e ž
opáriti -im, opárjen -a -o: ~ se po roki, s kropom, pri kupčiji, opárjenost -i ž, opárina -e ž *oparjeni del (kože)*, opárica -e ž |*jed*|, opárek -rka m *dekokt*; opáren -rna -o: ~i živini se zapira voda, opárnost -i ž |*bolezni*|, opárnik -a m *bot. črni trn*, opárnica -e ž *jagoda črnege trna*; opársčica -e ž *kotanja v presihajočem jezeru*; opárjati -am, opárjanje -a s
opás -ása m *pas*, *napustek*, *zidec*, opásati -šem, opási -te! opásan -a -o: meč (si) ~, ~ se z jermenom, opásek -ska m, opasica -e ž *pas*, *jermen*, opásje -a s *boki*; opásilo -a s *pas*, *proščenje*, *vezilo*, opasilen -lna -o [-ln-], opasilnica -e [-yn-] ž *vrv za žrd*, *proščenje*
°opásen -sna -o *nevaren*
opásti opádem *gl. pastí padem*: sneg opáde planine; opáden -a -o: s snegom ~ gorski vrh, opást -i ž *snežni zamet*

opásti opásem *gl.* pasti pasem: vse meje opase; vole porediti in ~; opášen -a -o: ~o grmovje

opát -a m, opátov -a -o, opátinja -e ž, opatija -e ž, opatijski -a -o, opatovina -e ž, opátovski -a -o, opátovstvo -a s; Opátja séla ~ih sél [sél] s mn., v ~ih ~ih, opájski -a -o, Opájci -ev m mn.; Opátova góra -e -e ž, Opátovka -e ž

opazíti in opáziti -im gl. paziti, opážen -a -o; opážen -zna -o, opáznost -i ž = opazljiv -a -o, opazljivost -i ž; opázka -e ž: obrobna ~, ~e delati o kom, za kom; opazováti -ujem, opazováł -ála -o, opazován -a -o; opazovánje -a s: poslati koga na ~ v bolnišnico, opazovávec -vca m, opazovávka -e ž, opazován -lna -o [-ln-]: ~i oddelek, ~a doba, opazovánica -e [-yn-] ž: vremen-ska ~, ~ sonca, bolnik je na ~i; opazovalíšče -a s; opázati -am, opázanje -a s: ~ napake

opáz -áza m: lesen ~ v obednici, opážen -žna -o: ~e deske, opáziti -im, opážen -a -o, opažítev -tve ž, opažévati -ujem, opaževál -ála -o, opaževanje -a s

ópčija -e ž svobodna izbira, pravica do izbire državljanstva, optirati -am, optiranje -a s: ~ za kakšno državo, optánt -a m, optántka -e ž

Ópčine -in ž mn. kr. i., na ~ah, ópenski -a -o, ópenci -ev m mn. >[-pən-]

opéči -čem gl. peči: meso lepo ~, da je pečeno z vseh strani, prste si je opeknel pri tem = opeknel se je *ni se mu posrečilo*; opéčen -čna -o: od sonca ~; opeklína -e ž: smrt zaradi ~e

opeháriti -im, opeháren -a -o: ~ koga za kaj, pri čem

opéka -e ž: žgana, šamotna, zarezana, slemenska, strešna, zidna ~, ~o gnesti, žgati, opéčen -čna -o: ~i zid; opékast -a -o: ~o rdeč; opékovec -vca m [ruda], opékar -ja m 1. kdor dela, žge opeko, 2. zidar, ki polaga opeko na malto, opékarski -a -o: ~a peč, opekárna -e ž

opelíniti -im pogreniti, opelínjen -a -o

opéniti -im, opénjen -a -o

opénjati -am gl. opeti

opentljáti -ám gl. pentljati: vsa je opentljana

ópera -e ž, óperen -rna -o: ~i pevec, ~o gledališče, operéta -e ž, operéten -tna -o: ~i junaki

operácija -e ž: ~ slepiča, račun-ska ~, matematične, vojaške ~e, operacijski -a -o: *med.* ~a soba, ~a miza, voj. ~o zaledje; operátiva -e ž, operativen -vna -o: ~o zdravljenje, ~i premiki, ~i stroški; operátivec -vca m: orožje naših ~ev; operirati -am, operiran -a -o: ~ bolnika, govarnik veliko operira z dokazi, operiranec -nca m, operiranka -e ž; operatér -ja m, operatérka -e ž, operatérski -a -o

operéti -im, operél -éla -o: les operi preperi

operíti -im, oprén -a -o: ptíči so se operili, operítev -tve ž

opésen -sna -o tesen: ~e hlače

opésniti -im v pesmi opevati, opésnjen -a -o: Aškerc je opesnil Trubarja, opesnitev -tve ž: ~e vreden junak

opésniti -nem se zdrkniti, zdrsniti, ponesrečiti se, spodleteti: rado se opesne, opesováti -ujem se

opésnik -a m odbijač, odrivač, kamen vratnik

opésati -am, opésan -a -o, opésanje -a s, opésanec -nca m

opétek -tka m 1. usnje na zadnjem delu čevlja, 2. péta na čevlju, opétnik -a m = opétnica -e ž |usnje|

opéti opném gl. péti pném se: ~ kaj s čim;

opét -a -o: ~a obleka, rahlo ~a cesta,

opétost -i ž, opéjte -a s; opénjati -am,

opénjanje -a s; openjávka -e ž *bot.*, openjávec -vca m

opetnájtiti -im opehariti, opetnájsten -a -o: ~ koga s čim

°opetováno spet, vnovič, znova, večkrat

opévati -am, opévanje -a s

opháti opám in opšem gl. phati, opán -a -o: ~ proso, ječmen (v stopah)

ópica -e ž, ópičji -a -e: ~i obraz, po ~e, ópičnik -a m *opičji samec*, ópička -e ž [samica], opičarija -e ž, opičnják -a m *pal. |bitje|*

opih -a m bot.

opihati -am in -šem: rano ~, opihávati -am, opihávanje -a s

ópj -a m, ópijev -a -o: ~a tinktura;

opíat -a m *med., kem.*

opijániti -im, opijánjen -a -o

opikáča -e ž potaknjena trta, rozga

opikati -am, opikan -a -o: komarji so ga opikali, opikováti -ujem, opikovávanje -a s **opikljáti -ám gl.** pikljati: ~ z barvo

opiliti -im, opiljen -a -o: ~ železo s pilo, ~ pesem, govor, opilek -lka [-lk-] *m*, *nav. mn.* opilki -ov: železni ~i
opirati -am, opiranje -a *s*: ~ se na palico, ~ trditev na dokaze, opira -e *ž* *opornja*, opiráč -a *m*, opiráča -e *ž*, opirálo -a *s*: ~ pri stopnicah, pri violini (pod koblico), opirálen -lna -o [-ln-], opirálišče -a *s*; *gl. tudi* opreti, opora
opirki -kov *m mn.* *pomije*; *gl. tudi* oprati
opis -a *m*, opisáti *in* opisati opisem *gl.* pisati, opisan -a -o, opisen -sna -o: ~a geometrija, opisováti -újem, opisoval -ála -o, opisovánc -a *s*, opisoválen -lna -o [-ln-], opisovávec -vca *m*, opisovávka -e *ž*
opiščiti -im se *opahnti se*: koža se opišči *dobi izpuščaje*
opitati -am, opítan -a -o: prašiča ~, opítanec -nca *m*
opíti -ljem, opít -a -o, opítje -a *s*, opítjati -am; *gl. tudi* opoj
oplahatíti -ám *gl.* plahatati: ~ koga pri kupčiji
oplakniti *in* oplákniti -nem *gl.* izplakniti: perilo, kozarce ~, oplák -áka *m*, opláka -e *ž*, oplakováti -újem, oplakovánje -a *s*: voda oplakuje breg, oplakovávec -vca *m*, oplakovávka -e *ž* |ženska *in* *cunja*|, opláknica -e *ž* |*cunja in* *voda*|
oplašiti -im *gl.* plašiti, opláшил -fla -o, oplášen -éna -o *in* oplášiti -im *s stal. poud.*, oplášitev -tve *ž*
oplát -i *ž*: *s* palico jih dati komu na zadnjo ~, noževe ~i; opláta -e *ž*: ~ na kolesu, okenska ~, opláten -tna -o *enostranski*; oplátničiti -im *vezati v* *platnice*; oplátiti -im, oplátíl -fla -o, oplátěn -éna -o 1. *furnirati*, 2. ~ kolo, oplátítev -tve *ž*, oplática -e *ž* *furnir*: orehova ~
opláz -áza *m* 1. *del pluga*, 2. *nezoran del njive*, 3. *neobdelan del vinograda*, 4. *odrgnina*: na ~ orana njiva *brez leh*; opláziti *in* opláziti -im *gl.* plaziti, oplážen -a -o: veja ga je oplazila, pošteno ga je oplazil, oplazilo ga je *kap ga je zadela*, oplážen -zna -o: ~i strel, opláznik -a *m* |*oblič*|; oplázniti -nem, opláznjen -a -o: ~ kaj, ~ se ob kaj; oplazováti -újem, oplazovál -ála -o, oplazovánje -a *s*
opléček -čka *m* *reljovník*, opléčnik -a *m* *ošpetelj*, opléčje -a *s*
oplemeniti -im, opleméni -íte! opleméníl -íla -o, oplemenjén -éna -o: matico,

kobilo ~, krava se je oplemenila *je šla po plemenu*; oplemenjénost -i *ž*, oplemenítev -tve *ž*, oplemenjeváti -újem, oplemenjavál -ála -o, oplemenjevánje -a *s*
oplemenítiti -im, oplemeniten -a -o, oplemenitenje -a *s*: ~ kovine, tkanine, oplemenitilnica -e [-yn-] *ž* |*oddelek*|
oplén opléna *m* |*del voza*|: sprednji, zadnji ~, oplénik -a *m* *iglica*, *ki gre skozi oplén*
opleniti *in* opléniti oplénim *gl.* pleniti, oplénjen -a -o, oplénítev -tve *ž*
opléskati -am, oplésk -éska *m*
oplesnéti -im, oplésnel -éla -o: kruh oplésni, oplésnélost -i *ž*
oplésti oplétem *gl.* plesti: ~ lase, ~ kip z venci *okíttiti*, *okrasiti*, oplét -éta *m*, oplétek -tka *m*, oplétevec -nca *m* *slak*, oplétati -am, oplétanje -a *s*: ~ se okoli česa, z jezikom ~ po kom, z rokami ~, noge (se) mu že opletajo, hlače mu opletajo krog nog, jezik se mu opleta; oplétal [-aj] -i *ž* *trak za lase*; oplétáv -áva -o: ves je ~, oplétávost -i *ž*
opléti oplévom *gl.* pleti, opléti -a -o, opléti -a -o: pri igri so ga opleli *obrali*, pri meni je oplél *ne maram imeti z njim nič več opraviti*; oplétev -tve *ž*
oplitivéti -im, oplítivél -éla -o: na stara leta je oplitivel
opljúskati -am, opljúskniti -nem = opljúsniti -nem: ~ koga z vodo
opljuvati *in* opljúvati opljújem *in* opljúvam *gl.* pljuvati, opljuván -a -o
opločiti -im, opločén -a -o; *gl. tudi* oploščiti
oploditi -im, oplódi -íte! oplódiíl -fla -o, oplojén -éna -o: ~ cvet, oplojénost -i *ž*, oplodílen -lna -o [-ln-], oplodítev -tve *ž*, oplódba -e *ž*; oplódnje -a *s*, oplojeválnica -e [-yn-] *ž*: ~ rib; oplájati -am, oplájanje -a *s*
oploščiti -im, oplóščíl -fla -o, oploščén -éna -o; *gl. tudi* opločiti
oplošnik -a *m* |*oblič*|
oplót -óta *m* *plot*, oplóten -tna -o, oplótje -a *s* *ograja*; oplótiti -im, oplóti -íte! oplótiíl -fla -o, oplóten -éna -o
oplúžje -a *s* *plug z vsemi pritliklinami*
ópna -e *ž* *kožica*, *membrana*: možganska ~, mikrofońska ~, ópnica -e *ž*, opnokrilci -cev [-lc-] *m mn. zool.*
opočásniti -im, opočásenje -a *s*: ~ korak zavreti, *zadržati*
opogúmiti -im, opogúmljen -a -o, opogúmljenje -a *s*

opòj opòja *m*, opójen -jna -o: ~e pijače, opójnost -i *ž*; opojiti -im, opóji -ite! opójiil -ila -o, opojèn -èna -o, opojénost -i *ž*, opojljiv -a -o, opojljivost -i *ž*, opojilo -a *s*; *gl. tudi* opiti

opóka -e *ž* *lapor*, opóčen -čna -o

opókati -am *razpoke dobiti*, opókel -kla -o *razpokan*, *zarobljen*, *neotesan*, opóklost -i *ž*, opokljiv -a -o, opokljivost -i *ž*

opóldan -dne *in* -dneva *in* -dnéva *m poldan*, opóldne -dneva *in* -dnéva *s*, opoldanski -a -o *in* opoldanski -a -o, opoldánji -a -e; opóldne *in* opóldan *prisl.:* danes ~ >[-*ud*-]

opólnoči *prisl.*, opólnočen -čna -o >[-*un*-]

opólnoómóčiti -im [-*un*-] *pooblastiti*, **opólnoómóčenec** -nca [-*un*-] *m pooblaščenec*

opólzel -zla -o = opólzlek -zka -o *polzek*, opólzlost -i *ž* = opólzlost -i *ž*, opólzlniti -nem *zdrsniti* >[-*uz*-]

opómniiti -im, opómni -te! opómnen -a -o: ~ koga na njegovo dolžnost, na red (°k redu); opómba -e *ž*: ~e delati k čemu; obrobna, režijska, podčrtna ~; opómnja -e *ž* *opomba*, *opomin*; opómni -jati -am, opominjanje -a *s*: bolezen me opominja, v šoli pri konferenci ~ koga; opomin -a *m*: pismeni ~ dobiti; opominjál -lna -o [-*ln*-], opominjáv -vca *m*, opominjávka -e *ž*; opominjáj -a *m* |*znamenje*|; opominjeváti -újem, opominjevál -ála -o, opominjevánje -a *s*, opominjeváv -vca *m*

opómóči opómórem se *ali* si, opómógel -ógla -o: ~ si od strahu, od bolezní, dobro se je opómogel

opóna -e *ž* 1. *tapeta*, 2. *zastor*, 3. *veriga za merjenje drevesne debeline*

oponášati -am, oponášanje -a *s*: vse mu oponáša, kar mu je kdaj dal, ~ koga; oponášav -a -o = oponášaven -vna -o, oponášavec -vca *m* |*oseba in ptič*|, oponášavka -e *ž*

opónec -nca *m bot. vitica*

opóněsti -em *gl.* nesti, oponesèn -èna -o: ~ komu kaj *óčitati*; oponosljív -a -o *kdor rad oponese*, oponosljívost -i *ž*

oponírati -am *oporekati*, *ugovarjati*, *nasprotovati*, *izpodbijati*, *upirati se*, oponěnt -ěnta *m nasprotnik*; *gl. tudi* opozicija

opóra -e *ž*: sin je ~ materi, dajati komu ~o, ~e v rudnikih, cilindrska ~ *tisk.*, opóren -rna -o: ~a palica, ~i zid, opórník -a *m*, opórnica -e *ž med.*,

opórnja -e *ž*: ~e v sadovnjaku, oporíšče -a *s*: letalsko ~; *gl. tudi* opirati, opreti

oporěči -em *gl.* reči: vse mu je oporekel *ni dal*, *da bi katera njegova obveljala*; kar reče, ne oporeče *ne preklíče*; oporečen -čna -o *preklíčen*, *kar se dá oporeči*, *grajati*; oporečnik -a *m kdor kaj preklíče*, oporěk -éka *m* = oporéka -e *ž*; oporékati -am, oporekanje -a *s*: ~ komu, čemu, ~ kaj

opóreka -rka *m med. péčica*

oporóka -e *ž*, oporóčen -čna -o: ~i dedič, ~i dostavek, oporočnik -a *m testator*, oporočnica -e *ž testatorica*; oporočiti -im *v oporoki določiti*, oporoči -ite! oporočil -ila -o, oporočen -èna -o, oporočba -e *ž*, oporočati -am

oportún -a -o *prikladen*, *prilíčen*, *primeren*, *koristen*, *ugoden*: to ni ~o *priporočljivo*; oportúnost -i *ž*, oportunitěta -e *ž prikladnost*, oportunist -a *m preračunljivec*, *kdor računa na ugodno priliko*, oportunistka -e *ž*, oportunističen -čna -o, oportunistem -zma *m računarstvo*, *preračunljivost*

opósum -a *m zool. |vrečar|*

opotěči -em *se gl.* teči, opotěč -ěča -e: sreča je ~a, opotěčen -čna -o, opotěčnost -i *ž*, opotekljiv -a -o, opotěkati -am *se*, opotěkanje -a *s*, opotekáv -áva -o, opotekávost -i *ž*, opotěkavica -e *ž med.*

opotíkati -am *in* -čem *se spotikati se*

opótník -a *m trpotec*

opozicija -e *ž nasprotna stranka*, *odpor*, *nasprotovanje*, opozicijski -a -o: ~a stranka, opozicionál -lna -o [-*ln*-], opozicionálec -lca [-*lc*-] *m*, opozicionálka -e [-*lk*-] *ž*; *gl. tudi* oponirati

opozóríti -im, opozóri -ite! opozóril -ila -o, opozorjén -èna -o: ~ koga na kaj, opozórítev -tve *ž*, opozóriło -a *s*, opozóričen -lna -o [-*ln*-]: ~i napis, opozárjati -am, opozárjanje -a *s*

oprasíti oprasí se *in* oprásiti oprásí se: svinja se je oprasila

opráskati -am *gl.* praskati, opráskan -a -o, oprásk -áška *m* = opráska -e *ž*, oprásniti -nem, oprásnjen -a -o: ~ koga

oprašáti *in* oprašáti -am *gl.* vprašati: vso vas je oprašala; opraševáti -újem, opraševál -ála -o, opraševánje -a *s*

opraščati -am *gl.* oprostiti

oprašiti -im, opráši -ite! oprášil -ila -o, oprášěn -èna -o: oprášil sem se na cesti,

čebela oprashi cvet, cvetovi se oprashijo, oprasévati -ujem, opraséval -ála -o, oprasévánje -a s, oprasévavec -vca m, oprasévavka -e ž, oprasítev -tve ž: medsebojna ~

oprati opérem *gl.* prati: ~ sadje, ~ si roke, ~ se krivde; oprán -a -o: ~o perilo; *gl.* tudi opirki

opráva -e ž: hišna, sobna ~ pohištvo, orehova, notranja, konjska ~, v lepi ~i

opravičiti -im: ~ koga *izgovoriti*, ~ komu zamudo *oprostiti*, ~ se zaradi zamude z boleznijo; opravičen -a -o: ~e zamude, opravičenost -i ž, opravičenec -nca m, opravičenka -e ž; opravičba -e ž, opravičilo -a s: ~ za zamudo, povedati kaj v ~, opravičilen -lna -o [-ln-]; opravičljiv -a -o: ~a zamuda, opravičljivost -i ž; opravičévati -ujem, opravičévál -ála -o, opravičévánje -a s, opravičévavec -vca m, opravičévavka -e ž, opravičéválen -lna -o [-ln-]; *vendar* opravičítiti

opravilo -a s *opravek*: uradno, pravno, cerkveno ~, to mu daje dosti ~a, opravilce -a [-lc-] s, opravljen -lna -o [-ln-]: ~a številka *številka uradnega spisa*, ~i zapisnik, opravljenik -a [-ln-] m, opravljniški -a -o [-ln-]

opraviti -im: ~ naročilo, ~ otroke *umiti in obleči*, živino ~, spoved ~, hišo ~ (s pohištvom), to nima s tem nič ~, z njim nočem imeti nič ~, s silo pri njem nič ne opraviš; odšel je, ne da bi bil kaj opravil; midva sva opravila *ne maram več zanj*; opravljen -a -o: ~o delo, lepo je ~ *oblečen*; oprávek -vka m: kupčijski ~i, po ~ih hoditi, veliko ~ov imeti, z njim nočem imeti nobenega ~a, dati si ~a s čim, oprávica -e ž *opravek*

opravljati -am, oprávljaj -te in -ájte! oprávljal -a -o in -ála -o, oprávljanje -a s in oprávljánje -a s: ~ svoje delo, ~ živino, poklic, službo, stroj, ~ se *oblačiti se*; ~ *soseda obrekovati*, oprávljác -a m, oprávljavec -vca m, oprávljavka -e ž; oprávljiv -a -o, oprávljivec -vca m, oprávljivka -e ž, oprávljivost -i ž

oprávnik -a m: ~ stroja, kotla, oprávnica -e ž, oprávnina -e ž *provizija*, oprávnniški -a -o, oprávnništvo -a s

oprážití -im, oprážen -a -o: krompir, meso ~

opřča -e ž *kar kdo optav nosi*

opredelíti -ím, opredéli in opredéli -ite! opredelil -ila -o, opredeljen -éna -o: ~ pojem, vrsto *določiti*, ~ se za koga *postaviti se na njegovo stran*; opredeljenost -i ž, opredelitev -tve ž, opredélba -e [-lb-] ž, opredeljeváti -ujem, opredeljevánje -a s

opréklati -am: sadje ~ *zbiti s preklo*, oder ~ *obiti s preklami*

oprémiti -im *opraviti*, *oskrbeti*, oprémljen -a -o, oprémljati -am, oprémljanje -a s, opréma -e ž *oprava*: potapljaška ~, notranja in zunanja ~ *knjiga*

oprémkí -ov m *mn. podrešetina*

oprésen -sna -o: ~o zelje, ~ kruh, oprésnik -a m *nekvašen kruh*, oprésnina -e ž *surova klaja*

oprésti opřdem in opřesti opřdem *gl.* presti: vse predivo oprede sama, pajek muho oprede, hitro je opredel *umrl*, *shiral*

opréšnik -a m *lanene (oljne) tropine*

opřti opřem, opri -ite! opřl -a -o, opřt -a -o: ~ se na koga, ~ trditev na dokaz, opřtost -i ž; *gl.* tudi opirati, opora

opřzen -zna -o *previden*, opřznost -i ž

opřzovati -ujem *zijala prodajati in streči na besede*, čakati na kaj, *obotavljati se in oprezováti* -ujem, oprezováł -ála -o: ~ koga, ~ na koga, ~ za kom; opřzovavec -vca m in opřzovávec -vca m, opřzovavka -e ž in opřzovávka -e ž, opřzati -am, opřzav -a -o, opřzavec -vca m, opřzavka -e ž

opřženica -e ž *opica*

opřhniti -nem: sladkor oprhne sad, plesen oprhne usnje, sneg oprhne tla; opřhel [-ə] -hla -o = opřhnjen -a -o; opřh -a m: ~ je začetek plesnobe, snežni ~, ~ na grozdju, ~ v ustih *izpuščaj*, opřhlost -i ž = opřhjenost -i ž, oprhljiv -a -o, oprhljivost -i ž, oprhljivka -e ž *opřhla trta*

opřčnik -a m *oproda*, *zvest pripadnik*, *sobojevnik*, *birič*, opričen -čna -o, opričniški -a -o

oprijéti oprímem *gl.* prijéti: ~ držaj pri stopnicah, ~ se veje, ~ se za ograjo; obleka se oprime; oprijét -a -o: ~a obleka; oprijémši *ali oprímši prisl.*: ~ hoditi; oprijém -éma m, oprijémáč -a m, oprijémek -mka m = oprímek -mka m *česar se oprijémujemo*, oprímki -ov m *mn.* *[del ključavnice]*, oprijémen -mna -o

= oprijemálen -lna -o [-ln-]: ~e noge; oprijemati -am in -ljem, oprijemanje -a s, oprijemálo -a s, oprijemávke -ávk ž
oprišč -a m *izpuščaj*, opriščiti -im se: usta so se mu opriščila

opróda -a in -e m, opródoval -a -o
opróg opróga m *podprsnica pri sedlu*, *oprta*, opróga -e ž, oprógati -am
oprostíti -im, oprósti -ite! opróstil -ila -o: ~ koga česa, ~ komu kaj, ~ se pri kom za kaj, zaradi česa *opravičiti se*, oprostiti, če vas vprašam *ne zamerite*; oproščén -éna -o: ~ šolnine, davkov; oproščéneč -nca m, oproščénka -e ž, oprostitév -tve ž: ~ od česa; opróstnica -e ž *oprostilni list*, opróstnina -e ž *oprostilna taksa*, opróstilo -a s, opróstilen -lna -o [-ln-]: ~a sodba; opróstljiv -a -o, opróstljivost -i ž; opróščati -am in opráščati -am, opróščanje -a s in opráščanje -a s

oprsen -sna -o, oprsje -a s, oprsница -e ž *med.* → *poprsnica*, oprsnik -a m |*oblačilo*, *jermen*|

oprsténiti -im 1. v *prst se spremeniti*, 2. *dobiti prsteno barvo*, oprsténel -éla -o, oprsténelost -i ž

oprstíti -i se, oprstíl -ila -o, oprstén -éna -o: skale so se oprstile, že raste na njih

oprtník -a m *prevleka za prst*, *prst rokavice*
oprt -a m, oprta -e ž, optica -e ž, optati -am, optán -a -o, optén -tna -o: ~ koš, optáv *prisl.* = optív: ~ nesti, optáven -vna -o: ~ koš, optávница -e ž = optníca -e ž, optník -a m *optni koš*, *nahrtnik*, optíti -im = optáti -am, optováti -újem; *gl. tudi oprča*

opsováti -újem → *ozmerjati*, *osramotiti*, *zaliti*

óptatív -a m *železnik*, óptátiven -vna -o: ~a oblika glagola, óptátivnost -i ž

óptik -a m, óptika -e ž *nauk o svetlobi*, óptičén -čna -o: ~i instrumenti, ~a prevara, optóméter -tra m *vidomer*, optikus -a m *vidni živec*

optimálen -lna -o [-ln-]: ~ rezultat, ~i pogoji *najbolj ugodni*

optimáti -ov m *mn. starorimsko plemstvo*

optimízem -zma m *veder pogled na svet in življenje*, *jasnoglednost*, optimíst -a m, optimístka -e ž, optimístičén -čna -o; óptimum -a s

optírati -am *gl. opcija*

opúhati -am, opúhanje -a s

opúbel -hla -o *puhel*: ~a repa, opúhlost -i ž, opúhlina -e ž, opúhniti -nem, opúhnil -a -o: repa je opúhnila

opuléten -tna -o *potraten*, *bogat*, *obilen*: ~o kosilo

opulíti in opúliiti -im *gl. puliti*, opúljen -a -o: seneni voz ~, kókoši se opulijo *ogolijo*, opúljenost -i ž, opúlek -lka [-lk-] m *opánčija* -e ž *bot.*

ópús -a m *delo (spis, skladba)*

opustéti -im *postati pust*, *puščoben*, opustél -éla -o, opustélost -i ž

opustíti -im *gl. pustiti*: navado ~, rudnik ~, opustítév -tve ž, opústek -tka m, opústen -stna -o, opústník -a m, opúščati -am, opúščanje -a s: ~ navado, opúščáj -a m *apostrof*

opustóšiti -im, opustóšenje -a s

ór -i ž *gl. orati*

orahljáti -ám *gl. rahljati*, orahlján -a -o: vezi se orahljajo, orahljánost -i ž

orákelj -klja m *preročišče*, *prerokovanje*: govori kakor ~ *nejasno*, v *ugankah*, orákeljski -a -o [-kəl-]

orál [-ál] -a m |*ploskovna mera*|: ima dva ~a *zemlje*

orálen -lna -o [-ln-] *usten*: ~i glasovi, orálnost -i [-ln-] ž

orámen -mna -o: ~a širina, orámje -a s, orámnik -a m *oprta*, *nedrček*

orangútan -a m |*opica*|

oránža -e ž, oránžast -a -o, oránžen -žna -o: ~a barva, ~o rdeč, ~i sok, ~i liker; oránževéc -vca m |*drevo*|, oránžerija -e ž |*rastlinjak*|; oránžáda -e ž

oráti órjem in órjem, órji -ite! orál -a -o: ~ celino, ledino, praho; če te dobim, bova orala; v zakonu slabo orjeta; orán -a -o: ~o na eno stran; oránje -a s = ór óra m = ór -i ž = orátév -tve ž; oráč -a m, oráča -e ž *agr.*: železna ~ *kočni plug*, oráčka -e ž *vrati*, *ozare na koncu njive*, óren -rna -o: ~a zemlja; oranica -e ž = orníca -e ž *njiva*, ornína -e ž |*plačilo*|; orál [-áj] -i ž *oranje*, orálník -a [-ún-] m |*plug*, *lemež*|, orálo -a s *plug*; oratár -ja m = oratáj -a m

oratoríj -a m 1. *prostor za molitev*, 2. *skladba*, oratoríjski -a -o: ~i prostor, ~a skladba; oratoríjanec -nca m |*član reda*|, oratoríjanski -a -o: ~i red

ordinálen -lna -o [-ln-] *vrstilen*: ~i števniki **ordináren** -rna -o *vsakdanji*, *nizkoten*, *prostaski*, ordinárnost -i ž

ordinariát -a *m* 1. redna stolica na visoki šoli, 2. škofjski urad, ordinarij -a *m* 1. redni vseučiliški profesor, 2. razrednik, 3. redni škof, ordinariátski -a -o: ~a pisarna

ordináta -e *ž* mat. navpična koordinata, ordináten -tna -o: ~a os

ordinirati -am, ordiniranje -a *s*, ordinácija -e *ž* 1. zdravniška preiskava, 2. zdravniška odredba, 3. prostor za ordiniranje, ordinácijski -a -o: ~i prostori, ~i čas

ordonánc -a *m* vojaški kurir, ordonánčen -čna -o: ~a služba

orébrje -a *s* anat.

óreh oréha *m*: ~e tretji, to je zanj trd ~, ni vreden piškavega ~a; laže, kakor bi ~e tolkel; kokosov, vodni, podzemeljski ~; oréhov -a -o: ~a potica, ~o olje, ~o pohištvo; oréhovec -vca *m* 1. orehovo drevo, 2. pecivo z orehi, 3. rastlina, 4. premog orehove debelosti; oréhovina -e *ž* in orehovina -e *ž* [les], oréhovje -a *s* = oréšje -a *s* orehov nasad, oréhovka -e *ž* = oréhar -ja *m* [ptič]; oréhast -a -o orehu podoben; oréšek -ška *m*: muškato ~, ~ masla, oréšček -ška *m* bot., oréšji -a -e: ~i tat

Oréhek -hka *m* kr. i., v ~u, oréški -a -o in oréhovski -a -o, Oréhovčani -ov *m* mn. in Oréhovljani -ov *m* mn.; Oréhovec -vca *m*, Oréhovica -e *ž*

órel [-ø] órla *m*: planinski, morski, sivi ~, cesarski, dvoglavi ~; órlav -a -o, órlavski -a -o in orlóvski -a -o: ~i nos, ~o oko, órlji -a -e: ~e gnezdo, orlič -iča *m*, orliček -čka *m*, orlica -e *ž* 1. samica, 2. bot.; orliti -im se: ptiči se orlijo; orlonósec -sca *m*, orloók -óka -o

Orést(es) -ta *m* os. i., Oréstov -a -o, oréstovski -a -o, Oréstija -e *ž*

Orfeus Orfeá *m* in Orfej -a *m* [grški baje-slovni pevec], Orfejev -a -o, orfejski -a -o, orfeizem -zma *m*; orfiški -a -o: ~i nazori, orfičen -čna -o: ~a pesem

orgán -a *m* 1. telesni del z določeno pravilom: ~ vida, sluha; govornilni ~, 2. glas: ima močan ~, 3. glasilo: časopis je ~ stranke, 4. pooblaščenec za določeno nalogo: izvršilni, upravni ~; orgáničen -čna -o, orgánski -a -o: ~e snovi, ~a kemija, ~o zdravljenje, ~a napaka; orgánizem -zma *m*: človeški, živalski ~, jezik je živ ~

orgándi -ja *m* [tkanina]: obleka iz ~ja

organíst -a *m* orglavec, organístka -e *ž*, organístovski -a -o

organizirati -am urediti, porazdeliti naloge, pripraviti, organiziranje -a *s*: ~ delo, izlet, demonstracije, organiziranost -i *ž*, organizácija -e *ž* ureditev, združba, organizácijski -a -o: ~i načrt, organizátor -ja *m*, organizátorica -e *ž*, organizatóričen -čna -o

orgázem -zma *m* med., orgástičen -čna -o nasladen

órgije -ij *ž* mn. potratne gostije, razvrat, nesramne veselice, orgiástičen -čna -o

órgle órgel [-gəl] *ž* mn.: igrati (na) ~, órgelski -a -o [-gəl-]: ~i glas, koncert; órglice -ic *ž* mn.: igrati na ~, órglati -am, órglanje -a *s*, órglavec -vca *m* = órglar -ja *m* kdor órgla, órglarček -čka *m*, órglavka -e *ž* = órglarica -e *ž*, órglavski -a -o = órglarski -a -o: ~a šola, ~i mojster, órglár -ja *m* kdor órgle dela, órglárski -a -o: ~a delavnica, órglárstvo -a *s* [obr]

orbéstra -e *ž* osrednji prostor v antičnem gledališču, v njem je nastopal zbor

orhidéja -e *ž* bot., orhidéjin -a -o: ~a grizlica

orient -énta *m* vzhod, Oriént -énta *m* Jutrovo, Vzhod, orientálen -lna -o [-ln-], orientálski -a -o [-ls-]: ~i jeziki, orientálec -lca [-lc-] *m*, orientálka -e [-lk-] *ž* kdor je z vzhoda, orientálist -a *m* kdor se ukvarja z vzhodnimi jeziki in kulturami, orientálistika -e *ž* [veda], orientálističen -čna -o: ~e študije; orientekspres -a *m* [vlak]

orientirati -am, orientiranje -a *s*: ~ koga v čem poučiti, ~ se v kraju, v zgodovini razgledati se, znajti se; orientiran -a -o: levo ~ usmerjen, obrnjen, orientácija -e *ž* usmerjenost, orientácijski -a -o: ~i tek, pohod

originál [-ál] -a *m* izvirnik, prvopis, posebnéž: Jurčičevi ~i, originálen -lna -o [-ln-] izviren: ~a misel, ~a izdaja Prešernovih Poezij, originálnost -i [-ln-] *ž* izvirnost

Orinóko -a *m* [reka], orinóški -a -o

Oríon -a *m* 1. mit. velikan in lovec, 2. ozvezdje

orís -a *m*, orísati oríšem, orísen -sna -o, orísnost -i *ž*

orjáak -a *m* velikan, orjákinja -e *ž* velikanka, orjáški -a -o velikanski, orjášica -e *ž* bot.

orjavéti -fm, orjavi -íte! orjavél -éla -o, orjavélost -i ž; orjaviti -fm *rjavo napraviti*, orjavi -íte! orjavíl -íla -o, orjavljén -éna -o, orjavljénje -a s: ~ železo, orjavitev -tve ž

orkán -a m *silen vihar, nevihta*: ~ navdušenja, orkánski -a -o

orkéster -tra m 1. ~ igra, 2. *prostor*, orkéstrski -a -o: ~a zasedba, orkestrálen -lna -o [-ln-]: ~i koncert; orkestrirati -am *instrumentirati*, orkestriranje -a s; orkéstrion -a m *glas*.

Órkus -a m 1. *rimski bog smrti*, 2. *krajina umrlih, podzemlje, pri Grkih Hades*

Orleans [orleán] -a m [franc. mesto], orleánski -a -o, orleanísti -ov m mn.

Órlje -ega s kr. i., na Orljem

Órmož -a m kr. i., v ~u, órmoški -a -o

ornamént -énta m *okras*, ornaméntika -e ž *okrasje, nauk o okrasju*, ornamentirati -am *okrasiti*, ornaménten -tna -o: ~i slog; ornaméntálen -lna -o [-ln-] *okrasen*, ornaméntálnost -i [-ln-] ž

ornát -a m *slovesna, obredna oprava*: vladarski, cerkveni ~, ornátski -a -o, ornátén -tna -o

ornitológ -a m, ornitologija -e ž *nauk o ptičih*, ornitolóški -a -o: ~i zavod, ~a opazovalnica

oro- v sestavi: orogenéza -e ž *nastanek gorá*, orogenija -e ž *nauk o nastanku gorá*; orografija -e ž *goropisje*, orográfski -a -o: ~i opis; orohidrografija -e ž *opis gorá in vodnih tokov*, orohidrográfski -a -o; orologija -e ž *primerjalna veda o gorah*; orometrija -e ž *nauk o merjenju gorá*, orométričen -čna -o

oróbiti in oróbiti -im *obrobiti gl.* robiti, oróbljen -a -o

oróbkati -am, oróbkán -a -o: koruzo ~

oródje -a s: jedilno, pisalno, risalno, mizarško, zdravniško ~, orodjár -ja m *kdor skrbi za orodje*, orodjárna -e ž *shramba za orodje*, oróden -dna -o: ~a telovadba, ~i stroj; oródnik -a m *slov. instrumental*, oródníski -a -o: ~e zveze, oblike slov.

orokavíčiti -im se; orokavíčen -a -o: ~a roka

orópati -am: ~ koga česa; orópan -a -o: ~ vseh časti

orositi -im, orósi -íte! orósil -íla -o, orošén -éna -o: okno, oko se orosi, orositev -tve ž; oróšati -am

oroženéti -im, oroženél -éla -o, oroženélost -i ž, oroženina -e ž

orožje -a s: bojno, morilno, strelno, daljnostrelno, napadalno, obrambno, hladno ~, politično ~; biti pod ~em, pod ~ (po)klicati, (za) ~ prijeti, zgrabiti; ~ položiti → *vdati se*; orožen -žna -o: ~i list, ~e vaje; orožnik -a m, orožníški -a -o, orožništvo -a s; orožár -ja m *kdor dela orožje*, orožárna -e ž

Ortnèk -éka m kr. i., v ~u, ortnéški -a -o, Ortnèčani -ov m mn.

orto- v sestavi: ortodóksen -sna -o *pravoveren*, pravoslaven, ortodóksnost -i ž, ortodoksija -e ž; ortoepíja -e ž *pravorečje*, ortoepíčen -čna -o in ortoépski -a -o *pravorečen*; ortogón -a m *pravokotnik*, ortogonálen -lna -o, ortogónski -a -o *geom.*; ortografija -e ž *pravopis*, ortográfíčen -čna -o in ortográfski -a -o *pravopisen*; ortokláz -a m *rudnina*; ortokromátíčen -čna -o in ortokromátski -a -o: ~i film; ortopedija -e ž *nauk o znakaženih delih telesa in njih zdravljenju*, ortopéd -a m, ortopédski -a -o in ortopédičen -čna -o: ~a telovadba; ortoskopija -e ž *nezmalíčeno prikazovanje z lečami*, ortoskópičen -čna -o in ortoskópski -a -o

orumenéti -im *rumen postati*, orumenél -éla -o, orumenélost -i ž; orumenévati -am; orumeníti -im *rumeno napraviti*, oruméni -íte! oruménil -íla -o, orumenjén -éna -o, orumenítev -tve ž

ós -i ž: abscisna, ordinatna ~, sprednja, zadnja ~, ugreta ~; ósen -sna -o: ~i presek, ~a obremenitev; osník -a m 1. *lunek, žebelj, ki drži kolo na osi*; 2. *sveder, s katerim se na osi prevrta luknja*; ósast -a -o *koničast, oster*; osína -e ž *dolga os, osovina -e ž litina za osi*; osíšče -a s *mat.*; osíca -e ž *majhna, stranska os*

ósa -é in -e ž: lesna, peččena ~, ~ velikanka, hud ko ~; osén -a -o, ósji -a -e in óšji -a -e: ~i pik, ~e gnezdo, osínji -a -e, osíca -e ž in ósica -e ž *majhna osa*; osír -ja m = osíšče -a s *osje gnezdo*: v ~ dregniti; osár -ja m *zool. sršenar*; ósast -a -o, ósát -áta -o: ~ glas, ~o gledati, ósátost -i ž

ósa -e ž *hausse*

osahníti in osáhniti osáhnem *usahniti gl.* sahniti, osahél [-ə] -hlá -ó in -ò in osáhél

-hla -o: ~a setev >[-sah- / -sah-];
 osihati -am, osihanje -a s
osaméti -ím, osamél -éla -o, osamélost -i ž,
 osamélno -lca [-lc-] m *osamljena gorica*
na ravnem polju; osamévati -am, osamé-
 vanje -a s; osámiti -ím, osámljen -a -o,
 osámljenje -a s; bolnika ~ *izolirati*,
 osamítev -tve ž, osámljenec -nca m,
 osámljenka -e ž, osámljenost -i ž,
 osáma -e ž *izolacija (bolnika, jetnika)*,
 osamnica -e ž *med. izolirnica*, osamilo
 -a s *izolant*, osamljív -a -o, osamljívost
 -i ž, osámen -mna -o
osamosvojití -ím se, osamosvóji -íte se!
 osamosvójl -íla -o, osamosvojen -éna
 -o, osamosvojitév -tve ž, osamosvója -e
 ž; osamosvájati -am se, osamosvájanje
 -a s, osamosvájálen -lna -o [-ln-]
osárij -a m *osuarij, kostnica*
osát -a m *bot.*, osátje -a s, osátast -a -o,
 osátéc -tca m *majhen osat*, osátén -tna
 -o: ~a njiva, osatica -e ž *lišček*, osatíšče
 -a s *njiva z osatom*, osátník -a m [*metulj*],
 osátnica -e ž *bot.*, osátovica -e ž [*muha*]
oscílirati -am *nihati*, oscíliranje -a s, oscilá-
 cija -e ž, oscilacijski -a -o; oscilátor -ja m
teh., oscilatóren -rna -o, oscilátorski
 -a -o, oscilográf -a m, oscilométrja -e ž
oséba -e ž: glavna, fizična, pravna, slov-
 nična ~; jaz za svojo ~o trdim *jaz zase*
trdim, po mojem je tako; osében -bna -o:
 ~o ime, ~i zaimék, ~a lastnina, ~a
 opazka, izkaznica, ~i avtomobil, ~o
 koga poznati, ~o jemati kaj; osébnost
 -i ž: ta človek je velika ~, ne glejmo na
 ~i *osebne zamere*, osébnosten -tna -o;
 osébek -bka m *individuum, subjekt*,
 osébkov -a -o: ~a beseda; osébjje -a s:
 ~ poslaníštva, strežno ~; osébrica -e ž;
 osebito -a s *osebno obrazilo pri glagolu*
osebénjek -njka m *gostač, želar*, osebénjkov
 -a -o, osebénjka -e ž = osebénjica -e ž,
 osebénjičin -a -o, osebénjstvo -a s =
 osebénjiščina -e ž, osebénjiški -a -o,
 osebénjiščica -e ž, osebénjkovati -ujem,
 osebénjkovanje -a s
ósec -sca m, nav. mn. ósci -ev *infuzorije*
oséček -čka m *krepelec*, oséčnik -a m
prečni tram v ostrešju
osedláti -ám gl. sedlati, osedlán -a -o
osejájati osejém posejati gl. sejati: ~ njivo
 z ržjo; gl. tudi osevati
osék -čka m 1. *staja, tamar*, 2. *lesen obod*
pri vodnjaku, 3. *jasa, poseka*

oséka -e ž *upad morske vode: plima in ~;*
 gl. tudi osekniti
osékljív -a -o *popadljiv*: ~a kobila, ~
 človek kdor nikogar ne pusti pri mru
osékniti -nem *osušiti se*: po dežju se je
 hitro oseknilo; osékel -kla -o: ~i žganci
suhi; gl. tudi oseka
ósel [-əy] ósla m 1. *zool.*, 2. *zmerljivka*,
 3. ~e kazati komu, oslica -e ž, oslič -íča
 m, oslíček -čka m 1. *majhen osel*, 2. *enako-*
nožec, oslè -éta s = óslec -a [-əc-] m,
 oslič -a m [*riba*], óslov -a -o in -óva -o:
 ~a senca, osliči -a -e: ~i mleko;
 oslóvski -a -o: ~i kašelj, *mat.* ~i most,
 ~a klop; oslovina -e ž [*koža*], oslóvstvo
 -a s, oslarja -e ž, óslast -a -o: ti osel ~!
 oslár -ja m *oslovski hlapec, gonjač*,
 oslárski -a -o
 oselica -e ž *svinjski janež*
Óselica -e ž *kr. i.*: Nova, Stara ~, óseliški
 -a -o, Óseličani -ov m mn.
ósem [ósəm] *glav. štev.*: ob ósmih ob
osmi uri, pol ósmih je, ob četrh na ~,
 prišel je po ósmi (uri), do ósmih je čakal
osem- [osəm-] v sestavi: osemdnéven -vna
 -o, osemdnévnica -e ž; osemkrák -a -o;
 ósemkrat *prisl.*, osemkrátén -tna -o
 in ósemkrátén -tna -o, osemkrátník
 -a m *mat.*; osemléten -tna -o: ~a šola =
 osemlétká -e ž; osemrazréden -dna -o:
 ~a šola; osemúren -rna -o: ~i delavnik
ósemdeset *glav. štev.*, ósemdeseti -a -o *vrst.*
štev., ósemdesetikrat, ósemdesetič *prisl.*;
 osemdesetér -a -o *loč. štev.*, osemdesete-
 réren -rna -o >[osəm-]
osemdeset- v sestavi: ósemdesetkrat *prisl.*,
 ósemdesetkrátén -tna -o; osemdesete-
 léten -tna -o, osemdesetlétnica -e ž
 [oseba, obletnica], osemdesetlétnik -a m
 >[osəm-]
osemenje -a s 1. *bot.*, 2. *vet.*, osemenítí -ím,
 osemeníl -íla -o, osemenítev -tve ž;
 osemenjeváti -újem, osemenjevál -ála -o,
 osemenjevánje -a s, osemenjeválen -lna
 -o [-ln-]: ~a postaja, osemenjeválnica
 -e [-yn-] ž
ósemnajst in osemnájst *glav. štev.*, osem-
 najstér -a -o *loč. štev.*, osemnajstéren
 -rna -o *množ. štev.*; ósemnajsti -a -o in
 osemnájsti -a -o *vrst. štev.*, ósemnajstí-
 krat *prisl.*, ósemnajstíč in osemnájstíč
prisl., ósemnajstkrat in osemnájstkrat,
 osemnajstina -e ž, osemnajstínka -e ž,
 osemnajstíca -e ž >[osəm-]

osemsto *glav. štev.*, osemstôti -a -o *vrst. štev.*, osemstolétnica -e ž >[osam-]
osemtisoči -a -e *in* osemtisoči -a -e *vrst. štev.*
osénčiti -im, osénčen -a -o, osénčenost -i ž;
 osénčati -am, osenčeváti -újem, osenče-
 vál -ála -o, osenčevánje -a s; oséniti -im
 osenčiti, osenitev -tve ž
oséniti -im *do krvi obdrgniti*, osénjen -a -o:
 ~ se preležati se
osépnice -ic ž *mn. med. kože*, osépničen
 -čna -o: ~i izpuščaj, osépničast -a -o
podoben osepnicam: ~ izpuščaj, osépni-
 čav -a -o: ~a oca
osévati -am *nedov.*, osévek -vka *m prazen*
prostor na posejani njivi: nisi dobro
 sejal, vse polno je ~ov; *gl. tudi* osejati
osévati -am *obsevatí*
osigati -am *s sigo prevleči*, osígan -a -o
 °osígarati -am *zavarovati, zagotoviti*
osína -e ž *ostra resa na klasu*, osínje -a s
 [skupno ime], osínat -áta -o: ~ kruh
resast, poln res, osínast -a -o *resast*;
 ~o gledati, osínka -e ž *resasta pšenica,*
resavka, résnica
osina -e ž *dolga os*; *gl. tudi* os
osipati -am *in* -pljem: krompir, zelje ~,
 čebele ~; cvetje, zrnje, drevje se osiplje;
 koža se osiplje *lušči* (po kožni bolezni);
 osp -a *m* = osipa -e ž *izpuščaj*, osipek
 -pka *m* 1. *žitno zrnje, ki se iz klasja*
osiplje, 2. *osipki* -ov *m mn. izpuščaj*;
 osípen -pna -o = osípljiv -a -o *kar se*
rado in lahko osipa: ~ sadež; osípčen
 -čna -o *drobljiv, močnat*: ~ krompir,
 osípka -e ž [vinska trta], osípavati -am,
 osípavanje -a s, osípálen -lna -o [-ln-],
 osípálnik -a [-yn-] *m stroj za osipanje*;
gl. tudi osuti
osír -ja *m gl. osa*
osírati -am: ~ koga *obrekovati, blatiti,*
grđiti, osírati osírnem *gl. srati*: ~ koga
osiromašéti -im *siromašen postati*, osi-
 mašél -éla -o, osiromašélost -i ž; osi-
 mášiti -im, osiromašen -a -o: ~ koga
osirotéti -im, osirotél -éla -o, osirotélost
 -i ž: zgodnja ~
osíšče -a *s gl. os in osa*
osív -a -o *nekoliko siv*: ~i lasje *melirani,*
spremežani, osíviti -im, osívél -éla -o,
 osívélost -i ž; osíviti -im, osívi -ite!
 osívil -fla -o, osívljen -a -o *in* osívljen
 -éna -o
osívnlca -e ž 1. *živinska bolezen*, 2. *detelja*,
 osívničen -čna -o: ~a živina

oskáliti -im se *zadreti si kaj (v roko)*,
 oskálek -lka [-lk-] *m treščica, zaderika,*
drobec, skala
Óskar -ja *m os. i.*, Óskarjev -a -o, óskar
 -ja *m* [nagrada]: jugoslovanski ~, ~ za
 embalažo
oskóbljati -am = oskóbljiti -im: ~ desko,
 kost
oskórjiti -im *s skorjo prevleči*, ~ se *skorjo*
dobiti, oskorjítev -tve ž, oskórjati -am,
 oskórjanje -a s
oskóruš -a *m* [drevo], oskórušnica -e ž
 [sad], oskoruševina -e ž [les]
oskrba -e ž: zdravniška, starostna ~, ~
 ubogih, stanovanje z vso ~o, ~o
 uživati; oskrben -bna -o *kar je v zvezi*
z oskrbo: ~i stroški, ~i dan (v bolniš-
 nici); oskrbėti -im, oskrbél -éla -o,
 oskrbljen -éna -o: ~ otroka z obleko,
 ~ bolnika, ~ si kaj, ~ se za zimo;
 oskrbnik -a *m*: grajski ~, ~ konkurzne
 mase, ~ planinske kočé, oskrbnica -e ž,
 oskrbníški -a -o, oskrbníštvo -a s;
 oskrbnina -e ž *plačilo za oskrbo*; oskrbo-
 váti -újem, oskrbovál -ála -o, oskrbován
 -a -o, oskrbovánje -a s: z živezem ~
 koga, oskrbovávec -vca *m*, oskrbovávka
 -e ž, oskrbováneč -nca *m*, oskrbovánka
 -e ž, oskrboválen -lna -o [-ln-], oskrbo-
 valnina -e [-ln-] ž *oskrbnina*, oskrbova-
 lišče -a s: vojaško ~, oskrboválnica -e
 [-yn-] ž
oskrd -i ž *koničasto kladivo za klepanje*
mlnskih kamnov, oskrdati -am *na grobo*
oklesati, oskrdanec -nca *m na grobo*
oklesan kamen
oskrúniti -im, oskrúnjen -a -o, oskrúnjenje
 -a s, oskrúnjenec -nca *m*, oskrúnjenka
 -e ž, oskrúmba -e ž, oskrúnitev -tve ž,
 oskrúnek -nka *m* 1. *živalsko govno*,
 2. *mazéž*; oskrúnjeváti -újem, oskrúnje-
 vál -ála -o, oskrúnjevánje -a s, oskrúnje-
 vávec -vca *m*, oskrúnjevávka -e ž,
 oskrúnjeválen -lna -o [-ln-], oskrúnjati
 -am, oskrúnjanje -a s
oskúbeti oskúbem, oskúbí -te! oskúbél
 -bla -o: ~ kokoš, ~ koga pri igri;
 oskúbén -a -o: ~a kura
oskúten -tna -o *zoprno*, oskútnost -i ž,
 oskúta -e ž *priskuta*; oskútití -im *zoprno*
napraviti, oskúten -a -o
čala -é *in* -e ž, *rod. mn. oslá brusni kamen,*
 čeln -a -o [-aln-], čelnik -a [-yn-] *m*
posoda za oslo, člast -a -o: ~ kamen,

~a oblika, ôsluca -e ž 1. majhna osla, 2. zlatarska ~
oslabéti -im *slab postati gl.* slabeti, oslabél -éla -o, oslabélot -i ž, oslabévati -am, oslabévanje -a s; oslabíti -im, oslabí -ite! oslabíbil -íla -o, oslabljén -éna -o, oslabljénje -a s; bolezen ga je oslabila, napadi so se oslabili, oslabljénc -nca m, oslabítev -tve ž, oslába -e ž
osladíti -im, osládi -ite! osládíl -íla -o, oslajén -éna -o, oslajénje -a s, osladítev -tve ž, osláda -e ž, oslád -áda m 1. dišava, 2. začimba, 3. rastlina, osládén -dna -o *zoprno sladek*: ~a jed, ~o govorjenje; osladílo -a s, osládíč -a m *bot.*, osládnež -a m, osládnost -i ž; oslájati -am, oslájanje -a s, oslájévati -újem, oslájéval -ála -o, oslájévaje -a s
oslaníniti -im *s slanino naperiti, pretakniti* osléc -éca m *zavih(ek), zaslec (na obleki)*
oslepáríti -im, oslepárjen -a -o, oslepárjenec -nca m
oslepéti -im, oslepél -éla -o, oslepélost -i ž; oslepíti -im, oslepi -ite! osleplí -íla -o, oslepljén -éna -o: ~ koga, oslepljénc -nca m, oslepitev -tve ž; oslepljati -am, oslepljanje -a s
oslész -éza m *bot.*: baržunski, grmičasti ~
oslníni -im, oslníjen -a -o, oslnínek -nka m, oslníjenec -nca m, oslníjenka -e ž
Ôslo Ôsla m [*norv. mesto*], v ~u, ôselski -a -o [-səl-]
osloníti oslónim *in -im opreti*, oslóni -ite! oslóníl -íla -o, oslónjen -a -o, oslonítev -tve ž, oslómba -e ž, oslón -óna m: v ~u tiče pri vozu ročice, oslónec -nca m *opora, oporišče*; oslánjati -am, oslánjanje -a s
osluškováti -újem, osluškovál -ála -o, osluškovánje -a s *med. avskultacija*
Osmán -a m, osmánski -a -o: ~o cesarstvo, osmánstvo -a s
osméliti -im se → *ojunačiti se, drzniti se, upati se ali si*
osmér -a -o *loč. šte.*, osmerák -a m [*jelen*], osmérec -rca m 1. *oktaeder*, 2. *verz*, 3. *čoln*; osmérka -e ž *oktav*: mala ~, osméren -rna -o, osmérnat -a -o
osmero -v *sestavi*: osmerodélen -lna -o [-ln-]; osmerokóten -tna -o, osmerokótnik -a m; osmerokrátén -tna -o; osmerolist -a -o, osmerolisten -tna -o; osmeronóg -óga -o, osmeronóg -a m *zool. [hobotnica]*; osmeroóglélnik -a

[-gəy- | -gəl-] m, osmerooglát -áta -o; osmerostóp -ópa m; osmerostrán -a -o = osmerostráničén -čna -o; osmerozlóžen -žna -o: ~i verzi
osmésíti -im, osmésén -a -o: ~ koga pred kom, osméh -a m *posmeh*
ôsmi -a -o *vrst. šte.*: ob ~i (uri), ôsmič *prisl.*, ôsmikrat *prisl.*; osmica -e ž 1. *številka*, 2. *voz ali oddelek s to številko*, 3. *dela* ~e na ledu, 4. *dovoljenje za točenje vina na kmetih*, osmina -e ž: ~ hlebca, ~ po rajnem očetu, osmínka -e ž, osmínski -a -o: ~i takt; osmínc -nca m *tisk*.
ôsmej -a m *kem. [prvina]*
osmo -v *sestavi*: osmolétnik -a m *kdor je v osmem letniku*; osmošólec -lca [-lc-] m, osmošólka -e [-lk-] ž, osmošólski -a -o [-ls-]; *gl. tudi osem*, osmer
osmodíti -im, osmódi -ite! osmódíl -íla -o, osmojén -éna -o: ~ si prste, slana osmоди cvetje; osmód -óda m, osmóda -e ž: ~ od strele, osmóden -dna -o: ~i kolobar pri strelih od blizu, osmójek -jka m *kar je osmojeno*; osmójati -am, osmójanje -a s
osmolíti -im, osmóli -ite! osmólíl -íla -o, osmoljén -éna -o, osmoljénc -nca m; osmoljeváti -újem, osmoljevál -ála -o, osmoljevánje -a s
osmóza -e ž *nrsł.*, osmózen -zna -o = osmótičen -čna -o
osmráđiti -im *s smradom obdati*, osmráđi -ite! osmráđíl -íla -o, osmrájén -éna -o *in osmráđiti -im s stal. poud.*, osmráđítev -tve ž, osmrájati -am, osmrájanje -a s
osmrkávati -am, osmrkávati -am, osmrkávahje -a s
osmrtén -tna -o: ~o naznanilo, ~e navade, osmrténica -e ž *nekrolog, parte*
osmúkati -am *in -čem*, osmúkan -a -o: ~ veja, lan, listje z veje; osmúkanost -i ž, osmúkávati -am, osmúkávánje -a s, osmúkniti -nem: konja ~, veja ga je osmúknila; osmúk -a m
osnažiti in osnážiti -im *gl. snažiti*, osnážen -a -o, osnáženost -i ž, osnážítev -tve ž; osnážévati -újem, osnážévánje -a s; osnážki -ov m *mn. oedki*
ôsne ôsen [ôsən] ž *mn. [del statev]*
osnóva -e ž 1. *tkavski osnutek*: prejo viti za ~o, 2. *deblo*: soglasniške ~e slov., 3. *podlaga, temelj*: davčna ~, za ~o vzeti kaj za *podlago*, ~e *matema-*

tike; osnóven -vna -o temeljen, glaven, poglavitén: ~a šola, ~a ploskev, ~a barva, ~e pravice, ~a bolezen, ~i računski načini; osnóvnica -e ž geom., osnóvník -a m 1. slov. prva stopnja, 2. oblič; osnovnošólski -a -o [-ls-]: ~a izobrazba

osnováti -újem gl. snovati, osnovál -a -o, osnovánje -a s: prejo ~, podjetje ~ → ustanoviti; osnován -a -o utemeljen: ~a bojazen, osnovánost -i ž utemeljenost, osnovávec -vca m → ustanovnik; osnútek -tka m 1. tkavska zasnova, 2. načrt, osnútkar -ja m tisk.

°osóbít -a -o poseben, °osóbító posebno, zlasti, °osóbje -a s osebej

osój -ója m fiz.

osóje osój ž mn. = osójjina -e ž senčna, severna stran, osójen -jna -o odsojen, osójjnica -e ž bot., osójjnat -a -o; Osóje -ój ž mn., osójski -a -o: Osójsko jezero

osóliti -ím, osóli -íte! osóli -íla -o, osóljen -ěna -o: ~ račun, osóljenec -nca m [pectivo], osóljaj -a m = osólek -lka [-lk-] m ščepec soli, osólka -e [-lk-] ž slana voda, v kateri je bilo namočeno svinjsko meso

osónčítí -ím, osónčje -a s sončni sistem

osoréž prisl. ob tem času: jutri, včeraj, lani ~, drugo leto ~

osóren -rna -o: ~e besede, ~ pogled, osórník -a m, osórnica -e ž, osórnost -i ž

osovrážiti in osovrážiti -ím gl. sovražiti, osovrážen -a -o: ~ se pri kom, osovráženost -i ž, osovráženec -nca m, osovráženka -e ž

Ósp -a m kr. i., v ~u, osápski -a -o

°ospóriti -ím pobiti, izpodbiti, oporeči, °osporávati -am pobijati, nasprotovati, izpodbijati, oporekati

osprédek -dka m fasada, osprédje -a s, osprédnji -a -e

osramótiti -ím, osramóti -íte! osramótil -íla -o, osramočén -ěna -o, osramočénje -a s, osramotítev -tve ž, osramje -a s med., osramén -mna -o: ~e uši

osrčítí -ím, osrčén -a -o, osrčénje -a s, osrčítev -tve ž; osrčeváti -újem, osrčevál -ála -o, osrčevánje -a s, osrčevávec -vca m, osrčevávka -e ž, osrčje -a s med. 1. del prsnega koša, 2. ~ zemlje, osrčén -čna -o, osrčník -a m med. srčna vreča ali mrena

osrčítí -ím, osrčén -a -o, osrčítev -tve ž; osrčeváti -újem, osrčevál -ála -o,

osrčevánje -a s: ~ bližnjega s čim, osrčevávec -vca m, osrčevávka -e ž, osrčeválen -lna -o [-ln-]

osrédek -dka m 1. kar je v sredi, 2. otoček (v reki, v gozdu), 3. srednja brazda, 4. ozare, 5. nezoran pas med njivami, osrédje -a s, osrédnji -a -e centralen: ~i odbor, ~e živčevje, osrednják -a m = osrédkar -ja m [sveder, oblič], osrédití -ím; osréden -a -o: kolo ni dobro ~o centrirano; osrednjezájski -a -o

Osrédek -dka m kr. i., iz ~a, v ~u, osréški -a -o, Osrejáni -ov m mn. ali Osréčani -ov m mn.

osredotóčiti -ím, osredotóčen -a -o: ~ svoje moči na kaj

osrenica -e ž skorjast sneg, osréniti -ím se: osrenilo se je = sneg se je osrenil; osrénjen -a -o: zunaj je malo ~o

osrěžiti -ím se: sneg se je osrěžil

Ossian [ósjan] -a m os. i., Ossianov -a -o: ~e pesmi; ossianski -a -o

óst -í ž: ~ odlomiti, z ~mi ribe loviti, osebna ~, ostén -a -o: ~i kavliji, ósten -tna m palica z železno ostjo za poganjanje, ostina -e ž ost, konica, ostiti -ím nabadati, natikati: ~ ribe, óstnat -a -o konicast, ostničar -ja m [ptica], óstno -a s bodica, želo, trn

ostaréti -ím, ostarél -éla -o, ostarélost -i ž; ostárati -am se, ostáran -a -o

ostáti ostánem, ostáni -íte! ostál -ála -o: doma, v postelji ~, pokrit, zvest ~, dolžan, na dolgu ~, pri starem ~, na laži ~, koliko ti ostane, če vse plačaš; ~ pri kom čez noč, tako sem rekel in pri tem ostanem; ostáli -a -o prid.: ~i kos blaga preostali; pet jih je ostalo, °i so odšli drugi; °v ostalem sicer pa; ostánek -nka m: ~e pobirati, kupovati ~e (krojnega blaga), tukaj mi ni ~a, ima vsega do ~a, ostánček -čka m; ostájati -am in -em: doma, čez noč ~; ostájanje -a s: ima vsega na ~; ostajalíšče -a s; ostálna -e ž → zapuščina, ostalínski -a -o → zapuščinski

°ostáviti -ím zapustiti, ostávka -e ž demisija, odstop: ~o podati odstopiti, odpovedati službo, biti v ~i

osteklenéti -ím, osteklenél -éla -o: oči so mu osteklenele, osteklenélost -i ž, ostekléti -ím, osteklél -éla -o, osteklélost -i ž; ostekleníti -ím glazirati, osteklénil -íla -o; osteklina -e ž glazura.

ostének -nka *m obloga (ladijske) stene, stranska stena*: okenski ~, osténje -a *s*: leseno ~, ~ koša, trebuha, žile
 ostentativen -vna -o *posebno viden, kljubovalen*

osteologija -e *ž nauk o kosteh, ostitis -a m kostno vnetje*

óster -tra -o *in óstra -o in -ó -í -é -á, prim. ostréjši -a -e, prisl. ostró, ostréj(š)e*: ~ nož, ~i kot, ~o podnebje, ~ mraz, veter, sodnik, ~a brada, ~e besede, ~ glas, duh, jezik, nos, pogled, ~a kazen, óstrc -a *m* 1. *bistrc, bister um*, 2. *vet. konec lopatičnega grebena pri govodi*; ostrína -e *ž*: noževa ~, ~ slike *fol.*, ~ vida; ostrica -e *ž* 1. *ostrina*, 2. *zool. riba*, 3. *bot. trava*, ostrôta -e *ž*, ostróst -i *ž ostrina*

Óstija -e *ž pristanišče starega Rima ob izlivu Tibere, óstijski -a -o*

ostrakizem -zma *m ljudska sodba v starih Atenah*

ostráštiti -im, ostráši -íte! ostrášil -íla -o, ostrášen -éna -o *in ostrášiti -im s stal. poud.*: ~ koga, ostrášitev -tve *ž*, ostrásljiv -a -o

ostráca -e *ž* |trava|

ostréšek -ška *m podstrešek, napušč, ostréšje -a s*: razporno ~, ~ na goltnike, na lege, ostréšen -šna -o

ostrgati -am *in -žem*, ostrgan -a -o: ~ koren, ostržek -žka *m, nav. mn. ostržki -ov*; ostrgováti -újem, ostrgovál -ála -o, ostrgoválnik -a [-un-] *m* |priprava|

ostríči -ížem *gl. striči*, ostrížen -a -o: na kratko, na krtačo ~, na pisker = na balin = na golo ~, ostríženec -nca *m*, ostríženka -e *ž*, ostrížek -žka *m*, ostrížine -ín *ž mn. |volna|*

ostriga -e *ž* |morska školjka|, ostrigar -ja *m kdor ostrige nabira ali prodaja*, ostrigarrica -e *ž*, ostrížišče -a *s gojišče ostrig*, ostrížnják -a *m* |posoda|

ostríti -im, óstri -íte! ostríl -a -o, ostrén -éna -o, ostrénje -a *s*, ostrítev -tve *ž*; ostrívec -vca *m* 1. *kdor ostrí, 2. akul*, ostrívka -e *ž*, ostrílo -a *s*, ostrílen -ína -o [-ln-]: ~e priprave

ostríž -a *m* |riba|

ostrméti -im *gl. strmeti*: ~ nad čim, ob čem, ostrmévati -am, ostrmévanje -a *s*

ostrnáca -e *ž*; *gl. tudi ostrv*

ostro- *v sestavi*: ostrokóten -tna -o; ostrolíst -a -o, ostrolístnica -e *ž božje drevce*;

ostronòs -ósa -o; ostroòk -óka -o; ostropázen -zna -o; ostroplúta -e *ž* |riba|; ostrorézen -zna -o; ostroróbát -áta -o = ostroròb -óba -o; ostroròg -óga -o; ostrorélen -lna -o [-ln-]; ostrorélec -lca [-lc-] *m*, ostrorélski -a -o [-ls-]; ostróumen -mna -o, ostróumje -a *s*, ostróumnost -i *ž*; ostróviden -dna -o, ostróvidnost -i *ž*; ostrózòb -óba -o; ~a žival

ostròg -óga *m lit. vojaški tabor*

ostróga -e *ž*: viteške, petelinove ~e, ostrógast -a -o; ostrógonósec -sca *m kdor nosi ostróge*, ostrógar -ja *m kdor dela ostróge*, ostróžen -žna -o: ~i cvet, ostróžnica -e *ž bot.*, ostróžnik -a *m bot.*

ostrógati -am *in -žem*, ostrógan -a -o

ostrótniti -im: violino ~

ostrúpiti -im, ostrúpi -íte! ostrúpil -íla -o, ostrúpljen -éna -o, ostrúpitev -tve *ž*; ostrúpljati -am, ostrúpljanje -a *s*; ostrúpljeváti -újem, ostrúpljevál -ála -o, ostrúpljevanje -a *s*

ostrúžiti -im, ostrúžen -a -o: ~ parket, ostrúžek -žka *m*, ostrúž -i *ž ostružek*, ostrúžina -e *ž*, ostrúžje -a *s*

ostřv -í *ž stog* = ostřva -e *ž* = ostřvnica -e *ž ostrnica*

ostúd -a *m* = ostúda -e *ž*, ostúden -dna -o, ostúdnéž -a *m*, ostúdnica -e *ž*, ostúdnost -i *ž*, ostúdití -im, ostúden -a -o, ostudljív -a -o: ~a žival

ostváriti -im → uresničiti, izpeljati, utelesiti, izpolniti

óstve óstev *ž mn. osti*

osúári -a *m kostnica, osarij*

osúmiti -im, osúmljen -a -o, osúmljenje -a *s*: ~ koga česa, ~ koga, da je kriv, osúmljenec -nca *m*, osúmljenka -e *ž*, osúmitev -tve *ž*, osúmeek -mka *m*, osúmljati -am, osúmljanje -a *s*

osúpniti -nem *nepreh.*, osúpnjenje -a *s*: osupnil je, ko ga je zagledal; osúpel -pla -o *in* osúpnjen -a -o, osúplóst -i *ž in* osúpnjenost -i *ž*; osúpiti -im *preh.*: njegova predrznost me je osúpila; osupljív -a -o = osúpen -pna -o

osušiti -im, osúši -íte! osúšil -íla -o, osušén -éna -o: ~ močvirje, kozarec, osušítev -tve *ž*, osušén -ína -o *nekoliko suh*: ~o vreme, leto, perilo; osúšek -ška *m za kolikor se kaj osuši*; osušnica -e *ž pri strešnem odru nazidna greda*; osušévati -újem, osušévál -ála -o, osušévánje -a *s*:

~ barje, osuševálen -lna -o [-ln-]: ~a dela, ~i jarki
osušiti ospēm in osújem, ospi -íte in osúj -te!
 osúl -a -o, osút -a -o: ~ krompir, koruzo; izpuščaj se osuje *ali* ospe; cvetje, drevje, zrnje se je osulo; osútje -a s; osútek -tka *m kar se osuje; gl. tudi* osipati
osuváti in osúvati osúvam in osújem *gl. suvati*, osuván -a -o: ~ koga
osvájati -am *gl. osvojiti*
osvaljkáti -ám, osvaljkál -ála -o, osvaljkán -a -o, osvaljek -ljka *m svaljek*, osvaljkarica -e *ž bot.*
osvéstíti -im se → *zavedeti se, prebuditi se, zbuditi se iz nezavesti, osvéščenost -i ž* → *prebujenost, prebujenje; osvėščati -am se* → *prebujati se*
 °**osvėta** -e *ž maščevanje*
osvetiti in osvėtiti -im *gl. svetiti*: ~ sobo osvėtje -a *s astr.*
osvėtliti -ím, osvėtli -íte! osvėtlil -íla -o, osvėtljen -ėna -o: ~ oder, fotografsko ploščo, kako vprašanje; osvėtljenost -i *ž*, osvėtlitev -tve *ž*: trenutna ~ *fov.*, osvėtlitven -a -o [-vən-]; osvėtljeváti -újem, osvėtljevál -ála -o, osvėtljevanje -a s, osvėtljáva -e *ž*, osvėtljeválen -lna -o [-ln-]: ~i čas
osvėžiti -im, osvėžen -a -o, osvėženje -a s in osvėžiti -ím, osvėži -íte! osvėžil -íla -o, osvėžen -ėna -o, osvėžitven -tve *ž*, osvėževáti -újem, osvėževál -ála -o, osvėževánje -a s, osvėževálen -lna -o [-ln-]; osvėžilo -a s, osvėžilen -lna -o [-ln-]: ~a pijača
osvinjáti -ám *gl. svinjati*, osvinján -a -o: ~ (si) obleko, ~ se s čim
osvít -a m, osvíttek -tka *m svitanje*
osvoboditi -ím, osvobodí -íte! osvobodil -íla -o, osvobožen -ėna -o: ~ koga suženjstva, iz sužnosti, osvoboženec -nca m, osvoboženka -e *ž*, osvobója -e *ž*, osvobodítev -tve *ž*, osvobodítej -a m, osvobodítejlica -e *ž*, osvobodílen -lna -o [-ln-]: ~o gibanje, osvobodén -dna -o: ~o pismo; osvobojeváti -újem, osvobojevanje -a s = osvobájati -am, osvobájanje -a s
osvojíti -ím, osvóji -íte! osvójił -íla -o, osvójěn -ėna -o, osvójenje -a s: ~ trdnjavo, °~ predlog *sprejeti*, osvójítev -tve *ž*, osvójjív -a -o; osvájati -am, osvájanje -a s, osvájávec -vca m, osváj

javka -e *ž*, osvájávski -a -o, osvájáč -a m, osvájálen -lna -o [-ln-]: ~e vojne, osvájálnost -i [-ln-] *ž*, osvójeváti -újem, osvójevanje -a s, osvójevávec -vca m, osvójeválen -lna -o [-ln-]: ~a vojna
ošábén -bna -o, ošábnost -i *ž*, ošábněž -a m, ošábnica -e *ž*
ošálati -jam in -jem se *obotavljati se*, ošálanje -a s
oščep oščėpa *m kopje*
oščipati -am in -pljem *gl. ščipati*, oščipávati -am, oščipec -pca *m priprava za obiranje jabolk, obirač*
ošėmíti -im, ošėmljen -a -o: ~ koga, ~ se; ošėmáriti -im, ošėmárjen -a -o
ošėbati -am: ~ napake
ošėliti -im, ošėljen -a -o: svinčnik ~, ošėljenost -i *ž*
ošėniti -nem, ošėnjen -a -o: ~ koga s palico, s pogledom, jezno koga ~; ošėnjati -am
ošėkóditi -im, ošėkódba -e *ž*, ošėkódovati -ujem in ošėkódováti -újem *gl. škodovati*, ošėkódovan -a -o in ošėkódován -a -o: ~ koga pri kupčiji, ošėkódovanec -nca m in ošėkódovánec -nca m, ošėkódovanka -e *ž* in ošėkódovánka -e *ž*, ošėkódovávec -vca m; *vendar* ošėkódovati
oškrábati -am in -ljem, oškrában -a -o: ~ kruh
oškrápniti -nem *otrđeti*: zemlja oškrápneta, oškrápel -pla -o *skorjast*: ~a zemlja
oškrfbati -im, oškrfbjen -a -o, oškrfbati -am in -ljem, oškrfban -a -o: ~ kruh
oškrfniti -nem, oškrfnjen -a -o: ~ komu kaj, ~ koga pri plači
oškrópti -im, oškrópi -íte! oškrópil -íla -o, oškrópljen -ėna -o, oškróptev -tve *ž*
oškrťati -am *škrťaje oglodati, opraskati*
ošlatáti in ošlátati -am *otipati gl. šlatati*, ošlát -áta m; ošlátávati -am, ošlátávánje -a s; ošlátáváti -újem, ošlátávál -ála -o, ošlátovánje -a s
ošlják -a m [osar]
ošpėtelj -tlja m in ošpėtelj -tlja *m oplečnik pri narodni noši*
ošpice -ic *ž mn.*, ošpíčen -čna -o: ~i izpuščaj; ošpíčast -a -o: ~ izpuščaj
ošpicam podoben
 *ošpíčiti -im: svinčnik ~
 *ošťarija -e *ž krčma*, *ošťir -ja *m gostilničar, krčmar*, *ošťirka -e *ž*
ošťėti -ėjem, ošťěl -ėla -o, ošťėt -a -o: ~ koga za kaj, zaradi česa; ošťėvati -am, ošťėvanje -a s

oštevilčiti -im [-lč-] *zapisati številke na kaj, numerirati*

ošvigniti -nem: ~ koga s šibo, s pogledom, ošvigati -am

ošvrkati -am: ~ koga, ošvrkniti -nem, ošvrknjen -a -o: ~ koga z bičem, z besedo

otajati -am in -em: ~ se *odnehati, popustiti*, sonce je okna otajalo, počasi se je le otajal *omečil, začel govoriti*, otájek -jka *m odjuga*; *gl. tudi* odtajati

otakniti in **otákniiti** -nem *obtakniti gl. iztakniti*: grah, fižol ~ >[-tak- / -tək-]

otaliti -im, otáli -ite! otáčil -ila -o, otaljén -éna -o, otalítev -tve ž, otalína -e ž *ostanki v talilnicah*

otáva -e ž: ~o kositi, to je bilo ob ~i, otávec -vca *m* = otáv(č)ič -a *m* *potavek, trava tretje košnje, vnuka*, otáven -vna -o: ~a košnja; otávišče -a *s in* otávišče -a *s travnik po košnji otave*, otávnicá -e ž *bot.*, otávnik -a *m avgust*

Otávica *ž mn.*, v ~ah, otáviški -a -o

otéči -em *gl. teči*; otékel otékla -o = *lj.* otečen -éna -o: ~a noga; oteklína -e ž *otok*: ~ raste, se večja, splahne, izgine, oteklínast -a -o *otekel, v oteklinah*, otéklost -i ž; otékati -am, otékanje -a *s*: noge mu otekajo

oteliti -í se: krava se je otelila

otémati -am in -ljem *gl. oteti*

oteménje -a *s anat.*

otemnėti -ím, otemnèl -éla -o, otemnénje -a *s*: zrcalo otemni, je otemnelo; otemnélost -l ž; otemnévati -am, otemnévanje -a *s*; otemniti -ím *temno napraviti gl. temniti*, otémnil in otemnil -a -o, otemnjénje -a *s*, otemnítev -tve ž; otemnjévati -újem, otemnjéval -ála -o, otemnjévánje -a *s* >[-təm-]

oteniti -im *osenčiti*, oténi -lte! oténil -ila -o, oténjati -am *osenčevati*

otép -épa *m*: ~ slame, otépek -pka *m*, *nav. mn. otéпки l. otepeno sadje*, 2. dolgi ~i suknje *škrici*; otepine -ím ž *mn.*

otépati -am in -pljem, otépanje -a *s*: ~ rž, žito, lan, predivo, ~ orehe, ~ sneg *s čevljev*, ~ žganec *hlastno jesti*, ~ z repom, z rokami; ~ se muh ali muham, novega dela se ~, ~ se z ruščino, s slovenščino; otepáč -a *m* = otepálnik -a [-yn-] *m priprava za otepanje snopov*, otepálnica -e [-yn-] ž *prekla za otepanje sadja*; otepávati -am, otepávánje -a *s*

otépsti otépem *gl. tepsti*, otepèn -éna -o: ~ orehe, zrnje iz snopov, ~ koga, ~ se neprijetne naloge, pri hoji po blatu se ~ *obleko si umazati*, otepnicá -e ž *tepežni dan*

otesáti otésém *gl. tesati*, otesán -a -o: ~ les, ~ človeka *olikati*, otesánost -i ž, otések -ska *m odpadek pri tesanju*, otesávati -am, otesávánje -a *s*, otesováti -újem, otesovál -ála -o, otesovánje -a *s*

otésčáti -ám se *otdesčati se, izprazniti se*

otéti otémè *rešiti*, otmi -ite! otél -a -o, otét -a -o: ~ se pogube, iz vode, ~ koga smrti, lakote, iz nevarnosti; otéje -a *s*; otémati -am in -mljem, otémanje -a *s reševanje*

otézati -am se *obotavljati se*

otežíti -ím, otéži -ite! otéžil -ila -o, otežén -éna -o: ~ komu kaj, otežítev -tve ž; otežévati -újem, otežéval -ála -o; otežkóčiti -im → *otežiti*

otiatrínja -e ž *med. nauk o zdravljenju ušesnih bolezní*, otiatríčen -čna -o: ~i oddelek

otič -íča *m obtič*

otinek -nka *m, nav. mn. otínki slabo sadje, ki odpade, preden dozori*

otipáti -am in -pljem: zdravnik otiplje bulo, otipávati -am, otipávánje -a *s*, otíp -a *m*, otípoma *prisl.*, otipljív -a -o, otipljívost -i ž = otípen -pna -o, otípnost -i ž

otírati -am, otíránje -a *s*: solze si ~, otíravec -vca *m*, otírávka -e ž, otíráč -a *m* = otíráča -e ž *brisača*, otíráló -a *s*, otírálnik -a [-yn-] *m priprava za otiranje (v kopaljških)*, otírálnica -e [-yn-] ž |*prostor*|; *gl. tudi* otreti

otísnniti -nem, otísnnjen -a -o: obutev mu je nogo otisnila; otíščáti -ím, otíščán -a -o, otíska -e ž = otísk -a *m* = otíščánc -nca *m žulj od obutve, rana*; *gl. tudi* obtíščáti

otíš -a *m tolmun*

otítis -a *m med. vnetje ušesa*

otka -e ž: ~ pri plugu, ótkati -am

oto- v sestavi: otolít -a *m ušesni kamen*; otologija -e ž *nauk o zdravljenju ušesnih bolezní*, otológ -a *m*, otolóški -a -o; otorinolaringologija -e ž *nauk o ušesu, nosu in grlu in o njih boleznih*, otorinolaringolóški -a -o: ~a klinika, otorinolaringológ -a *m*

Óto in **Óton** -a *m*, Ótonov -a -o

Otóče Otóč ž *mn. kr. i.*, v ~ah, otóški -a -o; *tudi* Otóče Otóč ž *mn.*, otóški -a -o

otódi *prisl. ravnokar*: ~ je bil tukaj, ~ je odšel
 otóhel [-həy] -hla -o *soparen*, otóhlica -e *ž soparica*
 otók otóka *m oteklina*
 ótok otóka *m*: morski, rečni ~, jezikovni, narodnostni, prometni ~; otóček -čka *m* = otódec -čca *m* = otóčič -ča *m*, otočan -ána *m*, otočanka -e *ž*, otočanski -a -o, otóčen -čna -o, otóčeje -a *s*, otóčnat -a -o *z veliko otoki*, otóški -a -o: ~a država
 otólči -em *gl. tolči*, otólčen -a -o, otólkijaj -a *m* >[-toy-]
 otolstéti -im, otólsti -ite! otolstél -éla -o; otolstítí -im, otólsti -ite! otólstil -fla -o, otolščén -éna -o: ~ prašiča >[-us-]
 Otomán -a *m Turek*, otománski -a -o; otomána -e *ž zofa brez naslanjala*
 otopéti -im *top postati*, otopél -éla -o, otopélost -i *ž*; otopítí -im, otópi -ite! otópil -fla -o, otopljen -éna -o: ~ koga ali kaj, otopítev -tve *ž*
 otopítí -im, otópi -ite! otópil -fla -o, otopljen -éna -o: ~ mleko, maslo
 otoplítí -im, otóplil -fla -o, otoplítev -tve *ž*: spomladanska ~
 otór -óra *m*: dno *v* ~e devati, otóriti -im, otórjenje -a *s*, otórnik -a *m* |*orodje*|; *gl. tudi* utor
 otoréj *prisl. osorej*: drugo leto ~, lani ~
 otórej *prisl. zatorej*: naša pšenica ni ~ kakor vaša *tako lepa*, nisem ~ tega *ne zmorem*
 otovorítí -im, otovóri -ite! otovóril -fla -o, otovorjen -éna -o *in* otovóriti -im *s stal. poud.*; otovorítev -tve *ž*, otovorjenost -i *ž in* otovórjenost -i *ž*
 otóžen -žna -o, otóžnost -i *ž*, otóžnica -e *ž pesem žalostinka, elegija, mila pesem*
 otrdétí -im, otrdél -éla -o, otrdéllost -i *ž*, otrdék -dka *m zatrdina*
 ótre óter [-ər] *ž mn. zadnje predivo, tulje, pazderje*
 otrébiti -im otrébiti -im *gl. trediti*, otrébljen -a -o: fižol, grah, solato ~, ~ ribo, kože; otrok se otrébi, krava se je otrébila; otrébek -bka *m, nav. mn. otrébki* 1. *odpadki pri treljenju*, 2. *nezrelo odpadlo sadje*, 3. *govno*, 4. *iztrebine (pri živalih)*; otrébina -e *ž trebež, hosta, iztrebine*; otrébljati -am, otrébljanje -a *s*, otrébljevátí -újem, otrébljevál -ála -o, otrébljevánje -a *s*

otrépati -am *in -pljem nedov.*: ~ perilo, predivo, otrépalnik -a [-yn-] *m stroj za otrepnanje prediva*; otrépati -ám *in -épljem dov. gl. trepati*
 otrésti -em *gl. tresti*, otrésen -a -o: ~ drevo, slamo, pepel *s cigarete*; komaj sem se ga otresel; skrbí, odgovornosti, jarma se ~; otrésati -am, otrésanje -a *s*: moker pes se otresa, jezik ~, otrésine -in *ž mn.* = otréski -ov *m mn. kar se otrese*, otrésen -sna -o: ~ človek *odljuden*, otrésáv -áva -o, otrésávost -i *ž*
 otréti otrém *in* otárem *gl. tretí*, otrtí -a -o: roke, lan ~; *gl. tudi* otrirati
 otrgávati -am *in -žem*: ~ grozdje; otrgávati -am, otrgávanje -a *s*
 otrkávati -am, otrkávanje -a *s*: zid, bolnika ~; otrkniti -nem: ~ pepel *s cigarete*
 otrátní otrfem, otrní -ite! otrnil -fla -o, otrnjen -a -o *in* otrniti -nem *s stal. poud.*: ~ svečo, tresko, ~ koga *s palico*, otrínek -nka *m*, otrínjati -am, otrínjalo -a *s*, otrínjáč -a *m*; *vendar* utrtní
 otróbi -ov *m mn.*: debeli ~i, ~e vezati, otróben -bna -o, otróbast -a -o, otróbnat -a -o, otróbnik -a *m predal za otrobe*, otróbov -a -o, otróbovec -vca *m* = otróbnják -a *m* |*kruh*|
 otrók -óka *m*, pri otróku *in* otróku, *mn.* otróci otrók pri otrócih *z otróki*: imeti *s* kom ~a, pravi ~ je še, čudežen ~, ~ narave, časa, razmer; zakonski, nezakonski ~, ~ iz drugega zakona; otročič -šča *m*, otročiček -čka *m*, otroček -čka *m*, otroče -éta *s*, otročaj -a *m*; otročarija -e *ž*, otročariti -im *po otročje se vesti*, otročarjenje -a *s*; otróčen -čna -o *z otroki oblagodarjen*, otróčnica -e *ž porodnica šest do osem tednov po porodu*, otročnik -a *m otročji človek*, otrokovátí -újem *biti otročnica*; otročji -a -e: ~e besede, ~i nazori, po ~e se vesti, mu gre že na ~e, otróčjost -i *ž*; otróški -a -o: ~a obleka, ~i čevlji, ~a leta, ~i zdravnik, ~a bolezen, ~a ljubezen; otróštvo -a *s*, otróškost -i *ž*; otročád -i *ž*
 otróv -óva *m* → *strup*, otróvnost -i *ž* → *strupenost*, otróvátí -újem → *zastrupiti*
 otrpávati -nem, otrpánjenje -a *s*; otrpél -pla -o = otrpnjen -a -o: od mraza ~e roke, otrplost -i *ž* = otrpnjenost -i *ž*; otrpen -pna -o: ~i krč
 otrpítí -im *odtujiti*
 ótva -e *ž lit. divja rasa*

otvésti otvézem (°otvéziti) navezati, privezati, otvézi -te! otvézel -zla -o, otvézen -a -o: ~ vola, hlod

otvóriti -im *odpreti*: ~ sejo, zborovanje → začeti, ~ razstavo, kredit → *odpreti*, otvorítev -tve *ž odprtje*, otvoritven -a -o [-tvn-]: ~a predstava; otvárajati -am, otváranje -a s

out [áut] angl. prisl. šp. ven, zunaj, outsider [áutsajder] -ja m *obstranec, samohodec, samotnik*

ovácija -e *ž*, nav. mn. ovácije -ij *glasno pozdravljanje, vzklikanje, glasno priznavanje, pritrjevanje*: napraviti, prirediti komu navdušene, dolgotrajne, prisrčne ~e, ~e v gledališču

ováditi -im, ováden -a -o, ovádba -e *ž*, rod. mn. ovádb, ováden -dna -o: ~o pismo, ovaduh -a m, ovaduška -e *ž*, ovaduhinja -e *ž*, ovaduštvo -a s, ovadnina -e *ž* *plačilo za ovadbo*; ovájati -am, ovájanje -a s, ovájavec -vca m, ovájavka -e *ž*, ovájavstvo -a s, ovájavki -a -o

oválen -lna -o [-ln-] *jajčast, obel*: ~o lice, oválnost -i [-ln-] *ž*, ovál [-ál] -a m *ovalna skleda*

ovárij -a m *jajčnik*

ovbé ali óvbe medm.

óvca in óvca -é in -e *ž*, mn. ovcé in óvce in óvce, ovác in óvc: plemenska, vitoroga, metljava ~, pohleven kot ~, hodijo ko ~e se brez reda prerivajo; ovčica -e *ž* = óvčka -e *ž*, ovčice -lc *ž* mn. |oblakil; ovčina -e *ž* |meso, koža, usnje| = ovčevina -e *ž*, ovčetina -e *ž* |mesol; ovčák -a m *jarec*, ovčnják -a m *ovčja staja*, ovčják -a m 1. ovčnjak, 2. pes, óvčjak -a m *ovčje govno*, óvčji -a -e; ovčár -ja m 1. *pastir*, 2. *pes*, ovčarica -e *ž* = ovčarka -e *ž*, ovčarski -a -o: ~i pes, ovčárstvo -a s, ovčáriti -im, ovčárjenje -a s; ovčérja -e *ž* *reja ovac*, ovčja *reja*, ovčérjéc -jca m, ovčérjski -a -o: ~i okoliš; ovčád -i *ž*

ovdóveti -im, ovdóvel -éla -o, ovdóvelost -i *ž*: zgodnja ~

ovédeti ovém *zvedeti kaj*: ~ se česa *zavedeti se*, ovédel -a -o (°ovédla); ovédati -am se: bolnik se že oveda, ovédba -e *ž* = ovédek -dka m

ovekovéčiti -im, ovekovéčen -a -o, ovekovéčenje -a s

óven óvna m 1. *jarec*, 2. *zabijač*, 3. *napadalno orodje*: plemenski ~, ~ vodnik,

hidravlični ~; ovnič -lča m, ovniček -čka m, ovnár -ja m *pastir ovnov*, óvnov -a -o: ~ rog, ~a glava, ovnovina -e *ž* |mesol, óvnovski -a -o, ovnoglávec -vca m *zool.*

ovénčati -am, ovénčan -a -o, ovénčanje -a s: ~ se s slavo

ovéniti ovénem = ovenéti -im *gl. veneti*; ovél -a -o = ovenél -éla -o = ovenjen -a -o, ovélost -i *ž* = ovenélost -i *ž* = ovenjenost -i *ž*

ovériti -im *potrditi, verificirati*; ovérjen -a -o: ~ prepis, overítev -tve *ž*, overóviti -im → *overiti*, overitelj -a m, ovérjati -am, ovérjanje -a s

óves óvsa m: divji, medeni, ozimni ~, óvsek óvska m, óvsén -a -o: ~ kruh, ~i kosmiči, ~e pleve, óvsénast -a -o, óvsének -nka m |jabolkol, óvsenica -e *ž* *ovsena slama*, óvsenják -a m |kruh|, óvsénka -e *ž* |hruška|, óvsénc -nca m *bot.*, óvslika -e *ž* *črni óves*, óvslišče -a s

ovesélti -im *razveseliti*, oveséli -l(e) *ovesétil* -la -o, oveseljén -éna -o; oveseljeváti -újem, oveseljevál -ála -o, oveseljevanje -a s: ~ mater

ovésiti -im, ovésén -a -o: ~ se z vsem *mogočim*

Ovidius -ia m in Ovid(ij) -a m |*rimski pesnik*|, Ovidov -a -o in Ovidijev -a -o, ovid(ov)ski -a -o

ovijati -am *gl. oviti*

ovínek -nka m: ~ napraviti, brez ~ov povedati *naravnost*, po ~ih hoditi, govoriti; ovinkoma *prisl. po ovinkih*; ovínkast -a -o = ovínčen -čna -o: ~a cesta; ovínkati -am in -čem: zajec ovínka; ovínkalica -e *ž* *pot v serpentinah*, v *ključih*; ovínkar -ja m, ovínkarstvo -a s

ovíniti -im, ovínjen -a -o: ~ sod

ovírati -am, ovíranje -a s: ~ koga pri delu, ovíra -e *ž*: prometna, žična ~, ~e delati komu, tek čez ~e; ovíravec -vca m, ovírávka -e *ž*, ovírálen -lna -o [-ln-]; *gl. tudi* ovreti

ovít -ijem *gl. viti*, ovít -a -o: ~ rjuho okoli života, ~ prst s povojem, perilo ~, okoli prsta ga lahko ovije, cesta se ovije okoli hriba; ovítje -a s; ovíték -tka m: pisemski, varovalni ~, mrzel, vroč, gorčični ~; ovijati -am, ovíjal -a -o in -ála -o, ovíjanje -a s in ovíjanje -a s; ovíjáča -e *ž* |ruta|, ovíjáče -áč *ž* mn. *gamaše*, ovíjálen -lna -o [-ln-]: ~i bob,

~o zelenje; ovijavec -vca *m*, ovijávka -e *ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, ovijálo -a *s*, ovijálnik -a [-*un-*] *m*: ~ za perilo
 ovlažiti -im, ovlažen -a -o, ovlaženje -a *s*: naočniki, oči se ovlažijo, ovlažitev -tve *ž*, ovlaževáti -ujem, ovlaževal -ála -o, ovlaževanje -a *s*
 ovoditi -im *prekaditi* (*meso*), ovódi -íte! ovódil -íla -o, ovójen -éna -o in ovójen -a -o: ~ meso
 ovohati -am, ovohávati -am, ovohávanje -a *s*: psi se ovohavajo
 ovój ovója *m*, ovójček -čka *m*, ovójen -jna -o: ~a pola, ~i listi, ovójnica -e *ž*: mišična, očesna, pisemska ~; ovojnína -e *ž* *stroški za ovoj*; ovójka -e *ž* *gamaša*
 ovráten -tna -o: ~a ruta, ovrátnik -a *m*: trd, mehak ~, čipkast, krznen ~, ovrátniček -čka *m*, ovrátnica -e *ž* 1. *kravata*, 2. *bot.*, ovrátničarka -e *ž* *zool.*
 ovréči ovřem *gl.* vřeči, ovřžen -a -o: ~ trditev, dokaz, oporoko, ovřzba -e *ž*, ovrgljiv -a -o
 ovřéti ovřem, ovri -íte! ovří -a -o, ovřít -a -o; *gl. tudi* ovirati
 ovřšen -šna -o *kar je na vrhu*: ~i kot, ~i list, ovřšje -a *s* *sebrni napušč*
 ovrvíti ovrvím, ovřvi -íte! ovřvil -íla -o, ovrvljen -éna -o: ~ ladjo *opraviti jo z vrvjem*
 Oxford [óksford] -a *m* |*mesto v Angliji*l, oxfordski -a -o: ~a izdaja; *gl. tudi* oksford
 ozáček -dka *m*, ozádje -a *s*: očesno ~ *med.*, v ~ stopiti
 Ózalj Ózija *m*, ózeljski -a -o [-*zalj-*]: ~a elektrana
 ozáljati -am, ozáljan -a -o, ozáljanje -a *s*, ozáljšava -e *ž*; ozaljševáti -ujem, ozaljševanje -a *s*, ozaljševávec -vca *m*
 ozáknati -am: ~ robček, gumbnico
 ozára -e *ž*, *nav. mn.* ozáre *vratí na koncu njíve*, ozárice -ic *ž* *mn.*
 ozáriti -im, ozárjen -a -o, ozárjati -am
 ozdrávěti -im, ozdrávi -íte! ozdrável -éla -o: ~ po bolezni, ozdrávečnost -i *ž*, ozdrávítev -tve *ž*; ozdráviti -im, ozdrávi -te! ozdrávil -a -o, ozdrávljen -a -o, ozdrávljenje -a *s*: ~ bolnika, bolezni, bolnika bolezni, ozdrávljenec -nca *m*, ozdrávljenka -e *ž*; ozdrávljiv -a -o, ozdrávljivost -i *ž*; ozdrávljati -am, ozdrávljal -a -o in -ála -o, ozdrávljanje -a *s* in ozdrávljanje -a *s*

ozébsti ozébem: prsti ozebejo; ozébel -bla -o: ~i prsti; ozébenec -nca *m*, ozébenka -e *ž*; ozéblast -i *ž*; ozéba -e *ž*: na trtah se pozna ~, ozébrica -e *ž* = ozéblína -e *ž* = ozébec -bka *m*; ozébnik -a *m alp. kuloar*, *zaledenela sirma gorska grapa*; ozébatí -am, ozébanje -a *s*
 ózek ózka -o in -ó -i -é -á, *prim.* óžji -a -e, *prisl.* óžjje: ~a cesta, ~e hlače, ~o grlo (v produkciji), ~ samoglasnik; ózkost -i *ž* in ózkóst -i *ž*; *gl. tudi* óžiti
 ozeleněti -im, ozeleně -éla -o: drevo je ozelenelo, ozelenelo drevo, ozelenévati -am; ozeleněti -im, ozeleněti -íte! ozeleněl -íla -o, ozelenějen -éna -o: hrast bo spet ozelenil veje
 ozémlje -a *s*, *rod. mn.* ozémelji [-*malj*]: poplavno, mandatno ~, ozémeljski -a -o [-*malj-*]; ozémljiti -im, ozémljí -íte! ozémlijil -íla -o, ozémljen -éna -o: ~ električni aparat, ozémljenost -i *ž*, ozémeljítev -tve *ž*: varovalna ~, ozémlijilo -a *s*: palično, ploščno ~, ozémlijílen -lna -o [-*ln-*]: ~a plošča
 ozíbí -ov *m mn.* *mezina*, *močvirje*, *tresetina*; ozibati in ozibati -am in -ljem *gl.* zibati: drog ~
 ozídje -a *s* *obzidje*, ozíden -dna -o, ozídáti in ozídáti -am *obzidati gl.* zídáti
 ozím -a -o = ozímen -mna -o: ~o sadje, ~i lan, ~a pšenica, ozímec -mca *m*: ječmen, lan ~, ozímek -mka *m* 1. *ozimna rž*, 2. *čas od velike noči do Jurjevega*, 3. *ozímki -ov m mn. nova zima, nazímki*; ozímína -e *ž* *ozimno žito*, ozímíka -e *ž* 1. *pozno zrela hruška, jabolko*, 2. *riba*, ozímíka -e *ž* |*jabolko*l, ozímíka -e *ž* 1. *krava, ki čez zimo ostane jalova*, 2. *kasno zrela hruška*, ozímínica -e *ž* 1. *hruška*, 2. *rastlina*, 3. *zaloga pridelkov za čez zimo*, ozímínik -a *m* |*jabolko*l, ozímíski -a -o, ozímíčica -e *ž* |*jabolko*l, ozímíčína -e *ž* *zimski sadeži*
 ozír -a *m*: ° jemati na kaj *ozirati se na kaj*, *upoštevati kaj*, z ~om na kaj *glede na kaj*, *glede česa*, brez ~a na kaj *ne glede na kaj*; v nekem ~u v *nečem*, *po svoje*, iz zdravstvenih ~ov *razlogov*, *zaradi zdravja*, *zizroma prisl. ali*: danes ~ jutri, predsednik ~ njegov namestnik, knjiga ~ brošura → *ali*, njihova vrednost ~ ne vrednost → *ali*; ozírati -am se, ozíranje -a *s*: ~ se za kom, okoli sebe, po fantih se ~, nazaj se ~, ~ se na koga,

na kaj; ozirálén -lna -o [-ln-]: ~i zaimki, ozirálnost -i [-ln-] ž
Oziris -a m [staroegiptovski bog], Ozirisov -a -o: ~o sodišče
ozko -v sestavi: ozkogláv -áva -o, ozkoglávec -vca m; °ozkogrúden -dna -o ozek, tesnosrčen; ozkokríl [-il] -a -o, ozkokrilec -lca [-lc-] m; ozkolist -a -o; ozkonòs -òsa -o; ozkoplèč -èča -e; ozkoprsen -sna -o; ozkosrčen -čna -o; ozkoškárjavec -vca m [rak]; ozkotíren -rna -o: ~a železnica
ozlovóljiti -im → *vznejevoljiti, v slabo voljo spraviti*
ozmèrjati in *ozmèrjati* gl. *zmerjati, ozmèrjan* -a -o: ~ koga, ozmèrjanec -nca m, ozmèrjanka -e ž
oznáčiti -im *zaznamovati, imenovati, karakterizirati, označen* -a -o, označítev -tve ž, oznáčba -e ž, rod. mn. oznáčb, oznáka -e ž, označeváti -újem, označevál -ála -o, označevánje -a s, označeválen -lna -o [-ln-]: ~e metode
oznamenilo -a s: ~ na sodnem spisu
oznámovati -ujem, oznámovanje -a s in oznamováti -újem, oznamovával -ála -o, oznamovánje -a s: ~ slike
oznaníti in *oznániti* -im *naznaniti, razglasiti* gl. *znaniti, oznánjen* -a -o, oznanjénje -a s, oznanilo -a s, oznanilen -lna -o [-ln-]: ~a knjiga = oznanilnica -e [-yn-] ž; oznánjati -am, oznánjanje -a s, oznanjeváti -újem, oznanjevál -ála -o, oznanjevánje -a s, oznanjevávec -vca m, oznanjevávka -e ž, oznanjeválen -lna -o [-ln-]
oznojiti -im, oznóji -íte! oznójił -fla -o, oznójen -èna -o: ~ konja, ves se je oznójił, oznójičev -tve ž
ozobáti ozóbljem gl. *zobati, zobán* -a -o: kosi grozdje ozobljeje, ozóbec -bka m *ozoban grozd* = ozobína -e ž
ozóbčati -am, ozóbčanje -a s, ozóbec -bca m: ~ na podkvi; ozóbčiti ozóbčim, ozóbčil -fla -o, ozóbčénje -a s: ~ grablje, otrok se ozóbi, ozóbítev -tve ž; ozóbje -a s: matično ~
ozón -a m kem., ozon(iz)írati -am, ozonométer -tra m
ozráče -a s: pogovarjati se v prijateljskem ~u, ozráčen -čna -o
ozréti -em se gl. *zreti*: ~ se na koga, za kom, ~ se po sobi, okoli sebe, ~ se nazaj; gl. *tudi* *ozir*
ozvánjati -am, ozvánjanje -a s: mrlíča ~

ozvézdje -a s, ozvézditi -im se: nebo se je ozvézdilo
ozvóčiti -im, ozvóčen -a -o, ozvóčenje -a s: dvorano ~
óža -e ž = óže -a s vrv, óžár -ja m, óžarica -e ž, óžárstvo -a s
óžága -e ž [peč]: lončarska ~
óžágati -am *tu in tam zažagati*; óžágan -a -o: deska je vsa ~a
óžalostíti -im, óžalostí -íte! óžalostíł -fla -o, óžalostíčen -èna -o: ~ koga s čim, ~ se zaradi česa
óžáríti -im, óžáril -fla -o, óžárjen -èna -o: ~ železo, óžárjenka -e ž [jabolko]; óžárjati -am, óžárjanje -a s; óžárek -rka m *ogorek, iskra*
óžáže -a s *lesena platišča za vpenjanje žage*
Óžbalt -a [-lt-] m os. i., Óžbolt -a [-yt-] m kr. i.
***óžéhtati** -am: ~ perilo, ~ koga
óžéjati -am: pot me je óžejala
óžémček -čka m gl. *ožeti*
óženíti óžénim gl. *ženiti, óženjen* -a -o, óženítev -tve ž, óženjenec -nca m, óženjenost -i ž
óžéti óžém in óžámem, óžmi -íte! óžél -a -o, óžét -a -o: ~ perilo, limono, óžetek -tka m, óžémati -am, óžémanje -a s, óžémáč -a m, óžémálo -a s *priprava za óžémanje, óžémálen* -lna -o [-ln-], óžémálnik -a [-yn-] m *óžémalo, óžémálnica* -e [-yn-] ž *priprava za óžémanje, óžémávec* -vca m, óžémávka -e ž; óžémek -mka m *kar se izžme, óžémček* -čka m *hlebček iz sesirjenega mleka, óžémnica* -e ž *mečkalnica za grozdje*
óžgáti óžgém gl. *žgati, óžgán* -a -o: sonce ga je óžgalo, óžgánost -i ž, óžganína -e ž *opeklina, óžgánek* -nca m *kovaško oglje, óžgánki* -ov m mn. *skorja, ki se pri žgancih prime posode; óžgáti* -am, óžiganje -a s: ~ posodo v lončarski peči, óžíg -a m *palež, smod, smodika* (na drevju, trti); óžígávke -avk ž mn. zool., óžígávkarji -ev m mn. zool.
óžilje -a s žilje
óžírati -am, óžíranje -a s: ~ koga; gl. *tudi* *ožreti*
óžíti -im *ozko delati, krčiti, óženje* -a s, óžitev -tve ž, óžína -e ž: morska, zemeljska, duhovna ~
oživčeváti -ujem *oskrbovati z živci, oživčevál* -ála -o, oživčevánje -a s: organ ~; oživčéti -im

oživěti -ím, oživil -ěla -o, oživělost -i ž; oživiti -ím, oživi -íte! oživil -ila -o, oživljen -ěna -o in oživljen -a -o, oživljenje -a s: nezavestnega ~, družčino, pogovor, barve ~, oživljence -nca m, oživljenka -e ž; oživljiv -a -o, oživitev -tve ž; oživílo -a s; oživljati -am, oživljanje -a s, oživljavec -vca m
oživtovřiti -im → oživiti, uresničiti
ožlahntiti -ím, ožláhnti -íte! ožláhntil -íla -o: ~ kovino
ožlebiti -ím, ožlébil -íla -o in ožlébiti -ím utoriti, na žleb izdolbsti gl. žlebiti, ožlébljen -a -o in ožlebljen -ěna -o
ožměk -ěka m [del stiskalnice], ožmfkati -am: perilo ~; gl. tudi ožeti
ožník -a m smrděca smola: je siten ko ~
ožoltěti -ím žolt, rumen postati, ožoltě -ěla -o; ožoltiti -ím, ožoltěn -ěna -o >[-yt-]

ožřebítí -i se: kobila se je ožrebila
ožřélje -a s 1. kar je ob žrelu, 2. podgrlina pri govedu
ožřéti -ém, ožři -íte! ožřl -a -o, ožřt -a -o, ožřtost -i ž; gl. tudi ožirati
ožuliti ožulim, ožulil -íla -o in ožuliti -ím s stal. poud., ožuljenec -nca m konj, ki ga je sedlo ožulilo, ožuljenost -i ž, ožuljenina -e ž: ~ na nogi, ožúljek -ljka m žulj
ožvěčiti in ožvěčiti -ím gl. žvečiti, ožvěčen -a -o, ožvěček -čka m; ožvekováti -újem, ožvekovál -ála -o, ožvekovánje -a s
ožveplíti -ím, ožvěpli -íte! ožvěplil -íla -o, ožveplěn -ěna -o: sod ~; ožvepláti -ám, (°ožvepljati), ožvepláj -ájte! ožveplál -ála -o, ožveplán -a -o
ožvřígniti -nem: ~ koga z bičem
ožvrkljáti -ám gl. žvrkljati: ~ jajce

P

p [pə / pé] m neskl. in pé péja m: od vélikęga P naprej, z malim pejem
pa [pa / pà] ① vez. a) *vezalni (brez vejice)*: očē ~ mati; jaz ~ ti ~ on; tu ~ tam; ne grem ~ ne grem; ga ni ~ ga ni od nikoder; b) *protivni (z vejico)*: nimam veliko, ~ le dam; vé, ~ noče povedati; mi delamo, ti ~ postopaš; lovili so ga, ujeli ~ ně; danes, ně ~ jutri = danes, ~ ně jutri; prosil sem ga, ~ vem, da zastonj; c) *sklepalni (z vejico)*: vroče je, ~ so se šli kopat; ti več veš, ~ ti povej; ② *prisł.* a) *izraža ugovor*: »Ne znaš.« »Pa znam.« — »Ti si bil.« »Pa nisem bil.« b) *krepi druge veznike in prislove*: to in ~ nič; ena ali ~ dve; ~ vendar ne misliš zares; ~ nikar ne pozabi; ~ le za gotovo pridi; ~ bi le počakal; ~ še to povej; ~ še kako; ne dam, ~ če se vse poděre (*dopustnost*); narědi, ~ naj rečejo, kar hočejo; ~ ne, če je tako; dela, ~ četudi ali čeprav po malo; to ~ tudi rečem, da te ne pogledam več; zdaj ~ le brž; c) *krepi vprašalni zaimek in prislov*: kaj ~ dela? kje ~ je? č) *poudarjeni pa večkrat nakazuje neizraženi povedek iz prejšnjega stavka ali v nepopolnem stavku, zlasti rad v pozitivni obliki proti prejšnji nikalni*: »Nekdo mi nagaja.« »Kdo pa?« —

»Danes ga ne bo.« »Ali pa.« — »Kam pa v takem?« — »Počakal te bom.« »Kje pa?« — »Kajne, da prideš?« »Kje pa!« — »Ta pa ta!«
pa- v sestavi pomeni nekaj nepristnega, navideznega, zakrnelega, ponarejenega, približnega; v učenih besedah ohrani svoj poudarek: pákróg, pákristál, párnoga; vendar páglavec, pánoga
páberek -rka m zanikrn sad, grozd, klas, ki ga pri prvem branju, pobiranju spregledajo: to je sam ~; páberkovati -ujem in páberkováti -újem, páberkúj -te! páberkovál -ála -o, páberkovánje -a s: ~ krompir, ~ po vinogradu, ~ po besednjakih, páberkovávec -vca m, páberkovávka -e ž, páberkovávski -a -o, páberkoválen -lna -o [-ln-]
pacáti -ám, pacáj -ájte! pacál -ála -o, pacánje -a s: ~ po zvezku, oko se paca, pácek -cka m, pacác -a m, pacě -ěta s in m; pácka -e ž: ~ v zvezku, ti si prava ~; packáti -ám, packáj -ájte! packál -ála -o, packánje -a s: ~ po zidovih, packác -a m, packarija -e ž, packón -a m
pacáti -am močiti, namakati, barvati (les), °páca -e ž: les je v ~i v móku, meso je v ~i v kvaši
pacient -ěnta m bolník, paciěntka -e ž, paciěntov -a -o, paciěnt(ov)ski -a -o

pacificirati -am (*po*) *miriti, zadovoljiti*, pacificiranje -a *s*, pacifikacija -e *ž*, pacifikacijski -a -o

Pacifik -a *m* *Tihi ocean*, pacifiški -a -o: ~a plovba, ~i otoki, Pacifiški ocean

pacifizem -zma *m* *miroljubnost, gibanje za mir med narodi*, pacifist -a *m*, pacifističen -čna -o: ~o gibanje

pač [*pač* / *pač*] *prisl.* ① *zatrjuje nasprotno nikalnici*: ne oče, ~ pa mati; ne danes, ~ pa včeraj; nič ne dela, ~ pa já; »Ni zdrav.« — »Pač, zdrav je, le truden.« — »Me nisi vesela, kajne?« — »Pač, pač, saj sem te čakala.« — Vse že spi, pač, tam še nekdo bedí; ② *krepi pritrilnico, nikalnico ali vprašalnico*: ~ réš, ~ nè, kdó ~? kjé ~? kám ~? kdáj ~?

③ *razlaga*: je ~ prijetno, je ~ hudo, je ~ trdo tako delo, je ~ rad šel; kaznovan je bil, je ~ nagajal; je ~ vojska, je ~ križ z njim, ~ ni drugače, ~ ne zna; ④ *poudarja in stopnjuje*: ~ je prijetno, ~ je hudó, ~ je trdo tako delo, ~ je rad šel, ~ je nagajal, tega ~ vedel ni, tega ~ ni vedel

pačiti -im, pači -te! pačil -a -o, pačenje -a *s*: ~ jezik, ~ obraz, to ga pači, ~ si se komu; pačilen -lna -o [*-ln-*], pačivec -vca *m*, pačivka -e *ž*, pačuh -a *m* *znč.*, pačljiv -a -o: ~ otrok

pačuli -ja *m* *bot.*, pačulijev -a -o: ~a kafra **Pád** -a *m* [*lit. reka*], pádski -a -o: Padska nižina

pád páda *m*: prosti ~; pádec -dca *m*: ~ slapa, pri ~u se je poškodoval, skok s ~em, ~ cen, ~ napetosti, reka z velikim ~em *strmcem*; pádav -a -o: ~a bolezen = pádavica -e *ž* *božjast*, pádavičen -čna -o = pádavičast -a -o *božjasten*, pádavec -vca *m* *božjastnik*, pádavka -e *ž* *božjastnica*; padavina -e *ž* *meteor.*, pádalica -e *ž* 1. *loputa*, 2. *past*

***pádar** -ja *m* *mazač*, *pádarica -e *ž* *mazačka*, *pádarski -a -o *mazaški*, *pádarstvo -a *s* *mazaštvo*

pádati -am: slap, dež, toča, sneg, listje pada, cene padajo, glas, temperatura, barometer pada, denar, vrednost pada, pobožje strmo pada, ljudje so padali ko muhe mrli, ° ~ komu v besedo *segati*, ° ~ v oči *bosti*, *biti v oči*; zvezde padajo *se utrinjajo*, če ne boš priden, bo padalo; padajóč -óča -e *prid.*: ~i poudarek *slov.*; pádanje -a *s*: ~ rojstev, ~ vred-

nostnih papirjev; padálo -a *s*, padálec -a [*-lc-*] *s*, padálen -lna -o [*-ln-*], padávec -vca *m*, padávka -e *ž*, padávski -a -o; *gl. tudi* *pastem*

pádišáh -a *m* *sultan*, pádišáhov -a -o

padobrán -ána *m* *padalo*

Pádova -e *ž* [*lit. mesto*], pádovski -a -o: ~a univerza, Pádovánc -nca *m*, Pádováncia -e *ž*, pádovánski -a -o; pádován -a *m* [*platno*]

Pafلاغónija -e *ž* [*antična pokrajina*], pafلاغónski -a -o, Pafلاغónci -ev *m* *mn.*

Paganíni -ja *m* [*violinist*], Paganínijev -a -o **pagát** -a *m* [*karta pri taroku*]: narediti ~a, ujeti ~a; ~ último, *s* ~om je končal; pagátelj -na *m*

página -e *ž* *stran* (*v knjigi*): živa ~ *tisk.*, paginirati -am *zaznamovati strani* (*v knjigi, v rokopisu*), paginiranje -a *s*, paginacija -e *ž*

páglav -a -o, páglavec -vca *m* 1. *otrok*, 2. *zool.*, páglavka -e *ž*, páglavski -a -o, páglavstvo -a *s*, páglavček -čka *m*

pagóda -e *ž* [*budistično svetišče*], pagóden -dna -o: ~a streha

págrózd -grózda *m* 1. *nepravi grozd*, 2. *vrsta cvetov*, págrózden -dna -o, págrózdast -a -o

páhati -am, páhanje -a *s*: ~ prah iz obleke, ~ obleko, páhálo -a *s*, páhálec -a [*-lc-*] *s*, páhalica -e *ž* *pahljača*, páhavka -e *ž* *šal*, *plahta*, páhálnik -a [*-yn-*] *m*: klobučarski ~, páháč -a *m*

pahljáti -ám, pahljáaj -ájtel! pahljál -ála -o, pahljánje -a *s*: ~ si obraz (*s pahljačo*), veter pahlja, pahljaj -áva -o: ~ *vetrc*, pahljávka -e *ž*: faraonove ~e, pahljác -a *m*, pahljáča -e *ž*, pahljácást -a -o: ~e tipalnice, pahljáčniki -ov *m* *mn. zool.* [*hrošči*]

páhnti páhnem, páhnti -lte! páhntil -fla -o, páhntjen -a -o *in* páhntiti -nem *s stal.* *poud.*: ~ koga v vodo, *s prestola*, ~ koga od sebe; páhntjenec -nca *m* *prismojenec*, *tepec*, páhntjenka -e *ž*, páhntjenost -i *ž* *prismojenost*; páh páha *m* *sunek*, *zapah* > [*pah-* / *páh-*]; *gl. tudi* *pehati* **páhovka** -e *ž* *bot.*

Paían -a *m* [*Apolonov priimek*], Paíánov -a -o; paíán -a *m* *zmagoslavna pesem, himna na čast Apolonu*

pajác -a *m* 1. *možic*, 2. *delovna obleka*, *medvedove hlače*, *žaba*, pajáček -a -o, pajácást -a -o, pajáček -cka *m*

pájógoda -e ž bot.

pájčevina -e ž in pajčevina -e ž: ~e ometati, lačen sem, da se mi delajo ~e v želodcu, pájčina -e ž, pájčinat -a -o, pájčevnat -a -o, pájčinst -a -o, pájčevinast -a -o in pajčevinast -a -o: ~a tkanina, pájčeven -vna -o: ~a nitka, pájčevnica -e ž med. [mrena]

pajčolan -a m tančica: nevestin ~, pajčolanški -a -o, pajčolanast -a -o

pajdáš -a m, pajdašica -e ž, pajdášiti -im, pajdášenje -a s: ~ koga s kom, ~ se med seboj, pajdáški -a -o, pajdáštvo -a s, pajdášja -e ž

pájek -jka m: hišni, morski, povodni, šmarni ~, ~i mu predejo po želodcu, pájkov -a -o: ~a mreža, pájčji -a -e, pájkast -a -o, pájček -čka m, pájkec -kca m, pájkovci -ev m mn. zool.

pájesen -éna m bot.

pak prisl. staro za današnji protivni pa: to ~ ti povem

Páka -e ž [reka]: Šmartno ob ~i, páški -a -o: Paška dolina

pakedráti -ám páčiti, pakedráj -ájte! pakedrál -ála -o, pakedránje -a s, pakedráč -a m, pakedrálo -a s znč., pakedráv -áva -o, pakedrávec -vca m >[-kəd-]

pakét -a m zavitek, zavoj, pošiljka, pakéten -tna -o: ~i oddelek na pošti; paketirati -am zavijati, spravljati, zlagati v zavoj, zavitek, škatlo, zabo, paketiranje -a s: ~ obleko, jedila, sadje, cigarete, knjige; pakétič -a m, pakétek -tka m; pakirati -am zavi(ja)ti, polniti, omotavati, pakiranje -a s: ~ žblje, zdravila, cigarete; *pákeljč -a [-kəlj-] m zavojček: ~ tobaka; *pákeljček -čka [-kəlj-] m

pákfón -a m [bakrova zlitina], pákfonški -a -o: ~a ura, pákfonast -a -o iz pakfona: ~e plošče

Pákiſtan -a m [azijska država], pákistanski -a -o, Pákiſtanci -ev m mn.

pákobúl [-úl] -a m vrsta cvetov, nepravi kobul, pákobúlast -a -o, pákobúlen -lna -o [-ln-], pákobúlnica -e [-ln-] ž, pákobúlniški -a -o [-ln-]

pákovina -e ž, pákovinski -a -o

pákrístál [-ál] -a m nepravi kristal, pákrístálen -lna -o [-ln-]

pákróg -a m elipsa, nepravi krog, pákróžen -žna -o eliptičen

pákróglá -e ž elipsasta krogla, pákróglast -a -o: ~a oblika zemlje

pákt -a m pogodba, zveza, dogovor: skleniti ~ s kom; paktirati -am → pogajati se, sklepati zvezo, družiti se, pogoditi se, vezati se, paktánt -a m → pogodbenik, zaveznik

paláča -e ž: steklena ~, doževa ~, paláčen -čna -o: ~o stopnišče, ~a revolucija

paláčinka -e ž [jed]

paládij -a m kem. [element]

paládin -a m palatin

Palamédés -da m mit. [grški junak], Palamédov -a -o

Pálas in Pálada -de ž mit.: ~ Atena [boginja modrosti in umetnosti], Páladin -a -o: ~o svetišče; paládij -a m podoba Palade, obrambna, zavetna podoba, varstvo

palatín [-ál] -a m slov. trdonebnik, palatálen -lna -o [-ln-] trdoneben: ~i izgovor, ~i glas; palatalizirati -am (o) mehčati, palataliziranje -a s slov., palatalizácija -e ž

palatin -a m paladin, dvorjan, volilni knez v srednjem veku, palatinski -a -o: ~i zbor, palatinát -a m, palatinstvo -a s čast volilnega grofa

Palatin -a m [grči v starem delu Rima], palatinski -a -o

pálček -čka [-lč-] m 1. pravlično bitje, 2. ptiček, páčkov -a -o

pálčiti -im [-uč-] pečkati, páčenje -a s
pálec -lca [-uč-] m: ~ na nogi, ~i na kolesu, šest ~ev dolg, pod ~em imeti, težko mu gre izpod ~a, pálčen -čna -o: ~a mera, ~o kolo, pálčnik -a m 1. prstnik za palec, 2. oblič, 3. rogelj pri vilah, 4. med. palčna mišična kepa, 5. rokavica z enim prstom, 6. bot., pálčnica -e ž [kost], pálček -čka m, páčevje -a s palci na (mlinskem) kolesu >[-uč-]

paleo -v sestavi: paleocén -a m geol., paleocénski -a -o; paleografija -e ž nauk o starih pisavah, paleográf -a m, paleografinja -e ž, paleográfški -a -o; paleolitik -a m stara kamena doba, paleolitski -a -o; paleontologija -e ž nauk o okamninah, paleontológ -a m, paleontológški -a -o; paleozoik -a m staro geološko obdobje, paleozóičen -čna -o in paleozójski -a -o; paleozoologija -e ž nauk o praživalstvu, paleozoológ -a m, paleozoolóški -a -o

Palërmo -a m [it. mesto], palërmski -a -o: ~o vino

Palestina -e ž, palestinski -a -o, Palestincev -nca m, Palestínka -e ž
paléstra -e ž 1. šola za rokoborbo pri starih Grkih, 2. telovadnica
Palestrina -a in -e m [skladatelj], Palestrinov -a -o: ~e skladbe; palestrinovski -a -o: ~i slog, način
paléta -e ž slikarska deščica za barve, paléten -tna -o
pálež -a m gl. paliti
páli -ja m sveti staroindijski jezik in zapisi v tem jeziku, pálijski -a -o
paliatív -a m blažilo, paliatívnen -vna -o blažilen
pálica -e ž: popotna, romarska, pastirska, gorska, skakalna, leskova, maršalska ~, suknarske ~e, zlato v ~ah, s ~o jih dobiti, dobil je dvanajst palic, o(b) ~i hoditi, spraviti koga na beraško ~o, rimska ~ [ozvezdje]; páličica -e ž 1. majhna palica, 2. ~ v mrežnici, pálička -e ž, páličast -a -o: ~i fižol, pálič(ev)je -a s, páličnik -a m zool. suhi prot, páličnica -e ž celica v mrežnici
pálij -a m 1. grška in rimska vrhnja halja, 2. del nadškofovega ornata
pálik -a m min.
palikár -ja m vojak grške milice v osvobodilni vojni
palimpsést -a m mlajši zapis nad zbrisanim prvotnim, palimpsésten -tna -o
palindróm -a m beseda, ki se naprej in nazaj enako bere, palindrómski -a -o
palingenéza -e ž biol. biološko ponavljanje, palingenetičen -čna -o
palinodija -e ž poet.
Palinúr -ja m Enejev krmar, Palinúrjev -a -o
palisáda -e ž ohlodje, ograja iz priostrenih kolov, palisáden -dna -o
palisánder -dra m [drevo], palisándrov -a -o: ~ les = palisandrovina -e ž [južno-ameriški les]
palíska -e ž s prahom pomešana moka v mlinu, palískast -a -o
pálist -a m stranski, okrnel list, pálisten -tna -o: ~e oblike
palíti pálim, páli -ite! pálił -fla -o, páljen -a -o, páljenje -a s in páliti -im s stal. poud.: cunje se palijo, sonce pali, ~ svinje, páljenec -nca m paljen ječmen, páljenka -e ž 1. žganje, 2. potica, kruh; pálež -a m 1. ~ na fižolu, na trti, 2. po ~u diši, palívec -vca m, palivo -a s gorivo

pálma -e ž: dateljnova, kokosova, pahljačasta, pritlična ~, ~ zmage, priboriti si ~o zmago, pálmov -a -o: ~e veje, ~o drevo, pálmast -a -o, pálmovec -vca m bot., pálmovje -a s, palmovina -e ž [les], pálmovnik -a m [vrt] >[-lm-]
palpitácija -e ž trepetanje, razbijanje srca, palpitirati -am biti, utripati, tolči, udarjati, palpitiranje -a s: srce, žila močno palpitira >[-lp-]
páluba -e ž in palúba -e ž → krov
palúd -a m 1. naplavina, 2. loček, palúdje -a s in palúdojve -a s naplavina, palúdnica -e ž bot.
pámet -i ž: zdrava ~ tako veleva, na ~ znati, povedati; ima večjo srečo kakor ~; po moji ~i; po ~i živeti, ravnati; počasne, kratke ~i biti; pri hiši ni prave ~i, biti pri pravi ~i; v ~ vzeti omeniti kaj, spomniti na kaj, ob ~ priti; priti k ~i; srečati se, spreiti se, navzkriž priti s ~jo; ~ je boljša ko žamet; pámeten -tna -o: ~ človek, konj, odgovor, ~a knjiga, kakšno ~o uganiti, ziniti, to si mi ~; ~o ravnati, živeti, pámetnost -i ž, pámetnik -a m [človek, zapisna knjiga], pámetnják -a m pámeten človek
pámetiti -im pomniti, spominjati se, pámetenje -a s: odkar svet pameti, pámetovati -ujem, pámetovanje -a s: odkar ljudje pametujejo; °pámtívek -a m: od °~a kar (ljudje) pomnijo
pámetiva -e ž tepežni dan
Pamfilija -e ž [antična pokrajina v Mali Aziji], pamfíliski -a -o [-ls-]
pamflét -a m sramotilen spis, pamfléten -tna -o, pamflétist -a m, pamflétistka -e ž
pámpa -e ž južnoameriška stepa
***pámž** -a m vulg. otrok, *pámžek -žka m, *pámžast -a -o
Pán -a m mit. [bog gozdov, rastlinstva in pastirjev], Pánov -a -o: ~a piščal, pánski -a -o
pan- v sestavi: Panamèrika -e ž vsa Amerika kot celota, panamèriški -a -o: ~o gibanje; panarábski -a -o; Panevrópa -e ž, panevrópski -a -o; pangermánstvo -a s, pangermánski -a -o, pangermán -a m; panislamizem -zma m; pankromátičen -čna -o; panlogizem -zma m fil.; panpsihizem -zma m fil.; panslavizem -zma m, panslavist -a m, panslavističen -čna -o; panslovánski -a -o, panslovánstvo -a s, panslován -a m; panteizem

-zma *m fil.*, panteist -a *m*, panteistka -e
 ž, panteističen -čna -o
Panakeja -ée *ž mit.* poosebitev zdravstva;
 panaceja -e *ž zdravilo za vse bolezni*
Pánama -e *ž [ameriška dežela]*, pánama -e *ž*
 [blago], pánamski -a -o: ~i slamnik,
 ~i škandal, Panamska ožina, Panamski
 prekop, Pánamec -mca *m*, Pánamka -e *ž*
 *pánati -am *zagovoriti, zagovarjati, ureči,*
 uročiti, zarotiti, začarati, ustaviti, ustav-
 ljati, ukrotiti, premagati, dobiti v strah:
 ~ gada, ogenj, bolezen, vodo, točo,
 zver, besnost, zastrupljenje
Pancátántra -e *ž [staroindijska zbirka*
pripovedk]
panδέkte -ékt *ž mn.* zbirka pravnih določb
 iz starih rimskih zakonikov, del rimskega
 prava
pandemija -e *ž epidemija čez cele dežele,*
 pandémíčen -čna -o
Pandóra -e *ž mit.*, Pandórin -a -o: ~a
 pušica
pandúr -ja *m ogrski vojak, slep privrženec,*
 hlapec, pandúrski -a -o suženjski, hlap-
 čevski: ~a duša, ~i značaj
panegirík -a *m* 1. hvalnica, 2. pesnik,
 panegiríčen -čna -o
panél [-él] -a *m* 1. opažna plošča, 2. lesen
 stenski opaž, panélen -lna -o [-ln-]: ~e
 plošče, panelirati -am obložiti s paneli
pánika -e *ž brezglavost, zmešnjava, strah,*
 preplah: ~ prevzame ljudi, páničen -čna
 -o zbežan, brezglav: ~ strah, ~ beg,
 ~a osuplost, pánikar -ja *m* (°paničar)
 kdor dela zmešnjavo, preplah
paníratí -am *povaljati v drobtincah in*
rumenjaku: panirano meso
pánj -a *in -ú m, mn.* pánji -ev, pri pánjih *in*
 panjéh, s pánji *in* panjmí: drevesni,
 čebelni, matični ~, gluh ko ~, les na
 ~u kupiti, tudi star ~ se vname,
 panjác -a *m štor za v peč, glavnja,*
 pánjev -a -o: ~a končnica, panjévsje -a
 s, pánjski -a -o: ~e končnice, panjíc
 -íca *m*, pánjast -a -o
Pankrácij -a *m os. i.*, Pankrácijev -a -o,
 Pankrác -a *m*, Pankráčev -a -o
pánkreas -a *m med.* trebušna slinavka,
 pánkreasov -a -o: ~ sok, pankreatíčen
 -čna -o
pánkrť -a *m* 1. vulg. nezakonski otrok,
 znč. otrok, 2. tisk.
panó -ja *m uokvirjena ploskev na steni,*
 na stropu, uokvirjena slika

pánoga -e *ž veja, stroka, področje:* industrij-
 ska pridobitna ~; pánóga -e *ž navidezna*
noga, okrnela noga, pánožica -e ž
Pánónija -e *ž*, panónski -a -o: ~a država,
 ~i knez, ~e značilnosti, Panonska
 nižina, Panónci -ev *m mn.*
panóptikum -a *m razstavnica voščenih podob*
zgodovinskih znamenitosti
panoráma -e *ž* 1. razgled na vse strani,
 2. gledališče
Pánteon -a *m antično svetišče v Olimpiji in*
v Rimu, pánteon -a *m [svetišče]*
pánter -ja *m zool.*, pánterjev -a -o, pánter-
 rica -e *ž*, pánterski -a -o
pantográf -a *m [risarska priprava]*
pantomíma -e *ž igra z gibi brez besed,*
 pantomímíčen -čna -o, pantomímika -e *ž*
 [nauk]
páobla -e *ž pakrogla, krogli podobno telo,*
 páóbel [-bøj] -bla -o nepravilno obel
páostríca -e *ž bot.*
pápa -e *ž otr. jed,* pápati -am, pápanje -a *s,*
 páp(i)ca -e *ž*, pápcati -am *otr.*
papá -na *m oče,* papánov -a -o
papagáj -a *m papiga,* papagájka -e *ž,*
 papagájev -a -o, papagájček -čka *m,*
 papagájski -a -o, papagájstvo -a *s brez-*
glavo posnemanje
papatáči -ja *m [mušica],* papatáčijski -a -o:
 ~a mrzlíca
papaverín -a *m makovina*
pápež -a *m,* pápežev -a -o: ~a sveča *bot.*,
 pápeški -a -o: bolj ~i ko papež, pá-
 peštvo -a *s,* pápežnik -a *m,* pápežnica
 -e *ž,* pápežinja -e *ž,* pápežica -e *ž bot.*
laška repa, pápežniški -a -o, pápežništvo
 -a *s,* pápežev -vca *m,* pápeževka -e *ž,*
 pápeževski -a -o, papeževáti -újem,
 papežúj -tel papeževal -ála -o, papeže-
 vánje -a *s; gl. tudi* papizem
pápíga -e *ž in* pápíga -e *ž zool.*, papígin
 -a -o *in* pápígin -a -o, papígovka -e *ž*
 [bolezen]
Papín [papén] -a *m [franc. fizik],* Papínov
 -a -o: ~ lonec
papír -ja *m:* bel, gladek, hrapav, klejen,
 svilen, krep ~, karbonski, pergamentni,
 kredni, cigaretni, časopisni, toaletni,
 risemski, risalni, notni ~, lakmusov ~,
 vrednostni ~ji; vreči misli na ~, ~
 pije, ~ je potrpežljiv, potnik je bil brez
 ~jev *listin;* papíren -rna -o: ~a indu-
 strija, papírjast -a -o, papírček -čka *m:*
 cigaretni ~, papírnat -a -o: ~a škátla,

~ jezik; papirnica -e ž [trgovina in tovarna], papirničen -čna -o, papirniški -a -o, papirničar -ja m [delavec], papirničarka -e ž, papirničarski -a -o; papirjevina -e ž in papirjevina -e ž [snov], papírec -rca m risani vzorec za čipke; papirográf -a m [priprava za razmnoževanje]; papirmašé -ja m papirna kaša

pápiros -a m rastlina, ki so iz nje delali papír = papírus -a m, pápirosov -a -o = papírusov -a -o: ~ zvitek, pápirosen -sna -o

papizem -zma m, papist -a m, papistka -e ž, papističen -čna -o, papistovski -a -o

páprika -e ž: huda, sladka, nadevana ~, páprikov -a -o: ~a solata; papricíratí -am, papricíran -a -o, papricíranje -a s: ~ juho, páprikaš -a m [jed]

pár -a m dvojica: lep ~, zakonski, plesni ~, ~ volov, čevljev, rokavic; imeti ~, biti za ~ komu, iti v ~ s kom vštric, ni mu ~a enakega, podobnega; čevlja nista ~, organi na ~e, po ~ih; párček -čka m, páren -rna -o: ta čevlja nista ~a nista par; pároma prisl. v parih: šli so ~; párnopernat -a -o: ~ list bot.

pár nekaj, nekoliko: ~ dni, ~ ur, ~ zrn

pára -e ž: uboga ~ reva, uradniška ~, konjska ~

pára -e ž: vodna, žveplena, nasičena, odvečna ~; z vso ~o delati na vso moč, páren -rna -o: ~i kotel, ~i valjar, ~a žaga, ~a turbina, ~a kopel, párník -a m: potniški, čezoceanski, ribiški ~, ~ na kolesa, na vijak, párníški -a -o: ~o moštvo, parovnják -a m čeber za parjenje

pára -e ž [denarna enota]: pet par, 50 par (°pára), ni prebite ~e vreden

parabélum -a m [samokres]

parábola -e ž 1. mat. krivulja, 2. poet. prilika, prispodoba: govoriti v ~ah, parábolski -a -o [-ls-], parábolen -lna -o [-ln-]: ~a enačba, ~a oblika; parábóličén -čna -o: poet. ~o izražanje, parábólika -e ž

Paracélsus -a in -élsa m [švic. zdravnik in alkimist], Paracélsov -a -o >[-lz-]

paráda -e ž 1. slovesen obhod, postavljanje: vojaška ~, imajo ga samo za ~o, vratar je naredil ~o, 2. presekati nasprotniku ~o, paráden -dna -o: ~a obleka, ~i nastop; paradírati -am nastopati v paradi, ponašati se, paradiranje -a s

paradentóza -e ž med. parodontozá

paradígma -e ž slov. vzorec, zgled; mn. paradigme -gem [-gəm] ali paradígmata -at s; paradígmátičen -čna -o: ~a ponazoritev

paradíž -a m raj, paradížen -žna -o rajski, paradížnik -a m, paradížnikov -a -o: ~a juha, omaka, paradíževka -e ž bot.

paradóks -a m na videz brezglava, nespametna trditev, nepričakovana, osupljiva misel: govori v samih ~ih, paradóksen -sna -o osupljiv, presenetljiv: ~a trditev, paradóksnost -i ž

paráfa -e ž 1. značka za ime, 2. podpis z značko, 3. žig z značko, parafírati -am podpisati z značko, parafíranje -a s: ~ kopijo dopisa

parafázija -e ž govorna motnja

parafín -a m kem. mineralna tolsača, parafínov -a -o: ~o olje, parafínski -a -o: ~a sveča, ~o olje

parafíza -e ž opis, razlaga z drugimi besedami, parafízirati -am opisati, razlagati, parafízíranje -a s, parafírst -a m, parafírstičén -čna -o

paragráf -a m člen, odstavek, oddelek, paragráfár -ja m pikolovec, preveč natančen človek, kdor sodi vse le po predpisih, paragráfarski -a -o

Paragváj -a m [država], paragvájski -a -o, Paragvájci -ev m mn.

paraláksa -e ž fiz., astr., mat., fot., paraláktičen -čna -o

paraléla -e ž vzporednica, primerjava: napraviti ~o s čim vzporediti, primerjati, paralelén -lna -o [-ln-] vzporeden, paralélnost -i [-ln-] ž, paralélika -e [-lk-] ž vzporednica v šoli, vzporedni razred; paralelízirati -am vzporediti, vzporejati, paralelíziranje -a s, paralelízem -zma m vzporedje; paralelográam -a m geom., paralelográmski -a -o, paralelepiped -a m geom., paralelepipedov -a -o

paralípóména -en s mn. dopolnitve, dodatki književnemu delu

paralíza -e ž ohromelost, razkroj: otroška ~, progresivna ~; paralítičen -čna -o: ~ bolnik, paralítik -a m, paralizirati -am (o)hromiti, preprečiti, preprečevati, onemogočiti, onemogočati učinek, paralizíran -a -o, paraliziranje -a s: ~ delo, voljo, podjetnost

paralogija -e ž nesmisel, zmota, paralogizem -zma m napačen in varav sklep, prevara,

paralogističen -čna -o, paralogistika -e ž
dokazovanje z varljivimi sklepi
 paramént -énta m, nav. mn. paraménti -ov
m lig.: cerkveni ~i
 parámeter -tra m mat., min., teh., pará-
 metrski -a -o
 paramítija -e ž poet. |spodbudna pesnitev|,
 paramítičen -čna -o
 paranojca -e ž [duševna bolezen], paranoičen
 -čna -o, paranoík -a m
 parapét -a m ograja: okenski ~, parapéten
 -tna -o: ~i zapah, okvir
 parapsihologija -e ž veda o okultnih pojavih,
 parapsihológ -a m, parapsiholóški -a -o
 parasáng -a m |antična dolžinska mera|
 parasít -a m parazit
 paratáksa -e ž slov. priredje, paratáktičen
 -čna -o prireden
 páratí -am, páranje -a s: ~ obleko, trebuh,
 srce se mi para, parálen -lna -o [-ln-]:
 ~i nožiček = parálo -a s, paráč -a m
 paratífus -a m [tífus], paratífusov -a -o:
 ~i bacil, paratífózen -zna -o: ~i bolnik
 paraván -a m → zaslon
 parazít -a m biol. zajedavec, prisklednik,
 parazitka -e ž, parazitski -a -o zajedavski,
 parazitstvo -a s, parazitáren -rna -o:
 ~a bolezen, parazitizem -zma m;
 parazitologija -e ž nauk o zajedavcih
 parcéla -e ž kos posestva, zemljišča, par-
 célski -a -o [-ls-]: ~i dohodek, parcélen
 -lna -o [-ln-]: ~o gospodarstvo; par-
 celiirati -am (raz)kosati, (raz)drobiti zemljo,
 parceliranje -a s, parcelácija -e ž
 parciálen -lna -o → delen
 párd -a m zool. panter, párdov -a -o,
 párdovina -e ž in pardovína -e ž |kožu-
 hovina|
 pardón -a m → oprostitev, oproščenje, od-
 puščanje, prizanašanje: brez ~a → brez
 usmiljenja, prizanašanja, neusmiljeno;
 pardón medn.: ~ oprostite! ne zame-
 rite! pardonirati -am: ~ koga → komu
 prizanašati, prizanesti, spregled(ov)ati
 *páre pár ž mn. mrtvaški oder: biti, ležati
 na ~ah
 parentéza -e ž vmesni stavek, oklepaj,
 parentétičen -čna -o
 parére -ra m pismeno strokovno mnenje:
 oddati svoj ~
 paréti -ím, parèl -éla -o, parénje -a s: voda
 pari se spreminja v paro; gl. tudi pariti
 paréza -e ž med. delna ohromelost, parétičen
 -čna -o

parfúm -a m vonj, vonjava, dišava, parfúmov
 -a -o: ~ duh, parfúmiski -a -o: ~a
 stekleničica; parfumirati -am (o)dišaviti,
 parfumíran -a -o, parfumíranje -a s,
 parfúmar -ja m dišavar, parfúmarica -e ž,
 parfumerija -e ž
 párija -a in -e m pripadnik zelo nizke kaste
 v Indiji, suženj, brezpraven človek,
 párijevski -a -o
 parirati -am → prestreči, odbiti, odbijati
 Páris -a m |trojanski junak|, Párisov -a -o
 parisilaba -e ž slov. enakozložnica, parisí-
 lábičen -čna -o enakozložen
 paritéta -e ž enakost, enakopravnost,
 paritéten -tna -o: ~a komisija
 páriti -ím, párlenje -a s: ~ se na soncu,
 voda se pari na soncu, perilo parimo
 z vrolo vodo, trava se pari na kupu, sod
 parimo s kropom; párnja -e ž, parílo -a
 s, parilnik -a [-un-] m, parilnica -e
 [-un-] ž |posoda|, párlenik -a m sladek
 kruh iz poparjenega testa, parívo -a s
 |krma|
 páriti -ím družiti v par, posebno pri živalih
 in rastlinah, párlenje -a s in pariti -ím,
 pári -íte! paril -a -o, parjénje -a s,
 parítev -tve ž, parítven -a -o [-tvæn-]
 Pariz -a m, v ~u, paríški -a -o, Parizán
 -ána m, Parizánka -e ž
 parizar -ja m |težak tovorni voz|, parizarski
 -a -o: ~a vprega
 párk -a m 1. obsežen vrtni nasad: tivolski,
 naravni ~, 2. skupina prometnih pri-
 pomočkov: vozni ~, železniški ~; par-
 kírtati -am, parkíranje -a s: šofer, avto
 parkira v stranski ulici, parkíren -rna -o:
 ~i prostor, parkométer -tra m priprava
 za merjenje parkirnega časa
 Párka -e ž mit. |boginja rojstva|, párke
 párk ž mn. rojenice, sojenice
 párkelj -klja m: kam molíši svoje ~e,
 párklevka -e ž, párkeljski -a -o [-kálj-],
 párkelj -a [-kálj-] m: kozji ~i bot.:
 párkeljček -čka [-kálj-] m, párkliar -ja
 m zool., párkliarski -a -o, párkliast -a -o,
 párkliat -áta -o; parkliáti -ám, parkliáj
 -ájt! parkliáj -ála -o, parkliánje -a s
 párkelj -klja in -keljna [-kálj-] m hudič;
 párkelnov -a -o: ~i rogovi, ~a veriga
 parkét -a m iz trdih deščic zložen pod:
 hrastov ~, zna se sukati po ~u ali na
 ~u v gosposki družbi, parkéten -tna -o:
 ~a tla, ~a deščica = parkétnica -e ž,
 parketirati -am polagati parket, zlagati

deščice v pod, parketiranje -a s, parkétar -ja m kdor poklada parket, parkétarstvo -a s [obrnl]

parlament -énta m državni zbor, skupščina: ~ sklicati, razpustiti, saj to je cel ~, parlaménten -tna -o: ~i prostori, ~i stenograf, parlaméntáren -rna -o: ~a večina, seja, vlada, ~e volitve, parlamentarizem -zma m vladanje s parlamentom, parlaméntárec -rca m poslanec, posrednik, parlaméntárka -e ž poslanka, posrednica, parlaméntárski -a -o: ~e ugodnosti, parlaméntirati -am pogajati se, pogovarjati se, parlaméntiranje -a s: ~ med vojno

parlográf -a m [priprava za narekovanje], parlográfski -a -o

Párma -a in -e m [sl. skladatelj], Pármov -a -o: ~e skladbe, pármovski -a -o

Párma -e ž [it. pokrajina], pármski -a -o: ~a kartuzija; parmezán -a m [sir], parmezánski -a -o: ~a izdelava sira

parména -e ž [jabolko]: zlata ~

Parménides -da m [grški filozof], Parménidov -a -o

párna -e ž svislí

Parnás(ós) Parnása m [gora v Grčiji]: iti na ~ posvetiti se pesništvu, parnás -a m: slovenski, mladi ~ pesniki, pesništvo, parnáski -a -o; Parnás -a m [glasilo franc. pesnikov], parnásovci -cev m mn., parnásovski -a -o: ~ova skrb za obliko

Párnés -a m [gorovje v Atiki], párneški -a -o

paro- v sestavi: °parobród -a m parnik; paromér -a m, paromérski -a -o; paroplóven -vna -o, paroplóvba -e ž; parovód -óda m, parovóden -dna -o

paróbek -bka m trš, štor po posekanem drevesu, paróbkov -a -o

parodija -e ž 1. komično-satirično posnemanje pesmi, govora, sloga, 2. prevračanje v smešno; parodirati -am, parodiranje -a s, parodíst -a m, parodístičen -čna -o: ~i poskusi

parodontóza -e ž med., parodontózen -zna -o: ~o obolenje

párog -a m okrnél rog, párožič -a m, párožen -žna -o, párožek -žka m, párožnik -a m [jelen]

párobj -ója m nepraví roj

paroksi-tonon -tona m, mn. paroksitona -ton s slov. na predzadnjem zlogu (z akutom) poudarjene besede, paroksitonéza -e ž slov. poudarjanje na predzadnjem zlogu

paroksi-zem -zma m 1. poostritev v bolezenskem napadu, 2. krči pri hysteriji, 3. ~ v političnem gibanju, paroksi-zmálen -lna -o [-ln-]: ~e značilnosti

paróla -e ž geslo: širiti, pisati, delati ~e, parólen -lna -o [-ln-]: ~i lističi

paronomazija -e ž [retorična figura]

Pársifal [-al] -a m [Wagnerjeva opera; Pársifalov -a -o, pársifals'i -a -o [-ls-]]

párta -e ž 1. sekira, 2. igra: ~o tresti

párte -ja m in neskl. osmrtnica: dati v list ~ za rajno

partenogenéza -e ž razplod z neoplojenimi jajčeci, nespolna oploditev, partenogenétičen -čna -o

Pártenon -a m Atenin tempelj na Akropoli v Atenah, pártenonski -a -o: ~i friz

partér -ja m pritličje (hiše ali gledališča), partérski -a -o, partéren -rna -o: ~i sedeži, ~a telovadba

Párti -ov m mn. [nekdanje ljudstvo južno od Kaspijskega morja], pártovski -a -o

particip -a m deležnik, participiálen -lna -o [-ln-]: ~a zveza; participírati -am biti deležen, udeležiti se, participiranje -a s: ~ pri delitvi dobička, participácija -e ž

pártija -e ž stranka: član komunistične ~e, pártijski -a -o, pártijec -jca m, pártijka -e ž, pártijstvo -a s

partija -e ž 1. enkratna igra: ~ šaha, taroka, 2. oddelek, skupina, družba: s to ~o še ne grem, 3. odlomek, odstavek: lepa ~ v knjigi, v skladbi, 4. zakon: ponuja se ji dobra ~

partíkula -e ž slov. členek, partikuláren -rna -o poseben, posamezen: ~a zgodovina, ~o pravo, ~o prijateljstvo, partikularizem -zma m, partikularist -a m, partikularístka -e ž, partikularístičen -čna -o

partitíven -vna -o delen: ~i genitiv, partitívnost -i ž: ta roditelj izraža ~

partitúra -e ž glas., partitúren -rna -o

partizán -a m: iti v ~e, partizánka -e ž [oseba, čepica, puška], partizánski -a -o, partizánstvo -a s, partizániti -im, partizánščina -e ž

partizána -e ž [sulica]

pártner -ja m udeleženeec, soigravec: ~ v igri, pri nastopu, nima ~ja sebi enakega, pártnerica -e ž, pártnerski -a -o, pártnerstvo -a s

parvení -ja m povzpétnik, parvenijski -a -o, parveníjstvo -a s jara gospoščina

pás -a in -ú m, dv. pása pásov pásoma in pasóva -óv pasóvoma, mn. pasóvi -óv 1. hlačni, trebušni, kilni, plavalni, rešilni ~, nositi ~ *steznik*, zategniti (si) ~ (zaradi lakote), 2. hči je vitka v ~u, obleka je tesna v ~u, okoli ~u objeti, žito do ~u, 3. *cona*: polarni, deževni, sončni ~, 4. Venerin ~ *zool.* | *rebračal*, 5. *izmena*: delajo v treh ~ih; pásen -sna -o: ~a zaponka, pásec -sca m = pášček -čka m; pásast -a -o: ~i izpuščaj = pásovec -vca m, pásavec -vca m *zool.*, pásavka -e ž | *raca* |, pásanec -nca m = pásanček -čka m: čmrli ~; pásá -e ž: ~e na ženskem krilu, papirnata, pločevinska ~, pasica -e ž: mavčna ~, volnena ~ nad srajco; pasilnik -a [-un-] m: ~ pri sedlu; pásati pášem, pásanje -a s: ~ zid z zelenimi progami, dekle se páše z modrim svilenim pasom

pasánt -a m *pešec*, *mimoidóci*; gl. tudi pasirati

pásar -ja m | *obrtnik* |, pásarski -a -o, pásarstvo -a s

pasát -a m | *tropski veter* |, pasáten -tna -o: ~i veter

°pásati pášem *pristajati*, *podati se*, *prilegati se*, *soditi kam*, *spadati*

pasáža -e ž 1. *prehod*, 2. *odlomek v knjigi*, v *skladbi*: najlepša ~, pasažir -ja m → *potnik*, pasažirka -e ž → *potnica*, pasažirski -a -o → *potniški*

Pascal [paskál] -a m | *franc. mislec* |, Pascalov -a -o, pascalski -a -o [-ls-]

pásesek [-sasək] -skà m | *seseč* |

Pasífaa -fae ž *gr. mít. Minotourova mati*, Pasífain -a -o

pasijón -a m *ltg. Kristusovo trpljenje*, pasijónski -a -o: ~e igre, pasijónka -e ž *bot. trpljenka*

pasírati -am 1. *iti mimo*, *skozi*, *čez*; 2. *pretlačiti*, *pretisniti skozi (mrežo, cunjo)*

pásiv -a m *slov. trpni način*, *trpnik*, pásviven -vna -o *trpen*, *mrtev*, *nepodjeten*, *nedelaven*: ~i glagoli, ~ ud društva, ~a volilna pravica, ~a rezistenca, pasíven -vna -o: ~a bilanca, ~i kraji, ~o podjetje *deficitno*, pásvivnost -i ž in pasívnost -i ž, pasíva -iv s *mn. trg. obveze*, *dolgovi*, *zguba*, pasivizácija -e ž

pasjána -e ž | *igra na karte* |: ~o igrati, ~o polagati

pasjegláv -áva -o, pasjeglávec -vca m, pasjeglávka -e ž, pasjeglávski -a -o

pásji -a -e: ~a koliba, ~i dnevi *najhujša vročina*, ~i človek *hudoben*, ~e vreme *slabo*, ~e življenje *slabo*, ~a duša *hlapčevsko vdana*, ~a dlaka! ~a vera! ~a vijolica *bot.*, ~a trava, ~i jezik *bot.*, ~e grozdje; po ~e me zebe, po ~e živi, po ~e me je ozmerjal; pásjak -a m 1. *bot.*, 2. *zob*, 3. *iztrebki*, 4. *koliba* = pásjica -e ž

paskvíl [-íl] -a m | *sramotilen spis* |, paskvílen -lna -o [-ln-], paskvílant -a m *pisec paskvila*

páslika -e ž

pásma -e ž, *rod. mn. pásem [-səm]*: konjska ~, pásemski -a -o [-səm-]

Pásseau -a m | *mesto* |, pásseauški -a -o

pást -í ž: mišja, ptičja, volčja ~, ~ za dihurje, za kune, ~ komu nastaviti, ujeti koga v ~, iti komu v ~, sprožiti ~

pásta -e ž *leščilo*, *čistilo*, *maža*: zobna ~, ~ za parket; pastózen -zna -o: *med.* ~ obraz *testen*, ~e barve, ~ glas, ton

pastél [-él] -a m *suha barva*, *barvna kreda*, *podoba z barvnimi kredami*, pastélen -lna -o [-ln-]: ~e barve

pastéta -e ž (°pasteta): jetrna ~, pasja ~, pastéten -tna -o: ~a škatla, pastétar -ja m | *izdelovavec*, *prodajavec* |

Pasteur [pastér] -ja m | *franc. kemik* |, Pasteurjev -a -o: ~ zavod; pasterizirati -am, pasteriziran -a -o, pasteriziranje -a s: ~ mleko, pasterizácija -e ž

pásti pádem, pádi -te! pádel -dla -o in pál pála -o: ~ v vodo, na tla, vznak; pádel je, kakor je dolg in širok; jabolko ne pade daleč od drevesa; mušica pade v oko; dijak, vlada, minister pade; vojak pade v boju; mraz, vročina, barometer pade; cena, vrednost, tečaj pade; papirji padejo; zastor, kocka pade; senca je padla nanj; ~ komu v roke, °~ komu v besedo *seči*, *vskočiti*; zmeraj na noge ~ *znajti se*; to mi še v glavo ne pade *mi še na misel ne pride*; v hišo ~ *nepričakovano priti*; ni na glavo pádel *ni neumen*; fant ni na zóbe pádel *je odrezav*; načrt pade v vódo; v mojih očeh je zelo pádel; praznik pade na sredo *je, pride na sredo*; zviška, z neba ~; °odločitev pade *odloči se*; °predlog je pádel *predloženo je bilo*; °očitek pade *je izrečen*, °hiša pade na sina *pr(e)ide*, hišo *dobi sin*; ~ na kolena *poklekniti*; ~ komu k nogam

vreči se pred koga; sum je padel nanj osumljen je bil; ° ~ iz vloge spozabiti se, zaiti, zmotiti se, pogrešiti; ° v hrbet ~ od zadaj, zahrbtno napasti; ° v nezavest omedletti; ° v nemiost, zameru zameriti se, priti v zameru pri kom; ° ~ komu okoli vratu vreči se, objeti koga; ° ~ komu v breme priti komu na skrb, na glavo; ° v oči ~ pozornost zbuditi; ~ po kom napasti koga, vreči se na koga; pádel -dla -o prid.: ~a dekleta, ~i papirji, v vojni ~i

pásti pásem, pási -te! pasôc -a -e, pásel -sla -o: ~ živino, oči, radovednost, lenobo; živina se pase bolezen se pase po meni, megle se pasejo po dolini; zijala ~ na čem; ~ z želodom, z repo, s koruzo krmiti; ~ koga z obljubami, z lepimi besedami; pasôc -ôca -e prid.: ~a se živina

pastila -e ž zdravilska kroglica, tableta

pastinák -a m = pastináka -e ž bot.

pastir -ja m: kravji, svinjski ~, dušni ~ duhovnik, kačji ~ zool., pastirjev -a -o, pastirec -rca m, pastirček -čka m, pastirica -e ž: kačja ~ zool., pastirčin -a -o, pastirski -a -o: ~a igra, ~i narodi, ~o pismo, pastirstvo -a s: dušno ~, pastirčica -e ž |ptič| = pastirčica -e ž; pastirováti -újem, pastirovál -ála -o, pastirovanje -a s

pastor -ja m |protestantovski duhovnik|, pástorjski -a -o, pástorstvo -a s

pastorále -la m lit. škofova palica, pastorála -e ž 1. glas pastirska pesem, 2. pastoralka, pastorálen -lna -o [-ln-]: ~a pozcija, igra, ~a teologija, pastorálka -e [-lk-] ž teol. nauk o dušnem pastirstvu

pástorek -rka m, pástorka -e ž

pástôžec -žca m in pástôžec -žca m nepravilen tožec

pastúh -a m star. žrebec

pásus -a m odstavek v knjigi, del skladbe: najlepši ~ v povesti, težak ~

páša -a in -e m |turški častni naslov|, pásev -a -o, pašalúk -a m, pašalúški -a -o; paševáti -újem, pašúj -te! paševál -ála -o, paševanje -a s

páša -e ž: skupna, strniščna. čebelja ~, dušna ~, ~ za oči, gnati na ~o; pášen -šna -o: ~a pravica; pašnina -e ž |plačilo|, pašnik -a m: občinski, čredinski, planinski ~ pašniški -a -o, pašnja -e ž, pašništvo -a s nauk o pašnikih

páščipávcí -cev m mn. zool.

***pašét** -a m |zločljiv meter|

pášten -tna m 1. ograjen kos zemlje, zasajen s trto, 2. obdelana terasa v bregu, v vinogradu, paštnáti -ám, paštnáj -ájte! paštnál -ála -o rigolati, prekopavati zemljo v vinogradu, na vrtu, lopatiti, paštnánje -a s

pát -a m: ~ pri šahu

patarén -a m |pripadnik verske ločine|, patarénski -a -o

patéma -e ž lit. |pozlačen krožnik|

patént -énta m 1. registrirana pravica: to je njegov ~, ~ priglasiti, 2. razglas: cesarski ~, paténten -tna -o: ~i urad, ~o pravo, patentirati -am, patentiran -a -o, patentiranje -a s: ~ izum, patentnopráven -vna -o

páter -tra m oče, naslov redovnega duhovnika: ~ Stanislav Škrabec, pátrov -a -o, pátrski -a -o

paternóster -tra m |dvigalo|

***paternóster** -tra m rožni venec, molek

pátina -e ž: kovinska ~, dati jeziku starinsko ~o, pátinást -a -o, patinírati -am, patiniran -a -o, patiniranje -a s

Pátmos -a m |eden Sporadov|, pátmoški -a -o: ~a klima

patogén -a -o bolezen povzročujoč: ~e bakterije, patogénost -i ž, patogénéza -e ž nastanek bolezni

pátoka -e ž zadnje, slabo vino, žganje, pivo

patologija -e ž, patológ -a m, patológinja -e ž, patolóški -a -o: ~i tip, ~o vedenje, ~e posebnosti

pátos -a m znos, vznesenost, slovesnost = patétičnost -i ž: ~ v pisanju, patétičen -čna -o zanosen, vznesen, slovesen: ~ nastop, ~a igra, patétik -a m kdor ljubi patos

patriárh -a m očak, poglavar (vzhodne) cerkve, patriarhija -e ž, patriarhijski -a -o, patriarhát -a m: oglejski ~, patriarški -a -o, patriarhálen -lna -o [-ln-] starosveten: ~e razmere domače, stare, ~a vaška skupnost, patriarhálnost -i [-ln-] ž

patrica -e ž tisk., den. dedec

patricij -a m plemenitaš (posebno starorimski), veljaven meščan, patricijka -e ž, patricijski -a -o: ~a hiša

patrimónij -a m očetna dediščina, patri-moniálen -lna -o [-ln-] deden: ~o pravo

patriót -a m rodoljub, domoljub: lokalni ~, patriótká -e ž, patriotizem -zma m,

patriótičen -čna -o = patriótski -a -o
domoljuben, rodoljuben

patriótika -e ž *nauk o cerkvenih očetih, patriótičen -čna -o, patrologija -e ž, patrólog -a m, patrolóski -a -o*

Pátroklos -kla m *[homerski junak]*, Pátroklov -a -o: ~a oprava, ~o prijateljstvo z Ahilom

patróna -e ž *patrulja, patrónen -lna -o [-ln-]: ~i čoln, patrolíratí -am, patrolíranje -a s*

patrón -a m *zavetnik: cerkveni ~, ti si mi čuden ~, službo oddaja ~, patrónov -a -o, patróna -e ž zavetnica, patrónin -a -o, patrónski -a -o zavetniški, patrónát -a m zavetništvo, pokroviteljstvo, patrónátski -a -o: ~e pravice, dolžnosti, patrónánca -e ž, patrónánčen -čna -o, patrónáča -e ž socialno zdravstveno skrbstvo, patrónážen -žna -o: ~a sestra*

patróna -e ž 1. *naboj: ~ za puško, za samokres, dinamita ~, 2. vzorec, kalup, oblika: poslikati stene s ~o*

patronímik -a m, mn. *patronímika -ik s ime, narejeno po očetovem imenu, patronímíčen -čna -o*

patrulja -e ž *obhodna straža, obhodnica, patrúljen -ljna -o, patrúljirati -am, patrúljíranje -a s*

Páulus -la m *rim. os. i., Páulov -a -o*

Pavánias -ia in -ie m in *Pavzánija -a in -e m [spartanski kralj], Pavzánijev -a -o*

páv -a m: ošaben kakor ~, ~ vozi kočijo, šopiri, nosi se kakor ~, pávov -a -o: ~o perje, pávji -a -e: ~i rep, pávast -a -o, pávček -čka m = pavič -iča m, pávinja -e ž = pávovka -e ž = pavica -e ž *[samica]*

Pável [-al] -vla m *os. i., Pávlov -a -o: na ~o, o ~em; Pávle -ta m, Pávletov -a -o; Pávleček -čka m, Pávlečkov -a -o [-vəl-]; Pávla -e ž os. i., Pávlica -e ž, Pávlin -a -o; Pavlína -e ž, Pavlínin -a -o; pavlínski -a -o: ~a pisma, ~i red, pavlínec -nca m [član reda]*

pávėnec -nca m *bot.*

pavíján -a m *zool. [opica]*

paviljón -a m: *Jakopičev, umetniški, vele-sejemski ~, paviljónski -a -o: ~i sistem zidanja, paviljónček -čka m*

pávka -e ž *glas., nav. mn. pávke pávk: tolči na ~e, pavkíst -a m*

pavlíha -a in -e m *norčav, smešen človek, tepček = pavlíha -a in -e m; pavlíhov -a -o = pavlíhov -a -o, pavlíhast -a -o,*

pavlíhovstvo -a s; Pavlíha -a in -e m [list], Pavlíhov -a -o

pavílnček -čka m *[metulj]: dnevni, nočni ~*

pávola -e ž: *strelna ~, pávolen -lna -o [-ln-] = pávolnat -a -o [-ln-]: ~o blago, pávolast -a -o, pávolica -e ž prejica, pávolnik -a [-ln-] m bot.*

pavperizácija -e ž *množično siromašenje, gospodarsko propadanje, pavperizírati -am osiromašiti, pavperízem -zma m splošno ubožstvo, splošna revščina*

pávfta -e ž *stranska vrsta, pávften -tna -o: ~e značilnosti*

pavšál [-ál] -a m *povprečnina, počezek, povpreček, odmerek, pavšálen -lna -o [-ln-] povprečen: ~a sodba, pavšálirati -am odmeriti povpreček, pavšáliran -a -o, pavšálíranje -a s: ~ poštnino, plačevanje, pavšálist -a m [plačnik]*

pávza -e ž *odmor, premolk, oddih: ~ v šoli, v glasbi, pri delu, pávzen -zna -o: ~o znamenje, pavzírati -am odnehati, prenehati, počíti, počakati, počívati, pavzíránje -a s*

pazdér -ja m *lesnati deli (lanenih) stebel, ki se pri trenju luščijo od vlaken, pazdérnat -a -o: ~o predivo, pazdérje -a s; tudi pezdír*

pázduha -e ž: *pod ~o peljati, izpod ~e jemati izmišljati si, improvizirati, pod ~o ga boli len je; pázdušen -šna -o: ~a bezgavka*

páziti pázim, pázi -íte! *pazéč -a -e, pázil -sla -o in páziti -im s stal. poud.: ~ na otroke, na živino; ~ otroke varovati; ~ se česa ali pred čim; mejači so pazili Krpana; páznja -e ž: posvetiti ~o čemu*

paziti na kaj, pazljív -a -o: ~ učenec, pazljívnost -i ž, pázen -zna -o, páznost -i ž, páznik -a m: jetniški, rudniški ~, páznica -e ž, pázníški -a -o; paznoúh -a -o, paznoúhec -hca m zajec

páz -a m: *dvorni ~, pážev -a -o: ~o vedenje, páže -ta m, páževski -a -o: ~e dolžnosti*

páz páža m *lesen oboj, pážen -žna -o: ~e deske, pážiti -im, pážen -a -o, páženje -a s: ~ stene z lesom, páznica -e ž [deska], páznik -a m [žebelj]*

pázelj -žlja m = *páznoht -a m parkelj, krepelj*

Péca -e ž *[gora]: priti izpod ~e, s ~e*

pécelj -clja m: *listni, češnjev, grozdni ~, peclját -áta -q: ~o sadje, pécljast -a -o,*

pecljāti -ám, pecljāj -ájtel pecljal -ála -o, pecljánje -a s: ~ grozd, ~ jagode
 pecivo -a s: čajno ~, pečilen -lna -o [-ln-]:
 ~i prasek

péč -i ž, na péči: lončena, plinska, električna ~, sobna, kmečka, krušna, sušilna, talilna, žgalna ~, zakuriti ~, v ~i; sedeti za ~jo, tema kakor v ~i, vroča ko ~, ~ podpirati; ~ se je podrla žena je rodila; péčca -e ž in pečica -e ž = péčka -e ž; péčen -čna -o: ~a vratca, ~o omelo, pečnica -e ž 1. krušna peč, 2. kahlica, pečnják -a m [pečica], pečnik -a m zapeček; pečár -ja m [obrtnik], pečarica -e ž, pečárski -a -o: ~a obrt, delavnica, pečárstvo -a s

péč -i ž skala, pečina, nav. mn. peči -i skalovje: Mirna, Gadova, Šavna ~, Pasje ~i

Péč -i ž [mesto], péški -a -o: ~i patriarh
 péča -e ž [žensko pokrivalo], péčen -čna -o:
 ~i voz

pečát -a m: poštni, uradni ~, salomonov ~ bot., ~ pritisniti, pod ~ dejati, pečáten -tna -o: ~i vosek, prstan, pečátnik -a m: kovinski ~, pečátnica -e ž, pečátiti -im, pečátenje -a s, pečátar -ja m izdelovavec pečatov, pečátlo -a s štampljka, pečátnina -e ž [plačilo], pečátnikar -ja m

pečáti -ám se ukvarjati se, pečáj -ájte se!
 pečál -ála -o, pečánje -a s: ~ se s čim,
 ~ se s kom

pečévje -a s, pečéven -vna -o skalnat, pečévnost -i ž, pečévnat -a -o: ~ svet, pečevník -a m = pečinar -ja m, pečina -e ž, pečínast -a -o

pečí péčem, péci -íte! namen. péč, pekóč -a -e, pékel pékla -o: kruh, kavo, meso, ribo ~; sonce, kopriava, žganje peče; sramota, rana peče; vest ga peče, oči me pečejo; na soncu se ~; zna več ko hruške ~; pekóč -óča -e prid.: ~ občutek, očitek, ~a bolečina; pekočina -e ž; pečen -čena -o: ~a piška, na novo ~, fant je kuhan -o: ~ pri sosedovih; pečenje -a s [delo in izdelek], pečénka -e ž: telečja, pljučna ~, pečénica -e ž [klobasa in goba], pečenkar -ja m lovec, ki lovi samo zaradi mesa; pečenják -a m [jed], pečenina -e ž pečenje, pecivo, pečena jed

pečica -e ž 1. tolsta guba trebušnice, 2. ~ za koline, péčičen -čna -o: ~a žila
 pečina -e ž gl. pečevje

pečká -é in -è ž, mn. pečké pečká in peček [pàčk] in pečkák in pečk [pàčk]: bučna, jabolčna ~; ima denarja ko pečká; pečkát -áta -o: ~o sadje, pečkóvnát -áta -o, pečkóvec -vca m samoraslo drevo > [pàč-]

pečkátí -ám leno delati, drezati, palčiti, pečkáj -ájte! pečkál -ála -o, pečkánje -a s: češnje ~ jemati iz njih pečke, pečkálo -a s počasné > [pàč-]

pečník -a m: alpski ~ bot.

péd -i ž: velika, mala ~, meri pet ~i, brani vsako ~ zemlje, niti za ~ se ne umaknem, pédenj -dnja m in pedánj -a m in pedénj -dnja m: ~ dolg, visok; ~ človek ~ človeka m; pednjáti -ám s pedjo meriti, pednjáj -ájte! pednjál -ála -o, pednjánje -a s: gosnica, pednja

pedagógika -e ž vzgojeslovje, pedagóg -a m vzgojitelj, vzgojeslovec, pedagóginja -e ž, pedagóški -a -o vzgojiteljski, vzgójen, pedagógij -a m vzgojeslovni zavod, učiteljska šola

pedál [-ál] -a m nogalnik: ~ pri kolesu, ~ pri orglah, ~ pri klavirju, pedálen -lna -o [-ln-]

pedánt -a m pikolovec, pedántka -e ž, pedántski -a -o, pedántstvo -a s, pedantízem -zma m, pedanterija -e ž pikolovstvo, malenkostna natančnost

pedél [-él] -a m [vseučiliški služabnik], pedélski -a -o [-ls-]: ~e dolžnosti

pederastija -e ž med., pederást -a m med., pederástičen -čna -o: ~i nagon

pediáter -tra m zdravnik za otroke, pediátriinja -e ž, pediátriija -e ž otroško zdravstvo, pediátričen -čna -o: ~i oddelek

pedíc -a m zool. [gosenica]

pedikíra -e ž nega nog, pedikíratí -am, pedikíranje -a s, pedikèr -ja m kdor se ukvarja s pedikíro

pedologíja -e ž ped. nauk o otroku, pedológ -a m, pedológinja -e ž, pedolóški -a -o

pedologíja -e ž agr. nauk o tleh, pedológ -a m, pedológinja -e ž, pedolóški -a -o

pedométer -tra m priprava za merjenje korakov

péga -e ž: slepa, rumena, mrtvaška ~, sončna ~, ~ na obrazu, ~ na luni, pégec -ga m pegast človek, pégica -e ž, pégast -a -o = pégav -a -o: ~ obraz, ~i tifus = pégavec -vca m, pégavček -čka m zool. [metulj], pégavka -e ž, pégavost -i ž; pégavica -e ž med.,

pegavičen čna -o, pegavičnik -a m
|bolnik|, pegátka -e ž [kokoš]
Pégam -a m: ~ in Lambergar; pégam -a m
zool. |ptič|
pegamoid -a m |umetno usnje|, pegamoiden
-dna -o: ~e platnice
Pégasos -asa m in Pégaz -a m mit. krilati
konj, simbol pesništva: vpregati ~a v
galejo; pégaz -a m: zajahati ~a Pég-
gazov -a -o
pegmatit -a m min.
péhar -árja m: ~ orehov, péhárjev -a -o,
péhárček -čka m, péhárec -rca m,
péhárnica -e ž |prt|
péháriti -im varati, goljufati, slepariti,
péhárjenje -a s
péháti -ám, péháj -ájte! péhál -ála -o,
péhánje -a s: ~ koga stran, ~ se za
službo, ~ se v gneči, ~ koga iz hiše,
peha me zbada, peha se mi (iz želodca),
péhálnik -a [-um-] m >[páh-]; gl. tudi
pahnti
péhati -am, péhaj -tel péhál -a -o, péhanje
-a s: konja je pehal, da je bil ves penast;
celo uro se je pehal s težkim bremenom;
~ se za vsakdanji kruh
péhá -e ž |del vojaštva|, péhóten -tna -o:
~i polk
péhá -e ž znč. nerodna, debela ženska,
péhán -ána m znč. umazan dedec
péhtra -e ž mit.: ~ baba, péhtrin -a -o
péhtran -a m bot. |začimba|, péhtranov -a
-o: ~i štruklji, ~a potica
Peisístratos -ta m |tiran v Atenah|, Peisístra-
tov -a -o; tudi Pizistrat
pejorativ -vna -o slov. slabšalen: ~a
pripona, beseda
pejsaž -a m → pokrajina, slika pokrajine,
pejsažist -a m → (slikar) krajinar
pék -a m, pékóvka -e ž, pékov -a -o: ~
koš, pékovski -a -o: ~i kruh, ~a obrt.
péka -e ž: kruh po ~i, mati imajo
veliko ~o, kruh stare ~e, ~ kruha
kar ga gre enkrat v peč, pekarija -e ž
1. obrt, 2. pekarna, pekárstvo -a s,
pekárna -e ž: parna ~, pekáč -a m:
električni ~, pekáča -e ž |posoda|
pekél [pakəu] -klá m: to je pravi ~,
grom in ~, peklén -a -o: ~e muke.
~o olje hudičevó, peklénski -a -o: ~a
zvist, ~o trpljenje, sovraštvo; peklénc
-nca m = peklénsček -ščka m, peklén-
ščica -e ž hudičevka; peklíti -im mučiti,
pokoríti koga, skrbí povzročati komu,

pekli -ltel peklil -a -o, pekljenje -a s,
peklívec -vca m >[pák-]
pekétáti -ám in -éčem, pekétáj -ájte in
pekóti -tel peketál -ála -o, pekétanje -a s,
pekét -éta m pekétanje: ~ konjskih
kopit, konjski ~
Péking -a m |mesto na Kitajskem|, pékinski
-a -o: ~i psiček
peklina -e ž min.
pekočina -e ž žar
Pékre Péker ž mn. kr. i., na ~ah, pékrčan
-a m vino s Peker, pékrski -a -o, Pékrčani
-ov m mn.
pektorálen -lna -o [-ln-] med. prsen
pekuniáren -rna -o denaren, gmoten: ~e
zadeve
Pelágij -a m os. i., Pelágijev -a -o: ~a
zmota, ~ nauk; pelagijánc -nca m
pripadnik Pelagijevega nauka, pelagiján-
ski -a -o, pelagijánstvo -a s, pelagianizem
-zma m
pélagra -e ž med. |bolezni|
pelargónija -e ž gorečka, gorečnica, pelar-
gónijev -a -o: ~ cvet, pelargónijin -a -o
Peláagi -ov m mn. in Peláagijci -cev m mn.
grški praprebivavci, peláagijski -a -o
pelerína -e ž |plašč|: ogrniti ~o, zaviti v
~o, ~ s kapuco
Péleus -ea m in Pélej -a m Ahilov oče, Péle-
jev -a -o, Pelid(es) -da m Ahilovo ime
pelina -e ž rdeča lisa (posebno na telesu),
pelihast -a -o
pelikán -a m zool. |ptič|, pelikánov -a -o:
~ kljun
pélin pelína m: divjji, judovski ~, snubec
dobi ~ je zavrnen, ~a dati komu,
pelínov -a -o: ~a voda = pelínovka -e ž
= pelínovica -e ž = pelínovina -e ž;
pelínovec -vca m = pelínkovec -vca m
|žganje|, pelínček -čka m bot., pelínka
-e ž bot.; pelíniti -im greniti, pelínjenje
-a s: ~ pijačo, vodo
pelískati -am s plosko roko udarjati,
klofúfati, pelískanje -a s: ~ koga, dež
pelíska, pelískast -a -o = pelískav -a -o:
~o vreme deževno, pelís(k)nití -nem
peljati péljem in -ám, pélji -ltel! péljál
peljála -o: ~ otroka na sprehod, ~ se
z železnico, ~ se s sosedom, kam pelje
ta pot drži, kam to pelje vodi. gre;
peljeta se za podpazduho; po strmini
se kar pelješ; ta pot pelje do sreče,
v revščino, k bogastvu; to ne pelje
nikamor; peljáj -a m: en ~ sena

péled *pelóda m bot. cvetni prah, pelódov*
-a -o, *pelóden -dna -o, pelódek -dka m*
Pelópida(s) -da in -e *m [tebanski vojsko-*
vodja], Pelópidojv -a o
Peloponéz -a *m [grški polotok], peloponéški*
-a -o: ~a vojna
Pélops -a *m mit., Péloposov -a -o*
Péltón -a *m, Péltónov -a -o: ~a turbina =*
péltónka -e ž >[-lt-]
pémikan -a *m [posušeno meso]*
Pén -a *m PEN: člani ~a, Pénov -a -o,*
pénovci -ev m mn.; pénklub -a m,
pénklubski -a -o, pénklubovec -vca m
péna -e *ž: milna, prazna, morska, zlata ~,*
~o posneti, ~e tiščati peniti se od jeze,
od božjasti, pénašt -a -o, pénav -a -o,
pénavka -e ž = pénjenica -e ž [žlica],
pénovka -e ž 1. žlica, 2. pipa iz morske
pene; péntiti -im, penéč -a -e, péni -te!
pénil -a -o, pénnen -a -o, pénnenje -a s:
valovi se penijo; vodo, mleko ~, od
jeze se ~, pijača se lepo peni; penéč -čča
-e prid.: ~e se vino = penina -e ž,
pénica -e ž: zlata ~ (za zlatenje)
penále -ála *m kazen, globa: streljati ~ šp.,*
penálen -lna -o [-ln-]
penát -a *m, mn. penáti -ov strim. hišna*
zavetniška božanstva
pendánt [pandán | pendánt] -a *m nasprotek,*
dopolnilo, enačica
péndrek -a *m (policijska) gumjevka,*
bikovka, žilavka
Penélopa -e *ž Odisejeva žena, Penélopin*
-a -o: ~a zvestoba
penetrácija -e *ž prenikanje, prežemanje, pro-*
diranje, penetracijski -a -o: ~e metode,
lastnosti, penetrirati -am prežeti, pre-
pojiti, predreti, penetriran -a -o, pen-
etránten -tna -o: ~ duh oster, prediren
pénezi *pénez(ov) m mn. star. denar*
péni -ja m [angleški drobiž]
pénica -e *ž [ptica]: vrtna, siva ~, péničji*
-a -e: ~e vrste
penicilín -a *m med. [zdravilo], penicilinski*
-a -o: ~o mazilo, zdravljenje
pénis -a *m med.*
pénja -e *ž *klamfa, skoba = penjáča -e ž*
penjáča -e ž = penjúlja -e ž posnemavka
za pene
pénklub -a *m gl. Pen*
Pensilvánija -e *ž [država v ZDA], pensil-*
vánski -a -o >[-lv-]
pentaéder -dra *m geom., min., pentaédriški*
-a -o

pentagón -a *m peterokotnik, pentagonálen*
-lna -o [-ln-] peterokoten; Péntagon -a m
sedež ameriškega vojaškega poveljstva,
pentagónski -a -o
pentagrám -a *m peterokraka zvezda (nari-*
sana v eni potezi), móra, pentagrámski
-a -o: ~o znamenje
pentakórd -a *m glas.*
pentámeter -tra *m poet. daktilski peterec,*
pentámetrski -a -o
pentanól [-ól] -a *m amilni alkohol*
pentatévh -a *m petero Mojzesovih knjig,*
pentatévov -a -o
péntatlon -a in *péntatla m šp. peterboj,*
péntatlonski -a -o
pentemimeréza -e *ž poet. cezura za peto*
polstopico, za tretjim poudarkom v heksa-
metru
Pentesiléia -e *ž [amazonka kraljica],*
Pentesiléiin -a -o
péntlja -e *ž: s ~o zavezati, ~o narediti,*
vsa je v ~ah, péntljica -e ž, péntljast
-a -o, péntljáti -ám, péntljáj -ájte!
péntljáj -ála -o, péntljánje -a s: že spet
nekaj péntlja snuje, naklepa
pentóda -e *ž teh.*
penúša -e *ž bot.: travniška ~, penúšnik*
-a *m bot.*
pénzija -e *ž pokoj, pokojnina: iti v ~o,*
dobivati ~o, živeti z majhno ~o ali
ob majhni ~i, penzljski -a -o pokojninski,
penzionist -a m upokojenec, penzionistka
-e ž, penzionistovski -a -o, penzionirati
-am upokojiti, penzioniran -a -o, penzio-
niranje -a s, penzioniranec -nca m,
penzioniranka -e ž
penzión -a *m gostišče (hrana in stanovanje):*
imeti ~, biti na ~u, penziónski -a -o
gostiščén: ~a hrana, penzionár -ja m
[gost], penzionárka -e ž, penzionárski
-a -o, penzionát -a m vzgojni zavod,
penzionátski -a -o, penzionátka -e ž
gojenka
penzúm -a *m naloga, odmerjeno delo, delež:*
odbrenkati svoj ~
Pépe Pépeta m, Pépetov -a -o; Pépček -čka
m, Pépčkov -a -o, Pépče -ta m, Pépčetov
-a -o; pépe -ta m tepec, pépček -čka m
tepček: za ~a imeti koga, pépče -ta m
pepél [-éy] -a *m: lesni, premogov ~,*
s ~om prati; potresti se s ~om; iti
v prah in ~, pepélen -lna -o [-yn-]: ~a
jama, pepélnat -a -o [-yn-]: pred pečjo
je vse ~o, blago ~e barve, pepélast -a

-o: ~e barve, pepélnik -a [-yn-] m, pepélnica -e [-yn-] ž posoda za pepel, pepelúha -e ž rjuha za pepel pri parnji; pepélje -a s: ~ na pogorišču, pepelíšče -a s kjer se hrani pepel; Pepéлка -e [-lk-] ž os. i. v pravljicah, Pepélčica -e [-lč-] ž pepelár -ja m prodajavec pepela za lug, pepelárica -e ž, pepelárček -čka m, pepelárski -a -o, pepelárstvo -a s, pepeláriti -im, pepelárjenje -a s
 pepeléti -lm spremenjati se v pepel, dajati veliko pepela, pepéli -ite! pepelél -éla -o, pepelénje -a s: ta drva močno, hitro pepele; pepelíti -lm, pepéli -ite! pepelíl -a -o, pepeljén -éna -o, pepeljénje -a s: ogenj pepeli človekovo delo, pepelítev -tve ž, pepelívec -vca m, pepelívski -a -o, pepelílen -lna -o [-ln-]: ~i dan
 pepelíka -e ž |lugasta sol| = pepelík -a m *potašelj, pepelíkov -a -o
 pepelínica -e [-yn-] ž začetek posta, pepelínčen -čna -o [-ln-]: ~a sreda
 pepelíška -e ž bot.
 pepíta neskl.: ~ vzorec, blago, pepítast -a -o: ~o blago
 péplos -a m |strg. obleka|
 pepúln -a m ferment. zelodnega soka
 peráča -e ž loparček, s katerim tolčejo perice po mokrem perilu, trepalnik
 pérce -a s gl. pero
 percípírati -am zaznavati, dojemati, percípiranje -a s, percépcija -e ž zaznava, dojemanje, perceptívten -vna -o dojeten, dojemljiv, perceptívnost -i ž dojetnost, dojemljivost
 Perdíkas -ka in -ke m |kralj Makedonije|, Perdíkov -a -o
 peréti -lm gnúti, trohneti, goreti, peréč -a -e, perél -éla -o, perénje -a s; peréč -éča -e prid.: ~e vprašanje nujno, ~a zadeva nujna, perelna -e ž trhlenina, pérnat -a -o trhlen: ~a drva; peréčec -čca m = peréčnik -a m peréči ogenj pri ljudeh, živalih in drevju; gl. tudi pir
 perétnik -a m |lokast sveder|
 perfékt -a m slov. pretekli čas, perfékten -tna -o: ~a kuharica → popolna, ~o znati jezik → popolnoma, perféktíven -vna -o slov. dovršen: ~i glagoli, perféktívnost -i ž slov. dovršnost; perféktuírati -am → izvršiti; izpopolniti, izpopolnjevati
 perfíden -dna -o → izdajavski, nezvest, verolomen, perfídnost -i ž → izdajavstvo,

nezvestoba, varljivost, varanje, verolomnost, perfídenž -a m → izdajavec, verolomnež, zahrbtnjež, zvičajnež
 perforírati -am predreti, prebosti, naluknjati, perforácija -e ž predrtje: ~ slepiča; perforíran -a -o prebodén, prejedén, prétrgan, predrt, perforátor -ja m |luknjač|, perforírka -e ž tisk., perforírno -rna -o: ~a črta, ~i stroj
 pergament -énta m na papir strojena koža, stara listina; pergamentén -tna -o: ~i papir, pergamentírati -am dati papirju, blagu poseben sij; pergamold -a m
 Pérghamos -ma m 1. grad v Troji, 2. prestolnica pergamske države, pérghamski -a -o, pergaménski -a -o: ~a država
 pérghola -e ž arh.
 perhoreoscírati -am s studom odklanjati, zavračati, perhoreoscíranje -a s
 perica -e ž gl. perilo
 Períčník -a m |slap|
 periferíja -e ž obod, rob, okolica: na ~i mesta na robu, periféren -rna -o obóden, obroben, obkrajén: ~a lega, ~i živčni sistem, periférnost -i ž obodnost, obrbnost
 perifráza -e ž opis, perifrástičén -čna -o opisovalen, opisén: ~o izražanje, perifrázirati -am opisovati, opisati, perifráziran -a -o, perifráziranje -a s
 perigéj -a m astr. prizemelje, perigéjski -a -o prizemeljski
 perigón -a m bot. cvetni obod, perigónski -a -o: ~e oblike
 perihélij -a m astr. prisonče, perihélijski -a -o prisončen
 perikárdij -a m osrčnik, perikardítis -a m med. vnetje osrčnika
 Péríkles -kla m |grški državnik|, Péríklav -a -o: ~a doba, péríklavski -a -o in períkléjski -a -o
 períkopa -e ž: nedeljska ~
 perilo -a s: platneno, posteljno, volneno ~, belo, mesečno ~ med., srajca je v ~u, sušiti, likati ~, menjati ~; prati umazano ~ pred ljudmi nečedne zadeve; perílen -lna -o [-ln-]: ~a deska, ~i kamen, perílce -a [-lc-] s, perica -e ž, períčin -a -o, perílík -a [-yn-] m: lesen, kamnit ~, peráča -e ž, períšče -a s, períšnica -e ž = períllica -e [-yn-] ž pralnica, perílina deska
 perímeter -tra m geom., periméter -tra m fiz.

perína -e ž, perínje -a s ogorki, odpadki kuriva (premoga, drv)

perína -e ž = perínka -e ž veha, velik list zelja, pese, repe, perínje -a s

perióda -e ž 1. doba, zgodovinsko obdobje, 2. mat. interval, 3. slov. véliki stavek, 4. med. čišča, perióden -dna -o: ~o število, periódičen -čna -o kar se redno ponavlja, občasen: ~i tisk časopisi = periódika -ik s mn., periódičnost -i ž povračanje, ponavljanje; periodizirati -am deliti na dobe, obdobja, periodiziranje -a s, periodizácija -e ž

perióhe perióh ž mn. star. (šolski) letopisi

perióiki -ov m mn. okoliški naseljenci v Sparti

perióst -a m med. pokostnica, periostálen -lna -o [-ln-]: ~i refleksi, periostítis -a m med. vnetje pokostnice

peripatétik -a m filozof Aristotelove šole, peripatétičen -čna -o, peripatétika -e ž

peripetija -e ž preobrat: ~ v drami, v življenju; ta dogodek pomeni njegovo ~o odločilen preobrat

periskóp -a m |optična priprava|, periskóp-ski -a -o

perispómenon -ena m grška beseda, naglašena s cirkumfleksom na zadnjem zlogu

peristáltika -e ž med. valovito gibanje želodca in črevesja, peristáltičen -čna -o: ~e motnje >[-lt-]

peristíl [-il] -a m stebrišče, peristílen -lna -o [-ln-]: ~i stebri

perišče -a s gl. grgišče in perilo

períti -im, pérjenje -a s: grablje, kolo ~, ptiči se perijo

peritonítis -a m med. vnetje potrebušnice

perjánica -e ž, perjánik -a m 1. kdor nosi perjanico, 2. klobuk s perjanico, perjánica -ar -ja m zool. |mahovnjak|, perjánka -e ž badminton

pérje -a s: repno ~, v ~ iti, ~ na drevju listje, ptič s pisanim ~em, perjád -i ž |ptiči|, pérjast -a -o, pérjiče -a s

pérjenica -e ž |vada za riboj|

perkál [-ál] -a m |bombažasta tkanina|, perkálast -a -o: ~a srajca, perkálin -a m: ~ za vezavo knjig

perkusija -e ž 1. pretres, sunek, 2. med. pretrkavanje, perkutirati -am pretrkavati (bolnika pri preiskavi), perkusíjski -a -o: ~a metoda

péril -a m tisk. |prav drobne tiskarske érke|

périla -e ž bot.: dišeča, hribska ~, pérlica -e ž bot.

°périla -e ž biser

périlon -a m |sintetično tekstilno blago|, périlonski -a -o: ~e nogavice

perlustrírati -am pregledati, preiskati, perlustrácija -e ž preiskava, perlustracijski -a -o: ~i rezultati

pérm -a m geol. zgornja plast paleozoika, pérmski -a -o: ~a formácija, permo-karbón -a m geol.

permanénten -tna -o trajen, stalen: ~a vstopnica, služba v bolnišnici, permanénca -e ž trajnost, stalnost: biti v ~i v trajni pripravljenosti, zmeraj pripravljen, permanénčen -čna -o

permutírati -am zamenjavati, zamenjati, permutácija -e ž mat., permutacijski -a -o: ~e možnosti

Pernambúko -a m |mesto v Braziliji|, pernambúko -a m |brazilski les|

perniciózen -zna -o med. poguben: ~a anemija

peró pérésa s: figovo ~, nojevo, kurje, gosje ~, risalno, črtalno, nalivno ~, ~ za klobukom, sukati ~, to je izpod ~esa znanega pisatelja, ~ v uri, krmilno ~, odbojno, zaporno ~; pérésen -sna -o: ~a teža šp., ~o lahek lahek kakor pero, pérésnik -a m 1. pisalo, 2. hum. pisar, pérésnica -e ž škatala, pušica, pérésast -a -o, pérésce -a s = pérce -a s, pérésar -ja m znč. pisun; pérnat -a -o, pérnica -e ž |odejal|, pérničen -čna -o

pero -v sestavi: perogríz -a m znč.; peroprásk -áska m; perorézec -zca m; perorisba -e ž

peroksid -a m kem.

perón -a m: ~ na postaji, perónski -a -o: ~i listek

peronóspora -e ž |trtna bolezen|, peronósporen -rna -o

perorácija -e ž sklep govora, peroracijski -a -o: ~a formula

Peróvo -ega s, na ~em, peróvski -a -o, Perovljáni -ov m mn.

perpétuum móbile m neskl.: noč in dan se ni ganil od svojega ~ ~

perpléksen -sna -o ~o zmeden, zbezan, osupel, perpléksnost -i ž ~o zmedenost, zbezanost, osuplost

Perséfonta -e ž mit., Perséfontin -a -o

persekúcija -e ž ~o zasledovanje, preganjanje

Persépolis -ole *ž* prestolnica stare Perzije, persépolški -a -o [-ls-]
Pérseus -sea *m gr. mit. Perzej*
perúfíháza -e *ž smešnje, sramotilni spis, govor, persifilirati -am smešiti, v smešno, sramotilno prevračati kako delo, persifliranje -a s*
personálen -lna -o [-ln-]: ~a unija, ~i referent = personálec -lca [-lc-] *m*, personálka -e [-lk-] *ž*, personál [-ál] -a *m* → osebje, personálie -ij *ž mn. osebni podatki*
personifikácija -e *ž poosebitev, poosebjanje, personificirati -am poosebiti, pooseblyati, personificiranje -a s, personifikacijski -a -o poosebitven*
perspektíva -e *ž 1. geom.: ptičja ~, iz ptičje ~e, 2. pogled v globino, v prihodnost: prihodnost brez ~e brez upanja, pričakovanja, obetov, perspektíven -vna -o: ~i načrt dolgoročni, perspektívičen -čna -o*
perturbácija -e *ž zmeda, zmešnjava, vznemirjanje, prevrat, motnja, nered*
Perú -ja *m [država]*, perújski -a -o: ~i balzam, peruánski -a -o, Peruánc -nca *m*, Peruánka -e *ž*
perúnika -e *ž bot.: vodna, nemška ~, perúnikin -a -o: ~ cvet, list*
perúšati -am se (*po vodi*) čofotati, perúšanje -a *s*: kokoši se perúšajo se kopljejo v pesku
perúšje -a *s veliki listi zelja, pese, perinje, perúška -e ž pero, list, perúša -e ž bot.*
perút -i *ž 1. perutnica, 2. del ključa, svedra: pristríči komu ~i, perúten -tna -o: ~a peresa, perútnat -a -o, perútnast -a -o, perútká -e ž bot. |plod|, perútkast -a -o, perútkarice -ic ž mn. bot.*
perútati -am *krliti s perutmi, perútanje -a s, perútiti -im, perútenje -a s*
perutníca -e *ž: ~e komu spodrezati, perutníčen -čna -o, perutníčast -a -o, perutníčica -e ž, perutníčka -e ž*
perutnína -e *ž, perutnínski -a -o, perutnínar -ja m, perutnínarica -e ž, perutnínarski -a -o, perutnínarstvo -a s*
pervérzen -zna -o *zbojen, sprevržen, pokvarjen, sprijen, protinaraven, pervérznost -i ž zabloda, pokvarjenost, protinaravnost, pervérznež -a m pokvarjenec, sprevrženec, pervertirati -am nenaravno se razvijati, spreveči se, bloditi, zbloditi, pervertiranje -a s*

Pérzej -a *m 1. gr. mít., 2. ozvezdje, Pérzejev -a -o, pérzejski -a -o*
Pérzija -e *ž, pérzijski -a -o: ~i lok, Pérzijski zaliv, Pérzijci -ev m mn. in Perzáni -ov m mn., perzánski -a -o: ~e vojne; perzijánc -nca m [preproga, kozuh]: kupil je ~a*
pés [pàs] psà *m*: lovski, mesarski, ovčarski, policijski ~, letiči ~ netopir, morski ~ volk; stekel, garjav ~; zvest kakor ~; psu zvoniti, zmerjati koga kakor psa; vidi se, kam ~ tace moli; psu na rep stopiti; gledata se kakor ~ in mačka *sovražno*; še ~ ga ne povoha; vsak izgovor je dober, pa če ga ~ na repu prinese; pogine naj ~! naj se ~ obesi! *priti na psa na nič; pesék peská *m*, pesják -a *m 1. koliba za psa, 2. bot. trava; pesjád -i ž, pesján -ána m psoglavec, pesjánski -a -o, *pselájnar -ja m, *pselájnarica -e ž, *pselájnarski -a -o psjanski, pasjeglavski >[pàs-]*
pésá -e *ž: rdeča, sladkorna ~, péšen -sna -o: ~o perje, ~o žganje = pésovec -vca m, péšica -e ž pesno perje*
pesár -ja *m med.*
pésarica -e *ž [muha]*
pések péška *m*: droben, debel ~, kremenov, zlati, morski, puščavski, živi ~, ledvični ~, ~ v oči, na ~ zidati, pésknat -a -o, péskovnat -a -o; péskati -am *agr.*, péskanje -a *s*: (ilovnato) zemljo ~; péskar -ja *m [prodajavec]*, péskarica -e *ž, péskarski -a -o, péskast -a -o, péskovje -a s, péskovnik -a m kup peska na igrišču, péskovec -vca m bot., peskolóvec -vca m [priprava]; gl. tudi péščen*
pésem pésmi *ž, s pésmijo*: ljudska, umetna, ljubezenska, okrogla, prigodniška, vojaška, pastirska ~, visoka ~; to je stara ~ nič se ni spremenilo; vsake ~i je kdaj konec; zdaj bo druga ~ (pela); pésemski -a -o [-səm-], pésemca -e *ž in pésmica -e ž: ~e delati, pesmár -ja m kdor pesmi kuje, pesmárček -čka m, pesmárski -a -o, pesmáriti -im, pesmárjenje -a s, pesmárstvo -a s, pesmarica -e ž [knjiga], pesmáričen -čna -o*
peséta -e *ž [španska denarna enota], péso pésa m [denarna enota]*
pesimízem -zma *m črnoglednost, pesimist -a m črnogledec, pesimistka -e ž, pesimističen -čna -o*

Pésnica -e ž |reka|, **pésniški** -a -o: ~o narečje
pésnik -a m: ljudski ~, ~ sonetov, **pésnikov** -a -o, **pésnica** -e ž, **pésničín** -a -o, **pésniški** -a -o: ~i izraz, ~a žila; **pésništvo** -a s, **pésniti** -im, **pésenje** -a s, **pésnitev** -tve ž *večja pesem*; **pésnikováti** -újem, **pésnikováł** -ála -o, **pésnikovánje** -a s, **pésnikáriti** -im, **pésnikún** -a m *znč.*, **pésnikávt** -a m
pésovec -vca m *gl. pesa*
pést -i ž, v **pésti**: ~ moke, **prediva**, **ljudi**;
pet ~i širok, v ~ se smejati; **groziti** komu s ~jo, **udariti** koga s ~jo, v ~ komu priti, v ~ imeti koga, v ~ dobiti koga, **vzdigniti** ~i **zoper** koga, **udariti** s ~jo po mizi, na **lastno** ~ → *na svojo roko*, *po svoji volji*; **pésten** -tna -o, **péstiti** -im, **pésti** -íte! **pestil** -a -o, **pesténje** -a s: **hudo** ~ koga; **čas**, **delo** me **pesti**; **pestítev** -tve ž, **pestívec** -vca m, **pestník** -a m 1. *strugalo*, 2. *roč pri kosišču*
Pestalozzi [*pestalóci*] -ja m [*švic. pedagoški pisatelj*], **Pestalozzijev** -a -o
péster -tra -o *lit. pisan*, **péstrost** -i ž *lit. pisanost*
pestič -iča m *bot.*, **pestičev** -a -o: ~ **cvet**, ~a **brazda**, **pestičnik** -a m *bot.*
pésto -a s *glava, ki gre skozi jo os pri kolesu*, **pésten** -tna -o: ~i **les**, **péstnik** -a m [*sveder*]
***péstna** -e ž *dekla, pestunja*
pestunja -e ž [*°pestúnja*], **péstunjica** -e ž; **péstovati** **pestujem**, **pestuj** -te! **pestujóč** -a -e, **péstoval** -a -o, **péstovan** -a -o, **péstovanje** -a s: vse življenje so ga **pestovali**, **péstovanec** -nca m *in pestovánec* -nca m, **péstovanka** -e ž *in pestovánka* -e ž, **péstovanček** -čka m *in pestovánček* -čka m, **péstovalica** -e ž: **nositi roko** na ~i
péš *prisl.*: ~ **hoditi**, **péš** *neskl. prid.*: ~ **pot**, ~ **hoja**, po ~ **poti**, ~ **hoje** se ne **ustrašim**; **pešák** -a m [*vojak*], **pešec** -šca m, **pešáški** -a -o; **pešáčiti** -im, **pešáčenje** -a s; **pešpolk** -a [*-lk-*] m *pehotni polk*; *gl. tudi pehota*
péšati -am, **pešanje** -a s: ~ pri **delu**, **hoji**, **učenju**; **zdravje**, **človek** **peša**; **vid**, **spomin** **peša**; **moči**, **oči** **pešajo**; **pešav** -a -o: ~a **noga**, **pešavec** -vca m, **pešavka** -e ž, **pešljív** -a -o, **pešljívost** -i ž
pešáčaj -a m *mišična kepa v dlani*; **mali**, **véliki** ~

peščen -a -o *iz peska, poln peska*: ~a **tla**, ~a **zemlja**, **peščénost** -i ž, **peščénát** -áta -o, **peščénast** -a -o: ~a **zemlja**, **njiva**, **peščénc** -nca m [*kamen*] = **peščénjak** -a m; **peščénik** -a m 1. *kamen*, 2. *zool.*, **peščénica** -e ž 1. *peščena jama*, 2. *bot.*, **peščénina** -e ž *peščena tla*; **peščína** -e ž *sipina*; **obmorska** ~, **obtičati** na ~i, **peščénka** -e ž [*goba, zemlja*]; **peščénéti** -im, **peščénél** -éla -o, **peščénénje** -a s: **kamen** **peščeni**; **peščéníti** -im se, **peščéníl** -a -o, **peščénénje** -a s: **kamen** se **peščeni**
peščica -e ž 1. *majhna pest*, 2. *malenkost*: ~ **ljudi**, **peščíca** -e ž; *gl. tudi pest*
peščíče -a s = **peščína** -e ž *osrednji del sadu s pečkami* > [*pašč-*]
pét **pétih glav**. *štev.*: s **petimi** možmi, s **petimi** vesli, **pride** proti **petém**, ob **pétih** = ob 5^h, **péti** -a -o, **pétíč** *prisl.*, **pétikrát** *prisl.*, **pétkrát**, **pétkrátén** -tna -o, **pétkráténost** -i ž
pet- v **sestavi**: **petdélén** -lna -o [*-ln-*]; **petdnévn** -vna -o, **petdnévnica** -e ž; **petjezičen** -čna -o: ~i **slovar**; **petléten** -tna -o: ~ **načrt**, **petlétká** -e ž; **petmésečen** -čna -o: ~i **tečaj**; **petmétrski** -a -o; **petnadstrópen** -pna -o; **petodstóten** -tna -o: ~e **obresti**; **petsédežen** -žna -o; **petštevilkén** -čna -o [*-lč-*]; **petzlóžen** -žna -o
péta -e *in -é ž, mn. peté, petá in pét in pét* 1. **žulj** na ~i, **Ahilova** ~, **železna** ~ *trda oblast*, **vino** **gre** v **péte**, ~e **me** **srbijo**, **pod** **tujčevo** ~o, **čevelj** z **visoko** ~o, **na péto** **stopiti**, **od glave** do ~e, **obesiti** se **komu** na **péte**, **tuja** **vrata** **ga** **po** ~ah **bijejo**, **pobrisati** **jo** **na péte** **na glavo**, **na péte** **stopati** **komu**, **komu** **za** ~ámi **biti**, ~e **si brusiti**, ~e **pokazati** **bežati**, **na péte** **na noge** **jo** **je** **pobral**, ~e **odnesti** **uiti**, **biti** **komu** **trn** v ~i, **kdor** **nima** v **glavi**, **ima** v ~ah; 2. ~ **pri** **kladivu**, **pri** **kosi**, **pri** **tramu**, **plugova** ~, **rožena** ~ **pri** **kopitu**, **pética** -e ž, **pétnica** -e ž [*kost*], **pétník** -a m [*meta na čevlju*], **péten** -tna -o: ~a **kost**, **petávs** -a m *človek z veliko peto*, **petávsast** -a -o; **petáti** -ám *hiteti, bežati, iti*, **petáj** -ájte! **petál** -ála -o, **petánje** -a s
peták -a m [*denar*], **petákár** -ja m *nekdanji volilni upravičenc*
Pétánjec -ev *in -ánjec* m *mn. kr. i.*, v ~ih **petárda** -e ž *strelni in signalni naboj*, **petárdén** -dna -o: ~i **naboj**

pétdeset -ih *glav. štev.*, pétdeseti -a -o, pétdesetica -e ž, pétdesetič, pétdesetkrat, pétdesetikrat, pétdesetka -e ž, pétdesetkraten -tna -o in pétdesetkrátén -tna -o, pétdesetér -a -o, pétdesetérica -e ž, pétdesetéren -rna -o, pétdesetérost -i ž, pétdesetkráténost -i ž, pétdesetína -e ž, pétdesetínka -e ž, pétdeseták -a m, pétdesetlétník -a m, pétdesetlétnica -e ž [*jubilej in oseba*]; pétdesetmilijónski -a -o: ~i znesek

pétek -éha m *petelin*

pétek -tka m: v ~, dne 8. maja, ob ~ih; v ~ in svetek, véliki ~, na ~ ne hódi! pétkov -a -o: ~a jed, petkováti -ujem *postiti se*, petkovánje -a s, petkovína -e ž *postna jed*

petélna -lna m: divji ~, mlad ~ *fant, ki se rad postavlja*, morski ~ [*riba*], ~ na strehi, napeti ~a na puški; hodi, drži se kakor ~ na gnoju, hud kakor ~, petelínov -a -o, petelínji -a -e: ~i greben, ~e petje, ~i korak, boj, petelínček -čka m 1. *majhen petelin*: ~ na péči, 2. *bot.*, 3. *jed*, petelínčkov -a -o: ~e hlačke, petelínc -nca m, petelínski -a -o, petelínast -a -o: kako je ta fant ~, petelíniti -im se, petelínjenje -a s, petelínar -ja m *lovec na petelina*

Péter Pétra in Pétra m *os. i.*, Pétrov -a -o in Pétrov -a -o: ~ novčič, na Pétrovo in Pétrovo, o Pétrovem in Pétrovem, Pétrček -čka m, Pétrčkov -a -o; petrínar -ja m *svetni duhovnik v nasprotju z redovnikom*, petróvka -e ž [*hruska*]

petér -a -o, petérost -i ž, petérka -e ž, petérica -e ž [*skupina*], petérec -rca m [*verz*], petérčki -ov m *mn.*, petéren -rna -o, petérnost -i ž

petero- v sestavi: peterobárven -vna -o; peterobój -ója m *šp.*, peterobójén -jna -o; peteročlén -éna -o, peteročlénski -a -o; peteroglásen -sna -o; peterokóten -tna -o, peterokótnik -a m, peterokótje -a s; peterokrák -áka -o: ~a zvezda; peterolístén -tna -o; peteronóg -óga -o; peteropfst -a -o; peteropfstnica -e ž *bot.*, peteropfstnik -a m *bot.*; peterospév -éva m, peterostópen -pna -o: ~i verz; peterostrán -a -o, peterostránski -a -o, peterovógeln -a -o, peterovógelnik -a m >[-*ayn* / -*aln*-]; peterovfsten -tna -o; peterozložén -žna -o: ~p besede; peterozób -óba -o

peteršlj -šlja m: pravi, pasji ~, peteršljev -a -o: ~ koren, peteršljček -čka m, peteršljčkov -a -o: ~a juha

péti pném se, pni -íte se! pél -a -o: trta se pne, pot se pne v klanec

péti pójem, pój -te! pojóč -a -e, pél -a -o: slavček, petelin, čriček poje; pesnik, zvon, struna poje; sekira poje v gozdu; ~ v zboru, ~ solo, ~ čez, ~ drugi glas, ~ tenor, bas, ~ komu hvalo, nocoj bo šiba pela; pét -a -o: ~a maša; pétje -a s: ~ na vasi, ptičeje ~, solo ~; pójčkati -am *otr.*

petica -e ž [*številka, red v šoli, novc*], pétka -e ž, petičén -čna -o *bogat*: ~a nevesta, petičnost -i ž

peticija -e ž *prošnja*: kolektivna ~, peticíjski -a -o: ~o pravo

petina -e ž, petínc -nca m *tisk.*, petínka -e ž, petínski -a -o

petíndvájset -ih in pétíndvájset -ih *glav. štev.*, petíndvájseti -a -o in pétíndvájseti -a -o, petíndvájsetína -e ž, petíndvájsetínka -e ž, petíndvájsetič in pétíndvájsetič, petíndvájsetkrat in pétíndvájsetkrat, petíndvájsetikrat in pétíndvájsetikrat, petíndvájsetér -a -o, petíndvájsetica -e ž, petíndvájsetka -e ž, petíndvájseták -a m, petíndvájsetlétén -tna -o: ~o dekle, petíndvájsetlétnica -e ž: ~ poroke, brhka ~

petít -a m [*stopnja črk*]: tiskan v ~u, s ~om, ~ na ~

pétlja -e ž *pentlja*: dvojna, mrežna, nasnovna, verižna, votla, zankana ~; pétljast -a -o, pétljät -áta -o, pétljica -e ž; pétljáti -ám, pétljáj -ájte! pétljäl -ála -o, pétljánje -a s

pétnajst -ih in petnájst -ih *glav. štev.*, pét-najsti -a -o in petnájsti -a -o, petnajstica -e ž, petnajstina -e ž, petnajstínka -e ž, petnajstka -e ž in petnájstka -e ž, pét-najstič in petnájstič, pétnajstkrat in petnájstkrat, petnájstkraten -tna -o in petnájstkrátén -tna -o in petnájstikrat in petnájstikrat, petnajstér -a -o, petnajstéren -rna -o, petnajstérnost -i ž, petnajstlétén -tna -o, petnajstlétnica -e ž, petnajsttédénski -a -o; petnajsttónski -a -o

peto- v sestavi: petokolónc -nca m = petokolónáš -a m *izdajavec, član pete kolone*; petolétník -a m *kdor je v petem letniku ali v petem letu starosti*; petómér

-a *m pentameter*; petopfstnik -a *m bot.*,
 petošolec -lca [-lc-] *m kdor je v peti šoli*,
 petošólka -e [-lk-] *ž*, petošólski -a -o
 [-ls-] 1. ~i verzi, ~e muhe, 2. *nezrel*,
puberteten: ~a ljubezen
 Petöfi [pètöfi] -ja *m* [madž. pesnik], Pe-
 töfjev -a -o
 petoliznik -a *m prilizovavec*, petoliznica -e *ž*,
 petolizniški -a -o, petolizništvo -a *s*,
 petoliz -a *m*
 petórka -e *ž* → *petérka*, petórčki -ov *m mn.*
 → *petérčki*
 Petövija -e *ž* [antično ime za Ptuj], petö-
 vijski -a -o
 petpedí *medm.* za *posnemanje prepeličjega*
petja, petpedikati -am, petpedikanje -a *s*
 Petrárka -a *in -e m* [it. pesnik], Petrárkov
 -a -o; petrarkízem -zma *m*, petrarkíst -a
 -a *m*, petrárkovec -vca *m*, petrárkovski -a -o
 petrefákt -a *m okamnina*, petrifikácija -e *ž*
okammenje, petrificirati -am *okamneti*,
kamneti, petrificiran -a -o
 pétro -a *s*, *nav. mn.* pétra *péter in pétra*
péter podstrešni oder za krmo
 petrográfija -e *ž nauk o kamnih, o kamenju*,
 petrográf -a *m*, petrográfinja -e *ž*, petro-
 gráfski -a -o: ~i zavod
 petrokemíja -e *ž* [panoga tehniške kemije]
 petroléj -a *m kameno olje*, petról [-ól] -a *m*,
 petroléjski -a -o, petroléjka -e *ž*
 Petrónius -nia *m in Petrónij -a m* [rimski
 pisec]: ~ Arbiter, Petrónijev -a -o
 Petróvče Petróvč *ž mn. kr. i.*, v ~ah,
 petróvski -a -o, Petróvčani -ov *m mn.*
 pétsto -ótih *glav. štev.*: ~ ljudem, pri ~
 ljudeh, petstóti -a -o, petstótič, petstóti-
 krat, pétstokrat, pétstokraten -tna -o,
 pétstokratnost -i *ž*, petstotér -a -o,
 petstotéren -rna -o, petstotérnost -i *ž*,
 petstoták -a *m*, petstolétnica -e *ž*; petsto-
 tošóci -a -e: ~i obiskovavec
 pettisoči -a -e, pettisočér -a -o, pettisočéren
 -rna -o, pettisočkrat, pettisočikrat, pet-
 tisočkraten -tna -o, pettisočák -a *m*,
 pettisočina -e *ž*, pettisočinka -e *ž*, pet-
 tisočlétnica -e *ž*
 petúnija -e *ž bot.* [okrasna cvetlica]
 pévati -am *lit.*, pévanje -a *s*, péven -vca -o:
 ~a pesem, pévnost -i *ž*, pévec -vca *m*:
 komorni, koncertni, operni, poulični ~,
 ptiči ~i, ~ kraških borov, pévčev -a -o,
 pévček -čka *m*, pévka -e *ž*: koloraturna,
 operna ~, ptica ~, pévkin -a -o, pévski
 -a -o: ~i zbor, nastop, poklic, ~a vaja;

pévstvo -a *s*, pevovódja -a *in -e m*,
 pevovódski -a -o: ~i tečaj, ~a šola,
 pevovódstvo -a *s*

Pévma -e *ž kr. i.*, v ~i, pévmški -a -o
 péza -e *ž teža*

pezdec [pæzdɛc] pezdecà *m*, pezdeti -im,
 pezdi -íte! pezdec -a -e, pezde, pezdel
 -éla -o, pezdénje -a *s*, pezdé -éta *m*,
 pezdéla -e *ž*, pezdúh -a *m*, pezdlijv -a -o,
 pezdlijvec -vca *m*, pezdljivka -e *ž*,
 pezdljivost -i *ž*, pezdljivski -a -o, pezdún
 -a *m*, pezdúnski -a -o > [pæzd-]

pezdir -ja *m pazder*

pháti phám *in pšém*, pháj -ájte *in pši -íte!*
 phál -ála -o, phán -a -o *in pšén -éna -o*,
 phánje -a *s*: ječmen, proso ~ *v možnarju*,
v stopah obdelovati; pháj -a *m* 1. *tolkač*,
bat, 2. ~ kaše, phávec -vca *m*, phávka
 -e *ž*, phávski -a -o, phálnik -a [-yn-] *m*,
 phálen -lna -o [-ln-]; *gl. tudi pšeno*

pi *medm.*: s ~ ~ ~ klicemo kokoši

piano -a *m pokončni klavir*

piáno *prisl. glas. tiho*, pianissimo *prisl.*
glas. zelo tiho, piáno -a *m*, pianissimo -a
m: od piana do ~a, pianíst -a *m umetnik*
na klavir, pianístka -e *ž*, pianistovski -a
 -o: ~i nastopi

piaríst -a *m* [redovnik], piarístovski -a -o:
 ~i red, samostan

Piáva -e *ž* [reka]: boji na ~i

picék -cka *m piščanček*, pic(i)ka -e *ž*

piča -e *ž hrana, krma*, pičen -čna -o: ~a
 repa, pičnica -e *ž prostor za pičo*

pičel [-aj] pičla -o: ~a mera skopa, ~e
 pol ure komaj, slabe, pičlost -i *ž*

pičíti -im, pičen -a -o: kača, čebela, osa,
 muha piči; z jezikom ~, hudobno ~,
 poskočil je, kot bi ga bilo kaj pičilo; gad
 piči s strupenim zobom, človek z besedo:
 pičencen -nca *m*, pičenka -e *ž*, pičlja -e *ž*
 priprava za pušanje krvi, pičniti -nem,
 pičnjen -a -o; *gl. tudi pik*

piedestál [-ál] -a *m podstavek*

Piemónt -a *m* [pokrajina v severni Italiji],
 piemóntski -a -o, Piemóntéz -a *m*,
 Piemóntézar -ja *m Lah*

piérót -a *m* 1. oseba iz komedije, 2. obleka
 piéta *ž neskl. um. zg. sočutna*

piététa -e *ž spoštovanje, obzir*: iz ~e do
 rajnega, ne kaže nobene ~e, pietétén -tna
 -o spoštljiv, obziren, pietétnost -i *ž*
 spoštljivost

pletízem -zma 1. čustvena vernost, pobož-
 njaštvo, 2. verska smer, pietíst -a *m*

privrženec pietizma, pietistka -e ž, pietističen -čna -o
Pigmálion -a m *mit.*, Pigmálionov -a -o
pigméjec -jca m 1. *prililikavec*, 2. *neznaten*, *prililikav duh*, pigméjski -a -o: ~o početje
pigmént -énta m *barvilo*, pigménten -tna -o: ~i papir, pigmentirati -am, pigmentiranje -a s
pihálo -a s: godba na ~a, spajalno ~, pihálen -lna -o [-ln-]: ~a cev, ~i instrument
pihati piham *in* pišem, pihaj -te *in* -ájte *in* piši -te! piháje, pihajóč -a -e, pihal -a -o *in* -ála -o, pihanje -a s *in* pihánje -a s: ~ dim iz ust, ~ v roke, ~ vročo jed, da se shladi; vlak (jo) že piha; veter piha, mačka, gad piha, od jeze ~; komu na srce, na dušo ~; ne boš kaše pihal! piši me nekam, v úho! pih -a m, pihec -hca m, pihávec -vca m, pihávka -e ž, piháč -a m, pihálnik -a [-un-] m 1. *cev za podpihavanje ognja*, 2. *hum. puška*, pihálniček -čka [-un-] m
pihljáti -ám, pihljáj -ájte! pihljál -ála -o, pihljánje -a s, pihljáj -a m: ~ sapice
pihniti -nem: ~ dim iz ust, ~ komu v uho; kakor bi pihnil; ta ga pa pihne *ta je tič*; pihnjen -a -o: je malo ~ *neumen*, *trčen*, *prismojen*
pijáča -e ž: hladilna, opojna ~, ~ in jedáča, ~ ga bo pokopala, ~i se vdati, žgane ~e, pijáčnik -a m [*vinska trta*], pijálo -a s *zool.*
piján -ána -o: ~ ko čep, ko mavra, ko klada, ko krava; ~o gledati, kruha ~, ~ od žganja, od veselja, to vino je ~o *močno*, pijánost -i ž: v ~i kaj storiti, pijánec -nca m, pijánka -e ž, pijánček -čka m, pijánski -a -o, pijánstvo -a s; pijánčeváti -újem, pijánčevál -ála -o, pijánčevánje -a s, pijánčevávec -vca m, pijánčevávka -e ž, pijánčevávski -a -o, pijánčljiv -a -o, pijánčljivost -i ž, pijándúra -e ž *pijanec*
pijávka -e ž 1. *konjska*, *morska*, *drevesna*, *prava* ~, ~e staviti, 2. *med. fistula*, 3. *oderuh*, *krvoses*, pijávčica -e ž, pijávčen -čna -o, pijávčnica -e ž *bot.*
pijúckati -am *po malem ga srkati*
pik -a m [*barva pri kartah*], pikov -a -o: ~ kralj, *Pikova dama* [*opera*]
pik -a m: čebelji, kačji, komarjev ~, pikati -am, pikanje -a s: ~ koga z bese-

dami *zbadati*, *dražiti*, pikljáti -ám, pikljáj -ájte! pikljál -ála -o, pikljánje -a s; pikniti -nem, piknjen -a -o; pikáč -a m, pikálnik -a [-un-] m [*orodje*], pikanica -e ž *palica z železno ostjo*, pikáča -e ž; *gl. tudi* pičiti
pika -e ž 1. ~ na koncu stavka, zdaj pa ~ *in amen*, 2. *decimalna* ~, 3. *rastrska* ~, 4. *tisk. merilo*, 5. *pri* skušnji je dobil deset pik, 6. postaviti ~o na i *biti zelo natančen*, *dokončati kaj*, 7. do ~e res je, 8. črno ~o dobiti, 9. blago na ~e *na karte*, 10. pri ~i sem ga ujel *toliko da*, píkica -e ž = píčica -e ž; pikast -a -o: ~ po obrazu, po koži, pikčast -a -o: ~o blago, ~o jajce, pikec -kca m 1. *kdor je pikčast od izpuščajev*, 2. *snet na grozdju*, piknjáča -e ž [*korala*]
píkca -e ž 1. *kokoši* ~o dreti, 2. ~ po krokanju, pikav -a -o
píkca -e ž: na ~i imeti koga, ~o imeti na koga, na ~o vzeti koga
pikádór -ja m *pri bikoborbah borec s kopjem*, pikádórjev -a -o
pikánten -tna -o *slasten*, *dražljiv*, *začinjen*, *oster*, *dražč*, *mikaven*: ~a jed, omaka, ~e šale, ~o pisanje, govorjenje, pikántnost -i ž, pikánterlja -e ž *dražljivost*, *nagajivost*, *začinjenost*
pikápóka pikápók *medm. za posnemanje ritma pri mlačvi*, pikápókati -am *mlatiti*, pikápókanje -a s
pikápolónica -e ž, pikápolóničin -a -o
pikčati -am, pikčanje -a s: ~ v kamnotisku, ~ pri kazalu
piké -ja m [*tkanina*]: ~ hlače
pikélj -klja *in* pikeljna [-kalj-] m [*orodje*], pikón -a m [*kramp*]
piker -kra -o: ~a beseda, ~ odgovor, človek, ~o odgovarjati, gledati, ~o koga zavrniti, pikrost -i ž
pikírati -am → *zboti*, *zbadati*, *žaliti*, *presajati* (*sadike*); pikíran -a -o → *zboten*, *zadet*, *uzaljen*, *presajen*
pikírati -am: letalo pikira na ladjo
pikník -a m *biol.* [*oseba*], pikníčen -čna -o: ~i tip
pikník -a m *skupen obed na prostem*
pikólit -a m [*trta in vino*]
píkolo -a m 1. *natakarski učenec*, 2. *glas. majhna flavta*, píkolov -a -o: ~a dolžnost, naloga, ~ glas
pikolóvec -vca m *dlakocepec*, pikolóvski -a -o, pikolóvstvo -a s

pikrin -a m kem., pikrinov -a -o: ~a kislina
piktografija -e ž |pisava s podobami|
pila -e ž: okrogla, ploščata, lesna, strojna, gladina ~, ~ žagarica, jezikovna ~, pilen -lna -o [-ln-]: ~a žaga, pilica -e ž: ~ za nohte; piljak -a m čevljarška pila; pilarna -e ž |tovarna, delavnica|, pilar -ja m 1. izdelovavec pil, 2. zool. [riba]; pilarski -a -o: ~a obrt
Pilades -da m gr. mit., Piladov -a -o
pilaster -tra m |steber pri stavbi|: baročni ~i, pilasterski -a -o
Pilát -a m |Kristusov sodnik|: hoditi od Poncija do ~a brez uspeha hoditi od oblasti do oblasti; priti kakor ~ v vero po naključju, brez lastne zasluge ali krivde, Pilátov -a -o; Pilátuš -a m lj., Pilátušev -a -o
pilček -lka [-lk-] m veha, pilček -čka [-lč-] m, pilka -e ž veha (luknja in zamašek)
pilíti -im, piljen -a -o, piljenje -a s: ~ ključ, ~ pesem, jezik, ~ se mehanično se učiti, guliti se, pilanice -ic ž mn. = pilina -e ž = piljava -e ž = piljevina -e ž opilki, pilež -a m gulež, kdor se guli, nerazumno uči (na pamet)
Pilos -a m Nestorjeva prestolnica, pfoški -a -o: ~a okolica
pilót -a m kdor vodi ladjo, letalo, pilótski -a -o; pilotirati -am voditi ladjo, letalo, pilotiranje -a s, pilotáza -e ž
pilót -a m priostren hlod, zabit v zemljo kot opornik, pilóten -tna -o
pilótka -e ž |žarnica|: ~ za radio
pilovec -vca m bot.
pílpoh -a [-lp-] m |smola|
píluła -e ž bobika: požreti hudo ~o
pinakotéka -e ž zbirka slik in kipov
pinca -e ž |pecivo|
pincéta -e ž kleščice, prijemavka, pincétka -e ž = pincética -e ž
pinčgavec -vca m, pinčgavka -e ž, pinčgavski -a -o: ~a goveja pasma
pinčirati -am odščipniti vršček (korenine ali stebelca), pinčiranje -a s
pinč -a m 1. pes, 2. vulg. klobuk
Pindar(os) -ra m |grški pesnik|, Pindarov -a -o: ~a oda, pindarski -a -o
Pind(os) -da m |gorovje|, pindski -a -o
pingpóng -a m namizni tenis
pingvín -a m zool., pingvinski -a -o
pinjita -e ž bot. [drevo], pinjiin -a -o: ~ plod, storž, pinijev -a -o: ~ gaj

pinja -e ž |posoda za umetanje smetane|: v ~i delati, mesti smetano; pinjen -a -o: ~o mleko = pinjenec -nca m = pinjenica -e ž
pink medm. posnemanje trkanja na kovino ali steklo, pinkapónka medm. za oponašanje kovaškega dela, pinkapónkati -am kovati, točli po nakovalu, žvenketati z denarjem, pinkapónkanje -a s kovanje; pinkati -am trkati s čašami, pinkanje -a s
pinóža -e ž in pinóž -a m zool. |ščinkavec|
pint -a m |bokal|
piogén -a -o: ~e bakterije
pionír -ja m 1. voj. vojak tehničnega oddelka, 2. inž. kdor koplje rov, 3. spl. kdor utira novo pot (v tehniki, znanosti), 4. član otroške organizacije, pionirka -e ž, pionírski -a -o: ~i oddelek, pionirstvo -a s, pionírček -čka m
pioréja -e ž med.
pípa -e ž: ~ za tobak, ~ pri sodu, sod na ~o dejati, sod je na ~i, vino je na ~i, vodovodna ~, vodna, plinska, odtočna, cevna ~, pipen -pna -o, pípica -e ž, pípnik -a m čep, ključ pri pipi, pípar -ja m 1. izdelovavec pip, 2. kadivec, 3. tobak, píparstvo -a s
pípati -am in pipjem **pípati**, pípanje -a s: korenje, repo, zobe, prejo ~
pípec -pca m |nožič|, pípič -a m, pípečar -ja m kdor pipece dela, pípečarski -a -o: ~i klub
pípéta -e ž kem. |steklena cev|
pír -a m trohnoba, pírav -a -o preperel, trhel: les je že ves ~, ~o perilo, pírast -a -o: ~o tramovje, píravost -i ž preperelost, trohljivost, trhllost, píravina -e ž in píravina -e ž trhlenina, píravéti -ím trohneti, prhneti, píravél -éla -o, píravénje -a s; gl. tudi pereti
pír -a m lit. gostija, svatovanje: imeti, praznovati, prirediti ~, biti na ~u, pírováti -újem, píruj -tel pírovál -ála -o, pírovánje -a s
píra -e ž gl. pírika
píramída -e ž, píramíden -dna -o, píramídnost -i ž, píramídist -a -o, píramídálen -lna -o [-ln-]
Pírán -a m mesto, v ~u, píránski -a -o, Píránči -ev m mn. in Píránčani -ov m mn.
pírát -a m morski ropar, pírátski -a -o, pírátsstvo -a s
píré -ja m kaša, zlasti krompirjeva: krompirjev ~

Piréj -a m | *pristanišče v Grčiji*, *piréjski* -a -o
Pirenéj -ev m mn. | *gorovje*, *pirenèjski* -a -o: *Pirenejski polotok*

pirh -a m: *dati komu kaj za ~e*, *pirhov* -a -o, *pirhast* -a -o | *lisast*, *pisán*, *pirha* -e *ž rdeče lisasta krava*; *pirhati* -am, *pirhanje* -a s: *jajca ~ opisati, barvati*; ~ se *igrati se s pirhi*

pirika -e *ž bot.*, *piričen* -čna -o, *piričnat* -a -o, *pira* -e *ž 1. bot.*, 2. ~ *gre babje pšeno*, *pirje* -a s sk. i., *pirjevica* -e *ž pirika*, *pirnat* -a -o: ~a *njiva*, *pirnica* -e *ž bot.* | *trava*, *pirničen* -čna -o, *pirničast* -a -o, *pirničat* -a -o, *pirničevje* -a s
pirít -a m | *železov kršec*, *pirítov* -a -o

piro -v *sestavi*: *pirografija* -e *ž*; *piromán* -a m, *piromanija* -e *ž požigalna strast*; *pirométer* -tra m | *praprava za merjenje visokih temperatur*, *pirométrski* -a -o; *pirotéhnik* -e *ž*, *pirotéhnik* -a m, *pirotéhničen* -čna -o

piróga -e *ž karaijski čolníc iz enega debela*
Pír(os) -ra m | *grški vojskovodja*, *Pírov* -a -o: ~a *zmaga zmaga s hudimi izgubami*

pirpogáčica -e *ž netopir*

piruéta -e *ž | plesna figura*

писа -e *ž*: *zelene ~e po hrbtu*, *pisast* -a -o: ~ *les*, ~a *žival*

pisán -a -o: *živo ~*, ~i *trakovi*, ~ *spored*, ~a *družba*, ~a *mati mačeha*, ~o *gledati*, ~o *se gledati s kom*; *pisánost* -i *ž*, *pisánec* -nca m 1. *pirh*, 2. *črnjlj*, *pisánček* -čka m | *metulj*, *pisánica* -e *ž pirh*, *pisánka* -e *ž 1. pirh*, 2. *zvezek*, 3. *bot. trava*, *pisánko* -a s | *jabolko*

pisár -ja m 1. *občinski*, *zakotni*, *mestni* ~, 2. *zool. smrekov lubadar*, *pisarica* -e *ž*, *pisárček* -čka m, *pisárski* -a -o, *pisáren* -na -o, *pisarjja* -e *ž*: *nova ~*, *pisárna* -e *ž*, *pisárniški* -a -o: ~i *papir*, ~a *pola*, *pisárništvo* -a s, *pisárstvo* -a s, *pisáriti* -im *znč.*, *pisárjenje* -a s

pisátelj -a m: *dramski*, *mladinski* ~, *pisáteljica* -e *ž*, *pisáteljski* -a -o: ~i *dar*, ~o *delo*, *društvo*, ~a *družba*, *organizacija*, *pisáteljstvo* -a s, *pisáteljvátí* -újem, *pisáteljvál* -ála -o, *pisáteljevánje* -a s

pisati in *pisati písem*, *píši* -te! *pišóč* -a -e, *pisal* -ála -o: *pokončno*, *nečitljivo* ~, ~ *po nareku*, ~ *na papir*, *na zid*, *v zvezek*, ~ *s svinčnikom*, *s črnilom*, *na stroj*; *pero dobro piše*, *črnilo modro piše*, ~ *komu (pismo)*, ~ *note*, *roman*;

tu piše, *da ...*, *piše se Kovač ali za Kovača*, *pisali so leto 1508*; *grozdje*, *česnja se piše rdeči*, *mati mi piše*, *to stane*, *reci in piši*, *1000 din*; *pisán* -a -o: ~a *pravica*, *v zvezdah je ~o*; *pisánje* -a s: ~ *in branje*, *dobil je ~ iz Amerike*, *dobro ~*, *lastnoročno ~*; *pisén* -sna -o: ~a *napaka*, ~i *jezik*, *pisnlína* -e *ž pristojbina za pisanje*, *pisáva* -e *ž*: *ležeča*, *pokončna*, *nerazločna*, *okrogla*, *fonetična* ~, ~ *za slepce*; *pisec* -sca m: ~ *pisem*, *veselih iger*, *piščev* -a -o, *pisáč* -a m: *zakotni* ~, *pisávec* -vca m, *pisávka* -e *ž*, *pisálo* -a s | *orodje*, *pisálen* -lna -o [-ln-]: ~a *miza*, ~i *stroj*, ~e *potrebščine*, *pisálce* -a [-lc-] s, *pisálnik* -a [-yn-] m 1. *pisalna miza*, 2. *črtalo*

pišk -a m, *piškati* -am, *piškál* -a -o in -ála -o, *piškánje* -a s in *piškánje* -a s: *pastir*, *burja piska*; *tanko piska ali tanka mu piska hudo mu gre*; *to bo še piškál*; *piškav* -a -o: ~ *glas*, *piškávec* -vca m, *piškávka* -e *ž*, *piškávski* -a -o, *piškáč* -a m, *piškálo* -a s, *piškálen* -lna -o [-ln-], *piškálca* -e *ž 1. piščál*, 2. *bot. trobentica*

pišker -kra m 1. *svinjski* ~, *na ~ ostríči*, 2. *vulg. glava*: *po ~u jo dobiti*, *piškr* -a m, *piškrček* -čka m, *piškrčast* -a -o, *piškríč* -a m, *piškríca* -e *ž celica v satu*, *piškríčast* -a -o, *piškrár* -ja m, *piškrarica* -e *ž*, *piškrárski* -a -o, *piškrárstvo* -a s; *piškróllz* -a m, *piškróllzec* -zca m, *piškróvéz* -a m, *piškróvézov* -a -o, *piškróvézec* -zca m, *piškróvézčev* -a -o, *piškróvéški* -a -o, *piškróvéštvo* -a s

pišménka -e *ž črka*, *pišmén* -a -o in *pišmén* -a -o: ~ *odgovor*, *pišménstvo* -a s | *književnost brez umetniških prizadevanj*

pišmo -a s, mn. *pisma písem* [-səm]: *príporočeno*, *denarno*, *kreditno*, *dolžno*, *príporočilno*, *zahvalno*, *anonimno*, *grozilno*, *ženitovanjsko* ~, *iti ~a in ~ delat*; *sveto ~* | *obči pojem*, *Japljevo Sveto ~* | *naslov*; *pišemski* -a -o [-səm-]: ~i *papir*, ~a *pošta*; *pišemce* -a [-səm-] s, *pišmár* -ja m = *pišmóúk* -a m; *pišmónóša* -a in -e m | *raznašavecl*, *pišmóvnik* -a m *zbirka zgleđnih písem*, *pišmén* -a -o [-mən-] *kdor zna pisati*: *danes smo skoraj vsi ~i*, *pišménost* -i [-mən-] *ž*

pišnití -nem *črhniti*, *oglasiti se*: *še ~ si ni upal*

pišta -e *ž 1. tekmovalna steza*, 2. *proga na letališču za vzlet in pristanek*, 3. *cesta*

pistácija -e ž bot.

pisám -a m, pisúnski -a -o, pisúnček -čka m
piš -a m: ~ vetra

pišč -a m kukec, črv, piščáj -a m izpuščaj,
piščljiv -a -o piškav, črvojed, črviv,
piščljivost -i ž, piščlívce -vca m piškavec,
piščiti -im se, piščenje -a s 1. dobiti
izpuščaj: ustnice se piščijo, 2. luščiti se
(po izpuščaju): kraste se piščijo, piščá-
vica -e ž izpuščaj

piščál [-áj] -i ž: čarobna, orgelska ~,
piščálka -e ž in piščalka -e [-yk-] ž:
pastirska, policijska, uglaševalna ~,
piščálkar -ja [-yk-] m

piščál [-áj] -i ž |kost|, piščálen -lna -o
[-ln-], piščálast -a -o

piščánc -nca m, piščánčev -a -o, piščánček
-čka m, piščé -éta s in piščé -ta s, mn.
piščéta in piščeta: drže se je kakor ~a
koklje, pišček -čka m, piška -e ž: ocvrta
~, ocvrte ~e ti ne bodo letele v usta

piškav -a -o: ~ oreh, zob, sad, izgovor,
~o vreme, zdravje, ~o uro hodá pičlo,
piškavec -vca m, piškavka -e ž, piška-
vost -i ž

piškót -a m, piškóten -tna -ó: ~o testo,

piškótar -ja m, piškótarica -e ž

piškúr -ja m zool., piškúrjev -a -o, piškúr-
nik -a m |vaba|

Pišnica -e ž |voda|

pištóla -e ž, pištólen -lna -o [-ln-], pištólica
-e ž: ~ na vodo

píta -e ž kokoš, pitka -e ž

píta -e ž |jed|: jabolčna ~

Pitágora(s) -ra in -re m |gr. filozof|, Pitágo-
rov -a -o: ~ izrek mat.; pitagorejci -ev m
mn. Pitagorovi učenci, pitagoréjski -a -o:
~i nazor, ~a šola

pítati -am, pítanje -a s: ~ prašiče, živino;
~ s prazno žlico; stara mladiče pita,
otroka z žlico ~, lačna vrana sito pita;
~ gosi; mošnjico ~; ~ koga s praz-
nimi obljubami, s priimki, s tatom;
pitan -a -o: ~o tele, ~a svinja, ~
kostanj, ~a češnja cepljena; pitálen -lna
-o [-ln-]: ~e naprave, pitališče -a s,
pitálnik -a [-yn-] m naprava za pítanje;
pítanec -nca m |prašič|, pítanka -e ž,
pítanček -čka m, pítavec -vca m, pítávka
-e ž, pítávski -a -o

pitékántropus -pa m človek opica

píti pijem, pijóč -a -e, pij -te! pil -a -o: ~
vodo, ~ kozarec vode, ~ vodo iz kozar-
ca, ~ ko goba, ~ čez mero, ~ na kredo

na upanje, ~ iz obupa, začel je ~ vdal
se je pijači, daj mu ~, kri ~, tobak ~,
na tešče, na prazen želodec, na pod-
lago, na mrtvo ~, ~ komu na zdravje,
~ bratovščino s kom, papir, pivnik,
obveza pije; pitje -a s: to je močno ~,
pomenek med ~em; piten -tna -o: ~a
voda, to vino je ~o je dobro, se dá piti,
pítek -tka -o: ~a pijača, pítnost -i ž =
pítkost -i ž

Pítia -e ž in Pítija -e ž mit., Pítijin -a -o,
pítija -e ž prerokinja, pítijski -a -o: ~i
odgovor

pítnik -a m koruza za zeleno krmo

pítomec -mca m bot.

pítón -a m |kača|

pítoven -vna -o: ~a živina določena za
pítanje, ~a svinja = pítovnica -e ž,
pítovnik -a m |prasec|, pítovnják -a m
pívce -vca m: dober, slab ~, pívček -čka m,
pívka -e ž 1. ženska, ki pije, 2. tolmun,
3. žolna, pivski -a -o: ~e razvade, ~a
družba, ~i bratec, pívnic -e ž, pívničen
-čna -o, pívnik -a m |papir|; pívkat -am
po malem piti, pívkanje -a s: ptica pívka
pívka, pívkat -am otr., pívkanje -a s
Pívka -e ž 1. reka: v ~i je utonil, 2. po-
krajina in kraj: na ~i, pívški -a -o,
Pívčani -ov m mn.

pívo -a s: marčno, podčepno, uležano ~,
~ v steklenicah, sodček ~a, steklenica
za ~ ali od ~a, pivovár -ja m, pivovár-
varna -e ž, pivárski -a -o, pivovárski
-a -o, pivárstvo -a s, pivovárstvo -a s,
pívovka -e ž |juha|, pivovski -a -o: ~a
steklenica, pivotóč -óča m

Píza -e ž |it. mesto|, pízanski -a -o: ~i
poševni stolp

pízda -e ž vulva: hlače na ~o, pízdáča
-e ž, pízdit -im se emeriti se, pízdołniti
-im se, pízdołin -a m cmera, pízdogríz
-a m bot., pízdočívka -e ž |sinica|

Pízistrát -a m Peisistratos, Pízistratov -a -o
pizzicato [picikáto] prisl. glas. brekaje
s prstom po struni

pízáma -e ž |spalna obleka|

pízem -žma m zool., pízmov -a -o: ~ duh,
pízmovec -vca m zool., pízmar -ja m
zool., pízmarica -e ž zool., pízmost -a -o,
pízmovka -e ž kanadska podgana,
pízrnica -e ž bot.

plácéna -e ž med. posteljica

pláčet -a m dovoljenje, potrditev: dati svoj
~, nima še ~a

pláča -e ž: mesečna, letna, učiteljska ~, ~o dobivati, dajati, imeti, jemati; plačati plačam, plačaj -ajte! pláča -ála -o in pláčati -am s stal. *poud.*: ~ davek, globo, ~ komu kaj, za kaj, ~ koga, ~ za koga, ti bom že plačal vrnil milo za drago, drago ~ kaj, naprej ~, na račun ~, z glavo ~; pláčan -a -o: ~i računmi, ~ človek kupljen = plačanec -nca m, pláčanka -e ž; pláčilo -a s: ~ za delo, ~ v obrokih ali na obroke, ~ v gotovini, odlagati ~, vzeti kaj za ~; pláčilen -lna -o [-ln-]: ~i dan, deficit, nálog, ~a bilanca, ~i natak = plačilni -ega m, pláčilnost -i [-ln-] ž; pláčnik -a m: dober, počasen, slab ~, ~ biti za koga ali komu, pláčnica -e ž, pláčniški -a -o; pláčljiv -a -o: ~o v tednu dni, pláčljivost -i ž; plačeváti -ujem, plačevál -ála -o, plačevánje -a s; plačevávec -vca m, plačevávka -e ž, plačevávski -a -o

pláčenj -dnja m | velik krožnik |

plafón -a m 1. strop, 2. prenes. najvišja točka, 3. meja, plafónski -a -o: ~a plača vrhunska, ~e cene

plagiát -a m tatvina duhovne lastnine, umetnostna tatvina: slika, drama je ~, plagiátor -ja m, plagiátorka -e ž, plagiátorški -a -o: ~e metode, plagiátorstvo -a s: ~ v umetnosti

pláh -a -o, prim. bolj pláh, *prisl.* pláho: ~ človek, nastop, ~a zver, ~o gledati, govoriti, pláhlost -i ž, plahóten -tna -o, plahótnost -i ž; plahodúšen -šna -o, plahosfícen -čna -o, plahosfícnost -i ž; plahún -a m *znc.*

plahetáti -ám in plahécem, plahetáj -ajte in plahéči -te! plahetáje, plahetál -ála -o, plahetánje -a s, plahetáča -e ž |bluza|

plahméti -im, pláhni -ite! plahnél -éla -o, plahnénje -a s = plahniti in pláhniiti -nem, plahnjenje -a s: jeza plahni, moka je vidno plahnela iz vreče

plahodráti -ám, plahodráje, plahodráj -ajte! plahodrál -ála -o, plahodránje -a s, plahóder *prisl.*: ~ kaj peljati da plahodrá

pláhta -e ž odeja, ponjava: konjska ~, zlahta je raztrgana ~, pláhtica -e ž: snega gre v ~ah, tiskarska ~, planinska, travniška ~ bot., plahotvína -e ž |blago|, pláhtar -ja m izdelovavec plah

plahotáti -ám slepiti, slepariti, plahotá -ála -o, plahótánje -a s: ~ nevedne ljudi

plahúdra -e ž burjast človek

plahúta -e ž *plah*, plahútati -am, plahútanje -a s in plahutáti -ám, plahutánje -a s: kokiši s perutmi plahutajo, plahútniti -nem

plájba -e ž *grezilo*, *iskalo*, *sonda*, *svinčnica*
plájhati -am (se), plájhanje -a s: tekočina (se) v posodi plajha, če posoda ni polna; morje plajha ob breg

plakát -a m *lepak*, plakáten -tna -o, plakátér -ja m, plakátirati -am, plakátíranje -a s: ~ prireditve, plakátnica -e ž *tisk.* |črka|

plákati -am in pláčem lit. jokati

plakéta -e ž *spominska ploščica*, plakéten -tna -o, plakétar -ja m, plakétarski -a -o

plálen -lna -o [-yn-]: ~e nečke, plálnica -e [-yn-] ž: s ~o plati vodo iz čolna, plálnik -a [-yn-] m: v ~u mastijo grozdje; *gl. tudi* plati

plámen -éna m: ~ zagori, plapola, švigne kvišku, (se) suklja, pojema, ugasne; goretí s ~om, streha je bila v ~ih; pláménoma *prisl. s plamenom*, pláménast -a -o: ~o tkanje, pláménček -čka m

plamenéti -im s *plamenom* goretí, pláméni -íte! plamenél -a -e, plamenél, plamenél -éla -o, plamenénje -a s; plamenéč -éča -e *prid.*: ~ pogled, ~a beseda

plamenica -e ž *bakla*, plameničar -ja m *baklonosec*

plamenják -a m *zool. flamingo*, plamenec -nca m *zool.*

plamtéti -im → *plameneti*

plán -a -o in planó -í -é: na ~em, priti iz gozda na ~o; ~i gorski pašniki; hribi so ~i, doline so ~e brez drevja; plán -í ž *široka gladka ravnina*: stopiti pogumno na ~ iz kritja, v odkrit boj;

planica -e ž *prostor brez drevja in grmovja v gorah*, plánja -e ž *čistina na gori*, planjáva -e ž *gol svet*, planjávski -a -o, planjávéc -vca m, planóta -e ž: gorska ~

plán -a m *načrt*, *umislek*, *zaris*: petletni ~, doseči, preseči, prekoračiti ~, v prvem ~u v *ospredu*; plánski -a -o *načrten*: ~a komisija, ~o gospodarstvo, ~o delo; planítrati -am *zravnati*, *načrtovati*, planíranje -a s: ~ stavbišče, delo, planírec -rca m *načrtovavec*, planér -ja m, planérski -a -o

planét -a m *zvezda premičnica*, planéten -tna -o: ~i sestav, planetárij -a m, planetóid -a m *majhen planet*

planéta -e ž tisk.

Planica -e ž, iz ~e, planiški -a -o: ~a skakalnica

planiglób -a m polobla na zemljevidu, planiglóbski -a -o

planika -e ž bot. očnica

planimetrija -e ž geom., planimétričen -čna -o: ~e naloge, planimetrijski -a -o: ~a knjiga, planiméter -tra m, planimétrski -a -o: ~a skala

planina -e ž: dati živino v ~o ali na ~o, pastir je bil čez poletje v ~i ali na ~i, iti na ~e, biti v ~ah, planinica -e ž, planinski -a -o, planíneč -nca m 1. kdor stanuje na planini, 2. kdor hodi v gore, planínka -e ž, planínstvo -a s; planínar -ja m planíneč, planšar, planínarica -e ž, planínarstvo -a s; planínščina -e ž *pláčilo za pašo na planini*, planínšček -čka m bot., planíniti -im planšariti, planínjenje -a s, planínáríti -im, planínárjenje -a s

Planina -e ž kr. i.: ~ pri Logatcu, v ~i, planínski -a -o, Planínici -ev m mn.

planíti plánem, pláni -íte! plánil -íla -o in plániti -nem s stal. poud.: ~ kvišku pokonci, ~ iz spanja, ~ iz hiše, iz postelje, iz zasede, ~ na koga ali nad koga, ~ komu v obraz, ~ za kom, kaj je planilo mimo hiše? kaj ti je planilo v glavo? kaj je planilo vate?

*plánka -e ž deska (pri plotu, pri kgljanju): delati ~e, vreči v ~o, *plánkati -am graditi, obijati, pažiti, *plánkanje -a s obijanje, ograjanje

plánkton -a m zool., plánktonski -a -o: ~e živali

plánšar -ja m, plánšarček -čka m, plánšarica -e ž, plánšarski -a -o, plánšarstvo -a s, planšarja -e ž, planšáríti -im, planšárjenje -a s

plántati -am plačati, trpeti, truditi se, plántaj -te! plántal -a -o, plántanje -a s: ti si storil, jaz pa plantal

plántáza -e ž nasad: riževa, čajna, kavna ~, plantážen -žna -o, plantázar -ja m [delavec], plantáznik -a m [lastnik]

plapoláti -ám, plapoláj -ájte! plapolál -ála -o, plapolájne -a s, plapoláv -áva -o

plása -e ž ozek pas trate, njive, pas, plasina -e ž ravnica brez drevja, plastnica -e ž ravnica na gori

plásirati -am → postaviti, namestiti, vložiti, spraviti (na trg, v tisk): ~ se → zasesti,

doseči mesto, uveljaviti se, plasmá -ja m: ~ industrijskih izdelkov, doseči dober ~ pri tekmi

plást -a m: seno devati v ~e, trava v ~ih, plásta -e ž kopica; plást -i ž: ~ premoga, peska, kože; kamnine v ~eh; gornja ~, zračne ~i, plásten -tna -o: ~a črta = plástnica -e ž: ~ loči plasti; plástoma prisl. po plasteh; plástec -tca m: ~ sena, plástast -a -o: ~ oblak = plástnik -a m; plástiti -ím v plaste nabirati, plásti -íte! plástíl -a -o, plásténje -a s in plástiti -im s stal. poud.: ~ seno, plástje -a s = plástovje -a s 1. kopica, 2. vejník

plastelin -a m gnetivo, kiparsko testo

plástika -e ž 1. kiparstvo, 2. med. plastična operacija, plástik -a m, plástičen -čna -o: ~a kirurgija, operacija, bomba, ~a masa gnetljiva, ~o pisanje nazorno, ~i film, plástičnost -i ž

plastrón -a m varovalni oklep pri sabljanju, naprsnik

plášč -a m: dežni, mašni ~, ~ pri kozolcu, ~ na (avtomobilskem) kolesu; stožčev ~ geom., ~ ogrniti, ~ po vetru obračati, plášček -čka m, pláščar -ja m potepuh, rokovnjač, pláščarji -ev m mn. zool., pláščarica -e ž, pláščarka -e ž, pláščarski -a -o, pláščár -ja m potepuh, rokovnjač, pláščar

plášen -šna -o in plášen ali plášan -šná -ó, prisl. plášno in plášno; plášnost -i ž in plášnost -i ž; plášljiv -a -o, plášljivost -i ž, plášljivec -vca m, plášljívka -e ž, plášnice plášnic ž mn.: nadeti konju ~; pláštiti -ím, pláši -íte! plášíl -a -o, plášenje -a s in pláštiti -im s stal. poud.: ~ koga s čim, konj se pláši pred avtom; plášilo -a s strašilo, plášílen -lna -o [-ln-]: ~e naprave, plášivec -vca m, plášívka -e ž, plášívski -a -o: ~e metode

plástica -e ž zool. [ptica]

plát -í ž: na obe ~i, na vse ~i, ena ~ vrat, poslušajmo še drugo ~ zvona, ~ zvona bije, od vseh ~i, po vseh ~eh najbolje; ritna ~; plátiti -ím, pláti -íte! plátíl -a -o, pláténje -a s: skríl se pláti kolje, kolo ~, plátílen -lna -o [-ln-]; plátíčiti -ím les cepiti, plátíčenje -a s, plátíšče -a s: ~ pri kolesu, plátíščnik -a m [žebelj], platenica -e ž 1. hlod, 2. breskev (ki se kolje), plateničar -ja m kdor pripravlja hlode za žago; plática -e ž 1. plátíšče, 2. plátnica, 3. bot., 4. zool.,

platljív -a -o = pláten -tna -o, platič -íča *m* 1. *krhelj*, 2. *plena*
 °pláta -e *ž* plošča
 Plátaje Plátaj *ž mn.* [gr. mesto], plátajski -a -o: ~a bitka
 plátána -e *ž bot.* [okrasno drevol], plátánov -a -o: ~a skorja se lušči
 plátóforma -e *ž* → 1. *ploščad*, *ravna streha*, *oder*, 2. *podlaga*, *osnova*
 pláti póljem, pólji -ite! plál plála -o, plánje -a *s* 1. *valovati*, *vzdigovati se in upadati*: kri mu je plala po žilah, morje je plalo, prsi nemirno poljejo, vse polje po meni od jeze, v srcu mu je plala strast, lakotnice so mu plale, dim polje, plamen, zastava polje v vetru; 2. *valoviti*, *razgibavati*: z roko, z veslom ~ vodo, vodo ~ iz čolna *pljuskati*, *metati*, *goniti*; *gl.* tudi plalen
 plática -e *ž*: deti dojenčka v ~o
 plátina -e *ž kem.* [prvina], plátinov -a -o: ~a ruda, plátinski -a -o: ~a zmes, plátinast -a -o
 plátnica -e *ž*, *nav. mn.* plátnice -íc 1. vezan v trde ~e, nož ima rožene ~e, biserne ~e, 2. breskev ~ *kalanka*, *riba*, *goba* ~, plátničast -a -o, plátničica -e *ž*, plátničiti -im, plátničenje -a *s*: ~ nož
 plátno -a *s*: domače, hodno, povoščeno, pooljeno, slikarsko, tiskano ~, ~ v kinu, na ~u videti v kinu, ~ prodajati *biti še majhen otrok*; široka ~a *velike slike*; plátén -a -o: ~a rjuha, streha, pláténka -e *ž* *platenena obleka*; plátnar -ja *m* [trgovec]; plátnarica -e *ž*, plátnarski -a -o, plátnarstvo -a *s*, plátnarija -e *ž*, plátnína -e *ž* *platenno blago*
 plátó -ja *m* *geogr.* → *visoka planota*
 Plátón -óna *m* [gr. filozof], Plátónov -a -o: ~a šola, filozofija; plátónizem -zma *m*, plátónik -a *m*, plátóničen -čna -o *ali* plátónski -a -o: ~a ljubezen
 Plátutus -ta *m*, Plátutov -a -o: ~e komedije
 pláv pláva -o *svetlo rjav*, *pšenične barve*: ~i lasje, plávec -vca *m* *vol svetle barve*, plávka -e *ž* *krava svetle barve*, plávkast -a -o; plavolás -ása -o, plavolásec -sca *m*, plavolásek -e *ž*; plavéti -ím, plávi -íte! plavél -éla -o, plavénje -a *s*
 *pláv pláva -o *moder*, *sinji*, plávec -vca *m*: ~ se prijemlje češpelj, plavica -e *ž* *bot. modriš*, plavičen -čna -o *modrišev*: ~a barva, *plávkast -a -o *modrikast*, plávček -čka *m* = plavič -íča *m* [ptič], plávka -e *ž*

[*lastovka*], *plavíti -ím *modriti*, plávi -íte! plavil -a -o, *plavilo -a *s* *modrilo*
 pláv -í *ž*: divja ~
 plávati -am, plávanje -a *s*: čoln plava na vodi, po vodi; človek plava v vodi, proti vodi; hrbtno, po pasje ~; ~ pri igri, v vlogi *loviti se*: letalo, ptič plava po zraku, ~ v bogastvu, veselju, pláven -vna -o: ~a kožica; plaváč -a *m* 1. ~ na tekmi, 2. ~ na vodi v rezervoarju, plaválen -lna -o [-ln-]: ~i bazen, ~a šola, tekma, plaválnica -e [-yn-] *ž*, plavávec -vca *m*, plavávka -e *ž*, plaváček -čka *m*: ~ pri trnku, plavávski -a -o, plavnína -e *ž* [pláčito], plávščina -e *ž* [les], plávček -čka *m* *duša*: ~ pri oljenki, plávci -ev *m mn. zool.*
 plavíti -ím *beliti*, *taliti*, plávi -íte! plavil -a -o, plavljenje -a *s*: rudo ~; plavljen -éna -o: ~o jeklo *taljeno*, plavítev -tve *ž*, plavliven -lna -o [-ln-]: ~a peč, plavíšče -a *s*
 plavíti -ím, plávi -íte! plavil -a -o, plavljen -éna -o, plavljenje -a *s* *in* pláviti -ím *s stal. poud.*: ~ les po reki, plavítev -tve *ž*, plavítven -a -o [-tván-]: ~e naprave, pláven -vna -o: ~i les, ~i most, ~i led, plavnína -e *ž* *les za plavljenje*, plávje -a *s* *naplavljeno dračje*
 plávnik -a *m* *plalník*
 plavút -i *ž* *in* plavúta -e *ž*: hrbtna, repna ~, plavútká -e *ž*, plavúten -tna -o, plavútašt -a -o, plavútar -ja *m* *zool.*, plavútarica -e *ž*, plavutonòg -óga -o, plavutonóžec -žca *m* *zool.*
 plávž -a *m*, plávžar -ja *m*, plávžarski -a -o, plávžarstvo -a *s*
 pláz -a *in* -ú *m*, *mn.* plázi -ov *in* plazóvi -óv: pečeni, snežni ~, ~ se sproži, utrga, potegne, vali, plazina -e *ž* = plazovina -e *ž* = plazóvje -a *s* *svet*, *kjer se zemlja plazi*, plázast -a -o, plazóvit -a -o: ~ svet; plázalica -e *ž* *min.*, pláza -e *ž* *proga*
 plazítí plazím se, plazéc -a -e, plazúl -ila -o, plazénje -a *s* *in* plazíti -ím se *s stal. poud.*: ~ se pred kom po trebuhu, po vseh štirih, plazívec -vca *m*, plazívka -e *ž*, plazívski -a -o: ~a družina
 plazma -e *ž* *fiziol.*, *min.*, plazemski -a -o [-zəm-] *in* plazmátičen -čna -o
 plazmódij -a *m* [povzročitelj malarije]
 plazna -e *ž* *zidarska deščica za gladenje ometa na zidu*: zid v ~o deti
 plaznica -e *ž* [del pluga], plazničen -čna -o

pláza -e ž 1. *plevel (v žitu)*, 2. *slaba jed ali pijača*, 3. *smeti (v zrnju, v sobi)*, 4. *svojat*, 5. ~ v literaturi, plážnat -a -o: ~o žito, plážen -žna -o

pláza -e ž *peščina ob vodi*: na ~i ležati, se sončiti

***plebánuš** -a m |župnik|

plebějci -ev m mn. 1. *neplemiški del mestnega prebivavstva v najstarejši rimski državi*; 2. *ljudje nizkega rodu, plebejski* -a -o, plebějstvo -a s, plebs -a m

plebiscit -a m *ljudsko glasovanje*: koroški ~, plebisciten -tna -o: ~a komisija

pléče -éta s, mn. pléča pléč: svinjsko ~, vzeti kaj na svoja ~a, ~a komu pokazati, dati komu po ~ih, dobiti jih po ~ih, mu. pléčeta -ét s |prekajeno meso|; pléčen -čna -o: ~i sklep, pléčat -áta -o: ~ človek, pléčatost -i ž; pléčevina -e ž; pléčnica -e ž *pléčna kost, lopatica*

pléd -a m *volnena ogrinjavka*; gl. tudi *plet **plédirati** -am → *zagovarjati*: ~ za kaj → *potegovati, poganjati se za kaj*; **plédoajé** -ja m → (za)govor

°**pléh** pléha m *pločevina*, °pléhast -a -o = °pléhát -áta -o *pločevinast, pločevinski*

pléhék -hka -o in pléhék ali pléhák -hká -ó *neizrazit, brez okusa, prazen*: dežnica, snežnica je ~a, ta voda je ~a; močno vodene jagode so ~e; ~a jed, ~ glas, ~a knjiga, ~o govorjenje *brez vsebine, površno, lahkomisljeno*; pléhkóst -i ž in pléhkóst -i ž, pléhkóta -e ž, pléhkóba -e ž, pléhkóben -bna -o; pléhčati -ím *biti plehkega okusa, plehčanje -a s*

Pleíade -ád ž mn. *mit. sedmero hčera Atlasa in Pleione, plejáde -ád ž mn. astr. skupina zvezd*; plejáda -e ž *literarna skupina enako mislečih in delujočih ljudi*

pleistocén -a m *geol.*, pleistocénski -a -o **pléksi** -ja m |snov|, tudi neskl.: s ~ steklom

pléme plémna s: živina za ~, ~ se prime maticé, žival dobrega ~a, krava gre po ~u, človeška ~a in rodovi; plémén -a -o: ~a svinja; pléménski -a -o: ~a živina, ~i družbeni red, pléméniti -ím, pléménéc -a -e, pléméni -íte! pléménil -a -o, pléménjén -éna -o, pléménjénje -a s: ~ kobilo, matico, kravo; v tej starosti se najbolj plémeni, pléménítev -tve ž, pléménítven -a -o [-tvén-], pléménilo -a s: žrebec za ~, pléménilen -lna -o [-ln-]: ~a postaja, pléméníšče

-a s, pléménják -a m |bik|, pléménjáča -e ž = pléménica -e ž |svinja, krava|, pléménka -e ž *plémenska žival*

pléménit -a -o: ~ega rodu, ~ človek, ~o srce, ~a beseda, ~o ravnanje, ~o sadje *žlahtno*, pléménitost -i ž, pléménitnik -a m, pléménitnica -e ž, pléménitáš -a m, pléménitášinja -e ž, pléménitáški -a -o, pléménitáštvó -a s; pléménititi -ím, pléméníténje -a s: ~ sadje, vino, rudo *žlahtniti*, v resnem delu se je pléménitil, pléménitilnica -e [-yn-] ž |*oddelek*|

plémíci -a m, plémínkija -e ž, plémíški -a -o: ~i naslov, plémstvo -a s: državno, duhovno, denarno ~, v ~ povzdigniti

plén -a m: vojni, lovski ~; pléniti plénim, plénéc -a -e, pléni -íte! plénil -íla -o, plénjen -a -o, plénjenje -a s in pléniti -ím s *stal. poud.*: ~ po vasi, ~ deželo, ~ denar, ~ ljudem blago, plénítev -tve ž, plénilen -lna -o [-ln-]: ~i pohodi, plénívec -vca m, plénívka -e ž, plénívski -a -o: ~e tolpe

plén -a m: žito nima ~a, plénjati -am, plénjanje -a s: žito slabo plénja, ruda dobro plénja, plénjav -a -o: ~o žito, plénjavost -i ž

pléna -e ž: jeklo, železo ima ~o *se lušči*, zvon ima pléno, zato ne poje; kamenje se lomi po ~ah; plénast -a -o: ~o železo, pléníti -ím se v *plénah se luščiti*, plénjenje -a s, pléniv -a -o: ~o železo, ~a kosa, ~ zob se rad kruši, plénivost -i ž: ~ železa

plénér -ja m *slikanje pod milim nebom, na prostem*, plénérist -a m |slikar|, plénérizem -zma m

plénica -e ž, *nav. mn.* plénice -íc: otroka v ~e poviti, ~e prati, pléníčka -e ž, pléníčka -e ž

***plénir** -ja m *jerbas*

plénk *medm.* za *posnemanje kovinskega zvena*; plénk plénka m 1. *kovinski glas, 2. denar*

plénkati -am, plénkanje -a s: ~ po posodi, na kitaro, tesarji plénkajo, plénkáča -e ž |*sekiral*|

plént *medm.* šent; plént plénta m, pléntati -am, pléntanje -a s: bes te pléntaj!

plénúm -a m: sklicati ~, ~ odloča, plénáren -rna -o: ~a seja *seja razširjenega odbora*

pleonázem -zma m *kopičenje besed z enakim pomenom, včasih pesniški okras, včasih*

slogovna slabost; pleonastičen čna -o:
 ~ slog, jezik
plés -a m: družabni, bojni ~, ~ v maskah, mrtvaški ~, Vidov ~, ~ mušic, iti na ~, peljati na ~, biti na ~u, poprositi za ~, povabiti na ~, nocoj bo še ~ *se bomo še spoprijeli*, plésen -sna -o:
 ~a dvorana, šola, ~i mojster, vodja, orkester, ~a obleka, glasba, plesišče -a s
plesáti in plésati plésem, pléši -ite in -te!
 plésóč -a -e, plésáje, plésal -ála -o, plésánje -a s: ~ polko, tango, ~ s kom, mušice plešejo po zraku, ~ po vrvi, ~ po taktu, čoln pleše na vodi, ~ kakor drugi žvižgajo, črke mi plešejo pred očmi, kolo, tečaj pleše *opleta, ne stoji trdno*; plésávec -vca m, plésávka -e ž, plésávski -a -o, plésávstvo -a s
plesn plésni ž |*glivična bolezen*|: trtna, krompirjeva ~, po ~i diši; plesnėti -ím, plesnéč -a -e, plesné, plésni -ite! plesněl -éla -o, plesnénje -a s = plésniti -im, plésnjnje -a s: plesnina -e ž 1. *plesen*, 2. *plesniva stvar*, plésniv -a -o in plésniv -a -o, plésnivost -i ž in plesnivost -i ž, plésnivec -vca m in plesnivéc -vca m, plésnívka -e ž in plésnívka -e ž, plesnóba -e ž, plesnóben -bna -o, plesnóbnost -i ž; plésnovati -ujem, plésnovanje -a s in plesnováti -újem, plesnovánje -a s, plésnjav -a -o, plésnjavec -vca m, plésnjavka -e ž, plésnjavost -i ž
pléskatí -am, pléskanje -a s: ~ sobo, zidove, pléskar -ja m in pleskár -ja m, pléskarica -e ž in pleskarica -e ž, pléskar-ski -a -o in pleskárski -a -o, pléskarstvo -a s in pleskárstvo -a s
plésno -a s *blazinica na stopalu*
plésti plétem, *namen*. plést in plést, plétóč -a -e, pléti -ite! plétel in plétel plétla -o in plè pléla -o: ~ vence, mreže, jopico, ~ se v kaj, laži ~, fant zmeraj kaj plet, nekaj se plete, govornica se plete o čem; pléténje -a s |*delo in izdelek*|
pléša -e ž: ~ na glavi, v gozdu, na njivi, pléšast -a -o, pléšav -a -o, pléšavost -i ž, pléšavec -vca m, pléšec -šca m 1. *zool. ujedá*, 2. *bot.*, pléšiv -a -o *ki se mu pleša ponuja*, pléšivec -vca m, pléšívka -e ž; pléšívěti -ím, pléšívěč -a -e, pléšívěl -éla -o, pléšívěnje -a s, pléšívost -i ž; pléšéglávec -vca m, pléšéglávka -e ž, pléšégláv -áva -o: ~i jastreb, pléšéglávost -i ž

*plét -a m *ogrinjavka, pled*
pletár -ja m 1. *kdor plete*, 2. *iz slame spleten koš*: ~ krompirja, pletárec -rca m *majhen pletar* = pletárček -čka m, pletarica -e ž |*koš*|, pletárstvo -a s, pletárski -a -o: ~a obrt, ~i zaslužek
pleténka -e ž s *slamo opletena steklenica*, pletenica -e ž *kar je pleteno (košara, bič, kita, lesa, jopič)*, pletenjáča -e ž 1. *iz protja spletena kočá*, 2. *koš za na voz*, pleteníčiti -im *tvesti*, pleteníčenje -a s
pletér -i ž *plot*, pletér -ja m *koš, košara*, pletérka -e ž *pletena košara, pletenka*
Plétejer Plétejer ž *mn. kr. i.*, v ~ah, pléterski -a -o: ~a kartuzija, Pléterčani -ov m *mn.*
Plétersnik -a m in Pletêršnik -a m, Pletêršnik -ov -a -o: ~ slovar
plétež -a m: živčni ~
pléti plévem, plévi -íte! plél -a -o: ~ žito, vinograd, ~ kokolj iz žita; plétje -a s, plétev -tve ž; *gl. tudi plevel*
pletíč -íča m *pletivec, pletica* -e ž *pletilna igla*, pletílen -lna -o [-ln-]: ~a igla, ~i stroj = pletílnik -a [-un-] m, pletílnica -e [-un-] ž |*tovarna, prostor*|, pletílničen -čna -o [-un-], pletívéc -vca m, pletívka -e ž 1. *ženska, ki plete*, 2. *pletilna igla*, pletívski -a -o: ~i zaslužek, ~o delo, ~a zadruga, pletívto -a s |*snov*|, pletílo -a s |*orodje*|, pletílstvo -a s [-ls-] s: strojno ~
plétnja -e ž *čoln s streho na Blejskem jezeru*
pléva -e ž: veter odnaša ~e, ločiti zrnje od plev, pléven -vna -o: ~a vreča, ~i koš, plévnat -a -o *poln plev*, plévast -a -o, plévavnica -e ž *vreča s plevami*, plévnik -a m *prostor za plevé*
plévek -vka -o in plevèk *alí plevák* -vká -ó, plevkóst -i ž, plevkóba -e ž; plevéti -ím, plevénje -a s: jed plevi, plevi mi *slabi mi*, po sladkem sadju rado plevi; *gl. tudi plehek*
plévél [-éu] -a m, plevélen -lna -o [-un-]: ~o žito, ~a njiva, plevélnost -i [-un-] ž, plevélnat -a -o [-un-] *plevelen*
plévica -e ž, plévíški -a -o, plévéc -vca m, plévka -e ž *pralica*, plévski -a -o
plevritís -a m *med. vnetje poprsnice*, plevritičen -čna -o, plévra -e ž *poprsnica*, plevrálen -lna -o [-ln-]
plézati -am, plézanje -a s: ~ na drevo, ~ po gorah, ~ po vseh štirih, fižol pleza po prekli, trta po zidu, plezávec -vca m |*oseba in pičl*|, plezávka -e ž

[oseba in rastlina], plezavke plezavk *ž mn.* čevlji za plezanje, plezavski -a -o: ~e potrebščine, plezalen -lna -o [-un-]: ~a tura, vrv, ~i čevlji, plezalniki -ov [-un-] *m mn.* [čevlji], plezavstvo -a *s*, plezala -ál [-ál] *s mn. tel. plezalno orodje*; plezavt -a *m žolna*, plezavček -čka *m zool.* [ptič], plezáríti -im, plezárjenje -a *s*

pleziozáver -vra *m zool.* [izumrl plazivec]

plima -e *ž*: ~ in oseka, plimováti -ujem, plimováanje -a *s*

plin -a *m*: svetilni, izpušni, strupeni, tekoči, bojni ~, *s* ~om kuriti, na ~u kuhati, plinski -a -o: ~a luč, ~i kuhalnik, ~i rezervoar, plinast -a -o: ~o telo, stanje, plinárna -e *ž*, plínovica -e *ž* [voda]; plinovód -óda *m*, plinovóden -dna -o: ~e cevi, plinomér -a *m*

Plinius -ia *m in* Plínij -a *m* [rim. pisatelj], Plínijev -a -o: ~a pisma

plink *medm.* za posnemanje kovinskega zvena ob udarcu s kladivom, plínkati -am, plínkanje -a *s*

pliocén -a *m geol.* najmlajša plast terciarja, pliocénski -a -o

plisirati -am *zgbati* (žensko oblačilo); plisirán -a -o nabran v gube: ~o krilo, plisé -ja *m naborki*

pliska -e *ž zool.* pastiríčka

pliskavka -e *ž* = pliskavica -e *ž delfin*

plíš -a *m* [blago], plíšast -a -o: ~i stoli, ~a prevleka, ~o pregrinjalo

plítev -tva -o in plítek -tka -o: ~a voda, ~a skleda, *prenes.* ~a misel, ~a glava, ~o znanje, plítvost -i *ž in* plítkost -i *ž*, plitvina -e *ž*, plitvica -e *ž* [čoln], plítvež -a *m* [človek]; plítvétí -im, plítvéč -a -e, plítvi -íte! plítvél -éla -o, plítvéenje -a *s*: roman proti koncu plitvi; plítviti -im, plítvi -íte! plítvil -a -o, plítvéenje -a *s*; plitvo -in plitko -v *sestavi*: plitvogláv -áva -o in plitkogláv -áva -o; plitvoglávec -vca *m in* plitkoglávec -vca *m*

plivkati -am, plívkanje -a *s*: voda plívka ob skalah, vodo ~e; plívok -a *m*, plívkniti -nem

pljúča pljúč *s mn.*, pljúčem ("pljúčam) pljúča na pljúčih *s pljúči* (°s pljúčmi): desna, leva ~, dihati ~, ~i, bruhniti iz pljúč, bolan na ~ih, v ~ih je gnoj, pljúčen -čna -o: ~a mrena, ~a bolezen, ~a pečenka; pljúčka pljúčk *s mn.*: ~ v omaki; pljúčnica -e *ž* 1. *vnetje pljúč*,

2. *bot.*, pljúčničen -čna -o, pljúčar -ja *m zool.* [polž], pljúčarica -e *ž zool.* [riba], pljúčnik -a *m bot.*

pljúčiti -nem: ~ kri, ~ v roke, ~ pred koga, ~ komu v obraz, ~ na svojo preteklost *zatajiti jo*, pljúnek -nka *m*: ni ~a vreden, pljúneč -nca *m pljunek*, pljúnokv -a -o

pljúk *medm.*, pljúsk -a *m*: ~ dežja, pljúska -e *ž zaušnica*, pljúskati -am, pljúskanje -a *s*: voda pljúska ob skale, zrnje kar pljúska ob steno, pljúskav -a -o, pljúskavec -vca *m bot.*, pljúskavica -e *ž* [naliv, plohal], pljúskniti -nem in pljúsniti -nem: voda pljúsnje ob pečino, ~ vodo iz ust, ~ koga *udariti*; pljúskót -óta *m*: ~ morja ob skale

pljuvavec -nca *m bot. rododendron*

pljuvati pljújem in pljuvam, pljujóč -a -e in pljuvajoč -a -e, pljúj -te in pljuvaj -ájte! pljuvál -a -o, pljuvánje -a *s in* pljuvati pljújem in pljuvam *s stal. poud.*: ne pljuje po tleh! pljuváč -a *m*, pljuvávec -vca *m*, pljuvávka -e *ž*, pljuvávski -a -o, pljuválnik -a [-un-] *m*

plóča -e *ž plošča*, plóček -čka *m in* plóček -čka *m rezina*: ~ jabolka

pločevina -e *ž*: aluminijasta, bakrena, cinkova, rebrasta, valjana, valovita ~, ~o valjati, pločevinast -a -o: ~a posoda, streha, ~ glas, pločevinski -a -o: ~i oddelek

plóčnik -a *m hodnik* (ob cesti), *trotوار*

plód -a in -ú *m sad*, *sadež*, *mn.* plódovi -óv in plódi -ov: telesni ~, ~ raziskav, ~ domišljije; plódek -dka *m* = plódič -iča *m*, plóden -dna -o in plóden -dna -o *rodoviten*: ~a zemlja, plódnost -i *ž in* plódnost -i *ž*, plódožen -vna -o, plóden -dna -o: ~i mešiček, ~a voda, plódovit -a -o: ~ pisatelj, plódovitost -i *ž rodovitnost*, plódljiv -a -o, plódljivost -i *ž*, plódovníca -e *ž plodna voda*; plódonósen -sna -o plóden, plódovit, *rodoviten*, plódnósnost -i *ž*; plódoréd -a *m kolobarjenje*

plódi -im, plódič -a -e, plódi -íte! plódi -a -o, plójenje -a *s*: orel orla plódi, živina se plódi, misli se plóde, plódllo -a *s*, plódljen -lna -o [-ln-], plódljnost -i [-ln-] *ž*, plódičev -tve *ž*, plódičven -a -o [-tvén-], plódišče -a *s*

plódnica -e *ž* 1. *bot.*: nadrasla in podrasla ~, 2. *med. maternica*, plódníčen -čna -o, plódnik -a *m notranja jajčna mrena*

plòh plòha *m*: mesarski ~, perilni ~, prsi na ~, ~ vleči, plòhek -hka *m in* plohek -hka *m*, plòhec -hca *m* = plòšec -šca *m*
plòha -e *ž*: ~ se ulije, ~ besedi, prideš kakor ~, ploháti -ám, ploháj -ájte! ploháł -ála -o, plohánje -a *s*: dež ploha hudo lije
plómha -e *ž* 1. svinčeni pečat, 2. med. zalivek votlega zoba, plómben -bna -o, plómbirati -am zapečatiti, zaliti, plómbiranje -a *s*: ~ železniški voz
plòšk medm., plòskati -am, plòskanje -a *s*: ~ po čem, ~ komu zaradi česa, ~ komu v pohvalo, plòšk(k)nititi -nem, plòšk plòska *m* [glas, udarec]
plòšk plòska *m* [širša, ravna stran]: položiti desko na ~, ne na rob; *s* ~om pasti, na ~ pasti, žebelj na ~ zabiti, na ~ izdelati, ne na okroglo, plòškoma prisl. sploska, *s* ploskom: ~ udariti, plòska -e *ž*: položiti desko po ~i na plosk; plòšk plòska -o: ~a noga, ~a tla, ~e prsi, ~a riba, ~o ogledalo, plòskòst -i *ž*, plòskast -a -o, plòsnát -áta -o, plòskar -ja *m* [oblič], plòskavec -vca *m* zool. [črv]
plòskaj -ám zrvnavati, plosko delati, plòskáj -ájte! plòskál -ála -o, plòskánje -a *s*: žeblje ~, kovač ploska okroglo palico
plòskev -kve *ž in* plòskva -e *ž*, mn. plòskve -kev [-kaŷ]: čelna, nosilna, osnovna, tiskovna, torna ~, plòskóven -vna -o: ~e mere, ploskovit -a -o: ~i slog v slikarstvu, ploskovitost -i *ž*; ploskvómér -a *m* planimeter, ploskovnják -a *m* ploščec, ječmen v dve kiti
plòsko -v sestavi: ploskogláv -áva -o, ploskoglávec -vca *m*; ploskokljúni -ov *m* mn. zool.; ploskokopfen -tna -o; ploskokrílec -lca [-lc-] *m* zool., ploskokrílen -lna -o [-ln-]; ploskonòg -óga -o, ploskonòžec -žca *m*; ploskonòs -ósa -o, ploskonòsec -sca *m*; vendar plosko izbočen
plòšca -e *ž*: jeklena, ledena, spominska, fotografska, gramofonska, kupalna, stikalna ~, plòščica -e *ž*: emajlna ~, med. krvna, medvretenčna ~, plòščičast -a -o lamelast, plòščen -čna -o, plòščát -áta -o, plòšcnát -áta -o: ~ kamen, ~a skleda, plòščátost -i *ž*, plòšcnátost -i *ž*; plòščátiti -ám plosko delati, plòščáj -ájte! plòščál -ála -o, plòščánje -a *s*; plòščítiti -im, plòščí -íte! plòščíl -a -o, plòščénje

-a *s*; plòščívec -vca *m*; plòščevica -e *ž* bot., plòšček -čka *m* krožec, plòščád -i *ž* trg, oder, raven prostor, plòščina -e *ž* geom.: ~ trikotnika, plòščinski -a -o
plòščák -a *m* [hrošč], plòščec -a [-čac-] *m* ječmen v dve kiti
plòt -a *in* -ú *m*, na plòtu *in* plòtu, mn. plòtóvi plòtòv: za ~om koga počakati, izza ~a streljati zahrbtno ravnati, čez ~ skakati delati kaj prepovedanega, plòten -tna -o: ~e lese, plòtec -tca *m* = plòtič -šca *m*, plòtiti -im, plòtèč -a -e, plòti -íte! plòtíl -a -o, plòténje -a *s*: ~ vrt, pot, ~ otrokom, kuram; plòtje -a *s*, plòtnica -e *ž* [kol], plòtnína -e *ž* les za plòtove
plòtón -a *m* [vojaški oddelek]
plòvec -vca *m* lahnjak, lahki kamen: gladiti *s* ~em
plòven -vna -o: reka je ~a, plòvnost -i *ž*, plòvba -e *ž*: morska, rečna, obrežna ~, ~ po Donavi, plòbven -bna -o; plòvci -ev *m* mn. zool., plòvški -a -o, plòvstvo -a *s*: pomorsko ~
plòviti -im pluti
plóg -a *m*: poljski, snežni ~, orati *s* ~om, plúg -a -o, plúgar -ja *m* kdor dela pluge; *gl.* tudi pluziti
plúndra -e *ž*, plúndrast -a -o: ~a cesta
plúnk medm., plúnk -a *m*: ob ~u kamna v vodo, plúnkati -am, plúnkanje -a *s*: voda plunka v vedru, pijača v želodcu; plúnkiniti -nem: kamen plunkne v vodo
plúnka -e *ž* star. harfa, plúnkávec -vca *m* = plúnkar -ja *m* igravec na plunko, plúnkarica -e *ž*, plúnkati -am igrati na plunko, plúnkanje -a *s*
plurál [-ál] -a *m in* plúral [-al] -a *m* slov. množina, plurálen -lna -o [-ln-] množinski: ~e oblike, plurália -ij *s* mn. množinske oblike, plurále tántum plurále tántuma *m*, mn. plurália tántum *s* samo množinska beseda, pluralitéta -e *ž* večina, pluralizem -zma *m* fil., pluralističen -čna -o
plús -a *m* 1. mat. znamenje: od ~a do ~a, trije ~i in dva minusa, 2. trg. dobiček, prebitek: ~ se je začel, končali smo *s* ~om, 3. ° ~a, 4. vez.: 3 + 3 [tri plus tri], plúsen -sna -o: ~o steklo, ~a enačba
plúskvamperpekt -a *m* slov. predpretekli čas, plúskvamperpektén -tna -o, plúskvamperpektov -a -o: ~e oblike
plúšč -a *m* bot., plúščec -a [-čac-] *m* bot.

plúta -e ž *probkovina*, plúten -tna -o = plútov -a -o, plútec -tca *m bot.* [hrast], plútašt -a -o, plutovina -e ž, plutovinast -a -o: ~ zamašek

Plútarh(os) -ha *m* [grški življenjepisec], Plútarhov -a -o: ~a dela

plúti plóvem *in* plújem, plóvi -íte *in* plúj -te! plúl -a -o: ladja, ptič plove, plútje -a s; *gl. tudi* plavití

Plúton -óna *m mit.* [bog podzemlja], Plútonov -a -o: ~o kraljestvo *Had*, plútónski -a -o *globočinski*

plútónij -a *m* [element], plútónijev -a -o

Plútos -ta *m* [bog bogastva], Plútov -a -o, plutokratija -e ž *vlada denarnih mogotcev*, plutokrát -a *m* *denarni mogotec*, plutokrátski -a -o

pluviál [-ál] -a *m lig. vespérale, večerniški plašč*

pluviométer -tra *m* *dežemer*, pluviométrski -a -o: ~e naprave

plúžiti -im, plúženje -a s: ~ z novim plugom, sneg se lepo pluži, smučar pluži, plúžen -žna -o 1. njiva je po dežju ~a, 2. ~a kolca, ~o železje, plúžje -a s *plužna kolca s plugom*, plúžna -e ž, *nav. mn.* plúžne -žen [-žan] [sprednji del pluga], plúžnica -e ž *oje, ročice*, plužnina -e ž [plačilo]; *gl. tudi* plug

pnevmátika -e ž 1. *nauk o gibanju zraka*, 2. *gumijast obroč za avtomobilsko kolo*, *zračnica*: balonska, žična, žmulasta ~, pnevmátičen -čna -o: ~o kolo, ~a pošta

pnevmokókus -ka *m med. povzročitelj pljučnice*

pnevmonija -e ž *med. pljučnica*, pnevmotóráks -a *m med.*

po *prisl. porazdeljuje; rabi se* ① *pred glavnimi in ločilnimi štev. v imenovalniku in tožilniku*: ~ eden, ~ dva, ~ trije možje, ~ štirje, ~ dve, ~ ena knjiga, ~ tri, ~ štiri kose, ~ pet ur; ~ eno uro, ~ dve, ~ tri ure, ~ dvoje, ~ četrto, ~ petero kosov; ② *pred prislovnimi določiti mere v tožilniku*: a) *po koliko?*: ~ malo nosi, ~ veliko naklada, ~ več plačaj; ~ cel voz, ~ celo vrečo, ~ ves zaboj jabolk proda; b) *po kolikokrat?*: ~ enkrat, ~ dvakrat, ~ trikrat, ~ štokrat, ~ večkrat na dan; c) *po kako dolgo?* (časovno): ~ ves dan, ~ vse noči, ~ vso uro, ~ več tednov ga ni; ③ *pred pridevniškimi in zaimenskimi prisl.ovi*: ~ domače,

~ kmečko, ~ gosposko, ~ mestno, ~ tuje, ~ pasje, ~ mačje, ~ naše, vsak ~ svoje, ~ vaše; ~ slovensko, ~ latinsko, ~ nemško

po *predl. I. s tožilnikom namena za glagoli premikanja*: iti, teči, hiteti, poslati ~ vodo, kruh, vino, drva, jagode (*ali s partitivnim roditelnikom*: ~ vode, kruha, vina, drv, jagod); grem ~ očeta, mater, zdravnika, delavce; II. *z mestnikom kaže*: ① *od dejanja prizadeti predmet (po kom ali čem?)*: ~ glavi, ~ nosu, ~ ustih udariti, ~ snopu tolči; komu ~ prstih, ~ nogah hoditi; ~ kom vpraševati, ~ kom se vreči; ~ kom se ravnati, ~ kom dedovati, ~ čem dišati, ~ kom jokati; toži se mi ~ domu, ~ čem hrepeneti, zdihovati, ~ drugih se ozirati, ~ kom gledati, ~ sebi glej, oziraj se ~ drugih; ② *kraj ali prostor dejanja (kje? kam?)*: ~ vodi plava, moj up je šel ~ vodi, ~ gozdu tava; ~ cesti, ~ poti, ~ gorah je sneg; ~ mestu, ~ kmetih, ~ suhem in ~ morju, ~ temi, ~ dežju, ~ snegu, ~ zraku; ③ *čas dejanja (kdaj?)*: ~ letu (dni), ~ božiču, ~ praznikih, ~ (dolgi) zimi, ~ (takem) dnevu, ~ (svojem) godu, ~ toči zvoniti, ~ eni (uri), ~ osmih, ~ polnoči, ~ kosilu, ~ šoli, ~ vsem tem; ④ *način dejanja (kako?)*: a) *vodilo*: delati ~ postavah, ~ ukazu, ~ vplivu, ~ pameti, ~ volji, ~ svoji glavi, ~ mili volji; ~ abecedi urediti, ~ naravi, ~ rodu, ~ navadi zdrav; ~ pravici, ~ krivici trpi, ~ strani gledati, ~ prstih, ~ rokah, ~ glavi hoditi; b) *pripomoček*: ~ obrazu, ~ glasu, ~ imenu poznati; ~ pošti, ~ pismu, ~ telefonu, ~ radiu zvedeti; ~ delu, ~ junaštvu, ~ moči, ~ sreči, ~ naključju, ~ nesreči kaj doseči; ~ laži, ~ prevari, ~ pomoti ga ni; *tudi pri osebah, kadar so nam le posrednice*: ~ sinu, ~ slu sporočiti; *v trpnih zvezah je treba ločiti posrednika od povzročitelja pri osebah*: kapitalizem izkorišča človeka ~ človeku, delavec je bil izkoriščan od kapitalistov; naročeno nam je bilo ~ odboru (*če nam je odbor le posredoval naročilo drugega*), naročeno nam je bilo od odbora (*če nam je odbor sam kaj naročil*); c) *v prislovnih zvezah s pridevniki*: ~ dolgem pasti podolgoma, ~

novem, ~ starem, ~ krivem, ~ nedolžnem, ~ gostem saditi, ~ nemarnem. ~ nepotrebnem, ~ neumnem, ~ nje-govem, ~ mojem, ~ našem; ě) *mero* (kako? po čem?): blago se ~ niti nabira, ~ vrvi zapravlja; ~ stotakih, ~ tisočakih plačuje, ~ žlicah, ~ kapljah jemlje zdravila; ~ kilah, ~ litrih, ~ teži prodaja; ~ meri, ~ ceni prodaja kakor je cena; *vendar*: poceni prodaja ne drago; d) *izguba*: ~ meni je, ~ vinu je; v zvezi s samostalnikom so taki izrazi prilastki: pot ~ zdravnika, žalovanje ~ materi, letanje ~ zraku, dan ~ božiču, kazalo ~ abecedi, sporočilo ~ telefonu, pisanje ~ starem, zapravljanje ~ stotakih

po- v sestavi: I. s prid. in prisl. in njih izvedenkami, zlasti iz predložnih zvez za kraj in čas: pocesten, povoden, popoten, povojen, pošolska doba, poprazniški, povrh, površen, pobinkošter; II. z glagoli porazdeljuje ali omejuje dejanje: ① na več osebkov ali predmetov: vsi so pospali, pomrli; vse je polovil, pomoril, podavil, pobesil; ② na več krajev ali časov (ponavljanje, nedovršniki): polegati, posedati, popivati, postaviti, potikati se po hišah; vsak dan popravljati, pokašljevati, pogostoma polebedevati, pocejati, vsak teden povpraševati; ③ na določeno mero ali trenutek: malo posedeti, poklečati, postati, pomakniti, pomuditi se, poklepetati, pogovoriti se; pojesti, polomiti; ④ nekateri (neprehodni) glagoli prevzemajo predložni krajevni pomen in postanejo prehodni s tož.: ležati po travi — poležati travo; hoditi po gredi — pohoditi gredo

poagitrirati -am: ~ za koga

poanta -e ž ost, želo, dovtip, duhovitost, poudarek, **poantirati** -am **poudariti**, **podčrtati**, **priostriti**; **poantilizem** -zma m **pointilizem**

poapnėti -im, **poápni** -íte! **poapněl** -éla -o, **poapnénje** -a s: žile poapnijo, poapnélost -i ž: ~ žil

poápnniti -im, **poápni** -te! **poápnil** -a -o, **poápnnjenje** -a s in **poapnniti** -im, **poápni** -íte! **poápnil** -ila -o, **poápnnjenje** -a s: ~ travnike, prst na vrtu; **poápnnjen** -a -o in **poapnnjen** -éna -o: ~a gre dica, **poapnnítev** -tve ž; **poapnnjeváti** -ujem, **poapnnjevánje** -a s

pób -a m: ti ~ ti, **póbček** -čka m, **póba** -a m, **póbič** -a m, **póbec** -bca m, **póbovski** -a -o: ~e norčije

poábáti -im **pomehkužiti**, **raznežiti**, **poábábljen** -a -o, **poábábljenost** -i ž

poábáhati -am se in **poabaháti** -ám se gl. **bahati**: ~ se z uspehi

poabakláti -ám gl. **baklati**: sveča hitro **poabakla** **ogori**

poabakriti -im, **poabákri** -íte! **poabákril** -íla -o, **poabakrèn** -éna -o: ~ posodo, **poabakritev** -tve ž, **poabakrénost** -i ž, **poabákrat** -am

poabalín -a m, **poabalínski** -a -o, **poabalínstvo** -a s: pocestno ~

poabarábati -im, **poabarábljen** -a -o, **poabarábljenje** -a s: cesta ga je čisto **poabarabila**, **poabarábljenost** -i ž, **poabarábljenec** -nca m, **poabarábitev** -tve ž

***poabárat** -am **povprašati**, **poabáran** -a -o: ~ koga po čem, ~ kaj

poabaráríti -im, **poabarárjen** -a -o, **poabarárjenje** -a s, **poabarárjenost** -i ž, **poabarárjenec** -nca m

poabaróniti -im, **poabarónjen** -a -o, **poabarónjenje** -a s, **poabarónítev** -tve ž, **poabarónjenec** -nca m, **poabarónjenka** -e ž

poabárvat -am, **poabárvan** -a -o, **poabárvanje** -a s: ~ ograjo, gozd se je ta teden ves **poabárval**, **poabárvanost** -i ž

poabasáti in **poabasati** **poabšem** gl. **basati** **pobecáti** -ám gl. **becati**, **pobecán** -a -o: **pobeckáti** -ám, **pobeckán** -a -o: malo je **pobeckal** po krožniku >[-bac-]

pobedastéti -ím, **pobedasti** -íte! **pobedastél** -éla -o, **pobedasténje** -a s

pobebgníti -bégnem, **pobebgni** -íte! **pobebgnil** -íla -o in **pobebgniti** -nem s *stal. poud.*: ~ od doma, iz mesta, ~ čez mejo; **pobebég** -gla -o *prid.*: ~i vojaki, **pobebég** -a m: ~ iz vojske, biti na ~u; **pobebéglec** -a [-glac-] m

poobeléti -ím gl. **beleti**, **poobelél** -éla -o, **poobelélost** -i ž

poobelíti in **poobelíti** -im gl. **beliti**: sneg je **poobelil** hribe, lasje so se mu **poobelili**; **poobeljen** -a -o: ~i grobovi, ~i lasje, ~a hiša, ~e gore, **poobelítev** -tve ž, **poobeljenost** -i ž

poberáč -a m [oseba in košara], **poberáček** -čka m, **poberúh** -a m *znč.*, **poberúhinja** -e ž *znč.*, **poberščina** -e ž = **poberavščina** -e ž **pobrano sadje**, ki **prezgodaj odpade** z drevoja, **pobiranci**

poberačiti -im *poprositi*, poberačen -a -o: na stara leta se je čisto poberačil, malo ~ od hiše do hiše

pobesedovati -ujem in pobesedovati -ujem na kratko se pogovoriti

pobésiti -im, pobésenje -a s: ~ upornike, ~ ušesa, oči; nos se mu je pobesil; pobésen -a -o: ~ želodec, pobésati -am, pobésanje -a s

pobesneti -im *gl. besneti*, pobesnel -éla -o, pobesnélost -i ž

pobezáti -ám *gl. bezati*, pobezán -a -o: ~ koga, ~ v žerjavico, v sršenovo gnezdo, ~ po peči, po pepelu >[-báz-]

pobezljáti -ám [-báz-] *gl. bezljati*: krava je malo pobezljala

pobijati -am, pobijaj -te in -ájte! pobijal -a -o in -ála -o, pobijanje -a s in pobijánje -a s: ~ okuženo živino, ~ raka, ~ krive nazore, pobijávec -vca m, pobijávka -e ž, pobijávski -a -o, pobijálen -lna -o [-ln-]: ~e naprave; *gl. tudi pobiti*

pobinkošten -tna -o: ~i čas

pobirati -am, pobiranje -a s: ~ kamenje po njivi, ~ davke, naročnino, prispevke, ~ ostanke, ~ stopinje za kom, ~ zanke, kuga ljudi pobira; komaj se še pobira, dobro jo še pobira, avto pobira cesto, pobirávec -vca m, pobirávka -e ž, pobirávski -a -o, pobirálen -lna -o [-ln-]: ~a pola, pobírek -rka m *ostanek*, pobíravci -ev m mn. |*sadje*| = pobiranci -ev m mn.

pobistríti -im, pobistri -íte! pobistril -fla -o, pobistrén -éna -o, pobistrítev -tve ž

pobítí -íjem, pobíj -te! pobil -ila -o: toča je vse pobila, ves se je pobil, ~ okna, ~ nasprotnika, ~ se po glavi, ~ si glavo; pobít -a -o: zelo je ~ potrt, žalosten, pobítost -i ž, pobítje -a s; *gl. tudi pobijati*

poblátiti -im, pobláten -a -o: ~ se na cesti, poblátenost -i ž

poblazíniti -im, poblazínjen -a -o, poblazínjenost -i ž

poblaznéti -im, poblaznél -éla -o, poblaznélost -i ž

pobledéti -im; pobledél -éla -o *prid.*: ~i listi, ~o črnilo, ~o lice; pobledélost -i ž; pobledévati -am, pobledévanje -a s

pobliskati -am *gl. bliskati*: ~ z očmi, močna luč je pobliskala v temo, za gorami se je pobliskalo, poblísniti -nem,

poblisk -a m, pobliskovati -ujem, pobliskovanje -a s

poblíže prisl. bolj natančno: ~ si kaj ogledati, ~ se seznaniti s čim, ~ kaj spoznati

pobljívati in pobljívati -ujem in -úvam *gl. bljuvati*, pobljíván -a -o: ~ tla, ~ po tleh, pobljívánost -i ž, pobljívánc -nca m, pobljívanka -e ž

poblódti in poblódti -blódim *gl. bloditi*: po škafu malo ~, ~ komu jed, včasih se mu malo poblódi; poblójen -a -o in poblóden -a -o: ~o vino, ~a jed; poblójenost -i ž in poblódenost -i ž, poblója -e ž

pobóčje -a s, pobóčen -čna -o, pobóčnik -a m *pribočnik, adjutant*, pobóčniški -a -o

pobógati -am, pobógan -a -o, pobóganje -a s: ~ koga s kom, ~ se s kom po prepiru *spraviti, pobotati se*, pobóganec -nca m, pobóganka -e ž

pobóž -ója m, v pobóju in v pobóju, pobóžen -jna -o, pobóžnik -a m

pobolévati -am *večkrat po malo boleti*, pobolévanje -a s; poboléti -im *gl. boleti*: včasih me kaj poboli; poboléčki -ov m mn. *boleči krči po porodu*, pobólki -ov [-lk-] m mn. in pobolévkí -ov m mn. *bolečine (po porodu)*

pobóljšati -am, pobóljšán -a -o, pobóljšanje -a s: ~ koga, ~ se v čem, pobóljšek -ška m, pobóljšanec -nca m, pobóljšanka -e ž, pobóljšánost -i ž, pobóljšáva -e ž, pobóljšljiv -a -o, pobóljšljivost -i ž; pobóljšévati -ujem, pobóljšévál -ála -o, pobóljšévánje -a s: ~ hrano, zdravje se pobóljšuje, pobóljšévávec -vca m, pobóljšévávka -e ž, pobóljšévávski -a -o, pobóljšéválen -lna -o [-yn- / -ln-], pobóljšéválnica -e [-yn-] ž

°pobórník -a m *bojovník (za kaj), zagovornik (česa), branivec*

pobósti -ódem *gl. bosti*, pobodén -éna -o: z rogovi koga ~, vola sta se pobodla, pust me je pobodel *zdelal*, pobodénc -nca m, pobodénka -e ž, pobodénost -i ž

pobótati -am, pobótan -a -o, pobótanje -a s: ~ koga s kom, ~ se s tovarišem, pobótén -tna -o, pobótnica -e ž, pobótanec -nca m, pobótanka -e ž

pobóžati -am, pobóžan -a -o, pobóžanje -a s: ~ otroka, ~ se po licu, malo ga je s sibo pobožal, pošteno ga je pobožalo *oplazilo, kap ga je zadela*

pobóžen -žna -o: ~ človek, ~a želja *neizpolnjena*, ~o živetí, pobóžnost -i ž, pobóžnež -a m, pobožnják -a m *znč.*, pobožnjákinja -e ž *znč.*, pobožnjáski -a -o, pobožnjáštvo -a s, pobožnjákar -ja m, pobožnjákarica -e ž, pobožnjákariski -a -o, pobožnjákarstvo -a s *znč.*

pobóžiti -im, pobóži -te! pobóženje -a s: ~ naravne moči; pobóžen -a -o: ~o bitje, ~a narava; poboževáti -újem, poboževál -ála -o, poboževánje -a s, poboževávec -vca m, poboževávka -e ž, poboževáljen -lna -o [-ln-]

pobranáti -ám *in* pobránati -am *gl.* branati, pobránan -a -o *in* pobránan -a -o

pobráti pobêrem *gl.* brati, pobrán -a -o: ~ šivanko, ~ zanko, ~ sadje, kar ga na tleh leži; ~ koga na cesti; padel je, pa se je spet pobral; ~ šila in kopita; poberi se! smrt ga je pobrala, pobrávec -nca m |*sadj*| = pobránek -nka m

pobrátiiti -im, pobrátén -a -o, pobráténje -a s: ~ se s kom, smrt vse pobrati, pobrátim -a m, pobrátimstvo -a s

pobrátkati -am: ~ po strunah

pobréžje -a s, pobréžna -žna -o, pobréžan -ána m, pobréžanka -e ž, pobréžniki -ov m *mn.* |*ptiči*|

Pobréžje -a s *kr. i.*, v ~u, pobréški -a -o, Pobréžani -ov m *mn.*

pobrigati -am se: ~ se za koga, za kaj

pobrisáti *in* pobrisati -išem *gl.* brisati, pobrisan -a -o: ~ prah s police, ~ jo od doma *uiti*

pobríti -jem, pobrít -a -o: vse je burja pobrila, po vratu se je pobril *porezal*

pobrizgati -am, pobrizgan -a -o: ~ se z apnom, avto ga je pobrizgal

pobroditi pobródim *gl.* brodití: ~ po vodi

pobrónati -am, pobrónan -a -o, pobrónanje -a s: ~ kovino

pobronsítrati -am

pobrsáti -am, pobrskan -a -o: ~ po pepelu, po preteklosti, po knjigi, po spominu, po žepih, po jedi, pobrskávati -ávam, pobrskávanje -a s

pobrusáti *in* pobrusíti -im *gl.* brusiti, pobrusén -a -o: ~ ostrine, robove, pobrusénost -i ž

pobúditi -im *spodbuditi*, *sprožiti*, pobúdil -ila -o, pobujén -éna -o: ~ koga k čemu, pobúda -e ž *spodbuda*: na svojo ~o, iz svoje ~e, dáti komu ~o za kaj, pobúden -dna -o *spodbuden*: ~a misel, pobúdnik

-a m, pobúdnica -e ž, pobúdnost -i ž *spodbudnost*

pocediti -im, pocédi *in* pocédi -íte! pocédil -ila -o, pocejen -éna -o: pocedi se kri iz nosa, sline se mi pocedijo po čem, ~ jo *pobegniti*, *uiti*, *steči*, pocejénost -i ž, pocédek -dka m

pocéjati -am, pocéjanje -a s: ~ vodo na brus, vino se poceja po mizi, pocejálen -lna -o [-ln-]: ~e priprave; pocejeváti -újem, pocejevál -ála -o, pocejevánje -a s, pocejevávec -vca m, pocejevávka -e ž

pocelíti *in* pocéliti -im *gl.* celiti, pocéljen -a -o: zdravilo poceli rano, rana se poceli; pocéljenost -i ž, pocélítev -tve ž

pocéni *prisl.*: blago je ~ *ni drago*; prav ~ stvar, ~ jo odnesti, ~ ga že ne dam

poceníti -im, pocéni -íte! pocénil -ila -o, pocenjén -éna -o: blago ~ *znižati mu ceno*, blago se je pocenilo, pocenítev -tve ž; pocenjévati -újem, pocenjévánje -a s, pocenjévávec -vca m, pocenjévávka -e ž, pocenjávati -am, pocenjávanje -a s

pocénen -tna -o *kar tehta en cent ali je odmerjeno za težo enega centa*: ~i zaboji, sodi

pocépati -am: vse sadje je pocepalo z drevesa, pocepali so kakor muhe

pocepetáti -ám *in* -éčem *pošepati* *gl.* cepe-tati, pocepetán -a -o

pocepíti *in* pocépiti -im *gl.* cepiti, pocépljen -a -o: vsa drva ~, drevesa ~, pocepítev -tve ž

pocésten -tna -o, pocéstnica -e ž, pocéstniški -a -o: ~o vedenje

pocigániti -im se, pocigánjen -a -o, pocigánjenje -a s, pocigánjenost -i ž

pocíniti -im, pocínjen -a -o, pocínjenje -a s, pocínjenost -i ž, pocínítev -tve ž

pocínkati -am, pocínkan -a -o, pocínkanje -a s: ~ posodo, pocínkanost -i ž

pocítrati -am: da bi ga vrag pocítral

pócka -e ž *pri praženju v cvet razpokana koruza*

pocmokáti -ám *gl.* cmokáti, pocmokán -a -o, pocmokánje -a s: vse pocmoka *pojé*, z ustnicami ~

pocólski -a -o [-ls-]: ~i les *colo debel*

pocrkáti -am, pocrkán -a -o, pocrkávati -am, pocrkávanje -a s

pocúkati -am, pocúkan -a -o; pocúkniti -nem, pocúknjen -a -o

pocúkrati -am, pocúkranje -a s: ~ jagode, ~ kolač

pocvítati -am, pocvítanje -a s: ajda pocvita *odpira nove cvetove, ko prvo zrnje že zori, jablana na jesen pocvita*

pocvréti -ém *gl. cvreti*: veliko masti ~, malo jih še pocvrem, vso mast je že pocvrila

póč počí ž *razpoka, špranja*: ~ v lončeni posodi, v skalni steni, počca -e ž, počtina -e ž; *gl. tudi počiti*

počákati in počákati -am *gl. čakati*: ~ (na) uspeh, vselej se počakata, ~ s kosilom, ~ zime, lepših časov, le počakaj me! ~ do zadnjega; počák -áka m: dati, vzeti kaj na ~; počákljív -a -o, počákljívéc -vca m, počákljívka -e ž; počákováti -újem, počákovál -ála -o, počákovánje -a s: brata je počakoval, po poti je vsakih pet minut počakoval

počasí prisl.: ~ se daleč pride, vózi ~! ~ boš še slaven s časom, počasen -sna -o, *prim.* bolj počasen in počasnejši: ~ pri delu, ~a hoja, biti ~ih misli, ~e pameti, ~i valček, počasnost -i ž, počasnež -a m, počasnica -e ž, počasné -éta m in s *znč.*, počasnéla -e ž

počasítiti -ím, počásti -íte! počástil -íla -o, počásčén -éna -o: ~ koga s čim, počástítev -tve ž, počásčnost -i ž, počástílo -a s; počésčén -éna -o *cerk.*, počésčénje -a s, počésčénost -i ž

počekákati -ám *gl. čakati*, počéčkán -a -o, počéčkánost -i ž >[-éč-]

počéditi -ím, počéjen -a -o in počéden -a -o: ~ hišo, po hiši, pred hišo

počehljáti -ám *gl. čehljati*, počehlján -a -o: ~ se za ušesi, ~ volička med rogovi

počélo -a s *fil. princip*

počeméríti -ím se *postati čemerén*, počémérjen -a -o >[-ém-]

počemú prisl. *vprašuje po namenu*: ~ si prišel? ~ si to storil?

počénčáti -ám *gl. čenčati*: z vsakim malo počénča *poklepeta*, vse počénča *izklepeta*

počénítí -čénem, počéni -íte! počénil -íla -o; *gl. tudi počep*

počénjati -am *gl. početi*

počép -épa m: v ~u, počépati -am, počépanje -a s: pol ure so počepali, počépek -pka m *nedonošeno jajce*, počépen -pna -o: ~i gibi, ~a drža; počépéti -ím *gl. čepeti*: malo ~, pa spet vstati; počépniti -nem, počépnín -a m: fižol ~, počépáča -e ž *hum. kahla*; *gl. tudi počeniti*

počépiná -e ž *podčepina*

počésáti -éšem *gl. česati*, počésán -a -o: ~ sina, ~ senen voz, nazaj se ~, počésánost -i ž

počéti počném, počni -íte! počél -a -o: neumnosti ~; ne ve, kaj bi počél; kaj naj počnem s to knjigo? počéjte -a s: neodgovorno ~, počéten -tna -o → *začeten*, počénjati -am, počénjanje -a s: ~ otročarije

početvériti -ím, početvérjen -a -o, početvérjenje -a s, početvérjenost -i ž

počéz prisl.: po dolgem in ~, plačal sem jih ~ po 50 din; naredi vse le tako na ~ *površno, približno, nenatančno*; prevzeti delo na ~, počézen -zna -o *povprečen*: ~a cena, ~e deske na mostu, počéznica -e ž 1. vrv, 2. *žaga*, počézek -zka m

počičáti -am *otr.* = počičkati -am

počiníti -ínem (se in si): rad bi malo počínil *počil*, počínek -nka m *počitek*

počístítí -ím, počíščen -a -o, počíščenje -a s: ~ posodo, po tleh, počíščenost -i ž

počíti -ím: puška počí, ~ se s kom, ~ koga po glavi, za uho; ~ z bičem, ~ zajca *ustreliti*, počil je glas; lonec, obroč, struna počí; želodec, mehurček, zemlja, skala počí; od jeze, od smeha ~, srce mi hoče ~; počén -a -o: ima glas kakor ~ lonec, ni vredno ~ega groša, ~ glas, počénost -i ž; *gl. tudi pokati, poč*

počíti -íjem (se in si), počíj -te! počil -íla -o: moram malo ~, ~ (si) od dolge poti; počítek -tka m: nedeljski ~, ~ po delu, grem k počítku → *grem počivat, ležem (spat)*, grem leč, grem v posteljo

počítníce -íc ž *mn.*: o ~ah, iti na ~, priti s ~ic, počítiški -a -o: ~i dom, ~a zveza, ~i dnevi

počívati -ívam, počívaj -te in -ájte! počíval -a -o in -ála -o, počívanje -a s in počívánje -a s: ~ v senci, njiva počíva, počíválen -lna -o [-ín-]: ~i kamen = počíválnik -a [-ún-] m, počívališče -a s, počíváj -a m: dva ~a daleč, počíválo -a s, počívávec -vca m, počívávka -e ž, počívávski -a -o

počlovéčiti -ím, počlovéčen -a -o, počlovéčenje -a s, počlovéčenost -i ž, počlovečeváti -újem, počlovečevánje -a s

počóhati -am, počóhljáti -ám *gl. čohljati*

počrnéti -ím, počrnél -éla -o, počrnénje -a s, počrnélost -i ž

počrníti -ím, počrní -te! počrníl -a -o, počrníjen -a -o, počrníjenje -a s: s sajami

kaj ~, zidovi so se počrnili, počrnjenost -i ž, počrnjeváti -ujem, počrnjeval -ála -o, počrnjevanje -a s, počrnjevalen -lna -o [-ln-], počrnjevalec -vca m

počúteť -tka m: dober, slab ~, počúťti in počúťiti -im se gl. čúťti: kako se počúťite? počúťje -a s

počvrstíť -ím, počvrstíť -íte! počvrstíl -íla -o, počvrstčen -ěna -o in počvrstěn -ěna -o, počvrstítev -tve ž

pôd pôda m, na pôdu in pôdu, na pôdih in podéh: lesen ~, na ~u mlatiti, spi na ~u, pôden -dna -o: ~a vrata, podič -íca m, podišče -a s: ~ na skednju; gl. tudi podnica

pod predl. določa: I. s tožilnikom smer, kamor se kdo nagiblje: ① na vprašanje kam? a) kraj v prisl. določilu: priti ~ kolo, vreči ~ nôge, ~ nôge je čedna, gnati ~ góro, teči ~ drevo, iti ~ zémľjo; b) odvisnost v prisl. določilu: priti ~ oblast, vpliv, moč, ukaz, zakon; ② na vprašanje kdaj? čas v prisl. določilu: bilo je ~ noč, ~ večer, ~ zimo, ~ jésen, ~ starost, ~ konec; ③ na vprašanje kako? mero v prisl. določilu: prodajati ~ ceno, ~ vrednost; ④ na vprašanje kakšen? kateri? samostalnik po kraju, času ali meri kot prilastek: pot ~ góro, čas ~ jésen, prihod ~ oblast, kup ~ ceno; II. z orodnikom položaj, v kakršnem kdo ali kaj je: ① na vprašanje kje: a) kraj v prisl. določilu: ~ kolesom leži, je že ~ zemljó, ~ nogami se valja, ~ goró pase, ~ drevesom sedi; b) odvisnost v prisl. določilu: biti ~ oblastjo, vplivom, močjo, zakonom, služiti pod zastavo; ② na vprašanje kakó? način v prisl. določilu: izpovedati ~ prisego, delati ~ vplivom, prepovedati ~ kaznijo, priznati ~ pritiskom, ~ objubo, ~ silo razmer; ③ na vprašanje kakšen? kateri? samostalnik kot prilastek: sem človek ~ oblastjo, ljudje ~ ključem znajo ceniti prostost, trgovina ~ sekvestrom, hiša ~ goró, stolček ~ nogámi, izpoved ~ prisego, dejanje ~ pritiskom; skupaj pišemo pod s tožilnikom osebnega zaimka: pôdme, pôdte, pôdse, pôdenj, pôdnjo, pôdnju, pôdnje

pod- v sestavi: I. z imeni se rabi pri prid. in sam. ① v starih domačih sestavah iz predložne rabe (pod I, 2 in 4, II, 1 in 3);

take sestave imajo en sam poudarek: podnóžen, podgórski, podzimen, podgórze, podóknica, podbrádek, podrešétina, pôdkev, podóčje; ② v novih, po tujem zgledu narejenih sestavah pri samostalnikih in izvedenkah; v teh po navadi ohrani pôd- svoj poudarek: pôdnaččelnik, pôdpolkóvnik, pôdpredsédnik, pôdpredsédniški; II. z glagolom pomeni:

① da se dejanje godi pod čim ali v podobnem razmerju: podkovati kovati konja pod nogo, podpisati zapisati ime pod kaj, podložiti kaj čému položiti kaj pod kaj, podčrtati narediti črto pod kaj; ② da se dejanje razvija od spodaj navzgor ali navzven: podraščati rasti izpod česa, podganjati gnati kaj pod čim drugim, podpirati opirati kaj od spodaj navzgor; ③ da dejanje skrivamo pod kaj: podkupiti koga skrito kupiti, podtakniti komu kaj vtakniti komu kaj, da ne vidi

podágra -e ž med. |protin|, podágričen -čna -o, podagrast -a -o

podájati -ám, podájajóč -a -e, podájaj -te! podájaj -a -o, podájanje -a s: ~ opeko, snope v kozolcu, žogo; roke si ~, dobro se podájajo zmerjajo, zafrkavajo, prepirajo, veje se podájajo pod snegom, ~ koga pestiti ga z besedami, zakaj se podájaš v nevarnost? → se spuščáš, siliš; ne podájaj se sovražniku; podájáč -a m |človek in priprav|, podájáčka -e ž, podájáč -íča m |priprava|, podájávec -vca m, podájávka -e ž, podájávski -a -o, podájálen -lna -o [-ln-], podájálnik -a [-yn-] m = podájálnica -e [-yn-] ž priprava za podájanje, podáj -a m: za dva ~a sena

podájati -jém, podájaj -ájte! podájaj -a -o, podáján -a -o: počasi sem vse podájaj **podájšati** -ám, podájšán -a -o, podájšanje -a s: ~ pot, mizo, ~ plačilni rok, podájšáva -e ž, podájšek -ška m: ~ cevi, zmaga v ~u, podájšanosť -i ž; podájševáti -ujem, podájševál -ála -o, podájševánje -a s: ~ bivanje v tujini, vse se podájšuje, podájševálen -lna -o [-ln-], podájševálec -vca m, podájševávka -e ž, podájševávski -a -o

podánčica -e ž otroška glista

podánek -nka m I. del kake stvari pri dnu, 2. dno doline, podánja -e ž kotlasta dolina (po dnu)

°podánik -a m podložnik

podarati -am, podarjanje -a s; *gl. tudi*
 podorati
 podariti -im, podári -íte! podáril -íla -o,
 podárjen -éna -o: ~ komu kaj, ~
 obojencu življenje, podaritev -tve ž,
 podarilo -a s, podárek -rka m; podárjati
 -am, podárjanje -a s; podarováti -újem,
 podarovál -ála -o: vse sem podaroval
podajál, porazdal za darove
 podátek -tka m: osební ~i o kom
 podáti -ám *gl. dati, 2. os. mn. podáste in*
 podáte: ~ komu roko, ~ se sovražniku,
 vabi, strasti; klobuk, obleka se poda
pristoji, ~ se v nevarnost, ~ se na tuje,
 na pot → *iti, odpraviti se*
 podáváti -im, podávljen -a -o: vse ovce je
 volk podávil, podavítev -tve ž
 podbádati -am *gl. podbosti*
 podbárvati -am *grundirati, podbárvan -a -o*
 podbelíti *in* podbéliti -im *gl. beliti*: ~ drevo
 podbíjáč -a m |oseba, orodje|
 podbíratí -am *sproti obirati, podbíranje -a*
s: ~ zelje, peso, grozdje, podbírek -rka
 m |grozdje|, podbráti podbêrem *gl. brati,*
 podberín -a m |vino|
 podbíti -íjem *gl. biti, podbíjati -am gl.*
 nabijati: ~ strop
 podbój -ója m, pri podbóju *in* podbóju,
 podbójén -jna -o, podbójník -a m
 podbórka -e ž *bot. |praprotnica|*
 podbósti -bôdem *gl. bosti, podbodén -éna*
 -o: ~ konja, podbádati -am, podbádanje
 -a s: ~ koga k čemu
 podbrádek -dka m, podbráden -dna -o,
 podbrádje -a s, podbrádník -a m
 1. *prtiček, 2. ~ pri perutnini, pod-*
brádnica -e ž verižica pri bradi
 podbránáti -ám *in* podbránati -am *gl.*
 branati, podbránán -a -o *in* podbránán
 -a -o: ~ deteljo pod rž
 podbráti podbêrem *gl. podbirati*
 podbrécáti -am *podvezati (obleko)*: hodi
 kakor podbrečan petelin *spodrecan; gl.*
tudi podrecati
 Podbrézej Podbrézij ž *mn. kr. i., v ~ah,*
 podbréški -a -o, Podbrézáni -ov m *mn.*
 podbréžje -a s, podbréžen -žna -o, pod-
 bréžina -e ž *podmol, podbrégar -ja m,*
 podbrégarica -e ž, podbrégarski -a -o
 podbuditi -im, podbúdi -íte! podbúdil -íla
 -o, podbujén -éna -o, podbúda -e ž
impulz, podbúden -dna -o
 podcenjeváti -újem *premalo, prenizko ceniti,*
 podcenjevál -ála -o, podcenjeván -a -o,

podcenjevanje -a s: ~ sovražnika, ne-
 varnost, podcenjeválen -lna -o [-ln-]
 podcésten -tna -o: ~e naprave
 podčástník -a m, podčástníški -a -o: ~a
 šola, podčástništvo -a s
 podčépiná -e ž *kar se nateče pod čepom,*
 podčépen -pna -o: ~o pivo
 podčrtná -e ž |goba|
 podčrtáti -am, podčrtán -a -o: s svinčnikom
 ~, ž besedo ~ *poudariti, podčrtanost -i*
 ž, podčrtávati -am, podčrtávanje -a s,
 podčrtováti -újem, podčrtovál -ála -o,
 podčrtovánje -a s, podčrtovávec -vca m,
 podčrtoválen -lna -o [-ln-]: ~a strast
 poddéláti -am *pod éim drugim kaj napraviti,*
 podšiti, podkrpati, poddélán -a -o,
 poddél [-éy] -éla m *podšiv pri čevlju;*
 poddelávati -am, poddelávanje -a s,
 poddelováti -újem, poddelovál -ála -o,
 poddelovánje -a s, poddelovávec -vca m
 poddesétník -a m, poddesétníški -a -o
 podebelíti -im, podebelíl -íla -o, podebeljé-
 nje -a s: ~ črko, podebelítev -tve ž
 podédováti -ujem, podédován -a -o, po-
 dedóvanje -a s *in* podédováti -újem,
 podédován -a -o: ~ kaj po kom, ~ kaj
 od koga, bolezen se podeduje, podedo-
 válen -lna -o [-ln-], podedljív -a -o,
 podédovánost -i ž *in* podédovánost -i ž
 pódél [pódey] podéla m: prednji, zadnji ~
 voza
 pódél [pódey] -dla -o *prostaški, npravno*
nizkoten, grd, umazan, pódlost -i ž
prostaštvo, grdobija, umazanost, pódlež
-a m umazanec, prostak, nizkotnež,
hudobnež
 podéláti -am, podélan -a -o: vse ~ vse
 delo *dokončati, usnje ~ v čevlje; ~ se*
 (v posteljo, v hlače); podeláva -e ž,
 podélanost -i ž, podélanec -nca m,
 podélanka -e ž; podelávati -am, podelá-
 vanje -a s; podelováti -újem *gl. delovati,*
 podeloválen -lna -o [-ln-], podelovávec
 -vca m, podelovávka -e ž
 podéliti -im *razdeliti, podéli in* podéli -íte!
 podélil -íla -o, podeljen -éna -o: ~ krog
 na stopinje, ~ miloščino, ~ službo; po-
 delítev -tve ž, podelítven -a -o [-tvən-]:
 ~a pravica, podelílen -lna -o [-ln-],
 podelílnost -i [-ln-] ž, podelívec -vca m,
 podelívka -e ž, podeljív -a -o: služba ni
 ~a, podeljívost -i ž
 podeljeváti -újem, podeljevál -ála -o, po-
 deljevánje -a s, podeljevávec -vca m.

podeljevávka -e ž, podeljeválen -lna -o [-ln-]: ~i pogoji
 podemokrátiti -im, podemokrátén -a -o, podemokráténje -a s, podemokráténost -i ž: ~ v upravi
 podesetéríti -im, podesetéríjen -a -o, podesetéríjenost -i ž
 podesekáti -ám z deskami obiti, podesekáj -ájte! podesekál -ála -o, podesekán -a -o: ~ kamniti tlak >[-dask-]
 podést -a m: ~ na stopnišču *presledek*, ~ na odru
 podežélski -a -o [-ls-]: ~i zdravnik, ~o gledališče, podežélje -a s, podežél(j)án -ána m, podežél(j)ánka -e ž
 podgána -e ž 1. domača, povodna ~, 2. *potuhnjen, zoprn človek*, podgánji -a -e: ~i ugriz, podgánar -ja m |pes|, podgánarica -e ž, podgánica -e ž, podgánščica -e ž |past|, podgánjak -a m
 podgániti in podgániti -gánem gl. ganiti, podgánjenost -i ž, podgánítev -tve ž >[-gan- |gan-]
 podgíbatí -am in -ljem gl. gibati, podgíbanje -a s: ~ pri šivanju, podgíbek -bka m
 podglávje -a s blazina = podglávník -a m = podglávnica -e ž
 podgléženj -žnja s zadnji del stopala, podgléznjica -e ž med. |kost|
 podgézniči podžénem gl. gnati, podgnán -a -o: ~ zajca iz razora, mladike podženejo, podgánjati -am, podgánjanje -a s
 podgníti -ljem gl. gniti, podgnít -a -o, podgnitost -i ž
 podgnójen -jna -o: ~a rana
 podgóbje -a s bot. micelij, podgóben -bna -o
 Podgóra -e ž kr. i., Podgóra -e ž kr. i., v ~i, podgórski -a -o, Podgorjáni -ov m mn. in Podgórci -ev m mn.
 podgóreel -éla -o: ~o nebo rdeče, podgorélost -i ž, podgoréleček -čka [-uč-] m zool. rdečerepka
 podgórje -a s, podgórski -a -o, podgóreec -rca m, podgórka -e ž
 podgózelen -dna -o: ~a pot
 podgrabíti in podgrábíti -im gl. grabiti
 podgráđe -a s naselje pod gradom, ob gradu
 podgréden -dna -o: ~ kamen
 podgréti -gréjem rahlo ogreti gl. greti
 podgrínjati -am, podgrínjanje -a s, podgrínjalo -a s, podgríniti podgrnem, podgrní -íte! podgrníl -lla -o, podgrínjen -a -o in podgrniti -nem s stal. poud.: ~ si rjuho

podgrívka -e ž |lastovica|
 podgrílna -e ž grlna pri govedu
 podhlébnica -e ž prt za pod hleb, podhlébničen -čna -o
 podhód -óda m: železniški ~
 °podhránjen -a -o zahiran, nedohranjen, nezadostno, preslabo hranjen, °podhránjenost -i ž nedohranjenost, zahiranost
 podhribski -a -o: ~i travniki
 podhújka -e ž zool. |ptič|
 podhúlti -im se prihúlti se; podhúljen -a -o: ~ pes, ~o gledati, podhúljenec -nca m, podhúljenka -e ž, podhúljenost -i ž
 pódij -a m oder v razredu, pódijski -a -o odrski: ~e deske, ~i tempelj v Pulju
 podiplómaki -a -o: ~i študij
 podírati -am, podíranje -a s: ~ zid, hišo, keglje, drevje; ~ veljavo, ugled, rekorde; hiša se od starosti podira, podirálen -lna -o [-ln-], podirávec -vca m, podirávka -e ž, podirávski -a -o; gl. tudi podreti
 podíti podím, pódí podíte! podéč -a -e, podíl -a -o, podénje -a s: ~ konje, ~ se za kom, za čim; otroci se podijo, oblaki se podijo po nebu; gl. tudi pojati
 podivjáti -ám gl. divjati; podivján -a -o: ~a drhal, ~a rastlina; podivjánost -i ž, podivjánec -nca m, podivjánka -e ž
 podjármíti -im, podjármíjen -a -o, podjármíjenje -a s: ~ koga, sovražnika si ~, podjármíjenec -nca m, podjármíjenka -e ž, podjármíjenost -i ž; podjármov -a -o = podjármen -mna -o 1. primeren za jarem, 2. vprežen v jarem: ~ vol, podjármíjati -am, podjármíljanje -a s
 podjéd -éda m zool. črv, bramor, podjédati -am, podjédanje -a s: črv podjeda rastlino, voda podjeda breg; podjédavec -vca m, podjédávka -e ž
 podjésti podjém gl. jesti; podjéden -a -o: ~e korenine, od vode ~i bregovi, ~a koža v koraku, podjédenost -i ž, podjedljiv -a -o, podjedljivost -i ž
 podjéten -tna -o, podjétnost -i ž, podjétnik -a m, podjétnica -e ž, podjétniški -a -o, podjétništvó -a s; podjéte -a s: trgovsko, založniško, spedijsko ~, konkurenčno ~, tvegano ~
 podježíčen -čna -o: ~a kost = podježíčnica -e ž med.
 Podjúna -e ž kr. i., v ~i, podjúnski -a -o: ~o narečje, Podjunska dolina, Podjúnci -ev m mn.

podkadíti -ím, podkádi -íte! podkádíl -íla -o, podkajen -ěna -o: čebele, sršene ~, podkadilo se mu je (pod nos) *vznejevo-ljilo ga je*

podkáncler -ja *m vicekancler, vladni podpredsednik*

podkápati -am *gl. podkopati*

podkápén -pna -o, podkápnicá -e *ž voda izpod kapa, podkápnik -a m [kamen], podkápje -a s*

podkášati -am *gl. podkositi*

podkávati -am, podkávánje -a *s: konje ~ podkev -kve *ž, s* podkvijo, mn. podkve podkev [-əy], podkvice -e *ž in* podkvecva -e *ž 1. ~ na čevlju, 2. bot.,* podkvast -a -o, podkvičast -a -o, podkóvnik -a *m [žebelj]; gl. tudi podkovati**

podkládati -am, podkládánje -a *s, podkládek -dka m = podkláda -e *ž =* podklád -áda m podloga, podkládáč -a m, podkláden -dna -o, podkládjé -a s lege pod sodi, podkládnik -a m [čebelni panj]*

podkléstiti -ím, podkléščen -a -o: ~ drevo

podkolénke -ěnk *ž mn. hlače, ki segajo pod koleno, podkolénski -a -o: ~a odvodnica, podkolénje -a s = podkolenica -e *ž =* podkolének -nka m kolenski pregib podkolésen -sna -o: ~a voda, jama*

podkolišče -a *s =* podkólje -a *s ogrodje, na katerem visi (vodno) kolo*

podkónzul [-ul] -a *m vicekonzul, podkónzulski -a -o [-ls-]*

podkóp -ópa *m: ~e delati, podkópen -pna -o, podkópnik -a m saper*

podkopáti -kópljem *in -kopám gl. kopati, podkopán -a -o: voda podkoplje breg, ~ gnoj spraviti ga pod zemljo; podkopávati -am, podkopávánje -a s; podkápati -am, podkápánje -a s; podkopovávec -vca m; podkopljív -a -o, podkopljívost -i *ž**

Podkóren -a *m kr. i., v ~u, kórenski -a -o: Kórensko sedlo*

podkosíti -ím, podkósi -íte! podkósíl -íla -o, podkošén -ěna -o: žito ~, podkosítev -tve *ž, podkášati -am, podkášanje -a s: ~ v vinogradu*

podkováti -újem *gl. kovati, podkovánje -a s: konja, čevlje ~, dobro se ~ za skušnjo; podkován -a -o: dobro ~ v matematiki; podkovánost -i *ž, podkovávec -nca m, podkóv -óva m, podkóven -vna -o: ~o delo, ~i kovač, podkóvski -a -o: ~o orodje, ~i mojster, podkóvstvo -a s, podkóvnica -e *ž***

|*podjetje*]; podkováč -a *m, podkóvica -e *ž* [podkev], podkovoališče -a s [prostor]; gl. tudi podkev*

podkóžen -žna -o: ~a injekcija, ~i tur, podkóžnik -a *m tur z več strženi, podkóžje -a s vezivo pod usnjico, mezdra*

podkrájl -a *m, podkrájljev -a -o*

podkrepelíti -ím, podkrepéli -íte! podkrepélil -íla -o, podkrepeljén -ěna -o: ~ koga vreči mu krepelce pod noge, podkrepeljévec -nca *m, podkrepeljítev -tve *ž**

podkrepíti -ím, podkrépi -íte! podkrépil -íla -o, podkrepeljén -ěna -o: ~ misel z razlogi; podkrepjítev -tve *ž; podkrepilo -a s, podkrepjilen -lna -o [-ln-], podkrepjívati -újem, podkrepjívánje -a s, podkrepjívávec -vca m, podkrepjívávka -e *ž, podkrepjíválen -lna -o [-ln-]**

podkrízati -am, podkrízánje -a *s: ~ kaj, ~ se pod kaj (na listini); podkrízan -a -o s krízem podpisan, podkrízanec -nca m*

podkrpáti -am: ~ obleko

podkupíti *in* podkúpiti -im *gl. kupiti, podkúpljen -a -o: ~ koga s čim, podkúpljévec -nca m, podkúpljenka -e *ž, podkúpljenost -i *ž, podkupítev -tve *ž; podkupljív -a -o, podkupljívec -vca m, podkupljívka -e *ž, podkupljívost -i *ž; podkúpen -pna -o podkupljív, podkúp -a m, podkúpnost -i *ž, podkupilo -a s = podkupnína -e *ž, podkúpnik -a m, podkúpníski -a -o; podkupováti -újem gl. kupovati, podkupovánje -a s, podkupovávec -vca m, podkupovávka -e *ž, podkupoválen -lna -o [-ln-], podkupoválnost -i [-ln-] *ž**********

podkuríti *in* podkúriti -im *gl. kuriti, podkúrjen -a -o: ~ ogenj, peč, ~ sovrašstvo, ~ koga naščuvati ga, ~ komu s čim, ~ komu ošteti koga, prestrašiti koga, podkúrjenost -i *ž, podkurljív -a -o, podkurljívost -i *ž, podkurjívati -újem, podkurjévánje -a s, podkurjévávec -vca m, podkurjévávka -e *ž****

podlagáti -am, podlagánje -a *s: ~ kamenje (pod kolo), jajca kokoši, podlága -e *ž: lesena ~, zakonita ~, za teran je potrebna ~, na ~i suma, za ~o vzeti, na ~i zakona, piti na ~o, podlagávec -vca m, podlagávka -e *ž; gl. tudi podložn podlaka -e *ž* (*podvlaka) podloga pri obleki; gl. tudi podvlačiti***

podláket -láкта *m, mn. podlahti -i *ž, podláhten -tna -o, podláhtnica -e *ž***

|kost|, podláhtničen -čna -o, podláhtnik -a m |naslonjalo|
 pódlan -i ž |stara mera|
 pódlanika -e ž spodnja, mečja in krajsa dlaka na živalski koži
 pódlašci -ev m mn. majhni, puhasti lasje po tilniku
 pódlašica -e ž zool.: gibčen ko ~, pódlašičji -a -e
 pódlašovati -ujem, pódlašovanje -a s in pódlašováti -ujem, pódlašovávanje -a s, pódlašovávec -vca m, pódlašovávka -e ž, pódlašovávski -a -o, pódlašžen -zna -o, pódlašžnost -i ž
 pódleči -lěžem gl. leči: ~ ranam → umreti za ranami; pódležel -lěgla -o: ~i sovražniki → premagani, pódležati -am, pódležanje -a s
 pódležen -dna -o: ~a mreža, voda, ~i zrak
 pódlepiti in pódlepiti -im: sliko s platnom ~; pódlepljen -a -o: ~ zemljevid
 pódlešek -ska m: jesenski ~, pódleškov -a -o: ~o seme
 pódlešnica -e ž bot. |praproč|: glistna ~
 pódlešti -lězem: ~ koga, pódlezec -zca m vsiljivec, pódležovati -ujem in pódležováti -ujem, pódležovanje -a s; pódlezek -zka m sitnež
 Podlímbarški -ega m |pisatelj|: povesti ~ega, ~ega roman
 pódlišec -sca m bot.
 pódlištek -tka m seljton: ~ prinašati, pisati ~, pódliškar -ja m, pódliškarica -e ž, pódliškarški -a -o: ~a povest, ~i slog, pódliškarstvo -a s
 pódlišen -vna -o: ~o kolo
 Pódlog -a m kr. i., iz ~a, pódložki -a -o
 pódloga -e ž: kožuhovinasta ~, ~ za suktnjo, lesena ~ za kliše, ~ pri pisanju
 pódlogar -ja m kdor prebiva pod logom, pódlogarica -e ž, pódlogarski -a -o
 pódlogar -ja m nižji logar, pódlogarski -a -o: ~a služba
 pódlom -óma m rud., pódlómén -mna -o
 pódložén -žna -o: ~ komu, pódložnost -i ž, pódložnik -a m, pódložnica -e ž, pódložniški -a -o, pódložništvo -a s
 pódložiti -im, pódloží -íte! pódložil -fla -o, pódložén -ěna -o: ~ kamen pod kolo = ~ kolo, ~ hlače s krpo, ~ se s klobasami za pot, ~ napevu novo besedilo, ~ suktnjo, pódložítev -tve ž, pódlog -óga m, pódložljív -a -o, pódložljívost

-i ž, pódložek -žka m 1. ~ v gnezdu, 2. tisk., 3. ~ pri pisanju
 pódľupiti in pódľupiti -im gl. lupiti: drevo ~ spodaj olupiti; pódľupljen -a -o: ~a smreka (za posek)
 pódmaršál [-ál] -a m, pódmaršálški -a -o [-ls-]: ~a čast
 pódmazáti in pódmazáti -ážem spodaj -mazati, pódkupiti gl. mazati, pódmazán -a -o, pódmazánost -i ž, pódmazánec -nca m, pódmaz -áza m pódkupnina
 pódmeňurnica -e ž med. prostata
 pódmeň [-ěy] -ěla m; gl. tudi pódmeleti
 Pódmeňec -lca [-yc-] m kr. i., pódmeňški -a -o [-yš-], Pódmeňci -ev [-yc-] m mn.
 pódmeňa -e ž hipoteza, pódmeňski -a -o, pódmeňek -nka m
 pódmeňek -nka m pódtaknjenec, pódmeňčič -a m, pódmeňček -čka m
 pódmešti -étem, pódmešti -tel pódmeťel -meťla -o: ~ moko v juho; pódmeťen -a -o: ~a moka, pódmeť -ěta m 1. prežganje, 2. ~ pri kisle m zelju, 3. redék močnik, pódmeťenec -nca m = pódmeťenica -e ž, pódmeťa -e ž |moka za pódmeťanje|, pódmeťki -ov m mn. maslene tropine, pódmeťati -am, pódmeťanje -a s
 pódmeť -ěta m 1. spodnji rob, 2. pódloga, 3. fil. subjekt, 4. tel., pódmeťati -am, pódmeťanje -a s = pódmeťávati -am, pódmeťávanje -a s
 pódmiškati -am in -ičem, pódmiškaje -a s: ~ predivo
 pódminirati -am, pódminíran -a -o, pódminíranje -a s: ~ most, progo
 pódmládek -dka m podrast, naraščaj, pódmladíti -im, pódmladí -íte! pódmladíil -fla -o, pódmlájén -ěna -o, pódmlájénost -i ž, pódmláđítev -tve ž; pódmlájati -am, pódmlájanje -a s
 pódmlěti pódmeľjem gl. mleti: voda je breg pódmlěla, pódmlěvati -am, pódmlěvanje -a s; pódmolína -e ž, pódmelína -e ž pódzemeljska jama
 pódmoč -óka m moča, ki prihaja izpod tal, pódmoček -ókla -o močviren, pódmočlost -i ž močvirnost
 pódmoč [-óy] -óla m pódmeľ: voda je napravila ~, Betalov ~; gl. tudi pódmeleti
 pódmočkel [-móyky] -kla -o zamolkel, potuhnjen
 pódmořski -a -o, pódmořnica -e ž, pódmořniški -a -o, pódmořničen -čna -o

podmostnik -a *m* mostni steber
 podmúljen -a -o potuhnjen: ~o gledati, ~o se vesti, podmúljenost -i ž, podmúljenec -nca *m* potuhnjenec
 podnajem -éna *m*: dati, vzeti v ~, podnajemnik -a *m*, podnajemnica -e ž, podnajemen -mna -o: ~a pogodba, podnajemniški -a -o, podnajetje -a *s*
 podnaréčje -a *s* govor, *rod. mn.* podnaréčij, podnaréčen -čna -o
 Podnárt -árta *m* *kr. i.*, v ~u, podnárški -a -o *in* podnárt(ov)ski -a -o
 podnaslòv -òva *m*: ~ romana, film ima slovenske ~e *napis:* ~podnasloviti -im: ~ film *obesediti, prevesti*
 podnébje -a *s*: tropsko, celinsko ~, živeti v milem ~u, podnében -bna -o: ~ razmere, podnében -sna -o
 podnétiti *in* podnétiti -im *gl.* netiti, podnéten -a -o, podnétenje -a *s*: ~ ogenj, peč, ~ koga s čim, ~ upor, podnét -éta *m* *impulz*, podnéték -tka *m* *netilo*, podnétilo -a *s* *spodbuda*, podnetljáj -a *m* *netilo*, podnetljív -a -o, podnetljívost -i ž, podnétati -am, podnétanje -a *s*, podnéta -e ž: trske za ~o
 podnévi *prisl.*: ~ *in* ponoči spi, podnéven -vna -o: ~i *navlínček*, ~o delo, podnévnik -a *m* *zool.* |*metulj*|
 pódnica -e ž *deska za pod*, pódničen -čna -o; *gl. tudi pod*
 podnogálnik -a [-yn-] *m* stol(i)ček, *pručka* = podnogálnica -e [-yn-] ž = podnogálo -a *s* *podnožnik*
 podnóhten -tna -o, podnóhtnica -e ž, podnóhtje -a *s*
 podnòs -òsa *m* → *pladenj*
 podnóžje -a *s*: ~ gore, stebra, črke, podnóžen -žna -o, podnóžšče -a *s* *nadir*, podnóžnik -a *m* *nogalnik, pedal, pručka* = podnóžnica -e ž, podnóžek -žka *m*, podnóžka -e ž 1. *tel.*, 2. ~ pri statvah
 podóba -e ž: v ~i goloba, po zidu vise ~e, ~ iz sanj; ~ je bilo, da bo dež *kazalo je*; ni ~, da bi nehalo deževati; kakor je ~, po vsej ~i; ~ iz lesa, ~ iz kamna, pesniška ~, časopis s ~ami, človeška ~, senčna ~; podóbica -e ž: svete ~e, podóbar -ja *m*, podóbarica -e ž, podóbarski -a -o, podóbarstvo -a *s*, podóbica -e ž |*uganka*|
 podóbčina -e ž, podóbčinski -a -o
 podóben -bna -o: ~a sta si, ~i trikotniki, ~ človeku, kovini; to ni nobeni reči ~o;

~o je, da bo dež; to je njemu ~o, podóbnost -i ž
 podobo - *v sestavi*: podobočastje -a *s*, podobopis -a *s* *pisava s podobami*
 podóčen -čna -o, podóčnik -a *m* |*zob*|, podóčje -a *s*, podóčnica -e ž |*kost*|
 pódodbor -òra *m*, pódodborov -a -o: ~a seja, pódodbórnik -a *m*, pódodbórnica -e ž, pódodbórniki -a -o
 pódodódek -lka [-lk-] *m*, pódodóden -lna -o [-ln-]: ~a pisarna
 pódoficir -ja *m* *podčastnik*, pódoficírski -a -o *podčastniški*: ~a šola
 pódójiti -im, pódóji -íte! pódójil -fla -o, pódójèn -éna -o: mati pódóji otroka, pódójítev -tve ž
 pódóklica -e ž *in* podóknica -e ž 1. ~o zapeti, 2. na ~i stoje rože, pódókne -a *s*, pódókenski -a -o [-kən-]: ~o okrasje
 pódólgast -a -o, pódólgovát -áta -o: ~ obraz, pódólgovátost -i ž >[-ug-]
 pódólgoma [-ug-] *prisl. po dolgem*
 pódólje -a *s* 1. *podanek*, 2. *podolžna dolina*, pódólen -lna -o [-ln-], pódólnica -e [-yn-] ž *podolžna dolina*
 pódólžen -žna -o: ~a dolina, ~i presek, lom, pódólžnost -i ž, pódólžnica -e ž *podolžna dolina*, črta, pódólžnik -a *m* |*kamen v zidu*|, pódólž *prisl.* >[-yž-]
 podomáčiti -im, podomáčen -a -o: ~ jezik, podomáčenost -i ž, podomáčítev -tve ž *podometer* -tra *m* |*merilo*|
 Podónavje -a *s*, podónavski -a -o: ~a plovba
 podòr -òra *m*: kraški ~
 podoráti -òrjem *in* -òrjem *gl.* orati: ~ strnišče, ~ gnoj, krompir, podòr -òra *m*, podorína -e ž; *gl. tudi* podarati
 podostríti -im, podóstril -fla -o, podostrèn -éna -o: ~ podkev, kol
 podotóriti -im *napraviti (sodu) nov otor (za dno)*, podotórjen -a -o: ~ sod, podotòr -òra *m*
 podoživéti -im *gl.* živeti, podoživét -a -o, podoživljen -a -o, podoživéte -a *s*, podoživétost -i ž; podoživljati -am, podoživljanje -a *s*
 podpásati -pášem, podpásan -a -o: krilo ~, *s* trakom se ~ *spodrecati*, podpásnik -a *m* *pas, podpas*, podpásica -e ž *trebušni jermen*, podpás -ása *m*, podpásen -sna -o; podpásováti -újem, podpásováł -ála -o, podpásovánje -a *s*;

podpàš -áša *m* |*konjski jermen*|, podpášnja -e *ž* 1. *pas okoli konjskega trebuha*, 2. *veriga na spodnji strani voza*

podpázduha -e *ž*: za ~o se držati, peljati, voditi (~roko v roki), podpázdušen -šna -o: ~i tur

Podpéč -i *ž* *kr. l.*, v Podpéči, podpéški -a -o: ~i marmor = podpečán -ána *m*, Podpečáni -ov *m mn.*

podpéčáttí -im, podpečáten -a -o, podpečátenje -a *s*: ~ pismo, listino

podpéček -čka *m* *prostor pod pečjo*, podpečén -čna -o: ~i prostor, ~a cunjá, podpéčnica -e *ž*

podpéčnik -a *m zool.* |*ptica*|

podpéplník -a [-un-] *m* = podpepelnják -a [-un-] *m* |*kruh*|

podpétnik -a *m*: gumijev ~, podpétnica -e *ž*, podpéten -tna -o, podpétniški -a -o

podpéčje -a *s*, podpičen -čna -o: ~o znamenje

podpihováttí -újem, podpihúj -te! podpihovál -ála -o, podpihovánje -a *s*: ~ ogenj, prepír, koga za kaj, k čemu; podpihovávec -vca *m*, podpihovávka -e *ž*, podpihoválen -lna -o [-ln-], podpihováti -am, podpihovávanje -a *s*; podpihati -am *in* -pšem *gl.* pihati, podpihan -a -o: ~ ogenj, podpihniti -nem, podpihnjen -a -o, podpihnjenec -nca *m*

podpírati -am, podpírán -a -o, podpíránje -a *s*: ~ koga z roko, z nosom zemljo ~, ~ peč s hrbtom, ~ koga z denarjem, žena pri hiši tri ogle podpira, ~ prošnjo, podpíranec -nca *m*, podpíranka -e *ž*, podpírác -a *m* |*priprava*|

podpisáttí *in* podpisáttí -šem *gl.* pisati: ~ pismo, posojilo, pogodbo, mir, ~ se na pismo, tega ne podpišem *ne odobravam*, ~ kaj z obema rokama *soglašati*, *strinjati se s čim*, podpisani -ega *m*, podpis -a *m*: svojeročni ~, s ~om potrditi, ~ velja, drži; odreči komu ~, predložiti v ~; nabirati ~e za kaj, podpisánc -nca *m*, podpisánka -e *ž*, podpisník -a *m*, podpisnica -e *ž*, podpisniški -a -o, podpísen -sna -o

podpisováttí -újem, podpisovál -ála -o, podpisovánje -a *s*: ~ za odbor, ~ se s pravim imenom, podpisovávec -vca *m*, podpisovávka -e *ž*, podpisovávski -a -o, podpisoválen -lna -o [-ln-]

podplát -áta *m*: usnjeni, gumijasti, dvojni ~i, deset (udarcev) po ~ih, nevarnost

mu je za ~i, pod ~i mu gori *mudi se mu*, ~i jo srbijo *plesala bi rada*, ~e pokazati *pobegniti*, ~e (si) brusiti, ~ pri oblihu, podpláten -tna -o: ~o usnje, podplátiti -im *čevlje podšiti*, podpláten -a -o, podplátenje -a *s*: ~ čevlje, podplátarji -ev *m mn. zool.*, podplátast -a -o, podplátje -a *s*, podplátovina -e *ž*, podplátník -a *m* |*žebelj*|

podpléčje -a *s* = podpléčnik -a *m* |*meso*|, podpléčen -čna -o, podpléčnica -e *ž*: žila ~

podplésti -plétem *gl.* plesti: ~ koš, ~ nogavice, podplét -éta *m*, podplétati -am, podplétanje -a *s*

podplotíttí -im *breg zavarovati s protjem*, podplóttí -ila -o, podplotèn -éna -o

podplúttí -plóvem *in* -újem *gl.* pluti; podplút -a -o: ~e oči, ~a koža, podplúttje -a *s*, podplúttba -e *ž*: krvna ~, ima ~e od udarcev

podpolkóvnik -a [-lk-] *m*, pòdpolkóvniški -a -o [-lk-]

pòdpolovíčen -čna -o: ~o število glasov

podpónc -nca *m bot.* *pogačica*

podpóra -e *ž*: železne ~e, stati brez ~e, ~e v rudniku, imeti ~o v kom, prositi ~e *ali* za ~o, ~o dati, podpóren -rna -o: ~i zid, ~o društvo, ~i član, podpórnik -a *m* |*oseba, steber*|, podpórnic -e *ž*, podpórniški -a -o, podpórnijska -e *ž* |*hlad*|: dober za ~o, podpórišče -a *s*

pòdporóčnik -a *m*, pòdporóčniški -a -o

pòdповélnik -a *m*, pòdповélniški -a -o, pòdповélništvo -a *s*

podpréči -éžem, podprézi -te *in* -íte! podprégl -gla -o, podpréžen -a -o: ~ konja, podpréga -e *ž*, podpréž -éga *m* = podpróg -óga *m* *podproga, jermen za pritrjevanje sedla ali tovora živini na hrbet*, podpróžen -žna -o: ~i jermen

pòdpredsédnik -a *m*, pòdpredsédnica -e *ž*, pòdpredsédniški -a -o, pòdpredsédništvo -a *s*, pòdpredsédstvo -a *s*

podpréttí -ém, podprí -íte! podpfl -a -o, podpft -a -o: ~ strop, zid, drevo, ~ siromaka, kandidata, prošnjo, predlog, ~ se za dolgo pot z jedjo, z denarjem, podpftje -a *s*, podpòr -òra *m*; *gl. tudi* podpora, podpirati

podpríčati -am *kot priča potrditi*, podpríčan -a -o, podpríčanje -a *s*: ~ kaj s podpisom, s prisego

pòdprijém -éma *m tel.*, pòdprijémen -mna -o

pòdprtiličje -a *s*, pòdprtiličen -čna -o: ~i prostori
podpróga -e *ž*: ~e privezati konju; *gl. tudi* podpreči
podpřsje -a *s*, podpřsnik -a *m* = podpřsnica -e *ž* |konjska oprava|
podpustiti -im, podpustil -ila -o: ~ kravo biku, ~ tele, da sesa; podpúščati -am
podrámnica -e *ž* |jermen, podrámen -mna -o
podrápati -am *in* -pljem odrgniti
podrásti -rástem *in* -rásem *gl.* rasti; podrástel -tla -o *in* podrásel -sla -o: ~a plodnica *bot.*, podráselek -a [-slak-] *m*, podráslot -i *ž*; podráščen -a -o: ~ jezik *prirasel*, nima ~ega jezika *ima gibčen jezik, ga zna sukati*, podráščenost -i *ž*, podrástek -tka *m*, podrást -i *ž* mladice: ~ v gozdu; podráščati -am, podráščanje -a *s*: mladi nas hitro podráščajo, žito podrášča, podráščina -e *ž* *podrast*
podrášec -šca *m bot.*
Podrávje -a *s*, podrávski -a -o, Podrávci -ev *m mn.*, Podrávka -e *ž*
podrávnatelj -a *m*, podrávnateljica -e *ž*, podrávnateljski -a -o
podrázdélek -lka [-lk-] *m*, podrázdélen -lna -o [-ln-]
podrázred -éda *m zool., bot.*
podrážiti -im, podráži -íte! podrážil -ila -o, podrážen -éna -o, podráženje -a *s*: blago ~, krompir se je podrážil, podrážitev -tve *ž*; podráževáti -újem, podráževánje -a *s*, podráževávec -vca *m*, podráževávka -e *ž*, podráževávski -a -o, podráževálen -lna -o [-ln-]
podrážiti *in* podrážiti -im *gl.* dražiti: ~ koga s čim, podráženec -nca *m*, podráženka -e *ž*
podráčati -im *gl.* drčati: ~ kam na saneh
podrébrje -a *s*, podrébrn -a -o
podrécati -am, podrécan -a -o, podrécanje -a *s*: ~ (si) krilo, dobro ga je podrecal *trdo ga je prijel*, ~ se s pasom, s trakom, podrécelj -clja *m* = podréc -a *m*
podrediti -im, podrédi *in* podrédi -íte! podrédi -ila -o, podrején -éna -o: ~ koga komu, ~ se komu v čem, podrejénost -i *ž*, podrédje -a *s slov.*, podrédién -dna -o: ~i vezniki, stavki, podrédiénost -i *ž*, podrédiétev -tve *ž*, podrédiéven -a -o [-tvén-], podrédiati -am, podrejanje -a *s*
podrediti -im *izpítati, zredúti*, podrédiil -ila -o: ~ svinjo, kokoš, podréja -e *ž* *pitanje*

podrégati -am *podrezati*: ~ koga s čim, podréginiti -nem, podrégijnjen -a -o; *gl. tudi* podrezati
podrején -éna -o *premalo hranjen, nedohranjen*
podremáti *in* podrémati -émam *in* -émljem *gl.* dremati: po kosilu malo ~, malo se mu je podremalo
podrépen -pna -o: ~i jermen, siten kakor ~a muha, podrépnost -i *ž*, podrépnik -a *m*, podrépnež -a *m*, podrépnica -e *ž* 1. oseba, 2. muha, podrépniški -a -o: ~a narava, podrépica -e *ž* |jermen| = podrépina -e *ž*
podrépiti -im, podrépljen -a -o: konja ~ 1. zavezati mu rep, 2. udariti ga (po repu), podrépljenec -nca *m*
podrešétna -e *ž* *kar gre pri obravnavanju pod rešeto* = podrešetka -e *ž*
podréti podréim *in* podréem *gl.* dreti: ~ hišo, drevo, medveda; hiša se podre; pojdem, pa če se svet podre; vse se mu je podrlo; ~ kupčijo, načrte, pogum; kup se podre *rigne se*; ženitev se mu je podrla, ~ komu upanje; podft -a -o, podftost -i *ž*, podftje -a *s in* podftjè -à *s*, podftija -e *ž*, podftina -e *ž*, podftínast -a -o; *gl. tudi* podirati
podrézati -rézem, podrézan -a -o: konju rep, kopito ~, čebele ~, podrézanost -i *ž*, podrézek -zka *m*, podrezálnik -a [-un-] *m*: podkovski ~, podrezálnik -a [-un-] *m* |orodje|; podrezováti -újem, podrezováł -ála -o, podrezovánje -a *s*: ~ doge, ~ mostnice, podrezoválen -lna -o [-ln-], podrezovávec -vca *m*, podrezovávka -e *ž*, podrezovávski -a -o
podrézati -ézam *podregati*: ~ koga s čim *raho suniti, opomniti, izpodbosti*, ~ v peč, ~ pri kom zaradi službe, prošnje
podrgniti *in* podfgniti -nem *gl.* drgniti, podfgnjen -a -o: ~ s čim po čem, ~ blato s ceste, ~ se s hrbtom ob zid
podrigávati -am = podrigováti -újem: krava podriguje, podrigava se mi
podríniti -nem, podrínjen -a -o: ~ komu pručico pod noge, podrivati -am *gl.* odrivati, podrivanje -a *s*
podrítiti -fjem, podrít -a -o, podrítost -i *ž*, podrívati -am, podrívanje -a *s*: krt podríva zemljo
podrkíniti -nem, podrkováti -újem, podrkovánje -a *s*: na poledici rado podrkuje, podfka -a *m* |ples|

podróben -bna -o *nadrogen*, *podróbnost* -i ž *nadrobnost*
podrobíti *in* *podrobíti* -im *podšiti gl.* robiti; *podróbljen* -a -o: ~a rjuha, *podróbek* -bka *m*
podrobíti -im, *podróbi* -ite! *podróbil* -fla -o, *podrobljen* -ěna -o: kruh ~ v juho, komu kaj pod nos ~; vse se koj *podrobi*, *podrobljenost* -i ž, *podrobljiv* -a -o
podróče -a *s*: na ~u *in* v ~u, na mestnem ~u *in* v mestnem ~u, *delovno* ~, *poslovno* ~, *vplivno* ~, ~ *nizkega pritiska*, *podróčen* -čna -o *kar je pod riko*, *podróčnost* -i ž
podròv -óva *in* -óva *m* *podkop*: ~ pri cesti
podròsniti -nem, *podròsnjen* -a -o: ~ z nogo po tleh, *podròsnilo* se mu je, *podròsljaj* -a *m*, *podròsati* -am: ~ pot s sanmi, ~ s prstom po zidu, *podròseti* -im *gl.* drseti: ~ navzdol
podrtina -e ž
podrubrika -e ž, *podrubričnica* -e ž *tisk.* [črta]
podrugòd *prisl.*, *podrugòdnji* -a -e
podrušen -šna -o *kar je pod rušo*: ~a šota
podružbiti -im, *podružbljen* -a -o: ~ *premoženje*, *podružbitev* -tve ž, *podružbljati* -am, *podružbljanje* -a *s*: ~ zemljo
podružnica -e ž: ~ banke, *podružničen* -čna -o: ~a cerkev, *podružžen* -žna -o: ~i obrat, *podružniški* -a -o
podržati -am *in* -žem *gl.* držati, *podržan* -a -o: z grebljo ~ blato s ceste
podržáti -im *gl.* držati, *podržán* -a -o: ~ roko; *podrži* mi osla, dokler se ne vrnem! *podrževáti* -ujem, *podrževáanje* -a *s*, *podržávati* -am, *podržáváanje* -a *s*
podržáviti -im, *podržávljen* -a -o, *podržávljenje* -a *s*: ~ *trgovino*, *podržávitev* -tve ž, *podržávítven* -a -o [-tvàn-]
podsaditi -im, *podśádi* -ite! *podśádil* -ila -o, *podśajen* -ěna -o: *koklji* ~ jajca, ~ plug, *podśád* -áda *m*: ~ jajc, *podśád* -i ž 1. *najspodnji tram pri ostrejšju*, 2. *del pluga*, *podśáden* -dna -o
podśéd -ěda *m* [konjska bolezen]: *krvni* ~ *podplutba*
podśédeln -a -o [-dáln-]: ~a odeja = *podśédlica* -e ž, *podśédelnik* -a *m* [konj]
podśékati -am, *podśékan* -a -o: ~ drevo, ~ drevesu *korenine*, *podśék* -ěka *m* [bruno v ostrejšju], *podśékávati* -am, *podśékáváanje* -a *s*, *podśékováti* -ujem, *podśékovál* -ála -o, *podśékováanje* -a *s*

podśípati -am *in* -pljem, *podśípanje* -a *s*: *pesek* se *podśíplje*, *podśíp* -a *m*: *cestni* ~, *podśípnica* -e ž [jama za repo, *krompir*], *podśípališče* -a *s*: ~ rude (v rudniku); *podśípováti* -ujem, *podśípováanje* -a *s*, *podśípávati* -am, *podśípáváanje* -a *s*
podśméh -a *m*, *podśmehováti* -ujem se *ironično* se *smejati*, *podśmehljív* -a -o *ironičen*: ~ glas, *podśmehljívost* -i ž, *podśmehljívec* -vca *m*, *podśmehljívka* -e ž [oseba, beseda]
Podśmréka -e ž *kr. i.*, v ~i, iz ~e, *podśmréški* -a -o
podśóden -dna -o: *biti* ~ v Ljubljano, *društvo* je ~o *mestnemu sodišču*, *podśódnost* -i ž *śodna pristojnost*
podśóčen -čna -o, *podśóčnica* -e ž *bot.*, *podśóčnik* -a *m* *zahodni veter*
podśtarešina -a *in* -e *m*, *podśtárosta* -a *in* -e *m*, *podśtarešínov* -a -o, *podśtárostov* -a -o, *podśtarešínski* -a -o, *podśtarešínstvo* -a *s* [odbor, čast]
podśtát -i ž *fil. substanca, substrat*, *podśtát* -ten -tna -o, *podśtátnost* -i ž
podśtáva -e ž, *podśtávek* -vka *m*: *namizni*, *stebni*, *slamnat* ~, ~ za *note*, ~ pri *svetilki*, pri stroju, *podśtávec* -vca *m* *stativ*, *podśtávek*, *podśtáven* -vna -o *osnoven*, *podśtávka* -e ž [posoda], *podśtávina* -e ž *podčepina*
podśtáviti -im, *podśtávljen* -a -o: ~ komu nogo, ~ škaf (pod pipo), ~ lemež, ~ se z obilno malico, *podśtávljenost* -i ž, *podśtávítev* -tve ž, *podśtávljati* -am, *podśtávljaj* -te *in* -ájte! *podśtávljál* -a -o *in* -ála -o, *podśtávljanje* -a *s* *in* *podśtávljanje* -a *s*
podśtebróvje -a [-stáb-] *s* *znojze stebra*
podśténje -a *s* *hodnik pod streho ob zidu pri hiši*, *podíč*, *estrada*: *klop* na ~u, *podśténski* -a -o
podśtláti -éljem, *podśtélji* -ite! *podśtlál* -ála -o, *podśtlán* -a -o, *podśtlíjati* -am, *podśtlíjanje* -a *s*
podśtopíti -stópim se *lotiti se česa*, *začeti kaj*, *upati si kaj*, *drzniti si*
podśtráž -i ž = *podśtrážek* -žka *m* *prostor pod streho*, *kjer se streha stika s podom*, *podśtrážnica* -e ž 1. *podśtrešnica*, 2. *tram*, *ki nosi streho*
podśtréha -e ž: na ~i, *podśtréšje* -a *s*: na ~u, *podśtréšen* -šna -o: ~a soba = *podśtréšnica* -e ž *mansarda*, *podśtréšina*

-e ž 1. prostor pod streho, 2. bruno v ostrešju, podstrések -ška m
 podstriči -lžem gl. striči, podstrižen -a -o:
 ~ (si) lase, podstriženost -i ž; pod-
 strigováti -újem, podstrigoval -ála -o,
 podstrigovanje -a s
 podsúti -újem in-spém gl. suti, podsút -a -o:
 zemlja se podsuje, rudarje je podsulo,
 podsútte -a s, podsútoost -i ž
 podsvéčnik -a m bot.
 podsvinče -ta s odojek
 podšiti -lžem, podšij -te! podšil -fla -o,
 podšit -a -o: ~ podplate, čevlje, podšiv
 -a m poddel (pri čevlju), podšítek -tka m,
 podšivek -vka m podloga pri obleki,
 podšívati -am gl. šívati, podšívanje -a s:
 ~ obleko
 podtájnik -a m, podtájniški -a -o: ~ a
 služba, podtájništvo -a s
 podtakniti -táknem, podtakni -fte! pod-
 taknil -fla -o, podtáknjen -a -o in pod-
 takniti -nem s stal. poud.: ~ komu kaj,
 ~ ogenj, podtáknjenost -i ž, podtáknje-
 nec -nca m [otrok], podtakljiv -a -o,
 podtakljivost -i ž >[-tak- /-tak-]
 podtálen -lna -o [-ln-]: ~i svet, ~a voda,
 ~a organizacija, ~o delo, rovarjenje,
 podtálnost -i [-ln-] ž
 podtikáti -am, podtikánte -a s: ~ komu
 kaj, podtika -e ž: ~ pri oknu, pri
 vratih, podtikováti -újem, podtikovanje
 -a s, podtikovávec -vca m, podtikoválen
 -lna -o [-ln-], podtikávec -vca m, pod-
 tikávati -am, podtikávanje -a s
 podtisk -a m tisk.
 podtrebúšje -a s vet., podtrebúšen -šna -o:
 ~i ščit pri želvah, podtrebúšina -e ž in
 podtrebúšina -e ž meso in salo na
 trebuhu
 podučeváti -újem, podučiti -im star.; gl.
 tudi poučevati, poučiti
 podúhati -am, podúhaj -te in podúši -te!
 podúhan -a -o: ~ vrtnico, knjigo je
 komaj podúhal, dela še ne podúha ne,
 podúh -a m
 poduhóviti -im, poduhóvljen -a -o, po-
 duhóvljenje -a s, poduhóvljenost -i ž,
 poduhóvljenec -nca m; poduhóvljati -am,
 poduhóvljanje -a s
 podúk -a m star., podúčen -čna -o, pod-
 účnost -i ž; gl. tudi pouk
 pôdurádnik -a m, pôdurádnica -e ž, pô-
 urádníški -a -o
 podúst -i ž zool. [riba]

podúšesem -sna -o, podúšec -šca m úšesna
 mečica
 podúšiti -im, podúši -fte! podúšil -fla -o,
 podúšen -šna -o: lisica je podúšila vse
 kure, ~ ogenj, podúšítev -tve ž
 podúškati -am oddahniti si
 podutóriti -im podotóriti
 podvájati -am; gl. tudi podvojiti
 podvál [-dál] -ála m nosilni hlod, podvaliti
 -im, podváli -fte! podválil -fla -o, pod-
 váljen -šna -o: ~ lego pod sod, podválek
 -lka [-lk-] m stojalo za sode, podvalítev
 -tve ž, podvaljeváti -újem
 podvečer -a m, podvečeren -rna -o: ob ~ih
 urah, podvečerje -a s
 podvéjati -am z vejami podložiti: ~ vlak
 sena
 podvéz -éza m, podvéza -e ž: damska ~,
 ~ pri nogavicah, red hlače ~e, pod-
 vézen -zna -o: ~a zaponka, podvezáti
 in podvezáti -véžem gl. vezati, podvézan
 -a -o: ~ nogavico, žilo, ~ konju rep,
 podvezováti -újem, podvezovanje -a s,
 podvezovávec -vca m, podvezovávka -e
 ž, podvezoválen -lna -o [-ln-], podveziljiv
 -a -o, podveziljivost -i ž, podvézanka
 -e ž [čevelj]
 podvézniti -nem, podvéznjen -a -o: ~
 kuro pod koš, ~ rake pod posodo,
 da se ne razlezejo
 podvíg -a m → vzdig, povzdiga, napredek,
 razvoj
 podvíg -a m → veliko dejanje, početje,
 nastop, junaštvo, pustolovščina
 podvihati -am in -šem gl. vihati, podvihan
 -a -o: ~ hlače, rokave, list se podviha,
 podvihováti -újem, podvihóval -ála -o,
 podvihóvanje -a s, podvihniti -nem,
 podvih -a m
 podviti -lžem: nogo si ~, podvit -a -o,
 podvijati -am, podvijal -a -o in -ála -o,
 podvijanje -a s in podvijanje -a s, pod-
 vítek -tka m svitek, zavih
 podvizati -am pohíteti, potruditi se, podvi-
 zanje -a s: ~ (z) večerjo, ~ (se) prija-
 telju na pomoč
 podvláčiti in podvláčiti -im podbranati gl.
 vlačiti, podvláčen -a -o, podvláčenje -a s:
 ~ korenje, podvléči -em podbranati gl.
 vleči, podvléčen -a -o
 podvóden -dna -o: ~i mah, ~e živali, ~i
 lov, podvódnica -e ž bot.
 podvóđa -a in -e m, podvóđjev -a -o: ~e
 dolžnosti

podvojitj -ím, **podvóji** -l*tel* **podvóji**l -íla -o, **podvojen** -éna -o: ~ *stražo*, **podvojek** -jka *m sestavljeno iz dveh pol*, **podvojenost** -i ž, **podvojitve** -tve ž, **podvojitven** -a -o [-*tvæn*-]; **podvójen** -jna -o *na pare*: ~i *udje*, **podvójnost** -i ž; **podvojljiv** -a -o, **podvojljivost** -i ž

podvomiti *in* **podvómiti** -dvómim *gl. dvo-* *míti*: ~ o čem (°v kaj), **podvóm** -óma *in* -óma *m*

podvóra -e ž: ~ *pri plugu*

podvóriti -im: ~ *komu*

podvóz -óza *m vozna pot pod cesto*, *železnico ali stavbo*, **podvózna** -zna -o

podvrátek -tka *m* = **podvrátnik** -a *m podgrlina pri govedu*

podvréci -vréžem *gl. vréci*: ~ *si koga*, kaj; ~ *se komu*, ~ *komu kaj podtakniti*; **podvrégl** *se je izpitu* → *šel je delat izpiti*, ~ *se operaciji* → *dati se operirati*; **podvréžen** -a -o *podtaknjen*: ~ *boleznim* → *nagnjen k boleznim*, *dolina je* ~a *povodnjim* → *izpostavljena*, *blago je* ~o *carini* → *zavezano*, **podvréžek** -žka *m kar je podtaknjeno*, **podvréženček** -čka *m*

podvréti -vrém, **podvréti** -a -o: ~ *kolo s coklo*

podvrénjen -a -o *med.*: ~a *noga*, ~ *čevelj*

podvrésta -e ž

°**podvzétj** -vzámem *lotiti se*, *začeti*, *narediti kaj*: ° *korake*, *ukrepe narediti*, *storiti*, *ukreniti*, *kar je potrebno*, °**podvzétje** -a *s podjetje*, °**podvzémati** -am *lotevati se*, *začenjati*, *voditi*, *delati*

podzakúp -a *m*, **podzakúpnik** -a *m*, **podzakúpniški** -a -o

podzávest -i ž *fil.*, *psih.*: *delati kaj v* ~i, **podzávesten** -tna -o: ~a *dejanja*

podzémlje -a *s*: *duše v* ~u, *pariško* ~, **podzémeljski** -a -o [-*máj*-]: ~i *svet*, ~a *železnica*, **podzémski** -a -o

podzgláve -a *s*, **podzgláven** -vna -o: ~a *blazina* = **podzglávník** -a *m*

podzídáti *in* **podzídáti** -am *gl. zidati*, **podzídán** -a -o: *leseno hišo* ~, **podzídánost** -i ž, **podzíd** -a *m*, **podzídje** -a *s*, **podzídék** -dka *m*, **podzídén** -dna -o; **podzídávati** -am, **podzídávanje** -a *s*, **podzídáva** -e ž; **podzídováti** -újem, **podzídovávanje** -a *s*, **podzídoválen** -lna -o [-*ln*-]

podzímén -mna -o, **podzímški** -a -o, **podzímek** -mka *m pozna jesen*

podžágati -am, **podžágán** -a -o, **podžágováti** -újem, **podžágóval** -ála -o, **podžágo-**

vánje -a *s*, **podžágóvavec** -vca *m*, **podžágóvalén** -lna -o [-*ln*-]

podžéti -žánjem *gl. žeti*: *vinograd*, *trstje*, *žito* ~, **podžínjati** -am

podžígati -am, **podžígávanje** -a *s*: ~ *navdušenje*, ~ *koga pri teku*, **podžígávec** -vca *m*, **podžígávka** -e ž, **podžíg** -a *m*, **podžígálice** -ic ž *mn. trske*, **podžígáti** -ém *gl. žgati*: ~ *k delu*

podžlébje -a *s*: ~ *v mlinu*

podžúpán -ána *m*, **podžúpánški** -a -o, **podžúpánstvo** -a *s*

Poe [pó] -ja *m* [*amer. pisatelj*], **Poejev** [pójeu] -a -o, **poejevski** -a -o

poedín -a -o → *posamezen*, **poedínek** -nca *m* → *posameznik*: *sodnik* ~, **poedínsko** *prisl.* → *posamez*, *posamič*

poém -a *m pesnitev*, **poémški** -a -o

poén -a *m* → *pika*, *točka*

poenáčiti -im, **poenáčenje** -a *s*, **poenáčítev** -tve ž, **poenáčéváti** -újem, **poenáčévál** -ála -o, **poenáčévánje** -a *s*, **poenáčévávec** -vca *m*, **poenáčévávka** -e ž, **poenáčévávski** -a -o, **poenáčéválen** -lna -o [-*ln*-]

poenostávitj -im, **poenostávljen** -a -o, **poenostávljenje** -a *s*: ~ *uradovanje*, *delo*, *produkcijo*, **poenostávitév** -tve ž, **poenostávitven** -a -o [-*tvæn*-]; **poenostávljati** -am, **poenostávljanje** -a *s*, **poenostávljálén** -lna -o [-*ln*-]

poenótiti -im, **poenótenje** -a *s*: ~ *postopek*, *upravo*, *pouk*

poét -a *m pesnik*, **poétov** -a -o *pesnikov*, **poétičen** -čna -o *pesniški*, **poétáster** -tra *m znč. pesnikun*; **poezija** -e ž *pesništvo*: ~ *zadnjih 30 let*; **poétika** -e ž *nauk o pesništvu*

pofúlliti -im *vulg. izmakniti*, *ukrasti*

póga -e ž *hlacna guba*

pogáča -e ž: *oljna*, *palmova*, *gorčična* ~, *ženitovajska*, *cvetna*, *čebelna* ~, **pogáčica** -e ž 1. *majhna pogáča*, 2. *bot.*: *kozja* ~, 3. *anat. kost*, **pogáčast** -a -o

pogájati -am *se*, **pogájávanje** -a *s*: ~ *se s kom za kaj*, o čem, **pogájáč** -a *m*, **pogájávec** -vca *m*; *gl. tudi* **pogoditi**

pogán -ána *m*, **pogánka** -e ž, **pogánški** -a -o, **pogánstvo** -a *s*

pogánjati -am, **pogánjanje** -a *s*: ~ *kolo*, *živino*; *motor poganja mlatilnico*, ~ *se za čast*, ~ *se za koga*; ~ *tožbo*, *ceno*; *drevje poganja (mladike)*, ~ *se za službo*; *prvi puh mu poganja*, **pogánjálén** -lna -o [-*ln*-], **pogánjič** -íča *m*, **pogánjáč**

-a *m*, poganjáčka -e *ž*, poganjáški -a -o, poganjáštvo -a *s*, poganjávec -vca *m*, poganjávka -e *ž*, poganjávski -a -o; pogánjek -jka *m*: drevesni ~i; *gl. tudi* pognati, pogon

pogásiti -ím, pogási -íte! pogásil -íla -o, pogášen -éna -o, pogášénje -a *s*: ~ sveče, ogenj, žejo, ljubezen, pogásítev -tve *ž*, pogášati -am, pogášanje -a *s*

pogásniti -nem, pogásni -íte! pogásnil -íla -o: ~ od lakote, živina je pogásnila; pogásnil -a -o *prid.* = poginjén -a -o: ~i pes je bil stekel, ~a živina, ~i konj, ~a miš; pogánek -nka *m* [žival], pogín -a *m*;

pogáziti in pogáziti -ím *gl.* gaziti, pogážen -a -o, pogáženje -a *s*: ~ sneg, ~ čast

pogibel [-el] -i *ž lit.* poguba, pogibati -bljem *in* -bam: reši nas, pogibljemo

poginíti -nem, pogíni -te! pogínil -a -o: ~ od lakote, živina je poginila; pogínul -a -o *prid.* = poginjén -a -o: ~i pes je bil stekel, ~a živina, ~i konj, ~a miš; pogínek -nka *m* [žival], pogín -a *m*; poginjati -am, poginjanie -a *s*

poglábljati -am *gl.* poglobiti

pogláditi -ím *in* pogláditi -ím, pogládil -íla -o, poglájen -a -o *in* poglájen -éna -o: ~ otroka po licu, ~ žival, ~ se po laseh, poglájenost -i *ž in* poglájenost -i *ž*; pogláditév -tve *ž*

poglavár -ja *m*, poglavárjev -a -o, poglavárka -e *ž*, poglavárski -a -o, poglavárstvo -a *s*

poglavíten -tna -o, poglavítnik -a *m*, poglavíje -a *s*: prvo ~ v povesti, poglavén -vna -o: ~a koža

poglédati -am *gl.* gledati: jezno, pisano, srepro, debelo, skrivaj, od blizu, izpod čela ~ koga; palec pogleda iz čevlja, komolec iz rokava; ~ za kom, okoli sebe, ~ skoz okno, skozi prste komu ~, ~ v knjigo, ~ na uro, ~ po mestu, ~ po živini; kri pogleda iz rane; če prav pogledamo; ~ se v zrcalo; pogléd -éda *m*: temen, hud, mil ~, upreti ~ v koga, ~e pasti na čem, s ~om koga ošiniti, na ~ ubogati, ~ jemati, na ~ je zdrav, biti kratkega ~a *kratkoviden*, na prvi ~ se vidi, v tem ~u, v ~u higijene → *glede, kar se tiče higijene, kar zadeva higieno*; poglédkati -am *otr.*, pogledovati -újem, pogledováł -ála -o, pogledováńje -a *s*: ~ za kom, po otrocih, jezno se ~

póglica -e *ž* *bucika, zapenec*

poglobíti -ím, poglobí -íte! poglobil -íla -o, poglobljén -éna -o: ~ jašek, misel, spis,

~ se v delo, v knjigo, vase, poglobítev -tve *ž*, poglobljénost -i *ž*, poglobítven -a -o [-ívan-]; poglábljati -am, poglábljanje -a *s*, poglabljáč -a *m*, poglabljálen -lna -o [-ln-], poglabljávec -vca *m*, poglabljávka -e *ž*, poglabljávski -a -o, poglobníti -nem: vol je poglobnil v močvirju; poglobati -am: ~ žebelj v les

poglodáti in poglódati -glódam *in* -glójeþ *gl.* glodati, poglódan -a -o *in* poglódán -a -o: vse kosti ~, poglódanost -i *ž in* poglódánost -i *ž*, poglódek -dka *m*, *nav. mn.* poglódko -ov *gostija ob osmini poroke*, poglódanček -čka *m* *zadnji otrok, postržek*

pognáti požénem *gl.* gnati: ~ konja v dir, ~ kolo, ceno kvišku, pravdo, koga na cesto, od hiše; ~ se za koga *zavzeti se*, riba se požene iz vode, ~ se na konja, ~ se za kom; kali, korenine ~, ~ po grlu, ~ denar, čas, hišo, posestvo; cvet požene, drevje je pognalo iz korenin; *gl. tudi* poganjati, pogon

pognésti -étem *gl.* gnesti, pognetén -éna -o: testo ~, v gneči se ~, pogneténc -nca *m* *kruh iz ostankov testa*, pognétati -am, pognétanje -a *s*

pogníti -íjem *gl.* gniti, pognít -a -o: vse sadje je pognilo, pognítje -a *s*

pognojíti -ím, pognoji -íte! pognojil -íla -o, pognojén -éna -o: ~ njivo, travnik, ~ za krompir, za repo; gozd se pognoji z listjem; ~ z umetnim gnojilom; pognojénost -i *ž*, pognojítev -tve *ž*

pogódba -e *ž*: kupna, ženitna ~, ~o skleniti, izpolniti, prelomiti, razdreti, pogódben -a -o [-bən-]: ~e stranke, obveznosti, ~i pogoji, ~i uradnik, pogódbenik -a [-bən-] *m*, pogódbenica -e [-bən-] *ž*, pogódbeniški -a -o [-bən-]

pogoditi -ím, pogódi -íte! pogódil -íla -o, pogojén -éna -o *in* pogodén -éna -o 1. ~ pravo pot, ~ kaj *zadeti, uganiti*, ~ se s kom za kaj, o čem; 2. ~ lan; pogojén -éna -o: stranki sta ~i *vezani na pogodbo*, napredek je ~ s pridnostjo, uspeh je ~ *vezan na pogoje*, pogojénost -i *ž*: ~ strank, pogodítev -tve *ž*, pogodník -a *m* *vremenski prerok*, pogodljiv -a -o

pogódu *prisl. vseč*: ~ biti komu

pogój -ója *m*: prodajni, mirovni ~, postaviti ~e, sprejeti, narediti kaj s ~em *ali* pod ~em; živimo ~pod najtežjimi ~i v *najhujših razmerah*; °v takih ~

ni zdržal v *takih razmerah*; °življenjski ~i *življenjske možnosti, okoliščine*; pogójno *prisl.*: koga ~ izpustiti; ~ sprejeti kaj, pogójen -jna -o: ~i stavki, ~a kazen, pogójnost -i ž, pogójni -a *m slov. pogojni naklon*, pogójniški -a -o: ~e oblike

pogólniti -nem, pogólnjen -a -o: ~ jezo, solzo, žaljivko, pogóltati -am, pogóltan -a -o: ponikovalnica vso vodo pogolta, pogóltan -tna -o *lakomen*: ~ človek, pogólnost -i ž, pogóltnež -a *m*, pogóltljivec -vca *m* |*trnek*| >[-*ut-*]

pogón -óna *m*: ročni, vodni, električni ~, lovski ~ na divje prašiče, pogónski -a -o: ~a moč, °~i inženir *obratni*, pogonič -lča *m pastir*

pogónobiti -im, pogónóbi -ite! pogónóbil -ila -o, pogónobljen -éna -o: ~ mrčes, podgane, pogónobljenost -i ž, pogónobitev -tve ž

pogoréti -im *gl.* goréti: poslopje je pogorelo, sosed je pogorel, hiša je do tal pogorela, pogorel je *ni uspel*, pogorélec -lca [-*uc-*] *m*, pogorélka -e [-*uk-*] ž, pogorélski -a -o [-*us-*], pogorélček -čka [-*uč-*] *m* |*ptič*|, pogorišče -a *s*, pogoriščen -ščna -o, pogorélščina -e [-*uš-*] ž: ~o pobirati *prispevke za pogorelce*; pogorévati -am, pogorévanje -a *s*

pogórje -a *s*: rudno, razmejno ~, pogórski -a -o *kar se nanaša na pogorje*; pogórski -a -o *kar je po gori*: ~e senožeti, pogórec -rca *m gorjanec*, pogórka -e ž

pogóršati -am *poslabšati*, pogóršanje -a *s*: bolezen se je pogóršala; pogórševati -ujem, pogórševal -ála -o, pogórševanje -a *s*: položaj ~ s čim

pogospódi -im, pogospóden -a -o: ~ sina, ~ se, pogospódenost -i ž, pogospódenec -nca *m*

pogósten -tna -o *in* pogóst -a -o, *prim.* pogóst(n)ejši -a -e: ~i obiski, pogóst(n)ost -i ž

pogóstiti -im, pogósti -ite! pogóstil -ila -o, pogóščen -éna -o, pogóščenje -a *s*: ~ koga s čim, ~ se s kolinami, pogóščene -nca *m*, pogóščénka -e ž, pogóščenost -i ž, pogostítev -tve ž, pogostítven -a -o [-*tván-*]; pogóščevati -ujem

pogósto *prisl.* (°pogostno), *prim.* pogósteje, pogóstokrat, pogóstoma *prisl.*

pogovárjati -am, pogovárjanje -a *s*: ~ koga *miriti*, ~ se s kom o čem, pogovar-

jálen -lna -o [-*ln-*], pogovarjavec -vca *m*, pogovarjávka -e ž, pogovarjávski -a -o

pogovéditi -im se *posuroveti*

pogovoríti -im *gl.* goroviti, pogovorjèn -éna -o: ~ koga *pomiriti koga*, ~ se s kom o čem, pogóvor -a *m*: telefonski ~, napeljati ~ na kaj, ~ se razplete, ~ se obrne, ~ teče, ~ nanese na kaj; pogóvoren -rna -o: ~i jezik, pogovorljiv -a -o *zgovoren*, pogovorljívost -i ž

pogozdíti -im, pogózdi -ite! pogózdil -ila -o, pogozdèn -éna -o: ~ poseko, pogozdénost -i ž, pogozdítev -tve ž, pogózden -dna -o: ~a trava, vila, pogózdnik -a *m* |*hostar*|, pogózdnica -e ž *zool.*; pogozdováti -ujem, pogozdovál -ála -o, pogozdovánje -a *s*, pogozdoválen -lna -o [-*ln-*]: ~a dela, pogozdovávec -vca *m*, pogozdovávka -e ž

pograbíti *in* pográbíti -im *gl.* grabiti, pográbljen -a -o: ~ vse skupaj, ~ seno na travniku, ~ priložnost, jeza pograbi človeka, pográbítev -tve ž, pograbljiv -a -o, pograbljívost -i ž, pograbljivec -vca *m*, pograbljívka -e ž, pograbljine -in ž *mn. drobno seno*

pograd -a *m*: ležati na ~u

pográjati -am, pográján -a -o, pográjanje -a *s*: ~ koga zaradi česa, pográjalo se mu je med jedjo, pográjane -nca *m*, pográjanka -e ž

pográjski -a -o *gl.* Polhov Gradec

pográníčen -čna -o *pomejen, obmejen*

pogrčíti -im *napraviti grško, prevesti v grščino*

pogréb -éba *m*: iti na ~ = iti k ~u, ~ pri kartah, ~ v tisku |*izpuščena beseda*|, imeti lep ~, iti za ~om, biti pri ~u *ali* na ~u, pogrében -bna -o: ~e slovesnosti, ~i zavod, voz, pogrébec -bca *m* 1. *kdor gre za pogrebom*, 2. *zool.*, pogrébnik -a *m pogrebec, grobar*, pogrébnica -e ž |*pesem in ženska*|, pogrébniški -a -o, pogrébščina -e ž |*pojedina, plačilo*|, pogrebnína -e ž |*plačilo*|

pogrébsti -bem *gl.* grebsti: ~ pepel iz peči, ~ trto v vinogradu, pogreben -éna -o, pogrébati -am, pogrebanje -a *s*

pogrenéti -im, pogrenél -éla -o: pijača v ustih malo pogreni, pogrenélost -i ž, pogrenévati -am, pogrenévanje -a *s*

pogreníti -im, pogrèni -ite! pogrènil -ila -o, pogrenjèn -éna -o: ~ pijačo, pogrenjénost -i ž, pogrenítev -tve ž

pogreniti -grénem *pogrebsti na kup, po-grabiti*, *pogrèni -ite!* *pogrènil -ila -o*, *pogrènjen -a -o*: ~ denar z mize
pogrèšati -am, *pogrèšan -a -o*, *pogrèšanje -a s*: ~ knjigo, ~ očeta, *pogrèšanost -i ž*, *pogrèšanec -nca m*, *pogrèšanka -e ž*
pogrèšiti -lm, *pogrèši -ite!* *pogrèšil -ila -o*, *pogrèšen -èna -o*: to bom že še *pogrèšil brez tega bom še strpel*, sicer dobro dela, pa še zmeraj kaj *pogrèši napačno naredi*, *pogrèšenec -nca m*, *pogrèšenka -e ž*, *pogrèšitev -tve ž*; *pogrèšljiv -a -o*, *pogrèšljivost -i ž*, *pogrèšek -ška m teh.*
pogrèti -tjem *gl. greti*: ~ si roke pri peči, beseda ga je *pogrela*; *pogrèt -a -o*: ~ a jed, *pogrètost -i ž*; *pogrèvati -am*, *pogrèvanje -a s*: ~ stare zgodbe, *pogrèvavec -vca m*, *pogrèjek -jka m pogreta jed = pogretina -e ž*
pogrézniti -nem se, *pogréznjen -a -o*: ~ se v jamo, ~ se v molk; grob se *pogrezne*, *pogréz -gréza m = pogreznitev -tve ž*, *pogrézati -am*, *pogrézanje -a s*: ~ se v blato, v sramoto, *pogrezovati -újem*, *pogrezovanje -a s*, *pogrezoválen -lna -o [-ln-]*, *pogrézen -zna -o*: ~ a plošča, *pogrezljiv -a -o*: ~ oder, *pogreznina -e ž [odprtina]*
pogrínjati -am, *pogrínjanje -a s*: ~ mizo, *posteljo*, *pogrínjalo -a s*, *pogrínjalen -lna -o [-ln-]*, *pogrínjác -a m*, *pogrínjavec -vca m*, *pogrínjávka -e ž*, *pogrínjavski -a -o*, *pogrín -a m kolikor se enkrat pogrne*: en ~ lanu; *pogrínjek -njka m namizje*
pogrísti -izem *gl. gristi*, *pogrízen -a -o*, *pogrízovati -újem*, *pogrízováł -ála -o*, *pogrízovanje -a s*
pogrkováti -újem, *pogrkúj -te!* *pogrkujóč -a -e*, *pogrkováł -ála -o*, *pogrkovánje -a s*, *pogrkoválen -lna -o [-ln-]*, *pogrkovávec -vca m*, *pogrkovávka -e ž*; *pogrkniti -nem*, *pogrknjen -a -o*; *pogrkávati -am*
pogrméti -im *gl. grmeti*, *pogrmévati -am*, *pogrmévaje -a s*
pogrniti -grnem, *pogrfni -ite!* *pogrníl -ila -o*, *pogrnjen -a -o in pogrniti -nem s stal. poud.*: ~ mizo, *posteljo*; ~ jo po tleh *pasti*, ~ preprogo po tleh
pogróbati -am, *pogróban -a -o*, *pogróbanje -a s*: trto ~
pogróm -óma *m napad, naval*: ~ na Jude
pogróšen -šna -o *pocenii, malo vreden*: ~ a modrost, cipa, šviglja, *pogróšnost -i ž*

pogroziti -lm, *pogrózi -ite!* *pogrózil -ila -o*: ~ komu s čim, *pogrozitev -tve ž*
pogrudíti -im: cel kos kruha je *pogrudil*
***pogrudítati** -am *uganiti, pogoditi, zadeti v črno, najti*, *pogrudntan -a -o*, **pogrudntávščina -e ž domislek, rešitev, najdba = *pogrudntácija -e ž*
pogúba -e ž: to mu je bilo v ~o, v ~o iti, v ~o koga pahniti, ~i uiti, *pogúben -bna -o*, *pogúbnost -i ž*; **pogubonóšen -sna -o poguben*, **pogubonóšnost -i ž pogubnost*
pogubíti -lm, *pogúbí -ite!* *pogúbil -ila -o*, *pogubljen -èna -o*, *pogubljenje -a s*: ~ koga s čim, pri natakanju se mnogo vina *pogubi*; kar ima, vse *pogubi*, *pogubitev -tve ž*, *pogubljenost -i ž*, *pogubljenec -nca m*, *pogubljenka -e ž*; *pogúbljati -am*, *pogúbljanje -a s*, *pogúbljiv -a -o*
pogúgati -am *in -ljem*, *pogúgan -a -o*; *pogúncati -am*: ~ se na gugalnici
pogúm -a m: levji ~, ~ zraste, *upade*, ~ izgubiti, ~ dajati, *podžigati*, *vzeti komu*, *vlti komu novega ~a*, *pogúmen -mna -o*, *pogúmnost -i ž*, *pogúmnež -a m*, *pogúmnicca -e ž*, *pogúmnik -a m*
pohábíti -im, *pohábljen -a -o*, *pohábljenje -a s*: ~ si nogo, *pohábljenec -nca m*, *pohábljenka -e ž*, *pohábljenost -i ž*, *pohabitev -tve ž*, *pohába -e ž 1. telesna hiba, 2. pokveka*, *poháben -bna -o*, *pohabljiv -a -o*, *pohabljivost -i ž*, *pohábljati -am*, *pohábljanje -a s*
pohájati -am, *pohájanje -a s*: ~ v krčme; nič ne dela, samo *pohaja*; blago *pohaja*, sapa mi *pohaja*; *pohajác -a m postopač*, *pohajáški -a -o*: ~o življenje; *pohajáv -áva -o*, *pohajávec -vca m*, *pohajávka -e ž*, *pohajávski -a -o*; *gl. tudi* *pohoditi in poiti*
pohájkovati -ujem, *pohájkuj -te!* *pohájkoval -a -o*, *pohájkovanje -a s in pohajkováti -újem*, *pohajkúj -te!* *pohajkováł -ála -o*, *pohajkóvanje -a s*, *pohajkoválen -lna -o [-ln-]*, *pohajkováč -a m*, *pohajkováški -a -o*, *pohajkovávec -vca m*, *pohajkovávka -e ž*, *pohajkljiv -a -o*, *pohajkljivec -vca m*, *pohajkljivka -e ž*
pohámati -am *otr. pejesti*
°pohati -am *cvreti*, °*pohán -a -o ocvrt*, *pohánc -nca m piščanec za cvrtje*
pohčériti -im, *pohčérjenje -a s*, *pohčérjenka -e ž*, *pohčéritev -tve ž*

poháje -a s hišna oprava = pohístvo -a *š*,
pohíšten -a -o [-van-]: ~i mizar, po-
híšen -šna -o: ~i kramar, pohíševáti
-ujem po hišah prodajati, beračiti, pohi-
ševál -ála -o, pohíševánje -a *s*, pohíše-
vávec -vca *m krošnjar*

pohitéti -im *gl.* hiteti: ~ kam, ~ z delom,
pohitévati -am, pohitévanje -a *s*

pohladíti -im, pohládi -itel pohládil -ila -o,
pohlajén -čna -o, pohlajénje -a *s*: ~
vročo jed, jezo; peč, dan se pohladi;
pohlajénost -i *ž*, pohladítev -tve *ž*,
pohlajati -am, pohlajanje -a *s*

pohlastáti -ám požrešno pojesti *gl.* hlastati
pohlénica -e *ž prt za pokrivanje hlebov ob*
peki, pohlénbničen -čna -o

pohlép -épa *m*: ~ po zlatu, po dobičku,
pohlépen -pna -o: biti ~ po denarju *ali*
na denar, pohlépnost -i *ž*, pohlépnéž
-a *m*, pohlépnica -e *ž*, pohlépniški -a -o
pohléven -vna -o *krotek, miren, blag, vdan*:
~ človek, ~ dež, ~a beseda, pohlév-
nost -i *ž*, pohlévnež -a *m*

pohlévje -a *s* |hlevska in gospodarska po-
slopja|, pohléven -vna -o *kar je v hlevu*:
~o delo, ~a živina, pohlévski -a -o:
~e strehe

pohmkati -am [-hàm-]

pohódiiti pohódim *gl.* hoditi, pohójen -a -o:
~ travo, črva, sovražnika, pohójenec
-nca *m*, pohójenost -i *ž*; pohód -óda *m*:
vojni, roparski ~, vojaki na ~u, mrz,
bolezna na ~u, pohóden -dna -o; *gl.*
tudi pohajati

pohohjati -ám *gl.* hohnjati: besedo ~

Póhorje -a *s*, na ~u, Póhorec -rca *m*,
Póhorka -e *ž*, póhorski -a -o, póhor-
ščina -e *ž narečje*

pohóta -e *ž*, pohóten -tna -o, pohótnost
-i *ž*, pohótnéž -a *m*, pohótnik -a *m*,
pohótnica -e *ž*

pohrbtnik -a *m* |jermen|, pohrbtina -e *ž*
|meso|

pohrkávati -ujem, pohrková -ála -o,
pohrkóvanje -a *s*, pohrkóvavec -vca *m*,
pohrkóvávka -e *ž*, pohrkóvni -nem,
pohrkati -am *in* -čem, pohrkávati -am
pohrustánčnica -e *ž med.* |koža|

pohrustati -am, pohrustan -a -o, pohrusta-
nje -a *s*: ~ kos, skorjo kruha, ~ na-
sprotnika, pohrustek -tka *m*

pohrvátiti -im, pohrváten -a -o, pohrvá-
tenje -a *s*, pohrvátenost -i *ž*

pohrz(k)ávati -am *rahlo hrzati*

pohújšati -am, pohújšan -a -o, pohújšanje
-a *s*: ~ koga s čim, ~ se nad kom,
pohújšanec -nca *m*, pohújšanka -e *ž*,
pohújšljiv -a -o: ~a knjiga, ~o vedenje,
pohújšljivec -vca *m*, pohújšljívka -e *ž*,
pohújšljívost -i *ž*; pohujševáti -ujem,
pohujševál -ála -o, pohujševánje -a *s*,
pohujševávec -vca *m*, pohujševávka -e *ž*,
pohujševávski -a -o, pohujševálnica -e
[-un-] *ž*: ~ mladine

pohúlititi -im se, pohúljen -a -o, pohúljenost
-i *ž*, pohúljenec -nca *m*, pohúljenka -e *ž*
pohváliti *in* pohváliti -im *gl.* hvaliti,
pohváljen -a -o: ~ koga, kaj zaradi
česa *ali* za kaj, ~ se s čim, pohváljenec
-nca *m*, pohváljenka -e *ž*, pohváljenost
-i *ž*; pohvála -e *ž*, pohválen -lna -o [-ln-],
pohválnost -i [-ln-] *ž*, pohválnica -e
[-ln-] *ž* |pesem|

Póias -a *in* Poiánta *m mit.* Filoktetov oče,
Póiasov -a -o *in* Poiántov -a -o

poigráti -ám se *gl.* igrati: ~ se s kom,
poigrávati -am se, poigrávanje -a *s*

poiménoma prisl. poimensko, po imenu: ~
klicati, glasovati, poiménski -a -o: ~o
glasovanje; poimenováti -ujem, po-
imenován -a -o, poimenóvanje -a *s*:
samostalniki poimenujejo reči, ~ kaj
po čem, poimenóvalen -lna -o [-ln-]:
~a vloga samostalnikov

pointilizem -zma *m* |impresionistična slikar-
ska tehnika|: Groharjev ~, pointilíst -a
m |slikar| >[poanti-]; *gl.* tudi poanta

poiskáti poiščem *gl.* iskati: ~ koga, ~ si
česa, ~ si pravico, ~ si pomagáča, ~
odlomek v knjigi

poitalijánčiti -im, poitalijánčen -a -o, po-
italijánčenje -a *s*, poitalijánčenost -i *ž*,
poitalijánčeváti -ujem, poitalijánčevánje
-a *s*: ~ prebivavec

poiti -ídem, poídi -te! pošél pošlà pošlò
in -ó: vino, žito, blago poide; pošla mu
je potrpežljivost; *gl.* tudi pohajati

poizdáti -ám, poizdáj -ájte! poizdál -a -o,
poizdán -a -o: vse je poizdal; poizdajáti
-ém *gl.* dajati: po malem ~ ves denar

poizgotóviti -im *gl.* izgotoviti, poizgotáv-
ljati -am *gl.* izgotavljati, poizgotávlanje
-a *s*: ~ zadnje obleke

poizgúbiti -im *gl.* izgubiti: vse knjige je
poizgubil

poizkúsiti -im *poskusiti*, poizkúšati -am
poskušati

poizvédeti -vém *pozvedeti*

pojačiti -im *okrepiti* (°pojačati), pojačenje -a s, pojačitev -tve ž, pojačeváti -újem, pojačuj -te! pojačevál -ála -o, pojačevánje -a s, pojačevávec -vca m

pojagnjiti -im: ovce so dobro pojagnjile

pojáhati -am in -šem, pojáhan -a -o, pojáhhanje -a s: ~ na sprehod

pojasniti -im, pojásni -l!tel! pojásnil -ila -o, pojásnjén -éna -o in pojásniti -im s stal. *poud.*: ~ komu kaj, zadeva se je pojásnila, pojásnitev -tve ž, pojásnilo -a s: ~ k sliki, dati komu ~ o čem, pojásnflén -lna -o [-ln-]; pojásnjeváti -újem, pojásnjevál -ála -o, pojásnjevánje -a s, pojásnjeválen -lna -o [-ln-], pojásnjevávec -vca m, pojásnjevávka -e ž

pojáta -e ž *klonica, koliba, listnik, stelnik*: gromska ~ |*kletvica*|

pójati -am, pójanje -a s 1. psi pojajo zajca, otroci se pojajo *lovijo*, 2. živina se poja *goni*, pójav -a -o: ~a žival; pójavica -e ž *spolni nagon pri živalih*, pójalnica -e [-yn-] ž *bot.*, pójalnik -a [-yn-] m *bot.*; *gl. tudi* poditi

pojáv -áva m *prikazen*: naravni, kraški ~, pojáviti -im se *pokazati, oglasiti, prikazati se, priti*, pojávljen -a -o, °pojáva -e ž *prihod, navzočnost, nastop, prikaz*; pojávljati -am se *prihajati, prikazovati se, kazati se*, pojávljanje -a s

pójdem pójdeš, pójdi -te! pójmo pójte *medm.*: pojte, pojte, saj ni res!

pojecljati -ám *gl. jecljati*: malo ~

pojédati -am, pojédanje -a s, pojédina -e ž, pojédež -a m = pojéduh -a m = pojédun -a m; pojéden -dna -ó *ješč, požrešen*, pojédnost -i ž

pojédkati -am: ~ *kliše*

pojéklíti -im *gl. jekliti*, pojéklil -ila -o, pojékljén -éna -o, pojéklítev -tve ž, pojéklenéti -im *gl. jekleneti*, pojéklenélost -i ž; pojékleniti -im

pójem -jma m in pójem -jma m: osnovni, pravni ~, ~ hiše, ~a nima o tem *še sanja se mu ne, prav nič ne ve*, pójmo-ven -vna -o in pojémóven -vna -o: ~o ime, ~o obravnavanje *abstraktno*, pójmovnost -i ž in pojémóvnost -i ž, pójmíti -im → *razumeti, doumeti*, pojémóvati -újem → *razumeti, ustvarjati si pojme, razumevati*, pojémjljív -a -o → (*raz*)*umljív*

pójem -eš *gl. peti*

pojémáti -am in -jémljem, pojémáje, pojémajóč -a -e, pojémaj -te! pojémál -a -o,

pojémanje -a s: mesec, vino, ogenj, voda, luč, vnema pojema, pojémálen -lna -o [-ln-], pojémaljaj -a m: v zadnjih ~ih, pojémek -mka m

pojémáti -jémljem, pojémljí -l!te in pojémáj -ájte! pojémál -a -o: počasi mu je vse pojémál

pojénjati -am *ponehati*, pojenjeváti -újem *ponehavati*, pojenjevál -ála -o, pojenjevánje -a s, pojenjávati -am, pojenjávhanje -a s: mráz pojenjava *pojenjuje*

pojésti -jém *gl. jesti*, pojéden -a -o, pojédenost -i ž *sudenost, požrešnost*, pojédenec -nca m *kdar bi vse pojedel, sudenec*; *gl. tudi* pojedati

pojézditi -im: ~ na sprehod, pojézd -ézda m

pojézerje -a s *pokrajina ob jezeru*, pojézerec -rca m

pojítí -im, póji -l!tel! pojíl -a -o, pojénje -a s: ~ ovce, dež zemljo poji, ~ koga z vinom, ~ se z mlekom, pojílo -a s, pojítev -tve ž

pojúdti -im, pojúden -a -o, pojúdenje -a s *pojútrišnjem prisl.*, pojútrišnji -a -e, pojútrnjem *prisl.*, pojútrnji -a -e

pojúžnati -am, pojúžnan -a -o, pojúžnik -a m [*malica*]

pók medm.: ~ je reklo in žoga je šla

pók -óka m: močan ~; *gl. tudi* pokati

pokacáti -ám *umazati* *gl. kacati*: ~ prt

pokákati -im, pokádi -ite! pokádil -ila -o, pokájén -éna -o: ~ sobo, ~ po hiši, ~ cigareto, pokádi se mu kaj pod nos, pokádilo se je iz dimnika, ~ z rožami, pokádtév -tve ž

pokáj prisl. počémú: ako so brusi, ~ so pa v vrečah? ~ si le prišel? *čemu; vendar*: po káj si prišel *po katero stvar*; včasih je po káj prišel *po kakšno stvar*

pokákati -am *otr.*: v plenice se ~

pokál [-ál] -a m *dragocen vrč (za nagrado pri tekah)*, pokálen -lna -o [-ln-]: ~e tekme

pokápati -am in -pljem, pokápan -a -o: ~ koga s čim, zadnje kapljice so pokapale iz posode; pokapljáti -ám, pokapljál -ála -o, pokaplján -a -o, pokapljánje -a s

pokápati -am *gl. pokopati*

pokáratí -am, pokáran -a -o, pokáranje -a s: ~ koga zaradi česa *ali* za kaj

pokašljeváti -újem, pokašljevál -ála -o, pokašljevánje -a s; pokašljáti -am: ~ se na kaj

pókati -am, pókanje -a s: zemlja poka od suše, dreveje od mraza; v sklepih poka, led poka, popki pokajo, strune pokajo, srce poka od bridkosti, puške pokajo, pastirji pokajo z biči, pókec -kca m *prilet na biču*, póka -e ž *špranja*, pókica -e ž, pokálen -lna -o [-ln-]: ~i plin, pokáča -e ž, pókalica -e ž 1. bezgova ~, 2. bič, 3. bot., 4. zool., 5. pijača, pókalnik -a [-un-] m, pókalnica -e [-un-] ž: bezgova ~; gl. tudi póčiti

pokatolíčániti -im, pokatolíčánjen -a -o, pokatolíčánjenost -i ž; pokatolíčeváti -ujem, pokatolíčevánje -a s, pokatolíčeválen -lna -o [-ln-]: ~o delo, pokatolíčevávec -vca m; pokatolíčiti -im, pokatolíčiten -a -o, pokatolíčenje -a s

pokatrániti -im, pokatránjenje -a s

pókavec -vca m 1. vaški ~i *bosopetci, smrkavci*, 2. bot.

pokazáti in pokazáti -kázem gl. kazati, pokázan -a -o: ~ komu hrbet, vrata, slabost, zobe, pete, ljubezen; ti bom že pokazal! (pravo) barvo ~, hvaležnega ali hvaležen se ~, mesec se pokaže izza oblakov, pokáz -áza m 1. *demonstracija*, 2. blago na ~, pokazováti -ujem, pokazováł -ála -o, pokazovánje -a s, pokazovávec -vca m (*pokazatelj) *kazavec, indeks*, pokazoválen -lna -o [-ln-], pokazoválnik -a [-un-] m

pokazíti -im, pokází -íte! pokázil -íla -o, pokázhen -éna -o: vino ~ z mešanjem, to mu je pokazilo zdravje, vse se mu je pokazilo, pokázhenost -i ž, pokázá -e ž 1. *pokáženost*, 2. *pokveka*, pokazljív -a -o, pokazljívost -i ž

póker -ja m [*hazardna igra na karte*]

pokésáti -ám se [-kəs-] gl. kesati se: ~ se česa

poketáti -ám: kostanj, kava poketa med praženjem

pokidati -am, pokidan -a -o, pokídanje -a s: ~ gnoj iz hleva, to si ga pokidal *polomil*, pokídanost -i ž, pokídanec -nca m, pokídanica -e ž

pokimati -am: ~ komu z glavo, pokimávati -am, pokimávanje -a s; pokimováti -ujem, pokimóvanje -a s, pokímniti -nem

pokinkati -am, pokínkniti -nem, pokínkováti -ujem, pokínkovánje -a s, pokínkávati -am, pokínkávanje -a s

pokipéti -ím gl. kipeti: polovica mleka je pokípela

pokisati -am, pokisan -a -o: zelje, vreme, otrok se pokisa, pokísanost -i ž; pokisováti -ujem, pokisováanje -a s; pokisniti -nem: vino pokisne

pokisléti -im, pokisli -íte! pokislél -éla -o, pokislénje -a s: vino pokisli; pokislévati -am, pokislévaje -a s

pokládati -am, pokládaje -a s: ~ deske, opeko, parket, ~ komu roke na rame, ~ živini (krmo), pokládavec -vca m, pokládávka -e ž; gl. tudi poklasti

poklája -e ž *klaja, živinska krma*: ~ za živino

poklánjati -am, poklánjanje -a s, poklánjavec -vca m, poklánjávka -e ž; gl. tudi pokloniti

poklápati -im *pobesiti (ušesa, pogled)*, poklápljen -a -o, poklápljenost -i ž, poklapáti -ám, poklapán -a -o, poklapánost -i ž *potrlost, poparjenost, otožnost, pobitost*

poklásti -ádem gl. klasti, pokláden -a -o

pokláti -kóljem gl. klati, poklán -a -o: ~ vse prašiče, fantje so se poklali; gl. tudi pokol

poklatíti in poklátiti -im gl. klatiti, poklátén -a -o: ~ sadje, toča je vse poklatila, otrok se včasih malo poklati

poklečáti -im gl. klečati, poklečán -a -o: malo ~, ~ hlače; gl. tudi poklekovati

poklejíti -im, pokléjil -íla -o, poklején -éna -o: ~ papir, poklejítev -tve ž

poklekováti -ujem, poklekováł -ála -o, poklekováanje -a s; poklékati -am, poklékánje -a s; poklekniti -kléknem, poklékni -íte! pokléknil -íla -o in poklékniti -nem s *stal. poud.*: ~ pred kom, ~ pred koga, poklèk -éka m

poklénkati -am: zvon je poklenkal, poklénkávati -am, poklénkávaje -a s

poklepáti -épljem gl. klepati, poklepán -a -o: koso, mlinsko kolo ~, poklèp -épa m, poklepávati -am, poklepávaje -a s: ~ koso

poklepétati -ám in -éčem gl. klepetati

pokléstíti -im gl. klestiti, pokléščen -a -o: ~ veje z dreves, pokléščeje -a s, poklést -i ž, *nav. mn.* poklésti -i ž *vejevje, okleščeno od posekanega drevja*

poklicáti in poklicati -íčem gl. klicati, poklicán -a -o, poklícánje -a s: ~ koga k sebi, predse, pod orožje, na boj, domov, ~ po imenu, ~ na pomoč, ~ koga na odgovor, ~ koga k redu,

~ komu kaj v spomin, ~ koga po telefonu, poklicanec -nca *m*, poklicanka -e *ž*, poklicanost -i *ž*, poklic -a *m*: učiteljski, svobodni ~, biti brez ~a, opravljati, zanemarjati ~, kaj je po ~u? imeti ~ za kaj; poklicen -cna -o: ~e dolžnosti, bolezní, ~o delo, poklicnost -i *ž*

poklina -e *ž* špranja, reža, póklja -e *ž*

pokljáti -ám, pokljáj -ájte! pokljáje, pokljál -ála -o, pokljánje -a *s*: ~ s prsti, suhljad poklja pod nogami, pokljáv -áva -o, pokljávost -i *ž*

Pokljúka -e *ž*, na ~i, pokljúški -a -o, Pokljúkarji -ev *m mn*.

pokljúkati -am *potrkati*

pokloníčen -čna -o: ~ kozolec = poklonica -e *ž* |kozolec|

pokloníti -ónim, poklóni -íte! poklónil -íla -o, poklónjen -a -o: ~ se komu, ~ komu kaj darovati, poklón -óna *m* 1. priklon, 2. darilo, poklónček -čka *m*, poklonítev -tve *ž*, poklonitven -a -o [-tvén-]: ~o poslanstvo, poklonljiv -a -o; *gl. tudi* poklanjati

poklopíti -ópim *pokriti*, poklópi -íte! poklópil -íla -o, poklópljen -a -o *in* poklopíti -im *s stal. poud.*: pokrov se sam poklopi, poklopítev -tve *ž*, poklóp -ópa *in* -ópa *m* pokrov, poklópec -pca *m* *in* poklópec -pca *m*: škržni ~, poklopčič -a *m bot.*, poklópčen -pna -o: ~a vrata, poklópčenost -i *ž*, poklópnica -e *ž* pokrov

pokméttiti -im, pokméten -a -o, pokmétenje -a *s*, pokmétenost -i *ž*, pokmétovatí -ujem, pokmétoval -a -o *in* pokmétováti -ujem *gl. kmetovati*: malo ~

poknéžiti -im, poknéžen -a -o, poknéženje -a *s*: ~ koga, poknéžena grofija goriška, poknéženost -i *ž*

pókniiti -nem počíti: suha veja pokne

pokój *in* pókoj -ója *m*: v ~ iti, za ~ prositi, večni mir *in* ~, pokójen -jna -o: ~i oče rajni, otrok je ~ miren, pokójnost -i *ž*, pokójnik -a *m* rajnik, pokójnica -e *ž* rajnica, pokójniški -a -o, pokójnina -e *ž*: živeti od ~e, dobivati ~o, pokójninski -a -o: ~i sklad, zavod

pokójiti -im miríti, tésiti, tolažiti, pokóji -íte! pokójil -íla -o, pokójenje -a *s*, pokójilo -a *s*, pokójilen -lna -o [-ln-], pokójítev -tve *ž*

pokól [-ól] -óla *m*; *gl. tudi* poklati

°pokolébatí -am *omajati*

pokolénje -a *s* zarod, rod

pokónci *prisl.* (°pokoncu): ~ se držati, hoditi; skočiti ~, ~ spraviti koga, vse je ~, pokóncén -čna -o: ~a hoja, pokóncénik -a *m* [steber], pokóncénost -i *ž*

pokončáti -ám *gl. končati*, pokončánje -a *s*: ~ ljudi, mrčes, ~ si zdravje, za vse življenje se je pokončal, pokončánost -i *ž*; pokončeváti -ujem, pokončevál -ála -o, pokončevánje -a *s*, pokončevávec -vca *m*: angel ~, pokončevávka -e *ž*, pokončevávski -a -o, pokončeválen -lna -o [-ln-]; pokončávati -am, pokončávánje -a *s*, pokončáva -e *ž*

pokopáti -ópljem *in* -opám, pokóplji -íte! pokópál -ála -o, pokopán -a -o: ~ mrliča, upanje; to ga je pokopalo, s tem se je za zmeraj pokopal; pokopánc -nca *m*, pokopánka -e *ž*; pokóp -ópa *m*, pokopališče -a *s*: na ~u, s ~a, pokopalíški -a -o: ~a uprava, pokopalíščen -čna -o: ~i zid; pokopávati -am, pokopávánje -a *s*; pokápáti -am *in* -ljem, pokápanje -a *s*; pokopováti -ujem, pokopováł -ála -o, pokopováánje -a *s*, pokopoválen -lna -o [-ln-], pokopovávec -vca *m*

pokóra -e *ž*: delati ~o za kaj, za ~o kaj narediti, naložiti komu ~o za kaj, imeti ~o s kom, ti si mi prava ~, pokóren -rna -o: ~a živina, biti komu ~, ~ besedi ali na besedo, pokórnost -i *ž*, pokórsčina -e *ž*: slepa ~, dolžan biti komu ~o

pokoríti -im, pokóri -íte! pokoríl -a -o, pokorjén -éna -o, pokorjénje -a *s*: ~ uporna plemena, bolezen pokori človeka, ~ otroka, ~ se sili, ~ se za grehe, pokorjénc -nca *m*, pokorjénka -e *ž*, pokorítev -tve *ž*, pokorívec -vca *m*, pokorívka -e *ž*; pokorávati -am se ubogati, pokorávánje -a *s*: ~ se komu, zakonu; *gl. tudi* pokora

pokosíti -im, pokósi -íte! pokósil -íla -o, pokošén -éna -o: ~ travnik, žito, travo, smrt vse pokosi, pokošénost -i *ž*

pokósiti -im, pokosilce -a [-lc-] *s desert*

pokóstnica -e *ž* [koža *in* bolezen], pokóstničen -čna -o; pokósten -tna -o *kar je po kosti ali kosteh*

pokót -óta *m* *vet. skot*

pokováti -ujem, pokováł -a -o, pokováán -a -o, pokováánje -a *s*: ~ vse srebro v denar, malo je pokoval pa šel

pokozláti -ám, pokozláj -ájte! pokozlál -ála -o, pokozlán -a -o: ~ si obleko, pokozlánost -i ž

pokóžnica -e ž *epidermis*

pokrájen -jna -o *stranski*, pokrájnik -a m

pokrájina -e ž: gorska, obmorska ~, pokrajinski -a -o: ~i slikar, ~a književnost, pokrajinstvo -a s, pokrajinar -ja m [*slikar*], pokrajinarstvo -a s

pokramljáti -ám *gl.* kramljati: ~ s kom o čem

pokráspati -am *popraskati*

pokrásti -ádem *gl.* krasti, pokráden -a -o: ~ komu kaj

pokratkočásiti -im, pokratkočásen -a -o, pokratkočásenje -a s: ~ koga s čim, ~ se s knjigo

pókrč pokfča m *oklešček, poverek, krepelo, porajkelj*, pokřčiti -im s *pokřcem pritegniti verigo*

pokřčiti -im: ~ grmovje, hosto

pokřgati -am: otroke bo treba malo ~, ~ se nad kom

°pokreniti pokrénem *ganiti, začeti, sprožiti, storiti*

pokrepčáti -ám *gl.* krepčati, pokrepčán -a -o, pokrepčánje -a s: ~ se z mlekom, pokrepčilen -lna -o [-ln-], pokrepčilo -a s; pokrepčeváti -ujem, pokrepčeválen -lna -o [-ln-], pokrepčeválnica -e [-un-] ž

pokrėsen -sna -o: ~a vročina, košnja

°pokrėt -ėta m *gibanje, delo za kaj*, °pokrėten -tna -o *gibalen, obraten, preobraten, premičen, premaklj v, gibčen*

pokrevljáti -ám *gl.* krevljati, pokrevlján -a -o: ~ čevlje

pokrevsáti -ám *gl.* krevsati, pokrevsán -a -o

pokristjániti -im, pokristjánjen -a -o, pokristjánjenje -a s, pokristjánjenec -nca m, pokristjánjenka -e ž, pokristjánjeváti -ujem, pokristjánjevál -ála -o. pokristjánjevanje -a s, pokristjánjevávec -vca m, pokristjánjeválen -lna -o [-ln-]

pokřiti -ljem *gl.* kriti: ~ streho s slamo, ° ~ klobuk = ~ se (s klobukom), ~ stroške; pokřit -a -o: ~ človek *hinavski*

= ~a *rihta = pokřitec -tca m, pokřitost -i ž *hinavščina*, pokřitje -a s: ~ stroškov, pokřivati -am, pokřival -a -o *in* -ála -o, pokřivanje -a s, pokřiváč -a m *krovec*, pokřiváča -e ž *pokrovka*, pokřiválo -a s, pokřiválce -a [-lc-] s, pokřivávka -e ž

pokřivíti -m, pokřivil -ila -o, pokřiviljen -a -o *in* pokřiviljen -ėna -o: ~ vse žeblje

pokřizáti -am, pokřizán -a -o, pokřizanje -a s: ~ koga na čelo, ~ se od strahu, pokřiz *prisl. navzkřiz*; pokřizeváti -ujem, pokřizevál -ála -o, pokřizevanje -a s

pokřmíti -im, pokřmjljen -a -o: ~ deteljo, ~ repo prašičem

pokřómáti -am, pokřóman -a -o, pokřómanje -a s: ~ žlice, nože

pokřórnáti -am: pokřórnal *ga je polomil ga je*

pokřopíti -im, pokřópi -íte! pokřópil -ila -o, pokřopljěn -ėna -o: ~ koga z vodo, ~ mrliča, ~ se z dišavo, dež je malo pokřopil, pokřopitev -tve ž

pokřóv -óva m, pokřóvov -a -o: ~ ročaj; pokřóvast -a -o, pokřóvec -vca m, pokřóvček -čka m, pokřóvčast -a -o, pokřóvka -e ž 1. ~ za na lonec, 2. *trdo krilo pri hrošču*, pokřóvkar -a -o, pokřóvkar -ja m *kdor dela pokrovke*

pokřováča -e ž *zool.* [*školjka*]

pokřóvitelj -a m *zavetnik, varuh*, pokřóviteljica -e ž, pokřóviteljski -a -o, pokřóviteljstvo -a s: ~ nad prireditvijo

pokřpáti -am, pokřpán -a -o: perilo ~, pokřpanost -i ž, pokřpávati -am, pokřpávanje -a s

pokřtáčiti -im: ~ sukňjo, ~ se po rokavu

pokúháti -am, pokúhan -a -o: še malo se mora ~, ves krompir ~; golaž se je zelo pokuhal, pokuhávati -am, pokuhávanje -a s: ~ jedi

pokúkati -am: ~ skozi špranjo, ~ iz luknje
pokúpiti *in* pokúpiti -im *gl.* kupiti: ~ vse izvode, vse vino, pokúpitev -tve ž; pokupováti -ujem, pokupovávanje -a s, pokupovávec -vca m

pokúřiti *in* pokúřiti -im *gl.* kuriti, pokúřjen -a -o: vsa drva ~, še malo pokuri!

pokúšiti imil, pokúšen -a -o: ~ jed, vina še pokušil nisem, pokúšnja -e ž: vino za ~o, vinka ~, ~e nesti komu; pokúšati -am, pokúšaj -te *in* -ájte! pokúšal -a -o *in* -ála -o, pokúšanje -a s *in* pokušanje -a s, pokušálen -lna -o [-ln-], pokušávec -vca m, pokušávka -e ž, pokušáč -a m

pokuzmáti -ám *gl.* kuzmati: ~ koga za brado

pokvántáti -ám *gl.* kvantati: ni srečen, če malo ne pokvanta

pokvářiti -im: ~ orodje, hrano, ~ si želodec, ~ komu veselje, jed se hitro pokvari, ~ otroka; pokvářjen -a -o: ~ stroj, do kraja ~, pokvářjenost -i ž:

moralna ~, pokvárjenec -nca *m*, pokvárjenka -e *ž*, pokvára -e *ž*, pokvarljiv -a -o, pokvarljivost -i *ž*; pokvárjati -am, pokvárjanje -a *s*

pokvécíti -im, pokvécen -a -o: ~ klobuk, pokvécenec -nca *m* *pohabljenec*, pokvécenka -e *ž*, pokvécenost -i *ž*, pokvéka -e *ž* *spaka*, *pohabljenec*, pokvékast -a -o

pól [pól] -a *m* 1. *geogr.*: južni, severni, magnetni ~, 2. *fiz.*: pozitivni in negativni ~, poláren -rna -o: ~a noč, ~i sij, led, krog, ~a enačba, polárnost -i *ž*, polárnica -e *ž* *astr.* *severnica*, polárnik -a *m*; polarizirati -am *fiz.*, polariziranje -a *s*, polarizacija -e *ž*: kemična ~, polarizacijski -a -o: ~i tok, magnet, aparat, polariteta -e *ž* *polarnost*, polarizátor -ja *m*, polariméter -tra *m*, polariskóp -a *m*

pól [pòy] póla *m*: *s* ~om plati vodo iz čolna, poláča -e *ž* *pol*

pól [pòy] *prisl.*: ~ dne, v ~ ure se vrnem, ~ leta je minilo, ~ petita, dobrega ~ dne, v slabe ~ ure, pred dobre ~ ure, od ~ litra vina, k ~ litru *ali* ~ litra vina je dodal še ~ hleba kruha, sedel je pri ~ litru *ali* ~ litru vina in pri ~ pečene piške; živel je ves dan s ~ hlebom kruha in s ~ klobase; pred ~ ure je bil tu, pred ~ letom sem bil tam, v ~ leta ne naredi tega, pred ~ stoletjem *ali* ~ stoletja; ~ večji, ~ manjši, ~ slabši, ~ več, ~ manj, ~ bolj; ~ ptič ~ miš, ~ ptiča ~ miša, ~ riba ~ človek, ~ človek ~ konj; na ~ prazen, na ~ pota, na ~ prerezati, šlo je na ~; imetje so razdelili ~ na ~; čez ~ preklati; uro in ~, človek in ~

pól [pól]: od ~ ene do ~ dveh, o(b) ~ treh, po ~ osmih, ura je ~ devetih, ~ ene in enih, ob ~ polnoči; po pól(i) brat *polbrat*, po pól(i) sestra *polsestra*

póla -e in -é *ž*: plačilna, krojna, avtorska, idealna, tiskovna, vprašalna ~, ~ papirja, platna, krilo v tri ~e

polágati -am, poláganje -a *s*: parket ~, ° ~ važnost na kaj *upoštevati kaj*, *imeti zavažno*, *poudarjati*, *pripisovati važnost čemu*, ° ~ izpite *delati*, *opravljati*: polagávec -vca *m*: ~ parketov, ~ kavcije, ~ min, polagálen -lna -o [-ln-]; *gl. tudi* položiti

polágoma *prisl.* počast: ~ spoznava svojo zmoto, ~ se boljša

poláhko *prisl.*: ~ hoditi, živeti, poláhkoma *prisl.*, poláhno *prisl.*

poláj -a *m bot.*: divji ~ [*meta*], polájev -a -o polájšati -am, polájšan -a -o, polájšanje -a *s*: ~ komu breme, trpljenje, bolečine, polájšilo -a *s*, polájšek -ška *m*, polájšilen -lna -o [-ln-], polájšáva -e *ž*, polájševáti -újem, polájševál -ála -o, polájševánje -a *s*: ~ življenje komu, polájševálen -lna -o [-ln-], polájševálnost -i [-ln-] *ž*, polájševávec -vca *m*, polájševávka -e *ž*, polájševávski -a -o

polákonniti -im se: ~ se česa, poláknniti -nem se: ~ se česa; poláknnjen -a -o: ~ človek *lakomnež*, polákati -am se, polákanje -a *s*

Pólana -e *ž* *kr. i.*, v ~i, pólanski -a -o, Pólanci -ev *m* *mn.*

poláren -rna -o *gl. pol*

polasáti -ám za *lase potegniti*, *prijeti*, *pocukati*

pólást -a -o *plastnat*: ~a gora; *gl. tudi* pola polástiti -im se, polásti -ite! polástil -ila -o: ~ se česa, obup se ga je polástil, polástitev -tve *ž*, poláščati -am se, poláščanje -a *s*, poláščeváti -újem se, poláščevánje -a *s*; poláščeválen -lna -o [-ln-], poláščevávec -vca *m*, poláščevávka -e *ž*

polatíniti -im, polatínjen -a -o, polatínjenost -i *ž*

pólbog -á [-yb-] *m*

polbrát -áta [-yb-] *m*

polcilinder -dra [-yc-] *m* [*klobuk*]

pólčas -ása [-yč-] *m*: v drugem ~u nogo-metne tekme

polčetrti -a -o [-yč-]

polčevlji -ev [-yč-] *m* *mn.* → *nizki čevlji*

polčlovek -éka [-yč-] *m*

póldan *m* in *póldne s*, *rod.* *póldne in póldneva in poldnéva*: pred *póldnem ali poldnevom moraš priti*, *póldanski -a -o*, *póldanji -a -e* > [-yd-]

Póldé -ta *m os. i.*, Póldetov -a -o, Póldek -dka *m os. i.*, Póldkov -a -o, Póldka -e *ž os. i.*, Póldkin -a -o > [-ld-]

poldeséti -a -o [-yd-]

poldnéven -vna -o [-yd-]: ~o delo, poldnévnik -a [-yd-] *m*, poldnévniški -a -o [-yd-]: ~a mreža

poldrugí -a -o [-yd-] (° *poldrug*): ~i Martin, ~i sto, ~i tisoč; *poldrugóuren -rna -o [-yd-]*: ~a voznja

poléči -ézem *gl.* leči: vojaki so polegli po travi, travo ~, žito je poleglo, svinja

je polegla osem mladičev, morje se je poleglo, vihar, jeza se poleže; polégl -égl -o: ~o žito, ~a trava; poléžen -a -o: ~o žito, ~a trava; poléglost -i ž = poléženost -i ž; polégati -am, poléganje -a s: bolnik polega, ~ po klopeh, poléž -éga m, poléga -e ž: žito je podvrženo ~i, polegáč -a m lenuh, polegávec -vca m, polegávka -e ž

poledenéti -im *postati leden gl.* ledeneti, poledenél -éla -o, poledenénje -a s, poledenélost -i ž, poledeníti -im *napraviti ledeno*, poledéni -ite! poledénil -íla -o, poledenjen -éna -o, poledenítev -tve ž; polédica -e ž, polédíčen -čna -o, polédíčnost -i ž, poledíti -im, polédíl -íla -o
poleg [pólæg / polæg] *prisl.* 1. *zraven*: on je bil ~, 2. *nepravi predl. z rod.:* ~ vasi, ~ gozda

polégati -am *gl.* poleči

polémika -e ž *peresni, časniški, slovstveni prepir, boj*: ~o sprožiti, ~ se vname med revijami, polémíčen -čna -o *prepiren, zbadljiv, izzvalen, bojen*: ~ članek, ~o pisati; polemizírati -am, polemizíránje -a s: ~s kom o čem, polémik -a m, polémíčarka -e ž

poléniti -im, poléni -ite! polénil -íla -o: vročina človeka poleni, polenítev -tve ž; polenúšiti -im se, polenušénje -a s; polenáriti -im, polenuháriti -im

poléno -a s: metrska, seženjska ~a, metati komu ~a pod noge, polénce -a s, polénček -čka m, polénje -a s, poleník -a m: na ~ se pripne zaprežnica pri vozu

polénovka -e ž |riba|

polénta -e ž |jed|, poléntin -a -o, poléntar -ja m 1. *kdor rad je polento*, 2. *znč. Italijan*, poléntarica -e ž, poléntarski -a -o, poléntarstvo -a s, poléntár -ja m 1. *posoda*, 2. *kuhalnica*

polepíti in polépiti -im, polépljen -a -o, polepljenje -a s, polépljenost -i ž, polepljev -tve ž

polepšati -am, polepšanje -a s, polepšáva -e ž; polepšévati -ujem, polepšéval -ála -o, polepšévavec -vca m, polepšévávka -e ž, polepšévávski -a -o, polepšéválen -lna -o [-ln-]; polepšávati -am, polepšávanje -a s

polésenéti -im *gl.* leseneti: steblo poleseni
polét -éta m: tekmovalni, jadralni, višinski, spustni ~, ~ čez ocean, ~ v stratosfero, na luno, poleteti -im *gl.* leteti;

polétati -am, polétanje -a s; poletávati -am, poletávanje -a s; polétovati -ujem, polétoval -a -o, polétovanje -a s *in* poletováti -ujem, poletovál -ála -o, poletovánje -a s

poléti *polim s plamenom goreti*, polél -éla -o: plamen poli, kruh v peči poli *se prižiga*

polétje -a s, *mn.* polétja -tij: zgodnje, pozno, zrelo, indijansko ~, Martinovo ~, na ~, proti ~u, poléti *prisl.*, poléten -tna -o: ~a vročina, obleka, polétnski -a -o [-tan-]: ~a noša, ~o vreme, poletováti -ujem *preživljati poletje*, poletovánje -a s

poletúša -e ž *zool. leteča veverica*

poležáti -im *gl.* ležati, poležán -a -o: malo bi še rad poležal, boš vso obleko poležal; poležávati -am, poležávanje -a s; poležkávati -ávam; poležkóvati -ujem *in* poležkóvati -ujem, poležkóvanje -a s *in* poléžkóvanje -a s, poležúh -a m = poležín -a m

pólfabrikát -a [-yf-] m

polglásen -sna -o [-yg-], polglásnik -a [-yg-] m, polglásniški -a -o [-yg-]

pólh -a m: spi kakor ~, rejen kakor ~, pólhov -a -o *in* póljši -a [-uš-]: ~a mast, ~a koža, ~a lov; pólhar -ja m, pólharka -e ž, pólharski -a -o, pólhovka -e ž |kapa| >[-yh-]; *gl. tudi* polšina

Pólhov Grádec -ega -dca m *kr. i.*, iz ~ega ~a, v ~em ~u, polhográjski -a -o *in* pográjski -a -o: Polhograjski Dolomiti, Polhográjci -ev m *mn.* >[-yh-]

poliandrija -e ž *mnogomestvo*

Polibios -ia m *in* Polbij -a m |gr. zgodovinar|, Polbijev -a -o: ~a zgodovina
polica -e ž: stenska, knjižna, okenska, skalna ~, ~ pri plugu, pri brani, pri statvah, polčíca -e ž, polčíka -e ž, políčen -čna -o: ~a deščica

Polica -e ž *kr. i.*, na ~i, polčíski -a -o, Políčani -ov m *mn.*

polica -e ž: zavarovalna ~, številka ~e
policáj -a m *stražnik*, policájev -a -o, policájski -a -o; policíja -e ž, policíjski -a -o, policíjstvo -a s, policíst -a m

pólič -in políč -íca m |stara mera|, políček -čka m, políčekar -ja m |pivec|

Polidéukés -ka m *gr. mit. Poluks*, Polidéukov -a -o

poliéder -dra m *geom. mnogokotnik*, poliédrski -a -o

Polifém(os) -ma *m gr. mit.*, Polifémov -a -o: ~a jama, polifémski -a -o: ~a postava
polifón -a -o *mnogoglasen*, polifonija -e *ž mnogoglasje*, polifónski -a -o
poligamija -e *ž mnogomoštvo ali mnogoženstvo*, poligamen -mna -o *mnogozakonski*
poliginija -e *ž*, poligin -a -o
poliglót -a *m mnogojezičnik*, poliglótski -a -o *mnogojezičen*, poliglótstvo -a *s mnogojezičnost*
Polignót(os) -ta *m |grški slikar|*, Polignótov -a -o
poligón -a *m mnogokotnik*, poligonometrija -e *ž*, poligonométričen -čna -o
polihistor -ja *m vseznan*, polihistorski -a -o
Polikárp -a *m os. i.*, Polikárpov -a -o
polikati -am, polikan -a -o, polikanje -a *s*, polikanost -i *ž*
poliklinika -e *ž*, polikliničen -čna -o: ~o zdravljenje
Polikrat(es) -ta *m os. i.*, Polikratov -a -o: ~a sreča, ~ prstan
polikróm -a -o *mnogobarven*, polikromija -e *ž mnogobarvnost*, polikromátičen -čna -o *mnogobarven*
polimerizácija -e *ž kem.*
Polimni(j)a -e *ž |muza|*, Polimnijin -a -o
polimórfen -fna -o *mnogoličen*, polimorfizem -zma *m mnogoličnost*
Polinéikes -ka *m*, Polinéikov -a -o
Polinéizija -e *ž*, Polinéizijec -jca *m*, polinézijski -a -o
polinóm -a *m mat. mnogočlenik*, polinómski -a -o *mnogočlenski*
poliomielítis -a *m med. otroška paraliza*, poliomiéltičen -čna -o: ~a znamenja
polip -a *m 1. zool.: morskí ~, 2. med.: ima ~e v nosu, 3. znč. policaj*, polipov -a -o, polipóza -e *ž med.*, polipózen -zna -o *med.*
poliptihón -a *m 1. knjiga, 2. oltar*
polír -ja *m*, polírski -a -o, polírstvo -a *s*
polírati -am *(po)likati, (z)gladiti, (po)leščiti, ugladiti*, políran -a -o *polikan, poleščen*, políranje -a *s*, polítúra -e *ž lešč*; polítrati -am, polítranje -a *s*
polisíndeton -a *m mnogovezje*, polisíndétičen -čna -o *mnogovezen*
polítbír -ja *m |politični urad, vrhovni politični organ|*
politéhnika -e *ž visoka šola za vse tehniške panoge*, politéhničen -čna -o, politéhník -a *m*, politéhníski -a -o

politeizem -zma *m mnogoboštvo*, politeist -a *m mnogobožec*, politeističen -čna -o *mnogobožen*
políti -ijem *gl. liti*: ~ kaj *s* kropom, *s* smetano, ~ koga, solze so ga polile; **polit** -a -o: drži se kakor ~ cucek, **polítje** -a *s*, **polív** -a *m*; **polívati** -am, **políval** -a -o *in -ála -o*, **polívánie** -a *s in* **polívánje** -a *s*, **políváč** -a *m*, **políválen** -lna -o *[-ln-]*: ~o zdravljenje, **polívávec** -vca *m*, **políválo** -a *s |kangla|*, **políválnik** -a *[-yn-]* *m*, **polívka** -e *ž |omaka|*, **polívek** -vka *m*: Kneippovi ~i *z vodo*
polítika -e *ž*: komunalna, notranja, zunanja, socialna, kolonialna, svetovna ~, ~ cen, **polítičen** -čna -o: ~a ekonomija, samostojnost, organizacija, **polítik** -a *m*, **polítikarica** -e *ž*, **polítizírati** -am, **polítizíránje** -a *s*, **polítikar** -ja *m znč.*, **polítikánt** -ánta *m* = **polítikáster** -tra *m*
polítónálen -lna -o *[-ln-]*
polívati -am *gl. polití*
polívíníl *[-il]* -a *m*: dežni plašč iz ~a, **polívínílski** -a -o *[-ls-]*: ~i izdelki, **polívínílast** -a -o, **polívínílen** -lna -o *[-ln-]*: ~a mreža
polízátí *in* **polízán** -žem *gl. lizati*: med ~, vse je polizal; **polízán** -a -o *gladek, sladkih besedi*, **polízánec** -nca *m*, **polízánka** -e *ž*, **polízánost** -i *ž*, **polízováti** -újem, **polízováł** -ála -o, **polízovánie** -a *s*, **polízovávec** -vca *m*, **polízovávka** -e *ž*; **polízímíti** -nem, **polízínen** -a -o, **polízínenec** -nca *m*, **polízíjenka** -e *ž*
polízédék -lka *[pòuzédélka]* *m*
poljána -e *ž*, **poljánski** -a -o, **poljánec** -nca *m*, **poljánka** -e *ž*
Poljáne Polján *ž mn. kr. i.*: na ~ah *v* Ljubljani, *v* ~ah se je rodil Tavčar, **poljánski** -a -o: ~o narečje, Poljanska dolina, Poljanci -ev *m mn.*
Poljčáne Poljčán *ž mn. kr. i.*, *v* ~ah, **poljčánski** -a -o, **Poljčáncani** -ov *m mn.*
Póljčé Póljč *ž mn. kr. i.*: *v* ~ah *pri* Radovljici, **póljški** -a -o
pólje -a *s in* **poljé** -á *s*, na **pólju**, *mn. pólja*
pólj: žitno, orno, rižev, diamantno, minsko, šahovsko ~, Ljubljansko, Sorško, Velo ~, na ~u gospodarstva, izobrazbe, leposlovja *v gospodarstvu*, *v izobrazbi*, *v leposlovju*, na **bojnem** ~u → *na bojišču*; na vseh ~ih *toriščih, področjih*, **poljina** -e *ž kompleks njiv*, **póljce** -a *s*

Pólje -a s kr. i., v ~u, póljski -a -o, Póljci -ev m mn.

poljedelec -lca [-lc-] m, poljedélski -a -o [-ls-], poljedélstvo -a [-ls-] s

póljski -a -o: ~i pridełki = póljščina -e ž

Póljsko -ega s, s ~ega, na ~em, Póljska -e ž, iz ~e, v ~i, póljski -a -o, Polják -a m, Poljákinja -e ž, póljščina -e ž

poljuben -bna -o: ~o število, ~a velikost, poljúbnost -i ž; poljúbiti poljúbi se, poljubilo se je: dela, kakor se mu poljubi

poljúbiti poljúbim, poljúbi -fte! poljúbil -fla -o in poljúbiti -im s stal. poud.: ~ koga na lice, na čelo, ~ komu roko, poljubila sta se, poljúb -a m: ~ komu dati, vrniti; bratovski ~, Judežev. ~; poljúbec -bca m = poljúbček -čka m = poljúbek -bka m, poljubováti -újem, poljubováł -ála -o, poljubovánje -a s, poljubovávec -vca m, poljubovávka -e ž; poljúbljati -am, poljúbljanje -a s, poljúbčkatí -am otr.

poljúden -dna -o: ~a znanost, ~o slovstvo, poljúdnost -i ž; poljudnoznánstven -a -o [-tván-]

pólk -a m, polkóven -vna -o: ~a zastava, polkóvník -a m, polkóvníški -a -o: ~a stopnja >[-lk-]

pólka -e ž |ples|: ~o plesati, ob ~i se zavrteti, półkin -a -o: ~ takt >[-lk-]

***półkno** -a [-lk-] s vetrnica, naoknica, *półknice -ic [-lk-] ž mn. naoknice

polkrépek -pka -o [-yk-]: ~i tisk = polkrépkó [-yk-] prisl.

polkrilci -ev [-yk-, -lc-] m mn. zool.

polkróž -a [-yk-] m, polkróžen -žna -o [-yk-], polkróžnost -i [-yk-] ž, polkróžla -e [-yk-] ž

polkróven -vna -o [-yk-]: ~a pasma

polléten -tna -o [-yl-]: ~i dopust, pollétje -a [-yl-] s

pollítrski -a -o [-yl-]: ~a steklenica

półmer -éra [-ym-] m

polméseec -a in polméseca [-ym-] m, polmésečev -a -o in polmésečev -a -o [-ym-], polmésečen -čna -o [-ym-]: ~a vožnja

polmóž -á [-ym-] m

polmrák -a m, polmráčen -čna -o >[-ym-]

polmřtven -tva -o [-ym-]

pólm -a -o in -ó -í -é: ~ sod, nos, obraz, glas, ~a hiša, luna, na ~em, iz ~ega, ~a lica, s ~imi jadri, ~o število, srce, ~a glava (skrbí, učenja), ~e roke dela, v ~o zadeti, ~a usta so ga *baha se*;

nabito, natlačeno, zvrhano ~: ~ sadja, kamenja, dobrot, občudovanja, lepote, hudobije, uši, hvale; ~o ljudi, blaga, denarja, vse ~o knjig; s ~o pravico → s *popolno*, z *vso pravico*, pri ~i zavesti → *pri čisti, jasni, popolni zavesti*, s ~o močjo → z *vso močjo*, s ~o paro → z *vso paro*, z *vso močjo*, v ~em obsegu → v *celoti*, v ~i meri → *popolnoma*, voz je v ~em teku → v *največjem, najhujšem teku*, *sredi teka*, tovarna je v ~em obratu → v *celotnem obratu, tovarna vsa, popolnoma*, v *celoti dela*, ~o uro → celo uro, v ~em delu → v *največjem delu, sredi dela*, motof je ~o obremenjen → *do kraja obremenjen*; pólnost -i ž, pólnôta -e ž (pre)obilica >[-yn-]

polnág -a -o [-yn-]

polniti pólnim, pólni -fte! pólnil -fla -o, pólnjen -a -o, pólnjenje -a s in pólniti -im s stal. poud., polnilen -lna -o [-ln-]: ~a priprava, ~o pero → *nalivno pero*, pólnjenja -e ž *likof pri prodaji vina*, polnítev -tve ž, polnívec -vca m, polnívka -e ž, pólnik -a m *korec*, polnljív -a -o, polnljívost -i ž >[-yn-]

polno [-poyno-] v sestavi: polnoglásje -a s, polnoglásen -sna -o, polnoglásnost -i ž; polnojármenik -a m |žaga|; polnokřven -vna -o: ~ konj, polnokřvnost -i ž, polnokřvnež -a m; polnoléten -tna -o, polnolétnost -i ž, polnolétnik -a m, polnolétnica -e ž; polnolíčen -čna -o, polnolíčenost -i ž; polnomásten -tna -o: ~ sir; polnomóčje -a s → *pooblastilo*, polnomóčnost -i ž: ~ listine; polnopráven -vna -o z *vsemi pravicami*, polnoprávnost -i ž; polnoštevílen -lna -o [-ln-], polnoštevílnost -i [-ln-] ž; polnóveljávén -vna -o → *veljaven*; polnovrédén -dna -o, polnovrédnost -i ž

póлноč -i ž: do ~i, proti ~i, pred ~jo, póлноčen -čna -o in polnóčen -čna -o: ~a ura, ~i kraji *severni*, polnóčnik -a m |veter|, póлноčnica -e ž in polnóčnica -e ž >[-yn-]

pólo -a m šp. igra na konjih z leseno žogo

polóbla -e [-yó-] ž

polobráť -áta [-yo-] m

polodpřt -a -o [-yo-]

polodrásel [-əy] -sla -o [-yo-]

pólog -óga m 1. *klopotec, podložek*, 2. *deporit, depo*, 3. *položen, viseč svet*: travnati ~i

polojiti -fm, polóji -ite! polóžil -ila -o, polojěn -ěna -o, polojítev -tve ž
 polójník -a m zool. [ptica]
 polókatí -am in -lócém gl. lokati, polókan -a -o: ~ vse vino
 polokrógel [-əy] -gla -o: ~o železo, polokróglost -i ž >[-yo-]
 polóm -óma m: denarni, finančni ~, ~ v gozdu, doživetí ~ v šoli, v službi, pri nastopu, to bo spet ~, polomija -e ž, polómek -mka m kar je polomljeno; polomiti -ómim gl. lomiti, polómljen -a -o: ~ veje, ~ komu rebra, kosti; ~ si zobe na čem, ~ ga narediti kaj narobe, pri smučanju se je ves polomil; polómljenec -nca m, polómljenka -e ž, polómljenost -i ž, polómítev -tve ž; polámljati -am, polámljanje -a s; polomljív -a -o, polomljívost -i ž
 polomástiti -im, polomástenje -a s: medved je žito polomasti
 Polóna -e ž os. i., Polónin -a -o; Polón(i)ca -e ž, Polón(i)čin -a -o
 polonéza -e ž |ples|
 polónica -e ž zool. pikapolonica
 polónij -a m kem. [prvina], polónijev -a -o polonistika -e ž nauk o poljskem jeziku in književnosti, poloníst -a m, polonistka -e ž, polonističen -čna -o, polonizem -zma m poljska jezikovna posebnost, polonizirati -am, polonizácija -e ž, polonofil [-il] -a m, polonofilski -a -o [-ls-], polonofilstvo -a [-ls-] s, polonofób -a m, polonofóbski -a -o, polonofóbstvo -a s: nemško ~
 polópica -e [-yó-] ž zool.
 polóščiti -im, polóščen -a -o, polóščenje -a s, pološčítev -tve ž, polóšč -óšča m
 polotítí -im se, polótít -íla -o in polótíti -im se s stal. poud.: ~ se dela, ~ se brata napasti ga, obup se ga je polotil, polotítev -tve ž; polotévati -am se, polotévanje -a s
 polotótk -óka m, polotóški -a -o, polotočan -ána m, polotočánka -e ž
 polóvica -e ž: boljša ~, polovičen -čna -o: ~a vožnja, srečka, zaposlenost, cena, ~o nadstropje, polovičnost -i ž, polovičnica -e ž [črta], polovičar -ja m 1. kmet s pol grunta, 2. kdor na pol, površno naredi, 3. star denar, polovičarica -e ž = polovičarka -e ž, polovičarski -a -o: ~o delo, polovičarstvo -a s; polovička -e ž 1. srečka, 2. cigareta; poloviti -im na pol devati, razpolavljati,

polóvi -ite! polovil -a -o, polovljénje -a s, polovítev -tve ž, polovílen -lna -o [-ln-], polovívec -vca m, polovívka -e ž, polovljív -a -o; polovínka -e ž glas., polovívec -nca m tisk., polovínski -a -o, polovíčiti -im, polovíčenje -a s, polovíčník -a m; polovnica -e ž, polovník -a m 1. pol mernika, 2. pol gruntarja, polovnják -a m 1. votla mera, 2. sod, polovnjáček -čka m
 polovítí -im, polóvi -ite! polóvil -íla -o, polovljén -ěna -o: ~ ribe, kokoši, tatove, ~ vse štrukelje iz močnika, polóv -óva in polóva m
 polóžáj -a m: službeni, dejanski, življenski, svetovni ~, ~ delavskega razreda, biti na ~u postojanki; nisem v ~u, da bi plačal ne morem plačati, položájen -jna -o: ~a plača
 polóžen -žna -o: ~ svet, ~a pot, ~e stopnice, položnost -i ž, položina -e ž položno pobožje
 polóžiti -im, polóži -ite! polóžil -íla -o, položén -ěna -o: ~ komu roko na ramo, ~ se na klop, ~ kabel, mine, temelj, vogelni kamen, pód, preprogo po tleh, ~ na mrtvaški oder, ~ orožje → vdati se, ~ komu besede v usta, na jezik, ~ komu kaj na srce, ~ kaj na stran (za stara leta), ~ koga vreči, bolezen ga je položila; ~ denar v banki deponirati (polog); ~ izpit napraviti, narediti, opraviti; ~ roko na kaj začeti kaj, lotiti se česa; ~ roko na koga prijeti koga; ~ račun o čem poračunati, obračunati kaj, dati račun; ~ odločitev komu v roke prepustiti komu odločitev; ~ prisego priseči; položítev -tve ž, položek -žka m, položljív -a -o, položljívost -i ž; gl. tudi polagati
 polóžnica -e ž: plačati po ~i, položničen -čna -o, položník -a m deponent, položnica -e ž [oseba], položnina -e ž [pristojbina]
 polpérgament -ěnta [-yp-] m
 polpéta -e [-lp-] ž |jed|
 polpétí -a -o [-yp-]
 polplátno -a [-yp-] s: vezava v ~
 polpretékel [-əy] -ěkla -o, polpretéklost -i ž >[-yp-]
 polpuščáva -e [-yp-] ž
 polsén -sná [-ys-] m
 polsénca -e [-ys-] ž
 polščetra -e in -ě [-ys-] ž

Polskáva -e *ž* kr. i., na ~i, polskávski -a -o,
 Polskávci -ev *m mn.* >[-*us-*]
 polspánje -a [-*us-*] *s*
 pólst -i *ž* klobučevina, polstén -a -o: ~
 klobuk, ~i škornji, polsténka -e *ž* zool.
 |gosenica| >[-*us-*]
 polstolétje -a [-*us-*] *s*
 polšína -e *ž* |luknja|, polšina -e *ž* |meso,
 koža|, polšnica -e *ž* |past|, polšica -e *ž*
 |samica| >[-*uš-*]; *gl.* tudi polh
 Pólšnik -a *m* kr. i., na ~u, pólšniški -a -o,
 Pólšničani -ov *m mn.* >[-*uš-*]
 pólt -i *ž* 1. koža, 2. barva kože: rjave ~i
 biti, kurja ~ me spreletava; do pólti
 moker; do pólti ostríči *na čisto*, pri pólti
 odrezati, pokositi, odsekati *pri dnu*;
 póltén -tna -o: ~a barva barva polti,
 póltén -a -o čuten: ~i mik, ~a ljubezen,
 pólténost -i *ž* čutnost >[-*ut-*]
 Poltáva -e *ž* |mesto|, poltávski -a -o: ~a
 bitka >[-*lt-*]
 poltédenski -a -o [-*ut-*]
 poltemà -è [-*ut-*] *ž*
 póltón -óna [-*ut-*] *m* glas., poltónski -a -o
 poltrétji -a -e [-*ut-*]
 polúcija -e *ž* med., polucíjski -a -o
 Pólukš -a *m* gr. mit., Póluksov -a -o
 polúlati -am *otr.*
 poluráden -dna -o [-*u-*]
 polúren -rna -o [-*u-*]: ~a predstava, ~o
 predavanje
 polúsnje -a [-*u-*] *s*: vezava v ~
 polúta -e *ž*: zeljna, zemeljska ~, polúst
 -a -o, polútek -tka *m* 1. enkrat klan les,
 2. pol zelne glave, 3. pol grunta,
 polútnik -a *m* ekvator, polútniški -a -o
 polután -a *m* mešanec (po plemenu), polu-
 tánka -e *ž*, polutánski -a -o
 poluterániti -im, poluteránjen -a -o, po-
 luteránjenec -nca *m*, poluteránjenka -e *ž*
 Pólzela -e *ž* kr. i., na ~i, pólzelski -a -o
 [-*ls-*], Polzeljáni -ov *m mn.* >[-*uz-*]
 polzemlják -a [-*uz-*] *m*
 polzétí -im, pólzi -íte! polzèl -éla -o,
 polzénje -a *s*: po cesti polzi, zemlja polzi
 po bregu, solze mu polzijo po licu;
 pólzec -zka -o *in* -ó, pólzkost -i *ž*,
 pólzen -zna -o *polzek*: ~o je, pólznost
 -i *ž*; pólza -e *ž* del voza, mlina, kjer kaj
 polzi; polzica -e *ž*, polzilo -a *s* |pripo-
 moček| >[-*uz-*]
 pólz -a *m* 1. zool.: leze ko ~, počasen
 ko ~, 2. sveder, 3. krmilo *pri avtu*,
 pólzek -žka *m* 1. morski ~, 2. ~ v

ušesu, pólzev -a -o: ~a hišica, po ~o
 lesti, pólzji -a -e: ~a kri, pólzevka -e *ž*
 |samica|, pólzar -ja *m* 1. kdor nabira
 polze, 2. sveder, pólzarica -e *ž*, pólzarka
 -e *ž*, polžina -e *ž* |hiša|, pólzast -a -o:
 ~e stopnice >[-*uz-*]
 Pólzvo -ega [-*uz-*] *s* kr. i., na ~em
 pomáda -e *ž* |mazilo|
 pomágti *in* pomagati -am, pomagaj -áje
in pomagajte! pomágal -ála -o *in* po-
 mágala -o, pomágan -a -o, pomagánje
 -a *s in* pomagánje -a *s*: ~ komu s čim
 v stiski, zdrazilo pomaga, ~ komu na
 nóge, z voza, ~ si naprej, nič ne po-
 maga; pomagáč -a *m*, pomagáčka -e *ž*,
 pomagáj -a *m*: klicati na ~ ali na ~e,
 pomagálo -a *s* pomoček, pomagálen -lna
 -o [-*ln-*], pomagávec -vca *m*, pomagávka
 -e *ž*, pomagljív -a -o *kdor rad pomaga*
 pomáháti *in* pomáhati -am *gl.* mahati: ~
 komu z roko, pomahováti -újem, po-
 mahováł -ála -o, pomahovánje -a *s*;
 pomahljáti -ám *gl.* mahljati
 pomajáti *in* pomájati -ájam *in* -em *in* -èm *gl.*
 majati: ~ z glavo, pomajeváti -újem,
 pomajevánje -a *s*
 pomákati -am, pomákanje -a *s*: ~ pero
 v črnilo, kruh v omako; *gl.* tudi pomočiti
 pomakníti -máknem, pomakni -íte! po-
 maknil -íla -o, pomáknjen -a -o *in*
 pomákniti -nem *s* stal. *poud.*: ~ mizo
 v kot, ~ uro naprej, ~ se više, pomák-
 njenost -i *ž*, pomaknitev -tve *ž* >[-*mak-*/
mæk-]; *gl.* tudi pomikati
 pomáljati -am, pomáljanje -a *s*: ~ jezik,
 roke, glava se mu je pomáljala iz vode
 prikazovala; *gl.* tudi pomoliti
 pománjkati -am *denar* zmanjkati; pománjkanje
 -a *s*: ~ denarja, stanovanj, dokazov;
 občutiti, trpeti ~, pománjkljív -a -o:
 ~a priprava, ~o delo, znanje, ~o
 izdelan, pománjkljívost -i *ž*
 pománjšati -am, pománjšán -a -o, pománj-
 šanje -a *s*: ~ sliko, krivdo, število,
 vrednost, pománjšljív -a -o, pománjšljí-
 vost -i *ž*, pománjšánost -i *ž*, pománj-
 šanka -e *ž* slov. |beseda|, pománjšáva -e
ž: ~ originala; pománjševáti -újem,
 pománjševál -ála -o, pománjševánje -a *s*,
 pománjševálen -lna -o [-*ln-*]: ~a beseda,
 pománjševávec -vca *m*, pománjševávka
 -e *ž*, pománjševávski -a -o, pománjševálo
 -a *s*, pománjševálnik -a [-*yn-*] *m*, po-
 manjševálnica -e [-*yn-*] *ž* slov.

pomaranča -e ž, pomarančen -čna -o: ~e lupine, pomarančast -a -o: ~a barva, obleka, ~o rumen, pomarančka -e ž, pomarančar -ja m, pomarančarka -e ž, pomarančarski -a -o, pomarančevce -vca m bot., pomarančnica -e ž |hruska|

pomastiti -im, pomásti -íte! pomástil -íla -o, pomáštěn -ěna -o: ~ si obleko, ~ se s kolinami, pomástítev -tve ž, pomáštěnost -i ž

pomastiti -im: ~ grozdie

pomašiti -im, pomáši -íte! pomášil -íla -o, pomášen -ěna -o: ~ cunje po luknjah, ~ luknje s cunjami, vse je pomášil

pomazati in pomázati -ážem gl. mazati, pomázan -a -o: ~ sobo, ~ se s črnilom, ~ si obleko, ~ potico, pomázanka -e ž |potica|, pomáz -áza m |maža|, pomázen -zna -o

pomaziliti -im, pomaziljen -a -o, pomaziljenost -i ž

pomečkati -ám gl. mečkati, pomečkán -a -o, pomečkánje -a s: ~ travo, zadevo, besedo, ~ si obleko >[-mač-]

pomediti -im gl. mediti, pomédil -íla -o, poméděn -ěna -o: ~ sadje, hruške se hitro pomédé, pomédítev -tve ž

pomehkúžiti -im, pomehkúžen -a -o, pomehkúženje -a s, pomehkúženec -nca m, pomehkúženka -e ž, pomehkúženost -i ž

poméjen -jna -o: ~e čete, poméjnost -i ž, poméjnik -a m 1. samotar, 2. graničar, poméjnica -e ž, poméjništvo -a s

pomén -ěna m: prvotni, pravi, preneseni, ožji ~, dober, slab ~ besede, v pravem ~u besede, beseda z več ~i; to ima zanj velik, zgodovinski ~; dati besedi drugačen ~; biti odločilnega, življenjskega, krajevnega, svetovnega ~a; biti brez ~a; nima ~a to delati; poménski -a -o: ~i obseg, premik; pomeniti in poméniti -im gl. meniti: ljudje se vse ali o vsem pomenijo, ~ se s kom o čem, to nekaj pomeni ('pomenja), kar lepo se pomeniva; pomenljiv -a -o, pomenljivost -i ž; pomémben -bna -o: ~o znamenje, ~a izjava, ~ človek, življenjsko ~, pomémbnost -i ž; pomenoslóvje -a s slov. semaziologija, pomenoslóven -vna -o; gl. tudi pomenek

pomencáti -ám gl. mencati, pomencán -a -o, pomencánje -a s: ~ perilo, ~ si oči, pomencávati -am, pomencávanje -a s: ~ z nogami >[-mən-]

pomendráti -ám gl. mendrati, pomendrán -a -o, pomendránje -a s: travo, žito, sovražnika ~, pomendránost -i ž, pomendrávati -am, pomendrávanje -a s >[-mand-]

pomének -nka m: zbrati se na ~, začeti ~, ~e imeti s kom, ~ zasukati, napeljati na kaj drugega, poménkovati -ujem se in poménkováti -ijem se, poménkovanje -a s in pomenkovánje -a s

pomeníšiti -im, pomenišen -a -o, pomeníšenje -a s >[-mən-]

pomenjati in poménjati -am gl. menjati: ves denar ~

pomérij -a m območje mestne občine

pomériti -im, pomérjen -a -o: ~ obleko, ~ se s kom, ~ na oči, ~ s puško v kaj ali na koga, pes je fantu hlače pomeril, pomérjati -am, pomérjanje -a s; pomerljiv -a -o, pomerljivost -i ž

pomesíti in pomésiti -im gl. mesiti, poméšen -a -o: vso moko ~ v testo, malo še pomesim

poméšten -tna -o mesten, poméstnost -i ž

pomésti -étem gl. mesti, pométěn -ěna -o: ~ smeti, ~ sobo, ~ po sobi, ~ pred svojim pragom, ~ z metlo; ~ s čim končati, odpraviti kaj, narediti konec čemu, enkrat za vselej obračunati s čim, s čim za zmeraj opraviti; pométěnost -i ž, pomét -éta m |ples|; pométki -ov m mn. smeti; pométati -am, pométanje -a s: z menoj že ne boste pometali, pometáč -a m, pometáčka -e ž, pometáški -a -o, pometávec -vca m, pometávka -e ž, pometávski -a -o

pomésti -étem gl. mesti: vse mleko ~

pomésti -médem in pomésti -édem gl. mesti, poméděn -a -o: veter je žita pomédel, poméděnost -i ž

poméšati in poméšati -am gl. mešati, poméšanje -a s: ~ jed, ~ pesek med zrnje, ~ se med ljudi, poméšávati -am, poméšávanje -a s

pomeščániti -im, pomeščánjen -a -o, pomeščánjenec -nca m, pomeščánjenka -e ž, pomeščánjenost -i ž

pometáti -mécem gl. metati, pometán -a -o: vse na en kup ~, blago v morje ~, pometávati -am, pometávanje -a s: krompir ~

poméšati -am gl. pomésti

pométi pománem gl. meti, pomét -a -o: ~ si roke, oči, ~ proso

pomežikováti -újem, pomežikovàl -ála -o, pomežikovánje -a s; pomežikati -am, pomežikávati -am, pomežikávanje -a s; pomežikniti -nem, pomežikovávec -vca m, pomežikovávski -a -o >[-mž-]; *gl. tudi pomežikovati*

pomigati -am: ~ komu, ~ z repom, pomig -a m; pomigniti -nem; pomigováti -újem, pomigováł -ála -o, pomigovánje -a s; pomigávati -am, pomigávanje -a s, pomigljáti -ám, pomigljàj -ájte! pomigljlál -ála -o, pomigljláj -a m

pomiže -lj ž *mn.*: v ~ metati, pomijnik -a m pomikástiti -im, pomikásten -a -o, pomikástenje -a s: vse žgance ~

pomikati -am *in* -čem, pomikanje -a s: ~ stol nazaj, naprej, ~ se navzgor, navzdol, pomik -a m, pomikáč -a m, pomikávec -vca m, pomikálo -a s: ~ v uri; *gl. tudi pomakniti*

pomilostiti -im, pomilostí -ite! pomilostíl -íla -o, pomiloščén -éna -o, pomiloščénje -a s, pomiloštítev -tve ž, pomiloščénc -nca m, pomiloščénka -e ž, pomilostílen -lna -o [-ln-]: ~i odlok, pomiloščeváti -újem, pomiloščevál -ála -o, pomiloščevánje -a s

pomilováti -újem *gl.* milovati, pomilován -a -o, pomilováanje -a s: ~ koga zaradi česa, ~ se med seboj, pomilovánlen -lna -o [-ln-]: ~ pogled, ~a beseda, pomilováálnost -i [-ln-] ž, pomilovánec -nca m, pomilovánka -e ž, pomilovávec -vca m, pomilovávka -e ž, pomilovávski -a -o

pominíti -ínem *gl.* miniti, pominévati -am, pominévánje -a s

pomírati -am, pomíranje -a s: drug za drugim pomirajo

pomírítiti -ím, pomíri -ite! pomíril -íla -o, pomírjen -a -o, pomírjenje -a s: ~ prepirljivce, živce, ~ se s kom, morje se je pomirilo; pomírítev -tve ž, pomírjenost -i ž, pomírilo -a s, pomírílen -lna -o [-ln-]: ~i praški

pomírjeváti -újem, pomírjevál -ála -o, pomírjevánje -a s: ~ razdražene duhove, pomírjevávec -vca m, pomírjevávka -e ž, pomírjevávski -a -o, pomírjeválnen -lna -o [-ln-]: ~ vpliv, prašek, pomírjeváálnost -i [-ln-] ž, pomírjáti -am, pomírjanje -a s

pomírjlív -a -o, pomírjlívnost -i ž, pomírjlívec -vca m, pomírjlívka -e ž

pomísítiti -ím: ~ na kaj; pomísli, preden odgovoriš; pomísli, da si še mlad;

pomíslek -a [-slək-] m: brez ~a odgovoriti, imeti ~e zoper koga

pomišljati -am (se ali si), pomišljanje -a s: preveč pomišlja, dolgo se je pomišljaj, pomišljáj -a m [ločilo], pomišljávec -vca m *obotavljač*, pomišljávka -e ž, pomišljeváti -újem, pomišljevál -ála -o, pomišljevánje -a s

pomíti -íjem, pomíj -te! pomíl -íla -o, pomít -a -o: ~ posodo, tla, pomítje -a s; pomívati -am, pomívaj -te *in* -ájte! pomíval -a -o *in* -ála -o, pomívanje -a s *in* pomívanje -a s, pomíválen -lna -o [-ln-]: ~a skleda, ~o korito, pomíválnica -e [-yn-] ž [prostor], pomívávec -vca m, pomívávka -e ž [ženska, cunjaj], pomívávski -a -o, pomíválnik -a [-yn-] m [posoda], pomívnik -a m *pomijnik*

pomízje -a s *namizna oprava*, *namizje*, pomízen -zna -o, pomíznik -a m *etnogr. poprtnik*

pomežikováti -újem *in* pomežikováti -újem *pomežikovati*

pomlád -i ž: na pómład, zgodnja ~, pomládén -dna -o, pomládánski -a -o, pomládánček -čka m *spomladi rojena žival*, pomládín -a m: sv. Valentin, prvi ~

pomládéti -ím, pomládél -éla -o: lice pomladi se pomladi

pomládí prisl. (kdaj?) spomladi

pomládíti -ím, pomládí -ite! pomládíl -íla -o, pomládjen -éna -o, pomládjenje -a s, pomládítev -tve ž, pomládjenec -nca m, pomládjenka -e ž, pomládjenost -i ž; pomládjáti -am, pomládjanje -a s; pomládjeváti -újem, pomládjevál -ála -o, pomládjevánje -a s, pomládjeválnen -lna -o [-ln-]: ~o zdravljenje, pomládjevávec -vca m, pomládjevávka -e ž, pomládjevávski -a -o

pomlátíti -ím pomlátíti -ím *gl.* mlatiti, pomládčen -a -o *in* pomládčen -a -o: za letos smo pomlatili, ~ nasprotnike, toča žito pomlati, pomlátílnica -e [-yn-] ž *pojedina po mlatvi*

pomlésti -mólzem *pomolsti*

pomléti -éljem *gl.* mleti, pomlékje -a s, pomlévati -am, pomlévanje -a s

pómniiti -ím, pómnienie -a s: ~ koga, kaj, pómnež -a m: od ~a *kar ljudje pómnijo*; pomljív -a -o: ~ svojega poklica, pomljívost -i ž, pómnik -a m *spomenik*; pómnílen -lna -o [-ln-]: elektronska ~a *naprava* = pómnilnik -a [-yn-] m

pomnožiti -im, pomnôži -ite! pomnožil -ila -o, pomnožen -êna -o, pomnoženje -a s: ~ število s številom, ~ dohodke, družina se mu je pomnožila, pomnoženost -i ž, pomnožitve -tve ž; pomnoževati -ujem, pomnoževal -ála -o, pomnoževanje -a s, pomnoževalen -lna -o [-ln-], pomnoževavec -vca m, pomnoževavka -e ž, pomnoževavski -a -o, pomnožilo -a s = pomnožek -žka m, pomnožljiv -a -o, pomnožljivost -i ž

pomoč -ôči in -i ž: denarna, ekonomska, pravna, prva, dejanska ~, ~ pogorelecem, ~ za pogorelce, poklicati na ~, s tvojo ~o; 's ~o stroja s strojem, 's ~o zvez po zvezah; brez ~i biti, biti komu v ~, dajati komu prvo ~; ni bilo druge ~i ni šlo drugače, ni bilo druge poti, rešitve, pomoček -čka m: ~ za silo, pomočen -êna -o

pomoči -ôrem, pomôži -ite! pomôgel -ôgla -o: ~ komu iz vode, na noge, z voza, ~ komu v sili, pomogljiv -a -o kdor rad pomaga, pomogljivost -i ž; gl. tudi pomagati, pomožen

pomočiti -ôčim gl. močiti, pomočen -a -o: ~ kaj z vodo, ~ kruh v vino, ves se je pomočil, pomočitev -tve ž; gl. tudi pomakati

pomočnik -a m: krojaški, mizarski, trgovski ~, pomočnica -e ž, pomočniški -a -o: ~i žpit, pomočništvo -a s

pomodréti -im gl. modreti, pomodrénje -a s, pomodrélost -i ž; pomodríti -im, pomôdri -ite! pomôdri -ila -o, pomodrén -êna -o, pomodritev -tve ž, pomodrénost -i ž

pomodrováti -ujem gl. modrovati: včasih je rad malo pomodroval

pomokniti -ôknem okopeti, pomôknil -ila -o, pomôknjen -a -o: žito pomokne, pomôknjenost -i ž

pomól [-ôl] -ôla m, na pomólu in na pomólu: pristaniški ~, pomólek -lka [-lk-] m: stopiti na ~e na balkon

pomolčáti -im [-yč-] gl. molčati: malo ~ pomoléti -im gl. moleti, pomólcl -éla -o

pomolítiti -im, pomóliti -ite! pomólil -ila -o, pomoljén -êna -o: pomolil mu je roko pod nos, ~ glavo skozi okno, ~ obe roke v pozdrav, ~ komu jezik, pomolítev -tve ž; gl. tudi pomaljati

pomolíti -mólim gl. moliti: ~ k boginji, malo je pomolil

pomologija -e ž nauk o sadjarstvu, pomológ -a m, pomológinja -e ž, pomolóški -a -o
pomólsti -mólzem gl. molsti; pomólzen -a -o (°pomólzen): ~o mleko, ~a krava >[-mou-]

Pomóna -e ž strim. boginja vrto v in sadja

pomoriti -im, pomôri -ite! pomôril -ila -o, pomorjén -êna -o: ~ ljudi, živino, pomorjénec -nca m, pomôr -ôra m klanje, pomoritev -tve ž

Pomorjânsko -ega s, Pomorjânc -nca m, Pomorjâнка -e ž, pomorjânski -a -o

pomôrski -a -o: ~a vojna, karta, pomôrščák -a m, pomôrstvo -a s, pomôrje -a s

pomostiti -im z deskami obložiti, tlakovati, pomôsti -ite! pomôstil -ila -o, pomostén -êna -o: ~ blatno cesto, močvirna tla, pomostitev -tve ž

pomóta -e ž: strokovna ~, po ~i priti, pomôtoma prisl. po pomoti, pomotljiv -a -o zmotljiv, pomotljivost -i ž; pomotiti in pomôtiti -im zmotiti gl. motiti, pomôtan -a -o zmešan, pomôtenje -a s, pomôténost -i ž

pomotnéti -im, pomotnêl -éla -o, pomotnénje -a s: blesk pomotni, pomotnélost -i ž, pomotniti -im, pomotnil -ila -o, pomotnjén -êna -o, pomotnjénje -a s: sopara pomotni naočnike, okno se pomotni orosi, pomotnitev -tve ž, pomotnjénost -i ž

pomôžen -žna -o: ~a služba, črta, ~e čete, ~o osebje, ~i glagol = pomožnik -a m, pomôžnost -i ž, pomôžnica -e ž pomožna črta, pomôžniški -a -o; gl. tudi pomoči

pomoževáti -ujem gl. moževati: ~ s sosedi

pomôžiti -im, pomôži -ite! pomôžil -ila -o, pomôžen -êna -o: vse hčere je pomôžil, dekleta so se pomôžila, pomôžitev -tve ž

pómp -a m sijaj, blesk, hrup: z velikim ~om, brez vsakršnega ~a, pompózen -zna -o sijajen, bleščêc, slovesen, veličasten, hrupen, pompóznost -i ž

pompadúra -e ž [ročna (damska) vrečica]
Pompéjev -ia m in Pompéj -a m, Pompéjev -a -o: ~a vojska; pompejânc -nca m Pompejev vojak ali privrženec, pompejânski -a -o

Pompéjci -ev m mn. |strim. mesto|, pompéjski -a -o: ~e izkapanine, razvaline, Pompéjci -ev m mn.

pomračiti -im, pomráči -ite! pomráčil -ila -o, pomračén -êna -o, pomračénje -a s: um se mu je pomračil, v sobi se je vse

pomračilo, pomračénost -i ž, pomračítev
 -tve ž, pomračnik -a m *netopir*
pomrázica -e ž: pomladanska ~
pomrdniti -nem, pomrdá -e ž = pomrdek
 -dka m *kremža*, pomrdati -am
pomréniti -im, pomrénjen -a -o, pomrén-
 njenje -a s, pomrénjenost -i ž *oblačnost*,
 pomrénitev -tve ž
pomréti -mrém in -mrjem in -mrjem *gl.*
 mreiti: vsi so pomrli
pomréžiti -im, pomréžen -a -o, pomréženje
 -a s: pajek je vse pomréžil, pomréženost
 -i ž, pomréžitev -tve ž
pomrzniti -nem, pomrznjenje -a s; pomrzel
 -zla -o = pomrznjen -a -o: ~o cvetje,
 ~a tla, pomrznlost -i ž = pomrznjenost
 -i ž, pomrzováti -újem, pomrzováł -ála
 -o, pomrzovánje -a s
pomuditi -im, pomúdi -ite! pomúdil -íla -o:
 ~ se v mestu, ~ koga s čim, ~ se pri
 čem, pomúda -e ž: brez ~e kaj storiti,
 pomudljiv -a -o *zamuden, mečkov*
pomúlití in pomúlití -im *gl.* muliti, pomú-
 ljen -a -o: ~ travo, ~ jo izmuzniti *se*
 Pomúrje -a s, pomúrski -a -o
pomúzniti -nem, pomúznjen -a -o: ~ jo
ponagajati in ponagajati -am *gl.* nagajati:
 ~ komu s čim
ponajéti -jámem *gl.* najeti: ~ vse delavce,
 ponajémati -am in -ljem
ponájveč *prisl. večinoma*: priseljenci so ~
 iz Trsta; *vendar*: Tone naklada po nájveč,
 Tine pa po nájmanj; *ponájvečkrat prisl.*
ponaréditi -im *gl.* narediti, ponarejen -éna
 -o: ~ ključ, ponarédek -dka m, ponaré-
 réjek -jka m, ponaréjenost -i ž, ponaréjé-
 nec -nca m, ponaréjenka -e ž, ponarédba
 -e ž: ponaréjati -am, ponaréjanje -a s:
 ~ denar, listine, ~ se *kazati se drugačnega*,
 ponaréjevati -újem, ponaréjeval -ála -o,
 ponaréjevanje -a s, ponaréjevalen -lna -o
 [-ln-], ponaréjevávec -vca m: ~ denarja,
 ponaréjevávka -e ž, ponaréjevávski -a -o:
 ~a družba
ponarodéti -im, ponaródi -ite! ponarodél
 -éla -o, ponarodélost -i ž
ponášati -am, ponášanje -a s: ~ staro
 obleko, letos se sadje dobro ponaša, ~
 se s pavovim perjem
ponášiti -im, ponášen -a -o, ponášenje -a s:
 ~ roman, fant se je čisto ponašil,
 ponášénost -i ž
ponatakniiti in ponatákniti -nem *gl.* na-
 takniti >[-tak-/-tak-]

ponatíkati -am in -čem, ponatíkanje -a s;
 ponatíkováti -újem, ponatíkováł -ála -o,
 ponatíkovánje -a s, ponatíški -a -o: ~i
 fízol = ponatíščak -a m
ponatís -a m, ponatísiniti -nem, ponatísnijen
 -a -o; ponatískováti -újem, ponatískováł
 -ála -o, ponatískovánje -a s, ponatísko-
 vávec -vca m
ponaváđi *prisl. pò navadi*
ponávľjati -ávľjam, ponávľjaj -te in -ájte!
 ponávľjal -a -o in -ála -o, ponávľjanje
 -a s in ponávľjanje -a s, ponávľjalen -lna
 -o [-un-]: ~i *glagoli*, ~a šola, ~i izpit,
 ponávľjalnica -e [-un-] ž, ponávľjávec
 -vca m, ponávľjávka -e ž, ponávľjávski
 -a -o, ponávľjáč -a m, ponávľjáj -a m
glas. |znamenje|
ponazóriti -im, ponazóři -ite! ponazóril -íla
 -o, ponazórijen -éna -o: ~ z zgledi,
 ponazóritev -tve ž, ponazórijénost -i ž;
 ponazórijati -am, ponazórijanje -a s,
 ponazóřilo -a s: za ~, v ~ nam rabi
 podoba; ponazóřilen -lna -o, ponazó-
 řilnost -i ž, ponazóřjalen -lna -o, ponazó-
 řajálnost -i ž >[-ln-]; ponazóřjávéc
 -vca m, ponazóřjávka -e ž
ponóčo -a m *peruanski plašč*
ponečéditi -im, ponečéjen -a -o in po-
 nečéden -a -o, ponečéjenost -i ž in
 ponečédenost -i ž, ponečéjenec -nca m
 in ponečédenec -nca m, ponečéjenka -e ž
 in ponečédenka -e ž; ponečéjati -am,
 ponečéjanje -a s
ponedéľjek -ljka m: zaspani ~, ponedéľjski
 -a -o, ponedéľjkov -a -o: biti ~; po-
 nedéľjkar -ja m *kdor v ponedéľjek*
praznuje, ponedéľjkarica -e ž, ponedéľj-
 kati -am, ponedéľjkanje -a s
ponéhati -am, ponéhanje -a s: dež je po-
 nehál, vročina, veter, bolečina poneha;
 ponehávatí -am, ponehávanje -a s,
 ponehováti -újem, ponehovál -ála -o,
 ponehovánje -a s: epidemija ponehuje
ponekóđ *prisl. tu in tam*, ponekóđnji -a -e
 ponemáriti -im *ponesnažiti*, ponemárjen
 -a -o, ponemárjenje -a s: otrok se po-
 nemari, ponemárjenost -i ž, ponemárje-
 nec -nca m, ponemárjenka -e ž
ponemčeváti -újem, ponemčevál -ála -o,
 ponemčevánje -a s, ponemčeválen -lna -o
 [-un-], ponemčeválnica -e [-un-] ž,
 ponemčevávec -vca m, ponemčevávka -e
 ž, ponemčevávski -a -o; ponémčiti -im,
 ponémčen -a -o, ponémčenje -a s, po-

némčenost -i ž, ponémčenec -nca m, ponémčenka -e ž
ponesnážiti -im, ponesnážen -a -o: ~ obleko, ponesnáženec -nca m, ponesnáženka -e ž, ponesnáženost -i ž
ponesréčiti -im se, ponesréčen -a -o, ponesréčenec -nca m, ponesréčenka -e ž
poněsti -ěsem gl. nesti, ponesěn -ěna -o (°ponesěn): ~ denar na pošto, ponesoga na pokopališče
poneúmniti -im, poneúmnjen -a -o, poneúmnjenost -i ž, poneúmnjenec -nca m; poneúmiti -im, poneúmljen -a -o, poneúmljenje -a s: ~ koga, poneumnjeváti -újem, poneumnjeval -ála -o, poneumnjevanje -a s, poneumnjevalnica -e [-un-] ž
pônev -nve ž: hladilna, livna, strelna, zidarska ~, pónvica -e ž in pônevca -e ž: sklepna ~, pónvičen -čna -o, pónvičast -a -o, pónvičnik -a m [jed], pónvičar -ja m [krpac], pónvičarski -a -o
ponevédoma prisl.: ~ kaj zagrešiti
ponevéríti -im, ponevérjen -a -o: ~ zaupani denar, ponevérba -e ž, poneverljiv -a -o, poneverljivec -vca m; ponevérjati -am, ponevérjanje -a s
pónga -e ž zool.
póni -ja m [konj], pónijev -a -o, pónijski -a -o: ~a vprega
ponigláv -a -o in ponigláv -áva -o zavraten, hinavski, navihan, poniglavec -vca m, poniglávka -e ž, poniglávost -i ž, poniglávstvo -a s, poniglávščina -e ž, ponigláviti -im; tudi ponigláv-
ponikáti -am, ponikanje -a s, ponikálen -lna -o [-un-], ponikálnica -e [-un-] ž [vodal, ponikálnik -a [-un-] m [jama], ponikniti -nem, ponikel -kla -o, ponikováti -újem, ponikovál -ála -o, ponikovánje -a s, ponikoválnica -e [-un-] ž; ponikávati -am, ponikávanje -a s; ponikva -e ž kraj, kjer voda ponikuje
ponikljati -am, ponikljan -a -o, ponikljanje -a s, ponikljanost -i ž
Pónikva -e ž kr. i., v ~i, pónikovski -a -o
Ponikve Poníkev ž mn. kr. i., v ~ah, ponikovski -a -o
ponírek -rka m zool.: čopasti ~
ponízati -am, ponížan -a -o, ponížanje -a s: ~ koga, ~ se pred kom, ponížanost -i ž, ponížanec -nca m, ponížanka -e ž; ponížen -žna -o: ~a prošnja, ~ človek, ponížnost -i ž; poníževáti -újem,

poníževal -ála -o, poníževánje -a s, poníževálen -lna -o [-ln-]: ~o ravnanje, poníževálnost -i [-ln-] ž, poníževávec -vca m, poníževávka -e ž, poníževávski -a -o: ~a vneva
ponjáva -e ž rjuha, plahta
ponjúhati -am, ponjúhan -a -o
ponočí prisl., ponočen -čna -o, ponočnják -a m, ponočnjaški -a -o, ponočnjástvo -a s; ponočeváti -újem, ponočeval -ála -o, ponočevánje -a s, ponočevávec -vca m, ponočevávka -e ž, ponočevávski -a -o: ~o nagnjenje
ponorčeváti -újem se, ponorčeval -ála -o, ponorčevánje -a s: ~ se s kom
ponoréti -im gl. noreti: včasih malo ponori; ponórel -éla -o: ~ človek, ~a žival; ponorélost -i ž
ponóš -ósa m: narodni ~, ponóšen -sna -o: ~ na uspehe, ponóšnost -i ž, ponóšnež -a m; gl. tudi ponašati se
ponosíti -ósim gl. nositi, ponóšen -a -o: ~ vsa drva v kuhinjo, ~ obleko, ponóšenost -i ž
ponosljáti -ám, ponosljáj -ájte! ponosljál -ála -o: veliko tobaka ~, ponosljávati -am skozi nos govoriti, ponosljávanje -a s
ponotránjiti -im, ponotránjen -a -o, ponotránjenost -i ž
ponovíti -im, ponóvi -íte! ponóvil -fla -o, ponovljen -ěna -o: ~ stavek, pesem, predstavo, ponovítev -tve ž, ponóven -vna -o, ponovljiv -a -o, ponovljivost -i ž, ponovljénost -i ž, ponovítven -a -o [-tvən-]: ~a vaja
ponóvno prisl. spet, na novo, znova, vnovič, večkrat
ponósrati -am (s plovcem) obrusiti, ponsíran -a -o, ponsíranje -a s
pontifikálen -lna -o [-ln-] ltg. škofov, škofovski: ~a maša, pontifikát -a m škofovanje, papeževanje
pontón -a m mostovni čoln, pontónski -a -o: ~i most, pontonír -ja m
Pónt(os) -ta m kr. i.: Pisma iz ~a, póntski -a -o: ~a pokrajina
ponudíti ponúdim, ponúdi -íte! ponúdil -fla -o in ponúdití -im s stal. poud.: več ~, ~ se komu v službo, ~ komu pomoč; ponúden -a -o in ponújen -a -o: ~a roka, ponúdba -e ž: imeti na ~o, zakon ~e in povpraševanja, ponúdnik -a m: najnižji ~, ponúdnica -e ž, ponúdníski -a -o, ponúdnístvo -a s

ponújati -am, ponújaj -te *in* -ájte! ponújal -a -o *in* -ála -o, ponújanje -a *s in* ponujánje -a *s*: ~ komu kruha, ~ koga z jedjo, ~ se za pomočnika, ~ se z žganci, ponujác -a *m*, ponujáv -áva -o, ponujávec -vca *m*, ponujávka -e *ž*, ponujávski -a -o

pónva -e *ž ponev*

poobčúti *in* poobčútitu -im občúti *in* občútitu *in* kom *gl.* čúti, poobčúten -a -o, poobčútek -tka *m*

poobédovati -ujem *in* poobedováti -ujem, poobédek -dka *m*, poobéden -dna -o: ~o vino

pooblačiti -í se, pooblačil -íla -o, pooblačen -éna -o: obraz se mu je pooblačil, pooblačilo se je, pooblačitev -tve *ž*: splošna ~ po državi

pooblastiti -ím, pooblasti -íte! pooblastil -íla -o, pooblaščen -éna -o, pooblaščenje -a *s*: ~ koga za kaj; ~ koga, da podpiše; pooblastilo -a *s*: pismo ~, pooblastilén -lna -o [-ln-], pooblastivec -vca *m*, pooblastívka -e *ž*, pooblaščenec -nca *m*, pooblaščenka -e *ž*, pooblastitev -tve *ž*; pooblaščeváti -ujem, pooblaščevál -ála -o, pooblaščevánje -a *s*, pooblaščeválen -lna -o [-ln-], pooblaščevávec -vca *m*, pooblaščevávka -e *ž*, pooblaščevávski -a -o; pooblaščati -am, pooblaščanje -a *s*

poobláti -am, poóblan -a -o, poóblanje -a *s*: ~ desko

poočítati -am, poočítanje -a *s*: ~ komu kaj, poočítki -ov *m mn.*

pooglenéti -ím *gl.* ogleleti, pooglenél -éla -o, pooglenénje -a *s*, pooglenélost -i *ž*

poogleníti -ím *gl.* ogleniti, pooglénil -íla -o, pooglenjen -éna -o: bukova drva se v kopi pooglene, pooglenjenost -i *ž*, pooglenitev -tve *ž*

poóljiti -ím, poóljen -a -o, poóljenje -a *s*: ~ stroj, papir, pod, poóljenost -i *ž*, poóljítev -tve *ž*, poóljévati -ujem, poóljévánje -a *s*, poóljéválen -lna -o [-ln-]

pooperácijski -a -o: ~o zdravljenje

poopráviti -ím: ~ vse opravke

pooráti -órjem *in* -órjem *gl.* orati: za letos smo poorali

poosébiti -ím, poosébljenje -a *s*; poosébljen -a -o: ~a poštenost je, poosébljenost -i *ž*, poosébljenec -nca *m*, poosébljenka -e *ž*, poosébitev -tve *ž*: ~ pojmov, poosébljati -am, poosébljanje -a *s*

poostri -ím, poóstri -íte! poóstril -íla -o, poostrén -éna -o, poostrénje -a *s*: ~ britev, ~ kazen, mráz se je poostril, poostritev -tve *ž*: ~ položaja, poostrenost -i *ž*, poostrováti -ujem, poostrovál -ála -o, poostrovánje -a *s*

poostávek -vka *m druga otava, vnuka, vnučič*, poostáven -vna -o: ~a košnja

poótkati -am *z otko ostrgati zemljo z lemeža*, poótkan -a -o

poótróčiti -ím se, poótróčen -a -o, poótróčenje -a *s*

póp pópa *m, mn. tudi* pôpje -pov 1. pravoslavní duhovnik, 2. znč. duhovnik sploh, pôpovski -a -o, pôpovstvo -a *s*, pôpovka -e *ž* popova žena

popacáti -ám *gl.* pacati, popacán -a -o: ~ zvezek, ~ se po obrazu, popackáti -ám, popackál -ála -o, popackán -a -o

popácíti -ím, popácén -a -o, popácénje -a *s*: ~ kaj *ali* koga, ~ se komu; popácénost -i *ž*, popácénc -nca *m*, popácénka -e *ž*, popácék -čka *m*

popádáti -am, popádanje -a *s* 1. psi popadajo otroke, jeza me popada, 2. na kolena ~, sadje je popadalo z drevja; popadávec -vca *m*, popadávka -e *ž*, popadáč -a *m zool.* [komar]

popalíti *in* popáliti -ím *gl.* paliti, popáljen -a -o, popáljenost -i *ž*, popálitev -tve *ž*, popál [-áj] -ála *m* snet na žitu

popáríti -ím, popárjen -a -o: ~ kruh, mlince, klajo, ~ prašiča, ostra beseda ga je poparila *potrla*, slana popari cvetje, popárjenost -i *ž*, popárjenec -nca *m*, popárjenka -e *ž*, popára -e *ž* *poparjen kruh*, popáritev -tve *ž*, popárek -rka *m* [čaj]: bezgov ~

popásti popádem *gl.* pasti: jeza, pes ga popade, popád -áda *m*, popádnik -a *m*, popádljiv -a -o: ~ pes, popádljivost -i *ž*, popádljivec -vca *m*, popádljívka -e *ž*, popádek -dka *m*: porodni ~i, popádljáj -a *m*

popásti popásém, popásen -a -o (°popášen), popásenje -a *s*: živina je popasla deteljo, živina se je malo popasla, popásenost -i *ž*; popasováti -ujem, popasovál -ála -o, popasovánje -a *s*: ~ travnike, popáša -e *ž* [škoda], popášnina -e *ž* [odškodnina]

popázíti *in* popáziti -pázim *gl.* paziti: malo ~ na otroka

popéči -éčem *gl.* peči, popečenje -a *s*: vso moko ~ *porabiti*, malo ~ meso,

popočénost -i ž, popékati -am, popékanje -a s, popéček -čka m *ognjilo*
popék -pka m: drevo poganja ~e, otroku ~ zavezati, babji ~ *bot.* |*goba*|, ~ pri elektroni, pri žarnici, pópkov -a -o: ~a kila, žila, ~a jamica; pópje -a s = pópkovje -a s, popkát -áta -o = pópkast -a -o, pópkovina -e ž = pópkovnica -e ž: snov, tkivo ~e, pópkati -am *poganjati popke, okulirati*, pópkanje -a s; pópček -čka m, pópnjak -a m: vodni ~ *bot.*, pópkovnik -a m *bot.*
popeljáti -éljem *in* -ám *gl.* peljati, popelján -a -o: ~ se v mesto
popénjati -am, popénjanje -a s; *gl. tudi* popeti popnem
popér -pra m: črni, beli ~, suh, živ ko ~, turški ~ *paprka*, dati komu ~a *komu pod nos*, vodni, volčji, divji ~ *bot.*, póprov -a -o: ~a meta, póprast -a -o, póprovec -vca m *bot.*, poprovína -e ž *kem. piperin*, poprovnica -e ž = póprnica -e ž |*škatala*|, poprnjak -a m |*mali kruhlik*|; póprati -am, pópranje -a s
popéstovati -ujem *gl.* pestovati, popéstovan -a -o: malo ~ otroka, otrok se rad popestuje
popestríti -ím *lit. pisano napraviti, opisati*, popéstril -íla -o, popestrén -éna -o, popestrítev -tve ž
popetéríti -im, popetérjen -a -o
popéti popójem *gl.* peti, popévati -am, popévanje -a s, popévka -e ž: radijska, poulična ~, popévkar -ja m, popévčica -e ž, popèv -éva m
popéti -pném *gl.* peti, popni -fte! popél -a -o, popét -a -o: krojač popne pri-krojene kose, preden jih začne šivati: ~ pas, ~ se na gorq, na drevo; ~ voz sena z žrdjo
popézévatí -am *in* -vljem
popháti -phám *in* -pšém *gl.* phati: ~ ves poper, ~ ajdo, proso
popiháti -am *in* -šém *gl.* pihati, popíhan -a -o: veter popiha, ~ juho, ~ jo *uiti*, *zbežati*, popih -a m; popihávati -am, popihávanje -a s; popihniti -nem, popihnjen -a -o; popihljáti -ám, popihljál -ála -o, popihlján -a -o, popihljanje -a s
popijáti -am: papir popija
popíkati -am, popíkanje -a s; popíkan -a -o: ~ od komarjev, popíkanost -i ž, popíkanec -nca m, popíkčati -am, popíkčan -a -o

popílití -im, popíljen -a -o: ~ žeblje, ~ (si) nohte, popílitev -tve ž
popípáti -am *in* -pljem, popípan -a -o, popípanje -a s: ~ repo, korenje; kocine si ~ iz brade
popisáti *in* popisáti -íšem *gl.* pisati, popisán -a -o: ~ zvezek, ~ zalogo, ~ ves papir, ~ dogodek, ~ se pri ljudskem štetju, popis -a m: osebni ~, ~ zaloge, prebivavstva, popisén -na -o: ~a pola, popisníca -e ž, popisnína -e ž |*stroški*|, popisník -a m, popisníški -a -o, popisljív -a -o, popisljívost -i ž; popisovátí -ujem, popisovánje -a s, popisoválén -lna -o [-*ln-*], popisovávec -vca m, popisovávka -e ž, popisovávski -a -o, popisèk -ska m
popískati -am *gl.* piskati: ~ na piščalko, popískávati -am, popískávanje -a s
popítáti -am: ~ vso koruzo
popítí -ijem, popít -a -o: ~ vse vino, papir popije tinto, popívati -am, popívanje -a s: pijanec vse dni popíva, popívác -a m, popívka -e ž *gobica*
pópkar -ja m *pipec* = pópčnik -a m = pópkarica -e ž
popláčáti *in* popláčáti -áčam *gl.* plačati, popláčan -a -o: ~ vse dolgove, lahko-mišljenost je popláčal z boleznijo; popláčilo -a s: ~ stroškov, popláčevátí -ujem, popláčevál -ála -o, popláčevánje -a s: ~ dolgove
popláh -áha m *prestrašenost, panika, alarm*; *gl. tudi* poplášiti
poplákníti -pláknem, poplákníl -fla -o, popláknjen -a -o *in* poplákniti -nem *s stal. poud.*: ~ si grlo, poplakovátí -ujem, poplakovál -ála -o, poplakovánje -a s, poplakoválén -lna -o [-*ln-*], poplakovávec -vca m, popláka -e ž |*vodla*|
poplášáti -im, popláši -fte! poplášíl -íla -o, poplášén -éna -o *in* poplášítí -im *s stal. poud.*, poplášènc -nca m, poplášénka -e ž, poplášítev -tve ž
poplávíti -im, poplávljen -a -o, poplávljenje -a s *in* poplavítí -im, poplávil -íla -o, poplávljenost -i ž, poplávljenec -nca m, poplávljenka -e ž, popláva -e ž: ~ slabih knjig, poplavítev -tve ž, poplávljati -am, poplávljanje -a s
poplavítí -im *gl.* plaviti: ~ perilo
poplemenítíti -im, poplemeniten -a -o, poplemenitenje -a s
poplesáti *in* poplésati -pléšem *gl.* plesati, poplesovátí -ujem, poplesujóč -a -e,

poplesovanje -a s, poplesavati -am, poplesávanje -a s
 poplěskati -am, poplěskan -a -o: ~ okna, stene
 poplětati -am, poplětanje -a s: ~ raztrgane košare, poplěsti -ětem *gl.* plesti: ~ vse vitre, poplět -ěta *m*: ograjati drevesa z gostim ~om
 poplěti -plěvem: ves plevel ~
 poplevěliti -im se, poplevěljen -a -o
 poplín -a *m* [*na pol svilena tkanina*], poplínast -a -o
 poplitvéti -im, poplitvél -ěla -o, poplitvénje -a s, poplitvélost -i ž, poplitviti -im *gl.* plitviti, poplitvitev -tve ž
 popljúčnica -e ž [*mrena*], popljúčničén -čna -o
 popljúvati *in* popljúvati -újem *in* -úvam *gl.* pljuvati, popljúvan -a -o, popljúvanje -a s, popljúvanost -i ž
 poppójčkati -am *otr. malo zapeti*
 poppojútrišnjem *prisl.*, poppojútrišnji -a -e: ~i izlet
 popókati -am, popókán -a -o: šivi popokajo na rani, zemlja je od suše popokala, ~ od smeha, obroči so popokali
 popódnan *m in* popódnne *s. rod.* popódnne *in* popódnneva *in* popódnneva, popódnne *in* popódnan *prisl.*, popódnanski -a -o, popódnánji -a -e >[-*ud-*]
 popóli *po poli*: ~ brat
 popóln -a -o: ~ človek, bedak, ~a univerza, ~i mrk, odpustek, popólnost -i ž, popólnoma *prisl.*: ~ nov, nor >[-*un-*]
 popólnočén -čna -o [-*un-*]
 popón -óna *m bot.*, popónec -nca *m bot.*
 popópрати -am: ~ jed; popópран -a -o: ~a zgodba, šala, ~ račun
 poporóden -dna -o: ~e bolečine, ~a doba, ~i dopust, ~i popadki
 popóten -tna -o: ~a palica, obleka, ~i ljudje, popótnik -a *m*, popótnica -e ž [*ženska, brašno*]: zadnja ~, popótniški -a -o, popótnja -e ž [*brašno, denar za pot*]
 popotópén -pna -o
 popótovati -ujem, popótovanje -a s *in* popotováti -újem, popotovánje -a s, popotoválen -lna -o [-*ln-*], popotovávec -vca *m*, popotovávka -e ž
 popráskati -am *gl.* praskati, popráskan -a -o: ~ omet z zida, ~ se za ušesi, popráskanost -i ž, popráskováti -újem, popráskováł -ála -o, popráskovánje -a s, poprásniti -nem, poprásnjen -a -o

poprasketáti -ám *in* -ěčem *gl.* prasketati, poprasketávati -am, poprasketávanje -a s
 poprašáti poprašam, poprašáj -ájte! poprašál -ála -o, poprašán -a -o *in* poprašáti -am *s stal. poud.*: ~ koga zastran česa, ~ koga za kako reč; ~ koga kaj, ~ koga, če kaj želi, ~ koga za svet; poprašévati -újem, poprašévál -ála -o, poprašévánje -a s: ~ po kom, ~ po blagu, poprašévavec -vca *m*, poprašévávka -e ž
 poprašíti -im, poprašíte! poprašíl -íla -o, poprašén -ěna -o: ~ drevje, ves se je poprašíl, poprašénost -i ž
 popráti -am *gl.* poper
 popráva -e ž, popráven -vna -o: ~i izpit, ~a pola, poprávek -vka *m*: časopisni ~, poprávilno -a s: dati kaj v ~
 poprávíti -im, poprávljen -a -o: ~ streho, spis, krivico, ~ se po bolezni, ~ si ovratnico, ~ prašiča *rezati*, poprávljati -am, poprávľjal -a -o *in* -ála -o, poprávľjanje -a s *in* poprávľjánje -a s, poprávľjavec -vca *m*, poprávľjávka -e ž, poprávľjávski -a -o, poprávľjálén -lna -o [-*un-*], poprávľjalnica -e [-*un-*] ž: ~ šivalnih strojev, poprávľjáč -a *m*, poprávľjív -a -o, poprávľjívost -i ž
 poprázíti -im, poprázén -a -o: ~ kavo, kruh
 poprěčen -čna -o: ~a vrednost, poprěčnost -i ž, poprěčnina -e ž [*pavšal*], poprěčnež -a *m*, poprěčnik -a *m* [*tram*], poprěčnica -e ž [*deska, črta*], poprěčje -a s
 popréd, poprédj *prisl. pred, prej*: ~ je bilo tako, zdaj je drugače; poprédjšnji -a -e, poprédnji -a -e; poprédle = poprějle *prisl. predle, prejle*
 popredmětíti -im, popredmėtenje -a s: Platon je popredmėtil pojme
 poprék *prisl. povprek*: ~ gledati *navzkriž*, ~ kupiti *počez*; poprėka -e ž [*drog*]
 poprěsti -prėdem *in* poprěsti -ėdem *gl.* presti: vse predivo ~, malo je popredla
 popřh -a *m*: snežni ~, povrř srena je padel droben ~
 poprijáteljiti -im, poprijáteljen -a -o: ~ koga s kom, ~ se s kom
 poprijěti -primem *gl.* prijeti: ~ besedo, pošteno ~ pri delu, ~ za delo, ~ se dela, ~ se s kom, poprijěti -a s, poprijēm -ěma *m*, poprijěmati -am *in* -mljem, poprijěmanje -a s
 °poprišče -a s *torišče*

poprodáti -ám *gl.* prodati, poprodán -a -o: vse blago ~, poprodájati -am, poprodájanje -a s: počasi ~ blago, poprodája -e ž, poprodájen -jna -o
poprositi -ósim *gl.* prositi, popróšen -a -o: ~ koga česa, ~ za kaj
poprsen -sna -o: ~a mrena = poprsnica -e ž, poprsničen -čna -o, poprsje -a s *oprsje*
poprtnik -a m = poprtnjak -a m [*kruh*]
popúhñiti -nem: veter popuhne, popúhati -am: vol popuha v človeka
popúkati -am, popúkan -a -o, popúkanje -a s: ~ repo, perje
populácija -e ž *prebivavstvo, poseljenost*, populacijski -a -o: ~a politika, teorija, ~i podatki, zakoni
populáren -rna -o *ljudski, poljuden, priljubljen, znan*, populárnost -i ž *priljubljenost*, popularizirati -am *razširiti med ljudi, domače napraviti*, populariziranje -a s, popularizácija -e ž, popularizacijski -a -o, popularizátor -ja m, popularizátorica -e ž, popularizátorski -a -o
populíti in popúlití -im *gl.* puliti, popúljen -a -o, popúljenje -a s: ptiču perje ~, lase (si) ~, populítev -tve ž
popustíti -ím, popústi -íte! popústil -íla -o, popuščén -éna -o: ~ delo, službo, ~ pri ceni, ~ v vnemi; šivi popustijo, srce popusti; napetost, vročina, žebelj popusti, ~ konju uzde, ~ otrokom disciplino, popúst -a m: ~ v trgovini pri blagu, ~ pri ceni; desetodstotni ~, popústen -tna -o, popustljiv -a -o, popustljivost -i ž, popustljivéc -vca m, popustljivka -e ž, popúščati -am, popúščanje -a s: mraz, prodajavec popušča
pór póra m bot., pórov -a -o: ~a juha **póra** -e ž, *nav. mn.* póre *pór drobne luknjice v snovi, znojnice (na koži)*, porózen -zna -o *luknjičav*, poróznost -i ž *luknjičavost*
porábíti in porábiti -im *gl.* rabiti, porábljen -a -o: ~ milo, denar, čas; preveč se porabi; ~ priložnost, za vse ga lahko porabiš; porába -e ž: predmeti za splošno ~o, ~ električne energije, časa; poráben -bna -o: za vse ~ človek, ~ pri delu, porábnost -i ž, porábnik -a m, porábnica -e ž, porábníški -a -o, porabnina -e ž, porabljiv -a -o, porabljivost -i ž, porábljati -am, porábljanje -a s
Porábe -a s [*pokrajinal*], porábski -a -o: ~i Slovenci, Porábsci -ev m *mn.*

poráčúnati -am, poráčúnan -a -o, poráčúnanje -a s: ~ s kom, ~ med seboj, ~ vse stroške, bova že še poráčunala, poráčúnjiv -a -o, poráčúnljivost -i ž, poráčúnávati -am, poráčúnávanje -a s: ~ med seboj
porahljáti -ám *gl.* rahljati, porahlján -a -o: ~ posteljo
porájati -am, porájanje -a s; porajajóč -a -e: ~e se življenje, ~a narava
porájkelj -k lja m *krepelce, poverek, pokrč*, porajkljáti -ám *pokrčiti*, porajkljáj -ájte! porajkljál -ála -o, porajklján -a -o, porajkljánje -a s: ~ voz drv
***porájati** -am *misliiti, upoštevati, marati za kaj*
porásti -rás(t)em *gl.* rasti; porás(t)el(-)la -o *in poráščen -a -o*: mah je drevje gosto poras(t)el, drevje je gosto poras(t)lo, poráslost -i ž *in poráščenost -i ž*; porást -ásta m = porástek -tka m l. *mladje*, 2. *zvečanje*, poráští -am, poráščanje -a s: mah porášča drevje
poravnáti -ám *gl.* ravnati, poravnán -a -o, poravnánje -a s: ~ žeblje, železo, ~ zmečkano obleko, ~ dolg, škodo, spor, ~ se z upniki, poravnánost -i ž, poravnáva -e ž: prisilna ~, poravnáven -vna -o: ~i postopek, ~i svet, poravnálnik -a [-un-] m [*stroj*], poravnávati -am, poravnávanje -a s
poráz -áza m: zadel jih je hud ~, porázen -zna -o: ~o spoznanje, poráznost -i ž, poráziti -im, porážen -a -o, poráženje -a s: ~ nasprotnika, poráženost -i ž, poráženec -nca m, poráženka -e ž
porazdáti -dám *gl.* razdati: ~ knjige, porazdájati -am
porazdelíti -ím *gl.* razdeliti: ~ premoženje, vloge, hrano, podporo, ~ se na skupine, porazdeljénost -i ž, porazdelítev -tve ž: ~ pridelkov, porazdelílen -lna -o [-ln-], porazdelílnost -i [-ln-] ž, porazdeljeváti -újem, porazdeljevál -ála -o, porazdeljevánje -a s, porazdeljeválen -lna -o [-un-], porazdeljeválnica -e [-un-] ž: ~ pošte, porazdeljevávec -vca m, porazdeljevávka -e ž
porazdrobiti -ím *gl.* drobiti: ~ kamenje
porazgovoríti -ím se *gl.* govoriti: ~ se s kom o čem, ~ se kaj
porazgubíti -ím *gl.* razgubiti: ~ knjige, med potjo je vse porazgubil, po predstavi se ljudje brž porazgubijo, glas se

porazgubi, porazgubljenost -i ž, porazgubitev -tve ž

poraziti -idem se, porazidi -te se! porazšel -šla -ò in -ò: ljudje se porazidejo

porazlésti -lézem se *gl.* lesti: črvi se porazležejo na vse strani

porazmestiti -im *in* porazmestiti -im *gl.* razmestiti: vojake ~, lovci so se porazmestili po prežah, porazmestitev -tve ž, porazmščati -am, porazmščanje -a s

poraznésti -ésem *gl.* nesti, poraznositi -nósim *gl.* nositi: pisma ~, poraznášati -am, poraznášanje -a s

porazpečáti -ám *gl.* pečati se: ~ blago, počasi se vse porazpeča, porazpečavati -am: knjiga se počasi porazpečava

porazpéti -pnem *gl.* peti: vsa jadra ~

porazprodáti -ám *gl.* prodati: ~ knjige

poraztrésti -ésem *gl.* tresti, poraztrésen -a -o (°poraztrésen): ~ zrnje kokošim, po poti se zrnje rado poraztrése, poraztrósiti *in* poraztrósiti -im *gl.* trósiti: ~ vse zrnje

porazvrstíti -im *gl.* razvrstiti: ~ snov, porazvrščénost -i ž, porazvrstitev -tve ž, porazvrščati -am, porazvrščanje -a s

porcelán -a *m* [snov, izdelek]: sevrski, kaolinski ~, porcelánski -a -o = porcelánast -a -o, porcelánka -e ž |prst, pipa, polž|, porcelánovica -e ž |prst|, porcelánar -ja *m* |delavec|, porcelánarica -e ž, porcelánovina -e ž |blagol|

Pórcia -ie ž *in* Pórcija -e ž Brutova žena, Pórcijin -a -o, Pórcius -ia *m in* Pórcij -a *m rim. os. i.*, Pórcijev -a -o

pórcija -e ž 1. obrok jedi, 2. voj. posoda, *porcijón -a *m*, *porcijónček -čka *m odmerek, obrok*

pordečíti -im, pordečiči -ite! pordečil -ila -o, pordečen -éna -o, pordečenje -a s, pordečitev -tve ž, pordečilen -lna -o [-ln-], pordečeváti -újem, pordečevál -ála -o, pordečevánje -a s, pordečevávec -vca *m*, pordečeválen -lna -o [-ln-]

pordeči -im *gl.* rdeči, pordečeló -i ž, pordečevati -am, pordečevanje -a s

porébrn -a -o: ~a mrena = porébrnica -e ž, porébrničen -čna -o, porébrje -a s *pobožje*

poréči -rěčem *gl.* reči: kaj poreko ljudje! porečen -éna -o, porék -éka *m slov. [del periode]*

poréčje -a s: ~ Save, poréčen -čna -o: ~a plovba, poréčnik -a *m bot.*

poréden -dna -o *nagajiv, nereden.* porédnost -i ž, porédnež -a *m*, porédnica -e ž

poréditi -im *razredčiti*, porédčiti -im, porédčen -a -o, porédčenje -a s: drevje je treba malo ~, porédčenost -i ž

porediti -im, porédi *in* porédi -ite! porédil -ila -o, porején -éna -o: ~ vole, ~ se po boleznih, poreditev -tve ž

porédko *prisl.* = porédkoma *prisl.*: to se ~ zgodi; porédek -dka -o *redék*, porédkost -i ž

poréklo -a s → *rod, vir*

Porénje -a s *pokrajina ob Renu*, porénski -a -o, Porénci -ev *m mn.*, poréneč -nca *m porensko vino*

porézati -rěžem, porézan -a -o: ~ nohte, kopita, mladike, ~ se po rokah, ~ se pri britju, porézanost -i ž; porezováti -újem, porezovál -ála -o, porezovánje -a s, porezovávec -vca *m [sveder]*, porezoválen -lna -o [-ln-], porezilnik -a [-un-] *m nož za rezanje kopit*, porezilnica -e [-un-] ž |sekiral|, porézanec -nca *m [tram]*

porézniči -nem: vino porezne

porfir -ja *m min.*, porfirjev -a -o, porfirén -rna -o, porfirjast -a -o, porfirít -a *m*

Porfirios -ia *m in* Porfirij -a *m [filozof]*, Porfirijev -a -o

pórhant -a *m [blago]*, pórhantov -a -o, pórhantast -a -o; *gl. tudi* barhant

poribati -am, poriban -a -o: ~ tla

poríniti -nem, porinjen -a -o: ~ komu nož v srce, ~ koga od sebe, v sobo, porineč -nka *m*

porisati -išem: ~ tablo

poriváti -am, porívaj -te *in* -ájte! porival -a -o *in* -ála -o, porivanje -a s *in* porivánje -a s: ~ voziček pred seboj, poriv -a *m*, poriváč -a *m*, porivávec -vca *m*, porivávka -e ž, poriválo -a s, poriválen -lna -o [-ln-]

porjavéti -im *gl.* rjaveti; porjavél -éla -o: ~o železo, ~a koža; porjavélost -i ž; porjaviti -im *gl.* rjaviti, porjavíl -ila -o, porjavljen -éna -o, porjavítev -tve ž

pornografija -e ž *opolzko, pohujšljivo pisanje, slovstvo*, pornográfski -a -o *opolzek, pohujšljiv, spotakljiv*, pornográf -a *m*

porobiti *in* poróbiti -im *obrobiti, posekati gl.* robiti, poróbljen -a -o, poróbljenje -a s, poróbljenec -nca *m*, porobitev -tve ž, poróbjje -a s, poróben -bna -o *obroben*: ~i napis na steburu

poróbkati -am, poróbkanje -a s; poróbkán -a -o: ~a koruza

poročilo -a s: ~ z bojišča, ~ o sestanku, poročilen -lna -o [-ln-]: ~i obrazci; poročati -am, poročanje -a s: ~ komu o čem, ~ novice, poročeváti -ujem, poročevalen -lna -o [-ln-]: ~a agencija, poročevavec -vca m: vojni ~, ~ s sodišča, poročevávka -e ž, poročevávski -a -o: ~a služba

poročiti -im, poróči -ite! poróčil -ila -o, poróčen -ěna -o: ~ ženina z nevesto, ~ ženina in nevesto, ~ se s kom, poróčil se je s sosedovo Anko ("poročil je sosedovo Anko), poročénc -nca m, poročénka -e ž; poróka -e ž: zlata ~, k ~i iti, biti pri ~i, poróčen -čna -o: ~i prstan, poročnina -e ž | *pristojbina* |; poróčati -am, poróčanje -a s: ~ koga s kom, poročeváti -ujem, poročevávec -vca m kdor ljudi poróča, poročevávski -a -o

poročnik -a m | *častnik* |, poróčniški -a -o, poróčništvo -a s

poroditi -im, poródi -ite! poródil -ila -o, porójen -ěna -o, porójenec -nca m, porójenka -e ž; pôrod in poród -óda m: prazgodnji ~, ženska je na ~u, umreti brez roda in ~a brez *potomcev*; poródek -dka m kar se rodi, poróditnik -a [-un-] m *porodni stol*, poróden -dna -o: ~e bolečine, ~a soba, omotica, poródnica -e ž in porodnica -e ž | *ženska* |, poródnišnica -e ž | *zavod* |, poródnišničen -čna -o, poródniški -a -o: ~i dopust, poródníštvo -a s | *nauk* |, poródníčar -ja m *pomočnik pri porodu*, poródníčarski -a -o: ~o orodje, poródníčarstvo -a s; porájati -am, porájanje -a s

poróž -óga m, poróga -e ž, porogljiv -a -o, porogljivost -i ž, porogljivec -vca m, porogljivka -e ž, porógati -am se: ~ se komu zaradi česa

porók -óka m: nisem ~, da bo to napravil, ~ov iskati za posojilo, biti ~ ali za ~a komu; poróštvo -a s: ~ dati komu, temeljita priprava je ~ za uspeh ali ~ uspeha, poróštven -a -o [-tvan-]: ~a izjava, porokováti -ujem ("poróštvováti), porokovánje -a s, poróščina -e ž

poróka -e ž gl. poročiti

porómati -am: ~ po svetu

porópati -am: vse ~ komu; porópan -a -o: ~o blago, ~e hiše

poropotáti -ám in -ropóčem gl. ropotati, poropotávati -am, poropotávánje -a s

porosíti -ím, porósi -íte! porósil -ila -o, porošén -ěna -o, porošénje -a s: ~ cvetje, dež porosi, okno se porosi, porošénost -i ž, porositev -tve ž

poróta -e ž: priti pred ~o, poróten -tna -o: ~o sodišče, porótnik -a m, porótnica -e ž, porótniški -a -o: ~a klop, porótníštvo -a s

porózen -zna -o gl. pora

porožljáti -ám gl. rožljati, porožljávati -am, porožljávánje -a s

pórta -e ž 1. *prostor pred rhodom v hišo*, 2. *veža*: samostanska ~, na ~i čakajo obiski; turška Visoka ~ = Porta; portál [-ál] -a m | *vhod v poslopje* |, portálen -lna -o [-ln-], portír -ja m *vrtar*, portírka -e ž *vrtarica*, portírski -a -o *vrtarski*

***pórta** -e ž | *Irak* |: ves v *~ah v *trakovih*, *pórtek -tka m | *načelek* |

portépé -ja m *resast obesek pri sablji*

portféj -a m → *listnica*: ministrski ~, minister brez ~a brez *določenega področja*

Pórtland -a m | *angl. otoček* |, pórtlandski -a -o: ~i cement = pórtlandec -dca m

pórto -a m *poština*

Pórto -a m *kr. i.*, pórtski -a -o: ~o vino = pórtovec -vca m

Portoríko -a m | *otok v Velikih Antilih* |, portoríški -a -o; portoríka -e ž | *cigara* |

Portoróž -a m *kr. i.*, v ~u, portoróški -a -o: ~i zaliv

portrét -a m 1. *podoba osebe*, 2. *obraz*, portreten -tna -o, portretist -a m, portretistka -e ž, portretífrati -am, portretífran -a -o, portretíranje -a s, portretíranec -nca m, portretíranka -e ž

Portugálsko -ega s, s ~ega, na ~em, Portugálska -e ž, v ~i, Portugálec -lca m, Portugálka -e ž, portugálski -a -o, portugálsčina -e ž; portugálka -e ž | *trta in vino* | > [-ál-]

porumenéti -ím gl. rumeneti, porumenél -éla -o: papir, listje porumeni, porumenélost -i ž, porumenévati -am, porumenévanje -a s

porumeníti -ím gl. rumeniti, porumeníl -íla -o, porumenjén -ěna -o, porumenjénost -i ž, porumenítev -tve ž, porumenílo -a s, porumenílen -lna -o [-ln-]; porumenjeváti -ujem, porumenjevál -ála -o, po-

rumenjevanje -a s, porumenjevalec -vca m, porumenjevalen -ina -o [-ln-]
 *porúngelj -glja in -geljna [-ǎlj-] m kladica, oklešček, pokrč, *porúngeljček -čka [-ǎlj-] m
 Porúrje -a s |nem. pokrajina|, porúrski -a -o
 porúšiti -im rusificirati, porúšen -a -o, porúšenje -a s
 porúšiti in porúšiti -im razsuti, razdejati, podreti, posuti gl. rušiti, porúšen -a -o
 por(u)váti -rújem gl. r(u)vati, por(u)ván -a -o, por(u)vánje -a s: ~ repo, korenje, ~ plevel s koreninami
 posabljáti -ám 1. s sabljo posekati, 2. pojediti gl. sabljati, posablján -a -o
 posád -áda m = posáda -e ž delovna izmena: delati v dveh ~ah, posáden -dna -o: ~ do delo, posádka -e ž: ladijska ~
 posáđiti -im, posáđi -ite! posáđil -ila -o, posáđen -ěna -o: ~ krompir, solato, ~ se za mizo *usesti se*, ~ otroka na stol, ~ goste za mizo, ~ koga na hladno, konj posáđi jezdeca, ~ koga na koprive *vznejevoljiti ga*, ~ se na méhko, na górkó; posáđenost -i ž, posáđenec -nca m, posáđenka -e ž, posáđati -am, posáđanje -a s, posáđalen -lna -o [-ln-], posáđavec -vca m
 posáhniti in posáhniti -nem gl. sahniti, posáhel -hla -o: voda v jezeru posáhne >[-sah- / -sǎh-]: gl. tudi posihati
 posámez = posámezno = posámič *prisl.*: ~ so prihajali, posámezen -zna -o = posámičen -čna -o, posámeznost -i ž = posámičnost -i ž, posámeznik -a m, posámeznica -e ž, posámezniški -a -o [°posáméz-]
 Posárije -a s |nem. pokrajina|, posárski -a -o
 Posávje -a s, na ~u, posávski -a -o, Posávci -ev m mn.
 posáćati -ščim in -ščijem gl. scati: ~ posteljo, ~ se v posteljo, posáćanec -nca m, posáćanka -e ž, posáćaně -ěta m in s, posáćaněla -e ž, posáćalo -a s *vet.*, posáćivati -am, posáćivanje -a s
 posébej *prisl.*: prišla sta vsak ~, ~ komu kuhati, posében -bna -o: ~e pravice, ~a izdaja, ~o oznanilo, poséбно *prisl.*: ~ veliko ne naredi, posébnost -i ž, posébněž -a m, posébnica -e ž, posébek -bka m *posebna jed*: nobenih ~ov nočem, posébkati -am = posébkovati -ujem in posebkovati -ujem *posebne jedi si privošćiti*, posebkovanje -a s

poséći -sěčem posekati, pokositi gl. seći, poséčen -a -o: ~ deteljo, travnik, poséčva -e ž in poséčev -čve ž: senožet za 12 koscev ~e; poséčen -čna -o, poséček -čka m majhen poséčen prostor
 poséći -sěžem gl. seći, poséžen -a -o: ~ po kos mesa, ~ z roko v žep, ~ v tuje pravice, ~ v prepir, nazaj ~, vmes ~: poség -ěga m = posegljaj -a m: zdravniški, operativni ~, poségniti -nem, poségnil -a -o; poségati -am, poséganje -a s, posézati -am, posézanje -a s
 posédati -am, posédanje -a s: ~ po krčmah, pri peči, zemlja se poseda, poséda -e ž, posédaven -vna -o kdor rad poseda, posédavec -vca m, posédavka -e ž: poséděti -im gl. sedeti, poséděn -ěna -o: še malo posedi; travo je posedel; poséděvati -am, poséděvanje -a s; posésti -sédem gl. sestiti, poséden -a -o: ~ deželo, ~ hišo, ~ okoli peči, okoli mize; zemlja se je posedla; posédenost -i ž, posédek -dka m čas posedanja; °posedovati -ujem *imeti (v posesti)*
 poség -ěga m gl. poseći
 posegamál [-áj / -úl] *prisl. lit.*
 Posédon -óna m *mit. [bog morja]*, Poseidónov -a -o, poseidónski -a -o; tudi Pozejdon
 posejáti -sějem gl. sejati, poseján -a -o: ~ njivo s koruzo, ~ žito po njivi, posejánost -i ž; posejati -am *nedov.*, posejanje -a s: ~ njivo
 posejmica -e ž *sejmulja, dan po sejmu*
 posékati -am, posékan -a -o: ~ gozd, ~ koga z mečem, z besedami, ~ koga v matematiki *prekositi*, posék -ěka m: ~ na golo, prebiralni ~, ~ drevja, poséka -e ž: pasti na ~i, s ~o drevja so v zaostanku, posekávati -am, posekávanje -a s, posekovati -ujem, posekovál -ála -o, posekovánje -a s, posekljiv -a -o sečen, posekóvje -a s *poseka, rovt*
 pôsel [-áj] -sla m 1. služabnik: s ~i jesti, 2. *opravek, opravilo, zadeva, delo*: trgovski ~i *opravki*, devizni, uradni ~i *delo, zadeve, stvari*, pôselški -a -o [-sál-]: ~i red, ~a knjižica; poslovódja -a in -e m, poslovódkinja -e ž, poslovóden -dna -o, poslovódstvo -a s, poslovódski -a -o: ~i tečaj; gl. tudi poslovati
 poselíti -sélím gl. seliti, poséljen -a -o: ~ dolino, z leti se jih je veliko poselilo od tod, poséljenost -i ž, poselítev -tve ž; poseljevati -ujem, poseljevanje -a s,

poseljavec -vca *m*, poseljávka -e *ž*,
poseljávalen -lna -o [-ln-]
posénciti -im, poséncen -a -o, poséncenje
-a *s*, poséncnica -e *ž* silhueta
poséšati -ám *gl.* sesati, posesán -a -o: ~
vse mleko, malo ~ > [-sas-]
posesiven -vna -o *svojilen*: ~i zaimki,
posesivnost -i *ž* *svojilnost*
posést -i *ž*: zemljiška ~, vzeti v ~, sto let
je že v naši ~i, posésten -tna -o: ~a
diferenciacija, ~i list, ~e razmere,
poséstnik -a *m*, poséstnica -e *ž*, posést-
niški -a -o: ~a pravica, poséstvo -a *s*:
fevdno, zakupno, kmečko ~, poséstevec
-a [-tauc-] *s*
posésti posédem *gl.* posedati
poséstriti -im, poséstren -a -o, poséstrima
-e *ž*, poséstrimstvo -a *s*
posétev -tve *ž*: pet mernikov ~e, posétven
-a -o [-tván-]: ~a površina
posétnica -e *ž* vizitka
posév -éva *m*: žito za ~, posévek -vka *m*:
tri mernike ~a, posévati -am *posejati*,
posévanje -a *s*; *gl.* tudi posejati
posežati -am *gl.* poseči
posežóna -e *ž*, posežónski -a -o: ~e cene
posihati -am, posihanje -a *s*: studenci po-
sijajo, posihávati -am; *gl.* tudi posahni
posihdób *prisl.*, posihdóben -bna -o
posihmál [-áú | -ál] *prisl.*
posijáti -sijem *gl.* sijati, posiján -a -o;
posévati -am *tu in tam posijati*, posévanje
-a *s*: sonce toplo poseva
posili *prisl. po sili*: ~ kaj doseči, ~ kam
priti, ~ znanstvenik, posilživ -a *m bot.*
posilíti -im, posiljenje -a *s*: smeh, spanje,
kašelj me posili, ~ žensko, ~ koga
z jedjo, ~ se z jedjo *ali* pri jedi; posiljen
-a -o: ~ jok *narejen*, ~o zelje, posiljenje
-i *ž*, posiljenka -e *ž*, posilstvo -a
[-ls-] *s*, posilnik -a [-ln-] *m*, posiljeváti
-újem, posiljevánje -a *s*, posiljevavec
-vca *m*, posiljeválen -lna -o [-ln-]
posiníti -nem: sonce posine
posiníti -im *posinoviti*, posinjenec -nca *m*
posinjéti -ím *sinji postati gl.* sinjeti; po-
sinjél -éla -o: ~ obraz, ~e ustnice,
posinjélost -i *ž*, posinjiti -im *sinje na-
praviti*, posinjénost -i *ž*, posinjítev -tve *ž*
posinóviti -im, posinóvljen -a -o, posinóv-
ljenje -a *s*, posinóvljenec -nca *m*, posin-
ovnik -a *m adoptivni oče*
posipáti -am *in pljem gl.* sipati, posipanje
-a *s*: česte. potice ~, obrežje se posipa,

~ njivo z gnojilom, ~ kokošim, ~
s sladkorjem, posip -a *m* l. gramoz za ~,
2. *med. prašek*, posipa -e *ž* l. kamenje za
posipanje cest, 2. začimba za potresanje
testu; posipávati -am, posipávanje -a *s*,
posipálnik -a [-ym-] *m* [orodje], posipál-
nica -e [-ym-] *ž* [posoda], posipka -e *ž*
[prašek], posipálo -a *s*
°posirovétí -im *posuroveti*
posivéti -ím *gl.* siveti, posivél -éla -o,
posivénje -a *s*: glava posivi, lasje posive,
posivélost -i *ž*; posivíti -im, posivi -íte!
posvil -íla -o, posviljen -a -o *in* posviljen
-éna -o, posvjljenje -a *s*, posivítev -tve *ž*
poskakováti -újem, poskakováł -ála -o,
poskakóvanje -a *s*: srce od veselja
poskakuje, poskakovávec -vca *m*, poska-
kováka -e *ž*, poskakáti *in* poskakáti
-ákam *in* -čem, poskakáj -ájte *in* poská-
kajte *ali* poskáči -te! poskákal -ála -o
in poskákala -o, poskakljáti -ám
poskóbljati -am, poskóbljan -a -o
poskóčiti -óčim *gl.* skočiti: ~ od veselja,
cena žitu je poskóčila, žito je poskóčilo
v ceni, trgovec je poskóčil s ceno *ali*
pri ceni, poskók -óka *in* -óka *m*: godejo
na ~, poskóčen -čna -o *in* poskóčen
-čna -o: ~i ljudje, plesi, glasovi, ~a pe-
sem, glasba, ~o dekle, poskóčnost -i *ž in*
poskóčnost -i *ž*, poskóčnež -a *m*, pos-
kóčnica -e *ž glas.*: gorenjska, alpska ~
poskopúšiti -im se
poskrbéti -ím *gl.* skrhéti, poskrbljen -éna
-o: ~ za koga; poskrbi, da bo vse
v redu, poskrba -e *ž*
poskriti -skrijem, poskrit -a -o: ~ živila,
otroci se poskrijejo, poskrívati -am,
poskrívanje -a *s*
poskúšiti -im: ~ kaj napraviti, ~ se s kom
v čem, veliko je že poskusil na svetu,
~ puško, obleko, ~ zlepo, zgrdo:
samo *ali* kar poskusi! poskúšen -a -o:
~ umor, poskús -a *m*: ~ z raketo,
~ na slepo, napraviti ~, ~e delati,
poskúsen -sna -o: ~i kamen, ~i zajec,
~o leto; poskúšnja -e *ž*: vzeti kaj za
~o *ali* na ~o, poskúšati -am *gl.* skušati,
poskúšanje -a *s*, poskušévavec -vca *m*,
poskušéválen -lna -o [-ln-], poskušé-
válnica -e [-ym-] *ž*, poskušéválišče -a *s*
poslabéti -im, poslabél -éla -o: večkrat mu
poslabi, poslabélost -i *ž*
poslábšati -am, poslábšan -a -o, poslábšá-
nje -a *s*: ~ vino, red, človeka, ~ se

v čem; vreme, položaj, bolezen se poslabša, poslabševati -ujem, poslabševanje -a *s*, poslabševalen -lna -o [-ln-], poslabševalnica -e [-yn-] *ž*, poslabševavec -vca *m*, poslabševavka -e *ž*

posladéti -ím *gl.* sladeti, posladénje -a *s*: v ustih posladi; posladíti -ím, posládí -íte! posládil -íla -o, posládjen -éna -o: ~ (si) življenje, posladítev -tve *ž*, posládek -dka *m* *desert*: orehi za ~, posláda -e *ž* = poslája -e *ž*

posladkati -ám *gl.* sladkati, posladkán -a -o: ~ se s čim, ~ si usta, ~ čaj, kavo, ~ se komu

poslanéti -ím, poslanél -éla -o: morska voda poslani, poslanévati -am, poslanévaje -a *s*

poslánjati -am: ~ deske

poslastica -e *ž* = poslástek -tka *m* *posladek*, *desert*, poslásten -tna -o *sladkosneden*

posláti pošljem, pošlji -íte! poslál -ála -o, poslán -a -o: ~ kaj komu v dar, ~ dar po kom, po pošti, z vlakom, ~ po vina, po voz, po zdravnika; ~ koga k vragu, ~ koga domov, posládec -nca *m*: republiški, državni ~, deželni, nebeški ~, poslánka -e *ž*, poslánki -a -o, poslánik -a *m* *ambasador*, poslániški -a -o, posláništvo -a *s*: jugoslovansko ~ v Parizu, poslánica -e *ž* | *pismo*], posláničen -čna -o; poslánstvo -a *s* 1. *poslanska služba*, 2. *misija*: ~ dobre volje

poslavíti -ím *star. odlikovati, počastiti*, poslávi -íte! poslávil -íla -o, poslavljén -éna -o: ~ koga

poslédica -e *ž* *nasledek*: dobre, slabe ~e imeti za koga, poslédičen -čna -o: ~i stavki, poslédičnost -i *ž*

poslédnji -a -e: ~i dan, ~a volja, poslédnjikrat *prisl.* = poslédnjič *prisl.*, poslédnjica -e *ž* *rezultanta*

posléj *prisl. odslej naprej*, posléjšnji -a -e: ~i dogodki

poslíkati -am, poslíkan -a -o, poslíkanje -a *s*, poslíkanost -i *ž*

poslínti -ím, poslínjen -a -o, poslíenje -a *s*: ~ omot, ves se je poslínil, poslínjene -nca *m*, poslínjenska -e *ž*

poslonéti -ím *gl.* sloneti, poslonénje -a *s*: malo ~ na oknu

posloníti -ím *in* -ónim *gl.* nasloniti: kosi so poslonili kose ob zid

poslópje -a *s*: stanovanjsko, šolsko, bibliotечно ~, v ~u

poslovániti -im, poslovánjen -a -o, poslovánjenje -a *s*, poslovánjenost -i *ž*, poslovánjenec -nca *m*, poslovánjenka -e *ž*

poslováti -ujem, poslovjóč -a -e, poslovál -ála -o, poslovánje -a *s*: odbor posluje ves teden *dela*, posloválnica -e [-yn-] *ž*: ~ številka pet; *gl. tudi* *posel*

poslovén -vna -o: ~ človek, ~i prostori, ~e zveze, ~i čas *urode ure*, poslóvnost -i *ž*, poslóvnik -a *m*, poslóvniški -a -o

poslovéniti -im, poslovénjen -a -o, poslovénjenje -a *s*: ~ roman, pesem, dramo; v enem letu se je poslovenil, poslovenjenje -i *ž*, poslovenitev -tve *ž*

poslovíti -ím se, poslóvi -íte se! poslóvil -íla -o: ~ se od koga, s kom, pri kom, ~ se po francosko, poslovítev -tve *ž*, poslovljen -lna -o [-ln-]: ~i obisk, govor, ~o pismo, ~a večerja, poslavljati -am se, poslavljanje -a *s*, poslavljavec -vca *m*, poslavljávka -e *ž*

poslúh -a *m*: ~, prosim! ~ imeti, biti brez ~a za kaj, poslúhni -nem

poslúšati poslúšam, poslúšaj -ájte! poslúšal -ála -o, poslúšanje -a *s* *in* poslúšati -am *s* *stal. poud.*: ~ pesem, dober svet, ~ koga *ubogati*; poslúšavec -vca *m*, poslúšávka -e *ž*, poslúšávski -a -o, poslúšávstvo -a *s*, poslúšálen -lna -o [-ln-]: ~e naprave; poslúšen -šna -o: ~ biti komu, poslúšnost -i *ž*, poslúšnež -a *m*, poslúšnica -e *ž*, poslúšek -ška *m*: ~e utepati *na ušesa vleči*

poslúžiti *in* poslúžiti -im *gl.* služiti: ~ koga → *postréči komu*, ~ se česa → (*u*)*porabiti kaj*; poslúžite se → *prosim! vzemite! dajte! izvolite!* poslúževáti -ujem se: ~ se česa → *rabiti, uporabljati kaj*

posméh -a *m*: v ~ zdravi pameti, biti vsem v ~, posmehljív -a -o, posmehljívec -vca *m*, posmehljívka -e *ž*, posmehljivost -i *ž*; posmehováti -ujem se, posmehováł -ála -o, posmehovánje -a *s*: ~ se komu, ~ se za kom; posmehovávec -vca *m*, posmehovávka -e *ž*, posmehoválen -lna -o [-ln-]: ~o govorjenje, pisanje: posméhni -nem se

posmejáti -sméjam *in* -sméjem *in* -im se *gl.* smejati se, posmējčkati -am se *otr.*

posmėšek -ška *m* *posmeh, zasmeh*

posmetiti -ím *gl.* smetiti, posmėtil -íla -o, posmetėn -éna -o, posmetėnje -a *s*: ~ po sobi, posmetėtev -tve *ž*

posmihati -am se, posmihanje -a s, posmi-
hávati -am se, posmihavanje -a s
posmoditi -im, posmódi -ite! posmódil -fla -o, posmojen -ěna -o: ~ vse vžigalice,
~ si kocine, slana posmodi rože, ~ se
po rokah, to jo je posmodil *ucvrl, pobral*,
posmojenost -i ž, posmojenka -e ž
prepečen, s smetano pomazan kruh,
posmójke -ójk ž mn. *kratke sani (s posmojenimi krivinami) za vlačenje hlodov*
posmoliti -im, posmóli -ite! posmóлил -fla -o,
posmoljen -ěna -o
posmraditi -im, posmrádil -fla -o in posmrá-
diti -im gl. smraditi, posmrájen -ěna -o
in posmrájen -a -o: ~ vso okolico
posmřkati -am, posmřkan -a -o, posmřkniti
-nem, posmřkávati -am, posmřkavanje
-a s: ~ po joku
posmřten -tna -o: ~a slava, ~i ostanki,
~a izdaja, posmřtnost -i ž, posmřtnica
-e ž *po smrti vojena*, posmřtnik -a m:
Ladislav Posmřtnik, posmřtnina -e ž
zavarovalnina
posmřkati -am in -čem, posmřkan -a -o:
~ listje s šibe, vsi so jo posmřkali skozi
vrata, posmřkniti -nem: veja ga je
posmřnila po obrazu, z roko ~ vejo,
posmřk -a m: sani se zaganjajo v ~u
posnažiti in posnážiti -im gl. snažiti, po-
snážen -a -o: ~ sobo, ~ si zobe,
posnažitev -tve ž
posnehálja -e ž *kloča, teta na svatbi*, posne-
háljin -a -o >[-sněh-]
posnemati -am in -mljem, posnémanje -a s:
~ smetano z mleka, po tem posnemamo,
~ koga v hoji, v pisanju, slepo ~;
posnemávec -vca m, posnemávka -e ž
oseba, orodje, posnemálnica -e [-yn-] ž
orodje, posnemálo -a s |*prprava*|,
posnemálen -lna -o [-ln-], posnemáč -a
m, posnemálnik -a [-yn-] m |*prprava*|,
posnemovávec -vca m: suženjski ~,
posnemovávka -e ž
posnėti -snámem gl. sneti, posnét -a -o:
~ mleko, ~ smetano z mleka, voda
posname breg, ~ robove z obličem, ~
(si) kožo, iz pisma se dá ~, ~ vsebino
razprave, ~ napev po kom, ~ prizor
(na film), ~ pesem na ploščo, ~ pokra-
jino, rokopis, ~ karte *privzdigniti*;
posnétje -a s, posnéték -tka m: foto-
grafski, filmski ~, trenutni ~, ~ raz-
prave, ~ na daljavo, ~ na prostem,
posnémek -mka m: ~ pri kartah, po-

snemljiv -a -o, posnemljivost -i ž,
posnemúlja -e ž *žlica posnemálnica*,
posnemálnica -e ž

Posóčje -a s, posóški -a -o
posóda -e ž: bakrena, aluminijasta, lončena,
porcelanska ~, kuhinjska, namizna,
čajna ~, ~ za mleko, posódača -e ž,
posóde -a s, posódar -ja m |*prodajavec*|,
posódarica -e ž, posódarSKI -a -o
posoditi -ódim, posódi -ite! posódil -fla -o,
posójen -a -o in posódiiti -im s *stal. poud.*:
~ komu denar, ~ si kaj pri kom,
posója -e ž = posódba -e ž: na ~o dati,
dobiti; posójilo -a s: državno, vojno ~,
dati na ~, podpisati državno ~, imeti
denar na ~u, vzeti ~, posójilen -lna -o
[-ln-]: ~i pogoji, posójilnica -e [-yn-] ž,
posójilničen -čna -o [-yn-], posójilniški
-a -o [-yn-]: ~i prostori; posójilodajávec
-vca m *upnik*, posójiljemávec -vca m
dolžnik; posójati -am, posójanje -a s,
posójeváti -újem, posójeváł -ála -o,
posójevánje -a s, posójeválen -lna -o
[-ln-], posójeválnica -e [-yn-] ž: ~ knjig,
oblek, posójevávec -vca m, posójevávka
-e ž, posójevávski -a -o, posójlna -e ž
znesek
posóliti -im, posóli -ite! posóлил -fla -o,
posóljen -ěna -o, posóljenost -i ž,
posólítev -tve ž
posónčiti -im se, posónčen -a -o
Posótlje -a s, posótelski -a -o [-tal-]
pospáti -im gl. spati: v hiši je vse pospalo,
pospánček -čka m *bot.*, pospánčkati -am
otr.: še malo pospánčaj
pospeševáti -újem, pospeševál -ála -o,
pospeševán -a -o, pospeševánje -a s: ~
kmetijstvo, pospeševálen -lna -o [-ln-],
pospeševálnik -a [-yn-] m, pospeševávec
-vca m, pospeševávka -e ž, pospeše-
vávski -a -o; pospéšiti -im, pospéšen -a
-o, pospéšenje -a s: ~ korak, rešitev
prošnje, rast, pospéšen utrip, pospéšenost
-i ž, pospéšítev -tve ž, pospéšilo -a s,
pospéšilen -lna -o [-ln-], pospéšen -šna -o
pospeševalen, pospéšnost -i ž, pospéšnik
-a m *pospeševalnik*, pospéšek -ška m:
dati komu ~, ~ pri prostem padu,
pospéšljiv -a -o, pospéšljivost -i ž
posplošiti -im, posploščen -a -o, posplošenje
-a s: ~ sodbo, pravilo, dolžnosti,
posplošenost -i ž, posplošítev -tve ž;
posploševáti -újem, posploševál -ála -o,
posploševánje -a s, posploševálen -lna -o

[*-ln-*], posploševavec -vca *m*, posploševávka -e *ž*
posprávit -im, posprávljen -a -o, posprávljenje -a *s*: ~ pridelke *s* polja, ~ mizo, ~ *z* mize, ~ skledo žgancev, ~ po hiši, ~ denar, ~ koga (*s* poti) *ubiti*, posprávljenost -i *ž*, pospráva -e *ž*; posprávljati -am, posprávljal -a -o *in* -ála -o, posprávljanje -a *s in* posprávljanje -a *s*, posprávljavec -vca *m*, posprávljavka -e *ž*, posprávljavski -a -o, posprávljalén -lna -o [*-ln-*]: ~a dela
pospremiti *in* pospremiti -im *gl.* spremiti, pospremljen -a -o, pospremljati -am, pospremljanje -a *s*
posráti -sérjem *gl.* srati, posrán -a -o, posránec -nca *m*, posránka -e *ž*, posránče -ta *s*, posrané -éta *m in s*, posránček -čka *m*, posránski -a -o
posrúbati -im, posrúbjen -a -o, posrúbjenje -a *s*
posrúbica -e *ž* | *mrena*
posrébati -am *in* -bijem, posréban -a -o: ~ juho, posrebljaj -a *m*, posrébniti -nem
posrebríti -im, posrebrí -ite! posrebril -ila -o, posrebrén -éna -o, posrebrénje -a *s*, posrebritev -tve *ž*: ~ nakita, posrebrílen -lna -o [*-ln-*]
posréciti -im se, posrécenje -a *s*: kupčija se mu je posrečila, posrečilo se mu je prodati hišo; posrécen -a -o: ~a primera, ženska, ~ značaj; posrécenost -i *ž*
posrédén -dna -o: ~ odgovor, ~o vplivati na koga, posrédénost -i *ž*, posrédénik -a *m*: borzni ~, posrédénica -e *ž*, posrédéniški -a -o: ~i opravki, posrédénístvo -a *s*, posrédénina -e *ž* | *plačilo*
posredováti -ujem, posreduj -te! posredovál -ála -o, posredovánje -a *s in* posredovati -ujem: ~ *v* kaki stvari, ~ pri kom *z* koga, ~ med sptimi, posredovávec -vca *m*, posredovávka -e *ž*, posredovávski -a -o, posredoválen -lna -o [*-ln-*]: ~ predlog, ~a vloga, posredoválnica -e [*-yn-*] *ž*: ~ *z* službe, posredoválničén -čna -o [*-yn-*], posredovalnina -e [*-ln-*] *ž*
posrkati -am *in* -čem, posrkán -a -o, posrkánje -a *s*, posrkávati -am, posrkávánje -a *s*, posrkániti -nem, posrkánjen -a -o
póst pósta *m*, o póstu = *v* póstu *in* *v* póstu: ~ *z* meso, pósten -tna -o: ~a jed, postava, ~i dnevi, postíti póstim *in* postím, pósti -ite! póstil *in* postil -a -o, pósténje -a *s in* posténje -a *s*, postívec -vca *m*, postívka -e *ž*

postája -e *ž*: železniška, nakladalna, premikalna, končna, namembna ~, meteorološka, bencinska, nezgodna ~, radijska, televizijska, oddajna, sprejemna ~, na ~i, postájen -jna -o: ~a stavba, postájica -e *ž*, postajališče -a *s*, postajališki -a -o; postajenačelnik -a [*-ln-*] *m* → *postajni načelnik, načelnik postaje*
postájati -am *postavati*, postájanje -a *s*: *z* vsakim voglom postaja, ~ *po* cestah, postajáč -a *m*
postájati -am: položaj postaja nevdzdržen; ~ star, len, bled, rdeč, velik → *starati se, stareti, leniti se, bledeti, rdeti, večati se, rasti*; postaja mrz, krajši, slabši, tema → *mrzi se, krajša se, slabša se, temni se; gl. tudi postati*
postamént -énta *m* *podnožje*
postánek -nka *m*: vlak ima tu ~, pet minut ~a
postárat -am, postáran -a -o, postáranje -a *s*: bolezen ga je postarala, postaral se je, postáranost -i *ž*; póstaren -rna -o: ~a žena, póstarnost -i *ž*
postát -i *ž* *pas, red, vrsta, leha*: žanjice žanjejo široko ~, deset ~i vinograda
postáti -stojím *gl.* stati, postál -a -o, postán -a -o: *z* hip ~ na cesti; postana jed; *gl. tudi* postajati
postáti -nem, postáni -ite! postál -ála -o: *z* leti je postal siten; ~ ubog, bogat, zdrav, bolan, slep, star, nor, naveličan, len, bled, rdeč, prevzeten → *obubožati, obogateti, ozdraveti, zboleti, oslepeti, ostarati, postarati se, znoreti, naveličati se, poleniti se, (p)bledeti, zardeti, prevzeti se*; postane gorko, mrzlo, krajše, daljše, kisló → *ogreie se, zmrazi se, skrajša se, podaljša se, skisa se*; postane noč, dan, tema, mrz → *znoči se, zdani se, stemni se, zmrazi se*
postáva -e *ž* 1. človek velike, vitke, močne ~e *rasti*, 2. državne ~e, 3. *moštvo*, 4. literarne ~e pri Cankarju *osebe, junaki*, postáven -vna -o: ~a obrestna mera *zakonita*, ~o zavarovan, ~ fant *lepe postave*, postávnost -i *ž*, postávica -e *ž*: lepa ~
postávati -am, postávanje -a *s*, postávaje *prisl.*: ~ hoditi, postáváč -a *m*, postáváča -e *ž*, postáváški -a -o
postávít -im, postávljen -a -o: ~ hišo, streho, most, mejnik, šotor, spomenik,

~ stražo, skrbnika, ~ pogoj, vprašanje, teorijo, rok, dan, ceno, svarilen zgled, rekord; ~ koga nad *ali* čez druge, ~ na hladno, ob stran, pod nadzorstvo, na čelo, na poskušnjo, v kot, na sramotni oder, pred sodišče, ob zid, na laž; ~ koga za dediča, za sodnika, za poveljnika; ~ kaj na mizo, na glavo, v pravo luč, na izbiro, v senco, na ogled, pred oči, v račun, na dnevni red, v prejšnji stan; ~ na note *uglasiti*; ~ piko na i, luč pod mernik; besedo prav ~, ~ kozla za vrtnarja; ~ se na svoje noge, na glavo, po robu, v bran, proti komu, na stališče; ~ se na zadnje noge *upreti se*, ~ se v vrsto, ~ se za koga *potegniti se zanj*; dobro se je postavil *izkazal*, pred vsemi se je postavila s svojim znanjem; da sem, postavim, umrl *recimo, na primer*; ° ~ svojega moža *izkazati se moža*; ° izven obrata, rabe, prodaje *ustaviti, umakniti iz rabe, prodaje*; ~ koga izven zakona → *izobčiti, preklicati koga, vzeti komu vse pravice*; postavitev -tve *ž*: ~ drame na oder, postavec -vca *m omara*

postávka -e *ž*: tarifa, proračunska ~
postávljati -am, postávljaj -te in -ájte!
 postávljaj -a -o in -ála -o, postávljanje -a *s in* postávljanje -a *s*: ~ keglje, ločila, mlaje, ~ se kakor petelin na gnoju, ~ se s čim *bahati, razkazovati se*, postavljač -a *m* = postavljavec -vca *m* 1. ~ kegljev, 2. *bahač*, postavljavec -a -o, postavljavski -a -o: ~a taksa, postavljáški -a -o: ~o izzivanje

postavodájen -jna -o, postavodajavec -vca *m*
postdatírati -am *napisati poznejši datum*
postdentálen -lna -o [-ln-] *fon. razoben*:

~i glasovi, postdentálnost -i [-ln-] *ž*
posteklítati -ím *glazirati, pološčiti gl.* stekliti, postékli -íte! postékli -íla -o, postekljén -éna -o, posteklítev -tve *ž*, postekljénost -i *ž* *pološč, glazura*, posteklína -e *ž*; postekljévati -újem, postekljúj -te! postekljévál -ála -o, postekljévánje -a *s*

póstelja [°*póstelja*] in póstelj -e *ž*: bolniška, otroška, zakonska, smrtna, Prokrustova ~, ~ za dva, ~ na pasove, ~o postlati, pripraviti, odgrniti, v ~o iti, leči, z lesti, položiti koga, iz ~e vreči; pósteljica -e *ž*, pósteljen -ljna -o: ~o perilo, ~a omarica, končnica, stranica, ~a posoda, posteljina -e *ž*, posteljnjak -a *m po-*

steljno stojalo, postíljati -am, postíljanje -a *s*, postíljavec -vca *m*, postíljávka -e *ž*; postláti -stéljem, postéltji -íte! postlál -ála -o, postlán -a -o: ~ komu na tleh, ~ si na rožicah *ali* z rožicami

posterióren -rna -o *kasnejši, poznejši*, posteriórnost -i *ž*

postíla -e *ž* *ltg.*

postíljón -a *m nekdanji poštni kočijaž*, postíljónski -a -o

postláti postéljem *gl.* postelja

postlúdíj -a *m glas.*, postlúdíjski -a -o

postnatálen -lna -o [-ln-] *po rojstvu*

postojánka -e *ž*: planinska, partizanska, vojaška ~, ~ na fronti, ~o držati, braniti, izpustiti, na ~i pasti, biti na sprednjih ~ah

postójna -e *ž star. orel*

Postójna -e *ž kr. i.*, v ~i, iz ~e, postójnski -a -o: Postojnska jama, Postójnčani -ov *m mn.*, postójnčan -a *m* |*vlak, avtobus*

postopáč -a *m*, postopáčka -e *ž*, postopáški -a -o, postopáštvo -a *s*

postópáti -am, postópanje -a *s* 1. ~ po mestu, ~ brez dela, 2. *pr.*: uradno, sodno ~ proti komu *uradno, sodno zasledovati, obravnavati, preiskovati koga*; ° ~ s kom *ravnati, delati s kom*

postópek -pka *m*: disciplinski, kazenski, sodni, merilni, preskusni, proizvodni ~

postópen -pna -o: ~o izboljšanje, postó-poma *prisl. počasi, polagoma*, v *pred-*kih, postópnost -i *ž*

postoríti -im, postóri -íte! postóril -íla -o, postorjén -éna -o: polagoma bom vse postoril *opravil*, večino sem že postoril, postorítev -tve *ž*

postotéríti -im, postotérjen -a -o, postotérjenost -i *ž*

postóvka -e *ž zool.*, postóvkin -a -o: ~o gnezdo

postrahováti -újem, postrahováł -ála -o, postrahován -a -o: ~ koga s čim

postránc -nca *m* = postránček -čka *m*, postránski -a -o: ~i otrok, ~a delavnost, to je ~ega pomena, ~i dohodki, postranica -e *ž* 1. *stranica pri panju, pri plugu, 2. piščalka*, 3. *zool.*, postranéti -ím, postránel -éla -o: voz včasih po strani *se obesi na stran*

postráni *prisl. po strani*

postrašiti -ím, postráši -íte! postrásil -íla -o, postrašén -éna -o in postrášiti -ím *s stal. poud.*: ~ koga *s čim*

postréči -éžem *gl.* streči, **postréžen** -a -o: ~ komu s čim, ~ koga, ~ si s čim, **postréženost** -i *ž*, **postréženec** -nca *m*, **postréženka** -e *ž*, **postréžba** -e *ž*, **postréžnik** -a *m*, **postréžnica** -e *ž*, **postréžniški** -a -o, **postréžništvo** -a *s*, **postréžnina** -e *ž*, **postréžljiv** -a -o, **postréžljivost** -i *ž*, **postréžček** -čka *m*

postreliti -im, **postrelí in** **postrelí** -íte! **postrelil** -íla -o, **postreljen** -éna -o: ~ talce, ~ ves smodnik, **postrelítev** -tve *ž*, **postreljenci** -cev *m*, **postreljenke** -énk *ž*; **postreljati in** **postreljati** -am *gl.* streljati, **postreljan** -a -o: ~ drugača za drugim, vso municijo ~, **postreljevati** -ujem, **postreljevanje** -a *s*

postréžba -e *ž gl.* **postreči**

postrgati -am *in* -žem, **postrgan** -a -o, **postrganje** -a *s*: ~ omet s stene, ~ z nožem po mizi, ~ blato s ceste, ~ skledo, **postrgálnik** -a [-yn-] *m*, **postrgúlja** -e *ž*, **postržek** -žka *m in* **postřžek** -žka *m zadnji otrok v zakonu*

postríči -ížem *gl.* stríči, **postrížen** -a -o, **postríženje** -a *s*: ~ komu nohte, lase, ~ (si) kocine, ~ se po glavi, **postríženost** -i *ž*, **postríženec** -nca *m*, **postríženka** -e *ž*, **postrížki** -ov *m mn.* [volna]

postrń -i *ž kar se seje na strnišče*, **postrńjača** -e *ž*: repa ~

postrojiti -im → **urediti**, **postaviti v vrsto**

postrušnik -a *m zool.*: severni ~

postrúžiti -im, **postrúžen** -a -o, **postrúženje** -a *s*, **postrúženost** -i *ž*, **postrúžnik** -a *m* [sodarsko orodje]; **postrúgati** -am *in* -žem, **postrúgan** -a -o, **postrúganje** -a *s*, **postrúžek** -žka *m* **postržek**

postrv -i *in* -i [-táru] *ž*: potočna, jezerska, soška ~, **postrvji** -a -e, **postrvca** -e [-táruc-] *ž*, **postrvnjak** -a *m* [ribnik], **postrvnik** -a *m* [potok]

postřžek -žka *m gl.* **postrgati**

postskriptum -a *m pripis, dostavek na koncu spisa*

postulát -a *m zahteva*, **postulfrati** -am → **zahtevati, terjati**

postúmen -mna -o: ~ sin *posmrten, po ócetovi smrti rojen*, ~o delo *po avtorjevi smrti izdano*, **postúmnost** -i *ž*

Póstumus -ma *m rim. os. i.*, **Póstumov** -a -o

posukáti in **posúkati** -am *in* -čem *gl.* sukati, **posúkan** -a -o, **posúkanje** -a *s*: vso prejo ~, nit ~, malo se ~ **poplesati**, **posúkanec** -neca *m* [močnik], **posúkljaj** -a *m*:

~ preje, **posukávati** -am, **posukával** -a -o, **posukávanje** -a *s*

posurovétí -ím, **posuroví** -íte! **posurovel** -éla -o, **posurovélost** -i *ž*; **posuroviti** -im, **posurovljen** -a -o, **posurovljenec** -nca *m*, **posurovljenka** -e *ž*, **posurovítev** -tve *ž*

posušiti -ím, **posuší** -íte! **posušil** -íla -o, **posušen** -éna -o: skrbi so ga **posušile**; seno, sadje, perilo ~, veter je **posušil** ceste, človek se **posuši** *shujša*, studenci so se **posušili**, drevo se **posuši**, mošnja se je **posušila**, **posušítev** -tve *ž*

posúti -ujem *in* -spém, **posút** -a -o: ~ cesto; jama, hiša se je **posula**, ~ testo s sladkorjem, **posútje** -a *s*

posvaljkáti -ám *gl.* svaljkati, **posvaljkán** -a -o: ~ blago, testo, obleka se **posvaljka**, **posvaljkánost** -i *ž*

posvaríti -ím, **posvári** -íte! **posváril** -íla -o, **posvarjen** -éna -o, **posvarjenje** -a *s*: ~ koga pred nevarnostjo, **posvarilo** -a *s*, **posvarilen** -lna -o [-ln-], **posvarjénc** -nca *m*, **posvarjenka** -e *ž*, **posvarítev** -tve *ž*

posvécati -am, **posvécanje** -a *s*: ~ pozornost, pažnjo, misel, moči

posvečévati -ujem, **posvečéval** -ála -o, **posvečevanje** -a *s*: ~ praznik, **posvečevávec** -vca *m*, **posvečevávka** -e *ž*; *gl. tudi* **posvetiti**

posvét -éta *m gl.* **posvetovati se**

posvétén -tna -o: ~a pesem, ~o veselje, ~i poklici, ~a opravila, **posvétnež** -a *m*, **posvétnost** -i *ž*, **posvetnják** -a *m*, **posvetnjákinja** -e *ž*, **posvetnjáški** -a -o, **posvetnjáštvo** -a *s*

posvétiti **posvétim**, **posvétí** -íte! **posvétíl** -íla -o *in* **posvétiti** -im *s stal. poud.*: mesec je **posvetil** izza oblakov, ~ komu (z lučjo) *v temi*, ~ komu **neprijazno ga odpraviti, obračunati s kom**, **posvetilo se mu je spoznal je**

posvétiti -ím, **posvétí** -íte! **posvétíl** -íla -o, **posvečen** -éna -o, **posvečenje** -a *s*: ~ koga za kaj *ali* *v kaj*, ~ komu knjigo, ~ se glasbi, **posvečenec** -nca *m*, **posvečenka** -e *ž*, **posvečenost** -i *ž*, **posvetítev** -tve *ž*, **posvetílo** -a *s*: napisati komu ~ *v knjigo*, **posvetilen** -lna -o [-ln-]: ~i izvod, ~e besede, ~i verzi; *gl. tudi* **posvečevati**

posvétovati -ujem *se in* **posvetováti** -ujem *se*, **posvétovanje** -a *s in* **posvetovávanje** -a *s*: ~ se s kom o čem, **posvét** -éta *m*:

imeti s kom ~ o čem, priti na ~, posvetoválen -lna -o [-ln-]: ~i glas, ~a pravica, posvetovalnica -e [-un-] ž: šolska, zdravniška, vzgojna ~, ~ za matere, posvetovalničen -čna -o [-un-]

posvinjati -ám *gl.* svinjati, posvinján -a -o, posvinjánje -a s: ~ knjigo, ~ se pri jedi, posvinjánost -i ž

posvojiti -im, posvóji -ite! posvóji! -ila -o, posvojen -ěna -o, posvojenje -a s: ~ otroka, posvojen -lna -o [-ln-]: ~i postopek, posvojitve -tve ž, posvojitven -a -o [-tven-]: ~o razmerje, posvojenec -nca *m* *posvojen otrok*, posvojenka -e ž, posvojenost -i ž, posvojitelj -a *m*, posvájati -am, posvájanje -a s

posaliti *in* pošaliti -im *se gl.* šaliti se

pošast -i ž: morska ~, ti grda ~ ti, pošasten -tna -o: ~ prizor, človek, ~a zgodba, pošastnost -i ž, pošastnik -a *m*

pošebetati -ám *in* -ěcem *gl.* šebetati: lastovka malo pošebeta >[-šeb-]

poščetati -ám *in* -ěcem *gl.* ščetati, poščetán -a -o: jed poščeteta nos *ali* v nos; poščetávati -am, poščetávanje -a s >[-ščet-]; *gl.* tudi požeckati

poščipati -am *in* -pljem *gl.* ščipati, poščipan -a -o, poščipanje -a s: ~ mladike, nohte, parklje, popke, izrastke; s kleščami ~ žebljem glave; poščipávati -am, poščipávanje -a s

poščivati -am *gl.* poscati

pošepetati -ám *in* -ěcem *gl.* šepetati, pošepetán -a -o, pošepetávati -am, pošepetávanje -a s >[-šep-]; pošepniti *in* pošepniti -nem *gl.* šepniti

pošepiti -im: čevlje ~, pošepávati -am

pošestériti -im, pošestérjen -a -o, pošestérjenje -a s

pošéskati -am; pošéskan -a -o: si že ~ pošév *prisl.*, pošéven -vna -o: ~i kot, ~a pisava, pošévnost -i ž, pošévnica -e ž *tisk.*, pošévník -a *m* *tisk.*, pošéviti -im, pošévljen -a -o, pošévljenje -a s, pošévitev -tve ž; pošévnokóten -tna -o, pošévnok -óka -o: ~a lepotica

pošibiti -im, pošibi -ite! pošibil -fla -o, pošibljen -ěna -o *in* pošibljen -a -o, pošibljenje -a s: sneg pošibi drevje, noge se mu pošibe, pošibitev -tve ž

pošíkniti -nem: ~ z bičem *oplaziti*

pošíljati -am, pošiljanje -a s: ~ pisma, pošte, ~ otroka v šolo, ~ komu poljubčke, pozdrave, naročila, ~ koga

k zdravniku *svetovati mu*, naj *gre*, pošiljatelj -a *m*, pošiljateljica -e ž, pošiljavec -vca *m*, pošiljavka -e ž, pošiljávski -a -o, pošiljáč -a *m*, pošiljátevtve ž, pošiljátven -a -o [-tven-], pošiljka -e ž: poštna, denarna ~, ~ po povzetju; pošiljava -e ž

pošiniti -nem, pošinjen -a -o: drog ~, strop se je pošinil, to ga je pošinil *to jo je uganil*

pošiti -šijem, pošij -te! pošil -ila -o, pošit -a -o, pošitje -a s, pošivati -am *gl.* šivati, pošivanje -a s

poškiliti -im *križem*, *po strani kaj pogledati*, *pokukati*: ~ kam, ~ na koga

poškódovati -ujem *in* poškodovati -újem *gl.* škodovati, poškodován -a -o *in* poškodován -a -o, poškodovanje -a s *in* poškodovávanje -a s: ~ komu roko, ~ se pri delu, poškodovanost -i ž *in* poškodovánost -i ž, poškodovanec -nca *m* *in* poškodovánec -nca *m*, poškodovanka -e ž *in* poškodováanka -e ž, poškodovávec -vca *m*, poškodovávkva -e ž, poškóditi -im, poškóden -a -o, poškóden -dna -o *škodljiv*: ~ otrok, poškódba -e ž: telesna ~, ~ od udarca; smrtna, huda, lahka ~

poškripati *in* poškrípati -pam *in* -pljem *gl.* škripati: z zobmi ~, poškrípávati -am, poškrípávanje -a s

poškrobíti -im, poškróbljen -a -o: ~ ovratnik, poškróbljenost -i ž, poškróbítev -tve ž; poškróbati -am, poškróban -a -o, poškróbanje -a s

poškropíti -im, poškrópi -itel poškrópil -ila -o, poškropljen -ěna -o: ~ se z vodo, ~ grede na vrtu, ~ koga z blatom, poškropljenost -i ž, poškropítev -tve ž, poškropljénc -nca *m*, poškropljénka -e ž

pošlátati *in* pošlátati -am *gl.* šlatati, pošlátán -a -o, pošlátanje -a s: ~ koga, malo ga je pošlátal *udaril*, pošlátávati -újem, pošlátávanje -a s

pošlóski -a -o [-ls-]: ~a vzgoja

póšta -e ž: pisemska, paketna, pnevmatična, jutranja, letalska, cevna, carinska, vojna ~, na ~o iti, nesti pismo na ~o, po ~i poslati, s prvo ~o odgovoriti, dobiva dosti ~e *pisem*, poslati ~o *sporočilo*, ~e prenašati *prenašati govorice*, *opravljati*, pošten -tna -o: ~i žig, urad, sel, voz, ~i konji, ~o poslopje, ~a služba, ~e znamke, ~o ležee; poštar -ja *m*: biti komu za ~ja, poštarica -e ž,

poštarček -čka *m*, poštarški -a -o, poštarstvo -a *s*, poštnina -e *ž*

pošten -ěna -o: ~ človek, ~a duša, ~a beseda, ~e cene, nima ~e pijače, ~o si kaj zaslužiti, ~o si koga privoščiti, ~o se ga nabrati, ~o jo je skupil, ~o se je odrezal, ~o mu jih je povedal, poštenost -i *ž*, poštenje -a *s*: na vero in ~ komu kaj dati, poštenjāk -a *m*, poštenjākinja -e *ž*, poštenjākar -ja *m*, poštenjākovič -a *m* *znč.*, poštenjāški -a -o

*poštěngan -a -o: ~a kaša

poštěti -ějem, poštět -a -o: ~ denar, ~ se pri skrivanju, ~ koga bolj ko druge čislati, poštětje -a *s*, poštětost -i *ž*; poštěvati -am, poštěvanje -a *s*: pri igri se poštěvajo, poštěvanec -nca *m*, poštěvanka -e *ž*: ~ od ene do deset

poštěv *m neskl.*: to ne pride v ~, v ~ vzeti, jemati

*poštěupati -am *posipati*, *posuti*: ~ s praškom, z deditijem

pošuměti -im *gl.* šumeti, pošuměvati -am, pošuměvanje -a *s*, pošumljāti -ām, pošumljāj -ājte! pošumljāl -āla -o, pošumljānje -a *s*, pošum -a *m*

pošvedrāti -ām *gl.* švedrati, pošvedrán -a -o: ~ čevlje, pošvedránec -nca *m*, pošvedránka -e *ž* [oseba, čevelj]

pót póta *in* potú *m* *znaj*: smrtni ~, mrzel ~, ~ me obliva, ~ teče. kaplja od čela, moker od ~, krvav ~ potiti, brez ~u ni medu; pridobiti si kaj v ~u svojega obraza, pōten -tna -o *in* potān *ali* potēn -tnā -ó, *dol.* pōtni -a -o: ~a sraga, ~o čelo

pót poti *ž*, s pōti *in* s potí; pót póta *m*, s pōtom, v *l. in 4. skl. mn. tudi* póta *s*: morska, zračna ~a, strma, zložna, stranska, javna, poljska, vozna, življenjska, upravna ~, bōžja *in* bōžja ~, križev ~, peš ~, srednja ~ najboljša ~, trnova ~, uglajena, z rožicami postлана ~, srečno ~! ~ navzgor, ~ v šolo, ~ čez Zidani most v Zagreb; ~ drži v vas, ~ zavije na levo, ~ se vleče; iti po svoji ~i = iti svojo ~, svoj ~ isto goniti; imeti, hoditi svoja ~a; hoditi po krivih ~ih, iti rakovo ~ nazadovati, biti na pravi ~i, to mi na ~ hodi *mi dela napoto*, ostati na pol ~a, iti na pol ~a naproti; na ~ iti, na ~ se odpraviti, odriniti, kreniti, ~ ubrati, vzeti ~ pod nogo, avto pobira ~, ~ zgrešiti, ta

človek je s prave ~i *zmešane glave*, ~ si krčiti, pokazati komu pravo ~, komu ~ zastaviti, komu ~ prekrizati, komu prosto ~ dati, zaiti s pōti, s prave ~i kreniti, koga spraviti s pōta, delati komu ~a *in* ~i *opravke, sitnosti*, imeti ~a *in* ~i *opravke*, komu valiti kamenje na ~ nagajati; z gladkim ~om kaj opraviti, med ~om *ali* ~jo kaj opraviti, vso ~ je govoril, to ~ *in* ta ~ tokrat, vsako ~ *in* vsak ~ vsakokrat, pet ~ov petkrat, s tem ~om takoj, po tem ~u = po ti ~i (°tem potom, °tem potem); bolezen se širi 'po krvni, limfni ~i *po krvi, po mezgi*; žolčna ~a v jetrih, limfna ~a v bezgavkah; pōtka -e *ž*, pōtec -tca *m* *preča*

pót póta *m sel.*, pótovka -e *ž*, pótovski -a -o

potacāti -ām *gl.* tacati, potacān -a -o: ~ cvetlično gredo

potājati -am *in* -em: ves led se je potajal, ~ sladkorčke v ustih

potajiti -im, potāji -ite! potājil -ila -o, potajěn -ěna -o: hrošček se potaji, slišal je, da sem ga klical, pa se je potajil, potajítev -tve *ž*, potajěnost -i *ž*, potajevāti -ūjem, potajevāl -āla -o, potajevānje -a *s*: ~ se v čem, ~ nejevoljo

potākati -am *in* -čem, potākanje -a *s*: ~ krogle, kolesa, potakljāti -ām, potakljāl -āla -o, potakljānje -a *s*: vse kroge ~; *gl. tudi* potočiti

potakniti -tāknem, potakni -ite! potaknil -ila -o, potāknen -a -o *in* potāknniti -nem *s stal. poud.*: ~ prekle, kole po njivi, ~ sadike, begunci so se potaknili po hišah, potāknenec -nca *m*, potāknenka -e *ž*, potaknitev -tve *ž* >[-tak- / -tək-]; *gl. tudi* potikati

potāniti -im, potāni -ite! potānil -ila -o, potānjěn -ěna -o *in* potānjěn -a -o: ~ testo, novc se potani pod kladivom, potānitev -tve *ž* >[-tan- / -tən-]

potānjšati -am, potānjšan -a -o, potānjšanje -a *s*: ~ usnje, pločevino

°potānkost -i *ž* *nadrobnost, tančina, natančnost, podrobnost*

potāpljati -am, potāpljanje -a *s*: ~ trnek v vodo, ~ ladje; raca, ladja se potaplja, potapljāvec -vca *m* [oseba, ptič], potapljāvček -čka *m* [priprava], potapljāvka -e *ž* [oseba, raca], potapljāvski -a -o, potapljālen -lna -o [-ln-], potapljāč -a *m*, potapljāški -a -o: ~i zvon, ~a bolezen,

obleka, potápnik -a *m zool.* [hrošč], potáпка -e *ž zool.*
potapljati -ám *gl.* tapljati, potapljánje -a *s*:
 ~ koga po rami, ~ se po nogi, po
 trebuhu
 ***potášeľ** -šlja *m pepelika*
potéči -těčem *gl.* teči: vino, čas, menica
 poteče; potékel -těkla -o: ~i rok, ~a
 doba; *gl.* tudi potekati
potegniti potěgnem, potěgni -íte! potěgnil
 -ila -o *in* potěgniti -nem *s stal. poud.*: ~
 koga za rokav, za ušesa, ~ ključ iz
 ključavnice, ~ koga s seboj, za seboj;
 tehničnica ne potegne, plaz potegne, vino
 potegne na kisló cikne, ~ jo kam uiti,
 ~ vrv na ladjo, ~ meč, ~ s čopičem
 po platnu, ~ vino iz sôda, roko iz žepa,
 ~ (si) z roko po čelu, ~ koga iz vode,
 konj noče ~, ~ črto, mejo, veter
 potegne, ~ s kom postaviti se na njegovo
 stran, ~ koga (za nos) ponorčevati
 se s kom, speljati koga; fant se je po-
 tegnîl je zrasel, dan se potegne, obraz
 se mu je potegnîl, ~ se za koga zavzeti
 se, britev ~ nabrusiti, koren ~ ko-
 reniti, koliko potegne ta vreča tehta;
 ~ (se) nazaj umakniti (se), ~ za-
 ključke iz česa narediti sklepe na podlagi
 česa, posneti iz česa; potěgnjen -a -o:
 ~ fant dolgin, potěg -ěga *m*, potegljaj
 -a *m*: z enim ~em, potegón -a *m*,
 potěgati -am *in* potězati -am, potěganje
 -a *s in* potězanje -a *s*, potegávščina -e *ž*;
 potegováti -újem, potegúj -te! potegováł
 -ála -o, potegováňje -a *s*: ~ se za koga,
 za službu, za pravico, potegovávec -vca
m, potegovávka -e *ž*
potehiniti -nem [-təh-]: otrok je potehinil
 potihnil, ~ se mimo straž potajiti se
potehnál [-máj] -mál] *prisl.* potem, nato,
 odslej
potěhtati -am potěžkati, potěhtanje -a *s*:
 ~ kokoš, knjigo
Poteidája -e *ž* [mesto na Halkidiki]
potěkati -am, potěkanje -a *s*: vino, čas
 poteka; bolezen normalno poteka; zbo-
 rovanje, delo poteka; volitve v redu
 potekajo; potěk -ěka *m*: ~ meje,
 boleznî, volitev; *gl.* tudi poteči
potěm *in* potěm *prisl.* *in vez.* nato, kasneje,
 tedaj: ti bom že ~ povedal, zdaj ne
 utegnem; če ne moreš danes, ~ ne hodi;
 tožnik je utihnil, ~ se je oglasil obto-
 ženec; sosed je spregledal šele ~, ko

je bilo prepozno; ~ ko je bilo vse
 izgubljeno, je spoznal zmoto; sodil je ~,
 ko je dobil vse podatke; če je vse to res,
 ~ mi ni obstati; *vendar*: sodil je po tem,
 kar je vedel

potemněti -im, potemni -íte! potemněl -ěla
 -o, potemněnje -a *s*: nebo je potemnelo,
 barve potemnijo, obraz mu je potemnel,
 potemnělost -i *ž*; potemněvati -am,
 potemněvanje -a *s*; potemniti -im,
 potemni -íte! potemnil *in* potemnil -a -o,
 potemnjen -ěna -o, potemnjenje -a *s*:
 slikar je senco še bolj potemnil, nebo se
 je potemnilo, pogled se je potemnil,
 potemnjenost -i *ž*, potemnětev -tve *ž*,
 potemněvati -újem, potemněvál -ála -o,
 potemněvanje -a *s*, potemněválen -lna -o
 [-ln-] > [-təm-]

potempljati -ám, potempljaj -ájte! po-
 templjal -ála -o: ~ čevlje

potemtákem *prisl.* torej, tedaj: ~ si že
 vedel, ~ ti ne ostaja nič drugega, kakor
 da se umakneš

póten -tna -o *gl.* pot

póten -tna -o: ~a torba, ~i list, ~i
 stroški

potěnce -e *ž* 1. *mat.*: na peto ~o, dati na
 ~o, biti na ~i, 2. *spolna, umska,*
delovna zmožnost, zmogljivost, potěncen
 -čna -o *mat.* *vzmnožen*: ~i ekspanzi,
 potěncirati -am *vzmnoževati, stopnjevati,*
višati, množiti, vzdigovati, potěnciranje
 -a *s*: ~ pritisk; potěnciran -a -o *izrazil,*
poudarjen, naglašen

potěnciál [-ál] -a *m zmogljivost*: vojni ~,
 ~ tovarne, potěnciálen -lna -o [-ln-]
možnost: ~i pogojni stavek, potěnciálnost -i [-ln-] *ž*

poteniti -im [-tən-] *potaniti*

potěnatí -a *m mogočnjak, vladar, knez,*
oblastnik, samodržec

potěnten -tna -o *zmožen, pri moči, potěnt-*
nost -i *ž spolna, umska, telesna zmožnost*
potěpáti -am *se, potěpanje* -a *s*: ~ se po
 svetu, potěpsti -těpem *se gl.* tepsti,
 potěpěn -ěna -o: pes se je potěpel,
 potěpěnc -nca *m in* potěpěnc -nca *m*,
 potěpěček -ěka *m, potěpěňka -e ž in*
 potěpěňka -e *ž, potěpěnost* -i *ž, potěp*
-ěpa m: iti na ~, ti ~ ti, potěpáč -a *m*,
 potěpáča -e *ž, potěpáški* -a -o, potěpáštvó
 -a *s, potěpnja* -e *ž, potěpín* -a *m, potěp*
-ínka -e ž, potěpínski -a -o, potěpínstvó
 -a *s; potěpúh* -a *m, potěpúšen* -šna -o,

potepúška -e ž, potepúlja -e ž, potepúštvo -a s, potepúški -a -o: ~i otroci; potepívnen -vna -o: ti otrok ti ~i, potepívnost -i ž, potepívník -a m, potepívnica -e ž, potepívljv -a -o, potepívljvost -i ž

potéptáti -ám *gl.* teptati, poteptán -a -o: ~ žito, golazen, ~ komu pravice, čast, ~ koga v blato, poteptánost -i ž, poteptávati -am, poteptávanje -a s

potérjati -am, potérjan -a -o: ~ koga za kaj, potérjanec -nca m, potérjanka -e ž; poterjaváti -am, poterjavávanje -a s, poterjava -e ž, poterjeváti -ujem, poterjevál -ála -o, poterjevánje -a s, poterjeváln -lna -o [-ln-]

potesáti -tšém *gl.* tesati, potesán -a -o, potesánje -a s, potesánost -i ž, potesávati -am, potesávávanje -a s

potéšiti -im, potéši -íte! potéšil -ila -o, potéšen -ěna -o *in* potéšiti -im *s stal.* *poud.:* ~ otroka, lakoto, bolečino, potéšeítev -tve ž

potéza -e ž: mojstrska, šahovska ~, obrazna ~, ~ na obrazu, ~ s čopičem, ~ pri črki, beli je na ~i → ima ~o, potézén -zna -o: ~a svetilka, potézica -e ž, potézati -am, potézanje -a s; *gl. tudi* potegniti

potéžkati -am, potéžkan -a -o, potéžkanje -a s: ~ knjigo, sadež; potežkováti -ujem, potežkóvanje -a s, potežkávati -am

potika -e ž: medena, orehova, rozinova ~, konjska ~ *bot.*, potičast -a -o, potičevje -a s *nadev*, potičnik -a m = potičnica -e ž *módel*

potihníti -nem, potihnil -a -o: hrup je potihnil, glasovi potihnejo, veter potihne, potihel -hla -o, potihováti -ujem, potihóvanje -a s; potišáti -am, potišanje -a s: ~ hrup, mati potiša otroka

potihoma = potihno *prisl. po tihem:* ~ govoriti, hoditi, potihce *prisl.:* ~ stopiti

potikáti -am *in* -čem, potikanje -a s: ~ kole v zemljo, ~ drva v ogenj, ~ se po svetu, kod si se potikal? potič -iča m = potik -íka m *potaknjena trta, sadika;* potikávati -am, potikávanje -a s, potikávec -vca m *kdor se potika po svetu,* potikováti -ujem, potikovánje -a s; *gl. tudi* potakniti

potipáti -am *in* -pljem, potipanje -a s: ~ blago, ~ koga, če je kaj pri denarju, ~ komu žilo, pulz; malo preveč ga je potipal *udaril,* potip -a m, potipávati

-am, potipávanje -a s, potipljív -a -o, potipljívost -i ž

potipkati -am, potipkan -a -o: ves papir ~, malo na stroj ~, potipkávati -am, potipkávanje -a s

potírki -ov m *zadnje, najslabše predivo*

potísen -sna -o: ~a moč

Potíse -a s, potíški -a -o: ~a divizija

potiskáti -am, potískan -a -o: ves papir ~, ~ po eni strani

potískati -am, potískanje -a s: ~ komu voz, ~ koga v voz, ~ koga pred seboj, potískáč -a m, potísk -a m 1. *postopač,* *potepenec,* 2. bil je ~ za stole; potiskávati -am, potiskávanje -a s; potiskováti -ujem, potiskováł -ála -o

potísniiti -nem, potísnijen -a -o: naprej ~ kaj, ~ koga v kot, ~ komu voz, potísnijenec -nca m, potísnijenka -e ž, potísljaj -a m *in* potísljáj -a m

potisočéríti -im, potisočérjen -a -o, potisočérjenje -a s, potisočérjenost -i ž

potišáti -am *gl.* potihniti

potíti -im, pōti -íte! potíl -a -o, poténje -a s: jug čelo poti, krvav pot ~, po čaju se potiš, okna se potijo, stena se poti, potílo -a s, potílen -lna -o [-ln-]: ~i čaj, prašek, ~a kopel, potílnik -a [-un-] m *aparát za potenje,* potílnica -e [-un-] ž *soba za potenje*

Potjómkin -a m [*rus. minister*], Potjómkinov -a -o: ~e vasi

potkáti potkém *in* -tkám *gl.* tkati: prejo ~

potlačániti -im, potlačánjen -a -o, potlačánjenje -a s

potlačíti *in* potláčiti -im *gl.* tlačiti: ~ travo, ~ upor, preiskavo, ~ strah; bolezen, starost, slaba ocena ga je potlačila; potláčen -a -o: ~ nos, ~ klobuk, potláčenec -nca m, potláčenost -i ž, potláčítev -tve ž

potlákatí -am, potlákan -a -o: ~ cesto, potlakováti -ujem, potlakováł -ála -o, potlakován -a -o

pōtlej prisl., pōtlejšnji -a -e

potléti -ím *gl.* tleti: oglje je potlelo

potńnica -e ž *vložek, všívek za znoj,* potńica -e ž *pora, znojńica;* *gl. tudi* pot

potńik -a m: svetovni, trgovski ~, potńica -e ž, potńiški -a -o: ~i vlak, ~a družba, ladja, ~o letalo, potńina -e ž *denar za pot*

potóček -čka m, potóčkov -a -o: ~a struga, potóčen -čna -o: ~a voda, ~i pesek,

~i raki, ~a postrv, potóčnat -a -o: ~i hribi, potóčina -e *ž* struga, jarek, potóčić -a *m*, potóčan -ána *m* prebivavec ob potoku, potóčnik -a *m* zool., bot., potóčnica -e *ž* 1. voda, 2. zool., 3. bot., potóčarka -e *ž* bot.; *gl. tudi* potok

potóčiti potóčim *gl.* točiti, potóčenje -a *s*: ~ solzo za kom, ~ vino, vodo, veliko se potóči; potóčen -a -o: ~ mošt, vino je ~o; potóčitev -tve *ž*

potóčiti -im, potóči -ite! potóčil -ila -o, potóčen -ěna -o, potóčenje -a *s*: ~ kolo, zibel, solzo, potóčil je kolo po bregu, potóčitev -tve *ž*; *gl. tudi* potakati

potoglav -áva -o omahujoč, opotekajoč se: ~ človek, ~a hoja, ~o kolo, potoglavost -i *ž*, potoglavec -vca *m*, potoglavka -e *ž*, potoglavski -a -o

pótok -óka *m*: postrvi ~, ~ solzá, kri je tekla v ~ih; *gl. tudi* potóček

Pótok -óka *m* kr. i., *s* ~a in iz ~a, potóški -a -o, potókarji -ev *m* mn., Potóčani -ov *m* mn. (različno po krajih)

potolaziti in potolaziti -im *gl.* tolaziti, potolážen -a -o: ~ človeka, jezo, lakoto, potolázba -e *ž*, potolázljiv -a -o, potolázljivost -i *ž*

potólči -em *gl.* tolči, potólčen -a -o: ~ po vratih, ~ sovražnika, ~ rekord, ~ vrstnika, toča je žito potolkla, ~ se pri padcu, potólčenost -i *ž*, potólčenec -nca *m*, potólčenka -e *ž*; potolkálo -a *s* [kladivo], potolkljáti -ám, potolkljál -ála -o, potolkljánje -a *s* >[-og-]

°pótom ① *po, s* (z): ° ~ dihál *po* dihalih, *z* dihal; ° zasebnega pouka *z* zasebnim poukom; ° ~ sodišča *po* pravni poti, *s* sodiščem; ② *prisl.*: ° mirnim ~ mirno, *po* mirni poti; ° kemičnim ~ kemično, *po* kemični poti, *na* kemični način; ° naravnim ~ naravno, *po* naravni poti

potómec -mca *m*, potómka -e *ž*, potómski -a -o, potómstvo -a *s*

potónika -e *ž* bot., potónikin -a -o: ~ cvet

potoniti -tónem *gl.* toniti, potónjen -a -o: ladja potone, vsi so potonili, potónjenec -nca *m* les, ki obleži na dnu struge, potonitev -tve *ž*

potopis -a *m*, potopisen -sna -o: ~e črtice, potopisce -sca *m*, potopiska -e *ž*, potopisje -a *s*

potopiti -im, potópi -ite! potópil -ila -o, potopljen -ěna -o: ~ ladjo, ladja se potopi, ~ se v delo, v knjigo, v pre-

mišljevanje, ~ se v žalostne misli, potopitev -tve *ž*, potopljenec -nca *m*, potopljenka -e *ž*, potopljenost -i *ž*, potop -ópa *m*: vesoljni ~, potópen -pna -o, potopilo -a *s*: ~ na ribiških mrežah; *gl. tudi* potapljati

potováti -újem, potováł -ála -o in pótovati -ujem, potovánje -a *s* in pótovanje -a *s*: počitniško, poslovno, krožno ~, ~ po morju, ~ z letalom, ~ okoli sveta, potoválen -lna -o [-ln-]: ~i urad; *gl. tudi* popotovati

pótovka -e *ž* 1. poslati pismo *po* ~i, 2. krvnika ~

potožiti in potóžiti -im *gl.* tožiti: ~ komu težave, ~ se komu; potóžen -a -o: bogu bodi ~o

potpurí -ja *m* 1. mešanica, pisanost, 2. glas. venček

potrackáti -ám *gl.* trackati, potrackán -a -o, potrackánje -a *s*: ~ denar za cunje

potráti -im, potráten -a -o: ~ denar za kaj, potráta -e *ž*: ~ v obleki, ~ s prostorom, potráten -tna -o: ~o življenje, ~ človek, ~ v jedi, v stanovanju, potrátnost -i *ž*, potrátnik -a *m*, potrátněž -a *m*, potrátnica -e *ž*, potrátniški -a -o, potratljív -a -o, potratljivost -i *ž*

potrditi -im, potrdil -ila -o in potrditi -trdim *gl.* trditi, potrjen -a -o, potrjenje -a *s*: ~ proračun, cene, ~ poročilo, izvolitev, ~ prejem, račun, ~ kaj s pričami, ~ koga v njegovi veri, pismeno ~, ~ koga za vojaka, k vojakom; potrditev -tve *ž*, potrjenost -i *ž*, potrjenec -nca *m*, potrdilo -a *s*: ~ o sprejemu, ~ o cepljenju, potrdílen -lna -o [-ln-]; potrjeváti -újem, potrjevánje -a *s*, potrjeválen -lna -o [-ln-]

potréba -e *ž*: *po* ~i, brez ~e, čez ~o, za ~o že imamo, biti v ~i; za domačo ~o, *po* službeni ~i, ~ *po* mlajših močeh, ~ *po* hrani, ~ je treba je, iti na (malo, veliko) ~o; potrében -bna -o: nujno, krvavo ~, ~ podpore, varstva, palice, potrebnost -i *ž*, potrebnik -a *m*, potrébice -ic *ž* mn. = potrebniina -e *ž* žepnina, potrébščina -e *ž*: vsakdanje, pisarniške, šolske ~e

potrebiti in potrebiti -im *gl.* trebiti, potrebljen -a -o, potrebljenje -a *s*: ~ blato iz jarka, ~ jarek, ~ travnik, ~ plevel, ~ med člani, krava se potrebi (*po* teletu), potrebljenost -i *ž*, potrebitev -tve *ž*

potrebovati -ujem, potreboval -ála -o, potrebovanje -a s: ~ oddiha, ~ denarja, potrebujem to, česar nimam

potrebušnica -e ž *trebušna mrena*, potrebušen -šna -o: ~a dlaka, potrebušina -e ž *in* potrebušina -e ž [*meso*]

potrepati -am *in* -pljem *gl.* trépati: ~ z očmi; potrepati -ám *in* -épljem *gl.* trepati, potrepan -a -o: ~ konja po vratu; potrepljati -ám *gl.* trepljati, potrepljanje -a s: ~ koga po rami, ~ se po rebrih; potrepvati -am

potrepétati -ám *in* -éčem *gl.* trepetati, potrepetávati -am, potrepetávanje -a s

potrestí -em *gl.* tresti, potrésen -a -o: ~ drevo, ~ z glavo, ~ pticam zrnja, hišo je potreslo, paglavca za ušesa ~, ~ potico s sladkorjem, hiša se je potresla, potrés -ésa *m*, potrésen -sna -o: ~i sunki, ~a postaja, ~a povest, ~o ozemlje; potresómér -a *m*, potresómérski -a -o; potrésati -am, potrésanje -a s; potresovati -ujem, potresóval -ála -o, potresóvanje -a s, potresóvalen -lna -o [*-ln-*]: ~a akcija, potresáč -a *m kdor potresa z glavo*, potresóvéc -vca *m*, potresóvávka -e ž, potresávati -am, potresávanje -a s

potréti -trém *in* -tárem *gl.* tretí, potft -a -o *in* potrén -éna -o, potrénje -a s: ~ igrače, kolo se je potrló, nesreča ga je potrla, potftost -i ž: duševna ~, ~ zaradi izgube, potrtje -a s

potrgati -am *in* -třžem, potrgan -a -o: ~ rože na vrtu, ~ veliko obleke, so že potrgali (grozdje), potrganost -i ž

potrkati -am: ~ na vrata, ~ po mizi; potrkán -a -o: ~i ples; potrkóvati -ujem, potrkóvanje -a s, potrkóvéc -vca *m*, potrkóvávski -a -o, potrkóváč -a *m*, potrkávati -am, potrkávanje -a s: ~ z zvonovi, s kozarci; potrkljati -ám *gl.* trkljati, potrkljan -a -o, potrkljávati -am, potrkljávanje -a s

potrohnjati -ám *po nepotrebnem porabiti gl.* trohnjati, potrohnjáj -ájte! potrohnjál -ála -o, potrohnján -a -o: ~ veliko denarja

potrojiti -im, potróji -íte! potrójil -ila -o, potrojén -éna -o, potrojénje -a s, potrojénost -i ž, potrojítev -tve ž: potrojévati -ujem, potrojévál -ála -o, potrojévánje -a s, potrojévávéc -vca *m*, potrojéválen -lna -o [*-ln-*]

potrositi in potrósiti -im *gl.* trositi, potróšen -a -o, potróšenje -a s: ~ gnoj po njivi, ~ veliko denarja, potróš -ósa *m kar se živalim v gozdu potrese*

potróšiti -tróšim *porabiti, izdati, razsuti, zapraviti in potróšiti* -im *s stal. poud. gl.* trošiti: ~ veliko (denarja) za nepotrebne reči, na poti se veliko potróši, ~ prihranke; potróšnja -e ž *poraba*: blago za široko ~o za *splošno porabo*, potróšek -ška *m*, potróšen -šna -o: ~o blago, ~i fond, potróšnina -e ž [*davek*], potróšník -a *m* 1. *oseba*, 2. *bot. cikorija*, potróšnica -e ž, potróšniški -a -o: ~o potrdilo, ~i svet

potrpéti -im *gl.* trpeti: nič ne zna ~, ~ s kom, še malo potrpi, pa bo; potrpiljenje -a s: ~ imeti s kom, ~ me je minilo, ~ železne duri prebije, potrpen -pna -o *potrpežljiv*, potrpnost -i ž, potrpiljiv -a -o, potrpiljivost -i ž; potrpiga -e ž *hum. potrpiljenje*: ~e se najej

potrpéti -um *in* -biti s kom, pri čem, ~o kaj prenašati, potrpeljivost -i ž, potrpeljivec -vca *m*, potrpeljivka -e ž, potrpéžen -žna -o *potrpežljiv*

potruditi in potródití -im se *gl.* truditi se: ~ se s čim, posebno ~ se za kaj, potrudítev -tve ž

potrúpiti -am *in* -pljem *razbiti*, potrúpan -a -o: ~ krožnike, potrúpanost -i ž; potrúpiti -im, potrúpljen -a -o, potrúpljenost -i ž

potržati -am *pocukniti*

potúhñiti -nem se: potúhñen -a -o: ~o gledati, potúhñenec -nca *m*, potúhñenka -e ž, potúhñenost -i ž, potúha -e ž: ~o dajati komu, potuhóvati -ujem se, potuhóvanje -a s

potúhtati -am *uganiti, domisliti se, izmisliti si, zasnovati*

potújčiti -im, potújčen -a -o, potújčenje -a s, potújčenec -nca *m*, potújčenka -e ž, potújčenost -i ž, potújčévati -ujem, potújčévál -ála -o, potújčévánje -a s, potújčévávéc -vca *m*, potújčévávka -e ž, potújčévávski -a -o, potújčéválen -lna -o [*-ln-*], potújčéválnost -i [*-ln-*] ž

potúlití -im se: maček se potuli k tlom
potúrčati -am *zmikastiti, pobiti, pojesti*
potúrčiti -im, potúrčen -a -o, potúrčenje -a s, potúrčenost -i ž, potúrčenec -nca *m*, potúrčenka -e ž, potúrčévati -ujem, potúrčévánje -a s; potúrica -e ž *odpadnik*

potvóriti -im *spačiti, znakaziti, popačiti, ponarediti*, °potvórbá -e ž *ponaredek, fulzifikat*, °potvórnjenost -i ž *ponarejenost, zlaganost*, °potvárjati -am *pačiti, ponarjati*

poučeváti -újem, poučeval -ála -o, poučevanje -a s: ~ koga v čem *ali česa ali kaj*, poučevavec -vca m, poučevávka -e ž, poučevávski -a o

poučítati -im, pouči -ite! poučil -íla -o, poučen -éna -o, poučenje -a s: ~ koga o čem, ~ se o čem pri kom, poučenost -i ž, poučljiv -a -o, poučljivost -i ž, poučilo -a s; *gl. tudi pouk*

poudáriti -im (°povdariti), poudárjen -a -o: ~ besedo, stavek, zlog, misel, poudárjenost -i ž, poudár -ára m = poudárek -rka m: besedni, stavčni ~, s posebnim ~om povedati kaj, poudáren -rna -o: ~o znamenje, ~i prislovi, poudárnost -i ž; poudárjati -am, poudárjanje -a s, poudárjalén -lna -o [-ln-]

pouk -a m: šolski, nazorni, popoldanski, glasbeni, jezikovni ~, ~ biologije, ~ tujih jezikov, ~ v tujih jezikih, ~ v jahanju, ~ o ravnanju s stroji, poučen -čna -o: ~ zgleđ, ~a zgodba, poučnost -i ž; *gl. tudi poučiti*

pouličén -čna -o: ~i otroci, ~o vedenje, ~a drhal, popevka, pouličnost -i ž, pouličnik -a m, pouličnica -e ž

použítati -ijem, použít -a -o: ~ hrano, sveča se použije, použíteje -a s, použitén -tna -o, použítek -tka m; používatí -am *gl. uživati*, používanje -a s, používavec -vca m, používávka -e ž

povábítí in povábítí -im *gl. vabiti*, povábljen -a -o: ~ koga na kozarec vina, ~ v gosti, v svate, na ples, povábljenec -nca m, povábljenka -e ž, povábilo -a s

poválítí -im, pováli -ite! pováلیل -íla -o, poválijén -éna -o: ~ se po travi, ~ travo; pováljati -am *gl. valjati*: ~ testo v moki, ~ se *umazati se*, ~ se po postelji, poválijúh -a m *lenuh*, poválijeváti -újem

poválník -a [-un-] m *zavitek, pogača*: smetanov ~, poválnica -e [-un-] ž *potica*

povárováti -ujem *in* povarováti -újem *gl. varovati*, povárovanje -a s: malo mi povaruj, da se vrnem, ~ otroke

povášováti -újem *gl. vasovati*, povasovanje -a s: ~ pri dekletu

povéčáti -am, povéčan -a -o, povéčanje -a s: ~ fotografijo, dohodek, posestvo,

hišo, povéčanka -e ž, povéčanost -i ž, povečáva -e ž: ~ slik, povečeváti -újem, povečevanje -a s, povečevavec -vca m, povečevávka -e ž *povečevalna beseda*, povečevalén -lna -o [-ln-]: ~o steklo, ~a beseda, povečevaló -a s, povečeválník -a [-un-] m [*naprava*], povečljiv -a -o; povečávati -am, povečavanje -a s, povečálo -a s

povečérjati -am, povečérek -rka m *jed po večerji*

povečíní *prisil. po večini, većinoma, večidel*: ~ vsak dan, ~ pride

povédáti -vém, povéj in povédo *in* povédo, povéj -te *in* povédi -te! povédal -a -o: kako smešno ~, svoje mnenje ~, na pamet, iz glave ~, po domače ~, po pravici ~, na kratko ~, na vsa usta ~, v zobe, v oči, v obraz ~, zlepo komu kaj ~, na uho ~, to veliko pove, to mu jih je povedal; povédan -a -o: robato ~o, po domače ~o, povéd -i ž, povédek -dka m *slov.*, povédkov -a -o: ~ stavek, povédkoven -vna -o *predikativen*; povéden -dna -o: ~o določilo, novica je ~a *ni skrivnost*, zelo ~ zgleđ, povédnost -i ž: ~ besede, povédka -e ž *pripovedka*

povéjati -jam *in* -jem: ~ žito

povelíčati -am, povelíčan -a -o, povelíčanje -a s, povelíčanost -i ž, povelíčanec -nca m, povelíčanka -e ž; povelíčeváti -újem, povelíčeval -ála -o, povelíčevanje -a s, povelíčevalén -lna -o [-ln-], povelíčevavec -vca m, povelíčevávka -e ž

povelíkonóčen -čna -o: tretja ~a nedelja **povélje** -a s: dnevno, zaporno ~, ~ izreči, izdati, povéljnik -a m: vrhovni ~, povéljnica -e ž, povéljniški -a -o: ~i most, povéljništvo -a s = povéljstvo -a s: vrhovno, glavno ~; poveljeváti -újem, poveljevál -ála -o, poveljevánje -a s: ~ komu, poveljeváln -lna -o [-ln-]: ~ glas

povérek -rka m *sklešček, porajkelj, krepelo, pokrč, trkelj*

povériti -im: ~ koga s čim → *pooblastiti koga za kaj*, ~ komu kaj → *naročiti, zapúpati komu kaj*, povérjenik -a m *zaupnik*, povérjenica -e ž, povérjeniški -a -o, povérjeníštvo -a s, povérilen -lna -o [-ln-]: ~a pisma, ~a listina = poveríl-nica -e [-ln-] ž: diplomatska ~, °povér-ljiv -a -o *zaupen, skriven*

poveseliti -ím, poveséli -íte! poveséil -íla -o: ~ koga, malo so se poveselili, poveselitev -tve ž, poveseljáčiti -im
povésiti -im, povéšenje -a s: ~ rokomavhe, ~ glavo, ušesa, nos se mu je povesil, povés -ésa m l. tel.: ~ lahti, 2. ~ daljnovidnih žic; povéšen -a -o: ~ želodec, ~a maternica, povéšenost -i ž, povésati -am, povéšanje -a s: glavo ~, od vročine se vse poveša
povesláti -ám gl. veslati, poveslávati -am, poveslávanje -a s
povéslo -a s zvit šop slame za povezovanje snopov, otepov, povéselce -a [-sál-] s, povéselček -čka [-sál-] m, povéselski -a -o [-sál-]; gl. tudi povreslo
povésno -a s: ~ prediva, detelje, živčno ~, povésmece -a [-sám-] s
povést -i ž: zgodovinska, poučna, ljudska, okvirna ~, zveza med povestma, povést(i)ca -e ž, povésten -tna -o: ~a knjiga
povésti -védem *popeljati* gl. vesti
povésti -vézem gl. vesti, povézen -a -o, povézenje -a s: vso prejico ~
povésavka -e ž bot.: smreka ~, povešávka -e ž |*mišica*|
povéza -e ž, povézen -zna -o: ~i voz, ~a preja, povézica -e ž *knjigoveška vrveca*, povézek -zka m: cevni ~, ~ pisem, povézka -e ž: ~ psov, povézje -a s: strešno ~, povéznik -a m l. *bruno*, 2. *vrv, s katero se žrd povezuje*, povézница -e ž |*veriga, vrv*|
povézati in povézati -vézem gl. vezati, povézan -a -o: ~ žito v snope, ~ voz sena, ~ se s kom zvezati se; ~ se (za god) *godovati*, ~ culo, drva, poročni par, ~ glavo, povézanost -i ž, povézanec -nca m, povézanka -e ž, povezáva -e ž: prijateljska, bratovska, pogodbená, poštna, telefonska, električna ~; povezováti -újem, povezoval -ála -o, povezovánje -a s: malo so se povezovali *godovali*, povezovalen -lna -o [-ln-], povezozávec -vca m, povezozávka -e ž, povezozávski -a -o, povezilo -a s |*pripomoček*|, povezálnica -e [-ún-] ž l. *veriga za povezovanje na vozu*, 2. *povezka psov, konj*
povézniiti -nem, povéznen -a -o, povéznejnje -a s: ~ pokrov na lonec, oder se povezne *ušibi*, *povesi*, *usede*, *zniža*, ~ pisker, da se odteče, ~ si klobuk na glavo, ~ trto, povéznik -a m *fiz. posoda, poklopec*

povéziti -im *ukriviti*, povéžen -a -o, povéženje -a s: sonce poveži desko, na soncu se deska poveži, povéženost -i ž
povihati -am in -šem gl. vihati, povihan -a -o: ~ liste, povihováti -újem, povihováanje -a s
povihráti -ám gl. vihrati: ~ koso, nož, rezilo; tanko rezilo se rado povihra
povijati -vijam, povijaj -te in -ájte! povijal -a -o in -ála -o, povijanje -a s in povijánje -a s: ~ prejo, otroka, povijávka -e ž *ženska, ki otroka povija*, povijálen -lna -o [-ln-], povijáča -e ž *preveza*, povijáč -a m bot., povijávec -vca m; gl. tudi poviti
povír -a m *trst, loček*, povírje -a s *kisla krma, kisle trave, trstje*
povírje -a s *pokrajina ob izviru*
povíšati -am, povíšan -a -o, povíšanje -a s: ~ zid, hišo, plačo, cene, ~ koga v službi, povíšanec -nca m, povíšanka -e ž, povíšanost -i ž; povíšek -ška m (*po-višica*): ~ v plači, povíševáti -újem, povíševál -ála -o, povíševánje -a s: kdor se sam povíšuje, bo ponižan, povíševálen -lna -o [-ln-], povíševávec -vca m
povíti -vijem: ~ se v rjuho, v odejo, ~ drevo s slamo, ~ otroka l. *roditi*, 2. ~ v plenice, povít -a -o: ~o testo, lepo ~ konj *rejen*, povítost -i ž, povítje -a s *porod*, povítek -tka m: božnik je v ~u, mrzel, topel ~, povitnják -a m *povalnik*, povítec -tca m; gl. tudi povijati
povláčiti in povláčiti -im gl. vlačiti, povláčen -a -o: ~ drva iz gozda, ~ njivo *pobranati*, povléči -em gl. vleči, povléčen -a -o: ~ črto, ~ njivo z brano, ~ koga za uho, za lase, za roko, za nos
póvlak -a m = póvlaka -e ž *tir, po katerem spravljajo drva v dolino*
povód povóda m *prilika, priložnost*: dali so ~ za napad *sprožili so napad*; to je bil ~ za pretep *to je sprožilo pretep*; °povódom *prisl.*: ° ~ obletnice ob obletnici, na obletnico
povódec -dca m: živino s ~em voditi, na ~u koga imeti, povóden -dna -o: ~i jermen, povódnik -a m |*konj*|
povóden -dna -o: ~i mož, ~e živali, ~i konj, povódenj -dnji ž, pred povódnijo, povodnják -a m l. hrošči ~i, 2. *povodni mož*
povodíti -ím *prekaditi, opráziti*, povódi -íte! povódil -íla -o; povójen -éna -o in povójen -a -o: ~o meso, povójenost -i ž

povohati -am: še pes ga ne povoha, povohljati -ám, povohljaj -ájte! povohljál -ála -o: malo ~ okoli voglov

povój -ója m, v povóju in povóju: otrok v ~u, mavčni ~, povójček -čka m 1. majhen povój, 2. bot., povójec -jca m bot., povójen -jna -o, povójnica -e ž |koža|

povójen -jna -o: ~a doba, ~e razmere
povóljen -ljna -o ugoden: ~e kupčijske možnosti, ~a ocena povšečna, zadovoljiva, povóljnost -i ž

Povóžje -a [-lž-] s, povóžski -a -o [-lž-]

°povórka -e ž sprevod, obhod, vrsta

povoščiti -im, povošči -ite! povoščil -ila -o, povoščen -êna -o, povoščenje -a s: ~ platno, povoščenost -i ž, povoščitev -tve ž, povoščilen -lna -o [-ln-]

povoziti -vózim gl. voziti, povóžen -a -o: ~ človeka, ~ psa, povóženec -nca m, povóženka -e ž

povprašati in povprašati -am *poprašati*

povprék *poprek*

povračati -am, povračanje -a s 1. *kozlati*, 2. ~ stroške, ne povračaj hudega za hudo! bolezen se rada povrača, povračaj -a m mat., povračevati -újem, povračeval -ála -o, povračevanje -a s, povračevavec -vca m, povračevavka -e ž, povračevalen -lna -o [-ln-], povračilo -a s: ~ stroškov, povračilen -lna -o [-ln-]: ~i dan, ~i ukrepi, povračnik -a m, povračnica -e ž, povračljiv -a -o, povračljivost -i ž

povrátek -tka m → *vrnitev*, povráten -tna -o: ~a mrzlica, ~i glagoli, s ~o pošto → s *prvo*, povrátnost -i ž: ~ glagolov, povrátnik -a m: ~ iz taborišča, iz vojske *povrnjenec*, rakov, kozorogov ~, povrátniški -a -o, povrátnica -e ž: poštna ~

povráz -áza m *locen pri kosari, vrv*
povréči -vřžem *skotiti gl. vreči*, povřžen -a -o: psica, svinja povřže, povřžek -žka m: kačji ~ *zalega*, povřg -a m *vet*.

povréslo -a s *poveslo*, povréselce -a [-salc-] s, povréselski -a -o [-sals-]; gl. tudi *poveslo*

povřéti -vrém gl. vřeti, povřét -a -o: vino je povřelo; naj še malo povře! juho sem povřela, preden sem jo dala na mizo; mleka se je veliko povřelo, povřéjte -a s, povřétost -i ž, povřévati -am, povřevanje -a s: mošt povřeva

povřh in povřhu ① *prisl. a) zraven, za nameček*: (za) ~ dati *navřéti*, ~ je še to povedal, b) *povřšno*: to je zelo ~

narejeno, sem samo ~ pogledal; ② *predl.*: ~ vseh nadlog pa še te sitnosti, ~ vsega dela, kar ga ima, mora skrbeti še za mater

povřhnji -a -e: ~e oblačilo, ~a suknja, ~a plača, povřhnjica -e ž *povřhnja koža*

povřniti in povřniti -vrnem gl. vřniti, povřnjen -a -o: škodo ~, v stari greh se ~, povřnitev -tve ž, povřnjence -nca m: ~ iz taborišča, povřnjenska -e ž

povřstíti -im *razvřstíti, v vrsto spraviti*, povřstí -ite! povřstíl -ila -o, povřščén -êna -o, povřstítev -tve ž

povřšátí -im gl. vřšati: sapa povřši v drevju, v oblakih povřši

povřšen -šna -o: ~o delo, ~ človek, ~o znanje, ~a mera, ~i plašč, povřšnost -i ž, povřšnež -a m, povřšnica -e ž, povřšnik -a m |plašč|, povřšje -a s: na ~u zemlje, na ~u se obdržati, povřšina -e ž: vodna, izparilna ~, ~ kroga, povřšinski -a -o; povřšiti -im: streho ~
povřtati -am, povřtan -a -o, povřtanje -a s: premajhno luknjo je treba ~, povřtoválen -lna -o [-ln-]: ~i sveder, povřtvátati -am, povřtvávanje -a s

povřtén -tna -o: ~a rastlina, povřtnína -e ž *zelenjavná z vrta*, povřtninar -ja m

povřtétí -im gl. vřteti: povřti se, dokler je še čas

povřém *prisl. popolnoma, čisto*: ~ neznan, ~ ga je uničil

povřód *prisl.*: ~ je doma, od ~ prihajajo, povřódnji -a -e in povřóden -dna -o

povřšéči, povřšéč *prisl. vřéč, po volji, pogodu*, povřšéčen -čna -o, povřšéčnost -i ž

povřzdigniti -nem, povřzignjen -a -o: ~ roke, oči, glas; ~ koga v plemiški stan, ~ se nad druge, povřzdig -a m, povřzdigá -e ž, povřzdigítev -tve ž, povřzdigijence -nca m, povřzdigjenka -e ž, povřzdigjenost -i ž; povřzdigováti -újem, povřzdigováł -ála -o, povřzdigovánje -a s: ~ koga *hvaliti*, ~ se nad druge, povřzdigoválen -lna -o [-ln-], povřzdigovavec -vca m

povřzétí -vřámem gl. vřzeti, povřzét -a -o: fant je povřzel, kjer je brat nehal; ~ vsebino; iz tvojih besed smo povřzeli, da nas ne razumeš, ~ besedo; povřzétje -a s: poštno ~, poslato po ~u, povřzém -éma m = povřzétek -tka m *resume, rekapitulacija*: kratek ~, povřzétnica -e ž |list|, povřzétnik -a m, povřzétnína -e ž |plačilo|; povřzémati -am. povřzémanje -a

s, povzemálen -lna -o [-ln-], povzemálnik -a [-un-] m [sveder]

povzpėti -pnēm se *gl.* vzpeti se: ~ se na goro, ~ se nad druge, povzpétje -a s, povzpénjati -am se, povzpénjanje -a s, povzpétnik -a m, povzpetin -a m *parveni*

povzročiti -im, povzročí -ite! povzročil -ila -o, povzročēn -ēna -o: ~ nesrečo, smrt; ~ komu škodo *storiti, napraviti, prizadeti*, povzročitev -tve ž, povzročēnost -i ž; povzročitelj -a m: ~ bolezní, povzročiteljica -e ž; povzročati -am, povzročanje -a s, povzročeváti -ujem, povzročēval -ála -o, povzročēvanje -a s, povzročēvavec -vca m, povzročēvávka -e ž, povzročēválen -lna -o [-ln-]

póza -e ž *drža, stoja, vedenje, narejēn obraz, pozēr -ja m kdor se rad postavlja v pozo, pozērski -a -o, pozērstvo -a s narejenost, zlaganost, zanesenost, pozirati -am biti za model slikarju, kiparju, pozíranje -a s*

pozabávati -am: ~ koga, ~ se s čim

pozabávljati -am *gl.* zabavljati, pozabávlanje -a s: ~ čez koga

pozabíti pozábim, pozábi -ite! pozábil -ila -o, pozábljen -a -o, pozábljenje -a s *in* pozábíti -im *s stal. poud.*: ~ koga *ali* na koga, mož je že pozabil pisati; pozabivši *prisl.* = pozábeljši: ~ sem še tvoje rokavice vtaknil v žep; pozába -e ž: rešiti kaj ~e, priti v ~o, pozábljenost -i ž, pozábljenec -nca m, pozábljenka -e ž, pozábljenček -čka m; pozábljati -am, pozábljanje -a s, pozábljiv -a -o, pozábljivec -vca m, pozábljívka -e ž, pozábljívost -i ž, pozábljívček -čka m

pozabíti -ijem, pozabij -te! pozabil -ila -o: vse žeblje ~ v desko

pozajėti -zajámem *in* -zajmēm *gl.* zajeti: ~ vso vodo iz posode, pozajétje -a s; pozajémati -am *in* -ljem, pozajémanje -a s; pozajemálen -lna -o [-ln-], pozajemávec -vca m

pozájtrkovati -ujem *in* pozajtrkováti -ujem *gl.* zajtrkovati, pozájtrkovan -a -o *in* pozajtrkován -a -o

pozakleníti -klénem *gl.* zakleniti: ~ vsa vrata, pozaklépati -am, pozaklépanje -a s

pozakóniti -im, pozakónjen -a -o: ~ otroka, pozakonítev -tve ž, pozakónjenost -i ž, pozakónjenec -nca m, pozakónjenka -e ž, pozakonítven -a -o [-tvēn-]

pozalíti -ijem *gl.* liti: vse luknje ~ z asfaltom

pozapráviti -im, pozaprávljen -a -o

pozaprėti -ēm *gl.* zapreti: tatove so že pozaprli, pozapirati -am, pozapíranje -a s: počasi ~ trgovine

pozaspáti -im: počasi so vsi pozaspali

pozastáviti -im, pozastávljen -a -o: pozastavil je vse, kar je bilo količjak vredno, pozastávljati -am

pozaužíti -žijem *gl.* užiti: počasi vse ~

pozavárovati -ujem *in* pozavarováti -ujem *gl.* varovati, pozavárovan -a -o, pozavárovanje -a s, pozavarovávec -vca m

pozavčím -a m *etnogr.*

pozávna -e ž *glas.* [instrument], *rod. mn.* pozávni, pozavnist -a m

pozdráviti -im, pozdrávljen -a -o 1. zdravnik ga je dobro pozdravil, ne more se ~, 2. vsako jutro se pozdraviva, dati koga ~ ("pustiti koga ~), pozdravi ga v mojem imenu, rekel te je lepo ~; pozdráv -áva m: naročiti, izročiti, vrniti ~, mahati v ~, ~ z zastavo, pozdráven -vna -o: ~a pesem, pozdrávnica -e ž; pozdrávljati -am, pozdrávljaj -te *in* -ajte! pozdrávjal -a -o *in* -ála -o, pozdrávlanje -a s *in* pozdrávlanje -a s: mati te pozdravlja ("te pusti pozdraviti), pozdravljavc -vca m, pozdravljavka -e ž

pozébsti -em: jarina rada pozebe, trta je pozebla, kopriva ne pozebe; pozébel -bla -o: o ~ cvetje, drevje, pozeba -e ž *slana*, pozeblina -e ž *kar je pozeblo*; pozébatí -am, pozébanje -a s, pozében -bna -o: ~a škoda

Pozéjdon -a m *gr. mit.*, Pozéjdonov -a -o; *gl. tudi* Poseidon

pozelenėti -im *gl.* zeleneti, pozelenēl -ēla -o, pozelenēlost -i ž; pozeleníti -im, pozelenēl -ite! pozelenil -ila -o, pozelenjen -ēna -o, pozelenítev -tve ž, pozelenilo -a s

pozémeljski -a -o [-mēlj-] = pozémški -a -o, pozemljina -e ž *vrhnja plast prsti*

póžen -zna -o, *dol.* póžni -a -o: ~e ure, ~a jena, ~o sadje, *prisl.* póžno: ~ ponoči, ~ v noč, *prim.* poznéje; poznica -e ž *pozna hruška*, pozník -a m *in* pózník -a m, pozníč -iča m [žival, sadl], poznják -a m *pozní lan*, poznéti -im

pozibáti *in* pozibati -am *in* -bijem *gl.* zibati, poziban -a -o: ~ otroka; čoln, hiša se poziblje, pozibávati -am, pozibávanje -a s: ladja se pozibava na valovih

pozicija -e *ž* položaj, stališče, postavka, pozicijski -a -o: ~i boji, ~a igra pri šahu, ~a dolžina poet.

pozidáti in **pozidati** -am *gl.* zidati, pozidan -a -o: ~ hiše, ~ vse kamenje, pozidanost -i *ž*, pozidáva -e *ž*; pozidávati -am, pozidávanje -a *s*; pozidováti -ujem, pozidovávanje -a *s*, pozidoválen -lna -o [-ln-]

pozími prisl.: ~ se smučamo, pozimski -a -o = pozímen -mna -o: ~o opravilo, ~i čas = pozímek -mka *m*

pozírati -am *gl.* poza

pozítiven -vna -o in **póžitiven** -vna -o: ~i pol, ~a bilanca, ~ odgovor, rezultat, ~ človek, ~i izmeček, biti ~ na bacile jektike, ~ izvid, pozitivnost -i *ž*; pozitív -a *m* in pózitiv -a *m* slov. osnovnik, fot., trg., pozitivá -ív *s mn.* knjig.; pozitivízem -zma *m* fil., pozitivist -a *m*, pozitivistka -e *ž*, pozitivističen -čna -o: ~a filozofija

pozitrón -a *m* pozitivni elektron

pozív -a *m* povabilo, klic, vpoklic: telefonski, sodni ~, ~ na dvboj, poziven -vna -o, pozívница -e *ž*; pozívati -am in -vujem (°pozívljam): ~ se na kaj → *sklicevati se*

pozlatíti -ím, **pozlátiti** -íte! **pozlátiti** -íla -o, **pozlačén** -éna -o, **pozlačénje** -a *s*, **pozláta** -e *ž*, **pozlatítev** -tve *ž*, **pozlatína** -e *ž* [snov], **pozlačénost** -i *ž*; **pozlatílo** -a *s*: v ~ dati, **pozlatílen** -lna -o [-ln-], **pozlatár** -ja *m*, **pozlatárski** -a -o, **pozlatárstvo** -a *s*, **pozlačévati** -ujem, **pozlačévavec** -vca *m*

pózlu prisl. po zlu: iti ~ v nič, v škodo

poznamenováti -ujem, **poznamenovávanje** -a *s*, **poznámovati** -ujem, **poznámovanje** -a *s* in **poznamováti** -ujem

poznáti -znám *gl.* znati: ~ koga po imenu, po hoji, ~ se s kom, ~ rastline, ~ po očeh; pozna se mu na glasu *ali* po glasu, da je prehlajen; leta se mu ne poznajo; poznanje -a *s*: ~ blaga, imeti ~, poznánstvo -a *s*: ~ s kom; poznán -ána -o: ~i ljudje, to mi ni ~o; poznánc -nca *m*, poznánka -e *ž*, poznáten -tna -o *ki se da spoznati*; poznávati -am, poznávanje -a *s*: ~ svet, metode, poznávavec -vca *m*: ~ ženske lepote, poznávávka -e *ž*, poznávávski -a -o

pozno -v sestavi: poznogótski -a -o: ~i slog; poznójesénski -a -o; poznoklásičen -čna -o; poznolátinski -a -o: ~i jezik; poznopoléten -tna -o; poznorómánski -a -o

pozobáti -zóbíljem *gl.* zobati, **pozobán** -a -o: ~ grozdje, oves, koruzo; kokoši so zrnje pozobale; pozóbница -e *ž* *pokostnica zobnih korenin*

pozój -ója *m* lit. zmaj, **pozójev** -a -o: ~o žrelo

pozór -óra *m*: v pozóru stati; ~ na vlak → *pazi, vlak*; ~, plazovi; **pozóren** -rna -o: ~o spremljati kaj, ~ biti na kaj, pozórnost -i *ž*: ~ zbuhati, ~ obrniti na kaj, °pozórnica -e *ž* oder, *ospredje*

pozoréti -ím *gl.* zoreti, **pozóri** -íte! **pozórel** -éla -o, **pozorélost** -i *ž*, **pozorévati** -am, **pozorévávanje** -a *s*, **pozórek** -rka *m* *pozno zoreč sad*

pozoriti -ím, **pozóri** -íte! **pozóril** -íla -o, **pozorjén** -éna -o: sonce žito pozori, **pozorjénost** -i *ž*; **pozorítev** -tve *ž*

pozrcálna -e *ž* oblog na zrcalu

pozvánjati -am *gl.* pozvoniti

pozvátiti **pozóvem poklicati, povabiti** *gl.* zvati, **pozván** -a -o: ~ koga na dvboj; *gl. tudi poziv*

pozvédeti -zvém, **pozvédi** -te! **pozvédel** -a -o (°pozvédla -dlo), **pozvéden** -a -o, **pozvédba** -e *ž*: uradne, policijske ~e; **pozvedováti** -ujem, **pozvedovávanje** -a *s*: ~ po kom, po čem, ~ kaj o kom, **pozvedoválen** -lna -o [-ln-], **pozvedovávec** -vca *m*, **pozvedovávka** -e *ž*, **pozvedovávski** -a -o; *tudi* proizvedeti

pozvóniti -ím, **pozvóni** -íte! **pozvónil** -íla -o, **pozvánjati** -am, **pozvánjanje** -a *s*, **pozvónčkati** -ám, **pozvónčkaj** -ájte! **pozvónčkál** -ála -o, **pozvónčkljati** -ám, **pozvónčkljál** -ála -o

pozágati -am, **pozágan** -a -o: vsa drva ~, veje, kline ~

požár -a *m*: gozdni, svetovni ~, varen pred ~om, **požáren** -rna -o: ~i zid, red, ~a varnost, ~a bramba, ~e stopnice, požárni -ega *m* [služba pri vojakih], požárnica -e *ž* bot., požárovec -vca *m* bot. vresje, požářišče -a *s* in požářišče -a *s* kraj, *kjer gori*; požárnovárnosten -tna -o: ~i predpisi *predpisi za varnost pred požarom*

poželéti -ím *gl.* želeti, **poželén** -éna -o, **poželénje** -a *s*: ~ kaj *ali* česa, ~ vina, ~ komu kaj, ~, da bi prišel, **poželenje** po kavi, **poželjív** -a -o, **poželjívost** -i *ž*, **poželjívec** -vca *m*, **poželjívka** -e *ž*

Požének -nka *m* kr. i., **Požénčan** -a *m*: Ravnikar ~

poženiti -žénim *gl.* ženiti, poženjen -a -o: poženil je vse sinove, vsi moji vrstniki so se že poženili, poženjenost -i *ž*
poženitovanje -a *s etnogr.*, poženitovánjski -a -o: ~i obiski
požensčiti -im se: bojovníki so se požensčili
požeruh -a *m*, požerúhinja -e *ž*, požerúška -e *ž*, požerúha -e *ž*, požerúški -a -o, požerústvo -a *s*
požéti -žánjem *gl.* žeti, požét -a -o: ~ žito na polju; požel je velik aplavz → *dobil, doživel, imel*, požétje -a *s*; požínjati -am, požínjanje -a *s*, požínjka -e *ž obed po žetvi*, požétnik -a *m kruh za žanjice*
požgáti požgém *gl.* žgati, požgán -a -o: ~ grmovje, vas, vsa drva, požíg -a *m*, požgánost -i *ž*, požgánka -e *ž prežgana juha*, požgánje -a *s*, požganica -e *ž* = požganína -e *ž* [*jas v gozdu*]; požigati -am, požiganje -a *s*: ~ suhljad, grmovje, strnišče, požigávec -vca *m*, požigávka -e *ž*, požigávski -a -o: ~a strast, požigálen -lna -o [-*ln-*], požigálištvó -a [-*yn-*] *s*; požgár -ja *m kraj, kjer so hosto požgali*: na ~u raste ajda
požgečkáti -ám *gl.* žgečkati, požgečkán -a -o >[-*žgáč-*]; *gl. tudi poščegetati*
požirati -am, požiranje -a *s*: ~ hrano, ~ knjige, očitke; jama požira vodo, ~ slino, vodo, zrak; debelo ~, zidava požira denar, ~ koga z očmi, požirálNIK -a [-*yn-*] *m 1. med.*, 2. *ponor v zemlji*, požirálniški -a -o [-*yn-*]: ~a jama, požirávec -vca *m*: ~ plamena, požirávka -e *ž*, požirávski -a -o, požirálen -lna -o [-*ln-*]: ~i jašek, ~a jama; požírek -rka *m*: ~ vode, kravji ~, napraviti ~, po ~ih piti, v dolgih ~ih piti, požírček -čka *m*: ~ žganja
poživéti -im *gl.* živeti, malo bi še rad poživél; poživíti -im, poživí -íte! poživí -íla -o, poživíjen -éna -o *in* poživíjen -a -o, poživíjenje -a *s*: to me poživí, poživíjenost -i *ž in* poživíjenost -i *ž*, poživétev -tve *ž*, poživílo -a *s*, poživílen -lna -o [-*ln-*]: ~a pijača, poživljati -am, poživljanje -a *s*, poživljávec -vca *m*, poživljávka -e *ž*
poživíniti -im, poživínjen -a -o, poživínjenje -a *s*, poživínjenost -i *ž*, poživínjenec -nca *m*, poživínjenka -e *ž*
požláhtniti -im *poplemenítiti*, požláhtni -íte! požláhtnil -íla -o, požláhtnjén -éna -o *in* požláhtnjen -a -o: ~ sadje; požláht-

njeváti -újem, požláhtnjú -te! požláht-njevál -ála -o, požláhtnjévánje -a *s*, požláhtnjévávec -vca *m*
požlampáti -ám *gl.* žlampati: krava požlampá pomije
požlédica -e *ž poledica*, požléditi -im se, požléjen -a -o: cesta se požlédi
požlépica -e *ž plundra*
požoltéti -im *gl.* žolteti, požolténje -a *s*: koža požolti, požoltélost -i *ž*, požoltíti -im, požoltí -íte! požoltí -íla -o, požoltén -éna -o: ~ se od zavisti; požoltítev -tve *ž* >[-*ut-*]
požréšen -šna -o: ~ na kaj, ~ kakor volk, požréšnost -i *ž*, požréšnež -a *m*, požréšnica -e *ž*, požréšnik -a *m*, požréševáti -újem, požréševánje -a *s*
požréti -žrém *gl.* žreti, požít -a -o: ~ jagodo, jezo, žalitev; marsikatero grenko ~; ~ (dano) besedo *prelomiti, ne je držati*, zidanje požre veliko denarja, požrtíja -e *ž*, požrtén -tna -o *požrešen*: ~ na kaj, požrténost -i *ž*, požrtnež -a *m*, požrtník -a *m*, požrtnica -e *ž*
požrtvoválen -lna -o [-*ln-*], požrtvoválnost -i [-*ln-*] *ž*
požúgati -am: ~ komu s prstom, s pestjo *zapretiti, zagroziti*
požúrgati -am: ~ posteljo, ~ se v posteljo
požúriti -im se → *pohíteti*
požvéčiti -žvéčim, požvéči -íte! požvéčil -íla -o, požvéčen -a -o *in* požvéčiti -im *s stal. poud.*, požvéček -čka *m*; požvékováti -újem, požvéková -ála -o, požvékovánje -a *s*
požvenkljáti -ám *gl.* žvenkljati: ~ z denarjem
požvepláti -ám *gl.* žveplati: trte, sode, posodo ~
požvižgati -am *gl.* žvižgati: ~ komu, ~ si pesem, ~ se na kaj, požvižgávati -am, požvižgávánje -a *s*: ~ pesem, melodijo, požvižgováti -újem, požvižgovánje -a *s*, požvižgovávec -vca *m*
pra- *predpona, pomeni davno preteklost, prvotnost; ohrani svoj poudarek*: práčlóvek, prádáven, prásíla; *včasih praponavljamo in s tem stopnjujemo pomen preteklosti* prápra-: práprábábica, prápráded
prábábica -e *ž*, prábábicin -a -o
prábítje -a *s*
prábívališče -a *s*
prácélica -e *ž*, prácélicén -čna -o

práča -e ž, **práčar** -ja m *kdor s pračo strelja*,
práchnik -a m *kamen za pračo*; *gl. tudi*
frača

práčlovek -éka m, **práčlovekov** -a -o,
práčloveški -a -o

prádáven -vna -o, **prádavnína** -e ž

prádéd *in* **pradéd** -a m, **prádédov** -a -o

Prádo -a m *nacionalni muzej v Madridu*

prádóba -e ž, **prádóben** -bna -o

prádomovína -e ž

prádrúzina -e ž

práfáktor -ja m *mat.*, **práfáktorski** -a -o

práfára -e ž

prág **prága** m, *mn.* **prági** -ov *in* **pragóvi** -óv:

hišni ~, železniški ~ovi, dneprski ~ovi,

na ~u odločilnih dogodkov, na ~u

novega leta, nove dobe; pometati pred

svojim ~om, čez ~ stopiti; **prážen** -žna

-o: ~a deska, **prážec** -žka m = **prážec**

-žca m = **prážič** -a m = **prágec** -gca m

Prága -e ž *kr. i.*, **práški** -a -o, **Pražán** -ána
m, **Pražánka** -e ž

prágermánski -a -o: ~ *jezik*, **prágermán-**
ščina -e ž, **Prágermáni** -ov m *mn.*

pragmátika -e ž *opravilnik, službeni red*;
pragmátičen -čna -o *stvaren, strokoven,*
posloven, vzročno zvezan: ~o pisana
zgodovina; ~a *sankcija zgodovinska*
listina Karla VI. (1713); **pragmatizem**
-zma m *fil. [smer]*, **pragmatist** -a m,
pragmatističen -čna -o

prágmóta -e ž

prágórze -a s, **prágórstvo** -a s

prágózd -gózda m, **prágózden** -dna -o

práh -a *in* -ú m: *cvetni, premogov, sončni*
~, mleko v ~u, ~ *pobrisati*, v ~
zdrobiti, **práhast** -a -o *prahu podoben*;
gl. tudi prašek in prašiti

práha -e ž *trznina, trzna njiva, ledina,*
trznica, prelog: *putisti* ~o *putisti v*
prelogu, na ~o *orati*, ~o *delati v prelog*
dati; **prášen** -šna -o: ~a *njiva trzna*
njiva, trznica, práhati -am *v prelog orati*

prájézik -zika m

prákámenje -a s, **prákamnína** -e ž

práksa -e ž *opravljanje (česa), poklic, vaja,*
spretnost, navada: *imeti* ~o *privatno*
opravljati zdravniški poklic, *uriti se za*
~o, *biti na* ~i *ali v* ~i *v poklicnem delu*,
imeti (dolgo) ~o *vajo, spretnost*, *stopiti v*
~o v službo, ~ *bo pokazala delo*, *zdrav-*
nik splošne ~e, ~ *in teorija sta dvoje*;
práktičen -čna -o: ~ *človek izkušen,*
spreten, uporaben, (pri)ročén, *to je* ~o

nemogoče, *daj mu kaj* ~ega *uporabnega*;
práktičnost -i ž, **práktik** -a m *izkušen,*
vajen, spreten človek, **práktika** -e ž *način*
dela, spretnost, zvijača, prakticirati -am
opravljati, vaditi se: *za zdaj še prakticira,*
tako smo doslej prakticirali, praktikánt
-a m začetnik, prakticizem -zma m *samo*
na spretnost, prakso, trenuten uspeh
preračunano dejanje, nenačelnost, prakti-
cističen -čna -o, **práktikum** -a m:
fizikalni ~

Praksíteles -la m [*grški kipar*], **Praksítelov**
-a -o: ~a *dela*

práktikábel [-al] -bla m: *odrski* ~i

prákultúra -e ž, **prákultúren** -rna -o
>[-lt-]

prálen -lna -o [-ln-]: ~o *blago*, ~i *prašek,*

~i *stroj, prálnica* -e [-ln-] ž

prálica -e ž 1. *srpica*, 2. *podajac na vodni*
žagi, **práličén** -čna -o

prálik -a m *prapodoba, prapostava*

pralíné -je m [*boubon*]

prámáti -ere ž, **prámaterinstvo** -a s

prámen -éna m: *vrv v tri* ~e, *kita na tri*
~e, ~ *svetlobe*, **praménec** -nca m,

praménček -čka m, **praménast** -a -o

práméra -e ž, **prámerilo** -a s

práméter -tra m

pránagón -óna m, **pránagónski** -a -o

pránečák -a m

práoóblika -e ž

práóče -éta m, **práočétovstvo** -a s

práplodítev -tve ž

prápodóba -e ž

prápor -a m *zastava, práporec* -rca m,

práporček -čka m, **práporščák** -a m,

práporški -a -o: ~i *drog*

práprabábica -e ž, **práprádéd** *in* **práprádéd**
-a m, **prápravnúk** -a m

práprot -i ž: *vélika, orlova, sladka* ~,

práprotov -a -o *in* **práproten** -tna -o:

~o *seme, práprotast* -a -o: ~a *hosta,*

práprotje -a s, **práprotina** -e ž [*nastil*],

práprotnica -e ž, **práprotišče** -a s

práptič -iča m

prárástlína -e ž

prásec -sca m: ~e *na semenj peljati,*

práščev -a -o, **prásica** -e ž, **prásička** -e ž,

prásé -éta s, **prásétina** -e ž, **prásiti** -i *se* *in*

prašiti -i *se*: *svinja se prasi, prasád* -i ž,

prásji -a -e; *gl. tudi prašič*

prásila -e ž

práskati -am, **práskaj** -te *in* -ájte! **práskal** -a
-o *in* -ála -o, **práskanje** -a s *in* **práskanje**

-a s: pes praska po vratih, ~ se za ušesi, ne praskaj se, kjer te ne srbi; prásk -a m, práska -e ž: ~e po licu; ni bilo bojev, samo ~e; nekaj prask je dobil; práskav -a -o *hrapav*, práskavec -vca m, práskác -a m *vino, ki po grlu praska*

praskét -éta m: ~ rakete, prasketáti -ám in -ěčem, prasketáj -ájte in praskéči -te! prasketál -ála -o, prasketánje -a s: ogenj prasketa

práskrlúparji -jev m *zool. | členonožci*

práskúpnost -i ž

práslovánski -a -o: ~i jezik, práslovánščina -e ž, Práslováni -ov m mn.

prásniti -nem: ~ v smeh, ~ žveplenko po škatlici, ~ jo čez mejo, čez plot

prásnóv -i ž

prásoróden -dna -o, prásoródstvo -a s

práspólen -lna -o [-ln-] *biol.*: ~e celice, práspólnost -i [-ln-] ž

prástár -ára -o, prástárost -i ž, prástárši -ev m mn.

prásvét -etá m

prášati in prášati prášam *vprašati*

prášáci -im, prášáci -ite! práščal -ála -o, práščanje -a s: drevje prášči, stol prášči pod težo *škriplje*, otrok prášči se *dere* práščiti -im *planiti*: sokol prášči med kure Práše Práš ž *mn. kr. i.*, v ~ah, prášči -a -o, Prášáni -ov m mn.

prášek -ška m 1. *droben prah, 2. med. zdravilo v prahu*: milni, pecilni, pisalni, zobni ~, ~ za oči, ~ zoper molje; prášen *ali* -šán -šná -ó in prášen -šna -o, *prim.* bolj ~: ~a cesta, obleka, ~i čevlji, ~o olje; prášnost -i ž, prášnat -a -o: ves je ~; *gl. tudi prah*

prášič -iča m (°prešič): divji ~, ~ za zakol, ~ pitanec, prášičev -a -o, prášiček -čka m: morskí ~, prášičkov -a -o, prášičji -a -e: ~a kuhinja, prášičevina -e ž in prášičevina -e ž; prášičerėja -e ž, prášičeréjec -jca m, prášičeréjski -a -o

prášiti -im, práši -ite! prášil -a -o, prášenje -a s: kaj tako prášiš? *vzdiguješ prah*; čebele se prášijo, čebele prášijo cvetje, prášitev -tve ž, prášilnik -a [-yn-] m = prášivček -čka m *čeb.*

prášnik -a m *bot.*, prášnikov -a -o, prášniški -a -o, prášnica -e ž 1. *bot.*, 2. ~ pri stari puški

práštévilo -a s *mat.*

Práter -tra m [*park na Dunaju*], prátrski -a -o: ~e stojnice, ~a zabavišča

prátež -a m 1. *vojaško vozarstvo, tren, 2. priljaga za na pot*, prátežen -žna -o: ~i voz, prátežnik -a m *vozar*

práti pèrem, pèri -ite! prál -a -o, prán -a -o, pránje -a s: ~ obleko, prejo, kam daješ prat? zamorca ~, reka bregove pere; svoje, tuje perilo ~; dež ga je pral, pralo ga je, dež je pral po nas; právec -vca m 1. *tolkač, perača, 2. oseba*

práti pórjem *parati*, pórji -ite! prál -a -o: obleko porjem

prátika -e ž, prátikar -ja m, prátikarica -e ž, prátikarski -a -o, prátikarstvo -a s

prátvórbá -e ž, prátvórvivo -a s *protoplazma práúm -a m*

prav [pràv | prau] *prisl. izraža* ① *pravičnost*:

~ mu je! *zaslužil si je, dobil je, kar je hotel* = ~ se mu godi; ② *pravilnost*: ~ delati, govoriti, izračunati; tako je ~, nič ne dela ~, nič se ne obrača ~; na ~ obrniti obleko, rokavico, besedo; meni je ~ *po volji*, ~! *velja*, obleka mi je ~, to mi ~ pride, ravno ~ si prišel *o pravem času*; nekaj mi ni ~ (v želodcu); imeti ~ (°pravo), vsak ima svoj ~; ~ dati komu *potrditi mu*; ~, le pojdi! ~ ~, samo da vem; že ~, še rad boš prošil; že ~, nič se ne plaši!

③ *poudarek; čisto, posebno, zelo, ravno*: ~ gotovo, ~ zares, ~ rad, ~ priden, ~ dobro, ~ dober, ~ tako, ~ tak; ~ nič ne dela, ~ nič se ne boji, ~ nič se ne obrača, ~ ti si bil, ~ to knjigo iščem, ~ nocoj je bil tu, ~ o novem letu je bilo, ~ pred menoj sedi, ~ pod oknom je ustrelil; ~ tam, ~ tu, ~ tisti; nič ~ mi ne gre *nič kaj, nič prida*; nič ~ se mu ne ljubi

právcát -a -o *lit. pravi*

právdá -e ž: tiskovna ~, ~o začeti, pognati, izgubiti, ~ teče, zaplesti se v ~e; boj za staro ~o *pravico*; právdén -dna -o: ~i doktor, red, spis, ~a pot, ~o dejanje, právdník -a m: državni ~, právdnica -e ž, právdniški -a -o, právdništvo -a s: državno ~; právdati -am se, právdanje -a s, právdar -ja m, právdarski -a -o: ~a strast, právdarstvo -a s, právdarija -e ž, právdáč -a m: zakotni ~

právdánski -a -o *pravi, navaden, resničen*: ti nisi ~i človek

pravdo- v *sestavi*: pravdorék -réka m; pravdoznánstvo -a s, pravdoznánc -nca m, pravdoznánski -a -o

právec -vca *m* → *smer, načelo, pravilo*
právék -a *m*, **právěški** -a -o
právi -a -o: ~i brat, ~i mož na ~em kraju, blago na ~i kraj na *lice*, imeti glavo na ~em koncu, ~a beseda, o ~em času = ~i čas; ~i kot, ~o zlato, ~a pot, ~a roka *desna*, nima ~ega zaupanja, nič ~ega veselja ni, nič ~ega ne bo iz tega, ta ni ~i, ~a; ~o zadeti, na ~ega naleteti, ti si mi ~i *iron.*, ~a škoda, ~a reč *kaj za to, nič ne de*
pravica -e *ž*: človeška, državljanska, sečna, avtorska ~, ~ do pokojnine, do samo-odločbe, ~ veta; imeti, dobiti ~o do česa, po ~i govoriti, povedati *resnico*, to ni po ~i *pravično, resnično*; ~o komu kratiti, odrekati, jemati; imeti kaj na ~i; dati komu ~o do česa; ~o zahtevati, iskati, poiskati si; storiti, izkazati komu ~o; komu v ~o hoditi, segati; priti do ~e, ~ se je izkazala; priti v roke ~i *oblasti*, roka ~e; *pravic* veliko, ~e malo; imam ~o govoriti *ali* da govorim, nima ~e govoriti *ali* da govori; kje je tukaj ~?
pravicoljuben -bna -o, **pravicoljubnost** -i *ž*, **pravicoljube** -a *s*
pravičen -čna -o: ~ sodnik, ~a mera, biti ~ komu *ali* s kom *ali* do koga *ali* nasproti komu, **pravičnost** -i *ž*, **pravičež** -a *m*, **pravičnik** -a *m*, **pravičnica** -e *ž*
pravilo -a *s*: jezikovno ~, društvena ~a, ~ desne roke, ~a o vedenju, ~a za igro, držati se ~a, to je postalo že ~, **pravilen** -lna -o [-*ln*-], **pravičnost** -i [-*ln*-] *ž*, **pravičnik** -a [-*ln*-] *m*: ~ knjižnice, ~ za oddajo plina, **praviloma prisl.**
právir -a *m*: ~ vseh dobrot
právi -im, **právi** -te! **právil** -a -o, **právljenje** -a *s*: smešne ~, **práviljo**, da je bolan; Krpan mi **práviljo**; rad bi šel domov, se **právi**, na morje; to se **právi** delati
právkár prisl. ravnokár, čisto pred kratkim: ~ je bil tu, ~ je prišel; **právkáršnji** -a -e: ~e besede, ~a nesreča
právljica -e *ž*: ljudska ~, ~ o vilah, **právljičen** -čna -o: ~i svet, ~o lepo, **právljičnost** -i *ž*, **právljiški** -a -o, **právljičár** -ja *m*, **právljičárski** -a -o, **právljičárka** -e *ž*, **právljičárstvo** -a *s*
pravno -v *sestavi*: **pravnomóčje** -a *s*, **pravnomóčen** -čna -o: ~a pogodba, **pravnomóčnost** -i *ž*; **pravnozgodovinski**

-a -o; *vendar* **právnó** obvézen, **právnó** veljáven, **právnó** váren
právnúk -a *m*, **právnúkinja** -e *ž*
právo -a *s* *jus*: očetovsko, materinsko ~, civilno, kazensko, menično, pomorsko, mednarodno, avtorsko ~, študirati ~; **práven** -vna -o: ~a fakulteta, ~o predavanje, ~i postopek, ~a pot, ~a veda, ~a moč; **právník** -a *m* *jurist*, **právnica** -e *ž*, **právníški** -a -o: ~a služba, naloga, dolžnost, **právníštvo** -a *s*
právo -v *sestavi* ① *pr.*: **pravobranivec** -vca *m*, **pravobranilski** -a -o, **pravobranivstvo** -a *s*; **pravoslóvec** -vca *m*, **pravoslóven** -vna -o, **pravoslóvjé** -a *s*; **pravosóden** -dna -o, **pravosódjé** -a *s*; **pravoznáneč** -nca *m*, **pravoznánski** -a -o, **pravoznánsvo** -a *s*; ② **právočasén** -sna -o, **právočasnost** -i *ž*; **pravokóten** -tna -o, **pravokótnik** -a *m*, **pravokótnica** -e *ž*; **pravopis** -a *m*, **pravopísen** -sna -o: ~a pravila, **pravopísje** -a *s*; **pravoréčen** -čna -o: ~a znamenja, **pravoréčje** -a *s* *slov.*; **pravosláven** -vna -o, **pravoslávje** -a *s*, **pravoslávnost** -i *ž*, **pravoslávec** -vca *m*, **pravoslávka** -e *ž*; **pravovéren** -rna -o, **pravovérnost** -i *ž*, **pravovérnik** -a *m*, **pravovérnica** -e *ž*, **pravovérski** -a -o, **pravovérstvo** -a *s*
právosť -i *ž* **právilnost**
právsnji -a -e *in* **právsén** -šna -o *to, kar je prav*: ravno ~a velikost; **právsnost** -i *ž*
právozprávr prisl. v resnici, natančno vzeto, če prav pomislimo: beseda je ~ *sestavljena iz treh delov*; ~ pa škoda ni tako velika; *napravil je predsednik, ~ njegov tajnik*
právozór -óra *m*
právozórk -óka *m*
prázén -zna -o, *prim.* **bòlj prázén**: ~a posoda, glava, ~ pogled, ~a beseda, ~ izgovor, ~a vera, ~ strah, ~ nič, ta ni ~a, ~o mesto, ~ih rok, ~o slamo mlatiti, ~a vreča ne stoji pokonci; zamahniti v ~o, ~e razdirati, ~ sod votlo doni; prazniti **práznim**, **prázni** -íte! **práznil** -ila -o *in* **práziniti** -im *s stal. poud.*: ~ sklode, **dvorana se prázni**, **práznitev** -tve *ž*; **práznična** -e *ž*, **prázničta** -e *ž*, **prázničnost** -i *ž*, **prázničba** -e *ž*
prázgodovína -e *ž*, **prázgodovínski** -a -o: ~e izkopanine, **prázgodovínár** -ja *m*
prázničnik -a *m*: ~ prvega maja, o ~ih, imeti vsak dan ~, **prázniški** -a -o: ~o

opravilo, ~i spomin, pomen, prázničen -čna -o: vse je bilo ~o, ~o napravljen, prázničnost -i ž; *gl. tudi* praznovati

prazno- v sestavi: praznogláv -áva -o, praznoglávéc -vca m, praznoglávka -e ž, praznoglávost -i ž; praznovéren -rna -o, praznovérnost -i ž, praznovérje -a s, praznovérec -rca m, praznovérka -e ž, praznovérski -a -o, praznovérstvo -a s

praznováti -újem, praznovál -ála -o, praznovánje -a s: ~ obletnico, danes praznujemo *ne delamo*, ~ rojstni dan, praznovávéc -vca m, praznovávka -e ž

prázič -a m *gl. prag*

prázičljka -e ž *braziljka, brazilski les, iz katerega so kuhali rdečilo*

práziti -im, prážen -a -o, práženje -a s: ~ krompir, jajca, kavo, sladkor, nekaj se prázi, práženek -nka m bob, práženec -nca m [jed], prážilén -lna -o [-ln-], prážilnica -e [-un-] ž, prážilo -a s: ~ za kavo, prážárna -e ž

práziv -i ž, práživál [-dú] -i ž, práživálski -a -o [-ls-]

prázni -a -e 1. prázničen: ~a obleka, srajca, ~e se obleči; 2. *boljša vrsta*: ~e predivo, ~a moka; prážnje -ega s *boljše blago za obleko*: v ~em hoditi po mestu

prázničelka -e [-lk-] ž *zool.*

práči -i se *prskati se*: koze se práči, práč -a m, práčvína -e ž *kozlovina*

práči -ím, práči in práči -íte! práči -éla -o, práči -e a s, práči -dca m in práči -dca m; práči -nem, práči -lca m in práči -lca m, práči -e ž, práči -e ž [piščalka], práči -a m, práči -éta m, práči -a -o

pré *prisl. baje, menda*: ima ~ denar

pré -predpona I. pri pridevniku in prislovu izraža stopnjo presejanja (elativ), in sicer v pomenu ① *preveč*: premlád, prestár, prédóber, presvój; premálo, preblizu, predáleč, przegdój, prepóžno, prevróče, prepóčasí; *tudi pred zloženimi prislovi, čeprav jih sicer pišemo narazen*: prenaláhko, prenadróbno, prenadébélo, prenaširóko, prenadólgo, prenahitro; *pred samostalniki v prislovnem pomenu*: premráz, pretemá, preškóda; *pred medmeti*: prejòj, prejòh, prežál; ② *zelo*: preljúba mati, preséčni otrok, prelépa podoba, presládki moj; prenékikrat, prečúдно lep, preveč ga prosí; *vseh*

takih zvez ne navajamo, ker jih lahko delamo domala od vseh pridevnikov in prislovov; II. pri glagolih izraža ① premikanje (trajanje, razvoj): a) skozi kaj: prebiti, prebósti, premočiti; b) čez, prek: preskočiti (jarek); c) iz kraja v kraj: preněsti, prepeljáti, preselíti se, pretočiti, prevalíti, prelití; č) v času: prečúti nóč, prenočiti, prestáti ves večer, prespáti nóč, leto pretéče, preminíti; ② v načinu: premeníti, prenovíti, preobrníti se, preslikáti, preobléči, predomislíti se, prelevíti, preoznaníti, predrugáčiti; ③ dejanje čez mero: preobjěsti se, prevzdigníti se, preutrudíti, preobremeníti, prezaposliti, pregnáti (konje z delom), preogrěti se

préambula -e ž *uvod (mednarodnih pogodb)*

préarati -am *preoravati*

prébádati -am, prébádanje -a s: papir ~ z iglo, ~ koga z očmi, prébadálo -a s [priprava], prébadáč -a m

prébárvati -am, prébárvanje -a s

prébáviti -im, prébávljen -a -o: ~ jed, ~ snov v sebi, ~ knjigo, ~ sitnega človeka; prébávljati -am, prébávljanje -a s, prébávljávec -vca m, prébávljávka -e ž; prébáva -e ž: težava pri ~i ali v ~i, slaba ~, prébáven -vna -o: ~e motnje, ~a jed, ~i sok, ~i organ, prébávnost -i ž, prébávljiv -a -o: ~a jed, prébávljivost -i ž; prébávilo -a s, *nav. mn.* prébávila -il [-il], prébávek -vka m

prébedéti -im *gl. bedeti*, prébedén -éna -o: ~ nóč >[-béd-]

prébelítiti in prébelítiti -im *gl. beliti*, prébeljen -a -o: ~ stanovanje, prébelítev -tve ž, prébeljenost -i ž

prébénda -e ž *nadarbina*, prébénden -dna -o *nadarbinski*, prébéndár -ja m = prébéndnik -a m, prébéndárski -a -o

préberáčiti -im: vse mesto ~, vse svoje dni ~, ~ se z *beráčenjem se preživiti*

prébesíti -im se: pot se prebesi v dolino

prébežgáti -ám [-bəz-] *gl. bežgati*: ~ pípo, cev, bezgovo palico

prébežáti -im *gl. bežati*, prébežnik -a m, prébežnica -e ž

prébičati -am, prébičan -a -o: ~ koga

prebijáti -am *gl. pobijati*, prebijanje -a s *in* prebijanje -a s: ~ železo, ~ se skozi življenje, prebijáč -a m = prebijálnik -a [-un-] m [orodje], prebijálo -a s [orodje], prebijálen -lna -o [-ln-], prebijávec -vca m

prebirati -am, prebiranje -a *s*: ~ solato, fižol, jagode na molku, ~ si službe, ~ strune, knjige, prebiráč -a *m*, prebirálnik -a [-*un-*] *m* *devetogub*, prebirálnica -e [-*un-*] *ž* *luknja na piščalki*, prebirálen -lna -o [-*ln-*]: ~a sečnja *gozd.*, ~i stroj; prebir -a *m*: na ~ imeti, na ~ ponuditi; prebirávec -vca *m*, prebirávka -e *ž*, prebirljiv -a -o, prebirek -rka *m* *izbirek, odpadki*

prebiti -ijem *gl.* biti: krogla mu je prebila kost, ~ led, ~ kaj na dvoje, ~ si glavo, potrpljenje železne duri prebije, ~ se skozi težave, ~ se na dan, skozi sovražne čete; prebit -a -o: ~ novec *preluknjan*; ni vreden ~e pare; ~i otrok, daj no mir! *presneti*, ~o trdo je šlo *zelo*, ~o mraz je bilo *zelo, močno, hudo*, ~o bo pogledal, prebitje -a *s*

prebiti prebijem *in star.* prebóm *prenesti, pretrpeti, preživeti*, prebil -a -o: ~ noč, mraz; lahko prebijemo brez tega, veliko hudega prebóm; prebit -a -o: ~a leta, ~o trpljenje, prebitek -tka *m* *ostanek, pretek*: imeti vsega na ~

prebivati -am, prebival -a -o *in* -ála -o, prebivanje -a *s*: ~ v mestu, na kmetih, po kočah, prebivávec -vca *m*: mestni, gozdni ~, ~ gradov, prebivávka -e *ž*, prebivávski -a -o, prebivávstvo -a *s*, prebivališče -a *s*

preblagoróden -dna -o, preblagoródje -a *s*: vaše ~

prebledéti -ím *gl.* bledeti, prebledél -éla -o: od strahu ~, prebledélost -i *ž*; prebledévati -am, prebledévanje -a *s*

preblisniti -nem: misel preblisne človeka, preblisk -a *m* *jasnina*: ~ na oblačnem nebu, ~ v glavi

preblizu 1. *prisl.*: ne hódi mi ~, 2. *predl.*: ~ mene stojiš

preblódi *in* preblódi -blódim *gl.* bloditi
prebóbnati -am: vse večere prebobna, vso ulico prebobna, ves hrup prebobna

prebód -óda *m* *gl.* prebosti

prebój -ója *m*: ~ fronte, ~ izolanta, prebójen -jna -o: ~a moč, napetost, prebójnost -i *ž*

Prebóid [-*ld*] -a *m* *kr. i.*, v ~u, prebóidski -a -o [-*ld-*], Prebóičani -ov [-*lč-*] *m* *mn.*

preboléti -ím *gl.* boleti, prebolénje -a *s*: ~ bolezen, nesrečo, škodo, prebolévník -a *m* *rekonvalescent*, prebolévnica -e *ž*, prebolévati -am, prebolévanje -a *s*

prebósti -ódem *gl.* bosti, prebóden -éna -o: ~ z nožem, s pogledom, z očmi, ~ se z bodalom, prebódenost -i *ž*, prebódenec -nca *m*, prebódenka -e *ž*, prebódljiv -a -o, prebódljivost -i *ž*; prebód -óda *m*, prebódljáj -a *m*, prebódiło -a *s* [*orodje*], prebóden -dna -o: ~a rana = prebódna -e *ž*

prebránáti -ám *in* prebránati -am *gl.* bránati, prebránán -a -o *in* prebránan -a -o, prebránánost -i *ž* *in* prebránanost -i *ž*: ~ se detelji zelo pozna

prebráti prebérem *gl.* brati, prebrán -a -o: ~ grah, ~ si službo, ~ knjigo, le preberi si, če si moreš; prebránost -i *ž*, prebránec -nca *m*

prebrázdi -im, prebrázden -a -o, prebrázdenje -a *s*

prebrésti prebrédem *gl.* bresti, prebredèn -éna -o: ~ reko, prebredljiv -a -o

prebridek -dka -o: ~o trpljenje, ~a smrt, ~o občutiti nesrečo

prebrisan -a -o: ~a glava, ~ odgovor, človek, prebrisanec -nca *m*, prebrisanika -e *ž*, prebrisanost -i *ž*

prebrodi -ódim *gl.* brodi, prebróden -a -o: ~ vodo, težave, prebrodítev -tve *ž*, prebróden -dna -o *prebredljiv*

prebrskati -am, prebrskan -a -o: ~ žepe, sobo, knjige; kokoši prebrskajo gredo, prebrskávati -am, prebrskávanje -a *s*

prebrusiti *in* prebrúsiti -ím *gl.* brusiti, prebrúšen -a -o

prebudíti -ím, prebúdi -íte! prebúdil -ila -o, prebujèn -éna -o, prebujénje -a *s*: ~ koga iz spanja, iz zamišljenosti, prebujénost -i *ž*, prebujénec -nca *m*, prebujénka -e *ž*; prebudljiv -a -o, prebudljivost -i *ž*, prebúja -e *ž*; prebújati -am, prebújanje -a -o: ~ človeku vest

prebúhati -am z *buhanjem* *predreti*, prebúhan -a -o: ~ koga *pretepsti*, prebuhávati -am, prebuhávanje -a *s*, prebúšiti -im, prebúšen -a -o: steno ~

prebúnkati -am: ~ koga zaradi česa

precedéns -a *m* *prejšnji primer, ki se kdo nanj sklicuje*, precedénčen -čna -o: ~i primer, ~i prepír za *prednost*, ~i postopek

precedíti -ím, precédi *in* precédi -íte! precédil -ila -o, precejèn -éna -o: mleko ~, vino skozi cunjo ~, precejénost -i *ž*; precéjek -jka *m* *in* precédek -dka *m*, precedljiv -a -o; precejati -am, precejanje

-a s: ~ besede, ~ komarje, slone pa puščati; precejalo -a s: ~ za lug = precejálnik -a [-un-] m; precejeváti -ujem, precejevánje -a s, precejeválen -lna -o [-ln-]: ~a sita, precejevávec -vca m, precejevávka -e ž

precej *prisl. veliko, dosti*: ~ ljudi, časa, denarja, ~ debel, ~ delaven, ~ nese, ~ govori, ~ več, ~ manj, ~ lepo, ~ daleč, ~ dolgo, ~ od tod; precejšnji -a -e *in* precejšen -šna -o: ~a družba, ~i dohodki

precej *prisl. koj, takoj, brž*: ~ pridem, ~ naredi! ~ povej! ~ za oglom, ~ pri sosedu, ~ zjutraj; ~ ko prideš iz vasi, boš zagledal staro lipo; zagledal jo boš ~, ko prideš iz vasi

preceniti *in* preceníti -im *gl.* ceniti, precénjen -a -o: preden vse blago precenimo, bo noč; to ste dobro precenili *prevažunali*, precénjenost -i ž, precenítev -tve ž, precenítven -a -o [-tvən-]; precenjévati -ujem, precenjúj -te! precenjévál -ála -o, precenjévánje -a s: ne precenjúj svoje moči! ~ sam sebe, svoje blago, zmožnosti; mož se precenjuje; precenjéválen -lna -o [-ln-], precenjévávec -vca m, precenjévávka -e ž; precenó *prisl. precenoci*

precép -épa m: gleženjski ~, v ~ cepiti, v ~ ujeti, dobiti, s ~om kamenje metati; precépti *in* precéptiti -im *gl.* cepiti, precépljen -a -o: ~ poleno, drevesce, las, precépljenec -nca m, precépljenka -e ž, precépitev -tve ž; precépká -e ž; precépljati -am, precépljanje -a s; precépljeváti -ujem, precépljevanje -a s

precijáziti -im: silo blaga precijazi, leto in dan precijazi

preciozen -zna -o: ~o vedenje, ~ slog, precioznost -i ž; preciozá -e ž: Moliérove ~e

precipitát -a m *kem.*

precízen -zna -o *natančen, tanek, določen, resen*: ~a mehanika, tehnika, precíznost -i ž, precízirati -am *natančno določiti, omejiti*, precíziran -a -o, precíziranje -a s: ~ misel, predlog, dohodke, podatke, precíziranost -i ž

precvrėti -ém *gl.* cvrėti: ~ maslo, slanino; maslo se precvre; precvrt -a -o *in* precvrèn -éna -o: ~o maslo, ~a slanina; precvírati -am, precvíránje -a s

***preč** *prisl. proč*

preča -e ž: na ~o počesati lase, napraviti ~o, prečka -e ž

prečakáti *in* prečákati -am *gl.* čakati: ~ ves tedni; koliko sem prečakal, da sem te dočakal

prečán -ána m, prečánka -e ž, prečánski -a -o: ~i Srbi

prečastít -a -o, prečastíti -ega m [*naslov*], prečastita -e ž, prečastitost -i ž *iron.*: vaša ~

prečen -čna -o: ~i tram, ~a vez, prečnica -e ž [*črta, deska*], prečnost -i ž, prečnik -a m 1. *tram*, 2. *del jambora*, 3. *tisk.*, prečno -a s [*pod vozom viseč zaboji*]

prečesáti -česem *gl.* česati, prečesán -a -o: ~ volno, ~ pokrajino (v vojni), prečesávati -am, prečesávanje -a s

prečesniti -česnem, prečesnjen -a -o *in* prečēsniti -nem s *stal. poud.* *gl.* česniti, prečēsnitev -tve ž

prečesto *prisl. lit. prepogosto, prevečkrat, zelo pogosto*

prečíniti -im, prečínil -ila -o: žito ~, prečínitev -tve ž; prečínjati -am, prečínjanje -a s, prečínjavati -am, prečínjavanje -a s: ~ zrnje za seme

prečistíti -im, prečiščen -a -o, prečiščenje -a s: ~ žito, besedilo, pojme, ~ obleko: voda se hitro prečisti, prečiščenost -i ž; prečiščeváti -ujem, prečiščevánje -a s, prečiščevávec -vca m, prečiščeválen -lna -o [-ln-], prečiščeválnica -e [-un-] ž *rafinerija*

prečitáti -am *prebrati*

prečíti -im, prečenje -a s: ~ žago; prečka -e ž 1. *orodje*, 2. *tel.*, prečkati -am, prečkanje -a s: ~ cesto, ~ steno *alp.*

Prečna -e ž *kr. i.*, v ~i, prečénski -a -o [-čən-], Prečénčani -ov [-čən-] m *mn.*

prečrníti -im, prečrnjen -a -o, prečrnjenje -a s, prečrnitev -tve ž, prečrnjeváti -ujem, prečrnjevanje -a s

prečrtáti -am, prečrtan -a -o, prečrtanje -a s: ~ besedo, stran, napis; prečrtávati -am, prečrtávanje -a s; prečrtóvati -ujem, prečrtóvál -ála -o, prečrtóvanje -a s

prečúdi *in* prečúdi -im se *gl.* čúdi se: ne more se ~; prečúden -dna -o: ~a lepota, ~o lep

prečúti -čujem *prebedeti*: ~ noč; prečúť -a -o: zdelan od ~ih noči

prečúti *in* prečútiti -im *gl.* čúti, prečúten -a -o: veliko ~

préd *prisl. prej:* ~ in potlej, ~ ta dan; ~ pomisli, potlej stori; kdor ~ pride, ~ melje, *prédle prisl.:* ravno ~ je bil tu; *prédnji -a -e*

pred [*pred* | *préd*] *predl. I. s tožilnikom (kam?):* ~ vás priti, ~ gozd postaviti, *prédse* gledati, *prédme* naj ne hodi, *preden* vreči, ~ prag brskati; II. z *orodnikom kaže:* ① *kraj (kje?):* ustaviti se ~ vasjo, stati ~ sodiščem, imeti ~ nosom, ~ seboj videti, hiša ~ vasjò, sedel je za mizo s knjigo ~ seboj; rogožnik za ~ vrata, ~ na stečaj odprtimi vrati; ② *čas (kdaj?):* ~ letom, ~ našim štetjem, ~ kratkim, do ~ kratkim, ~ sončnim svitom, razmere ~ vojsko, čas ~ pustom, ljudje ~ sto leti, poezija ~ Prešernom; ③ *prednost (pred kom, čim?):* odlikovati se ~ tovariši, doseči cilj ~ vsemi drugimi, v znanosti biti ~ sosedi, dati komu prostor ~ drugim, počastiti koga ~ vsemi drugimi, ~ vso javnostjo; ④ *navzočnost (pred kom, čim?):* ponižati se ~ kom, umolkniti ~ očetom, zavarovati se ~ napadom, braniti se ~ nasilnežem, skriti se ~ ogleduhi, govoriti ~ veliko množico, obsoditi kaj ~ vsem svetom, biti odgovoren ~ narodom, ~ zgodovino, ~ sodnikom je bil mogočnej čisto majhen; ⑤ *vzročnost (pred kom, čim?):* bežati ~ sovražnikom, umakniti se ~ nevarnostjo, tresti se ~ kaznijo, zgroziti se ~ kačo, strah ~ boleznijo, spoštovanje ~ oblastjo; spravite ga že kam, da bo mir ~ tem pijancem; križati se ~ pošastjo

pred- v sestavi: ① *domać in dober je a) pri pridevnikih iz predložnih zvez:* pred mestom — predmesten, pred pustom — predpústen, pred vojno — predvòjen, pred aprilom — predaprílski, pred vrati — predvráten; b) v samostalniških izvedenkah iz predložnih zvez: predpúst, predpústnica *predpustna prireditve*, predpráznik *otirač pred pragom (predpražni)*, predméstje *kar je pred mestom*, predhišje, predgórje, predmóstje, predstréšje; ② *večinoma pa je prevzet po tujih zgledih in ga raješ opisujemo s pridevniki prějšnji, prédnji, poprějšnji, prvi, osnovni:* predstráža → *prednja straža*, predpripráva → *prva, poprějšnja priprava*, predizobrázba → *poprějšnja izobrazba*,

°predpogòj *pogoj*, preddélavec *prvi delavec*, predpravica *posebna pravica*; večkrat *imamo za tak tuj vzorec domačo nesestavljeno besedo ali drugočno predložno zvezo z enakim pomenom:* °predstoječ bližnji, *pred nami*, predplačilo → *naplačilo*; predpodòba → *podoba*; ③ *nekaj takih besed se je v knjižnem jeziku tako udomačilo, da jih ne moremo več pogrešati, čeprav niso dobre:* predložiti, predvidevati, predstaviti

predájati -am, predájanje -a s, predája -e ž: ~ poslov, predájen -jna -o: ~a seja, predájnik -a m [osebaj], predájnica -e ž *predajni list*, predájavec -vca m, predájávka -e ž, predájávski -a -o; predáti -ám *izročiti gl. dati*, predán -a -o: ~ zastavo, štafetno palico; ~ se → *vdati se, prepustiti se*, predánost -i ž → *vdanost, ljubezen*

predál [-ál] -ála m: v ~ dati, zapreti, predálček -čka [-lč-] m, predálce -a [-lč-] s, predálčast -a -o [-lč-], predálast -a -o, predálen -lna -o [-ln-], predálnik -a [-ln-] m = predálčnik -a [-lč-] m *tisk. omara za predale*; predálčje -a [-lč-] s: leseno ~, predálčen črna -o [-lč-]: ~a konstrukcija stavbe, mostu

predáleč *prisl.:* v tem greš ~, peš je ~, ~ segaš, ~ sklepa; daleč ~ nekje v deveti deželi

predaprílski -a -o [-ls-]: ~a Jugoslavija
predávati -am: ~ kaj, o čem; predávanje -a s: ~a na univerzi, iti k ~u ali na ~; imeti ~ *predavati, govoriti*; predávateľ -a m, predávateľjica -e ž, predávateľjski -a -o, predáválnica -e [-ln-] ž, predáválen -lna -o [-ln-]: ~a dvorana, ~i red, čas

°predbacívati -am *očitati, oponašati komu*
predčasen -sna -o *prezgodnji, pred (določenim) časom:* ~i porod, ~a smrt, ~a zrelost

predčloveški -a -o *kar je bilo pred človekom:* ~a doba, ~o življenje

preddélavec -vca m *prvi delavec*

preddúren -rna -o: ~i prostor = pred-dúrje -a s *predrje, hodnik pred vežnimi vrati*; preddúrje -a s *veža, preddvéren* -rna -o: ~a lesa

preddvór -óra m: srčni ~, preddvórski -a -o, preddvórje -a s

Preddvór -óra m *kr. i.*, v ~óru, pred-dvórski -a -o, Preddvórcani -ov m *mn.*

predebatirati -am *pretresti, obravnati*
predejáti -dénem, predéni -íte! predejál -a
 -o, predeján -a -o: roko ~, ~ konje
 v drug hlev, ~ breme z desne rame na
 levo

prédek -dka *m sprednji del, ospredje*

predél [-él] -a *m* 1. *oddelek v vlaku, v hlevu*,
 2. *gorski prelaz, predelen* -lna -o [-ln-],
 predéček -čka [-lč-] *m*

predél [-él] -a *m* *pokrajina, del, kraj, zona,*
okolica, okoliš

Predél [-él] -a *m* *kr. i.*, predélski -a -o [-ls-]

predélati -am, predélan -a -o: ~ pohištvo,
 hišo, obleko, roman, ~ mleko v sir,
 predélanost -i ž; predelávati -am, pre-
 delávanje -a *s*, predeláva -e ž; predelo-
 váti -ujem, predelováł -ála -o, predelo-
 vánje -a *s*, predelováłen -lna -o [-ln-]:
 ~a industrija, predelovávec -vca *m*,
 predelovávka -e ž, predeloválnica -e
 [-un-] ž: ~ mesa

predelíti -im, predéli *in* predéli -íte! predélił
 -ila -o, predeljén -éna -o: ~ sobo, pre-
 delítev -tve ž, predeljénost -i ž, predélek
 -lka [-lk-] *m* *rubrika*; predeljeváti -ujem,
 predeljevánje -a *s*, predeljevávec -vca *m*,
 predélnica -e [-ln-] ž, predélnik -a
 [-ln-] *m* *teh.*

préden [-dán] *vez.*: premisli, ~ zineš;
 vstal je, še ~ se je zasvitalo

prédenec -nca *m* = prédenica -e ž *bot.*
[zajedavka]

prédeno -a *s štrena, prédence* -a *s*

predestinácija -e ž *naprejšnja določitev*,
 predestinacijski -a -o, predestinírati -am
fil., teol., predestinírán -a -o: ~ koga
 za kaj *naprej določiti*

predéti -dénem, predéni -íte! predél -éla -o,
 predét -a -o, predéjte -a *s*; predévati -am
in -évljem, predévánje -a *s*: bolnika ~
 s postelje na posteljo, ~ se po klopi,
 predévek -vka *m*

predglásje -a *s lgt. prefacija, hvalnica, pred-*
glásnica -e ž *antifona*

predgórje -a *s*: alpsko -o, predgórski -a -o
 predgóvor -a *m* *uvod (v knjigah)*; °pred-
 govórník -a *m* *prejšnji govornik*: moj °~
govornik pred menoj

predgrádje -a *s* *[trdnjava]*, predgrájski -a -o
 predhíšen -šna -o: ~i vrt, predhíšje -a *s*
prostor pred hišo, predurje

predhléven -vna -o, predhlévje -a *s*

predhóden -dna -o *poprejšnji*: ~a obrav-
 nava, ~o opozorilo, poročilo, pred-

hódnost -i ž, predhódnik -a *m*, pred-
 hódnica -e ž

predica -e ž, predičin -a -o: ~o delo, ~
 zaslužek

predigra -e ž *uvodna igra, preludij*

predih -a *m* *preduh, luknja v ledu*

predikánt -a *m* *protestantovski (pomožni)*

pridigar, predikánt(ov)ski -a -o, predi-
 kánt(ov)stvo -a *s*

predikát -a *m* *povedek*, predikátov -a -o:
 ~ stavek, predikáten -tna -o *povedkov*,
poveden; predikativen -vna -o *poveden*,
 predikativnost -i ž

predilnica -e [-un-] ž: ~ bombaža, pre-
 dílničen -čna -o [-un-] *in* predilniški -a
 -o [-un-]: ~i prostori, ~o delavstvo,
 predústvo -a [-ls-] *s*, predilski -a -o [-ls-]

predirati -am, predíranje -a *s*, predíren
 -rna -o: ~ glas, predírnost -i ž, predíráč
 -a *m* *[orodje]*, predírnica -e ž *igla za*
predíranje, predírljiv -a -o: ~ glas,
 pogled, predírljivost -i ž

predírjati -am, predírjan -a -o: ~ pot
prediskutírati -am *obravnavati, pretresti*, pre-
 diskutírán -a -o: ~ predlog

predispozícija -e ž *dovzetnost, sprejemljivost*,
dostopnost, nagnjenje (k boleznim); pre-
 disponírati -am *naprej določiti*; pre-
 disponírán -a -o: ~ (biti) za kaj

predivo -a *s*, predívec -vca *m* *bot.* *[lan]*,
 predíven -vna -o, predívast -a -o,
 predívnat -a -o *prediven*, predívar -ja *m*
[trgovec], predívarica -e ž, predívovec
 -vca *m* *bot.*

predizobrázba -e ž → *poprejšnja izobrazba*
predizpít -a *m* → *poprejšnji, uvodni izpít*

predjéd -i ž → *prva, začetna jed*

predjém -éma *m* *in* predújem -jma *m*,
 predjémen -mna -o, predjéme -mka *m*
predjesénski -a -o: ~i čas, predjésén -éni ž

prva jesen, zgodnja jesen: na ~ je bilo
predjúžnik -a *m* = predjúžnica -e ž *dopol-*
danska malica

°predkaznován -a -o *že prej kaznovan*

predklásičen -čna -o: ~e drame

predkosílce -a [-lc-] *s* *zgodnji zajtrk, pred-*
južnik, predkosílen -lna -o [-ln-]: ~o pivo
predkrščánski -a -o: ~a doba

predkúpen -pna -o: ~a pravica, predkúp
 -a *m*: pravica ~a

predlágati -am, predlágán -a -o, predlága-
 nje -a *s*: ~ komu kaj, ~ koga za kaj,
 predlagávec -vca *m*, predlagávka -e ž,
 predlagátelj -a *m*

predláni = predlánskimi *prisl.*, predlánski
-a -o: ~o vino, ~i sneg
predléti -im, predléten -a -o, predlétenje
-a s: ~o desko, luknjo
predležje -a s *stroj.*, predležjen -žna -o: ~a
os, gred
predlog -óga m 1. nasprotni ~, spreminje-
valni ~, ~ za napredovanje, ~ sprejeti,
zavrniti, odkloniti, na moj ~, 2. *slov.*
prepozicija: ~ z roditelnikom, predložen
-žna -o: ~a oblika, raba, zveza, ~i
skloni
predložiti -im, predložiti -ite! predložil -ila
-o, predložen -ěna -o: ~ načrt za kaj,
~ nov odbor, ~ kaj v potrditev, v
podpis, ~ komu kaj, ~ račune, pred-
ložitev -tve ž, predložek -žka m 1. *slov.*
prefiks, 2. predlog ~ pri nogometu,
3. *tisk.*, predlóga -e ž: risalna ~, ~ za
(predelano) pesem
predmárcen -čna -o: ~e razmere
predmést -tna -o, predméstje -a s, pred-
méstčan -a m
predmet in predmèt -éta m 1. izvozni,
potrošni, učni ~, ~ razprave, pogovora,
napada; 2. *slov. objekt*, predméten -tna
-o: ~i učitelj, ~i stavki, ~a obravnava,
predmėtnost -i ž, predmėtnik -a m
1. šolski ~, 2. *stekelce za mikrosko-
piranje*
predmósten -tna -o: ~a ograja, predmóstje
-a s: cesta na ~u
prednámc -ev m *mn. predniki*, prednámski
-a -o: ~i svet
prednapét -a -o *teh.*: ~i beton *napeti*,
prednapėtost -i ž: mrežna ~ elektronke
prednášati -am: pesem ~ → *podajati*,
recitirati, *deklamirati*
prednaznanilo -a s → *prvo*, *začetno*, *vna-
prednje naznanilo*
prednik -a m: naši slovenski ~i, moj ~
v uradu, prednikov -a -o, prednica -e ž
1. rodovna ~, 2. samostanska ~, pred-
ničin -a -o, predniški -a -o: ~a čast,
predništvo -a s
prednjeazijski -a -o: ~e države
prednjeindijski -a -o
prednji -a -e: ~a stran, ~a izba, ~i
zobje, ~a straža, Prednja Azija, Indija,
prednják -a m 1. *prvak*, 2. *veslač*,
3. *konj*, prednjik -a m 1. *kdor stoji*
v vrsti pred kom, 2. ~ pri čevlju, pred-
njáčiti -im *prváčiti*, prednjáčenje -a s
predno vez. → *preden*

prednós -ósa m tel.
prednost -i ž: ~ dati komu pred drugimi,
imeti ~ pred kom, prednosten -tna -o:
~a pravica
prednóžnik -a m, prednóžka -e ž, prednožiti
-im, prednóžiti -ite! prednóžil -ila -o,
prednoženje -a s
predobčútek -tka m → *slutnja*
predočiti -im, predočenje -a s: ~ komu kaj,
~ si kaj, predočitev -tve ž; predočeváti
-ujem, predočeval -ála -o, predočevanje
-a s; predočljiv -a -o, predočljivost -i ž
predojiti -im, predóji -ite! predóžil -ila -o,
predojen -ěna -o: ~ otroka *preveč*
nadojiti
predól [-ou] -óla m *vmesna dolina*
predólbsti -em *gl. dolbsti*, predólbten -a -o
(predólbjen) >[-ub-]
predominánten -tna -o *prevladujoč, obvla-
dujoč*, predominánca -e ž *prevlada, pre-
moč*, predominírati -am *prevladati*, *ob-
vladati*, predominácija -e ž
predomísli -im se *ali si spremeniti misel*,
premisli se *ali si*, predomísel [-əu]
-sli ž; predomíšljati -am se *ali si*, pre-
domíšljanje -a s
predór -óra m, v predóru in predóru: jese-
niški ~, predornina -e ž *geol.*
Prédoslje Prédoselj [-səlj] ž *mn. kr. i.*,
v ~ah, iz Prédoselj, prėdoški -a -o,
Predosljani -ov m *mn.*
predósti *prisl.*: imela sta dosti, ~ otrok
predpásati -pášem: ~ si predpasnik =
~ se, predpásnik -a m: operacijski,
gumijasti ~, predpasováti -ujem, pred-
pasovál -ála -o, predpasovánje -a s
predpėčen -čna -o, predpėče -a s, pred-
pėček -čka m
predpekèl [-pəkəy] -klà m
predpeplničen -čna -o: ~i čas, ~a nedelja
= predpeplničnica -e ž >[-un-]
predpisáti in predpisati -pišem *ukazati*,
določiti, *odločiti gl. pisati*: ~ komu delo,
davke, red; predpis -a m, predpisováti
-ujem, predpisovál -ála -o, predpiso-
vánje -a s
predplačilo -a s → *naplačilo*, predplačilen
-lna -o [-ln-] → *naplačilen*, predplačnik
-a m → *naplačnik*, *naročnik*, *kdor naprej*
plačuje
predpodóba -e ž → *podoba*, *simbol*
°**predpogój** -ója m *pogoj*, *prvi pogoj*
predpoizvédba -e ž → *uvodno*, *začetno*
poizvedovanje

predpóldan *m* in predpóldne *s*, *rod.* predpóldne *in* predpóldneva *in* predpóldnéva, predpóldne *in* predpóldan *prisl.*, predpóldánski -a -o, predpóldánji -a -e, predpóldnica -e *ž malica* >[-*ud-*]

predpoléten -tna -o: ~a vročina, predpoléte *a s* *zgodnje poletje*

predpolnóčen -čna -o *in* predpolnóčen -čna -o >[-*un-*]

predpóna -e *ž prefiks*, predpónski -a -o: ~a oblika

predporóčen -čna -o: ~a večerja *večerja pred poroko*, ~e priprave

predporóden -dna -o: ~e slabosti

predposlédnji -a -e *predzadni*, predposlédnjič = predposlédnjikrat *prisl.*

predpostaviti -im *domnevati*: predpostavim, da → *postavimo, recimo*, predpostavitev -tve *ž* = predpostáva -e *ž domnevanje*, predpostavka -e *ž podmena, domneva*, predpostavljati -am *suponirati*, predpostavljanje -a *s*, °predpostavljeno -ega *m* *predstojnik*

predpósteljnik -a *m* *preproga pred posteljo*, predpósteljen -ljna -o: ~a preproga

predpósten -tna -o: ~i čas, predpóst -pósta *m*

predposvét -éta *m* → *poprednji, začetni, uvodni posvet*, predposvétovanje -a *s* → *prejšnje, uvodno, začetno posvetovanje*

predpotópen -pna -o: ~a žival, ~e razmere, metode *staroverske, nazadnjaške*, predpotópnost -i *ž*, predpotópnjež -a *m*

predpravica -e *ž* → *posebna pravica, pravica, prednost, privilegij*

predpráznik -a *m* → *bedenji dan, dan ali večer pred praznikom, navečer, vigilija*, predprázniški -a -o

predpráznik -a *m* *otirač pred pragom*, predpráznen -žna -o

predpréči -éžem, predprégel -gla -o, predpréžen -a -o: ~ konja, predpréga -e *ž*

predpred- *v sestavi*: predpredvčérājšjim *prisl.*, predpredzadnji -a -e

predpreiskáva -e *ž* → *uvodna, začetna, poprejšnja preiskava*

predpretékel -tékla -o: ~i čas *pluskvamperfekt*, predpretékllost -i *ž*

predpripráva -e *ž* → *prva, poprejšnja, uvodna, začetna priprava*

predprodája -e *ž*: ~ vstopnic, dobi se v ~i °predpróstor -óra *m* *veža, prehodni prostor, sprednji prostor, priklet*

predpúst -a *m*, predpústen -tna -o: ~i čas

predračún -a *m* *vnaprejšnji, približen račun*

predramíti *in* predrámiti -im *gl.* dramiti, predrámljen -a -o: ~ koga iz zamišljenosti, ~ se iz spanja, predrámítev -tve *ž*, predrámljati -am, predrámljanje -a *s*

predražíti -im *gl.* dražiti, predrážil -ila -o: drugi kupci so me predražili, predražitev -tve *ž*, predraževáti -újem, predraževánje -a *s*

predrégati -am, predrégan -a -o *in* predrézati -am; predrégniti -nem, predrégnjen -a -o

predremáti *in* predrémati -émljem *in* -émam *gl.* dremati: ves dan predremlje

predréti -drém *in* -dérem *gl.* dreti: ~ mehur, kolo, pnevmatiko, jez, nasip; bula se predre; ~ (skozi) sovražne vrste; predr -a -o: ~o kolo, ~a reč, ~o všeč mi je, ~o lačen, ti ~o fantel predrtje -a *s*, predrtina -e *ž*

predrgniti *in* predrgniti -nem *gl.* drgniti, predrgnjen -a -o: ~ podplate, hlače, komolce; preproga se predrgne

predristíti -im, predristil -ila -o, predristen -a -o: ~ bolnega *prečistiti mu črevo*

predrje -a *s* *preddurje*

predróbiti -im, predróbi -ite! predróbil -ila -o, predróbljen -éna -o: ~ komu žile in kosti, nasuto kamenje še enkrat ~

predrománski -a -o: ~a doba

predromántika -e *ž*, predromántičen -čna -o, predromántik -a *m*

predrožíti -im, predroži -ite! predrožil -ila -o, predrožen -éna -o: ~ reko, ~ prek Save, predrožitev -tve *ž*

predrugáčiti -im, predrugáčen -a -o, predrugáčenje -a *s*: ~ človeka, razmere; fant se je čisto predrugáčil, predrugáčenost -i *ž*

predfžen -zna -o: ~ fant, ~o dejanje, predfžnost -i *ž*, predfžnež -a *m*, predfžnica -e *ž*; predfžniti -nem se *in* si: kako si se predrznil kaj takega storiti

predsédnik -a *m*: ~ države, društva, zadruge, predsédnica -e *ž*, predsédniški -a -o: ~e volitve, predsédništvo -a *s*: častno ~je odložil, predsedováti -újem, predsedováł -ála -o, predsedovánje -a *s*: ~ društvu, zborovanju, predsédstvo -a *s*: delovno ~, predsédstven -a -o [-*tván-*]: ~a seja

predseménj [-*mànj*] -mñja *m*, predsemánji -a -e: ~i dan >[-*səm-*]

predsezóna -e *ž*, predsezónski -a -o

predsinóčni -a -e, predsinóčnim *prisl.*
predsmrten -tna -o: ~e slutnje, predsmrtnica -e ž
predsnóčni -a -e, predsnóčnim *prisl.*
predsoba -e ž *prednja soba*, predsoben -bna -o: ~a oprava, predsobje -a s
predsodek -dka *m vnaprejšnje mnenje, mišljenje o kom, pomislek, naprejšnje nezaupanje*: imeti ~ proti čemu ali proti komu, poln ~ov
predsrájník -a *m |del obleke|*
predstáviti -im, predstavljen -a -o: ~ komu koga, ~ se komu, predstáva -e ž *fil.*, *gled.*: filmska ~, predstáven -vna -o: ~a moč = predstávnost -i ž, predstavljiv -a -o, predstavljivost -i ž; predstávljati -am, predstávljaj -a -o *in -ála* -o: ~ se gostom, predsednik predstavlja svoje društvo; zadržuje ~ predstavljajo važen činitelj v gospodarstvu *veliko pomenijo, so velikega pomena*, predstavljávec -vca *m*, predstavljávka -e ž, predstavljávski -a -o, predstavljálen -lna -o [-ln-]: ~a zmožnost
predstávník -a *m zastopnik, reprezentant*, predstávnica -e ž *zastopnica*, predstávníški -a -o *zastopniški*, predstávníštvo -a s
predstoječ -éča -e bližnji, sedanji, pred nami
predstójnič -a *m*: ~ oddelka, predstójnica -e ž, predstójniški -a -o, predstójništvo -a s: ~ zavoda
predstópnja -e ž → *prva, začetna, prednja stopnja, priprava*
predstraža -e ž → *prednja straža*
predstréšje -a s = predstréšek -ška *m*, predstréšen -šna -o
predškrgar -ja *m zool.* |*polž*|
predšolski -a -o [-ls-]: ~a doba
predtákt -a *m* 1. *glas.*, 2. *uvod*
predtéka -e ž *šp. uvodna tekma*, predtekmovánje -a s, predtekmovávec -vca *m*, predtekmoválen -lna -o [-ln-]
predtelovádec -dca *m zgliedni telovadec*
predtém *in* predtém *prisl. prej*: dva dni ~, ~ je bil v mestu; ~ je bežal, ~ se je vrnil; *vendar*: zasleduje ga hudoben človek, pred tem beži
predtisk -a *m*, predtiskár -ja *m*, predtiskarija -e ž, predtiskati -am
predúh -a *m* 1. *dušnik*: na ledu je že vse polno ~ov, 2. *gorska votlina, jama v gorah, gorska soteska*, predúšen -šna -o, predúšek -ška *m*: brez ~a popiti

predújem -jma *m gl.* predjem
predvája -e ž → *pripravljalna, uvodna vaja*
predvájati -am, predvájanje -a s: ~ film -lna -o [-ln-]
predvčera *prisl.*, predvčerajšnji -a -e, predvčeranji -a -e, predvčeranjim *prisl.*, predvčerajšnjim *prisl.*
predvečer -a *m* → *večer prej, prejšnji večer, navečer, vigilija*: na ~ praznika → (z) *večer pred praznikom*, predvečerek -rka *m popoldanska malica*
predvideti -im *naprej videti, pomisliti, poskrbeti gl.* videti; predviden -a -o *določen, preračunan, upoštevan*: ~i stroški; predvidévati -am, predvidévanje -a s; predvidoma *prisl. kakor se zdi, vidi, kaže, po videzu (sodeč), najbrž, približno, nekako*
predvojaški -a -o: ~a vzgoja, predvojaščina -e ž
predvójen -jna -o: ~e razmere
predvolilen -lna -o [-un-]: ~a agitacija
predvsem [-dus-] *prisl. dopolnjevanja in poudarjanja*: povabljeni so vsi, ~ starši; zdrav, živ, ~ pa delaven; vse leto, ~ pozimi
predzádnji -a -e, predzádnjič *prisl.* = predzádnjikrat *prisl.*
predzakónski -a -o *in* predzakonski -a -o: ~i otrok
predzaznámba -e ž *pr. prenotacija*, predzaznámben -bna -o, predzaznamováti -újem *pr. prenotirati*, predzaznámeč -mka *m*: uradni ~
predzgodovinski -a -o: ~a doba, predzgodovina -e ž
predzidje -a s, predziden -dna -o, predzidek -dka *m*: ~ hiše
predzimski -a -o: ~i čas, ~o vreme, predzima -e ž = predzimek -mka *m*
predznák -a *m mat.*
predznámenje -a s *prvo znamenje*, predznámeč -mka *m*, predznámba -e ž *pr.*, predznámben -bna -o *pr.*, predznamováti -újem, predznamováł -ála -o, predznamován -a -o, predznamovánje -a s
preeksissténca -e ž *poprejšnje bivanje*: ~ duše, preeksissténčen -čna -o
prefácija -e ž 1. *uvod v knjigi*, 2. *ltg. predglasje*, prefácijski -a -o: ~i napev
prefékt -a *m načelnik, predstojnik, nadzorNIK*, preféktovski -a -o: ~a služba, prefektúra -e ž

preferánsa -e *ž* [*igra na karte*], preferánsen -sna -o, preferansirati -am, preferansiranje -a s, preferanslist -a *m*

preferéncia -e *ž* *prednost*, preferénčen -čna -o: *~i spor*

prefiks -a *m* *predpona*, *predložek*, prefigirati -am *slov.*, prefigiran -a -o: *~ glagole dajati jim predpone*, prefigiranost -i *ž* *slov. sestavljenost s predpono*

prefinjen -a -o, prefinjenost -i *ž*

prefrigan -a -o *premetèn*, *pretkan*, *prebrisan*, *zvit*, *prevejan*, *nabrit*: *~ lisjak*

préga -e *ž* *zaponka*, *prégica* -e *ž*, *préžica* -e *ž*, *prégača* -e *ž*

pregániti *pregánem*, *pregáni* -ite! *preganil* -ila -o, *pregánjen* -a -o *in* *pregániti* -nem *s stal. poud.*: *~ polo papirja*, *~ se na troje*, *pregánjenost* -i *ž*, *preganitev* -tve *ž* >[-gan-/-gán-]; *gl. tudi* *pregniti*

pregánjati -am, *pregánjanje* -a *s*: *~ mrčes*, *tatove*, *dolčas*; *nesreče me preganjajo*, *preganjáč* -a *m*, *preganjáški* -a -o, *preganjávec* -vca *m*, *preganjávka* -e *ž*, *preganjávski* -a -o, *preganjálen* -lna -o [-ln-], *preganjávica* -e *ž* *med.*

pregáziti *in* *pregáziti* -im *gl.* *gaziti*: *~ sneg*, *pot*, *~ deželo*, *množico pogaziti*, *potepiti*, *uničiti*, *zatrreti*; *pregáz* -áza *m*: *~ reke je globok*

préglj -glja *m* *klin*, *ki veže jarem z ojesom*

Préglj -glja *m*, *Prégljev* -a -o, *prégljevski* -a -o: *~i slog*

pregib -a *m* *gib*, *členek*, *guba*, *zgib*, *pregiben* -bna -o, *pregibnost* -i *ž*, *pregibnik* -a *m* [*stroj*], *pregibnica* -e *ž* [*mišica*]

pregibati -am *in* -ljam *gl.* *gibati*, *pregibanje* -a *s*: *~ pole*, *bolnik se mora malo ~*, *pregibálo* -a *s* [*orodje*], *pregibálen* -lna -o [-ln-]: *~a mišica = pregibávka* -e *ž*, *pregibljiv* -a -o: *~e besedne vrste pregibne*, *pregibljivost* -i *ž*, *pregibljay* -a *m* *in* *pregibljay* -a *m* *pregib*

preglás -ása *m* *slov.*, *preglásen* -sna -o: *~e spremembe*, *preglásnik* -a *m* *po preglasu spremenjen samoglasnik*

preglásen -sna -o *in* *preglásen ali* *preglásán* -sná -ó: *~o govoriti*

preglasíti -im, *preglási* -ite! *preglásil* -ila -o, *preglašén* -éna -o: *vpitje je preglasilo govornika*, *u se preglasi v ü*, *preglasitev* -tve *ž*; *preglášati* -am, *preglášanje* -a *s*, *preglašévati* -újem, *preglašévánje* -a *s*

preglasováti -újem, *preglasovál* -ála -o, *preglasován* -a -o, *preglasovánje* -a *s*:

~ koga pri glasovanju, *preglasoválen* -lna -o [-ln-]: *~e metode*

preglávica -e *ž*: *imeti ~e s čim*; *delati*, *povzročati komu ~e*

pregléd -éda *m*: *zdravniški*, *tedenski ~*, *~ blagajne*, *čet*; *dobiti ~ čez kaj*, *~ čez pokrajino*, *podati ~ o delu*, *dati komu kaj v ~*, *kratek ~ zgodovine*, *preglédén* -dna -o: *~ položaj*, *~a cesta*, *preglédnost* -i *ž*, *preglédnik* -a *m*: *računski ~*, *preglédnica* -e *ž* *tabela*, *preglédničen* -čna -o: *~a pomanjkljivost*, *preglédniški* -a -o, *preglédnina* -e *ž* [*plačilo*]

preglédati -am, *preglédan* -a -o: *~ račune*, *čete*, *naloge*; *ni mogoče vsega polja ~*, *~ komu napako*, *preglédávati* -am, *preglédávanje* -a *s*; *preglédováti* -újem, *preglédovál* -ála -o, *preglédovánje* -a *s*, *preglédovávec* -vca *m*, *preglédovávka* -e *ž*, *preglédovávski* -a -o, *preglédoválen* -lna -o [-ln-]: *~i način*

preglodáti *in* *preglodáti* -ódam *in* -ójem *gl.* *glodati*, *preglodán* -a -o *in* *preglodán* -a -o: *miši so desko preglodale*

preglušíti -im, *pregluší* -ite! *preglušil* -ila -o, *preglušén* -éna -o: *~ govornika z vpitjem*, *bučanje valov je preglušilo grom*, *preglušítev* -tve *ž*, *preglušljiv* -a -o, *preglušljivost* -i *ž*; *preglušévati* -újem, *preglušévál* -ála -o, *preglušévánje* -a *s*: *s truščem ~ vse drugo*

pregnánten -tna -o *jedrnat*, *klen*, *izrazit*, *pregnántnost* -i *ž*: *~ izraza*, *~ v izražanju*

pregnáti -žénem *gl.* *gnati*: *~ koga iz hiše*, *s polja*, *~ si skrbi*; *~ živino z delom*, *~ se z delom*; *pregnán* -a -o: *~ iz domovine*, *~ od dela*, *~a kritika hiperkritika*, *pretanka*, *prehuda kritika*, *pregnánec* -nca *m*, *pregnáncia* -e *ž*, *pregnánstvo* -a *s*: *v ~u živeti*; *pregnántnost* -i *ž* *prenapetost*

pregnésti -tem *gl.* *gnesti*, *pregnetèn* -éna -o: *~ testo*, *pregnetáti* -am, *pregnetánje* -a *s*

pregniti *pregnem* *preganiti*, *prégni* -ite! *prégnil* -ila -o, *prégnjen* -a -o *in* *prégniti* -nem *s stal. poud.*: *~ pismo po dolgem*, *pregnitev* -tve *ž*

pregniti -ijem *gl.* *gniti*, *pregnít* -a -o: *deska na vlagi pregnije*, *pregnitje* -a *s*

pregnojíti -im, *pregnóji* -ite! *pregnojil* -ila -o, *pregnojén* -éna -o: *~ njivo*, *gredo*; *bula se pregnoji*, *pregnojénost* -i *ž*,

pregnojitev -tve ž; pregnôjen -jna -o: njiva je ~a *preveč gnojna*

pregoditi -ím, pregódi -íte! pregódił -ila -o: ~ lan; pregóden -éna -o: ~a konoplja; pregóden -dna -o, pregódnost -i ž

pregodrnjati -ám *gl.* godrnjati: ves dan ~

pregón -óna *m pr.*: sodni ~, pregónski -a -o; *gl.* tudi pregnati

pregoniti -gónim *gl.* goniti: ~ konja *sprevoditi, preveč gnati*, psi so pregnonili ves gozd; živina se pregoni *prepoja*

pregoreč -éča -e, pregorečen -čna -o, pregorečnik -a *m*

pregoréti -ím *gl.* goréti, pregórel -éla -o: žarnica pregori, pregorelost -i ž, pregór -óra *m*: gnoj na ~u *preveč na soncu*, pregóren -rna -o = pregorljiv -a -o, pregorljivost -i ž

pregósti -gódem 1. vso noč ~, vse je pregodel, kar je znal, 2. *pregodrnjati*

pregovárjati -am, pregovárjanje -a *s*: ~ soseda, naj gre za poroka; vso noč sta se pregovarjala *pričkala*, ~ očetu preuzitek *oporekati*, ~ se s kom, pregovárjavec -vca *m*

pregovoriti -ím *gl.* govoriti: ~ koga, ni se dal ~, ni besede pregovoril; naj reče, kar hoče, vse mu sin pregovori *oporeče*, pregovorljiv -a -o: ta človek je lahko ~; pregóvor -a *m*: v ~ priti, ~ postati, pregóvoren -rna -o: ~a resnica, zgoščénost, pregóvorski -a -o, pregóvornost -i ž

pregrabíti in pregrábíti -ím *gl.* grabiti, pregrábljen -a -o: senožet ~, ves dan ~, pregrábek -bka *m*; pregrabljiv -a -o 1. *kar se dá pregrabiti*: ~ travnik, 2. *preveč grabljiv*

pregrad -a *m*, pregráda -e ž: dolinska ~, ~ v hlevu, ~ za žito, pregrája -e ž, pregrádek -dka *m alkova*, pregráden -dna -o: ~i plot

pregraditi -ím, pregrádi -íte! pregrádił -ila -o, pregrájen -éna -o: ~ hlev s paži, njivo s plotom, pregraditev -tve ž, pregradnik -a *m etnogr.*: ~i pregradijo ženinu pot, da mora nevesto odkupiti, pregrájati -am, pregrajeváti -újem

pregrájati -am, pregrájanje -a *s*: vse nam pregraja *ogodrnja, prereče*

pregrebatí -am, pregrebanje -a *s*: ~ prst, žito; pregrébsti -em *gl.* grebsti, pregrebén -éna -o

pregrebéniti -ím = pregrebénati -am: ~ volno

pregreha -e ž: huda ~, pregrešen -šna -o: ~o življenje, ~a misel, ~o dejanje, pregrešnost -i ž, pregrešek -ška *m*, pregrešiti -ím se, pregrešil -ila -o: ~ se s čim zoper zapoved, ~ se nad kom, pregrešitev -tve ž, pregrešénež -a *m*, pregrešnica -e ž

pregréti -gréjem *gl.* greti: sonce je zemljo pregrelo, ~ se na peči, pri delu, ~ konja; pregrét -a -o: ~a jed, ~ človek, pregrétost -i ž, pregréjte -a *s*; pregrévati -am, pregrévanje -a *s*, pregréven -vna -o, pregrévavec -vca *m*: dimnični ~

pregrinjati -am, pregrinjanje -a *s*: mize ~, pregrinjálo -a *s*: posteljno ~, pregrinjálen -lna -o [-ln-]

pregristi -grizem *gl.* gristi, pregrizen -a -o: miši so vreče pregrizle, ~ se skozi knjigo, pregrizniti -nem, pregriznjen -a -o: ~ skorjo, vsako besedo komu ~, pregríz -a *m*: pregrizováti -újem, pregrizováł -ála -o, pregrizovávanje -a *s*

pregrníti -ím, pregrínjen -a -o *in* pregríniti -nem *s stal. poud.*: sneg je čez in čez pregrnil svet, ~ se z rjuho, mizo ~ *pogniti*, pregrnítév -tve ž

pregrupírati -am *preurediti, prevrstiti, drugáče porazdeliti*, pregrupíranje -a *s*, pregrupácija -e ž

pregulíti in preglúiti -ím *gl.* guliti, preglújen -a -o: ~ obleko na kornolcih, ~ vezi ob kolu, vrv se ob lesu preglui

prehábati -ám *prebutati gl.* habati, prehabán -a -o > [-hab- / -hab-]

prehájati -am, prehájanje -a *s*: vojaki prehájajo na drugo stran (reke, k sovražniku), skozi naše dežele so pogostoma prehájale turške tolpe, ~ od roda na rod; ura prehaja *prehiteva*, mraz, groza me prehaja; barve prehájajo druga v drugo, glagolsko dejanje prehaja na predmet, prehájálen -lna -o [-ln-], prehájališče -a *s*

prehistóričen -čna -o *predzgodovinski*: ~e najdbe

prehitéti -ím *gl.* hiteti, prehitén -éna -o, prehiténje -a *s*: ~ koga z vozom, ~ koga s snubitvijo, dobro delo se ne dá ~ *posiliti*, prehítek -tka *m*; prehitévati -am, prehitévavanje -a *s*: ~ koga, ura prehiteva, ~ po levi

prehláden -dna -o *ali* prehláden *in* -dán -dná -o: v sobi je ~o, ~o vreme

prehladiti -ím, prehládi -íte! prehládil -íla -o, prehlajén -éna -o, prehlajénje -a s: ~ otroka, testo, kruh; ~ meso *preveč ohladiti*, v glavo se ~, prehlajénost -i ž, prehlajénec -nca m, prehlajénka -e ž, prehlád -áda m: ~ dobiti, stakniti, zdraviti, prehláden -dna -o: ~a vročina, prehlájati -am, prehlájajte -a s

prehlápati -ím, prehlápi -íte! prehlápil -íla -o, prehlapljen -éna -o, prehláp -ápa m, prehlápen -pna -o: ~i proces, prehlápítev -tve ž, prehlapljív -a -o, prehlápnica -e ž *retorta*, prehlápína -e ž *sublimat*, prehlápljati -am, prehlápljanje -a s

prehód -óda m: ~ čez mejo, ~ iz hiše v hišo, ~ v drugi del romana, ~ od pomladi na poletje, prehóden -dna -o: ~a doba, ~i glagoli, prehódnica -e ž 1. *listina*, 2. *bot.*, 3. *jalova telica*, prehódnik -a m *slov.*, prehódnost -i ž *tranzitivnost*, prehódišče -a s, prehóden -dna -o: greben ni ~

prehoditi -hódim *gl.* hoditi, prehójen -a -o: ~ dolgo pot, ~ ves dan, ~ podplate, ~ se s hojo se *preutruditi*

prehrániti in prehrániti -ím *gl.* hraniti, prehránjen -a -o: ~ otroke, družino, prehrána -e ž, prehrámben -bna -o → *živilski*: ~e težave → s *prehrano*, s *preživljanjem*, ~i stroški → za *preživljanje*, ~a industrija → *živilska*, prehránítev -tve ž, prehránítven -a -o [-tván-]: ~i stroški; prehranjevati -újem, prehranjevál -ála -o, prehranjevánje -a s: ~ delavce, prehranjeválen -lna -o [-ln-], prehranjevávec -vca m, prehranjevávka -e ž, prehranjevávski -a -o

prehvalíti in prehváliti -ím *gl.* hvaliti, prehváljen -a -o: ne more ~ knjige, ne more se ~ z izletom, prehvaljevati -újem, prehvaljevánje -a s, prehvála -e ž

preigráti -ám *gl.* igrati: vse igre je preigral, cele noči preigra, ~ se na levo krilo *šp.*, branivec preigra napadavca pri nogometu; preigrán -a -o: stokrat ~a skladba, ~ igravec

preimenoavati -újem *gl.* imenovati, preimenoavánje -a s: ~ ulice, naselja, ~ se *spremeniti ime*

preiskáti -iščem *gl.* iskati: ~ koga do obisti, ~ komu obisti, ~ hišo, vse mesto, bolnika; vse sem preiskal, pa nič našel, preiskáva -e ž: začetna, uvodna, znanstvena, hišna, disciplinska ~, pre-

iskávati -am, preiskávanje -a s; preiskovati -újem, preiskovávanje -a s, preiskoválo -a s, preiskoválen -lna -o [-ln-]: ~i sodnik, preiskovávec -vca m, preiskovávka -e ž, preiskovánec -nca m, preiskovávka -e ž

preiti preidem *ali* préjdem, preidi -te! prešél -šlá -ò in -ó: ~ na drugo stran, na drugo točko, v enem dnevu se veliko prejde, bolezen preide *ali* prejde na soseda, hiša je prešla v tuje roke, prešli so lepi časi; prešél -šla -o: ~a leta *pretekla*, *minula*, ~o blago *pokvarjeno*, *preležano*, prešlost -i ž

preizkúsi -ím, preizkúšen -a -o: ~ konja, motor, delovanje, ~ svoje moči, ~ se v čem, ~ seme na kalivost, preizkúšenost -i ž, preizkúšeneč -nca m, preizkúšenka -e ž, preizkús -a m: ~ zavore, ~ z ognjem, ~ na slepo; preizkúsen -sna -o: ~i izpit, ~a voznja, preizkúšnja -e ž: ~ prijateljstva, opraviti ~o; preizkúšati -am, preizkúšanje -a s: fantje se preizkušajo v skokih, preizkušálo -a s, preizkúšanec -nca m [*predmet*, *človek*], preizkúševati -újem, preizkúševánje -a s, preizkúševávec -vca m, preizkúševávka -e ž, preizkúševálen -lna -o [-ln-], preizkúševálnica -e [-ur-] ž: ~ parnih kotlov; *gl. tudi* preskusiti

préj prisl.: ~ je bilo tako, zdaj je drugače; ~ premisli, potem govôri; pridem ~ kakor ti; vse ~ ko bogat, vse ~ ko lep; malo ~, ~ ko (je) mogoče *čimprej* = ~ ko ~, slej ko ~ *zmeraj*, ~ ali slej ga bodo prijeli; čim ~, tem bolje; ~ ko prideš, bolje bo; oglasi se pri meni, ~ ko odideš *preden*, prišel je ~, ko sem pričakoval; ~, ko še ni bilo železnice

préja -e ž: volnena, lanena, svilena, pletilna, strojna ~, hoditi na ~o; pripoveduje, ko da je na ~i; préjca -e ž: šivalna ~, ~ za vezenje, préjen -jna -o, préjnat -a -o, préjst -a -o, préjec -jca m, préjka -e ž, préjavec -vca m *kdor pride na prejo*, préjnica -e ž [*prostor*], préjčina -e ž = préjščina -e ž [*plačilo*]

prejádrti -am: ~ pol sveta

prejáhati -am in -šem: ~ mesto, ~ vsu deželo, ~ konja, malo se ~

preječáti -ím *gl.* ječati: vse noči preječi

prejédkati -am

prejémati -am in -ljem, prejémanje -a s: ~ plačo *dohivati*, prejém -éma m: ~

blaga, denarja, potrditi ~, prejemen -mna -o: ~o potrdilo, prejémnik -a m [oseba, naprava], prejémnica -e ž [oseba, potrdilo], prejémniški -a -o, prejémek -mka m: mesečni ~i, prejémščina -e ž [pristojbina], prejémavec -vca m, prejémávka -e ž

prejénjati -am *prenehati*, prejénjanje -a s, prejenljáj -a m, prejenjeváti -újem, prejenjevál -ála -o, prejenjevánje -a s, prejenjeváln -lna -o [-ln-]

prejésti -jém *gl. jesti*, prejéden -a -o: črvi so prejédli desko, kislina prejé kovino, blago, prejéda -e ž: želodčna ~; prejédati -am, prejédanje -a s: ~ komu besede

prejéti prjémem, prjémi -fte! prejél -a -o, prejét -a -o: ~ pismo, plačilo, denar; prejmi moje pozdrave! prejétje -a s

prejéziditi -im: ~ mesto, ~ konja, ~ si hlače, ~ se objahati se

prejékone *prisl. najbrž*: pridem ~ jutri, ~ je bil sosed

prejéle *prisl. pravkar, prej*: prišel sem ravno ~, malo pred teboj

prejój, prejòh *medn.*: joj, ~!

prejókáti *in* prejókáti -jókam *in* -čem (se) *gl. jokati*, prejókán -a -o: celo noč ~, prejokováti -újem, prejokováł -ála -o, prejokovánje -a s

prejósni -a -e: ~i mož, ~i rodovi, ~e čase, ~o soboto

prejudíc -a m *razsodba, ki vpliva za naprej, predsodek*: s to odločitvijo je ustvarjen ~, prejudicirati -am *naprej določiti sodbo*, prejudiciranje -a s

prek -a -o: ~ pogled *divji*, ~i sod → *nagla, hitra sodba*, prekást -a -o: ~o gledati *škiliti*

prek *prisl.*: ~ položiti, ~ iti, ~ se peljati; vse ~leti *vprek*, ~ in ~, *prékoma prisl.*

prek *predl. z rod.*: iti, biti ~ Save, ~ hriba, ~ potoka, ~ ledenika, delati ~ leta, dobiti jo ~ glave

prek- *v sestavi*: prekmórski -a -o *čezmorski*, Prekmúrje -a s, v ~u, iz ~a, prekmúrski -a -o, Prekmúrec -rca m, Prekmúrka -e ž, prekmúrščina -e ž; prekocéanski -a -o *čezoceanski*; prekóp -i ž; prekrámnica -e ž *bisaga*; prek(s)ipnóčni -a -e; prek-sónčen -čna -o *prisojen*

prekadíti -im, prekádi -fte! prekádil -íla -o, prekájèn -éna -o, prekájénje -a s: ~ meso, ribe, čebele, prekájénost -i ž,

prekajénina -e ž, prekájénc -nca m *prekajen roj*; prekájati -am, prekájanje -a s, prekajeváti -újem, prekajevál -ála -o, prekajevánje -a s, prekajevávec -vca m, prekajevávka -e ž, prekajeváln -lna -o [-ln-], prekajeválnica -e [-un-] ž

prekáláti -am *prekláti, precepiti*, prekálan -a -o: ~ poleno

prekáliti -im *vzkaliti*, prekáli -fte! prekálil -íla -o: *fižol je prekálil pokukal iz zemlje*

prekáliti -im, prekáli -fte! prekálil -íla -o: ~ železo, ~ se v trdem življenju, ~ si kri z mrzlo vodo; prekáljen -éna -o: ~o železo, ~ značaj; prekálitev -tve ž, prekáljenost -i ž; prekáljati -am, prekáljanje -a s

prekaníti prekánim, prekánjen -a -o: ~ ko-ga s čim, prekánjenec -nca m, prekánjenka -e ž, prekánjenost -i ž, prekanljív -a -o, prekanljívost -i ž

prekáp -ápa m *kem. destilacija*, prekápáti -am *in* -pljem, prekápan -a -o, prekápanje -a s, prekápálnica -e [-ln-] ž [aparát], prekápína -e ž = prekápínina -e ž *destilat*, prekápnica -e ž *retorta*, prekápjlív -a -o, prekápjlívost -i ž

prekápáti -am *in* -ljem *gl. prekopati* *prekasén -sná -ò in -ò ali prekásen -sna -o, prisl. prekásno in prekásno >[-kas-/-kəs-]*

prekást -a -o *prečno progast*: ~a krava, ~o mišičevje, *prekéc -kca m [žival]*

prekásáti -am, prekásanje -a s; *gl. tudi* *prekositi*

prekásjati -am: vso noč ~, prekašljéváti -újem, prekašljévál -ála -o, prekašljevánje -a s

prekát -áta m *oddelek*: ladijski, parni ~, srčni ~, prekátén -tna -o: ~a stena, prekátník -a m *zool.*

prekidáti -am, prekidán -a -o: ~ gnoj, sneg, pot skozi sneg, prekidáváti -am, prekidávánje -a s

prekiníti -nem *pretrgati, prenehati, ustaviti, zapreti*, prekinítev -tve ž *prenehanje, pretrganje, ustavitév, zapora*, prekinjati -am *trgati, sekati, ustavljati, motiti, razdirati*, prekinjáló -a s: *samodejno ~, prekinjáč -a m teh.*

prekipéti -im *gl. kipeti*, prekipél -éla -o: *mleko prekipi*, jeza množic *prekipi*, prekipélost -i ž; prekipéváti -am, prekipévánje -a s: ~ od sreče; prekipévájóč -óča -e: *poezija, ~a od podob*

prekis -a *m hiperoksid*

prekisati -am, prekisan -a -o, prekisanje -a *s*: ~ solato, prekisováti -újem, prekisovanje -a *s*

prékla -e *ž*: fizičolova ~, dolga ~ *dolgin*, *s* ~ orehu klatiti, préklica -e *ž*, préklar -ja *m visoki fiziol*, préklovje -a *s*, preklovina -e *ž*, préklovnik -a *m*, préklast -a -o: ~e noge, ~ človek; préklati -am, préklanje -a *s*: ~ orehu *s preklo klatiti*, ~ se *prepirati se*, preklarija -e *ž*

prekládati -am, prekládanje -a *s*: ~ tovor iz vagona na voz, ~ breme z rame na ramo, komaj noge prekladam, celo noč se je prekladal z desne na levo, prekladáč -a *m* = prekladávec -vca *m*, prekladálén -lna -o [-*ln-*], prekládek -dka *m signakel v knjigi*, prekláda -e *ž*: okenska ~, prekládnik -a *m* |bruno|, prekladalíšče -a *s*, prekladarína -e *ž* |plačilo|

preklápljati -am *gl.* preklopiti

prekláti -kóljem *gl.* klati: ~ deblo, jabolko, bučo; poleno se je preklalo na dvoje; preklán -a -o: ~ jezik pri kači, ~a ustnica *zajčja*, preklánost -i *ž*, prekól -óla *m*

preklečáti -im *gl.* klečati: ure in ure prekleči; preklečán -a -o: vse hlače ima preklečane

prekléman -a -o: ~o delo, ~i fant, hudič, preklémano *prisl.*: ~ trdo mu gre, ~ res, preklémanski -a -o: ~i dedci, preklémansko *prisl.*

prekleniti -klénem, prekléni -ite! preklénil -ila -o, preklénjen -a -o: ~ živino na drug obroč *prepeti*, preklenitev -tve *ž*; preklépati -am, preklépanje -a *s*

preklepáti -klépljem *gl.* klepati, preklepán -a -o: koso ~, preklepávati -am, preklepávanje -a *s*

preklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* klepetati: ves dopoldan ~

prekléstiti -im, prekléstil -a -o *in* -ila -o, prekléščen -a -o: ~ drevo *razredčiti veje*, ~ koga *pretepti*, prekléstek -tka *m*, prekléšček -čka *m oklestek, oklešček*

prekléti -kólnem [-*yn-*] *gl.* kleti, preklét -a -o: ~ koga, ~ komu bližnje, preklétnik -a *m*, preklétnica -e *ž*, preklétje -a *s*, preklétev -tve *ž*, preklétstvo -a *s*: ~ je nad kom

preklicáti *in* preklicati -kličem *gl.* klicati: ~ besedo, ~ človeka *vzeti mu osebne pravice*; preklican -a -o: ~i smrkavec,

~a smola, preklicanec -nca *m pr.*, preklicanka -e *ž pr.*; preklic -a *m*: ~ izgovljena osebne izkaznice, velja do ~a, preklicén -cna -o *pr.*: ~i postopek proti pijancu

prekliceváti -újem, preklicevál -ála -o, preklicevánje -a *s*, prekliceválen -lna -o [-*ln-*], preklicevávec -vca *m*

preklinjati -am, preklinjanje -a *s*: preklinja ko Turek, preklinjeváti -újem, preklinjevanje -a *s*, preklinjevávec -vca *m*, preklinjevávka -e *ž*, preklinjevávski -a -o **prekljívati** *in* prekljívati -kljújem *in* -kljújvam *gl.* kljувati: pišče prekljuje lupino

preklopáti -ópim, preklópljen -a -o *in* preklópiti -im *s stal. poud.*, preklópítev -tve *ž*, preklóp -ópa *in* -ópa *m*, preklópen -pna -o, preklópnik -a *m*: večstopenjski, večpolni ~, valovni ~, preklópljiv -a -o; preklápljati -am, preklápljanje -a *s*

prekmálu *prisl.*: ~ bo konec

preko → *čez, prek*

prekobacáti -ám *in* prekobacati -am *po vseh štirih prelesti gl.* kobacati: ~ se čez lesu, prekobaceváti -újem, prekobácniti -nem (se)

prekobáliti -im, prekobáljen -a -o: ~ plot, prekobáiliti -im

prekolébat -am, prekoléb -éba *m tel.*

prekontroliráti -am *pregledati, preskusiti*, prekontrolíran -a -o: ~ poslovanje

prekóp -ópa *m 1. kanal: Sueški ~, 2. delo, prékopa -e ž* |odvodni jarek|

prekopáti -kópljem *in* -pám *gl.* kopati, prekopán -a -o: ~ zemljo, vrt, vinograd, ~ potoku strugo, ~ mrliča; prekopávati -am, prekopávanje -a *s*; prekopováti -újem, prekopóval -ála -o, prekopóvanje -a *s*, prekopóvavec -vca *m*, prekopóválen -lna -o [-*ln-*]: ~a dela, prekápiti -am *in* -pljem: ~ vinograd

prekopicniti -nem, prekopicnjen -a -o, prekopicávati -am, prekopicávanje -a *s*, prekopicévati -újem: otroci se prekopicujejo po trati

prekopnéti -im *gl.* kopneti: sneg prekopni, hribi so prekopneli; prekópen -pna -o: ~ kraj *kjer sneg prekopni* = prekópnja -e *ž*, prekópnjast -a -o: ~i grički, prekópnévati -am, prekópnévanje -a *s*

prekoráčiti -im, prekoráčen -a -o, prekoráčenje -a *s*: ~ mejo, proračun, pooblastila, pravice

prekositi -im, prekósi -íte! prekósil -íla -o, prekosěn -ěna -o: ~ koga v učenju, pri delu, z znanjem, ~ komu pot *prehititi koga*; *gl. tudi prekašati*
 prekotaliti -im, prekotáli -íte! prekotáil -íla -o: ~ sod, sod se prekotali
 prekótница -e ž *diagonala*, prekótěn -tna -o *diagonalen*: ~a črta
 prekováti -ujem *gl. kovati*, prekován -a -o: ~ konja, ~ sekiro v motiko, ~ pluge v meče, ~ srebro v denar, ~ dan in noč, ~ cele dni, prekóv -óva *m*
 prekramljáti -ám *gl. kramljati*: marsikatero urico ~
 prekrásti -ádem se: ~ se skozi gozd
 prekfčíti -im: ~ si pot skozi gozd
 prekréhati -am *prekašljati*: vso zimo je prekrehal
 prekréhñiti -kréhñem, prekréhñi -íte! prekréhñil -íla -o, prekréhñjen -a -o *in* prekréhñiti -nem *s stal. poud.*: ~ jabolko, oreh, prekréh -ěha *m*, prekréhljiv -a -o, prekréhljivost -i ž
 prekreníti -kréñem *preobrñiti gl. kreniti*, prekrenjen -a -o: se bo že prekrenilo na bolje, prekrenítev -tve ž; prekreníca -e ž *preobrat, prelomnica*
 prekríčáti -im *gl. kričati*, prekríčán -a -o: ~ koga, otrok je vso noč prekríčal
 prekrítiti -jem *gl. kriti*, prekrít -a -o: ~ streho, ~ jamo z listjem, prekrítje -a *s*, prekrív -óva *m*; prekrívati -am, prekríval -a -o *in* -ála -o, prekríváñje -a *s in* prekríváñje -a *s*, prekríváč -a *m*, prekríváča -e ž, prekríválo -a *s*, prekríválen -lna -o [-ln-]: ~a dela
 prekrízáti -am, prekrízán -a -o: ~ roke, ~ komu pot, račun, načrt, ~ se; prekrízeváti -ujem, prekrízeváñje -a *s*
 prekrímítiti -im, prekrímljen -a -o, prekrímljenje -a *s* 1. *preveč nakrmíti*, 2. ~ živino čez zimo, prekrímítev -tve ž
 prekrojíti -krójim *in* prekrójim, prekróji -íte! prekróžil *in* prekróžil -íla -o, prekrójen -a -o *in* prekrójen -ěna -o: ~ obleko, prekrój -ója *m precep*: v ~ cepiti, prekrójljiv -a -o, prekrójeváti -ujem, prekrójevál -ála -o, prekrójeváñje -a *s*; prekrájati -am, prekrájáñje -a *s*
 prekrókatí -am, prekrókán -a -o: ~ cele noči, cele dni
 prekrstítí -křstím *in* -ím, prekrřti -íte! prekrřtil -íla -o, prekrřšen -a -o; prekrřševáti -ujem, prekrřševál -ála -o,

prekrřševáñje -a *s*, prekrřševálen -lna -o [-ln-], prekrřševávec -vca *m*, prekrřševávka -e ž
 prekrřšítí -im prekrřšiti -im *gl. krřšiti*, prekrřšen -a -o: zakon, zapoved ~, prekrřšek -řka *m*: kazenski ~, prekrřšítev -tve ž
 prekrvávítí -im, prekrvávíl -íla -o, prekrvávljen -ěna -o: kri prekrvavi obvezo
 prekrvítí -im *s krvjo oskrbeti*, prekrvív -íte! prekrvív -íla -o, prekrvívjen -ěna -o, prekrvívte -tve ž: kožna ~
 prekúcnítí -nem, prekúcnjen -a -o: ~ sod, ~ se z voza, prekúc -a *m*, prekucjláj -a *m in* prekucjlaj -a *m*, prekucjljiv -a -o, prekúcník -a *m* [voz], prekucúh -a *m*, prekucúhinja -e ž, prekucúřki -a -o, prekucúlja -e ž, prekucúljski -a -o; prekuceváti -ujem, prekucevál -ála -o, prekuceváñje -a *s*: ~ se po travniku
 prekúhatí -am: ~ jed, žganje, brizgíjo; riž naj se dobro prekuha; prekúhan -a -o: ~i instrumenti, ~o meso, ~a marmelada, prekúha -e ž; prekúhávati -am, prekúháváñje -a *s*; prekuhováti -ujem, prekuhovál -ála -o, prekuhováñje -a *s*, prekuhoválen -lna -o [-ln-]
 prekupčeváti -ujem *gl. kupčevati*, prekupčeváñje -a *s*: ~ s sadjem, s poljskimi pridelki, prekupčevávec -vca *m*: ~ z žitom, prekupčevávka -e ž, prekupčevávski -a -o, prekupčólja -e ž
 prekupítí *in* prekupíti -im *gl. kupiti*: ~ kaj od koga, ~ komu kaj, prekúp -a *m*, prekúpec -pca *m in* prekupěc -pcá *m*, prekúpník -a *m*, prekúpnířki -a -o; prekupováti -ujem, prekupováñje -a *s*: ~ blago, konje, prekupovávec -vca *m*, prekupovávka -e ž, prekupljljiv -a -o
 prekurítí *in* prekuríti -im *gl. kuriti*: ~ peč, soba se ne dá ~
 prekúžítí -im *do kraja okúžiti*, prekúženje -a *s*: ~ ljudi, čredo, prekužítev -tve ž, prekúžen -žna -o
 prekvásítí -im *s stal. poud. in* prekvasíti -im, prekvási -íte! prekvásil -íla -o, prekvášen -a -o, prekvasítev -tve ž, prekvášati -am, prekvášáñje -a *s*
 prelágati -am, prelágáñje -a *s*: ~ breme, ~ verze, ~ z voza na voz *prekladati*, ~ iz nemščine v slovenščino, prelágávec -vca *m*, prelágávka -e ž
 preláhék -hka -o *in* preláhěk *ali* -hák -hká -ó, *prisl.* preláhkó: učenje jemlje ~o >[-lah- / -loh-]

prelámjati -am *gl.* prelomiti
prelát -a *m* [cerkveni naslov], prelát(ov)ski
 -a -o, prelát(ov)stvo -a *s*, prelatura -e *ž*
preláz -áza *m in* preláz -a *m*: gorski ~,
 železniški ~, prelaziti *in* preláziti -im
gl. laziti: vse kote ~
prelec -lca [-uč-] *m zool.* prejec: svileni,
 borov ~, prelčev -a -o [-uč-]
preleči -lězem *gl.* leči: ~ se na drugo stran,
 na drugo posteljo, kokoš preleže, pre-
 légati -am, preléganje -a *s*: bolezen se
 prelega po telesu
prelékniti -nem se *usločiti se*, preléknjen
 -a -o: kovinsko šibo ~; prelécati -am se
razgibati se, prelécanje -a *s*, prelekávati
 -am se, prelekávanje -a *s*
prelěn *in* prelěn -ěna -o, prelenáriti -im,
 prelenárjen -a -o: celo leto ~
prelepiti *in* prelepiti -im, prelepjen -a -o,
 prelepjenje -a *s*: ~ naslov s čim, pre-
 lépljenost -i *ž*, prelepítev -tve *ž*, prelépek
 -pka *m*, prelépka -e *ž* [papirnat trak];
 prelépljati -am, prelépljanje -a *s*
prelést -i *ž lit.* čar, mik, omama, prelésten
 -tna -o *lit.* očarljiv, omamen, mikaven,
 čaroben
prelést -lězem *gl.* lesti, prelézen -a -o:
 ~ plot, polž preleze na dan malo
preletěti -im *gl.* leteti: ptica preleti planjave
 in gore, letalo preleti na tisoče kilo-
 metrov; groza, mráz preleti človeka;
 z očmi ~ kaj; prelět -ěta *m*, preletávati
 -am, preletávanje -a *s*: ptiči se preleta-
 vajo; preletáti -am *dov.*, preletál -a -o
in -ála -o, preletán -a -o: vso vas je
 preletal, otrok se je preletal; preletáti
 -am *nedov.*, preletál -a -o: letala so ves
 dan preletala mesto *ali* nad mestom,
 vrabci se ves dan preletajo po vrtu;
 prelétovati -lětujem, prelétovanje -a *s in*
 preletováti -újem, preletovánje -a *s*
prelevíti -im se, preleví -ite! prelevíl -íla -o,
 prelevlěn -ěna -o: kača se prelevi,
 prelevil se je v Nemca, prelevítev -tve *ž*,
 prelevljati -am se
preležáti -im *gl.* ležati: dneve preleži, noči
 prepíje; bolezen ~, bolnik se preleži,
 blago se preleži; preležán -a -o: ~o
 blago, ~ bolnik *senast*, preležánost -i *ž*,
 preležánc -nca *m*, preležánina -e *ž sene*
prelikati -am, prelikán -a -o, prelikanje
 -a *s*: ~ perilo
prelimináren -rná -o *uvoden, pripravljen*:
 ~i mír, ~a pogajanja, ~e določbe

prelísčítí -im *prekaniti*, prelísčěn -a -o,
 prelísčěnje -a *s*: ~ koga; prelísjáčiti -im
prelístati -am, prelístán -a -o: ~ knjigo,
 prelístávati -am, prelístávanje -a *s*: ~
 stare zapiske
prelítí -lijem, prelít -a -o: ~ vino, kri,
 železo, topove; tujo pesem ~ v domač
 jezik, povest se prelije v pesem, zlata
 barva se prelije na rdečkasto; prelítje
 -a *s*, prelítjek -tka *m*
prelív -a *m* 1. morskí ~, 2. barvni ~,
 3. *barvanje las*: dala si je napraviti ~,
 prelívěn -vna -o: ~o korito; prelíváti
 -am, prelívál -a -o *in* -ála -o, prelívánje
 -a *s in* prelívávanje -a *s*: ~ vodo, barve,
 glasovi se prelívajo; prelívávec -vca *m*,
 prelívávka -e *ž*
prelǐja -e *ž predica*
preljúb -a -o, preljúbek -bka -o, prelju-
 beznív -a -o, preljúbljen -a -o
preló -a *s*: prešernosti ob zimskem ~u,
 gremo na ~ *prejo*
prelóž -a *m prah*: dati njivo v ~, pustiti
 njivo v ~u; preložěn -žna -o: ~a
 zemlja; preložnica -e *ž bot.*
Prelóka -e *ž kr. i.*, v ~i, prelóški -a -o,
 Prelóčani -ov *m mn.*
prelómítí -lómim *gl.* lomiti, prelómljen -a
 -o: ~ palico, postavo, zapoved, besedo,
 prisego, post; ~ s kom *pustiti koga*,
spreti se s kom, odpovedati, odreči se
komu, pretrgati (zvezo) s kom; opustiti,
pretrgati stike s kom, ločiti se od koga;
napraviti križ čez koga, ~ z navado,
s tradicijo opustiti navado, tradicijo, ~
s preteklostjo odreči se preteklosti,
obračunati z njo; prelóm -óma m: kostni,
 podolžni ~, ~ golenice, osi, na ~u *ali*
 ob ~u dveh dob, prelómnica -e *ž*: črta
 ~, prelómeček -mka *m*, prelóměn -mna -o,
 prelómítev -tve *ž*, prelómnik -a *m*,
 prelómína -e *ž in* prelómnína -e *ž*
 [ploskev], prelámjati -am, prelámljanje
 -a *s*: ~ besedilo, ~ pesmi, prelámjlávec
 -vca *m*, prelámjlávka -e *ž*
prelopátítí -im *z lopato obrniti*, prelopátěnje
 -a *s*: ~ vrt
preložítí -im, prelóží -ite! prelóžil -íla -o,
 prelóžěn -ěna -o: ~ tovor z ladje na
 ladjo, ~ strugo, ~ kaj na druge rame,
 ~ si kaj *olajšati si*, ~ razpravo, izpit
odgoditi, ~ povest iz grčine, prelóžitěv
 -tve *ž*, prelóžba -e *ž*, prelóžek -žka *m*
 olajšanje

prelúdij -a *m glas. uvodna igra*, prelúdijski -a -o, prelúdirati -am, prelúdiranje -a *s*
prelúknjati -am, prelúknjan -a -o, prelúknjanje -a *s*: ~ papir, komolec se preluknja; prelúknjanost -i *ž*, preluknjálo -a *s* [*orodje*], prelúknjičati -am
Prém -a *m kr. i.*, na ~u, prémski -a -o
prém -a -o *raven*: ~a črta, prémost -i *ž*, préma -e *ž* [*del voza*], prémica -e *ž* [*črta*], prémičen -čna -o, prémnik -a *m žebelj pri vozu (pri premi)*, prémeč -mca *m tram po sredi stropa*: ladijski ~ *kljun*
premagati -am, premágan -a -o: ~ sovražnika, skušnjavo, bolečino, jeza ga je premagala, ~ se v čem, premáganec -nca *m*, premáganka -e *ž*, premagávec -vca *m*, premagávka -e *ž*, premagljiv -a -o, premagljivost -i *ž*; premagováti -újem, premagováł -ála -o, premagovávanje -a *s*: ~ se v pijači, ~ lenobo, ~ sam sebe, premagovávec -vca *m*, premagovávka -e *ž*
premagnetiti -im, premagnéten -a -o, premagnétenje -a *s*: ~ kotvo
premaháti *in* premáhati -am *pretepesti gl.* mahati, premáhan -a -o; premáhiniti -nem *ravnotežje zgubiti*, premáhnjen -a -o: tehtnica premahne, premáh -áha *m* = premahljáj -a *m*; premahováti -újem, premahováł -ála -o, premahovávanje -a *s*
premajáti -jem *in* premájati -jam *in* -jem *gl.* majati: ~ vse kole
premakniti -máknem, premakni -ite! premaknil -ila -o, premákknjen -a -o *in* premákkniti -nem *s stal. poud.*: ne premakne se z mesta, v glavi se mu je nekaj premaknilo, čas se nikamor ne premakne, premákknjenec -nca *m nekoliko neumen človek*, premákknjenka -e *ž*; premaknítev -tve *ž*, premakljiv -a -o, premakljivost -i *ž* > [*-mak- / -mák-*]
premamíti *in* premámiti -im *gl.* mamiti, premámljen -a -o: zlato premami človeka, premámljenec -nca *m*, premámljenka -e *ž*, premámljiv -a -o, premámljivost -i *ž*, premámnik -a *m*, premámen -mna -o, premámnost -i *ž*, premáma -e *ž* = premamítev -tve *ž*
premastíti -im *premečkati, pretlačiti, preteptati*, premásti -ite! premástil -ila -o, premasčén -éna -o: ~ grozdje, sadje, premastítev -tve *ž*
premazáti *in* premázati -mázem *gl.* mazati, premázan -a -o: ~ s firnežem, ~

smučke, premázanost -i *ž*, premáz -áza *m*, premázan -zna -o: ~a barva
premeč -mca *m gl.* prem
premečkáti -ám *gl.* mečkati, premečkán -a -o: ~ krompir, premečkánost -i *ž*, premečkánec -nca *m* > [*-máč-*]
premeháti -ám *gl.* mehčati, premeháčn -a -o, premeháčenje -a *s*: ~ sadje, premeháčnost -i *ž*
prémek -mka *m opremki, podrešetina, slabo žito, prazno zrnje*
premeniti -im, preméni *in* preméni -ite! preménil -ila -o, preménjen -éna -o: ~ obleko, stanovanje; preména -e *ž*: glasovna ~, premémba -e *ž*, premenítev -tve *ž*; preménjati *in* preménjati -am *gl.* menjati, preménjal -a -o *in* -ála -o, preménjan -a -o, preménjanje -a *s*: obleko, konje, denar, jed ~, preménjál -l -a -o [*-ln-*], preménljiv -a -o: ~o vreme, preménljivost -i *ž*, preménljivec -vca *m*, preménljivka -e *ž*; preménjeváti -újem, preménjevál -ála -o, preménjevávanje -a *s*; preménjeválen -l -a -o [*-ln-*], preménjávati -am, preménjávanje -a *s*: ~ vprežne konje; preménjáva -e *ž*; preménoma *prisl.*
premér -a *m*: zemeljski, krogelni ~, ~ sonca, premérov -a -o, premérski -a -o, preméroma *prisl. poprečno, poprek*
preméríti -im, premérjen -a -o: ~ stanovanje, ~ pot *prehoditi*, z očmi ~ cesto, ~ koga od nog do glave, premérjenost -i *ž*; premérjati -am, premérjanje -a *s*
premesíti *in* premésiti -im *gl.* mesiti, premésén -a -o: testo ~, premesítev -tve *ž*, premésénost -i *ž*
premestíti -im, premésti -ite! preméstil -ila -o, premeščén -éna -o, premeščénje -a *s in* preméstiti -im *s stal. poud.*: ~ koga na drugo službeno mesto, premeščenec -nca *m*, premeščénka -e *ž*, premestítev -tve *ž*; premestítven -a -o [*-tvén-*]: ~i odlok; premeščati -am, premeščanje -a *s*: ~ uslužbenec; premésten -tna -o: ~i izpiti, premestljiv -a -o: ~o pohišstvo, premestljivost -i *ž*
premešáti *in* premešati -am *gl.* mešati, premešán -a -o: ~ karte, ~ skuho, ~ zdravilo, vse se je premešalo; premešávati -am, premešávanje -a *s*
premešétiti -im, premešéten -a -o, premešétenje -a *s*: vse življenje je premešetil; premešétariti -im, premešétárjen -a -o

premetáti -mécem *gl.* metati, premetán -a -o: ~ žito iz kota v kot, vse je premetal po hiši; premēt -éta *m slov., tel.*, premetén -tna -o *tel.*; premetávati -am, premetávanje -a *s*: ~ premog, seno, ~ se od bolečin, premetáč -a *m*, premetávec -vca *m*, premetávka -e *ž*: ~ pri puški, premetováti -újem, premetováne -a *s*; premetáti -am *premetavati*, premetánje -a *s*: ~ premog

premetén -éna -o: ~ človek, ~a poteza, premeténc -nca *m*, premeténost -i *ž*

preméti -mánem *gl.* meti: ~ proso

premičén -čna -o: ~ bolnik, ~a stena, ~ praznik, premičnost -i *ž*, premičnica -e *ž*: zvezda ~, premičnina -e *ž*: zarubiti ~e in nepremičnine

premier -a [*premjé -ja*] *m ministrski predsednik*, premierov -a -o

premiéra -e *ž* *prva predstava, prva uprizoritev*, premiérski -a -o: ~i abonma >[*premjé-*]

premjija -e *ž* 1. *nagrada, darilo*, 2. *obrok zavarovalnine*, 3. *loterijski dobiček*, premijski -a -o, premijrati -am, premijran -a -o, premijranje -a *s*

premik -a *m*: glasovni, prečni ~, ~ čet, premikáč -a *m* [*oseba, predmet*]: ~ na železnici; premikati -am *in* -čem, premikanje -a *s*: ~ vlake, čete, ~ se iz kraja v kraj, premikálen -lna -o [-*ln-*]: ~a lokomotiva, premikováti -újem, premikovál -ála -o, premikováne -a *s*

premikástiti -im *pretepti*, premikásten -a -o: ~ pretepače

premikati -am *in* -čem, premikan -a -o: ~ lan, prejo, volno

premil [-*il*] -a -o: ~o soditi, premilosten -tna -o: ~i gospod, premilostljiv -a -o *in* premilostljiv -a -o

preminiti -minem *gl.* miniti: dež premine, preminil je čas zabave, oče mu je preminil *umrl*; preminúl -a -o *prid.*: ~i časi, ~i rodovi; preminévati -am, preminévanje -a *s*

premiráti -am: ~ od groze, od mraza; prsti mu premirajo; *gl. tudi* premreti

premirje -a *s*: skleniti, podpisati, zavrniti, prelomiti ~, pogoji za ~

premísa -e *ž* *fil. prednji stavek v sklepu*, premísen -sna -o

premišliti -im, premišljen -a -o: ~ kaj, premislil si *ali se bo*, preden bo to storil, ~ načrt, premišljenost -i *ž*, premíslak -a

[-*lak-*] *m*: dati komu kaj v ~ *ali* na ~, s ~om kaj delati, dati komu časa za ~, v ~ih biti, premišljati -am, premišljanje -a *s*; premišljévati -újem, premišljévánje -a *s*: ~ svoje življenje, premišljéválen -lna -o [-*ln-*], premišljévávec -vca *m*, premišljévávka -e *ž*

premláditi -ím se, premládil -íla -o, premlájén -éna -o, premlájénje -a *s*: luna se premladi; premlájati -am se, premlájánje -a *s*

premlatiti *in* premlátiti -im *gl.* mlatiti, premláčen -a -o *in* premláten -a -o, premláčenje -a *s*: snope ~, koga ~, ves dan ~, premlatítev -tve *ž*

premléti preméljem *gl.* mleti, premlét -a -o, premlévati -am, premlévanje -a *s*: kako reč ~ *vedno znova se vračati k nji*

premnóg -a -o: ~i lenarijo, ~o se govori, premnóštvo -a *s*, premnógokrat *prisl.*

premóč -i *in* -í *ž*: imeti ~ nad kom, biti v premóči, premóčen -čna -o *ali* premóčen *ali* -čan -čnà -ó -í -é

premóči -mórem *gl.* móči: veliko, malo premore, tudi dinarja ne premore; jeza ga je premogla *premagala*; *gl. tudi* premagati

premóčiti -móčim *gl.* móčiti, premóčen -a -o, premočljiv -a -o, premočljivost -i *ž*, premočítev -tve *ž*

premočrtén -tna -o, premočrténost -i *ž*

premodríti -im, premodrí -íte! premodríl -íla -o: ~ koga v zvižachi (°nadmodriti), premodróst -i *ž*

premodríti -ím *prevleči z modro barvo*, premodrí -íte! premodríl -íla -o, premodrén -éna -o: ~ stene

premog -óga *m*: črni, rastlinski ~, rudnik rjavega ~a, premógov -a -o: ~e plasti, ~ prah, premógoven -vna -o: ~ svet, ~i rudnik, premógast -a -o: ~ les, premógar -ja *m*, premógóvnik -a *m*, premógóvniški -a -o: ~a uprava, ~e naprave, premógóvništvo -a *s*

premojstríti -im, premojstri -íte! premojstril -íla -o: ~ koga v čem

premók -óka *m* *zmeščanje zaradi moče*, premókni -móknem, premóknil -íla -o, premóknen -a -o, premókél -ókla -o: stena je premoknila

premólk -a *m* *diereza, cezura, feding*: po kratkem ~u, premólkni -ólkem, premólkni -íte! premólknil -íla -o *in* premólkni -nem *s stal. poud.*: premólko-

váti -újem: radijski sprejemnik premol-
kujе >[-uk-]

premonstraténec -nca *m* [redovník], pre-
monstraténski -a -o

premor -óra *m* *prenehljaj*, *pavza*

premoróžec -žca *m* *zool.* [glavonožec]

premostiti -im, premósti -ite! premóstil -ila
-o, premostěn -ěna -o: ~ reko, pre-
pad, jarek, vod, ~ težave *premagati*, ~
nasprotja *izravnati*, premostítev -tve ž,
premoščeváti -újem, premoščevánje -a *s*,
premoščeválen -lna -o [-ln-]: ~a dela,
premostováti -újem, premostovánje -a *s*,
premostoválen -lna -o [-ln-]

premotiti *in* premótiti -im *gl.* motiti,
premotén -a -o: ~ koga s čim, ~ se
z delom, premotljiv -a -o

premotriti -im → *preudriti*, *premisлити*,
pretehati, *presoditi*, *pregledati*

premozgati -am *dobro preštudirati*, pre-
mozgan -a -o: ~ knjigo

premožen -žna -o, premóžnost -i ž, pre-
možnje -a *s*: splošno ljudsko ~, pre-
možénjski -a -o: ~e razmere, ~o
pravo, premoženjskopráven -vna -o;
premožnež -a *m*

premráz prisl.: je bilo ~ za delo

premráza -e ž: čez reko je ~, čez ~o iti

premráziti -im *in* premráziti -im *gl.* mráziti,
premrážen -a -o, premráženje -a *s*: ves
se ~, vso sobo je premrázil, premráže-
nec -nca *m*, premráženka -e ž, premrá-
ženost -i ž; premrázati -am, premrázanje
-a *s*, premráževáti -újem

premréti -mr(j)ém *in* -mr(j)em *gl.* mreti;
premrél -a -o *in* premrét -a -o: ~i prsti,
~e roke, premflost -i ž *in* premflost -i ž

premréžiti -im *zamrežiti*, premréžen -a -o,
premréženje -a *s*: pajek vse premréži,
premréženost -i ž, premréževáti -újem,
premréževál -ála -o, premréževánje -a *s*

premrzniti -nem, premrznil -a -o: reka je
premrznila (od enega brega do drugega);
premrzel -zla -o *in* premrznjen -a -o:
~a repa, ~a reka, ~o jezero, pre-
mrznjenost -i ž

premuzati -am se *zmuzniti se skozi kaj*,
premuzan -a -o; premúziniti -nem se

prenačuditi *in* prenačúdit -im se *gl.* čuditi
se: ni se mogel ~

prenadáleč prisl.: ~ meriš

prenadebélo prisl.: ~ rezati, ~ se lagati

prenadólgo [-ug-] *prisl.*: ~ pripoveduje,
pletenci, vleče, ~ je privezan

prenadróбно prisl.: ~ opisuje, ~ melje,
~ je razbito

prenágliti -im se, prenágljen -a -o, pre-
nágljenje -a *s*: ~ se v čem, prenágljenost
-i ž, prenágljenec -nca *m*, prenágljenka
-e ž; prenágel [-gaj] -gla -o, prenágllost
-i ž, prenágllica -e ž: v ~i kaj storiti;
prenáglež -a *m*

prenágniti *in* prenágniti -nem *gl.* nagniti:
ladja se je prenágnila, pot se prenágne

prenágosto prisl.: ~ sajeno drevje

prenahítro prisl.: ~ je narejeno

prenajésti -jém se *gl.* jesti, prenajéden -a -o:
~ se česa, prenajédenost -i ž *naveličanost*,
prenajédenec -nca *m* *naveličanec*

prenakrátko prisl.: ~ razlagati, ~ pri-
vezati

prenakrmiti -im: ~ živino *preveč nakrmiti*

prenaláhko prisl.: ~ vzame stvar

prenapéti -pném *gl.* peti, prenapét -a -o:
~ se, ~ lok, prenapétost -i ž, prenapétež
-a *m*, prenapétnica -e ž; prenapénjati
-am, prenapénjanje -a *s*: ~ vrv, žico,
~ se z delom

prenapilniti -nem: ~ balon

prenapólniti *in* prenapólniti -nim *gl.* polniti,
prenapólnjen -a -o: ~ kovček, ~ se
s čim, prenapólnjenost -i ž; prenapolnje-
váti -újem, prenapolnjevál -ála -o, pre-
napolnjevánje -a *s* >[-un-]

prenapón -óna *m*, prenapónski -a -o

prenapór -óra *m*, prenapóren -rna -o

prenarávnost prisl.: ~ pove, govori

prenaréditi -im *gl.* narediti: ~ obleko,
fant se je čisto prenarédil; prenaréjati
-am, prenaréjanje -a *s*: ~ se v čem
delati se, *hinavčiti*, prenaréja -e ž =
prenarédba -e ž, prenaréjenost -i ž

prenaseliti -sélím *gl.* seliti, prenaséljen -a -o:
~ pokrajino, prenaséljenost -i ž: zaradi
~i nastane lakota, prenaselítev -tve ž,
prenaseljeváti -újem, prenaseljevál -ála
-o, prenaseljevánje -a *s*

prenasítiti -im *gl.* nasítiti: ~ se česa, ~
otroka s kolači, prenasíčenost -i ž: ~
zraka z vlago, prenasitljiv -a -o, pre-
nasitljivost -i ž

prenášati -am, prenášanje -a *s*: ~ tovore,
~ pošte, jezike, ~ risbo na ploščo,
dobro ~ bolezen, ~ bolezen na druge,
~ opero po radiu, potrpežljivo ~
nesrečo, ni ga moč ~; prenášavec -vca
m: ~ bolezní, prenášávka -e ž, prená-
šálen -lna -o [-ln-]

prenaširóko *prisl.*: ~ govoriti, pisati
prenatánčen -čna -o: ne bodimo ~i!
prenatánko *prisl.*: ~ obravnavati kaj
prenatégniti in prenatégniti -nem *gl.* nategniti; prenatéžati -am, prenatéžanje -a *s*
prenavkréber *prisl.*: pot je ~ za moja leta
prenávljati -am, prenávljaj -te *in* -ájte!
 prenávljal -a -o *in* -ála -o, prenávljanje -a *s in* prenávljánje -a *s*: ~ hišo, kri se prenavlja, spomladi se vse prenavlja, prenavljávec -vca *m*, prenavljávka -e *ž*, prenavljálen -lna -o [-ln-]: ~a dela
prenavzdól [-óy] *prisl.*: pot gre ~
prenavzgor *prisl.*: steza drži ~
prenážréti -žrém se *gl.* žreti: ~ se vina
preneháti -am, preneháanje -a *s*: vročina bo prenehala, ~ delati *ali* delo *ali* z delom, prenehóma *prisl.*, prenehljaj -a *m in* prenehljáj -a *m*: brez ~a; prenehávati -am, preneháváanje -a *s*; prenehováti -újem, prenehováł -ála -o, prenehováanje -a *s*, prenehoválen -lna -o [-ln-]: ~a mrzlica
prenekaterí -a -o *ned. z. marsikdo, marsikateri*; prenekateríkrat *prisl. pogosto, velikokrat*
prenéki -a -o *ned. z. marsikdo, marsikateri*: ~emu je povedala; prenekikrat *prisl.*
prenésti -něsem *gl.* nesti: ~ neznanko na drugo stran *mat.*, ~ na nov račun, to se že še prenese, vse mirno ~, dosti ga prenese; prenesén -ěna -o: ~ pomen besede, v ~em pomenu, prenesljív -a -o *prenosen*, prenések -ska *m prenos*
preneúmen -mna -o: to je že ~o! biti ~ za kaj takega; je ~a, da bi ji to zaupal
prenevédati -am se 1. *obotavljati, obirati se*, 2. *zanikrno, naveličano delati*, 3. *delati se nevednega, neumnega*, prenevédáanje -a *s*, prenevédálo -a *s* = prenevédanec -nca *m*, prenevédanka -e *ž*, prenevédast -a -o *sprenevedast*
prenikáti -am, prenikáanje -a *s*: vlaga prenika skozi strop, prenikáv -áva -o: ~ razum *bister*, ~a tla, prenikniti -nem, prenikováti -újem, prenikováanje -a *s*: do zadnjih globin ~ z razumom
prenočíti -im, prenočí -íte! prenočil -íla -o, prenočen -ěna -o: ~ v gostilni, ~ pri kom, ~ pod milim nebom, ~ koga pri sebi, prenočítev -tve *ž*; prenočévati -újem, prenočévál -ála -o, prenočéváanje -a *s*; prenočíšče -a *s*: najti ~, dati komu ~, prenočevališče -a *s*, prenočevávec

-vca *m*, prenočevávka -e *ž*, prenočnina -e *ž* | *prispevek* |
prenoréti -im *gl.* noreti: noč in dan ~; prenoriti -ím, prenorí -íte! prenoríl -íla -o: ~ koga *prevarati, oslepariti*
prenós -ósa *m*: ~ knjig iz skladišča v skladišče, ~ računa, ~ na drugo postavko, ~ premoženja, ~ po radiu, radijski ~, ~ sile, relejni ~, prenosén -sna -o: ~i pisalni stroj, ~o premoženje, prenosnost -i *ž*, prenosljív -a -o, prenosljívost -i *ž*, prenosnina -e *ž* | *plačilo*, prenosnik -a *m*, prenosnica -e *ž transmisija*
prenosíti -nósim *gl.* nositi, prenošen -a -o 1. koliko je že prenosil, 2. ~ otroka *predolgo nositi*, prenošenost -i *ž*
prenotácija -e *ž pr. naprejšnja zaznamba*, prenotirati -am
prenóviti -im, prenoví -íte! prenovil -íla -o, prenovljén -ěna -o: ~ hišo, prostore, ~ podobno, prenovítev -tve *ž*, prenova -e *ž*, prenovítven -a -o [-tvən-]: ~a dela, ~i načrti
prenumerácija -e *ž naročilo, naplačilo*, prenumeránt -a *m naročnik, naplačnik*: ~ na knjigo, prenumerirati -am 1. *naročiti, naprej plačati*, 2. *spremeniti številke*
preobčúten -tna -o: ~ za bolezen, ~a izguba, preobčútnost -i *ž*, preobčútljív -a -o, preobčútljívost -i *ž*: živčna ~, ~ aparata, preobčútljívosten -tna -o: ~a reakcija
preobdávčiti -im, preobdávčen -a -o, preobdávčenost -i *ž*; preobdávčévati -újem, preobdávčéváanje -a *s*
preobílen -lna -o [-yn-], preobílnost -i [-yn-] *ž*; preobíl [-iy] -a -o, preobílica -e *ž*, preobílje -a *s*, preobílo *prisl.*, preobílokrat *prisl.*
preobjésti -jém se *gl.* jesti, preobjéden -a -o: ~ se česa, preobjédenost -i *ž*, preobjéda -e *ž bot.*, preobjéden -dna -o *objesten*, preobjésten -tna -o: ~i fantje, preobjéstnost -i *ž*, preobjédati -am se
preobkládati -am, preobkládáanje -a *s*: ~ koga *s čim*, ~ se *z delom*
preoblačíti *in* preoblačítiti -im *gl.* oblačiti, preoblačénje -a *s*: vsak dan se ~, preoblačílnica -e [-yn-] *ž*, preoblačílo -a *s*: ~ za blazine
preoblágati -am, preoblágáanje -a *s*: ~ koga *s čim*, ~ se *s knjigami*

preobléči -em *gl.* obleči, preobléčen -a -o: ~ otroka, ~ posteljo, ~ se v kmeta, preobléka -e *ž* |*delo in stvar*|
preoblikovati -ujem *gl.* oblikovati, preoblikovanje -a *s*: ~ si klobuk, preoblikovalen -lna -o [-*ln-*], preoblikovavec -vca *m*, preoblikovávka -e *ž*
preobljuditi -im, preobljuden -a -o, preobljudenost -i *ž*
preobložiti -ím *gl.* obložiti: ~ koga s čim, preobložitev -tve *ž*, preobložnost -i *ž*
preobračati -am, preobračanje -a *s*: ~ seno, obleko, vozove, ljudi, besede, pomen, preobračalnik -a [-*yn-*] *m*
preobrāt -āta *m*: ~ v zgodovini, v vojski, preobrāten -tna -o: ~o leto
preobrāziti -im, preobrāžen -a -o: življenje se je preobrāzilo, preobrāzba -e *ž*: ~ žabe, preobrāžen -zna -o, preobrāžati -am, preobrāžanje -a *s*, preobrāževāti -ujem, preobrāževānje -a *s*, preobrāževālen -lna -o [-*ln-*], preobrāževāvec -vca *m*, preobrāževāvka -e *ž*
preobremeniti -ím *gl.* obremeniti: ~ koga z delom, ~ se z dolžnostmi, ~ števec, generator, motor, lokomotivo, preobremenitev -tve *ž*, preobremenilen -lna -o [-*ln-*]: ~o delo, preobremenjenost -i *ž*, preobremenjevāti -ujem, preobremenjevanje -a *s*
preobrniti *in* preobrniti -nem *gl.* obrniti, preobrnjen -a -o: ~ vso hišo, vse se je preobrnilo, preobrnjenec -nca *m*, preobrnjenka -e *ž*, preobrnjenost -i *ž*, preobrnitev -tve *ž*
preobširni -rna -o: ~a razlaga, preobširnost -i *ž*
preobtežiti -ím *gl.* obtežiti: ~ voz, most, živino, ~ se s tovorom, preobteženost -i *ž*, preobtežitev -tve *ž*, preobtežba -e *ž*: ~ mostu, preobtežljiv -a -o, preobteževāti -ujem, preobteževānje -a *s*
preobtovoriti -im *in* preobtovoriti -im *gl.* tovoriti: ~ konja
preobūti -ujem *gl.* obuti: ~ (si) čevlje, ~ se, preobūitev -tve *ž*, preobūivati -am *gl.* obuvati, preobūivanje -a *s*
preobvezāti *in* preobvezati -včem *gl.* vezati, preobvezā -e *ž*, preobvezovāti -ujem *gl.* obvezovati, preobvezovānje -a *s*, preobvezovališče -a *s*, preobvezovalnica -e [-*yn-*] *ž*
preoddāleč *prisl.*: ~ sem poslušal, da bi bil razumel; sem ~ prišel

preokreniti -krémem *preobrniti*, *zasukati* *gl.* kreniti, preokrēt -ēta *m*: ~ bolezní, ~ v zgodbi
preonégati -am, preonégan -a -o, preonéganje -a *s*: ~ koga s čim, preonegáviti -im, preonegávljen -a -o
preopásti -pássem, preopášen -a -o: ~ živino, živina se je preopasla
preorāti -órjem *in* -órjem *gl.* orati, preorán -a -o, preoránost -i *ž*, preór -óra *m*, preorávati -am, preorávanje -a *s*
preorientirati -am *preusmeriti*, *preobrniti misli*, *smer*, *preorientácija* -e *ž*
preosnovā -e *ž*: šolska ~, preosnovāti -ujem *gl.* snovati: ~ življenje
preostāti -ānem *gl.* ostati: nič drugega mi ne preostane; *mi ne preostane drugega *drugo mi ne preostane*; preostāl -āla -o: ~i živi, sorodniki, preostānek -nka *m*; preostājati -am *in* -em, preostājanje -a *s*: kruha jim je preostajalo
preosvetliti -ím *gl.* osvetliti, preosvetljēn -ēna -o: ~ sliko, preosvetljenost -i *ž*, preosvetlítev -tve *ž*
prepād -āda *m*: globok ~, prepāden -dna -o *strm*, *poln prepādov*: ~e stene, ~a pokrajina, prepādnost -i *ž*, prepādnica -e *ž* |*jama*|
prepādati -am, prepādanje -a *s*: bolni vidno prepāda
prepāden -a -o: ~ obraz *prepal*, bil je ves ~ *prestrašen*, *upadel*, *prepal*, *shujšan*, prepādenost -i *ž*
prepahniti *in* prepāhniti -nem *gl.* pahniti: ~ si želodec s čim, deske se prepahnejo, ~ živinče (pri krmljenju), prepahnitev -tve *ž*, prepāh -āha *m* *prebod*, prepāhālnik -a [-*yn-*] *m* |*oblič*|; prepahovāti -ujem, prepahovānje -a *s* >[-*pah-* / -*pah-*]
prepāl -āla -o *gl.* pastiti
prepaliti *in* prepāliti -im *gl.* paliti, prepāljen -a -o, prepāljenost -i *ž*
preparácija -e *ž* 1. *zvezek za šolske vaje*, 2. *priprava*, preparacijski -a -o: ~e opombe
preparānd -a *m* *učiteljiščnik*, preparāndka -e *ž* = *preparandistka* -e *ž* *učiteljiščnica*, preparāndija -e *ž* *učiteljišče*, preparāndijski -a -o
preparāti -am, preparán -a -o, preparānje -a *s*: komu treh ~
preparirati -am *pripraviti*, *pripravljati*, prepariranje -a *s*: ~ grščino, ~ žival *nagatiti*, preparāt -a *m* *pripravek*, *pri-*

gotovek: kemični ~, mikroskopski ~; preparátor -ja *m*

preparíti -im, preparíjen -a -o, preparíjenje -a *s*: ~ perilo

prepásati -pásem, prepásan -a -o, prepásanje -a *s*: ~ koga s čim, ~ si predpasnik, prepásanost -i *ž*, prepás -ása *m*, prepásnik -a *m*, prepásica -e *ž opasica*, prepasováti -újem, prepasováł -ála -o, prepasovánje -a *s*

prepásti -pásem: dobro je prepasel čredo, vse poletje je prepasel, živina se je prepasla; prepásen -a -o: ~o leto, ~a čreda

prepásti -pádem *gl.* pasti -dem; prepádel -dla -o *in* prepál -ála -o: ~ denar, ~a hiša, ~a kupčija, prepádlost -i *ž in* prepálost -i *ž*

prepáziti -im *pregraditi*, prepážen -a -o: ~ hlev, prepáz -áža *m*, prepázek -žka *m vmesna stena*; prepaževáti -újem, prepaževánje -a *s*

prepečí -péčem *gl.* peči: ~ meso, prepečénec -nca *m*, prepéka -e *ž klinker*

prepelica -e *ž*, prepelíči -a -e: ~e gnezdo, prepelčar -ja *m* [*fízol, pes*], prepelčarski -a -o, prepelíčica -e *ž*, prepelíčka -e *ž*, prepelíčjak -a *m* [*govno*]

prepeljáti -péljem *gl.* peljati, prepelján -a -o, prepeljánje -a *s*: ~ se, ~ koga čez reko, ~ kaj na ladji, prepeljávati -am, prepeljávanje -a *s*: orel se prepeljáva nad vrhovi, prepeljáva -e *ž*; prepeljévati -újem, prepeljévál -ála -o, prepeljevánje -a *s*: pav se prepeljuje po dvorišču

prepeljáh -a *m*: golob ~

preperéti -ím *gl.* pereti, preperél -éla -o: platno, les preperi, preperélost -i *ž*, preperína -e *ž* = preperelína -e *ž*; preperévati -am, preperévánje -a *s*; preperélast -a -o

prepéríti -im: ~ kolo, ~ grablje *oskrbeti z novimi zobmi*

prepésniti -im, prepesnitev -tve *ž*

prepéti -pném *gl.* peti pnem, prepét -a -o: ~ pas na zadnjo luknjo; prepétje -a *s*; prepénjati -am, prepénjanje -a *s*: tanka plast megle se prepenja po dolini

prepéti -pójem *gl.* peti pojem, prepét -a -o: ~ vse pesmi, ves dan prepoje; tak glas ima, da vse prepoje; prepel se je *glas si je pokvaril s petjem*; prepévati -am, prepévánje -a *s*, prepév -éva *m*, prepévek -vka *m*

prepetnájstíti -im *opehariti, prelisíčiti*, prepetnájsten -a -o, prepetnájstenje -a *s*

prepihati -ham *in* -pišem *gl.* pihati, prepíhan -a -o: burja nas je prepíhala, prepíh -a *m*: biti na ~u, prepíšen -šna -o: ~a lega, prepíšnik -a *m slov. priporniški glas*, prepíšniški -a -o; prepíhávati -am, prepíhávánje -a *s*; prepíhnni -nem, prepíhnnjen -a -o

prepilíti -im, prepíljen -a -o, prepíljenje -a *s*: ~ žico, križe v oknu, ~ žago, koliko se ta siromak prepili (za šolo)

prepir -a *m*: ~ med brati, ~ se vname, živeti v ~u s kom; prepírati -am se, prepíránje -a *s*: ~ se za prazen nič; prepírljív -a -o: ~ človek, prepírljívost -i *ž*, prepírljívec -vca *m*, prepírljívka -e *ž*

prepis -a *m*: overjen ~, prepisen -sna -o: ~o podjetje, prepisek -ska *m*

prepisáti *in* prepisati -pišem *gl.* pisati, prepísan -a -o: ~ na čisto, ~ nalogo od sosedá, ~ posestvo na sina, ~ se na drugo ime, prepísnik -a *m* *kdor prepíše ali dá prepisati*, prepísnica -e *ž*, prepísnína -e *ž*, prepísnínski -a -o, prepísnún -a *m* *plagiator*, prepisováti -újem, prepisovánje -a *s*, prepisoválen -lna -o [*-ln-*], prepisovávec -vca *m*, prepisovávka -e *ž*

prepítati -am: ~ prašiče *preveč spítati*, ~ prašiče čez zimo

prepít -pljem *gl.* piti, prepít -a -o: vse noči prepíje, prepíjančeváti -újem

preplačáti *in* preplačati -am *gl.* plačati: blago ~, preplačiló -a *s*; preplačévati -újem, preplačévál -ála -o, preplačevánje -a *s*: ~ pri nakupu

prepláh -áha *m* *strah in zmeda*: nastal je velik ~

preplahátí -ám *gl.* plahitati: ~ koga s čim

preplakníti *in* preplaknni -nem *gl.* izplaknni: ~ perilo, preplakováti -újem, preplakovál -ála -o, preplakovánje -a *s*

prepláští -im, prepláši -íte! preplášíl -íla -o, preplášen -éna -o *in* preplášiti -im *s stal. poud.*: ~ zajca, ptíča *prestrašiti, pregnati*, preplášenost -i *ž in* preplášenost -i *ž*, preplášenec -nca *m in* preplášenec -nca *m*, preplášenka -e *ž in* preplášenka -e *ž*, preplášítev -tve *ž*, preplášljív -a -o, preplášljívost -i *ž*

preplávati -am, preplávan -a -o: ~ reko, ~ koga *prekositi v plavanju*

preplavítí -im, preplávi -íte! preplávil -íla -o, preplavljén -éna -o *in* prepláviti -im

s stal. poud.: voda preplavi polja, prepláven -vna -o *poplaven:* ~o ozemlje; preplávljati -am, preplávljanje -a *s:* Sava rada preplavlja, prepláva -e *ž*

preplaziti in prepláziti -im se gl. plaziti, preplázen -a -o: ~ se skozi grmovje

preplesáti in preplésati -plésem gl. plesati, preplésan -a -o: ~ noč, ~ čevlje

prepléskati -am, prepléskan -a -o, prepléskanje -a *s,* prepléskanost -i *ž,* preplésk -pléška *m*

prepléstí -plétem gl. plesti: kite s trakovi ~, ves dan ~, kite so se prepletle, preplét -éta *m:* živčni ~, preplétek -tka *m* *trak v laseh;* prepletén -éna -o *zvit, pretkan,* prepleténc -nca *m,* prepleténka -e *ž,* prepleténost -i *ž;* preplétati -am, preplétanje -a *s:* ~ plot, ~ trakove, ~ govor s tujkami, prepletávec -vca *m*

prepléti -plévem gl. pleti; preplét -a -o 1. ~o korenje, 2. *poblažena kletvica*

preplézati -am, preplézan -a -o: ~ steno, ograjo, ~ čez plot, blago se prepleza, preplézanost -i *ž*

preplézniiti -nem: rokav se preplezne

preplúti -plóvem in -plújem gl. pluti: ~ vsa morja, ladja je preplula tisoč milj

preplúžiti -im preovati

prepocéni prisl.: ~ prodati

prepocási prisl.: ~ dela, prepocásen -sna -o: ~ delavec

prepodíti -im, prepódi -íte! prepódil -ila -o, prepodén -éna -o: ~ divjačino, prepodítev -tve *ž*

prepogniti -pógnem, prepógni -íte! prepógnil -ila -o, prepógnjen -a -o *in prepógniti -nem s stal. poud.:* ~ polo papirja, prepógnjenost -i *ž;* prepogibati -am *in -bijem,* prepogibanje -a *s*

prepogósto prisl. prevečkrat = prepogósto-krat *prisl.,* prepogósten -tna -o *in prepogóst -a -o:* ~o obiskovanje

prepójati -am, prepóján -a -o, prepójanje -a *s:* psi prepojajo jelena po gozdu, krava se prepoja

prepojiti -im, prepóji -íte! prepójil -ila -o, prepojén -éna -o: ~ torto z rumom, blago se prepoji z vlago, prepojénost -i *ž,* prepojítev -tve *ž,* prepój -ója *m* *pre-pajanje,* prepójina -e *ž med. infiltrat,* prepójen -jna -o, prepájati -am, prepájanje -a *s*

prepóka -e *ž,* prepókel -kla -o režast, prepóklost -i *ž*

prepolniti in prepólniti -im gl. polniti, prepólnjen -a -o: ~ kleti s sadjem, prepóln -a -o: ~ biti česa, prepólnost -i *ž;* prepólnjeváti -újem, prepólnjevál -ála -o, prepólnjevanje -a *s* > [-un-]

prepoloviti -im, prepólóvi -íte! prepólóvil -ila -o, prepólóvljén -éna -o: ~ črto, travnik, prepólóvitev -tve *ž;* prepólóvljati -am, prepólóvljanje -a *s*

prepóna -e *ž:* trebušna ~, prepónski -a -o: ~i živec, prepónec -nca *m* [trta]

preporédko prisl., preporédkoma prisl.

preporék -rka *m*

preporód -óda *m* → prerod, renesansa, poživitev, preporóden -dna -o → *pre-*rodén, preporódití -im → *preroditi,* preporóditelj -a *m* → *preroditelj,* preporóditeljica -e *ž* → *preroditeljica*

Preporód -óda *m* [napredno društvo], preporódovec -vca *m*

prepoténca -e *ž* oblastnost, mogočnost, prepoténen -tna -o (*pre*)oblasten, (*pre*)mogočen, prepoténost -i *ž*

prepotíti -im, prepóti -íte! prepótíl -ila -o, prepotén -éna -o: ~ se v postelji, ~ obleko, prepoténost -i *ž*

prepotováti -újem, prepotováł -ála -o, prepotován -a -o *in* prepotóvati -ujem *s stal. poud.:* ~ dežele

prepovedati -vém gl. povedati: ~ komu kaj, ~ pod kaznijo; prepovedán -a -o: ~ čas za lov, ~ sad, ~o je kaditi; prepóved -i *ž:* uvozna ~, ~ dati, izdati, ~ kršiti, ~ tobaka, soli, ~ na tobak, na sol; prepóvedánc -nca *m* *prepovedan gozd,* prepóvedén -dna -o: ~i odlok, prepovedník -a *m*

prepovedováti -újem, prepovedováł -ála -o, prepovedovánje -a *s,* prepovedoválen -lna -o [-ln-], prepovedovávec -vca *m*

prepoviti -ijem znova poviti gl. poviti, prepovljíati -am *gl. povijati:* ~ otroka

prepóžen -zna -o, prepóžno prisl.

prepozicija -e *ž* predlog, prepozicijski -a -o, prepoziciónalen -lna -o [-ln-] *predložén:* ~i skloni

prepoznáti -ám spoznati gl. poznati, prepoznán -a -o, prepoznánje -a *s:* ~ koga med drugimi, ~ se po čem

preprašati in preprašati -am gl. vprašati: ~ koga *natanko izprašati, zaslišati,* ~ se do česa, ~ pol razreda, preprašál se je skozi neznane kraje; preprašévati -újem; preprašévál -ála -o, preprašévánje -a *s*

prepráti -pêrem *gl.* prati, preprán -a -o, prepránost -i ž; prepíratí -am, prepíranje -a *s*: ~ perilo

prepráziti -im, preprážen -a -o: ~ kavo, prepráženost -i ž, prepráženec -nca *m*

prepréči -préžem, preprézi -te *in* -ite! preprégl -gla -o, prepréžen -a -o *l.* ~ s pajčevino, 2. ~ konje, preprégati -am, prepréganje -a *s*, prepréga -e ž: konjska ~, prepréžen -zna -o, prepregališče -a *s*

prepréčiti -im, prepréčen -a -o, prepréčenje -a *s*: ~ namero, tatvino, prepréčitev -tve ž, prepréčeváti -újem, prepréčevanje -a *s*, prepréčeválen -lna -o [-ln-]: ~i ukrepi, ~o zdravstvo, prepréčilo -a *s*, prepréčevávec -vca *m*

preprésti -prédem *in* preprésti -prédem *gl.* presti: pajki so vse kote prepredli; prepredén -a -o *pretkan*, *zvit*, *navihan*; prepredénec -nca *m*, prepredénka -e ž, prepredénost -i ž, prepredati -am

preprézati -am *prepregati*

prepričati -am, prepričanje -a *s*: na svoje oči se ~; prepričan -a -o: biti ~ o čem ('biti ~ v kaj); prepričanost -i ž, prepričljiv -a -o, prepričljivost -i ž; prepričeváti -újem, prepričevál -ála -o, prepričevávanje -a *s*, prepričeválen -lna -o [-ln-], prepričeválnost -i [-ln-] ž, prepričevávec -vca *m*, prepričevávka -e ž

prepróga -e ž: bosenska, linolejska ~, bomba ~, preprógar -ja *m*, preprógarški -a -o, preprógarstvo -a *s*

preprosi -prósim *gl.* prositi, prepróšen -a -o: ~ koga

prepróst -ósta -o: ~a obleka, naloga, ~ človek, račun, ~o srce, prepróstost -i ž *in* preprostót -i ž, prepróstež -a *m*, prepróščina -e ž

preprítiti -im: ~ breme

prepúkati -am: ~ perje, repo

prepus -im *gl.* pustiti, prepúščen -éna -o: ~ komu svoj delež, svojo pravico, ~ koga njegovi usodi, ~ se valovom, žalosti; tur se prepusti, prepúst -a *m l.* *prepus* *titev*, 2. ~ na cesti, prepustitev -tve ž, prepústen -lna -o: ~ za svetlobo, prepústnica -e ž [*listina*]: obmejna ~, prepústnik -a *m cedent*, prepústnost -i ž, prepustljiv -a -o; prepúščati -am, prepúščanje -a *s*

preračúnati -am, preračúnan -a -o: ~ razdaljo, stroške, preračúnljiv -a -o, preračúnljivost -i ž, preračúnávati -am,

preračúnávanje -a *s*: ~ valuto; preračún -a *m* *pregled računa*, preračúnski -a -o

prerafaelizem -zma *m* [*umetnostna smer*], prerafaeliti -ov *m mn.* [*skupina angleških slikarjev*], prerafaeliški -a -o: ~a šola

prerahljáti -ám *gl.* rahljati, prerahlján -a -o: ~ zemljo, blazino, ~ komu kosti, prerahljánost -i ž; prerahljaváti -am, prerahljavávanje -a *s*

prerámen -mna -o: ~i koš, prerámnica -e ž *jermen*, *oprta*, prerámnik -a *m* *naramnica*

prerást -i ž *bot.* *zajčje uho*

prerásti -rás(t)em *gl.* rasti: ~ druga zelišča, mah preraste kamen, ~ hlače, ~ otroška leta; *prid.* preráščen -a -o, preráščati -am, preráščanje -a *s*

preréči -em *gl.* reči, preréčen -éna -o: vse mi je prerékel

prerédčiti -im, prerédčen -a -o, prerédčenje -a *s*: ~ gozd, vrste vojakov so se prerédčile, prerédčenost -i ž; prerédčeváti -újem, prerédčevávanje -a *s*; preréditi -im *razredčiti*

preréditi -im, prerédi *in* prerédi -ite! prerédil -ila -o, preréjen -éna -o: čez zimo ~ vola, preréja -e ž, preréjek -jka *m*, preréditev -tve ž; preréjati -am, preréjanje -a *s*

prerédko *prisl.*: ~ sejan, ~ pridež, prerédkokrat *prisl.*

prerékati -am, prerékanje -a *s*: ~ komu kruh, ~ se s kom *prepirati se*; prerékaváti -újem, prerékóvanje -a *s in* prerékóvati -ujem

prerés *prisl.*: le ~, vse ~

prerešétati -ám *gl.* rešétati, prerešétan -a -o: ~ žito, člane, prerešétanost -i ž, prerešétávati -am, prerešétávanje -a *s*

prerézati -réžem *gl.* rezati, prerézán -a -o: ~ blago, papir, palico, preréz -éza *m*: podolžni, prečni ~, prerézén -zna -o *poprečen*, prerézek -zka *m*; prerézaváti -újem, prerézóvanje -a *s*

preríja -e ž *severnoameriška stepa*, preríjski -a -o: ~i volkovi, ~i bivol

preríniti -nem, prerínjen -a -o: ~ se skozi množico, ~ omaro v kot

prerísati -ríšem, prerísan -a -o: ~ sliko, náčrt, prerísanka -e ž, prerís -a *m*, prerísen -sna -o, prerísóvati -újem, prerísóvál -ála -o, prerísóvanje -a *s*, prerísóválnen -lna -o [-ln-]: ~i papir

preríti -ríjem *gl.* riti, prerít -a -o: krt je vso gredo prerít, ~ se skozi življenje, prerítost -i ž; prerívati -am, prerívaj -te *in*

-ájte! prerival -a -o *in* -ála -o, prerivanje -a *s in* prerivánje -a *s*: krti prerivajo travnike, ljudje se prerivajo

prerodíti -im, preródi -íte! preródir -ila -o, prerójen *in* prerójen -éna -o, prerójenje -a *s*: v gorskem zraku se človek ves prerodi; preród -óda *m*, preróden -dna -o: ~e ideje, preróditel -tve *ž*, preróditelj -a *m*, preróditeljski -a -o; prerójenec -nca *m*, prerójenka -e *ž*; prerájati -am, prerájanje -a *s*, prerójevanje -a *s*

prerogátiva -e *ž* posebna monarhova pravica
prérok -óka *m*: vremenski ~, krivi ~i, prerókinja -e *ž*, preróški -a -o: ~i dar; preróštvo -a *s*, prerókba -e *ž*, prerokovati -újem, prerokoval -ála -o, prerokovanje -a *s*: ~ komu (srečo) iz zvezd, iz kart, iz kavne gošče, preróčišče -a *s*

prerómati -am, preróman -a -o: ves svet ~
preruváti *in* preruváti -rújem *gl.* ruvati, preruván -a -o *in* preruván -a -o: ~ repo (če je pregosta), prer(u)vávati -am, prer(u)vávanje -a *s*

presadíti -im, presádi -íte! presádir -ila -o, presajén -éna -o, presajénje -a *s*: ~ sadike, drevo; ~ kost, kožo, organ; ~ kaj iz življenja v knjigo, na oder; presajénc -nca *m*, presajénka -e *ž*, presád -áda *m*: rastline za ~, presádek -dka *m* metastaza, presáditel -tve *ž*; presájati -am, presájanje -a *s*, presajávec -vca *m*, presajávka -e *ž*; presáden -dna -o: ~a koža, presadljiv -a -o, presadljivost -i *ž*

presahníti *in* presáhniti -sáhnem *gl.* sahniti: voda presahne; presáhel -hla -o *in* presahél -hlà -ó *in* presáhnjen -a -o: ~i studenci, ~a voda; presáhlost -i *ž in* presáhnjenost -i *ž*; presihati -am, presíhanje -a *s*, presihajóč -óča -e: ~ studentec, ~e jezero >[-sah- /-sah-]

presánjati -am *gl.* sanjati: vso noč ~, ~ vso mladost, kaj vse se človeku presanja
preseči -sézem *gl.* seči sežem, preséžen -a -o: ~ dolžino mize, ~ sam sebe, ~ normo, pričakovanje, presèg -éga *m*, presegljiv -a -o, presegljivost -i *ž*, preséžek -žka *m*: proračunski, tržni ~i, preséžen -žna -o: ~a stopnja, mera, vrednost, preséžnik -a *m* slov., preséžniški -a -o, preséžnost -i *ž*, preséžnosten -tna -o: ~a stopnja *elativ*; presegljáj -a *m* presežek; preségati -am *presezati*, pre-

séganje -a *s*: to presega vse meje, moje moči

preseči -séčem *presekati*, *prekositi gl.* seči sečem, preséčen -a -o: ~ travnik, ~ kosca, preséčen -čna -o: ~a debelina drv, preséčnica -e *ž geom.*, presečišče -a *s geom.*, presečiščen -čna -o: ~a razdalja
presédati -am, presédanje -a *s*: ~ koga iz klopi v klop, preseda se od nestrpnosti, delo mu preseda; ta človek, to čakanje mi že preseda

presedéti -im *gl.* sedeti: ~ hlače, več let ~ v ječi, ~ kazen, presedévati -am, presedévávanje -a *s*

presedláti -ám *gl.* sedlati, presedlán -a -o, presedlánje -a *s*: ~ kónja, s filozofije je presedlal na' pravo, presedljáj -a *m* *preval*: hiša stoji na ~u, presedlávati -am, presedlávávanje -a *s*, presedlávéc -vca *m*; Presedljáj -a *m* *kr. i.*, na ~u

preségati -am *gl.* preseči

presejáti -séjem *gl.* sejati, preseján -a -o: ~ moko, pesek, presejáti -am *in* presévati -am, presévávanje -a *s*, presévek -vka *m*: ~ na njivi, pekovski ~i, preseváč -a *m*, presevávec -vca *m*, presevávka -e *ž*, presevávski -a -o

presékati -am *in* -séčem, presékan -a -o: ~ poleno, kost, ~ (komu) pot, dovoz, presék -éka *m geom.*, *teh.*: podolžni ~, preséka -e *ž in* preséka -e *ž jasa v gozdu*; preséka -e *ž*: ~ na cesti *prekop*; presékávati -am, presékávávanje -a *s*

preselíti -sélím *gl.* seliti, preséljen -a -o, preséljenje -a *s*: ~ se v mesto, ~ družino, preséljenec -nca *m*, preséljenka -e *ž*, preséljenost -i *ž*, preselitel -tve *ž*, preseljiv -a -o, preseljivost -i *ž*; preseljevati -újem; preseljevávanje -a *s*: ~ narodov, preseljeválen -lna -o [-ln-]: ~i načrti; preseljevávec -vca *m*

présen -sna -o *in* présen -sna -o *opresen*: ~o maslo, sadje, zelje, na ~o slikati *al fresco*, na *moker omet*, présnec -a [-nec-] *m in* présnec -a [-nec-] *m* 1. *kruh*, 2. *cvetna butara*, 3. *bot.*, presnína -e *ž* *presna zelenjava*

presenétiti -im, presenéčen -a -o, presenéčenje -a *s*: ~ koga s čim, presenetljiv -a -o, presenetljivost -i *ž*, presenécitati -am, presenécávanje -a *s*

Préserje -a *s* *kr. i.*, v ~u. préserski -a -o
preservatív -a *m*, preservativen -vna -o *varovalen*, *varujoč*

presésti -sédem *gl.* sesti, **preséden** -a -o: ~ koga, ~ se drugam; jed, delo, govorjenje, človek mi presede; *gl.* tudi **presedati**

presévati -am *gl.* presejati *in* presijati

presézati -am *presegati*

preséžnik -a *m gl.* preseči

presihati -am *gl.* presahniti

presija -e *ž* → *pritisak, sila, nasilje*

presijáti -sijem, **presiján** -a -o, **presijánje** -a *s*: z žarki ~ človeka, **presijáva** -e *ž*, **presijánost** -i *ž*, **presévati** -am, **presévanje** -a *s*: luč preseva temo

presiliti -im, **presiljen** -a -o: ~ živino z delom, ~ se z oranjem, **presiljenost** -i *ž*, **presílen** -lna -o [-ln-] *premočan*, **presílnost** -i [-ln-] *ž*, **presiljeváti** -ujem, **presiljevanje** -a *s*, **presíla** -e *ž*: ~ nikjer ni dobra

presipati -am *in* -pljem, **presípanje** -a *s*: ~ zrnje, ~ moko iz posode v posodo, **presipávati** -am, **presípavanje** -a *s*, **presíp** -a *m*, **presípnina** -e *ž*; **presúti** -spèm *in* -ujem *gl.* suti, **presút** -a -o: ~ moko, **presútuje** -a *s*

presit -íta -o: ~ klobas, dobrot, učenja, **presítost** -i *ž*, **presítež** -a *m*

Préska -e *ž kr. i.*, v ~i, **préški** -a -o, **Préskarji** -ev *m mn.*

preskákáti *in* **preskákati** -áčem *dov.*, **preskákaj** -ájte! **preskákál** -ála -o, **preskakováti** -ujem, **preskakovánje** -a *s*: misel preskakuje s predmeta na predmet

preskočíti -skóčim *gl.* skočiti, **preskóčen** -a -o: ~ jarek, oviro, ~ vrsto (pri branju), ~ koga pri napredovanju, **preskók** -óka *in* -óka *m*, **preskóčen** -čna -o: ~a vrvca, palica; **preskočljiv** -a -o

preskrbétí -im *gl.* skrbeti, **preskrbljen** -ěna -o: ~ si dovoljenje, ~ se s čim, **preskrbljěnac** -nca *m*, **preskrbljěnka** -e *ž*, **preskrbljěnost** -i *ž*; **preskrbja** -e *ž*: ~ z živili, **preskrbjen** -bna -o: ~i stroški, ~i dan, **preskrbnina** -e *ž*: pravica do ~e, **preskrbováti** -ujem, **preskrbovánje** -a *s*, **preskrbovānc** -nca *m*, **preskrbovānka** -e *ž*, **preskrbovālen** -lna -o [-ln-], **preskrbovālnica** -e [-un-] *ž*, **preskrbovāvec** -vca *m*

preskúsiti -im, **preskúšen** -a -o: ~ srečo, motor, **preskús** -a *m*, **preskúšati** -am

presladíti -im *preveč sladkati*, **presládí** -íte! **presládíl** -íla -o, **presládjen** -ěna -o: ~ kavo, **presládjati** -am

préslec -a [-lác-] *m*: ~ pri stružnici, kozji ~ *bot.*

preslédek -dka *m*: ~ v ograji, v živi meji, ~ med besedami, med črkami, stopniščni ~ *podest*, dati poljščini tri leta ~a, **preslédkast** -a -o: ~a detelja, ~o blago *obrabljeno*, redko ~a ruda, **preslédje** -a *s*, **preslédnica** -e *ž* | *tipka*

preslégast -a -o: ~a njiva ima presledke med žitom; zid je ~, če kamni ali les trgajo, motijo zidno ploskev

preslepíti -im, **preslépi** -íte! **preslépil** -íla -o, **preslepljěn** -ěna -o: ~ koga s čim, **preslepljěnost** -i *ž*, **preslepljěnac** -nca *m*, **preslepljěnka** -e *ž*

préslíca -e *ž* 1. *rastlina*, 2. *orodje*: sorodstvo po ~i, **préslíčen** -čna -o, **préslíčka** -e *ž bot.*, **préslíčar** -ja *m* | *izdelovavec*], **préslíchnina** -e *ž bot.*, **préslíčnice** -ic *ž mn. bot.*

préslíč -a *m*: ~ pri vinski stiskalnici

preslíkati -am, **preslíkan** -a -o, **preslíkanje** -a *s*: ~ sobo; **preslíkávati** -am, **preslíkávaje** -a *s*, **preslíkováti** -ujem

preslíšati -im, **preslíšan** -a -o, **preslíšanje** -a *s*: **preslíšal** je očetove besede *jih ni slišal* (*vsaj na videz*); bil je gluh ko zemlja, pa je spet **preslíšal** *dobil sluh*; koliko sem *jih moral* ~ zaradi tega; **preslíševáti** -ujem, **preslíševánje** -a *s*

preslonéti -im *gl.* sloneti: ure in ure je **preslonel** na ograji

preslóska -e *ž avdicija v gledališču*

présmec -a [-mác-] *m* **presnec**, *cvetna butara*

presmolíti -im *s smolo prevleči*, **presmóli** -íte! **presmólíl** -íla -o, **presmoljěn** -ěna -o: ~ tla, **presmolítev** -tve *ž*

présmec -a [-nác-] *m in* **prěsmec** -a [-nác-] *m gl.* **presen**

presnematí -am *in* -ljem, **presnémek** -mka *m* **presnét** -a -o: ~i otroci, ~a reč *vražja*, **presnéto** *prisl.*: ~ dobro vem, ~ dežuje, ~ daleč, ~ dobro mu gre, ~ je ljudi

presnétí -snámem *gl.* sneti: vino ~ *pretočiti*, ~ pesem na magnetofonski trak, **presnéték** -tka *m*: ~ s plošče na trak

presnina -e *ž gl.* **presen**

presnováti -ujem *spremeniti* (*tkavsko*) *osnov* *gl.* **snovati**, **presnován** -a -o

presnovítí -im *spremeniti*, **predelati** *snov*, **presnóvi** -íte! **presnóvil** -íla -o, **presnovljěn** -ěna -o: ~ hrano, v prebavilih se vse **presnovi**, **presnovítev** -tve *ž*, **presnóva** -e *ž* **metabolizem**, **presnóvek** -vka *m*

produkt presnove, presnóven -vna -o: ~e motnje, presnovilo -a s organ za presnovo; presnávljati -am, presnávljanje -a s, presnávljalen -lna -o [-ln-]

presoditi in presódiiti -im gl. soditi, presójen -a -o: ~ položaj, človeka, presóden -dna -o razumen, kritičen, presódnost -i ž, presodljiv -a -o, presodljivost -i ž, presodnik -a m; presójni -am, presójanje -a s, presója -e ž: odločiti po prosti ~i, presojeváti -ujem, presojevánje -a s, presojeválen -lna -o [-ln-], presojevávec -vca m, presojevávka -e ž

presójen -jna -o: ~o steklo, presójnost -i ž

presolíti -im, presóli -ite! presóлил -ila -o, presóljen -ěna -o: ~ jed

presónčiti -im: ~ posteljino, obleko

presórtati -am agr. spremeniiti sorto, presórtan -a -o, presórtanje -a s: ~ krompir

prespáti -im gl. spati, prespán -a -o: ~ noč, ~ se spočiti se, medved prespi zimo; prespal se bo, pa bo spet dober; to reč moraš ~

presčén -čna -o prisrčen: ~o objeti, ljubiti koga, presčénost -i ž

presrédek -dka m med. srednji del

présta -e ž, préstica -e ž, préstar -ja m

prestaréti -im, prestarél -éla -o = prestárati -am se, prestáran -a -o

prestáti -stojím gl. stati: cele dneve prestoji pri štedilniku, vso vožnjo po navadi prestoji, ure in ure je prestal v čakalnici; prestán -a -o: ~a voda, jed; prestájati -am, prestájanje -a s

prestáti -stánem: ~ kaj hudega, ~ bolezen → preboleti, prebiti, premagati, ~ kazen → prebiti

prestáviti -im: ~ mizo, mejnik, ~ koga iz Kopra v Ljubljano, ~ se drugam, ~ iz nemščine v slovenščino prevesti, preložiti, prestávljenec -nca m, prestáva -e ž: ~e na motorju, prestavljiv -a -o, prestavljivost -i ž, prestavitev -tve ž, prestavíten -a -o [-ivən-]: ~i dekret, prestávljati -am gl. nastavljati, prestávljanje -a s in prestávljánje -a s, prestávljavec -vca m: ~ mejnikov, prestávljávka -e ž, prestávljác -a m

prestének -nka m vmesna stena

présti prédem in présti přédem, prédi -te in prédi -ite! prédel -dla -o in prédel prédla -o in préèl -éla -o, préden -a -o in préden -ěna -o, prédenje -a s in pre-

dénje -a s: pajek prede mrežo, predica prede, mačka prede

prestírati -am gl. prestreti

prestríž -a m ugled, veljava, prestížen -žna -o: ~o vprašanje vprašanje veljave, ugleda

prestláti -stéljem gl. stlati, prestlán -a -o: ~ živini, ~ posteljo, prestíljati -am, prestíljanje -a s

presto [présto] it. prisl. glas. hitro, živo; prestissimo [prestisimo] prisl. glas. zelo hitro, zelo živo

préstol [-ol] -óla m, na prestólu in prestólu: kraljev ~, zasesti ~, ~u se odpovedati, s ~a koga pahniti, prestólen -lna -o [-ln-]: ~i govor, prestólnica -e [-ln-] ž glavno mesto, prestólničen -čna -o [-ln-], prestolováti -ujem, prestolováł -ála -o, prestolovánje -a s; prestolonaslédnik -a m, prestolonaslédnica -e ž, prestolonaslédstvo -a s

prestopiti in prestópiti -im gl. stopiti, prestópljen -a -o: ne morem se ~ napraviti koraka, ~ prag, ~ (si) nogo z napačnim gibom poškodovati, ~ mero, postavo, ukaz, pooblastilo; ~ na levo stran, k drugi veri, v drugo stranko, na drug vlak; voda prestopi bregove; ~ se z noge na nogo; prestóp -ópa m, prestópen -pna -o: ~o leto, ~a postaja, prestópek -pka m: disciplinski, devizni ~, prestópnik -a m, prestópnica -e ž; prestópati -am, prestópanje -a s

prestrádati -am, prestrádal -a -o in -ála -o, prestrádan -a -o, prestrádanec -nca m, prestrádanka -e ž, prestrádanost -i ž

prestrán -a -o: ~a polja, prestránost -i ž, prestránstvo -a s

Prestránek -nka m kr. i., v ~u

prestrašiti -im, prestrašil -ila -o in prestrašiti -im gl. strašiti, prestrašen -a -o: ~ otroka, ~ se dogodkov, prestrašenec -nca m, prestrašenka -e ž, prestrašenost -i ž, prestrašitev -tve ž, prestrašljiv -a -o, prestrašljivost -i ž

prestréci -strézem gl. streči, prestréžen -a -o: ~ udarec, žogo, pismo, ~ kaplje v kozarec, ~ vsako besedo, ~ komu pot, prestréga -e ž, prestréž -éza m, nav. mn. prestréži -ov 1. naprave za prestrézanje snega na strehi, 2. lovina; prestréžen -zna -o, prestrégati -am in prestrézati -am, prestréganje -a s in prestrézanje -a s, prestrézalo -a s: ~ za čebelni roj

prestreliti -im, prestréli *in* prestréli -ite!
prestrélil -ila -o: prestréljen -èna -o: ~a
pljuča, ~ tisk → *razmaknjen*, prestrél
[-él] -a *m*, prestrélen -lna -o [-lu-]: ~a
rana = prestrélina -e ž, prestrélki -ov
[-lk-] *m mn. posamezni strelj*

prestrésiti -im, prestréšen -a -o: z ledeno
skorjo ~ grm

prestréti -strém, prestri -ite! prestríl -a -o,
prestrít -a -o: ~ mizo s prtom, prestirati
-am, prestiráló -a *s*: platneno ~

prestriči -ížem *gl.* striči, prestrižen -a -o:
~ nit, ~ komu besedo, prestrigováti
-ujem, prestrigováł -ála -o, prestrigo-
vanje -a *s*, prestrig -a *m film.*

prestrojiti -ójim *in* -im, prestróji -ite!
prestróžil *in* prestróžil -ila -o, prestrójen
-a -o *in* prestrójen -èna -o, prestrójenje
-a *s in* prestrójenje -a *s*, prestrójitev -tve ž,
prestrójenost -i ž *in* prestrójenost -i ž,
prestrójeváti -ujem, prestrójevanje -a *s*

prestvárati -im, prestvárlen -a -o, prestva-
ritev -tve ž, prestvárajati -am, prestvár-
janje -a *s*

presukáti *in* presúkati -am *in* -súčem *gl.*
sukati: ~ nit, se bo že še presukalo:
presúkan -a -o *pretkan, navihan, pre-
brisan*, presúkanost -i ž, presúkanec -nca
m, presúkanka -e ž; presukávati -am,
presukávanje -a *s*; presúkniti -nem: ~
pogovor na drugo snov, presúk -a *m*

presumírati -am *pr. domnevatí*, presumpcija
-e ž *pr. domneva*, presumptiven -vna -o

presúniti -nem, presúnjen -a -o: ~ koga
z mečem, zgodba ga je močno presunila
ganila, presúnjenost -i ž, presunljív -a -o:
~ jok, klic, presunljivost -i ž, presunitev
-tve ž

presušiti -im, presuši -ite! presušil -ila -o,
presušén -èna -o: ~ seno, deteljo,
obleko, kruh; krava (se) presuši pred
telitvijo *neha dajati mleko*; presušén
-šna -o *ki se dá presušiti*, presušítev -tve ž

presúti -spém *in* -ujem *gl.* suti, presút -a -o:
~ žito iz vreče v vrečo, presútje -a *s*

presvétiti *in* presvétiti -im *gl.* svetiti: vse
kote ~

presvétli -ega *m* [naslov], presvétlost -i ž:
vaša ~

presvétliti -im, presvétli -ite! presvétlil -ila
-o, presvetljén -èna -o: ~ pljuča, pres-
svetlítev -tve ž, presvetljáva -e ž: ~
pljuč, presvetljeváti -ujem, presvetljevál
-ála -o, presvetljevanje -a *s diaskopija*

*prešati -am *stiskati, mastiti*, *preša -e ž
stiskalnica, *preše preš ž *mn. tropine*,
*prešanec -nca *m most*, *prešanina -e ž
prešce prešč ž *mn. dušice, hlebčki o vseh
svetih*

preščeniti -ščénem, preščèni -ite! preščènil
-ila -o: ~ si prst; preščénjen -a -o *vitek*,
tanek čez pas, preščépnjen: ~ kakor osa,
preščénjenost -i ž

preščipniti -nem, preščipnjen -a -o: ~
listek, žico, ~ se v pasu, preščipnjenost
-i ž, preščipnjenec -nca *m*, preščipnjenka
-e ž; preščipati -am *in* -pljem *gl.* šcipati:
vse listke ~

prešeren -rna -o: biti ~e volje, ~o dekle,
prešérnost -i ž, prešérnež -a *m*

Prešeren -rna *m os. i.*, Prešérni -ov *m mn.*
[*družina*], Prešérnov -a -o: ~a poezija,
prešérnovski -a -o; prešérnoslòvje -a *s*,
prešérnoslòvec -vca *m*, prešérnoslòvski
-a -o, prešérniána -án *s mn. vse, kar
zadeva Prešerna*, prešérnovci -ev *m mn.*
partizani Prešernove brigade

prešibati -am, prešiban -a -o: ~ koga
prešiníti -nem, prešinjen -a -o: občutek,
groza me prešine, misel me je prešinila,
prešinjenost -i ž, prešínljív -a -o; pre-
šínjati -am, prešínjanje -a *s*

prešiti -šijem *gl.* šiti; prešít -a -o: ~a odeja,
prešív -a *m*, prešívati -am *gl.* šivati,
prešívanje -a *s*, prešívávec -vca *m*, pre-
šívávka -e ž, prešívávski -a -o

prešlost -i ž *gl.* preiti

preštéti -štéjem *gl.* šteti, preštét -a -o: ~
denar, jabolka, preštétje -a *s*; preštévati
-am, preštévanje -a *s*: ~ zaslužek,
preštéven -vna -o

preštudírati -am *premisлити, pregledati vso
snov, vse možnosti*, preštudirán -a -o:
~ vprašanje, položaj, ~ cele kupe knjig

prešústvo -a *s*, prešúšten -tna -o, prešústnik
-a *m*, prešústnica -e ž; prešústvovati
-ujem *s stal. poud. in* prešústvováti -ujem,
prešústvováł -ála -o, prešústvóvanje -a *s*,
prešústvóvávec -vca *m*, prešústnina -e ž
[*globa*]

pretájati -am *in* -em, pretájan -a -o: ~
plast ledu, led se pretaja

pretákati -am, pretákanje -a *s*: ~ vino,
solze; kri se pretaka po žilah

pretakniti *in* pretákniiti -nem *gl.* natakniiti,
pretákknjen -a -o: nit ~ skozi šivankino
uho, ~ roko skozi rokav; ~ divjačino
s slanino; vse pretakne *prebrska, pre-*

obrne, pretakljiv -a -o, pretakljivost -i ž >[-tak- / -tək-]

pretaliti -im *gl.* taliti, pretalil -ila -o, pretaljen -êna -o: ~ železo, srebro; led se pretali

pretapljati -am, pretapljanje -a s: ~ železo, pretapljavec -vca *m*, pretapljavka -e ž, pretapljalnica -e [-un-] ž

pretiči -em *gl.* teči: vso pot ~, ~ koga *prehiteti* (v teku), zajec mu je pretekel pot, še veliko vode bo preteklo; pretekel -têkla -o: ~i čas, ~i teden, ~o leto; pretečen -êna -o: ~a pot; *lj.* ~i teden; pretek -têka *m*: po ~u časa, roka; °po ~u osmih dni *po osmih dneh*, °po ~u enega leta *po enem letu*, °po ~u tega časa, roka *po tem času, roku*; blaga na ~; pretéklost -i ž

pretégniti *in* pretégniti -tégnem *gl.* tegniti: ~ si roko, kito; ~ se z delom, živina se pretegne, oblaki se pretegnejo; pretégnjen -a -o: ~ človek *suh dolgin*, od dela ~, pretégnjenec -nca *m*, pretég -têga *m*: na vse ~e delati, pretégnina -e ž; pretégati -am *in* pretézati -am, pretéganje -a *s in* pretézanje -a *s*: ~ se po spanju, pretegováti -újem, pretegovál -ála -o, pretegovánje -a *s*: lenuh se preteguje

pretéhtati -am, pretéhtan -a -o: ~ blago, besedo, dejanje, ravnanje; pretehtováti -újem, pretehtovál -ála -o, pretehtovánje -a *s*, pretehtávati -am

pretékati -am *čez teči*

pretékst -a *m* → *preveza, izgovor*

pretemá *prisl.*: sinoči je bilo ~, pretemèn -mná -ò *in* -ò *in* pretèmen -mna -o, pretemnèti -im *gl.* temneti: včasih mi pred očmi kar pretemni >[-təm-]

pretenciózen -zna -o *zahteven*, pretencióz -nost -i ž

pretendènt -énta *m kdor si lasti kako čast, oblast, pravico*: ~ na prestol

pretentáti -ám *premotiti, preslepiti, obnoriti*, pretentáj -ájte! pretentál -ála -o, pretentán -a -o: ~ koga s čim, pretentánc -nca *m*, pretentánka -e ž

pretenzija -e ž *zahieva, terjatev, veljava, namen*: imeti ~ na tuje ozemlje, delo z znanstvenimi ~ami

pretépati -am, pretépanje -a *s*: ~ otroke, jetnike; otroci se pretepajo; pretepáč -a *m*, pretepáški -a -o, pretep -épa *m*, pretepavec -vca *m*, pretepávka -e ž;

pretépsti -têpem *gl.* tepsti, pretepen -êna -o: do mrtvega koga ~

pretèritum -a *in* -ita *m slov.* *pretekli čas*, pretèrita -it *s mn. slov.* *pretekle glagolske oblike*; pretèritov -a -o: ~e oblike, pretèriten -tna -o: ~e oblike

pretét -a -o *preklenski, preklet*: ~a laž -nivka, ~o čutimo vsi, ~o res je

pretézati -am *gl.* pretegniti

pretežák *in* -èk -žká -ò *ali* pretéžek -žka -o: to je zame ~o, pretéžen -žna -o: ~a večina *velika*, pretéžnost -i ž

pretičáti -im *gl.* tičati: ves dan pretiči pri knjigah

pretihniti -em: vihar pretihne

pretihotápiti -im: ~ kaj čez mejo, ~ se skozi kaj; pretihotápljen -a -o: ~o blago

pretikati -am *in* -čem, pretikanje -a *s*, pretikáč -a *m* [žebelj, vzvod], pretikávec -vca *m*, pretikávka -e ž, pretikálo -a *s*: kljukasto, zvezdasto, viličasto ~; pretikálen -lna -o [-ln-], pretikálnik -a [-un-] *m*; pretík -a *m*, pretičen -čna -o, pretikljiv -a -o, pretikljivost -i ž; pretikováti -újem, pretikovál -ála -o, pretikovánje -a *s*: ~ po stanovanju

pretín -a *m prekat*: ~ pri oreht, nosni ~

pretipáti -am *in* -pljem, pretipan -a -o: ~ komu obisti, ~ bolnika, pretipávati -am, pretipávanje -a *s*

pretipkati -am, pretipkan -a -o: ~ rokopis, pretipkávati -am, pretipkávanje -a *s*; pretipkováti -újem, pretipkovál -ála -o, pretipkovánje -a *s*: ~ rokopis, pretipkoválen -lna -o [-ln-]

pretíratí -am; pretíran -a -o *prenapet, pregnan, prevelik*: ~a vnema, hvala, ~e cene, zahteve, ~i davki, pretíranost -i ž *presiljenost*; pretíraváti -am, pretírávanje -a *s*: ~ v čem, ~ kaj

pretíríti -im: ~ zasneženo pot *splužiti, zorati*; pretírjen -a -o: cesta je ~a

pretískati -am, pretískan -a -o, pretískávati -am, pretískávanje -a *s*; pretískováti -újem, pretískovánje -a *s*, pretískovávec -vca *m*, pretískoválen -lna -o [-ln-], pretísk -a *m tisk.*, pretískár -ja *m tisk.*

pretísniti -nem, pretísnjen -a -o: ~ si roko, prst, pretísnjenost -i ž, pretís -a *m tisk.* *premočan tisk*, pretísen -sna -o, pretísnítev -tve ž

pretiščáti -im *gl.* tiščati, pretiščan -a -o: ~ konja, ~ se skozi gnečo

pretiti -im, prèti -íte! pretil -a -o, pretênje -a s: ~ komu s čim, nevarnost jim preti, pretinja -e ž. pretivec -vca m, pretilen -lna -o [-ln-]: ~o pismo

pretkán -a -o *navihan, prebrisan*, pretkánost -i ž, pretkánec -nca m, pretkánka -e ž

pretkáti -tkèm in -tkám *gl. tkati*: z zlatom ~

pretlačiti in pretlačíti -im *gl. tlačiti*, pretlačén -a -o: grozde ~, paradižnik skozi sito ~, pretlačítev -tve ž; pretlačévati -újem, pretlačévál -ála -o, pretlačévánje -a s: ~ krompir

pretóčiti -tóčim *gl. točiti*, pretóčen -a -o: ~ vino, vodo, ~ veliko solzá, pretóčilo -a s; pretók -óka m *preliv, prekop, prelitje*: ~ vode, električni, magnetni ~, pretokóven -vna -o, pretóka -e ž in pretóka -e ž *rake (pri žagi)*, pretóčen -čna -o: ~o jezero, ~a cev, ~a elektrarna; pretóčnica -e ž: voda ~, pretóčnost -i ž

pretólči -em *gl. tolči*, pretólčen -a -o: ~ koga s kolom, ~ zid, leto, šolo; s težavo se je pretolkel *preživil* >[-ou-]

pretopíti -im, pretópi -íte! pretópil -íla -o, pretopljén -éna -o: ~ svinec, ~ denar v vino, ~ mleko, pretop -ópa m, pretópen -pna -o: ~a tehnika, pretópnost -i ž; pretopílen -lna -o [-ln-]

prétor -ja m *starorimski sodnik*, prétorski -a -o: ~o pravo, prétorstvo -a s, pretúra -e ž [*urad*]

pretorijánc -nca m *telesni stražnik rimskih cesarjev*, pretorijánski -a -o, pretorijánstvo -a s

pretovoríti -im, pretovóri -íte! pretovóril -íla -o, pretovorjén -éna -o in pretovóriti -im *s stal. poud.*: ~ blago z ladje na vlak *preložiti*, Krpan je pretovoril silo blaga, pretovorítev -tve ž; pretovárjati -am, pretovárjanje -a s

pretrésti -em *gl. tresti*, pretrésén -a -o: zdravilo pred uporabo ~, moko ~ (v mlinu), ~ se na vozu, novica nas je pretresla, vprašanje ~, pretrés -ésa m: ~ možganov, živčni ~, v ~ vzeti, pretresljív -a -o: ~a novica, ~o jokati, pretresljívost -i ž, pretresljáj -a m; pretrésati -am, pretrésanje -a s; pretrésávati -am, pretrésávánje -a s, pretrésávati -újem, pretrésovál -ála -o, pretrésovánje -a s, pretrésovávec -vca m, pretrésica -e ž *del palice ali vzvoda, ki se najlaže zlomi*

pretréti -tárem in -trèm *gl. tretí*, pretrét -a -o: kosti komu ~

pretrégati -am in -žem: ~ vrv, zvezo, molk, pogovor, pisanje, šolanje, študij, ~ list na dvoje, ta se že ne bo pretrgal pri delu; pretrgan -a -o: od lakote ~ pes, ~a nit, ~a krava *upadlega trebuha*; pretrganec -nca m, pretrganost -i ž, pretrg -a m: žico preskusiti na ~, pretrgoma *prisl.*, pretrga -e ž: na ~o delati, na vse ~e hiteti; pretrgováti -újem, pretrgovál -ála -o, pretrgovánje -a s, pretržen -žna -o: ~a trdnost

pretrfkati -am, pretrfkan -a -o: prsi ~ bolniku; pretrkováti -újem, pretrkovánje -a s: ~ bolnika, pretrkoválen -lna -o [-ln-]: ~a metoda *med.*, pretrkávati -am, pretrkávánje -a s

pretrpéti -im *gl. trpeti*: veliko ~ od koga *ali* pred kom zaradi česa, ~ bolezen, operacijo, škodo; pretrpljén -éna -o: ~a bolezen, bolečina; pretrpévati -am

pretrúhtati -am *premisлити, pretresti, preudariti*, pretrúhtan -a -o: ~ vso stvar, vso noč je pretuhtal, pretrúhtávati -am *premišljati, razglabljati, preudarjati*, pretrúhtávánje -a s

pretvárjati -am *se delati se, pačiti se, spakovati se*

pretvéza -e ž: narediti kaj pod ~o, s ~o, da..., to je le ~

pretvóriti -im → *spremeniti, predelati, pre narediti, presnovati*, pretvórbá -e ž → *predelava, sprememba, presnova*, pretvárjati -am → *spreminjati*, pretvórniki -a m: fazni, frekvenčni, merilni ~

preubrátí -bèrem, preubránje -a s: ~ organizem, da drugače reagira, preubránost -i ž; preubírati -am, preubíránje -a s

preučíti -im, preúči -íte! preučíl -íla -o, preučén -éna -o: ~ načrte, ves dan se preuči, ne dam se ~, preučljív -a -o, preučljívost -i ž; preučévati -újem, preučévánje -a s

preudáríti -im, preudárjen -a -o: dobro vse ~, preudárjenost -i ž, preudárek -rka m: poslati v ~, govoriti s ~om, preudáren -rna -o: ~ človek, preudárnost -i ž; preudárjati -am, preudárjanje -a s: stóri, kaj boš toliko preudarjal

preuránjen -a -o *prezgodnji, prenegel, prenegljen*

preuravnáti -ám *gl. ravnati*, preuravnán -a -o: ~ organizem, preuravnánost -i ž,

- preuravnávati -am, preuravnávanje -a s, preuravnáválen -lna -o [-ln-]
- preurediti** -im, preurédi *in* preurédi -íte! preurédil -ila -o, preurején -éna -o: ~ hišo, preureditev -tve ž, preureditven -a -o [-tvən-]: ~i načrt, preuredba -e ž; preurējati -am, preurejanje -a s: ~ tovarno; preurejeváti -újem, preurejevanje -a s, preurejeválen -lna -o [-ln-], preurejevávec -vca m
- preusméri** -im: ~ promet na drugo progo, ~ proizvodnjo, ~ podjetje na novo produkcijo, preusmeritev -tve ž, preusmerjati -am, preusmerjanje -a s
- preustrojiti** -im *in* -ójim *gl.* prestrojiti → *predelati, prenarediti, spremeniti, prenovati*
- preustvárati** -im *prestavirati*
- preutruditi** *in* preutruditi -im *gl.* truditi, preutrujen -a -o, preutrujenost -i ž; preutrujati -am, preutrujanje -a s
- preužitek** -tka m: ~ si izgovoriti, ~ imeti, na ~u biti, preužitkar -ja m, preužitkarica -e ž, preužitkarski -a -o, preužitkarstvo -a s, preužitnina -e ž
- ***prevágati** -am *pretehtati*, prevágan -a -o: vse blago ~, voz se prevaga, če ni prav naložen *prevesi, prevegne*
- prevájati** -am, prevájanje -a s: ~ koga iz kraja v kraj, ~ tok, dražljaje, toploto, elektriko; ~ knjigo, ~ iz angleščine v slovenščino, prevajávec -vca m, prevájavka -e ž, prevájavski -a -o: ~i honorar, prevájálen -lna -o [-ln-]
- preváliti** -im, preváli -íte! preválil -ila -o, preváljen -éna -o: ~ kamen, sod; cesta se preváli, ~ breme na drugega, ~ pot *prehoditi, premeriti, preteči, prevoziti*, prevál [-ál] -ála m *tel.*, prevál -a *in* -ála m *kraj, kjer se svet preváli, sedlo, preválitev* -tve ž; preváljati -am *gl.* valjati, preváljan -a -o: ~ sukno
- Prévalje** Prévalj ž *mn. kr. l.*, na ~ah, prévaljski -a -o
- prevárati** -am, preváran -a -o: ~ koga za kaj, ~ koga s čim, v čem, ~ se nad kom, ~ se ob čem, prevára -e ž: čutna, slušna, optična, vidna ~, preváranec -nca m, preváranka -e ž, preváranost -i ž; prevarljív -a -o, prevarljivec -vca m, prevarljívka -e ž, prevarljívost -i ž, prevaránt -ánta m
- preváriti** -im, prevári -íte! preváril -ila -o, prevárjen -éna -o: ~ železo
- prevázati** -am, prevážanje -a s: ~ blago iz kraja v kraj, ~ se po morju, ~ ljudi čez reko, prevážáven -lna -o [-ln-], prevážávec -vca m, prevážávka -e ž, prevážávski -a -o
- prevěč** *prisl.*: ~ ljudi, ~ zapravlja, to je pa že ~! *prevečkrat prisl.*
- prevédriti** -im, prevědri -íte! prevédril -ila -o, prevédrén -éna -o: ~ nevihto pod hrastom, sever *prevedri* nebo, *prevedri*lo se je šele proti večeru
- prevégniti** -nem: voz se *prevegne prevesi*
- prevéjan** -a -o *navihan, pretkan*, *prevéjanost* -i ž, *prevéjanec* -nca m, *prevéjanka* -e ž
- prevéjati** -am: vso pšenico ~, *prevejeváti* -újem *vejati*, *prevejevanje* -a s
- prevěl** [-éy] -a -o: ~a trava, detelja, otava, *prevélost* -i ž
- preveličevati** -újem: ~ bolezen, junaštvo; *preveličati* -am
- preventíven** -vna -o *preprečevalen, varovalen*: ~o zdravstvo, ~i ukrepi, *preventíva* -e ž *preprečevalni pripomočki, preprečila, varovalno zdravstvo*
- prevéríti** -im *pregledati, preskusiti*, *prevérjen* -a -o: ~ račun, podatke, pravilnost postopka, *prevéritev* -tve ž, *prevérjati* -am, *prevérjanje* -a s, *preverjalo* -a s *kontrolna naprava, preverjálnik* -a [-ln-] m
- prevésiti** -im se, *prevéšen* -a -o: tehtnica, svet se *prevesi*, *prevésa* -e ž, *prevéšen* -sna -o: ~a stena, ~i vzvod, *prevéšek* -ska m: maščobni, kožni ~, *prevésica* -e ž: njegova sreča je na ~i; *prevéšati* -am se, *prevéšanje* -a s: ~ se skozi okno
- prevesláti** -ám *gl.* veslati: ~ reko, ~ čez reko s čolnom
- prevěsti** -vědem *gl.* vesti, *prevédén* -éna -o: ~ nameščenca, ~ menico, ~ knjigo, ~ iz jezika v jezik, *prevédénost* -i ž, *prevédba* -e ž: ~ po prvem zakonu, ob ~i, *prevédljiv* -a -o, *prevédljivost* -i ž
- prevěsti** -vězem *gl.* vesti, *prevézenje* -a s; *prevézen* -a -o: lepo ~a tkanina
- prevěti** -vějem, *prevét* -a -o: ~ sobo; *prevévati* -am, *prevévanje* -a s: duh, moč, zaupanje ga *preveva*
- prevétriti** -im, *prevétrí* -íte! *prevétril* -ila -o, *prevétrén* -éna -o: ~ stanovanje, razmere, *prevétrítev* -tve ž, *prevétrováti* -újem, *prevétrovánje* -a s
- prevezáti** *in* *prevézati* -vězem *gl.* vezati: ~ odvodnico, z vrvco kaj ~, rano ~, ~ se čez pas, *prevéza* -e ž: *popkova* ~,

prevézanka -e *ž* *hot.*, prevezljáj -a *m*
preveza, *motvoz*, prevézница -e *ž* *preveza*,
 prevézavati -am, prevézavanje -a *s*;
 prevézaváti -ujem, prevézavánje -a *s*,
 prevézovávec -vca *m*, prevézovávka -e *ž*
prevézniiti -nem, prevéznijen -a -o: lonec,
 skledo ~, pisker se je prevéznil
previden -dna -o: ~o ravnati s čim, ~o
 stopati, prevídnost -i *ž*: božja ~, iz
 ~i molčati, prevídnosten -tna -o: ~i
 ukrepi, prevídnež -a *m*, prevídoma *prisl.*:
 ~ bo jutri dež, prevídeti -im, previden
 -a -o: bolnika ~; kar jaz previdim, ~
 se s hrano za zimo, že pred leti sem
 previdel, da bo nesreča *slutil*, *napovedal*,
naprej videl, previdenec -nca *m*, preví-
 denka -e *ž*, previdenost -i *ž*; prevídévati
 -am, prevídévanje -a *s*
previniti -nem: železo ~ *ukriviti*
previrati -am se, previranje -a *s*: ~ se
 med ljudmi, po stolu
prevís -a *m*: skalni ~, prevísen -sna -o:
 ~a skala, ~e stene; prevíséti -im *gl.*
 viseti: danes bo vreme še prevíselo
prevíti -vijem *gl.* viti, prevít -a -o: s tra-
 kom ~ prst, ~ otroka, ~ motor, ~ pre-
 jo, ~ se skozi grmovje *pretakniti se*;
 prevít -i *ž* šiba, prevíta -e *ž* šiba, roč,
 trta; previjati -am, previjaj -te *in* -ájte!
 prevíjal -a -o *in* -ála -o, prevíjanje -a *s*
in prevíjanje -a *s*: ~ otroke, prejo;
 potok se previja mimo skal, previjávec
 -vca *m*, previjávka -e *ž*, previjališče -a *s*
prevládati -am: mnenje prevlada, prevla-
 dováti -ujem, prevladujóč -a -e, prevladúj
 -újte! prevladovál -ála -o, prevladovánje
 -a *s*: ~ nad kom, prevláda -e *ž*
prevléči -em *gl.* vleči, prevléčen -a -o: ~ žico
 skozi cevko, ~ na to stran, ~ z lakom,
 danes se bo še prevleklo *še ne bo deževalo*,
 rana se prevleče z mrenico, nebo
 z oblaki, prevléčenost -i *ž*, prevléka -e *ž*:
 posteljna ~, ~ za blazino; prevlačévati
 -ujem, prevlačévánje -a *s*: ~ hlode,
 oblaki se prevlačujejo; prevlačíti *in*
 prevlačíti -im *na novo pobranati gl.*
 vlačíti: ~ njivo
prevód *in* prévod -óda *m*: ~ knjige, toplote;
 dober, slab ~ iz angleščine, prevóden
 -dna -o: ~o slovstvo, ~a motnja srca,
 prevódnik -a *m*: dober, slab ~ toplote,
 prevódnica -e *ž*: črta ~, prevódnost -i *ž*:
 električna ~; prevodíti -ódim *gl.* voditi:
 ~ konja, če se prenaje, prevodljiv -a -o

prevóhati -am, prevóhan -a -o: vse kote ~,
 prevohávati -am, prevohávanje -a *s*
prevój -ója *m* 1. *slov.*, 2. ~ motorja, prevó-
 jén -jna -o: ~e stopnje, ~i mehanizem
Prevóje Prevój *ž mn. kr. i.*, na ~ah,
 prevójski -a -o, Prevójci -ev *m mn. in*
 Prevójčani -ov *m mn.*
prevotlíti -im, prevotlí -íte! prevotlíl -ila -o,
 prevotljén -éna -o, prevotljénje -a *s in*
 prevotljénje -a *s*: kaplja prevotli kamen,
 prevotljénost -i *ž in* prevotljénost -i *ž*,
 prevotlítev -tve *ž*
prevóza -e *ž* *trak*, *vrvca*: klobuk *s* ~o
prevóziti -vózim *gl.* voziti, prevóžen -a -o:
 ~ sto kilometrov v eni uri, prevóz -óza
m 1. ~ blaga, 2. ~ na reki *brod*, prevó-
 znik -a *m*, prevózniški -a -o, prevó-
 zništvo -a *s*, prevoznína -e *ž*, prevóžen
 -zna -o: ~i stroški, ~o podjetje,
 prevóžen -zna -o: bolnik je ~ *ga je*
možóče prepeljati, prevóznost -i *ž*, prevó-
 zilo -a -s *prevozni pripomoček*
prevpíti -vpijem *gl.* vpiti, prevpít -a -o:
 ~ koga, hrup
prevráčati -am, prevráčanje -a *s*: burja
 prevrača vozove, oči ~, otroci prevra-
 čajo kozolce; besedo, pravico ~,
 vreme se prevrača; prevračévati -ujem,
 prevračévánje -a *s*, prevračévávec -vca
m, prevračévávka -e *ž*, prevračljív -a -o,
 prevračljívce -vca *m*, prevračljívka -e *ž*
prevrát -áta *m*: državni ~, prevráten -tna
 -o: ~a doba, ~i elementi, prevrátlost
 -i *ž*, prevrátnik -a *m*, prevrátnež -a *m*,
 prevrátница -e *ž*, prevrátniški -a -o: ~o
 gibanje
prevréči -vřžem *gl.* vreči, prevřžen -a -o:
 vse ~ po hiši; počasi vozi, da ne prevr-
 žeš; sunil te bom, da se boš dvakrat
 prevrgel; veter, vreme se prevrže;
 prevrgljív -a -o, prevrgljívost -i *ž*
prevréd *prisl. prezgodaj, prekmalu*
prevrednótiti -im, prevrednóten -a -o,
 prevrednótenje -a *s*, prevrednótenost -i *ž*
prevréti -ém *gl.* vreti, prevréti -a -o: ~ juho,
 prevréte -a *s*, prevrétek -tka *m* *dekoti*,
 prevrévati -am, prevrévanje -a *s*
prevrníti *in* prevrníti -vrńnem *gl.* vrniti;
 prevrnjen -a -o: ~ voz, pravico, besedo;
 čoln se prevrne, vso hišo je prevrnil;
 prevrnítev -tve *ž*, prevrnjenost -i *ž*,
 prevrnjenec -nca *m*, prevrnjenka -e *ž*
prevrstíti -ím *družače razvrstiti, pre-*
grupirati, prevrsti -íte! prevrstil -ila -o,

prevrščen -éna -o, prevrstitev -tve ž, prevrščati -am, prevrščanje -a s, prevrščevati -ujem, prevrščevanje -a s, prevrščevalen -lna -o [-ln-]

prevrt -a m zool. |ramenonožec|

prevrtati -am, prevrtan -a -o, prevrtanje -a s: ~ luknjo, desko; črv se prevrta skozi les; prevrtanost -i ž, prevrtina -e ž |luknja|; prevrtavati -am, prevrtavanje -a s; prevrtovati -ujem, prevrtovanje -a s, prevrtovalen -lna -o [-ln-], prevrtljiv -a -o

prevrteti -im se gl. vrteti: ta se je veliko prevrtel v življenju, prevrtiti -im gl. vrtiti, prevrtil -ila -o, prevrten -éna -o: ~ koga *presukati*, prevrtitev -tve ž

prevzdigniti -nem, prevzdignjen -a -o: ~ karte; ~ se *pretežno vzdigniti in se s tem poškodovati, pri vzdigovanju dobiti kilo*; prevzdignjenost -i ž, prevzdignjenec -nca m, prevzdignjenka -e ž; prevzdigovati -ujem, prevzdigovanje -a s, prevzdig -a m

prevzém -éma m: ~ oblasti, dolga, posestva, prevzemen -mna -o: ~a listina, prevzémno-predájen -jna -o, prevzémnik -a m, prevzémnica -e ž, prevzémniški -a -o

prevzémati -am in -mljem, prevzemanje -a s: ~ pošto; strah me prevzema, fant se nekaj prevzema *postaja prevzetan*

prevzéten -tna -o: ~a ženska, ~o hoditi, prevzétnost -i ž, prevzétnež -a m, prevzétnik -a m, prevzétnica -e ž, prevzétniški -a -o, prevzétinja -e ž, prevzetovati -ujem, prevzetovanje -a s

prevzétí -vzámem gl. vzeti: ~ nalogo, obveznost, gospodarstvo, dom, ~ komu nevesto; veselje, strah prevzame človeka; glasba ga je popolnoma prevzela; ~ se zaradi uspeha; prevzét -a -o: ~ od lepote; prevzétost -i ž *ganjenost, navdušenost*, prevzétje -a s *prevzem*

prevzgojiti -im gl. vzgojiti, prevzgója -e ž, prevzgojen -jna -o: ~e metode, prevzgojitev -tve ž, prevzgojitven -a -o [-tván-], prevzgojitelj -a m, prevzgojiteljica -e ž; prevzgójati -am, prevzgójanje -a s, prevzgójališče -a s

prevzvišen -a -o, prevzvišeni -ega m |naslov|, prevzvišenost -i ž

prezáchasa *prisl. pregodaj, prekmalu*

prezadolžiti -im gl. zadolžiti, prezadolžen -éna -o: ~ hišo, ~ se, prezadolžitev -tve ž, prezadolžéнец -nca m >[-yž-]

prezaposliti -im, prezaposli -ite! prezaposlil -ila -o, prezaposlén -éna -o in prezaposlen

-a -o, prezaposlénost -i ž in prezapóslennost -i ž, prezaposlénec -nca m in prezapóslennec -nca m, prezaposlénka -e ž in prezapóslénka -e ž, prezaposlitev -tve ž

prezasésti -sédem gl. sestiti: ~ vlogo, ~ igravca, prezasédba -e ž

prézati -am (se), prézanje -a s: stroki (se) prézajo, grah, lan (se) préza se *odpira*; hlače (se) prézajo se *trgajo*; zemlja (se) préza *poka*; préza -e ž: ~ lanenih kopic, prézljaj -a m lan, ki se préza

prézati -am *oprezovati, na prézo hoditi, prézariti*, prézanje -a s: otroci prézajo pri svatovščinah; prézalica -e ž: hoditi k poslovanju na ~o, prézavec -vca m

prezaúpen -pna -o, prezaúpnost -i ž, prezaupljiv -a -o: ~ človek, ~o naročilo, prezaupljivost -i ž

prézbiter -ja m *duhovnik*, prézbiterški -a -o, prézbiterij -a m *del cerkve okoli velikega oltarja*, prézbiterijski -a -o, prézbiterijánc -nca m *angleški kalvinec*, prézbiterijánski -a -o, prézbiterijánstvo -a s

prézbati -am, prézbanje -a s: ptički prézebajo, prézba -e ž *prezbanje, prehlad*; prézabavati -am, prézabavanje -a s; prézbovati -ujem, prézbovanje -a s; prézébsti -zébem: v roke sem prézebel; pojdi v hišo, da ne prézebeš; prézebel -bla -o *prid.*: ~e roke, ~i ptički

prézént -énta m → *dar, darilo*

prézéns -a m *slov. sedanji čas, prézénsov* -a -o, prézént -a m *slov.*, prézéntov -a -o: ~e oblike

prézénten -tna -o → *navzočen*: stvar mi ni ~a → *je nimam pred očmi*, prézéntnost -i ž → *navzočnost*; prézénčen -čna -o: ~a lista, ~a knjižnica

prezéntirati -am 1. → *predložiti, predstaviti*, 2. ~ puško *izkazati komu vojaško čast*, prezéntacijski -a -o

prezgodáj *prisl.*: ~ si prišel, prezgódni -a -e: ~i porod, ~a smrt, prezgóden -dna -o: danes si ~, prezgódnost -i ž, prezgódnik -a m *prezgodnji sad*, prezgódnica -e ž *telica, ki premlada teli*

prezidáti in prezidati -am gl. zidati, prezidan -a -o: ~ hišo, prezidanost -i ž, prezidéek -dka m, prezidáva -e ž; prezidávati -am, prezidávanje -a s; prezidovati -ujem, prezidováł -ála -o, prezidovanje -a s

prezident -énta m *predsednik*, prezidentski -a -o *predsedniški*; prezidij -a m *pred-*

- sedstvo*, prezidijski -a -o *predsedstven*, prezidiálen -lna -o [-ln-]
- prezimiti** -im, prezimljen -a -o: pšenica je dobro prezimila; prezimovati -ujem, prezimovanje -a s; ladje prezimujejo, prezimen -mna -o: ~e sorte, prezimovališče -a s
- prezír** -a m *zaničevanje*, prezíren -rna -o, prezírnost -i ž, prezírljiv -a -o *zaničljiv*: ~ pogled, prezírljivec -vca m, prezírljivka -e ž, prezírljivost -i ž; prezírati -am *zaničevati*, prezíriranje -a s: ~ koga zaradi česa, prezíravec -vca m
- preznojiti** -im *prepotiti*, preznoji -ite! preznoji -ila -o, preznojen -ena -o, preznojenje -a s: ~ bolnika, dobro se ~, preznojitev -tve ž, preznojenost -i ž
- prezoréti** -im *prezoriti se, prezel postati gl. zoreti*, prezorel -éla -o, prezorelost -i ž; prezoriti -im *prezrelo narediti*, prezóri -ite! prezóril -ila -o, prezorjen -ena -o in prezórjen -a -o
- prezračíti** -im, prezračén -a -o, prezračenje -a s: ~ sobo, klet, prezračítev -tve ž; prezračévati -ujem, prezračévál -ála -o, prezračévaje -a s, prezračéválen -lna -o [-ln-]: ~e naprave, prezračéválnik -a [-un-] m ventilator
- prezréti** -zrém *gl. zreti*, prezrt -a -o: nalašč koga ~, prezrtost -i ž
- prezvánjati** -am *zvoniti v kratkih presledkih*, prezvánjanje -a s: ~ nevihti, ~ meglo, prezvánjavec -vca m, prezvoniti -im, prezvóni -ite! prezvónil -ila -o: veliko je prezvonil v življenju, prezvón -óna m
- prežaríti** -im, prežári -ite! prežáril -ila -o, prežárjen -ena -o in prežárjen -a -o, prežárjenost -i ž in prežárjenost -i ž, prežáritev -tve ž; prežárjati -am, prežárjanje -a s, prežárjeváti -ujem, prežárjevanje -a s
- prežáti** -im, preži -ite! prežál -ála -o, prežánje -a s: ~ na dediščino, na priložnost, mačka preži na miš, preži kakor pajek na muho, otroci prežijo na svatovščinah; preža -e ž: biti, stati na ~i, iti na ~o, visoka ~ lov., fantje gredo na ~o, kadar je kje gostovanje; prežaljšče -a s [kraj]; prežáv -a -o: ~ pogled, prežáven -vna -o: ~ korak, ~o hoditi; prežavec -vca m, prežávka -e ž; prežár -ja m: ~ na svatovščini, prežárica -e ž; prežáriti -im, prežárjenje -a s: ~ na svatovščinah; prežún -a m znč.
- prežédéti** -ždim, preždi -ite! prežédél -éla -o, prežédévati -am, prežédévaje -a s
- Prežék** -éka m *kr. i.*, na ~u, prežéški -a -o, Prežéško -ega s, na ~em
- prežéti** -žmém in prežámem, prežmi -ite! prežél -a -o: sok ~, ~ koga s čim; prežét -a -o: ~a čez pas, ves ~ z vero v boljše dni, prežétost -i ž; prežémati -am in -žémlem, prežémanje -a s
- prežéti** -žánjem *gl. žeti*, prežél -éla -o, prežét -a -o: ~ koga *prehiteti pri žetju*, ~ pot na njivi, da lahko z vozom čezno peljejo, prežéjte -a s, prežínjati -am, prežínjanje -a s
- Prežgánje** -a s *kr. i.*, na ~u, prežgánjski -a -o, Prežgánjci -ev m *mn.*
- prežgáti** -žgém *gl. žgati*: ~ si suknjo, ~ moko; prežgán -a -o: ~ vinski cvet, ~ capin *prebrisan*, prežgánje -a s *prežgana moka*, prežíg -a m, prežgánka -e ž [juha], prežigati -am, prežiganje -a s
- prežica** -e ž *gl. prega*
- Prežih** -a m, Prežihov -a -o: ~ Voranc, Prežihována -e ž
- prežíti** -žijem *gl. žiti star. lit. preživeti*, prežit -a -o
- preživíti** -im *gl. živeti*: oče je preživel sina je živel dlje *ko. sin*; ~ mladost doma, to se je že preživel; preživét -a -o: doma ~a leta so najlepša; prežível -éla -o: ~a moda, ~i otroci
- preživíti** -im, preživi -ite! preživil -ila -o, preživljen -ena -o: ~ družino z zaslužkom, ~ se z delom; preživítev -tve ž, preživítven -a -o [-tván-], preživnina -e ž
- preživljáti** -am, preživljanje -a s: ~ mladost, hude čase, ~ družino z zaslužkom, ~ se z delom, s šivanko; ti nazori se že preživljajo, ta moda se preživlja; preživljáec -vca m, preživljávka -e ž
- prežmíkati** -am, prežmíkan -a -o: grozdje, sir, perilo ~
- prežréti** -žrém *gl. žreti*, prežrt -a -o: molji prežró obleko, ~ se skozi knjigo
- prežvéčiti** in prežvéčiti -im *gl. žvečiti*, prežvéčen -a -o, prežvéčenost -i ž, prežvéček -čka m
- prežvekováti** -ujem, prežvekováł -ála -o, prežvekovánje -a s: goved prežvekuje, prežvekovávec -vca m, prežvekovávka -e ž, prežvekovávski -a -o, prežvekoválen -lna -o [-ln-], prežvék -éka m *prežveček*; prežvékati -am, prežvékanje -a s; pre-

žvekati -ám, prežvekaj -ajte! prežvekál -ála -o, prežvekán -a -o, prežvekálnik -a [-un-] m = prežvekoválnik -a [-un-] m
prežvižgati -am, prežvižgan -a -o, prežvižgávati -am, prežvižgovati -ujem
prežvrkljati -ám gl. žvrkljati, prežvrklján -a -o: ~ moko, jajce
přga -e ž 1. *zdobljeno kamenje z ilovico in apnom, 2. oljne, makove tropine, 3. ovčje, kozje blato, 4. psovka*: sitna ~ ti! přgast -a -o siten, přgav -a -o, přgovec -vca m bot.
prgišče -a s: ~ moke, zrnja kolikor drži *odprta, votla dlan ali obe dlani skupaj*, prgiščén -čna -o; gl. tudi perišče
prha -e ž: mrzla, zračna ~, přšen -šna -o: ~a kopel
prháj -a m prhljaj: ~ na glavi, prhájast -a -o, prhájav -a -o: ves je ~; prhút -a m prhljaj
prhati -am, prhanje -a s: ~ okoli sebe pri umivanju, konj prha (skozi nozdrvi), ptič přhao mimo s krili; přhniti -nem šiniti, švigniti
prhávíca -e ž = prhávká -e ž *zareč pepel*, prhávíčen -čna -o: ~ pepel, ~a kopa, prhál [-áú] -i ž
prhek -hka -o: ~a hruška, zemlja, prhčati -ám, prhčaj -ajte! prhčál -ála -o, prhčánje -a s: ~ zemljo
prhljáj -a m: imeti ~ po glavi, prhljáv -áva -o, prhljájast -a -o
prhnéti -ím, přhni -íte! prhněl -éla -o, prhnénje -a s: les přhni, přhel -hla -o, přhlost -i ž, přhkost -i ž, přhlína -e ž, přhlica -e ž [zemlja], přhljád -i ž; přhlenéti -ím, přhléni -íte! přhleněl -éla -o; přhlén -éna -o, přhlenína -e ž, přhkóta -e ž, přhljív -a -o, přhljívost -i ž, přhnóba -e ž
prhútati -am, přhútanje -a s: ~ s perutmi, přhútarji -ev m mn. zool.
pri predl. z mestnikom izraža bližino ① v kraju: ~ vratih stati, ~ stranskih vratih oditi, ~ korenini, ~ tleh, ~ cesti, ~ ognju, ~ peči, riba smrdi ~ glavi, ~ nas je navada, ~ sebi imeti, ~ srcu ga boli, ~ koncu hiše, ~ roki, ~ rokah, nesreča ~ sosedu, bitka ~ Stalingradu; ② v času: ~ času zgodaj, ~ letih biti star, ali si kaj ~ času? utegneš, ~ ti priči takoj, ~ polnoči bo blizu polnoči, ~ dne in ~ dnevu, ~ noči hoditi okoli, ~ svojih letih bi bil lahko pametnejši,

~ petdesetih letih blizu, okoli; ③ v delu ali okoliščinah: ~ delu, ~ igri, ~ zdravju, ~ moči, ~ pameti, ~ volji, ~ miru, ~ denarju, ~ sebi biti; stvar mi je ~ srcu, ~ duši; ~ takem vremenu, ~ dežju, snegu, mrazu, ~ taki vročini, temi hoditi, ~ belem dnevu, ~ soncu, ~ luči, ~ dnevnim svetlobi brati; ~ takih razmerah, ~ takem neredu, pomanjkanju, ~ taki bedi; ~ vsem tem; ne vem, ~ čem sem, ~ vsem bogastvu, znanju; ~ moji veri, ~ moji duši
pri predpona: I. pri glagolih in njih izvedenkah pomeni: ① bližanje in prihod: pribežati, priti, prihajati, prileteti, prikoračiti, prikričati kam, prižvižgati kam, prignati v hišo, privaliti kamen, prikrasti se; ② da dejanje doseže določeno mejo: pričakati, pribosti na dan, prikipeči do vrhunca, primorati koga; ③ dodajanje: priliti, prikupiti k posestvu, priključiti k čemu, priložiti na ogenj, prikuhati, prisuti; ④ pridobivanje: priberačiti, prigospodariti, pridelati, priigrati, prigoľufati, priskopariti, prikupčevati, primožiti, priženiti, prislužiti, privarčevati, prihraniti, priboriti; ⑤ da je dejanje omejeno po kraju ali meri: privzdigniti, privihati, prirezati, pripreti, prikriti, prigrjsti, prigrabiti, prižagati, prilomiti, prismoditi; II. pri samostalnikih in pridevnikih imamo le nekaj sklopov iz prisolvnih zvez: pridól -a, pridvór -óra, priklet -a, prilazič -a, prilésje -a, priimek -mka, pripótec -tca, pristreš -i, pristrešje -a; pričésten -tna -o, přifáren -rna, přihšén -šna, přisřčen -čna, přiróčen -čna, přivřšen -šna -o
Priamos -ma m gr. mit., Priámov -a -o, Priámíd -a m Priámov potomec, Priámídi -ov m mn.
Priápos -pa m mit. [varuh vrto], priápižem -zma m med.
priba -e ž zool. | ptič|, přibji -a -e: ~e perje
pribarantáti -ám gl. barantati, pribarantán -a -o: ~ si imetje
pribárvati -am: ~ si obrvi
pribávíti -ím oskrbeti, přiskrbeti
priberáčiti -ím, přiberáčen -a -o: ~ do mesta, ~ si kosilo, ~ se do doma
pribežáti -ím gl. bežati: ~ kam, h komu, přibežálišče -a s: najti ~ pri kom, přibežník -a m, přibežníca -e ž, přibežníški -a -o

Pribina -a *in* -e *m os. i.*, Pribinov -a -o
pribirati -am, pribiranje -a *s*: ~ zanke
pribiti -bijem *gl.* biti bijem: desko ~,
 na steno ~, to sem hotel ~ *povedati*
s posebnim poudarkom; pribit -a -o:
 drži kakor ~o, to je ko ~o *gotovo*,
 stoji kakor ~, pribitje -a *s*, pribitek
 -tka *m* *odatek*: ~ k plači, k računu,
 k stroškom; pribijati -am, pribijaj -te *in*
 -ajte! pribijal -a -o *in* -ála -o, pribijanje
 -a *s in* pribijanje -a *s*: ~ s peto, ~
 desko z žebljem, pribijáč -a *m*
približati -am, približanje -a *s*: ~ kaj
 komu, ~ se resnici; približevati -ujem,
 približevanje -a *s*; približen -žna -o:
 ~o število, približnost -i *ž*, približno
prisl.: ~ kdaj prideš *ali* kdaj ~ prideš?
 ~ vem, ~ tak
pribóbnati -am: ~ do hiše
pribobneti -im *gl.* bobneti: voda je pri-
 bobnela
pribóčen -čna -o: ~o orožje, pribóčnik -a *m*
adjutant, pribóčniški -a -o
pribojevati -ujem, pribojevan -a -o, pribo-
 jevanje -a *s*: ~ si svobodo, ~ se do
 pravice, do hiše
pribóljšati -am: ~ komu pri plači, pri-
 bóljšek -ška *m*: imeti, privoščiti si kaj
 za ~, doseči ~ pri čem, izgovoriti si ~
ali kaj za ~
pribór -óra *m* *orodje*: jedilni ~, namizni ~
priboriti -im *pribojevati*, pribóri -ite! pri-
 bóril -ila -o, priborjen -ěna -o: ~ si kaj,
 ~ se do česa
pribósti -ódem *gl.* bosti: trava pribode na
 dan, ~ koga k tlom
pribráti -bërem *gl.* brati: zanko ~
pribřesti -brëdem *gl.* bresti: ~ do srede
 reke, do brega
pribřezen -žna -o: ~i otok, pribřëzje -a *s*
pribučati -im *gl.* bučati: vihar je pribučal
pricapljati -ám *gl.* capljati: bos ~ v hišo
pricësten -tna -o: ~a gostilna, pricëstje -a *s*
kar je pri cesti
pricijáziti -im: ~ tovor, ~ se do doma
pricokláti -ám *gl.* coklati: ~ v sobo
pricúrniti -nem *priliti*, pricúrnjen -a -o: ~
 vode v vino; pricurëti -im *gl.* cureti:
 voda pricuri izpod skale, pricurljáti -ám
gl. curljati, pricurljáj -a *m*
pricvřkniti -nem: ~ si lase na luči, slana
 pricvřkne liste; pricvřknjen -a -o *pri-*
smojen: ~ list, ~ človek, pricvřknjenec
 -nca *m*, pricvřknjenka -e *ž*

príča -e *ž*: pri tisti ~i *tedaj*, pri ti ~i =
 pri tej ~i = pri ~i = to ~o *takoj*;
 bil je ~ nesreči, za ~o biti komu,
 ~o pripeljati, ~e imeti za kaj. ~ami
 potrditi, dokazati; glavna, razbreme-
 nilna, kriva, zaprisežena, poročna ~,
 zanesljiva ~, ~e zapriseči, zaslišati;
 razvaline so ~ minulih časov
príčkáti *in* pričákati -am *gl.* čakati, pričá-
 kan -a -o: ~ gosta, zajca; ne morem ~,
 pričakováti -ujem, pričakováł -ála -o:
 ~ odgovora *in* odgovor, ~ prijateljico
in prijateljice, ne pričakujem veliko od
 tega, za trdno ~o; pričakovánje -a *s*:
 poln ~a, v napetem ~u, nad vse ~
 dober
príčárati -am, pričáran -a -o: ~ komu kaj
 pred očí
príčati -am, pričanje -a *s*: ~ za koga,
 zoper koga, krivo, po krivem ~; to
 priča o njegovi lenobi; pričeváti -ujem,
 pričeval -ála -o, pričevánje -a *s*, pričevá-
 vec -vca *m*, pričevávka -e *ž*
príčelíti -élim *gl.* čeliti, pričéljen -a -o: ~
 snop, hlod, robove, palico *gladko pri-*
rezati na koncéh; pričélek -lka [-lk-] *m*,
 pričélje -a *s*
príčeska -e *ž* *frizura*
príčeti -čném *začeti*, prični -ite! pričél -a -o,
 pričét -a -o: ~ prepír, pretep; ~ delati,
 ~ dan z delom; predstava se prične ob
 osmih; boj se je pričel (°boj je pričel),
 pričeli so se dolgotrajni razgovori
 (°pričeli so); pričétek -tka *m* *začetek*,
 pričénjati -am, pričénjanje -a *s*
príčkáti -am se *prerekati se*, pričkanje -a *s*:
 ~ se za kaj, pričkaven -vna -o *prepirljiv*
 °**príčna** -e *ž* *pograd*, *leseno ležišče*
príučóč -óča -e: povesod ~, ~i spis, ~i
 člani, príučóčen -čna -o, príučóčnost
 -i *ž*: ° duha *prisenbost*
prícvřtíti -im *pritrđiti*, prícvřstí -ite! pri-
 čvřstíl -íla -o, prícvřščën -ěna -o
in prícvřstën -ěna -o: ~ desko, prícvř-
 stítev -tve *ž*, prícvřščënost -i *ž*; pri-
 čvřščati -am, prícvřščanje -a *s*
príd -a *m* *korist*: njemu v ~ govoriti,
 sestri v ~ obrniti, na ~ obračati,
 svojega ~a iskati, s ~om delati, učiti
 se; kaj ~a, malo ~a, nič ~a človek,
 blago, delo, reč, ljudje; nič ~a ne bo
 iz njega; ali je kaj ~a blagá? ni bilo ~a
 ljudi, še za ~a sadja je bilo; ali kaj
 ~a zasluži? *dosti*, *veliko*; pridanič -a *m*

pridáti -dám *gl.* dati, 2. *mn.* pridáste *in* pridáte, pridán -a -o: pridál je še 500 din; pridájati -am *in* -em, pridájanje -a *s*, pridátek -tka *m*, pridája -e *ž*

pridáv -áva *m*: menjal je konja na ~, koliko bo ~a? za ~ kaj dobiti, v ~ kaj dati, pridávščina -e *ž*

pridejáti -dénem, pridéni -íte! pridejál -a -o, prideján -a -o *in* pridéti -dénem, pridél -éla -o: ~ soli k jedi, ~ priloge; pridévati -am, pridévavanje -a *s*

pridélati -am: ~ veliko žita, ~ dobro vino, pridélek -lka [-lk-] *m*: poljski ~i, hektarski ~i, domač ~, vino domačega ~a; pridelávati -am, pridelávavanje -a *s*, prideláva -e *ž*: ~ lanu

pridelíti -im, pridéli *in* pridéli -íte! pridélil -ila -o, prideljén -éna -o: ~ koga kam v službovanje, prideljénec -nca *m*; prideljeváti -újem, prideljevál -ála -o, prideljevánje -a *s*

pridelováti -újem *gl.* delovati, pridelovánje -a *s*: ~ tobak, krompir, ~ sladkor iz pese, pridelovávec -vca *m*, pridelovávka -e *ž*, pridelovávski -a -o, prideloválen -lna -o [-ln-]

priden -dna -o: ~ kakor mravlja, ~ delavec, ~e roke, ~o študirati, pridnost -i *ž*

priderija -e *ž* *pretirana sramežljivost, preobčutljivost*

pridévek -vka *m*: Kuhar, po ~u Prežih; *gl. tudi* pridejati

pridéven -vna -o: ~a raba besede, pridévnost -i *ž*, pridévník -a *m* *adjektiv*, pridévníški -a -o: ~e besede, ~a sklanjatev

pridiga -e *ž*: ~o imeti (^održati), pri ~i biti, narediti komu dolgo ~o, doma bo spet ~, pridigar -ja *m*, pridigarski -a -o: ~i ton, pridigarstvo -a *s*; pridigati -am, pridiganje -a *s*: ~ o čem, ~ pokoro, pogum, ~ gluhim ušesom; pridigovati -ujem, pridigoval -a -o, pridigovanje -a *s* *in* pridigováti -újem, pridigováł -ála -o, pridigovávánje -a *s* *star.*

pridih -a *m* 1. ~ strahu, sovraštva, 2. *slov. spiritus, aspiracija*, pridihniti -nem; pridihnjen -a -o: ~ glas *fon. aspirata, aspiriran glas*

pridirjáti -am: konji so pridirjali

pridíti -im, pridenje -a *s*: ~ koga kvariti, ~ se; pridovati -ujem *koristiti*, pridovanje -a *s*: ~ komu biti *koristen*

pridivjáti -ám *gl.* divjati: fašisti so pridivjali v vas

pridobíti -im, pridôbi -íte! pridôbil -íla -o: ~ kaj, ~ si zaupanje koga, ~ koga zase, ~ težo *ali* teže *ali* nekaj teže *ali* pri teži *ali* pri vagi (^ona teži), pridobítev -tve *ž*, pridobítek -tka *m*, pridobíten -tna -o: ~o podjetje, pridobitnik -a *m*, pridobítnica -e *ž*, pridobitníški -a -o: ~i krogi, pridobljiv -a -o *ki zna pridobiti*, pridobljivost -i *ž*; pridobívati -am, pridobívavanje -a *s*: ~ sol, rudo, železo, električno energijo; pridobíválen -lna -o [-ln-], pridobnina -e *ž* *dohodnina*, pridobninski -a -o: ~i davek

pridodáti -ám *gl.* dodati, pridodájati -am *in* -em, pridodájanje -a *s*

pridôj -ôja *m*: otroka dati v ~, pridojénc -nca *m*, pridójiti -im *tuje dete k prsim* *vzeti gl.* dojiti, pridôjil -íla -o

pridôlje -a *s* *stranska dolina*

pridrdráti -ám *gl.* drdrati: voz pridrdrá, ~ na vozu, z vozom

pridrėti -dêrem *in* -drêm: sovražniki so pridréli v deželo, voda je pridrła s hribov

pridrevíti -im, pridrêvi *in* pridrêvi -íte! pridrêvil -íla -o: ~ konja, ~ se kam, pridrevítev -tve *ž*

pridrobíti -im, pridrôbi -íte! pridrôbil -íla -o: otrok pridrobi k materi, ~ kruha v juho

pridružíti *in* pridružíti -im *gl.* družiti, pridružen -a -o: ~ koga skupini, popotnik se nam je pridružil, pridružénc -nca *m*, pridružénka -e *ž*, pridružénost -i *ž* *privrženost*, pridružévati -újem, pridružévál -ála -o, pridružévánje -a *s*

pridrvéti -im *gl.* drveti: pridrvel je ves divjji v hišo, ~ v dolino

pridržáti -ím *gl.* držati, pridržán -a -o: ~ koga na kosilu, v zaporu, na policiji, ~ si pravico do pritožbe, ~ kaj zase, za čez dan, pridržek -žka *m*: ustrežem s ~om, da...; pravni ~; pridržévati -újem, pridržévál -ála -o, pridržévánje -a *s*: ~ dih

pridušáti -am se, pridúšanje -a *s*, pridúševéc -vca *m*, pridúševski -a -o; pridúšévati -újem se, pridúšévánje -a *s*, pridúšévávec -vca *m*, pridúšévávski -a -o

pridušíti -im, pridúši -íte! pridúšil -íla -o, pridúšen -éna -o 1. ~ jok *glas malo potišati*, 2. ~ se *zakleti*, pridúšenost -i *ž*, pridúšítev -tve *ž*

pridvig -a *m* *relief*, pridvižen -žna -o: ~a podoba

pridvôr -ôra *m*: srčni ~, pridvôren -rna -o: ~i hlapec, ~o gospodarstvo, pridvôrje -a *s*, pridvorjân -âna *m*

Priëna -e *ž* |*antiëno mesto v Mali Aziji*|, priënski -a -o, Priënci -ev *m mn.*

Prießnitz [*prïsnic*] -a *m*, Prießnitzov -a -o: ~ ovitek

prifären -rna -o: ~a cerkev, prifárec -rca *m*, prifárski -a -o

prifrçati -ím *gl.* frçati: kroгла prifrçi, ~ na zemljo

prifrkniti -nem *zavihati*: ~ hlače, prifrknjen -a -o *prismojen, trčen, neumen*, prifrknjenec -nca *m*, prifrknjenka -e *ž*, prifrknjenost -i *ž*

prigrábati -im: ~ komu kaj, jed se mi je prigrabila

prigrániti in prigrániti -nem *gl.* ganiti, prigránjen -a -o: ~ list; prigríbati -am *in* -bljem *gl.* gibati, prigríbanje -a *s*, prigríb -a *m*: poslati v ~u, prigríben -bna -o

prigránjati -am, prigránjanje -a *s*: ~ koga k delu, prigránjác -a *m*, prigránjáski -a -o, prigránjávéc -vca *m*, prigránjávka -e *ž*, prigránjáski -a -o

priglasiti -ím, priglási -íte! priglásil -íla -o, priglašën -ëna -o: ~ koga v uradu, ~ bivališçe, ~ se na občini, ~ se v tečaj, ~ se k izpitu, na delo, priglašënc -nca *m*, priglašënka -e *ž*, priglasítelj -a *m*, priglasíteljica -e *ž*, priglasítev -tve *ž*, priglás -ása *m*, priglásën -sna -o: ~i urad, priglásnik -a *m*, priglásnica -e *ž* |*list*|, priglasnína -e *ž* |*plaçilo*|, priglášati -am, priglášanje -a *s*

prignáti -žënem *gl.* gnati: ~ živino na semenj, ~ fanta v šolo, oblaki se priženejo, ~ kakšno stvar do konca, prignôn -ôna *m*, prignónski -a -o

prignósiti -im, prignúšen -a -o, prignúšenje -a *s*: ~ komu kaj, to se mi je prignusilo

prigoditi -ím se *zgoditi se*, prigódi -íte se! prigódi -íla -o, prigóda -e *ž* *nenavaden dogodek*, *avantura*: ~e ðebelice Maje, prigóden -dna -o *priložnost*: ~a pesem = prigódnica -e *ž*, prigódnost -i *ž*

prigoljufati -ám *gl.* goljufati, prigoljufân -a -o: ~ (si) denar

prigôrje -a *s* *pokrajina blizu gorá*, prigôren -rna -o: ~a zemlja, prigôrec -rca *m* *prebivavec pri gorí*, prigôrka -e *ž*, prigôrski -a -o

prigospodárati -im, prigospodárjen -a -o: ~ veliko denarja

prigospodínjiti -im, prigospodínjen -a -o: ~ (si) prihrankov

prigovárjati -am, prigovárjanje -a *s*: ~ sinu, naj gre v šolo; ~ komu k čemu *pridobivati koga za kaj*; ~ komu zaradi česa *ugovarjati komu zaradi česa*; °prigóvor -a *m*: °brez ~â brez graje, neoporečen

prigrábati in prigrábati -im *gl.* grabiti, prigrábljen -a -o: ženske so prigrabile seno k vozu, prigrabile so do potoka, prigrábek -bka *m*

prigrájati -am *priskutiti*, prigrájan -a -o: ~ hçeri ženina, prigrájanost -i *ž*

prigrévati -am, prigrévanje -a *s*: sonce prigreva

prigríziti -nem, prigríznen -a -o: ~ slanino h kruhu, prigrísti -zem *gl.* gristi, prigrízen -a -o, prigrízek -zka *m*, prigrízovâti -újem, prigrízovâl -ála -o, prigrízovânje -a *s*

prigríméti -ím *gl.* grmeti: nevihta prigrími, vojaki prigrímijo v vas

prigrústiti -im *pristuditi*, prigrústen -a -o: ~ komu kaj, kuha se mi je prigrustila, prigrústen -tna -o *ogaben*

prihájati -am, prihájanje -a *s*: pozno ~ v šolo, voda prihaja *narašça*; ~ do veljave → *ujeljavljati se*, ~ do izraza → *razodevati se, kazati se*, ~ v poštev, ~ na misel; noç, zima, vlak prihaja; dihanje je °prihajalo vedno moçnejše *je bilo*, *je postajalo*, slabo mu prihaja; prihajác -a *m*, prihajáski -a -o, prihajávéc -vca *m*, prihajávka -e *ž*

prihášen -šna -o: ~a žival, ~a zemlja *ohišnica*, prihíšje -a *s* *stransko poslopje*

prihitéti -ím *gl.* hiteti: ~ na pomoç, prihitévati -am, prihitévanje -a *s*

prihóð -óða *m*: ~ vlaka, ~ kam, od kod, ~ na svet, prihódnji -a -e: ~i mesec, ~i čas, ~i rodovi, v ~e bo drugaçe, prihódnjik -a *m* *slov. futurum*, prihódnjiç *prisl.* = prihódnjikrat *prisl.*, prihódnja -e *ž* *dobrodošlica*: šilce žganja za ~o, prihódnost -i -i: misliti na ~

prihrániti in prihrániti -ím *gl.* hraniti, prihránjen -a -o: ~ denar, čas; ~ komu stroške, pot; ~ si skrbi *ne jih doživeti*, ~ si žalost; prihránítev -tve *ž*, prihránék -nka *m*: ~ stroškov, ~ pri delu, živeti od ~ov, nalagati ~e v hranilnico, prihrána -e *ž* *rezerva*, prihránjevâti -újem, prihránjevânje -a *s*

prihruméti -ím *gl.* hrumeti: nevihta pri-
hrumi, Turki so prihrumeli v vas
prihrúti -jem *gl.* hruti: vihar prihruje,
truma ljudi je prihrua
prihúliiti -im se, prihúljen -a -o: ~ se
k tlom, prihúljenec -nca *m* *potuhnjenec*,
hinavec, prihúljenka -e *ž*, prihúljenost
-i *ž*, prihúliv *prisl.*: ~ hoditi, sedeti
priigráti -ám *gl.* igrati, priigrán -a -o: ~
veliko denarja, solze priigrajo v oči,
otrok se je priigrál do šole
primék -mka *m*: ime in ~, ~e dajati komu
prijádrati -am: ~ v pristanišče, *iron.* daleč
si prijadral
prijáhati -am *in* -šem: ~ na cesto, domov,
do reke
prijátelj -a *m*: bližnji ~, ~ biti s kom *ali*
komu, ~ glasbe, narave, prijateljica -e *ž*,
prijateljček -čka *m*, prijateljski -a -o,
prijateljstvo -a *s*: skleniti ~ s kom,
~ razdreti; prijateljiti -im se, prijateljjenje
-a *s*; prijateljévati -újem, prijateljévánje
-a *s*: ~ s kom
prijati -am *ugajati*, *všèc biti*, *dobro deti*
prijáviti -im *priglasiti*, prijávljen -a -o: ~
koga na matičnem uradu, ~ se na delo,
~ otroka v šolo, ~ telefonski pogovor;
prijáva -e *ž*, prijáven -vna -o: ~i urad,
prijávnica -e *ž* *priglasnica*, prijávnina -e *ž*,
prijávítelj -a *m*, prijávíteljica -e *ž*, prijáv-
ljenost -i *ž*, prijávljenec -nca *m*, prijáv-
ljenka -e *ž*; prijávljati -am *priglašati*,
prijávljanje -a *s*
prijázen -zna -o: ~ človek, ~o stanovanje,
~o se držati, biti ~ s kom, prijaznost
-i *ž*, prijazniti -im, prijaznjenje -a *s*: ~
psa z mačko, ~ se s kom
prijémati -am *in* -mljem, prijémanje -a *s*:
~ kaj z roko, s kleščami, z rokavicami;
~ koga za ušesa, za besedo; ~ za
orožje; riba prijema (za trnek); trdo,
grdo ~ koga; spanec me prijemlje;
zobje (na kolesu) dobro prijemljejo;
~ se med seboj, ~ se za mizo; prah se
prijema obleke, rja se prijema železa;
bolezen se me prijema; sadike, cepi se
prijemajo; prijem -éma *m*: pedagoški ~,
prijemáč -a *m* *tisk.*, prijemávka -e *ž*
pinceta: anatomska ~, prijemálnik -a
[*un-*] *m* *orodje*, prijemálšče -a *s*
prijénjati -am *popustiti*: ~ komu v čem,
prijenljív -a -o, prijenljívost -i *ž*, prijen-
ljívec -vca *m*, prijenljívka -e *ž*, prijenje-
vati -újem, prijenjevánje -a *s*

prijéten -tna -o: ~a družba, ~e počitnice,
~a vožnja, prijetnost -i *ž*
prijéti primem, prími -te! prijel -a -o,
prijét -a -o: ~ koga za roko, ~ za delo,
za orožje, za meč, ~ prav, narobe;
trdó, mehkó, zares ~; ~ tatu *ujeti*,
aretirati, ~ koga za besedo, ~ koga
v strah, v róke, v uk; krč prime človeka;
zdravilo prime; ~ se dela, učenja, dobre
družbe, ~ se za vejo, za glavo; ime se
ga je prijelo; bolezen se prime človeka,
presajena koža se prime, sadika se prime,
nič se ga ne prime *nedostopen je opomi-
nom*, vse se ga prime *krade*, krpa na
zračnici se prime, pijavka se prime;
prijétje -a *s*, prijemljív -a -o: v teh
besedah ni nič ~ega, prijemljívost -i *ž*
prijéziti -im *prijahati*: ~ na dvorišče
prijókati *in* prijókati -am *in* -jóčem (se)
gl. jokati: ~ na svet
prikázati *in* prikázati -kážem *gl.* kazati,
prikázan -a -o: ~ dogodke v lepi luči,
rajni oče se mu je prikazal, da se mi
ne prikažeš več pred oči, Reka se prikaže
znova na dan kot Timava; prikáz -áza
m, prikážen -zni *ž*: nenavadna, redka,
prijetna ~, ~i in strahovi, prikázovati
-újem, prikázovál -ála -o, prikázovánje
-a *s*: duh se prikazuje, kaj prikazuje
podoba *kaj kaže*, *kaj je naslikano*, pisa-
telj dobro prikazuje kmečke značaje
kaže, *riše*, *opisuje*
prikímati -am: ~ besedi, prikimala je
starka zima, prikimljáj -a *m*, prikimávati
-am, prikimávánje -a *s*
prikipéti -im *gl.* kipeti: do vrha ~
prikládati -am, prikládanje -a *s*: ~ na
ogelj; zmerjal je, drugi so pa prikladali,
prikláden -dna -o *primeren*: ~ mladini,
prikladnost -i *ž* *primernost*, prikláda -e *ž*:
meso s ~o, kosti so za ~o
priklánjati -am, priklánjanje -a *s*, priklanjav
-áva -o: ~i dvorjani, priklanjavéc -vca
m, priklanjáč -a *m*
priklatíti *in* priklatíti -im *se gl.* klatiti:
potepuh se je priklatil med nas
priklečépláziti -im: ~ si kaj, ~ se do česa
priklejiti -im, priklejíl -íla -o, priklejèn -éna
-o: ~ podplate
prikléniti -ktnem, prikléni -íte! prikléníl
-íla -o, priklénjen -a -o: ~ psa, ~ koga
nase, ne smem se ~ z oblubo, priklénje-
nost -i *ž*, priklénjenec -nca *m*, priklé-
njenka -e *ž*; priklépati -am *in* -pljem,

priklépa*j* -te *in* priklépl*ji* -te! priklépal
 -a -o, priklépan*je* -a *s*
priklépati -klépl*jem* *gl.* klepati, priklépan
 -a -o: ~ srp *malo poklepati*
prikléstiti -im *nekoliko oklestiti*: ~ drevo
priklet -a *m* veža, pred*rje*, napušč, hodnik
 pred klet*jo*, vhod v klet, pristenek,
 priklet*je* -a *s*
priklicáti *in* priklicati -čem *gl.* klicati:
 klical sem ga, pa ga nisem mogel ~,
 ~ strahove, ~ jezo, kazen nase
priklíti -jem: ~ iz zemlje
prikljúčiti -im, prikljúčen -a -o: ~ vodovod,
 telefon, radio; ~ pismo spisu, ~ koga
 centrali, ~ se komu v mnenju, ~ se
 predlogu, človeku se marsikaj prikljúči
primeri, prikljúčitev -tve *ž*, prikljúčen
 -čna -o: ~a sponka, vrvca, prikljúček
 -čka *m*: stranski ~, ~ na omrežje,
 prikljúčeváti -újem, prikljúčeván*je* -a *s*
prikloniti -klónim *gl.* kloniti, priklónjen
 -a -o: ~ drevesce, vejo; ~ glavo pred
 kom, ~ se komu do tal, nizko, globoko;
 priklón -óna *m*; priklónček -čka *m otr.*
priklópiti -klópim, priklópi -ite! priklópil
 -ila -o, priklópljen -a -o *in* priklópiti -im
s stal. poud.: ~ voz, priklóp -ópa *in*
 -ópa *m*, priklópen -pna -o: ~i sedeži,
 ~i voz; priklópek -pka *m*, priklópnik
 -a *m* |sedež, voz|; priklópljati -am,
 priklópljan*je* -a *s*: ~ aparate
prikobacáti -ám *in* prikobácáti -am *gl.* ko-
 bacati *po vseh štirih prilesti*
prikólica -e *ž* priklopnik
prikolovráti -im: ~ v krčmo
prikopáti -kópl*jem* *in* -kopám *gl.* kopati,
 prikopán -a -o: ~ še nekaj njive, ~
 k njivi nekaj travnika, ~ do srede
 njive, ~ se do česa *s trudom kaj doseči*,
 prikóp -ópa *m*
prikoráčiti -im = prikorákati -am, pri-
 koracáti -ám *gl.* koracati
prikováti -újem *gl.* kovati, prikován -a -o:
 ~ koga na kaj, prikóv -óva *m*
prikrájen -jna -o *obroben*: ~a deska,
 prikrájnost -i *ž*
prikrájšati -am, prikrájšan -a -o, prikráj-
 šan*je* -a *s*: ~ koga za kaj *oškodovati*,
 prikrájšava -e *ž*, prikrájšanost -i *ž*,
 prikrájšanec -nca *m*, prikrájšanka -e *ž*,
 prikrájševáti -újem, prikrájševán*je* -a *s*,
 prikrájševávec -vca *m*
prikrásti -krádem *gl.* krasti, prikráden -a -o:
 vse je prikrádel, kar ima; ~ se v hišo,

solza se prikrade v oko; prikrádenec
 -nca *m kdor se je kam prikrádel*
prikrátiti -im, prikrátenje -a *s*: ~ komu
 pravico, ~ srp v čem *ali* za kaj, ~
 palico, prikráta -e *ž*: brez ~e, prikráten
 -tna -o, prikrátitev -tve *ž*
prikrésáti -kréšem *gl.* kresati: ~ jo kam
prikrevljáti -ám *gl.* krevljati: ~ v hišo
prikriti -ijem *gl.* kriti: ~ luč, ~ komu kaj
ne povedati, ~ se komu; prikrit -a -o: ~
 človek, ~a resnica, ~o povedati res-
 nico; prikrivati -am, prikrival -a -o *in*
 -ála -o, prikrieván*je* -a *s in* prikrieván*je*
 -a *s*: ~ zaloge, ~ hudodelca, prikrievávec
 -vca *m*, prikrieválen -lna -o [-ln-]: ~e
 metode
prikríviti -ím *malo upogniti*, prikri*vi* -ite!
 prikri*vil* -ila -o, prikri*vljen* -ěna -o *in*
 prikri*vljen* -a -o: ~ železen drog,
 prikri*vljenost* -i *ž in* prikri*vljenost* -i *ž*,
 prikri*vitev* -tve *ž*
prikróji -krójim *in* -ím, prikró*ji* -ite!
 prikró*jl in* prikró*jl* -ila -o, prikró*jen*
 -a -o *in* prikró*jen* -ěna -o: ~ obleko,
 zgodbo je prikró*jl* po svoje; prikró*jenost*
 -i *ž in* prikró*jenost* -i *ž*, prikró*jitev* -tve *ž*;
 prikró*jeváti* -újem, prikró*jeván*je* -a *s*,
 prikró*jevávec* -vca *m*, prikró*jevávka* -e *ž*,
 prikrájati -am, prikráján*je* -a *s*
prikúha -e *ž*: meso *s* ~o
prikúpati *in* prikúpati -im *gl.* kupiti, pri-
 kúpljen -a -o: ~ njivo, ~ se komu,
 odkritost nam človeka prikupi; prikúp
 -a *m*, prikúpen -pna -o: ~ obraz, ~o
 vedenje, ~a zunanost, prikúpnost -i *ž*;
 prikupljív -a -o, prikupljivost -i *ž*; pri-
 kupováti -újem, prikupován*je* -a *s*
prilagájati -am, prilagáján*je* -a *s*: ~ se
 razmeram, prilagojeváti -újem, prilago-
 eván*je* -a *s*: ~ se čemu
prilágati -am, prilágan*je* -a *s*: ~ drva
 k ognju, ~ listu položnice, ~ pri
 trijančenju; prilága -e *ž stopnica pri*
plotu
prilagodíti -im, prilagódi -ite! prilagódi*l* -ila
 -o, prilagó*jen* -ěna -o *in* prilagó*den* -ěna
 -o, prilagó*jen*je* -a *s in* prilagó*den*je* -a *s**:
 ~ knjigo za naše razmere *ali* našim raz-
 meram, ~ se razmeram, ~ se okusu
 odjemavcev, prilagódit*ev* -tve *ž*, prilá-
 gó*jenost* -i *ž in* prilagó*denost* -i *ž*;
 prilagodljív -a -o, prilagodljivost -i *ž*.
 prilagodljívec -vca *m*, prilagodljívka -e *ž*
prilast -i *ž* lizanje, boljša (zelena) krma**

prilásteek -tka *m slov. atribut*, prilásteekov -a -o: ~ odvisnik, prilásteekoven -vna -o = prilásten -tna -o: ~a raba

prilástítí -ím si, prilástí -íte si! prilástíl -íla -o, prilášeén -éna -o, prilášeénje -a s: ~ si tujo stvar; prilástítev -tve ž; prilášečati -am si, prilášečanje -a s; prilášečeváti -újem si, prilášečevanje -a s, prilášečeválen -lna -o [-ln-]

priléči -léžem *gl. leči*: ~ h komu; obleka, počitek, pijača se mu prileže, to se prileže! prileže se mu! *prav mu je*; priléžen -žna -o: ~i kot *geom.*, priléžnost -i ž, priléžnica -e ž *konkubina*, priléžnik -a *m*, priléžništvo -a s; prilégati -am se, priléganje -a s: kost se prilega v skledico

prilepíti *in* prilépiti -ím, prilépljen -a -o: ~ plakat na desko, ~ komu priimek, jezik se prilepi na nebo, prilép -épa *m* [obliž *in riba*], prilépek -pka *m* 1. *kar je prilepljeno*, 2. *zool. polž*, prilépka -e ž: pečatna ~ *bot.*, prilepítev -tve ž, prilepljiv -a -o, prilepljivost -i ž, prilepljati -am

prilésje -a s *pokrajina ob gozdu*

priléstí -lézem *gl. lesti*: kača prileze izpod skale, starček je komaj prilezel do doma

prilétén -tna -o: ~ možakar, priléténost -i ž

priletétí -ím *gl. leteti*: lastovke so priletele, kamen je priletel v okno; krogla, klofuta, puščica prileti, prilét -éta *m*: ~ na letališču; priletovati -ujem, priletovanje -a s *in* priletováti -újem, priletovanje -a s; priletávati -am, priletávanje -a s = prilétati -am, prilétanje -a s

prilíčen -čna -o: to mi ni ~o *ugodno, pripravno, na róke*, ~ biti za kaj *spreten, ročen, pripraven*, ~ malo zna → *bolj malo, primeroma*, ~o dolgo hodi → *precej dolgo*; prilíčnost -i ž

prilíčiti -ím *prilagoditi*, prilíčenje -a s: ~ kaj čemu, ~ se razmeram, prilíčováti -újem, prilíčovanje -a s

prilíka -e ž 1. *parabola*: v ~ah govoriti, 2. *prilóžnost*: ~ nanese, nimam ~e, lepo ~o imeti, zamuditi, ~o popasti, ~o komu dati, ~e iskati, o ~i naredim, po ~i preceniti *približno*, koliko po ~i naredite na teden? po vsej ~i so imeli za seboj dolgo pot *po vsem soditi*, na ~o *na primer*; krčma je stala na ~i *pri roki*; °ob ~i kongresa *ob kongresu*; življenjske °e *razmere*; prilíčica -e ž

prilíkováti -újem *asimilirati*, prilíkovál -ála -o, prilíkovanje -a s

prilíti -lujem, prilít -a -o: ~ vode (k) vinu, prilív -a *m*: ~ vode ni zadostoval, ~ tujcev *dotok*, prilíteek -tka *m* = prilíveek -vka *m kar se prilije*, prilívati -am, prilíval -a -o *in* -ála -o, prilívanje -a s *in* prilívanje -a s

prilízniiti -nem se: ~ se komu s čim; prilíznen -a -o: ~ človek, ~o vedenje, prilíznenec -nca *m*, prilíznenka -e ž, prilíznenost -i ž; prilízati *in* prilízati -lížem se *gl. lizati*: ~ se do česa, prilízljiv -a -o *prilíznen*, prilízljivost -i ž, prilízljivec -vca *m* *prilíznenec*, prilízljívka -e ž; prilízováti -újem se, prilízovanje -a s, prilízoválen -lna -o [-ln-], prilízovávec -vca *m*, prilízovávka -e ž, prilízovávski -a -o: ~o vedenje; prilízún -a *m*, prilízúnski -a -o

priljúbiti *in* priljúbiti -ím *gl. ljubiti*: ~ komu kaj, ~ se komu; priljúbljen -a -o: biti ~ pri ljudeh, priljúbljenec -nca *m*, priljúbljenka -e ž, priljúbljenost -i ž, priljúbljati -am, priljúbljanje -a s

priljúden -dna -o: ~ biti s kom, ~o vedenje, priljúdnost -i ž

prilóga -e ž: posebna, umetniška ~, ~ k aktu, ~ knjigi, ~ k mesu, °prilóg -a *m prid.*, *korist*

prilómástíiti -ím: v hišo ~

prilóžiti -ím, prilóži -íte! prilóžil -íla -o, prilóžen -éna -o: ~ komu par gorkih, ~ račun, denar, ~ čemu kaj, ~ kaj k čemu; prilóžnost -i ž: pri ti ~i, o(b) prvi *ali* pri prvi ~i, ~ za ples, prilóžnostén -tna -o: ~ nakup, ~a pesem, ~o delo, prilóžek -žka *m*; prilógati -am, prilóganje -a s: ~ na ogenj, prilógávec -vca *m*, prilógávka -e ž

prima -e ž *glas*.

prima *neskl.* → *prvovrsten*

primadóna -e ž *prva pevka*, primadóónin -a -o, primabalerína -e ž [plesavka]

primáháti *in* primáhati -am *gl. mahati*

primájáti -jém se *in* -májati -jam *in* -jem se *gl. majati*: ~ se iz gostilne

primákáti -am: dež dobro primaka setvi, primáka -e ž: travnikom manjka ~e, ~ za suho grlo, primakljáj -a *m*: zmeraj dobi kakšen ~ in grízljaj

primakníti -máknem, primakni -íte! primakníl -íla -o, primáknnjen -a -o *in* primáknniti -nem *s stal. poud.*: ~ se bliže k mizi, primakni še ti kaj (denarja) >[-mak- /-mak-]

primavúti *in* primávúti -im *gl.* mamiti, primávljen -a -o: ~ koga k sebi, luč primami večše

primánjkati -am, primánjk ljay -a *m in* primánjkljáj -a *m*: ~ v dohodkih, v teži, ~ v blagajni; primanjkováti -ujem, primanjkovánje -a *s*: denarja mi primanjkuje, primanjkuje blaga, ljudi **primáren** -rna -o *prvi, prvoten, prvenstven, osnoven*: ~i afekt, ~i stadij bolezni, primárnost -i *ž* prvenstvenost, prvotnost, osnovnost

primárij -a *m* višji zdravnik, primárijski -a -o: ~a služba, ~o mesto, primárijev -a -o: ~a pisarna

primárúha *medm.* začudenja, jeze

primas -a *m* 1. nádkšof, 2. ciganski ~, primasov -a -o: ~e pravice

primát -a *m* prvenstvo

primázati *in* primázati -žem *gl.* mazati: ti bom táko primázal, da boš vse zvezde videl; malo kolesa primáži

primček -čka *m* ročaj pri vratih

primejdúnaj, primejdús, primejdevét, primejkokóš [*kletvice*], primejdúnajski -a -o: ~a neroda, ~i smrkavec; primejdúševc -vca *m* kdor se rad pridúša, primejdúševski -a -o

°**priméniti** -ménim uporabiti, prenesti na kaj, aplicirati; °priménjen -a -o: ~a umetnost uporabna; °priména -e *ž* (u)poraba, aplikacija

primér -a *m*: bolezenski, pravni, šolski, smrtni (~ (°)slučaj), za vsak ~ (°)slučaj), v tem, v najboljšem, v skrajnem ~u (°)slučaju), za ~ navesti; v ~u slabega vremena → ob ali pri slabem vremenu, če bo slabo vreme, na primer in na primér; primérek -rka *m* eksemplar, izvod, primérček -čka *m*

priméra -e *ž*: v ~i s čim, za ~o, po ~i, brez ~e boljši; priméren -rna -o: ~ biti za kaj; času, stanu ~, za to nimamo ~ega izraza, primérnost -i *ž*

primériti -im 1. pomeriti: ~ komu suknjo, 2. ~ kaj s čim, ~ kaj čemu, ~ koga komu, 3. živemu človeku se vse primeri, primérnik -a *m* slov. komparativ, primérniški -a -o: ~a obrazila, ~e oblike **primérjati** -am, primérjanje -a *s*: ~ kaj s čim, ~ kaj čemu, ~ koga komu, to dvojce se ne dá ~, primerjálén -lna -o [-ln-]: ~o jezikoslovje, primerjáva -e *ž*, primerjavec -vca *m*

priméroma *prisl.*: narejenega je ~ malo, to je ~ z lani veliko, knjiga ni draga ~ z obsegom

primésiti *in* primésiti -im *gl.* mesiti, priméšen -a -o: ~ še malo moke, primešitev -tve *ž*, primés -i in -i *ž*, primésen -sna -o, primésesek -ska *m*

priméšati *in* priméšati -am *gl.* mešati, priméšan -a -o: ~ vode (k) vinu, primešavati -am, primešávanje -a *s*

primež -a *m* primož, primežnica -e *ž* čeljust **Primic** -mca *m*, Primčev -a -o: ~a Julija **primicija** -e *ž* nova maša, primiciánt -a *m* novomašnik

primikati -am in -čem, primíkanje -a *s*: ~ knjigo (k) sebi, ~ se (h) komu, primík -a *m*, primíčen -čna -o: ~a mizica, primíčnost -i *ž*

primitíven -vna -o prvoten, preprost, primitívnost -i *ž*, primitívnež -a *m* = primitívec -vca *m*, primitívizem -zma *m* 1. preproščina, 2. zaostalost

primogenitúra -e *ž* prvorojenstvo

primojdúševc -vca *m*, primojdúševski -a -o, primojdúnaj *medm.*

primoléti -im *gl.* moleti: ~ iz tal, iz hiše: iz tal je primolelo steblovje

primóliti -mólím *gl.* moliti, primólil -ila -o, primóljen -a -o: ~ si kaj, ~ do doma, primóljenec -nca *m*

primopredájen -jna -o → prevzemno-predájen: ~a pogodba → pogodba o prevzemu in predaji, primopredája -e *ž* → prevzem in predaja

primóratí -am prisiliti: ~ koga k čemu, ~ se k učenju; primóran -a -o: ~ kaj delati, primóranost -i *ž*, primóranec -nca *m*, primóranka -e *ž*

primórje -a *s* pokrajina ob morju, primórec -rca *m*, primórka -e *ž*, primórski -a -o kar je ob morju, obmorski; Primórje -a *s*, iz ~a, v ~u, Primórška -e *ž*, iz ~e; Primórsko -ega *s*, s ~ega, na ~em; Primórec -rca *m*, Primórka -e *ž*, primórski -a -o: ~e značilnosti, ~o narečje = primórščina -e *ž*

primóstek -tka *m* stranski most, primóstje -a *s*, primóstén -tna -o

primotovílití -im prikolovratiti: pijan ~ domov

primož -a *m* primež: ~ na vratih primček, kovaški, ročni, vzporedni ~, primožek -žka *m* bot.

Primož -a *m* os. i., Primožev -a -o

primožiti -im, primóži -ite! primóžil -ila -o, primožen -ěna -o: žena se primoži v možovo hišo, primožila je dva otroka, primoženka -e ž, primožitev -tve ž

primráziti -im in primrazíti -im: to mi je primrazil, delo se mu je primrazilo

primrzíti -im, primrzi -ite! primrzíl -íla -o, primržen -ěna -o: ~ komu kaj, ~ se komu s čim ali zaradi česa, ves svet se mu je primrzil; primrzéti -ím *gl.* mrzeti: kuha ji je primrzela

primrzníti -nem, primrzel -zla -o, primrznjen -a -o: perilo primrzne na vrh, roka na kljuko, primrznílna -e ž *kar je primrznilo*; primrzováti -újem, primrzováł -áta -o, primrzovánje -a s, primrzován -lna -o [-ln-]

Primskovo -ega s *kr. i.*, na ~em, primskovski -a -o, Primskovljáni -ov *m mn.*

primši *prisl. oprijemáje se*: ~ hoditi

primula -e ž *bot.*

Primus -a *m os. i.*, Primusov -a -o

prinagníti in prinágniti -nem *gl.* nagniti: ~ vejo, ~ se nad vodo

prinameríti -i se: prinamerilo se je, da...

prinášati -am, prinášanje -a s: kakšne novice prináša? prinášavec -vca *m*, prinášavka -e ž: ~ pošte, prinášalen -lna -o [-ln-]

princ -a *m*, s princem, prinčev -a -o, prinčevski -a -o: princésa -e ž, princésin -a -o, princésinja -e ž, princéska -e ž

princip -a *m načelo, vodilo*, principiálen -lna -o [-ln-] *načelen* (*principiálen), principiálnost -i [-ln-] ž *načelnost*

principál [-ál] -a *m* 1. *gospodar, lastnik trgovskega podjetja*, 2. *glas. orgelski register*

principát -a *m* *prva perioda rimskega cesarstva*

priněsti -něsem *gl.* nesti, priněšen -ěna -o: ~ jed na mizo, ~ komu pismo, veselo novico, ~ komu kaj v dar, na uho ~, to ti prinese denarja, časti, priněsek -ska *m prispevek*, priněsnik -a *m*

prinós -ósa *m* 1. *kosilo s tremi ~i s tremi jedmi*, 2. *botrinski kruh*, prinósnik -a *m* = prinósnivec -vca *m*: ~ pisma

prinožica -e ž *zool. [organ]*

priobčíti -im, priobčen -a -o: ~ članek, pismo v listu, ~ kaj komu, priobčilo -a s: ustna ali pismena ~a, priobčeváti -újem, priobčévánje -a s: ~ članke črtice, priobčévavec -vca *m*, priobče-

vávka -e ž, priobčeválen -lna -o [-ln-], priobčljív -a -o, priobčljívost -i ž

priokús -a *m dišek*: jed ima ~ po čem okus, *duh*

prior -ja *m samostanski predstojnik*, priorski -a -o: ~a čast = priorát -a *m* = priorstvo -a s

prioráti -órjem in -órjem *gl.* orati, priorán -a -o: ~ nekaj travnika k njivi, ~ do ozar, ~ njivo na konceh; priorávati -am, priorávánje -a s

prioritěta -e ž 1. *prednost po času*, 2. *prioritěte -tět ž mn. vrednostni papirji, akcije, obligacije*, prioritěten -tna -o: ~o načelo

priostříti -im, prióstri -íte! prióstril -íla -o, priostřen -ěna -o: ~ konico, svinčnik, misel; govor je položaj še priostri!

pripádáti -am, pripadajóc -a -e, pripádanje -a s: ~ komu

pripahníti in pripáhniti -nem *gl.* pahnti: ~ brazdo, letev >[-pah- / -pah-]

pripáľiti in pripáľiti -im *gl.* paliti: ~ žgance: pripáľjen -a -o *prismojen, malo neumen*, pripáľjenec -nca *m*, pripáľjenka -e ž, pripáľjenost -i ž, pripáľitev -tve ž

pripásati -pášem, pripásan -a -o: ~ si meč, ~ konju sedlo, pripasováti -újem, pripasovánje -a s

pripásti -pádem *gl.* pasti; pripádel -dla -o in pripáľ -ála -o: zadrugi ~i deli; pripáď -áda *m*: ~ posesti, pripáden -dna -o: ~i delež, ~a pravica, pripádnost -i ž: narodnostna ~, pripádnik -a *m*, pripádnica -e ž, pripádniki -a -o, pripádníštvo -a s

pripásati -pášem, pripásen -a -o: ~ do meje, ~ deset ovac, ~ do trde noči

pripáziti in pripáziti -im *gl.* paziti: ~ na otroka

pripěči -pěčem *gl.* pečti, ripečen -ěna -o: ~ hlebec, kruh; malo še ripeci; ~ se k hlebu ali na hleb; ripeček -čka *m del*, *kjer se je hlebec ripekel na drugemu*

pripěkati -am, ripekánje -a s: sonce ripeka, ripeka -e ž: sončna ~

pripeljáti -pěljem in -ám *gl.* peljati, ripelján -a -o: koga s seboj ~, ~ se z avtom, vlak ripelje na postajo, ~ komu zausnico, ripeljáva -e ž; ripeljávati -am, ripeljávánje -a s

pripěti -pnem *gl.* peti pnem, ripepét -a -o: ~ kaj z iglo, ~ psa na verigo, ~ se za obleko, ripepnjati -am, ripepnjánje

-a *s*, pripenjavček -čka *m* *prítiskavec*, žebliček, poglica, pripénjec -njca *m* *sponka za lovske mreže*

pripetiti -i *se*, pripétil -ila -o: pripeti se, da... *zgodí se*, nesreča se pripeti, pripetljáj -a *s*

pripév -éva *m* *refren* = pripévek -vka *m*, pripévati -am, pripévaje -a *s*

pripihati -am *in* -šem *gl* pihati, pripihljáti -ám *gl* pihljati: sapica pripihlja

pripira -e *ž*: okenska ~, pripirnik -a *m* [skobelj], pripirnica -e *ž* [letva], pripirati -am, pripiranje -a *s*

pripisáti *in* pripisati -pišem *gl* pisati: ~ poglavju še dva odstavka, sam sebi pripiši, če se bo slabo izteklo, pripis -a *m*, pripisek -ska *m*, pripisen -sna -o: pripisováti -újem, pripisováne -a *s*: ~ važnost, pomen čemu, pripisovávec -vca *m*, pripisovávka -e *ž*, pripisnik -a *m*, pripisnica -e *ž*

priplávati -am: ~ k bregu, na breg

pripláviti -im, priplávi -ite! priplávil -ila -o, priplavljen -éna -o *in* pripláviti -im *s* *stal. poud.*: drva ~

pripláziti *in* pripláziti -im *gl* plaziti: ~ koga *udariti*, ~ se kam

priplésti -plétem *gl* plesti: trak h kiti ~, priplét -éta *m* *pokec na biču*, priplétati -am, priplétanje -a *s*

priplézati -am: ~ do vrha, visoko ~

priplúti -plóvem *in* -plújem *gl* pluti: ladja priplove v pristan

pripóditi -im, pripódi -ite! pripódil -ila -o, pripóden -éna -o: ~ ovce k hlevu; oblaki, otroci se pripódijo

pripógniti -pógnem, pripógni -ite! pripógnil -ila -o, pripógnjen -a -o *in* pripógniti -nem *s* *stal. poud.*: vejo, koleno ~, starček se težko pripógne, pripógnjenost -i *ž*; pripógibati -am *in* -ljem *gl* gibati, pripógibanje -a *s*, pripógib -a *m*, pripógibec -bca *m* [mišica], pripógljáj -a *m*, pripógiben -bna -o = pripógibljív -a -o, pripógibljívost -i *ž*; pripógibováti -újem, pripógibováne -a *s*

pripóжити -im, pripóжи -ite! pripóžil -ila -o, pripóžen -éna -o: ~ kaj k čemu, ~ svoji njiivi še sosedovo, pripóženost -i *ž*, pripóžitev -tve *ž*; pripájati -am, pripájanje -a *s*: ~ zmeraj nove dele

pripómmiti -im, pripómnjen -a -o, pripómiba -e *ž*, pripómnja -e *ž*; pripominjati -am, pripominjanje -a *s*

pripomóči -mórem *gl* móči: ~ k uspehu, do uspeha, pripomóč -i *ž*, pripomóček -čka *m*, pripomógljív -a -o, pripomóčnik -a *m*, pripomóčnica -e *ž*

pripóna -e *ž* *sufiks*, pripónski -a -o: ~ i glagoli, pripón -óna *m* *vez za sprednje noge pri živalih na paši*

pripór -óra *m*, pripóren -rna -o: ~o povelje, pripórnik -a *m*, pripórница -e *ž*, pripórniški -a -o

priporóčati -am, priporóčanje -a *s*: ~ komu kaj, koga, ~ se komu za kaj; priporóčeváti -újem, priporóčeváne -a *s*, priporóčevávec -vca *m*; priporóčiti -im, priporóči -ite! priporóčil -ila -o, priporóčen -éna -o: ~ se komu, priporóčene -nca *m*, priporóčenka -e *ž*, priporóčnik -a *m*, priporóčnica -e *ž*, priporóčljív -a -o, priporóčljívost -i *ž*, priporóčnina -e *ž*, priporóčítev -tve *ž*, priporóčilo -a *s*, priporóčilen -lna -o [-ln-]: ~o pismo, priporóčilnica -e [-ln-] *ž*

priposestováti -újem, priposestovál -ála -o, priposestován -a -o, priposestovávaje -a *s*: ~ si pravice do česa

pripótec -tca *m* *bot. trpotec*

pripóten -tna -o: ~o grmovje, pripótte -a *s*: bodeče ~ *bot.*

pripótovati -ujem *in* pripotováti -újem *gl* potovati: ~ kam, ~ v mesto

pripóved -i *ž*, pripóveden -dna -o: ~ i stavki, pripóveden -dna -o: ~a pesem, ~o pesništvo, pripóvednik -a *m*, pripóvednica -e *ž*, pripóvedniški -a -o, pripóvedništvo -a *s*; pripóvedka -e *ž*, pripóvedkar -ja *m*, pripóvedkarski -a -o

pripovedováti -újem, pripovedovál -ála -o, pripovedovávaje -a *s*: ~ komu pravljice, ~ komu novice o čem, ~ komu, da... ~ na dolgo in široko, pripovedoválen -lna -o [-ln-], pripovedovávec -vca *m*: ~ pravljíc, pripovedovávka -e *ž*

pripoznáti -ám *gl* znati, pripoznán -a -o, pripoznánje -a *s*: ~ komu vrednost, zasluge, ~ koga za kaj, ~ krivdo; pripoznávati -am, pripoznávanje -a *s*, pripoznáválen -lna -o [-ln-]

priprávití -im: ~ kosilo, ~ drobiž, zdravilo, ~ kaj za kosilo, ~ se za kaj, na kaj, ~ se k delu, k učenju, ~ komu kaj, ~ koga za šolo, za izpit, ~ koga do česa, ~ koga v smeh. ~ koga na pot, na smrt, ~ koga *ob* premoženje; pripravljen -a -o: ~ za polet, na boj, za na pot,

kakor ~o, tako zapravljeno; danes je ~ (za šolo); pripravljeno -i ž, pripravljeno -nca m; priprava -e ž |delo in pri-pomoček| jedilna, merilna, ogrevalna ~, brez ~e govoriti, ~ za tisk, ~ vzame veliko časa; pripraven -vna -o: ~ človek, ~o mesto, ~ za delo, priprav-nost -i ž, pripravnik -a m: učiteljski ~, pripravnica -e ž |oseba, šola|, priprav-niški -a -o: ~a služba, pripravek -vka m

priprávljati -am, pripravljál -a -o in -ála -o, pripravljáje -a s in pripravljáje -a s: ~ kaj, k nevhiti se pripravljá, pripravljál -lna -o [-un-]: ~i odbor, ~a dela, pripravljávec -vca m, pripravljávka -e ž, pripravljávski -a -o, pripravljálnica -e [-un-] ž, pripravljác -a m

pripréči -préžem, priprézi -te in -ite! pri-prégel -gla -o, pripréžen -a -o: pod klancem je priprégel še en par, h konju kravo ~, pripréženec -nca m |konj|, pripréžen -žna -o: ~a živina, pripréžnina -e ž |pláčilo|, pripréžnica -e ž |vrvi|, pripréga -e ž: ~o dati; priprégati -am, pripréganje -a s in priprézati -am, priprézanje -a s

pripréti -prém, pripri -íte! pripl -a -o, priprt -a -o: ~ si roko, ~ vrata, ~ se za rokav, ~ tatu, priprtje -a s pripor

priprošnja -e ž, priprošnjik -a m, priproš-njica -e ž, priprošnjiški -a -o

priputiti -ím dovoliti gl. pustiti: ~ koga k izpitu, ~ kobilo k žrebcu, tele h kravi; pripúst -a m, pripústítev -tve ž, pripúst-en -tna -o, pripústnost -i ž, pripúst-nica -e ž |listina|, pripústnína -e ž |pláčilo|, pripústčati -am, pripústčanje -a s: ~ teleta

priračúnati -am, priračúnán -a -o: ~ stroške, priračúnávati -am, priračúná-vanje -a s

prirásti -s(t)em gl. rasti: ~ k srcu, pri-rás(t)el -s(t)la -o in priráščen -a -o: ~a koža, prirást -ásta m, prirástek -tka m: naravni ~ prebivavstva, letni ~ lesa, prirástišče -a s: ~ mišice, črevesa, mreže, prirás(t)líka -e ž, prirás(t)lína -e ž: srčna ~; prirásčati -am, prirásčanje -a s, prirástén -tna -o

privávnati -ám akomodirati gl. ravnati: ~ robove rane, privávnáva -e ž, privávná-vati -am

prirediti -im, prirédi in prirédi -íte! prirédil -íla -o, prirején -éna -o: ~ povest, roman,

~ knjigo za tisk, ~ veselico, koncert, prirejénost -i ž, prirédje -a s slov., prirédén -dna -o: ~i stavki, ~i vezniki, prirednost -i ž, priredítev -tve ž: dobro-delna ~, priredítven -a -o [-tván-]: ~i odbor, priredíteľj -a m, prirediteljica -e ž, prirediteljski -a -o, prirédba -e ž: ~ romana; priréjati -am, priréjanje -a s; prirejávati -újem, prirejávál -ála -o, prirejávánje -a s

prirediti -im, prirédi in prirédi -íte! prirédil -íla -o, prirején -éna -o: ~ pet telet, ~ pri volu za novo obleko, prireja -e ž: ~ živine, prirején -jna -o, prirejék -jka m

prirépití -im: ~ se komu, prirépek -pka m: biti komu za ~, prirépnik -a m

prirézati -rézem gl. rezati, prirézán -a -o: ~ gosje pero, peruti, jezik, lase, ~ konju rep, priréz -éza m, prirézén -zna -o; prirezováti -újem, prirezovánje -a s, prirezovánje -lna -o [-ln-], prirezovávec -vca m |krojač|, prirezovávka -e ž

priríniti -nem: ~ se do blagajne, ~ voziček do hiše

priróbiti in priróbíti -im gl. robiti, prirób-ljen -a -o: ~ cev, priróbница -e ž: cevna, nazobčana ~

priróčen -čna -o in priróčen -čna -o pri-praven: ~a sekira, ~a knjiga, izdaja, ~i konj, priróčník -a m in priróčník -a m, priróčnost -i ž in priróčnost -i ž; pri-ročítí -im tel., priróči -íte! priróčil -íla -o, priróčen -éna -o, priróčenje -a s, pri-ročítev -tve ž

priróda -e ž narava, natura, priróden -dna -o naraven, naturen

priródo -v sestavi: prirodopís -a m, prirodo-písen -sna -o: ~a ura, knjiga, prirodo-písec -sca m; prirodoslóvje -a s naravo-slovje, prirodoslóvec -vca m naravoslóvec, prirodoslóvski -a -o, prirodoslóven -vna -o: ~e vede; prirodoznástvo -a s naravoznástvo

prirójen in prirójen -éna -o: to mu je ~o, ~a napaka, ~ dar, prirojénost -i ž

prisád -a m in prisád -áda m infekcija, gnojna okužba: vranični, porodni, črni ~, prisáden -dna -o: ~a pika, ~a rana; prisáditi -ím, prisádi -íte! prisádil -íla -o: ~ še nekaj zelja na vrtu; prisádilo se mi je, rana se prisádi; prisájen -éna -o: ~a rana, prisádnik -a m, prisádnica -e ž med., bot.: prisájati -am, prisájanje -a s

Prisank -a m |gora|

prisèben -bna -o, prisèbnost -i ž, prisèbnež -a m

prisèci -sèzem, prisèzi -te in -ite! prisègel -gla -o: ~ komu zvestobo, ~ na ustavo, po krivem ~, prisèžen -a -o *zaprisežen*, prisèga -e ž: ~ zvestobe; službena, kriva ~; ~o držati, prelomiti; s ~o potrditi, zavezati se, pod ~o izpovedati; prisègati -am, prisèganje -a s: na žive in mrtve ~, ~ na vse svetnike, prisèžen -žna -o: ~i obrazci, prisèžnik -a m, prisèžnica -e ž, prisèžniški -a -o

prisèdnik -a m *gl.* prisesti

prisèkati -am: dreveje ~, ~ rep, ~ jo od kod; prisèkan -a -o: ~i stožec, prisèk -èka m, prisèkanost -i ž; prisèkávati -am, prisèkávaje -a s: ~ dreveje; prisèkováti -ujem, prisèkovál -ála -o, prisèkovánje -a s: ~ kolce

prisèliti -sèlim *gl.* seliti, prisèljen -a -o: ~ se v mesto, prisèljenec -nca m, prisèljenka -e ž, prisèljenski -a -o (°prisèljenski), prisèljenost -i ž, prisèlitev -tve ž; prisèljeváti -ujem, prisèljevánje -a s, prisèljeválen -lna -o [-ln-]

prisèsáti -ám se *gl.* sesati: pijavka se prisèsa, prisèsek -ská m >[-sàs-]

prisèsti -sèdem *gl.* sestti: ~ na voz, ~ h komu, ~ k mizi, k družbi, prisèdnik -a m: sodni ~, prisèdnica -e ž, prisèd-niški -a -o, prisèdnístvo -a s

prisèzati -am *prisegati*

prisijáti -sljem *gl.* sijati: sonce je prisijalo izza oblakov, ~ v sobo

prisilíti -im, prisiljenje -a s: ~ koga k čemu, ~ se k učenju, ~ koga na kolena; prisiljen -a -o: ~i verzi, ~ smeh, ~o zelje, prisiljenec -nca m, prisiljenka -e ž, prisiljenost -i ž, prisilen -lna -o [-ln-]: ~i jopič, ~o delo, ~a uprava, ~a delavnica, prisilnost -i [-ln-] ž, prisilnik -a [-ln-] m, prisilnica -e [-ln-] ž |hiša|

prisipáti -am in -pljem *gl.* prisuti

priskákáti in priskákati -skáčem in -kam *gl.* skakati: otrok je priskakal v hišo; priskakováti -ujem, priskakovál -ála -o, priskakovánje -a s: gospodinja priskakuje k delu na polju; priskakóma in priskákoma *prisl.:* ~ delati *priskakovaje*

prisklédnik -a m, prisklédnica -e ž, prisklédniški -a -o, prisklédništvo -a s

priskočíti -skóčim *gl.* skočiti: ~ komu na pomoč, priskók -óka in -óka m

priskrbéti -im *gl.* skrbeti, priskrbljen -èna -o: ~ komu službo, priskrba -e ž; priskrbováti -ujem, priskrbovánje -a s

Priskus -ka m *rim. os. i.*, Priskov -a -o

priskútiiti -im, priskúten -a -o: ~ komu kaj, ta jed se mi je priskutila, priskúten -tna -o: ~o pisanje, vedenje, priskútnost -i ž, priskútnéž -a m, priskútnik -a m, priskútnica -e ž, priskúta -e ž

prisleparíti -im, prisleparjen -a -o: ~ denar, povsod se prislepari zraven

prisliníti -im, prislinjen -a -o: ~ se (h) komu, prislinjenec -nca m, prislinjenka -e ž, prislinjenost -i ž

prislóniti -slónim in -ím, prislóni -ite! prislónil in prislónil -ila -o, prislónjen -a -o: ~ lestev k steni, ~ komu zaušnico, ~ se k peči, prislánjati -am, prislánjanje -a s, prislón -óna m

prislòv -òva m *adverb*, prislòven -vna -o: ~a raba; °prislòvica -e ž *pregovor*, °prislòvičen -čna -o *pregovoren*

prislùh -a m: imeti privide in ~e, prislùšen -šna -o

prislùhniti -nem: ~ pogovoru, melodiji, prislùskati -am, prislùskanje -a s; prislùskováti -ujem, prislùskovál -ála -o, prislùskovánje -a s, prislùskováec -vca m, prislùskovávka -e ž, prislùskoválen -lna -o [-ln-]: ~a priprava, prislùški -ov m *mn.:* ~e otepati

prislùžiti in prislùžiti -im *gl.* služiti, prislùžen -a -o: ~ (si) obleko, prislùžek -žka m, prislùžljiv -a -o *pridobljiv*

prismejáti -smèjem *ali* -am in -im se *gl.* smejati se: sonce se je prismejala v sobo

prismodíti -im, prismódi -ite! prismódi -íla -o: mleko se rado prismodi, ~ si lase, prismójen -èna -o: ~a jed, prismójen -a -o: ~a ženska, prismójenec -nca m, prismójenka -e ž, prismóda -e ž, prismóde -éta m, prismódež -a m, prismódek -dka m, prismódash -a -o; prismodáriti -im, prismodárjenje -a s; prismod(ar)lja -e ž, prismójenost -i ž, prismójenost -i ž

prismolíti -ím, prismóli -íte! prismóli -íla -o: ~ komu klofuto, ~ se h komu, se je že spet prismolil; prismóljen -èna -o: tiči v hiši, kakor bi bil ~, prismóljenec -nca m

prismúkniti -nem: ~ koga z bičem; prismúknjen -a -o *prismojen*, šemast, prismúknjenec -nca m, prismúknjenka

-e ž, prismúk -a *m* *prismuknjenc*, prismúknjenost -i ž
prisoditi *in* prisódiiti -im *gl.* soditi: ~ komu dediščino, nisem mu prisodil toliko iznajdljivosti; prisójen -a -o: kakor je ~o; prisódba -e ž, prisóden -dna -o, prisódnost -i ž; prisójati -am, prisójanje -a *s*: ~ komu kaj
prisójen -jna -o *k* *soncu obrnjen*: ~a reber, prisójenje -i ž, prisóje -óje ž *mn.*
prisóliti -im, prisóli -ite! prisóliil -ila -o, prisóljen -éna -o: ~ premalo slano jed, ~ komu zaušnico
prisónče -a *s* *perihelij*, prisónčen -čna -o
prisopibati -ham *in* -šem: ~ na vrh
prisóten -tna -o *navzoč*, *navzočen*, *príčujoč*, prisótnost -i ž *príčujočnost*, *navzočnost*: ~ duha *prisebnost*; prisostvovati -ujem → *biti zraven*, *navzoč*
prisópeti -spém, prispi -ite! prisópel -éla -o: vlak prispe, ~ z vlakom
prisópevati -am, prisópevanje -a *s*: ~ v denarju, v blagu, ~ kaj k skupnosti, v skupno blagajno, prisópevek -vka *m*: ~i k zgodovini *dopolnila*, ~i za zgodovino *gradivo*, prisópeven -vna -o: ~i znesek, prisópevčen -čna -o: ~a tarifa
prisopódba -e ž: govoriti v ~ah, prisopódben -bna -o; prisopódbiti -im, prisopódbljen -a -o: ~ koga čemu, prisopódbljati -am, prisopódbljanje -a *s*
prisóčen -čna -o *presrčen*: ~ otrok, prisóčnost -i ž
pristájati -am, pristájanje -a *s*: ladja, letalo pristaja, ~ z ladjo k bregu, ~ na pogoje, trditve, zahteve → *pritrjevati jim*, *sprejemati jih*, *privoljevati vanje*, pristajališče -a *s*, pristajališki -a -o: ~i most
pristájati -am (°pristojati -am): obleka mu pristaja, ne pristaja ti tako govoriti
pristáa -a *m* → *privrženec*
pristáti -stánem, pristáni -ite! pristál -ála -o: ~ na bregu, ob bregu, pri bregu, na letališču, v pristanišču; ~ na ponudbo, na pogoje → *privoliti vanje*, *pritrđiti jim*, *strinjati se z njimi*; pristánek -nka *m*: ~ v pristanišču, ~ na ponudbo → *privolitev*, *pritrđitev*, *soglasje*; pristán -a *m*, pristanišče -a *s*: morsko, rečno ~, pristaniški -a -o: ~e naprave
pristáti pristojím, pristóje -te! pristál -a -o: obleka mu pristoji, ne pristoji ti tako govoriti *ne spodobi se ti*
pristáv -áva *m* *uradnik*, *oskrbnik*

pristáva -e ž: graščinska ~, živeti na ~i, pristávica -e ž, pristáven -vna -o, pristávnik -a *m*, pristávница -e ž
pristáviti -im, pristávljen -a -o: ~ lestev, ~ stol k mizi, ~ nekaj besed, ~ lonec k ognju, ~ meso, pristávek -vka *m* *slov.*
pristávljati -am, pristávljál -a -o *in* -ála -o, pristávljanje -a *s* *in* pristávljanje -a *s*
pristen -tna -o: ~o vino, ~ Gorenjec, pristnost -i ž: ~ rokopisa
pristójen -jna -o: ~a oblast, pristójnost -i ž: sodna ~, pristójbina -e ž: carinska, cenilna ~, pristójbinski -a -o
pristopiti *in* pristópiti -im *gl.* stopiti: ~ k človeku, k društvu, ~ k reševanju vprašanja *lotiti se vprašanja*, ~ k delu *prijeti za delo*, *lotiti se česa*, *začeti*, pristóp -ópa *m*: ~ k društvu, ~ na vrh je strm, pristópen -pna -o: ~i obrazec, ~ človek *dostopen*, ~a izjava, polica, ~e molitve, pristópnost -i ž, pristópnična -e ž, pristópnička -e ž, pristópati -am, pristópanje -a *s*
pristoriti -im *gl.* storiti: kar se tedaj ni storilo, se zdaj ne dá ~ *nadomestiti*
pristrádati -am *s* *stradanjem prihraniti*, *pridobiti*, pristrádal -a -o *in* -ála -o, pristrádan -a -o: to hišico si je pristrádal
pristránski -a -o: ~i sodnik, pristránost -i ž
pristréšje -a *s* *stranska*, *sprednja streha*, pristréšen -šna -o, pristréšek -ška *m* *napušč*, pristréšina -e ž, pristréšnik -a *m* |*tram*|, pristréš -i ž *zastrešje*
pristríči -strižem *gl.* stríči, pristrížen -a -o: ~ lase, ~ komu peruti, pristrigáč -a *m* *zool.* |*rilčkar*|; pristrigovati -ujem, pristrigovanje -a *s*
pristúdiiti -im, pristúden -a -o: ~ komu kaj, jed se mi je pristudila, pristúden -dna -o
pristujén -éna -o *priskuten*, pristujénc -ncam
prisušiti -im, prisúši -ite! prisúšil -ila -o, prisušén -éna -o: blato se prisuši (na obleko), krava je prisušila *ne daje več mleka*, staremu se je duša prisušila *ne more umreti*
prisúti -spém *in* -ujem *gl.* sutí, prisípati -am *in* -píjem, prisípánje -a *s*, prisípávati -am, prisípávanje -a *s*
prisvetíti *in* prisvétíti -im *gl.* svetíti: mesec je prisvetil
prisvojiti -im, prisvóji -ite! prisvójiil -fla -o, prisvójen -éna -o, prisvójenje -a *s*: ~ si pravico, prisvójenost -i ž, prisvójitev -tve ž, prisvójitven -a -o [*-tvan-*], prisvójitelj

-a m, prisvojiteljica -e ž, prisvojljiv -a -o, prisvojljivost -i ž, prisvojljen -lna -o [-ln-]; prisvajati -am, prisvajanje -a s

prišč -a m: gnojni ~, priščav -a -o mozoljčast: ~ obraz, priščavost -i ž, priščanica -e ž bot., priščnjaki -ov m mn. zool. |hroščci|, priščilo -a s mehurnik

priščeniti -ščenem *priščipniti*, priščeni -ite! priščenil -ila -o, priščenjen -a -o: ~ si prst z vrati, priščenjenost -i ž

priščipniti -nem, priščipnjen -a -o: ~ sadiki korenino, ~ si prst, priščipnjenc -nca m, priščipnjenost -i ž

priščiši *prisl.*: ~ je pozdravil → ko je prišel

prišepetati -ám *gl.* šepetati, prišepetan -a -o: ~ komu kaj na uho, prišepetavati -am, prišepetavanje -a s: ~ součencem, prišepetavec -vca m, prišepetavka -e ž >'šapet-); prišepetniti -nem, prišepetnjen -a -o, prišepniti *in* prišepniti -nem *gl.* šepniti: ~ na uho

prišiliti -im ošiliti, *priostriti*

prišiti -šijem, prišit -a -o: ~ gumb, zaplato, rokav, prišitek -tka m, prišív -a m, prišívati -am *gl.* šívati

priškrniti -nem *odščipniti*, *priščipniti*, priškrnjen -a -o: ~ komu plačo, ~ koga pri plačilu *prikrajšati*

prišlec -a [-lɔc-] m kdor je kam prišel, prišlek -a [-lɔk-] m priseljenc

prištéditi -im → *privarčevati*, *prihraniti*

prištéti -štéjem *gl.* štéti, prištét -a -o: bogovom ~ = med bogove ~, ~ kaj k računu, ~ spodnje število zgornjemu, prištétje -a s, prištéven -vna -o l. *aditivn.*, 2. *odgovoren za svoja dejanja* (prištevit), prištévnost -i ž; prištévati -am, prištévanje -a s: ~ se med nasprotnike, prištévanec -nca m *sumand*, prištévek -vka m

prištúliti -im se *vriti se*, *vsiliti se*, *pritakniti se*, prištúljen -a -o: ~ se komu, ~ se med družbo, v družbo, prištúljenec -nca m, prištúljenka -e ž

pritajiti -im *prikriti*, *skriti*, pritají -ite! pritajíl -ila -o, pritajén -éna -o: ~ blago, ~ dih, ~ čustvo; pritajénost -i ž, pritajljív -a -o, pritajljívost -i ž; pritajeváti -újem, pritajevánje -a s

pritákati -am, pritákanje -a s: ~ vodo vinu

pritakljáti -ám *gl.* takljati: ~ sod

pritaknítí -táknem, pritakní -ite! pritakníl -íla -o, pritaknjen -a -o *in* pritakniti -nem

s stal. poud.: ~ komu priimek, ~ se kam, ~ se jedi, to se mu je kar tako, v sanjah pritaknilo, pritaknil mu je to zgodbo >[-tak- / -tak-]

pritanéj -a m v *grških državah* *mestna hiša*, *kjer je uradovala pritanja*, pritanija -e ž *upravna oblast*, *sestoječa iz pritanov*, prítán -a m |*oblastnik*|

pritéči -téchem *gl.* teči: ~ komu na pomoč, kri priteče iz rane, pritékati -am, pritékanje -a s: voda počasi priteka

pritégniti *in* pritégniti -tégnem *gl.* tegniti, pritégnjen -a -o: ~ koga k čemu, ~ koga s čim, ~ k sebi, ~ pas, vijak, ~ pozornost nase, ~ komu v čem *pritrđiti*, ~ v vas, na polje *pritisniti*, mraz pritegne, miši pritegnejo, le pošteno ga pritegni *udari*, *oplazi*, *pritisni*; pritegováti -újem, pritegovánje -a s, pritegovávka -e ž |*mišica*|, pritégati -am, pritéganje -a s

pritépsti -tépem se *gl.* tepsti, pritépén -éna -o: od kod se je pritepel ta človek? pritépénc -nca m *in* pritépénc -nca m, pritépénka -e ž *in* pritépénka -e ž, pritépénski -a -o *in* pritépénski -a -o

pritézati -ám, pritézánje -a s, pritéžen -zna -o, pritéžnost -i ž, pritéžnica -e ž |*mišica*|, pritezálnik -a [-ún-] m

pritéžek -žka m *balast* (na ladji)

príti pridem, pridí -te! prišel [-šəu] *in* prišel -šlá -ó *in* -ò: leta pridejo; njena, njegova ura je prišla, ~ pravočasno, prepozno, tako je moralo ~; kdo je kriv, da je tako daleč prišlo? joj, kam smo prišli! prav ~ komu, navzkriž ~ s kom, slabó mu je prišlo *poslábelo mu je*, blizu ~ komu, ~ v navado, naprej ~ *napredovati*, skozi ~ → *vzoziti jo*, *odnesti jo*, *uiti*; °to mi drago pride *me veliko stane*; ~ na svet *roditi se*, ~ na obisk, na pomoč, ~ na vrsto, vse pride na dan, knjiga pride na svetlo *izide*, ~ na sled komu *zaslediti koga*, ~ na varno, na gorko, na zeleno vejo, na nič, na boben, na kant, na beraško palico, ~ na jasno, na čisto, na svoje (stroške), ~ na kaj *najti*, *spoznati kaj*, prišel sem na (pravo) misel *našel sem jo*, prišlo mi je na misel *po naključju sem se domislil*, na vsakega pride po 100 din, ~ na nos, na ušesa komu: praznik pride na četrtek, na nedeljo; ~ po zdravnika, po kruh(a). ~ po cesti, ~ po šoli, ~ po opravkih:

~ pred sodišče, pred poroto, pred sejo, pred oči; ~ nad koga, nesreča je prišla nadenj; ~ pod oblast, pod vlado, pod voz, pod kolesa; kaj mu v glavo ne pride, ~ v vas *na obisk*, ~ komu v roke, v pest, ~ v zapor, ~ v škripce, v zadrego, v zameru, v stisko, v nesrečo, v sramoto, v stroške, v jezo, ~ v leta, ~ v zobe komu, ~ v stik(e) s kom, v nasprotje s kom, ~ v poštev, v položaj, v tek; ° ~ v ókom *preprečiti, prepovedati, onemogočiti, zavreti*; ~ do dna, do jedra čému, ~ do sape, do živega, do zavesti komu, ~ do počitka, do pravice, do časti; prišlo je do tožbe, do krvi, do smrti, do ločitve, do odločitve; ~ do besede; prišlo je do tega, da...; ~ do izraza → *pokazati, izkazati se*; ~ ob vse, ob denar, ob čast, ob moč, ob zdravje, ob življenje, ob pamet, ob vid, ob spomin, ob oči; ~ k večerji, k jedi, k vojakom, ~ k pameti *spametovati se*; ~ °k nogam *priti peš*, ~ k sebi *zavedeti se, opomoči si, spregledati, spoznati*; ~ iz reda, iz navade, iz mode, iz ravnotežja, ~ iz srca, iz duše, iz ust, izpred oči; ~ z dežele, z Jesenic, ~ z dežja pod kap; ~ med ljudi, med kolesa; ~ za kulise, ~ komu za hrbet; ~ z vlakom, z avtom, z letalom, ~ s praznimi rokami *ali praznih rok*; to pride od kajenja → *prihaja, je prišlo*; ° kod pride, da... *od kod ali kako to, da...*

pritihotápiti -im, pritihotápljen -a -o: ~ blago, ~ se *priplaziti se*

pritikati -am *in* -čem, pritikanje -a s: daj mu, kar mu pritiče; pritiče mu čast, boljša soba; ne pritikaj se žice! *dotikaj*, pritičen -čna -o, pritikljaj -a *m in* pritikljáj -a *m*

pritiklina -e ž: stanovanje z vsemi ~ami

pritikskati -am: ~ koga ob zid, v zemljo, na mizo, ~ na odvodnico, ~ na gumb, na zvonec, kri pritiska v glavo; ~ se h komu; ~ koga *zatirati, trd biti s kom*; ~ na koga, ~ za kom *zasledovati koga*; voda, mraz, sonce, vročina, bolezen pritiska; delo, čas, noč pritiska; pritisk -a *m*: zračni, nizek, visok ~, krvni ~, ~ krvi v glavo, ~ v želodcu, ~ na možgane, ~ na podložne, na ~ kaj narediti, pritiskálnik -a [-un-] *m*, pritiskovávka -e ž: ~ črevesa

pritikávec -vca *m* *žebliček, pripenjavček*

pritisniti -nem: ~ prst na žilo, ~ koga ob zid, ~ pečat, ~ koga *udariti*; zima, mraz, vročina pritisne; kri pritisne v glavo; za prehladom je pritisnila še pljučnica, ~ na kaj, ~ za kom, ~ komu *zaušnico*, ~ h kraju, v mesto; miši pritisnejo v hišo, ~ roko na srce, ~ se ob zid; pritisnjen -a -o *l.* ~ ob steno, *2. prismojen*

pritičen -čna -o: ~o drevje, ~a hiša, ~i grah, pritličnost -i ž, pritličje -a s: visoko ~, pritličnik -a *m bot. nizki fižol*

pritlika -e ž *nizka rastlina, nizko drevce*, pritlikav -a -o: ~o drevje, ~ rod, pritlikavost -i ž, pritlikavec -vca *m*, pritlikavka -e ž, pritlikavček -čka *m bot.*, pritlikast -a -o *pritlikav*: ~ fižol, pritlikavje -a *s nizko drevje*, pritlikavstvo -a *s*, pritlikavski -a -o

pritočiti -točim *gl.* točiti, pritočen -a -o: ~ malo vina, ~ vode k vinu; pritòk -óka *m*: ~ Save, pritočen -čna -o, pritočnica -e ž *pritočna cev*

pritočiti -ím, pritoči -ite! pritočil -ila -o, pritočen -ěna -o: otroci so pritočili kolesa do konca vasi

pritovóriti -im *in* pritovóriti -im *gl.* tvoriti: ~ kaj v hišo

pritožiti *in* pritožiti -im *se gl.* tožiti: ~ se zoper koga, čez koga, ~ se pri kom, ~ se proti komu, ~ se zaradi česa, pritožba -e ž: vložiti ~o na sodišču, pri sodišču, ~ proti odloku *ali* zoper odlok, ~ gre na okraj, pravica do ~e na višjo instanco, pritožen -žna -o: ~a knjiga, pritožnica -e ž [*listina*], pritožnik -a *m*, pritožnica -e ž [*oseba*]; pritožben -a -o [-bən-]: ~i postopek; pritoževáti -ujem *se*, pritoževánje -a *s*, pritoževávec -vca *m*

pritrđiti -im, pritrđil -ila -o *in* pritrđiti -im, pritrđjen -a -o: ~ kaj z vijaki, ~ komu, pritrđilo -a *s*, pritrđilen -lna -o [-ln-]: ~ odgovor, pritrđitev -tve ž: dati ~ k čemu *pr.*; pritrjeváti -ujem, pritrjevánje -a *s*, pritrjeválen -lna -o [-un-]

pritrěsti -trěsem *gl.* tresti *l. prisuti*, *2. spet ga je vrag pritrěsel*, *3. ~ se kam*

pritrğati -am *in* -žem, pritrğan -a -o, pritrğanje -a *s*: ~ si kaj od ust; pritrğováti -ujem, pritrğovánje -a *s*, pritrğávati -am, pritrğávánje -a *s*

pritrğováti -ujem *pritržiti*, pritrğováł -ála -o, pritrğován -a -o: ~ si hišo

pritrkávati -am, pritrkavanje -a s: pri fari pritrkava; pritrkávati -ujem, pritrkovanje -a s in pritrkovati -ujem, pritrkovanje -a s

pritržiti -im *pritrgovati*, s *trgovino pridobiti*, pritržek -žka m

privésti -tvézem *privezati gl. tvesti* (°privéziti -im), privéžnje -a -o; privezovati -ujem, privezovanje -a s

priučiti -im, priuči -ite! priučil -ila -o, priučenje -a s: ~ koga čemu, ~ se čemu; priučen -ena -o: ~ delavec, priučitev -tve ž

priušesen -sna -o: ~a slinavka

privabiti in **privábati** -im *gl. vabiti*: z denarjem ~ koga, ~ ptice, goste; privábljati -am, privábljanje -a s

priváditi -im, privájen -a -o: ~ koga čemu *ali česa ali* na kaj, ~ konja na strel, ~ se podnebja, ~ se na vročino, privájenost -i ž; privájati -am, privájanje -a s, priváda -e ž

privága -e ž: meso s ~o

priváliti -im, priváli -ite! priváлил -ila -o, priváljen -ena -o: ~ sod do voza, črni oblaki so se priválili

priváljati -am, priváljanje -a s

priváriti -im, privári -ite! priváril -ila -o, privárjen -ena -o: ~ ročaj, ~ kaj (k) čemu, privárilen -lna -o [-ln-]

privátan -tna -o *zaseben*: ~a lastnina, ~i docent, ~i sektor, privátnik -a m *zasebnik*, privátnica -e ž *zasebnica*, privatist -a m, privatistka -e ž, privatizirati -am, privatiziranje -a s

privázjati -am, privázjanje -a s

privéček -čka m *bot.*

privériti -im se *zatrđiti, zagotoviti, zarotiti* se: ~ se na kaj

privések -ska m: možganski ~ *med.*, čajni ~ *bot.*

privéslati -ám *gl. veslati*: ~ na otok

privésti -védem *pripeljati gl. vesti*, privédèn -ena -o: ~ koga k čemu, privedite mi tega, ~ koga k pameti, privédènc -nca m, privédènka -e ž

privétrje -a s *k vetru obrnjena stran ladje*

privézati in **privézati** -véžem *gl. vezati*, privéžan -a -o: ~ kravi zvonček, ~ mreže na drevo, ~ konja k drevesu, na kratko koga ~, ~ se na vrv, ~ si dušo, privéžanost -i ž, privéžanec -nca m, privéžanka -e ž; privezovati -ujem, privezovál -ála -o, privezovanje -a s,

privezovávec -vca m, privezoválen -lna -o [-ln-]; privéžen -zna -o: ~a vrv = privežnica -e ž

privíd -a m *prikazen*, privíden -dna -o *dozdeven*: ~e podobe, privídnost -i ž

privihati -am in -šem, privihan -a -o: ~ škornjice, rokave, ~ nos, privihanost -i ž, privihanice -ic ž *mn.* [škorňij]; privihnití -nem, privihnjen -a -o, privihnjenost -i ž; privihovati -ujem, privihovanje -a s

privihráti -ám *gl. vihрати*: ~ v sobo

priviléjij -a m = privilež -a m *posebna pravica, posebnost, prednost, izjemnost*; privilegirati -am: ~ koga v čem *dati komu posebno pravice v kaki stvari*; privilegirán -a -o: ~i stanoví, privilegiránost -i ž, privilegiránc -nca m

privítí -vjem, privít -a -o: ~ vijak, ~ luč, ~ človeka, stok se privíje iz prsi, ~ koga k sebi, ~ se h komu, privítje -a s; privljati -am, privjal -a -o in -ála -o, privljanje -a s in privljánje -a s, privjálto -a s: odcepno, razporno ~, ~ za cevi

privláčen -čna -o: ~a moč, ženska, knjiga, privláčenost -i ž

privléči -vléčem *gl. vleči*, privléčen -a -o: ~ drv iz hoste, koga za ušesa, iz žepa kaj ~, komaj se je privlekel do doma, za láse kaj ~; privlačiti in privláčiti -im *gl. vlačiti*; privlačévati -ujem, privlačúj -te! privlačévál -ála -o, privlačévánje -a s: to me privlačuje, knjiga, obleka privlačuje oči

privodnik -a m, privodnica -e ž

privój -ója m *privjalo*, privójen -jna -o: ~a čeljust = privójka -e ž, privójnik -a m | *prprava*]

privóliti -vólim *gl. voliti*, privóljenje -a s: ~ v kaj, k čemu, privólitev -tve ž; privóljevati -ujem, privóljevanje -a s

privoščiti in **privoščiti** -im *gl. voščiti*: ~ komu srčo, veselje, pogled, lepo besedo, ~ si (dobro jed), ~ si koga *sposoditi*, privoščljív -a -o, privoščljívost -i ž, privoščljívec -vca m, privoščljívka -e ž

privóz -vóza m, privoz -a m: ~ na pod; privóžen -zna -o: ~a pot; privoziti -vózim *gl. voziti* 1. ~ do doma, 2. *privozariti*, privozáriti -im z *vožnjo zaslužiti*: ~ si hišo

privréči -vržem *gl. vreči*: še kak dinar ~, ~ se h komu: privréžen -a -o *vdan, naklonjen*: ~ biti komu, privréženec -nca m, pri-

vženka -e ž, privrženost -i ž: ~ stvari, stranki, privržek -žka m

privreli -vrém *gl.* vreti: voda privre iz zemlje, solze privro iz oči; privrél -éla -o *prid.*: iz zemlje ~a voda

privršati -im *gl.* vršati: vihar privrši

privršen -šna -o *kar je pri vrhu*: ~a šota, privršenost -i ž

privzdigniti -nem, privzdignjen -a -o: ~ pokrov, klobuk, ~ govor, ton pisanja; deska se rada privzdigne, privzdignjenost -i ž, privzdignjen -žna -o: ~i kot *elevacijski*, ~a mizica, polica, ~i most, ~a ročica; privzdigljiv -a -o, privzdigljivost -i ž; privzdigovati -ujem, privzdigovanje -a s, privzdigovavec -vca m, privzdigovalo -a s

privzeti -vzámem *gl.* vzeti: ~ si drugo ime, psevdonim, privzétje -a s; privzémati -am *in* -mljem, privzémanje -a s

privzgojiti -im, privzgojil -ila -o: ~ komu kaj, privzgojenost -i ž, privzgojliv -a -o, privzgojlivost -i ž

prizadéti -dénem, prizadéni -ite! prizadél -éla -o: zelo ga je prizadelo, bog ne prizadeni, ~ komu škodo, silo, sitnosti, težave; kap ga je prizadela; sodba, nesreča, huda beseda človeka prizadene; vse so si prizadeli za to; prizadét -a -o: ~o govoriti, ~ biti, ~ v čem; ~ *ali* ~ega se čutiti, noga ni ~a *zadeta*, ~a škoda; prizadétost -i ž, prizadétje -a s; prizadejati -dénem *prizadeti*, prizadejal -a -o: prizadejalo ga je

prizadévati -am, prizadévanje -a s: ~ si *ali* se za kaj, skrbi komu ~, nehvaležnost ga zelo prizadeva, prizadéven -vna -o: ~ gospodar, prizadévnost -i ž, prizadévnež -a m, prizadévek -vka m, prizadéva -e ž *prizadevanje*

prizanašati -am, prizanašanje -a s: ~ komu s kaznjó, prizanašavec -vca m, prizanašavka -e ž, prizanašalen -lna -o [-ln-]: ~a metoda

prizanéstti -nésem, prizanesén -éna -o: ~ komu kazen *ali* s kaznjó, prizanesljiv -a -o: ~o ravnati, govoriti, prizanesljivost -i ž, prizanesljivec -vca m, prizanesljivka -e ž

prizémen -mna -o: ~i prostori

prizémelje -a s *astr.*, prizémeljski -a -o

prizemljika -e ž *del drevesa pri korenini*, prizemljikov -a -o: ~ les = prizemljikovina -e ž

prizíbati *in* prizibati -am *in* -zibljem *gl.* zibati: ~ se domov, voz nas je prizibal, prizibal se je v hišo

prizidáti *in* prizidati -am *gl.* zidati: ~ hlev k hiši, prizid -a m *škarpa*, prizidek -dka m, prizidje -a s; prizidávati -am, prizidávanje -a s

prizív -a m *ugovor*, *pritožba*: vložiti ~ proti čemu *ali* zoper kaj, ugoditi ~u, zavrnuti ~; prizivati -am *in* -vijem: ~ se na višje sodišče, priziven -vna -o *pritožen*: ~i rok, ~o sodišče, prizivnica -e ž |*listina*!, prizivnik -a m *pritožnik*

prizma -e ž, prizmátičen -čna -o, prizmast -a -o: ~a oblika, prizmatoid -a m

priznáti -ám *gl.* znati: ~ krivdo *prizpoznati*, ~ dolg, ~ koga za svojega, ljudje ga ne priznajo, ~ komu zmožnost, znanje *prizpoznati*, ~ koga za znesek = ~ znesek *zapisati komu v dobro*; priznán -a -o: ~a krivda, ~o dejanje, ~ dolg, ~o delo, ~ strokovnjak; priznánje -a s: ~ krivde, dejanja; dati komu ~ za kaj *ali* zaradi česa; °priznátnica -e ž *pobotnica*, *potrdilo*, priznáva -e ž, priznáven -vna -o: ~a kritika

priznávati -am, priznávanje -a s: ~ koga za prijatelja, ~ se k Slovincem, ~ se za Slovence; ° živino (za pleme), žito, krompir (za seme) *potrjevati*, priznávalen -lna -o [-ln-]: ~a ocena, priznávalnina -e [-ln-] ž

prizór -óra m: ~ za bogove, prizórček -čka m, prizorišče -a s

prizvók -zvóka m: beseda ima slab ~ zvok, *zven*

prizágati -am, prizágan -a -o: ~ desko; prizágovati -ujem, prizágovál -ála -o, prizágovánje -a s

prizást -a -o *prokast*: ~a muca, ~a obleka, priža -e ž 1. *proga*, *pega*, 2. *progasta žival*; prizáti -am, prizán -a -o, prížec -žca m |*žival*|

prizeléti -im *gl.* želeti: ~ komu kaj

prizelje -a [-žalj-] m: telečji ~

prizéma -e ž = prizémnik -a m *spona*, *stežajka*, prizémati -am, prizémanje -a s

prizéniti -žénim *gl.* ženiti: ~ hišo, posestvo, ~ se na posestvo, k hiši, v hribe; prizénjen -a -o: ~ gospodar, ~a hiša, prizénjenec -nca m

prizéti -žánjem *gl.* žeti, prizét -a -o: ~ do srede njive, ~ rž (ob robu njive), ~ ž.tu vršičke; prizínjati -am, prizínjanje -a s

prizéti -žmèm *pritisniti*, prizél -a -o, prizét -a -o: ~ koga k sebi, k srcu
prizgáti -žgèm *gl. žgati*, prizgán -a -o: ~ ogenj, luč, svečo, cigaro, radio; jed se prižge; luči, zvezde se prižgejo; prizigati -am, priziganje -a s, prizig -a m, prizigálnik -a [-un-] m: ~ v cerkvi, ~ pri topu, prizigálo -a s, prizigálen -lna -o [-ln-], prizigávec -vca m
priznica -e ž, prizničen -čna -o
prizvižgati -am: prizvižgal je čez polje, prizvižgávati -am: ptičica mu je lepo prizvižgavala
Prlék -a m, prléški -a -o: ~o narečje = prléščina -e ž, Prlekija -e ž |pokrajina|
pro *lat. predl.*: ~ in kontra za in *pro*; ~ domo *lat. sebi in prid, zase*; ~ forma *lat. na videz, zaradi lepšega*; v nekaterih novejših sestavah kot predpona: prodekan, proréktor; profašist, pronacist
pro-se je ohranil le v malo besedah (prodáti, napródaj, próstor); povečini ga je zamenjal pre-, ki je blizu istega pomena (prérok, preklét); v novejšem času se je pro- po hrvaškem in srbskem vplivu spet začel pisati poleg pre- in so se pri tem včasih razvile pravopisne in pomenske dvojnice: prepadel: propadel, preračun: proračun; samo pro-se piše v novejših izposojenkah iz drugih slovanskih jezikov
próba -e ž *poskus, poskusni vzorec, poskusna voznja, merjenje, po(s)kušnja*
probabilizem -zma m *fil.*, probabilist -a m
probovína -e ž *pluta, próbkast -a -o, próbkov -a -o*
problém -a m *vprašanje, naloga, sporna zadeva*: ~ postaviti, reševati; *problematika* -e ž 1. *vprašanje, 2. skupek vprašanj o čem, problematičnost -i ž spornost, nedognanost, nejasnost, problematičen -čna -o sporen, dvomen, nejasen*: ~a rešitev; *problémski -a -o*: ~e naloge *mat.*, ~i šah, ~a rešitev, *problemišt -a m*
Próbus *Próba m [rimski cesar]*, Próbov -a -o
pročájna -e ž *procka, košek, kočara*
procedúra -e ž *postopek, obravnavanje, procedúren -rna -o*
procent -énta m *odstotek, mn. procenti -ov 1. odstotki, 2. obresti*: ~e plačati, na ~e naložiti; *procentén -tna -o*: ~i računi, *procentuálen -lna -o [-ln-] odstoten (procentuélien)*; *procentnoprocentén -tna -o*: ~i računi

procés -a m 1. *pr. postopek, pravda proti komu*: ~ proti izdajavski skupini. 2. *fil., nrsl. razvoj, napredovanje*: *dialektični, kemični* ~, *dolg, nadren* ~, ~ *razpadanja*, 3. *med.*: *bolezenski* ~ *razvoj, potek bolezni, bolezen*; *procésén -sna -o*: ~o gradivo; *procesuálen -lna -o [-ln-]*: ~i postopek, *procesualist -a m*; *procésus -a m med. odrastek, podaljšek*
procésija -e ž *sprevod, obhod*: iti za ~o, v ~ah so hodili, s ~o priti, cela ~ otrok *dolga vrsta*, cela ~ jih je prišla in prišlo
prócka -e ž *pročajna, kočar(ic)a*
procvít -a m *razcvet, uspeh*, °*procvítati -am cvesti, uspevati*
próč *prisl.*: ~ iti, ~ vzeti, vse je ~, ura je pet ~, ~ od mene, roke ~, ~ *vreči zavreči*, ~ *poslati*; ° *priti poginiti, pokvariti se, izgubiti se*
pročélje -a s *fasada, ospredje, čelo, načelje, srednja stran, pročelen -lna -o [-ln-] čelen, pročélnica -e ž*
pród -a in -ú m, na *pródu in pródu, mn. pródi pródov in prodóvi -óv, pródnat -a -o*: ~a zemlja, *pródast -a -o*: ~a zemlja, *pródnik -a m 1. okrogel kamenček, 2. zool., pródnica -e ž [zemlja]: pródec -dca m prod, grušč, prodovina -e ž prod, prodišče -a s [jama]*
pródaj m *samo v zvezi s predl.*: za ~ *rediti, imeti, biti*; *blago gre dobro v ~*; na ~ *postaviti, biti, imeti*; *prodája -e ž: prosta, nadrobna* ~, ~ na *debelo, na drobno, ~ lesa, tobaka, srečk*; v ~i *biti, s ~o služiti, ~o voditi, pri ~i pomagati*; *prodájen -jna -o*: ~a *cena, ~o blago, ~i prostori, ~a mreža*; *prodájalna -e [-ln-] ž: juvelirska* ~, ~ *modnega blaga, svile, tobaka*
prodájati -am, *prodájanje -a s*: ~ *komu kaj, ~ na debelo, na drobno, po kosih, na vago, na meter, na merico, ~ pod ceno, pod nič*; ~ *dolgčas, sitnost, zijala*; ~ *se za denar*; *prodájavec -vca m: poulični* ~, ~ *časopisov, prodájavka -e ž, prodájavski -a -o*; *prodáti -ám, 2. os. mn. prodáste in prodáte, prodán -a -o, prodánost -i ž, prodánec -nca m kdor se je prodal; gl. tudi predajati*
prodekán -a m *dekanov namestnik, prodekanov -a -o, prodekánski -a -o, prodekanát -a m*
Pródikos -ka m [*grški sofist*], Pródikov -a -o

prodreči -drēm: vojaki so prodrli čez Karpate, novica prodre do zadnje vasi, predlog ni prodrl; prodór -óra *m*: ~ na fronti, prodóren -rna -o: ~ razum *bister*, ~ uspeh; prodírati -am, prodír-anje -a *s*: ~ v sovražno deželo; *gl. tudi predreti*

producírati -am *izdelovati, pridelovati, pridobivati*: ~ na tekočem traku; ~ se *razkazovati se*; prodúkt -a *m* 1. *izdelek*, 2. *pridelek*, 3. *kem. pridobitek*, 4. *mat. zmožek*; prodúkcija -e *ž* 1. *pridobivanje*: ~ premoga raste, 2. *izdelovanje*, 3. *pridelovanje*: ~ žita je večja, 4. *nastop*: ~ glasbene šole, ~ pevskih zborov, produkcijski -a -o: ~i stroški; producēt -enta *m* 1. *izdelovavec, industrijec*, 2. *filmski ~, producētka -e ž, producētski -a -o*: ~a hiša, produktiven -vna -o *ploden, pridelovalen, delaven*: ~a zadruga, produktivnost -i *ž*: ~ dela

proémium -a *in proémij -a m uvod, uvodno posvetilo v epičnih pesnitvah*

profán -a -o (*po*)sveten, vsakdanji, neposvečen, nepoučen, profánost -i *ž*; profánirati -am *onečastiti, oskruniti*; profanírán -a -o, profanír-anje -a *s*: ~ spomin, spomenik; profanácija -e *ž* (*o*)skrunitev, *onečaščenje, onečaščanje*

profašíst -a *m privrženec fašizma, profašističen -čna -o*

profesija -e *ž poklic, profesionálen -lna -o [-ln-] poklicen*: ~i športnik, profesionálec -lca [-lc-] *m*, profesionálka -e [-lk-] *ž*, profesionalizem -zma *m*; profesioníst -a *m*, profesionístka -e *ž*

profesor -ja *m*: vseučiliški, honorarni ~, profésorica -e *ž*, profésorski -a -o: ~i zbor, profesúra -e *ž*: redna ~

profil [-il] -a *m*: ~ stavbe, obraz v ~u, v ~u slikati, ~o posvetnega delavca, železo ima tak in tak ~, profílen -lna -o [-ln-]: ~o železo, ~i noži; profílirati -am, profíliranje -a *s*

profiláksa -e *ž preprečitev bolezni, obvarovanje, profiláktičen -čna -o preprečevalen, obvarovalen*: ~o zdravljenje, cepljenje, ~i ukrepi

***profít** -a *m dobiček, korist*; *profítirati -am *imeti, narediti dobiček s čim*; *profítar -ja *m kdor dela samo za dobiček, dobičkar*, *profítarski -a -o *dobičkarški*, *profítarstvo -a *s dobičkarstvo*

profós -a *m vojaški jetničar*

próga -e *ž* 1. *črta, pas*: krvava ~ na koži *podpluba, klobasa, črnavka, železniška, krožna, dirkalna ~*, 2. *progasta krava, prógast -a -o*: ~o blago, ~ kakor zebra, ~e mišice, ~ hrbet, prógav -a -o, prógavec -vca *m*, prógar -ja *m* 1. *oseba*, 2. *jabolko*, progóven -vna -o: ~i mojster, progóvje -a *s*

próglá -e *ž past, zanka, próglar -ja m*
proglás -ása *m* → *razglas, proglasíti -im* → *razglasiti*

prognóza -e *ž* 1. *med. napoved nadaljnjega razvoja bolezni*, 2. *napoved sploh*: politična ~, prognóstičen -čna -o, prognóstik -a *m*, prognóstika -e *ž*, prognozírati -am, prognozír-anje -a *s*

prográm -a *m načrt, načelna izpoved, spored*: ~ dela, ~ stranke, ~ prireditve, ~ koncerta; šolski ~i *poročila*; prográmski -a -o: ~i del prireditve, ~a glasba, programátičen -čna -o: ~e besede

progrés -a *m* → *napredek, progresiven -vna -o napreden*: ~e žene, ~a paraliza *napredujoča*, ~o obdavčenje *stopnjujoče se*, ~a lestvica, progresivnost -i *ž naprednost, stopnjevanost, progresist -a m naprednjak*, progresístka -e *ž*, progresija -e *ž mat. zaporedje, vrsta*: aritmetična, geometrična ~

prohibícija -e *ž prepoved (alkohola)*, prohibíтивен -vna -o *prepovedovalen, prohibicijski -a -o, prohibicioníst -a m*

proizvájati -am *izdelovati, pridelovati, producírati*, proizvájanje -a *s*, proizvájálén -lna -o [-ln-]: ~i proces, proizvájalnost -i [-ln-] *ž*, proizvájavec -vca *m*, proizvájavka -e *ž*, proizvájavski -a -o; proizvod -óda *m izdelek, pridelek, produkt*, proizvóden -dna -o: ~i stroški, proizvódnik -a *m*; proizvódnja -e *ž produkcija*: ~ soli, proizvódnost -i *ž*: proizvésti -védem *izdelati, pridelati, izpeljati gl. izvesti*

projékcija -e *ž*: ~ na platnu, filmska ~, slika v ~i, projekcijski -a -o: ~a podoba, ~o risanje, ~i aparat = *projéktor -ja m*; projéirati -am, projéiranje -a *s*; *projékt -a m načrt, namera*, projektívén -vna -o: ~i urad, *zavod*; projektírati -am *delati načrte, snovati*, projektír-anje -a *s*, *projéktánt -a m*

projéktíl [-il] -a *m izstrelék*

proklamácija -e *ž razglas, oglas, proklamírati -am razglasiti*

proklitika -e ž beseda brez poudarka, ki se naslanja na naslednjo besedo, proklitičen -čna -o: ~a stava, proklizla -e ž

prokonzal [-ul] -a m 1. bivši konzul (pri Rimljanih), konzulov namestnik, 2. zool., prokonzulski -a -o [-ls-], prokonzulat -a m

Prókop -a m |husitski voditelj|, Prókopov -a -o: ~e zmage

Prokópios -pia m in Prokóprij -a m |bizantinski zgodovinar|, Prokópijev -a -o

Prokrúst(es) -ta m gr. mit., Prokrústov -a -o: ~a postelja

prokurátor -ja m |pooblaščenec, oskrbnik, varuh, prokurátorski -a -o, prokuratúra -e ž, prokurist -a m, prokúra -e ž: imeti ~o

proláps -a m med. izstop, zárk (drobovja, maternice), prolápsen -sna -o

prolegóména -men s mn. uvod, uvodna pojasnila

proletárec -rca m, proletárka -e ž, proletárski -a -o: ~a revolucija, proletariát -a m sk. i.; proletarizírati -am, proletariziranje -a s

prológ -a m uvodna beseda, igra, uvod

prolongírati -am podaljšati: ~ dovoljenje, potni list, prolongácija -e ž podaljšava

promemórija -e ž spomenica: izročiti komu ~o o čem

promenáda -e ž: iti na ~o, na ~i je vse živo, promenáden -dna -o: ~i lev, krov, koncert; promenírati -am sprehajati se, promeniranje -a s: ~ po promenadi

promét -éta m: cestni, letalski, potniški, tujski, tovarni, poštni, telefonski, telegrafski, bančni, devizni ~, ~ z zemljo, s kmetijskimi pridelki, v ~ dati, iz ~a vzeti, ~ ovirati; prométen -tna -o: ~e nesreče, ~i davek, ~i uradnik, ~i predpisi; prométnik -a m, prométniški -a -o: ~a služba

Prométeus -ea m in Prométej -a m gr. mit., Prométejev -a -o, prométejski -a -o: ~i duh, ~a misel

promifé -la m in neskl. odtisoček

prominénten -tna -o → odličen, viden, izrazit, pomemben, prominéncia -e ž

promovírati -am: ~ koga povišati koga za doktorja ali v čast doktorja, je bil promoviran ali je promoviral za doktorja, promócija -e ž povišanje, promocijski -a -o: ~i obred, promótor -ja m kdor promovira opravi, promótorski -a -o,

promoviranec -nca m, promoviranka -e ž kdor je povišan

prómpten -tna -o → takojšen, uren, natančen, odrezav, prómptnost -i ž

promulgírati -am pr. razširiti, razglasiti, oznaniti, promulgácija -e ž

pronacist -a m, pronacističen -čna -o

pronícati -am in pronikati -am → prenikati

pronómen -a m záimek, mn. pronómína -in s, pronominálen -lna -o [-ln-] záimenski: ~a sklanja

pronómsíran -a -o → znan, razvpit

propád -áda m (°propást -i ž): moralni ~, ~ gospodarstva, hiše, družine; propádati -am, propádáanje -a s: blaginja propada; gl. tudi prepad

propagánda -e ž: ~o delati, propagánden -dna -o: ~ spis, ~i odsck, ~a brošura, propagandist -a m, propagandistka -e ž, propagandističen -čna -o; propagírati -am, propagiranje -a s: ~ kaj, propagátor -ja m, propagátorski -a -o, propagátorka -e ž, propagátorstvo -a s

propán -a m kem. |plin|

proparoksisitonon -itona m slov. beseda z akutom na tretjem zlogu od zadaj

propásti -pádem gl. pasti: ~ pri volitvah, pri igri, v boju; propádel -dla -o in propál -ála -o 1. ~i domovi, ~a hiša, ~o gospodarstvo; 2. → izprijen, pokvarjen, izgubljen, °propálica -e ž izprijenec, pokvarjenec, izgubljenec; gl. tudi prepasti

propedévtika -e ž uvodni, pripravljalni nauk: filozofska ~ uvod v filozofijo, propedévtičen -čna -o, propedévtik -a m kdor se ukvarja s propedévtiko

propéler -ja m, propélerski -a -o

Propérc -a m in Propércij -a m in Propértius -tia m [rim. pesnik], Propércov -a -o in Propércijev -a -o

Propiléje -láj ž mn. vhod na Akropolo v Atenah; propiléje -láj ž mn. 1. predurje grških svetišč, 2. mogočen, slovesen, veličasten vhod, propiléjski -a -o

Propóntis in Propóntida -de ž Marmarsko morje

propórcija -e ž = propórc -a m sorazmerje, proporciónálen -lna -o [-ln-] = propórcen -čna -o sorazmeren: ~i sistem, proporciónálnost -i [-ln-] ž = propórcnost -i ž sorazmernost, proporciónírati -am, proporcióniran -a -o skladen: ~e oblike

propozicije -ij ž mn. šp. pravila: ~ za turnir

propřetor -ja *m* rimski upravnik province, propřetorski -a -o
propřust -a *m* → *prepust*
proračun -a *m* gospodarski račun za naprej, proračunski -a -o: ~a razprava, seja; *gl. tudi* preračun
prorěk -ěka *m* slov. prvi del periode
prorěkter -ja *m* rektorjev prednik, rektorjev namestnik, prorěktorski -a -o, prorěkterat -a *m*
prorogacija -e *ž* podaljšanje (*službene dobe*), prorogacijski -a -o, prorogirati -am *pr.*, prorogiranje -a *s*
prorok -óka *m* *prerok*
proscénij -a *m* sprednji del odra, proscénijski -a -o: ~i zastori
Prósek -ěka *m* *kr. i.*, na ~u, prosěški -a -o, Prosečan -ána *m*, prosėkar -ja *m* |*viino*| = prosečan -ána *m*
prosėktor -ja *m* med., prosėktorski -a -o, prosėktura -e *ž*
proselit -a *m* spreobrnjenec, gorečnik, privrženec, proselitiski -a -o: ~a vnema, proselitizem -zma *m*
proseminar -ja *m* pripravljalni seminar na univerzi, proseminarski -a -o: ~a naloga
prosen -a -o: ~o zrno, prosenica -e *ž* 1. *prosená slama*, 2. repa ~, proseničen -čna -o, prosěnka -e *ž*, prosenják -a *m* *prosen kruh*
Prosěrpina -e *ž* *Persefona*, *Prozerpina*, *Prosěrpinin* -a -o
prosevat -am → *presevat*, *sijati skozi*
prosinec -nca *m* januar, prosinčev -a -o *januarski*
prošit *medm.* |*voščilo*|: ~! *na zdravje! srečno!*
prošiti prošim, prošil -lta! prošil -lta -o, prošén -a -o: milo, ponižno, na kolenih, s povzdignjenimi rokami ~, ~ koga kruha, pomoči, odgovora, odpuščanja, milosti; ~ koga za nož, za kos platna, za svinčnik, za knjigo, za kozarec vina; mati prosil za sina milosti, delavec prosil za tovariša podpore *ali* podporo; Tone je prošil za roko sosedove hčere *jo je zasnubil*; sédite, prošim; prošim za zamero = prošim, ne zamerite; ali je to, prošim vas, življenje? Hvala. Prošim.
prošivec -vca *m*, prošivka -e *ž*, prošivčev -a -o, prošivski -a -o
prošjáciti -im *sitnariti*, *moledovati*, *beráciti*; prošják -a *m* → *berač*

proskribirati -am, proskribiran -a -o, proskribiranje -a *s*: ~ koga *preganjati*, *pregnati*, *obsoditi*, proskribiranec -nca *m* *obsojenec*, proskribiranka -e *ž*, proskripcija -e *ž*, proskripcijski -a -o: ~a lista
proslaviti -im, proslávi -ite! proslávil -fla -o, proslavljen -ěna -o 1. *poveljáciti*, *obdati s slavo*: ~ domovino, 2. *junaštvo*, ~ se z delom, z žrtvijo, 2. *praznovanje*, *obhajati*: ~ dan zmage, spomin padlih, obletnico; prosláva -e *ž* 1. *poveljácenje*: ~ domovine, junaka; 2. *praznovanje*: ~ obletnice; proslávljati -am, proslávljanje -a *s*
^oproslúl [-úl] -a -o *razvít*
prósnik -a *m* zool. |*hrošč*|, prósnica -e *ž* zool., bot.
proso -á *s*, v prôsu *in* v prósu: ženske so v ~u, ~ meti, dobro se počuti ko vrabec v ~u, ptiče ~ *bot.*; prosišče -a *s*, prósjé -a *s* |*njiva*|, prosulja -e *ž* *bot.*, próstast -a -o *miliaren*
prosojen -jna -o *presojen*, prosojnost -i *ž* *prosojnost*
prostopopóija -e *ž* *poosebitev*
^oprospěh -ěha *m* *rast*, *razcvet*, *uspevanje*; ^oprospěvati -am *rasti*, *razvijati se*, *uspevati*
prospěkt -a *m* *razgled*, *odrsko ozadje*, *pregled*, *cenik*, *seznam*, prospěkten -tna -o
prosperirati -am → *uspevati*, prosperitěta -e *ž* → *blaginja*
próst prôsta -o *in* -ó -í -é, *prim.* bôlj próst. *prisl.* próstó *in* prôsto: ~ sedež, ~a soba, ~o mesto, ~ dan, ~ čas, imeti ~ó, dati ~ó, ~i tek stroja; ~ človek *svoboden*, ~ poklic, imeti ~e roke, izpustiti na prôsto *in* na prôsto *iz ječe*, na prôsto *in* na prôsto dano; ~ vstop, ~a prodaja, hoja; *s* ~im očesom *z golim*, *s* ~o roko *risati brez ravnila*, ~ spis, ~a beseda *nevezana*, ~o govoriti *brez predloge*; imeti ~o hrano *in* stanovanje; ~ davka, carine, poštnine, dela → *oproščen*; ~o polje, morje, nebo; hiša na prôstem; iz gozda priti na prôsto *in* na prôsto; prôsto! *naprej! noter!*
prosták -a *m*, prostáški -a -o: ~a šala, prostáštvo -a *s*, prostáščina -e *ž*
próstata -e *ž* *med.* *žleza obsečnica*
prostituirati -am *prodajati za spolne namene* *ali za grde posle*, prostitutka -e *ž* *vlačuga*, prostitucija -e *ž* *vlačugarstvo*
prosto -v *sestavi*: prostodušen -šna -o: ~o ravnanje, prostodušnost -i *ž*, prosto-

dúšje -a s, prostodúšnež -a m; prostolistnice -ic ž mn. bot.; prostoróčen -čna -o in prostoróčen -čna -o: ~o risanje; prostorosnočen -nica ž mn. bot. [glive]; prostovóljen -ljna -o: ~e akcije, prostovóljnost -i ž, prostovóljec -ljca m (°dobrovoljec), prostovóljka -e ž, prostovóljski -a -o, prostovóljstvo -a s; prostozidár -ja m, prostozidárski -a -o: ~a loža, prostozidárstvo -a s

próstor -óra m: prazen, vmesni, zračni, življenjski ~, ~ za parkiranje, za posadko, tu je ~a dovolj, to ni tvoj ~, iti na svoj ~, dati, napraviti komu ~, knjige vzamejo veliko ~a; °vzeti ~ sesti, usesiti se; tu ni ~ zanj *zanj primeren*, tu ni ~a zanj; prostóren -rna -o: ~a hiša, prostórnost -i ž, prostornina -e ž: ~ kocke, prostorninski -a -o: ~e mere, prostóreck -čka m: ~ na soncu, prostórski -a -o: ~e oblike

prostót -i ž: pesniška ~, ~ dati, vzeti komu, vzeti si ~, prostóta -e ž

prostrán -a -o: ~ svet, razgled, prostránost -i ž, prostránstvo -a s

prosvéta -e ž omika, prosvéten -tna -o: ~o delo, ~i delavci, ~i dom, prosvétar -ja m, prosvétarski -a -o

prosvetljén -éna -o razsvetljen, prosvetljénstvo -a s razsvetljenstvo

proščénje -a s: cerkveno ~, proščénjski -a -o: ~a nedelja

prošnja -e in -é ž, mn. prošnje -šenj [-šanj] in prošnjé -á: mila, pismena ~, ~ za odlog, za vknjižbo, za sprejem, za dopust, za podporo; ~ za sina, za družino; ~ na koga, na urad; ~o imam do tebe, ~o vložiti, ~o izpolniti, uslišati; ~o dobiti, odbiti, odreči, zavrniti, odkloniti; ~i ugoditi, po ~i prestavljen, na ~o kaj napraviti; prošnji -a -e: ~i dan, ~i teden, ~a procesija; prošnjik -a m prosivec, prošnjica -e ž

prošt -prošta m, proštovski -a -o, proštija -e ž, proštjski -a -o

prót -a m 1. šiba, 2. zool.: suhi ~ paličnjak, prótast -a -o, prótec -tca m, protica -e ž *prot, ribiška palica*, protič -iča m, prótje -a s: iz ~a plesti košare, zvezano ~, suh ko ~, protika -e ž šiba v plotu

próta -a in -e m pravoslavni višji duhovnik

protagonist -a m prvi igravec v grški drami, voditelj, vodilna oseba, protagonistka -e ž

Protágoras -ra in -re m [gr. filozof], Protágorov -a -o

prótaza -e ž slov. pretek, prvi del periode

protein [-e-in] -a m beljakovina, proteinski -a -o: ~a snov, ~o zdravljenje

prótej -a m proteus

protéckija -e ž varstvo, pokroviteljstvo, protekcijski -a -o: ~i sistem; protéktor -ja m zavetnik, varuh, pokrovitelj, protéktorski -a -o, protéktorstvo -a s pokroviteljstvo, protektorát -a m; protekcionizem -zma m; protežirati -am varovati, zagovarjati, pospeševati, podpirati, protežiranec -nca m varovanec, protekcionist -a m

protést -a m ugovor: ~ vložiti, protestirati -am ugovarjati: ~ zoper kaj ali proti čemu, ~ pri kom, protéstén -tna -o: ~o zborovanje, ~a nota

protestánt -ánta m, protestántka -e ž, protestánt(ov)ski -a -o: ~a vera, protestánt(ov)stvo -a s, protestantizem -zma m

Próteus -tea m in Prótej -a m gr. mit., Prótejev -a -o; próteus -a m človeška ribica, protej

protéza -e ž 1. umetni nadomestek za izgubljeni del telesa: zobna, nebna ~, stalna, snemna ~, 2. slov. glasovni predložek, protétičen -čna -o slov.: ~i glas, protézen -zna -o: ~a delavnica, protétika -e ž nauk o zobnih protezah, protetični oddelek

protežirati -am gl. protekcija

proti predl. z daj. pomeni smer dejanja

① v kraju: ~ jugu, ~ domu, ~ soncu, iti ~ koncu, ~ Ljubljani; ② v času: ~ večeru, ~ mraku, ~ začetku leta; ③ v načinu: a) razmerje: ena ~ pet, ena ~ petim, kaj sem jaz ~ tebi, kaj je včeraj ~ danes, ena ~ nič, dam blago ~ plačilu, eno ~ drugemu počez, poprek; b) nasprotje: plavati ~ toku, voditi ~ vetru, delati ~ komu, iti ~ sovražniku, biti ~ komu

próti prisl. 1. pojdi mu ~ naproti, na pol pota mu je šel ~; 2. nasproti: glasoval je ~, govoril je ~, jaz sem že ~, ~ staviti

proti- predpona po tujih zgledih; 1. v samostalnikih: protičesar, protidokaz, 2. v pridevnikih iz predložnih zvez: protidemokratičen, protidržaven -vna -o; v prvem primeru rajši razvezujemo: nasprotni ce-

sar, nasprotni dokaz; *včasih tudi v drugem*: nasproten demokraciji, državi
proticesar -árja *m nasprotni cesar*
protidemokratičen -čna -o
protidokaz -áza *m nasprotni dokaz*
protidržaven -vna -o, protidržavnost -i *ž*
protifašist -a *m*, protifašističen -čna -o
protiimperialist -a *m nasprotnik imperia-*
lizma, protiimperialističen -čna -o
protijugoslovanski -a -o: *~a* propaganda
protiklerikalen -lna -o [-*ln-*]
protikomunističen -čna -o
protikót -a *m nasprotni kot*
protikrálj -a *m nasprotni kralj*
protiletalski -a -o [-*ls-*]: *~o* topništvo
protijúdski -a -o
protin -a *m udnica*, *skrnina*, protinast -a -o
protinaráven -vna -o
protináróden -dna -o
protinóžec -žca *m antipod*
protinščica -e *ž bot.*
protiokupátorski -a -o
protipápež -a *m nasprotni papež*
protipráven -vna -o
protireformácija -e *ž*, protireformacijski
 -a -o: *~i* tokovi
protirevolúcija -e *ž*, protirevolucijski -a -o
protisíla -e *ž nasprotna sila*
protislovánski -a -o
protislóvje -a *s nasprotje*: *~a* splošnega
 družbenega razvoja, zaiti v *~a*, *~* v
 industriji, *~* med vztrajanjem in spre-
 minjanjem *fil.*, protislóven -vna -o,
 protislóvnost -i *ž*
protísti -ov *m mn. enoceličarji*
protistrúp -a *m nasprotni strup*
protitóžba -e *ž nasprotna tožba*
protituberkulózen -zna -o: *~i* dispanzer
protiuslúga -e *ž nasprotna usluga*; *vrnitev*
usluge
protiustáven -vna -o
protiutéž -i *ž nasprotna utež*
protíven -vna -o *slov. adverbativen*: *~o*
 priredje, *~i* vezniki, protivnost -i *ž slov.*
 °**protíviti** -im se *ustavljati se*, *upirati se*,
nasprotovati, °**protívnik** -a *m nasprotnik*
protivrédnost -i *ž nasprotna vrednost*
protizakónski -a -o
protifít -a *m prarastlina*
protokól [-ól] -a *m uradni zapisnik o čem*:
 dati kaj na *~*, šef *~a*, protokolirati -am
uradno zapisati, *na zapisnik dati*, protoko-
 liranj -a *s*, protokoláren -rna -o: *~a*
 ugotovitev, protokolíst -a *m zapisnikar*

próton -óna *m fiz. pozitivno nabito jedro*
vodikovega atoma
protonotár -ja *m |cerkveni prelatski naslov*,
 protonotárski -a -o: *~a* čast = protono-
 tariát -a *m*
protoplázma -e *ž celična prasnov*, proto-
 plázemski -a -o [-*zam-*], protoplazmáti-
 čen -čna -o: *~i* strup
prototíp -a *m praktik*, prototípski -a -o
protozóon -a *m praživ*, *mn. tudi* protozóa
 protozój *s*, protozóonski -a -o *in* proto-
 zójski -a -o
protuberánca -e *ž med. štrlina*, *mn.* protu-
 beránc -ánc *ž astr.*: *~e* na soncu
proučíti -ím *preštudirati*, *do dna pregledati*,
 proučí -íte! proučil -ila -o, proučítev -tve
ž; proučévati -ujem *študirati*, proučévá-
 nje -a *s*, proučéválen -lna -o [-*ln-*];
 proučávati -am, proučávanje -a *s*; *gl. tudi*
 preučiti
Proudhon [prudón] -a *m*, Proudhonov -a -o,
 proudhonízem -zma *m*
Provánska -e *ž |franc. pokrajina*], provan-
 sálski -a -o [-*ls-*], Provansálec -lca [-*lc-*]
m, provansálsčína -e [-*ls-*] *ž |jezik*]
proveniénca -e *ž izvir*, *vir*, *rod*
proviánt -a *m živež*, proviánten -tna -o:
~i voz, častnik
provincia -e *ž pokrajina*, *podeželje*, *območje*
redovne enote, provinciálen -lna -o [-*ln-*]
podeželen, *pokrajinski*: *~a* uprava, provin-
 ciálec -lca [-*lc-*] *m*, provinciál [-ól] -a
m predstojnik redovne province, provin-
 ciálka -e [-*lk-*] *ž*, provincializem -zma *m*
 1. *krajevna posebnost v jeziku*, 2. *po-*
deželjska zaostalost
provitámín -a *m ergosterin*
provizíja -e *ž opravnina*, *nagrada*: koliko *~e*
 imaš, provizíjski -a -o
provízor -ja *m oskrbnik*, provizóren -rna -o
 = provizóričen -čna -o *začasen*, provi-
 zórij -a *m začasni ukrep*, *časna na-*
prava, *časno poslopje*, provizóričnost
 -i *ž časnost*
provokátór -ja *m izzivač*, provokátorski -a
 -o, provokátorstvo -a *s*, provokácija -e *ž*
 izzivanje, *med.* izziv, provocírati -am
 izz(i)vati, provocíranje -a *s*
próza -e *ž nevezana beseda*: suha *~*, *~*
 vsakdanjega življenja, prózen -zna -o:
~i jezik, prozaíst -a *m kdor piše v prozi*,
 prozáik -a *m*, prozáičen -čna -o 1. *prozen*,
 2. *suh*, *pust*, *dolgočasen*: *~* človek
prozelít -a *m proselit*

Prozèrpina -e ž *Proserpina*, Prozèrpinin -a -o
 prozodija -e ž *nauk o kvantiteti zlogov*,
 prozodíčen -čna -o *merosloven*

prozóren -rna -o: ~ papir, ~o steklo,
 ~a tekočina, ~ namen, prozórnost -i ž

prožiti prožim, proži -ite! prožil -ila -o,
 próženje -a s *in* prožiti -im s *stal. poud.*:
 ~ puščice z loka *ali* z lokom, ~ hlode
 po drči, ~ puške, ~ kamenje po po-
 bočju, prst se proži v dolino, ~ ptičem
nastavljati past; próžen -žna -o: ~a
 vzmet, deska, ~o telo, pero, próžnost
 -i ž, próžnik -a m: ~ pri puški, próžnica
 -e ž: ~ pri možnarju; prožilo -a s,
 prožilén -lna -o [-ln-]: ~i mehanizem,
 prožilnik -a [-un-] m: ~ pri pisalnem
 stroju, prožljiv -a -o: ~o pero, prožljiv-
 vost -i ž, proživec -vca m: ~ pri foto-
 grafskem aparatu, proživka -e ž

prši prši ž *mn.* (°prša prs s): kurje, ploske
 ~, na ~ pritisniti, na ~ se trkati, vzeti
 otroka k ~im, imeti otroka pri ~ih,
 mora imeti nekaj na ~ih; pršen -sna -o:
 ~i koš, ~a žleza, votlina, ~i čaj, ~o
 plavanje; pršnica -e ž [kost], pršničen
 -čna -o, pršnik -a m 1. *modrček*, 2. *del*
srajce, 3. ~ pri statvah [jermen], pršát
 -áta -o: ~a ženska, pršátost -i ž, pršca
 pršc s *mn.*, pršiti -im se *postavljati se*,
 prsobrán -a m

prškati -am, prškanje -a s: konj prska,
 koze se prskajo; pršniti -nem; prškav
 -a -o: ~a koza, prškavec -vca m *zool.*,
 prškavka -e ž, pršk -a m: kozji ~,
 prškáč -a m *kozol*

prst -í ž: črna ~, Črna ~ [gora], prstén -a
 -o: ~a barva, ~a posoda, ves ~
umazan od prsti; prstnát -áta -o: ~a
 ruda, prsténost -i ž, prsténast -a -o;
 prstenéti -im, prsténi -íte! prsténèl -éla
 -o, prstenénje -a s: kamnina prsteni;
 prstenína -e ž *lončeno posodje*, prstnína
 -e ž *krompir, repa, korenje, pesa*, prsteníti
 -im *delati kompost*, prsténil -a -o

prst -a m: odmrli ~i, ~i me srbijo, ~e
 si oblizniti, na ~e šteti, žvižgati; ta ima
 to skladbo v ~ih, po ~ih jih dobiti;
 to ima v malem ~u; komu na ~e
 gledati, stopiti; okoli ~a oviti; gledati
 skozi ~e, po ~ih hoditi; prstec -tka m,
 prstec -a [-tác-] m 1. *prst*, 2. *bot.*, prstén
 -tna -o: ~i členki, odtisi, prstnik -a m
 1. *rokavica*, 2. *naprstnik*, prstár -ja m
zool., prštnica -e ž [kost], prstast -a -o

prstan -a m: briljantni, poročni, pečatni ~,
 prstanček -čka m, prstanec -nca m
 [prst], prstančev -a -o, prstaničar -ja m
zool. [prelec], prstanka -e ž *zool.* [go-
 senica]

pršen -šna -o: ~a kopel

pršeti -im, prši -ite! pršel -éla -o, pršenje
 -a s: iz megle prši; prš -a m: ~ na siru,
 pršív -a -o: ~ sneg = pršič -iča m,
 pršec -šca m [dež], pršica -e ž [zajedavec],
 pršice -íc ž *mn.* *zool.* [pajkovci], pršljiv
 -a -o: ~o vreme, ~a koža *garjava*;
 pršiti -im, prši -ite! pršil -a -o, pršenje
 -a s: škrjanec prši pesmi, raketa prši
 iskre, pršilnik -a [-un-] m [priprava za
 pršenje], pršičáv -áva -o: ~a kokoš,
 pršinjak -a m [iztrebek], pršávica -e ž
 [dež]

pršút -a m: kraški ~, ~ z jajci, pršútar -ja
 m [prašič]

prt -a m, *mn.* prtí -ov *ali* prtóvi -óv: na-
 mizni, mrtvaški ~, prtíč -iča m, prtíček
 -čka m, prtén -a -o: ~e klobase, ~e
 hlače, prteníce -íc ž *mn.* *hlače iz hodnega*
platna, prtenína -e ž *platno, perilo*,
platneno blago

prtíti -im, prténje -a s: ~ koga s čim, ~
 komu kaj, ~ se s čim, prtóvnik -a m
majhen naramni koš, prtóvница -e ž
obramnica pri košu

prtljáa -e ž, prtljážen -žna -o: ~i voz,
 ~i listek, prtljážnik -a m 1. *držalo*: ~
 na kolesu, 2. ~ v avtu, 3. *voz, prtljážnica*
 -e ž 1. *listek*, 2. *prostor*

prúčica -e ž *podnožek*, prúčka -e ž

Prúsija -e ž [dežela], v ~i, iz ~e, Prús -a m,
 Prúsinja -e ž, prúski -a -o, prúsovski -a
 -o, prúsovstvo -a s; Prúsko -ega s,
 na ~em, s ~ega; Prúska -e ž, v ~i,
 iz ~e, Prúsák -a m *znč.*

prváak -a m: šahovski ~, ~ v igri, v gleda-
 lišču, v stranki, v politiki, prvákinja -e ž,
 prváški -a -o, prváštvo -a s, prváčiti -im,
 prváčenje -a s

Prváčína -e ž *kr. i.*, v ~i

prvének -nca m, prvéнка -e ž, prvéček
 -čka m, prvénstvo -a s, prvénstven -a -o
 [-tván-]: ~a tekma, prvénski -a -o
primaren, prvénstveno *prisl.* → *predvsem*,
zlasti, v prvi vrsti

prví -a -o: za ~o silo, plačo dobivamo
 ~ega, ~o je, da ubogaš; ta je ~a (reč),
 ~a pomoč, v ~o, v drugo, prvič *prisl.* =
 pvíkrat *prisl.*, pvíkratén -tna -o;

prvéc -vca *m prvi roj*, prvésnica -e *ž*: žena ~, ovca ~, prvéček -čka *m prvošolec*
 prvina -e *ž* 1. kemične ~e, 2. prvi pridelek, prva prireja: ~ pridelkov, živine, darovati bogovom ~o, prvinski -a -o: ~e kamnine

prvo- *v sestavi*: prvobitén -tna -o: ~o stanje, prvobitnost -i *ž*; prvobórec -rca *m*; prvodóben -bna -o, prvodóbnost -i *ž*; prvólétnik -a *m*, prvólétnica -e *ž*, prvólétn -tna -o; prvomájski -a -o: ~i sprevod; prvométnik -a *m predsednik*, prvométniški -a -o, prvométništvo -a *s*; prvopís -a *m original*, izvírnik, prvopísen -sna -o; prvorazréden -dna -o: ~i klub; prvorojén -éna -o, prvorojénc -nca *m*, prvorojénka -e *ž*, prvorojénček -čka *m*, prvorojénstvo -a *s*; prvóselec -lca [-l-] *m prvotni naseljenec*; prvóstópen -pna -o: ~o sodišče; prvóselec -lca [-l-] *m*, prvóšólski -a -o [-l-]; prvotísk -a *m inkunabula*; prvovísten -tna -o, prvovístnost -i *ž*

prvótén -tna -o: ~i prebivavci, ~i pomen besede, prvóténost -i *ž*

psálm -a *m*, psálmski -a -o, psálmíst -a *m*, psálmístovski -a -o, psálmódija -e *ž* petje psalmov, psálmódíčen -čna -o >[-l-]; psaltérij -a *m*, psálter -ja *m* zbirka psalmov, del brevirja >[-l-]

psè pséta *s*, psíca -e *ž*, psíci -a -e, psíček -čka *m*; psoglávéc -vca *m*

psevdo- *v sestavi*: psevdoklasicízem -zma *m* nepraví klasicízem; psevdoním -a *m* izmišljeno ime, psevdonímén -mna -o

psí *m* neskl. in psí -ja *m* |grška črka|

psíha -e *ž* duša, duh, psihičen -čna -o: ~i pojavi, psihiáter -tra *m zdravnik za duševne bolezni*, psihiatríja -e *ž znanost o zdravljenju duševnih bolezni*, psíhóza -e *ž* 1. duševna bolezen, 2. duševno stanje, psíhózen -zna -o: ~o stanje, psíhótičen -čna -o: ~ bolnik = psíhótík -a *m*

psíha -e *ž* stoječe ogledalo

Psíhe -e *ž* gr. mít., Psíhin -a -o

psího- *v sestavi*: psíhoanalíza -e *ž*, psíhoanalítíčen -čna -o, psíhoanalítík -a *m*; psíhodráma -e *ž*; psíhofízika -e *ž*, psíhofízíčen -čna -o; psíhogimnástika -e *ž*, psíhogimnástíčen -čna -o: ~e vaje; psíhológ -a *m dušeslovec*, psíhologíja -e *ž* dušeslovje, psíholóški -a -o dušesloven; psíhopát -a *m duševní bolnik*, psíhopátinja -e *ž*, psíhopátíčen -čna -o,

psíhopatíja -e *ž*, psíhopatologíja -e *ž* nauk o duševnih boleznih; psíhotéhnika -e *ž* preskušanje duševnih zmožnosti za izbiro poklica, psíhotéhníčen -čna -o; psíhoterapíja -e *ž* zdravljenje duševnih bolezni, psíhoterapévtíčen -čna -o; psíhovítalizém -zma *m*

psíhrométer -tra *m vlagomer*, hlapomer, psíhrométrski -a -o

psíka -e *ž* bot. = psíkovec -vca *m*, psíkov -a -o: ~ grm, psíkovina -e *ž* in psíkovína -e *ž* bot.

psíkati -am síkati, psíkanje -a *s*, psíkav -a -o, psíkavec -vca *m*, psíkavka -e *ž*

psína -e *ž* 1. pasje meso, pasja koža, 2. hudo-bija, nezvestoba: temu gleda ~ iz oči, 3. vse slabo in zanič, psínjak -a *m pasja uta*, pasjica

psítakóza -e *ž* med. papígovka

psovátí psújem → zmerjati, sramotíti, psóvka -e *ž* zmerljivka, žalíjvka, psovávéc -vca *m* zmerjavec, sramotívec

psí medm.: ~! tih!

pšénica -e *ž*: jara, italijanska, ozimna, resasta ~, ~ golica, ~ résnica, iz te ~e ne bo moke, pšéníčen -čna -o: ~a moka, ~i kruh, lasje ~e barve, pšéníčišče -a *s* in pšéníčišče -a *s*, pšéníčnica -e *ž* 1. slama, 2. bot., pšéníčnik -a *m* |kruh|, pšéníčar -ja *m* |jabolko|

pšéno -a *s*: ječmenovo ~, babje ~, pšénast -a -o, pšénár -ja *m* |kamen v mlínu|; pšéneč -nka *m* líčinka lasnice ali trihínele, pšénáv -áva -o = pšénčáv -áva -o: ~o meso, pšénávost -i *ž* |bolezni|

pterodáktíli -ov *m* mn. pal.

pterozávri -ov *m* mn. pal.

ptialín -a *m* ferment slíne

ptíca -e *ž*: morska, povodna, nočna ~, ~ pevka, ~ selivka, ptíčica -e *ž*, ptíčka -e *ž*, ptíč ptíča *m*: ne ~ ne miš, ima ~a pod klobukom kdor se ne odkrije, ptíček -čka *m*, ptíčji -a -e: ~e gnezdo, ~e mleko bot., ~e petje, ~a bolezen; vsega ima, samo ~ega mleka ne; ptíčjak -a *m* |blato|, ptíčar -ja *m* |lovec, trgovec, pes|, ptíčarica -e *ž*, ptíčarski -a -o: ~a razstava, ptíčarstvo -a *s*, ptíčnica -e *ž* = ptíčnik -a *m*; ptíčeslóvje -a *s* ornitologíja; vendar tica

Ptolemáios -áia *m* in Ptoleméj -a *m* |aleksandrinski matematik, astronom in zemljepisec|, Ptoleméjev -a -o: ~ sistem, zemljevid, ptoleméjski -a -o: ~i svetovni

sistem, Ptoleméjci -ev *m mn.* |egiptovski kralji|
ptomain -a *m mrliški strup*
Ptúj -a *m kr. i.*, v ~u *in* na ~u, ptújski -a -o: ~a gimnazija, Ptujška gora, Ptujsko polje, Ptújšani -ov *m mn.*
pubertéta -e *ž doba spolnega dozorevanja*, pubertéten -tna -o, pubertétnik -a *m mladostnik*, pubertétnica -e *ž mladostnica*, pubertétniški -a -o
púbíč -a *m zool. urh*, púbíčov -a -o
publicirati -am objavljati, priobčiti, publicist -a *m*, publicistka -e *ž* = publicistinja -e *ž*, publicisti -e *ž* časnikarstvo, publicističen -čna -o časnikarski
públika -e *ž občinstvo, javnost*: pred ~o, públikum -a *m*
publikácija -e *ž objava, priobčitev, časnik, tisk (anje)*, publikacijski -a -o
púc, púci *medm. za draženje psov*: ~ ga!
Puccini [pučini] -ja *m [it. skladatelj]*, Puccinijev -a -o: ~e opere, puccinijevski -a -o: ~a glasba
púč -a *m prevrat*, pučist -a *m prevratnež, prevratnik*, pučizem -zma *m*
púd -a *m [utež]*, púdoovski -a -o
***púdelj** -na *m koder*, *púdeljnov -a -o [-dálj] *kodrov*
púder -dra *m*, púdrn -a -o: ~a doza = púdrnica -e *ž*, púdrati -am, púdranje -a *s*
púding -a *m kipnik*
púdlati -am: ~ jeklo, púdlar -ja *m*, púdlarski -a -o: ~a peč = púdlovka -e *ž*, púdlarstvo -a *s*
Púgled -a *m kr. i.*, na ~u, púgleški -a -o
púh -a *m*: ~ iz razbeljene peči, ~ od žerjavice, ~ od strele, od eksplozije ga je ubil
púh -a *m*: porasel ga je prvi ~, ptičji ~, blazine so napolnjene s ~om, púhast -a -o: ~a blazina
púhati -am močno sopsti, pihati, sopihati, púhanje -a *s*: kovaški meh, lokomotiva puha; veter, mačka puha; puhálo -a *s*, puhálnik -a [-un-] *m*, puhálnica -e [-un-] *ž*, puháč -a *m*: ~ pri stopah, puháča -e *ž* [orodje], puhávec -vca *m*; puhálica -e *ž bot.*; púhniti -nem: veter je púhnil, ~ v vodo skočiti, ~ komu dim v oči
púhl -hla -o: ~a repa, ~a glava, učenost, púhllost -i *ž*, púhlóba -e *ž*, púhlóta -e *ž*, púhlát -áta -o: ~a repa, puhlica -e *ž*
 1. *pusta, neobdelana zemlja*, 2. *fraza*,

prazna beseda, 3. *geol.*: rumena ~; puhličast -a -o, puhličar -ja *m*, puhličav -a -o; puhléti -ím, púhli -íte! púhlél -éla -o, púhlénje -a *s*: repa puhli
puhloglávec -vca *m*, puhloglávka -e *ž*, puhloglávski -a -o, puhlogláv -áva -o, puhloglávost -i *ž*
puhtéti -ím, púhti -íte! puhtél -éla -o, puhténje -a *s*: vročina puhti od peči, kar puhti iz njega
pújs -a *m prašič*, pújsov -a -o, pújsa -e *ž svinja*, pújsék -ska *m*
púk -a *m ploščica pri hokeju na ledu*
púkati -am, púkanje -a *s*: lan, repo, perje ~, pukávec -vca *m*, púkanica -e *ž*: ~ za obveze, púkež -a *m*
púlití púlim, púli -íte! púlił -íla -o, púljenje -a *s in* púlití -ím *s stal. poud.*: žeblje ~ iz stene, ~ si lase, ~ zobe, ~ se za kaj; puljáva -e *ž prerivanje, pretep*: na trgu je ~ za sadje; púljenica -e *ž* [volna]
Púlj -a *m kr. i.*, v ~u, púlski -a -o
púلمان -a *m [-lm-]* |železniški voz|, púلمان-ski -a -o [-lm-]
pulóver -ja *m* [jopica]
púlpá -e [-lp-] *ž*: zobna ~, sadna ~ *sadno meso*
púlt -a [-lt-] *m pisalnik, stojalo za note, miza v trgovini*: stati za ~om, merilni, preskusni ~, púltén -tna -o [-lt-]
pulverizirati -am zdrobiti v prah, pulverizácija -e *ž* >[-lv-]
púlz -a *m utrip srca, žile*, pulzirati -am biti, utripati, pulziranje -a *s* >[-lz-]
púma -e *ž zool.* |zver|
***púmpa** -e *ž sesavka, črpavka, tlačivka, zgoščevavka, brizgalna*: ~ za vodo, za bencin, ~ za kolo, ~ za gašenje; *púmpati -am črpati, polniti: ~ vodo, bencin, ~ kolo; púmparice -ic *ž mu. hlače hlamačče*
púnca -e *ž*, púnčka -e *ž*, púnčára -e *ž*, púnčè -éta *s*, púnček -čka *m*
puncirati -am žlahnte kovine preskušati, žigosati, zaznamovati, punciranje -a *s*, púnec -nca *m* 1. *znamenje*, 2. *orodje*, puncerezec -zca *m*, puncírka -e *ž* [orodje]
púnč -a *m* [pijača]
púnčica -e *ž zenica*: varuje jo ko ~o svojega očesa
***púnčoh** -a *m čevlj.*, mestva, vezanka
Púneč -nca *m Kartazan*, púnski -a -o: ~a vojska

punktirati -am *med.*, punktiranje -a *s*: ~ v kamnotisku, púnkcija -e *ž med.*, púnkcijski -a -o: ~a igla

púnt púnta *m upor.*, *vstaja, prevrat*, púntar -ja *m*, púntarka -e *ž*, púntarski -a -o, púntarstvo -a *s*; púntati -am *se upirati se, ustavljaati se*, púntanje -a *s*: ~ se zoper tlako, púntarija -e *ž*

púpa -e *ž otr. pijača*, púpica -e *ž*, púpati -am *otr. piti*, púpcati -am

***púpa** -e *ž punčka, punca*, *púpica -e *ž lutka*, *púpka -e *ž punčka, čeča*

púpek -pka *m zool.*: navadni, veliki, plánski ~

pupíla -e *ž zenica*, pupílen -lna -o [-ln-]: ~i refleks

pupiláren -rna -o *sirotinski*: ~o varen

púra -e *ž*, púrji -a -e: ~e meso, púrica -e *ž*, purán -a *m* = púrman -a *m*, puránček -čka *m* = púrmanček -čka *m*, puránov -a -o: ~ čampelj

purgatív -a *m čistilo, odvajalo*, purgátiven -vna -o: ~i pripomoček, purgirati -am: ~ koga s čim

purítánc -nca *m* 1. *privrženec protestantovske verske ločine*, 2. *npravno strog človek*, puritánka -e *ž*, puritánski -a -o, puritánstvo -a *s* 1. *protestantovska verska ločina*, 2. *moralna prenapetost, farizejstvo*, puritanizem -zma *m*

purizem -zma *m (prehuda) skrb za čistost v jeziku*, purist -a *m*, purističen -čna -o, puristovski -a -o

púrpelica -e *ž bot. divji mak* = púrpela -e *ž* = púrpalica -e *ž* = púrpala -e *ž*

púst -a *m*: pred ~om, o ~u, ~a pokopati, sežgati, ti si mi pravi ~, smeji se ko ~ v pratiki, pústen -tna -o: ~a šema, ~i torek, pustováti -újem, pustováne -a *s*, pústnik -a *m*, pustovávec -vca *m*, pustovátnik -a -o

púst -a -o *in* pústó -i -é, *prim.* pústéjši -a -e: ~ kraj, svet, ~a zemlja, njiva, prst, ~o meso, sadje, ~a jed, trava, ~ človek dolgočasen, ~o vreme, ~a beseda, pesem, ~o govorjenje; v ~o ceno dati za nizko, sramotno ceno; pústež -a *m*, pústúh -a *m*, pústúha -e *ž*, pústina -e *ž* 1. *neobdelana zemlja*, 2. *panj brez matice*, pústinja -e *ž*, pústost -i *ž*, pústóta -e *ž* *neobdelano zemljišče, zapuščena kmetija*, pústóten -tna -o, pústótnik -a *m prebivavec na pustoti* = pústótar -ja *m*

pústa -e *ž ogrska stepa*

pustéti -im *puščoben postajati*, pustél -éla -o, pusténje -a *s*

pustíti -im, pústi -íte! pústil -íla -o, puščén -éna -o: ~ koga iz službe, ~ koga kam; ~ koga, da dela, kar hoče; ~ kaj pri miru, z mirom, v nemar, ~ koga sama; ~ koga doma, v šoli, zadaj, v stiski, na cedilu, v nevarnosti; ~ vsakemu svoje, ~ komu življenje, prostost, hišo; ~ delo, službo, kajo; ~ si brado rasti, pustim ga *ali* mu iti domov *dovolim, ne branim*, pustil te je pozdraviti *dal, rekel, velel, ukazal, naročil te je pozdraviti, pozdravlja te*; fašisti niso pustili gasiti *niso dovolili*

pustív *prisl.*: v ~ gre žena, če zapusti moža

pustolóvec -vca *m avanturist*, pustolóvka -e *ž*, pustolóvščina -e *ž avantura*, pustolóvski -a -o: ~i roman, pustolóvstvo -a *s*

pustóšiti -im, pustóšenje -a *s*: ~ deželo

púša -e *ž*: kolesna, mazna, osna, batna ~, púšica -e *ž*: ~ za peresa, cerkvena ~

púšča -e *ž*, púščáva -e *ž*: peščena ~, ladja ~e, spremeniti v ~o, ti si velika ~ *pustež*, púščávski -a -o: ~i pesek, veter, púščáven -vna -o, púščávnat -a -o, púščávník -a *m*, púščávnica -e *ž*, púščávníški -a -o, púščávec -vca *m*

púščati -am: ~ vrata odprta, ~ koga kam, ~ koga na cedilu, ~ sled za seboj, ~ komu (kri), tebi bi bilo treba s krampom ~; sod, škaf púšča, streha púšča, vodo ~ *urinirati*; púščanje -a *s*: ~ krvi; púščálo -a *s priprava za puščanje*

púščica -e *ž* 1. *orožje*, 2. *epigram*, púščičén -čna -o: ~a konica, ~i šiv na lobanji, púščičár -ja *m strelec*, púščičást -a -o, púščičica -e *ž*

púščóba -e *ž*: ~ duha, fant je prava ~, púščóben -bna -o, púščóbnost -i *ž*; púščóbovátí -újem, púščóbováne -a *s*, púščóbnéž -a *m*

***púšelj** -a *m šopek*, *púšeljcék -čka *m*

púška -e *ž*: lovska, vojaška, zračna, strojna ~, ~ risanica, ~o v koruzo vreči; ~o (zadeti) na ramo, púškica -e *ž*, púškin -a -o: ~o kopito, ~a cev, puškár -ja *m*, puškáríti -im *postreljevati, streljavkati*, puškárjenje -a *s*, puškárna -e *ž*, puškárstvo -a *s*; puškómitraljéz -a *m*, puškómitraljézec -zca *m*

Púškin -a *m* *ruski pesnik*, Púškinov -a -o, púškinski -a -o

púšpan -a *m zelenika*, púšpanov -a -o: ~ grm, ~a mladika, púšpanka -e *ž pipa iz pušpanovine*, pušpanovina -e *ž [les]*
púta -e *ž kokoš*: jajce več ko ~ ve, pútká -e *ž*: ~ tutka, pút -a *m kurja golša*, pútask -a -o, pútask -a -o *golšav*, *kilav*
Pútifar -ja *m [egiptovski uradnik]*, Pútifarjev -a -o, Pútifarka -e *ž*

pútika -e *ž protin*, *udnica*, *skrnina*, pútikav -a -o: ~ bolnik, ~e bolečine, pútikast -a -o: ~e žmule
putrefakcija -e *ž* = putrescénca -e *ž smrdeče gnitje*, *smrdeča gniloba*
pútrh -a *m ročni sodček*, pútrhast -a -o, pútršek -ška *m*
 *púža -e *ž punčka*

Q

q [kvà | kù], *nav. z dodanim u*: qu [kvà | kù] *m neskl. ali qu -ja [kù -ja]m*: z malim q [kvò | kù(jem)] označujemo stot
Quaglio [kváljo] -ia *m [it. slikar]*, Quagliov -a -o: ~e freske
quai -a [ké -ja] *m nabrežje*: Quai d'Orsay Quai d'Orsaya [kédorsé -ja] *m 1. pariško nabrežje*, *2. franc. zunanje ministrstvo*: posvetovanja s ~em, quaid'orsayski -a -o: ~a politika
quasi [kvázi] *lat. prisl. kakor da, skoraj, tako rekoč, na videz*: ~ učenjak *zlagan, priten, slab učenjak*, ~ marksist *marksist (samo) na jeziku*, ~ poet *pesmar*, ~

specialist lažen, navidezen, ~ literat *slab*, ~ optičen *podoben optičnemu*, ~ modrijan *prtén*
quattrocento [kvatročénto] -a *m 15. stoletje*: italijanski ~, pesnik ~a = quattrocentist [kvatročentist] -a *m*, quattrocentističen -čna -o
Quebec [kvibék] -a *m [mesto in pokrajina]*, quebeški -a -o
quidproquo [kvidprokvó] -ja *m in neskl. zamenjava, nadomestek, zmešnjava*
Quisling [kvisling] -a *m [norr. kolaboracionist]*, Quislingov -a -o; *gl. tudi kvizling*

R

r [rà | àr | èr] *m neskl. in èr -a m [črka]*: mali r, véliki R, z erom
Rá -ja *m [egiptovski bog]*
Raabe [rábe] -ja *m [pisatelj]*, Raabejev -a -o
Ráb -a *m*: na (otoku) ~u, z ~a; v (mestu) ~u, iz ~a, rábski -a -o: ~o taborišče, Rábovci -ev *m mn. [prebivavci]*; rábovec -vca *m [ujetnik]*
Rába -e *ž [reka]*, rábski -a -o: ~i Slovenci
rába -e *ž*: govorna ~, napačna ~ besed, splošna, vsakdanja ~, iz ~e priti, je že iz ~e, to je že dolgo v ~i, za nobeno ~o ni; ráben -bna -o: ~a vrednost blaga, rábnost -i *ž*: ~ blaga
rabárbara -e *ž bot.*: kompot iz ~e, rabárbarov -a -o: ~ kompot, rabárbarin -a -o: ~ list
rabát -a *m popust*, odbitek: ~ dajati komu, ~ priznati, rabáten -tna -o, rabatfrati -am *dati popust*
rabdomantja -e *ž bajništvo*, rabdománt -a *m vedeževavec*

Rabelais -a [rablé -ja] *m [franc. satirik]*, Rabelaisov -a -o, rabelaisovski -a -o: ~i humor
rábelj -blja *m*: naj jim ~ sveti! rábljev -a -o: ~o orodje, rábeljski -a -o: ~o početje, rábeljček -čka *m*, rábeljstvo -a *s >[-balj-]*
Rábelj -blja *m kr. i.*, rábeljski -a -o [-balj-]: ~i skladi *geol.*, Rabeljsko jezero
rábi -ja *m hebr. moj učenik, mojster*, rábijev -a -o
rábies -a *m med. steklina*, rábičen -čna -o: ~i dispanzerji, rabiológ -a *m*; rabiáten -tna -o → besen, divji, stekel, popadljiv
rabin -a *m* = rabíncec -nca *m [judovski verski učitelj]*, rabínski -a -o: ~i urad = rabinát -a *m*
rabiti rábim, rábi -íte! rábil -íla -o *in rábiti -im s stal. poud.*: ~ nož, pamet, slama rabi za nastil, noge mi ne rabijo, prisolv se rabi kot predlog, mehka kreda se hitro rabi; to se več ne rabi *ni več*

v *rabi*; rabil bi konja → *potreboval*;
 rábljen -a -o: ~a obleka, ~o kolo,
 pomeni ~ih besed; rabljiv -a -o =
 ráben -bna -o: ~ slovar, ~ za delo,
 rabljivost -i ž = rábnost -i ž: ~ novih
 napeljav, ~ za delo; rabník -a m:
 upravičeni ~ ali uživavec
rabóta -e ž 1. *tlaka, davek v delu*: na ~o *ali*
 v ~o hoditi, ~o odslužiti, 2. *težko,*
malo donosno delo, rabóten -tna -o:
 ~i dan, ~o delo, ~a dolžnost, rabótnik
 -a m, rabótnica -e ž, rabotnina -e ž,
 rabótati -am, rabótanje -a s
rabótovina -e ž in rabotovina -e ž *bot.*
dobrovita
rabozél [-éy] -a m *bot.*
rabúd -a m *trda trava, slaba krma*, rabúdje
 -a s *grmovje*
rabúka -e ž *trušč, vrišč, prepir, pretep*:
 nemiri in ~e, ~o delati, napraviti,
 pride do ~e, uganjati ~e, rabúkar -ja m
rogovilež, razsajač, zdrahar
rabulist -a m *spletkarski jurist*, rabulističen
 -čna -o, rabulistika -e ž
rabútati -am *po tujem klatiti, krasti sadje*,
 rabútanje -a s, rabútar -ja m
ráca -e ž: *gozdna, divja, turška* ~, časni-
 karska ~ *potegavščina*, ~ na vodi!
 ráčka -e ž, ráčji -a -e: ~e meso, ráčica
 -e ž, ráčnica -e ž *mlaka za race*, ráčen
 -čna -o, ráčnik -a m *hlev za race*, racák
 -a m = rácman -a m, rácast -a -o: ~o
 hoditi, racáti -ám, racáj -ájte! racál
 -ála -o, racánje -a s, racáv -áva -o: ~a
 hoja, ráčjak -a m 1. *racman*, 2. *govno*,
 ráčjak -a m |hlev|, rácka -e ž
rácija -e ž *lov, policijski pogon*: narediti
 ~o, imeti ~o
Racine [rasín] -na m |*franc. dramatik*|,
 Racinov -a -o: ~e drame, racinovski
 -a -o: ~a dramaturgija
racionalén -lna -o [-ln-] *umen, razumen,*
razumski: ~a števila, ~o gospodariti,
 racionalnóst -i [-ln-] ž, racionalizem -zma
 m *fil. razumarstvo*, racionalist -a m
razumar, racionalistka -e ž, racionalisti-
 čen -čna -o *razumarski*; racionalizirati
 -am *razumsko, umno, gospodarno urediti*,
 racionalizácija -e ž, racionalizátor -ja m,
 racionalizátorski -a -o: ~i predlog,
 racionalizátorstvo -a s
racionírati -am *na obroke preračunati*,
 racioniranje -a s; racioniran -a -o: ~o
 blago

racljáti -ám, racljáj -ájte! racljál -ála -o,
 racljanje -a s: *mlada račka* raclja za
 kokljo
ráčar -ja m *zool.*
Ráče *Ráč ž mn. kr. i., v ~ah, ráški -a -o,*
Ráčanci -ev m mn.
ráček -čca m = ráčič -a m = ráček -čka m
majhen rak, ráčji -a -e: ~i lov, ~a
 kuga, ~e meso, ~i kamenčki, ráčina
 -e ž |*luknja*|, račílo -a s *sak za račji lov*,
 račica -e ž |*samica*|
ráčiti -im (se) *lit. zljubiti se, blagovoliti*:
 rači se mi *ljubi se mi*, rači stopiti v mojo
 hišo *blagovoli*
račún -a m: *sklepni, bančni, tekoči, diferen-*
cialni, integralni, obrestnoobrestni ~,
 velik, majhen, slan, zasoljen, nesramen,
 ugoden ~, ~ se izide, ~ zahtevati,
 dati, predložiti; ~ narediti, pregledati,
 plačati, poravnati; (stare) ~e imeti
 s kom; midva imava še ~e; na ~u
 imeti; ostati, pustiti; ~e s svetom skle-
 niti; ~ znese, znaša = ~a je; na ~e;
 ~ jemati, dajati, pošiljati, naročati, kupo-
 vati, sprejemati; na naročnikov ~ in
 nevarnost; delati kaj na svoj, tuj ~;
 to gre na moj ~ *se piše*; po mojem ~u
 to ni tako; vzeti kaj v ~; delati ~ brez
 krčmarja; ~ je napačen *načrt*; ~e komu
 pokvariti, prekrižati, prečrtati, to mi ne
 gre v ~; priti na svoj ~; °voditi ~a
 o čem *poziti na kaj, računati s čim ali*
na kaj, gledati, misliti na kaj; računček
 -čka m, računski -a -o: ~a napaka,
 ~i stroj
račúnati -am, računanje -a s: ~ z razme-
 rami, z denarjem, z močmi; ~ dobiček
 in zgubo; ~ na pamet, iz glave, na
 prste, z ulomki, na papir, na stroj; nič
 ne tvega, samo računa; ~ na koga *ali*
 s kom; ~ na zaslužek, na obisk, na
 lepo vreme; računstvo -a s: ura ~a,
 danes imamo ~, račúnar -ja m: biti
 dober ~, ta človek je samo ~, račúna-
 rica -e ž, račúnarski -a -o, račúnarstvo
 -a s, računálo -a s: tehnično ~, račúnica
 -e ž 1. *učna knjiga*, 2. to nam pokaže
 ° ~ *navaden račun*
račúno -v sestavi: računodajávec -vca m
kdor daje račun; računovódja -a in -e m,
 računovódkinja -e ž, računovódski -a -o:
 ~i tečaj, računovódstvo -a s, računovó-
 dvstven -a -o [-tván-]: ~a služba,
 ~ postopek

räd rädá -o in -ó -í -é -á: od srca in iz srca ~, prav ~; ~ vidim, da pride; kaj bi ~; se ~o zgodi; v tretje gre ~o; ~ bi kruha; ~ bi, da bi sin ozdravel; ~ ga ima; ~ jé, ~a pride, ~a se imata; ~e volje, iz ~e volje kaj narediti; bog te nima ~; ~a ga vidi; ~ sem vesel sem, ~ bom, če prideš; sestra rájši ali ráje šiva; dete rado jé, pa še rájši ali ráje spi; učenje rájši ali ráje bero; rájši kot ne; bral je rájši ali ráje počasi ko hitro

Ráda -e ž os. i., Rádin -a -o

Radamántis -a m mit. sodnik v spodnjem svetu, Radamántisov -a -o

rádar -ja m |radiotehnična naprava|, rádar-ski -a -o: ~i valovi, ~o diriganje letal, ~e naprave, ~o oko

Rádeče Rádeč ž mn. kr. i., v ~ah, rádeški -a -o, Rádečani -ov m mn.

Rádenci -cev ali Rádinec m mn. kr. i.: Slatina ~, bil sem v Slatini ~ih, rádenci -a -o: ~a voda

Rádgona -e ž kr. i., rádgonski -a -o, Rádgončani -ov m mn.; rádgončan -a m |vino, avto|

rádi predl. → zaradi, zavoljo, zastran, zbog **radiátor** -ja m grevec, grelnik (pri centralni kurjavi): voda v ~ju je kipela

radicirati -am mat. koreniti, radiciranje -a s korenjenje, radikánd -a m število, ki se koreni

radíč -íča m: zeleni, rdeči ~, radíčov -a -o: ~a solata, ~o seme

rádij -a m in rádium -a m kem. |prvina|: zdravljenje z radijem ali z radiumom, rádiumski -a -o: ~i inštitut, rádijev -a -o: ~i žarki, ~o izžarevanje; radioaktiven -vna -o: ~a snov, voda, radioaktivnost -i ž

rádij -a m in rádium -a m 1. polmer, 2. žarek, 3. akcijski ~ letala, rádijev -a -o = rádiumov -a -o, radiálen -lna -o [-ln-] v pramenih, izhajajočih iz središča: ~i sistem, radiáren -rna -o žarkast: jajčeca imajo ~o strukturo biol., radiánt -a m fiz., radiácija -e ž fiz. žarčenje, sevanje; radiologija -e ž, radiolóški -a -o: ~i laboratorij, radiológ -a m; radiografija -e ž rentgensko slikanje, radiográfski -a -o, radiógram -a m, radioskópja -e ž rentgensko presvetljevanje, radioskópski -a -o; radioterapija -e ž zdravljenje z žarki; radióméter -tra m

radikálen -lna -o [-ln-] korenit, odločen: ~o zdravljenje, radikálnost -i [-ln-] ž, radikál [-ál] -a m = radikálec -lca [-lc-] m član radikálne stranke, radikalizem -zma m = radikálstvo -a [-ls-] s; radikalizirati -am, radikaliziranje -a s, radikalizácija -e ž

rádio -dia m, mn. rádii -diov: dati, razglasiti po ~u, v ~u nastopiti, govoriti po ~u, dati na ~; ~ prizgati, izklopiti; rádijski -a -o: ~i spored, ~a poročila, ~a antena, ~i orkester, ~a oddaja, ~i sprejemnik, oddajnik, naročnik, material; sprejemna in oddajna ~a postaja

radio -v sestavi: radioamatér -ja m, radioamatérski -a -o: ~i tečaj, radioamatérstvo -a s; radioaparát -a m radijski aparát; radiodifuzija -e ž, radiodifúzen -zna -o: ~a služba; radiofón -a m, radiofónski -a -o = radiofóničen -čna -o: ~i prenos, radiofonija -e ž; radiogonióméter -tra m, radiogoniómétrski -a -o: ~a postaja; radiógram -a m brezžična brzojavka; radionavigácija -e ž, radionavigacijski -a -o: ~e naprave, radionavigátor -ja m; radiooperátor -ja m; radiosónda -e ž; radiotéhnik -a m; radiotelegrafija -e ž, radiotelegráfski -a -o, radiotelegrafist -a m, radiotelegrám -a m; radiotelefonija -e ž, radiotelefónski -a -o: ~i pogovor; radiotelevizija -e ž: pri ~i Ljubljana

radiolárij -jev m mn. zool., radiolárijski -a -o: ~o blato, ~a teorija

radirati -am strugati, (o)strgati, brisati (z gumo), radiran -a -o, radiranje -a s, radíranka -e ž |slika|, radírka -e ž

rádium -a m anat.; gl. tudi radij

rado -v sestavi: radodáren -rna -o: ~a mati narava, radodárnost -i ž; radogled -éda -o = radogledén -dna -o: ~e oči, ~e ženske; radojéden -dna -o: ~i otroci, radojédnost -i ž; radojémen -mna -o; radospráven -vna -o: skop in ~; radovédén -dna -o: ~i otroci, ~i biti na kaj, radovédnost -i ž: ~ pasti, radovédnež -a m, radovédnica -e ž; radovéren -rna -o ki rad verjame, radovérnost -i ž; radoživéc -vca m, radoživka -e ž, radoživost -i ž

Rádomilje Rádomej ž mn. kr. i., v ~ah, rádomejski -a -o [-malj-], Rádomejani -ov m mn.

radón -a m |prvina|

Rádoslav -a m os. i., Rádoslavov -a -o,
Rádo -a m, Rádov -a -o, Rádoslava -e
ž, Rádoslavín -a -o

rádost -i ž in radóst -i ž veselje: ~ in
žalost spita v eni postelji, ~i poln
→ radosten, vesel, rádosten -tna -o in
radósten -tna -o vesel; radováti -újem se
veseliti se, radováł -ála -o, radovánje -a s:
~ se česa ali nad čim, radovávec -vca
m, radovávka -e ž

radostiti -im, radósti -íte! radostíl -a -o:
~ koga delati komu veselje, ~ se počitnic
veseliti se

Radóvljica -e ž kr. i., v ~i, radóvljiški -a -o:
~i grad, Radóvljičani -ov m mn.

Rádvanje -a s kr. i., v ~u, rádvanjski -a -o
rádža -a in -e m |indijski knez|

Ráfael [-el] -a m os. i., Ráfaelov -a -o;
Ráfko -a m, Ráfkov -a -o; Rafaéla -e
ž os. i., Rafaélin -a -o; Ráfelj -na m,
Ráfeljnov -a -o >[-fəlj-]

rafál [-ál] -a m: ~ sprožiti, spustiti, v
~ih streljati, oster ~, ~ reskne, za-
reglja; rafálka -e [-lk-] ž |puška|

Raffaélo -a m in Ráfael -a m |it. slikar|,
Raffaélov -a -o in Ráfaelov -a -o: ~e
slike, rafaélovski -a -o: ~i slog, rafaéli-
zem -zma m

ráflija -e ž |ličje|: z ~o privezati

rafínirati -am (o)čistiti, rafíniranje -a s;
rafíniran -a -o 1. prečiščen: ~o olje,
2. prenes. premeten, pretkan, zvit: ~
človek, ~a ženska, ~a tatvina, rafi-
niranec -nca m, rafíniranka -e ž, rafi-
niranost -i ž, rafínirlija -e ž: ~ nafte,
sladkorja, rafínér -ja m, rafínáda -e
ž kem. semlet, prečiščen sladkor, rafínát
-a m kem.

ragáda -e ž |kožna razpoklina|

raglán -a m |širok plašč|

raglja -e ž ropotulja: mrtvaška ~ drdra,
lesena ~, ti ~ ti klepetulja; ráglijast -a
-o; rágljati -ám, rágljaj -ájte! rágjljal
-ála -o, rágljanje -a s: gosi, ženske rág-
ljajo; rágljáv -áva -o, rágljica -e ž:
tiho bodi, ~! rágljáč -a m, rágljáča -e
ž |priprava, ženska|, rágljálo -a s

ragú -ja m |jed|

ráhlo [-au] -hla -o, prim. ráhlejši -a -e, prisl.
ráhlo ráhlej(š)e: ~o perje, ~ dež, sneg,
~a podobnost, ~ kruh, ~a prst, ~
nasmeh, ~e vezi, je ~ega zdravja;
~o stopati, igrati, potrkati narahlo,

ráhlica -e ž rahla prst, rahlína -e ž,
ráhlost -i ž

Rahéla -e ž os. i., Rahélin -a -o

rahítis -a m angleška bolezen, krivice, ra-
hitičen -čna -o: ~ otrok, rahitičnik -a
m, rahítik -a m, rahitičnost -i ž

rahljáti -ám, rahljaj -ájte! rahljal -ála -o,
rahljánje -a s: ~ posteljo, zemljo, rah-
ljáč -a m, rahljáča -e ž |orodje|; rahljalen
-lna -o [-ln-], rahljalnik -a [-yn-] m
|priprava|

rahlo- v sestavi: rahločúten -tna -o: ~
človek, rahločútnost -i ž, rahločútuje -a s,
rahločútnéž -a m; rahlosfčen -čna -o,
rahlosfčnost -i ž

rahtáti -ám, rahtaj -ájte! rahtál -ála -o,
rahtánje -a s: kokoši rahtajo, avtomobil
rahta

raison d'être [rezón dêtr] m neskl. upravi-
čenost, smisel, pravica, potrebnost: imeti
svoj ~, izgubiti ~ biti, ne biti upravičen,
potreben, utemeljen

ráj rája m nebesa: izgubljeni ~, živi kakor
ráj v ~u, rájski -a -o: ~a ptica = rájčica -e ž

ráj rája m ples: otroški ~, ~ pod lipo,
rájati -am; rájanje -a s: otroško, ljudsko
~, rájavec -vca m, rájavka -e ž, rájavski
-a -o; rájalen -lna -o [-ln-]: ~i pohod
tel., ~i nastop s petjem, ~e igre;
rajališče -a s; rájanka -e ž |ples|; gl.
tudi rej

rája -e ž krščanski turški podložniki: uboga,
brezpravna ~, delati z ljudmi kakor z ~o

rájček -čka m |goba|

*rájda -e ž vrsta: dolga ~ ljudi, *rájdati
-am obračati, ravnati, voditi: voz ~,
*rájden -dna -o: ~i kolesi sprednji,
*rájdnik -a m igla pri vozu

rájrajzovka -e ž |kreditna zdruaga|

rájh -a m: iz tretjega ~a, rájhovec -vca m,
rájhovski -a -o: ~i Nemci

rájkelj -klja in -keljna [-kəlj-] m pokrč,
rajkljati -ám z rajkljem povezovati, rajkljaj
-ájte! rajkljal -ála -o, rajkljánje -a s

Rájmund -a m os. i., Rájmundov -a -o,
Rájko -a m, Rájkov -a -o

rájna -e ž prečnik na jamboru: spustiti
jadro z ~e

rájni -a -o: ~i mož, ~a žena, je že ~i,
rájnik -a m: ~ oče, rájnica -e ž: ~ mati;
rájnki -a -o (°ranjki), rod. rájnkega

rájniš -a m |star denar|

rajón -a m okoliš, okrožje, rajónski -a -o:
~i monter, ~a pisarna; rajonirati -am

deliti na okrožja, rajoniranje -a s, rajonizacija -e ž
 rájši -a -e gl. rad
 *rájtati -am računati, misliti, hoteti, upoštevati
 rájželjc -a [-žalj-] m oporek, črevesje z vsoto toščo pri mladem teletu, rájželček -čka m |jed|
 rák ráka m: ~e loviti, pojdi ~om žvižgat, ~ koščak, ~ mehkuž, ~ samotar, sonce stopi v znamenje ~a, rdeč ko kuhan ~, ráklja -e ž = rakúlja -e ž = rákovic -e ž: navadna ~; rákovka -e ž račica, rákov -a -o: ~e škarje, gre ~o pot = po ~o, rákovec -vca m božja žabica, rákovnik -a m potok z raki, rákar -ja m kdor lovi rake, rákev -kca m
 rák ráka m |bolezni: želodčni ~ = ~ na želodcu, oboleti za ~om, imeti ~a, zdraviti ~a, rákav -a -o: ~a rana, ~ stržen, ~ bolnik, ~a bula, celica, ~o drevo, ~o tkivo; °rákrána -e ž rakava rana, huda, velika, nevarna rana; rákavost -i ž, rákavina -e ž rakavo tkivo, rákavica -e ž razpaseni rak, rákast -a -o ráku podoben: ~a bula, rákar -ja m |bolnik|; raktóvoren -tna -o: ~a snov
 Rák Ráka m |potok|, Rákov -a -o: ~a dolina
 ráka -e ž, nav. mn. ráke rák mlinski žleb
 Ráka -e ž kr. i., na ~i, z ~e, ráški -a -o, Račáni -ov m mn.
 Rákev -a m kr. i., na ~u, z ~a, rákovski -a -o: ~i gozdovi, ~a postaja, Rákovci -ev m mn.
 rákel [-əl] -kla m tisk. |nož, posnemalnik|
 rakéta -e ž: zažigalna, svetilna ~, daljnostrelna, signalna ~, enostopenjska, dvo-stopenjska ~; izstreliti, spustiti ~o, rakéten -tna -o: ~o letalo, ~i pogon, ~i motor, rakétnica -e ž puška za rakete
 rákev -kve ž krsta: lesena, kovinska ~, dati, položiti koga v ~, rákvice -e ž, rákvar -ja m kdor dela rakve, rákvast -a -o: ~ zaboj, rákevca -e [-kəv-] ž
 rakita -e ž |vrba|, rakitje -a s = rakitovje -a s sk. i., raktív -a -o: ~e šibe, raktívovec -vca m 1. raktív grm, 2. kraj, kjer raste rakita = raktínik -a m, raktívovina ž in raktívovina -e ž |les, grmovje|, raktívovka -e ž raktívova šiba, raktíten -tna -o
 Raktína -e ž kr. i., v ~i, raktíški -a -o, Raktíčani -ov m mn., Raktítnica -e ž kr. i.,

iz ~e, raktítniški -a -o, Raktítničani -ov m mn.; Raktívovec -vca m kr. i., raktívovski -a -o
 rákla -e ž palica, fižolovka, kolec za trte = raktlič -iča m, ráklovec -vca m fižol preklar
 Rákovnik -a m kr. i., na ~u, rákovniški -a -o: ~a postaja
 rákún -a m zool., rákúnov -a -o, rákúnji -a -e: ~i kožuh
 rál [ráu | rál] -í ž oranje, zorana zemlja: globoka, plitva ~, zdaj je dobra ~, rálén -lna -o [-ln-]: ~i svet, rálnik -a [-ln-] m črtalo, rálnina -e [-ln-] ž |plačilol|, rálo -a s 1. majhen plug, 2. kost v nosu = rálnica -e [-ln-] ž; ráliti -im 1. orati, 2. z nitjo delati po obleki barvne črte: šivilja rali; rálček -čka [-lč-] m plitva zarezca, rála -e [-lk-] ž otká
 ralléntádo prisl. glas. počasneje, zadrževaje, ustavlja se
 ráma -é in -e ž = ráme -na in -éna s, mn. raména -én: pobita ~ena, čez ~o deti, vreči; na ~i, ~ah, ~enih nositi; zadeti si koš na ~e, na ~o; biti komu na ~enih; z ~o ob ~i (°o ob ~i) se bojevati složno; vse je na mojih ~ah; rárnica -e ž, rárnén -mna -o: ~a žila, rárnica -e ž nosilni trak, jermen, rárnast -a -o = ramát -áta -o, rarničnják -a m naramni del srajce, rárnenski -a -o in rarnénski -a -o: ~i sklep, ~a stoja, rárnence -a s, rarnenjáča -e ž teh., rarnénka -e ž |puška|; rarnenonóžci -ev m mn. |maločlenarji|
 ramazán -a m |muslimanski post|, ramazánski -a -o: ~i post
 Ramóvš -a m os. i., Ramóvšev -a -o: ~a Historična gramatika
 rámpa -e ž 1. vzvišeno nakladališče, poševna ravnina za dovoz, privoz, klančina, 2. robnik, robnica, sprednji del gledališkega odra z vrsto luči: stopiti na ~o, pred ~o; govoriti, igrati na ~i, 3. zapornica
 rámselj -šlja m bot.
 Rámzes -a m |egiptovski kralj|, Rámzesov -a -o: ~ kip, rárnzesovski -a -o: ~a drža
 rán -a -o: ~o sonce, jutro, sadje, ~a ura, za ~ega jutra, ráno prisl. zgodaj, ránica -e ž zgodaj zrela češnja, češplja, hruška, trta, ránina -e ž 1. trta, grozdje, 2. zgodaj zrelo sadje

rána -e ž: srčna, smrtna, nevarna, huda, lahka ~, ugrizna, strelna, odprta, globoka, krvava, prisajena, zaceljena ~, ~ zija, biti ves v ~ah, ~ na želodcu *ulkus*, ~ na pljučih, ~ od udarca, od padca; ~e sekati, zadajati, ~o izprati, razkužiti, zašiti, obvezati; ránica -e ž, ránar -ja m *ranocelnik*, ránarstvo -a s, ránarski -a -o: ~o orodje, ránast -a -o; rániti ránim, ránil -ila -o in rániti -im s *stal. poud.*: ~ koga z nožem, z besedo; ránjen -a -o: ~ ponos, ~a ljubezen, ~o srce; ránjenec -nca m, ránjenka -e ž, ránjenski -a -o (°ranjeniški), ránjak -a m = ránjavec -vca m *bot.*, ranljiv -a -o: ~ del telesa, ranljivost -i ž, ranitev -tve ž; ranocelnik -a [-ln-] m, ranocelniški -a -o [-ln-], ranocélnost -a [-ls-] s, ranocélništvo -a [-ln-] s

ránč -a m [*farma*], ránčevski -a -o, ránčar -ja m, ránčarski -a -o

°ráng -a m *vrsta, red, stopnja*, °ranglista -e ž *vrstni red, seznam*

Rangún -a m *kr. i.*, rangúnski -a -o

ránta -e ž 1. *dolg prečen drog*: ~e ob poti, ograja iz rant, 2. *prečnik*: ~ pod stropom, 3. ti ~ ti, kam pa raseš, rántast -a -o: ~ drog, rántež -a m *suh, neroden človek*

***rántaha** -e ž *plahta, velika rjuha*

ranžirati -am *urediti, urejati, razvrščati, premikati, pripraviti*, ranžiranje -a s, ranžiren -rna -o: ~a postaja, lokomotiva, ranžirec -rca m

rápa -e ž *zool. ribica*, rápe ráp ž *mn.* |*bolezen pri živalih*: konj dobi ~e *podsed, mahovnice*, rápast -a -o: les postane ~ *preperi*, rápav -a -o: ~a repa, redkev *puhla*

Rapálo -ála m *kr. i.*, v ~u, rapálski -a -o: ~a pogodba

rapiden -dna -o → *deroč, hiter, nagel*: ~o nazadovanje, hiranje, voda ~o narašča, rapídnost -i ž

rapir -ja m [*meč*], rapirjev -a -o: ~ držaj, rapirček -čka m

rapórt -a m (*vojaško*) *poročilo*: na ~ poslati, k ~u iti, iti na ~, dati koga na ~, raportirati -am *poročati*, raportiranje -a s, rapórten -tna -o

rapšód -a m *potujoč pevec epskih pesmi*, rapšódski -a -o: ~a pesem, rapšodija -e ž, rapšódičen -čna -o

rapúlja -e ž *bot. glistnik, paberek na trti*

raritéta -e ž → *redkost*: to je velika ~, raritéten -tna -o

rárog -a m *zool.* |*rak*|

rás -a m *etiopski knez*, rásovski -a -o

rás -a m *raš*

rása -e ž *pleme, pasma*: bela, rdeča, čista, temnopolta ~, rásen -sna -o: ~a teorija, diskriminacija, ~o sovraštvo, rasist -a m, rasističen -čna -o, rasizem -zma m

ráskav -a -o: ~a koža, ~o lice, ráskavost -i ž, ráskavec -vca m |*papir*|, ráskar -ja m |*oblič*|

ráster -tra m *tisk. sito, mreža*: gost ~, rástrirati -am, rástriranje -a s, rástrski -a -o: ~i klišé

rásti rástem in rásem, rástóč -a -e, rástel -stla -o in rásel -sla -o: drevo raste, otroci hitro rastejo, hiše rastejo ko gobe po dežju; draginja, promet, zavest, moč, znanje raste; cena, ugled, jeza raste; mesec, dan raste; rás(t)el -s(t)la -o in rásčen -a -o: lepo ~, rástóč -óča -e *prid.*: ~e drevje, ~a intonacija, rást -í ž: biti močne ~i, mlada, bohotna ~, živa ~, les ima goste ~i, smreka lepe ~i, rásten -stna -o: ~i faktor, ~i hormon, ~a doba, ~o drevo *lepo rastoče*, rástnost -i ž, rástilo -a s: kupiti drevo na ~u *še neposekano*, rástje -a s: mlado ~ *rast*, rástljiv -a -o, rástišče -a s

rástiti -im, rástenje -a s: petelin kuro rasti, rástitev -tve ž, rástišče -a s *kraj, kjer se rasti divja perjad*, ráščiti -im, ráščenje -a s: ~ se

rástlina -e ž: domače, zdravilne ~e, poljske, vrtné, sobne ~e, rástlinje -a s *sk. i.*, rástlnica -e ž, rástlinar -ja m *kdor nabira rastline*, rástlinast -a -o, rástlinjak -a m, rástlinski -a -o: ~a prehrana, rástlinstvo -a s; rástlinojéd -éda -o = rástlinojeden -dna -o, rástlinojéd -a m; rástlinoslóvec -vca m *botanik*

ráš -a m *grobo domače sukno*, rášev -a -o *iz raša narejen*, ráševina -e ž *in ráševina* -e ž, ráševnat -a -o, ráševnik -a m *raš*, rášar -ja m = ráševinar -ja m

rášč rášča -e *ki lepo ali rad raste*, rástljiv, rášč -í ž = rášča -e ž *rast*

Ráščica -e ž *kr. l.*: na ~i pri Velikih Laščah, ráški -a -o, Ráščičani -ov m *mn.*

rašeljika -e ž *bot.* |*grm in sad*|, rašeljikov -a -o: ~a gorjača, rašeljikovina -e ž *in rašeljikovina* -e ž |*les, grmovje*|, rašeljičje -a s

Rašica -e ž *kr. i.*: na ~i pri Ljubljani, rašiški -a -o: ~i raki
rašiti -im *rahljati*: ~ posteljo, ogenj, rašilo -a s *bezalo za ogenj, žezelj*, rašljiv -a -o: ~a prst, ~a moka
rášpa -e ž = rášpla -e ž *pila za les, strguljec, strguljka, strgača*, rášplati -am, rášplanje -a s, rášpati -am, rášpanje -a s *strgati, piliti*, rášpar -ja m
ratár -ja m *lit.* = ratáj -a m *orač*
Ráteče Ráteč ž *mn.*, v ~e, ráteški -a -o
ratificirati -am *potrditi, priznati*, ratificiran -a -o, ratificiranje -a s: ~ pogodbo, ratifikacija -e ž, ratifikacijski -a -o: ~a listina
ratiné -ja m = ratín -a m [*tkanina*], ratinirati -am *kodrati sukno*
ratio [*ráció*] ratia m *tisk.*
ratíšče -a s *ročaj (sulice, kose)*
Ratítovec -vca m *kr. i.*, z ~a, ratítovski -a -o: ~a kočja, planina
rátka -e ž *otka pri plugu*
raván -vni ž, za ravnjó = ráven -vni ž, pod rávnijo = raván -i ž in rávna -e ž [*°ravén*] *ravnina, vršina, višina, stopnja*: visoka, najvišja ~, Četena ravan, ravnica -e ž, ravníčica -e ž, ravánski -a -o in rávnski -a -o [*-vən-*], ravánc -nca m, rávnik -a m *travnik na ravni*, rávniški -a -o
ravén -vna -o in raván in ravén ravná ravno -í -é -á: vas na ~em, ~ kakor sveča, ~a pot, ~o polje, rávnost -i ž, ravnoáta -e ž
Ravéna -e ž [*it. mesto*], ravénski -a -o
ravnáti -ám, ravnáj -ájte! ravnál -ála -o, ravnánje -a s: ~ žeblje, ~ perilo, veje, ~ žito *obravnavati, čistiti z rešetom*, ~ kosilo *pripravljati*, ~ žito za mlin, ~ čebele *gojiti jih, skrbeti zanje*, ~ grobove; ta ne ravna prav; ~ s kom grdo, lepo ~ s čim, ~ plug, stroj *voditi*, ~ koga na pravo pot; ~ se po plačilu, po delu, po vremenu, po nasvetu, po zakonu, ~ se po očetu, ~ se od doma, domov, na pot, ~o svetu, v Ameriko, v službo, ~ se k dežju, k lepemu; ~ se na ples, na lepo, na boljše; ravnáč -a m, ravnálo -a s *regulator [naprava]*, ravnávéc -vca m [*oseba*], ravnávka -e ž, ravnáva -e ž; ravnátelj -a m, ravnáteljica -e ž, ravnáteljski -a -o, ravnáteljstvo -a s, ravnáteljeváti -újem, ravnáteljevánje -a s

Rávne Ráven ž *mn. kr. i.*, na ~ah, rávenski -a -o: ~a železarna, Rávenčani -ov m *mn.* >[-vən-]
ravník -a m *ekvator, polutnik*: na ~u, ravníški -a -o *ekvatorski, polutniški*: ~i vetrovi
ravnína -e ž: dotikalna, projekcijska ~, ravnínica -e ž, ravnínski -a -o: ~i kmetje, ravnínc -nca m
ravníti -ím *ravno delati*, rávni -íte! ravníl -a -o, ravnjénje -a s, ravnílo -a s
rávno *prisl.*: ~ ob desetih, ~ prav, ~ tak, ~ tam, ~ zdaj je prišel, ~ on ne, ~ spi, ~ tako
ravno- v *sestavi*: ravnóčften -tna -o; ravnodúšen -šna -o, ravnodúšnost -i ž; ravnókar *prisl.*; ravnokrílci -ev [-lc-] m *mn.* [*žuželke*]; ravnoléžen -žna -o *kar leži na isti ravni*, ravnoléžje -a s; ravnótéžje -a s: móči so v ~u, ~ držati, ~ izgubiti, loviti, spraviti iz ~a, ravnótéžen -žna -o: ~o bruno, ravnótéžnica -e ž *drog za ravnótéžje*; ravnóvéšje -a s, ravnóvéšen -sna -o
rávns -a m *pretep*: ~ in kavs, nóčni ~, rávnsati -am, rávnsanje -a s: otroci se ravsajo, po perju ~, ravsáč -a m, rávnsniti -nem, rávnsjen -a -o: ~ po kom, ob žebelj se ~, z žebljem se ~, fantje so se ravníli
***rávs** -a m *bot. burja, ruševje, sleč, rododendron* = *rávselj -šlja m, *rávsje -a s: ~ za klobukom
***rávselj** -lja m *vrša, sak, mreža za ptice in rake*
ráz rása m *greben* = ráz -í ž
raz *predl. s tož. s, z*: ~ mizo (°~ mize) vzeti z mize, ~ drevo (°~ drevesa) pasti z drevesa
raz- *predpona*; I. *pred imeni je redka*: ① *razpóttej*, *razpótnik*, *razoglávlj*, *razoglávec*, *razkrížje*, *rázsoha*; ② *v novih, knjižnih besedah po tujem ex-*: *rázkrálj*, *rázfrancíškán*; II. *zelo pogostna je pri glagolih in pomeni* ① *ločitev*: *razvézati*, *razodéti*, *razbítí*, *razkrítí*, *razgnáti*, *razíti se*, *raztfgati*; ② *razšíritev*, *razmnožitev*, *okrepitev*: *razblíniti*, *razváljati*, *razbéliti*, *razlágati*, *razuméti*, *razgréti*, *razjeziti*, *razvádti*; ③ *začetek ali veliko mero dejanja*: *razjókati se*, *razveselíti se*, *razkazováti*, *razpisováti se*, *razpíhováti*; *kadar raz- zaznamuje predvsem dovršnost in ni nevarnosti za*

dvoumnost, pišemo tudi z- ali s-: razjeziti — zjeziti, razjókati se — zjókati se, razveseliti se — zveseliti se, razgristi — zgristi, razmehčati — zmehčati

ráza -e *ž gl.* raziti

razánten -tna -o: ~ smodnik, ~o strelivo, polet izstrelka mora biti ~

razápnti -ím, razápnil -íla -o *in* razápnti -ím *s stal. poud.*: kislina razapni tla

rázati -am *zravnati, posneti kupček pri meri*, rázanje -a *s*; rázan -a -o: ~a mera, ráz -a *m*, rázalo -a *s* | *priprava*

razbégnti *in* razbégnti -nem *se gl.* pobegniti: ~ se na vse strani, otroci so se mu razbégnti po svetu; razbégel -gla -o: ~e družine *razseljene*, razbégávati -am *se*, razbégávanje -a *s*, razbežati -ím *se gl.* bežati: otroci *se* razbeže

razbéliti *in* razbéliti -ím *gl.* beliti: ~ olje, železo, peč; razbéljen -a -o: ~o železo, ~a peč, razbéljenost -i *ž*, razbéljen -lna -o [-ln-]

razbeséditi -ím *se*: na dolgo *se* ~

razbesnéti -ím *se gl.* besneti, razbesnél -éla -o, razbesnélost -i *ž*, razbesniti -ím, razbésnil -íla -o, razbesnjén -éna -o: ~ koga

razbežáti -ám *gl.* bežati: ~ ogenj, žerjavico >[-báz-]

razbícati -am, razbíčan -a -o: vetrovi so razbíčali morje, bil je ves razbíčan, razbíčanost -i *ž*

razbíjati razbíjam *gl.* razbiti

razbíirati -am *gl.* razbrati

razbistríti -ím, razbistrí -íte! razbistril -íla -o, razbistrén -éna -o: ~ pojme, položaj *se* je razbistril, razbistrítev -tve *ž*

razbíiti -íjem, razbíj -te! razbíil -íla -o, razbíit -a -o: ~ steklo, lonec, pohištvo, kip, ladjo, pogajanja, shod, družino, enotnost; na drobne kose ~, razbitost -i *ž*, razbíitje -a *s*: ~ atomov, razbíitek -tka *m*, razbíiten -tna -o: hitro ~ predmet; razbíitina -e *ž*: ~e ladje, letala; razbíjati -am, razbíjal -a -o *in* -ála -o, razbíjanje -a *s in* razbíjanje -a *s*: ~ po vratih, po hiši, ~ zid, ~ skale, ~ vrste *tisk.*, v glavi mi razbíja, srce razbíja, ~ enotnost; razbíjalo -a *s*, razbíjálén -lna -o [-ln-], razbíjáč -a *m*: ~i zborovanj, razbíjáčka -e *ž*, razbíjáški -a -o: ~o vedenje, razbíjášstvo -a *s*, razbíjávéc -vca *m*, razbíjávka -e *ž*, razbíjávski -a -o: ~o delo; *vendar* zbiti, izbiti

razblebetáti -ám *in* -éčem *gl.* blebetati: starka vse razblebeta po vasi, starka *se* je razblebetala

razblíniti -ím *razvleči*, razblínjenje -a *s*: ~ testo, meglá *se* razblíni, govorce *se* razblínijo, ~ *se* v nič; razblínjen -a -o: ~i nazori, razblínjenost -i *ž* *meglenost*: ~ in ohlapnost, razblínjati -am *se*, razblínjanje -a *s*

razbóbnati -am, razbóbnan -a -o: ~ po mestu, po listih; novica *se* razbobna

razbobnéti -ím *se gl.* bobneti: grom *se* razbobni med hribi

razbohátí -ám, razbohál -ála -o: ~ svinjo

razbohótíti -ím *se gl.* bohotiti *se*, razbohótíl -íla -o, razbohótén -éna -o: slak *se* razbohóti po ograji, razbohótíti -ám *se gl.* bohotati: bula *se* razbohóta

razbój -ója *m kem., fiz.* *razbitje*, razbójén -jna -o *razbiten*, razbójnost -i *ž* *razbitnost*: stopnja ~i *odpornosti proti razbitju*

razbójnik -a *m*: morski ~, ti ~ ti, razbójnika -e *ž*, razbójništvo -a *s*: cestno ~, razbójniški -a -o: ~i napad

razboléti -ím *se gl.* boleti: rana *se* razboli; razbólél -éla -o: ~a rana, ~o čustvo, razbólélost -i *ž*, razbólén -éna -o: ves je ~, razbólénost -i *ž*, razbólévati -am *se*

rázbor -óra *m* *razor na njivi, preča na glavi*

razbór -óra *m* *pretres, kritičen pregled*, razborít -a -o → *pameten, bister*

razbránati -ám *in* razbránati -am *gl.* brati: ~i travnik, ~i njivo

razbráti razbêrem *razločiti, pretresti gl.* brati, razbrán -a -o: ~ resnico *in* domišljijo, ~ dobro *in* slabo, ~ črke, ~ kaj iz besed, iz pisma; razbráti -am, razbránanje -a *s*: ~ šifre, razbrávéc -vca *m*, razbrávka -e *ž*, razbréek -rka *m*

razbrázdíti -ím *gl.* brazditi: skrbi so mu razbrázdíle čelo

razbráti -am *in* -bljem: razbrban obraz

razbrbráti -ám *gl.* brbrati: kar zve, vse razbrbrá

razbráti -am: ~ odejo, čevlje, ~ kup sadja, otrok *se* razbrca v spanju; razbrčan -a -o: ~a postelja, ~a slama

razbremeníti -ím, razbremení -íte! razbremeníl -íla -o, razbremenjén -éna -o: ~ mater, učenje, delo, ~ elektrarno, ~ *se* s pomočnikom, sin razbremení očeta, razbremenítev -tve *ž*, razbremenílen -lna -o [-ln-]: ~a pričá, razbremenjeváti -újem, razbremenjevál -ála -o,

razbremenjevanje -a s: stroj razbremenjuje človeka, ~ starše, razbremenjevalen -lna -o [-ln-]

razbrizgati -am: ~ vodo, razbrizgniti -nem: voda, človeška reka se razbrizgne

razbrškati -am *razmetati*

razbrozgáti -ám in razbrózgati -am *gl.* brozgati: ~ blato

razbrškati -am: ~ kup smeti, papirje, ognjišče, premoženje; kokoši vse razbrskajo, razbrškávati -am, razbrškávanje -a s: ~ zrnje

razbrstél -éla -o: ~a jablana

razbrstíti -ím se, razbrstíl -íla -o

razbrzdáti -ám in razbrzdati -am *brzdo sneti gl.* brzdati: ~ konja; razbrzdán -a -o: ~ konj, razbrzdán -a -o: ~ otrok, ~o živetí, razbrzdánc -nca *m*, razbrzdánka -e ž, razbrzdánost -i ž, razbrzdávati -am, razbrzdávanje -a s, razbrzdováti -újem, razbrzdovávanje -a s

razbučáti -ím se *gl.* bučati: pesem se razbuči, zvonovi se razbuče

razbúhati -am se = razbúhniti -nem se; razbúhnjen -a -o: ~ krompir, ~a češplja

razbúriti -im, razbúrjen -a -o, razbúrjenje -a s: ~ koga s čim, ob vsaki besedi se razburi, ~ se zaradi česa, nad kom, razbúrjenost -i ž, razbúrjenec -nca *m*, razbúrjenka -e ž; razbúrjati -am, razbúrjanje -a s: ~ se za prazen nič, razburljiv -a -o, razburljivost -i ž, razburljivec -vca *m*, razburljivka -e ž

razburkati -am: ~ vodo, množico; razburkan -a -o: ~o morje, razburkanost -i ž, razburkanec -nca *m*, razburkávati -am, razburkávanje -a s

razcapáti -ám *gl.* capati, razcapán -a -o, razcapánec -nca *m*, razcapánka -e ž, razcapánost -i ž, razcapánček -čka *m*

razcedíti -ím *gl.* cediti, razcedíl -íla -o: pijača se razcedi iz posode, v solzah se ~

razcefedráti -ám *gl.* cefedrati; razcefedrán -a -o: ~e hlače, razcefedránost -i ž > [-caf-]

razcefráti -ám *gl.* cefrati: ~ prejo, blago; razcefrán -a -o: ~a obleka, razcefránost -i ž > [-caf-]

razcep -épa *m*: ~ v stranki; razcepiti in razcepíti -ím *gl.* cepiti: ~ poleno, las, dlako, ~ štor na dvojce, ~ enotnost, stranko; ~ se na dvojce, v dve stranki; razcepljenost -i ž: ~ v svetu, razce-

pitev -tve ž: ~ družbe, razcépen -pna -o *kar se dá razcepiti*, razcépek -pka *m*; razcepljati -am, razcepljanje -a s, razcepišče -a s, razcepljiv -a -o: ~a celica, razcepljivost -i ž

razcímiti -ím se *razrasti se, razpasti se, razmahniti se, razšíriti se*: gripa se razcími

razcíniti -nim, razcínjen -a -o: cev se razcini

razcméríti -ím se: otrok se razcmeri

razcvét -éta *m*: drevo v ~u, razcvétye -a s: kobul je vrsta ~a, razcvéten -tna -o; razcvéstí -tém [-cva-] *gl.* cvestí, razcveténost -i ž; razcvetétí -ím se: roža se razcveti, razcvétati -am se = razcvítati -am se, razcvétanje -a s = razcvítanje -a s

razcvréti -cvrém *gl.* cvreti: mast se s čebulo razcvre, razcváríti -ím

razčéhñiti -čéhñem *gl.* čehñiti, razčéhñjen -a -o in razčéhñiti -nem *s stal. poud.*: sneg razčehne vrh, veja se razčehne; razčeháti -ám, razčehál -ála -o, razčehán -a -o

razčéméríti -ím *razjeziti*: obraz se mu je razčemeril > [-čém-]

razčepéríti -ím se *razšopiriti se*, razčepérjen -a -o: kokoš, človek se razčeperi, razčepérjenec -nca *m*, razčepérjenka -e ž, razčepérjeváti -újem se

razčesáti -česem *gl.* česati, razčesán -a -o: ~ si lase, razčesávati -am, razčesávanje -a s: ~ goste lase, predivo, volno, razčéseck -ska *m*: ~ las

razčesñiti -česnem *gl.* česñiti, razčesñjen -a -o in razčesñiti -nem *s stal. poud.*: glej, da se ne razčesneš, kar razčesnil bi ga, glavoti razčesnem, razčesñjenec -nca *m kdor se hudo joka in dere*

razčetrtíti -ím na štiri dele razdeliti, razčetrtén -a -o, razčetrténje -a s = razčetvériti -ím, razčetvérjen -a -o, razčetvérjenje -a s: človek bi se moral ~, obsojenca so razčetverili

razčišítiti -ím, razčiščen -a -o, razčiščenje -a s: zadevo, stvar, vprašanje ~, razčišítev -tve ž, razčiščenost -i ž; razčiščeváti -újem, razčiščevánje -a s, razčiščevávec -vca *m*, razčiščevávka -e ž, razčiščeválen -lna -o [-ln-]

razčléniti -ím, razčlénjen -a -o: ~ stavek, celoto, vsebino, misli, razčlénjenost -i ž: ~ obrežja, vertikalna in horizontalna ~ *geogr.*, razčlénítev -tve ž,

razčlémba -e ž, razčlenjevati -ujem, razčlenjeval -ála -o, razčlenjevanje -a s, razčlenjevalec -vca m, razčlenjevalka -e ž, razčlenjevávski -a -o, razčlenjevalen -lna -o [-ln-]

razčlovéciti -im, razčlovéčenje -a s

razčúti -čujem se; razčút -a -o: ves sem ~ ne morem zaspati

razčvekáti -ám gl. čvekati: ~ kaj, ~ se v družbi

razdajáti -jém gl. dajati: vse takoj razdaje

razdálja -e ž: medsebojna ~, zavorna ~, ~ od ceste, ~ petih metrov, ~ med vasema, obstal je v spoštljivi ~i, zadeti na veliko ~o, iz take ~e ga ne dosežem, razdáljnik -a m teh., razdáljnica -e ž fot.

razdariti -ím gl. dariti, razdáril -íla -o: svoje premoženje je razdaril

razdáti -dám gl. dati, 2. os. mn. razdáste in razdáte: vse je razdal otrokom, vsega se je razdal, razdájati -jam in -jem, razdájanje -a s: ljudem ~ denar, na vse strani se ~, razdája -e ž: ~ večerje, razdájjen -jna -o: ~i kraj, razdájavec -vca m, razdájávka -e ž, razdájávski -a -o

razdedíniti -im, razdedinjen -a -o, razdedinjenje -a s: ~ sina, razdedinjenec -nca m, razdedinjenka -e ž

razdehtéti -ím gl. dehteti: cvet se razdehti >[-dah-]

razdejáti -dénem, razdèni -íte! razdejal -a -o, razdejan -a -o, razdejanje -a s: ~ mesto, razdejanost -i ž, razdejavéc -vca m, razdejavén -vna -o

razdél [-él] -a m: premoženje bo šlo na ~, razdélék -lka [-lk-] m del, oddelek, odstavek

razdelíti -ím, razdéli in razdéli -íte! razdélil -íla -o, razdeljen -éna -o: ~ blago, premoženje ~ na dva dela, ~ med uboge, ljudem, na ljudi, po ključu, ~ se na dve strani, razdelitev -tve ž: ~ na kose, razdelitven -a -o [-tvən-]: ~i načrt, razdélba -e [-lb-] ž: ~ blaga, razdeljenost -i ž, razdelišče -a s, razdéljen -lna -o [-ln-], razdeljenost -i [-ln-] ž; razdeljiv -a -o, razdeljivost -i ž, razdelivec -vca m, razdelilo -a s, razdelilen -lna -o [-ln-]: ~a skrinja, razdelilnik -a [-yn-] m [priprava]; razdeljeváti -ujem, razdeljeval -ála -o, razdeljevanje -a s, razdeljevalec -vca m, razdeljevalka -e ž, razdeljevalen -lna -o [-ln-], razdeljevalnica -e [-yn-] ž, razdeljevalnik -a [-yn-] m

razdèti -dénem, razdèni -íte! razdél -éla -o, razdét -a -o: ~ stroj, uro, streho, posteljo, razdétje -a s, razdétost -i ž; razdévati -am, razdévaje -a s, razdévca -e ž, razdévác -a m, razdévavec -vca m, razdévávka -e ž, razdévén -vna -o kar se dá razdèti

razdevíčiti -im, razdevíčenje -a s

razdiháti -am in -šem se: ~ se na zraku

razdiráti -am gl. razdréti

razdišáti -ím se, razdišal -ála -o, razdišan -a -o: kava se razdiši

razdivjáti -ám gl. divjati, razdivján -a -o: muha razdivlja konja, otroci se razdivjajo, razdivjánec -nca m, razdivjánka -e ž, razdivjánost -i ž

razdníti -dním gl. dniti: sod, škap ~

razdóbe -a s: ~ desetih let, razdóben -bna -o: ~o leto 1848

razdólžiti -ím, razdólži -íte! razdólžil -íla -o, razdólžen -éna -o: ~ dom, ~ se z odplačevanjem, razdólžitev -tve ž, razdólžba -e ž, razdólžen -žna -o = razdólžitven -a -o [-tvən-]: ~i načrt; razdólževáti -ujem, razdólževal -ála -o, razdólževanje -a s >[-už-]

razdonéti -ím se gl. doneti: grom se je razdonel

razdór -óra m gl. razdréti

razdrábljati -am gl. razdrobiti

razdráhati -am = razdrásati -am zrahljati, razplesti: vozél ~

razdrápáti -am in -pljem; razdrápan -a -c: ~a cesta, ~a koža, razdrápanost -i ž, razdrápanec -nca m, razdrápanka -e ž

razdražíti in razdrážiti -im gl. dražiti, razdrážen -a -o, razdráženje -a s: ~ sršene, ose, psa, bika, živce, človeka, razdráženec -nca m, razdráženka -e ž, razdráženost -i ž, razdražljiv -a -o: možakar je hudo ~, razdražljivost -i ž, razdražljivéc -vca m; tudi dražiti

razdréti -dèrem in -drém, razdèri -íte in razdri -íte! razdríl -a -o, razdrít -a -o: ~ ornar, uro, most, kolo, pot, kupčijo, dogovor, veselje, zaroko; kakšno smešno ~; vsa družina se nam je razdrila, razdrítost -i ž, razdrítje -a s, razdrítja -e ž, razdrítina -e ž; razdiráti -am, razdiranje -a s: ~ ure, žaltave ~, ali jih je razdiral! nikar praznih ne razdiraj! razdiráv -áva -o, razdirávec -vca m, razdirávka -e ž, razdiráč -a m, razdiráški -a -o, razdiráštvo -a s, razdirljiv -a -o, razdir-

ljivost -i ž, razdirálen -lna -o [-ln-]: ~a moč, ~i zadržek, razdirálnost -i [-ln-] ž, razdór -óra m: ~ v družini, razdóren -rna -o *razdiralen*: ~o razstrelivo

razdrobiti -ím, razdróbi -íte! razdróbil -íla -o, razdrobljen -éna -o: ~ kruh, kamenje, denar, čas, delo, posestvo; ves dan se mi razdrobi, razdrobljenost -i ž, razdrobljenec -nca m, razdrobitev -tve ž, razdrábljati -am, razdrábljanje -a s, razdrobljeváti -újem *drobiti*, razdrobljevanje -a s

Razdfto -ega s, na ~em, razdftski -a -o
razdružiti in razdrúžiti -ím ločiti gl. družiti, razdružitev -tve ž *razhod*, ločitev, razdružljiv -a -o, razdružljivost -i ž, razdružba -e ž, razdruževáti -újem, razdruževál -ála -o, razdruževanje -a s

razdvojiti -ím, razdvóji -íte! razdvójil -íla -o; razdvojen -éna -o *ločen*: ves ~ je *razklan*, razdvojenost -i ž, razdvojenec -nca m, razdvojenka -e ž, razdvojitév -tve ž *ločitev*, razdvojljiv -a -o *ločljiv*, razdvojljivost -i ž; razdvájati -am, razdvájanje -a s, razdvájavec -vca m

razediniti -ím *razcepiti*, *razdeliti*, *razbiti enotnost*

razeléktriti -ím, razeléktrjenje -a s, razeléktritev -tve ž; razelektrováti -újem, razelektrovánje -a s, razelektroválen -lna -o [-ln-]

razen [rázan | razən] 1. *predl. z rod.*: ~ mene so bili vsi; °~ mene so bili tudi drugi *zraven*, *poleg*, *z menoj vred*, *ob meni*; 2. *prisl.*: vsak dan ~ danes; velja, ~ če uprava drugače (ne) odloči
rázen -zna -o *različen*: ~i kraji, ~e smeri, ~i nazori, od ~ih strani, zadnja točka dnevnega reda je: ~o, ráznost -i ž: ~ misli

razenótiti -ím, razenótjenje -a s

razformírati -am, razformíranje -a s: ~ urad, čete

razfr(a)čkati -ám gl. *fráčkati*, *razfr(a)čkán* -a -o: ves denar ~, *razfrčkávati* -am, *razfrčkávanje* -a s

razfrčáti -ím se gl. *frčati*: otročad se je razfrčala

razgáditi -ím *razjeziti*, *razgáden* -a -o

razgáliti -ím, razgáljen -a -o, razgáljenje -a s: ~ nogo, hinavca, hudobijo, ~ se do dna duše, otrok se je razgalil, razgáljenec -nca m, razgáljenka -e ž,

razgáljenost -i ž; razgalina -e ž: bele skalne ~e, razgalitev -tve ž: ~ tal; razgáljati -am, razgáljanje -a s, razgaljeváti -újem, razgaljevál -ála -o, razgaljevanje -a s

razganiti in razgániti -nem gl. *ganiti*: ~ zemljevid, papir, razganitev -tve ž >[-gan- | -gən-]

razgánjati -am gl. *razgnati*

razgáziti in razgáziti -ím gl. *gaziti*, *razgážen* -a -o: ~ sneg

razgíb -a m: ~ vzdolž knjige

razgíbati -am in -ljem gl. *gíbati*: ~ peruti, ~ si ude, ~ družbo, delo, življenje, po dolgem sedenju se je treba ~; razgíban -a -o: ~ človek, ~o življenje, razgíbanost -i ž: duševna ~, razgíbljiv -a -o, razgíbljivost -i ž, razgíbalen -lna -o [-ln-]: ~e vaje; razgíbávati -am, razgíbávanje -a s: ~ si telo

razglábljati -am, razglábljanje -a s: ~ skrivnosti življenja, ~ o poštenosti, razglábljáč -a m [orodje], razglábljavec -vca m *mislec*

razglasiti -ím, razglási -íte! razglásil -íla -o: ~ novico, ukaz, odločbo; ~ za mrtvega, za dediča; ~ se za predsednika; po okolici se je razglasilo; razglášen -éna -o: ~a slava, ~a postava, ~ klavir, razglášenost -i ž: ~ klavirja, razglásitev -tve ž: ~ konkurza, zakona, razglás -ása m: ~ izdati, natisniti, nalepiti, razglásen -sna -o: ~a deska; razglásje -a s *disharmonija*; razglásati -am, razglásanje -a s: ~ laži, ~ se za dediča, ~ koga za norca, razglásavec -vca m; razglásévati -újem, razglásévál -ála -o, razglásévánje -a s; razglásévavec -vca m, razglásévávka -e ž, razglásévávski -a -o: ~o delo, ~a služba, razgláséválen -lna -o [-ln-]: ~i načini, pripomočki

razgléd -éda m: ~ s Triglava, ~ se odpre, ~ jemati, zapirati; človek širokih ~ov, nevesta gre na rázgledi; razgléden -dna -o: ~i stolp, ~a točka, razglédnik -a m, razglédnica -e ž, razglédniški -a -o, razglédišče -a s; razglédati -am gl. *gledati*: ~ (si) pokrajino, ~ se po pokrajini, po snovi, po stroki; razglédan -a -o: zelo ~ mož, razglédanost -i ž: ~ po svetu, v literaturi; razglédováti -újem, razglédovál -ála -o, razglédovánje -a s, razglédovavec -vca m, raz-

gledovávka -e ž, razgledávati -am, razgledávanje -a s

razglodáti *in* razglódati -am *in* -glójem *gl.* glodati, razglódan -a -o, razglódanje -a s: miši razglodajo sir, razglódanost -i ž, razglóda -e ž *med. rana, erozija*

razgnáti razžnem *gl.* gnati, razgnán -a -o, razgnánje -a s: ~ zborovanje, čredo, družbo, pivce; ~ krave na vse strani; razgnalo ga bo od jeze, vino razžene sode, prepeče so razgnali, veter je razgnal oblake, puško je razgnalo; razgnánc -nca m, razgnánka -e ž; razgánjati -am, razgánjanje -a s: ~ ljudi, živino, ga že spet razganja, veselje ga razganja; razganjavec -vca m; razgón -óna m: ~ shoda, društva, rázgon -óna m *razor na njivi, jamič*

razgnécati -am, razgnécán -a -o: vožnja razgneca cesto

razgnésti -gnétem *gl.* gnesti, razgneten -éna -o: testo ~, razgnetenost -i ž, razgnétati -am, razgnétanje -a s: ~ vprašanje, snov

razgnojíti -im se, razgnóji -íte! razgnójil -ila -o, razgnójén -éna -o: rana se razgnojí, razgnojítev -tve ž

razgomazéti -im se *gl.* gomazeti: črvi se razgomazijo po tleh >[-maz-/-máz-]

rázgon -óna m *gl.* razgnati

razgoréti -im se *gl.* goreti, razgòrel -éla -o: ogenj se je razgorel, razgorélost -i ž, razgorévati -am se: ogenj se razgoreva

razgórje -a s *geogr.*

razgóvor -a m *pogovor*, razgovoriti -im se *gl.* govoriti: na široko se ~ o čem; razgovárjati -am se *pogovarjati se*, razgovárjanje -a s: ~ se o čem (° ~ o čem)

razgrabíti *in* razgrábiti -im *gl.* grabiti, razgrábljen -a -o: ~ seno, denar; ~ premoženje, dediščino, prihranke, knjige; razgrábljenost -i ž, razgrábljati -am, razgrábljanje -a s

razgrájati -am, razgrájanje -a s *in* razgrájanje -a s: otroci razgrájajo, bolezen razgrája, razgrájáč -a m, razgrájáški -a -o: ~i fantje, razgrájálen -lna -o [-ln-], razgrájáv -áva -o, razgrájávec -vca m, razgrájávka -e ž, razgrájávski -a -o: ~e navade, razgrájávost -i ž

razgrápáti -am, razgrápan -a -o: ~ cesto

razgrébsti -bem *gl.* grebsti: ~ zemljo, kure vse razgrebejo; razgrebén -éna -o: po dvorišču ~e smeti, ~ kruh z *raz-*

pokano skorjo; razgrébatí -am, razgrébanje -a s: ~ žerjavico, pepel

razgréti -jem *gl.* greti, razgrèl -éla -o: ~ peč, železo, mast, sobo; ~ družbo, človeka, srce; ~ poslušavce z besedo, v debati se ~, ~ se za kaj, ~ se ob besedah, ~ se zaradi slabega ravnanja, njegove besede so ga razgrele; razgrét -a -o: ~a družba, kri, ~o govorjenje, ~e misli, od dela ~ človek, ves si ~, razgrétež -a m, razgrétost -i ž, razgrétnje -a s; razgrévati -am, razgrévanje -a s: ~ peč, sobo s kurjavo, ~ koga z besedo, nikar se tako ne razgrevaj *razburjaj*, razgréválen -lna -o [-ln-]

razgrísti -grizem *gl.* gristi: ~ jed, apno razgrize kožo; razgrizen -a -o: ~e ustnice, razgrizenost -i ž; *gl. tudi zgristi*

razgrínáti razgrínem, razgríni -íte! razgrínil -ila -o, razgrínjen -a -o *in* razgríniti -nem s *stal. poud.*: ~ lan, posteljo, odejo, rjuhe, prt; ~ zemljevid, načrt, zamisel; ~ se pred kom; ~ volilne imenike; razgrínjenost -i ž, razgrínítev -tve ž; razgrínjati -am, razgrínjanje -a s, razgrínjalo -a s

razgúbati -ám *in* razgúbati -am *gl.* gubati; razgúbán -a -o *in* razgúbán -a -o: ~ obraz, ~a lica

razgúbáti -im, razgúbí -íte! razgúbil -ila -o, razgubljen -éna -o: pri selitvah sem vse razgubil, megle se razgubijo, otroci so se mu razgubili po svetu, razgúbljati -am

razgúgati -am *in* -gljem: vožnja po slabih potih vozove razguga; omara, polica se razguga, ladja se razguga; razgúgan -a -o: ~a miza

razhájati -am se *gl.* razhoditi

razhájkati -am, razhájkan -a -o: ~ čete

razhláditi -im, razhládi -íte! razhládil -ila -o, razhlájen -éna -o; razhláden -dna -o, razhládnost -i ž; razhlájati -am, razhlájanje -a s, razhlajéválen -lna -o [-ln-]; *gl. tudi shladiti*

razhódi -hódim *gl.* hoditi: ~ stezo, pot čez travnik, ~ čevlje, ~ se po vrtu; razhójen -a -o: ~i čevlji, razhód -óda m *ločitev, slovo*: na ~u, ob ~u, razhódnja -e ž *valeta*, razhóden -dna -o 1. *poslovilen, 2. prostoren, 3. divergenten*, razhódišče -a s, razhódnica -e ž: pijemo ~o; razhájati -am se, razhájanje -a s: ljudje se počasi razhajajo, poti, nazori se razhajajo, razhajálišče -a s

razhomotáti -ám, razhomotáj -ájte! razhomotál -ála -o, razhomotán -a -o: konje ~, razhomotávati -am, razhomotávanje -a s

razhrébati -am; razhréban -a -o: ~a lopa

razhúditi -ím zjeziti, razhúdil -ila -o, razhúden -ěna -o in razhúdi -im s stal.

poud.: ~ koga s čim, ~ se nad čim

razhúdnik -a m bot.

razigráti -ám gl. igrati: ~ družbo, srce, ~ se na odru, pri klavirju, misli so se mu razigrale; razigrán -a -o: ~ otrok, ~i svatje, razigránost -i ž: vesela ~, razigránc -nca m; razigrávati -am

razihéti -ím se gl. ihteti: razihetel se je

razírati -am 1. → do tal podreti, 2. *~ se po obrazu briti se

raziskáti -iščem gl. iskati: ~ ozemlje,

pokrajino, ~ zadevo, raziskánost -i ž,

raziskáva -e ž: sodna, znanstvena ~;

raziskávati -am, raziskávanje -a s: ~

stare listine, čase, zgodovino; razisko-

váti -újem, raziskujóč -a -e, raziskúj -te!

raziskováł -ála -o, raziskováńje -a s,

raziskováłen -lna -o [-ln-]: ~o delo,

raziskováłnica -e [-un-] ž, raziskovávec

-vca m, raziskovávek -e ž, raziskovávski

-a -o: ~e metode

raziskrítí -ím, raziskril -ila -o: ~ kremen,

kremen se raziskri

razítí razídem se gl. iti, razšél -šlā -ò in -ò:

množica se razide, ~ se po svetu, ~ se v

míšljenju, naše poti so se razšle; društvo

se razide; povodni mož se je razšél

razletel, razpočil, razšla sta se v prijateljstvu; razíd -a m: ~ in likvidacija

delniške družbe

ráziti -im oprasnití, napraviti razo, prasko,

ráženje -a s in ráženje -a s: ~ rudnino,

pri suhi igli ploščo razimo, ráza -e ž

praska, razpoka, rázica -e ž, rázilo -a s,

razilen -lna -o [-ln-]: ~i nož = razílnik

-a [-un-] m, razljív -a -o: ~ kamen,

razljívost -i ž, rázkati -am, rázkanje -a s

rázjati -am in -šem: ~ konja, jezdec je

razjabal

razjáríti -im razkačítí, razjárjen -a -o:

~ koga s čim, ~ se za kaj, zaradi česa,

ob čem, razjárjenost -i ž

razjasnítí -im, razjásní -íte! razjásnil -ila

-o, razjasnjěn -ěna -o, razjasnjěnje -a s in razjásniti -im s stal. *poud.:* ~ komu vprašanje, položaj, nalogo, dolžnost; čelo, nebo, zadeva se razjasni; raz-

jasnjěnost -i ž in razjásnjenost -i ž, razjasnítév -tve ž, razjasnilo -a s; razjasnjévati -újem *jasniti*, razjasnjévál -ála -o, razjasnjévánje -a s, razjasnjéválen -lna -o [-ln-]; *gl. tudi* zjasniti

razjésti -jém *gl. jesti*, razjéden -a -o: ~ les, slamo, tkivo, kost; kislina razje kovino; rja razje železo, rak razje tkivo; razjedínina -e ž, razjédenost -i ž; razjéd -i ž, *nav. mn.* razjédi: od slame so ostale same ~i, razjéden -dna -o: ~a voda, razjedljív -a -o: ~ lug, razjedljívost -i ž, razjéda -e ž: ~ na želodcu, razjédáti -am, razjédanje -a s: kislina, žolč, skrb ga razjéda, razjedávec -vca m, razjedávka -e ž, razjedávski -a -o, razjedálo -a s, razjedáv -áva -o, razjedálen -lna -o [-ln-]: ~i proces

razjezítí -ím, razjézi in razjézi -íte! razjézil

-ila -o, razjezěn -ěna -o: ~ koga s čim,

~ se na koga, nad kom; razjezěnost -i ž;

razjezjlív -a -o, razjezjlívec -vca m,

razjezjlívost -i ž

razjokáti in razjókati -am in -čem se *gl.*

jokati: ~ se nad kom, ~ se zaradi česa,

~ se od žalosti, od jeze; *gl. tudi* zjokati se

razjúžítí -im se: vreme se razjúži

razkáčítí -im, razkáčen -a -o: ~ koga s

čim, ~ se zaradi česa, ~ se ob čem,

~ se na koga, nad kom, razkáčenost

-i ž, razkáčenec -nca m

razkáditi -ím, razkádi -íte! razkádil -ila

-o, razkajěn -ěna -o: ~ zakajen prostor;

veter razkadi meglo; megla, dobra volja,

pijanost, jeza se razkadi; glava se mu je

razkadila, vino se mu je razkadilo,

razkajěnost -i ž; razkájati -am se: ~

sobo, megla se je začela ~; *gl. tudi*

skaditi, izkaditi

razkálati -am, razkálan -a -o: vsa drva ~

razkápati -am in -kápjem se *gl. kapati:*

vsak dan se razkapa več vina, družba se

je počasi razkapala; *gl. tudi* skapati in

izkapati

razkápati -am in -pljem *gl. razkopati*

razkavdráti -ám se: puran se razkavdra

razkazáti in razkázati -kážem *gl. kazati:*

~ komu hišo, ~ se v vsem sijaju; raz-

kazováti -újem, razkazováł -ála -o,

razkazováńje -a s: ~ svojo revščino, ~ se s svojim bogastvom, znanjem, razkazovávec -vca m, razkazovávka -e ž, razkazovávski -a -o; *gl. tudi* skazati in izkazati

razkídati -am, razkídan -a -o: gnoj ~, razkídávati -am, razkídávanje -a s; *gl. tudi* skidati in izkídati
razkíkirkíati -amse: petelinise razkíkirkíkajó
razkípéti -im se *gl.* kípéti: krop se razkípi
razkípníti -nem: testo razkípné
razkísati -am 1. *odvzeti kislino*: ~ vino, 2. repa se razkisa *preveč skisa*, razkísá-vati -am, razkísávanje -a s, razkísiniti -nem: vino ~
razkísíti -im *kem. dezoksidirati*, razkísen -a -o, razkísenje -a s *dezoksidacija*, razkís -a m *dezoksidat*
razkíslíti -im, razkíslí -íte! razkíslil -íla -o, razkísljén -éna -o, razkíslítev -tve ž
razkládati -am, razkládanje -a s: blago ~, ~ z voza, z ladje, ~ komu pismo, pravice, dolžnosti; na dolgo in široko kaj ~, ~ sanje; razklád -áda m, razkládác -a m, razkládíšče -a s, razkládálíšče -a s, razkládávec -vca m, razkládávka -e ž, razkláden -dna -o, razkládáná -e ž = razkladarína -e ž, razkládálen -lna -o [-ln-]: ~e baze, naprave
razkláti razkóljem *gl.* klati: ~ poleno; razklán -a -o: ~a drva, ~ in neenoten, v sebi ~, razklánec -nca m, razklánka -e ž, razklánost -i ž: ~ misli; razkól [-ól] -óla m: ~ v cerkvi, v stranki, razkólek -lka [-lk-] m; razkólen -lna -o [-ln-]: ~o gibanje, ~a volja, razkólnik -a [-ln-] m, razkólníštvo -a [-ln-] s, razkólnost -i [-ln-] ž; *gl. tudi* sklati
razklécati -am: ~ stol, da se maje
razkleníti -klénem, razkléni -íte! razklénil -íla -o, razklénjen -a -o: ~ komu roke, prste, razklénjenost -i ž, razklenilen -lna -o [-ln-]: ~o držalo, razklép -épa m, razklépati -am, razklépanje -a s
razklepáti -klépljem *gl.* klepati; razklepán -a -o: ~a kosa
razklepetáti -ám in -éčem *gl.* klepetati: ~ novico po okolici, ~ se o čem, vse je razklepetal, sosed se je razklepetal
razkléšćiti -im: usta so se mu razkléšćila
razklíćati in razklíćati -čem *gl.* klicati: ~ diktaturo, razklíćávati -am: ~ večerne liste, razklíćévati -újem, razklíćévánje -a s
razkljúvati in razkljúvati -kljújem in -kljúvam *gl.* kljuvati, razkljúván -a -o, razkljúvánost -i ž
razklón -óna m: ~ svetlobe, razklónski -a -o: ~i kot, razklóníti -klóním *gl.* nakloníti: ~ žarke, razklónítev -tve ž

razklopíti in razklópati -im *gl.* izklopiti; razklópljen -a -o: ~i stoli, razklópen -pna -o: ~a postelja, razklóp -ópa in -ópa m, razklopítev -tve ž
razklopótáti -ám in -óčem *gl.* klopótati, razklopótán -a -o: grda pot voz razklopóta, stroj se hitro razklopóta
razknjížiti -im: ~ dolg na posestvu, razknjížba -e ž
razkobáliti -im, razkobáljen -a -o: ~ noge, razkobáljenost -i ž
razkódráti -ám in razkódrati -am *gl.* kódrati, razkódrán -a -o in razkódrán -a -o: lase ~, razkódránost -i ž in razkódránost -i ž, razkódránček -čka m in razkódránček -čka m
razkókodájsati -am *raznesti, razbobnati, razkókodákati* -am
razkól [-ól] -óla m *gl.* razklati
razkomatáti -ám *gl.* komatati, razkomatán -a -o: ~ konje, razkomatánost -i ž, razkomatávati -am, razkomatávánje -a s: ~ se, ~ konja
razkopáti -kópljem in -kopám *gl.* kopati, razkopán -a -o: ~ njivo, kopico sena, posteljo; voda razkoplje cesto, razkopánost -i ž, razkóp -ópa m; razkopávati -am, razkopávánje -a s; razkápati -am in -pljem, razkápanje -a s, razkopováti -újem, razkopová -ála -o, razkopovávanje -a s, razkopovávec -vca m, razkopovávski -a -o; razkopávčén -čna -o: ~a ženska rada razmetava
razkoráćiti -im se, razkoráćen -a -o, razkoráćenje -a s: ~ se pred kom, razkoráćenost -i ž, razkoráćenec -nca m, razkoráćen -čna -o: ~a stoja *tel.*, razkorák -a m *tel.*
razkósati -am in razkosáti -ám *gl.* kosati: ~ njivo; razkósan -a -o in razkosán -a -o: ~a posestva, razkósanost -i ž in razkosánost -i ž, razkosávati -am, razkosávánje -a s
razkosmáti -ám *gl.* kosmati: ~ predivo; blago se rado razkosma; razkosmán -a -o: ~i brki *zmršeni*
razkošátiti -im se: drevo se razkošati, ~ se pred kom; razkošáten -a -o: ~e veje
razkóšen -šna -o *potraten, gosposki, zapravljiv, bogat, zelo udoben*: ~a obleka, hiša, ~o živeti *razsipno*, razkóšnost -i ž *velika udobnost, potratenost*, razkóšje -a s, razkóšnež -a m

razkotaliti -im, razkotalil -ila -o: ~ obroče po vasi, zelnote glave so se razkotalile
razkrájati -am *gl.* razkrojiti
razkrákati -am: ~ po vasi, kavke so se razkrakale
razkrálj -a *m* nekdanji, odstavljeni kralj
razkramljáti -ám se *gl.* kramljati: ~ se o čem
razkrampáti -ám *gl.* krampati: ~ rano, ~ se po nogah
razkrápljati -am *gl.* razkropiti
razkréčiti -im, razkréčenje -a *s*: ~ noge; razkréčen -a -o: ~a stoja, razkréčenost -i *ž*, razkréčevávec -vca *m*, razkréčiče -a *s* anat., razkréka -e *ž* tel.: skok v ~o; razkrékniti -nem, razkréknjen -a -o
razkréhñiti -kréhñem, razkréhñi -íte! razkréhñil -ila -o, razkréhñjen -a -o *in* razkréhñiti -nem *s* stal. *poud.*: ~ rogovilo, krhko jabolko; saj se bo še razkréhñil, razkréhñjenost -i *ž*, razkréhñjenec -nca *m*, razkréhñjenka -e *ž*, razkréhñ -éha *m*, razkréhá -e *ž*
razkričáti -ím *gl.* kričati: ~ koga za nevarnega, birič razkriči razglas, ~ kaj po listih; razkričan -a -o: ~a ženska, razkričanost -i *ž*; razkričávati -am, razkričávanje -a *s*, razkričévati -újem, razkričévanje -a *s*
razkrinkáti -am: ~ tatu, ~ nepoštenost, nezvestoba, razkrinkanec -nca *m*, razkrinkanka -e *ž*; razkrinkávati -am, razkrinkávanje -a *s*; razkrinkováti -újem, razkrinkovávanje -a *s*, razkrinkovávec -vca *m*, razkrinkovávka -e *ž*; razkrinkoválen -lna -o [-ln-]: ~e metode
razkristjáñiti -im, razkristjánjen -a -o, razkristjánjenje -a *s*, razkristjánjenost -i *ž*, razkristjanjeváti -újem, razkristjanjevanje -a *s*, razkristjanjeválen -lna -o [-ln-]: ~o delo
razkriťi -ljem *odkriti gl.* kriti, razkriť -a -o: ~ hišo, streho, srce, razkriťje -a *s*; razkriťvati -am, razkriťval -a -o *in* -ála -o, razkriťvanje -a *s* *in* razkriťvanje -a *s*: ~ čustva, razkriťvác -a *m*
razkriťje -a *s* razpotje
razkrohotáti -ám *in* -hóčem se *gl.* krohotati se: ~ se na vsa usta
razkrojíti razkrojím *in* -im, razkrojí -íte! razkrojíl *in* razkrojíl -ila -o: ~ palico na dvojce, ~ snov v njene sestavine, ~ blago po meri, ~ družbo, nravnost; želodčna kislina razkroji jedi, razkrojénost -i *ž* *in*

razkrojénost -i *ž*, razkrojítev -tve *ž*, razkrojílív -a -o, razkrojílívost -i *ž*, razkroj -ója *m*: ~ krvi, razkrojék -jka *m* = razkroj(n)lna -e *ž*, razkrojén -jna -o, razkrojénost -i *ž*, razkrojílo -a *s*; razkrojéváti -újem, razkrojúj -te! razkrojéval -ála -o, razkrojévánje -a *s*, razkrájati -am, razkrájanje -a *s*; organizmi se v zemlji razkrajajo, razkrajávec -vca *m*, razkrajálen -lna -o [-ln-] = razkrojéválen -lna -o [-ln-]: ~e snovi, razkrojévávec -vca *m*, razkrojévávka -e *ž*, razkrojéválnost -i [-ln-] *ž*
razkropíti -ím, razkrópi -íte! razkrópil -ila -o, razkropíljen -éna -o: ~ čredo, množico, ~ vodo, ~ se po svetu, ~ sovražno vojsko, razkropíljenec -nca *m*, razkropíljenka -e *ž*, razkropíljenost -i *ž*, razkropítev -tve *ž*; razkrápljati -am, razkrápljanje -a *s*: kapljice se razkrápljajo, razkropíjeváti -újem, razkropíjevanje -a *s*: ~ sovražnike
razkúhati -am: ~ meso, fižol se razkuha; razkúhan -a -o: ~ krompir, razkuhávati -am, razkuhávanje -a *s*
razkuríti *in* razkúriti -im *gl.* kuriti: ~ novo stanovanje, ~ koga razjeziti, ~ se zaradi česa; razkúrjen -a -o: ~a soba
razkústráti -am, razkúštran -a -o *in* razkústráti -ám, razkúštrán -a -o *gl.* kuštrati: ~ komu lase, razkúštranec -nca *m* *in* razkúštrávec -nca *m*, razkúštranka -e *ž* *in* razkúštránka -e *ž*, razkúštranček -čka *m* *in* razkúštránček -čka *m*; tudi skuštrati
razkuzmáti -ám *gl.* kuzmati, razkuzmán -a -o *in* razkúzman -a -o: ~ (si) lase, razkúzmanec -nca *m* *in* razkuzmánec -nca *m*, razkúzmanka -e *ž* *in* razkuzmánka -e *ž*; *gl.* tudi skuzmati
razkúžiti -im, razkúžen -a -o, razkúženje -a *s*: ~ sadje, hišo, rano, razkúženec -nca *m*, razkúženka -e *ž*, razkúžitev -tve *ž*, razkúžba -e *ž*, razkúžilo -a *s*, razkúžílen -lna -o [-ln-]: ~a moč, razkúžílnik -a [-yn-] *m*, razkúžílív -a -o: ~o blago, ~a rana, razkúžílívost -i *ž*; razkúžen -žna -o: ~a moč = razkúžnost -i *ž*; razkúžévati -újem, razkúževanje -a *s*: ~ obleko, razkúžéválen -lna -o [-ln-]: ~i postopek, razkúžéválnica -e [-yn-] *ž*, razkúžévávec -vca *m*, razkúžévávka -e *ž*, razkúžévávski -a -o: ~a služba

razkvasiti -im *in* razkvāsiti -im *gl.* kvasiti: testo se razkvasi; razkvāšen -a -o: ~o testo, razkvāšenost -i *ž*

razlágati -am *gl.* razložiti

rázlaka -e *ž* *razvlaka*

razlámljati -am *gl.* razlomiti

razlastíti -im, razlásti -íte! razlástil -íla -o, razlaščen -éna -o: ~ koga, ~ zemljišče, hišo, razlaščenec -nca *m*, razlaščenka -e *ž*, razlastítev -tve *ž*, razlastitven -a -o [-tvə-n-] = razlastílen -lna -o [-ln-]: ~i postopek; razlaščeváti -újem, razlaščevanje -a *s*, razlaščevavec -vca *m*, razlaščevávka -e *ž*, razlaščevávski -a -o, razlaščeválen -lna -o [-ln-]: ~e stopnje, razlaščati -am, razlaščanje -a *s*

razléči -éžem se, razlégel -légla -o: ~ se po vsej vasi, razlégati -am se, razléganje -a *s*: glas se razlega

razledíti -im, razlédil -íla -o: ~ hladilnik

razlepíti *in* razlépiti -im: ~ zlepljene liste, oči, razlépljati -am, razlépljanje -a *s*

razlésti -lézem se *gl.* lesti: raki se razlezejo po košari, bolezen se razleze, hiša se bo zdaj zdaj razlezla, črvi so se razlezli po mesu, smeh se razleze po obrazu; mravljinca se razlezejo po telesu; blago se razleze; od dobre jedi se je vcs razlezel; razlézen -a -o: ~o blago, razlezljiv -a -o

razlétati -am se, razlétanje -a *s*: otroci so se razletali

razletéti -im se *gl.* leteti, razletén -éna -o: steklo se (s treskom) razleteti; ptiči, otroci se razletijo, letalo se razleteti, razlétan -tna -o: ~e snovi, razletljiv -a -o, razletljivost -i *ž*; razletávati -am se, razletávanje -a *s*; razletováti -újem se: bombe se razletujejo

razlika -e *ž* *razloček*: temeljna, višinska, stanovska ~, ~ med menoj in teboj, ~ med ljudmi, ~ v plačah, v vrednosti, v kakovosti, izravnati ~e, za ~o od danes → *v primeri, v nasprotju z danes*, različén -čna -o: ~a dolžina, ~a miselnost, ~i nazori, različnost -i *ž*, različica -e *ž* *variacija, varianta*, različek -čka *m*: ~i sadnih vrst; razlikováti -újem *ločiti, razločevati*, razlikovál -ála -o, razlikovánje -a *s*: ~ pasmo od pasme, otroci se po značaju med seboj hudo razlikujejo, razlikoválen -lna -o [-ln-] *razločevalen, ločevalen, ločilen*: ~i ščitek, ~o znamenje

razliti -lujem, razlít -a -o: ~ vino po mizi, ~ vodo; oko, žolč, slepič se razlije, reka se razlije čez bregove, razlítje -a *s*: ~ slepiča, razlítek -tka *m*; razlítost -i *ž*, razlívati -am, razlívaj -te *in* -ájte! razlívál -a -o *in* -ála -o, razlívánje -a *s* *in* razlívánje -a *s*, razlív -a *m*

razločiti *in* razlóčiti -im *razbrati, razpoznati gl.* ločiti: ~ človeka po glasu, ~ modro od zelenega, ~ barve; v temi nisem razločil, kdo je; ~ se od drugega; razločítev -tve *ž*, razlóčba -e *ž*, razločilen -lna -o [-ln-]: ~a znamenja, razločljiv -a -o, razločljivost -i *ž*; razlóček -čka *m*: brez ~a vsi, velik ~, delati ~ med otroki, razlóčen -čna -o: ~o poudariti svoje pravice, komaj ~a črta, razlóčnost -i *ž*: ~ besede, razlóčnik -a *m*: mejnik *in* ~; razločeváti -újem, razločevál -ála -o, razločevánje -a *s*: ~ med učenci, med rodovi; ~ moje *in* tvoje, ~ barve, razločeválen -lna -o [-ln-]: ~a politika *diskriminacijska*, razločevavec -vca *m*, razločevávka -e *ž*; razlóčati -am, razlóčanje -a *s*

rázlóg *in* razlòg -óga *m*: tehten ~ govori za to, imeti ~e za odstop, zaradi teh ~ov, iz takega ~a sem se odločil, brez ~a se jeziš *brez vzroka*

rázlóka -e *ž* *poet. diereza*

razlomíti -lómim *prelomiti, zlomiti gl.* lomiti, razlómljen -a -o: ~ palico na drobne kose, ~ kruh med lačne, razlóm -óma *m*, razlómek -mka *m*, razlómén -mna -o, razlómnost -i *ž*, razlómljiv -a -o, razlómljivost -i *ž*; razlámljati -am, razlámljanje -a *s*

razložíti -im, razlóži -íte! razlóžil -íla -o, razlóžen -éna -o: ~ blago, ~ komu kaj, razložítev -tve *ž*, razlóžen -žna -o, razlóžnost -i *ž*; razlóžljiv -a -o: ~ stroj, razlóžljivost -i *ž*; razlágati -am, razláganje -a *s*: ~ komu stare spise, razlága -e *ž*: ~ berila, razlagávec -vca *m*: ~ sanj, razlagávka -e *ž*, razlagávski -a -o, razlagálen -lna -o [-ln-]

razluščiti *in* razlúščiti -im *gl.* luščiti, razlúščen -a -o, razlúščenje -a *s*: ~ pomen besedila, ~ skrivnost, uganko

razlúžiti -im *kem.*: ~ snov

razmagnétiti -im, razmagnéten -a -o, razmagnétenje -a *s*: ~ železo, uro

razmahniti *in* razmáhniti -nem *gl.* mahniti: ~ peruti, mesto se je razmahnilo,

razmah -áha *m*: ~ industrije, šolstva, ~ novih nazorov; velik, svobodan ~, razmahñitev -tve *ž*, razmahñjenost -i *ž*; razmahováti -újem se, razmahovánje -a *s*; razmaháti *in* razmaháti -am *gl.* mahati, razmahán -a -o: otroci so gada razmahali, voz se je razmahal, razmahljiv -a -o, razmahljivost -i *ž*

razmahjáti *in* razmahjáti -majem *in* -májem *in* -májam *gl.* majati: ~ zob, voz, sklepe, vezi, jezik, ~ se v tečajih; ~ red, zvonovi so se razmajali, udje so se mi razmajali; razmaján -a -o *in* razmaján -a -o: ~a vrata, ~i tečaji, sklepi, ~o gospodarstvo, razmajánost -i *ž*, razmajeváti -újem, razmajevál -ála -o, razmajevánje -a *s*

razmakáti -am, razmakánje -a *s*: ~ trd kruh, razmáka -e *ž*

razmakñiti -máknem, razmakñi -íte! razmakñil -íla -o, razmakñjen -a -o *in* razmakñiti -nem *s stal. poud.*: ~ stole, pohištvo, ~ vrste *tisk.*, ~ se pri telovadbi; razmakñjenost -i *ž*: ~ predmetov, razmakñitev -tve *ž*, razmakljiv -a -o, razmakljivost -i *ž*, *razmak -áka *m* *razmik, razdalja* >[-mak- | -mak-]

razmastiti -ím *mast odvzeti gl.* mastiti. razmástil -íla -o, razmasčén -éna -o

razmazáti *in* razmázati -mážem *gl.* mazati, razmázan -a -o, razmázanje -a *s*: ~ kaj po čem, barva se hitro razmaže; razmázanost -i *ž*, razmáz -áza *m*: ~ na stekelcu, razmázen -zna -o: ~e barve, razmáznost -i *ž*, razmazováti -újem, razmazovánje -a *s*

razmečítli -ím, razmečí *in* razmečí -íte! razmečil -íla -o, razmečén -éna -o: voda razmečí trda tla, razmečitev -tve *ž*

razmegliti -í se: obzorje se je razmeglilo

razmehčáti -ám *gl.* mehčati, razmehčán -a -o, razmehčánje -a *s*: ~ sadje, hruška se razmehča, v mleku ~ skorje, razmehčánost -i *ž*, razmehčávati -am, razmehčávánje -a *s*

razmehkúžiti -ím, razmehkúžen -a -o: ~ otroka

razmejíti -ím, razmeji -íte! razmejil -íla -o, razmejen -éna -o: ~ polje, ~ moje in tvoje, ~ področja, pravice, razmejítev -tve *ž*, razmejítven -a -o [-tvən-]: ~a komisija, razmeja -e *ž*, razmejék -jka *m*, razmejišče -a *s*, razmejen -jna -o: ~o področje, razmejnica -e *ž*, razmejen

-lna -o [-ln-], razmejljiv -a -o; razmejeváti -újem, razmejevál -ála -o, razmejevánje -a *s*, razmejeválen -lna -o [-ln-]: ~o delo, razmejeválnost -i [-ln-] *ž*, razmejevávec -vca *m*, razmejevávka -e *ž*, razmejevávski -a -o

razméríti -ím, razmérjen -a -o: ~ svet, razmerítev -tve *ž*, razmérje -a *s*: službeno, časovno, aritmetično, ljubezensko ~, imeti ~ s kom, biti v ~u s čim, razméra -e *ž*, *nav. mn.* razmére razmér: časovne, krajevne ~e, v dobrih ~ah živeti, po ~ah živeti, po ~ah se ravnati, ~am primerno, razmérjen -rna -o: ~i delež, razmérnost -i *ž*, razmérnosten -tna -o, razméroma *prisl.*: ~ malo

razmesáriti -ím, razmesárjen -a -o: v pretepu koga ~, razmesárjenost -i *ž*

razméstíti -ím *razporediti, razdeliti, razvrstiti*, razméstí -íte! razméstil -íla -o, razmeščen -éna -o *in* razméstiti -ím: ~ ljudi, ~ se po prostoru, razméstítev -tve *ž*; razmeščáti -am, razmeščánje -a *s*, razmeščéválen -lna -o [-ln-], razmeščévávec -vca *m*, razmeščévávka -e *ž*, razmeščévávski -a -o

razmešáti *in* razmešáti -am *gl.* mešati: ~ barvo v vodi

razmetáti -mécem *gl.* metati, razmetán -a -o: ~ denar, ~ kup sena, ~ kamenje, razmetánost -i *ž*, razmetáč -a *m*, razmèt -éta *m*; razmétáti -am, razmétánje -a *s*; razmetávati -am, razmetávánje -a *s*: ~ premoženje, ~ stavek *tisk.*, razmetávéc -vca *m*, razméten -tna -o: ~a leča = razmétnica -e *ž opt.*; razmetováti -újem, razmetovánje -a *s*: ~ denar, razmetovávec -vca *m*

razmígati -am: ~ si noge

razmikáti -ám *in* -mičem, razmikanje -a *s*: ~ pohištvo, ~ vrste *tisk.*, stene se razmikajo, razmik -a *m*: ~ med vrstami, časovni ~, ~ vrst, razmičen -čna -o *razmakljiv*, razmičnost -i *ž*, razmičnica -e *ž* [tipka], razmikálnica -e [-un-] *ž*

razmiliti -ím *kem.*, razmiljenje -a *s*: ~ toliščo, ~ se, razmilítev -tve *ž*, razmilíten -a -o [-tvən-]

razmislíti -ím *premisлити*, razmísljati -am *premišljati*

razmisliti -ím se izgubiti se v mislih, razmísljen -a -o v *mislih zgubljen, nezbran*, razmísljenec -nca *m*, razmísljenka -e *ž*, razmísljenost -i *ž*

razmnožiti -im, razmnóži -íte! razmnóžil -ila -o, razmnožen -éna -o: ~ besedilo, okrožnico, obrazec, ~ s tiskanjem na opalograf, na stroj; človeštvo se je razmnožilo, razmnožitev -tve ž, razmnóžek -žka m; razmnoževáti -újem, razmnoževál -ála -o, razmnoževánje -a s: ~ tiskovine, bakterije se hitro razmnožujejo, razmnoževálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, razmnoževávec -vca m, razmnoževávka -e ž, razmnoževávski -a -o, razmnoževališče -a s; razmnoževálnik -a [-ln-] m |priprava|, razmnožljiv -a -o, razmnožljivost -i ž

razmočiti -móčim gl. močiti, razmóčenje -a s: deževje je razmočilo pot, klej se razmoči in popusti; razmóčen -a -o: ~a tla, razmóčenost -i ž, razmočítev -tve ž; razmók -óka m, razmokniti -móknem *razmočiti se*, razmóknil -ila -o, razmókel -ókla -o

razmotáti -am in razmotáti -ám gl. motati, razmótán -a -o in razmótán -a -o: ~ vrv, vprašanje; jezik se mu je razmotal, razmotávati -am, razmotávánje -a s: ~ vozle na vrvi

razmotáti -im → *premisлити, pretehtati, preudárati*

razmrcváríti -im *zmrcvariti*, razmrcvárjen -a -o

razmrézíti -im, razmréžen -a -o, razmréženje -a s: blisk se razmréži

razmršíti -im *zmršiti*: ~ lasje, obrvi; razmršén -a -o: ~i lasje, ~i zapiski, razmršénost -i ž, razmršénc -nca m, razmršénka -e ž

razmrvíti -im, razmrvíl -ila -o, razmrvljén -éna -o in razmrvíti -im s *stal. poud.*: kruh ~, razmrvljénost -i ž

raznarodíti -im, raznaródi -íte! raznaródil -ila -o, raznarodén -éna -o: ~ pokrajino, pod pritiskom se ljudje raznarodijo, raznarodítev -tve ž, raznarodénost -i ž; raznarodováti -újem, raznarodovál -ála -o, raznarodovánje -a s, raznarodováln -lna -o [-ln-]: ~a politika, raznarodoválnost -i [-ln-] ž

raznášati -am, raznášanje -a s: ~ blago po hišah, ~ bolezen, ~ koga *obrekovati, opravljati*, napuh, jeza ga raznaša, raznašávec -vca m, raznašávka -e ž, raznašávski -a -o: ~a služba, raznašálen -lna -o [-ln-]: ~a moč vetra, ~o delo

raznésti -něsem gl. nesti, raznesén -éna -o (°raznešen): ~ blago, novico na vse strani, novica se je hitro raznesla, granata ga je raznesla, rak se raznese po telesu; raznositi -nósim gl. nositi, raznóšen -a -o: ~ pošto po mestu; raznesljiv -a -o, raznesljivost -i ž

raznetíti in raznéttiti -im gl. netiti, raznéten -a -o, raznétenje -a s: ~ ogenj, prepír, ljubezen

raznéžiti -im, raznéžen -a -o, raznéženje -a s: ~ otroka, ~ se ob misli na dom, raznéženost -i ž, raznéženec -nca m, raznéženka -e ž; raznéževáti -újem, raznéževánje -a s

razno- v *sestavi*: raznobárven -vna -o, raznobárvnost -i ž; raznocvétén -tna -o; raznocášen -sna -o; raznočlén -éna -o; raznodóben -bna -o; raznoglášen -sna -o, raznoglášje -a s; raznoimén -a -o, raznoiménski -a -o; raznojájčen -čna -o: ~i dvojčki; raznojezičen -čna -o; raznokóten -tna -o; raznokrilec -lca [-lc-] m |letaló|; raznolíčen -čna -o, raznolíčnost -i ž; raznorámen -mna -o; raznoróden -dna -o; raznosmérén -rna -o; raznospólen -lna -o [-ln-]; raznostrán -a -o, raznostráničen -čna -o: ~i trikotnik; raznotér -a -o, raznotérost -i ž; raznovršten -tna -o: ~o blago, ~i prispevki, raznovrstnost -i ž

raznosíti -nósim gl. raznesti

raznóžen -žna -o: ~a stolja, raznóžka -e ž *tel.*, raznóžje -a s, raznožíti -im, raznóži -íte! raznóžil -ila -o, raznožen -éna -o, raznožénje -a s: ~ pri telovadbi, raznóžnost -i ž

razobésiti -im: ~ zastavo; razobésén -a -o: ~e slike, razobésáti -am, razobésánje -a s: ~ perilo po grmovju, ~ oglase, ~ na veliki zvon napake, razobésávec -vca m

razočárati -am, razočáran -a -o, razočáranje -a s: ~ koga s čim, ~ se nad kom, razočáranec -nca m, razočáranost -i ž, razočárljív -a -o: ~o pojasnilo

razodéti -dénem gl. odeti, razodét -a -o: ~ se v spanju, ~ skrivnost, ljubezen, razodétost -i ž, razodéttje -a s; razodévati -am, razodévánje -a s: otrok se razodeva, jezik te razodeva, počasi razodeva resnico, razodéven -vna -o, razodéten -tna -o *pr.*: ~a prisega, razodevávéc -vca m

razoglav -gláva -o: ~ hoditi, razoglavéc -vca *m*, razoglavka -e *ž*, razoglavski -a -o, razoglavost -i *ž*

razonégati -am, razonégaviti -im

rázor *in* rázor **razóra** *m*: iti po ~u, razórek -rka *m*, razórast -a -o, razóren -rna -o: ~a njiva, ~i fízol; razoráti -órjem *in* -órjem *gl.* orati: ~ njivo, ledino; skrbi so razoralo čelo; razorán -a -o: ~a cesta, ~ obraz, razoránost -i *ž*: divja ~ gorá, razórček -čka *m*

Rázor -óra *m* [gora], na ~u, rázórski -a -o
razoróžiti -im, razoróžiti -ite! razoróžil -ila -o, razoróžen -éna -o: ~ vojake, narodi naj se razorože; otročje početje ga je razorožilo, razoróženeč -nca *m*; razorožéneč -i *ž*, razoróžitev -tve *ž*, razoróžitven -a -o [-ivn-]: ~a konferenca; razoróževáti -újem, razoróževál -ála -o, razoróževánje -a *s*, razoróževávec -vca *m*, razoróževávski -a -o

rázoven -vna -o **vodoraven**: ~a stoja, rázovno *prisl.* tel., rázovka -e *ž* tel.: ~ na bradlji

razpacáti -ám *gl.* pacati: ~ blato, črnilo po zvezku, ~ si marmelado po obrazu

razpád -áda *m gl.* razpasti

razpáhati -am: žito ~

razpahníti *in* razpáhiniti -nem *gl.* pahiniti: ~ okna, vrata, redí, razpahnitev -tve *ž*, razpahováti -újem, razpahováł -ála -o, razpahovánje -a *s*: ~ seno, redi za kosci >[-pah- / -páh-]

razpalíti *in* razpáliti -im **razkuriti**, **razvneti**, **razkačiti** *gl.* paliti: ~ ogenj, človeka, sovraštvo, fantazijo; razpáljen -a -o: ~ obraz, ~o čustvo, razpáljenost -i *ž*, razpaljeváti -újem, razpaljevánje -a *s*: ~ strasti

razpáratí -am, razpáranje -a *s*: ~ obleko, blisk je razparal nebo; razpáran -a -o: ~ trebuh, razpáranec -nca *m* [osat], razparáč -a *m*

razparcelírati -am **razkosati**, **razdeliti** (*na parcele*), razparcelíran -a -o: ~ zemljišče, razparcelíranost -i *ž*

razparíti -im **ločiti**, *kar je na pare*, razpári -ite! razpáril -ila -o, razparjén -éna -o *in* razpáriti -im *s stal. poud.*: ~ vole

razpásati -šem **odpeti pas**, razpásan -a -o, razpasováti -újem, razpasováł -ála -o, razpasovánje -a *s*

razpásti -pádem *gl.* pasti: hiša, zid, kip, družina razpade, dom ne sme ~; raz-

pádel -dla -o *in* razpál -ála -o: ~e skale, razpá(d)lost -i *ž*, razpád -áda *m*, razpádek -dka *m*, razpáden -dna -o l. ~a doba urana, 2. ~a telesa, razpádnost -i *ž* **razpadljivost**, razpadlina -e *ž*, razpadljiv -a -o, razpadljivost -i *ž*; razpádati -am, razpádanje -a *s*: organske snovi razpadajo, stare ustanove *in* kulture razpadajo

razpásti -pásem *se gl.* pasti, razpásen -a -o: bolezen, napaka, razvada *se* razpase, razpásenost -i *ž* **razširjenost**, razpášen -šna -o **objesten**, **razposajen**: ~o živeti, razpášnost -i *ž*, razpášnež -a *m*

razpečáti -ám *gl.* pečati *se*, razpečánje -a *s*: ~ blago, mleko; razpečávati -am, razpečávanje -a *s*: blago *se* dobro razpečáva, razpečaválšče -a *s*, razpečáva -e *ž*, razpečeváti -újem, razpečevál -ála -o, razpečevánje -a *s*, razpečevávec -vca *m* **razdeljevavec**, razpečevávka -e *ž*, razpečevávski -a -o, razpečeválen -lna -o [-ln-]: ~i oddelek, razpečeválnica -e [-un-] *ž*

razpečátiti -im, razpečáten -a -o, razpečátenje -a *s*: ~ zavitek, ~ pismo

razpeháti -ám *gl.* pehati: ~ pijance, ~ redi za kosci; razpehávatí -am, razpehávanje -a *s* >[-páh-]

razpeljáti -péljem *in* -ám *gl.* peljati, razpelján -a -o: ~ žago, ~ žice, elektriko, gnoj, ~ vodo po travniku, prepelica razpelje mladiče, listi *se* razpeljejo, razpeljánec -nca *m*, razpeljánček -čka *m*; razpeljeváti -újem, razpeljevál -ála -o, razpeljevánje -a *s*: poti, jarke, ceste ~, razpeljáva -e *ž*; razpeljaváti -am, razpeljavánje -a *s*

razpélo -a *s in* razpélo -a *s*, razpélce -a *s in* razpélce -a [-lc-] *s*

razpéniti -im, razpénjen -a -o, razpénjenje -a *s*: ~ vodo, milnico; pod slapom *se* voda razpeni, ~ *se* od jeze, razpénjenost -i *ž*, razpénjenec -nca *m*, razpénjenka -e *ž*

razpériti -im: ~ žago, razperítev -tve *ž*, razpéra -e *ž*, razpérek -rka *m*: ~i na žagi, razperílo -a *s*, razperílen -lna -o [-ln-]: ~e klešče

razpetelíniti -im *se* **zrepenčiti** *se*

razpétí -pném *gl.* peti *pnem se*: ~ dežnik, šotor, suktnjo, mreže, jadra; ~ na kolo, na križ; razpét -a -o: ~o platno, z ~imi rokami, razpétost -i *ž*, razpétje -a *s*, razpetina -e *ž*; razpénjati -am, raz-

pénjanje -a s: krila ~; most, nebo se razpenja, razpenjača -e ž, razpenjavec -vca m, razpenjavka -e ž; razpenjalnik -a [-un-] m, razpenjljiv -a -o: ~ šotor, razpenjljivost -i ž

razpháti -phám *in* -pšem *gl.* phati; razphán -a -o: ~o proso pšeno, ~a ajda

razpihati -am *in* -šem *gl.* pihati, razpihan -a -o: pleva, ogenj ~, veter razpiha oblake; razpihávati -am = razpihovávati -ujem, razpihavanje -a s = razpihovánje -a s: ~ žerjavico, sovraštvó; razpihniti -nem, razpihnjen -a -o: ~ milnat mehurček; veter je razpihnil meglo, ~ nepomembno malenkost

razpiráti -am *gl.* razpreti

razpisáti *in* razpisati -pišem *gl.* pisati, razpisan -a -o: ~ volitve, nagrado, službo, ~ natečaj za štipendije, ~ se o čem, razpis -a m: ~ volitev, razpisen -sna -o: ~a deska, komisija, razpisnik -a m: ~ štipendij; razpisováti -ujem, razpisovál -ála -o, razpisovánje -a s, razpisovavec -vca m, razpisovávka -e ž, razpisovávski -a -o; razpisávati -am

razplájati -am *gl.* razploditi

razplájhati -am: vino ~, voda se v brenti razplajha

razplameniti -ím, razplaměni -íte! razplaměnil -íla -o, razplamenjěn -ěna -o: ~ ogenj, čustva, navdušenje; strasti razplamene množice, strasti se razplamenijo, razplamenjěnost -i ž

razplamtěti -ím → *razvneti, razgoreti, razplameniti se*

razpláti razplójem *gl.* plati: ~ žito, ~ vodo v bazenu

razplatiti -ím, razpláti -íte! razplátíl -íla -o, razplátěn -ěna -o: ~ breskev, zrel sad, zaklano svinče

razpláziti *in* razpláziti -ím *gl.* plaziti: otrok si je obleko razplazil, mrčes se razplazi; razplážen -a -o *in* razplázen -a -o: ~e hlače razplezane, ~o blago

razplěsti -plětem *gl.* plěsti: ~ kito, misel, zgodbo, zadeva se srečno razplete, razpletěnost -i ž, razplět -ěta m = razplétek -tka m: ~ igre; razplétati -am, razplétanje -a s: ~ lase, vrv, misel, razpletávec -vca m, razpletávka -e ž, razpletljáj -a m

razplézati -am se, razplézan -a -o: blago se razpleza; razplézniti -nem se; preperela srajca se razplezne

razplíniti -nim 1. *degazirati*, 2. *v plin spremeniti*, razplínjenje -a s: ~ tekočino, žareča krogla se je razplínila; razplínjen -a -o: ~o gorivo; razplínjati -am, razplínjanje -a s, razplínjáč -a m, razplínjevavec -vca m, razplínjeváln -lna -o [-ln-]: ~i postopek

razpljuskáti -am: ~ vodo, razpljuskávati -am, razpljús(k)nití -nem

razplódi -ím *zaređiti*, razplódi -íte! razplódiíl -íla -o, razplojěn -ěna -o: ~ ribe po vodah, človeštvo se je močno razplodilo, razplódiťev -tve ž, razplódiťven -a -o [-tvěn-]; razplóđ -óda m, razplóđen -dna -o = razplódiłen -lna -o [-ln-]: ~i organ = razplódiło -a s, razplódba -e ž; razplojeváti -ujem, razplojevánje -a s, razplojevavec -vca m, razplojevávka -e ž, razplojeváln -lna -o [-ln-]: ~i načini; razplájati -am, razplájanje -a s

razpóčiti -ím se, razpóčen -a -o: mehurček se razpóči, žaba se je razpóčila, razpóčenost -i ž; razpók -óka m: ~ mehurja, razpóčen -čna -o: ~e kroglice, rakete, razpóčnost -i ž, razpóčina -e ž *razpoka*, razpóchnik -a m [*signalna priprava*], razpókél -kla -o, razpóklost -i ž, razpóklna -e ž: ~ na koži, v zidu, razpóklnica -e ž, razpóklnast -a -o; razpóka -e ž, razpókast -a -o, razpókica -e ž, razpókati -am: sadje razpoka, koža razpoka od mraza; razpókán -a -o: ~e roke, razpókánost -i ž

razpódi -ím *gl.* poditi, razpódiíl -íla -o: ~ vrabce, veter razpodi oblake, megle se razpodi

razpolágati -am, razpoláganje -a s: ~ z veliko denarja, razpolága -e ž: to ti je na ~o *na uporabo, v rabo, na voljo, na uslugo*; razpolóžiti -ím, razpolóži -íte! razpolóžil -íla -o: ~ se v senco; razpolóžen -ěna -o: dobro, slabo ~ *dobro, slabe volje*; razpolóženje -a s *ubranost, volja, počutje*, razpolóženjski -a -o: ~a pesem, razpolóženost -i ž, razpolóžljív -a -o: ~ kapital; razpolóžljívost -i ž

razpolóviti -ím, razpolóvi -íte! razpolóvíl -íla -o, razpolóvljěn -ěna -o, razpolóvljěnje -a s: ~ jabolko, hišo, pridelek, družbo, razpolóvljěnost -i ž, razpolóvíťev -tve ž, razpolóven -vna -o: ~a doba, razpolóvnica -e ž *črta, ki razpolavlja*, razpolóvíšče -a s; razpolóvljati

-am, razpolávljanje -a s, razpolavljávec -vca m, razpolavljávka -e ž
razpoložiti -im gl. razpolagati
razpón -óna m *razpetina, okvir*: vezilni ~, ~ pri hlačah, ~ glasu, ~ (pisateljevih) motivov
razpór -óra m, razpórek -rka m
razpór -óra m *razprtija, razpóra* -e ž | *greda v ostrešju* |, razpóren -rna -o: ~i material, razpórnik -a m *tisk*.
razporéd -éda m *razvrstitev, razdelitev*: ~ dela, službe, razporediti -im *razvrstiti*, razporédi in razporédi -itel razporédil -ila -o, razporején -éna -o, razporejénost -i ž, razporedítev -tve ž *razvrstitev, razdelitev*, razporeditelj -a m, razporédba -e ž; razporéjati -am *razvrščati, razdeljevati*, razporejanje -a s: ~ po sedežih, razporejeválen -lna -o [-ln-], razporedljiv -a -o, razporedljivost -i ž
razpórnik -a m gl. razpor
razporóka -e ž, razporóčiti -im gl. poročiti, razporóčen -čna -o: ~a obravnava, razporočljiv -a -o, razporočljivost -i ž, razporóčenec -nca m, razporóčenka -e ž, razporóčenski -a -o
razposaditi -im gl. saditi, razposádil -ila -o: ~ drevesca, sadike, ~ goste okrog mize, razposájati -am, razposájanje -a s: ~ goste
razposajén -éna -o: ~ otrok, razposajénost -i ž, razposajénc -nca m, razposajénček -čka m, razposajénka -e ž
razposésti -sédem se gl. sésti: gostje so se razposedli, razposédati -am se: zbrani se počasi razposedajo
razposláti -póšljem gl. poslati, razposlán -a -o: ~ vabila, knjige; razpošiljati -am, razpošiljanje -a s: ~ blago, razpošiljáč -a m, razpošiljáva -e ž, razpošiljátev -tve ž, razpošiljálén -lna -o [-ln-], razpošiljálnica -e [-un-] ž, razpošiljávec -vca m, razpošiljávka -e ž
razposoditi in razposódit -im gl. posoditi, razposójen -a -o: ~ ves denar, razposójati -am, razposójanje -a s: ~ knjige; razposojeváti -ujem, razposojevál -ála -o, razposojevánje -a s, razposojevávec -vca m, razposojevávka -e ž, razposojevávski -a -o, razposojeválén -lna -o [-ln-]: ~e knjige
razpostáviti -im, razpostávljen -a -o: ~ slike, ljudi, straže, šotore, lovci so se razpostavili, razpostávljenost -i ž, raz-

postáva -e ž, razpostavítev -tve ž, razpostavitven -a -o [-tván-]; razpostávljati -am gl. postavljati, razpostávljanje -a s, razpostavljávec -vca m, razpostavljávka -e ž, razpostavljávski -a -o
razpotakniti in razpotáknniti -nem gl. potakniti: ~ sadike po vrtu, naboje po žepih >[-tak- /-tək-]
razpotégniti in razpotégniti -nem gl. tegniti: ~ mreže, črte; blago, obleka se razpotegne; razpotégnjen -a -o: ~a njiva, ~o blago, razpotégnjenost -i ž, razpotegnítev -tve ž; razpotegováti -ujem, razpotegováł -ála -o, razpotegováanje -a s, razpotegovávec -vca m, razpotegovávka -e ž; razpotézati -am, razpotézanje -a s; razpotegljiv -a -o: ~o merilo, razpotéžen -zna -o
razpótje -a s, razpóten -tna -o: ~i kamen, kraj, razpótница -e ž, razpótnik -a m *kdor prebiva na razpotju*
razpovédati -povém: ~ od hiše do hiše
razpoznáti -ám *spoznati, prepoznati, ločiti* gl. poznati: ~ stvar po njenih značilnostih, razpoznáva -e ž *prepoznava*: ~ bolezní *diagnoza*; razpoznávati -am, razpoznávánje -a s, razpoznáven -vna -o: ~a znamenja
razpráskati -am gl. praskati, razpráskan -a -o: ~ si rano, ~ komu nos, ~ se do krvi, razpráskanost -i ž, razprásniti -nem se, razprásnjen -a -o: popki se razprasnejo
razprašiti -im, razpraši -íte! razprašil -ila -o, razprašen -éna -o: ~ razkužilo po drevju; razpraševáti -ujem, razpraševánje -a s, razpraševávec -vca m, razpraševávka -e ž, razpraševálén -lna -o: ~e priprave, razpraševálnik -a [-un-] m
razpráti razpórjem, razpórji -íte! razprál -a -o, razprán -a -o: ~ rokav od rame do zapestja
razpráva -e ž 1. *obrnava (zadeve, vprašanja, pred sodiščem)*, 2. *študija*, razpráven -vna -o: ~a dvorana, ~i dan, razprávica -e ž
razprávit -im *sleči*, razprávljen -a -o: ~ otroka, ~ se, razprávljenost -i ž, razprávljati -am *slačiti*
razprávljati -am *obrnnavati*, razprávljal -a -o in -ála -o, razprávljanje -a s in razprávljánje -a s: ~ o vprašanju, razprávljávec -vca m *diskutant*, razprávljálén -lna -o [-ln-]

razprčati -am *in* razprčkati -am, razprč(k)an -a -o: ~ lase *na prečo počesati*

razprčati -prčem, razprčati -te *in* -ite! razprčel -gla -o, razprčen -a -o: ~ konje, plevel se je razprčel po vsi njivi; razprčati -am, razprčanje -a *s*: goba se razprča po hiši; razprča -e *ž*, razprčati -am, razprčanje -a *s*: noč razpreza krila

razpredati -am, razpredanje -a *s*: ~ misli

razpredeliti -im *gl.* predeliti, razpredeljnost -i *ž*, razpredelitev -tve *ž*, razpredelivten -a -o [-ivən-], razpredél [-él] -a *m*, razpredélek -lka [-lk-] *m*, razpredélen -lna -o [-ln-], razpredélnica -e [-ln-] *ž*; razpredeljevati -ujem, razpredeljeval -ála -o, razpredeljevanje -a *s*, razpredeljevavec -vca *m*, razpredeljevávka -e *ž*

razprégniti -nem *se* *razpočiti se, dobiti režo*, razprégnil -a -o: (grahov, fižolov) strok se razpregne; razprézati -am *se*, razprézanje -a *s*: lan, popje, grah se razpreza; razprézan -a -o: ~ strok, ~a zemlja, ~i čevlji *polni razpok*

razprésti -prédem *in* razprésti -prédem *gl.* presti: ~ niti, mreže, misli; razpréden -a -o *in* razprédén -éna -o: gosto ~i jarki, razprédénost -i *ž* *in* razprédénost -i *ž*; *gl. tudi* razpredati

razpréti -prém, razpri -ite! razpfl -a -o: ~ oči, gobec, ~ dve deski v jarku; razpft -a -o: ~e stene, deske, ~ tisk, razpftost -i *ž*, razprtija -e *ž*: ~ med sinovi, razpftje -a *s* *in* razprtje -à *s*: ~ sten v rovu; razpirati -am, razpiranje -a *s*: ~ dlani, oči, oblogo, vrste, vezilni razpon; razpiráč -a *m*, razpirávec -vca *m*, razpirálo -a *s*, razpirávka -e *ž*; razpirálen -lna -o [-ln-]: ~a letvica, razpirálnik -a [-un-] *m*

razprézati -am *gl.* razpregniti *in* razpréči

razprfniti -nem, razprfnjen -a -o: misli se razprhnejo, razprhávati -am

razprodáti -ám *gl.* prodati, razprodán -a -o: ~ blago, zemljo; razprodájati -am, razprodájanje -a *s*: ~ na drobno, na debelo, razprodája -e *ž*: prisilna ~, kupiti na ~i, razprodájen -jna -o: ~o blago, razprodájavec -vca *m*, razprodájávka -e *ž*, razprodájávski -a -o, razprodájálen -lna -o [-ln-], razprodájálnica -e [-un-] *ž*

razprostránjen -a -o *razširjen*, razprostránjenost -i *ž*

razprostréti -strém, razprostrí -íte! razprostrí -a -o, razprostrít -a -o: ~ krila, pahljačo; noč se je razprostrla, razprostrítost -i *ž*, razprostrítje -a *s*, razprostrítati -am, razprostrítanje -a *s*

razprskati -am: ~ vodo, slino, razprsk(n)iti -nem: ~ se kakor jajčna lupina; črepinja, oblak se razprsne

razpršiti -im, razprši -ite! razpršil -ila -o, razpršen -éna -o, razpršenje -a *s*: ~ kaplje, misli, sanje, dvome; trop ovac, jata ptic, svetloba se razprši; razpršénost -i *ž*, razpršitev -tve *ž*; razpršévati -ujem, razpršéval -ála -o, razpršévánje -a *s*: ~ dišave, razpršévavec -vca *m*, razpršilo -a *s*, razpršilen -lna -o [-ln-]: ~a leča, razpršivec -vca *m* *lorodje*, razpršilnik -a [-un-] *m*, razpršívka -e *ž*; razpršen -šna -o, razpršnost -i *ž*, razpršljiv -a -o: ~a tekočina, ~o škropivo, razpršljivost -i *ž*, razpršévalnik -a [-un-] *m*

razprtíti -im = razprtati -am: ~ koga *odzeti mu breme*, ~ breme; razprtén -a -o *in* razprtán -a -o: ~ konj, razprtítev -tve *ž*, razprtávati -am, razprtováti -ujem: ~ koš, krošnjo, breme

razpúhati -am, razpúhniti -nem, razpúhel -hla -o: ~ se

razpuhtéti -im *gl.* puhteti: pijanost (se) razpuhti, razpuhtévati -am, razpuhtévánje -a *s*

razpúkati -am, razpúkan -a -o: ~ volno, razpukávati -am: ~ stare vrvi

razpustiti -im *gl.* pustiti: ~ maslo, ~ obleko, lase, ~ skupščino, društvo, vojsko, zbor; cvet se razpusti; maslena hruška se v ustih razpusti; razpuščén -éna -o: ~i lasje, ~a mast, razpuščénost -i *ž*, razpustítev -tve *ž* *razpust*: ~ samostanov, razpúst -a *m*: ~ delniške družbe, razpustljiv -a -o = razpústen -tna -o, razpustljivost -i *ž* = razpústnost -i *ž*, razpúščati -am, razpúščanje -a *s*

razrahljáti -ám *gl.* rahljati, razrahljánje -a *s*: ~o zemljo, pojme, vezi; razrahlján -a -o: ~o zdravje, razrahljánost -i *ž*; *tudi* zrahljati

razrásti -rás(t)em *se gl.* rasti: plevel se razraste po vsi njivi, drevo se košato razraste; razrástel -tla -o *in* razrásel -sla -o *in* razrásčen -a -o: ~ grm, razráslost -i *ž*, razrásčenost -i *ž*, razrás -i *ž*: ~ stebel *in* debel, razráslek -tka *m*: ~i gorovja, razráslek -a [-læk-] *m*, razrásniki -ov

m mn.: deblo se cepi v ~e; razráščati -am se, razráščanje -a s

razred -éda *m*: prvi, osmi ~, draginjski, plačilni ~, šolski, družbeni, delavski ~, glagolski, botanični, zoološki ~, naravoslovni ~ pri akademiji, ~ končati, izdelati, ima štiri ~e, stopiti v ~, razredén -dna -o: ~i boj, pouk, razredník -a *m*, razredníški -a -o: ~o delo, razrednost -i *ž*, razrednica -e *ž* [oseba in dnevnik], razredničen -čna -o

razredčiti -im, razredčen -a -o, razredčenje -a *s*: ~ veje, vino, mleko, vrste, razredčenost -i *ž*, razredčitev -tve *ž*, razredčina -e *ž* = razredčenina -e *ž*, razredčilo -a *s*; razredčeváti -újem, razredčevál -ála -o, razredčevánje -a *s*, razredčeválen -lna -o, razredčevávec -vca *m*, razredčevávka -e *ž*, razredčevávski -a -o

razrediti -im, razredil -ila -o, razrejen -a -o: ~ gozd, smrečje se je razredilo, razredítev -tve *ž*

razrešiti in razrešiti -im *gl.* rešiti: ~ koga službe odvezati, ~ yozel, mrežo razvozlati, razrešitev -tve *ž*, razrešitven -a -o [-tvón-]; razrésen -šna -o razrésljiv, razrésnica -e *ž*: dobiti, predlagati ~o, razrésljiv -a -o, razrésljivost -i *ž*; razreševáti -újem, razrešujóč -a -e, razreševál -ála -o, razreševánje -a *s*: sproti ~ težave, razreševávec -vca *m*, razreševávka -e *ž*

razrezati -réžem, razrézan -a -o, razrézanje -a *s*: ~ meso, hlebec, ~ knjigo, palico, obraz, razrézanost -i *ž*, razréz -réza *m*: zaceljeni ~i na obrazu, ~ platnene srajce, razrézek -zka *m*: list na tri ~e; razrezováti -újem, razrezovál -ála -o, razrezovánje -a *s*, razrezovávec -vca *m*, razrezovávka -e *ž*; razrezávati -am, razrezávanje -a *s*

razrezljati -ám *gl.* rezljati, razrezlján -a -o

razriniti -rínem, razrínjen -a -o, razrínjenje -a *s*: ~ hišo, ladja razrine valove, razrínjenost -i *ž*

razriti -ríjem *gl.* riti: krti so razrili vrt; razrit -a -o: ~a pokrajina, cesta, ~ obraz, razrítost -i *ž*, razriven -vna -o

razrivati -am *gl.* odrivati, razrivanje -a *s*, razriváč -a *m* buldozer, razriválen -lna -o [-ln-]

razrušiti in razrušiti -im razdejati, sesuti, podreti, razvaliti *gl.* rušiti, razrušljiv -a -o, razrušljivost -i *ž*

razr(u)váti -rújem *gl.* ruvati; razruván -a -o: ~e ceste, razruván -a -o: živčno ~ človek, ~a mladina, ~o zdravje, razruvanost -i *ž*: notranja ~, razruvánc -nca *m*, razruvávka -e *ž*

razsádi -im, razsádi -ite! razsádil -ila -o, razsajén -éna -o: ~ drevje, trte, sekira se rada razsádi, razsajénc -nca *m*, razsajénka -e *ž*, razsajénost -i *ž*; razsád -áda *m*: sadike so namenjene za ~ na vrtu, razsáden -dna -o, razsádnost -i *ž*, razsádnik -a *m*: bakterijski ~ bakterijsko gojišče; razsájati -am: ~ rastline; razsajeváti -újem, razsajevál -ála -o, razsajevánje -a *s*, razsajeválen -lna -o [-ln-]: ~i stroj

razsájati -am, razsájaj -te in -ájte! razsájaj -a -o in -ála -o, razsájanje -a *s* in razsájanje -a *s*: ~ po hiši, kuga razsaja po deželi, bolezen razsaja, razsájáč -a *m*, razsajávka -e *ž*, razsajávec -vca *m*

razsébnik -a *m* bot.

razsédati -am *gl.* razsesti

razsedláti -ám *gl.* sedlati, razsedlán -a -o: ~ konja, razsedlávati -am

razséč -éga *m*: ~ časa, ~ rudne plasti, razségljiv -a -o, razségljivost -i *ž*

razsejájati -séjem *gl.* sejati, razsejájne -a *s*: ~ veliko žita, denarja, moči; plevel se razseje; razseján -a -o: ljudje so ~i po vsej zemeljski obli, ~a čreda, razsejájnost -i *ž*

razsékat -am: ~ poleno, na kosce ~; razsékan -a -o: ~o vejevje, razsekávati -am = razsekováti -újem, razsekovánje -a *s*: ~ vola; razsekjljáti -ám *gl.* sekljati: ~ meso, špinačo

razselíti -selím *gl.* seliti: ~ obmejno prebivavstvo, po vojni se veliko ljudi razseli; razseljen -a -o: ~e osebe, razseljénc -nca *m*, razseljenka -e *ž*, razseljenost -i *ž*; razseljeváti -újem, razseljevál -ála -o, razseljevánje -a *s*, razseljevávec -vca *m*, razseljevávka -e *ž*, razseljeválen -lna -o [-ln-]: ~a politika

razsésti -sédem: ~ učence; skala, kad se razséde, razsédati -am

razséč -séva *m*: ~ klic, raka, razséven -vna -o, razsévnost -i *ž*, razsévec -vka *m* metastaza med.: ~i raka, bacilov, razsévatí -am, razsévanje -a *s*, razsevališče -a *s*

razséžen -žna -o: ~ gozd, ~o mesto, razséžnost -i *ž*: prostorna ~, kubična ~

razsipati -am *in* -pljem, razsipanje -a *s*:
 ~ denar, moka se razsipa, ~ telesne
 moči; burja je razsipala sneg; raz-
 sipálen -lna -o [-ln-], razsípá -a *m*: izguba
 blaga pri ~u, razsipen -pna -o: ~ člo-
 vek, razsípnik -a *m* = razsípnež -a *m*,
 razsípnicá -e *ž*, razsípnost -i *ž*, razsíp-
 ništvo -a *s*, razsípčen -čna -o: ~a prst,
 ~o blago, ~ krompir, razsípčnost -i *ž*;
 razsípávati -am *razsipati*, razsípávanje
 -a *s*: ~ z denarjem

razslojiti -im, razslóji -ite! razslóžil -ila -o,
 razsložen -ěna -o, razslojitev -tve *ž*:
 ~ družbe

razsnovati -snújem *gl.* snovati, razsnován
 -a -o: tkavec razsnuje osnutek *podre*,
 dejanje se razsnuje, razsnóva -e *ž*,
 razsnóven -vna -o, razsnútek -tka *m*,
 razsnúten -tna -o

razsoditi *in* razsóditi -im *presoditi gl.*
 soditi, razsójen -a -o: ~ spor = ~ v
 sporu, ~ o čem, razsójenost -i *ž*, raz-
 sodljiv -a -o *ki se da razsoditi*, razsod-
 ljivost -i *ž*, razsóden -dna -o: ~i moške,
 razsódnost -i *ž*: po svoji ~i, ~ vzeti
 komu, svobodna ~, razsodnik -a *m*,
 razsodnica -e *ž*, razsodniški -a -o: ~i
 izrek, razsodnina -e *ž*, razsódba -e *ž*:
 ~ o čem, glede česa, razsódek -dka *m*:
 nima nobenega ~a, zdrav ~, razsodišče
 -a *s*: društveno, častno, pokrajinsko ~,
 razsodilo -a *s*: stranki se podredita
 sodnikovemu ~u; razsójati -am, raz-
 sójanje -a *s*, razsója -e *ž*; razsojeváti
 -újem, razsojevál -ála -o, razsojevánje
 -a *s*, razsojevávec -vca *m*, razsojeválen
 -lna -o [-ln-]

rázsoha -e *ž* *rogovila*, *nav. mn.* rázsohe
senene vile, rázsohast -a -o *rogovilast*
razsoliti -im, razsólí -ite, razsólil -ila -o,
 razsoljénje -a *s*: meso, ribe ~: razsoljen
 -ěna -o: ~ jezik, ~o meso, ~a zemlja
 ob morju, rászol[-oy]-sóla *m*: meso v ~
 dejati, ribice v ~u, rászóla -e *ž*: razsolje-
 váti -újem, razsoljevánje -a *s*

razsrditi -im, razsrdil -ila -o, razsrfjen -a -o:
 ~ se nad kom zaradi česa, razsrfjenost
 -i *ž*, razsrditev -tve *ž*, razsrdljiv -a -o,
 razsrdljivost -i *ž*

razstáti -nem se *raziti*, ločiti, *posloviti*
se, °razstánek -nka *m* *slovo*, ločitev,
razhod

razstáviti -im *razdeti*, *na ogled postaviti*,
 razstávljen -a -o: ~ stroj pri čiščenju;

~ število na prafaktorje, ~ blago, raz-
 stáva -e *ž*: umetniška ~, ~ knjig.
 odpreti, prirediti, napraviti ~o, raz-
 stávek -vka *m* = razstávka -e *ž*: žito je
 zloženo v ~e, razstáven -vna -o: ~a
 dvorana, razstavljliv -a -o: ~a omara,
 razstavljlivost -i *ž*; rázstávitel -tve *ž*,
 razstávitven -a -o [-tván-], razstávišče
 -a *s*: Gospodarsko ~ v Ljubljani:
 razstávljati -am, razstávljanje -a *s*:
 ~ števila, ~ blago, razstávljavéc -vca
m, razstávljavka -e *ž*, razstávljalén -lna
 -o [-ln-]: ~a dvorana, razstávljalnica -e
 [-un-] *ž* [stoj]

razstláti -stéljem *gl.* stlati: slamo, listje
 ~; razstlán -a -o: po hiši je vse ~o;
 razstíljati -am, razstíljanje -a *s*: jeseni
 se listje razstílja čez in čez, razstíljálnik
 -a [-un-] *m* [stroj]

razstóp -ópa *m* *tel.*: vaje v prostem ~u;
 razstópiti *in* razstópiti -im se *gl.* stopiti,
 razstópáti -am se, razstópanje -a *s*

razstreliti -im, razstrelí *in* razstrelí -ite!
 razstrelíil -ila -o, razstreljén -ěna -o: ~
 skalo, hišo, most, razstrel [-éy | -él] -a
m: z enim ~om pognati v zrak most,
 razstrelitev -tve *ž*, razstrelék -lka [-lk-] *m*,
 razstrelén -lna -o [-ln-], razstrelénost -i
 [-ln-] *ž*, razstrelílen -lna -o [-ln-]: ~e
 snovi, razstrelivo -a *s*, razstreljeváti
 -újem, razstreljevál -ála -o, razstrelje-
 vánje -a *s*, razstreljevávec -vca *m*

razstrelíti -strém, razstrelí -ite! razstrl -a -o,
 razstfít -a -o: ~ pregrinjalo, razstfítost
 -i *ž*; razstírati -am, razstíránje -a *s*
razstriči -strižem *gl.* striči, razstrižen -a -o:
 ~ blago, papir, razstrižek -žka *m*

razsušiti -im, razsuši -ite! razsušil -ila -o,
 razsušen -ěna -o: sod se na soncu razsuši,
 razsušen škaf, razsušenost -i *ž*

razsúti -spém *in* -sújem, razsúpi -ite *in*
 razsúj -te! razsúl -a -o, razsút -a -o:
 ~ žito po tleh, škaf se razsúje, razsúlo
 -a *s*: ~ leta 1918, biti v ~u

razsvetiti *in* razsvétiti -im *gl.* svetiti: ~
 prostor z lučjo

razsvetliti -im, razsvétli -ite! razsvétlil -ila
 -o, razsvetljen -ěna -o, razsvetljénje -a
s: ~ duha, um, ~ kaj z reflektorjem,
 prostor se razsvetli; razsvetlítev -tve *ž*,
 razsvetljénec -nca *m*, razsvetljénost -i
ž, razsvetljénski -a -o, razsvetljénstvo
 -a *s*; razsvetljeváti -újem, razsvetljevál
 -ála -o, razsvetljevánje -a *s*, razsvetlje-

válen -lna -o [-ln-], razsvetljevavec -vca m; razsvetljáva -e ž: cestna, plinska, neonska ~, razsvetljáven -vna -o: ~e težave težave z razsvetljavo

razsvit -a m zora: ob ~u, razsvítati -a se, razsvíten -tna -o jutranji, ob svitu

razširiti -im: ~ peko okrog peči

razšepériti -im se; razšepérjen -a -o: ~ puran, vrabec, ~a koklja, razšepérjenost -i ž, razšepérnik -a m bot.

razširiti -im, razširjen -a -o, razširjenje -a s: ~ hišo, mesto, strugo, novico; mesto se je razširilo na vse strani, razširjenost -i ž, razširitev -tve ž, razširjati -am širiti, razširjanje -a s širjenje, razširjavec -vca m širilo; razširjevati -ujem širiti, razširjeval -ála -o, razširjevanje -a s širjenje, razširjevalec -vca m, razširjevávka -e ž, razširjeválen -lna -o [-ln-]: ~a tožba

razškatláti -ám razmajati gl. škatlati, razškatlán -a -o

razškrópiti -im gl. kropiti, razškrópil -ila -o, razškrópljen -éna -o: ~ vodo

razšópíriti -im se našopíriti se

razštrkati -am, razštrkan -a -o, razštrkanost -i ž, razštrkávati -am: ~ vodo

raztájati -am in -jem, raztáján -a -o: ~ sneg, sonce raztaja led, srce se raztaja

raztákati -am gl. raztočiti

raztakniti -táknem, raztakni -íte! raztaknil -ila -o, raztaknjen -a -o in raztakniti -nem s stal. poud.: ~ igračo razdetti, ~ kole potakniti >[-tak-/-tak-]

raztalíti -im, raztáli -íte! raztálil -ila -o, raztaljen -éna -o: ~ železo, rudo, led, raztaljív -a -o, raztaljívost -i ž, raztalína -e ž

raztaníti -im, raztáni -íte! raztánil -ila -o, raztanjen -a -o in raztanjen -éna -o: ~ testo, pločevino; železo se z valjanjem raztani, raztanjenost -i ž in raztanjenost -i ž; raztanjevati -ujem, raztanjeval -ála -o, raztanjevanje -a s: ~ barvo, raztanjeválnik -a [-yn-] m >[-tan-/-tán-]

raztápljati -am gl. raztopiti

raztéli -čem gl. teči: noge si ~ ožuliti, otroci so se raztekli ko piščeta, raztékati -am se, raztèkanje -a s: vode se razteka jo pri razvodju, raztèčina -e ž medosje

raztégnití -tégnem, raztégni -íte! raztégnil -ila -o, raztégnjen -a -o in raztégniti -nem s stal. poud.: ~ usta na ves šir, ~ harmoniko, elastiko, blago, ~ obtožbo

na pričo, ~ rok na leto dni; blago se raztegne, raztégtnjenost -i ž, raztég -éga m, raztégnitév -tve ž; raztégati -am = raztézati -am, raztéganje -a s = raztèzanje -a s: ~ posest, oblast; gozd se razteza proti severu, raztegljív -a -o: ~i pojmi, raztegljívost -i ž, raztèzen -zna -o: ~a nit, ~i menjalnik, raztèznost -i ž, raztèznosten -tna -o: ~i koeficient, raztèzek -zka m, raztèz -éza m kričav otrok, raztèza -e ž: vrata na ~e, raztèzalo -a s, raztèzávka -e ž [orodje], raztèzálnica -e [-yn-] ž, raztèzljív -a -o, raztègováti -ujem, raztègovál -ála -o, raztègovánje -a s: ~ harmoniko, raztègoválen -lna -o [-ln-], raztègoválo -a s [zdravniško orodje]; gl. tudi stegniti

raztelésiti -im, raztelésen -a -o, raztelésenje -a s, raztelésenec -nca m, raztelésenka -e ž, raztelésba -e ž, razteleševáti -ujem, razteleševánje -a s, razteleševálec -vca m, razteleševávka -e ž, razteleševálnica -e [-yn-] ž; raztelésati -am, raztelésanje -a s

raztèptati -tèpem gl. tepsti: ~ (ubito) jajce v juho, veliko knjig se raztepe in pogubi, burja raztepe oblake, otroci se raztepejo po svetu; raztèpèn -éna -o: ~a smetana; raztèpati -am, raztèpanje -a s: ~ jajca, mrvo; raztèpávati -am, raztèpávanje -a s: ~ kaj, ~ s čim razsipati; raztèplja -e ž žvrklja

raztèptáti -ám steptati gl. teptati

raztézati -am gl. raztegniti

raztèzáj -a m: ~ vrvi

raztikati -am, raztikanje -a s

raztirati -am razgnati: ~ ljudi

raztočiti raztóčim gl. točiti, raztóčen -a -o: ~ vino, na mizi se vino hitro raztoči, pet litrov je raztočil gostom, raztók -óka m [upadek], raztákati -am, raztákanje -a s: ~ vino v kozarce

raztógotíti -im, raztógóti -íte! raztógótil -ila -o: ~ koga s čim, ~ se zaradi česa; raztógotèn -éna -o: ~i obrazi

raztólči -čem gl. tolči: ~ kamen >[-ou-] raztolmáčiti -im razložiti, obrazložiti: ~ komu kaj >[-lm-]

raztópiti -im, raztópi -íte! raztópil -ila -o, raztóppljen -éna -o: ~ sladkor, sol, raztópítev -tve ž, raztóp -ópa m, raztópilo -a s, raztópén -pna -o, raztópnost -i ž, raztópína -e ž: solna, železova ~,

raztópnik -a *m* *topilni lonec*, raztopljiv -a -o: ~e snovi, raztopljivost -i ž; raztápljati -am, raztápljanje -a s, raztapljávec -vca *m*, raztapljávka -e ž

raztovoríti -ím *in* raztovoríti -ím *gl.* tovoriti: ~ žito, osla, ladjo; raztovorjén -éna -o *in* raztovórjen -a -o: ~a ladja, ~o žito, raztovorítev -tve ž; raztovárjati -am, raztovárjanje -a s: ~ kamione, s kamionov

raztréskati -am, raztréskan -a -o, raztréskanje -a s: ~ vrata, raztrésk -éška *m*: ~ mine, granate

raztrésti -em *gl.* tresti: ~ zrnje, seme; na poti v šolo se raztresem; raztrésen -a -o *razmišljen*: ~ profesor, ~ biti v šoli, raztrésenost -i ž, raztrésenec -nca *m* *razmišljenec*, raztrésenka -e ž; raztrésati -am, raztrésanje -a s: veter raztrésa seme

raztréščiti -im, raztréščen -a -o: ~ lonec, ~ komu glavo, raztréščenost -i ž

raztrgati -am *in* -tržem *gl.* trgati, raztrganje -a s: ~ obleko, čevlje, papir; volk raztrga ovco; srajca se raztrga; raztrgan -a -o: ~ čas, ~ berač, ~a srajca, ~o govorjenje, raztrg -a *m*, raztrganost -i ž, raztrganec -nca *m* 1. *razcapanec*, 2. *preoblečen gestapovski vohun*, raztrganka -e ž, raztrganina -e ž: ~ v mreži; raztrgávati -am, raztrgljiv -a -o, raztrgljivost -i ž

raztrobénati -am: ~ novico

raztrobéljati -ám *gl.* trobezljati: ~ kaj

raztrobíti *in* raztróbiti -im *gl.* trobiti, raztróbljen -a -o: ~ skrivnost po vsej vasi *razklepetati*

raztrošiti *in* raztróstiti -im *gl.* trošiti, raztróšen -a -o, raztróšenje -a s: ~ gnoj po njivi, mrvo po travniku, seme po brazdah, ~ novico po vasi, ~ listke, raztróšek -ska *m* *metastaza med.*, raztróšitev -tve ž; raztrós -ósa *m*

raztrúpiti -am *razbiti*, raztrúpan -a -o = raztrúpiti -im, raztrúpljen -a -o: ~ lonec, stol, malike, vprego, raztrúpanost -i ž

razúdi -im *secirati med.*, razúden -a -o, razúdenje -a s: ~ živalco, razúdba -e ž: ~ živega telesa, razudováti -újem, razudováanje -a s

razúm -a *m*: bister, oster ~, z ~om dojeti, računarski ~, človeški, zdrav ~, ~ bistríti, uriti, razúmen -mna -o: ~o bitje, ~ človek, razlog, ~o živeti, delati, govoriti, razúmski -a -o: ~i človek, ~i

razlogi, razúmnost -i ž, razúmnik -a *m*, razúmnica -e ž, razúmníški -a -o, razúmníštvo -a *s inteligenca*, razúmar -ja *m* *racionalist*, razúmarica -e ž, razúmarski -a -o: ~i nazoni, ~a smer v filozofiji, ~i ljudje *brez srca*, razúmarstvo -a *s racionalizem*

razuméti -úmem, razúmi -te! razúmel -éla -o: ~ besedo, govor, ~ jezik, nemščino, francosko, ~ nalogo, vprašanje, stroko, delo, ~ človeka, njegove težave, napake; dobro, popolnoma, do dna, za silo, napak ~ koga; s kom se dobro, slabo, težko ~; se razume *seveda*, se samo po sebi razume; ~ se na kaj *umeti*, *znati*, *razumeti kaj*; °pod tem razumemo *s tem mislimo*; razúmljen -a -o: prav, slabo, napak ~a beseda, razumljiv -a -o: ~o govori *razločno in umevno*, ~o piše, ~ jezik, ~ govor, njegova jeza je ~a, ~o *kajpak*, samo po sebi ~o, razumljivost -i ž; razumévati -am: začenjam te ~; razumévanje -a s: biti poln ~a, brez ~a za kaj, ~ pisem, stroke, vprašanja, razmer; razuméven -vna -o *razumljiv, uvideven, ki razume*: biti ~ za kaj, ~o kaj presojati, govoriti, samo po sebi ~o, razumévnost -i ž

°razum *prisl. razen*

razúra -e ž: ~ v rokopisu

razústen -tna -o *gobezdav, bahav, opravljiv*: ~e kvante, besede, ~i fantini, razústnež -a *m*, razústnost -i ž

razúšiti -ím, razúši -íte! razúšil -íla -o, razúšen -éna -o, razúšenje -a s: ~ušivo obleko, razúšitev -tve ž; razúšévati -újem, razúšévál -ála -o, razúšévánje -a s, razúšéválen -lna -o [-ln-]: ~i postopek, razúšéválnica -e [-ún-] ž

razúzdán -a -o: ~ človek, ~o početje, razúzdánc -nca *m*: star ~, razúzdánka -e ž, razúzdánost -i ž: pijanost *in* ~

razúzdati -am *in* razúzdáti -ám *gl.* uzdati, razúzdan -a -o *in* razúzdán -a -o: ~ konja

razvádi -im: ~ otroka, ~ se v popivanju; razvájen -a -o: ~ edinček, razvájenec -nca *m*, razvájenček -čka *m*, razvájenka -e ž, razvájenost -i ž, razváda -e ž: grda, stara ~, pivska ~; razvájati -am, razvájanje -a s: mati razvája hčere, ~ se v lenobi

razvál [-ál] -ála *m*

razvalina -e ž: grajska ~, duševna, človeška ~

razvaliti -im, razváli -íte! razválil -íla -o: ~ sode, hlode, kamenje; sadje se razvali po bregu; ~ se *zrediti se*; razvaljèn -èna -o: ~a ženska

razváljati -am *gl.* valjati, razváljanje -a s: ~ testo, železo

razvaloviti -im, razvalóvil -íla -o, razvalovljèn -èna -o: vihar razvalovi morje, vino razvalovi strasti, jezero se razvalovi

Rázvanje -a *s kr. i.*, v ~u, rázvanjski -a -o

razvédeti -vém se *gl.* vedeti, razvédel -a -o (*razvédla -o): v majhnem kraju se vse hitro razvé, razvédenost -i ž

razvedríti -im, razvédri -íte! razvédril -íla -o, razvedrèn -èna -o: nebo, vreme se razvedri, razvedrilo se je, ~ bolnika; razvedrílo -a s: duševno ~, razvedrílen -lna -o [-ln-]: ~o branje, ~a igra, razvedrílnost -i [-ln-] ž, razvedritev -tve ž: ~ neba, ~ duha

razvéjati -jam *in* -jem *gl.* vejati, razvéjan -a -o: veter razveja pleve, razvétí -véjem *gl.* veti, razvét -a -o, razvétost -i ž

razvejíti -im, razvéji -íte! razvéjil -íla -o, razvejèn -èna -o *in* razvéjiti -im *s stal. poud.*: deblo se razveji, razvejenost -i ž *in* razvejenost -i ž, razvejitev -tve ž; razvejíčiti -im, razvejíčenje -a s: rožmarin se razvejíči, žile se razvejíči

razveljáviti -im, razveljávljen -a -o, razveljávljenje -a s: ~ odločbo, zakon, razveljavitev -tve ž, razveljavíten -a -o [-tvən-]: ~i odlok, razveljávljati -am, razveljávljanje -a s

^o**razven** *prisl.* razen

razveselíti -im, razveséli -íte! razvesélil -íla -o, razveseljèn -èna -o: ~ koga s čim, ~ komu dušo in srce, ~ se pisma, darila, prijatelja, razveselitev -tve ž, razveseljív -a -o: ~ dogodek, razveseljívost -i ž; razveseljévati -újem, razveseljévál -ála -o, razveseljévánje -a s: ~ se z igro in športom, razveseljévavec -vca *m*, razveseljévávka -e ž, razveseljéválen -lna -o [-ln-]

razvesítí -im, razvésen -a -o: ~ perilo po vsem dvorišču, razvésati -am, razvésálo -a *s vrv za sušenje perila*

razvéstí -védem *razpeljati gl.* vesti

razvétí -véjem *gl.* razvejati

razvezáti *in* razvézati -véžem *gl.* vezati, razvézan -a -o: ~ zakon, čevelj se razveže, jezik se mu je razvezal, razvézanost -i ž: ~ gibov, razvéza -e ž: ~

zakonske zveze, ~ zakona, ~ delovnega razmerja, razvézanec -nca *m*, razvézanka -e ž, razvézanost -i ž, razvezáj -a *m glas.*, razvézen -zna -o, razvéznik -a *m*, razvezljív -a -o, razvezljívost -i ž; razvezováti -újem, razvezovánje -a *s*, razvezoválen -lna -o [-ln-], razvezovávec -vca *m*, razvezovávka -e ž, razvezovávski -a -o; razvezáva -e ž, razvezávati -am, razvezávánje -a *s*

razvézníti -nem se: pisker se razvezne

razvéžiti -im, razvéžen -a -o: deska se razveži, vrata se razvežijo; *tudi* zvežiti

razvíd -a *m evidenca*: imeti kaj v ~u; razvíden -dna -o: iz tega je ~o *se vidi*, razvídnost -i ž, razvídnosten -tna -o: ~e številke, razvídnica -e ž; razvídeti -im se *biti razviden*, razvídel -a -o: iz tega se razvidi

razviháriti -im: ~ komu duševnost, razvihárjenost -i ž

razvihráti -ám se *gl.* vihrti: zelnata glava, sapa, požar, množica se razvihra, razvihránost -i ž

razvíti -víjem *gl.* viti: ~ omot, papir, ~ zastavo, film, načrt, misel; metulj se razvije iz bube; ~ se v učenjaka; razvív -a -o: dobro ~ otrok, ~a kultura, razvívje -a s: ~ zastave, razvívost -i ž: ~ duha, razvój -ója *m*: telesni, duševni, gospodarski ~, razvójen -jna -o: ~a teorija, ~e možnosti, razvójnost -i ž; razvíjati -am, razvíjal -a -o *in* -ála -o, razvíjanje -a *s in* razvíjánje -a s: ~ fotografске plošče, filme, ~ zavoj; ^o delavnost *biti zelo delaven*; svet se razvíja; razvíjalo -a *s fot.*, razvíjavec -vca *m* [človek *in* tekočina]

razvléči -vléčem *gl.* vleči: ~ testo, tkanino, povest; blago se grdo razvléče; razvléčen -a -o: po sobi je vse ~o, ~ slog, razvléčenost -i ž, razvléka -e ž; razvlačiti *in* razvláčiti -im *gl.* vlačiti, razvláčenje -a s, razvláka -e ž: na podstrešju je precej ~e, razvlačévati -újem, razvlačévánje -a s, razvláčen -čna -o

razvnéti -vnámem, razvnémi -íte! razvnél -a -o, razvnét -a -o: ~ ogenj, pogovor, čustvo, strast, prepír, ljubezen, razvnétje -a s, razvnétost -i ž: od ~i ves rdeč; razvnémati -am *in* -ljem, razvnémanje -a s: ~ sovraštvo, ~ se za koga, razvnéma -e ž: živčna ~, razvnemljív -a -o

razvodeniti -im, razvodenil -ila -o: ~ vino, razvodeneti -im: vino razvoden
razvódje -a s: ~ med Savo in Dravo, razvóden -dna -o: ~o gričevje, ~i greben, razvódnica -e ž: ta hrib je ~ med Savo in Sočo

razvódnik -a m el., razvódnica -e ž el., razvóden -dna -o: ~a puša

razvój -ója m gl. razviti

razvozíti -vózim gl. voziti: ~ gnoj, blago; razvóžen -a -o: ~a cesta, razvóz -óza m, razvóžen -zna -o = razvozljiv -a -o, razvóžnost -i ž, razvóžen -zna -o kar se nanaša na razvoz; razvázati -am, razvázanje -a s, razvázálen -lna -o [-ln-]: ~i avtomobil, razvázávec -vca m

razvozláti -ám gl. vozlati, razvozlán -a -o, razvozlánje -a s: ~ voz, motvoz, ~ težave, vprašanja, ~ uganko, dvome, vse se kar samo razvozla, razvozlánost -i ž, razvozláj -a m; razvozlávati -am, razvozlávávanje -a s

razvpítí -vpíjem gl. vpiti: razvpili so ga za potepuha; razvpít -a -o: ~a hiša, ~ človek, razbojnik, razvpitost -i ž, razvpítež -a m

razvrát -vráta m: spolni ~, razvráten -tna -o: ~o živeti, ~ nauk, razvrátnik -a m, razvrátnica -e ž, razvrátniški -a -o, razvrátněž -a m, razvrátnost -i ž

razvrednótiti -im: blago se hitro razvrednoti, ~ denar; razvrednóten -a -o: ~a valuta; razvrednótenje -a s: ~ denarja, ~ sodobnih vrednot

razvréti -vrém odvreti, razvri -íte! razvrí -a -o. ~ zavrt voz; razvrít -a -o neurejen, neugnan, razposajen

razvréti -vrém, razvri -íte! razvrèl -éla -o: kaša naj se razvre; razvrét -a -o: ~a juha

razvrstíti -im, razvrstí -íte! razvrstíl -ila -o, razvrščèn -éna -o: ~ učence po velikosti, vojska se razvrsti ob meji, razvrščénost -i ž, razvrstitev -tve ž: ~ kadrov, ~ tonov, razvrstíven -a -o [-rvn-], razvrstílen -lna -o [-ln-]: ~o sito; razvrščati -am, razvrščanje -a s: ~ figure pri šahu; razvrščévati -újem, razvrščévál -ála -o, razvrščévávanje -a s, razvrščévávec -vca m, razvrščévávka -e ž

razvrátati -am, razvrátč -a m |orodje|

razzéba -e ž: ~e na ledeniku, razzébsti -em se: zemlja se čez zimo razzebe; razzébel -bla -o: ~ hrast, dimnik

razzibáti in razzibati -zibam in -zibljem gl. zibati: potres razziblje hiše

razzlogováti -újem, razzlogovál -ála -o, razzlogovánje -a s: ~ besede, razzlogoválen -lna -o [-ln-]

razzágati -am, razzágan -a -o: ~ hlod, drva, razzáganost -i ž, razzágováti -újem, razzágovál -ála -o, razzágovánje -a s, razzágovávec -vca m, razzágovávka -e ž, razzágoválen -lna -o [-ln-]

razzálití in razzáliti -im gl. žaliti: ~ koga s čim; razzáljen -a -o: ~a veličina, razzáljenost -i ž, razzálitev -tve ž, razzáljenec -nca m, razzáljenka -e ž; razzálílen -lna -o [-ln-]: ~e besede, razzálíjv -a -o, razzálíjvost -i ž

razzálostítí -ím, razzálostí -íte! razzálostíl -íla -o, razzálostčèn -éna -o: ~ koga s čim, ~ se ob čem, razzálostčénost -i ž, razzálostítev -tve ž

razzárití -im, razzári -íte! razzáril -íla -o, razzárjen -éna -o in razzárjen -a -o: ~ železo, obraz se mu je razzáril, razzáritev -tve ž; razzárvatí -am, razzárvatje -a s: ~ oglje, železo

razzéjati -am; razzéjan -a -o: ~o grlo, ~a zemlja

razživéti -ím se, razzível -éla -o: družba se razzívi, razzíviti -ím, razzívi -íte! razzívil -íla -o, razzívljen -éna -o in razzívljen -a -o: ~ družbo, razzívljenost -i ž in razzívljenost -i ž, razzívljati -am, razzívljanje -a s

razžréti -ém gl. žreti: kislina razžre kožo, od jeze bi se kar razžrl, nos ima razžrt od rane; razžírati -am: rak razžira tkivo
razžvečítí in razzvéčítí -ím gl. žvečiti, razzvéčén -a -o, razzvéček -čka m

razžveplítí -ím kem., razzvéplíl -íla -o, razzvepljen -éna -o

razžvrkljáti -ám gl. žvrkljati, razzvrklján -a -o: ~ jajce

ráža -e ž |riba|

ráženj -žnja m: na ~u peči, rážnjíč -a m 1. majhen ráženj, 2. jed: ~e peči, rážnjíček -čka m, rážnjast -a -o

rdèc -éca -e: živo, kričeče ~, ~ ko kuhan rak, ~a luč, ~a nit, kri, tinta, usta, armada, ~e nebo, ~e rumen, ~e oči, rože, ~ nos, ~i lasje, ~a Španija, beli in ~i v Španiji, Rdeče morje, Rdeči križ; rdèckast -a -o: ~e pege, rdèček -čka m |ptica|, rdèček -čka m |jabolko|, rdéčka -e ž 1. rdeča žival,

2. *rdeč sad*, mn. rděčke rděčk | *bolezen* | rděčkar -ja m 1. *iron. socialist*, 2. *golob*, rděčko -a m *rdeč konj ali vol*, rděčica -e ž: živa, rahla -e ž ga oblije, svinjska ~ | *bolezen* |, rděčina -e ž 1. ~ ustnic, vnete kože, 2. *lesna gniloba*, rděčilo -a s 1. *tinta*, 2. ~ za ustnice, rděčnica -e ž | *figa* |, rděčnik -a m | *ptica* |, rděčelka -e [-uk-] ž 1. *jabolko*, 2. *užitna goba*, 3. *riba* v *Krki*, rděčuga -e ž 1. *riba*, 2. *hruška*, 3. *rjavo rdeča svinja*

rděče- v sestavi: rděčearmječ -jca m, rděčearmėja -e ž, rděčearmjejski -a -o; rděčebřad -áda -o, rděčebřadec -dca m; Friderik Rdečebřadec; rděčebřk -a -o; rděčedlák -áka -o; rděčegláv -áva -o, rděčeglávec -vca m, rděčeglávka -e ž; rděčehláčar -ja m 1. *ptica*, 2. *moški*, *zlasti vojak*; rděčekljun -a -o; rděčekóžec -žca m, rděčekóžen -žna -o; rděčekřven -vna -o; rděčelás -ása -o, rděčelásec -sca m, rděčeláska -e ž; rděčelčn -čna -o, rděčelčnost -i ž, rděčelčnica -e ž, rděčelčnik -a m; rděčenòg -òga -o; rděčenòs -òsa -o, rděčenòsec -sca m; rděčeòk -òka -o; rděčepecelj -clja m | *jabolko* |; rděčepérka -e ž | *riba* |; rděčerpěrka -e ž | *ptica* |; rděčerřtec -tca m | *čmrlj* |; rděčeústka -e ž | *riba* |; rděčevrátěn -tna -o, rděčevrátka -e ž | *ptica* |

rděti -řm, rdi -řte! rdě, rděč -a -e, rděl -éla -o, rděnje -a s: nebo rdi za gorò, ~ od sramu, gore rdijo; rdíti rdím, rdi -řte! rdíl -a -o: češnje se že rde, sv. Vid češnje rdi; rděčiti -řm, rděči -řte! rděčil -a -o, rděčenje -a s: ~ si ustnice, nohte

Rě -ja m Ra

reagirati -am *odzivati se na kaj, odgovarjati, nasprotovati, upirati se čemu, kazati odpor*: živec reagira na dražljaje, kemične snovi reagirajo druga na drugo, reagěnt -ěnta m = réagens -a m *snov, s katero ugotavljamo druge snovi*, mn. *tudi reagěncije -ij, reagěnc -e ž, reagěncěn -čna -o*: ~i papir, ~o steklo

reakcija -e ž *odziv, odgovor, nasprotno delovanje, odpor, nazadnjařstvo*: ukrep zbudi, sproži ~o, ~ na pritisk, na udarec, ~ na novotarje, ~ zoper prodlog, boj z ~o, reakcjski -a -o: ~i motor, pogon, ~o letalo, reakcionár -ja m *nazadnjak, zavirač, reakcionárka -e ž, reakcionären -rna -o nazadnjařki*:

~i tisk, reakcionárnež -a m, reakcionárnost -i ž: ~ nazorov, miselnosti, reakcionárstvo -a s

reaktívěn -vna -o: ~o letalo = reaktívec -vca m, reaktívnost -i ž

reaktívirati -am: ~ koga *znova sprejeti v službo*, čez leto dni se je reaktíviral je *spet stopil v službo*, tuberkuloza se reaktívira se *obnovi*, reaktíviranec -nca m, reaktíviranka -e ž, reaktívácija -e ž: ~a barv, ~ udov, reaktívnost -i ž: ~ organizma

real [-ál] -a m | *denar* |

realén -řna -o [-řn-] (°rečlen) *stvarěn*: ~e razmere *dejanske*, ~a zamisel, ~a vrednost, ~o število, ~a gimnazija, ~i dohodek, realnosť -i [-řn-] ž *stvarnost, resničnost*: duřevna, trda ~; realíje -ij ž mn. *realni (stvarni) predmeti*, realizem -zma m 1. *čut za stvarnost*, 2. *socialistični, kritični, idilični, poetični* ~, realist -a m: suhi, kritični ~i, pisatelj ~, realista -e ž, realističěn -čna -o: ~a smer, ~i roman, realitěta -e ž *nepremičnina, zemljiřka posest*, realitěten -tna -o: ~a pisarna

realgán -ja [-řg-] m *min.*

realizirati -am *uresničiti, uresničevati, uveljaviti, uveljavljati*, realiziran -a -o, realiziranje -a s: ~ program, idejo, realizácija -e ž *uresniče(va)nje*: ~ načrta

realka -e [-řk-] ž, realčěn -čna -o [-řč-]: ~i prostori, razredi, realec -řca [-řc-] m *učenec na realki*

reanimácija -e ž *med. oživljenje, oživitev*

reasumirati -am *obnoviti postopek*

Réaumur [reomü'r] -a m | *fizik* |, Réaumurov -a -o: ~a lestvica

rěbec -řca m: ovčji ~ | *trta* |

rěběl [-ěl] -a m *upornik, rebelánt* -a m, rebelřrati -am *upnati se*, rebelřranje -a s

rěber -bri in -bři ž, v rěbři in v rěbři, za rebřjó in rěbřijo, rebřjan -ána m | *prebívavec* |, rebřrína -e ž *reber, rebřrnat* -a -o: ~ svet, rebřrnica -e ž = rebřrnína -e ž *polje v rebřeh*

rebřráče -áč ž mn. *vetrnic, řaluzije, rebřráči* -ev m mn. *zool. [nečlenarji]*

rěbro -a s, mn. rěbra rěber: ~ si zlomiti, ~a kazati *biti suh*, dati komu pod ~a, dobiti jo pod ~a, streha kaže ~a, Adamovo ~, rěbrce -a s, mn. rěbrca rěbrc: ~a obirati, rěbrčast -a -o,

rèbrast -a -o *rebru podoben*, rébrast -a -o *kdor kaže rebra*: ~o pobočje, rebrát -áta -o *kdor ima močna rebra*, rebrnát -áta -o, rebrince -nca *m bot. pastinak*, rébrje -a *s*, rébrn -a -o: ~a mrena, rébrnica -e *ž porebrnica*, rebrnice -íc *ž mn. lestve za na voz*, rebrnina -e *ž [meso]*, rébrnik -a *m* = rebrnják -a *m [bolniška priprava]*, rebrývje -a *s*, rebrščák -a *m [hrast]*, rébrščica -e *ž [jabolko]*; rebríti -ím *se viti se, rvati se, repenčiti se, peteliniti se*, rébri -íte *se!* rebril -a -o, rebrénje -a *s*

rebúla -e *ž [trta in vino]*, rebúlica -e *ž*
 rébus -a *m slikovna uganka, podobnica*
 récelj -clja *m*: ~ žlice, ~ zelnate glave,
 ~ bučke, réceljček -čka [-célj-] *m*,
 reclját -áta -o

recénen -tna -o *nov, novejši, sedanji, današnji, zadnji, nedaven, sodoben, pravkaršnji*: ~a favna

recenzija -e *ž ocena, presoja*: ~ knjige, pisatelja, recenzijski -a -o: ~i izvod knjige, recenzirati -am *oceniti, ocenjevati, presoditi, presojati*, recenzént -énta *m ocenjevavec, presojevavec*; gledališki ~, recenzéntka -e *ž*, recenzénski -a -o

recépcija -e *ž prevzem, sprejem, sprejemališče*: ~ rimskega prava, hotelska ~, delati v ~i, biti na ~i v poslaništvu
 recepts -a *m [potrdilo]*: pismo oddati na ~, podpisati ~, receptisen -sna -o: ~i blok, ~a knjiga

recépt -épta *m [zdravniški] predpis, navodilo*: ~ napisati, oddati, poznati; dobiti zdravila na ~, kuharski ~i, ideološki, politični ~i, recéptek -tka *m*, receptirati -am *z receptom predpisati*, receptiranje -a *s*, recépten -tna -o: ~a knjiga, receptúra -e *ž* 1. *pisanje*, 2. *privravljanje zdravil po receptu*, 3. *oddelek v lekarni*, réceptarski -a -o, réceptárij -a *m*

receptíven -vna -o *dovzeten, sprejemljiv*, receptívnost -i *ž dovzetnost, sprejemljivost*
 réceptor -ja *m* 1. *organi* ~i [čutila], 2. ~ v hotelu

recés -a *m pr. dogovor, pogodba*: cesarski ~ iz 1870, recésen -sna -o, recésiven -vna -o *odstopajoč, zakrit, neviden*: svetla barva je ~o dedna

recésija -e *ž*: gospodarska ~, ~ v ameriškem gospodarstvu

recídíva -e *ž povrnitev, ponovitev bolezni*, recídíven -vna -o *povračajoč, ponavljajoč*

se, povraten: ~ tat, grešnik, ~a bolezen, recídívnost -i *ž ponavljajnost*
 recipiént -énta *m [posoda]*

recipróčen -čna -o *medsebojen, vzajemen*: ~a vrednost, ~e koristi, ~i dogovor, ~o razmerje, recipróčnost -i *ž* = reciprocitéta -e *ž medsebojnost, vzajemnost*: ~ med številom in kvaliteto

recítirati -am, recítiranje -a *s*: ~ posem, verze, ~ (iz) Prešerna, recitácija -e *ž*, recitacíjski -a -o: ~i spored, večer, recitativ -a *m*: stavek v ~u *glas.*, recitativén -vna -o: ~i ton, patos, recitátor -ja *m*, recitátorica -e *ž*, recitátorka -e *ž*, recitátorski -a -o, recitándo *prisl. glas.*

rèč -i *ž stvar, zadeva*: drobne ~i, vse ~i na svetu, to je moja ~, v vsako ~ se vtakne, za vsako ~ godrnja, ta človek ni za nobeno ~ *rabo, je zanič*, štiri poslednje ~i, grde ~i počenjati, uganjati, ~ dobro kaže, vso ~ je treba premisliti, lepo ~ si nam nakopal na glavo, to je prazna ~, lepe ~i slišim o tebi, prava ~ takle dež, prava ~, če te malo primejo, célo ~ je skuhal iz tega, celo ~ pisem sem dobil *veliko*; presneta ~! *vražja* ~! *častna* ~ *besada*; réčca -e *ž, rod. mn. réčic*

rèči réčem, réci -íte! rekóč -a -e, rékel rékla -o: pojdi, če ti réčem; tako je, če ti réčem; kaj bodo rekli; kaj sem že hotel ~; recimo, da je tako; to se samo tako réče; ne réčem, da ne, da ni res; rekel mi je, naj pridem; nima pravice, da bi kaj rekel; kar tako (kaj) ~; rekli so mu Janez; reci.in piši; poslovil se je, rekoč, da še pride; tako rekoč (°takorekoč) nov klobuk; to je tako rekoč ukradel; réčen -éna -o: ~o — storjeno, ~ega dne; s tem ni ~o, da si lep; kakor (že) ~o, med nami ~o
 Réčica -e *ž kr. i.*, na ~i, réčiški -a -o, Réčičáni -ov *m mn.*

réd -a *in -ú m, mn. rédi -ov*: delovni, dnevni, hišni, šolski, vozni, poslovni, družbeni, stavčni, besedni, novi ~; viteški, cerkveni, strogi, tretji ~ (*mn. redóvi -óv*); komu podeliti ~, prejeti višje, nižje redóve; v ~ stopiti, ~ zapustiti; odlikovati koga z ~om dela; dobiti dober, slab ~ *oceno*; priti iz ~a; napraviti ~, v ~ dejati kaj, v ~ spraviti, v ~u imeti kaj; vse v naj-lepšem ~u, z njim nekaj ni v ~u

prav, po ~u po vrsti, tri dni po ~u, vsi po ~u, rokavici sta v ~ par, ~a se držati, k ~u pozvati, k ~u biti pripravljen biti, v gosjem ~u; rédoma *prisl. po vrsti*; réden -dna -o: ~i profesor, ~i občni zbor; dijak je ~, ~o dobivati, ~o vsako leto, ~i študent, rédnost -i ž

réd -í ž vrsta, v rédi: ~i za koscem, trava je še v ~eh, ~i razstljati

redakcija -e ž uredništvo, ureditev: ~ lista, cerkvenoslovanski rokopisi srbske ~e, redakcijski -a -o uredniški: ~i prostori, ~i odbor, redaktér -ja *m urednik*: ~ dnevnika, redáktor -ja *m*: ~ zbranih spisov, redáktorica -e ž urednica, redáktorski -a -o: ~o delo, redigirati -am urediti, urejati, redigiranje -a *s*: ~ list, ~ besedilo

redčíti -im, redčenje -a s: ~ sadike, repo, veje; prebivavstvo se redči, oblaki se redčijo, tema se je redčila, redčina -e ž jasa: ~ v gozdu, redčilo -a *s*

redék -dka -o, prim. redkéjši -a -e, prisl. rédko, redkéj(š)e: ~a juha, stvar, ~e službe, ~i lasje, ~o sito, platno, ~ glavnik, ~ človek, ~i zobje, ~ ko bela vrana, kratke službe ~e sukne, na ~o saditi, po ~em se zgodi, rédkost -i ž *in* redkóst -i ž

redigirati -am gl. redakcija

redílen -lna -o [-un-]: ~e snovi, ~a hrana *tečna*, redilnost -i [-un-] ž: ~ moke, redílo -a *s*, redíšče -a *s*

redíngót -a m | površnik|

redís -a m: ~ pero

redískontírati -am ekon.

redítelj -a m: šolski ~, rediteljica -e ž, rediteljski -a -o, rediteljstvo -a *s*

redítí -im redčítí, rédi -te! redíl -a -o, rédenje -a s

redítí -im hranítí, vzdrževátí, rédi in rédi -íte!

redéč -a -e, redé, redíl -a -o, rejénje -a s: ~ živino, otroke; fant se redi; ~ gada na prsih; rején -éna -o: ~ trebuh, ~a mošnja, redítev -tve ž, rejénost -i ž, redník -a *m*, rednica -e ž, rednína -e ž, redništvo -a *s*

redítí -ím v red devatí, vrstítí, rédi in rédi -íte! redíl -a -o: kosci redijo travo v *redí kosíjo*, anopi se redijo za žanjicami *vrstíjo*

redíkven -kve ž: rdeča, črna ~, redkven [-van] -a -o, redkvice -e ž *in* redkevca -e [-u-] ž, redkvíšče -a *s in* redkvíšče -a *s*

redko- v sestavi: rédkokdo, rédkokoga, rédkokomu, o rédkokom se zmoti *redko o kom*, z rédkokom je zadovoljen *redko s kom*; rédkokaj, rédkočesa, rédkočemu, v rédkočem se moti *redko v čem*, z rédkočim je zadovoljen *redko s čim*; rédkokateri -a -o, rédkokdaj, rédkokje, rédkokrat; redkobeséden -dna -o, redkobesédnost -i ž; redkoldák -áka -o; redkolás -ása -o; redkolist -a -o; redkozób -óba -o, redkozóbci -ev *m mn. zool.*

redoljúben -bna -o, redoljúbnost -i ž, redoljúbje -a s

redoséja -e ž reta, veliko rešeto za čiščenje žita, rédos -a m

redovátí -újem, redováł -ála -o, redovánje -a s: ~ učence, odgovore, redoválen -lna -o [-ln-]: ~a konferenca, redoválnica -e [-ln-] ž |knjiga|

redóvnik -a m, redóvnica -e ž, redóvniški -a -o: ~i poklic, redóvništvo -a *s*, redóven -vna -o: ~a obleka, ~a pravila

reducírati -am zmanjšati, skrčítí: ~ na najmanjše število, ~ nameščence, ~ podporo; reduciran -a -o: ~i vokali. redukcijska -e ž *zmanjšanje, skrčítev*: ~ plač, delavstva; vokalna ~, redukcijski -a -o: ~i vokal, zaslon, ventil, redúktor -ja *m teh.*

reduplikácijska -e ž slov. podvajanje (zloga), reduplicírati -am, redupliciranje -a s

redúta -e ž 1. utrdba, 2. plesno zabavišče, 3. ples v maskah: aranžirati ~o, redúten -tna -o: ~a prireditev

reecígirati -am znova izvolítí, reelékcija -e ž vnovična izvolitev

reeskónt -a m ekon., reeskontírati -am

refektórij -a m obednica, refektórijski -a -o: ~a miza

referírati -am poročati: ~ o nalogah delavstva, referát -a *m poročilo*: ~ o knjigi, literarni ~, ~ pripraviti, iti na ~ poročanje, imeti ~, referént -énta *m poročevavec*: strokovni, cenzurni ~, ~ za šolstvo, referéntka -e ž *poročevalka*, referéntski -a -o, referéndum -a *m ljudsko glasovanje*, referéncia -e ž *priporočilo*: imeti dobre ~e

refléks -a m fiz.: ~ sončnih žarkov, luči *odsev, odsevanje*; *prenes.* pesem je ~ njegovega doživetja *odsev, odsvit; med.* ~ mišice, živčni ~ *odziv, odgovor*, vokal o je včasih ~ nosnega o; refléksen -sna

-o 1. fiz.: ~a luč odbojna, odsevna, 2. med.: ~o središče, ~i gibi neposredni, samohotni, reflektoren -rna -o, reflektoričen -čna -o: ~a otplost zenic

refleksija -e ž odbijanje (svetlobe), odsevanje, odsvitanje, premišljevanje, reflektiv -vna -o 1. slov. povraten: ~i zaimki, glagoli, 2. fil. premišljevalen: ~ duh, človek, značaj, ~a poezija; réfleksiv -a m, mn. tudi refleksiiva -iv s povratni izraz (povratni zaimek, glagol, prislov), reflektivnost -i ž 1. slov. povratnost, 2. fil. premišljevalnost, refleksijski -a -o: ~o steklo

reflektirati -am: ~ svetlobne žarke odbijati, žarki (se) reflektirajo se odbijajo, odsevajo, se odsvitajo; ~ na službo potegovati se za službo, računati s službo, prositi za službo, reflektant -a m prosivec, kdor se za čim poganja, na kaj čaka, računa, reflektor -ja m fiz. odbijalnik, žaromet: z ~em razsvetliti, reflektorski -a -o: ~a luč, ~a razsvetjava, žarnica, reflektorka -e ž fot.

reform -a -e ž prenova, rod. mn. reform: agrarna, šolska ~, ~ šolstva, reformen -mna -o: ~a obleka, gimnazija, ~o gibanje, reformirati -am, reformiranje -a s: ~ šolo, družbo, podjetje, reformiranec -nca m, reformacija -e ž, reformacijski -a -o: ~a doba, reformator -ja m, reformatorica -e ž, reformatorski -a -o: ~a vna, ~o delo, reformatorstvo -a s, reformizem -zma m, reformist -a m, reformističen -čna -o: ~a stranka

refošk -a m | vino | = refoško -a m

refrakcija -e ž lom žarkov: atmosferska ~, refrakcijski -a -o: ~a napaka, refraktometer -tra m, refraktometrija -e ž, refraktor -ja m [daljnogled]

refraktoren -rna -o uporen, neobčutljiv, nesprejemljiv: ~ za obsevanje, za zdravilo, ~a perioda, refraktornost -i ž med.

refren -a m pripev, ponavljanje: vedno isti ~, pesem ima ~

refundirati -am nazaj plačati, vrniti, refundacija -e ž povrnitev: ~ obratovalnih sredstev

réga -e ž razpoka, zarez: ~ med opekami, ~e v skalovju, ~ pri ventilu, régast -a -o, régati -am, réginiti -nem razpočiti se, zazijati, odpreti se: zemlja regne, régica

-e ž, réglja -e ž kruh z navzkrižnimi regami

réga -e ž zelena drevesna žabica, réga medm., régica -e ž, régáča -e ž, régáčica -e ž bot., régati -am = regetati -ám in -éčem, regetaj -ájte in regéči -te! regetal -ála -o, réganje -a s = regetanje -a s: žabe reg(et)ajo v mlaki, reget -éta m, régelj -glja m 1. žabica, 2. rastlina, regetáča -e ž 1. žaba, 2. ropotulja = regenica -e ž = regetúlja -e ž = réglja -e ž raglja, réglijast -a -o; regljáti -ám, regljáj -ájte! regljál -ála -o, regljánje -a s, regljáč -a m klepetavec, regljáča -e ž klepetulja, regljáv -áva -o, regljávec -vca m, regljávka -e ž, regljávski -a -o

regál [-ál] -a m 1. vladarju pridržana pravica, 2. polica za knjige, za blago, 3. predalnik: ~ za črkovnjake

regáta -e ž 1. čoln, 2. tekma na vodi: jadranska, blejska ~

regeldetrija -e ž mat. sklepni račun, regeldetrijski -a -o: ~e naloge

regeneracija -e ž obnova, prerod: ~ slovenskega jezika, regeneracijski -a -o = regenerativen -vna -o: ~a sila, regenerator -ja m teh., regenerirati -am obnoviti, obnovljati, preroditi, poživiti: ~ umetnost

regent -énta m vladar, vladarjev namestnik, regentski -a -o: ~i svet, regentstvo -a s, regentinja -e ž = regéntka -e ž; régens -a m: ~ chori voditelj cerkvenega petja, zbora

regéti -ov m mn. in regésta regést s mn. pr. zg.

regimént -énta m polk, veliko število: bilo jih je cel ~, regiménten -tna -o: ~o hoditi, ~a ženska, regiméntski -a -o: ~a zastava, ~i boben

Regina -e ž os. i., Reginin -a -o

regionalen -lna -o [-ln-] pokrajinski: ~a geografija, ~a literatura, regionalnost -i [-ln-] ž, regionalizem -zma m: kronovistični ~, regionalist -a m, regionalističen -čna -o: ~a poezija

regionalen -rna -o krajeven: ~a bezgavka; régija -e ž 1. med. kraj, del: prsna ~, 2. zool.

registor -tra m seznam, vpisnik: ~i na koncu knjige kazala, ~ matičnih knjig, imenski ~, ~ pravnih predpisov, odpreti vse ~e, orgelski ~i, registrski -a -o: ~a tona; registrirati -am vpisati, za-

znamovati, zapisati, registriranje -a s: ~ službena potovanja, ~ dogodek, knjigo; registriren -rna -o: ~i aparati, registracija -e ž: ~ motornih vozil, podjetij, registracijski -a -o: ~a metoda, registrátor -ja m [oseba in priprava], registrátorica -e ž, registrátorski -a -o, registratúra -e ž, registratúren -rna -o

regléta -e ž tisk. letvica

regljáti -ám gl. rega

régrat -a m, régratov -a -o: ~a solata, régratnik -a m bot.

regrés -a m: država daje ~ na nakup gnojil, ~ na sindikalno vožnjo, regrésen -sna -o: ~i zahtevek, regresiven -vna -o nazaj gredoč, segajoč, nazaj veljaven, spreminjajoč se na slabše, v nazadovanje: ~a asimilacija, ~a palatalizacija, regrédiénen -tna -o: bolezen je ~a, regrédiénca -e ž med.

regulírati -am uravnávati, ravnati, regulírán -a -o, regulíránje -a s: ~ cesto, plače, reko, regulácija -e ž: ~ rojstev, mest, potokov, regulácijski -a -o: ~i načrt, ~e naprave, reguláren -rna -o pravilen, reden, regulárnost -i ž, regulátor -ja m ravnalo, regulatív -a m: ~ življenja, regulatívén -vna -o ravnajoč, urejajoč: ~i ukrepi

Régulus -la m rim. os. i., Régulov -a -o: ~o slovo

rehabilitírati -am ugled vrniti, spet usposobiti, rehabilitírán -a -o, rehabilitíránje -a s: ~ invalide, rehabilitíránec -nca m, rehabilitácija -e ž: ~ invalidov, rehabilitácijski -a -o: ~i postopek

réhta -e ž 1. veliko rešeto, reta, redoseja, 2. širok klobuk, réhtar -ja m kdor izdeluje rehte; réhtati -am z rehto pretresati; réhtanje -a s [delo in stvar]

réj réja m etnogr.: visoki ~, štehanje in ~ pod lipo; gl. tudi raj

réja -e ž: v ~o dati, vzeti, ~ živine, réjen -jna -o, réjnína -e ž, réjáč -a m kmet, ki jemlje živino v rejo

réjec -ja m: ~ kokoši, ~ malih živali, réjka -e ž, réjski -a -o: ~i okoliš

rejénc -nca m, rejéncék -čka m, rejénka -e ž, rejénčica -e ž

rék réka m: ~i in pregovori, stari ~i, rékoma prisl. v rékih: ~ govoriti, réklo -a s fraza

réka -e ž: ~ teče, valovi, šumi, se vali, ~ bolnikov, deroča ~, mesto je ob ~i,

po ~i navzdol, vzdolž ~e, réčica -e ž in réčica -e ž, réčen -čna -o: ~a postrv, ~i parnik, ~a struga = réčišče -a s, réčnica -e ž réčna voda, réčnat -a -o: ~a pokrajina

Réka -e ž kr. i., z ~e, na ~o, Réčáni -ov m mn., réški -a -o: ~o pristanišče

rekapitulírati -am ponoviti, povzeti, rekapitulácija -e ž ponovitev, povzetek: ~ izvajanj

rékati -am praviti, rékanje -a s

rekatolizácija -e ž vnovično pokatoličenje, rekatolizácijski -a -o: ~a doba

rékcija -e ž slov. vezanje: ~ glagolov

rékét -a m teniški lopar: ~ vihteti, z ~om udariti, réketen -tna -o

rekláma -e ž: dobra, slaba, vsiljiva ~, delati ~o za kaj (°rek lamirati), reklámen -mna -o: ~i oddelek, ~a deska, ~o pisanje, reklámar -ja m

reklamírati -am pritožiti se, ugovarjati, zahtevati, terjati: ~ pismo, ~ časopis, ~ kaj zase, ~ vpis v volilni imenik, reklamácija -e ž terjatev, pritožba, reklamácijski -a -o: ~i rok, odbor, ~i listek, reklamánt -a m

réklo -a s gl. rek

rekognoscírati -am pozvedeti, pozvedovati, razgled(ov)ati se, rekognoscírán -a -o, rekognoscíránje -a s: ~ teren, rekognícija -e ž

rekomandírati -am priporočiti, priporočati, rekomandírán -a -o: ~ pismo

rekompénzirati -am odškodovati, rekompénzácija -e ž odškodovanje, odškodnina, rekompénzácijski -a -o odškodninski, rekompénzátor -ja m odškodovavec

rekonstruirati -am obnoviti, rekonstruirán -a -o, rekonstruiránje -a s: ~ stavbo, ~ diznavra, ~ potek dogodkov, ~ slovansko mitologijo, rekonstrúkcija -e ž obnova: ~ besedila, ~ oblik, ~ kmetijstva, rekonstrúcijski -a -o: ~i načrt, ~e osnove

rekonvalescént -énta m prebolevnik: biti ~, živeti kot ~, rekonvalescéntka -e ž, rekonvalescéntski -a -o, rekonvalescéncia -e ž prebolevanje, rekonvalescénten -tna -o: ~i oddelek

rekórd -a m največji dosežek: potolči, postaviti ~ v teku, lov za ~i, ~ v hitri izdelavi, svetovni, državni ~, rekórden -dna -o: ~ čas, ~a višina, ~a žetev, rekordér -ja m: državni ~, rekordérka

-e ž, rekordérski -a -o, rekordérstvo -a s: golo ~
rekóven -vna -o *splošno znan, notoričen*: ~ pijanec, lažnivec
rekreácija -e ž *razvedrilo, oddih, odmor*, rekreacijski -a -o, rekreativen -vna -o: ~ možnosti
rekriminácija -e ž (*nasprotna*) *obdolžitev, nasprotna tožba*, rekrimirati -am
rekrút -a m (*vojaški*) *novinec*, rekrúten -tna -o: ~a komisija, rekrutirati -am *novačiti, nabirati (vojake)*, rekrutiranje -a s: članstvo se rekrutira iz delavskih vrst, rekrutácija -e ž, rekrút(ov)ski -a -o: ~o vrskanje
rektascenzija -e ž *astr.*
rektificirati -am *popraviti*, rektificiranje -a s: teorijo je treba ~ s prakso; rektificiranje -a -o: ~o olje, ~i špirit, rektifikácija -e ž *poprava*: davčna ~, rektifikacijski -a -o: ~e knjige
réktor -ja m *vodja, ravnatelj, predstojnik (visokih šol, zavodov)*: vseučiliški ~, réktorski -a -o: ~i opravki, réktorstvo -a s, réktorica -e ž, rektorát -a m *predstojništvo*, rektorski *urad*, rektorátski -a -o: ~a pisarna
réktum -a m *danka*, rektoskóp -a m *med.*, rektoskopija -e ž *med. ogledovanje danke*, rektálen -lna -o [*-ln-*]: ~a gonoreja, ~i vložki
rekuperátor -ja m *teh.*
rekúrz -a m *priziv*: ~ vložiti, rekurirati -am *pritožiti se, priziv narediti*, rekúrzen -zna -o: ~a pot
rékviem -a m *ltg., glas. mrtvaško opravilo, črna maša*
rekvirirati -am *zaseči, (za)pleniti*, rekviriranje -a s: ~ živino, žito; rekvizicija -e ž *zasežba, zaplemba*: ~ voznega parka, živil, rekvizicijski -a -o: ~a komisija
rekvizít -a m *orodje, priprava*: gledališki ~i, pesniški ~i, rekvizítér -ja m, rekvizítérka -e ž, rekvizítérski -a -o
relácija -e ž *razmerje, progá*: matematična ~, telefonska ~, v ~i do česa, na ~i Ljubljana—Jesenice, relacijski -a -o *razmernosten*: ~i člen
relatívén -vna -o *odnosén, oziralén*: ~i zaimek, prislov, ~a resnica, teža, krivica, višina, ~o dober, vse je ~o *kakor se vzame*, rélatív -a m, mn. *tudi* *relatívá* -iv s *oziralni* *zaimki in prislovi*, relativ-

nost -i ž: ~ *teoretičnih shem*, relativnostén -tna -o: ~a teorija, relativizém -zma m *fil.*, relativíst -a m, relativístka -e ž, relativístičén -čna -o: ~a teorija, relativizácija -e ž
relé -ja m *posrednik*: časovni ~, toplotni ~, reléjen -jna -o: ~a postaja
relegirati -am *odsloviti, izgnati, izključiti*
relief -a m: upodobitev v ~u, ~i pokrajine, kredni ~ *tisk.*, reliéfén -fna -o: ~i tisk, ~i zemljevid, reliéfnost -i ž: umetniška ~
religija -e ž *verstvo*, religiózen -zna -o *veren*, religióznost -i ž *vernost*
relikít -a m *ostanek*, relikten -tna -o: ~a favna, flora
relikvíja -e ž *svetinja, svetniški ostanek*, nav. mn. *relikvíje -ij svete moči*, relikviárij -a m *posoda za relikvíje*
Rémbrandt -a m [*niz. slikar*], Rémbrandtov -a -o: ~e slike, rémbrandt(ov)ski -a -o: ~i obrazi
rémec -mca m *zool. plašica, sinička*
remedúra -e ž (*od*) *pomoč, poprava, odprava*: potreben ~e
***rémelj** -na [*-malj-*] m *letva*, *rémeljček -čka [*-malj-*] m *letvica*
remí -ja m *neodločen izid*: končati igro z ~jem, sporazumeti se za ~, rešiti se v ~, remizirati -am *neodločeno končati*: ~ s kom
remíniscénca -e ž *spomin na kaj*: literarna ~, v delu so očitne ~e iz znanih pisateljev, remíniscénčen -čna -o
remíza -e ž *klonica, vozarna*: tramvajska ~
remónt -a m *popravilo, obnova, popravljanje*: stroji so v ~u, ~ plavžev, remónten -tna -o: ~o podjetje
remórker -ja m [*ladja*]
Rémšník -a m *kr. i.*, na ~u, rémšniški -a -o: ~o narečje, Rémšničani -ov m mn.
remunerácija -e ž *nagrada, odškodnina*, remunerirati -am *nagraditi, odškodovati*
Rém(us) Réma m *rim. os. i.*, Rémov -a -o
Rén -a m [*reka*]: promet po ~u ali na ~u, rénski -a -o: ~a pokrajina, ~i rizling, ~i goldinar
renčáti -ím, rénci in rénci -íte! *renčé, renčéč -a -e, rénčál -ála -o, renčánje -a s*: pes renči na tújca, rénča -e ž *kdor renči*, rénčast -a -o = *renčáv -áva -o*: ~a pošast, *renčávost -i ž*
renegát -a m *kdor kaj zataji, odpadnik*: narodni ~, renegátka -e ž, renegátski

-a -o *odpadniški*, *renegátstvo* -a s *odpadništvo*
renesánsa -e ž in *renesánca* -e ž *prerod*:
 doba ~e, italijanska ~, *renesánsen*
 -sna -o in *renesánčen* -čna -o: ~a doba,
 umetnost, *renesánčnik* -a m
renéta -e ž |jabolko|: francoska ~
reniténca -e ž → *upornost*, *trmoglavost*,
reniténčen -tna -o → *uporen*, *trmoglav*
renomé -ja m → *sloves*, *glas*, *ugled*, *renomíran* -a -o → *sloveč*, *na glasu*, *slaven*
renovírati -am *obnoviti*, *prenoviti*, *renovíran* -a -o, *renovíranje* -a s: ~ *hišo*, *po*
hištvu, *renovácija* -e ž *obnova*, *renovátor*
 -ja m, *renovátorski* -a -o
rénta -e ž *dohodek iz obresti ali pravnih*
zahtevkov: *dobivati*, *imeti* ~o, *živeti od*
 ~e, *ob* ~i, *rénten* -tna -o: ~i *davek* =
rentnina -e ž, *réntnik* -a m, *réntnica* -e
 ž; *rentírati* -am *se izplačati se*, *rentíranje*
 -a s: *hiša se rentira v 30 letih*, *to delo*
se ne rentira, *rentabilen* -lna -o [-ln-]
donosen, *donašajoč obresti ali gmotno*
korist: ~o *podjetje*, *rentabilnost* -i
 [-ln-] ž *donosnost*, *rentabilnost* -tna -o
 [-ln-]: ~i račun
rentáčiti -im, *rentáčenje* -a s: ~ *od jeze*
réntgen -a m |aparát|: *poslati koga na* ~,
iti na ~, *pregledati z* ~om *preiskati*,
réntgenski -a -o: ~i žarki, ~o *obse-*
vanje, ~a *preiskava*, *rentgenizírati* -am,
rentgenizíránje -a s: ~ *zlomljeni ud*,
pljuča, *rentgenografija* -e ž, *rentgeno-*
grám -a m, *rentgenologija* -e ž, *rentge-*
nológ -a m, *rentgenolóški* -a -o: ~i
oddelek, *rentgenoskopija* -e ž, *rentge-*
noterapija -e ž
reométer -tra m *teh. tokomer*
reorganizírati -am *preosnovati*, *preurediti*:
 ~ *podjetje*, *ustanovo*, *družbo*; *zavod*
se reorganizira, *reorganizácija* -e ž:
 ~ *šolstva*, *kmetijske* ~, *reorganiza-*
cijski -a -o: ~i *načrt*, *reorganizátor* -ja
 m, *reorganizátorica* -e ž, *reorganizá-*
torski -a -o
reostát -a m *teh.*
rép in *rèp* **répa** in *rêpa* m: *živalski* ~,
 ~ *pri ponvi*, *dolg* ~ *pred mlekarno*,
pet ~ov *živine*, *z* ~om *opletati*, *obesiti*
se komu na ~, *lisičji* ~ 1. žaga, 2. bot.,
 3. zool., *nima* ne a ne *glave*, ~ *med*
noge stisniti, *komu na* ~ *stopiti*, *da*
zacvili; ~ *pobesiti*, *ima jezik ko krava*
 ~, *biti na* ~u *dogajanja*, *répek* -pka

m in *repèk* -pka m: *grozdni* ~, *repíč*
-iča m, *repáč* -a m *žival z dolgim repom*,
repáča -e ž 1. *krava*, 2. bot., *repíček*
-čka m bot., *répant* -a -o, *repát* -áta -o;
répati -am, *répanje* -a s: *konja* ~ *pukati*
mu žimo iz repa; *repatica* -e ž *komet*:
zvezda ~; *repkát* -ám *z repom mahljati*,
paberkovati, *repkál* -ála -o, *repkánje* -a s,
répen -pna -o: ~a *plavut*, *repina* -e
 ž *meso od repa*; *répar* -ja m *zadnji v*
vrsti, *répiti* -im *iti za kom*, *repica* -e ž
konec sore

répa -e ž: *divja*, *kisla*, *sladka*, *svinjska*,
puhla ~, *répen* -pna -o: ~o *seme*,
perje, *répar* -ja m 1. *kdor trguje z repo*
in repnim semenom, 2. *novec*, 3. *metulj*,
réparica -e ž |muha|, *répičar* -ja m
 |hrošč|, *répica* -e ž 1. *jed*: *sladka* ~,
 2. bot.: *oljna*, *papeževa*, *laška* ~, *répičen*
 -čna -o: ~o *olje* = *répičnik* -a m,
repina -e ž *repna zel*, *perje*, *repinje* -a
 s bot. *repno seme*, *répišče* -a s in *repíšče*
 -a s |njiva|, *répka* -e ž |jabolko|, *répnat*
 -a -o, *répnica* -e ž 1. *repna voda*, 2. *jama*,
répnik -a m 1. *repno perje*, 2. *ptič*,
repúlja -e ž *divja repa*, *repjè* -à s bot.,
repúšec -šca m bot.; *reporéznic* -e ž,
repínec -nca m bot., *repínčev* -a -o:
 ~o *seme*

repáljščica -e ž |ptica|

reparírati -am *popraviti*, *reparácije* -cij
 ž *mn. odškodnina*, *povračilo vojne škode*:
plačati ~e, *reparacijski* -a -o: ~a
komisija, *reparatúra* -e ž → *popravilo*
repartícija -e ž *razdelitev*

repatríírati -am *vrniti*, *poslati domov*,
repatriíran -a -o, *repatriíranje* -a s: ~
begunce, *sam se* ~, *repatriácija* -e ž:
 ~ *vojnih ujetnikov*, *repatriacijski* -a -o:
 ~a *komisija*, *repatriíranec* -nca m,
repatriíranka -e ž

repénčiti -im *se*, *repénčenje* -a s: ~ *se za*
kaj, *zavoljo česa*, ~ *se nad kom*,
repénčast -a -o

Repentábor -bra m *kr. i.*, *na* ~u, *repentá-*
tábrski -a -o

reperkusija -e ž *odboj*, *udarec nazaj*

repertoár -ja m *spored*: *biti na* ~ju, *dati*
na ~, *vzeti z* ~ja, *repertoárski* -a -o:
 ~a *politika*, *repertoáren* -rna -o: ~a
gledališča

repertórij -a m *seznam*, *iskalnik*, *kazalo*:
literarni, *realni*, *matični* ~, *repertórijski*
 -a -o

repetirati -am, repetiranje -a *s*: razred ~ ponavljati, ponoviti, puško ~, repetirka -e *ž*: ura ~, puška ~; repetent -énta *m* ponavljačev, ponavljač, repetentka -e *ž* ponavljavka, repeticija -e *ž* ponavljanje, repetitor -ja *m* kdor pomaga pri učenju: služba ~ja, repetitorij -a *m* knjiga za ponavljanje
***repetnica** -e *ž* perutnica
repiga -e *ž* bot. stoklasa
replika -e *ž* odgovor, zavrnitev, replicirati -am odgovorjati, zavriniti
Répnje Répenj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, répenjski -a -o: ~i gromovnik, Répenjci -ev *m mn. in Répenjčani* -ov *m mn.* >[-pənj-]
reportáza -e *ž* poročilo: radijska, literarna ~, reportážen -žna -o: ~i slog, roman, ~o pisanje, repórter -ja *m* poročevavec, novičar, repórterski -a -o: ~i slog, reportirati -am poročati
represálije -ij *ž mn. prisilni pripomočki*: ~ izvajati proti komu, represiven -vna -o prisilen: ~a carina, ~i ukrepi
reprezentánt -a *m* zastopnik, reprezentántka -e *ž*, reprezentánca -e *ž* zastopstvo, predstavništvo, predstavniki, reprezentánčen -čna -o: ~i fond; reprezentirati -am zastopati, javno nastopati, predstavljati, reprezentiranje -a *s*: ~ koga, ta zna ~, reprezentativen -vna -o: ~i prostori, reprezentativnost -i *ž*, reprezentacija -e *ž*, reprezentacijski -a -o: ~i sklad
repriza -e *ž* ponovitev (igre), reprizen -žna -o: ~i kinematografi, ~i filmi
reprobirati -am zavriniti, odkloniti, reprobiran -a -o: ~ kandidata za tri mesece, reprobacija -e *ž* zavrnitev: ~ za pol leta
reproducirati -am obnoviti, obnavljati, posne(ma)ti, reproduciranje -a *s*: ~ skladbo, glas, slike, ~ dogodek, reproduciran -a -o: ~a glasba, reprodukcija -e *ž* posnetek, odtis, obnovitev: barvna ~ slike, fotokemična ~, reprodukcijski -a -o: ~a tehnika, ~i stroški, reproduktiven -vna -o: ~i umetniki, ~a fantazija, umetnost
reptil [-íl] -a *m* zool. plazivec, reptilije -ij *ž mn. zool. plazivci*; reptilen -lna -o [-ln-], reptilski -a -o [-ls-]
repúblika -e *ž*: ljudska ~, predsednik ~e, repúbliški -a -o: ~i proračun, zakon, ~a vlada, republikánec -nca *m*, republikánka -e *ž*, republikánski -a -o: ~a vlada, republikanizem -žna *m*:

rimski ~, republikanizirati -am, republikánstvo -a *s*
repúlja -e *ž* gl. repa
reputácija -e *ž* sloves, ime, glas, čast
rés *prisl.*: vse je ~, to ni ~, ~ dela, ~ dobro vidim, ~ veliko ljudi, ~ lepo, ~ mi je žal; ~, takó je bilo; ~, tega ne vem, tega ~ ne vem; tega ne vem, ~ ne; pol za ~, pol za šalo; tega ne morem, ~ da ne; nè ~ da prideš? nè ~ da nè? kajne da nè, (to je) ~, da je drago, pa je dobro; ~ (je), da tega ne vem, pa znam kaj drugega
résa -e *ž*: poln bodečih res, résica -e *ž* majhna resa: z ~mi okrasiti, v ~ah v narekovajih, résičast -a -o: ~e čipke, résast -a -o: ~o žito, ~a brada, ~o gledati, resát -áta -o, resnat -a -o: ~a pšenica, résnica -e *ž* resasta pšenica, résnik -a *m* |ječmen|, résav -a -o: ~a gorska trava, résavec -vca *m* pes ostrodlakec, resína -e *ž* resa, osina, resínast -a -o, resinje -a *s*, reslja -e *ž* ovca ali koza z resami pod brado
résa -e *ž*: jesenska, pomladna ~, ~ cvete, ~o žeti
résda *prisl.*: to je ~ nevarno
reséda -e *ž* bot., resédin -a -o, resédast -a -o
resékcija -e *ž* med. izrez, odstranitev: ~ želodca, resécirati -am izrezati, odstraniti
resén -sna -o, resénjši -a -e in resnéjši -a -e: ~ obraz, opomin, namen, položaj, tekmeč, ~a nevarnost, smrtno ~, ~o se držati, govoriti, resnost -i *ž*: ~ besed, svarila, resnoba -e *ž*: življenjska ~, globoka ~, ~ časa, resnoben -bna -o, resnôbnost -i *ž*
resentimént -énta *m* → zagrenjenost
residuóm -a *m* usedlina, gošča, ostanek, residuálen -lna -o: ~a olja, ~i zrak v pljučih
resignácija -e *ž* odpoved, vdanost: življenjska ~, resignirati -am odpovedati se, obupati: ~ na službo; resigniran -a -o: ~ odgovor, resigniranost -i *ž*
resina -e *ž* resa pri žitnem klasu gl. resa
resje -à *s* in resje -a *s* vresje
résk *medm.*, résk réska *m*: jarem se je prelomil z glasnim ~om, réskniti -nem in réskniti -nem, résknil -a -o; reskáti -ám, reskál -ála -o; resketáti -ám in -éčem, resketanje -a *s*
reskript -a *m* (vladarjev) pismeni odgovor, odlok, ukaz

résnica -e ž |*pšenica*| *gl. resa*
resnica -e ž: čista, gola, suha, žalostna ~, ~o govoriti, po ~i povedati *po pravici*, povedati komu ~o v obraz, v ~i je drugače, ~i na ljubo, ~ v oči boče, v oči kolje, resničen -čna -o: ~ prijatelj, ~a zgodba, ~o res, resničnost -i ž: ~ trditve, obtožbe; sanje in ~, dvomiti o ~i; resnicoljub -a m, resnicoljuben -bna -o: ~ otrok, resnicoljubnost -i ž, resnicoljubje -a s
resolucija -e ž *sklep*: ~o sestaviti, sprejeti, poslati, resolucijski -a -o: ~i odbor
resolúten -tna -o *odločen, odrezav*: ~a ženska, resolútnost -i ž
resonanca -e ž *odzvok*: močna ~, prsna, lobanjska ~, resonančen -čna -o *odzvočen*: ~i prostor, krog, spektrum, ~a tla, resonátor -ja m *fiz.*
resonóžec -žca m *zool.*; resoplavútnica -e ž *zool.* [*riba*], *nav. mn.* resoplavútnice -ic
resor -a m *področje*: ministrski ~, ne sodi v moj ~, voditi ~, ~ za kmetijstvo = kmetijski ~, resóren -rna -o *področjen*: ~i minister, organ
resorbín -a m *kem.*
resorbirati -am *vsrkati, posrkati, popiti*: kri se počasi resorbira; resorbiran -a -o: ~a svetloba, resórpcija -e ž *vpoj*: ~ vbrizganih snovi, resorpcijski -a -o: ~a vročina, ~a površina
resorcín -a m *kem.*
respektirati -am *čislati, spoštovati*: ~oblast. predstojnike, zakone, respékt -a m 1. *čislanje, spoštovanje*: z ~om gledati (na) koga, imeti ~ pred kom, z vsem ~om, pri vsem ~u, 2. *prazen rob*
respirácija -e ž *dihanje*: pljuča v ~i, respiracijski -a -o: ~a priprava, ~i trakt, sistem, respiratóren -rna -o: ~i zrak, respirátor -ja m [*varnostna maska*]
respiro -a m *ekon.*: blagajniški ~
Ressel [*résol*] *Ressla* m [*izumitelj*], *Resslov* -a -o: ~ vijak
restavrácija -e ž [*boljša gostilna*]: jesti v ~i, iti v ~o, restavracijski -a -o: ~i prostori, ~i vrt, restavrátér -ja m, restavrátérka -e ž, restavrátérski -a -o
restavrácija -e ž 1. *obnova*, 2. *zgodovinsko obdobje*: francoska ~, restavracijski -a -o: ~a dela, ~i ukrepi, ~a doba
restavrírati -am *obnoviti, vzpostaviti*, restavríránje -a s: ~ vas, stavbo, sliko,

restavrátor -ja m [*obnavljavec*], restavrátorka -e ž, restavrátórski -a -o, restavrátórstvo -a s
restitúcija -e ž 1. *obnova, vrnitev, povračilo*: ~ posestva, zgodovinskega gradiva, 2. *biol. regeneracija*: patološka in fiziološka ~, restitucijski -a -o: ~i edikt, ~e zahteve, ~a tožba, restituírati -am *obnoviti, popraviti, povrniti*: ~ tožbo
restringírati -am *omejiti, utesniti*: ~ proračun, restrikcija -e ž *omejitev, utesnitev*: ~ izdatkov, restriktiven -vna -o *omejiven*: ~i ukrepi
resumírati -am *povzeti*: ~ vsebino, resumé -ja m *povzetek*
rešetáti -ám, rešetáj -ájte! rešetál -ála -o, rešetánje -a s: ~ žito, ljudi, vprašanja, rešetávec -vca m, rešetálo -a s, rešetáč -a m, rešetáriti -im *rešeta prodajati ali delati*, rešetárjenje -a s
rešéto -a s, *mn.* rešéta in rešéta: gosto, redko ~, dejati na ~ *pretresti, oceniti, preresetati*, rešétnice -a s, rešétnica -e ž: okna z železnimi ~ami *križi, mrežami*, biti za ~ami v *zaporu*, rešetár -ja m *kdor dela rešeta*, rešetarica -e ž, rešetarija -e ž = rešetárstvo -a s, rešetárski -a -o: ~a obrt, rešetárka -e ž *bot.*, rešetast -a -o: ~a tla, ~ spomin, ~o znanje, rešétina -e ž in rešétina -e ž [*smeti*]
rešíti in rešítiti -im, reši -íte! rešíl -íla -o, rešen -a -o, rešenje -a s in rešenje -a s: ~ človeka, uganko, ~ komu življenje, ~ koga iz ječe, reši me tega človeka, ~ nalogo, vlogo, akt, zadevo, prošnjo, ~ se (pri tepežkanju), ~ se skrbi, dolgov, rešítev -tve ž, rešenec -nca m, rešenka -e ž, rešilen -lna -o [*-ln-*]: ~a misel, ~a bilka, ~a postaja, ~i voz, čoln, pas, rešilo -a s: prodati kaj na ~, rešitelj -a m, rešiteljica -e ž, rešiteljski -a -o, rešenik -a m: pričakovati ~a, rešenica -e ž: smrt ~, rešeniški -a -o; rešen -šna -o: iskati ~o potí, rešínna -e ž [*plačilo*], rešljív -a -o: ~ račun, ~o vprašanje, rešljívost -i ž; reševáti -újem, reševál -ála -o, reševánje -a s, reševálen -lna -o [*-ln-*]: ~a postaja, ekspedicija, reševálnik -a [*-ln-*] m [*voz*], reševávec -vca m, reševávka -o ž, reševávstvo -a s, rešnji -a -e: ~a pot
rešó -ja m *kuhalnik*: plinski, električni ~
réšta -e ž *nabirek*: ~ česna, kostanja, čebule, fig, škafe v ~o naložiti, takih

šal ima še (za) celo ~o, rěštica -e ž kita:
~ prepelic, rěštati -am v rešto skladati,
rěštanje -a s

rěta -e ž veliko rešeto, rehta, redoseja, rětar
-ja m kdor rete dela, rětast -a -o, rětati
-am reto pretresati

retardirati -am zadrževati, zaustavljati,
retardacija -e ž zadrževanje, zaustavljanje,
retardativen -vna -o zadrževalen: ~i
element, moment

Retěce Retěc ž mn. kr. i., v ~ah, retěški
-a -o, Retečani -ov m mn.

Rětija -e ž |strim. provinca|, rětijijski -a -o:
Rětijijske Alpe, Retoromán -a m, reto-
románski -a -o: ~i jezik = retoro-
mánščina -e ž

rětina -e ž očesna mrežnica, retinitis -a m
vnjetje očesne mrežnice

Rětje Rětij ž mn. kr. i., v ~ah, rětenski
-a -o, Rětenci -ev m mn. >[-tən-]

rětór -ja m govornik, učitelj govorníštva,
rětórski -a -o: ~a služba, rětóríka -e ž
govorníštvo, rětóríčen -čna -o: ~ jezik,
~e figure, ~o vprašanje, rětóríčnost
-i ž, rětórík -a m

retórta -e ž kem. prekarpnica, prehlapnica:
steklena, železna ~, rětórten -tna -o:
~o oglje, steklo, ~a peč

retrákcija -e ž skrčitev

retribúcija -e ž pr. povrnitev, povračilo

retroaktívnen -vna -o: zakon ima ~o moč
velja za nazaj

retrodatírati -am s starejšim datumom
označiti

retrospektívnen -vna -o nazaj zroč, s pogle-
dom v preteklost: ~a razstava, retro-
spektívnost -i ž

rětár prisl. nazaj: vozni listek tur in ~ za
tja in nazaj, rětáren -rna -o: ~i listek
(°returkarta), ~o blago

retušírati -am zabisrati, kar ne ugaja;
popravití, olepšati (sliko), retušírán -a -o,
retušíránje -a s: ~ fotografíjo, portret,
oris, retušě -e ž: delo je izšlo z majhními
~ami, retušěr -ja m

rěva -e ž uboštvo, pomanjkanje, siromak:
v ~ah živetí, starka je ~, uboga ~!
rěvček -čka m, rěven -vna -o: ~ vode
ali z vodo, ~ otrok, ~a pesem, ~a vas,
~ ko cerkvena miš, ~o znanje, ~a
zunanost, rěvnost -i ž, rěvěž -a m,
rěvica -e ž: uboga ~, rěvišče -a s,
rěvščina -e ž: duševna ~, v ~o zabresti,
v ~i živetí, rěvšě -ěta s žně.

revakcinácia -e ž med. zopetno cepljenje:
~ proti kozam, revakcinírati -am vnovič
cepiti

revalorízirati -am vzdignítí veljavo na
prvotno vrednost, revalorizácia -e ž

revánša -e ž (°revanža) maščevanje, povra-
čilo: čakati na ~o, dati ~o, revanšírati
-am se maščevati se, povrnítí, oddolžítí se:
~ se komu za kaj, s čim, revanšen -šna
-o: ~a tekma, politika

revěr -ja m → zaslec, zavihek pri obleki

revěrz -a m 1. hrbtna stran, druga stran:
~ na kovancu, 2. pismena zaveza: ~
napísati, dati, podpisati, revěržen -žna
-o: ~a stran medalje hrbtna

revidírati -am pregledati, preskusiti, pre-
meniti: ~ prostore, spored, podjetje,
poslovanje, revízija -e ž pregled, spre-
memba: ~ učnih načrtov, revízijijski
-a -o: ~i rokopis, zapisnik, ~a ko-
misija, revízor -ja m preglednik: združni
~, revízorica -e ž, revízorka -e ž, reví-
zorski -a -o, reviděnt -ěnta m preglednik,
nadzorník

revija -e ž 1. pregled: ~ čet, 2. časopis,
obzorník: literarna ~, 3. ~ v gledališču,
reviáln -lna -o [-ln-]: ~i tisk, ~a stro-
kovna literatura, revíjski -a -o: ~a
plesavka, ~o gledališče

revír -ja m 1. okrožje, okoliš: policijski,
lovski, črni ~, 2. taboriška bojnišnica,
revírski -a -o: ~i nadzorník, revírén
-rna -o: ~i nadzorník

revizionizem -zma m, revizioníst -a m,
revizionístičen -čna -o: ~o gibanje

rěvkati -am rěžati, rěvkanje -a s: ~ na
koga, rěvk -a m, rěvkast -a -o kdor
rěvka, neprijazen, rěvkniti -nem, rěvskati
-am, rěvskanje -a s, rěvs(k)niti -nem
rěvma -e ž: ~ ga drži, revmatizem -zma
m med. |bolezen| sklepní: ~, revmátičen
-čna -o: ~e bolečine, ~i sklepi, revmá-
tik -a m

revokácia -e ž preklic, revokácijski -a -o:
~i zahtevék

revólta -e [-lt-] ž upor, vstaja, revoltírati
-am [-lt-] upírati se, uprěti se, revoltí-
ranje -a s: ~ zoper krivice

revolúcija -e ž: ~ leta 1848, oktobrska,
marčna ~, krvava, nekrvava ~, sve-
tovna, francoska ~, ~ v literaturi,
tehnikí, ~o netítí, vodítí, delátí, ~
nastane, izbruhne, revolucíjaki -a -o,
revolucionár -ja m, revolucionárka -e ž,

revolucionáren -rna -o: ~ duh, ~o gibanje, delo, revolucionárnost -i ž, revolucionírati -am: ~ ljudi, podjetja
revólver -ja [-lv-] m 1. *samokres*, 2. *del stroja*, **revólverski** -a -o [-lv-]: ~i strel, ~i listi

révskati -am, **révsniti** -nem *gl.* **revkati**

révščina -e ž *gl.* **reva**

Reymont [réimont] -a m |*poljski pisatelj*|, **Reymontov** -a -o: ~i kmetje, **reymont(ov)ski** -a -o

réz -a m: carski, cesarski ~, prozorni ~, prečni, zlati ~, čelni ~ (na lesu), **réz** -í ž: spomladna ~ v vinogradu, **rézati réžem**, **rézanje** -a s: ~ trte, kruh; vino, mráz **réže**, ~ kamen, šoto, rušo; prašiče, bikca ~; ~ jo kam, žaga dobro **réže**; godci jo **divje réžejo**; ~ v baker; **rézan** -a -o: ~o vino, ~ kamen, ~a trta, ~a žival, **rézaneč** -nca m 1. *rezana žival*, *skopljenec*, 2. *jed*: ~i na juhi, **rézavnica** -e ž |*živinska krma*|, **rézanka** -e ž *rezana svinja*, **rezáv** -áva -o, **rezáč** -a m, **rezák** -a m |*orodje*|, **rezávec** -vca m: ~ pločevine, **rezálo** -a s, **rezálen** -lna -o [-ln-]: ~i stroj, **rezár** -ja m, **rezárski** -a -o: ~i nož, **rezír** -ja m |*orodje*|, **rezátve** -tve ž

Réza -e ž *os. i.*, **Rézin** -a -o; **Réz(i)ka** -e ž, **Réz(i)kin** -a -o

rezbár -ja m, **rezbárski** -a -o: ~i les, ~a žaga, **rezbarija** -e ž: umetna ~, **rezbárstvo** -a s: šola za ~, **rezbáriti** -im, **rezbárjenje** -a s

rézek -zka -o, *prim.* **bólj rézek**: ~ žvižg, glas, okus, ~o odgovarjati, **rézok** -i ž
rézen -zna -o = **rezán in rezén** -znà -ó: ~ okus, vino je ~o, ~ zrak, **réznost** -i ž, **rézniti** -nem: vino, jabolko **rezne**; **rezéti** -ím, **rezèl** -éla -o, **rezénje** -a s: vino **rezi**

rezérva -e ž *pridržek*, *prihrana*, *zaloga*, *nadomestilo*, *pomožne čete*, *pomožni voz*: ~ hrane, denarja, imeti ~o, v ~i, za ~o, železna ~, dati komu kaj z ~o, **rezérven** -vna -o: ~i voz, sklad, ~i deli *nadomestni*, **rezervist** -a m |*vojak*|

rezervírati -am *pridržati*, *prihraniti*, *naprej zagotoviti*, *naročiti*: ~ (si) sobo, ~ komu sedež, mizo, ~ vstopnico za brata; **rezervíran** -a -o *pridržan*, *zadržan*, *nepristopen*, *molčec*, *vase zaprt*, *previden*: ~o se drži, biti ~ (nas)proti komu,

glede česa, do koga, ~ sedež, **rezervi-ranost** -i ž, **rezervát** -a m: lovski ~, gozdni ~, indijanski ~, **rezerváten** -tna -o: ~o pravo, **povelje**, **rezervácija** -e ž: ~ vstopnic, ~ sobe

rezervoár -ja m *zbiralnik*, (*vodni*) *hranilnik*: **straniščni** ~, **bencinski** ~

rezéti -ím *gl.* **rezen**

rezgetáti -ám in -gécem, **rezgetáj** -ájte in **rezgéči** -te! **rezgetál** -ála -o, **rezgetánje** -a s: konji **rezgetajo**, **bedak rezgeta**, **rezgét** -éta m: ~ strojnice, **rezgetálo** -a s, **rezgetéla** -e ž; **rezgétiniti** -nem, **rezgátén** -tna -o: ~i vranci, **rezgetáv** -áva -o: ~i konji, ~ krohot, **rezgetávost** -i ž >[*raz*]

rezidénca -e ž *prestolnica*: **začasna** ~, **rezidénčen** -čna -o, **rezidenciálen** -lna -o [-ln-]: ~i škof, **rezidirati** -am *stolovati*, *prebivati*, **rezidént** -énta m

Rézija -e ž |*pokrajina*|, iz ~e, v ~i, **rézijski** -a -o: ~i Slovenci, **rezijánski** -a -o: ~o narečje = **rezijánsčina** -e ž, **Rezi-ján** -ána m, **Rezijánka** -e ž, **rezijánka** -e ž |*ples*|

rezílo -a s = **rezálo** -a s: trirobno, ostro, topo ~o, **rezilce** -a [-lc-] s, **rezílen** -lna -o [-ln-]: ~i stol, ~o orodje, **rezílnik** -a [-un-] m |*nož*|, **rezílnica** -e [-un-] ž |*rezilni stol*|, **rezílast** -a -o: ~i listi

rezína -e ž: ~ buče, kruha; kremeve, **ocvrte** ~e; **rezínica** -e ž: na ~e **razrezati**, **rezínje** -a s = **rezjè** -à s *trtni odrezki*, *trtne rezine*

rezisténca -e ž *odpor*, *upiranje*: **francoska**, **pasivna** ~, ~o vode, zraka, **uradnikov**, **rezisténčen** -čna -o: ~a moč, **rezisténten** -tna -o *uporen*, *odporen*: ~ proti penicilinu

rezkátati -am **frezati**, **rezkanje** -a s, **rezkálo** -a s, **rezkálen** -lna -o [-ln-]: ~i stroj, **rezkálnik** -a [-un-] m: ~ za navoje, **rezkár** -ja m *frezar*, **rezkávec** -vca m, **rezkáč** -a m: čelni, kolutni, motorni ~ **rezljáti** -ám, **rezljáj** -ájte! **rezljál** -ála -o, **rezljánje** -a s: ~ kipce, mizo, ~ podobno v les, **rezljáj** -a m, **rezljác** -a m, **rezljáča** -e ž |*orodje*|, **rezljávec** -vca m, **rezljanina** -e ž **rezljáčev izdelek**, **rezljálnica** -e [-un-] ž |*prostor*|

reznica -e ž *na tri očesa rezana enoletna trtna mladika*, **reznik** -a m 1. *nož za obrezovanje trti*, 2. *rezilni stroj*, 3. *reznica*, 4. *rezan kamen*

rezonirati -am → *modrovati*, *rezonér* -ja *m*
modrovavec, *modrijarh*, *modriha*
rezultat -a *m* *izsledek*, *izid*, *uspeh*, *končni račun*: ~ tekem, žrebanja, naloge, ~ preiskav, ~ pri množenju; *rezultirati* -am → *izvirati*, *izhajati*: iz tega rezultira → iz tega sledi, posledica tega je, rezultáнта -e ž *mat.* >[-lt-]
rézus -a *m* *med.* *krvni faktor*
rézva -e ž *endivija*
réža -e ž *spranja*: *sklepna*, *očesna*, *listna* ~, ~ *zija*, *režati* -im, *režč* -a -e, *rež*, *rézi in réži* -íte! *réžal* -ála -o, *režanje* -a *s*: *rana reži*, *vrata režijo*, v slabi volji samo reži, ~ se komu v obraz, ~ se na vsa usta, ~ na koga, nad kom; *pes reži*; *brezno mu reži nasproti*, *reži se ko cigan belemu kruhu*; *režanec* -nca *m* *zareza*, *žlebič v lesu*, *režanja* -e ž *jezikava*, *lajava ženska*, *režónja* -a *in* -e *m*, *režálo* -a *s* *kdor se reži*, *režálnik* -a [-ŷn-] *m* *režanec*, *režáv* -áva -o *prepirljiv*: ~a *mačeha*, *režávec* -vca *m*, *režek* -žka *m* 1. *kdor se rad smeje*, 2. *kukalnik na vratih*, 3. *otrok, ki se rad joka*, *režún* -a *m*, *režúlja* -e ž *kdor se rad smeje*
réžlj -žlja *m*, *réženj* -žnja *m* *rezina*, *krhelj jabolka*: ~ *pljuč*, *réženjček* -čka *m*: ~ *slanine*; *režljáti* -ám *v reznje rezati*, *režljáj* -ájte! *režljál* -ála -o, *režljánje* -a *s*, *režnják* -a *m* [*kruh z reznji, s krljji*]
režlja -e ž: ~ *drame*, v svoji ~i *zidati*, *filmska* ~, *režljski* -a -o: ~i *stroški*, ~a *vožnja*, ~e *vozne karte*, *režlrati* -am, *režlsér* -ja *m*, *režlsérka* -e ž, *režlsérski* -a -o: ~i *tečaj*
režím -a *m*: *diktatorski*, *avtoritarni*, *fevdalni*, *demokratski* ~, *nov* ~ v *zunanjih* *politiki*, *žitni* ~, *pri* v *konflikt z* ~om, *režímski* -a -o: ~i *človek*, *režímovec* -vca *m*, *režímovka* -e ž, *režímovski* -a -o: ~o *pisanje*
réžnja -e ž *obrezovanje trt*
riba -e ž 1. *zool.*: *morska*, *sladkovodna* ~, ~ *roparica*, *zdrav ko* ~, *molči ko* ~, ~ *pri glavi smrdi*, *velike* ~e *žro majhne*, 2. *vet.* *dolga hrbtna mišica*, 3. *ledvična pečenka*, 4. *policija je zajela veliko* ~o, *teška*, *debelá* ~ *veljaven človek*, *ribica* -e ž 1. *zlata* ~, *človeška* ~ *močéril*, 2. ~ v *tisku*, 3. *vet.*: *ribice* *ribic* ž *mn.* *ledvene mišice*, *ribji* -a -e: ~i *zarod*, ~i *lov*, ~e *olje*, ~a *mreža*, *nebo je jasno ko* ~e *oko*, *ribnat* -a -o *poln rib*: ~ *potok*,

~e *reke*, ~o *jezero*, *ribnáina* -e ž [*davek*], *ribnjáča* -e ž *posoda za ribe*
ribáriti -im, *ribárjenje* -a *s*: v *kalnem* ~, *ribárnica* -e ž, *ribárniski* -a -o: ~i *prostori*; *ribárstvo* -a *s* → *ribištvo*
ribati -am, *ribanje* -a *s*: ~ *pod*, *kuhinjo*, *zelje*, *repo*, *jabolka*; *riban* -a -o: ~a *kaša nastrgana*, *ribarica* -e ž 1. *ščet*, 2. *ženska, ki riba*
ribez -a *m* = *ribezelj* -zlja *m*, *ribezov* -a -o = *ribezljev* -a -o: ~o *vino*, *ribeznik* -a *m*, *ribezljevec* -vca *m* [*sok*]
ribežen -žna *m* *strgača*, *strgalo*, *strgalnik* = *ribež* -a *m*: na ~ *ali* na ~u *ali z* ~nom *ali z* ~žem *ribati zelje*
ribič -a *m* 1. *poklicni*, *športni* ~, 2. *zool.*, *ribičevka* -e ž; *ribištvo* -a *s*: *ukvarjati se z* ~om, *ribiški* -a -o: ~i *čoln*, ~a *mreža*, ~o *društvo*
ribiti -im *ribariti*
Ribnica -e ž *kr. i.*, v ~i, *ribniški* -a -o: ~a *suha roba*, *Ribničani* -ov *m* *mn.*, *ribničan* -a *m* [*fizol*, *prodajavec*]
ribnik -a *m*, *ribniški* -a -o: ~a *voda*, *ribnikar* -ja *m* [*oskrbnik*], *ribnica* -e ž [*priprava*]
ribo- v *sestavi*: *ribogójen* -jna -o, *ribogójnica* -e ž, *ribogójstvo* -a *s*; *ribojéd* -jéda -o, *ribojédec* -dca *m*; *ribolòv* -óva *in* -óva *m*: *imeti svoj* ~, *ukvarjati se z* ~om, *ribolòven* -vna -o: ~a *izkaznica*, *ribolòvski* -a -o; *riboslòvec* -vca *m*, *riboslòvje* -a *s*
Richelieu [*rišáljé*] -ja *m* [*franc. državnik*], *Richelieujev* -a -o: ~a *politika*
ricinus -a *m* [*grm*, *olje*], *ricinusov* -a -o = *ricinov* -a -o: ~o *olje*, ~ *list*
Rícmanje *Rícmanj* ž *mn. kr. i.*, v ~ah, *ricmanjski* -a -o
ričet -a *m* *ječmenček s fižolom*: *čist* ~, *gost* ~, *jesti* ~ *biti v zaporu*, *ričetov* -a -o: ~a *juha*
rida -e ž *vijuga*, *okljuk*: *cesta z* ~ami *cesta z okljuki*, v *okljukih*, *zovinkana cesta*, *cesta gre v* ~e, *kačje* ~e, *ridast* -a -o: ~a *cesta v okljukih*, *ridati* -am *voditi*, *zavijati*, *ovinkati*, *ravnati voz*, *ridovnik* -a *m* *oje*
rigati -am, *riganje* -a *s*: *osel riga*, *riga se mu*; *kašlja*, *da kar riga*; *rig* -a *m*, *riga* -e ž *bot.*; *ri gniti* -nem: *ri gne se mu*, *rigavica* -e ž *ri ganje*, *rigáč* -a *m*, *rigavec* -vca *m* *osel*, *ri gnja* -e ž *lov*. *izbljuvek*, *svaljek perja ali dlake*

rigec -gca *m bot.*, rigeljč -a [-gəlj-] *m bot.*, rigeljček -čka *m bot.*

rigolati -am *globoko prekopati, pašnati*, rigólanje -a *s*: ~ vinograde, rigóla -e *ž*, rigólar -ja *m*, rigólen -lna -o [-ln-]: ~i plug = rigólnik -a [-ln-] *m*

rigoróz -a *m strogi izpit na visokih šolah*: ~e delati, rigorózen -zna -o *strog*, oster, ozek, neizprosen: ~o načelo, rigoróznost -i *ž*, rigoríst -a *m kdor preostro, prenatanko sodi, ozkosrčnež*, rigorízem -zma *m*: srednjeveški ~, rigorístičen -čna -o: ~o presojanje, kriticiziranje

***rihta** -e *ž*: pokrita ~ potuhnjenec, hinavec, zahrbinež

rihta -e *ž pr. zg.*: krvava ~, rihtar -ja *m pr. zg.*: mestni ~; ~ja biti |igra|

rikati -am *in -čem*, rikanje -a *s*: bik, osel riče, rik -a *m*

Riko -a *m os. i.*, Ríkov -a -o

rikša -e *ž voz na dve kolesi v vzhodni Aziji*, rikšar -ja *m*, rikšarski -a -o

ril [ril | ríu] -a *m odžagan kos debela, hlod*: smrekov, bukov ~, v ~e zagozde zabijati, ~e žagati, kalati

rilce -lca [-uč-] *m*: slonov, prašičev ~, ladijski ~, ~ kuhati jezen biti, drži ~! rilcati -am [-uč-]: ~ koga, prašiči se pri koritu rilcajo, rilčast -a -o [-uč-]: ~a ladja, ~a glava, rilček -čka [-uč-] *m*, rilčkar -ja [-uč-] *m* |hrošč|: borov ~; rilčar -ja [-uč-] *m*: medved ~

Rim -a *m* |it. mesto|: žena je šla v ~, zvonovi gredo v ~, rimski -a -o: ~e ulice (v Rimu), Rimska cesta (v Ljubljani), ~a cesta (na nebu), Rimljani -ov *m mn.*; rimskokatolíški -a -o (°rimokatolíški): ~i obred

rima -e *ž stik*: tekoče, zveneče, razširjene, notranje ~e, ženske, moške ~e, ~e delati, rimati -am, rimanje -a *s*: pesem se lepo rima, rimáč -a *m kdor dela slabe rime* = rimar -ja *m*

rimesa -e *ž ekon. poslana menica*

Rimske Toplice Rímskih Toplic *ž mn. kr. i.*, v ~ih ~ah

Rímski-Kórsakov -a *in Rímskoga-Kórsakova m* |ruski skladatelj|

rimščice -ic *ž mn.* |ozvezdje|

ring -a *m šp. tekmovalni oder*: stopiti v ~, v ~u se spoprijeti

ringarája -a *in -e m*: otroški ~, ringarájati -am

ríniti -nem, rinjenje -a *s*: voziček ~, rastline rinejo iz zemlje, kam pa rineš? v ospredje se ~, ~ (se) za kom

riño -v sestavi: rinóceros -a *m nosorog*; rinologija -e *ž nauk o boleznih v nosu*, rinológ -a *m* |zdravnik|, rinolóški -a -o: ~i oddelek, rinoplástika -e *ž med.*, rínoskóp -a *m*

Rio de Janeiro [río de žanéjro] -a *m* |mesto v Braziliji|, riodejaneirski -a -o

ripiti -im se *rdeti*: obraz se mu od jeze ripi, ripéti -ím, ripi -íte! ripéč -a -e, ripél -éla -o, ripénje -a *s*; ripeč -éča -e *prid.*: ves ~ v obraz, ~a zlatica

rips -a *m* |tkanina|, ripsast -a -o: ~a obleka

ris -a *m*: hudiča v ~ klicati, narediti ~ po zidu

ris -a *m*: puščavski ~, gleda ko ~ jezno, ima oči ko ~ vse vidi, risji -a -e: ~e oči, risov -a -o: ~a koža = risovina -e *ž*

ris -a *m* |mera za papir|

risati rišem, risanje -a *s*: načrte ~, ~ po naravi, s prosto roko; risan -a -o: ~i filmi, ~a puška = risanica -e *ž*, risanka -e *ž* 1. zvezek, 2. film, 3. razglednica; rísa -e *ž črta, poteza*, risálo -a *s*, risálen -lna -o [-ln-]: ~i papir, ~o orodje, ~a deska, risálnik -a [-ln-] *m* |pero|, risálnica -e [-ln-] *ž* |prostor|, risar -ja *m*: tehnični ~, risarka -e *ž*: ~ oblek, modna ~, risarski -a -o: ~i tečaj, risarstvo -a *s*, risarlja -e *ž*, risba -e *ž*: ~ z ogljem, ~ na kamen

rískirati -am tvegati, v nevarnost se postaviti; rískiran -a -o = rískánten -tna -o tvegan, nevaren, ríziko -a *m tveganje, nevarnost*

rit riti *ž*: po ~i jih dobiti, na ~ pasti, iti po ~i k maši *po gobe iti*, ríten -tna -o: ~a stran, ritast -a -o: ~a ženska, ritnica -e *ž*, ritka -e *ž*

ritardándo *prisl. glas. počasneje, zavirajoče, zadržujoče*

ritati -am, ritanje -a *s*: konji ritajo, rítiniti -nem *brcniti*

ritem -tma *m*: plesni ~, pesnik se igra z ~om, ritmika -e *ž*, ritmičen -čna -o: ~a proza, ~e vaje, ritemski -a -o [-təm-], ritmizírati -am: ~ prozo

ritenski -a -o [-tən-]: ~a hoja, ~o hoditi

ritenúto *prisl. glas. zadržano*

riti rijem, ríj -te! ríjč -a -e, *namen.* rít, ril rila -o, rit -a -o: krt rije zemljo, ~ po

zemlji, samo po knjigah rije, ritje -a s,
riváč -a m 1. čekan, 2. orodje
ritina -e ž = rítek -tka m *debelejši konec
hloda, snopa, rítnje* -a s = rítovje -a
s sk. i.: ~ pri snopu
ritopáš -áša -e in ritopášen -šna -o kdor le
dobro je
ritornéla -e ž 1. instrumentalna uvodna ali
sklepná igra, 2. kútica
ritoznojčan -a m |vino|
rituál [-ál] -a m obrednik, rituálen -lna -o
[-ln-] obreden, rituálnost -i [-ln-] ž,
ritus -a m obred
rivál [-ál] -a m tekmeč, spodrivač: ~a sta
si, riválen -lna -o [-ln-], riválinja -e ž
tekmica, rivalitéta -e ž nasprotje, tekmo-
vanje: ~ med tekmečema, rivalizirati
-am, rivaliziranje -a s: ~ s kom v čem
riviéra -e ž: francoska in italijanska ~,
riviérski -a -o: ~i hoteli
riziko -a m gl. riskirati
rizling -a m |trta in vino|: laški, renski
~, rizliński -a -o: ~i duh
riž -a m, rižast -a -o, rižev -a -o: ~ na-
rastek, ~a juha, rižen -žna -o: ~o polje,
riževica -e ž riževa slama, rižišče -a s,
rižóta -e ž: telečja ~, rižárna -e ž,
rižolica -e ž
riža -e ž drča za spuščanje lesa, progá, črta:
po ~ah spuščajo hlode, rižast -a -o
progast, črtast: ~o sukno
Rižána -e ž |reka|, rižánski -a -o
rižnica -e ž bot. plešec
rjá rjè ž, mn. rjè rjá in rji: listna, žitna,
železna ~, brez ~e, ~ se prime železa,
~ razjeda, sne železo; °~e prosto
železo nerjavno, rjast -a -o
rjav rjava -o, prim. bòlj rjav: ~a barva,
obleka, ~o listje, rjavost -i ž, rjavkast
-a -o: ~ vol, ~a prst, rjavéc -vca m
|konj, vol|, rjavček -čka m rjava žival,
rjavka -e ž, rjavica -e ž 1. ~ je snedla
železo, 2. prst: gozdna ~, rjavíčast -a -o
rjast: ~ nož, plug, rjavina -e ž: polja
so še sama ~, rjavnica -e ž rjasta voda,
rjavílo -a s |barval|; rjavoglavka -e ž
|raca|
rjavéti -ím, rjaví -íte! rjavéč -a -e, rjavél
-éla -o, rjavénje -a s: listje, železo rjavi;
rjavéč -éča -e prid.: ~ žebelj, rjava -e ž:
~ železa, rjaven -vna -o: ~o železo;
rjavíti -ím rjavo delati, rjavéč -a -e,
rjaví -íte! rjavíl -a -o, rjavljénje -a s:
slana rjavi listje

rjúha -e ž: bel ko ~, rjúhica -e ž in rjúšica
-e ž, rjúšen -šna -o: ~i rob
rjúti rjövem in rjújem tuliti, rjóvi -íte
in rjúj -te! rjúl -a -o: rjuje ko jesihar,
ko lev, ko bi ga na meh drl, rjútje -a s;
rjovéti rjovím, rjóvi -íte! rjovéč -a -e,
rjové, rjovél -éla -o, rjovénje -a s: zver
rjove; rjovéč in rjovéč -a -e prid.: ~ lev
rkélj rkljá m hlod: ~e voziti na žago,
rkljič -íča m, rkljiček -čka m
rmán -a m bot., rmánov -a -o: ~ cvet,
~ čaj, rmánc -nca m bot.
ró -ja m in neskl. |grška črka|: z malim ~
zaznamujemo polmer včrtanega kroga
rób -a in -á ali -ú m, dv. robá in robóva,
mn. róbi -ov in robóvi -óv in robjé,
robóvom in robém, po robóvih in
po robéh: v živ ~ rezati, ~ posneti,
na ~ pasti, na ~ obrezati, po ~u se
postaviti; po ~u postaviti opeko, v
robéh v pečinah, v skalah; robóma prisl.
po robu, robén -bna -o: ~i hlod, robník
-a m 1. oblič, 2. ~ pri pločniku, 3. rampa
na odru, robníčiti -im, robníčenje -a s:
~ smučí, robnica -e ž 1. rampa, 2. ~ pri
pisalnem stroju, robíč -íča m; robíti
robím, robíl -íla -o, robíjen -a -o in
robíti -im s stal. poud.: ~ obleko,
les, rjuho; debele ~ komu, robóvje -a s,
robát -áta -o: ~a skala, ~ človek,
~o govoriti, robátost -i ž, robícniki
-ov m mn. smučí z železními robóvi
Rób -a m kr. i., na ~u, robárski -a -o,
Róbarji -ev m mn.
rób -a m → suženj, róbski -a -o → suženjski,
róbstvo -a s → suženjstvo
róba -e ž blago: suha ~
robáč -a m 1. ovratna ruta, 2. jabolko,
robáčka -e ž |grah|, robáča -e ž |srajca|
robánka -e ž |jabolko|
robáníti -im, robánjenje -a s: ~ nad kom,
robániti -im ropotati, razbijati, kričati,
delati trušč, robánjenje -a s
róbarica -e ž |hruška|
robávs -a m neolikan človek, robávť -a m,
robávšlja -e ž
róbec -bca m: žepni, naglavni ~, róbcék
-čka m
robída -e ž |grm|: skalna ~, robídje -a
s sk. i. = robídivje -a s, robídiv -a -o:
~ sok, ~o listje, ~ čaj, robídnica -e ž
|jagoda|
robílnica -e [-un-] ž velika sekira, helebarda
robílo -a s |kleparsko orodje|

robinija -e ž |akacija|, robinijev -a -o: ~o cvetje, ~ med
Róbinzon -a m os. i., Róbinzonov -a -o, robinzonski -a -o: ~o življenje, robinzonáda -e ž
róbkati -am, róbkanje -a s: ~ turščico, robkovina -e ž, robkálnica -e [-un-] ž stroj za robkanje, róbkanec -nca m iz zelene lupine olupljen oreh, robkáč -a m [človek, oblic]
robník -a m gl. rob
robót -a m |avtomat|
robúnjica -e ž |hrúška|
roburít -a m |razstrelivo|
robústen -tna -o krepak, močan, tršat: ~ človek, robústnost -i ž
rócelj -clja m in rócelj -clja m ročaj, rócljast -a -o in rócljast -a -o: ~a posoda
rôč roča m: vrč ima dva ~a. za ~e držati, ~ napraviti k čemu, róča -e ž: koš ima ~e, ročaj -a m: nožev ~, ročnik -a m: pipci brez ~a, ~ pri cepcu, rôčast -a -o: ~a kljuka, ročat -áta -o: ~ lonec, rôčec -čca m, rôček -čka m in roček -čká m, rôčnat -a -o kar ima roče
róčen -čna -o hiter, uren, spreten: za delo ~, ~o skočiti, ~o pridi domov, rôčnost -i ž; rôčen -čna -o: žensko ~o delo, ~a ura, torba, knjižnica, rôčnost -i ž
ročica -e ž 1. majhna roka, 2. ~ pri vozu, pri plugu, pri stroju, ročičnik -a m oplen, ročičje -a s bot.
ročím -a m, ročičšče -a s pr. zg. uradni dan, nalog
róčka -e ž 1. vrč z ročem, 2. telovadno orodje: ~e vzdigovati, róčkast -a -o
ród -a in rodú m, v rodú in rôdu, dv. rodóva -óv, mn. rodóvi -óv: človeški, živalski, rastlinski ~, zdrav, dober, slab ~, istega ~u biti, v ~u (si) biti, to je že v ~u, ~ po očetu, po materi, po ~u je Čeh (°rodom), róden -dna -o: ~i brat po rodu; rodóven -vna -o: ~a posest, ~o plemstvo, rodóvník -a m: ~ sestaviti, pes z ~om, rodóvníkar -ja m: ~ vodi plemenske rodovnike, rodóvníški -a -o: ~a knjiga, ~a živina
rodovina -e ž: dobra, stara ~, rodovinski -a -o: ~i spominek
rodoviten -tna -o: ~a zemlja, ~o drevo, rodovítност -i ž
ród -a -o pust, oster, raskav: ~o meso, ~a polt, ~i žganci, ~a prst, ~a trava = ródina -e ž

Ródan -a m = Róna -e ž |reka|, ródanski -a -o = rónski -a -o
rodbína -e ž družina, rodovina: iz dobre ~e, rodbinski -a -o: ~e vezi
róden -dna -o gl. rod; róden -dna -o gl. roditi
Ródíne -in ž mn. kr. i., v ~ah, ródinski -a -o, Ródínčani -ov m mn.
rodítí -ím, ródí -íte! rodéč -a -e, ródíl -a -o, rôjen -éna -o: mati, zemlja, drevo rodi, žito, ajda, koruza rodi, otrok se rodi, rodil se je = rojen je bil, rojen pisatelj, ~ se pod srečno zvezdo, rodítev -tve ž, rojénc -nca m, rojénka -e ž, rodítelji -ev m mn. starši, rodíteljski -a -o: ~i sestanek, róden -dna -o: ~a zemlja, ~a trta, rôdnost -i ž, rodnik -a m, rodníca -e ž, rodílo -a s, nav. mn. rodíla -íl [-íl] rodílni organi, rodílen -lna -o [-ln-]: ~i organi, rodílnik -a [-un-] m slov. genitiv, rodílnost -i [-ln-] ž
rodníka -e ž [česplja]
rodo- v sestavi: °rodizména -e ž biol. metageneza, izmena rodov; rodoljúben -bna -o: ~ človek, ~a prireditelj, rodoljúb -a m: ~ z dežele, rodoljúbka -e ž, rodoljúbje -a s; rodómór -óra m genocíá; rodópis -a m, rodópisen -sna -o, rodópisje -a s genealogíja, rodópisec -sca m; rodoslóven -vna -o: ~a raziskava, rodoslóveje -a s genealogíja, rodoslóvec -vca m genealog, rodoslóvski -a -o: ~i posvet
rododéndron -a m bot. burja, ruševje, sleč, rododéndronov -a -o
Ródopa -e ž mit. Haimosova sestra, spremljena v gorovje, Ródopin -a -o, ródopski -a -o: Rodopsko gorovje = Ródopi -ov m mn.
Ródos -a in Róda m |grški otok|, ródoski -a -o, Ródosáni -ov m mn.
róg -a in -á m, v rógu in rôgu, dv. rogá in rogóva, rógoma in rogóvoma, mn. rogóvi in rógí, rogóv in róg, rogóvom, rogóve in rogé (na róge), na rogóvih in rogéh, z rogóvi in z rogmí: jelenov, lovski ~, tema kakor v ~u, ~e komu nastaviti, ~ na obličju, ~ na drezah; perilo, trdo ko ~; slana ko ~, v en ~e trobiti s kom isto govoriti, ene misli biti, zvit kakor kozji, ovnov ~, koga v kozji ~ ugnati premagati ga, sapo mu zapreti, ugnati ga, pritisniti ob steno (po nemščini), komu ~e pokazati so-

- vražno se postaviti proti komu*, ~e kazati *postajati predrzen, oblasten*; koga za ~e prijeti; ~ od udarca *buška*; rôga -e *ž krava z velikimi rogmí, rógast -a -o, rógec -gca m 1. majhen rog, 2. hudič*; rogát -áta -o: ~e živali, rogátec -tca m 1. žival, 2. hudič, rogátek -tka m bot., rogáč -a m 1. hudič, 2. zool., rogáča -e *ž krava, rogáčka -e ž, rogáčica -e ž zool., bot., rogáčulja -e ž zool., rógar -ja m, nav. mn. rógarji -ev zool.; rogin -a m 1. vol, 2. hrošč, rogina -e ž 1. govedo, 2. hrošč, roginček -čka m vol, rogóvje -a s: jelenovo ~, rogovína -e ž; rogozób -a m |riba|*
- Róg** -a m, na ~u, v Kočevskem ~u, róški -a -o: ~a ofenziva
- Rogátec** -tca m |gora in kraj|, rogáški -a -o: ~a slatina |voda|, Rogáška Slatina |kraj|, Rogáčani -ov m mn., rogáčan -a m |vlak|
- rógati** -am se, róganje -a s: ~ se komu za kaj, zaradi česa, rógavec -vca m
- rógelj** -glja m: vilice s tremi ~i, rógljast -a -o: ~a gora, rogljät -áta -o, róglja -e *ž ostrv, rogljác -a m |obličj, rogljič -iča m 1. majhen rogelj, 2. pecivo, rogljičast -a -o, rogljiček -čka m: orehovi ~i; rogljičar -ja m |krompir|, rogljičiti -im gozd.*
- rogoličnik** -a m min. |kremenjak|
- rogováca** -e *ž min., rogováčnik -a m min., rógovec -vca m min.*
- rogovila** -e *ž: drevesne ~e, ti si prava ~ nerodnež, rogovilast -a -o: ~a veja, ~ človek, rogovilček -čka [-uč-] m |fizol|, rogovilež -a m, rogovilica -e ž, rogoviliti -im, rogoviljenje -a s: ponoči ~ po mestu, rogovilstvo -a [-ls-] s*
- rógoz** -óza m bot.: ozkolisti, širokolisti ~, z ~om oviti čep, rógózast -a -o: ~a trava, rogozica -e *ž rógost, rogozína -e ž suh rogoz, rógóznica -e ž: kokosova ~, ~o plesti, na ~i ležati, rogozovina -e ž, rógóza -e ž 1. pletenje iz rogoza, 2. pokrivalo iz rogoza, 3. cekar, rógóžar -ja m 1. pletar, 2. cekar, rogožina -e ž: iz ~e plesti, rógóžje -a s, rógóžnik -a m |predpražnik|*
- rogúlja** -e *ž 1. rogelj: grablje imajo ~o, čeljust, zobe, 2. metulj, rogúljust -a -o, roguljät -áta -o*
- rogúša** -e *ž 1. rogovilast kol, razsoha, 2. svatovska potica, 3. mala ped*
- rohnéti** -ním, rohni in rôhni -íte! rohnél -éla -o, rohnénje -a s: ~ nad kom, na koga, rohné -éta m, rohnív -a -o
- rój rôja m, v rôju in rôju**: ~ čebel, mušic, ~ se spusti, ~ ogrebatí, v ~ih letati; rojiti -ím in rójim, rôji -íte! rojíl in rôjíl -íla -o, rojénje -a s in rójenje -a s: čebele rojijo, nekaj mu roji po glavi, rojítev -tve ž, rojác -a m: panj ~, rojévnica -e *ž bot. melisa, rôjema prisl. v roju, v rojih*
- rója** -e *ž, nav. mn. róje rój 1. vodni jarek, 2. mlinski žleb, 3. pust, rod svet, 4. pusta trava*
- roják** -a m: moj ~ je, ~a sva si, rojákinja -e *ž, rojáški -a -o, rojášstvo -a s*
- rojalist** -a m privrženec, zagovornik kraljevine, rojalizem -zma m, rojalističen -čna -o: ~a stranka
- rójár** -ja m zool.
- rojenice** -íc *ž mn. mit.*
- rojévati** -am: dan se rojeva
- rójstvo** -a s: ~ človeka, ideje, umetnine, rójsten -stna -o: ~i list, ~i dan, ~o mesto, ime
- rók** in rók -a m čas, doba: plačilni, odpovedni ~, služiti vojaški ~ biti pri vojakih, ~ se držati, ob ~u, ~ postaviti, ~ je določen na sredo, v ~u 14 dni → v 14 dneh, izpit v predpisanem, v junjskem ~u, rokóven -vna -o: ~i račun, ~i zapisnik = rokóvník -a m koledar, knjiga rokov
- Rók** -a m os. i., Rókóv -a -o: na ~o, Rókec -kca m os. i., Rókčev -a -o
- rôka** -e in -é *ž, rod. mn. rók: moška ~, v obupu ~e viti, križem rok stati = stati z ~ami navzkriž, ~e križem držati brez dela biti, lenuhariti; dobiti kaj iz prve, druge, tretje ~e, za róke ali za róko se voditi (° ~o v ~i hoditi); biti dobrih, trdih, odprtih rok; ~ ~o umiva; voditi kaj s trdo, močno, mehko ~o, ima suho ~o nerazvito; imeti čiste, umazane, krvave ~e; dolga ~ mogočna, mrtva ~ pr. zg., ~ pravice oblast, sodišče; črna ~ ga je vzela; ~o dati, stisniti, podati; prva, druga ~ pri pleskanju: ~e si umiti ob čem odkloniti odgovornost, ~e si umazati s čim zagrešiti kaj hudega; imeti proste, vezane ~e v odločanju biti prost ali vezan; imeti srečno, nesrečno ~o; odtegniti komu ~o varstvo, pomoč, podporo; pripraviti*

si orodje k ~i, dekle gre iz rok v ~e; biti komu desna ~; delo gre od rok *se odseda*, biti pri ~i *prikladen*, biti od rok *neprikladen*; priti, oditi praznih rok *ali s praznimi* ~ami, dobiti koga v rôke *ali rôko v oblast, v pest*; biti komu na rôke; to ima že sodnik v ~ah; na rôke si biti s kom *dober si biti, ujemati se*; iti komu na ~o *pomagati komu*; nositi koga na ~ah *streči mu, razvajati ga*; na svojo ~o *napraviti na svojo odgovornost*; na ~ah *živeti od dela*, iz rok v usta *živeti sproti, od vsakdanjega zaslúžka*, na rôko dati na račun, na rôke plačati v *gotovini, takoj*, na prvo ~o narediti *površno*; vzeti kaj v rôke *začeti*, pljuniti v rôke *poprijeti se*; vzeti koga v rôke *prijeti koga zaradi česa, na odgovor poklicati*; pod ~o kaj narediti *skrivaj*; prositi za ~o *snubiti*; rôkica -e ž *ročica = rôčka -e ž: otroška ~*

rokáda -e ž: kratka in dolga ~ pri šahu, napraviti ~o, rokirati -am

rokáv -a m: dolgi, kratki ~i, mavčni ~, rečni, morski, suhi ~, ~e zavihati *pošteno poprijeti*, iz ~a stresati, koga za ~o potegniti, Rokáv -a m *Rokavski preliv*; rokávci -ev m mn. 1. ženska *srajca*: beli ~i, 2. *narokavniki*, rokávnik -a m [*suknja*], rokávina -e ž *podloga za rokave*, rokávček -čka m *majhen rokav*

rokavica -e ž: železna ~, vreči komu ~o, z ~ami koga prijeti, v ~ah kaj delati, ~e nositi, nataktniti, obleči, sleči, rokavička -e ž, rokavičica -e ž, rokavičar -ja m, rokavičarica -e ž = rokavičarka -e ž, rokavičarski -a -o: ~a obrt, rokavičarstvo -a s

roko- v *sestavu*: rokobórec -rca m, rókobórba -e ž; rokodélec -lca [*-lc-*] m, rókodélost -s [*-ls-*] s, rókodélski -a -o [*-ls-*]: rókohítrec -a m, rókohítrski -a -o, rókohítrstvo -a s; rókómávh -a m = rókómávhvar -ja m *rokovnjáč*, rókómávharski -a -o, rókómávharstvo -a s; rókómèt -éta m: mali, véliki ~, rókómétáš -a m; rókópís -a m, rókópísen -sna -o: ~i oddelek; °rókóvdstvo -a s *vodstvo, ravnarje*

rokokó -ja m arh. [*slog*], rókokójski -a -o: ~o okrasje

rokovát -i ž *šop, pest*: ~ cvetlic, sena, ~ prediva

rokovátí -ujem se, rokovánje -a s: ~ se s kom; ° ~ s čim *ravnati s čim*, °rokovávec -vca m *manipulant*

rokovník -a m gl. rok

rokovník -a m *muf*

rokovnjáč -a m, rokovnjáčka -e ž, rokovnjáški -a -o: ~a palica, baba, rokovnjášstvo -a s, rokovnjáščina -e ž

Róksana -e ž *žena Aleksandra Velikega*, Róksanin -a -o

roléta -e ž, nav. mn. roléte rolét *okenske navojnice, rebrače na navoj*, roló -ja m: ~ je spuščen

Róma -e ž *antični Rim*

Róman -a m os. i., Rómanov -a -o, Rómána -e ž, Rómánin -a -o

román -a m: srednjeveški, sodobni ~, zgodovinski, pastirski, družinski, socialni, kriminalni, viteški ~, ~ kronika, to je cel ~, románski -a -o, romanopísec -sca m (°romansje), romanopíska -e ž, romanopísje -a s, romanopísen -sna -o: ~a tehnika; romansirati -am *poromaniti, prelitii v roman*; romansiran -a -o: ~a biografija

románca -e ž: španska ~

Rómáni -ov m mn., románski -a -o: ~i jeziki, ~a narečja, ~i narodi, románščina -e ž, romanizem -zma m; romanizírati -am, romaniziranje -a s, romanizácija -e ž, romanistika -e ž *nauk o romanskih jezikih in književnostih*, romaníst -a m, romanístka -e ž, romanístičen -čna -o: ~i študij

románika -e ž um. zg.

romántika -e ž *gibanje ali smer v umetnosti*: iskati ~o v pokrajini, na potovanju, v ljubezni; nič realnosti, vse sama ~, romántik -a m *pripadnik romantiike, sanjač*, romántičen -čna -o: ~i nazori, ~a pokrajina, romántičnost -i ž: ~ v glasbi, literaturi, slikarstvu

rómati -am, rómánje -a s: ~ na božjo pot, ~ po svetu, rómár -ja m, rómárica -e ž, rómarski -a -o: ~e pesmi, ~a palica, rómármček -čka m, rómárstvo -a s

rómb -a m, rómben -bna -o, rómbast -a -o, rómbičen -čna -o, rómbóéder -dra m, rómbóédrski -a -o, rómbóid -a m, rómbóiden -dna -o

Rómbón -a m [*gora*], rómbónski -a -o

Rómeo Rómea m os. i., Rómeov -a -o

Rómul(us) -la m [*ustanovitelj Rima*], Rómulov -a -o

Románi -ov *m mn.*, Romúnija -e *ž*, v *~i*, Romúnsko -ega *s*, na *~em*, Romúnska -e *ž*, v *~i*, romúnški -a -o: *~i* jezik = romúnščina -e *ž*

rondél [-él] -a *m* |*kitica*|

rondó -ja *m* 1. *okrogla greda, okrogel prostor*, 2. *ples*, 3. *poet.*

rondo -a *m glas.*

rónica -e *ž* = rónka -e *ž* |*hruška*|

Röntgen [röntgen] -a *m os. i.*, Röntgenov -a -o: *~* aparat *rentgen*

róp -a *m*: velik *~*, božji *~*, *~a* željen, rópar -ja *m*: morski *~*, róparica -e *ž*: ptica *~*, róparski -a -o: *~i* napad, *~i* roj, róparstvo -a *s*: od *~a*, ob *~u* živeti, rópati -am, rópanje -a *s*; ropazelnost -i *ž*

ropót -óta *m*: velik, oglušujoč *~* strojev, delati *~*; ropotáti -ám in ropóčem, ropotáj -ájte in ropóči -te! ropotáł -ála -o, ropotánje -a *s*; ropotáč -a *m*, ropotáča -e *ž* *raglja*, ropotálo -a *s* |*orodje in človek*|, ropotáv -áva -o: *~e* ženske, ropotávec -vca *m*, ropotávka -e *ž*, ropotávost -i *ž*, ropótec -tca *m* 1. *oreh*, 2. *klepetec, klepetulja*: velik *~*, pa malo melje, ropotéla -e *ž*, ropotúlja -e *ž* *raglja, klepetulja*, ropotúljica -e *ž*, ropotúlja -e *ž* *navlaka, stara šara*: v sobi je bila sama *~*, stara *~*, ropotárnica -e *ž* *shramba za staro šaro, skladišče ropotije*

rôsa -e in -é *ž*: strupena *~* *peronospora*, medena *~*, jutranja *~*, mlad kakor *~*, ponoči pade *~*, rôsen -sna -o *ali* rosán in rosén -sná -ó -i -é -á, *prim.* bolj rôsen, *prisl.* rosnó: *~o* lice *mlado*, *~a* mladost, rosica -e *ž* in rôsica -e *ž*, rôsnat -a -o: *~a* trava, senožet, rosnica -e *ž* |*žaba*|, rosika -e *ž* *bot.*, rosišče -a *s*: lan na *~u*, rosomér -a *m*

Rosinánt -a *m don Kihotov konj*, rosinánt -a *m kljusa, mrha*

rosíti -im, rôsi -ite! rosíl -a -o, rošén -éna -o, rošénje -a *s*: (dež) rosi, rana, oko se rosi, iz megle rosi; lan *~i*, rosítev -tve *ž*; rosljáti -ám, rosljáj -ájte! rosljál -ála -o, rosljánje -a *s*

rosomáh -a *m zool.*

róstbif -a *m* |*mesna jed*|

rosúlja -e *ž* *bot.*

roštáti -ám *ropotati*, roštáj -ájte! roštál -ála -o, roštánje -a *s* in roštati -am *s stal. poud.*

rotácija -e *ž*, rotacijski -a -o: *~i* stroj, tisk, papir, *~a* os, *~i* magnetizem, rotacizem -zma *m slov.*

rotaprint -a *m* |*tiskarski stroj*|: tiskati na *~u*

rotárijec -jca *m* |*član kluba Rotary*|

rotírati -am *vrteti se okoli lastne osi*, rotírati -a *s*, rórator -ja *m stroj.*, róratorski -a -o: *~a* izolacija, róto -a *m*

rotíti -ím, róti -íte! rotíl -a -o, roténje -a *s*: *~* koga na materino ljubezen *ali* pri materini ljubezni, kleti in *~* se na kaj, *~* se na žive in mrtve, rotítev -tve *ž*, rotívec -vca *m*, rotívka -e *ž*

rótovej -a *m mestna hiša*, rótovejki -a -o: *~e* sobe, *~i* uradniki, *~o* dvorišče

rotúnda -e *ž* *okrogla stavba, dvorana*

Rousseau [rusó] -ja *m* |*franc. pisatelj*|, Rousseaujev -a -o: *~a* filozofija, rousseaujevski -a -o: *~i* nazori, rousseaujevstvo -a *s*

róv róva in róva *m*: cestni *~*, hrbtenični *~*, v *~u* delati, v *~e* se zakopati, *~e* delati, zasipati, róven -vna -o

rováča -e *ž* *kramp*; rovína -e *ž* *okopavina*

rováriti -im, rovárjenje -a *s*: *~* v društvu, *~* proti čemu, rovár -ja *m prekucuh*, rovárstvo -a *s*

rováš -a *m palica z zarezi*: računski, glasovalni *~*, imava še nekaj na *~u* na dolgu, to gre na moj *~ račun*

róvnica -e *ž* |*orodje*|, róvec -vca *m* |*hrošč*|, rovišče -a *s* *jarek*, róvka -e *ž* |*miš*|

róvt -a *m krčevina, trebež, laz, posekovje*, jasa: *~e* delati, po *~ih* kositi, *mn. tudi* róvte róvt *ž*, róvtar -ja *m hribovec*, róvtarski -a -o, róvtarstvo -a *s*

Róvte Róvt *ž mn. kr. i.*, v *~ah*, Róvtar -ja *m*, Róvtarica -e *ž*, róvtarski -a -o: *~o* narečje

róza *neskl. prid. rožen, blede rdeč, rožnat*: *~* obleka, oblekla se je v *~*

Rozáljia -e *ž os. i.*, Rozáljin -a -o; Róza -e *ž*, Rózina -a -o, Rózka -e *ž*, Rózkin -a -o, Rózika -e *ž*, Rózikin -a -o

rozéta -e *ž* 1. *okrogel ornament v obliki rože*: *~e* v oknih, 2. *okno*: *~* v gotski katedrali, 3. *oblika diamanta*

rózga -e *ž*: *~e* rezati, krajšati, zlata *~ bot.*, rózgovje -a *s* = rózje -a *s suhe rozge, rózgast* -a -o

rozína -e *ž suha grozdna jagoda*: potica z *~ami*, rozinov -a -o: *~a* potica

rozólija -e *ž* |*liker*|

Róż -a m, v ~u, iz ~a, rožanski -a -o:
~o narečje = rožansčina -e ž, Rožanci
-ev m mn.

roža -e ž cvet: zdravilne, šentjanžveve ~e,
ledene ~e, ima obraz ko ~, ~e piti,
petelinova ~ greben, ~e trgati, nabi-
rati, rózica -e ž: ni mu z ~ami postlano;
govori, kakor bi ~e sadil, biti v ~ah,
rožen -žna -o: ~i cvet, ~o olje, ~i
venec, Rožna dolina, róznat -a -o:
vse ~o vidi, ~a obleka, róznatost -i
ž, rózast -a -o: ~o blago, ~a ruda,
róznic -e ž, nav. mn. róznicne |rastline|,
róznik -a m 1. rožni grm, 2. junij,
3. krompir, rózár -ja m' kdor nabira
zdravilne zeli, rože, rózarica -e ž 1. ze-
liščarica, 2. cvetličarka, rózarka -e ž,
róževka -e ž, róževce -vca m 1. rožni
grm, 2. kremenjak, rožnovénski -a -o:
~a nedelja; Rožamarija -e ž os. i.;
rožnopfst -a -o: ~a zarja

rožanec -nca m podboj: med ~i, v ~ih
Rožanec -nca m gl. Rož

rožen -a -o: ~ glavnik, ~a žlica, roženec
-nca m kamnina, roženast -a -o: ~a
snov, roženica -e ž: ~ v očesu, roženina
-e ž róženi izdelki, roženinar -ja m;
roženiti -ím, roženél -éla -o, roženenje
-a s: koža roženi

roženkravt -a m bot.

rožič -iča m 1. ~e staviti, 2. fige in ~i,
rožičev -a -o: ~a moka, rožičevce -vca
m |drevo|, rožičevje -a s, rožiček -čka m
1. ~i mu rasejo, 2. rženi ~i bot.,
3. med., rožičkast -a -o

rožina -e ž |hrošč|

rožje -a s gl. rozga

rožka -e ž = róža -e ž 1. krava, 2. ovca,
3. seme

rožljati -ám, rožljáj -ájte! rožljál -ála -o,
rožljánje -a s: verige rožljajo, z orožjem
~, rožljálo -a s, rožljánec -nca m veriga
za goved

rožmarin -a m in rožmarín -a m: meški
~, vejica ~a, rožmarinec -nca m in
rožmarinec -nca m |jabolko|, rožmarín-
ček -čka m |jabolko|, rožmarínovec -vca
m 1. žganje, 2. jabolko, rožmarínov
-a -o: ~a vejica

Róznik -a m |hrib|, rózniški -a -o
ft -a [árt -a] in rtá m konica, vrh: prvi,
zadnji ~ (pri ladji), zemeljski ~, rtič
-iča m: zemeljski ~, Rtič dobrega upa-
nja, Debeli ~, rtiči -ev m mn. in rtiče

rtič ž mn. kratke sani za vožnjo hlodov,
rtast -a -o, rtina -e ž velik gorski vrh
rtáč -a m luknjač

rúblj -blja m |denar|, rúbljev -a -o: ~a
vrednost, rúbljski -a -o | -bálj-|

Rúbens -a m |flamski slikar|, Rúbensov
-a -o: ~e slike, rúbensovski -a -o: ~a
tehnika, ~i obrazi

rubidij -a m |kovina|

Rúbikon -óna m |it. reka|: prestopiti, ~
napraviti kaj odločilnega, usodnega

rubin -a m |drag kamen|: rdeč ko ~, ima
oči kot dva ~a, rubinov -a -o: ~a
kislina, ~o steklo, rubinast -a -o:
~o se sveti

rubiti rúbim, rúbi -ite! rúbil -ila -o, rúbljen
-a -o, rúbljenje -a s in rúbiti -im s stal.
poud.: ~ komu kaj, ~ koga zaradi česa,
rúbež -a m, rúbežen -žni ž, rúbežen -žna
-o: ~i stroški, ~i zapisnik, rubéžnik -a
m eksekutor, rubežnina -e ž stroški za
rubež, rubljív -a -o: vse premoženje je
~o, rubivce -vca m

rubrika -e ž [°rúbrika] predelek, predpis:
vpiši v zadnjo ~o, ~ pravi, predpisuje;
samo po ~ah delati, rubricirati -am
rubrike delati, rubriciranje -a s, rubri-
cist -a m, rubricistika -e ž nauk o li-
turgičnih predpisih, rubričnica -e ž
|črta|, rubrikátor -ja m

rúda -e ž: žveplova, železova, bakrova ~,
zlata, jalova, bogata ~, ~o kopati,
taliti, iskati, plači, drobiti, rúden -dna
-o: ~a žila, ~o bogastvo, Rudno polje,
rúdnik -a m: bakrov, srebrov ~, ~
rjavega premoga, rúdniški -a -o: ~a
uprava, rúdnica -e ž |voda|

rudár -ja m: črni, beli ~ji, rudárček -čka
m, rudárstvo -a s, rudárski -a -o: ~a
bolezen, ~o orodje: rudáriti -im,
rudárjenje -a s; rudarskosóden -dna -o
rudimént -énta m preprosta zasnova, začé-
tek, ostanek, okrnek, rudiméntären -rna
-o nepopoln, nerazvit, okrnen, okrnel

Rúdnik -a m kr. i., z ~a, rúdniški -a -o,
Rúdníčani -ov m mn.

rudnina -e ž, rudnínast -a -o: ~e snovi,
rudnínski -a -o: ~e snovi, rudnínar -ja
m mineralog, rudnínarstvo -a s, rudnín-
stvo -a s, rúdnat -a -o: ~a gora, po-
krajina, rúdnost -i ž, rudišče -a s,
rúdst -a -o

rudo- v sestavi: °rudokòp -ópa m rudnik,
rudur; rudoróden -dna -o; rudoslédba

-e ž, rudoslédén -dna -o: ~a pravica = rudosléd -a m, rudoslédec -dca m = rudoslédnik -a m, rudoslédnica -e ž; rudoslóvje -a s metalurgija; rudotópen -pna -o: ~e peči; rudožgávec -vca m, rudožgálnica -e [-un-] ž

Rudogórje -a s |gorovje|, rudogórski -a -o

Rúdolf -a m os. i., Rúdolfov -a -o >[-lf-]; Rúdi -ja m, Rúdijev -a -o

Rúf(us) Rúfa m |rim. pesnik|, Rúfov -a -o

rugby [rágbi] -ja m |igra z žogo|: ~ igrati

rúfna -e ž → razvalina, podrtija, ruinirati -am → ugonobiti, uničiti, pokončati

rúj -a m bot., rújev -a -o, rujevina -e ž

rújen -jna -o: ~o vince

rúkati -am in -čem mukati, ruliti, rjoveti, rúkanje -a s: bik, jelen ruka, kadar se poja, rúk -a m rukanje jelena, rukáč -a m jelen, kadar se goni

rúla -e ž min. |gnajs|

ruláda -e ž |jed|, ruláden -dna -o: ~a pečenka

ruleta -e ž 1. igralna priprava, 2. hazardna igra

rúlití -im mukati, tuliti, rjoveti, rukati: bik, burja ruli

rúm -a m |žganje|, rúmov -a -o: ~a esenca, ~ izvleček

rúmba -e ž |ples|

rumén -éna -o, prim. bolj rumén, dol. ruméni -ega: ~o sonce, ~i lasje, ~a koža, ~o zelen, ~a nevarnost, ali si ~ prismojen; rumén -i ž: jesenska ~ listja, ruménc -nca m zlatnik, ruménka -e ž 1. krava, 2. jabolko, rumenják -a m: ~ zlití iz jajca, rumenica -e ž 1. kem.: kromova ~, svinčeva ~, 2. med., rumeničen -čna -o, ruménček -čka m |čmrlj|, ruménost -i ž; ruménkast -a -o, ruménkljast -a -o, ruménkljat -a -o

rumenéti -im, ruméni -ite! rumenél -éla -o, rumenénje -a s: listje rumeni, rumenilo -a s |pripomoček|, rumenilen -lna -o [-ln-], rumenína -e ž; rumeníti -im z rumeno barvo barvati, ruméni -ite! rumenil -a -o, rumenjénje -a s

rumeno- v sestavi: rumenoglávka -e ž penica; rumenokljún -a -o, rumenokljúnec -nca m; rumenolás -ása -o, rumenolásec -sca m, rumenoláska -e ž; rumenoréпка -e ž zool.; rumenorítka -e ž zool.

rúne rún ž mn. najstarejše pismenke Germanov, rúnski -a -o: ~i napisi

rúnja -e ž kosem, kušter, koder, rúnjast -a -o, rúnje rúnj ž mn. koze, osepnice

rúnkati -am: prašiči rúnkajo

rúno -a s ovčja koža, ovčje krzno: zlato ~, rúna -e ž |krava, ovca|; runolás -ása -o

rúpa -e ž: globoka, suha ~, rúpast -a -o: ~ kraški svet, rupáča -e ž, rúpnik -a m brezno v močvirju

Rúper vfh Rúperé vfh m kr. i., na ~ ~u

Rúpert -a m os. i., Rúpertov -a -o

rúpija -e ž |denar|

ruptúra -e ž med. raztrg, raztrganje

rús -a -o rdeč: ~a glava, ~a zemlja, Rusi most v Trstu, rús -a m |vol|: ~i ščurki, rúsa -e ž rusa krava, rúska -e ž |žival|, mn. rúske rúsk ošpice, mravlje, rusica -e ž rdeča mravlja, rúsec -sca m 1. človek z ruso glavo, 2. žival ruse barve, 3. rastlina; rusoglav -áva -o, rusolás -ása -o

Rús -a m, Rúsinja -e ž, rúski -a -o: ~a zemlja, ~i ples, Rúsko -ega s, na ~em, z ~ega, Rúsija -e ž, iz ~e, v ~i, rúščina -e ž, rusofil [-il] -a m prijatelj Rusov, rusificirati -am porusiti; rúsovski -a -o star. ruski, Rúsovsko -ega s, na ~em, z ~ega, rusist -a m, rusizem -zma m, rusistika -e ž

rusálka -e [-lk-] ž mit.

rustikálen -lna -o [-ln-]: ~i slog = rústika -e ž arh.

Rústik(us) -ka m os. i., Rústikov -a -o

rúš -a m nizki borovec, pritlikavje, rúšev -a -o: ~o olje, rúševac -vca m 1. zool., 2. bot., rúševka -e ž zool., rúševje -a s = rúšje -a s bot.

rúša -e ž: pod ~o iti umreti, je že pod ~o mrtev, rúšina -e ž: ~e rezati, pobirati, rúšast -a -o, rúšnat -a -o: ~a njiva, rúšar -ja m kdor rúše reže, rúšarica -e ž |orodje in oseba|, rúšelj -šlja m orodje za rezanje rúš; rúšati -am rúše rezati

Rúše Rúš ž mn. kr. i., v ~ah, rúški -a -o, Rúšani -ov m mn.

rušiti rúšim podirati, posipati, rúšil -lla -o, rúšenje -a s in rúšiti -im s stal. poud.: ~ zid, stavbo, slogo, ~ socialni red, rušitev -tve ž, rušilen -lna -o [-ln-]: ~a bomba, ~e naprave, rušivec -vca m |človek in ladja|: torpedni ~, ruševina -e ž → razvalina, podrtija, rušljiv -a -o krušljiv: ~o kamenje, rušljivost -i ž

rúta -e ž robec: ovratna, opasna, naglavna ~, ~o zavezati, ~ za na glavo, ~o na glavo deti, rútica -e ž: žepna ~

rúta -e ž |rastlina|, **rútica** -e ž: dišeča, materina, vinska ~, **rúten** -tna -o: ~o olje, žganje

rutína -e ž spretnost, ročnost, vaja, rutiniran -a -o vajen, rutínski -a -o med. navaden, vsakdanji: ~a preiskava

r(u)váti rújem, rúj -te! r(u)vál -a -o, r(u)vánje -a s: ~zobe, lase, lan, ~se pretepati se, r(u)váč -a m, r(u)váča -e ž |snop lanu ali konoplje|, rváčast -a -o, r(u)vánka -e ž pretep, prepír, rvàn -ána m = rvár -ja m pretepač

rúž -a m → rdečilo, črtalo za ustnice

ružina -e ž 1. zelena orehova lupina, 2. fižolove ~e, 3. oblakovina, ružinje -a s ružine; rúžiti -im luščiti, lupiti, roškati: ~fižol, grah, zelene orehe, koruzo, ružilnica -e [-un-] ž

rváti rújem gl. r(u)vati

rž [žrž] rži ž: ~sejati, žeti, ržen -a -o: ~kruh, ~i rožički, ~i cvet junij, rženica -e ž ržena slama, rženjak -a m ržen kruh, rženka -e ž 1. trava, 2. žganje, ržišče -a s rženo polje po žetvi, ržúlja -e ž stoklasa, ržáda -e ž soržica, ržádec -dca m bot.

S

s [sə/ès] m neskl. in ès -a m |črka|: mali s, z velikim S, z dvema esoma

s (pred zvenečimi glasovi z) predl. ① z rod. pomeni (v nasprotju s predl. na) od kod kaj izvira, prihaja: ~konja pasti: biti na konju, ~Koroškega, ~hribov priti: biti na Koroškem, na hribih, iti vsem ~poti, začni ~tega konca; ② z or. pomeni: a) družba, skupnost, hkratnost: družiti se ~tatovi, lasje ~kožo vred, knjiga ~podobami, žena ~košaro, ta človek je ~hudičem; pridna gospodinja je ~prvim svitom na nogah, ~potjo opraviti spotoma, ~strahom kam pogledati; b) sredstvo: ~kolom po glavi, ~posmehom bi ga ubil, pisava ~tinto, ves prostor je bil zastavljen ~knjigami

s v sestavi: I. predpona pomeni: ① da se kaj s česa od zgoraj dol premika: sneti klobuk z glave; ② druženje: sniti se, sprijeti se; ③ dela iz nedovršnih glagolov dovršne: snesti; pred s, š, z in ž se rabi oblika se- [sə-]: sesesti se, sešteti, sezi-dati, sežgati; včasih tudi pred g in m: segniti, semleti; II. obrušeno iz predpone iz-: izposoditi: sposoditi; III. obrušeno iz predpone vz-: stegniti, splezati na drevo; IV. obrušeno iz predpone raz-: strgati obleko, stresti po sobi, spraskati si kožo

Saara [sára] -e ž |reka|, saarski -a -o: ~o ozemlje Posarje

Sába -e ž |dežela v Južni Arabiji|: kraljica iz ~e, sábski -a -o

Sabína -e ž os. i., Sabínin -a -o

Sabinci -ev m mn. |staroitalsko ljudstvo|, **Sabélci** -ev [-lc-] m mn., **Sabínka** -e ž, **sabínski** -a -o

sáblja -e ž 1. orožje: svetla, bridka, turška ~, stara ~prekušen tovariš, s ~o mahati, 2. bot. perunika, sábeljn -a -o [-balj-]: ~i ročaj; sábljast -a -o: ~e noge jahaške, sábljica -e ž, sábljičast -a -o: ~i listi; sábljati -ám (se), sábljánje -a s, sábljác -a m, sábljáski -a -o, sábljár -ja m 1. kdor dela sáblje; 2. bot. turški oves; sábljárka -e ž zool. |riba, ptica|, sábljarica -e ž zool. |riba|, sáblják -a m |riba, ptica|

sábor -a m: hrvaški ~

Sabotín -a m |hrib nad Sočo|, **sabotínski** -a -o: ~e postojanke

sabotírati -am razbijati, motiti, ovirati (delo), **sabotíranje** -a s, **sabotáža** -e ž, **sabotážen** -žna -o: ~o dejanje, **sabotér** -ja m, **sabotérka** -e ž, **sabotérski** -á -o, **sabotérstvo** -a s

sáčiti -im gl. sak

sád -ú in sáda m, mn. sádóvi -óv: (ob)roditi žlahten, stoteren ~, prepovedan ~, ~dolgega prizadevanja, sádek -dka m, sádež -a m; sádje -a s in sádje -á s: koščičasto, pečkato, špalirsko, južno ~, zgodnje, rano, pozno, ozimno ~, suho, vkuhano, zimsko ~, ~obrodi: sáden -dna -o: ~o drevje, ~i sok, ~i škodljivci, ~o leto, sádóven -vna -o: ~o leto, sádovnják -a m, sádjevec -vca m mošt ali žganje iz sádja

saditi -ím, sádi -ite! sáděč -a -e, sádil -a -o, sájèn -éna -o, sájénje -a s: ~

krompir, solato, kapus, fižol, peso, rože, zelenjavo, pečke, drevesca, smreke, sadike; govori, kakor bi rožice sadil, saditev -tve ž; sadika -e ž = sajének -nca m = sajenica -e ž = sajénka -e ž, sadilen -lna -o [-ln-]: ~i klin, sadilnik -a [-un-] m: traktorski ~, sadivec -vca m, sadivka -e ž

sadizem -zma m (spolna) naslada ob tujem trpljenju, sadist -a m, sadistka -e ž, sadističen -čna -o

sadjár -ja m, sadjarica -e ž = sadjarka -e ž, sadjárstvo -a s, sadjárski -a -o: ~i tečaj, sadjáriiti -im, sadjárjenje -a s

sádra -e ž mavec, sádrov -a -o, sadrén -a -o: ~a kaša, sádrovec -vca m in sadrénc -nca m min., sadréнка -e ž bot., sádrar -ja m, sádrast -a -o, sadre-nína -e ž = sadrovína -e ž; sádrati -am = sádríti -im, sádranje -a s = sádrjenje -a s

saducéj -a m privrženec judovske verske stranke, saducéjski -a -o, saducéjstvo -a s

safaláda -e ž |klobasa|, safaláden -dna -o

safe safa [séj-f-a] m denarna omara, predal v bančni zakladnici, sef

sáfian -a m |usnje|, safiánast -a -o, safiánski -a -o: ~a torbica

safir -ja m |drag kamen|, safiren -rma -o: ~o moder, safirast -a -o

sága -e ž staronordijska zgodba

ságo sága m moka iz palmovega stržena, ságov -a -o: ~a palma, ~o drevo = ságovec -vca m, ságovína -e ž

Sagúnt(um) -ta m |antično mesto v Hispaniji|, Saguntinci -ev m mn., sagúntski -a -o = saguntínski -a -o

Sahalín -a m |otok|, sahalínski -a -o

Sáhara -e ž in Sahára -e ž |puščava|, sahárski -a -o in sahárski -a -o: ~i pesek

saharin -a m, saharínski -a -o, saharínov -a -o, saharóza -e ž |pesni sladkor|

saharométer -tra m sladomer, saharometrija -e ž in saharimetrija -e ž

sáhíb -a m indijski nagovor za Evropejca, sahíbov -a -o

sahníti sahnem, sahní -íte! sahníl -íla -o, sahnjénje -a s in sahníti -nem -s stal. poud.: voda, trava, roka, moč sahne >[sah- / sah-]

Sainte-Beuve [sentb'v] -va m |franc. kritik|, Sainte-Beuvov -a -o: ~i esej

Saint-Germain [senžermén] -a m |franc. mesto|, senžerménski -a -o: ~a pogodba

Saint-Saëns [sensáns] -a m |franc. skladatelj|, Saint-Saënsov -a -o

Saint-Simon [sensimón] -a m |franc. filozof|, Saint-Simonov -a -o: ~ nauk, saint-simonizem -zma m |socialni nazor|, saintsimonist -a m, saintsimonističen -čna -o: ~i nazori

Sáís -a m |mesto v starem Egiptu|: zakrita podoba v ~u, sáíski -a -o

saj [sáj / saj] prisl. in vez.: ~ veš, ~ veš kako, ~ ga poznaš, ~ znam; naj dá, ~ ima, ~ si videl, kako je; tudi kot samostojna pritrđilnica z dopustnim pomenom: »Ta nič ne ve.« »Sáj, zato ga nika ne poslušaj!« ~, kakor sem rekel; sáj, sáj, nisem pozabil; ~ res; vendar vsaj

sája -e ž sajenje: krompir za ~o

sáje sáj ž mn.: črn kakor ~, sájav -a -o: ~ lešnik, sájavec -vca m 1. sájav človek, 2. min., 3. bolezen pri živini = sájavka -e ž, sájavost -i ž 1. umazanost, 2. bolezen pri prašičih, na hmelju, sájavína -e ž, sájast -a -o sájav: prašič s ~im izpuščajem, ~a snet na pšenici, ~o črn; sájiti -im, sájé -éta m |vol|

sajének -nca m gl. saditi

sák sáka m |ribiška mreža|, sáček -čca m = sákec -kca m, sakovína -e ž pletivo za sake, sáčiti -im s sakom ribe loviti, gosto vino precejati

sakó -ja m |suknjič|

sákra medm. |kletvica| = sakrabòlt [-lt], sakrabólski -a -o [-ls-]: ~i osel, sakramišt medm., sakramòkra medm., sakramènt medm., sakraménski -a -o: ~i fant, to je ~o drago, ~a smola, sakraméntírati -am, sakraméntiranje -a s

sakrálen -lna -o [-ln-] posvečen, bogosluzen 1. ~o pravo, ~a umetnost, 2. med. križničen; sakralnopráven -vna -o

sakrárij -a m prostor za odlaganje neuporabnih blagoslovljenih reči

sakrilégij -a m in sakrilég -a m božji rop, bogoskrunstvo, sakrilégičen -čna -o božje-ropen, bogoskrunski

sakrosánten -tna -o posvečen, nedotakljiv, sakrosántnost -i ž

saksofón -a m |glasbilo|, saksofónski -a -o, saksofonist -a m

Saksónci -ev m mn. |narod|, saksónski -a -o, Saksónsko -ega s, na ~em; gl. tudi Sasi

salabólski -a -o [-ls-]: ~i otroci, salabòlt [-lt] medm.: ~ nazaj medm.

saláma -e ž: ogrska, pasja ~, salámar -ja m, salámarica -e ž
salamánder -dra m lit. močerad
Salamánka -e ž kr. i., salamánški -a -o, Salamánčan -a m, Salamánčanka -e ž
salaménski -a -o: ~i paglavec, ti prikazen ~a, imaš ~o srečo, salamént medm.
Sálamis in Salamína -e ž: bitka pri ~i, salamínski -a -o: ~a bitka
salamúr(j)a -e ž razsol
salangána -e ž zool.
saláta -e ž solata
sáldo -a m prebitek, ostanek, saldfrati -am sklepati, skleniti račun, poravnati, plačati, saldiranje -a s; saldírán -a -o: ~ račun plačan; saldakónti -ja m knjiga tekočih računov, saldakontist -a m, saldakontistka -e ž, saldakontírati -am >[-ld-]
Salézij -a m os. i., Saléški -ega m: Frančišek ~; salezijánc -nca m, salezijánski -a -o: ~i red, ~a vzgoja
salicil [-il] -a m, salicilov -a -o: ~o mazilo, salicilen -lna -o [-ln-]: ~a kislina
sálmiak -a m, sálmiakov -a -o: ~ cvet, sálmiakovec -vca m >[-lm-]
salmín -a m zool. |riba|, salmoníd -a m, salmoníden -dna -o: ~i ribniki >[-lm-]
sálo -a s, sálast -a -o, sálar -ja m trgovec s salom, sálovec -vca m smukec, sálovka -e ž biol. |celica|
Salóma -e ž Herodiadina hči, Salómin -a -o: ~ ples
Sálonon -a m os. i., Sálomonov -a -o: ~a modrost, ~i otoki, salomonov pečat bot., salomónski -a -o: ~a sodba
salón -a m velika, sprejemna soba, dvorana: modni, brivski ~, literarni ~, salónček -čka m, salónski -a -o: ~a suknja, ~i lev, ~i voz, salónstvo -a s, salónarji -jev m mn. |ženski čevlji|
salonít -a m: streha je krita s ~om, salonítén -tna -o: ~e plošče
salópen -pna -o → nemaren, zanikrn, ohlapen
sáltó -a [-lt-] m šp. skok: odskočil je z imenitnim ~om
Salústius -tia m in Salúst -a m |rim. zgodovinar|, Salústov -a -o: ~i spisi
salutírati -am po vojaško pozdraviti, salutíránje -a s, salut -a m
sálva -e [-lv-] ž pozdrav s streljanjem, skupno streljanje: sprožiti, izstreliti ~o, ~ smeha

Salvadór -a m |republika v Srednji Ameriki|, v ~u, Salvadórci -ev m mn., salvadórski -a -o >[-lv-]

salvarzán -a [-lv-] m |zdravilo|

Salzburg [sálcburg] -a m (°Solnograd), v ~u, sálzburški -a -o, Sálzburška -e ž, v ~i, Sálzburško -ega s, na ~em, Sálzburžán -ána m, Sálzburžánka -e ž
Sám -a m os. i. Samuel: striček ~ hum. severni Američan

sám -a -o ned. z., dv. sáma -i in samá -é, mn. sámi -e -a in samí -é: en ~ človek, ~ kakor kamen na cesti; čisto ~, ~ samcat na svetu; ~a sem domá; tukaj sva sáma ali samá; človeku ni dobro biti ~emu; kakor že beseda ~a pove; ne puščaj otrók sámih; hiša stoji na ~em, saj to so ~i otroci, ob ~i vodi ne zdrži dolgo, ~a kost in koža ga je, v ~i srajci, iz ~e trme je to naredil, od ~e jeze ga je zadela kap, ~a poštenost ga je, se mu kar ~o smeje; kadar sam poudarja osebo ali stvar, ima prilastno obliko, navadno s poudarkom na osnovi, in stoji pred samostalnikom ali za njim: od ~ega začetka je tam, ~ mojster ali mojster ~ se je zavzel zanj, segel je po ~i kroni ali kroni ~i celó po kroni, nič manj ko po kroni; ~ bogasváruij, ~ bog si ga védi, na ~em kraju, ~ osebno; ~ ne vem, kaj bi; saj ~a praviš tako, ~ se je obsojil; ti ~ si kriv, mene ~ega je iskal prav, osebno mene, z njo sámo sem govoril, on le ~ sebe išče; ~a sebe je vesela, ~ sebe zaničuje; uničuje ~ sebe, vsak ima ~ sebe najrajši, drugim je pomagal, ~ sebi ne more; vsak je ~ sebi najbližji; ne laži ~ sebi, ~ v sebi sem se smejal, ~ nad seboj osupne, ~ pri sebi misli, ~ vase za ljubljen, ~ s seboj zadovoljen, se pogovarja ~ s seboj; rana se zaceli ~a od sebe, vrata so se ~a od sebe odprla, to je naredil ~ od sebe, ~o ob sebi ali po sebi se razume, to ni ~o ob sebi, stvar je ~a na sebi dobra, ni ~ pri sebi, pogovorimo se ~i med seboj, živi ~ zase; govori ~ zase, hiša stoji ~a zase stran od drugih; po rabi pred samostalnikom se sklanja tudi sam v zvezi s povratno osebnim zaimkom: prepuščeni ~i sebi ali ~im sebi, prepustili so ga ~emu sebi, smili se ~ sebi ali ~emu sebi, premagaj

~ega sebe; strah, sram ga je ~ega sebe ali pred ~im seboj; zmaga nad ~im seboj, zaupanje v ~ega sebe ali v sebe ~ega; ne smemo pa uporabljati sam za izražanje časovne ali krajevne neposrednosti: bitka se je začela pred °o zoro tik pred zoro; ves čas je tekel, pred vrati °imi se je ustavil šele pred vrati, tik pred vrati; sam v zvezi s povratnim svojilnim zaimkom: ~ svoj 1. neodvisen: vaščani so bili ~i svojí svobodniki, 2. svojeglav, samosvoj, trmast: fant je preveč ~ svoj

Samarija -e ž kr. i., v ~i, samarijski -a -o: ~e ulice, Samarijan -a m |prebivavec|, Samarijanka -e ž |prebivavka|; samaritan -a m, samaritanka -e ž kdor daje prvo pomoč, samaritanski -a -o: ~a služba, samaritanstvo -a s

samba -e ž |brazilski ples|

sámcat -a -o: sam ~ in ~ sam, sámčast -a -o: ~i kozolec

sámec -mca m 1. neoženjen moški, 2. ~ pri živalih, 3. voz z eno vprego, 4. nevezan kozolec, 5. trnek z eno ostjo, 6. majhen splav, sámčè -éta m in s, sámček -čka m 1. mlad samec, 2. enovprežni voz, sámčič -a m 1. edini otrok, 2. edini mladič, sámčevski -a -o: ~a sobica, sámški -a -o: ~i stan, ~a soba, ~i davek, sámica -e ž 1. neomožena ženska, 2. ~ pri živalih, 3. žaga z enim rezilom, 4. celica (posebno v zaporu), sámčica -e ž, sámčica -e ž, sámka -e ž, sámčji -a -e, sámstvo -a s, sámščina -e ž; sámši prisl.: ~ sam popolnoma sam

sáméti -im, sámèl -éla -o: ulice sámijo, ko jih ljudje zapuščajo; sámévati -am biti zase, živeti stran od drugih, sámévanje -a s; sámíti -im ločiti, izolirati, sámljenje -a s, sámilo -a s izolator, sámílen -lna -o [-ln-]

sámíja -e ž samota: sit sem ~e, hiša v ~i ali na ~i, sámína -e ž in sámína -e ž kmetija na samem, pustota

sámkrat prisl.: enkrat ~

Sámni -ov m mn. |staroitalsko ljudstvo|, sámniški -a -o, Sámnum -ia m

Sámo -a m os. i., Sámov -a -o: ~a država **sámó** prisl.: ~ plevel raste tu, ~ kruha nima, ~ z njo govori, ~ pet dni, ~ toliko, ~ tukaj, ~ danes, ~ také, ~ zato: ~ pije, nič ne jé: ~ pojdi! ~ da ne bi bilo dežja! ~ da ga vidim,

že mi je laže pri srcu; ne ~ ti, tudi on lahko pride; ne ~ — ampak tudi; pridem, ~ če bo lepo vreme; pridem ~, če bo lepo; povem, ~ glej, da ne boš hud vendar; dam, ~ gorje ti, če si me nalagal; povedal bom, ~ tebi nè; vsem bom povedal, ~ tebi ne; ~ pridi mi, ti jih bom že napovedal

Samóa -e ž [otočje v Tihem oceanu], Samoánc -nca m, samoánski -a -o: Samoanski otoki

samobíten -tna -o, samobitnost -i ž

samodéjen -jna -o avtomatičen: ~o živčevje, samodéjnost -i ž, samodéjnik -a m avtomat

samodisciplína -e ž

°samodopadénje -a s zadovoljnost s samim seboj, samovšečnost, samozadovoljnost **samodrúg** -a -o: ~a ženska noseča

samodfžec -žca m, samodfžev -a -o, samodfžen -žna -o, samodfštvo -a s; samodržáve -a s: rusko carsko ~ absolutizem

samogíben -bna -o avtomatičen, samogíbnost -i ž

samoglásnik -a m, samoglásníski -a -o: ~a posebnost, samoglásen -sna -o, samoglásnost -i ž

samoglávlav -áva -o, samoglávec -vca m, samoglávkva -e ž, samoglávnost -i ž, samogláven -vna -o, samoglávnéž -a m, samoglávnica -e ž, samoglávnost -i ž, samogláviti -im

samogólt -a m, samogóltén -tna -o, samogóltec -tca m = samogóltnež -a m = samogóltnik -a m, samogóltnica -e ž, samogóltnost -i ž >[-ut-]

samogóvor -a m monolog: Župančičevi Samogovori

samohódec -dca m: ~ v planinah, samohódka -e ž

samohóten -tna -o: ~ gib, ~o gibanje refleksno

samohvála -e ž lastna hvala, hvala samega sebe

samoindúkcija -e ž, samoindukcijski -a -o: ~i aparat

samoiniciativa -e ž svoja, ne tuja pobuda, iniciativnost, samoiniciativen -vna -o: ~o kaj narediti

samoizobražba -e ž, samoizobraževanje -a s, samoizobraževálen -lna -o [-ln-]: ~o delo

samojéd -éda m in samojéda -e ž bot., samojéja -e ž bot.

Samojédi -ov *m mn.* [*uraloaltajski narod*], samojédski -a -o
 samokólnica -e [-ln-] *ž*
 samokrěs -ěsa *m*, samokrěsen -sna -o: ~a cev
 samokritika -e *ž* *avtokritika*, samokritičen -čna -o, samokritičnost -i *ž*
 samolásten -tna -o: ~a oprášteev, ~o ravnaje
 samolět -éta -o: preproga ~a
 samoljúběn -bna -o, samoljúbnež -a *m*, samoljúbje -a *s*
 samomór -óra *m*: napraviti ~, poskušeni ~, samomorivec -vca *m*, samomorívka -e *ž*, samomorívski -a -o: ~a obsedenost, samomorílen -lna -o [-ln-]
 samomučilen -lna -o [-ln-]: ~a narava
 samonémški -a -o: ~e šolske knjige, ~e šole, ~i besednjak
 samoníkel [-əy] -kla -o *samorasel*, izviren
 samonóg -óga -o, samonóg -a *m*
 samoobdolžitev -tve [-yž-] *ž* *obdolžitev samega sebe*
 samoobnavljanje -a *s*, samoobnavljálen -lna -o [-ln-]
 samooboževanje -a *s* *oboževanje samega sebe*, samooboževálen -lna -o [-ln-]
 samoobrámba -e *ž*, samoobrámben -bna -o: ~o dejanje
 samoobečben -bna -o: ~i nasledki
 samoobešdba -e *ž* *obsodba samega sebe*
 samoobtóžba -e *ž* *obtožba samega sebe*, samoobtoževanje -a *s* *obtoževanje samega sebe*: ~ pred sodiščem
 samoobvládanje -a *s* *oblast nad samim seboj*, samoobvládovanje -a *s*
 samoodlóbba -e *ž*: ~i narodov
 samooppóved -i *ž* *odpoved samemu sebi*
 samooodsčben -bna -o: ~i tur, ~a odločitev, ~o puščanje krvi
 samoohranítev -tve *ž*, samoohranítven -a -o [-tvan-]: ~i nagon
 samoók -a *m*: morskí ~ *zool.* [*rak*]
 samoóljnik -a *m*, samoóljen -ljna -o: ~e naprave
 samooplóbba -e *ž* = samooplodítev -tve *ž*, samooplojevanje -a *s*
 samooprašítev -tve *ž*
 samooskrbba -e *ž*, samooskrbten -bna -o, samooskrbovanje -a *s*, samooskrbovávenc -nca *m*
 samopádnica -e *ž* [*ključavnica*]
 samopáš -áša -e = samopášen -šna -o: ~i graščaki, samopášnež -a *m* = samo-

pášnik -a *m*, samopášnica -e *ž*, samopášnost -i *ž*
 samopérka -e *ž* *bot.*
 samopomóč -i in -í *ž*
 samopostřežba -e *ž*: restavracija, trgovina s ~o, samopostřežen -žna -o: ~a trgovina = samopostřežnica -e *ž*
 samopoveličevanje -a *s* *poveličevanje samega sebe*, samopoveličeválen -lna -o [-ln-]
 samopozába -e *ž* *pozaba samega sebe*, *nesebičnost*, samopozáběn -bna -o *nesebičen*: ~a ljubezen, ~o delo
 samopremagovánje -a *s* *premagovanje samega sebe*
 samoprepičevanje -a *s*
 samopreskrbba -e *ž*
 samopresoja -e *ž* *presoja*, *ocena samega sebe*
 samoprevára -a *ž* *prevara samega sebe*, *varanje samega sebe*
 samopríden -dna -o *sebičen*, samoprídnost -i *ž* *sebičnost*, samoprídněž -a *m*, samoprídnica -e *ž*
 samoprodája -e *ž* *monopol*, samoprodájen -jna -o: ~o blago
 samorásel [-səy] -sla -o *divje*, *prsto rastoč*, *izviren*: ~ hmelj, ~a šiba, samorášč -a -e: ~ krompir, samoráslost -i *ž*, samorášť -i *ž*, samorástnik -a *m*, samorástnica -e *ž*, samorástniški -a -o, samorástništvo -a *s*
 samoróden -dna -o 1. *divje rastoč*, *nečpljen*: ~a trta, 2. *naraven*, *naravno čist*: ~o zlato, samoródník -a *m* 1. *oreh* ~, 2. *min. samorodna ruda*, samoródnica -e *ž*: trta ~, samoródnost -i *ž*
 samoróg -óga -o, samoróg -a *m* 1. *mitična žival*, 2. *zool. kit*, samoróžec -žca *m*
 samorók -óka -o, samorókec -kca *m*
 Sámos -a *m* [*otok v Egejskem morju*], sámoški -a -o, Sámošán -ána *m*
 samosévec -vca *m*: krompir ~, samosévec -čka *m*, samosévka -e *ž*, samoséven -vna -o, samosévski -a -o
 samosílnik -a [-ln-] *m* *despot*, *tiran*, samosílen -lna -o [-ln-], samosílje -a *s*
 samoskrúmba -e *ž*, samoskrúnstvo -a *s*, samoskrúnivec -vca *m*, samoskrúnívka -e *ž*, samoskrúnski -a -o
 samoslovénc -nca *m*, samoslovénski -a -o: ~i napisi, ~i besednjak, ~a politika, samoslovenstvo -a *s*
 samosójen -jna -o
 samospěv -ěva *m* *solo*: ~ za tenor, samospěven -vna -o

samospoštovanje -a *s spoštovanje samega sebe*, samospoštljiv -a -o
samosprožil -vca *m fot.*, samosprožilen -lna -o [-ln-]: ~a past
samosrájčen -čna -o, samosrájčnik -a *m*, samosrájčnica -e *ž*, samosrájčnež -a *m*
samostálnik -a *m slov.*, samostálniški -a -o: ~e oblike >[-un-]
samostán -a *m*: iti v ~ *med menihe*, nune, samostánec -nca *m*, samostánka -e *ž*, samostánski -a -o
samostójen -jna -o: ~ človek, ~a obrt, samostójnost -i *ž*: kaže veliko ~, samostójnež -a *m*
samóstra -e *ž past za polhe* = samóstrina -e *ž* = samostrelina -e *ž*, samóstrel [-eŋ] -a *m lok*, samóstra, samostreléc -lca [-lc-] *m*
samosvój -ója -e *sam svoj*, samostojen, izviren, poseben, svojeglav: ~ narod, ~a umetnost, ~ star samec, samosvójost -i *ž*
sámóšen -šna -o *in sámóšnji* -a -e *sam*, osamljen: ~a kmetija
samóta -e *ž*: hiša na ~ah, živi v ~i, samóten -tna -o: ~a kmetija, ~ človek, samótnost -i *ž*, samótnož -a *m*, samótnik -a *m*, samótnica -e *ž*: sani ~e *samo-težnice*, samotnják -a *m* |človek, skala|
samotár -ja *m*: človek ~, véliki ~, mali ~ |metulj|, samotárec -rca *m*: rak ~, samotárka -e *ž*, samotárski -a -o, samotárstvo -a *s*, samotáriti -im, samotárjenje -a *s*
samotéčen -čna -o: ~ sok priteče sam, brez stiskanja, med je ~, samotók -óka *m* |sok, mošt|
samótež *prisl.*: ~ voziti brez vprege, ~ delati brez pomoči drugih, samótež -a *m* ročna kolca, samótežen -žna -o: ~ voz, ~e sani, samótežnica -e *ž* *samo-kolnica*, *mn.* samótežnice sani, samótežnik -a *m*
Samotráka -e *ž* |otok v Egejskem morju|, samotráški -a -o
samotrétji -a -e *tretji poleh dveh*
samotrpinčenje -a *s trpinčenje*, mučenje *samega sebe*
samotřzec -žca *m*, samotřški -a -o *monopolen*, samotřštvo -a *s*
samouók -a *m*, samouóka -e *ž*, samouók -a -o: ~o raziskovanje, samouštvo -a *s*
samouméven -vna -o *sam po sebi umeven*, samoumévnost -i *ž*

samoupráva -e *ž avtonomija*, samoupráven -vna -o: ~i urad, samouprávnost -i *ž*, samouprávrjanje -a *s*: družbeno, delavsko ~
samovár -(j)a *m*, samovárček -čka *m*
samováti -újem, samováł -ála -o, samovánie -a *s*: po cele dneve sámuje
samovelíče -a *s poveličevanje samega sebe*, megalomanija, samovelíčen -čna -o *grandomanski*
samovéznica -e *ž* |kravata|
samovláda -e *ž diktatura*, samovládár -ja *m*, samovládárski -a -o, samovládje -a *s*
samovmák -a *m samotnják*, (eratična) skala *na samem*
samovólja -e *ž*, samovóljen -ljna -o, samovóljnost -i *ž*, samovóljnež -a *m*, samovóljnica -e *ž*
samovrátec -tca *m bot.*
samovšéčen -čna -o, samovšéčnost -i *ž*, samovšéčnež -a *m*, samovšéčnik -a *m*
samovzgója -e *ž vzgoja samega sebe*, samovzgójen -jna -o: ~i vplivi
samovžig -a *m*: stroj na ~, samovžigálnik -a [-un-] *m*
samozadóšten -tna -o, samozadóštnost -i *ž*, samozadóščanje -a *s*
samozadóvoljen -ljna -o *zadovoljen sam s seboj*: ~ značaj, ~o dejanje, samozadóvoljnost -i *ž*, samozadóvoljevanje -a *s*: spolno ~
samozaganjálnik -a [-un-] *m avt.*
samozalóžba -e *ž*: knjiga je izšla v ~i, samozalóžnik -a *m*
samozapíren -rna -o: ~a vrata, samozapírnik -a *m*
samozatajevánje -a *s zatajevanje samega sebe*, samozatája -e *ž*, samozatajeváln -lna -o [-ln-], samozatajevávec -vca *m*, samozatajevávka -e *ž*
samozaúpanje -a *s zaupanje vase*
samozavést -i *ž zavest samega sebe*, gotovost, ponos, samozavést -tna -o: ~o vedenje, samozavéstnež -a *m*
samozaznáva -e *ž fil.*, samozaznávanje -a *s*
samoznák -a *m okrajšava v stenografiji*, glasbi
samozváne -nca *m uzurpator*, kdor si sam prilasti oblast, samozvánečev -a -o, samozváнка -e *ž*, samozváńnik -a -o, samozváński -a -o, samozváństvo -a *s*
samoživ -a -o, samoživ -a *m*, samoživost -i *ž*
Sámson -a *m* |judovski junak|, Sámsonov -a -o: ~a moč, sámsonski -a -o: ~a moč

Sámuel [-el] -a *m os. i.*, Sámuelov -a -o
sámúm -a *m* [puščavski veter], sámúmski
 -a -o: ~i pesek
samuráj -a *m japonski plemič, vojak,*
 samurájski -a -o
sanacijska -e *ž ozdravitev, rešitev, ureditev,*
popravilo: ~ denarnega zavoda, gospo-
 darska, moralna ~, sanacijski -a -o,
 sanirati -am, saniranje -a *s:* ~ gospo-
 darstvo, ~ razmere; sanitáren -na -o
zdravstven: ~a inšpekcija, ~e naprave;
 sanitárije sanitárij *ž mn. higienske na-*
prave v stavbi, sanitéta -e *ž zdravstvena*
služba, sanitéten -tna -o: ~i uslužbenci,
 ~i material, sanitéjec -jca *m, sanitéjka*
 -e *ž, sanitéjski* -a -o
sanatórij -a *m zdravilišče, sanatórijski* -a -o:
 ~o zdravljenje
Sancho Pansa [sánčo pánsa] -a -a *in* -a -e *m*
don Kihotov oproda, Sanchez -a -o
Sand = George Sandova [žóž sándova]
ž [franc. pisateljica]: romani ~ ~e;
 sándovka -e *ž povest, podlistek, zgodba*
po zgledu Sandove
sándal [-al] -a *m* [tropično drevo], sándalov
 -a -o: ~ les = sandalovina -e *ž*
sándala -e *ž, nav. mn. sandále* -ál [-ál],
 sándálen -lna -o [-ln-]: ~i jermen
sandolin -a *m plitev čolniček za enega,*
 sandolínček -čka *m*
San Domingo San -a *m* [mesto in republika],
 sandomínski -a -o
Sándžak -a *m* [pokrajina], sándžáski -a -o:
 ~a vojaška enota
San Francisco [san fransisko] San Fran-
 cisca *m* [ameriško mesto], v ~ ~u
sangvínik -a *m vročekrvnež, sangvíníčen*
 -čna -o, sangvíníčnost -i *ž*
sáni -í *ž mn.*, saníneec -nca *m za sani pri-*
praven sneg, gaz za sani = sanéneec
 -nca *m, sanica* -e *ž krivina za sani* =
 saníšče -a *s, sánke* sánk *ž mn.*, sánkati
 -am *se, sánkanje* -a *s, sankáč* -a *m* =
 sánkar -ja *m, sankáški* -a -o: ~e tekme,
 sankalíšče -a *s*
sanitéta -e *ž gl. sanacija*
sánja -e *ž lit., nav. mn. sánje sánj:* imeti
 čudne, hude, puste ~e, prazne ~e,
 v ~ah kaj videti, ~e so se izpolnile,
 verjame v ~e, to mi še v ~ah ne pride
 na misel, sánjski -a -o: ~e bukve,
 ~i svet, ~a prikazen
sánjati -am, sánjal -a -o *in* -ála -o, sánjanje
 -a *s:* ~ hude sanje, ~ z odprtimi

očmi, še sanja se mi ne o tem, nekaj se
 mi sanja *dozdeva, svita; sánjan* -a -o:
 ~ svet; sanjáriiti -im, sanjárjenje -a *s,*
 sanjarija -e *ž*
sanjáv -áva -o: ~o gleda, v ~i daljavi,
 sanjávost -i *ž, sanjávec* -vca *m, sanjávka*
 -e *ž, sanjáč* -a *m fantast* = sanjár -ja
m, sanjalo -a *s znč.*, sanjárka -e *ž,*
 sanjáški -a -o = sanjárski -a -o, sa-
 njáštvo -a *s* = sanjárstvo -a *s*
sánkcijska -e *ž potrdilo, potrditev, poroštvo,*
zagotovilo, mn. sánkcijske -ij ž prisilni
pripomočki, zavarovanje zakona, kazen
za kršitev: kazenske ~e; sankcionirati
 -am *uzakoniti, potrditi, sankcionirati*
 -a *s:* ~ postopek
sanktuárij -a *m najsvetejši del svetišča,*
 sánktus -a *m lit.:* do ~a
sanskilót -a *m privržec krajin prevrat-*
nežev v franc. revoluciji, sanskilótski
 -a -o, sanskilótstvo -a *s*
sanskrt -a *m, sanskrtski* -a -o: ~i jezik
 sanskrt
San Stéfano San Stéfana *m kr. i., sansté-*
 fanski -a -o: ~i mir
Santa Fé Santa Féja *m kr. i.:* iz ~ ~ja,
 industrija v ~ ~ju
Santiago de Chile [santjago de čile] Santi-
 ago de Chile *m čilska prestolnica;*
 Santiago de Compostela [santjago de
 kompostéla] Santiaga de Compostela
 m [špan. mesto], Santiaga de Cuba
 Santiaga de Cuba *m*
santonín -a *m* [zdravilo zoper gliste]
Sántos -a *m* [mesto v Braziliji], sántoški
 -a -o, sántos -a *m:* kava ~
Saóna [sóna] -e *ž* [franc. reka], saónski
 -a -o: ~i bregovi
Sáp -a *m kr. i., iz* ~a, v ~u, Sapljáni -ov
m mn., sapljánski -a -o
sápa -e *ž:* južna ~, ~ vleče; mrzla, hladna
 ~ potegne, vsaka ~ te podere, srečna
 ~ vas je pripeljala; zapihala je čisto
 druga ~; ima težko, kratko ~o dih;
 ~ me daje, ~ (mi) pojema, zastane
 (od začudenja), ~o mi je vzelo, ~o
 zapreti komu *usta zamašiti, jezik za-*
vezati; ~e ali ~o zajeti, iti po ~o,
 ~e mu zmanjkuje, biti ob ~o, brez ~e
 prihietiti, ne dá mi do ~e, ne pride
 do ~e, vse v eni ~i povedati *vse hkrati,*
 s pridržano ~o, sáptica -e *ž vetre*
sapër -ja *m voj., sapërski* -a -o: ~i od-
 delek

Sápfo -pfe ž, Sápfin -a -o: ~e pesmi, sápfichen -čna -o: ~a kitica
sápiti -i: sapi me, sapilo me je
sapljáti -ám, sapljáj -ájte! sapljál -ála -o, sapljánje -a s: vetrc: saplja
sápnik -a m 1. anat., 2. *oddušnik*, 3. ~ v orglah, sápnica -e ž: sapnik se deli v ~e, vnetje sapnic
saprabòt [-lt] medm., saprabòlski -a -o [-ls-], sapralòt medm., sapramènt medm., sapramènski -a -o: ~i paglavec, sapramiš medm.
saprofit -a m *gniloživka*, nav. mn. saprofiti -ov |nižji organizmi|
Sára -e ž os. i., Sárin -a -o
sarabánda -e ž |starošpanski ples in glasba|
Saracéni -ov m mn. |Arabci|, saracénski -a -o
sarafán -a m |ruska ženska halja|
Sárajevo -a s kr. i., sárajevski -a -o, Sárajevčan -a m, Sárajevčanka -e ž
saránca -e ž zool. |kobilica|: ~ selivka, pušcavska ~
Sárdé Sárd ž mn. |antično mesto v Mali Aziji|, sárdski -a -o
sardéla -e ž |riba|, sardélji -a -e: ~e ikre, sardélen -lna -o/-ln-: ~a pasta, omaka, sardélica -e ž, sardélar -ja m |ribič|
sardina -e ž |riba|: stisnjeni so kakor ~e v škatli, sardinji -a -e
Sardínija -e ž |otok|, Sardínc -nca m, Sardínca -e ž, sardinski -a -o
sardínka -čna -o *krčevit* = sárdónski -a -o: ~i smeh med. *režanje zaradi krča*
sardóniks -a m |drag kamen|
sargása -e ž: alga ~, sargáški -a -o: Sargaško morje
sári -ja m |oblačilo|
sarkázem -zma m *oster zasmeh*, sarkástičen -čna -o, sarkást -a m
sarkofág -a m *kamnitna rakev*
sarkóm -a m med. *huda, smrtna bula*
sárma -e ž |srbska jed|
Sarmáti -ov m mn. |staro ljudstvo nad Črnim morjem|, Sarmátsko -ega s, sarmátски -a -o
Sartre [sártr] -ra m |franc. filozof in pisatelj|, Sartrov -a -o, sártrovski -a -o, sártrovec -vca m
Sási -ov m mn. |nemško plemo, sáški -a -o, Sáško -ega s, na ~em, Sáška -e ž, v ~i, sáščina -e ž; gl. tudi Saksonci
Sáša -a in -e m os. i. Aleksander, Sášev -a -o, Sáša -e ž os. i., Sášin -a -o, Sášek -ška m, Sáškov -a -o, Sáška -e ž, Sáškin -a -o

sát -a in -ú m, mn. satóvi -óv in sáti -ov, sátuje -a s in satjè -à s, satóvje -a s, sátek -tka m, sátnica -e ž *osrednja stena sata*, sátnik -a m = satovnják -a m *okvir za sat*: panj s premičnimi ~i, satóvnica -e ž zool. |žaba|, sátašt -a -o: ~ vzorec, ~a kost
sátan -a m, sátanov -a -o, sátanski -a -o: ~o početje, sátanček -čka m, sátanka -e ž, satanízem -zma m, satanist -a m
satelít -a m 1. *zvezda spremljevalka*: umetni ~, 2. *telesni stražnik*, 3. *zvest zavaznik*, *priprežnik*, *pomagač*, satelitski -a -o: ~e države
sátenski -a -o: ~i jeziki
satén -a m *na pol svilená tkanina*, saténast -a -o: ~a obleka, satinírati -am *zlikati*, *ugladiti*, satiníranje -a s; satiniran -a -o: ~ papir
sátír -a m gr. mít., sátírski -a -o: ~a igra *satira* -e ž 1. *zbadljiva šala ali šaljiva bodica*, 2. *vrsta poučnega pesništva*, 3. *zabavljica*: ~ zoper koga, ~ na domače razmere, satíričen -čna -o *zbadljivo zasmehljiv*: ~a pesnitev, satíričnost -i ž, satírik -a m
satifkácija -e ž *zadoščenje*, *zadostitev*
satráp -a m *namestnik staroperzijskih vladarjev*, *samovoljen magotec*, satrápija -e ž, satrápski -a -o
satúrírati -am → *nasititi*, *zadovoljiti*, *satúríránost* -i ž → *nasíčenje*, *nasíčenost*
Satúrín -a m |planet|, Satúrínov -a -o: ~ kolobar, Satúrínus -na m |starorimski bog|, satúrínovski -a -o: ~i obraz: satúrínjski -a -o: ~i verz; saturnálje -ij ž mn. |prazniki|, saturnízem -zma m *zastrupljenje s svincem*
Saúd -a m |arabski vladar|, Saúdog -a -o: ~a Arabija, saúdski -a -o
Sáva -e ž 1. *reka*: v ~i se kopati, iti na ~o, v ~o vodo nositi, 2. *kraj*: na ~i, sávski -a -o: ~i breg, ~a postaja; Savica -e ž, sávški -a -o
savána -e ž *travnata stepa v tropskih krajih*, savánski -a -o
Sável [-ə] -vla m os. i., Sávlóg -a -o, sávelski -a -o [-val-]
Savinja -e ž |reka|, savínjski -a -o: ~i splavarji, Savínjska dolina, Savínjske planine, Savínjčan -a m, Savínjčanka -e ž; savínjčan -a m |vlak, avtobus|
Sávije Sávelj ž mn. kr. i., v ~ah, sáveljski -a -o, Sáveljčani -ov m mn. >[-valj-

sávna -e ž *finska kopel v vročem zraku ali pari*
Savója -e ž, v ~i, Savójsko -ega s, na ~em, savójski -a -o, Savójec -jca m, Savójka -e ž
sávščica -e ž *zool.* [divja gos]
sávta -e ž *požrešnost*, savtáti -ám *naglo, hlastno jesti*, savtáj -ájtel savtál -ála -o, savtánje -a s, savtálo -a s *kdor savta*, savtáv -áva -o; savtniti -nem
scáti ščljem in ščím, ščlj -tel scál -a -o, scánje -a s: proti burji ~ *vulg. upirati se brez koristi*, krvavo ~, scálnica -e [-yn-] ž = scanína -e ž = scálna -e ž, scálničen -čna -o [-yn-], scálo -a m [organ], scálen -lna -o [-yn-]: ~a kislina
scediti -im *gl.* cediti, scédil -fla -o: ~ mleko, ~ se od hinavščine, scédek -dka m, scéjati -am: kaplje se scejajo na tla; *tudi* izcediti
scedfráti -ám *gl.* cefedrati: ~ knjigo
scEFRÁti -ám *gl.* cefrati: ~ obleko, knjigo, platno
scéla *prisl. izcela, s celega*: obleka ~, roko ~ stegniti, ~ kaj požreti, ~ se obrniti, ~ izginiti; scéloma *prisl.:* ~ se zasukati
sceliti in scélti -im *ozdraviti gl.* celiti: rana se sceli; *tudi* izceliti
scéna -e ž *oder, prizorišče, prizor*: za ~o za odrom, pri odprti ~i, postaviti ~o, množična ~, napravila mu je ~o, scénski -a -o = scéničen -čna -o: ~i okvir, ~a glasba; scenerija -e ž *prizorišče*, scenárij -a m: filmski ~, scenárijski -a -o: ~o izdelana postava, scenarist -a m, scenograf -a m *slikar gledaliških prizorišč*, scenografija -e ž, scenográfski -a -o
scepiti in scépti -im *gl.* cepiti: ~ polena
scherezando [skercándo] *prisl. glas. šaljivo, scherzando -a m* [skladba]; scherzoso [skercózo] *prisl. glas. šaljivo, scherzoso -a m* [skladba]; scherzo -a [skérco] m *glas.:* od ~a naprej
Schiller [šiler] -ja m [nem. dramatik], Schillerjev -a -o: ~e drame, schillerski -a -o: ~i patos
Schopenhauer [šópənhauer] -ja m [nem. filozof], Schopenhauerjev -a -o, schopenhauer(jev)ski -a -o, schopenhauerjanski -a -o, schopenhauerjánec -nca m
scientizem -zma m [nazor], scientíst -a m, scientístičen -čna -o

Scila -e ž *Skila*

scímíti -im se *pognati kali*: seme, zrnje se scimi; scímljen -a -o: repa je ~a, zrnje je ~o; scímek -mka m; *tudi* izcimiti se

Scíplo -óna m *rim. os. i.*, Scipiónov -a -o, scipiónski -a -o

Scít -a m *Skit*

scmáriti -rim, scmárjen -a -o: ~ kaj za večerjo, ~ se v lastni masti

scméríti -im se: otrok se scmeri, vreme se je scmerilo

Scott [skót] -a m: Walter ~ [angl. pisatelj], Scottov -a -o: ~i romani, scottovski -a -o: ~a pripoved

scúrkoma *prisl.:* voda, kri teče ~

scurljáti -ám *gl.* curljati: voda scurlja skozi prste

scvetéti -im *gl.* cveteti: češnja scveti, scvetéle rože, scvesti -tém *gl.* cvesti: češnja scvete; scvitati -am

scvréti scvrém, scvri -íte! scvfl -a -o, scvft -a -o: mast se scvre, scvirek -rka m; *vendar* izcvreti

scvrkníti -nem se: list se scvrkne od vročine; scvrknjen -a -o: ~ list *sfrknjen*, scvfkati -am se

scvrléti -im *scvrkniti se* = scvfliti -im se, scvfljen -a -o

scájmati -am se *zavedeti se, opomoči se, znajti se, domisliti se*: scájmaj se *vendar in vstani!*

scákáti in scákati -am *gl.* čakati: zlepa te ni ~, scakali so se pred hišo, scakováti -újem se, scakovál -ála -o, scakovánje -a s: ljudje se tu scakujejo, scakovališče -a s: ~ pri lovu, divjačini

scásom *prisl. s časom* = scásoma *prisl. polagoma, počasi, kdaj*: ~ se že unese, ~ bo še kaj iz njega

sčéčkáti -ám *gl.* čekati, sčéčkán -a -o > [sčəč-]

sčemeríti -im se [-čəm-]: nebo se sčemeri

sčénčáti -ám *gl.* čenčati: koliko neumnosti je sčenčal *nenčal, spleteničil; vendar* izčénčati

sčéniti sčénem se, sčéni -ite se! sčénil -fla -o, sčénjen -a -o

sčesáti sčéšem *gl.* česati, sčesán -a -o: ~ prah z glave; *vendar* izčesati

sčísta *prisl.*

sčístíti -im: ~ obleko, želodec; kri, vino se sčisti; *tudi* izčístiti

sčftati -am: ~ papir; *tudi* izčrtati

sčvekáti -ám *načvekati* gl. čvekati; vendar izčvekati

se *povratni osebni zaimек brez imenovalnika*: 2. sêbe — se, 3. sêbi — si, 4. sêbe — se, 5. o sêbi, 6. s sêbój in s sábo; ① *rabimo ga za vse osebe, števila in spole, kadar se osebni zaimек nanaša ali povrača na osebek istega stavka*: vsak najprej sebe vidi, jaz sêbe, ti sêbe; tako tudi ona le sêbi streže, kakor strežejo sêbi vse njene sestre; je le senca prejšnjega sêbe, ne dá do sêbe, je vsa iz sêbe, je grdo (samo) na sêbi, se razume ob sêbi, kar sám o sêbe se mi počeva v pero; v tem smo si vsi edini; *stoji tudi za nedoločnikom, ki ima drug osebek kakor določni glagol, kadar raba ni dvoumna*: ukazal ga je pripeljati prédse ukazal je, da ga pripeljejo preden; prepovedal jim je govoriti o sêbi pa ima dvojen pomen → da bi govorili o njem in da bi govorili o sebi; učil ga je spoštovanja do sêbe → da spoštuje sebe ali njega (kakrašen je pač pomen); ② *zaradi povratnega pomena nam rabi se*: a) za izražanje medija (povratnega načina): umivam ga — umivam se, urezal jo je — urezal se je, skrivale so jih — skrivale so se, tepeta ju — tepeta se; za nekaterimi povratnimi zvezami stavimo imenovalnik (upravičen po zgodovini in narječjih in knjigi) ali tožilnik (novejši čas bolj v navadi): dela se bolan ali bolnega, naredil se je neumen ali neumnega; po tujih vplivih se včasih napačno rabijo nekateri prehodni glagoli kot neprehodni namesto s povratnim se: nagibal se je na nasprotno stran (°nagibal je), tedaj se začne doba nasilja (°začne); b) za izražanje trpnega načina v 3. os., zlasti pri nedovršnikih brez trpnega deležnika: (krompir) kopljejo — se kóplje, (cesto) delajo — se dela, (drva) so nakladali — so se nakladala; pasiv nam pove predvsem, kaj s kom jê, ne glede na povzročitelja; zato ga pišemo le po tujem vplivu: od vseh odborov so se pošiljali dopisi → vsi odbori so pošiljali dopise; c) za brezosebno izražanje (3. os. edn.), kadar se hočemo omejiti samo na glagolsko dejanje (osebek ni določen): veliko se zida, dela, bere, piše, tiska, govori; vzame se že, a vrne se težko; slabo se vidi; lepo se orje, pleve,

kosí; prijetno se hodi, sedi, leži, spi, počiva; poleg takih ljudskih izrazov s se prihajajo v rabo drugi, le na videz brezosebni (osebek je znan): vabi se, razglaša se, naroča se, naznanja se, °naproša se vabimo ali vabijo, razglašamo ali razglašajo, naročamo ali naročajo, naznanjamo ali naznanjajo, prosimo ali prosijo; taki izrazi so brezosebni, načina ne čutimo izrazito, a niso aktivni; zato tudi ne smemo po tujih vplivih postavljati v take zveze tožilniškega predmeta namesto osebká: vsak dan se sliši kaka novica (°kako novico), sprejemajo se novi naročniki (°sprejema se nove naročnike); v službo se sprejme takoj (°se ga, °se jo sprejme); č) nekateri glagoli se rabijo zmeraj s povratnim se, to so stalni povratni glagoli; po obliki so torej medialni (povratni), po pomenu pa aktivni: bati se, čuditi se, kesati se, ozirati se, pripraviti se, najesti se, smejati se, načakati se, naveličati se; pri takih glagolih ni mogoča ne pasivna ne brezosebna raba: °balo se je, °oziralo se je, °čudilo se je bilo se je bati, ozirati se je, čuditi se je; pri teh glagolih v sedanjem deležniku praviloma ne izpuščamo se: boječ se je gledal; smejoč se je rekel; čudeč se ni mogel do besede; s tresoč se roko; v nekaterih izrazito prislovnih ali pridevnih zvezah se odpade: igraje, smeje narediš, oprimsi hoditi; boječ človek; opuščamo pa se pri trpnem deležniku: začuden, skesan, sesédeno (mleko) in kadar si sledi več izrazov s se v tesni zvezi: ni se bal ne čudil, sosed se je oziral in prepiral na vse strani, tu se njegova nesreča začne in konča; če je od povratnika odvisen nedoločnik drugega povratnega glagola, se lahko opustimo ali rabimo: ne boj se najesti (se) do sitega, nič se ni ustrašil pripraviti (se) z družbo, ni se bal ozirati (se) po ljudeh, še smejati (se) se mu ni ljubilo; d) če kdaj v nepopolnih stavkih povratnega glagola ne ponavljamo, se navadno ponovi se in naslonica dobi poudarek: »Bojiš se, bojiš.« »Pa se ne!« »Pa se!« — »Nič se nisi smejal.« »Pa sem sè, in še kako!« »Nauči se!« »Saj sem sè.« ③ pri nekaterih povratnih glagolih rabimo po navadi si, redkeje se: upati si ali se, premisliti si ali se, odsopsti si ali se, opomoči si

ali se, oddahniti si ali se, prizadevati si ali se; *ponekod je si postal že členek brez povratnega pomena*: kar si bodi, blagor se ali si nam, gorje se ali si ga njemu seánsa -e ž: spiritistična ~

Sebastiján -a m os. i., Sebastijánov -a -o sêbe gl. se

sebénjek -njka m osebénjek, sebénjica -e ž, sebénjški -a -o, sebénjščina -e ž

sebičen -čna -o, sebičnost -i ž, sebičnež -a m, sebičnik -a m, sebičnica -e ž

secernírati -am izločevati, izločiti

secesija -e ž 1. odločitev, odcepitev, 2. umetniška smer, secesionist -a m, secesionistka -e ž, secesionističen -čna -o: ~a umetnost, ~o stavbarstvo, secesijski -a -o: ~a vojska

secirati -am raztelesiti, nadrobno preiskovati, razčlenjevati, seciren -rna -o: ~a miza med., secirnica -e ž med. [prostor]

séč -a m urin, séčnina -e ž, séčevód -óda m, séčen -čna -o: ~a kislina; séčnica -e ž [cevl], séčnik -a m [mehur]

séč -i ž = séča -e ž živa meja, posekani del gozda, košnja, séčnja: groba ~

séči séčem, séci -ite! sékel -kla -o; séčnja -e ž sekanje, posekani del gozda: ~ na golo, ~ na oplod, ~ v pasove, prebiralna ~, séčen -čna -o: ~a zrelost, ~o dovoljenje, gozd je ~, trava je ~a, ~i mesec, ~a ploskev, séčnica -e ž sekanta,

séčina -e ž poseka, séčišče -a s 1. križišče premic, 2. del gozda za poseko

séči séžem, sézi -te in -ite! ségel -gla -o: njegova roka seže daleč, kamor sežejo oči ali seže oko, kakor daleč seže spomin, ~ mimo zgrešiti, (daleč) nazaj ~, dober glas seže v deveto vas, mraz seže do kosti, vino seže v glavo, seglo mu je v srce, do srca, ~ globoko v žep, ~ v tuje pravice, ~ vmes, ~ komu v besedo, ~ komu v lase, ~ (si) v roke, ~ v prazno, ~ pod mizo, ~ komu pod pazduho pomagati, ~ po orožju, knjigi, delu, kroni, denarju, priložnosti, ~ po šibo, ~ po sapo, ~ do dna, ne seže mu do gležnjev; ségljaj -a m in ségljáj -a m

Sečóvijsje Sečóvelj [-váj] ž mn. kr. i., v ~ah, sečóveljski -a -o: ~i rudnik

sedáj prisl. zdaj: do ~ doslej, od ~ odslej, sedánji -a -e, sedánjost -i ž, sedánjik -a m 1. človek današnjega časa, 2. slov., sedánjiški -a -o: ~a osnova >[séd-]

sédati -am, sédal -a -o, sédanje -a s: ~ za tujo mizo, sédávke sédávč ž mn. zool. sédalo -a s 1. sedež, 2. zadnjica: široko ~, sédalce -a [-lc-] s, sédálnica -e [-yn-] ž blazina

sedatív -a m in sedatívum -a m med. pomirilo, sedátiven -vna -o pomirjevalen

sedéc -a m tisk. šestnajstinka

sédem [-dám] sédmih glav. štev., pred sedmémi, proti sedém protí sedmi: ob sédmih ob 7^h, čez ~ let vse prav pride, radio na ~ elektronk, četrť manjka do ~ih = do ~ do sedme, Marija ~ žalosti, pri ~ih tisočih, s ~imi tisoči; sédemkrat prisl., sedemkráten -tna -o, sedemdnéven -vna -o, sedemdnévna -e ž, sedemléten -tna -o, sedemlétká -e ž [šola] >[sedám-]

sédemdeset -ih glav. štev., sédemdeseti -a -o vrst. štev.: ~i dan, ~a leta 70. leta, v ~ih letih v 70. letih (od 70 do 80), sédemdesetič prisl. = sédemdesetkrát prisl., sedemdesetina -e ž, sédemdesetkrát prisl., sedemdesetkrátén -tna -o, sedemdesetléten -tna -o 70-leten, sedemdesetlétnik -a m 70-letnik, sedemdesetlétnica -e ž 70-letnica 1. oseba, 2. obletnica >[sedám-]

sédemnajst -ih in sedemnájst -ih glav. štev., sédemnajstkrát in sedemnájstkrát prisl., sedemnajstkrátén -tna -o, sédemnajstič in sedemnástič prisl., sédemnajsti -a -o in sedemnájsti -a -o vrst. štev., sedemnajstina -e ž, sedemnajstinka -e ž, sedemnajstléten -tna -o >[sedám-]

sédemsto glav. štev., sedemstolétnica -e ž 700-letnica >[sedám-]

sedemtisóčák -a m [gorski vrh], sedemtisóčléten -tna -o >[sedám-]

sedéti -ím, sédi -íte! sedéc -a -e, sedé, sedél -éla -o, sedénje -a s: ~ za mizo, za pečjo, ~ pri delu, pri knjigi, ~ na jajcih valiti, ptiči sedijo na vejah, kokoši na gredi, ~ okobalo kakor na konju, ~ kakor pribit, kakor prikovan, ~ ko štor, ko klada, kakor kupček nesreče, (kakor) na trnih, na žerjavici, na šivankah, ~ med dvema stoloma, ~ komu (za slikanje), nerad sedi nima potrpljenja pri sedečem delu, ~ trdno na svojem stolčku, v sedlu, ~ v odboru, ~ zaradi tatvine, ~ na dolarjih, ~ na rokopisu ne dati ga iz rok, ~ komu na vratu, na grbi: banka sedi na njem, hudoba sedi na

njem, glava sedi krepko na ramenih, klobuk sedi na glavi, očala sedijo na nosu, obveza mora čvrsto ~; sedč -čca -e prid.: ~e delo, ~ človek, ~ položaj, kip; sedévati -am, sedévanje -a s; séd -a m tel.: odnožni ~; séden -dna -o: ~a zanka alp., ~a kost sednica; se-dišče -a s: ~a v amfiteatru

sédež -a m: galerijski, priklopni, zaklopni, sklopni ~, podjetje s ~em v Ljubljani, ~ modrosti, sédežen -žna -o: ~a deska, ~a kopel, ~i red = sédežnik -a m, sédežnica -e ž 1. žičnica, 2. rezervacija na vlaku, sédežnina -e ž [znesek]

sedigój -a m bot.

sediment -énta m usedek, usedlina, sedimén-ten -tna -o: ~e kamnine, sedimentären -rna -o: ~a tvorba, sedimentirati -am *sesesti se, usesti se*, sedimentiranje -a s, sedimentácija -e ž: ~ rdečih krvničk, sedimentacijski -a -o

sedlár -ja m, sedlarica -e ž, sedlárnica -e ž, sedlárnica -e ž, sedlárski -a -o, sedlarija -e ž, sedlárstvo -a s, sedláriti -im, sedlárenje -a s

sedláti -ám, sedláj -ájte! sedlál -ála -o, sedlájne -a s 1. ~ konje, 2. cepiti na sedlo, sedláč -a m

sédlo -a s: jahalno, turško, žensko, tovorno ~, gorsko ~ prevál, skočiti, zavihetati se v ~, vreči koga iz ~a, čvrsto se držati v ~, poda se mu kakor kravi, svinji ~; cepiti na ~, sédelce -a [-ól-] s, sédlast -a -o: ~ hrbet, sklep, sédeln -a -o [-dáln-]: ~a torba, ~i glavič, sédelnik -a [-dáln-] m jahalni konj, sédelnica -e [-dáln-] ž [shramba], sedlójve -a s

sedmák -a m 1. denar, 2. konj, 3. tram, 4. sod, 5. sedmi dan v mlaju, sedmákinja -e ž 1. kobila, 2. koruza

sedmarica -e ž bot.

sedmér -a -o loč. štev.: ~o oken, sedmérica -e ž, sedméren -rna -o, sedmérnica -e ž glas., sedmérnat -a -o: ~i listi, sedmérka -e ž [ples]

sedmero- v sestavi: sedmerobárven -vna -o; sedmerodélen -lna -o [-ln-], sedmerodélnost -i [-ln-] ž; sedmerodnéven -vna -o, sedmerodnévje -a s; sedmerodóben -bna -o: ~i takt, sedmeroglásen -sna -o; sedmerogláv -áva -o; sedmerokóten -tna -o; sedmerokrák -áka -o; sedmerokríl [-il] -a -o; sedmerokrp -a -o: ~i listi; sedmerolíst -a -o; sedmeroógelnik -a

[-əyn- / -aln-] m heptagon; sedmero-plásten -tna -o; sedmeropfstén -tna -o, sedmeropfstnica -e ž bot.; sedmero-rámen -mna -o; sedmerorók -óka -o, sedmeroróčen -čna -o; sedmerosép -éva m; sedmerostrán -a -o; sedmerotónski -a -o glas.; sedmerovrh -a -o; sedmero-vrstičen -čna -o; sedmerozlóžen -žna -o; sedmerozvézdje -a s plejade

sédmi -a -o vrst. štev.: ~a ura od 6^h do 7^h, ob ~i (uri) ob sedmih, sedmíca -e ž 1. številka, 2. igralna karta, 3. oddelek, sédmíč prisl., sédmíkrat prisl., sedmína -e ž: ~ pridelkov, v ~i po pogrebu v tednu, zbrati se na ~i, sedmínski -a -o, sedmínka -e ž

sedmo- v sestavi: sedmogláv -áva -o; Sedmográsko -ega s kr. i. Erdelj, na ~em, sedmográški -a -o erdeljski; sedmorojéneček -čka m; sedmošólec -lca [-lc-] m, sedmošólika -e [-lk-] ž, sedmošólski -a -o [-ls-]; sedmóvrstičen -čna -o sédnica -e ž sedna kost, sédníčen -čna -o sédno -a s rana, vnetje od sedla, od ležanja ali od seča, sédnjav -a -o, sédnast -a -o: ~ konj

séf -a m safe

ségati -am sezati, séganje -a s: njih število sega v milijone; ségniti -nem seči

Ségedin -a m kr. i., v ~u, ségedínski -a -o: ~i golaž

segljáti -ám, segláj -ájte! segljál -ála -o, segljánje -a s: kača seglja z jezikom

segment -énta m odsek: krogov, pljučni ~, ~ kože, segmentén -tna -o: ~o zdravlje-nje, segmentären -rna -o, segmentácija -e ž: ~ telesa biol.

segnáti sežénem, sežéni -íte! segnál -ála -o, segnán -a -o: ~ drobnico v ograd, ~ ljudi z zemlje; segánjati -am, segánjanje -a s >[səg-]; vendar izgnati

segníti segnjém gl. gniti, segnít -a -o >[səg-]; tudi zginiti

segregát -a m, segregácija -e ž, segrega-cijski -a -o: ~i proces

segréti segréjem gl. greti, segrét -a -o, segrétiye -a s, segrévati -am, segrévanje -a s, segréválen -lna -o [-ln-]: ~a cev, segrévávec -vca m stroj., segréválnik -a [-yn-] m, segréválnica -e [-yn-] ž [oddelek], segréven -vna -o, segrévnost -i ž: ~ plinov >[səg-]

seizmográf -a [sejz-] m potresomer, seizmo-grám -a m, seizmológ -a m, seizmologija

-e ž, seizmolóški -a -o, seizmométer -tra m, seizmoskóp -a m, seizmičen -čna -o potresen

seja -e ž: plenarna, spiritistična ~, iti na ~o ali k ~i, sedeti, biti na ~i, imeti, začeti ~o, pretrgati, končati, skleniti ~o, séjen -jna -o: ~i zapisnik, ~a dvorana, sejnina -e ž, sejáti séjem: sejali so dolgo v noč, vsak teden dvakrat sejemo

sejáti séjem, séj séjte! sejál -a -o, seján -a -o, sejánje -a s: ~ žito, denar, zmote, prepír, sovraštvo, strah in trepet, smrt; kdor veter seje, bo vihar žel; gosto, redko sejane šole; ~ moko, pesek, rudo; kolo seje se maje, opleta, se opteka, fant pase po sejanju; sejátev -tve ž setev, sétven -a -o [-tvən-]: ~i načrt; sejávec -vca m, sejávčev -a -o, sejávček -čka m: božji ~i škrjanci, sejávka -e ž 1. ženska, 2. košara, sejáča -e ž = sévnik -a m 1. košara, 2. sejalna rjuha, sejálo -a s močnica pri mlinu, sejálen -lna -o [-ln-]: ~a cev, greda, ~i stroj, sejálnica -e [-un-] ž 1. koš, 2. stroj, 3. greda: gozdna ~, sejálnik -a [-un-] m 1. sejalna košara, 2. plug, sejánec -nca m = sejánček -čka m: ~e pikirati, sejánka -e ž

séjem séjma m, mn. séjmi in sejmóvi: žitni, živinski, konjski, goveji, svinjski, vzorčni ~, študentovski, otroški ~ [prireditve], poljski ~ [parlament]; gnati, postaviti na ~, iti na ~ ali v ~, prinesti ~a, prinesti s ~a odpustkov darov, kakšen ~ pa imate hrup, séjemski -a -o, sejmár -ja m, sejmárica -e ž = sejmárka -e ž, sejmárina -e ž; sejmáriti -im, sejmárjenje -a s, sejmárski -a -o, sejmárstvo -a s, sejmíšče -a s; sejmováti -újem, sejmováł -ála -o, sejmovánje -a s, sejmovávec -vca m, sejmovávka -e ž, sejmovávski -a -o, sejmúlja -e ž dan po sejmú

sék séka m: širok ~ pri sekiri, les za ~, séka -e ž sekanje, sekáč -a m 1. drvar, 2. kamnar, 3. orodje: kramp, nož ~, zidarski ~, sekáški -a -o, sekáča -e ž: mesarska, podkovna ~

sék medm.: mati ga je s šibo sék sék sék sék sekálo -a s, sekálce -a [-lc-] s: križno ~, sekálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, ~a miza, sekálnica -e [-un-] ž 1. ploh, 2. prostor za sekanje, sekálnik -a [-un-] m ploh, tnaló za sekanje

sékanec -nca m 1. jed, 2. sekan svinec: streljati s ~i, 3. nasekan žebelj za podplate, nav. mn. sékanci -ev, sékanica -e ž [krma, rezanica]

sekánta -e ž črta séčnica

sékati -am, sékanje -a s: drva, meso, steljo, zelje, led, kamenje, pile, stopinje ~, glave, rane, pirhe, besede ~, seka v mojem gozdu, ~ s sabljo, s topom po sovražnikih, z besedo; krogle sekajo v pesek, cesta seka gozd, črti se sekata, besede sekajo po poslušavcih; luč, blisk seka temo, miši sekajo platno, svila se seka cefra, ~ jo kam iti, še ga bomo sekali pili, kaj ga pa sekaš? lomiš; prebiralno sekanje gozd.

sekávec -vca m [zob]

sékcija -e ž 1. med. raztelesenje, 2. oddelek, odsek, sekcijski -a -o: ~i načelnik

sékel [-əl]-kla m [babilonska utež in denar]; gl. tudi šekel

sekíra -e ž: kamnitna, dvorezna, bojna, mesarska, drvarska, rudarska, ladjarska, križna, zaznamna ~, ~o vihteti, nastavititi ~o na korenino, ~ ima ostrino, lice, uho in teme; sekírica -e ž: smeje se, kakor bi bil ~o našel; postaviti pesem na ~e note, srebrasta ~ [riba], vodna ~ [riba], sekíran -a -o: ~a glava, ~o uho, sekírast -a -o, sekírnik -a m [tobolec, tok]

***sekíratí** -am nagajati, zajedati, nadlegovati, sitnariti, sitnost stresati, gnjaviti: *~ se delati si skrbi, *sekánten -tna -o siten, zoprn, *sekátúra -e ž nagajanje, zajedanje, nadlegovanje, gnjavljenje, sitnarjenje, nadlega

sekljáti -ám, sekljáj -ájte! sekljál -ála -o, seklján -a -o, sekljánje -a s, sekljáč -a m, sekljanína -e ž [jed]

sekrečija -e ž izločanje: žlezna ~, sekrecijski -a -o, sekretóren -rna -o izločevalen: ~i proces

sekrét -a m 1. med. izloček, 2. vulg. stranišče, sekreten -tna -o: ~i gnoj = sekretovec -vca m s ~em gnojiti

sekretár -ja m 1. tajnik, 2. pisalnik, sekretárka -e ž tajnica, sekretárski -a -o, sekretariát -a m tajništvo: ~ za prosveto, sekretariátski -a -o

seksagezímálen -lna -o [-ln-]: ~i številčni sistem

séksta -e ž 1. šesti razred, 2. glas.: vélika, mala ~, sékstakord -a m

sekstánt -a m |merilna naprava na ladjah in v letalih|
 sekrét -a m glas.
 sekstilijón -a m
 Sékstus Séksta m rim. os. i., Sékstov -a -o
 séksus -a m spol, seksualen -lna -o [-ln-]
 spolen: ~a nevrastenija, seksualnost -i [-ln-] ž spolnost
 sékt -a m *penecé se vino*
 sékta -e ž ločina, stranka, razkolniki,
 sektánt -a m razkolnik, sektántski -a -o,
 sektántstvo -a s, sektáš -a m, sektáški
 -a -o, sektášstvo -a s
 séktor -ja m izsek, oddelek, področje:
 družbeni ~ gospodarstva, séktorski -a
 -o: ~i zdravnik
 sekuláren -rna -o 1. stoleten, na stoletja se
 ponavljajoč, redek, 2. sveten: ~a du-
 hovščina v svetu živeča, ~i duh, seku-
 larizirati -am cerkveno posest podržaviti:
 ~ se iz redovne duhovščine preiti v
 svetno, sekularizácija -e ž: ~ cerkvene
 posesti
 sekúnda -e ž 1. šestdeseti del minute: oglašá
 se na ~o, vsako ~o, 2. glas.: mala ~,
 3. tisk., sekúnden -dna -o: ~i meter,
 ~i kazavec = sekúndnik -a m
 sekundánt -a m kdor komu sekundira,
 pomočnik, priča v dvoboju, sekundánca
 -e ž: ~ pri športu
 sekundáren -rna -o drugoten, drugovrsten:
 ~a dolezen, to je ~ega pomena, se-
 kundárnost -i ž, sekundárij -a m |zdrav-
 nik v bolnišnici|, sekundárka -e ž
 sekundírati -am 1. glas. peti sekundo niže,
 2. pritegovati, z besedo podpirati, po-
 magati: ~ prijatelju, ~ pri dvoboju
 sekvénca -e ž 1. glas. ponavljanje motiva
 z druge tonske stopnje, 2. lit. srednjeveška
 pesniška oblika v cerkveni pesmi, 3. film.
 vrsta v celoto zvezanih podob ali pri-
 zorov, sekvénčen -čna -o
 sekvéster -tra m 1. oblastna zaplemba,
 2. uprava takega premoženja: priti pod
 ~, 3. med., sekvestrirati -am zaseči,
 sekvestriranje -a s, sekvestriraneč -nca m,
 sekvestrácija -e ž, sekvestrácijski -a -o
 sekvója -e ž bot.
 sél [səl | səy] slá m: poštni, urni, hitri ~,
 poslati sporočilo po ~u
 Sélá Sél [sél] s mn. kr. i., na ~ih, sélski
 -a -o [-ys-]
 Seladón -a m |junak d'Urféjevega pastir-
 skega romana|, seladón -a m 1. koprneč,

plašen ljubček, 2. blede zelena barva,
 3. glazura, seladonit -a m |rudnina|
 Sélca Sélc s mn., v ~ih sélski -a -o:
 Selška dolina, Selčan -ána m, Selčanka -e
 ž >[-ey-]
 Seldžúk -a m |turški vladar|, mn. Seldžúki
 -ov |vladarska rodovina|, seldžúški -a -o
 Sélé Sél [sél] ž mn. kr. i., na ~ah pri Slo-
 venjem Gradcu, sélski -a -o [-ys-],
 Seljáni -ov m mn., seljánski -a -o
 sélec -lca [-lc-] m: golob ~, sélka -e
 [-lk-] ž: kobilica ~
 selékcija -e ž izbira, odbira, odbiranje:
 ~ rastlin, živine, selékcijski -a -o: ~a
 postaja, selekcionirati -am; selekcion-
 niran -a -o: ~o seme izbrano, selekcion-
 níst -a m žlahtnivec, selektíven -vna -o:
 ~ sprejemnik, selektívност -i ž, seléktor
 -ja m teh.
 selén -a m kem. |prvina|, selénov -a -o:
 ~a kislina, selénski -a -o: ~i ventil,
 selenit -a m min., selenografija -e ž
 selfáktor -ja [-lf-] m |predilni stroj|
 selfmademan [səlfmejdmen] -a m samo-
 rastnik, kdor je sam iz sebe napravil
 pomembno osebnost
 selišče -a s svet za zidanje
 selíti selím, séli -ite| sélii -ila -o, seljenje
 -a s: ~ kmete, pohištvo, ~ se od hiše
 do hiše, ptiči se selijo na jug, selílen
 -lna -o [-yn-]: ~i nagon, ~e poti,
 selítev -tve ž: ~ pohištva, ~ ptic,
 selítven -a -o [-tvən-]: ~i stroški =
 selnina -e [-ln-] ž, selívec -vca m: ~i
 vozijo pohištvo, sokol ~, selívka -e ž
 1. ptica, riba, kobilica ~, 2. bot.: kranj-
 ska ~
 seljánka -e ž bot.
 sélo -a s, mn. séla in séla; v pomenu vas:
 Ivanje ~, Opatja ~a
 Sélo -a s kr. i., na ~u, sélski -a -o [-ys-],
 Seljáni -ov m mn., seljánski -a -o
 Sém -a m |Noetov sin|, Sémov -a -o: ~i
 otroci, semiti -ov m mn., semitski -a -o:
 ~i jeziki, semitíst -a m raziskovavec
 semitskih jezikov in literatur, semi-
 tístika -e ž, semitízem -zma m, semít-
 ččina -e ž
 sem [səm] si gl. biti
 sém prisl.: ~ gre, od okna ~, nekaj časa
 ~, ~ in tja, ~ pa tja, ~ ter tja
 semafor -a m drog za znamenje, signalna
 naprava, signal, semaforen -rna -o: ~i
 signali, ~o opozorilo, semaforist -a m

semántika -e ž *pomenoslovje*, semántičen -čna -o *pomenosloven*; semaziologija -e ž *pomenoslovje*, semaziološki -a -o *slov*.
seme -na in seména s: bučno, deteljno, praprotno ~, gluho ~ brez jedra, ti si mi pravo ~, izprijeno, zanikrno, pasje, vražje, hudičevo, pek lensko, zmajevo, beraško ~, cigansko ~, ptičje ~ bot., trava gre v ~ = nastavlja ~, žito, krompir za ~, nekaj so jih pustili za ~, sejati ~ razdora; sévence -a s in seménce -a s, seménje -a s *sk. i.*, sémenski -a -o in seménski -a -o: ~a pšenica, repa, ~e nitke, celice, ~a vlakna, semenát -áta -o *poln semen*
Sémela -e ž *gr. mít. Dionisova mati*, Sémelin -a -o
seménar -ja *m prodajavec in gojitelj semen*, seménarica -e ž, seménarka -e ž, seménarna -e ž, seménarski -a -o: ~a za druga, seménarstvo -a s
seménčica -e ž *biol.*, seménčičen -čna -o
semenica -e ž *rastlina za seme*: konoplja, bukev ~, sémenik -a m 1. *posoda za seme*, 2. *bot.*, semenják -a m 1. *posoda za seme*, 2. *semenica*, 3. *bik*, 4. *zool. ribji samec*, 5. *gojišče semena*, 6. *med.*, semenščák -a m *semenica*, semeniti -im, semenil -a -o: jelka semeni
semenišče -a s, semeniščnik -a m, semeniški -a -o
semenj [*səmənʲ*] -mnjá *m in semenj* -mnja *m* [*səmnja*] *sejem*, semánji -a -e: ~i dan, semnjár -ja *m*, semnjeváec -vca *m* >[-səm-]
semeno -v *sestavi*: semenojéd -éda -o: ~a ptica = semenojédka -e ž; semenotók -óka *m med. bolezensko izlivanje semena*; semenovód -óda *m*
seménovka -e ž *bot. cvetnica*
seméster -tra *m polletje*, seméstrski -a -o = semestrálen -lna -o [-ln-] *polleten*: ~e počitnice
Sémič -a *m kr. i.*, iz ~a, Sémičani -ov *m mn.*, sémiški -a -o, sémičan -a *m* [vino]
semifinále -a *m šp. polfinale*, semifinálen -lna -o [-ln-]: ~e tekme, semifinálíst -a *m*
seminár -ja *m* [prostor in tečaj]: slavistični ~, ~ za družbene vede, seminárski -a -o: ~a knjižnica, naloga, seminarist -a *m*, seminaristka -e ž
Semiramis in Semirárida -e ž, Semiráridin -a -o: ~i vrtovi

semiš -a *m*: čevlji iz ~a, ~ čevlji, ~ usnje
semiti -ov *m mn. gl. Sem*
sémkaj *prisl. sém* = sémle
semleti *semeljem* [*səm-*] *zmleti*
semperit -a *m*, semperiten -tna -o: ~a guma, ~i klišé *tisk*.
sémtertja *prisl.*: ~ga najdem doma *včasih*; *vendar*: hoditi sem tei tja
sèn [*sən*] snà *m spanje, sanje, mn. sni in snóvi snóv*: v ~u govoriti, smrtni ~
Séna -e ž [*franc. reka*], sénski -a -o: ~i mostovi
séna -e ž [*zdravilo*], sénov -a -o: ~čaj
senár -ja *m poet.* [jambska mera]
sénast -a -o *gl. sene*
senát -a *m*, senáten -tna -o: ~i odbor, senátski -a -o: ~e volitve, ~a zbornica, senátor -ja *m*, senátorica -e ž, senátorski -a -o, senátorstvo -a s
sénca -e ž: ostra, črna ~, blede ~e umrlih, drevo daje, meče ~o, očitki mečejo ~o na prizadevanje, koga v ~o postaviti, dela mi ~o; spremlja, drži se ga kakor ~, vleči se kakor ~ *megla*, bati se svoje ~e, v ~i vlade, vlada v ~i, je le še ~ prejšnjega človeka, séncica -e ž, séncčka -e ž, séncén -čna -o: ~o drevje, ~a stran hiše, značaja, ~a igra, ~o gledališče, ~a podoba, ~e lutke; sénciti -im, séncenje -a s: ~ rastline, pot, risbo; séncén -a -o: ~e barve *tekst.*, senčilo -a s, senčina -e ž 1. *senčen kraj*, 2. *senčna pot*, 3. *fol.*, séncát -a -o, séncica -e ž 1. *uta*, 2. *bot.*, séncnik -a *m* 1. *sončnik*, 2. *senčilo pri svetilki*, 3. *ščitek pri čepici*
senč -à s, *mn. senč* sénc [*sənc*]: po senčéh *ali* senčih udariti koga, v ~ih mu je kluvalo, kovalo; senčén -čna -ò in -ó: ~a kost = (kost) senčnica -e ž >[-səm-]
senđvič -a *m obložen kruhek*
séne sèn ž *mn. med. preležanina*: bolnik ima, dobi ~, sénast -a -o: ~ od ležanja
Sénégal [-al] -a *m* 1. *reka v Afriki*, 2. *del zahodne Afrike*, senegálski -a -o [-ls-]: ~i črnici, strelci, Senegálec -lca [-lc-] *m*, senegálsčina -e [-ls-] ž
Séneka -a in -e *m* [rimski filozof], Sénekov -a -o: ~a filozofija
senilen -lna -o [-ln-] *starčevski, ostarel, starikav, oslabelel*, senilnost -i [-ln-] ž
sénior -ja *m starejši*, séniorski -a -o: ~o prvenstvo, seniorát -a *m*, senioráten -tna -o: ~i konvent

Sénj -a m, sénski -a -o: Senjska vrata
senjór -a m gospod, senjóra -e ž gospa,
 senjorita -e ž gospodična

senó -á s, sénu, v sénu: kositi, sušiti,
 obračati, trositi, razstljati, spravljati,
 krmiti ~, vžgano, vneto ~, senén -a -o:
 ~ kup, ~ voz, trg. drobir, ~e vile,
 škarje, ~a košnja, žaga, senénc -nca m
 zool. *senena pršica*, senica -e ž, senik
 -a m lopa za seno, senják -a m *senena*
kopica, sénski -a -o *senen*: ~a mrzlica,
 ~i nahod

seno- v sestavi: senodólka -e [-uk-] ž bot.:
 senokóš -i ž *košenica*; senomét -éta m
 odprtina za metanje *sená*; senosèk -éka m
 kosec, senosèč -éča m *dolinski travnik*,
 senosèča -e ž *košnja*; senovlák -áka m
 vlečenje *sená z gorskih senožeti*; senožet
 senožeti ž, senožeten -tna -o, senožetka
 -e ž [goba]

señór [senjór] -a m gospod, señoira [senjóra]
 -e ž gospa, señoirita [senjorita] -e ž
 gospodična

Senóvo -ega s kr. i., na ~em, senóvski
 -a -o, Senóvčani -ov m mn.

Senožéce Senožéc ž mn. kr. i., v ~ah,
 senožéski -a -o

senténca -e ž *razsodba, mnenje, duhovita*
misel: moralna ~, senténčen -čna -o,
 senténčnost -i ž

sentimént -énta m čustvo, sentimentálen
 -lna -o [-ln-] čustven, mehkokben, osladen,
 sentimentálnéž -a [-ln-] m, sentimentál-
 nost -i [-ln-] ž, sentimentalizem -zma m

senzácija -e ž, senzacionálen -lna -o [-ln-],
 senzacionálnost -i [-ln-] ž

senzál [-ál] -a m posrednik (na borzi),
 senzálski -a -o [-ls-]: ~i opravki

senzibilén -lna -o [-ln-] občutljiv, čuten: ~i
 živci, senzibilnost -i [-ln-] ž občutljivost,
 senzibilnostén -tna -o [-ln-]: ~a motnja,
 senzibilizácija -e ž fot., senzibilizátor -ja
 m fot., senzibilizítrati -am napraviti kaj
 občutljivo, senzibilizíranje -a s

senzítiven -vna -o zelo občutljiv, preobčutljiv,
 dražljiv, čuten, senzitivnost -i ž pre-
 občutljivost, čutnost, senzimetrija -e ž
 fot., senzomotóričen -čna -o, senzo-
 riálen -lna -o [-ln-] = senzóričen -čna -o
 čute zavedajoč: ~a afazija, senzóriji -a m
 zavest

senzúálen -lna -o [-ln-] čuten, telesen,
 mesén, senzúálnost -i [-ln-] ž čutnost,
 senzualizem -zma m fil. razlaganje

duševnega življenja iz občutkov, senzualíst
 -a m, senzualístičen -čna -o

senžerménski -a -o: ~a pogodba; gl. tudi
 Saint-Germain

sèp sépa m, na sépu in sépu: ~ v vino-
 gradu

separácija -e ž 1. ločitev, odbiranje, 2. od-
 biralnica, izpiralnica: ~ pri rudniku,
 dela na ~i, 3. osamitev, ločitev posa-
 meznikov ali skupin: ~ v zaporu,
 separacijski -a -o, separátor -ja m teh.,
 separát -a m, mn. separáti -ov in separáta
 -át s posebni oddis; separátim prisl.
 ločeno, posebej, separáten -tna -o ločen,
 posebej, vsak zase: ~o zasliševanje,
 obravnavanje, ~i mir, separatíst -a m,
 separatizem -zma m: politični, stran-
 karski, verski ~, separatístičen -čna -o:
 ~a miseInost; separé -ja m ločen prostor,
 separírati -am ločiti, separíran -a -o,
 separíranje -a s

sépija -e ž 1. barva, 2. risba s tako barvo,
 sépijast -a -o

sépsa -e ž *zastropitev krvi, prisad*, séptičen
 -čna -o: ~o obolenje, ~i oddelek =
 séptika -e ž

séptakord -a m septimski akord
septémber -bra m, septémbrski -a -o
 septé -a m glas.

septilijón -a m mat.

séptima -e ž 1. sedmi razred, 2. glas.,
 séptimski -a -o: ~i akord

septuaginta -e ž grški prevod stare zaveze

sér -a -o siv: ~a glava, sér -a m: brkati ~
 [jastrebl], sérec -rca m 1. starček, 2. sivec
 (konj), 3. belec (konj), sérka -e ž 1. sera

raca, 2. samica brkatega sera, sérost -i ž,
 sérast -a -o, sércèk -čka m, séréti -ím
 siveti, sérèl -éla -o, sérénje -a s, séríti
 -ím se, sérjenje -a s, sérè -éta m serc

séraf -a m = sérafin -a m, serafinski -a -o,
 séráfski -a -o; Serafina -e ž os. i.

seráj -a m: sultanov ~ palača, karavanski
 ~ postaja

serák -a m kope ostrih ledenih blokov na
 ledeniku, seráski -a -o

Serápis -a m [egiptovsko boštvo], Serápisov
 -a -o, serápije -pij ž mn. [prazniki],

serápski -a -o: ~a pojedina
serbokroatíst -a m srbohrvatist, serbo-
 kroatistika -e ž

serenáda -e ž podoknica, serenáden -dna -o:
 ~i koncert

Sérgij -a m os. i., Sérgijev -a -o

serif -a m *tisk*. |*del črke*|
seriga -e ž 1. *siten, nadležen, tečen človek*, 2. *konjska ~ figa, serigast -a -o: seriga ~a, seriziti -im se siten, nadležen biti*
sérija -e ž *vrsta, red, skupina: ~ znakm, avtomobilov, izdelovati v ~ah, sérijski -a -o: ~a izdelava*
serioso [-ózo] *prisl. glas. resno*
seriôzen -zna -o → *resen, resnoben, upoštevanja vreden, seriôznost -i ž → resnost, resnობ*
serôzen -zna -o *gl. serum*
serpentin -a m |*rudnina in kamnina*|
serpentina -e ž *cestna vijuga, okljuk, ovinek, serpentinast -a -o ovinkast: ~a cesta ovinkasta, v okljukih, v ključih, ovinkalica*
sêrum -a m 1. *sokrvca, 2. cepivo, sêrumski -a -o: ~o cepivo, serôzen -zna -o: ~a tekočina, serologija -e ž nauk o serumih, serológ -a m, seroterapija -e ž*
Servácij -a m *os. i., Servácijev -a -o
serviéta -e ž → *pritiček*
servilen -lna -o [-ln-] → *hlapčevski, suženjski, klečeplazen, servilnost -i [-ln-] ž → hlapčevstvo, klečeplaznost*
servirati -am *streči, podajati, serviranje -a s postrežba, podajanje, serviren -rna -o: ~a miza; servis -a m posodje: ~ za čaj, sêrvis -a m 1. šp. začetno podajanje žoge: ti imaš ~, 2. storitvena delavnica: avtomobilski ~ avtoservis, tehnični ~, sêrvisen -sna -o: ~o podjetje*
servitút -a m *služnost, servitúten -tna -o služnosten: ~a pravica*
sêrvus *medm. |pozdrav*
sêrž -a m |*tkanina*|, sêržast -a -o
seržánt -a m *narednik, seržánt(ov)ski -a -o naredniški, seržénte -ja m it. narednik*
sês -à m: *mladič ni imel ~a, kozji ~ |trta|, sesên -snà -ò in -ò -i -é: ~o tele, sescè -à s, sescè -scà m, sêsèk -skà m: prašički od ~a, sescézób -a m zool. |prazgodovinski zobčar| >[səs-]*
sesáti -ám, sesáj -ájte! sesál -ála -o, sesánje -a -s: ~ pri materi, ~ mleko, sok iz pomaranče, svoj prst, sesáč -a m 1. *mladiček, 2. zool. riba, sesálo -a s 1. cucelj, 2. zool. organ, sesálce -a [-lc-] s, sesálen -lna -o [-ln-]: ~a cev, ~i ventil, sesálnik -a [-yn-] m: ~ za prah, zračni ~, sesávec -vca m: kiti so ~i, ~ za prah sesalnik, sesávka -e ž 1. zool., 2. stroj. sesalna naprava: zračna ~, sesávski -a -o >[səs-]**

sesékati -am, sesékan -a -o: ~ kosti, molji so sesekali obleko, seséka -e ž, sesekljáti -ám *gl. sekljati: ~ slanino, peteršilj, sesekljanina -e ž >[səs-]*
sesésti sesédem se *gl. sestí, seséden -a -o: ~ se od strahu; hiša, zemlja, mleko, kri se sesede, sesédenica -e ž |mleko|, seséd -éda m: pljučni ~, sesédek -dka m: ~ krvi, sesedlna -e ž; sesédati -am se, sesédanje -a s >[səs-]*
sesija -e ž → *zasedanje*
sesilen -lna -o [-ln-] *pritrjen, prirasel: ~i način življenja biol.*
sesipati -am *in -pljem [səs-] gl. sesuti*
sesíriti -im se, sesírjen -a -o: ~a kri, ~o mleko, sesírek -rka m, sesírjati -am se >[səs-]
seskóčiti seskóčim *gl. skočiti: ~ s konja, seskók -óka in -óka m: ~ pri plesu >[səs-]*
Seslján -ána m *kr. i., v ~u, sesljánski -a -o: ~o kopališče, Sesljánčani -ov m mn.*
sesljáti -ám *po malem sesati, izgovarjati s namesto š, sesljáj -ájte! sesljál -ála -o, sesljánje -a s; sesljáč -a m, sesljáv -áva -o, sesljávec -vca m >[səs-]*
sesotáti sestánem se, sestál -ála -o: ~ se s kom sniti se, dobiti se s kom, sestánek -nka m *shod, zmenek: članski ~, sestánkar -ja m, sestánkarski -a -o, sestánkarstvo -a s, sestankáriti -im, sestankárjenje -a s; sestájati -am se shajati se, sestájanje -a s >[səst-]*
sesotáti sestojím *gl. stati: voda sestoji (°se sestoji) iz vodika in kisika; sestájati -am (°sestojati) >[səst-]*
sestavíti -im, sestávljen -a -o: ~ iz delov celoto, ~ slovar, pravila, komisijo, pravopis, vlado, sestavljeno število, sestávljenka -e ž *slov., rib., sestávljenost -i ž; sestáv -áva m sistem, sestávek -vka m 1. spis, 2. tisk. forma: barvni ~, sestáva -e ž struktura, kompozicija: ~ telesa, tal, vlade, vlaka, sestáven -vna -o: ~i del = sestavína -e ž, sestavljív -a -o kar se dá sestaviti; sestávljati -am, sestávljál -a -o in -ála -o, sestávljanje -a s in sestavljánje -a s, sestavljáč -a m, sestavljáški -a -o, sestavljávec -vca m, sestavljávka -e ž, sestavljávski -a -o: ~o delo, sestavljálen -lna -o [-ln-]: ~a računska operacija, sestavljálnica -e [-yn-] ž 1. igra, 2. oddelek za sestavljanje >[səst-]*

sestercij -a m |strim. denar|
 sésti sédem, sédi -te! sést, sédel -dla -o in sél
 [séy] séla -o: ~ v kočijo, na konja, na
 voz, na vlak, na górkó, na méhko, na
 svoje, na limanice, v kašo, ~ v travo ali
 na travo, ~ komu na vrat ali za vrat, ~
 za mizo, k večerji, plesen sede na les,
 skoraj bi bil sedel (od začudenja)
 sestójb -ója m: čisti, mešani ~, ~i kostanja,
 črnega bora >[sast-]
 sestóp -ópa m: ~ z vrha, ~ čete, sestopiti
 in sestópiti -im gl. stopiti, sestópati -am
 >[sast-]
 sêstra -é in -e ž, rod. mn. sêster [-tər] in
 sestrá: medicinska, samostanska ~,
 po pôli ~, ~ po mleku, sêstrin -a -o:
 ~o delo, ~a obleka, sestrični -a -e,
 sestriški -a -o, sestrinstvo -a s: biti si
 v ~u, sêstrski -a -o: ~a ljubezen, ~o
 delo v bolnišnici, sêstrstvo -a s, sestrica
 -e ž in sêstrica -e ž, sestrič -lča m sestrin
 sin, sestrična -e ž, sestričnin -a -o,
 sestran -ána m, sestranec -nca m, sestrá-
 na -e ž
 sestrádati -am gl. stradati, sestrádan -a -o:
 ~ koga, sestrádanec -nca m, sestrá-
 danček -čka m, sestrádanca -e ž, sestrá-
 danost -i ž zlakotnost >[sast-]
 sestrelíti -im, sestrelí in sestrelí -ite! sestrelí-
 -ila -o, sestreljén -éna -o: ~ letalo,
 sestrelítev -tve ž >[sast-]
 sesukáti in sesúkati -am gl. sukati: ~ vrv,
 rjuho; sesúkan -a -o: ~ močnik >[sas-]
 sesúlja -e [sas-] ž cucelj
 sesušíti -im, sesúši -ite! sesúšil -ila -o:
 obraz se mu je še bolj sesušil; sesušén
 -éna -o: ~e ustnice, ~ škaf, pod, ~
 sad >[sas-]
 sesúti sespém in sesújem, sesúj -te! sesúl -a
 -o, sesút -a -o: ~ šipo, sod, država se
 sesuje, ~ se v prah, v nič, sesutina -e ž:
 ~ plazov; sesípati -am in -pljem gl.
 sipati, sesípanje -a s: razvaline se
 sesípljejo >[sas-]
 sesvaljkáti -ám gl. svaljkati, sesvaljkán -a
 -o: ~ cigareto, testo, ~ kroglico iz
 papirja >[sas-]
 sešíti -šijem, sešíj -te! sešíl -ila -o, sešít -a -o:
 ~ obleko, knjigo, sešítek -tka m zvezek,
 sešívati -am >[sas-]
 seštéti -jem gl. šteti, seštétje -a s; seštévati
 -am, seštévanje -a s, seštévaneč -nca m,
 seštévanka -e ž, seštéválen -lna -o [-ln-]:
 ~i stroj, seštévávka -e ž |tipka na

računskem stroju|, seštévávec -vca m,
 seštévén -vna -o: ~a črta, seštévница -e ž
 |tabela| >[sas-]
 sét -a m šp.
 séter -ja m |pes|
 sétev -tve ž: ob ~i, strniščna, navzkrižna,
 presledkasta, strojna ~, ~ na roko,
 na stroj, ~ v vrste, v trakove, v pasove,
 na krpe; ~e lepo kažejo; sétvén -a -o
 [-tvən-]: ~i načrt, ~a dela, ~a greda =
 sétvenica -e [-tvən-] ž; sétnica -e ž
 1. sejalnica, 2. ptič
 setína -e ž žitna pleva
 sév séva m sij, sévati -am, sévanje -a s,
 séválen -lna -o [-ln-]: ~a energija, ~i
 aparati
 sév -í ž = séva -e ž setev, séven -vna -o:
 ~i stroj, sévec -vca m 1. sejavec, 2. škrja-
 nec, 3. sejalnica, sévka -e ž 1. sejavka,
 2. pšenica, 3. škrjanec, 4. jabolko,
 sévnica -e ž = sévnik -a m sejalnica
 sévdah -a m ljubezensko koprnjenje, sévda-
 linka -e ž |ljubezenska pesem|
 sevéda = sevé prisl.; vejico pišemo, kadar
 ga uporabljamo kot samostojno pritrdil-
 nico: ~, tega ti ni povedal; ~ ti tega
 ni povedal
 séver -a m: biti na ~u, ~ brije, ščiplje
 v ušesa; séveren -rna -o: ~o od Ce-
 lovca (°~o Celovca), ~a lisica, ~i
 tečaj, sij, Severno Ledeno morje, Severna
 Amerika, Severnoameričán -ána m,
 severnoamériški -a -o; severfšče -a s
 astr., sévernica -e ž 1. zvezda, 2. magnetna
 igla, severnják -a m, severnjákinja -e ž,
 severnjáski -a -o
 Séver -ja m |priimek|, Séverjev -a -o
 Severín -a m os. i., Severínov -a -o
 severo- v sestavi: severoseverovzhòd -óda
 m; severoseverozahòd -óda m, severo-
 severozahòden -dna -o; severovzhòd
 -óda m, severovzhòden -dna -o, severo-
 vzhòdnik -a m |veter|; severozahòd -óda
 m, severozahòden -dna -o, severo-
 zahòdnik -a m |veter|
 Sevèrus -ra m |strim. cesar|, Sevèrov -a -o;
 Sevèra -e ž os. i., Sevèrin -a -o
 Sevilla [sevílja] -e ž |špan. mesto|, sevílski
 -a -o: Sevílski brivec |opera|
 sévka -e ž gl. sev
 Sévnica -e ž kr. i., v ~i, sévniški -a -o,
 Sévničani -ov m mn.
 Sèvres [sévvr] -a m |franc. mesto|, sévrski
 -a -o: ~i porcelan

sex appeal [seksapil] -a m čutna mikavnost, telesna privlačnost
sézam -a m bot., sézamov -a -o: ~o olje, ~e tropine
sézati -am *segati*, sézanje -a s: ~ na tuje, v tujo last, po tujem
sezidáti in sezidati -am *gl.* zidati, sezidan -a -o: ~ hišo, sezidávati -am, sezidávaj -a s >[səz-]
sezija -e ž letni čas, sezona, sezijijski -a -o: ~o delo
seznám-áma [səz-] m = seznánek -mka m: plačilni, volilni, rubežni ~, ~ članov, knjig, predavanj, izdatkov, izgub; dati, postaviti na ~ ali v ~
seznániti seznánim, seznáni -ite! seznánil -ila -o, seznánjen -a -o, seznánjenje -a s *in* seznániti -im s *stal. poud.:* ~ koga s kom, ~ se z novimi nalogami, seznánítev -tve ž; seznánjati -am, seznánjanje -a s >[səz-]
sezóna -e ž: ~ je na vrhuncu, na višku; mrtva ~, turistična, gledališka, koncertna ~, sezónski -a -o: ~i obrat, ~i krediti, ~o delo, ~i delavec = sezónec -nca m
sezoréti -ím *gl.* zoreti, sezoríti -ím, sezóri -íte! sezóril -ila -o, sezorjèn -éna -o: sonce sezori sadje >[səz-]
sezúti -újem, sezúj -te! sezúl -a -o, sezút -a -o: ~ čevlje, sezuj se! = sezuj si čevlje! sezúvati -am, sezúvanje -a s: ~ se, čevlji se mi sezuvajo, sezuváč -a m = sezuválnik -a [-yn-] m |hlapec, zajec| >[səz-]
sežagati -am, sežágan -a -o: ~ drva, sežagováti -újem, sežagováł -ála -o, sežagováne -a s >[səž-]
sežáj -a m: približati se na ~, na ~ blizu, orožje ima na ~u
Sežána -e ž *kr. i.*, v ~i, sežánski -a -o, Sežánci -ev m *mn.*
sézenj -žnja m: za ~ visoko, dober ~ stran, ~ drv, na ~e meriti, v ~e zlagati, sézenjski -a -o [-žanj-]: ~i koraki, ~a polena
sežéti sežémem *in* sežámem, sežmi -ite! sežél -a -o, sežét -a -o, sežétost -i ž jedrnatost, zgoščenost, sežémati -am, sežémanje -a s >[səž-]
sežgáti sežgém gl. žgati: ej, tat sežgani! sežíg -a m, sežigati -am, sežiganje -a s: ~ plevel, mrličje, sežigálen -lna -o [-ln-], sežigálišče -a s, sežigávec -vca m >[səž-]

sfabricirati -am (*slabo*) skovati
sfanatizirati -am: ~ množice
sfantazirati -am izmisliti si
sfén -a m |rudnina|, sfenoid -a m 1. klinast kristal, 2. med. zagozdnica, sfenoiden -dna -o, sfenoéder -dra m bisfenoid
sféra -e ž krogla, okrožje, obzor, področje, območje: interesna, vplivna, kulturna, politična ~ področje, živi v višjih ~ah, sféričen -čna -o: ~i odklon, ~a aberacija *fol.*, sférski -a -o: ~i prostor, sféričnost -i ž, sferoid -a m |paobla|, sferoiden -dna -o, sferolit -a m, sferologija -e ž, sferométer -tra m |priprava za merjenje krvine|
sfiltrirati -am
sfinga -e ž 1. mit. pol človek, pol lev, 2. nerazvozljiva uganka, nerazumljiv, skrivnosten človek: njegov obraz je ~, to ti je ~, sfingin -a -o, sfingovski -a -o: ~i smeh
sfížiti -im *vulg. skvariti:* ves načrt nam je sfížil, vreme se je sfížilo, sfížek -žka m
sfofotáti -tám *in* -očem *gl.* fofotati
sfragistika -e ž *nauk o žigih, pečatih*, sfragističen -čna -o
sfrčáti -ím *gl.* frčati: ~ s kozla, z drevesa, iz razreda; *gl. tudi* izfrčati
sfrfóléti -ím, sfrfóli -ite! sfrfólèl -éla -o
sfrfotáti -ám *in* -fóčem *gl.* frfotati, sfrfotávati -am
sfrfráti -ám *gl.* frfrati 1. zleteti, 2. na hitro napraviti, 3. zmešati
sfrizirati -am pristriči, prikrojiti, prirediti, urediti, počesati: ~ lase, park, članek
sffkati -am: ~ si lase, lasje se sfrkajo, sffkniti -nem se, sffknil -a -o: list se sfrkne; sffknjen -a -o: ~i lasje, ~a jetra uskočena, zgrbančena, sffknjenost -i ž; sfrkováti -újem se, sfrkovál -ála -o, sfrkovánje -a s: trtni list se sfrkuje
sfrlíti -ím *gl.* frleti: ptič sfrli mimo, dekle je malo sfrlelo se je zaljubilo
sfrúlití -ím se: nebo v ustih se sfrúli od vročje tekočine ali jedi *dobi mehurčke*
sgraffíto [zgraffito] -a m |način slikanja|
shájati -am, shájan -a -o, shájanje -a s: kruh, testo shaja; *gl. tudi* vzhajati
shájati -am: ne shaja samo s plačo *ne prebije, ne zdelava, ne more* ~ s pijanccem *ne more živeti; tudi* izhajati
shájati -am se, shájanje -a s: ~ se v gostilni, rebra se shajajo v sklepniku. shajalíšče -a s; *vendar* vzhajati

Shakespeare [šékspir] -ra in -rja *m*,
Shakespeareov -a -o in Shakespearejev -a
-o: ~e drame, shakespeariski -a -o: ~a
tehnika, shakespearológ -a *m*

Shaw -a [šó -ja] *m* [angl. pisatelj], Shawov
-a -o, shawovski -a -o

shéma -e *ž* pregleden očrt, vzorec: delati po
~i, držati se ~e, shematičen -čna -o
pregleden, v glavnih črtah, suhoten,
shematičnost -i *ž*, shematizirati -am v
glavnih potezah orisati, shematiziranje
-a *s*: ~ vprašanje

sherry [šéri] -ja *m* |vino|

shírati -am, shíran -a -o, shíranec -nca *m*,
shíranost -i *ž*; tudi izhírati

shíteti -ím *gl.* hiteti: vse je shítelo v dvo-
rano, vsa kri je shítela k srcu

shízma -e *ž* razkol, shizmátik -a *m* raz-
kolnik, shizmátičen -čna -o razkolniški

shizofrenija -e *ž* med. [duševna bolezen],
shizofrén -a -o duševno bolan, shizofrénik
-a *m*; shizoiden -dna -o, shizoidnost -i *ž*,
shizotimen -mna -o: ~ temperament

shladíti -ím, shládi -ite! shládil -íla -o,
shlajén -čna -o: ~ meso, mleko; shladilo
-e *ž*, shladítev -tve *ž*; shlájati -am, shlá-
janje -a *s*, shlajejáti -újem, shlajejál -ála
-o, shlajejánje -a *s*; *gl.* tudi razhladíti

shlapéti -ím, shlapél -éla -o: voda je shla-
pela; tudi izhlapeti

shodíti shódím *gl.* hoditi 1. začeti hoditi:
otrok je shodil, 2. pohoditi, 3. ~ se razho-
diti, nahoditi se: shodil sem se, shójen -a
-o: ~a pot, na vse strani ~a trava, ~i
čevlji obrabljeni, shójenost -i *ž*; shòd
shóda in shòda *m*: cerkveni ~ pro-
ščenje, volilni ~, shóden -dna -o: ~i
govori, shodíšče -a *s*, shódnica -e *ž*
sinagoga; *gl.* tudi izhoditi

sholár -ja *m* srednjeveški študent, sholárski
-a -o, sholárstvo -a *s*

sholástika -e *ž* fil., sholástik -a *m*, sholásti-
čen -čna -o

shólíja -e *ž* in shólion shólia *m* opomnja,
razlaga, sholiást -a *m*

shranítí in shrániti -ím *gl.* hraniti: shrani,
da ne zgubiš, ~ denar za boljše čase,
shranítev -tve *ž*, shrámba -e *ž*: ~ za
orodje, jedilna ~, shrámbrica -e *ž*,
shranílo -a *s*: dati denar v ~, shránka
-e *ž* posoda, zaboj za embalažo; shranje-
vátí -újem, shranjevál -ála -o, shranje-
vánje -a *s*, shranjeválnica -e [-un] *ž*:
~ za prtjago, shranjevávec -vca *m*

shruméti -ím *gl.* hrumeti: plaz shrumi
s hriba

shúda in shúdo *prisl.:* ali zlepo ali shudo;
če zlepa ne, pa shuda

shudíti -ím in shúditi -ím razhuditi

shújšati -am, shújšan -a -o, shújšanje -a *s*:
v život ~, čez noč se je bolniku shujšalo,
shujšanost -i *ž*, shujšáven -lna -o [-ln-]:
~a kura = ~o zdravljenje

shúliti -im, shúljen -a -o: ptič shuli glavico
med perje, ~ se pod pernico; shúljen
-a -o: ~a starka, ~o hoditi

si členek v nekaterih stalnih zvezah: lej ~
ga no, gorje ~ ga človeku, blagor ~ ga
njemu, pojdi ~ kam, vrag ~ ga vedi,
kdor ~ bodi, kjer ~ bodi, kar ~ bodi,
koder ~ bodi, kakor ~ bodi

si *gl.* biti

Slam -a *m*, slamski -a -o: ~a dvojčka,
Slamec -mca *m*, Slamka -e *ž*

Sibaris -a *m* [grško mesto v južni Italiji],
Sibariti -ov *m* mn.; sibirati -a *m* po-
mehkužen uživač, sibiritski -a -o

Sibila -e *ž* rim. mít. [vedeževavka]; sibila
-e *ž* prerokinja, sibilski -a -o [-ls-]: ~e
bukve

sibilánt -a *m* slov. sičnik, sibilántski -a -o
sičniški

Sibirija -e *ž*, sibirski -a -o: ~i mráz,
Sibirec -rca *m*, Sibirka -e *ž*; sibiridi -ov
m mn. |rasa|

sicér *prisl.:* ~ je tako miren drugače, po
navadi; ~ ne vem, kako misliš, vendar
pridi, ~ te pa nihče ne sili; ~ je majhen,
pa je hud čeprav, res da; (kako) pa ~?
drugače; plačaj, ~ (bom tožil) drugače,
če ne; sila je, ~ bi ne hodil; prihaja vsak
dan, in ~ okoli dveh; sicéršnji -a -e
drugačen, drug: *s* tem so vsa ~a določila
razveljavljena

Sicilija -e *ž*, na ~i, sicilski -a -o: ~i
zvepleni rudniki, Sicilska ožina, Sicilec
-lca [-lc-] *m* |prebivavec antične Sicilije|,
Sicilijánek -nca *m*, Sicilijánka -e *ž*,
sicilijánski -a -o: ~a narečja, ~e
večernice, sicilijánka -e *ž*: ~ pri šahu

sičáti -ím, siči -ite! sičál -ála -o, sičánje
-a *s*: para siči; sič -a *m* |glas|, sičáv -áva
-o, sičávec -vca *m*: gad ~, sičávka -e *ž*
|kača|, sičnik -a *m* slov., sičniški -a -o:
~i razred

siderálen -lna -o [-ln-] zvezden, siderít -a *m*
min. |železna ruda|, sideritski -a -o

Sidónija -e *ž* os. i., Sidónijin -a -o

sidro -a *s maček*: glavno, zasilno, malo, zidno ~, spustiti, vreči, vzdigniti ~, ladja stoji na ~u, sidrn -a -o: ~a veriga, ~o vreteno, ~i navor, sidrast -a -o: ~ križ, sidrár -ja *m izdelovavec sider*, sidrišče -a *s*, sídrati -am, sídranje -a *s*: ~ ladjo, čoln

Siéna -e *ž kr. i.*, siénski -a -o: Katarina Sienska, Siénci -ev *m mn.*; siéna -e *ž rdeče rjava barva*, sienít -a *m min.*

Sienkiewicz [*sjenkjévič*] -a *m os. i.*, Sienkiewiczév -a -o: ~i romani

siésta -e *ž (opoldanski) počitek*

sifilis -a *m*, sifilitičen -čna -o, sifilitik -a *m* [bolnik], sifilidológ -a *m specialist za zdravljenje sifilisa*

sifón -a *m* 1. vino *s* ~om *s sodavico*, 2. kraška vodna jama se konča *s* ~om *s smrkom, podvodnim kolenom*, sífónski -a -o: ~e naprave za vsrkavanje mivke, ~a steklenica = sífónka -e *ž*, sífónár -ja *m* 1. izdelovavec sodavice, 2. delavec pri sífonskih napravah

siéa -e *ž piskajoče dihanje*: ~ mu poje, ga daje, starec *s* ~o, sígav -a -o: ~o hropenje, sígavec -vca *m*, sígavka -e *ž*, sígavost -i *ž*, sígavica -e *ž*; sígati -am, síganje -a *s*: nadušljivo ~

siéa -e *ž usedlina*: apnenčeva, kremenčeva ~, sígast -a -o: ~e stene, ~a voda = sígavica -e *ž*

sigilárijé -rij *ž mn. bot. pečatnikovci*, sigiláten -tna -o: ~i kozarci *arh.*

siéna *m neskl. in sigma* -e *ž* [*grška črka*]: zaznamujemo *s* ~o, sígmátičen -čna -o *in* sígmátski -a -o: ~i aorist

signál [-ál] -kla *m prekladek za v knjigo*
signál [-ál] -a *m znamenje*: dati ~, zvočni, svetlobni ~, signálen -lna -o [-ln-]: ~i zvonec, svetilnik, ~a zastavica, svetilka, raketa, hišica, ~e naprave, signálec -lca [-lc-] *m*, signalizirati -am znamenja dajati, *z znamenji sporočiti ali sporočati*, signalizirati -a *s*, signalizácija -e *ž*, signalizátor -ja *m* 1. oseba, 2. naprava

signatár -ja *m podpisnik*, signatáren -rna -o: ~e velesile *velesile podpisnice*, signatúra -e *ž podpis*, zaznamek: ~ na knjigi, ~ pri poli, ~ blaga, kamnoseška ~, črke se ločijo po ~i *tisk.*, signét -a *m tiskarsko ali založniško znamenje*, signírati -am podpisati, zaznamovati, signíranje -a *s zaznamovanje*, signíren -rna -o: ~a kreda

signor [*sinjór*] -a *m gospod*, signora [*sinjóra*] -e *ž gospa*, signorija [*sinjorija*] -e *ž vlada beneške republike*

sigúren -rna -o → *trden, varen, gotov, zanesljiv*, sigúrnost -i *ž* → *trdnost, varnost, gotovost, zanesljivost*

sijáti síjem, sij -te! síjóč -a -e, sijál -a -o, sijánje -a *s*: sonce sije, oči sijejo, sreča sije iz oči, zdravje sije z obraza, ~ od zdravja, veselja, ponosa, ~ skozi steklo; sij -a *m*: sončni, severni *ali* polarni, svetniški ~, sijáj -a *m sij*, *blesk*, *blišč*, *imenitnost*: kovinski ~, zgubiti ~, ~ nepremagljivosti, odeti se *s* ~em; sijájen -jna -o: ~a misel *imenitna*, ~ stilist *bleščeč*, *imeniten*, ~o *imenitno*, sijájnost -i *ž imenitnost*, sijájnik -a *m* 1. *min.*: bakrov, srebrov, svinčev, železov ~, 2. *zool.*: repični ~ [hrošč]

sikati -am *in* síčem, sikanje -a *s*: kača, para, plamen sika; krogle, strele sikajo; kri sika iz rane, ~ kletvice, trup na koga; sík -a *m sikajoč glas*, síkast -a -o, síkav -a -o, síkavec -vca *m*, síkalica -e *ž brizgalica*, síkáló -a *s*, síkniti -nem, síkni -a -o, siketáti -ám, siketál -ála -o, siketánje -a *s*, siketáv -áva -o, síkót -óta *m sikanje*

sikativ -a *m sušilo*

sikofánt -a *m ovaduh*, sikofántski -a -o *ovaduški*, sikofántstvo -a *s ovaduhstvo*

sikomóra -e *ž bot.*, sikomórov -a -o: ~ les = sikomorovina -e *ž*

Sikst -a *m os. i.*: papež ~ IV., sikstínski -a -o: ~a kapela = sikstína -e *ž*

sila -e *ž*: naravne, elementarne ~e, vodna, sredobežna, gibalna, gonilna, pogonska, vlačna, privlačna, nasprotna, surova ~, višja ~, napredne, nasprotne, temne ~e, osrednje ~e *države*; oborožene, kopne, pomorske, letalske ~e; turška ~ *stiska*, *nadloga*, ~ kola lomi *nuja*, za vodo je velika, huda ~ *stiska*, *zadrega*; ni mu (nobene) ~e *mu ni hudega*, *s tem (delom) ni ~e težav*, *zanj ni ~e*, *ni (take) ~e = ne bo ~e*; *ne delaj si ~e ne ženi se*, ~i se *umakniti*, *vdati*, *upreti*; *rabiti* ~o, stvar trpi ~o *preganjanje*, ~o *delati komu*, ~o *gnati siliti v kaj*; *napeti*, *zastaviti vse ~e za kaj*, *na ~o kaj delati = po ~i*, *za prvo ~o bo že za prvo potrebo*, *zna za ~o*, *po ~i jesti*, *po ~i razmer = pod ~o razmer*, *po vsi ~i hoče imeti*; *pomoč*, *izhod v ~i*.

izhod za ~o, z vso ~o ali z vsemi ~ami se upreti, s podvojenimi ~ami; od ~e bogat, učen; od ~e ljudi; to je pa že od ~e preveč, od ~e ste nadležni; sila ali silo prisl.: ~ ali ~o ljudi je bilo veliko, dosti, ~ ali ~o radoveden zelo, močno, ~ ali ~o blizu zelo, hudo

silabičen -čna -o *zlogoven*: ~a mera poet.

silák -a *m močan človek*, siláški -a -o, siláštvo -a *s*, sílež -a *m*

siláža -e *ž kislj*, okisana krma, silážen -žna -o: ~a koruza

sileks -a *m arh. obdelan kremen*

silen -lna -o [-ln-]: ~ človek, vihar, požar, ~a bolečina, potreba, vojska, ~o bogat, žalosten, mi je ~o všeč, ~o ste mi ustregli, sílnost -i [-ln-] *ž*

Silén(ós) -na *m mit. Bakhov vzgojitelj*, silén -a *m gr. mit. [gozdni demon]*, silénov -a -o, silénski -a -o: ~i zbor

silf -a *m [zračni duh]*, sílfa -e *ž [vila]*, sílfida -e *ž >[-lf-]*

silhuéta [-lu-/-lhu-] -e *ž (senčni) obris*, silhuéten -tna -o: ~a podoba

silicij -a *m kem. [prvina]*, silicijev -a -o, silikát -a *m*, silikáten -tna -o, silikóza -e *ž kremenčev prah v pljučih*

silina -e *ž bot. oblajst*

silirati -am *spraviti v silos, kisati*, silíran -a -o, silíranje -a *s*: ~ krmo

siliti -im, silíjen -a -o, síljenje -a *s*: ~ kam, na dan, na površje, ~ (se) naprej, v ospredje, v prve vrste, v kaj, ~ iz hiše, po svetu, ~ k stricu, med otroke, za dekletom, ~ z glavo skozi zid, v pogubo; cvetje sili iz tal, žito v klas, mráz v sobo, voda čez breg, v usta, kri v glavo, srce v grlo; besede silijo na jezik, v pero, solze v oči, lasje na čelo, rebra skozi kožo; zdravilo sili na vodo; spanec me sili, to me sili na smeh ali v smeh; to me sili, da premlisim; ~ komu kaj, ~ koga govoriti, delati, ~ koga k delu, na delo, v zakon; pojdi, če že tako siliš; ~ v koga, ~ koga z jedjo; ~ trte, ~ krompir jariti, nakaliti; ~ se jesti, ~ se na smeh, ~ se vmes, ~ se za predsednika

silj -a *m bot.*: alzaški, močvirski, skalni, usnjasti ~

silje -a *s sk. i. ozimina*: jelenovo ~ bot.

silnež -a *m*, sílnica -e *ž* 1. magnetne ~e, 2. topla greda, 3. komponenta, 4. močna ženska, sílnik -a *m >[-ln-]*

silo -v *sestavi*: silobrán -a *m obramba v sili*: v ~u kaj narediti; silomér -a *m*, siloméren -rna -o

silogízem -zma *m [sklep]*, silogističen -čna -o; silogístika -e *ž*

siloma prisl. po sili, s silo: ~ se premagovati

silos -a *m veliko skladišče, velika kašča*, sílosen -sna -o: ~e naprave, ~a jama

silovít -a -o: ~ vihar, silovítost -i *ž*, sílovítež -a *m nasilnež*

silúr -ja *m geol.*, sílúrski -a -o: ~a doba, formacija

silvánec -nca [-lv-] *m [trta, vino]*

Silvéster -tra *m os. i.*, Sílvéštrov -a -o: ~ dan, večer = Sílvéštrovo -ega *s*, sílvéštrovski -a -o: ~a volja, sílvéštrováti -újem, sílvéštrovál -ála -o, sílvéštrovánje -a *s*; Sílvo -a *m os. i.*, Sílvov -a -o, Sílva -e *ž os. i.*, Sílvín -a -o, Sílvín -a *m os. i.*, Sílvínov -a -o >[-lv-]

silvín -a *m [mineral]*, sílvínit -a *m kalijeva sol >[-lv-]*

simbióza -e *ž sožitje, skupno življenje, simbiótičen* -čna -o

simból [-ól] -a *m podoba, znamenje*: matematični ~i, ~i v poeziji, v fiziki, simbólén -lna -o [-ln-] = simbólíčen -čna -o, simbólóznost -i [-ln-] *ž*, simbólíka -e *ž*, simbólízem -zma *m*, simbólíst -a *m*, simbólístičen -čna -o; simbolizirati -am, simbolizíranje -a *s*

simentálec -lca [-lc-] *m*, simentálka -e [-lk-] *ž*, simentálški -a -o [-ls-]: ~a goveja pasma iz švicarske pokrajine *Simmental*

Símeon -a *m os. i.*, Símeonov -a -o

simetrála -e *ž središčnica*, simetríja -e *ž somerje*, simétričen -čna -o, simétričnost -i *ž somernost*

simfoníja -e *ž glas. [skladba]*, simfóničen -čna -o: ~i koncert, orkester, simfónik -a *m* 1. skladatelj simfonij, 2. član simfoničnega orkestra

Simon -a *m os. i.*, Símonov -a -o

simonija -e *ž kupčevanje s cerkvenimi častmi in službami*, simoníst -a *m*, simonístičen -čna -o, simonízem -zma *m*

simpatíja -e *ž*: to je moja ~ ljubezen; uživati, ohraniti si ~e občinstva naklonjenost; gojiti ~e do koga, kazati ~e za koga, njegove ~e so na moji strani, navdajati koga s ~ami; simpatíčen -čna -o: ~ obraz prikupen, ~o pisanje, ~o

živčevje; simpatizirati -am: ~ s kom, simpatizêr -ja *m*, simpatizêrka -e *ž*; simpatizêrski -a -o, simpatizêrstvo -a *s*; simpatizêr -a *m med.* *simpatični (od volje neodvisni) živčni sistem*; simpatêtičen -čna -o: ~a tinta *nevidna*

simpleks -a *m slov.* *nezložena beseda, simpleksov -a -o*

simplicizem -zma *m preproščina*, simplificirati -am *poenostaviti*, simplifikácija -e *ž*

Simplón -a *m [alpski prelaz]*, simplónski -a -o: ~i predor, ekspres, ~a cesta; simplón -a *m [vlak]*

Simpósion -sia *m [delo]*: Platonov ~, simpózij -a *m popivka, obed, pogovor, shod znanstvenikov*

simptóm -a *m znamenje (bolezni)*, simptomátika -e *ž*: gospodarska ~, simptomátičen -čna -o: ~o zdravljenje, simptomatologija -e *ž*

simulirati -am *hliniti, delati se*, simuliranje -a *s*, simulánt -ánta *m*, simulántka -e *ž*, simulántski -a -o, simulántstvo -a *s*, simulácija -e *ž*

simultán -a -o *in simultánski -a -o hkraten, skupen*, simultánka -e *ž*: šahovska ~, simultaniíst -a *m* >[-lt-]

sin -ú *in sina m, dv. sina in sinóva, sínoma in sinóvoma, mn. sinóvi -óv: očetov ~, Adamov ~ človek, ~ pogubljenja, ~ božji = ~ človekov, ~ izvoljenega ljudstva Jud, pasji ~; sinov -a -o, sinovski -a -o in sinóvski -a -o: ~a ljubezen, sinóvstvo -a m: ~ božje; sine -ta m, sinek -nka m, sínček -čka m, sinko -a m, sínkov -a -o*

sinagóga -e *ž judovska shodnica*

Sinaj -a *m*, na ~u, sínajski -a -o: ~i samostan, ~e zapovedi, ~i evhologij, Sínajski polotok

sinántrop -a *m kitajski človečnjak*

sindikát -a *m*: delavski, žolti ~, sindikálen -lna -o [-ln-]: ~a organizacija, podružnica, sindikalíst -a *m*, sindikalístka -e *ž*, sindikalízem -zma *m*, sindikalístičen -čna -o, sindikalizácija -e *ž*

sinédrij -a *m véliki zbor, skupščina*

sinékdoha -e *ž poet.*, sinekdóhičen -čna -o: ~a figura

sinektúra -e *ž služba brez dela*

sinerģija -e *ž sodelovanje različnih sil, organizmov, sinerģetičen -čna -o, sinerģizem -zma m*

Singapur -a *m kr. i.*, sínagapurski -a -o

Singer -ja *m os. i.*, Singerjev -a -o: ~ šivalni stroj = singerica -e *ž*

singular -a *m slov. ednina*, sínularski -a -o: ~e oblike, sínularén -rna -o *l. slov. edninski*: ~e oblike, 2. redék, posamezen: ~i primeri, sínularnost -i *ž redkost, posebnost, izrednost*

sinhrón -a -o *sinkron*

sinica -e *ž*: vélika, mala, čopasta, močviriska ~, síníčji -a -e, síníčka -e *ž*, síníčica -e *ž*, síníčar -ja *m lovec na sinice*, síníčarica -e *ž* [piščalka], síníčnica -e *ž bot. |trava|*

siníceza -e *ž poet.*, slov. zlitje, strnitev dveh zlogov v enega

sinídi -ov *m mn. |rasa|*

siníti sínem, síníli -a -o: sonce, svit, dan, jutro, žarek, svoboda sine

sinj -a *m min.* = sínjec -jca *m*

sinji -a -e *višnjev*: ~i kamen, ~a lisica, ~e nebo, ~e višave, Sinje gore, ~e bel, ~e moder; sínjelás -ása -o, sínjeók -óka -o, sínjebrádec -dca *m*; sínjost -i *ž*, sínjast -a -o, sínjkast -a -o, sínjína -e *ž*: nebesna ~; sínjéti -im, sínjél -éla -o, sínjénje -a *s*: usta, gore sínjijo *postajajo sinje*, sínjiti -im, sínjenje -a *s*: večer sínji gore, češplje se sínjijo

sinklinála -e *ž kotanja, kadunja*, sínklinálen -lna -o [-ln-]

sinkopa -e *ž l. glas., 2. slov., 3. med. huda nezavest, navidezna smrt, srčna kap*. sinkopírati -am, sinkopíran -a -o, sinkopiranje -a *s*

sinkretizem -zma *m mešanje različnih prvin, nauk*: verski ~, sínkretístičen -čna -o, sínkretíst -a *m*

sinkrón -a -o *sinhron, hkraten, sočasen*, sínkrónski -a -o, sínkrónost -i *ž*, sínkróničen -čna -o: ~a gonila stroj., ~a metoda, sínkronizem -zma *m sočasnost, hkratnost*, sínkronístičen -čna -o: ~e oblike knjigovodstva, sínkronizácija -e *ž*: ~ slike in zvoka v filmu, sínkronizírati -am, sínkroniziranje -a *s*: ~ film; sínkronizíran -a -o: ~i menjalniki stroj.; *povsod tudi sinb-*

sinóči *prisl. snoči*

sinóda -e *ž škofijski cerkveni zbor*, sínodálen -lna -o [-ln-]; sínód -a *m*: sveti ~ najvišja pravoslavna oblast, sínódski -a -o: ~i sklepi

sinológ -a *m izvedenec za kitajski svet*, sínologija -e *ž*

sinonim -a m *soznačnica*, sinonimen -mna -o *soznačen*, sinonimnost -i ž, sinonimija -e ž, sinonimika -e ž: *geografska* ~ **sinópsis** -a m *strnjen pregled*: ~ za filmski scenarij, **sinóptičen** -čna -o: ~o primerjanje evangelijev, zakonikov, ~e *vremenske napovedi za različne kraje hkrati*, ~a *pripoved po štirih evangelistih*, **sinóptik** -a m

sinóvec -vca m *bratov sin*, **sinóvka** -e ž *bratova hči*

sintagma -e ž *slov. pomenska zveza*, **sintagmátič** -a m, **sintagmátičen** -čna -o **sintáksa** -e ž *slov. skladnja*, **sintáktičen** -čna -o: ~a *napaka*, ~a *pravila*, **sintáktič** -a m *kdor se ukvarja s sintakso*

sintéza -e ž *strnitev*: ~ več elementov, ~ različnih *sodb*, **sintétičen** -čna -o: ~ *pregled strnjen*, ~a *pripoved*, ~a *drama*, ~i *bencin*, *kavčuk*, ~a *vlakna umetno sestavljena*, *pridobljena*; **sintétič** -a m, **sintétičen** -a m [*lepilo*], **sintetizácija** -e ž, **sintetizirati** -am, **sintetiziranje** -a s: ~ *sodbe strniti*, ~ *vitamin*, *snov umetno sestaviti*

sinus -a m 1. *mat.*, 2. *med. (obnosna) votlina*, **sinusen** -sna -o: ~a *aritmija med.*, ~a *napetost*, **sinusov** -a -o: ~a *črta mat.*, ~a *tromboza med.*

Sion -a m [*hrib*], **siónski** -a -o: hči ~a, **sionízem** -zma m *gibanje za nacionalno združitev Judov*, **sionist** -a m, **sionističen** -čna -o: ~a *miselnost*

síp -a m: *grad vali se v* ~ in *prah*, ~ *zgrmi po melini*; **sípa** -e ž: *sladkorna*, *steklena* ~, ~ za *črnilo*, *vipavska* ~ [*trta*], **sípáča** -e ž *mel*, *mivka*, **sípec** -pca m = **sípek** -pka m *mivka*, **sípna** -e ž: ~e *podrtih domov*, *gramozna* ~, *ladja naleti na* ~o, **sípšče** -a s; **sípek** -pka -o: ~ *celec*, *sneg*, ~a *mivka*, **sípen** -pna -o, **sípast** -a -o: ~ *premog*, **sípkast** -a -o, **sípcen** -čna -o: ~ *krompir*, **sípcnost** -i ž, **sípljív** -a -o **sípek**: ~a *črvojedina*, *tla*

sípa -e ž *zool.*: ~ *svetivka*, **sípica** -e ž, **sípin** -a -o: ~e *lovke*, **sípiji** -a -e: ~a *kost*, ~a *barva*

sípati **sípam** in **sípljem**, **sípaj** -te in **síplji** -te! **sípal** -a -o, **sípanje** -a s: ~ *moko*, ~ *pesek v oči*, ~ *denar*, *iskre*, *ogjenj*, *bombe*, *smrt*, ~ *domislice*, *verze kar iz rokava*; **sípáč** -a m [*delavec*], **sípálo** -a s, **sípálnik** -a [-*yn*-] m = **sípnica** -e ž [*pušica*]: ~ za *sladkor*, *poper*, **sípnik**

-a m *sipalnik pri mlinski treslici*, **sipališče** -a s *krmišče za divjad*

sir **síra** m: *domač*, *ovčji*, *kozji*, *kravji* ~, *pust*, *polmasten*, *masten* ~, *ementalški*, *liptovski*, *trapistovski* ~, *sadni*, *kutinov* ~, ~ *delati*; **sírček** -čka m *majhen sir*: ~ za *štruklje*, **sírek** -rka m; **sírast** -a -o: ~o *mleko*, **síren** -rna -o: ~i *kotel*, ~a *goščava*, **sírnat** -a -o, **sírov** -a -o

sír [sêr] -a m 1. *gospod*, 2. *angleški ple-miški naslov*

Sírakúze -kúz ž *mn. kr. i.*, **sírakúški** -a -o, **Sírazužán** -ána m, **Sírazužánka** -e ž

sírár -ja m, **sírarica** -e ž, **sírarica** -e ž, **sírarški** -a -o in **sírárski** -a -o: ~a *zadruga*, **síraríja** -e ž, **sírárna** -e ž, **síráriti** -im 1. *biti za sírarja*, 2. *delati sir*, **sírárstvo** -a s

sírek -rka m 1. *koruzi podobna rastlina*, 2. *koruza*, **sírka** -e ž, **sírkov** -a -o: ~a *metla*, ~a *polenta koruzna*, **sírkovec** -vca m, **sírkovina** -e ž, **sírkovišče** -a s; **sírčje** -a s *koruzna stebila*

Síréna -e ž *gr. mít.*, **síréna** -e ž 1. *zapeljiva ženska*, 2. *zool. morska krava*, 3. *zvočna naprava: tovarniška, ladijska, gasivska, avtomobilska, ploščna* ~, ~e *tulijo*, **sírénski** -a -o: ~i *glasovi zapeljivi*

Síríja -e ž [*dežela*], **sírski** -a -o: ~a *čebela*, **Sírec** -rca m, **Síríjec** -jca m, **Sírka** -e ž

sírilo -a s: ~ *sesiri mleko*, **síríšče** -a s 1. **sírilo**, 2. *posušen teležji želodec*, **síríščnik** -a m [*del govejega želočca*], **síríščnica** -e ž 1. *izvleček iz sirišča*, 2. *bot. prvenec*, **síríščen** -čna -o, **síríti** -im, **sírjenje** -a s: *mleko se siri*

síringa -e ž *bot. majnica*, **španski bezeg**

Síríus -a m *astr. [zvezda]*

sírnat -a -o: ~a *pogača*, **sírnica** -e ž 1. *prostor*, 2. *planšarska kmetija*, 3. *sírotka*, **sírnina** -e ž *kazein*

siromák in **siromák** -a m, **siromačka** -e ž, **siromače** -éta s, **siromaški** -a -o, **siromašen** -šna -o: ~ z *rudami* (°na *rudah*), **siromačija** -e ž = **siromáščina** -e ž = **siromáštvo** -a s *revščina*, *revni ljudje*, **siromášnost** -i ž, **siromašéti** -im *postajati siromašen*, **siromašél** -éla -o, **siromašénje** -a s, **siromášiti** -im: ~ *jezik*

síroščina -e ž *uoboštvo*: ~o *tolči*, *otepati*, **síroštvo** -a s

síróta -e ž: *popolna*, *vojna* ~, *dobrota* je ~, *kaj boš*, *uboga* ~! *človek brez moči*; v šoli je ~ *ne zna*, **sírótica** -e ž,

sírótek -tka *m*, sírótká -e *ž*, sírótej -a *m*, sírótišče -a *s* *sirota*, sírótnik -a *m*, síróten -tna -o, sírótnost -i *ž*

sírotéti -im, sírotél -éla -o, síroténje -a *s*, sírotína -e *ž* *síroščina*, sírotínski -a -o: ~o delo, ~i denar = sírotnína -e *ž*, sírotínstvo -a *s*, sírotišče -a *s*, sírotišnica -e *ž*, sírotišniški -a -o: ~i otroci, sírotništvó -a *s*: občínsko ~

sírotka -e *ž* (°sírátka) 1. *sirasta voda po skutí*: ~ zelena *bledičnež*, jabolčna ~, 2. *žganje brez moči*, 3. *med.*: krvna ~ *sokrvca*, sírotkast -a -o

sírov -a -o: ~ štrukelj, sírovec -vca *m* 1. *bot.*, 2. *luknjičast kamen*, sírovka -e *ž*, sírovína -e *ž* *sírnina*

°síróv -óva -o *suróv*

sírúp -a *m* *gosta sladkorna raztopina*: smrekov ~, sírupov -a -o: ~ kolač

Sísak -ska *m* |mesto|, síški -a -o

Sísifos -fa *m* *gr. mit.*, Sísifov -a -o: ~o delo; *gl. tudi* Sízif

sístém -a *m* *sestav*: živčni, zvezdni, filozofski, politični, gospodarski, finančni, davčni, volilni, denarni, merski, črkovni, metrski, notni, učni, decimalni, koordinatni ~, ~ enačb, ~ na več pogonov, zaporni ~, brez ~a *brez načrta*, sístémček -čka *m*; sístémški -a -o: ~a napaka v *sistemu*, ~o število *mat.*, sístemátičen -čna -o *znanstveno urejen*, *načrten*: ~a napaka *dosledna*, ~i katalog, ~a germanizacija, ~o delo, opazovanje, sístemátičnost -i *ž*; sístemátika -e *ž*: tonska ~; sístemátik -a *m*, sístem(at)izácija -e *ž*: ~ delovnih mest, sístem(at)izírati -am

sístírátí -am *ustavítí, odpravítí, sístíránje* -a *s*: ~ *ustavo*

sístóla -e *ž* *skrčenje (srca)*, sístóličén -čna -o: ~ šum

sít sítá -o, bólj sít: bolj lačen ko ~, večkrat tepen kakor ~; narédi tako, da bo volk ~ in koza cela *da bo vsem prav*, ~ ko boben; kruha, vsega ~, ~ sem že teh komedij, prepíra, življenja; do grla (in čez) sem ga že ~, do ~ega se najesti, napítí, nagovorítí, ~ obraz, glas, ~a torba, ~e barve, sítež -a *m*, sítost -i *ž*, sítišče -a *s* *kem., fiz.*, sítiti -im, sítenje -a *s*: jed síti

sít -a *m* = síta -e *ž* *bot.*, sítká -e *ž*, sít(ov)je -a *s* *sk. i.*: pastírski plašč iz ~a, ležišče iz ~a

sítén -tna -o, bólj sítén: ~ človek *nadležen*, ~o delo, ~ *opravek neprijeten*, ~ kakor podrepna muha, ~o mi je *nerodno*, sítnéž -a *m*, sítnica -e *ž*, sítnóba -e *ž* 1. *sítnost*, 2. *sítnéž*, sítnost -i *ž*: ~ prodajati, ~ delati komu, stresati ~ nad kom, boš imel še ~i z njim, je samo za ~ in nadlego, ~ sítna! sítnárítí -im, sítnárjenje -a *s*: ~ za podporo; sítiti -im se *sítén bití*

sító -a *s*: redko, gosto, kosmato, zrnčasto ~, pretlačiti skozi ~, planktonsko, čebelno, valovno, zvočno, svetlobno ~, dejati koga na ~ in rešeto; sítce -a *s*: ~ na vratih, zidarsko ~, sítast -a -o: ~a kost, ~o platno, ~e cevi, stene, ~a okna; sítká -e *ž* 1. *med. sítasta kost*, 2. *biol. sítasta celica*, sítnica -e *ž* 1. *sító v mlinu*, 2. *shramba s sítastimi mrežami*, sítar -ja *m*, sítarica -e *ž*, sítarski -a -o, sítaríja -e *ž*, sítarstvo -a *s*

sítuácija -e *ž* *položaj, stanje, razmere, situacijski -a -o*: ~i načrt, ~a komika; sítuírati -am: ~ *poslojpa določiti lego, postaviti*; dobro sítuírán → *premožen*

sítúla -e *ž* *arheol. vedro*: vaška ~ iz bronaste dobe, najdena na Vačah

sív -a -o in -ó -í -é -á, bólj sív: ~a glava, ~a leta, ~o železo, ~a eminenca, ~a davnina, daljava, starost, ~a učenost, ~a teorija, ~ dan; delati komu ~e lase, ~i grodelj, ~e litine; mišje, podganje, prsteno ~, ~o črn, ~o pikčasta jajčeca, ~o zelen; sívkast -a -o: ~o bel, sívkljat -a -o; sívlna -e *ž*, sívost -i *ž* in sívóst -i *ž*, sívóta -e *ž*

síva -e *ž* |krava|, sívec -vca *m* 1. *sív človek*, 2. *osel, vol, konj*, 3. *sív las*, 4. *ptič*, 5. *trta*, 6. *kamen*, sívček -čka *m* 1. *človek*, 2. *vol, konj, čmrlj*, sívka -e *ž* 1. *starka*, 2. *krava, ovca, raca, riba*, 3. *kranjska ~ [čebela]*, 4. *goba*, 5. *trta, rastlina*, sívkin -a -o: ~a voda, sívko -a *m*, sívlica -e *ž* 1. *glina*, 2. *trta*, sívnik -a *m* |skrilavec|

síven -vna -o *sítén, nadležén, vsíljív, sívnost* -i *ž*, sívnež -a *m*

sívétí -ím *sív postajati*, síví -íte! sívél -éla -o, sívénje -a *s*: lasje, gore síve; sívítí -ím *sívó delati*, síví -íte! sívíl -a -o, sívíljenje -a *s*: skrbi sívé glavo, jutro se síví, lasje se síve

sívo- *v sestavi*: sívobréd -áda -o, sívobrádec -dca *m*; sívodlák -áka -o; sívogláv

-áva -o, sivoglávec -vca m; sivolás
-ása -o, sivolásec -sca m, sivoláska -e ž;
sivoók -óka -o; sivopláz -áza m |kuščar|;
sivoúh -a -o

sivór -ja m 1. *znč. siv mož, 2. mrč, 3. gosta mokra megla, sivóra -e ž 1. starka, 2. megla*

Sízif -a m, Sízifov -a -o: ~o delo; sízif
-a m |hrošč|; *gl. tudi Sisifos*

sizě -ja m → *predmet, snov*

skábies -a m *garje, skabiózen -zna -o, skábičen -čna -o med., skabióza -e ž bot.*

skadénca -e ž *dospelost, dan zapadlosti kake terjatve, skadénčen -čna -o: ~a knjiga rokovnik. knjiga rokov*

Skáder -dra m *kr. i., skádrski -a -o: Skadrsko jezero*

skadíti -ím, skádi -íte! skádíl -íla -o, skájén -éna -o: ~ cigareto, dim se je skadíl, soba se je skadila, vino se mu je skadilo iz glave; *gl. tudi izkaditi, razkaditi*

skafánder -dra m |*potapljaška naprava, obleka*|

skakáč -a m 1. *skakavec, 2. ud verske sekte, 3. zool.: egiptovski ~, hrošč ~, 4. šahovski ~, skakáčka -e ž 1. vernica skakaške sekte, 2. zool. riba, skakáški -a -o: ~a sekta, tekma*

skakálen -lna -o [-ln-]: ~i stolp, ~a deska, ~e smuči, skakálnica -e [-yn-] ž: smučarska, mamutska ~, skakališče -a s, skakálo -a s *lov. |naprava za zveri| skakalín -a m mladič, frkolin, skakalica -e ž zool. |hrošč|*

skakáti skákam *in skáčem, skákaj -ájte in skáči -te! skákal -ála -o, skakánje -a s in skákati -čem s stal. poud.: ~ v daljavo, s palico, čez plot, čez ojnice, ~ od jeze, ~ komu v hrbet, v besedo; to bo skakal se jezil, tekal, plug skače, srce mi skače od veselja, misli skačejo s predmeta na predmet, ~ okoli koga, ímam toliko skakanja zaradi tebe opravkov, poti*
skakáv -áva -o: ~i otroci, skakávec -vca m 1. *športnik, 2. slap (v kraških jamah), skakávček -čka m 1. slap, 2. žuželka, skakávka -e ž 1. športnica, 2. rib. muha, skakávski -a -o, skakávstvo -a s, skákavica -e ž |riba|*

skakljáti -ám, skakljáj -ájte! skakljál -ála -o, skakljánje -a s, skakljáj -a m: s tremi ~i pridem do tebe, skakljáč -a m skakóma *in skákoma prisl.*

skála -e ž 1. *glas. lestvica: diatonična ~, za celo ~o višji, zaigrati vso ~o čustev, 2. merska lestvica: kromatična, barvna ~, linearna, kvadratna, recipročna, logaritemska, trigonometrijska ~*

skála -e ž, *mn. tudi skalé -á: granitna, koralna ~, vsekati stopnice v živo ~o, zidati na ~o, stati kakor ~, ~o zavaliti na srce; skálen -lna -o [-ln-]: ~i grad, ~i golob, ~a polica, duplina, Skalne gore, skálnica -e [-ln-] ž 1. kost ~, 2. voda v skalah; Skálnica -e [-ln-] ž Sveta gora pri Gorici; skálast -a -o, skálnat -a -o [-ln-]: ~a gora, skalovít -a -o skálnat, skalovitost -i ž, skálovnat -a -o; skálica -e ž *skril: s ~ami krita hiša, skalina -e ž, skalóvje -a s, skálar -ja m 1. prebivavec, 2. divji kozel, 3. slegur, skálarica -e ž bot. planika, skalnják -a [-ln-] m alpinetum, skálnik -a [-ln-] m**

Skála -e ž: milanska ~ |*gledališče*|

skáld -a m |*pevec*|, skáldovski -a -o >[-ld-]

skáliti -ím, skáli -íte! skáílil -íla -o, skaljén -éna -o: seme skali

skalíti -ím, skáli -íte! skáílil -íla -o, skaljén -éna -o: ~ vodo, vino, dušo; skali se pogled, pamet, veselje, sreča, notranji mir; skalijo se misli, oči, pojmi, skalítev -tve ž, skalítven -a -o [-ívan-]: ~a reakcija *med., skalnėti -ím [-yn-] gl. kañnėti*

skáliti -ím, skáli -íte! skáílil -íla -o, skaljén -éna -o: železo ~

skálp -a m, skalpírati -am, skalpíran -a -o: ~ koga >[-lp-]

skalpél [-pél] -a m *kirurški nož*

Skamándr -dra m |*reka v homerski Troadi*|, skamándrski -a -o

skamnėti -ím *gl. kamnėti: ~ od strahu, od groze; skamněl -éla -o: ~ obraz, skamnína -e ž*

Skandinávija -e ž, v ~i, Skandinávsko -e ž, v ~i, Skandinávsko -ega s, na ~em, Skandinávci -ev m *mn., skandinávski -a -o, skandinávščina -e ž*

skandíratí -am *po metričnih stopicah izrazito poudarjati, skandíranje -a s, skanzljia -e ž*

skápáti -pam *in -pijem, skápaj -te in skáplji -te! skápal -a -o: voda je skápala s strehe, hruške so že vse skápale, počasi so se vsi skápali domov; skápljati -ám, skápljáj -ájte! skápljál -ála -o; gl. tudi izkapati, razkapati*
skaraběj -a m 1. *hrošč, 2. arheol.*

skásljati -am se: ~ se nad kom; *gl. tudi izkašljati*
skát -a *m zool.* |*morska riba*|: električni, pegasti, marmornati ~
skát -a *m* |*igra na kartel*|
skávsvati -am: pošteno ga je skavsál, igralci so se skavsáli; *vendar* izkavsati
skávt -a *m*, skávtka -e *ž* = skávtinja -e *ž*, skávt(ov)ski -a -o, skávt(ov)stvo -a *s*
skázna -e *ž*: to je prava ~ *ponesrečena reč, spaka*; storiti, delati ~o *kaziti*; videl boš, kdo je mojster, kdo ~; mojster ~, delo so prevzele ~e namesto stavkajočih
skázati *in skázati skázem gl.* kazati, skázan -a -o: ~ komu pomoč, dobroto, ljubezen, čast, ~ se hvaležnega *ali* hvaležen, skázalo se je, da ima prav; kadar gre zares, se vselej *skáže se postavi*; ~ se pri plačilu *dobro plačati*, ~ se v nevarnosti, v nesreči pravega človeka *ali* pravi človek; skázováti -tjem, skázováł -ála -o, skázovánje -a *s*: očitno se ~ *postavljati*; *gl. tudi* izkazati, razkazati
skáziti -im, skázi -ite! skázil -ila -o, skázžen -žna -o: ~ vino, lice, veselje; vse nam je skázil; kar v roke prime, vse skázi; ~ si spričevalo; obraz se skázi od jeze; to se mi je skázilo *ponesrečilo*; ~ se na duši in telesu, skázítev -tve *ž*, skázženost -i *ž*; *tudi* izkaziti
skéc -a *m* *lahkotna, kratka igrica, prizorček skedenj* |*skadanj*| -dnja *m* *in* skedenj -dnja |*skàdnja*| *m*: ščurkov ~ |*otroška igrača*|, skedenjski -a -o |*skàdnj-*| = skednjén -a -o: ~a vrata
skelét -a *m* 1. *okostje, ogrodje, 2. okostnjak*: človeški, živalski, železobetonski ~, skelétast -a -o, skeléten -tna -o: ~a konstrukcija, ~i oporniki
skelėti -im, skeléč -a -e, skelél -éla -o, skelénje -a *s*: rana, vese, očitek me skeli, svetloba skeli v oči, v očeh; skeléč -éča -e *prid.*: ~ občutek, ~e bolečine, misli, skelina -e *ž* >|*skal-*|
sképati -am se: otroci so se sképal
sképati -im *napraviti kepe*, sképljenje -a *s*: ~ se *sprijeti se v kepe*, kri se sképi; sképljen -a -o: ~a moka, sképitev -tve *ž*: ~ molekul, sképitven -a -o |*-tván-*|
sképsa -e *ž*, sképtik -a *m* *dvomljivec*, sképtičen -čna -o, sképtičnost -i *ž*, sképtičizem -zma *m* *fil.*
skesáti -ám se *gl.* kesati se, skesán -a -o: skesano priznati; skesal se je in ni prišel

premislił se je, skesánost -i *ž*, skesánec -nca *m*, skesánka -e *ž* >|*skas-*|
skíca -e *ž* *načrt, osnutek, očrt, črtica*: ~ za sliko, stavbo; oljna, akvarrelna ~, *dramatska* ~, skícen -čna -o: ~a knjiga, skícíрка -e *ž* *zvezek za skíciranje*, skícirati -am *zadržati, osnovati*, skíciranje -a *s*
skídati -am: ~ gnoj, svinjak, ~ se od hiše *spraviti se*; *gl. tudi* razkídati, izkídati
skíf -a *m* *regatni čoln z enim veslačem*, skífist -a *m*
skikjöring |*šijöring*| -a *m* *smučanje s konjsko ali motorno vprego, šijöring*
Skíla -e *ž* *gr. mít.* |*morska pošast*|: priti med ~o in Karibdo *med krnice in pečine*
skínk -a *m zool. rovec, kuščar*: progasti *ali* ameriški ~, bodičasti, srholuski, trnorepi, valjasti ~
skióptikon -a *m*, skióptičen -čna -o: ~e slike, ~o predavanje
skíp -a *m* *rudniška priprava ali posoda za vzdigovanje premoga*
skípek -pka *m*: svečni ~i
skípéti -im, skípi -ite! skípél *in* skípél -éla -o: mleko, morje, kri, jeza skípi, v jezi ~, rad, prehitro skípi *se jezno razvname*; skípljiv -a -o; skípiniti -nem: testo skipne
skíro -ra *m* = skíra -e *ž* |*otroško vozilo*|, skírca -e *ž*
skísati -am: ~ repo, mleko se je skísalo, vreme se skísa, možgani so se ti skísali, v taki samoti se bom še skísal; skísan -a -o: ~ obraz, smeh *čemerén*, skísanost -i *ž*, skísanina -e *ž*; skísiniti -nem se, skísjen -a -o
Skíti -ov *m mn.*, Skítka -e *ž*, skít(ov)ski -a -o, skítosarmátski -a -o
skílad skílada *m*: ~ drv, ~i *premoga*, gorski ~i, zrnati ~; cerkveni, ubožni, podporni, pokojninski, plačni, obratovni, rezervni ~, ~ za hišna popravila, ~ napraviti, narediti, v ~ pobrati, dati: življenje *spraviti v* ~ *z načeli, delati v* ~u *z zakoni, skládoma prísł.*; skláda -e *ž* *kup*, skládast -a -o
skládati -am, skládanje -a *s*: drva z voza ~, blago v skrinjo, na kup, v krošnji ~, denar, obleko, živila ~, ~ za sirote, ~ verze, ~ pesem, glasove, napev, ~ besede, ~ se s kom v čem: čudovito, do zadnje mrve se skládata *ujemata*, izpovedi prič se skládajo, cena se skláda

z vrednostjo; skladáč -a m = skladávec
-vca m, skladávka -e ž, skládanec -nca
m [pecivo], skládánica -e ž 1. drva v
~o naložiti, ~ knjig, papirja, 2. uganka,
skladátelj -a m komponist: operni ~,
skladáteljica -e ž, skladáteljski -a -o,
skládba -e ž: klavirska, zborovska,
kitična, klasična ~, sklábica -e ž;
skládnja -e ž slov. *sintaksa*; skladarina -e
ž *skladiščnina*; *vendar* izkladati
skláden -dna -o: ~o s časom, z naročilom,
skládnost -i ž: ~ z zakonom, ~ med
vsebino in obliko = ~ vsebine in
oblike, skládje -a s *skladnost*
skladišče -a s: ~ blaga, soli, ~ za pesek,
premog; lesno, zbiralno, trgovsko, ca-
rinsko, javno ~, blago je še v ~u,
~na ~u imeti v *zalogi*, skladiščen -čna
-o: ~i prostori, ~a postaja, ~i list,
~a knjiga, ~a pravica, ~o pravo,
skladiščnik -a m, skladiščnica -e ž,
skladiščnina -e ž
skládica -e ž: bratovska, cehovska, ru-
darska ~ *blagajna*
skladóven -vna -o: ~a ploskev, ~a zre-
lost sadja *primerna za spravljanje v*
skladišče, skládovnica -e ž *skladanica*,
skladóvje -a s, skladóvit -a -o *skladati*,
plastati, *polasti*, skladóvitost -i ž
sklánjati -am, sklánjanje -a s: ~ glavo,
telo, ~ samostalnik *slov.*, ~ se nad
papirji, k zemlji, skozi okno *ali* čez okno;
sonce se sklanja k obzorju; sklánja -e ž
= sklánjátej -tve ž *slov.*, sklánjátven
-a -o [-tván-]: ~a obrazila
sklápljati -am *zapirati*, *vezati*: ~ oči,
železniške vozove, motor
sklasíti -im (se), sklásil -ila -o: setev (se)
sklasi, klasítej -tve ž
sklásti skládem *zložiti*, skládi -te! skládel
-dla -o, skláden -a -o: seno v plaste ~,
snopje v kup ~
skláti skóljem *gl.* klati: ~ drva, psi so se
med seboj sklali; sklán -a -o: ~ les,
glas; *gl.* tudi razklati
sklatíti in sklátiti sklátim *gl.* klatiti, sklá-
ten -a -o: ~ sadje z drevja, toča sklati
listje, dosti neumnosti je sklatil
sklécníti -nem: pipec ~ *zapreti*, kolena
mu sklecnejo, sklécno *prisl. tel.*, sklékati
-am, sklékni -nem
skléda -e ž: ~ za mleko, omako, solato,
~ z dulcem, ~ za pomivanje, brivska ~,
sedeti, biti pri polni ~i, priti k ~i, vzeti

k svoji ~i, poročiti se na prazno ~o,
v sredi v zlati ~i, pljuvati v lastno ~o,
prodati za ~o leče *zavreči*; sklédas:
-a -o, sklédar -ja m, sklédarica -e ž *bot.*,
sklédica -e ž: ~ za milo, ~ na svečniku,
na tehtnici, pri sadežu, sklepna ~,
božja ~ *patena*, sklédicást -a -o, skléd-
dičar -ja m *bot.* [lišaj], sklédica -e ž
= sklédica -e ž, sklédnica -e ž *bot.*,
skléden -dna -o: ~i rob, ~o dno,
sklédnica -e ž 1. *sklednik*, 2. *močvirna*
želva, sklédnik -a m *stojalo za skled*;
skledoliz -a m = skledoliznik -a m
sladkosnedez, lizun, trot
sklejíti -im *zlepiti*, skléji -ite! skléjil -ila
-o, skléjèn -čna -o, skléjeváti -újem,
skléjevál -ála -o
sklenína -e ž *lošč, emajl*: zobna ~, sklení-
nast -a -o; sklenolúskavke -avk ž *mn.*
zool. [ribe]
skleníti sklénem, skléni -ite! sklénil -ila
-o: ~ obroč, kolobar, krog, verigo, roke,
prste, ~ zakon, prijateljstvo, zvezo,
pogodbo, kupčijo, premirje, mir, ~ sejo,
račun, govor je sklenil s sva-
rilom, ~ življenje, sklenil je *umrl* je,
~ svoje račune = ~ s tem svetom,
(za) trdno ~, ~ se s kom, ~ se v vrsto;
sklenil je počakati *ali* sklenil je, da bo
počakal; sklénjen -a -o: ~ krog, sistem,
mir, ~a vrsta, odhod je ~a stvar,
kakor je bilo ~o, sklenítej -tve ž
sklép sklépa m: kolenski, skočni, čeljustni,
hrustančni ~, ohlapen, trd ~, kosti
stopijo iz ~ov; pretegniti se, da pokajo
~i *ali* da v ~ih poka; v ~ih me trga;
škarjasti ~, po ~ih teče iz soda,
~ doline, s ~om so zapirali stare
knjige; ~ računov, slovesnosti, šolskega
leta, konference, kongresa; računski ~;
storiti, napraviti trden ~, ~e držati,
zavreči; omajati ~, ~ dozori, ~i
odbora, večine; sklépen -pna -o: ~i
stol, ~i revmatizem, ~a ponvica, ~a
seja, razprava, misel, beseda, slovesnost,
~i račun, sklépnica -e ž 1. *bot.*, 2. *zool.*
želva, 3. *trg.*, sklépnik -a m: ~ spaja
rebra obokov; sklépčen -čna -o: občni
zbor je ~, sklépčnost -i ž
sklepáč -a m *zaskočni nož, nožič na zaskok*
= sklépček -čka m = sklépec -pca m
sklépati -am, sklépanje -a s: ~ kaj, po
čem, iz česa, na kaj, ~ kar na splošno;
kosti, zobje se sklepajo, ~ verigo, roke.

~ pogodbe, mir, umsko ~, skle pálo -a s pripomoček za sklepanje, skle pálen -lna -o [-ln-]: ~o priredje
sklépati sklépljem, skléplji -íte! sklépal -ála -o, sklépán -a -o: ~ koso, srp; sklépánc -nca m *etnogr. kovinski pas pri narodni noši*
sklépetáti -ám in -éčem *gl.* klepetati: ~ vse po vasi; *tudi* izklepetati
skleróza -e ž *otrdelost*, sklerótičen -čna -o, sklerótičnost -i ž, skleroziran -a -o: skorja nadledvične žleze je ~a, skleritis -a m *vnetje beločnice*
skléšáti skléštam *gl.* klesati: ~ kamen, blok; *gl.* *tudi* izklesati
skléstáti -im, skléstil -a -o in -íla -o, skléščen -a -o: drevje je sklestil, toča je vse sklestila, miši so sklestile slamo; skléšček -čka m = skléstek -tka m
sklicáti in sklicati sklíčem *gl.* klicati, sklicán -a -o, sklicanje -a s: ~ družino k večerji, v hišo, ~ sestanek, občni zbor, skupščino, ~ ljudi na pomoč, ~ spečega, sklic -a m: ~ upnikov; skliceváti -újem, sklicevál -ála -o, sklicevánje -a s: ~ se na svoje delo, na zakon, na paragraf; skliceváje se; skliceválen -lna -o [-ln-]: ~i odbor, sklicevávec -vca m = sklicátelj -a m, sklicevávka -e ž = sklicáteljica -e ž; *vendar* izklicati
skljúčáti -im *upogniti, stisniti*, skljúčenje -a s: ~ roko, telo, ~ se vase; skljúčen -a -o: ~o hoditi, ~ od starosti, ~ starček; skljúčenost -i ž, skljúček -čka m *[nožič]*; skljúčnica -e ž *huda udnica*, skljúčeváti -újem, skljúčevál -ála -o, skljúčevánje -a s; *vendar* izključiti
skljúváti in skljúvati -am in skljújem *gl.* kljувati; skljúván -a -o in skljúvan -a -o: od kokoši ~o zelje; *tudi* izključivati
sklobasáti -ám, sklobasáj -ájte! sklobasál -ála -o, sklobasán -a -o: kaj vse je sklobasal v članek
sklobuštráti -ám *zmesti gl.* klobuštrati, sklobuštrán -a -o
sklón sklóna m *slov.:* samostalnike uporabljamo v ~ih, odvisni ~i, glagoli se vežejo z različnimi ~i, sklónski -a -o: ~o obrazilo = sklonílo -a s, sklonljiv -a -o, sklonljivost -i ž
sklónáti sklónim *upogniti, pripogniti*, sklóni -íte! sklónil -íla -o: ~ glavo, hrbet, vejo, ~ se nad kaj, pod kaj, čez kaj, komu

čez ramo, k ušesu, k tlom, ~ se naprej, nazaj, pokonci, ~ se nad svojo preteklost, dan se skloni k večeru; sklónjen -a -o: ~a glava, postava, sklónjenost -i ž, sklónitev -tve ž, sklóniv *prisl.:* ~ hoditi *sklonjeno*; sklónka -e ž *tel.*
sklóp -ópa in -ópa m: gorski ~, besedni ~, gospodarski ~, ravni (tesarski), vzvratni ~, ~ za vzporedni telefonski govor, v ~u dolžnosti, nalog; sklópec -pca m *[past]*, sklópen -pna -o: ~i stol, sedež, umivalnik, ~a miza, postelja, sklópka -e ž *tel., stroj.:* avtomatična, centrifugalna, cevasta, čepna, kljukasta, obojčna, suha, torna ~, ~ na pažlje, ~ pri motorju
sklopíti sklópim, sklópi -íte! sklópil -íla -o, sklópljen -a -o in sklópi -im s *stal. poud.:* ~ krila, sklopítev -tve ž, sklópljenec -nca m *stroj.*, sklópljenka -e ž *slov.*, sklopljiv -a -o; *vendar* izklopiti
sklopotáti -ám in -óčem *gl.* klopotati: vlak sklopota mimo, ~ na tla
skóba -e ž 1. *penja, penjača:* zaviralna ~, 2. *past:* loviti v ~e; skóbica -e ž, skóbka -e ž
skobácati -am se in skobacáti -ám se *gl.* kobacati: ~ se na noge, pokonci, čez prag, na voz, iz postelje; skobachjáti -ám se; *gl. tudi* izkobacati se
skobáláti -im se: ~ se na konja, očetu na kolena, z voza, z drevesa; *gl. tudi* izkobaliti se
skóbec -bca m 1. *past*, 2. *ptica:* kačji ~, skóbčev -a -o, skóbčevka -e ž *[ptica]*, skóbčji -a -e
skóbelj -blja m *oblič.:* spahalni, gladilni, véliki ~, ~ za usnje, skóbljič -a m, skóblja -e ž *strugaló*, skóbeljn -a -o [-bálj-]: ~i stroj = skóbeljnica -e [-bálj-] ž: ~ za kamen, ploščinska ~, skóbeljnik -a [-bálj-] m: kovinski, mizarski, pletarski ~; skóbljati -am *obláti*, skóbljanje -a s, skóbljanec -nca m, *mn.* skóbljanci -ev *oblanci*, skóbljar -ja m
skóčen -čna -o in skočen *ali* skočán -čná -ó -i -é: ~i konji, ~a dek leta, ~e pete, ~ih nog, skóčen -čna -o: ~i sklep v stopalu, skóčnost -i ž, skóček -čka m 1. *skočen otrok*, 2. *psiček*, 3. *pajek*, 4. *kobilica*, skóčič -a m = skočilo -a s *majhen slap*, skočnik -a m 1. *padeč*, 2. *slap*, 3. *žleb nad mlinskim kolesom*, skóčnica -e ž *[kost]*, skočnina -e ž *[pla-*

čilo | skóčimož -á *m* = skóčimožek -žka *m*, skóčirep -a *m* zool. |žuželka|
skočiti skóčim, skóči -íte! skóčil -ila -o:
 ~ na tla, na obisk, na požirek, po vode,
 v trgovino, ~ za kom, ~ za zakon = v za-
 konski jarem, ~ na noge = ~ pokonci,
 ~ v vodo na noge, na glavo, na trebuh,
 ~ komu za vrat, v hrbet, v lase, v oči,
 ~ besedo, ~ čez plot, iz ojníc, vlak skoči
 s tira, ~ do stropa *od togote*; jezen,
 da bi iz kože skočil; roka skoči iz
 sklepa, kolo, os iz tečajev, srce skoči v
 grlo; skočiš, pa si tam *prav blizu je*,
hitro opraviš, nekaj mu je v glavo sko-
 čilo *prevzel se je*
skodéla -e *ž*, skodélast -a -o, skodélica -e *ž*:
 brivska, čajna, kavna, kompotna ~,
 ~ na tehniči, skodéličast -a -o
skódlá -e *ž* *kalanica*: s ~ami krita streha,
 skódlast -a -o: ~a streha, skódelnik
 -a [-*zun*-] *m* *žebelj za pribijanje skodel*,
 skódlíca -e *ž*, skódlár -ja *m*, skodlárna
 -e *ž*, skódlarstvo -a *s*
skódrati -am *in* skodrátí -ám *gl.* kodrati;
 skódrán -a -o *in* skodrán -a -o: ~i
 lasje, listi, ~o morje; skódrčati -am
zmršiti; skódrčan -a -o: ~a brada,
 ~e misli
Skój -a *m* *SKOJ*, skójevec -vca *m*, skó-
 jevka -e *ž*, skójevski -a -o
skók skóka *in* skóka *m* 1. ~ z zaletom, z me-
 sta, s palico, ~ naprej, v stran, na stran,
 v daljavo, v višino, na noge, na glavo,
 smrtni ~, z enim ~om, v dolgih ~ih;
 pognati, spustiti se, jahati, dirjati v ~,
 dirjati ~ na ~, pridirjati na ~, priti
 na kratek ~ za hip, delati na ~ *hitro*,
 ~ cen, toplotni, miselni ~, prignati
 kravo na ~ *k biku*, 2. *stegno, bedro*,
krak: meso v ~u, žabji ~i, 3. *skalni*
pragi, 4. *mit. huda kača*; skókoma *prisl.*,
 skókica -e *ž* 1. *bolha*, 2. *žaba*; skókec
 -kca *m* |*priprava*|, skokonòg -óga -o,
 skokopét -éta -o; skokovit -a -o: ~
 razvoj v *skokih*
skokót -óta *m* galop, skokotátí -ám *in*
 -óčem *skakljati*, skokotáj -ájte *in* skokóči
 -te! skokotál -ála -o, skokotánje -a *s*
skoléhati -am se *opomoči si*: ~ se na noge
spravi se pokonci
skollóza -e *ž* *med.* |*ukrivljenost hrbtenice*|:
 statična ~
skólke skólk [-*uk-*] *ž* *mn.* *mrtvaški oder*:
 na ~ah ležati

skomarátí -ám se *in* skomarátí -am se
pokonci se spravi, skolehati se gl. ko-
 marati: ~ se z ležišča
skombinírati -am *se sestaviti, narediti sklep*,
dognati, uganiti
skomíg -a *m* *skomizg*
skomína -e *ž*, *nav. mn.* skomíne -in 1. *po-*
želenje: ~ mi je, ~e dobiti, imeti po
 čem, ~e delati komu, zbuditi; *pregnati*
 ~e po čem, ~e me obhajajo, me imajo,
 2. *občutek v zobeh*: po grozdju dobiš ~e,
 lesnike mi delajo ~e, čutiti ~e, sko-
 minast -a -o: ~i zobje; skominátí -am:
 skomina me po čem, skomina me *zve-*
deti, skomina me po zobeh = zobje me
 skominajo, skomina se mi po čem
skomizg -a *m*, skomizgati -am: ~ z ra-
 meni, skomizgávati -am, skomizgovátí
 -ujem, skomizgovál -ála -o, skomizgo-
 vánje -a *s*, skomizgniti -nem
skónca *prisl. skraja*: lepo ~jemlji, skónce-
ma prisl. pri koncu, na koncu, skončan
 -ána *m* = skončár -ja *m* *kdor stanuje na*
koncu vasi
skoncentrírati -am *združiti, zgostiti*: ~
 čete, kapital, napetost, ~ napore, po-
 zornost na kaj *obrnti*
skončátí -ám *gl.* končati, skončanje -a *s*:
 ~ delo, kosilo, nalogo, pismo, govor,
 šolo, študij, prakso, ~ v trpljenju,
 ne boš dobro skončal; skončávati -am,
 skončavanje -a *s*, skončevátí -ujem,
 skončevál -ála -o, skončevánje -a *s*
skónčen -čna -o: ~a hiša, ~a okna,
 skončnica -e *ž* 1. ~ pri postelji, 2. *panjska*
končnica, skončnik -a *m* *deščica, ki*
zadaj zakriva panj
skonstruirati -am 1. *sestaviti, napraviti*,
 2. *umetno, na silo narediti, si izmisliti*,
 skonstruiranost -i *ž* (*umetna, prisiljena*)
narejenost
skónto -a *m* *fin.* *popust*, skontírati -am,
 skontiranje -a *s*
skontírati -am *trg.* *primerjati, izravnati*,
pregledovati, skontíranje -a *s*, skontra-
 cija -e *ž*, skóntro -a *m* (*knjiga*) *razvidnica*
skóp -a -o *in* skóp -ópa -o *in* -ó -í -é, *prim.*
 bolj skop: ~ človek, ~a zemlja, ~o
 poročilo, ~ s hvalo, ~ z besedo, ~ v
 besedah, v ~ih besedah, obrisih; *prisl.*
 skóp *in* skópo *in* skópo: ~o meriti,
 ~o odmerjeni grižljaji; prostor, čas,
 denar je ~o odmerjen: skópóst -i *ž*,
 skópec -pca *m* = skópúh -a *m*, skópú-

hinja -e ž = skopúlja -e ž = skopúška -e ž, skopúški -a -o, skopúštvo -a s, skopúšen -šna -o, skopúšnik -a m
skopuh, skopúšnica -e ž, skopúšnost -i ž, skopáriti -im, skópárjenje -a s: ~ z denarjem, z vinom, s prijaznostjo, ~ pri jedi, skopárski -a -o, skopúšiti -im, skopúšenje -a s; skoporit -a -o, skoporitost -i ž, skoporítec -tca m, skoporítež -a m, skoporítnik -a m, skoporítница -e ž, skoporítiti -im, skoporítjenje -a s
skopáti in skópáti skópam in skópljem gl. kopati: ~ otroka, ~ se v morju
skópáti skópám in skópljem gl. kopati: ~ jamo, jarek, temelje, ~ se iz mivke, iz postelje, iz revščine, ~ se na noge, na peč, na koga; gl. tudi izkopati
skopčáti -ám gl. kopčati: ~ konju noge speti, zvezati
skópec -pca m skobec
skopícema prisl. zvrhano, s kopico: ~ meriti, dajati, ~ poln, skopíčiti -im zbrati v kopico, skopícen -a -o
skopíti -im in skópim, skópi -ite! skópil in skópil -íla -o, skopljén -éna -o in skópljen -a -o, skopljénje -a s in skópljenje -a s, skopítev -tve ž, skopljénec -nca m in skópljenec -nca m = skópec -pca m, skópčev -a -o, skopčevína -e ž |meso|, skópica -e ž = skópilo -a s |noz|, skápljati -am, skápljanje -a s, skápljár -ja m, skápljarica -e ž nož za skápljanje, skápljavec -vca m
Skóplje -a s in Skópje -a s kr. i., iz ~a, v ~u, skópski -a -o = skopljánski -a -o, Skopljánci -ev m mn.
skopnéti -im gl. kopneti, skopnèl in skópnel -éla -o: sneg, denar, veselje, dobra volja skopni, skopnévati -am, skopnévanje -a s, skopníca -e ž kraj, kjer je sneg skopnel
skopolámin -a m 1. kem., 2. med. alkaloid
skoprnéti -im, skoprnèl -éla -o: ~ od žeje, strahu, sramu, nepotrpežljivosti, ~ od sreče, ljubezni, ~ po kom, za kom; skoprnévati -am, skoprnévanje -a s
skóraj prisl.: ~ pred hišo, ~ opolnoči, ~ trikrat toliko, ~ lepši kakor nov, da bi bil že ~ dan, ~ bi bil verjel, ~ še nikoli ni zajca ujel, skórajda prisl.: hlebec je ~ cel, skórajšnji -a -e: na ~e svidenje, skóro prisl.
 ***skorájžiti** -im se opogumiti se, dobiti pogum
skorbút -a m med., skorbúten -tna -o

skórec -rca m košek za jagode, skórček -čka m
skórja -e ž: drevesna, krušna, zemeljska, možganska ~, skórcija -e ž: tepe se za ~o kruha, sladka ~, skórcjast -a -o: ~i lišaj = skórcjavec -vca m, skórcjav -a -o, skorjevina -e ž kraste po opeklinah, skórcnat -a -o
skorócelj -clja m rman, skorócljev -a -o
skosmáti -ám gl. kosmati, skosmán -a -o: ~ volno
skostenéti -im gl. kosteneti, skostenítev -tve ž, skostenélost -i ž
skotalíti -im, skotalí -ite! skotalíl -íla -o, skotaljén -éna -o in skotaljen -a -o: ~ hlod s hriba, ~ kroglo po kegljišču, ~ se z voza, sadje se skotali v dolino, ~ kolo po klancu; skotalí -ám gl. kotati: ~ sod
skotíst -a m fil. privrženec šole Dunsca Scota, skotístičen -čna -o, skotizem -zma m
skotíti -im, skóti -ite! skótil -íla -o, skotén -éna -o: mačka skoti mlade, skotítev -tve ž, skót -óta m vet. 1. mladič, 2. skotítev; tudi izkotiti
skotrljáti -ám skotaliti, skotrljáj -ájte! skotrljál -ála -o
skováti skújem gl. kovati, skován -a -o: ~ orožje, zaroto, pesem, besedo, pravilnik, skovánka -e ž skovana beseda
skovík -a m 1. sovji glas, 2. čuk, skovikati -am, skovíkanje -a s, skovíkniti -nem: sova, čuk skovikne
skovír -ja m sova, skovírcjev -a -o
skoi in skoz predl. s tož.: peljati se ~ mesto, pogled ~ okno, sonce sije ~ veje, moraš ~ šolo potrpljenja, skózenj [-anj], skóznjo, skóznje
skózi in skóz prisl.: žebelj je pogledal ~, kako se pride tod ~, glavo prinesiti ~, podplati so ~ preluknjani, šel je ~ in ~ do kraja, ~ in ~ premočen, ~ poslušam tvoje godrnjanje ves čas, zmeraj, venomer, ~ več ima zmeraj, ~ bolj len je, ~ in ~ je pošten do dna
skozláti -ám gl. kozlati; tudi izkozlati
skóznjica -e ž 1. figura pri kegljanju: vélika, mala ~, 2. igra pri marjašu, skóznjik -a m teh.
skóznja -e ž luknja, skóznjast -a -o, skóznjik -a m električni izolator v zidu
skožóhati -am in skožóhátí -ám gl. kožuhati: ~ koruzo

skrája prisl.: ~ je bil nezaupljiv *sprva*, začni ~ *od začetka*; *skrájema prisl. od krajev*

skrájen -jna -o in skrájnji -a -e: ~i čas *zadnji*, ~a sila *največja, najhujša*, ~a možnost *zadnja*, ~a teža, ~o nasprotje, ~i napor *najhujši*, do ~ih mejá, ~o previdno, ~o neprijetno, nevarno *sila, hudo*; skrájnost -i ž: zaganjati, zaletavati se iz ~i v ~, iti, gnati do ~i, pognati koga v ~, pripraviti koga do ~i, do ~i izrabiti; zoprn, zanemarjen do ~i; skrájnež -a m: prenapeti ~i; skrájnik -a m 1. *krajnik*, 2. *deska pri kraju hloda*, 3. *krajec*, skrájnica -e ž 1. *posteljna skončnica*, 2. *prva pod lubjem odcepljena vitra*, 3. *geom. črta*: zgornja, spodnja ~

skrájšati -am, skrájšan -a -o, skrajšáva -e ž: *perspektivna ~, skrájšek -ška m; skrajševáti -újem, skrajševal -ála -o, skrajševanje -a s*

skrák -a m zadnja noga pri živali

skránja -e ž, nav. mn. skránje brada, čeljust
skrátka prisl. ob kratkem: ~, ni mu za denar; to je ~ *neumno*; dal mu je hišo, vrt in denar, ~ vse

skrb -í ž, brez skrbi in brez skrbi: huda, velika, moreča, glodajoča ~, ~ za uboge, za telo in dušo, za živež, za prihodnost, imeti ~ za koga *ali* za kaj, biti v (velikih) ~eh za koga, vrt ima on na ~i, to je moja ~, ves v ~eh biti, ~ ga mori, tare, grize, gloda, obhaja, ~ leže na koga, ~i prizadevati, delati komu, ~i si delati, (na glavo) nakopati, v ~i pripraviti koga, od samih ~i zboleti, osiveti, brez ~i živeti, brez ~i lahko pelješ čez most, poln ~i, ~i poln obraz, ničesar ga ni ~, ~ ga je snage

skrbn -bna -o in skrbn in skrbán skrbná -ó -í: ~a gospodinja, ~ jezik, ~a pi-sava, ~o oblečen, očiščen, skrbnost -i ž, skrbnik -a m: ~ nedoletnim otrokom, zapuščinski ~, skrbnica -e ž, skrbniški -a -o, skrbništvo -a s, skrbnina -e ž

skrbéti -im, skrbi -íte! skrbél -éla -o: ~ za otroke; skrbi ga, kako bo z otroki; otroci ga skrbiyo; skrbi ga za otroke; skrbi, da bo otrok zdrav; začenja me ~, preveč se zame ne skrbitel! skrbljiv -a -o: ~ obraz, pogled, skrbljivec -vca m, skrbljivost -i ž

skrbstvo -a s: otroško, mladinsko, socialno, zdravstveno ~, postaviti koga pod ~, biti pod ~om, skrbstven -a -o [-tván-]: ~o sodišče

skrčítiti -im: ~ pest, ~ noge *potegniti k sebi*, ~ stavek, spis, program, ~ na minimum; blago, želodec, število naročnikov se skrči, dohodki se skrčijo, srce se skrči od sočutja, strahu, ~ si pot; skrčén -a -o: v ~em obsegu, ~ roman; skrčénost -i ž, skrčítev -tve ž, skrčéneč -nca m 1. *stiskač*, 2. v *skrčenem položaju pokopan mrlíč*, skrčénka -e ž *skrčena beseda*, skrčéca -e ž *tel.*, skrčévati -újem, skrčúj -te! skrčéval -ála -o, skrčévánje -a s, skrčljív -a -o, skrčljívost -i ž; *vendar izkrčiti*

skréčnik -a m bot.

skrégáti -am se spreti se, priti navzkriž: ~ se na smrt, na žive in mrtve, ~ se s pametjo *ravnati neumno*; skrégan -a -o: ~ s pravico, z življenjem, ~i smo za zmeraj, do smrti, do grdega, ~ s kruhom

skrézmžiti -im: ~ se, ~ se na jok; skrézmžen -a -o: ~ obraz, ~a usta, ~ otrok *cmerav skreniti skrénem → obrniti, zasukati, zaviti skrepenéti -im gl. krepnieti:* ~ od zime, od strahu, od začudenja, vse skrepeni od mraza *otrdi, otrpne*, lava skrepeni, skrepenélost -i ž, skrepenévati -am, skrepenévánje -a s

skresáti skréšem gl. kresati: ogenj, čevlje ~; skresán -a -o: ~e pete; *gl. tudi izkresati*

skrgáti -am in -žem, skrganje -a s: skržat skrže, skrgútati -am in -čem

skrháti -am, skrhan -a -o: ~ britev, koso, ostrino, nožiček, pero; glas, prijateljstvo, ženitev se skrha, skrhanina -e ž, skrhánost -i ž

skrhljáti -ám v krlhje razrezati gl. krlhjati, skrhlján -a -o: ~ buče, repo, jabolka **skril [-íj] -i ž, skril [-íj] -a m, skrila -e ž, skrilast -a -o, skrilar -ja m, skrilav -a -o:** ~o gorovje, skrilavec -vca m, skrilavost -i ž, skrilnat -a -o [-ln-], skrilóvje -a s; skrilóldm -óma m

skrinja -e ž: ~ za žito, ~ zaveze, kmečka ~, skrinjast -a -o: ~a streha, skrinjica -e ž: ~ za nakit, resonančna ~, skrinjičast -a -o

skripta skript s mn., skriptom, s skripti. v skriptih

skriptor -ja *m*, skriptorski -a -o: ~a služba, skriptorstvo -a *s*; skriptórij -a *m* *pisarska delavnica*: rokopisi stiškega ~a
skriti -jem *gl.* kriti: ~ koga, ~ se komu, pred kom, stara Ljubljana se lahko skrrije pred današnjo, sonce se skrrije za oblak, mesto za hrib; skrit -a -o: ~ talent, ~i sovražniki prikriti, ~e sile, ~a dolina odmaknjena, skritje -a *s*, skritost -i *ž*
skritizirati -am *s* sodbo, kritiko zdelati, raztrgati, obgodrnjati, zavreči
skrito -v sestavi: skritokrilci -ev [-lc] *m* mn. zool.; skritoškfgarji -ev *m* mn. zool.; skritovrátka -e *ž* zool. |želva|
skriváč -a *m*: ~ žita, lovili so ~e vojaške begunce, igrati se ~e skriválnice, skriváški -a -o, skriváštvo -a *s*
skriváj *prisl.* naskrivaj, skriv = skriváši *prisl.*, skrivóma *prisl.* na skrivnem: ~ piti, odnašati
skriválnica -e *ž* uganka, *nav. mn.*: igrati se ~e, skriválnice -a *s*, skriválnica -e [-un-] *ž* 1. uganka, 2. igra, *nav. mn.*: iti, igrati se ~e, skrivánka -e *ž* |igraj|
skriváti -am, skrivaj -te *in* -ájte! skrivál -a -o *in* -ála -o, skrivanje -a *s* *in* skrivánje -a *s*: ~ denar, tatu, obraz, pogled, bolezen, jezo, skriva leta kakor kača noge; ne skriva nejevolje, sovraštva, ~ se komu, pred kom, ~ se za koga *in* za kom, nekaj se skriva za tem, ~ se |otroška igra|; skrivávec -vca *m* skrivác: ~ plamena pri puški, skrivávka -e *ž*, skrivávčica -e *ž* kokoš, ki nese na skrivnem
skrivén -vna -o: ~a kupčija, zakladnica, ~a moč, ~a vrata, ~e stopnice, ~o društvo, shajati se na ~em skrivaj, na ~em sodelovati, simpatizirati s kom, skrivénost -i *ž*
skrivénčíti -im; skrivénčen -a -o: ~o drevo, to jok ~e ustnice, ~a podoba
skrivítí -ím, skriví -íte! skrivíl -íla -o, skrivljenje -a *s*: ~ hrbet, usta v porog, že lasu mu ni skrivil, telo se skrivi od bolečine; skrivljen -a -o *in* skrivljén -éna -o: ~ hrbet, nasmeh, pomen, ~a črta, ~o železo, skrivljenost -i *ž* *in* skrivljénost -i *ž*: ~ hrbtenice; *vendar* izkriviti
skrivínost -i *ž*: srčna ~, ~ razodeti, odkriti, izdati, izvabiti, skrivínósten -tna -o: ~ nasmeh, ~o početje, dejanje, ~o govoriti, skrivínóstnež -a *m*, skrivínóstnica -e *ž*, skrivínóstnost -i *ž*

skrizáti -am: ~ vole v jarmu skrizém jih pripreči, ~ roke; skrizán -a -o: ~ rod, ~o pleme, seme, ~a okna okna s križi, skrizánc -nca *m*, skrizánka -e *ž*
skrizém = skrizéma *prisl.*: ~ se bliska, vse ~ leti na vse strani, brez reda, svoj čas smo si hodili že v vas ~ drug k drugemu, roke ~ držati, oči ~, ~ gledati
skrizén -žna -o *kar* je skrizém: ~i obok, ~i ogenj navzkrižni
skrkíniti -nem se strdíti se, skrkínjen -a -o: jajce, mast se skrkíne (pri kuhanju)
skrl [skàru] -í *ž*, skrla -e *ž*: *s* ~ami krita streha, skrlca -e *ž*; *gl.* tudi skril
skrlúp -a *m* 1. smetana, 2. (umazana) skorja, 3. krasta, 4. drevesna bolezen, skrlúpast -a -o, skrlúparji -ev *m* mn. zool. |rakli|, skrlúpniki -ov *m* mn. zool. |mehovci|; tudi škrlup
skrnína -e *ž* trganje po udih, udnica: ~ ga šiva; ~ na svincu jalovina, pepel, skrnínast -a -o: ~e noge
skrnóba -e *ž* 1. umazanja, 2. gniloba: ~ sitna, skrnóben -bna -o, skrnóbnost -i *ž*
skrofulóza -e *ž* bezgavčja jetika, skrofulózen -zna -o; *gl.* tudi škrofeljni
skrojíti skrojím *in* skrojím *urezati gl.* krojiti, skrojíl *in* skrojíl -íla -o, skrojén -a -o *in* skrojén -éna -o: ~ obleko, laž, obroče, sodbo, ~ si pravico
skrókati -am se; skrókan -a -o: ~ človek, glas, skrókanost -i *ž*
skrómen -mna -o: ~ človek, talent, ~e potrebe, razmere, vrstice, ~i začetki, biti ~ proti komu, po mojem ~em mnenju, skrómnjež -a *m*, skrómnost -i *ž*
skrótnje -a *s* razrito *in* raztrgano pečevje, skrótnina -e *ž* strma razdrapana skala, skrótnast -a -o, skrótnat -a -o
skrotovíčiti -im, skrotovíčenje -a *s*; skrotovíčen -a -o: ~e niti, misli, ~i verzi, ~o ruševje, skrotovíčenost -i *ž*; skrotíčiti -im
skrozíti *in* skróžiti -im *zaokrožiti gl.* krožiti: smeti se v rešetu skrozíjo, skrozína -e *ž*, skróžek -žka *m*, *nav. mn.* skróžki: ~ *in* podrešetina slabo zrnje *in* smeti *sredi rešeta*, ko se žito vrši, obravnava
skrpáti -am, skrpán -a -o: ~ obleko, čevlji, ranjena, pismo, mir, spravo, skrpánina -e *ž*
skrpúcati -am, skrpúcan -a -o, skrpúcanje -a *s*: ~ obleko, nalogo, skrpúcalo -a *s*, skrpúcnik -a *m*

skrtáčiti -im, skrtáčen -a -o: ~ obleko, klobuk, pošteno ga je skrtáčil *oštel*; *tudi* izkrtáčiti

skrúniti -im, skrúnjen -a -o, skrúnjenje -a *s*, skrúnitev -tve *ž*, skrúnflen -lna -o [-ln-], skrúmba -e *ž*, skrúnivec -vca *m*: ~ mrličev, deklet, skrúnivka -e *ž*

skrupulozen -zna -o *tankovesten*, *zbeگان*, *skrupuloznost* -i *ž*, *skrupulánt* -ánta *m*, *skrupulántka* -e *ž*

skrušiti *in* skrúšiti -im *zmrviti*, *zdrobiti gl.* *krušiti*; *skrúšen* -a -o: ~o srce *potrto*, *strto*, *uničeno*, *skesano*, *skrúšenost* -i *ž strlost*, *skesanost*

skrutinij -a *m pregled*, *preizkušnja*, *štetje volilnih listkov*, *ugotovitev volilnega izida*, *skrutinátor* -ja *m*

skrvavéti -im *gl.* *krvaveti*; *tudi* izkrvaveti *skržati* -am *skrgati*, *skržanje* -a *s*: *škarje skrzajo*

skržák -a *m* = *skržát* -a *m*, *skržática* -e *ž*, *skržetáti* -ám, *skržetáj* -ájte! *skržetál* -ála -o, *skržetánje* -a *s*: *zobje skržetajo*; *gl. tudi škřzat*

skřžek -žka *m* [*rečna školjka*]: *biserni* ~, *skřžkov* -a -o

skubáča -a *m* [*oseba*, *orodje*], *skubáča* -e *ž* *rovnič*, *skubačica* -e *ž*, *skúbec* -bca *m* 1. *oseba*, 2. *strojarsko orodje*, *skubenica* -e *ž* [*volna*], *skubenina* -e *ž*

skúbiti -im → *skubsti*

skúbsti skúbem, skúbi -tel *skubéč* -a -e, *skúbél* -bla -o, *skúbén* -a -o, *skúbénje* -a *s*: ~ *kokoš*, ~ *si brke*, ~ *koga izžemati*, *vleči denar iz koga*

skúd -a *m* [*star denar*]

skúhati -am, skúhan -a -o: ~ *kosilo*, *si že spet kaj skuhal*; *lepo reč*, *kašo*, *godljo* ~, *lepega vruga si nam skuhal*, *to se je skuhalo samo v njegovi glavi*, *nekaj se bo skuhalo iz tega*; *kar se doma skuha*, *naj se doma poje*; *vroč*, *da bi se skuhal*; *skúha* -e *ž*: *svinjska* ~, *graha je še za dve* ~i, *skúhljaj* -a *m*: *en* ~ *krompirja*, *skúhnja* -e *ž* [*jed*]; *vsendar izkuhati*

skújati -am *se skesati se*, *premisлити se gl.* *kujati se*: *otrok se skuja*, *vrema se je skuvalo pokvarilo*

skulptúra -e *ž* *kiparstvo*, *kiparski izdelek*: *oddelek za* ~o, *skulptúren* -rna -o, *skulpturálen* -lna -o [-ln-] >[-lp-]

skúnik -a *m* 1. *severnoameriški dihur*, 2. *njegovo krzno*, *skúnikov* -a -o

skúp = *skúpaj prisl.*: ~ *vstati*, *igrati*, ~ *z menoj je prišel*, *jesti* ~ (*s kom*), *smo že spet* ~, *zdaj sva* ~ *se bova pomenila*, *bova poročnala*, *imeti s kom kaj* ~, ~ *zvoniti vabiti*, ~ *priti*, *poklicati*, *to gre imenitno* ~, *nisva za* ~, *vsi* ~ *so krivi*, *to ni vse* ~ *nič*, *vse* ~ *prodati in iti*, *vsega* ~ *ni bilo dosti*; ° *se vzeti potruditi se*, *zavzeti se*; *kjer je pomen prislova izražen že v glagolu*, *prisl. opuščamo*: ° ~ *zbrati zbrati*

skúpek -pka *m* = *skúp* -a *m*: ~ *idej*, *laži*

skúpen -pna -o: ~ *grob*, *napor*, ~i *pojem*, ~a *last*, *ocena*, *volja*, ~o *ležišče*, *gospodinjstvo*, *delo*, *ime*; *z njim nima nič* ~ega, ~o *delati*, *nastopiti*, *se učiti*, *se truditi*, ~o *biti odgovoren*; *skúpnik* -a *m* *solastnik skupne posesti*, *skúpnost* -i *ž*: *narodna*, *državna*, *premoženjska*, *stanovanjska*, *vodna*, *interesna* ~, *skúpnosten* -tna -o: ~e *vezi*

skúpina -e *ž* [° *skúpina*]: *igravska*, *folklorna*, *črkovna*, *gorska*, *krvna*, *barvna* ~, ~ *soglasnikov*; *razdeliti v* ~e, *po* ~ah, *skúpina* -e *ž*, *skúpinski* -a -o: ~i *ples*, *izlet*, *obisk*, ~a *vaja*, *razstava*

skúpiti *in* skúpiti -im *gl.* *kúpiti*: ~ *lepe denarce za sadje*, ~ *jo pri čem*, *od koga*, *zadosti jih je skupil*, *skúpiček* -čka *m* = *skúpilo* -a *s*; *gl. tudi* *izkúpiti*

skupljévati -tjem, *skupljévál* -ála -o, *skupljévánje* -a *s*: ~ *jajca*

skúpnoma prisl.: ~ *razmetava denar*, ~ *nameriti*, *imajo vsega* ~

skúpščina -e *ž* [*zbor in prostor*]: *ljudska*, *ustavodajna*, *zakonodajna*, *zvezna* ~, *skúpščinski* -a -o *in* *skupščinski* -a -o: ~i *odbor*, ~a *dvorana*

skurílen -lna -o [-ln-] → *norčav*, *smešen*

skuríti *in* skúriti -im *gl.* *kuriti*, *skúrjen* -a -o: *vsa drva* ~, *vsa pisma*, *papirje* ~

skúsiti -im: ~ *se s kom*, ~ *pomanjkanje*, ~ *na svoji koži*, *dosti je skusil*; *skúšen* -a -o: ~ *možak*, *lovca*, *planinec*, ~a *babica*, *skúšenost* -i *ž*; *tudi* *izkusiti*

skúša -e *ž* [*riba*]

skúšati -am, skúšaj -te *in* -ájte! *skúšal* -a -o *in* -ála -o, *skúšan* -a -o, *skúšanje* -a *s*: *skušaj ga doseči*, *mož te samo skuša preskuša*, ~ *se s kom*, ~ *se v metanju*, *skúšanec* -nca *m*; *tudi* *izkušati*

skúšnja -e *ž*: ~ *uči*, ~ *te izuči*, ~o *si pridobiti*, *vsakdanja*, *življenjska* ~, *vedeti*, *poznati iz* (svoje) ~e, *govoriti*

po ~i, imeti ~e, imeti slabe ~e s kom, po svojih ~ah, ~o napraviti, opraviti, zrelostna ~, skušenski -a -o [-šanj-]; *tudi izkušnja*

skušnjáva -e ž: ~ me obhaja, napada, imeti ~e, priti v ~o, ~o premagati, spravljati koga v ~o, upreti se ~i, skušnjavec -vca m, skušnjávka -e ž, skušnjávski -a -o: ~e besede, vabe; *tudi izkušnjava*

skuštrati -am in skuštráti -ám gl. kuštrati; skuštran -a -o in skuštrán -a -o: ~a glava, ~i lasje, skuštranec -nca m in skuštránc -nca m, skuštranka -e ž in skuštránka -e ž; *tudi razkuštrati*

skúta -e ž [sir], skúten -tna -o, skútašt -a -o, skútnica -e ž *jed iz skute*

Skúta -e ž [gora]: pot na ~o

skúter -ja m |motorno kolo|

skútiti -im: ~ komu kaj, jed se mu skuti
skuzmáti -ám gl. kuzmati: ~ prejo, lase; *gl. tudi razkuzmati*

skváčkati -am: ~ čipke, prtič

skvádra -e ž četa: fašistovske ~e, skvadríst -a m, skvadrízem -zma m, skvadrístičen -čna -o: ~e enote

skváriti -im pokvariti, skvárjen -a -o, skvárjenje -a s, skvárjenost -i ž

skvášiti -im, skvášen -a -o in skvasiti -im, skvásil -ila -o, skvašen -ena -o: ~ čenče, skvasítev -tve ž, skvašenost -i ž
skvéčiti -im pokvéčiti: roko mu je skvéčila, slika se mu je skvéčila; skvéčen -a -o: ~ klobuk, ~i prsti, ~a podoba, skvéčenost -i ž

slá slě ž prazne ~e, čutna, spolna ~, ~ se zbudi, ~ ga žene; vdati se, streči ~i, ~ po jedi, po užitkih, po življenju
sláb slába -o in -ó -i -é -á, slábši -a -e in slabéjši -a -e, *prisl.* slabó, slabše in slabéj(š)e: ~ vojak, verz, zgled, dovtip, ~a žetev, kupčija, ~a navada, družčina, vzgoja, ~ spomin, ~o vino, vreme, leto, znamenje, ~i časi, ima ~e oči = ~o vidi, biti na ~em glasu, priti na ~ glas, v ~em spominu imeti koga, ~ namen, ima ~ dan *smolo*, je *naknjen*, v šoli je ~, bolnik je prav ~, biti ~e volje, ~a mu prede, ta pa ni ~a, z obiskom je bolj ~a, ~o uro daleč, biti ~ega zdravja, po zdravilu ima ~a usta, to se mu zapiše v ~o; bili smo na ~em, pa smo še na slabšem, ~o oblečen, ~o gospodariti, se učiti,

naleteti, se razumeti; kupčija, v šoli mu gre ~o, ~o govoriti slovensko, ~o govoriti o kom, ~o soditi koga, (reč) ~o kaže = ~a kaže, ~o se mu godi, ~o mi prihaja, ~o mu je postalo, mu je prišlo; slabó -ega s *slab red*: v latinščini ima ~; *vendar v mn. m*: v spričevalu ima tri slabe (rede)

slábti -im, slábl -éla -o, slábjenje -a s: bolnik, tok, moč, spomin slabi; slabica -e ž *oslabljena čebela*, slabič -iča m 1. človek brez moči, odločnosti, 2. šibek panj, rof, 3. slab dijak, slabiček -čka m šibek otrok, slabičen -čna -o: ~ od bolezní, slabičnost -i ž, slabičevski -a -o: ~o čustvo, slabičevstvo -a s = slabištvo -a s, slabina -e ž *lakotnica, teščina* |de| *telesal*

slábiti -im, slábi -íte! slabil -a -o, slabljen -ena -o, slabljenje -a s: s pitjem ~ udarno moč, bolezen slabi telo, slabljen -lna -o [-ln-], slábitev -tve ž, slábivec -vca m fot.

slabo -v sestavi: slaboktven -vna -o, slaboktvenost -i ž; slaborásel -sla -o; slaboróden -dna -o; slaboumen -mna -o, slaboumnost -i ž, slaboumnež -a m, slaboumnica -e ž; slaboviden -dna -o *kdor je slabega vida*, slabovidnost -i ž; *vendar*: slabó viden satelit se *slabo vidi* slabóst -i ž: ~ me obhaja, ~ v želodcu, človeške ~i, naredil je to v trenutku ~i *telesne ali duševne neodpornosti*, slabóta -e ž, slabóten -tna -o: ~ otrok, slabótnož -a m, slabótnost -i ž

slábšati -am, slábšanje -a s: ~ vino, iz dneva v dan se slabša, ~ komu ocene, uspeh; zdravje, bolezen, vreme se slabša, slabšálen -lna -o [-ln-]; ~i pomen besede
sláčiti sláčim, sláči -íte! sláčil -ila -o, sláčenje -a s in sláčiti -im s *stal. poud.*: mati sláči otroka, ~ obleko, koruzo, sláčica -e ž *bot.*, sláček -čka m *kačji lev*, sláčje -a s 1. *ličkanje*, 2. *bot.*, sláčilnica -e [-un-] ž

slád -a in -ú m: ječmenov, ovsen ~, sláden -dna -o, sládár -ja m *kdor dela slád*, sládárnic(a) -e ž, sládóven -vna -o: ~i beljak, sladónovica -e ž |*tekočina*|, sládóvník -a m |*prostor*|

sládek -dka -o in sládák, sládèk [-dèk] -dká -ó, *prim.* slájši -a -e in sladkéjši -a -e, *prisl.* sladkó, sláj(š)e in sladkéj(š)e: ~ sad, kruh, spomin, ~i glasovi,

govori s ~im glasom, ~ človek, se dela ~a = je (vsa) ~a, je ~a ko med, ga je prijel za (ta) ~e za lase pri sencih, ~a juha, ~a voda je v rekah, biti ~ih besedi, ~a groza, ~o vince, breme, spanje, ~e sanje, ~a usta, ~o mi je pri srcu, ~o spati, se (na)smejati, ~o dišeč, ~o opojen, ~o otožno, sládko -ega s |*srbška jed*|

sladéti -im *sladek okus imeti, postajati sladek, sladiti se, sladél -éla -o, sladénje -a s*: vino malo sladi na *sladko vleče*, v sončnem poletju grozdje sladi, ~ po čem

sladica -e ž *sladka močnata jed, slaščica, sladič -lča m bot. sladka koreninica, sladika -e ž bot., sladikast -a -o*: ~ okus, sladikav -a -o, sladikavost -i ž

sladiti -im, sládi -ite! sladil -a -o, slajén -éna -o, slajénje -a s: ~ čaj, mošt, komu življenje, sladilo -a s, sladilen -lna -o [-ln-], sladívec -vca m, sladívka -e ž, sladína -e ž

sladkái -ám, sladkáj -ájte! sladkajóč -a -e, sladkájé, sladkál -ála -o, sladkán -a -o, sladkánje -a s: ~ kavo, ~ se s čim, ~ se komu; sladkáč -a m, sládkast -a -o: ~ vonj, okus, sladkáv -áva -o: ~ glas, sladkávéc -vca m, sladkávka -e ž, sladkaríja -e ž

sladko- v sestavi: sladkobeséden -dna -o, sladkobesédnost -i ž; sladkóliz -a m *zool. pršica*; sladkoséčen -čna -o, sladkoséčnost -i ž; sladkosnéd -a m, sladkosnéda -e ž, sladkosnéd -éda -o = sladkosnéden -dna -o, sladkosnédec -dca m = sladkosnédenec -nca m = sladkosnédež -a m, sladkosnédka -e ž = sladkosnédenka -e ž = sladkosnédnica -e ž, sladkosnéd(e)-nost -i ž; sladkoušten -tna -o, sladkouštnéž -a m = sladkouštnik -a m, sladkouštnost -i ž, sladkouštiti -im se, sladkouštenje -a s; sladkovóden -dna -o: ~a riba

sladkóba -e ž, sladkóben -bna -o: ~ duh, smeh, ~a govorica, sladkóbnost -i ž, sladkóst -i ž = sladkóta -e ž = sladkóča -e ž

sládkor -órja m: trstni, pesni, grozdni, sadni, mlečni, škrobni, ječmenov ~, kristalni, očiščeni, nepreciščeni, denaturirani ~, prsni ~, kandisov ~, ~ v kockah, v čokih; sladkórcék -čka m, sladkóren -rna -o: ~i trst, ~a pesa,

~a moka *zmlet sladkor*, ~a tovarna, industrija, ~a bolezen = sladkórna -e ž = sladkórka -e ž, sladkórnež -a m *bolnik s sladkorno*, sladkórnat -a -o, sladkórnicá -e ž |*posoda*|, sladkórnicína -e ž |*snov*|

slado- v sestavi: sladokúsec -sca m *tankočuten uživač*, sladokúska -e ž, sladokúsen -sna -o: ~o se oblizovati; sladoléd -a m, sladolédén -dna -o, sladolédár -ja m, sladolédarka -e ž, sladolédarski -a -o; sladoméř -a m; sladostrásten -tna -o *nasladen, pohoten*, sladostrástež -a m, sladostrástnik -a m, sladostrástnicá -e ž, sladostrástje -a s *pohota*

sláj -a m: vino prijetnega ~a, slájnicá -e ž |*živinska bolezen*|

slájšati -am *sladiti, slájšanje -a s*: ~ komu življenje

slák -a m: njijski, plotni, bodeči ~, slákov -a -o: ~ cvet, sláče -a s, slákar -ja m *bot., sláči -a -e*

slálóm -a m *sp.*, slálómski -a -o
sláma -e ž: pšenična, riževa, ajdova, korusna ~, nastilna ~, ~ za klajo, zméta ~, ~o čeliti, vleči ~o za škopo, žito gre v ~o, mlatiti prazno ~o, imeti ~o v glavi; slámica -e ž *bilka*: piti s ~o, vleči ~o, slámka -e ž, slámčica -e ž, slámen -mna -o: ~a kolenca

slámnat -a -o: ~a streha, ~ih las, ~o rumen, ~a trava, ~a vdova, ~ vdvoc, ~ mož *ali možič 1. strašilo, 2. mož, zastopnik, ki dela za drugega (skritega) moža*

slámnica -e ž = slamnjáča -e ž 1. *bot.*, 2. *vreča za na posteljo*, 3. *jerbašček*, slámnik -a m, slámnikar -ja m, slámnikarica -e ž, slámnikarski -a -o, slámnikarstvo -a s

slamo- v sestavi: slamoplétec -tca m; slamorézec -zca m, slamoréški -a -o: ~a kosa, slamorézzen -zna -o, slamoréznicá -e ž, slamorézničen -čna -o

slamóvina -e ž *surovina za papir*, slámovka -e ž *predpražnik*

slán -a -o in -ó -í -é -á: ~a voda, beseda, žala, cena, ~ račun, ~o jezero; slaná-múrja -e ž *salamur(j)a*, slánica -e ž *slana voda*, slánik -a m 1. *riba*, 2. *pecivo*, slánikov -a -o: ~a pojedina, slániški -a -o, slánikar -ja m; slánkast -a -o = slánkját -áta -o: ~ okus, slánost -i ž, slánovka -e ž *bot.*

slána -e ž: huda, strupena ~, ~ pade, opari, (p)osmodi, pomori rože, ~ pobeli polje, lase, bel od ~e, ~ (trda) ko rog; slánast -a -o: ~a trava, plesen, slánica -e ž: pala je ~

slang [sléng] -a m: ameriški ~, slangovski -a -o: ~i izrazi

slanina -e ž, slaninski -a -o, slaninar -ja m 1. prodajavec, 2. zool. hrošč, slaninarica -e ž, slanínast -a -o, slaníniti -im s slánino pretakniti, slanínjenje -a s

slano -v sestavi: slanóljub -a -o: ~a rastlina; slanováden -dna -o: ~a žival; slanózor -óra m bot.: planinski ~

sláp -a in slápú m, mn. slápi -ov in slápóvi -óv: ~ pada, ~ vode pljuske čez čoln, značni ~ovi, ~ besed, vprašanj, slápast -a -o: ~ ledenik, kapnik, ~ veter, ~e gube, slápček -čka m, slápnik -a m zool. |prtič|, slápóvje -a s

slást -i ž: s ~jo jesti, jed zanj nima ~i, imeti ~ po čem, do česa, v ~ mu gre, prava ~ ga je poslušati, slásten -tna -o: ~ požirek, slástnost -i ž, slástica -e ž sláščica, slástiti -im se, slástil -ila -o, slástnik -a m sladkosnedež

sláščica -e ž, sláščičar -ja m, sláščičarica -e ž = sláščičarka -e ž, sláščičarski -a -o, sláščičarstvo -a s, sláščičarna -e ž

slátina -e ž kislá voda: kozarec rogaške ~e, slátinski -a -o: ~a steklenica, ~i vrelec, slátinar -ja m |oseba|, slátinka -e ž |zelenka| = slátinščák -a m, slátinast -a -o: ~a zemlja

Slátina -e ž kr. i., v ~i: Rogaška ~, ~ Radenci, slátinski -a -o

sláva -e ž: bojna, božja, (ne)zaslužena, nesmrtna ~, srbska (krstna) ~ |praznik|, pridobiti si ~o, ovenčati se s ~o, biti, živeti, sijati v ~i, ~ blede, (za)temni, sláven -vna -o: ~ človek, kraj ~ega spomina

Sláva -e ž 1. poosebljeno slovanstvo: mati ~, sinovi ~e, 2. os. i., Slávin -a -o, Slávica -e ž, Slávičin -a -o, Slávka -e ž, Slávkin -a -o; Slávko -a m, Slávkov -a -o, Slávec -vca m, Slávčev -a -o

slávec -vca m zool.: ~ gostoli, drobi, slávčev -a -o: ~ spev, slávček -čka m, slávčica -e ž, slávčji -a -e: ~i glas, jezik, slávič -iča m, sláviček -čka m, slávka -e ž

slavénka -e ž |pšenica|

Slávina -e ž kr. i., v ~i, slávinski -a -o

slávina -e ž rojstni ali godovni dan

slavist -a m, slavistka -e ž, slavistika -e ž, slavističen -čna -o: ~i seminar, slávika -e ž s mn., s slóviki

slaviti -ím, slávi -íte! slavil -a -o, slavljén -éna -o in slávljen -a -o, slavljénje -a s in slávljenje -a s: ~ koga, ~ zmago, obletnico, slávljenec -nca m, slávljenka -e ž, slávljen -lna -o [-ln-]: ~a pesem, oda, slavívec -vca m, slavívka -e ž

slavizirati -am poslovaniti, slavizácija -e ž **slavjanofili** -ov m mn., slavjanofilski -a -o [-ls-], slavjanofilstvo -a [-ls-] s |rusko gibanje|

slávje -a s: prirediti veliko, šumno, bučno, ljudsko ~

Slávnik -a m |gora|: pot na ~

slávnost -i ž: spominska ~, slávnosten -tna -o: ~i govor, govornik, ~a ko-račnica, večerja, dvorana

slavo -v sestavi: slavohlépen -pna -o željan slave, hlepč po slavi, slavohlépnost -i ž, slavohlépje -a s, slavohlépnež -a m; slavólók -a m: ~ zmage; slavo-spév -éva m → hvalnica

slavofil [-il] -a m prijatelj Slovanov, slavofilski -a -o [-ls-], slavofilstvo -a [-ls-] s, slavofób -a m sovražnik Slovanov, slavofóbški -a -o, slavofóbstvo -a s = slavo-fobija -e ž

Slavónija -e ž, slavónski -a -o, Slavónci -ev m mn.

sléč -a m bot. rododendron, sléčnik -a m bot. **sléči** -em, sléci -íte! slékel -kla -o, sléčen -a -o: ~ obleko, perilo, ~ otroka, ~ se do nagega, ~ koga do kože obrati, ~ duhovniško, oficirsko suktnjo pustiti stan, ~ zajca = zajcu ~ kožo, ~ staro kožo, starega človeka docela spremeniti življenje

sléd -ú in -a m, mn. sledóvi -óv: iti po ~u, brez ~u izginiti, po njem ni ne ~u ne tiru; trpljenje zapusti, vtisne vidne ~ove, ~ovi razdejanja; sléd -i ž: zajčja, lisičja, krvava, stara, mrzla ~, ~ za kom; najti, dobiti, zgubiti, zgrešiti, zabrisati, zmešati ~, iti za ~jo, iti po ~i za kom, psa dati na ~, priti komu na ~, speljati koga na krivo, napačno ~, ~ drži, pelje k vodi, zginiti brez ~i, ~ barve = ~ po barvi; slédba -e ž odkrivanje (rude), sléden -dna -o: ~e pravice. ~i pes = slednik -a m, slednica -e ž, sledúh -a m vohun

slediti -ím, slédi -íte! sleděč -a -e, sledil -a -o, sledenje -a s: pes sledi zajca *gre po njegovi sledi*, ~ rudo, misel; ~ vodniku *iti za vodnikom*, ~ govorniku, predavanju z razumevanjem spremljati, ~ zgledu *ravnati se po zgledu*, ~ komu na prestolu, ~ komu z očmi, ~ komu za petami, povsod se sledi njegova roka, dogodki si sledijo, iz tega sledi *izhaja*, izvira, *se dá sklepati*, predavanju sledi debata; dalje °sledi *bo sledilo*, naprej *prihodnjič*, naprej *pride*; sleděč -čča -e: za zajcem ~ pes; °~i predpisi *tile*, sporočam °~e *tole*; sledílen -lna -o [-ún-]: ~i pes, ~i jarek v rudniku, sledílnik -a [-ún-] *m ravnilce pri prepisovanju*, sledišče -a s *lov.*, sledítev -tve ž, sledívec -vca *m zasledovavec*, *privrženec*
slédnji -a -e *lit.* 1.: ~ večer *vsak večer*, 2. *poslednji*, slédnjič *prisl. lit. nazadnje*, *naposled*

slegír -ja *m* |*ptič*|, slegú:ček -čča *m*
sléherní -a -o *vsak*, sléherník -a *m*, sléhernikov -a -o, sléherníkat *prisl.*, sléherníč *prisl. vsakikrat*

sléj *prisl.*: prej ali ~, ~ ko prej

slékati -am *sesljati*, *govoriti s namesto š*, slékanje -a s, slékavec -vca *m kdor sleka*, slékavka -e ž

sléme -éna *s in* sléme sléména *s, mn.* sléména *in* sléména: strešno, gorsko ~, ~ pri stavah, stiskalnici, sléménast -a -o: ~ vrh, ~o gorovje, sléménski -a -o *in* sléménski -a -o: ~o gorovje, ~i tram, ~a blazina, sléméníšče -a s 1. *vrh strehe*, 2. *slemenska črta*, sléménják -a *m* 1. *tram*, 2. *strešnik za sleme*, sléméníti -ím, sléméněl -éla -o: skladi sléménijo *se sločijo*, *so zloženi v obliki slemena*, imajo *obliko slemena*, sléménítev -tve ž: gorovje z *vzhodno ~ijo*

Sléména Slémen *s mn. kr. i.*, na ~ih, sléménski -a -o, Sléménčan -a *m*

slép -épa *m*: kurji ~ *teloh* = slepica -e ž
slép -a -o *in* -ó -í -é: na pol ~, na eno oko, na obe očesi ~, ~ kakor krt; delati, narediti se ~ *ali* slepega, ~ za barve, za nevarnost, ~ in gluhi za vse okoli sebe, ~a pega v očesu, ~o okno *nakazano*, ~a ulica *brez izhoda*, zaiti v ~o ulico, obtičati na ~em tiru, ~o črevo, ~o steklo *motno*, ~i potnik *skriti*, ~i strel *brez krogle*, ~a bomba *ki se ne razpoči*, ~o gradivo za praznine

tisk., ~i tisk *brez barve*, poskus na ~o, igrati na ~o, igrati se ~e miši; na ~o (srečo) hoditi, kupiti; po ~i ceni dobiti *smešno poceni*, ~a ljubezen, vera, jeza, ~o sovraštvo, ~o naključje, biti ~o orodje v rokah drugih, ~o verjeti, zaupati, posnemati, ~o hoditi za kom. ~o zaverovan v koga, tudi ~a kura zrno najde, ~a varovavka *el.*

slepár -ja *m*, slepárček -čča *m*, sleparica -e ž = slepárka -e ž, slepárstvo -a *s*, slepárski -a -o; slepáríti -ím, slepárjenje -a *s*: ~ koga s čim, fant slepari ponoči okoli hiše, sleparíja -e ž

slépec -pca *m* 1. *slep človek*, 2. *zool.*, 3. *bot.*, 4. *pečnica*, 5. *črtan podložek za pisanje*, 6. *železen drog za vžiganje možnarjev*, slépček -čča *m*, slépčev -a -o, slépčevski -a -o

slepéti -ím *slep postajati*, slépi -íte! slépěl -éla -o, slépénje -a *s*

slepica -e ž 1. *slepa ženska*, 2. *svetilka*, 3. *zool. riba*, 4. *slepič*, 5. *bot. teloh*, 6. *rentgenska ~ iris*, slepič -iča *m in* slépič -a *m* 1. *slepo črevo*, 2. *zool. slepec*, 3. *obložen zidak*, *opeka*, 4. *tisk.*, slépka -e ž *slepa ženska*

slepíti -ím, slépi -íte! slépěč -a -e, slepil -a -o, slepljenje -a *s*: luč, sneg slepi (v) oči, ~ koga s čim *varati*, ~ se s čim; slepěč *se z lepimi upi*, je šel v svet; slepěč -čča -e *prid.*: ~a svetloba, ~ plamen, slepílo -a *s*: zračno ~ *fatamorgana*, slepílen -lna -o [-ln-]: ~i *privid*, ~e besede, obljube, ~ videz, slepljív -a -o: ~ sneg, slepívec -vca *m*, slepívka -e ž 1. *oseba*, 2. *svetilka*, 3. *konjska plašnica za oči*

slepo -v *sestavi*: slepomíšiti -ím *hinavčiti*, *tavati*, *izvijati se*, *neodkrito ravnati*, slepomíšenje -a *s*; sleporílí -ov *m mn. zool.* |*krkoní*|; sleporójen -éna -o, sleporójenec -nca *m*

slepóst -i ž, slépóta -e ž: kurja, mesečna, črna, snežna, barvna ~, dušna ~, udarjen *s* -o

sléz -a *m bot.*: rožnati ~, slézénc -nca *m bot.*, slézast -a -o = slézénast -a -o: ~a barva, obleka, slézov -a -o = slézénov -a -o: ~ čaj, slézéníčnik -a *m bot.*, slézénovec -vca *m bot.*: divjji, moškati ~, slézénice slézénic ž *mn. bot.*, slézéna -e ž 1. *vranica*, 2. *bot.*, slézénica -e ž |*bolezen*|, slézéníčast -a -o

slezéti -im *mezeti*, slezèl -éla -o, slezénje -a *s*: kri slezi iz ran, med slezi

slíčen -čna -o → *podoben*, slíčnost -i *ž* → *podobnost*, slíčiti -im → *podoben biti*

slika -e *ž podobna*: ~ na presno, na zid, na platno; mozaična, oljna(ta), prelepna, mrežna, brežična, filmska, skiopitična, rentgenska, krvna ~, stenska, stropna, čelna ~, pokrajinska, ženska ~, razpoloženska, glasbena ~, živa ~ na odru; živa, ostra, motna ~, skupinska ~, ~ s strani, v profilu; je kakor na ~i (*zelo*) *lep*; slíčica -e *ž*, slíčica -e *ž otr.*, slíkanica -e *ž knjiga s slikami*: otroška ~

slikár -ja *m*: pokrajinski, dekorativni ~, ~ amater, diletant, slikárček -čka *m*, slikárjev -a -o, slikarica -e *ž* = slikárka -e *ž*, slikárski -a -o: ~a delavnica, slikarija -e *ž*, slikárstvo -a *s*: zidno *ali* stensko, figuralno, abstraktno, intarzijsko, dekorativno, obrtno, sobno ~

slikati -am: ~ na zid, na platno, na steklo, ~ na presno, ~ v olju = z oljnatimi barvami, ~ v pastelu, z iglo, s tempero, ~ po naravi, po predlogi, ~ z živo besedo, prihodnost si ~ v najlepših barvah, dhati se ~ (pri) slikarju, fotografu; slikanje -a *s*: ~ značajev, glasovno ~ *poet.*, tonsko ~ *glas.*, ~ po naravi

slikoven -vna -o *in* slikóven -vna -o: ~o gradivo, ~e priloge, ~a razdalja *for.*; slikóvit -a -o *živo pisan*: ~a pokrajina, ~o izražanje, slikovitost -i *ž*, slikóvnica -e *ž* |*rebus*|

slíma -e *ž*: tešč(a) ~, ~ se zbira, nabira v ustih, ~e cediti po čem, ~e komu delati, zbujsati, ~e požirati ob čem, ~e tiščati od jeze, v božjasti; slínar -ja *m polž*: poljski ~, slínarica -e *ž zool.*, slínarka -e *ž zool.*, slínast -a -o: ~ otrok, ~ človek, značaj *priliznjen*, slínav -a -o: ~ gobec, ~a zemlja, slínavci -cev *m mn. zool.*, slínavica -e *ž sluz v stoječi vodi*, slínavka -e *ž* 1. *žleza*: obušesna, trebušna ~, 2. *vet. bolezen*, 3. *goba*, 4. *riba*, slínavost -i *ž*, slíncec -nca *m znč.*, slíncek -čka *m otroški podbradni(če)k*, slínež -a *m*, slínjak -a *m* = slínovód -óda *m*, slínolízec -zca *m*

slíniti -im, slínjenje -a *s*: ~ (si) prste, otrok se slíni, ~ se komu, okoli koga, za kom

slípa -e *ž bot.*, slípav -a -o *lepljiv*, slípvaka -e *ž bot.*

slíšati -im: na pol kaj ~, dobro, slabo, tanko, težko ~, nič ga ni ~, nič ni ~, pesem se slabo, nič ne slíši, ~ kaj dobrega, slabega o kom, ~ na svoja ušesa, o tem noče nič ~, to je lepo ~, to se slabo slíši *glasi*, slíši se marsikaj, kakor se slíši *kakor pravijo*, ~ govoriti, nekaj se slíšal *zvoniti praviti*, ~ travo rasti *izmišljene stvari*, ali jih bo slíšal (hudih besed)! pes slíši na ime Sultan, že tolikokrat slíšane besede; slíšaj -a *m*: približati se na ~, slíšen -šna -o: komaj ~a glasba, ~ v veliko daljavo, slíšnost -i *ž*: ~ glasov

slíva -e *ž* |*drevo in sad*|: rumena, bosenska, suha ~, slívica -e *ž*, slívar -ja *m* 1. *trgovec*, 2. *zagorski kmet*, 3. *zool.*: bakrenasti ~ |*hrošček*|, slívarica -e *ž* 1. *obiravka*, 2. *lupivka sliv*, 3. *goba*, slívast -a -o = slívkast -a -o: ~e oči, ~o moder, slívje -a *s* = slívnik -a *m* |*sadovnjak*|, slívov -a -o: ~ nasad, močnik, slívovka -e *ž* = slívočica -e *ž* |*žganje*|, slívnica -e *ž bot.*, slívočina -e *ž in* slívočina -e *ž* |*les*|

slívkati -am na *tího jokati*, *ječati*, slívkanje -a *s*: otrok slívka

Slívnica -e *ž kr. i.*, v ~i, slívníški -a -o, Slívníčani -ov *m mn.*

slíz -a *m* → *sluz*

sljúda -e *ž min.*, sljúdast -a -o, sljúden -dna -o: ~i odpadki, sljúdnat -a -o, sljúdovec -vca *m min.*

slóčiti -im *upogibati*, *kriviti*, slóčenje -a *s*: ~ železo, hrbet se mu sloči, sločnik -a [-*un-*] *m* |*kladivo*|, slóčnik -a *m* |*oblič*|, sločina -e *ž* *krivina*, *lok*

slóčji -a -e *gl. sloka*

slóg *in* slóg -a *m* 1. *sklad*: drva zložiti v ~, 2. *ogon*, 3. *tisk.*: zaprti ~, 4. *stil*: bizantinski, gotski, secesijski ~, pesniški, prozni, govorniški, pisarniški, telegrafski ~, njegov ~ je baročen, lapidaren, monumentalen, lep, trd; skočiti v lepem ~u, je brez ~a; slógoven -vna -o *in* slógóven -vna -o: ~a posebnost

slóga -e *ž*: živeti v lepi ~i, slóžen -žna -o, slóžnost -i *ž*, slógáš -a *m*, slógáški -a -o: ~a politika, slógášstvo -a *s*

slòj slója *m plast*, *sklad*, *lega*, *vrsta*: iz delavskih ~ev *iz delavskih vrst*, ~i premoza *plasti*, *pole*, *skladi*, *lege*, *slo-*

jevit -a -o *plastast, plastnat, polast*, slojevitost -i *ž splatenost*
slók -a -o *suh, tanek, vitek, gibek*: ~ fant, vrat, ~a postava, slókán -ána *m slok človek*, slókast -a -o *suh, ukrivljen*: žile tečejo ~o, slókost -i *ž*; slókniti -nem: ~ se *trebuh stisniti vase*; sloko-béder -dra -o, slokokrák -áka -o, slokonòg -óga -o
slóka -e *ž* 1. *kljunač*, 2. *riba*: morska ~, slókica -e *ž*, slóčji -a -e: ~e jajce, slóčjak -a *m* [iztrebek]
Slómšek -ška *m os. i.*, Slómškov -a -o, slómškar -ja *m pripadnik Slomškovich vzgojnih metod ali Slomškove zveze*
slôn slóna *m*: afriški, indijski ~, morski ~ *zool.*, neroden (ko) ~, delati iz muhe ~a; slónáča -e *ž zool.* [želva], slónica -e *ž* = slónovka -e *ž slonova samica*, slónič -íča *m*, slónar -ja *m* [vodnik], slónast -a -o: ~e noge, slónji -a -e: ~a glava, ~e oči, slónov -a -o: ima ~o kožo *debelo*, ~a kost = slonovina -e *ž*, slonovínast -a -o, slónovski -a -o: ~a ušesa; slonokoščén -a -o: ~a polt
slonéti -im, slóni -ite! slonéč -a -e, slonél *in slónel* -éla -o, slonénje -a *s*: vse breme družine sloni na njenih ramenih, na pravici sloni svet, poročilo sloni na podatkih, ~ na oknu, na stolu, ob zidu, vas sloni v rebri; slonè -éta *m in s lenuh*, slonik -a *m naslanjalo*, slonílo -a *s*: ~ pri klopi, pri stolu
slòp slòpa *m* 1. (*zidan*) *steber*, 2. *v steni nakazan opornik*, slòpen -pna -o: ~e arkade, slopič -íča *m*, slopóvje -a *s*
Slovák -a *m*, Slovákinja -e *ž*, slováški -a -o, Slováško -ega *s*, na ~em, Slováška -e *ž*, v ~i, slováščina -e *ž*
Slováni -ov *m mn.*: severni, južni ~i, slovánski -a -o: ~i jeziki, slovánstvo -a *s*, slovánščina -e *ž*: stara cerkvena ~, slovánskost -i *ž*, slovanofil [-il] -a *m*
slovár -ja *m besednjak*: francosko-slovenski ~, ~ tujk, ~ rim, najti skupen ~ za sporazumevanje, slovárček -čka *m*, slovárski -a -o, slovárnik -a *m sestavljaavec besednjaka*, slovárstvo -a *s*
slóvem slóveč *gl.* sluti
Slovénc -nca *m*, Slovénka -e *ž*, slovénski -a -o, slovénkost -i *ž*: ~ besede, napeva, slovénstvo -a *s*, slovénščina -e *ž*; slovéniti -im, slovénjen -a -o, slovénjenje -a *s*, slovenítev -tve *ž*; slovenizem -zma

m, slovenizirati -am, sloveniziranje -a *s*; sloveníst -a *m*, slovenístka -e *ž*, slovenístika -e *ž*, slovenístičen -čna -o, sloveníka -nik *s mn.*
Slovenija -e *ž*, v ~i: Beneška ~, sloveniján -ána *m član društva »Slovenija«*; Slovénsko -ega *s*, na ~em
Slovenj Grádec -ega -dca *in Slovenj Grádca m kr. i.*, v ~em ~u *in* ~ ~u, slovenj(e)gráški -a -o
Slovenj Plájberk -ega -a *m kr. i.*
Slovenj Šmítel [-éy] -ega -éla *m kr. i.*
sloveno -v *sestavi*: slovenobórec -rca *m*, slovenobórski -a -o, slovenobórstvo -a *s*; slovenofág -a *m*; slovenofób -a *m sovražnik Slovencev*
Slovénska Bistrica -e -e *ž kr. i.*, v ~i ~i, bistriški -a -o, Bistričani -ov *m mn.*
Slovénske goríce -ih -íc *ž mn.* [pokrajina], v ~ih ~ah, slovenskogoriški -a -o, Goričáni -ov *m mn.*, Goričanci -ev *m mn.*, goričánski -a -o, Goričko -ega *s*, na ~em
Slovénske Konjíce -ih -íc *ž mn. kr. i. gl.* Konjice
Slovénsko primórje -ega -a *s*, v ~em ~u, primórski -a -o
slóves -ésa *m ime, glas, ugled*: dober, slab ~, pridobiti si, utrditi, imeti, uživati ~ velikega znanstvenika, knjiga mu je prinesla velik ~, delo svetovnega ~a, zlagan ~
slóvesen -sna -o: ~ korak, nastop, ~a prisega, obljuba, prireditelj, s ~im glasom, ~o obhajati, obljubiti, ~o oblečen, ~o resen; slóvesnost -i *ž*: velika, spominska, cerkvena, pogrebna ~
slóvétí -im, slóvéč -a -e, slóvel -éla -o, slóvenje -a *s*: dežela slovi za bogato, slovi kot imeniten strelec, ~ po bogastvu, učenosti, ~ po vsem svetu; slóvéč -éča -e *prid.*: ~ znanstvenik, ~e ime
slóvit -a -o *sloveč*, slóvitost -i *ž*
slóvkováti slóvkújem *črkovati, pobirati črke, počasi brati, zlogovati*
slóvnica -e *ž*, slóvníčen -čna -o = slóvníški -a -o, slóvníčar -ja *m*, slóvníčarski -a -o; slóvníčáriti -im, slóvníčárjenje -a *s*
slóv -ésa *s*: ~ vzeti, jemati, po ~ priti, za ~ seči v roko, pomahati v ~, ob ~esu, brez ~esa oditi
slóvstvo -a *s*, slóvstevce -a [-tauc] *s*, slóvstven -a -o [-tvan-], slóvstvenik -a *m*

slóžen -žna -o *gl. sloga*

slučáj -a *m*: srečen, zanimiv ~ naključje, primer, prvi ~ kolere primer, kakor je to bil ~ takrat kakor je bilo takrat, za vsak ~ primer, za ~, da me ne bo če me ne bo, v nasprotnem ~u sicer, drugače; v ~u, da bo dež če bo dež, ob dežju, v ~u potrebe če bo treba; slučajen -jna -o naključen, prigoden, nepričakovan: ~ gost gost po naključju, slučajno prisl.: ~o je bil zraven po naključju, ne da bi hotel, nehote; slučajnost -i ž naključnost, naključje: zadnja točka seje so ~i razno

slúga -a *in e m*: šolski, občinski, pisarniški ~, slúgov -a -o (°slugin), slúginja -e ž, slúginjin -a -o

slúh -a *m*: tenak ~ imeti, biti tankega, ostrega ~a; zapisati, igrati po ~u; živeti, umreti v ~u poštenja, ni ne duha ne ~a o njem, po njem, za njim; sluhovód -óda *m*, sluhovóden -dna -o, slúšen -žna -o: ~i organ, živec, dražljaj, ~e koščice, ~a igra

slúšati -am, slúšanje -a *s*: ~ koga poslušati, ubogati, noge ga niso slúšale so mu odpovedale, ~ na besedo, ~ nasvet ravnati se po njem, slúšalo -a *s* 1. slúšni organ, 2. priprava: dozno ~, slúšálen -lna -o [-ln-]: ~i aparat, slúšálka -e [-lk-] ž [priprava]: telefonska, radijska ~, slúšátelj -a *m*: ~ prava, slúšáteljica -e ž, slúšáteljski -a -o, slúšáteljstvo -a *s*

slúti slóvem *in* slújem sloveti, slúj -te! slú! -a -o: ~ daleč po svetu, ~ na daleč, ~ za dobrega zdravnika, ~ po čem, pismo slove se glasi; slútuje -a *s* sloves slútiti slútím naprej čútiti, slúti -íte! slutéč -a -e, slútil -íla -o, slúten -a -o, slútenje -a *s in* slútiti -im *s stal. poud.*: ~ nevarnost, nesrečo, smrt, nič hudega slutéč, je stopil v hišo; komaj sluten bogastvo, slút -a *m*: preroški ~ → čuf, dar, slútnja -e ž: nejasna ~, dobre, slabe, črne, hude ~e, smrtna ~, ~ obhaja, prevara koga, slútenjski -a -o [-tən-]: ~o spoznanje *s slutnjo*

slúz -a *m in* slúz -i ž: rastlinski ~, rižev, zdrobov ~, slúzast -a -o: ~a plesen, ~o krvav, slúzav -a -o: ~ glen, slúzen -žna -o: ~a plast, slúznat -a -o, slúznavost -i ž, slúzavec -vca *m* 1. oseba, 2. biol., slúzavka -e ž 1. riba, 2. biol., slúzec -zca *m* = sluzína -e ž [snov],

slúznica -e ž *med.*, slúzničen -čna -o, slúznik -a *m med.*, slúznjak -a *m biol.* slúžeti -ím, slúzèl -éla -o, slúženje -a *s*: rana mi še zdaj sluzi; slúžiti -ím se, slúžil -a -o, slúženje -a *s*: rana se sluzi slúžábnik -a *m*: cerkveni ~, slúžábnica -e ž: dvorna ~, slúžábniški -a -o, slúžábníštvo -a *s posli, družina*

slúžba -e ž, *rod. mn. slúžb*: državna ~, nóčna ~, božja ~ = ~ božja, popočevavska, prometna, gorska reševalna ~, vojaška ~, ~ v redni vojski, zaupna ~, za ~o se potegovati, se gnati, se pehati, v ~o vzeti, priporočiti, stopiti, v ~i biti, ~o razpisati, dobiti, imeti, opravljati, delati, odpovedati, ~i se odpovedati, odreči, iz ~e stopiti, odpustiti; koliko imaš ~e imaš vsak dan? koliko imaš že ~e? slúžbenih let, danes nimam ~e, biti brez ~e, najprej ~, potlej družba, slúžbica -e ž

slúžben -a -o [-bən-, °slúžbén]: ~a dolžnost, doba, ~o potovanje, razmerje, po ~i poti, potrebi

slúžbo -v sestavi: slúžbodajávec -vca *m*; slúžbojemávec -vca *m*

slúžbovátí -újem biti v službi, slúžiti, slúžbovál -ála -o, slúžbovánje -a *s*: slúžbujoči preglednik *ki je ta čas v službi*; slúžbóvnik -a *m sluzbeni pravilnik*

slúžen -žna -o: ~o osebeje

slúžínčád -i ž *posli, družina, slúžabništvo*, slúžitelj -a *m posel*, slúžiteljica -e ž, slúžiteljski -a -o: ~a soba, plača

slúžiti slúžím, slúži -íte! slúžil -íla -o, slúženje -a *s in* slúžiti -im *s stal. poud.*: ~ pri kmetu, pri vojaki, ~ cesarja, ~ vojake, vojaščino, v vojski, čez rok ~, ~ pod zastavo, pod poveljnikom, ~ v gostilni, v pisarni, ~ za pastirja, za raznašavko, ~ za denar, hrano, ~ si kruh, ~ (si) denar, ~ dvema gospodarjema ali gospodoma, ~ poželenju, strastem, namenu streči; zvesto, slabo ~, oči mu ne sluzijo, kuhinja sluzi tudi za spalnico → rabi, se uporablja, krtačka sluzi za čiščenje zob → je, je namenjena, nam rabi

slúžkinja -e ž *dekla, gospodínska pomočnica*

slúžník -a *m arh. polsteber*: rebra prehajajo v ~e

slúžnost -i ž *servitut, pravica za rabo tuje lasti*: zemljiška ~, slúžnosten -tna -o

smálta -e *ž* modro barvilo, smáltast -a -o, smaltit -a *m* min. >[-lt-]
smarágd -a *m* [drag kamen], smarágdov -a -o, smarágdén -dna -o: *~i* prstan, *~o* zelen, smaragditi -a *m*
smátrati -am: *~* koga za škodljivca → *imeti, šteti za škodljivca, ~, da ... → meniti, misliti*
Sméderevo -a *s* kr. i., v *~u*, sméderevski -a -o: *~o* grozdje, Sméderevčan -a *m*, sméderevčan -a *m* [vino]
sméh -a *m*: bučen, sproščen, posiljen, prisiljen, širok, porogljiv, bridek, krčevit *~*, salve *~a*, za *~* povedati za šalo, ni mi za *~* = ni mi do *~a*, za *~* in kratek čas, na *~* se držati, na *~* mu gre, *~* me ima, sili, lomi, v *~* prasniti, bruhniti, planiti, udariti, *~* dušiti, koga v *~* pripraviti, spraviti, od *~a* se zvijati, valjati, pokati, popokati, *~* zaigra na ustnicah, med *~om* in jokom praviti; sméhec -hca *m*: pol jokca, pol *~a*, sméšek -ška *m*
smehljáj -a *m*: prijazen *~*, *~* (za)igra, trepeče, spreleti, huščne, smehljájček -čka *m*
smehljáti -ám se, smehljáj -ájte se | smehljáje se, smehljájóč -a -e se, smehljál -ála -o, smehljánje -a *s*: sladko se *~*, sreča se mu smehlja, s smehljajočim se obrazom; smehljáv -áva -o
smejáčica -e *ž* grlica smejavka, smejálo -a *s* kdor se rad smeje, smejálen -lna -o [-ln-]: *~a* mišica
smejáti sméjem ali -am in -lm se, sméj -te se in sméjaj -ájte se | sméjé se, sméjóč -a -e se, sméjál -a -o, sméjánje -a *s*: prijazon, prešerno, široko, na vsa usta, od srca ali iz srca, sladko, kislo, grenko, do solz, skozi solze, na tihem, v pest, prisiljeno, škodoželjno se *~*; smeje se, kakor bi orehe stresal, *~* se nevarnosti, *~* se komu v obraz, temu bi se še krave smejale, vse se smeje na njem; obraz, oči se mu smejejo, človeku se kar srce smeje, kar samo se mu smeje, sreča se mu smeje; vince, kruhek, nebo, sonce se smeje, sméjé se oditi; sméjókati -am se otr.
smejáv -áva -o, smejávec -vca *m*, smejávka -e *ž*, smejávost -i *ž*, smejávica -e *ž*
smél [-él] -a -o lit. pogumen, drzen, predrzen, smél -i *ž* drznost, predrznost
smér -i *ž*: *~* določiti, kazati; spremeniti pot, obrniti pogovor v drugo *~* drugam,

nove *~i* v pisanju; v podolžni, prečni, navpični *~i*, razcepna *~*, *~* gibanja, letenja; sméren -rna -o: *~i* koeficient, aparat, krog, *~o* kazalo, krmilo, smerilo -a *s* [del smernega aparata], smérnica -e *ž* napotek, navodilo, smérnik -a *m*
 1. gozdarska priprava, 2. opeka, 3. *~* pri avtomobilu

Smérdis -a *m* [Kirov sin], Smérdisov -a -o
sméšen -šna -o: *~* človek, prizor, *~a* obleka, beseda; pripoveduje same *~e*, ne bodi no *~!* dobiti po *~i* ceni, *~o* oblečen, na *~o* obrniti, *~o* majhen, *~e* razdirati praviti, sméšnež -a *m*, sméšnica -e *ž*: praviti *~e*, sméšnost -i *ž*
sméšiti -im, sméši -te! sméšil -a -o, sméšenje -a *s*: *~* koga, *~* se pred ljudmi, sméšivec -vca *m*

smét -i *ž*: *~* pade v pijačo, v oko, to so same *~i* prazno, ničvredno blago, ti si zanj *~* brez pomena, ti *~* ničvredna!
 sméten -tna -o in smétn -tnà -ò in -ó: *~a* klet, po tleh je *~o*, smetár -ja *m*, smetárski -a -o: *~i* voz, smetšče -a *s*, smetščen -čna -o: *~i* kot, kup, smetšnica -e *ž*, smetjè -à *s*, smetiti -im, sméti -ite! smétil -a -o, smeténje -a *s*, smetljivec -vca *m*; smetlika -e *ž* bot., smetnica -e *ž* posoda za smeti, smetnják -a *m*, smetnjákár -ja *m*

smétana -e *ž*: sladka, kislá, stepena, točena, spjená *~*, posneti, pobrati, pojesti *~o* najboljše, *~* družbe, smétanica -e *ž*, smétanast -a -o: *~a* pena, kava, smétanik -a *m* 1. lonec, 2. jed, smétanka -e *ž* bot., smétanov -a -o: *~a* juha, barva

Smetana [smétana] -a in -e *m* [češki skladatelj], Smetanov -a -o: *~e* opere

sméti smém, smél -éla -o: smem reči besedo? to ne sme biti, ne sme se pozabiti; za sméti radi izpuščamo nedoločnik, posebno glagolov premikanja: to smeš, tega ne smeš, tako ne smeš, smem v mesto? ne smeš iz hiše, ne sme (iti) nabirat jagod

smícati -am smúkati, smícanje -a *s*: klasje *~*, *~* se okoli koga, smícen -čna -o: *~a* vrata

smiliti -im se, smiljenje -a *s*: v srce se mi smiliš, sam sebi se smili, denar se mu nič ne smili, naj se ti jed ne smili

smilj -a *m* bot., smiljica -e *ž* bot., smiljka -e *ž* bot., smilje -a *s* bot.

smírek -rka *m* (°smirgel), smírkov -a -o:
 ~ papír

Smírna -e *ž* [mesto v Mali Aziji], smírrenski
 -a -o [-rən-]: ~a preproga, Smírren-
 čani -ov [-rən-] *m mn.*; smírrenka -e *ž*
 [volna] = smírna -e *ž*

smisel [-səu] -sila *m*: ~ besede pomen,
 ~ življenja pomen, namen, ~ za dru-
 žinsko življenje čut, dar, ~ za lepoto,
 za umetnost čut, nagnjenje, razumevanje;
 v nekem, v najširšem ~u pomenu,
 v ~u zakona → po zakonu, v duhu za-
 kona; odgovoril sem mu nekako v tem
 ~u nekako takole; ta trditev je čisto
 brez ~a vsebine, pomena, to nima ~a
 je brez pomena, ni pametno; smiseln -a
 -o [-səl-]: ~a zmota logična, s ~o
 uporabo zakona, smiselnost -i [-səl-]
ž pomen, pomenljivost, logičnost, logika

Smlédnik -a *m kr. i.*, v ~u, smléški -a -o in
 smléjski -a -o in smlédniški -a -o, Smléjci
 -ev *m mn.* = Smléjčani -ov *m mn.*

smód -a *m*, po smódu in smódu 1. duh po
 ožganem, palež, 2. zgrbančenost cvetnih
 popkov, 3. rdeči pikec, trtna bolezen:
 diši po ~u, smóden -dna -o: ~i trs,
 smodíšče -a *s kraj*, kjer smodijo prasce,
 smodíka -e *ž* palež, smodníca -e *ž* smojka

smodíti -ím, smódi -íte! smodíl -a -o,
 smojénje -a *s*: ~ prašiče, blago, jed;
 perilo se smodi, nekaj se smodi; slana,
 veter smodi; ali jo je smodil; bežal je,
 kakor bi smodil za njim; ~ za kom
 žgati cunje, smraditi za kom; smodljiv
 -a -o: ~o sonce

smodník -a *m*: črni, drobni, razstrelilni,
 brezdimni ~, diši po ~u, zavohati,
 povohati ~, smodníkov -a -o: ~ prah,
 smodníšnica -e *ž*, smodníšničen -čna -o:
 ~a poslopja

smój -a *m* 1. palež, smod, 2. zool. smuč,
 smója -e *ž*: po ~i diši po zažganem,
 zasmojenem, smójka -e *ž* v žerjavici
 pečena cela repa: loška ~ hum.

smóking -a *m* [suknjič]

smokúlja -e *ž* [nestrupena kača], smokúljín
 -a -o: ~ lev

smóква -e *ž*, smókvín -a -o, smókvica -e *ž*
 1. majhna figa, 2. jagoda, 3. riba, smók-
 vast -a -o, smókovec -vca *m bot.*

smóla -e in -é *ž*: drevesna, smrekova,
 cepilna, čevljarska, zemeljska ~, ~o
 nabirati, dreti, kuhati, s ~o prevleči,
 to je ~ nesreča, ~ se začne, ~o imeti,

~ se ga prime, drži, vražja ~! ta človek
 je prava ~ nadležen, siten, kdor za ~o
 prime, se osmoli

smolár -ja *m* 1. kdor nabira ali kuha smolo,
 2. čevljar, 3. kdor ima smolo, nesrečo,
 4. sitnež, smolaríca -e *ž* = smolárka -e *ž*,
 smolárna -e *ž*, smolárski -a -o: ~o
 orodje, smolárstvo -a *s*, smoláríti -ím
 nabirati, kuhati smolo, biti siten, smol-
 árjenje -a *s*

smólást -a -o, smolavíca -e *ž* smolnata
 zemlja

Smoléc -éta *m os. i.*, Smolétov -a -o

smóléc -lca [-lc-] *m* 1. smolar, 2. čevljar,
 3. bot., smólěž -a *s*

smolén -a -o: ~a trska, ~o črn, smolénec
 -nca *m* 1. bot., 2. smolna trska, bakla,
 smoleníca -e *ž* 1. bakla, 2. s smolo zalit
 pih, smolenják -a *m borov štor*

smólen -lna -o in -ó -í -é [-ln-]: ~a kaplja,
 kislina, trska, ~a olja

smolíčiti -ím: čebele smolíčijo satje zali-
 vajo *s smolo*

smolík -e *ž* 1. konjska, drevesna bolezen,
 2. bot., 3. s smolo zalit pih, smolíkast
 -a -o, smolíkav -a -o: ~ konj, ~o
 dreve, smolíkavec -vca *m*, smolíkavost
 -i *ž*: ~ marelic

smolína -e *ž* smolnat les, smolínje -a *s*

smolíti -ím, smólí -íte! smoléc -a -e, smolíl
 -a -o, smoljénje -a *s*: ~ ladjo, ~ se
 okoli koga, smolívec -vca *m*, smoljénc
 -nca *m kátran*, smoljénka -e *ž* nepre-
 močljiva obleka

smólnat -a -o [-ln-]: ~ les, cvet, ~e roke,
 ~o črn

smolníca -e *ž* 1. bakla, 2. brin, 3. zool.
 brinovka, 4. bot. = smolníčica -e *ž* =
 smolníčka -e *ž*; smolník -a *m* 1. smolnato
 poleno, 2. min., smolníkov -a -o: ~
 porfir; smolnína -e *ž*: ~ v lesu >[-ln-]

smolotéčina -e *ž*, smolotók -óka *m*

smólóv -a -o brinov, smólóvec -vca *m*
 1. smolnato olje, 2. bot., 3. min., smo-
 lovina -e *ž* smolnat les, smólóvje -a *s*
 brinje

smóter -tra *m* namen, cilj, smótrn -a -o:
 ~o urejen premišljeno, načrtno, na-
 membno, po načrtu urejen, ~o uporab-
 ljen, izkoriščen premišljeno, za pravi
 namen, smótrnost -i *ž*: ~ načrta pre-
 mišljenost, ~ razvoja urejenost, ~ v na-
 ravi premišljena urejenost

smótka -e *ž* (°smodka) star. cigara

smotlaka -e ž in smótlaka -e ž *navlaka, šara, sodrga, golazen*
smótra -e ž *pregled, revija*
smrád -a in -ú *m. mn.* smradóvi -óv: kužen ~, hud, neznosen ~ širiti, izpuhtevati, ~ prihaja od kod, od česa, ~ udari v nos, ~ po čem; smráden -dna -o: ~a žleza = smrádnica -e ž; smraditi -im, smrádi -ite! smradil -a -o, smraženje -a *s in* smráditi -im *s stal.* *poud.*: ~ kaj s čim, ~ po hiši, ~ se kje, smradljiv -a -o *kar dela smrad*: ~a mlaka, smradljivec -vca *m*, smradljivka -e ž, smráža -e ž 1. *smrad*, 2. *smrdeča stvar*, smraduh -a *m*
smrčáti -im, smrčí -ite! smrčé, smrčéc -a -e, smrčál -ála -o, smrčánje -a *s*, smrčálo -a *s* = smrčávec -vca *m*, smrčávka -e ž, smrčáv -áva -o, smrčín -a *m*, smrčínka -e ž, smrčón -a *m*, smrčúh -a *m*
smřček -čka *m*: pasji ~, dobiti jih po ~u, užitni ~ |*goba*]
smrdé -éta *m znč.*, smřdec -dca *m min.* *smrdeči apnec*, smrdéec -čka *m bot.*, smrdéec -čka *m* = smrdéca -e ž *trta izabela*, smrdéčica -e ž |*stonoga*], smrdél [-éu] -éla *m bot.*, smrdéla -e ž 1. *znč.*, 2. *zool.*, 3. *bot.*, smrdelika -e ž *bot.*, smrdilj -a *m bot.*, smrdilja -e ž *zool.* 1. *krastača*, 2. *riba*
smrdéti -im, smrdí -ite! smrdéc -a -e, smrdél -éla -o, smrdénje -a *s*: ~ po žganju, smrdi mu iz ust, smrdiš ko kuga, riba pri glavi smrdi, delo mu smrdi; smrdéc -éca -e *prid.*: ~ dim
smrdljíčka -e ž *bot.*, smrdljíka -e ž *bot.*, smrdljíkovina -e ž *bot.*
smrdljív -a -o: ~a sapa, smrdljivec -vca *m* 1. *kdor smrdi*, 2. *petrolej*, 3. *žganje*, 4. *izabela*, 5. *bot. pajesen*, smrdljívka -e ž 1. *ženska*, 2. *petrolejka*, 3. *zool. zelena stenica*, smrdljivost -i ž
smrdo- *v sestavi*: smrdokávra -e ž 1. *vdab*, 2. *znč. človek*; smrdovránka -e ž *zool.*
smrdúh -a *m* 1. *smrdljivec*, 2. *zool.*, smrdúha -e ž, smrdúhar -ja *m dihur*, smrdúlja -e ž
smřéka -e ž: raven kakor ~, ~ sušica, smřéčica -e ž in smřékica -e ž: zasaditi ~o na sleme, smřéčje -a *s* 1. *vejevje*, 2. *smrekov gozd* = smřékóje -a *s*, smřéčji -a -e: ~a bolezen, smřéčnat -a -o: ~a grapa, ~o pobočje, smřékóv -a -o: ~ les, sirup, prelec, smřékóvec -vca *m* 1. *smrekov gozd*, 2. *žganje*, 3. *med*,

smřékóvci -ev *m mn.*, smřékóvina -e ž in smrekovina -e ž |*les*], smřékúlja -e ž *slabotna*, zastala smřeka, smřékúša -e ž *bot. tuja*

smřk -a *m* 1. *vrtnec*: morski, peščeni, vetrni ~, 2. *sifon*

smřkati -am 1. *usekovati se*, 2. *hlipati, jokati*, smřkanje -a *s*, smřkelj -klja *m* 1. *sluz*, 2. *živinska bolezen*, 3. *smrkavec*, smřklja -e ž *znč. punca*, smřkljast -a -o: ~ sluz, smřkéž -a *m* |*riba*], smřkniti -nem: ~ njuhanca

smřkav -a -o: ~ nos, otrok, konj, mi smo zanje ~ drobiž, smřkavec -vca *m* 1. *znč.*, 2. *otrok*, 3. *robec*, smřkavček -čka *m*, smřkavka -e ž *smřklja*, smřkavski -a -o: ~a leta, smřkavost -i ž: ~ otrók, kónj |*nalezljiva bolezen*], ~ krompirja **smřkolín** -a *m*, smřkolínček -čka *m*, smřkolínka -e ž, smřkolínski -a -o, smřkolínstvo -a *s*

smřt -i ž: nagla, naravna, nasilna, lahka, mučeniška, junaška, telesna, duševna ~, črna ~ *kuga*, bela ~ v snežnih zametih; nagle, neprevidene ~i *ali z naglo*, neprevideno ~jo umreti; na ~ bolan, na ~ zboleti, na ~ = do ~i utrujen; na ~ zaljubljen, prestrašen; na ~ se dolgočasi, za ~ zboleti, viseti med življenjem in ~jo, boj na življenje in ~, boriti se s ~jo, gledati ~i v oči, v obraz; pred obličjem ~i, iztrgati iz krempljev ~i, uiti ~i, ~ trka na vrata; tam te lahko čaka, zadene, zaloti, doleti, dohiti ~, sejati, sipati ~, ~ kosi, ~ za domovino, ~ od lakote, zaradi rane, udarca, zmrznjenja; ~i zapisan; nositi v sebi kal ~i; v ~ iti, gnati, poslati, pahniti, ~ nastopi, od ~i vstati *od mrtvih*; ta pijača, družba, to govorenje je zame ~, ti boš še moja ~, pozabiti kakor na svojo ~, zvezan s kom na življenje in ~; kozja, pasja, lisičja, kurja, kačja ~ *bot.*, konjska ~ 1. *konjederec*, 2. *znč. suh človek*, 3. *bot.*

smřten -tna -o: človek je ~ *umrljiv*, ~i dan, greh, krč, krik, strah, skok, sovražnik, ~a postelja, ura, zona, groza, sraga, maska, tišina, nevarnost, nesreča, obsodba, ~o spanje, ~o bled, resen, ranjen, razžaljen, ~o nevarno; smřtnica -e ž 1. *ženska*, 2. *poosebljena smrt*, 3. *smrtni boj*: ~jo trese, smřtnik -a *m* človek: mi navadni ~i, smřtnjak -a *m*

1. čuk, sova, 2. poosebljena smrt, 3. bot. podlesek, smrtnost -i ž: ~ pri jetiki se je zmanjšala, smrtovnica -e ž *potrdilo o smrti*

smrto- v sestavi: smrtoglavec -vca m, smrtoglavček -čka m *zool.*; smrtonôsen -sna -o *smrten*

smuč -a m [*riba roparica*]

smuč -í ž, *nav. mn.* smučí -í, smučka -e ž, smučki -a -o: ~e tekme

smučáti -ím *drseti*, smučí -íte! smučal -ála -o, smučanje -a s: sani smučijo po snegu

smučati -am (se), smučanje -a s, smučkati -am, smučar -ja m, smučarka -e ž, smučarski -a -o: ~i dom, tečaj, ~a oprava, ~e tekme, smučarstvo -a s, smučina -e ž *sled smučí, smučíšče -a s*

smúk *medm.*: ~ v luknjo, ~ čez hrib! ~! in ga ni bilo; ~! *smučarski pozdrav*

smúk -a m: teren za ~, vrata, okno na ~, mačji ~, smúčen -čna -o: ~a vrata, okna; smúka -e ž: imenitna ~ 1. *smučanje*, 2. *sneg za smučanje*, smúke smúk -ž *mn.*

1. *sani, sanice*, 2. *kola za vlačenje sena*

smúkati -am in -čem, smúkanje -a s: ~ listje, klasje, seme, jagode, ribja jajčeca; miši smukajo po hiši, ~ se okoli dekleta; smukáč -a m: ~ lanu, ribjih jajčec, smúkalica -e ž *grabljice za borovnice*, smukálnica -e [-*un-*] ž: ~ za koruzo, lan = smukálo -a s, smukávec -vca m, smukávka -e ž

smúkec -kca m *posip za vneto kožo, za obuvanje čevljev*

smúkniti -nem: ~ v hišo, v obleko, v posteljo, skozi vrata; srce smukne v hlače, ~ komu denarnico *suniti, ukrasti*

snága -e ž: red in ~, ~ v hiši, v obleki; skrbeti, paziti na ~o, vnet za ~o, snážen -žna -o: ~a hiša, gospodinja, ~o delo, ~o oblečen

snáha -e ž (°sinaha), snáhica -e ž, snáhin -a -o

snážiti snážim, snáži -íte! snážil -íla -o, snáženje -a s in snážiti -im s *stal. poud.*: ~ hišo, po hiši, snažilén -lna -o [-*ln-*]: ~a ščet, ~i prašek, snažilnica -e [-*un-*] ž = snažišče -a s [*prostor*], snažilnik -a [-*un-*] m: ~ za cevi, za nože, snažilo -a s, snaživec -vca m: ~ voz, čevljev, snaživka -e ž

snéd -í ž *požrešnej*: ~ snédena! = snéda -e ž: ~ snédasta! snédast -a -o, snédati -am, snédanje -a s: gosenice sne-

dajo listje, ~ dobro ime, čast, snédene -nca m = snédež -a m = snédének -nka m *požeruh*, snédénki -ov m *mn. delež sira in skute za pastirje*, snédénka -e ž *požrešna ženska*, snédén -a -o = snédén -dna -o: ~a svinja, ~ biti na kaj, snédénost -i ž, snédljiv -a -o: ~a rja, snédúh -a m, snédúlja -e ž

snég -á m, *mn.* snégóvi -óv: debel, velik, suh, moker, južen, zrnčast, podelenel ~, nov, star ~, zeleni, večni, suščev ~, se zmeni zanj kakor za lanski ~, zima brez ~a, diši po ~u, ~ pada, gre, nalletava, zapade, pobeli, škriplje, se zasreni; ~ odmetavati, kidati, stepati, otepati; delati ~ iz beljaka; snédec -gca m = snézec -žca m = snézek -žka m; snégóvje -a s *snégóvi*; snégolóm -óma m → škoda na drevju od snega, od snega *polomljeno drevje*

Snegúljica -e ž, Snegúljka -e ž

snegúljka -e ž *strnad*

snémati -am in -mljem, snémanje -a s: ~ rokavice, klobuk, tančice, krinke, zanke, okna, s križa, ~ prizor, zvok, film, ~ na magnetofonski trak, ~ vrata (za snemanje); žica mu snema kožo, snemálen -lna -o [-*ln-*]: ~a knjiga, kamera, naprava, ~i valj, snemálnica -e [-*un-*] ž *posnemavka, zajemavka*, snemálo -a s: ~ za jermenje, snemávec -vca m: filmski ~, ~ zvoka, snemávka -e ž, *mn.* snemávec snemávk [*klesče*], snémek -mka m (°snímek) *posnetek, faksimile*, snemljiv -a -o: ~a streha

snésti sném *gl.* jesti, sněj -éjte! snédel -dla -o, snédén -a -o: rja sne železo, kar snedla bi ga, snedel bi se od jeze, ljudje bi te še snedli, ~ komu zaslužek, dekletu ženina, ~ besedo, obljube še gorke ~, več velja prihranjeno jajce kakor sneden vol

snét -í ž = snét -a m 1. prašnata, trda, bulasta, sajasta, smrdljiva, pšenična, ječmenova ~ [*rastlinska zajedavka*], 2. *med. gangrena*: mrzla, suha, mokra, plinska ~, snéten -tna -o: ~i madež, snetív -a -o: ~o žito, vnetje, snetivost -i ž, snetjáv -áva -o: ~o zrnje, snetjáva -e ž *snet*, snetjávec -vca m *zñč.*, snetjávost -i ž, snetjě -à s *sk. i. med.*, snetljáj -a m *snet*, snetljiv -a -o 1. ~a pšenica, 2. *med. gangrenozen*, snetljívec -vca m *snetni prah*, snetljivost -i ž

snétec -tca *m* [riba]

snéti snámem, sněmi -ftele snél -a -o, snét -a -o, snětje -a *s*: ~ rokavice, klobuk, krinko, obvezo, prstan, slušalko, zastavo, jadra, ~ komu mreno z oči, kožo, glavo, ~ koga na cesti, ~ besedo z jezika, ~ skozi prozoren papir; sekira, kolo se sname, junec se sname z verige, svet se ne bo snel s tečajev, saj se niso kar s klina sneli, od kod si se pa ti snel? kje si to (novico) snel?

sněžák -a *m* *snežnjak*, *sneženi mož*

snežen -a -o: ~a kepa, odeja, ~i mož, snežinka -e *ž* 1. *zool.*, 2. *ribiška* ~ *umetna muha*, snežen -žna -o: ~i metež, vrtnec, zamet, plaz, plug, ~a odeja, ~a plesen *biol.*, ~e razmere, ~o bel, sněžnat -a -o: ~a zima, snežina -e *ž*: bela ~, snežinka -e *ž*: ~e se lovijo, plešjo po zraku, snežišče -a *s*: ~ pod Triglavom, snežiti -í, snežilo je, sneženje -a *s*; sněžka -e *ž* *severna kokoš*, *mn.* sněžke sněžk [čevlji za sneg], snežnica -e *ž* 1. *voda iz snega*, 2. *zool.* beli jereb, 3. *bot.*, snežnik -a *m*, snežnják -a *m* *sneženi mož*

Snežník -a *m* [gora]: pot na ~, snežníski -a -o: ~i gozdovi

sníčav -a -o *radoveden*, *vtikljiv*, *sníčavost* -i *ž* *radovednost*

°snímek -mka *m* *snemek*, *posnetek*

sníti snidem se, snídi -te se! sešel sešla -ò in -ò [sáš-]: ~ se s kom, sešli so se pod lipo, sodišče se je sešlo; snídenje -a *s*: prijetno, bežno ~

snób -a *m* *gizdalin*, *nadutež*, *domišljavec*, snobizem -zma *m*, snobističen -čna -o, snobovski -a -o

snóči *prisl.* sinoči, snóčni -a -e: ~i shod, pogovor

snóp snópa, *mn.* snópi, snópje *in* snópóvi, v snópu *in* snópu, v snópih *in* snópéh 1. ~ pšenice, konoplje, mišic, živcev, isker, žarkov, svetlobe; ognjeni ~, pasti kakor ~, premlatili so ga kakor ~, 2. *cvetna butara*, snópar -ja *m* *fašist*, snóparski -a -o, snópast -a -o: ~ pramen, ~o stebričje, snópec -pca *m* = snópek -pka *m* = snópič -iča *m* 1. ~ bankovcev, 2. *zvezek knjige*, *časopisa*, snópje -a *s* *in* snópje -à *s*, snópóvje -a *s*; snópóvėznik -a *m* stroj za vezanje snopov

Snós -a *m* SNOS

snóv -í *ž*: rastlinska, redilna, dedna, bolezenska, razstrelilna, učna, predelana,

baladna, za pogovor hvaležna ~, snóven -vna -o: ~i svet, ~a vez, ~e sestavine, snóvnost -i *ž*: pisatelj ne vidi iz ~i, tiči v sami ~i

snováti snújem, snúj -te! snujóč -a -e, snováł -a -o, snován -a -o: koruza snuje lati, goba trose, domišljija snuje, ~ naklepe, načrte, zaroto, društvo, povest; snuje se nova zveza; snovánje -a *s*: ~ narave, duha, ~ zvez, umetniško ~; snováč -a *m*: ~ nemirov, snováčje snováč *ž* *mn.* [tkavska priprava], snoválen -lna -o [-ln-]: ~i navitek, snoválnica -e [-yn-] *ž* *tkavski čolniček*, snoválo -a *s* *motovilo*, snovátelj -a *m*, snovávec -vca *m*, snovávka -e *ž*

snóvi snóv *m* *mn. gl.* sen

snubáč -a *m*, snubačica -e *ž* = snubačka -e *ž*, snubaški -a -o: ~e pesmi, snubaštvo -a *s*, snúbec -bca *m*, snúbčev -a -o, snúbčevski -a -o, snubók -òka *m* *snubec*: iti v ~e

snubíti snúbim, snúbi -ftele snúbii -íla -o, snúbljen -a -o, snúbljenje -a *s* *in* snúbiti -im *s* *stal. poud.*: ~ nevesto, ~ koga zase; snubítev -tve *ž*, snubítven -a -o [-tvən-]: ~i ples, ~i običaji, snubívec -vca *m*

snútek -tka *m*: tkavski ~, ~ napanjati, snutkovina -e *ž* *veržno blago*

so- *predpona pomeni* ① *nepopolnost stvari*: sómrak, sópraznik, sódra (iz sógrad, grad = toča), sódraga, sódolina; ② *skupnost s kako stvarjo*; *starejše in domače besede imajo enojen poudarek*: soróden, sošólec, sogláse, sovražnik, sósed, sóržica; *v novejših sestavah po tujih zgledih ima so- dostikrat stranski poudarek*: sómeščán, sótrpín, sóučėnec, sókót, sóbojėvnik

soarėja -e *ž* večerja, večerna prireditev

soave *prisl. glas. prijetno, milo*

sóba -e *ž*: delovna, dnevna, otroška, bolniška, hotelska ~, tujska ~ = ~ za tujce, opremljena ~, podstrešna, dvoriščna, stranska ~, ~ na pomolih; sóbica -e *ž*, sobána -e *ž* *velika soba*, sóben -bna -o: ~a vrata, ~a oprava, rastlina, temperatura, ~i starešina; sóbar -ja *m*, sóbarica -e *ž*

sóbesėdnik -a *m*, sóbesėdnica -e *ž*

sóbitje -a *s* 1. *sočlovek*, 2. *sobivanje*: ~ in sožitje, sóbitnost -i *ž*, sóbivati -am *fil.*, sóbivanje -a *s*

sòbojèvnik -a *m*, sòbojèvnica -e *ž*, sòbojèvništvo -a *s*
sòbolj -a *m*: sibirski ~, sòbolji -a -e: ~i kožuh, sòboljevina -e *ž* = sòboljina -e *ž*, sòboljár -ja *m*, sòboljevka -e *ž* |*kuèma*|
sòbòrec -rca *m* sòbojèvnik, sòbòrka -e *ž* sòbojèvnica
sòboslikár -ja *m* → sòbni slikar, sòboslikárski -a -o: ~i tečaj
sòbòta -e *ž*: angleška, vélika ~, sòbòten -tna -o: ~i večeri, sòbòtnik -a *m* |*èlan ruske verske loèine*|
Sòbota -e *ž* *kr. i.*, v ~i: (Murska) ~, sòboški -a -o: ~i grad, Sòboèan -a *m*, Sòboèanka -e *ž*
sòbránje -a *s* bolgarski parlament
sòbrát -áta *m*: duhovni ~
sòèèsar -árja *m*
sociáldemokrat -a *m* socialni demokrat, sociáldemokratski -a -o socialnodemokratski
sociálen -lna -o [-*ln-*]: ~ èlovek, ~i demokrat, -rd, realizem, ~a revolucija, demokracija, ekonomija, filozofija, indikacija, higijena, medicina, politika, struktura, pomoè, ~e razmere, razlike, ~o bièje, stanje, varstvo, vprašanje, skrbstvo, zavarovanje, ~o èuteè; sociálnost -i [-*ln-*] *ž*
socialist -a *m*: narodni ~, socialistka -e *ž*, socialistièen -èna -o: ~i humanizem, realizem, sektor, ~o gospodarstvo; socializem -zma *m*: utopièni, znanstveni, drzavni, kršèanski, nacionalni ~
socializácija -e *ž*: ~ podjetij, kmetijstva, socializirati -am, socializiranje -a *s*
socialno -v sestavi: socialnodemokratièen -èna -o = socialnodemokratski -a -o: ~a stranka; socialnoekonomski -a -o; socialnogospodárski -a -o, socialnokritièen -èna -o; socialnopolitièen -èna -o; socialnorevolucionáren -rna -o; socialnoskrbsten -a -o [-*tvæn-*]; socialnozdrávstven -a -o [-*tvæn-*], socialnozgodovínski -a -o: ~a povest >[-*ln-*]
sociológ -a *m*, sociológinja -e *ž*, sociologija -e *ž*, sociolóški -a -o
sòèvtje -a *s*: cveti žita so zbrani v ~
Sòèa -e *ž* |*reka*|, sòški -a -o: ~a ofenziva, Sòška dolina
sòèasen -sna -o, sòèásnost -i *ž* hkratnost, sòèásnik -a *m* sòdobnik, vrstnik
sòèen -èna -o: ~ sad, glas, dovtip, ~a trava, barva, zgodba, kletvica, peèenka,

sòènost -i *ž*, sòènat -a -o: ~a jagoda, sòènica -e *ž* |*hruska*|, sòèiti -im se sòèen postajati, sòèil -a -o, sòèenje -a *s*: drevje se soèi
sòèivje -a *s*, sòèiven -vna -o: ~a konserva, ~i vrt = sòèivnják -a *m*, sòèivnat -a -o: ~a hrana
sòèlán -a *m*, sòèláncia -e *ž*, sòèlánstvo -a *s*, sòèlánski -a -o
sòèlòvek -èka *m*, *mn.* sòljudjè sòljudi
sòèustvováti -ùjem *gl.* èustvovati, sòèustvovánje -a *s*: ~ s kom, s èim
sòèuten -tna -o: ~ pogled, ~a beseda, sòèútje -a *s*: toplo, živo ~ s prijateljem ali do prijatelja v nesreèi, zbuditi ~, s ~em brati, gledati, navdati koga
sòd -a *m*: nagli ~ (preki ~), sodin -a *m* *pr. zg.*, sòdja -a *in* -e *m* vaški sodnik. sòdjev -a -o, sòdjevec -vca *m* = sòdovec -vca *m* *pr. zg.*, sòdnost -i *ž* sòdna oblast. sòdstvo -a *s*: patrimonialno = graèèinsko ~, rudarsko ~
sòd -a *in* -ù *m*, *mn.* sòdi -ov *in* sòdóvi -òv: ~ za olje, za zelje; vinski, bencinski ~, imeti glavo kakor ~, bobni iz njega kakor iz ~a, to ti je ~ (brez dna), polniti ~e brez dna, nabiti ~ (z obroèi), sòdov -a -o: ~o dno, sòdje -a *s* = sòdóvje -a *s* *sk. i.*, sòdár -ja *m*, sòdarica -e *ž*. sòdárna -e *ž*, sòdárski -a -o: ~o orodje, sòdárstvo -a *s*, sòdáríti -im, sòdárjenje -a *s*, sòdáríja -e *ž*; sòdast -a -o: ~ obok, sòdèek -èka *m*: ~ vina, ~ za pivo, ~ z vodo, sòdèkast -a -o: ~a celica, sòdec -dca *m*: morski ~ zool. |*polž*|, sòdèast -a -o; sòdomér -a *m*, sòdomérec -rca *m* |*oseba in priprava*|, sòdomérka -e *ž* |*priprava*|
sòd -a -o: ~o število parno, sòdost -i *ž*
sòda -e *ž*: jedilna ~ = ~ bikarbona, sòdav -a -o: ~a voda, sòdavica -e *ž*, sòdavièar -ja *m*, sòdavièarka -e *ž*, sòdavièarski -a -o, sòdavièarstvo -a *s*
sòdba -e *ž*, *rod. mn.* sòdb: èloveška, božja, poslednja, oprostilna, krvava, èrepínska, logièna, pravièna, mila, trda ~, ljudska, ugodna, napaèna, kriva ~ o èem mne-nje, pred ~o priti, obstati, na ~i biti, ~o izreèi, ~ nad kom *obsodba*, po moji ~i; narediti si, ustvariti si svojo ~o o kom; ~o zavrniti, ovreèi; zoper ~o se pritožiti; ~o razveljaviti, preklicati
sòdèdiè -a *m*, sòdèdinja -e *ž*

sodeléžen -žna -o: ~ premoženja, oblasti, ~ pri dobičku, sodeléžnik -a m, sodeléžnica -e ž, sodeléžnost -i ž
sodelováti -ujem gl. delovati: ~ z oblastjo, ~ pri listu; sodelovanje -a s: politično, kulturno, mednarodno ~, sodelavec -vca m: znanstveni ~, stopiti med ~e lista, ~ pri glasilu, sodelavka -e ž
sóden -dna -o: ~i stol, dan, postopek, ~a pravica, pristojnost, obravnava, od-poved, medicina, lipa; v hiši je kakor na ~i dan *prepir, vse narobe*
sodilšče -a s: civilno, vojaško, kazensko, okrajno, okrožno, vrhovno, kasacijsko, naglo, ljudsko, častno, upravno, gospo-darsko, obrtno ~
soditi sódim, sodéč -a -e, sódi -ite! sódil -ila -o, sójenje -a s in sóditi -im s *stal. poud.*: ~ koga, koga slabo ~, preostro ~ o kom *ali koga ali kaj*, ~ po postavah, po črki, po videzu, po obrazu: sodeč po vtisu, ni slab človek; vse sodi po sebi, po istem kopitu: sodim, da nimaš prav *mislim, menim*; to ne sodi v lepo knjigo *ni primerno, ne spada, ne gre*, to ne sodi sém, sodi med staro šaro; sójen -a -o: ni mu ~a sreča, ni mu bilo ~o učakati starost
sodnja -e ž: tožiti koga na ~i, koga vlačiti po ~ah, imeti opravka s ~o, pri ~i, na ~i, iti na ~o, sodnjiški -a -o: ~i stroški, prostori, ~i urad, ~o poslo-vanje, ~a praksa
sodnik -a m: pravičen ~, mirovni, preisko-valni, kazenski, okrožni, vrhovni, šport-ni, turnirski ~, ~ porotnik: stati pred ~om, ~ naj bo srce; sodnikov -a -o: ~a žena = sodnikovka -e ž, sodnica -e ž: ~ za mladoletne, vest ~, sodniški -a -o: ~i plašč, sodništvo -a s
sodno -v sestavi: sodnomedicinski -a -o; sodnoupráven -vna -o: ~a služba; sodnouráden -dna -o: ~i dan, spis, ~a preskušnja; sodnozdravniški -a -o
sodóben -bna -o: ~a poročila, ~a umet-nost, ~a šola, sodóbnik -a m, sodóbnica -e ž, sodóbnost -i ž
sódol [-oy] -a m = sódolica -e ž *dolec, dnjača, dnika, sódolina* -e ž 1. *dolec, 2. stranska dolina, sódolje* -a s *dnika sódolóčiti* -óčim gl. določiti, sódolóčati -am, sódolóčeváti -ujem gl. določevati
sódolžnik -a m, sódolžnica -e ž, sódolž-niški -a -o >[-už-]

Sódoma -e ž [svetopisemsko mesto pri *Mrtvem morju*]: ~ in Gomora kraj *pohujšanja, sódomski* -a -o: ~i greh, sódomija -e ž *nečistovanje z živaljo*, sódomit -a m, sódomitka -e ž, sódomit(ov)ski -a -o, sódomit(ov)stvo -a s
sodopfst -a -o: ~i kopitarji, sodopfsti -ov m mn. zool.
sódovec -vca m *vinski kamen*
sódoživéti -im *hkrati doživeti* gl. doživeti, sódoživljati -am, sódoživljanje -a s
sódra -e ž: ~ gre, sódrica -e ž
sódraga -e ž *globel, tokava, soteska, só-dražica* -e ž
Sódražica -e ž kr. i., v ~i, sódraški -a -o, Sódražan -a m, Sódražanka -e ž
sódrga -e ž 1. *sodra*, 2. *drhal*: poulična ~, sódrkast -a -o
sodrug -a m *tovariš med nekdanjimi so-cialnimi demokrati*
sódržavljan -ána m, sódržavljanika -e ž, sódržavljánski -a -o
sódstvo -a s gl. sod
Sófija -e ž kr. i., v ~i, sófijski -a -o: ~e ulice, Sofijčani -ov m mn.
sofist -a m 1. učitelj modrosti, 2. *sprevra-čavec besed, sofistika* -e ž, sofistika -e ž 1. *fil. smer, 2. sprevačanje besed, so-fističen* -čna -o = sofistovski -a -o, sofizem -zma m *varav sklep*
sofita -e ž [del gledališkega odra]: sprednja, ~, sofiten -tna -o: ~a žarnica
Sófokles -kla m [gr. dramatik], Sófoklov -a -o: ~e drame
soglásen -sna -o: nismo vsi ~i → *enih misli*, ~o izvoliti, sprejeti, soglásje -a s: ~ v družini, v zboru, ~ med učenci, ~ med starši in otroki, ~ z okolico *ubranost, skladnost, odpuščen brez mo-jega* ~a → *brez moje privolitve, brez moje pritrditve, soglásnost* -i ž *ubranost*
soglásnik -a m slov., soglásniški -a -o: ~i razred
soglásati -am: ~ s kom, s čim → *ujemati, strinjati se, pritrjevati, biti enim misli*
sogólten -tna -o *pogolten, sogóltnéž* -a m, sogóltnost -i ž >[-ut-]
sogóren -rna -o: ~e zidanice, sogórnik -a m 1. *sosed v vinskih goricah*, 2. *pr. zg.*, sogórnica -e ž, sogórije -a s, sogórski -a -o: ~a pravda
sôha -e ž 1. *kol, tram, lesen steber*: ostrešje na razpirmike in ~e, betonirane ~e v ograji, mostne ~e; 2. *vilice za veslu*.

3. *ostrv*, 4. *kíp*, sôhica -e ž, sôhovje -a s:
 ~ pod streho se maje; *gl. tudi* sošen
 sôigrávec -vca m, sôigrávka -e ž, sôigráv-
 ski -a -o
 sôimenják -a m *imenjak*, sôimenjâkinja -e ž
 sôizdajátelj -a m, sôizdajáteljski -a -o
 sôj sôja m: sončni ~
 sôja -e ž |vzhodnoindijski fizol|, sôjin -a -o:
 ~a moka
 sojenica -e ž, *nav. mn.* sojenice -lc |vile|
 sôjtník -a m. sôjtnica -e ž
 sôk -a in -á m, *mn.* sokóvi -óv 1. drevesni,
 sadni, vinski ~, želodčni ~, drevo gre
 v ~, sad, pisanje brez ~a, ~ pri pe-
 čenki, 2. *močnik*: neslan ~, sôkec -kca
 m, sokóvník -a m *lonec za pridobivanje*
sadnega soka; sokómér -a m
 sôkol [-ol] -ôla m 1. belkasti, sivi ~ = ~
 selec, ~ lovec, 2. *član Sokola*, sokólov
 -a -o = sokôlji -a -e: ~e oči, sokolica
 -e ž 1. *ptič*, 2. *članica Sokola*, sokolič
 -íca m, sokôlar -ja m *lovec s sokoli*, so-
 kôlarstvo -a s, sokolárna -e ž, sokôlec
 -lca [-lc-] m *zool. golobar*, sokôlski -a -o
 [-ls-]: ~i kraj, ~a telovadba, sokôlstvo
 -a [-ls-] s
 sôkót -a m *geom.*, sôkóten -tna -o
 sôkrálj -a m, sôkraljica -e ž
 Sôkrat(es) -ta m [*gr. modrijan*], Sôkratov
 -a -o: ~a filozofija, sokrátík -a m,
 sokrátíčen -čna -o: ~a metoda, sô-
 kratski -a -o, sokrátika -e ž *sokratska*
filozofska doba
 sôkrív -a -o: biti ~ česa, sôkrívec -vca m,
 sôkrívka -e ž, sôkrívda -e ž
 sôkrívca -e ž 1. *krvavkast izcedek iz rane*,
 2. *s krvjo pomešan gnoj*, sôkrívčen
 -čna -o
 sôkríven -vna -o *po krvi soroden*, sôkrívnost
 -i ž *krvno sorodstvo*, sôkrívje -a s 1. *med.*,
 2. *vet. ploditev med ožjimi sorodniki*
 sôl [sôy] -í ž, v sôli, s soljó 1. kamena =
 drobna ~, morska = debela ~, kuhinj-
 ska, živinska, Glauberjeva, grenka, jele-
 nova, rudninska ~, ~ variti; ima komaj
 za ~, 2. ~ družbe, naroda, jezika; go-
 vorjenje, pisanje, pesmi brez ~i, ~
 modrosti, imeti nekaj ~i v glavi
 solamín -a m *strupen alkaloid v krompir-*
jevih klicah
 solár -ja m *kopač, pridelovavec, prodajavec*
 soli, solárna -e ž: ~ v Sečovljah, so-
 lárstvo -a s
 soláren -rna -o: ~o leto *sončno*

sôlastník -a m, sôlastnica -e ž, sôlastništvo
 -a s, sôlastníški -a -o, sôlastnina -e ž,
 sôlastnínski -a -o: ~a pravica
 soláta -e ž: glavna, kumarična, zelena,
 mešana ~, krompir, meso, jajčka v ~i,
 trebiti ~o, solática -e ž, solátarica -e ž
proclajavka solate, soláten -tna -o: ~o
 seme
 Solčáva -e ž *kr. i.*, v ~o, solčávski -a -o:
 ~e planine, Solčávci -ev m *mn.* >[-lč-]
 sóld -a m 1. *star denarni drobiž*, 2. *denar*:
 brez ~a v žepu, sóldec -dka m >[soyd-]
 *soldát -a m *vojak*, soldátek -tka m *bot.*,
 *soldáški -a -o *vojaški*: ~i stan, *sol-
 dáščina -e ž *vojaščina* >[-yd-], solda-
 téška -e [-ld-] ž
 solecizem -zma m in soloikizem -zma m
sintaktična kršitev jezikovnih pravil
 solfatára -e [-lf-] ž *žveplena jama*
 solfeggio [solfédžo] -a m *glas.*
 solícitátor -ja m *odvetniški uradnik*, soli-
 citátorjev -a -o
 solidáren -rna -o: biti ~ s kom *držati s*
kom, podpirati koga, ~a obveznost *pr.*
nerazdelna; solidárnost -i ž *čut za skup-*
nost, solidárnosten -tna -o: ~a stavka,
 solidarizírati -am se *strinjati se, potegniti*,
povleči s kom, solidariziranje -a s, soli-
 darizácija -e ž, solidarizem -zma m
 solíden -dna -o 1. *trden, trpežen, reden,*
resen, zanesljiv: ~o življenje *redno*,
 ~o znanje, ~o oblečen, 2. *med. čvrst,*
scela, solidnost -i ž
 solína -e ž: *morska ~, solínar -ja m*
 solipsízem -zma m *fil.*, solipsist -a m,
 solipsističen -čna -o
 solíst -a m, solístka -e ž, solístičen -čna -o:
 ~e točke na sporedu
 solíšče -a s *solni rudnik, solina*
 solítér -tra m: *čilski ~, solítar -ja m*,
 solítárna -e ž, solítrast -a -o: ~a zemlja,
 solítrn -a -o: ~a kislina, ~o kisel,
 solítrnica -e ž *solitrova voda*, solítrov
 -a -o, solítrovka -e ž *solitrasta zemlja*
 solítér -ja m |*velik briljant*|
 solíti -na, sôli -ite! solil -a -o, soljén -éna -o,
 soljénje -a s: ~ jed, meso, besede,
 ~ komu pamet, ~ jih komu, pojdi se
 solit! soljénc -nca m |*pecivo*|, solje-
 nina -e ž |*meso*|
 sôljudjé sôljudi m *mn.*
 Solkán -ána m *kr. i.*, v ~u, solkánski -a -o:
 ~i most, Solkánci -ev m *mn.* >[-yk-]

solmizácija -e ž *glas.*, solmizacijski -a -o: ~i zlogi >[-lm-]

sólnat -a -o [-yn-]: ~ travnik; odreveneti ko ~ steber; sólen -a -o [-ln-]: ~i rudnik, ~a raztopina, kislina, ~o kisel, solníca -e [-yn-] ž 1. *posoda za sol*, 2. *voda*, solník -a [-yn-] *m posodica za sol za na mizo*

sólo *prisl.* sam: poje, igra, pleše ~, sólo -a *m*, *mn.* sóli sólov: lep ~, od tega ~a naprej, s tenorskim ~om, vse ~e je zamudil; sólo *prid. neskl.*: ~ petje, s ~ petjem, ~ plesavec, ~ vložek

solómér -a *m* [priprava], solotvóren -rna -o *halogen*

Sólón -a *m* [*gr. zakonodajavec*], Sólónov -a -o: ~a zakonodaja, sólónski -a -o

solstícij -a [-ls-] *m sončni obrat*: zimski, poletni ~

solúcija -e ž *raztopina (zdravila)*, rešitev, odločitev, sklep

Solún -a *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, solúnski -a -o: ~a brata, ~a fronta, ~i proces, ~i prostovoljec = solúneč -nca *m*, Solunjáni -ov *m mn. in* Solúnci -ev *m mn.*

solvéncá -e ž *zmožnost plačevanja*, solvént -tna -o *plačila zmožen*: ~ dolžnik, solvéntnost -i ž >[-lv-]

sólza -e *in -é ž, mn.* sólze sólz *in* solzé -á: ~ kane, se utrne, zdrkne, ~e veselja; krokodilove ~e, to niso mačje ~e, bridke, grenke, vroče, krvave ~e točiti, pretakati; kakor lešnik debele ~e; ~e silijo, stopijo, privro, se uderejo iz oči, ~e stojijo, se lesketajo v očeh, ~e jo posilijo, oblijejo, v ~ah se topiti, dušiti, potok ~á, s ~ami v očeh pripovedovati, smejati se skozi ~e, do solz ganiti, se nasmejati, ne bo potočil ~e za njim, ~e ustaviti, premagati, dolina solz; solzica -e ž, *mn.* solzice solzic *bot. šmarnice* >[-yz-]

sólzast -a -o [-yz-]: ~ obesek, ~i uhani

solzáv -áva -o: ~ otrok, ~o pisanje, solzávec -vca *m*, solzávost -i ž >[-yz-]

sólzen -zna -o *in* solzèn *in* solzán -zná -ó: vse ~e oči ima, ~o lice, ~a dolina, solznodolínstvo -a *s* >[-yz-]

solzétí -i, solzèl -éla -o, solzénje -a *s*: iz rane, zemlje solzi; trta solzi, hoja solzi *medi*; solziti -im se, sólzi -ite se! solzil -a -o, solzénje -a *s*: oko se solzi, sol se solzi; trte, ledene sveče se solzijo >[-yz-]

solzív -a -o: ~e oči, ~a komedija, bomba, ~i plin = solzívec -vca *m*, solzljív -a -o, solzljívec -vca *m*, solzljívost -i ž *solzavost* >[-yz-]

sólznica -e ž 1. *žleza*, 2. *kost*, 3. *solzna jamicá pri jelenu*, sólznik -a *m solzna vrečica*; solzovòd -óda *m* >[-yz-]

sóm sóma *m* [riba]: rečni, morski, mačji, električni ~, somič -íča *m* = sómček -čka *m*, sómov -a -o, somovina -e ž [meso]

Somálíja -e ž, Somálci -ev [-lc-] *m mn.*, somálski -a -o [-ls-]: ~i lev, somálsčina -e [-ls-] ž

somatíčen -čna -o *telesen*: ~i znaki, somatologíja -e ž *nauk o sestavi človeškega telesa*, somatológ -a *m*, somatolóški -a -o

sombréro -a *m* [širok klobuk]

sóméren -rna -o *simetričen*, somérnost -i ž, somérje -a *s*, somérnica -e ž *simetrála*, somernína -e ž, somernínski -a -o: ~a ravnina

sóméšan -ána *m*, sóméščánka -e ž, sóméščánstvo -a *s*

sómíšljenik -a *m*, somíšljenica -e ž, somíšljenístvo -a *s in* somíšljenstvo -a *s*: obdolžen ~a *s kom*

somnambúlen -lna -o [-ln-] *mesečen*: ~o stanje, somnambulist -a *m mesečnik*, somnambulistka -e ž *mesečnica*, somnambulízem -zma *m mesečnost*

somorníca -e ž *s sladko vodo mešana mornica*

sómovíca -e ž *bot. jelenji jezík*

sómrak -a *m*, sómráče -a *s*, sómračén -čna -o, sómračník -a *m*: metulji ~i, sómračníca -e ž *veščá*

sonánt -a *m slov. zlogotvoren glas*, sonántíčen -čna -o: ~i zvočniki

sonárodnjak -a *m*, sonárodnjakínja -e ž

sonáta -e ž [skladba], sonátén -tna -o: ~a oblika, sonatína -e ž *majhna sonata*

sónce -a *s*: rumeno, polnočno, jesensko, višinsko ~, pod božjim ~em, fantovsko ~ *meseč*, ~ sreče se smeje, ~ sije, sveti, greje, žge, pritiska, pripeka, ~ vzhaja, zahaja, ~ stoji visoko, nizko, stoji na poldne, se nagiba, se nagne, se prevesi (čez poldne), se spušča za hribe, gre v zaton, v zamok; greti se, sedeti, stati na ~u, polje se koplje v ~u, hiša je obrnjena proti ~u, njiva leži, je od ~a, ni takega pod ~em, prostor

pod ~em *na svetlu*, s ~em vstati, leči, pred ~em vstati, po ~u se ravnati, danes je malo ~a, posoda se sveti kakor ~, otroci ~a, primažem ti tako, da boš videl tri ~a; sónce -a [-čac-] *s*, sóncek -čka *m*

sónčarica -e ž: ~ ga je zedla

sónčen -čna -o: ~ dan, smeh, značaj, ~i žarek, zahod, mrk, koledar, v ~i prah bi ga zmlél, zdrobil, ~a luč, ura, stran, kopel, krogla, pega; ~o je = ~o vreme je, ~i naočniki, sóčnost -i ž: ~ značaja, sóčnat -a -o: ~ svet, prostor, sóčveec -vca *m zool.*

sónčiti -im, sóčenje -a *s*: ~ otroka, ~ se na skali, ~ se v tuji slavi

sónčnica -e ž *bot.*, sóčničen -čna -o: ~o seme, olje, sóčnik -a *m*: svilen ~

sónđa -e ž *med.*, *teh.* *iskalo*, sondirati -am *s* *sondo preiskovati*, *preiskovati sploh*: ~ teren, sondáza -e ž, sondážen -žna -o: ~a dela

sonét -a *m* [*pesniška oblika*], sonéten -tna -o: ~a oblika pesmi, ~i venec, sonetist -a *m*

sonométer -tra *m* *priprava za merjenje in primerjanje glasov in intervalov*

sonóren -rna -o *zvočen*, *zveneč*, *zvonek*: ~ glas, ~i soglasniki, sonórnost -i ž: ~ izgovora, sonórnik -a *m*

sónóžen -žna -o: ~ skok

sóoblikovati -újem *gl.* oblikovati, sóoblikovávec -vca *m*

sóobtóženec -nca *m*, sóobtóženka -e ž, sóobtóžen -a -o

soočíti -im, soočil -a -o, soočén -a -o, soočénje -a *s*: ~ koga *s* kom; soočévánje -a *s*: ~ *z resničnostjo*

sóodgovóren -rna -o, sóodgovórnost -i ž: ~ za izdelavo

sóodlócati -am, sóodlócánje -a *s*: ~ o čem, sóodlócévati -újem *gl.* odlócévati, sóodlócévánje -a *s*

sóodnóšen -sna -o *korelativen*: ~i zaimki, sóodnóšnost -i ž

sóodvísén -sna -o, sóodvísénost -i ž

sópár -a *m*: gost ~ puhti od teles, žvepleni, ogleni, večerni ~, sópára -e ž: vodna, strupena ~, sópárica -e ž: popoldanska ~, sópáren -rna -o = sópáričen -čna -o: ~ dan, ~o je, sópárnost -i ž, sópáričnost -i ž

sópíhati -am, sópíhanje -a *s*: težko ~ navkreber, vlak sópíha

sópilo -a *s*, *nav.* *mn.* sópila -il [-il] *dihala*; *gl.* tudi sópsti

sópívec -vca *m*

sópílemenják -a *m*

sópílesávec -vca *m*, sópílesávka -e ž

sópíniiti sópnem (*težko*) *díhniiti*, sópni -ite! sópnil -ila -o

sópíodpísati *in* sópíodpísati -píšem *gl.* písati, sópíodpísi -a *m*, sópíodpísnik -a *m*, sópíodpísnica -e ž

sópíogódbeník -a *m*, sópíogódbénica -e ž >[-bən-]

sópíorok -óka *m*

sópíosésti -i ž, sópíoséstnik -a *m*, sópíoséstnica -e ž, sópíoséstniški -a -o

sópíot *in* sópíot -óta *m* 1. *šumot*, 2. *sopeč slap*, 3. *brzica*, 4. *med stene stisnjena koritasta struga*, *voda*

sópíotnik -a *m*, sópíotnica -e ž

sópíran -a *m* *visok deški ali ženski glas*: dramatični, lirični, koloraturni ~, sópíranček -čka *m*, sópíranist -a *m*, sópíranistka -e ž, sópíranski -a -o: ~i glas

sópírazník -a *m*, sópírazníčen -čna -o

sópíriséžnik -a *m*, sópíriséžnica -e ž

sópírog -a *m* *mož*, sópírogov -a -o, sópíroga -e ž *žena*, sópírogin -a -o

sópírosívec -vca *m*, sópírosívka -e ž

sópísti sópem, sópi -ite! sópé, sópéč -a -e, sópél sópla -o, sópénje -a *s*: težko ~. ~ kakor vol, kakor kovaški meh, ~ si v dlani, sópíh -a *m* *para*, *sopara*, *hlap*: *gl.* tudi sópihati

sóra -e ž [*del voza*]: na ~i sedeti *biti zadnji*, sóren -rna -o: ~i jezik = sórnica -e ž, sórnik -a *m* 1. *kliuč*, *ki gre skozi soro in veže oba dela voza*, 2. *vijak*

Sóra -e ž [*reka*]: Poljanska ~, sórski -a -o: ~i most; *vendar* Sórsko polje; Sóra -e ž *kr. i.*, v ~i, sórski -a -o, Sórcani -ov *m mn.*; Sórica -e ž *kr. i.*, v ~i, sóriški -a -o, Sóričani -ov *m mn.*

sórazmérien -rna -o: ~ *s* čim, ~o velik uspeh, sórazmérienica -e ž, sórazmérije -a *s*: ni ~a med krivdo in kaznijo, v obratnem ~u, sórazmériost -i ž, sórazmériosten -tna -o: ~i faktor

Sorbóna -e ž *pariška univerza*, na ~i, sorbónski -a -o

sordína -e ž *in* sordino -a *m* 1. *dušilo glasu*, 2. *pridušenost*

sorédje -a *s* *koordinatni sistem*: ekliptično ~, soréden -dna -o, sorédnica -e ž *koordinata*

soróden -dna -o: ~ komu *ali* s kom, ~ a duša, po duhu ~, duševno ~, bolj ~ = soródnější -a -e, soródnica -e ž, soródnik -a m: daljni ~, soródníski -a -o: ~i občutki, soródnost -i ž: ~ s kom; krvna, duševna, jezikovna ~, soródstvo -a s: bližnje, daljno, stransko ~, ~ v prvem kolenu, krvno, duhovno ~, v ~u s kom = v soródu; soródstven -a -o [-tvən-]: ~e zveze, ~o razmerje

sorta -e ž: vino srednje ~e. dobra ~ sadja, človek stare, posebne ~e, fant moje ~e, ljudje so vsake ~e *ali* vseh sort, vse ~e dela, vsake ~e delo, sórtén -tna -o: ~a vina

sortati -am *razloček delati*: koklja sorta piščance *nima vseh enako rada*, ~ živino

sortiment -énta m l. *zaloga na izbiro*, 2. *blago določene mere in kvalitete*

sortirati -am *razbirati, razvrščati*, sortíran -a -o, sortíranje -a s: ~ les, sadje, seme. sortíren -rna -o: ~a deska, ~i stroj = sortírka -e ž, sortírnicá -e ž *prostor za sortíranje*

sóržica -e ž *zmes pšenice in rži*, sórzíčen -čna -o = sóržen -žna -o: ~i kruh

sósed in **sósed** -éda m, mn. *sošédi in sošéde*: ~ pri mizi, sošédov -a -o: pri ~ih, sošéda -e ž, sošédén -dna -o in sošédnji -a -e: ~a miza, sošédnja -e ž *pr. zg. soeska, zborovanje soeske, sošédovski -a -o: po ~o bomo napravili, sošédski -a -o: ~i stiki, sošédstvo -a s; živeti v dobrem ~u, sošédstven -a -o [-tvən-]: ~i stiki*

sošéska -e ž l. *sošédstvo*, 2. *(vaška) skupnost, sošéskin -a -o: ~ župan, sošésčan -a m, sošésčina -e ž: ljudje iz ~e, nevárna ~, v ~i mesta, sošéski -a -o: ~a zemlja*

sošólédica -e ž → *zaporedje*

sosréden -dna -o *koncentríčen, z istim središčem*, sosrédnost -i ž *koncentríčnost*, sosrédití -im *naravnati, napeti proti istemu središču, zgostiti*, sosréden -a -o *sóstanovávec -vca m, sóstanovávka -e ž sostenúto prisl. glas. zadržano*

sósvét -éta m

sósvódnica -e ž *arh.*

sóšen -šna -o: ~o jadro *kratko jadro za nevihto; gl. tudi soha*

sošólec -lca [-lc-] m, sošólká -e [-lk-] ž

sótekmovávec -vca m, sótekmovávka -e ž

sotéska -e ž, sotéski -a -o, sotésčan -a m

Sotéska -e ž *kr. i., v ~i, sotéski -a -o: ~i grad, Sotésčani -ov m mn.*

Sótla -e ž [reka], sotélski -a -o [-təl-]

sotóče -a s *sovodenj*: ~ Save in Savinje. sotóčnica -e ž

sotóžnik -a m, sotóžnica -e ž

sótrpín -a m, sótrpínka -e ž, sótrpínski -a -o, sótrpínstvo -a s

sotrúdník -a m → *sodelavec, sotrudnica -e ž → sodelavka, sotrudništvo -a s → sodelovanje*

sótržán -ána m, sótržánka -e ž

sóučénc -nca m, sóučénka -e ž

sóučínkováti -újem *gl. učinkovati, sóučínkovánje -a s*

sóudeležén -éna -o in **sóudeležén** -a -o: ~ pri tatvini, sóudeležénc -nca m in **sóudeležénc** -nca m, sóudeležénka -e ž in **sóudeležénka** -e ž, sóudeležénost -i ž in **sóudeležénost** -i ž, sóudeležéba -e ž, sóudeležévati -újem *se gl. udeleževati se: ~ se zborovanja*

sóujétník -a m in **sóujétník** -a m

sóuporába -e ž: soba s ~o kuhinje, sóuporábén -bna -o, sóuporábénik -a m, sóuporábénica -e ž, sóuporábljati -am, sóuporábljanje -a s

sóupravíčen -a -o, sóupravíčenec -nca m, sóupravíčenka -e ž

sóupravítelji -a m, sóuprávljati -am, sóuprávljanje -a s

sóuredník -a m in **sóuredník** -a m, sóurednica -e ž in **sóurednica** -e ž, sóuredništvo -a s in **sóuredništvo** -a s

sóusmérítí -im: svoje delo ~ s kom v isto smer *naravnati, sóusmerítev -tve ž, sóusmérjenost -i ž uravnánost*

sóustánovítelj -a m = **sóustánovník** -a m, sóustánovíteljica -e ž = **sóustánovnica** -e ž, sóustánovíteljski -a -o

sóustvarjati -am, sóustvarjanje -a s, sóustvarjávéc -vca m, sóustvarjávka -e ž, sóustvarjálén -lna -o [-ln-], sóustvarjálnost -i [-ln-] ž: *prevajavčeva ~*

sóužíték -tka m, sóužívávec -vca m, sóužívati -am

sóva -e ž: *koconoga, lesna, pegasta, rjava ~, ~ skovika, sovka, huka, uka, vika; sóvica -e ž, sóvin -a -o, sóvast -a -o, sóvji -a -e: ~e oči, ~i obraz, sovjeók -óka -o; sóváč -a m = sóvân -ána m sovji samec, sóvič -iča m, sóvják -a m velika uharica, sóvka -e ž sova, mn. sóvke sóvk |ponočni metulji|: borova, ko-*

ruzna, pšenična ~; sóvkati -am *sovo oponašati pri lovu*, sovoličen -čna -o
 sóvarovanec -nca *m in* sóvarovánc -nca
m, sóváruh -a *m*, sóváruštvo -a *s*
 sóvaščán -ána *m*, sóvaščánka -e *ž*
 sóvédec -dca *m*: napraviti koga za ~a
 svojih dejanj, sóvédká -e *ž*, sóvédnost -i *ž*:
 ~ pri kaznivem dejanju
 sóvérník -a *m*, sóvérnica -e *ž*
 sovhož -a *m sovjetsko državno gospodarstvo*,
 sovhožen -zna -o: ~a zemlja, sov-
 hóznik -a *m*
 sovísen -sna -o *med seboj zvezan, skladen*,
notranje odvisen, sovísnicá -e *ž*, sovísnost
 -i *ž medsebojna odvisnost, skladnost*
 sovjet -a *m*, sovjetski -a -o: ~a republika,
 Sovjetska zveza, Sovjetija -e *ž*, sovjeti-
 zácija -e *ž*, sovjetizirati -am, sovjetizi-
 ranje -a *s*, sovjetofilstvo -a [-ls-] *s*.
 sovjetofóbstvo -a *s*
 sóvláda -e *ž* = sóvládáanje -a *s*, sóvladár
 -ja *m*, sóvladarica -e *ž*, sóvladárstvo -a *s*
 sovódenj -dnji *ž sotočje*
 sovpad -áda *m* → *ujemanje, enakost, hkrat-*
nost, sočasnost, istočasnost, sovpadati
 -am: ~ s čim → *ujemati se, dogajati se*
hkrati s čim; sovpadáanje -a *s* → *uje-*
manje, hkratnost, sočasnost, sovpasti
 -dem → *ujeti se, strniti se*: dva glasova
 sovpadeta → *se izenačita*
 sovrag -a *m lit. sovražnik*, sovraštvó -a *s*:
 slepo, smrtno, strupeno, neizprosno,
 razredno, rasno ~, ~ med sosedi,
 ~ do ljudi, do tujcev, v ~u biti s kom;
 nakopati si, netiti, razpihovati ~;
 sovražen -žna -o: ~ pogled, ~i tabor,
 ~o mišljenje, ~i nameni, ~ biti
 (nasproti) komu, sovražnica -e *ž*, sov-
 rážnik -a *m*: skrit, zaklet, stari ~,
 ~ napredka, ljudstva, žensk, sovraž-
 níkov -a -o, sovražniški -a -o, sovražnost
 -i *ž*: začeti, pretgati ~i *prepir, vojsko*
 sovražítí sovražím, sovraží -íte! sovražíl -íla
 -o, sovražénje -a *s in* sovražítí -im *s stal.*
poud.: smrtno, strupeno, iz dna duše,
 v dno duše koga ~, na smrt se ~
 sóvrh -a *m*, sóvršen -žna -o: ~i kot *mat.*
 sóvrst -í *ž* = sóvrsta -e *ž bot.*, sóvrsten
 -tna -o
 °sóvrstník -a *m vrstník*
 sózaklěp -épa *m*: ~ blagajne, biti pod ~om
 sózakúpnik -a *m*: ~ lovišča
 sózarótník -a *m*, sózarótnica -e *ž*
 sózavézánec -nca *m*

soznáčen -čna -o *sinonimen*, soznácnica -e *ž*
sinonim
 sózvenétí -ím *gl. zveneti*, sózvenénje -a *s*:
 ~ s čim
 sózvézđe -a *s*: ~ Device
 sózvočje -a *s harmonija*, sózvók -a *m*
soglasje, akord, sózvočen -čna -o
 sožálje -a *s*: izreči ~, sožálen -lna -o [-ln-]:
 ~o pismo = sožálnica -e [-ln-] *ž*
 sožitje -a *s*: človeško, mednarodno ~,
 harmonično ~ vseh narodov *ali* med
 vsemi narodi, ~ z naravo
 spácij -a *m tisk. razmik*, spacioníratí -am,
 spacioníranje -a *s*
 spackátí -ám *gl. packati*, spackán -a -o,
 spackánost -i *ž*
 spáčítí -ím *gl. pačiti*, spáčen -a -o, spáčenje
 -a *s*: ~ obraz, ~ se komu; vreme,
 rast se spači *popači*; spáčenec -nca *m*,
 spáčenka -e *ž*; besedna ~, spáčenost -i
ž, spáček -čka *m* 1. *spáčenec*, 2. *avto*,
 spácji -a -e: spaka ~a! spácník -a *m*
križanec med divjim petelinom in jerebom
 spádátí -am: ~ pod drugo državo, pod
 agrarno reformo, v boljšo družbo, v kri-
 minal, med staro šaro, k stvari; *vendar*
 izpadati
 spáh -áha *m*: topi, utorni ~, ~ med
 deskami, pri oknih, pri vratih; položiti
 puščico na ~ loka, ~ na utor in greben,
 ~ na zakroj, spahálen -lna -o [-ln-]:
 ~i oblič, spahálník -a [-un] *m* |oblič|
 >|spah-|spah-]; *gl. tudi* izpah
 spáhátí -am *gl. pahati*, spáhan -a -o;
 spahljátí -ám *gl. pahljati*; *tudi* izpahati
 spáhi -ja *m* 1. *alžirski in tuniški konjenik*,
 2. *indijski ~ zakupnik posestva*, spáhija -a
in -e m zakupnik: upor ~ev
 spahnítí *in* spáhniti -nem *gl. pahniti*,
 spáhnjenje -a *s*: ~ rokav s stanom,
 ~ doge, deske, vrata, okna *zvezati*,
stakniti, spojiti; spahováti -újem, spa-
 hovál -ála -o, spahováanje -a *s*: ~ pod,
 spahuje se mi; spahoválník -a [-un-] *m*
 |miza, stroj| >|spah-|spah-]; *gl. tudi*
 izpahniti
 spájátí -am *vezati, družiti*, spájáanje -a *s*;
 spájálo -a *s*, spájálce -a [-lc-] *s*, spájálen
 -lna -o [-ln-]: ~i kositer, spájálník -a
 [-un-] *m*: ~ na plin, konicasti ~a,
 spájávec -vca *m*, spájávka -e *ž* 1. *delavka*,
 2. *luč, mn. spájávke* spájáv *|kleščel*,
 spájávski -a -o
 spajdášítí -im *se*: ~ se s kom

spájka -e ž: kleparska ~, spajkálnik -a [-un-] m, spajkáló -a s, spajkati -am lotati, spajkanje -a s

spák spáka m *škrat*, *spáček*: ni ~, da te ne bi našel, glej ga ~al ti ~ ti! spáka -e ž 1. *spáček*, 2. *spáčen obraz*, 3. *sitnež*: moralna, peklerska ~, ta ~ hoče vse vedeti, morska ~ *zool.*, spákast -a -o: ~ obraz; spákec -kca m, spákica -e ž

spakedrátí -ám, *spakedráj -ájte!* spakedrál -ála -o; spakedrán -a -o: ~ jezik, ~a beseda = spakedránska -e ž, spakedránost -i ž, spakedránščina -e ž, spakedráv -áva -o

spakljív -a -o: ~ otrok, glas, posmeh, zmrdljaj, ~o ime, ~o oponašati, spakljívec -vca m, spakljívka -e ž, spakljívost -i ž

spakovátí -újem se, spakovál -ála -o, spakovánje -a s: ~ se komu, ~ se v jeziku, ~ se po nemško, spakovávec -vca m, spakovávka -e ž

spálčiti -im [-uč-] *splesti*, *skrpiti*

spálen -lna -o [-ln-]: ~i prašek, ~a bolezen, vreča, srajca, halja; spálnica -e [-ln-] ž 1. *soba*, 2. *del pohištva*, spálniški -a -o [-ln-]: ~a vrata, spálnik -a [-ln-] m *spalni voz*

spáliti in spáliti -im *gl.* paliti; spáljen -a -o: od sonca ~, spaljenina -e ž *ožganina*

spámetiti -im, *spametovátí* -újem, *spametovánje* -a s: ~ koga, ~ se

spánc -nca m: rahel, trden, smrtni ~, ~ se me loteva, me sili, mi leze, leže na oči, me premaga, zazibati koga v ~, komu pregnati, odgnati ~, boriti se s ~em, spánček -čka m, spánčkati -am otr., spánčkanje -a s

spáren -rna -o *soparen*, spárica -e ž, spáričen -čna -o: ~o je, sparína -e ž: dušljiva, puhteča ~

spáriti -im: vodo ~ *spremeniti v paro*, sparili se bomo v taki vročini; spárjen -a -o: ~ zrak, ~a trava, ~o vino, sparjenina -e ž *sparjena krma*; *vendar* izpariti

spáriti -im v *par spraviti*, spárjen -a -o in spáriti -im, spáril -ila -o, spárjen -čna -o: dobro so jih sparili *ugnali*, *povlekli*, *nasankali*, *nasmukali*, *osleparili*; spároma *prisil.* v *parih* (*dvojicah*): iti ~, ~ peljati, voziti

Spárta -e ž *kr. i.*, Spártánc -nca m, Spártánka -e ž, spártánski -a -o: ~a vzgoja, spártánc -nca m *trdo vzgojen človek*

Spártakus -ka m [*voditelj rimskih upornih suznjev*], Spártakov -a -o, spártakovec -vca m | *privrženeц nemškega levčarskega krila* = spartakist -a m, spartakiáda -e ž [*tekme*]

spásti spádem: sadje spade z drevja, oči mu spadejo in zaspi, ~ na srenjo *do kraja obubožati*; *vendar* izpasti

spásti spásem, spásen -a -o: ~ komu travo *popasti*, živina naj se še malo spase, spášnik -a m *pašnik* = spášnja -e ž; *gl. tudi* izpasti

spáti spim, spi -ite! spé, spéč -a -e, spál -a -o: spravljati se spát; rahlo, trdno, sladko, stoje ~, spi ko polh, kakor ubit, ko klada; s soncem, s kokošmi spat iti, ~ v grobu; nesreča ne spi; mesto, ljudstvo spi; spi se mi *zaspan sem*, ne spi se mi *ne dá se mi spati*; spéč -éča -e *prid.*: ~a zemlja, ~e moči, ne budi ~ih; spánje -a s: rahlo, nemirno, trdno, sladko, zimsko, smrtno ~, noči brez ~a, pogrezniti se v ~, spi ~ *pravičnega*; sédite, da nam ~a ne odnesete, v ~u *govoriti*

spaváč -a m, spavávka -e ž, spávati -am *lit.*, spavállšče -a s

spávec -vca m, spávka -e ž

spáziti in spáziti -im *gl.* paziti: ~ koga, kaj *opaziti*, *izslediti*

spázma -e m *krč*

spéciálen -lna -o [-ln-]: ~a stroka, ~ primer *poseben*, *izjemen*, *spécialnost* -i [-ln-] ž *posebnost*, *spécialist* -a m *izvedenec*, *strokovnjak*, *strokovni zdravnik*, *spécialistka* -e ž, *spécialitéta* -e ž *posebnost*; *spécializácija* -e ž, *spécializírati* -am: ~ blago, ~ se za kaj, v čem, *spécializíranost* -i ž; *spécialka* -e [-lk-] ž [*zemljevid*]

spécies ž *neskl. bot., zool. vrsta*: v to ~ štejemo

spécificén -čna -o *poseben, vrsten, svoj, lasten*: ~a teža, *spécificíčnost* -i ž *posebnost*, *svojevrstnost*, *spécificírati* -am *nadrobno popisati*, *posamezno naštetí*, *spécificíránje* -a s; *spécificákacija* -e ž *nadrobna določítev*; *spécífikum* -a m *posebnost*

spécimen -a m *vzorec*

spéčátí -ám *gl.* pečati se: blago dobro ~ (v denar), spéčala se je s tujcem; spéčávati -am: pridelke ~

spéči spéčem *gl.* peči: ~ kruh, beseda ga je hudo spekla, spéčenina -e ž

speditër -ja *m* (°špediter) *prevoznik, odpravnik, speditërski* -a -o: ~o podjetje, *spedicija* -e *ž* *prevoznništvo, odpravnništvo, spedijski* -a -o: ~i stroški

spéh -a *m* *hitrost, napredek*: delo nima ~a, delo gre v ~ *gre dobro spod rok, se dobro odseda*

spéhati -am *upehati koga*: ~ konja, *spéhan* -a -o, *spéhanost* -i *ž*

spéháti -ám *gl.* *pehati*: ~ hlod z voza, ~ koga ven, ~ se naprej, *spéhávati* -am, *spéhávanje* -a *s* >[spáh-]

speketátí -ám *gl.* *peketati*: konj *speketa* po cesti

spektró -v *sestavi*: *spektrográf* -a *m*, *spektrográfski* -a -o; *spektrométer* -tra *m*; *spektroskóp* -a *m*, *spektroskopija* -e *ž*, *spektroskópski* -a -o

spéktrum -a *in* *spéktra* *m*: *sončni* ~, *spektrálen* -lna -o [-ln-]: ~a analiza

spekulácija -e *ž* *fil.* *teoretično umovanje, spekulativen* -vna -o: ~ duh, *spekulativnost* -i *ž*; *vendar* *špekulacija*

speleológ -a *m* *raziskovavec jam, jamar, speleologija* -e *ž*, *speleolóški* -a -o: ~a znanost

speljáj -a *m* *peljaj*: za dva ~a drv

speljájti *speljem in speljám* *gl.* *peljati, spelján* -a -o: vsa drva ~ iz gozda, *krompir* ~ na kup, ~ vodo s travnika, ~ trto po zidu, pot čez hrib, most čez vodo, vodo na svoj mlin, ~ žico skozi zid, ~ stvar, zadevo do kraja, dobro smo jo speljali, toliko da jo je speljal, ~ besedo, pogovor v stran, drugam, na drug tir, ~ koga na napačno sled, na led; kar na lepem jo je speljal, da mu je vse zaupala; ne dá se ~ *preslepiti, zvbíti*, ženo mu je speljal *prevzel*; konj, vlak ne more ~; plaz se spelje po strmini, kar spelješ se po gruču, mladiči se speljejo *zapustijo gnezdo*; *tudi* *izpeljati*

speljaváti -am, *speljavávanje* -a *s*: ~ vodo, ~ komu dekle, ptiči se speljavajo, kaplje se speljavajo po šipi, solze po licu; *speljava* -e *ž*; *speljeváti* -ujem, *speljevál* -ála -o, *speljevánje* -a *s*: mladi kosi se speljujejo; *tudi* *izpeljavati*

spéniti -im *penasto napraviti*; *spénjen* -a -o: ~a voda, smetana, ~o mleko, ~ konj, beton, *spénjenost* -i *ž*, *spenljiv* -a -o: ~o vino

spenjáča -e *ž* *spona pri železniškem vozu, spenjálo* -a *s*

spénjati -am, *spénjanje* -a *s*: ~ lase, obleko; ~ se na prste, ~ se po skalah; *spenjávka* -e *ž* 1. *sponka*, 2. *vrtnica* ~, *eksotične* ~e; *gl.* *tudi* *vzpenjati* se

spentljáti -ám *gl.* *pentljati*: ~ trak *zavozlati*, ~ koga s kom, ~ se s kom, s slabo družino

spéréti -im *gl.* *pereti*: kol v zemlji *speri*

spérma -e *ž* *biol.* *seme, spérmij* -a *m*, *spermatozóon* -a *m*, *mn.* *tudi* -zóa *s*

spésniti *spésnem sneti, potegniti*: ~ sekiro z rame, ~ zapornico, *spesne* se mi *zdrzne mi, ponesreči se mi*, *robata* *beseda* se mu *spesne, plaz* se *spesne*

spésniti -im *pesem napraviti, zložiti, spésnjen* -a -o

spéstíti -im, *spésti* -ite! *spéstil* -íla -o: lan ~ *velike snope v majhne snopice (pesti) razvezati*, ~ se s *pestmi se sprijeti, stepsti*

spéstovanček -čka *m* *razvajen otrok, spéstovanka* -e *ž*, *spéstovati* -ujem, *spéstoval* -a -o, *spéstovan* -a -o: kar jih je tu, vse je *spéstovala pestunja* 1. *varovala kot otroke*, 2. *razvadila*

spéščenéti -im *gl.* *peščneti* = *speščniti* -im se *gl.* *peščniti* se, *spéščenil* -íla -o

spéšen -šna -o: ~ delavec, ~a *hoja*, ~o delo, ~o mu gre od rok, *spéšiti* -im: ~ domov, ~ korak, delo; *bobni* *spéšijo hitrost plesa*, ~ se v šolo; *spéšnost* -i *ž*

spét *prisl.*: ~ in ~ je *trdil, hoče* ~ nazaj, kdo je pa ~ to naredil? ne debel, pa ~ ne suh

spéten -tna -o: ~a *stoja tel.*

spéti *spém in spéjem lit.* *iti, hiteti, spéj* -te! *spél* -éla -o

spéti *spém, spni* -ite! *spél* -a -o, *spét* -a -o 1. ~ lase, jadro, hlače nad čevlji, vrata z verigo, obleko z bucikami; 2. ~ se na prste, čez koga, čez zid, konj se spne na zadnje noge; *spétnica* -e *ž* |*spona za konje*|; *gl.* *tudi* *vzpeti se, vendar izpeti*

spétka -e *ž* 1. *epilepsija govedi*, 2. *slabotnež, spétkast* -a -o *slaboten, spétnik* -a *m* *slabotnež*

spév *spéva* *m*: žalni, *labodji* ~, *spéven* -vna -o: ~a igra, *spévnost* -i *ž* *pevnost, spevoigra* -e *ž* *spevna igra, igra s petjem*

spéháti *spéhám in spéhám* *gl.* *phati*: ~ proso, tla iz sphone zemlje; *tudi* *izphati*

spíhati -am *in spíšem* *gl.* *pihati, spíhan* -a -o: ~ drobtine z mize, sneg je *spíhalo*

z robov, ~ lase z oči, listje na kup; spih -a m: na ~u biti na vetru; spihniti -nem, spihovati -ujem, spihovanje -a s; vendar izpihati

spiker -ja m napovedovavec, spikerjev -a -o: ~ glas, spikerski -a -o: ~a služba

spiliti -im: ~ ključ, pesem, prevod, ~ rjo; tudi izpiliti

spinel [-él] -a m min. |drag kamen|

spinet -a m glas. |starinsko glasbilo|: igrati na ~

Spinoza [spinóza] -a in -e m |filozof|, Spinozov -a -o: ~i nauki, spinózovec -vca m, spinózovka -e ž, spinózovski -a -o, spinózovstvo -a s

spirála -e ž viba, kotanec, spirálen -lna -o [-ln-]: ~a črta, spirálast -a -o: ~o zavit, ovit, spirálnik -a [-ln-] m spirálni sveder: kovinski ~

spiránt -a m slov. pripornik, spirántičen -čna -o in spirántski -a -o priporníski

spiráti -am, spiranje -a s: voda spira zemljo s hriba, ~ posodo, kozarce, čaj za spiranje; tudi izpirati

spiráti -am tisk., spiranje -a s: ~ matematični stavek, levo ~, spirávec -vca m

spirála -e ž svedrast mikrob, spirohéta -e ž tanek svedrast mikrob

spiritizem -zma m, spiritíst -a m, spiritístka -e ž, spiritístičen -čna -o: ~a seansa, spiritizírati -am, spiritizírание -a s

spirituál [-ál] -a m, spirituálen -lna -o [-ln-] duhoven, spiritualizírati -am poduhoviti, spiritualizem -zma m, spiritualíst -a m, spiritualístka -e ž

spirituoso [-uózo] it. prisl. glas. navdušeno

spirométer -tra m naprava za merjenje izdihanega zraka

spis -a m: prost, poučen, sramotilen, polemíčen ~, uradni, sodni ~, zbrani ~i, mladinski ~i; spisek -ska m seznam, spisje -a s: prosto ~

spisáti in spisati spišem gl. pisati, spisan -a -o: ~ pismo, nalogo, knjigo; spisávati -am, spisávanje -a s, spisováti -ujem, spisováł -ála -o, spisovánje -a s, spisovávec -vca m, spisovávka -e ž, spisóven -vna -o: ~i pouk pouk o spisju, spisóvnica -e ž zvezek za spisje, spisóvník -a m knjiga z zgledi za pisma, obrazce: ljubezenski ~; vendar izpisati

spítati -am: ~ prašiča; tudi izpitati

spíti spijem gl. piti: ~ (vse) vino, čaj; gl. tudi izpiti

spláčáti in spláčati -am gl. plačati: dobro ga je spláchal za žalitve, enkrat te je le spláčalo, ne spláča se odgovarjati, delati; to se ne spláča; tudi izpláčati

splahnéti -ím gl. plahneti = spláhniti -nem: voda, oteklina, bolečina, jeza, vnema, dobra volja splahni ali splahne, lica splahnijo ali splahnejo, ~ v nič; splahnél -éla -o = spláhnjen -a -o: ~a lica

splahútati -am in splahutáti -ám gl. plahutati: ptič splahuta, splahutávati -am

splájhati -am: veter splajha morje, od vožnje splajhano vino

spláka -e ž ploščat prod, skrlica

splakníti spláknem, splákní -íte! splákníl -íla -o, spláknjen -a -o in splákniti -nem s stal. poud.: ~ posodo, steklenico, ~ si kri, solze z lica; splák spláka m kar (se) splakne: stranišče na ~, splakováti -ujem, splakovál -ála -o, splakováanje -a s: ~ zlato, splakoválen -lna -o [-ln-]: ~a voda, splakoválnik -a [-un-] m posoda za splakovanje, splakovávec -vca m, splakovávka -e ž; tudi izplakniti

splanírati -am: ~ teren zravnati

splapoláti -ám gl. plapolati: ogenj splapola

splástíti -ím, splásti -íte! splástíl -íla -o, splastén -éna -o in splástiti -im s stal. poud.: ~ seno; splastéti -im: žito pod snegom splasti poleže in segnije

spláštíti -ím, spláštíl -íla -o, splášen -éna -o in spláštiti -im s stal. poud.: ~ divjačino, ~ iz spanja, splášenec -nca m in splášenec -nca m, splášenka -e ž in splášenka -e ž

splát' spóljem gl. plati: ~ vodo iz čolna; tudi izplati

spláv -áva m 1. zbiti ~, ledeni ~, 2. povzročiti, narediti ~, imela je že tri ~e, umetni ~; spláv -í ž 1. naval vode: dirjati na skok in ~, 2. ~ ledu; splávček -čka m: zbiti ~, splávek -vka m splavljeni plod, spláven -vna -o: ~a zapornica; splávar -ja m: savinjski ~, splávarski -a -o: ~o pristanišče, orodje, splávarstvo -a s, spláváríti -im, splávárjenje -a s

splávati -am: otrok je splaval je začel sam plavati, ladja je splavala, upanje je splavalo po vodi; ~ na vrh, na površje; pogled splava do hribov, čez hribe; pesem splava v daljavo; gl. tudi izplavati

splaviti -im, splávi -ite! splávil -ila -o, splavljen -ěna -o, splavljenje -a *s in* spláviti -im *s stal. poud.*: ~ les, ladjo, otroka, zlato; morje ga je splavilo na suho; splavilo -a *s abortiv, pripomoček za splavljenje*, splavišče -a *s*, splavitev -tve *ž*, splávljati -am, splávljanje -a *s*, splávnica -e *ž splavni bazen v prekopih*, splavúh -a *m kdor hudodelsko odpravlja*, splavúša -e *ž*

splaziti in spláziti -im *se gl.* plaziti *se*: ~ se skozi grmovje, okno; ~ se iz hiše, čez zid, na voz; *vendar izplaziti*

spleen [*splín*] -a *m čudaštvo, muhavost, z dolgočasnost*

spléndiden -dna -o → *bleščeč, sijajen, dorežljiv*

splésati in splésati spléšem *gl.* plesati; splésan -a -o: ~i čevlji, ~e podnice

splésneti -im *gl.* plesnети: kruh je splésnel, doma ne bom splésnela, splésnelo črnilo; splésniti -nim, splésnjen -a -o

splésti splétem *gl.* plesti: ~ mrežo, gnezdo, lase v kito; ~ zaroto, ~ zgodbo okoli dogodka, junaka, ~ se s kom, nevesta še ni spletena; splétati -am, splétanje -a *s*; *vendar izplesti*

splét-éta m: ~ žic, živčevja, splétek -tka *m*, spletenina -e *ž*, spletenka -e *ž družica*, spletenost -i *ž*; spletična -e *ž*: grajska ~; spletenčiti -im; spleteničen -a -o: ~o govorjenje

splétka -e *ž*: snovati, kovati, delati ~e, lažnive, politične, volilne ~e, spletkár -ja *m in* splétkar -ja *m*, spletkarica -e *ž in* splétkarica -e *ž* = spletkárka -e *ž in* splétkarka -e *ž*, spletkárski -a -o *in* splétkarski -a -o, spletkárstvo -a *s in* splétkarstvo -a *s*, spletkáriti -im, spletkárjenje -a *s*: ~ proti komu, zoper koga, ~ s čim

splevéti -im *gl.* pleveti: vino je splevelo *je postalo plehko*

splézati -am: ~ z drevesa, ~ na drevo, čez zid, drug drugemu čez glavo; visoko je splezal *dosegel ugledno službo, veliko čast*; *gl. tudi izplezati*

Splít -a *m kr. i.*, v ~u, splítski -a -o: ~o pristanišče, ~a panorama, Spličan -a *m*, Spličanka -e *ž*

splítvétí -im *gl.* plitveti: življenje splitvi v vsakdanjosti

splòh *prisl.*: pišejo o človeku ~, ne pa o današnjem *na splošno*; kaj je ~ resnica?

pravzaprav; gre za odkritost, poštenost, ali kakor se ~ temu reče; tako so delali Prešeren, Župančič, ~ pravi pesniki; tedaj so še ~ mlatili s cepci; žal mi je, da sem ~ kaj spregovoril; ne vem, če te bo ~ sprejel; ~ pa ti povem, ne hodi več blizu; tega ~ ne zna; naloga je ~ zanič; ~ ust ni odprl; to ~ mogoče ni; »Malo ti je pa le žal!« — »Sploh ne!« *prav nič ne*; »Ali jo daš za sto dinarjev?« — »Sploh ne, je ~ ne prodam!« *kratko in malo ne*

sploškomna *prisl.*: z mečem ga je ~ udaril po plecih, ~ pasti v vodo; sploška *prisl.*

sploščiti -im, sploščí -ite! sploščil -ila -o; sploščěn -ěna -o: ~ nos, obraz, sploščénost -i *ž*, sploščévati -újem, sploščévál -ála -o: krogle so se ob skali sploščevale

splošen -šna -o: zgled je precej ~, ~a izobrazba, zgodovina, stavka, raba, spoved, volilna pravica; podoba, obravnava je nekam ~a; ~o zdravljenje, pooblastilo; ~o mnenje, prepričanje; ~o človeški, koristen, veljaven, priljubljen, razumljiv, znan; govori precej na ~o; na ~o precej govori, na ~o ni grd *nasploh*; na ~o vzeto; v ~em *na splošno*; splošnost -i *ž*: ~ sodbe, sklepati iz ~i, splošnica -e *ž splošno znana stvar*

°sploviti -im *spustiti v morje, splaviti*, °splovitev -tve *ž splavitev*, °splovišče -a *s splavišče*

splúti splóvem *in* splújem *gl.* pluti: ladja splove; *vendar izpluti*

splúziti -im *izpluziti*

spo- *predpona* 1. *namesto izpo-*: sposoditi, spoved; 2. *namesto vzpo-*: sporednica; 3. *namesto razpo-*: spored; 4. *zveza s in po*: spogledati se

spočásmiti -im: ~ korak, tek, vožnjo; spočasnováti -újem, spočasnovál -ála -o, spočasnovánje -a *s*

spočéti spočném *gl.* početi: ~ otroka, ~ misel, načrt, hudobijo; spočétje -a *s*, spočétek -tka *m*: ~ življenja, spočéten -tna -o: ~i dnevi; spočétnik -a *m*: ~ novih idej, spočélo -a *s*; spočénjati -am, spočénjanje -a *s*

spočétká *prisl. skraja, sprva*

spočíniti -nem *se spočiti se*

spočíti spočijem *gl.* počiti počijem, počít -a -o: ~ glavo; pustite vino, da se

spočije; ~ si oči; spočitek -tka *m*, spočíte -a *s*, spočitost -i *ž*; spočivati -am se
 spod *predl.* *z rod. izpod*
 spod- *predpona namesto izpod-*: spodbíti, spodbósti; *gl. tudi izpod-*
 spód = spódaj *prisl.*: stanuje čisto ~, zmerom je ~, pogled od ~ (*od kod?*); *vendar*: soba odspód, odspódaj (*kje?*)
 spodbádati -am, spodbádanje -a *s*: ~ konja z ostrogo, ~ koga k delu, k dobremu; *tudi izpodbadati*
 spodbirati -am: ~ zrelo klasje, grozdje
 spodbíti -bijem *gl.* biti, spodbít -a -o: ~ komu stol, nogo, roko, ~ koga na tla, ~ trditev, ugovor, oporoko, razsodbo, pravico, veljavo, dokaz; spodbítje -a *s*; spodbijati -am *gl.* pobijati, spodbijanje -a *s in* spodbijanje -a *s*, spodbijálen -lna -o [-*ln-*]: ~a tožba, spodbijávec -vca *m*; *tudi izpobiti*
 spodbóčiti -im: ~ roke
 spodbósti -bódem *gl.* bosti, spodbodén -éna -o: ~ konja v tek, pšenico v rast, ~ koga k delu, k vztrajnosti; *tudi izpodbosti*
 spodbúda -e *ž*: ~ k delu, ~ za napredek, moralna ~, to mu bo v ~o, za ~o kaj povedati, po svoji ~i, po ~i oblasti; spodbúden -dna -o: ~e besede, misli, novice, ~o pokimati, se nasmehniti; spodbudílo -a *s*; *tudi izpodbuda*
 spodbúdi -ím, spodbúdi -íte! spodbúdíl -íla -o, spodbujén -éna -o: ~ k še večji vnemi; spodbudnica -e *ž*, spodbudník -a *m*, spodbúdnost -i *ž*, spodbújati -am, spodbújanje -a *s*, spodbujéválen -lna -o [-*ln-*]: ~i klici, spodbujévávec -vca *m*, spodbujévávka -e *ž*
 spódek -dka *m* *spodnji del česa*
 spodglódati *in* spodglódati -am *in* -glójem *gl.* glodati: ~ koreniko, drevo
 spodgnáti -žnem *gl.* gnati: po slani je drevje spet spodgnalo, spodgánjati -am
 spodgrísti -grízem *gl.* grísti, spodgrízen -a -o: rovka spodgrize korenine, termiti lahko spodgrizejo stavbo, spodgrízavati -am, spodgrízavanje -a *s*: medsebojno se ~, spodgrízaváti -újem, spodgrízováł -ála -o, spodgrízovanje -a *s*; spodgríziniti -nem; *tudi izpodgristi*
 spodína -e *ž* celina, *spodnja plast zemlje*
 spodíti spodím, spódi -íte! spódił -íla -o, spodén -éna -o: ~ srno, ~ koga čez prag, ~ sina iz hiše, od doma

spodjédati -am, spodjédanje -a *s*: črv spodjeda korenine, rast; voda spodjeda breg; komu kruh ~, drug drugega ~; spodjéla -e *ž* *spodjeden kraj*; spodjésti -jém *gl.* jesti, spodjéden -a -o; *tudi izpodjedati*
 spodkidáti -am: ~ hlev, ~ živini, spodkidávati -am, spodkidávanje -a *s*
 spodkopáti -kópjem *in* -kopám *gl.* kopati, spodkopán -a -o: ~ tla, temelje, zdravje, zaupanje; spodkóp -ópa *m*; spodkopávati -am, spodkopávanje -a *s*, spodkopovávec -vca *m*; *tudi izpodkopati*
 spodkosíti -ím, spodkósi -íte! spodkósil -íla -o, spodkošén -éna -o: padel je kakor spodkošen
 spodkrepelíti -ím, spodkrepéli -íte! spodkrepélil -íla -o, spodkrepeljén -éna -o: a polenom ~ kosoš
 spodlésti -lézem *gl.* lesti, spodlézen -a -o: ~ koga v službi, spodlezlív -a -o: ~a potuhnjenost, spodlezováti -újem, spodlezováł -ála -o, spodlezóvanje -a *s*, spodlezóvávec -vca *m*, spodlezóvávka -e *ž*; *tudi izpodlesti*
 spodletéti -ím *gl.* leteti: sekira spodleti ob trdem lesu, noga spodleti na ledu; poskus, načrt, napad spodleti; pri skušnji mu je spodletelo; spodlétel -éla -o *prid.*: ~i načrti; spodlét -éta *m*; spodlétati -am, spodlétaváti -am, spodlétávanje -a *s*; spodlétováti -újem, spodlétóvanje -a *s in* spodlétóvanje -újem, spodlétóvanje -a *s*; *tudi izpodleteti*
 spodmákníti -máknem, spodmákníl -íte! spodmákníl -íla -o, spodmáknjen -a -o *in* spodmákniti -nem *s stal. poud.*: ~ komu nogo, stol, prestol, ~ komu tla, ~ koga >[-*mak-* / -*mák-*]; spodmikati -am, spodmikanje -a *s*: tla se mu spodmikajo pod nogami; *tudi izpodmákniti*
 spodmléti -mléjem *gl.* mleti: spodmlet breg; spodmlévati -am: prod se spodmleva pod nogami; spodmól [-*du*] -óla *m*: Betalov ~
 spodmočíti spodmočím: mrlič navadno spodmoči
 spodněsti spodněsem *gl.* nesti, spodnesén -éna -o: ~ komu nego, stolček, tla; koga ~, voda je spodnesla hišo; spodnášati -am, spodnášanje -a *s*: burja ga spodnaša; *tudi izpodnesti*
 spódnji -a -e: ~i život, ~i svet *podzemlje*, ~a ustnica, ~e plasti, Spodnja Avstrija,

- spodnjeavstrijski -a -o, spodnještájerski -a -o
- spódnjica** -e *ž* *spodnje žensko krilo*, spódnjice spódnjic *ž mn. spodnje hlače*, spódnjik -a *m* 1. *spodnji veter*, 2. *mlinski kamen*, 3. *fil*.
- spodóben** -bna -o: ~a obleka, ~o vedenje, povedati na ~ način, priti do ~ega kosila, živeti ~o, spodóbiti -i se, spodóbil -a -o: to se ne spodobi; meni, mojim letom, za moja leta se to ne spodobi; pozdravi, kakor se spodobi; počitek bi se nam spodobil; spodóbnost -i *ž*: pregrešiti se zoper ~
- spodoráti** -órjem *in* -órjem *gl. orati*: ~ krompir, mejnik; spodorávati -am, spodorávanje -a *s*
- spodrást** -i *ž*, spodrástek -tka *m novi poganjki*, zarod, spodrásti -rás(t)em *gl. rasti*, spodrás(t)el -s(t)la -o, spodrásčen -a -o; spodrásčati -am, spodrásčanje -a *s*: mladina *že* spodrašča, robidovje spodrašča gozd; *tudi* izpodrasti
- spodrecáti** -am, spodrecan -a -o: ~ krilo = ~ se, spodrecana ženska; spodrec -a *m in* spodrec -éca *m trak za spodrecavanje*, spodrecávati -am, spodrecávanje -a *s*; *tudi* izpodrecati
- spodredíti** -ím, spodrédi *in* spodrédi -íte! spodrédił -íla -o, spodrejen -éna -o: ~ prašiča, spodréja -e *ž prireja*, spodréjek -jka *m*, spodréjati -am, spodréjanje -a *s*; *tudi* izpodrediti
- spodrépiti** -im: ~ konja 1. *skrajšati rep*. 2. *dati mu podrepni jermen*, ~ gizdalina; *tudi* izpodrepiti
- spodrezáti** -réžem *gl. rezati*: ~ korenine, rast, peruti, kopito, moč, spodrez -éza *m*: ~ za smolarjenje, spodrezávati -am, spodrezávanje -a *s*, spodrezováti -újem, spodrezúj -te! spodrezováł -ála -o, spodrezováńje -a *s*: ~ satje, spodrezovávec -vca *m*; *tudi* izpodrezati
- spodriníti** -nem *gl. riniti*, spodrinjen -a -o: ~ koga v službi; spodrivati -am *gl. odrivati*, spodrivanje -a *s*: pri koritu drug drugega spodrivajo, ladja spodrivava vodo, spodriv -a *m*: ~ ladje; *tudi* izpodriníti
- spodríti** -ríjem *gl. riti*: krt je spodril sadiko, voda spodrije breg
- spodrkłáj** -a *m*, spodrkñiti -nem: v steni je spodrkñil, spodrkñilo ji je in je padla, pri maturi mu je spodrkñilo; spodrkováti -újem, spodrkováł -ála -o, spodrkováńje -a *s*: slepec je spodrkoval, spodrkuje mu, spodrk -a *m*
- spodrsñiti** -nem: tik pod vrhom ji je spodrsñilo; glej, da ti pri maturi ne spodrsne; spodrsávati -am, spodrsávanje -a *s*: na spolzkih tleh spodrsava; spodrsováti -újem, spodrsováł -ála -o, spodrsováńje -a *s*; spodrséti -ím *gl. drseti*: spodrselo mu je, spodrsévati -am; spodrsék -ska *m* = spodrsłjaj -a *m in* spodrsłjáj -a *m*, spodrsłjiv -a -o: ~a tla
- spodsekáti** -am: padel je kakor spodsekan, spodsekávati -am: padali so, kakor bi jim spodsekavalo noge, spodsekováti -újem, spodsekováł -ála -o
- spodvezáti** *in* spodvézati -véžem *gl. vezati*: ~ hlače, krilo, žilo, bradavico, jadro, spodvezováti -újem; *tudi* izpodvezati
- spodviháti** -am: ~ hlače, rokave, spodvihávati -am, spodvihñiti -nem: ~ ustnice
- spodvíti** -víjem *gl. viti*: ~ rjuho pod žimnico, noge (podse), ~ si krilo, ~ ustnice, pes spodvije rep
- spodžágati** -am: ~ drevo, vejo, most, ~ koga
- spogłédáti** -am se: ~ se s kom, ~ se z resničnostjo; spogledováti -újem se, spogledováł -ála -o, spogledováńje -a *s*: ~ se z modernostjo, zaljubljeno se ~; spogledávati -am se, spogledávanje -a *s*; spogledljív -a -o: ~o dekle, spogledljívka -e *ž*, spogledljivost -i *z*
- spój** -ója *m*: prosti, zakovni, vijačni ~, spolni, pretrgani ~, kemični ~, ~ telesa in duha, ~ z zemljo; spójek -jka *m produkt spoja*
- spojálnik** -a [-yn-] *m bot.*: ~ dajo živini
- spójati** -am se, spójanje -a *s*: otroci se spøjajo *naletajo*, živina se spøjia *izgoni*; *tudi* izpójati se
- spójen** -jna -o: ~i jarek, rov, vijak, ~a plošča, ~e kovine, ~o stikalo, vrtilo; spójnost -i *ž*
- spójna** -e *ž*: kemična, arzenova, dušikova ~, spójšče -a *s*
- spójiti** -ím, spójí -íte! spójil -íla -o, spójěn -éna -o: ~ dva kosa, dela, ~ kaj s čim, na kratko ~, življenje ju je spójilo v eno; spójénka -e *ž slov.*, spójénost -i *ž*, spójítev -tve *ž*: ~ podjetij, spójljív -a -o
- spójka** -e *ž*: cevna, obročasta, stična, trda, zakovna, žična ~, ~ na gožnike

spójnica -e ž: sklopna, vtična, zatična ~, ~ na vijak, črta ~; spojnik -a m: ~ pri ceveh
spókati -am, spókan -a -o: koža spoka *razpoka*, spoklína -e ž *razpoklína*
spokójen -jna -o: ~ mir, ~a tihota, ~o obličje, ~o ležati, spokójnost -i ž
spokóren -rna -o: ~a obleka, ~o prositi odpuščanja, spokórnica -e ž, spokórník -a m, spokórníški -a -o: ~a srajca, ~o življenje, spokórníštvo -a s, spokórnost -i ž: svetníška ~
spokoríti -ím, spokóri -íte! spokóril -ila -o, spokorjén -éna -o, spokorjénje -a s: ~ koga, ~ se za kaj, spokorítev -tve ž: javna ~, spokorjénec -nca m, spokorjénka -e ž, spokorjénost -i ž
spól [-òl] -óla m: naravni, slovniški, šibki, moški, ženski ~, srednji ~ slov.; spolovílo -a s
spólen -lna -o [-ln-]: ~i nagon, ~i organi, ~a sla, ljubezen, zdržnost, bolezen, morala, vzgoja, ~e žleze, ~o razmnoževanje, občevanje, izživljanje, spólník -a [-ln-] m slov., spólnost -i [-ln-] ž
spoljácija -e ž pr., spoliánt -a m, spoliírati -am *izropati*, (o)pleniti, spoliíranje -a s: ~ pisma
spolírati -am *zgladiti*, spoliírati -am s *polituro osvetiti*: ~ pohištvo
spolniti in spólniti -nim gl. polniti, spólnjen -a -o, spólnjenje -a s: ~ oblubo, željo, dolžnost, usoda se spolni, po spolnjenem šestem letu; spolnítelj -a m, spolnítev -tve ž, spolnítven -a -o [-tván-]: ~a tožba; spolnjévati -újem, spolnjúj -te! spolnjévál -ála -o, spolnjévánje -a s: ~ zakone, spolnjévavec -vca m, spolnjévávka -e ž >[-ún-]; tudi izpolniti
spolovína -e ž: vzeti kravo, njivo, vinograd na -o, delati na -o, na ~i imeti kaj, spolovínar -ja m *soudeležec od polovice* = spolovár -ja m, spolóven -vna -o: ~a paša, ~o drevo
spolstíti -ím *skrotovičiti*, spólsti -íte! spólstil -íla -o: ~ prejo, spolščén -éna -o in spolstén -éna -o: ~a volna, dlaka, ~i lasje *sprijeti* >[-ou-]
spólzék -zka -o = spólzel [-əy] -zla -o: ~a riba, ~ človek, led, nasmeh, parket, ~a brv, pot, šala, ~a tla; spólzkost -i ž = spólzlost -i ž >[-yz-]
spolzétí -ím gl. polzeti: plaz, kaplja, solza spolzi; pogled spolzi po kom. po čem,

spolzelo mi je, mrzlo mu je spolzelo po hrbtu >[-yz-]
spólnziti -nem (se): solza spolzne po licu, noga spolzne na tleh; riba, sekira (se) spolzne iz rok, spolznilo mu je na ledu >[-yz-]
spomeník -a m: nagrobni, narodni, kulturni, jezikovni ~, ~ padlim borcem, ~ zmage; zavod za varstvo ~ov, spomeníški -a -o: ~i urad, spomenica -e ž: vdanostna, pritožna ~ *listina*, ~ 1941 *spominsko odlikovanje*
spomigávati -am: ~ si *ali* se s kom, spomígniti -nem
spomín -a m: imeti dober, trden, slab, zanesljiv ~, živ, medel ~ na kaj, ~ za imena; krajevni, stvarni ~, ohraniti, obujati ~e na kaj, v ~u imeti, ohraniti; ljudem je še v ~u, v ~ si vtisniti; poklicati komu v ~, iz ~a zbrisati; ~ me zapušča, vara; lep, blag, trajen, večer, slab ~ pustiti za seboj, ~ iz mladosti, ~ na lepe čase, za ~ imeti, v ~ na očeta kaj napraviti; v moj ~, ~a vredno je, po ~u obnavljati; slišala je ~, spomíni -ov m mn. *memoari*: mladostni, popotni ~i, ~e pisati, izdati, pripovedovati
spomínček -čka m: ~ s popotovanja, dobiti svoj ~ *nauk*, *opomin*, ~e prodajati, spomínčica -e ž *bot.*, spominek -nka m: ~ od matere, ~ na starše, na mladost, z izleta
spomínjati -am, spomínjanje -a s: pismo me spominja na starše *ali* staršev; pisanje spominja na stare čase *je podobno pisanju v starih časih*; živo, blede, nejasno, megleno se ~ otroških dni *ali* na otroške dni
spomínski -a -o: ~i članek, dan, žig na znakmi, ~a knjiga, plošča, slovesnost
spomlád -i ž *pomlad*: na spómlad, spomládén -dna -o, spomládánček -čka m = spomládánc -nca m *spomládanski mladíč*: prašiček ~, spomládánski -a -o; spomládí *prisl.*
spómnniti -ím: ~ koga dane besede *ali* na dano besedo, ~ se znanca, spomnil se me je s pismom, z darilom, z volilom v oporoki
spóna -e ž vez: nositi, pretrgati, zdrobiti ~e, rešiti, izviti se iz spon, krovška, ogelna, zidna, sklepná, vijačna, zatična ~; spónica -e ž

sponášati -am, sponášanje -a s: ~ hčeri fanta *očitati*; sponěšti -em *gl.* nesti: ~ komu kaj *očitati*, to se mu je dobro sponeslo *posrečilo*

sponděj -a *m poet.* [*stopica*]: ponarejeni ~, spondějski -a -o: ~i verz

spónka -e *ž*: lasna, kožna, lestenčna, preskusna, vzmetna = prožna, žična ~; čevlji na ~e, ~ za jermen, za struno

spontán -a -o *samohoten, iz lastnega nagiba, sam od sebe*: ~ izraz, aplavz, spontanost -i *ž*: ~ čustev, gibanja, ~ preprostega človeka

spopád -áda *m*: oborožen, vojni ~, ~ na nož, ~ različnih mnenj, spopádati -am se, spopádanje -a s: vrabci se spopadajo za zrnje, ljudje za dediščino, za plen, ~ se s težavami, spopadljiv -a -o; spopásti -pádem se *gl.* pasti: ~ se s kom za kaj, ~ se z življenjem

spopolniti *in* spopolniti -nim *gl.* polniti: ~ znanje, izobrazbo, stroj, izdelek, način dela; spopolnilo -a s, spopolnitev -tve *ž*, spopolnjenost -i *ž*; spolnjeváti -újem, spolnjeváj -te! spolnjeváv -ála -o, spolnjeváj -a s: ~ sam(ega) sebe, spolnjeválen -lna -o [-ln-]: ~i tečaj, spolnjevávec -vca *m*, spolnjevávka -e *ž* >[-un-]; *tudi* izpopolniti

spoprijáteljiti -im se: ~ se s kom
spoprijáznti -im se: ~ se z nasprotnikom, s sovražno usodo

spoprijém -éma *m*: ~ dveh sil, ~ s sovražnikom, trd ~, spoprijémati -am se *in* -mljem se, spoprijéti -prijem se *gl.* prijeti: ~ se z medvedom, z delom, z življenjem, sosedje so se spoprijeli, ~ se na življenje in smrt

spór spóra *m*: načelni, diplomatski, strankarski, kompetenčni ~, biti s kom v ~u; netiti, zgladiti ~, ~ se vname, poravna, spravi s sveta; spórček -čka *m*

spóra -e *ž bot.* tros, sporángij -a *m* trosnik, sporofil [-il] -a *m* trosonosni list

Sporádi -ov *m mn.* [otoki], sporádski -a -o sporádičen -čna -o raztresen, redke, kdaj pa kdaj se prikazujoč, izjemen: ~i primeri, ~e publikacije, ~a bolezen, sporádičnost -i *ž*

sporazúm -a *m*: klirinški, gentlemanski ~, delati kaj v ~u z vodstvom, sporazúmen -mna -o: ~a razveza zakona; napraviti kaj ~o s kom, sporazúmnost -i *ž*: izraz ~i, živeti v ~i s kom; sporazúmar

-ja *m*, sporazúmarski -a -o, sporazúmarstvo -a s: politično ~

sporazuměti -úmem se, sporazúmi -te se! sporazúmel -éla -o, sporazúmljen -a -o, sporazúmljenje -a s; sporazuměvati -am se, sporazuměvanje -a s: medsebojno se ~; sporazumljiv -a -o: ~a volja, sporazumljivost -i *ž*

sporěči -em se *gl.* reči: ~ se s kom, sporěk -éka *m*, sporěkati -am se, sporěkanje -a s
sporěd -éda *m*: gledališki, radijski, dodatni ~, ~ večera, koncerta, oddaje, predavanj; končati, skleniti ~, na ~ dati, vzeti, na ~u biti, imeti; umakniti s ~a; sporědje -a s *tisk.*

sporědnica -e *ž* paralela

spóren -rna -o: ~ nauk, ~a točka, ~o jabolko, vprašanje, ozemlje, spórnost -i *ž*
sporíš -a *m bot.* železnjak, sporíšev -a -o
sporočilo -a s: telefonsko, brzojavno ~, ohraniti ustno ~, po ~u starih kronik; ~ o smrti, ~ iz prve roke; prinesti, poslati ~, sporočilce -a [-lc-] s; sporočiti -im, sporóči -íte! sporóčil -ila -o, sporočen -ěna -o: ~ veselo novico, pozdrav(e), želje, ~ kaj po kom; sporóčiti -am, sporóčanje -a s; sporočljiv -a -o

sposóben -bna -o *zmožen, prim.* sposóbnější -a -e *in* bolj sposóben -bna -o: ~ za orožje, za službo, za življenje; vsega je ~; menično, opravilno ~; sposóbnost -i *ž* *zmožnost*: organizacijska, strokovna, opravilna, pravna, pridobitna ~; sposóbnosten -tna -o: ~i izpit

sposoditi *in* spsodíti -im si *gl.* posoditi: ~ si denar, knjigo; njegovo besedišče je sposojeno iz sovražnega tiska, pošteno si ga je sposodil *si ga je privoščil, mu jih je povedal, ga je oštel*, sposojena beseda = sposójenka -e *ž*, sposójati -am si, sposójanje -a s, sposójevati -újem *gl.* posojevati, sposojeváj -a s, sposojévávec -vca *m*, sposojévka -e *ž*, sposojéválen -lna -o [-ln-], sposojéválnica -e [-un-] *ž*, sposojnina -e *ž*; *tudi* izposoditi
spóstiti spóstim *in* spostim, spósti -íte!
spóstil *in* spóstil -ila -o: ~ koga; *tudi* izpostiti

spóštljiv -a -o, *prim.* spóštljivejši -a -e *in* bolj spóštljiv -a -o: ~o vedenje, biti ~ do koga, ~a višina, ~o pozdraviti, poslušati; spóštljivost -i *ž*

spóštóvanje -a s: ~ pravice, samega sebe, ~ (do) staršev; do njega, pred njim.

zanj ima veliko ~, pred takimi stenami imam ~, poln ~a do koga, brez ~a; ne pozna, nima ~a, uživati splošno ~, gojiti ~ do koga; biti komu dolžan ~, skazovati ~, njegovo ime izgovarja s ~em, pozdravljam z odličnim ~em, ~ zbujajoč, ~a vreden

spoštovati -ujem, spoštuj -te! spoštoval -ála -o: ~ človeka, postave, starost; spoštovan -a -o: ~ učitelj, ~i v naslovu; spoštovavec -vca m, spoštovávka -e ž

spotakljiv -a -o, *prim.* bolj spotakljiv in spotakljivejši -a -e: ~o vedenje, reči kaj ~ega, v tem ne vidim, ni nič ~ega, spotakljivost -i ž >[-tak- / -tək-]

spotakniti in **spotákni**ti -nem se *gl.* potakniti: ~ se ob kamen, ob človeka, ob govorjenje, ~ se nad kom, nad čim >[-tak- / -tək-]

spotegniti in **spotégniti** -nem se *gl.* tegniti

spóti *prisl. s poti*: pojdi mi ~, to mi je malo ~ od rok, stran

spotika -e ž: to ime bo kamen ~e, biti vsem v ~o, za vse boš velika ~, govori brez ~e

spotikati -am se, spotikanje -a s: ~ se ob korenine, ob sosedo, ob malenkosti, ~ se nad kom, nad čim, konj se spotika = konju se spotika, spotikávati -am se, spotikávanje -a s, spotikováti -ujem se, spotikovál -ála -o, spotikovánje -a s, spotikovávec -vca m, spotikovávka -e ž

spotikljaj -a m in **spotikljáj** -a m: govori brez ~a, dovoliti si majhen ~, spotikljiv -a -o, spotikljivost -i ž

spotíti -ím, spóti -ite! spótil -íla -o, spotén -éna -o: pot me je spotila, ~ se pri delu; sadje, šipa se spoti, spoténost -i ž

spótom(a) *prisl. s potom*: ~ se je oglasil

spóved -i ž: iti k ~i, povedati kakor pri ~i, spóveden -dna -o: ~a molčečnost, spovednik -a m, spovednica -e ž; *vendar* izpoved

spovédati spovém, spovéj -te! spovédal -a -o, spovédan -a -o: ~ koga, ~ se komu, ~ se česa, pošteno sem ga spovedal

oštel, spovédanec -nca m, spovédanka -e ž, spovedováti -ujem, spovedovál -ála -o, spovedovánje -a s; *vendar* izpovedati

spovíti spovljem (*prezgodaj*) roditi, splaviti *gl.* viti, spovít -a -o, spovítje -a s, spovítek -tka m

spovráčati -am, spovráčanje -a s: tako slabo mu je, da bi spovračal *bruhal*; bolezen,

burja, val, misel, podoba, prikažen, spomin se spovrača, ~ se v prejšnjo lego; spovrnúti in spovrnúti -vrnem se *gl.* vrniti: spomin se spovrne

spovréči -vržem *gl.* vréči: krava spovrže *zvrže*

spozábíti in **spozábiti** -ím se *gl.* pozábiti, spozábljenje -a s in spozábljenje -a s: spozabil se je in povedal skrivnost, ~ se tako daleč, da...; dekle se je spozabilo, ~ se nad kom, ~ se s kom *spečati se*; spozába -e ž, spozábljati -am se, spozábljanje -a s, spozábljív -a -o

spozánáti -a s: umsko, razumsko, intuitivno ~, ~ resnice, samega sebe, priti do ~a, ~ me obide, boli; drevo ~a, za ~ prekratek, za ~ odpreti okno, spozánjce -a s: za ~ prekišel

spozánáten -tna -o: ~ predmet *ki se dá spoznati*, spozánátnost -i ž, spozánátek -tka m

spoznáti -ám *gl.* znati, spoznán -a -o, spoznánje -a s: ~ koga po obleki, hoji, glasu, ~ krivico na svoji koži, do dna ~, ~ svojo zmoto, ~ koga za krivega, ~ kaj za pravilno, ni se dal ~; ne dá se ~, kje je bila prej hiša; sam sebe ne morem ~; ne ~ se v mestu, v zmešnjavi, ~ se v boleznih *ali* na boleznih; ~ se pri živini, ~ se z novimi gosti, s pravilnikom *seznaniti se*

spoznáva -e ž: umska ~, spoznáven -vna -o: ~a tablica, moč, zmožnost, kritika, teorija, ~o znamenje; spoznavnokritičen -čna -o, spoznavnoteorétičen -čna -o, spoznávnost -i ž

spoznávati -am, spoznávanje -a s, spoznávavec -vca m: ~ prave vere, islama, spoznavávka -e ž, spoznavávski -a -o

sprásen -sna -o: ~a svinja *svinja z mladimi*, sprásiti -ím, sprásil -íla -o in sprásiti -ím *s stal. pod.*: ~ šest mladih

spráskati -am *gl.* praskati, spráskan -a -o: ~ barvo, do krvi se ~, spraskanina -e ž; *tudi* izpraskati

spráštiti in **spráštati** -am *gl.* vprašati: pošteno komu ~ vest; spraševáti -ujem, sprašúj -te! spraševál -ála -o, sprašévánje -a s: ~ koga računstvo, iz angleščine, o domačem delu, po starših, poskusno spraševanje, sprašéválen -lna -o [*-ln-*]: ~a komisija, sprašévavec -vca m, sprašévávka -e ž, sprašévánc -nca m, sprašévávka -e ž; *tudi* izprašati

sprašiti -im, spráši -íte! sprášil -ila -o, sprášen -ěna -o: ~ kozuh; matica, mladica se spraši, sprašitev -tve ž; *tudi* izprašiti

sprašiti -im, sprášen -a -o: ~ vinograd po trgatvi *prekopati*, ~ strnišče za repo

sprát -a *m* |*riba*|

spráti spěrem *gl.* prati, sprán -a -o: ~ sol s telesa; *tudi* izprati

správa -e ž: lovska, ribiška, hišna, kuhinjska ~, buča za vodno ~o, ~ za seno; podati roko v ~o; ponuditi, skleniti, piti ~o, ~ med narodi; správen -vna -o: ~a daritev, ~i dan, správnina -e ž |*znesek*|

spravílo -a *s* |*delo in prostor*|: ~ lesa, krompirja; les za ~, letos bo malo ~a *bo slab pridelek*, debela so na lahkem ~u, nimam nobenega ~a za svoje stvari

správiti -im, správljen -a -o: ~ sprto družino, ~ se z brati; ~ pridelek v kaščo, dobiček v žep, ~ žito pod streho, ~ ječmen v zemljo, ~ človeka v grob, pod zemljo, na drugi svet; stežka ~ jed vase; denar je dal ~ stricu; ~ besedo iz sebe, iz človeka, ~ koga k sebi, k zavesti, ~ na varno, na dan, na misel, na kolena, na tla, na boben, na beraško palico, ~ koga v službo, v ječo, v posteljo, v dobro voljo, v slabo luč, v zadrego, v kašo, v nevarnost, v nesrečo, v sramoto, v obup, ~ kaj v kraj, v denar, v tek, v red, v sklad, v zvezo, ~ koga h kruhu, ob službo, ob pamet, s poti, iz tira, iz ravnotežja, pod ključ, ~ se k delu, ~ domov, proč, pokonci; podse ~, ~ skozi cev, še poštenega taroka ne spravimo skupaj, skrivaj ~ pismo komu v roke, ~ se iz hiše, z doma, stran, spod nog, spat, ~ se na nedolžnega *ali* nad nedolžnega, ~ se nad klobase; správljenost -i ž

správljati -am, správljaj -te *in* -ájte! správljal -a -o *in* -ála -o, správljanje -a *s in* správljánje -a *s*: ~ seno, správljáč -a *m*: ~ pri senu

spravljív -a -o: ~o stališče, správljívce -vca *m*, správljívost -i ž

sprazniti *in* sprázniiti -im *gl.* prazniti: ~ trg, dvorano, ulica se sprazni; *tudi* izprazniti

spráziti -im *gl.* pražiti: ~ meso, krompir, kavo

sprebél [-*héj*] -a -o: ~a rutica, ptica

sprebistríti -im se, sprebistril -ila -o, sprebistrek -a [-*ək-*] *m* *svetel trenutek v blodnji*; *tudi* izprebistriti se

spreči sprězem, sprézi -te *in* -íte! sprégl -gla -o, spréžen -a -o: ~ konja in vola v par; sprégati -am: ~ živino v par; *vendar* izpreči

spréd = sprédaj *prisl.*: piha od sprédaj = od spréd, otroci sedijo ~, goljufa me ~ in zad

sprédati -am, sprédanje -a *s*, sprédek -dka *m*: gosenica gre iz ~a

sprédek -dka *m*: ~ ladje, sani z visokim ~om

sprédnji -a -e: na ~i strani, najbolj ~i; *sprendjenóžec* -žca *m* *zool.*, *sprendnjáča* -e ž = sprédovka -e ž *puška, ki se nabija od spredaj*, sprédnjica -e ž, sprédnjik -a *m*: opira se na ~a; *sprendje* -indijski -a -o

sprégati -am, spréganje -a *s*: ~ glagole, sprégátev -tve ž *konjugacija*, sprégátven -a -o [-*tvə̀n-*], spréga -e ž

spregléd -éda *m*: ni ga na ~, opozoriti na ~ napak, prositi za ~ oklicev, pristojbin, let

spreglédáti -am, spreglédanje -a *s*: slepec spregléda, ~ v temi; komaj zjutraj spreglédaš, te že kličejo; bil je v zmoti, pa je spreglédal; koga do dna ~, ~ napako *prezreti*, ~ komu kazen, dolg, leta *odpustiti, ne šteti*; spreglédováti -újem, spreglédováł -ála -o, spreglédovávanje -a *s*; *tudi* izspreglédati

spregovoríti -im *gl.* govoriti, spregovorjén -ěna -o: otrok je zgodaj spregovoril, moral bo tudi on ~ svojo besedo, ne dá mi ~, treba bo ~ z očetom, ~ samo nekaj besed, nazadnje so spregovorili topovi; *tudi* izspregovoriti

sprehájati -am, sprehájanje -a *s*: sprehaja jo rdečica, vročina, strah, groza; omedlevice me sprehajajo, ~ se po gozdu, po vrvi; s pogledom po ljudeh se ~, sprehájalen -lna -o [-*ln-*]: ~a veža, sprehájálnica -e [-*un-*] ž: ~ v gledališču, sprehájališče -a *s*, sprehájávec -vca *m*, sprehájávka -e ž; *tudi* izprehajati se

sprehòd *in* sprěhod -hóda *m*: iti, peljati se, jezdit na ~, sprehódek -dka *m*, sprehóden -dna -o: ~a obleka, palica, sprehoditi -hódim se *gl.* hoditi, sprehójen -a -o: kruljavec je sprchodil, ~ se po sobi, po vrtu: *tudi* izprehod

sprejem -éma *m*: prijazen, slovesen, hladen ~, po zborovanju bo ~ pri predsedniku, ~ v šolo, v zavod; želimo vam dober (radijski) ~; sprejemen -mna -o: ~i izpit, list, ~a postaja, ~i aparat = sprejemnik -a *m*, sprejemnica -e *ž* 1. sprejemna soba, 2. orehova ~, sprejemnina -e *ž*

sprejemanj -am, sprejemanje -a *s*: ~ obiske, goste, stranke, prtljago, ~ vtise; pošta, urad, predsednik danes ne sprejema, sprejemališče -a *s*, sprejemavec -vca *m*, sprejemavka -e *ž*

sprejemljiv -a -o, *prim.* sprejemljivejši -a -e *in* bolj sprejemljiv -a -o: ~ za vlago, za boleznj, za nauke, za vtise, za lepoto; odgovor je ~, sprejemljivost -i *ž*

sprejeti spréjmem *gl.* prejeti, sprejé -a -o: ~ koga prijazno, domače, z odprtimi rokami; toplo ~ knjigo, ~ koga pod streho, k sebi, medse; mirno ~ očitke, novico, sodbo, ~ nauk vase, ~ dar, denar, ponudbo, nasvet, zahtevo, sklep, predlog, boj, ~ odposlanstvo, ~ v službo, v šolo, v stranko, ~ na delo, ~ v dar; sprejéte -a *s*: ~ ustave

sprejoh = sprejôj *medm.*: jôh sprejôh = jôj sprejôj

sprelep -a -o *prelep*, sprelepôta -e *ž*

sprelet -éta *m*: ~ nočnih ptic, spreletéti -im *gl.* leteti: mraz, srh, strah, groza, slutnja, spoznanje spreleti človeka, smeh mu spreleti obraz, mrzlo ga je spreletelo po hrbtu; počakaj, da se spreleti zvedri; spreletati -am *nedov.*: vročica ga spreleta, ptiči so se spreletali po vejah, spreletati -am *se dov.*, spreletal -a -o *in* -ála -o: otroci so se dobro spreletali *naletali*; spreletávati -am, spreletávanje -a *s*: muhe, misli se spreletavajo; mravljinici, vse barve ga spreletavajo; spreletováti -ujem, spreletová -ála -o, spreletová -a *s*

sprememb -e *ž*: ~ hrane, zraka, položaja, imena, pravil: osebna, lunina, vremenska ~, velike, korenite ~e, brez ~e, poln sprememb, za ~o nekaj veselega; spremén -a *m register pri orglah*, spreména -e *ž premena, niansa, odtenek*: barve v vseh ~ah

spremen -mna -o: ~i list, ~a beseda, ~o pismo; sprémnica -e *ž*: za svate so zaigrali ~o spremno pesem, zvezda ~, poštna ~

spremeniti -ím *gl.* premeniti, spremenjéne -a *s*: ~ zrak, načrt, smer, sodbo, ~ noč v dan, vreme se spremeni, spremenjene razmere, spremenitev -tve *ž*, spremenjenost -i *ž*; *tudi* izpremeniti

spremenljiv -a -o: ~o vreme, ~a oblačnost, spremenljivec -vca *m*, spremenljivka -e *ž mat., astr.*, spremenljivost -i *ž*

spremešati *in* spremešati -am *gl.* mešati; spremešan -a -o: ~o prebivavstvo, ~i lasje *melirani*, ~i koraki, spremešávati -am, spremešávanje -a *s*

spreminjati -am, spreminjanje -a *s*: ~ barve, ~ svet, listje se spreminja na rdeče, ~ mehansko energijo v električno: spreminjast -a -o: ~o blago, perje, ~a barva, spreminjáv -áva -o: ~a svetloba, spreminjávček -čka *m [metulj]*, spreminjavec -vca *m min. [kamen]*, spreminjávost -i *ž*, spreminjávalen -lna -o [-ln-]: ~i predlog, spreminjévanje -a *s*, spreminjéavec -vca *m*, spreminjéavka -e *ž*; *tudi* izspreminjati

spremisli -im *preudariti*: ~ se, ~ si, spremislek -a [-læk-] *m*

spremiti sprémim, sprémi -íte! sprémil -ila -o *in* spremiti -im *s stal. poud.*: ~ koga do vrat, veni, domov, na zadnji poti; sprémljati -am, sprémljanje -a *s*: spremlja vsak moj korak, ~ koga z očmi, ~ kulturno življenje, misel me spremlja, potres je spremljalo bobnenje, ~ pevca na klavirju, z orkestrom, spremljajoča melodija; spremljeváti -ujem, spremljevál -ála -o, spremljevánje -a *s*, spremljeválen -lna -o [-ln-], spremljevávec -vca *m* = spremljavec -vca *m*, spremljevávka -e *ž* = spremljávka -e *ž*

spremljáva -e *ž*: glasbena, klavirska ~, zbor ob ~i orkestra; ladijska ~ *konvoj*

spremnstvo -a *s*: potno, častno, oboroženo ~, v policijskem ~u, sprémstven -a -o [-tván-]: ~e čete

sprenevedati -am *se delati se nevednega*, sprenevedanje -a *s*, sprenevedast -a -o: ~a gos, sprenevedavost -i *ž*

spreobrniti *in* spreobrniti -nem *gl.* obrniti, spreobrnjéne -a *s*: ~ koga k svojim nazorom, ~ se v gorečega vernika, žalost se spreobrne v veselje, ~ se na dobro, na slabo, spreobrnitev -tve *ž*, spreobrnjenec -nca *m*, spreobrnjenka -e *ž*; spreobráčati -am, spreobráčanje -a *s*, spreobráčavec -vca *m*, spreobra-

čavka -e ž, spreobračevavec -vca m, spreobračevavka -e ž; *tudi* izpreobrniti
 sprepeljavati -am: lastovke so sprepeljavale mladiče

spreperiti -im *gl.* pereti: listje, kost spreperi
 spreplésti -plétem *gl.* plesti; sprepletén -éna -o: ~i prsti; resnost, ~a z ironijo; spreplétati -am: misli se sprepletajo, drevesa sprepletajo veje; *tudi* izpreplesti
 sprésti sprédem *in* sprésti sprédem *gl.* presti, sprédén -a -o *in* sprédén -éna -o: ~ nit, mrežo, zgodbo; *vendar* izpresti

spréten -tna -o, *prim.* sprétnější -a -e: ~ govornik, ~a roka, postrežba, ~o pero; sprétněž -a m, sprétnica -e ž, spretnjákar -ja m, sprétnost -i ž: ročna, telesna, umska ~, ~ v igri, pisanju, streljanju, sprétnosten -tna -o: ~a igra, vaja

spréti sprém, sprl -itel spfl -a -o, spft -a -o: ~ prijatelj, ~ stavek, vrsto *tisk.*, ~ v prejšnjo, v naslednjo vrsto, ~ se s kruhom, s pametjo, ~ se do grdega, ~ se na žive *ali* za žive in mrtve, sprtija -e ž, spftost -i ž; *vendar* izpreti

spreuméti -ém *in* spreuméjem *in* spreumem, spreúmi -tel spreúmel -éla -o: ~ življenje, spreumel je, spreumévati -am

sprevážati -am, sprevájanje -a s: ~ prijateljico, mladiče, konja, vrane se sprevažajo po njivi

sprevážati -am: ~ se okoli, ~ goste sprevedriti -im se, sprevedril -ila -o: sprevedrilo se je

sprevésti -védem *gl.* vesti: ~ upehanega konja

sprevidéti -im, sprevidén -a -o: ~ napako, potrebo, hudobijo, človeka; sprevideli so, da je z njim konec; *tudi* ti boš še sprevidel, vrág jih sprevidil sprevidévati -am, sprevidévanje -a s, sprevidéven -vna -o: ~ človek, ~a politika, sprevidévnost -i ž, sprevidljiv -a -o: ~ pomen; *tudi* izprevideti

sprevád *in* sprévod -óda m: poročni, pustni, mrtvaški, pogrebni, slavnostni, zmago-slavni ~, iti v ~u, za ~om, ~ se razvije, sprevádén -dna -o: ~i prelec [gosenica], sprevádódnica -e ž: avtobusna ~, borova ~ [gosenica], sprevádódnik -a m: železniški, poštni, sklepni ~, sprevádódníski -a -o

sprevráčati -am *pačiti, zavijati*, sprevráča-nje -a s: ~ besede, pomen besed; *tudi* izprevráčati

sprevréti -vřžem *gl.* vreči: burja sprevrže vreme, vreme se sprevrže, ljubezen se sprevrže v sovraštvo, otroci so se sprevrgli (na hudo); živina, krompir, rod se sprevrže *degenerira*, fantu se glas sprevrže *fant mutira*; sprevrgljív -a -o: ~ značaj, ~e misli, sprevrženec -nca m, sprevrženka -e ž; *tudi* izprevréti

spřh -a m *med. gobice*, spřhniti -nem *izpahniti se*: osepnice so spřhñile, jata ptičev spřhne (na vse strani)

spřhñéti -im *gl.* prhñeti: les, kost, usnje spřhni, spřhnela vrv, spřhñélost -i ž, spřhñina -e ž *zemlja črnica*: ~ listja, spřhñel -hla -o, spřhñina -e ž; spřhñévati -am, spřhñévanje -a s; spřhñiti -nem: lapor, tram spřhne

spřhñiti -nem: ptič spřhne z drevesa, spřhñúti -am: divji petelin spřhuta v dolino, spřhñúvati -am: ~ s krili, ~ mimo, spřhñútniti -nem

spřičéválo -a s: šolsko, zrelostno, pomočniško, moralno, nraštveno, ubožno, zdravniško ~, ~ o cepljenju, o zmožnosti, o vedenju; spřičéváti -újem, spřičúj -tel spřičévál -ála -o, spřičévánje -a s: korist priprave spřičuje dolga skušnja, po spřičévánju drugih; spřičáti -am; spřičán -a -o: ~a nedolžnost, ~a bolezen; *tudi* izpřičati

spřičkati -am se: ~ se s kom spřičó *predl.* z *rod.*: ~ grdega vremena naj se odkritje pomenika odloži *zaradi*

spřiditi -im, spřijen -a -o *in* spřiden -a -o, spřijenje -a s *in* spřidenje -a s: ~ blago, otroka *pokvariti, pohujšati*, zelje se na zraku spřidi, kri se mu je spřidila; spřida -e ž *spřijen človek*, spřijenec -nca m, spřijénka -e ž, spřijenost -i ž *in* spřidenost -i ž; *tudi* izpřiditi

spřijáteljiti -im: ~ oba nasprotnika, ~ se s kom, spřijateljévati -újem se, spřijateljévál -ála -o

spřijázñiti -im, spřijázñjen -a -o, spřijázñenje -a s: ~ sprta soseda, ~ se s sošolci, z razmerami, z usodo, z mislijo (na smrt), spřijázñítev -tve ž, spřijázñjenost -i ž; spřijázñjeváti -újem, spřijázñjevál -ála -o, spřijázñjevanje -a s

spřijém -éma m: ~ listov v knjigi, spřijémek -mka m *sprimek*, spřijémen -mna -o = spřijemljiv -a -o *lepljiv*: ~a ilovica, spřijemljivost -i ž = spřijémnost -i ž, spřijémnostén -tna -o: ~i količnik

sprijéti sprímem se *gl.* prijéti: psi so se sprijeli za kost, ~ se z rokami, z ljudmi, ~ se za ples, v kolo; lasje, listi, prsti se sprimejo; sprijétost -i ž; sprijémati -am *in* -mljem se, sprijémanje -a s: kruh se sprijema, od sladkobe se prsti sprijemajo
sprímek -mka *m*: ~ dlak, kristalov, sprímkast -a -o

sprint -a *m šp.*, sprinter -ja *m tekmovavec na kratke proge*, sprinterice -ic ž *mn.* [športni čevlji]

spróga -e ž, *nav. mn.* spróge spróg [tkavsko orodje]

sproletarizírati -am: sproletarizirani kmetje, sproletariziranost -i ž

sprošáti sprósim *gl.* prositi, spróšen -a -o: ~ si kruha, službo; *tudi* izprositi

sproštití -ím, sprósti -íte! spróstil -íla -o, sproščénje -a s: ~ roko, duha, trgovino, delovni polet, ustvarjalne moči, naravne sile, ~ vse mišice, ~ se v naravi, v družbi, ~ se vezi, ozirov, skrbi; sproščén -éna -o: ~ kisik, ~o vedenje, govorjenje, ~o zadihati, se zasmejati; sproštlén -ílna -o [-íln-]: ~e vaje, sproštlínik -a [-íln-] *m* [vzvod pri pisalnem stroju], sproštítev -tve ž: ~ energije, ~ iz oklepov, sproščénc -nca *m*, sproščénost -i ž

sprostréti sprostrém *razprostreti*, sprostírati -am *razprostírati*

sproščátí -am, sproščánje -a s, sproščéváti -újem, sproščévál -ála -o, sproščévánje -a s, sproščéválen -ílna -o [-íln-]: ~i gibi
sprótem -tna -o: ~a poraba, prodaja, ~e naloge *ki prihajajo sproti*

spróti *prisl.*: ~ plačujem, ~ vse pozabiš, ~ vse zapije *in* vse ~ zapije, še za ~ ne zasluži, še za ~ nimamo (denarja, kruha), kar ~ jih drobi *mimogrede*, zna ~ delati pesmi *improvizirati*; sprotína -e ž: zapisana je dota, ~ in dosmrtna preskrba; sprótoma *prisl.* *sproti*

°sprovájati -am *uresničevati*, °sprovésti -védem *izpeljati*, *uresničiti*: ° uredbo v življenje *vesti*, *izvesti*, *izpeljati*, *uresničiti*, *dati uredbi življenje*

sprožílo -a s [priprava]: samogibno ~, sprožilén -ílna -o [-íln-]: ~i gumb, vzvod, mehanizem, sprožilínik -a [-ún-] *m*

sprožítí *in* spróžiti -ím *gl.* prožiti, spróžen -a -o, spróženje -a s: ~ lok, puščico, petelina, puško, strel, vejo, korak, nakopičene moči, gibanje, postopek, pravni

spor, plaz, vihar navdušenja, pogovor; pero, ura, past, skala se sproži, sprožitév -tve ž: prosta, samogibna ~, ~ napetosti, sprožljív -a -o; sprožéváti -újem *prožiti*

sprožívec -vca *m* [oseba *in* priprava]: ~ pri fotografiskem aparatu, puški, mini, bombi, ~ pri padajoči napetosti; sprožljáj -a *m* *in* sprožljáj -a *m* *sprožilo*, sprožník -a *m* *sprožívec*: toplotni ~, sprožnica -e ž [past]

sprstenéti -ím; sprsténél -éla -o *príd.*: ~e snovi, ~ gnoj; sprsténína -e ž, sprsténífnast -a -o: ~a tla

spírva *prisl.* s *prvega*, *skrajja*

spúhínáti -nem se *zmehurčiti se*, spúhnjen -a -o; spúhel -hla -o: ~a repa, spúh -a *m* *izpuščáj*, spuhlína -e ž *mehurčast izpuščáj*; spuhováti -újem se

spuhtéti -ím *gl.* puhteti: znanje, jeza, imenitnost spuhti, sanje spuhtijo v nič, letnice spuhtijo iz spomina; *tudi* izpuhteti

spúntati -am: ~ množico v upor *pognati*, *shujskati*, ~ se staršem *upreti se*, ~ se proti oblasti *upreti se*, ~ se zoper gospodarje

spúrt -a *m šp.* *napon vseh moči pred koncem*, spúrtati -am, spúrtanje -a s

spúst -a *m*: ~ po vrvi, na smučeh, ~ kajakov na deroči vodi, spústen -tna -o: ~e duri, ~i let, ~i polet

sposúttí -ím *gl.* pustiti, spuščén -éna -o
1. ~ zapornice, vodo, vzdížni most, sidro, jadro, zastor, čoln v vodo, ~ z verige, z vajeti, ~ koga v hišo, ~ ceno *ali* pri ceni, ~ se v tek, v jok, v boj, v prepír, v pravdo, v pogovor, v poga-janja, v igro, ~ se z višine, po klancu, po vrvi, na tla, na kolena, na dolgo pot, v svet, čez morje, ~ se za kom, v koga, nad koga; mrak, noč se spusti, pentlja se je spustila, spuščéne rame; 2. ~ koga iz rok, iz vida, iz oči, ~ besedo iz stavka, ~ dušo, ~ koga iz ječe; *gl.* *tudi* izpustiti

spúščáti -am, spuščánje -a s 1. ~ les po drči, ~ podse; obrežje, pot se strmo spušča, sonce se spušča za gore, ~ se v jamo, v nevarnost, v podrobnosti; 2. ~ bika, žrebca; ~ ovce iz staje, zloge pri pisanju; spuščálen -ílna -o [-íln-]: ~a postaja, ~i list, spuščálišče -a s, spuščálnica -e [-ún-] ž *viseča deska za*

odcejanje sirovih hlebcev, spuščavka -e ž [žičnica]; gl. tudi izpuščati
 spútnik -a m |umeten satelit|, spútniški -a -o
 spútnum -a m med. izmeček, pljunek
 spúžva -e ž → morská goba
 sráb -a m garje, srábast -a -o = srábav -a -o
 = srabljív -a -o, srabljívost -i ž, srabljivec
 -vca m, srabljívka -e ž
 sráčji -a -e gl. sraka
 sráčka -e ž driska
 srága -e ž: potne, krvave, smrtne, mrtvaške
 ~e, ~e na juhi cínki, kakšna ~ bo iz
 vina? za kakšno ~o bo še vina, srágica
 -e ž: sladka ~ kapljica
 srájca -e ž: moška, poletna, športna,
 mašna, mrtvaška, mrežna, verižna ~,
 hoditi v sami ~i, stara navada železna
 ~, oglarji dajo kopi ~o, mestna, ljub-
 ljanska ~, črne ~e fašisti, srájčen -čna
 -o: ~i rokavi, srájčica -e ž = srájčka -e
 ž: roditi se v ~i, krompir v ~i, goba
 v ~i, ~ v hmeljevem cvetu prosojna
 luska, srájčnik -a m 1. otrok, 2. kratka
 ženska srajca, srájčar -ja m otrok,
 srájčarka -e ž
 sráka -e ž 1. ptica, 2. kričav človek: vpije,
 se dere, krade ko ~o, srákica -e ž, sráčji
 -a -e: njegovo pisanje je pravo ~e
 gnezdo od vseh strani nakradeno, ~a
 noga bot., srákarica -e ž [vodna ptica],
 srákast -a -o
 srakolica -e ž kanja
 srakonóga -e ž bot.
 srakopér -pér(j)a m in srakopér -(j)a m,
 srakopérka -e ž [samica], srakopérji -a -e,
 srakopériti -im se, srakopérec -rca m bot.
 srám -a in -ú m 1. med., 2. občutek ~u,
 rdeč od ~u, zardeti, umirati od ~u,
 od ~u me oblije rdečica, od ~u bi
 umrl, bi se vdrl v tla, ~ me postane, ~
 me je koga, česa, ~ me je pred kom,
 ~ me je zanj, ~ me je v dno duše, ~
 jo bodi, da vas le ~ ni, zgubiti vsak
 ~, brez ~u; srámen -mna -o: ~a uš,
 kuga, ~a kost, srámnica -e ž anat.,
 srámnichen -čna -o
 sramežljív -a -o: ~o se skrivati, sramež-
 ljívec -vca m, sramežljívka -e ž, sramež-
 ljívost -i ž
 sramóta -e ž: zakrivati svojo ~o, nakopati
 si ~o, pahniti, spraviti koga v ~o,
 narediti komu ~o, to jim je v ~o,
 zadene me ~, pokrit s ~o, v svojo
 ali na svojo ~o, hiša ~e, pečat ~e;

sramóten -tna -o: ~i kamen, steber,
 oder, pečat, žig, ~ poraz, plača je ~o
 majhna, sramótnož -a m, sramótnik -a m,
 sramótnica -e ž, sramótnost -i ž
 sramotíti -im, sramotíi -ite! sramotíl -a -o,
 sramoténje -a s; sramotílen -lna -o/-ln- :
 ~ spis, sramotíšče -a s sramotni steber,
 sramotítev -tve ž, sramotívec -vca m,
 sramotívka -e ž 1. ženska, 2. pesem ~,
 sramotílv -a -o: ~e besede
 sramováti -ujem se, sramúj -te se! sramováł
 -ála -o, sramovánje -a s: drug pred
 drugim se ~, ~ se koga, česa, ~ se
 v dno duše
 srátí sérjem, sérji -te! srál -ála -o, sránje
 -a s: to so ga srali
 Srb -a m: Lužiški ~, Srbkinja -e ž, Srbija
 -e ž, srbski -a -o, srbstvo -a s, srbsčina
 -e ž, srbizem -zma m, Srbijánc -nca m,
 Srbijánka -e ž, srbijánski -a -o; srbofil
 [-il] -a m, srbofilstvo -a -; -ls-? s, srbo-
 hrváščina -e ž, srb(sk)ohrváški -a -o =
 srb(sk)ohrvátski -a -o
 srbec -bca m 1. pršica, 2. med. -: srbečica
 -e ž, srbečina -e ž; srbévka -e ž šipek,
 srbež -a m srbenje, srbežljív -a -o: ~a
 žilica
 srbíti -i, srbeč -a -e, srbeł -éla -o, srbenje
 -a s: koža, nos, v ušesu, po vsem telesu
 me srbi: ne praskaj se, kjer te ne srbi:
 kaj te to srbi; prsti me srbijó, da bi
 usekal; jezik ga srbi, da bi povedal;
 godejo tako, da te pete srbijó; podplati
 ga srbijó nima obstanka, rad bi plesal,
 srbljív -a -o: ~ prašek; srbeč -éča -e
 prid.: ~i izpuščaj
 srbo- v sestavi: srbopét -éta -o, srbopétec
 -tca m, srbopétka -e ž; srborít -a -o
 vročekrvén, za boj pripravljén, srboríten
 -tna -o, srborít(n)ěž -a m, srborítka -e ž
 1. srboríta ženska, 2. šipek, srboritnica
 -e ž, srborítiti -im, srborítenje -a s,
 srborítost -i ž
 srbohrvatíst -a m serbokroatist, srbo-
 hrvatístka -e ž, srbohrvatízem -zma m
 srce -á s, na srce in na srce, pri sfcu,
 mn. srca sfc: ima zdravo, slabo ~, bolan
 na ~u, nositi pod ~em; ~ bije, utripa,
 razbija kakor kladivo, se stiska, zastane,
 obstoji, odpove, ~ zaigra, vriska, pos-
 skakuje, se od veselja širi, ~ mu rase
 pogum, (u)pade, zleze, skoči v hlače, ~
 mi krvavi, se trga, poka, me boli, se taja,
 se vname za kaj, gori za koga; ~ me

vleče, žene; ima, kar mu ~ poželi; ~ mi ne dá, da bi molčal; ~ mi pravi, da to ni res; dati, podariti, ukrasti komu ~, ~ omrežiti, osvoviti, ganiti, vneti, ~ razkriti, izliti, si olajšati, ~ teži, greni, gloda skrb, žalost, ~ imeti na jeziku, ~ navezati na koga, k ~u prirasti, si gnati; besede so ji šle k ~u; iz vsega ~a sovražiti; iz ~a ali od ~a se smejati, imeti koga rad, želeti komu srčé; kamen se odvali s ~a; pove, kar ima, kar ji leži na ~u; pihati, trkati na ~, položiti komu kaj na ~, (dajmo) roko na ~! seči do ~a, v ~ videti, se ukrasti, vsaditi, segati, si vtisniti; v ~ se mi smili, v ~u nositi; prav z dna ~a, iz globočin ~a; stvar, človek mi ni po ~u blizu, všeč; ta človek, to delo mi ni pri ~u *ga nimam rad*; tesno mi je pri ~u, zazebe me pri ~u; s težkim, z lahkim ~em kaj gledati, storiti; z vsem ~em biti pri stvari; človek s ~em, brez ~a; imeti ~ za reveže; ali imate kaj ali količkaj ~a? mirnega ~a oditi; biti mehkega, trdega ~a; čisto, zlato, bratovsko, zvesto, čuteče, vroče, ledeno, prazno, levje, zajčje ~, gluho ~ (za bolečine drugih), kvišku ~a! ~ moje! v ~u Evrope, ~ v solati, ~ pri oglarski kopii; srčé -ta s: iz strdi pečeno ~, srčéce -a [-čac-] s

srčast -a -o: ~ list, ščit, izrezek v oknicah, ~o jajčasti listi

srček -čka m: ~ moj, srčkan -a -o: ~ obraz, otrok, srčkanost -i ž, srčkast -a -o: ~a odprtina v oknici, srčkati -am, srčkanje -a s: ~ otroka, ~ se s kom, srčkovka -e ž |čipkarski vzorec|

srčen -čna -o, prim. sfčnejši -a -e 1. pogumen, odločen: ~ ko lev, 2. ~i krč, ~i kralj, ~a dama pri kartah, ~a kri, ~a korenina glavna, ~a moč bot., ~a hiba, kap, tesnoba med., ~a rana, stiska, želja, omika, ~i izlivi, ~o dober, ~o rad to storim; srčnež -a m, sfčnost -i ž; sfčnik -a m glavni ostrešni podpornik, sfčiti -im: ~ koga, ~ se dajati si pogum

srčevina -e ž stržen lesa, srčica -e ž = srčika -e ž 1. stržen, jedro rastline, debela: v ~o zadeti, 2. češnja

srđ -a m jeza: divjii, plameneč ~ na koga, ~ kipi, skipeva, srđit -a -o, prim. srđitejši -a -e: ~ možak, boj, prepir, srđitež -a m, srđitnica -e ž, srđiti -im,

srđi -ite! srđil -a -o: ~ koga, ~ se nase, srđitost -i ž, srđorit -a -o jezorit

srébati -am in -bljem, srébaž -te in sréblji -te! srébal -a -o, srébanje -a s: ~ juho, srebavec -vca m, srébkati -am otr., srebljáj -a m; srébniti -nem, srébnil -a -o

srebrár -ja m, srebrárstvo -a s, srébrast -a -o

srebru podoben: ~a žica, luska, ~o pisani javor, srebrc -a m |kunjča pasma

srebrénc -nca m min., srebrénka -e ž 1. bot., 2. puška

srebrica -e ž |riba|, srebríkast -a -o: ~a svila, srebríkati -am se: meglja se srebríka, srebrílo -a s

srebriti -im, srébrí -ite! srebril -a -o, srebrénje -a s: mesečina srebrí vodo, lasje se srebríjo

srebrn -a -o: ~ denar, glas, smeh, ~a struna, brada, lisica, jelka, breza, poroka, maša, ~o čist, bel, siv, lisast, luskinast, ~a svetlica min., srebrnat -áta -o: ~ ribji trehuh, srebrnica -e ž 1. srebrna ruda, 2. puška, 3. ribišku blestivka, srebrnik -a m |denar| = srebrnják -a m, srebrnikast -a -o, srebrnkast -a -o, srebrnina -e ž, srebrninar -ja m

srebrno -v sestavi: srebrnolás -ása -o; srebrnolisten -tna -o; vendar: srebrno sinji

srebró -á s, v srébru in v srébru, s srébrrom: čisto, suho, nitasto, kitajsko ~, plačati v ~u ali s ~om; ~ v palicah; ~ tula in tula ~; novo ~ |zlitina|, ribje ~ srebrilo iz lusk, mačje ~ sljuda, živo ~, pokalno, živo ~ |strelivo|, otrok je kakor živo ~; srebrov -a -o: ~ bromid, ~a ruda srebrna, srebrovína -e ž, srebrovinast -a -o

srebro -v sestavi: srebronôsen -sna -o; srebroprélec -lca [-lc-] m, srebroréz -a m, srebrorézec -zca m

sréča -e ž: tiha, dozdevna, vojna, lovska, pasja, vražja ~, ~ je opoteča, kolo ~e se zavrti, ~ mi je bila mila, naklonjena. ~ se mi nasmehe, me doleti, ~ sije iz oči, žareti od ~e, skaliti ~o, dobre ~e biti, vsak je svoje ~e kovač, prinašati ~o, vso ~o želeti komu, poskusiti ~o, imeti več ~e ko pameti, ~o imeti pri igri, v službi; (delo) mi gre po ~i, če bo šlo vse po ~i; k ~i, na ~o ni bilo huđega; (še) ~, da te ni bilo zraven; slepa ~ naključje, hoditi na

slepo ~o; ~o dobro! |pozdrav|; sréčica
 -e ž = sréčka -e ž otr.: dati komu ~o
 dati mu roko, pozdraviti koga
 sréčati -am: ~ koga, ~ se s kom, z očmi;
 ga bo že pamet srečala, ~ smrt v gorah,
 ~ se z Abrahamom dočakati petdeset
 let, ~ se v tekmi; sréčanje -a s: ~ na
 cesti, ~ vlakov, moštév, pri prvem
 ali ob prvem ~u, srečališče -a s; srečá-
 vati -am, srečávanje -a s, srečévati -ujem,
 srečévál -ála -o, srečévánje -a s: ~ se
 s težavami, vprašanji, srečévavec -vca m
 sreče- v sestavi: srečelòv -lòva in -lòva m,
 srečelòvec -vca m; srečenòsec -sca m,
 srečenòska -e ž, srečenòsen -sna -o srečen,
 srečo prinašajoč
 sréčen -čna -o: ~ otrok, človek, pogled,
 ~ domislek posrečen, ~e oči, ki te
 vidijo; imeti ~e roke pri čem, s ~o
 roko voditi, rojen pod ~o zvezdo, ~o
 naključje, ~o! |pozdrav|, ~o pot! ~o
 izdelati, pripotovati, sréčnež -a m =
 sréčnik -a m, sréčnica -e ž, sréčnost -i ž
 sréčka -e ž: loterijska, prazna ~, ~ za-
 dene, sréčkati -am, sréčkanje -a s
 sréda -e ž 1. ~e se držati, v ~i v zlati
 skledi, stopiti na ~o ceste, vrata so
 ravno v ~i, v ~i ali na ~i stati, v ~o
 stopiti, zadeti; dati koga na ~o ali v ~o,
 imeti koga v ~i, izvoliti koga iz svoje
 ~e izmed sebe, po ~i presekat, po ~i
 ceste hoditi; ~po ~i so še druge reči
 vmes, skozi ~o gozda, čez ~o prelomiti,
 do ~e stoletja; 2. dan v tednu: noč od
 torka na ~o, v ~o me ne bo, na pepel-
 nično ~o, ob ~ah ima prosto; srédenski
 -a -o [-dan-]: ~a seja, pobožnost;
 srédek -dka m srednji, vmesni del, člen
 sredgórje -a s sredgorje
 srédi prisl. in predl. z rod.: ~ med Ljub-
 ljano in Trstom, pisanje je ~ med
 romanom in esejem, ~ vasi, dneva,
 govora, bil je ~ dela
 sredica -e ž: krušna, možganska, listna ~
 sredina -e ž: aritmetična, čepna, osna ~;
 ~ vojske srednji del; pripada zmerni,
 politični ~i, držati se zlate ~e srede,
 vživeti se v novo ~o okolico; sredinec
 -nca m 1. prst, 2. privrženec politične
 sredine, sredinček -čka m |prst|, sredinski
 -a -o, sredinstvo -a s
 središče -a s: kulturno, prometno, indu-
 strijsko, živčno, krivinsko ~, ~ kroga,
 občudovanja, središčen -čna -o: ~i kot,

~a točka, razdalja, stavba, tip ~e vasi,
 središčnica -e ž mat., središčnost -i ž
 Središče -a s kr. i., v ~u, središki -a -o,
 Središčanci -ev m mn. in Srejanci -ev m
 mn., srejanski -a -o
 sréditi -im centrirati, srédi -te! srédil -a -o,
 srédilen -lna -o [-ln-] centiren
 sredmòrski -a -o: ~i otoki
 srédnik -a m posrednik: ~ milosti, ~ pri
 kom, ~ med oblastjo in ljudstvom,
 srédnica -e ž, srédniški -a -o: ~a vloga,
 srédništvo -a s
 srednják -a m srednji kmet
 srednje- v sestavi: srednjemèriški -a -o;
 srednjeevrópski -a -o; srednjekrilnik -a
 [-ln-] m |letalo|; srednjelatinski -a -o;
 srednjeprogás -a m; srednjerépci -ev m
 mn. zool.; srednjeróčen -čna -o: ~i
 krediti; srednjeólec -lca [-lc-] m,
 srednješólka -e [-lk-] ž, srednješólski -a
 -o [-ls-]; srednjetláčen -čna -o: ~e
 naprave; srednjevalóven -vna -o: ~a
 postaja; srednjevéški -a -o, srednjevéštvo
 -a s, srednjevisokonémški -a -o; srednje-
 vršten -tna -o: ~ umetnik srednje vrste
 srédnji -a -e: ~i spol slov., ~i kmet,
 človek, stan, ~i stanovi, oddaja na
 ~em valu, ~i vek, ~a mera, vrednost
 povprečna; letina je bila ~a, zasluži
 tako ~o reč, ~e poti ni, ~a šola,
 Srednja vas v Bohinju, ~e uho, človek
 ~ih let, ~e mehak svinčnik, ~e debel,
 dober, masten, velik, ~e pozno sadje
 srédnjik -a m 1. kdor je srednji, 2. srednji
 opornik, srédnjica -e ž 1. srednja črta,
 2. srednja deska v sodovem dnu, sréd-
 njost -i ž
 sredo- v sestavi: sredobéžen -žna -o, sredo-
 béžnost -i ž; sredogórje -a s, sredogórski
 -a -o; sredotéžen -žna -o, sredotéžnost
 -i ž; Sredozémlje -a s, sredozémški -a -o:
 Sredozemsko morje; sredozímci -ev m
 mn.: mráz kakor ob (svetnikih) ~ih,
 vetrovi ~i, sredozímski -a -o: ~o
 vreme
 srédpost -pòsta m, sredpòsten -tna -o: ~a
 nedelja
 srédstvo -a s pripomoček: prometno, pre-
 vozno, plačilno, vzgojno, kazensko,
 pralno ~, lastna, osnovna, obratna, vsa
 razpoložljiva ~a, izrazno ~o izrazilo,
 izraz, družina brez sredstev brez denarja,
 uspavalno ~ uspavalo, ~ zoper brada-
 vice, zoper golšo → zdravilo, ~ za v sili,

ne izbira sredstev; srédstven -a -o [-ivn-], srédstevce -a [-ə-] s
sredzima -e ž, sredzímski -a -o
srén -a m *zrnat, zmrzel sneg, ledena skorja*: po ~u hoditi, srénast -a -o, srénc -nca m *zrnat sneg, srenišče* -a s: smučati po ~u
srénja -e ž *občina, soseska*: vaška, verska, literarna ~, na ~o priti, srénjski -a -o: pasti na ~em, srénján -ána m = srénjčan -a m = srénjec -njca m, srénjanka -e ž
srép -a -o in -ó: ~ pogled, ~a usoda, ~o gledati, srépéti -ím, srépél -éla -o, srépénje -a s: ~ predse, v koga; srépo-gléd -éda -o, srépo-gléd -éda m |kuščari|: afriški, azijski ~; srépoók -óka -o, srépóst -i ž, srépóta -e ž 1. *srepost*, 2. *groza, pošast*
sreténa -e ž *bot.*: gorska ~
 °sréz -a m *okraj*, °sréski -a -o *okrajén*
Sreznjévski -éga m |slavist|: članki ~éga
sréz -a m 1. po snegu, na vodi se dela ~ *tanek led*, 2. vse je v ~u *ivju*, srézast -a -o: ~a trava, srézén -a -o: ~ sneg, sréznat -a -o: ~a voda, sréziti -ím se *s srežem se pokrívati*: reka se sreži = srež gre po reki
srh -a m: ~ me spreleti, ~i so šli po njem, po životu, hladen ~, srhek -hka -o: ~a groza, ~a skorja *hrapava*, ~i lasje *štrleči*, od dlačic ~o steblo, ~o kocinast, dlakav; srh(k)odlák -áka -o, srh(k)olúsk -a -o, srh(k)olúski -ov m *mun. zool.* |kuščarji|, srh(k)olisten -tna -o, srh(k)olistnica -e ž *bot.*: srhniti -nem *nasršiti se*; srhel -hla -o: ~ sneg, pršič, ~i lasje, srhovína -e ž *raskavost*
srkati -am in srčem, srkaj -te! srkanje -a s: ~ vino, sok, hrano iz zemlje, med iz cvetlice, moč, življenje; ~ ga, ~ vase; srk -a m *srkljaj*, srka -e ž: vinska ~ *kdor rad pije*, srkáln -lna -o [-ln-]: ~a slama, cev, srkalica -e ž *črevesna mezgovnica*, srkáló -a s, srkálnik -a [-yn-] m |priprava|, srkávec -vca m, srkljáj -a m, srkljái -ám, srkljál -ála -o, srkljánje -a s, srkniti -nem: ~ požirek kave, ~ ga kozarček, ga rad srkne
srna -e ž, srnar -ja m |pes|, srnast -a -o |barva|, srnec -nca m |konj, vol|, srnica -e ž: biti gibčen, skočiti ko ~, srnič -lča m, srnín -a -o: ~ hrbet, srnína -e ž 1. *meso*, 2. *koža*, srnják -a m: ~ zalaja, srnjáček -čka m, srnjáci -a -e, srnjád -i ž, srnjákovec -vca m |šibra|, srnji -a -e: ~a

koža, barva, ~e oči, ~e rjav; srnjénož -óga -o, srnjéok -óka -o
srobót -a m: dišeči, planinski, togi ~, srobótast -a -o, srobóten -tna -o: ~a tria za butaro, srobotína -e ž = srobotovína -e ž = srobótje -a s = srobótovje -a s, srobótov -a -o: ~o listje, cvetje, srobótka -e ž *bot.*
Srómlje Srómlj ž *mn. kr. i.*, v ~ah, srómeljski -a -o, Srómeljčan -a m; srómeljčan -a m |vino| >[-maj-]
srp -a m: ozek ~ meseca, srpáča -e ž 1. *srpast nož*, 2. *motika*, srpár -ja m, srpárstvo -a s, srpást -a -o: ~e obrvi, ~ mesec, srpát -áta -o: ~ voz, srpéc -pca m = srpék -pka m = srpič -lča m, srpica -e ž 1. *pralica, nož, majhen srp*, 2. *bot.*, srpičje -a s *bot.*, srpičnik -a m = srpnik -a m *bot.*
srp -a -o in -ó *srep*, srpež -a m; srpéti -ím, srpél -éla -o, srpénje -a s: svila srpi pod prsti; srpéc -éča -e: *panj je ~ čebele so nemirne, jezne, hude*
srpán -ána m: mali ~ *julij*, véliki ~ *avgust*, srpánov -a -o
srst -i ž *dlaka*: mačja ~
sršáti -ím *sršeti*, srši -íte! sršal -ála -o, sršánje -a s: ~ izpod čela, dlaka srši na vse strani, perje srši vsevprek, sršéči lasje, pogledi; iskre sršijo *se usipljejo*, iz oči sršijo bliski, ~ v koga *ali* na koga *jezno govoriti, režati v koga*; ogenj, jeza, sovraštvo kar srši iz njenih oči, od elektrike mu je kar sršalo iz las; sršast -a -o: ~a dlaka, brada, ~o perje, ~o pogledati, sršát -áta -o: ~e obrvi, sršáv -áva -o: ~a ščet
sršen in sršen sršéna m: gleda ko ~, sršenar -ja m |ptič|, sršenast -a -o: ~o gledati, sršénji -a -e = sršenov -a -o: dregniti v ~e *ali* ~o gnezdo, sršenka -e ž |hruška|, sršenják -a m |gnezdó|
sršéti -ím *sršati*, sršél -éla -o, sršénje -a s, sršíti -ím: ~ obrvi, petelin srši perje, dlaka na roki se srši od mraza, drevje se srši v ivju, ~ se proti komu, sršljív -a -o, sršljívost -i ž
srt -a m = srt -i ž *ribja kočica*, srtína -e ž *resa pri klasu*, srtínast -a -o *oster, zbadljiv*; srtíniti -ím se: greben se mu srtini, srtást -a -o = srtljív -a -o: ~o klenovo meso
srtéti -ím, srtél -éla -o: dlaka je živini srtela; ajda je tako polna, da zrnje kar

srti, srtiti -im, srtenje -a s: puran se srti, kadar je jezen
 °srtž -i ž *stržen, jedro, srčika*
 st! *medm. tiho!*
stabilen -lna -o [-ln-] *stalen, stojen, trden*, stabilnost -i [-ln-] ž *stalnost, stojnost, trdnost*, stabilizirati -am *utrditi, ustaliti*, stabiliziranje -a s, stabilizacija -e ž *utrditev, ustalitev, stabilizacijski* -a -o, stabilizator -ja m *stroj*.
staccato [stakáto] *prisl. glas. odsekano, pretrgano, v sunkih*; staccato -a m: v ~u
stacionáren -rna -o *stalen, mirno stojič*, stacionárnost -i ž, stacionirati -am: ~ vojaštvo, železniške vozove v Ljubljano
stádij -a m 1. *grška dolžinska mera*, 2. *stanje, stopnja*: razvojni ~, stádijski -a -o: ~i razvoj
stádion -a m *prostor za tekme, igrišče*: iti na ~, nastopiti na ~u, stádionski -a -o: ~a arena
staflokók(us) -a m |mikrob|
Stagira -e ž *Aristotelov rojstni kraj*, stagirski -a -o, Stagirt -a m = Stagiréc -rca m: Aristoteles ~
stagnácija -e ž *zastoj, mrtvilo*: ~ nastopi, ~ se kaže v prometu, v gospodarstvu, stagnirati -am *zasta(ja)ti, hirati, pojemati*, stagniranje -a s
stágne -gen [-gən] ž mn. in stáгна stágen s mn. *gonje, steze za živino (med plotovi)*: prignati po ~ah ali po ~ih
Stahóvica -e ž *kr. i.*, v ~o, stahóviški -a -o, Stahóvičani -ov m mn.
stája -e ž 1. ~ za goved ali konje v hlevu, 2. *ovčja* ~ na prostem, 3. *hlev*, stájica -e ž: otroška ~, stajališče -a s 1. *lovska preža*, 2. *parkirni prostor*, stájnica -e ž *prostor, kjer se divjad najrajši ustavlja*
stájati -am in -jem *gl. tajati*: sonce staja sneg; srce se staja; stájan -a -o: ~a sol stákati -am; *vendar* iztakati
stákniti stáknem, stáknl -ite! stáknl -ila -o, stáknjen -a -o in stákniti -nem s *stal. poud.*: ~ glave v posvet, ~ žice, ~ rokav s stanom, cepič se stakne s podlago; ~ kje kaj denarja, ~ bolezen, ~ otroka, ~ jo po glavi; stakljiv -a -o: ~ otrok vse pretakne, stáknjenec -nca m *stroj*. >[-tak- / -tak-]; *gl. tudi* iztakniti
stalagmít -a m *kapnik navzgorjik*, stalagmíten -tna -o: ~i steber
stalaktít -a m *kapnik navzdolnjik*, stalaktíten -tna -o: ~i oboki

stálen -lna -o: ~ gost, ~a zveza, zaposlitev, ~o bivališče, omizje, ~o nastavljen, naseliti se za ~o, stálnica -e ž: zvezda ~, fizikalna ~ *konstanta*, stálnost -i ž: sodniška ~, ~ v službi, v značaju, stálnosten -tna -o: ~a teorija >[-ln-]
stálež -a m: ~ živine *številčno stanje*, osebni ~ *status*
Stálin -a m *os. i.*, Stálinov -a -o, stálinovec -vca m, stálinški -a -o, stálinovstvo -a s, stalinizem -zma m, stalinist -a m, stalinističen -čna -o; Stálingrad -a m *Volgograd*, stálingrajski -a -o: ~e bitke
stališče -a s: načelno, odklonilno ~ do česa, najti skupno ~, imeti težko ~, zavzeti ~ do česa, postaviti se na ~ nasprotnikov, gledati z vzgojnega ~a; stati, biti, vztrajati na ~u, da... *soditi, meniti*, zastopati posebno ~ *mnenje*
staliti -im, stáli -ite! stálib -ila -o, staljen -ěna -o: ~ led, železo, stalitev -tve ž, staljív -a -o: ~a varovavka
stálo -a m *stojalo*, stálce -a [-lc-] s
stán -a in -ú m, mn. stáni stánov in stanóvi -óv, po stanéh in stanóvih: lep ~ *prebivališče*, iz glavnega ~a armade, pastirski ~i in ~ovi na planini; samski, zakonski ~, biti v drugem, v blagoslovljenem ~u; delžni ~ovi, tretji ~ *meščanstvo*, četrti ~ *delavstvo*, srednji ~, civilni, vojaški, delavski, kmečki ~, pravni ~, ugotoviti dejanski, stvarni ~, po ~u, ~u primerno obleden, °nisem v ~u plačati *ne morem*; stánek -nka m *stanovanjce*, stanišče -a s *bivališče*; stanár -ja m *ovčar, planšar*, stanarina -e ž *najemnina za stanovanje*, stanarinski -a -o: ~i razred
stán -a m: ~ pri srajci, pri suknji
stánca -e ž |kitica|, stánčen -čna -o: ~a oblika
stándard -a m *enotna mera, merilo, navodilo, raven*: jugoslovanski ~i, življenjski ~ raven, stándarden -dna -o: ~o delo, letalo, vprašanje; standardizirati -am *spraviti na določeno mero*, standardiziranje -a s; standardiziran -a -o: ~o blago, standardizacija -e ž, standardizacijski -a -o
stánica -e ž *celica*, stáničen -čna -o *celičen*: ~a volna, staničevina -e ž *celičnina*: ~ za obveze, staničje -a s *celičje*, staničnica -e ž *celičnica*, staničnina -e ž *celičnina*

staniól [-ól] -a m cin v listih, staniólski -a -o [-ls-], staniólen -lna -o [-ln-]
 Stánislav -a m os. i., Stánislavov -a -o, Stánko -a m, Stánkov -a -o; Stánislava -e ž; Stánka -e ž, Stánkin -a -o, Stáne -ta m, Stánětov -a -o
 Stanislávski -ega m [ruski režiser]: sistem ~ega, ~ega Spomini
 staniti -im steniti, stáni -ite! stánil -íla -o, stanjèn -èna -o in stánjen -a -o: ~ testo, žico, stanitev -tve ž, stanjènost -i ž in stánjenost -i ž >[-tan- /-tèn-]
 stánje -a s: to večno ~ v vrstah pred blagajno; visoko, nizko ~ sonca, vode, ~ blagajne, zaloge; premoženjsko, pravno, resnično, zdravstveno ~, bolnično ~ se je zboljšalo, ~ delavstva je zadovoljivo, razglasiti obsedno ~, biti v vojnem ~u; spraviti, postaviti v staro, prvotno ~, železnica je v dobrem ~u
 stánjšati -am, stánjšán -a -o, stánjšanje -a s: ~ nit, ustnice se stanjšajo, stanjšáva -e ž, stanjšévati -újem, stanjševál -ála -o, stanjšévánje -a s
 stanodajávec -vca m, stanodajávka -e ž
 stanováanje -a s [prostor]: kletno, prtilično, podstrešno, samsko, trisobno ~, stanovánce -a s, stanovánski -a -o: ~a skupnost, ~i blok, urad, ~a kasarna, kriza
 stanováti -újem, stanováł -ála -o, stanováanje -a s, stanovávec -vca m: hišni ~i, stanovávka -e ž, stanovávski -a -o, stanovávstvo -a s, stanoválišče -a s
 stanovítien -tna -o, prim. stanovítnejši -a -e: ~a volja, ~o vreme, ~ po značaju; barvno, lužninsko ~, ~ v svojem sklepu, ~o delati, se tržati; stanovitnost -i ž: barvna ~, ~ volje, značaja
 stanovniški -a -o → prebivavski
 stanóvski -a -o: ~i tovariš, ~a zavest, pesem, organizacija, država
 stápljati -am, stápljanje -a s: ~ več jezikov v enega, okolica se staplja z mestom, stapljáč -a m = stapljávec -vca m, stapljáški -a -o = stapljávski -a -o
 stár -ja m 1. nekdanja votla mera, 2. korec, mernik, starič -íča m [davščina]
 stár stára -o in -ó -í -é, prim. staréjši -a -e: silno ~, ~ ko zemlja, ko svet, ko greh, ~ sem 18 let, koliko si ~? dve leti ~ otrok, ~ prijatelj, ~ lisjak, ~i vek, ~i zakon = ~a zaveza, ~i svet Evropa, ~i oče ded, ~a mati babica, ~i starši,

~i časi, ~a pravda, navada, resnica, ljubezen, ~a devica, korenina, kost, ~a bajta na univerzi, ~a luna = ~i mesec zadnji krajec, ~o in mlado, na ~ega leta dan, na ~a leta sam, ljudje ~ega kova, ~i Grki, Slovani, ~a cerkvena slovanščina, starejši slovenski pisatelji, vse po ~em, po ~em ne gre več, naj ostane pri ~em; stári -ega m mož, gospodar, šef: za ~ega biti (pri hiši) na preužitku, stára -e ž 1. moja ~ žena, 2. ptičja samica
 stáratí -am, stáranje -a s: skrbi ga starajo, ~ vino za steklenice, oče stara sina tju ne dá gospodarstva, nekam hitro se stara; staréti -im, starèł -éla -o, starènje -a s
 Stárčevíc -a m [hrvaški politik], starčevičánc -nca m, starčevičánski -a -o, starčevičánstvo -a s
 stárec -rca m: panj ~, stárčev -a -o, stárčevski -a -o: ~i korak, ~a modrost, stárčevstvo -a s, stárček -čka m, stárčkov -a -o, stárka -e ž 1. stara ženska, 2. ptičja samica v gnezdu, stárkin -a -o, stárklja -e ž: ~ pri ptičih
 starešina -a in -e m: vaški, občinski, cerkveni, sobni ~, ~ na svatbi, starešinka -e ž: ~ na svatbi, starešinski -a -o: ~i svet, starešinstvo -a s: mestno ~, starešinití -im za starešino biti na svatbi, starešínjenje -a s
 starica -e ž starka, stariha -a in -e m, starika -e ž staričavo drevo, staričast -a -o: ~ obraz, staričav -a -o: ~o lice, dreveje, staričavec -vca m, staričavost -i ž
 stárin -a m: ~i in mladini, stárinstvo -a s, stárina -e m: častit ~, stárina -e ž 1. staro vino: steklenica ~e, 2. ~o kositi, 3. mladika požene tudi na ~i, 4. prodajati ~o, prinesiti obleko na ~o, 5. jezikovne ~e v rezijansčini, 6. od ~e ali iz ~e od nekdanj, stárinški -a -o: ~i jezik, ~a ura, stárinškost -i ž, stárinar -ja m, stárinarica -e ž, stárinarski -a -o, stárinarstvo -a s, stárinárna -e ž; stárinoslóvec -vca m raziskovavec stárin, stárinoslóvje -a s
 Stári tfg -ega -a m kr. i., v ~em ~u pri Ložu, na ~em ~u v Ljubljani, starotfški -a -o, Starotržáni -ov m mn. in Starotržánje -ov m mn.
 stárka -e ž gl. stárec
 staro- v sestavi: staroavstrijski -a -o; starocerkvenoslovánski -a -o: ~i jezik;

starodáven -vna -o, starodávnost -i ž
starina; starodéden -dna -o, staro-
 dédnost -i ž; starodiluvialen -lna -o
 [-ln-]; starodóben -bna -o; staroegiptov-
 ski -a -o; starogfški -a -o; staroitálski
 -a -o [-ls-]; starokatolíški -a -o; staro-
 kopíten -tna -o, starokopítnež -a m,
 starokopítnica -e ž, starokopítnost -i ž;
 starokrščanski -a -o; staroléten -tna -o;
 staromóden -dna -o, staromódnost -i ž;
 staronórdijski -a -o; staroobréden -dna
 -o, staroobrédnik -a m; starorímski -a -o;
 starorúski -a -o; starosélec -lca [-lc-] m
prvotni prebivavec, starosélski -a -o [-ls-];
 starosláven -vna -o; staroslovánski -a
 -o; staroslovénc -nca m *bleiweisovec*,
 staroslovénski -a -o: ~i jezik, ~a
 Karantanija, ~o drobtinčarstvo, staro-
 slovénstvo -a s; starosvéten -tna -o: po
 ~o peti *starinsko*, starosvétnost -i ž
staro izročilo; starošégen -gna -o; staro-
 upokojénc -nca m; starovérec -rca m,
 starovérka -e ž, starovérski -a -o po
starem, *starinski*: ~i klobuk; starovéški
 -a -o: ~i klasiki, ~a skrinja *starinska*;
 staroviden -dna -o, starovidnost -i ž;
 starovisokonémški -a -o; starozakónski
 -a -o = starozavézen -zna -o; staro-
 žítnost -i ž *starosvetnost*, *nav. mn.*
 starožítnosti

stárost -i ž in staróst -i ž: siva, čistiljiva,
 metuzalemska ~, v veliki ~i umreti,
 na ~ bo preskrbljen, pod ~ je začel
 piti, fant moje ~i *mojih let*, stárosten
 -tna -o in starósten -tna -o: ~a doba,
 stopnja, meja, pokojnina, ~o zavaro-
 vanje, ~o delo v *starosti napravljeno*,
 ~i pojavi

stárosta -a in -e m *starešina*, stárostov -a -o
 stársi -ev m *mn. oče in mati*, tudi oba
 stárša: eden -ev; krušni, adoptivni,
 stari ~, stárševski -a -o: ~a oblast,
 stárševstvo -a s

stárt -a m, stárten -tna -o: ~o mesto, ~a
 številka, stártati -am, stártenje -a s;
 stárter -ja m: ~ zamahne z zastavico,
 pritisniti na ~ v avtu *zaganjač*

stárúh -a m *znč.*, starúha -e ž, starúhast
 -a -o, starúlja -e ž, starúša -e ž

stás -a m → *postava*, *rast*, *život*, *stasít* -a -o
 → *postaven*, *zastaven*, *stasítost* -i ž →
postavnost, *zastavnost*, *lepa postava*

státi stánem, stáni -íte! stál stála -o: to
 stane; drago, veliko staneš očeta; to bi

te glavo stalo; koliko stane ta knjiga;
 veliko truda, dela, žrtev, bojov, besed,
 časa me je stal sin

státi stojím, stój -tel stojéč -a -e, stojé,
 stál -a -o, stánje -a s: na svojih nogah ~,
 na sramotnem odru ~, vse stoji na glavi,
 stoji *ne naprej*, ~ v pozoru, konji
 stoje kakor vkopani; stoji kakor pribit,
 kakor lipov bog, ko štor, s prekrizanimi
 rokami; ~ tesno drug ob drugem, mož
 pri možu, vsaksebi; mnenji si stojita
 nasproti, ljudje stojijo ob strani in se ne
 menijo za to, ~ komu ob strani *po-
 magati*, stoji na naši strani *je z nami*,
drži z nami, miza stoji na treh nogah,
 vlada stoji na trhljih nogah; ~ na
 straži, ~ na stališču, na čelu, stoji z eno
 nogo v grobu, vojska stoji kakor zid,
 kakor gotovo tu stojim, z njim teorija
 stoji in pade, v knjigi stoji → *piše*, *je*
zapisano, tam mora ~ vejica, drugi
 sklon stoji na vprašanje koga ali česa,
 mesto stoji ob reki, odkar svet stoji;
 sonce, voda, barometer stoji visoko,
 voda stoji po dolini, lasje stojijo pokonci,
 čas stoji in se ne gane; ura, mlin, žaga,
 tovarna, delo stoji, taka jed ne stoji
 dolgo; ~ komu na poti, preteklost mi
 stoji pred očmi, ~ na pragu novega
 časa, pred novimi odkritji, pred težav-
 nimi nalogami; °dober ~ za koga *porok*
biti, *za poroka biti komu*, ° ~ na raz-
 polago *biti na voljo*, na izbiro, *pripravljen*
biti za kaj, ° ~ v milosti pri kom *biti*
v milosti pri kom, ° ~ pod nadzorstvom,
 varstvom, vtisom *biti*, vojska °stoji pod
 orožjem *je pripravljena, oborožena*; stojé
 pojedti, pozdraviti, streljati; stojé pre-
 boleti gripo; stojéč -éča -e: ~a ura, ~a
 voda se usmradi; dobro, visoko ~
 človek, ~ mlin ne naredi veliko

státičen -čna -o: ~i vzgon *fiz.*, ~a zako-
 nitost, ~i račun, ~i organ v glavi
ravnotežni, ~o gospodarstvo *nenapredno*,
zmeraj enako, ~o gledanje na svet
kakor da je večno enak, drama je preveč
 ~a *negibna, nenapeta*, státičnost -i ž,
 státika -e ž *nauk o ravnotežju v mirovanju*,
 státič -a m *kdor računa trdnost in ravno-
 težje sil v konstrukciji*

statíst -a m 1. *negovoreča oseba na odru*,
v filmu, 2. *brezpomembna oseba*, statistka
 -e ž, statistovski -a -o: ~a vloga,
 statírati -am, statíranje -a s

statistika -e ž, statističen -čna -o: ~i urad, pregled, ~i podatki, ~o obdelati, dognati, dokazati, statistik -a m
stativ -a m *stojalo, podstavek*: fotografski ~, ~ za aparat
státor -ja m *mirujoči del električnega stroja*, státorski -a -o: ~e tuljave
státua -e ž *soha, kip, podoba*, statuáričen -čna -o: ~a plastika, ~o zaokrožen, statuéta -e ž *kipec*
statuirati -am *določiti, jasno pokazati*, statuiranje -a s
státus -a m *pravni položaj, stanje*: ~ quo [kvó] *obstoječe stanje, rod*. ~a quo: postaviti kaj v ~ quo v *prejšnje, prvotno, staro stanje*
statút -a m *uredba, pravila, pravilnik*, statutáren -rna -o: ~o določiti
státva -e ž, *nav. mn. státve* -tev [-təv]: tkati na ~e, na ~ah, sedeti za ~ami, trakarske, volnarske, bombažne, strojne ~e, státven -a -o [-tvən-], státvice -ic ž *mn. in státvece* -evc ž *mn.*: tkavske ~
stáv -a m → *stoja, lega, položaj*
stáva -e ž: prosta ~ besed, ~ v loterijo, športna ~, narediti, skleniti ~o; ~e rasejo, padajo; teči za ~o; dela, pije, kakor bi šlo za ~o, gre ko za ~o, ~o dobiti, zgubiti, plačati; žito je v ~ah *kopicah*, loviti v ~e *pasti*
stávba -e ž: dvoriščna, pritlična, zidana, lesena, opečna, skeletna ~, ~ na koleh, na stebrih, miselna ~, idejna, vrhnja ~; stávlica -e ž, stávbar -ja m *in stavbár* -ja m, stávbarski -a -o *in stavbárski* -a -o, stávbarstvo -a s *in stavbárstvo* -a s
stávben -bna -o *in stávben* -a -o [-bən-] [°stavbén]: ~i les, načrt, delavec, ~a parcela, ~o dovoljenje, mizarstvo, stávbenik -a [-bən-] m [°stavbénik], stávbeništvo -a s, stávbinec -nca m [delavec], stavbínski -a -o: ~a dela, ~i slogi, stavbínstvo -a s, stavbíšče -a s
stávce -vca m: ročni, strojni ~ *tisk.*, stávčev -a -o, stávski -a -o: ~i vajenci, stávčen -vna -o: ~i stroj
stávček -vka m 1. ajda je v ~ih *razstavkah*, 2. tiskarski, ročni, notni, tabelarični, tretjinski ~, ~ v stolpcih, ~ za razmetavanje, ~ tsnitni, razmakniti, lomiti, 3. *slov.*: glavni, odvisni ~, govori v pretrganih ~ih, 4. glasbeni, zborovski, plesni ~; stávččen -čna -o: ~i člen, ~a analiza, zveza, melodija

stáviti -im, stávljen -a -o, stávljenje -a s: ~ hišo, plotove, ovire, ~ list; knjigo že stavijo, ~ koze, pijavke in rozičke, ~ v loterijo, vse na eno karto, na kocko, ~ s kom za kaj, glavo stavim zanj, ~ tri litre vina, devet proti desetim; koliko stavimo, da ne zna; ~ na dirkača, na konja, ~ velike upe na koga *ali* v koga → *veliko pričakovati od koga*, ~ predlog *predlagati*, ~ na razpolago → *dati*
stávka -e ž 1. ~ snopov na njivi, 2. splošna, gladovna, lakotna, solidarnostna ~, razglasiti, začeti, zlomiti ~o, stopiti v ~o, ~ izbruhne; stávkočen -vna -o: ~i odbor, val, ~a straža, ~o gibanje, stávkar -ja m, stávkarški -a -o; stávkat -am, stavkajóč -a -e (°stavkujóč), stávkanje -a s: ~ snope, delavci stavkajo za povišanje mezd; stavkokáz -áza m, stavkokáški -a -o, stavkokáštvo -a s
stávlica -e ž 1. *polica za sušenje sira*, 2. *velika cerkvena sveča*, 3. *svetilka*, 4. *ribiška mreža s sakom*, 5. učilo, 6. *tisk.*: ročna, strojna ~, stávnik -a m 1. *ribiška vaba s trnkom*, 2. *obroč, ki se vanj stavi sod*, 3. *predali s črkami*, stávna -e ž *past iz količkov*
stáž -a m 1. *prilavniška služba*: opravljati ~ v bolnišnici, biti na ~u; 2. *službena leta*: delovni ~, stažist -a m, stažistka -e ž, stažistovski -a -o
stearín -a m 1. *lojec*, 2. *snov za sveče*, stearínski -a -o: ~e sveče
steatít -a m *min. salovec*
stèbelce -a s: cvetno, lasno ~, ~ ključa, stèbelčast -a -o, stèbeln -a -o: ~a žila, ~a vlakna, stèbelnat -a -o, stèbelnica -e ž *bot.* > [-bəl-]
stèber [-ər] -brà *in stèber* [stèbər] -bra m: oporni, mostni, snopasti, jonski, solni, vodni, ognjeni ~, ~ dima, živega srebra, ~ države, reakcije
stèblast -a -o, stèblič -íča m, stèbliček -čka m: ~ pri vijaku, zakovici, snemalni ~ pri pisalnem stroju, stèblična -e ž, stèblič(ev)je -a s = stèblikovina -e ž *in stèblikovina* -e ž = stèblikovje -a s, stèblika -e ž: papirosova ~, stèblikast -a -o: ~o seno, stèblíti -ím se, stèblíl -a -o, stèbljénje -a s: solata se stèbli
stèblo -a s: rastlina brez ~a, v ~ it, kupovati les na ~u, koruzno, pšenično ~, zakovično, ventilno ~, ~ svornika, stèblóvje -a s, stèblóvina -e ž

stèbrast -a -o: ~e noge, **stebrc** **stebrcà** *m*, **stebriček** -čká *m*, **stèbrn** -a -o: ~a dvo-rana, **stebrič** -iča *m*: vratni ~, **stebričast** -a -o: ~a ograja, ~ vrat, **stebriček** -čka *m*, **stebričkast** -a -o, **stebrič**(ev)je -a *s*, **stebrišče** -a *s*, **stebriščen** -čna -o: ~a veža, **stebričnik** -a *m* 1. ~ za koren ostrejša, 2. *stilit*, 3. *kolonada*, **stebrovén** -vna -o: ~a lopa, ograja, **stebrovje** -a *s*, **stèbrski** -a -o: ~a struktura, **stebnàt** -àta -o >[*stòb*-]

stečaj -a *m konkurz*: priti pod ~, razglasiti ~, **stečajen** -jna -o: ~o pravo, ~a masa, **stečajnik** -a *m*

stèči -em *gl. teči*: voda steče s ceste, ~ po zdravnika; ~ na pošto; železnica, stroj, delo, pogovor steče, premoženje je steklo po grlu, človeku se ure stečejo, vse se bo dobro steklo, zasluge si ~ → *pridobiti*, **stečeni** mlinski kamni *ki so se stekli*; *gl. tudi izteči*

stèči -em *gl. teči*: pes steče; *gl. tudi stekel*
stèčina -e *ž sled, steza, križišče divjačine*, **stèčišče** -a *s*: ~ rek, dolin, kultur

stečkàti -àm *zmečkati, zmrvti*: ~ steblo, jabolko

stèga -e *ž premerka, klešče za merjenje debeline*, **stègati** -am, **stèganje** -a *s*, **stegovàti** -újem, **stegovàl** -àla -o, **stego-vanje** -a *s*

stègati -am: ~ roke; *tudi iztegati*

stègnà **stègn** [stògàn] *s mn.* = **stegnè** **stegnè** *ž mn. gonje, steze za živino, navadno med plotovi*: po ~ih, po ~éh *in* ~àh *prignati*; *gl. tudi stagne*

stègniti *in stègniti* -nem *gl. tegniti*, **stègnjenje** -a *s*: ~ vrat, ~ roke po denarju, proti komu, ~ kremplje po čem, nisi mogel ~ jezika? *spregovoriti*, ~ se na prste, ~ se po postelji, ~ pete = ~ se *vulg. umreti, poginiti*; **stègnjen** -a -o: ležati ~, ~ kozolec, dom, **stègnjenec** -nca *m stari les pri trti*, **stègnjenost** -i *ž*, **stègljáj** -a *m*; *tudi iztegniti*

stègno -a *s*: **svinjsko** ~, **stègence** -a [-gàn-] *s*, **stègenski** -a -o [-gàn-]: ~a mišica, **stègjenica** -e [-nàn-] *ž kost*

stèhtàti -am, **stèhtan** -a -o

stèk -éka *m*: ~ vodà, ~ tožb, pravic in zahtevkov, **stekališče** -a *s*: ~ cest, kultur

stèkati -am *se*, **stèkanje** -a *s*: deževnica *se steka* s strehe, dolina *se steka* v drugo, pot *se steka* na cesto, potoka *se stekata*,

ljudstvo *se steka* od vseh strani, vse poti *se stekajo* v središču; poročila, podatki *se stekajo*, vse niti *se stekajo* v njegovih rokah; *gl. tudi iztekati*

stékel **stékla** -o: ~ pes, ~a mačka, kakor ~ se je vrgel nanj, povest o ~em polžu, **steklina** -e *ž*: pasja ~, ~ ga je popadla, **stekliški** -a -o: ~i strup, **steklóst** -i *ž in stèklost* -i *ž*

steklár -ja *m*, **steklarica** -e *ž*, **steklárski** -a -o: ~i demant, ~a industrija, ~o orodje, **steklarstvo** -a *s*, **steklárna** -e *ž*, **steklárniški** -a -o

stèklast -a -o: ~a volna, ~o predivo, ~ krompir

steklén -a -o: ~i biseri, ~a vrata, ~a dva dvorana, veranda, ~a gora, ~a volna, sipa; zgladiti *s* ~im papirjem, ~e oči, ~ krompir, ~o gledati, ~o čista voda, ~o gladek, ~o trdo jeklo, ~o zelen, **steklénast** -a -o: ~ pogled, **steklénec** -nca *m* 1. *min.*, 2. *steklen biser*, **steklenéti** -im, **steklénél** -èla -o, **steklénenje** -a *s*: oči *steklenijo*; **steklenjáč** -a *m* [jabolko]

steklenica -e *ž*: kristalna, otroška, zdravilska, vinska, slatinska ~, ~ za mleko, za olje, za pivo, ~ za urin, ogrevalna ~, **stekleničica** -e *ž* = **steklenička** -e *ž*: dišavna ~, ~ za zdravila, **stekleničast** -a -o: ~a oblika, **stekleničen** -čna -o: ~a vina, **stekleničnik** -a *m spravilo za steklenice*

steklénik -a *m* [riba]

steklenína -e *ž*: beneška, brušena ~, **stekleninar** -ja *m* [prodajavec], **steklenják** -a *m*: cvetje, sadike *iz* ~a. **steklénka** -e *ž* 1. *steklenica*: ~ slivovke, 2. *hruška*

steklina -e *ž gl. stekel*

stekliti -im *glazirati*, **stekljénje** -a *s*

stèklo -a *s*: trimilimetrsko, pihano, brušeno, kristalno ~, vulkansko, svinčeno ~, barvasto, mlečno, motno, prejasto, okensko, zrcalno, žično, optično, konkavno, poveč(ev)alno ~, dvojno ~, ~ za šipe, za steklenice, marijino ~ *min.*, ~ zašklepeče, zazvenči, ~ se ubije, počí; **stèkelce** -a [-kàlc-] *s*

steklo -v *sestavi*: **steklobrúsec** -sca *m*; **steklopiháč** -a *m*, **steklopiháški** -a -o, **steklopiháštvo** -a *s*; **steklorézec** -zca *m*

steklóst -i *ž in stèklost* -i *ž gl. stekel*

steklovína -e *ž steklenina, staljena steklena snov*: ~ zrkla

stéla -e *ž prosto stoječ steber*: nagrobna ~

steláža -e ž → *polica*

stêlen -lna -o [-ln-]: ~a krava *krava s teletom*

stelit -a m [*trda zlitina*]

stélja -e ž: gozdna, bukova, praprotna ~, ~o žeti, kositi, grabiti, spravljati, stéljar -ja m, stéljáriiti -im *napravljati steljo*, stéljárjenje -a s; stéljnica -e ž = stéljnik -a m 1. *lopa za steljo*, 2. *gozd, pašnik za steljo*, 3. *koš za steljo*, stéljnják -a m [*lopa*]

stéljica -e ž *bot.*, stéljka -e ž 1. osat rase v ~ah v *gnezdih*, v *skupinah*, 2. *bot.*, stéljčen -čna -o: ~o rastlinstvo, stéljčnica -e ž, *nav. mn. stéljčnice bot.*

stémniti -im se, stémnil in stémnil -a -o: obraz, čelo, oko, pogled se stémni, zunaj se je zgodaj stémnilo, stémni se mi pred očmi, stémnitev -tve ž >[-tém-]

sténa -e ž: sprednja, nosilna, požarna, stranska, vmesna, španska, trebušna, gorska ~, med štirimi ~ami, ~e imajo ušesa, pritisniti koga ob ~o, vse prigravarjanje je bilo bob ob ~o ali v ~o; sténarica -e ž *zool.*, sténast -a -o, sténát -áta -o: ~i vrhovi; sténik -a m *lesena stena pri podu ali senici*, sténski -a -o: ~i koledar, časopis, ~a podoba, preproga, ~o ogledalo, slikarstvo

sténica -e ž: posteljna, gozdna, rdeča, vodna, drevesna, zeljna ~, steničast -a -o, steničav -a -o: ~a hiša, steničji -a -e: ~i pik, steničnik -a m *bot.*

sténičen -čna -o *kreplen*: ~i afekt, sténija -e ž *napon*

sténiti -ím *gl. staniti*

sténj -a m: ~ pri sveči; odviti, priviti ~ pri petrolejki, sténjast -a -o: ~a preja

sténográf -a m, sténografija -e ž, sténográfija -e ž = sténográfka -e ž, sténografirati -am, sténografiranje -a s, sténográfski -a -o: ~i zapisnik, sténogram -a m, sténogramski -a -o: ~i zapis, sténodaktilografija -e ž, sténodaktilográf -a m, sténodaktilográfka -e ž

sténotipija -e ž *sténografiranje na stroj*; sténotipist -a m *sténograf in strojepisec*, sténotipistka -e ž

sténóza -e ž *med. zožitev, zožina želodca, žile*, sténózen -zna -o

sténski -a -o *gl. stena*

Sténtor -ja m [*grški glasnik pred Trojo*], Sténtorjev -a -o, sténtorski -a -o: ~i glas *zelo močan*

stépa -e ž, stépen -pna -o: ~e rastline, stépnik -a m *prebivavec stepe*, stépski -a -o: ~o podnebje

stépáč -a m: jajíčni ~, stépálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, ~i noži, stépálnik -a [-un-] m

1. *predilski stroj*, 2. *stepalo za sneg (iz jajc)*, 3. ~ za obutev, stépálo -a s

stépáti -am in -pljem, stépanje -a s: ~ prašno krpo, žimnico, ~ (si) sneg z obleke, z obutve, ~ testo, jajce, maslo v pinji, beljak, ~ s perutnicami, ljudje se stepajo skup, stepanje pri masaži; stépávati -am; *gl. tudi iztepati*

stépšti -pem *gl. tepsti*: ~ otroka, toča stepe cvetje na tla, ~ jajca, smetano, beljak v sneg, ~ se s kruhom, s pametjo, s poštenjem, ~ se za dobrega delavca, vetrovi se stepo, ~ si sneg z obleke, ~ si kaj iz glave, ~ se z vseh vetrov; stépèn -èna -o: ~a smetana, ~a jajca, odšel je kakor ~ pes, stépénost -i ž, stépki -ov m *mn. sirotka*; *gl. tudi izteptati*

stéptáti -ám *gl. teptati*: ~ koga, kaj v prah; stéptán -a -o: ~ sneg, ~a tla, zidovi iz ~e zemlje; *vendar izteptati*

stereo- v sestavi: stereometrija -e ž *nauk o telesih in njih likih*; stereoskóp -a m *priprava za prostorninsko kazanje podob*, stereoskópičen -čna -o: ~a slika, stereoskópski -a -o; stereotip -a m *tisk. odlitek*, stereotipen -pna -o *ustaljen, nespremenljiv, po enem kopitu*: ~ odgovor, ~o poročilo, stereotipnost -i ž, stereotipiranje -a s, stereotipija -e ž *tisk.*, stereotipizirati -am *napraviti stereotipno*, stereotipiziranje -a s, stereotipizacija -e ž, stereotipér -ja m

sterí -í ž *mn. seneni drobir*, sterínje -a s

sterílen -lna -o [-ln-] 1. *jalov, neploden*: ~ duh, ~a politika, 2. *nekužen, brezklíčen*: ~a gaza, sterilnost -i [-ln-] ž, sterilizacija -e ž: ~ mleka, sterilizacijski -a -o: ~i aparat = sterilizátor -ja m, sterilizirati -am *zamoriti vse klice*, steriliziranje -a s: ~ instrumente, mleko

stésáti stéšem *gl. tesati*: ~ krsto, kočo, čoln; stésán -a -o: surovo ~ obraz; *tudi iztesati*

stesniti -ím, stésni -íte! stésnil -íla -o, stesnjen -èna -o: rov, obzorje, srce se stesni, spis ~ v en sam odstavek, stesnitev -tve ž, stesnjenost -i ž, stesnjevati -újem, stesnjevánje -a s: ~ v sténografiji

stéti *stmè in stáme se, stél -a -o:* kri se stame *ali* stme; stét -a -o: ~a kri, stétje -a *s strjenje*

stetoskóp -a m zdravniško slušalo, stetoskópski -a -o

stévard -a m strežnik, natakár na ladjah, v letalu, stevardésa -e ž

stezá -é in -è in stéza -e ž, mn. stezé in stež, stéz in stézá: lovska, tihotapska, kravja ~, kačja, mravljinčja ~, plezati po kozjih ~ah, ribja ~ *prehod čez jez*, tovorna, vlačilna, startna ~, stézica -e ž 1. pot, 2. preča v laseh, stezičar -ja m = stezoslédec -dca m >[staz-]

stézati -am, stézanje -a s: ~ noge, vrat, prste, mišice, jadra, stézáj -a m: za ~ roke proč, stézávka -e ž *lovka pri hobotnici; tudi iztežati*

stéznič -a m [modrc], stézniški -a -o: ~a drža, stézništvo -a s

stézáj -a m: vrata, okna, usta na ~ odpreti, stézájen -jna -o: velika ~a vrata *vhodna*

stézájka -e ž [spona]

stežiti -im, stézi -ite! stéžil -ila -o, stežén -éna -o: ~ komu jarem, življenje, steži se mi okrog srca, stežilo se ji je *slabo ji je prišlo*

stéžka prisl. s težavo: ~ hoditi, dohajati, prodati, govoriti, slediti, stéžkoma *prisl.*

stičén -čna -o: ~i vijak, šiv, ~a ploskev; imeti, najti ~o točko s kom, stičišče -a s: prometno, kulturno ~, ~ narodov, stičnica -e ž: vijačna, zaščitna ~, stičnik -a m: kablov ~, stičnost -i ž

Stična -e ž kr. i., v ~i, stiški -a -o: ~i rokopiš, Stičan -a m, Stičanka -e ž

stigma -e ž (vtisnjeno ali vžgano) znamenje, stigmatizirati -am za zmeraj zaznamovati, stigmatiziranje -a s, stigmatizácija -e ž
stih -a m verz, stihoslóvje -a s, stihotvórec -rca m, stihotvórstvo -a s

stihla prisl.: ~ se veseliti, govoriti ~, stihoma *prisl.*

stihlaja -e ž = stihljnost -i ž delovanje na slepo, elementarno naključje, naključnost, nenačrtnost, stihljski -a -o na slepo delujoč, nenačrten: ~i razvoj razvoj na slepo srečo

stihomittja -e ž poet. |dvogovor v stari drami, stihomittjski -a -o

stik -a m: cevni, ležajni, tirnični, zaporedni ~, navpični ~ (med opekami), samodejni, spajalni ~, zadelati ~e med deskami,

radio ima ~ z zemljo, ~ na tri točke, napraviti kratek ~, ~ z ljudstvom; osebni, pismeni, tesni, prijateljski, trgovski ~i, navezati, pretrgati ~, stopiti, priti v ~ s kom, v ~ih biti s kom, stikoma *prisl.:* glava gre ~ skozi okno, ~ zložene deske, ~ zagrnjeno okno

stik -a m rima: ~i konec verzov

stikálen -lna -o [-ln-]: ~i ključ, vzvod, ~a miza, plošča, puša, ~o vrtilo, stikalíšče -a s: ~ poti, kultur, stikalnica -e [-un-] ž, stikalník -a [-un-] m: ~ pri motorju, pisalnem stroju

stikálo -a s: obrniti električno ~, pritisniti na ~, križno, krmilno, menjalno, oljno, signalno, varnostno, zračno, vžigalno, vrtilno, dnevno, klecno, potezno, daljinsko, mejno, preklopno ~, ~ na nogo, ~ na vzratni tok

stikati -am in -čem, stikanje -a s: ~ kaj s čim, ~ glave, ~ po žepih, predalih, knjigah, ~ okoli hiše, ~ za gnezdi; nasprotja se stikajo, ~ se s kom, s čim, stikávke stikávk ž *mn.*, stikováti -ujem, stikovál -ála -o, stikávt -a m, stikljív -a -o: ~ otrok, pes; *vendar* iztikati

Stíks -a m mit. |podzemeljska reka|, stíksovski -a -o: ~e vode

stil [-il] -a m slog: osebni, odrski ~, literarni, umetnostni ~i, politik velikega ~a, v ~u Ludvika XIV., plavati v prostem ~u, v odličnem ~u premagati, vse to je v ~u in spada zraven, stílen -lna -o [-ln-]: ~i izraz, ~i koncert, ~a analiza, označba, posebnost, sprememba, ubranost, ~a igra, obleka, ~o močan *po stilu*, stílnost -i [-ln-] ž: ~ pohištva, ~ igre

stilét -a m bodalce

stilíst -a m: dober, spreten ~, stilístka -e ž, stilístičen -čna -o: ~e vaje, napake, stilístika -e ž *nauk o slogu*, stilízirati -am, stilíziranje -a s: ~ odgovor, zapisnik *sestaviti, pretehtati besedilo*, ~ ples, igra, naravo, gube na podobi *ubrati v enotno podobo, prikrojiti*, stilízácija -e ž: nejasna ~ zakona, stilízem -zma m *stilna posebnost*

stílit -a m stebník

stílno [-ln-] v sestavi: stílnokritičén -čna -o; stílnorazvójen -jna -o; stílnozgodovínski -a -o

stimulácija -e ž spodbuda, stimulacíjski -a -o, stímulans -a m poživilo, spodbuda,

stimulativen -vna -o *spodbuden, spodbudljiv*: ~e nagrade, stimulirati -am *spodbosti, spodbujati, priganjati, podžigati*, stimuliranje -a *s spodbadanje, podžiganje*

stipkati -am: ~ pismo, rokopis

stipulácija -e *ž pr. dogovor*, stipulacijski -a -o, stipulirati -am, stipuliranje -a *s stirati* -am: ~ ljudi skupaj

stiriti -im: dobro stirjena cesta; *vendar* iziriti

stis -a m: ~ v stenografiji, stisk -a m: ~ rok(e), srca, ~ kovine *kompresija*

stiska -e *ž*: denarna, stanovanjska, časovna, duševna ~, ~ za živež, za denar, trpeti (hudo, veliko) ~o, v ~i biti; priti, zaiti, zabresti v ~o, v denarne ~e

stiskáč -a m 1. *skopuh*, 2. *gumb*, 3. *žebelj*, stiskáški -a -o *skopuški*, stiskášтво -a *s stiskálen* -lna -o [-ln-]: ~i prostor, ~a pletenina, stiskálnica -e [-yn-] *ž*: vinska, sadna, knjigoveška, hidravlična, mokra ~, ~ za olje, za usnje; ~ na vijak, ~ z vretenom, stiskálnik -a [-yn-] *m* *deblo za obtežitev*, stiskálo -a *s*

stiskáríti -im *skopariti*

stiskati -am, stiskanje -a *s*: ~ grozdje, mošt, seno, roko; jezno, krčevito ~ pesti, zobe, ~ denar *skopariti*, lakota stiska ljudstvo; žalost, strah stiska grlo *ali* v grlu, ~ kaj v pest, dolina se stiska, mesto se stiska k hribu, ob hrib, okoli hriba, otrok se stiska k materi, srce se mi stiska od groze, ~ knjigo *natisniti*, stiskanec -nca *m sok*; *gl. tudi* iztiskati

stiskáv -áva -o *skopuški*, stiskávec -vca m 1. *skopuh*, 2. *oseba, priprava, ki stiska*, 3. *sir*, stiskávka -e *ž* 1. *skopulja*, 2. *oseba, priprava, ki stiska*: ~ za zrak, ročna ~, stiskávt -a *m in* stiskávt -a *m skopuh*, stiskljáj -a *m stisk*: ~ rok, stiskoma *prisl.*: ~ šivati, sešiti *da se rob ne vidi*

stisljiv -a -o: plin je ~, stisljivost -i *ž*: ~ zraka, stisljáj -a *m*

stisniti -nem, stisnjenje -a *s*: ~ pest, klobuk pod pazduho, figo v žepu, ~ komu roko, moraš mu kaj ~ (v roko) *dati denarja*, ~ glavo med pleča, ~ rep (med noge), ~ koga k sebi, tisti izpit bož že stisnil, ~ skozi zobe, suša stisne sadje, ~ koga za vrat, pljučnica ga je stisnila; srce, grlo mi stisne, pri arcu *ali* v srcu me stisne, ~ se k zidu, v kot, za mizo, srce se stiane; stisnjen

-a -o: ~ zrak, ~ stavek *tisk.*, ~ človek *skopuh*, ~a slama, ~o usnje, s ~im glasom, s ~imi pestmi, zobmi, ustnicami; stisnjenec -nca *m skopuh*, stisnjenina -e *ž*, stisnjenost -i *ž*: ~ gospodinje; *gl. tudi* iztisniti

stišati -am, stišan -a -o, stišanje -a *s*: ~ glas, stišanost -i *ž*; stišávati -am, stiševáti -tjem, stiševál -ála -o

stiščati -im *gl. tiščati*: ~ voz v breg, ~ se skozi množico

stíva -e *ž* 1. *min. morská pena*, 2. *dno ladje*, 3. *pokončni hlod nad kobilico na dnu ladje*: nosna ~ nosni *gredelj pri ladji*, stivast -a -o: ~a pipa *penovka*

stkáti stkém *in* stkám *gl. tkati*, stkán -a -o: ~ mrežo, platno, med ljudmi se stkejo

vezi prijateljstva, ~ zgodbo

stlačíti *in* stláčiti -im *gl. tlačiti*, stláčen -a -o: ~ obleko v nahrbtnik, znanje v glavo,

v učenca, ljudi v železniški voz, koga v uniformo, ~ se v avto, stlačeni smo

kakor s'laniki, sardine; *vendar* iztlačíti

stláti stéljem, stélji -ítel stlál -ála -o, stlánje -a *s*: ~ živini slamo, z listjem, ~ cvetje,

listke na pot

stlétí -im *gl. tleti*: les stli v pepel, prah

stó stótih *glav. štev.*: imam ~ drugih

opravkov, v stotih dneh = v ~ dneh,

poldrugi ~ mož, ~ in ~ let smo že tukaj, govori o ~ in ~ rečeh, (po) ~ in stokrat na dan, na ~ in stotisoče

centov, ~ en milijon

sto- *v sestavi*: stodnarski -a -o: ~i bankovec; stodnéven -vna -o: ~a vlada,

stodnévnica -e *ž* [koruza]; stofúten -tna -o: ~a krogla; stoglásen -sna -o: ~a

pesem ptičev; stogláv -áva -o: ~i zmaj, ~a množica, stoglávež -a *m bot.*;

stoklíski -a -o [-ls-]: ~a vreča; stokilogramski -a -o; stokilométski -a -o: ~i pas; stóklas -a *m* = stóklasa -e *ž bot.*;

stókratn *prisl.*: sto in ~, stókratén -tna -o; stolétén -tna -o: ~i jubilej, koledar,

~a lipa, stolétje -a *s*: ~a stara skrinja, ~a trajajoč, ob prelomu ~a, stolétnica

-e *ž* [ženska, obletnica], stolétnik -a *m*;

stolíst -a -o = stolístén -tna -o: roža ~a, stolístnica -e *ž bot.*; stomilijónin(k)a

-e *ž*, stomilijónkrat *prisl.*, stomilijónski -a -o; stonòg -óga -o; stónoga -e *ž in*

stonòga -e *ž zool.*; stóodstóten -tna -o: ~ invalid, uspeh, ~a udeležba, zanesljivost, ~o izplačilo vlog, ~o se pri-

glasiti; stoòk -òka -o: ~ velikan, ~i Argus, stoòka -e *ž* zool. |riba|; stoperèsen -sna -o, stoperka -e *ž* bot.; storòk -òka -o: ~i velikani; stotòlp -òlpa -o [-lp-]: ~a Praga; stotisočák -a m: služijo ~e, stotisočér -a -o, stotisoči -ev m mn.: na ~e napisov, ~i so ga gledali, stotisočglàsen -sna -o, stotisočgláv -áva -o: ~a množica, stotisočina -e *ž*, stotisočínka -e *ž*, stotisočkrat prisl., stotisočlétje -a s; stovàten -tna -o: ~a žarnica; stovrìsten -tna -o, stovrìstnost -i *ž*

stòta -e *ž* 1. *stebrišče v Atenah*, 2. *šola in nauk stoikov*

Stòbi -ov m mn. |mesto v Makedoniji|, stòbski -a -o

Stockholm [stòkholm] -a -m kr. i., v ~u, stockholmski -a -o

stočiti stòčim gl. točiti: vse ostanke vina je v en sodček stočil, stočìšče -a s = stočje -a s: ~ rek, poti

stočiti stòčim, stòči -ite! stòčil -fla -o: ~ obroč, kolo, ~ se čez kamen in brin, ohrovt se stoči v glave

stòg -a m kol sredi kope, kopa, ostrv, kozolec, skedenj, stogòvje -a s

stògla -e *ž* = stògelj -gija m jermen pri čevljih: čevlji na ~e, stògljaj -a m jermen, vrvc

stòik -a m 1. *Zenonov privrženec*, 2. *miren, ravnodušen človek*, stòičen -čna -o: ~a filozofija, mirnost, s ~im mirom sprejemati vse, stoicizem -zma m mirnost, ravnodušnost, stòiški -a -o: ~a filozofija

stòja -e *ž*: široka, osnovna, tezna ~, ~ na glavi, v pokončni ~i, od ~e ga bolijo noge

stòjalo -a s: cvetlično, fotografsko, slikarsko, garderobno, prevesno, sušilno ~, ~ za dežnike, za palice, za note, za puške, stòjálce -a [-lc-] s

stòjčkati -am otr. stati

stòjen -jna -o: ~a polica za kipe; ~i vijak, obtežba napravi ladjo ~o stabilno, ~a trdnost drevja; stòjnost -i *ž*: ~ stebra, čolna

stòjšče -a s: dijaško ~ v gledališču, lovsko ~, slepo ~ kamor ne pride divjad, ~ avtobusov, taksijev parkirni prostor, ~ za žrebeta v hlevu, za prašiče na sejmišču, stòjščen -čna -o: ~a enota v prebiralnem gozdu

stòjka -e *ž* opora (v rudniku)

stòjnica -e *ž*: branjevska, semanjevska, tržna ~, postaviti, odpreti ~o, kupiti na ~i, stòjniški -a -o: ~a miza

stojnina -e *ž*: plačati ~o na trgu, na tovarni postaji

stòk -òka m: ob ~u rek, ~ rebrovja na stropu, v ~ se stekajo jajčniki in izločila biol., stòkòvci -ev m mn. zool. živali s skupno telesno odprtino za izločila in spolovila, stòka -e *ž* kloaka

stòk -a m: globok ~, jok in ~, stòkati -am in -čem, stòkaj -te in stòči -te! stòkanje -a s: ~ pod jarmom, ~ pri branju zatikati se, stòkalo -a s, stòkav -a -o, stòkavec -vca m, stòkavka -e *ž*, stòkica -e *ž*: jokica ~

stòl [stòl] stòla m, na stòlu in stòlu, mn. stòli -ov in -òv, na -ih in -éh: pleten, zložljiv, vrtljiv ~, sklopni, ležalni, gugalni ~, ~ na vreteno, na vrtilo; operacijski, električni, slamorezni, škarjni, tesarski ~, vezani ~ za zvon, cerkveni ~ klop, sv. Petra ~ |ozvezdje|, sodni ~, ~ sedmerice, sedeti na ~ih, po ~ih, (ob)sedeti med dvema ~oma, stòlov -a -o: ~a noga, perut; stolár -ja m, stolárna -e *ž*, stolárski -a -o, stolárstvo -a s; stòlnik -a [-ln-] m 1. miznik, 2. *dvorjan*, stolnina -e [-ln-] *ž*: pobirati pri maši ~o

stòlček -čka [-uč-] m in stòlček -čka [-lč-] m: ~ na vijak, tepsti se za vladne ~e, ~ se mu že maje, ~ spodnesti, stòlec stòlca [-uč-] m: molzni, čevljarski, županski ~, božji ~ mavrica

stòlči -em gl. tolči: ~ kaj, koga v prah, ~ kaj, koga na tla, ~ kaj s česa; stòlčen -a -o: ~ sladkor, poper, ves ~ od pretepa, od dela >[-uč-]; vendar iztolči

stòlen -lna -o [-ln-]: ~o mesto prestolnica, ~a cerkev, ~i kapitelj, kanonik, pridigar

stolica -e *ž* stol: tesarska ~, sestri na ~o pri mizi, ~ za kotel, podčepne ~e; stòlica -e *ž* 1. *katedra*: ~ za slovenščino, 2. sveta ~ papeška, 3. imeti trdo ~o → zapeko, neredna ~ → iztrebljanje; stòlič -iča m, stòliček -čka m, stòlička -e *ž*

stòlnica -e [-ln-] *ž* katedrala, stòlničen -čna -o [-ln-]: ~a šola, stòlniški -a -o [-ln-]: ~i zvonik

stolováti -ùjem imeti sedež, prestol, vladati, stoloval -ála -o

stôp stôlpa *m*: grajski, obrambni, stražni, razgledni, vrtalni, opazovalni, vrtljivi ~, oklepni ~ pri tanku, babilonski ~, Aljažev ~; stôlpast -a -o, stôlpec -pca *m*: ~ na ladji, polniti ~e v listu, korekture v krtačnih ~ih, ~i na tiskovini *rubrike*, *razpredelki*, stôlpek -pka *m*, stôlpen -pna -o: ~a ura, stoplica -e *ž bot.*, stolpič -lča *m*: gotski, nastrešni, gorski ~i, stolpičast -a -o: ~ pokrovček pri pipi, stolpiček -čka *m*, stolpičiti -im *se*: gore *se* stolpičijo, stolpičje -a *s*, stôlpnica -e *ž* |hiša|, stolpôvje -a *s* >[-lp-]

stomatológ -a *m zdravnik za ustne bolezni*, stomatologija -e *ž*, stomatolôški -a -o: ~a klinika

stôp stôj konec, pika, stôparica -e *ž šp.* |merilna ura|, stôpati -am, stôpanje -a *s*: ~ čas pri tekmi

stôp -ôpa *m*: v živo skalo vsekani ~i stopnice, varen, trden ~ v skalah, vrvmi ~, stôpán -pná -ô *in* stôpen -pna -o *kdor hitro stopi ali hodi*

stôpa -e *ž*, *nav. mn.* stôpe stôp: ~e phajo ječmen, proso, čreslo; ~e za lan, olje, papir, rudne ~e, v ~e dati, deti kaj, koga; noge (težke) kakor ~e, stôpar -ja *m*, stôpast -a -o: ~e noge, stôpati -am, stôpanje -a *s*: ~ proso, sukno, platno *obdelovati v stopah*, stôpen -pna -o: ~o vreteno, ~a kaša; stôpica -e *ž*, *nav. mn.* stôpice -ic *majhne stope za čreslo*, stôpič -a *m tolkač*

stôpáj -a *m*: nekaj ~ev stran korakov, konj ima varen ~, ob vsakem ~u *se* ugreza, stôpájnica -e *ž* deska, ploha za stopnico

stôpálen -lna -o [-ln-]: ~i locen pri stre-menu, stôpálnik -a [-yn-] *m*: ~ pri kolovratu, statvah, stroju, vozu, stre-menu, stôpálnica -e [-yn-] *ž* 1. *stopalnik pri kolovratu, statvah*, 2. *stopnica pri vozu*

stôpálo -a *s*: razmaknjeno ~, ~ pri nogi, nogavici; ~ pri vozu *stopnica*, ~ pri kolesu *pedal*, stôpálce -a [-lc-] *s*, stôpál-čen -čna -o [-lč-]: ~i členki; stôpálnica -e [-ln-] *ž* |kost v stopalu|

stôpati -am, stôpaje, stôpál -a -o, stôpanje -a *s*: težko, trdo, na ves podplat ~, rahlo, po prstih, kakor po jajcih ~, ~ komu na pete, komu na prste ~, kri stopa v lice, pijanost v glavo, ~ v ozadje, na plan, slika stopa iz okvira

stopávka -e *ž*: past ~

stôpica -e *ž* 1. trohejska, jambaska ~, 2. kočijska ~ *stopnica*, svet pada v ~ah *stopnicah, terasah*, stôpičen -čna -o: ~a mera

stopícati -am, stopicanje -a *s*: otrok, pič stopica, ~ sem ter tja, okoli koga, stopicljáti -ám, stopicljáj -ájte! stopicljál -ála -o, stopicljánje -a *s*: ~ *ž* noge na nogo, po taktu, stopicniti -nem

stopínja -e *ž*: delati ~e v snegu, sekati ~e v led; iti, hoditi po očetovih ~ah, pobirati ~e za kom; toplotna, dolžinska, širinska, ločna ~, pri petih ~ah mraza, od pet do šest stopinj alkohola; kraj je na 46. ~i severne širine, ob 10. ~i vzhodne dolžine, kot 90°, obrniti se za 180 stopinj, stopínjica -e *ž*, stopínjski -a -o: ~a mera

stopíti in stôpiti -im, stôpi -íte! stôpil -íla -o: moraš ~, da ujameš vlak; pošteno ~ *pohiteti*; nerodno ~, ~ gor, dol, ven, naprej; stopi v hišo gledat! ~ za kom, po koga, k županu, k očetu, pred mater, pred sodbo, spomin stopi živo pred oči, voda stopi čez breg, ~ na stran *ali* ob stran, ~ komu ob stran *pomagati*, ~ na njegovo stran *pridružiti se*, ~ komu naproti, ~ komu na pot, ~ na trdna tla, na čelo gibanja, na plan, na prste, ~ komu na kurje oko, na prste, na rep, na jezik *trdo ga prijeti*, ~ komu za vrat, ~ na šolo vprašat; oblast stopi v glavo, vino stopi v noge, solze stopijo v oči, srce stopi v grlo, pot stopi na čelo, ~ v pozor, v ozadje, v 50. leto, v uk, v službo, v pokoj, ~ s kom v zvezo, v stike, ~ v zakon *poročiti se, skleniti zakon*, postava stopi v veljavo → *dobi veljavo, stopi v življenje, začne veljati, zaživi*

stopíti -ím, stôpi -íte! stôpil -íla -o, stopljén -éna -o, stopljénje -a *s*: ~ led, vosek, prihranki se stopijo, ~ se s starim prebivavstvom v novo ljudstvo; stopítev -tve *ž*, stopljénost -i *ž*

stoplíti -ím *se*, stôplil -íla -o: zunaj se je stoplilo, pogled se stopli

stopnica -e *ž*, *nav. mn.* stopnice -ic: klinasta ~, na zavitih ~ah, lestvične, podstrešne ~e, enoramne, polžaste, tekoče, vretenčaste, ribje ~e, po ~ah pasti, stopničast -a -o: ~a piramida, ~ oder, ~o pobočje, ~i vrtovi, stopniški

-a -o: ~i presledek, ~a ograja, ~i držaj, ~a preproga, stopničica -e ž, stopnička -e ž, stopnišče -a s, stopniščen -čna -o: ~a razsvetljava

stôpnja -e ž: v krhki skali nobena ~ ne drži, svet se spušča v ~ah, razvrstiti ljudi po družbenih ~ah, biti na isti ~i, stikalo na tri ~e, enačba druge ~e, ~ črk, izobrazbe; davčna, razvojna ~, šola osnovne ~e; stôpenjski -a -o [-panj-]: ~i razloček, ~i menjalnik pri avtu, ~a števila *mat.*, stôpnjast -a -o, stopnjät -áta -o, stôpnjema *prisl. po stopnjah*: ~ padati, rasti, se vzdigovati, spenjati

stopnjeváti stopnjújem, stopnjevál -ála -o: svet se stopnjevaje vzdiguje, ~ hitrost; stopnjevanje -a s: ~ navzdol, ~i privednikov *slov.*, ~i potenc *mat.*, stopnjevanost -i ž, stopnjeválen -lna -o [-ln-]: ~o razločevanje, stopnjevina -e ž *terasast svet*, stopnjevinast -a -o: ~o obrežje, stopnjevit -a -o: ~o naraščati, stopnjevitost -i ž

stópoma *prisl. po stopnjah*: razvoj je šel ~
stopotátí -ám *in -óčem gl.* topotati: konj stopota z dvorišča

stopřv = stopřv *prisl. šele*

***stóřija** -e ž = *stóřja -e ž *zgodba, izmišljena povest, prazne marnje*: ljubezenska ~, izmislil si je lepo ~o, to so prazne ~e, *stóřjica -e ž *zgodbica*

storilen -lna -o [-ln-]: ~i dan, storilnost -i [-ln-] ž: delovna ~, ocenjevati, plačevati po ~i, storitev -tve ž: dnevna, normalna, obvezna, umetniška ~, obrtniške ~e, plačilo za opravljeno ~, krava ima po ~i več mleka *po otelitvi*, storitven -a -o [-tvan-]: ~a obrt (*uslužnostna)

storiti -ím, stóri -íte! stóřil -fla -o: stori, kar hočeš, kakor veš in znaš, kakor je treba, po svoji vesti; storil (se) je, kakor da ni slišal; tu se ne dá nič ~, zrak mi dobro stori, iz svoje nesreče si ni nič storil, ~ si kaj zalega, ~ žalostno smrt, nesrečen konec, ~ neumnost, greh, ~ svojo dolžnost, ~ kaj za koga, ~ kaj sinu na ljubo, ~ komu uslugo, dobroto, krivico, silo; ~ koga nesrečnega; krava stori se *oteli*; milo, inako se mi stori (pri srcu); tema se mi stori pred očmi *stemni se mi*; storjén -ěna -o: rečeno ~o, ~ sklep, kupiti ~o obleko, povrnitev ~e škode, ~o dejanje, ~a

jagnjeta, ~o mu je bilo urečeno, začarano, storivec -vca *m*, storivčev -a -o, storivka -e ž; stóřjati -am, stóřjanje -a s: krava storja

stornírati -am *preklicati*, storníran -a -o, storníranje -a s: ~ naročilo; stórno -a *m preklic (naročila, vknjižbe)*

stórž stóřza *m*: smrekov, pinijev, koruzen ~, ~ pri zelinati glavi *kocen*, koruza dela ~e, stóřžast -a -o: ananas je ~, stóřžek -žka *m*: hmeljev, karfijolni ~, stóřževje -a s, stóřžič -iča *m*, stóřžičast -a -o, stóřžje -a s: koruzno ~, ~ ločja *štori, koceni*, stóřžnat -a -o, stóřžnik -a *m bot.*, stóřžnják -a *m žirafin rožiček, mn. stóřžnjákí -ov iglavci*

Stóřžič -a *m in Stóřžec -žca m |gora|*, stóřžiški -a -o *in stóřški -a -o*

stót -a *m cent*: metrski ~, na ~e, stoták -a *m |denar|*

stotér -a -o: privezan s ~imi vezmi *ali s ~o vezi*, ~o vračati, stotéren -rna -o: ~ sad, odmev, stotérka -e ž *stotica*

stóti -a -o: po vrsti je ~i, ~i del, že v ~o ponavlja; vsako ~o leto, za vsa ~a leta je značilno, vsak ~i dan, ~a ura po mlaju; stotica -e ž *|številka|*: loči ~o od desetice, stótič *prisl.* = stótikrat *prisl.*, stótičen -čna -o: ~a mestna vrednost *mat.*, stotina -e ž 1. *stoti del*, 2. *skupina sto predmetov*: padlo je na ~e ljudi, stotinka -e ž *stoti del števila, denarne enote*

stótnik -a *m*: konjeniški ~, stótnica -e ž, stótniški -a -o; stotnija -e ž, stotnijski -a -o, stótništvo -a s

stóžec -žca *m in stóžec -žca m*: ~ sladkorja, ~ svetlobe od žarometa, ~ z roglji, razsipni ~, prisekani ~ *geom.*, stóžek -žka *m*: vonjalni ~ pri kači, stóžčast -a -o *in stóžčast -a -o*: ~a streha, ~i zobniki, stóžčen -čna -o: ~i pogon pri stroju, stóžčev -a -o *in stóžčev -a -o*: ~a višina, stóžkast -a -o *in stóžkast -a -o*: ~ zvonik, šotor, zamašek, ~a bradavica

stožér -a *m* 1. *stožnik pri kopi, osrednji steber*: ~ vodstva, sodelavcev, 2. *tečaj*: duri sneti s ~ov, 3. *podstavek za veselnik na splavu*; stožéren -rna -o: ~i predmet, stožérnica -e ž 1. *tečaj*, 2. *geom.*, stožérnik -a *m stožnik*

stožina -e ž 1. *kol v kopi*, 2. *jambor*, stóžinski -a -o: ~i jambor

stožiti *in* stóžiti stóži se *gl.* tožiti: stoži se mi po domu; *vendar* iztožiti
stóžje -a *s* 1. *kol v stogu*: ~ obložiti s slamo, dolg si ko ~, 2. ~ pri kozolcu, stóžka -e *ž bot.*
stóžnik -a *m* *steber v stogu, pri kozolcu, stóžnica* -e *ž stožnik*
strabízem -zma *m škiljenje*
Strabón -óna *m [grški geograf]*, Strabónov -a -o
strádati -am, strádal -a -o *in* -ála -o, strádanje -a *s in* strádánje -a *s*: umetnik v stradanju, ~ kruha, otroka stradajo, strád -a *m*: glad in ~, stradáč -a *m*, stradálen -lna -o [-ln-]: ~o zdravljenje, stradávec -vca *m stradač*, stradávká -e *ž*, stradávski -a -o: ~a plača revna, strádež -a *m* 1. *stradanje, 2. stradač*
Stradivári -ja *m [izdelovavec gosli]*, Stradivárijev -a -o: ~e gosli = stradivárke -árk *ž mn.*
strágula -e *ž [linoleju podobna umetna snov]*
stráh -ú *in* -a *m, mn.* strahóvi -óv: ~ ima velike oči; ~ je v sredi votel, okoli ga pa nič ni; prazen ~, smrtni ~, brez ~ú, s svetim ~om se bližati, živeti v večnem ~u, v ~u božjem živeti, ves je v ~u, vsa je v ~éh, v ~u sem za otroka = ~ me je zanj, otroka ima zelo v ~u, pošteno ga je v ~ prijel, v ~ pripraviti, iz ~ú kaj napraviti, ~ pred ljudmi, ni me ~ smrti, ~ ga je teme, ~ me je iti ven, ~ me je brati taka poročila; pijanec, da je ~, ~ in groza, ~ in trepet vse pokrajine, boji se ~ov, povsod vidi same ~ove nevarnosti, ~ me spreleti, prevzame, otresti se ~ú, ~ pognati komu v kosti, od ~ú se tresti, trd od ~ú
straho- *v sestavi*: strahopét -péta -o, strahopétec -tca *m*, strahopétka -e *ž*, strahopéten -tna -o, strahopétnož -a *m*, strahopétnik -a *m*, strahopétnica -e *ž*, strahopétnost -i *ž*; strahopezdiljív -a -o, strahopezdiljivec -vca *m*, strahopezdiljivost -i *ž*; strahovláda -e *ž teror*
strahóma *in* stráhoma *prisl. s strahom*
strahóta -e *ž*: pogled na razvaline je ~, ~e vojske, strahóten -tna -o: ~ smrad, strahótnost -i *ž*; strahováti -újem, strahováł -ála -o, strahováł -a -o, strahováńje -a *s*: ~ okolico, strahoválen -lna -o [-ln-]: ~ nastop, ~a šiba, strahovávec -vca *m*, strahovávká -e *ž*;

strahovít -a -o strahóten, strašen, strahovítost -i *ž strahota, strahótnost*
strákoš -a *m [ptič]*
strámin -a *m [tkanina]*
strán -í *ž*: desna, prednja, hrbtna, narobe ~, čelna, zunanja, večerna, prisojna, vetrna, gorenjska ~, ~ sveta, ~ neba = nebesna ~, naslovna, tiskana ~, moralna ~, stvar ima svetle in senčne ~i; gre na ono ~ reke, iti na ~ na potrebo, dajmo jezo na ~ ali ob ~ ali v ~, devati denar na ~, obrniti kaj na smešno ~, postaviti se na očetovo ~, ni na nobeno ~ = ni na nobeni ~i, pravico ima na svoji ~i, na vse ~i pogledati, na drugi ~i ali po drugi ~i, v ~ vstran, bolečine po eni ~i glave, po tehnični ~i je to novost, sorodstvo po materini ~i, biti, stati, držati se pri čem ob ~i, biti komu ob ~i v pomoč, potisniti koga ob ~, vzeti, sprejeti kaj z lahke ~i, z ene ~i je to prav, z druge pa ne, od ~i koga opazovati, od te ali s te ~i ga ne poznam, gledati gibanje od ~i, rod od očetove ~i = po očetovi ~i, z naše ali od naše ~i ni ovir, pritožbe od ~i ali 's ~i gostov pritožbe gostov, pomoč 's ~i ali od ~i zaveznikov pomoč (od) zaveznikov
strán *prisl. proč*: iti, stopiti, spoditi, gledati, dati, spraviti ~, šel je daleč ~, nekaj korakov ~, obrnimo se ~, hiša je malo ~ od ceste, ~ z njim! ~ s pohlevnostjo!
stranéti -ím *na stran viseti*, stranél -éla -o, stranénje -a *s*: voz strani
strangulácija -e *ž* *zadavitev*, strangulírati -am *med.*, *pr. daviti, zadaviti*
stranica -e *ž* 1. ~ trikotnika, ~ pri postelji, pri vozu, pri čolnu, pri panju, opeko skladajo na ~o, 2. *riba*, 3. ~e pri statvah, stráničar -ja *m* 1. *oblič.*, 2. *kozolec* ~, stráničen -čna -o; stráničiti -im: čebele stráničijo
stránišče -a *s*: angleško, turško, javno ~, ~ na vodo na splak, iti na ~ ali v ~, strániščen -čna -o: ~a školjka, ~i papir, strániščnica -e *ž [gnojnica]*, strániščnik -a *m strániščni gnoj*
strániv -a -o: ~a straha, ~a krava *s trebuhom na eno stran*
Stránje Stránj *ž mn. kr. i.*, v ~ah, stránjski -a -o, Stránjáni -ov *m mn.*
stránka -e *ž*: delavska, vladna, sredinska ~, pravdna ~, ~ pogodbenica, prepír

med ~ami v hiši *stanovavci*, streči stalnim ~am v trgovini *kupcem*, pisarna sprejema ~e dopolodne; stránčica -e ž, stránkin -a -o: ~ odbor, stránkar -ja m, stránkarica -e ž, stránkarski -a -o: ~i priganjač, zaupnik, boj, stránkarstvo -a s

°stranpót -i in -i ž *ovinek, pot po ovinkih, pot v stran, skok na stran, stranska, kriva, napačna pot*

stránski -a -o: ~i kot *geom.*, ~i pomen, produkt, tir, ~i otrok, ~a pot, veja sorodstva, ~a stoja *tel.*, ~a vrata, ~i oltar, prerez, predmet, vhod; stranskoriscen -sna -o: ~a ravnina, stransko-stičen -čna -o: ~i motor

stránsčica -e ž | *piščalka* |, mn. stranščice -ic ž | *del stavev in trlice* |

strápáti -ám gl. *trapati*: fant je popolnoma strapal *ponorel*, ~ koga, strápiti -im, strápljen -a -o: ~ koga s čim

strást -i ž: *igravska, lovska, pivska, spolna, strankarska, slepa* ~, ~ za karte, knjige, ~ do igre, *pijače, branja*, ~ po maščevanju, ~ se zbudi, *razganja, muči, žene, mori; goreti od* ~i; *razvneti, dražiti, brzdati* ~, *streči, vdati se* ~em; *strásten -tna -o: ~ lovec, boj, ~ sovraštvu*, ~o se zanimati za kaj, *strástnež -a m, strástnica -e ž, strástnost -i ž: ~ značaja*

strášen -šna -o in *strašen ali strašán -šná -ó -í -é, prim. strašnéjši -a -e: ~a smrt, nevarnost, govori ~ jezik grozen; strášno in strášno prisl.: ~ je videti, ~ mi je (pri srcu), ko ga gledam, ~ razmesarjen, ~ priden, lep zelo, ~ rad poje, ~ zgodaj, ~ veliko, ~ ljudi je bilo; strášnost -i ž; strášanjski -a -o: ~a nevednost, ~o velik*

stráštiti -im, stráští -ite! *strašil -a -o, strášenje -a s in stráštiti -im s stal. poud.: ~ otroka s šibo, vreme nas straši; pravili so, da v gradu rado straši; po glavi, po možganih mu strašijo same številke, ne straši se dela, težav; strášilen -lna -o [-ln-]: ~ zgleđ, strášilo -a s: ptičje ~, strášivec -vca m*

strášljív -a -o: ~a ženska *boječa*, *strášljivec -vca m kdor se rad straši, strášljívka -e ž, strášljívost -i ž*

stráta -e ž: žito je šlo v ~o *je bilo uničeno*
strátég -a m *vojskovodja*: *kavarniški ~, strategija -e ž: politična ~, stratéški -a*

-o: ~i načrt, položaj, pomen, umik, ~a točka

stratigráfija -e ž 1. *opis plasti*, 2. *med. slikanje v plasteh*, *stratigráfski -a -o: ~i opis gradišča, ~a lega najdenega orodja, ~a metoda v jezikoslovju*

stratíót -a m *nekdanji grški lahki konjenik*
stratosféra -e ž | *zračna plast* |, *stratosfären -rna -o = stratosférski -a -o: ~a raketa, ~o letalo*

strátus -a m *vodoravno ležeč oblak*

stráž -í ž in *straža -e ž | spodnji del strehe |: pod ~o ali ~jo*

stráža -e ž: *častna, telesna, taborna, nočna, prednja, vaška* ~, *na (mrtvi) ~i stati, ~e razpostaviti, biti pod ~o, strážen -žna -o: ~i stolp, ogenj, ~a ladja*

Stráža -e ž *kr. i., v ~i, Stražani -ov m mn.*

strážár -ja m, *strážarka -e ž, strážarski -a -o, strážárstvo -a s, strážarnica -e ž; strážáriti -im, strážárjenje -a s*

strážáše -a s *stražni, strážarski kraj*

Strážišče -a s *kr. i., v ~u pri Kranju, strážiški -a -o, Stražiščani -ov m mn.*

strážíti *strážim, stráží -ite! strážil -ila -o, stráženje -a s in strážiti -im s stal. poud.: ~ ujetnike, živino, trdnjava straži nad sotesko*

strážmojster -tra m *poveljnik straže, strážmojstrski -a -o*

strážnik -a m: *osebni, mejni, carinski, prometni ~, strážnica -e ž | oseba in stavba |, strážniški -a -o: ~i častnik, strážništvo -a s*

strčáti -ím *strčleti, strčí -ite! strčal -ála -o, strčanje -a s: brki, ščetine, borove igle, bajoneti strčijo, rogovile strčijo iz tal, oči strčijo raku iz glave, čekani mu strčijo naprej, ušesa v stran, strčeče obrvi*

strđ -í ž *med: čista, bela, kosmata, divja* ~, *strđena -a -o: ~ kruh, ~o žganje, kozarček ~ega (žganja), strđénc -nca m medenjak, strđenica -e ž meden kolač, strđenje -a s: srce iz ~a, strđénka -e ž bot., strđica -e ž medica, strđina -e ž strđ s satjem vred*

strđá prisl.: ~ udariti ob kaj, ~ kaj doseči

strđek -dka m: *krvni ~, strđéti -ím: lava je strđela v kamenje; strđél -éla -o: od mraza ~a zemlja, strđélost -i ž; strđévati -am, strđina -e ž, strđišče -a s: ~ olja, strđítev -tve ž, strđíti -ím, strđí -ite! strđíl -íla -o, strjén -éna -o, strjénje -a s in*

stfditi -im *s stal. poud.*: burja strdi led, tla; med, sadni sok, kri se strdi, strjena kri, strjenost -i ž, strdljiv -a -o

strébiti *in strébiti* -im *gl.* trébiti: ~ solato, njivo, ~ kamenje; *tudi* iztrebiti

stréči stréžem, strézi -te *in -íte!* strégel -gla -o, stréženje -a *s*: ~ gostom, bolnikom, stroju, poželenju, strastem, radovednosti; tolovaji strézejo popotne ljudi; dobro ve, kako se taki stvari stréže; vreme nam stréže *je po želji*, trta dobro stréže *je po želji, dobro kaže*; ~ ženo, otroke *paziti nanje*, ~ pri maši, pri mizi, v gostilni, v boleznih, ~ komu v roke, ~ vodo pri vodnjaku, besede, ukaze, ~ z očmi na koga, ~ na zajca *prežati nanj*, ~ za kom, za glasom, ~ po kom, komu po življenju, premoženju, ~ se z vinom; stréga -e ž

stréha -e ž: deščena, skodlasta, slamnata, skrilasta, opečna, steklena ~, ~ iz lepenke; biti brez ~e, prositi ~e *ali* za ~o, dobiti, dati komu ~o, ima spet ~o nad glavo, biti, živeti s kom pod eno ~o, pod rodno ~o, ob dežju stopiti pod ~o, hiša je že pod ~o, pod ~o vzeti koga, spraviti žito pod ~o, spraviti koga pod ~o *preskrbeti mu stanovanje, kruh*, spraviti jed pod ~o *pojesti*, če le zinem, je že ogenj v ~i, ~ pri vozu, dežniku, ~ pri čepici *ščitek*; strma, dvokapna, dvostrana, prevesna, zaobrnjena, kolencna, žagasta, krožna, kupolasta, stolpna, stožčasta ~, ~ na klešče, na lege, na škarje, na šope, na zatrep

stréhar -ja *m* 1. *krovec*, 2. *čoln s streho*, stréharica -e ž 1. *skodla*, 2. *zool. strigalica*, stréhast -a -o: ~e obrvi, stréhica -e ž: ~ na kolesu

strél [-éy/-él] -a *m*: pozdravni, startni, mojstrski, ostri, odbojni, oplazni ~, slep ~ *brez zrnja ali krogle*, kazenski ~ *v nogometu*; ~ počí, zagrmi, sprožiti ~, ~ v črno, v glavo, v hrbet, ~ za strah, ~ izza vogala, iz šibrovke, puška na šest ~ov, s pištolo na ~ (pripravljeno), priti na ~ *ali* pred ~, s ~om podreti, goden za ~

stréla -e ž 1. ognjena, vodena ~, ~ šviga, ureže, prileti, udari; obstal je kot od ~e zadet, ~ z jasnega, kakor ~ planiti, iz oči letijo, sršijo ~e, da bi vas ~! ~ jasna! gromska ~! ~ božja! ta ~ je hotel od mene denar, 2. *min.*:

kamena ~ *kristalna kopača*, 3. kopitna ~ *jedro kopita*, 4. *steber pri stiskalnici*, 5. *del otrešja*, 6. *bot.*; strelák -a *m*: o ti ~ til

strélec -lca [-lc-] *m*: ~ v tarčo, ~ v kamnolomu; povelje: v ~e! razviti se v ~e, pomikati se v ~ih *v bojni črti*; sonce stopi v znamenje ~a, riba ~ *zool.*, strélka -e [-lk-] ž, strélski -a -o [-ls-]: ~i jarek, ~e vaje, strélstvo -a [-ls-] *s*

strélen -lna -o [-ln-]: ~i bombaž, prah, jarek, stolp v letalu, ~a razdalja, kapica, ~o orožje, ~a lina

strelca -e ž 1. *puščica*: ~ švistne, ~e sikajo, 2. *bot.*, strelfna -e ž *rana od strela*, strelščice -a *s*, streliški -a -o: ~i nasip, strelivo -a *s*

streljác -a *m* *znč. lovec*, *ki mu je le do streljanja*, streljájek -a *s*, streljáj -a *m*: ~ pred nami, dober ~ od vasi, za ~ daleč, približati se na ~, zunaj ~a

streljái streljam, streljaj -ájte! streljal -ála -o, streljánje -a *s in* streljati -am *s stal. poud.*: ~ ostro, na slepo, ~ v tarčo, proti toči, z lokom, iz topov, ~ na vrabce s topovi, ~ kozle, ~ v gol, oči streljajo bliske, ~ z očmi po ljudeh, ~ s pogledi po kom, na koga, postvri streljajo po vodi *švigafo*, pri spopadu so se streljali; streljávkatí -am *po malem streljati*, streljávkanje -a *s*

strélnica -e [-ln-] ž *strelna lina*, strelnina -e [-ln-] ž = strélščina -e [-ls-] ž *plačilo za ustreljene roparice*

strelóvít -a -o *bliskovít*

strelóvód -óda *m*: ~ na plošče, strelóvóden -dna -o: ~a žica

strelóša -e ž *bot.*

stréme -éna *s* = strémen -éna *m* 1. *deti nogo v ~ pri sedlu*, hlače na ~ *jermení*, ~a za smučí, vzmet pritríditi s ~i, 2. *pramen*: verižica v tri ~a, metla v dve ~i, strženovo ~, streménce -a *s slušna koččica*, streménast -a -o, streménec -nca *m* = streménka -e ž *pasek pri hlačnicah za pod nogo ali čevelj*, stremenica -e ž *jermen pri sedelnem ali smuškem stremenu in pri držaju za veslo, nav. mn.*

stremenice -ic: petne, bočne, prstne, nartne ~e, stremenják -a *m železen držaj na stremenu*, streménovec -vca *m mn.*

streméti -fm: ~ za čim, po čem → *gnati, poganjati se, siliti za čim, hoteti kaj, truditi*

se, prizadevati si za kaj, skušati doseči, iskati kaj, stremljenje -a s → prizadevanje, poganjanje za kaj, stremljiv -a -o → prizadeven, stremljivost -i ž → prizadevnost, stremúh -a m znč., stremúški -a -o, stremúštvo -a s

strenirati -am: dobro so ga strenirali za nastop, za zaslisevanje

strepáti -am in -ljem: ~ cunje, strepáti -ám in strepljem gl. trepati: ~ perilo strepetáti -ám in -čem gl. trepetati: ~ od nog do glave; plamen, glas strepeta, strepetala bi od strahu umrla, strepetávati -am: ~ s krili

streptokók(us) -a m, streptokók(us)en -kók(us)na -o, streptokók(us)ov -a -o streptomícín -a m med.

stresálen -lna -o [-ln-]: ~o rešeto, stresálnik -a [-yn-] m: ~ pri mlatilnici, stresálo -a s

stresáti -am, strésanje -a s: vihar stresa okno, jok telo; mraz, mrzlica, groza me stresa, ~ seno, ~ z glavo, s perutnicami, ~ koga za rame, ~ jarem s sebe, ~ sitnost, jezo nad kom; kar iz rokava stresa verze, telo se stresa od smeha, iz raztrgane vreče se stresa zrnje; stresávec -vca m, stresávka -e ž 1. oseba, 2. priprava: ~ za premog v rudniku; stresávati -am, stresováti -ujem, stresováł -ála -o, stresovánje -a s; gl. tudi iztresati

stresáljaj -a m: ~ zemlje, krepak ~ prijateljske roke, telo v zadnjih ~ih

stresálniti -nem: kar stresnilo ga je, ~ z rameni, ~ se od strahu

strestí strésem gl. tresti, strésen -a -o: ~ komu roko, ~ koga za lase, ~ koga iz hlač, ~ jezo nad kom, ~ odgovor iz rokava, mraz me strese, ~ se (od strahu); gl. tudi iztresti

strésen -šna -o: ~a lina, lepenka, opeka, stréšica -e ž: nadzidna ~, kapa s ~o, božja ~ bot., č ž š imajo ~o, o s ~o ó slov., stréšičast -a -o, stréšina -e ž nosilni tram v ostrešju, stréšje -a s, stréšnica -e ž kapnica, slama, škodla, stréšnik -a m strešna opeka: na utor zarezani, ploščati, stekleni ~

stréti strém in stárem gl. tretí: že marsikateri trd oreh je strl, ~ okove, odpor, kači glavo, ~ komu srce, ~ koga v prah, nesreča, samota ga je strla, živčno, moralno ~, strlo ga je, jajce

se stre ali stare; stít -a -o: ~a kost, ~o srce, stfóst -i ž

strezníti -nim, streznjén -a -o, streznjénje -a s: nesreča ga je streznila, ~ se, streznítev -tve ž, streznjeváti -ujem

stréža -e ž lovsko stojišče: biti na ~i

strezáj -a m, strezájka -e ž, strezájaki -a -o, stréžba -e ž: bolniška ~ = ~ bolnikov ali bolnikom; žival, stroj terja ~e, stréžen -žna -o: ~a miza, ~o moštvo, ~o osebe, stréžnica -e ž: bolniška ~, stréžnik -a m: bolniški, kopalniški ~, ~ pri maši, stréžniški -a -o: ~o osebe, stréžništvo -a s, stréžnina -e ž [plačilo]

strgáč -a m 1. oseba, 2. nož za strganje, 3. strgalo za čevlje pred vrati, strgáča -e ž 1. strgalo za zelenjavo, 2. krtača za blato, strgálce -a [-lc-] s, strgálen -lna -o [-ln-]: ~i nožiček, strgálnik -a [-yn-] m: ~ za sir, za hren, strgálo -a s: barvno, drevesno, kovinsko ~, ~ za saje, strgrár -ja m zool. [ptič]

strgáti -gam in -žem, strgán -a -o, strgáanje -a s: kobilice stržejo, ~ z žlico po skledi, ~ sir, hren, ~ komu korenček, strgávka -e ž [oseba, priprava]

strgáti -am in -žem: ~ obleko s sebe, krinko z obraza, ~ kaj na kosce raztrgati, ~ se z verige, ~ se za kos kruha; strgán -a -o: ~ rokav, obraz, glas raztrgan, strgánec -nca m raztrganec, strgánost -i ž; vendar iztrgati

strgljáti -ám, strgljáj -ájte! strgljál -ála -o, strgljánje -a s: ~ konje, krave čohati, ~ komu korenček

strgotína -e ž ostružek, strgúljec -ljca m, strgúlja -e ž: zidarska ~, ~ za saje, za smolo, za kožo, za zaboje, strgúljka -e ž [pila]: opetna, žličasta ~, ~ za kopita, strgón -a m [priprava]

strhlenéti -im, strhlenèl -éla -o, strhlenélna -e ž = strhlína -e ž, strhljív -a -o

stríc -a m: stari, mrzli ~, pasji, vražji ~ bot., biti za ~a ostati pri hiši neoženjen, imeti ~e podpornike, protekcijo, ~ iz Amerike, stričev -a -o, stričevi -ih m mn. 1. stričeva družina, 2. sosedovi, striček -čka m, stričevski -a -o, stričevstvo -a s, stričko -a m, stričnica -e ž nečakinja, stričnik -a m nečak

striči strížem, strízi -te! strigel -gla -o, stríženje -a s: ~ ovce, ~ tujce odrati, ~ volno, lase, proračun, ~ komu besede, kobilica striže v travi, ptič striže

z repom, konj z ušesi, ~ z nogami pri smučanju; strig -a m: kosilnica na ~ striženje, ~ na konju, v levo tel., ~ z nogami pri plavanju, strigáč -a m, strigávec -vca m, strigávka -e ž, strigálo -a s; strigniti -nem: zajec strigne z ušesi; gl. tudi striža

striga -e ž *stonoga*: morska ~, strigalica -e ž: *prenes. gosposka, mestna* ~

strigoš -a m *zool. hrošč rogin*

strihinin -a m [*strup*]

strikten -tna -o *trden, neovržen, neizpodbiten*: ~a navodila *natančna*, ~o se držati česa *natančno, trdo, po črki*

strina -e ž *očetova sestra, stričeva žena, teta, botra*, strinin -a -o, strinica -e ž, strinič -lča m *strinin sin, bratranec, nečak*, strinalčna -e ž *nečakinja, sestrična*

strinjati -am, strinjanje -a s: ~ vrste, črte se strinjajo, obzorje se strinja z nebom, ~ se s kom v čem, glede česa, ~ se s predlogom, prepis se strinja z izvirnikom

strip -a m *risana zgodba z besedilom*

Stritar -ja m, Stritarjev -a -o: ~ jezik, stritarski -a -o: ~o čustvo, stritarjánec -nca m, stritarjanski -a -o, stritarjánstvo -a s

striža -e ž *striženje*: ovčja ~, strižec -žca m, strižlja -e ž, strižen -žna -o: ~a ovca, ~a napetost, sila, strižina -e ž 1. *dlaka, ki jo odbije strel na divjadi, 2. ozek kos zemlje med njivama*, strižnica -e ž *prostor za striženje, mn. strižnice -ic škarje za ovce*, strižnina -e ž [*plačilo*]

strjenina -e ž 1. *strdek, 2. jed, stfjenka* -e ž: čokoladna, zdrobova ~

strjevati -ujem se, strjeval -ála -o, strjevanje -a s: ~ se v kristale, strjevalen -lna -o [*-ln-*]: ~i prašek, sok, strjevališče -a s

stfkati -am: ~ sneg s čevljev, pepel s cigarete, strkávati -am; gl. tudi iztrkati

strkljati -ám gl. trkljati: kamen se strklja po bregu, solza po licu

stfm -a -o in -ó -i -é -á, *prim. bolj stfm* -a -o: ~a pot, stena, streha, ~ pogled *trd, napet*, vas čepi ~o v bregu, svet se ~o spušča, pada v dolino, ~o (po)gledati; stfmál [-áú] -i ž, stfmec -mca m: reka, cesta ima velik ~, rastoč ~ hitrosti, lesti v ~, premagati ~ *strmino*

strméti -im, stfmi -íte! *strmé, strméč* -a -e, strmél -éla -o, strménje -a s: pot zmeraj bolj stfmi se *strmo vzdiguje, gore, zvo-*

niki strmijo v višave, v nebo, ~ od začudenja, ~ ob novici, ~ spričo tolikšne laži, ~ nad mirom, ~ proti soncu, v daljavo, v strop, v prazno *nepremično gledati, bolščati*, strmé ali strméč obstati, poslušati

strmica -e ž *strm obronek*, strmína -e ž: ~ strehe, strmínica -e ž, strmínski -a -o: ~i rigolni plug

strmo -v *sestavi*: strmocéven -vna -o: ~i kotel; strmoglav *prisl.:* ~ pasti, se spustiti, vreči v globočino, strmoglav -áva -o: ~ let, ~o ali strmoglav obseliti z *glavo navzdol*, ~o viseti, strmoglavéc -vca m 1. *bombnik, 2. pilot*, strmoglaven -vna -o: ~ let, strmoglavíti -im, strmoglavljen -a -o, strmoglavljenje -a s: ~ vlado, veter (se) strmoglaví z gora, človek čez skale v prepad, strmoglavljenec -nca m, strmoglavljenka -e ž, strmoglavljati -am, strmoglavljanje -a s: galebi (se) strmoglavljajo v morje; strmogled -éda -o, strmogledost -i ž

strmoléti -im, strmolél -éla -o: ~ v strop *strmeti*, strmolél -éta m

strmóst -i ž in strmóst -i ž: ~ stene naráča, ~ pogleda, strmóta -e ž, strmóten -tna -o: ~ pogled

stfn -i ž [*žito*]: sejati ajdo po ~i, tek čez drn in ~, stfn -a -o: koruza po ~em (žit)u, ~a in ajdova žetev, stfné -a -o: ~o polje, ~a žita, stfína -e ž *strn*, stfníšče -a s: bodeče ~ na njivi po žetvi, ~ na obrazu, stfníščast -a -o: ~a brada, stfníščen -čna -o: ~a repa, ajda, stfníščina -e ž, stfníščnica -e ž *detelja pod žitom, na stfníšču*, stfníški -a -o: ~o korenje, stfníščnik -a m *bot.*; strnokòs -ósa m *stfníščna detelja*: sejati ~ v ječmen, strnokòš -i ž *pokošena strnina*

strnád -a m: mali, véliki, plotni, travniški, snežni ~, strnádek -dka m, strnádka -e ž, strnádji -a -e, strnádov -a -o

stfníti stfnem, stfni -íte! stfníl -íla -o in stfníti -nem s *stal. poud.*: ~ oba konca obroča, ~ vrste, ~ misli v stavek, ~ se s čim, ~ okrog koga; stfnjen -a -o: ~ pouk, pregled, sistem, krog, ~a vas, strnítev -tve ž, stfnjenost -i ž, strnljiv -a -o

stroček -čka m, stročji -a -e: ~i fižol, stročiti -im se: grah se stroči, stročje -a s in stročevje -a s: fižolovo ~, fižol v ~u, grah gre v ~, ~ nabojev *tulci*, stročnat

-a -o, strôčnica -e ž 1. *bot.*, 2. ~e nabojev, ~ za cigareto *prazen tulec*
strôfa -e ž *kitica pesmi*, strôfičen -čna -o
kitičen

strôg -a -o *in* -ô -i -é *trd.*, *oster*, *prim.* strôžji
-a -e: ~ obraz, ~a sodba, ~i redovi,
~i zapor, strôgô *in* strôgo *prisl.* *trdo*,
ostro: ~ prepovedati, ~ veren, znanstven
dosledno, ~ zaupno *zelo*, *zares*,
hudo, strôgost -i ž *ostrost*, *resnost*, *rogost*:
moralna ~

strohljiv -a -o: ~o telo, strohljivost -i ž,
strohlina -e ž, strohnéti -ím *gl.* trohneti,
strohnéje -a s; strohnél -éla -o: ~ les,
strohnítev -tve ž, strohnévati -am,
strohnévaje -a s

strôj -ôja *m*, v strôju *in* v strôju: dati kožo
v ~, jamski ~, strojár -ja *m*, strojarica
-e ž, strojarija -e ž, strojárii -im, stroj-
járna -e ž, strojárski -a -o: ~a volna,
strojárstvo -a s

strôj -ôja *m*: ~ za brušenje, mešanje,
vrtanje, za visoko napetost, ~ na izme-
nični tok, parni ~ na bat; stavni,
rotacijski, tiskarski, kosilni, šivalni,
pralni, pisalni, računski ~, peklenški ~,
državni, vojni ~, s ~em, na ~ delano,
streči ~, delati kakor ~, ~ poženemo,
sprožimo, vodimo, ustavimo, strôjček
-čka *m*: ~ za meso; strôjen -jna -o: ~i
oddelek, park, stavec, ~a zadruga, ~o
olje, ključavničarstvo, predenje; strôjno-
tráktorska postaja

stroje- v sestavi: strojegradnja -e ž →
izdelovanje strojev, *strojništvo*; strojepis
-a *m*: lep ~, strojepisec -sca *m*, stroje-
pisen -sna -o: ~i papir, strojepísje -a s:
učiti se ~a, strojeplska -e ž; stroje-
slôvje -a s *nauk o strojih*; strojevôdja -a
in -e *m*, strojevôdski -a -o: ~i tečaj

strojilen -lna -o [-*yn*-]: ~i sod, ~a juha,
kislina, strojilnica -e [-*yn*-] ž [*prostor*],
strojilnik -a [-*yn*-] *m* *strojilna miza*,
strojilo -a s

strojiti strôjim, strôji -íte! strôjil -ila -o,
strôjen -a -o, strôjenje -a s *in* strôjiti -ím,
strôjil -a -o, strôjen -éna -o, strôjenje
-a s: ~ kožo, usnje, ~ na irh, ~ koga
s palico

strôjnica -e ž 1. *prostor za stroje*, 2. *strojna*
puška: ročna, lahka, težka ~, prešetati
s ~o, ~ zareglja, strôjničar -ja *m*: ~
v tanku, strôjničen -čna -o: ~i pas,
ogelj, ~o gnezdo, strôjnik -a *m*: ~ pri

lokomotivi, strôjniški -a -o: ~o gnezdo,
strôjništvo -a s: zavod za ~
strôk strôka *m*, v strôku *in* strôku: fižol
dobiva ~e, ~ česna, lomiti koruzne
~e, strôkec -kca *m*, strôkast -a -o,
strokât -áta -o, strôkovje -a s

strôka -e ž: gradbena, trgovska, znanstvena
~, strokóven -vna -o: ~i delavec,
pouk, list, izraz, ~a ocena, organizacija,
~a nadaljevalna šola, ~o šolstvo, mne-
nje, strokóvničar -ja *m* = strokóvnik -a
m nepolitični sindikalist, strokóvničarstvo
-a s = strokóvništvo -a s; strokovnják
-a *m izvedenec*: ~ za reklamo, ~ v
medicini, glasbeni ~, ~ znanstvenik,
strokovnjákinja -e ž *izvedenka*, stro-
kovnjáski -a -o *izvedenski*: ~o ocenje-
vati, s ~im očesom ogledovati, strokov-
njáštvo -a s *izvedenost*, strokovnjákski
-a -o *znč.*, strokovnjákarstvo -a s,
strokóvnost -i ž: delavci različnih ~i
strok, *poklicev*, od njega zahtevajo ~
→ *strokovno znanje*

strôncij -a *m kem.* |*prvina*|, strôncijev -a -o
strôp -ôpa *m*, na strôpu *in* strôpu: prisekan,
gredast, rebrast, obokan ~, ~ na tra-
verze, v ~ gledati *dolgočasiti se*, strôpen
-pna -o: ~i opaž, menjalnik, zidak, ~a
svetilka, luč, stropnica -e ž *in* strôpnica
-e ž *podnica*, *deska za strop*, stropník -a *m*
in strôpnik -a *m* *stropna greda*: slepi ~,
stropôvje -a s

Strossmayer [štrósmajer] -ja *m*, Stross-
mayerjev -a -o: ~a galerija

strôšek -ška *m*, *nav. mn.*: veliki, lastni,
obratni, poštni, režijski ~i, ~i za hrano,
~i s popravilom, na svoje ~e potovati,
delati si ~e, poravnati, kriti ~e, ~e
nositi → *plačati*; stroškóven -vna -o,
stroškóvnik -a *m*: predložiti ~

strpáti -am *stlačiti*, *spraviti v kaj*, strpan
-a -o, strpanost -i ž; strpávati -am,
strpávanje -a s: ~ ljudi v avto

strpén -pna -o: ~ nasproti drugim, do
drugih, strpéti -ím *gl.* trpeti: ne more ~
pri knjigi, ni ga strpelo doma, ni mogel
~, da ne bi bil rekel, strpi se! *potrpi*;
strpnost -i ž: politična, verska ~

strpáčiti -im: strpinčen obraz
strpoléti -ím *splameneti*, strpolél -éla -o,
strpolénje -a s

strptost -i ž *gl.* streti

strúg -a *m* 1. *strugarsko dleto*, 2. *koritast*
žleb v gorah, strúga -e ž 1. *hudourniška*,

mrtva ~, 2. od živine shojena pot med grmovjem

strugáč -a m 1. oseba, 2. strugarsko orodje: strojarski ~, strugáča -e ž strgulja, pila: ~ za les, žlebilna ~, mreža ~, strugálce -a [-lc-] s, strugálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, strugálnica -e [-un-] ž [delavnica], strugálnik -a [-un-] m [oblič], strugálo -a s, strugánje -ic ž mn. nastržki

strugár -ja m: kovinski ~, ~ za bisero-vino, strugárna -e ž, strugárski -a -o, strugarstvo -a s

strugati -am in -žem, struganje -a s: ~ les, kože, dlako s kož, skorjo z dreves, luskinе z rib; srnjak struga rogovje, struglja -e ž strgača, strgulja: sodarska ~, strugljáti -ám, strugljáj -ájte! strugljál -ála -o, strugljánje -a s, strugotina -e ž ostružek

strúja -e ž tok: zračna ~, literarna ~ tok, smer, gibanje, strújati -am pretakati se; strujanje -a s fiz.: ~ zraka, vodno ~ pretakanje; strújar -ja m pripadnik (literarne) smeri, strújarstvo -a s

struktúra -e ž sestava, sklad, ustroj, strukturalen -lna -o [-ln-]: ~e spremembe, ~o ocenjanje posameznosti, strukturalist -o m slov., strukturalizem -zma m slov., struktúren -rna -o: ~a formula, posebnost, slika

strúma -e ž med. golša

strúmen -mna -o: ~ korak, ~a četa, ~o napeta vrv, ~o pozdraviti, strúmenost -i ž

strúna -e ž: srebrna, basovska, klavirska ~, ~ iz črev, konjska ~ žima, cesta (ravna) kakor ~, živci (napeti) kakor ~, ~e zvenijo, brnijo; zadeti (na) pravo ~o, v njem odmeva osebna ~, bo treba druge ~e napeti; udariti na drugo, drugačno ~o; igra na eno ~o, na socialno ~o brenka, prenapeta ~ počí; hrbtnična ~ zool., živa ~ zool.; strúnar -ja m in strúnár -ja m 1. izdelovavec strun, 2. godec, 3. zool., strúnast -a -o vitek, strúnica -e ž, strúnski -a -o: ~i pas

strúp -a m: kačji, rastlinski ~, ~ za podgane, ~ se nabira v človeku, sam ~ ga je, ~ v besedi, ~ kar brizga iz njega; strupár -ja m, strupárka -e ž, strupárski -a -o, strupárstvo -a s, strupén -a -o, prim. bôlj strupén -a -o: ~ jezik, mraz, veter, plin, ves ~ na sosede, ~a opazka,

~a rosa, ~o zelena barva, ~o govoriti, strúpen -pna -o: ~i zob, ~a žleza, strupénc -nca m [človek], strupenica -e ž strupena kača, rastlina, strupenina -e ž strupena snov, strupenjáča -e ž [kača, gobal], strupenjástvo -a s, strupénka -e ž 1. ženska, 2. žival, 3. rastlina, strupénost -i ž: ~ nekaterih rastlin, strupénski -a -o: škrat ~i! ~i pes, ~a sitnica, ~o mrzel, ~o laja name

strupiti -ím, strúpi -íte! trupil -a -o, strupljénje -a s in strúpiti -ím s stal. poud.: ~ vodo, divjačino, studence

strupiti -ím, strupljen -a -o: od poka so se okna strupila razbila, strúpati -am

strúpnica -e ž strupna žleza, strúpnik -a m 1. strupni zob, 2. bot., strupnina -e ž strupena snov, strupnják -a m, nav. mn. strupnjáki -ov zool.; strupovód -óda m, struposlójve -a s

strúz -a m [žužek], strúzav -a -o: ~o žito

strúžev -žca m = strúžič -a m oblič, škobelj, strugalo: ~ za kolesa, za maslo, strúžen -žna -o: ~o dleto, strúžilo -a s: sodarsko ~, strúžina -e ž = strúžje -a s oblanje, oblanci, ostružki, strúžiti -ím, strúženje -a s: ~ na debelo, ~ z mrežami vlačnicami, ~ po morskem dnu, ~ in lužiti koga, strúži ga in zbada po sklepah, strúživka -e ž [orodje], strúžljiv -a -o, strúžljivost -i ž

Strúžev -ega s kr. i., v ~em, strúževski -a -o, Strúžévčani -ov m mn.

strúžnica -e ž: čelna, jamska, revolverska ~, ~ na nogo, ~ s sankami, ~ za poliranje, strúžnik -a m 1. golilni ploh, 2. stružnica

střžec -žca m smola, ki se pri smolarjenju ostrga

střžek stržká m in střžek -žka m zool. kraljiček, palček, střžkov -a -o

střžen -a m: bezgov, gnojni, rečni, cevni ~, ~ ogelne kope, fant zdravega ~a, zadeti ~ jedro, mozeg, do ~a priti, ~ življenja, vprašanja, střžénar -ja m: kapus ~, střžénast -a -o, střžénc -nca m, nav. mn. střženci -ev zool. [mehovci], střženica -e ž 1. skozi střžen odžagana deska, 2. kol v strženu kope, stržénina -e ž 1. les okoli stržena, 2. oglje iz stržena, stržénov -a -o: ~i žarki, stržénovec -vca m zool., stržénski -a -o, stržénika -e ž [les]

střžiti -ím, střžen -a -o: ~ lep denar za sadje; tudi iztržiti

Stuart [stjuart] -a m os. i.: Marija ~, stúart(ov)ski -a -o: ~i ovratnik, Stúartovci -ev m mn. |rodovina|

stúd -a m: ~ pred jedjo, ~ do laži, s ~om se obrniti od koga, zbujsati ~, tresti se od ~a, stúden -dna -o ostuden: ~a kača
studèn -èna -o mrzel, studènc -nca m: bister, arteški ~, voda iz ~a ali od ~a, ~ modrosti, studèncar -ja m kopač studencev, studèncek -čka m, studènc -čna -o: ~a voda, cev, studèncnat -a -o: ~ breg, ~a dežela, studèncnica -e ž = studèncina -e ž, mn. studèncine -in studèncnat svet

Studènc -nca m kr. i., na ~u pri Ljubljani, studènski -a -o, Studèncani -ov m mn.; Studenice -nic ž mn. kr. i., v ~ah pri Poljčanah, studènski -a -o, Studèncani -ov m mn.; Studéno -ega s kr. i., na ~em, studénski -a -o, Studèncani -ov m mn.

stúdió -ia m, s stúdiom: v radijskem ~u, v filmskih ~ih, stúdijski -a -o

studiózus -a m študent, dijak

stúdití -im se, stúdenje -a s: jed, tako govorjenje se mi studi, studljiv -a -o: ~o vedenje, studljivost -i ž, stúdoma prisl. s studom

stuhnétí -ím pokvariti se, strohneti; stuhnél -éla -o: ~a repa; stúhel -hla -o zatohel, plesniv, stuhnóta -e ž, stuhlína -e ž

stúhtati -am: kaj si spet stuhtal? ti jo pa stuhtaš uganéš, si izmisliš; tudi iztuhtati

stúlití -im, stúljen -a -o: ~ zvezek v cev zviti, list se stuli od mraza, ~ se v dve gube, držati se stuljeno, stúlek -lka [-lk-] m stuljen list, sad

stupèden -dna -o top, topoumen, neumen, omejen, bedast, stupèdnost -i ž topost, topoumnost, omejenost

Sturm und Drang [štúrm und dráng] -a m viharništvo, sturmunddrángovski -a -o viharniški, sturmunddrángovci -ev m mn. viharniki

stvár -i ž: zastaviti svoje ~i, napisal je veliko ~, preprič za drobne, preproste ~i, nobena ~ ga ne veže, denar je postranska ~, poberi svoje ~i in pojdi, ~ nima ne repa ne glave, to je ~ okusa, dela za slovensko ~, za ~ revolucije; druga ~ je, če ne zna; stanje ~i, narava ~i, ~ na sebi, to je ~ zase, to ne sodi k ~i, ostati pri ~i, preidimo

k ~i, ne moreš soditi v svoji ~i zadevi, ni tvoja ~ soditi; dognana, sporna ~, stvárcá -e ž, rod. mn. stváric: ura je drobna ~, čedna, sladka ~ to njegovo dekle, stvářica -e ž

stváren -rna -o, prim. stvárnejši -a -e: v govorjenju je ~, ~i katalog, ~i svet, ~i stroški, ~a vrednost, ~o kazalo, pravo, stvárnost -i ž: držati se ~i, družbena, slovenska ~, nova ~

stvarílen -lna -o [-ln-]: ~a domišljija, moč ustvarjalna (°stvariteljna), stvarílnost -i [-ln-] ž ustvarjalnost, stvarítelj -a m stvarnik, ustvarjavec, stvaríteljica -e ž, stvaríteljski -a -o: ~o delo, stvarítelstvo -a s, stvarítev -tve ž: umetniška, odrska ~, velika ~

stvarjálen -lna -o [-ln-]: ~a volja, moč, stvarjálnost -i [-ln-] ž

stvarjénje -a s: ~ sveta

stvárnica -e ž, stvárník -a m, stvárníški -a -o: ~a moč, roka, ~o delo, stvárníštvo -a s, stvárnstvo -a s

stvár -óra m → bitje, stvar

sá -ja m |franc. denar|

sub -v sestavi: subakúten -tna -o ne čisto akuten: ~o vnetje; subalpínski -a -o [-lp-]: ~i pas; subaltèren -rna -o [-lt-] pod kom drugim, odvisen, podložen: ~i častnik; subárktičen -čna -o pod Arktiko; subdiákon -a m, subdiakonát -a m; subdomináta -e ž spodnja dominantá glas.; subfebrílen -lna -o [-ln-] s temperaturo od 37 do 38° C

subjékt -a m 1. slov. osebek, osebkova beseda, 2. oseba: sumljiv ~ oseba, človek, subjéktov -a -o osebkov, subjékten -tna -o osebkov slov., subjéktnost -i ž: pravna ~, subjektiven -vna -o: ~a lirika, sodba osebná, ~o sem prepričan osebnó, zase, subjektivnost -i ž; subjektivirati -am, subjektivist -a m, subjektivističen -čna -o, subjektivistka -e ž, subjektivizem -zma m fil. osebno gledanje, ravnanje

subkután -a -o podkožen: ~a injekcija med. **sublimát** -a m prehlapina, sublimáten -tna -o, sublimírati -am prehlapiti, razpliniti, sublimírhanje -a s, sublimácija -e ž: ~ sle, strasti

subordinácija -e ž podložnost, pokorščina predstojnikom, podređitev, podrejenost, subordinírati -am podređiti, subordinírhanost -i ž

subréta -e ž = subrétka -e ž *pevka veselih vlog*
subsidiáren -rna -o *pomožen*, subsidiárnost -i ž, subsidiárij -a m = subsidiár -ja m *pomočnik*
subskribent -énta m *podpisnik, naročnik*, subskribirati -am *podpisati*: ~ knjigo *naročiti*; subskribiran -a -o: ~ na knjigo, na delnico, subskripcija -e ž *naročilo, naročanje, zbiranje naročnikov*: ~ za zbornik, izdati pesmi v ~i, subskripcijski -a -o: ~i program, ~a lista, ~a cena
substánca -e ž *fil. podstat, bistvo, jedro, snov, osnova*, substanciálen -lna -o [-ln-] *bistven, osnoven*, substanciálnost -i [-ln-] ž, substánčen -čna -o, substancializem -zma m *fil.*
substantív -a m *samostalnik*, substantíven -vna -o: ~a *raba slov.*, ~a *barvila*, substantivirati -am, substantiviranje -a s, substantivizirati -am, substantiviziranje -a s, substantivizácija -e ž, substantivizácija -e ž
substitúcija -e ž *zamenja, zamenjava, nadomeščanje*: fidejkomisna ~, ~ tujih *glasov slov.*, substitucijski -a -o: ~i *postopek* v jeziku, substituirati -am *zameniti*, substitút -a m *namestnik*, substitúent -énta m *kem.*
substrát -a m *podlaga, osnova*: jezikovni ~, substráten -tna -o: ~a *teorija*
subtílen -lna -o [-ln-] *tanek, pretanjen, rahel, nadroben, prim. subtílnější -a -e [-ln-]*, subtílnost -i [-ln-] ž *tančina, pretanjenost, tankočutnost, rahlost, nadrobnost*
subtrahírati -am *odšte(va)ti*, subtrahiranje -a s *odštevanje*, subtrahénd -éndá m *odštevanec*, subtrákcija -e ž *odštevanje*, subtraktivnen -vna -o *mat., fot.*
subtrópičen -čna -o = subtrópski -a -o: ~i *kraji*, ~o *podnebje*, ~e *rastline*
subvencija -e ž *pomoč, podpora*, subvencijski -a -o: ~i *fond*, subvencionirati -am, subvencioniranje -a s
subverzíven -vna -o *prevraten, prevratniški, razkrajalen, podalen*: ~i *elementi* v družbi, gospodarstvu, subverzija -e ž, subverzívnost -i ž
Sudán -a m [*država*], Sudánc -nca m, Sudánka -e ž, sudánski -a -o: ~i *črnici*, ~a *vlada*, ~a *trava bot.* = sudánka -e ž, sudanidi -ov m *mn. [rasa]*

Sudéti -ov m *mn. [pokrajina]*, sudétski -a -o: ~i *Čehi, Nemci*, Sudetsko *gorstvo*, sudetskónémški -a -o
Suebí -ov m *mn. [germansko ljudstvo]*, suebski -a -o
Súez -a m [*mesto v Egiptu*], sueški -a -o: Sueški *prekop*
suffocato [*sufokáto*] *glas. pridušeno*
sufiks -a m *pripona, obrazilo, končnica*, sufiksálen -lna -o [-ln-]: ~i *poudarek*
sufilér -ja m *šepetavec*, sufilérjev -a -o: ~a *školkja*, sufilérka -e ž *šepetavka*, sufilérski -a -o: ~a *knjiga*, sufilirati -am *prišepetavati*, sufiranje -a s
sufragán -a m *pomožni škof*, sufragánski -a -o: ~o *področje*
sufrázetka -e ž *bojavnica za žensko volilno pravico*
sugerírati -am, sugeriranje -a s: ~ *komu kaj prišepeta(va)ti, vplivati na koga, vsiljevati komu svojo voljo*, sugestija -e ž, sugestíven -vna -o *vpliven, prepričevalen, osvajalen*: ~a *moč, igra, razlaga*, ~o *delovati*, sugestívnost -i ž; sugéstor -ja m, sugestibílen -lna -o [-ln-] *kdor dá vplivati nase, vplivu dostopen, nesamostojen*, sugestibílnost -i [-ln-] ž
súh -a -o in -ó -í -é, *prim. bolj súh -a -o*: ~ *ko poper, trlica, trska*, ~ *priti domov*, sem *čisto ~ brez denarja*, ~ *človek po telesu, po duši*, ~ *kruh, kašelj, sneg, slog*, ~i *list [metulj]*, ~i *podatki*, ~a *hrana, zemlja, vročina*, ~a *roba*, ~a *juha od suhega mesa*, ~a *južina [pajek]*, ~o *meso, zlato, poročilo*, ~a *leta*, ~e *številke*, stopiti na ~o, biti na ~em, na ~em in na vodi *ali* na morju, kuhati na ~o, na ~em, briti se na ~o
Súha -e ž *kr. i.*: freske na ~i, súški -a -o, Sušáni -ov m *mn.*
súha -e ž *prehajajoč potok*, suháč -a m *suh človek*, suháca -e ž, súhčen -a -o [-cən-] *droben in suh*: ~e *roke*, ~ *deklič*, súheč -hca m = súhelj -hlja m, súhlja -e ž, suhica -e ž *suha veja*, suhljár -ja m *ozki trpotec*, suhín -a m, suhljáč -a m, suhljád -i ž *drobljive suhe veje*, suhlját -áta -o, suhljátost -i ž, suhljáv -áva -o, súhljež -a m, suhóba -e ž, suhóben -bna -o, suhál [-áj] -i ž
Súha *krajina* -e -e ž *kr. i.*, v ~i ~i, *Krajínčan* -a m, *krajínski* -a -o
suh- v *sestav.*: suhocvétница -e ž *bot.*: suholétnica -e ž *bot.*; suhomrázica -e ž

suh mraz; suhonôg -nôga -o; suhopáren -rna -o *suh, pust, dolgočasen*, suhopárnost -i *ž* *suhost, puščoba*, suhopárnež -a *m* *pustež*; suhopérnik -a *m* *bot.*; suhopét -éta -o, suhopétec -tca *m*; suhoprístnica -e *ž* *bot.*; suhoréber -bra -o: ~o kljuse; suhoróbar -ja *m*, suhoróbarski -a -o, suhoróbarstvo -a *s*; suhorók -óka -o; suhozémec -mca *m*, suhozémen -mna -o = suhozémški -a -o: ~i promet, ~a vojska, suhozémnica -e *ž* *zool.*, suhozémnik -a *m* *zool.*

Súhor -ja *m* *kr. i.*, na ~ju pri Metliki, súhorski -a -o, Súhorčani -ov *m* *mn.*

suhôst -i *ž*: ~ kože, uradna ~, suhóta -e *ž* 1. *suhost*: ~ v hlevu, ~ duše, ~ v velikem srpanu *suša*, ti gosposka ~ *suhec*, 2. *pokrit prostor*: hiša z dvema ~ama, suhôtén -tna -o: ~ stavec, kašel, glas, ~a lega, ~o pisanje, suhôtčnost -i *ž*, suhotína -e *ž* *suh svet, atrofija*

súita -e [*syíta*] *ž* 1. *skladba*, 2. *spremnstvo*: dvorna ~, suiten -tna -o: ~a oblika

súk -a *m* *sukanje*: na ~ jim gre na ples, sukáč -a *m* 1. *oseba*, 2. *zool. grozdni zavijac*, sukáčka -e *ž* [*delavka*], sukálen -lna -o [*-ln-*]: ~i drsnik, sukálnica -e [*-yn-*] *ž* [*stroj*], sukálo -a *s* [*priprava*], sukálnik -a [*-yn-*] *m* *tkavski navijalnik*

súkanec -nca *m* 1. *sukana nit*: ~ na motkih, ~ za krpanje, vezenje; rahlo vit ~, dvojni, peteroprejni, čevljarški, čipkarški, pletivski, laneni, svileni ~, 2. *močnik*, súkančast -a -o: ~e rokavice, súkanček -čka *m*, *mn.* súkančki -ov [*jed*], súkanica -e *ž* [*jed*], súkanka -e *ž* *sukana svila*

sukáti súkam *in* -čem, súkaj -ájte *in* súči -te! súkal -ála -o, sukánje -a *s* *in* súkati -am *in* -čem *s* *stal. poud.*: ~ nit, volno, ~ kolo, kolovrat, raženj, pero, plesavko, jezik, meč, cigareto, moža je sukala ko preslico; dim, plamen se suka, ~ se okoli ženske, zna se ~ v boljši družbi, na parketu *ali* po parketu; pogovor se suče okoli česa, o čem; stvari so se začele hitro ~, trdo, v desno sukana preja, sukávec -vca *m*, sukávka -e *ž* 1. *ženska*, 2. *med.*: mišica ~

sukcesíven -vna -o *postopen*, sukcesívčnost -i *ž* *postopnost*

sukljáti -ám, sukljáj -ájte! sukljál -ála -o, sukljánje -a *s*: ~ nitko, kodre; dim (se) suklja; snežinke (se) sukljajo po zraku, sukljana vezava, sukljáčka -e *ž* [*ženska*],

sukljánka -e *ž* [*tkanina*], sukljáj -a *m*: ~ las *koder*, sukljáv -áva -o

suknár -ja *m*, suknarica -e *ž*, suknaríja -e *ž*, suknáriti -im, suknárenje -a *s*, suknárna -e *ž*, suknárski -a -o, suknárstvo -a *s*

súknja -e *ž*: zimska, kratka, vrhnja, salonska ~, vtakniti koga v vojaško ~o, suknjáč -a *m* = súknjež -a *m* 1. *škríc*, 2. *znč. gospod*, súknjica -e *ž*, súknjič -a *m*: vrhnji, enovrstni, dvovrstni, športni ~, ~ na en gumb

suknô -á *s* *in* súkno -a *s*: grobo, kosmičasto, klobučevinasto, škotsko ~, súkence -a [*-kan-*] *s*, suknenina -e *ž*, suknat -áta -o, suknen -a -o: ~a obleka, ~i čevlji

Súla -a *in* -e *m* [*rimski državnik*], Súlov -a -o

súlec -lca [*-lc-*] *m* [*riba*], súlčar -ja *m* [*ribič na sulce*, súlčarka -e *ž* *palica za lov na sulce*, sulčarija -e *ž*, súlček -čka *m*, súlčji -a -e: ~e meso > [*-lč-*]

sulfamid -a *m* [*zdravilo*], sulfamiden -dna -o: ~i prah > [*-lf-*]

sulfát -a *m* *kem.*, sulfáten -tna -o, sulfid -a *m* *kem.*, sulfirati -am, sulfiranje -a *s*; sulfiran -a -o: ~o olje, sulfít -a *m* *kem.*, sulfiten -tna -o: ~a celuloza, sulfonamid -a *m* > [*-lf-*]

súlica -e *ž*: lovška ~, ~ pri strelovodu, súličar -ja *m*, súličarka -e *ž* [*kača*], súličast -a -o: ~ list, súličén -čna -o: ~a ost, súličica -e *ž* 1. *majhna sulica*, 2. *pero v ključačevi perutnici*, 3. *riba*, súličnik -a *m* *stojalo za sulice*

Sulpicius -ia *m* *in* Sulpicij -a *m*, Sulpícijev -a -o > [*-lp-*]

súltan -a *m* [*turški vladar*], sultanát -a *m*, súltanka -e *ž*, súltanov -a -o, súltanski -a -o: ~i dvorec, človek > [*-lt-*]

súm -a *m*: ~ za beg, ~ vstane, se zbudi, se razprši, ~ leti, pade na koga, ~ zbuditi, pregnati, ~ zvrniti na koga, odvrniti ~ od sebe, imeti koga na ~u

súma -e *ž* → *vsota, povzetek*, sumánd -a *m* *seštevanec*, sumáren -rna -o = sumáričen -čna -o *samo v poglavitnem posnet*, splošen, okrajšan, kratek, sumírati -am *seštevati*, sumiranje -a *s*

Sumátra -e *ž* [*otok*], sumátrski -a -o

Sumér -ja *m* *staro ime za pokrajino ob doljnem Evfratu*, Sumérci -ev *m* *mn.*, sumérski -a -o, sumérščina -e *ž* [*jezik*]

súmiti -im, súmil -a -o *in* -ila -o, súmljenje -a *s*: povsod ~ upor *slutiti, vohati*, ~ sosedovo poštenje, sosedá ~ tatvine

dožiti, ~ koga, na koga; sumim, da se nam je maščeval, sumljiv -a -o, *prim.* bolj sumljiv -a -o in sumljivejši -a -e: ~ tip, ~o znamenje, naključje, stvar se mi zdi ~a, stekline ~ pes, ~ za raka, sumljivec -vca *m* kdor sumi, sumljivka -e *ž*, sumljivost -i *ž*; súmen -mna -o *sumeč*, *sumljiv*: ta človek je silo ~ nagnjen k sumničanju, nezaupen

sumničiti -im, sumničenje -a *s*: ~ koga tatvine, zaradi tatvine, da je kradel, sumničav -a -o, sumničavost -i *ž*, sumnja -e *ž* *sum*, sumnjiv -a -o *kdor sumi in kogar sumimo*: ~ pogled, ~o vedenje, sumnjivec -vca *m*, sumnjivost -i *ž*

súna -e *ž* mohamedansko ustno izročilo, sunit -a *m* privrženec sune, sunitski -a -o

súnek -nka *m*: ~ vetra, ~ z bodalom, ~ pod rebra, veter piha v ~ih, dati, dobivati ~e, potresni ~, milostni, smrtni, ofenzivni ~

súniti -em: ~ ob kaj, ~ koga v rebra *ali* pod rebra, ~ koga z nožem, ~ komu nož v srce, ~ koga od sebe, ~ ga kozarček, ~ komu uro *ukrasti*, veter sune; súnkati -am: ~ z ribiško vrvcó, sunljaj -a *m*

súnkoma prisl.: ~ vstati, govoriti, sunkoven -vna -o: ~i val, sunkovit -a -o: ~ gib, smeh, veter, ~o ihtenje, ~o dihati, sunkovitost -i *ž*

supé -ja *m* mala večerja, supirati -am

super- *v sestavi*: superarbitracija -e *ž* *višji pregled*, superarbitrirati -am; superfosfát -a *m* [umetno gnojilo]; superintendent -énta *m* *višji protestantovski duhovnik*; supernóva -e *ž* *astr.* [zvezda]; superoksid -a *m* *kem.*: vodikov ~, beliti si lase s ~om; superrevizija -e *ž* *višji pregled*

superior -ja *m* redovni predstojnik, superiorén -rna -o *močnejši, boljši*, superiornost -i *ž* *premoč*, *vzvišenost*

súperlativ -a *m* *slov. presežnik*: govoriti v ~ih zelo hvaliti, ceniti, súperlativen -vna -o: ~a oblika pridevnika, ~a ocena zelo pohvalna

supin -a *m* namenilnik, supinski -a -o: ~a oblika

suplement -énta *m* *priloga, dodatek, dopolnilo*, suplementén -tna -o: ~i snopič, suplementären -rna -o: ~i kot

supléncia -e *ž* *namestovanje, nadomeščanje*, suplént -énta *m*, supléntski -a -o: ~o mesto, supléntka -e *ž*, supléntkin -a -o,

suplentúra -e *ž*, suplírati -am, suplírnanje -a *s*: ~ koga, ~ predavanje

suponirati -am *predpostavljati*: zakon suponira osebno svobodo; suponirajmo, da poravna dolg *vzemimo, recimo, denimo, štejmó, mislimó si, s tem pridržkom, da...*

supórt -a *m* *sankice na stružnici*

supozicija -e *ž* *domneva, osnova, temelj*

supranaturalén -lna -o [-ln-] nadnaraven, supranaturalizem -zma *m*

Supráselj -slja *m*, supráseljski -a -o [-səl-]: ~i kodeks

supremát -a *m* *vrhovna oblast, prvenstvo súra* -e *ž* *poglavje korana*

súrka -e *ž* *jopič, suknjič*: ilirska ~

surogát -a *m* *nadomestek*

suróv -óva -o, *prim.* bolj suróv -óva -o: ~ les, sladkor, krompir, ~ človek, glas, ~a preja, svila, teža, ~a miza *grobo obdelana*, ~a sila, beseda, ~e poteze, ~o maslo, železo, hiša v ~em stanju, ~o obtesan, surováč -a *m*, surovéc -vca *m* = surovéž -a *m*, suróvka -e *ž* [goba], suróvost -i *ž* in surovóst -i *ž*, surovéti -im, surovél -éla -o

surovína -e *ž* 1. *industrijska, strateška* ~, 2. *surovéž*: pusti to ~o, ta ~ me je usekal(a), surovínski -a -o: ~a baza, osnova

surrealist -a *m*, surrealističén -čna -o: ~o slikarstvo, surrealizem -zma *m* [umetniška smer] >[sür-]

súseks -a *m* [kurja pasma], súséski -a -o

súslík -a *m* *zool. tekunica* [glodavec]

suspendirati -am *časno odstaviti, razveljaviti*, suspendiranje -a *s*: ~ koga, ~ pravdo *ustaviti*, suspenziija -e *ž* 1. *časna odstavitev*: ~ ustave, 2. *ne do kraja raztopljena snov v tekočini*, suspenzijski -a -o: ~i dekret, suspenziven -vna -o: ~i pogoji, suspenzórij -a *m* *med. opornjak*

súš -i *ž*: sekati na ~ posekati drevje in pustiti nerazžagano

súša -e *ž*: bliska se za ~o *ali* k suši *ne bo dežja*, ob ~i, ~ v blagajni, ~ v žepu, ~ v grlu, v uredniški miznici

Súša -e *ž* *kr. i.*, v ~i, súški -a -o, Sušánci -ev *m* *mn.*

sušáč -a *m*: ~ sena, sušáva -e *ž* *suh svet brez vode*

Sušák in Sušák -áka *m* *kr. i.*, na ~u, sušáski -a -o: ~o pristanišče, Sušáčani -ov *m* *mn.*

súšec -šca *m* 1. *marec*, 2. *suh človek*, 3. *pre-sihajoč vir*, 4. *suho drevo*, 5. *suh cepič*,
suščev -a -o: ~ *sneg*, *súšen* -šna -o:
 ~o *leto*, *vreme*, ~a *zima*, ~a *tla*,
 ~i *kraji*

sušica -e *ž* 1. *jetika*, *sušeča bolezen*: ~
 hrbtnege mozga, *strelna* ~ *na kopitu*,
listna ~, 2. *posušeno drevo*, 3. *hudournik*,
sušičast -a -o, **sušičav** -a -o, **sušičavost**
 -i *ž*, **sušičen** -čna -o: ~a *lica*, **sušičnica**
 -e *ž*, **sušičnik** -a *m*

sušilen -lna -o [-ln-]: ~e *naprave*, **sušilnica**
 -e [-yn-] *ž*: *sadna* ~, ~ *za perilo*, *meso*,
hmelj, **sušilnik** -a [-yn-] *m* [*prpriava*],
sušilo -a *s*: *vreme je dobro za ~ sušenje*,
sadje za ~, *meso v ~u*, *obešati perilo*
na ~ na pripravo za sušenje, **sušina** -e *ž*
 1. *posušene stvari*, 2. *presušena rastlina*,
 3. *agr.*, **sušišče** -a *s*

sušiti -im, **súši** -íte! **súšil** -a -o, **súšen** -čna
 -o, **súšenje** -a *s*: ~ *lan*, *seno*, ~ *meso*,
kože na zraku, ~ *sadje na soncu*, *v peči*;
veter, *terpentin suši*, *zemlja se suši*, *člo-*
vek se suši hujša, *drevo se suši odmira*,
roka se mu suši, **sušivec** -vca *m*, **sušivka**
 -e *ž*, **súšje** -a *s* 1. *krhlji*, *suho sadje*, 2. *po-*
sušeno perje, 3. *dračje*, **súšnik** -a *m* *suh*
veter

Súšje -a *s* *kr. i.*, v ~u, **súški** -a -o, **Sušjáni**
 -ov *m mn.*, **sušjánski** -a -o

sutána -e *ž* *talar*, *dolga duhovniška suknja*
suterén -a *m* *podprilličje*, **suterénski** -a -o:
 ~o *stanovanje*

súti spém *in sújem*, **súj** -te! **súl** -a -o:
 ~ *žito*, *iskre*, **sútje** -a *s*

suváti **súvam** *in sújem*, **súvaj** -ájte *in súj*
 -te! **súvál** -a -o, **súván** -a -o, **súvané** -a *s*
in súvati -am *s stal. poud.*: ~ *s čevlji*,
ljudje se suvajo v gneči, *paglavci se*
sujejo, **súválnica** -e [-yn-] *ž* *tkavski*
čolniček

suverén -a *m* *vladar*, **suverén** -a -o: ~a
država neodvisna, *ljudstvo ima ~e pra-*
vice vrhovne, ~ *nasmeh vzvišen*, ~
mojster besede nedosežen, ~ *v svoji*
oblasti neomejen, ~ *v izbiri snovi samo-*
stojen, ~o *obvladati*, *podajati zanesljivo*
in vsestransko, *igraje biti kos čemu*, *su-*
verénost -i *ž* *neodvisnost*, *samostojnost*,
vrhovnost, *zvišenost*

Suzána -e *ž* *os. i.*, **Suzánin** -a -o

súženj -žnja *m*: *ne bom ti za ~a*, *trgovina*
s ~i, ~ *navade*, *stroja*, *svojih strasti*,
súženjski -a -o [-žanj-]: ~o *življenje*,

~a *morala*, *súženjstvo* -a [-žanj-] *s*,
súžnja -e *ž*, **súžnjeposéstniški** -a -o: ~i
pravni red, ~a *družba*, **súžen** -žna -o,
súžnost -i *ž*

svája -e *ž* *prepir*: *živeti v ~i s kom*

svák -a *m*, **svákinja** -e *ž*, **sváški** -a -o,
sváštvó -a *s*: v ~ *stopiti*, v ~u *sva si*,
sváščina -e *ž*

sváljek -ljka *m*: *krompirjevi* ~i, *listni* ~,
 ~ *testa*, *papirja*, *piča* v ~ih, **sváljček**
 -čka *m*, **sváljčica** -e *ž* *star. cigareta*,
svaljkáč -a *m* *predilski valj*, **svaljkálen**
 -lna -o [-ln-], **svaljkálo** -a *s*, **sváljkar** -ja
m 1. *oseba*, 2. *hrošč*, **sváljkast** -a -o:
 ~i *lasje*; **svaljkati** -ám, **svaljkáj** -ájte!
svaljkál -ála -o, **svaljkán** -a -o, **svaljkánje**
 -a *s*: ~ *kroglice iz sredice*, ~ *vogal rute*,
 ~ *si cigareto med prsti*, *lasje se ji svalj-*
kajo v kodre, ~ *rob predpasnika*,
sváljnik -a *m* *bot.*

svarilen -lna -o [-ln-]: ~ *glas*, *klic*, *napis*,
zgleđ, ~e *besede*, **svarilo** -a *s*, **svaríti** -im,
svarí -íte! **svaríl** -a -o, **svarjén** -čna -o,
svarjenje -a *s*: ~ *koga pred kom*,
pred čim; **svarěč** -ěča -e *prid.*: *s ~im*
glasom, ~e *pogledati*, ~ *klic*, **svarívec**
 -vca *m*, **svarívka** -e *ž*

svástika -e *ž* *znamenje sonca*, *kljukasti križ*
svát *in svát* -a *m*, *mn.* **sváti** *in svátje* -ov:
vabiti, *iti v ~e*, *ti si mi čuden* ~,
svátba -e *ž*: *hrupna* ~, **svátben** -a -o
 [-bən-]: ~ *sprevod*, ~a *pesem*, **svátbica**
 -e *ž*, **svátévca** -e *ž* *etnogr. družica*, **svatov-**
váti -újem, **svatováł** -ála -o, **svatovánje**
 -a *s*, **svatovávec** -vca *m*, **svatovávka** -e *ž*,
svátóvski -a -o: ~a *obleka*, *pesem*,
 ~o *razpoloženje*, **svátóvščina** -e *ž*:
napraviti ~o, *biti na ~i*

svéča -e *ž*: *voščena*, *lojena*, *parafinska*,
stearinska, *mrtvaška* ~, ~e *ulivati*,
 ~o *utrniti*, *upihniti*, *držati komu* ~o
ob smrtni uri, *brati pri ~i*, *ledene* ~e
visijo od strehe, ~ *pod nosom*, *raven*
kakor ~, *papeževa* ~ *bot.*, **svěčica** -e *ž*,
svěčka -e *ž*: *avtomobilska* ~, ~ *na*
drevesčku, *zdravilo v ~ah*

svěčan -ána *m* *februar*, **svěčanov** -a -o:
 ~ *mraz*

svěčan -a -o *slovesen*, **svěčanost** -i *ž* *slo-*
vesnost

svěčár -ja *m* *kdor dela sveče*, **svěčár** -ja *m*
 1. *kdor svečo nosi*, 2. *kolednik*, **svěčárka**
 -e *ž*, **svěčárna** -e *ž*, **svěčárski** -a -o,
svěčárstvo -a *s*

svečava -e ž: olje za ~o, ~o in kurjavo plačuš posebej, mesec daje malo ~e
Sveče Svēt ž mn. kr. i., v ~ah, Svečani -ov m mn., svečanski -a -o
svēčen -čna -o: ~i podstavek, ~a luč, svēčnica -e ž: na ~o, ob ~i, svēčničen -čna -o: ~a voščenska, svēčnik -a m: stenski, sedmeroramni, ročni ~, modri ~ bot., svečinje -a s bot.
svečenik -a m duhovnik, svečenica -e ž duhovnica, svečeniški -a -o duhovniški, svečenilstvo -a s duhovništvo
svēder -dra m: globinski, kamnoseški, rezilni, rudarski, sodarski, sredilni, navojni, strojni ~, ~ platiščar, ~ za utore, za navoje, za pragove, živi ~ zool., ne boš krave s ~om drl, listi se zvijajo v ~e, ~i las kodri
svēdrár -ja m izdelovavec svēdrov, svēdrast -a -o: ~e bakterije, stopnice, oči, ~i ostružki, brki, ~o rogovje, svēdráti -ám, svēdráj -ájtel svēdrál -ála -o, svēdránje -a s in svēdrati -am s stal. poud.: ~ kodre, misli, ~ v uho, bolečine svēdrajo po udih, veter svēdra žito; ribica na trnku svēdra; vrtinci svēdrajo, lasje se svēdrajo, dim se svēdra kvišku, svēdrávka -e ž: ~ za lase
svēdrc -a m 1. majhen svēder, 2. koder, 3. zool. polž, 4. bot.: pomladanski ~, velikocvetni ~, svēdrčast -a -o, svēdrček -čka m: naviti si ~e, lasje padajo v ~ih, svēdrič -a m
svēdrov -a -o: ~ ročaj, svēdrovec -vca m vlomivec, svēdrovina -e ž |odpadki|
svēst -i ž, nav. samo v zvezi: biti si v ~i krivde, človek si ni nikdar v ~i življenja; v ~i sem si, kaj je moja dolžnost; nisem si prav v ~i, ali sem ali da sem prav storil; svēst -a -o: ~a si je zmage prepričana, gotova, ~ sem si svoje nedolžnosti
svēt -á m, dv. svetá in svetóva -óv, mn. svetóvi -óv: širni, vesoljni, zvezdni, vidni, rastlinski, notranji, pravljčni, sanjski, omikani, slovenski ~, izseliti se v novi ~ v Ameriko, umetnost iztičnega, današnjega ~a, živi v ~u lepote; naj bo prav za ta in za oni ~; ilovnat, peščen, gorat, podvoden ~, star ko ~, na občinskem ~u, tu ~ visi, kos ~a, ~ Tavčarjevih povesi, idejni ~, odkar ~ stoji, ~ se ne bo podrl, če greš; od vseh koncev ~a; delo, kakršnega še

ni videl ~, spremeniti lice ~a, narobe ~, to je ~ zase, zdaj je v svojem ~u, pozabiti na ves ~, okno v ~, tebi je odprt ves ~, cesta na odprtem ~u, ~ se odpre, razgledan po ~u, pogledati po ~u, pustiti koga po ~u, iti v ~ v tujino, za ves ~ ne, za vse na ~u rad, za nič na ~u nočem tega, na ~u tak prav tak, priti na ~, zagledati luč ~a, spraviti koga s ~a, skleniti s tem ~om, poslati koga na oni ali drugi ~, dobro pozna ~, hoditi, priti med ~, ~ se moti, prišlo je dosti ~a ljudi, z vsem ~om sprt; lahkoživi, ženski, mladi ~, človek iz velikega ~a, od vseh strani dere ~ v mesto
svēt svēta [°svēta, °svēta] m: dati, dajati dobre ~e nasvete, prositi, vprašati koga ~a ali za ~, ni si vedel ~a; delavski, narodni, občinski, ministrski, šolski ~, ~ proizvodjavcev, ~ za kulturo in prosveto
svēt -a -o, prim. svetější -a -e in bōlj svēt -a -o: ~ strah, ~i dan, večer, sinod, ~a groza, jeza, dolžnost, resnica, ~a alianša, stolica, to je moja ~a pravica, Sveta dežela Palestina, ~o olje, mesto, opravilo, pismo, ~a nebesa! ~e knjige, ta nauk jim je ~, nič jim ni ~o, ~ega ali ~ se delati, na ~e čase redko; vsi svēti |prazniki; svetó in svēto prisl.: ~ verjeti, obljubiti
svētec -tca m svetnik, svētek -tka m: ista obleka za petek in ~, mrzli ~i prazniki, svetésnji -a -e: ~a obleka; svetkováti -újem praznovati, svetkovál -ála -o, svetkovánje -a s
svētél [-ēy] in svetál [-áy] -tlá -ò in -ò -i -é in svētél -tla -o in svētél -tla -o, dol. svētli -a -o in svētli -a -o, prim. svetlėjši -a -e: ~ dan, glas, plamen, trenutek, zgled, svētli ali svētli knez, ~i lasje, ~a noč, obleka, edina ~a postava v zgodbi, ~e perspektive, ~ ko sonce, ko zlato; dati knjigo na svetlo, priti na svetlo; svetló prisl.: zunaj je ~, ~ mi je pri duši, ~ goreti, (po)gledati, ~ moder, siv, svetlóst -i ž: ~ dneva; vaša, njegova ~, svetlósten -tna -o: ~a stopnja
svēten -tna -o: ~i hrup, ~i duhovnik, ~a oblast, ~o veselje, življenje
svetilen -lna -o: ~i plin, ~a boja, ~e naprave, svetilnost -i ž: očesna ~, ~ meglence, sonca, žarnice >[-ln-]

svetilka -e [-lk-] ž: acetilenska, karbidna, jamska ~, električna žepna ~, kremenčeva, plinska, namizna, stoječa, stropna, varnostna ~, ~ na živoserbrno paro, svetilčen čna -o [-lč-]: ~e saje, ~o ohišje, svetilčica -e [-lč-] ž, svetilkar -ja [-lk-] m

svetilnica -e ž, svetilničar -ja m: ~ pri železnici, na svetilniku, svetilničarna -e ž, svetilnik -a m: cestni, morski ~, svetilniški -a -o: ~i čuvaj >[-ln-], svetilo -a s, svetilce -a [-lc-] s, svetilonósec -sca m [riba]

svetinja -e ž: narodna, verska ~, zaslužiti si ~o za hrabrost, svetinjica -e ž
svetišče -a s: pogansko ~, svetiščen čna -o: ~i prostor

svetiti svétim, svéti -íte! svétil -ila -o, svétenje -a s in svétiti -im s stal. *poud.*: sonce, luč sveti, pozno v noč svetijo imajo luč, ~ komu pri delu, ~ ob smrti, kaj pa pri soncu svetiš? brez dela gledaš, ~ si z vžigalicami; ni vse zlato, kar se sveti; posoda, nos se sveti, ~ se kakor sonce, kakor zlato, oči se mu svetijo od pohlepa, hlače se svetijo na kolenih, svetilec -vca m: srebrasti ~ [riba], svetilka -e ž: sipa ~, svetivo -a s [snov]

svetlica -e ž 1. *min.*: cinkova, srebrnata, uranova ~, 2. *zool.*, 3. *bot.*, 4. *jabolko, hruška*, 5. *svetla lisa*: ~e med drevesno senco, svetličast -a -o

svetlika -e ž 1. *svetleča se stvar*, 2. *bot.*, svetlikast -a -o, svetlikati -am se, svetlikanje -a s: megla, voda, riba se svetlika v soncu, kresnice se svetlikajo, upanje se svetlika, v glavi se mu svetlika, svetlikanje morja, zvezd, svetlikav -a -o, svetlikavec -vca m [riba], svetlikavost -i ž

svetlin -a m 1. *kresnica*, 2. *riba*, 3. *bot.*, svetlína -e ž 1. *okenska*, vratna, vrhnja, podna, kletna ~, ~ za šipo, ~ krvnih žilic, 2. *fol. najsvetlejša belina*, svetlišče -a s 1. *fol.*, 2. *jasa*, svetlobni jašek

svetliti -im, svétli -íte! svétlil -a -o, svetljenje -a s: ~ usnje, tema se svetli, začelo se je ~, svetleče se oči, svetlilen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, svetljiv -a -o: ~ organ

svetlo -v sestavi: svetlobéžen -žna -o; svetločúten -tna -o: ~a plast *fol.*, svetločútnost -i ž; svetlodlák -áka -o; svetlogláv -áva m; svetlogrív -a -o; svetlokóžen -žna -o; svetlokríl [-il] -a

-o; svetlolás -ása -o, svetlolásec -sca m, svetloláska -e ž; svetlolíst -a -o; svetlomér -a m *folometer*, svetlomérstvo -a s; svetloók -óka -o; svetlopólt -a -o [-ut-]; svetlorèp -épa -o, svetloréпка -e ž; svetlotéžen -žna -o; *vendar* svetló líkan, svetló zelén

svetlôba -e ž: medla, ostrá, dnevna, sončna, vrhnja ~, lina ima meter ~e *svetline*, dajati, jemati ~o, ~ lije, svetlobén -bna -o: ~i jašek, signal, učinek, ~i valovi, žarki, ~a hitrost, reklama, ~e naprave, ~o leto, ~o telo → *svetilo*, svetlobnica -e ž 1. *odprtina*, 2. *vrh kupole z okni*, svetlobník -a m *svetlobni jašek*, svetlobnost -i ž

svetník -a m: dvorni, finančni, komercialni, računski, šolski, zdravstveni, znanstveni ~, svetnica -e ž, svetníkovka -e ž, svetníški -a -o, svetništvo -a s

svetník -a m: čuden ~ si, ledeni ~i, vse ~e klicati na pomoč, svetnica -e ž, svetníčica -e ž, svetníški -a -o: ~i sij, ~o živeti, svetništvo -a s, svetníčiti -im se

sveto -v sestavi: svetobéžen -žna -o, svetobéžnost -i ž; svetobólen -lna -o [-ln-], svetobólje -a s; svetomírzen -zna -o, svetomížnost -i ž; svetotéžen -žna -o; svetožálen -lna -o [-ln-], svetožálje -a s

sveto -v sestavi: svetogórski -a -o; svetohlínc -nca m, svetohlíniti -im, svetohlínka -e ž, svetohlínski -a -o, svetohlínstvo -a s; svetoivánski -a -o; svetokríški -a -o, Svetokríški -ega m: Janez ~i, ~ega pridige; svetoléten -tna -o; svetonóčen -čna -o; svetopèt -éta -o *pobožnjaški*, svetopétec -tca m, svetopétka -e ž, svetopétnica -e ž, svetopétnik -a m; svetopísemski -a -o [-sam-]: ~i prizor na freski, ~o besedilo, ~a družba; svetosávski -a -o; svetoskrúnc -nca m, svetoskrúnski -a -o, svetoskrúnstvo -a s; svetostéfanski -a -o: ~a krona; svetováclavski -a -o

Svetópolk -a m, Svetópolkov -a -o: ~a oporoka >[-lk-]

svetóst -i ž: ~ kraja, materinstva, umreti v sluhu ~i, svetósten -tna -o

světovati -ujem, svétuj -te! svétoval -a -o, svétovan -a -o, svétovanje -a s in svétováti -ujem, svétuj -tel svétovál -ála -o, svétován -a -o, svétovánje -a s: ~ v zakonskih zadevah, ~ komu zdravljenje, svétoválen -lna -o [-ln-]: ~i odbor,

~ glas, svetovávec -vca *m*, svetovávka -e *ž*, svetovávski -a -o, svetovávstvo -a *s*
svetovén -vna -o: ~i mir, požar, prvak, rekord, sloves, trg, ~i nazor, ~a vojaska, literatura, zgodovina, ~o gospodarstvo, prvenstvo, znanstvenik ~ega slovesa, ~o znan; svetovnogospodárski -a -o, svetovnonazórski -a -o, svetovnopolitičen -čna -o: ~i položaj, svetovnogodovinski -a -o: ~i okvir, pomen, ~o dogajanje, svetóvnost -i *ž*
svetóvje -a *m*: zemlja je le del ~a
svetovlján -ána *m* v *svetu omikan človek*, svetovljánka -e *ž*, svetovljánski -a -o, svetovljánstvo -a *s*; svetovnják -a *m* *posveten, sveta vaje* človek, svetovnjáški -a -o, svetovnjáštvo -a *s*
svétski -a -o → *razgledan, olikan, omikan, svetovnjaški, svetovljanski*
svéž -a -e: kruh je še ~, ~ vtis, ~a hrana *presna*, ~a voda, rana, novica, ~e sadje, meso, perilo, ~ sneg *nov*, ~ zrak *čist, dober, oster, hladen*, ~ človek, obraz *spočít, čvrst, čil, živ, zdrav, mladosten*, ~e preorana njiva *pravkar, svežilen* -lna -o [-ln-]: ~a sapica, svežina -e *ž*, svežiti -im, sveži -lité! svežil -a -o, sveženje -a *s* in svežití -im *s stal. poud.*, svežost -i *ž*: mladostna ~
svéženj -žnja *m*: ~ perila, pisem, ključev, vrbovega protja, žarkov, sveženjček -čka [-žnj-] *m*
svíba -e *ž* *bot.*, svíbov -a -o, svíbovec -vca *m*, svíbovina -e *ž* in svíbovina -e *ž*, svíbovje -a *s*
svídenje -a *s*: na ~! prijetno ~ *snidenje*
svíla -e *ž*: naravna, surova, umetna, čista, kosmata, balonska, pukana, sukana ~, ~ šušti, svílár -ja *m*, svílárna -e *ž*, svílárski -a -o, svílárstvo -a *s*, svílast -a -o: ~a prevleka, ~o dlakav, svílaš -a *m* [opica]
svílén -a -o: ~ papir, sijaj, ~e nogavice, ~o mehek, svílen -lna -o [-ln-]: ~i prelec [gosenica], ~i tkavec, ~a industrija, svílenina -e *ž*, svílenínar -ja *m*, svílenka -e *ž*: lanena ~ [preja], svílenkast -a -o: ~ blesk, svílnat -a -o [-ln-]: ~i lasje, svílnica -e [-ln-] *ž* 1. *bot.*, 2. *svílena nit pri trnku*
svílo -v *staviti*: svílogójec -jca *m*, svílogójstvo -a *s*; svíloprédec -dca *m* = svílopréjec -jca *m*, svílopréden -dna -o = svílopréjen -jna -o, svílopréja -e *ž*,

svílopréjka -e *ž* [gosenica], svílopréjnica -e *ž*, svílopréjstvo -a *s*; svíloréja -e *ž*, svíloréjec -jca *m*
Svína Svín *s mn. kr. i.*: freske na ~ih, svínški -a -o
svínčár -ja *m* 1. *livar svínca*, 2. *sveder za svíne*, svínčárna -e *ž*
svínčen -a -o: ~o nebo, ~a pločevina, plomba, teža, ~e noge, ~o moder, siv; svínčen -čna -o: ~a peč, svínčenast -a -o, svínčenec -nca *m* [ruda]: črni ~, svínčenína -e *ž* [blago], svínčenka -e *ž*: ~ švistne, ~e sikajo, svínčev -a -o: ~ rudnik, ~ sijajnik, svínčnat -a -o
svínčnica -e *ž* 1. *merilo za navpičnost*, 2. *grezilo za merjenje globočine*, 3. *obtežitev na mreži*, svínčniški -a -o: ~a vrvca, svínčnik -a *m*: kopirni, tintni, patentni, barvni ~, ošiliti ~, konica ~a
svíně -éta *m*, svíně -ta *s*
svínec -nca *m*: ~ v kosu, v listih, v palicah, ~ za okna, čisti ~, *s* ~em zaliti, ~ ulivati za prerokovanje, ~ žvižga okoli ušes, dati medvedu ~a pod kožo
svínja -e *ž*: divja ~, morska ~ [ribak], ~ kruli, svínják -a *m* [hlev], svínjak -a *m* *bot.*, svínjár -ja *m* 1. *hlapec*, 2. *kdor svínjá*, svínjárček -čka *m*, svínjarica -e *ž*, svínjarija -e *ž*, svínjáríti -im *umazano delati, pisati, govoriti*, svínjárski -a -o, svínjárstvo -a *s*, svínjárí -ám, svínjál -ála -o, svínjánje -a *s*, svínjánec -njca *m* *bot.*, svínjica -e *ž* *zool.*, *bot.*, svínina -e *ž* in svínjina -e *ž* 1. *meso*, 2. *usnje*; svínjeréja -e *ž*, svínjeréjec -jca *m*, svínjeréjski -a -o; svínjáč -a *m* *kdor svínjá*
svínjka -e *ž* 1. *igra*: ~o biti, pasti, 2. *zool.*: morska ~, svínjkati -am *svínjko biti*, svínjkanje -a *s*
svínjski -a -o: ~i goban *bot.*, ~a juha, mast, kuhinja, piča, kuga, rdečica, ~o delo, ~o preklinjati, svínjstvo -a *s* *svínjarija*, svínjščak -a *m* 1. *gnoj*, 2. *krompir*, svínjščica -e *ž* *bot. osat*
svíráč -a *m* *piskač, igrač, godec*, svíráló -a *s*, svírátí -am *piskati, igrati, gosti*, svíránje -a *s*: kaj ga pa svíráš! *lomiš, počenjaš*, svírávec -vca *m*, svírávka -e *ž*, svírél [-él-] -i *ž* *lit. pastirska piščalka*, svírka -e *ž* *piščal*: igrati na ~o
svíslí -i *ž* *mn.*: seno na ~ih ali v ~ih, svíslíce -ic *ž* *mn.*
svíšč -a *m*: ~ kose, svíščátí -ím, svíščál -ála -o, svíščánje -a *s*: veter svíščí,

svižanje kopij, puščic, izstrelkov; *gl. tudi švist*
sviž -a *m bot. encijan*: pritikavi, planinski, snežni ~
svit -a *m*: jutranji, lunin, sončni ~, pred ~om, o prvem ~u, s prvim ~om vstati, ob ~u sveče, svitanice -ic *ž mn. zornice*, svitati -am (se), svitanje -a *s*: začelo (se) je ~, zarja, dan se svita, nekaj se mu svita počasi razumeva, svitlen -tna -o: ~a maša = svitnica -e *ž*
svitek -tka *m*: ~ za pod škaf, za jerbas na glavi *blazinast obroč*, ~ vrvi, žice, obleke; plašč v ~u, kopitni ~ *venec*, roženi ~ |*polž*|, svitkarica -e *ž* |*kača*|, svitkast -a -o: ~ pas, svitkoma *prisl.*: močnik se uliva ~, svitkovina -e *ž venčni okras na posopjih*
sviter -tra *m* |*pletena jopica*|
svitice -ic *ž mn. spodnje hlače*
svižec -zca *m zool. [glodavec]*: gozdni, pre-rijski, stepni ~, spi kakor ~, svižčev -a -o: ~a luknja, mast
sviž -a *m droben pesek, sipa*, svižec -zca *m*, svižast -a -o = svižnat -a -o: ~ svet, svižen -zna -o: ~a trava, svižnina -e *ž peščina*, svižnica -e *ž*: zemlja ~
svoboda -e *ž*: akademska, tiskovna, verska ~, zlata ~, ~ govora, mišljenja; omejevati, kratiti osebno ~o, uživati ~o, v ~i živeti, izpustiti na ~o, svobodn -dna -o, *prim. svobodnejši* -a -e: ~ duh, poklic, ~a ljubezen, misel, trgovina, ~o morje, ~o misleč, svobódica -e *ž*: moja hišica moja ~, svobodnost -i *ž prostost*
svobodin -a *m pr. zg.*, svobodnica -e *ž*, svobodnik -a *m*, svobodniški -a -o: ~a zemlja, svobodništvo -a *s*
svobodnják -a *m* 1. *svobodnik*, 2. *liberalen človek*, svobodnjáški -a -o: ~o mišljenje, svobodnjáštvo -a *s*
svobodo- v *sestavi*: svobodoljub -a *m*, svobodoljuben -bna -o, svobodoljubnost -i *ž*, svobodoljubje -a *s*; svobodomiseln -a -o [-*sáln-*], svobodomiselnost -i [-*sáln-*] *ž*, svobodomiselstvo -a [-*sáls-*] *s*, svobodomislec -a [-*lac-*] *m*; svobodoumen -mna -o, svobodoumje -a *s*, svobodoúmnik -a *m*, svobodoúmníštvo -a *s*, svobodoúmnost -i *ž*
svobóščina -e *ž*: demokratične, tržne, meščanske, stanovske ~e, svobóščinski -a -o: ~o pismo

svòd -óda *m*: dolbinasti, rebrasti ~ *krožni obok*, nebesni ~ *nébes*, ~ na križ, svódast -a -o *obokast*, svóden -dna -o: ~i strop *obočen*, *obokan*, ~o rebrovje *obočno*, svódovje -a *s*: banjasto, križno ~ *obok*

svój svója -e *povratni svojilni zaimek za vse osebe, števila in spole lastnikov*, *kadar izraža svojino osebk* v stavku: jaz hvalim ~e blago, ti ~e, kakor hvali vsak berač ~o malho; vsak stori ~o dolžnost, moški ~o, ženske ~o; *kadar gre za splošno posest*, ne rabimo *povratno svojilnega zaimka*, čeprav *oblikovno merimo na svojino osebk*: bojevali smo se za našo svobodo (*skupno dobrino*), za ~o svobodo (*če imam v mislih predvsem osebno dobrino*); *izraža tudi svojino mišljenega, slovnično neizraženega osebk*: pustite vsakemu ~e, vsakemu se ~e najlepše zdi; sin moj, um ~; ~a glava, ~ svét, sodnija odloča o ~em in tujem; *kadar bi bila raba povratno svojilnega zaimka dvoumna*, se ji *ognemo*: ukazal mi je rezati s ~im nožem → 1. *ukazal je, naj režem z njegovim nožem*, 2. ukazal mi je, naj režem s ~im nožem; *zaimek svoj rabimo le tedaj, kadar je poudarjen in za razumevanje potreben*: v ~ih besedah ni bil previden → v *besedah*; bil je ves zatopljen v ~e delo → v *delo*; *uporabljamo ga samostalno, pridevno in prislavno*: na ~e priti, začeti, delati, kupovati; na ~em biti, živeti, ob ~em biti *ob svoji hrani*, sestri na ~e, (do)dati, plačevati iz ~ega; počakaj, da povem ~o; zmerom žene ~o; vsak je povedal ~e, misli si ~e, šola bo opravila, storila ~e, po ~i volji ravnati, vsak po ~e, po ~e dela, živi, misli (*kako?*); po ~em dela, pase (*kje?*); po ~e dober človek = na ~ način, okolica vpliva po ~e, to šteje za najbolj ~e; je sama ~a *samostojna, nedružna, trmasta*, niso več ~i gospodarji, začeti na ~o roko; za ~e prodati *brez dobička*, za ~voj denar; za ~ega ali za ~o vzeti *posinoviti, pohčeriti*, bila sta brez ~ega človeka *sorodnika*, sami ~i ljudje *domači*, ~i smo si v *sorodu*, ~i k ~im, hodi ~o pot, šteje ~ih dvajset let, ~čas = ~e čase je bil doma *včasih, nekdanj*, ~e dni je bil doma, vsaka stvar ob ~em času, žival ima ~ čas (za razplod), ima spet ~ čas

napad, ~ živi dan = ~e žive dni ga nisem videl
svóját -i ž *sodrga, drhal*: razbojniška, zanikrna ~
svoje- v *sestavi*: svoječásen -sna -o; svoje-gláv -áva -o, svoje-glávéc -vca m, svoje-gláviti -im, svoje-glávka -e ž, svoje-gláven -vna -o, svoje-glávnež -a m, svoje-gláv(n)ost -i ž; svojeróčen -čna -o: ~o pisanje; svojevóljen -ljna -o, svojevóljnost -i ž, svojevóljnež -a m; svojevřsten -tna -o: najbolj ~o veselje, življenje, svojevřstnost -i ž
svójec -jca m, *nav. mn. svójci -ev domači, sorodniki*
svojina -e ž *last, lastnina*
svojiti -im si, svójji -ite! svojil -a -o, svojilen -lna -o [-ln-] slov.: ~i zaimki, svojilnost -i [-ln-] ž, svojitev -tve ž
svojóst -i ž *in svójost* -i ž *posebnost, samostojnost, neodvisnost*: obleki je dala tisto zadnjo ~, ki jo je ločila od drugih
svójski -a -o → *svoj, sam svoj, samosvoj, samostojen, izviren, svojevřsten, izraziti, specifičen, značilen, poseben, po svoje, svójkost -i ž → *svojost, samosvojost, izvirnost, posebnost, svojevřstnost**

°svójstven -a -o [-tvən-] *poseben, samosvoj, izviren*: ~ je bil njegov polet nekaj *posebnega, samosvojega, izviren*, lju-bezen do staršev je ~a človeški naravi *lastna, prirojena, značilna*, °svójstvenost -i ž *samosvoja posebnost, izvirnost*, °svójstvo -a s *lastnost, posebnost*: v °~u predsednika v službi, v časti, kot *predsednik*

svóra -e ž 1. *osna, vijačna* ~ | *priprava za stiskanje*, 2. *sora*, svóren -rna -o: ~i jezik = svórnica -e ž, svórník -a m *zagozda, zatik, igla, žebelj, vijak*: ~ pri vozu, ~ s klinom, ~i na premiku, batni, prečni, zakovni, zatični ~

°svóta -e ž *znesek, vsota*

°svřba -e ž *namen*: v to °~o v ta *namen, zato, zaradi tega*, v °~o *zboljšanja* travnikov za *zboljšanje travnikov, da se* *zboljšajo travniki*

svřž -í ž 1. *stržen pri drevesu*, 2. *grča*, svřžast -a -o: ~o drevo, svřžten -žna -o: ~a *luknjica, svřžnat* -a -o

Swift -a m | *angl. pisatelj*, Swiftov -a -o, swiftovski -a -o

Sydney -a | *slđni -ja* m | *avstralsko mesto*, sydneyški -a -o

Š

š [šə / ɛš] m *neskl. in šé -ja m* | *črka*: mali š, začeti z velikim Š, kakšni šejji so pa to

šábac -bca m *kr. l.*, v ~u, šábski -a -o

šábésó -a m | *pijača*, šábésovski -a -o: ~a *steklenica*

šablóna -e ž *zorec, model, kopto*: *kiparska, pleskarska, papirnata* ~, vse po eni ~i, pisati po ~i, razmnoževati s ~ami, šablónar -ja m: *birokrati in* ~i, šablónski -a -o: ~a *izdelava, pločevina, ~i socializem, ~i tipi v dramatik, ~o računanje, delo, ~o se držati predpisov, šablónstvo* -a s

šablonírati -am, šabloníranje -a s: ~ *stene s pleskarsko šablono; šablonizirati* -am, šablonizíranje -a s: ~ *postopek, šablonizácija* -e ž: ~ *izdelave*

šáfárik [šáfárik] -a m | *šlavoški učenjak*, Šáfárikov -a -o; *po češkem pravopisu tudi Šáfářík* [šáfářík] -a m, Šáfáříkov -a -o: ~a *literarna zgodovina*

šáhávzmerica -e ž | *ura*

šáfót -a m → *krvavi oder, morišče*

šága -e ž *trščica, iver, zaderika, šágica* -e ž: ~o si *zadreti v prst*

šágra -e ž *etnogr. semenj, žegnanje, proščenje*

šágrén -a m | *usnje*: *vezati v* ~, šágrénov -a -o: ~o *usnje, šágrénski* -a -o: ~a *vezava, šágrénírati* -am, šágréníranje -a s; *tudi šágrin* -a m, šágrínov -a -o: ~a *koža, šágrínast* -a -o

šáh -a m 1. *perzijski* ~, 2. *metulj*, 3. *igrati* ~, *dati, napovedati komu* ~, *kralj* je v ~u, držati, imeti koga v ~u, večni, dvojni ~, ~ *mat*, ~ *šeh* s konjem, *problemski* ~, *slovenski* ~ *napreduje*, *kupiti žepni* ~; šáhov -a -o: ~a *palača, šáhóvnica* -e ž: *igrati na prvi* ~i, šáhast -a -o: ~ *vzorec, šáhinja* -e ž: *perzijska* ~
šáhírati -am, šáhiranje -a s 1. ~ *z majhnimi narodi*, 2. *šahasto dekorirati*, šáhíst -a m, šáhístka -e ž, šáhístovski -a -o

šáhovski -a -o: ~a deska, figura, olimpiada
 *šáht -a m *jašek, jama*
 šájja -e ž *etnogr. žensko krilo iz mezlana*
 šájka -e ž [*ladjica*], šájčica -e ž, šajkás -a m,
 šajkáški -a -o: ~i oddelek
 šájkača -e ž [*vojaška čepica*]
 šakál [-*ál*] -a m: rjavi ~, zavija kakor ~,
 šakálov -a -o: ~a koža, šakálji -a -e:
 ~i smeh, ~e drevo, šakálski -a -o [-*ls-*]:
 ~i lajež, šakálstvo -a [-*ls-*] s
 šál [*šál*] -a m [*ruta, pahavka*]: svilen,
 volnen, karirast ~, ženski, moški ~,
 zaviti se v ~, vrat si zaviti s ~om,
 ogrniti si ~
 šála -e ž: nedolžna, neslana, neumna,
 pustna, dobra, prvoaprilska, besedna ~,
 vzeti kaj za ~o, zasukati v ~o, v ~i kaj
 reči, ne pozna ~e, bolj za ~o kot zares,
 brez ~e, mi ni do ~e, ~e zbijati s kom,
 to ni ~, šálica -e ž: nedolžna ~, šálež
 -a m *pavliha*
 Šálek -a m *kr. i.*, v ~u: Spodnji, Zgornji ~,
 šáleški -a -o: ~o učiteljstvo, Šáleška
 dolina
 šáliti šálim se, šáli -íte se! šáлил -ila -o
 in šálití -im se s *stal. poud.*: z njim se
 ni ~, dekleta se šálijo s fanti, samo
 šáлил sem se
 Šáljápín -a m [*ruski basist*], Šáljápínov -a -o:
 ~ bas, ~i spomini, šáljápínski -a -o:
 ~a barva glasu
 šáljív -a -o: ~a žilica, povest, pošta, točka,
 ~ človek, obrniti na ~o plat, šáljivec
 -vca m: dvorni, neprostovoljni ~,
 šáljívka -e ž 1. *šala, uganka, 2. oseba,*
 šáljívski -a -o: ~i obraz, šáljívost -i ž
 šálobárda -e ž *nemoški, nezanesljiv, aboten*
človek, šema: neumna ~, šálobárdast -a
 -o *nemožat, šálobárditi* -im
 šáloígra -e ž *vesela igra, šaloigrca* -e ž,
 šáloígrski -a -o
 šálotka -e ž *bot. [čebula]*: olupljena,
 poparjena ~
 šámán -a m [*vrač*], šámánka -e ž, šámánski
 -a -o: ~i obredi, šámánstvo -a s, šá-
 manizem -zma m [*vera*]
 šámót -a m: industrija ~a, šámóten -tna
 -o: ~a opeka, tla, šámotárna -e ž
 šámpanjéc -njca m [*vino*]: piti ~ ali ~a,
 šámpanjica -e ž [*steklenica*], šámpanjski
 -a -o: ~o vino, ~i piškoti, ~a reneta,
 šámpanjízirati -am
 šámpinjón -a m *kukmak*

šámpión -a m *prvak*: svetovni ~ v boksu,
 teniški ~, šámpiónov -a -o, šámpiónka
 -e ž, šámpiónski -a -o, šámpiónstvo -a s,
 šámpiónát -a m *prvenstvo*: šáhovski ~
 šámpón -a m: umiti si glavo s ~om,
 šámpónízirati -am, šámpóníziranje -a s:
 ~ si lase
 Šángháji -a m [*mesto*], v ~u, šánghájski
 -a -o: ~o blago = šángháj -a m
 šánsa -e ž → *priložnost, možnost, upanje,*
prilika: nima šáns → *slabo mu kaže,*
nič se mu ne obeta
 šánsón -a m *popevka, šánsónétka* -e ž
 [*pevka*]: francoska ~, šánsónjé -ja m
 šántátí -ám *šepati*, šántáj -ájte! šántál -ála
 -o, šántánje -a s in šántati -am s *stal.*
poud., šántav -a -o *šepav*: ~ na eno nogo,
 na glavi ~, ~i verzi, šántavec -vca m
 in šántávec -vca m, šántavka -e ž in
 šántávka -e ž, šántávost -i ž, šántast -a
 -o, šántálo -a s, šántác -a m
 Šántel [-*el*] -tla m [*slíkar*], Šántlov -a -o:
 ~e ilustracije
 Šántung -a m [*mesto*], v ~u, šántunški -a
 -o: ~a svila = šántung -a m
 šápa -e ž: medvedova ~, priti komu v ~e,
 šáptica -e ž: mačje ~e, šápast -a -o:
 ~e roke, ~i listi
 šápa -e ž *kamnitna obloga*: ~ pri vodnjaku
 šápátí -ám *tacati*, šápàj -ájte! šápàl -ála -o,
 šápánje -a s: medved šápa po smrečju
 šápelj -plja m *načelek*: nevesta z belim
 ~em, šápljev -a -o
 šápirográf -a m: na ~ razmnožiti okrož-
 nico, šápirográfski -a -o: ~i odtis, šá-
 pirográfirati -am, šápirográfiranje -a s:
 ~ dijaški list
 šár -a m [*trava*], šárje -a s *ločje*, šarica -e ž
 šára -e ž: svetle ~e pred očmi, krava ~,
 šárust -a -o: ~ marmor, pes, ~a barva
 šára -e ž 1. stara ~, 2. *jed*
 šaráda -e ž [*zlogovna uganka*], šaráden
 -dna -o
 šárec -rca m [*strojnica*]
 šárec -rca m [*konj, jelen*], Šárec -rca m:
 ~ kraljevica Marka, šárka -e ž [*kobila,*
krava], šárko -a s [*pes*]
 šárenéc -nca m = šárenka -e ž *zool.*,
 šáreníca -e ž *iris*: vnetje ~e, šáreníčen
 -čna -o: ~a zaslonka, šárenják -a m
zool. [jelen]
 šárica -e ž *umetna muha*
 šárití -im, šárjenje -a s: ~ z imeni, z de-
 narjem, ~ po grmovju, po spisih, po

predalu, po dvorišču, šarivec -vca m [pes], šarivka -e ž

šarkelj -klja in -keljna [-kalj-] m: ~ z rozinami, marmornat ~, šarkljev -a -o in šarkeljnov -a -o [-kalj-]: ~ model

šarlatán -a m mazač, slepar, šarlatánka -e ž, šarlatánski -a -o, šarlatánstvo -a s, šarlatániti -im

Šarlóta -e ž, Šarlótin -a -o

šarm -a m → čar, mük (avnost), očarljivost, milina, šarmánten -tna -o: ~ gospod, kavalir, ~a družabnica, šarmántnost -i ž ljubeznivost, mikavnost, očarljivost, milina; *šarmíratí -am očarati, navdušiti, prevzeti, omamiti

šarnír -ja m škarnica, zapornica, zapora, tečaj: sklep na ~, strešni ~ strešne škarje, šarnírski -a -o: ~i sklep tečajast, ~o nasadilo, šarníren -rna -o tečajen

šarpíja -e ž pukanina, nitje

Šár planína Šár planíne ž, šárski -a -o: Šársko-píndsko gorstvo

šárža -e ž 1. stopnja: ~ poročnika, imeti visoko ~o, izgubiti ~o, višje ~e, 2. naklad: petnajst šarž koksa (v plavžu), šaržér -ja m: revolverski ~, ~ za pasom, v ~ju manjka naboj, šaržírati -am, šaržiranje -a s

šásíja -e ž: avtomobilska ~

šás -a m ltraval, šásev -a -o: ~ plašč, šásje -a s, šásnat -a -o, šásevína -e ž

*šátírati -am senčiti, seniti

šató -ja m šodo

*šátor šátóra m šotor

šatráj -a m bot., šatrájev -a -o: ~ med, šatrájka -e ž bot.

šatúlja -e ž: lesena ~, ~ za cigare, za nakit, šatúljica -e ž

Šávna peč Šávne pečí ž kr. i., v ~i ~i, šávniški -a -o, Šávničani -ov m mn.

šávra -e ž, mn. šávre šáver [-var] 1. črna krava: če ni mavra, je pa ~, 2. neroda, šávrast -a -o: ti šávra ~a ti, šávrica -e ž, šávratí -ám 1. šepati, nerodno hoditi, 2. neumnosti počenjati, govoriti, šávraj -ájte! šávral -ála -o, šávranje -a s

Šávriáni -ov m mn. istrski Slovenci pod Trstom, šávriáni -a -o: ~o narečje

šávrs medm.: ~! po roki, šávrs -a m, šávrsati -am hlástati, šávrsanje -a s, šávrsniti -nem: ~ po otroku, ~ koga v nogo, pes šávrsne za mesom ali po mesu, šávrselj -slja m med. zaskočka, kavselj

šc [ššc] medm.: ~! mačka

ščávje -a s bot., ščáven -vna -o: ~a kislina, sol

Ščávniča -e ž |reka in kraj|, iz ~e, ob ~i, ščávniški -a -o, ščávničani -ov m mn.

ščebet -éta m: ~ lastovk, ščebetljív -a -o: ~i vrabci, ščebetátí -ám in ščebetóem, ščebetáj -ájte in ščebetíci -te! ščebetál -ála -o, ščebetánje -a s: otroci, siničke ščebetajo, ščebetávec -vca m, ščebetávka -e ž, ščebetáv -áva -o, ščebetálo -a s, ščebetúlja -e ž >[ščeb-]

ščegét -éta m: prijeten ~, ščegétec -tca m: ~ me ima, ščegétljív -a -o: ~a deklina, koža, bolečina, ščegétljívec -vca m, ščegétljívka -e ž, ščegétljívost -i ž >[ščeg-]

ščegétátí -ám in ščegéćem, ščegétáj -ájte in ščegéći -te! ščegétál -ála -o, ščegétánje -a s: ~ koga pod nosom, po nosu, po podplatih, k smehu, ščegeta me, ščegétávec -vca m, ščegétávček -čka m med., ščegétávka -e ž, ščegétáv -áva -o: ~a igra, novica, groza, ščegétávost -i ž >[ščeg-]; gl. tudi žgečkati

ščekét -éta m, ščekátí -ám lajati, bevska, ščekáj -ájte! ščekál -ála -o, ščekánje -a s: mladi psi ščekajo, ščekáč -a m [pes]; ščeketátí -ám in ščekéćem, ščeketáj -ájte in ščekéći -te! ščeketál -ála -o, ščeketánje -a s: srake ščeketajo, ščeketúlja -e ž zool. >[šček-]

ščeméti -í, ščeméć -a -e, ščemél -éla -o, ščeménje -a s: luč ga ščemi, v očeh me ščemi, oči me ščemijo (od dima), vse me ali mi ščemi po krvi, pod kožo, obraz me ščemi od vetra, sonce me ščemi v oči; ščeméć -éća -e prid.: ~e oči, ~a radovednost, podplutba, rana, svila, svetloba, ~ dim, ~e sonce, veselje >[ščam-]

ščené -éta s pes

ščép -épa m = ščépek -pka m = ščéпка -e ž trska, iver, trščica, drobec

ščép -à m = ščépéc -pcà m: zložiti prste v ~, ~ tobaka, soli, čaja, biti za ~ pametnejši, ~ resnice, ščépcé -à s jemljaj >[ščap-]

ščépérítí -im šópírítí, ščépérjenje -a s: ~ perje, vrabci se ščeperijo, ščépérnik -a m bot. >[ščap-]

ščet -í ž: jeklena, žična, sirkova ~, ~ za blato, za obleko, ~ na bradi, gosta ~ las, ščetca -e ž 1. ščetka: tkavska ~, 2. bot., ščetica -e ž ščet, ščetice ščetíc ž mn. [čebelja bolezen], ščetje -a s: ~ rže-

nega strnišča, ščetšče -a s leseni del
ščeti, ščetiti -im, ščetjenje -a s
ščetár -ja m, ščetárski -a -o: ~i sveder,
ščetárstvo -a s, ščetáti -ám krtáčiti,
ščetáj -ájtel ščetál -ála -o, ščetánje -a s:
~ obleko, ~ na suho, ščetálo -a s:
konjsko ~ čohalo
ščetina -e ž: svinjske ~e, ~ pri podrtem
drevesu, ~e pod nosom, ščetinica -e ž,
ščetinje -a s: s ~em streljati, ščetinar -ja
m prašič = ščetinec -nca m, ščetinka -e ž,
ščetinast -a -o: ~a trava, brada, narava,
~i lasje, brki, ~ obraz, ščetinav -a -o:
~a žival, ščetiniti -im, ščetinjenje -a s:
~ dlako, obrvi, dlaka se ščetini, lasje
se ščetinijo, ščetinovec -vca m pujske;
ščetinonóžec -žca m zool., ščetinozóbec
-bca m zool., ščetinočeljustnica -e ž zool.
ščetka -e ž: zobna, mazalna, kontaktna ~,
~ za nohte, za blato, ~ pri čebelah,
ostrizen na ~o, ščetkar -ja m, ščetkárna
-e ž, ščetkarski -a -o: ~a stroka, ščet-
karstvo -a s, ščetkati -a -o: ~o ostrizen,
ščetkica -e ž, ščetkati -am, ščetkanje -a s:
~ lase, blago, vole
ščetúlja -e ž bot.
ščí -ja m [kísla juha]
ščink medm., ščink -a m, ščinkati -am,
ščinkanje -a s: ščinkavec ščinka, ščinka-
vec -vca m: bronasti, pisani, pasasti ~,
~a (na nosu) imeti, ščinkavčev -a -o:
~a pesem, ščinkavček -čka m, ščinkavka
-e ž = ščinklja -e ž: vesel ko ~, ščinkec
-kca m, ščinkavčji -a -e: ~a družinica
ščip -a m polna luna: luna gre v ~, je
v ~u, bilo je o ~u, danes je ~, ščipov
-a -o: ~o vreme, ščipast -a -o: ~ obraz
ščipáč -a m [pajek], ščipáče ščipáč ž mn.
[klešče]
ščipálen -lna -o [-ln-]: ~e sponc, klešče,
ščipálnik -a [-un-] m 1. ~ za ščipanje
grodja, kopitni ~, 2. ~ na nosu,
ščipálnica -e [-un-] ž, nav. mn. ščipálnice
ščipálnic [-un-]: žične, glavične ~e,
ščipálo -a s [orodje]
ščipati -am in ščipljem, ščipaj -te in -ájte
in ščiplji -te! ščipáje, ščipajóč -a -e,
ščipal -a -o in -ála -o, ščipanje -a s in
ščipánje -a s: zobe, nohte, parklje ~, ~
koga s prsti, z besedami, mraz ščiplje
do kosti, po trebuhu ga ščiplje, ~ se
v ušesa, veter ščiplje, ~ vozne listke;
ščipec -pca m [orodje], ščipa -e ž: ~ pri
statvah

ščipávec -vca m [oseba in žival]: knjižni,
navadni, balkanski ~, ščipávka -e ž:
~ na jelki, ~ za perilo, nav. mn. ščipávke
ščipávk ž [klešče]
ščír -a m bot.: rdeči ~, ščírje -a s = ščí-
rovje -a s
ščít -a m 1. viteški, grbovni ~, vzdigniti
koga na ~, bojni ~, 2. kapar ima ~,
čepica s ~om, ščítec -tca m 1. ~ pri
čeladi, pri čepici, 2. bot., ščítek -tka m:
reklamni ~, pečljat ~ pri zrnu, ~ pri
avtomobilskem motorju, čepica s ~om,
ščítast -a -o: ~a oblika, ~a uš
ščítar -ja m 1. ščítanosec, 2. kapar, 3. komar,
ščítarica -e ž [riba, uš], ščítarka -e ž
[kača]: egiptovska ~
ščíten -tna -o: ~i ovitek varovalni, ~i hru-
stanec, ~a žleza = ščítnica -e ž med.,
ščítničen -čna -o: ~a vez, ovojka,
ščítnik -a m 1. ~ pri ključavnici,
~ za rokave, 2. med. kondom, preser-
vativ, 3. kuščar, rak
ščítiti -im varovati, braniti, ščitenje -a s:
topovi so ščitili umik
ščíto- v sestavi: ščitoglavec -vca m zool.,
ščitoglavka -e ž: želva ~; ščítanosec
-sca m = ščítanóša -a in -e m, ščítanósen
-sna -o: ~i Zeus; ščítorepka -e ž [kača]
ščrk -a m, ščrkati -am, ščrkanje -a s:
kobilica ščrka
ščríleti -im, ščríli -ite! ščrílel -éla -o, ščrílenje
-a s: lastovke ščríljo
ščúka -e ž: morska, rečna ~, ujeti debelo
~o, ščúkar -ja m [ribič], ščúkec -kca m
zool., ščúkica -e ž: rdečerepa ~, ščúkin
-a -o: ~o meso, ščúkast -a -o: ~o gle-
dati, ~ obraz, ščúkov -a -o, ščúkovina
-e ž [meso], ščúkovec -vca m zool.
ščúrek -rka m zool.: kuhinjski, gozdni ~,
ščúrkov -a -o: ~ skedenj [lesena igrača],
ščúrkovec -vca m [fižol], ščúrkec -kca m,
ščúrkast -a -o: ~i brki
ščúvati ščúvam in ščújem hujskati, ščúvaj
-ájte in ščúj -te! ščúval -ála -o, ščúvánje
-a s in ščúvati -am s stal. poud.: ~ koga
zoper koga, ~ koga k vstaji, ~ psa na
berača, ~ ljudi proti oderuhom ali zoper
oderuhe, ščúváč -a m = ščúvávec -vca
m, ščúvávka -e ž, ščúválen -lna -o [-ln-]:
~e besede
še [še / šé] prisl. ① izraža dodajanje, nada-
ljevanje, ponavljanje: ~ jutri, pa bo
konec; ~ suknjo mi daj; ~ pet jih pride;
~ ti povej; zdaj pa ~ to; pa ~ to po-

misli; si ~ tam? ~ zmeraj leži; ~ kaj pridi; ~ malo posedi; ~ kaj? kaj pa ~? pa kaj ~? prihajali so ~ in ~, ~ in ~ je pil; ali ~ veš? ali boš ~? ~; ~; ~ enkrat boljši; ~ danes pride, potem pa ne več; ② z *nikalnim povedkom izvzema in omejuje*: danes ~ ne; danes ne ~; pri nas ~ ne; pri nas ne ~; ③ *poudarja razne stavčne člene*: ~ sanjalo se mi ni; ~ ne pogleda me; ~ malo ne; ~ tega ne ve; ~ pet let ni tega; ~ pozdravil me je; ~ kruha nima; ~ danes pojde, pa ~ (kako) rad; ~ besede ni rekel; ~ tak hrust nič ne more; ~ možki nič ne opravi, kje bi ženska; ~ malo ne zaleže; ~ iz mladosti se spominjam; ~ vprašaj; ~ prav posebej; ~ ravno prav; ~ precej velik; ~ otrok to zna; ~ bog, da si mlad; to si ~ poceni dobil; če ~ toliko vpiješ, nič ne pomaga; naj bo ~ tako težko; ④ *pritrjuje ali zavrača z nekim dopuščanjem*: kako ti gre? ~ kar; že ~, ~ nekam, ~ nekako; ali ni tako? kaj ~! šè kaj! to (naj) bi ~ bilo

šebenik -a m *rumena vijolica*, šebenika -e ž *bot.*, šebenica -e ž *bot.*

šebój -a m *levkoja, fajgelj*

Šebrélje Šebrélj ž *mn. kr. i.*, v ~ah, šebréljski -a -o

šéf -a m *glava, poglavar, gospodar, vodja, načelnik, predstojnik*: ~ podjetja, ~i evropskih držav, ~ inženir, s ~om inženirjem, ~ primarij, ordinacija ~a primarija, ~ zdravnik prvi zdravnik, šéfov -a -o: ~a tajnica, šéfovski -a -o: ~o vedenje, šéfinja -e ž

šéga -e ž in šéga -e ž *navada, običaj*: domača, tuja, prijateljska, utrjena, lovska, vojaška ~, ~o vedeti komu poznati njegove muhe, ta mož je svoje ~e muhast, po gosposki, po novi ~i, šégav -áva -o: ~a beseda, popevka, ~o ime, ~ človek, značaj, šégavost -i ž, šégavec -vca m, šégávka -e ž

šéh -a m: ~ kraljici pri šahu, šah ~

Šeherezáda -e ž [*oseba iz Tisoč in ene noči*], Šeherezádin -a -o: ~o pripovedovanje

šéjk -a m [*arabski poglavar*], šéjkov -a -o

šéka -e ž *liska, breza, maroga, šékast* -a -o *lisast, brezast, pisan, marogast*

šékel [-al] -kla m [*babilonski in hebrejski denar in utež*]; *gl. tudi sekel*

šél šlà šló *gl. grem, iti*

šélak -a m [*smola*], šélakov -a -o: ~a politura

Šélda -e [-ld-] ž [*reka*]: pritoki ~e

šélè *prisl.*: ~ včeraj je pisal, kaj naj ~ jaz rečem, kaj ~ ljubezen, pa njegova mati ~, potem ~ je priden, tam ~ je lepo, ~ pet jih je, pet jih je ~

šélèst -ésta m: ~ bukovja, papirja, blaga, šélestéti -im, šélesti -ite! šélestèč -a -e, šélestèl -éla -o, šélestènje -a s: svila šélesti, listje šélesti; šélestèč -éča -e *prid.*: ~e blago

šéma -e ž 1. *krinka*: pustna ~, v ~o oblečen, 2. *prismoda*: ti ~ šemasta, šémica -e ž, šémez -a m *pavliha, šémežen* -žna -o: ~ babjak *gizdalinski*, šémar -ja m, šemarija -e ž, šemáriti -im, šemárjenje -a s: ~ se s čim, ~ koga, šémast -a -o: ~a ženska, prismoda; šémíti -im, šém-ljenje -a s: ~ koga s čim, ~ se s pavovim perjem, šémišče -a s

šéma -e ž *shema*

šémátovnik -zma m *imenik*: ~ ljubljanske škofije, uradniški ~

šémber [-bər] *medm.*: da te ~, ~ te vzemi; šémbraj *medm.*: da te ~, šémbrajte no! šémbran -a -o: ~a reč, ~o žalosten; *gl. tudi hember*

Šémbič -a m *kr. i.*, v ~u, šémbiški -a -o, Šémbiččani -ov m *mn.*

Šémblilja -e ž *Sibila*: sveta ~, šémblilja -e ž *vedeževavka, prerokinja*, šémbliljski -a -o: ~e bukve, ~o prerokovanje, ~o hudi časi bodo prišli

šémizéta -e ž [*del obleke*]

Šempás -a m *kr. i.*, v ~u, šempáški -a -o

Šempável [-al] -vla m *kr. i.*, v ~u, šempávelski -a -o [-val-]

Šempéter -tra in -pêtra m *kr. i.*, v ~u, šempétrski -a -o in šempétrski -a -o: ~o predmestje, šempétrstvo -a s: Kozakovo ~

Šempoláj -a m *kr. i.*, v ~u, šempolájski -a -o, Šempolájci -ev m *mn.*

šén šéna m [*bolezen*]: mehurčavi ~, umreti za ~om, šénov -a -o: ~a rdečina, šénáv -áva -o: ~ bolnik, ~a koža, šénast -a -o šénu *podoben*

Šénčúr -ja m *kr. i.*, v ~ju, šénčúrski -a -o, Šénčúrjáni -ov m *mn.* in Šénčúrci -ev m *mn.*

Šénklávž -a m, v ~u, šénklávški -a -o

Šénkov túrn Šénkovega túrna m *kr. i.*, v ~em ~u

Šénoa -a in -e m [pisatelj], Šénoov -a -o:
 ~e povesti
 šént šénta m: da te ~, da te ~a, gre ko
 vsi ~i, ti ~ ti, lej (ga) ~a, živ je ko
 (sam) ~, prekleti koga ~om; ne vem,
 kakšnega ~a sem jim storil; kakšnega
 ~a si pa prinesel; šéntati -am, šéntanje
 -a s; šéntaj -te! medm.: spak ga ~,
 ~ no, ~ glej no, glej; da te ~; šéntan
 -a -o: ~a reč, baba, ~ dedec, ~o drag;
 šéntováti -ujem, šéntúj -te! šéntováł -ála
 -o, šéntovánje -a s, šéntovávec -vca m,
 šéntovávka -e ž, šéntovávski -a -o;
 gl. tudi hent
 šéntflorjánski -a -o: dolina ~a, šént-
 florjánstvo -a s
 Šéntilj -a m kr. i., v ~u, šéntiljski -a -o,
 Šéntiljčani -ov m mn.
 Šéntjákob -a m kr. i., v ~u, iz ~a, šént-
 jákobski -a -o
 šéntjákobščica -e ž [hruška]
 Šéntjánž -a m kr. i., v ~u, šéntjánški -a -o:
 ~i premog
 šéntjánžev -a -o: ~ kres, dan, ~o olje,
 ~a roža = šéntjánževka -e ž, šéntján-
 ževac -vca m [vino], šéntjánževica -e ž
 bot., šéntjánževo -ega s: bilo je o ~em,
 na ~
 Šéntjérnej -éja m kr. i., v ~u, šéntjérnejški
 -a -o, Šéntjérnejčani -ov m mn., šéntjer-
 néjčan -a m [vino]
 šéntjérnejški -a -o: ~a noč
 Šéntjóšt -a m kr. i., na ~u, šéntjóški -a -o,
 Šéntjóštari -ev m mn.
 Šéntjúri -ja m kr. i., v ~ju, Šéntjúrij -a m,
 v ~u, iz ~a, šéntjúrski -a -o, Šéntjúrci
 -ev m mn.
 Šéntlóvrenc -a m kr. i., v ~u, iz ~a,
 šéntlóvrenski -a -o
 Šéntpável [-al] -vla m kr. i., v ~u, šént-
 pávelski -a -o [-val-]: ~a občina
 Šéntpéter -tra in -pétra m, v ~u, šént-
 pétrski -a -o
 Šéntúpert -a m kr. i., v ~u, šéntúpérški
 -a -o, Šéntúpércani -ov m mn.
 Šéntvid -ida m kr. i., v ~u, šéntviški -a -o:
 ~a postaja, Šéntvidčani -ov m mn.
 šépati -am, šépanje -a s: ~ na levo nogo,
 ta primera šépa, dijak v znanju šépa,
 stran šépa *tisk.*, kupčija, predstava šépa.
 šépav -a -o: ~a ženska, logika, ~ jamb,
 šépavec -vca m, šépavka -e ž, šépavček
 -čka m, šépavost -i ž, šépast -a -o: ~
 konj, verz, ~a noga, fraza, resnica,

~o pero, šépniti -nem zasepati, šépec
 -pca m, šéпка -e ž
 šépet -éta m: rahel, skrivnosten ~, ~ groze,
 morja, šépatáti -ám in šépečém, šépetáj
 -ájte in šépečí -te! šépetáje, šépetájóč
 -a -e, šépetál -ála -o, šépetánje -a s:
 ~ komu kaj na uho, v uho, ~ si od ust
 do ust, veter šémeta, šépetaje govoriti;
 šépetájóč -óča -e prid.: ~ glas, šépetávec
 -vca m, šépetávčev -a -o: ~a kabina,
 školjka = šépetálnica -e [-yn-] ž, šépe-
 távka -e ž, šépetálen -lna -o [-ln-]:
 ~a metoda, šépetáv -áva -o: ~ po-
 govor, glas
 šépniti šépnem, šépni -lte! šépnil -ila -o in
 šépniti -nem s stal. poud.: ~ komu kaj,
 šépétniti -nem, šépetljív -a -o: ~ glas
 šériát -a m, šériátski -a -o: ~o sodišče,
 ~i zakon, ~a šola
 šéřif -a m: arabski ~, šéřifát -a m [po-
 krajina]
 šéřif -a m [upravni uradnik v Ameriki in
 Angliji], šéřifov -a -o: ~ pomočnik,
 šéřifski -a -o: ~a služba
 šéřpa -a in -e m [nosáč]: himalajski ~i ali
 ~e; Šéřpi -ov m mn. [himalajsko ljud-
 stvo], šéřpovski -a -o
 šéřpa -e ž [ruta]: volnena, zametna, svi-
 lena ~
 šest šestih: ob ~ih, pred ~emi ne pridem
 pred šesto, ~ deljeno s ~ je ena, ne
 pet ne ~ ni rekel ne bev ne mev; šésti -a
 -o: v ~i klopi, ob ~i uri, ~i čut,
 ~i križ si je naložil, pred ~o (uro) ne
 pojdem, v ~o = šéstič = šéstikrat
 prisl., šéstindevétdeset, šéstindvájset
 šest -v sestavi: šestbrázden -dna -o: ~i
 plug; šéstočénten -tna -o; šéstočéven -vna
 -o: ~i top; šéstcilíndrski -a -o: ~i
 motor; šéstcólski -a -o [-ls-]: ~a deska;
 šéstcéveljski -a -o [-val-]; šéstčlánski -a
 -o: ~a komisija; šéstčlén -éna -o:
 ~e noge pri žužkih, šéstčlénski -a -o:
 ~i element; šéstndéven -vna -o: ~o po-
 tovanje; šéstdejánka -e ž; šéstdélen -lna
 [-ln-]: ~i takt; šéstfázen -zna -o:
 ~i tok; šéstfúnten -tna -o; šéstinpolkrat
 [-uk-], šéstinpólkraten -tna -o [-uk-];
 šéstkílski -a -o [-ls-], šéstkilográmski -a
 -o: ~i zaboj; šéstkolésen -sna -o: ~i vo-
 zovi; šéstkrat, šéstkraten -tna -o: ~a
 pot, ~o plačilo, šéstkrátnik -a m mat.;
 šéstléten -tna -o: ~ fantek, šéstlétnik
 -a m, šéstlétnica -e ž; šéstlitrski -a -o;

šestmesečen -čna -o: ~a zima, ~ otrok; šestmotoren -rna -o: ~o letalo, šestmotornik -a m; šestnadstrópen -pna -o: ~a hiša; šestodstóten -tna -o: ~e obresti; šestoglát -áta -o: ~a matica, ~ okvir; šestosmínski -a -o: ~i takt, šestosmínka -e ž; šestpálčen -čna -o [-uč-]: ~a baterija; šestperésen -sna -o; šestpolovínski -a -o: ~i takt; šestpřsten -tna -o, šestpřstnost -i ž; šestrazředen -dna -o: ~a šola = šestrazřédnica -e ž; šestštevíličén -čna -o [-lč-]: ~o število; šestšédénski -a -o: ~i dopust, rok; šesttónski -a -o: ~i voz; šesttónski -a -o: ~a lestvica; šesttúren -rna -o: ~a vožnja, seja, ~i delavnik; šestvšésln -a -o [-sal-]: ~a barka; šestvřsten -tna -o, šestvřstník -a m [ječmen], šestvřstičén -čna -o: ~a kitica; šestvřstičnica -e ž; šestzložén -žna -o, šestzložénica -e ž

šesták -a m 1. platno, 2. naboj, 3. jelen

šestdeset -ih: ~ milijonov, šestdeseti -a -o: v ~em letu, v ~ih letih prejšnjega stoletja, šestdesetič, šestdesetkrat, šestdesetkrat, šestdesetér -a -o, šestdesetéren -rna -o, šestdesetérica -e ž, šestdesetérka -e ž, šestdesetica -e ž, šestdesetína -e ž, šestdesetinka -e ž: ~ minute, šestdesetka -e ž, šestdesetínski -a -o: ~i ulomki, šestdesetnica -e ž [nedelja]

šestdeset - v sestavi: šestdesetdnéven -vna -o; šestdesetkráten -tna -o; šestdesetlétén -tna -o 60-leten: ~ mož = šestdesetlétník -a m, šestdesetlétnica -e ž 1. oseba, 2. jubilej: ~o obhajati; šestdesetmilijónski -a -o: ~i narod, šestdesetmilijónti -a -o: ~i delček; šestdesetodstóten -tna -o: ~ invalid; šestdesetónski -a -o; šestdesetúren -rna -o

šestér -a -o: ~e vaje, ~o čutov; šestér -i ž [vprega]: s ~jo voziti, šestérec -rca m 1. poet., 2. geom., 3. coln, šestérák -a m [jelen], šestérica -e ž: ~ fantov, šestérka -e ž 1. ~ konj, 2. šesterna vprega, šestéren -rna -o: ~ sad, šestérnost -i ž, šestérnat -a -o: ~a vprega

šestero - v sestavi: šestero glásen -sna -o; ~a skladba, ~o peti, šestero glásnost -i ž; šestero gláv -áva -o: ~ zmaj; šestero kót -a m, šestero kórník -a m, šestero kótén -tna -o; šestero krák -áka -o: ~a zvezda; šestero kríl [-ll] -a -o, šestero krílen -lna -o [-ln-]; šestero listén -tna -o; šestero nóg -óga -o; ~e žuželke,

šesteronóžen -žna -o, šesteronóžec -žca m; šesterooglát -áta -o: ~ žig; šestero přst -a -o, šestero přsten -tna -o, šestero přstník -a m, šestero přst(n)ěž -a m; šestero ób -óba -o: ~a cev, šestero róbNIK -a m; šestero róg -óga -o; šestero rók -óka -o; šestero spév -éva m; šestero stébél -a -o [-bal-]; šestero stóp -ópa m: hoditi v gostih ~ih; šestero stópén -pna -o: ~i verz; šestero strán -a -o: ~a prizma, šestero stráničen -čna -o; šestero strún -a -o: ~i instrumenti; šestero vpréžen -žna -o: ~a kočija; šestero zložén -žna -o; šestero zób -óba -o: ~i lubadar, šestero zóbát -áta -o: ~i listi; šestero zvézdje -a s; šestero zvéčén -čna -o; šestero žáren -rna -o

šestica -e ž 1. številka: kako lepe ~e piše, 2. red: same ~e dobiva, 3. hišna številka: na ~i, od tod Šestica -e ž: pri ~i v Ljubljani, 4. denar: srebrna ~, 5. zob: ~ levo spodaj, 6. ~ pri balinanju šiška; šestka -e ž [številka, red]

šestílo -a s: ~ z lokom, objemno, redukcijsko, risalno ~, šestílen -lna -o [-ln-]: ~a vzmet, šestílar -ja m, šestílice -a [-lc-] s

šestína -e ž 6 del = šestínka -e ž: ~ pri dajatvah, ~ kroga, šestínar -ja m pr. [kmet], šestíneč -nca m tisk., šestínski -a -o: ~i kmet

šestnajst -ih in šestnajst -ih: ~ let, leta ~, šestnajsti -a -o in šestnajsti -a -o: ~o stoletje, v ~em letu, šestnajstič in šestnajstič, šestnajstka -e ž in šestnajstka -e ž, šestnajstkrat in šestnajstkrat, šestnajstkrat in šestnajstkrat, šestnajstér -a -o, šestnajstéren -rna -o, šestnajstérica -e ž, šestnajstérka -e ž 1. glas., 2. tisk., šestnajstica -e ž, šestnajstina -e ž, šestnajstinka -e ž, šestnajstínski -a -o: ~a triola, šestnajstérák -a m [jelen], šestnajstérec -rca m

šestnajst - v sestavi: šestnajstkráten -tna -o in šestnajstkráten -tna -o in šestnajstkráten -tna -o; šestnajstlétén -tna -o: ~a lepota, šestnajstlétnica -e ž; šestnajstmesečen -čna -o; šestnajstpólen -lna -o [-ln-]: ~i stroji; šestnajstttákten -tna -o: ~a skladba; šestnajstvózelski -a -o [-zal-]: ~i parnik

šestnajstero - v sestavi: šestnajsterokótén -tna -o, šestnajsterokótNIK -a m; šestnajsteroróg -óga -o

šesto- v sestavi: šestobòj -òja *m*; šestojanuárski -a -o: ~i režim, ~a diktatura; šestolétnik -a *m*; šestómér -a *m*: slovenski ~, šestomérec -rca *m* | *pesnik* | šestomérski -a -o: ~a vojska; šestopér -éra -o: ~i kij = šestopér -a *m*; šestošólec -lca [-lc-] *m*, šestošólec -čka [-lč-] *m*, šestošólka -e [-lk-] *ž*, šestošólski -a -o [-ls-]

šeststo -òtih: ~ šestnajst

šeststo- v sestavi: šeststokrátén -tna -o in šeststokraten -tna -o; šeststolétén -tna -o, šeststolétnica -e *ž*; šeststotísoči -a -e

šeststoti -a -o in šeststòti -a -o, šeststotič, šeststòtikrat, šeststotica -e *ž*, šeststotina -e *ž*, šeststotínka -e *ž*

šesttisoči -a -e in šesttísoči -a -e, šesttísočkrat in šesttísočkrat, šesttísočér -a -o, šesttísočínka -e *ž*; vendar šest tisoč

šeska -e *ž* udarec, šéškati -am, šéskanje -a *s*: ~ otroka, ~ na gostiji prežati, berati, šéskar -ja *m*, šéskarica -e *ž*, šéskalica -e *ž* preža

šesljáti -ám govoriti na š, šesljáj -ájte! šesljáj -ála -o, šesljájé -a *s*, šesljáj -áva -o: ~ glas, šesljávec -vca *m*, šesljávka -e *ž*, šesljávski -a -o

šestati -am se sprehajati se

ševčénko -a *m* | *ukrajinski pesnik* | Ševčénkov -a -o

ševiót -a *m* | *blago* | ševiótast -a -o: ~a obleka, ševiótén -tna -o: ~a preja, volna ševró -ja *m* kozlovina, koz(l)ina, kozličévina

ševrolét -a *m* | *avto* |

šiba -e *ž*: vrbova, brezova ~, ~ božja, iti skozi ~e, obsoditi na ~e, dobiti jih s ~o, ~ poje, trepeta ko ~ na vodi, ~ za vse človeštvo; šibica -e *ž* 1. leskova ~, 2. ~ na dežniku 3. *vžgalica*, 4. ~ za stepanje beljakov, 5. ~ za klobase špila, šibje -a *s*: brezovo, vrbovo ~ = šibovje -a *s*: ~ za metle, šibast -a -o: ~a veja, šibnat -a -o: ~a košara, šibnik -a *m* koš(ara)

šibati -am, šibanje -a *s*: ~ kaznjénca, ~ po kom s čim, ~ napake, mehkužnost, dež šiba; šibanec -nca *m*, šibanka -e *ž*, šibar -ja *m*

šibek -bka -o in šibák -bká -ó, *prim.* šibkéjái -a -e, *prisl.* šibkó, šibkéj(š)e: biti ~ v nogah, v matematiki, ~a svetloba, raztopina, pijača, točka, ~o polje pri šahu, ~ jug veter, ~i spol, ~i tok, ~ otrok, argument; socialno ~,

~e pameti, ~ega zdravja, šibkost -i *ž*: telesna, tehnična ~, ~ sluha

šibéti -ím *s* *slabeti*, šibél -éla -o, šibénje -a *s*: vrste, moči šibijo

šibika -e *ž*: ~ srebra, železna ~, zlato, zdravilo v ~ah, šibina -e *ž* šiba, šibínje -a *s*

šibiti -ím, šibi -íte! šibil -a -o, šiblénje -a *s*: lakota mu šibi noge, miza se šibi pod jedmi ali od jedi, referat se šibi od števil, noge, kolena se mi šibijo, veje se šibijo pod snegom do tal; strop se šibi

šibko- v sestavi: šibkonòg -óga -o; šibkotóčen -čna -o: ~e naprave; šibkozòbec -bca *m* zool.

šibra -e *ž* (svinčeno) zrno, *rod. mn.* šiber [-bər]: streljati s ~ami, šibrovka -e *ž* | *puška* | šibrast -a -o, šibrina -e *ž* drobček

šifón -a *m* | *tkanina* |: svileni, bombažni ~, šifónast -a -o: ~a srajca

šifra -e *ž*: članek je podpisan s ~o, razreševati, izmišljati si ~e, moja ~, hranilna knjžica na ~o, šifrirati -am, šifriranje -a *s*: ~ brzovavke, šifrerka -e *ž*: ~ iz glavnega štaba, šifreni -rna -o:

~i ključ, ~i oddelek = šifirnica -e *ž*

*šihát -a *m* posad, izmena, pas, delo, služba: delam dva *~a dva posada

šit -a *m*, šitški -a -o: ~a (muslimanska) sekta = šitzem -zma *m*

šija -e *ž* 1. vrat, tilnik: zgrabiti koga za ~o, 2. greben: skalnata ~, šijen -jna -o,

šijnik -a *m*, šijnikovina -e *ž*; *gl. tudi* šinjek

šije šij *ž* *mn.*: ~ pred pečjo za prekajanje

šjöring -a *m*: tekme v ~u

*šik -a *m* okus, nošnja po modí, *šik neskl. čeden, ličen, brhek

šikána -e *ž* → nagajanje, sitnarjenje, šikanirati -am → nagajati, sitnosti delati

šikniti -nem brizgniti, šiniti

šilce -a [-lc-] *s*: ~ žganja

šiling -a *m* | *denar* |, šilínški -a -o: ~a valuta

šiliti -ím, šiljenje -a *s*: ~ svinčnik, šilček -čka [-lč-] *m*: ~ za svinčnike, šilek -lka [-lk-] *m* bodica, trn, ost, konica

šilo -a *s*: gladilo, čevljarsko ~, tanek, slok kakor ~, s ~om dregniti, (vračati) ~ za ognjilo, sestí na ~, ~a ne skriješ v meh, pobrati ~a in kopita, kačje ~ | *ribal*, morsko ~ zool.; šilast -a -o: ~ kljun, lok, nos, stožec, ~e oči, ~a brada, glava, ~o okno, šilar -ja *m* | *srnjak* |, šilovje -a *s* = šilovina -e *ž*

iglasto drevje, gozd, igličevje; šilonòs -òsa -o: ~i krokodil, šililšče -a s [ročaj]
 šimbás -a m: volovski ~
 *šimelj -na [-máj-] m: uradni, pisarniški, birokratski ~
 *šimeli -na [-máj-] m [konj], *šimlja -e ž, *šimljast -a -o
 Šimen -mna m os. i., Šimnov -a -o, Šime -ta m os. i., Šimetov -a -o, Šimek -mka m os. i., Šimkov -a -o
 šimpánz -a m, šimpánzovka -e ž [samica], šimpánzov -a -o
 šiníti -nem: kri, misel šine v glavo, ~ pokonci, čez plot, mimo; ~ ko blisk, ~ v hosto, čoln šine po vodi; senca šine čez obraz, ~ na noge, za kom, kvišku; plamen šine proti nebu, jeza šine v človeka, blisk šine čez nebo, nekaj mu je šinilo v glavo
 šinjek -njka m svinina z vratu, prerasla s slanino
 šintoíst -a m, šintoístičen -čna -o: ~a vera = šintoizem -zma m, šinto -a m |japonska vera|
 šípa -e ž: okenska, mlečna ~, ~e pobiti komu, ~e na komatu, ~e zvenketajo, pokajo, ~o utreti, šípica -e ž: ~ za naočnike, šípen -pna -o
 šípek -pka m bot.: divji ~, šípkov -a -o: ~ grm, čaj, liker, šípkovec -vca m, šípkovina -e ž in šípkovina -e ž [les], šíp(k)ovje -a s [grmovje], šíp(k)ovka -e ž [jagoda]
 šípón -a m [trta in vino], šípónov -a -o: ~ trs, šípónski -a -o
 šípovnik -a m etnogr. obok pred kmečko pečjo
 Šíptar -ja m, Šíptarka -e ž, šíptarski -a -o: ~i jezik = šíptarsčina -e ž
 šír -í ž širjavi: iti v ~, na (vso) ~ odpreti, razmahniti se v ~ in dalje, širen -rna -o: po ~em svetu, ~o polje, širnost -i ž, širjáva -e ž: na ~o in daljevo, v ~o se razprostreti
 šírna -e ž: hrbtna, prsna, zemljepisna ~, ~ v pasu, po ~i, ~ sobe, črke, stolpca, stavka, strani, iti na ~o ali v ~o, imeti potrebno ~o, tovariška ~, ~ gledanja, filozofija je dobila ~o, šírinski -a -o: ~a stopinja
 šírítí -im, šírjenje -a s: ~ roke, nosnice, obleko, navdušenje mi širi prsi, ~ smrad, ~ novice, laži, vpliv, kulturo, misel, krog bravec, kaj širiš proti meni?

~ med ljudmi, ~ si obzorje; glas, vonj, pokrajina, požar, bolezen se širi, srce se (mi) širi od sreče ali v sreči, polja se širijo, smehljaj se širi po obrazu, govornice se širijo; širivec -vca m, širivka -e ž [oseba in priprava]: mišica ~, širítev -tve ž, širilen -lna -o [-ln-]: ~e priprave, širilo -a s: ~ širi zenico
 šíróčka -e ž [sekira]

šírók -òka -o, prim. šírši -a -e in šírji -a -e, prist. šírše in šírje: ~a cesta, pleča, usta, narava, ~ smeh, korak, človek, duh, ~o morje, ~e hlače, ~i svet; biti ~e duše, ~ih besed, ~e plasti ljudstva; padel je, kakor je dolg in ~; svet je ~, ženska je postala ~a vulg., ~o se smejati, se razkoračiti, ~o ziniti, stopiti, hoditi, sesti, ~o odprtih oči, ust, ~o razkoračen, ~o znan, na ~o odpreti oči, usta, vrata, na dolgo in ~o razlagati, pripovedovati, opisovati, na ~o se mi zeha, živeti na ~o, otroci so polegali po dolgem in po ~em, otrok je širji ko dalji, šírši pomen besede; ~e množice → velike; blago, predmet za ~o potrošnje → za splošno (po)rabo; širokóst -i ž: zmeriti ~ blaga, ~ morja, duha; širokljät -áta -o: ~a glava, širočina -e ž

šíróko -a m [veter]

šíróko -v sestavi: širokočelen -lna -o [-ln-]: ~ bik, ~a bazilika, širokočelec -lca [-lc-] m; širokoglav -áva -o, širokoglavéc -vca m, širokoglavost -i ž; °širokogrudén -dna -o širokosrčen; širokohláč -áča -e, širokohláčar -ja m, širokohláčén -čna -o, širokohláčnik -a m; širokohrbten -tna -o: ~o Pohorje; širokokljún -a -o; širokokrájen -jna -o: ~ klobuk, širokokrájnik -a m; širokokrák -áka -o; širokokrílka -e [-lk-] ž; širokokrízén -zna -o: ~i konji; širokólíčen -čna -o: ~ fant; širokólíst -a -o, širokólístén -tna -o: ~i hrast, lapuh, ~a detelja, palma; širokomórski -a -o: ~i promet; širokonòg -òga -o, širokonòžec -žca m; širokonòs -òsa -o: ~e opice; širokopás -ása -o: ~a debeluška; širokopéren -rna -o: ~e rastline, širokopérnost -i ž; širokopléč -éča -e: ~ moški, širokopléčnik -a m; širokopotéžen -zna -o: ~a zasnova, ~ urednik, ~o reševanje zadev, širokopotéznost -i ž: ~ misli; širokoprsén -sna -o, široko-

prsnost -i ž; širokopfst -a m: egiptovski ~ *zool.*; širokorámen -mna -o; širokorásel [-au] -sla -a: ~a bukev; širokorép -épa -o, širokorépa -e ž; širokoríten -tna -o: ~ človek = širokoritnik -a m = širokorít(n)ez -a m, širokorititi -im se, širokoritenje -a s; širokosrčen -čna -o: ~a politika, ~o pojmovanje, ~a komisija, biti ~ do nasprotnika *ali* z nasprotnikom, širokosrčnost -i ž; širokotíren -rna -o: ~a železnica, širokotírnost -i ž; širokoust -a -o: ~ bahač, ~o hoditi; širokousten -tna -o: ~a beseda, širokoustiti -im (se), širokouštenje -a s: ~ (se) o čem, širokoustnež -a m *bahač*, širokoustnica -e ž, širokoustnost -i ž; širokovéjen -jna -o: ~ oreh; širokovésten -tna -o *široke vesti, površen, laksen*, širokovéstnost -i ž; širokovráten -tna -o

širom *prisl.* = široma na široko: ~ po deželi (~ dežele), ~ odpreti oči, ~ odprta vrata, ~ zasloveti

širting -a m | *blago* |

šiška -e ž 1. hrastova ~, 2. *buška*, 3. ~ pri balinanju *šestica*, ~o narediti, šiškica -e ž, šiškar -ja m: hrast ~, šiškarica -e ž *zool.*: hrastova, listna ~, šiškov -a -o: ~a kislina, šiškast -a -o: ~a lobanja, oblika

šiška -e ž, v ~i: Spodnja, Zgornja ~, šišenski -a -o [-šan-]: ~a skalalnica, šišenski hrib, šiškarji -ev m mn., šiškarski -a -o

šiv -a m: hlačni ~, trojni, verižni, križni, robni ~, lobanjski ~, halja brez ~a, po ~u se trga, čevlji na ~, ~ se razpara, zdravniški ~i, pobrati ~e iz rane, šivček -čka m

šiva -a in -e m | *indijski bog* |, šivaist -a m, šivaizem -zma m | *vera* |

šiváč -a m 1. *krpač*, 2. azijski ~ *zool.*, šiváčka -e ž

šiválen -lna -o [-ln-]: ~a košarica, blazinicna, priprava, ~i dan, stroj, tečaj, šiválna -e [-un-] ž *šivanka*, šiválnica -e [-un-] ž | *prostor in podjetje* |, šiválnik -a [-un-] m | *stroj* |

šivánka -e ž: krojaška, sedlarska, tapetniška ~, ~o vdeti, umetnik ~e *ali* s ~o; sedeti ko na ~ah, šivánkica -e ž = šivánčica -e ž, šivánkin -a -o: ~o uho; šivánkar -ja m 1. *iron. krojač*, 2. *izdelovavec šivank*, šivánkarica -e ž

šivilja, šivánkarski -a -o, šivánkarstvo -a s, šivánkast -a -o, šivánčnica -e ž | *blazinica* |

šivár -ja m *krojač*, šivárka -e ž, šivárski -a -o, šivárstvo -a s, šiváriti -im, šivárjenje -a s

šivati -am, šivaj -te in -ájte! šival -a -o in -ála -o, šivanje -a s in šivánje -a s: ~ čevlje, perilo, obleko, ~ na stroj, na ometico, ~ hlače po drevju *trgati*, ~ s svilo, ~ knjigo, pole, dež šiva, bliski, krogle šivajo, skrmina mi šiva po sklepih, bolečine šivajo hrbtnico; šivan -a -o: ~o delo, na kveder ~ škorenj, ~i podplati, šivávec -vca m, šivávka -e ž

šiven -vna -o: ~o varjenje *zvarno*, ~e kosti, šivnina -e ž | *plačilo* |

šivilja -e ž: modna ~, ~ za belo perilo, šiviljica -e ž, šiviljski -a -o: ~a stroka, obrt, šiviljstvo -a s

*šjór -a m *gospod, gospodar*, *šjóra -e ž *gospa*

škáfa -áfa m: ~ za napajanje, lije kakor iz ~a, sedem ~ov žita, škáfec -fca m = škáfček -čka m = škáfek -fka m = škafica -e ž, škáfár -ja m, škáfárica -e ž | *dogaj* |, škáfarski -a -o, škáfárstvo -a s, škáfén -fna -o, škáfnica -e ž *polica za škafe*

*škája -e ž, *nav. mn.* škáje škáj *okujine, opilki*: ~e lete od železa pri kovanju **škándál** [-ál] -a m *sramota, pohujšanje, spotika*: kulturni, znanstveni, politični, literarni ~, pretiti s ~om, napraviti ~, škandalózen -zna -o → *sramoten, spotakljiv, pohujšljiv*, škandalizirati -am se → *pohujševati, zgledeovati, spotikati se* **škánt** -ánta m *gosli*: škripati s ~om, na ~, v ~ metati (denar), škántek -tka m | *glasbilo* |

škapulír -ja m: tretjerredniški ~, škapulirski -a -o: ~a bratovščina

škár -ja m | *riba* |, škarica -e ž | *ptič* |: vodna ~ *bot.*

škárje škárj ž *mn.*, dvoje škárj 1. angleške, rezne, obvezilne ~, ~ za blago, za krojenje, za pločevino; striči s ~ami, ima v rokah ~ in platno *vso oblast, dela, kar hoče*, cenzurne ~, 2. rakove ~, 3. strešne ~, 4. ~ v gospodarstvu med cenami, odpirati ~ pri cenah, 5. *vilice v čolnu*: veslo zapeti v ~, 6. *tel.*: narediti ~, 7. *utrinjač*: usekniti svečo s ~ami,

škarjica -e ž *zool. strigalica*, škarjice škarjic ž *mn.*: ~ hrustavke, ~ brusiti *igra*], škarjavec -vca m 1. *lemeznik*, 2. *zool.*, škarjevka -e ž *zool.*, škarjast -a -o: ~ o ogrodge, zobovje, ~e noge, spone, ~i koraki, ~i daljnogled, škarjar -ja m, škarjerépec -pca m *zool.*
škárnik -a m 1. *lemeznik*, 2. *zool.*, škárnica -e ž 1. *pol škarij*, 2. ~ v ostrejšu, 3. ~e pri ojesu

***škarp** škarpa m *star, ponošen čevljev, nav. mn.* škarpi -ov m; *gl. tudi škrpet*

škarpa -e ž *zid(ec)*: ~ nad cesto *ali* pod cesto, škarpen -pna -o, škarpar -ja m [*delavec*], škarpast -a -o: ~ prizidek

škárt škárta m *izvržek, izloček, prebirek, izbirek, slabo, izvrženo, izločeno blago*, škárta -e ž *kdor ni potrjen pri naboru, izvržek, škartirati -am izločiti, izvržiti, škartiranje -a s*: ~ blago; škárten -tna -o: ~ o blago

škárt *neskl.*: sem ~ v piku *nimam pika*

škátla -e ž, *mn.* škátle škátel [-al]: pločevinasta, lesena ~, ~ za klobuke, ~ od cigar; okenska, vratna ~, konzervna, fotografska ~, stara ~, škátlica -e ž: ~ za vžgalice, vse je kakor iz ~e *lepo, snažno, čisto*, škátlar -ja m, škátlarica -e ž, škátlast -a -o: *moderne ~e hiše*, škátláti -ám, škátláj -ájte! škátlál -ála -o, škátlánje -a s: *razmajan avto škátla, votlo ~*

Škédenj -dnja m, v ~u, škédenjski -a -o, Škédenjci -ev m *mn.* >[-dnj-]

škilast -a -o: ~ fant, ~e oči, ~o gledati, škilav -a -o: ~o gledati, škilavec -vca m, škilavka -e ž

škiléti -ím, škilél -éla -o, škilénje -a s: *otrok čedalje bolj škili postaja škilast*, škilec -lca [-lc-] m, škilé -éta m, škilež -a m, škilka -e [-lk-] ž

škílti -ím, šklíjenje -a s: *otrok škili je škilast*, ~ na eno oko, z enim očesom ~, navznoter, navzven ~, ~ za kom, na koga, ~ h komu v zvezek, ~ v knjigo, ~ po gruntu, *Turek škili čez mejo*

škís -a m 1. *karta, glavan*: *vzeti s ~om*, 2. *zmerljivka*

škílniti -nem: *pokrovec šklebne, šklebetáti -ám, šklebetánje -a s*

škílefdráti -ám, škílefdráj -ájte! škílefdrál -ála -o, škílefdránje -a s: *kolo škílefdra, škílefdra -e ž [jura. voz], škílefdrast -a -o: ~ voz*

škílefetáti -ám *in* škílefěcem, škílefetáj -ájte *in* škílefěči -te! škílefetál -ála -o, škílefetánje -a s: *stara škátla škílefeta, vso pot je škílefetalo*

škílfma -e ž: *stara ~ ura znč.*, škílfmast -a -o: ~ stroj, škílfmniti -nem: *pokrovček škílfmne*

škílepotáti -ám *in* škílepěcem, škílepětáj -ájte *in* škílepěči -te! škílepětál -ála -o, škílepětánje -a s: ~ z zobmi, zobje, škarje, ponve, šipe, pisalni stroji škílepětajo *ali* škílepěčejo, ~ od mraza, od strahu; škílepětájč -óca -e *prid.*: ~ mlin, stroj, škílepětáv -áva -o, škílepět -éta m, škílepětálo -a s, škílepětálice -a [-lc-] s: *z lesenim ~em dajati znamenja*; škílepětniti -nem, škílepětniti škílepěnem, škílepěnil -íla -o *in* škílepětniti -nem *s stal. poud.*: škátlica trdo škílepne

škílopotáti -ám *in* škílopěcem, škílopotáj -ájte *in* škílopěči -te! škílopotál -ála -o, škílopotánje -a s: *klopotec škílopota*, ~ v cokolah *pod stopnicah*, ~ s cokolami, škílopót -óta m, škílopótáv -áva -o: ~ klavir, škílopótniti -nem, škílopótniti -nem: *past, kljuka škílopne*

Škóceján -ána m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, škócejánski -a -o: *Škócejanske jame*, Škócejánci -ev m *mn.*

škóda -e ž: *gmotna, vojna, transportna, gozdna, poljska, denarna, moralna, požarna, kulturna, pomorska ~, prava, nepopravljiva, večna, velika ~, ~ na obleki, blagu, hiši, rokopisih, zdravju, vplivu, premoženju, ugledu; delati, trpeti, povrniti, poravnati, oceniti ~o, (za)jiti, uhajati, hoditi komu v ~o, pijača je ljudem v ~o, za sol ni ~ denarja, ~ (zanj), da je tak; ~, da ni prišel; za (sámo) ~o je pri hiši, za tisoč dinarjev sem na ~i, ~ besedi, ni te ~, ti ~ ti, s teboj imam sámo ~o, ~ od divjačine, živina je v ~i, uhaja v ~o, ~ se dela, nič mu ne bo ~e, do ~e je namočilo, do ~e se napije, brez ~e odsekaš*

Škóda -a *in* -e m, Škódov -a -o: ~e tovarne, škóda -a *in* -e m [*avto*]: *vozi se s ~om ali s ~o*

škóden -dna -o: ~i nagon, *toliko smo vam ~i toliko smo vam napravili škode*

škódiiti -ím: *to ne more ~, delo ti ne bo škodilo; nič ne škodi, če prideš; ~ jedi in pijači; ne bi škodilo, če prideš*

škodljiv -a -o: ~ mrčes, vpliv, ~a motnja, ~o branje, to je ~o zanj, ~ zdravju, škodljivec -vca m: ljudski, poljski, sadni, trtni ~, škodljivka -e ž, škodljivski -a -o: ~i nagon, ~o delo, škodljivstvo -a s, škodljivost -i ž

škodovati -ujem s *stal. poud. in* škodovati -ujem, škoduj -te! škodoval -ála -o, škodovanje -a s: ~ komu na časti, ~ se za koga, ~ njegovemu imenu, ugledu, vplivu; nikar se toliko ne škodujte! škodovavec -vca m, škodovávka -e ž, škodovávski -a -o

škodoželjen -ljna -o: ~ obraz, ~o se smeja, škodoželjnost -i ž, škodoželjnež -a m, škodoželjnica -e ž

škof škófa m, mn. škófi in škófje, škófov -a -o, škofovski -a -o: ~a palica, škofovstvo -a s, škoflja -e ž, škofijski -a -o: ~a pisarna, škoflján -ána m, škofovati -ujem, škofoval -ála -o, škofovanje -a s

škofice Škófič ž mn. kr. i., v ~ah

škofija -e ž *jurica*: kurja ~

Škofije Škofij ž mn. kr. i., v ~ah pri

Kopru, škofijski -a -o

Škófja Lóka -e -e ž kr. i., v ~i ~i, škofjelóski -a -o *loški*, Škofjelóčani -ov m mn.

Ločani

Škófje Škófelj ž mn. kr. i., na ~ah pri

Diváči, škófeljski -a -o [-falj-]

Škófjlja -e ž kr. i., v ~i, škófljiški -a -o,

Škófjljčani -ov m mn.

Školástika -e ž os. i., Školástikin -a -o

škólj škólja m *skala, čer, pečina*

škóljka -e ž: jezerska, potočna, morska ~, pomivalna, stranišna, suferska ~, nosna ~, škóljčen -čna -o: ~a lupina, omaka, svila, ~i biser, okvir, marmor, škóljčica -e ž = škóljkica -e ž, škóljčnica -e ž |*kost*|, škóljčnat -a -o: ~o dno, škóljkast -a -o: ~a oblika, škóljkar -ja m 1. *lovca*, 2. *zool.*, škóljkarstvo -a s, škóljkovišče -a s, škóljkovec -vca m *zool.*

Škómber -bra m *zool. plavka*

škópa -e ž: ~o delati, ~ za na streho, škópar -ja m, škópnat -a -o: ~a streha *slamnata*, škópen -pna -o: ~a slama, škópnik -a m 1. ~ slame, 2. *mit.*, škópnica -e ž |*slama*|, škópati -am *delati škop*, škópanje -a s; škóporézica -e ž

Škórec -rca m: planinski ~, škórcék -čka m, škórcév -a -o, škórcévka -e ž |*samica*|, škórcji -a -e: ~a družinica, škórcnik -a m = škórcnica -e ž |*hišica za gnezdo*|

Škórenaj -rnja m: jahalni, kmečki ~i, španski, mornarski ~, mavčni ~, kilometrski, sedemmiljski ~i (v pravljici), par ~ev, ~e si objuem, sezujem, ~ iz celega; tlači, pritiska jih vojaški ~, v ~ih umreti *nahitroma*, italijanski ~ *polotok*, vtakniti jambor v ~, škórenjci -ev m mn., škórenjček -čka m >[-rənj-], škórnjica -e ž 1. *golenica*, 2. listna ~ pri steblu, 3. ~e *škornji*, škórnjevke škórnjev ž mn. |*hlače*|, škórnjar -ja m

Škorpijón -a m: skalni, strupeni ~, v znamenju ~a, škorpijónov -a -o: ~ pik, ~o olje, škorpijónček -čka m, škorpijónski -a -o, škorpijónka -e ž |*samica*|, škorpijónovka -e ž |*trava*|

Škót -a m: varčen ko ~, Škótov -a -o, Škótinja -e ž, škótski -a -o: ~i humor, ~o krilo, ~a polka, skopost, Škótska -e ž, v ~i, Škótsko -ega s, na ~em, škótsčina -e ž

Škrábati -am in -bljem, škrábanje -a s: ~ po skledi, po papirju; po malem kruh ~, miši škrabajo pod *ali* v podu, škrábniti -nem: ~ po škatli

Škrábec -bca m |*sl. slovnica*|, Škrábčev -a -o: ~i spisi

Škrábica -e ž *pušica, tok, posodica*

Škrabljáti -ám, škrabljàj -ájte! škrabljàl -ála -o, škrabljànje -a s: dež škrablja, kraguljčki, miši škrablajo, ~ sladkorčke

Škrabotáti -ám in -ócem *ropotati*, škrabotáj -ájte in škrabóči -te! škrabotál -ála -o, škrabotánje -a s, škrabotljáti -ám

Škrápa -e ž = škráplja -e ž *razpoka, zarez*, špranja, kraška jama, škrápast -a -o = škrápljast -a -o: ~ svet, ~a skala

Škrápljati -am, škrápljanje -a s: dež škraplja; škrápiti -am, škrápanje -a s

Škrápniti -nem: zapah škrapne

Škrát -áta m, mn. škráti in škrátje: gozdni, hišni ~, da te ~, glej ga ~a, lepega ~a sem si nakopal, tiskarski ~, ti ~ ti *nagajiv otrok*, škrátov -a -o: ~a brada, škrátec -tca m = škrátek -tka m 1. *mit.*, 2. *oseba*, 3. *zool.*: rdeči ~, škrátelj -na [-talj-] m = škráteljč -čka [-talj-] m, škrática -e ž, škrátast -a -o: ~ fant, ti škrat (ti) ~i, škrátovka -e ž |*čepica in oseba*|, škrátovski -a -o: ~e obrvi

škrba -e ž: ~ sredi stene, ves je ena sama ~, ~ na sekiri, nožu; imeti ~o, škrb -a -o: ~e čeljusti, ~a baba, škrbast -a -o:

~ glavnik, nož, ~a ženska, čeljust, skleda, ~e grablje, škrfbav -a -o, škrfbavost -i ž, škrfbavec -vca m, škrfbavka -e ž, škrfbec -bca m, škrbè -éta m, škrbica -e ž bot.; škrfbati -am in -ljem, škrfbanje -a s: ~ kruh

škrbina -e ž: ~e v ustih, ~e zob, zajčja ~ preklana *ustnica*, med grebeni so ~e, sekira ima ~e, ~e v gozdu, ~ sredi mesta *nezazidana parcela*, škrbinast -a -o: ~ zob, rob, list, lonček, nož, škrbíneec -nca m bot., škrbinica -e ž: ~ v ustih, škrbinka -e ž 1. žaga, 2. bot., škrbinje -a s

Škrbina -e ž kr. i., v ~i, škrbinski -a -o, Škrbinci -ev m mn.

škrbiti -im, škrbljenje -a s: ~ prihranke, sekiro, nož, škrbljati -ám, škrbljaj -ájte! škrbljal -ála -o, škrbljanje -a s: ščurki škrbljajo, ~ kruh

škrbozob -óba -o, škrbozobec -bca m zool.

škrebetáti -ám in škrebéčem, škrebetaj -ájte in škrebéči -te! škrebetál -ála -o, škrebetanje -a s: žlice škrebečejo po skledi, škrebet -éta m, škrebetáča -e ž = škrebetávka -e ž = škrebetúlja -e ž 1. ropotulja, 2. zool., škrebetávec -vca m, škrebétec -tca m

škrebljati -ám *rozljati*, škrebljaj -ájte! škrebljal -ála -o, škrebljanje -a s: ~ z denarjem v pušici, konjiči škrebljajo, žlice škrebljajo, škrebljica -e ž bot.

škrfga -e ž: ribje ~e, dihati s ~ami, škrfgavec -vca m, škrfgar -ja m; škrfgonósec -sca m, škrfgonóžec -žca m zool.: navadni ~, škrfgóustka -e ž zool., škrfgóustnica -e ž; gl. tudi škržen

škrgetáti -ám in -éčem, škrgetaj -ájte in škrgeči -te! škrgetál -ála -o, škrgetanje -a s, škrgetávec -vca m, škrgetávka -e ž, škrget -éta m, škrget -óta m

škrice -íca m 1. suknja na ~e, prijeti koga za ~e, 2. mestni ~ *suknjač*, škrícast -a -o: ~a suknja, škríčevski -a -o: ~e hlače, škríček -čka m

škril [-ll] -i ž → *skril*

škríp -a m: škornji na ~, pri vsakem ~u se ozre, škríp škráp *medm.*, škrípast -a -o: ~e orgle, škrípav -a -o: ~i čevlji, ~a pesem, ~ voz, škrípót -óta m: ~ saninca, korakov, vrat, čevljev

škrípáti škrípam in -pljem, škrípaj -ájte! škrípál -ála -o, škrípáanje -a s in škrípáti -am in -pljem s *stal. poud.*: ~ na gosli, s peresom, ~ od jeze, z nožem, z zobmi;

mraz, sneg, voz, čriček škriplje; kosti, vrata, sani, stopnice, kolesa, čevlji, zobje škripajo *ali* škripljejo; mraz, da vse škripaje; v zadruzi še nekaj škriplje, predstava škriplje, škrípálo -a s, škrípáč -a m = škrípávt -a m *znč. muzikant*, škrípávec -vca m, škrípávka -e ž: žagica ~, škrípiniti -nem: v ključavnici škripne

škrípce -pca m in škrípéc -pcá m: po ~u kaj vleči na streho, cvili ko ~, suh ko ~, biti v hudih ~ih, zaiti v ~e, pomagati si iz ~ev, škrípčev -a -o: ~ poteg, škrípčevje -a s: navadno, diferénčno, vijačno ~

škrípľáti -ám, škrípľaj -ála -o, škrípľanje -a s: čevlji škripljajo

škrjánec -nca m: čopasti, poljski ~, ~ poje, drobi, gostoli, žvrgoli, škrjánčev -a -o, škrjánček -čka m: poje ko ~, škrjánčkov -a -o: ~a pesem, škrjánčji -a -e, škrjánka -e ž [*samica*], škrjánčar -ja m zool.

škrľ [škrľ] -i ž → *skril*

škrľát -a m 1. *barva*: pridobivati ~, 2. *blago*: obleči si ~, obleči koga v ~, škrľáten -tna -o: ~ plašč, ~a preproga, zarja, škrľátnik -a m bot. in zool., škrľátnikov -a -o: ~ sok, škrľátnina -e ž, škrľást -a -o: ~a odeja, kri, škrľátov -a -o, škrľátovina -e ž

škrľatica -e ž [*gora*], škrľátíski -a -o

škrľatín(k)a -e ž = škrľatica -e ž [*bolezen*], škrľatínski -a -o: ~i streptokok, ~a rdečina, škrľatínast -a -o

škrľátiti -im, škrľáti -íte! škrľátľ -a -o: nebo se škrľati

škrľéti -im, škrľí -íte! škrľél -éla -o, škrľénje -a s: škrjanček škrľi, škrľec -a [*-léc-*] m = škrľ [-árl] -a m = škrľič -íča m = škrľica -e ž zool. *škrjanček*

škrľúp -a m *skrlup*

*škrľnicelj [-clja in -celjna [-calj-] m 1. *vrečka*, 2. bot., *škrľniceljček -čka m [*vrečka*]

škrľniti -nem *zarezati, načeti*, škrľnjenje -a s, škrľnek -nka m: ~ na violini

škrľnjáti -ám, škrľnjaj -ájte! škrľnjál -ála -o, škrľnjáanje -a s: miš škrnja *škrabljá*, škrľnjávec -vca m *zapirica*: ~ pri oknu

škróób -a m: krompirjev, rižev, likalni ~, škróobov -a -o: ~a snov, škróoben -bna -o: ~a rastlina, ~i sladkor, ~o lepilo, škróobovina -e ž, škróobnat -a -o: ~ krompir, škróobnatost -i ž, škróobast -a -o: ~a snov

Škróbatí -am, škróbanje -a s, škróbar -ja m, škróbárna -e ž; škróbiti -im, škróbljen -a -o, škróbljenje -a s, škróbivec -vca m, škróbičva -e ž, škróbilén -lna -o [-ln-]: ~i stroj, škróbilnica -e [-yn-] ž, škróbnica -e ž [voda]

Škróbót -óta m: ~ dežja, škróbotáti -ám in -óčem, škróbotáj -ájte in škróbóci -tel škróbotál -ála -o, škróbotánje -a s: ~ab z žlicami po skledi, seme škróbotá v mešičku, škróbótec -tca m bot.

Škrófeljni -ov [-fálj-] m mn., škrófeljnost -a -o [-fálj-]: ves je ~ po vratu; gl. tudi škrofuloza

Škrópec -pca m [dez], škrópót -óta m: ~ dežja, škrópilo -a s [orodje], škróplén -lna -o [-ln-]: ~i stroj, voz, ~a zmes, naprava, cev, škróplínica -e [-yn-] ž, škróplínik -a [-yn-] m, škrópiovo -a s [raztopina], škrópiovéček -čka m

Škrópiti -im, škrópi -íte! škrópč -a -e, škrópl -a -o, škrópljen -ena -o, škrópljenje -a s: ~ vrt, trto, drevje, cesto, ~ s krvjo, začelo je ~, dež, slina škrópi, blato škrópi do kolen, škrópiovec -vca m, škrópiovka -e ž, škrópniti -nem

Škrpét -éta m in škrpét -a m [čevelj], škrpétec -tca m; gl. tudi škarp

Škrt -a -o skop(uški), škrtost -i ž, škrtav -a -o, škrtavec -vca m, škrtavka -e ž, škrtavost -i ž, škrtati -am, škrtanje -a s: ~ pri čem, ~ s čim, škrtéž -a m, škrtáriti -im skopáriti, stiskati, varčevati; škrtljáv -áva -o skop, škrtljávec -vca m, škrtljávka -e ž, škrtljávost -i ž, škrtljáv -a -o, škrtljávec -vca m, škrtljávka -e ž

Škrtati -am, škrtanje -a s 1. ~ z nožem, z zobmi; žaga, nož, zob, pero, ura, plug, ključ škrtá; kobilice, škarjice škrtájo, pesek škrtá pod nogami, 2. ~ kruh, škrtávec -vca m, škrtávka -e ž; škrt -a m škrtanje: petelinji ~, škrt medm., škrtá -e ž zarezá, črta, špranja, škrtast -a -o, škrtav -a -o; škrtína -e ž zarezá, škrtínast -a -o, škrtíniti -im

Škrtljáti -ám, škrtljáj -ájte! škrtljál -ála -o, škrtljánje -a s: poškebrobljena srajca škrtljá, škrtljáj -a m: ~ fotoaparata

Škrtáti -nem: nož škrtne ob kosti, kamen škrtne pod škornjem; ključavnica, ključ, žlica škrtne, v uri škrtne, duri škrtnejo

Škržát -a m in škržák -a m zool.: ~ poje, škržática -e ž, škržátov -a -o, škržátek -tka m; gl. tudi skrzat, skrzak

Škržek -žka m zool.: slikarski, potočni, ledvičasti ~

Škržén -žna -o: ~i poklopec, ~a špranja, brazda, ~i lističi, ~o črevo; gl. tudi škrža

Škržólica -e ž bot. kosmatica

Škúd -a m [denar]

Škúna -e ž [ladja] = škúner -ja m

Škúrh -a m zool.: modronogi ~

Šlabédér -dra m [čevelj], šlabédra -e ž, šlabédra -a -o

Šláger -ja m 1. (modna) popevka, 2. geslo

Šláhta -e ž [poljsko plemstvo], šláhčič -a m: poljski ~, šláhtovski -a -o: ~a Poljska

Šlápa -e ž 1. copata, 2. mevža, šlápica -e ž, šláпка -e ž, šlápast -a -o: ~ mož, šlapáti -ám, šlapáj -ájte! šlapál -ála -o, šlapánje -a s: ~ s copatami, v škornjih, po travi, šlapniti -nem

Šlátati šlátam tipati, otipavati, švrkati, šlátaj -ájte! šlátal -ála -o, šlátanje -a s in šlátati -am s stal. poud.

Šlék medm.: ~ ~ ~! prav ti je, ~ ~ ~! mu je korenček strgala, šlékati -am, šlékanje -a s

Šlém šléma m 1. čelada, 2. polž, šlémast -a -o: ~a oblika, šlémar -ja m zool.

Šlěp šlépa m → priklopnik, rečni tovornjak na vlek

Šléva -e ž mevža, šlévica -e ž, šlévast -a -o: ~ dedec, glas, ~o ravnanje, ti šléva ~a ti

Šlězja -e ž, v ~i, iz ~e, šlězijski -a -o: ~a pesem, ~i premog = šlězijec -jca m,

Šlězijec -jca m, Šlězjica -e ž

Šlězvič -a m, v ~u, šlězviški -a -o

Šlíkniti -nem oflíkniti, šlíkati -am, šlíkanje -a s: ~ z repom, z bičem

Šmárca -e ž kr. i., v ~i, šmárski -a -o, Šmárčani -ov m mn.

Šmáren -rna m: véliki, mali ~, šmárno -ega s: k ~emu zvoni, o ~em je bilo, šmáren -rna -o: ~i križ [ozvezdjal], ~i tolar, pajek, dan, ~a petica, detelja, ~o jutro, jabolko, ~e maše, ~o oblečen, teta je vsa ~a, ~o se držati

Šmárje -a s kr. i., v ~u, šmárski -a -o: ~i klanec, Šmárčani -ov m mn.; ponekod tudi: Šmárje Šmárij ž mn., v ~ah, Šmárci -ev m mn.

Šmarjéta -e ž kr. i., v ~i, šmarjéski -a -o: ~o zdravilišče, Šmarješke Toplice, Šmarjčani -ov m mn.; Šmarjéta góra -e -e ž, na ~i ~i, šmarjéski -a -o

šmarjética -e ž |hruska|

Šmárna góra -e -e ž |hrib|, na ~i ~i, šmarnogórski -a -o, šmarnogórci -ev m mn. |izletniki|

šmárnica -e ž 1. bot.: ~e nabirati, 2. zool., 3. pobožnost in knjiga: ~e brati, imeti ~e, iti k ~am, 4. trta in vino: dolenska ~, šmárničen -čna -o: ~a voda, polt, dišava, pobožnost, ~ cvet, duh, list, šmárničar -ja m 1. jabolko, 2. pisec šmarnic, šmárniški -a -o: ~a ruta

Šmártno -ega s kr. i., v ~em, Šmártno -a s kr. i., v ~u, šmártenski -a -o [-tən-] ali šmarčanski -a -o ali šmárški -a -o ali šmárski -a -o (različno po krajih), Šmártenci -ov [-tən-] m mn. ali Šmárčani -ov m mn. ali Šmárci -ev m mn.

Šmávr -vra m kr. i., v ~u, šmávrski -a -o šmént šménta in šménta m: ni ~, da bi ne znal; ne vem, kakšnega ~a bi še rad; kam ga nese (ta) ~, vsega ~a uganja, ~ te pocitraj, ribji ~; šméntaj -te medm.: ~ pa ta pipa, ~te no, jo boste vendar vzeli, šméntan -a -o: ~o dekle, ~a reč, ~e citre, ~o dobro dela, ~o imeniten je, ~o se mu mudi

Šmihél [-éy] -éla m kr. i., v ~u, šmihélski -a -o [-us-]: ~o polje, Šmihélcani -ov [-uč-] m mn.

šmínka -e ž ličilo: suha, mastna ~, ~ se razmaže, šminkati -am, šmínkanje -a s: ženske, igralci se šminkajo, šmínkar -ja m, šmínkarica -e ž, šminkarski -a -o: ~i tečaj

°šmír -a m kolomaz, zmazek, nič

°šmírgel [-əl] -gla m smirek

Šmohór Šmohórja m kr. i., v ~u, šmohórski -a -o, šmohorjáni -ov m mn.

Šmónca -a in -e m Simon, Šmónčev -a -o

*šnóbrc -a m krc po nosu

šóba -e ž 1. ~o nabrati, napeti, vihati, držati; daj mu jo po ~i, kravja ~, 2. predilna, sesalna, pršilna, gorilna ~; šóbica -e ž: zaničljiva, jezna ~, oblizniti si ~o, šóbice -ic ž mn. ustnice, šóbast -a -o: ~a usta, šóbček -čka m: mulast ~, šóbec -bca m, šóbarica -e ž |riba|, šóbiti -im, šóbljenje -a s: ~ usta, ustnice, otrok se šóbi

šódó -ja m: ~ z limono, šódójev -a -o: ~ narastek, ~a krema

šófer -ja m: ~ taksija, ~ kategorije C, šóferka -e ž. šóferski -a -o: ~i tečaj, sedež, izpit, priročnik, ~o dovoljenje,

~a izkaznica, šóferstvo -a s, šófirati -am, šófiranje -a s: ~ avto

šója -e ž |ptica|, šójin -a -o: ~o perje, šójar -ja m |lovec|, šójec -jca m zool., šójka -e ž zool.

šók -a m pretres: mrazni, električni, insulinski, živčni ~, šókirati -am med. spraviti v šók, šókiranje -a s, šókiranec -nca m bolnik v šoku, šókiranka -e ž

Šókci -ev m mn., šókčevski -a -o: ~o narečje

šóla -e ž 1. osnovna, ljudska, srednja, visoka, višja (pedagoška), tehniška, ekonomska, delovodska, deška, deklška, združna, dopisna, manjšinska, državna, plesna, meščanska, nedeljska, večerna, pomožna, industrijska, vajenska, kmetijska, trgovska, pomorska, politična, strokovna, glasbena ~, ~ za umetno obrt, za medicinske sestre, za babice; črna, nemška, judovska, turška, zasebna, javna, enajsta, utrakvistična, materina, slovenska ~, iz ~e vreči, v ~o hoditi, končati ~o, v ~e poslati, biti brez ~(e), ~o ali ~e imeti, ~i odrasti, fant je v ~ah, mož stare ~e, v ~o se vpisati, zapisati, ~ trpljenja, življenja, ~ za življenje, to naj mu bo ~ ali v ~o, ta ~ je bila draga, latinske ~e, vzeti koga v (svojo) ~o, ~ in dom, 2. poslopje: vaška, dvonadstropna ~, 3. razred: prva, druga, tretja, osma ~, 4. smer: Platonova ~, ~ realistov, nizozemska ~, 5. danes nimamo ~e pouka, 6. učbenik: pevska ~

šóla -e ž 1. lj. otok na dlesni: ~ v ustih, 2. vet. otrdina sluznice

šólar -ja m, šólarica -e ž, šólarica -e ž, šólarček -čka m, šólarski -a -o

šólati -am, šólan -a -o, šólanje -a s: otroke ~, ~ se v mestu, na akademiji, na tujem, šólanec -nca m šólan človek, šólanka -e ž, šólanost -i ž

šólen -lna [-ln-] m: ~ na sklep, šólenček -čka [-lan-] m 1. lakasti ~i, 2. bot., šólenci -ev [-lan-] m mn.

šólnik -a m: slovenski ~i, šólnica -e ž, šólniški -a -o: ~e muhe, šólnina -e ž |dajatev| > [-ln-]

Šólohov -a m |ruski pisatelj|: romani ~a šóloobvézen -zna -o: ~i otroci, šóloobvéznost -i ž → šólska obveznost

šólski -a -o: ~i okoliš, svet, vrt, muzej, nadzornik, predmet, zvezek, sistem, čas,

film, pouk, uspeh, ~a reforma, knjiga, poliklinika, medicina, soba, izdaja, konferenca, kuhinja, klop, ura, obveznost, disciplina, naloga, učenost, torba, doba, mladina, oblasti, ~o delo, spričevalo, omrežje, leto, poslopje, to je preveč ~o, še iz ~ih klopi, šolskost -i ž >[-ls-]

šólstvo -a [-ls-] s: strokovno ~, razvoj, oblika ~a

***šomošter** -tra m znč. učitelj, solnik, *šomoštrski -a -o, *šomoštrovati -ujem

šóp šópa m. v šópu in šópu, v šópih, šópih in šópèh: ~ trave, slame, las, pisem, ključev, isker, denarja, kart, ~ trakov nad vrati, šópek -pka m: ~ rož, uspavank; poviti, narediti ~, šópast -a -o: ~a trava, šópkast -a -o: ~ list, šópnat -a -o, šópoma *prisl.* v šópih, šópovje -a s

šópíren -rna -o *košat, bahav:* ~ cvet, ~a ženska, ~o vedenje, govorjenje, šópirnež -a m, šópirnica -e ž, šópirnost -i ž, šópirljiv -a -o, šópirljivost -i ž

šópírítí -im, šópirjenje -a s: ~ perje, rep, ~ se s čim, ~ se v stanovanju,

hudobija se šópiri, šóprec -rca m *bahac*
šóštánj -a m kr. i., v ~u, šóštánjski -a -o: ~a elektrarna, šóštánjčani -ov m mn.

šóta -e ž: suha ~, ležišče ~e, žgati, požigati, kuriti, rezati ~o, kuriti s ~o, šótáriti -im, šótárjenje -a s, šótár -ja m: izánski ~ji, šótárica -e ž, šótarka -e ž, šótárski -a -o, šótarnica -e ž |*prst*| = šótovka -e ž, šóten -tna -o: ~a prst, stelja, ~i mah, drobir, šótask -a -o: ~a streha, šótnat -a -o: ~ breg, ~a zemlja, šótovina -e ž |*šotnat svet*, šótišče -a s: nad barjanskimi ~i, šótarija -e ž, šótenéti -im, šótenéti -éla -o, šótenénje -a s

šótor šótóra in šótóra m: ciganski, taborniški, planinski, vojaški ~, ~e postaviti, razpeti, podreti; živeti v ~ih, šótórbek -éka m, šótórast -a -o in šótórast -a -o: ~a streha, šótórišče -a s, šótórovina -e ž |*blago*|, šótórka -e ž |*plahta*|, šótórski -a -o in šótórski -a -o: ~o krilo, platno, ~a obrt, ponjava

šótóren -rna -o: ~a plahta, vas, ~i hotel, ~i količki, ~i plašč, šótórnica -e ž |*ponjava*|, šótórník -a m |*oseba*|, šótórnína -e ž 1. *pristojbina*, 2. *blago*

šótórití -im, šótóri -íte| šótóri -a -o, šótórijenje -a s in šótóriti -im s *stal. poud.*: ~ ob reki, pri morju, vojaki šótórijo

šóvinízem -zma m *nestrpnost, zagrizenost, prenapetost, vsiljivost:* nacionalni ~, šóviníst -a m, šóvinístka -e ž, šóvinístičen -čna -o: ~a strast, ost, organizacija, ~ duh

°**špága** -e ž *vrvca, motvoz, konopec*

špagét -a m, nav. mn. špagéti -ov |*testenina*|

špájka -e ž *bot. kozlik, baldrijan:* rdeča ~, špájkov -a -o: ~ čaj, špájkovke špájkovk ž mn. *bot.*

špála -e ž *špila:* ~ pri klobasi, špáliti -im, špáljenje -a s: klobase ~

špaléta -e ž: ~e med okni, špaléten -tna -o: ~i zapah

špalír -ja m: postaviti se v ~, stati v ~ju, napraviti ~, častni ~, gost ~ ljudstva, skozi ~ iti, hruškov, breskov ~, marelice obrezati na ~, špalírski -a -o: ~e breskve, špalírka -e ž |*drevo*|

špána -e ž |*igra*|: ~o vleči, špánati -am, špánanje -a s

Špánija -e ž |*država*|, v ~i, Špánsko -ega s, na ~em, Špánska -e ž, v ~i, špánski -a -o: ~i jezdec, škorenj, jezik, ~a stena, vas, ~a otvoritev pri šahu, ~a kita, muha, inkvizicija, ~a bolezen = špánska -e ž = špánka -e ž: ~ razsaja, v ~o umreti, Špánc -nca m |*prebiva-vecl*|, špánc -nca m |*konj*|, Špánka -e ž, špánka -e ž: ~ pri šahu, špánsčina -e ž

španjél [-él] -a m |*pes*|

španjólka -e [-lk-] ž |*trta*|, španjólski -a -o [-ls-]: ~i Jud

španovja -e ž: stopiti v ~o, kupčevati v ~i s kom *skupaj*, v ~i še pes crka

špárgel -glja in -geljna [-gálj-] m *beluš*

šparón -a m |*trtna rozga*|: ~e vezati, ~ grozdja

***špárovček** -éka m *hranivček*, *špárovec -vca m: ~ zmeraj najde cerovca

Špárta -e ž → *Sparta*

***špás** -a m: to bo ~ veselo, ne pozna ~a šale, *špásen -sna -o: ~ dečko *smešen, čuden*, to se ~o sliši *čudno, smešno*

špécerija -e ž: iti v ~o po ~o, špécerijski -a -o: ~a trgovina, ~o blago, špécerist -a m, špéceristka -e ž

špédicija -e ž → *spedicija*

špèh -éha m 1. → *slanina*, 2. *debel, gladek rokópis*, 3. *stara knjiga*, 4. *tepti se za rakov ~ za nič*, špèhèk -hkà m in špèhek -hka m *bot.*, špèhár -ja m: hrvaški ~ji, špèhast -a -o: ~ klobuk, špèhát -áta -o: ~ krompir, prašič,

špehóv -a -o: ~i štruklji, ~a potica = špehóvka -e ž
 špekulácija -e ž: umazana, delniška, divja, borzna, valutna ~, ~ z zemljišči, spuščati se v ~e, špekulacijski -a -o: ~i dobiček, ~o navijanje, ~a strast; vendar špekulacija
 špekulánt -ánta m: tržni, borzni ~, ~ z zemljo, z delnicami, špekulántka -e ž. špekulánt(ov)ski -a -o: ~i duh, element, ~o geslo, kopicenje, ~o navijati cene, špekulánt(ov)stvo -a s
 špekulírati -am, špekulíranje -a s: ~ s krompirjem, z zemljišči, ~ na borzi, ~ na kaj
 Špèla -e ž Elizabeta, Špèlin -a -o, Špèlica -e ž, Špèličin -a -o
 °špelúnka -e ž beznica, brlog
 *špérovec -vca m škarnik, škarnica
 špic -a m [pes]: bel ~, volčji, svilasti, samojedski, nemški, barjanski, železni ~, špicov -a -o: ~a dlaka
 špica -e ž naperek, naperka: ~e pri kolesu, pri dežniku
 *špica -e ž konica, osina, ost: gnati kaj na ~o na ostrino; *špicast -a -o 1. šilast, oster, koničast, bodeč, 2. ~ za jed ali pri jedi izbiren; *špíčiti -im ostriti, šiliti, koničiti
 *špicelj -clja in -celjna [-cəl-j] m vohljač, vohavt, ogleduh: plačan ~, policijski ~, *špiceljstvo -a [-cəl-j] s
 špiček -čka m = špičmoh -a m zool. rovka, špička -e ž [hruška], špičke špiček ž mn. [bolezen], špičkar -ja m [jabolko], špičák -a m [čevlji]
 špijón -a m vohun, ogleduh, špijónka -e ž vohunka, špijónáza -e ž vohunstvo: nemška ~, ~ za sovražnika ali v prid sovražniku, špijónážen -žna -o vohunski: ~i spor, ~a zadeva, v ~e namene, špijónček -čka m kukalo v vratih, špijónstvo -a s ogleduštvo, vohunstvo, špijónski -a -o ogleduški, vohunski: ~i center, ~a mreža, ~i podatki, špijóní-rati -am vohuniti, špijóníranje -a s: ~ za kom, ~ za koga, komu v prid, ~ proti komu, zoper koga
 šplik -a m koničast vrh: divji ~i med grebeni, stožčast ~, piramidni ~; Šplik -a m [gora]
 špila -e ž: železna, lesena ~, ~ za klobaso, še za ~o ni drv, špiliti -im, špiljenje -a s: ~ kožo, klobase

špilja -e ž jama, duplina: skalnata ~, špiljast -a -o: ~ svet
 Špilje Špilj ž mn. kr. i., špiljski -a -o
 špináča -e ž, špináčen -čna -o: ~o seme, ~a juha, ~e palačinke, ~i štrukeljčki, ~i kipnik, špináčnica -e ž bot., špináčast -a -o, špináčar -ja m hum. [slikar]
 špinácelj -clja in -celjna [-cəl-j] m [jabolko]
 špírít -a m: salmiakov, gorilni, denaturirani, kafni ~, svetilka na ~, dati pajka v ~, namočiti kaj s ~om, špíritov -a -o: ~a raztopina, ~ gorilnik, plin, špíritovka -e ž [pečica]: ~ za kavo, špíritárna -e ž [podjetje], špíriten -tna -o: ~i duh, lak, gorilnik, ~o vrenje, špíritka -e ž [luč], špírituóžen -žna -o, špírituóže -óž ž mn. [špíritno blago]
 *špítál [-áj] -a m lazaret, bolnišnica, *špítálski -a -o [-us-], špítálar -ja m [bolnik], *špítálarica -e ž
 špórt -a m: beli ~, vodni, jadralni, veslaški, gorski, jahalni, zimski, kolesarski ~, nedovoljen, drag, razburljiv ~, ~ na vodi, ~ zaradi ~a, ukvarjati se s ~om, gojiti vse vrste ~a
 špórtén -tna -o: ~o igrišče, letalo, orodje, društvo, ~a panoga, srajca, obleka, higiena, potreščina, ~i voziček, avto, klub, park, plašč, list, poročevavec; špórtnik -a m (°športáš): vsestranski ~, tip angleškega ~a, špórtnica -e ž, špórtnikov -a -o, špórtniški -a -o: ~a oprava, vnanjost, športnohigienski -a -o: ~o središče, športnoletalski -a -o: ~a skupina
 špránja -e ž: škržna, varilna ~, veter piha skozi ~e v vratih, zamašiti, zamazati ~e, med ~ami se nabira prah, za ~o široko odpreti, špránjica -e ž: ~ v steni, špránjast -a -o: ~a deska, stena, vrata
 *šprícati -am žarg., *špricanje -a s potepati se, ne priti v šolo: ~ šolo, ~ v šoli, *špricar -ja m 1. dijak potep, 2. °~ brizganec
 špríkla -e ž količek, paličica: ~ pri lestvi klin, ~ pri kolesu špica, špríklast -a -o: ~a mrva
 °špála -e ž motek, tuljava, posukljaj, vretenca
 šrafírati -am črkati, šrafíran -a -o, šrafíranje -a s, šrafúra -e ž
 šrámel [-əl] -mla m glas.: venček pesmi za ~, šrámelški -a -o [-mál-]: ~i kvartet, ~a godba

šránga -e ž 1. *etnogr.*: ~ pri svatbi, 2. ° ~ *mitnica, pregraja, zapora, zapornica*, šrángati -am, šránganje -a s 1. *etnogr.*: ~ cesto ženinu, 2. ° ~ *pregraditi, zapreti*, šrángar -ja m *etnogr.*

šrapnel [-él] -a m: žvižganje ~ov, šrapnelški -a -o [-ls-]: ~i drobec, ogenj, ~i oblački, ~e krogle

šrot -a m *zrnje, droble*

šš medm.: ~! puha vlak; zamahoval je s koso: ~, ~

št [ššst] *medm. tiho!*

štáb -a m: glavni, generalni, delovni ~, ~ sodelavec, specialistov, cel ~ risarjev, ~ okrog poveljnika, štáben -bna -o: ~i zbor, častnik, zdravnik, trobentač, narednik, štábski -a -o: ~i zemljevid, štábnik -a m = štábovec -vca m

***štacúna** -e ž *trgovina, prodajalna*, *štacúnica -e ž, *štacúnški -a -o, *štacúnar -ja m, *štacúnarka -e ž, *štacúnarica -e ž, *štacúnarski -a -o, *štacúnarstvo -a s; *tudi štacúnár*; *štacúnáriti -im

štafáza -e ž: biti le za ~o komu, ~ na odru, ~ za slikarsko ozadje, za ~o so bili kmetje, štafážen -žna -o: ~a figura, vloga, oseba

štaféta -e ž 1. *sel na konju*: ~e galopirajo, 2. *šp.*: ~ 4 × 100, plavalna ~, štaféten -tna -o: ~i tek, ~a palica

štájer -ja m [*pokrajina*]: zeleni ~, v ~u, štájerska -e ž, v ~i, štájersko -ega s, na ~em: slovensko, nemško ~, Zgornje, Spodnje ~, štájerec -rca m, štájerska -e ž, štájerstvo -a s, štájersčina -e ž, štájerski -a -o: ~a dežela, zemlja, ~a narečja, štájerec -rca m [*vlak, vino*]: točiti ~a, zamuditi ~a, štájerska -e ž [*kokoš*], štájersko-koroški -a -o: ~e planine

štampíljka -e ž: uradna ~

štánca -e ž *stroj*, štáncati -am, štáncanje -a s, štáncar -ja m

štándrež -a m *kr. i.*, v ~u, štándreški -a -o

štánjel [-ey] -a m *kr. i.*, v ~u, štánjelski -a -o [-us-], štánjelci -ev [-uc-] m *mn.*

°**štánt** štánta m 1. *lectarski* ~ na sejmu *stojnica*, 2. *kozolec na pet* ~ov *oken*, 3. *vzeti kaj v* ~ v *zakup*, v *najem*, 4. ~ pri *lovu stojišče, čakališče, preža, postojanka*

štátljiv -a -o: ~ konj *muhast, trmast*, štátljivost -i ž

štében -bna m *kr. i.*, v ~u, štébenski -a -o [-han-], štébenci -ev m *mn.*

štedilnik -a [-ln-] m: električni, plinski ~, ~ na drva, štedilniški -a -o [-ln-]: ~a plošča, ~i okvir, štéditi -im → *varčevati*, štedljív -a -o → *varčen*

Štéfan -a m *os. i.*, Štéfanov -a -o, Štéfanovo -ega s: na ~, štéfanji -a -o: ~a sol, ~i dan = štéfanj dan, Štéf Štéfa m, Štéfek -fka m, Štéfe -éta m, Štéfanija -e ž, Štéfa -e ž, Štéfka -e ž; štéfan -a m = štéfúr -ja m *dvolitrski steklenica*: ~ vina, mošta

štéhvati -am *etnogr.*, štéhvanje -a s, štéhva-vec -vca m: ziljski ~i, štéhvan -a m *etnogr.* [kij]

štekáti -am *lingv.*, štekanje -a s: v *podjunskem in mežiškem narečju* štekajo *govorijo npr. štukaj namesto tukaj*, štekar -ja m

štekélj -klja m *tečaj, zatič, žebelj, količek, osnik*: ~i na *njivi strnišče, štible*, štekljček -čka m, štekljáča -e ž *palica s štekljem na koncu*, štekljáčar -ja m 1. *rokovnjač*, 2. *moški s štekljačo*, štekljáčarstvo -a s *razbojništvo, gorjačarstvo, rokovnjaštvo*

štekljáti -ám, štekljáj -ájte! štekljál -ála -o, štekljánje -a s: ~ ječmen, štekljáč -a m *kdor šteklja*, štekljálnik -a [-un-] m [*čistilnik*]

***štémpelj** -plja *in -peljna* [-pəlj-] m *kolek, žig, pečat*, *štémpljáti -ám *žigosati*

štémpíhar -ja m *močan človek*

Štépanja vás -e -i ž *kr. i.*, v ~i *vási*, iz ~e ~i, štépanjski -a -o: ~i most, Štépanjci -ev m *mn.*

štépih -lha m *vodnjak*

***štéra** -e ž: na ~o *ali v* ~o *hoditi po hišah, po domeh delati, v najete hoditi*

štérling -a m [*denar*]: funt ~, v *funtih* ~ih, *zlati* ~, štérlinški -a -o: ~i blok, ~a valuta

***štérna** -e ž *vodnjak*, *štérnati -am, *štérnanje -a s: ~ *vodo črpati, goniti*, štérnica -e ž [*igra*]: v ~o *gledati*

štétí štéjem, štéj -te! *namen. štét, štét štéla* -o, štét -a -o: ~o *denar, glasove, zvezde; gleda, kot bi ne znal do pet* ~; *oče mora sinu veliko* ~, ~ *komu v dobro, v slabo*, *njegova beseda veliko šteje*, ~ *na prste*, ~ *se za sina*, *le denar nekaj šteje*, ~ *za resnično*, *ta knjiga se šteje ali jo štejemo med najlepše*, ~ *si kaj v zaslugo*, *ženske pri njem nič ne štejejo*, ~ *komu grizljaje*, *žlice; vojska šteje milijon mož, fant*

šteje dvajset let, ure so mu štete, ~ se srečnega ali srečen, ne štejem se mednje, ~ se k Slovincem ali za Slovenca, ~ komu kaj v greh ali za greh, ~ si v čast, v srečo; °služba mu šteje od lani se mu šteje, mu teče

štétje -a s: ljudsko ~, ~ glasov, pri ~u se je zmotil, leta tisoč po našem ~u, štétev -tve ž

štévec -vca m 1. mat.: ~ in imenovavec, 2. kilometrski, plinski, električni, maksimalni ~, ~ za vodo, ti si dober ~, ~ pôl, štévka -e ž [oseba], štévčev -a -o, štévčen -čna -o: ~a tarifa, plošča, ~i sistem

štéven -vna -o: ~a mera, naprava, vaja, ~i ključ, stroj, štévnost -i ž, štévník -a m: vrstilni, glavni, množilni ~, štévníški -a -o, štévnína -e ž [pristojbina]

Števerján -ána m kr. i., v ~u, števerjanski -a -o, števerjanci -ev m mn.

štévilčen -čna -o: ~o soglasje, stanje, razmerje, ~a premoč, ~i sistem, števíčnost -i ž, števíčnik -a m [del števca ali ure], števíčnica -e ž 1. ~ ročne ure, 2. uganka >[-lč-]

štévilén -lna -o: ~ obisk, ~a udeležba, ~e nesreče, ~o občinstvo, zastopstvo, član ~ih društev, števílčnost -i ž, števílčnik -a m, števílčnica -e ž 1. uganka, 2. števílčnica >[-ln-]

štévilka -e ž: hišna, zaporedna ~, jubilejna, posebna ~ lista, dvojna ~ revije; evidenčna, indeksna, telefonska, tombolska, arabska, rimska ~, okrogla ~ približna, ~o zaokrožiti, ~ čevljev, klobuka, srajce, preje, srečke, ~e govore, koliko je pri vas ~, človek je zgolj ~, suhe ~e, sovražnik ~ ena, števílkar -ja m, števílškarski -a -o: ~e metode, števílkica -e ž >[-lk-]

štéviló -a s: liho, sodo, decimalno, nepopolno, oktansko, Ludolfovo, polno ~, veliko, majhno, lepo ~, ~ naročnikov, glasov, brez ~a ljudi, Slovanom ni ~a, vzeti v ~, velika ~a, biti samo za ~, ~ pada, raste, se manjša, se večja, števílce -a [-lc-] s, števíliti -im, števíljenje -a s 1. na glas ~, 2. numerirati: ~ sedeže, vstopnice, 3. paginirati: ~ strani

***štíbála** -e ž skornjica, mn. *štíbále štíbál [-ál] ž in *štíbáli -ov m mn., *štíbálar -ja m, *štíbálarški -a -o

štíbla -e ž, mn. štíble štíbel [-ál] steblo: krompirjeve ~e, štíblast -a -o stebblast, pust: ~a trava, štíblenje -a s, štíblica -e ž, štíbličast -a -o

***štíbra** -e ž, mn. štíbre štíber [-bər] davek: dajati gosposki veliko ~o

štíftarji -ev m mn. [ločina]

***štíh štíha** m vzetek, °štíhati -am 1. lopatiti, 2. (pre)vzeti (pri kartah)

***štímátí** -ám ceniti, čislati, štímáj -ájte! štímál -ála -o, štímánje -a s: fant in dekle se štímata se imata rada, *štímán -a -o: ~o dekle visoko, ~i gostje se dajo prositi, ~o se držati zapeto, *štímánost -i ž prevzetnost, moškost

štípéndija -e ž, štípéndist -a m, štípéndistka -e ž, štípéndirati -am, štípéndiranje -a s: ~ koga

štírí -ih ž in s mn., štírje štírih m mn.: na ~ oči, ob ~ih, o pol ~ih, ~ tisoč let, upirati se z vsemi ~imi; z vsemi ~imi podpišem, mu zvoni; po (vseh) ~ih se plaziti, kobacati; stegniti vse ~ od sebe, v ~ih letih, proti ~im pridem, proti ~im gre, ~ proti ~; štírica -e ž: pikova ~, ~ s krmarjem, lepa ~ [števka in red], štírka -e ž: ~ proti trojki

štírí- v sestavi: štíríbarven -vna -o: ~i tisk, napis; štírícéven -vna -o: ~i radio, top; štírícílindrski -a -o: ~i motor; štírícólski -a -o [-ls-]: ~i ploh; štírícétrínski -a -o: ~i takt; štírícílánski -a -o: ~a družina; štírícílén -éna -o: ~a tipavka; štírícíften -tna -o: ~i sestav; štírídéjána -e ž, štírídéjanski -a -o: ~a drama; štírídélen -lna -o [-ln-]: ~ obrazec; štírídémziónálen -lna -o [-ln-]; štírídénéven -vna -o: ~o potovanje; štíríeleménten -tna -o: ~a teorija; štírífázen -zna -o: ~i tok; štírígłásen -sna -o: ~i zbor, ~o petje, peti ~o, štírígłánsost -i ž, štírígłásje -a s; štírígłáv -áva -o: ~a mišica; štírínipólkráten -tna -o in štírínipólkráten -tna -o [-yk-], štírínipólletén -tna -o [-yl-]: ~ otrok; štíríkápen -pna -o: ~a streha; štíríkítíčen -čna -o: ~a pesem; štíríkólésen -sna -o: ~ vozíček, ~a kočija, štíríkót -a m, štíríkóten -tna -o, štíríkótínik -a m; štíríkóžen -žna -o: ~ ščit; štíríkřák -áka -o; štíríkřat, štíríkřaten -tna -o in štíríkřáten -tna -o: ~a premoč, štíríkřátník -a m mat.: štíríkřóvník -a m; štírílétén -tna -o:

~o šolanje, ~ fantiček, štirilétka -e ž; šolska ~, štirilétje -a s, štirilétnik -a m, štirilétnica -e ž; štirilísten -tna -o: ~i vijak; štirimatríčni -a m *tisk*; štirimésečen -čna -o: ~ dojenček, štirimésečje -a s; štirimétrski -a -o: ~a cev; štirimilijónski -a -o: ~i narod; štirimóčen -čna -o: ~i prašniki; štirimótoren -rna -o: ~o letalo = štirimótornik -a m; štirinadstrópen -pna -o: ~a stavba = štirinadstrópnica -e ž; štirinísten -tna -o: ~a preja; štirinóg -óga -o, štirinóžen -žna -o, štirinóžec -žca m, štirinóžnik -a m; štirioddélkoven -vna -o [-lk-] = štirioddélečen -čna -o [-lč-]: ~a šola; štiriodstóten -tna -o; štiriógeljn -a -o: ~a piramida, štiriógeljn -a m >[-əyn- / -əln-], štirioqlát -áta -o: ~o železo; štiriókec -kca m *zool*; štiriosn -sna -o: ~i vagon; štiriosmínski -a -o: ~i takt; štiripálčen -čna -o [-yč-]: ~i top; štiriperésen -sna -o: ~a deteljca = štiriperésnica -e ž, štiriperésnik -a m *član take družbe*; štiripólen -lna -o [-ln-]: ~i stroj; štiripotézen -zna -o: ~ problem = štiripotéznik -a m; štiripréjen -jna -o: ~i sukanec; štiriprst -a -o = štiripfsten -tna -o; štirirazredn -dna -o: ~a šola = štirirazrednica -e ž; štirirazséžen -žna -o; štirirób -óba -o: ~a piramida, štiriróben -bna -o, štiriróbnik -a m; štiriróčen -čna -o: ~o igrati; štirirógeljn -a -o [-gəlj-]: ~e vile; štirisédežen -žna -o: ~a limuzina = štirisédežnik -a m; štiristóp -ópa m: v ~u stati, štiristópen -pna -o: ~i trohej, ~a veriga, ~e volitve; štiristrán -a -o, štiristránski -a -o: ~i pakt, štiristráničen -čna -o: ~a piramida; štiristéven -vna -o: ~ cvet; štiristévilčen -čna -o [-lč-]: ~o števalo; štiritákten -tna -o: ~i motor; štiritédénski -a -o: ~o premirje; štiritónski -a -o; štiriúren -rna -o: ~o predavanje; štiriváljčen -čna -o: ~ kalendar; štirivédrn -a -o: ~a posoda; štirivézen -zna -o: ~i keper; štirivogálen -lna -o [-yn- / -ln-], štirivogeln -a -o, štirivogelnik -a m >[-əyn- / -əln-], štirivoglát -áta -o: ~a miza, črka; štirivpréga -e ž, štirivpréžen -žna -o; štirivreténski -a -o; štirivrsten -tna -o: ~ ječmen, štirivrstnik -a m; štirivrstičen -čna -o: ~a katica = štirivrstičnica -e ž; štirizlóžen -žna -o: ~a beseda = štiri-

zlóžnica -e ž; štirizób -óba -o; štirižilen -lna -o [-ln-]: ~ kabel, korobač; *gl. tudi* četvero-

štirideset -ih: vseh ~ let je delal, v ~ih letih je bil le enkrat srečen; štirideseti -a -o: v ~em letu je umrl, list je izhajal v ~ih letih prejšnjega stoletja, štiridesetič, štiridesetkrat, štiridesetkrat, štiridesetér -a -o, štiridesetéren -rna -o, štiridesetérica -e ž = štiridesetérka -e ž, štiridesetica -e ž = štiridesetka -e ž, štiridesetína -e ž, štiridesetínka -e ž; štirindvajset *ali* štirindvájset, štiriindevetdesetlétlen -tna -o: ~ starček = štiriindevetdesetlétnik -a m

štirideset -v sestavi: štiridesetčlánski -a -o: ~i odbor; štiridesetdánski -a -o: ~i post, štiridesetdnéven -vna -o, štiridesetdnévnica -e ž; štiridesetkráten -tna -o; štiridesetlétlen -tna -o, štiridesetlétnik -a m, štiridesetlétnica -e ž 1. *oseba*, 2. *obletnica*; štiridesetmilijónski -a -o: ~i del, narod; štiridesetisočen -čna -o: ~a vojska; štiridesetúren -rna -o: ~i delovni teden

štirinajst -ih *in* štirinájst -ih: ~ let mu je, bilo je leta ~, vsakih ~ dni, čez ~ dni, štirinajsti -a -o *in* štirinájsti -a -o: ~o stoletje, v ~em letu, štirinajstič *in* štirinájstič = štirinajstikrat *in* štirinájstikrat, štirinajstkrat *in* štirinájstkrat, štirinajstka -e ž *in* štirinájstka -e ž, štirinajstkráten -tna -o *ali* štirinájstkráten -tna -o; štirinajstér -a -o, štirinajstéren -rna -o, štirinajstérica -e ž = štirinajstérka -e ž, štirinajstíca -e ž, štirinajstína -e ž, štirinajstínka -e ž, štirinajstínski -a -o, štirinajstérec -rca m, štirinajsták -a m = štirinajstérák -a m [jelen]

štirinajst -v sestavi: štirinajstdnéven -vna -o: ~a mezda, odpoved, ~ list = štirinajstdnévnik -a m; štirinajstkaráten -tna -o: ~o zlato; štirinajstlétlen -tna -o, štirinajstlétnik -a m, štirinajstlétnica -e ž; štirinajstlótlen -tna -o: ~o srebro; štirinajsttónski -a -o: ~i parnik; štirinajstúren -rna -o: ~a hoja

štiristo -ótih *glav. šte.*: ~ pet, ~ sedeminošdeset, štiristokrat; štiristolétlen -tna -o, štiristolétnica -e ž

štiristoti -a -o *in* štiristóti -a -o, štiristotič, štiristotikrat, štiristotíca -e ž, štiristotína -e ž, štiristotínka -o ž

štiritisoči -a -e, štiritisočkrat *in* štiritisočkrat, štiritisočkraten -tna -o, štiritisočak -a *m*: alpski ~i, štiritisočer -a -o; *vendar štiri tisoč*

štirjāk -a *m kvadrat*, štirjāški -a -o: ~a milja, ~i čevelj, kamen, meter

štirje štirih *m*: ~ moške; *gl. tudi štiri*

Štíván -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, štívānski -a -o, štívānci -ev *m mn. in* štívāncani -ov *m mn.*

štóber -bra *m držalo, podstavek za trsko*: vtakniti luč v ~, trska stoji v ~u, štóbrski -a -o

štókati -am *suvari, drozgatí*, štókanje -a *s*, štókalnik -a [-un-] *m*, štókniti -nem, štókalo -a *s*

štókavec -vca *m*, štókavka -e *ž*, štókavski -a -o: ~e posebnosti, ~o narečje = štókavščina -e *ž*

štóla -e *ž*: višnjeva ~, duhovniška, ženska ~, štolnina -e [-ln-] *ž* [dajatev]

štóparica -e *ž* → stoparica

štór -a *m in* štór -óra *m, mn.* štóri, štóri *in* štóroví 1. bukov, star, trhel ~, 2. jurček ima ~, 3. stati ko ~, gorjanski ~, štórc̄ek -čka *m*: zelnatí ~, štórovje -a *s in* štórovje -a *s*, štórast -a -o: ~a obleka, ženska, štórovka -e *ž* [goba], štórovina -e *ž*

Štóre Štór *ž mn. kr. i.*, v ~ah, štórski -a -o, Štórovčani -ov *m mn.*

štórija -e *ž* → storija

štórija -e *ž rogoža*: ~e pleto iz biča, štórvast -a -o, štórijca -e *ž*

Štórje Štórij *ž mn. kr. i.*, v ~ah, iz Štórij, štórovski -a -o

štórklja -e *ž* 1. *ptič*: črna, bela ~, 2. *neroda*, 3. pri nas je ~, ~ ga je prinesla, 4. *letalo*, štórklijn -a -o, štórkljež -a *m neroda*, štórklijast -a -o: ~ čevelj, ~o vedenje, štórkljāv -áva -o: ~a hoja, štórkljāvost -i *ž*, štórkljica -e *ž*, štórkeljski -a -o [-kaj-]: ~a teta *babica*

štorkljāti -ám, štorkljāj -ájte! štorkljāl -ála -o, štorkljānje -a *s*: ~ po sobi, ~ v težkih čevljih, štorkljāvec -vca *m*, štorkljāvka -e *ž*, štorkljāč -a *m*

štórž štórža *m storž*

štrāca -e *ž*: blagajniška ~

štrādón -a *m pot*: barjanski ~i

štrājāk -a *m stavka*, štrājhati -am *stavkati*, štrājkanje -a *s*

štrāma -e *ž* = štrāmlja -e *ž tepec, neroda, motovilo*, štrāmast -a -o. štrāmljast -a

-o, štrāmljāti -ám *kolovatiti*, štrāmljāj -ájte! štrāmljāl -ála -o, štrāmljānje -a *s*; štrāmljē -éta *m*

štrānga -e *ž zaprežnica, vprežnica*

štrápác -a *m* → *hud napor, utrudljivo delo*, štrápáčen -cna -o: ~i čevlji *delovni*, ~o kolo *težko*

štr̄bec -bca *m bot.*

štr̄bóncelj -clja *m* [sliva]

štr̄búnk medm.: ~! v vodo, štr̄búnk -a *m*, štr̄búnkniti -nem: ~ v morje, štr̄búnkati -am, štr̄búnkanje -a *s*

štr̄c medm., štr̄citi -am, štr̄cānje -a *s*: zrnje štr̄ca v obraz, mleko štr̄ca v golido, štr̄cāvka -e *ž brizglja*, štr̄ciniti -nem: ~ komu kaj v obraz, ~ (jo) v mesto, curek krvi štr̄cne iz rane, štr̄cnica -e *ž*, štr̄cálo -a *s*

štr̄clj -clja *m*: zelnatí ~, ~ suhe veje, amputacijski ~, ~ noge, štr̄cljč̄ek -čka [-c̄aj-] *m*: ~ repka, štr̄cljāt -áta -o, štr̄cljast -a -o: ~a roka

Štr̄réklj -klja *m* [sl. *znanstvenik*], Štr̄rékljev -a -o: ~a zbirka narodnih pesmi

štr̄réna -e *ž pramen, predeno*: ~ las, zmešana ~, ~e življenja so se zapletle, ~o vleči, zmanjkalo mu je ~e, ~a pripovedi, ~e zmešati komu, štr̄rékast -a -o: ~i lasje, ~a megla, mreža, slina, štr̄rénica -e *ž*: zlata ~

štr̄rk -a *m štoklja*, štr̄rkov -a -o: ~o gnezdo **štr̄rk medm.**, štr̄rkati -am, štr̄rkānje -a *s*: vodometi štr̄rkajo curke vode, štr̄rkālica -e *ž brizglja*, štr̄rklja -e *ž*, štr̄rkljāj -a *m*, štr̄rkiniti -nem: ~ komu vodo v obraz, štr̄rkavec -vca *m* 1. *otrok, paglavec, pokovec*, 2. *bot.*: pasji ~

štr̄rl̄eti -im, štr̄rl̄ēč -a -e, štr̄fli -ite! štr̄rl̄ēl -ēla -o, štr̄rl̄ēnje -a *s*: v nebo ~, iz tal ~; štr̄rl̄ēč -ēča -e *prid.*: ~a spodnja čeljust, ~e ličnice, korenine, ~a ušesa, ~i zobje, štr̄rlina -e *ž* 1. *skalna* ~, 2. *med.*

štr̄rofotāti -ám *in* -óčem, štr̄rofotāj -ájte *in* štr̄rofóci -te! štr̄rofotāl -ála -o, štr̄rofotānje -a *s*: dež štr̄rofota, ~ z vodo

štr̄ropót -óta *m*: ~ dežja, štr̄ropotāti -ám *in* -óčem, štr̄ropotāj -ájte *in* štr̄ropóci -te! štr̄ropotāl -ála -o, štr̄ropotānje -a *s*: vodometi štr̄ropotajo, štr̄ropótniti -nem

štrūca -e *ž* 1. *maslena, bela* ~, 2. *živa* ~ *dojenček*, 3. *zavezati ruto na* ~, 4. *dati komu kaj za* ~, štrūčka -e *ž*: orehova ~, štrūčica -e *ž*, štrūčnica -e *ž* 1. *prt.*, 2. *peharček*, štrūčast -a -o

štrúkelj -klja *m*: orehov ~, krompirjevi, jabolčni, sirovi, jajčni, makovi ~i, na ~e iti, se povabiti, štrúkljev -a -o: ~ hrib, štrúkljast -a -o: ~a moka, štrúkeljc -a [-kəlj-] *m*, štrúkeljček -čka [-kəlj-] *m*: špinačni ~, ti moj ~, štrúkeljčast -a -o [-kəlj-], štrúkljar -ja *m*
štrúčka -e ž |jabolko, hruška|

štrúkoráčko *prisl.*: = štučokračo: ~ (se) prevrniti, prekucniti

študent -énta *m, mn.* študenti *in* študentje: ~ filozof, ~ prava, študentka -e ž, študentek -tka *m*, študentov -a -o, študentovstvo -a *s*, študentováti -újem, študentovánje -a *s*: ko je še študentoval, študentovski -a -o: ~i dom, idealizem, ~a modrost, organizacija, soba, mati, ulica, brigada, razigranost, halja, ~o naselje, življenje, zatočišče, študentski -a -o študentovski

štúdiij -a *m, mn.* štúdiije štúdiij ž: visokošolski, večerni ~, ~ na fakulteti, končati ~e, predložiti v ~, poglobiti se v ~, ~ medicine, fizike, ~ zgodovinskih virov, ~ vlog

štúdiija -e ž: literarna, kritična, znanstvena ~, ~ po naravi, ~ o Dostojevskem

štúdijski -a -o: ~i načrt, tovariš, sestanek, način, ~a leta, zbirka, soba, knjižnica, ~o potovanje

študirati -am, študiranje -a *s*: ~ univerzo, na univerzi, za zdravnika, ~ kemijo, govor, knjigo, motive; naporno, dolgo ~, težko smo te študirali, dati koga študirat *poslati*; študirajóč -óča -e *prid.*: ~a mladina, študirán -a -o *prid.*: ~ človek, ~ biti za kaj, v čem, veliko ~a knjiga, študiránec -nca *m*, študiranka -e ž

štúk -a -m: beli, zlati ~, umetnine v ~u, štúkast -a -o: ~ strop, štukatúra -e ž: obložiti s ~o, ~e po stenah, na stropu, bela ~, štukatúren -ma -o: ~i opaž, strop, okras, omet, ~a dekoracija, štukatúrnik -a *m* |žebelj|, štukatér -ja *m*, štukatérski -a -o: ~a dela, štukatérstvo -a *s*, štukirati -am, štukiranje -a *s*: ~ steno, strop, venec, okvir

štúka -e ž |letaló, strmoglavec|

štúla -e ž 1. ~ pri klobuku, pri vreči, polna ~ jabolk, klobuk v visoko ~o, napeti ~o šobo, ošabna ~, prelivna, lesena ~, 2. štrcelj: ~ roke, gnojna ~, štúlica -e ž, štúlást -a -o: ~ klobuk,

zvonik, ud, podaljšek, ~a kapa, ~o se šobiti, štúlav -a -o štrcljast, štúlar -ja *m* zool.

štúliti -im, štúljenje -a *s*: ~ koga kam, v službo, ~ nemščino v govor, ~ se med pesnike, ~ se kam, v vsako stvar se štúli, štúlež -a *m* = štúlec -lca [-lc-] *m*, štúlka -e [-lk-] ž

*štúpa -e ž *prah, prašek*

štuporámo *prisl.*: ~ nositi koga na hrbtu, ~ si zadeti otroka

Štúrje Štúrj ž *mn. kr. i.*, v ~ah, štúrski -a -o, Štúrci -ev *m mn.*

Šúbic -a *m* |sl. slikar|, Šúbicev -a -o

Šúklje -ta *m* |sl. politik|, Šúkjetov -a -o

šúm -a *m* 1. lahen, močan ~, bolezenski ~ na srcu, mestni ~, ~ in hrum, soglasniški ~ fon., ~ pripornikov fon., 2. slap: ~ pod mlinom, spustiti vodo na ~, šúmček -čka *m*, šúmek -mka *m*, šúmík -a *m* 1. slap šúmnik, 2. mošt, šúmoma *prisl.*

šúma -e ž gozd: cela ~ reči veliko

Šumadija -e ž |pokrajina|, šumadijski -a -o: ~a vas, noč, Šumadínec -nca *m*, Šumadínka -e ž, šumadínski -a -o

šumastéti -im, šumasténje -a *s*: ~ po suhem listju, ~ s papirjem

šúmen -mna -o: ~ potok, svet, ~i Pariz, ~a gostija, družba, ~o slavje, šúmnik -a *m* |glas|, šúmnik -a *m* |slap|: kraški ~i, ~ bobni, šúmnost -i ž, šúmnat -a -o

šuméti -im, šúmi -ite! šumél -éla -o, šuménje -a *s*: reka, samovar, gozd, veter, mesto, para, družba šumi, šumé(č) pada listje; v krčmi, v dvorani šumi ko v panju; vprašanja mu šumijo po glavi: po ušesih ali v ušesih mi šumi; po vasi, po hišah šumi si šušljajo; šuméč -éča -e *prid.*: ~ potok, slap, gozd, ~a govorica, veselica, limonada, pšenica, dobrava, obleka, ~i prisad |bolezen|, ~e vino, trstje, krilo, pet steklenic ~ega, šumévec -vca *m slov.* |glas|

šumljáti -ám, šumljáj -ájte! šumljajóč -a -e, šumljál -ála -o, šumljánje -a *s*: dež šumija po strehi; veter, voda, potok šumlja; šumljajóč -óča -e *prid.*: ~a pesem, ~e čebele, ~i valovi, šumljáv -áva -o: ~a izgovarjava

šumòt -òta *m*: ~ peruti, obleke, vetra, dežja, reke, šumotáti -ám *in* -óčem, šumotáj -ájte *in* šumóči -te! šumotáł -ála -o, šumotánje -a *s*: dež, papir, morje,

trava, žito šumota; valovi, glasovi šumotajo, šumotáv -áva -o, šumòten -tna -o: ~ gozd

šumotljáti -ám, šumotljáj -ájte! šumotljál -ála -o, šumotljánje -a s: ~ s krili, s klasjem, šumotljiv -a -o

šúnd -a m → *plaza*, šúnd neskl. → *plazast*: ~ literatura → *plaza*

šúnkica -e ž *gnjat*: zemlja s ~o, šúnkica -e ž, šúnkár -ja m |*prašič*|, šúnkárica -e ž |*salama*|

šúntati -am ščuvati, hujskati, podpihovati, dražiti

*šúpa -e ž *lopa*

šúpelj -plja -e volé: ~ oreh *gluh*, *piškav*, šupljina -e ž *votlina*

šušljáti -ám, šušljáj -ájte! šušljál -ála -o, šušljánje -a s: ljudje si šušljajo o novici, otrok šušlja *šešlja*, šušljáv -áva -o: ~ glas, šušlja -e ž |*pisčal*|: s ~o oponašati jerebe

šušmár -ja m, šušmárček -čka m, šušmárka -e ž, šušmárski -a -o, šušmárstvo -a s: kulturno ~, šušmárija -e ž, šušmáriti -im, šušmárjenje -a s 1. po službi malo ~, 2. *krpariti*, *površno delati*

šušnjáti -ám *šešljati*, šušnjáj -ájte! šušnjál -ála -o, šušnjánje -a s, šušnja -e ž *žužnjalo*

šuštvéc -vca m |*živinska bolezen*|

šuštéti -im, šušti -íte! šuštèl -éla -o, šušténje -a s: hrast, papir, obleka, veter šušti

šústast -a -o *prismójen*, *prismodast*

švábah -a m *tisk.*, švábaški -a -o: ~a pi-sava, gotica

švábska -e ž |*pokrajina*|, v ~i, Švábsko -ega s, na ~em, Švábi -ov m *mn.*, švábinja -e ž, šváb -a m *znč.* *Nemec*, švábrica -e ž, švábski -a -o: ~a kapa, patrulja, švábsčina -e ž

švadronírati -am → *bahati se*, *širokoustiti se*, *postavljati se*, švadronér -ja m → *bahač*, *širokoustnež*

švapáti -ám *lingv.*, švapáj -ájte! švapál -ála -o, švapánje -a s: Gorenjci švapajo *izgovajajo šva* *namesto šla*

švédér -dra m |*čevelj*|, švédra -e ž = švedrač -a m, švédrast -a -o: ~o hoditi, švedráv -áva -o, švedráti -ám, švedráj -ájte! švedrál -ála -o, švedránje -a s, švedrávec -vca m, švedrávka -e ž, švedrálo -a s, švedré -éta m

švédska -e ž *država*, v ~i, Švédsko -ega s, na ~em, Švéd -a m, Švédinja -e ž,

švédski -a -o: ~a kuhinja, telovadba, ~o platno, švédščina -e ž

švéjk -a m, švéjkovstvo -a s, švéjkovski -a -o: ~a figura

švíca -e ž |*država*|, v ~i, Švicar -ja m, Švicarka -e ž, švicar -ja m |*bik*, *lakaj*|, švicarka -e ž |*ura*, *krava*, *koza*|, švicarija -e ž |*hiša*|, švicarski -a -o: ~i puding, ~a ura, krava, tla, Švicarsko -ega s, na ~em

švigášvága -e ž: v ~ah teči, švigášvága *medm.*: ~ čez dva praga, švigášvágast -a -o: ~ značaj

švigati -am, šviganje -a s: z očmi ~ naokrog, ~ koga *tepti*, ~ sem ter tja; plameni, pogledi, sence švigajo; misel šviga po glavi; ogenj, pogled šviga; bliski mu švigajo iz oči, ribe švigajo sem ter tja, bič šviga po hrbitih; zastonj se še mačke ne švigajo *gonjo*, švigávec -vca m, švigávka -e ž, švigáv -áva -o: ~ bič, švigalica -e ž |*šiba*|

švigljáti -ám, švigljáj -ájte! švigljál -ála -o, švigljánje -a s: plamenčki švigljajo, švigljast -a -o *preklast*: ~o drevo, šviglja -e ž *lovača*, *cipa*, *vlačuga*, švigelj -glja m 1. *šiba*, 2. *fant*, švigljáj -a m: ~ z bičem

švigñiti -nem: z očmi ~ po kom; v zrak, kvišku ~, misel švigne ko blisk, ~ (konja) z bičem, ~ po konju (z bičem); strela švigne v seno, v streho; misel švigne v glavo *šine*, riba švigne po vodi, ~ mimo okna

švilígój -a m |*Cankarjeva oseba*|, švilígójščina -e ž

švist *medm.*, švist -a m: ~ krogle, kose, biča, puščice, s ~om udariti, dihati, švistniti -nem: ~ z bičem, s sabljo; lastovka, kosa, plamen švistne, švistéti -ím, švísti -íte! švistèl -éla -o, švisténje -a s: krogle, puščice, peruti, kose švistijo, obleka švísti

švrk *medm.*: ~! po konju, ~! čez mejo; švrk -a m: ~ z bičem, švrkati -am, švrkanje -a s: ~ z očmi, ~ sem ter tja, ~ s šibo po vodi, po konju, ~ z bičem, ~ koga po ustih, pesek švrka na vse strani, krogle švrkajo, švrkávec -vca m, švrkávka -e ž, švrkalica -e ž, švrček -kca m *pokek na biču*, švrkljáj -a m; švrkniti -nem: ~ konja, ~ čez mejo, ~ mimo, ~ kozarček vina *na dušek izpiti*; gnoj, kri švrkne iz rane

T

t [tə] *m neskl. in té -ja m*: mali t, z vélikim T, z malim tejem

tá *tá tó kaz. z.*: *edn. m, s téga in tegà, tému in temù, pri tém in pri têm, s tém in s têm; ž tá té téj ali ti tó o téj ali ti s tó; dv. m tá (dvá) ali tá dva, ž té ali ti (dvé) ali té dve, s té ali ti, m ž s pri téh ali pri téh, s téma; mn. m ti, ž té, s tá, m ž s téh in téh, tém in têm, pri téh in pri téh, s témi; v sestavi*: tale, tole, tegale, temule, tele, tejle, o tehle, s temile *le-ta, le-to, le-tega, le-te, o le-teh, z le-temi*; pri téj priči, ta je lepa, ta je bosa, teden dni je tega; lep, da nikoli tega, ta in ta, ta pa ta! ta in oni, to je bilo hudo! to ti je junak! hodil je v mesto, in to trikrat na teden; °tem potem *s tem, tako*; °temu ni tako *to ni tako*; predložne zveze *rade prehajajo v prislove*: po tem potu, v tem času, na to besedo, ta čas : potem pridem, vtem je odšel, nato je rekel, tačas

***ta** *neskl. lj. okamnel kazalni zaimek pred določno obliko pridevnikov*: odkar je ~ mlada pri hiši *snaha*, sam ~ spodnji ga je dal *vrag*, pije samo ~ *zelénega žganje*, ~ *lepo (roko) daj!*

tabakóza *-e ž med. obolenje od tobačnega prahu*

tabéla *-e ž razpredelnica*: logaritmična, obrestna, temperaturna ~, tabeláren -rna -o: ~i pregled, tabeláričen -čna -o: ~i stavek *tisk.*, tabélski -a -o [-ls-]: ~a slika, tabelfrati -am, tabeliranje -a s, tabélica -e ž

***tabérna** *-e ž krčma*, ***tabernáti** -ám *krčmariti, kupčevati, pod vejo točiti*, ***tabernánje** -a s

tabernákelj -klja *m, tabernákeljski -a -o [-kəlj-]*: ~a vratca

tábés -a *m sušica hrbtne mozga, tabétik -a m, tábičen -čna -o*

tábla *-e ž, rod. mn. tábel [-əl-]*: šolska, izvesna ~, ~o zbrisati, po ~i pisati, na črno ~o zapisati, táblica *-e ž*: ~ čokolade, skrilnata ~, evidenčna ~ za motorje in avtomobile, logaritemske ~e, táblast -a -o: ~a skala

tabléta *-e ž*: zdravila v ~ah; tablét -a *m*: sluga prinese pismo na ~u

tábor -a *m*: obrski, sovražni, napredni ~, ~ okoli cerkve, doba ~ov, táborski -a -o: ~o gibanje, táboren -rna -o: ~i ogenj, tábornik -a *m*, tábornica -e *ž*, táborniški -a -o: ~a organizacija, táborništvo -a *s*; taborišče -a *s*: cigansko, koncentracijsko ~, taboriščen -čna -o: ~o življenje, ~e bolezni, taboriščnik -a *m*; taborján -ána *m*, taborjánski -a -o: ~o narodnjaštvo; taboríti -im, tabòri -íte! taboril -a -o, taborjenje -a *s*: vojska tabori; taboriti -ov *m mn.* [husitska ločina], taboritski -a -o

Tábor -a *in -bra m ali Táber -bra m kr. i.*, na ~u, tábrski -a -o

tabú -ja *m l. prepoved, 2. nedotakljiv predmet*: gora je ~, tabújski -a -o: ~i predmet

tabulátor -ja *m*: ~ pri pisalnem stroju, tabulátúra *-e ž glas.*, tabulárij -a *m pr. zg.*

taburét -a *m stolček brez naslona*

táca *-e ž*: že vem, kam pes ~o molí, táčica *-e ž*, táčka *-e ž*: ~o dati, medvedova ~ [goba], tácar -ja *m*: medved ~, tácman -a *m*; tacáti -ám, tacàj -ájte! tacàl -ála -o, tacánje -a *s*, tackáti -ám: dete tacka

°táca *-e ž podstavek, pladenj*

Tácén -čna *m kr. i.*, v ~u, táčenski -a -o [-cən-]: ~i most

Tácít(us) -ta *m [rimski zgodovinar]*, Tácítov -a -o: ~i Anali

tačas *prisl. takrat, tedaj*: ~ je bil še dijak, tačasén -sna -o *takraten, tedanji*: ~e razmere

táčna *-e ž rib. skalna muha, umetna ribica*

Tadéj -a *m os. i.*, Tadéjev -a -o; Tadéja *-e ž os. i.*, Tadéjin -a -o

tá dva ali tá dvá téh dvéh gl. ta

táft -a *m [blago]*, táftov -a -o, táften -tna -o, táftast -a -o: ~o krilo

Tagliáménto [taljaménto] -a *m [reka]*

tahikardija *-e ž med. hitro utripanje srca*, tahikáridčen -čna -o: ~ pulz

tahiméter -tra *m, taheométer -tra m, tahométer -tra m, tahimétrski -a -o*: ~i poligon, tahimétričen -čna -o: ~a tabela, tahimetríja *-e ž*; tahigrafíja *-e ž*, tahigráf -a *m, tahigráfski -a -o*

Tahiti -ja *m* [otočje in otok v Tihem oceanu], tahitijski -a -o, Tahitijec -jca *m*, Tahitijska -e *ž*, tahitijsčina -e *ž* [jezik]

Taiget(os) -ta *m* [gr. gora]

Taine [tén] Taina *m* [franc. zgodovinar in filozof], Tainov -a -o: ~ nauk o okolju, tainovski -a -o: ~a analiza, tainovec -vca *m*, tainovka -e *ž*

taisti -a -o *kaz. z.*, *rod. taistega in téga istega*

tájati -am *in* -jem, tájanje -a *s*: ~ led, srce se taja od miline

tájen -jna -o *skrivn.*: ~i agent, svétnik, družabnik, ~a družba, ~o glasovanje, tájnost -i *ž*: javna, uradna, pisemska, uredniška, državna ~, varovati ~, tájnosten -tna -o = tajinstven -a -o [-tván-] → *skrivnostn.*, tájna -e *ž* → *skrivnost*

tajfún -a *m* [vihar v zahodnem delu Tihega oceana]

tájga -e *ž* močvirni gozdni pas na azijskem severu

tajjiti -im, táji -ite! tajjl -a -o, tajjenje -a *s*: ~ krivdo, bolezen, solze, vero, bogove; ne moreš ~, da ni res; taji ko gad noge, sapo ~, ~ se pred kom; tajlv -a -o, tajlvec -vca *m*, tajlvka -e *ž*, tajlvski -a -o: ~i značaj, tajljev -tve *ž*, tajlven -lna -o [-ln-]: ~a prisega

tájnik -a *m*: osebni ~, tájnica -e *ž*, tájniški -a -o: ~i opravki, tájništvo -a *s*: zglasiti se v ~u, tajnikovanje -a *s*: ~ mu je predsedalo

tajno -v sestavi: tajnocvéten -tna -o, tajnocvétká -e *ž* *kriptogama*; tajnopis -a *m*, tajnopisen -sna -o, tajnopisec -sca *m*, tajnopisje -a *s*

Tájnska -e *ž* [dežela], v ~i, Tájsko -ega *s*, na ~em, tájski -a -o: ~i riž

ták -a -o *kaz. z.*: predrznost pa ~a, ~a tema, ~i smo pač, v ~em ne hodi ven, ~a je na svetu, kaj ~ega pa še ne, ~e uganjati, ~e mu je nabrenkala, da nikoli ~ega; kar ~ je šel na dež; tákle, tákale, tákole

ták prisl.: ~ bodi pameten! ~ povej že! ~ nikar ne vpij! ~ kaj sta videla? ~ nehaj žel! ~ tako

takaláti -ám, takaláj -ájte! takalál -ála -o, takalánje -a *s*; takalíti -ím, takalíl -a -o, takalkáti -am, takalíkanje -a *s*; tákati -am *in* táčem, tákaj -te *in* táči -te! tákanje -a *s*: ~ kolesca, krogla, zibko;

takljáti -ám, takljáj -ájte! takljál -ála -o, takljánje -a *s*, takljáč -a *m* = tak(lj)ávec -vca *m* *kegljač*, takljávka -e *ž* = takávka -e *ž*, takljáv -áva -o

takisto prisl. tako, enako, prav tako: zdaj se pa ~ dela z menoj, ~ ti rečem, takistole *prisl.*

takó prisl.: prav ~, ravno ~, ~ pozno, ~ sam, ~ imenovan, ~ rekoč (°tako-rekoč); kar ~, ona ni kar ~, godi se mu bolj ~ ~, ~ nekako, saj ga ~ ni več, ~ in ~, domov mora ~ ali ~, to (°temu) ni ~; piše ~, da nihče ne zna brati; strahovito je treščilo, ~ da sem prebledel

takój prisl., takójšnji -a -e in takójšen -šna -o: ~a pomoč

takóle prisl.: ~ pa ne delaj z mano; ~ bo, pa nič drugače; ~ pod noč; ~ ti povem

°**takozván** -a -o *tako imenovan*

tákraj 1. *prisl. tokraj:* sovražnik je bil še na óni strani, naši pa že ~, 2. *predl. z rod.:* ~ reke, tákrajšnji -a -e: ~i breg, tákrajnji -a -e

takrát prisl. tedaj: ~ se spomni, ~ je bilo lepo; takráten -tna -o: ~i časi

tákrat prisl. tokrat, to pot: za ~ ti odpustim

táksa -e *ž* *pristojbina:* kazenska, prenosna ~, ~e prost → brez *takse*, táksen -sna -o *pristojbinski:* ~i papir, taksirati -am (o) *centi*; taksátor -ja *m* *cenivec*, taksácija -e *ž* *cenitev*, taksativen -vna -o

táksi -ja *m*, taksiméter -tra *m in* taksaméter -tra *m*

tákšen -šna -o *kaz. z.*: ~i so, ~a predrznost! lenoba pa ~a! tákšnost -i *ž*; tákšenle tákšnale tákšnole: ~ čvekač bo mene učil

tákt -a *m* *glas.:* tričetrtinski ~, ~ bíti, dajati, po ~u ali v ~u stopati, plesati, veslati, ~ pri motorju, delovni ~; tákten -tna -o: ~e mere *glas.*, taktírati -am, taktíranje -a *s*: ~ pri petju, taktírka -e *ž*: pod dirigentovo ~o, taktómér -a *m*; táktnica -e *ž* *glas.:* črta ~, táktoven -vna -o = táktovski -a -o: ~i način

tákt -a *m* *obzirnost, olíka:* pomanjkanje ~a, brez ~a, tákten -tna -o *obziren, olíkan:* ~o vedenje, táktnost -i *ž*

táktika -e *ž*: spretna ~, ~o spremeniti, táktik -a *m*, táktičen -čna -o: ~ umik,

~a poteza, táktičnost -i ž; taktizirati -am, taktiziranje -a s
táktilen -lna -o [-ln-] tipalen, taktiálnost -i [-ln-] ž
tál [tál] -a -o kopen: zemlja je ~a, tálen -lna -o [-ln-] južen: kure brskajo po ~em, sneg je ~, vreme je ~o; taléti -ím, talél -éla -o, talénje -a s; talica -e ž južno vreme, talina -e ž tala zemlja, tálov -a -o = táloven -vna -o tal: po prisojah je že ~o
talár -ja m |obredna obleka duhovnikov, sodnikov, vseučiliških profesorjev|, talárski -a -o
tálec -lca m: za ~a vzeti, ustreliti kot ~a, tálka -e ž, tálski -a -o, tálstvo -a s: v ~ jemati >[tal-]
tálen -lna -o: ~a voda, struga, ploskev, ~a renta, ~i led, načrt, ~i žlebniki, tálnica -e ž: vode ~e, talnina -e ž: ~ premogovih plasti, tálnik -a m rib. talni trnek >[-ln-]
talént -énta m 1. bistrumnost, nadarjenost: ~ imeti, zakopati, ~ za petje, biti brez ~a, 2. nadarjen človek: fant je ~, talentiran -a -o nadarjen, talentiranost -i ž nadarjenost
talént -énta m |stara denarna vrednost|: pet ~ov srebra
Táles -a in Táleta m |gr. modrijan|, Tálesov -a -o in Táletov -a -o
Talía -e ž in Talija -e ž |muza|, Talijin -a -o: ~ hram gledališče
taliga -e ž, nav. mn. talige samokolnica, taligar -ja m
tálj -a m kem. |element|, tálijev -a -o
tálkati -am takljati: jajca ~, kolo se talika
tálisman -a m vražni obesek, ki naj prinese srečo
táliti -ím, táli -íte! talil -a -o, taljén -éna -o, taljénje -a s: ~ železo, sneg, vosek se tali, talilen -lna -o [-yn-]: ~i lonec, ~a peč, toplota, talilnik -a [-yn-] m |posoda|, talilnica -e [-yn-] ž |peč, oddelek|, talilniški -a -o [-yn-]; talilo -a s pripomoček za taljenje, talina -e ž: strjena ~, tališče -a s, talítev -tve ž, talívec -vca m, talívka -e ž 1. oseba, 2. svetilka, taljív -a -o, taljívost -i ž
Talleyrand [talrán] -a m |franc. diplomat|, Talleyrandov -a -o
tálmi [-lm-] neskl. nepravi: ~ zlato zlatu podobna zlitina, ~ izobrazba

tálmud -a m judovska knjiga postav, tálmudski -a -o, talmudíst -a m, talmudízem -zma m >[-lm-]
talón -a m: ~ vrednostnega papirja oł-rezek, ~ pri kvartanju
tám prisl: ~ naokoli, ~ okrog božiča, sém ter ~, tu pa ~, támkaj prisl., támkajšnje = támle prisl., támkajšnji -a -e (*tamošnji)
támár -ja m obor, živinska staja po planinah: zganjati ovce na ~, konji so v ~ju, tamáriti -ím, tamárjenje -a s
Támár -ja m kr. i., v ~ju, támarski -a -o **támárina** -e ž |tropsko drevo in njega sad|, tamárinov -a -o
tamariska -e ž |okrasni grm|, tamariskin -a -o: ~ cvet, tamariskov -a -o: ~ grm, tamarise -ís ž mn. |družina|
támbor -ja m bobnar, támbur -ja m arh.: ~ nosi kupolo
tambúrica -e ž: igrati na ~o, tamburáš -a m, tamburáški -a -o: ~i zbor, tambúrati -am, tambúranje -a s
tamburín -a m 1. ročni bobenček s kraguljčki, 2. okvir za vezenje, tamburirati -am, tamburiranje -a s
Támérian -a m Timurlenk, Támérianov -a -o: ~i pohodi
tampón -a m med. čep, šop vate ali gaze, támponski -a -o: ~a država; tamponírati -am, tamponiranje -a s, tamponáda -e ž, tamponáza -e ž
tamtám -a m 1. konkavna kovinska plošča, 2. kitajski in indijski gong, 3. zamorski boben, 4. bučna reklama: delati ~
Tánagra -e ž |stgr. mesto|, tánagrski -a -o, tánagra neskl.: ~ kipci
Tánatos -a m mit. poosebljena smrt
tančica -e ž, tančičen -čna -o: ~o pokrivalo, tančičje -a s, tančičar -ja m, tančičarka -e ž, tančičarica -e ž 1. oseba, 2. zool. >[tan- |tən-]
tančina -e ž drobnost, nadrobnost, niansa, odtenek, tanka plast prsti na skali >[tan- |tən-]
tándem -a m šp. |voz, bicikel z več sedežil|, tándemski -a -o: ~i modeli
tánek -nka -o in tanèk -nká -ó, prim. tánjši -a -e: ~ ko prekla, kot osa, ko jetika, ko jelka; ~ papir, nos, vid, sluh, voh, okus, čut, glas, zrak, jok, smeh; ~a šiba, preja, plast, juha, hrana, vest; ~o drevo, uho, oko; ~a mu prede, poje hudo se mu godi; na ~o razrezati;

~i konec palice, ~o črevo, pri nas smo bolj na ~o; z živežem smo precej na ~em; táanko in tankó *prisl., prim. tánj(š)je*: ~ vidi, sliši, čuti, piše, poje, cvili, piska, dežuje; ~ premisliti, izprašati, živeti >[*tan- / tən-*]

Tanganjika -e ž |*jezero in dežela v Afriki*|, tanganjíški -a -o

tangénta -e ž *mat.*: nariši ~o na obod kroga, tangénten -tna -o, tángens -a m, tangenciálen -lna -o [-*ln-*]

Tánger -ja m |*mesto v severni Afriki*|, tángerski -a -o

tángirati -am → *zadevati, tikati se*

tángo -a m |*ples*|, tángov -a -o: ~ korak, tángovski -a -o: ~a melodija

tanín -a m 1. *izvleček iz česlovine*, 2. *strojilo*, tanínov -a -o, tanínski -a -o: ~i les, taníneč -nca m |*delavec*|

tanítí -ím, táni -íte! taní | -a -o, tanjénje -a s: kovine ~; tanjèn -éna -o: testo je ~o, staniól je ~ kositer; tanílo -a s |*orodje*|; tanéí -ím, tanèl -éla -o, tanénje -a s >[*tan- / tən-*]

Tánja -e ž *os. i.*, Tánjin -a -o

tánjšati -am, tánjšanje -a s: ~ testo *valjati, taniti*, bič, palica se proti koncu tanjša

Tánjug -a m |*tiskovna agencija*|, Tánjugov -a -o: ~a poročila

tánk -a m: bencínski ~, napad s ~i, tánkovski -a -o: ~i napad, tankíst -a m: dan ~ov, tankístovski -a -o: ~a čelada; tánkati -am, tánkaje -a s: ~ gorivo, táncer -ja m |*ladja*|

tanko [-*tan- / tən-*] v *sestavi*: tankočúten -tna -o, tankočútnost -i ž; tankoglásen -sna -o; tankoglávec -vca m |*zajedavec*|; tankokljún -a -o, tankokljúneč -nca m; tankokríl [-*íl*] -a -o, tankokrílec -lca [-*lc-*] m; tankolàs -ása -o; tankolíst -a -o; tankoníten -tna -o; tankonòg -óga -o; tankopíst -a -o, tankopíst -a m; tankorèp -épa -o, tankorépec -pca m; tankoslúšen -šna -o, tankoslúšnost -i ž; tankoúmen -mna -o; tankovésten -tna -o, tankovéstnost -i ž, tankovéstnež -a m; tankoviden -dna -o, tankovidnost -i ž; *tudi* tenko-

Tántal(ós) -la m *gr. mít.*, Tántalov -a -o: ~e muke, tántalski -a -o [-*ls-*]: ~i naporí, tántalstvo -a [-*ls-*] s: moderno ~; tántal [-*al*] -a m *kem.* |*prvina*|, tántalov -a -o: ~a kislina

tantiéma -e ž 1. *delež od dobička delniške družbe*, 2. *avtorjev delež od izvajane dela*: avtorske ~e

taofizem -zma m |*vera*|, taofíst -a m, taofístičen -čna -o = taofístovski -a -o

tápáti -am *tiho stopati*, tápanje -a s: ~ po temi, ~ bosih nog, tapáti -ám *postopati*, tapáj -ájte! tapál -ála -o, tapánje -a s

tapéta -e ž *opna*, tapéten -tna -o: ~a vrata, ~i papír, tapétnik -a m, tapétníški -a -o: ~a dela, ~i žičniki, tapétníštvo -a s, tapecíratí -am, tapecíran -a -o, tapéster -tra m |*blagol*|, tapestrína -e ž |*preproga iz jute*|

tápica -e ž *preprost, neumen, boječ človek*, táпка -e ž

tapíoka -e ž *hranljivi škrob*

tapír -ja m |*kopitar*|: indijski, ameríški ~, tapírka -e ž: ~ samica, tapírjev -a -o: ~i mladiči

tapkátí -ám, tapkáj -ájte! tapkál -ála -o, tapkánje -a s: ~ s prsti po mizi, po tipkah, ~ od hiše do hiše, lahni koraki tapkajo za meno

tapljáti -ám, tapljáj -ájte! tapljál -ála -o, tapljánje -a s: ~ po rami

tára -e ž *teža posode ali omota*, tarírati -am *določiti taro*, taríranje -a s: ~ železniške vozove

tarantéla -e ž 1. *južnoitalijanski ples*, 2. *pajek*

tárča -e ž: biti ~ ali za ~o komu, v ~o streljati, tárčar -ja m *kdor strelja v tarčo*, tárčen -čna -o

tardáno *prisl. glas. zadrževaje*

taréntal [-*ul*] -a m |*strupen pajek*|

Tarént(um) -ta m |*mesto*|, taréntínski -a -o, Taréntinci -ev m *mn.*

tarífa -e ž *cenik*: carínska, poštna, blagovna ~, tarífen -fna -o *ceníški*: ~a politika, postavka, ~i pravílnik

Tarkvínius -ia m in Tarkvínij -a m *strim. os. i.*, Tarkvínijev -a -o

tárnati -am, tárnanje -a s, tarnáč -a m, tárnáv -a -o, tárnavec -vca m

tarók -a m |*igra na karte*|: vreči partíjo ~a, tarokíst -a m, tarokístovski -a -o; tarokírati -am, tarokíranje -a s

tárpan -a m *divji stepni konj*

Tarpéus -ia m *rim. os. i.*, tarpéjski -a -o: ~a pečina

Tártar(ós) -ra m *grško podzemlje*, tártarski -a -o

tartráti -ov *m mn. soli vinske kisline*
Tartuffe [tartú'f] -ffa *m* [oseba iz Molièrove komedije], Tartuffov -a -o; tartíf -a *m* hinavec, svetohlinec, tartíf(ov)ski -a -o, tartífka -e *ž*, tartífovstvo -a *s* hinavstvo, svetohlinstvo
Tárzan -a *m*, Tárzanov -a -o, tárzanski -a -o: ~o življenje, tarzaniáda -e *ž* [povest, film]
 °tása -e *ž* pladenj
Tásilo -a *m* [bavarski vojvoda], Tásilov -a -o
Tásos -a *m* [otok v Egejskem morju], tásoški -a -o
Tasso [táso] Tassa *m* [it. pesnik], Tassov -a -o: ~a pesnitev
tát -a *m*, tástov -a -o; tášča -e *ž*, táščin -a -o: ~a beseda
tastatúra -e *ž* tipke, táster -ja *m*
tášica -e *ž* [ptica]: modra, rjava ~, tášičin -a -o, tášičiji -a -e: ~i spev
 °táška -e *ž* 1. torbica, 2. obešenka, žabica pri ključavnici
tát tátú in táta *m, mn.* tatjé, tatóvi in táti, pri tatóvih, pri tatéh, s tatóvi, s tatmi: gozdni, kurji, lovski ~, plazi se kakor ~ v noči, primite ~! tátov -a -o, tátovski -a -o, tatič -lča *m* 1. oseba: ~e obešajo, tatove izpuščajo, 2. zool., tatiča -e *ž*, tatinski -a -o: po ~o se plazi, tatinstvo -a *s*, tatínščak -a *m* panj roparskih čebel, tatvína -e *ž*: žepna, konjska ~, tatvínski -a -o: ~a tožba, tatíniti -im, tatínjenje -a *s*
táta -a in -e *m* = tátej -a *m* = tátek -tka *m*, tátov -a -o, tátejev -a -o, tátkov -a -o
Tatár -(j)a *m*, Tatárka -e *ž*, tatárski -a -o: ~i šotor, ~a novica neverjetna, strahotna, tatáriti -im rabiti tatarske besede, tatárščina -e *ž*, Tatársko -ega *s*, na ~em
Táttra -e *ž* in Tátre Táter [-tər] *ž mn.* [del Karpatov], tatránski -a -o; táttra -e *ž* [avtomobil]
táttrman -a *m* 1. zgornji konec cevi pri vodnjaku, 2. strašilo v prosu, 3. stol za obrezovanje dog, táttrmanski -a -o
Táuris Táuride *ž* polotok Krim, táuriški -a -o
Táurus -a *m* [pogorje v Mali Aziji], táuruški -a -o: ~i vrhovi
távati -am, távanje -a *s*: ~ v temi, ~ sem ter tja, taváč -a *m*
Távčar -ja *m* [sl. pripovednik], Távčarjev -a -o: ~ roman, távčarski -a -o: ~a košatost

*tavérna -e *ž* taberna, tavérnik -a *m* [ogrska časna služba], tavérniški -a -o: ~o sodišče
tavoléta -e *ž* [bukova ali jelova deska]
Távrida -e *ž* Tauris: Ifigenija na ~i, távriški -a -o
tavtologija -e *ž* istorečje, tavitologičen -čna -o istorečen, tavitolóški -a -o: ~i izrazi távzentroža -e *ž* bot. zlati grmiček
Taylor [téjlor] -ja *m* [ameriški inženir], Taylorjev -a -o; taylorist -a *m*, taylorizem -zma *m*
team [tím] -a *m* šp. → moštvo, družina, teamski -a -o: ~o delo → skupno
teáter -tra *m* gledališče: delati ~, to ti je bil ~! teátrski -a -o: ~i človek, teátralen -lna -o [-ln-], teátrálnost -i [-ln-] *ž*, teátráličen -čna -o: ~ nastop, teátrálničnost -i *ž*, teátrálika -e *ž*: poceni ~, teátrálik -a *m*
Tébe Téb *ž mn.* [gr. mesto], tébski -a -o, Tebánec -nca *m*, Tebánka -e *ž*, tebánški -a -o
teč -i *ž* tečaj pri kolesu: ~ valja
tečaj -a *m* 1. ~i vrat, ~ pri zibki, okna na ~e, mlin ima tri ~e; vzdigniti, sneti vrata s ~ev, ~i pri kolesu, 2. pol: severni, magnetni, mrazni ~, 3. stadij: šestdeset ~ev od Jeruzalema, 4. kurz: borzni, devizni, menični ~, ~ dinarja, 5. prvi ~ semester, učni, gospodinjški, babiški ~, obiskovati ~, biti na ~u, priti s ~a; tečájen -jna -o: ~o morje polarno, višji ~i izpit matura, ~i stružniki teh., tečajast -a -o: ~ sklep med.; tečajnica -e *ž* 1. zvezda, 2. udeleženska, absolventka tečaja, 3. lista borznih tečajev, tečajnik -a *m* 1. udeleženec, absolvent tečaja, 2. severni, južni ~, tečajniški -a -o
téčen -čna -o: ~a jed, ~o delo, ~a krmila, ~ človek, téčno prisl.: ~ jesti s tekom, ~ govoriti pusto, nadležno, téčnost -i *ž*: ~ jedi, ne prenesem njegove ~i
tēči téčem, tekó in tēčejo, namen. tēč. tēči -íte! tékel tēkla -o: ~ pred psom, za tatom, domov; voz. kolo, zibel, ura, čas, stroj teče; solze tekó; znoj teče, kri bo tekla, med hišami teče klanec: beseda, pogovor teče; jezik mu teče; ~ kakor za stavo; laže, kakor pes teče: pritožba, pravda, preiskava teče, deseto leto že teče, ~ na vso sapo, iz noge

mu teče, posoda teče, čez teče, oklici tekó, mejica teče ob tiru, obresti tekó, film teče, rok teče, boj za staro pravdo še teče, igra teče, voda teče v grlo, v curku ~, ~ skozi šibe, ~ ko po vrvcu, denar teče v žepe, proizvodnja teče, priprave tekó

tēčina -e ž: krt ima ~e pod zemljo, ~ valja, tečlišče -a s [del težaja]

tečkáti -ám mečkati, tečkál -ála -o, tečkán -a -o

tedáj *prisl.*: ~ je bilo prijetno; praviš, da vse veš: povej ~! ~ povej! tedájci *prisl.*, tedánji -a -e, tedánjost -í ž, tedájšnji -a -e > [təd-]

tédén -dna m: ~ dni, danes ~, ~ za ~om, v treh ~ih, med ~om, križev ~, medeni ~i, ~ Rdečega križa, ~ otroka, cvetni ~, véliki ~, tédenski -a -o [dan-]: ~i pregled, ~o dvakrat → dvakrat na teden, tédnik -a m [časnik, film], tédnina -e ž [plača], tédnar -ja m [delavec], tédnarski -a -o: ~a služba

tedéum -a m [zahvalna pesem]

tédve ali té dvé téh dvéh *gl.* ta

tég -a m: ~ mišic, ~ vrvi alp., upirati se ~u

tegníti tégnem dajati, tégnil -íla -o in tégniti -nem s stal. *poud.*: lahko je čedno oblečen, saj mu oče obleko tegne; vse koj strgaš, kdo ti bo pa tegnil? *gl.* tudi tezati

tegóba -e ž težava: ~e in nadloge, te-góben -bna -o, tegóta -e ž težava, tegóten -tna -o, teginja -e ž težava, omedlevica, nuja

Téhárje Téharij ž *mn. kr. l.*, na ~ah, téharski -a -o: ~i plemiči, Téharchani -ov m *mn.*

Teherán -a m [mesto v Perziji], teheránski -a -o: ~i sporazum, Teheránc -nca m, Teheránka -e ž

téhniká -e ž: slikarska, perorisna, punktirna, kompozicijska, plenerska ~; zakonodajna, gospodarska, Ljudska ~; vojna, odrska, zimska ~; ilegalna ~ tiskarna, ~ soneta, ~ dihanja, čaša je kovana v vzbokli ~i, téhničén -čna -o kar se nanaša na tehniko: ~a priprava, pomoč, zaostalost, ovira, baza, srednja šola, ~o vodstvo, železo, ~i les; téhnik -a m: zobni ~, téhniški -a -o kar se nanaša na tehniko: ~a šola, ~i ples, téhnikum -a m: glasbeni, ekonom-

ski ~, téhnikumski -a -o; tehnicizem -zma m; tehnizirati -am: ~ življenje, tehnizácija -e ž: ~ kmetijstva

tehnikolór -ja m: film v ~u

tehnó -v sestavi: tehnokratija -e ž, tehnokrát -a m, tehnokrátski -a -o; tehnologija -e ž, tehnológičén -čna -o = tehnolóški -a -o: ~i proces; tehnpedija -e ž gojenje poklicne izobrazbe; tehropsihologija -e ž, tehropsihológ -a m

téhtati -am, tehtájé, tehtajóč -a -e, téhtanje -a s: ~ živino, na dlani kamen, ljudi, besede, korake; to veliko tehta, razlogi tehtajo, misliti in ~; v višini se tehta orel; tehtávec -vca m, tehtávka -e ž; téhtén -tna -o: ~ dokaz, razlog, preudarek, ~a beseda, knjiga, ~o govoriti, téhtnost -i ž, tehtalíšče -a s: živina na ~u, tehtnina -e ž = tehtarina -e ž [pristojbina], tehtarinski -a -o: ~i listek téhtnica -e ž: javna, decimalna, mesarska, vodna, precizijska, pisemska, vzmetna, kuhinjska ~, v znamenju ~e, na ~i zgodovine, jeziček na ~i, vse je na ~i, ~ se nagne; téhtničén -čna -o, téhtničár -ja m, téhtničarski -a -o

teín -a m [sestavina čaja], teínski -a -o

Teiréasias -ia in -ie m [grški vedež], Teirésiov -a -o

teízem -zma m vera v stvarnika in vladarja sveta, teíst -a m, teístka -e ž, teístičén -čna -o, teístovski -a -o

Téjček -čka m os. i., Téjčkov -a -o

ték -a m: ~ vode, zvezd, časa, ~ čez drn in strn, ~ na dolge proge; ~ stvari, življenja; dober ~ dela, prazni, vzvratni ~, štafetni, maratonski ~, v ~ spraviti, pognati; spustiti se v ~; priprave so v ~u → tečejo, v ~u časa → sčasoma, na ~ hitro; v ~u enega tedna → v enem tednu

ték -a m apetit: jesti s ~om, v ~ mu gre, jed nima ~a, volčji ~; dober ~!

tekáč -a m: maratonski ~, ~ na dolge proge, poslati po ~u kurtirju; konj, prašič ~, obrežni ~ [ptič], turbinski ~ rotor, bobnasti ~ tekst., ~ na šahovnici, kokosni ~ [preproga], tekáški -a -o: ~a steza

tékati -am, tékanje -a s, tékica -e ž [ptica], tekávci -ev m *mn.* [ptiči], tekávka -e ž: noge ~e; tekalíšče -a s: športno ~, ~ mlinskega kamna, tekalíščén -čna -o: ~i hlevi; tékcati -am *otr.*; teklijáti -ám,

tekljaj -ajte! tekljal -ála -o, tekljánje -a s, teklína -e ž *drevesna smola*; tekálen -lna -o [-ln-]: ~e smuči, tekálo -a s: jele- novim nogam pravijo lovci ~a

tékma -e ž: športne, lepotne ~e, tékmec -a [-mæc-] m: ~ za nagrado, pri dekletu, tékmečev -a -o [-mæč-], tékmica -e ž, tékmičin -a -o, tekmováti -ujem, tekmo- vál -ála -o, tekmovánje -a s: ~ s kom v teku, v pridnosti, tekmovávec -vca m, tekmovávka -e ž, tekmovávski -a -o, tekmoválen -lna -o [-ln-]: ~a progá, jadrnica, ~e smuči, ~i nastopi, ~i duh, tekmoválnost -i [-ln-] ž *rivaliteta*, tekmovališče -a s

tékniiti -nem: jed mi ne tekne, tekovít -a -o → *tečen*

tékóč -a -e: ~a voda, ~ zrak, ~e gorivo, ~a hrana, ~a številka → *zaporedna*, ~i stavek *tisk.*, ~i izdatki, dogodki, ~a izdelava *serijska*, ~i šiv, trak; gladko ~a francoščina, ~e prevajati; kapljivo ~; biti na ~em, ali imaš kaj ~ega? tekočina -e ž: jedka ~, tekočinski -a -o: ~a gonila, tekóčnost -i ž: ~ verzov

tekóm predl.: ~ leta *med letom*, ~ treh dni *v treh dneh*, ~ časa *s časom*, ~ dogodkov *z dogodki*

Tékna -a m [*amer. država*], téksaški -a -o: ~a mrzlica govodi

tékst -a m 1. *besedilo*, 2. *tisk. stopnja črk*, téksten -tna -o: ~a kritika; tekstolo- gija -e ž, tekstológ -a m, tekstolóški -a -o: ~a analiza

tekstílen -lna -o [-ln-]: ~a industrija, kemija, ~e rastline, tekstíl [-il] -a m *tkanine, pletenine*, tekstílec -lca [-lc-] m [*delavec*], tekstílnica -e [-ln-] ž [*tovarna*], tekstílije -ij ž mn.

tektónika -e ž *nauk o legi in o sestavi zemeljskih plasti*, tektónski -a -o: ~i potresi **tekút** -a m *zool.* [*kožni zajedavec perutnine*], tekúnica -e ž *zool.*

Télamon -óna m *gr. mit.*, telamón -a m *stvb. moški podporni lik*

Tel Avív -a m [*mesto v Izraelu*], telavívski -a -o: ~a postaja

téle -éta s: pitano, morsko ~, ples okoli zlatega ~eta, gleda kakor ~ nova vrata, ti ~ neumno! télce -a [-lc-] s = télec -lca [-lc-] m = télček -čka [-uc-] m = telič -iča m = teliček -čka m; telíca -e ž = telíčka -e ž, telíjji -a -e;

telétar -ja m 1. *mesar*, 2. *pastir*, teléčji -a -e: ~e meso, ~a leta, ima ~e noge *majave*, telétina -e ž [*meso in kozal*], teléč(n)ják -a m, telíti -i (se) = telétiti -i (se): krava (se) teli, (se) teleti, telítev -tve ž, telétnica -e ž *žival s teletom*, teléčnik -a m [*maternica*], télen -lna -o [-ln-]: ~a krava, košuta

teleavtomát -a m [*na daljavo delujoča pri- prava*], teleavtomátičen -čna -o, tele- avtomátski -a -o: ~i čoln

teléba -e ž *velik kos*, telebàn -ána m *neroden človek*, telébast -a -o = telebánast -a -o, telebánski -a -o, telebávost -i ž

telébiti -im: na tla ~, ~ koga ob zid, telébniti -nem: telebnil je, kakor je dolg in širok, telébati -am

teléfón -a m: namizni, priklopni ~, ~ dvojček, ~ na kovanec, slušalka je na ~u, človek je pri ~u, klicati koga k ~u, govoriti po ~u, kdo je pri ~u (°na ~u), telefónski -a -o: ~i po- govor, naročnik, ~a centrala, tele- fóničen -čna -o, telefonírati -am: ~ komu, kam, s kom, telefoníja -e ž, telefoníst -a m, telefonístka -e ž, tele- fonógram -a m, telefonáda -e ž *znč.*: te tvoje večne ~e

telefotografíja -e ž, telefóto -a m

teléga -e ž: ~ pri jarmu, ruska ~ [*voz*], telége telég ž *mn. jarem*, teléžnik -a m: udaril ga je s ~om po glavi

telegráf -a m *brzovjav*: brezžični, optični ~, telegrafíja -e ž, telegrám -a m *brzovjavka*, telegráfski -a -o: ~i drog, slog, telegra- firati -am *brzovjaviti*, telegrafíst -a m, telegrafístka -e ž

telekomunikácíja -e ž, telekomunikácijski -a -o

Telémah(ós) -a m [*Odisejev sin*], Telémahov -a -o

télemark -a m [*smučarski lik*]

telemehánika -e ž, telemeháničen -čna -o **teleobjektív** -a m *fol.*

teleologíja -e ž *nauk o smotrnosti*, teleolóški -a -o: ~i dokaz, ~a razlaga

telepatíja -e ž *psih.*, telepát -a m, telepátka -e ž, telepátški -a -o, telepátíčen -čna -o: ~i vplivi

teleprinter -ja m, teleprinterski -a -o: ~a centrala

telésen -sna -o *gl. telo*

teleskóp -a m *dalnogled*, teleskópen -pna -o, teleskópski -a -o

televizija -e ž, televizijski -a -o: ~i sprejemnik = televizor -ja m
teló -ésa s: človeško ~, z dušo in ~esom, zdrav duh v zdravem ~esu; upravno, predstavniško, astralno ~, svetlobno ~ → svetilo, nebeška ~esa, sv. rešnje ~, pri živem ~esu zgoreti, maternično ~ med., ženi je ~ zaprto; telésece -a s: krvno ~ → krvnička, telésen -sna -o: ~a straža, vzgoja, teža, napaka, ~o perilo, ~e potrebe, ~o trpeti, telesno-vzgojen -jna -o, telésnat -a -o životen; telésnost -i ž: ~ mrtvičiti, antična kultura ~i, telésnina -e ž: ~ stožca
têloh -a m bot. kurjice, kurji slep
télov -a -o = télovski -a -o: ~a procesija, télovo -ega s: o ~em, télovica -e ž telovska cvetica; telóven -vna -o telesen, telóvnik -a m
telováditi -im, telovádba -e ž: orodna, talna ~, telovádec -dca m, telovádka -e ž, mn. tudi telovadne hlačke, telováden -dna -o: ~i učitelj, ~o društvo, telovádnicca -e ž, telovádniški -a -o, telovádišče -a s, telovádski -a -o
telúr -ja m kem. [element], telúráki -a -o: ~o gojišče bacilov
telúrlj -a m priprava, ki ponazarja, kako se giblje luna okoli zemlje in ta okoli sonca, telúričen -čna -o zemeljski: ~i vplivi
tem vez., nasl.: čim manj jih je, ~ rajši jih imamo manj ko jih je, rajši jih imamo
téma -e ž predmet, naloga: vodilna, uvodna, osnovna ~ glas., kočljiva ~, temátičen -čna -o: ~i glagoli, ~a obravnava, poezija, temátski -a -o: ~i glagoli korovski, ~i vokal, temátika -e ž, tematológ -a m
temá [təmə] -é in -è ž in tēma [təmə] -e ž: gluha, trda, gosta, egiptovska ~ ("glóboka ~), ~ je bilo ko v rogu, ko v mehu; ~, da svojega nosu ne vidiš, utoniti v ~o, ~ se zgrinja, gosti, trga; ~ se mi dela pred očmi, ~ obupa, kraljestvo ~e, ~ ga je vzela, ~ kobilic, témína -e ž, temáčen -čna -o: ~i hodniki, temáčnost -i ž, temóta -e ž, temóten -tna -o, temótnost -i ž, temáčiti -im se >[təm-]

téme -ena s in tēme -éna s: od podplatov do ~ena, skalno ~, ~ gore, parabole, loka, bata, peči, témence -a s, téménica -e ž [kost], téméničen -čna -o: ~a žmula, mečava, téménice -ic ž mn.

krastaste luskinge na temenu pri otrocih, temenišče -a s: sonce je v ~u, témenski -a -o in teménski -a -o: ~a kost, ~a enačba, temenát -áta -o

témelj -a m podstava, osnova, vklada: socialni, pravni ~i, ~ stavbe, družbe; ~ (spod)kopati, položiti; stavba se zamaje v ~ih, do ~ev podreti, spremeniti; v ~u je sebičnež, od ~a ali iz ~a različen, témeljen -ljna -o: ~i kamen, ~a knjiga, plača, ~o načelo, zdravljenje, témeljít -a -o: ~a obravnava, témeljítost -i ž; témeljiti -ím, téméljiti -íte! témeljíl -a -o: ~ v čem ali na čem, témeljnik -a m témeljni kamen, témeljnicca -e ž: ~ dnevnika, položnice, témeljáča -e ž témeljni tram

temén in temán -mná -ò in -ò in tēmen -mna -o s stal. poud., dol. temní -egá in tēmní -ega: ~ oblak, obraz, nagon, pogled, glas, ~a barva, preteklost, zadeva, kamera, ~e misli, moči, besede, duh ji je ostal ~, ~o se spominjati, ~o višnjevi; temnáva -e ž, temnóst -i ž, temnóta -e ž, temníca -e ž: vreči v ~o, fotografska ~, dež trka na ~e, ~e so do polovice spuščene, temníčen -čna -o: ~a luč, ~i filtri, temníčar -ja m ječar, temníkast -a -o: ~a koža >[təm-]

Téménica -e ž [reka], téméniški -a -o

Témís in Témida -e ž gr. boginja pravice

Temístokles -kla m [gr. državnik], Temístoklov -a -o

temnéti -ím, temnél -éla -o, temnénje -a s: gozd, obraz, barva, dan temni; temniti -ím, temní -íte! temníl -a -o, temnjénje -a s: ~ luči, izbo; pred očmi se mi temni, nebo se temni >[təm-]

temno -v sestavi: temnobárven -vna -o; temnobrád -áda -o, temnobrádec -dca m; temnogléd -éda -o, temnogléd -éda m, temnoglédéc -dca m; temnokóžec -žca m; temnolás -ása -o, temnoláséc -sca m, temnoláska -e ž; temnoók -óka -o; temnopólt -a -o [-ut-]; vendar: temno rjáv, temno sív >[təm-].

Témpa Témp s mn. [soteska v Tesaliji], témpski -a -o

témpelj -plja m, témpeljček -čka [-pólj-], témpeljci -a -o [-pólj-]: ~a straža, témpeljvec -vca m = témpeljar -ja m [vitez], témpeljarski -a -o: ~i red

témpera -e ž [barva in način slikanja]: slikati s ~o; tudi neskl.: ~ slikanje

temperamènt -énta *m*: koleričen ~, različen po ~u, dva različna ~a, temperaménten -tna -o: ~ nastop, govor *živahen, odločen*, temperaméntnost -i *ž*
 temperatúra -e *ž*: dnevna, telesna ~, bolnik ima ~o, temperatúren -rna -o: ~e krivulje, ~i list
 temperirati -am *pregreti, ublažiti*: ~ pijačo; temperiran -a -o: ~a soba
 tempírati -am: ~ peklenski stroj; tempíran -a -o: ~a bomba, tempíren -rna -o: ~i vžigalnik, tempírnik -a *m* |vrvca|
 tempjíati -ám, tempjíaj -ájte! tempjíal -ála -o, tempjíán -a -o, tempjíánje -a *s*: čevlje ~, tempjíánc -nca *m usnje za podplat*
 témpo -a *m, mn. témpi -ov* 1. časovna mera, 2. hitrost: v takem ~u, ~ življenja, obnove, dela, teka, igre, plesa; divji, ameriški ~; ~ v glasbi, izguba ~a pri šahu, tekač ne zdrži ~a
 témporálen -lna -o [-ln-] časoven: ~i stavki, temporirati -am → zavlačevati
 témpirati -am: ~ litino; témpiran -a -o: livarna za ~e odlitke
 temvéč *in témvéč* *prisl. ampak*
 Témza -e *ž* |angleška reka|: bregovi ~e tén -a *m* barva obraza, kože, polti
 tenák -nkà -ó tanek
 tencóna -e *ž* |lirska pesem|
 tendéncia -e *ž* namen, nagnjenje: ~ k čemu, tendénčen -čna -o: ~i roman, tendenciózen -zna -o *z določenim namenom*: ~o pisanje, tendencióznost -i *ž* = tendénčnost -i *ž* naperjenost
 ténder -ja *m*, ténderski -a -o: ~i voz za lokomotivo
 Ténédos -da *m* |otok v Egejskem morju|
 tenétra -e *ž* mreža lovnica, tenetišče -a *s* ptičja lovnica
 ténija -e *ž* 1. trak, 2. zool. trakast črv, trakulja
 ténis -a *m šp.*: namizni ~, igrati ~, téniški -a -o: ~i igravec, ~i lakot |poškodba|, ~a flanela, ~i turnir, čevlji, teniščé -a *s* teniško igrišče
 ténja -e *ž* senca, silhueta
 tenko- *gl.* tanko-
 tenór -ja *m glas.*: lirski, dramatski, junaški ~, tenórček -čka *m*, tenorist -a *m*, tenórski -a -o: ~i solo, ~i glasovi
 ténor -ja *m* 1. vodilni ton, 2. vodilna misel: ~ govora, članka
 tenúto *prisl. glas. zadržano*

ténzija -e *ž* 1. napetost plinov, 2. med. nategovanje, ténzor -ja *m* 1. med. mišica nategovavka, 2. mat.: krivinski, merilni, mestni ~i
 teo- *v sestavi*: teocéntričen -čna -o: ~i srednji vek; teogonija -e *ž* nauk o rodu bogov; teokratija -e *ž* bogovladje, teokrátski -a -o; teologija -e *ž* bogoslovje, teológ -a *m* bogoslovec, teolóški -a -o bogosloven, bogoslovski; teozofija -e *ž* fil., teozóf -a *m*, teozófski -a -o
 teodolit -a *m* geol. |priprava za merjenje|, teodoliten -tna -o: ~i poligon
 Téodor -ja *m* Božidar, Téodorjev -a -o; Téo -a *m*, Téov -a -o; Teodóra -e *ž*, Teodórin -a -o; Téa -e *ž*, Téin -a -o; Téica -e *ž*; Téičin -a -o; Teodórik -a *m*, Teodózij -a *m*, Teófil [-il] -a *m*, Teófrast(os) -ta *m* |gr. filozof|, Téognis -a *m* |gr. pesnik|, Teókrit(os) -ta *m* |gr. pesnik|
 teórbá -e *ž* glas. velika basovska lutnja
 teorija -e *ž*: ~ in praksa; gola ~, razvojna, relativnostna, descendenčna, kvantna ~, teoríjski -a -o, teoréтик -a *m*, teorétičen -čna -o: ~i študij, ~o je to prav, teorétski -a -o: ~o razpravljanje, teorém -a *m*; teoretizirati -am, teoretiziranje -a *s*
 tépec -pca *m*, tépica -e *ž*, tépast -a -o, tépčast -a -o, tépče -ta *s*, tépček -čka *m*: biti, imeti za ~a, tépčevski -a -o: ~o jecljanje
 tepež -éza *m* in tépež -a *m*: ~a vaje sivček, ~ v krčmi, tepéžen -zna -o: ~i dan, tepéžka -e *ž* šiba, tepéžkati -am, tepéžkanje -a *s*, tepéžkar -ja *m*, tepéžkarica -e *ž*, tepéžnik -a *m*, tepéžnica -e *ž* 1. tepežni dan, 2. nabirek tepežkarjev; tepežljiv -a -o kdor se rad tepe, tepéžica -e *ž* priprava za stepanje beljakov
 tepidárij -a *m* 1. mlačna kopel, 2. rastlinjak
 tépka -e *ž*, tépkov -a -o, tépkovec -vca *m* |moš|, tépkast -a -o: ~a pipa
 tépstí -em, tépi -ite! *namen.* tépst, tépel tépla -o: šiba, usoda tepe, dež tepe po licih, konkurenca nas tepe, tuja vrata ga tepejo, jajca ~, to se tepe s pametjo, ~ se za dekleta; barve, vetrovi se tepó: tepén *in* tépen -éna -o: večkrat ~ ko sit, ~a vojska; tepáča -e *ž* |sekira|; tepljáti -ám, tepljáj -ájte! tepljáal -ála -o: po rami koga ~
 teptáti -ám, teptáj -ájte! teptál -ála -o, teptánje -a *s*: ~ travo, grozdje, svobodo,

pravice, obljube, postave, ~ z nogami po kom; ~ koga; teptán -a -o: ~o ljudstvo, teptávec -vca m >[təp-]

ter vez. 1. v nekih zvezah: sem ~ tja, 2. pri naštevajanju kot zadnji veznik med povedki: stopical je in se prestopal in pokašljeval ~ si na vse načine prizadeval, da bi ga opazili; 3. veže dva povedka, od katerih je drugi s prvim v rahli namerni zvezi: pridi ter poglej! pridi, da pogledaš; vendar ne veže imenskih dvojic: °oče ~ mati in

tēr -a m kem.: s ~om namazati

Tēr -a m [reka], tērski -a -o: ~o narečje **teráco** -a m [tlak]

teráč -a m: ~ tare lan, teračica -e ž terica, teráča -e ž [orodje]: s ~ami odpravljajo pazderje

terakóta -e ž 1. žgana glina, 2. keramika, terakóten -tna -o: ~i lonci; terabóna -e ž [zidni omet]; teranóva -e ž [zidni omet], terarósa -e ž jerovica, rdeča zemlja

terán -a m [vino]: kraški ~, teránov -a -o, teránski -a -o

terápja -e ž med. zdravljenje, terapjiski -a -o: ~i aparat, ~i napotki, terapévt -a m kdor zdravi, terapévтика -e ž [nauk], terapévtičen -čna -o = terapévtski -a -o

terárij -a m steklena omara za gojenje rastlin in živali

terása -e ž gradina, polica v rebri, del stavbe: vinograd v ~ah v paštnih, terásen -sna -o: ~i vrtovi, terásast -a -o: ~ svet

tërca -e ž 1. glas.: vélika, mala ~, 2. ~ v sabljanju, pri igri; tērcen -čna -o: ~i sestav, ~o dvoglasje; terckvartakórd -a m; tercét -a m trospev, tercéta -e ž poet., tercična -e ž poet., terciński -a -o: ~i stavek; tērcija -e ž tisk. [stopnja érk]

terceróni -ov m mn. mešanci belih z mulati **terciána** -e ž tretjanka, malarija tretjednevica

terciár -ja m geol., terciáren -rna -o 1. ~i skladi, 2. med.: ~i znaki

tercijál [-ál] -a m = tercijálec -lca [-lc-] m pobožnjakar, tercijáalka -e [-lk-] ž, tercijálski -a -o [-ls-], tercijálstvo -a [-ls-] s **terebínta** -e ž = terebint -a m bot.

terén -a m: na ~u biti, delati, ~ pripravljati, planirati, ljudje s ~a, smuški ~i, terénski -a -o: ~o delo, ~i dodatek, terénc -nca m, terénka -e ž

Teréntius -ia m in Terénc(ij) -a m [rim. komediograf], Teréncijev -a -o in Teréncov -a -o

Terézija -e ž os. i., Terézijin -a -o; Terezínka -e ž, Terezínkin -a -o; terezijánski -a -o: ~a doba, ~e reforme

terica -e ž = terilja -e ž: ~e tarejo lan, teričnik -a m kruh za terice, teriški -a -o, terilínica -e [-yn-] ž [prostor in pripravla], terína -e ž pazder, terínje -a s laneni drobir, terišče -a s kraj, kjer tarejo lan in kjer se opravlja kakšno delo, teriščen -čna -o: ~a jama, terilo -a s = teritev -tve ž [delo], terilnik -a [-yn-] m: ~ za barve, teričnjak -a m kruh za terice

teriér -ja m [pes]

teritórij -a m ozemlje, teritoriálen -lna -o [-ln-] zemljiški, ozemeljski: ~e vode, ~e zahteve, ~a armada

terják -a m med. [srednjeveško zdravilo], terjákov -a -o, terjákovec -vca m

térjati -am: ~ dolžnika za dolg, ~ od dolžnika dolg, ~ pravico, terjávec -vca m, terjávka -e ž, terjávski -a -o, terjátev -tve ž: denarna ~, terjátven -a -o [-vən-]: ~o pravo

tërma -e ž topel vrelec, nav. mn. tērme tērmp toplice, kopalíšče s toplo vodo, termálen -lna -o [-ln-] topliški: ~i vrelec, ~o zdravljenje; tērmička -e ž [nauk], tērmičen -čna -o toploten: ~a centrala, energija, ~e nevihte, ~i zgornjik [veter], ~o jadranje

termín -a m rok, termínski -a -o na rok vezan: ~o blago, terminálen -lna -o [-ln-] končen: ~o spanje, terminírati -am določiti rok: ~ kredit; termínírán -a -o: ~o naročilo

tērminus -a m in tērmin -a m strokovni izraz, terminologija -e ž izrazoslovje, terminolóški -a -o: ~i besednjak

termít -a m zool., termítski -a -o: ~a stavba, termíttnik -a m

termít -a m [varivo], termítten -tna -o: ~o varjenje, ~i postopek

termo -v sestavi: termobarómeter -tra m; termocentrála -e ž; termodinámika -e ž, termodinámičen -čna -o; termoelektrika -e ž, termoelektričen -čna -o, termoelektrána -e ž; termoelemént -énta m; termofór -a m ogrevača; termokávstika -e ž, termokávter -ja m žgalnik; termokemija -e ž, termokemijški -a -o: ~a enačba; termométer -tra m toplomer,

termométski -a -o; termonukleären -rna -o; termokóp -a m, termoskópski -a -o; termostát -a m; termoterapija -e ž zadržavanje s toploto

Termópila -il [-il] ž mn. |soteska v srednji Grčiji|, termópilski -a -o [-ls-]

těrnovka -e ž = těrnos -a m (°termos-steklenica)

těrna -e ž trojica: ~o zadeti, v ~o postaviti

těror -ja m in **terór** -ja m nasilje, terorist -a m, teroristka -e ž, terorizem -zma m strahovlada, teroristovski -a -o, terorističen -čna -o strahovalen: ~a organizacija; terorizirati -am strahovati, v strahu imeti, teroriziranje -a s

terpentin -a m, terpentínov -a -o: ~o milo, olje, terpentínski -a -o, terpentínovec -vca m bot.

Terpsihora -e ž muza plesa, Terpsihorin -a -o: ~a umetnost

Těrsites -ta m in **Terzít** -a m |oseba iz Homerjeve Iliade|, Těrsítov -a -o in Terzítov -a -o: ~o zabavljanje; terzít -a m hudoben zabavljač, terzítovski -a -o: ~a postava

Tertulíanus -na m in Tertuliján -a m |krščanski apologet|, Tertulijánov -a -o, tertulijánski -a -o

terús -a m tepec, teleban, terúsov -a -o, terúsovski -a -o

Těsálja -e ž |gr. pokrajina|, Těsálec -lca [-lc-] m, těsálski -a -o [-ls-]

tesáti těšem, těši -íte! těsal -ála -o, těsánje -a s; těsán -a -o: ~o bruno, mož je ~ iz trdega lesa, těsánc -nca m |lesni polizdelek|, těsanica -e ž trska, těsáč -a m, těsár -ja m |človek in hrošč|, těsárski -a -o: ~a bradva, těsárstvo -a s, těsárski -a -o, těsalíšče -a s, těsárna -e ž, těsáriti -im, těsárjenje -a s, těsarica -e ž |sekira|, těsálo -a s |sekira|, těslica -e ž = těsáča -e ž |sekira|, těslica -e ž, těslo -a s 1. sekira, 2. štor, 3. neroden človek, těslast -a -o

těsěn in těsán -sná -ó ali těsen -sna -o, dol. těsni -a -o: ~ kolovoz, ~a obutev, hiša, obleka, zveza, zmaga, ~o prijateljstvo, ~a je za denar, za prostor; na těsno zapreti, na těsnem biti, živeti, koga imeti; ~o pri srcu, ~o pri meni, ~o pod zimo, ~o mimo, ~o povezan; těsen -sní ž sopot, těsneć -a [-ac-] m |pot ali struga|, těsnica -e ž |ulica med

ograjama|, těsnína -e ž: rečna ~, těsnôba -e ž, těsnôben -bna -o: ~ občutek, těsnôbnost -i ž, těsnôta -e ž, těsnôten -tna -o, těsnost -i ž; těsníti -ím, těsní -íte! těsní -a -o, těsnjenje -a s: hribi těsnijo dolino, misel těsni prsi, bať těsni cevko, cesta se těsni; těsnítev -tve ž, těsnílo -a s: usnjeno, gumijasto, azbestno ~, těsnílen -lna -o [-ln-]: ~i obroč, ~a guma, těsnívka -e ž: bat s ~o

Těseus -ea m Tezej

Těsla -a in -e m |izumitelj|, Těslov -a -o: ~e žarnice, ~i izumi, těslovski -a -o: ~i motor; těsla -e ž fiz. |enota|

tesno -v sestavi: těsnopis -a m stenografija, těsnopisec -sca m stenograf, těsnopisen -sna -o stenografski, těsnopíse -a s; těsnopísen -sna -o, těsnopísnost -i ž; těsnosíčen -čna -o, těsnosíčnost -i ž; těsnouštka -e ž: žaba ~

Těspis -a m: ~ je uprizoril prvo tragedijo v Atenah, Těspisov -a -o: ~ voz |potujoče gledališče|

těst -a m preskus: napraviti ~ s kom, s ~om ugotoviti, těsten -tna -o = těstoven -vna -o: ~a ocena, ugotovitev, ~a vprašanja, těstologija -e ž, těstolôg -a m, těstolôški -a -o, těstírati -am, těstíránje -a s: ~ kandidata

testament -ěnta m oporoka, zaveza, zakon: ~ napraviti, stari ~, těstamentären -rna -o oporočen: ~o določilo, těstátor -ja m oporočnik, těstát -a m spričevalo, volilo, těstírati -am izpričati, potrditi, těstíránje -a s: ~ semester

testó -á s, v těstu: ~ shaja, ~ zamesiti; vlečeno, kaka(v)ovo, papirno ~, medeno ~ čeb., mož je iz pravega, iz drugačnega ~a, těstén -a -o: ~ obraz, těsténast -a -o, těstnát -áta -o: ~a ilovica, těstenína -e ž: jajčne ~e, těstenínar -ja m, těsteníca -e ž pasteta, těsteníčka -e ž: rakove ~e, těsteníčar -ja m, těsteníčarka -e ž, těsteníčarski -a -o: ~i mojster, těstóvje -a s

testón -a m bukova deska

těšč [tášč] -a -e in -à -è, tudí neskl.: deklé je še ~, na ~e; oči si je pomazala s ~ ali s ~o slino: ~a je ajda, kadar nima polnega zrnja gluha, těščna -e ž lakotnica, těščost -i [tášč-] ž; těščáti -ám se, těščáj -ájte! těščál -ála -o: těščali so se s pivom

tešiti -im, teši -ite! tešil -a -o, tešen -ena -o, tešenje -a s in tešiti -im s stal. poud.: ~ otroka, tešilen -lna -o [-ln-] → *tolažilen*, tešilo -a s

têta -e in -ê ž: stara, mala ~, ~ na ženitovanju, têtka -e ž = têtica -e ž; têtéc -tca m *tetin mož*, têtíč -íča m *tetin sin*, têtíčna -e ž *tetina hči*, têtín -a -o

tétanus -a m *otrpni krč*, tétanusen -sna -o: ~i bacil; tetáničen -čna -o: ~i krči, tetanlja -e ž *mišični krči*

tétika -e ž *fil. nauk o sodbah*

Tétis in Tétida -de ž [*grška boginja*], Tétidin -a -o

tetiva -e ž 1. puščice polagajo na ~o, 2. *med. kita*, 3. *geom.*: ~ loka, tetíven -vna -o: ~i četverkotnik

tetovirati -am *vrezati v kožo risbe in jih vdrgniti z barvilom*, tetoviranje -a s [*dejanje in izdelek*]

têtra -e ž [*blago*]: plenice iz ~e

tetra -v sestavi: tetraéder -dra m *četervec*, tetraédrski -a -o; tetragón -a m *četero-vogelnik*, tetragónski -a -o, tetragonálen -lna -o [-ln-]; tetrakórd -a m *glas.*, tetrakórden -dna -o; tetralogija -e ž [*drama, roman*]; tetraméter -tra m *poet.*, tetramétrski -a -o; tetrapódi -ov m *mn. zool. četronožci*, tetrapodija -e ž *poet. četrstopje*

tetrárh -a m *četrtnik*, tetrarhija -e ž, tetrárhíčen -čna -o

tetróda -e ž *fiz.*

tévje -a s *bot.*

tevljati -ám *čenčati*, tevljaj -ájte! tevljál -ála -o, tevljánje -a s

tevsati -ám *krevsati*, tevsaj -ájte! tevsál -ála -o, tevsánje -a s

Tévta -e ž, Tévtin -a -o

Tevtóni -ov m *mn. [starogermansko pleme]*, tevtónski -a -o: ~i napad, ~a okrutnost, ~i viteški red

Tévž -a m *os. i. Matevž*, Tévéžev -a -o, Tévéžek -žka m

téza -e ž *fil., poet. trditev, stavek, razprava*, tézen -zna -o: ~a drama

tézati -am *vleči, nategovati*, téza -e ž = težálnica -e [-un-] ž: na ~o dejati, težálnik -a [-un-] m: kovaški ~, težálo -a s [*orodje*]; *gl. tudi* tegniti

tezavrirati -am *kopičiti, spravljati*, tezavriranje -a s: ~ denar

Tézej -a m *gr. mit. Theseus*. Tézejev -a -o tézen -zna -o: ~a moč, stoja

Téžno -a in -ega s *kr. i.*, na ~u in na ~em, s ~a in s ~ega, téženski -a -o, Téženčani -ov m *mn.* >[-zan-]

téža -e ž: ~ bremena, dela, pod ~o dokazov, beseda nima ~e, čista, surova, kosmata, živa, mušja, lastna, specifična, koristna ~, zelena, gozdna, skladiščna ~ lesa; téžen -žna -o: ~a enota, pristojbina, težnost -i ž, težnosten -tna -o: ~i zakon, ~a polja, težíšče -a s, težíščen -čna -o: ~a ravnina, težíšnica -e ž *geom.*

težák in težèk -žká -ó -í -é *ali* težek -žka -o, *dol.* težki -a -o, *prim.* težji -a -e: ~ ko svinec, ~ zaboj, oblak, korak, porod, položaj, ~a kovina, voda, jed, glava, hoja, sapa, naloga, knjiga, ura, ~a služba, industrija, atletika; zemlja je ~a za oranje, ~a je za kruh, ~o orožje, delo, ~i denarji, ~e noge, trepalnice, ~e figure pri šahu, s ~im srcem, ~e pameti biti, ta človek je pa res ~, to ni ~o; ~a bolezen → *huda, nevarna*, ~a žalitev → *velika, huda*, ~a nesreča → *huda, velika*, ~ boj → *trd*, ~ poraz → *hud*, ~a žalitev → *huda, grda*, ~i bolniki → *hudo, nevarno bolni*; *gl. tudi* težko

težák -a m 1. *delavec*, 2. *hrošč*, težákinja -e ž, težáčiti -im, težáški -a -o: ~a dela, težáčina -e ž, težáštvo -a s

težáva -e ž: križi in ~e, prebavne, porodne, smrtné ~e, začetne, tehnične, finančne ~e, ~e delati, premostiti, prebroditi, imeti ~e z želodcem, ~e ga obhajajo, brez ~e, s ~o; težávica -e ž: srčne ~e, težáven -vna -o: ~o delo, težávnost -i ž, težávnosten -tna -o: četrta ~a stopnja

težec -žca m *min. barit*

težiti -im, téži -íte! težíl -a -o, težénje -a s: butara teži rame, skrb mi teži srce, greh teži vest; ~ za čim, po čem, k čemu iti, siliti za čim, prizadevati si za kaj, téžnja -e ž *prizadevanje, tendenca*

težkatí -am, téžkanje -a s: z roko, na roki ~ kamen

težkó *prisl., prim. též(j)e*: ~ delati s težavo *ali težko delo opravljati*, ~ pisati, ~ je z njim, ~ bo kaj iz tega, ~ mu to rečem; ~, da bi prišel; ~, da bo prišel; ~, če pride; ~, če ne bo deževalo; ~ oborožen: ~ zboleti, se ponesrečiti → *hudo, nevarno*; *gl. tudi* težak

težko- v sestavi: težkoatlétski -a -o, težkoatlét -a m; težkoindustrijski -a -o; težkooboroženec -nca m

težkóča -e ž težava, težkóst -i ž, težkóta -e ž, težkóten -tna -o

Thómas -a m, Thómasov -a -o: ~a žlindra Tomaževa

tí tbe ali te os. z., s teboj in s tábo: ~ boš narekoval, jaz pa pisal; ~ si kriv; ~ praviš tako, on pa drugače; ~ boš mene učil? ali me boš ~ učil? meni nič tebi nič je odšel; to ti je fant! pa ti pride domov šele zjutraj!

tíara -e ž 1. visoko koničasto pokrivalo, 2. papeževa krona

Tíbera -e ž *lit. reka*, tíberski -a -o

Tíberias -ia m in Tíberij -a m, Tíberijev -a -o,

Tíberijec -jca m [*član družine*], tíberijec -jca m [*pripadnik*], tíberijski -a -o:

Tíberijsko jezero

Tíbet -a m [*azijska visoka planota*], tíbetski -a -o in tibetánski -a -o, Tibetánec -nca m, Tibetánka -e ž, tibetánščina -e ž

tíbet -a m [*preja*], tíbetov -a -o: ~o krilo, tíbetast -a -o: ~a ruta

tíbiya -e ž 1. *glas. piščal*, 2. *med. kost*

Tíbú(s) -la m [*rim. pesnik*], Tíbúlov -a -o: ~e ode

tíca -e ž prekanjenka, premetenka, navihanka: to ti je ~, prava ~; tíčica -e ž, tíčka -e ž

tíč tíča m prekanjenec, premetenec, navihanec, zvita glava: ti si pa ~, poznamo take ~e; vem, kakšnega perja ~ si, tíček -čka m: zrel ~

Tíčarica -e ž *gora*

tíčati -im, tíči -ite! tíčal -ála -o, tíčanje -a s: ključ tíči v vratih, zmeraj skupaj tíčita, kje pa zmerom tíčiš? v tem grmu tíči zajec; ~ v hiši, v računih, v dolgovih, v knjigah; strah tíči v kosteh

Tífon -óna m *gr. mit.* | velikan

tífus -a m, tífozen -zna -o: ~ bolnik,

tífusen -sna -o: ~i bacil, ~a baraka,

tífoiden -dna -o: ~a mrzlica

tíger -gra m: bengalski, sibirski ~, nemški ~i | tanki, tígrov -a -o: ~i

krepplji, tígrski -a -o = tígrovski -a -o:

~a krvoročnost. tígra -e ž: ~ ima mlade,

tígrin -a -o, tígrica -e ž, tígrast -a -o:

~ maček, konj, tígrček -čka m, tígrič -a m, tígrovina -e ž | koža

Tígris -a m [*reka v Mezopotamiji*], Tígrisov

-a -o: ~i bregovi

tíh -a -o, *prim.* tíšji -a -e, *prisl.* tího, tíš(j)e: ~ večer, človek, boj, sporazum; ~i teden, družabnik, Tihi ocean; ~a noč, nedelja, ura, sreča, voda, likvidacija, sezona; ~e želje, litanije, rezerve; na ~em, po ~em; ~o bodi! vsi so bili ~o, fant je bil ~o: fant je bil ~ molčec; ~o kakor v grobu, kakor miška, ~o govoriti; tíhoma = tíhce *prisl.*; tíhčen -a -o [*-cən-*], tíhóta -e ž: nočna ~, tíhóten -tna -o, tíhótnost -i ž, tíhost -i ž; tíhéc -hca m *otročka božjast*

tího- v sestavi: tíhohód -óda m *zool.*; tíholázen -zna -o, tíholázec -zca m, tíholázka -e ž, tíholáznost -i ž; tíhomórski -a -o: ~i otoki; tíhoocéánski -a -o; tíhotápec -pca m, tíhotápka -e ž, tíhotápski -a -o, tíhotápstvo -a s, tíhotápití -im, tíhotápljenje -a s; tíhožitje -a s: ~ v slikarstvu

tík 1. *prisl.*: ~ pod gorami, za petami, ob cesti, pri meni; 2. *predl.*: ~ pota stoji jablana; tíkoma *prisl.*: ~ zaprta cev *nepredušno*

tík -a *bot.*, tíkov -a -o: ~ les = tikovina -e ž: ~ za ladje

tík -a m *med. trz(lj)aj*

tíkati -am, tikanje -a s: ura tika, tík -a m: ~ ure, tikták -a m, tiktákati -am, tiktákanje -a s; tikatáka *medm.*

tíkati títam in tíčem, tikanje -a s: poslej me boš tikal, ~ se s stricem

tíkati títam in tíčem, tíčóč -a -e: polovica dediščine tíče sestri, njemu ne tika ta naslov, kar mene tíče; kar našo telesno potrebo tíče; kar se poštenja tíče

tíkva -e ž in tíkev -kve ž 1. *buča*, 2. *glava*,

3. *steklenica*, tíkvica -e ž, tíkevca -e ž,

tíkven -a -o [*-kvən-*], tíkvast -a -o: ~a

glava, tíkvinje -a s *bučno perje*, tíkvenjáča -e ž | kolač, tíkvinec -nca m *bot.*

tíl [tíl] -a m | tkanina, tílast -a -o: ~ zastor

tílda -e [*-ld-*] ž *tisk. vijuga*

Tílen -lna [*-ln-*] m *os. i.* Egidij, Tílnov -a -o

[*-ln-*]; Tílka -e [*-lk-*] ž, Tílkin -a -o

[*-lk-*], Tílčka -e [*-lč-*] ž, Tílčkin -a -o

[*-lč-*], Tílih -a m *os. i.*

tílnik -a [*-yn-* / *-ln-*] m: bikovski ~, ruta je

zavezana na ~u, ~ upogniti, zlomiti,

tílniški -a -o [*-yn-* / *-ln-*]: ~e bezgavke,

tílen -lna -o [*-ln-*]: ~a mišica; tíl [tíl]

-a m *zadnja stran sekire, nožev hrbet*

Tímava -e ž in Tímáva -e ž | reka

timbre [témbr] timbra m *zvok, harvu glasu*

Timbúktu -ja *m* |mesto v Afriki|, tímúk-
tujski -a -o
Times (*táims*) -a *m* |angl. časnik|: ~ poročla,
Timesov -a -o: ~ dopisnik
tímijan -a *m* bot. *materina dušica*, tímijanov
-a -o: ~ duh, med
Timótej -a *m* os. i., Timótejev -a -o
tímpanon -a *in* tímpana *m* 1. arh. *slemensko*
čelo pri starih svetiščih, 2. med. *votlina*
srednjega ušesa, 3. glas. *bobnica*; tím-
panist -a *m*
Timurlenk -a *m* *Tamerlan*, Timurlenkov -a
-o: ~i pohodi
tín -a *m* 1. *vmesna stena*, 2. *altana*, 3. *štrleče*
okene na strehi
tín medm. za *oponašanje zvončka*, tinkati
-am, tinkanje -a s, tinkniti -nem, tinkljati
-ám, tinkljaj -ájte! tinkljál -ála -o,
tinkljánje -a s: zvonovi tinkljajo; tinka
tónka medm.
Tine -ta *m* os. i., Tinetov -a -o; Tíncek -čka
m, Tíncek -a -o, Tínce -ta *m*, Tinčetov
-a -o, Tinka -e ž, Tinkin -a -o
tingeltángel [-al] -gla *m*: velikomestni ~,
tingeltángelski -a -o [-als-]: ~i hrup
>[-galt-]
tínjec -njca *m* min. |sljuda|: smaragdni,
uralski ~, tijnčev -a -o: ~a najdišča
tinktúra -e ž: optjeva, jodova ~, tinkturen
-rna -o
tínta -e ž črnilo: rdeča ~ rdečilo, tíntast
-a -o, tínten -tna -o: ~i madež, svinčnik,
tíntnik -a *m*: pomočiti pero v ~, tíntar
-ja *m*: mož je pedantski ~, tíntnica -e ž
|goba|, tintovina -e ž bot.: vejica ~e,
tíntovje -a s: nalomil je ~a za limanice;
tíntomáz -áza *m* = tíntomázec -zca *m*
Tintoretto [-éto] -a *m* |it. slikar|, Tintoretov
-a -o: ~a šola, tintoretovski -a -o
típ -a *m* značilna oblika, vrsta: piknični,
astenični, atletski ~, ~ nekdanjega
graščaka, to ti je pravi ~, típičen -čna
-o značilen: ~ Nемеc, típičnost -i ž,
típika -e ž, tipizirati -am po vzorcu delati,
uvrstiti po značilnostih, tipiziranje -a s;
tipiziran -a -o: ~o blago, pohišstvo,
tipizacija -e ž: ~ oseb v drami, ~ v
industrijski izdelavi, ~ tkanin
típ -a *m*, típen -pna -o: ~i čut, dražljaj;
típati -am in -ljem, típanje -a s: ~ žilo,
~ za resnico, v negotovost, ~ se za žep,
~ se proti izhodu, tipaje se pomikati
v temi; tipajôč -ôča -e: ~ korak, ~e
lovke, tipljiv -a -o: ~ utrip žile, tapirjev

rilec je zelo ~; tipáč -a *m*, tipálo -a *s*,
tipálen -lna -o [-ln-]: ~e dlačice,
~a brbončica, tipálnica -e [-yn-] ž:
rakove ~e, tipálničarka -e [-yn-] ž
|kača|, tipávka -e ž |ženska in organ|:
~e reflektorja, žličasta ~ v predilstvu
típka -e ž: krmilna, stikalna ~, klavirske
~e, ~ pisalnega stroja, ~e prebirati;
típkiati -am, típkanje -a s: ~ po kla-
virju, na stroj, típkar -ja *m*, típkarica
-e ž, típkaričin -a -o, típkarski -a -o:
~a napaka, típkopis -a *m*, típniti -em
típoγράφ -a *m* tiskar, típoграфия -e ž tiskar-
stvo, típoграфski -a -o tiskarski: ~i zavod
típológija -e ž nauk o típih: letalska ~,
~ naših mest, ~ človeškega telesa,
~ žene, típológ -a *m*, típolóški -a -o
tír -a *in* tíru *m*: železniški, slepi, stranski,
industrijski ~, ~ za žago; priti, vrniti
se v stari ~, spraviti iz ~a, v ~, stvar
je v ~u, svet je iz ~a, v svoj ~ spe-
ljavati besede; ~ je širina, na katero
speljemo zobe na žagah; ni sledú ne ú
za njim; živinski ~; kolo teče po ~u,
s plugom delati ~ po snegu; vlak stoji
na drugem ~u, skočiti s ~a; tíren
-rna -o: ~a železnica, tíriti -im tír
delati, tírnica -e ž: železniška ~, gibljiva
~, tírje -a s = tírovje -a s, tírnichen -čna
-o = tírnški -a -o: ~a vozila, tírišče -a
s: zastori teko med ~i, ~ tovarne
postaje, raketna ladja je na ~u, dvojn-
o ~ fot.
tírada -e ž dolg, nališpan odstavek v govoru,
ploha besed, prazno govoričenje
tírán -a *m* trinog, tíránov -a -o, tíránski -a
-o, tíránka -e ž, tíránstvo -a s, tíranlja -e
ž trinoštvo, tíranizirati -am nasiljevati,
silo delati, tíraniziranje -a s
Tírána -e ž |mesto v Albaniji|, tíránski -a -o
tírati -am, tíranje -a s: ~ voz, konja, ~
pred sodišče, ~ v boj, v obup, v smrt,
v zakol, ~ stvar predaleč, ~ ljudi pri
delu priganjati, tír -a *m* gon, tírávec -vca
m, tírávka -e ž, tírálica -e ž: izdati ~o
za kom, tírálen -lna -o [-ln-]: ~o
pero fot.
tíráza -e ž → naklada, natis
Tíreńsko mórje -ega -a s
tíreoidea [-o-idé-a] -e ž žleza ščitnica, tíreo-
iden -dna -o: ~a žleza
tírńík -a *m* kruh iz mešanega žita
Tíro -óna *m* |rimski stenograf|, tíróński -a
-o: ~e note

tirocínij -a m učna doba, učna knjiga za začetnike

Tiróle Tiról [-ól] ž mn. |avstrijska dežela|, v ~ah, Tirólsko -ega [-ls-] s, s ~ega, na ~o, Tirólska -e [-ls-] ž, v ~i, tirólski -a -o [-ls-], Tirólec -lca [-lc-] m, Tirólka -e [-lk-] ž, tirólec -lca [-lc-] m |vino|

tír(o) tír(a) m: bakhantka s ~om, tírsov -a -o: ~a palica

Tirtálos -áia m in Tirtéj -a m |spartanski elegik|, Tirtéjev -a -o

tísa -e ž bot., tíse -a s, tísov -a -o: ~ les = tisovina -e ž in tisovina -e ž, tisovec -vca m |drevo|, tísovje -a s

Tísa -e ž |reka|, tíški -a -o: ~o porečje

tísk -a m: dnevni, periodični, mladinski ~, barvni, vodni, globinski, ofsetni, notni, suhi, oljnati, debeli ~, prvi ~i, svoboda ~a; dati v ~, delo je v ~u, zrelo za ~, tiskóven -vna -o: ~a pola, napaka, pravda; tiskati -am, tiskanje -a s: ~ na papir, na svilo, ~ s kamna; tiskan -a -o: ~ vzorec, pisati s ~imi črkami, ~o kot rokopis, tiskanina -e ž |blagol|, tiskovina -e ž: uradna ~, tiskálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, ~a plošča, tiskálnica -e [-yn-] ž |stroj|, tiskálo -a s |del stroja|, tiskár -ja m, tiskárski -a -o: ~i škrat, ~o črnilo, tiskárstvo -a s, tiskárna -e ž, tiskárniški -a -o, tiskárnar -ja m, tiskárnarski -a -o

tísoč -a m in glav. štev. neskl.: živeti s petimi ~i, Tísoč in ena noč, prvi trije ~i, na ~e ljudi, stalo je lepe ~e; dva ~, pet ~, gornjih deset ~, napad s ~ bombniki; tisočák -a m |bankovec|, tísoči -a -e vrst. štev., tisočica -e ž, tisočina -e ž, tisočinka -e ž; tisočér -a -o, tisočéren -rna -o, tisočénski -a -o, tisočérnat -a -o, tisočnija -e ž pr. zg. županija, tisočnik -a m poveljnik čez 1000 mož

tísov -v sestavi: tisočárven -vna -o; tisočdinarski -a -o: ~i bankovec; tisočglásen -sna -o; tisočgláv -áva -o: ~a množica; tisočkrat, tisočkrátén -tna -o, tisočkráténik -a m; tisočléten -tna -o, tisočléte -a s, tisočlétnica -e ž; tisočobrázen -zna -o; tisočók -óka -o; tisočórk -óka -o; tisočsvéčen -čna -o; tisočvátén -tna -o: ~a žarnica

tísti -a -o kaz. z.: tu so vaše lopate, ta je Jakova, tista je Mateževa, óna je Tončkova; to je prav ~a ženska od včeraj; to je (~o), kar me najbolj boli;

ostali so ~i, ki še niso vedeli; klical je ~e, s katerimi bi šel na delo; najboljši so ~i iz Kamniških planin; dobili smo pametne predloge od več strani, a najboljši so ~i od mladinske brigade; tístile, tístale, tístole, rávno tísti, práv tísti; tístikrat prisl.: to je bilo še ~, tístikraten -tna -o

tíščati -im, tíšči -itel tíščal -ála -o, tíščanje -a s: čevelj ga tíšči, groši ga tíšče; ~ pene, sline, pest, vrata, denar; svojo ~, v nesrečo ~; peči se ~, matere se ~; ~ za kom, v koga, ~ ob steno, k tlom, ~ glave skupaj, ~ si ušesa, ~ glavo v pesek, besede tíšče na jezik; v želodcu, v grlu me tíšči, na vodo ga tíšči; kri tíšči v glavo, nekaj ga tíšči; vsi tíšče v Ameriko; tíšč -a m, tíščálo -a s = tíščín -a m kdor venomer svojo tíšči, vsiljiv človek, tíščínast -a -o trmast, tíščáv -áva -o, tíščávec -vca m, tíščáven -vna -o vsiljiv, tíščávka -e ž |konjska bolezen|, tíščálen -lna -o [-ln-]: ~a obveza

tíščina -e ž tihota: smrtna, grobna, gluha ~, ~ zavlada, ~o pretrgati; tíšati -am molčati, míriti: mati tíša otroka, kaj zmerom tíšaš?

Títán -a m |gr. bajeslovni velikan|, titán -a m velikan, titánski -a -o: ~i napori, titánstvo -a s, titanízem -zma m neukrotljiva upornost, titán -a m kem. |prvina|, titánov -a -o: ~o belilo, titanít -a m min. sfen

títér -tra m kem., titérati -am, titéranje -a s, titéracija -e ž

Tító -a m: maršal ~, Títov -a -o: ~o Uziče, títovka -e ž |pokrivalo|, titózem -zna m, títovec -vca m, títovstvo -a s, títovski -a -o

títulírati -am nasloviti, naslavljati, tituláren -rna -o nasloven, samo po imenu, titulátúra -e ž naslovje, naslavljanje

Tít(us) -ta m |rim. cesar|, Títov -a -o

Tívat Tívta m kr. i., tívtski -a -o

Tívoli -ja m, tívolški -a -o [-ls-]: ~i park, Tívolški grad

Tízian [tician] -a m |it. slikar|, Tízianov -a -o: ~e slike, ~a šola, tízianski -a -o

tjã prisl.: ~ gor, dol, čez, ~ na grič, ~ na pomlad, sem in ~ hoditi, ~ grede, sem ter ~ nagaja; revež sem, revež ~, delal bi pa lahko; tjãkaj prisl., tjãkajšnji -a -e: ~a pot; tjãvdán prisl.: ziniti ~

brez premisleka, tja v tri dni; tjale prisl.:
 ~ stopi! ~ o pustu bo poroka; tjakajle
tjulenj -a m, tjulenjev -a -o, tjulenji -a -e,
 tjulenjevina -e ž [meso in koža]
tkáti tkém in tkám, tki -ite! tkóč -a -e,
 tkál -a -o, tkánje -a s: ~ blago, mrežo;
 misli so neutrudno tkale, ptič tke svojo
 pesmico; tkán -a -o: oba sta na eno
 brdo tkana *enaka*, ~o s srebrom,
 tkánke tkánk ž mn. [hlače], tkávec
 -vca m [oseba in ptič], tkávčev -a -o,
 tkávka -e ž, tkávski -a -o: ~i stol,
 ~o vratilo, ~e statve, ~i vozil,
 tkávčič -a m, tkálen -lna -o [-ln-]: ~i
 stol, tkálnica -e [-un-] ž, tkávščina -e ž
 [plačilo], tkávstvo -a s [obrt], tkálja -e ž
 [kanica], tkánica -e ž *etnogr.* [ženski pas],
 tkaničenje -a s *etnogr.*; tkanina -e ž:
 lanena, žična, vezna, živčna ~, tonska
 ~ *glas.*, ~ sukljanka, tkaninski -a -o:
 ~e mrežice, tkaninast -a -o: ~ papir,
 tkaninar -ja m
tkívo -a s: vezno ~ *vezivo*, mišično,
 živčno ~, glasbeno, tonsko ~, tkíven
 -vna -o: ~e kulture
tlá tál [táj / tál] s mn., pod tli in pod tlémi:
 peščena, glinasta, parketna, povoščena,
 cementna, ladijska ~, k tlom, do tal
 se prikloniti, ~ so vroča, rodovitna;
 na naših tleh; ~ spodnesti, izgubiti,
 pripraviti; iz tal pognati, rasti; v ~ gle-
 dati, ~ se mu majejo pod nogami;
 ob ~ tiščati, ~ mu gore pod nogami;
 na ~ podreti, rasti pri tleh, s tal pobrati,
 iz tal izkopati; tloris -a m, tlorisen -sna
 -o; *gl. tudi talen*
tláčiti tláčim, tláči -ite! tláčil -ila -o,
 tláčenje -a s in tláčiti -im s *stal. poud.:*
 ~ zelje, grozdje, pipo, ~ v vrečo, ~
 kmeta; ne bo več dolgo trave tláčil;
 skrbi, leta ga tláčijo, nesloga tláči; ~ se
 v avtobus, skozi vrata, ~ se z žganci;
 tláčen -a -o: ~i narodi, tláčenec -nca m,
 tláčenka -e ž [klobasa]; tláčivec -vca m,
 tláčivka -e ž: zračna ~, tláčitelj -a m,
 tláčiteljica -e ž; tláčitev -tve ž, tláčnja
 -e ž [sok], tláčilo -a s [pripomoček in
 delo], tláčilen -lna -o [-ln-], tláčilnost -i
 [-ln-] ž, tláčilnica -e [-un-] ž; tláčej -a m
počasné
tlák in tlák -a m: cestni, kamnitni, kockasti,
 opečni ~, tláčen -čna -o: ~a napetost,
 črpavka, cev, ~o mazanje; tlákati -am,
 tlákanje -a s = tlakováti -újem, tlako-

vánje -a s; tlákar -ja m: ~ polaga tlak,
 tlákarski -a -o: ~a motika, tlákovec -vca
 m [opeka]; opečni, stropni ~, tlakovina
 -e ž = tlakarina -e ž [pristojbina],
 tlakovávec -vca m
tlák -a m *pritisak*
tláka -e ž: desetinska ~, na ~o hoditi,
 ~o komu delati, tlačan -ána m, tlačanka
 -e ž, tlačanski -a -o, tlačanstvo -a s;
 tlačániti -im, tlačánjenje -a s, tlaščina -e
 ž *denarna odkupnina za tlako*, tlaški
 -a -o: ~a dela
tlésk tléska m, tléskót -óta m; tlés(k)nití
 -nem, tléskati -am, tléskanje -a s: ~ po
 vodi, ~ z ročico, z jezikom, s prsti;
 dež tleska po šipah, jermen tleska po
 jermenici, kvarte tleskajo po mizi
tléti tlím, tli tlíte! tlél -éla -o, tlénje -a s:
 ogenj, žerjavica, iskra, stenj, upor, strast,
 upanje tli; tléč -éča -e *príd.:* ~ panj,
 tlívka -e ž
tloris -a m *gl. tla*
tnálo -a s = tnála -e ž 1. *panj, na katerem*
se seka, 2. *prostor za sekanje*, tnálnica -e
 ž = tnálce -a [-lc-] s, tnálovina -e ž
 in tnálovina -e ž: gnojiti s ~o
tó *prisl.:* ~ ga je lopnil! ~ boš revež!
 ~ je tam otrók! ~ so se smejali!
toaléta -e ž 1. večerna, vélika ~, ~o opravi-
 viti, delati *napraviti se*; potrebščine
 ženske ~e, 2. *stranišče*, toaléten -tna -o:
 ~a mizica, ~o milo, ~i papir
toast [tóst] -a m → *zdravica*
tobák -a m: cigaretni ~, ~ za kajo,
 za zvečenje, ~ kaditi, njuhati; zavojček,
 pipa, klobasa ~a; hudičev ~ [goba],
 tobáček -čka m, tobákar -ja m [kadivec
 in tihotapec], tobákarica -e ž, tobákarski
 -a -o; tobákarna -e ž: ~e so odprte,
 tobákov -a -o: ~ dim, ~o pero;
 tobáčen -čna -o: ~a doza, tovarna,
 industrija, ~o rjav, tobákast -a -o:
 ~e barve, tobáčnica -e ž *tok za tobak*,
 tobákovec -vca m *bot.*
Tobja -a in -e m, Tobjev -a -o: ~e bukke
tóbogan -a m [dralnica na igrišču], tóboga-
 nski -a -o
tobólec -lca [-lc-] m *oselnik, tulec*, tobólček
 -čka [-lč-] m
tocáta [tokáta] -e ž *glas. tokata*
 tòč tòča m *gl. točiti*
tôča -e ž: ~ gre, se usuje, pobije, ~ krogel,
 zmerljivk, udarcev; svinčena ~, po ~i
 zvoniti, denarja ko ~e; tòčen -čna -o:

~i oblaki; točevina -e ž vino od grozolja, ki ga je pobila toča, točina -e ž od toče poškodovano žito; točnat -a -o od toče poškodovan: ~o grozdje, sadje, točnica -e ž med. vneta žleza na notranjem robu trepalnice

°točasno prisl. zdaj, ta čas

točen čna -o natančen: ~a ura, ta človek je zmeraj ~; točno prisl. natanko, natančno, točnost -i ž: ~ je lepa čednost

točiti -im, toči -itel točil -a -o: ~ krogle, kolo, kamenje; ~ se po bregu, jabolko se toči po podu, predivo ~ sukati; toč toča m: trebušni ~, v dveh ~ih je podrl vseh devet; točilo -a s strug, točnik -a m rotor, točke točk ž mn. bonboni, točilšče -a s: ~ pri stružnici

točiti točim, toči -ite! točil -ila -o, točen -a -o, točenje -a s: ~ vino, vodo; ~ čez ulico, pod vejo; lonec, sod toči pušča; točaj -a m: dvorni ~, točajstvo -a s: dedno ~, točajka -e ž; točivec -vca m, točilo -a s čeb. priprava za točenje medu, točilen -lna -o [-ln-]: ~a pravica, miza, točilnica -e [-yn-] ž |soba|, točilnik -a [-yn-] m točilna miza, točnja -e ž: ~ pod vejo, točariti -im, točarina -e ž |pristojbina|, točarinski -a -o: ~a taksa

tóčka -e ž: geometrijska, glasbena, izletna, sporna, slaba, triangulacijska, strateška ~, ~ sporeda, ~ v situ fot., tekmovavec nabira ~e, zmagati po ~ah, z mrtve ~e se premakniti; tóčkica -e ž, točkóven -vna -o: ~i sistem ocenjevanja, točkóváti -újem: ~ stanovanje, tóčkast -a -o: ~a črta pikčasta, ~o varjenje, ~i naboj

tóč prisl.: ~ okrog je vse polno kač; od ~ (°od tu) prideš v dolino; do ~ so pridrli; tóčle prisl., tódkaj prisl., tódkajle prisl.

tóča vez. pa, vendar, ali: pride že, ~ kdaj; ~ ko pride, mu povej = ~ povej mu, ko pride; ~ če bo dež, me ne bo = ~ ne bo me, če bo dež; ~ kdor ne misli resno, naj ne hodi = ~ naj ne hodi, kdor ne misli resno

tóg -a -o okorel, odrevenel, trd: ~a obleka, mišica, zenica, pravila; letalo s ~imi krili, hribovci so ~i kakor bukov hlovd, gospa je ~a kakor prekla, ~o nategniti vajeti, ~o zrvan; togóst -i ž; togo-dlákav -a -o bot., togonóv -óga -o: ~i birokrati; togolísten -tna -o: ~e rastline

tóga -e ž |starorimska obleka|

Tógo -a m |afriška dežela|, tógovski -a -o, Tógovci -ev m mn.

togóta -e ž, togóten -tna -o, togótnost -i ž; togóttí -im, togóti -ite! togótil -a -o, togótnéje -a s; togótljív -a -o, togótljívost -i ž, togótnéž -a m, togótník -a m, togótnica -e ž

tóhel [-əu] in tóhel -hla -o: ~o žito, tohlína -e ž, tohljád -i ž, tohlóba -e ž, tohljív -a -o; tohnéti -im, tohnél -éla -o, tohnénje -a s: moka tohni

tók tóka m in tóka -e ž: ~ za puščice tul, ~ za peresa, za samokres, za cigare, tókar -ja m kdor dela toke

tók in tók -a m, mn. tóki in tokóvi: vodni, zračni, morski, zalivski, električni, šibki, izmenični, trifazni, krvni. miselni, beli, mrežni ~, ~ zgodovine, plavati s ~om, proti ~u, tókóven -vna -o in tókóven -vna -o: ~i krog, ~i vodnik, ~i odjemnik; tókóvnica -e ž: zračna ~, tókóvničen -čna -o: ~a oblika žarometá; tokovina -e ž; tokómér -a m, tokovóv -óda m, tokovóden -dna -o, tokovódnik -a m

tokájec -jca m |vino|, tokájski -a -o: ~o vino

tokáta -e ž glas.

tokáva -e ž grapa, tokávast -a -o: ~ svet Tókio -a m |japonsko mesto|, v ~u, nad ~om, tókijski -a -o

tókráj takraj

tókrat prisl. to pot, tókrateen -tna -o; gl. tudi takrat

tóksin -a m strupeni presnovek bakterij, tók-sičen -čna -o, tóksičnost -i ž; tóksikóza -e ž, tóksikologíja -e ž nauk o strupih, tóksikológ -a m, tóksikomaníja -e ž

tólar -ja m |star denar|: srebrni ~ji, tólarski -a -o: ~i novc, tólarček -čka m tolažíti tolažim, tolaži -ite! tolažil -ila -o, tolaženje -a s in tolažiti -im s stal. poud.: ~ žalostne, ~ žejo; tolažba -e ž: prazna ~, v ~o biti; tolažljív -a -o = tolažilén -lna -o [-ln-]: ~e besede, tolažilnost -i [-ln-] ž, tolažilo -a s, tolažník -a m, tolažnica -e ž

tólči -čem, tólci -ite! tólkel -kla -o, tólčenje -a s: ~ kamenje, orehe, poper, beljak, smetano, ~ na šipo, z roko ob mizo, z glavo ob zid; srce, žila, motor tolče; ~ revščino, dolg čas, črn kruh, pot, nemščino; ~ se skozi življenje; ~ so-vražnika s topovi; ob boku tolče malha;

~ se po prsih *ali* na prsi; ~ se po kolenih, ~ se za pravico, ~ se s Turkom; tólčen -a -o: ~i gramoz, ~a smetana, tolkáč -a *m*: tlakarski ~, ~ v pinji, v možnarju, ~ za beton, ~ na vratih; tolkáča -e *ž*: ~ za lan, tolkálo -a *s bat*: punktirno ~, tolkála -ál [-ál] *s mn. glas.*, tolkálice -a [-lc-] *s*, tolkálnik -a [-un-] *m bat*, tolkálnica -e [-un-] *ž*: *s* ~o svinjam tolčejo hrano; tolkljáti -ám, tolkljáj -ájte! tolkljál -ála -o: dež tolklja po strehi, tolkót -óta *m*; tolčaj -a *m*: ~ lanu; tólčenec -nca *m skopljen oven*, žrebec, tólčenica -e *ž iz gline stolčena koča*; tólkovec -vca *m* = tolkec -kca *m* = tólkja -e *ž* |*pijača*| >[*toy-*]

toleránca -e *ž strpljivost, strpnost*: ~ pri stroju, v računu, toleránten -tna -o *strpljiv, tolerántnost -i ž strpnost, toleránčen -čna -o*: ~a doza zdravila, ~i edikt, tolerírati -am → *trpeti*

°toli *prisl. toliko, tako, tolikanj*

toliga -e *ž taliga*

tólik -a -o, tólikšen -šna -o, tolikér -a -o, tólikanj *prisl.*, tólikič *prisl.*, tóli(ko)krat *prisl.*; tóli(ko)kraten -tna -o, tólikaj *prisl.*; tólikajšnji -a -e

tóliko *prisl.*: kolikor ~, ravno ~; ~, kolikor; ~ bolj; ~ da sem se pokazal, že me je začel oštevati; ~ imaš prav, kolikor samo šibaš napake (° v ~ — v kolikor); ~ da ni prišel pod kolesa; voz *s* ~ kolesi *s takim številom koles*: voz *s tolikimi kolesi s tolikšnimi, s tako velikimi*; ob ~ težavah *tako številnih*: ob tolikih težavah *tako velikih*; po ~ (° tolikih) letih; tólikodane *prisl. skoraj*: ~ sto, segal je ~ do stropa

tólití tólim *lit. tešiti*, tóliil -ila -o: otroka ~, tolífec -vca *m tolažnik, kdor tolaži*, tólvka -e *ž*

tolkálo -a *s gl. tolči*

tolmác -a *m*: biti (komu) ~ *ali* za ~a, ~ angleškega jezika *ali* za angleški jezik, govoriti po ~u, tolmáčica -e *ž*, tolmáčka -e *ž*, tolmáštvo -a *s*; tolmáčiti -im *prevajati, razlagati*, tolmáčenje -a *s* >[-lm-]

Tolmín -a *m kr. i.*, v ~u, iz ~a, tolmínski -a -o: ~a občina, ~a gastaldija, Tolmínc -nca *m*, Tolmínka -e *ž*, Tolmínsko -ega *s*, na ~em; tolmínc -nca *m* |*nož*|, tolmínsčina -e *ž* |*govorica*|, tolmínstvo -a *s*: Pregljevo ~ >[-lm-]

tolmún -a *m*, tolmúnček -čka *m*, tolmúnski -a -o >[-lm-]

tolováj -a *m*, tolovájka -e *ž*, tolovájstvo -a *s*, tolovájev -a -o, tolovájkin -a -o, tolovájski -a -o, tolovájščina -e *ž*

tólpa -e *ž*: tatinska, roparska ~, tólpomá *prisl.* >[-lp-]

tólst -a -o: ~ človek, obraz, zalogaj, ~a jed, listnica, ~i četrtek *debeli*, ~a zemlja *mastna*, ~o rasti *bohotno*, Tolsti vrh; tolsták -a *m debel človek*, tolstika -e *ž bot.*, tolstina -e *ž*: ~ okoli črev, tólstnica -e *ž*: ~ na trebuhu, kitova ~, tolstóst -i *ž*; tolstít -im *tolščo dobivati*, tólsti -íte! tolstét -éla -o, tolsténje -a *s*; tolstítí -im, tólsti -íte! tolstíl -a -o, tolsténje -a *s in* tolstčénje -a *s*: na zimo se živali tolstijo >[*toy-*]

tolsto [-us-] *v sestavi*: tolstokljún -a -o: ~i mladiči; tolstolíčen -čna -o, tolstolíčnik -a *m*; tolstorèp -épa -o: ~a ovca = tolstoréпка -e *ž* = tolstogúza -e *ž*; tolstorít -a -o, tolstorítnik -a *m*, tolstorítница -e *ž*, tolstorítka -e *ž*; tolstovrát -áta -o, tolstovrátник -a *m*

Tólstoj -a *m* |*ruski pisatelj*|, Tólstojev -a -o, tólstojevski -a -o: ~i nazori, tólstojevec -vca *m* = tolstojánc -nca *m*, tólstojevščina -e *ž* >[-ls-]

tólšča -e *ž*: kitova ~, tolščák -a *m* |*človek, jelen, pingvin, rastlina, lipom*|, tolščáv -áva -o = tolščát -áta -o, tolščáva -e *ž*, tolščávost -i *ž*, tolščica -e *ž* 1. *nagnjenje k debeljenju*, 2. *papiga* ~, tolščičen -čna -o, tolščina -e *ž* |*tkivo*| = tolščevína -e *ž*, tolščóba -e *ž*, tolščóben -bna -o; tolščén -čna -o: ~a kislina, ~o tkivo, tólščnost -i *ž*: ~ mleka; tolščén -a -o, tolščénka -e *ž* |*plavut*|, tolščénik -a *m min. steatit* >[-uš-]

Tomáčevo -ega *s kr. i.*, v ~em, tomáčevski -a -o: ~i breg

tomahávk -a *m indijanska bojna sekira*

Tomáj -a *m kr. i.*, v ~u, tomájski -a -o, Tomájci -ev *m mn.*

Tomáj -a *m os. i.*: nejeverni ~, Tomážev -a -o: ~a žlindra, Tomážek -žka *m*, Tomážkov -a -o, Tómo -a *m*, Tómov -a -o; tomáž -a *m podpora pod klopjo okoli peči*, tomážek -žka *m zelena žaba*
tómbak -a *m rdeča med*, tómbakov -a -o
tómbola -e *ž*: zadeti, dobiti ~o, igrati ~o, na ~i; to bi bila ~ sreča, tómbolski -a -o [-ls-]: ~i dobitek

tomist -a *m* *privrženec filozofije Tomaža Akvinskega*, tomistika -e *ž*, tomističen -čna -o, tomizem -zma *m* [*směr sholastične filozofije*]

Tómšič -a *m* *os. i.*, Tómsičev -a -o: ~a brigada = tómsičevci -ev *m mn.*

tón -a *m glas*: visok, nizek ~, dati ~ *intonirati*, ~ dajati → *usmerjati, uravnovati, voditi*; osnovni, vodilni ~, svetli, temni, topli, barvni ~i *tancine*, nasičeni ~ nebesne modrine; v šaljivem ~u, z menoj ne boš govoril v takem ~u; tónski -a -o: ~a višina, kompozicija, ~a risba, ~a slikarska upodobitev, ~o snemanje, tónovski -a -o: ~i način, ~a lestvica; tónika -e *ž*, tóničen -čna -o: ~i trozvok, tonálen -lna -o [-ln-]: ~a glasba, tonálnost -i [-ln-] *ž*; tonométer -tra *m*, tónfilm -a [-lm-] *m* *zvočni film*

tóna -e *ž*: registrska ~, tónski -a -o: ~a bomba, ~i kilometer, tonáza -e *ž*: bruto ~, tonážen -žna -o, tonkilometráza -e *ž*: ~ prevoženih tovorov

tonalit -a *m min.*, *geol. pohorski granit*, tonaliten -tna -o: ~i pas, ~e kocke **tónič** -a *m* [*hrošč*]: jabolčni ~

Tóne -ta *m os. i.*, Tónetov -a -o, Tónče -ta *m*, Tónčetov -a -o, Tónček -čka *m*, Tónčkov -a -o; Tónej -a *m*, Tónejev -a -o; Tóna -e *ž*, Tónin -a -o, Tón(i)ca -e *ž*, Tón(i)čin -a -o, Tónčka -e *ž*, Tónčkin -a -o, Tónka -e *ž*, Tónkin -a -o

tóničen -čna -o: ~i pripomoček *krepilo* = tónikum -a *m*, tónika tónik *s mn.* *in* tóniki -ov *m mn.* [*krepila*]

toniti tónem, tóni -ite! tónil -ila -o, tónjenje -a *s*: sonce tone, ~ v sreči, ~ v noč, v mrak, v pozabo, v večnost

tónja -e *ž palež, snet*: ~ je padla na pšenico, tónjav -a -o: ~a pšenica

tónkin -a *m* [*les za smučarske palice*], tónkinski -a -o: ~i les

tonóvščica -e *ž galeb*: mala, bela, siva, morska ~

tonzila -e *ž med. mandelj, drgal*, tonziláren -rna -o: ~o vnetje

tonzúra -e *ž*: duhovniška ~, tonzúren -rna -o, tonzurirati -am

tóp tópa *m, mn.* topóvi -óv: lahki, težki, poljski, protiletalski ~, ~ nese, zagrmí, ~ uliti, ~ na šahovnici *trdnjava*, pri-ltel je kakor iz ~a, topič -iča *m možnar*: ~i pokajo, topóvski -a -o: ~i streli;

topničar -ja *m*, topništvo -a *s*, topniški -a -o: ~i ogenj, dvoboj, topnjáča -e *ž* = topničarka -e *ž* [*ladja*], topovina -e *ž* [*litina*]

tóp -a -o *in* tóp tópa -o *in* topó -i -é -á, *dol.* tópi -a -o *in* tópi -a -o: ~ nož, predmet, ~i kot, ~i zvar v varivstvu, ~a kosa, bolečina, vest, pamet, barva *motna*, ~o varjenje; moralno ~ človek; tópast -a -o: ~ nos, topóst -i *ž*; topéti -im *top postajati*, topél -éla -o, topénje -a *s*; topiti -im *delati topo*, tópi -ite! topil -a -o, toplénje -a *s*: zavesa, stena topi glas, toplíte -tve *ž*

topáz -a *m min.*, topázov -a -o, topázen -žna -o: ~e oči

tópel -in tópel [-pəu] -pla -o *in* -ó -i -é -á, *prim.* toplejši -a -e, *prisl.* topló, topléj(š)e: ~ krožnik, veter, vrelc, nasmeh, človek, sprejem; ~a jed, voda, obleka, peč, greda, večerja, beseda, barva; ~o gnezdo, ~i kraji; na tóplem, ~o mi je pri srcu, ~o pozdraviti, priporočiti; še ~o na nos nesti; tóplek -a [-lək-] *m l. pogaču*, *2. južni veter*, toplica -e *ž l. topel vrelc*, *2. gorka greda*; topljenica -e *ž*, toplice -ic *ž mn.*, topličar -ja *m* [*gost*]; topličarka -e *ž*, topliški -a -o: ~i zdravnik, toplina -e *ž*: srčna ~, toplínski -a -o, toplóta -e *ž in* toplóta -e *ž*: telesna, sončna, čustvena ~, toplóten -tna -o *in* toplóten -tna -o: ~i val, obrat, ~a razlika, energija, izolacija, toplárna -e *ž teh.*

topinambúr -ja *m bot. papeževa repica*

topiti -im, topéč -a -e, tópi -ite! topil -a -o, topljénje -a *s*: ~ vosek, svinec, mast, mleko; hruška se kar topi v ustih; srce se topi od veselja; ~ se od prijaznosti, v solzah; topljén -éna -o: ~o mleko, ~i zvočniki; topljiv -a -o = tópen -pna -o, topljivost -i *ž* = tópnost -i *ž*; topišče -a *s*, topilo -a *s*: ~a za lake, bencin je ~, kriolit je ~ za glinico; topilen -lna -o: ~a posoda, snov, topilnica -e *ž*: ~ glinice, ~ za glinico, topilniški -a -o: ~i obrat, topilničar -ja *m*, topilničarski -a -o, topilničarstvo -a *s* = topilništvo -a *s*, topilnik -a *m*: ~ za klej, za svinec; grafitni ~ >[-un-]; topívec -vca *m*, topívka -e *ž*, topljénc -nca *m* *topljena snov*

topíti -im *potapljati*, tópi -ite! topéč -a -e, topil -a -o, topljénje -a *s*: žalost v vinu ~, dolgo se je topil

Toplice -ic *ž mn. kr. i.*, v *~ah*: Dolenjske, Rimske *~*, topliški -a -o: *~o* zdravilišče, Topličani -ov *m mn.*

toplo -v *sestavi*: toplokvfen -vna -o, toplokvfnik -a *m*, toplokvfnica -e *ž*: živali *~e*; toplomér -a *m*, toplomérski -a -o; toplovòd -óda *m*, toplovòden -dna -o *kar prevaja toploto*; toplovòden -dna -o: *~o* ogrevanje *s toplo vodo*, toplovòdnica -e *ž ribica za akvarij*; toplozračen -čna -o: *~o* ogrevanje *s toplim zrakom*

topo -v *sestavi*: topočúten -tna -o; topogláv -áva -o, topoglávéc -vca *m*, topoglávka -e *ž*, topoglávén -vna -o, topoglávost -i *ž*; topogléd -éda -o, topoglédén -dna -o, topoglédnost -i *ž*; topokóten -tna -o; topolisten -tna -o; toponòs -ósa -o, toponòsec -sca *m*; toporòb -óba -o; topoúmen -mna -o, topoúmnost -i *ž*, topoúmnje -a *s*
°topoglédén -dna -o *zadeven*, °topoglédno *v tem pogledu*

topograf -a *m krajepisec*, topografija -e *ž krajepis(je)*, topográfski -a -o *krajepisen*: *~i* slovar, *~a* anatomija *med.*, *~a* karta, topográfíčen -čna -o

tópol [-ol] -óla *m*: beli *~*, tópol [-ol] -óli *ž*: laška *~*, topòla -e *ž*, topolinje -a *s* = topòlje -a *s* |gozd|, topòlov -a -o: *~* les, *~a* zemlja *puhličasta*; topòlovec -vca *m* = topòlovje -a *s* |gozd|, topòlovec -vca |fižol|, topòlovina -e *ž* *in* topolvína -e *ž* |les|; topòlovka -e *ž* |goba in žuželka| = topòlščica -e [-uš-] *ž*; topolvóščica -e *ž* *puhličasta zemlja*

Topólščica -e [-uš-] *ž kr. i.*, v *~i*, iz *~e*, topòlski -a -o [-uš-], Topòlčani -ov [-uš-] *m mn.*

toponomástika -e *ž* *krajevno imenoslovje*, toponomástičén -čna -o, toponomástik -a *m*; toponím -a *m*, toponímíčen -čna -o, toponimija -e *ž*

tópor -óra *m*, toporišče -a *s*: ima glavo na pravem *~u*, toporiščen -čna -o, toporiščar -ja *m*

topot -óta *m*, topotáti -ám *in* -óčem, topotáj -ájte *in* topóči -te! topotáł -ála -o, topotátnje -a *s*: *~* z nogami; topótniti -nem: *~* s peto

topóvski -a -o *gl. top*

tór tóra *m trenje*, tóren -rna -o: *~a* ploskev, *~a* električna, toplota, tórnica -e *ž kolut*

tóraks -a *m med. oprsje, prsni koš*, torakálen -lna -o [-ln-] *prsen*: *~o* vretence, torakotomija -e *ž*, torakoplástika -e *ž*, torakoskopija -e *ž*

tórba -e *ž*: šolska, lovska, popotna, krušna, ročna *~*, *~* za orodje, nositi glavo v *~i*, *~* novic, tórbica -e *ž*: damska *~*, tórbar -ja *m* 1. *izdelovavec*, 2. *malhar, rokovnjač*, tórbarstvo -a *s*

tórej prisl., vez.: *~* je blede njih cvetje velo; kdaj *~!* *~* kdaj? *~!* dobro se bomo imeli, pridi *~!* zbolel je, *~* ga ne bo

tórek -rka *m*: pustni *~*, v *~*, na *~*, ob *~ih*, tórkov -a -o: *~* večer

tóren -rna -o *gl. tor*

toréro -a *m in* toreadór -ja *m borivec z bikom*, torérovski -a -o *in* toreadórski -a -o: *~a* igra

tóri -ja *m pripadnik angl. konservativne stranke*, torizem -zma *m*, tóriječ -jca *m*, tórijevski -a -o

torica -e *ž bot.* = torika -e *ž bot.*

tórij -a *m kem.*

torilo -a *s* (*lesena*) skleda, torílce -a [-lc-] *s*, torílast -a -o, torílen -lna -o [-ln-], torílnica -e [-ln-] *ž* 1. *tehtnica*, 2. *bot.*, torilovec -vca *m bot.*

Torino -a *m* |lit. mesto|, torínski -a -o; *tudi* Turin

torišče -a *s* *prizorišče, področje, kraj*; *tudi* terišče

tórka -e *ž* = tórklja -e *ž* |bajeslovno bitje|

tornádo -a *m ameriški ciklon*

tornístra -e *ž in* torníster -tra *m nahrbtna torba* -s *telečo* *kožuhovino po vrhu* → *teleč(n)jak*

torpédo -a *m*: podmorníški, letalski *~*, kolo na *~*, torpédén -dna -o: *~i* rušivec, torpédovka -e *ž* *torpedni čoln*, torpedírati -am, torpedíranje -a *s*: *~* ladjo, torpédovec -vca *m* |letalo|, torpédolóvec -vca *m*

Torricelli |toríčélij| -ja *m*, Torricellíjev -a -o: *~* zakon, *~a* praznina

tórtá -e *ž*: čokoladna, jagodova *~*, tórtén -tna -o: *~i* obod, tórtar -ja *m*, tórtarka -e *ž*, tórtica -e *ž*

tortúra -e *ž* *mučenje, natezalnica*

torzija -e *ž teh. zasuk*, (*v*)zvoj, *sukanje*, torzijski -a -o: *~i* moment, *~a* vzmet, *~o* gibanje

tórzo -a *m okrnjen kip, nedokončano delo*: roman je ostal *~*

Toskána -e ž |pokrajina|, Toskánec -nca m, toskánski -a -o, toskánščina -e ž |govor|
toštran 1. *prisl.*: ~ še ni bilo videti volkov,
 2. *predl.*: ~ gozda, toštranski -a -o:
 ~i pogled, toštránstvo -a s = toštrá-
 nost -i ž

totalén -lna -o [-ln-] *popoln*: ~a vojna,
 ~o pijan, nepripravljen *popolnoma*,
čisto, do kraja, totalénost -i [-ln-] ž
 (*popolnost, celotnost*; totalitáren -rna -o:
 ~ režim, ~e metode, totalitárnost -i ž,
 totalitarističen -čna -o: ~e oblike;
 total [ál] -a m *celotni posnetek (pri filmu)*)

totalizátor -ja m *stavno podjetje (konj-
 skih) dirkah*

tótem -a m: indijanski ~ *plemensko zna-
 menje*, totémški -a -o, totemističen -čna
 -o: ~i nazori, totemizem -zma m
češčenje plemenskega totema

tóti -a -o *narečni kaz. z. ta, ta, to*: Toti list,
 Toti teater

Toulouse [tulúz] -sa m |*franc. mesto*|,
 v ~u, toulouški -a -o

továriš -a m: stanovski, sobni ~, ~ v
 orožju, v nesreči, ~ iz mladosti; ~ učitelj,
 továrišev -a -o, továrišica -e ž,
 továrišičin -a -o, továriški -a -o, tova-
 rišija -e ž, továriškijski -a -o, továrištvo
 -a s; továrišiti -im = továriševáti -ujem,
 továrišúj -te! továriševál -ála -o, tova-
 riševánje -a s

továrna -e ž, *rod. mn.* továrn: tobačna ~,
 ~ za usnje, ~ verig, továrnar -ja m,
 továrnarica -e ž, továrnarski -a -o,
 továrnški -a -o: ~i delavec, dimnik,
 továrnštvo -a s

tóvor -óra in -óra m: ~ platna, ladijski ~,
 tovórek -rka m |*kosovna pošiljka*|,
 tovóren -rna -o in tovóren -rna -o:
 ~a živina, ladja, ~i promet, avto, vlak,
 list, tovošnják -a m *tovorni avto*, tovorfti
 -lm, továri -ite! továril -ila -o, tovorjén
 -čna -o, tovorjénje -a s in továriti -im
 s *stal. poud.*, tovorívec -vca m, tovořnik
 -a m, notranjski ~i, tovořnica -e ž,
 tovořniški -a -o, tovořništvo -a s, to-
 vóřščina -e ž = tovořnina -e ž |*plačilo*|

tovfšten -tna -o, tovfštost -i ž

tozadéven -vna -o → *zadeven*, tozadéveno
prisl. → *zadevno*, v *tej zadevi*

tožáriti -im, tožárjenje -a s

tóžba -e in -é ž: ujetega ptiča ~, ~ za
 ločitev, ~ na izpolnitev; odškodninska

~ zoper koga; ~o sprožiti, naperiti,
 gnati, vložiti, umakniti; pod ~o biti;
 tóžben -a -o [-bən-]: ~i obrazec,
 zahtevek, tóžbenica -e [-bən-] ž *tožno
 pismo*; tožbáriti -im se, tožbárjenje -a s:
 kar naprej se ~, tožbár -ja m *kdor
 se rad tožari*, tožbárka -e ž, tožbárski
 -a -o: ~i ljudje, tožbárstvo -a s
 tóžen -žna -o *žalosten*: ~o srce, ~a misel,
 ~o mil, tóžnost -i ž

tožiti tóžim, toži -ite! tóžil -ila -o, tóžen -a
 -o, tóženje -a s in tóžiti -im s *stal. poud.*:
 ~ koga na sodišču, pri učitelju, ~ za
 odškodnino, tožila se bosta, ~ se s kom
 zaradi česa; tóžen -žna -o: ~o pismo,
 ~i dan, tóženec -nca m, tóženka -e ž;
 tožnik -a m, tožnica -e ž, tožnina -e ž:
 tožnik položi ~o; toživec -vca m:
 javni ~, toživstvo -a s: državno ~,
 tožilen -lna -o [-ln-]; tožljiv -a -o: ~o
 dejanje, ~ otrok, tožljivec -vca m,
 tožljívka -e ž, tožljivost -i ž; tožilnik -a
 [-jn-] m *akuzativ*; toževáti -ujem, toževá-
 vanje -a s

tožiti tóžim: ~ komu svoje nadloge,
 ~ komu o težavah, ~ se na brata *ali*
čez brata pritoževati se; toži se mi po
 domu; toži se mi vstati *ne ljubi se mi*;
 nocoj se mi tako toži *dremlje*; tožljiv -a
 -o *dremoten*, tožljivost -i ž: ~ se ga
 loteva, tožljivec -vca m, tožljívka -e ž

tráb -ába m *direk, dir*

trabákul [-ul] -a m in trabákula -e ž
 |*ladja*|

trabánt -a m *spremljevalec, oproda*, tra-
 bánt(ov)ski -a -o

trábje -a s *del voza med podvozjem in
 oplenom*

trabúka -e ž |*cigara*|: škatla za ~e, vonj
 po ~i

trackáti -ám *zapravljati*, trackáj -ájte!
 trackál -ála -o, trackánje -a s, trackáč -a
 m *zapravljivec*

tráčen -čna -o: ~a žaga, zavora, ~i nož
usnj., ~o železo v *traku*

tráčna -e ž *tirnica*: železniške ~e, tráč-
 niški -a -o

tráčet -čnta m *pr. odsvojitelj*

tradeskánčija -e ž *bot.*

tradeunion [trejdjúnjon] -a m |*angl. delavska
 zveza*|, tradeunionist -a m, tradeunionísti-
 čen -čna -o, tradeunionizem -zma m

tradicija -e ž *izročilo*: revolucionarna,
 umetniška ~, po ~i, tradicijski -a -o,

tradicionalen -lna -o [-ln-] običajen, tradicionalnost -i [-ln-] ž, tradicionalizem -zma *m*, tradicionalist -a *m*, tradicionalističen -čna -o: ~o judovstvo
tradirati -am 1. *dedno izročati*, 2. *predavati na univerzi*
trafika -e ž, trafikant -a *m*, trafikantka -e ž, trafikantinja -e ž; trafiški -a -o, trafikanč(ov)ski -a -o
trafo -a *m*: ~ postaja → *transformatorska*
tragant -a *m* 1. *smolasta snov*, 2. *bot.*, *tragantovina* -e ž
tragédija -e ž *žalna igra*, *tragédijski* -a -o, *tragéd* -a *m*, *tragédov* -a -o; *trágik* -a *m*, *trágikov* -a -o, *trágiški* -a -o: ~i *spev*, *trágika* -e ž *usodna nesreča*, *krivda*, *žalosten konec*, *tragičen -čna -o žalosten*, *ganljiv*, *pretresljiv*, *tragičnost* -i ž; *tragi-komičen -čna -o žalostno smešen*: ~i *prizori*, *tragikomédija* -e ž
trahéja -e ž *sapnik pri žuželkah*
trahít -a *m min.*, *trahíten* -tna -o: ~e *plošče* = *trahitičen -čna -o*: ~a *lava*
trahóm -a *m egiptovska očesna bolezen*, *trahómski* -a -o: ~i *bolnik*, *trahómeč* -mca *m*
Trajánus -na *m in Traján* -a *m* [*rim. cesar*], *Trajánov* -a -o
trájati -am, *trajajóč* -a -e, *trájanje* -a *s*: *to traja že celo večnost*; *trájen* -jna -o: ~ *spomin*, ~a *vrednost*, ~i *ček ekon.*, *to bo za ~o*, ~e *celice bot.*, ~a *ondulacija* = *trájna -e ž*, *trájnost* -i ž, *trájnosten* -tna -o: ~o *jadranje*, *trájnica -e ž več let rastoča rastlina*
trajékt -a *m prevozni splav*, *prevozna ladja*, *trajékten* -tna -o: ~i *parnik*, *trajektírati* -am, *trajektíranje* -a *s*
trák -a *in -ú m, mn. trakóvi -óv in tráki -ov*: *pisan*, *barvni*, *gumijev*, *jeklen* ~, *žalni*, *čelni*, *merilni*, *izolirni*, *brusilni* ~, *modri* ~ *ladij*, *trošarinski* ~ *banderola*, *železo v ~ovih*, *šopek za ~om*, *rogljati* ~ *gada*; *filmski*, *magnetofonski*, *zvočni* ~, *posneti na ~*, *delo na tekočem ali po tekočem ~u*, *filmi na ozkem ~u*, *gre kakor po ~u*, ~ *zavleči živinčetu (za gnoj)*, *morski* ~ *zool.*, *živi* ~ *trakulja*; *trákeč* -kca *m*, *trakóvje* -a *s*; *trákast* -a -o: ~a *pločevina*, ~i *spektrum*, *jaspis*, ~e *čipke*, *ribe*, ~i *črvi trakulje*, *tráčkast* -a -o: ~i *somi*; *trakóven* -vna -o: ~e *mere*, *verige*, *trakóvnik* -a *m tisk.*; *trákar* -ja *m* [*oseba in vešča*], *trákarica* -e ž [*oseba*

in riba], *trákarski* -a -o, *trákarstvo* -a *s*, *trákárna* -e ž, *trákavec* -vca *m min.*
Trákija -e ž [*pokrajina*], *trákijski* -a -o, *tráški* -a -o, *Tračáni* -ov *m mn.*, *tráčanski* -a -o
trákt -a *m*: *južni* ~ *poslopja krilo*, *prebavni* ~ *med.*
traktát -a *m razprava*; *traktírati* -am → *obravnavati*
tráktor -ja *m vlačivec*, *tráktorski* -a -o: ~a *postaja*, ~i *plug*, ~o *obdelovanje zemlje*, *tráktorist* -a *m*, *tráktorizácija* -e ž: ~ *kmetij*, *gospodarstva*
trakúlja -e ž *zool.*: *pasja* ~, *trakúljust* -a -o *trakulji podoben*, *trakuljav*: ~ *pes*, ~a *pripoved*, *trakúljav* -a -o: ~ *bolnik*, *trakúljustov* -i ž [*bolezn*]
trálala *medm. veselja*, *razigranost*
trám -a *in -ú m, mn. trámóvi -óv in trámi* -ov: *obtesan* ~, *vezni*, *oporni*, *prečni* ~; *vzeti šibo izza* ~a (*v izbi*), *trámov* -a -o: ~a *peta*, *trámóven* -vna -o: ~i *strop*, *tramič* -iča *m*, *tramiček* -čka *m*, *tramičevje* -a *s*, *trámóvje* -a *s*; *trámíti* -im *trame polagati*
tráma -e ž *tekst. mehko vita preja*
trámíneč -nca *m* [*trta in vino*]
trámóntána -e ž [*severni veter*]
trámper -ja *m* [*tovorna ladja*], *trámperski* -a -o: ~i *tovor*
trámvaj -a *m električna cestna železnica*, *trámvájski* -a -o *in trámvájski* -a -o, *trámvájar* -ja *m*, *trámvájarski* -a -o, *trámvájarka* -e ž
tránča -e ž *star. ječa*
tráns -a *m*: *spiritistični* ~, *biti v ~u*, *medij pade v ~*
tránsákcija -e ž *ekon.*: *finančne*, *kreditne*, *devizne* ~e
tránsatlántski -a -o *čezoceanski*: ~i *parnik* = *tránsatlántik* -a *m*
tránscenténtálen -lna -o [-ln-] *nadčuten*, *čutom nedostopen*, *tránscenténtálnost* -i [-ln-] ž, *tránscenténcia* -e ž, *tránscenténdénč* -čna -o, *tránscenténdén* -tna -o *tránsfér* -ja *m ekon. nakazilo v tuji valuti*, *tránsférén* -rna -o: ~i *moratorij*, *tránsférírati* -am 1. *ekon. nakazati*, 2. *pre-mestiti*
tránsformácija -e ž *preoblikovanje*, *tránsformácijski* -a -o, *tránsformírati* -am *preoblikovati*, *tránsformátor* -ja *m*: *tokovni*, *merilni* ~, ~ *na prostem* ("prostozračni), *tránsformátorski* -a -o: ~a

postaja, hišica, ~o olje; transformizem -zma *m* *biol. nauk o evoluciji, razvojna teorija*

transfuzija -e *ž* *pretok*: ~ krvi; dati, narediti, dobiti ~o, transfuzijski -a -o: ~i aparat, transfundirati -am, transfundiranje -a *s*: ~ kri *med.*

transgresija -e *ž* *geol. preplava*

transilbirski -a -o: ~a železnica

Transilvánija -e *ž*, transilvánski -a -o: Transilvanske Alpe >[-l-]

transistor -ja *m* *fiz.*, transistorski -a -o: ~i sprejemnik

Transjordánija -e *ž*, transjordánski -a -o

Transkavkázija -e *ž*, transkavkáški -a -o

transkontinentalen -lna -o [-ln-]: ~a železnica

transkripcija -e *ž* |*prepis*|: fonetična ~, transkripcijski -a -o: ~a znamenja; transkribirati -am *prepisati, opisati*, transkribiranje -a *s*

translácija -e *ž* *prenos*, translacijski -a -o: ~a hitrost *prenosna*, translativen -vna -o: ~o nasledstvo *pr.*

transliterácija -e *ž* *prečrkovanje*, transliterirati -am, transliteriranje -a *s*: ~ cirilico v latinico

Translívánija -e *ž* |*dežela*|

transmisija -e *ž*, transmisijski -a -o: ~i jermen

transoceánski -a -o *čezoceanski, čezmorski*: ~i parnik

transparent -énta *m* (*presojen*) *napis*, transparenten -tna -o

transpirirati -am *izpariti, izparjati, dihati, potiti se*, transpirácija -e *ž* *znojenje, izparavanje*, transpiracijski -a -o, transpiratóren -rna -o, transpiratórnost -i *ž*

transplantácija -e *ž* *presad*: ~ kosti, kože, žlez, transplantát -a *m* *med. presadek*, transplantirati -am *presaditi*

transponirati -am *glas.*, transponiranje -a *s spremnjanje*: ~ umetniško sliko, ~ tempo; transponiran -a -o: ~e lestvice, transpozicija -e *ž* *prestava*: ~ melodije, tonalna ~ *glas.*

transpórt -a *m* *prenos, prevoz, odprava*, transpórten -tna -o *prevozen*: ~i delavec, trak, ~o letalo, transportirati -am *prevajati*; transportér -ja *m* 1. *prevoznik*, 2. *kotomer, transpórtér* -ja *m* *tekoči trak*, transportácija -e *ž*

Tránsval [-al] -a *m* |*afriška dežela*|, tránsvalski -a -o [-ls-]

transverzalen -lna -o [-ln-] *prečen, poševen*: ~o valovanje, transverzála -e *ž* *železnica, cesta, črta prečnica*: planinska, slovenska ~

tránsa -e *ž* *obrok (emisije vrednostnih papirjev)*: prva ~ posojila

tranzít -a *m* *prevoz skozi državo ali čeznjo*, tranzíten -tna -o: ~i promet, vizum, ~a trgovina, menica, tranzitóren -rna -o *prehoden*: ~a postavka *ekon.*

tranzítíven -vna -o *prehoden*: ~i glagoli, tranzitivnost -i *ž* *prehodnost slov.*, trázitiv -a *m* *slov.*

tráp trápa *m*: ~e loviti, trápa -e *ž*: neumna ~, trápast -a -o; trápec -pca *m*, trápček -čka *m*, trapè -éta *m*, trápica -e *ž*, trápež -a *m*; traparija -e *ž*, trapáriti -im; trapáti -ám, trapáj -ájte! trapál -ála -o, trapánje -a *s*: peš ~ v mesto, ljubezen ga trapa, kaj pa trapaš? ~ po svetu; trapogláv -áva -o: ~a prismoda, trapoglávec -vca *m*, trapoglávka -e *ž*, trapoglávski -a -o: ~o norenje

tráper -ja *m* |*amer. lovec na kozuhovino*|, tráperski -a -o

trapéž -a *m* 1. *geom.*, 2. *šp.*: mojstri na ~u, cirkuški ~, trapézast -a -o: ~a oblika, trapezoid -a *m*, trapezoiden -dna -o; *tudi* trapéc -a *m*

trapíst -a *m* |*menih in sir*|, trapístovski -a -o: ~i samostan, sir

trápiti -im *mučiti*, trápjenje -a *s*: skrbi nas trapijo, glad me trapi, telo ~, ~ se s čim, nikar se ne trapi!

trará *medm. za oponašanje trobljenja*

trasát -a *m* *ekon.*, trasánt -a *m*, trasíran -a -o: ~a menica

Trasibúl(os) -la *m* |*atenski vojskovodja*|, Trasibúlov -a -o

trasirati -am (*od*)*meriti, zakoličiti*, trasiranje -a *s*: ~ cesto, progo, trása -e *ž*: ~ nove ceste, trasánt -a *m*, trasírka -e *ž* |*palica*|

tráta -e *ž*, trática -e *ž*, trátina -e *ž*, trátnik -a *m* *bot.*, trátница -e *ž* *bot.*, trátar -ja *m* *kdor stanuje na trati*: jelen ~, tráten -tna -o: ~e ruše

Tráta -e *ž* *kr. i.*, na ~i, trátenski -a -o [-tən-] = trátarski -a -o, Tráténčani -ov *m* *mn.* = Trátarji -ev *m* *mn.*

tráta -e *ž* *ekon. tuja menica*

trátiti -im, trátenje -a *s*: ~ denar, besede, moč, čas, tráta -e *ž* *potrata*: v ~o gre, trátnik -a *m* *zapravljevec*

tráva -e *ž*, *mn.* tráve *in* travé: sočna, poležana ~; gosja, medena, pasja, šmarna, morska, kislá, trda, vrazja, mečovirska, klasasta ~, zdravilne ~e. ~e so že visoke; ~o kositi, ~o tlačiti *živeti*; Turka je ko listja *in* ~e, sliši ~o rasti; trávica -e *ž*: božja ~ *tobak*; traváča -e *ž* = travúlja -e *ž* *slaba trava*, trávje -a *s*, travišče -a *s*: slaba rast na naših ~ih; trávar -ja *m*, travarina -e *ž* *pr. zg.* [dajatev], trávarica -e *ž* [oseba *in* žganje], trávast -a -o; ~e rastline, trávnat -a -o: ~ hrib, ~o zelen, tráven -vna -o: ~a bilka, preproga, mešanica, deteljina, ~o zelen, ~a pršica *zool.*; tráven -vna *m*: mali ~ *april*, veliki ~ *maj*, travnjáča -e *ž* [orodje *in* žaba], trávnicá -e *ž* [hrošč]; travnina -e *ž*; trávnó-dételjen -ljna -o: ~a mešanica; trávnó-póljen -ljna -o: ~o kolobarjenje

travertín -a *m* *min.*

travérza -e *ž*: železna ~, travérzen -zna -o
travestija -e *ž* *preobleka*, *predelava na smešno*, travestirati -am

trávma -e *ž* *med. poškodba*, travmátičen -čna -o: ~e *nevroze*

trávník -a *m*, trávníček -čka *m*, trávníški -a -o: ~a brana, detelja, kadulja, ~i kmet ima samo travnike, trávníščina -e *ž*: ima več ~e kakor njiv, trávníštvo -a *s*

Trávník -a *m* *kr. i.*, na ~u trávníški -a -o, Trávníčani -ov *m* *mn.*

travo- *v sestavi*: travojéd -éda -o: ~e živali, travojédec -dca *m*; travoróden -dna -o, travoródnost -i *ž*; travožérec -rca *m*

Trbíž -a *m* *kr. i.*, v ~u, iz ~a, trbíški -a -o, Trbížani -ov *m* *mn.*

Trbóvlje -velj [-valj] *ž* *mn. kr. i.*, v ~ah, iz ~elj, trbóveljski -a -o [-valj-] *in* trbóvski -a -o: ~i rudarji, Trbóveljci -ev *m* *mn.* *in* Trbóvci -ev *m* *mn.*; trbóveljčan -a [-valj-] *m* [premog]

trčati -am: med ~, ~ vreče, trčálnica -e [-un-] *ž* *čeb.*

trčíti -im, trčenje -a *s*: ~ ob skalo, ~ s kamionom, s kozarcem, ~ na partizane, ~ na zdravje; trčen -a -o *neumen*, trčenost -i *ž*

trd -a -o *in* trdó -í -é -á, *prim.* tŕši -a -e: ~ klubok, korak, sklep, trebuh, vrat, oreh, kmet, boj, Nemec, denar, soglasnik, jezik, izgovor, ~a roka, pest, kost, koža, hoja, voda, noč, zima, stvarnost, litina, črta okrog ust, ~o blago, srce,

nebo, delo, življenje, ~i tek valja, ~e glave biti, biti ves ~ na ribe *rad jesti*, ~a bo ali gre za denar, bil je že malce ~ *pijan*, ves ~ od strahu, od vožnje; je že ~ *mrtev*, biti ~ s fantom, do ubogih, ~a mu prede, napiti se do ~ega, v ~em rasti; (v) ~o skuhano jajce; (v) ~o prijeti, ~ kakor drenov les, kakor podplat, kakor kamen, ~ kakor metla *pijan*, ~ človek *skop*

trdè -éta *m* *okoren človek*, trdež -a *m* [človek *in* tla], trdin -a *m* *skopuh*, trdina -e *ž*: na ~o stopiti, ~o kositi, ~ vimená, trdinski -a -o: ~a zemlja, trdec -dca *m* *min.*; trdôta -e *ž*: ~ vode, trdôten -tna -o: ~a stopnja, lestvica, trdost -i *ž*: ~ tkanine, trdôba -e *ž*, trdôča -e *ž*; trdika -e *ž* *bot.*, trdikast -a -o *malce trd*, trdica -e *ž* [hruška]

trđen -dna -o, *prim.* trdnejši -a -e *ali* trdnéjši -a -e: ~ grad, most, sklep, človek, kmet, spanec, spomin, položaj, temelj, ~a tla, roka, obleka, kmetija, vera, volja, valuta, ~o zdravje, znanje, blago, poroštvo, prijateljstvo; ~ v nogah, v francoščini, za ~o vedeti, pričakovati, skleniti; biti na ~em, ~ ko zid, ko skala, ko dren; ~ proti ognju, ~ ko kamen kost, nič ~ega ne vemo, dogodek na ~o postaviti; trdnost -i *ž*: mehanska ~, moralna ~, ~ vojske, ~ odločitve, ~ na pritisk, na razcep, trdnosten -tna -o: ~i račun

trdėti -im, trdèl -éla -o, trdénje -a *s*: blato trdi; trditi trdim, trdèč -a -e, trdi -ite! trdil -a -o, trjénje -a *s* *in* trditi -im *s* *stal. poud.*: kri, med se trdi, otroku se trdijo kosti; čebele trdijo satove na stropnico; resnico, svojo, drugače ~; trdítev -tve *ž*; napačna, slepa, drzna ~, trdívec -vca *m*, trdilén -lna -o [-ln-]: ~i stavki, ~a kopol *fat.*, trdílo -a *s*: ~ za barve, škrob je ~

Trdína -a *in* -e *m* [sl. pisatelj], Trdinov -a -o: ~i spisi

trdnjáva -e *ž*: leteča ~, s ~o dati šah, ~ reakcije, trdnjávica -e *ž*, trdnjávski -a -o: ~i pas, nasip, ~a ječa, trdnjávstvo -a *s*: študirati ~

trdno *in* trdnó *prisl.*, *prim.* trdnej(š)e *in* trdnéj(š)e: ~ stati, držati, postaviti, pribiti, zapreti, verovati; klub je ~ v vodstvu, ~ zapreti vrata, biti ~ prepičan o čem

tród *prisl., prim.* trje in trše: ~ pasti, delati, spati, molčati, privijati, govoriti, prijeti, ravnati, se držati, zapreti vrata; ~ za-služen denar, ~ sukana preja; ~ pri tleh, ~ do polnoči, sedel sem ~ ob njem, ta teden je ~ v postelji *nič ne vstane*

trdo- v sestavi: trdogláv -áva -o, trdogláv -áva *m kukec*, trdoglaven -vna -o, trdoglavec -vca *m*, trdoglávka -e *ž*, trdogláv(n)ost -i *ž*; trdogóbčen -čna -o: ~ konj; trdokljún -a *m*, trdokljúnast -a -o, trdokljúnski -a -o; trdokóžec -žca *m*, trdokóžen -žna -o; trdokrílec -lca [-lc-] *m*; trdolés -a *bot.*, trdoléska -e *ž bot.*; trdoplúta -e *ž zool.*; trdosfčen -čna -o, trdosfčnež -a *m*, trdosfčnik -a *m*, trdosfčnica -e *ž*, trdosfčnost -i *ž*; trdovráten -tna -o, trdovrátež -a *m*, trdovrátnik -a *m*, trdovrátnica -e *ž*, trdovrátnost -i *ž*; trdoživ -a -o, trdoživ -a *m*: sladkovodni ~, trdoživost -i *ž*, trdoživnjaki -ov *m mn. zool.*

tréba *prisl.*: ~ je poskusiti delati; ~ je, da ga spoznaš; če je *ali* če bo ~, mu priskočim na pomoč; ~ mu je denarja; tebe ni ~ tukaj; trébati -am → *treba je*

Trebeljévo -ega *s kr. i.*, na ~em, trebeljévski -a -o

trebiti trébitim, trébi -ite! trébil -íla -o, trébljen -a -o, trébljenje -a *s in* trébiti -im *s stal. poud.*: ~ gozd, vinograd, drevje, travnik, solato, pot, jarek, zobe, nos; trebi se sadje, ptič, krava, ~ divjačino, ribe, ~ plevel, uši, kamenje z njiv, ptič si trebi perje, ~ napake iz jezika; trébljenka -e *ž* 1. berivka, 2. nezrel sad, *ki pred časom odpade*, trebílo -a *s*: ~ za ušesa, ~ gre od krave, trebílen -lna -o [-ln-]: ~a pila, trebívec -vca *m*, trebívka -e *ž*, trebílnik -a [-un-] *m*: usnjarski ~, trebílnica -e [-un-] *ž* | *bager*: ladje ~e, tréba -e *ž* = trebítev -tve *ž*, trebáč -a *m* *kdor trebi trse, jarke*, trebir -ja *m* 1. *kar se iztrebi*, 2. *med.*, trebíšče -a *s* | *prostor*], trébež -a *m*: ~ bo že potreben, ~ spravi ti z njive, ~e žgati, po ~ih pasti, ~ je najzgornja šotna plast, trebéžnica -e *ž* | *rovnica*]

trébnik -a *m* | *del obrednika v vzhodni cerkvi*]
Trebnje -ega *s kr. i.*, v ~em, trebnjanski -a -o, Trebnjanci -ev *m mn.*

°trebovanje -a *s naročilnica*

trébuh -úha *m*: ~ ladje, letala; napet ~, težki ~i oblakov, ~ me boli, po ~u

lesti, ~ razparati, držati se za ~, ležati na ~u, iti s ~om za kruhom, skozi ~ se mu vidi; trebúšec -šca *m* = trebúšček -ščka *m*, trebúšen -šna -o: ~ možak, sod, ~i ples, ~a bula, votlina, prepona, kila, slinavka, vode-nica, plavut, govornica; trebúhast -a -o: ~e glive, steklenice, ~o šestilo, trebuhát -áta -o: ~a vreča, trebúšast -a -o: ~ trot, oštir, trebušát -áta -o: ~a pletenka, trebúšnat -a -o: ~ nahrbtnik, meh, ~o razširjena nožnica, trebúšnost -i *ž*, trebúšatost -i *ž*, trebúšnež -a *m* = trebúšnik -a *m* = trebuháč -a *m*, trebuhar -ja *m*, trebuharski -a -o: ~i materializem; trebúšnica -e *ž* | *oseba in mrena*], trebúšarka -e *ž* | *kjantarica*, trebuhljáč -a *m* *kdor govori iz trebuha*, trebúšje -a *s* *kar je ob trebuhu*, trebúšina -e *ž* = trebúševina -e *ž* | *meso*], trebúšnják -a *m zool.*, trebúšnjáča -e *ž* | *osrednje živčevje žuželk*; trebúšiti -im se, trebuhati -am se; trebuhonóžci -ev *m mn. zool.*

trecentó -a *m* 14. stoletje v italijanski književnosti in umetnosti, trecentíst -a *m*, trecentístičen -čna -o: ~a kompozicija >[treč-]

tréf -a *m* *deteljica pri kartah* → *križ*

tréma -e *ž* *strah pred javnim nastopom*, *trepetic*: imeti ~o pred čim *bati se česa*, *trepetati pred čim*, tremíst -a *m* *kdor ima tremo*; tremométer -tra *m*: ~ kaže gotovost roke

tremolándo *prisl. glas. s tresočim se glasom*, trémolo -a *m*: ~ na goslih, tremolírati -am, tremolírjenje -a *s*

tremolít -a *m* *min.*

trén -a *m*: pri ~u služiti, voziti ~, trénski -a -o: ~i voz, tréновеc -vca *m* = trénar -ja *m* | *vojak*]

tréńčkot -a *m* | *blago in površnik*]

trénda -e *ž ekon.*, trénden -dna -o: ~a relacija

trénirati -am *vaditi (se)*, uriti (*se*): kdo trenira moštvo? moštvo pridno trenira; trenér -ja *m*, trenérka -e *ž*, trenérjev -a -o, trenérkin -a -o, trenérski -a -o; tréning -a *m* *vaja, urjenje*; trenáža -e *ž*, trenírka -e *ž*, *nav. mn. trenírke -írk* | *obleka*]

tréniti trénem, tréni -ite! trénil -íla -o: kot bi trénil, ne da bi trénil, kar bi z očmi trénil, to te bom trénil *udaril*, trénil je z vajetmi po konju; da te tréni! *medm.*; trén tréna *m*: ~ očesa, ura mine

ko ~, na ~ v *hipu*, v ~u je bilo vse v ognju

trénje -a s: ~ lanu, makovih glavic, ~ koles, medsebojna ~a političnih skupin, notranje ~

Trénta -e ž [*alpska dolina*], v ~i, iz ~e, Tréntarji -ev m mn., tréntarski -a -o: ~i lovec

trenutek -tka m: kritični ~, svetli ~i, v ~u, za ~ se umakniti, trenúten -tna -o: ~i posnetek, ~e potrebe, ~o razpoloženje, ~o ga ni tu *zdajle, ta trenutek*, trenútnost -i ž

trepák -a m [*ukrajinski ples*]

trévang -a m zool. užitni *brizgač*

trepanirati -am med. *navrtati (lobanjo)*, *trepanácija* -e ž

trépati -am in -pljem: z očmi ~; trèp trépa m: ~ očesa, trépálnica -e [-*un-*] ž, trépálničen -čna -o [-*un-*], trépálničarji -ev [-*un-*] m mn. [*gekoni*]; trépav -a -o: ~e oči *utripave*, trépavec -vca m, trépavka -e ž

trépáti -ám in trépljem, trépál -ála -o, trépánje -a s: ~ perilo, jajca, mleko, konja po bokih, trépálo -a s, trépálce -a [-*lc-*] s *zvrklja*, trépálnik -a [-*un-*] m: iztolči perilo s ~om, trépálnica -e [-*un-*] ž *trépalo*, trépáča -e ž [*orodje*], trépka -e ž *perača*, trépkati -am: perilo ~; trepljái -ám, trepljáj -ájte! trepljál -ála -o, trepljájne -a s: ~ koga po hrbtu, pes treplja z ušesi, z repom; trepniti trépnem, trépnil -ila -o: petelin trepne s perutnicami

trépét -éta m: strah in ~, trepetáč -a m, trepétec -tca m: ~ me obhaja, trepetáv -áva -o: ~a roka, trepetávec -vca m, trepetávka -e ž [*oseba in muha*], trepetávost -i ž; trepetljív -a -o, trepetljívec -vca m, trepetljívka -e ž, trepetljivost -i ž; trepetún -a m, trepetúnstvo -a s; zajčje ~

trépatáti -ám in -éčem, trepetáj -ájte in *trépi* -te! trepetál -ála -o, trepetánje -a s: roka, srce, vročina, list v vetru, luč, žarek, spev trepeta, ~ kakor šiba na vodi; ~ od mraza, pred kom, za njegovo usodo; trepetajóč -éča -e: ~ glas, svit, plamenček, ~a sveča; trepetáča -e ž *lov. piščalka za posnemanje zajčjega vekanja*; trepetljái -ám, trepetljáj -ájte! trepetljál -ála -o, trepetljájne -a s: list trepetlike trepetlja

trepetlika -e ž *bot.*: se trese kakor ~, trepetlikov -a -o: ~ les = trepetlikovina -e ž in trepetlikovina -e ž, trepetličje -a s = trepetlikovje -a s

trésk -a m: ~ je padal na ~, grom in ~, da te ~! nagel ko ~, ima vsega ~a v košu; trésk *medm.*, treskót -óta m = treskét -éta m, treskétáti -ám in -éčem, treskétánje -a s; tréskoma *prisl.*: tréskati -am, tréskanje -a s: ~ po kom s šibo, ~ kozarce ob steno, granate treskajo, treskáv -áva -o in treskav -a -o: ~a sapa = ~i plin = tréskavec -vca m, tréskavica -e ž *nevihta*; trésk(n)iti -nem: ~ koga po glavi, ~ z vrati, tréščiti -im: ~ s pestjo po mizi, ~ knjigo v kot, ~ koga ob tla, fant je tréščil v izbo, v smreko nerado tréšči, kaj ti je tréščilo v glavo; tréšnitni -nem

tréska -e ž in treská -é ž, *rod. mn.* trésk in tresák: goreča ~, suh ko ~, klati ~e, s ~ami svetiti, tréščica -e ž, tréščina -e ž *velika treska*, tréščje -à s = tréščičje -a s; treskóvec -vca m *les za treske*, treskálnik -a [-*un-*] m = treskílnik -a [-*un-*] m *držalo za treske*; *gl. tudi trska*

treso -v sestavi: tresogláv -áva -o: ~e babnice, tresoglávec -vca m; tresonòg -óga -o; tresopét -éta -o; tresorèp -épa -o. tresorépec -pca m, tresorépka -e ž *pastiričica*, tresorépití -im: kaj tresorepi okrog mene? tresorititi -im *sitnost stresati*, tresoritèc -tca m, tresoritost -i ž

trésti trésem, trési -te in -itel trésenje -a s in tresénje -a s: voz, mraz, mrzlica trese; trese me *imam mrzlico*; trese se zemlja, glas, roka; ~ se ko šiba na vodi, trstika v sapi; hlače se mu tresejo; ~ se od strahu, pred divjakom, za svojo kožo; tresóč -a -e se: ~e se roke; tresljái -ám, tresljáj -ájte! tresljál -ála -o, tresljájne -a s, tresáv -áva -o = tresljáv -áva -o: ~ starec, glas, tresávica -e ž: ~ ga grabi, tresávka -e ž [*orodje*], tresljív -a -o, treslílnica -e [-*un-*] ž: ~ za lan, ~ v mlinu, otrobi ostanejo na ~i, tresáj -a m = tresljáj -a m: zadnji ~i, 60 ~ev na sekundo; tresetina -e ž = treséčina -e ž *zibajoča se močvirska tla, ozibi*, tresálo -a s: ~ za lan, treslílnica -e ž: predivo gre skozi ~o, treslílnar -ja m, treslílna -e ž *bot.*, tresúlja -e ž *bot.*, tresúljka -e ž *bot.*, tresétka -e ž *bot.*, tresljíka -e ž *mrzlica*, tresljíknjav -a -o

treščati -im, trešči -ite! treščal -ála -o, treščanje -a s: sonce trešči na obraz; treščoč -éča -e: ~a svetloba

treščiti -im *gl. tresk*

tréti tárem *in* trém, tri trite! tfl -a -o, trénje -a s: ~ orehe, mak, lan, gaz, uši; s kolesom ~, ljudi se tare, jeza ga tare; radovednost, naduha, skrb ga tare; rja tare žito, revščino taremo; kakor bi orehe trl

trétirati -am → *ravnati s kom, obravnavati kaj, med. zdraviti*

trétjáciti -im *trétjo kop v vinogradu opravljati, v tréte kositi, trétjácnja -e ž*

trétják -a *m* 1. *kmet, 2. tri leta staro živinče, trétjákinja -e ž, trétjánka -e ž [malarija], trétjevec -vca m trétji roj čebel = trétjec -a [-æc-] m*

trétje- *v sestavi: trétjednívica -e ž [malarija]; trétjelétnik -a m; trétjerazréden -dna -o; trétjerédnik -a m, trétjerédnica -e ž, trétjerédniški -a -o; trétjerojéneč -nca m; trétješólec -lca [-lc-] m, trétješólka -e [-lk-] ž, trétješólski -a -o [-ls-]; trétjevísten -tna -o*

trétji -a -e *vrst. štev.:* ~a oseba, ~i stan, red, rajh, ~a internacionala, republika, v ~e gre rado; trétjič = trétjikrat *prisl.*, trétjina -e ž, trétjinka -e ž, trétjinec -nca *m tisk.*, trétjica -e ž; trétjinar -ja *m [kmet.]; trétjinek -nka m črednikov pomagáč, trétjiniti -im, trétjinjenje -a s* 1. ~ na paši, 2. ~ v vinogradu

trézen -zna -o: ~ človek, trgovec, slog, ~a glava, ~o mišljenje, ~o misleč, ~o presojati, tréznost -i ž; tréziniti -nim, trézjenje -a s: človeštvo se trezni, tréznež -a *m, tréznosten -tna -o:* ~o gibanje, trézev -zva -o

trézor -ja *m zakladnica, blagajna, skriven predal*

trég -a *m* 1. *kraj s tržnimi pravicami: grem v ~, Stari ~, 2. tržišče: svetovni, domači, prosti ~; denarni, knjižni, zelenjadni, ribji, živilski ~; ~ za volno, ~s sužnji, na ~iti, postaviti; ~osvojiti, ~je mrtev, založen, živahen; Vodnikov, Novi ~, Trg revolucije, trški -a -o: ~a gospoda; tržán -ána *m, tržánka -e ž, tržánski -a -o; tržič -iča m**

trégati -am *in* trížem: ~ hlače, čevlje, podplate, ~ cvetje, grozdje, blisk trga temo, voda trga bregove, ~ uho, srce, živec, ~ delavcem plačilo, ~ plen z zobmi;

po udih, v križu, v kosteh me trga, besede se trgajo iz ust, megle se trgajo, pes se trga z verige, nit se trga predici; obleka se trga; mete, kakor bi se beráči trgali; kupci se trgajo za blago; trgatev -tve ž: ~ bombaža, vinska ~, o ~i, trgtáven -a -o [-tván-], trgáč -a *m* 1. ~ v vinogradu, 2. zob ~, 3. cinkov ~ *pripvina, trgávec -vca m, trgávka -e ž, trgávski -a -o, trgáški -a -o; trgálen -lna -o [-ún-]:* ~i stroj, trgálnik -a [-ún-] *m, trgálnica -e [-ún-] ž: ~ volne*

trgováti -újem, trgovál -ála -o, trgovánje -a *s, trgovávec -vca m, trgovávka -e ž, trgovéec -vca m: ~ z belim blagom, ~ z lesom = lesni ~, trgovka -e ž, trgovčič -a m, trgovski -a -o: ~i pomočnik, potnik, ~a akademija, ladja, morala; trgovsko-fináncen -čna -o; trgovstvo -a *s:* ~ cvete, bogato ~; trgovina -e ž: ~ s čevlji, ~ na debelo, na drobno; zunanja, prosta ~; trgovínski -a -o: ~a zbornica, politika, pogodba, ~o pravo, trgovínstvo -a *s**

trhél [-əy] -hla -o: ~ les, ~a veja, stavba, na ~ih nogah, trhlén -a -o *in* trhlén -éna -o: ~e stopnice, trhléneč -nca *m, trhlena -e ž = trhlina -e ž, trhlost -i ž, trhlóba -e ž; trhljád -i ž, trhljív -a -o, trhljívost -i ž; trhléti -im = trhlenéti -im, trhl(en)él -éla -o, trhl(en)énje -a *s**

trí tréh *glav. štev. gl. trije*

tri- *v sestavi: tribárven -vna -o: ~i tisk, tribáravnica -e ž, tribrázden -dna -o: ~i plug; tricépen -pna -o; tricéven -vna -o, tricévka -e ž [puška]; tričétrínski -a -o: ~i takt, profil; tričlánski -a -o: ~a komisija; tričlén -éna -o; tridejánka -e ž; tridélen -lna -o [-ln-]: ~a omara, tridélnost -i [-ln-] ž; tridimenziónálen -lna -o [-ln-]: ~i film; tridnéven -vna -o, tridnévnica -e ž; trifázen -zna -o: ~i tok; trifúnten -tna -o: ~a sveča; triglásen -sna -o: ~o petje, triglásnost -i ž, triglásje -a *s; trigláv -áva -o: ~a mišica, trigubát -áta -o, trigúbavnica -e ž: indijska ~ [želva]; trijámbornica -e ž; trijezičen -čna -o; triklijúk -a -o: ~i trnek; trikolésen -sna -o; trikót -a *m, trikótén -tna -o, trikótínik -a m, trikótínski -a -o, trikótínikov -a -o: ~i koti; trikrájén -jna -o: ~ klobuk = trikrájnik -a *m; trikrájevski -a -o: ~o koledovanje, ~a voda; trikrák -áka -o:****

~e osti; trikrat *prisl.*, trikráten -tna -o; trikrémpljčarka -e ž [*želva*]; trikróvnik -a m [*letaló*]; triléten -tna -o, trilétje -a s, trilétnica -e ž; trillisten -tna -o: ~a penúša *bot.*, ~i vijak, trillístnik -a m *bot.*; trimésečen -čna -o, trimésečje -a s; trimotórník -a m; trinadstrópen -pna -o: ~a hiša = trinadstrópnica -e ž; trinitník -a m [*blago*]; trinóg -óga -o = trinogát -áta -o, trinóžen -žna -o, trinóžnik -a m, trínoga -e ž *trinožni stol*; triógeln -a -o, triógelník -a m [*pokrivalo*] >[-*əyn-* / -*əln-*], trioglát -áta -o; triósen -sna -o: ~i koordinatni sistem; triosmínski -a -o: ~i takt; triósten -tna -o: ~i trnek; tripálčen -čna -o [-*uč-*]: ~i top = tripálčnik -a [-*uč-*] m; triperésen -sna -o: ~a deteljica; tripláten -tna -o, triplát -a m *bot.*; tripóljen -ljna -o: ~o kolobarjenje; tripotézen -zna -o: ~i šahovski problem = tripotéznik -a m; tripredálen -lna -o [-*ln-*]: ~a plodnica *bot.*; tripráten -tna -o; trirámen -mna -o: ~i svečnik; trirazréden -dna -o: ~a šola = trirazrédnica -e ž; trirazséžen -žna -o: ~i film, trirazséžnost -i ž; triréden -dna -o: ~i listi, triréd -a m; stopati v ~ih; trirób -óba -o; triróg -óga -o: ~i klobuk = trirógelník -a [-*gólj-*] m, trirógelj -glja m; Neptunov ~, triróglja -e ž *bot.*, triroglját -áta -o; trisátar -ja m *čeb.*; trisóben -bna -o: ~o stanovanje; tristópen -pna -o: ~i verz; tristránski -a -o: ~o gospodarstvo, tristráničen -čna -o: ~a piramida; trištevílčen -čna -o [-*lč-*]: ~o število; tritédenski -a -o; triúren -rna -o; trivédern -a -o; trivládje -a s *triumvirat*; trivrísten -tna -o: ~a harmonika, trivrístičen -čna -o, trivrístičnica -e ž; trizlóžen -žna -o; trizób -a m, trizóbica -e ž *bot.*; trizvézdje -a s, trizvók -a m; *gl. tudi tro-*

triáda -e ž *trojica*

trializem -zma m, trialističen -čna -o

triangulácija -e ž *merjenje na triogelníke*, triangulacíjski -a -o: ~a točka, triangulírati -am; triángel [-*gól*] -gla m *glas*. [tolkalo]

Trianón -a m [*franc. gradič*], trianónski -a -o: ~a pogodba

trias -a m *geol.*, triasen -sna -o: ~i skladi

tribún -a m: ljudski, vojaški ~, tribúnov -a -o, tribúnski -a -o: ~a čast, tribunát -a m

tribúna -e ž (*govorniški*) *oder*: na ~i, svobodna ~, tribunál [-*ál*] -a m *sodišče*, tribunálen -lna -o [-*ln-*]

tribút -a m *davek*, tributáren -rna -o: ~a tožba *pr.*, ~e države, tribúten -tna -o: ~i zahtevki

trícíkel [-*ál*] -kla m, tricíklóv -a -o, tricíkelski -a -o [-*káls-*]

Trident -a m [*južnotirolsko mesto*], tridentínski -a -o: ~i zbor

trideset *glav. štev.*, tridesetér -a -o, tridesetén -rna -o, tridesetérica -e ž, trideseti -a -o, tridesetíc *prisl.*, tridesetkrat *prisl.*, tridesetkrat *prisl.*, tridesetkratén -tna -o *in* tridesetkrátén -tna -o, tridesetica -e ž, tridesetina -e ž, tridesetinka -e ž; tridesetlétén -tna -o: ~a vojska, tridesetlétnik -a m, tridesetlétnica -e ž [*ženska in obletnica*]

triéder -dra m *dalnogled*, triédrski -a -o: ~a leča

triénij -a m *triletje*

triér -ja m *vejalnik*, čistilnik za žito

triéra -e ž *ladja na tri vrste vesel*

trifurkácija -e ž *cepitev na troje*: ~ gimnazij

trigémínus -a m *med. triglava mišica*

Triglav *in* Triglav -áva m [*gora*]: ~o film, triglávski -a -o: ~e rože, Triglavska jezera; triglaván -ána m *član društva Triglav*, triglávár -ja m: star ~; triglávka -e ž 1. *planika*, 2. *čepica*; triglavánka -e ž [*emblem*]

triglíf -a m *arh.*

trigonálen -lna -o [-*ln-*] *trikoten*, trigonometrija -e ž, trigonometrijski -a -o, trigonométer -tra m, trigonométričen -čna -o: ~a mreža

trihína -e ž *zool. lasnica*, trihínast -a -o: ~o meso, trihínóza -e ž, trihínóžen -zna -o: ~o meso; trihínéla -e ž *med., vet.*, trihinelóžen -zna -o

triják -ov m *mn.* 1. *binkošti*, 2. *ledeni moške*, trojaki, trijáški -a -o *binkošten*, triják -a m [*star denar*]

trijánčiti -im *potrkavati*, trijánčenje -a s

trijé *in* trije m, tri ž *in s*, *rod. tréh glav. štev.*: ob treh, v treh biti, tja v tri dni govoriti; sveti ~ kralji, trintrideset, tri *in* pol, triinpólkrat [-*úk-*], triinpólkraten -tna -o [-*úk-*]

trijét -a m [*jed*], trijétoV -a -o

trík -a m *zvižaja*, zvižáčen *prijem*

triklinij -a m *rimska obednica*

triklinski -a -o: ~i sestav v kristalografiji

trikó -ja *m* tesno se prilegajoča pletena obleka: ~ perilo, trikójast -a -o: ~e hlačke, trikotáža -e ž
 trikolóra -e ž *tribaravnica*
 trilček -čka [-lč-] *m*: škrijančkov ~
 trilijón -a *m* glav. šte., trilijónski -a -o
 trilja -e ž *zool.*
 trilobit -a *m* *prarak*
 trilogija -e ž, trilogijski -a -o
 Trimálhio -óna *m* |*rimski bogataš*|, Trimalhiónov -a -o, trimalhiónski -a -o: ~i obed >[-lh-]
 triméster -tra *m* *trimesečje*, trimestrálen -lna -o [-ln-], triméstrski -a -o
 trimeter -tra *m*: jambski ~, trimetrski -a -o: ~a shema
 trinájst -ih *in* trinajst -ih glav. šte., trinájsti -a -o *in* trinajsti -a -o *vrst. šte.*, trinájstkrat *in* trinajstkrat, trinájstikrat *in* trinajstikrat, trinájstič *in* trinajstič *prisl.*, trinájstka -e ž *in* trinajstka -e ž, trinajstér -a -o, trinajstéren -rna -o, trinajstérica -e ž, trinajstica -e ž, trinajstina -e ž, trinajstínka -e ž; trinajstléten -tna -o
 Trinákrija -e ž *gr. ime za Sicílijo*
 trinitárec -rca *m* |*menih*|, trinitárski -a -o: ~i red
 trinitrotoluól [-ól] -a *m* |*eksploziv*|
 trinóg -a *m* *tiran*, trinóginja -e ž, trinóški -a -o, trinóštvo -a *s*
 trinóm -a *m* *mat. tričlenik*, trinómski -a -o
 trío tría *m* 1. *skladba za tri glasove*, 2. *srednji del nekaterih skladb*, triolét -a *m* |*pesem*|, triolétén -tna -o, trióla -e ž *glas. trojnica*
 trióda -e ž *fiz.*
 tripartíten -tna -o *tristranski*: ~i pakt
 trípati -am *in* -pljem, tripanje -a *s*: z očmi ~, srce, roka, riba triplje; tríp -a *m*, trípavica -e ž *bolezensko utripanje z očmi*
 tríper -ja *m* *kapavica*
 tríplán -a *m* *trikrovník*
 tríplat -a *m* *bot.*
 tríplikát -a *m* *trojnik*, *tretji izvod*: natipkati v ~u, ~ listine
 trípodija -e ž *tristopje*: jambska ~
 trípol [-ól] -a *m* *kremenčeva pena*
 Trípolis -a *m* |*pokrajina*|, Tripolitánc -nca *m*, Tripolitánka -e ž, tripolitánski -a -o
 tríptih -a *m* *tridelna oltarna podoba*
 tríptík -a *m* *potni list za avtomobil*
 tríréma -e ž *ladja na tri vrste vesel*
 trísto glav. šte., tristóti -a -o, tristotér -a -o, tristotéren -rna -o, tristótič, trístokrat,

tristokrátén -tna -o, tristotica -e ž, tristotínka -e ž; tristolétnica -e ž
 Tríton -óna *m* *gr. mit.*, Tritónov -a -o: ~ rog; tritóni -ov *m* *mn. Poseidonovi spremljevalci*
 tríumf -a *m* *zmagoslavje*, tríumfálen -lna -o [-ln-]: ~ sprejem, pohod, tríumfálnost -i [-ln-] ž; tríumfírati -am, tríumfátor -ja *m*, tríumfátorica -e ž, tríumfátorski -a -o
 tríumvirát -a *m* *trivladje*, tríumvir -a *m*, tríumvirski -a -o, tríumvirátski -a -o
 trivaléntén -tna -o *kem.*
 triviálén -lna -o [-ln-] *vsakdanji*, *navaden*, *prostaški*, triviálnost -i [-ln-] ž, triviálka -e [-lk-] ž |*nekdanja šola*|; trívij -a *m* = trívium -a *m* *gramatika*, *aritmetika* *in geometrija na srednjeveških latinskih šolah*
 trízna -e ž *bojna igra na čast mrtvemu junaku pri starih Slovanih*
 tríjáče -áč ž *mn. grobo platno*: v ~ah hoditi, tríjáčen -čna -o: ~o platno, trjá -e ž *pezdir*
 třk *medm.*, třk -a *m*: kozlov ~, třkati -am, třkanje -a *s*: ~ na duri, na srce, dež trka na okno, kočun trka, ~ se na prsi, ~ s kozarci, s pirhi; luna ga trka; trkáč -a *m*: oven ~, žebelj ~, trkáló -a *s*: ~ na vratih, trkálce -a [-lc-] *s*; třkav -a -o: ~ kozel, třkálca -e ž *zool.*; třkelj -klja *m* 1. *poverek*, 2. ~ pri lino-tajpu; třkniti -nem, třknjen -a -o
 trkljáti -ám, trkljáj -ájtel trkljál -ála -o, trkljánje -a *s*: žoga se trklja, solze se trkljajo po licu, pirhe ~; trkalíkati -am, trkálíkanje -a *s*: ~ nike
 třklje třkelj [-əlj] ž *mn. |starinsko glasbilo|*
 trlèp -épa *m* *neroda*, trlèpen -pna -o
 třlica -e ž 1. suh ko ~, 2. *mučilno orodje*: na ~o deti, usoda ga je imela pod ~o, třlo -a *s* |*sodarsko orodje*|, trličník -a *m*: ~ pri trlici *in* v mlinu, třlje -a *s odpadki pri tritvi*, třliti -im
 třma -e ž: ~o pasti, kuhati, gnati, ~o komu izbiti; ti ~ trmasta! třmica -e ž, třmast -a -o, třmež -a *m*; třmogláv -áva -o, třmoglávec -vca *m*, třmoglávka -e ž, třmoglávost -i ž, třmogláven -vna -o, třmogláviti -im
 třn -a *m*: beli, črni, ognjeni ~ *bot.*, ~ v peti, v očesu, v srcu, na ~ih biti, třnov -a -o: ~ venec, ~a pot, krona, třnovec -vca *m* |*grml*|, třnovka -e ž |*palica*|,

trnast -a -o, trnát -áta -o: ~o goščavje; trnina -e *ž* = trnika -e *ž* |*grm in sadl*, trnček -čka *m*; trnjiček -a *s* = trnišče -a *s* trnova goščava; trnje -a *s*: v ~ sestri; trnóselj -šlja *m* |*sliva*], trnjáča -e *ž* |*pasji ovratnik z bodicami*, trnjáš -a *m* |*kuščar*] = trnorép -a *m*

trnek -nka *m*: ribiški ~, ~ na vretencu; na ~ loviti, dobiti; trnkast -a -o, trnkar -ja *m* |*dor lovi s trnkom*, trnkarski -a -o: ~i dan, trnkarstvo -a *s*: razvoj našega ~a, trnkáriti -im |*loviti s trnkom*, trnkarjenje -a *s*

Trnje -a *s* *kr. i.*, v ~u, trnski -a -o, Trnčani -ov *m* *mn.*

Trnovo -ega *s* *kr. i.*, v ~em, trnovski -a -o: ~i zvon, Trnovska planota, Trnovčan -a *m*, Trnovčanka -e *ž*

trnúlja -e *ž* in trnólja -e *ž*, trnúljica -e *ž* in trnóljica -e *ž*, trnúljec -ljca *m* = trnúljev -vca *m* |*vinol*], Trnúlčica -e *ž*

tro -v sestavi: trobój -ója *m*; trobrátinski -a -o: ~i prašniki; tročeljústen -tna -o, ~a zavora; tročlèn -éna -o, tročlénik -a *m* |*trinom*; trodélnost -i |*-ln-*] *ž*; trodóben -bna -o: ~i takt; troedín -a -o; troelektróda -e *ž*; trokroflnik -a |*-ln-*] *m* |*letalol*]; trokrfp -a -o: ~i list *bot.*; troméja -e *ž*; tromóstje -a *s* = tromostóvje -a *s*; tropréjen -jna -o: ~i sukanec; tropfst -a -o: ~i lenivec; tropréznik -a *m* |*stroj*], troškòk -óka in -óka *m*; trospév -éva *m*; trovpréžen -žna -o, trovpréga -e *ž*; trozvéza -e *ž*; trozvók -a *m*; *gl.* tudi tri-

tróba -e *ž*. *cev*, *svitek*, *obojka*: govorna, vetrna, vodena ~, izklopna, okvirna ~, ~ hodničnega platna, tróbast -a -o

trobelika -e *ž* *bot.*, trobelikovec -vca *m*, trobelikovina -e *ž* in trobelikovina -e *ž*

trobénta -e *ž* |*glasbilo in goba*]: igrati na ~o, jerihska ~, trobéntica -e *ž* *bot.*, *zool.*, trobéntati -am, trobéntanje -a *s*: ~slavo, na poplah, trobéntáč -a *m* = trobéntar -ja *m*, trobéntast -a -o: ~ cvet, ~i polž, trobéntovci -cev *m* *mn.* *bot.*

trobezljáti -ám, trobezljáj -ájte! trobezljál -ála -o, trobezljánje -a *s*: neumnosti ~, trobezljáč -a *m*, trobezljáčka -e *ž*, trobezljáv -áva -o, trobezljáški -a -o >|*-báz-*]

trobít tróbitim, trobéc -a -e, tróbil -fla -o, tróbljenje -a *s* in tróbiti -im *s* *stal.* *poud.*: ~ na trobento, na ušesa, v svet, v isti rog; kaj mi boš trobil! vsak svojo trobi,

slon trobi; misli, da bo sodnemu dnevu trobil *večno živel*; trobívec -vca *m*, trobáč -a *m*, trobész -a *m*, tróбка -e *ž* = tróblja -e *ž*: avtomobilska ~, ušesna ~, vélika ~ *zool.*, tróbljica -e *ž* 1. *glas.*, 2. *zool.*; trobljáj -a *m*: na prvi ~ so prihтели; trobló -a *s*: napraviti z rokami ~, zamašiti ~, strankarsko ~ |*list*], trobila -il|*-il*] *s* *mn. glas.*, trobilce -a |*-lc-*] *s*, tróbec -bca *m* 1. *pastirsko trobilo*, 2. *trobentač*, 3. *gobec*, 4. *ustnik pri pipi*, 5. *slonov rílec*, tróbcárji -ev *m* *mn.* *zool.*, tróbcárke -ark *ž* *mn.* |*ribe*]

Tróci -ega *m*, trockízem -zma *m*, trockíst -a *m*, trockístičen -čna -o

tród -a *m* *vet.*, trodovíten -tna -o, tróden -dna -o: ~a kobila, trodljívka -e *ž* *bot.*

tróféja -e *ž* 1. *znamenje zmage*, 2. *lovska ~*, troféjski -a -o

trófičen -čna -o *hranilen*: ~o živčevje; trofobióza -e *ž*

troglodít -a *m* |*jamski prebivavec*, troglodít-ski -a -o: ~a stanoválišča

tróha -e *ž*: ~ kruha, upanja, resnice, tróhica -e *ž* = tróšica -e *ž*: tudi ~e ne dobiš, na vse se ~o razume

tróhéj -a *m* *poet.*, trohéjski -a -o: ~a mera, ~a stopica

tróhel [-háj] -hla -o *trhel*, trohlén -a -o, trohlína -e *ž*, trohljád -i *ž*, trohljáva -e *ž*, trohljív -a -o, trohljivost -i *ž*, trohlóba -e *ž*, trohlóta -e *ž*, trohnóba -e *ž*; trohnéti -ím, tróhni -íte! trohnél -éla -o, trohnénje -a *s*

trohnjáti -ám *fracati*, trohnjáj -ájte! trohnjál -ála -o, trohnjanje -a *s*

Tróilos -la *m* |*Priamov sin*], Tróilov -a -o

trój -a -e *loč. štev.*: ~e vino, ~i otroci, ~e rokavice, hlače; tróje: ~ živinčet, delavcev; trójen -jna -o: ~i šiv, trójnost -i *ž*, trójstvo -a *s*, trójfna -e *ž* |*vprega*], trójád -i *ž*: *s* ~jo bi komaj speljal, trójáča -e *ž* |*star denar*]: srebrna ~, trójnik -a *m* 1. *prepis v ~u*, 2. *sukanec*; trojiti -ím, tróji -íte! trojíl -a -o, trojénje -a *s*

Trója -e *ž* |*mesto*], Trójec -jca *m* in Trójánc -nca *m*, Trójánka -e *ž*, trójánski -a -o: ~i konj

trójáki -ov *m* *mn.* *trijaki*

Trójáne -ján *ž* *mn. kr. i.*, na ~ah, trójánski -a -o: ~i klanec

trójček -čka *m* 1. *otrok*, 2. *trnek*, trójče -ta *s*, trójčica -e *ž*

trojica -e ž: čedna ~ je to, sv. Trojica, trojiški -a -o: ~a nedelja, ~o proščenje

trojka -e ž 1. številka tri, 2. dobiti ~o, 3. ruska vprega, 4. pikova ~, 5. ~o biti na tri zvonove pritrkavati

trokár -ja m [medicinska priprava]

trólejbús -a m, trólejbusen -sna -o: ~a progá, ~i promet, tróla -e ž (tokovni) odjemnik, drsnica: ~ je padla

trómba -e ž: vodna, morska, peščena ~ zračni vrtinec tornada, vodnjak na ~o, kupola na ~ah, trómbast -a -o: ~o ustje, trombón -a m glas.: igrati na ~
tromblón -a m [orožje], tromblónski -a -o: ~a bomba

trombóza -e ž med. sesedanje krvi v žilah, trómbus -a m žilni zamašek

*trón -a m prestol: nebeški ~, na ~u ali v ~u sedeti, na ~ posaditi, postaviti

tróp trópa m: ~ koz, jelenov, trópa -e ž: ~ psov, ljudi, trópoma prisl., trópič -íča m, trópica -e ž

tropína -e ž, nav. mn. tropíne -ín: vinske, lanene, oljne ~e, ~e na žgancih *maselnik*, tropínast -a -o, tropínov -a -o: ~o žganje = tropínovec -vca m = tropínovka -e ž; tropínščica -e ž, tróp -a m tropinove pogače, trópovica -e ž [vino], trópovec -vca m drožno žganje, trópovka -e ž

tropízem -zma m biol. na dražljaj usmerjeno gibanje rastlinskih organov

troposféra -e ž spodnji del atmosfere

trópski -a -o in trópičen -čna -o: ~a vročina, malarija, trópi -ov m mn. *tropski kraji*: sončni žar v ~ih

trópús trópa m poet.: ~i in figure

trós -a m klično zrno tajnocvetk: bakterijski ~i, trósek -ska m, tróšje -a s, trósnik -a m = trósóvnik -a m bot. pecljat mešiček, trósišče -a s kupčki trosnikov, trósen -sna -o: ~e glavice trosniki, trósnica -e ž = trósocvétka -e ž bot., trósonósec -sca m, trósóvci -cev m mn. [praživali]

tróstiti trósim, trósi -íte! trósil -íla -o, tróšen -a -o, tróšenje -a s in tróstiti -im s stal. poud.: ~ gnoj, ~ seno iz plasti, ~ denar, laži, govorce, trósivec -vca m, trósilen -lna -o [-ln-]: ~a akcija, ~i stroj = trósilnik -a [-un-] m, trósiló -a s: ~ za zatiranje koloradarja

tróška -e ž goščá, drožje, žlindra, tróskast -a -o = tróskav -a -o, tróskva -e ž =

tróskév -kve ž 1. *kovaške okujine*, 2. *maselnik*, *tropine*, tróskvast -a -o
tróšiti tróšim, tróši -íte! tróšil -íla -o, tróšenje -a s in tróstiti -im s stal. poud.: ~ moči, denar; tróšnja -e ž: ~ strela v balistiki; tróškóvnik -a m seznam stroškov, tróšnik -a m, tróšljiv -a -o potraten, tróšarína -e ž [davek], tróšarínski -a -o

trót -a m 1. zool., 2. *prisklednik*, *zajedavec*, trótov -a -o: ~a matica, trótji -a -e: ~a družina, trótovski -a -o: ~o satje, trótovka -e ž = trótnica -e ž: čebele imajo ~o za pravo matico, trótovec -vca m panj, ki rodi same *trote*, trótavost -i ž = trótničnost -i ž, trotovína -e ž: zaleči ~o; trótar -ja m 1. *panj*, 2. *prisklednik*, trótovstvo -a s: socialno ~;
trótáriti -im = trótití -im *priskledovati*
trótoár -ja m → *hodnik*, *pločnik*, trótoárski -a -o → *hodniški*, *pločniški*

trpáti -am → *stlačiti*, *trcati*

trpék -pka -o in -ó -í -é -á: ~ okus, ~a resnica, ~o slovo, ~o se nasmehniti, trpékast -a -o: ~ nasmeh, trpkóst -i ž in trpkost -i ž, trpkóba -e ž

trpéti -im, trpéč -a -e, trpí -íte! trpél -éla -o: ~ žejo, lakoto, silo, bolečine, revščino, krivico, škodo, stroške, ~ za nespečnostjo, ob pomanjkanju, pred Turki, z duhom; učenje trpi zaradi igranja; ~ ko živa pokora; želodec ne trpi jedi, ne trpim pijancev, ne trpi ga doma; bolezen, obleka dolgo trpi; trpljenje -a s: duševno ~; trpen -pna -o: ~a vdanost, ~i način = trpnik -a m pasiv, trpnost -i ž; trpin -a m, trpínka -e ž, trpinčiti -im, trpinčenje -a s: ~ živali; trpež -a m in trpéž -éža m: krpež in ~ pol sveta držita, trpéžen -žna -o: ~o blago, trpéžnost -i ž

trpljenka -e ž bot. *pasijonka*

trpoléti -ím, trpolél -éla -o, trpolénje -a s: plamenček trpoli

trpótec -tca m bot., trpótčev -a -o: ~ sok trs -a m: vinski ~, ~ obrezati, okopati, trsje -a s, trsóv -a -o: ~a očesa, tršen -sna -o: ~o perje, trsast -a -o, trsnat -a -o, trsnica -e ž = trsóvnica -e ž: vzorna ~, trsničar -ja m, trsničarski -a -o: ~a zadruga, trsovína -e ž [les]

Trsát -a m kr. i., na ~u, trsátski -a -o
trška -e ž in trská -è in -é ž 1. *treska*: suh ko ~; ~e rezati, 2. *polenovka*, trščica -e ž,

trškast -a -o: ~a deska, trškar -ja m [ribič]; *gl. tudi treska*

trst -a m: sladkorni ~, trstje -a s in trstje -à s, trstičje -a s = trstičje -a s [goščaval, trstov -a -o, trstovec -vca m: ~ rabi za iztepalnike, trstovina -e ž; tršten -tna -o: ~ stol, ~i drozg, trstnat -a -o, trstnica -e ž *zool.* |ptič|; trstén -a -o, trstenica -e ž |piščalka|, trsteničen -čna -o: ~a streha, trstenina -e ž, trftast -a -o; trstika -e ž *trst*: palica iz ~e, trstikast -a -o, trstikov -a -o: ~e pletenice, trstikovica -e ž |palical, trstikovka -e ž |palical, trstikovina -e ž in trstikovina -e ž |les|; trstiti -im: strop ~, trstičnik -a m |hrošč|

Trst -a m [mestol], Tržacán -a m, Tržáčanka -e ž, tržáški -a -o: ~o pristanišče, ~a okolica, ~e fige, Tržáški zaliv, tržacán -a m |vlak|

Trstenik -a m *kr. i.*, na ~u, trsteniški -a -o: vitez Trsteniški, Trsteničani -ov m *mn.* in Trstenikarji -ev m *mn.*

trš -a m *parobek*, štor: govori, kot bi ~e cepil, tršje -a s = trševje -a s, tršát -áta -o: ~ rod, ~a postava, tršátost -i ž; tršast -a -o: ~e obrvi, tršelj -šlja m v rasti zaostalo, skrivljeno drevo ali žival

Trška góra -e -e in -e -é ž, na ~i ~i, trškogórski -a -o

trški -a -o *gl. trg*

tršljika -e ž *bot. kalina*, tršljikov -a -o: ~a palica

trta -e ž: vinska, samorodna, divja ~, ~e jokajo, leskova ~ pri veslu; suh kakor ~, butare vežejo s ~o, iz ~e izviti; trtje -a s in trtje -à s, trtičje -a s [ornament|, trften -tna -o: ~e vitice, ~a uš; trtnik -a m |nož|, trtar -ja m |hrošč|, trtnica -e ž *trsnica*, trtničar -ja m, trtovina -e ž: ~o kuriti, trftast -a -o: ~e kite, trftica -e ž 1. *trta*, 2. *kost*, trftičen -čna -o: ~o vretence

trubadúr -ja m *srednjeveški potujoči pevec*, zaljubljen pevec, trubadúrstvo -a s, trubadúrski -a -o: ~a lirika, trubadúriti -im

Trubar -ja m, Trubarjev -a -o: ~ Katekizem, trúbarski -a -o, trúbarjevec -vca m = trubárjánc -nca m, trúbarsčina -e ž |jezik|, trubariána -án s *mn. kar zadeva Trubarja*

trúd -a m: jalov ~, ~ je zaman, ~ prihraniti, s ~om = trúdoma *prisl.*; trúden -dna -o: ~ od hoje, od dela; na smrt ~, trúdnost -i ž: ~ kovin, trúdnosten -tna

-o: ~i zlom; truditi trúdim, trúdi -íte! trúdil -ila -o, trúdenje -a s in trúdití -im s *stal. poud.*: ~ konja, ~ se s čim, trudljiv -a -o; trudoljúben -bna -o, trudoljúbnost -i ž; °trudapóln -a -o [-un-] *truda poln, utrudljiv*

*trúga -e ž: ~ peska na vozu, mrtvaška °~ rakev, *trúžica -e ž: mlevska ~

trúma -e ž: v ~ah = trúmoma *prisl.*

trúmica -e ž

trúp -a m: ~ letala, ladje, trúplo -a s, trúpelce -a [-palc-] s

trúpiti -am in -pljem = trúpiti -im *tolči, razvedati*, trúpanje -a s

trúskati -am *ropotati*, trúskavec -vca m 1. *ropotač*, 2. *bot. dresen*, trúsniti -nem

trúst -a m *kapitalistična združba velikih podjetij z enotnim vodstvom*: jekleni ~, možganski ~, trústovski -a -o, trústnik -a m: lakomni ~i

trúšč -a m: hrušč in ~, bojni, peklenški ~, truščiti -im *ropotati*, trušči -íte! truščil -a -o, truščenje -a s, truščema *prisl.* s *truščem*

trúzati -am, trúzanje -a s: noga, ustnica, živec, obraz trza; ~ osla za uzdo, ~ se; trúziti -nem: mišica trzne, ~ z glavom; z očmi; trzav -áva -o, trzaj -a m = trzljáj -a m: krčevit ~, trzálica -e ž: ~ pri tamburici

trzen -zna -o: ~a njiva, zemlja leži ~a *neobdelana*, trznina -e ž, trznica -e ž |njiva|

Tržacán -a m *gl. Trst*

tržán -ána m *gl. trg*

Tržič -iča m *kr. i.*, v ~u, iz ~a, tržiški -a -o: ~e ladjedelnice, ~i čevljarji, Tržičani -ov m *mn.*, tržičan -a m |vlak|

tržiti -im, trženje -a s: ~ z vinom, tržen -žna -o: ~a cena, ~i dan, mir, presežek; tržec -žca m: zakotni ~, tržišče -a s: na svetovnem ~u, tržiščen -ščna -o: ~a trgovina, tržnica -e ž: mestna ~, branjevke v ~i, tržnina -e ž: občina pobira ~o

tù *prisl.*: ~ in tam, ~ pa tam, od °~ *od tod*, túle in tulè *prisl.*, °tuurádo *prisl.*: °~ ni znan temu, našemu uradu, v tem uradu ni znan

túba -e ž 1. *glas. pihalo*: v taborišču se je oglasila ~, 2. *posoda*: ~ vazelina, zobne paste, barve v ~ah

tuberkuloza -e ž *jetika, sušica*: pljučna, kostna, kožna, odprta ~, bacil ~e,

tuberkulozen -zna -o *jetičen*: ~ bolnik; tubêrkulum -a *m* = tubêrkel [-*kal*] -kla *m* *jetična bunčica*, tuberkulin -a *m*: vbrizgati ~, tuberkulinski -a -o: ~o zdravljenje, tuberkulinizacija -e *ž*: ~ krav

tuberóza -e *ž* *bot*.

Tübingen -a *m* |*nem. mesto*|, tübinški -a -o >[tü'bin-]

tüdi *prisl.*: ~ ti pojdeš, ~ videl ga nisem; ne dovolim, ~ če se na glavo postaviš; takle ~ filozof nam že ne bo solil pameti

Túdor -ja *m* |*angl. kraljevska rodovina*|, túdorski -a -o: ~i slog

túf -a *m* *vulkanski groh*, túfast -a -o, túfit -a *m* *min.*, túfski -a -o: ~e kamnine

°túga -e *ž* *žalost, žalovanje*, °túžen -žna -o *tožen, žalosten*

Túgomer -a *m* *os. i.*, Túgomerov -a -o, túgomerski -a -o: ~a zaupljivost

Tuhinj -a *m* *kr. i.*, v ~u, tuhínski -a -o: Tuhínska dolina, Tuhínci -ev *m* *mn.*

túhtati -am (*miselno*) *vrtni, premišljevati*, túhtanje -a *s*, túhtav -a -o, túhtavec -vca *m*, túhtavka -e *ž*, túhtavski -a -o, tuhtáč -a *m*: čemerer ~

Tuilerije [tuilerije] -ij *ž* *mn.* |*pariška palača in vrt*|, tuilerijski -a -o: ~i muzeji, ~i vrt, ~o okolje

túj -a -e: ti si mi ~, to mi je ~e, ~i ljudje so v hiši, ~ domovini, iti na ~e, ~e pogledati, tújec -jca *m*: soba za ~e, tújek -jka *m* *med., vet.*: ~ v očesu, tújka -e *ž* [*ženska in beseda*], tújski -a -o: ~i promet, ~a legija; tujskoprométen -tna -o: ~a pisarna; tújost -i *ž*, tújstvo -a *s*, tújščina -e *ž*, tújina -e *ž*: odpotovati v ~o, tújinstvo -a *s*; tújčiti -im, tújčenje -a *s*: Nemci so nas tújčili, Goethe je v prozi veliko tújčil, tújčevati -újem, tújčevanje -a *s*, tújčevavec -vca *m*, tújčevávka -e *ž*, tújčeválen -lna -o [-*ln*]; tújiti -im, túji -ite! tújil -a -o, tújjenje -a *s*: ~ se domači zemlji; tújkarski -a -o: ~i jezik, tújkarstvo -a *s*

túja -e *ž* *bot. klek*

túje- v *sestavi*: tujejezičen -čna -o; tuje-róden -dna -o, tujeródec -dca *m*, tuje-ródnost -i *ž*; tujevérec -rca *m*; tuje-zémeč -mca *m*, tujezémka -e *ž*, tujezém-ski -a -o, tujezémstvo -a *s*

túkaj *prisl.*: ~ smo, od °~ *od tod*, túkajle *prisl.*, túkajšnji -a -e: ~e razmere

túkalica -e *ž* *liska, vodna kokoška*

túkan -a *m* *južnoameriška žolna*

túkati -am se *počentiti, potuhniti se*, túkec -kca *m* 1. *duh po sodu*, 2. *potuhnjenec*, túkast -a -o *kisel*: ~ obraz, ~o vreme, túkniti -nem *duh po sodu dobiti*

Tukídíd(es) -da *m* |*gr. zgodovinar*|, Tukídídov -a -o

túl [túl] -a *m*: puščice so v ~u, túlec -lca [-*lc*] *m*: ~naboja; stikalni, valjni ~; ptičja peresa imajo ~ in kosmačo, líčinke so v ~ih, túlček -čka [-*lc*] *m*, túlka -e [-*lk*-] *ž*: cigaretna ~, túlčen -čna -o [-*lc*-]: ~e vzmeti pri avtu, túlčast -a *m* [-*lc*-]: ~i mikrofon; túlast -a -o, túlav -a -o *votel*, túlčar -ja [-*lc*-] *m* *zool.*

túlipan -a *m*: vrtni, cesarski ~, túlipanov -a -o, túlipanast -a -o: ~e zvončnice, túlipovec -vca *m*: vrtni ~ *magnolija* tulíti túlim, túli -ite! túlil -ila -o, túljenje -a *s* in túliti -im *s* *stal. poud.*: sirena tuli, z volkovi ~, túlivec -vca *m* *zool. vriskač*, túlež -a *m* 1. *oseba*, 2. *tuljenje*, túlba -e [-*lb*-] *ž*: ~ ponočnjakov

túlití -im se, túljenje -a *s*: tuli se otrok k materi, list se tuli

Túliis -ia *m* in Túliij -a *m* |*rimski patricij*|, Túlijev -a -o, Túliijci -ev *m* *mn.*, túlijski -a -o

tuljáva -e *ž*: žična, magnetna, indukcijska, primarna ~, ~ za navijanje sukanca, tuljávka -e *ž* *votel valj*: vložna ~, tuljávén -vna -o, tuljávnik -a *m*

túlje -a *s* *otre, zadnje predivo*, túlov -a -o: ~a srajca, ~a preja = túlovec -vca *m*

túlpa -e *ž* *tulipan*, túlpika -e *ž* >[-*lp*-]

túmba -e *ž* 1. *katafalk*, 2. *sarkofag*

túmor -ja *m* *med. oteklina, bula, goba*, tumoróžen -zna -o, tumescéncia -e *ž* *nabrekliina, nabreklost*

tumúlt -a [-*lt*-] *m* → *vrišč, direndaj, nemir*

túmulus -a *m* *arheol. gomila*

tún -a *m* in túna -e *ž* |*riba*|, tunína -e *ž* |*meso*|, túnast -a -o: ~a riba, tunolòv -óva in -óva *m*: v času ~a, tunolòvec -vca *m*, tunolòvka -e *ž* |*mreža in oder*|, tunolòvski -a -o

túndra -e *ž* *močvirna severna stepa*: sibirske ~e, túndrski -a -o

tunél [-*él*] -a *m* → *predor*: aerodinamični ~ *vetrovnik*, tunélski -a -o [-*ls*-]: ~a peč

túngsten -a *m* *min. volfram*, túngstenov -a -o: ~a ruda

Tungúz -a *m*, tungúški -a -o: ~i jezik

túnika -e ž |starorimsko oblačilo|
 Túnis -a m, v ~u, Tunizija -e ž, túniški -a -o: ~i bej, Tunizijci -ev m mn.
 túnja -e ž kablica, túnjka -e ž: mast iz ~e
 Túnjica -ic ž mn. kr. i., v ~ah, túnjiški -a -o, Túnjičani -ov m mn.
 tupína -e ž primorski eocenski lapor za izdelovanje cementa
 túr -a m, túrček -čka m, túrast -a -o, túrav -a -o, túravost -i ž, túróvje -a s karbunkel
 túr -a m zool.: evropski ~ zober, ameriški ~ bizon, túrov -a -o, turíca -e ž, túrji -a -e: ~a koža
 túra -e ž (gorski) vzpon: plezalna, smučarska ~, turist -a m, turistka -e ž, turistovski -a -o: ~i vlak, turistika -e ž, turističen -čna -o, turizem -zma m, túren -rna -o: ~e smuči
 túra -e ž obrat, túren -rna -o: ~i motor, turáza -e ž
 Turán -a m |pokrajina|, turániški -a -o
 túrban -a m |orientalsko pokrivalo|, túrbanski -a -o
 turbína -e ž: parna, vodna, plinska ~, turbínski -a -o: ~o letalo, ohišje, kolo, olje, ~a postaja; turboagregát -a m, turbogenerátor -ja m, turbokompresor -ja m, turborotor -ja m
 turbulénca -e ž vrtnčenje, turbulénten -tna -o nemiren, razgrajav
 túrcati -am, túrcanje -a -s: s pirhi ali pirhe ~
 Túre Túr ž mn. |gorovje|: Visoke ~, túrski -a -o: ~a železnica
 Túrek -rka m: kadi, sedi ko ~, Túrkinja -e ž, Túrško -ega s, na ~em, s ~ega, Turčíja -e ž in Túrcija -e ž: v beli ~i; túrščina -e ž |jezik|, túrški -a -o: ~i sultan, med, ~e hlače, ~a kopel, ~a šola, po ~o sedeti, ~o stranišče; túrštvo -a -s: ~ je bilo za kulturo ledena doba, turcizem -zma m, turkológ -a m, turkotatarski -a -o = turškotatarski -a -o; túrek -rka m 1. osat, 2. goba, 3. konoplja, 4. mravlja, 5. nezvest mož, túrkec -kca m bot., túrka -e ž bot.
 Turgénjev -a m: povesti ~a, turgénjevski -a -o: ~i slog
 Turín -a m Torino, turínski -a -o
 Turíngija -e ž |dežela| = Turínsko -ega s, na ~em, turínski -a -o
 Turjáak -a m kr. i., na ~u, turjáški -a -o: ~i grad, Turjaška Rozamunda, Turjáčani -ov m mn.

turkíz -a m |dragulj|, turkízov -a -o, turkízen -zna -o: ~i nakit
 turmalín -a m |žlahten kamen|
 Túra -a m kr. i., na ~u, túrnski -a -o: ~a graščina, Túrnec -a m: plezalni tečaj na ~u
 turnéja -e ž potovanje, gostovanje umetnikov: ~ po državi, biti na ~i
 turnír -ja m (viteška) tekma: srednjeveški, šahovski ~, turnírski -a -o: ~o vodstvo, ~a rutina
 Turnográska -e ž psevdonim Josipine Urbančičeve
 túrnus -a m vrsta, red: nočni ~, po ~u po vrsti
 turóben -bna -o žalosten, potrt, turóbnost -i ž, turóba -e ž, turóbonež -a m hipohonder
 túrščica -e ž koruza, túrščičen -čna -o: ~i žganci, túrščičevina -e ž in túrščičevina -e ž |slama|; túrščišče -a s in túrščišče -a s njiva, kjer je rasla koruza, túrščičnjak -a m |kruh|
 Túskulum -la m Ciceronovo letovišče v Albanskih gorah pri Rimu; túskulum -a in túskula m udobno in mirno bivališče, zatišje
 túš -a m: prevleči s ~em, tuširati -am, tuširanje -a s; tuširan -a -o: ~a risba = tuširanka -e ž
 túš -a m glas.: godba je končala s krepkim ~em, pozdravni ~
 túš -a m šp.: zmagati s ~em, tuširati -am 1. preiskati s prstom, 2. ~ kovinsko ploskev gladiti, 3. ~ ikre, ~ nos med., ~ ležaje pri avtu
 túš -a m → prha, túšati -am se = tuširati -am se → (o)prhati se, oškropiti se, biti pod prho
 Tutankámón -a m |saraon|
 tútati -am kújati se, túta -e ž, tútast -a -o kújav, tútka -e ž: putka ~, to si mi ~!
 túta nína -e -e ž uspavanka
 tútor -ja m varuh, skrbnik, tútorski -a -o varuški, tutéla -e ž varušstvo
 tuzémec -mca m, tuzémka -e ž, tuzémstvo -a s, tuzémški -a -o
 °túžen -žna -o tožen
 tvár -i ž materija, snov: mrtva ~, tváren -rna -o snoven: ~i svet, ~e dobrine, tvárnost -i ž, tvarína -e ž snov, tvarínski -a -o
 tvégati -am, tvéganje -a s: ~ življenje; tvégan -a -o: ~ poskus, ~a stvar,

tvéganost -i ž: ~ igre, tvégav -a -o, tvégavost -i ž, tvégavec -vca m, tvégavka -e ž
 Tvér -a m |rus. mesto|, tvérski -a -o: ~a gubernija
tvésti tvézem (°tveziti) pripenjati, obešati na kaj, tvézi -te! tvézel -zla -o, tvézen -a -o, tvézenje -a s: debele ~, ~ o pravici; tvéz -i ž pramen, pas, tvéza -e ž 1. pas, 2. viseča vrh, 3. to so ~e čenče
tvíd -a m |blago|: plašč iz ~a
 tvój tvója -e svoj. z.: čisto po ~e se nosi, naj bo po ~e(m), po ~em (mnenju) je to drugače; ali je ~ (mož) doma? tvójec -jca m, nav. mn. tvójci -cev m

tvór -a m tur

tvóriti -im → delati: pet kovačev °tvori vse moje premoženje je, izjemo °tvori izjema je, besede °delati, vsi člani °tvorijo družino sestavljajo, tvórec -rca m ustvarjavec, tvórba -e ž: ~ besed, jurska ~ formacija, nova ~, tvóren -rna -o ustvarjalen: ~ duh, ~e sile, ~i način, tvórnost -i ž °ustvarjalnost

tvórnica -e ž → tovarna

tvrdka -e ž → podjetje, firma

Tyrš [tirš] -a m |češki telovadni strokovnjak|, Tyršev -a -o: ~ telovadni sistem

U

u m neskl. in ú úja m: mali u, véliki U, pri u začni, z malim ujem, újevski -a -o: ~e osnove

u- predp. pomeni: ① odmik, odstranitev, umanjšanje: uiti, ulomiti (vejo), urezati (si šibo), umanjšati, upasti, uleteti se, uštetiti se, usušiti se; ② dovršitev dejanja: učakati, ubiti, udomačiti, ugledati, ukrastiti, umreti, ustrašiti, ustrahovati, učlovečiti, uresničiti, utopiti, umesiti (kruh); ③ pred začetim v- pišemo z u- tudi prvotno predpono v-: uvod, uvoz, uvezati; v pisavi ločimo, v govoru pa največkrat ne: ubiti (lonec) : vbiti (si kaj v glavo); udelati (zemljo) : vdelati (kaj v zlato); ustaviti (voz, motor) : vstaviti (besedo v stavek)

ubádati -am se, ubádanje -a s: ~ se z delom ubijati se; vendar vbadati

ubelíti in ubéliti -im gl. beliti: ~ platno, platno se ubeli

ubežáti -im gl. bežati: ~ sovražniku, nevarnosti; ubežen -žna -o: ~i kralj, vojak, ubežnik -a m: vojaški ~, ubežnica -e ž

Úbji -ev m mn. |germansko plemo ob Renu v Cezarjevem času|, úbjiski -a -o

ubírati -am, ubíranje -a s: ~ strunc, glasove, sod s šestilom; zobje na (zobatih) kolesih se ubirajo; ~ nove poti, ubirávka -e ž: ~ na glasbilu

ubístriti -im zbístriti, ubístri -ite! ubístril -ila -o, ubístritev -tve ž

ubiti -jem gl. biti: lonec ~, ~ jajce v juho, strela ga je ubila, ~ komu veselje

do česa, padel je po stopnicah in se ubil; ubít -a -o: ~ zvon, glas, ~o vino: spal je kot ~; ubitje -a s; ubijati -am, ubijaj -te in -ájte! ubijal -a -o in -ála -o, ubijanje -a s in ubijánje -a s: ~ se z delom, z otroki, po svetu se ~ mučiti; ~ si glavo → beliti si, ubijavec -vca m, ubijávka -e ž, ubijávski -a -o, ubijávstvo -a s; vendar vbiti

ublažiti -im, ubláži -ite! ublážil -ila -o, ublažen -ěna -o: bolečine ~, ~ kazen, nasprotja, svetlobo; značaj se ublaži: ublažitev -tve ž; ublaževáti -ujem, ublaževál -ála -o, ublaževánje -a s, ublaževálen -lna -o [-ln-]

ubóg -a -o: ~ revež, ~a žival, ~ z žitom (°na žitu), ~ v duhu ali z duhom, ~o malo bore, ubóžen -žna -o: ~a hiša ubožnica, ~o spričevalo, ubóžnost -i ž, ubóžnosten -tna -o: ~o spričevalo, ubožnica -e ž, ubožniški -a -o; ubóžec -žca m, ubóžček -čka m, ubožica -e ž; ubóščina -e ž = ubóštvo -a s

ubógati -am, ubóganje -a s, ubogljiv -a -o, ubogljivost -i ž, ubogljivec -vca m, ubogljívka -e ž

ubój -ója m: ~ iz maščevanja, ubójen -jna -o, ubójnik -a m

ubóren -rna -o boren, ubog, reven, ubórnost -i ž

ubósti ubódem se zbósti se gl. bosti: s šivanko se ~; vendar vbosti

ubraníti in ubrániti -im gl. braniti: ~ koga nesreče ali pred nesrečo. ~ deželo sovražniku ali pred sovražnikom: komaj

sem (mu) ubranil, da ni šel z doma; ~ se sitneža, sovražniku, nesreče ali nesreči; ubranitev -tve *ž*

ubrati ubêrem *gl.* brati: pot ~, ~ jo domov, ni mogel ~ prave besede, sod ~ *poiskati dnu polmer*; ubrán -a -o: ~i glasovi, ~o petje; ubránost -i *ž harmonija*: ~ barv

ubrejiti -i se: krava se ubreji

ubrisati in ubrisati ubrišem *zbrisati gl.* brisati: vino se ubriše *učisti*; vreme, nebo se ubriše; ~ koga po glavi *udariti*, ~ jo kam *oditi*; ubrisan -a -o: ~e glave *biti bistre*

ubríti ubrijem *pri britju raniti gl.* briti

ubrusiti in ubrúsi -im *gl.* brusiti: kamen se v potoku ubrusi *zbrusi*, ~ se pri brušenju *urezati*

uceniti in ucéniti -im *se pri ceni se zmotiti gl.* ceniti: žena se je ucenila

uceniti -im *se ceno zgubiti*, ucéni -ite se! ucénil -ila -o, ucenjèn -èna -o: pšenica se je ucenila

ucvréti -ém *gl.* cvreti: ~ jo *pobegniti, steči, ubrati jo*; slanina se je ucvrila *je dala malo masti*

učakáti in učákati -am *gl.* čakati, učákanje -a *s*: kaj smo vse učakali, veliko starost ~, novega leta ~; učákan -a -o: ~a starost, obletnica

učén -ina -o: ~a ura, doba, ~i načrt, ~i jezik; fant je ~ *se lahko uči*, učnina -e *ž* | *prispevek* |

učén -èna -o *gl.* učiti

učénc -nca *m*: dober, slab ~, ~ osnovne šole, ~ starih Grkov, Plečnikov ~, ~ v gospodarstvu, učéncév -a -o, učénka -e *ž*, učénkin -a -o, učéncék -čka *m*; učénik -a *m* *star. učitelj*; učénjak -a *m*, učénjákinja -e *ž*, učénjáški -a -o, učénjákár -ja *m* *znč.*, učénjákárica -e *ž*; učbenik -a [-bən-] *m* učna knjiga

učínek -nka *m*: vzrok in ~, ~ eksplozije, brez ~a *biti ne pomagati, nič ne izdati, ne zaleči*; pravi, navidezni, razstrelni, svetlobni ~, pravni ~ *moč, veljava*; plača po ~u, učinkováti -újem *delovati, pomagati*, učinkováł -ála -o, učinkovánje -a *s*; učinkóvit -a -o: ~ ukrep, ~o zdravilo, učinkóvitost -i *ž*

učíniti -ím *žito z rešetom očistiti, občiniti*, učíni -íte! učinil -ila -o, učinjèn -èna -o; učínki -ov *m mn. občinki, kar se pri obravnavanju izloči*; učínjati -am

učístiti -im, učíščen -a -o: vino, nebo se je učístilo

učítelj -a *m*: domači, telovadni ~, ~ petja, jezikov, učíteljica -e *ž*, učíteljski -a -o: ~a plača, ~i poklic, učíteljstvo -a *s*: ~ v okraju *učítelji*, njegovo ~ *učíteljsko delovanje*; učíteljšíče -a *s*, učíteljšíčnik -a *m*, učíteljšíčnica -e *ž*, učíteljšíčničin -a -o, učíteljeváti -újem, učíteljevál -ála -o, učíteljevánje -a *s* > [-elj-]

učíti -ím, učí -íte! učil -a -o: ~ otroka brati, konja voziti, ~ koga slovenščine ali slovenščino, ~ se slovenščine; izkušnja, življenje učí človeka; ~ se *plesati*, pri mojstru se ~, ~ se o trojanski vojni, ~ se *pesem na pamet*, ~ se za mehanika, dali so ga učít krojaštva, učí se *klavir(ja), flavto ali flavte, petje ali petja*; otroci se težko, lahko, dobro, slabo učijo; učén -èna -o: ~i *možje*, ~ biti v čem *izveden, podkovan*; učénje -a *s*: ~ v prvem razredu *poučevanje*, ima veliko ~a, ~ mu dela težave; učénost -i *ž*: šolska ~; učílo -a *s* učni *pripomoček*, učílišče -a *s* | *zavod* |, učílnica -e [-ln-] *ž* učna *soba*; učljív -a -o: fant je ~ *se rad, lahko uči*, učljívost -i *ž*

Účka -e *ž* | *gora* |

učlovéciti -im se, učlovéčenje -a *s*, učlovečváti -újem se, učlovečévál -ála -o, učlovečévánje -a *s*

učúhni -nem: bolečina *uuhne poneha*, vino v polnem sodu *uuhne se usede*, spomladi *krompir uuhne*

učvrstíti -im, učvrstí -íte! učvrstíl -íla -o, učvrščén -èna -o *in* učvrstén -èna -o: ~ temelje, pridobljeno znanje; učvrstítév -tve *ž*; učvrščáti -am, učvrščánje -a *s*; učvrščéváti -újem, učvrščévál -ála -o, učvrščévánje -a *s*

úd -a *m, mn.* údi *in* údje: ~i *človeškega telesa*, zgornji, spodnji ~je, spolni ~, okrnjen, umeten ~, ~ Slovenske matice; údec údca *m*, úden -dna -o: ~e kosti, ~e bukve, údnica -e *ž* *protin*, údnina -e *ž* *članarina*, údnínski -a -o: ~e cene, údast -a -o, údnat -a -o *z velikimi, močnimi udi*

udâr -ára *m*: državni ~, udárec -rca *m*: ~ s strani, ~ po hrbtu, ~ po mizi, ~ na gong, prenesel je vse ~e, zadel ga je hud ~, zadeti dve muhi na en ~, udáren -rna -o: ~a *moč*, ~e čete, ~a pesem, udárnik -a *m*, udárnica -e *ž*,

udárniški -a -o: ~o delo; udárnost -i ž, udarina -e ž [rana]

udáriti -im: ~ koga po glavi, po zobeh, za uho, v roko ~ komu, ~ z nogu ob tla, ~ (se) z glavo ob kamen, od krvi se ~, v hišo je udarilo *treščilo*, na sovražnika ~, usoda ga je udarila z boleznijo, ~ se s kom *spopasti se, sporeči se*, bolezen udari na pljuča, kri udari v lica, vino udari v glavo, voda udari na dan, duh udari v nos, voda udari čez breg, kri udari izza nohtov, barva udari v oči, ~ jo za kom *planiti*; udárjen -a -o: hudo je ~ *pri-zadet*, ta človek je ~ *trčen, prismojen*, na pijačo je ~, udárjenost -i ž, udarjenina -e ž; udárjati -am, udárjanje -a s

udáv -áva m [kača], udávji -a -e

udebelíti -im *zrediti*, udebéli -íte! udebélil -la -o, udebeljèn -èna -o: ~ prašiča, prašič se je udebélil, udebélitev -tve ž; udebéleti -im *udebeliti se*, udebélèl -éla -o, udebélélost -i ž = udebeljénost -i ž

udejstvovati -ujem se → *delati, delovati, uveljavljati se*, °udejstviti -im *uresničiti, uveljaviti*

udeláti -am: ~ kožo, ~ njivo iz puščave, vreme se udelá; udelán -a -o: ~a pot, cesta, ~ svet; udelávati -am: samo joka in udelava; udelováti -ujem, udelováł -ála -o, udelováñje -a s, udelovávec -vca m, udelovávka -e ž; *vendar* vdelati

udeležíti -im se, udeleží -íte se! udeležíl -la -o, udeležèn -a -o in udeležèn -èna -o: ~ se zborovanja, natečaja, izleta, udeležen pri dobičku, pri delitvi dobička; udeleženec -nca m: ~ kongresa, udeležénka -e ž, udeležba -e ž: ~ na zborovanju, pri volitvah, pri dobičku; udeležváti -ujem se, udeleževál -ála -o, udeleževáñje -a s

°údicá -e ž *odica, trnek*

údin bóršt -ega bóršta m kr. l., v ~em bórštu *ali* bórštu

udinjati -am: ~ delavce *najeti*, ~ se so-vražniku, ~ se pri podjetju *zadati se, pogoditi se*

udirati -am *gl. udreti*

údnica -e ž *gl. ud*

udóben -bna -o: ~ sedež, ~a steza, ~o potovanje, ~a obleka, ~o stanovanje, udóbnost -i ž

udóbíti -im, udóbi -íte! udóbil -la -o: kar med tednom udobi, v nedeljo zadrobi

udobrovóljiti -im: ~ koga v dobro voljo *spraviti*, ~ se

udólžiti -im se *zadolžiti se*, udólži -íte! udólžil -la -o, udólžen -èna -o, udólžitev -tve ž >[-už-]

udomáčiti -im, udomáčen -a -o: ~ divjo žival, ~ se, udomáčitev -tve ž

udréti udrèm in udèrem *gl. dreti*: ~ jo kam, solze se udero po licih, potok udre čez breg, kri se udre, led se je udrl, zemlja se udre pod kom; udrt -a -o: ~e oči, ~ obraz; udrtna -e ž; udirati -am, udiranje -a s; udòr -òra m: ~ zemlje, krvi; udorina -e ž *usad*; *vendar* vdreti

udrihati -am, udrihanje -a s: ~ po kom, po čem, udrihác -a m, udriháski -a -o, udriháštvo -a s; udrfhñiti -nem: ~ koga, ~ po kom

údríti -im *star. udariti, samo v vel.*: údri gal

udržáti -im *gl. držati*: ~ konja, da ne uide, ni ga moči ~, ~ ši *pridržati st, prihraniti zase*; udržán -a -o: ~o vedenje; udržljív -a -o *malobeseden, sam zase*, udržljívost -i ž; udrževáti -ujem, udrževál -ála -o, udrževáñje -a s, udrževálen -lna -o [-ln-]

udušíti -im *zadušiti*, udúši -íte! udúšil -la -o, udušen -èna -o: ~ upor, prepír, ~ se v dimu, udušljív -a -o

udvorljív -a -o, udvorljívost -i ž

úf *medm.*

ugájati -am *všeč biti*, ugájanje -a s: ~ komu s čim *ali* zavoljo česa

ugániti ugánem, ugáni -íte! ugánil -la -o, ugánjen -a -o in ugániti -nem s *stal. poud.*: ~ ugancko, tujo misel, željo; ~ katero; zmeraj ugane kakšno pametno; uganítev -tve ž >[-gan- / -gán-]

ugániti in ugániti -nem se *ogniti se, umakniti se gl. ganiti*: ~ se komu *ali* čemu >[-gan- / -gán-]; ugíbatí -am in -bljem se *gl. gibati*: ~ se delu, družbi

ugánjati -am *početi*, ugánjanje -a s: burke, neumnosti ~

ugánka -e ž: ~o zastaviti, besedna ~, ~ v slikah; ta človek mi je ~, ~ mi je, od kod jemlje denar; ugánkar -ja m, ugánkarica -e ž, ugánkarski -a -o: ~i kótiček, ugánkarstvo -a s

ugasíti -im, ugasí -íte! ugasíl -la -o, ugašèn -èna -o: svečo, ogenj ~, ugasítev -tve ž; ugašáti -am, ugašáñje -a s: ~ sveče, žejo; zvezde, oči ugašájo; ugaševáti -ujem, ugaševál -ála -o; ugasováti -ujem,

ugasovál -ála -o, ugasovánje -a s: žerjavica ugasuje, ugásniti -nem, ugásnil -a -o, ugásnjenje -a s: luč, življenje ugasne; oči ugasnejo; luč, radio ~; bolnik je kar ugasnil *mirno umrl*, pravica do poti ugasne; ugásel -sla -o *prid.*: ~i ognjeniki, ~ bolezenski proces; ugásek -ska m, *nav. mn.* ugáski -ov: premogovi ~i

ugibati -am *in* -bljem, ugibaj -te *in* -ájte *ali* ugiblji -te! ugibal -a -o *in* -ála -o, ugibanje -a s *in* ugibanje -a s: ~ pomen, o pomenu besede; ugiba, kaj naj napravi

ugibčen -čna -o: riba je ~a, ~o blago, ugibčnost -i ž

ugláditi -ím, ugládi -íte! ugládil -íla -o *in* ugláditi -ím s *stal. poud.*: pot ~ komu; uglajèn -èna -o *in* uglájèn -a -o: ~o vedenje, uglajénost -i ž *in* uglájénost -i ž

uglásbiti -ím *dati* napev, komponirati, *postaviti na note*, uglásben -a -o, uglásbitev -tve ž

uglasíti -ím, uglási -íte! uglásil -íla -o, uglásèn -èna -o: ~ klavir, zvonove, violino, uglasitev -tve ž; uglasévati -újem, uglasévál -ála -o, uglasévánje -a s, uglasévavec -vca m: ~ klavirjev, ~ pri radijskem sprejemniku, uglaséválen -lna -o [-ln-]: ~e priprave

ugléd -éda m: ~ si pobiditi, ~ izgubiti, velik ~ imeti pri kom; uglédén -dna -o, uglédnost -i ž; uglédati -am *zagledati*

uglobiti -ím *poglobiti*, uglóbi -íte! uglóbil -íla -o, uglobljèn -èna -o, uglobljénje -a s: ~ vodnjak, uglóbitev -tve ž; uglábljati -am, uglábljanje -a s; *vendar* vglobiti

ugnáti uženem *upehati*, užugati gl. gnati: nihče ga ne more ~; ugnán -a -o: ~a živina, ~ nasprotnik, ugnánost -i ž

ugnèsti ugnètem gl. gnesti, ugnètèn -èna -o: ~ testo; ugnétati -am, ugnétanje -a s, ugnetàč -a m, ugnetàvati -am, ugnetàvanje -a s; *vendar* vgnesti

ugnèzditi -ím se: lastovke, miši se ugnèzdijo; v hiši se je ugnèzdil mlad par; napaka se ugnèzdi *zakorenini*, *razpase*, *prime*, bolezen se ugnèzdi v pljučih, v družini

ugnojiti -ím se, ugnóji -íte se! ugnóžil -íla -o, ugnójen -èna -o: rana se ugnóji *zagnoji*, listje se ugnóji *postane gnoj*, ugnójtév -tve ž

ugóden -dna -o: ~ čas, ~a ponudba, prilóžnost; bolezen se ~o razvíja, ~i

pogoji, ~e razmere, ugódnost -i ž: ~i uživati; ugódljiv -a -o *postrežljiv*, ugódljivost -i ž

ugódití -ím, ugódi -íte! ugódil -íla -o, ugóden -èna -o: ~ komu s čim *ali* v čem, želji ~, prošnji je bilo ugódeno; sadje se ugódi *umedi*, konoplja se ugódi; ugódtév -tve ž; ugódje -a s

ugonóbíti -ím, ugonóbi -íte! ugonóbil -íla -o, ugonóbljèn -èna -o: ~ koga, z delom se ~, ugonóbitev -tve ž, ugonóbljati -am, ugonóbljanje -a s

ugostíti -ím se *ustaviti se*, *nastaniti se*, ugósti -íte se! ugóstil -íla -o: ugóstil se je v hotelu

ugotóviti -ím, ugotóvi -íte! ugotóvil -íla -o, ugotóvljèn -èna -o: ~ napako, bolezen, dejansko stanje; ugotóvtév -tve ž, ugotóvtívten -a -o [-tvən-]: ~i postopek, ugotóvitelj -a m, ugotóviteljica -e ž; ugotóvílo -a s *ugotovitev*, ugotóvéc -vka m *med. izvid*; ugotávljati -ám, ugotávljanje -a s, ugotávljálen -lna -o [-ln-]

ugóvor -a m *nasprotovanje*, *protest*, *pridržek*: ~ zoper kaj, ~ zavrniti, pobiti, izpodbiti; ugovóriti -ím gl. govóriti, ugovórijèn -èna -o: ~ si kaj *izgovoriti si*; ugovárjati -am, ugovárjanje -a s: ~ govorniku, trditvam; v tem, glede tega so mu vsi ugovarjali; ugovarjavec -vca m, ugovarjavka -e ž

ugrábíti *in* ugrábiti -ím gl. grabiti, ugrábljen -a -o, ugrábljenje -a s: ~ nevesto; smrt ga je ugrabila; ugrábitev -tve ž, ugrábljenec -nca m, ugrábljenka -e ž, ugrabník -a m, ugrábitelj -a m, ugrabljív -a -o; ugrábljati -am, ugrábljanje -a s

ugréti ugrèjem *segreti* gl. greti: pot ga je ugrela, ~ se s hojo; ugrévati -am

ugrézniti -nem se, ugréznjen -a -o; ugrézati -am se, ugrézanje -a s: svet se ugreza; ugrézen -zna -o: ~i travniki; ugrezljív -a -o, ugrezljivost -i ž; ugrèz -éza m 1. *udor*, *usad*, 2. *ladja* ima pol metra ~a, ugreznina -e ž *ugreznjen svet*

ugrizniti -nem *zagrizniti*, *odgrizniti*, ugriznjen -a -o: jabolko ~, v jabolko ~, do krvi se ~, v jezik se ~; ugríz -a m: kačji ~, ugrizek -zka m *kar se odgrizne*, ugrizljív -a -o *popadljiv*, ugrizljivost -i ž; ugrízljaj -a m *grizljaj*; ugrizováti -újem, ugrizováł -ála -o, ugrizovánje -a s

Ugrofinci -ev m *mn.* [*narodnostna skupina*], ugrofinski -a -o: ~i jeziki

uh! *medn.*: ~, kako mrz je zunaj!
~, ta človek!

uhajati -am, uhájanje -a *s*: zrak uhaja, živina uhaja v škodo, ~ čez mejo, misli mu uhajajo drugam, misel mi uhaja k nji, smeh mi uhaja; uhajác -a *m*: vojaški ~, uhajáški -a -o, uhajášstvo -a *s*, uhajávec -vca *m*, uhajávčev -a -o, uhajávski -a -o

uhán uhána *m*: nositi ~e, uhánček -čka *m*

uharica -e *ž zool.*: vélika, mala ~

uháti -ám, uhàj -ájte! uhál -ála -o, uhánje -a *s*: ~ koga, knjiga se grdo uha

úhelj úhlija *m* 1. *anat.*, 2. ~ pri škafu, pri škornjih, 3. *krhelj*, úheljčok -čka [-hálj-] *m*, úheljnik -a [-hálj-] *m bot. netresk*, uhljác -a *m* = uhác -a *m dolgoušec (zajec, osel)*, úhljast -a -o, uhljät -áta -o; uhljáti -ám *uhati*, uhljáj -ájte! uhljäl -ála -o, uhljánje -a *s*

uhitétí -ím *uiti gl.* hiteti: ~ koga *prehiteti*, *prekositi*, *biti hitrejši*

uhó ušesa *s* 1. *anat.*: srednje, vnanje, notranje ~, 2. ~ pri šivanki, sekiri, 3. ~ pri posodi, 4. ~ pri kolesu *balansa*, 5. morskó ~ *zool.* |*polž*], 6. mačje, zajčje ~ *bot.*; na ~ komu kaj povedati, za ~ udariti, počiti koga; v úho *in* *v úh me piši! ušesa me bole, to mi je prišlo na ušesa, te bom za ušesa, sama ušesa so ga, imeti jih za ušesi; ušesa nastavljati, na ušesa vleči, za ušesa zgrabiti koga, hrup bije na ušesa, pisk gre skozi ušesa, na ~ so mu pele sekire; uhát -áta -o, úhast -a -o

uhodítí uhodím *gl.* hoditi, uhójen -a -o: ~ pot

uholáz -láza *m zool. strigalica*

uigrátí -ám se *gl.* igrati; uigrán -a -o: igravci, tekmovalci še niso ~i

uistosmérítí -ím *v isto smer obrniti, izravnati, izenačiti*, uistosmérjen -a -o, uistosmérjenje -a *s*, uistosmérjenost -i *ž*, uistosmérjati -am, uistosmérjanje -a *s*

uítí uídem, uídi -te! uíšel uíslá -ó *in* -ó -i: zajec je ušel, vrv uide iz rok, beseda mi uide, iz spomina ji je ušlo, otroku uide

ujáháti -am *in* ujášem: ~ konja

ujásnítí -ím se *zjasniti se*, ujásni -íte se! ujásnil -íla -o, ujasnjén -éna -o *in* ujasniti -ím se *s stal. poud.*: ujasnilo se je, nebo se ujasni, ujasnitev -tve *ž*

újcáti -am, újcanje -a *s*, újckati -am = újčkati -am *gugati*

újcec újca *m materin brat*, újčev -a -o, újna -e *ž materina sestra*, újčeva žena

ujéd -éda *m ugriz, pik, ujed* -i *ž med. kolika*

ujéda -e *ž zool.*: ptica ~

ujédáti -am, ujédanje -a *s*: bolhe, uši ga ujedajo, po trebuhu me ujeda, ~ koga *pikati, zbadati*, ~ se zavoljo česa nad kom, na koga; ujedáv -áva -o *kdor se rad ujeda*, ujedávec -vca *m*, ujedávka -e *ž*, ujedávost -i *ž*; ujedljív -a -o *zbadljiv, oster, piker*, ujedljivost -i *ž*, ujedljivec -vca *m*, ujedljivka -e *ž*; ujedína -e *ž rana od ugriza*; ujedénka -e *ž |slika|*

ujémáti -am se, ujémanje -a *s*: ~ se s kom, priče se ujemajo, zobje pri kolesih se ujemajo

ujéstí ujém *gl.* jesti: mrz se je ujedel; ujéden -a -o: ~o zelje

ujétí ujámem, ujémi -íte! ujél -a -o, ujét -a -o: tata, prehlad ~, v róko ~, ~ koga za roko, besedo ~; ~ na laži, pri kraji; taka ti ga zna ~; noč, dež nas je ujel, veter ~ v jadra, ~ vlak, ~ radijsko postajo, ~ koga pri učenju *dohiteti*, v past se ~, ~ se za korenino, na limanice se ~, pogleda se ujameta; ujétje -a *s*; ujétník -a *m in* ujetník -a *m*: vojni ~, ujetníca -e *ž in* ujetnica -e *ž*, ujétniški -a -o *in* ujetniški -a -o, ujétništvó -a *s in* ujetništvo -a *s*

ujezítí -ím, ujezí *in* ujezí -íte! ujezil -íla -o: ujezilo ga je, ~ koga, ~ se zaradi česa, ~ se nad čim

újma -e *ž vremenska nesreča*: toča, slana *in* druge ~e, újmast -a -o: ~o leto

újna -e *ž gl.* ujec

ujúžítí ujúži se, ujúžilo se je, ujúženje -a *s*

úk -a *m*: dati koga v ~, ukážljen -ljna -o, ukážljnost -i *ž*; ukovina -e *ž učnina*

ukanítí -anim, ukánjen -a -o: ~ koga, ~ se pri čem, s čim, ukánjenec -nca *m*, ukánjenka -e *ž*, ukána -e *ž*: ~e snovati, ~ samega sebe, ukanljív -a -o *goljufiv, sleparski*, ukanljivost -i *ž*, ukanljívec -vca *m goljuf, slepar*

ukášáti -am *gl.* ukositi

úkati -am, úkaj -te *in* -ájte! úkal -a -o *in* -ála -o, úkanje -a *s in* ukánje -a *s*, ukác -a *m*, ukávec -vca *m*

ukáz ukáza *m*: na poveljnikov ~, ~ za mobilizacijo; ustavljati, ukloniti se ~u; ukazáti *in* ukazáti ukazém *gl.* kazati, ukázan -a -o; ukazováti -újem, ukazováł -ála -o, ukazovánje -a *s*: od tebe si že

ne dam ~, v takih rečeh ni mogoče ~, ukazovavec -vca *m*, ukazovávka -e *ž*, ukazoválen -lna -o [-ln-]: *z* ~im glasom kaj reči

ukiniti -nem → *odpraviti, razpustiti, razveljaviti*, ukinitév -tve *ž* → *odprava, razpust, razveljavljenje*

ukisati -am: zelje ~, zelje se ukisa; ukisniti -nem: moka ukisne; ukisel -sla -o: ~a moka

uklánjati -am *gl.* ukloniti

ukláti ukóljem *gl.* klati: pes je uklal otroka, komar me je uklal, tele se je uklalo za 15 kil

ukléščiti -im se *med. zadržniti se*; ukléščen -a -o: ~a kila, ~o črevo, ukléščítev -tve *ž*

ukléti ukólnem [-yn-] *gl.* kleti; uklét -a -o: ~i grad, uklétost -i *ž*; uklínjati -am, uklínjanje -a *s*

ukléttiti -im v *klet spraviti*; ukléten -a -o: ~i pridelki

ukloníti ukólnim, uklóni -íte! uklónil -íla -o, uklónjen -a -o: ~ koga, ~ se ukazu; uklón -óna *m*: ~ svetlobe, uklónski -a -o: ~i kot, ~a mreža; uklonítev -tve *ž*, uklonljív -a -o *kar se dá ukloniti*, uklonljívnost -i *ž*; uklánjati -am, uklánjanje -a *s*: ~ se javnemu mnenju

ukór ukóra *m* *graja*: razrednikov ~, ukortí -im *izreči komu ukor*, ukóri -íte! ukóril -íla -o, ukorjén -éna -o: ~ koga, ukorítev -tve *ž*, ukoritven -a -o [-tván-]: ~i odlok

ukoreníčiti -im se, ukoreníčenje -a *s*: sadika se ukoreniči; ukoreničen -a -o: ~e trte; ukoreničeváti -újem se, ukoreničevál -ála -o, ukoreničevánje -a *s*

ukoreníniti -im se, ukorenínjen -a -o, ukorenínjenje -a *s*: navada se ukoreni, ukorenínjenost -i *ž*; ukoréniti -im se *pognati korenine*

ukosíti -im *s koso urezati*, ukósi -íte! ukósil -íla -o, ukošen -éna -o: zajca je ukosil, ~ se; ukášati -am, ukášanje -a *s*: ~ za živino

Ukrajína -e *ž*, v ~i, iz ~e, Ukrajíнец -nca *m*, Ukrajínka -e *ž*, ukrajínski -a -o, ukrajínščina -e *ž*

ukrájšati -am *skrajšati*, ukrajševáti -újem, ukrajševál -ála -o, ukrajševánje -a *s*, ukrajševálen -lna -o [-ln-]

ukrás ukrása *m*, ukrášen -sna -o: ~i privednik

ukrásti ukrádem *gl.* krasti, ukráden -a -o: ~ komu blago, ~ se kam, ~ se iz hiše, čez mejo

ukráttiti -im, ukráten -a -o: dan se je ukra-tíl, ukračeváti -újem, ukračevál -ála -o, ukračevánje -a *s*: ~ komu pravice

ukrčíti -im se, ukrčén -a -o, ukrčénje -a *s*: blago se pri pranju ukrči, ukrčítev -tve *ž*, ukrčék -čeka *m*

ukreníti ukrénem *zaviti, upogniti gl.* kreniti: vrat pod jarem ~

ukreniti ukrénem *skleniti, določiti, odrediti gl.* kreniti, ukrénjen -a -o: ~ kaj zoper pijančevanje, ~ kaj za splošno varnost, ~ komu v prid, ~ vse potrebno *storiti*, ukrenítev -tve *ž*; ukрэp ukrépa *m*: varnostni, prisilni, zdravstveni ~; ukrépati -am, ukrépanje -a *s*: ~ o čem, treba je hitro ~

ukresáti ukréšem *gl.* kresati, ukresán -a -o: ogenj ~

ukréten -tna -o *gibčen, okreten, ugibčen*, ukrétnost -i *ž*

ukrhníti -nem: ~ vejo *odkrhniti*; ukrhnjen -a -o: ~a veja

ukrivíti -im *skriviti*, ukríví -íte! ukrívil -íla -o, ukrívljen -a -o *in* ukrívljen -éna -o, ukrívljenje -a *s*, ukrívljenost -i *ž*, ukrívlítev -tve *ž*

ukrojíti ukrojím, ukróji -íte! ukrójl -íla -o, ukrojén -éna -o *in* ukrojíti ukrojím *gl.* krojiti: ~ obleko; ukrojítev -tve *ž*

ukrotíti -im, ukróti -íte! ukrótil -íla -o, ukročén -éna -o: ~ divjo žival, strast, jezo, ukrotítev -tve *ž*, ukrotljív -a -o, ukrotljívnost -i *ž*; ukročeváti -újem, ukročevál -ála -o

ukúhati -am se, ukúhanje -a *s*: jed se ukuha *je je manj; vendar* vkuhati

ukuléla -e *ž* *havajska kitara*

ukvárjati -am se, ukváranje -a *s*: ~ se s slikarstvom, z ročnim delom

uláčniti -im *zlačniti*, uláčnjen -a -o: voda, delo človeka ulačni, ~ se pri delu

ulán -a *m* *[konjenik]* = ulánc -nca *m*, ulánka -e *ž* *ulanska suknja*, ulánski -a -o: ~i polk

ulcerózen -zna -o [-lc-] *gl.* ulkus

uléči uléžem se *gl.* léči: ~ se na tla, gošča se uleže na dno, seno se uleže, morje se je uleglo *poleglo*; ulégati -am se: povenjen se ulega *pojema*: svet se ulega *pada*, se *poseda*: obleka se lepo ulega po telesu: uleglína -e *ž* *usedlina*

ulékniiti -nem *ukriv'ti*, ulékknjen -a -o: žiba se lepo ulekne; ~ hrbet, križ; če koga udariš, se ulekne; deska se je uleknila

uleniti -im se *poleniti se*, uléni -líte se! ulénil -ila -o

uletéti -im se *gl. leteti*: beseda, jeza se uleti; bil je hudo vroče krvi, pa se je uletel *unesel*; voda se je uletela, stroj se je uletel, pri presipanju se nekaj zrnja uleti

uležáti -im se *gl. ležati*: sadje se uleži; uležán -a -o: ~o pivo, uležávati -am se **úllica** -e ž: ~ v mestu, v tovarni, v stavnici, dekleta z ~e, stanovati v ~i, zaviti v ~o, iti čez ~o, otroci se igrajo na ~i, prodajati vino čez ~o, zaiti v slepo ~o, na ~i srečati koga; úlice -ic ž *mn. ozka ograjena ali obsajena (vaška) pot*, úličica -e ž, úličén -čna -o: ~i odbor

Ulíksex -ksa *m lat. Odisej*, Ulíksov -a -o

ulíti ulíjem *gl. liti*: svečo, zvon ~; dež se ulije, ulilo se je, solze se ulijejo (po licu), kri se mu je ulila; ~ jo *pobrisati jo*; ulít -a -o: obleka, kakor bi bila ~a; ulítje -a *s*, ulítek -tka *m*: jekleni, strojni, votli ~, ulívek -vka *m tisk.*; ulíjati -am: dež se ulija; ulívati -am, ulívaj -te in -ájte! ulívál -a -o in -ála -o, ulívánje -a *s* in ulívánje -a *s*: ~ črke, vrste, zvonove; ulíválo -a *s*: ročno ~, ulíválen -lna -o [-ln-]: ~e priprave; ulíválnik -a [-yn-] *m tisk.*: ročni ~, ulíváč -a *m* [priprava], ulívanci -ev *m mn.*; *vendar* vlti

úlj -a *m* *volto drevo*, (čebelji) panj, úljev -a -o: ~o žrelo, uljnják -a *m*

uljé -sa *s čir*, ulkus, uljésen -sna -o

úljev úlja *m* [gumijasta cev]: plinski ~ **úlkus** -a *m čir*, razjeda, úlkusen -sna -o: ~o obolenje, ~a dieta >[-lk-]; ulcerácija -e ž *razjedenost*, *razjedenina*, ulcerózen -zna -o *čirav*, *razjeden* >[-lc-]

ulómíti ulómim *odlomiti gl.* lomiti, ulóm-ljenje -a *s*: ~ vejo, kos kruha, led se ulomi; ulómljen -a -o: ~o število, ulóm -óma *m*: ~ kosti, ulómeč -mka *m mat.*: pravi, nepravi, dvojni ~, ulómkov -a -o: ~a črta = ulómnica -e ž; ulámljati -am; *vendar* vlomiti

ulovíti -ím, ulóvi -íte! ulóvil -ila -o, ulov-ljen -ěna -o: ribo, žogo ~, sem ter tja kakšno besedo ~, ~ se za vejo (pri padcu), ta bo že ulovila moža; ulóv -óva in -óva *m* = ulóvek -vka *m lovski plen*, ulovítev -tve ž

Ulpíanus -na *m* [rimski jurist], Ulpíanov -a -o >[-lp-]

Úlrik -a *m os. i.*, Ulrška -e ž *os. i.*, Ulrkin -a -o >[-lr-]

Úlster -tra *m* [angl. pokrajina], úlstrski -a -o; úlster -tra *m* [plašč] >[-ls-]

últimát -a *m zadnji poziv*, *zadnja beseda*, *zadnji pogoj*: ~ dati, postaviti, sprejeti, zavrniti, odbiti, ultimativén -vna -o: ~e zahteve, ~o postaviti pogoje >[-lt-]

últra [-lt-] *prisl.*: ~ zvok, ~ žarki, ~ valovi, ~ kratki valovi, ~ vijoličen, ~ moderen

últra [-lt-] *v sestavi*: ultramarín -a *m* [modra barva]; ultramikroskóp -a *m*; ultramontánc -nca *m*, ultramontánski -a -o *prepapeški*, ultramontánstvo -a *s*; ultrapás -a *m* [umetna snov]

úm -a *m, mn. tudi umóvi*: bil je ves iz ~a, brez ~a kaj delati, to mi ne gre iz ~a, na ~u imeti kaj, na ~u bolan, po ~ih delati *na slepo*; úmen úmna -o: ~a glava, ~o kletarstvo, ~o gospodariti, úmnost -i ž; úmski -a -o: ~o delo, ~e zmožnosti, úmstven -a -o [-tvən-] *umski*, úmstvenik -a *m intelektualce*

Umág -a *m kr. i.*, umáski -a -o

umákniiti umákknem, umákni -íte! umáknil -ila -o, umákknjen -a -o in umákniiti -nem *s stal. poud.*: ~ komu kaj, ~ tožbo, predlog, ~ se komu, vrsto ~ *tisk.*, sovražnik se umakne, ~ se z vozom s ceste; umaknitev -tve ž; umakljív -a -o >[-mak- | -mæk-]

umánjkati -am: domenila sva se za ceno, pa je umanjkal *ni držal besede*, noga mu je umanjkala *odpovedala*; umanjkováti -újem, umanjkovánje -a *s*

umánjšati -am *zmanjšati*, umánjšán -a -o: jetra, ledvice se umanjšajo *atrofirajo*, umanjšáva -e ž; umanjšévati -újem, umanjšéval -ála -o, umanjšévánje -a *s*

umazáti in umázati umázem *gl.* mazati, umázanje -a *s*: ~ (si) hlače, ~ se s krvjo, ~ se z ovajanjem; umázan -a -o: ~ obraz, ~a kupčija, beseda, domišljija, prati ~o perilo pred ljudmi, ~o vedenje, pri plačevanju ni ~; umázanec -nca *m* 1. *umazan človek*, 2. *stiskáč, skopuh*, umázanka -e ž, umázanost -i ž, umázanja -e ž

Úmbrija -e ž [it. pokrajina], Úmbrijci -ev *m mn.*, úmbrijski -a -o

umécati -am, umécán -a -o: ~ sadje

umediti -im, umédi -íte! umédil -ila -o, umeděn -ěna -o: ~ sadje
 umehčáti -ám *gl.* mehčati, umehčán -a -o; umékniti -nem *zmeščati se*
 umériti -im: sukno ~, umeril se je *zmotil pri merjenju*, blago se je umerilo; umérjen -a -o: ~ značaj, ~o vedenje; umérek -rka *m* *zguba pri merjenju*, umérjati -am, umérjanje -a *s*
 umesiti *in* umésiti -im *gl.* mesiti: ~ mleko (v testo), ~ moko; uměšen -a -o: ~o testo
 uměten -tna -o → *prilichen, primeren, prikladen*, umětnost -i *ž* → *prikladnost, primernost*
 uměsti umětem *gl.* mesti *metem*; uměten -a -o: ravnokar ~o surovo maslo, umětenica -e *ž* *umeteno mleko*; umětati -am, umětanje -a *s*, umetáč -a *m* |*motič*|, umetálo -a *s*: z ~om metemo mleko, umetálnica -e [-*yn-*] *ž* *pinja*, umětki -ov *m mn.* *pinjeno mleko*
 uméstiti -im *ustoličiti*, uměsti -íte! uméstil -ila -o, uměščen -ěna -o *in* uměstiti -im, uměščen -a -o: ~ koga na kaj *ali* v kaj, uměščenec -nca *m in* uměščenec -nca *m*, umestitev -tve *ž*; uměščati -am, uměščanje -a *s*: ~ koroške vojvode; uměščeváti -ujem, uměščevál -ála -o, uměščevanje -a *s*, uměščevávec -vca *m*, uměščeválen -lna -o [-*ln-*]: ~i obred
 umětejn -lna -o [-*ln-*] *zveden, spreten*: ~ vojškovanja, ~ z lokom, umětelnost -i [-*ln-*] *ž* *zvedenost, spretnost*
 uměten -tna -o: ~o oko, ~a svila, masa, osemenitev, ~e cvetice, ~i kovač, ~o hranjenje, oplajanje, dihanje, zobovje, ~a obrt, umetnoobfnten -tna -o; umětnost -i *ž*: upodabljajoča, črna, igravska, likovna, besedna, uporabna, kuharska ~, ~ branja in pisanja, umětnosten -tna -o: ~a zgodovina, umětnostnozgodovinski -a -o; umětnik -a *m*: gledališki ~, ~ v stradanju, umětnikov -a -o, umětnica -e *ž*, umětničin -a -o, umětniški -a -o: ~o delo, ~i užitek, umětnišтво -a *s*; umětnina -e *ž*, umětnínski -a -o, umětnija -e *ž*; umětníčiti -im, umětníčenje -a *s*; umětnjákar -ja *m znč.*, umětnjákarstvo -a *s*
 uměti umánem *zmeti gl.* meti: proso se umane *zgubi pri metju ali z metjem*
 uměti umém *in* umějem *rozumeti, znati*, uměj -te! uměl -éla -o; umiljiv -a -o

rozumljiv = uméven -vna -o: ~o pisati, samo po sebi ~o, umiljivost -i *ž* = uměvnost -i *ž*; uměvati -am, uměvanje -a *s*
 umíkati -am *in* -čem, umíkanje -a *s*: to se umika iz rabe, ~ se komu, sovražnik se umika, umík -a *m*: vojaški ~, ~ čet, ~ pri iniciálki, ~ kriti, odrezati, umikáj -a *m* |*znamenje*|
 umíliiti -im *ublažiti, omečiti*, umíljen -a -o
 umíliiti -im *v milo spremeniti, z milom prepojiti*, umíljenje -a *s*, umíljiv -a -o
 umírati -am, umíranje -a *s*: od žeje, za jetiko ~
 umíríti -ím, umíri -íte! umíril -ila -o, umírjen -a -o: ~ nemirnega otroka, ~ (si) živce, svet se je le počasi umíril; umírjati -am
 umíslíti -im *si*: ~ si bolezen; umíšljen -a -o: ~a bolezen, ~ bolnik; umíšljati -am *si*, umíšljanje -a *s*; *vendar* *vmisliti se*
 umíti umíjem, umíj -te! umíl -ila -o, umít -a -o: ~ si roke, ~ se po obrazu, ~ se z milom, roka roko umije; umívati -am, umívaj -te *in* -ájte! umíval -a -o *in* -ála -o, umívanje -a *s in* umívánje -a *s*, umíváč -a *m*, umíválen -lna -o [-*ln-*], umíválnik -a [-*yn-*] *m*, umíválnica -e [-*yn-*] *ž*, umíválíšče -a *s*
 umíladíti -ím, umíladí -íte! umíladíl -ila -o, umíladěn -ěna -o: ~ sadje, lan je umíladen, umíladítev -tve *ž*
 umíleti umíljem *se gl.* mleti: žito se umelje *po mletju* je teža *manjša*, mlinar se umelje *se uračuna pri mletju*
 umíljiv -a -o *gl.* umeti
 umóbólen -lna -o, umóbólnost -i *ž*, umóbólnica -e *ž* >[-*ln-*]
 umóčviríti -im *se*, umóčvirjen -a -o: travniki so se umóčvirili
 umólkníti umólknem, umólkni -íte! umólknil -ila -o *in* umólkniti -nem *s stal. poud.*: umólk -a *m*, umólkńtev -tve *ž* >[-*uk-*]
 umóř umóřa *m*: roparski, zavratni ~; umóřiti -ím, umóři -íte! umóřil -ila -o, umóřjen -ěna -o, umóřjénc -nca *m*, umóřjénka -e *ž*, umóřítev -tve *ž*
 umótvóř -óra *m* → *umetnina*
 umóvátí -ujem, umóvál -ála -o, umóvánje -a *s*: ~ o čem, umóválen -lna -o [-*ln-*]: ~e metode
 umóřtí umóřem *in* umíjem *in* umířjem *gl.* mreti: ~ se nagle smrti *ali* z naglo smrtjo, ~ naravne smrti, nepričakovano, ~ od lakote, ~ od žalosti (° ~ žalosti), ~ za

jetiko (°na jetiki), ~ od kapi *ali* za kapjo, ~ od morivske roke, ~ za domovino, ne more ne ~ ne živeti; umrlji -ega *m rajnik*, umrla -e *ž rajnica*, umrljiv -a -o = umrjôc *in* umrjôc -a -e, umrljivost -i *ž*: ~ narašča, zmanjšati ~, umrtje -a *s*
umrtviti -im, umrtvi -ite! umrtvil -ila -o, umrtvên -êna -o: ~ meso, poželenje; umrtvíčiti -im, umrtvíčen -a -o, umrtvíčenje -a *s*: ~ živec, umrtvílo -a *s*; umrtvétí -im, umrtvêl -êla -o: živec umrtvi, umrtvélost -i *ž*

°unapréditi -im *povišati v službi*

uncíala -e *ž vélika črka*: grška, latinska ~, unciálen -lna -o [-ln-]: ~e črke

únca -e *ž [stara utež]*

Únec -nca *m kr. i.*, Única -e *ž [reka]*, únški -a -o: ~a koleševka

unejevóljiti -im, unejevóljenje -a *s*: ~ koga, ~ se, unejevóljitev -tve *ž*

Unesco [unésko] -a *m [mednarodna organizacija]*

unésti unésem *gl.* nesti, unesên -êna -o (~unešen): komaj sem jo unesel *ušel*; dober kup jo ~; je mislil, da bo brž naredil, pa ga je uneslo *goljufalo*; vreme se je uneslo *umirilo*, vihar se je unesel *ponehal*, človek se s časom unese *popusti*, *umiri*, bolečina se unese *popusti*; unések -ska *m kalo*; unášati -am, unášanje -a *s*; *vendar* vnesti

uničiti -im, uničen -a -o, uničenje -a *s*: ~ listino, zalogo, sovražnika, ~ komu življenje, ~ se s pijančevanjem, vsa letina je uničena; uničljív -a -o, uničljívost -i *ž*; uničeváti -ujem, uničujôc -a -e, uničevál -ála -o, uničevánje -a *s*; uničujôc -ôča -e *prid.*: ~a kritika, sodba; uničeválen -lna -o [-ln-]: ~a vojna, strast, uničeválnost -i [-ln-] *ž*, uničevávec -vca *m*, uničevávka -e *ž*

unificírati -am *poenotiti, izenačiti*, unificírhanje -a *s*, unifikácija -e *ž*, unifikácijski -a -o: ~i načrti

unifórma -e *ž*: vojaška, paradna ~, unifórmski -a -o: ~i kroj, unifórmen -mna -o; uniformírati -am, uniformírhanje -a *s*
unija -e *ž* [°unija], uniát -a *m*: grškokatoliški ~, uniátski -a -o: ~a cerkev, uniátsstvo -a *s*

unikát -a *m edini izvod kakega dela*

únikum -a *m posebnost, edina izjema*, redkost: tako ravnanje je pravi ~. ta človek je ~

unilaterálen -lna -o [-ln-] *enostranski*: ~a pogodba

unionist -a *m*, unionističen -čna -o

unisonó *it. prisl. enoglasno, soglasno*: peli so ~, ne večglasno

unitárcei -ev *m mn.* [verska ločina], unitárski -a -o: ~i obredi

unitarízem -zma *m*: ~ v državni politiki, v cerkvi, v medicini, unitaríst -a *m*, unitarístičen -čna -o

univérza -e *ž vseučilišče*: na ~o se vpisati, hoditi, iti na ~o, vpisan na ~i; ljudska, delavska, radijska ~; univerzitéten -tna -o: ~a knjižnica, ~i profesor; univerzen -zna -o: ~o poslojje

univerzálen -lna -o [-ln-] *slošen, vesoljen*, univerzálnost -i [-ln-] *ž*

univérzum -a *m vesoljni svet, vesoljstvo*, univerzalizem -zma *m*

unóvčiti -im *v denar spraviti*, unóvčen -a -o, unóvčenje -a *s*: ~ bone, pridelke.

unovčljív -a -o, unovčljívost -i *ž*; unovčeváti -ujem, unovčevál -ála -o, unovčevánje -a *s*, unovčeválen -lna -o [-ln-], unovčeválnica -e [-ln-] *ž*, unovčevávec -vca *m*, unovčevávka -e *ž*

Únra -e *ž [mednarodna pomoč]*, Únrin -a -o: ~e pošiljke

uokviríti -im *dati v okvir, napraviti okvir*, uokvirjen -a -o, uokvirjenje -a *s*: ~ podobno; uokvirjati -am, uokvirjanje -a *s*: ~ oglase

úp -a *m gl.* upati

upád upáda *m*: ~ vode, živega srebra, ~ poguma, znanja, izobrazbe, moči; upádati -am, upádanje -a *s*: narasla reka, oteklna, pogum upada; upásti upádem *gl.* pasti padem, upádel -dla -o = upál -ála -o = upáden -a -o: ~o lice, ~ obraz, upá(d)lost -i *ž*, upádek -dka *m izguba pri meri, težji*: iti v ~; *vendar* palati

upalíti *in* upáliti -im *vzgati gl.* upáliti, upáljen -a -o: luč ~, ~ koga s palico

úpati úpam: ~ v koga; ~ na podporo; upam, da bom dobil; zdravja, pomoči upam, ~ komu denar; nisem si *ali* se upal ugovarjati, še dihati si *ali* se nisem upal, upam si *ali* se skočiti (°upam skočiti); upam knjigo dobiti *imam upanje*, upam si knjigo dobiti *ni me strah*, úp -a *m*: brez ~a zmage; dati, vzeti kaj na ~ na kredit; úpanje -a *s*: trdno, prazno ~. ~ dajati, zbujsati, jemati komu. v ~u na kaj živeti, na ~ kupiti; dati blago na ~,

imeti ~ na kaj; malo, veliko, nekaj ~a je, da se mu posreči
upéči upéčem se *gl.* peči: kruh se je upeknel je pri peki izgubil nekaj teže
upéhati -am *gl.* pehati, upéhan -a -o, upéhanje -a *s*: pot ga upeha, ~ se pri delu, z delom; upéhanec -nca *m*, upéhanka -e *ž*, upéhanost -i *ž*
upepelíti -im, upepelí -ite! upepelíli -ila -o, upepeljén -éna -o, upepeljénje -a *s*: ~ hišo, truplo, upepelítev -tve *ž*; upepeljeváti -újem, upepeljevánje -a *s*
upéríti -im *naperíti*: kolo ~ *s* špicami, *naperami* *opremíti*; upérjen -a -o: ~ o kolo; *vendar* vperiti
upesníti -im, upesnjen -a -o, upesnítev -tve *ž*: ~e vreden junak
upíhati -am, upíhniti -nem: luč ~ *ugasiti*; *vendar* vpíhniti
upijániti -im, upijánjen -a -o: ~ koga, ~ se, upijanjív -a -o: ~ človek, ~a pijača, upijanjívost -i *ž*
uplítiti -im: ~ koga po glavi *udariti*, ~ koga za denar, pri plači, pri kupčiji *ukaniti*, *prevarati*
upírati -am, upíranje -a *s*: ~ oči v koga, v kaj; ~ se z nogami v kaj, jed se mu upíra, otrok se upíra staršem, ~ se skušnjavam, upíra se mi govoriti o tem; upíravec -vca *m*, upíravka -e *ž*
uplahníti uplahnem, uplahní -ite! uplahníli -ila -o, uplahnjen -a -o *in* uplahníti -nem *s stal. poud.*: otekline, voda uplahne; jeza, navdušenje, vnema uplahne; uplahováti -újem, uplahováł -ála -o, uplahováne -a *s*
uplašíti -im, uplaší -ite! uplašíli -ila -o, uplašén -éna -o *in* uplašíti -im *s stal. poud.*, uplašénost -i *ž in* uplašénost -i *ž*
upleníti *in* upleníti -im *gl.* pleniti, uplénjen -a -o: ~ komu kaj, uplénítev -tve *ž*
uplíniti -nim *spremeniti* *v plin*, uplínjen -a -o, uplínjenje -a *s*, uplínjáč -a *m*: ~ pri avtu, uplínjati -am, uplínjanje -a *s*
úpník -a *m*: menični, zastavni, hipotekarni ~, úpnica -e *ž*, úpníski -a -o
upočásniti -nim: ~ korak, vožnjo, tek
upodóbíti -im, upodóbjen -a -o: ~ obraze, prizore, ~ v kamnu, na platnu, upodobítev -tve *ž*, upodobljív -a -o, upodobljívost -i *ž*; upodábljati -am, upodábljanje -a *s*; upodabljajóč -óča -e *príd.*: ~a umetnost *likovna*, upodabljávéc -vca *m*, upodabljávka -e *ž*, upodabljávski -a -o

upogíbatí -am *in* -bljem *gl.* gibati, upogíbanje -a *s*: prste, hrbet ~; upogíb -a *m*; upogíbljív -a -o, upogíbljívost -i *ž*; upogíben -bna -o, upogíbnost -i *ž*; upogíbnica -e *ž* = upogíbávka -e *ž* [*mišica*], upogíbálo -a *s*, upogíbálnik -a [*-un-*] *m*: ~ za cevi, upogíbálen -lna -o [*-ln-*]: ~a priprava
upógníti upógnem, upógni -ite! upógnili -ila -o *in* upógníti -nem *s stal. poud.*: ~ šibo, vejo, koleno, glavo, ~ voljo, ~ se komu; upógnjen -a -o: ~ o pohišto, upógnjenost -i *ž*, upógnjenec -nca *m*: janeževi ~i, upogljív -a -o, upogljívost -i *ž*
upokojíti -im, upokóji -ite! upokójili -ila -o, upokojén -éna -o: ~ otroka, uslužbenca, po tridesetih letih službe se je dal ~, upokojénc -nca *m*, upokojénka -e *ž*, upokojítev -tve *ž*, upokojítven -a -o [*-tven-*]: ~a odločba
upór upóra *m*: ~ zoper nasilje, kmečki ~i, vzporedni, zaporedni, torni ~ *fiz.*; upóren -rna -o: ~i kmetje; °~o se učiti *vztrajno*, *stanovitno*, upórnost -i *ž*, upórník -a *m* 1. *kdor se upíra*, 2. *fiz.*, upórnica -e *ž*, upórníski -a -o: ~o gibanje, upórníštvo -a *s*, upórnež -a *m uporen človek*, upóroven -vna -o: ~a žica
uporabíti *in* uporabíti -im *gl.* rabiti, uporabljen -a -o: ~ ves denar, silo, ~ koga za delo, za pomoč, ~ kaj v ta *ali* za ta namen; uporabá -e *ž*: ~ vode, mila, pravila, zakona, uporabén -bna -o: za vse je ~, ~a matematika, uporabnost -i *ž*: ~ novega izuma; uporabník -a *m*: ~ popusta, olajšave, počitniškega doma, uporabnica -e *ž*; uporabljív -a -o, uporabljívost -i *ž*, uporabljíati -am, uporabljanje -a *s*
upostávíti -im → *vzpostavíti*: red ~ → *red obnoviti*, *red napraviti*, upostavítev -tve *ž* → *obnova*, *uveljavljenje*, *postavitev*
upoštévati -am *v poštev jemati*, upoštévanje -a *s*, upoštéven -vna -o
upotíti *in* upótiti -im → *napotiti*
°upoznáti -ám *seznaniti*, *spoznati*
Uppsala [*úpsala* | *upsála*] -e *ž* [*švedsko mesto*], uppsalski -a -o [*-ls-*]: ~a knjižnica
upráníniti -nem, upránísnjen -a -o: ~ žveplenko, ~ se s trnom; upraskati -am
upráti upérem *gl.* prati: ~ si roke *s pranjem si roke ohrabiti*, blago se upere *pri pranju uskoči*, *s pranjem uniči*

upráva -e ž: državna, davčna, poštna, cestna, prisilna ~, ~ cest ali za ceste, ~ časopisa, upravljen -vna -o: ~i odbor, aparat, ~o pravo, poslopje, ~a služba, upravljalnik -a m: poštni ~, ~ gospodarstva, upravnica -e ž, upravniki -a -o, upravnništvo -a s: ~ časopisa; upravitelj -a m: šolski, prisilni ~, upraviteljica -e ž, upraviteljstvo -a s: šolsko ~, upraviteljski -a -o; upravnopravljen -vna -o

upravičiti -im: ~ koga do česa, za kaj dati komu pravico do česa; upravičen -a -o: ~ biti do česa ali za kaj imeti pravico do česa; upravičenost -i ž, upravičenec -nca m: ~ do dodatka ali za dodatek, upravičenka -e ž; upravičevati -ujem, upravičeval -ála -o, upravičevanje -a s; vendar opravičiti

upravljalati -am, upravljalaj -te in -ajte! upravljal -a -o in -ála -o, upravljanje -a s in upravljanje -a s: ~ posestvo (° ~ s posestvom) voditi, gospodariti, oskrbovati, ~ avto → voziti; družbeno upravljanje; upravljalavec -vca m, upravljalavka -e ž, upravljalalen -lna -o [-ln-]

uprèsti uprèdem se in uprèsti uprèdem se 1. raniti se pri preji, 2. upredla se je manj je napredla, kakor je bilo pričakovati, 3. predivo se močno uprede, uprèdek -dka m [zguba]; vendar vpresti

uprèti uprèm, upri -íte! uprí -a -o: ~ oči, pogled v kaj, v koga, ~ se z nogami ob kaj, ~ se komu, jed se mu je uprla; uprí -a -o: ~a misel fiksna ideja

uprizoriti -im, uprizóri -íte! uprizóril -íla -o, uprizorjen -èna -o: ~ dramo, ~ gonjo zoper koga, uprizorítev -tve ž; uprizórjati -am, uprizórjanje -a s

upropástiti -im uničiti, ugonobiti, pogubiti

úra -e ž 1. priprava za merjenje časa: žepna, stenska, ročna, zapestna, cestna, stolpna ~; peščena, sončna, električna ~; ~ na uteži, na nihalo, na pero; ~ bije, kaže; ~ gre prav, zaostaja, prehiteva, se izteče; ~ se mu je iztekla umrl je; ~o naviti, naravnati, naprej ali nazaj potisniti; ~o naviti komu ušesa naviti; mrtvaška ~ zool., 2. čas, časovna enota: rana, pozna, huda, zadnja, smrtna ~; govornila, učna ~, kilovatna, policijska ~, uradne ~e, ~ strahov, ~ ločitve; koliko je ~? dobro, debelo, slabo, pičlo ~o hodá; ~e in ~e, po cele ~e čakati; dati zdravila na (vsaki)

dve ~i; ob dvanajsti ~i zadnji čas; prišel je natanko ob ~i; pridem deseto ~o od devetih do desetih; v eni ~i pridem; bridke ~e delati komu, dela ko ~, vse gre kakor ~; pridem okoli devete (~e), pred četrto (~o) me ne bo; úren -rna -o: ~i kazavci, ~a maša za odvrnitev hude ure, úrica -e ž; úrnik -a m: šolski ~; urnják -a m škatla, hišica za uro; urár -ja m, urárka -e ž, urárski -a -o: ~a delavница = urárna -e ž, urárstvo -a s

Urach [úrah] -a m kr. i., úraški -a -o: ~a tiskarna

uračúnati -am se zmotiti se pri računanju; vendar vračunati

urád -áda m: brzojavni, telefonski, stanovanjski, tiskovni ~, biti v ~u, iti na krajevni ~, uráden -dna -o: ~e ure, ~i dan, ~a tajnost, ~i spisi; urádnik -a m in uradník -a m: pisarniški, sodni ~, urádnica -e ž in uradníca -e ž, urádniki -a -o in uradníski -a -o, urádníštvo -a s in uradništvo -a s; uradováti -ujem, uradováł -ála -o, uradováanje -a s: tajnik uraduje vsak dan

uragán -a m orkan

Urál [-ál] -a m [pogorje], urálski -a -o [-ls-]; uraloaltájski -a -o [-lt-]; uralít -a m min.

urán -a m kem. [prvina], uránov -a -o: ~a ruda, smola, uránski -a -o: ~a baterija

Uránija -e ž muza zvezdoslovja

urásti urás(t)em gl. rasti: v pol leta vsako obleko uras(t)je; hlačam je uras(t)el; urásel -sła -o in urásčen -a -o: ~ les lepo rasel; urásčati -am, urásčanje -a s: hitro urásča otročjim razvadam, žito se lepo urásča lepo raste; vendar vrasti se

uravnáti -ám gl. ravnati, uravnán -a -o: ~ izpahnen ud, ~ zadevo s sosedom, ~ delo dveh odborov izravnati, koordinirati; uravnáva -e ž, uravnáven -vna -o; uravnávati -am, uravnávaje -a s, uravnálen -lna -o [-ln-]

uravnótèžiti -im, uravnótèžen -a -o, uravnótèženje -a s, uravnótèženost -i ž

uravnóvesíti -im spraviti v ravnovesje, uravnóvesen -a -o, uravnóvesenje -a s, uravnóvesenost -i ž

uráziti -im napraviti разо, prasko, raniti, urážen -a -o: z žebli tlak ~, uráz -áza m, urázljáj -a m; urázati -am: z zobom se v jezik ~

Urbán -ána *m os. i.*, **Urbánov** -a -o, **Urbán-ček** -čka *m*
urbanistika -e *ž nauk o zidavi in ureditvi mest in naselij*, **urbanizem** -zma *m*, **urbanist** -a *m*, **urbanističen** -čna -o: ~i načrt
urbár [°úrbar] -ja *m zemljiška knjiga*, **urbárski** -a -o: ~i zapisi, ~e datjave
***úrbaš** -a *m gornje usnje pri čevljih*, **oglav uréči** uréčem *gl. reči*: živino ~; urečen -éna -o: ~o mu je; urékati -am
uredíti -ím, **urédi** *in urédi* -íte! **urédil** -íla -o: ~ knjižnico, zbornik, pravopis, promet, ~ knjige po velikosti, po abecedi, ~ si življenje; to bova že z očetom uredila; **urején** -éna -o: dobro ~a tiskarna, živeti v ~ih razmerah, **urejénost** -i *ž*, **uredítev** -tve *ž*: urbanistična ~ mesta; **urédba** -e *ž*: ~ o obveznem cepljenju, **urédben** -a -o [-bən-]: ~i del uradnega lista; **uredník** -a *m in urédnik* -a *m*: glavni, odgovorni, tehnični ~, **uredníca** -e *ž in urédnica* -e *ž*, **uredníški** -a -o *in urédniški* -a -o, **uredništvo** -a *s in urédništvo* -a *s*; **urējati** -am, **urējanie** -a *s*: ~ razmere, časopis; **urejeváti** -újem, **urejevál** -ála -o, **urejevánje** -a *s*, **urejevávec** -vca *m*, **urejevávka** -e *ž*, **urejeválen** -lna -o [-ln-]
uremija -e *ž med. krvosečnost*, **urémíčen** -čna -o: ~e težave
úren -rna -o: ~ človek, ~o se gibati, **úrnost** -i *ž*; **urnokríl** [-íl] -a -o
uresníčiti -ím, **uresníčen** -a -o, **uresníčenje** -a *s*: ~ načrte, predloge; želje, sanje se uresničijo; **uresničeváti** -újem, **uresničevál** -ála -o, **uresničevánje** -a *s*, **uresničljív** -a -o, **uresničljivost** -i *ž*
uréter -ja *m med. sečevod*, **uréteren** -rna -o **sečevoden**, **urétra** -e *ž med. sečna cev*
urézati uréžem, **urézán** -a -o: ~ (si) kos kruha, palico v grmu, ~ črke *izoblikovati jim rez*, ~ komu obleko; ~ jo po cesti, godba jo ureže; ~ se v prst, pri prodaji se je pošteno urezal; blago se ureže (ko se kroji); **uréz** -éza *m* = **urézek** -zka *m odrezek*; **urézánica** -e *ž kos kruha po končanem delu za na pot*; **urézniiti** -nem: vino urezne (kadar prevre in dobi kislino); **urezováti** -újem, **urezovál** -ála -o, **urezovánje** -a *s*: krojač urezuje obleke; *vendar* **urezati**
urgráti -am **naganjati**, **prítiskati**, **opominjati**, **urgéncia** -e *ž*

úrhi -a *m 1. zool., 2. bot., 3. ~a klicati bruhati*
Úrh -a *m os. i.*, **Úrhov** -a -o; **Úrh** -a *m kr. i.*, pri ~u *ali na* ~u
urín -a *med. seč, skalnica*, **urínski** -a -o: ~a čaša, **urínfrati** -am, **urínfranje** -a *s*
úrítiti -ím, **úrjenje** -a *s*: ~ telo, duhá, ~ pevce, igravce za nastop, ~ se v govorjenju
úrna -e *ž* → **žara**
uročén -čna -o: ~a živina ima uroke, ~ pogled začara, **uročnica** -e *ž bot.*, **uročník** -a *m bot.*, **uročiti** -ím, **uróči** -íte! **uročil** -íla -o, **uročén** -éna -o, **uročénje** -a *s*: ~ koga s pogledom; **uročénost** -i *ž*; **urók** -óka *m, nav. mn.* **uróki** -ov: ~e dobiti, imeti, živine se primejo ~i od hudega pogleda
uroológ -a *m*, **urologija** -e *ž nauk o boleznih mokril*, **urološki** -a -o: ~a preiskava
urópati -am, **urópan** -a -o: ~ kaj
Úršula -e *ž os. i.*, **Úršulin** -a -o, **Úrša** -e *ž*, **Úršin** -a -o, **Úrš(i)ka** -e *ž*, **Úrš(i)kin** -a -o; **uršulínka** -e *ž*, **uršulínski** -a -o: ~i samostan
urtikárija -e *ž med. koprivnica*, **urtikariálen** -lna -o [-ln-]: ~i izpuščaj
Urugváj -a *m [južnoameriška država]*, **urugvájski** -a -o, **Urugvájéc** -jca *m*, **Urugvájka** -e *ž*
usád -áda *m udor*: zemeljski ~, ~ se je naredil, ~ razvažati; **usádti** -ím se, **usádil** -íla -o, **usájén** -éna -o: breg se je usadil; **usadína** -e *ž*; **usájati** -am se **ugrezati se**: nasip, svet se usaja; *vendar* vsaditi
usáhniiti in **usáhniiti** -nem *gl. sahniti*: voda, domišljija **usahne**; **usáhel** -hla -o *in usahél* -hlá -ó: ~a roka, ~e prsi, ~i vrelci, ~a trava >[-sah- / -säh-]
usájati -am se, **usájanie** -a *s*: ~ se nad kom **usápiti** -ím, **usápljen** -a -o: pot ga je usapila *v sapo spravila*, kar koj se usapi
uscáti usčijem *in usčím se gl. scati*; **uscán** -a -o: ~o vreme **mokro**, **uscánec** -nca *m* = **uscáné** -éta *m*, **uscánka** -e *ž*, **uscánéla** -e *ž*
usékatii -am: vejo ~, ~ koga po glavi, za uho, ~ se v nogo, ~ se s kom; pri kupčiji me je usekal **ociganil**; čez mejo jo ~; **usék** -éka *m*: ledveni ~ *med.*; *vendar* **vsekati**
usékniti -nem, **uséknjen** -a -o: ~ svečo, otroka, ~ se v robec; **usekováti** -újem.

usekovál -ála -o, usekóvanje -a s; usekáč -a m = usek(ov)álnik -a [-*un-*] m |*priprava*]

usésti usédem se *gl.* *sesti* (°vsesti se): ~ se h komu; na stol, na tla, za mizo, v kot, v senco, na sonce se ~; gošča, mleko, kri, gnoj se usede; uséden -a -o: ~o mleko; usedlina -e ž: sečna, krvna ~; usédati -am se, usédanje -a s: breg se useda

usidrati -am: ladjo ~, ladja se usidra

usihati -am, usihanje -a s: voda usiha

usipati -am *in -pljem*: zrnje ~ iz perharja, igle se usipajo s smreke, toča se usiplje *ali* usipa; usipávati -am; usípčen -čna -o: ~ krompir se rad razkuha; *vendar* vsipati

usiriti -im se *sesiriti se*, usirjen -a -o: mleko se je usirilo

uskladiščiti -im, uskladiščil -a -o, uskladiščen -a -o, uskladiščenje -a s: ~ blago; uskladiščeváti -újem, uskladiščevál -ála -o, uskladiščevanje -a s

uskláditi -im *spraviti v sklad, uravnati*, uskláden -a -o, usklájati -am = usklaje-váti -újem *v sklad spravljati*

uskočiti uskóčim *gl.* skočiti: k sovražnikom je uskočil *zbežal, presel*; sukno se uskoči, uskóčen -čna -o: ~o blago; uskók -óka m: narodni ~, uskóstvo -a s, uskóški -a -o; Uskók -óka m: žumberški ~; *vendar* vskočiti

uslúšati -im, uslúšan -a -o, uslúšanje -a s: ~ koga, ~ komu prošnjo

uslóčiti -im, uslóčen -a -o: ~ palico; hrbet se mu je uslóčil

uslúga -e ž: prijateljska ~, ~o storiti, vrniti komu, biti komu na ~o, obrtne °e *storitve*; uslúžen -žna -o, uslúžnost -i ž, uslúžnosten -tna -o: °a obrt *storitvena*

uslúžbenec -nca m: poštni ~, ~ trgovskega podjetja, uslúžbenka -e ž, uslúžbenski -a -o: °o razmerje *službeno*; uslúžben -a -o: je ~ pri podjetju → *je v službi*

usméríti -im: ~ koga, ~ se kam; usmérjen -a -o: levo ~, usmérjenost -i ž, usmérítev -tve ž, usmérljiv -a -o, usmérljivost -i ž; usmérjati -am, usmérjanje -a s: promet ~, usmerjeváti -újem, usmerjevál -ála -o, usmerjevanje -a s, usmerjevávec -vca m |*oseba, priprava*], usmerjevávka -e ž |*oseba, priprava*], usmerjeválen -lna -o [-*ln-*]: ~a priprava =

usmerjeválnik -a [-*un-*] m, usmérnik -a m: elektronski, polprevodniški ~

usmílti -im se: ~ se koga, česa; hudo je, da se bog usmili; usmíljen -a -o: ~ biti s kom, do koga; usmíljenje -a s: ~ imeti s kom, ~ izkazati komu, brez ~a zavrniti koga, ~a vreden; usmíljenost -i ž, usmíljenka -e ž

usmóditi -im, usmódi -íte! usmódil -ila -o: usmódil ga je čez pleča

usmráditi -im, usmrádi -íte! usmrádil -ila -o, usmrájen -éna -o *in* usmráditel -im s *stal. poud.*: ~ sobo, stoječa voda se usmrádi; usmráritev -tve ž, usmrájati -am, usmrájanje -a s

usmríti -im, usmríti -íte! usmrítíl -ila -o, usmríčen -éna -o, usmrítev -tve ž, usmríčenec -nca m, usmríčenka -e ž; usmrítitelj -a m, usmrítiteljica -e ž, usmrítílen -lna -o [-*ln-*]: ~ strup, ~o orožje *úsna* -a s: ovčje, svinjsko, podplatno vrhnje, umetno, pralno ~, v ~ vezana knjiga, slikati na ~, usnjén -a -o. usnját -áta -o *in* usnjat -a -o, usnjast -a -o; usnjár -ja m, usnjárica -e ž, usnjárski -a -o: ~a industrija, usnjárna -e ž, usnjárstvo -a s; usnjáča -e ž *zool.* |*želva*], usnják -a m *zool.* |*hrošč*]: usnjíka -e ž |*plast kože*], usnjína -e ž *usnjeno blago*, usnjérž -a m

usóda -e ž: človeška, kruta ~, moč ~e. sprijazniti se z ~o, ~ ga preganja, prepustiti koga njegovi ~i, usóden -dna -o (°usodepoln): ~ korak, sklep, ~a odločitev, usódnost -i ž

usódi *in* usódi -im *prisoditi gl.* soditi, usójen -a -o: ~ komu kaj, usojeno mu je bilo; ~ si *ali se drzniti se, upati si*; usójati -am si *ali se*

usópsti usópem se *zasopsti se*, usópel usópila -o: ~ se po stopnicah; usopiti -im, usópi -íte! usópil -ila -o, usopljén -éna -o: ~ konja, stopnice me usopijo

uspávati -am, uspávanje -a s: ~ koga z lepimi besedami, ~ se s praznimi upi, uspaválo -a s, uspaválen -lna -o [-*ln-*]: ~a pijača, uspávanka -e ž |*pesem*]

uspéh uspéha m: delati z ~om, brez ~a, ~ imeti pri delu, uspéšen -šna -o, uspéšnost -i ž

uspéti uspém, uspél -éla -o: uspelo mu je dokazati (°uspel je dokazati) *posrečilo se mu je*, ~ s čim pri kom, na tekmah smo uspeli *dosegli uspeh*, uspelo delo:

uspěvati -am, uspěvanje -a s: žito uspeva *dobro rodi*, učenec ne uspeva v šoli, kupčija uspeva

usposóbiti -im, usposóbljen -a -o, usposóbljenje -a s: ~ koga za kaj, ~ se, usposóbljenost -i ž: strokovna ~, usposóbljenosten -tna -o: ~i izpit; usposóbitev -tve ž, usposóbljenec -nca m, usposóbljenja -e ž; usposóbljati -am, usposóbljanje -a s

usráti usérjem se *gl. srati*, usrán -a -o, usránec -nca m = usraně -ěta m, usránka -e ž

usréditi -im, usrédenost -i ž *centriranost*
ústa úst s *mn.*, ústom, z ústi (*z ustmi): na vsa ~ povedati, hvaliti, smejati se; komu na ~ gledati (kaj govori, koliko sne); imeti slaba ~ *slab okus v ustih*, ima polna ~ hvale; ne zna ust odpreti; komu ~ zapreti, zamašiti; prst na ~; od ust si pritrgati; lesnika *veže ~ dela skomine*; samo ~ so ga *samo govori*; sama ~ so ga *baha, ústi se*; beseda v ~ih obtiči, besedo komu iz ust vzeti, v ~ položiti, iz rok v ~ živeti, gre od ust do ust; z odprtimi ~i zijati za kom, v koga, ústeca ústec [-tác-] s *mn.*; ústen -tna -o (*ustmen): ~a votlina, ~i izpit, dogovor, ~i samoglasniki; ústje -a s, *rod. mn.* ústij: ~ reke, cevi, matričnika; maternično ~; ústiti -im se *bahati se*, ústenje -a s, ústež -a m *bahač*

ustáliti -im se, ustáli -ite se! ustálil -ila -o *in* ustáliti -im se s *stal. poud.*: navada se ustáli; ustáljen -ěna -o *in* ustáljen -a -o: ~o mišljenje, ~a navada; ustáljenost -i ž *in* ustáljenost -i ž, ustálitev -tve ž

ustanovíti -im, ustanóvi -ite! ustanóvil -ila -o, ustanovljěn -ěna -o: ~ društvo, podjetje, družino, sklad; oženil se je in se ustanovil v sosednji vasi; ustanovitev -tve ž; ustanóva -e ž: dijaška, dobrodelna ~, kulturna, pravna ~, ustanóven -vna -o: ~i občni zbor, ~a listina, ustanovnik -a m, ustanovnica -e ž, ustanovitelj -a m, ustanoviteljica -e ž, ustanoviteljski -a -o; ustanovńna -e ž [denarni prispevek]; ustanávljati -am, ustanávljanje -a s

ustáš -a m, ustáški -a -o, ustášstvo -a s
ustáva -e ž: ~o dati, sprejeti, preklicati, odpraviti, ustáven -vna -o: ~a država, ~o pravo, ~o vladati; ustávnost -i ž, ustávnopráven -vna -o; ustavodájen

-jna -o: ~a skupščina, ustavóven -rna -o, ustavóvernost -i ž, ustavóvec -rca m
ustáviti -im, ustávljen -a -o: ~ koga, ~ kolo, uro, voz, kri, preiskavo, debato, besedo, ~ se pri kom; na vratih, ob razpotju se ~, ustávil se je sredi besede, pogled se mu je ustávil na kipu; kolo, ura, kri se ustávi; beseda se mu ustávi; ~ se komu *upreti*; jed se mu je ustávila; ustávitjev -tve ž, ustávitven -a -o [-tvən-], ustávljiv -a -o, ustávljivost -i ž; ustávljati -am, ustávljaj -te *in* -ájte! ustávljal -a -o *in* -ála -o, ustávljanje -a s *in* ustávljanje -a s; ustávjač -a m [oseba, priprava], ustávjalen -lna -o [-ln-]; *vendar* vstaviti

ustekleničiti -im; ustekleničen -a -o: ~o mleko *mleko v steklenicah*

ústna -e ž (*ustno -a s), *rod. mn.* ústen [-tən], ústnik -a m: ~ za cigare, matrični ~ *tisk.*, ústnica -e ž: spodnja, zgornja ~, sramna ~, ústničen -čna -o: ~i glas *labial* = ústničnik -a m; ustná-tice -tic ž *mn. bot.*

ustopíti *in* ustópiti -im se *gl. stopiti*: ~ se pred koga; konj se je ustopil *napačno stopil*; *vendar* vstopiti

ustrahóvati -ujem *gl. strahovati*, ustrahóván -a -o, ustrahóvanje -a s: ~ koga, ustrahóvalen -lna -o [-ln-], ustrahóvavec -vca m, ustrahóvávka -e ž

ustranjevátí -ujem *tisk. metirati*, ustranjevál -ála -o, ustranjevánje -a s, ustranjevávéc -vca m

ustrášiti -im, ustrášen -a -o: ~ koga s čim, ~ se koga, ~ se česa zaradi česa, ustrášitev -tve ž, ustrášljiv -a -o

ustréči ustréžem *gl. streči*, ustréžen -a -o: prošnji, želji ~, s tem si mi zelo ustregel; s tem se mi nisi nič kaj ustregel *prikupil*; ustréžen -žna -o = ustrežljiv -a -o, ustrežljivost -i ž

ustrelítí -im, ustréli *in* ustréli -ite! ustrétil -ila -o, ustreljěn -ěna -o: ~ koga, ~ se. ~ za kom; kozla ~ *neumnost, napako napraviti*; ustrelitev -tve ž: obsojen na smrt z ~ijo (*s streljanjem)

ustrézati -am, ustrézanje -a s: željam ~, to ne ustreza resnici, prošnja ne ustreza predpisom; ustrézen -zna -o: dobiti ~o plačilo, ustréznost -i ž

ustriči ustrižem *gl. striči*, ustrižen -a -o: ~ koga *raniti pri striženju*. ~ jo čez gore. ~ se. ustrižek -žka m

ustrój -*đa* *m* *zgradba, organizacija*: ~ družbe, jezika; telesni, duševni ~, spodnji, zgornji ~ proge

ustrojiti -*im*, *ustróji* -*ite!* *ustróji*l -*ila* -*o*, *ustrójen* -*ěna* -*o in* *ustrójiti* *ustrójim*, *ustróji*l -*ila* -*o*, *ustrójen* -*a* -*o*: kože ~, te bo že oče ustrojil *našeškal*, *ustrojítev* -*tve ž*

ustvariti -*im*, *ustvarjenje* -*a* *s*: svet, umetnino ~, dobiček ~ *doseči, napraviti*; *ustvarjen* -*a* -*o*: za to je kakor ~, *ustvarítev* -*tve ž*; *ustvarjati* -*am*, *ustvarjanje* -*a* *s*, *ustvarjalen* -*lna* -*o* [-*ln*-]: ~a moč, *ustvarjalnost* -*i* [-*ln*-] *ž*, *ustvarjavec* -*vca* *m*: besedni, glasbeni ~, *ustvarjávka* -*e ž*

usukati *in* *usúkati* -*am in* -*čem gl.* *sukati*: nit ~, močnik ~, nit se usuka *ali* *usuče skrči*

usušiti -*im*, *usuši* -*ite!* *usušil* -*ila* -*o*, *usušen* -*ěna* -*o*: mrva, sadje se usuši, bolezen ga je usušila, *usušítev* -*tve ž*, *usušek* -*ška* *m* = *usušilo* -*a* *s izguba pri sušenju*; *usuševati* -*ujem*, *usuševal* -*ála* -*o*, *usuševanje* -*a* *s*; *usuševalen* -*lna* -*o* [-*ln*-]

usuti *usujem in* *uspém gl.* *suti*, *usút* -*a* -*o*: zrnje ~ iz posode; dež, toča, ploha *besed* se usuje; *vendar* *vsuti*

usúznjati -*im* *zasúznjiti*, *usúznjen* -*a* -*o*: ~ koga, *usúznjenec* -*nca* *m*, *usúznjenka* -*e ž*, *usúznjenost* -*i ž*

usvojiti -*im* *asimilirati*, *usvóji* -*ite!* *usvóji*l -*ila* -*o*, *usvojen* -*ěna* -*o*: ~ hrano, vodo, ° ~ predlog *sprejeti*, industrija je °usvojila nove proizvode *je začela izdelovati nove izdelke*, *usvojítev* -*tve ž*; *usvájati* -*am*, *usvájanje* -*a* *s*: rastline *usvajajo* vodo

uš *uš ž*: naglavna, bela, osramna, kurja, trtna ~, ~i imeti, dobiti, obirati, iskati, tolči; ~i se nalesti; to ti je prava ~ *zajedavec*; *ušji* -*a* -*e*: ~e jajce, ~i pik; *ušica* -*e ž*: listna, krvava, šipkova ~, *uška* -*e ž*; *ušiv* -*a* -*o*, *ušivost* -*i ž*, *ušivec* -*vca* *m* 1. *ušiv človek*, 2. *bot.*, 3. *prašek zoper uši*, 4. *gost glavnik*, 5. *zmerljivka*, *ušivka* -*e ž* 1. *oseba*, 2. *bot.*, *ušec* -*šca* *m gnida*; *ušénc* -*nca* *m zool.*; *ušének* -*nka* *m, nav. mn.* *ušénki mlade, drobne uši*, *ušjak* -*a* *m* *ušji iztrebek*, *ušjak* -*a* *m bot.*, *ušnik* -*a* *m bot.*

ušćeniti *ušćenem*, *ušćeni* -*ite!* *ušćenil* -*ila* -*o*, *ušćenjen* -*a* -*o*: klesče so ga *ušćenile* za palec, v prst se je *ušćenil*, *ušćip* -*a* *m*

prijem, *ušćipek* -*pka* *m*, *ušćiplaj* -*a* *m*; *ušćipniti* -*nem* *ušćeniti*, *ušćipnjen* -*a* -*o*: ~ koga v lice

ušéce -*a* *s*: beseda v ~ih v *narekovajih*; *ušéšen* -*sna* -*o*: ~e bolezní, ~i oddelek (v bolnišnici), ~o maslo; *ušésnica* -*e ž* 1. *uhelj*, 2. *doga za uho pri škafu*, *ušéšnik* -*a* *m* *sveder za vrtnje ušes pri posodi*

ušíbiti -*im*, *ušíbi* -*ite!* *ušíbil* -*ila* -*o*, *ušíbljen* -*ěna* -*o in* *ušíbljen* -*a* -*o*: hrasta sneg ne ušíbi, deska se pod težo ušíbi; *ušíblčen* -*čna* -*o* *upogljiv*; *ušíbovati* -*ujem*, *ušíbovál* -*ála* -*o*, *ušíbovanje* -*a* *s*: telo se ušíbuje; *ušíniti* -*nem*; *ušínjen* -*a* -*o*: ~ hrbet *ušíti* *ušíjem s šivanjem skrajšati*, *ušil* -*ila* -*o*, *ušít* -*a* -*o*: ~ rokav *ujeti*; *vendar* *všiti* *ušćéti* *ušćéjem se zmotiti se pri štetju gl.* *štetí*: nanj se je *zanašal*, pa se je *uštel*, *ušćéjte* -*a* *s*, *ušćévek* -*vka* *m*; *ušćévati* -*am* *se*; *vendar* *všéti*

úta -*e ž* *senčnica, hladnica, útica* -*e ž*

utaboriti -*im* *se*, *utabóri* -*íte* *se!* *utabóril* -*ila* -*o*, *utaborjen* -*ěna* -*o*: ~ se pod hribom, *utaborítev* -*tve ž*

utájiti -*im*, *utájí* -*ite!* *utájil* -*ila* -*o*: ~ resnico, najdeni denar; *utajén* -*ěna* -*o*: ~a toplota, *utajítev* -*tve ž*, *utája* -*e ž*: *davčna* ~; *utajévati* -*ujem*, *utajevál* -*ála* -*o*, *utajevanje* -*a* *s*

utápljati -*am*, *utápljanje* -*a* *s*

utéči -*em gl.* *teči*: ~ komu, kri *uteče*; voda, povodnj se *uteče* *se unese*, *uplahne*; mlinski kamen, stroj *se uteče obrabi*, *ugladi*, *uték* -*éka* *m*: ~ krvi; *utékati* -*am*, *utékanje* -*a* *s*

utéginiti *utégnem*, *utégni* -*ite!* *utégnil* -*ila* -*o in* *utégniti* *s stal. poud.*: ~ komu *živež*; ne *utegnem* *nimam časa*; *pridi*, če boš *utegní*; to ti *utegne* še *koristiti*; *utegovati* -*ujem*, *utegovál* -*ála* -*o*, *utegovanje* -*a* *s*: ~ *zaslužek*

utéha -*e ž* *tolazba*: bilo mi je v ~o, *utéšiti* -*im* *s stal. poud. in* *utešiti* -*im*, *utéši* -*ite!* *utéšil* -*ila* -*o*, *utešen* -*ěna* -*o*: ~ otroka, ~ se, *utešítev* -*tve ž*; *utéšitelj* -*a* *m*, *utéšljiv* -*a* -*o*

utekočiniti -*im*, *utekočinjen* -*a* -*o*, *utekočinjenje* -*a* *s*: plin ~

utelésiti -*im*, *utelésenje* -*a* *s*: ~ misel; *utelésen* -*a* -*o*: ~a lepota, *utelésba* -*e ž*

utemeljiti -*im*, *utemélji* -*ite!* *uteméljil* -*ila* -*o*, *utemeljen* -*ěna* -*o*: sodbo, *naziranje* ~, *utemeljeno* *nezaupanje*; *utemeljítev* -*tve ž*, *utemeljitelj* -*a* *m*, *utemeljiteljica* -*e ž*;

utemeljeváti -ujem, utemeljeval -ála -o, utemeljevanje -a s
utenzilije -ij ž mn. *orodje, priprave, potrebščine*
utěpati -am in -pljem, utěpanje -a s: utepa se mi, njegova trma se mu bo še utepala; utěpstí utěpem gl. tepstí; utepěn -ěna -o: ~a obleka; *vendar* vtěpati
utesniti -im, utěsni -ite! utěsnil -ila -o, utesnjěn -ěna -o: ~ koga v stanovanju, v pravicah, ~ se v zahtevah, utesnitev -tve ž; utesnjeváti -ujem, utesnjeval -ála -o, utesnjevanje -a s, utesnjevalen -lna -o [-ln-], utesnjevalec -vca m, utesnjevalka -e ž
utěž -i in -í ž: ~i za drage kovine, utěžen -žna -o: ~a enota, utěžnica -e ž | *skodela na tehnicí* |, utěžje -a s: ~ pri stenski uri, utěžnik -a m | *vzvod* |
utihniti -nem, utihníl -a -o: otrok, glas, pogovor utihne; za zmeraj je utihnila; veter je utihníl
Útika -e ž | *mesto v Afrikí* |, útiški -a -o, Utičan -ána m
utilitárec -rca m *kdor gleda samo na korist*, utilitarizem -zma m, utilitarist -a m, utilitarističen -čna -o
utrati -am, utiranje -a s: pot komu, si ~
utišati -am: ~ otroka (da utihne), ~ radio
utočiti utóčim se gl. točiti: veliko vina se utoči; pri pivu se je grdo utočil
utolážití in utolážití -im gl. tolažití, utolážen -a -o: ~ koga, ~ (si) žejo, jezo, ~ (si) radovednost
utoliti utólim lit., utóli -ite! utóлил -ila -o, utóljen -a -o: ~ otroka *utolážití, utišati*
utoniti utónem, utóni -ite! utónil -ila -o: Čop je utonil v Savi, sonce utone za gorami, pesnik je utonil v pozabo, ~ v delu, kamen v vodi utone *se potopi*
utopija -e ž 1. *deveta dežela, izmišljen svet*, 2. *slovsvena oblika*, utópičen -čna -o: ~i roman, utopist -a m *sanjar*, utopistka -e ž, utopističen -čna -o
utópití -im, utópi -ite! utópil -ila -o, utopljěn -ěna -o: ~ koga, v žlici vode bi ga utopil, ~ se *utoniti*, v misli se ~, utopljěnac -nca m, utopljěнка -e ž, utopítev -tve ž
utór utóra m *žlebič v deskah*, v *dogah*: klinast ~, vehanje na ~e; utóriti -im, utórjenje -a s: sod ~; utórjen -a -o: ~e deske, utórník -a m = utorilník -a [-un-] m

utrakvističen -čna -o *dvostranski, dvojezičen*: ~e šole, utrakvlzem -zma m, utrakvist -a m *pripadnik verske ločine husitov*
utrditi -im, utrdí -ite! utrdíl -ila -o, utrjěn -a -o in utrditi -im s *stal. poud.*: mesto, zdravje, prijateljstvo ~, utrdítev -tve ž, utrdíba -e ž; utrjeváti -ujem, utrjeval -ála -o, utrjevanje -a s, utrjevavec -vca m, utrjevalen -lna -o [-ln-]: ~a dela, ~e vaje
utrěti utrěm in utárem gl. tretí: šipo ~, pot si ~, lobanjo si ~, ~ se *raniti se pri trenju lanu*, lan se je letos hudo utrí; utrť -a -o: ~a steza, ~a lobanja; *vendar* vtreti
utrgati -am in utřžem, utřgan -a -o, utrganje -a s: jabolko, jagodo, cvetico ~; nit se utrga; oblak, hrib se je utrgal; od ust si ~; utrgávati -am, utrgávanje -a s; utrgováti -ujem, utrgóval -ála -o: plačo, pri plači komu ~, utřžek -žka m *odtegljaj*
utrip -a m: ~ srca, žile, utrípen -pna -o: ~a količina krvi; utripati -am in -pljem, utripanje -a s: srce, topel zrak utripa *ali* utriplje, oči utripajo *ali* utripljejo, z očmi ~, žarnica utripa, utripálen -lna -o [-ln-]: ~o gibanje, utripálnica -e [-un-] ž: žila ~
utrniti utřnem, utřni -ite! utřnil -ila -o, utřnjen -a -o in utřniti -nem s *stal. poud.*: svečo ~, zvezda, misel se utrne, solza se mu je utrníla iz očesa; ~ koga s *palico oplaziti, usekati*; utrinjati -am, utrinjanje -a s: iskre se utrinjajo v snopih, misli so se mu kar utrinjale, utrinek -nka m: zvezdni ~i, miselni ~i, utrinjáč -a m = utrinjáló -a s | *priprava* |
utrpetí -im gl. třpeti: ne utrpiš te knjige *ne morem pogrešiti*, ne utrpi, da ne bi malo stopil v gostilno; sovražnik *je utrpel velike izgube je imel*, sosed *je utrpel hudo škodo je imel, pretrpel*
utruditi in utruditi -im gl. truditi, utrújenje -a s: pot ga je utrudila, hitro se utrudi; utrújen -a -o: ~ od dolge hoje; utrújenec -nca m, utrújenka -e ž, utrújenost -i ž, utrudljiv -a -o, utrudljivost -i ž; utrújati -am, utrújanje -a s
utřžiti -im: veliko ~ s prodajo zelenjave
utvářjati -am si → *domišljati si, slepiti se, delati si (prazne) upe, predstave*, utvářa -e ž → *prazen up, slepilo*
uvájati -am gl. uvesti

uvázati -am *gl.* uvoz
uvaževáti -ujem → *upoštevati, spoštovati*
uvedríti -ím se *zvedriiti se, uvedìri -íte se!*
 uvedril -íla -o: mož se je uvedril, uvedrilo se je, uvedritev -tve *ž*
uveljavíti -im, uveljavljen -a -o, uveljavljenje -a *s:* svojo voljo ~, ~ se med prijatelji, v stroki; uveljavítev -tve *ž*, uveljavljati -am, uveljavljanje -a *s:* ~ svoje pravice, ~ se v družbi, ~ se na vseh koncih
uvéniti -nem *gl.* veniti; uvel -a -o *in* uvénjen -a -o: ~ cvet, ~a trava, uvélost -i *ž in* uvénjenost -i *ž*
uvéríti -im → *spričati*; °uverénje -a *s potrdilo, spričevalo*
uvertúra -e *ž* 1. *uvodna glasba k operi*, 2. *začetek, uvod*, uvertúren -rna -o: ~a glasba
uvéstí uvédem *vpeljati gl.* vesti, uvedèn -èna -o, uvédba -e *ž vpeljava*; uvájati -am, uvájanje -a *s:* ~ nove metode, ~ koga v delo, bravca v knjigo, uvajávec -vca *m*, uvajávka -e *ž*
uvéstí uvézem *gl.* vésti, uvézenje -a *s*; uvézen -a -o: ime je ~o
uvezáti *in* uvézati uvéžem *gl.* vezati: ~ liste v platnice, v knjigo; knjigovez se je uvezal *je napačno zvezal*; uvezáva -e *ž*, uvezováti -ujem, uvezováł -ála -o, uvezováñje -a *s*, uvezovávec -vca *m*
uvezniti -nem: v blatu je uveznil *obtičal*; uvezñjen -a -o: ~a kila *med*.
uvídeti uvídim *videti, spoznati, sprevideti*, uvidévati -am, uvidéváñje -a *s*; uvidéven -vna -o: ~ mož, ~o ravnati z *razumevanjem*, uvidévnost -i *ž*
uvíti uvíjem *gl.* viti: palica, žica se uvije; uvít -a -o: ~a preja *zvita, navita*, ~ vijak *zavit v kaj, privit*; uvijati -am *gl.* odvijati: ~ žico
uvód uvóda *m:* napisati knjigi ~, ~ v preiskavo, za ~ povedati, uvóden -dna -o: ~a beseda, glasba, ~i članek = uvódnik -a *m*, uvódníčar -ja *m pisec uvodnikov*, uvódoma *prisl. v uvodu*
uvóz uvóza *m:* ~ na dvorišče, ~ *in* izvoz blaga, uvózen -zna -o: ~a vrata, ~o dovoljenje, uvóznik -a *m*, uvóznica -e *ž* [oseba, listina], uvóznina -e *ž* [pristojbina]; uvóziti uvózím *gl.* voziti, uvóžen -a -o: ~o blago, uvóžen -zna -o *kar se lahko uvozi*: blago je ~o, uvázati -am, uvázanje -a *s:* ~ industrijske izdelke

uvrstíti -ím, uvfsti -íte! uvrstil -íla -o, uvrščen -èna -o: ~ koga med prijatelje, med sodelavce, uvrstitev -tve *ž*; uvrščati -am, uvrščanje -a *s*; uvrščáj -a *m znamenje za uvrstitev*
úvula -e *ž mehkonobni jeziček*, uvuláren -rna -o: ~i glasovi
uzakóniti -im, uzakóni -te! uzakónil -a -o, uzakónjen -a -o: ~ novo ustavo, ~ pravopis, uzakonítev -tve *ž*
uzánca -e *ž, nav. mn.* uzánce uzánc *navade v trgovskem poslovanju*, uzánčen -èna -o
Uzbekestán -a *m* [pokrajina v Aziji], Uzbeški -ov *m mn.* [prebivavci], uzbeški -a -o
úzda -e *ž:* ~o natakñiti, konja za ~o prijeti, na ~i imeti koga, úzdica -e *ž*, úzdast -a -o: ~a mišica; úzdati -am *s stal. poud. in* uzdáti -ám, uzdáj -ájte! uzdál -ála -o: ~ konja, strasti; úzden -dna -o: ~a veriga = úzdnica -e *ž*
uznojíti -ím, uznóji -íte! uznójil -íla -o, uznójèn -èna -o: klanec ga je uznójil, ~ se pri delu, uznójítev -tve *ž*
uzréti uzrém *ugledati, zagledati gl.* zreti
uzurpátor -ja *m samozvanec*, uzurpácija -e *ž samozvanstvo, nasilna prilastitev*, uzurpiráti -am *nasilno (si) prilastiti*
úzus -a *m navada, šega, običaj, splošna raba*, uzúalen -lna -o [-ln-] (°uzulen)
užágati -am: ~ hlod po meri, ~ dno, ~ se *raniti se*, ~ se pri obžagovanju *krivo zažagati*, kakšno si spet užagal?
užáliti *in* užáliti -ím *gl.* žaliti, užáljen -a -o: ~ koga s čim, užáljenost -i *ž*: storiti kaj iz ~i, užálitev -tve *ž*, užáljenec -nca *m*, užáljenka -e *ž*
užalostíiti -ím, užalostíi -íte! užalostíil -íla -o, užalostíčen -èna -o, užalostíčenost -i *ž*, užalostíitev -tve *ž*
užéjati -am, užéjan -a -o: hoja me je užéjala, ~ se
užéti užánjem *gl.* žeti 1. *raniti s srpom*, 2. ~ se *manj nažeti, kakor je kdo pričakoval*
užgáti užgém *gl.* žgati: ~ koga čez hrbet; *vendar* vžgati
úžgec -a [-gac-] *m pokvarjeno vino*
Úžice -a *s kr. i.*, v ~u: Titovo ~, úžiški -a -o, Úžičan -a *m*
užíti užíjem, užij -te! užil -a -o, užít -a -o: malo dobrega ~ na svetu; užítje -a *s*, užítek -tka *m*: ~ imeti od posestva, umetniški ~, užíten -tna -o: ~a jed, ~e gobe, užítñost -i *ž*; užítñina -e *ž*

[*davek*]; užitkar -ja *m*, užitkarica -e *ž*,
užitkarski -a -o; uživati -am, uživaj -te
in -ajte! užival -a -o *in* -ála -o, uživanje
-a *s in* uživanje -a *s*: hrano, veselje,
lepoto, podporo, ugodnost ~, ~ v čem,
~ ob nesreči drugih, ~ pri mučenju.

uživavec -vca *m*, uživavka -e *ž*, uživac -a
m, uživáški -a -o, uživástvo -a *s*
užlebiti -im, užlebljen -a -o *in* užlebiti -im,
užlebi -ite! užlebil -ila -o, užlebljen
-ena -o, užlebitev -ive *ž*, užlebina -e *ž*
užugati -am: ~ koga *ugnati*

V

v [və / vé] *m neskl. in vé véja m*: mali v,
véliki V, z malim vejem

v [v / v̥ / u] *predl. kaže I. s tož. smer:*

① *pri predmetu (v koga ali kaj?)*:
zupaj vase, ~ to ne veruje, zagledal
se je ~ sosedovo; ② *pri prislovnih*
določilih: a) *kraja (kam?)*: iti ~ hišo,
~ gozd, ~ mesto; pot pelje ~ goro,
~ hrib iti, ~ klasje iti, pasti ~ jamo,
vzeti ~ roko, ~ oči pogledati, dati ~
kraj; udariti se, raniti se ~ nógo,
~ lice poljubiti; priti ~ leta, ~ svate iti;
b) *časa (kdaj?)*: seja bo ~ sredo, dela
~ petek in svetek, ~ prvo ni uspel
prvič, ~ drugo naj pride *drugič*; c) *na-*
mena (čemu?) in nasledka (kako?):
dati ~ dar, ~ dober namen, prijeti
koga ~ strah, ~ zakon vzeti koga,
poslati dar ~ zahvalo, dati ~ najem,
~ zakup; prodati ~ škodo, biti ~
korist, ~ nadlego, ~ sramoto; spraviti
~ denar, ~ nič devati, ~ smeh obrniti;
~ greh, ~ čast (si) šteti, ~ kačo se
spremeniti; č) *načina (kako?)*: ~ ceno
dati *poceni*, teči ~ dir, ~ skok, ~ dve
gubé se držati, ~ dva cepa se majati;
oblačiti se ~ svilo, ~ obraz je lepa;
~ živo čutiti, zadeti; ③ *pri prilastku*
(kateri?): vrata ~ hišo so razbita,
skok ~ višino, kita ~ tri pramene,
~ méhko kuhano jajce, poslopje ~ dve
nadstropji, dar ~ korist pogorelcem;
II. *z mest.* ① *pri predmetu (v kom ali*
čem?): ~ tem človeku sem se zmotil,
~ slogi je moč, ~ nagajanju je velik,
ne dá se motiti ~ svojih mislih, ~ čem
je prava vrednost? ② *pri prislovnih*
določilih: a) *kraja (kje?)*: živi ~ mestu,
~ roki drži, kdor nima ~ glavi, ima
~ petah; ~ novi obleki, živi ~ svojem
svetu, ~ kupu knjig; bil je ~ par-
tizanih, ~ Slovincih ga ni takega;
b) *časa (kdaj?)*: ~ mladosti, ~ dveh

dneh, ~ razdobju, ~ kratkem; c) *na-*
čina (kako?): ~ podobah govoriti,
~ jatah leteti, ~ gotovini, ~ obrokih
plačati, biti ves ~ svili, ~ kupih so
vlačili iz hiše; ~ strahu živeti, ~ smeju
resnico govoriti; č) *v prilastku (kateri?)*:
hiša ~ bregu, napaka ~ računu,
plačilo ~ gotovini, podobe ~ sanjah
v- [v / v̥ / u] *predp. izraža gibanje v kako*
stvar: vdeti nit (v šivanko), vstaviti
besedo (v stavek), vdihavati, vrsti se,
vpsitati (v knjigo), vpreči, vtakniti,
vsiliti; *pred začetnim v- se piše u-*

vába -e *ž*: na ~o loviti, ~o nastaviti,
vábnik -a *m* [ptič] = vábič -a *m*, vábница
-e *ž* *past z vabo*

vábiti vábim, vábi -ite! vaběč -a -e, vábil
-ila -o, vábljen -a -o, vábljenje -a *s in*
vábiti -im *s stal. poud.*: k sebi ~ koga,
~ na obed, v svate, je že vabilo (v cer-
kev); vaběč -ěča -e *prid.*: ~ klic; vabilo
-a *s*: ~ na prireditev, na svatbo, vabílen
-lna -o [-ln-]: ~o pismo; vabívec -vca
m, vabívka -e *ž*; vabljiv -a -o: ~a
ponudba, vabljivost -i *ž*

Váče Váč *ž mn. kr. i.*, na ~ah, váški -a -o:
~a situla

váda -e *ž*: ~ je nataknjena na trnek
vademékum -a *m* *priročnik, priročna, žepna*
knjižica

vádij -a *m* *varščina*

váditi -im: ~ konja voznje, ~ na klavirju,
~ se v petju; vájen -a -o: ~ dela, ~ de-
lati, vájenost -i *ž*; vádba -e *ž*: telesna ~,
vadbén -a -o [-bən-]: ~a ura; vájenec
-nca *m*: trgovski ~, vájenka -e *ž*,
vájenski -a -o (°vájeniški): ~i dom,
~a šola; vádница -e *ž* [šola, knjiga],
vádniški -a -o: ~i učitelj, vadišče -a *s*,
vadžitelj -a *m* *trener*, vadžiteljica -e *ž*,
vadžiteljski -a -o: ~i tečaj

vadljáti -ám *kockati*, vadljáj -ajte! vadljál
-ála -o, vadljánje -a *s in* vadljati -am

s stal. poud.: ~ za kaj, vadljáč -a m = vadljávec -vca m, vadljávka -e ž, vadljávski -a -o: ~a strast
váfelj -na m *skladanec*: torta iz ~ov, váfeljinov -a -o >[-falj-]
vága -e ž: pet kil dobre ~e, prodajati na ~o, dati na *~o *tehtnico*, žive *~e *teže*, ~ pri vozu, *vágati -am *tehtati*
vagabúnd -a m → *postopač*, *klatež*, *potep*, *vagabúnd(ov)ski* -a -o; *vagabundirati* -am → *postopati*, *klatiti se*, *potepati se*, *vagánten* -tna -o *blodeč*, *potepajoč se*
vagán -ána m *mernik*
vagina -e ž *med. nožnica*, *vaginálen* -lna -o [-ln-]: ~a *preiskava*
vagón -a m *železniški voz*, *vagónski* -a -o: ~a *pošiljka*, *vagónček* -čka m, *vagónar* -ja m 1. *stanovavec v vagonu*, 2. *študent*, *ki se vozi*
váhinja -e ž *zool. |riba|*
váhiti -ov m *mn. etnogr.*: o ~ih o *vseh svetih*, *vahitči* -ev m *mn. prešče*, *váhtnica* -e ž *krizantema*
vája -e ž: *bralna* ~, ~ v *branju*, *govorna* ~, *domača* ~, z ~o *kaj doseči*, *priti v ~o*, iz ~e *biti*, *orožne* ~e, *delati kaj za ~o*; *Váje Váj* ž *mn. |dijaski slovstveni list|*, *vájevci* -ev m *mn.*, *vájevski* -a -o: ~i *program*
vájén -a -o *gl. vaditi*
vájét -i ž = *vájet* -a m, *mn. vájeti* -i in *vájeti* -ov: ~i *napeti*, *popustiti*; *potegniti za ~e*, *vájeten* -tna -o: ~i *konj*
vájín -a -o *svojilni zaimek za 2. os. dvojine*: ~ *nasvet*, ~i *otroci*
 ***vakáncé** -ánc ž *mn. počitnice*
vakánten -tna -o *prazen, nezaseden*: ~o *službeno mesto*, *vakánca* -e ž *prazno službeno mesto*
vakcína -e ž *med. cepivo*, *vakcinirati* -am, *vakciniranje* -a s, *vakcinácija* -e ž *cepljenje*, *cepitev*
vákuum -a m *praznina*, *mn. vákuumi* -ov, *vákuumski* -a -o: ~a *črpavka*, *cev*
vál [vál] *vála* in *valú* m, *mn. valóvi* -óv in *váli* -ov: ~ove *delati*, *gnati*, ~ovi *se poležejo*, ~ *se vzdigne*, *zažene*; *radijski*, *zvočni*, *svetlobni* ~, *dolgi*, *kratki*, *srednji* ~ovi, *morski* ~ovi, *ultra vijolični*, *infra rdeči* ~ovi; *válec* -lca [-lc-] m, *válček* -čka [-lč-] m, *válast* -a -o; *valóven* -vna -o: ~a *dolžina*, *valovít* -a -o: ~ *svet*, ~o *morje*, *valovitost* -i ž; *valovílnik* -a [-ún-] m *|čopič|*, *valóvje*

-a s; *valovéti* -ím, *valóvi* -íte! *valové* -éla -o, *valovénje* -a s: *morje* *valovi*; *valovíti* -ím, *valóvi* -íte! *valovil* -a -o, *valovljénje* -a s: *veter* *valovi* *površino morja*, *valovítev* -tve ž; *valovátí* -újem, *valová* -ála -o, *valovánje* -a s; *valólòm* -óma m
válček -čka m: *počasni*, *dunajski* ~, ~ *plesati*, *válčkov* -a -o: ~ *večer* >[-lč-]
valéncá -e ž *kem.*, *valénten* -tna -o *kem.*, *valénčen* -čna -o: ~e *črte*, ~a *doba*
Valencia [*valéncia* | *valénsia*] -e ž *|špan. mesto|*, *valéncijski* -a -o
Váléns -a m *os. i.*, *Válénsov* -a -o; *Valéntín* -a m, *Valéntínov* -a -o; *Valéntina* -e ž, *Valéntínin* -a -o
valértána -e ž *|zdravilo|*
Valérius -ia m in *Valérij* -a m *|rim. cesar|*, *Valérijev* -a -o; *Valeriján* -a m, *Valérija* -e ž
valéta -e ž *slovo*, *pojedina ob slovesu*, *odhodnica*: na ~i, *valéten* -tna -o
valítí *valím*, *váli* -íte! *valil* -a -o, *valjénje* -a s: *hlode* ~, *krivdo* ~ na *koga*, s *sebe ali* od *sebe*; *dim* *se vali* iz *dimnika*, *množice* *se valijo* po *ulicah*; *koklja vali*; *valítev* -tve ž, *valívec* -vca m, *valívka* -e ž, *valíšče* -a s; *valílen* -lna -o [-ln-]: ~e *naprave*, *valílnica* -e [-ún-] ž; *valíž* -a m *okroglo kamenje*, *prod. melišče*; *valíč* -íča m: z ~em *povalja kmet* *zoran* *njivo*
válj -a m *cilinder*: *barvni*, *gladilni*, *zaviralni* ~, ~ na *pisalnem stroju*, *váljec* -ljca m, *váljček* -čka m: *mlin* na ~e, *váljčen* -čna -o: ~i *mlin*, *váljčevína* -e ž *|zlitina|*, *váljek* -ljka m, *váljast* -a -o
váljar -ja m: *kuhinjski*, *kmetijski*, *parni* ~, *váljarček* -čka m, *valjárna* -e ž *|tovarna|*
váljati -am, *váljaj* -te in -ájte! *váljal* -a -o in -ála -o, *váljanje* -a s in *valjánje* -a s: po *tleh*, po *blatu* ~ *kaj*, *testo*, *železo* ~, ~ *se po postelji*, *otroci* *se valjajo* po *travi*; *váljan* -a -o: ~o *testo*, *železo*, *váljanec* -nca m, *valjálen* -lna -o [-ln-], *váljávec* -vca m, *valjávka* -e ž *|delavka, naprava|*, *valjálnica* -e [-ún-] ž, *valjálnik* -a [-ún-] m: *suknarski* ~, *valjáč* -a m, *valjájca* -e ž *zool.*
Valjáh -a m *|karantanski knez|*, *Valjhúnov* -a -o, *valjhúnski* -a -o: ~i *nastop*
Valkíra -e [-lk-] ž *|nem. mit. bitje|*
Valois -a [*valoá* -ja] m *|član franc. kraljevske rodovine|*, *valoiski* [*valoájski*] -a -o

Valónija -e ž |pokrajina v Belgiji|, valónski -a -o, Valónci -ev m mn.
valorizirati -am *določiti, zvečati pravo vrednost*, valorizacija -e ž
valováti -ujem *gl. val*
válpet -pta m, válptov -a -o, válptovski -a -o >[-*up*-]
Valpúrga -e ž *os. i.*, Valpúrgin -a -o: ~a noč >[-*lp*-]
valúta -e ž *denarna vrednost, veljava, tečaj*: papirnata, zlata ~, valúten -tna -o: ~a reforma
Valvasor [válvazor] -ja m *os. i.*, Válvasorjev -a -o: ~a zgodovina, ~a kočá
vámp vámpa m 1. *vet.*, 2. ~i |jed|, *vampáč -a m = *vámpež -a m *trebušez*, *vám-past -a -o *trebušen*
vampír -ja m, vampírski -a -o
vanádij -a m *kem.* |*prvina, kovina* |
Vandáli -ov m mn. |*germanski narod* |, vandál [-*ál*] -a m *uničevavec, razbijáč, kdor hoče vse razbiti ali uničiti*, vandálski -a -o [-*ls*-]: ~o početje, vandalizem -zma m *uničevalna strast*
Van Dyck [van dájk] -a m |*slikar* |, Van Dyckov -a -o
vanilja -e ž *bot.*, vaniljevec -vca m *bot.*, vaniljin -a -o: ~ sladkor, vaniljev -a -o: ~ sladoleđ, vanilín -a m |*dišava* |
várati -am, váranje -a s: upanje ga je varalo, žena vara moža z drugim, ~ se s praznimi upi, bridko se vara *moti*, ~ se v čem, várav -a -o = varljiv -a -o: ~ up, váravost -i ž = varljivost -i ž; váravec -vca m, váravka -e ž |*oseba, trnek* |
várčen -čna -o: ~ z denarjem, ~ pri jedi, várnost -i ž; varčeváti -ujem, varčevál -ála -o, varčevánje -a s: ~ s hrano, pri gospodinjstvu, varčeválen -lna -o [-*ln*-], varčevávec -vca m, varčevávka -e ž
Várdar -ja m |*reka* |, várdarski -a -o: ~a dolina; várdar *neskl.* |*cigareta* |: dajte mi deset ~, z ~ mi ni ustrezno, várdarka -e ž |*cigareta* |
vardévati -am *opravljati*, vardévanje -a s: živino, otroke ~, vardéva -e ž, vardevávec -vca m, vardevávka -e ž
váren -rna -o: ~ pred dežjem, ognja ~ = ~ pred ognjem, ni življenja ~, na ~em biti, ~o hoditi, prijematí *previdno*, várnost -i ž: javna ~, ~ življenja in premoženja, várnosten -tna -o: ~i ukrepi, ~e naprave

varieté -ja m, varietéjski -a -o: ~a predstava, ~i akrobat
varírati -am *menjavati (se), spreminjati (se)*, varíranje -a s, variácija -e ž *menjava, sprememba*; vária s mn. *neskl. to in ono, mešanica*; variáнта -e ž *različna oblika, različica, različek*, variabilen -lna -o [-*ln*-] *spremenljiv*, variabilnost -i [-*ln*-] ž, varietéta -e ž *različek, vrsta*
varíti -im, vári -ite! varil -a -o, varjén -éna -o, varjénje -a s *in* várjenje -a s: železo ~, ~ na zvar, točkasto ~; vár -a m, varilen -lna -o [-*ln*-]: ~a vročina, varilnik -a [-*yn*-] m |*kotel* |, varilnica -e [-*yn*-] ž |*naprava, peč* |, varilo -a s; varívec -vca m, varívka -e ž, varívski -a -o, varívstvo -a s, varíšče -a s, varljiv -a -o: ~a kovina se dá variti
várováti -ujem, váruj -te! vároval -a -o, várovan -a -o *in* varováti -ujem, varúj -te! varovál -ála -o, varován -a -o: otroke ~, ~ koga nesreče, bog varuj iti proč, ~ se bolezní, várovanec -nca m *in* varovánek -nca m, várovanka -e ž *in* varováňka -e ž, várovanski -a -o *in* varováňski -a -o; varoválo -a s: ~ na žagi, oklepno ~, varoválen -lna -o [-*ln*-]: ~a barva, ~o cepljenje, varovávec -vca m, varovávka -e ž |*oseba, priprava* |: električna, svinčena, vložna ~, varoválnik -a [-*yn*-] m |*priprava* |, varoválišče -a s
várstvo -a s: dati, vzeti kaj v ~, pustiti otroke brez ~a, socialno, zdravstveno, pravno ~, ~ spomenikov, ~ živali, várstven -a -o [-*vən*-]: ~a znamka, ~a oblast
Varšáva -e ž |*poljsko mesto* |, varšávski -a -o: ~e ulice, Varšavska postaja v Moskvi, varšavjanka -e ž 1. *himna*, 2. *ples*
várščina -e ž *kavcija*: ~o dati
váruh -a m, váruhinja -e ž, váruška -e ž *pestonja*, váruški -a -o, váruštvo -a s **vás** -í ž: vsa ~ se je zbrala, živeti v ~i, v ~i iti *na obisk*, na ~i iti *v družbo*, fantje pojo na ~i, po ~i priti, to mi je španska ~ *čisto tuje*; gorska, občestna ~, vasica -e ž, váški -a -o, vaščán -ána m, vaščánka -e ž; vasováti -ujem, vasovál -ála -o: ~ pri kom, hoditi vasovat h komu, vasovávec -vca m, vasovávka -e ž, vasoválen -lna -o [-*ln*-]

Vasco [*vásko*] da Gama, **Vasca** da Gama *ali* da -e, **Vascov** -a -o *ali* da Gamov -a -o
Vasilij -a *m os. i.*, **Vasilijev** -a -o, **Vásja** -a *in -e m*, **Vásjev** -a -o; **Vasilisa** -e *ž*, **Vasilisin** -a -o
váš **váša** -e *svojilni zaimek za 2. osebo množine*
vát -a *m* [*električna merska enota*], **váten** -tna -o: ~a sekunda
váta -e *ž*, **vatirati** -am, **vatiranje** -a *s*, **vátar** -ja *m izdelovavec vate*, **vatelín** -a *m*
vátel [-*taj*] -tla *m*: na ~e meriti, **vátlar** -ja *m*, **vátlarček** -čka *m*, **vátelski** -a -o [-*al*]: ~o blago
váterpolo -a *m šp.*, **váterpolski** -a -o [-*ls*]: ~a tekma, ~o moštvo, **vaterpolist** -a *m*
Vátikan *in* **Vatikán** -a *m kr. i.*, **vatikánski** -a -o: ~a država, knjižnica
vaudeville [*vodvil*] -lla *m* [*popevka, igra*], **vaudevilski** -a -o: ~i vložki
Vávpča **vás** -e -i *ž kr. i.*, **vávpški** -a -o, **Vávpčani** -ov *m mn.*
Vávta **vás** -e -i *ž kr. i.*, v ~i ~i, **vavto**-váški -a -o
váza -e *ž*, **vázica** -e *ž*, **vázast** -a -o
vazál [-*ál*] -a *m*, **vazálski** -a -o [-*ls*], **vazálstvo** -a [-*ls*] *s*, **vazálen** -lna -o [-*ln*]: ~a država
vazelin -a *m* = **vazelina** -e *ž*, **vazelínski** -a -o: ~o mazilo
vazomotóren -rna -o: ~i živci
váža -e *ž ruša*, **vážast** -a -o, **vážnat** -a -o
vážem -žna -o *pomemben*: ~ pogovor, ~ *ali* ~ega se delati, **vážnost** -i *ž*: ~ pripisovati, dajati, prisojati čemu (°polagati na kaj), ***vážič** -a *m*
vbádati -am *delati vbode*, **vbádanje** -a *s*, **vbádar** -ja *m zool.* |*hrošček*|; **vbôsti** **vbôdem** *gl.* **bosti**, **vbodèn** -êna -o; **vbòd** **vbôda** *m*: križni, robni, zančni, verižni ~, ~ z iglo, z nožem, **vbodljáj** -a *m*; **vbòden** -dna -o: ~a rana = **vbod(l)ina** -e *ž*; **vendar** **ubadati**
vbíti **vbijem** *gl.* **biti**: ~ si kaj v glavo; **vbijati** -am *gl.* **nabijati**, **vbijanje** -a *s in* **vbijánje** -a *s*: ~ komu kaj v glavo; **vendar** **ubiti**
vbógajme *prisl.*: ~ prositi, dati, dobiti; to imaš za ~
vbókniti -nem, **vbókel** -kla -o = **vbóknjen** -a -o *konkaven*: ~a leča, **vbókllost** -i *ž* = **vbóknjenost** -i *ž*, **vboklína** -e *ž*, **vboklínast** -a -o
vbôsti **vbôdem** *gl.* **vbadati**

vbrízgniti -nem: ~ serum v žilo, **vbrízg** -a *m*, **vbrizganina** -e *ž* [*tekočina*]; **vbrízgati** -am, **vbrizganje** -a *s*; **vbrizgá** -vati -am, **vbrizgávanje** -a *s*, **vbrizgováti** -ujem, **vbrizgovál** -ála -o, **vbrizgová** -nje -a *s*
vceptiti *in* **vcéptiti** -im *gl.* **cepiti**: ~ bacile, ~ komu sovraštvo do česa, ~ komu kaj v glavo; **vcèp** **vcépa** *m*, **vcépek** -pka *m*, **vcépnína** -e *ž* *kar se vcepi*, **vcépišče** -a *s*; **vcépljati** -am, **vcépljanje** -a *s*: ~ mladini disciplino
včasih *prisl.* **časih** = **včasí** *prisl.* **časi**
včéráj *prisl.*: od ~, **včéránji** -a -e = **včérájnji** -a -e
včlániti -im, **včlánjen** -a -o: ~ se v društvo, **včlánjenost** -i *ž*
včléniti -im, **včlénjen** -a -o, **včlénjenje** -a *s*, **včlenitev** -tve *ž*, **včlénjenost** -i *ž*; **včle** -njeváti -ujem, **včlenjevál** -ála -o, **včle** -njevánje -a *s*
včrtáti -am, **včrtán** -a -o: krogu ~ trikotnik, **včrtováti** -ujem, **včrtovál** -ála -o, **včrtovánje** -a *s*, **včrtávati** -am, **včrtá** -vanje -a *s*
vdáb -a *m zool.* *smrdokavra*: smrdi ko ~, **vdábji** -a -e: ~e perje
vdáhniti *in* **vdáhniti** -nem *gl.* **dahnniti**, **vdáhnjen** -a -o >[-*dah*- / -*dáh*-]: ~ komu kaj; **vdíhniti** -nem: globoko ~; **vdíhnjen** -a -o: ~i zrak, **vdíh** -a *m*, **vdíhljáj** -a *m*; **vdíhati** -am, **vdíhan** -a -o; **vdíhováti** -ujem, **vdíhovál** -ála -o, **vdí** -hováanje -a *s*; **vdíhávati** -am, **vdíháv** -vanje -a *s*
vdáti **vdám** se, 2. *mn.* **vdáste** *in* **vdáte** se: ~ se veselju, lenobi, v usodo, deska se je vdala; trdnjava se je vdala, koža se vda pod prstom, ~ se nasprotniku v boju, pri igri; **vdán** -a -o: ~ materi, pijači, **vdánost** -i *ž*, **vdánosten** -tna -o: ~a izjava; **vdájati** -am se, **vdájanje** -a *s*, **vdája** -e *ž*
vdéjati *in* **vdéti** **vdénem** *gl.* **dejati**, **vdét** -a -o: ~ nit v šivanko, šivanko ~, **vdétje** -a *s*, **vdévati** -am, **vdévanje** -a *s*
vdélati -am, **vdélan** -a -o: ~ kaj v zlato, čevlje ~ *sprednji del nov napraviti*, **vdéláva** -e *ž*, **vdél** [-*èu*] **vdéla** *m kapi* -canje *čevljev, poddel, podšiv*; **vdélá** -vati -am, **vdélováti** -ujem *gl.* **delovati**; **vendar** **udelati**
vdíhniti -nem *gl.* **vdahnniti**
vdilj *prisl.* **neprenehoma, dolgo**

vdólbsti vdólbem *gl.* dolbsti; vdólbem -a -o: ~e črke, vdólbek -bka *m*, vdólbina -e *ž*: zidna ~ > [-ub-]

vdóva -e *ž*: ~ po kom, ~ ob živem možu, vdóvec -vca *m*: slamnati ~, vdóvski -a -o, vdóvstvo -a *s*: v ~u živeti, vdóvsčina -e *ž* |preužitek|, vdóvsčica -e *ž bot. sončnica*

vdórti vdórem *in* vdórem *gl.* dreti: ~ v blagajno, v hišo; voda je vdrla v klet; izginil je, ko da se je v zemljo vdrl; sovražnik vdere v deželo; vdórtje -a *s*. vdírati -am, vdíranje -a *s*: ~ v stanovanjanje, vdírálen -lna -o [-ln-]: ~o orodje; vdór vdóra *m*: sovražni ~ v deželo, ~ mikrobov v telo, vdóren -rna -o; *vendar* udreti

vdórgniti *in* vdórgniti -nem *gl.* drgniti, vdórgnjenje -a *s*: ~ mazilo v kožo

vdórgič *prisl.* v drugo, drugič, prihodnjič: ~ naprej

vé *ž in s os. z. za 2. osebo mn.*; védve *ž in s dv.*; *gl.* tudi vi

véč *prisl. mere*: veliko ima, pa bi rad še ~; zna ~ ko hruške peči; ~ ljudi ~ vidi; ~ ko ima, ~ hoče imeti; sreča sem ga pred ~ kot enim letom; dinar ~ ali manj, to ni taka reč; ~ ali manj težav bo zmeraj; zasluži ~ ali manj, kakor je pač delo; ~ ali manj so vsi krivi → *bolj ali manj*; ~ ali manj vsak človek → *bolj ali manj*, ~ ali manj vsi so tu → *bolj ali manj*; ali še? ne ~, nihče ~, nič ~, nikjer ~, nikdar, nikoli ~; še dela ne ~, ne doseže ~ jih naše oko; *napačno je več sklanjati*: od ~ ("večih) strani, ~ ("večim) hišam je streho odkrilo, po ~ ("večih) krajih, z ~ ("večmi) ljudmi sem govoril

véč- *v sestavi*: večvétlen -tna -o; večélenski -a -o; večédlén -lna -o [-ln-]; večdimenzionalen -lna -o [-ln-]; večdimenzionalnost -i [-ln-] *ž*; večiménski -a -o; večjezičen -čna -o: ~i besednjak; večkrat *prisl.*, večkratén -tna -o, večkrátnik -a *m*; večkrilnik -a [-ln-] *m* |letaló|; večléten -tna -o, večlétnica -e *ž* |rastlina|; večplásten -tna -o; večrazrédnica -e *ž* |šola|; večsédežen -žna -o: ~o letalo; večsménski -a -o: ~i plod; večstópenjski -a -o [-pánj-]: ~a raketa; večstránski -a -o; večštevílen -čna -o [-lč-]: ~o število; večúren -rna -o: večzlóžen -žna -o

véča -e *ž pr. 1. ljudsko občé sodišče, 2. sečna davščina*, véčeven -vna -o: ~i postopek, ~o pravo

véčati -am, véčanje -a *s*: ~ se, škodo ~, premoženje ~, véčálen -lna -o [-ln-]: ~o steklo = večálo -a *s*, večáva -e *ž*

véčati -im *vekati*, véči -íte! véčal -ála -o, véčanje -a *s*, véčaj -a *m* = večálo -a *s* véčen -čna -o: ~a luč, ~e tožbe, ~e maše, to ~o čakanje, ~i prepíri, véčnost -i *ž*: že celo ~ ga nisem videl, véčnostén -stna -o: ~a vprašanja

večer -a *m*: vsak ~, jutri ~, pod, na večer, za večera *in* ~a *zvečer*, sveti ~, družabni, plesni ~; večéren -rna -o: ~i tečaj, ~a gimnazija; večérnica -e *ž*: zvezda ~, *mn.* večérnice -ic: iti k ~am (v cerkev), sicilijanske ~e, Slovenske ~e, večérniški -a -o: ~a povest; večérka -e *ž pozno popoldne*, večérnik -a *m* 1. *večerni list*, 2. *zahodni veter*; večériti večéri se, večerjénje -a *s*; večérja -e *ž*: na ~o povabiti, imeti sok za ~o, za ~o pripraviti, večérjati -am, večérjanje -a *s*

véčidel [-dey | -del] *prisl.*: bolnik ~ leži. ~ dobro naredi, to so ~ delavci, ~ je doma; ~ je delal vse sam v *glavnem*, *večinoma*; *vendar*: večji del delavcev se vozi

véčina -e *ž*: tričetrtsinska ~, z ~o glasov, ~o leta je bil zdoma; ~ so bili delavci; véčina *prisl. povečini, zvečine*, večínski -a -o: ~a stranka

véčji -a -e *prim. gl.* velik

véda -e *ž znanost*: družbene, pomožne ~e, vedoslóvje -a *s*, vedoželjen -ljna -o, vedoželjnost -i *ž*; Véda -e *ž* |list|, Védin -a -o: ~ urednik

véda -e *ž svete knjige Indijcev*, védski -a -o védečen -čna -o *radoveden*, védečnost -i *ž* véden -dna -o: v ~em nasprotju; védno *prisl. zmeraj*: za ~ se zavezati

vedénje -a *s gl.* vesti

véder védra vedró *in* véder -dra -o: ~o je, v ~em ali po ~em, pod ~im nebom, ~e misli, ~o razpolóženje, vedróst -i *ž*, vedrina -e *ž*; vedríti -ím, védri -íte! vedríl -a -o: ~ ob nevihti, nebo se vedri, se že vedri, obraz se mu vedri, vedrívte -tve *ž*, vedrílo -a *s*

véděta -e *ž prednja straža, opazovavec na prednji straži*

védeti véem, véste, vedó *in* véjo *in* vedó. védi -te! vedóč -a -e, vedé, védel -a -o

(*védla*), védenje -a s: nič ne vem o njem, vem za dobro kapljico, to vem od drugih, ne ve si mere, toliko vem zdaj ko prej, ne ve si kod ne kam, to je storil vede; ne ve se kdo; vedi ga bog, vedi si ga bog; ni ne vem kako bogat; gre sam ne ve kam; védec -dca m; védnost -i ž: to je napravil z njegovo ~jo; védoma *prisl. vedé*

védež -a m: ko bi bil ~, bi ne bil revež, trojanski ~, védežen -žna -o: ~a ženska, védežka -e ž; védeževáti -újem, védeževál -ála -o, védeževánje -a s: ~ iz kart, iz zvezd, iz ptičjega leta, védeštvo -a s, védeževávec -vca m, védeževávka -e ž, védeževávski -a -o, védeževávstvo -a s *védno prisl. gl. veden*

védomec -mca m *mit.*, védomčev -a -o, védomski -a -o

védro -a s, *mn. védra véder in védra véder*: ~ vina, védrica -e ž, védrn -a -o: ~i sodček, védrnica -e ž *védrica*, védrnik -a m [*prostor*], védromca *prisl. na vedra, po vedrih*: ~ je nosil pijačo, védrski -a -o, védrce -a s in védrce -a s

véga -e ž *naklon, nagib*, végast -a -o: ~a skleda, cesta; végati -am (se), véganje -a s: vinjen človek se vega, végalica -e ž *omahovanje*: stvar je še na ~i še ni gotova; végav -a -o, végavost -i ž; végniti -nem se: deska se vegne; *gl. tudi véžiti se*

Véga -a in -e m [*matematik*], Végov -a -o: ~i logaritmi

vegetácija -e ž *rast, rastlinstvo*, vegetarijane -nca m, vegetarijanka -e ž, vegetarijanski -a -o, vegetarijanstvo -a s; vegetabilen -lna -o [-ln-] *iz rastlinskega vira*; vegetativen -vna -o: ~o živčevje; vegetirati -am *nedelavno živeti, životariti*, vegetiranje -a s

véha -e ž: ~ pri sodu, zelnata ~, pijan ko ~, véhovje -a s, véhica -e ž, véhast -a -o: ~o zelje, ~ slamnik; véhav -a -o *vehast*, véhavec -vca m *omahlivec*; véhati -am: pijan je bil, da je kar vehal; ~ deske na utor *vezati s čepom*; vehljáti -ám *majati se, zibati se*, vehljáj -ájte! vehljál -ála -o, vehljáv -áva -o, vehljávec -vca m

vehéménen -tna -o *silen, strasten, silovit*, vehéménca -e ž *silovitost*

véja -e ž: drevo požene ~e, gre v ~e, cepiti se na ~e, drevesna, živčna ~,

suha ~, glavna, stranska ~ rodu; véjica -e ž: oljčna ~, decimalna ~, ~ v stavku, ~o postaviti, *mn. véjice -ic trepalnice*; vejéjve -a s *sk. i.*, vejevina -e ž; véjast -a -o, veját -áta -o = véjnat -a -o: ~o drevo, ~ les *grčav*, véjčica -e ž, véjčast -a -o; vejčíti -im se *iti v vejice*, véjnik -a m 1. *kosir, krivec*, 2. *posušene veje za krmo kozam in ovcam*, véjnikar -ja m *drevo za vejnike*

véjati -am in -em, véjanje -a s: žito ~, vejáč -a m = vejávec -vca m, vejáča -e ž = vejálnica -e [-un-] ž *velnica*, vejálšče -a s *kraj, kjer se veja*; vélnik -a [-un-] m [*stroj*], vélnica -e [-un-] ž, vélničen -čna -o [-un-]: ~i ročaj; véjavica -e ž: snežna ~

vék -a m: stari, novi ~, iz ~a v ~, na vse ~e, na ~ov ~e; vékomaj *prisl.*: od ~ do ~, vekovít -a -o: ~o odkritje, vekovítost -i ž

véka -e ž: očesna ~, vnetje ~e

vékati -am, vékaj -te in -ájte! vékal -a -o in -ála -o, vékanje -a s in vékánje -a s: otroci vekajo, ~ za čim; vék -a m: ~ zagnati; vekáč -a m, vekálo -a s; vekáv -áva -o: ~i otroci, vekávec -vca m, vekávka -e ž, vékavt -a m, vekúlja -e ž

véktor -ja m *mat.*, véktorski -a -o: ~a teorija, ~i prostor

vél [*véu*] -a -o *gl. veniti*

velár -a m *slov. mehkonobni glas*, veláren -rna -o, velarizirati -am, velúm -a m *mehko nebo z jezičkom*

velblód -a m *kamela*, velblóдка -e ž, velblódar -ja m, velblóđji -a -e = velblóđov -a -o, velblodovína -e ž >[-lb-]

vele- v sestavi (*po drugih slovanskih jezikih*): veleblagoróden -dna -o, veleblagoróđje -a s; veleblagóvnica -e ž; velečástít -a -o; veleđelo -a s; veleelektrónka -e ž; velegorje -a s; veleindustrija -e ž, veleindustriječ -jca m; veleizdája -e ž, veleizdájavec -vca m, veleizdájvka -e ž, veleizdájvski -a -o; velekljún -a m *zool.*; velenésto -a s, velenésten -stna -o; velenémec -mca m, velenémški -a -o, velenémštvo -a s; veleposéstvo -a s, veleposéstnik -a m, veleposéstnica -e ž, veleposéstniški -a -o; velerilec -lca [-uc-] m *zool. [somračnik]*; veleséjem -jma m, veleséjemski -a -o [-jəm-]; velesíla -e ž; velesílačom -a m *šp.*; veletóč -óča m *tel.*; veletók -óka m; veletróvec

-vca *m*, veletrgovina -e *ž*; veleturist -a *m*;
 veleum -a *m*, veleumnost -i *ž*; velevažen
 -žna -o; velezanimiv -a -o, velezanimivost
 -i *ž*; velezaslužben -žna -o
Velenje -a *s* *kr. i.*, v ~u, velénjski -a -o:
 ~i premog = velénjčan -a *m*
veléna -e *ž* *bot.*
Velésovo -ega *s* *kr. i.*, v ~em, velésovski
 -a -o, Velésovci -ev *m* *mn.*
veléti -ím, véli -ite! veléč -a -e, vélel -éla -o,
 velénje -a *s*: tega nihče ne veli, ~ komu,
 naj zapre vrata; velélen -lna -o [-*yn-*]:
 ~i stavki, velélnik -a [-*yn-*] *m*, velélniški
 -a -o [-*yn-*]: ~a osnova; velévati -am,
 velévanje -a *s*: to mu veleva zdrava
 pamet
veličati -am *poveličevati*, veličav -áva -o =
 veličávski -a -o *megalomanski*, veličávost
 -i *ž*; veličánstvo -a *s*, veličásten -stna -o,
 veličástje -a *s*, veličástnost -i *ž*, veli-
 částvo -a *s*, veličítiti -ím se, veličénje -a *s*:
 kaj se boš veličil!
velična -e *ž*: duševna ~, pesniška ~,
 ~ duha, neznana ~
vélík *velíka* -o, *prim.* véčji -a -e: ~ človek,
 sneg, denar, ~ ko pest, za pest ~,
 zunaj je že ~ dan, srednje ~, ~o mesto,
 ~a voda, noč, ~o vprašanje, otroci
 so že ~i *odrasli*, po večjem vse sam
 naredi, naredi vse le po večjem *povrhu*,
površno; *doli*. véliki -a -o: ~i teden,
 ~i in mali hlapec, ~i in stranski oltar,
 ~i petek, srpan, traven; ~e in male
 črke, ~a maša, cesta, vrata; na ~o
 zapravlja, začel je takoj na ~o, na ~i
 zvon kaj obesiti; ~i voz *astr.*; Peter
 Véliki, Katarina Vélika; Vélika Nedelja,
 Vélika Loka, Vélike Lašče, Vélika Bri-
 tanija, Vélika planina
velikán -a *m*: ~ po telesu, ~ duha, uče-
 nosti, velikánka -e *ž*: celice ~e *biol.*,
 velikánski -a -o, velikánstvo -a *s*
velikáš -a *m* *veljak*, velikáški -a -o, veli-
 káštvo -a *s*
veliko *prisl.* ① *mere (koliko?)*, *prim.* več:
 ~ ljudi, družina z ~ otroki, ~ zasluži,
 porabi, hodi; ~ dá nanj *ga ceni, čisla*,
 ~ lepši, ~ bolje mu je, ~ bolj zdrav je,
 ~ več hoče zanj, ~ manj; ② *načina*
 (*kako?*): ne piši tako ~, če hočeš,
 da pojde vse na papir; *prim.* véč(j)e: piši
 ~, da bom mogel brati
veliko- v *sestavi*: velikodúšen -šna -o,
 velikodúšje -a *s*, velikodúšnost -i *ž*,

velikodúšnež -a *m*; velikokaj *prisl.*
mnogokaj; velikokrat *prisl.*, velikokrátén
 -tna -o; velikoláski -a -o iz *Velikih*
Lašč; velikolist -a -o, velikolistén -tna
 -o; velikomésten -tna -o; velikonóčen
 -čna -o, velikonóčnica -e *ž* 1. *pesem*,
 2. *bot.*; velikopotéžen -zna -o, veliko-
 potéžnost -i *ž*
velikóst -i *ž*: ~ črke, kazni, papirja; sred-
 nja ~, podoba v naravni ~i, urediti
 knjige po ~i, velikósten -stna -o: ~a
 mera
Velikóvec -vca *m* *kr. i.*, v ~u, velikóvski
 -a -o, Velikóvčani -ov *m* *mn.*
veljáti -ám, veljáj -ájte! veljál -ála -o,
 veljánje -a *s*: zakon velja od 1. januarja,
 bankovec ne velja več, njegova beseda
 dosti velja, on veliko velja pri ljudeh,
 njegova mora ~, že velja že *dobro*,
 velja za dobrega delavca; velja, da pri-
 deš *drži*; veljáva -e *ž*: zakon dobi,
 izgubi ~o, nima nič ~e pri ljudeh,
 pet goldinarjev avstrijske ~e, veljaven
 -vna -o: ~i predpisi, ~i močje *ugledni*,
 splošno ~, veljávnost -i *ž*: pravna ~,
 ~ denarja, velják -a *m*, veljáski -a -o,
 veljáštvo -a *s*
velmóž -á [-*lm-*] *m*, *mn.* velmóžjé velmóž
star. veljak
velníca -e [-*yn-*] *ž* *gl.* vejati
Vélo pólje -ega -a *s* *kr. i.*, na ~em ~u,
 velopóljski -a -o
vélter -ja *m* *šp.*, vélterski -a -o: ~a kate-
 gorija, teža >[-*lt-*]
velúm -a *m* 1. *ltg. ogrinjalo*, 2. *slov.*; *gl.*
tudi velar
velúr -ja *m* [žamet], velúren -rna -o: ~
 klobuk
vén [vàn] *prisl.*: vstal je in šel ~; ~ in
 ~ nagaja; šel je ° iz sobe [el je iz sobe,
 vénkaj [vánkaj] *prisl.*
véna -e *ž* žila *dovodnica*, vénski -a -o: ~a
 stena, venóžen -zna -o: ~a kri
Vénceslav -a *m* *os. i.*, Vénceslavov -a -o;
 Vénceslav -a *m* *os. i.*; Vénclj -clja in
 Véncljna *m*, Véncljev -a -o in Véncljnov
 -a -o; Véno -a *m*, Vénov -a -o; Vénce-
 slava -e *ž*, Vénceslavin -a -o, Véna -e *ž*
vendar [vəndar | vəndər | vəndər] 1. *prisl.*:
 povej ~, čemu vse to; 2. *potivni veznik*:
 dela, ~ ne s pridom; sicer zna, ~ ne
 razume dobro; vse ima, in ~ nima nič
 od tega; vendarle *prisl.*: nazadnje je pa
 ~ prišel

vénec -nca *m in* vénec -nca *m*: ~ cvetja, cvetni ~ *venčni listi*, lovorov, mirtov ~, ~ čežule, fig, ~ zmage, nazidni ~, deviški ~, sonetni ~, ~ pripovedk, pesmi, ~e plesti, rožni ~ 1. *molek*, 2. *molitev*; **vénček** -čka *m in* vénček -čka *m*: poročni, plesni ~, vénčen -čna -o *in* vénčen -čna -o: ~i listi, ~a kost, véncast -a -o; véncati -am, véncanje -a *s*; **vencenosec** -sca *m* → *nosivec venca, ovenčani*

venecijanka -e *ž* | *žaga za les* |

Vénera -e *ž gl.* Venus

Véneti -ov *m mn.* | *antično ljudstvo* |, vénetski -a -o

Venezuela -e *ž* | *država ob Karibskem morju* |, venezuelski -a -o [-ls-], Venezuélci -ev [-lc-] *m mn.* | *prebivavci* |

véneti -nem, vénil -a -o: *trava vane od suše, vročine*; vél [véu] -a -o: ~e rože, ~a koža, vélost -i *ž*; **venéti** -im *veniti*, véni -íte! *vené* -éla -o, *venénje* -a *s*; *venljiv* -a -o, *venljivost* -i *ž*

vénomer *prisl. neprenehoma*: ~ *me nadleguje*, *venoméren* -rna -o: ~o *gibanje venózen* -zna -o *gl.* vena

ventíl [-il] -a *m* *zaklopka, oddušnik*, *ventílen* -lna -o [-ln-]: ~a *cev*; *ventilirati* -am *zračiti*, *ventiliranje* -a *s*: ~ *vprašanje načeti*, *sprožiti*, *pretres(a)ti*; *ventilacija* -e *ž* *zračenje*, *naprava za zračenje*, *ventilátor* -ja *m* *zračnik*, *prezračevalnik*

ventrálen -lna -o [-ln-] 1. *med. trebušen, sprednji, spredajšnji*; 2. *vet. spodnji*, *ventrikulus* -a *m med. želodec*, *ventríkel* [-al] -kla *m med. prekat*, *ventrikuláren* -rna -o *prekaten*

Vénus *in* **Vénera** -e *ž* | *rimska boginja* |, **Vénerin** -a -o; **Vénera** -e *ž* | *planeti* |; **venéničen** -čna -o: ~e *bolezni*, *venerológ* -a *m*, *venerolóški* -a -o: ~i *oddelek véper* -pra *m merjasec*, *véprov* -a -o, *véprski* -a -o

véra -e *ž*: ~ *v bogove*, *v čudeže*, *v strahove*, *v usodo*, *v nezmotljivost*; *prava*, *kriva*, *državna* ~, *trdna*, *močna*, *živa*, *dejavna* ~, *slepa*, *prazna*, *babja* ~; ~o *sprejeti*, *imeti v koga*, *izgubiti*, *zapraviti*, *spremeniti*; ~o *obuditi*, *poživiti*, *utrditi*, *obnoviti*, *moliti*; *po* ~i *živeti*, *delati*; *v drugo* ~o *prestopiti*, *turške* ~e *je*; *na mojo* ~o, *pri moji* ~i! | *vzklík* |, *pasja* ~! | *kletvica* |; *na* ~o *komu kaj dati na upanje*; *narediti kaj*

v dobri ~i *v prepričanju*, *da je prav*; *ne vedé*, *da ni prav*; *živeti v dobri* ~i; *njemu ne gre* ~ *mu ni verjeti*, *véren* -rna -o: ~o *ljudstvo*, ~o *prevod zvest*, *vérno prisl.*: ~ *koga poslušati zavzeto, vdano, zaverovano*, *vérnost* -i *ž*, *vérnik* -a *m*, *vérnica* -e *ž*, *vérniški* -a -o; *vérski* -a -o: ~i *pouk pouk v veri*, ~a *strpnost*, *vérstvo* -a *s*, *vérstven* -a -o [-van-]

Véra -e *ž os. i.*, **Vérin** -a -o, **Vérica** -e *ž*, **Véričin** -a -o

veránda -e *ž*: *sedeti na* ~i, *veránden* -dna -o: ~a *ograja*

verbéna -e *ž bot.*

vérbum -a *m* *glagol*, *verbálen* -lna -o [-ln-] 1. *glagolski*: ~e *oblike*, 2. *dobeseden*: ~i *prevod*, *verbalizem* -zma *m* (*prazno*) *besedičenje*, *gostobesednost*, *verbalističen* -čna -o: ~ *slog*, *verbalist* -a *m*

Vérd **Vérda** *m kr. i.*, *na* ~u, *vérški* -a -o, **Vérjani** -ov *m mn.*

Vérdi -ja *m* | *it. komponist* |, **Vérdijev** -a -o: ~e *opere*, **vérdij(ev)ski** -a -o: ~a *glasba*

Verdun [verdén | verdún] -a *m* | *franc. mesto* |, *verdunski* -a -o

veréja -e *ž*: *na* ~o *so nataknjena vrata v plotu*

véren -rna -o *gl.* vera

Vergílius -ia *m in* **Vergil** [-il] -a *m in* **Vergílij** -a *m* | *rimski pesnik* |, **Vergílov** -a -o *in* **Vergílijev** -a -o: ~a *Eneida*, *vergílski* -a -o [-ls-]: ~a *pesnitev*

verificírati -am *overiti*, *potrditi*, *priznati*, *verificiranje* -a *s*: ~ *glasove*, *listine*, *verifikacija* -e *ž*, *verifikacijski* -a -o: ~i *odbor*

veríga -e *ž*: ~ *na kolesu*, *na vozu*, *gorska* ~, *suženjske* ~e, *podajati opeko v* ~i, *v* ~e *vkovati*, *psa prikleniti na* ~o, *spustiti z* ~e, ~e *suženjstva raztrgati*; *verížica* -e *ž*: *ovratna*, *zlata* ~, ~ *pri uri*, *varnostna*, *žvalna* ~; *verížen* -žna -o: ~i *račun*, *sklep*, ~a *črta*, *reakcija*, *verígast* -a -o: ~i *mikrobi*, *verígar* -ja *m izdelovavec* *veríg*, *verígarški* -a -o, *verígarstvo* -a *s*; *verížnik* -a *m* 1. *trgovec*, 2. *verížno kolo*, *verížnica* -e *ž* 1. *trgovka*, 2. *verížna črta*, *verížniški* -a -o: ~a *trgovina*, *verížništvo* -a *s*; *verížiti* -im *preprodajati*, *veríženje* -a *s*: ~ *z blagom vériti* *vérím se zatrjevati*, *vérjenje* -a *s*: ~ *se na kaj*, ~ *se prí čem rotiti se*

verízem -zma *m um.* | *smer* |, *veríst* -a *m*, *verístičen* -čna -o

verjéti verjámem, verjémi -íte! verjél -a -o: čisto nič mu ne verjame, v čudeže ~, sveto komu ~, svojim očem ne bi verjel, pa je le res; verjéte -a s, verjéten -tna -o: ~a domneva, to se mi ne zdi ~o, ~o je bolan najbrž, verjétnost -i ž: velika ~, verjétnosten -tna -o: ~i račun

vérmut -a m pelinkovec

Verne [vèrn] Verna m [franc. pisatelj], Vernov -a -o

vero- v sestavi: verodostójen -jna -o: ~a priča, verodostójnost -i ž; veroizpóved -i ž, veroizpóveden -dna -o; verolómén -mna -o nezvest, izdajavski, verolómnost -i ž, verolómnež -a m, verolómnica -e ž; veronáuk -a m = veroúk -a m, veroučen -čna -o: ~a ura, veroučitelj -a m; veroslóvje -a s, veroslóven -vna -o, veroznástvo -a s

Veronese [veronéze] -ja m [it. slikar], Veronesejev -a -o: ~a šola

Verónika -e ž os. i., Verónikin -a -o

vérovati -ujem, vérovanje -a s in vérováti -újem, verováł -ála -o, verováńje -a s: ~ v koga, v kaj (°na kaj), vse veruje, kar so ga naučili, nič mu ne veruje *zaupa*

Versailles [versáj] -a m [franc. mesto], versájski -a -o: ~i grad, ~i mir

vérstvo -a s gl. vera

vérthajmski -a -o: ~a ključavnica =

vérthajm -a m = vérthajmovka -e ž

vertikála -e ž navpičnica, vertikálen -lna -o [-ln-] navpičen, vertikálnost -i [-ln-] ž

vêrz -a m vrstica, stih, vêrzen -zna -o, verzificírati -am, verzifikácija -e ž, verzifikácijski -a -o, verzifikátor -ja m, verzifikátorstvo -a s

verzálka -e [-lk-] ž mn. vélika črka

vérzija -e ž: različne ~e besedila, po eni ~i je bil Homer slep

verziran -a -o: ~ v čem → izvèden, učèn, spreten, verzíranost -i ž → izvedenost, spretnost

Veržéj -a m kr. i., v ~u, veržéjski -a -o, Veržéjci -ev m mn. in Veržénci -ev m mn.

vés vsà vsè [vès, vs- / us-]; edn. m, s: vsèga vsègà, vsèmu vsèmù, o vsèm, z vsèm; ž: vsè, vsèj vsì, vsò, o vsèj vsì, z vsò; dv: vsà vsì, vsèh, vsèma; mn. vsì vsè vsà, vsèh, vsèm, o vsèh, z vsèmi: ① v edn. zaznamuje celoten obseg snovi in vse dele, vsoto: rabi se predvsem pri snovéh: ~ kruh, ~ prah, ~a voda, ~a

moka, ~e železo, ~e ozračje, ~e mesto, ~ plin; ② v mn. kot nedoločni števniki povzema vsoto posameznih predmetov ali delov: ~e knjige, ~i so tu, ~e dni in ~e noči, ~i udje me bolé, ~a okna so razbita, ~i prsti, ~i hlebi so še celi; ~i razredi so na delu, a nobeden ni ~ skupaj, torej niso celi; v dv. rabimo v tem pomenu obá obé; brez vseh težav popolnoma, čisto brez težav; ③ vsè s edn. se rabi kot zaimek tudi samostalno in povzema v celoto najrazličnejše stvari ali dejanja: imamo robce, rute, sukna, plateno in volneno blago, ~e; drva je vozil, živino opravljal, njivo kopal, kosil, oral, ~e je delal; ustrezna nikalnica je zaimek nič; v tem primeru se zmeraj sklanja: ~e ima, a ničesar ne dá; ④ prislovni poudarni pomen ima pred pridevniki: ~ trd od mraza, ~a pregreta od pota, ~a krvava sta po rokah, bile so ~e mokre, prišli so ~i raztrgani; ⑤ vsè poudarni prisl. pred pridevniki in prislovi: ~e večji, ~e lepši, ~e bolj in bolj, ~e več, ~e prezkodaj, ~e do danes, ~e naokoli, ~e dotlej; gl. tudi vse-

vesél [-éy] -a -o: ~ človek, obraz, ~a družba, pesem, novica, ~ dogodek, ~a igra; življenja ~, prišel je ves ~, ~ega srca, iz srca ~; ~ sem, da te sploh še vidim; nič kaj ga niso bili ~i; veselóst -i ž in vesélost -i ž, vesélje -a s: ~ do branja, posvetno ~, ima ~ za risanje; z vrtom ima ~, z njim je užil veliko ~a, z njim je ~ delati; veselica -e ž: ~o napraviti, iti na ~o, biti na ~i, veselíčen -čna -o: ~i prostor = veselišče -a s; veselják -a m, veseljákinja -e ž, veseljáški -a -o, veseljáštvo -a s; veseljáčiti -im, veseljáčenje -a s

veselíti -im, veséli -íte! veselíł -a -o: nobena reč ga ne veseli več, učenje ga veseli; veseli me, da si prišel, ~ se počitnic

veselógra -e ž vesela igra

vesíti -im se obešati se, véšenje -a s: kaj se vesíš tam po vejah; vésa -e ž tel.: most na ~o, véšen -sna -o tel., vesína -e ž všeč svet

vėslo -a s: čoln na štiri ~a, z ~i ustavljati, vėselce -a [-alc-] s, vėseln -a -o [-səln-]: ~i drog = vėselnik -a [-səln-] m, vėslost -a -o: ~e noge; vėsłati -ám,

veslaj -ajte! veslaj -ála -o, veslanje -a s;
 čoln ~, naprej, nazaj ~, raca vesla z
 nogami, na vse kriplje ~; veslaj -a m:
 z nekaj krepkimi ~i, veslač -a m =
 veslavec -vca m, veslávka -e ž, veslaški
 -a -o: ~i klub, ~e tekme; vesláríti -im,
 veslárjenje -a s, veslárski -a -o; veslina
 -e ž *luknja za veslo*: vtakniti vesla v ~e;
 veslonóžec -žca m zool.

véсна -e ž *lit. pomlad*: boginja Vesna,
 društvo Vesna, vesnjáni -ov m mn.
 [člani], vesnjánski -a -o

vesóljen -ljna -o: ~i svet, potop, vesóljnost
 -i ž, vesóljstvo -a s = vesólje -a s,
 vesóljski -a -o: ~i poleti, ~a ladja
 véspa -e ž [vozilo]: voziti se z ~o, na ~i
 Vespasiánus -na m in Vespaziján -a m
 [rimski cesar], Vespazijánov -a -o

vést -í ž: čista, mirna, tenka, pekoča,
 kosmata ~, ta človek nima ~i, je brez
 ~i, nima dobre ~i, ima slabo ~,
 komu ~ buditi, na ~i imeti kaj, z ~jo
 navzkriž, po ~i ali z ~jo delati, živeti,
 napravil sem to po svoji najboljši ~i,
 ~ ga peče, grize; vésten -stna -o: ~
 človek, prevod, ~o delo, je ~ pri delu,
 véstnost -i ž

vést -í ž *novica, sporočilo*, véstnik -a m:
 Planinski ~, véstniški -a -o

Vésta -e ž *rim. boginja domačega ognjišča*,
 vestálka -e [-lk-] ž *njena svečenica*

Vestfálja -e ž [nem. pokrajina], vestfáljski
 -a -o [-ls-]: ~i mir

vésti védem *peljati*, védi -íte! védel in
 védel védla -o: lepo se ~ s kom, do
 koga, zna se ~ v družbi; védenje -a s:
 lepo, uglajeno, nesramno ~

vésti vézem, vézi -te! vézel -zla -o, vézen
 -a -o; vézenje -a s in véženje -a s *delo*
in izdelek: ~ na platno, na svilo; ročno,
 strojno, umetno ~; vezenina -e ž
 [izdelek], vezilen -lna -o [-ln-]: ~i vzorec,
 vezilstvo -a [-ls-] s, vezilja -e ž: ~ za
 perilo

vestibúl [-úl] -a m *veža*

véstija -e ž *telovnik, brezrokavnik*

vešálo -a s: tesarsko, razporno ~, vešálo
 -ál [-ál] s mn. vislice

věšč -a -e *izvėden, spreten, ročen*: ~ jeziku
 ali jezika, ~ svoje stroke ali v svoji
 stroki; veščák -a m *izvedenec, stro-*
kovnjak: ~ za telovadbo, veščákinja -e
 ž; veščína -e ž → *izvėdenost, spretnost,*
ročnost, umėtelnost

věšča -e ž 1. *nočni metulj*, 2. *čarovnica*,
 věščec -a [-ščec-] m zool.: borov, smre-
 kov, mlečkov ~

věšda *pris. saj, seveda*: to ~ ni res;
 rad storim, ~; *vendar*: to veš, da ni res

věšiti -im se, věšil -a -o: vino se veši
cvet iz njega puhti, věšen -šna -o: ~i
 čepek, věšnik -a m [sveder], věšnica -e ž
doga, v kateri je veža

věter -tra m, mn. větróvi -óv: severni,
 južni, pasatni ~ovi, mrzel, deževen,
 moker ~, ~ s strani, v bok, v hrbet:
 ~ piha, vleče, potegne, se poleže, se
 sprevrže, južni ~ prinaša dež, jadрати
 proti ~u, z ~om, obračati plašč po
 ~u, mlin na ~; mu bo že dal ~a, zdaj
 bo zapihal drugačen ~ *se bo spreme-*
nilo; ~ovi so se mu zaprli, ~ovi ga
 naperjajo; z vseh vetrov so prišli,
 na vse ~ove so se raztepli; větrc -a m, větrič
 -a m, větrček -čka m, větrn -a -o: ~o
 vreme, ~a letva, ~i jopič, větrnica -e ž:
 ~ na strehi, podlesna ~ *bot., mn.*
větrnice -ic naoknice, větrnik -a m 1. na-
prava za vejanje, 2. glavni steber v ostrėšju,
 3. *bot., vetrnjak -a m vihravec, lahkom-*
selnež, vetrnjaški -a -o, vetrnjástvo -a s;
 větróven -vna -o: ~o vreme, danes je
 ~o, vetróvnost -i ž, vetróvnica -e ž:
 ~ na kompasu, větrovka -e ž 1. *bot.,*
 2. *vetrni jopič, 3. puška*

veterán -a m *doslužen vojak, starosta,*
zaslužen starejši delavec, veteránski -a -o
 veterína -e ž *živinozdravstvo, veterinar -ja*
 m *živinozdravnik, veterinárski -a -o:*
 ~i pomočnik, ~a služba, ~i izrazi,
 veterinárstvo -a s

věti véjem, věj -te! věl véla -o: veter veje,
 žito ~ *vejati*, větev -tve ž, větje -a s
 věto -a m: njegov ~ je odločil, s svojim
 ~om lahko vse podere; uporaba nje-
 govega ~a je vse spremenila

Větrinj -a m *kr. i., v ~u, vetrinjski -a -o*
 větriti -im *zračiti*, větri -íte! větril -a -o,
 větrénje -a s; větrilo -a s *zračnik,*
 větrilen -lna -o [-ln-]: ~e naprave
 větro- v *sestavi*: vetrocvětka -e ž *bot.;*
 vetrokáz -áza m; vetromér -a m;
 vetrovód -óda m

Věvč Věvč ž *mn. kr. i., v ~ah ali na ~ah,*
 věvški -a -o

věverica -e ž, věveričji -a -e, věveričar
 -ja m zool. [opica], věveričjak -a m
 [samec]

véz -f ž: strešne, zidne ~i, družinske, prijateljske, krvne ~i, sklepna, mišična ~ med., stavčna ~ kopula, ~ v vinogradu, ~i na smučeh, vězica -e ž in vězica -e ž 1. majhna vez, 2. spojnik (pri ceveh), vězen -zna -o: ~i samoglasnik, ~i steber, ~o tkivo = vezivo -a s, věznost -i ž, věznik -a m 1. slov., 2. steber v ostrešju, 3. opeka, věznica -e ž: očesna ~, tesarska ~ |sekira|, věznichen -čna -o, věznina -e ž |plačilol|, vězniški -a -o: ~i stavki slov., věza -e ž vez, zveza, stik

vezati věžem, věži -ite! věžoč -a -e, vězal -ála -o, vezanje -a s in vezati věžem s stal. poud.: ~ snope, trte, knjige, lonce; birmo ~ komu; dolžnost, beseda, obljava, prisega me veže, postava veže vse ljudi, vežejo nas prijateljske vezi, tesna obleka me veže, trpek sadež usta veže, otrobe ~ dolgovezno, prazno govoriti, besede se v stavku med sabo vežejo, predlog se veže s tožilnikom; vězan -a -o: ~ les, ~e plošče, ~ kozolec, z delom je ~ na Ljubljano; ~a toplota se sprosti; vězanka -e ž 1. čelvelj, 2. solata, vezálen -lna -o [-ln-]: ~o priredje, vezálnik -a [-yn-] m (tesarski) veznik; vezáva -e ž: knjiga je v ~i, ~ v usnje, ~ besed v stavku, vezávec -vca m, vezávka -e ž loseba, irak|, vezáč -a m: ~i v vinogradu, vezáča -e ž |sekira|, vezáčka -e ž = vezačica -e ž ženska, ki veže, vezáj -a m slov.

Vézera -e ž |reka|, vězerski -a -o
vezíka -e ž bot. |vrba|, vezikovína -e ž
vezilo -a s: dati komu kaj za ~, vezílka -e [-lk- / -yk-] ž potica za vezilo, vezílce -a [-lc-] s; vezovátí -újem, vezovánje -a s: ~ koga obhajati god, rojstni dan, vezovávec -vca m, vezovávka -e ž

vezír -ja m, vezírski -a -o: ~a čast, vezírstvo -a s

vezívo -a s gl. vez

vezljív -a -o, vezljívost -i ž

vézniiti věznem obričati: v blatu sem veznil; věznjen -a -o: ~a kila med.

Vezáv -a m |ognjenik v Italiji|, vezávski -a -o
věza -e in -e ž: v vězo stopi; hišna, mrliška ~, věžen -žna -o in věžen -žna -o: ~a vrata, ~i ključ, vězica -e ž

věžbati -am → vaditi, uriti, věžba -e ž → vadba, vaja, věžbalíšče -a s

véziti věžim se, věženje -a s: deska se veži, věžina -e ž izvežen svet; věžen -žna -o: ~ les se rad veži; gl. tudi vega

vglobítí -im, vglóbi -ite! vglóbil -ila -o, vglóbljen -ěna -o: kost je vglóbljena v kost, ~ se v pesem; vendar vglóbiti

vgněstí -tem z gnetenjem spraviti v kaj gl. gnesti, vgneten -ěna -o: mazilo ~ v kožo; vgnětati -am, vgnětanje -a s; vendar vgnesti

vgózdítí -im, vgózdi -ite! vgózdil -ila -o, vgózden -ěna -o in vgóžen -ěna -o: klin ~, vgózdítev -tve ž

vgravírati -am, vgravíranje -a s: ~ napis na uro

vhód vhóda m: glavni, stranski ~, slavnostni ~ v mesto; vhóden -dna -o: ~a postaja, ~a vrata, vhódišče -a s

ví m, vé ž, s osebni zaimek za 2. os. mn., vás, vám, vás, pri vás, z vámi; dv. vídva m, vědve ž, s, vás in váju (dvéh), váma, vás in váju (dvá ali dvé), pri váma ali vás ali váju (dvéh), z váma: to vam je mož

viadúkt -a m: ~ speljati čez dolino

víba -e ž spirala, víbast -a -o

vibrírati -am tresti se, vibriranje -a s, vibrácija -e ž tresljaj, vibrácjski -a -o: ~a masaža, vibrátor -ja m, vibráfón -a m glas., vibráfonist -a m

více víc ž mn.: duše v ~ah, vícati -am, vícanje -a s: ~ koga mučiti, ~ se s čim

více -v sestavi: viceadmirál [-ál] -a m, viceadmirálski -a -o [-ls-]; vicediréktor -ja m; vicedóm -a m deželski namestnik, vicedómški -a -o; vicekonzul [-ul] -a m, vicekonzulát -a m; viceprefékt -a m; viceprezidént -ěnta m

Vichy [viší] -ja m |franc. kraj|, vichyjski -a -o
vicínálen -lna -o [-ln-]: ~a železnica = vicinálka -e [-lk-] ž

Vič -a m |del Ljubljane|, na ~u, viški -a -o, Vičáni -ov m mn.

vid -a m: blešči se, da mi ~ jemlje, ~ izgubiti, od ~a do ~a od zore do mraka, za ~a zgodaj zjutraj; °v ~u imeti kaj v načrtu, pred očmi, misliti na kaj, nameravati kaj; viden -dna -o: ~i živec; vídoma prisl.: ~ hira; gl. tudi videti

Víd Vída m os. i., Vídov -a -o: ~ dan, zarje ~e, vídovdánški -a -o; vídovica -e ž = vídov plés med. sv. Vída plés; Vída -e ž os. i., Vídin -a -o

vidalice -ic ž mn. |piščal|

Videm -dna *m kr. i.*, v ~u ali na ~u, videmski [-am-] -a -o; Videm-Krško Vidma-Krškega *s*, v Vidmu-Krškem
video -dea *m* [optični del televizije]
videti vidim, viden -a -o, videnje -a *s*: gledajo, pa ne vidijo; s svojimi očmi ali na svoje oči ~, vidim ga živo pred seboj; slabo, dobro, dvojno ~; v srce ~ komu; ali prav vidim? boš že videl! *ti bom že dal*, kdaj se vidimo; dajte se kaj ~, strahove ~; rajši vidim, če prideš popoldne; na desno oko ne vidi; od tod vidiš ali je ~ grad ali na grad; malo ga je ~, ne more me ~ *sovraži me*, zdrav je ~; vidi se mu, ~ mu je, da je bolan; po obrazu se mu vidi, da ni zadovoljen; reč je ~ lepa; se že vidi je že svetlo, dan; vidilo -a *s organ vida*; videc -dca *m*; vidévati -am, vidévanje -a *s*, vidljiv -a -o, vidljivost -i *ž*; viden -dna -o: ~ s prostim očesom, ~ uspeh, ~ kulturni delavec *ugleden, znan, veljaven*, vidnost -i *ž*
videz -a *m*: lep, zunanji ~, ~ in resničnost, ~ varovati, na ~ zdrav, po ~u soditi
vidik -a *m razgled, pogled*: *s pravega ~a presojeti*, na ~u so veliki dogodki
vidirati -am *gl.* vizum
vidomér -a *m optometer*
vidra -e *ž*, vidrica -e *ž*, vidrov -a -o, vidrar -ja *m* [pes], vidrovina -e *ž* [koža, mesol], vidrovka -e *ž* [čepica], vidrn -a -o: ~o meso, ~a koža, vidrina -e *ž* [brlog]
vidva, védve, váju *gl.* vi
Viétnam -a *m* [država v Aziji], vietnamski -a -o
víg -a *m*, vígovci -ev *m mn.* [angl. stranka], vígovski -a -o; *gl. tudi whig*
vigenj vǵnja *m*, vigenjc -a *m*: žebljarski ~, vigenjski -a -o [-gǵnj-]
vigilija -e *ž večer pred...*, *navečer, bedenji dan*, viglijski -a -o
vigónjka -e *ž* [volna], vigónjski -a -o: ~a volna
vígred -i *ž lit. pomlad*, vígreden -dna -o
vígvam -a *m*: indijanski ~
vihár -ja *m*: snežni ~, ~ s točo, ~ na morju, ~ ugovorov; mir pred ~em, ~ divja, besni, razsaja, se poleže; viháren -rna -o: ~o vreme, ~a noč, ~o zborovanje; vihárnik -a *m* 1. *prispadnik literarne smeri*, 2. *jermen na čeladi*, vihárnica -e *ž* [ptica], vihárnistvo -a *s* [lit. gibanje], vihárnški -a -o;

viháriti -im, vihárenje -a *s*: piš vihari, ~ po sobi
vihati -am *in* -šem, vihaj -te *in* -ájte *in* viši -te! vihal -a -o *in* -ála -o, vihanje -a *s in* vihanje -a *s*: ~ rokave, nos ~ nad čim, brke si ~, lasje se mu vihajo, listi v zvezku se vihajo; vihálast -a -o: ~i škornji = vihále -al [-al] *ž mn.*; vihálnik -a [-un-] *m* *zgibalnik*; vihljáti -ám, vihljáj -ájte! vihljál -ála -o, vihljánje -a *s*
vihér -hra *m* *vrtelj (na temenu), greben na konjskem vratu*
vihráti -ám, vihráj -ájte! vihrál -ála -o, vihránje -a *s*: zastava vihra, ~ kam, pri delu vihra *površno, vihravo dela*; žago ~ *periti*, koso ~ *ostrino pokvariti*; vihráv -áva -o: ~ človek = vihrávec -vca *m*, vihrávka -e *ž*, vihrávost -i *ž*, vihrast -a -o; vihrálo -a *s vihravec*, vihrálast -a -o; vihra -e *ž nevihta*: *z ~o kaj delati vihravo, z naglico, v ~i kaj blekniti*, ~ ti vihrasta! vihráč -a *m vihravec, nemirnež, površnež*, vihráčka -e *ž vihravka*
vihtéti -im, vihti -íte! vihtél -éla -o, vihténje -a *s*: meč ~, ~ palico nad kom, vihtiti -ím vihteti, vihti -íte! vihtíl -a -o
vijáč -a *m* 1. *jama, v katero se po vinogradih voda steka*, 2. *orodje, vijáčnica -e ž voda v taki jami*
vijáča -e *ž vihra, metež, veter*: ~ s snegom, s točo; kam pa s tako ~o? *naglico*
viják -a *m*: lesni, zidni, zatični, priležni, natezni ~, ~ z matico, z zarezo, na stežajke; ladijski, letalski ~, davčni ~: ~ priviti, pritegniti, popustiti, odviti, z ~om pritrčiti; vijákec -kca *m*, vijákast -a -o; vijáčen -čna -o, vijáček -čka *m bot.* [socvetje]; vijáča -e *ž vitel*, vijáčnica -e *ž* [črta], vijáčnik -a *m* = vijec -jca *m* *vijač, izvijač, privijač*
vijeglávka -e *ž zool.* [ptica]
vijólca -e *ž*: dišeča, pasja, konjska ~, po ~ah diši; vijóličén -čna -o, vijóličast -a -o: ~a barva
vijúgati -am se, vijúganje -a *s*: potok se vijuga; vijúga -e *ž*: ~ pri podpisu, cesta se vzdiguje v ~ah, vijúgast -a -o: ~a cesta, reka
vikár -ja *m namestnik*, vikárski -a -o, vikariát -a *m*, vikariáten -tna -o
vikati -am, vikaj -te *in* -ájte! víkal -a -o *in* -ála -o, vikanje -a *s in* vikánje -a *s*: ~ koga *ogovarjati z vi*, ~ se *s kom*

vikati -am in -čem kričati, vik -a m: ~ in krik, vikniti -nem
vikend -a m *weekend*
vikica -e ž *gorski ščinkavec*
Vikingi -ov m mn. |nekdanji skandinavski rod|, viking -a m |drzen mornar, morski ropar|, vikinski -a -o in vikingovski -a -o: ~e dogodivščine
vikónt -a m |plemič|
Viktor -ja m os. i., Viktorjev -a -o; Víček Vikca m, Víkčev -a -o; Víktórija -e ž os. i., Víktórijin -a -o, víktorijanski -a -o: ~a doba, Víka -e ž, Víkin -a -o, Víkica -e ž, Víkičin -a -o; Víktorin -a m os. i., Víktorinov -a -o
vikuálíje -ij ž mn. *živila, jestvine*
vila -e ž |bajeslovno bitje|, viljni -a -e = vilinski -a -o: ~o petje
vila -e ž |hiša|: ~e na Mirju, vilski -a -o [-ls-]: ~a četrť
vile vil [vil] ž mn.: gnojne, senene, gramozne ~, ~ za steljo, za krompir; pridme, pa če bi gnojne ~ padale; vilast -a -o, vilar -ja m |jelen, srnjak|; vilice -ic ž mn.: z ~ami jesti, ~ za solato; glasbene, merilne ~, ~ za vesla, viličke -čk ž mn.; viličar -ja m *jelen ali srnjak v drugem letu*, viličast -a -o; viličiti -im se, viličenje -a s in viličiti -im se, vilčenje -a s: reka, veja, žila, živec se viliči, viliti -im se *viličiti se*; vilišče -a s in vilišče -a s = vilnik -a [-ln-] m |ročaj|, viličnik -a m |kmetijski stroj|
Viljem -a m os. i., Viljemov -a -o, viljemovski -a -o: ~a Nemčija; Viljemina -e ž os. i.; Vilko -a m, Vilkov -a -o; Vilček -čka m; Vilma -e ž, Vilmin -a -o >[-il-]
Villon |vilón |vijón| -a m |franc. pesnik|, Villonov -a -o, villonovski -a -o
Vilno -a s |mesto|, vilnski -a -o
vime -na s: kravje ~, vimenät -áta -o, vimenast -a -o, vimence -a s, vimček -čka m 1. *majhno vime*, 2. *bot.*; vime-njáti -ám *polna vimena imeti*: krava vimena, vimenéti -ním *vime dobivati*: junica vimeni
vinár -ja m |star denar|, vinarski -a -o: ~i novec
Vincencij -a m os. i., Vincencijev -a -o, Vincenc -a m, Vincenčev -a -o; Vincencija -e ž os. i.; Vinko -a m, Vinkov -a -o; Vincek -čka m, Vínkov -a -o

Vinci [vínči] -ja m: Leonardo da ~ pri Leonardu da ~ ali pri Leonardu da ~ju; da Vincijev -a -o
Vínica -e ž kr. i., v ~i, víniški -a -o, Víničani -ov m mn.
viníka -e ž *divja trta*, víníčeje -a s, víníčiti -im se: trs se víníči *ima drobne jagode*
vínjak -a m |nož|, vínjaček -čka m
vinjéta -e ž |okrasna risba|: ~ nad poglavjem, na koncu knjige, vinjéten -tna -o: ~i okras
vinkulírati -am *zavezati, obvezati*; vinkulíran -a -o: ~a hranilna knjižica *vezana*, vinkulácija -e ž
víno -a s: sladko, kislo, rezno, kipeče, pitno ~, belo, rdeče, črno ~, staro, novo, zdravo ~, mašno, kuhano, železno ~, lahka, težka, namizna, naravna, narejena, umetna ~a; ~ vre, kipi, rezne, cikne, cika, se veši, diši po sodu, ~ pretakati, piti, pokušati, mešati, pri ~u sedeti, ~a se nalesti, ~ leze v lase, ~ mu je udarilo v glavo, v nóge; vínce -a s: sladko, zlato ~, víncece -a [-čac-] s, vínček -čka m; vinski -a -o: ~a trta, klet, kapljica, ~e gorice, ~i kraji, ~a posoda, ~i kis, ~i bratec, ~i duhovi, bil je ves ~i pijan; vínstvo -a s *vinogradništvo*; vínščak -a m *vinogradnik*, vínščica -e ž |jabolko|; vínjen -a -o, vínjenost -i ž, vínjenec -nca m, vínjenka -e ž; vínek -nka m *čriček*, vínica -e ž |hruška|, víničar -ja m, víničarka -e ž, víničarski -a -o, víničaríja -e ž; vínarski -a -o: ~a zadruga, vínárna -e ž, vínárstvo -a s; vínovína -e ž *trtno listje*, vínovka -e ž *vinika*
vinó -v *sestavi*: vinógrad -a m, vinógráden -dna -o, vinógraški -a -o, vinógrádnik -a m, vinógrádníški -a -o, vinógrádníštvo -a s, vinógradovka -e ž |hruška|; vínomérec -rca m, vínomérski -a -o: ~a pristojbina; vínoplvec -vca m, vínopívka -e ž; vínóraz -a m |nož|; vínoróden -dna -o: ~i kraji; vínótóč -óča m; vínótók -óka m *oktober*; vínótřzec -žca m, vínótřštvo -a s
°vínata -e ž *dvigalo, vitel, vreteno, kljuka (za poganjanje raznih strojev)*; °vínatati -am *zdigovati, goniti stroj, vrtiti vitel*
Víntgar -ja m kr. i., v ~u: lški ~, víntgarski -a -o
vióla -e ž *glas.*, violína -e ž: prvo ~o igrati, violínski -a -o: ~i ključ, ~i koncert.

violinist -a m, violinistka -e ž; violončelo -a m: igrati (na) ~o
 violénten -tna -o → nasilen, violéncia -e ž → nasilnost
 violéten -tna -o vijoličen
 Vipáva -e ž [kraj, reka], v ~i, ob ~i, vipávski -a -o: ~a vina, ~i grad, Vipavska dolina, Vipavska -e ž, v ~i, iz ~e, Vipávsko -ega s, na ~em, z ~ega, Vipávci -ev m mn. [prebivavci]; vipávec -vca m [vino]
 Vipólže Vipólž [-už-] ž mn. kr. i., v ~ah, vipólški -a -o [-už-]
 vír -a m izvir: svetlobni, toplotni ~, ~ hrane, življenja, zgodovinski ~i, poročila iz prvega, zanesljivega ~a, iz ~a zajemati; ~e, po ~ih študirati; ~ usahne, se posuši; vírje -a s svet z izviri, vírščina -e ž voda iz izvirka, vírnat -a -o poln virov, vírček -čka m; viroslójve -a s fontologija, viroslóvec -vca m
 Vír -a m kr. i., na ~u, vírski -a -o, Virjáni -ov m mn.
 vír -a m sova uharica
 Virgínija -e ž [ameriška država], Virgíнец -nca m, Virgínka -e ž, virgínski -a -o
 virílen -lna -o [-ln-] moški: ~i glasovi, virílnost -i [-ln-] ž, virílist -a m
 vírmán -a m ekon.: z ~om plačati, vírmírati -am
 virtúóz -a m: ~ na violini mojster, virtúózinja -e ž, virtúózen -zna -o: ~a igra, virtúóznost -i ž umetniška spretnost, mojstrstvo
 vírus -a m med., vírusen -sna -o: ~a bolezen, virulénten -tna -o strupen, napadalen, viruléncia -e ž, virológ -a m, virológija -e ž nauk o virusih
 viržínka -e ž [cigara], viržínkin -a -o: ~a slamica
 Vis -a m [otok], víški -a -o: ~i opolo
 *vis-à-vis [vizaví] prisl. nasproti; *vis-à-vis m neskl.: *moj ~ je bil mlad gospod meni nasproti je bil, *moj ~ je venomer govoril človek meni nasproti
 viséti -ím, visi -íte! viséč -a -e, visel -éla -o, visénje -a s: zastava visi na drogu, s strehe; ob strani mu visi meč, veje visijo čez plot, postovka visi v zraku, nad goro visi oblak, bolnikovo življenje visi na niti, obleka visi na njem mahedra, nad družino visi skrb, Damoklov meč; fant zmeraj visi pri sosedu; svet, cesta visi, voz visi na (eno) stran, igra še

visi ni še odločena, vreme visi se ne prevrže, ta bo še visel; visi bolj na stricu ko na očetu → ima rajši, bolj je navezan; viséč -éča -e prid.: ~i vrtovi, ~ trebuch; vislice -ic ž mn.: na ~ah umreti, na ~ priti

viski -ja m whisky

vískóza -e ž kem., viskózen -zna -o židek, lepljiv: ~a tekočina, viskóznost -i ž, viskozíméter -tra m kem.

Visla -e ž [poljska reka], viselski -a -o [-sals-]
 visočánstvo -a m [naslov], visočína -e ž, visokóst -i ž 1. visočína, 2. naslov

visók -óka -o, dol. visóki -a -o, prim. víšji -a -e: ~a gora, ~a planota, ~o čelo; ~ glas, standard, ~a stopnja, služba; ~ stan, ~ega rodu; ~a šola, ~a znanost, umetnost, Visoka pesem [naslov]; ~ obisk odličén, imenien, ~ slog, ~ uradnik; ~i urad, ~a vlada, ~o sodišče, ~i naslov (v nagovoru); ~ človek ošaben, prevzeten, nedostopen; ugnezdile so se nekaj po stopnji na merski lestvici, nekaj po tujem vplivu nekatere zveze z visok namesto domačega velik, hud, močan: ~a voda velika, ~ sneg debel, ~a kazen, čast, temperatura velika, ~ krvni pritisk velik, močan, hud, ~a starost, umrljivost velika, ~a plača velika, ~o število veliko, ~i stroški veliki, ~e obresti velike, ~a (električna) napetost, ~o morje globoko, široko, odprto, ~o spoštovanje veliko, odlično, ~o mnenje imeti o kom (zelo) ceniti koga, dobro mnenje imeti o njem, ~a peč plavž

visóko prisl., prim. víš(j)e: ~ skočiti, leteti, priti; sonce stoji ~ na nebu, ~ v hribih, ~ na severu, ~ góri; ~ glavo nosi, ~ se nosi; ~ peti, ~ govoriti vzvišeno; ~ kvalificiran; ~ častiti, spoštovati zelo, ~ nadarjen, učen zelo, nadvse

Visóko -ega s kr. i., na ~em, visóški -a -o, Visočáni -ov m mn.

visoko -v sestavi: visokodébeln -a -o [-baln-]: ~i les; visokofrekvénčen -čna -o: ~i tok; visokogórski -a -o: ~i svet; visokoletéč -éča -e: ~e misli, ~i načrti; visokonémški -a -o: ~a narečja; visokonòg -óga -o; visokopét -éta -o: ~i čevlji; visokoróden -dna -o, visokoródnost -i ž; visokostébeln -a -o [-al-]; visokošólec -lca [-lc-] m, visokošólka -e

[-lk-] ž, visokošolski -a -o [-ls-]: ~i študij; visokotraven -vna -o: ~a stepa
vist -a *m* *whist*
viš vite *medm.* *vidiš, vidite, lej, lejte*: ~ ga, no ~, ~ ga no; ~ no, ~; vite no!
Višarje -rij ž *mn. kr. i.*, na ~ah, višarški -a -o: ~i hrib
višati -am, višanje -a *s*: ~ glas, cene; stroški se višajo, višaj -a *m glas*.
višava -e ž: v ~ah, iz ~e, mir na ~ah, višavje -a *s*, višavski -a -o: ~i čad, mrč
višek -ška *m*: ~ doseči, ~ predrznosti, na ~u biti, z ~a (gore) gledati, v ~ gredo lasje; ~višek -ška *m presežek*
višina -e ž: nadmorska, absolutna ~, ~ gore, vode, sonca, glasu, vrtoglava ~, čista ~ predora, znesek v ~i 5000 din, letalo leti v ~i 8000 m, iz velike ~e pasti; višinski -a -o: ~o sonce, ~i zrak, ~a bolezen, ~o zdravljenje, višnica -e ž; višinomer -a *m*, višinomérski -a -o
višji -a -e: ~a šola, ~a matematika, ~i krogi, ~e cene, ~a sila, na ~i ukaz; višješolec -lca [-lc-] *m*, višješolka -e [-lk-] ž
višnja -e ž |drevo in sad|, višnjev -a -o: ~ les, ~ sad; višnjev -a -o in višnjév -a -o: ~a barva, ~e ustnice, višnjév-kast -a -o *modrikast*, višnjevac -vca *m* |žganje|, višnjevica -e ž |voda|, višnjevina -e ž in višnjevina -e ž |les|, višnjast -a -o; višnjéti -im, višnjél -éla -o, višnjénje -a *s*
Višnja góra Višnje goré in góre ž *kr. i.*, v ~i ~i, višenjski -a -o [-šnj-], višnjánski -a -o in višnjegórski -a -o: ~i gospodje, Višnjáni -ov *m mn.* in Višnjegórci -ev *m mn.*
višnji -a -e: ~i bogovi
Višnu -ja *m* |brahmanski bog|
višálen -lna -o [-ln-], vitálnost -i [-ln-] ž *življenjska moč, žilavost, vitalizem* -zma *m fil.*
vitamin -a *m med.*: ~ A, B ali A, B ~, vitamínski -a -o: ~i preparat, ~a hrana
Vítanje -a *s kr. i.*, v ~u, vítanjski -a -o
vitek -tka -o: ~a jelka, postava, vitkost -i ž
vítel [-taj-] -tla *m*: vzdigovalni, sidrni ~, vítlar -ja *m*
vítez -a *m*: roparski ~, malteški ~, ~ častne legije, ~ žalostne postave, za ~a napraviti koga, v ~a povzdigniti koga; viteški -a -o: ~i stan, ~i roman,

~o vedenje; viteštvo -a *s* 1. vitezi, 2. lastnost
vítí vjem, víj -tel víl -a -o, vít -a -o: prejo, vence, trte ~o, piščali ~ (iz šib), roke ~, krč me vije, po trebuhu me vije; potok se vije po dolini, bolnik se vije od bolečin; vítje -a *s*, vít -i ž *vijak sadne stiskalnice*: na ~i visi kamen; vítica -e ž *bot.*: ovjávka se spenja z ~ami, vítičar -ja *m zool.*, vítičnjáki -ov *m mn. zool.* |morski raki|, vítičast -a -o
vítóróg -óga -o: ~i voli
vítra -e ž: ~e klati, iz viter se pletó koši, z ~o zvezati obroč, ~e v slamnati strehi, vítrica -e ž, vítričast -a -o, vítrnat -a -o iz viter pleten, vítrnik -a *m* |nož|
***vítirih** -a *m kljucek, odpiráč*
vitrina -e ž |steklena omara|
vitriól [-ól-] -a *m galica*, vitriólen -lna -o [-ln-]: ~a voda = vitriólnica -e [-ln-] ž; vitrióliti -im: ~ trte
vívárij -a *m*: živali v ~u
vívček -čka *m kratka pipica*
vívék -vka *m zool.* |ptica|
vívisekcija -e ž rezanje na živem
víza -e ž *zool.* *beluga*, vízina -e ž = vizo-vína -e ž |meso|
vízija -e ž *videnje, prikazen*, vizionáren -rna -o, vizionárnost -i ž, vizionár -ja *m*, vizionárka -e ž
vízír -ja *m* 1. nalíčnik, 2. muha, merek, víziren -rna -o: ~a črta; vízírati -am, vízíránje -a *s*
vízíta -e ž *pregled*: zdravniška ~, vizítka -e ž; vízítácija -e ž *uradni obisk, nadziranje, preiskava, pregled*, vízítácijski -a -o: ~o poročilo, vízítátor -ja *m*, vízítátorica -e ž; vízítírati -am *preiskovati*, vízítíránje -a *s*
vízuválen -lna -o [-ln-] *viden*: ~i tip, spomin (*vizuálen)
vízum -a *m* (*víza -e ž), vízumski -a -o: ~a taksa, vídíráti -am, vídíránje -a *s*: ~ potni list, ~ popravke nalog
***víza** -e ž *napev*
Vízmarje -rij ž *mn. kr. i.*, v ~ah, vížmarski -a -o, Vížmarci -ev *m mn.*
vjéstí vjem se *gl. jesti*: ~ se v kaj
vkápáti vkápam in -ljem *gl. kapati*: ~ zdrazilo v oči
vkládáti -am, vkládánje -a *s*: ~ stopnice, vklád vkládá *m*: pokončni ~; vkládá -e ž *to, kar se vloži, temelj*, vkládáč -a *m*. vkládén -dna -o: ~i kamen. vkládališče

-a s, vkladálnik -a [-*yn-*] m: ~ na statvah
vkleníti vklénem, vkléni -ite! vklénil -ila -o, vklénjen -a -o: v verige koga ~, vola v jarem ~, vklénjenega so odgnali v ječo; vklénjenec -nca m, vklénjenka -e ž, vklénitev -tve ž; vklépati -am, vklépanje -a s: vezi vklepajo
vklesáti vklesém *gl.* klesati, vklesán -a -o, vklesánje -a s: ~ ime v kamen, vklésekska m
vkľjub *prisl. in predl. kljub:* komu ~ delati, ~ obľubam
vkľjúčiti -im: ~ tok, zvočník, drugo prestavo, ~ se v delovni proces; vključitev -tve ž; vključno *prisl. inkluzivno:* do 1848 ~ do vstetega 1848; soba stane 4000 din ° ~ postrežbo s postrežbo vred; vključeváti -újem, vključevál -ála -o, vključeváanje -a s
vkľopíti *in* vkľópiti -im *gl.* izkľopiti, vkľópljen -a -o: ~ stroj
vkňjížítí -im, vkňjížen -a -o, vkňjíženje -a s: ~ dolg, ~ se na hišo, vkňjížba -e ž, vkňjíževáti -újem, vkňjíževál -ála -o, vkňjíževáanje -a s, vkňjíževávec -vca m, vkňjížljív -a -o, vkňjížnína -e ž [*pristojbina*]
vkopáti vkópľjem *in* vkopám *gl.* kopati, vkopán -a -o: branivci so se vkopali, obstal je kakor vkopan; vkóp vkópma m; vkopávati -am, vkopáváanje -a s
vkorákati -am, vkorákanje -a s: tuje čete so vkorakale v deželo
kvováti kvújem *gl.* kovati, kvován -a -o: v verige ~ koga
vkřáj *prisl. v kraj, s poti, izpod nog:* pojdi ~, spravi to ~, ~ nési, deni; vkřáju *prisl. v kraju:* otroci so ~
vkřcáti -am, vkřcan -a -o, vkřcáanje -a s: ~ čete, ~ se na ladjo; vkřceváti -újem, vkřcevál -ála -o, vkřceváanje -a s, vkřcevalíšče -a s; vkřcávati -am, vkřcáváanje -a s: ~ se v čolne
vkřber *prisl. navkreber:* ~ hoditi
vkúhátí -am, vkúhan -a -o: ~ sadje, vkuhávatí -am, vkuhávanje -a s; *vendar* ukuhati se
vkúp *prisl.:* smo vsi ~? to ni vse ~ nič, ~ spraviti, ~ živetí, stanovati; imava še nekaj ~
vľáčítí vľáčím, vľáči -ite! vľáčil -ila -o, vľáčenje -a s *in* vľáčiti -im *s stal. poud.:* ~ drva, les, sani, ~ po tleh, za seboj,

po rokah, ~ kaj na dan, povsod ga s seboj vľáči, ljudje ga vľáčijo po zobeh; eden orje, drug vľáči; megle se vľáčijo po vrhéh; dekle se vľáči z moškimi; bolnik se komaj vľáči; vľáča -e ž, *nav. mn. vľáče vľáč [sani], vľáčáj -a m:* ~ sena, vľáčen -čna -o *vľáčen:* ~ les, ~o železo, ~a zemlja, vľáčnica -e ž [*mrežal*]; vľáčec -čca m *niika v zadahlem kruhu,* vľáčilo -a s *vľáčenje,* vľáčilen -lna -o [*-ln-*]: ~a steza (ob reki), vľáčivec -vca m 1. oseba, 2. ladja, 3. traktor, 4. čopič, vľáčivka -e ž 1. oseba, 2. mreža
vľáčúga -e ž 1. razuzdanka, 2. vľáčilna vrv, vľáčúge -úg ž *mn.:* na ~ah vľáčijo seno, nastil, drva s hribov, vľáčúgar -ja m 1. razuzdanec, 2. vľáčivec z vrvjo, vľáčúgarica -e ž, vľáčúgarski -a -o: ~o življenje; vľáčúgati -am se, vľáčúganje -a s: ~ se po cestah
vľáčúľja -e ž *vľaka*
vľáda -e ž: ljudska, deželna, zvezna ~, ~o sestaviti, vreči, ~ je padla; stranka je na ~i; to se je zgodilo za njegove ~e; vľáden -dna -o: ~i ukrepi, ~a palača, stranka, ~o glasilo; vľádati -am, vľádanje -a s: ~ nad pokrajino, ~ državo, ~ narodom, red vľada svet, mir vľada po svetu, smrtna tišina vľada; vľadár -ja m: ~ sveta, vľadárca -e ž, vľadárski -a -o: ~a družina, hiša, pravica, vľadárstvo -a s, vľádanec -nca m; vľadavína -e ž 1. način vľadanja, 2. obľika vľadarsva: parlamentarna ~
vľáďka -a *in -e m cerkveni vľadar,* vľáďkov -a -o, vľáďkovína -e ž
Vľáďmir -a m *os. i.,* Vľáďmirov -a -o; Vľáďo -a m, Vľáďov -a -o; Vľáďmíra -e ž, Vľáďmírín -a -o; Vľáďka -e ž, Vľáďkin -a -o
Vľáďislav -a m *os. i.,* Vľáďislavov -a -o
vľáďo -v *sestavi:* vľáďohlépen -pna -o, vľáďohlépnost -i ž, vľáďohlépe -a s; vľáďožéľjen -ľjna -o, vľáďožéľjnost -i ž
vľága -e ž: ~ v zidu, ~ se zaje v steno, leze po steni, vľážen -žna -o: ~ zrak, ~o stanovanje, vreme, perilo, ~e oči, vľážnost -i ž, vľážnat -a -o *nekoliko vľážen;* vľážití -im, vľáženje -a s: koža, ekcém vľáži, zíd se vľáži, vľážílnica -e [-*yn-*] ž [*prostor*]; vľáďokáz -áza m *higroskop,* vľáďokázén -žna -o *higroskopski;* vľáďomér -a m *higrometer,* vľáďoméren -rna -o, vľáďomérstvo -a s

vlágati -am, vláganje -a s: ~ papir v stroj, ~ sadje v zaboj, ~ jajca v kozarce, ~ prošnje, ~ denar v investicije, v banko, vlagávec -vca m, vlagávka -e ž, vlagatelj -a m, vlagálnik -a [-un-] m: ~ za pole, vlagálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj

Vláh Vláha m, Vláhinja -e ž, vláški -a -o, Vláško -ega s, na ~em; vláh vláha m [breskev], vláhovka -e ž [hruška], vlášina -e ž [trta]

vlák -a m: železniški, motorni, električni ~, ekspresni, brzi, osebni, potniški, delavski, tovorni, posebni, oklepni ~, jutranji, večerni, nočni ~, ~ ob štirih; stopiti na ~ ali v ~, pripeljati se z ~om, iti na ~; iti s prvim ~om, ~ pripelje na postajo, ~ odpraviti: ~ rib, kobilic; na ~ voziti drva (s hribov) na vlačugah, na ~ ribe loviti z vlačivko; za sadje je velik ~ se vlečejo zanj; vlákoven -vna -o: ~o spremstvo, osebje; vlakovódja -a in -e m, vlakovódjev -a -o

vláka -e ž 1. vlačenje, nav. mn. vláke vlák iz vej zloženo vozilo za vlačenje sena, drv s strmih pobočij: na ~o ali na ~e voziti, na ~ah spravljati, štiri ~e sena; 2. voznja s sanmi: ~ ni dobra, je premalo snega

vlákno -a s: rastlinsko, lesno, umetno, mišično ~, vlákence [-anc-] -a s, vláknat -a -o: ~a korenina, vláklast -a -o: ~i apnenec, vlaknén -a -o: ~a tkanina, plošča; vlaknina -e ž in vlaknovina -e ž vlaknena tkanina, fibrin

vlásovci -ev m mn. [vojaki], vlásovski -a -o: ~e surovosti

Vlásta -e ž os. i., Vlástin -a -o

vlážen -žna -o gl. vlaga

vléči vléčem, vléci -íte! vlekóč -a -e, vlékel -kla -o, vléčenje -a s: voz, sani, vejo ~, ~ figuro pri šahu; za róko, za láse, za vrv ~, nogo za seboj ~, ~ koga (za nos), oči nase ~, na ušesa ~, barva vleče na zeleno, z njim vleče drži, skozi zobe ~ koga opravljati; peč, cigara, pipa vleče; veter vleče, v sobi vleče je prepih; domov ga vleče; igra, knjiga vleče mika; dreto ~ smrčati, ploh ~ etnogr.; pot se vleče je ni konec, vleče se ko megla, obleka se po tleh vleče, ~ se za kaj potegovati se; lepo plačo ~ → imeti, dohivati; vléčen -a -o: ~o testo, vléčen -čna -o: testo je ~o;

vléčka -e ž 1. ~ pri obleki, 2. ~ na pisalnem stroju; vléčnica -e ž [žičnica], vlék vléka m: ~ natege, vléka -e ž: motorna ~

vlépiti -im, vlépljen -a -o, vlépljenje -a s: ~ fotografijo v legitimacijo, vlepítev -tve ž

vlésti vlézem se gl. lesti: mazilo se je vlezlo v kožo

vlítí vlijem gl. liti, vlit -a -o: ~ komu poguma, ~ vodo v sod, olja v rano, vlitje -a s; vlivati -am, vlivaj -te in -ájte! vlivál -a -o in -ála -o, vlivanje -a s in vlivávanje -a s: pijačo kar vлива vase; vliv -a m: črevesni ~ klistir, vliválo -a s, vliválnik -a [-un-] m; vendar uliti

vljúden -dna -o: ~ biti s kom, do koga, ~o se vesti, vljúdnost -i ž, vljúdnosten -tna -o: ~i obisk

vlóga -e ž: denarna ~ v hranilnici, ~ v igri, ~ pri delu; glavna, naslovna, stranska ~, igrati ~o (v gledališču, v življenju), zasesti ~e, prevzeti ~o, nastopiti v ~i, v tej ~i se ne počuti dobro, ~e zamenjati, vložiti pismeno ~o, denar pri tem ne igra vloge ni važen, je brez pomena, je postranskega pomena; mož igra veliko ~o je pomemben, vpliven; vlóžen -žna -o: ~i zapisnik, ~a knjižica, vlóžnica -e ž [pesem, kuplet]

vломíti vlomím gl. lomiti, vломljen -a -o: ~ v hišo, vлом vlóma m: tatvina z ~om, vломívec -vca m, vломívka -e ž, vломívski -a -o: ~o orodje; vlamljati -am, vlamljanje -a s: ~ v blagajne; vendar ulomiti

vložíti -im, vloží -íte! vložil -ila -o, vložén -éna -o: ~ tožbo, prošnjo, pritožbo, ~ denar v hranilnico, ~ jajca, kumare, sadje, ~ biserovino v les, ~ s slonovo kostjo; veliko truda ~ v kaj → zelo se potruditi, veliko si prizadeti za kaj, vložítev -tve ž = vložba -e ž, vložník -a m, vložnica -e ž, vložek -žka m: ~ pri igri, pevski ~, žični ~, nožni ~, ~ v bolnem zobu, vložíšče -a s: pismene vloge sprejema ~

Vltava [váltava] -e ž [reka], vltavski -a -o **vmés** prisl.: ~ dati, deti, postaviti, govoriti; nekaj je (prišlo) ~, da ne odgovori; vmésén -sna -o: ~i prostor, ~a vrsta, stena, igra, vmésnost -i ž, vmésnik -a m, vmésnica -e ž

vmešati *in* vmešati -am *gl.* mešati, vmešan -a -o: ~ koga v prepir, ~ se v kaj; vmešavati -am *se*, vmešavanje -a *s* vmeti vmanem *gl.* meti: mazilo v kožo ~ vmisлити -im *se*: ~ se v položaj, vmišljati -am *se*, vmišljanje -a *s*; vendar umisliti si vnanji -a -e *zunanji*: najeti ~e za košnjo, vnanjost -i *ž*, vnanjščina -e *ž* vnaprj *prisl.* naprej, za naprej: že ~ določen, vnaprjšnji -a -e: ~a plača vnebohod -a *m in* vnebohòd -òda *m*, vnebovzétje -a *s*; °vnebovpijòc -òca -e *v nebo vpijòc* vnmear *prisl.*: ~ puščati, vnmearen -rna -o *nemaren*, zanikrn, vnmearnost -i *ž*, vnmearnež -a *m*, vnmearnik -a *m*, vnmearnica -e *ž* vnmémati -am *in* -mljem, vnmémanje -a *s*: želje ~, želje, strasti *se* vnméjajo, ~ se za kaj *navduševati se*, vnméa -e *ž*: ~ za učenje, z ~o *se* lotiti česa, ~ se ohladi, vnmávéc -vca *m*, vnmávica -e *ž*, vnmeljiv -a -o, vnmeljivost -i *ž* vvnésti -sem *gl.* nesti, vvnèsen -èna -o: ~ v zapisnik → *zapisati*, ~ v proračun → *postaviti*, vvnések -ska *m*, vvnášati -am; vendar unesti vvnéti vvnémem, vvnémi -íte! vvnél -a -o: ~ komu srce, ~ koga, ~ se za kaj; les, smodnik *se* vvnáme, vvnáme *se* boj; prepir, ljubezen, želja, koža *se* vvnáme; takoj *se* vvnáme *se navduši*; vvnét -a -o: ~e oči, ~ biti za kaj, ~o zagovarjati kaj, vvnétost -i *ž*; vvnétje -a *s*: akutno, kronično ~, ~ možganske mreže, slepiča, ~ v grlu; vvnéten -tna -o: ~i proces, vvnétina -e *ž* vvnéti *dol telesa*, vvnétljiv -a -o: ~a tekočina, ~i plini, vvnétljivost -i *ž*: stopnja ~i vvníc *prisl.*: ~ vreči *čez glavo nazaj*, ~ natočiti *čez roko*, z roko ~ udariti *s hrbtno stranjo*, vvnícnji -a -e: ~a stran hrbtana vvnóvič *prisl.*, vvnóvičen -čna -o: ~a bolezen vvnúk -a *m*, vvnúkinja -e *ž*, vvnúček -čka *m*, vvnúčka -e *ž*, vvnúčič -a *m* 1. *sorodnik*, 2. *tretji roj*, vvnúčica -e *ž*, vvnúka -e *ž* 1. *vnukinja*, 2. *druga otava* vvbóče *prisl.*: ~ se govori, ~ je razširjeno mnenje, ~ znan, navaden, nevaren °vočigled *predl.* spričo vvdò voda *m*: električni, telefonski, visokofrekvenčni, nadzemni, skupinski ~, žolčni, sečni ~, vojaški ~

vòda -é *in* -e *ž*: sladka, slana, morska, rečna ~, pitna, prestana, trda, mehka ~, tekoča, talna, nadanja ~, velika, majhna ~, živa ~ *studenčnica*, ~ za kuhno, za pranje, za čaj; kraljeva, steklena, kolonjska, ustna, blagoslovljena ~, kislá ~ *slatina*; ~ naraste, prestopi bregove, upade, ponikne, ~ vre, zmrzne, hlapi, travnik je pod ~o; pod ~o, z ~o, proti ~i plavati; na ~i kuhan, mlin na ~o, iti na vòdo, puščati ~o, vole na vòdo gnati, na vòdo ga žene, to je ~ na njegov mlin, dopust je šel po ~i, izlet je padel v vòdo, pot za ~o, kozarec za ~o, zaprt ob kruhu *in* ~i, v vòdo iti, skočiti, ~ mu v grlo teče, to ti je tiha ~ *potuhnjenec*, ~o v Savo nositi *nepotrebno, brezuspešno delo delati*; saj ne gori ~ *ni take sile*; tiha ~ globoko dere; ~e naraščajo, po vseh ~ah v deželi; vodica -e *ž*, vodóvje -a *s*; vvdóden -dna -o: ~a moč, skupnost, ~a ptica, ~a turbina, ~o steklo, ~o gospodarstvo vvdóden -a -o: ~ mehurček, ~o sadje, ~a glava, ~a juha, ~a barva, ~o mleko, vvdódenost -i *ž*; vvdódenec -nca *m vodik*, vvdódenka -e *ž bot.*; vvdódnat -áta -o *in* vvdódnat -a -o: ~a pokrajina; vvdódnar -ja *m astr.*, vvdódarina -e *ž* |*dajatev*|, vvdódnogospodárski -a -o: ~a skupnost vvdódenéti -im *vvdóden postajati*, vvdódenèl -éla -o, vvdódenenje -a *s*: bolniku kri vodeni; vvdódeniti -im *vvdódeno delati*, vvdódeni -íte! vvdódenil -a -o, vvdódenjenje -a *s*: pijača vodeni kri, krčmar vodeni vino, vvdódenítev -tve *ž*; vvdódenoglavéc -vca *m*, vvdódenoglavka -e *ž* vvdódenica -e *ž* 1. *med.*: trebušna, prsna, pljučna ~, 2. *divja mladika*, 3. *hruška*, vvdódeničen -čna -o: ~ bolnik = vvdódeničnik -a *m*, vvdódeničnost -i *ž*, vvdódenika -e *ž bot.* vvdóder -ja *m oselnik* Vvdóce Vvdíc *ž mn. kr. i.*, v ~ah, vvdíški -a -o, Vvdíčani -ov *m mn.* vvdóik -a *m*: klorov ~, vvdóikov -a -o: ~ superoksid vvdóiti -im *sušiti, prekajati*, vvdóiti -íte! vvdóil -a -o, vvdójen -èna -o, vvdójenje -a *s*: ~ meso, vvdójenina -e *ž* vvdóiti vvdóim, vvdóiti -íte! vvdóéč -a -e, vvdódil -íla -o, vvdódenje -a *s*: ~ otroka za róko, ~ tujce po mestu, ~ podjetje, račune, knjige, razpravo, za róke *se* vodita,

~ koga za nos, domači vodijo za dve točki; vóden -a -o: ~i izstrelki, ~o gospodarstvo; vodník -a m: gorski, električni ~, oven ~, ~ po muzeju, ~ v zdravstvenih zadevah, vodnica -e ž, vodniški -a -o: ~a služba; vodítelj -a m, vodíteljica -e ž, voditeljstvo -a s; vodič -lča m → vodník; vodilo -a s: življenjsko, pravno ~, krožno, osiščno, stružno ~, vodilen -lna -o [-ln-]: ~i uslužbenci, ~a misel, ~o načelo; vodljiv -a -o: ~i izstrelki, vodljivost -i ž; vódja -a in -e m: šolski ~, ~ zemljiške knjige, ~ oddaje, vódjev -a -o, vódstvo -a s: ~ šole, vrhovno ~, ~ po razstavi, vódstven -a -o [-an-]: ~i kader

vódka -e ž |žganje|

Vódnik -a m |pesnik|, Vódnikov -a -o: ~e pesmi, vódnikovski -a -o

vodnják -a m: ~ na kolo, na vlak, vodnjáski -a -o: ~i mojster = vodnjákar -ja m, vodnjákarski -a -o: ~a dela, vodnjákarstvo -a s

vodo- v sestavi: vododfžen -žna -o → ne-prepusten; °vodohrám -áma m rezervoar, zbiralnik; vodogradben -a -o [-ban-]: ~i inštitut; vodokáz -áza m; vodolistnič -ic ž mn. bot.; vodoljúba -e ž bot.; vodomér -a m, vodoméren -rna -o, vodomérec -rca m, vodomérski -a -o, vodomérsčina -e ž; vodomét -éta m; vodopívec -vca m, vodopívka -e ž 1. oseba, 2. bot.; vodoráven -vna -o, vodorávnost -i ž; °vodopád -áda m slap; °vodostáj -a m stanje vode; °vodotésen -sna -o za vodo neprepusten; vodotóč -óča m; vodovòd -óda m, vodovóden -dna -o: ~e naprave, vodovódar -ja m [delavec]; vodozvézdnice ž mn. bot.

vodómeč -mca m zool., vodómčev -a -o: ~o pisano perje

vogál [-áú] -a m in vógel [-əy] vógla m, na vogálih, vógljih in vogléh: ~ hiše, kruha, okoli ~a zaviti, čakati koga za ~om, izza ~a gledati, vogáliček -čka [-uč-] m; vogálen -lna -o [-un- / -ln-]: ~a hiša, opeka, ~a deska = vogálnica -e [-un- / -ln-] ž; vógelin -a -o: ~i kamen = vógelnik -a m, vógelnica -e ž: pločevinska, poševna ~ > [-əyn- / -əln-]; voglár -ja m: ~ na svatovščini, vogláríti -im, voglárjenje -a s, voglíčkar -ja m |žebelj|; gl. tudi ogel

Vogézi -ov m mn. |gorovje|, vogéški -a -o

Voglájna -e ž |rečica|, voglájnski -a -o
vóh -a m |čut|: imeti oster ~, ~ mi pravi; vóhati -am, vóhanje -a s: nič ne voha, ~ denar, nevarnost; pes zajca voha, ~ za kom, vohávec -vca m; vohálo -a s |organ|, vohálen -lna -o [-ln-]: ~i živec; vohljáti -ám, vohljáj -ájte! vohljál -ála -o, vohljánje -a s, vóhavt -a m = vohljáč -a m vohun

vohúm -a m, vohúnka -e ž, vohúnski -a -o, vohúnstvo -a s; vohúniti -im, vohúnjenje -a s: ~ za koga, ~ za kom

voják -a m: k ~om iti, pri ~ih biti, k ~om so ga vzeli, potrdili, od ~ov priti, otroci se gredo ~e, vojáški -a -o: ~i kruh, ~a služba, suknja, vojákinja -e ž, vojáščina -e ž: odslužiti ~o, prost ~e, vojáštvo -a s, vojášnica -e ž, vojášniški -a -o: ~i žargon

vojčín -a m etnogr. starešina na svatbi

vojevátí vojújem (se), vojevál -ála -o, vojeváanje -a s

vójka -e ž vajet, nav. mn. vójke vajeti

vójna -e ž, rod. mn. vójn: svetovna, državljanska, carinska, obrambna, napadalna, podmorniška ~, v ~i, med ~o, po ~i; vójen -jna -o: ~i časi, ~a napoved, ~a odškodnina, ~o pravo, ~i invalid, ~a bolnišnica, ~a poškodba; vójnica -e ž vojni davek; vojnopráven -vna -o

Vójnik -a m kr. i., v ~u, vójniški -a -o
vójška -e in -é ž: črna ~, pomožna, križarska ~, v ~i služiti, ~o služiti, na vójško iti, ~ bo, v zadnji ~i, ~ v hiši, v družini, vójskin -a -o: v ~em času; vojskovátí -újem se, vojskóval -ála -o, vojskovánje -a s: ~ se s kom, zoper koga, vojskovávec -vca m; vojskovódja -a in -e m, vojskovódjev -a -o; vojsčák -a m, vojsčákinja -e ž

Vójško -ega s kr. i., na ~em, vojskárski -a -o, Vojskárji -ev m mn.

vójvoda -a in -e m, vójvodov -a -o, vójvodski -a -o: ~i prestol; vójvodstvo -a s |dežela, čas|, vójvodina -e ž |dežela|, Vójvodina -e ž, vójvodinski -a -o; vójvodinja -e ž |oseba|, vójvodíč -a m

vokabulár -ja m slovar, besednjak, vokabulárski -a -o slovarski, vokabuláren -rna -o

vokál [-ál] -a m 1. samoglasnik, 2. pevski del skladbe, vokálen -lna -o [-ln-]: ~a kvaliteta, ~a glasba; vokalizirátí -am se, vokalizácija -e ž, vokalizem -zma m

vókativ -a *m slov.* zvalnik, vókativen -vna -o
Vólko -ega *s kr. i.*, v ~em, vólkelski -a -o
 [-kəus-], Vokljáni -ov *m mn.*
vól [vól] vóla *m, mn.* vóli vólav in volóv
 ali vóli vól [vól] volém vóli po voléh
 z volmi [-lm-]: vprežni, pitani ~i,
 ~i za zakol, par ~ov, z ~mi voziti,
 gleda ko zaboden ~; volóvski -a -o: ~a
 vprega, volóvji -a -e, volovína -e ž [meso
 in koža], volóvec -vca *m bot.*, volóvjak -a
m 1. gnoj, 2. bot.; vólék -lka [-lk-] *m*:
 božji ~, volič -iča *m*, voliček -čka *m*,
 volé -éta *m*; volár -ja *m*, volarica -e ž,
 volárski -a -o, volarija -e ž [pašniki]
volán -a *m teh. krmilo*: sedeti za ~om
volán -a *m*: ~ pri obleki, volánček -čka *m*
volčič -iča [-uč-] *m 1. mlad volk, 2. bot.*
volčín -a *m bot.*: navadni, dišeči, Blagajev
 ~, volčínov -a -o: ~e jagode >[-uč-]
vólej -a *m šp.*: z ~em zabiti gol
vólfram -a *m kem.*, vólframov -a -o,
 volframit -a *m* >[-lf-]
Vólga -e [-lg-] ž [ruska reka], vólški -a -o
 [-ls-]: ~i bregovi
vólhek -hka -o vlažen, volhkóta -e ž,
 volhkóba -e ž, vólhkost -i ž >[-uh-]
volinjski -a -o: ~a mrljica
voliti vólím, vóli -ite! vóli -ila -o. vóljen
 -a -o: poslanca ~, ~ v državni zbor,
 ~ komu kaj v oporoki, voljeni člani
 senata; volítev -tve ž, *mn.* volítve -tev:
 ~ cesarja, papeža; občinske, skupščin-
 ske, ožje, ponovne ~e, na ~ah zmagati,
 izgubiti; volílo -a *s*, volílen -lna -o
 [-yn-]: ~o zborovanje, volílnost -i
 [-yn-] ž: ~ velikega kneza, volívec -vca
m, volívka -e ž, volívski -a -o, volíšče -a *s*
vólja -e ž: trdna, šibka, močna ~, prosta,
 svobodna ~, ~ me je kaj storiti, brez
 ~e delati, z ~o prenašati; rade, drage
 ~e kaj storiti; dobre, židane, slabe ~e
 biti, biti pri ~i, nobena reč mu ni po
 ~i, po mili ~i, imeti dobro, trdno ~o
 kaj storiti, na ~o biti komu, na ~o
 komu kaj dati, za božjo ~o koga
 prositi; vóljen -ljna -o in volján -ljná -ó,
prim. bolj ~: ~ ustreči, ~ kruh, ~a
 koža, ~i lasje; voljné *prisl.*: ~ potrpeti,
 storiti, teči, vóljnost -i ž
vólk -a in -á *m, mn.* volkóvi in volcéj
 volkóv: ~ vrečar, morski ~, zeleni
 ~ *min.*, čebelni ~ *zool.*; ~a je videi,
 kdor je hripav; biti ~ na jed močno
 rad imeti; ~ sit pa koza cela; ~ se

naredi, dobiti ~a (v koraku); ~a poditi,
 goniti [otroška igra]; volkáč -a *m znč.*
volk, vólkec -kca *m* [mravlja], volkúlja -e
 ž, volčica -e ž; volčji -a -e: ~i brlog,
 ~a lakota, ~e žrelo *med.*, volčják -a
m [pes], volčnica -e ž *bot.*, volčina -e ž
 [meso in koža]; volkodlák -a *m*, volko-
 dláštvo -a *s*; volkostéčina -e ž *kraj*,
kjer se volkovi zbirajo >[voj-]
volksdeutscher [fólksdojčer] -ja *m*, volks-
 deutscherski -a -o
volkswagen [fólksvægən] -gna *m* [avto]
vólna -e ž: domača, angorska, ovčja,
 kozja ~, dolga, kratka ~, lesna, ste-
 kljena ~, pletilna, snažilna, strojarska ~,
 žabja ~, blago iz čiste ~e, ~o striči,
 mikati, presti; volnén -a -o: ~a obleka,
 odeja, volnat -a -o, volnast -a -o, volnina
 -e ž *volneno blago*; volnár -ja *m* [delavec];
 volnolás -ása -o >[-yn-]
volontér -ja *m*: zdravnik ~, volontérski
 -a -o, volontérstvo -a *s*
Vólta -a in -e *m* [fizik], vólt -a *m* [enota za
 merjenje električne napetosti], vóltmeter
 -tra *m*, vóltamper -a *m* >[-lt-]
Voltaire [voltér] Voltaira in Voltairja
m [franc. pisatelj], Voltairov -a -o in
 Voltairjev -a -o, voltairski -a -o, voltair-
 jánec -nca *m*, voltairjánski -a -o, voltair-
 jánstvo -a *s*
volúhar -ja *m*, volúharjev -a -o, volúharica
 -e ž, volúharski -a -o
volúmen -mna *m prostornina*, volúmen-
 ski -a -o [-mən-] *prostorninski*, voluminó-
 zen -zna -o *zajeten, obilen*
voluntarizem -zma *m fil.*, voluntativén -vna
 -o *slov.*: ~i pomen oblik
vomitív -a *m* = vomitívum -a *m med.*
bljuvalo, mn. tudi vomitíva -iv s
vonj -a *m*: vijolice imajo prijeten ~, ~ po
 vijolicah; po medu; vonjati -am: rože
 vonjajo, vonjáv -áva -o *dišeč*, vonjávost -i
 ž, vonjávka -e ž *bot.*, vonjív -a -o *vonjav*
vorník -a *m kamen ob cesti, odriječ, od-
 pestnik*, voriti -ím *zavirati*, vóri -ite!
 voril -a -o, vorjenje -a *s*
vós -a *m, nav. mn.* vósi -ov *brki*: kitovi ~i
vóšek -ska *m*: cepilni, pečatni ~, mehak
 ko ~, ~ topiti, ulivati, vóskast -a -o
 voščen, vosku podobén, vóskar -ja *m*,
 vóskárna -e ž, vóskarstvo -a *s*; vóskati
 -am *z voskom namazati, prevleči*, vóska-
 nje -a *s*; voščén -a -o: ~i papir, ~
 kipec, ~a sveča, voščénica -e ž *1. sveča*,

2. koža, ki pokriva golobu nosnice, voščénka -e ž 1. sveča, 2. jabolko, voščénik -a m čebelni iztrebki v panju, voščína -e ž sat (brez medu), mn. voščíne voščeni odpadki, voščinar -ja m zbiravec, predelovavec voska

voščíti -ím, voščí -íte! voščíl -a -o, voščénje -a s: parkete ~, krojač voščí nit, voščílen -lna -o [-ln-]: ~a pasta, ~i pripomoček = voščílo -a s, voščívéc -vca m, voščívka -e ž

voščíti voščím, voščí -íte! voščíl -íla -o in voščíti -ím s stal. poud.: dobro jutro, vesele praznike, srečo ~ komu, za rojstni dan ~, voščílo -a s: novoletno ~, ~ za god, voščílce -a [-lc-] s. voščílen -lna -o [-ln-]: ~o pismo, voščílnica -e [-ún-] ž, voščívéc -vca m, voščívka -e ž

vótek vótka m: tkani ~ in snutek; vótkati -am, vótkanje -a s

vótel [-áj] vótla -o: ~o deblo, ~ zob, glas, ~a mera, čevlji so ~i imajo strgane podplate, ~e oči ima; prisl. vótló in vótló, vótlej(š)je: ~ doni, vótlóst -i ž; vótlína -e ž: čelna, trebušna, ustna ~, vótlínast -a -o, vótlínski -a -o: ~o dleto, šestilo, vótlínast -a -o; vótlák -a m vótlá opeka, vótlíč -íča m min. plovec, vótlíčast -a -o; vótlíti -ím, vótlí -íte! vótlíl -a -o, vótljénje -a s in vótljénje -a s: ~ kamenje, vótlílo -a s, vótlílnik -a [-ún-] m

vótitirati -am glasovati, zaobljubiti (se), posvetiti, v oporoki zapustiti, vótum -a m glas, obljava, volilo, vótvén -vna -o zaobljubljen, posvetilen, vótánt -a m kdor odda glas, kaj voli, obljubi, podari, posveti

vóz -á m, na vóžu in vóžu, mn. vozóvi vozóv in vozjé vóz vozem vozé na vozéž z vozmi: gnojni, seneni, železniški ~, ~ gnoja, sena, drv; mrliški, pogrebni ~, spalni, salonski ~ vagon, ~ na pisalnem stroju, vrvarski ~, véliki, mali ~ astr.; ~ zapreči, na ~ sestí, na ~ naložiti, z ~a vreči, zmetati; priti pod ~, z ~om, na ~u odpeljati; vózék -zka m, vozíč -íča m, vozíčék -čka m; vozóven -vna -o: ~i park, ~i preglednik; vozóvnica -e ž: železniška, povratna, nedeljska ~; vozóvje -a s vozni park, vozír -ja m znč. star, razmajan voz

vóza -e ž stur. ječa, vóznik -a m jetnik

vózél [-áj] -zla m: dvojni, mornarski ~, vzdížni, padni ~ astr., ladja vozi 18 ~ov na uro; naredi ~ na robec, da ne pozabiš; vozál [-áj] -a m; vozlát -áta -o, vózlast -a -o, vozlič -íča m, vozálček -čka [-uč-] m in vózéček -čka [-zauč-] m, vozličast -a -o; vozlína -e ž: živčna ~, vózlovka -e ž |črta|; vozláti -ám, vozljáj -ájte! vozljál -ála -o, vozljánje -a s: vrvoc ~ z vozlom zavezati, nit se rada vozla, zadeva se čedalje bolj vozla zamotava, vozlišče -a s: prometno ~

vózger -gra m smrkelj, vozgrív -a -o, vozgrívéc -vca m smrkavec, vozgrívka -e ž, vozgrívost -i ž

vóziti vózim, vózi -íte! vózil -íla -o: drva, gnoj ~, kolo ~, šofer previdno vozi, avtbos vozi na postajo, po tej progi brzec ne vozi, ~ se s kolesom, s čolnom, s sanmi, na vrtljaku; v službi dobro vozi, z ženo lepo vozita; pav vozi kočijo; pijanec vozi barko; vóžnja -e ž: brezplačna, krožna, posebna ~, ~ s kolesom, z vlakom, ~ po suhem, po morju; vóžen -zna -o: ~a pot, ~i list, listek, red, vozínna -e ž; vozílo -a s: motorno, vodno ~; vozíšče -a s

vóznik -a m: avtomobila, voznica -e ž, vozniški -a -o: ~o dovoljenje, vozništvo -a s; vozár -ja m: vojaški ~i, vozárstvo -a s, vozárna -e ž; vozáriti -ím, vozárjenje -a s, vozarina -e ž vozína; vozáč -a m, vozatáj -a m

vóz -í ž = vóže -a s |vrv|

vóžnja -e ž gl. voziti

vpásti vpádem gl. pasti padem: ~ (v deželo) pasti v deželo; sredi stavka mu °je vpádel (v besedo) segel, skočil; vpád vpáda m: ~ Turkov, vpáden -dna -o: ~i kot, ~a cesta = vpádnica -e ž uvozna cesta, uvoznica; vpádišče -a s; vpádati -am, vpádanje -a s; vendar upasti

vpeljáti vpéljem in -ám gl. peljati, vpe-lján -a -o: ~ koga v družbo, v delo; knjigo, novo metodo, modo ~, vpe-ljana trgovina, vpejláva -e ž; vpelje-váti -újem, vpeljevál -ála -o, vpelje-vánje -a s: ~ porodnice, vpelj(ev)ánka -e ž, vpejlávati -am, vpejlávanje -a s

vpéríti -ím, vpérjen -a -o: ~ dreto, ~ misel v kaj, vpérjenost -i ž; vendar uperiti

vpéti vpnem gl. peti pnem: ~ vola v jarem: vpét -a -o: ves ~ v delo; vpénjati -am,

vpenjanje -a *s*, vpenjalén -lna -o [-ln-];
 ~a glava na svedru
vpíčiti -im: ~ sekiro v čok, ~ se v kaj
vpíhnti -nem: ~ zrak v cev, v balonček;
 vpíhováti -újem, vpíhovánje -a *s*; *vendar*
 upíhnti
vpísáti *in* vpísati vpíšem *gl.* pisati, vpísan
 -a -o: ~ koga v šolo, ~ se v društvo,
 ~ predavanje (na univerzi), ~ posojilo,
 izdatek v blagajniško knjigo, ~ v spominsko
 knjigo, v dobro ~, ~ se na univerzo;
 vpís -a *m*: ~ v zemljiško knjigo,
 vpísek -ska *m*, vpísen -sna -o:
 ~a pristojbina = vpísnina -e *ž*, vpísnica
 -e *ž*, vpísnik -a *m*; vpísováti -újem,
 vpísoval -ála -o, vpísovánje -a *s*, vpí-
 sovávec -vca *m*, vpísovávka -e *ž*
vpíti vpíjem, *namen.* vpít, vpíj -tel vpíl -íla
 -o: ~ na koga, nad kom, ~ za kom,
 na pomoč ~, to kar vpíje po spremembi,
 vpíje ko sraka, vpítje -a *s in* vpítjè -à *s*,
 vpíjät -áta *m kričáč*
vpíti vpíjem *gl.* piti, vpít -a -o: razsušena
 zemlja vpíje vodo; vpíjati -am, vpíjanje
 -a *s*; vpój vpója *m*, vpójén -jna -o:
 ~ papír, vpójnost -i *ž*
vpláčáti *in* vpláčati -am *gl.* plačati, vpláčan
 -a -o: ~ delež, obrok, vpláčilo -a *s*,
 vpláčilen -lna -o [-ln-]; ~a blagajna,
 vpláčilnica -e [-ln-] *ž* [potrdilo]; vplá-
 čeváti -újem, vpláčeval -ála -o, vplá-
 čevánje -a *s*
vplésti vplétem *gl.* plesti: ~ trak v lasé,
 ~ kaj v pripovedovanje, ~ se v zadevo,
 vpleténost -i *ž*; vplét vpléta *m*, vplétek
 -tka *m*; vplétati -am, vplétanje -a *s*:
 ~ se v tuje zadeve, ~ tuje besede v
 govorico, ~ opise v povest
vplív -a *m*: ~ okolja, ~ imeti na koga,
 je popolnoma pod njegovim ~om;
 vplíven -vna -o: ~ mož, ~a beseda,
 ~o področje, vplívnost -i *ž*; vplívatí
 -am, vplívanje -a *s*: ~ na priče, pomirje-
 valno ~ na koga, ~ na izid volitev
vpogled -éda *m*: imeti, dobiti ~ v kaj,
 dobiti knjigo na ~
vpój vpója *m gl.* vpiti
vpoklícati *in* vpoklícati -kličem *gl.* klicati:
 ~ k vojakom *poklicati*, vpoklíc -a *m*,
 vpoklíčen -cna -o: ~i razglas
vprašáti vprašam, vprašáj -ájte! vprašal
 -ála -o, vprašán -a -o *in* vprašáti -am
s stal. poud.: učenca ~ pesem, ~ dekle
 (za roko), ~ koga za pot, svét, ceno;

po njem sem vprašal, danes je bil (v šoli)
 vprašan; vprašánje -a *s*: socialno, de-
 lavsko, žensko ~, nerešeno, načelno,
 odločilno, nagradno ~, ~ miru ali
 vojske, ~ razorožitve, to je še samo
 ~ časa; ~ dati, postaviti, zastaviti,
 načeti, sprožiti, rešiti, na ~ odgovoriti;
 razpravljati °po ~u prehrane *o prehrani*,
glede prehrane; vprašálen -lna -o [-ln-]:
 ~a pola, ~i zaimki, ~a beseda =
 vprašálnica -e [-ln-] *ž*; vprašánc -nca *m*,
 vprašávec -vca *m*, vprašávka -e *ž*,
 vprašáj -a *m slov.*; vpraševáti -újem,
 vprašújóč -a -e, vpraševal -ála -o,
 vpraševánje -a *s*, vpraševávec -vca *m*,
 vpraševávka -e *ž*
vpřéti vprézem, vprézi -te *in* -íte! vprégl
 -gla -o, vpréžen -a -o: konja ~ v voz,
 v delo se ~, preveč je vpréžen, vpréga -e
ž: konjska, volovska ~, vpréžen -žna -o:
 ~a živina, vpréžnica -e *ž* (°stranga);
 vprégati -am, vpréganje -a *s*
vprék *prisl. počez*: ~ kupiti; vse ~ leti
 = vse leti ~
vprésti vprédem *in* vprésti vprédem *gl.*
 presti: ~ rdečo nit v belo; vprédati
 -am, vprédanje -a *s*; *vendar* upresti se
vpríčo *prisl. in predl.*: ~ biti navzóč,
 ~ mene
vpřívč *prisl. v prvo, prvič*
vřábéc -bca *m*: ima ~a pod klobukom
noče pozdraviti, vřábelj -blja *m*, vřábček
 -čka *m*, vřábíč -íča *m*, vřabica -e *ž*,
 vřábka -e *ž*, vřábčevka -e *ž*, vřabúlja -e
ž, vřábčji -a -e, vřablji -a -e: ~e perje
vřáč -a *m ljudski zdravnik, mazač*, vřáčiti
 -im, vřáčenje -a *s*
vřáčati -am, vřáčenje -a *s*: ~ živino na
 paši, ~ posojilo, ~ milo za drago,
 zdravje se mu vřáča, ~ se po isti poti;
 vřáčilo -a *s*: brez ~a *zastonj*, na ~
 delam, ne za plačilo; vřáčávka -e *ž*
 [tipka], vřáčník -a *m*, vřáčnica -e *ž*;
 vřáčeváti -újem, vřáčeval -ála -o, vřá-
 čevánje -a *s*, vřáčevávec -vca *m*, vřá-
 čevávka -e *ž*
vřáčúnati -am, vřáčúnán -a -o: ~ kaj
 v plačo, vřáčúnávati -am, vřáčúná-
 vanje -a *s*, vřáčúnljív -a -o, vřáčúnljívnost
 -i *ž*; *vendar* uráčúnati se
vřág -a *m, mn.* vřágití -ov *in* vřágóvi -óv:
 sam ~ ga je prinesel, ~ ga je obsedel,
 vse je šlo k ~u, to je od ~a, pojdi k ~u.
 ne kličí ~a, ni ~, kaj za ~a pa je to;

vragúlja -e ž, vráginja -e ž, vrádec -gca m, vražič in vrážič -iča m, vražiček -čka m, vráži -a -e: ~a ženska, ~e delo, ~e težak

vrán -a m, vrána -e ž: črna, siva, poljska ~, ~i oči ne izključuje, vrán -a -o: ~ konj = vrádec -nca m, vránji -a -e: črn ko ~e krilo, ~e gnezdo, vránjica -e ž bot. [hruška], vránka -e ž 1. žival, 2. rastlina

vránglovec -vca m privrženec generala Wrangla

vránica -e ž slezena, vráničen -čna -o: ~i prisad, ~i žličniki, vráničnica -e ž [bolezni], vráničnik -a m bot.

Vránsko -ega s kr. i., na ~em, vránski -a -o, Vránščáni -ov m mn.

vrásti vrás(t)em se gl. rasti: noht se vraste v meso, vrástek -tka m, vráščati -am se, vráščanje -a s: ~ se v tla; vendar urasti

vrát -a in -ú m, mn. vratóvi -óv, na vrátih, vrátóvih in vrátéh: labodji ~, ~ na cvetu, ~ pri violini; maternični, stegnenični ~, ~ žarnice; nakopati si koga na ~, obesiti komu kaj na ~, stopiti komu za ~, sestiti komu za ~, deti si ruto za ~, ~ stegovati, ~ komu zaviti, ~ si zlomiti, za ~ koga zgrabiti, pobegniti na ~ na nos → na pete na glavo, vrátec -tca m, vráten -tna -o: ~a žila, ~o vrence; vratina -e ž 1. meso, 2. koža, 3. usnje; vratolómen -mna -o: ~e vaje, vratolómnost -i ž

vráta vrát s mn.: dvoje vrat = dvojca ~, dvojna ~, vežna, sobna, vhodna ~, steklena, tapetna, sklopna, smučna ~, ~ na cesto, v hlev, ~ v kopi, ~ zapreti, pripreti, zaloputniti, ~ komu pred nosom zapreti, z ~i loputati, na ~ potrkati, za zaklenjenimi ~i se posvetovati, ~ si podajati; vrátca vrátec s mn.: dimniška ~, ~ pri peči, kočiji, panju; vráten -tna -o: ~a kljuka, ~o krilo = vrátnica -e ž, vrátnice -ic ž mn. = vrátárnice -ic ž mn. skedenjska vrata, vrátnik -a m podboj; vrátár -ja m: hotelski, nogometni, želodčni ~, vrátarica -e ž, vrátárski -a -o, vratarína -e ž, vrátárnik -a m [del svinjskega želodca]; vrátáriti -im, vrátárjenje -a s: otroci vratarijo neprenehoma odpirajo vrata, vrátišče -a s vratna vdolbina

Vráta Vráť s mn. kr. i., v ~ih vrátí -í ž mn. ozare: na ~éh se orač oddahne

vratíč -iča m bot., vratník -a m bot.

vratilo -a s: tkavsko ~

Vráz -a m [pesnik], Vrázov -a -o: ~e pesmi, vrázovski -a -o, vrázovec -vca m

vráža -e ž: v ~e verjeti, to so same ~e, vrážen -žna -o: ~a vera, vrázast -a -o, vrázár -ja m, vrázarica -e ž, vrázarski -a -o, vrázárstvo -a s; vrázeváti -újem, vrázevál -ála -o, vrázevánje -a s; vrázevéren -rna -o = vrázljív -a -o

vražič in vrážič -iča m gl. vrag

vřba -e ž: bela, škrlatnolista ~, ~ žalujka, vřbov -a -o: ~a šiba, piščal, mačica, vřbovec -vca m in vřbovec -vca m 1. vřbov gozd, 2. bot., vřbovica -e ž [šiba], vřbovína -e ž [les], vřbovje -a s in vřbovje -a s = vřbje -a s, vřbíč(ev)je -a s, vřbínje -a s, vřbíšče -a s; vřbar -ja m [hrošček], vřbast -a -o, vřbica -e ž, vřbika -e ž [trta], vřbina -e ž vřbovje, vřbinje

Vřba -e ž kr. i., v ~i, iz ~e, Vřbnjáni -ov m mn. in Vřbovci -ev m mn., vřbnski -a -o [-ban-]

Vřbán -ána m os. i. Urban

Vřbsko jézero -ega -a s, na ~em ~u

vřč -a m: lončen ~, ~ za vodo, vřček -čka m: pivo v ~ih, vřčast -a -o: ~a buča, vřčica -e ž

vřča -e ž: ~ za moko, ~ moke, zadeti ~o na ramo, vřči ~o čez ramo, kilna ~ med., vřčka -e ž = vřčica -e ž: papirnata ~, vřčast -a -o, vřčevína -e ž; vřčar -ja m zool.; vřčenósec -sca m 1. človek, 2. nočni metulj

vřči vřžem, vřzi -íte! vřgel -gla -o, vřžen -a -o: sidro ~, ~ kaj od sebe, karte ~, vino ga je vřglo, ~ kaj v kot, med staro šaro; ~ kocko, ~ koga iz ravnotežja; na tla, ob tla ~, s konja, s prestola ~ koga, iz šole, iz hiše, na cesto ~, ~ pismo v ogenj, zločinca v ječo, ~ komu očitek v obraz; stran, proč, venkaj ~, ~ komu vřčo čez glavo, ~ presežke na trg, puško v koruzo; ves se je vřgel po očetu; na nasprotnike, na učenje se ~; božjast ga je vřgla, profesor vřže dijaka; vřžáj -a m met

vřéd in vřéd prisl. hkrati, obenem, skupaj: z nočjo ~, oče s sinom ~

vřéd vřéda m [bolezni], vřédník -a m = vřédnica -e ž zel, ki celi vřed

vřéden -dna -o: spoštovanja, zlata, branja ~, ~ hvale, hvale ~, ni ~, da ga zemlja nosi; delo je plačila ~o, ta reč

je ~a svojega denarja; ni ~o, da bi govoril; fant je vseh ~; vrédnost -i ž: imenska, resnična, kupna, hranilna, približna ~, mestna ~ številke; vrédnosten -tna -o: ~i papirji, vrednôta -e ž: lestvica vrednot; vrednôtiti -im, vrednôtenje -a s, vrednôtница -e ž: poštna ~

vréec vréca m: petrolejski, slan, zdravilen ~, vréček -čka m, vréčina -e ž = vrélcnica -e ž voda iz vrelca, vréлка -e ž bot. >[-el-]

vréme vreména s: deževno, aprilsko, nestanovitno, kisló, pustó, pasje ~, ~ se dela, kisa, kuja, ~ se bo naredilo; vreménski -a -o: ~i prerok, ~a napoved, ~o poročilo, ~a hišica; vremeník -a m barometer, vreménstvo -a s; vremeníti -im, vremenil -a -o: kakor Jernej vremení, vsa jesen drži; vremenokáz -áza m; vremenoslóvje -a s, vremenoslóvski -a -o, vremenoslóven -vna -o, vremenoslóvec -vca m; vremenozná-stvo -a s

Vréme Vréme ž mn. kr. i., v ~ah, vrémški -a -o: Vremska dolina, Vremski Britof, Vrénci -ev m mn., Vrémsčica -e ž [hríb]

vrés -a m bot. resa, vrésa -e ž, vrésje -a s in vresjé -à s, vrésast -a -o, vrésék -ska m, vrésica -e ž, vresišče -a s; vresnice -ic ž mn. bot., vresnat -a -o: ~a trava, ~o seno, vrésov -a -o: ~ cvet; gl. tudi resa

vrésčati -im, vrésči in vrésči -ite! vrésčal -ála -o, vrésčanje -a s: srake, otroci vrésčijo; vrésčalo -a s, vrésčaj -a m, vrésč -a m, vrésčav -áva -o, vrésčavec -vca m

vréténo -a s: palčno, lončarsko, sidrno, cvetno ~, vreténast -a -o, vreténce -a s: prsno, trtično ~, ~ v hrbenici, pšenica gre v ~a klasi, vreténčast -a -o: ~i listi (na stebalu), vreténčar -ja m zool., vreténčnica -e ž [hruška], vretenica -e ž 1. vitel na stiskalnici, 2. riba, vretenice -ic ž mn. polžaste stopnice, vreteničast -a -o, vreténka -e ž preslica v mlinu; vreteníti -im se, vretenil -a -o: žito se vreteni klasi

vréti vrém, vri vrite! vroč -a -e, vrél vréla -o: voda, mleko, krompir vre, mošt vre, voda vre iz tal, vse vre po meni, po deželi vre, ljudje skupaj vro: vrél vréla -o prid.: ~a voda, vrélost -i ž, vrelišče -a s, vreliščen -čna -o, vrélen -lna -o

[-ln-]: ~a vročina; vrétje -a s = vrénje -a s: ~ mošta, ~ med ljudmi

vrézati vrézem gl. rezati, vrézan -a -o: ~ črke v les, vréz vréza m: ~ v les, vrézek -zka m, vrézilo -a s, vrézen -zna -o: ~a rana = vreznina -e ž; vrezováti -újem, vrezováł -ála -o, vrezovánje -a s, vrezovávec -vca m, vrezovávka -e ž, vrezováti -am; vendar urezati

vřh -a in -á m, mn. vřhi -ov in vřhóvi -óv, vřhe ali vřhóve ali vřhé, na vřéh, z vřhmi: ~ gore, vřnski ~ vřnska gorica, ~ se je odlomil, od ~a do tal, do ~a napolniti, do ~a priti, fant je (do) ~a dorasel, prav na ~u biti, ležati; z ~a gledati, z ~om nameriti, po ~u se osušiti; konferenca na ~u, stopiti na ~ gore; vřhast -a -o, vřhát -áta -o: ~o drevje, vřhác -a m vřhnji del drevesa, vřhek -hka m; vřhnji -a -e: ~a obleka, ~a koža = vřhnjica -e ž povřhnjica; vřhnje -a s smetana, vřhnjak -a m vřhnji mlinski kamen, vřhan -a -o: ~a mera

Vřh -á m kr. i., na ~u, vřhóvski -a -o, Vřhóvci -ev m mn.

vřh in vřhu predl.: ~ tega povřh, z ~ planine se sliši

Vřhnika -e ž kr. i., na ~i, vřhniški -a -o, Vřhničani -ov m mn., vřhničan -a m [vlak]

vřholika -e ž bot.

vřhóven -vna -o: ~a oblast, ~o sodišče, vřhóvnost -i ž; vřhóvec -vca m 1. vřhác, deblo pri vřhu, 2. preklada nad vrati, vřhóvski -a -o; vřhóvje -a s = vřhovína -e ž veje, okleščki, hosta, vřhovát -áta -o vřhat, vřhovátiti -im, vřhovátenje -a s: na kupe devati in ~

Vřhpolje -a s kr. i., v ~u, vřhpoljski -a -o, vřhpoljec -ljca m [trta]

vřhúnc -nca m: biti na ~u svoje moči, vřhúnčast -a -o, vřhúnski -a -o: ~i uspehi, ~i telovadec, ~a telovadba

vřríniti vřrínem gl. ríniti, vřrínjen -a -o: ~ komu kaj, napaka se je vřrínila v besedilo; ~ se v odbor, vřrínil se je mednje; vřrínjenec -nca m, vřrínjenka -e ž; vřrinek -nka m = vřrivek -vka m; vřrivati -am gl. odrivati, vřrivanje -a s in vřrívánje -a s

vřisati vřisém, vřisan -a -o: trikotniku ~ krog: vřisováti -újem, vřisováł -ála -o, vřisováanje -a s

vrisk -a m: ~ slišati, vino je kisló ko ~, vriskati -am, vriskaj -te in -ajte! vriskal -a -o in -ála -o, vriskanje -a s in vriskánje -a s: od veselja ~, vriskáč -a m l. človek, 2. opica, vriskálo -a s; vrískniti -nem: ~ od strahu, vríšč -a m: ~ zagnati

vfl [vərɫ] -a -o lit., vrlina -e ž krepóst, čednost: telesne in duševne ~e, vřlost -i ž in vřlóst -i ž

vřniti vřnem, vřni -ite! vřnil -ila -o, vřnjen -a -o in vřniti -nem s stal. poud.: knjigo, dolg, obisk, pozdrav ~ komu, ~ živino iz detelje, ~ se domov, v domačo vas, k materi: vřnil mu je, kar mu je hudega storil; ~ komu milo za drago, šilo za ognjilo; vřnitev -tve ž, vřnila -e ž = vřnilo -a s lesa, ki se sama zapira

vřč in vřč -a -e: ~e železo, čelo, ~e roke, ~e sonce, poletje, ~ boj, ~a debata, kri, želja, prošnja; vřčina -e ž: poletna, opoldanska, suha ~, huda ~ je, letos ni prave ~e, bolnik je brez ~e, ima veliko, visoko, hudo ~o, ~ ga kuha, ~ pritiska, ~ in mráz me spreletava; vřčinski -a -o: ~a kap, ~a (bolezni) = vřčnica -e ž, vřčničen -čna -o; vřčica -e ž vřčina, mrzlica, vřčičen -čna -o: ~e oči; vřčekřven -vna -o, vřčekřvnost -i ž, vřčekřvnež -a m, vřčekřvnica -e ž

vřčiti -im v roke dati, vřči -ite! vřčil -ila -o, vřčén -čna -o, vřčenje -a s, vřčítev -tve ž, vřčítven -a -o [-tvən-]; vřčilo -a s, vřčilen -lna -o [-ln-]: ~i list = vřčilnica -e [-un-] ž; vřčnik -a m, vřčnina -e ž; vřčeváti -újem, vřčevánje -a s, vřčevávec -vca m

Vřsno -a s kr. i., na ~em, vřsensi -a -o, Vřsenci -ev [-sən-] m mn.

vřsta -e ž, mn. tudi vřsté -á: bojna, napađalna ~, aritmetična, končna, neskončna ~, nepretrgana ~, dolga ~ let, zgleđov; ~ zob, hiš; uvodna, začetna, prazna, korekturna, ulita ~; besedna, pesniška, sadna, živalska, rastlinska ~, ~ rim, vin; po ~i vstopati, pripovedovati, na ~i biti, na ~o priti, v ~i biti, čakati, v ~o stopiti, v prvi ~i sedeti, to je v prvi ~i potrebno predvsem, zlasti, ljudje moje ~e, ljudje vseh vrst, vsake ~e blago, blago prve, srednje ~e, °na tebi je ~ ti si na vřsti, iste, različne ~e šol, kritika iz lastnih vrst: vřsten -tna -o: ~i red, ~e hiše, vřstica -e ž, vřstičen

-čna -o: ~i konci; vřstičnik -a m tisk.; vřstnik -a m: midva sva ~a, njegov ~ sem, z njim sva ~a, vřstnica -e ž; vřstoma prisl.; vřstomer -a m tisk., agr. **vřstíti** -ím, vřsti -ite! vřstíl -a -o, vřsténje -a s: dnevi in noči se vřstijo, pri delu se ~ s kom; vřstílen -lna -o [-ln-]: ~i števniki, vřstílnik -a [-ln-] m: ~ na pisalnem stroju

vřša -e ž |ribiška priprava|, vřšúljek -ljka m |del vřše|

vřšáj -a m gl. vřšiti

vřšen -šna -o kar je pri vřhu: ~i koti, vřšič -iča m: ~ na drevesu odtrgati, vřšičje -a s, vřšičevje -a s, vřšiček -čka m: smrekovi ~i, pljučni ~i; vřšičkati -am, vřšičkanje -a s: krompir, trte ~; vřšác -a m

vřšeti in vřšáti -ím, vřši -ite! vřšél -éla -o in vřšál -ála -o, vřšenje -a s in vřšánje -a s: v lipi je vřšelo ali vřšalo; vřšélo -a s jata: ~ škorcev

Vřšič -iča m: pot na ~, na ~u

vřšina -e ž stopnja, raven, gladina, višina: ~ vode, izobrazbe, omike

vřšiti -ím, vřši -ite! vřšíl -a -o, vřšenje -a s: žito ~, vřšáj -a m l. nasad žita, 2. kup zrnja, vřšenj -šnja m avgust (ko se mlati), vřšník -a m žitna desetina

vřšiti -ím opravljati, vřši -ite! vřšíl -a -o, vřšenje -a s: ° ~ popisovanje, nadzorstvo popisovati, nadzorovati; zborovanje se vřši v novi dvorani → zborovanje je ali zborujejo, dejanje se vřši → se godi, dogaja se; seja °se vřši popoldne ob 4^h seja bo; vřšítev -tve ž, vřšívec -vca m: ~ dolžnosti, vřšívka -e ž

vřt -a m, mn. vřti -ov in vřtóvi -óv, po vřtéh, z vřtmí: sadni, zelenjavni, cvetlični, zimski ~, živalski ~, ~ na strehi, v terasah, viseči ~ovi, na ~u rase drevje, na ~u ali v ~u delati; vřten -tna -o: ~a vrata, greda, ~e rože, vřtnina -e ž; vřtнат -a -o: ~o mesto, vřtec -tca m: otroški ~m, korenje iz ~a, vřtíč -iča m, vřtíček -čka m, vřtíčkar -ja m

vřtáča -e ž: kraška, ledeniška ~, ~ pri lesi

Vřtáča -e ž kr. i., na ~i, vřtáški -a -o vřtánj -a m zavinek, zavoj, pleten kolač, vřtánja -e ž vřtinec, vřtánjek -njka m pleten kolač

vřtati -am: luknjo, predor, zob ~, za vodo ~, po nosu ~, v živo ~, ~ in

premišljevati; vrtanje -a s: poskusno, globinsko ~; vrtáč -a m, vrtáčka -e ž *sveder*, vrtálo -a s, vrtálen -lna -o [-ln-]: ~e naprave, ~i stroj = vrtálnik -a [-yn-] m, vrtálnica -e [-yn-] ž; vrtanlna -e ž = vrtlna -e ž: ~ za nafto; vrtávec -vca m, vrtávka -e ž 1. oseba, 2. priprava: zobna ~, 3. igrača: se suče ko ~, vrtáv -áva -o *kdor se rad vrti* = vrtávčen -čna -o: ~ otrok = vrtávec -vka m, vrtávkast -a -o

vrtávica -e ž *vet.* [bolezzen ovac], vrtávičen -čna -o *metljav* = vrtáv -áva -o

vrtélj -a m = vrtélja -e ž *vrtáča (pri lesi)*, vrtéljlec -ljca m 1. *strugarsko orodje*, 2. *zool. bičkar*, vrtéljčen -čna -o: ~i *sveder*; vrtéljati -ám se *vrteti se*, vrtéljal -ála -o

vrtéti -ím, vrti -íte! vrtél -éla -o, vrténje -a s: kolo, film, plesavko ~, mlinška kolesa se vrtijo, fant se vrti okoli dekleta, pari se vrtijo po plesišču, kar naprej se vrti po hiši, vrti se ko muha v močniku, vrti se mi (od slabosti), od samih številke se mi v glavi vrti; vrtíti -ím, vrti -íte! vrtíl -a -o, vrténje -a s: ~ plesavko, delo ga vrti, to nas je vrtilo, pri zasliševanju ~ koga; vrtéž -a m *vrtenje*, vrténina -e ž: izračunati prostornino ~e, vrtívec -vca m, vrtívka -e ž 1. oseba, 2. mišica, vrtílen -lna -o [-ln-]: ~i moment, vrtílnica -e [-yn-] ž; vrtílják -a m, vrtíljiv -a -o: ~ most, vrtíljivost -i ž; vrtíljáj -a m *fiz. obrat*, vrtíljáji -ev m *mn. metljavost*, vrtíščé -a s

vrtínec -nca m: savski ~i, ~i prahu. v ~u življenja, lasni ~, v reki se delajo ~i, ~ požre plavavca, v ~ zaiti, vrtínčast -a -o: ~ vihar; vrtínčiti -ím, vrtínčenje -a s: veter vrtínči prah, v kótlí se reka vrtínči, vrtínčarji -ev m *mn. zool. turbelarije*

vrtínár -ja m, vrtínarica -e ž: otroška ~, vrtínárski -a -o, vrtínárstvo -a s, vrtínáríti -ím, vrtínárjenje -a s

vrtínca -e ž: stolista ~, vrtínčen -čna -o: ~i duh

vrtoglav -áva -o: vrtíl se je, da je bil ves ~, ~a višina, ~o početje, vrtoglavost -i ž, vrtoglav -áva m, vrtoglavéc -vca m 1. oseba, 2. *pasja trakuľja*, vrtoglavka -e ž 1. oseba, 2. *ptica*, vrtoglavica -e ž: ~ se me loteva, vrtoglavíčen -čna -o: ~a ženska

vrtorépec -pca m *prilizovavec*, vrtoréпка -e ž [ptica], vrtorépiti -ím: ~ okoli koga *prilizovati se*

vrv -l ž: jeklena, žična ~, ~ za perilo, po ~i hoditi, na ~ navezati, z ~jo, po ~i potegniti; vrvca -e ž = vrvica -e ž: vžigalna ~, vrvjé -à s *sk. i.*, vrvíščé -a s: ~ na odrú, na ladji, vrvnják -a m [prostor], vrvnica -e ž: skvozi ~o teče vrv, vrvnica -e ž 1. *vrvarska priprava*, 2. *jermenica za vrv*, vrvár -ja m, vrvarica -e ž, vrvárna -e ž, vrvárstvo -a s; vrvo-hódec -dca m; vrvíti -ím *alp.*, vrví -íte! vrvíl -a -o; vrvítev -tve ž: ~ v skalah vrvéti -ím, vrví -íte! vrvél -éla -o, vrvénje -a s: po ulicah vrví vse polno ljudi, na trgu vse vrví, vrvéž -a m *vrvjenje*: v ~u na ulici, v ~u življenja, vrvívček -čka m 1. *kanarček*, 2. *glas*.

vrvrátí -ám, vrvráj -ájte! vrvrajóč -a -e, vrvrál -ála -o, vrvránje -a s: v loncu vrvra voda, potóček vrvra iz zemlje Vrzdenec -nca m *kr. i.*, na ~u, vrdénški -a -o, Vrdencáni -ov m *mn.*

vrzél [-éy | -él] -i ž: ~ v plotu, v znanju, ~ izpolniti, zadelati; vrzéla -e ž *vhod v zidani ogradi*, vrzélast -a -o, vrzélica -e [-yc- | -lc-] ž, vrzélják -a m [zob]: vřzniti -nem *odpreti*: plot ~; vřzel [-áy] -zla -o *vřzelast, luknjast*

vrzúkati -am, vřzúkanje -a s: ~ z vrti ves čas *jih odpirati*

vsadíti -ím, vsádi -íte! vsádíl -íla -o, vsájén -éna -o: ~ sadiko, drevesce, sekíro v tnaló, ~ kruh v peč; vsadítev -tve ž; vsád vsáda m: ~ kruha, vsádek -dka m *med.*; vsájati -am, vsájanje -a s; *vendar* vsaditi se

vsáj *prisl. omejuje*: ~ kruha mi dajte (če ne drugega), ~ miren je (če nič drugega), ~ pet najmanj, ~ piši (če že ne prideš), ~ tukaj (če ne povsod), ~ danes (če ne zmeraj), ~ malo, ~ zaradi otroka; ko bi ~ znal; *vendar* saj

vsák -a -o *nedoločni zaimék*: ~ dan, na ~e pol ure, ~ čas pride, ~ se ga boji, na ~a dva koraka se je ustavil, na ~a vrata je potrkal, ~e hlače strga; prišel je iz boja brez ~e rane → *brez najmanjše*; brez ~ega vzroka → *čisto brez vzroka*; pisal je brez ~e napake → *brez napake*; siromak je brez ~e obleke → *popolnoma, čisto brez obleke*; ~o toliko *od časa do časa*

vsakdánji -a -e, *prim.* bôlj vsakdánji -a -e: ~i kruh, ~a obleka za *vsak dan*, ~e skrbi, ~i obisk, ~i rek *nepomemben, obrabljen*, vsakdánjost -i ž, vsakdánjež -a *m povprečnež*

vsákdo vsákogar *nedoločni zaimek*: ~ naj prinese potrdilo, za vsakogar ista postava; vsakomur ni mogoče dati, z vsakomer noče iti; *pogostoma ga nadomešča pridevni zaimek vsak*

vsákikrat = vsákokrat *prisl.*, vsakokratén -tna -o, vsákíč *prisl.*

vsako- v sestavi: vsakodnéven -vna -o *vsakdánji*; vsakoléten -tna -o; vsakóúren -rna -o; vsakovrsten -tna -o, vsakovrstnost -i ž

vsákřšen -šna -o *vsakovrsten*: ~e nevarnosti

vsaksébi *prisl. narazen*: šla sta ~, pisati besede ~; on je spravljaj skupaj, ona pa brskala ~

vsaktéri -a -o *vsak (posebej)*

vse- v sestavi: vsebóštvo -a *s panteizem*; vsemír -a *m* = vsemírje -a *s* → *vesolje, vesoljstvo, vsemírski* -a -o → *vesoljski*; vse(ga)mogóč -a -e, vse(ga)mogóčen -čna -o, vse(ga)mogóčnost -i ž, vse(ga)mogóčnež -a *m*, vse(ga)mogóčnik -a *m*; vseóbči -a -e, vseóbčen -čna -o; vseobséžen -žna -o; vseslovénski -a -o: ~o gibanje; vsesplóšen -šna -o; vsestránski -a -o, vsestránost -i ž; vsesvétén -tna -o *in vsesvétén* -tna -o: ~a roža = vse-svétница -e ž *in vsesvétница* -e ž; vseučilšče -a *s*, vseučilščén -čna -o, vseučilščnik -a *m*, vseučilščnica -e ž, vseučilški -a -o; vsevéd -a *m*, vse(ga)véden -dna -o, vse(ga)védnost -i ž; vse(ga)víden -dna -o; vsevíšnji -a -e: ~i bogovi; vseznávec -vca *m*, vseznál [-áy] -ála *m*

vsebina -e ž: ~ pošiljke, knjige, govora, besed; lepe besede brez ~e, vsebinski -a -o, vsebinskost -i ž; vsebováti -újem *v sebi imeti, obsegati*, vsebovál -ála -o: voda vsebuje sol *v vodi je sol*, vsebnost -i ž: ~ rude, strojila

vsečno *prisl.*: ni ~, kako pišemo svoj jezik; meni je ~ *ni nič mar*; dolgo sem premišljeval, nazadnje sem se pa ~ odločil → *le, vendar (le)*

vsejáti vsejém *gl. sejati*, vsejánje -a *s*: ~ korenje, deteljo v žito; ~ prepír med ljudi, nož ~ izgubiti

vsekakor *in vsekakor prisl.*: naj bo že tako ali tako, ~ je žalostno; kdor hoče, jaz ~ ne; pomladi ali poleti, ~ pa letos mislim iti

vsekáti -am, vsekan -a -o: ~ stopnice v skalo, ~ rano, ~ črke v kamen; vsék vséka *m*: železniški ~, vsekováti -újem, vsekovál -ála -o, vsekovánje -a *s*, vsekávati -am, vsekávánje -a *s*; *vendar* usekati

vsekdar *lit. prisl. zmeraj, vedno, vselej*: resnica ~ zmaga

vselej *prisl. zmeraj, vedno, vsakikrat*: ni ~ prijetno; vselejšnji -a -e

vselíti vsélim *gl. seliti*, vséljen -a -o: stranka se je vselila v novo stanovanje; vselitev -tve ž: ~ je mogoča z novim letom, vselitven -a -o [-tvén-]: ~i rok, vséljenec -nca *m*, vséljenka -e ž, vséljenost -i ž; vseljévati -újem, vseljévál -ála -o, vseljévánje -a *s*; vseljív -a -o: ~o stanovanje, vseljívost -i ž

vseповsod *prisl.*: kamor prideš, ~ sama žalost in obup; vseповsódnji -a -e: ~a razvada

vsesáti -ám *gl. sesati*, vsesán -a -o: goba vsesa vodo, ~ kri, z materinim mlekom ~, klop, pijavka se vsesa v kožo; vse-sávati -am, vsesávánje -a *s* > [-vsás-]

vseskóz(i) *prisl.*: sledil ga je ~ od doma do postaje, ~ je bil pošten *zmeraj*, bil je ~ pošten *popolnoma, čisto, do konca, v vsem*

vsevdílj *prisl. venomer*

vsevpřek *prisl. na vse strant*: zrnje leti ~

vsíliti -im, vsíljen -a -o: ~ komu slabo blago, ~ se komu; vsíljenec -nca *m*, vsíljenka -e ž, vsíljenost -i ž; vsiljeváti -újem, vsiljevál -ála -o, vsiljevánje -a *s*; vsiljív -a -o, vsiljívec -vca *m*, vsiljívka -e ž, vsiljívost -i ž

vsípáti -am *in -pljem gl. sipati*, vsípánje -a *s*: ~ žito v vreče, vsíp -a *m*; vsípávati -am, vsípávánje -a *s*; *vendar* usipati

vsi svéti *in vsi svéti m mn.*: od vseh svetih, k vsem svetim, za vse svete, o vseh svetih, pred vsemi svetimi; *tudi* od vseh svetov, k vsem svetom, pred vsemi svéti **vskočíti** -óčim *gl. skočiti*: namesto bolnega igravca je vskočil namestnik; sredi stavka mu je vskočil sosed in ga ustavil; vskók -óka *in vskóka m*; *vendar* uskočíti

~vsled *predl. zaradi*

vsôta -e ž *seštevek, znesek, vsôtica* -e ž

vsrkati -am *in* -čem, vsrkan -a -o; vsrkávati -am, vsrkvávanje -a *s*; vsrkljív -a -o, vsrkljívost -i *ž*

vstáti vstánem, vstáni -fte! vstál -ála -o: zgodaj, pred svitom ~, s stola, iz postelje, od mize, od jedi ~, od mrtvih, iz groba ~, prvič ~ po bolezni, z levo nogo ~, ~ zoper koga; vstajenje -a *s*, vstajénjski -a -o; vstája -e *ž*: ljudska ~, vstájnik -a *m*; vstájati -am, vstájaj -te *in* -ajte! vstájal -a -o *in* -ála -o, vstájanje -a *s in* vstájanje -a *s*, vstajávec -vca *m*: zgodnji ~, vstajávka -e *ž*; vstajáč -a *m*: možicelj ~ |igrača|

vstáviti -im, vstávljen -a -o: ~ zaplato, ~ nekaj besed (v pismo), ~ motor (v avto), vstáva -e *ž*, vstáven -vna -o: ~i deli, vstávek -vka *m*; vstávljati -am, vstávljaj -te *in* -ajte! vstávljal -a -o *in* -ála -o, vstávljanje -a *s in* vstavljanje -a *s*: ~ črke v kvadratke, vstavljív -a -o; *vendar* ustaviti

vstopíti *in* vstópiti -im *gl.* stopiti: ~ v društvo, v podjetje, v stranko; vstópati -am, vstópanje -a *s*; vstóp -ópa *m*, vstópen -pna -o: ~i listek = vstópnica -e *ž*: ~ za kino, brezplačna ~, ~ za na ples; vstopnína -e *ž*: ~ je 100 din, vstopnínski -a -o; *vendar* ustopiti se

vstrán *prisl.* v stran, stran: ~ govoriti **vstrélen** -lna -o [-ln-]: ~a rana = vstrelna -e *ž* rana *pri vstopu krogla v telo*

vsúti vspém *in* vsújem *gl.* suti: ~ žito v škafo; *vendar* usuti

všěč *prisl.* povšeči: knjiga mi ni ni ~, vsi so mi ~; všěč -i *ž*: ni po moji ~i, všěčen -čna -o, všěčnost -i *ž*

všěv *prisl.* pošev, poševno, všěven -vna -o: ~a lestva *tel.*

všíti všijem, všij -tel! všil všila -o, všít -a -o: ~ cekin v podlogo, všív -a *m*; všívati -am *gl.* šivati; *vendar* ušiti

vštěti vštějem *gl.* šteti: ~ komu vojaška leta v pokojnino, preiskovalni zapor se mu všteje v kazeni; vštěvši *prisl.* *inkluzivno*: ves teden, ~ nedeljo: vštět -a -o: do ~ega 1948. leta; vštětje -a *s*; vštěvati -am, vštěvanje -a *s*; vštěvek -vka *m*, vštěven -vna -o, vštěvnost -i *ž*; *vendar* ušteti se

vštríc *prisl.* *in predl.* z rod.: ~ sva hodila, ~ tebe; vštrícati -am se: ~ se s kom v korak hoditi, vštrícema *prisl.*, vštrícni -a -e: ~i korak, ~a hoja

vštúlití -im, vštúljen -a -o: ~ koga kam, ~ se v prvo vrsto, ~ se med odbornike, vštúljenec -nca *m*, vštúljenka -e *ž*

vtakniti *in* vtákni -nem *gl.* dotakniti se: ~ ključ v ključavnico, nit v šivanko, prst v usta, dobiček v žep, glavo v zanko, tata v ječo; v trgovino ~ veliko denarja; v vsako reč se ~, v vsako reč ~ nos >[-tak-/-tək-]; vtík -a *m*, vtíkljáj -a *m*, vtíkati -am, vtíkanje -a *s*, vtíkač -a *m* 1. oseba, 2. priprava, vtíkalo -a *s*: električno ~; vtíkljív -a -o 1. kar se dá vtakniti, 2. kdor se rad vtika, vtíkljívost -i *ž*; vtíkováti -ujem, vtíkovál -ála -o, vtíkovánje -a *s*; vtíč -íča *m*, vtíčnica -e *ž*

vtém *in* vtém *prisl.* medtem: jaz pojdem na trg, ti se ~ uči; mi smo delali, ~ ko je on lenaril; *vendar*: v tém se motiš

vtěpsti vtěpem *gl.* tepsti, vtěpěn -ěna -o: ~ komu kaj v glavo, v glavo si je vtěpel; vtěpati -am *in* -ljem, vtěpanje -a *s*, vtěpávati -am, vtěpávanje -a *s*; *vendar* utěpsti

vtihotápiti -im *gl.* tihotapiti, vtihotápljen -a -o: ~ blago, v besedilo se je vtihotapila napaka; vtihotápljati -am, vtihotápljanje -a *s*

vtíkati -am *gl.* vtakniti

vtís -a *m*: močan, neizbrisen, porazen, celoten ~, popotni ~i; dober, slab ~ napraviti na koga, dela ~ neresnega človeka; zbuja ~, kakor da se nečesa boji; biti pod ~om nesreče; vtísk -a *m* 1. ~ kovanca v vosek, 2. vtís; vtísniiti -nem, vtísnijen -a -o: ~ kamenček v ilovico, v spomin si ~ kaj, vtísnijenost -i *ž*; vtískati -am, vtískováti -ujem, vtískovál -ála -o, vtískovánje -a *s*

vtkáti vtěm *in* vtěkam *gl.* tkati, vtěkan -a -o: vzorec, podobo ~

vtlačíti *in* vtlačíti -im *gl.* tlačiti, vtlačěn -a -o **vtřéti** vtřém *in* vtěrem *gl.* třéti, vtřít -a -o: ~ olje v kožo; vtřírati -am, vtříranje -a *s*; *vendar* utřéti

vtřětjíc *prisl.* třětjíc, v třětje: ~ gre rado **Vúhred** -a *m* kr. i., v ~u, vúhredski -a -o **vulfénija** -e [-lf-] *ž* bot.

vulgáren -rna -o: ~o govorjenje *prostaško*. ~a latinščina ljudska, vulgárnost -i *ž* navadnost, *prostaščina*, vulgarizem -zma *m* preprost, ljudski izraz, vulgarizírati -am >[-lg-]

vulgáta -e *ž* latinski prevod sv. pisma, vulgátin -a -o: ~o besedilo >[-lg-]

vúlgó [-lg-] *lat. prisl. po domače*: Prešernov dom v Vrbi, ~ pri Ribiču
Vulkán(us) -na *m* |*rimski bog*|, vulkán -a *m* ognjenik: živ, ugasel, blaten ~, ~ dela, bruha, izbruh ~a; vulkánski -a -o: ~e kamnine, vulkáničen -čna -o; vulkanizirati -am: ~ kavčuk, vulkanizacija -e ž, vulkanizacijski -a -o, vulkanizér -ja *m* >[-lk-]
vúzem -zma *m* velika noč, vúzemski -a -o, vúzemnica -e ž 1. *pesem*, 2. *bot.* >[-zəm-]
vz- [uz- us- /uz- us-] *predp.*, *pomeni*:
 ① *gibanje navzgor*: vzdigniti, vzhajati, vzleteti; ② *začetek dejanja*: vzljubiti; *popolna oblika vz-se danes rabi zlasti v novih besedah in izposojenkah iz drugih slovanskih jezikov ali po njih narejenih; v domačih se je zvečine obrusila v z- /s- /zajemen -mna -o*: ~a pomoč, zavarovalnica, vzajemnost -i ž
vzbóčiti -im; vzbóčen -a -o: ~o steklo, ~a leča, vzbóčenost -i ž; vzbókniti -nem *vzbóčiti se*, vzbókel -kla -o = vzbóknjen -a -o, vzbóklost -i ž = vzbóknjenost -i ž, vzboklina -e ž; *tudi* zbočiti
vzbrstéti -im *gl.* brsteti, vzbrst -i ž
vzbúriti -im, vzbúrjen -a -o, vzbúrjenje -a *s*: ~ živce, vzbúrjati -am; *tudi* zburiti
vzcvestí vzcvetém *gl.* cvesti, vzcvetén -éna -o >[-cvə-]; vzcvetéti -im *gl.* cveteti; vzcvétati -am, vzcvét -éta *m*
vzdahniti in vzdáhniti -nem *vzdihniti gl.* dahnuti: globoko ~
vzdáti vzdám: ~ dober dan; vzdájati -jam *in -jem*, vzdájanje -a *s*: priimke ~
vzdéti vzdém *in* vzdémem *gl.* deti: ~ komu ime, priimek, vzdévek -vka *m* porogljiv, šaljiv *priimek*; vzdévati -am, vzdévanje -a *s*: ~ komu priimke
vzdigniti -nem, vzdignjen -a -o: ~ roko, glavo, sidro, jadra, prah, tovor na voz, ~ cene, ~ plačo, denar v banki, ~ tožbo, ~ hišo za nadstropje, pes vzdigne zajka, ~ se zoper koga *upreti se*, z vojsko se ~ nad koga, zoper koga, letalo se vzdigne (od tal, z vode); čas je, da se vzdignemo *odpravimo*, vzdignilo se mi je *bruhati se mi hoče*; vzdigovati -újem, vzdigovál -ála -o, vzdigovanje -a -a *s*: bremena ~, vzdiguje se mi, hrib se vzdiguje nad mestom; vzdigovávec -vca *m*, vzdigovávka -e ž, vzdigáč -a *m*, vzdigálo -a *s*, vzdigálnik -a [-un-] *m*; vzdig -a *m*, vzdiglij -a *m*; vzdiglij

-a -o: ~ sedež, ~a hiša, vzdiglijivost -i ž; vzdížen -žna -o: ~i most, ~i kot *elevacijski*, vzdížnica -e ž |*mišica*|
vzdihniti -nem: iz srca ~, vzdih -a *m*, vzdihljaj -a *m in* vzdihljáj -a *m*; vzdihovati -újem, vzdihovál -ála -o, vzdihovanje -a *s*: ~ za čim, po čem, zaradi česa; vzdihovávec -vca *m*, vzdihovávka -e ž; vzdihati -am, vzdihanje -a *s*; *tudi* zdihniti
vzdólž 1. *prisl. po dolgem*: pretrgal ga je ~, 2. *predl. z rod. ob.*: ~ reke teče cesta; vzdólžen -žna -o: ~a razpoka >[-už-]
vzdražiti *in* vzdrážiti -im *gl.* dražiti: ~ živce, vzdražljiv -a -o
vzdržáti -im *gl.* držati: ~ pritisk, preskušnjo, ~ se pokonci, ~ se mesa, glasovanja; vzdrževáti -újem, vzdrževál -ála -o, vzdrževanje -a *s*: ~ družino, ~ kaj v dobrem stanju, ~ se pijače; vzdřžen -žna -o: ~ človek, ~e razmere, vzdřžnost -i ž, vzdrževávec -vca *m*, vzdrževávka -e ž; vzdržljiv -a -o, vzdržljivost -i ž; *tudi* zdržati
vzdúže -a *s* → *ozračje*
vzétí vzámem, vzémi -ite! vzél -a -o, vzét -a -o, vzétje -a *s*: knjigo komu ~, pod streho ~ koga; za ženo, za moža ~, vzela sta se, ~ za svojega, za zgled si ~ koga; komu kaj za zlo, za hudo ~ *zameriti*; zlahka ~ kako delo, za res, za šalo ~, posledice nase ~, na stanovanje ~ koga, na znanje ~, na muho, piko, merek ~ koga, blago ~ na upanje, delo v róke ~, v róke ~ koga *osteti*. ~ kaj v delo, v misel ~ kaj, k srcu si ~ kaj; v vojake, k vojakom so ga vzeli. njivo v najem ~, kruh iz peči ~, izpred nosa mu je vzél, besedo komu z jezika ~, z adutom ~ (pri kartanju), medse ~ koga, sneg je hitro vzelo, glavo komu ~, trdnjavo ~, življenje si ~, zdravilo ~, vzelo ga je *umrl je*; noč, bolezen ga je vzela, hudo ga je vzelo *zelo je shušal*, krojač vzame mero, nova hiša nam je vzela sonce, razgled; vzemimo, da je v resnici tako *recimo*; od kod si se vzél; vzémek -mka *m*: ~ zdravila, vzétek -tka *m*: ~ pri kartah: vzéten -tna -o: med je ~, žganje je ~o *hitro gre*
vzgb -a *m*: ~ duše, vzgíbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, vzgíbanje -a *s*, vzgíbavati -am, vzgíbanje -a *s*

vzglás -ása *m* začetni glas, vzglásen -sna
-o začeten: ~i samoglasnik, soglasnik
slov., vzglásje -a *s*

vzgojiti -ím, vzgóji -íte! vzgójil -ila -o,
vzgojen -éna -o: otroke, rože, okus ~,
dobro vzgojen otrok; vzgója -e *ž*:
domača, šolska ~, otrok ima dobro
~o, vzgojen -jna -o: ~o delo, ~e
metode, ~o vplivati na koga, vzgojnost
-i *ž*; vzgojitelj -a *m*, vzgojiteljica -e *ž*,
vzgojiteljski -a -o: ~a šola; vzgoje-
slóvje -a *s*, vzgojeslóven -vna -o, vzgo-
jeslóvec -vca *m*, vzgojeslóvski -a -o;
vzgájati -am, vzgájanje -a *s*, vzgaja-
lišče -a *s*

vzgon vzgóna *m* fiz., vzgónski -a -o: ~a
moč

vzhájati -am, vzhájanje -a *s*: sonce vzhaja;
gl. tudi shajati

vzhíčen -a -o zamaknjen, navdušen, prevzer,
zavzet, vzhíčenje -a *s* zamaknjenje,
navdušenje, zavzetost, prevzetost

vzhód vzhóda *m*: sončni ~, na ~u,
z ~a, vojska na Daljnem ~u, nasprotja
med Vzhodom in Zahodom, vzhóden
-dna -o: ~i blok, ~e države, ~a
Evropa, Vzhodna Nemčija; ~i veter
= vzhódnik -a *m*, vzhodnják -a *m*,
vzhodnjáski -a -o: ~e navade; vzhodo-
severovzhód -óda *m*

vzhodno -v sestavi: vzhodnoazijski -a -o;
vzhodnoevrópski -a -o; vzhodnofrán-
kovski -a -o: ~a država; vzhodno-
gótski -a -o; vzhodnoindijski -a -o;
vzhodnonémški -a -o; vzhodnorímski
-a -o: ~o cesarstvo

vzidáti in vzidati -am *gl.* zidati, vzidan -a
-o: ~ ploščo v steno, vzidek -dka *m*,
vzidljiv -a -o: ~ štedilnik, vzidávati -am,
vzidávanje -a *s*, vzidováti -újem, vzi-
dováł -ála -o, vzidováňje -a *s*

vzítí vzidem, vzídi -te! vsél vszla -ò in -ó:
sonce vzide

vzkípéti -ím *gl.* kipeti: voda, kri vzkipi,
~ od jeze, v jezi, vzkipljiv -a -o, vzkíp-
ljivost -i *ž*; *tudi* skipeti

vzklíc -a *m* pr. priziv, pritožba: ~ na višje
sodišče; vzklícen -cna -o: ~a cena,
~o sodišče

vzklík -a *m*: z ~om izvoliti, vzklíkoma
prisl., vzklíkniti -nem, vzklíkati -am,
vzklíkanje -a *s*

vzklítí vzklíjem *gl.* kliti: seme vzklíje;
vzklíl -a -o: ~o seme

vzkríž *prisl.* navzkriž: ~ si biti s kom,
vzkrížema *prisl.* križem: ~ položiti,
vzkrížen -žna -o: ~i obok, ogenj,
vzkríznost -i *ž*

vzlét vzléta *m*: ~ letala (z letališča),
vzléten -tna -o; vzletéti -ím *gl.* leteti:
letalo vzleti se vzdigne od tal; vzletáti
-am, vzletánje -a *s*, vzletávati -am,
vzletávanje -a *s*: čebele pridno vzletavajo
vzlic *predl.* z daj. navzlic, kljub: ~ temu,
~ opominu je šel

vzljúbíti in vzljúbiti vzljúbim začeti ljubiti
gl. ljubiti: ~ otroka

vzmáh vzmáha *m* tel.

vzmét vzméta *m* tel.: ~ naprej, nazaj;
vzméten -tna -o: ~i gib, ~a vaja

vzmét -í, *ž*: žična ~, ura, voz na ~i,
vzméten -tna -o: ~o pero, vzmétnica -e
ž žimnica z vzmétni

vzmnožítí -ím, vzmnoží -íte! vzmnožil -ila
-o, vzmnožen -éna -o, vzmnožitelj -a *m*
mat. eksponent

vznák *prisl.* znak, nazaj, na hrbet: ~ pasti,
ležati

vznemírítí -ím, vznemírjen -a -o, vznemir-
jenje -a *s*, vznemírjenost -i *ž*; vznemirljiv
-a -o: ~ človek, ~e novice, vznemirjljiv-
ec -vca *m*, vznemirjljivka -e *ž*; vznemir-
jati -am, vznemirjanje -a *s*, vznemirjavá-
vec -vca *m*, vznemirjavávka -e *ž*, vzne-
mirjevávski -a -o

vznesèn -éna -o: ~a pesem, ~o razpolo-
ženje, vznesénost -i *ž*

vzníknítí -nem: voda, seme vznikne, vznik
-a *m*, vznikati -am

vznóžje -a *s* znožje

vzór vzóra *m* zglied, ideal: ~ pridnosti,
~ moža, imeti svoj ~, imeti koga za
~, biti brez ~ov, vzóren -rna -o zgliedem,
vzórnik -a *m*, vzórница -e *ž*; vzórec -rca
m: ~ blaga, ~ brez vrednosti, risati po
~ih, krojni, slikarski ~, vzórčen -čna
-o: ~i semenj, vzórcast -a -o: ~o
blago, vzórcnica -e *ž* album z vzorci,
vzórcítí -ím; vzórcenje -a *s*: metoda ~a

vzpétí vzpném se, vzpní -íte se! vzpél -a -o:
na prste se ~, ~ se po stopnicah, ~ se
na drevo, vzpét -a -o: ~ svet, vzpétost
-i *ž*, vzpetína -e *ž* strmina, klanec; vzpé-
njati -am se, vzpénjanje -a *s*, vzpenjáča -e
ž žičnica: ~ na Krvavec

vzplamenéti -ím, vzplaméni -íte! vzpla-
menél -éla -o: vzplamenela čustva; vzpla-
menítev -tve *ž*; vzplamenévati -am,

vzplamenévanje -a s; vzplamtéti -fm
→ vzplameneti

vzplávati -am: riba vzplava, kadar se
požene z dna na vrh

vzpon vzpóna m: železnica ima velik ~,
~ na Triglav, vzpónski -a -o

vzporéden -dna -o: ~a črta, ~i razredi,
cesta in železnica tečeta ~o, vzporédnost
-i ž: ~ dogodkov in ~ med dogodki,
vzporédje -a s, vzporédnica -e ž: ~e
se ne sekajo, razred ima tri ~e *paralelke*,
vzporédnik -a m *geogr.*: oba kraja
ležita na istem ~u, vzporédniški -a -o;
vzporéditi -im, vzporédi in vzporédi -ite!
vzporédil -ila -o, vzporején -éna -o, vzpo-
redítev -tve ž; vzporéjati -am *primerjati*,
vzporéjanje -a s, vzporejeváti -újem,
vzporejevál -ála -o, vzporejevanje -a s,
vzporejevávec -vca m, vzporejevávka -e ž,
vzporejeválen -lna -o [-ln-]

vzpostáviti -im: red ~ napraviti, uveljaviti,
vzpostávanje -e ž, vzpostavítev -tve ž
uveljavljena, obnova, postavitev; vzpo-
stávljati -am *gl.* postavljati, vzpostáv-
ljanje -a s in vzpostavljanje -a s, vzpo-
stavljačec -vca m

vzradostíti -im *razveseliti*, vzradostíti -ite!
vzradostíti -ila -o, vzradoščén -éna -o,
vzradoštítev -tve ž, vzradoščénost -i ž;
vzradoščati -am, vzradoščanje -a s

vzrojiti -im *zrojiti*, vzróji -ite! vzrójil -ila -o
in vzrojiti vzrójim *gl.* rojiti: ~ nad kom

vzrók vzróka m: glavni, postranski, nepo-
sredni ~, ~ in posledica, ~ smrti,
~ za razvezo zakona, nobenega ~a
nima za pritožbo, da bi se pritoževal,

brez ~a ga je napadel; temu je ~ bole-
zen vzrok tega je, tega je kriva, vzróčen
-čna -o: ~a zveza, vzróčnost -i ž

vztrájati -am, vztrájanje -a s: ~ na posto-
janki, ~ pri svoji trditvi, ~ na tem,
da ga izključijo → *pri tem*, vztrájen
-jna -o, vztrájnost -i ž, vztrájnosten -tna
-o: ~i moment *fiz., teh.*, vztrájník -a
m stroj.

vzvalováti -újem *gl.* valovati, vzvalován -a
-o = vzvalovítí -ím, vzvalóvi -ite!
vzvalóvil -fla -o, vzvalovljén -éna -o:
veter je vzvalovil morje, morje se je vzva-
lovalo, vzvalovitev -tve ž

vzvišén -a -o *zvišen*, vzvišénost -i ž: ~ nad
vsakdanjostjo

vzvód vzvóda m *navor*: premikalni, iz-
klopni, zaviralni ~, vzvóden -dna -o:
~o prijemališče

vzvój vzvója m *torzija*, vzvójen -jna -o,
vzvójnik -a m [sveder]

vzvrát -áta m *reakcija*, vzvráten -tna -o:
~o delovanje, vzvrátnost -i ž

vžgáti vžgém *gl.* žgati: ~ znamenje v
kožo, luč ~, strela je vžgala *zažgala*,
senik se je vžgal, zvezde se vžgejo,
za vsako reč se hitro vžge; vžigati -am,
vžiganje -a s, vžig -a m l. žig, *znamenje*,
2. *prizig*: ~ na daljavo, motor na elek-
trični ~, vžigálo -a s, vžigálica -e ž,
vžigávka -e ž *vžigalna kapica*, vžigálen
-lna -o [-ln-]: ~a vrvca, bomba, vžig-
gálnik -a [-un-] m; vžiglív -a -o, vžig-
lívost -i ž; *vendar užgati*

vživéti -ím se *gl.* živeti: ~ se v čustva
koga drugega, vživéte -a s

W

w [və | vé] m *neskl. ali vé -ja m*: z W
[dvojním vé] označujemo zahod

Wagner [vágner] -ja m [nem. skladatelj],
Wagnerjev -a -o: ~a opera, wágnjerje-
vec -vca m = wagnerjánec -nca m,
wagnerjánstvo -a s, wagnerjánski -a -o:
~i duh, wagnerizem -zma m

Wagram [vágram] -a m [kraj v Avstriji],
wagramski -a -o

Wakefield [vékfeld] -a m [kraj v Angliji],
wakefieldski -a -o

Waldeck [váldek] -a m [nem. pokrajina],
waldeški -a -o

Wales [uéls] -a m [angl. pokrajina], wa-
leški -a -o: ~i princ

Wallace [uólás] -cea m, Wallaceov -a -o

Wallenstein [válnštajn] -a m [nem. vojsko-
vodja], Wallensteinov -a -o

Wall Street ali Wallstreet [uólstrít] -a m
1. ulica v New Yorku z bankami, 2. fi-
nančna oblast kapitala, wallstreetski -a
-o: ~i magnat

Walzel [válcal] -zla m [nem. literarni
zgodovinar], Walzlov -a -o: ~i nazori

Washington [uóšington] -a m [amer. dr-
žavnik], Washingtonov -a -o

Washington [uóšington] -a m |amer. mesto|, washingtonski -a -o
Wassermann [vášerman] -a m |nemški zdravnik|, Wassermannov -a -o: ~a reakcija med.
Waterloo [vaterló / váterlo] -ja m: bitka pri ~ju, waterloojski -a -o
Watson [uótson] -a m, Watsonov -a -o: ~i članki o Jugoslaviji
Watt [uót] -a m |angl. izumitelj|, Wattov -a -o; gl. tudi vat
Watteau [vató] -ja m |franc. slikar|, Watteaujev -a -o
Weber [vébər] -bra m |nem. fiziolog|, Webrov -a -o: ~ zakon; wéber -bra m enota magnetnega pretoka
Webster [uébštər] -tra m |amer. založnik|, Websterov -a -o: ~ slovar
Wedgwood [uédžvud] -a m |angl. keramik|, Wedgwoodov -a -o, wedgwoodski -a -o: ~i porcelan
weekend [uikend] -a m vikend
wehrmacht [véhmaht] -a m nemška vojska, wehrmachtovski -a -o, wehrmann [véрман] -a m |vojak|
Weimar [vájmar] -ja m |nem. mesto|, weimarski -a -o: ~a republika
Weismann [vájsmán] -a m |nem. biolog|, Weismannov -a -o, weismanizem -zma m, weismanist -a m
Wellington [uélington] -a m |državnik|, Wellingtonov -a -o
Wells [uèls] -a m |angl. pisatelj|, Wellsov -a -o: ~a zgodovina
Wendel [véndəl] -dla m |nem. publicist|, Wendlov -a -o: ~i potopisi
Werfel [vérfəl] -fla m |nem. pisatelj|, Werflor -a -o
Werther [vértər] -ja m |Goethejev junak|, Wertherjev -a -o, wertherski -a -o: ~i značaj, wertherjánec -nca m, wertherjánstvo -a s, wertheriáda -e ž
Wester [véštər] -tra m, Westrov -a -o: ~e čitanke
western [uéstərn] -a m |film|
Westminster [uéstmínštər] -tra m, westminstrski -a -o: ~a opatija
whig [hułg / ułg] -a m |prizadnik angleške stranke|, whigovec -vca m, whigovstvo -a s, whigovski -a -o: ~a politika, oligarhija; gl. tudi vig
whisky [uiski] -ja m viski
whist [uist] -a m: karte za ~, igrati ~, partija ~a; tudi vist

Whitman [huýtmen] -a m |amer. pesnik|, Whitmanov -a -o, whitmanski -a -o: ~a podoba
Whitworth [huýtvořt] -a m, Whitworthov -a -o: ~ navoj
Wieliczka [vjełička] -e ž |polj. mesto|, wieliški -a -o: ~i rudniki soli
Wiener Neustadt [vínər nójštət] Wiener Neustada m Dunajsko Novo mesto, wienerneustadtski -a -o
Wiesbaden [vizbadən] -dna m |nem. mesto|, wiesbadenski -a -o [-ádən-]
Wiesthaler [vístalər] -ja m, Wiesthalerjev -a -o: ~ latinski slovar
Wilde [uájd] -da m |angl. pesnik|, Wildov -a -o: ~e pesmi, wildovski -a -o: ~e poteze
William [ułljəm] -a m angl. os. i., Williamov -a -o; Williams [ułljəms] -a m |amer. dramatik|, Williamsov -a -o
Wilson [uılson] -a m |amer. državnik|, Wilsonov -a -o, wilsonizem -zma m
Wimbledon [uımbłədən] -a m |angl. mesto|, wimbledonski -a -o: ~i teniški turnir
Windischgrätz [vındišgréc] -a m, Windischgrätzov -a -o: ~a posestva
Windsor [uındzər / uınzər] -ja m |angl. grad in mesto|, windsorski -a -o: Vesele žene ~e, vojvoda Windsorski
Winkler [vınkłər] -ja m, Winklerjev -a -o: ~a politika
Wisconsin [uıskònsın] -a m |amer. država|, wisconsinski -a -o
Wittenberg [vıtənbəř] -a m |nem. mesto|, wittenberški -a -o: ~a tiskarna
Wolf [vólf] -a m, Wolfov -a -o: ~ slovar
Wolf-Ferrari [vólf-ferári] -ja m |skladatelj|, Wolf-Ferrarijev -a -o: ~e opere
Wolker [vółkər] -kra in -kerja m |češ. pesnik|, Wolkrov -a -o in Wolkerjev -a -o: ~a balada
Worcester [vúštər] -tra m |angl. mesto|, worcestrski -a -o: ~a omaka
Worms [vóřms] -a m |nem. mesto|, wormški -a -o: ~a katedrala
Wotan [vótán] -a m germ. mit.
Wrangel [vráŋgəl] -gla m |rus. general|, Wranglov -a -o; gl. tudi vranglovec
Wright [rajt] -a m |angl. pilot|, Wrightov -a -o: ~ stroj
Wundt [vúnt] -a m |nem. filozof|, Wundtov -a -o, wundtovec -vca m
Württemberg [vüřtənbəř] -a m |nem. pokrajina|, v ~u, iz ~a, Württembersko

-ega *s*, na ~em, Württemberška -e *ž*, v ~i, württemberški -a -o, Württemberžani -ov *m mn*.

Würzburg [vü'rcburg] -a *m* |nem. mesto|, würzburški -a -o: ~a šola

Wyclif [ɥiklɪf] -a *m* |angl. cerkveni reformator|, Wyclifov -a -o, wyclifovec -vca *m*, wyclifovski -a -o

Wyspiański [vispjanjski] -ega *m* |polj. pesnik|: drame ~ega

X

x [iks] *m neskl. in iks -a m* 1. črka: pri *x* [iks | iksu] začni; v besedah ima glasovno vrednost [ks]; 2. mat. neznanka: 5 *x* [iks]; 3. fiz.: žarki *x* in *X* [iks] ali **x** [iks]

žarki; 4. neznavec: prišel je s tovarišem *X* [iks | iksom]; 5. oblika: noge na *x* in *X* na *iks*

Xeres [héres] -a *m* Jerez, Heres

Y

y [ipsilon] *m neskl. in ipsilon -a m* 1. črka: beseda se konča z *y* [ipsilon | ipsilonom]; v besedah ima po različnih jezikih različno glasovno vrednost; 2. mat. neznanka: 5 *y* [ipsilon], na abscisni osi *y* [ipsilon]

Yale [jél] -la *m* |uradnik|, Yalov -a -o: ~a univerza v Connecticutu, yalski -a -o: ~a univerza

yankee [jénki] -ja *m* |posmehljivka za Američana|, yankeejev -a -o, yankeejevski [jénkijevski] -a -o: ~o vedenje, yankeejevstvo -a *s*; tudi jenki

yard [járd] -a *m* jard

Yeats [jéjts] -a *m* |angl. pesnik|, Yeatsov -a -o

Yellowstone [jélouston] -na *m* |ameriška reka|, yellowstoneški -a -o: ~i narodni park

York [jórk] -a *m* |angl. mesto|, yorški -a -o: ~i vojvoda

Yorkshire [jórksšir] -ra *m* |angl. pokrajina|, yorkshirski -a -o: ~a pasma; tudi jorkširski

Young [jàng] -a *m*, Youngov -a -o: ~ reparacijski načrt

Ypsilanti [ipsilánti] -ja *m* |grški borec za svobodo|, Ypsilantijev -a -o

Yucatan [jukatán] -a *m* |amer. polotok|, yucatanski -a -o

Yukon [júkon] -a *m* |kanadska reka|, yukonski -a -o

Z

z [zə | zé] *m neskl. in zé -ja m* [črka]: mali *z*, z velikim *Z*, od zeja nazaj

z predl. (pred nezvenečimi glasovi *s*) pomeni:

① *z* rod. gibanje a) v kraju: ~ mize vzeti (kar je na mizi), zmetati seno ~ voza (ki je na vozu), ~ Gorenjskega priti, ~ doma iti; b) v času: ~ nedelje na ponedeljek je bilo; ② *z* or. a) družbo, skupnost: kdor se ~ volkovi družiti, mora ~ njimi tuliti; ~ nočjo je zmeraj doma, ~ grozo spoznati; b) pripomoček: ~ roko prijeto, delo ~ glavo, mesto je obdano ~ vodo ("od vode), dvorana je bila nabita ~ dijaštvom (^odijaštva);

vendar: v dvorani je bilo nabito dijaštva; pred nekaterimi oblikami osebnega zaimka smemo pisati tudi *ž*: *ž* njim, *ž* njima, *ž* njimi, *ž* njo

z- v sestavi pomeni ① *druženje*: zbrati, zbirati, zbor, zlagati hlode, zložiti na kup, zlog, združevati, zvezati, zviti; ② *gibanje od zgoraj navzdol*: zbiti klobuk z glave, zlesti z voza, zmiti madež; ③ *dovršitev*: zgoreti, zdrobiti, zmzrniti, zbsti; ④ *obrušeno iz drugih predpon*: a) *iz-*: zbrisati, zvedeti, zračunati, zravnati; b) *vz-*: zbuditi, zdihovati, zdramiti, zdržati, zmnožiti, zvi-

šati; c) raz-: zjokati se, zdražiti, zdrapati, zmlinčiti

za predl. izraža ① *z rod. čas (kdaj?)*: ~ dne. ~ hlada priti, ~ mladih dni, ~ turških vpadov, ~ cesarja Avgusta; ② *s tož. a) kraj (kam?)*: ~ mizo sest, ~ plot se skriti, ~ vogal stopiti, sonce gre ~ góro, ~ vas ženem past, ~ nohte mu gre; b) *čas*: ~ uro je bil že nazaj čez uro, ajda je bila ~ teden dni že zunaj; če je na sv. Uršule lepo, bo ~ tri dni dež, ~ poletje ostani doma; (*kako dolgo?*): ~ dobro uro je zadremal, prišel je ~ mesec dni na počitnice, padel je ~ pol leta, list je naročen ~ celo leto, vrnil se je ~ zmeraj; *rok (kdaj?)*: ~ rojstni dan te obiščem, ~ novo leto pričakuje denar, napovedal se je ~ jutri, ~ včeraj sem te prosil, ne ~ danes; c) *vzrok (zakaj?)*: ~ to besedo me toži, ~ greh se pokori, sram ga je ~ tisto spozabo, kazen ~ tatvino, ~ vsako malenkost zroji; č) *namen (čemu?)*: ~ denar delati, ima veselje ~ čevljarja, živi ~ umetnost, umirajo ~ prostost, učiti se ~ tehnika, truditi se ~ druge, umreti ~ malike, trepetati ~ svoje, tako delo ni zame, denar ~ šolanje, kost ~ psa, palica ~ na pot, čevlji ~ v hribe, to imaš ~ pod zob, prošnja ~ sina, mleko ~ opoldan, šola ~ medicinske sestre; d) *mero, način (koliko? kako?)*: tudi ~ ped se ne umaknem, ~ decimeter daljši, ~ las je ušel smrti, snega je ~ čevljev visoko, ~ silo bo že, ~ potrebo bi že bilo, povečati produkcijo ~ trikrat, ~ sto ton, zaleže ~ pet drugih, peha se ~ žive in mrtve, govori sam zase *po njih*, bolan je ~ smrt; *v takem pomenu se dodaja tudi prislovom, ne da bi se spremenil pomen*: ~ trdno, ~ gotovo kaj vedeti, ~ čudo velik kos; e) *zamenjavo*: zamenjati hišo ~ vrt, kravo ~ vola, prodati konja ~ drag denar, milo ~ drago, ~ ves svet je ne dam; f) *predmet ali povedno določilo*: pes ga je popadel ~ meča, otroci so se prijeli ~ roke, dolgo ga je vodila ~ nos, ~ besede se ne bova lovila; zagrabil ga je ~ ušesa, ~ láse privleči kaj; obvisel je ~ láse, oven je ~ roge tičal v trnju, prepirati se ~ kaj, bati se ~ kaj, prositi koga ~ kaj, vprašati koga ~

svèt, zahvaliti se ~ kaj, slišati ~ nesrečo, vedeti ~ mlade kose, vedeti ~ njegove grehe, nevarno ~ požar, slep ~ sinove napake; jaz sem ~ to, jaz sem ~ (ta predlog), kaj ~ to, nič ~ to, ne morem ~ to; vzeti jo ~ ženo, biti ~ pričó, izvoliti ~ župana, koga ~ norca imeti, dobiti kaj ~ doto, kaj ~ zlo vzeti, nekaj besed ~ uvod napisati; prijem ~ roke, strah ~ domače; g) *predmet rotenja in zaklinjanja*: ~ božji čas, ~ božjo voljo, ~ primoj, ~ ves svet ne, ~ vraga, ~ hudiča; *v zvezi z nedoločnikom za ni dovoljen v knjižni slovenščini*: ~ hojo (° ~ hoditi) se še nikogar ne ustrašim, daj mi kaj (° ~) brati, veliko ima (° ~) povedati, ni (° ~) govoriti *da bi govoril*, imaš kaj (° ~) jesti, piti? to vino ni (° ~) piti *pitno*; ③ *z or.*: a) *kraj (kje? kod?)*: ~ pečjo je toplo, ~ vasjo se zbirajo, ~ ljudmi leta, ~ ušesi jih ima, ~ morjem se ustavi, otrok je šel ~ glasom, zapirati vrata ~ seboj, bil je prvi ~ cesarjem, hoditi ~ delom; b) *čas (kdaj?)*: dan ~ dnevem je bil nad mano, noč ~ nočjo prevpije, ~ pomladjo pride poletje; c) *vzrok (zakaj? zaradi česa?)*: umreti ~ rakom, bolehati ~ sušico, trpeti ~ vodenico, zboleti ~ tifusom, žalovati ~ sinom

za- v sestavi: ① *pri glagolih pomeni*: a) *premik (anje) za predmet ali bivanje za njim*: zaiti za góro, zalezovati, zaslediti, zatoniti, zaostati, zatakiniti, založiti, zapogniti, zavihniti; b) *oviro*: zadržati roko, zagraditi, zakleniti, zaježiti, zakriti, zapreti, zasuti, zavesiti, zavirati; c) *odklon od prave poti ali mere*: zabresti, zaiti s poti, zakositi, zakrojiti, zapeljati, zaplezati se, zareči se, zavoziti; č) *izgubo ali porabo*: zapiti, zakvartati, zapraviti, zalezati kosilo, zamuditi šolo; d) *poglabitev ali dovršitev*: zadolžiti se, zagledati se, zamisliti se, zaklepetati se, zasedati se, zasejati se, zabiti, zabosti, zamočiti, zasoliti, zastrašiti, zavezati; e) *začetek*: zatrobiti, zadihati, zaspati, zagoreti, zajahati, zalajati, zasmejati se, zazdeti se; *pri istem glagolu ima lahko v različnih zvezah različne pomene*: zaigrati na klavir (e), zaigrati veliko denarja (č), zaigrati se dolgo v noč (d); zadeti kosi na hrbet (a), zadeti premo-

ženje (č), zadeti koga v živo (d); ② *imen-ske sestavljenke imajo pomen, ki ga daje a) predložna zveza*: zadolje, zagorje, zaimek, zakraj, zaledje, zapeček, za-ušnica, začasen, zahrbtn, zakožen, zaploten, zasilen, zaseben; *pogosto ga srečujemo v kr. i.*: Zaboršt, Zabrdo, Zabrdje, Zabreznica, Zabukovje, Zadobrova, Zadragna, Zagaj, Zagorica, Zagorje, Zagozd, Zagrado, Zahrib, Zakal, Zalog, Zaloka, Zapotok, Zavrh; b) *glagolski koren*: zaborj, zakol, zamah, zarod, zastoj, zabela, zadruga, zagozda, zastava, zanimanje, zavidanje, zamašek, zaprtek, zaklopka, zaderika, začimba, zagrinjača, zabavljiv, zajeten, zamerljiv, zapeljiv, zastaven; ③ *nahajamo ga tudi v prislovnih okaminah*: zamož, zarana, zanaprej, zaradi, zares, zavoljo, zaman, zadosti, zato

zaarati -am: ~ kaj *dati aro za kaj*, ~ koga *koga z aro obvezati*; zaaran -a -o: ~ svet, ~ prodajavec

zabádati -am, zabádanje -a s: ~ iglo v blazinico, trnje se zabada v kožo

zabara(n)táti -ám z *barantanjem* *zapraviti* gl. bara(n)tati, zabara(n)tán -a -o: ~ hišo, ~ premoženje

zabarikadírati -am, zabarikadírán -a -o: cesto ~, ~ se za zidom, v hiši, z zaboji, ~ se pred kom

zabárvati -am, zabárván -a -o: ob zorenju se žita zabarvajo, belina se rahlo zabarva

zabasáti in zabásati -ášem *zatlačiti gl. basati*: ~ špranje, ~ cev s kunjno, blato zabaše črevo, odtok se zabaše z umazanijo; zabášan -a -o: za gorami je vse ~o (z oblaki, z meglo), zabášanost -i ž

zabáva -e ž: plesna ~, sošolcem v ~o *ali za* ~o, vabiti na ~o, delati komu ~o, hoditi po ~ah, delati kaj za ~o, imeti ~o s čim; zabáven -vna -o: ~ človek, ~o delo, ~i večer, ~a prireditev, zabávnost -i ž, zabávník -a *m časopis za zabavo*, zabávica -e ž: zabavišče -a s; zabávati -am: ~ koga s čim, ~ se

zabávljati -am, zabávljáj -te *in* -ájte! zabávljal -a -o *in* -ála -o, zabávljanje -a s *in* zabávljanje -a s: ~ zoper koga *ali* čez koga, ~ komu, ~ na kaj, zabavljáč -a *m*, zabavljáški -a -o: ~i značaj, tip, zabavljica -e ž: pesem ~, huda ~ zoper župana, zabavljíčar -ja *m*, zabavljiv -a

-o: ~ jezik, ~a ženska, pesem, zabavljivost -i ž, zabavljivec -vca *m*, zabavljívka -e ž 1. ženska, 2. pesem

zabéla -e ž: ~ na žgancih, zelje brez ~e; zabelíti *in* zabelítiti -im *gl.* beliti: ~ jed (z mastjo, z mlekom), ~ govor (z dovtipi), ~ nalogo, ~ jo komu; zabeljen -a -o: ~a jed, naloga, ~ odgovor, ~o vprašanje, zabeljenost -i ž

zabeléžiti -im *zapisati*, zabeléžen -a -o: ~ novico, naslov, ime, ~ uspeh *znamenovati*, zabeléžba -e ž, zabeleževáti -újem *beležiti*, zabeleževál -ála -o, zabeleževánje -a s

zabesnéti -ím *gl.* besneti: vojska zabesni

zabévkati -am: pes zabevka; zabévkati -am: nekaj je zabevskal in šel

zabíčati -am, zabíčan -a -o: ~ komu kaj; mati mu je zabičala, naj pazi nase; zabíčiti -im, zabíčen -a -o; zabičeváti -újem, zabičevál -ála -o, zabičevánje -a s: ~ komu kaj, komu v živo ~, naj bo pameten

zabingljáti -ám *gl.* bingljati: ~ v vetru

zábíti -im *lit. pozabiti*

zabíti -bljem *gl.* biti: ~ žebelj v desko, ~ vrata z žblji, ~ veho v sod, ~ sod, ~ gól, ~ koga (z besedo), ~ denar, premoženje v kaj, ~ čas z zabavo, ~ komu kaj v glavo *dopovedati*, ~ se (v skrivališče); zabít -a -o: ~a vrata, ~ človek = zabižež -a *m*, zabitost -i ž, zabitje -a s; zabijati -am, zabijaj -te *in* -ájte! zabijal -a -o *in* -ála -o, zabijanje -a s *in* zabijanje -a s, zabijáč -a *m* | *prirava*!, zabijálo -a s: ~ za pilote, zabijávec -vca *m*, zabijávka -e ž, zabijávski -a -o: ~o delo

zablátiti -im, zabláten -a -o: voda travnike zablati, odočna cev se zablati, zablátenost -i ž

zablebetáti -ám se *gl.* blebetati: ~ se pozno v noč, zablebetalo se mu je

zableščáti -im *gl.* bleščati: ~ v vsej lepoti, ~ (se) v novem snegu, na vzhodu je zableščalo sonce, psvod se je zableščalo

zabliskati -am *gl.* bliskati: zabliska se in zagrmi, v temi se zabliska luč, za gorami se je zabliskalo, zablisliti -nem: oči so (se) mu zablislile

zablóda -e ž: umska, npravna, mladostna, spolna ~; zablódití zablódim, zablódi -ite! zablódil -íla -o *in* zablódití -im *s stal. poud.*: ~ na kriva pota, ~ s prave

poti, ~ v zmoto, v nesrečo; svinjam ~ zamešati moko, otrobe v krmo; zablójen -a -o in zablóden -a -o: ~a krma

zabóbnati -am: bobni so zabóbnali, zabóbnina -e ž *med. bobnična votlina*

zabobnéti -ím *gl.* bobneti: v daljavi je zabobnelo

zabóga *medm.*

zabogáteti -ím *gl. obogateti gl.* bogateti: hitro ~ s čim, pri čem

zabójj -ója *m*: ~ za sadje, za premog, za pivo, za pepel, ~ piva, zabójček -čka *m*: ~ cigar, zabójnica -e ž *obod za spodnji mlinski kamen, zabojník -a m [velik žebelj]*

zaboléti -ím *gl.* boleti: v prsih, v srce me je zabolelo; zabolévki -ov *m mn. poporodne bolečine*

zabósti -bódem *gl.* bosti: ~ koga z nožem v prsi, ~ si iglo v prst; zabolén -éna -o: ~a igla, ~o gledati, gleda ko ~ vol; zabóð -óda *m*: ~ igle v žilo, zabódek -dka *m zabod*

zabranáti -ám in zabránati -am *gl.* branati: ~ zrnje na njivi, ~ njivo

zabraníti in zabrániti -ím *gl.* braniti: ~ komu kam; s pregrajo je zabranil živini pot čez travnik *zagradil*

zabrazdáti -ám *gl.* brazdati, zabrazdán -a -o: ~ vodo skaliti, umazati, ~ si obleko, ves se je zabrazdal

zabrázditi -ím: ~ čez mejo, ~ na tuje področje

zabrazgotíniti -ím se, zabrazgotínjen -a -o: rana se zabrazgotini

zabrékniti -nem: noge zabreknejo; zabrékel -kla -o in zabréknjen -a -o *prid.*: ~i gležnji, prsti, ~e žile, zabréklost -i ž in zabréknjenost -i ž; zabréklina -e ž, zabrékati -am, zabrékanje -a *s*: čez dan noge zabrekajo

zabrenčáti -ím *gl.* brenčati: muhe, čebele zabrenče, nekaj je zabrenčal in šel, fant je prezgodaj zabrenčal

zabrénkati -am: ~ na kitaro, na citre, ~ jo komu s čim, ~ si pesem, zabrenkljáti -ám *gl.* brenkljati, zabrenketáti -ám in -éčem *gl.* brenketati: pokrov zabrenketa po tleh

zabrésti -brédem *gl.* brestti: ~ v vodo, v dolgove, v nesrečo, v pomanjkanje, s prave poti; (npravno) globoko ~

zabréžje -a *s pokrajina za bregom, zabréžnik -a m*

zabrisáti in zabrisati -brišem *gl.* brisati: ~ sled za seboj, ~ poteze, ~ kamen čez vodo, čez streho, ~ koga iz hiše, ~ komu kaj v obraz *naravnost povedati*; zabrisán -a -o: ~e poteze, ~a slika, zabrisanost -i ž, zabris -a *m*; zabrisováti -újem, zabrisováł -ála -o, zabrisovánje -a *s*: obrisi se hitro zabrisujejo

zabrléti -ím *gl.* brleti: luč, oko zabrlí

zabrlízgati -am: ~ na piščalko, na prste; zabrlízgniti -nem

zabrnéti -ím *gl.* brneti: bron zabrni, po vsej dolini so zabrneli motorji, letalo zabrni

zabrodíti -ódim *gl.* brodititi: ~ v najhujši tok, ~ v hude težave

zabfřskati -am, zabfřskán -a -o: ~ zrno s prstjo, zabfřsniti -nem, zabfřsnjen -a -o: taka jed človeka zabrsne *zapahne*

zabrstéti -ím *gl.* brsteti: popje zabrsti; zabrstiti -ím se, zabfřstil -ila -o: drevje se zabrsti

zabrtvíti -ím *zatesniti*, zabfřvil -ila -o, zabrtvén -éna -o: ~ sod

zabruńdati -am: ~ si napev

zabrusíti in zabrusiti -ím *gl.* brusiti, zabrušen -a -o: ~ koso z brušenjem *pokvariti*, ~ kamen v okno, ~ kletvico, ~ komu kaj v obraz, ~ jo komu

zabúbiti -ím se, zabúbljen -a -o: gosence se zabubijo; v sobo, v delo se ~, zabúbek -bka *m*

zabučáti -ím *gl.* bučati: veter zabučí, v panju je zabučalo

zabúhati -am, zabúhan -a -o: ~ okna z drvimi, zabúhniti -nem: trebuh zabuhne; zabúhel -hla -o in zabúhnjen -a -o: ~a lica, v obraz je ves ~, zabuhlina -e ž, zabúhlost -i ž

zabúmec -nca *m etnogr. [dolga ženska zimska suknja]*

***zabušávati** -am *lenariti, delo zanemarjati, *zabušávanje -a s, zabušánt -ánta m lenuh, zmuzně*

zacaríniti -ím, zacarinjen -a -o: blago, pošiljatev ~

zacelíti in zacéliti -ím *gl.* celiti, zacéljen -a -o: rano ~ komu, rana se hitro zaceli, zacelitev -tve ž, zaceljiv -a -o

zacementírati -am: ~ kavelj v zid, ~ zob

zacepetáti -ám in -éčem *gl.* cepetati: ~ z nogami po tleh

zacimiti -ím se: repa se zacimi, zacímek -mka *m poganjek, kal, cima*

zacingljati -ám *gl.* cingljati: srebrnik, zvonček zacinglja
 zaciniti -im: posodo, krsto ~; zacínjen -a -o: ~a cev, zacinitev -tve ž
 *zacóprati -am začarati; *zacópran -a -o začaran: kakor da je vse ~o
 zacvesti -cvetém *gl.* cvesti: pomladi vse zacvete >[-cvə-]
 zacviliti -im *gl.* cviliti: pes zacvili, vrata zacvilijo
 zacvrčati -ím *gl.* cvrčati: ptički zacvrčijo, v ponvi zacvrči mast
 zacvrkati -am: težak voz zacvrka, čevlji zacvrkajo; zacvrkniti -nem: slana listje zacvrkne, ob ognju se list zacvrkne; zacvrknjen -a -o: ~o listje
 začakati *in* začakati -am *gl.* čakati: ves dan sem začakal
 začarati -am, začaranje -a *s*: ~ koga ali kaj; začaran -a -o: ~a kraljična, vrteti se v ~em krogu
 začasa *prisl. o pravem času, zgodaj, zarana*: prišli smo ~
 začasen -sna -o: ~a nezmožnost za delo, ~a rešitev, vlada, odsotnost, ~ prehod, začasnost -i ž
 začekati -ám *gl.* čekati, začekán -a -o: nekaj je začekal v zvezek, začekalo se mi je >[-čəč-]
 začeliti -élim *na koncu prirezati gl.* čeliti, začeljen -a -o: ~ tram, hlod, začelnik -a [-ln-] *m ob debelem koncu odsekani kos debla*
 začélje -a *s zadnja stran poslopja*, začélen -lna -o [-ln-]: ~i nadzidki, balkoni
 začénjati -am *gl.* začeti
 začepiti začépm *gl.* čepiti, začépljen -a -o: sod, steklenico ~, žila se začepi, začépen -pna -o: ~a priprava = začépnik -a *m*, začépek -pka *m zamašek*, začépitev -tve ž
 začésniti -čésnem *in* začésniti -nem *gl.* čésniti: rogovilo je začésnil, veja se rada začésne; začésnjen -a -o: ~ noht, začések -ska *m*: ob nohtu je polno ~ov
 začétek -tka *m*: dober ~ pol dela, ~ šole, lova, verza, poletja, v ~u ali na ~u besede, leta, poti, dela, knjige, od ~a do konca, °začétkom *prisl. v začetku*
 začéten -tna -o: ~o delo, ~a dela, ~a črka, ~e težave, začétnik -a *m*: ~ v šoli, pri delu; je še pravi ~, začétnica -e ž: besedo pišemo z malo ~o, bral je iz ~e, uradnica je še ~, začétniški -a -o:

~i tečaj, ~e težave, ~o delo, ~e napake, ~e pesmi
 začéti -čném, začni -íte! začél -a -o: ~ novo leto, novo delo, ~ z novo vrsto, ~ z majhnim; začeli so s pitjem, končali s petjem; ~ košnjo, delo, prodajo, ~ ne zna, si ne upa, ~ je treba, ~ delati, pisati, brati; ~ kaj na novo, znova; ne ve kaj ~; šola, delo, teden, leto se začne; beseda se začne s samoglasnikom (beseda °začne), zima se je začela (°je začela); začét -a -o: delo je šele ~o, ~o je treba dokončati; začéšni *prisl.*: ~ z novim letom; začétye -a *s*; začénjati -am: zmeraj znova ~, ~ šolo, prepir, ta mesec °začenjajo šole, obiski se začénjajo; kraški svet °začenja pri Vrhniki se začénja
 začíniti -im: ~ jed s soljo, z mastjo, ~ govor z domisljicami; začínjen -a -o: močno ~a jed, hudo ~a napitnica; začínjenost -i ž, začínek -nka *m*, začínjati -am, začínjanje -a *s*; začímba -e ž, začímben -a -o [-bən-]: ~e dišave
 začívkati -am: boječe ~
 začrčkati -ám začéčkati
 začrnéti -ím *gl.* črnéti: na zraku hitro začrni; začrnél -éla -o: ~i zidovi, začrnélost -i ž
 začrniti -im, začrnjen -a -o: belo liso ~, zidovi se hitro začrnijo; v daljavi se začrni oblak, začrnjenost -i ž
 začrtati -am, začrtan -a -o: mejo, rob ~, ~ komu pot, drevo ~ zasekati *mu luh*, da smoli ali usahne, začrt -a *m*: ~ dela
 začrtíti -ím, začrtíl -íla -o *in* začrtíti -ím *zasovražiti gl.* črtiti: ~ koga
 začúdití *in* začúdití -ím se *gl.* čúdití se: ~ se komu ali čemu, nad kom ali čim, ob čem; °~ koga s čim presenetiti, zbúdití *mu začúdenje, spravití ga v začúdenje*, °to me je začúdílo *temu sem se začúdíl, to me je presenetilo*; začúden -a -o: ves ~ vpraša, vsi so bili ~i ob tej novici, nad to lepoto; začúdenost -i ž: prebuditi se iz ~i, od ~i ves prevzet
 začúti -čújem *gl.* čúti: ~ klic na pomoč
 začútíti *in* začútíti -ím *gl.* čútiti, začúten -a -o, začútenje -a *s*: ~ bolečina v križu, ~ mráz, ~ ost v besedi, ~ otroka, denar; začúten -tna -o: komaj ~a bolečina
 zád, zádaj *prisl.*: ~ sédi (*kam?*), ~ sédi (*kje?*); od zád, od zádaj sem prihaja,

vleče (*od kod?*); *vendar*: odzad(aj) stoji; *zadajšnji* -a -e: ~i sedeži

zadahnniti in **zadahnniti** -nem *gl.* dahnniti: kruh v vročini zadahne; *zadahel* -hla -o in *zadahèl* -hlà -ò in *zadahnnjen* -a -o: ~ zrak, ~a soba *premalo zračena*, *zadahlost* -i ž: v ~i je težko delati, *zadah-áha m*: ~ po mrliču, ~ razkužil, *zadahlina* -e ž >[-dah- / -dah-]

zadajjati -am in -em, *zadajjanje* -a s: ~ komu udarce

Zádar -dra *m kr. l.*, v ~u, iz ~a, *zádrski* -a -o, *Zádrčani* -ov *m mn.*

zadátí -ám *gl.* dati, 2. *mn.* *zadá(s)te*, *zadán* -a -o: ~ komu hude rane, ~ komu smrtni udarec, ~ komu vprašanje *staviti*, ~ se za pomočnika *udinjati se*

zadávíti -im, *zadávljen* -a -o: ~ koga z roko, z vrvjo, ~ se s čim; *zadávljenec* -nca *m*, *zadávljenka* -e ž, *zadávítev* -tve ž

zadebeléti -im *gl.* debeleti: noga *zadebeli*: *zadebelèl* -éla -o in *zadebelèn* -éna -o: ~ organ, *zadebelína* -e ž; živčna, sklepna ~, *zadebelélost* -i ž in *zadebelénost* -i ž; *zadebeliti* -im, *zadebèli* -ite! *zadebélil* -íla -o, *zadebeljèn* -éna -o: ~ prašiče, *repa se zadebeli*, *zadebeljénost* -i ž

zadegáti -ám *gl.* degati, *zadegán* -a -o: ~ kamen čez streho, ~ čevlje pod klop; *zadegávati* -am, *zadegávanje* -a s, *zadegováti* -újem, *zadegovál* -ála -o, *zadegovánje* -a s

zadehtéti -ím *gl.* dehteti: roža *zadehti*, po sobi *zadehti* >[-dah-]

zadejáti -dénem *zapraviti gl.* dejati, *zadéján* -a -o: *denar in hišo* ~

zádek -dka *m*: *osa ima v ~u želo*

zadélati -am: ~ luknjo, odprtino z deskami, s peskom, ~ se z odejo; *zadélan* -a -o: ~ nos, *zadéláva* -e ž, *zadélávati* -am, *zadélávanje* -a s, *zadélováti* -újem, *zadélovál* -ála -o, *zadélovánje* -a s

zadéliti -ím se, *zadéli in zadéli* -íte se! *zadélil* -íla -o, *zadéljen* -éna -o: ~ se pri kartah *napačno razdeliti*

zádenjski -a -o [-dánj-]: ~i *ali* ~o *hoditi z zadnjim delom naprej*, ~a *vožnja*

zaderiká -e ž *treščica*, *iver*, *zadirčnež*, *zaderikast* -a -o *zadirčen*: ~o *odgovarjati*, *zaderikav* -a -o: ~ les, *dedec*, *zaderikavost* -i ž

zadétek -tka *m*: ~ v črno pri streljanju, ~ (*dobitka*) pri igri, pri srečolovu

zadéti -dénem, *zadéni* -ite! *zadèl* -éla -o, *zadèt* -a -o 1. ~ *koš na hrbet*, *škap vode na glavo*, 2. ~ *komu kaj hudega*, ~ *srcu rane*, *komu žalost*; *bog ne zadénil* 3. ~ *z glavo v strop*, *z nogo ob kamen*, *z vozom v avto*; ~ *na živec*, *pri kopanju na vodo*, *na skalo naleteti*, *pri delu* ~ *na težave*, ~ *na rudo*, *na zlato*; ~ *se ob zid*, *v strop*; 4. ~ *zajca*, ~ *v črno*, ~ *jo*, *pravo*; ~ *dobro* ~ *značaj*, *terno* ~; *koga v živo* ~, *hudo* ~ *koga*, *nesreča zadene koga*, *vojska je zadela deželo*; ~ *milijon na srečko*; *zadéjte* -a s, *zadélost* -i ž

zadéva -e ž: *osebna*, *častna*, *družinska*, *človeška* ~, *notranje in zunanje* ~e, ~ *volje*, *razuma*, *vzgoje*; *kočljiva*, *preprosta*, *zamotana*, *huda*, *nedolžna* ~; ~ *je opravljena*, *imeti* ~o *na srcu*, *izveden v gospodarskih* ~ah; *pišem vam* ~v ~i *sina zastran*, *prišel sem* ~v ~i *posojila zaradi*, *zadéven* -vna -o: *vse* ~e *informacije vse potrebne*, *vse informacije o tem*, *zadévíca* -e ž, *zadévščina* -e ž: *sitna* ~

zadévati -am in -ljem *gl.* devati, *zadévanje* -a s in *zadévánje* -a s: ~ *motiko na ramo*, *komu koš na hrbet*, ~ *si kaj*, ~ *z nogo ob kamen*, *to mene zadeva*, *to zadeva vso hišo*; *nesreča za nesrečo ga zadeva*

zadíhati -am in -šem: *prsto* ~, ~ *sobo*; *hoja ga je zadihala*; *pri hitri hoji se koj zadiha*; *zadíhan* -a -o: *okna so* ~a, *prišel je ves* ~; *zadíhnni* -nem, *zadíhnnjen* -a -o; *zadíhávati* -am, *zadíhávanje* -a s

zadímiti -im: *sobo* ~, *obzorje se zadimi*; *zadímljen* -a -o: ~i *obrisi gorá*, *zadímljenost* -i ž, *zadímitév* -tve ž

zadíratí -am, *zadíranje* -a s 1. *kol* ~ *v zemljo*, *grablje se zadirajo v rušo*, *les se zadirá*, 2. ~ *se nad kom*, *na koga*; *zadírek* -rka *m*: ~i *pri nohtu*, *zadírcen* -čna -o: ~a *gospodinja*, ~o *govorjenje*. *zadírcnost* -i ž, *zadírcnež* -a *m*, *zadírcníca* -e ž, *zadírljív* -a -o, *zadírljívost* -i ž, *zadírljívéc* -vca *m*, *zadírljívka* -e ž; *zadírkast* -a -o: ~ *les zaderikav*

zadírljati -ama: ~ *po areni*, *nasproti zdaj zadirljata*

zadíšati -ím *gl.* dišati: *po polju je zadišala ajda*, *iz čebelnjaka je zadišalo po medu*, *denar mu je zadišal*

zadívjati -ám *gl.* divjati: *nevihta*, *vojska*, *ogenj zadivja*

zadnati -ám *napraviti dno*, **zadnāj** -ájte! **zadnāl** -ála -o, **zadnán** -a -o: sod, škaf ~, **zadniti** -ím, **zadní** -íte! **zadnil** -a -o, **zadnjèn** -èna -o

zádnji -a -e: ~i v vrsti, ~a beseda, novost, ~i Mohikanec, imeti ~o besedo, ~a cena, ~e kolo, ~i konec voza, ~e noge, na ~e (noge) se postaviti, ~i krajec (lune), ~a pot *pogreb*, ~a volja, ~a ura mu bije, izkazati komu ~o čast, v ~em času, do ~ega moža, do ~e pare, kaplje; vztrajati, vzdržati do ~ega, ~i vzdih, ~a vrata, ~a vrsta, do ~ega vsi, ~ega v mesecu, v letu; **zádnjič** = **zádnjikrat** *prisl.*: ~ ti povem, zakaj ~ nisi prišel?

zádnjica -e ž: dobiti jih po ~i, **zádnjičen** -čna -o: ~i jarek *med.*, ~o mišičevje, **zádnjik** -a m 1. *tel.*, 2. *med.*, 3. ~ pri čevlju, **zadnjina** -e ž *zadnje žito*, **zádnjak** -a m *mož pri zadnjem veslu na splavu* **zadobiti** -ím, **zadóbi** -íte! **zadóbil** -ila -o: ~ milost pri kom, ~ moč, veljavo; **zadobljèn** -èna -o: ~a slava, ~e rane, **zadobítev** -tve ž, **zadóbiti** -am, **zadobívanje** -a s: ~ zmera večji vpliv

zadójtiti -ím ž *dojenje pokvariti*, **zadóji** -íte! **zadóžil** -ila -o; **zadójen** -èna -o *topoglav*, **zadójenost** -i ž *topoglavost*

zadólje -a s *pokrajina za dolinami* **zadóljiti** -ím, **zadóžti** -íte! **zadóžil** -ila -o: ~ posestvo, ~ se za velike vsote, ~ se na posestvo, ~ koga za kaj *naložiti komu kaj, da kaj naredi*, ~ se v banki; **zadóžlèn** -èna -o: ~a hiša, čez glavo ~, tajnik ~ je *zavezan, ima nalogo*, **zadóžènost** -i ž, **zadóžítev** -tve ž; **zadóžèn** -žna -o: ~o pismo, **zadóžnica** -e ž, **zadóževáti** -újem, **zadóževál** -ála -o, **zadóžévánje** -a s: po malem se je ves čas *zadóževal* >[-už-]

zadómski -a -o *kar je določeno za dom, ne za kupčijo*: ~a posoda, ~o orodje

zadóneti -ím *gl. doneti*: pesem *zadoni*, **zadóneváti** -am, **zadónévanje** -a s

zadósti *prisl. mere*: ~ imeti česa, zdaj mi je ~, ~ velik, močan, da ..., ~ zasluži zase, ~ daleč zame; **zadósten** -tna -o: ~ znesek, ~a vnema, ~o znanje; **zadóstno** -ega s *ocena*, **zadóstnost** -i ž

zadóstiti -ím, **zadósti** -íte! **zadóstil** -ila -o: ~ predpisom, zahtevam, ~ komu za žalitev; **zadóščèn** -èna -o: pravici je ~o, želji je ~o; **zadóščénje** -a s: iskati, zahte-

vati, najti ~, dati komu ~ za žalitve, z ~em sprejeti izvolitev, v veliko ~ mu je bilo; **zadóstítev** -tve ž, **zadóstilo** -a s, **zadóstílen** -lna -o [-ln-]: ~o dejanje, **zadóstljív** -a -o

zadóstováti -újem, **zadóstovál** -ála -o, **zadóstovánje** -a s: plača komaj *zadostuje* za vsakdanje potrebe, to ne *zadostuje* za poravnavo, njegovo znanje ne *zadostuje*, **zadóstoválen** -lna -o [-ln-]

zadóščati -am, **zadóščánje** -a s: ~ zahtevam, predpisom; izdelava komaj *zadóšča* potrebam; **zadóščeváti** -újem, **zadóščevál** -ála -o, **zadóščévánje** -a s

zadóvoljèn -ljna -o: z majhnim ~, ~ biti s čim, ~ sam s seboj, **zadóvoljnost** -i ž, **zadóvoljnež** -a m, **zadóvoljstvo** -a s **zadóvoljnost**, **zadóvoljščina** -e ž

zadóvoljiti -ím, **zadóvolji** -íte! **zadóvoljil** -ila -o, **zadóvoljèn** -èna -o, **zadóvoljénje** -a s: ~ koga (komu) s čim, ~ potrebe, želje, radovednost, ~ se s čim; **zadóvoljíte** -tve ž, **zadóvoljív** -a -o: ~ odgovor, ~o rešiti nalogo, **zadóvoljívost** -i ž; **zadóvoljeváti** -újem, **zadóvoljevál** -ála -o, **zadóvoljevánje** -a s: njegovo delo *zadóvoljuje* le nekater

zadódráti -ám *gl. drdrati*: ura, voz *zadržra*, ~ lekcijo, *pesem*

zadórga -e ž: biti v veliki, hudi ~i, priti v ~o, spraviti koga v ~o, pomagati komu iz ~e, laž iz ~e

zadórmáti *in* **zadórmáti** -am *in* -ljem *gl. dremati*: po kosilu malo *zadremlje*, se mu rado *zadremlje*

zadórti *zadèrem in* -drèm *gl. dreti* 1. ~ nož v prsi, ~ si trščico za noht, ~ si kožo, noht; trščica se *zadre* v meso, ~ *kremplje* v kaj, 2. ~ se nad kom, na koga, otrok se je *zadrj* je *zajokal*; **zadórt** -a -o: ~ človek, ~a koža, ~ lub, ~a trščica, ~i *kremplji*, **zadórtina** -e ž, **zadórtje** -a s, **zadórtost** -i ž *nestrpnost*

zadórvéti -ím, **zadórvéti** *in* **zadórvéti** -íte! **zadórvél** -ila -o: ~ sovražnika, veter *zadrevi* ladjo na breg, ~ se proti komu, za kom, na koga, nad koga

zadórgniti *in* **zadórgniti** -nem *gl. drgniti*: ~ zanko, možnjček, ~ komu vrat; **zadórgnjen** -a -o: ~o črevo, **zadórgnítev** -tve ž, **zadórgvati** -am, **zadórgvánje** -a s; **zadórg** -a m, **zadórga** -e ž *in* **zadórga** -e ž: **zapeti** na ~o, **jopica** na ~o, **zanka** na ~o, **loviti** na ~o; **zadórgnina** -e ž:

- ~ celičnega jedra *zažetina*, zadržavka -e
ž zadržga, zanka; zadržalo -a *s*; zadržgo-
 vati -ujem, zadržgovał -ála -o, zadržgo-
 vanje -a *s*: ~ zanke, mošnje, zadržgo-
 válen -lna -o [-ln-]
- zadržteti** -im *gl.* drhteti: v strahu ~
zadržlēs(k)niti -nem *in* zadržlēs(k)niti -nem,
 zadržlēs(k)njen -a -o *in* zadržlēs(k)njen -a
 -o: ~ vrata *ali* z vrati, zadržléskati -am,
 zadržléskal -a -o; zadržléščiti -im, za-
 drléščen -a -o
- zadržsati** -am: ~ z nogu po podu, ~ se po
 ledu
- zadržga** -e *ž*: kmečka, delovna, obrtna,
 nabavna, čevljarska, splošna kmetijska,
 mlekarska ~, zadržžen -žna -o: ~a
 šola, zveza, lastnina, ~i dom, odbor,
 sistem, sklad, ~o obdelovanje, ~a pra-
 vila, ~e ekonomije, zadržžnost -i *ž*,
 zadržžnik -a *m*, zadržžnica -e *ž*, zadržž-
 niški -a -o, zadržžništvo -a *s*, zadržžgar-
 -ja *m*, zadržžgarski -a -o: ~a enotnost,
 vzajemnost, zadržžgarstvo -a *s* >[zadrž-/
 zadrž-]
- zadržviti** -im *zadržviti*, zadržvil -ila -o
zadržzati -im *gl.* držati: ~ koga na poti,
 doma, na kosilu, pri delu; ~ odlok,
 pismo, sapo, nesrečo; ~ se pri sosedu,
 na vasi, v uradu *pomuditi se, ustaviti se*;
 lepo, grdo se ~ → *vesti se*; zadržžan -a
 -o: ne morem priti, sem ~, ~o govoriti,
 se vesti; zadržžanost -i *ž*: v vedenju je
 čutiti ~; zadržžanje -a *s* → *vedenje*;
 zadržžaj -a *m glas.*, zadržžek -žka *m*:
 pravni, zakonski ~, to pojde brez ~a,
 zadržžen -žna -o: ~o opravilo, zadržžljiv
 -a -o, zadržžljivost -i *ž*; zadržžvati -ujem,
 zadržževał -ála -o, zadržževán -a -o,
 zadržževanje -a *s*, zadržževálen -lna -o
 [-ln-]: ~a taktika, politika, zadržževavec
 -vca *m*, zadržževávka -e *ž*; zadržžávati -am,
 zadržžávanje -a *s*
- zadržhati** -am: ~ jed, ~ denar, priložnost,
 nevarnost
- zadržšen** -šna -o: ~ prostor, zrak
zadržšen -šna -o: ~o opravilo *za dušo*,
 zadržšnica -e *ž*
- zadržšiti** -im, zadržši -fte! zadržšil -ila -o, za-
 dušžen -žna -o, zadržšenje -a *s*: ~ mačka,
 ogenj, upor, ~ vest, čustvo, ~ se s
 plinom, kašelj me hoče ~; zadržšitev
 -tve *ž*, zadržšenost -i *ž*, zadržšeneč -nca *m*,
 zadržšénka -e *ž*, zadržšljiv -a -o: v sobi
 je ~o, zadržšljivost -i *ž*
- zafotótati** -ám *in* -óčem *gl.* fofotati: golob,
 zastava zafotofota
- zafračkátati** -ám *gl.* fračkatati, zafračkán -a -o:
 premožnje, denar ~, čas, dan ~ z ne-
 potrebnimi opravki
- zafřotótati** -ám *in* -óčem: ~ s čim
- zafřkniti** -nem: ~ konec žice, ovratnik:
 list v knjigi ~, koga ~ *ostro zavrniti*;
 list se zafřkne; zafřknjen -a -o: ~i lasje,
 listi, ~ nos; zafřknjenost -i *ž*, zafřknje-
 nec -nca *m*; zafřkljív -a -o: ~ odgovor,
 ~ človek, zafřkljivec -vca *m*, zafřkljívka
 -e *ž*, zafřkljívost -i *ž*; zafřkávati -am,
 zafřkávánje -a *s*: ~ liste, ovratnik, ~
 koga, ~ se v družbi, zafřkácija -e *ž*;
 zafřkováti -ujem, zafřkovánje -a *s*,
 zafřkánt -ánta *m*
- zafřlétati** -im *gl.* fřlleti: fant zafřli, zafřliti -im:
 slana liste zafřli; zafřljen -a -o: ~o
 listje, ~i lasje, ~ nos
- zagábiti** -im: ~ komu kaj, jed se mu je
 zagabila
- zagágati** -am: gosi zagagajo
- *zagáman** -a -o: ~ človek *zabit, neumen,*
*butast, *zagámanost -i ž zabitost, *zagá-*
manec -nca m
- zaganiti** *in* zaganiti -nem *gl.* ganiti: list
 papirja, rob ~, zaganjen -a -o: ~ papir
 >[-gan- / -gán-]
- zaganjati** -am, zaganjanje -a *s*: ~ živino
 na pašo, ~ kolo, ~ se pri hoji, govor-
 jenju, veter se zaganja v hišo, pes se
 zaganja v tujca, kritik se zaganja v pi-
 satelja, zaganjáč -a *m*: tekočinski ~,
 zaganjavéc -vca *m*, zaganjalník -a [-yn-] *m*
- zagáta** -e *ž in* zágata -e *ž*: priti v ~o, biti
 v ~i; zagáten -tna -o: ~a jed hitro na-
 siti, vzame tek in se upre, ~o vreme,
 ~ zrak, ~o ozračje v politiki, ~o be-
 sedo človek težko požre, zagátnost -i *ž*
- zagátiti** -im, zagáčen -a -o: razpoko, cev
 ~, vodo ~ *zaježiti*, pretok se zagati z
 blatom, zagáčenost -i *ž*, zagátitev -tve *ž*
- zagáziti** *in* zagáziti -im *gl.* gaziti, zagážen -a
 -o: v sneg ~, v dolgove ~, v hudobijo ~
- zagíbati** -am *in* -ljem *gl.* gibati 1. *nedov.*:
 ves dan samo žico zagiblje, listi se nepre-
 nehoma zagibajo; 2. *dov.*: voz se je ne-
 varno zagibal, zagíb -a *m*: šivanka je
 tekla po ~u = zagibek -bka *m* = za-
 gibina -e *ž*, zagíbljaj -a *m*, zagíbica -e *ž*
bicelj
- zagláditi** -im, zaglájen -a -o *in* zagladiti -im
gl. gladiti, zagládil -ila -o, zaglájen

-ěna -o: stopinje ~, ~ spor, nesoglasja, mati očetove trdote zagladi, zaglajěnost -i ž in zaglajěnost -i ž; zaglájati -am, zaglájanje -a s

zaglávje -a s 1. med. zatilje, 2. rubrika, naslov: pod tem ~em beremo, zaglávěn -vna -o 1. med. zatilen: ~i deli, 2. pr.: ~a pravda kadar gre za glavo, zaglávica -e ž med. zatilnica, zaglávničen -čna -o zatilničen: ~a lina, zaglávnik -a m = zaglávéc -vca m zglavnik

zaglédati -am: ~ koga, kaj, ~ se v koga, v kaj; zaglédan -a -o: vase ~, zaglédanost -i ž

zagleníti -ím, zaglénil -íla -o, zaglenjěn -ěna -o: povodenj zagleni travnik, zaglenjěnost -i ž

zaglobíti -ím se, zaglóbí -íte se! zaglóbíl -íla -o, zaglobljěn -ěna -o: ~ se v delo, v knjigo, v vprašanje, zaglobítev -tve ž

zaglódáti in zaglódati -am in -jem gl. gloglódati, zaglódan -a -o: ~ se v kaj

zaglušíti -ím, zagluší -íte! zaglušíl -íla -o: ~ korake, obloga na steni zagluší ropot; zaglušěn -ěna -o: ~i klici na pomoč, zaglušítev -tve ž, zaglušěn -šna -o: ~ trušč

zagnáti -žěnem gl. gnati: ~ kamen čez streho, ~ proč ogrizek, ~ knjigo od sebe, ~ krik, ~ stroj, kolo, ~ se v delo, v koga, na konja, na voz; korenine zženejo; zagnán -a -o: ~ človek prenapet, prevnet, zagnánost -i ž vnama: ~ v delo, zagnánc -nca m 1. zaguljek, žulj, 2. (pre)vnet človek, zagnánka -e ž

zagněsti -tem gl. gnesti: gospodinja je za kruh zagnetla (testo); ~ rozine v testo, pri vratih se je zagnetlo; zagnetěn -ěna -o: prostor je čisto ~, zagnětati -am, zagnětanje -a s

zagnězditi -ím: lastovke so zagnězdile ves kot

zagnída -e ž zanohtni prisad, nav. mn. zagnídce -íd

zagnójiti -ím, zagnóji -íte! zagnójíl -íla -o, zagnojěn -ěna -o: njivo dobro ~, za krompir ~, repi ~, vsaka rana se mu zagnóji, zagnójek -jka m, zagnójítev -tve ž, zagnójěnost -i ž

zagnúsiti -ím: ~ komu kaj, pijača se mu zagnusi; zagnúšen -a -o: ~e jedi, zagnúsítev -tve ž, zagnúšati -am, zagnúšanje -a s: ~ pijancu pijačo

zagódnica -e ž godovno vošćilo, pesem

zagodrnjáti -ám gl. godrnjati: nekaj je zagodrnjal, ~ nad kom

zagósniti -nem (se): jed (se) mu je zagósnila, cev se zagósnje, zagósnilo se mu je. zagósnítev -tve ž >[-us-]

zagón -óna m, v zagónu in zagónu: ~i vetra, brez ~a delati, zagónski -a -o

zagónětka -e ž uganka, zagóněten -tna -o → skrivnosten, nejasen, nedoumen, zapleten, nepojasnen, težko razrešljiv, zagónětnost -i ž → nedoumnost, skrivnostnost, nejasnost, nepojasnenost, nedogmagnost, zapletenost

zagórec -rca m, zagórje -a s, zagórski -a -o in zagórski -a -o

zagoréti -ím gl. goréti: slama hitro zagori, hiša je zagorela s plamenom, v srcu zagori ljubezen; zagórel -éla -o: ~a polt, koža, zagorélost -i ž, zagorélec -lca [-uc-] m zool.; zagorévati -am, zagorévaje -a s: polt zagoreva

Zagórje -a s, iz ~a, v ~u, zagórski -a -o, Zagorjáni -ov m mn. in Zagórci -ev m mn., zagorjàn -ána m |premog|

Zágorje -a s |pokrajina|: (hrvaško) ~, zágorski -a -o, Zágórci -ev m mn.

zagospodáriti -ím: še mlad je zagospodaril na domu, v kratkem je vse zagospodaril zapravit; zagospodárjen -a -o: ~o posestvo

zagospodínjiti -ím

zagospodóvati -újem gl. gospodovati: ~ novim pokrajinam ali nad novimi pokrajinami

zagósti -gódem gl. gosti: godci so zagodli koračnico, ~ jo komu

zagostíti -ím, zagósti -íte! zagóstíl -íla -o, zagóščěn -ěna -o: ~ močnik, klej, ~ gozd, ljudje so se zagostili pri izhodu, zagóščěnost -i ž, zagostítev -tve ž

zagostoléti -ím gl. gostoleti: slavček zagostoli, prijazno ~

zagotávljati -am, zagotávljanje -a s: ~ komu kaj, zagotavljamó vam (~vas), ~ sinu hišo, ~ sinu, da bo dobil hišo, ~ si službo

zagotovíti -ím, zagotóvi -íte! zagotóvil -íla -o, zagotóvljěn -ěna -o: ~ komu kaj, mož zagotovi ženi vso oskrbo, ~ si pravico do česa, ~ se za stara leta; zagotóvljěnost -i ž, zagotóvítev -tve ž, zagotóvílo -a s: dobiti ~, imeti ~ pravic, zagotóvilěn -lna -o [-ln-]: ~a pisma, zagotóvilnica -e [-ln-] ž

zagotóvo prisl. za gotovo: ~ pridem
zagovárjati -am, zagovárjanje -a s: ~ bo-
 lezen, kačji pik, zagovornik zagovarja
 obtoženca, mati zagovarja sina, fant se
 zagovarja z nevednostjo, ~ se zaradi
 prometne nesreče, zagovarjavec -vca m
*kdor zagovarja, zagovarjávka -e ž vede-
 ževavka, zagovarjávski -a -o*
zagovédén -dna -o *neotesan, okoren, surov:*
 ~o se vesti, ~ človek, zagovédnež -a m,
 zagovédnica -e ž, zagovédnost -i ž
zagóvor -a m: ~ kačjega pika, ~ zoper
 otók, odvetnikov ~, obtoženčev ~,
 zagóvoren -rna -o: ~i obrazci, ~i spis
apologija, zagovórnik -a m, zagovórnica
-e ž, zagovórniški -a -o: ~e pravice,
 zagovórništvo -a s
zagovoríti -ím *gl. govoriti, zagovorjén -éna*
-o: ~ bolezen, rano, kačji pik, ~ se
dolgo v noč, ~ se v pijanosti izdati,
 zagovorilo se mu je, zagovoril se je,
 zagovorjéneč -nca m, zagovorjénka -e ž,
 zagovorjénost -i ž
zagózda -e ž: čepna, drvarska, kamnoseška
 ~, z ~o razgnati rkelj, ~o izbiti, ~
 kruha, zagózdica -e ž, zagózden -dna -o:
 ~i klin, ~a kost = zagózdnica -e ž,
 zagózdist -a -o
zagózditi -ím, zagózdi -íte! zagózdil -íla -o,
 zagózdén -éna -o *in zagózden -a -o in*
 zagóžén -éna -o: toporišče ~, drevo se
 zagózdi v rogovilo, ljudje so se zagózdili
 med vrati, zagózdičev -tve ž, zagózdenost
 -i ž *in zagózdenost -i ž, zagózdováti*
 -újem, zagózdovánje -a s
zagózditi -ím se, zagózdi -ite se! zagózdil
 -íla -o, zagózden -éna -o: v desetih letih
 se je pašnik čisto zagózdil
zagrábíti *in* zagrábíti -ím *gl. grabiti, za-*
grábljen -a -o: z grabljami seno ~,
 polno pest rznja ~, ~ koga za roko,
 za vrat, ~ koga pri dejanju, stroj za-
 grabi roko, strast zagrabi človeka, ~ se
 za glavo, ~ se za žep, zagrábek -bka m:
 ~ sena
zagráđiti -ím, zagráđi -íte! zagráđil -íla -o:
 ~ komu pot čez travnik, ~ vrt, ~ vodo:
 zagráđén -éna -o: ~a pot, ~ prehod,
 ~o lovišče, zagráđičev -tve ž, zagráđ
 -áda m, zagráđa -e ž
zagrájati -am, zagrájanje -a s: ~ vrt, vodo,
 pot komu; zagrajeváti -újem, zagrajevál
 -ála -o, zagrajevánje -a s, zagrajeválen
 -ílna -o [-íln-]: ~a dela

zagrájati -am *zastuditi, zagnusiti, zagrájan*
 -a -o: ~ komu jed, jed se mi zagraja
zagráči -ím *gl. grčati: pes zagrči*
Zágreb -a m *kr. i., iz ~a, v ~u, zágrebski*
 -a -o: ~i velesejem, Zágrebčani -ov
m mn.; zágrebčan -a m [vlak]
zagrébšti -ém *gl. grebsti, zagrebén -éna -o:*
 ~ seme v zemljo, ~ koga v grob, ~ se
 v delo, v knjige, zagreb -éba m; zagreb-
 bati -am, zagrebánje -a s, zagrebávec
 -vca m *kdor zagreba, zagrebniak -a m*
leha, grob
zagrénéti -ím *grenék postati gl. greneti,*
 zagrénél -éla -o: vino malo zagréni v
 ustih, zagrénélost -i ž
zagréníti -ím, zagréni -íte! zagrénil -íla -o:
 razmere so mu zagrénile delo, življenje;
 ves se je zagrénil; zagrénjén -éna -o:
 ~o življenje, ~ človek, zagrénjénost -i ž,
 zagrénjénec -nca m, zagrénítev -tve ž
zagréníti -énem, zagréni -íte! zagrénil -íla
 -o, zagrénjen -a -o: ~ krompir
 zagré se: stori, kakor se ~!
zagréšiti -ím, zagréši -íte! zagréšil -íla -o,
 zagréšén -éna -o: ~ kaj zoper koga,
 ~ prometno nesrečo, kaznivo dejanje,
 zagréšitev -tve ž, zagréšek -ška m
zagréti -gréjem *gl. greti, zagrét -a -o:*
 ~ izbo, pri delu se zagréješ, zagrétje -a s,
 zagrévati -am, zagrévánje -a s
zagréníti -nem se: kolo se je zagreznilo
 globoko v zemljo; zagrénjen -a -o: ~o
 kolo, ~ voz
zagrgráti -ám *gl. grgrati: malo ~*
zagrgrútati -am: grlica zagrgruta
zagrínjati -am, zagrínjanje -a s: posteljo ~,
 s plaščem se ~, zagrínjác -a m, zagrín-
 njáča -e ž *plahta, ponjava, zagrínjáló -a*
s: gledališko ~, ~ prihodnosti, za-
grínjávéc -vca m, zagrínjávka -e ž,
 zagrínjálén -ílna -o [-íln-]
zagrísti zagrízem se: psa sta se zagrizla
 drug v drugega, ~ se v delo, v sovraštvo.
 mleko se zagrizé *sesíri*; zagrizen -a -o:
 ~o mleko, ~ nasprotnik, zagrizenec
 -nca m, zagrizénka -e ž, zagrizénost -i ž;
 zagrizniti -nem, zagriznjen -a -o: ~ sad,
 zagriznite z nami! ~ v jabolko, za-
 grízljiv -a -o: ~o mleko; zagrizováti
 -újem, zagrizovál -ála -o, zagrizová-
 nje -a s
zagrljen -a -o *hrpav, zagrljenost -i ž*
zagrmeti -ím *gl. grmeti: v daljavi je za-*
 grmelno, topovi zagrmetjo, ~ nad kom

ali na koga, vsa četa zagrmi proti hiši; zagrmevati -am, zagrmevanje -a s
zagrmiti -grnem, zagrniti -ite! zagrnil -ila -o, zagrnjen -a -o in zagrniti -nem s stal.
poud.: ~ kip, podobo, mrliča, ~ se z rjuho, ~ se v skrivnosten molk
zagroziti -im, zagrozi -ite! zagrozil -ila -o: ~ komu s kaznijo, ~ komu, da bo tožen; hiši zagrozi nova nevarnost; zagrožen -ena -o: ~a kazen, ~o mu je bilo, zagrozitev -tve ž
zagruliti zagrulim, zagrulil -ila -o in zagruliti -im s stal. *poud.*: golob zagruli
zagugati -am in -ljem: ~ ladjo, ~ gugalnico, ~ se na nogah
zaguliti in zaguliti -im gl. guliti: kožo, nalogo, obleko ~, pri delu se koža zaguli; zaguljen -a -o: ~a naloga, zaguljenost -i ž, zaguljek -ljka m zagnanec, žulj: ~ od kose, od sekire
zahahljati -ám se gl. hahljati: ~ se komu
zahajati -am, zahájanje -a s: sonce zahaja za goro, ~ v gostilno, v škodo ~ komu, v tuje pravice ~, s pravega pota ~, zahajajoč -óca -e prid.: ~e sonce, ~a mladost, zahajališče -a s, zahajávka -e ž strešna lina, izhod na streho
zahihitati -ám se gl. hihitati: ~ se ob čem
zahirati -am: bolnik je zahiral; zahíran -a -o: ~ otrok *nedohranjen*; zahiréti -im, zahirél -éla -o, zahirénje -a s: roka zahiri *atofira*, se začne sušiti, sad zahiri
zahíšje -a s prostor za hišo, zahíšen -šna -o
zahlápen -pna -o *zatohel*, *dušljiv*, zahlápnost -i ž
zahlepéti -ím gl. hlepéti: ~ po časti in oblasti
zahlípáti -am in -pljem *ihteč zajeti sápo*: krčevito ~, zahlípniti -nem
zahòd -óda m: sončni ~, na ~u, od ~a pihá veter, proti ~u, napetost med Zahodom in Vzhodom, zahóden -dna -o: ~i Slovani, ~i veter, ~o od Ljubljane (°~o Ljubljane); zahódnik -a m [veter], zahodnják -a m [človek], zahodíšče -a s: ~ sonca, zahodnjáski -a -o, zahodnjáštvo -a s; zahodjojugozahòd -óda m, zahodoseverozahòd -óda m; zahodnoslovánski -a -o, zahodnoevrópski -a -o, zahodnoindijski -a -o
zahóditi -hódim gl. hoditi, zahójen -a -o: krtino ~, cel dan ~
zahohotáti -ám in -hóčem se *zasmejati se* gl. hohotati se: ~ se na vse grlo

zahomotáti -ám gl. homotati, zahomotán -a -o: vrvi ~, v cunje se ~, vprašanja, zadeve ~, v kako zadevo, obveznosti, dolgove se ~, zahomotánost -i ž
zahotéti -hóčem gl. hoteti: komaj je zahotel, že je odnehal; ~ si graščine, zahóče se mi lepe knjige
zahrbten -tna -o: ~a stran, ~o vedenje, ~ človek = zahrbnež -a m, zahrbtnost -i ž: ~i uganjati, zahrbtje -a s *kar je za hrbtom*
zahrcáti -ím gl. hrčati, zahrkati -am
zahrepenéti -ím gl. hrepeneti: ~ po domu
zahreščáti -ím gl. hreščati: pod nogami zahrešči lupina
zahripéti -ím *hripav postati* gl. hripeti, zahrípniti -nem; zahripel -pla -o: ves ~ je, zahripiti -im se, zahrípljen -a -o
zahrópsti -em gl. hropsti, zahrópeti -ím gl. hropeti: zahropelo mu je v pljučih
zahrskáti -am
zahruméti -ím gl. hrumeti: množica zahrumi
zahrustáti -am: žemlja zahrusta pod zobmi, pod čevlji zahrusta pesek
zahrzáti -am in -hfžem gl. hrzati: konj zahrza, zahrzováti -újem, zahrzováne -a s: konj zahrzuje
zahtéva -e ž: upravičena, drzna, pretirana ~, tožbena, pravna ~, postaviti, priglasiti, sporočiti svoje ~e, ~ po prostosti, ~ po spremembi; zahtéven -vna -o: ~ človek, ~o delo, ~a naloga, zahtévnost -i ž, zahtévek -vka m: povedati svoje ~e, dedni ~i
zahtéváti -am, zahtévanje -a s: denar ~ od koga; kruha, dela ~; ~, da vrne knjigo = knjigo nazaj ~; zahtévan -a -o: ~i znesek
zahudícati -am s *hudíčem zakleti*
zahudíti -ím se, zahúdi -ite se! zahúdil -ila -o in zahúdití -im se s stal. *poud.*: ~ se nad kom *ali* na koga, zahudováti -újem se gl. hudovati se: ~ se nad kom
zahúkati -am gl. hukati: ~ v prezeble prste
zahúpáti -am: šofer zahupa
zahvála -e ž: ~ za voščilo, v ~o *ali* za ~o ti dam, zahválen -lna -o [-ln-]: ~o pismo, ~a pesem, zahválnica -e [-ln-] ž
zahvalíti in zahváliti -ím gl. hvaliti: ~ koga za kaj, ~ se komu za kaj; zahvali sosedá, da ni tožil; zahvali se mu, da ti je pomagal; iz srca se ~, za tako čast se zahvalim; komu se imam ~ za ta dar? za to nesrečo se imamo tebi ~; zahváljen

-a -o: ~ bodi za lepo delo; zahvaljevati
 -ujem, zahvaljeval -ála -o, zahvaljevanje
 -a s; zahvalibógca -e ž zool.

zaigrati -ám gl. igrati, zaigrán -a -o: ~ ko-
 račnico, ~ tarok, ~ na klavir, ~ veliko
 denarja, hišo, posestvo; si že zaigral
opravil, zgubil, zapravil, ~ se dolgo
 v noč; solza v očesu zaigra, srce od
 veselja zaigra

zaihéteti -ím gl. ihteti: ~ od veselja, od
 žalosti

zaimék -mka m: osebni, svojilni, oziralni,
 vprašalni ~, zaimkov -a -o, zaiménski
 -a -o: ~a sklanja

zainteresirati -am: ~ koga za kaj → *pri-
 dobiti, zbuditi komu zanimanje za kaj*;
 ~ se za kaj → *pozanimati se*; zaintere-
 síran -a -o zavzet: biti ~ pri kaki stvari
 (~na čem), ~ sem za to *zanimam se za to*,
do tega mi je, zainteresiranost -i ž za-
 nimanje

zaiskríti -ím se, zaiskril -íla -o: rosa se
 v soncu zaiskri, solza se zaiskri v očesu,
 kar zaiskrilo se je

zaiti -ídem in zájdem gl. iti, zašél -šlá -ò
 in zašló: sonce zaide ali zajde za gore,
 otrok zaide ali zajde v gozdu, ~ na kriva
 pota, v dolgove

zajádrati -am: ~ na odprto morje, ~ v
 tuje vode

zajáhati -am in -šem: konja ~

zajámčiti -ím zagotoviti, zajámčen -a -o
 zagotovljen

zajávkati -am: ~ od bolečine

zájček -čka m: morski ~, z ogledalom ~e
 delati *sončne lise*, zájčkati -am se: sonce
 se zájčka na stropu miglja, se svetlika

záje záj ž mn. *podrešetina*

zájec -jca m: domači, divji, poljski, pla-
 ninski ~, morski ~ |*polž*~, ~ v omaki;
 ~e loviti, streljati; razumeti se na kaj
 kakor ~ na boben, v tem grmu tiči ~,
 to ti je ~ *strahopetec, bojazlivec*;
 z ~em si čevlje sezuvati; zájčji -a -e:
 ~a reja, ustnica, ~a ušesa, čeljust, de-
 teljica, dlaka, koža, ~i mak *bot.*, zájče-
 vina -e ž |*meso in koža*~; zájčar -ja m
 |*pes*~, zájčarski -a -o: ~a pasma,
 zájčjak -a m 1. *zajčji odpadki*, 2. *klobuk*
iz zajčevine, zájčnik -a m 1. *naboj s šibra-*
mi za zajce, 2. *klobuk iz zajčevine*,
 3. *hlevček za zajce*, zájčnica -e ž |*prostor*~;
 zajčéréja -e ž, zajčéréjec -jca m, zajče-
 réjski -a -o; zájka -e ž in zájklja -e ž

zajecljáti -ám gl. jecljati: otrok zajeclja
 zajecáti -ím gl. ječati: ~ od bolečine

zajédati -am, zajédaj -te! zajédal -a -o,
 zajédanje -a s: lenuh zajeda družbo,
 voda se zajeda v bregove, morje se za-
 jeda v kopno, okovi se zajedajo v meso;
 zajéda -e ž: ~ na koži, ~ v zobu pri
 konju, na bregu, ~ v travnik, zajédáv
 -áva -o, zajédávica -e ž |*ščipanje po tre-
 buhu*~, zajédávost -i ž, zajédávec -vca m
prisklednik, parazit, zajédávka -e ž zool.,
bot., zajédávski -a -o, zajédávstvo -a s,
 zajédljiv -a -o: ~ značaj, ~o govorjenje,
 zajédljivost -i ž, zajédljivec -vca m,
 zajédljivka -e ž, zajédálen -lna -o [-ln-]
 zajedav

zajémati -am in -mljem, zajémaj -te in
 zajémli -te! zajémal -a -o, zajémanje -a s:
 ~ vodo iz škafa, z žlico ~ iz skleda,
 ~ vednost, modrost iz knjig, iz dna
 srca ~, čoln vodo zajema; zajemáča -e
 ž žlica za zajemanje, zajemálen -lna -o
 [-ln-]: ~a posoda, zajemálo -a s, zajem-
 málce -a [-lc-] s, zajemáč -a m |*oseba*
in posoda~, zajemálnik -a [-yn-] m |*po-*
soda~, zajemávec -vca m, zajemávka -e ž
 1. *oseba*, 2. *zajemáča*, zajemálšče -a s
 zajéra -e ž *prečnost, preka*, zajérek -rka m
prečni prišek, zarež; zajérati -am *prečno*
prirežati, prižagati, prečno stakniti, za-
 jéran -a -o, zajerálen -lna -o [-ln-],
 zajerálo -a s |*orodje*~, zajerálnica -e [-yn-]
 ž miza, prostor za zajeranje

zajésti -jém gl. jesti, zajéden -a -o: močan
 pujske zajé slabšega, vso plačo ~, v les,
 v kožo se ~, voda se zaje v bregove,
 misel se zaje v možgane, zajédenost -i ž

zajéten -tna -o *obsežen, obilen, debel*, kar
 zajame *precejšen prostor, obseg*: ~ člo-
 vek, ~ v život, ~a postava, rast, ~a
 knjiga, zajétnost -i ž

zajéti -jámem in zájmem, zájemi -íte in
 zajmi ali zájmi -íte! zajél -a -o: ~ vodo
 ali vode s korcem, ~ potok za pogonsko
 moč, ~ sapo, žlico močnika, ~ snov
 iz domače zgodovine; čevelj zajame
 vodo; dež, nevihta zajame izletnike;
 vojska zajame sovražno četo, mesto,
 pokrajino; ogenj zajame vso vas; beseda
 tega ne zajame; zajét -a -o: ~a voda,
 reka, ~a snov, ~ sovražnik, zajétje
 -a s: ~ reke, studenca

zajézditi -ím: konja ~, neznano kam ~,
 s pota ~, zajézdáríti -ím: ~ vso mezdo

zajézerje -a *s*, zajézerski -a -o, zajézeren -rna -o
zajéziti -im, zajézi -íte! zajézil -ila -o, zajézjen -éna -o: ~ vodo, ob skali se je voda zajezila, ~ dotok prebivavcev v mesta, zajezitev -tve *ž*, zajezitven -a -o [-tvən-]; zajéz -éza *m*, zajéza -e *ž*, zajézovati -ujem, zajézovanje -a *s*
zajjka -e *ž* *gl.* zajec
zajokáti *in* zajokáti -am *in* -jóčem (se) *gl.* jokati: otrok zajoka
zajjtrk -a *m*: angleški, mesni ~, zajjtrkovati -ujem *in* zajjtrkováti -ujem, zajjtrkovál -ála -o, zajjtrkovánje -a *s*: ~ mleko *in* kruh, zajjtrkoválnica -e [-yn-] *ž*
zakacáti -ám *gl.* kacati: ~ (si) obleko, pri jedi se je ves zakacal; zakacán -a -o: ~o oko
zakadíti -im, zakádi -íte! zakádil -ila -o: ~ sobo s tobakom, veliko denarja ~, iz dimnika se je zakadilo po hiši, dež se zakadi čez goro; ~ se v sovražnika *ali* med sovražnika *ali* nad sovražnika, v delo se ~; zakajèn -éna -o: ~a soba, ~ denar, zakajènost -i *ž*, zakájati -am, zakájanje -a *s*: peč zakaja; zakajeváti -ujem, zakajevál -ála -o, zakajevánje -a *s*
zakáj prisl. vprašuje po vzroku: ~ si se včeraj zlagal?
zakaj *vzročni vez.*, veže *in* utemeljuje: ne morem tja, ~ sosed me sovraži; ne verjamem ti, ~ včeraj si se zlagal; ne pridem k vam, ~ vaša vrata so zmeraj zaprta
zakáj prisl.: biti ~, ded je komaj še ~
zakápati -am *in* -ljem, zakápan -a -o: z voskom ~ zamašek, s svečo se je ves zakapal
zakápáti -am *in* -ljem *zakopavati* zakápanje -a *s*: ~ plen
zakasnéti -im *biti prekasen, zamuditi gl.* kasneti: vlak je malo zakasnel; zakasnel -éla -o: ~i gostje, zakasnélost -i *ž*, zakasnélec -lca [-lc-] *m* 1. oseba, 2. strel; zakasnévati -am, zakasnévanje -a *s*: ura zakasneva >[-kas- / -kəs-]
zakásniti -im, zakásni -íte! zakásnil -ila -o: ~ vlak *zamuditi*, ~ napovedano uro, ~ na predavanje, na sestanek, ~ se na poti, v delavnici; pot me je zakasnila; prijatelj me je zakasnil; zakašnjen -éna -o *in* zakásnjen -a -o: ~ vlak >[-kas- / -kəs-]; zakašnjeváti -ujem, zakašnjevál -ála -o, zakašnjevánje -a *s*

zakásljati -am
zakídáti -am: vrata s snegom ~, z umazanijo se ~; zakídan -a -o: ~e oči, ~ nos, Krim je ~; zakídávati -am, zakídávanje -a *s*
zakikirikáti -am: petelin zakikirika
zakimáti -am: starka zakima
zakinkáti -am: ~ v vročini
zakipéti -im *gl.* kipei: mlado vino zakipi, po njem je vse zakipeló
zakísati -am, zakísan -a -o: mošt ~, vino se zakisa, zakísni -nem, zakísni -njen -a -o
zakítati -am: ~ okno, steklo
zaklád -áda *m*: državni, kronski ~, besedni ~, ~i duha, ~ zakopati, vzdigniti, zakláden -dna -o, zakládnica -e *ž*: državna ~, zakládnicen -čna -o: ~i prostori, zakládnik -a *m*: državni ~
zakládáti -am, zakládávanje -a *s*: ~ prostor z blagom, ~ koga z denarjem, ~ vojsko z živčezem, list z novicami, s članki, ~ se z živili, zakládávec -vca *m*: armadni ~, zakládávka -e *ž*
zaklánjati -am *gl.* zakloniti
zakláti -kóljem *gl.* klati: žival ~, deska se je zaklala, noht se zakolje; zaklán -a -o: ~a žival, deska; zakól [-ól] -óla *m*: živina za ~
zaklejíti -im, zakléjil -ila -o, zaklejèn -éna -o: spah, okvir ~, zaklejènost -i *ž*
zakléniti -énem, zakléni -íte! zaklénil -ila -o: vrata, sobo, hišo ~, denar v blagajno ~, koga v celico ~, ~ skrivnost v srce, ~ se pred kom; zaklénjen -a -o: ~a hiša, vrata, ~ denar, v sobo ~
zaklépati -am, zaklépanje -a *s*: vrata, shrambo ~, v sobo se ~, vrata se zaklepajo od znotraj, zaklepálen -lna -o [-ln-], zaklepávec -vca *m*, zaklep -épa *m*: nož na ~, zaklépec -pca *m*, zaklépček -čka *m* [nož], zaklépen -pna -o: ~i nož, zaklépnica -e *ž* 1. zool. školjka, 2. mišica, zaklépnik -a *m*, zaklepljiv -a -o
zaklepáti -épljem *gl.* klepati, zaklepán -a -o: koso, srp ~, žeblje ~, zaklépek -pka *m*: ~e žebljev s sekiro poravnati
zaklepetáti -ám *in* -éčem se *gl.* klepetati: ~ se dolgo v noč
zakléšči -im se → *zagozditi se*: žolčni kamen se zakléšči → *se zagozdi*
zakléti *zakólnem* [-yn-] *gl.* kleti: ~ nad kom; zaklel se je, da bo zmagal; ~ se na dušo; kakor da se je vse zaklelo zoper nas; zaklét -a -o: ~ grad, ~a kraljična,

~ sovražnik; nagaja, kakor da je vse ~o, zaklétnje -a s

zaklicáti in zaklicati zakličem *gl.* klicati: ~ na pomoč, ~ koga, ~ komu

zaklinjati -im, zaklinjen -a -o, zaklinjenje -a s: ~ pot *alp.*, v špranjo se ~ zagoditi, med dva kamna se ~, zaklinitev -tve ž, zaklínek -nka m: ~ njive, ~ pri rimskem nagrobniku

zaklinjati -am, zaklinjanje -a s: mater ~, naj kaj dá; zaklinja se, da ga ne bo domov; zaklinjevalen -lna -o [-ln-], zaklinjevalec -vca m, zaklinjevalski -a -o

zaključiti -im → končati, skleniti: ~ kaj iz česa → skleniti, posneti, povzeti; zaključčen -a -o: ~a družba; °zaključček -čka m konec, sklep, zaključčen -čna -o → sklepan

zakloniti -klónim zavarovati, obraniti, skriti, zasloniti *gl.* kloniti, zaklón -óna m zavetje, varstvo, skrivališče, zaklonišče -a s: ~ pred letalskimi napadi, zaklánjati -am, zaklánjanje -a s

zaklopiti -klópim, zaklópi -íte! zaklopil -ila -o, zaklopíjen -a -o in zaklopiti -im s *stal. poud.*: vrata se sama zaklopijo; zaklopítev -tve ž, zaklop -ópa in -ópa m: pokrov na ~, režasti, trenutni ~, zaklopec -pca m, zaklopen -pna -o: ~a veha, zaklopka -e ž *teh. ventil*: batna, cevna, zračna, prožna ~, 2. *zool.*, zaklopnica -e ž *loputa*: srčna ~

zakmášen -šna -o: ~a obleka

zakól [-ól] -óla m *gl.* zaklati

zakolíti -im in -ólim, zakóli -íte! zakóлил -ólij -ila -o: vinograd ~; zakoljen -éna -o in zakóljen -a -o: na novo ~a trta, zakolítev -tve ž; zakolíčiti -im, zakolíčen -a -o, zakolíčenje -a s: novo cesto ~; zakolíčeváti -újem, zakolíčeval -ála -o, zakolíčevanje -a s

zákon -óna in zákona m ① *postava, zaveza*: stari in novi ~ sv. pisma, ~ o gledaliških, o taksah; *pravni, človeški ~, fizikalni, jezikoslovni ~i, osnovni ~, kazenski, tiskovni, pokojninski ~, okvirni ~, po ~u se ravnati, po ~u soditi, ~ spoštovati, izpolnjevati, ~a se držati, ~ prestopiti, zoper ~ se pregrešiti*; ② ~ skleniti, razvezati, v ~ stopiti, vzeti; *divji, mešani ~, otroci prvega ~a, v ~u živeti; zákonski -a -o in zákonski -a -o* 1. ~a osnova za pregon, ~o besedilo, ~i osnutek,

2. ~i par, ~i prstan, zadržek, ~o življenje, pravo, ~a zveza, zakonít -a -o: ~i dedíči, ~a sodba, zakonítost -i ž, zakoník -a m: državljanski ~, kazenski ~; zakónc -nca m, zakónčíč -a m *zakonski otrok, zakónstvo -a s*

zakono- v sestavi: zakonodája -e ž, zakonodájstvo -a s, zakonodájen -jna -o: ~i odbor, zakonodájavec -vca m; zakonólóm -óma m, zakonólóme -mca m, zakonólómka -e ž, zakonólómski -a -o, zakonólómstvo -a s

zakonspiráti -am: ~ tiskarno

zakopáti -kópljem in -ám *gl.* kopati: ~ kaj v zemljo; mrlíča, jamo, talente ~, v strelske jarke se ~, v listje, seno se ~, v študij, knjige se ~; zakopán -a -o: ~ zaklad, talent; zakóp -ópa m, zakópávati -am, zakópávanje -a s

zakoreníniti -im se: drevo, plevel se zakorenini, navade se zakoreninijo; zakoreninjen -a -o: ~e navade, zakoreninjenost -i ž, zakoreninjenje -a s

zakosíti -ím, zakósi -íte! zakósil -ila -o: zakosili so nove redi, sosed (se) je zakosil daleč čez mejo; zakošen -éna -o: ~a meja

zakostenéti -ím *gl.* kosteneti; zakostenél -éla -o: ~i hrustanec, ~a mišica, zakostenélost -i ž, zakostenítev -tve ž, zakostenévati -am, zakostenévanje -a s

zakotaliti -ím, zakotáli -íte! zakotalíl -ila -o, zakotalíjen -éna -o: ~ kolo, ~ sod; jabolko se zakotali, zakotalíkati -am: obroč ~

zakotíti -ím, zakóti -íte! zakótil -ila -o, zakotén -éna -o: ~ bolezen, mrčes se je zakotil, zakotítev -tve ž

zakótte -a s, zakóten -tna -o: ~ kraj, ~a ulica, pisarna, zakótnik -a m *zapečkar, zakótnica -e ž*

zakováti -újem *gl.* kovati, zakován -a -o: ~ koga v železje, ~ vrata *zabití*, konja ~ *napačno podkovati*, kovaču se včasih *zakuje*, zakóv -óva m: strojni ~, zakóvica -e ž: kolesna, verižna ~, ~o na čevelj pribiti, zakóvičen -čna -o: ~a glavica, ~o železo, zakóvičiti -im, zakóvičen -a -o, zakóvičenje -a s, zakóvičar -ja m, zakóvnik -a m |žebelj|

zakóžen -žna -o: ~i črv, ~o vnetje, zakóžnik -a m: ~ se mu je naredil

zakrájen -jna -o: ~a pot, ~e njive

zakrákati -am: vran zakraka

zakraljeváti -újem *gl.* kraljevati: ~ nad pokrajino, ~ narodom
zakrament -ěnta *m*: ~e deliti, prejemati, zakramentál [-dl] -a *m*, zakramentáln -lna -o [-ln-]: ~i obred, zakramentálnost -i [-ln-] ž
zakrásiti -im se: svet se zakrasi, zakrasítev -tve ž, zakrasováti -újem se *spreminjati se v kras*, zakrasovávanje -a *s*
zakrástiti -im se, zakrástěn -a -o: rana se zakrasti *med*.
zakréčiti -im *zaviti*: voz zakreči na dvorišče
zakreniti -krénem *gl.* kreniti, zakrénjen -a -o: konja ~, na stran ~, plug zakrene iz brazde, konec žice ~, zakrenítev -tve ž
zakričáti -ím *gl.* kričati: od bolečine ~, nad kom ~
zakriliti -im: človek zakrili z rokami
zakrínkati -am: obraz si ~, topove ~, spretno se ~; zakrínkan -a -o: ~ tat
zakristíja -e ž, zakristíjski -a -o: ~a oprava, zakristán -a *m* *cerkovník*, zakristánka -e ž, zakristánski -a -o: ~o opravilo, delo
zakrítí -kríjem *gl.* kriti, zakrít -a -o: ~ si obraz z rokami, pred vetrom se ~, zakritje -a *s*; zakrívati -am *gl.* pokrivati, zakrívánje -a *s* *in* zakrívánje -a *s*, zakríválo -a *s*, zakríválce -a [-lc-] *s*, zakrívávec -vca *m*, zakrívávka -e ž
zakrivítí -im, zakrivítel -ítel zakrivít -íla -o, zakrivítjenje -a *s*: ~ palico, ost se na koncu zakrivi, ~ škodo, karambol, nesrečo, smrt; zakrivljen -a -o *in* zakrivljen -ěna -o: ~ nos, ~e noge, ~o hudo delstvo, ~a palica, zakrivljenost -i ž *in* zakrivljenost -i ž, zakrivítev -tve ž: ~ osi, ~ hudobije, zakrivljati -am, zakrivljanje -a *s*
zakrízati -am, zakrízán -a -o: drevesa za posek ~, zakríževáti -újem, zakríževál -ála -o, zakríževánje -a *s*, zakrížiti -im, zakrížen -a -o: okno ~
zakřknítí -nem, zakřknjenje -a *s*: jajce, mleko zakřkne, v sovraštvu ~, sovraštvo človeka zakřkne, v jezo se ~; zakřknjen -a -o: na masti ~o jajce, ~ grešnik, ~o mleko, zakřknjenost -i ž, zakřknjenec -nca *m*, zakřknjenka -e ž
zakřmítí -im: ~ k bregu, ~ na pesek; zakřmíjen -a -o: ~ brod
zakřmítí -im: dekla je zakřmila prašiče, koliko zakřmiš na leto?

zakřnėti -ím: ud, zob zakřni; prsti na nogah zakřnijo; zakřněl -ěla -o: ~ ud, ~a jetra, ledvica, zakřnělost -i ž, zakřněk -nka *m*, zakřniti -nim *zakřnėti*
zakřohotáti -ám *in* -óčem se *gl.* křohotati se: v obraz se komu ~
zakřojítí -krójim *in* zakřojím *gl.* křojiti, zakřójil -im zakřójil -íla -o: palico na koncu ~, křojáč obleko zakřoji, deska se zakřoji; zakřójěn -a -o *in* zakřójěn -ěna -o: ~ noht, zakřojítev -tve ž, zakřój -ója *m*
zakřokáti -am: vran zakřoka, ves denar ~, fant se bo čisto zakřokal; zakřókán -a -o: ~ denar, čas
zakřóžiti *in* zakřóžiti -im *gl.* křóžiti, zakřóžen -a -o: konec tramu ~, pesem ~, zakřóženost -i ž; zakřóževáti -újem, zakřóževál -ála -o, zakřóževánje -a *s*
zakřpáti -am: obleko, streho ~, zdravje za silo ~; zakřpán -a -o: ~e hlače, ~o perilo, ~a sloga, zakřpávati -am, zakřpávanje -a *s*
zakřulítí -im zakřulíti -im *gl.* křuliti: prašič zakřuli, po trebuhu zakřuli
zakřžljeváti -ím, zakřžljevél -ěla -o, zakřžljátí -ám, zakřžljál -ála -o, zakřžlján -a -o, zakřžek -žka *m* 1. *nerazvita, v rasti zaostala rastlina*, 2. *atrofiran ud, sřížek*, 3. *zahirán otrok*
zakúhati -am *gl.* kuhati: ~ kaj v juho, ~ juho, sadje, ~ sod z vinom, s krompom, zakúhan -a -o: ~a juha, zakúha -e ž
zakúkati -am: kukavica zakúka
zakulísen -sna -o: ~e spletke
zakúp -a *m*: v ~ dati, vzeti, v ~u imeti; letni, lovski, dedni ~, zakúpen -pna -o: ~a pogodba, zakúpnik -a *m*: davčni, carinski ~, zakúpnica -e ž, zakúpníški -a -o, zakúpníštvo -a *s*, zakúpnína -e ž; zakúpodajávec -vca *m*, zakúpojémávec -vca *m* *zakúpnik*
zakupítí *in* zakúpiti -im *gl.* kupiti: koliko zakupiš na mesec? zakúpljen -a -o: ~ denar, zakupítev -tve ž, zakupčeváti -újem, zakupčevál -ála -o, zakupčevánje -a *s*
zakurítí *in* zakúriti -im *gl.* kuriti: ~ peč, ~ v peči, ogenj ~; zakúrjen -a -o: ~a peč, v sobi je ~o, ~a soba
zakúška -e ž → *prigrizek*
zakvartáti -ám *gl.* kvartati: denar ~, dolgo v noč se ~

zakvasiti -ím, zakvásil -íla -o, zakvašen -éna -o *in* zakvásiti -ím *s stal. poud.*: testo ~, testo se zakvasi
záľ [záľ] -a -o, *dol.* záľi -a -o, *prim.* záľjší -a -e: ~ fant, ~o dekle, ~a nevesta
zalágati -am, zaláganje -a *s*: knjiige ~, ~ se s krompirjem, ~ koga z blagom, zalagávec -vca *m*, zalagávka -e *ž*
zalágati -am *in* -em: pes zalaja nad kom, na koga, v koga
zaláz -áza *m* [lov], zalázen -zna -o: ~i lov, ~o napasti koga, zaláznik -a *m*; zalázovati -ujem *in* zalázováti -ujem: ~ dekleta, ~ žival, divjačino, zalázovávec -vca *m*, zalázovávka -e *ž*
zaléči -lézem *gl.* leči: denar nič ne zaleže, noben opomin ne zaleže, metulj zaleže jajca, miši so se zalegle; zaléžen -a -o: ~e miši, ~a jajca, zaléga -e *ž*: ~ v savtovju; kačja, gadja ~, tatinska ~; zalégati -am, zaléganje -a *s*
zaledeněti -ím *gl.* ledeneti: jezero zaledeni; zaledeně -éla -o: ~a okna, zaledenělost -i *ž*, zaleděti -ím, zalědi -ite! zalědil -íla -o, zaledě -éna -o
zalédje -a *s ozadje*: biti v ~u fronte, zaléděn -dna -o
zalěk -ěka *m*, *nav. mn.* zalěki -ov *zavihki na suknji*, zalěkniti -nem, zalěknjen -a -o: rokav ~
zalepiti *in* zalépiti -ím, zalépljen -a -o: ~ pismo, v vlagi se omoti zalepijo; zalépká -e *ž* pismo, zalépek -pka *m* oblič
zalějsje -a *s pokrajina za gozdom*
zalesketáti -ám *in* -ěčem se [-lask-] *gl.* lesketati: solza se zalesketa
zalěsti -lézem *gl.* lesti, zalézen -a -o: ~ divjačino, ~ koga pri čem, ~ v dolgove, v skalovje, v steni se ~; zalezováti -ujem, zalezovál -ála -o, zalezovánje -a *s in* zalezovati -ujem, zalezovanje -a *s*, zalezovávec -vca *m*, zalezovávka -e *ž*, zalezovávski -a -o, zalezoválen -lna -o [-ln-]: ~a strast
zaletěti -ím se *gl.* leteti: ~ se za skok, ~ se v zid, v drevo, v človeka, ~ se z avtom, z besedami v kaj, v koga; pes se je zaletel *zgrešil dom.* jed se človeku zaleti, zaleti se mu; zalět -éla *m*: ne bodi no tak ~! zaletěla -e *ž*, zaletělost -i *ž*, zaletělást -a -o; zaletěn -éna -o: tako je ~, da se ne more ustaviti; ~ avto *karamboliran*; zalět -éta *m*: z ~om skočiti, biti v ~u pri delu.

zaletáv -áva -o, zaletávost -i *ž*, zaletávec -vca *m*, zaletávka -e *ž*; zaletíšče -a *s*; zaletávati -am se, zaletávánje -a *s*, zaletováti -ujem, zaletovánje -a *s*
zaležáti -ím *gl.* ležati: šolo, zaslužek ~, nogo si ~, v nedeljo se je predolgo zaletal; zaležán -a -o: ~o blago, zaležánost -i *ž*, zaležánc -nca *m*, zaležánka -e *ž*, zaležúh -a *m* *znč.*

zalijavica -e *ž* tekočina, pripravljena za zalivanje, zalivka

Záľi lóg -ega -a *in* -á *m* *kr. i.*, z ~ega ~a, na ~em ~u, zalolóski -a -o, Založóžani -ov *m* *mn.*; Záľa -e *ž* *kr. i.*, v ~i

zalisten -tna -o: ~i poganjek, zalistnik -a *m* [brst], zalistje -a *s*: ~ na trtah

zaliti -lijem *gl.* liti: ~ cvetlice z vodo, ~i razpoko z betonom, solze zalijejo oči, oči se zalijejo s solzami; ~ zob, vino z vodo ~, sod do vrha ~, kosilo, izpit ~ z vinom; zalit -a -o: ~a špranja, ~a črka, poteza, barva, ~a lica, ~o vino, ~ človek *rejen, debel*, zalitje -a *s*, zalítek -tka *m*

zalív -a *m*: morski ~, zalívski -a -o: ~i tok, ~e naprave

zalívati -am, zalívaj -te *in* -ájte! zalíval -a -o *in* -ála -o, zalívanje -a *s in* zalívánje -a *s*: ~ vrt, vino, ~ luknje, zob; papir zaliva, črte se zalivajo, oči se zalivajo s solzami, zalívanček -čka *m* *umetno hranjen dojenček med.*, zalíváč -a *m*, zalíváča -e *ž* *kangla, škropilnica*, zalívek -vka *m* *plomba*, zalivka -e *ž* vino *zu zalivanje*, zalívalen -lna -o [-ln-]

zalízati *in* zalízati -lízem *gl.* lizati: pes si rano zalíže, polž se zalíže; zalízan -a -o: ~ polž, zalíz -a *m*, zalízavati -am, zalízavánje -a *s*, zalízováti -ujem, zalízovál -ála -o, zalízovánje -a *s*

zalízki -ov *m* *mn.* *ketleti*

záľjšati -am, záľjšán -a -o, záľjšánje -a *s*: dvorano, opravo, nevesto ~ s čim, za nastop se ~, záľjšáva -e *ž*

zaljubiti *in* zaljubiti -ím se *gl.* ljubiti: ~ se v koga, v kaj; zaljubljen -a -o: biti slepo, do ušes ~ v koga, ~o gledati, zaljubljenec -nca *m*, zaljubljenka -e *ž*, zaljubljenost -i *ž*, zaljubljati -am se, zaljubljanje -a *s*, zaljublív -a -o: hitro ~ človek

Zálog -a *m* *kr. i.*, iz ~a, v ~u, záložki -a -o: ~a postaja, Zaloška cesta, Záložžani -ov *m* *mn.*

zálog -óga *m* zastavek, založek, poroštvo, varščina, kavcija, hipoteka: dati kaj kot ~, v ~, za ~

zaloga -e ž: imeti (°držati) ~o šolskih knjig, imeti v ~i (°na ~i), v ~i je še dosti blaga, na ~o delati, založen -žna -o: ~i prostori, ~a pravica

zalogáj -a *m*: tolst ~, ~ mesa, kruha, zalogájček -čka *m*

záloka -e ž travnik ob gozdu, záložki -a -o: ~o seno

zalómíti -lómim *gl.* lomiti, zalómljen -a -o: palico ~, ost se je zalomila; kost, noht se zalomi, zalóm -óma *m*, zalómeček -mka *m*

zalópaiti -nem *gl.* lopniti: vrata ~, vrata se sama zalopnejo, zalopútniti -nem, zalopútnjen -a -o: vrata ~

zalótati -am *zaspajkati*, zalótanje -a *s*: posodo ~; zalótan -a -o: ~ lonec, ~a luknja

zalótíti -ím, zalóti -íte! zalótil -íla -o, zalóten -éna -o *in* zalótiti -ím *s stal.* *poud.*: ~ koga pri čem, na poti ga je zalótala ploha, ~ se pri misli; zalóten -a -o: ~ pri dejanju

zalóžiti -ím, zalóži -íte! zalóžil -íla -o, založen -éna -o: ~ prostor z blagom, knjigo kam ~, knjigarna, založba založi knjigo, sedi in založi z nami! dobro besedo ~ za koga, kos kruha ~, z blagom se ~; založitev -tve ž, založek -žka *m*: zapiralni ~, ~ pri kartah, ~ v stavnici, založba -e ž: knjižna ~, zalóžben -a -o [-bən-], založnik -a *m*, založnica -e ž, založniški -a -o: ~i svet, založništvo -a *s*

zalúbnik -a *m* zool. lubadar

zalúčati *in* zalúčati -am *gl.* lučati, zalúčan -a -o: kamen ~

záluska -e ž trščica: ~ se zadere za noht

zálust -ústi ž kavelj na trnku ali sidru

zamáhníti *in* zamáhniti -nem *gl.* mahniti, zamáhnjen -a -o: z mečem ~, z roko ~ po kom, proti komu, zamáh -áha *m*: z ~om udariti, v ~u biti, zamahljáj -a *m*, zamahováti -újem, zamahováł -ála -o, zamahovánje -a *s*

zamájáti *in* zamájati -ájam *in* -ájem *in* -jém *gl.* majati: drevo ~, glavo ~, stavba, voz se zamaje, tla se zamajejo pod nogami; zamájan -a -o *in* zamáján -a -o: ~a veja

zamájíti -ím, zamájil -íla -o *in* zamájiti -ím *s stal.* *poud.*: drevo ~, skorjo, lub ~,

vrba se zamaji; zamájén -éna -o *in* zamájén -a -o: ~a smreka

zamákati -am, zamákanje -a *s*: travnik ~, streha zamaka, (skozi) strop zamaka

zamákníti -máknem *se*, zamákní -íte! zamáknil -íla -o, zamáknjen -a -o, zamáknjenje -a *s in* zamákniti -nem *se s stal.* *poud.*: ~ *se* v koga *zagledati se*, ~ *se* v delo; zamáknjenost -i ž, zamáknjenec -nca *m*, zamáknjenka -e ž >[-mak-/-mæk-]

zamálo *prisl.* za malo: ~ *se* mi zdi

zamámíti *in* zamámíti -ím *gl.* mamiti, zamámíjen -a -o, zamámíjenje -a *s*: ~ koga s čim, družba ga je zamámila, zamáma -e ž, zamámen -mna -o, zamámíjati -am, zamámílanje -a *s*

zamán *prisl.*: ~ *se* trudi

zamástíti -ím, zamásti -íte! zamástil -íla -o, zamaščénje -a *s*: knjigo ~, obleko si ~, pri jedi se ~; zamaščén -éna -o: ~o srce, ~i listi, zamaščénost -i ž, zamástítev -tve ž

zamášíti -ím, zamáši -íte! zamášil -íla -o, zamašén -éna -o: luknjo s čim ~, steklenico, nos ~, cev se je zamašila, najhujše potrebe ~, komu usta ~; zamašítev -tve ž, zamašljív -a -o, zamašek -ška *m*, zamaškar -ja *m*

zamášnják -a *m* *teh.* vztrajnik

zamázáti *in* zamázati -mážem *gl.* mazati, zamázan -a -o: špranž se ilovico ~, knjigo, obleko ~, pri delu se ~, smučar se zamaže *napačno* namaže *smučí*, zamázanec -nca *m*, zamázanka -e ž, zamázanost -i ž, zamáz -áza *m*, zamázek -zka *m*, zamázilo -a *s*: čebelje ~, zamázka -e ž *kir*; zamazováti -újem, zamazováł -ála -o, zamazovánje -a *s*

zamegléti -ím, zameglèl -éla -o, zameglénje -a *s*: oko mi včasih malo zamegli, zameglélost -i ž >[-mag-]

zameglíti -ím, zamegli -íte! zameglil *in* zameglíl -a -o, zamegljén -éna -o, zamegljenje -a *s*: umetno ~ pokrajino, bojišče, postojanko, pred očmi se mu je zameglilo, zameglítev -tve ž: umetna ~, zamegljeváti -újem, zamegljeváł -ála -o, zamegljevánje -a *s* >[-mag-]

zamején -jna -o *kar je za mejo*, zaméjnik -a *m* = zaméjéc -jca *m*, zaméjski -a -o: ~i Slovenci, zaméjstvo -a *s*: živetí v ~u

zamejiti -ím, zaméji -íte! zaméjil -íla -o, zamején -éna -o: travnik, vrt ~, zame-

jítev -tve ž; zamejničiti -im, zamejnščen -a -o, zamejničenje -a s

zamenjati in zaménjati -am gl. menjati: prstan ~ za uro, koga ~ s kom drugim; dežnik, klobuk ~ z drugim; denar, tujo valuto ~, v službi se ~; zaménjan -a -o: ~a ura, zaména -e ž: dobiti kaj za ~o ali v ~o, čakati na ~o, zamenjáva -e ž: ~ denarja, zamenjavati -am, zamenjavanje -a s; zamenjeváti -újem, zamenjeváł -ála -o, zamenjevánje -a s, zamenjevávec -vca m, zamenjevávka -e ž, zamenjeválen -lna -o [-ln-]: ~a vrednost, ~i postopek

zamenljiv -a -o: ta denar ni več ~, zamenljivost -i ž

zaméríti -im, zamérjen -a -o: za cel meter se je zameril, ~ komu kaj, grdo se komu ~ s čim ali zaradi česa, saj ne zamerite, če vprašam; ne zameri, stvar je čisto drugačna; pa nič kaj ne zameri, zaméra -e ž: boljša prva ko zadnja ~, prosim za ~o ali ~e prosim *prosim, ne zamerite*, pa brez ~e, v ~o priti pri kom, zamerljiv -a -o, zamerljivost -i ž, zamerljivec -vca m, zamerljivka -e ž; zamérjati -am, zamérjanje -a s

zamesíti in zamésiti -im gl. mesiti, zamésen -a -o: kruh ~, ali si spet kaj zamesil? *skuhal*, zamesítev -tve ž

zamésti -mêtem gl. mesti: sneg je vsa pota zametil; zametèn -êna -o: ~a okna, zamét -éta m: snežni ~i

zamétn -tem gl. mesti: mleko ~; zaméten -a -o: ~o mleko *posneto, brez smetane*

zamésti -dem n zamésti -êdem gl. mesti, zamédel -dla -o in zamédel -dla -o: prejo, korak, ritem ~; zaméden -a -o: ~a preja

zamešáti in zaméšati -am gl. mešati: ~ kaj med druge stvari, žgance ~, ~ kaj s čim *zamenjati*, tat se je zamešal med ljudi, pri kartah se ~; zaméšan -a -o: vse je ~o

zamét -éta m gl. zamesti

zametéti -mécem dov. gl. metati: prostor s senom ~; zamétán -a -o: suknjič je bil s travo ~, s peskom ~e luknje

zamétati -am nedov., zamétanje -a s 1. ne zametaj ugodne priložnosti, denar za nepotrebne reči ~, svoje moči za prazen nič ~, ne zamétaj se! 2. sneg sproti zameta gazi; 3. *zabloditi*: ~ svinjam pičo z otrobi; zametávati -am, zametávanje -a s, zametováti -újem, zametováł -ála -o, zametovávanje -a s, zametovávec -vca m,

zamétčen -čna -o: ~ človek *kdor rad zametuje*

zamétek -tka m → *zarodek, spočetek, embrio*

zamežáti -im gl. mežati, zamežáj -a m *med*. >[-məž-]

zamežikati -am: luč zamežika v temi, človek z očmi zamežika, oko je slabotno zamežikalo >[-məž-]

zamigati -am: po mravljišču je vse zamigalo, zamigljáti -ám gl. migljati

zamijávkatí -am in -čem: mačka zamijavka

zamikáti -am in -čem dov.: stvar me je koj zamikala, denar ga je zamikal; zamikati -am se *nedov.*, zamíkanje -a s: ~ se v kaj, v koga, v deveta nebesa, zamikávati -am se, zamikávanje -a s

zamiráti -am, zamíranje -a s: veselje, vnema zamira

zamíslíti -im: velike načrte ~ *zasnovati*, v svojo preteklost se ~; zamíšljen -a -o: ~a dela, ~ človek, zamíšljenost -i ž, zamíšljenec -nca m, zamíšljenka -e ž, zamísel [-səy] -sli ž *misel, načrt, zasnova*: ima velike ~i, uresničiti ~, zamíselek -a [-lək-] m; zamíšljati -am, zamíšljanje -a s

zamízen -zna -o: ~e klopi, zamízje -a s *prostor za mizo*

zamížáti -im gl. mižati: ~ na eno oko, zamížáj -a m *med*.

zamláda prisl.: ~ se uči, ~ mu je trdo šlo

zamlakúžiti -im se, zamlakúžen -a -o: pot, življenje se zamlakuži

zamléti -méljem gl. mleti, zamlét -a -o: stari mlin je spet zamlel, kaj je le zamlel med pšenico? mlinar veliko zamelje

zamóči -mórem → móči, pre móči, z móči

zamóčiti -móčim gl. močiti: dež njivo zamóči, sod ~, zid se hitro zamóči; zamóčen -a -o: ~ zid, ~a pšenica, zamók -óka m, zamokniti -móknem; zamókel -ókla -o: ~a zemlja, zamokljív -a -o, zamokljívost -i ž

zamóčviríti -im se; zamóčvirjen -a -o: ~ travnik

zamólčáti -molčím gl. molčati, zamólčanje -a s: komu kaj ~; zamólčan -a -o: ~ greh, zamólk -a m *aposiopeza*, zamólčljív -a -o, zamólčljivost -i ž, zamólkníti in zamólkniti -nem gl. premólkniti: glas zamólkne; zamólkel -kla -o: ~o grlo, ~ glas, odmev, grom, zamólklost -i ž, zamólklína -e ž *med*. >[-moy-]

zamoljáti -ám gl. momljati: v brado ~

zamórec -rca *m*: ~a prati, zamórka -e *ž*, zamórcé -ta *s*, zamórcék -čka *m*, zamórski -a -o: ~e dežele, zamórje -a *s*

zamoríti -ím, zamóri -íte! zamóril -íla -o: življenje, rast ~, veselje do česa komu ~; zamorjen -ěna -o: ~ cvet, ~ od dela, od nevšečnosti, zamorjěnc -nca *m*, zamorjénka -e *ž*, zamorjěnost -i *ž*, zamorítev -tve *ž*

zamotáti -ám *in* zamótati -am *gl.* motati: prejo, zavoj ~, metulj se zamota v bubo; vprašanje, nalogo ~, zadeva se zamota, v pravdo se ~, koga v pravdo ~; zamótán -a -o *in* zamótán -a -o: ~a zadeva, stvar, ~o črevo, zamótánost -i *ž in* zamótánost -i *ž*, zamót -óta *m*, zamotávati -am, zamotávanje -a *s*

zamotíti *in* zamótiti -ím *gl.* motiti: ~ koga s čim, ~ se pri čem

zamozníčiti -ím *z* *mozniki speti*

zámož *prisl.*: ~ iti, (v) ~ dati, zámožen -žna -o: ~a deklica *godna*, *zrela za možitev*, zámožnost -i *ž*

zamóžiti -ím *za* *doto prinesti*, zamóži -íte! zamóžil -íla -o, zamožen -ěna -o: komu kaj ~, zamožitev -tve *ž kar* *prinese nevesta k hiši*

zamračíti -ím, zamráči -íte! zamračíl -íla -o, zamračěn -ěna -o: oblaki so zamračili pokrajino, ob teh besedah se mu je obraz zamračil; zamračěnost -i *ž*, zamračítev -tve *ž*; zamračévati -újem, zamračěvál -ála -o, zamračěvanje -a *s*

zamřdati -am se *spáčiti (obraz)*, zamřdniti -nem se, zamřdek -dka *m*

zamrěnití -ím, zamrěnjen -a -o: nebo se zamreni

zamřéti -mr(j)ěm *in* -mřjem *gl.* mreti: veselje zamre, spomin nanj je zamrl; pesem, odmev zamre v daljavi; zamřl -a -o: ~i odmevi, zamřtje -a *s*

zamřéžiti -ím, zamřžen -a -o: pajek muho zamreži, pajek se zamreži, okna ~, zamřžévati -újem, zamřžěvál -ála -o, zamřžěvanje -a *s*

zamřmráti -ám *gl.* mřmrati, zamřmrán -a -o: nekaj besed ~

zámřtev -tva -o *med. na videz mřtev*, zámřtvost -i *ž*

zamržéti -ím *gl.* mřzeti: človek, jed, stvar komu zamrži, zamřžen -zna -o: ~a jed, zamřza -e *ž zamržlost*, *sovrašstvo*: ~ škoduje betonu, ~ do človeka, ~ do sladkih jedi; zamřziti -ím, zamřzi -íte!

zamřzil -íla -o: ~ koga zaradi česa, sinu se je oče zamřzil; zamřžen -ěna -o: ~a jed, ženska, zamřžitev -tve *ž*

zamřzníti -nem: reka, bančna vloga zamřzne; zamřzel -zla -o *in* zamřznjen -a -o *prid.*: ~a okna, ~i kapitali, krediti, zamřzlost -i *ž* = zamřznjenost -i *ž*; zamřzováti -újem, zamřzovál -ála -o, zamřzovánje -a *s*

zamúda -e *ž*: neopravičena ~, vlak ima ~o, priti z ~o, usodna ~ ene minute, zamúden -dna -o: ~o delo, ~e obresti, zamúdnik -a *m*, zamúdnica -e *ž*, zamúdníski -a -o: ~i narodi, zamúdnina -e *ž*

zamudíti -ím, zamúdi -íte! zamúdil -íla -o, zamujěnje -a *s*: vlak, šolo, priložnost ~, ~ koga na poti, pri delu; pri obisku se ~; zamujěn -ěna -o: ura ~a ne vrne se nobena; zamudljív -a -o, zamudljivost -i *ž*, zamudljívec -vca *m*, zamudljívka -e *ž*; zamújati -am, zamújanje -a *s*

zamúkati -am: krava zamúka

zamúšnica -e *ž in* *planinskih kočah skozi steno vsekana luknja namesto okna*

zanádejati -am se: ~ se česa *ali* čemu

zanalášč *in* zanálašč *prisl.*: to si ~ naredil, kakor ~ si prišel ravno danes, zdaj pa ~ pojdem

zanámec -mca *m*, *nav. mn.* zanámci -cev, zanámstvo -a *s*

zanapřej *prisl. naprej*: za zdaj naj bo, ~ bo pa drugače; *vendar*: to ni račun za nazaj, ampak za naprej; ta drva niso za tukaj, ampak za naprej

zanášati -am, zanášanje -a *s*: voda zanaša k nam vso umazanijo, vino ga zanaša, voz je malo zanašalo na stran, mati otroku preveč zanaša *prizanaša*, na svojo moč se ~

zánčica -e *ž gl.* zanka

zanemáriti -ím: ~ polje, gospodarstvo, hišo, delo, dolžnosti, otroke, sam sebe, čisto se je zanemaryl; zanemárjen -a -o: ves ~ hodi okoli, zanemárjenost -i *ž*, zanemárjenec -nca *m*, zanemárjenka -e *ž*; zanemára -e *ž*: pri hiši je velika ~, zanemáren -rna -o *površen*; zanemárjati -am, zanemárjanje -a *s*, zanemárjavec -vca *m*, zanemárjávka -e *ž*

zaněsti -něsem *gl.* nesti: pismo na pošto ~, veter je zanesel listje v vežo, včasih ga pijača malo zanesa, vihar je zanesel ladjo daleč proč, na nikogar se ne moreš ~; zanesěn -ěna -o: ~ govor, ~ nastop.

zanesénost -i ž: ~ v igri, na odru; zanesénec -nca m, zanesénka -e ž, zanesenják -a m, zanesenjáski -a -o: ~i tip, značaj, zanesenjástvo -a s; zanesljiv -a -o: ~o poročilo, ~ človek, ~a postrežba, zveza, ~o pridem, zanesljivost -i ž, zánések -ska m med. metastaza

zanetíti in zanétiti -im gl. netiti, zanéten -a -o, zanétenje -a s: ogenj, prepír ~

zanič prisl.: to vino je ~, ~ kupčija, knjiga, papir, ~ piše; zaniček -čka m: ti ~ ti

zaničeváti -újem, zaničevál -ála -o, zaničeván -a -o, zaničevánje -a s: koga ~, delo, umetnost ~, sam(ega) sebe mora ~, zaničeválen -lna -o [-ln-], zaničeválec -vca m, zaničevávka -e ž, zaničevávski -a -o: ~a družba, ~i značaj, zaničljiv -a -o: ~e sodbe, besede, ~ pogled, zaničljivost -i ž, zaničljivec -vca m, zaničljivka -e ž

zanihati -am: zvon ~, zvon zaniha

zanikáti -am, zanikáanje -a s: trditve, besede ~; zanikan -a -o: ~i stavki, zanikávati -am, zanikávánje -a s, zanikováti -újem, zanikovál -ála -o, zanikovánje -a s, zanikoválen -lna -o [-ln-], zanikovávec -vca m, zanikovávka -e ž

zanikniti -nem: sonce zanikne

zanikrn -a -o: biti ~ pri delu, v obleki, za izpolnjevanje dolžnosti, zanikrnost -i ž, zanikrnež -a m, zanikrník -a m, zanikrnica -e ž

zanímáti -am: tehniká ga je zmeraj zanimála, za tehniko se je zanimal; ~ se za jezik; zanimáanje -a s: imeti, kazati ~, buditi komu ~ za kaj, biti brez ~a; zanimív -a -o, zanimívost -i ž

zánka -e ž: redke, široke ~e, merilna, lovska ~, ~e pri nogavici se spustijo, komu ~o nastaviti, ~o zadržniti, sprožiti, vreči okoli vratu, v ~o se ujeti, v ~i tičati, ~e spuščati, pobirati pri pletenju; zánčen -čna -o: ~i osnutek, zánkica -e ž, zánčica -e ž, zánkar -ja m, zánkati -am, zánkanje -a s

zanoičiti -ím se v noč se zamuditi, zanoičiti -íte se! zanoičil -íla -o, zanoičitev -tve ž

zanoihtati -a se, zanoihtanje -a s: zanoihtalo se mu je, zanoihten -tna -o, zanoihtnica -e ž: ~ se naredi; zanoihtováti -úje se, zanoihtovánje -a s

zanoiš -ósa m: z ~om igrati, dela brez ~a, zanoišen -sna -o: ~o govoriti, zanoišnost -i ž

zanosíti -nósim gl. nositi, zanoišen -a -o, zanoišenje -a s: ~ obieko, čevlje; žena je zanoišala, zanoišitev -tve ž, zanoišitven -a -o [-tván-]

zaojbéti -jámem gl. objeti, zaojbét -a -o: v kratkem članku je vse zaojbél; zaojbémati -mljem in -mam: to poglavje zaojbéjama grško dramo

zaojbliti -im, zaojbljen -a -o: robove ~, ravne ploskve so se zaojblile, lica so se zaojblila, zaojbljenost -i ž

zaojblúbti in zaojblúbiti -im gl. ljubiti: koga ~ komu, ~ se na božjo pot; zaojblúbjen -a -o: ~ dar, ~a pot, zaojblúba -e ž: napraviti ~o, ~o držati, zaojblúben -bna -o: ~i praznik, ~a cerkev, ~i dar

zaojbrníti in zaojbrniti -nem gl. obrniti, zaojbrnjen -a -o: voz ~, vse se je zaojbrnilo drugače, zaojbrnjenost -i ž, zaojbrnitve -tve ž

zaojbséči -séžem gl. séči: v tem je vse zaojbséženo

zaojéditi -dénem gl. odeti, zaojéd -a -o: mati otroka zaojedne, v skrivnosten molk se ~, zaojédost -i ž; zaojédvati -am, zaojédvánje -a s

zaojkréniti -krénem gl. kreniti, zaojkrénjen -a -o: voz ~ na levo, pred mostom se je treba ~

zaojkróžiti in zaojkróžiti -im gl. krožiti, zaojkróženje -a s: vogale ~, račun, število ~ navzgor, navzdol; pripoved ~, posestvo ~, kpljica se zaojkróži; zaojkróžen -a -o: ~o posestvo, zaojkróženost -i ž, zaojkróžitev -tve ž; zaojkróževáti -újem, zaojkróževál -ála -o, zaojkróževánje -a s, zaojkróževálen -lna -o [-ln-]: ~a politika

zaojóljiti -im, zaojóljen -a -o: ležaje ~, zaojóljenost -i ž

zaojoráti -órijem in -órijem gl. orati, zaojorán -a -o: prvo brazdo ~, v tuje ~, brazda se mu je zaojorala, krompir ~, zaojorávati -am, zaojorávánje -a s

zaojóríti -im razléči se, zaojóneti, oglasiti se

zaojosiník -a m klin, ki zatika kolo na osi

zaojostáti -stánem gl. ostati: na poti ~ za drugimi, v šoli ~, v omiki, gospodarstvu ~; zaojostál -ála -o: ~i narodi, ~o gospodarstvo, zaojostálost -i ž: ~ na deželi, ~ v razvoju, v nazorih, zaojostánek -nka m: davčni ~, ~ v obrestih, bitu v ~u s plačilom; zaojostájati -am in -jem:

~ za drugimi, ~ pri igri, v učenju; zaostájanje -a s, zaostajávec -vca m

zaostriiti -ím, zaostri -íte! zaostiril -íla -o, zaostren -éna -o, zaostrenje -a s: ~ razmerje, spor med sosedi; prepri, položaj se zaostri, zaostritev -tve ž, zaostrenost -i ž; zaostrováti -újem, zaostrovál -ála -o, zaostrovánje -a s

zapackáti -ám *gl.* packati, zapackán -a -o, zapackánost -i ž

zapáčiti -im se: malo se je zapáčil

zapád -áda m: ~ menice, roka, zapáden -dna -o: ~i rok menice, zapádec -dca m = zapádka -e ž [kavelj]; *gl.* tudi zapasti

zapád -áda m → zahod, zapáden -dna -o → zahoden, zapádnik -a m → zahodnik, zapádnjak -a m → zahodnjak, zapádnjaški -a -o → zahodnjaški, zapádnjaštvo -a s → zahodnjaštvo

zapáh -áha m: okenski ~, zaskočni ~, biti za ~i zaprt, ~ zariniti, zatakiniti; zapáha -e ž: lesena ~, zapahiniti in zapáhiniti -nem *gl.* pahiniti: ~ vrata, želodec si z jedjo ~, zapahnilo se mu je; zapáhnen -a -o: ~e duri, ~ želodec, zapahnitev -tve ž, zapáhnenost -i ž; zapahováti -újem, zapahováł -ála -o, zapahovánje -a s > [-pah- / -pah-]

zapalíti in zapáliti -ím *gl.* paliti, zapáljen -a -o: grmado, hišo, pipo ~, slama se je zapalila, zapáljenost -i ž, zapaljív -a -o, zapaljívost -i ž

zapáriti -im, zapárjenje -a s: sod ~, mleko ~, da se usiri; zapárjen -a -o: ~ sod, zapárjenost -i ž, zapára -e ž, zapárica -e ž 1. *soparica*, 2. *živinska bolezen*, zapáričav -a -o = zapáričen -čna -o; zapárijati -am, zapárijanje -a s

zapásti -pádem *gl.* pasti: sneg zapade (poti, vrtove); menica, rok zapade; slabostim, globi, kazni ~; ~ v letargijo, znova ~ v stare napake; zapádel -dla -o in zapál -ála -o: ~i sneg, ~a menica, zapáden -dna -o: ~i most, ~a mreža *draga*, ~i sneg *sneg, ki obleži*, zapádllost -i ž in zapálost -i ž; *gl.* tudi zapad

zapásti -pássem: ovco ~ zgubiti, ovca se je zapasla daleč proč, raki so se spet zapasli *zaredili*; zapásen -a -o: ~a krava, ~a čebelja zalega

zapáziti in zapáziti -ím *gl.* paziti, zapážen -a -o: ~ napako, zapázitev -tve ž, zapážen -zna -o: ~ vpliv *opazljiv*, zapázljiv -a -o

zapáziti -im z *deskami obiti*, zapážen -a -o, zapáženje -a s: prostor za praprot ~, ~ s praprotjo, zapáz -áza m, zapážen -žna -o: ~e deske, zapáznik -a m [bruno], zapázévati -újem, zapázévál -ála -o, zapázévánje -a s

zapečátiiti -ím, zapečátenje -a s: ~ pismo z voskom, s krvjo ~, zapečáten -a -o: njegova usoda je ~a, zapečátenost -i ž

zapeček -čka m: sedeti na ~u, zapečkar -ja m, zapečkarica -e ž, zapečkarški -a -o omejen: ~a politika, zapečkarstvo -a s omejenost, zapečje -a s, zapečnik -a m zapečkar

zapeči -em *gl.* peči: ~ kaj v kruh, žemlje trdo ~, ta jed me zmeraj zapeče, se mi rado zapeče, v srce me je zapeklo; zapečen -éna -o: lepo ~ kruh, ves sem ~ zaprt, ~o blato, zapečenost -i ž, zapéka -e ž: bolnika muči ~; zapékati -am, zapékanje -a s

zapeketáti -ám in -éčem *gl.* peketati: ~ po cesti

zapeljáti -péljem in -peljám *gl.* peljati: ~ (se) po strmini; koga, kaj v mesto ~, koga v laž, tatvino ~, k zdravniku se ~; zapelján -a -o: otrok je bil ~, zapeljánost -i ž, zapeljánec -nca m, zapeljánka -e ž, zapeljáva -e ž; zapeljávati -am, zapeljávánje -a s, zapeljévati -újem, zapeljévál -ála -o, zapeljévánje -a s; zapeljív -a -o: ~a prijaznost, ~a jed, ~i pogledi, ~o zlato, zapeljívost -i ž, zapeljívec -vca m, zapeljívka -e ž

zapénc -nca m: ~ pri obleki, pri knjigi, ~ na jermenu, zapéncati -am, zapéncar -ja m [izdelovavec], zapénka -e ž

zapénjati -am, zapénjanje -a s: obleko, gumb si ~, zapenjálo -a s [orodje], zapénja -e ž [sponka] = zapenjača -e ž, zapenjávček -čka m, zapenjávka -e ž

zapentljáti -ám *gl.* pentljati, zapentlján -a -o, zapentljánje -a s: trakove ~, vse se mu je zapentljalo

zapéstje -a s: prijeti koga za ~, v ~u si izpahnit roko, zapéstén -tna -o: ~a ura, zapéstnica -e ž 1. *verižica*, 2. *obroček*, 3. *kost*, zapéstnik -a m *manšeta*

zapetáča -a m *znč.* slep posnemač, privrženec, epigon, zapétek -tka m *meta pri škornju*, zapétnik -a m *usnje za peto*

zapéti -pném, zapni -íte! zapél -a -o: suktno, gumb ~, kavelček se je zapel v mrežo, ~ se v molk; zapét -a -o: ~a

obleka, ~ človek, sam vase ~, nasproti nam je zelo ~, zapétost -i ž, zapétež -a m
zapéti -pójem *gl.* peti: pesem ~, trobenta, zvon zapoje; zapét -a -o: ~a pesem
zapháti -phám *in* -pšem *gl.* phati: ~ drevesce, kol v zemljo
zapičíti -im, zapičen -a -o: ~ nož v mizo, pogled v koga ~, ~ se v delo, v nasprotnika, misel se zapiči v možgane, zapičenost -i ž
zapihāti -am *in* -pišem *gl.* pihati, zapihan -a -o: ~ od jeze, maček je zapihal, zapihal je drugačen veter, zapihal je veter in vse jarke zapihal s snegom, z listjem, zapih -a m 1. *zamet*, 2. *ohlip*, *sunek vetra*, zapihniti -nem, zapihnjen -a -o; zapihljāti -ám *gl.* pihljati: lahen veter zapihlja
zapijāti -am *gl.* zapiti
zapik -a m: ~ pri otroški igri, drevo je ~, tukaj je ~ *konec*, generalni ~
zapikáti -am *zapikovati*: ost ~ v drevesa, njegov pogled se zapika vame; zapikováti -újem, zapikováł -ála -o, zapikovánie -a s; zapik -a m: ~ noža
zapilíti -im: nož ~ *preveč opiliti*, železo ~ *napiliti*, ~ kepo v koga
zapira -e ž: slaba ~ pri oknih, zapiráč -a m: samodejni ~ pri puški, zapirálo -a s [*naprava*], zapírca -e ž: ~ na jezik, zavita ~, zapírka -e ž: ~ pri knjigi
zapírati -am, zapiranje -a s: vrata ~, trgovine zapirajo čez poldne; komu ~ pogled na hrib, ~ ljudi, pot ~, ta jed me zapira, voda se mu zapira, sam vase se ~, zapirálen -lna -o [*-ln-*], zapirálnik -a [*-yn-*] m: ~ pri vodni žagi, zapirávec -vca m, zapirávka -e ž 1. *oseba*, 2. ~ želodca, zadnjika, zapiráč -a m
zapis -a m: napraviti ~, uradni ~i, zapisen -sna -o: ~i sedanjik *slov.*, zapismína -e ž, zapisek -ska m: delati si ~e, ~ na robu, ~ i z bojev
zapisáti *in* zapisáti -pišem *gl.* pisati: besedo, ime ~, ~ učenca v razrednico, ~ hišo sinu, ~ si kaj, ~ kaj med stroške, ~ se v šolo, v tečaj, hudiču se ~, ~ komu zdravilo, zapisalo se mi je; zapisan -a -o: biti dobro, slabo ~ pri kom, smrti ~
zapiskáti -am *gl.* piskati: ~ na piščalko
zapisnik -a m: ~ zadnje seje, sejni ~, ~ o prometni nesreči, o zaslišanju, ~ napraviti, v ~ *ali* na ~ dati, na ~ vzeti, zapisnikar -ja m, zapisnikarica -e ž.

zapisnikarski -a -o: ~a služba, ~o mesto, zapisniški -a -o
zapisováti -újem, zapisúj -te! zapisováł -ála -o, zapisovánie -a s: ~ ljudske pesmi, predavanje si ~, zapisovávec -vca m, zapisovávka -e ž, zapisovávski -a -o, zapisoválen -lna -o [*-ln-*]
zapiti -píjem *gl.* piti: denar, čas ~, čisto se je zapil; zapít -a -o: ~ denar, ~ človek, zapítje -a s, zapítek -tka m: plačati ~, zapitost -i ž, zapijati -am
zapláhutáti -am *in* zaplahutáti -ám *gl.* plahutati: jadro zaplahuta v vetru, splašena jata golobov je zaplahutala
zaplájati -am *gl.* zaploditi
zaplájhati -am: vodo ~
zaplákáti -am *in* -áčem *lit.* *zajokati*
zaplamenéti -im *gl.* plameneti: ogenj zaplameni
zaplánec -nca m *kdor prebiva za planino*; Zaplánci -cev m *mn. prebivavci na obojnih straneh Pohorja*; Zaplána -e ž *kr. i.*: v ~i nad Vrhniko
zaplapoláti -ám *gl.* plapolati: kres zaplapola
záplata -e ž: ~ na hlačah, ~o prišiti, ~ snega, tista ~ svetá, záplaten -tna -o, záplatnat -a -o, záplatast -a -o, záplatica -e ž, záplat(ov)je -a s; *povsod tudi* záplá-; zaplátiiti -im *zakrpati*, zapláten -a -o
zaplávati -am: na globoko ~
zaplavíti -fm, zaplávi -ite! zaplávil -fla -o, zaplavljén -éna -o *in* zaplavíti -im *s stal. poud.*: voda travnike zaplavlj z blatom, zaplavljénost -i ž *in* zaplavljénost -i ž; zaplavljáti -am, zaplavljánie -a s
zapléček -čka m *sprednji del živinske kože*, zapléčje -a s: junec s polnim ~em, zapléčen -čna -o, zapléčnik -a m, zapléčkar -ja m *komar*, zapléčnica -e ž
zapléčeváti -ujem, zapléčeval -a -o *in* zapléčeváti -újem, zapléčevál -ála -o: ~ na gostiji, na svatbi, zapléčevávec -vca m, zapléčevávka -e ž, zapléčevávski -a -o
zapleníti *in* zapléniti -im *gl.* pleniti: ~ komu kaj; zaplénjen -a -o: ~o premoženje, zaplémba -e ž, zaplémben -bna -o: ~i postopek, zaplenítev -tve ž, zaplén -éna m; zaplenjeváti -újem, zaplenjevál -ála -o, zaplenjevanje -a s
zaplesáti *in* zaplesáti -plšem *gl.* plesati: ~ polko, ~ po podu; zadel se je v luč, da je zaplesala; suho listje zapleše v vetru; ali bova zaplesala! ves denar ~.

dolgo v noč se ~; zaplésan -a -o: ~
 zdravje
zaplésniti -im, zaplésnjen -a -o: sir je čisto
 zaplésnil
zaplésti -plétem *gl.* plesti: cvet v lase ~,
 stremena ~, ~ košaro z vitrami, ~
 koga v zadevo, ~ se v zanke, v sitnosti;
 med govorom se mu je zaplelo; zapletèn
 -èna -o: ~a zadeva, ~o vprašanje, za-
 pleténost -i ž, zaplèt -éta *m*: ~ v drami,
 boleznì, zapléték -tka *m*, zapletljiv -a -o,
 zapletljáj -a *m*: vojni ~i; zaplétati -am,
 zaplétanje -a *s*: stare kože ~, mreže ~,
 v nasprotju se ~, jezik se mu zapleta,
 noge se mu zapletajo, zapletávec -vca *m*,
 zapletávka -e ž
zaplevelíti -ím se, zaplevelíli -íla -o: njiva
 se zapleveli; zapleveljèn -èna -o: ~a rž
zaplézati -am se *v steni zaiti, obtičati*
zaplníti -im, zaplnjen -a -o: sobo ~;
 zaplnjeváti -újem, zaplnjevál -ála -o:
 množično ~ ljudi
zapljúnék -nka *m* zaplod, ličinka, zapljún-
 karica -e ž *zool.*
zapljúskati -am: voda zapljuska čez rob
zaplodíti -im, zaplódi -íte! zaplódil -íla -o,
 zaplojen -èna -o in zaplodèn -èna -o:
 ~ potomce, muha zaplodi ličinke v
 mesu; bolezen, mrčes se zaplodi; za-
 plòd -óda *m*, zaplódek -dka *m*, zaplóden
 -dna -o, zaplódnost -i ž; zaplájati -am,
 zaplájanje -a *s*
zaplòskati -am: dež njivo zaploska *stepe*,
zbije, ~ govorniku
zaplòten -tna -o: ~o vedenje, ~ značaj,
 zaplòtnik -a *m* zahrbtn človek, zaplòt-
 nica -e ž, zaplòtníštvo -a *s*, zaplòtje -a *s*
prostor za plotom; zaplòtíti -im, zaplòti
 -íte! zaplòtil -íla -o: pot ~; zaplòtèn
 -èna -o: ~ vrt; zaplòtar -ja *m* *znč. straho-*
petec, zaplòtarica -e ž
zaplúti -plóvem *in* -plújem *gl.* pluti: ladja
 zaplove, ~ v mirne vode
zapnéti -ím *gl.* apneti; zapnèl -éla -o: ~e
 žile, zapnélost -i ž; zapniti -ním, zápnil
 -íla -o *in* zápniti -ním *gl.* apniti; zapnjèn
 -èna -o *in* zápnjen -a -o: ~a pljuča,
 zapnítev -tve ž, zapnévati -am, zapné-
 vanje -a *s*
zapodíti -im, zapódi -íte! zapódil -íla -o,
 zapóden -èna -o: ~ kure z dvorišča,
 vrabce iz prosa, koga iz hiše, ~ koga
 v beg, ~ psa za kom, ~ se za kom,
 v koga, zapodítev -tve ž

zapogníti -pógnem *gl.* prepogniti, za-
 pógnjen -a -o *in* zapógniti -nem *s stal.*
poud.: ~ žebelj, list v knjigi, veja se
 zapogne, zapógnjenost -i ž, zapógnjenec
 -nca *m* [pecivo], zapognítev -tve ž,
 zapóga -e ž *zagib*; zapogíbati -am
in -bljem *gl.* gibati, zapogíbanje -a *s*
zapókati -am: ~ z bičem, zapokljájti -ám *gl.*
 pokljati: suh strok zapoklja
zapólníti *in* zapólniti -im *gl.* polniti, za-
 pólnjen -a -o: ~ posodo, prostor ~,
 zapólnjeváti -újem, zapólnjevál -ála -o,
 zapólnjevanje -a *s* >[-*yn-*]
zapómnniti -ím si: ~ si obraz, dan, letnico,
 berilo; te besede si je za zmeraj zapomnil;
 zapómnnjen -a -o: dobro ~o; zapomljiv
 -a -o: ime je lahko ~o
zapón -óna *m* = zapóna -e ž, zapónar -ja
m [obrtnik], zapónec -nca *m*, zapónka -e
 ž: pasna ~, ~ na čevljih, varnostna ~,
 zapónkar -ja *m*
zapopásti -pádem *zagrabit*, *obseči*, *razu-*
meti, *doumeti gl.* pasti padem: ~ pomen
 besed; zapopáden -a -o: v tem je ~ih
 več vprašanj, zapopádek -dka *m* *star.:*
 brez ~a *nedoumljivo*, zapopádljiv -a -o:
 ~ otrok hitro razume
zapór -óra *m*: preiskovalni, samotni ~,
 biti v zapóru *in* zapóru, imeti hišni ~,
 obsojen na ~, dobiti tri leta ~a, priti
 v ~, zapóren -rna -o: ~o povelje,
 ~a kazen, ~a psihoza, zapórník -a *m*
 1. *slov.:* zveneci ~, 2. *oseba*, zapórnica -e
 ž 1. ~ v kaznilnici, 2. ~ pri železniškem
 prehodu, ~ pri jezu, zapóra -e ž:
 ustnična, nosna ~, prijemavka na ~o,
 celinska ~ za sol, žitna ~, plombna ~,
 ~ ceste, vode, zapórek -rka *m* *glavica*,
 zapórčen -čna -o: jed je ~a
zapóred, zapóredoma *prisl.:* tri leta ~,
 trikrat ~, zapóreden -dna -o: ~e hiše,
 številke, črke, ~o umivanje, zapo-
 rédnost -i ž, zapóredje -a *s*: časovno,
 matematično ~
zaposliti -im, zapóslil -íte! zapóslil -íla -o:
 ~ koga s čim, ~ se v tovarni; da bi
 zabil čas, se je zaposlil z ogledovanjem
 okolice; zaposlèn -èna -o *in* zapósljen -a
 -o: ~ v tovarni, hudo, na pol ~, zapóslè-
 nost -i ž *in* zapóslenost -i ž: polna ~,
 zaposlítev -tve ž: ~ dobiti, zaposlítven
 -a -o [-*tván-*]: ~a nervoza; zaposlívati
 -újem, zaposlívál -ála -o, zaposlívánje
 -a *s*: ~ same moške

zapoštáviti -im: ~ koga; zapoštavljen -a -o: povsod je ~ *prezri, postavljen na slabše mesto*, zapoštavljenost -i ž, zapoštavljenec -nca m, zapoštavljenka -e ž, zapoštávljati -am *gl.* postavljati, zapoštávljanje -a s *in* zapoštávljánje -a s: zmerom ga zapoštavljajo v nič devajo, spregledujejo, odrivajo, grede mimo njega, ga puščajo zadaj

zapovedati -vém *gl.* povedati: ~ komu kaj, ~ komu, naj govori; zapovedan -a -o: ~ praznik, ~a tlaka, zapoveden -dna -o: ~ oblika stavka *velelna*, zapóved -i ž; pismena ~, ~ o ljubezni do bližnjega, zapóveden -dna -o: ~i list, zapovednik -a m, zapovednica -e ž, zapovedniški -a -o, zapovedništvo -a s; zapovedovati -újem, zapovedoval -ála -o, zapovedovánje -a s, zapovedovalen -lna -o [-ln-]: ~ glas, zapovedovalnost -i [-ln-] ž, zapovedovavec -vca m, zapovedovávka -e ž, zapovedovávski -a -o: ~a vnema

zapovrstjó *prisl. po vrsti*: ~ so nas klicali v urad, zapovrsten -tna -o: ~e številke, zapovrstnost -i ž, zapovrstje -a s

zapoznéti -im *zakasniti se*: zima je letos zapoznela; zapoznél -éla -o: ~i obiski, ~a pomlad, zapoznéllost -i ž; zapoznévati -am, zapoznévávanje -a s: ura zapozneva

zapozníti -im, zapózni -íte! zapóznil -íla -o: ~ šolo, na poti sem se zapoznil, opravek me je zapoznil; zapoznjèn -éna -o: ~o predavanje, zapoznitev -tve ž, zapoznjevati -újem, zapoznjevál -ála -o, zapoznjevánje -a s

zapraskeátati -ám *in -éčem gl.* prasketati: ogenj zaprasketa

zapráštiti -ím, zaprášti -íte! zaprášil -íla -o: ~ sobo, za avtom se zaprašil, ~ se v koga, v kaj; zaprášen -éna -o: ~a soba, ~e knjige, ~a učenost, zaprašénost -i ž; zaprašévati -újem, zaprašévánje -a s: ~ gozdove, trte

zapráti -pérem *gl.* prati: ~ belo perilo, vsako leto se nekaj perila zapere; zaprán -a -o: ~e rjuhe *ne bele*, zapránost -i ž

zaprávdati -am: ~ premoženje

zapráviti -im, zaprávljen -a -o: ~ denar, čas, zdravje, ~ priložnost, ~ otroka *splaviti*, zaprávljenec -nca m = zaprávljenček -čka m |voz|

zaprávljati -am *gl.* popravljati, zaprávljanje -a s *in* zaprávljánje -a s: ~ na debelo, zaprávljiv -a -o: ~o gospodariti, ~ otrok, zaprávljivost -i ž, zaprávljivec -vca m, zaprávljivka -e ž, zaprávljivček -čka m |voz|

zapréči -préžem, zaprézi -te *in* -íte! zaprégl -gla -o: ~ konje, ~ v voz, ~ voz; zapréžen -a -o: je že ~o, zaprégati -am, zapréganje -a s, zapréga -e ž: nima ~e doma, zapréžen -žna -o: ~a vrv = zapréžnica -e ž

zaprédati -am, zaprédanje -a s: pajek mreže zapreda, gosениce se zapredajo
zapréka -e ž → *ovira*

zaprepáden -a -o (°zaprepáščen) *osupel, prepáden, -began*, zaprepádenost -i ž (°zaprepáščenost) *osuplost, groza, zbežanost*

zaprésti zaprédem *in* zaprésti zaprédem *gl.* presti, zapréden -a -o *in* zapredèn -éna -o: ~ koga v svoje mreže, pajek zaprede pajčevino, ~ se v tožbe, v pravde, v sitnosti, gosениca se zaprede *zabubi*, zaprédenost -i ž *in* zapredénost -i ž, zaprédek -dka m

zapréti zaprém, zapri -íte! zapfl -a -o: ~ okno, vrata, usta, oči, skrinjo, nož, knjigo, gostilno, razstavo, cesto, elektriško, ~ komu vodo, ~ koga v ječo, ~ živino v hlev, ~ tata, ~ srce usmiljenju; taka jed te zapre, to mu je sapo zaprlo. ~ se v sobo, ~ se vase, nebo se je zaprlo, voda se mu je zaprla; zapftje -a s *zapeka*: trpi zaradi ~a, ~ razstave, zapft -a -o: ~a vrata, ~ voz, ~o nebo, morje, zapftost -i ž: ~ vase, zapfték -tkà m *in* zapfték -tka m *klopotec*; zapftotrósnice -ic ž *mn. bot. |glive|*

zapretíti -ím, zapréti -íte! zaprétil -íla -o: ~ komu s kaznijo; zapretèn -éna -o: ~a kazen, zapretítev -tve ž

zapriséči -séžem *gl.* priseči: ~ koga; zapriséžen -a -o: ~e priče, zapriséženec -nca m, zapriséženka -e ž, zapriséga -e ž, zapriséžen -žna -o: ~i obrazec, zapriségati -am, zapriséganje -a s

zaprositi -prósim *gl.* prositi: ~ za dopust, za pokoj; zapróšen -a -o: ~a podpora
zaprték -tkà m *in* zaprték -tka m *gl.* zapreti
zapúhati -am: ~ sobo z dimom, vlak zapuha

zapustiti -ím, zapústi -íte! zapústil -íla -o: ~ pravo pot, ~ komu kaj po smrti,

čisto se je zapustil; zapuščen -ěna -o: ~a vdova, ves je ~, povsem ~o živi, zapuščenec -nca *m*, zapuščenka -e *ž*, zapuščenost -i *ž*, zapuščina -e *ž*, zapuščinski -a -o: ~a obravnava, zapústnik -a *m*: ~ dediščine, zapústnica -e *ž*, zapúščati -am, zapúščanje -a *s*

zaračúnati -am, zaračúnanje -a *s*: ~ sinu šolanje v doto, kosilo mu je drago zaračunal, pri seštevanju se ~; zaračúnan -a -o: ~a vsota, zaračúnávati -am, zaračúnávanje -a *s*

zaradi in zarad predl. z rod.: ~ bolezní je ostal doma

zarájati -am *gl.* zarod

zarájati -am *zaplesati:* ~ od veselja

zarána prisl.: ~ vstati, oditi, zaráni -ev *m mn.* čas pred svitanjem

zarásti -rás(t)em: rana, ruša se hitro zaras(t)e, trava je zaras(t)la pot, stezice do doma se zaras(t)ejo; zaráščen -a -o *in* zarásel -sla -o: ~o pobočje, lepo ~ gozd, zaráščenost -i *ž*, zarást -í *ž* = zarástek -tka *m*, zaras(t)lína -e *ž*; zaráščati -am, zaráščanje -a *s*

Zaratústra -a *in -e m* |verski reformator|, Zaratústrov -a -o; *gl. tudi* Zoroaster

zaravnáti -ám *gl.* ravnati. zaravnán -a -o: razore ~, sledi so se zaravnale, zaravnáva -e *ž*, zaravnávati -am, zaravnávanje -a *s*

zardéti -ím *gl.* rdeti, zardénje -a *s*: od sramu ~, v zadregi ~; zardél -éla -o: ~ obraz, zardélost -i *ž*, zardévati -am, zardévanje -a *s*

zarébrn -a -o: ~a pečenka = zarábrnica -e *ž*, zarábrničen -čna -o

zaréči -rěčem se *gl.* reči: zareklo se mi je, ~ se, da... *zavezati, zaobljubiti se; zarečen -ěna -o:* ~ega kruha se več sne kakor zapečenega; zarákati -am se, zarákanje -a *s*: se mu rado zareka; zarekováti -újem se, zarekoval -ála -o, zarekovánje -a *s*

zaréče -a *s* *kraji za reko*, zaráčen -čna -o: ~i prebivavci

zaredíti -ím, zaredí *in* zaredí -íte! zaredíil -íla -o, zarején -ěna -o: veliko živine ~, mrčes se hitro zaredi; zaredítev -tve *ž*, zárded -i *ž* *gozd, ki se je zaredil na poseki*, zarája -e *ž*; zarájati -am, zarájanje -a *s*: znova ~ kri

zaregljati -ám *gl.* regljati: žabe, strojnice, klepetulje zaregljajo

zarenčáti -ím *gl.* renčati: pes je zarenčal, ~ nad kom *ali* na koga

zarentáčiti -ím: ~ nad kom, na koga; zarentáči je zarentáčil

zarés 1. *prisl.:* kaj ~ vzeti *ne za šalo*, zdaj gre ~, čisto ~ so se stepli, pa ne misliš ~, 2. *poud. prisl.:* ~ lep kraj, ~ dobro govori, ~ veliko zna, 3. *pri-trdilnica:* ~, lep kraj; ~, dobro govori; ~, veliko zna; zaráesen -sna -o = zaráešnji -a -e: ~a bolezen

zarév(s)kati -am: ~ nad kom, na koga, zarév(s)kniti -nem: ~ nad kom, na koga

zarézati -rěžem, zarážan -a -o, zarážanje -a *s*: ~ črte v palico, brazdo ~, obroč ~, globoko v meso ~, prašiča ~ *zaklati*, v živo ~, guba se zareže v čelo, skrb se zareže v dušo; zaráža -e *ž*, zarážica -e *ž*, zarážen -zna -o, zarezník -a *m* *rovaš*, zarezávati -am, zarezávanje -a *s*, zarezováti -újem, zarezoval -ála -o, zarezovánje -a *s*

zarežgétati -ám *in -ěčem gl.* rezgetati: konj zarežgeta

zarežáti -ím *gl.* režati: v lesu je zarezala špranja, zarezal je nad sosedom, glasno se je zarezal mojemu strahu, ~ se komu v obraz

zaríniti -nem, zarinjen -a -o, zarinjenje -a *s*: zapah ~, trska se zarine pod noht, zarinček -nka *m* |zapah|

zarípiti -ím se *močno zardeti*, zaripljen -a -o, zaripljenost -i *ž*; zaripniti -nem; zaripl -pla -o *in* zaripljen -a -o: ~ obraz, ves ~ v obraz, zariplost -i *ž in* zaripljenost -i *ž*

zarisati -rišem, zarisán -a -o: krog ~, skrb se mu je zarisala v obraz *in* na obrazu, zaris -a *m*, zarisén -sna -o: ~a vrvca pri tesarjih, zarisávati -am, zarisávanje -a *s*, zarisováti -újem, zarisoval -ála -o, zarisovánje -a *s*

zaríti -rijem *gl.* riti, zarít -a -o: ~ prste v lase, misel se zarije v možgane; v zemljo se ~, v delo, sam vase se ~, zariťje -a *s*, zarivek -vka *m* |zapah|; zariovati -am *gl.* odrivati, zariovanje -a *s in* zarivánje -a *s*

zárja -e *ž, rod. mn.* zárjij: večerna, jutranja ~, ~ zagori, ob ~i, zárjast -a -o, zarnice -íc *ž mn.:* ~e igrajo *pobliskava se*

zarjavéti -ím, zarjavénje -a *s*: železo zarjavi, koža na soncu zarjavi; zarjavél -éla -o: ~a kosa, koža, devica, ljubezen, ~o

prijateljstvo, ~ žebelj, zarjavélost -i ž, zarjavítev -tve ž

zarjavíti -ím *rjavo narediti*, zarjavíl -íla -o, zarjavljén -éna -o: sonce zarjavi pšenico

zarjútí -rjóvem *in -rjújem gl. rjuti*: ~ od bolečine, ~ nad kom

zarobántiti -im: ~ nad kom

zarobíti *in* zaróbíti -im *gl. robiti*, zaróblje-nje -a *s*: obleko ~, komu jo ~, debelo ~; zaróbljen -a -o: ~a palica, obleka, ~o govorjenje, ~ človek *robat, surov, neolikan*, zaróbljenost -i ž, zaróbljenec -nca *m*, zaróbljenka -e ž, zarobítev -tve ž, zaróbek -bka *m*

zaróčiti -ím, zaróči -íte! zaróčil -íla -o, zaróčen -éna -o: hčer ~, ~ se s kom, zaróčenec -nca *m*, zaróčenka -e ž, zaróka -e ž, zaróčen -čna -o: ~i prstan, zaróčnica -e ž, zaróčnik -a *m*, zaróčki -ov *m mn. zaročna slovesnost*, zaróčati -am, zaróčanje -a *s*

zaróčiti -ím *tel.*, zaróči -íte! zaróčil -íla -o, zaróčen -éna -o, zaróčenje -a *s*

zárod -óda *m potomstvo*: ~ pri trti lepo kaže; zaróčiti -ím, zaródi -íte! zaródil -íla -o: zaródil je cel narod, veliko živine se je zaródiło; drevje je zaródiło; zaróden -dna -o: cvetni ali ~i prah, ~a mladika, ~a pola, klica, zaródnica -e ž: trta ~, zaródnik -a *m*: ~ celega rodu, zaródek -dka *m*: ~ živih bitij *embrío*, miselni ~ dela, ~ bolezní

zarogóziti -im *z rogozom zamašiti*, zarogóžen -a -o

zarohnéti -ím *gl. rohnети*: ~ nad kom *ali* na koga

zaróka -e ž *gl. zaročiti*

zaróki -ov *m mn. zavihani rokavi*

zaropotáti -ám *in -óčem gl. ropotati*: pokrov zaropota, óče in sin sta zaropotala

zarótití -ím, zaróti -íte! zarótil -íla -o, zaróten -éna -o: ~ koga, da kaj napravi, ~ se pri spominu na mater, ~ se zoper koga, kakor da se je vse zarótilo proti meni; zarótitév -tve ž, zaróta -e ž: ~ zoper vladarja, zarótnik -a *m*, zarótnica -e ž, zarótniški -a -o: ~a družba, ~o geslo, zarótilo -a *s*, zarótilen -lna -o [-ln-]: ~a moč; zarótováti -újem, zarótoval -ála -o, zarótovanje -a *s*

zaroženéti -ím *gl. roženeti*: tkivo zaroženi; zaroženél -éla -o: ~o tkivo, zaroženélost -i ž, zaroženítev -tve ž, zaroženévati -am, zaroženévanje -a *s*

zarožljáti -ám *gl. rožljati*: ~ z verigami, z orožjem

zarubíti *in* zarúbíti -im *gl. rubiti*, zarúbljen -a -o, zarúbljenje -a *s*: ~ komu kaj, ~ koga, zarubítev -tve ž, zarúbljenec -nca *m*, zarúbljenka -e ž, zarubljív -a -o: ~o blago

zarúliti -im: lev zaruli, ~ nad kom *ali* na koga

zarumenéti -ím *gl. rumeneti*: ob zorenju žito zarumeni, pražena moka zarumeni; zarumenél -éla -o: ~o klasje, zarumenélost -i ž; zarumenévati -am, zarumenévanje -a *s*; zarumeniti -ím, zaruméní -íte! zaruméníl -íla -o, zarumenjén -éna -o: moko ~, žito se je že zarumenilo; zarumenjénost -i ž

zasáčiti -im, zasáčen -a -o: ~ koga pri dejanju, ~ se pri čudni misli, zasáchnik -a *m kdor koga zasači*

zasadíti -ím, zasádi -íte! zasádil -íla -o, zasájén -éna -o: ~ drevje, zelje, ~ vrt s sadjem, ~ vile v zemljo, ~ zobe v jabolko, ~ nohte, kremplje v kožo; nož se mu je zasádil v roko; zasáditév -tve ž, zasáđ -áda *m*, zasáden -dna -o: ~e površine, rastline; zasájati -am, zasájanje -a *s*, zasajálíšče -a *s*, zasajávec -vca *m*, zasajávka -e ž; zasajeváti -újem, zasajevál -ála -o, zasajevánje -a *s*, zasajeválen -lna -o [-ln-]

zasánjati -am se *gl. sanjati*: ~ se v preteklost; zasánjan -a -o: ~ pogled

Zasávje -a *s* |*pokrajina*|, zasávski -a -o: ~i govor, ~i rudniki

zasében -bna -o: ~a zadeva, ~o podjetje, pravo, zasébnik -a *m*, zasébnica -e ž, zasébniški -a -o, zasébníštvo -a *s*; zasebnoprávén -vna -o

zaséči -séčem *gl. seči sečem*: ~ komu hišo; zaséčen -a -o: ~o blago, zaséženost -i ž, zaséga -e ž, zaség -éga *m*, zaségljív -a -o, zaségljívost -i ž; zaségati -am, zaséganje -a *s*; zaségováti -újem, zaségovál -ála -o, zaségovánje -a *s*

zasédati -am, zasédanje -a *s*: konje ~, zbornica zaseda *ima seje*, sovražnik zaseda deželo, zaséda -e ž: iz ~e napasti, v ~i koga čakati, v ~o zvbíti, ~o pripraviti komu; zaséden -dna -o, zasédnik -a *m*

zasedéti -ím se *gl. sedeti*: dolgo v noč se ~; zaséden -éna -o: ves ~ biti *trd*, zasédenost -i ž

zasejāti -sėjem *gl.* sejati, zasejān -a -o: ~ njivo z žitom, ~ pšenico, plevel se hitro zaseje; kuga, bolezen se zaseje; predolgo smo se zasejali; zasēv -ēva *m*, zasēvek -vka *m* *metastaza*: ~ pri raku, zasēven -vna -o; zasēvati -am, zasēva-nje -a *s*

zasekati -sėkam: smreko ~, ~ sekiro v drevo, ~ pot proti tankom, pri mesu se ~, sekira se zaseka globoko v les; zasėkan -a -o: meja je ~a, zasėk -ėka *m*, zasėka -e *ž* *in* zāsėka -e *ž*: z ~o žgance beliti, zasėka -e *ž*: na ~i raste grmovje, zasekáč -a *m* [*sodarški nož*], zasekljiv -a -o, zasekljivost -i *ž*; zasekávati -am, zasekávanje -a *s*; zasekováti -ųjem, zasekovál -ála -o, zasekovánje -a *s*

zaselėti -sėlim *gl.* seliti, zasėlek -lka [-*lk-*] *m* skupina hiš

zasėnėčiti -im, zasėnėčenje -a *s*: ~ luč, hišo, ~ si oči z roko, ~ komu čast, koga ~ z boljším uspehom; zasėnėčen -a -o: ~a pljuča, zasėnėčenost -i *ž*, zasėnėčėváti -ųjem, zasėnėčėvál -ála -o, zasėnėčėvánje -a *s*

zasėsti -sėdem *gl.* sestti; stol, prostor ~, vloge v igri ~, z vojaštvom ~ vse prehode v mesto; zasėden -a -o: ~a dvorana, ~ prostor, vse je ~o, zasėdба -e *ž*: ~ vlog, ~ na odru, ~ dežele, pokrajine, zasėdben -a -o [-*bən-*]: ~a oblast, ~e čete

zasidráti -am, zasedran -a -o, zasedranje -a *s*: ~ ladjo, ladja se zasedra v zalivu, ~ se v novi okolici, v znanosti

zasigati -am: sapa zasiga

zasigúráti -am zagotoviti

zasijāti -sėjem *gl.* sijati: sonce, obraz, oko zasije, nova zvezda je zasijala na nebu **zasikati** -am *in* -čem: kača zasika, ~ v koga **zasilen** -lna -o [-*ln-*]: ~ izhod, ~a nosila, ~a zavora, obveza, opornica, zasilnost -i [-*ln-*] *ž*

zasipati -am *in* -ljem, zasipanje -a *s*: ~ jak-rek, ~ koga z delom, s častmi, z dobro-tami, puščavski pesek zasipa z dobrom, jama se zasipa, zasíp -a *m*, zasipen -pna -o: ~a jama = zasipnica -e *ž*: repa iz ~e, zasipávati -am, zasipávanje -a *s*, zasípľaj -a *m*: ~ oglja, žita

zasírėti -im, zasírjenje -a *s*: kislina mleko zasiri; mleko, kri se zasiri; zasírjen -a -o: ~o mleko, zasírjenost -i *ž*, zasírítev -tve *ž*, zasírek -rka *m*

zasítiti -im, zasičen -a -o

zaskelėti -im *gl.* skeleti: rana človeka zaskeli; očitek, krivica v srce zaskeli; zaskelėjo me je >[-*skə-*]

zaskočėti -skočim *gl.* skočiti: ~ komu pot, beg, ~ sovražnika, bik zaskoči kravo, nogo si ~, ~ se pri plezanju v skalah; čeljust, ključavnica se zaskoči; zaskočėn -a -o: ~a noga, čeljust, ključavnica, pot, žival; zaskočėn -čna -o: ~i nož, ~a čeljust, ~a ključavnica, zaskočėnik -a *m*: okrogli ~, ~ pri posteljni omarici, zaskočítev -tve *ž*, zaskoč -óka *in* -óka *m*, zaskočėka -e *ž* *zatic*: zaskočno kolo z ~o; zaskakováti -ųjem, zaskakovál -ála -o, zaskakovánje -a *s*

zaskomináti -am: zaskominalo ga je po grozdju

zaskórjėti -im se, zaskórjen -a -o: rana, lub se zaskorji, zaskorjítev -tve *ž*, zaskór-jenost -i *ž*

zaskovikáti -am

zaskrbėti -im *gl.* skrbeti: bolezen ga je zaskrbela, mater je zaskrbelo; zaskrbľjen -ėna -o: biti ves ~, ~a mati, ~ obraz, ~o gledati, zaskrbľjenost -i *ž*

zasladilník -a [-*yn-*] *m* posoda za mešanje sladju

zaslanjati -am, zaslánjanje -a *s*: ~ komu luč, ~ koga pred udarci, zaslánjal se je z roko, zaslánjáč -a *m*, zaslánjáló -a *s*: pečno, lučno ~

zaslėc -ėca *m* *zavihek*: ~ pri suknji, zaslėcati -am; zaslėcan -a -o: ~i rokavi; zaslėkniti -nem, zaslėknjen -a -o: ~ rokave, ovratnik

zasledėti -im, zaslėdi -íte! zaslėdil -fla -o, zaslėdėn -ėna -o: ~ krivca, zaslėdítev -tve *ž*, zaslėdováti -ųjem, zaslėdovál -ála -o, zaslėdován -a -o, zaslėdovánje -a *s*: ~ sovražnika, morivca, dogodok, šport, literaturo; zaslėdoválen -lna -o [-*ln-*]: ~e čete, zaslėdovávec -vca *m*, zaslėdovávka -e *ž*

zaslepėti -im, zaslėpí -íte! zaslėpíl -fla -o: ~ koga s čim; zaslėpljėn -ėna -o: ~ od slave, spričo uspehov, zaslėpljėnost -i *ž*, zaslėpljėnec -nca *m*, zaslėpljėnka -e *ž*, zaslėpítev -tve *ž*

zaslinėti -im, zaslínjen -a -o: polž se zaslina **zaslišati** -im, zaslíšan -a -o: ~ glas, govorjenje, obtoženca, priče; glas, zvo-nec se zaslíši; zaslíšanje -a *s*: iti na ~ ali k ~u, biti na ~u ali pri ~u, ~

voditi, zaslišanec -nca *m*, zaslišanka -e *ž*, zasliševáti -újem, zasliševál -ála -o, zasliševánje -a *s*; ~ obtoženca, navzkrižno ~, zasliševávec -nca *m*, zasliševánka -e *ž*, zasliševálen -lna -o [-ln-]: ~i zapisnik, zasliševálnica -e [-un-] *ž* |soba|, zasliševávec -vca *m*, zasliševátka -e *ž*, zasliševávski -a -o: ~e metode

zasloniti -slónim *in* zaslonim, zaslóni -íte! zaslónil *in* zaslónil -ila -o, zaslónjen -a -o: luč, peč ~, ~ koga pred napadi, zaslonitev -tve *ž*, zaslómba -e *ž*: oče je naša ~, imeti ~o v kom, pri kom, zaslón -óna *m*: rentgenski, televizijski ~, zaslónka -e *ž* fot., zaslónilo -a *s*

zaslovéti -ím *gl.* sloveti: ~ po svojih delih *ali* s svojimi deli

zaslúga -e *ž*: imeti ~e pri čem *ali* za kaj, po tvoji ~i smo zmagali, zaslúžen -žna -o: ~o dejanje, delo, ~ človek, biti ~ za kaj, pri čem, zaslúžnost -i *ž*

zaslúti -óvem *in* -slújem *gl.* sluti: hitro ~ zaslútití *in* zaslútití -ím *gl.* slutiti: ~ nevarnost

zaslúžiti -ím se, zaslúžen -a -o, zaslúženost -i *ž*

zaslúžiti *in* zaslúžiti -ím *gl.* služiti: ~ kaj s čim; veliko, malo (denarja) ~, kazen ~, pri sadju ~, v denarju, v blagu, z delom ~; zaslúžen -a -o: trdo, težko, lahko ~ denar, ~a kazen, ~o sedi; zaslúženje -a *s*: imeti ~ pri čem, biti brez ~a pri kakem delu, zaslúžek -žka *m*: lahek, majhen, pičel ~, stranski ~, biti brez ~a, zaslúžkar -ja *m*: dvojni ~, zaslúžkarica -e *ž*, zaslúžkarstvo -a *s*, zaslúžkarski -a -o

zasmehováti -újem, zasmehovál -ála -o, zasmehován -a -o, zasmehovánje -a *s*: ~ koga zaradi česa, zasmehovánec -nca *m*, zasmehovánka -e *ž*, zasmehoválen -lna -o [-ln-] zasmehljiv: ~ izraz, zasmehovávec -vca *m*, zasmehovávka -e *ž*; zasméh -a *m*, zasméšek -ška *m*, zasmehljiv -a -o, zasmehljívec -vca *m*, zasmehljívka -e *ž*, zasmehljivost -i *ž*

zasméjati -sméjem *ali* -sméjím *ali* -sméjam se *gl.* smejati se: ~ se komu

zasmétiti -ím, zasméti -íte! zasmétíl -íla -o: ~ sobo s čim; zasméten -éna -o: ~o dvorišče, zasmétenost -i *ž*

zasmílliti -ím se: ~ se komu zaradi česa, v srce se mi je zasmíllil

zasmódi -ím, zasmódi -íte! zasmódíl -íla -o: obleko ~, hišo ~ zažgati, jed se zasmódi; zasmójen -éna -o: ~a obleka, ~o mleko, zasmód -óda *m*, zasmóda -e *ž*, zasmódná -e *ž*: ~ po jedi v loncu

zasmóliti -ím, zasmóli -íte! zasmóllil -íla -o: ~ sod, špranjo; zasmóljen -éna -o: ~ čoln, zasmólítev -tve *ž*

zasmráditi -ím, zasmrádíil -íla -o *in* zasmráditi -ím *gl.* smraditi, zasmrajén -éna -o *in* zasmrajén -a -o: ~ prostor s tobakom, zasmrajénost -i *ž* *in* zasmrajénost -i *ž*, zasmrajítev -tve *ž*, zasmrajáti -am, zasmrajánje -a *s*

zasmrčáti -ím *gl.* smrčati: komaj leže, že zasmrčí

zasmrdéti -ím *gl.* smrdeti: ~ po žveplu

zasmrčkati -am, zasmrčkan -a -o: iz navade ~, obleko ~

zasmúčati -am (se) *gl.* smučati: prvi (se) ~ po progi, zasmučal (se) je mimo hiše

zasnežíti -i, zasnežil -íla -o; zasnežen -éna -o: ~a pot, vas, zasneženost -i *ž*

zasnováti -újem *gl.* snovati: ~ načrt, nakano, upor, zasnován -a -o: ~a dela, zasnová -e *ž*: dedna ~, ~ za organ, slabotna ~ med., ~ dramskega zapleta, zasnovén -vna -o: ~a oblika

zasnúbiti *in* zasnúbiti -ím *gl.* snubiti, zasnúbljen -a -o, zasnúbljenje -a *s*: ~ nevesto, zasnúbitev -tve *ž*, zasnúbljenka -e *ž*

zasnútek -tka *m* zasnova

zasóliti -ím, zasóli -íte! zasóllil -íla -o: ~ jed *s* soljenjem pokvariti, račun ~, komu jo ~; zasóljen -éna -o: ~a jed, ~a naloga

zasólziti -ím, zasólzi -íte! zasólzil -íla -o, zasólzén -éna -o: oči se zasólze, trta se je zasólzila; zasólzítev -tve *ž* >[-uz-]

zasopiháti -am: kar zasopihal je od jeze

zasopíti -ím, zasópi -íte! zasópil -íla -o, zasopljén -éna -o: stopnice so ga zasopile, zasopljénost -i *ž*

zasópsti -sópem *gl.* sopsti: čez čas je spet zasopel, po hribu se ~; zasópel -ópla -o: ves ~ je stopil v hišo, zasóplost -i *ž*

zásova -e *ž* |zapah|

zasovrážiti -ím *gl.* sovražiti: ~ gospodarja, učenje; zasovrážen -a -o: biti ~ pri kom

zaspáti -spím *gl.* spati: dolgo ne ~, za večno ~, šolo ~; pravda, društvo, noga zaspí; zaspán -a -o: ~ človek, ~o delati, govoriti, ~i ponedeljek, zaspánost -i *ž*, zaspánc -nca *m* l. človek,

2. *dremotnost*, 3. *bot.*, zaspánček -čka *m*
 1. *človek*, 2. *krmežljivost*, 3. *bot.*,
 zaspánè -éta *m*, zaspánka -e *ž* 1. *oseba*,
 2. *bot.*, zaspánčkati -am *otr.*

zasramotiti -ím, zasramotíl -íla -o, zasra-
 močèn -èna -o *in* zasramotèn -èna -o:
 ~ koga

zasramováti -újem *gl.* sramovati, zasramo-
 ván -a -o, zasramovánje -a *s*: ~ koga
 zaradi česa, ~ koga s čim, zasramová-
 nec -nca *m*, zasramovánka -e *ž*, zasramo-
 vávec -vca *m*, zasramovánka -e *ž*, za-
 sramovánen -lna -o [-ln-]: ~o vedenje,
 govorjenje

zasráti -sérjem *zamazati*, *popackati gl.*
 srati: muha zaserje zarod, ~ se komu
zameriti, *zastuditi*, dobro ga je zasral;
 zasrán -a -o: od muh ~ zid

zasrbeiti -ím *gl.* srbeti: roke so me zasrbele,
 da bi udaril; vse me je zasrbelo

zastájati -am *in* -jem, zastájanje -a *s*: ~ za
 drugimi, ~ na poti, ~ z delom, z blagom,
 s plačilom, ~ v rasti; voda, blago, delo,
 kupčija zastaja; ura zastaja; kri, srce,
 sapa zastaja komu; zastajávec -vca *m*,
 zastajávka -e *ž*, zastajališče -a *s*: ~ vode
 v kanalu

zastáráti -am, zastáranje -a *s*: pravica za-
 stara; človek, bolezen se zastara;
 zastáran -a -o: ~ grešnik; ~a pravica,
 bolezen, zastáranost -i *ž*, zastarljív -a -o
kar lahko zastara, zastarljívost -i *ž*,
 zastarálen -lna -o [-ln-]: ~i rok

zastaréti -ím; zastarél -éla -o: ~i nazori,
 zastarélost -i *ž*, zastarítev -tve *ž*, zasta-
 révati -am, zastarévanje -a *s*

zastáti -stojim *se gl.* stati stojim, zastál -a
 -o: otrok se pred izložbo kar zastoji,
 se je že s kom na poti zastal, živina se je
 zastala, celo dopoldne sem zastal

zastáti -stánem *gl.* stati -nem: ~ za drugimi,
 ~ na poti; z delom, s plačilom ~, voda,
 kupčija, pogovor zastane; srce, kri, sapa
 komu zastane; zastál -ála -o: ~o delo,
 ~a kri, zastán -a -o: ves sem ~ *trd.*
 zastálost -i *ž*, zastánost -i *ž*; zastánek
 -nka *m*: ~ plačila, dela, kupčije, vode

zastáva -e *ž* 1. ladijska, žalna ~, ~o spu-
 stiti na pol droga, z ~ami okrasiti,
 ~e razviti, obesiti, ~i priseči (zvestobo),
 na ~o priseči, 2. trs ima dobro, lepo ~o
obeta dober obrod; zastávica -e *ž*, zastá-
 ven -vna -o *postaven*: ~ fant, život, ~a
 rast, zastávnost -i *ž*, zastávník -a *m*

praporščak, zastávišče -a *s* [*drog*]; za-
 stavonóša -a *in* -e *m*, zastavonóšev -a -o
zastava -e *ž* [*oblaki*, *megle*]: ~ nad Čavnom
 napoveduje burjo

zastáva -e *ž*: v ~o dati, vzeti, iz ~e rešiti,
 biti v ~o, ~o odkupiti; zastáven -vna
 -o: ~i listek, ~o pravo, ~a listina;
 zastavnopráven -vna -o, zastávník -a *m*
kdor zastavi, zastávnica -e *ž* 1. *ženska*,
 2. *potrdilo o zastavi*, 3. *urad*, zastávnina
 -e *ž* [*znesek*]

zastávica -e *ž* *uganka*: iti se ~e, ~e
 reševati

zastáviti -ím, zastávljen -a -o: ~ komu pot,
 ~ komu nalogo, uganko, vprašanje,
 ~ glavo, čast za kaj, uro ~, hišo, delo,
 razpravo prav *ali* napačno ~; ves svoj
 vpliv ~ za kaj, zastávljenost -i *ž*, za-
 stavljív -a -o, zastávljívost -i *ž*, zastávitév
 -tve *ž*: ~ naloge, vprašanja, ~ dela,
 zidanja, ~ glave, časti, denarja

zastávljati -am *gl.* postavljati, zastávljanje
 -a *s in* zastávljánje -a *s*, zastávljálén
 -lna -o [-ln-], zastávljálnica -e [-yn-]
ž, zastávljávéc -vca *m*, zastávljávka -e *ž*,
 zastávljávski -a -o

zastavo -v *sestavi*: zastavodája -e *ž* *pr.*
dajanje v zastavo, zastavodájen -jna -o,
 zastavodájnik -a *m*; zastavojém -éma *m*
pr. jemanje v zastavo, zastavojémen
 -mna -o, zastavojévník -a *m*

zasteklíti -ím, zastékli -íte! zastékli -íla -o,
 zastekljén -éna -o: ~ stavbo, okno,
 zastekljénost -i *ž*, zasteklítev -tve *ž*

zasteníciti -ím, zasteníčen -a -o, zasteni-
 čenje -a *s*: tuji so hišo zastenicili

zastírati -am, zastíranje -a *s*: ~ luč, oči
 si ~ z roko, objektiv se sam zastira *fol.*,
 zastírálo -a *s*, zastírálen -lna -o [-ln-],
 zastírálce -a [-lc-] *s*

zastój -ója *m* *zastanek*: ~ kupčije, krvi,
 ~ v pogajanjih, v kupčiji, v obrti, v
 prometu, biti v ~u s plačilom

zastókati -am *in* -čem: ~ od bolečine

zastónj *prisl.*: ~ delati, ~ je vsako upanje,
 vse na pol ~, vse ~, zastónjski -a -o:
 ~o delo, ~a vožnja, zastónjkar -ja *m*
kdor zastónj dela ali na račun drugih živi,
 zastónjkarica -e *ž*

zastópáti -am, zastópan -a -o, zastópanje
 -a *s*: pot komu ~, ~ koga pri čem;
 vlado ~ pred svetom; zastópnik -a *m*,
 zastópnica -e *ž*, zastópniški -a -o, za-
 stópništvo -a *s*; zastóp -ópa *m*, zastóp-

stvo -a s: ~ društva, zavoda, zastóp-
stven -a -o [-vən-]

zastópiti *in* zastópiti -im *gl.* stopiti, zastóp-
ljen -a -o: ~ komu pot, noga se mi za-
stopi, nogo si ~

***zastópiti** -stópim *razumeti*: ~ nemško,
med seboj se ~, *zastópen -pna -o *ra-
zumljiv, razločen, jasen, razumen*: ~o
govoriti, ~ človek, ~o razložiti, *za-
stópnost -i ž *razumevanje*

zástor -óra *m zavesa*: gledališki, odrski,
železni ~, ~ pade, se spusti, zastórcék
-čka *m*: ~ na oknu

zastran *predl. z rod. zaradi*: prišel sem ~
hiše, plačevanja, vašega sina, ~ mene
lahko ostaneš *kar se mene tiče*

zastrašiti -im, zastráši -itel zastráшил -ila
-o, zastrašen -ěna -o *in* zastrášiti -im
s stal. poud.: ~ koga s čim, zastrašénost
-i ž *in* zastrašénost -i ž, zastrašítev -tve ž,
zastrašilen -lna -o [-ln-], zastraševáti
-újem, zastraševál -ála -o, zastraševánje
-a s, zastraševálen -lna -o [-ln-]

zastráža -e ž *zastřešje, zastrážnica* -e ž
|izba|

zastražiti *in* zastrážiti -im *gl.* stražiti, za-
stražénje -a s: ~ koga; zastražen -a -o:
vojaško ~, ~o poslopje, zastraženost -i
ž: popolna ~

zastrel [-él] -a *m, zastrélek* -lka [-lk-] *m,*
zastrelen -lna -o [-ln-]: ~a rana, za-
streljati *in* zastréljati -am *gl.* streljati:
veliko časa, denarja ~

zastréšek -ška *m napušč, zastréšje* -a s,
zastréšina -e ž

zastréti -ém *gl.* streti: oblaki zastro nebo,
z roko si ~ oči, nebo se zastre z oblaki,
objektiv se zastre; zastřít -a -o: ~a luč,
daljava, ~e oči, ~o nebo, zastřítje -a s,
zastřítost -i ž

zastriči -lžem *gl.* striči: ~ v mejo, ~ se
zastrměti -im *se gl.* strmeti: ~ se v kaj,
~ se kam

zastrupiti -im, zastrúpi -ftel zastrúpil -fla -o,
zastrupljénje -a s *in* zastrúpiti -im *s stal.
poud.*: ~ koga s plinom, ~o komu srce,
kri se zastrupi, ~ se z mesom, z alko-
holom, z gobami, z lizolom; zastrup-
ljen -ěna -o *in* zastrúpljen -a -o: ~o
meso, ~o ozračje, ~a družba, zastrup-
pitev -tve ž: ~ z krvi, ~ pljuč, zastrup-
ljenost -i ž *in* zastrúpljenost -i ž

zastrupljati -am, zastrúpljanje -a s; zastrup-
ljeváti -újem, zastrupljevál -ála -o, za-

strupljevánje -a s, zastrupljevávec -vca *m,*
zastrupljevávka -e ž, zastrupljevávski -a
-o, zastrupljeválen -lna -o [-ln-]

zastúdití -im, zastúden -a -o, zastúdenje -a
s: ~ komu jed, učenje se mu je zastúdílo,
zastúdenost -i ž

zasukáti *in* zasúkati -am *in* -čem *gl.* sukati:
~ vrv, nit, rokav, plesavko, ~ kaj
za 180°, minutni kazavec se zasúče
24-krat na dan, brke si ~, pri delu
se ~, po podu se ~, rokave ~ *pošteno
poprijeti, pridno delati, besedo ~ dati
ji drug pomen, plašč po vetru ~, ~
govorico na kaj, po svoje kaj ~, na
levo, na desno se ~, vse se je čisto
drugače zasukalo; zasúkan -a -o:*
~a zadeva, po svoje ~ človek, ~i
stavki, ~ slog, zasúk -a *m, zasúkljaj* -a
m in zasukljáj -a *m; zasukávati* -am,
zasukávanje -a s, zasúkniti -nem, za-
súknjen -a -o

zasúmiti -im *gl.* sumiti: ~ kaj (°v kaj),
~ nizktnost za čim, zasumil je, da
prijetelj ni pošten

zasúmiti -nem, zasúnjen -a -o: zapah ~,
zasúnek -nka *m zapah*: vodni ~, za-
klopní ~; zasuváč -a *m zapah* =
zasuválo -a s

zasušiti -im, zasúšil -fla -o, zasúšen -ěna -o:
vime se zasúši

zasúti -spém *in* -sújem *gl.* suti: ~ jamo
s peskom; mlinski kamen ~, grad ~
z žitom, plaz je zasul smučarje, ~ koga
z dobrotami, s ponodbami, z dopisi,
jame se same zasujejo, zasút -a -o: ~a
pot, ~ travnik, z delom ~, zasútje -a s,
zasútost -i ž

zasúznjiti -im, zasúznjenje -a s: ~ narod,
pokrajino, človeka; zasúznjen -a -o:
~e dežele, zasúznjenost -i ž, zasúznje-
váti -újem, zasúznjevál -ála -o, zasúznje-
vánje -a s, zasúznjeválen -lna -o [-ln-]

zasvetiti *in* zasvétiti -im *gl.* svetiti: luč je
zasvetila po vasi, v pesku se je nekaj
zasvetilo

zasvínčiti -im *s svincem zaliti, plombirati,*
zasvínčen -a -o, zasvínčenje -a s: šteklje
~ v kamen

zasvítati -a se: dan se zasvita, malo se mi
je že zasvitalo

zašáriti -im *gl.* šariti, zašárjen -a -o:
podstrešje ~ s čim, voda zašári travnike
z navlako, zašárjenost -i ž

zaščebetáti -ám *in* -ěčem *gl.* ščebetati

zaščeméti -f *gl.* ščemeti: po nogi mi zaščemi, pri srcu me zaščemi, ~ v oči >[-ščam-]

zaščítiti -im *zavarovati*, zaščiten -a -o, zaščitenje -a *s*: ~ hišo pred plazovi, zaščitenec -nca *m*, zaščitenka -e *ž*, zaščitenost -i *ž*, zaščita -e *ž varstvo*: vzeti koga v ~o, protiletalska ~, zaščiten -tna -o: ~a sestra, ~a carina, ~o cepljenje *med.*, zaščitnica -e *ž* 1. *zavetnica*, 2. *vojaška enota*, zaščitnik -a *m zavetnik*

zašepetáti -ám *in* -éčem *gl.* šepetati, zašepetán -a -o: ~ komu kaj na uho >[-šepet-]

zašíliti -im, zašiljen -a -o: ~ ost, zašilek -lka [-lk-] *m*

zašítí -šijem, zašlj -te! zašil -ila -o: obleko, trebuh, rano ~, koga ~ *zapreti*, denar v obleko ~; zašit -a -o: ves ~ hodi okoli, zašitje -a *s*, zašivati -am *gl.* šivati

zašklepetáti -ám *in* -éčem *gl.* šklepetati: streha na kolesu zašklepeta

zaškrebjíati -ám *gl.* škrebljati: ~ po lesu

zaškřgar -ja *m, nav. mn.* zaškřgarji -ev [polži]

zaškřpáti *in* zaškřpáti -am *in* -pljem *gl.* škřpáti: čevljev je zaškřpal pri vsakem koraku, zaškřpal je z zobmi, pri sprševanju je nekajkrat zaškřpalo; zaškřpniti -nem: pod čevljev mu je zaškřpnil pesek

zaškřniti -škřnem, zaškřnjen -a -o: ~ pipo pri vodovodu, ~ kljuko pri oknu

zaškřtati -am: pod plugom je zaškřtal kamen, z zobmi ~, zaškřtniti -nem

zašpáliti -im *in* zašpáliti -im, zašpáljen -a -o *in* zašpáljen -a -o: ~ klobaso

zašpekulírati -am, zašpekulírán -a -o: denar ~, vse je zašpekuliral, ~ se

zašpáliti -im *gl.* zašpáliti

zašuméti -im *gl.* šumeti: veter zašumi, med ljudmi je zašumelo ob novici

zatajíti -ím, zátáji -íte! zátájil -ila -o, zatajen -ena -o: ~ svoje besede, priprečanje, mater, smeh, jezo, sebe; zatajitev -tve *ž*: ~ poroda, zatajénost -i *ž*, zátája -e *ž*, zatajiljív -a -o, zatajeváti -újem, zatajevál -ála -o, zatajevánje -a *s*: ~ svoja čustva, nagnjenja, ~ se, zatajevávec -vca *m*, zatajevávka -e *ž*

zatakľjáti -ám *gl.* takľjati, zatakľján -a -o: ~ kolesce, dinar; zatakalkati -am

zatakñiti *in* zatakñiti -nem *gl.* dotakñiti se, zatakñjen -a -o: ~ lesu, okno, vrata,

lopato ~ v zemljo, ~ si lasnice v lase, ~ (si) kaj za pas, za klobuk, zalogaj se zatakne v grlu, na koncu si ~ še kos kruha *založiti, prigrizniti*; pri deklamaciji, nastopu se mu je zataknilo >[-tak- / -tak-]

zataliti -ím, zatalil -ila -o, zataljen -ena -o

zatópljati -am, zatópljanje -a *s*: ~ se v misli, v delo

zatárnati -am

zateči -em *gl.* teči: ~ koga pri kraji, točga je zatekla na poti, pes se je zatekel; noga, rana zateče, domov se ~, ~ se h komu po pomoč, po nasvet; zatekel -ékla -o: ~a noga, zatečen -ena -o: ~ pri kraji, ~ pes, zateklina -e *ž*

zategádelj *prisl. zaradi tega, zato*

zategáti -am, zategánje -a *s*: po ribniško ~; *tudi* zatezati

zategñiti *in* zategñiti -nem *gl.* tegniti: ~ zanko, vozec, mošnjček, pas, usta, obraz, besede, glas; malo na rdeče zategne; zategñjen -a -o: ~ glas, ~a zanka, zategel -gla -o: ~ kruh, zateglost -i *ž*, zategñjenost -i *ž*; zategñitev -tve *ž*, zategljív -a -o, zategljivost -i *ž*, zategljáj -a *m*

zategováti -újem, zategováł -ála -o, zategováñje -a *s*, zategovávec -vca *m*, zategovávka -e *ž*, zategoválen -lna -o [-ln-]

zatekáti -am, zatekánje -a *s*: skozi streho zateka, domov se ~ po pomoč, noga zateka

zatelebáti -ám se, zatelebáj -ájte se! zatelebál -ála -o, zatelebán -a -o: ~ se v koga, zatelebánost -i *ž*, zatelebávec -nca *m*, zatelebánka -e *ž*

zatem *in* zatem *prisl. nato, potem*: najprej je govoril predsednik, ~ tajnik

zatemnéti -ím *gl.* temneti: nebo je zatemnelo, obraz mu je zatemnel; zatemnél -éla -o: ~a polt, zatemnélost -i *ž*; zatemnévati -am, zatemnévanje -a *s*; zatemniti -ím, zatemni -íte! zatemnil *in* zatemnil -a -o, zatemnjen -ena -o: ~ sobo, luč, ~ koga z ugledom, vzori so se mu zatemnili, nebo se je zatemnilo, zatemnitev -tve *ž*, zatemnitven -a -o [-tván-]: ~i predpisi; zatemnjevati -újem, zatemnjevál -ála -o, zatemnjevanje -a *s*, zatemnjeválen -lna -o [-ln-]: ~e narave >[-tém-]

zatepstí -pem *gl.* tepsti: ~ obleko, dež zemljo zatepe, ~ juho z moko, ~ komu kaj v glavo; zatepén -ena -o: biti ~e

postave *čokat, tršat*; **zatêpati** -am in -pljem, **zatêpanje** -a s
zateptâti -âm *gl.* teptati, **zateptân** -a -o:
 ~ luknjo v tleh, ~ travo v zemljo,
 ~ svoje sledove; ko je stopil v razred,
 so vsi zateptali >[-*tâp*-]
zatesâti -têšem, **zatesân** -a -o: ~ smreko,
 ~ pregloboko v tram, tesar se včasih
 zateše, **zateš** -êsa *m*, **zatešek** -ska *m*: ~i
 v lesu
zatesniti -im, **zatešni** -ite! **zatešnil** -fla -o,
zatesnjên -êna -o: ~ špranjo, popolno-
 ma ~, **zatesnjênost** -i *ž*, **zatesnjevâti**
 -ujem, **zatesnjeval** -âla -o, **zatesnjevanje**
 -a *s*: ~ čoln po spojih
zatêti -tnêm, **zatni** -ite! **zatêl** -a -o, **zatêt** -a
 -o: noč me je zateła, sekiro je zateł
 v tnalo
zatežati -am, **zatežanje** -a *s*, **zateža** -e *ž*,
zatezâj -a *m*, **zatezálen** -lna -o [-*ln*-]:
 ~a past, **zatezljiv** -a -o, **zatezljivost** -i *ž*,
zatezovâti -ujem, **zatezovânje** -a *s*
zatič -iča *m gl.* zatik
zatik -a *m zamašek, klinček*, **zatika** -e *ž*: ~
 pri oknu, **zaticâč** -a *m*: ~ pri pisalnem
 stroju, **zaticâča** -e *ž* 1. **zaticalna palica**,
 2. **mreža**, 3. **žica**, **zatič** -iča *m* 1. ~ za
 hmelj, 2. ~ za steklenico **zamašek**,
zatičen -čna -o: ~i zob, **zatiček** -čka *m*,
zatičnik -a *m čepnik*
zaticâlo -a *s*, **zaticâlce** -a [-*lc*-] *s*, **zaticâlen**
 -lna -o [-*ln*-]: ~a pinceta, ~i izvod =
zaticâlnik -a [-*yn*-] *m*; **zaticâvka** -e *ž*
veja, ki zatika pot po travnikih
zaticati -am in -tîčem, **zaticanje** -a *s*: ~
 okna, fižol ~, jezik se mu zatika *jeclja*,
 beseda se mu zatika; ~ se ob koga
zadevati, obregovati se
zatišek -lka [-*lk*-] *m tilnik*, **zatišen** -lna -o
 [-*ln*-]: ~a lega plodu *med.*, ~o mišičje,
zatišnik -a [-*yn*- / -*ln*-] *m*, **zatišnica** -e
 [-*ln*-] *ž* [kosti], **zatišničen** -čna -o [-*ln*-]:
 ~a lina, **zatišje** -a *s*
zatišpati -am in -pljem: ~ otekline, bulo
zatiškati -am, **zatiškan** -a -o: prsti so za-
 tipkali po stroju; ta beseda se mi zmeraj
 zatipka
zatišati -am, **zatišan** -a -o, **zatišanje** -a *s*:
 ~ človeka, narod, ~ mrčes, bolezen,
zatišanec -nca *m*, **zatišanka** -e *ž*, **zatišâlen**
 -lna -o [-*ln*-]: ~i pripomočki, **zatišâvec**
 -vca *m*, **zatišâvka** -e *ž*
zatisniti -nem: oči ~ *zaspati*, oči ~ komu
 ob smrti, eno oko ~ *spregladati komu*

kaj; **zatisnjen** -a -o: ~ nos, **zaticati**
 -am: ~ si oči pred resnico, **zatickovâti**
 -ujem, **zatickovâl** -âla -o, **zatickovânje**
 -a *s*: ~ si ušesa
zatišje -a *s*: ~ pred viharjem, hiša je v ~u,
 živeti v ~u, **zatišen** -šna -o: ~ kraj,
 ~o delo
zaticliti in **zaticliti** -im *gl.* tliciti: ~
 prostor s slamo, ~ luknjo, ~ si hlače
 za škornje, ~ zamašek v steklenico
zato *prisl.* **utemeljuje** ① *sam zase*: ~ pa
 rečem vam: najlepša je mladost; prišli
 ste, da se česa naučite, ~ se primite
 dela; ② *v posredni ali neposredni zvezi*
s podrednim veznikom; a) *v vzročnim ker*:
 ~ sem ostal doma, ker sem bil bolan;
 ostal sem doma (~), ker sem bil bolan;
 (~) ker sem bil bolan, sem ostal doma;
 b) *v namernim da*: ~ so ga dali v šole,
 da bi se česa naučil; v šole so ga dali
 (~), da bi se česa naučil; (~) da bi se
 česa naučil, so ga dali v šole
zatočišče -a *s zavetje, pribežališče*
zatočiti -točim *gl.* točiti: veliko ~, za-
 točil se je, zatočilo se mu je veliko piva;
zatočen -a -o: ~o vino
zatočiti -im, **zatoči** -ite! **zatočil** -fla -o,
zatočên -êna -o: ~ kolo, kroglo, ~ sod
 z brega; sod se zatoči po bregu
zatočnitî -nem: kruh, moka **zatočne**;
zatočel -hla -o: v dvorani je ~o, po
 ~em diši, **zatočlost** -i *ž*, **zatočhlica** -e *ž*,
zatočhlina -e *ž*: ~ pred nevihto
zatoč -ôka *m zaliv*: morski ~
zatočli -em *gl.* točli, **zatočlen** -a -o: ~
 krtino v zemljo, ~ komu kaj v glavo,
 ~ žebelj s kladivom >[-*uč*-]
zatoniti -tónem *gl.* toniti: sonce, leto za-
 tone; slava, spomin na kaj **zatonje**;
zaton -óna *m*: sonce, pesniška moč,
 slava *gre v* ~
zatočiti -im se, **zatoči** -ite se! **zatočil** -fla -o:
 ~ se v misli; **zatočljên** -êna -o: ~ v
 premissljevanje, **zatočitev** -tve *ž*, **zatoč-**
ljênost -i *ž*
zatoč -ôra *m gl.* zatrei
zatočrej *prisl.* **zato**: ~ dobro vem, Slovenec
 sem; ~ je blede njih cvetje velo
zatočrej in **zatočrej** *prisl.*: fant ni ~, da bi
 vzdignil tako težo ni tako močan
zatožiti in **zatožiti** -im *gl.* tožiti: ~ koga
 komu *ali* pri kom; **zatožen** -a -o: ~i
 učenci, ~ denar *s tožbami* **zapravljen**,
zatoženec -nca *m*, **zatoženka** -e *ž*,

zatožen -žna -o: ~a klop, zatožariti -im, zatožárjen -a -o: premoženje ~
zatrackáti -ám *gl.* trackati, zatrackán -a -o: čas, denar ~
zatrápáti -ám *se zaljubiti se gl.* trapati: ~ se v koga
zatrátiti -im, zatrátén -a -o: ~ denar, čas
zatrédéti -im *gl.* trdėti: zaguljek zadrždi, noga je čisto zadrždela; zadržditi -im *in* zadržditi -im, zadrždil -ila -o, zadržjen -a -o: ~ komu kaj, zadržjenost -i ž, zadržítev -tve ž, zadrždilo -a s, zadrždilen -lna -o [-ln-], zadrždina -e ž: vnetna, mišična ~ *med.*; zadržéváti -újem, zadržévál -ála -o, zadržévánje -a s, zadržéválen -lna -o [-ln-]: ~i stavki
zatrédno *prisl. za trdno, gotovo*
zatrěp -épa *m* hišno čelo, zatrepán -a -o čokat, zbit: ~o telo
zatrepetáti -ám *in* -ěčem *gl.* trepetati: ~ ob novici
zatrěskáti -am *se*, zatrěskán -a -o: ~ se v koga
zatrěšćiti -im, zatrěšćen -a -o: vrata ~
zatrěti -trém *in* -tárem *gl.* tretí, zadrž -a -o: ~ človeka, rod, ~ mrčes, bolezen, zadržje -a s, zadrž -óra *m* | *paguba* |
zadržgáti -am *in* -žem: ~ uho, zobna kore-nina se zadržga, šiv se zadržga; zadržgan -a -o: ~ noht, ~ list, ~o blago
zadržéváti -újem *gl.* zadrždėti
zadržkljáti -ám *gl.* trkljati: ~ se po bregu
zadržóbiti *in* zadržóbiti -im *gl.* trobiti, zadržóbljen -a -o: ~ v rog, v trobento, ~ komu kaj *glasno povedati*, ~ umik, ~ na odhod, zadržóbéntati -am
zadržósiti *in* zadržósiti -im *gl.* trositi, zadržóšen -a -o: bolezen, uši, ogenj ~, zadržósek -ska *m*: bolezenski ~, zadržóšati -am, zadržóšanje -a s
zadržúti *in* zadržúti -im *gl.* tuliti: sirena zadržúti, ~ od bolečine, od jeze, komu kaj na uho ~, ~ nad kom
zadržvórnica -e ž *zapornica*: mlinska ~, zadržvórníčen -žna -o: ~i prag, zadržvórníčar -ja *m* *uslužbenec*, zadržvórníčarski -a -o: ~a služba
zadržvárjati -am *imeti duh, dišati, smrdeti*, zadržvárjanje -a s: kamra zadržarja po plesdarji
zadržkati -am *gl.* ukati: veselo ~
zadržkázati *in* zadržkázati -kážem *gl.* kazati, zadržkázán -a -o: ~ komu kaj, zadržkáz -áza *m*, zadržkázováti -újem, zadržkázová-

-ála -o, zadržkázovánje -a s, zadržkázoválen -lna -o [-ln-]: ~ ton
zadržp -a *m* *zaupanje*, zadržpen -pna -o: ~i možje, ~a služba, ~o mesto, sporočilo, ~o komu kaj povedati, zadržpnost -i ž, zadržpnik -a *m*: ~ stranke, društva, zadržpnica -e ž 1. ~o izglasovati, 2. *oseba*, zadržpniški -a -o: ~a služba
zadržpáti -am: ~ komu kaj, ne morem mu ~ti, ~ sam(emu) sebi, ~ sam vase, ~ se komu; zadržpan -a -o: ~o blago, ~a novica; zadržpanje -a s: ~ si pridobiti. ~ zapraviti, izgubiti, poln ~a do koga. v ~u do koga, uživati ~ pri kom, ~ v samega sebe, ~ v očeta; zadržpljív -a -o: ~ človek *kdor rad zaupa*, ~o se komu približati z *zaupanjem*, zadržpljívost -i ž: prevelika ~ se rada maščuje
zadržpogníti *in* zadržpogníti -nem *gl.* upogniti, zadržpognjen -a -o: ~ žebelj, list se zadržpogne, zadržpogníbnik -a *m* *stroj*; zadržpogníbati -am *in* -ljem *gl.* gibati, zadržpogníbanje -a s
zadržstáviti -im *gl.* ustaviti, zadržstávljen -a -o: ~ koga na poti, ~ krvavitev, kri, ~ se sredi stavka, zadržstávítev -tve ž, zadržstávljív -a -o, zadržstávljívost -i ž: zadržstávljívati -am *gl.* postavljáti, zadržstáv-ljanje -a s *in* zadržstávljánje -a s
zadržšiti -im, zadržšil -ila -o: berači so vso hišo zadržšili; zadržšen -ěna -o: vsa vas je ~a, zadržšenost -i ž
zadržšnica -e ž: ~o komu dati, prisoliti, primazati, pritisniti, zadržšniti, ~o dobiti, odnesti, zadržšje -a s, zadržšen -žna -o
zadržšóriti -im, zadržšórjen -a -o: ~ sod, zadržšórníknik -a [-yn-] *m* | *orodje* |
zadržžiti -ijem *gl.* užiti: bolnik le malo zadržžije, zdravilo ~, ~ le malo veselja v življenju; zadržžít -a -o: ~a jed, ~o veselje, zadržžíte -a s, zadržžívati -am, zadržžívál -a -o *in* -ála -o, zadržžívánje -a s *in* zadržžívánje -a s
zadržvájati -am, zadržvájanje -a s: ~ koga na kriva pota, v zapravljanje
zadržváliti -im, zadržváli -íte! zadržválil -fla -o: ~ sod v klet, ~ se na posteljo; zadržváljen -ěna -o: ~ kamen, sod; ~ človek, konj *debel, zalit, okrogel*, zadržváljénc -nca *m*, zadržváljéh -a *m*, zadržváljéšen -žna -o *debelu-šen, zavaljen, zavaljenost* -i ž
zadržvájáti -am: ~ obleko, ves si se zavaljal; zadržváján -a -o: ~a obleka, ~ maček, zadržvájánost -i ž

zavariti -ím, zavári -íte! zaváril -íla -o: ~ cev; zavarjen -éna -o: ~a razpoka, zavarítev -tve ž

zavarovati -ujem *in* zavarováti -újem *gl.* varovati, zavárován -a -o *in* zavarován -a -o: ~ hišo proti ognju, za ogenj, ~ se pred nevarnostjo, z nasipom ~ travnik pred povodnijo, ~ mejo proti sovražniku, ~ se zoper očitek, ~ se za življenje, za stara leta, za starost; zavárovávanje -a *s in* zavarovávanje -a *s*: bolniško, socialno, nezgodno, prometno, požarno, starostno, življenjsko ~, ~ proti nezgodam, proti vlomu, zavárovánanec -nca *m in* zavarovánec -nca *m*, zavárovánka -e ž *in* zavarováanka -e ž, zavaroválen -lna -o [-ln-]: ~a premija, zavaroválnica -e [-ln-] ž: vzajemna, požarna ~, zavaroválnina -e [-ln-] ž, zavarovávec -vca *m*, zavarovávka -e ž, zavarovávstvo -a *s*

zavbód -óda *m*: ~ pri ročnem delu

zavdátí -ám *gl.* dati: ~ komu *zastrupiti ga*, zavdán -a -o: ~o mu je bilo, zavdája -e ž *zastrupitev*; zavdájati -am, zavdájanje -a *s*, zavdájavec -vca *m*, zavdájavka -e ž

zavečátí -ím *zakričati*, *zavekati gl.* večati: zajec zaveči

zavéčítí -ím: sod ~ dno *vstaviti*, *tesno zapreti*; zavéčen -a -o: ~ sod

zavédátí -am *se*, zavedajóč -a -e *se*, zavedánje -a *s*: ~ se svoje dolžnosti, časti; ~ se, da...

zavédetí zavém *se gl.* vedeti: ~ se sam(ega) sebe, ~ se resnosti, nevarnosti; dolgo se ni zavedela (°zavédla); zavéden -dna -o: ~ Slovenec, politično ~ človek, ~o kaj storiti; zavédoma *prisl.*

zavékati -am *gl.* vekati: otrok zaveka

záver závra *m pal.*

zavérovátí -ujem *se in* zaverováti -újem *se gl.* verovati: ~ se v koga; zavérován -a -o: vase ~, ves je ~ v knjigo, čisto je ~a vanj, zavérovánost -i ž, zavérovánec -nca *m*, zavérovánka -e ž

zavésa -e ž: okenska, železna, gledališka ~, ~ se vzdigne, pade, se razdeli, zavésiti -ím: okno ~; zavéšen -a -o: ~a vrata, zavésšati -am, zavésšanje -a *s*

zaveslátí -ám *gl.* veslati, zaveslán -a -o: vsi hkrati so zaveslali, ~ daleč proč od določene proge, v megli so se zaveslali; zavesláj -a *m*

zavést -i ž: razredna, politična ~, ~ dolžnosti, krivde, nedolžnosti; biti popolnoma pri ~i, ~ izgubljati, ~ ga zapušča, spravi ti koga k ~i, prihajati k ~i, zavéšten -tna -o: ~o dejanje, ~i faktor, ~o storjeno *zavedno*, zavéstnost -i ž

zavéstí -védem *zapeljati gl.* vesti: ~ koga **zavétí** -véjem *gl.* veti: drug veter je zavel, stopinje v snegu ~; zavét -a -o: ~e stopinje

zavétje -a *s*: poiskati, najti ~ pri kom, ~ pred viharjem, dajati komu ~, zavéten -tna -o: ~ kraj, ~a lega; zavétnik -a *m varuh*, *patron*, zavétnica -e ž, zavétniški -a -o, zavétišče -a *s*: otroško ~, zavétiški -a -o: ~i dom, ~a ustanova

zavétrje -a *s* *zavetje*, zavétrn -a -o *zaveten* **zavéza** -e ž: stara in nova ~, pismena, ustna ~, zakonska, vojaška, politična ~, ~o skleniti s kom, v ~i biti s kom, imeti ~o s kom; zavézen -zna -o: ~i pogoji, zavéznik -a *m*, zavéznica -e ž: države ~e, zavézniški -a -o: ~i posvet, odgovor, ~e države, zavézništvo -a *s*

zavezátí *in* zavézati zavéžem *gl.* vezati: ~ čevelj, vrečo, usta, oči, prst, rano, ~ komu jezik; birmo ~, ~ se za plačevanje (°k plačevanju, °na plačevanje), ~ koga za organizacijo izleta, ~ se za 1000 din na mesec; zavezal se je, da pride; zavézán -a -o: davku ~, ~ za pobiranje prispevkov, ~a usta, ~ jezik imeti, biti ~ komu, zavézánost -i ž, zavézanec -nca *m*: davčni ~, zavézanka -e ž; zavézek -zka *m*: vreča ima tri ~e, zavezováti -újem, zavezúj -te! zavezováł -ála -o, zavezovávanje -a *s*, zavezovávec -vca *m*, zavezovávka -e ž

zavézniiti -nem: ~ skodelico z loncem *pokriti*, ~ peč s poveznikom; zavéznijen -a -o: ~o nebo *oblačno*, zavezálo -a *s* *poveznik*, *pokrov pri peči*

zavídátí -am: ~ komu srečo, uspeh *biti nevoščljiv*, ~ koga zaradi sreče, uspeha; vsi so ga zavídali, mačeha zavída pastorka *ga ne mara*, *ga sovraži*; zavídánje -a *s*: ~a vredni uspehi

zavíden -dna -o *nevoščljiv*: ~ človek, zavídnost -i ž *nevoščljivost*: sama ~ ga je, zavídljiv -a -o *zavídanja vreden*: ~i uspehi, ~a višina, zavídljivost -i ž, zavídljivec -vca *m*, zavídljivka -e ž; zavídeti -vídim: ~ komu kaj

zavíhati -am *in* -šem *gl.* vihati, zavíhanje
-a *s*: ~ hlače do kolen, ~ ovratnik, ~ si
rokave *krepko poprijeti*, nos se mu je
zavíhal; zavíhan -a -o: ~ rokov, ~ nos,
zavíh -a *m*: ~ pri suknji, zavíhljaj -a *m*,
zavíhanice -ic *ž mn.* zavíhani *škornji*, za-
víhniti -nem, zavíhnjen -a -o, zavího-
vátí -újem, zavíhovánje -a *s*

zavíhrátí -ám *gl.* vihrati: veter zavíhra po
dolini, zastave so zavíhrale po mestu
zavíhtétí -ím *gl.* vihteti = zavíhtítí -ím,
zavíhti -íte! zavíhtil -íla -o: ~ meč,
vrečo na ramo, ~ se čez zid, na konja;
zavíhtěn -ěna -o: ~ o kolo se ni ustavilo

zavíjati -am, zavíjaj -te *in* -ájte! zavíjal -a -o
in -ála -o, zavíjanje -a *s in* zavíjánje -a *s*:
~ knjige v papir; v plašč se ~, gosence
se zavíjajo v mešičke, s prave poti ~,
oči (hinavsko) ~, po trebuhu me za-
vija, pot (se) zavija na desno, po dolenj-
sko jo ~, besede ~ *dajati jim drugačen*
pomen; volk, pes zavija; zavíjáč -a *m*
zool.: jabolčni ~, zavíjáčá -e *ž* |*ruta*,
ogrinjaló|, zavíjávec -vca *m* 1. *oseba*,
2. *zool.*: trsni ~ |*hrošč*|, zavíjávka -e *ž*,
zavíjálén -lna -o [-*ln-*]: ~i papir

zavíjógati -am se, zavíjógan -a -o: pot se
zavíjoga

zavínec -nka *m*, zavínkast -a -o *ovinkast*
zavírati -am, zavíránje -a *s*: ~ kolo, voz,
delo, napredek, zavíra -e *ž*, zavíráč -a
m: železniški ~, zavírávec -vca *m*,
zavírávka -e *ž*; zavíráló -a *s* |*priprava*|,
zavírálén -lna -o [-*ln-*]: ~e naprave,
~i moment v dramí, ~a veriga = zaví-
rálnica -e [-*yn-*] *ž* = zavírálník -a [-*yn-*]
m; zavíren -rna -o: ~a veriga = za-
vírnica -e *ž* = zaverílník -a [-*yn-*] *m*

zavírati -am: voda zavíra začénja vreti
°zavísen -sna -o *odvisen*, °zavísetí -ím:
° ~ od česa *biti odvisen*, vse °zavísí od
tega vse je *odvisno od tega*, vse je *na tem*
zavíst -i *ž* *nevoščljivost*: sama ~ ga je,
bleda ~ ga razganja, počil bo od ~i,
biti zelen od ~i, zelena ~, zavísten -tna
° *nevoščljiv*

zavítí -vljem *gl.* viti: ~ knjigo v papir,
v plašč se ~, kraj se zavíje v meglo,
v molk se ~, ptiču vrat ~, s pota kam
~, v gostilno jo ~, pot (se) zavíje na
desno, besedo ~ po dolenjsko; pos-
lušaj ga, kako jo on zavíje! zavít -a -o:
~a knjiga, ~a pot, beseda, črta, ~ list,
les, slog; zavítost -i *ž*, zavítek -tka *m*:

~ tobaka, knjiga v ~u, jabolčni,
sirov ~, križni ~; zavítina -e *ž* |*vijuga*|,
zavítinica -e *ž* *zool.* *spiralna guba v*
črevesu

zavlačevátí -újem, zavlačúj -te! zavlačéval
-ála -o, zavlačévánje -a *s*: odločítev se
zavlačuje iz leta v leto, zavlačévávec -vca
m, zavlačévávka -e *ž*, zavlačéválén -lna -o
[-*ln-*]: ~a politika

zavlačítí *in* zavláčiti -ím *gl.* vlačiti, za-
vláčen -a -o: ~ pšenico *zabranati*,
zavlačník -a *m* *zeleni teloh*, zavláka -e *ž*
1. *branje*, 2. *zdravljenje živine*

zavládati -am, zavládánje -a *s*: povsod je
zavladal mir, ~ narodu, nad ljudstvom,
nad deželo

zavléči -vléčem *gl.* vleči: ~ voz v klonico,
pšenico ~ *zabranati*, živini kaj ~
zdravilo pod kožo spraviti, pravdo ~,
stvar se je zavlekla, nebo se zavleče z
oblaki, ranjenec se je zavlekel za hišo,
nevihta se je zavlekla drugam, zavleklo
me je v družbo; zavléčen -a -o: hiša je
vsa ~a, kravi je ~o, pšenica je ~a

závod -óda *m*: učni, denarni, zdravstveni,
pogrebni, znanstveni ~, ~ za umetno
obrt, za kulturo jezika; závodén -dna
-o: ~a uprava, závodski -a -o: ~i pro-
stori, ~i gojenci, závodár -ja *m* |*gojenec*|,
závodárica -e *ž* = závodárka -e *ž*

závóhati -vóham, závóhan -a -o: pes za-
voha divjačino, ~ dobíček, nevarnost,
smodnik, o pravem času kaj ~

závój -ója *m*: ~ spisov, knjig, rokopisov,
~ pri pisavi, pri reki, možganski ~i;
závójén -jna -o: ~i papir, zavójnina -e *ž*
|*izdatek*|, zavójník -a *m* |*priprava*|, za-
vójek -jka *m*, zavójček -čka *m*: ~ toba-
ka, cigaret, zavójci -ev *m mn.* *ovojke*,
zavójca -e *ž* *spiralá*

zavójevátí -újem *z vojsko osvojiti gl.* voje-
vati; zavójeván -a -o: ~e dežele, zavó-
jeválén -lna -o [-*ln-*]: ~i nameni, ~a
politika, zavójevávec -vca *m*

zavójskovátí -újem *z vojsko zgubiti, za-
praviti*: Avstrija je zavójskovala vse
nenemške dežele

závójó *predl. z rod. zaradi*: ~ sina trpi,
~ tatvine sedi

závóra -e *ž*: nožna, parna, zračna, vakuum-
ska, čeljustna, potezna ~, ~ na sprednji
kolesi, na zračni pritisk, na vijak, na na-
sprotno paro, ~ v sili, ~o priviti, odviti;
pritisniti na ~o, ~ prime, drži, ustavi,

popusti, zavóren -rna -o: ~e naprave, ~i moment v drami; zavoriti zavórim, zavóri -íte! zavóril -íla -o, zavórjen -a -o, zavórnica -e ž: ~ pri vozu, na cesti, zavórničen -čna -o, zavórnik -a m *cockla pri vozu* = zavorilnik -a [-ún-] m

zavozíti -vózim *gl.* voziti: ~ s ceste, v jarek; temeljito si jo zavozil, veliko denarja ~ na poti; zavóžen -a -o: ~a stvar, ~o gospodarstvo, življenje, zavóženost -i ž

zavozláti -ám *gl.* vozlati, zavozláanje -a s: nit ~, zgodba se lepo zavozla, ~ se s kom, zadeva se je zavozlala; zavozlán -a -o: ~a zgodba, ~a popkovnica, ~a čreva, zavozljáj -a m

zavpíti -vpíjem *gl.* vpiti: ~ na pomoč, ~ nad kom, na koga; na ves glas ~

zavračáti -am, zavračanje -a s: ~ živino, vodo s travnika, ~ predloge, nazore, zmote, zavračávec -vca m, zavračávka -e ž, zavračílo -a s, zavračévati -újem, zavračévál -ála -o, zavračévánje -a s, zavračéváln -lna -o [-ln-]

zavráten -tna -o: ~ človek *zahrbtnen, hinavski*, ~a bolezen, ~o koga umoriti, zavrátnost -i ž, zavrárnež -a m, zavrátnik -a m, zavrátnica -e ž *bot.*

zavréti -vržem *gl.* vreči: ponudbo, predlog ~, oče zavrže sina, lepo priložnost ~, fant se je čisto zavržel; zavržen -a -o: kaj smo res tako ~i? *ničvredni, prezrti, pod nič, zavrženosť -i ž, zavrženc* -nca m, zavrženka -e ž, zavržek -zka m

zavreščáti -ím *gl.* vreščati: kura, otrok, babnica zavrešči

zavréti -ém, zavri -íte! zavrél -éla -o: juha, vino zavre, mleka si zavri! kri zavre, v njem je zavrelo, po deželi je kar zavrelo; zavrét -a -o: ~o mleko, vino, zavrétje -a s, zavrélica -e ž *pokvarjeno vino*, zavrétek -tka m: kavni ~, zavrévati -am, zavrévanje -a s

zavréti -vrém, zavri -íte! zavrl -a -o, zavrt -a -o: kolo, delo, napredek, naravni razvoj ~, zavrtost -i ž: duševna ~

zavriskáti -am *gl.* vriskati, zavrisniti -nem: od veselja ~

zavrníti *in* zavrniti -nem *gl.* vrniti, zavrnjen -a -o: ~ živino, vodo; koga zlepa, zgrda ~, ~ koga na pravo pot; prošnjo, predlog ~, besede, zmote, nazore ~, zavrnítev -tve ž; závrniki -ov m *mn.* *resasti konec snutka (na statvah), resasti konci platna*

zavrstjó *prisl.* *zapovrstjo*, po vrsti: 30 dni ~

završáti -ím *gl.* vršati: burja završi po drevju, po vasi je završalo

završítí -ím → *končati, opraviti, skleniti*; završén -éna -o → *končan, opravljen*, završén -šna -o → *končen, sklepen*

zavrtáti -am, zavrtan -a -o: ~ sveder v les, (bolečina) zavrta v zobu, v knjige se ~, zavrtáč -a m *zool.* [metulj]: jesenov, bukov ~, zavrtálnik -a [-ún-] m [sveder]

zavrtéti -ím *gl.* vrteti, zavrtél -éla -o = zavrtiti -ím, zavrtíl -íla -o: dekle, kolo ~, pošteno ga je zavrtela *zmešala, se poigrála z njim*, na eni nogi se ~, po podu se ~ *zaplesati*, zavrtelo se mu je v glavi; zavrtén -éna -o: ~o kolo

zavrtí -ov m *mn.*: pot po ~ih *ali* ~éh, zelnik na ~ih *ali* ~éh

zavrtžek -žka m *gl.* zavreči

zavzdígniti -nem, zavzdígnjen -a -o: klado malo ~, zavzdíg -a m; zavzdígováti -újem, zavzdígovánje -a s

zavzdíhniiti -nem, zavzdíh -a m; zavzdíhováti -újem, zavzdíhovál -ála -o, zavzdíhovánje -a s

zavzémáti -am, zavzémanje -a s: veliko prostora ~, ~ se za koga

zavzétí -vzámem *gl.* vzeti: ~ deželo *osvojiti, zasesti*; ob dogodku se ~ *začuditi se*, ~ se nad čim; ~ se za prijatelja, za predlog, za izboljšanje; zavzét -a -o: ~o poslušati, ves ~ biti za kaj *narušen*, ~ za čisto resnico; tisto uro sem ~ *oddan, zaposlen, ne utegnem*; prostor je ~ *oddan, zaseden*; zavzétost -i ž, zavzétje -a s; zavzém -éma m *zavzetje*, zavzéten -tna -o: mesto je ~o *se dá osvojiti*

zazánkati -am, zazánkan -a -o: nit ~, žival se je zazankala *ujela v zanko*, zazankljáti -ám, zazankljál -ála -o

zaz(d)éhati -am: zaz(d)éhal je *ali* zaz(d)éhalo se mu je

zazdétí -ím se *gl.* zdeti se: vzemite kruha, če se vam zazdi; zazdelo se mu je, da ga nekdo kliče; zazdévati -am se, zazdévánje -a s

zazdráviti -ím, zazdrávljen -a -o: rano ~, jetika se zazdravi, rana se je počasi zazdravila *zacelila*

zazébsti -zébe: zazeblo ga je, ob tej misli me zazebe pri srcu

zazelenéti -ím, zazelenél -éla -o: pomladi vse zazeleni

zazévati -am: razpoka, rana zazeva, ~ od dolgega časa
zazibáti in zazibati -am in -bljem *gl.* zibati, zaziban -a -o, zazibanje -a s: mati zaziblje otroka, ~ koga v prijetna čustva, v sanje, hiša se je ob potresu močno zazibala, zazibávati -am, zazibávanje -a s, zazibávka -e *ž* *uspavanka*
zazidáti in zazidati -am *gl.* zidati, zazidan -a -o, zazidanje -a s: okno, luknjo, parcelo ~, veliko (denarja) ~ izdati za zidanje, v utrdbe se ~, zazidáva -e *ž*, zazidávati -am, zazidávanje -a s: ~ vrzeli, razpoke, zazidálen -lna -o [-ln-]: ~i načrt, zazidljiv -a -o: ~a parcela, zazidljivost -i *ž*
zazijáti -ám *gl.* zijati, zaziján -a -o: špranja, raztrgan čevelj zazija, ~ ko pečen kostanj, ~ ob novici, prepad zazija med ljudmi, vsi so zazijali proti meni *zavpili*, ~ se v koga
zazimek -mka *m* *pozna zima*
zazimíti -nem se tako zazdehati, da se spodnja čeljust zaskoči
zaznám(en)ovati -ujem *s stal. poud. in zaznam(en)ováti* -ujem, zaznam(en)oval -ála -o, zaznam(en)ován -a -o: ~ koga s sramoto, koga za vselej ~, ~ (spremembe) v zemljiški knjigi, zaznámovanec -nca *m* in zaznamovánec -nca *m*, zaznámovanka -e *ž* in zaznamovánka -e *ž*, zaznámeček -mka *m*: ~ v zemljiški knjigi, zaznámba -e *ž*, zaznámben -bna -o: ~i red *pr.*, zaznámen -mna -o: ~i koledar
zaznáti -ám *gl.* znati, zaznán -a -o, zaznánje -a s: utrip, šum, bolečino ~, dan se zazna, zaznáva -e *ž*, zaznáven -vna -o = zaznáten -tna -o: komaj ~i šumi, ~e bolečine, zaznávnost -i *ž*, zaznátnost -i *ž*; zaznávatí -am, zaznávanje -a s: dan se zaznava, počasi ~ življenje okoli sebe, zaznaválo -a s *čutilo*
zazóbek -bka *m* *teh.*: ~ preprečuje vrtenje nazaj
zazób(n)ica -e *ž* *med. absces* za zobom, zazóben -bna -o *postdentalen*
zazoréti -ím *gl.* zoreti: oves je že zazorél, zazorévati -am, zazorévanje -a s: žita lepo zazolevajo
zazorítí -ím, zazóri -íte! zazóril -íla -o: letos se je žito prehitro zazorilo, huda vročina ga je zazorila; zazorjén -éna -o: žita so lepo ~a

zazréti -zrém *gl.* zreti, zazít -a -o: ~ kaj, koga, ~ se kam, v daljavo, zazítost -i *ž*
zazvenčáti -ím *gl.* zvenčati: veriga zazvenči
zazvenítí -ím *gl.* zveneti: kovina, okno, beseda, pesem zazveni
zazvóniti -ím, zazvóni -íte! zazvónil -íla -o: sluga je zazvonil, dan je zazvonilo, po užesih mu je zazvonilo; zazvónčkáti -ám *gl.* zvončkati, zazvónčkájati -ám *gl.* zvončkajati: zvonček zazvónčkaja
zažágati -am, zažágan -a -o: deske malo ~, vrvca se je zažagala v sir, grdo si se zažagal, dno si zažagal *pokvaril, napačno užagal*; zažagováti -ujem, zažagováł -ála -o, zažagovávanje -a s
zažaréti -ím *gl.* žareti, zažarél -éla -o: železo v ognju zažari, obraz zažari od srčce, ta mast malo zažari; zažarévati -am, zažarévanje -a s
zaželéti -ím *gl.* želeti, zaželenje -a s: ~ si česa *ali* kaj; zaželen -éna -o: slovar je hudo ~, ~a pomoč je prišla, zažélek -lka [-lk-] *m* *posebna želja (nosečnic)*
zaženiti -žénim *dati za doto gl.* ženiti, zažénjen -a -o: ~ nevesti kmetijo, zaženitev -tve *ž*, zaženilo -a s: ženinovo ~
zažéti -žánjem *gl.* žeti, zažét -a -o: ~ v sosedovo žito, ob meji se je zažela
zažéti -žmém in -žámem *gl.* izžeti: vrvco ~, vrvca se zažme v meso; zažét -a -o: ~ čez pas, ~o črevo, zažetina -e *ž* *med.*, zažétost -i *ž*, zažém -éma *m*, zažémek -mka *m*, zažémati -am, zažémanje -a s
zažígati -žgém *gl.* žgati: hišo, kopo, kres ~, ~ si obleko; skorja, kruh, meso se zažge pri prehudem ognju; zažágn -a -o: bilo je ~o; zažagalina -e *ž* = zažaganina -e *ž*; zažígati -am, zažíganje -a s: komu kadilo ~, včasih se kope zažigajo; zažig -a *m*, zažigáč -a *m*, zažigálo -a s [*priprava*], zažigálen -lna -o [-ln-]: ~a vrvca, bomba, raketa, zažigálnica -e [-ún-] *ž*, zažigálnik -a [-ún-] *m*, zažigávec -vca *m*, zažigávka -e *ž*, zažigávski -a -o
zažívati *prisl.*: ~ komu kaj dati *še živ*
zažívéti -ím, zažível -éla -o: komaj je zažível, pa ga je pobralo, o počitnicah bomo šele zažíveli
zažlébiti -ím, zažlébil -íla -o in zažlébiti -ím *s stal. poud.*, zažlébljen -éna -o in zažlébljen -a -o: ~ streho
zažréti -žrém *gl.* žreti, zažít -a -o: vse zažre in zapije, barva se zažre v obleko. vrvca se mu je zažrla v meso, zažírati

-am, zažiranje -a s: močan prasec zažira manjše, ves dan me je zažiral
zažugati -am, zažuganje -a s: ~ komu s prstom, ~ komu s požigom; komu ~, da pojde
zaženketáti -ám in -éčem *gl.* zvenketati: steklo zaženketa po tleh
zažvepláti -ám *gl.* žveplati, zažveplán -a -o: ~ sod, čebele
zažvižgati -am *gl.* žvižgati, zažvižgan -a -o: na prste ~, zažvižgala je šiba, ~ znano popevko, zažvižg -a m, zažvižgniti -nem
zažvrgoléti -ím *gl.* žvrgoleti: ptiček zažvrgoli
zbádati -am, zbadanje -a s: ~ koga s šivanko; v križu, v prsih, v pljučih ga zbada, med seboj se ~, z besedo ~ koga, pri šivanju se ~; zbadljiv -a -o: ~a ost, beseda, pesem, zbadljivost -i ž, zbadljivec -vca m, zbadljivka -e ž 1. ženska, 2. beseda, 3. pesem
zbáran(n)áti -ám *gl.* bara(n)tati: za kravo sta zbarantala
zbasáti in zbasáti -šem *gl.* basati, zbasán -a -o: ~ vse v eno vrečo, v avto se ~; *vendar* izbasati
zbátati zbojím *se gl.* bati se: težav se ~, očeta se ~, ~ se pred sovražnikom, sovražnika se ~
zbebiti -im, zbebljen -a -o: vino človeka zbebi, ves se je zbebil
zbeǵati -am: vprašanje jo zbeǵa, njegov pogled ga je zbeǵal, ~ se ob čem *ali* zaradi česa; dati se komu ~; zbeǵan -a -o: ~o gledati, govoriti, ~a vest, ves je ~, zbeǵanost -i ž, zbeǵanec -nca m, zbeǵanka -e ž
zberáčiti -im, zberáčen -a -o: ves živež si zberači; *vendar* izzberačiti
zberásati -am *se izbersati se* = zbersiti -im se, zbersenje -a s
zbeséditi -im *se spreiti se, spričkati se, sporeči se*: pri tem vprašanju sta se zbesedila, zbesedovati -ujem se, zbesedoval -ála -o, zbesedovanje -a s
zbesnéti -ím *gl.* besneti, zbesnélost -i ž, zbesnélec -lca [-yc-] m, zbesnéлка -e [-yk-] ž *med.*; *vendar* izbesneti se
zbezátati -ám *izbezati gl.* bezati >[-bæz-]
zbezljáti -ám *gl.* bezljati: krave so zbezljale
zbezátati -ím *gl.* bezati: od doma ~, ~ komu, ~ pred sovražnikom, izpred očeta ~
zbičati -am: do krvi ga je zbičal

zbijati -am, zbijaj -te in -ájte! zbijal -a -o in -ála -o, zbijanje -a s in zbijanje -a s: deske, dno ~, svinjko, žogo ~, šale ~, ~ klobuke z glav, ~ ceno *ali* pri ceni, ~ pri balinanju; *vendar* izbijati
zbirati -am, zbiranje -a s: ~ knjige, znamke, denar, vojsko; fantje se zbirajo, oblaki se zbirajo, gnoj se zbira v rani; zbirališče -a s, zbirálo -a s |*priprava*], zbirálen -lna -o [-ln-]: ~a leča, zbirálnik -a [-yn-] m: vodni ~ *rezervoar*, zbirávec -vca m: ~ znamk, zbirávka -e ž, zbira -e ž, zbíren -rna -o: ~i center, zbirka -e ž: pesniška ~, prirodopisna ~, ~ pregovorov; *vendar* izbirati
zbitriti -ím *izbitriti*, zbitril -ila -o
zbiti zbjem *gl.* biti bijem: z žebli ~ pod, zabo, ~ komu klobuk z glave, ~ ceno, toča zbjie žito, fantje se zbjiejo *stepejo*, človek se z delom zbjie; zbit -a -o: ves sem ~, zbitost -i ž *trudnost*, zbitje -a s; *vendar* izbiti, razbiti
zblaznéti -im; zblazněl -éla -o: ~a ženska, zblaznélost -i ž; zblazniti -im, zblaznjen -a -o: pijača človeka zblazni
zblebetáti -ám in -éčem *izblebetati gl.* blebetati: vse zblebeta
zbledéti -ím *gl.* bledeti: barva na soncu zbledi, spomin nanj je zbledel; zbledél -éla -o: ~e barve, ~a podoba, zbledélost -i ž
zblésti zblédem *gl.* blesti, zbledén -éna -o: kaj vse bolnik zbledé, čisto se mu je zbledlo
zblizáti *prisl.*: ~ streljati na zajca *od blizu*
zblízati -am, zblízan -a -o: oba konca ~, nasprotnika sta se zblížala, nazori so se zblížali; zblížanje -a s: ~ stališč; zblíževáti -ujem, zblíževal -ála -o, zblíževanje -a s: ~ narode
zblódi in zblódi -im *gl.* bloditi: vino in vodo ~, vino z vodo ~, vsega so zblódi; zblójen -a -o: ~a jed, ~ človek, ~a pamet, ~i nazori; zblója -e ž *in* zblóda -e ž, zblójenec -nca m, zblójenka -e ž, zblódnik -a m
zbobnati -am, zbobnan -a -o: ljudi (skupaj) ~; *vendar* izzbobnati
zbobnéti -ím *gl.* bobneti: plaz je zbobnel v dolino
zbočiti -im: mačka zboči hrbet, mokra deska se zboči *zboka*; *gl. tudi* izbočiti *in* vzbočiti
zbog *predl. z rod. zaradi, zavoljo*

zbógati -am: sprta soseda sta se zbogala, nesreča ju je zbogala

zbógom *medm.* | *pozdrav ob odhodu, ob slovesu*

zbókati -am *izbokati*, *zboklína* -e ž

zboleti -ím *gl.* boleti: ~ na želodcu, na pljučih, na jetrih, na srcu, ~ za vodenico, za pljučnico, *zbolest* -i ž; *zbolevati* -am, *zbolevanje* -a s

zboľjšati -am *izboľjšati*

zbor *zbóra m*, v *zboru in zbóru*: pevski, učiteljski, občni ~, državni ~ *parlament*, cerkveni ~ *koncil*, telovadce, vojake *sklicati v* ~, ~ *volivcev*, *proizvajavcev*; iti k občnemu ~u *ali* na občni ~, govoriti v državnem ~u, na cerkvenem ~u; *zborov* -a -o: ~e vaje, *zborovski* -a -o: ~e skladbe, ~o petje, ~i vložki, *zborén* -rna -o: ~i govor, ~a *recitacija*, *zbońnica* -e ž 1. *konferenčna soba*, 2. *obrtna, trgovinska, odvetniška* ~, *zvezna, republiška* ~, *zbońničen* -čna -o: ~a uprava; *zbońnik* -a m: ~ *znanstvenih razprav, zbońniški* -a -o, *zbońišče* -a s; *zborováti* -újem, *zborovál* -ála -o; *zborovánje* -a s: *politično* ~, *zborovávec* -vca m, *zborovávka* -e ž, *zboroválen* -lna -o [-ln-]: ~a *pravica*

°zborist -a m *korist, član zbora*

zborovódja -a in -e m, *zborovódjev* -a -o, *zborovódski* -a -o: ~i *tečaj*

zbošiti -ím, *zbošil* -íte! *zbošil* -íla -o, *zbošén* -éna -o in *zbošén* -éna -o: *konja* ~, *konj* se je *zbošil*, *zbošítev* -tve ž

zbošiti *zbođem gl.* *bosti*, *zbođén* -éna -o: s šivanko, z besedo *koga* ~, v srce te *zbođe*, *zbođel* se je v nogo, *zbođljáj* -a m, *zbođljiv* -a -o; *vendar izbosti*

zbráti *zbeřem gl.* *brati*: ~ svoje stvari; *denar, ljudi* ~ za kaj, *misli* ~, vse *moči* ~, *ljudje* se *zberejo*, *gnoj* se *zbere* (v oteklini), *oblaki* se *zberejo* na nebu; *zbrán* -a -o: ~o *delo*, ~i *spisi*, ~ *človek*, ~o *misliti*, *govoriti*; *zbránost* -i ž: ~ *duha*; *vendar izbrati*

zbrátiti -ím: *nesreča nas je zbratila*

zbrázdati -ám *gl.* *brazdati*: *vodo* ~

zbrbráti -ám *gl.* *brbrati*; *vendar izbrbrati*

zbrčati -am: ~ *odejo* s sebe, *otrok* se v *spanju zbrcá odgrne*; *vendar izbrčati*

zbrisáti in zbrisati *zbríšem gl.* *brisati*: ~ *madež* z *obleke*, s *sebe*; *tablo, posodo, dolgove, sramoto* ~, ~ *besedo* z *radirko*, *mošt* se *zbríše*, *nebo* se *zbríše*;

zbrisan -a -o: ~o *steklo*, ~a *glava prebrisana*, *zbris* -a m: ~ v *zemljski knjigi*, ~ na *odprtem svetu*, *kjer burja odnese sneg*, *zbrisen* -sna -o: ~i *stroški*, *zbrisováti* -újem, *zbrisovál* -ála -o, *zbrisovánje* -a s; *tudi izbrisati*

zbrodíti *zbrođim gl.* *brođiti*: ~ *vodo* v *kalu*, ~ *jed*, *misli*; *zbrođen* -a -o in *zbróđen* -a -o: ~a *voda*, *vse je* ~o, *zbróđa* -e ž in *zbróđa* -e ž *zmešnjava, nered, umazanija, čorba*, *zbrođi* -ov m mn. *zjedi, ostanki živinske krme*

zbrojevka -e ž | *orožje*

zbrozáti -am in *zbrozágati* -ám *gl.* *brozgati*: *vodo, mošt* ~, *zbrózga* -e ž

zbrškati -am: *raztreseno slamo* ~ na *kup*, *kure* vse *zbrskajo razbrskajo*; *vendar izbrskati*

zbrstéti -ím *vzbrsteti gl.* *brsteti*

zbrusiti in zbrúsiti -ím *gl.* *brusiti*: ~ *oslo, kamen*; *kamen, človek, okus* se *zbrusi*; *zbrušen* -a -o: ~ *biser*, ~ *slog*, *zbrúsek* -ska m; *tudi izbrusiti*

zbuđiti -ím, *zbuđi* -íte! *zbuđil* -íla -o, *zbuđénje* -a s: ~ *koga* iz *spanja, iz lenobe*, ~ *komu vest, zanimanje, radovednost*, ~ *sum, pozornost*, ~ *komu kaj v zavest*, ~ *koga v zavest*, iz *spanja* se ~; *zbuđen* -éna -o: ~ *človek*, ~a *zavest, vest, zbuđenost* -i ž, *zbuđítev* -tve ž; *zbuđjati* -am, *zbuđjanje* -a s: ~ *komu tek, poželenje*, *zbuđálen* -lna -o [-ln-]

zburkati -am, *zburkan* -a -o, *zburkanje* -a s: ~ *vodo*, *čutnost, čustva, dušo*; *morje* se *zburka*, *veter zburka morje*; *zburkávati* -am, *zburkávánje* -a s

zdať [zdáj / zdaj] *prisl.*: ~ ~ *takoj*, ~ *pa* ~ *včasih*, ~ *pà* ~ = ~ *pa bo*; ~ *tu*, ~ *tam*; *za* ~ *naj bo*, *od* ~ (*naprej*) *bo drugače*; *zdájle*, *zdájci takoj*, *zdánji* -a -e: ~i *časi*, *zdájšnji* -a -e: ~i *ljudje*

zdaťjati *zdájem in zdájem*, *zdájaj* -ájte! *zdájál* -a -o: vse *jim je zdajal*

zdaleč *prisl.*: *še* ~ *ne toliko kakor lani zdávnať prisl.*: *že* ~ *sem ga kupil, zdávjni* -a -e: ~i *časi*

zdebelina -e ž

zdecimirati -am *zdesetkati, zdesetiti*: ~ *razred, četo*

zdehati -am *zehati, zdehniti* -nem

zdelati -am: *pot, bolezen človeka* *zdelá*, *učenec* je *zdelal*, *šola ga je zdelala*; *zdelán* -a -o: *ves* ~ *je*, *zdelávati* -am, *zdelávánje* -a s; *zdelováti* -újem, *zdelo-*

vál -ála -o, zdelovanje -a s; *gl. tudi iz delati*
zdélo -a s *začarana stvar, čar, prikazen, pošast, grdoba*
zdesétkati -am = zdesétiti -im (z) *decimirati*
zdéti *zdenem gl. deti denem: snopje ali slamo ~ okoli kola; zdét -a -o: ~o žito; zdévati -am in -vljem gl. devati, zdévanje -a s, zdévek -vka m |priimek|*
zdéti *zdím se, zdél -éla -o: grd, lep se mi zdi, fant se mi ne zdi zdrav, tebi se le tako zdi; zdi se mi, da je bilo lani; zdéjte -a s*
zdevetkátí -ám: koliko neumnosti je zdevetkala *napleteničila*
zdič *zdiča m: ~ pri kmečki peči*
zdihníti -nem: iz srca ~; *gl. tudi vzdihniti in izdihniti*
zdirjati -am: jezdeca si *zdirjata nasproti*
zdišáti -ím se *izdišati se gl. dišati*
zdivjáti -ám *gl. divjati: otrok je kar zdivjal k sosedu; zdivjal je in razbijal vse vprek; zdivján -a -o: ~ konj, zdivjánost -i ž; vendar izdivjati se*
zdóbra prisl. *zlepa, z dobro voljo: ~ ga opomni, ~ nam pomaga rad*
zdólaj prisl. ~ še ne spe, od ~ se sliši k nam, zdólnji -a -e: ~i konec, svet, ~i stanovavci, zdólajšnji -a -e: ~e stanovanje
zdólec *zdólca [-yc-] m spodnjak, veter od spodnje strani*
zdolgočásiti -im; *zdolgočasen -a -o: ~a družba, zdolgočasenost -i ž > [-yg-]*
zdóma prisl. ~ biti; *vendar: z doma iti; zdómar -ja m krošnjar*
zdráha -e ž: ~e delati; *zdráhar -ja m, zdrahljív -a -o, zdrahljívéc -vca m, zdrahljívka -e ž*
zdrámíti *in zdrámíti -im gl. dramiti, zdrámljen -a -o, zdrámljenje -a s: ~ koga iz spanja, iz zamišljenosti, iz omedlevice, dolgo se ni zdrámil; zdrámljenost -i ž, zdrámitév -tve ž*
zdrápáti -am *in -ljem: ~ hlače; zdrápan -a -o: ~ obraz, ~a pot, ~a gorska stena, zdrápanost -i ž; tudi razdrapati*
zdráv *zdráva -o, prim. bôlj zdráv -áva -o: ~ človek, les, sad, ~a jed, ~e razmere, ~ kraj, ~ ko riba, živ in ~, ostani ~; zdráv! zdrávo! |pozdrav|; zdrávje -a s: biti slabega, rahlega, trdnega ~a, komu na ~ piti, ~ se poslabša, se vrača, po-*

pravi, zboljša; na ~! kurje ~ *hot.*, zdrávica -e ž, zdrávica -e ž, zdrávica -ja m, zdrávstvo -a s, zdrávstven -a -o [-tvən-]: ~a ustanova, ~i delavec, dom, ~e razmere, ~o stanje, varstvo, zdrávjiče -a s: ljubo ~
zdravamarija -e ž: tri ~e, ~o zvoni
zdrávilo -a s: ~o *zoper bolezen ali za bolezen, ~ za pljuča, za potenje, zdrávilen -lna -o [-ln-]: ~a zelišča, ~e snovi, ~a moč, ~i čaj, vrelec, ~o spanje, zdrávilnost -i [-ln-] ž, zdrávilski -a -o [-ls-]: ~a industrija, ~a veda, ~o zdrávljenje z zdrávili, ~i izpuščaj od zdrávil, zdrávilstvo -a [-ls-] s; zdrávilščé -a s: vodno, klimatično, višinsko ~, biti v ~u, zdráviliški -a -o: ~a uprava, ~o zdrávljenje
zdráviloslójve -a s, zdráviloslóven -vna -o; *zdráviloznánstvo -a s, zdráviloznánc -nca m, zdráviloznánski -a -o*
zdráviti -im: ~ bolnika, ~ komu rano, bolezen, ~ z obsevanjem, z zdrávili, z antibiotiki, pljuča ~, v bolnišnici se ~, z vodo se ~; zdrávljenje -a s: dietno, rentgensko, klimatsko, debelilno, shujševalno, redilno ~, ~ z mrzlo vodo, z mlekom, s serumom, z obsevanjem, zdrávítév -tve ž
zdrávník -a m: ladijski, sodni, šolski, telesni, ušesni, vojaški ~, ~ za ženske bolezni, za duševne bolezni, ~ specialist, zdrávnica -e ž, zdrávníški -a -o: ~a pomoč, ~i poklic, ~i posvet, ~o spričevalo, zdrávníštvo -a s
zdrážba -e ž: ~e delati, zdrážbar -ja m, zdrážbarica -e ž, zdrážbarski -a -o
zdražiti *in zdražiti -im gl. dražiti: njegova beseda vsakega zdraži; zdražen -a -o: ~ pes rad popade, zdražljiv -a -o razdražljiv; tudi razdražiti*
zdražiti -ím, zdráži -íte! *zdražil -íla -o, zdražen -éna -o: ~ na dražbi, blago nam je zdražil, čez noč se vse zdraži, zdražítév -tve ž*
zdrčáti -ím *gl. drčati: ~ po strmini, po ledu*
zdrdrátí -ám *gl. drdrati: ~ pesem, voz zdrdra po klancu*
zdrgníti *in zdrfgniti -nem gl. drgniti, zdrfgnjen -a -o: ~ posodo s peskom, ~ packo z nožičem, ~ (si) hlače, ~ denar na kup, zdrfgnjenc -nca m skopuh, zdrfgnjnost -i ž lakóvnost**

zdríz -a *m*, zdrízast -a -o: ~a jed, zdríz-nica -e *ž*, *nav. mn.* zdríznice -ic *zool.*; zdrízati -am se, zdrízanje -a *s*, zdrízovína -e *ž*, zdrízav -a -o: ~a snov, zdrízavost -i *ž*

zdríkniti -nem: ~ za nekaj klinov navzdol, zdríknilo mu je na ledu, zdríknil je v prepad, zdríknil je po strmi skakalnici, zdrík -a *m*; zdríkljiv -a -o: ~a pot, zdríkljivost -i *ž*; zdríkováti -ujem, zdríkovál -ála -o, zdríkovánje -a *s*: ~ po ledu

zdrobíti -im, zdróbi -ite! zdróbil -ila -o: ~ kamen, kruh, število, denar, v pesti bi ga zdrobil, ~ koga v sončni prah, ves dan se mi zdrobi; zdrobljen -éna -o: ~a kost, zdrobljenost -i *ž*, zdrobitev -tve *ž*; zdrób -a *m*: pšenični, rižev ~, seneni ~ *drobir*, zdróbov -a -o: ~a juha, ~i cmoki

zdrísniti -nem: zdrísnilo mu je, riba mu je zdrísnila iz roke, zdrísnil je čez rob; zdrísljaj -a *m*, zdríséti -ím, zdrísel -éla -o: ~ po strmini

zdrúščina -e *ž konventikel*

zdrúzgati -am *zmečkati*, zdrúzgan -a -o: ~ grozdje, zdrúzniti -nem; zdrúznjen -a -o: ~a pomaranča, zdrúzek -zka *m*

zdrúžiti *in* zdrúžiti -im *gl.* zdrúžiti: ~ dele v enoto, ~ ljudi za skupno delo; zdrúžen -a -o: ~e države, Zdrúžene države Amerike, Zdrúženi narodi, z ~imi močmi, zdrúžitev -tve *ž*: spolna ~, zdrúženje -a *s*: ~ učiteljev, zdrúženci -cev *m mn.*, zdrúžba -e *ž* *zdrúžitev*, zdrúžljiv -a -o: to ni ~o s teboj, zdrúžljivost -i *ž*; zdrúževáti -ujem, zdrúževál -ála -o, zdrúževánje -a *s*, zdrúževávec -vca *m*, zdrúževávka -e *ž*, zdrúževálen -lna -o [-ln-]: ~a prizadevanja

zdrvéti -ím *gl.* drvéti: avto je zdrvel mimo nas, plaz zdrvi v prepad, vse je zdrvelo nanje

zdrízni -nem se: ob vsakem poku se je zdríznil, zdrízljaj -a *m*, zdrízováti -ujem se, zdrízovál -ála -o, zdrízovánje -a *s*

zdrížati -im *gl.* drížati, zdrížanje -a *s*: ~ napor, preskušnjo, napad, ~ do konca, ~ se vina, mesa; zdrížek -žka *m*, zdrížen -žna -o: ~ napor, ~e razmere *ki se dado prenesti*, ~ človek *kdor se česa zdríže*, *kdor veliko zdríži*, zdrížnost -i *ž*: ~ od pijače, zdrížnosten -tna -o, zdrížljiv -a -o, zdrížljivost -i *ž*

zdrížema *prisl.*: hodil sem ~ 12 ur

zdrževáti -ujem, zdrževánje -a *s*: ~ cesto, šolo, dijaka, ~ se mesa, vina, sodbe o čem; zdrževávec -vca *m*: ~ zvez, zdrževávka -e *ž*, zdrževálen -lna -o [-ln-]: ~i stroški, zdrževalnina -e [-ln-] *ž*

zdúhati -am *izduhati*

zdvojíti -im *razdvojiti*, zdvóji -ite! zdvójl -lla -o, zdvojen -éna -o: ~ pare

zdvójiti -im *obupati*, *zdvomiti*
zdvómíti *in* *zdvómíti* -im *gl.* dvómíti: ~ nad čim, o čem

zéba -e *ž zool.* *ščinkavec*, zébica -e *ž*, zébji -a -e

zébra -e *ž zool.*, zébrin -a -o, zébrast -a -o: ~o progast

zébsti zébe me: v roke te zebe, zeblo jih je skozi suknjo, do kosti me zebe

zébu -ja *m zool.* | *prežvekovavec* |

zedíniti -im: ~ narod, sprte stranke, ~ se v boju za prostost, ~ se s kom v čem, glede česa, za kaj, o čem; zedinjen -a -o: ~a Slovenija, zedinjenost -i *ž*, zedinljiv -a -o; zedinjeváti -ujem, zedinjevál -ála -o, zedinjevánje -a *s*, zedinjevávec -vca *m*

zefír -a *m* 1. *vetrc*, 2. *blago*, zefírast -a -o: ~a srajca, zefírka -e *ž* 1. *volna*, 2. *peč*; *gl.* tudi *cefír*

zéhati -am *zdehati*, zéhanje -a *s*: zeha se mi, ves dan že zeham, zéh -a *m*: ~ gre po ljudeh, zéhav -a -o, zéhavica -e *ž*, zéhavec -vca *m*, zéhavka -e *ž*; zéhniti -nem *zdehniti*: zehnilo se mi je

zèl [zèu] zlà -ò *in* -ó, *rod.* zléga zlè, *daj.* zlému zli, *mn.* zli zlè zlà, zlih, zlim, zlími: zli duh *hudobni*

zèl [zèu] zelí *ž*: krčna ~, zdravilne ~i, z zelmi [zelmí] zdraviti; zélen -lna -o [-yn-]: ~a boiha, ~a voha

Zelándija -e *ž*: Nova ~, Zelándec -dca *m*, zelándski -a -o

zelèn -éna -o, *dol.* zeléni -a -o, *prim.* bòlj zelèn -éna -o: ~a trava, žolna, ~ človek *neizkušen*, *začetnik*, kar ~ je v obraz *bolan*, *jezen*, *bled*, ~ od jeze, zeléneč -nca *m* 1. *zool.* *kuščar*, 2. *neizkušen začetnik*: takle ~ me ne bo učil, zelénček -čka *m*, zeléna -e *ž* | *kozje ime* |, zelenina -e *ž*, zelén -i *ž*, zelenilo -a *s*: listno ~ *klorofil*, zelénje -a *s*, zelénka -e *ž* | *steklenica* |: ~ vina, slatine, zelénkast -a -o: ~o rumen, zelénko -a *s* 1. *konj*, 2. *jabolko*

zéléna -e *ž* *bot.*

zelenéti -im, zelēni -íte! zelenēl -éla -o, zelenēnje -a s: trava že zeleni; zeleniti -im, zelēni -íte! zelenil -íla -o, zelenjēnje -a s: gozd se je hitro zelenil

zelenica -e ž 1. oaza, 2. bakrova ~, 3. ~e v planinah, zeleničen -čna -o

zelenika -e ž 1. bot. pušpan, 2. trta in vino, 3. zool., zelenikov -a -o: ~ les, zelenikovina -e ž

zelenjáva -e ž: kuhinjska ~, gojiti ~o, z ~o zalagati, zelenjávén -vna -o: ~a juha, hrana, ~i trg, vrt, sok, zelenjávár -ja m, zelenjávárica -e ž, zelenjávárski -a -o, zelenjád -i ž, zelenjádár -ja m, zelenjádárica -e ž, zelenjádén -dna -o *zelenjávén*, zelenják -a m 1. žolna, 2. trta, 3. min.

zeleno -v sestavi: zelenokljún -a -o; zelenonóg -óga -o; zelenoók -óka -o; zelenorilčkar -ja [-uč-] m zool.; vendar zeleno progast

zélišče -a s in zélišče -a s: zdravilna ~a, pasje ~ bot., zéliščen -ščna -o in zéliščen -ščna -o, zéliščnat -a -o in zéliščnat -a -o: ~a juha, zéliščevec -vca m in zéliščevec -vca m [žganje], zéliščevka -e ž in zéliščevka -e ž [potica], zéliščár -ja m in zéliščár -ja m, zéliščarica -e ž in zéliščarica -e ž

zélje -a s: kisló, posiljeno, presno, sladko ~, ~ v glavah, ~ saditi, zéljen -ljna -o: ~a solata, zéljce -a s, zéljár -ja m: ~ oskrbuje zélje, pošilja ga v ~ih sodih za zélje, zéljarica -e ž 1. ženska, 2. dogá za zéljarsko kad, zéljarski -a -o, zéljarstvo -a s

zéljat -a -o [-ún-]: ~a glava, solata, zéljnik -a [-ún-] m: komu v ~ hoditi, to ni zraslo na tvojem ~u, zéljniček -čka [-ún-] m, zéljnica -e [-ún-] ž [voda]

zelo in zeló *prisl.*: ~ priden je, ~ zapravlja, ~ zгодaj, res, blizu, ~ rad

zelót -a m *gorečnež*, *prenapetež*, zelótski -a -o, zelótstvo -a s *prenapetost*, *prevelika gorečnost*

zémeljški -a -o [-malj-]: njegov pogled na svet je zelo ~i, ~a dela, ~a obla, ~i tečaj, ~a ožina, zemljárina -e ž *davek od zemlje*, zémeljast -a -o *kakor zemlja*, zemlját -áta -o: tla so ~a imajo *veliko prsti*

zémlja -é in -e ž, *rod. mn.* zémelj [-malj] in zemljá: star ko ~, obdelovati ~o, na svoji ~i, pod zémľjo spraviti, pod

zemljó leži; črna, orna, rodovitna, peščena ~, koliko ~e imaš? ~ se vrti okoli sonca, gibanje ~e, v nasi ° ~i *deželi, državi*; nikógaršnja ~, Nova ~ [otok]; zémľjica -e ž, zemljár -ja m: čmrľj ~ **zemlják** -a m *gruntar, posestnik*, zemljákinja -e ž, zemlján -ána m *prebivavec zemlje*, zemljánka -e ž 1. ženska, 2. kočá, 3. jama: bivati v ~ah, zemljánski -a -o: ~a usoda, zemljína -e ž 1. *prst*, 2. *celina*

zemlje -v sestavi: zemljémérec -rca m, zemljémérski -a -o, zemljémérstvo -a s: zemljépís -a m, zemljépísec -sca m, zemljépísen -sna -o: ~a širina, dolžina, zemljépísjé -a s; zemljévid -a m, zemljévíden -dna -o: ~a knjiga

zemljíšče -a s: gozdno, zakupno ~, ~ za hišo, kupiti nekaj ~a, zemljíščen -ščna -o, zemljíški -a -o: ~i davek, ~a knjiga, ~a posest, lastnina, renta, površina, ~i fond, maksimum; zemljíščkknjžižen -žna -o: ~a sprememba, ~i vpis; zemljíškogospóski -a -o *dominikalen*; zemljíškolastninski -a -o: ~a diferenciacija; zemljíškoposésten -tna -o: ~e razmere

zenáčiti -im *izenačiti*

zendávěsta -e ž *komentirano sveto pismo Zoroastrove religije*

zenica -e ž: otrpla, toga ~, zeničen -čna -o: ~a reakcija, razdalja, optika

zenít -a m *nadglavišče*, vrh: sonce v ~u, zeniten -tna -o

Zénodot -a m [gramatik], Zénodotov -a -o **Zénon** -óna m [gr. filozof], Zénónov -a -o **Zeppelin** [cepelin] -a m [izumitelj], Zeppelinov -a -o

zét zéta m 1. *sorodnik*, 2. *zool.*, zétov -a -o, zétovski -a -o

Zéta -e ž [reka], zétski -a -o: ~i pritoki; zéta -e ž [cigareta]

Zéus -a m *poglavár grških bogov*, Zéusov -a -o: ~a hči

zév zéva m = zév -í ž *hiat*; zévati -am, zévánje -a s: brezno, žrelo, rana zéva, usta zévajo, zéváč -a m *zehavec*, zéválo -a s, zévka -e ž [školjka], zévčica -e ž *zool.* [školjka]; zéviniti -nem

zévġma -e ž *poet. zevava*

zezljāti -ám *sesljati*, zezljáj -ájte! zezljál -ála -o, zezljájánje -a s, zezljájáv -áva -o, zezljájávec -vca m, zezljájvka -e ž, zezljájvski -a -o: ~a govorna napaka

zgága -e ž: ~ me dere, peče, ~o delati komu, za sámo ~o si, ti ~ ti! **zgágar** -ja m, **zgágast** -a -o: ~ človek

zganiti in **zganiti** -nem gl. ganiti, zganjen -a -o: zgani se vendar, življenje se zgane; papir, zemljevid ~, prav nič se ne zgane >[-gan- / -gán-]

zganjati -am, **zganjanje** -a s: živino ~ na sejnišče; komedije, hrup, neumnosti ~, oblaki se zganjajo; zganjaljšče -a s, zganjavec -vca m; *vedar* izganjati

zgaráti -ám se gl. garati: ves se je zgaral; zgarán -a -o: ~a ženska, čisto ~ pride domov, zgaránost -i ž; *tudi* izgarati

zgeb -a m 1. ~ ustnic, ob vsakem ~u me zaboli *pregibu*, *zgebijaju*, 2. dimeljski, komolčni, podkolenski, knjižni, pisemski ~, po ~u likati, v ~u me boli, ~ pri hlačah, zgeben -bna -o: ~a stran sklepa, zgebijaj -a m in zgebijáj -a m, zgebijív -a -o, zgebijívost -i ž

zgbati -am in -bljem gl. gibati, zgibanje -a s: ~ perilo, pole, ~ prste, ustnice; po sedenju se je treba ~, zgbálen -lna -o [-ln-]: ~i stroj, zgbávati -am, zgbávanje -a s, zgbávec -vca m, zgbávka -e ž, *nav. mn.* zgbávke -ávk [*klešče za žico*] **zgniniti** -nem *zgniniti*: ~ spred oči, ~ v pozabo

zgláditi -ím, zgládi -íte! zgládil -fla -o, zglajèn -èna -o in zgláditi -ím s *stal. poud.*: kamen, les, papir, nasprotja ~, pot komu ~, nesoglasja ~, z vajo se jezik zgladi, zglájenost -i ž in zglajènost -i ž; *tudi* izgladiti

zgládka *prisl.*: ne gre vse ~

zglasíti -ím se, zglási -íte se! zglásil -fla -o, zglašèn -èna -o in zglásiti -ím se s *stal. poud.*: osebno se ~ pri kom, v službo se ~; zglasítev -tve ž; zglášati -am se, zglášanje -a s, zgláševanje -újem se, zgláševal -ála -o, zgláševanje -a s

zglávje -a s: nahrbtnik imeti za ~, imeti kaj pod ~em, zglávnik -a m 1. *zglávje*, 2. ~ pri ognjišču, ~ na nalagati drva

zgléd -éda m: ~ junaštva, ~ mladini, ~ za druge, za ~ in v ~ biti komu, svarilen ~, lep ~ *ali* lepe ~e dajati komu, po tujih ~ih narejeno, ~i vlečejo, za ~ kaj povedati, pokazati; zgléden -dna -o: ~o gospodarstvo, ~a šola, zglédnost -i ž, zglédnik -a m *vzornik*

zgleđováti -újem se, zgleđováł -ála -o, zgleđovánje -a s: ~ se po kom *ravnati se po*

kom, za zgleđ imeti koga, ~ se nad kom *pohujševati se*; zgleđovávec -vca m, zgleđovávka -e ž

zglódati in zglódati -am in -jem gl. glódati, zglódan -a -o: miši slamo zglodajo, stopnice se zglodajo; *tudi* izglodati **zgnáti** sežènem gl. gnati: ~ živino v hlev, ~ s planine, ljudi ~ na shod; *vedar* izgnati

zgnèsti zgnètem gl. gnesti, zgnètèn -èna -o: testo, papir, stavek, zgodbo ~, rjuho podse ~, ljudi ~ v majhen prostor, veliko ljudi se je zgnètlo v avtobus, zgnètenost -i ž; zgnètati -am, zgnètanje -a s: ~ ilovico

zgníti zgníjem gl. gniti: ~ pri živem telesu, hruška zgníje, v taki luknji boš še zgnil; *tudi* segniti

zgnójtí -ím se, zgnójl -fla -o, zgnójèn -èna -o: listje se zgnóji, stelja se je zgnójila, rana se najprej zgnóji, potem pa izgnóji; *vedar* izgnójiti se

zgdóba *prisl.*: ~ zjutraj, ~ pomladi, ~ vstati; zgdójni -a -e, *prim.* bôlj zgdójni -a -e: ~i krompir, ~e sadje, ~i srednji vek, ~a ura, ~e pisateljovo delo, zgdójnica -e ž 1. *zgodnja hruška*, 2. *maša*, zgdójnjk -a m *kdor zgodaj vstaja*

zgdóba -e ž: čudežna, roparska ~, ~ o strahovih, ~e svetega pisma; vsak ima svojo ~o, zgdóbica -e ž, zgdóda -e ž **zgodítí** -ím, zgdódi -íte! zgdóil -fla -o: lan ~, sadje se zgodi; zgdóden -èna -o: lan je ~, ~a hruška

zgodítí -ím se, zgdódi -íte se! zgdóil -fla -o: zgodi se tvoja volja; naj se zgodi po tvoji volji; nesreča se je zgodila; to se je zgodilo leta 1941

zgodóvina -e ž: narodna, občna, politična, slovstvena, kulturna, pravna, umetnostna ~, ~ umetnosti, prava, ~ našega naroda, fant ponavlja ~o, ~ se ponavlja, pisati ~o, kupiti ~o [(*šolsko*) *knjigo*], vpisal se je na ~o, zgodovinski -a -o: ~i dogodek, pouk, časopis, ~a ura, zgodovinskost -i ž, zgodovinar -ja m, zgodovinarica -e ž, zgodovinarica -e ž, zgodovinarski -a -o: ~o zborovanje; zgodovinopisje -a s, zgodovinopísen -sna -o, zgodovinopísec -sca m

zgołj *prisl. samo*: ~ iz sebičnosti kaj delati *iz gole sebičnosti*

Zgonik -a m *kr. i.*, v ~u, zgoniški -a -o, Zgoničani -ov m *mn.*

zgoniti zgónim *gl.* goniti: živino ~ skupaj; zgónjen -a -o: živina je vsa ~a *shojena, trudna; vendar* izgoniti

zgor in *zgoraj prisl.:* strop je ~, od ~ je prišel (*od kod?*); zgórnji -a -e: ~a čeljust, ~a hiša, ~i dom *zbornica*, ~ih deset tisoč, zgórajšnji -a -e: ~i stanovavci; zgórnjica -e ž *[izba]*, zgóršnjik -a m, zgórec -rca m *veter z gornje strani*

zgoréti -im *gl.* goreti: les, hiša zgori, človek bi zgorel od vročine; zgórel -éla -o: ~a hiša, zgorélina -e ž *[produkt]*, zgorljiv -a -o: ~i deli hiše, zgorljivost -i ž; zgorévati -am, zgorévanje -a s: kisik zgoréva v telesu; *tudi* izgoréti

zgotíti -im, zgósti -ite! zgóstil -ila -o, zgoščéne -a s: ~ vodo, jed, pripoved, hlapi se zgotíjo v roso; zgoščén -éna -o: ~ zrak, ~a pripoved, ~'slog, zgošč(en)lína -e ž, zgoščénost -i ž, zgotítev -tve ž, zgóstek -tka m; zgotíljiv -a -o, zgotíljivost -i ž; zgóščati -am, zgoščanje -a s; zgoščévati -újem, zgoščévál -ála -o, zgoščévánje -a s, zgošč(évo)álo -a s *[pripomoček]*, zgoščéváln -lna -o *[-ln-]*: ~e priprave, zgoščévavec -vca m: plinski ~, zgoščévávka -e ž *[sesavka]*

zgotóviti -im *izgotoviti*, zgotóvi -ite! zgotóvil -ila -o, zgotovljén -éna -o

zgovóriti -im se *gl.* govoriti: ~ se s kom o čem, treba se je ~ zaradi izleta, za skupen nastop; zgovórijen -éna -o: tako je bilo ~o *zmenjeno*, če je tako, potem sva ~a; zgóvor -a m: ~ imeti s kom; zgovóren -rna -o: vino naredi človeka ~ega, zgovórnost -i ž: ~ v družbi, nekateri govorniki slove po ~i, vso ~ uporabiti za kaj; zgovárjati -am se, zgovárjanje -a s: ~ se o vojski; *vendar* izgovoriti

zgrabíti in *zgrábati* -im *gl.* grabiti: ~ seno, listje na kup, ~ za orožje, za palico; ~ palico; strah, jeza te zgrabi, za glavo se ~, psa sta se zgrabila, koga za vrat ~; zgrabljen -a -o: seno, listje je ~o, zgrábeč -bka m: seno na ~ih *ali* v ~ih; zgrabljiv -a -o, zgrabljivost -i ž, zgrabljívec -vca m, zgrabljati -am, zgrabljanje -a s: ~ seno v plaste, zgrabljina -e ž

zgradíti -im, zgrádi -ite! zgrádil -ila -o, zgrajén -éna -o: hišo ~ *sezidati, postaviti*, most ~ *narediti, napraviti*, cesto ~ *potegniti, utrditi, napraviti*, zgrajénost -i

ž, zgrádba -e ž: gledališka ~ *poslopje, stavba*, dramatična ~ *povesti*, zgradítev -tve ž, zgradarína -e ž *stavbina*

zgrázati -am se *gl.* zgroziti se

zgrbánčiti -im, zgrbánčen -a -o, zgrbánčenje -a s: ledvice, jetra se zgrbánčijo, čelo ~, obraz se mu je zgrbančil, zgrbánčenost -i ž

zgrbíti -im: bolezen je starko zgrbila, koža se je zgrbi; zgrbljen -a -o: ~o čelo, ~a starka; zgrbljenost -i ž, zgrbati -am, zgrbanina -e ž

zgráda in *zgrádo prisl.:* ~ koga odsloviti **zgrébati** -bem *gl.* grebsti: ~ pepel na kup; zgrebén -éna -o: pesek je ~ na kup; zgrébati -am, zgrébanje -a s; *vendar* izgrebsti

zgrešíti -im, zgréši -ite! zgréšil -ila -o: pot, cilj ~, ~ koga na poti *ne srečati*, ~ koga *ne več spoznati*, zgrešila sva se; zgrešén -éna -o: ~a sled, ~i nazori *zmotni, napačni*, zgrešénost -i ž, zgrešljiv -a -o, zgrešljivost -i ž

zgrézniiti -nem se; zgrézajen -a -o: ~a pljuča

zgrínjati -am, zgrinjanje -a s: rjuhe ~ *poravnati*, ljudstvo se zgrinja na ceste **zgrísti** zgrizem *gl.* gristi, zgrizenje -a s: meso ~, mleko se zgrize *sesede*, zgosti, od jeze se ~; zgrízen -a -o: ~o mleko, zgrizek -zka m; *vendar* izgristi

zgrmíti -im *gl.* grmeti: ~ na tla, na kup, v brezno, zgrmévati -am, zgrmévanje -a s **zgrníti** zgrnem, zgríni -ite! zgrínil -ila -o, zgrínjen -a -o *in* zgríniti -nem s *stal. poud.:* ~ jadra, odejo, zemljevid, zgrnil se je po tleh *zvrnil, padel*

zgrozíti -im se, zgrózi -ite se! zgrózil -ila -o: ob tem pogledu se je zgrozil, ~ se nad čim; zgrozítev -tve ž, zgrozítven -a -o *[-tvan-]*: ~a nevroza; zgrázati -am se, zgrázanje -a s

zgrúčiti -im se, zgrúčenje -a s, zgrúček -čka m

zgrúdíti -im: mraz je zgrúdil skalo *razjedel*, kost ~, prst se zgrúdi *sprime v grude*; na tla se ~; zgrúden -a -o: ~a kost, ~a prst v *grude sprijeta*, zgrúda -e ž *drevo, ki ga je podrl vihar*

zgrubánčiti -im *zgrbančiti*

zgrúbati -ám in *zgrúbati* -am *gl.* gubati: ~ čelo, koža se je zgubala; zgubán -a -o *in* zgúban -a -o: ostro ~o čelo, zgrubánost -i ž *in* zgúbanost -i ž: drobna ~

zɡubiti -im, zɡubil -ila -o, zɡubljen -ena -o:
 ~ pri igri, ~ denar, ~ otroka *splaviti*,
 ~ se izpred oči; *tudi* izgubiti

zibati zibam *in* -bljem, zibal -ála -o,
 zibánje -a *s in* zibati -am *in* -bljem *s stal.*
poud.: ~ otroka, zibali bodo *dobili*
otroka, ladja se ziblje, zibav -a -o: ~
 ladje, ~a hoja, zibávec -vca *m*, zibávka
 -e *ž*, zibljiv -a -o: ~a tla, zibljivost -i *ž*,
 zib -a *m tel.*, ziben -bna -o: ~o stikalo

zibel [-eʏ] -i *ž in* zibel [-eʏ] -i *ž*: od ~i do
 groba, zibelka -e [-beuk-] *ž*, zibka -e *ž*,
 zibkati -am *otr.*, zibkanje -a *s*

zid -a *in* -ú *m*, *dv.* zidóva *in* zida, *mn.* zidóvi
 zidóv po zidóvih *in* zidíh *in* zidéh:
 opéčni, oporni, požarni, prečni, kitajski
 ~, suhi, mokri, mešani ~, stati ko ~,
 bled kakor ~, koga ob ~ postaviti,
 pritisniti; iti z glavo skoz ~, prinesiti
 tistega (vina) od ~a; ziden -dna -o:
 ~a opeka = zidák -a *m*: votel ~,
 zidec -dca *m* 1. *majhen zid*, 2. *ograjá*,
 3. *opasek*, zidček -čka *m*, zidek -dka *m*,
 zidina -e *ž* zidovje, *zid*, zidóvje -a *s*:
 oporno, mestno, grajsko ~

Zidani most -ega -a *ali* -ega -ú *m kr. i.*,
 ~ v em móstu *in* móstu

zidar -ja *m*, zidarka -e *ž*, zidarški -a -o: ~i
 mojster, ~a dela, ~a žlica, lopatica,
 zidarstvo -a *s*

zidati zidam, zidaj -ájte! zidal -ála -o,
 zidánje -a *s in* zidati -am *s stal.* *poud.:*
 ~ hišo, most, ~ gradove v oblake;
 zidan -a -o: ~a hiša; to je ~o na
 pesek; z opeko, apnom, cementom ~o;
 zidáva -e *ž*: letos bo veliko ~e, ~o
 nadzirati, voditi; zidanica -e *ž*: ~ v
 vinogradu, zidalíšče -a *s stavbišče*

zijáti -ám, zijáj -ájte! zijajóč -a -e, zijáje,
 zijál -ála -o, zijánje -a *s*: ~ od čudenja,
 kaj pa zijáš? *vpíješ*, ~ v koga, zemlja od
 suše zija; prazen prostor, vrzel, noč
 zija vame; zijálo -a *s*: neumno ~, ~a
 prodajati, zijálast -a -o: ~ otrok, ~o
 dekle; zijáliti -im *zijala prodajati*,
 zijáljenje -a *s*; zijáv -áva -o: ~i otroci,
 zijávec -vca *m*, zijávka -e *ž*: Potočka ~,
 zijávost -i *ž*, ziják -a *m zijalo*: ~e pro-
 dajati, ~e delati *iz koga norce*

Zilja -e *ž* [reka], ziljski -a -o: Ziljska do-
 lina, Ziljáni -ov *m mn.*

zima -e *ž*: huda, ostra, trda, mila ~, na
 ~o gre, čez ~o prerediti, ~ me trese,
 ~ pritisne, popusti, zimén -mna -o:

~o je *mraz*, zimast -a -o: ~o drevje
pozeblo, ziméc -mca *m* 1. *januar*, 2. *zool.*
vodomec; zimika -e *ž* 1. *zimska hrúška*,
 2. *jabolko*, zimščica -e *ž* *zimsko jabolko*,
 zimščak -a *m zimski lan*, zimski -a -o:
 ~i šport, ~i meseci, ~o vreme; zimo-
 váti -újem, zimováł -ála -o, zimovánje
 -a *s*, zimovalíšče -a *s*

zimzelen -a *m bot.*, zimzelén -ena -o: ~o
 drevje, ~i hrast

ziniti -nem: pošteno ~ *odpreti usta*, kakor
 zine, se zlaže; ves večer ni zinil, čevelj
 zine pri prstih

ziza -e *ž* = ziz -a *m*: ~o *ali* ~e dati otroku,
 zízec -zca *m* = zízec -zka *m*; zízati -am,
 zízanje -a *s*; zízen -zna -o: ~ otrok,
 ~o tele, ziznják -a *m odojek*

zjáhati -am *in* -šem: ~ konja *zdelati*
 zjasniti -ím se, zjási -íte se! zjásnil -ila -o:
 (nebo) se je zjasnilo, oči se zjasnijo, čelo
 se zjasni, zjasnitev -tve *ž*

zječljáti -ám *izječljati gl.* jecljati

zjéd -i *in* -i *ž izjed*

zjeklenéti -ím *gl.* jekleneti, zjeklenèl -éla -o,
 zjeklenélost -i *ž*, zjekleníti -ím, zjeklèni
 -íte! zjeklénil -ila -o, zjeklenjen -ena -o:
 voljo ~, kakor da so se mu udje zjekle-
 nili, zjeklenitev -tve *ž*

zjeziti -ím *razjeziti*, zjézi *in* zjézi -íte!
 zjézil -ila -o, zjezèn -ena -o

zjókati *in* zjókati -am *in* -čem se *zajokati*
gl. jokati; *vendar* izjokati

zjútraj prisl.: danes ~ *davi*, včeraj ~,
 zgodaj ~, zjútrajni -a -e: ~e mleko,
 delo, ~i listi, zjútrajšnji -a -e

zláčniti -im *izlačniti, napraviti lačnega*

zlagáti -am, zlagánje -a *s*: ~ pole papirja,
 pesmi ~, ~ perilo v omaro, seno z voza,
 ~ se s kom v nazorih, izpovedi se ne
 zlagajo z resnico, zlagálen -lna -o [-ln-]:
 ~i stroj, zlagáč -a *m*, zlagávec -vca *m*,
 zlagávka -e *ž*; *vendar* izlagati

zlagáti zlážem se *gl.* lagati: ~ se komu,
 da ...; zlagán -a -o: ~e solze, zgodba je
 ~a, to je vse ~o, zlagánost -i *ž*

zlagóma prisl. počasi, zložno, lagodno: ~
 delati, živeti

zláhkka prisl. = zláhkoma *prisl.:* ~ za-
 služiti

zlájšati -am *olajšati*, zlájšanje -a *s*: ~ komu
 breme, bolečine so se mu zlájšale,
 zlájšáva -e *ž*, zlájšek -ška *m*; zlájšévati
 -újem, zlájšévánje -a *s*

zlákati -am *izlakati, zlačniti*

zlámljati -am *lomiti*, zlámljanje -a s
zlasáti -ám *gl.* lasati, zlasán -a -o: koga ~
zlasti poudarni prisl.: ~ Janez pridno dela,
 Janez je ~ priden, ~ riše rad, ~ danes
 ne, ~ tukaj ne; govori se mnogo, ~, da
 pride cesta v vas

zlát -a -o *in* -ó -í -é 1. *iz zlata:* ~ križec,
 ~a pena, ruda, obreza, črka, ~ okvir,
 ~o tele *bogastvo*, 2. *zlatu podoben:*
 ~i lasje, ~a zarja, zvezda, ribica,
 vrana, ~o sonce, 3. *vrednost:* ~ človek,
 nauk, ~i vek, jubilej, ~i časi, ~e gra-
 dove obetati komu, ~a duša, prostost,
 knjiga, mati, poroka; rana ura ~a ura,
 ~o srce, jedro; dokler prosi, ~a usta
 nosi; 4. ~a tehničar za zlato, ~a žila
hemoroidi, Zlati rog; zlát -a *m:* tri ~e
 vreden, polno pest ~ov

zlatár -ja *m*, zlatárka -e ž 1. *oseba*, 2. *zool.*
hrošč, zlatárski -a -o: ~a dela, ~a
 oslica, zlatárna -e ž, zlatárstvo -a s
zlatén -a -o *zlat*, zlaténkast -a -o: ~ sijaj,
 zlaténka -e ž *bot.*, zlaténica -e ž *med.*
[bolezen]: nalezljiva ~, ~ novoro-
 jenčkov, zlaténičen -čna -o

zlatica -e ž 1. *bot.:* ripeča ~, 2. *zool.:*
 kuna ~, zlatič -iča *m bot.*, zlatičnica -e
 ž *bot.*, *nav.* nav. zlatičnice -ic

zlatíti -ím, zláti -íte! zlatíl -a -o: verižico ~,
 sonce zlati vrhove; zlačen -čna -o *in*
 zlatén -čna -o: v ognju ~o; zlaténje -a s:
 galvansko ~, zlatilo -a s, zlatílen -ina
 -o [-ín-]: ~a tehnika, zlatílnica -e
 [-ún-] ž *[prostor]*

zlatník -a *m* *[denar]:* tri ~e vreden, zlat-
 nína -e ž: prodati vso ~o, trgovina je
 založena z ~o, zlatnínar -ja *m*, zlatní-
 narski -a -o, zlatníca -e ž *zool.*

zlató -á s: čisto, suho ~, mačje, belo, 18-ka-
 ratno ~, ~ v palicah, prodati kaj za
 čisto ~, biti ~a vreden, plačati v ~u,
 z ~om, suščev sneg gre z ~om na vago,
 z ~om natovorjen osel preleze vsak zid

zlató -v *sestavi:* zlatogláv -áva -o, zlatogláv-
 vec -vca *m*, zlatoglávka -e ž; zlatogrív-
 a -o, zlatogrívec -vca *m*, zlatogrívka
 -e ž *zool.:* zlatokljún -a -o; zlatokóp
 -ópa *m*; zlatokríl [-íl] -a -o, zlatokrílec
 -lca [-lč-] *m*, zlatokrílček -čka [-lč-] *m*
zool.: zlatolás -ása -o, zlatoláska -e ž,
 zlatolásec -sca *m*; zlatolíka -e ž *[vrba];*
 zlatolíst -a -o, zlatolísten -tna -o;
 zlatomášen -šna -o, zlatomášnik -a *m*,
 zlatomášniški -a -o; zlatoníten -tna -o;

zlatonóšen -sna -o: ~a reka; zlatóok
 -óka -o: ~a ribica, deklica; zlatopér
 -éra -o: ~a ptica, zlatopér -a *m*: ptica
 ~, zlatopérka -e ž: ptica ~; zlató-
 prédec -dca *m*, zlatopréjka -e ž, zlató-
 préjstvo -a s; zlatorépka -e ž *zool.*,
 zlatorép -épa -o; zlatorézec -zca *m*,
 zlatoréžčev -a -o, zlatoréški -a -o: ~o
 orodje; zlatorítka -e ž *zool.:* zlatoróg
 -óga -o: ~ kozel, zlatoróg -a *m*: prav-
 ljíčni ~, perem z ~om; zlatoslédec -dca
m; zlatotópka -e ž *kem.*, zlatotópen -pna
 -o: ~a voda; zlatotráčnica -e ž *[lilija];*
 zlatóúst -a -o *kdor ima zlata usta*; zlató-
 úst -a *m*; zlatovézec -zca *m*, zlatovézen
 -zna -o, zlatovéznicar -e ž *[delavnica]*,
 zlatovézka -e ž; zlatovráнка -e ž

zlecati -am *pretegniti*, zlečan -a -o: ~ odre-
 venele ude, s hojo v hrib se je kmalu
 zlecal

zleči zléžem *izleči:* ~ jajce

zlek -éka *m invaginacija*

zlékniti -nem: ~ trudne ude po travi, ~ se
 po klopi, na klopi; zléknjen -a -o:
 ~ križ

zlépa *in* zlépo *prisl.:* ~ povedati, ~ ne bo
 več take priložnosti

zlepiti *in* zlépiti -ím, zlépljen -a -o: dva lista,
 konca ~, znamki sta se zlepili; zléplje-
 nost -i ž, zlépljenec -nca *m min. konglome-
 rat*, *labora*, zlepljenina -e ž, zlépek -pka
m; zlépljati -am, zlépljanje -a s, zlépen
 -pna -o, zlépnost -i ž *kohezija*, zlepljiv
 -a -o, zlepljivost -i ž

zlesenéti -ím *gl.* leseneti: koruzno steblo
 zleseni; zlesenél -éla -o: ~o celičje,
 zlesenélost -i ž

zlésti zlézem *gl.* lesti: ~ na drevo, z dre-
 vesa, na tla, v posteljo, iz luknje, skozi
 ograjo; ~ od groze na kup; v službi
 visoko ~, od starosti vkup ~, v luknjo
 ~; zléz zléza *m tel.*

zletéti -ím *gl.* leteti: ~ s stolčka, iz službe,
 iz šole, ob poku ptiči zlete, posoda zleti
 na tla, zlét zléta *m vzlet:* ~ zrakoplova;
 zletáti -am: letala zletajo z letališča,
 otroci naj se le počeno zletajo; zletávati
 -am, zletávanje -a s: ptiči so zletavali
 z veje na vejo, ptiči se zletavajo, zletáv
 -áva -o *nestalen; gl. tudi izleteti*

zlikáti -am: obleko ~; zlikan -a -o: ~a
 guba na hlačah, zlikanost -i ž, zlikanec
 -nca *m*

zlikovec -vca *m:* ~i so razbili šipe

zlíti zljem *gl.* liti: ~ mleko v kotel; ploha, dež se zlije; z vse vasi se je voda zčila v log, na tla ~, zlitje -a s; zlít -a -o: barve so lepo ~e, zlítek -tka *m*: železo v ~ih, zlitina -e *ž*: bakrova, kovinska, zlata ~; *gl.* tudi izliti

zlivati -am, zlivaj -te *in* -ájte! zlíval -a -o *in* -ála -o, zlivanje -a *s in* zlivánje -a s: ~ vodo v morje, barve se lepo zlivajo, zlívanke -ank *ž mn.* pogača, zlív -a *m*, zlívek -vka *m*, zlívač -a *m*

zlišáti *in* zlizati zlížem *gl.* lizati: ~ med s kruha, ~ sladkorček, ~ se ozdraveti, rešiti se, zlízek -zka *m*: ~ mila; tudi izlizati

zljúbiti *in* zljúbiti zljúbi se *mi*: ni se mu zljúbilo

zlò zlá *s*, v zlù z zlòm, *mn.* zlá zèl [zèl] zlòm: kaj za ~ vzeti, vse gre po ~u, za ~ se mi zdi, pod ~ iti *na nič priti*

zlòba -e *ž*, zlòben -bna -o *hudoben*, zlòbnost -i *ž*, zlòbnež -a *m*

zločést -a -o *hud.* malign = zločéstén -tna -o: ~a bula

zločin -a *m* *hudodelstvo*, zločinec -nca *m* *hudodelec*, zločínka -e *ž* *hudodelka*, zločínski -a -o *hudodelski*, *hudodelen*

zlódej -a *m*: fant je od ~a, dà bi te ~! kaj ~a čenčaš, ~a ali za ~a, ali boš tiho! zlódejev -a -o: ~ smrkavec, zlódejevec -vca *m*, zlódej(ev)ski -a -o: ti ~i potepuh!

zlòg zlòga *m* 1. ~o drv, snopja, 2. *slov.*: razdeliti besedo na ~e, korenski, poudarjeni ~, zlogóven -vna -o: ~a meja *meja* zloga, zlogóvnica -e *ž* |uganka|, zlogováti -újem, zlogováł -ála -o, zlogovánje -a s: ~ besedo; ne bere gladko, še zloguje *trga besede na zloge*, zlogoválen -lna -o [-ln-]: ~a metoda branja; zlogomérije -a *s poet.*, zlogoméren -rna -o

zloglásen -sna -o *na slabem glasu*, razvpit, zloglásnost -i *ž*

zlohóten -tna -o *hudoben*, *slabonameren*, zlohótnost -i *ž*

zlómek -mka *m*: glej ga ~a, ti ~ ti! za ~a ga ne spraviš kam; kaj, za ~a, se še obiraš! zlómekov -a -o: ~ fant

zloímiseln -a -o: ~o dejanje, zloímiselnost -i *ž* > [-səln-]

zloímíti zloímim *gl.* lomiti, zlómljen -a -o: ~ palico na kom, roko si ~. prej si zloímíš vrat, kakor prideš gor; ~ komu pogum, trmo, živce, moralno

~ koga, z delom se ~ *zdelati*, *utruditi se*, ~ stavek *tisk.*, zlómljenost -i *ž*, zlòm zlóma *m*: ~ roke, kosti, volje, živčni ~; zlómek -mka *m* 1. *tisk.*, 2. *del zlómjene kosti*, zlómjlív -a -o, zlómjlívost -i *ž*

zlonaméren -rna -o, zlonamérnost -i *ž*
zlorába -e *ž* *izrabljanje*: ~ imena, orožja, zaupanja; zlorábíti -im, zlorábljen -a -o: ~ talente, položaj, vpliv za kaj, zlorábljati -am, zlorábljanje -a s

zlót -a *m* |denar|

zlověšč -a -e *grozljiv*, *nesrečo znaneč*: ~a poročila, ~a ptica

zlovóljen -ljna -o *nejevoljen*, *slabe volje*, zlovóljnost -i *ž* *nejevoljnost*, *slaba volja*, zlovóljnež -a *m* *sitnež*, *nataknjenec*

zlóžen -žna -o: ~a pot, ~e stopnice, ~o delati, zlóžnost -i *ž*

zlóžíti -ím, zlóži -íte! zlóžil -íla -o: ~ obleko, perilo, ~ vse v kovček, ~ meter *mero*, ~ drva na metre, v skladovnico, ~ denar za dober namen, ~ pesem, povest, ~ besedo iz dveh besed, ~ zemljišča v skupno gospodarstvo; oba dela sta se zlóžila v enoto; za ceno se nisva mogla ~, z njim se ne morem ~ *ujeti*, (*spo*) *razumeti*; zlóžen -éna -o: ~i stavek, ~a beseda, zlóženka -e *ž* 1. *beseda*, 2. *zložena gaza*, zlóžénost -i *ž*, zlóžítev -tve *ž*, zlóžek -žka *m* *blok*, zlóžljiv -a -o: ~ meter, stol, ~a miza, postelja; *vendar* izlóžiti

zmágati -am, zmágan -a -o: ~ sovražnika, pot, vzpon, težave, strast, zmága -e *ž*: ~ nad kom, Pirova ~, °odnesti ~o *zmagati*, zmágavec -vca *m*, zmágávka -e *ž*, zmágljív -a -o, zmágljívost -i *ž*

zmagováti -újem, zmagováł -ála -o, zmagováanje -a s: komaj še zmaguje delo, zmagoválen -lna -o [-ln-]: ~e čete, ~o veselje, zmagovít -a -o: ~ pohod, ~e bitke, čete, zmagovitost -i *ž*, zmagovávec -vca *m*, zmagovávka -e *ž*, zmagovávski -a -o: ~i ponos, zmagoslávje -a s, zmagosláven -vna -o

zmaháti *in* zmáhati -am *gl.* mahati: ~ koga *nabunkati*

zmáj *in* zmáj -a *m*: ~a spuščati, leteči ~, zmájev -a -o, zmájevka -e *ž*, zmájev -vca *m* *bot.* |drevo|, zmájski -a -o: Zmajski most

zmajáti *in* zmájati -am *in* -em *in* -ém *gl.* majati: drevo ~, z glavo ~, drevo se je zmajalo; zmaján -a -o *in* zmáján -a -o:

~a vrata, ~ voz; zmajeváti -újem, zmajevál -ála -o, zmajevánje -a s: ~ z glavo

zmakniti zmaknem, zmakni -íte! zmaknil -ila -o in zmakniti -nem s stal. *poud.*: zmakni prst! fant rad kaj zmakne; zmaknjen -a -o: ~o vretence, ~a ledvica >[-mak-/-mæk-]; tudi izmakniti *zmála prisl.*: ~ga uči ko je še majhen, ~ga poznam

zmaličiti -im izmaličiti, zmaličen -a -o, zmaličenje -a s: družba je otroka zmaličila, ~ pomen besede, dogodka, stvar se je zmaličila; zmaličenost -i ž

zmamiti in zmámiti -im *gl.* mamiti, zmámljen -a -o: vročina, pijača zmami človeka, ~ dekle k sebi, ~ koga ven, zmámljenec -nca m, zmámljenka -e ž, zmámljenost -i ž; zmáma -e ž: ~e me obhajajo *slabosti*, *omedlevice*, zmámen -mna -o: ~ svet, duh, zmamljiv -a -o, zmamljivost -i ž; *vendar* izmamiti

zmanjkati -am, zmanjkanje -a s: kruha, ljudi, denarja, dela se ne zmanjka; piva večkrat zmanjka, človek je zmanjkal *izginil*; zmanjkalo mu je sape; zmanjkováti -újem, zmanjkovál -ála -o, zmanjkovanje -a s

zmánjšati -am, zmánjšan -a -o, zmánjšanje -a s: ~ razdaljo, izdatke za polovico; ~ merilo, ~ napetost; teža, vrednost, kup se zmanjša, zmánjšanka -e ž *manjšalna beseda*, zmánjšanost -i ž, zmanjšáva -e ž; zmanjševáti -újem. zmanjševál -ála -o, zmanjševánje -a s: postopno ~ izdatke, razdalja se zmanjšuje, zmanjševálec -nca m, zmanjševávka -e ž, zmanjševálen -lna -o [-ln-]; ~e pripone, ~a beseda = zmanjševalnica -e [-ln-] ž

zmástiti -im, zmásti -íte! zmástil -ila -o, zmaščén -éna -o: grozdje ~, zmaščénost -i ž, zmaščítev -tve ž

zmašiti -im, zmaši -íte! zmašil -ila -o, zmašen -éna -o: ~ nekaj perila, stvari v torbo; članek na hitrico ~, v avto se ~, zmašenost -i ž, zmašítev -tve ž, zmašilo -a s

zmázati in zmázati zmázem *gl.* mazati, zmázan -a -o, zmázanje -a s: nalogo si grdo zmazal, zmázek -zka m: to delo je ~; *vendar* izmazati

zméčiti -im, zméči in zméči -íte! zméčil -ila -o, zméčén -éna -o: ~ skorjo v mleku,

hruška se zmeči, zmečénost -i ž, zmečítev -tve ž

zmečkáti -ám *gl.* mečkati, zmečkán -a -o, zmečkánje -a s: ~ obleko, papir, krompir, članek; prst si ~, na poti se obleka zmečka; zmečkánost -i ž, zmečkanina -e ž |*rana*| >[-mæk-]

zméda -e ž: ~ v hiši, v glavi, v mislih, ~ med ljudmi, na svetu, ~ nastane, ~o povzročiti, narediti, ta človek je prava ~

zméditi -im, zmédi -íte! zmédil -ila -o: sadje ~, hruške se zméde; zmédén -éna -o: ~o sadje, zmédítev -tve ž

zmedléti -im *medel postati gl.* medleti: med boleznijo je čisto zmedlel, zmedlélost -i ž, zmedlíti -im, zmedlíl -ila -o: bolezen ga je zmedlila >[zmad-]

zmehčáti -ám *gl.* mehčati, zmehčán -a -o, zmehčánje -a s: sadje ~, človeka ~, da popusti; bula se zmehča; zmehčánost -i ž, zmehčanina -e ž: možganska ~

zmehúriti -im: koža se zmehuri; zmehúrjen -a -o: obleka je vsa ~a

zmencáti -ám *gl.* mencati, zmencán -a -o: klas, lat prosa ~, perilo ~, v zadregi je zmencal opravičilo >[zmenc-]; *gl.* tudi izmencati

zmendráti -ám *gl.* mendrati: travo ~; zmendrán -a -o: ~o polje >[zmən-]

zmené -éta m *podtahnjenec, podvržen otrok, podmenčič*

zmeníti in zméniti -im se: ~ se s kom za delo, za plačilo; s kom se ~, da pojedeta skupaj v mesto; zmenili so se zaradi skupne poti, paše; to se boste pa med seboj zmenili; za delo se še zmeni ne; zménjen -a -o: ~ sestanek, to je že vse ~o; biti ~ s kom zaradi česa *ali* za kaj; zménitev -tve ž, zménjenost -i ž, zmének -nka m: imeti ~ s kom, biti v ~u s kom, ~ ni veljaven, po veljavnem ~u

zmenjáti in zménjati -am *gl.* menjati: ~ denar, vloge, blago; *tudi* izmenjati *zméraj prisl.* (°zmíraj) *zmerom*: za ~

zméren -rna -o: ~a cena, stranka, ~o delo, ~o delati, živeti, biti ~ v pijači, pri igri, zmérnost -i ž, zmérnéž -a m

zméríti -im *gl.* meriti, zmérjen -a -o: mizo, vročino ~, ob zidu se ~; zmérjenost -i ž, zmerítev -tve ž; *gl.* tudi izmeriti

zmerjáti zmérjam, zmérjaj -ájte! zmérjal -ála -o, zmerjánje -a s in zmérjati -am s stal. *poud.*: grdo koga ~, ~ z grdimi

priimki, ~ koga s tatom, med seboj se ~, zmerjavec -vca *m*, zmerjávka -e *ž*, zmerjávski -a -o: ~e navade, zmerjálén -lna -o [-ln-]: ~i priimki, zmerljív -a -o, zmerljivost -i *ž*, zmerljívec -vca *m*, zmerljivka -e *ž*

zmérom *prisl.* (zmirom) *zmeraj*: ~ in ~ me sprašuje, še ~ ga ni

zmés -i *ž*: ~ rži in pšenice *soržica*, zmésén -sna -o: ~ kruh, ~ gnoj *kompost*, zméseček -ska *m*, zméska -e *ž* *mešano zrnje*; zmésoma *prisl. povprek*: ~ kaj prodati

zmésiti in **zmésiti** -im *gl.* mesiti, zmésén -a -o: vodo in moko ~ v testo

zmésti zmédem in **zmésti** zmédem *gl.* mesti medem: prejo, korak, kupčijo ~, vprašanje ga je zmedlo; štreno, glavo komu ~, ves se je zmedel; zméden -a -o: ~o govorjenje, ~a glava, ~ človek, ~o gledati, govoriti, zmédenost -i *ž*, zmédenec -nca *m*, *nav. mn.* zmédenci -cev *peccivo*, zmédénka -e *ž*

zmésti zmétem *gl.* mésti métem, zméten -a -o: mleko, smetano ~, zmétek -tka *m*, *nav. mn.* zmétki -ov *pinjeno mleko*

zmésti zmétem in **zmédem** *gl.* mésti métem, zméten -éna -o: prah s police, smeti na kup ~, ~ spod postelje, zmétati -am, zmétanje -a *s*: *vendar* izmesti

zmešati in **zmešati** -am *gl.* mešati: vino z vodo ~, pšenico in rž ~, prejo ~, vse mi je zmešal, glavo komu ~, koga čisto ~, pamet se zmeša, zmešalo se mu je; zmešan -a -o: ~o vino, ~a glava, pamet, vse je ~o, ~o govoriti, ~ človek, zmešanost -i *ž*, zmešanec -nca *m*, zmešanka -e *ž*

zmešétiti -im: ~ za vola

zmešnjáva -e *ž*: ~o delati, za samo ~o si, ta človek je prava ~, zmešnjávec -vca *m*, zmešnjávka -e *ž*

zmetáti zméčem *gl.* metati, zmetán -a -o: ~ obleko s sebe, ~ vse na tla, seno z voza, ~ komu kaj v obraz; zmetáti -am = zmetávati -am, zmetávávanje -a *s*: *vendar* izmetati

zmétek -tka *m gl.* zmésti zmétem

zméti zmaném *gl.* meti: proso ~, oči si ~, suh list ~, v roki se klas kar zmane; zmét -a -o: ~o proso

zméziti -im *zganiti*: nogo ~, v temi se je nekaj zmezilo, zmézi se! kri se zmezi po zaspani nogi

zmigati -am, zmígan -a -o: ~ s prstom, ~ se pri delu, se boš že zmígal *zganil*

zmígniti -nem *gl.* migniti: ~ z ramo, zmígováti -újem, zmígovál -ála -o, zmígovánje -a *s*: kar zmígoval je z glavo

zmikástiti -im, zmikásten -a -o: ~ koga

zmikati -am in zmíčem, zmíkanje -a *s*: denar ~, kaj zmikáš glavo? sekira se zmika *snema*, delu se ~, z izgovori se ~ *izmikati*, zmikávec -vca *m*, zmikávka -e *ž*, zmikávt -a *m*; *tudi* izmikati

zmíniec -nca *m bot.*; Zmíniec -nca *m kr. i.*, iz ~a, v ~u, zmínški -a -o, Zmínčani -ov *m mn.*

zmíríti -ím, zmíri -íte! zmíril -íla -o, zmírjen -a -o, zmírjenje -a *s*: ljudi ~, nasprotnika sta se zmírla, ~ koga s kom; zmírjenost -i *ž*, zmírljív -a -o, zmírljívost -i *ž*

zmísliti -im si *ali* se, zmíšljen -a -o: ob teh besedah se zmíslí svojega prijatelja *ali* na svojega prijatelja; zmíšlek -a [-læk-] *m*; zmíšljati -am si *ali* se, zmíšljanje -a *s*; zmíšljévati -újem si *ali* se, zmíšljévál -ála -o, zmíšljévávanje -a *s*; *gl. tudi* izmísliti si

zmíti zmíjem *gl.* miti, zmít -a -o: ~ kri z obraza, ~ rano, veter zmíje gore; nebo, obzorje se zmíje, zmívati -am *gl.* umivati, zmívávanje -a *s*; *tudi* izmiti

zmláda *prisl. iz mladega, od mladih nog*: ~ se učí

zmláditi -ím, zmládíl -íla -o, zmlájén -éna -o: sadje ~, sadje se zmladi

zmládlétek -tka *m* = zmládlétje -a *s pomlad*, zmládléten -tna -o, zmládléta *prisl. spomladi*

zmlatíti in **zmlátiti** -im *gl.* mlatiti: toča zmlati polje, neusmiljeno je zmlatil tatu; zmláčen -a -o: ~a slama *stolčena*, zbita, zmeta; *tudi* izmlatiti

zmlétí zméjem *gl.* mleti, zmlét -a -o: kavo, žito, rudo, kamenje ~, na drobno ~, v sončni prah ~ koga, kamenje se zrnjeleč čez zimo; zmléťje -a *s*, zmléťek -tka *m*

zmlézíti -im se *postati mlekast*, zmléziva -e *ž* *mleziva*, zmlézivo -a *s med.*

zmlínčiti -im, zmlínčenje -a *s*: testo ~, novce se pod kolesom zmlínči; zmlínčen -a -o: ~o truplo, zmlínčenína -e *ž* *zmlínčeno mišičevje*, zmlínčenost -i *ž*

zmnožíti -im, zmnoží -íte! zmnožil -íla -o, zmnožen -éna -o: dve števili ~, zmnožek -žka *m*

zmóči zmórem *gl.* moči: toliko zmórem (denarja, dela, dati), ne zmóre davkov, bo zmógel težave? jeza ga je zmógla
zmóčiti zmóčim *gl.* močiti, zmóčen -a -o: ~ zrnje, obleko si ~, kje si se zmóčil? dež je le malo zmóčil

zmódríti -ím, zmódrí -íte! zmódril -íla -o, zmódrěn -éna -o: skušnja ga je zmódrila, zmódrítev -tve ž; *tudi* izmódríti

zmógljív -a -o, zmógljívost -i ž: ~ podjetja, stroja, človeka

zmóltí zmólim *gl.* moliti: ~ molítev; *vendar* izmólití

zmólsti zmólzem *gl.* molsti >[-ou-]; *tudi* izmólsti

zmóta -e ž: huda, velika, usodna ~, to je ~, biti, živeti, delati v ~i, iz ~e kaj napraviti, v ~i kaj storiti, v ~o zava-jati; zmotnjáva -e ž, zmótnja -e ž, zmótica -e ž, zmóten -tna -o: ~a misel, zmótnost -i ž

zmótáti -ám *in* zmótati -am *gl.* motati, zmotán -a -o *in* zmótan -a -o: prejo ~ v klobček, ~ se skozi vrata, skozi množico; vse se je zmotalo skupaj, nit se je zmotala z vretena; zmótek -tka *m*; *vendar* izmotati

zmótíti *in* zmótiti -im *gl.* motiti, zmóten -a -o, zmótenje -a *s*: vodo ~ *skaliti*, koga ~ pri računu, delu, branju; komu glavo ~, v računu, načrtu, pisanju se ~, ~ se z delom, z otroki, ~ se v kom

zmóznáčiti -im z *mozniki* zbiti: dno, posodo ~; zmózníčen -a -o: ~e doge, zmózník -a *m* *moznik*, zmózníca -e ž *moznica*

zmóžen -žna -o: ~ dela *ali* dela ~, ~ človek, biti ~ za gospodarja, za delo, ~ junaških del, ~ življenja, zmóžnost -i ž: ~ zaznavanja, ~ za delo, imeti lepe ~i, duševne in telesne ~i, ~ mišljenja

zmračíti -ím, zmračíl -íla -o, zmračén -éna -o: skrb mu je zmračíla čelo, um se zmračí, dan se je zmračíl, zmračílo se je, zmračílo se mu je čelo, zmračítev -tve ž

zmrazíti -ím, zmrazil -íla -o *in* zmrazíti -ím, zmražen -a -o: boš vso hišo zmrazil, zmrazilo ga je mraz *ga je stresel*, na straži se je zmrazil; zmraženost -i ž, zmrazilév -tve ž

zmrcváríti -ím, zmrcvárjen -a -o: z nožem koga ~, kritika je delo zmrcvarila, zmrcvárjenost -i ž

zmfdati -am se *spáčiti se*, obraz *zgubančiti*, zmfdék -dka *m*, zmrđljáj -a *m*, zmrđljív

-a -o, zmrđljívost -i ž, zmrđljívec -vca *m*, zmrđljívka -e ž; zmfdniti -nem se, zmrđováti -újem se, zmrđovál -ála -o, zmrđovánje -a *s*: ~ se nad čim, ob čem, zaradi česa

zmršavéti -ím *shujšati*, zmršavél -éla -o, zmršavélost -i ž

zmršíti -ím: ~ komu lase, brada se zmrši; zmšén -a -o: ves ~ je, ~o perje, zmšénost -i ž, zmšénec -nca *m*, zmšénka -e ž, zmš -a *m*: ti ~ ti!

zmrvíti -ím *in* zmrvíti -ím, zmrvíl -íla -o, zmrvljén -éna -o: ~ koga v sončni prah

zmrzál [-áý] -i ž: pomladanska ~ je uničila sadje, na vrtu je sama ~

zmřzníti -nem: v snegu ~, pri izpitu ~; zmřzel -zla -o *in* zmřznen -a -o: ~a voda, ~i prsti, zmřznenec -nca *m* *kogar rado zebe*, zmřznenka -e ž, zmrzle -éta, *m*, zmrznené -éta *m*, zmrznlák -a *m*, zmřzlež -a *m*, zmřzlikar -ja *m*: véliki *in* mali ~ [veščá], zmřznenost -i ž, zmřzlost -i ž, zmrzlna -e ž, zmrzljív -a -o, zmrzljívec -vca *m*; zmrzováti -újem, zmrzovál -ála -o, zmrzovánje -a *s*

zmřčíti -ím *gl.* mučiti, zmřčen -a -o: delo človeka zmřči, pri delu se ~, zmřčenost -i ž, zmřčenec -nca *m*, zmřčenka -e ž; *tudi* izmřčiti

zmřdíti -ím, zmřdíil -íla -o, zmřjén -éna -o: ves dan je zmřdila zaradi opravkov, dve uri sem se zmřdil na poti; zmřda -e ž

zmřzati -am se *izmřzati se*: mimo vseh straž *in* ovir se je zmřzal, zmřzniti -nem se: iz zanke se ~, mimo hiše se ~, dolžnosti se ~, posoda se mu je zmřznila iz roke *izmřznila*; zmřzné -éta *m*; *tudi* izmřzati se

***znabíti** *prisl. morda, morebiti*

znáčaj -a *m*: mračen, trden, omahljív, odkrit, zahrbtn, hinavski ~, podjetje republiškega ~a → *pomena, vrste, narave*; raziskovanja *znanstvenega* ~a → *narave, znanstvena raziskovanja*, človek brez ~a; značajén -jna -o: ~ mož, ~a žena, ~o vedenje, ravnanje; značajnost -i ž, značajnejš -a *m*, značajka -e ž = značajevka -e ž *drama, rastoča predvsem iz značajev, značajski* -a -o: ~a komedija

znáčíti -ím → *pomeníti*, značilén -lna -o [-ln-] *pomemben, poseben*: ~e poteze, ~i dogodki, ~e misli; značilnost -i

[-ln-] ž pomembnost, posebnost: ~ kraja, časa, ~i sloga, pisanja; znáčka -e ž *znamka, signatura*: knjižna ~, tovarniška ~, znáčna -e ž *geslo* (v slovarju)

znájt znájdem se gl. najti: nepričakovano sem se znašel na cesti, v gneči, ~ se v novih razmerah, ~ se v svojem delu; znájdjen -a -o = znajdljiv -a -o: ~ človek se povsod znajde, znájdjenost -i ž = znajdljivost -i ž; *vendar* iznajti

znák -a m *znamenje*: članski, društveni ~, matematični, kemični ~

znák *prisl. vznak*: ~ pasti, vreči

znakaziti -im *iznakaziti*, znákázil -fla -o: ~ komu obraz; znakažen -ěna -o: ~a roka, znakaženost -i ž; *tudi* iznakaziti

znamenit -a -o *pomemben, slaven*: ~ umetnik, dogodek, ~a podoba; znamenitost -i ž: stavba je ~ kraja *posebnost*, ~ dogodka, dela

známenje -a s: vaško ~, nebesna, vremenska ~a, bolezenska, prometna, notna, korekturna, vodna, svéta, pisna, ločilna, diakritična, naglasna ~a, materino ~, ~ bolezní, ~ z zastavo, v sili, s trobljo; to je dobro, slabo ~, dati komu ~ za kaj, dati v ~ ljubezni, spoštovanja, sočutja; sonce stoji v ~u raka, ~ za napad dati; to je ~, da ne znaš; známenjce -a s

známka -e ž: pisemska, tovarniška, varstvena, poštna, igralna, pasja ~, dobra ~, známka -e ž, známkar -ja m, známkarstvo -a s, známkoven -vna -o: ~i katalog

známovati -ujem *in* znamováti -ujem

znán znána -o: biti ~ s kom, komu, po čem; daleč, splošno, svetovno ~, dobro ~i tatovi, kakor je ~o; znánek -nca m: star ~, ~i iz šole, znánka -e ž: osebna ~, znánstvo -a s *znanje*: imeti, skleniti ~ s kom, veliko ~a imeti *znancev*

znánivec -vca m: ~ pomladi, znanívka -e ž, znanílen -lna -o [-ln-]; znaniti znánim, znáni -íte! znáníl -fla -o *in* znáníti -im s *stal. poud.*

znánost -i ž: naravoslovna, matematična ~, znánstven -a -o: ~o delo, ~i sodelavec, ~a dognanja, raziskavanja, znánstvenik -a m, znánstvenica -e ž, znánstvenost -i ž >[-stven-]

znášati -am, znášanje -a s: ~ na kup, ~ gnezdo, naliv znaša na travnik

blato, račun znaša 100 din, nad kom se ~, znašavec -vca m, znašávka -e ž; *vendar* iznašati

znáten -tna -o *precešen*: ~ del dneva, ~o boljši, lažji, ~o drugače *precej*, občutno, ~o napreduje, ~ razloček, znátnost -i ž

znáti znám, znáj znájte! znál znála -o: ~ jezike, zgodovino, ~ francosko, angleško, ~ brati in pisati, računati, ~ na pamet, iz glave, vse ~, ne zna domov; naredi, kakor veš in znaš; znánje -a s: ~ jezikov, ~ na pamet, moč razžesnega ~a, na ~ dati, vzeti kaj; imeti ~ s kom, v mestu ima veliko ~a *znancev*, ljubezensko ~; tam vas °zna zadeti nesreča *vas utegne zadeti, vas lahko zadene, vas mogoče zadene*, to ti °zna še prav priti *to ti morda še prav pride, ti utegne še prav priti*

znébiti -im se, znébi -íte se! znébil -fla -o: ~ se sitneža, ~ se dolgov, se je pa že take znebil, ~ se kakšne prav popoprane, znebitev -tve ž; *tudi* iznebiti se

znémár *prisl.*: ~ pustiti kaj

znémóči znemórem *iznemóči* gl. móči

znésti -em gl. nesti: kokoš znese jajce, vse skupaj ~, račun znese 100 din, od povsod je znesel, ~ se nad kom; znesèn -ěna -o (°znesěn): z vseh vetrov ~o, znesénost -i ž, znések -ska m: velik, celotni, čisti, dolžni ~; *vendar* iznesti

zníc *prisl. vnic*: ~ točiti vino, ~ udariti

zníčiti -im: materija se ne zníči

znížati -am gl. nížati, znížanje -a s: plačo, ceno, standard, raven, zahteve, glas ~, voda se zníža; znížan -a -o: ~e cene, znížanost -i ž, zníževáti -ujem, zníževál -ála -o, zníževálen -lna -o [-ln-]: ~o namenje *glas. nížaj*, zníževávec -vca m, zníževávka -e ž, zníževánje -a s

znóčiti znóči se: hitro se je znóčilo, znóčítev -tve ž

znój -a m *in* znój -ója m, znójjen -jna -o: ~e kaplje, ~o čelo, ~a luknjica, znójnost -i ž, znójnica -e ž

znójiti -im se, znójji -íte se! znójíl -a -o, znójénje -a s, znójilo -a s |*pripomoček*|, znójílen -lna -o [-ln-]: ~i čaj, znójílnik -a [-un-] m |*priprava, aparat*|, znójílnica -e [-un-] ž |*kraj*|

znoréti -im, znórí -íte! znórél -éla -o, znorélost -i ž; znóríti -im, znórí -íte! znóríl -fla -o: čisto ga je znorila; znor-

jèn -èna -o: ves ~ se je vrnil domov; vendar iznoretì se
 znòs znòsa m naplavina, blato, ki ga znese nališ v ceste
 znòsen -sna -o: ~a vročina, ~o razmerje, znòsnost -i ž, znòsec -sca m zool. [čebela]
 znòsiti znòsim gl. nositi, znòšen -a -o, znòšenje -a s: vse skupaj ~, z mize ~ v šrambo, ~ se nad kom; vendar iznositi
 znòtraj 1. prisl.: ~ biti, ~ zaprto, na ~, 2. predl.: ~ hiše, znòtrajšnji -a -e, znòtrajni -a -e, znòtrajnost -i ž, znòtrajščina -e ž, znòtrinja -e ž
 znòva prisl., znòvič prisl.
 znòžje -a s vznožje: ob posteljnem ~u, ob ~u gore
 zòb -a in -á m, dv. zobá, mn. zobjé zòb ali zobóvi -óv, zobém, v zobéh, z zobmi: mlečni, modrostni, zatični, prvi, drugi ~je, ~e dobivati, izgubljati, čistiti; ~e dreti; ~ pri kolescih na uri, pri žagi, na grabljah; ~ za ~, po ~eh jo dobiti, komu na ~e gledati, v zòbe se dati ljudem, v ~e priti komu, ta ni na zòbe padel zna govoriti, je odrezav, ~e dobivati predrzen postajati, ~e kazati smejeti se, upirati se; ~e si brusiti ob čem, ~e si polomiti ob čem, jezik za zòbe! jezik za ~mi držati molčati, povedati kaj v zòbe naravnost, izzivalno, dobiti koga v zòbe ali med zòbe ali pod zòbe, dobiti kaj za pod ~ jesti, na ~ ga deti, dejati piti, vlačiti koga po ~éh ali čez ~e ali skozi ~e, knjigi se pozna ~ časa; pasji, babji ~ bot.
 zòb -i ž zrnje za zobanje
 zobár -ja m dentist, zobárski -a -o: ~a šola, ~o delo, zobárstvo -a s
 zobát -áta -o: ~a žival, ~o kolo, zobátost -i ž, zobátec -tca m 1. riba, 2. mu. zobátci -ev m zool. [črevesni zajedavci], zobátka -e ž bot., zobátnik -a m zobato kolo, zòbast -a -o zobu podoben, zobáč -a m zool., zobáča -e ž zobčast drog, zobáče -áč ž mn. grablje
 zobátì zobljem, zòblji -ite! zòbal -ála -o: češnje, grozdje ~; zobánje -a s: pusti konja med ~em ko zoblje, dati konju ~a; zobávec -vca m, zobávka -e ž; zobálnica -e [-yn-] ž zobnica = zobálnik -a [-yn-] m
 zòbec -bca m: ~i pri grabljah, pri žagi, na kolesu, zòbčast -a -o: ~ nož, ~a palica, zòbček -čka m, zòbek -bka m,

zòbčati -am, zòbčanje -a s: ~ žago, rezilo, čipke, zobčálnik -a [-yn-] m stroj. [priprava za zobčanje]
 zòben -bna -o: ~i kamen, mostič, tehnik, ~a korenina, zòbnik -a m slov. dental, zobnik -a m 1. stroj. zobato kolo, 2. bot., zobniček -čka m [kolesce], zòbnica -e ž zobna jamica, zobnica -e ž zobálnica, torba z zobanjem
 zòber -bra m zool. evropski tur, zòbrov -a -o zobiti -im, zòbi -ite! zobil -a -o, zobljénje -a s: kolo ~ zobčati, delati zobe, otrok se zobi dobiva zobe, zòbina -e ž dlesna zòblati -am: ~ desko
 zoblikovátì -tjem izoblikovati gl. oblikovati: ~ kip
 zòbliti -im izobliti
 zobo- v sestavi: zobobòl [-òl] -òla m; zobodèr -éra m znč. zobar, zobodérski -a -o; zobokljún -a m zool.; zoboslóvje -a s stomatologija; zobotéhnik -a m, zobotéhnica -e ž, zobotéhniški -a -o: ~a dela; zobotrèbec -bca m, zobotrèbica -e ž [posoda]; zobozdravník -a m zobni zdravnik, zobozdravnica -e ž, zobozdravniški -a -o, zobozdrávstvo -a s
 zòbovje -a s: mlečno, stalno, umetno ~, zòbovec -vca m zobni kamen: ~ se nabira na zobeh, zobovina -e ž dentin zòbrna -e ž dlesna, nav. mn. zòbrne zòbrn zòdiak -a m astr. živalski krog, zodiakáln -lna -o [-ln-]: ~a svetloba
 zòfa -e ž blazinjak
 Zofija -e ž os. i., Zofijin -a -o, Zòfka -e ž, Zòfkin -a -o
 zogibati -am in -ljem se izogibati se gl. gibati: ~ se komu ali koga
 zoglenétì -im gl. ogleneti: les v kopi zogleni; zoglenèl -éla -o: ~o truplo, zoglenèlost -i ž, zoglenfna -e ž, zoglenítev -tve ž; zoglenévati -am, zoglenévanje -a s; zogleniti -im, zoglénil -ila -o, zogljenjen -èna -o: bukov les v kopah ~, zogljenjènost -i ž
 Zóilov -la m [grški retor in kritik], Zóilov -a -o; zóilos -la m malenkosten kritik, kritikaster
 Zois [cójz] -a m, s Zoisom, zoisit -a m min.
 zokrogliiti -im, zokrógliil -ila -o in zokrógliiti -im izokrogliiti
 Zola [zólá] -ja m [franc. pisatelj], Zolajev -a -o: ~i romani, zolajevski -a -o: ~i naturalizem
 zólj zólja m zool., zóljast -a -o poln zoljev

zóna -e ž *groza*: ~ me obhaja, spreletava
zóna -e ž *podrešetina, opremki, izvevki*,
 zónast -a -o: ~a ajda *gluha, prazna*
zóna -e ž *cona, zemeljski pas*
zonégati -am in **zonégaviti** -im: kaj si
 zonegal, zonegavil? čisto ga je zonegal,
 zonegavil *zmešal, preusmeril, predrugal*;
 zonégan -a -o = zonegávljen -a -o:
 fant se je vrnil ves ~
zób zóba *m živalski vrt*
zoogeografija -e ž, zoogeograf -a *m*,
 zoogeografski -a -o
zoologija -e ž *nauk o živalstvu*, zoológ -a
m, zoológinja -e ž, zooolóški -a -o: ~a
 veda, ~o zborovanje, ~i vrt
zootéhnika -e ž *agr.*, zootéhničen -čna -o
zópér 1. *predl. s tož.*: ~ brata se vzdigniti,
 ~ naravo delati, 2. *prisl.*: biti ~,
 delati komu ~, postaviti se komu ~
 = °zoperstáviti -im se komu *upreti se*,
ustaviti se, zóprvati -am, zóprvanje -a *s*
zópét *prisl. lit. spet*, zópetnji -a -e in zópéten
 -tna -o: ~i napad bi bil usoden
zópnr -a -o: ~ človek, občutek, ~a misel,
 zóprnost -i ž, zóprnik -a *m*, zóprnica
 -e ž, zóprniški -a -o, zoprnija -e ž,
 zóprstvo -a *s*
zór zóra *m in zór* -a *m*: ob prvem ~u,
 s prvim ~om; zóra -e ž in zóra -e ž
jujanja varja, zorè -éta *m kdor rad*
zgodaj vstaja, zóren -rma -o: ~a mla-
 dost, ~ih lic, zornica -e ž, *nav. mn.*
 zornice -ic, zorniški -a -o, zorničar -ja
m; zóriti -im se: dan se zori, zórica -e ž
zool. |metulj|
zoráti zórjem in zórjem *gl. orati*: njivo ~;
vendar izorati
zóran -rna -o: ~i kot, ~o polje
zoréti -im, zóri -ite! zórel -éla -o, zórejenje
 -a *s*: sadje zori, gnoj v oteklini zori,
 ajda zori; zoriti -im, zóri -ite! zoril -a -o,
 zórejenje -a *s*: sonce žito zori, v poletni
 vročini se žito hitro zori, zóritev -tve ž,
 zorilo -a *s*
Zoroáster -tra *m gr. Zaratustra*, Zoroásterov
 -a -o: ~ nauk
zostríti -im *izostriti*, zóstril -íla -o: ~ leče
 zovčín -a *m etnogr.*: ~ vabi na svatbo
zóžiti -im, zóženje -a *s*: strugo, obleko ~,
 zenica se zoži; zóžen -a -o: ~o pod-
 ročje, območje, zožitev -tve ž: ~ venčnih
 žil, zóženost -i ž, zožina -e ž: črevesna
 ~; zoževáti -újem, zožévál -ála -o,
 zoževáanje -a *s*: dolina se zožuje

zračén -čna -o: ~i tlak, ~i prostori,
 ~a kopel, prha, soba, ~o zdravljenje,
 ~a refrakcija, ~i napad → *letalski*,
 zračnost -i ž, zračnica -e ž *pnevmatika*,
 zračnik -a *m ventilator*, zračnják -a *m*
med. pnevmotoraks
zračíti -im, zračén -a -o, zračenje -a *s*:
 ~ sobo, obleko, vso noč se je zračilo,
 zračílen -lna -o [*-ln-]*: ~e naprave,
 zračína -e ž [*smov*]
zračínati -am, zračúnan -a -o: ~ obresti,
 razdaljo, vse skupaj ~; *gl. tudi izra-*
čúnati
zradírati -am: ~ z gumico
zrahljáti -ám *gl. rahljati*, zrahljánje -a *s*:
 zemljo, blazine, vezi ~, živci se zrah-
 ljajo; zrahlján -a -o: ~i živci, ~o
 zdravje, prijateljstvo, zrahljánost -i ž
 *zrájtati -am: vse troje skupaj ~ *zračúnati*,
 ni se mogel ~, kdaj je bilo to *spomniti*,
 *zrajtálo -a *s*: fant nima ~a
zrák zráka *m*: gorski, višinski, morski ~,
 oster, dušič, opojen ~, stisnjeni ~,
 pomanjkanje ~a, iti na ~, pognati
 kaj v ~, zleteti v ~, ~ dajati pri
 pnevmotoraksu, zrákast -a -o, zrakov-
 vína -e ž; zrakomér -a *m*
zrakoplóv -plóva *m*, zrakoplóven -vna -o:
 ~a voznja, zrakoplóvec -vca *m*, zra-
 koplóvstvo -a *s*, zrakoplóvski -a -o:
 ~a služba, ~a postaja
 °zrakotésen -sna -o *zatesnjen za zrak*
zrásti zrás(t)em *gl. rasti*: do vrha ~,
 velik ~, kar v enem letu zras(t)e, ~ kot
 kopriva za plotom, kot konoplja, ~ v
 očeh ljudi; ugled, vpliv, zaupanje
 zras(t)e komu; greben mu je zras(t)el
postal je predrzen, uporen, oblasten; ob
 teh besedah je fant zras(t)el *nastopil*,
zrojil; drevesi sta se spodaj zrasli;
 zrás(t)el -s(t)la -o in zrásčen -a -o: vrha,
 dvojčka sta ~a; zrás(t)lost -i ž in
 zrásčenost -i ž; zrást zrásta *m in zrást* -í ž,
 zrástílo -a *s* [*pripomoček*], zráslek -a
 [*-slak-*] *m in zrástek* -tka *m*, zrástíšče -a
s: ~ kosti; zráslice -ic ž *mn. min.*
 [*kristali*], zráslika -e ž; zrástína -e ž:
 ~ kosti; zrásčati -am, zrásčanje -a *s*;
 zráslolstnice -ic ž *mn. bot.*; *vendar*
izrasti
zráven 1. *prisl.*: ~ stati, saj si bil ~;
 nič ne zna, ~ je pa še predrzen; 2. *predl.*
 z *rod.*: ~ hiše, klobaso ~ kruha jesti,
 ~ tega; zrávnji -a -e: ~i konj

zravnáti -ám *gl.* ravnati: ~ tla, papir, knjige, črke v vrsti, glavo, hrbet; mesto ~ z zemljo, tedaj se je zravnal in rekel; zravnán -a -o: z ~o glavo se je ozrl po njih, zravnáva -e ž, zravnávati -am, zravnávanje -a s: ~ perilo, obleko; *gl. tudi* izravnati

zrávstati -am se: otroci se večkrat zravsajo, ~ se zaradi deklet

zrcáliti -im se, zrcáljenje -a s: nebo se zrcali v jezeru, v vodi se zrcali drevo, zrcalovina -e ž

zrcálo -a s *ogledalo*: ravno, kotno, parabolično ~, ~ pri knjigi *tisk.*, zrcálce -a [-lc-] s, zrcálen -lna -o [-ln-]: ~a podoba, ~i obok, sekstant, zrcálast -a -o, zrcálnat -a -o [-ln-], zrcálar -ja m, zrcálarstvo -a s

zreči zréčem *gl.* reči: vse mi je zrekel; *gl. tudi* izreči

zredčíti -im *razredčíti*: ~ gozd

zrediti -im, zrédi in zrédi -ite! zredil -ila -o, zrejen -ěna -o: prašiča ~, veliko družino ~, lepo se je zredil, zréja -e ž; zréjati -am, zréjanje -a s, zrejalíšče -a s **zrél** [-ěy] zréla -o: ~o žito, sadje, ~a leta, ~o za življenje, ~o človek, tiček, tur, les, ~o delo, ~o za natis, zrélóst -i ž: prezgodnja ~, zrélosten -tna -o: ~o spričevalo

zrésniti -im, zrésnjen -a -o: nesreča ga je zresnila, pozno se je zresnil, zrésnjenost -i ž, zresnitev -tve ž

zrétí zrèm *gledati*, zri zrite! zrl -a -o, zrénje -a s: ~ komu v oči, 'zrelíšče -a s *stališče, gledíšče*

zrézati zréžem, zrézan -a -o, zrézanje -a s: ~ papir, knjigo, drva, les, meso, krompir, kruh, zrézek -zka m: telečji, naravni, dunajski, pariški ~, zreznína -e ž; *vendar* izrezati

zrezljáti -ám *gl.* rezljati, zrezlján -a -o: ~ les; *vendar* izrezljati

zrežírati -am: ~ igro

zrigávati -a se: po jedi se mu zrigava *spahuje*

zríniti -nem, zrínjen -a -o, zrínjenje -a s: ~ klopi skupaj, na rob kaj ~, v prve vrste se je zrínil, v avto se ~; *vendar* izríniti

Zrínjski -ęga m *os. i., mn.* Zrínjski -ih, zrínjsko-frankopánski -a -o: ~a zarota

zrisati zrišem, zrisan -a -o: načrte ~, zris -a m, zrisek -ska m; *tudi* izrisati

zrítí zríjem, zril zřila -o, zřít -a -o: krt je vse zřil, zřítost -i ž; zřívati -am, zřívaj -te in -ájte! zřival -a -o in -ála -o, zřívávanje -a s in zřívávanje -a s: krti zřívajo po logu; *gl. tudi* izřiti

zřklo -a s *med.*, zřkeln -a -o [-káln-]: ~a mišica, zřklovina -e ž *med.*

zřno -a s: žitno, peščeno, zlato ~, kosa ima ~, v tem je ~ resnice, pesem nima ~a, ~ soli, fižol v ~u, zřnje -a s *sk. i.*, zřnát -áta -o in zřnat -a -o: ~o železo, ~i raster, granit, zřnátéc -tca m *min.*, zřnovec -vca m l. zřnat -sneg, 2. *premog.* zřnást -a -o: ~a oblika, velikost; zřnce -a s, zřnčast -a -o, zřnec -nca m *granit*; zřněti -ím zřno *delati*, zřněl -ěla -o, zřněnje -a s: ajda že zřni; zřniti -im se, zřnjenje -a s: ajda se že zřni; zřnojédec -dca m, zřnojédka -e ž, zřnojéd -ěda -o: ~e živali **zřojiti** zřójim in zřójm, zřóji -íte! zřóžil in zřóžil -ila -o: čebele zřójijo, ~ nad kom zaradi česa, ob teh besedah je fant zřóžil

zřopotáti -ám in -óčem *gl.* ropotati: ~ na tla; *vendar* izropotati

zřušítí in zřušítí -im *podreti, sesuti, razdejati* *gl.* rušiti, zřúšen -a -o: letalo se zřuši *strmoglavi, pade, trešči na tla*, zřúšenost -i ž, zřušítev -tve ž

zúbelj -blja m *plamen*: iz dima je planil ~, zúbľjast -a -o: list ~e oblike, zúbeljček -čka [-bój-] m

zuháti -ám *gl.* uhati, zuhán -a -o: mož ga je pošteno zuhal, fanta sta se zuhala **Zúlu** -ja m, zúľjski -a -o, Zulúkáfri -ov m *mn.*; *tudi* Culukafri

zúnaj 1. *prisl.*: ves teden nisem bil ~, na ~, ~ veter brije, od ~ gleda v hišo, 2. *predl. z rod.*: ~ hiše, mesta, zunanji -a -e: ~a raba, ~a okna, ~e zadeve, ~i svet, Zunanja Mongolija, zunanje-mongólski -a -o [-ls-], zúnánjost -i ž, zúnánjščina -e ž

Zúřich [cú'řih] -a m, v ~u, zúřiški -a -o **zvábítí** in zvábítí -im *gl.* vabiti, zvábľjen -a -o: ~ koga v gostilno, na ples, k sebi, zvábítev -tve ž; *gl. tudi* izvabiti

zvádítí -im se: ~ se s kom, fant se z dekletom zvadí; zvájén -a -o: ~a sva si **zvájati** -am, zvájávanje -a s, zvájáč -a m *zvodnik*; *vendar* izvájati

zvalítí -im, zváľi -íte! zváľil -ila -o, zvaljěn -ěna -o: ~ sod z voza, ~ koga na tla,

vse na en kup ~, krivdo ~ na koga, ~ se na posteljo, na tla, kamen se s srca zvali; *vendar* izvaliti
zváljati -am *gl.* valjati: testo, železo ~; *tudi* izvaljati
zválnik -a *m slov.* vokativ, zválniški -a -o: ~e oblike, zválnica -e *ž* [členek] >[-un-]
zváríti -ím, zvárí -íte! zváril -íla -o, zvarjen -éna -o, zvarjenje -a *s*: strup ~, dva kosa železa ~, zvarítev -tve *ž*, zvár -a *m*, zvárek -rka *m*, zvarljiv -a -o, zvarljivost -i *ž*; zvárjati -am, zvárjanje -a *s*
zváti zďovem *lit.* klicati, imenovati, zďvi -íte! zvál -a -o; tako zván -a -o > *tako* imenovan, °zvánje -a *s* poklic, naziv
zvážati -am, zvažanje -a *s*: ~ les na žago, od vseh koncev so se zvažali na slovesnost; *vendar* izvažati
zvéčati -am, zvéčanje -a *s*: število, obrat ~, promet se je zvéčal; zvéčan -a -o: ~ načrt, ~a proizvodnja, zvéčanost -i *ž*
zvečer *prisl.*, zvečérnji -a -e, zvečéršnji -a -e: ~e mleko; zvečeriti -i *se*: zvečerilo se je, zvečerítev -tve *ž*
zvečeváti -újem, zvečevál -ála -o, zvečevánje -a *s*: obrat ~, promet se zvečuje, zvečeválna -lna -o [-ln-]: ~a beseda = zvečeválnica -e [-ln-] *ž*, zvečevávec -vca *m*, zvečevávka -e *ž*
zvečine *prisl.* izvečine, povečini, zvečinoma *prisl.* večinoma
zvedáv -áva -o: ~ otrok, zvedávost -i *ž*
zvédati zvédm *gl.* vedeti: ~ kaj od koga, ~ novico, ~ (za) naslov; zvéden -a -o izveden, zvédenost -i *ž* izvedenost; *tudi* izvedeti
zvedríti -ím se, zvédri -íte se! zvédril -íla -o: nebo, vreme, noč se zvedri
zveličati -am, zveličanje -a *s*; zveličan -a -o: ~e duše, duše ~ih, zveličar -ja *m*, zveličáven -vna -o: ~i nauki, zveličávnost -i *ž*; zveličeváti -újem, zveličevál -ála -o, zveličevánje -a *s*, zveličeválna -lna -o [-ln-]
zvěn zvéna *m*: prsni ~, ~ v grlu, šum brez ~a, ime nima pravega ~a, zvěnk zvénska *m*: novec nima ~a
zvenčáti -ím, zvenčál -ála -o, zvenčánje -a *s*: po ušesih mi je zvenčalo od udarca, ob napadih so okna zvenčala; zvenčéč -éča -e *prid.*: ~ bron; zvenčé: ~ je novec padel na tla
zvenéti -ím, zvenél -éla -o, zvenénje -a *s*: strune, glasivke zvenijo; zvenéč -éča -e:

~i glasovi *fon.*, ~a kovina, ~e ime, zvenéčen -čna -o, zvenéčnost -i *ž*: ~ glasov *fon.*
zvénti zvénem, zvénil -a -o, zvénnen -a -o: cvetlica, trava, mladost, lepota zvene, zvénnenost -i *ž*
zvéř -í *ž* 1. *zool.*, 2. ta človek je prava ~, zvéřski -a -o: ~a narava, zvéřstvo -a *s*; zvéřják -a *m* [samec], zvéřjácina -e *ž* *star.* zverina, zvéřjád -i *ž*; zverozóbec -bca *m*, *nav. mn.* zverozóbcí -ev *m* *zool.* [izumrlí plazivci], zvéřca -e *ž*, zvéřčica -e *ž*
zverina -e *ž*: vsa ~ je izginila iz kraja, vseh vrst ~ se je natepla v gozdove; ta človek je prava ~, ljudje so ~e, zverínski -a -o: ~i napad, umor, zverínstvo -a *s*, zverínica -e *ž*, zverínar -ja *m*, zverínják -a *m*
zveríziti -ím: žico, članek ~, vse se mu zveríži; zverížen -a -o: stati ~o ko paragraf, ~ članek, ~e misli *neurejene*, zveríženost -i *ž*, zveríženec -nca *m*, zverízek -žka *m*
zveselíti -ím, zveséli -íte! zvesélil -íla -o: ~ koga, ~ se ob novici
zvést -a -o *in* -ó -í -é, *prim.* zvestéjši -a -e, *prisl.* zvestó, zvestéjš(e): ~ biti komu, ~o izpolnjevati dolžnosti, ~o poslušati, delati; ~o po izvirniku, ~o (po) zapisniku; zvestóba -e *ž*: moška ~, ~ prepuščanju, narodu, ~ do rojakov
zvéza -e *ž*: osebna, uradna, poslovna, prometna, telefonska, zakonska, družinska, obrambna ~, vzročna, miselna ~, ~ držav, mest, narodov; Sovjetska ~; vlak, avto ima ~o (z ekspresom), ~o skleniti, držati, kršiti, prelomiti; imeti dobre, slabe ~e s kom, ~e med sosedi, sorodniki, sošolci; biti v ~i s kom, biti brez ~e s čim; pisati, misliti, govoriti brez ~e; oficir za ~o
zvezáti *in* zvezati zvéžem *gl.* vezati: ~ pole v knjigo, žito v snope, ~ koga s kom (po telefonu), ~ radio z zemljo, z vodovodom, ~ lonec, ~ komu roke, noge, ~ se s kom za kaj; zvezán -a -o: imeti ~e roke, biti ~ s kom, zvezánost -i *ž*
zvézda -e *ž*: ~ stalnica, premičnica, ~ velikanka, ~ repatica, po ~ah segati; kovati koga v ~e, astrologi so brali v ~ah, v ~ah je zapisano; nebo je posejano z ~ami, pod nesrečno ~o rojen, biti ~ na kakem področju,

filmska ~, morska ~ je mornarjem ~ vodnica, morska ~ zool.; zvezdast -a -o: ~ cvet, ~a oblika, zvezden -dna -o: ~o nebo, zvezdnat -a -o: ~o nebo, zvezdnatost -i ž, zvezdnik -a m, zvezdnica -e ž 1. oseba, 2. bot., zvezdišče -a s, zvezdáš -a m zool. [koralnjak], zvezdárna -e ž, zvezdárski -a -o, zvezdár -ja m astronom; zvezdica -e ž majhna zvezda: ~ v tisku, ~ v šoli, ~ pri filmu

zvezdo- v sestavi: zvezdogled -gléda m 1. astronom, 2. zool. [riba]; zvezdoslovec -vca m astronom, zvezdoslovje -a s, zvezdosloven -vna -o, zvezdoslovski -a -o; zvezdoználec -nca m astronom, zvezdoznánstvo -a s, zvezdoznánski -a -o

zvezek -zka m: šolski ~, knjiga v desetih ~ih, dopolnilni ~ kakega dela, zvezček -čka m, zvezčič -a m

zvézen -zna -o: ~i izvršni svet, ~i urad, ~a država, ~i oficir, zvéznost -i ž, zvéznik -a m zvezni člen, zvéznica -e ž

zvéznliti -nem: sneg je streho zveznil pokvečil, klobuk se je ves zveznil izgubil pravo obliko; zvéznjen -a -o: ~a deska, posoda

zvezovátí -újem, zvezovál -ála -o, zvezovánje -a s, zvezovávec -vca m, zvezovávka -e ž

zvéžítí -im upogniti, zaviti, ukriviti, zvéženje -a s: dež in sonce sta zvéžila les, deska se na soncu zvéži; zvéžen -a -o: ~a deska zvitá; tudi izvéžiti

zvíhati -am in zvišem gl. vihati, zvíhan -a -o: veter je žito zvíhal, vogali listov so se zvíhali, zvíhi -ov m mn.: ~i novih škornjev segajo čez koleno

zvíhrátí -ám gl. vihrati: nevihta je žito zvíhrala, kamen kosi ostrino zvíhra, ta človek kar koj zvíhra; zvíhrán -a -o zmeden: ~o žito, ~i lasje

zvíjáča -e ž: po ~i, z ~o kaj doseči, ~o plesti, zvíjáčen -čna -o, zvíjáčnost -i ž, zvíjáčnež -a m, zvíjáčnik -a m [človekl], zvíjáčnica -e ž, zvíjáčast -a -o

zvíjati -am, zvíjaj -te in -ájte! zvíjal -a -o in -ála -o, zvíjanje -a s in zvíjánje -a s: ~ prejo, papir, perilo, trte, palice, roke; ~ se od smeha, od bolečin; črv, kača, potok se zvíja; zvíja ga po trebuhu: v precepu, v zadregi se ~; zvíjavec -vca m, zvíjávka -e ž; vendar izvijati

zvínití -nem izviniti: ~ si nogo, zvíin -a m, zvíinek -nka m

zvírati -am se pretezati se, zvíjati se, lecati se, zvíranje -a s: otrok se grdo zvíra, zvírav -a -o: ~ otrok, zvíravec -vca m, zvíravka -e ž

zvíšati -am povišati, zvíšan -a -o, zvíšanje -a s: ~ zglavje, ~ glas za terco, ~ plačo, cene, normo, zvíšek -ška m: ~ ni velik; zvíševátí -újem, zvíševál -ála -o, zvíševánje -a s, zvíševálen -lna -o [-ln-]: ~i predlogi

zvíšen -a -o zvšišen

zvíška in zvíškoma prisl.: ~ je padel na tla (kako?), ~ presojati vse okoli sebe, ~ je gledal na tovariše; vendar: z víška je gledal v dolino (od kod?)

zvíti zvíjem gl. viti: ~ jadra, vrv, trto; roko si ~, pravico ~, spanec, utrujenost koga zvíje zmore, premaga; kača, črv se zvíje, deska se zvíje; revma ga je vsega zvíla, hitro ga je zvílo je umrl; zvíit -a -o: ~ človek, ~a misel, zvíitje -a s, zvíitost -i ž, zvíitek -tka m: penasti, papirni ~, zvíitek -tca m zvíit človek, zvíitkarica -e ž bot.; vendar izviti

zvítoréпка -e ž: lisica ~, zvítorépec -pca m zvíit človek, lisjak, zvítorépti -im zvíjačno kaj delati

zvléči zvléčem gl. vleči: vse je zvlékla domov, ~ se skozi ograjo, skozi žico; megle so se zvlékly okoli vrha; zvléčen -a -o: po hiši je vse ~o; vendar izvléči

zváčén -čna -o: ~a igra, ~e kulise, ~i film, zd, zváčnost -i ž: večja ali manjša ~ glasov fon., zváčnik -a m 1. radijski ~, izključiti ~, 2. fon.: ~i med glasovi, zváčniški -a -o

zvodénétí -im postati voden, nezanimiv: kri zvodeni, žganje zvodeni izgubi moč; povest, zadeva, zgodba zvodeni postane plehka, nezanimiva; zvodeniél -éla -o: ~e oči, ~a pijača, zvodeniélost -i ž

zvodník -a m zapeljivec, zvodníca -e ž, zvodníški -a -o, zvodništvo -a s, zvodljív -a -o, zvodljívost -i ž, zvodljivec -vca m, zvodljívka -e ž

zváhati -am izvohati

zváj zvája m: cevni ~

zváók -a m: ob ~ih violine, zvokoméer -a m

zvolítí zvolím zvolítí gl. voliti

zváón -a in -á m, dv. zvoná in zvonóva, mn. zvonóvi: potapljaški ~, ~ poje, brni; na véliki ~ kaj obesiti, udariti na ~ raznesti, razglasiti, poslušati oba ~a, plat ~a biti na pomoč klicati, glas ko

~ čist, pod našim ~om v *naši soseski*,
 zvónast -a -o: ~a oblika; zvonár -ja *m*,
 zvonárna -e *ž*; zvonovina -e *ž* [zlitina]
Zvón -a m [list], Zvónov -a -o: ~ urednik,
 zvónovci -ev *m mn*.
 zvončk(lj)áti -ám, zvončk(lj)áj -ájte! zvonč-
 k(lj)ál -ála -o, zvončk(lj)ánje -a *s*: ~ z
 lepimi besedami
 zvóneč -nca *m*: kravji, električni, hišni ~,
 ~ nositi, zvónček -čka *m*: mrtvaški ~,
 zvončár -ja *m*: oven ~, zvončarica -e *ž*
 [krava], zvončarka -e *ž*, zvónčnica -e *ž*
 bot., zvončica -e *ž* 1. *zool.*, 2. *bot.*,
 zvónčast -a -o: ~ cvet, ~o krilo
 zvónek -nka -o *zveneč*: ~ glas, ~o se
 smejati, zvónkost -i *ž*; zvonkljáti -ám,
 zvonkljáj -ájte! zvonkljál -ála -o, zvon-
 kljánje -a *s*: ~ z lepimi besedami
 zvonik -a *m*, zvonica -e *ž* [prostor], zvo-
 níkar -ja *m* zvonar, zvoníšče -a *s*
 zvoníti -ím, zvoní -íte! zvoníl -a -o, zvo-
 njénje -a *s*: vkup ~, marijo zvoní, z
 vsimi (zvonovi) ~, psu ~ (z nogami),
 komu zvoní? zvonilo -a *s*: pri vas imate
 lepo ~
 zvoťliti -ím *izvoťliti*, zvoťli -íte! zvoťlil -íla
 -o, zvoťljen -éna -o
 zvozíti zvózim *gl.* voziti: ~ strmino,
 klanec; zvozil jo je, ~ les na žago,

na vse strani; zvóžen -a -o: ~a pot;
gl. tudi izvoziti
 zvrácati -am, zvrácanje -a *s*: ~ vozove,
 ~ krivdo na koga, brazde se lepo zvrá-
 čajo, zvrát -í *ž*: ~i so trde za oranje,
 zvrátnik -a *m* ozare
 zvréči zvržem *gl.* vreči, zvržen -a -o:
 komisija zvrže blago, nabornika, krava
 zvrže, zvrž -a *m*, zvržek -žka *m*; *tudi*
 izvréči
 zvrhati -am: mero ~, zvrhan -a -o: ~a
 mera; zvrhoma *prisl.*: ~ nameriti,
 nasuti, zvrhnji -a -e: ~a suknja;
 zvrhovátiti -im, zvrhováten -a -o
 zvrniti in zvrniti -nem *gl.* vrniti: ~ voz,
 kozarček, ~ krivdo na koga, pijanec se
 zvrne; zvrnjen -a -o: ~a podoba *opt.*,
 ~ avto, zvrnitev -tve *ž*
 zvrst -í *ž* vrsta, zvrsten -tna -o
 zvrstíti -ím, zvrstí -íte! zvrstil -íla -o,
 zvrščen -éna -o: učence ~ v vrste posta-
 viti, vsi so se zvrstili *so prisl. na vrsto*,
 zvrstitev -tve *ž*, zvrstoma *prisl. po vrsti*
 zvršiti -ím *izvršiti*, zvršil -íla -o
 zvrťati -am *izvrťati*
 zvrťéti zvrťam *gl.* vrťéti: zvrťelo se mi je
 zvrťek -žka *m gl.* zvréči
Zwingli [cvingli] -ja *m* [verski reformator],
 Zwinglijev -a -o; *gl. tudi* cvinglijanstvo

Ž

ž [žə | žé] *m neskl. in žé -ja m* [črka]:
 od a do ž, začeti pri ž, kakšne žeje pa
 pišes
 ž *predl. z*: ~ njim, ~ njo, ~ njima,
 ~ njimi
 žába -e *ž* 1. *zool.*: leteča, zelena, morska ~;
 ~ kvaka, reglja; napihuje se, skače
 ko ~; napihnen ko ~, majhna ~
 daleč skoči; ostal sem ko ~ v suhi
 mlakj *sam*, *zapuščen*, pojdi mi ~am
 gost; se spravlja k delu ko ~ nad oreh,
 2. Mirko, ta naša ~, naša ~ *punčka*;
 te sosedove ~e *otroci*, *paglavci*, 3. *oble-*
ka: otroška ~e, obleci si ~o, šoferska
 ~, 4. *stroj*: nasip nabijajo z ~ami,
 5. *potapljač in potapljaška priprava*;
 žábast -a -o: ti žaba ~a ti
 žábar -ja *m* 1. *lovec in prodajavec žab*,
 2. *potapljač*, 3. *kljukica*, *spenjavka*,

žábarski -a -o: ušivec ~i; žábáriti -im
 loviti žabe, žábárjenje -a *s*
 žábec -bca *m* 1. *žabji samec*, *žabovec*,
 2. *žabji paglavec*, žábček -čka *m* žabica,
 žabé -éta *s*
 žáber -bra *m bot. madronščica*, žábrov -a -o:
 ~ čaj zoper napenjanje
 žábica -e *ž* 1. *majhna žaba*: zelena, božja ~,
 2. *bot.*, 3. *igra*: metati, delati ~e na
 vodi, ~o spodbijati, 4. *otroška obleka*
iz trikoja: ~e z nogavicami, 5. *klju-*
čavnica: varnostna ~, zapreti z ~o,
 imeti ~o na ustih, 6. *najmanjša dereza*:
 ~ na štiri zobe, 7. *zobec na podkvi in*
pri ojncah, 8. *metelčica*, 9. *pasja bom-*
bica: pokajoča, goreča ~, 10. *rana v*
ustih, 11. *bolezen živali*: ~ ga napenja,
 ~o rezati živini; prašiču ~o tolči *nu-*
rezati uho in rep

žabičast -a -o = žabičav -a -o = žabičen
-čna -o: ~a krava ima vneto vime,
žabičnača -e ž bot.

žabina -e ž 1. *alge na mlaki*, 2. *bot. preslica*,
žabinec -nca m *bot.*, žabinka -e ž *bot.*

žábjak -a m 1. *žabji samec*, 2. *žabja mlaka*,
3. *bot.*, žabljika -e ž *bot.*

Žábjak -a m *kr. i.*, na ~u, žábjaški -a -o
Žábja vás -e -í ž *kr. i.*, v ~i ~i, žábarski
-a -o, Žábarji -ev m *mn.*

žabjeglávec -vca m *med.* | *spaček* |

žábji -a -e: ~a mlaka, družčina, juha,
~a jajca, ~i krak, kralj, ~e regljanje;
poslati koga po ~o dlako, volno;
gledati iz ~e perspektive, menda nimaš
~e krvi, ~e seme *bot. alge*, ~a trava
bot., ~a usta široka, po ~e plavati

žábniča -e ž 1. *mlaka*, 2. *sparjenja voda*,
3. *bot.*, žábnič -a m 1. *žabja jajca*,
2. *bot.*, 3. *ribnik*, žabnjáča -e ž *bot.*

Žábniča -e ž *kr. i.*, v ~i, žábniški -a -o,
Žábničani -ov m *mn.*

žáb -ja m: nabran ~ iz čipk *napsrni del*
obleke

žabo -v sestavi: žabodér -éra m *zool.*
bobnarica; žaboglávl -áva m *zool.*,
žaboglávec -vca m *med.*; žabogólt -ólta
[-ut-] m *štokljia*; žabojédka -e ž *zool.*;
žabokréčina -e ž *okrak*; žaboušt -a -o
z *žabjimi usti*

žábón -a m 1. *žabji samec*, 2. *otrok*, ža-
bónka -e ž; žábovec -vca m 1. *žabji*
samec, 2. *poreden otrok*, žábovka -e ž
zool.; žábúra -e ž *grda žaba*, žábúrica -e ž

žád -a m *nefrit*: uhani iz ~a, žádast -a -o:
polje riža je ~o zeleno, žádov -a -o:
~i uhani, žáden -dna -o: ~i okraski,
žádeft -a m *min.*

žáfrán -a m *bot.*: pravi, divji, spomladan-
ski ~, drag ko ~, žafránov -a -o: ~o
cvetje, žafránček -čka m 1. *žafran*,
2. *jabolko*, žafránovec -vca m 1. *sok*,
2. *jabolko*, žafránar -ja m, žafránast -a -o:
~a barva, obleka

žága -e ž 1. *orodje*: drvárska, kamnoseška,
krožna, tračna, valjčna ~, ~ na lok,
na locen; ~ cepivka, ~ za kamen,
~ škrtá, poje, ~o piliti, brusiti, prečiti,
naperiti, vihrati, napeti; 2. *podjetje*:
mlin in ~, parna ~, voda žene ~o,
delati na ~i, peljati hlode na ~o;
3. *priprava*: vodnjak na ~o; 4. ~o vleči
smrčati; žágin -a -o: ~i zobje; žágen
-gna -o: hlod se pomika po ~em vozu;

~i list; žágast -a -o: ~ rob na znamki;
žágica -e ž, žágišče -a s in žágišče -a s

Žága -e ž *kr. i.*, na ~i, žágarski -a -o
žágar -ja m 1. *delavec*, 2. *zool.*, žágarica -e
ž 1. *delavka*, 2. *riba*, žágarski -a -o:
~o podjetje, žágarstvo -a s, žágarína
-e ž | *dajatev* |

žágati -am: ~ desko, sneg, vodo, vlado,
babo; žága, da se vse trese *smrči*; kobi-
lica in muren žagata; poskočne, okrogle
~; žagaš si vejo, ki na nji sediš; žágan
-a -o: ~ les, ~a peč, skala; žága-
nica -e ž | *deska* |; žáganje -a s 1. *delo*:
~ hlodov, z ~em drv si služi kruh,
~ kobilic, ~ vode, snega, ~ pijancev
smrčanje, 2. *odpadek*: z ~em kuriti,
nastiljati, peč na ~, jed, pusta ko ~,
kakor bi ~ žvečil; žáginje -a s *žaganje*
žágovec -vca m 1. *hlod*, 2. *žagar*, žágovina
-e ž in žagovina -e ž, žagovínast -a -o:
~e plošče, žágovnat -a -o: ~ kruh,
ves močnat in ~ po obleki

***žágrad** -a m *zakristija*: v ~u, nad ~om,
*žágraden -dna -o: ~a vrata

žájbelj -blja in -beljna m *bot. kadulja*,
žájbljev -a -o in žájbeljnov -a -o [-balj-]:
~ čaj, grm

žákár -ja m | *tkanina in stroj za tkanje* |,
žákárjev -a -o, žákárski -a -o: ~e
statve, ~i stroj

***žákelj** -klja m *vreča*: deti koga v ~
ugnati ga, prazen ~ ne stoji pokonci,
kupiti mačka v ~u, naj se oblečem
v ~, *žáklevína -e ž *vrečevina*

žákét -a m, žákéten -tna -o: ~i gumbi

žál [žáj] 1. *prisl.*: ~ mi je, dekletu je ~
po fantu; ~ mi je fanta, ker se je
spridil; iz srca mi je ~ zanj, (mi je) prav
~, ni mi bilo ~ ne dela ne denarja,
2. *medm.*: ~, ni tako; ~, da ni tako;
to, ~, ni tako; ~, (dati) sem bolan;
tega ti, ~, ne morem dati; Triglav so
mi, ~, megle zakrivale

žál [žáj] žála -o ali žál [žáj] *neskl.*:
~a beseda in ~ beseda, ni bilq ~ be-
sede ali ~ besede iz njegovih ust,
ne stori mu nič ~ega

Žále Žál [žál] ž *kr. i.*: grem na ~, počivati
na ~ah, žálski -a -o [-ls-]

Žálec -lca [-yc-] m *kr. i.*, v ~u, iz ~a,
žálski -a -o [-ys-], Žálcáni -ov [-uč-]
m *mn.*

žálen -lna -o [-ln-]: ~a igra, pesem,
~a obleka, koračnica, ~i govor, trak,

~o oblečen, žalnica -e [-ln-] ž žalostinka, žalnina -e [-ln-] ž žalna obleka
 °žalibog *medm.* žal, na žalost
 žálik žena žálik žene ž, *nav. mn.* žálik žene žálik žen *mit.*
 žalítí žalím, žáli -íte! žáčil -íla -o, žaljen -a -o, žaljenje -a s *in* žáliti -ím s *stal. poud.:* s tem bi žalil njegov spomin, ta popevka žali uho in okus, ~ rajnega spomin *ali* spomin na rajnega; žalč -éča -e *prid.:* v tem pismu je nekaj ~ega, žaljenec -nca m, žaljenka -e ž; žalilen -lna -o [-ln-], žalítev -tve ž: krvava, osebna ~, vreči komu ~ v obraz, ~ požreti, prizadejati, ~ časti; žalivec -vca m, žalivka -e ž [*oseba*]
 žaljív -a -o: ~ izraz, način, ~o ravnati s kom, ~a beseda = žaljívka -e ž, žaljívost -i ž
 žálna -e [-ln-] ž *kr. i.*, iz ~e, v ~i, žalenski -a -o [-lan-]
 žalóba -e ž, žalóben -bna -o: ~a misel, vrba, žalóbnost -i ž
 žalóigra -e ž *žalna igra, tragedija*
 žalóst -i ž: bridka, črna, globoka, živa, huda, velika, srčna ~, hiša ~i, ~ me obide, obhaja, mi leže na srce, te ~i mi ne boš napravil, zaviti se v ~, hoditi v ~i, ~ preganjati v krčmi, dati duška ~i, od ~i umreti, navdati z ~jo, na (mojo veliko) ~, ~i poln = poln ~i žalosten
 žalósten -tna -o: ~ konec, napev, glas; do solz ~, ~a slika, pot, posledica, ~o se držati, biti ~ česa; sam sebe sem ~, igrati ~o vlogo, kazati ~o podobo, ~ nad čim, zaradi česa, na smrt ~, žalostna gora
 žalostíti -ím, žalostí -íte! žalostíl -a -o: ~ koga s čim, žalosti me misel na izgubo, ~ se nad kom; žalostítev -tve ž, žalostívec -vca m, žalostívka -e ž; žalostílen -lna -o [-ln-], žalostíinka -e ž
 žalováti -újem, žalúj -te! žalováł -ála -o, žalovánje -a s: ~ po možu, po domu, ~ za sinom, za izgubljeno mladostjo, ~ nad kom, zaradi koga; nehati ~; čas, hiša žalovanja; žalujóč -óča -e *prid.:* ~a duša, ~i ostali; žalovávec -vca m, žalovávka -e ž
 žáltav -a -o: ~ oreh, lešnik, ~a mast, zabela, ~o maslo, olje, ~ domislek, zame je ~a *ali* ~o, nikar ~ih ne razdiraj, brez kruha je ~a *ali* ~o, žáltavost

-i ž, žáltavina -e ž *in* žáltavina -e ž; žáltéti -ím na žáltavo vleči, žáltél -éla -o: mast žálti; žáltavéti -ím, žáltavél -éla -o, žáltavénje -a s >[-út-]
 žalújka -e ž *bot.:* vrba, breza ~, planinska ~
 žaluzija -e ž, *nav. mn.* žaluzije žaluzij 1. rebračaste, paličaste ~e (*med*)oknice, *vetrnice, rebrače*, 2. *av.:* ~ na radiatorju, žaluzijski -a -o: ~o krilo, ~i čepnik
 žámati -am *deske robiti, obžagovati;* žáman -a -o: ~e deske; žámanje -a s 1. *delo*, 2. *odpadki, žámanec -nca m, žámanka -e ž, žámárica -e ž:* žaga ~, žámovec -vca m *okrajek*
 žámet -a m: laneni, volneni, pralni ~, pamet je boljša ko ~, mehak ko ~, žámetast -a -o: ~o blago, ~i travniki, ~ životnik, lesk, klobuk, glas, ~a roka, ~a lica, žámetov -a -o: ~ telovnik, žámetek -tka m: na ovratnem ~u, žámetar -ja m, žámetarstvo -a s
 žámeten -tna -o: ~ list, bas, ~a noč, obleka, tihota, ~a črnina [*vino*], ~i jetrnik, ~e oči, ~o mehka polt, ~o črn, žámetnik -a m *bot.*, žámetnica -e ž *bot.*, žámetnost -i ž: ~o glasu
 žándár -ja m *orožnik:* iti po ~je, igrati se ravbarje in ~je, njegova žena je cel ~, žándárski -a -o: ~a služba, ~o oko, žándárstvo -a s, žándáreček -čka m; žándárm -a m, žándarmerija -e ž 1. *poslopje in urad:* iti na ~o, 2. *orožništvo:* ~ je večkrat prišla premetavat, žándarmerijski -a -o: ~i kordon, polkovnik, ~a postaja
 žánjec -njca m *in* žánjéc -njcà m, žanjíca -e ž, žánjski -a -o *in* žánjski -à -ò: ~i klobuk, venec, žánjevec -vca m *bot.* >[žan- / žan-]
 žánr -a m *način, vrsta:* komični, epski, lirski, dramski ~, v tem ~u ni težko pisati, žánrski -a -o: ~i motiv, ~o slikarstvo, žánrist -a m *slikar žanrov; gl. tudi* genre
 žár -a *in* -ú m: ~ puhti, meso na ~u, razpihati ~, razžariti železo do belega ~a, večerni ~, ~ okrog glave *sij*, ~ gorečih sveč, ~ v očeh, ustvarjalni, mladostni ~, z ~om mladega srca, ~ strasti, ljubezni, zdravja, moči, ~ osipa *koprivnica*, pravljíčna ~ ptica, žárina -e ž *vročina*

žára -e ž: ~ s posmrtnimi ostanki, volilna ~, žáren -ma -o: ~i grobovi, žarast -a -o, žarica -e ž

žárčen -čna -o žarek, žaltav

žárčiti -im sevati, oddajati žarke. žárčen -a -o, žárčenje -a s, žárčilo -a s, žárčilen -lna -o [-ln-]: ~a toplota, energija, žarčivec -vca m

žárek -rka m: sončni ~, lomljenje ~ov, ~ svetlobe, svobode, upanja, prvi ~ kulture, ~i beta, gama ali beta, gama ~i, svetlobni, toplotni, elektronski, kozmični, infra rdeči, ultra vijolični, rentgenski ~i; žárkast -a -o: ~ obroček, ~e gubice, glivice, zvezde, koža se ~o nagubanci; žárčič -a m

žárek -rka -o in žarék -rká -ò in -ò, prim. bólj žárek -rka -o in bólj žarék -rká -ò ali žárkejši -a -e in žarkéjši -a -e: ~a mast, beseda, ~ okus, duh, žárkost -i ž: ~ masla, žarčina -e ž: ~ v grlu

žárek -rka -o žaren: ~o sonce, ~a luč. ljubezen, ~i pogledi, žárkost -i ž: ~ sončne pomladi

žáren -rna -o, prim. žárnejši -a -e, prisl. žárno, žárnej(š)je: ~o sonce, ~e oči, ~o lice, ~a ljubezen, ~i dolenjec iz Gadove peči, žárnost -i ž, žárnat -a -o pramenast; žarnoók -óka -o

žaréti -im, žári -íte! žarèl -éla -o, žarénje -a s 1. ogenj, nebo, obraz žari, planine žarijo, od peči kar žari, otrok ves žari *ima vročino*, prstan žari, lice mi žari, ~ od sreče, z lic mu kar žari veselje, lica mu žare v veselju, iz oči mu žari mladost; 2. maslo žari, po grlu mi žari; žarèč -éča -e prid.: ~e oči, otrok je ves ~, belo ~, ~e sonce, ~a gmota, cigareta, iskra, ~e bel, tekoč, ~ od veselja, ~ ko zlato; žarečina -e ž 1. na ~i pečejo janjca, 2. poletna ~, 3. ognjenik izbruhne ~o, 4. ~ me peče po grlu

žargón -a m *jezikovna posebnost posameznih družbenih plasti*: predmestni, branjevski, potepuški, dijaški, politični, lovski, gledališki, vojaški, rudarski, literarni ~, žargónski -a -o: ~a govornica, posebnost, ~o izražanje

žariti -im, žári -íte! žaril -a -o, žarjèn -èna -o, žarjénje -a s: ~ oglje, železo, jeklo: ~ kovinsko nit, sonce žari hribe, na vzhodu se žari, oko (se) žari; žarivec -vca m: ~ v železarni, žarilo -a s, žarilen -lna -o [-ln-]: ~a nitka, čavka, peč, snov;

žarilnik -a [-un-] m |*priprava*], žarilnica -e [-un-] ž |*oddelek v železarni*], žarišče -a s: ~ okužbe, bolezní, upora, idej, kulture, eclipse, žariščen -čna -o: ~a razdalja, žariščnica -e ž |*lečal*]; žariv -a -o: ~e substance radioaktivne, žarivost -i ž; žarljiv -a -o, žarljivost -i ž

žárja -e ž *magma, žarečina*

žárkovec -vna -o: ~a energija, toplota, žárkovje -a s: radioaktivno, kozmično ~, žárkovnica -e ž *zool.*, žárkovec -vca m *zool.*, nav. mn. žárkovci -ev

žárnica -e ž: električna, kremenčeva, opalna, plinska ~, ~ na žarilno nitko, na kovinsko paro, štiridesetvatna ~, ~ z nitko, žarmičen -čna -o

žáro -v sestavi: žarómér -a m; žarómèt -éta m *reflektor*: ~ na obločnico. ~ reže v temo, delati v svetlobi ~ov: stožec ~a, duševni ~, žarométen -tna -o: ~e svetilke

*žátlaka -e ž *tesla, tesarska sekira*

žbica -e ž: nageljnové ~e |*dišava*], žbičen -čna -o: ~e glavice, žbičar -ja m = žbičevéc -vca m |*drevo*], žbičnica -e ž *bot.*, žbičnik -a m *bot.*, žbíneć -nca m *bot.*

ždánovščina -e ž |*posegi oblasti v umetnost ali znanost*], ždánovski -a -o: ~e tendence v literaturi

ždèti ždim, ždi -íte! ždè, ždèl -éla -o. ždénje -a s: tiho, mirno, topo ~, dan ždi nad mestom, vas ždi v grozi, v soteski; ždèlo -a s: lovec čaka v svojem ~u

že [žé / žè / že] prisl. *izraža*: ① čas: ali je ~ prišel?, je ~ tukaj; pri drugih ~ ni tako; sel bi ~ moral biti tam, ~ včeraj; ~ vem; ② *dopušćanje*: če ~ hočeš, pa pojdi; ~ res, a vendar; ~, ~, ali pomisli; bo ~ še prišel; ③ *način*: kako se pa uči? ~ še škar; ④ *poudarjanje*: ta je ~ eden tistih; povej temu kovaču ali kar ~ je; podarim, če ~ ne prodam; kdor koli ~, kdor ~ koli, kdor si ~ bodi; kdo je bil? jaz ~ ne; najdem tajnika ali kogar ~; mene ~ ne bo, naj sem ~ zdrav ali ne; ~ dobro, ~; vendar ~, to me pa ~ tako veselí: ~ večkrat, večkrat ~; ko se je ~ tako zasukalo; misliš, da se mu posreči? jaz bi dejal, da ~; jaz bi ~ dejal, da; tebi je ~ vsako delo odveč

žebelj -blja m in žèbelj -blja m: kovaški, ladijski, vijačni ~, ~ zabiti v desko,

~ zadeti na glavo, ~ nasekanec, z ~i obiti steno, na ~ obesiti kaj; žebljev -a -o in žebljèv -eva -o: ~a glava, žebljica -e ž: ~o zadeti na glavico, žebliječ -iča m, žebliječec -čka m: ~e nastavljati, risalni ~, žebliječje -a s: z zlatim ~em okovan prestol; žebeljnik -a [-bəl-j-] m [sveder], žebljast -a -o: ~o orodje; žebljáti -ám, žebljáj -ájtel žebljál -ála -o, žeblján -a -o, žebljánje -a s: ~ čevlje, ~ zlomljeno kost med.

žebica -e ž: čevljarska, pariška, petna ~, žebičar -ja m, žebičarka -e ž, žebičarstvo -a s, žebnik -a m [sveder]

žebljár -ja m, žebljárka -e ž = žebljariča -e ž, žebljárna -e ž, žebljárski -a -o: ~i oeh, ~a babica, žebljárstvo -a s, žebljáriti -im, žebljárjenje -a s

*žebráti -ám moliti, drdrati, žebraj -ájtel žebral -ála -o, žebránje -a s: ~ molitve; *žebravec -vca m, *žebračka -e ž, *žebračo -a s = *žebrač -a m

*žégen -gna m 1. blagoslov: Blažev, Kolumonov ~, 2. jed: velikonočni ~, 3. butarica, *žégenček -čka [-gən-] m = *žégnanček -čka m kropivček, *žégnanje -a s proščenje, semenj: imeti ~, iti na ~, hoditi po ~ih, *žégnanjski -a -o: ~a nedelja

*žéhta -e ž pranje, perilo, parnja: velika ~, imeti ~o, ~o namočiti, v ~o deti koga, priti iz ~e, *žéhten -tna -o: ~i kotel, čeber, *žéhtati -am, *žéhtanje -a s 1. ~ perilo, 2. ~ ga piti, *žéhtnik -a m čeber

*žéhtar -ja in -árja m golida, korec, kablica, molznjak, dojljik: piti iz ~a, *žéhtarček -čka m in *žéhtárček -čka m, *žéhtárec -rca m

žéhtéti -im, žéhti -íte! žéhtéc -a -e, žéhtèl -éla -o, žéhténje -a s: ~ od vročine, iz peči žéhti vročina; zrak, peč kar žéhti, ~ po maščevanju; žéhtéc -éča -e prid.: ~a strast, vročina, ~e lice, ~e sopsti komu v uho

žéja -e ž: pekoča, žgoča ~, od ~e (u)mreti, slana jed ~o dela, ~o pogasiti, potolažiti; piti na ~o, za ~o, čez ~o, ~ po zlatu, trpeti ~o, ~ pritisne, me tare; uka ~; žéjen -jna -o: ~i biti, poezije ~o srce, ~e oči, ~a leta, ~ ko duša v vicah, ~ ko kepa na njivi, ~ ko kapelj, ko žolna; žéjast -a -o, žéjav -a -o: ~a jed, ~o vino, žéjavec

-vca m, žéjavka -e ž, žéjica -e ž, žéjnost -i ž, žéjavost -i ž

žéjati -am žéjo delati, žéjanje -a s: človeka žéja po reznici, po krvi; sol živino žéja, žéja me dobre besede

žéjno -a s in žéknò -à s: naložiti v ~ polen, ognjeno ~, ~ vulkana, žéknast -a -o: ~a pipa žlindrasta

želár -ja m kočar, želariča -e ž = želárka -e ž, želárski -a -o: ~a hči, želárja -e ž, želárstvo -a s

želatína -e ž [zdriz, klej]: jedilna ~, tisk z ~e, želatinast -a -o: ~a juha, želatinski -a -o: ~i tisk, ~i lističi, ~o lepilo; želatinirati -am, želatiniranje -a s, želatinózen -zna -o: ~a usedlina
želé -ja m strjenka: sadni, jabolčni, pomarančni ~, želirati -am, želiranje -a s: ~ sadne sokove, sok (se) želira; želiran -a -o: ~i bonboni, želiren -rna -o: ~i pripomoček za želiranje

želéče -ga s kr. i., v ~em, iz ~ega

želélen -lna -o: ~i stavki, želélnik -a m optativ >[-yn-]

želéti -im, žéli -íte! žélel -éla -o, želèl -éna -o, želénje -a s: ~ komu srečo, ~ (si) stran, na deželo, ~ si bogastva, ~ komu dobro jutro, sto sreči ti želim, goreče kaj ~; ~ je, da prideš; ~ komu vse najbolje za rojstni dan, ob rojstnem dnevu, ~ si v službo, želim ga videti; želim, da bi ga videl

železár -ja m delavec v železarni, železárski -a -o: ~a industrija, ~i izdelki, železárstvo -a s, železárna -e ž, železárniški -a -o: ~i dimniki, ~i urad, železárništvo -a s

želézen -zna -o: ~a ruda, žila, litina, toča, postelja, doba, kača, ~a cesta železnica, ~a palica, rezerva, metla, konstrukcija, industrija, ~a kačica zool., ~a roka, volja, disciplina, potrpežljivost, maša, narava, ~a trava bot., ~i kancler, ~i konj vlak, ~i mir, repertoar, ~i ptič letalo, ~i nosivci, živci, ~o objem, ~o zdravje, vino, stara navada je ~a srajca, ~a pljuča

Želézna Kápła -e -e ž kr. i., v ~i ~i, kápelski -a -o [-pəl-]; Želézne dvéri -ih -i ž mn. kr. i., Želézna vráta -ih vrát s mn. kr. i.

želéznica -e ž: lokalna, ozkotirna, gozdna ~, cestna ~ tramvaj, podzemeljska ~ metro, jamska, električna ~, jugoslo-

vanske, zvezne ~e, iti na ~o, k ~i, biti pri ~i, voziti se z ~o, po ~i, ~ na žično vrv; železničen -čna -o, železničar -ja m, železničarka -e ž, železničarski -a -o: ~a uniforma, godba, železničarstvo -a s

Železniki -ov m mn. kr. i., v ~ih, iz ~ov, železniški -a -o, Železnikar -ja m, železnikarski -a -o

železnina -e ž: trgovina z ~u, železninski -a -o, železninar -ja m, železninarski -a -o

železniški -a -o: ~i promet, delavec, nadzornik, ~ most, tir, prag, prelaz, nasip, voz, ~a uprava, služba, delavnica, tarifa, mreža, postaja, nesreča, ~o križišče, železnik -a m zool., železnikar -ja m bot., zool., železništvo -a s

želézo -a s: ~ v palicah, profilirano, betonsko, surovo, kotno, kovno, lito, valjano, kovano, vlečeno, staro ~, imam še eno ~ v ognju; kuj ~, dokler je vroče; pomanjkanje ~a v krvi, nisem iz ~a, vroče ~ likalnik, ~ pri plugu; želéza želéz s mn. *klađivo in babica za klepanje*, želézce -a s = želézek -zka m 1. *grebljica*, 2. *podkivca na čevlju*, želézca želéz s mn.: ~ na smuĉeh; želézje -a s: vkovati v ~, staro ~; želézast -a -o: ~a prst, železát -áta -o: ~a dežela, želéznat -a -o: ~a vrv, voda, lisa, ~e toplice, železnják -a m bot.; železnomášniĉ -a m, železnomášniški -a -o: ~i jubilej

železo -v sestavi: železobetón -a m, železobetónski -a -o: ~i most; železokrivéc -vca m, železokrivski -a -o: ~i tečaj, ~a brigada; železolivár -ja m, železolivárna -e ž, železolivárski -a -o, železolivárstvo -a s; železostrugár -ja m, železostrugárski -a -o: ~i vajenec, železostrugárstvo -a s

želézov -a -o: ~ klorid, oksid, cvet, rudnik, ~a sol, železováina -e ž, želézovec -vca m: rdeĉi, rjavi ~, želézovka -e ž (*železénka -e ž*) *tekst., geol.*

žélimje -ga s kr. i., v ~em, iz ~ega, žélimeljski -a -o, Žélimeljci -ev m m mn. >[-málj-]

žélja -e in -é ž: srĉna, vroĉa, gorka, po-božna ~, tiha, zadnja ~, živa ~ po čem, češnji bo le za ~o, odgovor po ~i, plošĉe po ~ah, imeti ~o, ~ me je iti, ~ me je po domu, po šoli, ~ me obide, mine, ~ se mi zbudi, vznikne;

~ tli, zori, se izpolni, se uresniĉi, ~o uslišati, izraziti; žéljica -e ž

žéljĉen -ĉna -o *želen*: biti ~ jedi, žéljĉnost -i ž: ~ zverine

žéljen -ljna -o *ali žéljen in želján* -ljná -ò in -ò -í -é, *prim. bolj žéljen* -ljna -o in žéljnejsi -a -e: ~a usta, ~o oko, biti ~ miru, krvi ~ *ali* ~ krvi, te nisem nič ~, ~o čakati, gledati, ~o pričakovan dan; žéljnost -i ž

žélo -a s: čebelje, strupeno ~, ~ sovraštva, z ~om v srcu, čutim ~ v odgovoru, pušĉica brez ~a, želce -a [-lc-] s

žélod želóda m 1. hrastov ~, 2. praĉarji so jih obsuli z ~om, 3. *anat.*, želódov -a -o: ~a kava, paša, želóden -dna -o: ~a piĉa, želóðĉek -ĉka m bot. [*goba*], želódek -dka m 1. *bot.*, 2. *zool.*, 3. *gumb*, želódje -a s, želodovina -e ž, želódast -a -o: ~e oĉi, želódar -ja m 1. hrast ~, 2. *nabiravec ali prodajavec želoda*, želódarka -e ž, želódnik -a m zool., želóðina -e ž [*trta*], želóðnjak -a m [*hrast*]

žélódec -dca m 1. pokvarjen, povešen ~, po ~u kruli, ~ poĉi, se mi obraĉa, se oglašá, ~ si pokvariti, imeti rano na ~u, bolan na ~u, na prazen ~ piti, ljubezen gre skozi ~, s pajĉevino v ~u, v ~u mu je obležalo, v ~ človeku ne moreš videti, 2. nadet, nadevan ~ [*jed*], 3. sam ~ ga je, laĉni ~i, imeti koga v ~u, ta ima dober ~; želóðĉek -ĉka m, želóðĉen -ĉna -o: ~a kislina, razjeda, bolezen, ~e kapljice, ~i sok, vratar, krĉ, rak, ĉir, katar, ~o bolni *bolni na želodu*, želóðĉev -a -o: ~a krivina, ~e žleze, želóðĉnica -e ž [*sok*], želóðĉar -ja m [*bolnik*], želóðĉarka -e ž *bot., zool.*

žélva -e ž 1. morska, moĉvirna ~, ~ sklednica, 2. *nav. mn. bramorji, bezgavke*, želvin -a -o = želvji -a -e: ~a glava, juha, omaka, želvica -e ž, želvast -a -o: ~a obveza, želvína -e ž [*oklep*], želvovina -e ž: glavnik iz ~e, želvoví nast -a -o: ~i naoĉniki, želvenĉa -e ž *bot.* >[-lv-]

žémati -am *stiskati*, žémanje -a s; žéman -a -o: ~ beton, žéma -e ž [*stiskalnica*]: hidravliĉna ~

žémlja -e ž: pečena, suha ~, žémjljica -e ž, žémjljar -ja m, žémjljev -a -o: ~e krvavice, žémeljn -a -o [-málj-]: ~i kipnik,

~i cmoki, žemljast -a -o: ~a oblika, žemljevec -vca *m bot.* [goba]
žemper -ja *m* [jopica, pulover]: obleči (si) ~
žena -é in -e ž: zakonska ~, mož in ~, ~ zadrúznica, ~ mati, bela ~ smrti, bele, divje ~e vile, žalik ~e, vzeti za ~o, za ~o ima sosedovo mlajšo: ženin -a -o: ~a dota, ženica -e ž: stara ~, ženička -e ž, žénka -e ž 1. moja ~, 2. hruška, žénkica -e ž, ženčica -e ž
ženem žéneš *gl.* gnati
ženéva -e ž *kr. i.*, v ~i, iz ~e, ženévski -a -o: ~i pakt, ~a konferenca, konvencija, Ženevsko jezero
žéni -ja *m* genij, žéniálen -lna -o [-ln-] genialen
ženijec -jca *m*, ženijjski -a -o: ~e čete, ~i stotnik
ženilja -e ž [tkanina], ženiljen -ljna -o: ~a brisača, ženiljast -a -o: ~a ruta, ženiljski -a -o: ~i votek, ženiljka -e ž
ženilo -a *s*: biti (zrel) za ~, fant na ~u; še sreča, da so mu odrekli ~
žénin -a *m*: ~ in nevesta, večni ~, žéninov -a -o: ~ drug, žéninček -čka *m* 1. žénin, 2. bot.
ženirati -am se → sramovati se, biti v zadregi: to me ženira → motti, draži, nerodno mi je
ženiti žénim, žéni -liti! žénil -ila -o: ~ koga, svojega sina ~, ~ se v deveto vas, ~ se pri kom, ~ se na nič, na hlače, na roke; o Gregorjevem se ptički ženijo; ženitev -tve ž: zrel, gođen za ~, ženitven -a -o [-tvən-]: ~a kavcija, ponudba, ~i oglasi; ženitven -tna -o: ~o pismo, ~a pogodba, ženitnina -e ž: ~ se obhaja, ~o imeti, ženitninski -a -o: ~a pesem, ~i kolač
ženitováti -ujem, ženitúj -te! ženitováł -ála -o: letos misli ~; ženitovánje -a *s*: vabiti na ~, ženitovájnski -a -o: ~a pogača, pesem, ~o oblačilo, ~i obredi, običaji
žénska -e ž: možki in ~, ~ zadrúznica; vražja, javna ~, žénskin -a -o, žénstvo -a *s*: naše napredno ~, žénstvo -à *s*: na nji ni bilo sledu ~a
žénski -a -o: ~a domača obrt, ~a spolna celica, ~o delo, ~a obleka, logika, muha, zvestoba, rima, ~i spol, jok, svet, glas, ~e bolezni; večno ~o, pri njem ne živi nič ~ega, na nji ni nič ~ega, po ~o odgovoriti, čutiti; žen-

skost -i ž: ženska brez ~i, žénskar -ja *m*: velik, hud ~
ženšče -ta *s* in ženščè -éta *s* znč., ženščina -e ž, ženščak -a *m* babjak, babji gregor, žénskar, ženščúra -e ž, ženščád -i ž
žép žépa *m*, v žépu in v žépu: notranji, hlačni ~, ~ na suknji, ~ pri hlačah; poln, prazen, nenasiten ~, ~e prazniti, seči globoko v ~, poznam deželo ko lastni ~, ne dam iz svojega ~a, obkolitveni ~ [strateška operacija], imeti kačo v ~u, na račun tujih ~ov živi, obrniti vse ~e, ~ brez dna, tega ne mislim mirno vtakniti v ~, dobiček gre v ~e kapitalistov; zmago, izpit imam že v ~u; saj ne gre iz tvojega ~a; žépek -pka *m* in žépèk -pkà *m*: ~ na telovniku, zgornji ~ pri suknjiču; žepovina -e ž [blago], žépast -a -o: ~ medovnik, ~a oblika
žépar -ja *m*, žéparica -e ž = žéparka -e ž 1. tatica, 2. ura, žéparski -a -o, žéparstvo -a *s*
žépek -pka *m* bot.
žépen -pna -o: ~i robec, nož, denar, format, koledar, ~a ura, izdaja, podmornica, svetilka; žépnica -e ž poklopec na žépu, žépnina -e ž drobiž
žerávec -vca *m* bot. roženkravt, žerávčev -a -o
žérec -rca *m*: ta človek je velik ~, žérka -e ž zool. [črvíček], žerún -a *m*
žerjáv -áva *m* 1. vrešči ko ~, 2. pristanjski, ladijski, plavajoči, parni ~, postavitviti ~, 3. past, žerjávov -a -o: ~o pero, ~a ročica; žerjávast -a -o, žerjávèc -vca *m* zool., žerjávček -čka *m*, žerjávji -a -e: ~a noga, hoja, perut; žerjávèvn -vna -o: ~a proga, konstrukcija
žerjávica -e ž = žerjávka -e ž: živa ~, ~o razpihati, krompir zagrniti v ~o, iti za koga po kostanj v ~o, biti kakor na ~i, nasuti komu ~e na glavo; žerjávíčast -a -o = žerjávka -a -o = žerjávčast -a -o: ~a plast, pepel je še ves ~, žerjávica -e ž [posoda], žerjávnik -a *m* [lonc]
žétev -tve ž: pšenična, ajdova, čajna, riževa, strna ~, obilna, druga ~, ob ~i, biti zrel za ~, ~ rži, toča je uničila vso ~, spraviti ~ pod streho, ~ črne smrti, pesniška, literarna ~; žétven -a -o [-tvən-]: ~i stroji, žetvenica -e ž [jabalko]

žéti žánjem, žnji -ite in žánji -íte! žél žéla -o, žét -a -o: ~ pšenico, travo, praprot, ~ za kom; kdor veter seje, bo vihar žel; ~ pohvalo, zahvalo, aplavz, priznanje, uspehe → *biti deležen, doseči, pridobiti, zaslužiti si*; žétje -a s; žétnik -a m |stroj|, žetnina -e ž |plačilo|

žetón -a m 1. *kovinska (igralna) ploščica*, 2. *kartonček*

žézo -a s: z ~om v roki, vladarsko ~, združiti narode pod eno ~, žézlast -a -o: ~a ličinka; žezlonósec -sca m

žézelj -žlja m *grebljica, kavelj za pepel in žerjavico*

žgálen -lna -o [-ln-]: ~i dar, oltar, ~o varjenje, ~e kocine pri koprivi, žgálo -a s |priprava|, žgalina -e ž: pekoča ~, žgalnec -nca m |vino, žganjel, žgalnina -e [-ln-] ž |plačilo|, žgálnica -e [-un-] ž: ~ za špirit, za žganje, žgálnik -a [-un-] m *med. |priprava|*, žgališče -a s

žgán -a -o: ~ sladkor, koks, ~a pijača, kava, opeka, kava, ruda, barva, ilovica, ~o apno, kozarček ~ega

žgánc -nca m, *nav. mn. žgánci* -ev: ajdovi, koruzni, koroški, krompirjevi, zabeljeni ~i, ~e kuhati, zdrobiti v skledo; govori, kakor bi imel ~ v ustih; žgánek -nka m, *nav. mn. žgánki* -ov, žgánček -čka m, žgánčen -čna -o: ~a polivka, žgánčnica -e ž = žgánkova -e ž |voda|, žgánčevski -a -o: na vrhu ~e gore čepijo ocvirki, žgánčev -a -o: ~ lonec = žgánčnik -a m

žganica -e ž: ~o kuhati, prekapat, žganíčica -e ž = žganíčka -e ž: mlada ~, žganíčen -čna -o, žgánc -nca m: brinov ~, žganína -e ž *sežgana stvar*

žganjar -ja m 1. *krčmar*, 2. *pijanec*: pije ko ~, 3. *kuhar žganja*, žganjarica -e ž = žganjarka -e ž, žganjarček -čka m *pijanček*, žganjárna -e ž, žganjarina -e ž |dajatev|, žganjaríja -e ž, žganjarski -a -o: ~i bratec, kotel, obraz, ~o vpitje, žganjarstvo -a s; žganjaríti -im *kuhati žganje*, žganjarjenje -a s

žganje -a s: ~ oglja, opeke, keramike, kave, primitivno zdravljenje z ~em ran

žganje -a s in žganjé -à s: vinsko, sadno, žitno, riževo, pesno, figovo, krompirjevo ~, rancosko ~, ~ kuhati, piti, davek na ~, ~ ga je ugonobilo, šilce ~a, žgánjev -a -o: ~ cvet, žgánjce -a s in žganjè -à s, žgánjček -čka m

žganje -v sestavi: žganjekúha -e ž *kuhanje žganja*; žganjetòč -óča m 1. ~ so zaprli, 2. Miha je bil krčmar in ~

žgáti žgém, žgi -íte! žgál -a -o: ~ luč, tropine, češplje, opeko, kavo, rudo, travo, gozd, rano, lase, ~ se na soncu; sonce, žganje, kopriva, gorčica, srčna rana, krivica žge; Nemci so jo žgali po dolini, po njih so žgale strojnice; to smo ga žgali! podplati, ramena nas žgejo, z železom so mu žgali hrbet, v prsih me žge; žgòč in žgòč -a -e *prid.*: ~ veter, pogled, humor, ~a zlatica *bot.*, ~a kislina, satira, želja, vest, skrb, ~e popoldne, sonce, vprašanje, ~e koprive

žgečkáti -ám, žgečkáj -ájte! žgečkál -ála -o, žgečkánje -a s: rado ga žgečka, ~ koga po podplatih, ta misel žgečka njegovo slo; žgečkáv -áva -o: ~ pogled, žgečklijv -a -o: ~a zavest > [žgèč-]

žgoléti -ím, žgólí -íte! žgólí -éla -o, žgolénje -a s: slavček žgoli

žibrc -a m *bot.*, žibrica -e ž *bot.*, žibrje -a s *bot.*, žibr -a m *bot.*: rdeči ~

žica -e ž: jeklena, bakrena, pocinkana, valjana, vlečena, brzobjavna, telefonska ~, biti za ~o *ali* za ~ami, žičica -e ž, žičje -a s = žičevje -a s: srebrno ~, žičevina -e ž |izdelki|, žičast -a -o: ~a mreža, ograja, vrv, ~e jasli, žičar -ja m, žičárna -e ž, žičarke žičark ž *mn. |ščipavke|*

*žícati -am: ~ koga, ~ (za) kruh in cigarete; *žicanje -a s: živeti od ~a, samo ~ ga je, *žicar -ja m

Žiče Žič ž *mn. kr. i.*, v ~ah, žiški -a -o; *vendar Žička gorca*

žičen -čna -o: ~a mreža, ograja, ovira, pnevmatika, železnica, vrv, ~i kabel, navoj, ~o steklo, žičnica -e ž: ~ na Krvavec, žičnik -a m |zebelj|, žičnina -e ž |izdelki|, žičničar -ja m *delavec pri žičnici*, žičničarski -a -o: ~i mojster, žičničarstvo -a s; žičnat -a -o: ~a mreža, rogovila, ograja, ~ koš, ~o sito

Žid -a m *Jud*, Židinja -e ž *Judinja (po narodnosti)*, Židovka -e ž; žid žida m 1. ~ po veri, 2. *stikač, oderuh*, židinja -e ž, židovka -e ž, židovski -a -o *judovski*: ~a četrt, vera, ~i rod, tempelj, po ~o govoriti, delati, židovstvo -a s *judovstvo*, židovščina -e ž, židek -dka m *judek* = židič -a m

*žida -e ž *svila*: oblačiti se v ~o, v ~i in žamet, židan -a -o: ~a ruta, ~glas, ~o krilo, imeti ~ čas, biti ~e volje

židek -dka -o *redék, plitev, šibek, viskozen*: ~a jed, zemlja, ~o blato, ~ človek, ~a palica, židkost -i ž

žig -a m: poštni, vodni, sončni, mokri, suhi, spominski, varstveni ~, ~ vtisniti, ~ sramote, tlačanstva; žigar -ja m *zbi-ravec žigov*, žigec -gca m 1. žig, 2. zool.: alpski ~; žignina -e ž [dajatev], žigovina -e ž [pristojbina], žigóven -vna -o: ~o pretiskavanje

žiga -a in -e m os. i., Žigov -a -o

žigažága medm.: ~ — glavo preč, žigažágati -am, žigažáganje -a s

žigica -e ž *vžigalica, žveplenka, klinček žigósati* -am, žigósanje -a s: ~ pisma, bankovce, merila, znamke, ~ koga za nizkotnega; ~ laž, napake, grdo ravnanje *šibati, obsjati*

Žihpólje Žihpólj ž mn. kr. i., na ~ah, žihpóljski -a -o, Žihpóljani -ov m mn.

žila -e ž: krvna, krčna, mezigovna, mlečna ~, zlata ~ *hemoroidi*, bakrova, živo-srebrna ~, prometna, vodna ~, tati-sna, pevška ~, ~ v lesu, v kamnu, na listu, v rudniku, ~ dovodnica, odvodnica, ~ utriplje, bije, nabrekne, ~o tipati, potipati bolnika za ~o, direktorju bo treba nekoliko ~o potipati, zadeti na ~o rude, po ~ah se mu pretaka potepuška kri, puščati komu ~o, na ~i; žilast -a -o: ~e roke, noge, ~ marmor, žilát -áta -o: ~ vrat, ~a roka

žila -e ž *kita*: suha, bela ~, delati na vse ~e, vse ~e napeti, kabel ima več žil; jelenova, konjska ~, bikova, volovska ~ *korobač*; žilast -a -o: ~o meso *kitasto*, ~a ženska *mišćasta*, žilav -a -o: ~ les, človek, narod, boj, ~a roka, narava, ~o meso, delo, ~o se upirati, žilavost -i ž, žilavec -vca m 1. človek, 2. bot., žilavka -e ž [bikovka]

žilen -lna -o: ~o živčevje, žilnica -e ž 1. *mozganska opna*, 2. *kožica v zrklu*, žilnat -a -o *žilat*: ~o listje, ~e roke, žilnatost -i ž, žilnik -a m bot. >[-ln-] žilét -a m = žilétka -e ž [britvica]

žilica -e ž: žile se cepijo v ~e, potepuška, pretepaška ~, ~ mu ne dá miru, človek pustolovske ~e, listna ~, žiličast -a -o

= žiličav -a -o, žiličnjak -a m bot.; žiliti -im se: vode se žilijo, žilina -e ž bot.; žilje -a s: ~ v telesu, ~ kabla, ~ lista, žiljak -a m bot.

žima -e ž: konjska ~, sito, past iz ~e, žimast -a -o: ~i lasje, žimavec -vca m zool., žimnica -e ž, žimovina -e ž, žimar -ja m, žimarica -e ž 1. *postelja*, 2. *past*, 3. *izdelovavka*, žimárna -e ž, žimarstvo -a s, žimarski -a -o; žimen -mna -o, žimnica -e ž 1. *vzmetna ~*, 2. ~ za strnade, žimniški -a -o, žimničar -ja m [izdelovavec], žimničarka -e ž, žimničarstvo -a s, žimničarski -a -o, žimnat -a -o: ~ divan, ~a mreža, ~o platno, sito, žimnast -a -o, žimnik -a m: posteljni ~

žir -a m: bukov, hrastov ~, imeti svinje v ~u, goniti svinje v ~, žirika -e ž bot., žiren -rna -o: ~a paša, žirnica -e ž bot., žirčina -e ž [dajatev]; žiriti -im, žirjenje -a s 1. bukev žiri vsakih pet let, 2. pastir žiri svinje, prašiči se žirijo

žiráfa -e ž, žiráfin -a -o: ~e noge, žiráfji -a -e: ~i vrat, žiráfast -a -o: ~a kamela

Žiri Žiróv m mn. kr. i., v ~éh, žiróvski -a -o: ~i čevlji = žiróvci -ev m mn., Žiróvski vrh, Žiróvci -ev m mn.

žirija -e ž *razsodišče*: natečajna ~, žirijski -a -o

žirirati -am, žiriranje -a s: ~ menico komu *biti porok*, žiránt -a m *porok*, žirát -a m: na ime ~a se glasi žiro, žiro žira m *poroštvó za menico*: ~ račun = žirokónto -a m, žiroven -vna -o: ~i promet, ~a banka

žirónda -e ž *sredinska stranka v franc. konventu*, žirondíst -a m, žirondístovski -a -o: ~i poslanec; *gl. tudi* Gironda

žiroškóp -a m *giroskop*

žirov -a -o: ~a kava, ~o leto, žirovína -e ž, žiroven -vna -o: ~o leto, žirovnost -i ž; *gl. tudi* žir

Žiróvnica -e ž kr. i., v ~i, žiróvniški -a -o, Žiróvničani -ov m mn.

žitar -ja m [hrošč], žitarice -ic ž mn. žita, žitne rastline, žitarka -e ž, žitarski -a -o, žitarstvo -a s

Žitára vés -e í ž kr. i., iz ~e ~i, žitárski -a -o, Žitárci -ev m mn.; žitárec -rca m [vino]

žitén -tna -o: ~i molj, hrošč, monopol, trg, ~a kava, borza, ~o polje, leto, zrno, žganje; žitnica -e ž 1. *shramba za*

žito: v ~o spravljati, 2. Vojvodina je ~ Jugoslavije, žitničar -ja *m*, žitnik -a *m* 1. *kruh*, 2. *kašča*, žitnat -a -o: ~o leto, žitnina -e *ž*

žiti žljem *lit.* živeti, žil -a -o: vse, kar žije in klije, žitje -a *s lit.*: ~ in bitje, žitek -tka *m lit.* življenje: ~ in bitek

žito -a *s*: krušno, belo, ozimno, jaro, semensko ~, ~ zori, plenja, gre v klasje, poleže, ~ žeti, spraviti, mlatiti, čistiti, vršiti, ~a lepo kažejo, žitišče -a *s in* žitišče -a *s* |njiva|, žitika -e *ž bot.*, žitovka -e *ž* |žganica|; žitoróden -dna -o: ~i kraji

živ -í *ž*: vse vrste ~i, zarodna, semenska ~, v zemlji je polno drobnih ~i, živa -e *ž* protoplazma

živ -a -o *in* -ó -í -é -á, *prim.* bôlj živ -a -o, *prisl.* živó, bôlj živó: ~ ogenj, ogel, govor, otrok, les, pesek, promet, studenec, zgled, ~a barva, beseda, bolečina, domišljija, govornica, meja, pagina, narava, potreba, predstava, priča, prst, resnica, skala, slika, vera, voda, žerjavica, želja; ~o apno, ~o blago *sužnji*, ~o nasprotje, pripovedovanje, meso, srebro, zanimanje, ~e oči, ~i inventar, ~i ogenj |drevesna bolezen|, ~i sveder *zool.*, ~ mrlič, ~i jeziki, ~o zelen, ~o čutiti, prepričevati, sanjati, se spominjati, sekati skalo na ~i rob; svoj ~i dan, svoje ~e dni, blago je ~o *uhaja iz rok*, berač je ves ~o *ušiv*, še ~o dan ne take nesreče, za ~e in mrtve se dreti, plavati, piti na ~e in mrtve, ~e duše ni blizu, krčme so zmeraj ~e; misel, beseda je ~a še danes, zarezati v ~o (meso), v ~em spominu, ~ krst = ~a duša, za ~ svet ne pridem, ~ega vraga se ne bojim, ~ duh, ~ človek se ne zmeni zanj, ne more me ~ega videti, bolj mrtev ko ~, ne ~ ne mrtev, ~ pokopan, dokler bom ~, ~ ostati, da si le ~ in zdrav, ~ega sežgati, stric je še med ~imi, priti čemu do ~ega, gre mi do ~ega, mraz mi ne more do ~ega, vejo odrezati do ~ega; kamor pogledaš, je že vse ~o; vse ~o otrok, kakor resnično sem ~, pred ~im bogom, ~ ko iskra, ko poper, ko srebro: je ko ~o srebro; rana je še ~a, to mi séga v ~o

živád -i *ž* 1. pernata, domača, hostna ~, 2. poln je ~i *uši* = živáden -dna -o

živáhen -hna -o *živ*: ~ otrok, pogovor, promet, ~a barva, domišljija, ulica, ~o vrvenje, v razredu je ~o, živáhnost -i *ž*: mladostna ~, ~ gibov, domišljije, pisanja

živák -a *m, nav. mn.* živáki -ov *žive korenine na trti*

živál [-áú] -i *ž*: domača, tovorna, divja ~, male ~i, kralj ~i, delam ko ~, ti ~ ti pijana, v njem se je oglasila ~, živálji -a -e: po ~e spačeno lice; živálca -e [-lc-] *ž, rod. mn.* živálic: krvoločna ~; živálski -a -o: ~i svet, vrt, pohlep, magnetizem, mladič, ~o življenje, telo, oglje, ~a koža, maščoba, duša, narava, živálskost -i *ž* *animalnost*: ~ njegove narave, živálstvo -a *s*: ~ in rastlinstvo >[-ls-]

živána -e *ž* *slovenska boginja flore in favne*

živčén -čna -o, *prim.* bôlj živčén -čna -o: ~ človek, obraz, govor, ~o iskanje, ~a progá, celica, ~a izčrpanost, bolezen, ~a vojna, ~i končiči, ~i pletež, pretres, oddelek, vozél, zlom, ~o vlakno, vnetje, ~o mežikati, hoditi, ~o oslabeled, zelo je ~; živčénost -i *ž*, živčénje -a *m*, živčénjak -a *m med.*

živčevje -a *s*: čutno, gibno, osrednje ~, živčevína -e *ž* živéna *substancia*, živčeven -vna -o: ~e celice

živéc -vca *m* 1. *min.*: pohorski ~, 2. zadeti koga v ~, priti komu do ~a, vohalni, slušni, gibalni, vidni ~, bedrni, zobni ~, močni, zrahljani, jekleni ~i, ~ mesta, to mi gre na ~e *me draži*, mi žre ~e, biti brez ~ev, prenapetost ~ev, zgubiti ~e

živélj -vlja *m*: naš, delavski, slovenski ~ *naši ljudje, delavci, Slovenci*, tuj ~ na naših tleh *tujci*

živén -vna -o: ~a moč, živnost -i *ž* *vitalnost*

živéti -ím, živí -íte! živél -éla -o, *namen.* živét: ~ od zraka, od dela svojih rok, iz rok v usta, ~ ob plači, ob svojem, ~ na dolg, na rokah, v pomanjkanju, v obilju, iz dneva v dan, tjavdan, v tri dni; nimam od česa ~, ~ v spominu, na papirju, od izgube, ~ s časom, ~ za žico, za zapahi; ~ čez svoje razmere, v dobri veri, svojemu poklicu *ali* za svoj poklic, za svojo družino, ~ v vnukih; ~ v srečnem, divjem zakonu, na koruzi, na nizki stopnji, v peklu,

na račun drugih; ~ v prepričanju; redno, dobro, slabo ~, z njim se ne dá ~, vsi morajo ~, ne more ne ~ ne umreti; živi ko ptiček, ko vrabec v prosu, ta ženska živi z vsemi, ~ dvojno življenje, ~ svobodne dni; ~ zase, na tésnem, po gosposko, po svoje, po pasje, ~ ob kruhu in vodi, v mestu, na kmetih, ~ v višjih sferah, v strahu božjem; lahko se mu je živel

živež -a m: iskati si ~a, ~a nam primanjkuje, ~ kupovati, sam pridelovati
živica -e ž *hladetina, žolca*

živica -e ž 1. *živa korenina, 2. šiba, mladika, poganjek, grebenica, 3. živa meja: bukova, gabrova ~, 4. studenec, živika* -e ž 1. *živa meja, 2. potaknjeneč, živčiči* -im *grobati, živčenje* -a s

živilo -a s: založiti se z ~i, živilski -a -o [-ls-]: ~a karta, industrija, ~i trg

živina -e ž: goveja, domača, pitana, pitovna, klavna, plemenska, vprežna, tovarna ~, ~ za zakol, za plemo, trgovina z ~o, pet glav ~e *govedi*; on je velika ~, visoka ~, garam ko (črna) ~, ~o zavračati, goniti, nesreča pri ~i, pijan ko ~, z ~o voziti, ~o opravljati, živinica -e ž, živinče -ta s: tovarno ~, v hlevu je šest živinčet; živinski -a -o: ~i voz, mešetar, potni list, ~a krma, kuga, ~o se napiti, ~o delati s kom, živinstvo -a s

živino- v sestavi: živinorėja -e ž: zadrúžna ~, živinorėja -jca m, živinorėja -a -o: ~a zadruga; živinozdravník -a m, živinozdravniški -a -o, živinozdravništvo -a s, živinozdrávstvo -a s

živio medm.: ~ klici, živel živėla -o *naj živi*: ~a svoboda, živėli medm.

živiti -im, živi -íte! živil -a -o: ~ veliko družino, ~ se s šivanjem, bog te živi
življenje -a s: človeško, pasje ~, ~ rastlin; duhovno, rajsko, notranje, družabno, cigansko, posmrtno, lahko, novo ~, brez ~a, Prešernovo ~, tvegati ~, rešil si je le golo ~, veselje do ~a, sposoben za ~, gre za ~ ali smrt, je še pri ~u → *je še živ*, že za ~a postati slaven, boj na ~ in smrt, ~ dati za koga, ~ pustiti, zagreniti, vzeti komu, ~ (si) vzeti, končati, ~ zgubiti; prinesel je ~ v hišo; prebuditi koga v ~; kakršno ~, takšna smrt; to me veže na ~, ~ visi na nitki, sprete se z ~em, vse ~, za

vse ~, imeti dovolj za ~, streči komu po ~u, pustiti koga pri ~u → *živega, pustiti komu življenje*, biti sit ~a, ~ v mestu, na kmetih, plačati z ~em

življenjepis -a m: lastni ~, življenjepisén -sna -o: ~i podatki, življenjepisje -a s, življenjepisec -sca m

življėnjski -a -o: ~a doba, modrost, moč, pot, potreba, ~e potrebčine, ~i prostor, minimum, ~o delo, vprašanje, zavarovanje, bodi malo bolj ~i, ~o važen, nevaren; °~a nevarnost *smrtna*; življėnjskost -i ž: izraz ~i, močna ~, pristnost in ~ oseb, ~ nauka

živo- v sestavi: živobárven -vna -o: ~o blago, cvetje, živobárvnost -i ž; živoglád -ėda -o: ~i otroci; živoók -óka -o; živoróden -dna -o: ~a kuščarica, kalužnica, živoródka -e ž = živoródnica -e ž *zool.*, živoródnost -i ž, živorojėnec -nca m; živosrebrn -a -o: ~i rudnik, ~i usmerniki, ~ prah, ~a žila; *vendar*: živó bárven

živost -i ž: ~ duha, dramatična ~ oseb

živót -óta m, po živótu in po živótu: spodnji, zgornji ~, biti polnega ~a, umeriti obleko po ~u, po vsem ~u ga je spreletelo, živóten -tna -o: ~ dedec, živótnost -i ž, živótek -tka m: to ti je ~, živótec -tca m: ~ iz ribje kosti, jekleni ~

životáriti -im, životárjenje -a s

živžáv -a m: vesel, velik ~, gnezdo, polno mladega ~a, živžávast -a -o, živžávček -čka m |*otrok*|

žížek -žka m *žužek*

žlabudráti -ám, žlabudráj -ájte! žlabudrál -ála -o, žlabudránje -a s: žlabudra ko voda v mlinu, žlabúdra -e ž = žlabudráč -a m = žlabudrávec -vca m = žlabudré -ėta m in s, žlabúdrast -a -o, žlabudrálo -a s, žlabudráv -áva -o: ~ fant, ~a govornica, žlabudrávka -e ž = žlabúdrica -e ž, žlabudrávščina -e ž: ciganska ~; *gl. tudi* žlabudrati

žláhta -e ž: biti s kom v ~i v sorodu, ožja ~ sorodstvo, vražja ~, midva sva si še v ~i imava še neporavnan dolg med seboj, ~ raztrgana plahta; žlahtáti -ám se za žlahto se imeti, žlahtánje -a s

žláhten -tna -o plemenit: ~a kovina, gospa, trta, kapljica, ~o drevje, sadje, srce, vino, ~ gospod, kamen, kostanj, biti ~ega rodu, žlahtnina -e ž |*trta in*

vino!, žláhtnost -i ž: ~ značaja, žlahtnoba -e ž

žlahtniti -ím, žláhtni -íte! žlahtnil -a -o, žlahtnjèje -a s: ~ kovine, žlahtnitev -tve ž

***žlájdra** -e ž *zavirnica*, *žlájdrnica -e ž

žlámbor -(j)a *m duplo v drevesu*: spi ko polh v ~ju, žlámbor(j)ast -a -o: ~ deblo, ~a vrba

žlampáti -ám *lokati*, žlampáj -ájte! žlampál -ála -o, žlampánje -a s: ~ vodo, svinje žlampajo pičo, voda žlampa v sodu, čevlji žlampajo po brozgi; žlampávec -vca m = žlampáč -a m, žlampast -a -o, žlampáv -áva -o, žlámpa -e ž

žleb -a in -á in -ú m, dv. žleba ali žlebá ali žlebóva, mn. žlebi ali žlebóvi, po žlebóvih ali žlebéh ali žlebih, z žlebóvi ali z žlebi ali z žlebmí 1. odtočni, strešni ~, 2. ~ v hlevu, klasti krmo v ~ove, 3. ~ v planinah *kamin*, 4. mlinski ~ *rake*; žlebák -a m |*opeka*|, žlebát -áta -o: ~ steber, ~a opeka, žlebátost -i ž, žlebast -a -o: ~ dleto, kolesce, žlebáv -áva -o, žlebávost -i ž: ~ papirja, žlebček -čka m = žlebec -bca m = žlebek -bka m, žlebcást -a -o: ~ obod, žlebjè -a s = žlebóvje -a s: kamnitno ~, žlebovina -e ž |*snov*|, žlebina -e ž žleb, žlebinast -a -o: ~a skala

žlében -bna -o: ~a pločevina, žlebnik -a m = žlebnják -a m 1. *opeka*, 2. *oblič*, žlebnat -a -o

žlebič -iča m = žlebiček -čka m: okenski ~i, ~ za oljenje, za odtok vode, žlebica -e ž *med.*, žlebičast -a -o: ~a opeka, žlebičar -ja m |*dleto*|, žlebičje -a s: skalnato, kraško ~, žlebičnik -a m |*oblič*|; žlebičiti -ím, žlebičenje -a s

žlebiti -ím, žlebljenje -a s in žlebiti -ím, žlebi -íte! žlebil -a -o, žlebljen -éna -o, žlebljenje -a s, žlebitev -tve ž, žlebiló -a s, žlebilnik -a [-*un-*] m, žlebljenka -e ž; žlebkáti -ám, žlebkáj -ájte! žlebkál -ála -o in žlebkati -ám, žlebkanje -a s

žled -a m 1. *poledica*, 2. *babje pšeno*, žledica -e ž *poledica*, žlednat -a -o: ~o drevje, žlediti -ím se: žledi se *poledica se dela*

žleviti -ím, žlévi -te! žlévil -a -o, žlévljenje -a s 1. *piti*, 2. *leno zvečiti*: tobak, kruh ~, usta se žlevijo, 3. *nejasno govoriti*: žléva -e ž: ~ pijana, žlévek -vka m: ~ na licu; *gl. tudi* gléviti

žléza -e ž: ščitna, solzna, mlečna ~, ~ znojnica, strupnica, slinavka, lojnica. ~ z notranjim izločevanjem; otekle ~e; žlézen -zna -o: ~o tkivo, ~a bula, žléznica -e ž, žléznína -e ž, žléznják -a m *adenom*, žlézica -e ž, žlézec -zca m *bot.*, žlézje -a s = žlézovje -a s, žlézovnik -a m |*del ptičjega želodca*|, žlézovina -e ž: ~ prsnih žlez, žlézast -a -o, žlézav -a -o, žlézavost -i ž, žlezát -áta -o, žlezátost -i ž, žléznat -a -o: ~o vime, ~o tkivo

žlica -e ž: lesena, srebrna, vrtnarska, čebelarska, livarska, zidarska ~, ~ za obuvanje, ena ~ več pri hiši se nič ne pozna, v ~i vode bi me utopil; zajemati znanje s polno ~o, z veliko ~o; danes jemo z veliko ~o *imamo gostijo*, brez tople ~e v želodcu; jed je gosta, da stoji ~ v nji; vse ~e mi prešteje, vsako ~o mi oponese, po ~i, z ~o pitati koga

žličar -ja m 1. *rokodelc*, 2. *zool.*, žličarica -e ž = žličarka -e ž 1. *izdelovavka žlic*, 2. *čaplja*, žličarski -a -o: ~a obrt, ~i mojster, žličarstvo -a s

žličast -a -o: ~a kotlina, ~ sveder, žličák -a m |*oblika ušesa*|

žličén -čna -o: ~i recelj, rep, ročaj, žličnik -a m 1. *jed*: zdrobovi, krompirjevi ~i, 2. *bot.*, 3. v ~u so ali vise žlice, 4. *sveder*

žličica -e ž 1. *majhna žlica*: čajna ~, 2. *anat.*, 3. *bot.*, žlička -e ž 1. jemati zdravilo po ~ah, kavna ~, 2. *anat.*: stisnilo me je v ~i, dobiti sunek v ~o, 3. *ušesna* ~, žličkast -a -o

žlikrof -a m = žlínkrof -a m: idrijski ~i

žlindra -e ž *izvarek*: tobakova, Thomasova, železarska ~, žlindrast -a -o: ~a volna, žlindrav -a -o: ~e razvaline, žlindravost -i ž, žlindrát -áta -o: ~a ruda, žlindrovec -vca m |*pesek*|, žlindrnica -e ž: ~ pri plavžu, žlindrnik -a m |*kamen*|

žlindráti -ám, žlindráj -ájte! žlindrál -ála -o, žlindrán -a -o, žlindránje -a s: železo se žlindra, ~ kovinske okside; žlindrati -am z *žlindro gnojiti*, žlindránje -a s

žlobudráti -ám žlobudrati, žlobudráj -ájte! žlobudrál -ála -o, žlobudránje -a s

žlóta -e ž *sodrga*, *glota*: umazana ~, žlótek -tka m |*otrok*|

žmèk *medm.*: ~ ~, poje voda v čevljih, žmèk žmèka m |*del stiskalnice*|, žmèčiti -ím = žmèkati -am

žmériti -im *mežikati*, žmérjenje -a s: ~ z očmi, oči žmerijo, v sonce ~; žmerèč -éča -e *prid.*: ~ pogled, ~e oči; žmerikati -am, žmerikanje -a s: ptiči žmerikajo z očmi

žmikati -am, žmikanje -a s: ~ perilo, sir; voda v škornjih žmika, žmik -a m, žmítek -tka m 1. *sir ožemček*, 2. kri brizga v ~ih, 3. *strukeljček*

žmúkelj -klja m *kepica, strukeljček*: ~ sluz, krvi, žmúkeljček -čka [-*kəlj*] m, žmúkljast -a -o

žmúla -e ž *grča, nabuhlina*: skalna ~, ~ pod brado, žmúlast -a -o: ~a ustnica, pnevmatika, žmúlav -a -o: ~o deblo, žmúlavost -i ž

žmúriti -im *mežikati*, žmúrjenje -a s, žmúrka -e ž [*kožica na ptičjem očesu*]

žoga -e ž: gumijasta, medicinska, nogometna ~, ~o zbijati, nabijati; brcati ~o, igrati se z ~o, predolga ~ *predložek*, ~ je v mreži, žógica -e ž: ~ za namizni tenis, žógast -a -o: ~a oblika, žógar -ja m [*izdelovavec*], žógobč -a m *hum.*; žógati -am se, žóganje -a s: ~ se z žogo, z ljudmi, žógálen -lna -o [-*ln*]: ~a igra, žogališče -a s

žóhar -ja m *kuhinjski ščurek*: gledajo me ko črnega ~ja v skledi

žókati -am *suvati, phati*, žókanje -a s: živina se žoka, ~ s palico v sneg, v osir, žókavec -vca m *zool.*, žókalnik -a [-*yn*] m; žókniti -em: ~ koga v hrbet, z ного ~ v sneg

žólca -e ž: klejna, sadna, betonska ~, tresti se ko ~, žólčast -a -o: ~a juha, raztopina >[-*ou*-]

žólc -a m: goveji, črni ~, imeti ~ na jeziku, ~ se mi razlije, izbruhal je ves svoj ~, okusil je ves ~ domačih zamer, ~a polna brošurica; žólcast -a -o: ~i goban, jezek, žólcāv -áva -o, žólcāvost -i ž, žólcica -e ž *med.*, žólcēvje -a s, žólcēvod -óda m *med.* >[-*uč*-]

žólcen -čna -o: ~ obraz, pogovor, ~a debata, bolezen, kislina, ~i mehur, napad, kamen, ~o pisati; žólcēnik -a m [*mehur*], žólcēnják -a m *ganglion*, žólcēnost -i ž: ~ glas, iz tebe govori ~, ves rumen je od ~i, žólcēnica -e ž *bot.*, žólcēnat -a -o >[-*uč*-]

žólcēti -im, žólcēnje -a s: to me žolči, avtor se žolči; žólcēljiv -a -o: ~ ton, temperament, ~a beseda, ironija, ~o misliti,

žólcēljívec -vca m, žólcēljívka -e ž, žólcēljívost -i ž >[-*uč*-]

žólhek -hka -o *grenkljat, trpek, žarek*: ~o maslo, žólhkost -i ž >[-*uh*-]

žólna -e ž: črna, zelena ~, ~ trka, tolče s kljunom, žejen ko ~, pije ko ~, ti ~ pijana ti, žólnast -a -o, žólnina -e ž [*duple*], žólnji -a -e: ~e gnezdo, perje >[-*yn*-]

*žólnir -ja m *star. [vojak]*, *žólnirski -a -o *star.* >[-*yn*-]

žólt -a -o: ~ cekin, ~o lice, ~a polt, žóltost -i ž, žóltovina -e ž *bot.*, žóltnják -a m *bot.*; žólti -im, žólti -íte! žóltē -éla -o, žóltēnje -a s: trava žólti; žóltiti -im, žólti -íte! žóltíl -a -o, žóltēn -éna -o, žóltēnje -a s: luč temo žólti, zrnje se žólti, žóltítev -tve ž; žóltílo -a s: brezovo, cinkovo ~, žóltina -e ž: ~ pomaranče, žóltica -e ž 1. *zool.*, 2. *bolezen*, 3. *bot. fižol* >[-*ut*-]

žolto [-*ut*-] v *sestavi*: žóltobrād -áda -o; žóltoglav -áva -o: ~a papiga; žolto-kljún -a -o; žóltokóžec -žca m; žolto-króg -a m *zool. [gad]*; žóltoklās -ása -o; žóltolíčen -čna -o; žóltolíst -a -o; žóltónóžec -žca m *zool.*; žóltóok -óka -o, žóltopláz -áza m *zool.*; žóltopólt -a -o [-*ut*-]

žonglēr -ja m *glumač*: besedni ~, žonglērjev -a -o: ~a spretnost, žonglērski -a -o: ~a predstava, ~o poigravanje, žonglērstvo -a s: ~ v cirkusu; časnikarsko, miselno ~; žonglirati -am, žongliranje -a s: ~ z žogami, z besedami, ~ z idejami

žónta -e ž 1. *jed*, 2. *gošča v žganjarskem kotlu*, 3. *slaba pijača*, žóntast -a -o

žórz -a m *os. i. Jurij*, žórzēv -a -o

žoržēt -a m [*blago*]: obleka iz ~a, volneni ~, žoržētat -a -o: ~a obleka, žoržēten -tna -o: ~i votek

žóvnek -a in -éka m *kr. i.*, na ~u, žóvneški -a -o in žóvneški -a -o

žrd -i ž: ~ na senénem vozu; dolg, suh, raven ko ~, stoji ko ~, z ~jo povezati; žrdast -a -o, žrdíca -e ž = žrdka -e ž, žrdnica -e ž [*vrvi*]; žrdati -am, žrdanje -a s: ~ voz

žrēb -a m: muhasti ~, vreči ~, ~ naj odloči, z ~om odločiti, ~ ga je zadel, žrēben -bna -o: ~i listek, boben; žrēbati -am, žrēbanje -a s: ~ številke, ~ za kaj; žrēbavec -vca m, žrēbavka -e

ž, žrebóven -vna -o: ~i postopek, žrebóvnica -e *ž posoda za žrehanje*
žrebè -éta s: skače ko ~ na paši, žrebíček -čka m, žrebica -e ž, žrebíčka -e ž: gre ko mlada ~, žrebétek -tka m: razposajen ko ~
žrēbec -bca m: plemenski ~, žrēbčev -a -o, žrēbček -čka m, žrēbčevski -a -o: ~i rezget, žrēbčji -a -e: ~e meso, žrēbčar -ja m, žrēbčárna -e ž, žrēbčárniški -a -o: ~o plemo, žrēbčárski -a -o: ~a postaja. ~i strežaj, žrēbčárstvo -a s, žrēbčáriti -im, žrēbčárjenje -a s, žrēbčevína -e ž [*dajatev*]
žrebétiti -i (se), žrebétenje -a s: kobile (se) žrebetijo; žrebéten -tna -o: ~a kobila, žrebetišče -a s; žrebiti -i (se), žrēbi -ite (se)! žrēbíl -a -o, žrēbljenje -a s: kobila (se) je žrebila; žrēben -bna -o: ~a kobila, žrēbišče -a s
žrēc -a m *lit.*: poganski, Molohov ~, žrēčev -a -o
žrēlo -a s: človeško, živalsko, zmajevo, peklensko, topovsko, vulkansko, skalno, nenasitno, zevajoče ~, ~ pri plavžu, ~ dimnika, panja, ulice, mlatilnice: iti volku v ~; žrēlen -lna -o [*ln-*]: ~o mišičevje, žrēlnica -e [*ln-*] ž 1. *bezgavka*, 2. *odprtina pri panju, pri plavžu*, žrēlce -a [*lc-*] s: ~ pri panju, žrēlast -a -o, žrēlnat -a -o [*ln-*]: ~a pokrajina
žrētí žrēm, žri žrite! *namen.* žrēt, žfl -a -o: žre ko uš, svinje lakotno žro, vso noč so žrli, voda žre bregove, srajca me žre, v sili hudič muhe žre, rja žre železo, močni žrejo slabe; razprtija, zemlja, grunt žre, to mi žre živce, ~ knjige, ~ pri šahu, ~ se zaradi česa, sosedje se žro
žrmlja -e ž, *nav. mn.* žrmlje žrmlj [*-mlj*] |*ročni mlin*|: mleti s praznimi ~ami, mleti na ~e, na ~ah, žrmlj -mlja m |*mlinski kamen*|; žrmljati -ám, žrmljaj -ájte! žrmljál -ála -o, žrmljánje -a s: kamni žrmljajo; žrŋve žrŋev [*-ŋŋ*] ž *mn.* žrmlje
žrtev -tve ž: človeške, gmotne, vojne, smrtne ~e, to bo za vas velika ~, žrte, padel je kot ~, nedolžna ~, izbirati si ~e med taboriščniki; postati, biti ~ prevare, razmer, plazov; nesreča je terjala pet žrtev; nobene ~e se ne ustraši, ~e v krvi in v imetju; žrtvica -e ž in žrtveca -e [*-tav-*] ž

žrtje -a s in žrtje -à s = žrétje -a s 1. ~ za svinje, vreči psom za ~, 2. ~ je trajalo vso noč, 3. *igra*: partija ~a
žrtven -a -o: ~i dar, ~a gostija, žrtvenik -a m: položiti dar na ~, žrtvenica -e ž |*posoda*|, žrtveniški -a -o > [*-tvŋn-*]
žrtvovati -ujem, žrtvúj -te! žrtvovál -ála -o, žrtvovánje -a s: ~ bogovom, ~ življenje, ~ se za koga, ~ komu pol ure časa, ~ veliko denarja za kaj; žrtvovavec -vca m, žrtvovávka -e ž, žrtvovánc -nca m, žrtvovánka -e ž
žuborít -ím, žubóri -ite! žuborèl -éla -o, žuborénje -a s: voda žubori v strugi, dekleta žuborijo; žuboriž -a m: vrabčji, otročji ~
žugati -am *groziti, pretiti*, žuganje -a s: ~ s palico komu, nevarnosti mi žugajo, plaz žuga podreti hišo, žugavec -vca m 1. *človek*, 2. *prst*, žugavka -e ž, žúgljaj -a m in žugljáj -a m
žúgniti -em *migniti, ganiti se, ziniti*: blisk žugne, tudi besedice ni žugnil, naj le s prstom žugne, tudi žugnil ni
žúka -e ž, žukovina -e ž *bot.*
žúlití žúlim, žúli -íte! žúlił -ila -o, žúljenje -a s in žúlití -im s *stal. poud.*: čevelj žuli nogo, ~ perilo, pipo, ~ dva deci, ~ in odirati ljudi; že vem, kje ga čevelj žuli; kaj ga neki žuli; jarem, sedlo, tvor, skrb žuli
žúl -a m: prisađen, krvav ~, ~ se naredi, se predre; dobiti ~e, živeti od delavskih ~ev, to so moji ~i; žúljest -a -o: ~a roka, koža, žúljnati -a -o: ~a dlan, žúljav -a -o: ~a roka, žúljavost -i ž, žúljavec -vca m, žúljavka -e ž; žúljiti -im se: roke se žúljijo, žúljec -ljca m = žúlječek -čka m
Žúंबरk -a m *kr. i.*, v ~u, žúंबरški -a -o: ~i Uskoki
žúpa -e ž: staroslovanska, sokolska ~, žúpen -pna -o: ~i starešine, ~a uprava, ~i zlet
župan -ána m: véliki, mestni ~, izvoliti, imenovati koga za ~a, župánja -e ž: mati ~, župánjin -a -o, župánov -a -o: ~a hiša, žena, župánji -a -e: ~i dvorec, ~a hči, župánski -a -o: ~a oblast, dolžnost, ~i stolček, župánstvo -a s 1. grem na ~, bil je zaprt na ~u, 2. *županska oblast*: prevzeti ~, župánlja -e ž: koroška ~, županijski -a -o: ~o uradništvo

župán -ána *m* [*oblačilo*]: s krznom obroblijen ~, župánek -nca *m*: prišiti ~ na čevlji, ~ pri ~u *krpa pri krpi*, župánek -nka *m*

Župancič -a *m* [*pesnik*], Župancičev -a -o: ~e pesmi, ~i prevodi, župancičevski -a -o: ~a primera, ~i zanos, jezik

župániti -im, župánjenje -a *s*: ~ mestu, županováti -ujem, županuj -te! županováł -ála -o, županovánje -a *s*: ~ srenji

župlján -ána *m*, župljánka -e *ž*, župljánski -a -o: ~a ubožnica

župníja -e *ž*, župnijski -a -o *in* žúpen -pna -o: ~i urad, ~a knjiga, pisarna, cerkev, župništvo -a *s*, župnišče -a *s*, župniščen -čna -o: ~a vrata

žúpnik -a *m*, žúpnikov -a -o, žúpnikovski -a -o: ~a oblastnost, žúpniček -čka *m*, žúpniški -a -o: ~i izpit, žúpništvo -a *s*; župnikováti -ujem, župnikúj -te! župnikováł -ála -o, župnikovánje -a *s*

žúpnjak -a *m* *etnogr.* [*hlebček*]: božični ~
žúr -a *m* → *dan*: ob četrtek imamo svoj ~ → *zmenek, sestanek*, žurfiks -a *m*: hoditi na ~e → *na zmenke, pomenke, sestanke*

žurnál [-ál] -a *m* 1. modni, tedenski ~, 2. filmski ~, 3. knjigovodski, ameriški ~, žurnálek -čka [-lč-] *m*, žurnalist -a *m* časnikar, žurnalistka -e *ž* časnikarka, žurnalistika -e *ž*, žurnalizem -zma *m* časnikarstvo, žurnalističen -čna -o časnikarski: ~ duh, jezik, ~a kariera, spretnost, žurnalistovski -a -o: ~i shod

žúža -e *ž*: ta ~ žužasta, žúžast -a -o *len*, počasen: ~ glas, žužáv -áva -o, žužavost -i *ž* mečkavost, žužamáža -a *in* -e *ž* mečkáč, žužamážast -a -o mečkav

žúžek -žka *m*: rižev, črni ~, črn ko ~, žúžkov -a -o, žúžkast -a -o

žuželka -e [-lk-] *ž*: kljunata ~, žuželci -a -e [-lč-]: ~a ličinka, ~a jajčeca, žuželkar -ja *m*, žuželkast -a -o: ~e noge, žuželkica -e *ž* > [-lk-]

Žúžemberk -a *m* *kr. i.*, v ~u, iz ~a, žúžemberški -a -o, Žúžemberčani -ov *m*.

žužko -v *sestavi*: žužkocvétka -e *ž* = žužkocvética -e *ž* *bot.*; žužkojéd -éda -o: ~e rastline, žužkojédi -ov *m* *mn. bot.*

žužljáti -ám *žužnjati*, žužljáj -ájte! žužljál -ála -o, žužljanje -a *s*

žužnjáti -ám, žužnjáj -ájte! žužnjál -ála -o, žužnjánje -a *s*: žuželke žužnjajo, ne žužnjaj sebi pod nos; žužnjáv -áva -o: ~ roj čebel, žužnjávosť -i *ž*, žužnjávec -vca *m*, žužnjávka -e *ž*, žužnjáva -e *ž*: ~ mrčesa, žužnjálast -a -o: ~ glas, stavec, žužnjáč -a *m* = žúžnja -e *ž* = žužnjálo -a *s*, žúžnjast -a -o

žvála -e *ž*, *nav. mn.* žvále žvál [-ál] 1. *del uzde, brzda*: konjske ~e, 2. *gnojna razpoka v ustnem kotu*, žválast -a -o *cmokast*, žválen -lna -o [-ln-]; žváliti -im, žváljenje -a *s* 1. konja ~, 2. ~ kaj po ustih

žváríti -im *težko žvečiti*, žvárjenje -a *s*, žvárust -a -o *kitast*, žilav: ~o meso, žvárovina -e *ž* *in* žvarovina -e *ž* *trdo*, žilavo, slabo meso, žvárav -a -o, žváravost -i *ž*

žvečiti žvečim, žveči *in* žveči -íte! žvečil -ila -o, žvečen -a -o, žvečenje -a *s* *in* žvečiti -im *s stal. poud.*: ~ tobak, skorjo kruha, cigaro; ~ svojo jezo, ~ z ustnicami, žveček -čka *m*: ~ tobaka čik, daj mi za en ~ *grizljaj*, žvečen -čna -o: ~i tobak, gumi, žvečenj -čnja *m* *grizljaj, čik*; žvečivec -vca *m*, žvečivka -e *ž*, žvečivski -a -o, žvečítev -tve *ž*, žvečilo -a *s*, žvečilen -lna -o [-ln-]: ~e mišice, ~i gumi

žvéгла -e *ž*, *tudi mn.* žvégle žvégel [-al] *piščalka*: vrbova, bezgova, pastirska ~, žvéglca -e *ž*, žvéglast -a -o, žvégláč -a *m*; žvégláti -ám, žvégláj -ájte! žvéglál -ála -o, žvéglánje -a *s*: ~ na piščalko, žvéglávec -vca *m*, žvéglávka -e *ž*

žvekáti -ám *žvečiti*, žvekáj -ájte! žvekál -ála -o, žvekánje -a *s*, žvekálo -a *s*, žvekálen -lna -o [-ln-]: ~i organi, žvekáč -a *m*, žvekávec -vca *m*, žvekávka -e *ž*: mišica ~, žvekast -a -o: ~ kruh, glas; žvekniti -nem

žvénk *medm.*: ~! je zapela šipa, žvénk žvénka *m*: kovinski ~, ~ kozarcev, cerkvene ure, meča ob meč; ta denar nima pravega ~a; pil bo, dokler bo še kaj ~a v žepu, ~ in cvenk

žvenkáti -ám, žvenkánje -a *s* *in* žvenkati -am, žvenkanje -a *s*: kozarci žvenkajo; žvenkniti -em: ~ s kozarcem ob kozarcev, z mečem ob meč; šipa žvenkne, v linah je žvenknilo, kap ga je žvenknila
žvénkelj -klja *m*: zvon ima ~, žvenkljáti -ám, žvenkljáj -ájte! žvenkljál -ála -o, žvenkljánje -a *s*: ~ s tolarji, *s* posodo, zvončki žvenkljajo, ~ z besedami,

žvenkljaj -a m: ~ verige, žvenkljav -áva -o: ~e besede, ~o blago
žvenket -éta m: ~ orožja, železa, denarja, kozarcev, zlata, sulic, mečev; žvenketáti -ám in žvenkécem, žvenketáj -ájte in žvenkéci -te! žvenketál -ála -o, žvenketánje -a s: ~ s cekini, z orožjem, okna žvenketajo ali žvenkečejo, šipe v oknih žvenketajo ali žvenkečejo
žvepláti -ám, žvepláj -ájte! žveplál -ála -o, žveplánje -a s: ~ trte, sode, vino zoper plesen, ~ čebele; žveplán -a -o prid.: ~o vino; žveplávec -vca m, žveplávka -e ž, žveplávski -a -o; žveplálen -lna -o [-ln-]: ~a brozga, naprava, žveplálnica -e [-un-] ž, žveplálnik -a [-un-] m: ročni ~; žveplár -ja m 1. rudar, 2. žveplavec, 3. zool., žveplárski -a -o, žveplárna -e ž
žvèplec -a [-léc-] m: ogljikov ~, žveplica -e ž; sicilske ~e
žveplén -a -o: ~a sol, kopel, kislina, barva, voda, ~o apno, ~i cvet, vrec, ~ vonj, žveplénka -e ž *vžigalica*; žveplénast -a -o, žveplénc -nca m: ogljikov ~, žvepléncék -čka m bot. |*fizol*!, žveplenica -e ž 1. *trak za žveplanje*, 2. *slatina*, žveplenjáča -e ž bot. |*goba*!; žveplenoapnén -a -o: ~a brozga; *vendar*: žvepleno kisli amoniak
žveplíti -ím, žveplíl -a -o, žvepljénje -a s
žvèplo -a s: samoraslo, kosmato ~, ~ v palicah, po ~u dišati, z ~om kaditi čebele, bruháti ogenj in ~ na koga, žvèplov -a -o: ~ balzam, oksid, vodik, žvèplovec -vca m, žvèplast -a -o: ~ zrak, smrad; žveploglávka -e ž bot., žveplovodík -a m → *žveplov vodik*
***žvércá** -e ž *zgaga(r)*: suha, sitna, zoprna ~, siten ko ~
žvižg -a m: oster, presunljiv ~, ~ na prste, signalni ~, žvižga -e ž: vesela ~, ustnice se krožijo na ~o, danes mi ~ slabo poje, vse zna eno samo ~o, žvižgica -e ž |*piščal*!, žvižgáč -a m:

ameriški ~ zool., žvižgec -a [-góc-] m 1. *žvižg*, 2. *cviček*, *kislo vino* = žvižgavec -vca m
žvižgáti -am, žvižgaj -te in -ájte! žvižgal -a -o in -ála -o, žvižganje -a s in žvižgánje -a s: ~ v dva cepa *dvoglasno*, ~ na prste, na piščalko, ~ kakor kos; melodijo ~; krogle, granate žvižgajo; kos, burja žvižga; kakor bom žvižgal, tako boš plesal; sliši prekle ~, bič žvižga okrog ušes, pojdi rakom žvižgat, ~ si za kratek čas. ~ si okrogle; žvižganka -e ž: poulična ~, žvižgavec -vca m 1. *človek*, 2. *zool.*, žvižgávka -e ž 1. *ženska*, 2. *zool. rasa*, žvižgávski -a -o: ~i koncert; žvižgáv -áva -o: ~a rasa, ~ glas, žvižgalica -e ž |*piščalka*!; žvižgniti -nem: ~ konju, psu, krogla žvižgne mimo glave
žvižgljáti -ám, žvižgljáj -ájte! žvižgljál -ála -o, žvižgljánje -a s: po tihem ~, žvižglja -e ž 1. *piščal*, 2. *rasa*, žvižgljica -e ž
žvrgljáti -ám, žvrgljáj -ájte! žvrgljál -ála -o, žvrglján -a -o: voda žvrglja v čevljih; žvrgljánje -a s: ~ vode, snega, plundre, blata, žvrglja -e ž
žvrgoléti -ím, žvrgóli -íte! žvrgolél -éla -o, žvrgolénje -a s: ~ kolorature; slavček, mladina žvrgoli, žvrgolín -a m = žvrgolinček -čka m |*ptiček*!, žvrgolínka -e ž, žvrgolišče -a s: ~ vrabcev
žvrk medm., žvrkati -am: s palico po vodi ~, v čevljih mi žvrka, čevlji žvrkajo; blato, plundra pod nogami žvrka
žvrkljáti -ám, žvrkljáj -ájte! žvrkljál -ála -o, žvrkljánje -a s: ~ jajce, v kotlu žvrklja, čevlji mi žvrkljajo od mokrote, voda žvrklja, v čevljih mi žvrklja; žvrkelj -klja m *strukeljč*: ~ v močniku, žvrklja -e ž |*orodje*!, žvrkljáč -a m, žvrkljávec -vca m, žvrkljávka -e ž
žvrletí -ím *žvrgoleti*, žvflí -íte! žvrlél -éla -o, žvrlénje -a s: ptički žvrljo

DODATEK

KRATICE IN ZNAMENJA

Kratic in krajšav je čedalje več, pa se tudi hitro menjavajo: ene tonejo v pozabo, druge nastajajo. Iz nepregledne množice sedanjih in preteklih, domačih in tujih, navajamo nekaj pogostnejših. (Priložnostne, za to knjigo sestavljene, so spredaj na straneh 9—10.)

Za kratico je najprej navedena izvirna, neskrajšana oblika besede ali imena, potem pa bodisi prevod ali pa v pokončnem oklepaju približna razlaga. S podpičjem so ločeni med seboj različni pomeni iste kratice. Kratice so urejene po abecednem redu; pri tem imajo prednost male črke pred velikimi in kratice brez pik in posebnih znamenj pred kraticami z istimi črkami, pa s pikami ali kakšnimi drugimi pristikvi.

a: ar	AGFA = Agfa: Aktien-	at : (tehnična) atmosfera
a.: anno, leta	gesellschaft für Anilin-	ata : absolutna atmosfera
A: amper	Fabrikation <i>nemška indu-</i>	ATC : avtomatska telefonska
Å: angström	<i>strijska družba</i>	centrala
a. a.: ad acta, med akte	agitprop : agitacijski propa-	atm : fizikalna atmosfera
ABC : Argentina, Brazilija,	gandni oddelek	avg. : avgust
Čile; American Broad-	agr. : agronom	AVNOJ = Avnoaj: Anti-
casting. Company <i>ame-</i>	AIU : Akademija za igravsko	fašističko vijeće narodnog
<i>riška radijska družba</i>	umetnost	oslobođenja Jugoslavije
abl. : ablativ	akad. : akademik	
abs. : absolvent	AMD : avto-moto društvo	b : bar
accel. : accelerando, čedalje	amp. : amper	BBC [<i>bibist</i>]: British Broad-
hitreje	angl. : angleški	casting Corporation <i>an-</i>
A. D. : anno Domini, v letu	ANSA : Agenzia Nazionale	<i>gleška radijska družba</i>
Gospodovem	Stampa Associata <i>itali-</i>	BCG [<i>besežé</i>]: bacillus Cal-
ADIT : Agencija demokra-	<i>janska tiskovna družba</i>	mette Guerin
tičnega inozemskega tiska	aor. : aorist	BeNeLux = Benelux: Bel-
adj. : adjektiv, pridevnik	AP : avtonomna pokrajina;	gija, Nizozemska,
adv. : adverb, prislov	Associated Press <i>ameriški</i>	Luksemburg
AEG : Allgemeine Elektri-	<i>tiskovni urad</i>	BiH : Bosna in Hercegovina
zitätsgesellschaft <i>nemška</i>	app. : appendix, dodatek,	biv. : bivši
<i>industrijska družba</i>	priloga	BMW : Bayerische Motoren-
AF : Air France <i>francoska</i>	apr. : april	werke <i>nemška industrijska</i>
<i>letalska družba</i> ; Allied	APZ : Akademski pevski	<i>ska družba</i>
Forces, zvezne čete; Air	zbor	bot. : botanika
Force, letalske sile	ar. : arabski	bp : brez posebnosti
AFP : Agence France Presse	arch. = arh.: arhitekt	br. : brat
<i>francoska tiskovna družba</i>	As : ampersekunda	broš. : broširan
AFŽ : Antifašistična fronta	AsIPh : Archiv für slavische	brt = BRT: brutoregistrska
žena	Philologie	tona
AG : Akademija za glasbo;	astr. : astronomija, astro-	bto : bruto, kosmata teža
Aktiengesellschaft, delni-	nomski	
ška družba	AŠK : akademski športni	c : cent; centim; centavo;
	klub	celeritas, hitrost; karat

c.:	cesta; citiran, naveden	copr. = copy.:	copyright, založniška pravica	del.:	delavski; deleatur, naj se črta; deležnik; delegat
C:	centum, sto; Celzij; coulomb	corr.:	correxit, korigiral, po-pravil	dem.:	deminutiv
ca:	cancer, rak	cos:	cosinus	DES:	Državne elektrarne Slovenije
ca.:	circa, približno, okoli	cosec:	kosekans	DFJ:	Demokratska federativna Jugoslavija
cal:	mala kalorija	cotg:	kotangens	dg:	decigram
Cal:	véliká kalorija	cresc.:	crescendo, čedalje močnejše	dia:	diapozitiv
cand.:	candidatus, kandidat	cs.:	cerkvena slovanščina; cerkvenoslovanski	DiD:	dom igre in dela
Car.:	Carinthia	CZ:	Cankarjeva založba	dim.:	diminuendo, pojemajoče
CARE [<i>kér</i>]:	Cooperation for American Remittances to Europe zveza za ameriško pomoč Evropi	CZNG:	Centralni zavod za napredek gospodinjstva	din = DIN:	jugoslovanski dinar
Carn.:	Carniolia	č.:	čas	DIN:	Deutsche Industrie-Norm, nemška industrijska norma
CC:	Corps Consulaire, konzularni zbor	čeka:	čezvyčajnaja komissija po borbe s kontrerevolucij in spekulacij, izredna komisija za boj s kontrerevolucijo in špekulacijo	dipl.:	diplomiran
C. C.:	Code Civile, civilni zakonik	čl.:	četrtak	dir.:	direktor
ccm:	kubični centimeter	ČJKZ:	Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino	DIT:	Društvo inženirjev in tehnikov
cd:	candela, kandela	čl.:	člen	dkg:	dekagram
CD:	Corps Diplomatique, diplomatski zbor	ČP:	časopisno podjetje	dki:	dekaliter
cf.	= cfr.: confer, primerjaj	ČSSR:	Češkoslovaška socialistična republika	dkm:	dekameter
cg:	centigram	ČZN:	Časopis za zgodovino in narodopisje	DKW:	Deutscher Kraft-ali Klein-Wagen nemška rovarna avtomobilov
cgs:	centimetergramsekunda	ČZP:	časopisno in založniško podjetje	dl:	deciliter
CHZ:	Centralni higienski zavod	d.:	desni	Dlm:	dekalumen
cic:	cicero	D:	petsto; dama pri šahu; debet, dolg	dm:	decimeter
Cie = Cie:	compagnie, družba	3D:	tridimenzionalni film	DM:	nemška marka
cit.:	citiran, naveden	đaj.:	dajalnik	DNB:	Deutsches Nachrichten-Büro nemški tiskovni urad
civ.:	civilen	DAS:	Državni arhiv Slovenije	do.:	detto, isto, ravno tako
CK:	centralni komite	dat.:	dativ	doc.:	docent
c. kr.:	cesarsko-kraljevski	d. c. = D. C.:	da capo, od začetka	Dol.:	Dol(e)nji
CKSKJ:	Centralni komitet Saveza komunista Jugoslavije	D. C. al F.:	da capo al fine, od začetka do konca	Donbas(s):	doneckij bassejn, doneški bazen
cl:	centiliter	det.:	decoctum, zvarek	DOZ:	Državni osiguravajući zavod, državni zavarovalni zavod
CLN:	Comitato di Liberazione Nazionale, narodno-osvobodilni odbor	d. d.:	delniška družba	DP:	Domači prijatelj
cm:	centimeter	DDT [<i>diditi</i>]:	diklordifenil-trikloretan	DPM:	Društvo prijateljev mladine
cm²:	kvadratni centimeter	dec.:	december	dr.:	doktor
cm³:	kubični centimeter	decrec.:	decrecendo, čedalje tiše	DR:	demokratska republika
CMD:	Ciril-metodijško društvo; Ciril-Methodova družba	dek.:	dekanija	dr. h. c.:	doctor honoris causa, častni doktor
cmu:	kubični milimeter			dr. jur.:	doctor juris, doktor prava
Co.:	company, družba			dr. jur. utr.:	doctor juris utriusque, doktor obojnega prava
Cod.:	codex, star rokopis; zbirka zakonov				
Comp.	= comp.: company, (trgovska) družba				
conf.:	confer, primerjaj				

dr. med.: doctor medicinae, doktor medicine	ESŠ: ekonomska srednja šola	FISA: Fédération Internationale des Sociétés d'Aviron, mednarodna zveza veslaških društev
dr. med. univ.: doctor medicinae universae, doktor vsega zdravstva	etc.: et cetera, in tako naprej	fizkultura: fizičeskaja kultura, telesna vzgoja
dr. phil.: doctor philosophiae, doktor modroslovja	EURATOM: evropska skupnost šestih držav za uporabo atomske energije v miroljubne namene	fl: florint, forint
dr. rer. oec.: doctor rerum oeconomicarum, doktor gospodarskih ved	ev.: eventualno, mogoče	FLN: Front de la Libération Nationale
dr. sc. nat.: doctor scientiae naturalis, doktor naravoslovne vede	eV: elektronski volt	FLRJ: Federativna ljudska republika Jugoslavija
drž.: državen	EV: Elektrotehniški vestnik	fol.: folio
DS: Dom in svet	excl.: exclusive, ne všteto	fr.: francoski, frank
D. S.: dal segno, od znamenja	ex off.: ex officio, uradno, po službeni dolžnosti	fut.: futur, prihodnji čas
DSM: Družba sv. Mohorja	exp.: expedit, pošilja	g: gram; pospešek zaradi težnosti
DSNZ: državni sekretariat za notranje zadeve	f: forte, močno; femininum, ženskega spola	γ: mikrogram
DUR: delavsko-uslužbena restavracija	f°: folio	g.: gospod
d. z o. j.: družba z omejenim jamstvom	F: Fahrenheit; farad	ga.: gospa
d. z o. z.: družba z omejeno zavezo	fa.: firma, podjetje	gdč.: gospodična
DZS: Državna založba Slovenije	faks.: faksimile, posnetek	gen.: general; generalen; genitiv
E: east, v. hod	FAO: Food and Agricultural Organization, organizacija za prehrano in poljedelstvo	Gestapo: Geheime Staatspolizei tajna državna policija
e. c.: exempli causa, na primer	FAP: Fabrika automobila Priboj	gg.: gospodje
ECOSOC: Economic and Social Council, gospodarski in socialni svet Združenih narodov	fasc.: fasciculum, zvezek, snopič	GG: gozdno gospodarstvo
ECŽ: električna cestna železnica	fco: franco, poština in prevoznina plačana	GIL [džil]: Gioventù italiana del Littorio fašistična mladinska organizacija
ed.: edidit, izdal, založil	FD: filharmonična družba; fizkulturno društvo	gimn.: gimnazija
edn.: ednina	fec.: fecit, naredil, naslikal	gl.: glej
e. g.: exempli gratia, na primer	febr.: februar	gld.: goldinar
EJ: Enciklopedija Jugoslavije	fem.: femininum, ženskega spola	GM: Glasbena matica; General Motors ameriška avtomobilska tovarna
EKG: elektrokardiogram	ff: fortissimo, zelo močno, zelo glasno	GMD: Goriška Mohorjeva družba
eksp.: odpošilja, pošilja	FIAT: Fabrica Italiana Automobili Torino italijanska tovarna avtomobilov	GMDS: Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo
el.: element	FIDE: Fédération Internationale des Échecs, mednarodna šahovska zveza	GO: glavni odbor
ELES: Elektro gospodarska skupnost Slovenije	FIFA: Fédération Internationale de Football Associations, mednarodna zveza nogometnih društev	gor.: goriški; gorenjski
em.: emeritus, doslužen	fig.: figura, figurativen	GPU: gosudarstvennoe političeskoe upravlenie, državna politična uprava
Emka: Mladinska knjiga	fin.: finančen	gr.: grški; gros; groš
err.: erratum, napaka	FIS: Fédération Internationale de Ski, mednarodna smučarska zveza	GR: Gospodarsko razstavišče
Esq.: esquire, spoštovani gospod		GRS: Gorska reševalna služba
		GS: Gorska straža
		GU: gozdna uprava
		GV: Geografski vestnik

h: hora, ura
ha: hektar
harm.: harmoniziral
h. c.: hišna centrala; honoris causa, zaradi počastitve, v počastitev, po zaslugah
HE: hidroelektrarna
HJ [*hajót*]: Hitlerjugend
hl: hektoliter
hon.: honoraren
hp = HP: horsepower, konjska moč
HS: hišni svet
h. št.: hišna številka
Hz: herc

I: ena
Ia: prima, prvovrstno
ib. = ibid.: ibidem, ravno tam
id.: idem, isti, isto
ide.: indoevropski
idr.: in drugi
i. e.: id est, to je, to se pravi, to pomeni
I. I.: ime in priimek
im.: imenovalnik
IMK: Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko
imp.: imperativ, velelnik; impört, uvoz
imperf.: imperfektiven
impf.: imperfekt
impr.: imprimatur, naj se natisne
incl.: inclusive, všteto
inf.: infinitiv
ing.: ingénieur, inženir
inkl.: inkluzivno, všteto
Interpol: internacionalna policija
Inturist: internacionalna izletniška družba
inž.: inženir
IOC: International Olympic Committee, mednarodni olimpijski odbor
IOOF: izvršni odbor Osvobodilne fronte
ipd.: in podobno
IRO: International Refugee Organization, mednarodna begunska organizacija
IS: Izvršni svet

it.: italijanski
itd.: in tako dalje
itm.: in tako naprej
izd.: izdal
izg.: izgovoril
izv.: izvod

j.: jug, južen
J: joule; jug
JA: Jugoslovanska armada
jan.: januar
JAT: Jugoslovanski aerotransport
JAZU: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti
JIS: Jezik in slovstvo
JLA: Jugoslovanska ljudska armada
JNS: Jugoslovanska nacionalna stranka
jr.: junior, mlajši
JRT: Jugoslovanska radiotelevizija
JRZ: Jugoslovanska radikalna zajednica
jsl.: jugoslovanski
j. š.: južna širina
jul.: julij
jun.: junij; junior, mlajši
ju.: jugovzhod
jz.: jugozahod
JŽ: Jugoslovanske železnice
jžsl.: južnoslovanski

K: kralj pri šahu; krona
kA: kiloamper
kal.: mala kalorija; kaliber
Kal.: vélika kalorija
kart.: kartoniran; kartografil
kat.: katoliški; kategorija
KB: komunalna banka
ke: kilocikel
Kcal: kilogramska kalorija, vélika kalorija
KČ: Kranjska čbelica
Kčs: československá koruna, českoslovaška krona
kg: kilogram, kila
kgcal: kilogramska kalorija
kgm: kilogrammeter
kgms: kilogrammetersekunda

kHz: kiloherc
k. k.: kaiserlich-königlich, cesarsko-kraljevski
kl: kiloliter
KLO: krajevni ljudski odbor
km: kilometer
km²: kvadratni kilometer
km³: kubični kilometer
KM: konjska moč
KNOJ: Korpus narodne obrambe Jugoslavije
ko = K. O.: knockout
kΩ: kiloohm
kolhoz: kolektivnoe hojzajstvo, kolektivno posestvo
Kominform: Kommunističeskij informacionnyj bjuro
Komintern: Kommunističeskij internacional, komintern
komsomol: kommunističeskij sojuz molodjoži, komunistična zveza mladine
konj.: konjunktiv
Kosmet: Kosovo in Metohija
kp: kilopond
KP: Komunistična partija
KPD: kulturno-prosvetno društvo
KPPZ: kmetijska proizvajalna poslovna zveza
KPS: Komunistična partija Slovenije
kr.: kraljevski; krajcar
kub.: kubičen
KUD: kulturno-umetniško društvo
kV: kilovolt
kv.: kvadraten
kVA: kilovoltamper
kW: kilovolt
kWh: kilovatna ura
KZ: kmetijska zadruga; Konzentrations-Lager, koncentracijsko taborišče

l: liter; lumen
l.: leto; leta; levi
L: petdeset; lira; lovec pri šahu
L.: Linné
£: funt šterling
lat.: latinski
lb.: libra, funt

I. c.: loco citato, na navedenem kraju	MH(A)T: Moskovskij hudo- žestvennyj (akademičeskij) teatr <i>moskovsko gleda- lišče</i>	n: neutrum, srednjega spola
leg.: legato, vezano	min: minuta	N: north, sever; newton
Leica: Leitz-Camera, foto- aparāt Leitzove tovarne	MK: Mladinska knjiga	N.: ime
LIP: lesnoindustrijsko pod- jetje	mkg: meterkilogram	N°: numero, številka
Lit = LIT: italijanska lira	mkp: meterkilopond	nam.: namesto
l. l.: lanskega leta, lani	mks: meterkilogram- sekunda	NATO: North Atlantic Trea- ty Organization, organi- zacija severnoatlantskega pakta
lm: lumen	ml: mililiter	NB: Narodna banka; nota bene, pazi, ne pozabi
LM: Ljudska milica	ml.: mlajši	NDH: Nezavisna država Hrvatska
LMS: Ljudska mladina Slo- venije; Letopis Matice slovenske	μl: mikroliter	n. e.: naše ere
log: logaritem	Mlle. = Mlle = mlle.: ma- demoiselle, gospodična	ned.: nedelja
LPS: Ljudska prosveta Slo- venije	MLO: mestni ljudski odbor	Nep.: Novaja ekonomiče- skaja politika, nova go- spodarska politika
LRS: Ljudska republika Slovenija	mm: milimeter	NG: Narodna galerija
L. S.: locus sigilli, prostor za pečat	mm²: kvadratni milimeter	NKVD: narodnyj komissa- riat vnutrennih del, ljudski komisariat za notranje zadeve
Ltd.: limited, omejen	m. m.: minulega meseca	n. m.: navedeno mesto
LTS: Ljudska tehnika Slo- venije	mμ: milimikron	N. N.: nomen nescio, ne vem imena
lx: luks	μμ: mikromikron	n. n. m.: na navedenem mestu
LZ: Ljubljanski zvon	μm: miriameter	No.: numero, številka
	Mme. = Mme = mme.: ma- dame, gospa	NOB: narodnoosvobodilni boj
	mod.: moderato, zmerno	Nolit: Nova literatura
m: meter; minuta; masculi- num, moškega spola	MOL: mestna občina ljub- ljanska	nom.: nominativ, imenoval- nik
m.: mesec; mater, mati	motel: motorists' hotel, hotel za motorizirane (goste)	nov.: november
m²: kvadratni meter	mp: mezzo piano, srednje tiho	NOV: narodnoosvobodilna vojska
m³: kubični meter	m. p.: manu propria, svoje- ročno, s svojo roko	npr.: na primer
μ: mikron	Mr. = mr.: mister, gospod	NSU: Vereinigte Fahrzeugs- werke AG. Neckarsulm <i>nemška tovarna motorjev</i>
M: tisoč; marka	mr. ph.: magister pharma- ciae	n. š.: našega štetja
M. = m.: monsieur, gospod	Mrs. = mrs.: mistress, gospa	NUK: Narodna in univer- zitetna knjižnica
mA: miliamper	ms: manuskript, rokopis	
μA: mikroamper	m. s.: manu sinistra, z levo roko	o.: občina; oče; otok
mag.: magister	m/s = m/sek: meter na sekundo	Ω: ohm
mag. pharm.: magister phar- maciae	MS: Matica slovenska	obč.: občina, občinski
MAN: Maschinenfabrik Augsburg-Nürnberg <i>nem- ška tovarna strojev</i>	msgr.: monsignore, mon- signor	obj.: objekt
mar.: marec	Mt.: mount, gora, vrh	ObLO: občinski ljudski od- bor
masc.: masculinum, moške- ga spola	MUDr.: medicinae univer- sae doctor, doktor vsega zdravstva	o. c.: opus citatum, nave- deno delo
mb: milibar	mV: milivolt	odg. ur.: odgovorni urednik
Mc: Mac	μV: mikrovolt	
MD: Mohorjeva družba	MV: megavolt	
mf: mezzo forte, srednje glasno	MW: megavat	
μF: mikrofarad	MWh: megavatna ura	
mg: miligram		
μg: mikrogram		

OF: Osvobodilna fronta
OFM: ordo fratrum minorum, red manjših bratov
ok.: okoli, okrog, približno
O. K.: okay, all correct, že dobro, že v redu, prav, drži
okr.: okrajšava; okrajšano; okrog
okt.: oktober
OLO: okrajni ljudski odbor
op.: opus, delo; opomba
orig.: original, izvornik
OUZD: okrožni urad za zavarovanje delavcev
OZN: Organizacija združenih narodov
OZNA = Ozna: Odeljenje za zaščito naroda
OZSZ: okrajni zavod za socialno zavarovanje
OZZ: okrajna združna zveza

p: para; piano
p.: pater; pošta; pagina, stran
pag.: pagina, stran
part.: particip, deležnik
PAZ = Paz: protiavionska zaščita
PEN: International Association of Poets, Playwrights, Editors, Essayists and Novelists [*mednarodna zveza književnikov*]
perf.: perfektiven
pet.: petek
pf.: perfekt
pinx.: pinxit, naslikal
pk: polkrepko
PK: Prešernova knjižnica; pokrajinski komite; propagandna komisija
pl.: plural, množina; plemeni
plpf.: pluskvamperfekt
p. m.: prejšnjega meseca
p. n.: pleno nomine, s popolnim naslovom
PNOO: pokrajinski narodnoosvobodilni odbor
p. o.: posebni odtis
PO: pionirski odred

pod.: podoben
pog.: pogovoren
POJ: partizanski odredi Jugoslavije
pok.: pokojni
po Kr.: po Kristusu
politbiro: političeskoe bjuro, politični urad
politdelegat: politični delegat
pon.: ponedeljek
po n. š.: po našem štetju
pop.: popoldne
port.: portugalski
pos.: poseben
POS: partizanski odredi Slovenije
pp: pianissimo, zelo tiho; progresivna paraliza
p. p.: poštni predal
ppa.: per procura, s pooblastilom
prev.: prevedel
prbl.: približno
prim.: primerjaj, primeri
print.: printed, natisnjen
prir.: priredil
priv.: privaten
pr. Kr.: pred Kristusom
pr. n. š.: pred našim štetjem
prof.: profesor
proletkult: proletarskaja kultura, proletarska kultura
prov.: provinca
ps.: psevdonim
P. S.: post scriptum, pripis
p. t.: pleno titulo, s popolnim naslovom
ptcp.: particip
PTT: pošta, telegraf, telefon
ptt: poštno-telegrafsko-telefonski
p. v. = pv: politisch verdächtig, politično sumljiv
PV: Planinski vestnik
PZS: Počitniška zveza Slovenije; Planinska zveza Slovenije

q: quintal, stot, cent, kvintal
q/ha: kvintal na hektar

r: radij, polmer
r.: razred; rojen

R: Réaumur; river, reka; rekomandirano, priporočeno
RAF: Royal Air Force [*angleška aviacija*]
RAI: Radiotelevisione Italiana [*italijanski radio in televizija*]
rall.: rallentando, počasneje
RDHV: Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede
red.: redakcija
ref.: referent
reg.: registriran, registrski
resp.: respective, pravzaprav
Rev. = rev.: reverend, častiti
rež.: režiral; režiser
RF: République Française, republika Francija
rffz: rinforzando, čedalje močnejše
Rh: rhesus, faktor rhesus
rimkat.: rimskokatoliški
R. I. P.: requiesca(n)t in pace, naj počiva(jo) v miru
rit. = ritard.: ritardando, zadržujoče
riten.: ritenuto, zadržano
r. k.: rimskokatoliški
RK: Rdeči križ
rkp.: rokopis
RKS: Rdeči križ Slovenije
RM: Reichsmark, nemška marka
Rp: recipe, recept
r. t.: ravno tam
RT: registrska tona
RTV: radiotelevizija

s.: sever; sestra; sekunda
S: sud, jug; skakač pri šahu
§: ameriški dolar
SA: Sturmabteilung
SANU: Srpska akademija nauka i umetnosti
SAP: slovenski avtopromet
SAZU: Slovenska akademija znanosti in umetnosti
SBL: Slovenski biografski leksikon
sc.: scilicet, namreč
SD: Slavistično društvo

SE: southeast, jugovzhod;
Slovenski etnograf
SEATO: South East Asia
Treaty Organization
|organizacija držav v jugo-
vzhodni Aziji|
sek: sekunda
sen.: senior, starejši
sep.: separat
sept.: september
sfz.: sforzando, čedalje
močnejše
sg.: singular
SG: Slovenski glasnik
sh: srbskohrvaški
SHS: kraljevina Srbov,
Hrvatov in Slovencev
Sig. = sig.: signore, gospod
Sig^a = sig^a: signora, gospa
sign.: signatura
sing.: singular, ednina
SJ: Slovenski jezik
skand.: skandinavski
SKJ: Savez komunista Ju-
goslavije
SKOJ = Skoj: Savez ko-
munističke omladine Ju-
goslavije
skr.: skrajšan
SKUD: sindikalno kulturno-
umetniško društvo
SKZ: Slovenski knjižni za-
vod; Srpska književna za-
druga
sl.: slika; sledeč; slovenski
slov.: slovenski; slovanski
SLS: Slovenska ljudska
stranka
SM: Slovenska matica
Sn: Slovan
SN: Slovenski narod
SNG: Slovensko narodno
gledališče
SNOS: Slovenski narodno-
osvobodilni svet
SNP: Slovenske narodne
pesmi
SNPJ: Slovenska narodna
podporna jednota
sob.: sobota
soc.: socialen
SOS = S. O. S.: Save Our
Souls, rešite naše duše
sost.: sostenute, zadržano

sovhoz: sovetское hozjaj-
stvo, sovjetsko državno
posestvo
sovj.: sovjetski
sp.: spol
Sp.: Spodnji
SP: Slovenski pravopis
SPD: Slovensko planinsko
društvo
spec.: specialen
SPor: Slovenski poročevalec
s. r.: svojeročno
SR: Slavistična revija
ss: strani; sequentes, sledeče
(strani)
SS: Schutzstaffel |hitlerjev-
ska policija|; Skrbniški
svet
SSSR: Sojuz Sovetskih So-
cialističeskikh Respublik,
Zveza sovjetskih sociali-
stičnih republik
s. š.: severna širina
SŠM: Slovenska šolska ma-
tica
st.: stoletje; starejši; stolpec
St.: Sanct, Sveti; Stari
stacc.: staccato, sekano
Stalag: Stammlager für
kriegsgefangene Unter-
offiziere und Mannschaf-
ten |taborišče za vojne
ujetnike|
star.: starejši
stenčas: stenski časopis
STO: Svobodno tržaško
ozemlje
str.: stran
string.: stringendo, čedalje
hitreje
stud.: studiosus, študent
stud. arch.: študent arhitek-
ture
stud. jur.: študent prava
stud. med.: študent medicine
stud. phar.: študent farma-
cije
stud. phil.: študent filozofije
stud. rer. nat.: študent na-
ravnoslovja
stud. rer. oec.: študent eko-
nomije
stud. rer. pol.: študent drža-
voznanstva

stud. rer. techn.: študent teh-
nike
subj.: subjekt, osebek
suppl.: supplementum, do-
datek
sv.: severovzhod; sveti
s. v.: sub voce, pod besedo,
pod geslom
SV: Slovenske večernice
SW: southwest, jugozahod
sz.: severozahod
SZ: Sovjetska zveza
SZDL: Socialistična zveza
delovnega ljudstva
š.: štetje
ŠD: športno društvo
št.: številka
štev.: število
štok.: štokavski
ŠZS: Športna zveza Slove-
nije; Šahovska zveza Slo-
venije
t: tona
t.: točka
T: trdnjava pri šahu
ta: tara
tab.: tabela
TAM: Tovarna avtomobilov
Maribor
TANJUG = Tanjug: Tele-
grafska agencija nove Ju-
goslavije
TASS: Telegrafnoe agent-
stvo Sovetskega sojuza
|sovjetska tiskovna agen-
cija|
tbc = TBC: tuberkuloza,
jetika, sušica
tč.: točka
t. č.: tačasen
tek. št.: tekoča številka
tel.: telefon; telefonski
term.: terminološki
term. techn.: terminus tech-
nicus, strokovni izraz
tg: tangens
t. i.: tako imenovan
tj. = t. j.: to je
t. l.: tega leta
t. m.: tega meseca
TNZ: tajništvo za notranje
zadeve

TOI: trgovina, obrt in industrija	UP: Umetniška propaganda; United Press <i>lameriška tiskovna agencija</i>	ZD: zdravstveni dom; zbrano delo
TOMOS = Tomos: <i>prvotno</i>	ur.: urednik	ZDA: Združene države Amerike
Tovarna motorjev Sežana, danes Tovarna motornih vozil v Kopru	USA: United States of America, Združene države Amerike	ZDHV: Znanstveno društvo za humanistične vede
tor.: torek	ust.: ustanovljen	Zg.: Zgornji
tov.: tovariš(ica)	v.: vzhod; verbum, glagol; vrsta; verz; verte, obrni; von, plemeniti; vide, glej	ZKJ: Zveza komunistov Jugoslavije
trafo: transformator	V: pet; volt; volumen; videl	ZKS: Zveza komunistov Slovenije
trg.: trgovski	VA: voltamper	ZMS: Zbornik Matice slovenske
trig.: trigonometrija	v. d.: vzhodna dolžina; vršivec dolžnosti	ZN: Zveza narodov; Združeni narodi
TSS: tehnična srednja šola; trgovska srednja šola	Vel.: Vélíki	ZO: Založba Obzorja
TT: Tedenska tribuna	vert.: verte, vertatur, obrni	zoo: zoološki, živalski vrt
TVD: telesnovzgojno društvo	vet.: veterinarski	zool.: zoologija
TZ: Tiskovna zadruga; trgovinska zbornica	VKP(b): Vsesojuznaja komunističeskaja partija (bolševikov), Vsezvezna komunistična partija (bolševikov)	ZSS: Zveza sindikatov Slovenije
u.: umrl	vol.: volumen, prostornina, zvezek	ZSSR: Zveza sovjetskih socialističnih republik
UDBA = Udba: Uprava državne bezbednosti	VOS: varnostno-obveščevalna služba	ZTS: Zveza tabornikov Slovenije
UDV: Uprava državne varnosti	v p.: v pokoju	zv.: zvezek
UKV: ultra kratki val(ovi)	VPŠ: višja pedagoška šola	z. z. o. j.: zveza z omejenim jamstvom
ul.: ulica	VS: Varnostni svet	z. z. o. z.: zveza z omejeno zavezo
UNESCO = Unesco [<i>unésko</i>]: United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization, organizacija Združenih narodov za vzgojo, znanost in kulturo	vulg.: vulgaren	ž.: ženski
UNICEF: United Nations International Children's Emergency Fund, mednarodni fond Združenih narodov za pomoč otrokom	WC: watercloset, angleško stranišče	žel.: železnica; železniški
univ.: univerziteten	Ws: vatna sekunda	ž. p.: železniška postaja
UNO: United Nations Organization, Organizacija združenih narodov	X: deset; rentgen	°: (kotna) stopinja
UNRRA = Unrra = Unra: United Nations Relief and Rehabilitation Administration, uprava Združenih narodov za pomoč in obnovo	X. Y.: neznanec	': (kotna) minuta
	z.: zahod	": (kotna) sekunda
	ZAR: Združene arabske republike	>: večji kakor
	ZAVNOH: Zemaljsko anti-fašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske	<: manjši kakor
	ZB: Zveza borcev	+: in, plus; pozitiven
	ZČ: Zgodovinski časopis	—: manj, minus; negativen
	z. d.: zahodna dolžina	∞: neskončen
		φ: premer
		* : rojen
		†: umrl
		§: člen, paragraf
		%: odstotek, procent
		‰: odtisoček, promile
		&: et, in

KOREKTURNA ZNAMENJA

Tiskana beseda mora biti ne le jezikovno izbrušena, temveč tudi tiskarsko čista. Zato naj bo že rokopis zgleden, pred natisom pa odpravimo še vse grafične spodrsaljaje in upoštevamo morebitne piščeve izboljšave.

Pri popravljanju besedila se držimo ustaljenih znamenj, da se olajša delo in ne nastanejo nepotrebni nespোরazumi. Priporočljivo je že v šoli pri popravljanju nalog uporabljati podobna znamenja, da tako preidejo učencu v meso in kri, saj se pozneje marsikdo srečuje z njimi.

Na odtisu je treba popraviti vse, kar bi motilo poznejši tisk, in stavek natanko primerjati z rokopisom.

Znamenja za popravke naj bodo razločna, pisana z dobro vidnim svinčnikom ali z nezalivajočim se črnilom.

Vsako znamenje ponovimo na desnem robu odtisa. Nekatera govorijo že sama zase, ob drugih pa je treba napisati popravek.

Če je postavljena napačna črta, jo prečrtamo in na robu ob znamenju pripišemo pravo.

Če je v vrsti več napačnih črk ali če stoj č po strani ali ne glasi, vsako prečrtamo z drugačnim znamenjem.

To velja tudi za napačne delitve.

S pokončnima črticama omkamo in z vodoravno zvezemo večji kos napačno postavljenega besedila in ga na robu nadomestimo s pravilnim.

Če je izpuščena posamezna črka ali del besede, prečrtamo prejšnjo črko, na robu pa pripišemo dopolnilo.

1 k
Lj
10 LERZLk Fe
1 a r r
Heji
Herto
12m Lese
10

Kjer manjka beseda/ločilo ali/stavka, naredimo T in besedilo na robu dopolnimo.

L, L del
T znamenje

Če so izpuščeni večji deli besedila (temu pravijo tiskarji »pogreb«), na robu ob znamenju Y pripišemo »gl. rok.«, se pravi: »Glej rokopis!«

Y gl. rok.!

Nepotrebno črffko, ločilo L ali besedo beseda prečrtamo in ob robu pripišemo znamenje M (deleatur = naj se črta, izpusti). To velja tudi za odvečne vrstice in večje odstavke besedila ~~odvečne vrstice in večje odstavke~~ (temu pravijo stavci »ohcet«).

M L M M

Znamenje Z pomeni, da je zamenjati treba vrstni red sosednjih črk ali besed.

Z Z

Če je besed več treba zamenjati, napišemo nad njimi številke in te na robu ponovimo. Kadar so zamenjane kam drugam, pokažemo to s puščico ali opišemo z vrstice, pripišemo številke na rob. Če mora ves odstavek besedami.

1 2 3 4

2 1
1 2

Znamenje X napravimo, če manjka presledek med besedama, znamenje J pa pomeni, da ne sme biti presledka.

X J

Če so posamezne vrstice postavljene s premajhnim ali prevelikim razmikom, uredimo to z znamenji na robu.

→ →
← ←

Premajhen ali prevelik umik za odstavek ali za vrstico uravnamo z znamenjem L ali pa z znamenjem R in puščico. Znamenje J pove, da je tam treba narediti nov odstavek.)

L R →
J ~

Če pa ne sme biti odstavka, zvežemo konec prejšnjega odstavka z začetkom novega z znamenjem ~.

Besedilo, ki naj bo natisnjeno polkrepko, podčrtamo in na robu pripišemo pk (polkrepko). Kar želimo imeti natisnjeno ležeče, valovito podčrtamo in pripišemo na robu ležeče (kurzivno).

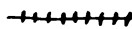
pk
ležeče

Če je beseda po pomoti postavljena ležeče ali polkrepko ali v napačni velikosti, jo podčrtamo in na robu

polkrepko ležeče
ležeče polkrepko
velikosti ležeče
ležeče polkrepko

pripišemo, kako naj bo postavljeno: navadno ali pokonci ali borgis ipd.

Če je treba besedilo razpreti, ga podčrtamo in na robu dodamo znamenje .

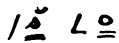
Če beseda ne sme biti razprta, jo podčrtamo s polkrožci in ponovimo znamenje na robu.

Če se zameša v stavek črka iz druge ali drugačne pisave (temu pravijo stavci »riba«), jo prečrtamo, ob robu na novo napišemo in enkrat podčrtamo.

Če je črka sicer pravilna, a poškodovana, jo na robu dvakrat podčrtamo.

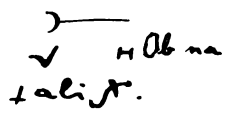

Če je črka ali beseda slabo vidna, jo pikčasto podčrtamo, na robu pa dodamo znamenje (oči). Tudi krog nam pove, da je besedilo slabo odtisnjeno.

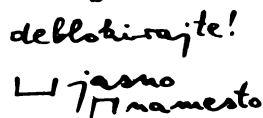

Na neizravljano vrstico opozorimo z vodoravnima črticama.

Če je v vrsti več črk oškrbljenih, naredimo na koncu znamenje, da jo je treba na novo postaviti.
 obojstrano postavljene vrstice na robu napišemo znamenje (vertatur = obrni).

Če je v besedilu zablokiranih (slepo postavljenih) več istih črk, pripišemo na rob samo: deblokirajte! Če pa ni razvidno, kaj naj stoji blokade, je treba na robu izpisati korekturo za vsako blokado posebej.

Če je razpiralo (spacij) previsoko in se odtisuje, opozorimo nanj z znamenjem .

Če pri korekturi po pomoti kaj prečrtamo, prečrtano podpikčajmo in na robu prečrtajmo deleatur. Ničesar ne smemo radirati.

Pri lomljeni korekturi pazimo, da se ne začne nova stran z zadnjo vrstico odstavka (temu pravijo stavci »pankr«) in da se stran ne neha s prvo vrstico novega odstavka.

POPRAVKI

geslo	ne	prav
bakrén	bakrenica	bakreníca
celín	celin	celín
gròb	grobič	grobič
Ópčine	ópenci	Ópenci
plód	~ <i>pisatelj</i>	~ pisatelj
pozébsti	o~ cvetje	~o cvetje
preiskáti	preiskováneec -nca <i>m</i>	preiskováneec -nca <i>m</i> ,
ukaníti	ukaníti -anim	ukaníti -ánim
vsesáti	>[- <i>vsas-</i>]	>[- <i>vsas-</i>]
zakápati	<i>zakopavati</i>	<i>zakopavati,</i>

PROŠNJA

Pravopisna komisija pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani bo hvaležna za vse utemeljene pripombe, koristne predloge in potrebne popravke v zvezi s to izdajo Slovenskega pravopisa; pošiljajte jih Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani, Novi trg 3.

VSEBINA

Navodila za uporabo	5
Seznam kratic v Slovenskem pravopisu	10

UVOD

Govor in pisava. § 1—26	13
§ 1. Splošno o črkah in glasovih	13
2. Samoglasniki (splošno)	14
3. Samoglasnik i	15
4. Samoglasnik e	16
5. Samoglasnik a	17
6. Samoglasnik o	17
7. Samoglasnik u	18
8. Polglasnik	19
9. Zvočniki (splošno)	19
10. Jezičniki (splošno)	20
11. Jezičnik l	20
12. Jezičnik lj	21
13. Jezičnik r	21
14. Nosniki (splošno)	22
15. Nosnik m	22
16. Nosnik n	22
17. Nosnik nj	23
18. Zvočnika v in j (splošno)	23
19. Zvočnik v	23
20. Zvočnik j	25
21. Soglasniki (splošno)	25
22. Zaporniki	25
23. Priporniki	26
24. Soglasniki po zvenu	26
25. Prilikovanje	26
26. Soglasniški sklopi	27
O pogovornem jeziku. § 27	27
Poudarek. § 28—32	28
§ 28. O poudarku na splošno	28
29. Posebnosti pri poudarku samostalnikov	28
30. Posebnosti pri poudarku pridevnikov	30
31. Posebnosti pri poudarku zaimkov	30
32. Posebnosti pri poudarku glagolov	30

Deljenje. § 33	32
O rabi vélikih in malih črk. § 34—42	33
§ 34. Splošno o rabi vélikih in malih črk	33
35. Pisava začetnice pri prvi besedi v stavku	33
36. Splošno o pisavi lastnih imen	34
37. Pisava osebnih imen	34
38. Splošno o pisavi zemljepisnih imen	36
39. Pisava zemljepisnih imen, sestavljenih z občnim imenom	36
40. Pisava zemljepisnih imen, sestavljenih z lastnim imenom	37
41. Pisava zemljepisnih imen, sestavljenih s predložno zvezo	38
42. Pisava stvarnih lastnih imen	38
Raba domačih lastnih imen. § 43—54	39
§ 43. O domačih lastnih imenih na splošno	39
44. Imena naselij	40
45. Imena pokrajin	42
46. Imena gorá in pogorij	43
47. Imena vodá	43
48. Pridevniki iz krajevnih imen	44
49. Osebna imena (splošno)	46
50. Rojstna imena in priimki (splošno)	46
51. Imena za moške	47
52. Imena za ženske	48
53. Pridevniki iz imen	49
54. Imena za prebivavce	49
Tuja lastna imena. § 55—68	49
§ 55. O pisavi tujih lastnih imen na splošno	49
56. O pisanju tujih lastnih imen, vzeti iz jezikov, ki jih pišejo v latinici	50
1. Stara latinščina. 2. Hrvaščina. 3. Češčina in slovaščina.	
4. Poljščina. 5. Lužiška srbsčina. 6. Italijanščina, nizozemščina in angleščina. 7. Francoščina. 8. Španščina.	
9. Portugalsčina in brazilščina. 10. Romunščina. 11. Albanščina. 12. Turščina. 13. Madžarščina. 14. Švedščina.	
15. Norveščina in danščina.	
57. O pisanju tujih lastnih imen, vzeti iz cirilice	51
1. Srbščina. 2. Makedonščina. 3. Bolgarščina. 4. Ruščina.	
58. O pisanju tujih lastnih imen, vzeti iz drugih pisav	53
1. Stara grščina. 2. Nova grščina. 3. Arabščina in druge afriške in azijske pisave.	
59. O pregibanju tujih lastnih imen na splošno	54
60. Podomačena lastna imena	56
61. O spolu in številu pri tujih lastnih imenih	56
62. O sklanjatvi tujih lastnih imen na splošno	56
63. O sklanjatvi imen iz modernih jezikov	56
64. O sklanjatvi imen iz grščine in latinščine	59
65. Posebnosti v sklanjatvi tujih lastnih imen	62
66. Ženska osebna imena	64
67. Zemljepisna imena	65
68. Pridevniki iz tujih lastnih imen	65
O rabi in pisavi tujk. § 69—72	67
§ 69. O tujkah na splošno	67
70. O pisavi tujk v tuji obliki	67

71. O pisavi tujk po domači izgovarjavi	68
72. Tujke iz latinščine in grščine	69
O rabi in pisavi pripon. § 73	72
1. Pripone -avec, -ivec, -avka, -ivka. 2. Manjšalne pripone -ica, -ca, -ce. 3. Pridevniške pripone -in -ina -ino, -en -na -no. 4. Pripona -ov -ova -ovo. 5. Pripona -ski -ska -sko. 6. Pripona -ast -a -o. 7. Pripona -ičen -čna -o. 8. Tuja pripona -ian(us). 9. Pripona za primerniški prislov.	
Pisava sestavljenih besed. § 74—82	75
§ 74. Samostalniki	75
75. Pridevniki	76
76. Zaimki	76
77. Števniki	77
78. Sestava z nikalnico <i>ne</i>	77
79. Prislovi	77
80. Predložne zveze	78
81. Vezniki	80
82. Členki	80
Ločila. § 83—96	81
§ 83. O ločilih na splošno	81
84. Pika	81
85. Vprašaj	82
86. Klicaj	82
87. Podpičje	82
88. O vejici na splošno	83
89. Vejica v nezloženem stavku	83
90. Vejica v zloženih stavkih	85
91. Dvopičje	87
92. Pomišljaj	87
93. Narekovaj	88
94. Oklepaj	89
95. Vežaj	89
96. Opuščaj	89
Kratice. § 97	90

SLOVAR

A	95
B	116
C	154
Č	165
D	174
E	222
F	233
G	242
H	273
I	286
J	322
K	332
L	393
M	414

N	451
O	498
P	558
Q	712
R	712
S	760
Š	857
T	880
U	914
V	931
W	961
X	963
Y	963
Z	963
Ž	1019

DODATEK

Kratice in znamenja	1037
Korekturna znamenja	1045
Popravki	1049
Prošnja	1049

SLOVENSKI PRAVOPIS

Sestavili

Anton Bajec, Rudolf Kolarič, Lino Legiša,
Janko Moder, Mirko Rupel, Anton Sovrè,
Matej Šmalc, Jakob Šolar, Francè Tomšič

Izdala

Slovenska akademija
znanosti in umetnosti

Založila

Državna založba Slovenije

Za založbo

Ivan Bratko

Natisnila

tiskarna ČZP »Ljudska pravica«

Ljubljana 1962